I
00100

ARISTOTELIS

Opera.

Historia et Cau

Poetica — et Rhetorica

(et alia Theophrasti

graece

IV

BIBLIOTECA
DE LA
UNIVERSIDAD DE SALAMANCA.
Sala Est. Tab. Núm.

I
00100

b18630522

Theophrastus

2 – 13 – 7 – 10

~~Num. 38. Cap. 4. num. 28.~~

Τῶν ἐν τῇδε τῇ βίβλῳ περιεχομένων ὀνόματα καὶ τάξις.

Θεοφράστου περὶ φυτῶν ἱστορίας.	βιβλία δέκα.
Τοῦ αὐτοῦ περὶ φυτῶν αἰτιῶν.	βιβλία ἕξ.
Ἀριστοτέλους προβλημάτων.	τμήματα τοῦ ξ καὶ ο καὶ τῶ.
Ἀλεξάνδρου ἀφροδισιέως προβλημάτων.	βιβλία δύο.
Ἀριστοτέλους μηχανικῶν.	βιβλίον ἕν.
Τὰ αὐτοῦ τὰ μετὰ τὰ φυσικά.	βιβλία δεκατέσσαρα.
Θεοφράστου τὰ μετὰ τὰ φυσικά.	βιβλίον ἕν.

Eorum quæ in hoc libro continentur, nomina & ordo.

Theophrasti de historia plantarum,	libri decem.
Eiusdem de causis plantarum,	libri sex.
Aristótelis problematum,	sectiones duo de quadraginta.
Alexandri aphrodisiensis problematum,	libri duo.
Aristótelis mechanicorum,	liber unus.
Eiusdem metaphysicorum,	libri quatuordecim.
Theophrasti metaphysicorum,	liber unus.

✝

¶Plato philosophus interrogatus Albẽrte Princeps Illu. πῶς ἂν ἄριστα οἰκοῖντο αἱ πόλεις, respõdit, ἐὰν οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν, ἢ οἱ βασιλεῖς φιλοσοφήσωσιν uerum ac sapiens responsum, & Platone dignum principe Academicorũ. Optime.n. gubernarentur resp. si aut philosophi regnarent, aut principes philosopharentur. non tot rapinas. tot cædes. nõ fœdissimam, tetrámq; luxuriem. non cætera nefanda flagitia impune aspiceremus. Nec dubito, qn cum dico philosophos, eos intelligas, qui sancte, qui uere, qui integerrime, ut tu facis, philosophantur. non quosdam indoctos primum, hinc prauos & hæreticos, ac potius nulli addictos religioni, qui nomine tãtum sunt, nõ etiam re philosophi, quiq; de uirtute locuti. at cætera nõ nobis, sed satyro liceant. nec mirũ tales ex pecudum magis, q̃ ex hominum genere, non posse candidas disciplinas, aureamq; uirtutem attingere. Μὴ καθαρῷ γὰρ μιαρὸς ἐφάπτεσθαι, οὐ χ θεμιτόν. ut ait Plato. Cum tu igitur Princeps unus ex paucis, quos æquus amauit Iupiter, acerrime philosopheris, hos etiã de philosophia libros in tuo nomine publicare cõstitui. hoc est Theophrasti. περὶ φυτῶν ἱστορίας. libros nouem. nam decimi per pauca quædã, ut erant in exemplaribus, imprimenda iussimus, reliqua uel non extant, uel in nono (ut ibi etiã diximus) cõfusa, & immista sunt. Eiusdem περὶ φυτῶν αἰτιῶν libros sex. hinc & Aristótelis & Alexãdri Aphrodisiẽsis problemata. Sequũtur déinde Aristótelis, μηχανικά. Eiusdémq; Τῶν μετὰ τὰ φυσικά. quatuordecim libri. & postremo opusculum περὶ μετὰ τὰ φυσικά. Theophrasti. Quibus imprimendis ea usus sum cura, ut sicui alius atq; ego feci, cõstituẽdus ordo uidebitur, facile id queat pro arbitrio suo. Quare autem nos hoc ordine usi sumus, alibi cognosces. Illud certo scias cũ cæteris studiosis, oía à nobis in dura hac, & sumptuosa prouincia fieri accuratissime. Quod si cubi non factum uidebitur, quod quædã dari meliora potuerint, uidete ne sitis ígrati, cũ nocte, diéq;, uel supra uires uobis laborẽ. quod tamẽ facio per libẽter. nec ab incoepto unq̃ desistã, nisi effecero quod sum pollicitus. nullis profecto parcam sumptibus q̃uis magnis. paruifaciã labores omnis, etiã si in uoluptate uiuere, & in ocio esse semper possim. Es.n. tu mihi optimus testis, an potiores Herculis erumnas credam, sæuósq; labores, & uenere, & coenis, & plumis Sardana palli. Natus.n. hó est ad laborẽ, & ad agẽdum sẽ per aliquid uiro dignum. non ad uoluptatẽ, quæ beluarum est, ac pecudũ. Optime tu igitur Princeps Herculem Iouis satu editum imitaris, qui cum primum pubesceret, quod tempus à natura ad deligendum quã quisq; uiã sit ingressurus, datum est, duas cernẽs uias, unam uirtutis, alteram uoluptatis, uirtutis ígressus est uiã. Quare perge tu philosophari, ut coepisti. sisq; exẽplo cæteris. ὡς φιλοσοφούντων τῶν βασιλέων, ἄριστα ἂν οἰκοῖντο αἱ πόλεις. Ἔρρωσο.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΓΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟ Α

ΤΩΝ φυτῶν τὰς διαφορὰς καὶ πῶς ἁπλῶς φύσιν λαπτέον, καὶ τίνα τὰ μέρη, καὶ τὰ πάθη, καὶ τὰς γενέσεις, καὶ τοὺς βίους. ἔθη γὰρ καὶ πράξεις οὐκ ἔχουσιν ὡς πρὸς τὰ ζῶα. εἰσὶ δὲ καὶ μέρη καὶ τὰ τῶν γενέσεων καὶ τὰ τῶν παθῶν καὶ τοὺς βίους, λέγω δὲ τὸ τραχὺ καὶ ἁπλοῦν. εἰσὶ δὲ καὶ τοῦ μέρη, πολλὰ οὐσῶν ἐχόντων τρόπον τινὰ διαίρεσιν. αὐτὸ γοῦν τὸ πρῶτον οὐχ ἁπλῶς ἀφώρισται, τὸ, πρῖνος δὲ μέρη, καὶ μὴ μέρη καλῶ· ἀλλ' ἔχει τινὰ ἀπορίαν. τὸ μὲν γὰρ μέρος, ὅτι ἐκ διάφορα φύσεως ὄν, ἀεὶ δοκεῖ διαμένειν ἀπλῶς ἢ ὅταν γένηται. καθάπερ ἐν τοῖς ζώοις τὸ ὕστερον γενόμενον μέρος· πολλῶν δὲ τινὰ καὶ πόσον ἢ σὴρ ἢ πάρωσιν ἀπολαμβάνει. τὰ δὲν τοῖς φυτοῖς σχεδὸν ἀριθμῶν ἐστιν, ὥστε πίτυον μὲν ἔχειν τὸν ὀσίαν· οἷον καύθος, βρύον, φύλλα, καρπόν· ἀπλῶς ὅσα πρὸ τῶν καρπῶν, ἢ ἅμα γίνεται τοῖς καρποῖς· ἔτι δὲ καὶ τοὺς ὀβλαστούς· ἀεὶ γὰρ ἐν τῇ φύσει λαμβάνεται δύναμιν καὶ τινα λόγον, ὁμοίως δέ τι τοῖς ἀνωμαλείαν τοῖς στελέχεσι τὰ σείζας· ὡς τι καὶ μόριον τῶν παθῶν μέρη, τὸ, τι πολύθυρσα ὄντα ἔχειν, μὴ δὲ πυκνὰ δὲν τὸ αὐτὸ τῶν μορίων· εἰ δὲ μὴ μέρη, συμβαίνοι δ' ἂν τὰ λεῖα γίνεσθαι φαίνεται, διὰ τὸ μὴ εἶναι μέρη· βλαστάνοντα γὰρ καὶ θάλλοντα ἔχειν τὸν καρπὸν ἔχοντα, ὥσπερ καὶ καλλίω καὶ τελειότερα καὶ δυνατώτερα ὄντα. αἱ μὲν οὖν ἀπορίαι σχεδόν εἰσιν αὗται· τάχα δὲ οὐχ ὁμοίως

ἀπαιτοῦντα ζητητέον, οὔτε ἐν τοῖς ἄλλοις οὐθὲν ἅπτεται τῶν ἡμέτερων· αὐτάρκη τὰ ἡμῶν μόρια, μέρη θητέον· οἷον τοὺς καρποὺς· οὐδὲ γὰρ τὰ ἔμβρυα, τῶν ζώων· εἰδὲ τῇ ὥρᾳ, ὀφθὲν μᾶλλον ἂν δόξειε σημεῖον· ἐπεὶ καὶ τῶν ζώων μάλιστα τὰ μέρη καθ' αὑτὰ μόνα καθάπερ οἱ τέττιγες τὰ κέρατα, καὶ τὰ φωλεύοντα τὰ πέρα καὶ τρίχας τετράποδα· ὥστ' οὐδὲν ἄτοπον· ἀλλ' οὔτε ὅμοιον τῷ φυλοξοεῖν τὸ πάθος· ὡσαύτως δ' οὐδὲ τὰ πρὸς τὴν ὑγίειαν· ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς ζώοις τὰ μὲν σώματα τίκτεται, τὰ δ' ἄπο καθαίρεται καθάπερ ἀλόξια φλοιοῦ φύσεως· ἔοικε δὲ πέρατα πλησίον καὶ τὰ περὶ τὴν βλάστησιν ἔχειν· ἡ γὰρ ὑγίεια ὑγιείας, ὑγιείας χάρις· ὁδὶ φλοιὸς ἀλόξια· ὅλως δὲ καθάπερ εἰπομεν, οὐδὲ πάντα ὁμοίως ἐστὶ τῶν ζώων λεπτέον· διὸ καὶ ἀριθμὸς ἄπειρος· πάντα γὰρ βλαστικόν, ἅττα καὶ πάσχει τι ἀπὸ ζώου· ὥστε ταῦτα μὲν οὕτως οὐ πολυπτέον οὐ μόνον εἰς τανῦν, ἀλλὰ καὶ τῶν μελλόντων χάριν· ὅσα γὰρ μὴ οἷόν τε ἀφομοιοῦν, περὶ ἀρχὴν τὸ λίχαζ πάντως· ἵνα μὴ καὶ τὴν οἰκείαν ἀποβάλωμεν θεωρίαν· ἡδὶ ἰσοτέλεια τῶν φυτῶν ὅτι ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, ἡ κατὰ τὰ ἐξωμόρια καὶ τὴν ὁλομορφὴν, ἡ κατὰ τὰ ἐντός· ὥσπερ ὧν τῶν ζώων τὰ ἐκτὸς ἀνάπαλιν· λεπτέον δ' ἐναὐτοῖς, ποῖά τινα πάσχει ταῦτα, ἢ ποῖα ἴδια καὶ θ' ἕκαστον γένος· ἔτι δὲ τῶν αὐτῶν, ποῖα ὅμοια· λέγω δ' ἴδιον, φύλλον, ἔλυτρον, φλοιόν· οὐδὲ δὲ τὰ φυλλάνθη φύλλα, εἴτε καὶ τὴν αἰτίαν θεωρητέον, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ζώων τὴν ἀναφορὰν ποιούμεθα, δηλονότι πρὸς τὰ ἐμφρέοντα καὶ τὰ λειότατα· καὶ ἁπλῶς δὲ ὅσα τῶν ἐν φυτοῖς ἀφομοιωτέον τῶν ἐν τοῖς ζώοις, ὡσαύτως ἀφομοιοῖ· ταῦτα μὲν οὖν διαιρεθήτω τὸν τρόπον τοῦτον· Αἱ δὲ τῶν μορίων διαφοραὶ χρόνου ὡς τύπῳ λαβεῖν εἰσὶν ἐν τρισίν· ἢ τῷ τὰ μὲν, ἔχειν, τὰ δὲ, μὴ, καθάπερ φύλλα· καὶ καρπόν· ἢ τῷ μὴ ὅμοια μὴ ἴσα, ἢ ξύλον, τῷ μὴ ὁμοίως· τούτων δὴ μᾶλλον ἀνομοιότης δεῖ ζητεῖσθαι

χήματι. χρώματι. πυκνότητι, μανότητι, παχύτητι. λεπτότητι, καὶ τοῖς ἄλλοις παθήσιν. ἔτι δὲ ὅσαι διαφοραὶ τ̃ῶν χυλῶν. ἡδὺ ὀξὺ στόμαχον ὑπερέχει καὶ ἐλλείπει καὶ τὸ πλ̃ῆθος. ἢ μέγεθος. ὡς δ' εἰπεῖν τύπῳ καὶ κεῖνα πάντα καθ' ὑπεροχὴν καὶ ἔλλειψιν. τὸ γὰρ μᾶλλον καὶ ἧττον, ὑπεροχὴ καὶ ἔλλειψίς. τὸ δὲ μὴ ὁμοίως, τ̃ῇ θέσει διαφέρει. λέγω δὲ, οἷον τὸ τοὺς καρποὺς τὰ μὲν ἐπάνω. τὰ δ' ὑποκάτω τ̃ῶν φύλλων ἔχειν, καὶ αὖ τοῦ τὰ μὲν δένδρου, τὰ μὲν ἐξ ἄκρου, τὰ δὲ ἐκ τ̃ῶν πλαγίων, ἔνια δὲ καὶ ἐκ τοῦ στελέχους. οἷον ἡ αἰγυπτία συκάμινος. καὶ ὅσα δὴ καὶ ὑπὸ γ̃ῆς φέρει καρπὸν, οἷον, ἥ τε ἀρὰχίδνα. καὶ τὸ ἀπὶ αἰγυπτίῳ καλούμενον οὐίγγον. καὶ εἰ τὰ μὲν ἔχει μίσχον. τὰ δὲ μή. καὶ ὧν τ̃ῶν αὐθέων ὁμοίως. τὰ μὲν γὰρ περὶ αὐτὸν τὸν καρπὸν, τὰ δὲ, ἄλλως. ὅλως δὲ τὸ τ̃ῆς θέσεως, ἐν τούτοις καὶ τοῖς φύλλοις καὶ ἐν τοῖς βλαστοῖς λεπτέον. διαφέρει δὲ ἔνια καὶ τ̃ῇ λάξει. τὰ μὲν γὰρ ἔστι τοῦ χεῖλος ἐλάττης, οἱ κλῶνες καὶ τὰ φύλλους ἐκατέρωθεν. τ̃ῶν δὲ καὶ οἱ ὄζοι δίστιχοι τὴν κατ' ἀριθμὸν ἴσοι. καθάπερ τ̃ῶν τριόζων ὥστε καὶ τὰς μὲν διαφορὰς ἐκ τούτων λεπτέον, ἐξ ὧν καὶ ὅλη μορφὴ συνίσταται. καθ' ἕκαστα. αὐτὰ δὲ δὴ τὰ μέρη διαιρεθήσεται μόνα. πειρατέον περὶ ἑκάστου λέγειν. ὅσα δὲ τοιαῦτα μὴ ἁπλᾶ μίγνυται καὶ κοινὰ τ̃ῶν πλείστων, τάδε. ῥίζα. καυλὸς ἀκρέμων. κλάδος. εἰς ἃ δὲ λύεται ἅπαντα ὡς περ εἰς μέρη καθάπερ ἐπὶ τ̃ῶν ζώων. ἕκαστόν τε γὰρ ἀνόμοιον, καὶ ἐξ ἀνομοίων τούτων τὸ ὅλον. ὅτι δὲ εἴζα μὲν, ἐν οἷς τὸ τροφὴν ἐπάγεται, καυλὸς δὲ εἰς ὃ φέρεται. καυλὸν δὲ λέγω, τὸ ὑπὲρ γ̃ῆς πεφυκὸς ὑφ' ἓν. τοῦτο γὰρ κοινόν τι τὸν ὁμοίως ἐπὶ τετίοις καὶ χερνίοις, ὃ ἐπὶ τ̃ῶν δένδρων καλεῖται στέλεχος. ἀκρέμονας δὲ, τοὺς ἀπὸ τούτου χλοώδους, οὓς ἔνιοι καλοῦσιν ὄζους. κλάδον δὲ, τὸ βλάστημα, τὸ ἐκ τούτων ὑφ' ἓν. οἷον μάλιστα τὸ ἐπέτειον. καὶ ταῦτα μὲν οἰκεότερα τ̃ῶν δένδρων. ὁ δὲ καυλὸς ὡς περ εἴρηται κοινότερος. ἔχει δ' οὐ πάντα δ' οὐδὲ τοῦχον οἷον ἔνια τ̃ῶν ποωδ̃ῶν. τὰ μὲν, ἔχει μ̃

οὐκ ἀεὶ δὲ ἀλλ' ἐπέλθον, καὶ ὅσα χρονιώτερον ταῖς ξύλαις· ὅλης δὲ πολύχουν τὸ τῶν φυτῶν καὶ ποικίλων· καὶ χαλεπὴν εἰπεῖν καθόλου σημεῖον δὲ τὸ μηδὲν εἶναι κοινὸν λαβεῖν, ὃ πᾶσιν ὑπάρχει· καθάπερ τοῖς ζώοις σῶμα καὶ κοιλία· τὰ δ' αἱ κλοίαι ταῦτα· τὰ δ' ἄλλ' ἔξοπλ. ὅτι μὲν ξύλαν πάντ' ἔχει· ὅτι καὶ ἀκέφαλον· οὐτε κλάδ. οὐτε φύλλ. οὔτε ἄνθος· οὐτε καρπὸν· οὔτε οἷον φλοιὸν, ἢ μήλαν· ἢ ἴνας· ἢ φλέβας· οἷον μύκης· οἶδνον· ἐν τούτοις δὲ ἡ οὐσία καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις, ἀλλὰ μᾶλλον ταῦτα ὑπάρχει καθάπερ εἴρηται τοῖς δένδροις κἀκείνων οἰκεότερος ὁμοίως θ'. πρὸς δὲ καὶ τὴν διαφορὰν τῶν ἄλλων ποιεῖται δικαίως. δεῖ δὲ καὶ τὰς ἄλλας μορφὰς ἑκάστων λαμβάνειν· διαφέρουσι γὰρ πολλὴν τῷ τοιούτων· καὶ ὀλιγότητι· καὶ πυκνότητι καὶ μανότητι, καὶ τὸ ἐφ' ἑνὸς, ἢ εἰς πολλὰ χρῆσθαι τοῖς ἄλλοις τοῖς ὁμοίοις, ὅτι δ' ἕκαστον τῶν εἰρημένων οὐχ ὁμοιομερές· λέγω δὲ ὁμοιομερὲς, ὅτι ἐκ τῶν αὐτῶν ὁτιοῦν μέρος σύγκειται φλοιὸς καὶ τὸ ξύλον καὶ τὸ φύλλον· ἀλλ' οὐ λέγεται τέλειος τὸ λαφθὲν, ἀλλὰ μόριον, ὡς αὐτάρκης τῶν ζώων μέλεσίν ἐστιν· ἐκ τῶν μὴ ὁτιοῦν σπέρμα καὶ ἀκωνος, οὐχ ὁμώνυμον ἐστὶ, καθάπερ σὰρξ καὶ ὀστοῦν· ἀλλ' ἀνώνυμον· οὐδὲ δὴ τῶν ἄλλων, οὐδενὸς, ὅσα μονοειδῆ τὴν ὀργανικὴν ἔχει· ἄτομα γὰρ τῶν τοιούτων, ἀνώνυμα τὰ μέρη, τὰ δὲ πολυειδῶν ὠνόμασται μία, καθάπερ χειρὸς, κεφαλῆς· οἷον δάκτυλος, ἰὶς, ὀφθαλμός· καὶ τὰ μὴ μέγιστα μέρη σχεδὸν ταῦτά ἐστιν, ἀλλὰ δὲ ἐξ ὧν ταῦτα φλοιὸς, μήλα· ξύλα, ἢ ὅσα ἔχει μήλαν, ταῦτα δὲ ὁμοιομερῆ, καὶ τὰ τούτων δὲ ἔτι πρότερα, καὶ ἐξ ὧν ταῦτα γραῦν· ἶς φλοιὸς· σὰρξ· ἆρ' οὖν γὰρ αὗται, πλὴν ἔστιν λέγοι τὰς τῶν σοι χείων δυνάμεις, αὗται δὲ κοιναὶ πάντων· ἢ μὲν οὖν σωματικὴ καὶ ἡ ὅλη φύσις ἐν τούτοις· ἄλλα δ' ἐστὶν, ὥσπερ ἐπέτεια μέρη τὰ πρὸς τὴν καρποτοκίαν· οἷον, φύλλον, ἄνθος· μίσχος· τοῦτο δ' ἐστὶν ᾧ συνήρτηται πρὸς τὸ φυτὸν τὸ φύλλον καὶ ὁ καρπὸς· ἔτι δὲ ἔλιξ, βρύον· οἷς ὑπάρχει· καὶ ἐπὶ πᾶσι

σπέρμα

σι σπέρμα τὸ τοῦ καρποῦ· καρπὸς δ' ἐστὶ τὸ συγκείμενον σπέρμ̃
με τοῦ τοῦ περικαρπίου· παρὰ δὲ ταῦτα ἐνίοτε ἴδια ἄπαντα· κα-
θάπερ ἡ κισσὸς δρυοφ· καὶ ἡ ἕλιξ ἀμπέλῳ· ἢ τοῖς μὴ δένδρε
σίν ἐστιν ὅταν δὲ λαβεῖν· τοῖς δ' ἐστὶ τέτοις, δῆλον ὡς ἄπαντα τα
ὐτὰ ἔχει· μέχρι γὰρ τ̃ καρπῶν ἡ φύσις· ὅσα δὲ ἐστὶ τέτοια καρ-
πὸν ἢ ὅσα δὲ τίζῃ καθάπερ σέλινον ἢ ἄμ' ἄπαντα, ἃ ὅσα μὴ τελείω
χρόνον ἔχει, τούτοις ἅπασιν ἢ ὁ καυλὸς ἀκολουθήσει καὶ τὸ
λόβον· ὅταν γὰρ σπερμοφορεῖν μέλλωσι, τότε ἐγκαυλοῦσιν· ὡς
ἕνεκα τοῦ σπέρματος ὄντων τ̃ καυλῶν· ταῦτα μὲν οὖν τοῦτον
διῃρήσθω· τ̃ δὲ ἄρτι εἰρημένων μερῶν πειρατέον ἕκαστον εἰ-
πεῖν τίνων· ὡς ἐν τύπῳ λέγωμεν· τὸ μὲν οὖν ὑγρὸν φανερόν
ὁ δὴ καλοῦσί τινες ἁπλῶς ἐν ἅπασι ὀπόν· ὥσπερ ἐν Μενέσωρ
οἶδε μὲν τοῖς ἄλλοις ἀνωνύμως, ἐν δέ τισιν ὀπόν· καὶ ἐν ἄλλοις
δάκρυον· ἔνιοις δὲ καὶ φλέβες καθ' αὐτὰ γί' ἀνώνυμα, τῇ δὲ ὁ-
μοιότητι μεταλαμβάνουσι, τ̃ ἐν τοῖς ζώοις μορίων· ἔχει δ' ἴσως
καὶ ἄλλας διαφορὰς καὶ ταῦτα· καὶ ὅλως τὸ τ̃ φυτ̃ χυ· πο·
λύχουν γί ὡς ὥσπερ εἰρήκαμεν· ἀλλ' ἐπεὶ διὰ τ̃ γωρίμων μετα
βώκειν δεῖ τὰ ἀγωρίστως γωριμώτερα δὲ τὰ μείζωνι ἐμφα-
νῆ τῇ αἰσθήσει δῆλον ὅτι, καθάπερ ὑφήγηται, περὶ τούτων λε
κτέον· ἔστω δ' ἀφορμὴ γί ἔξω μὲν τ̃ ἄλλων πρὸς ταῦτα· μέχρι
πόσου δὴ ὥστε ἕκαστα μετέχειν φ ὁμοιότητος· εἰλημμένων δ' τ̃
μερῶν, μετὰ ταῦτα λητέον τὰς τούτων διαφοράς· οὕτω γὰρ
ἄμεινον ἡ οὐσία φανερὰ ἢ ὅλη τ̃ γενῶν πρὸς ἄλληλα διάστα-
σις· ἡ μὲν οὖν τ̃ μειζόνων χρεὼν εἴρηται· λέγω δ' οἷον ξύλης, καυ
λοῦ, τῶν ἄλλων· αἱ γὰρ δυνάμεις ἕνεκ' ὧν χάριν ἕκαστον· ὕστερον ἐπι
σκεπτέον ταῦτα· ἐξ ὧν γὰρ ἢ ταῦτα καὶ τἆλλα συνίσταται, πειρατέον
εἰπεῖν ἀρξαμένους ἀπὸ τ̃ πρώτων· πρῶτα δ' ἐστὶ τὸ ὑγρὸν καὶ
θερμόν· ἅπαν γὰρ φυτὸν ἔχει τινὰ ὑγρότητα ἢ θερμότητα· σύμφυτον, ὡσπερ καὶ ζῷον· ὧν ὑπολειπόντων γίνεται ἢ πρᾶσις ἢ
φθίσις· τελέως δὲ ὑπολιπόντων, θάνατος· ἢ οὐδὲν οὐσίσι ἐν μὲν ἂν

τοῖς πρώτοις ἀνώνυμος ἡ ὑγρότης· ἐν ἐνίοις δ' ὠνόμασται μόνη καθάπερ εἴρηται, τὸ αὐτὸ δ' ἐστὶ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ζώων ὑπάρχει μόνη γὰρ ἡ τῶν αἱμάτων ὑγρότης ὠνόμασται· διὸ καὶ δύσηκτα πρὸς τὸ στερῆσαι, τὰ μὲν γὰρ ἄναιμα· τὰ δ' ἔναιμα λέγεται· ἔστι μὲν οὖν τοῦτο τὸ μέρος καὶ τὸ τοιοῦτον σωματικὸν μόριον θερμόν· ἄλλαι δ' εἰσὶ τέτταρες τῶν ἐν τοῖς ἀκαθάρτοις τὰ μὲν ὀστᾶ ἀνώνυμα· διὰ δὲ τὴν ὁμοιότητα τὴν ἀπεικάζεται τοῖς τῶν ζώων μορίοις· ἔχουσι γὰρ ὥσπερ ἶνας· ὅθεν σωληνώδη καὶ χιτῶνα καὶ ἐπιμήκεις· ἀπαράβλητον δὲ καὶ ἄβλαστον ἔχουσι φλέβας· αὗται δὲ τὰ μὲν ἀλλαντοειδῆ ὁμοίαν τὴν ἰνί· μείζους δὲ ἢ παχύτεραι· ἢ παραβλαστὰς ἔχουσαι καὶ ὑγρότητας· ἔτι ξύλον καὶ σάρκα· τὰ μὲν γὰρ ἔχει σάρκα, τὰ δὲ ξύλον· ὅθεν δὲ τὸ μὲν ξύλον, χιτών· ἡ δὲ σὰρξ, σπέρμα τῆς διαιρέσεως· ὥσπερ ἐπὶ καὶ ὅσα ζῷα· μεταξὺ δὲ γίνεταί νός ἢ φλεβός, φανερὰ δὲ ἡ φύσις αἱ φλὶ ἐν ἄλμοις τισὶ καὶ ἐν τοῖς τῶν ὠτὶ καρπίων θέρμασι· φλοιὸς δὲ καὶ μήκα· κυρίως μὲν λέγεται· δεῖ δὲ αὐτὸ καὶ τῷ λόγῳ διορίσαι· φλοιὸς μὲν οὖν ὅθεν τὸ ἔξωθεν καὶ χωρισὸν τοῦ ὑποκειμένου σώματος· μήτρα δὲ· τὸ μεταξὺ τοῦ ξύλου πρίτον ἀπὸ τοῦ φλοιοῦ· οἷον ἐν τοῖς ὀστοῖς μυελός· καλοῦσι δέ τινες τοῦτο καρδίαν· οἱ δὲ, μυελόν· τὰ μὲν οὖν μόρια χεῖρον ὅθεν τοσοῦτον συγκείσθαι δὲ ταῦτα ἐκ τῶν προτέρων· ξύλον μὲν ὀστοῦ ἰνὸς καὶ ὑγροῦ· καὶ ἔνια σαρκός· ξυλοῦται γὰρ σκληρυνόμενα οἷον ἐν ῥῖς φοίνιξι, καὶ νάρθηξι καὶ ἔτι ἄλλα ἐκξυλοῦται· ὥσπερ αἱ τῶν ῥαφανίδων ῥίζαι· μήκη δὲ ὀστοῦ καὶ σαρκὸς φλοιὸς δ' ὁ μὲν τις ἐκ φύντων τῶν ζῳῶν· οἷον ὁ φλοιὸς ὁ ἀμπέλου, ὀστοῦ καὶ ἰνὸς· ὁ δὲ τῆς φύλλου, ἐκ σαρκὸς καὶ ὑγροῦ· πάλιν δὲ ἐκ τούτων συνέστηκε τὰ μέσα καὶ πρῶτα ῥηθέντα, καθάπερ καὶ ἐμέλη, πάλιν οὐκ ἐκ τῶν αὐτῶν πάντα· οὐ δὲ ὡσαύτως· ἀλλὰ διαφόρως· εἰλημμένων δὲ πάντων τῶν μορίων ὡς εἰπεῖν, τοὺς τούτων διαφο-

ρὰς,

ρας πειρατέον ἀποδιδόναι καὶ τὰς ὅλων τῶν δένδρων καὶ φυτῶν οὐσίας. ἐπεὶ δὲ συμβαίνει σαφέστερον εἶναι τῶν μαθημάτων τὰ αἱρουμένων καὶ τὰ εἴδη καλῶς ἔχει τοῦτο ποιεῖν. ἐφ' ὧν γὰρ ἔχεται πρῶτα δ' ὅτι καὶ μέγιστα καὶ σχεδὸν ὑφ' ὧν πάντα τὰ τελεῖται, περιέχεται τάδε. δένδρον θάμνος. φρύγανον. πόα. δένδρον μὲν οὖν ὅτι τὸ ἀπὸ ῥίζης μονοστέλεχες πολύκλαδον ὀζωτὸν οὐκ ὠκτόλυγον οἷον ἐλάα. συκῆ. ἄμπελος. φρύγανον δέ, τὸ ἀπὸ ῥίζης καὶ πολυστέλεχες καὶ πολύκλαδον οἷον, μάτος. πελίουρος. πόα δὲ τὸ ἀπὸ ῥίζης φυλλοφόρου προϊὸν ἀστέλεχες. οἷόν κανλὸς ὡρμοφόρον οἷον, ὁ σῖτος. καὶ τὰ λάχανα. δεῖ δὲ τοὺς ὅρους οὕτως ἀποδέχεσθαι καὶ λαμβάνειν ὡς τύπῳ ὥστε ἐστὶ τὸ πᾶν λεγόμενος. ἔνια γὰρ ἴσως ἐπαλάπτειν δόξειε. τὰ δὲ, καὶ παρὰ τὸν αἰτιολογοῦμενον καὶ ἐκβαίνειν τῆς φύσεως. οἷον, μαλάχη εἰς ὕψος αὐξανομένη καὶ ὑπολιγνουμένη. συμβαίνει γὰρ τοῦτο μὴ οὐκ ἐν πολλῷ χρόνῳ. ἀλλ' ἐν ἐξ ἢ ἑπτὰ μησίν, ὥστε μῆκος καὶ πάχος δραχταῖον γίνεσθαι. διὸ καὶ βακτηρίαις αὐτῇς χρῶνται. πλείονος δὲ χρόνου γινομένου, καὶ τὸ λόγῳ ἡ ἀπόδοσις. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τύτλων. καὶ γὰρ ταῦτα λαμβάνει μέγεθος. ἔτι δὲ μᾶλλον ἄγνος καὶ ὁ πελίουρος καὶ ὁ κιττός. ὥστε ὁμολογουμένως ταῦτα γίνεται δένδρα. καίριθαμνώδη ἐστίν, ὁ δὲ μύρρινος μὴ ἀναπαθαιρόμενος ἐκθαμνῶται. καὶ ἡράκλεωτικὴ καρύα. δοκεῖ δὲ αὕτη καὶ τὸν καρπὸν βελτίω καὶ πλείω φέρειν ἐὰν ῥάβδους τὰς ἐκ πλείους, ὡς τῆς φύσεως θαμνώδους οὔσης ἡ μονοστέλεχες δ' ἂν δόξειεν ἴδιον μηλέα δ' ἡ ῥοιὰ ἄτοπος εἶναι. ἴδιον ὅλως ὅσα παραβλαστεῖ καὶ ἀπὸ τῶν ῥιζῶν. ἄλλα τῇ ἀγωγῇ. τοιαῦτα. παραιρουμένων τῶν ἄλλων. ἔνια δὲ καὶ ἐῶσι πολυστελεχῆ δι' ἃ λεπτότητα. καθάπερ ῥόαν. μηλέαν. ἐῶσι δὲ καὶ τὰς ἐλάας. κοπάδας. καὶ τὰς συκᾶς. λάχανα δ' ἔντις φαίη, καὶ ὅλως μεθεῖναι καὶ μικρότητι διαιρεῖν ἔνια. τὰ δὲ, ἰσχύϊ καὶ ἀθενείᾳ.

καὶ πολυχρονιότητι· τῶν τε γὰρ φρυγανωδῶν καὶ λαχανωδῶν ἔνια μονοετέλεχη, καὶ οἷον δένδρου φύσιν ἔχοντα γίνεται· καθάπερ καὶ φανερόν· τὸ γὰρ ὄνειον ὀφθὲν καὶ καλοῦσί τινες τὰ τοιαῦτα δένδρα λάχανα· τάττει λαχανώδη πάντα ἢ τὰ θλειόμενα ὅταν ἐγκαταμείνῃ, λαμβάνει τινὰς ὥσπερ ἀκρέμονας, καὶ ἵνεται τὸ ὅλον ἐν σχήματι δένδρου, θλιβὼ ὀλιγοχρονιώτερα, διὰ δὴ ταῦτα ὥσπερ εἴρηται, ἀκαίρειον λογιστέον τῷ ὄρῳ, ἀλλὰ τῷ τύπῳ λητέον τοὺς ἀφορισμούς, ἐπεὶ καὶ τὰς διαιρέσεις ὁμοίως· οἷον, ἡμέρων, ἀγρίων, καρποφόρων, ἀκάρπων· ἀνθοφόρων· ἀνανθῶν· ἀειφύλλων, φυλλοβόλων· τὰ μὲν γὰρ ἄγρια καὶ ἥμερα παρὰ τὸ ἀγωστὴν εἶναι δοκεῖ· τῶν γὰρ ἀγρίων καὶ ἡμέρων φασὶν ἴσως γίνεσθαι· τυγχάνουν καὶ μὴ τυγχάνουν θρεπείας· ἄκαρπα δὲ καὶ κάρπιμα, καὶ καρποφόρα ἄνθη παρὰ τοὺς τόπους ἢ τὸν ἀέρα τὸν περιέχοντα· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ φυλλοβόλα, καὶ ἀείφυλλα· περὶ γὰρ ἐλεφαντίνην, οὐ δὲ τὰς ἀμπέλους οὐδὲ τὰς συκᾶς φασὶ φυλλοβολεῖν· ἀλλ' ὅμως τοῖς αὐτοῖς αἰρετέον· ἔχει γάρ τι φύσεως κοινὸν, ὁμοίως ἐν δένδροις καὶ θάμνοις καὶ τοῖς φρυγανικοῖς καὶ ποώδεσιν· ὑπὲρ ὧν καὶ τὰς αἰτίας ὅταν τις λέγῃ περὶ πάντων κοινῇ δηλονότι λεκτέον, οὐχ ὁρίζοντα καθ' ἕκαστον· ὅλως γὰρ δὴ καὶ ταύτας κοινὰς εἶναι πάντων· ἅμα δὲ φαίνεταί τι καὶ ἔχειν φυσικὴν διαφορὰν εὐθὺς ἐπὶ τῶν ἀγρίων καὶ τῶν ἡμέρων, εἴ περ ἔνια μὴ δύναται ζῆν, ὡς περ λαχανώδη μὴ δὲ λως δέχεται θρεπείαν· ἀλλὰ καὶ χέρσῳ γίνεται· καθάπερ ἐλάτη· πεύκη· λάρος, καὶ ἁπλῶς ὅσα ψυχροὺς τόπους φιλεῖ καὶ χιονώδεις· ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν φρυγανικῶν καὶ ποωδῶν· οἷον κάππαρις καὶ θέρμος· ἥμερον δὲ καὶ ἄγριον δένδρον καλεῖν, οὐ διαφέρον τι πρός τι ταῦτα καὶ ὅλως πρὸς τὸ ἡμερῶσθαι τὸν· ὁ δὲ ἄνθρωπος, ἢ μόνον ἥμερον ἢ μάλιστα ἥμερον.

φανερὰ

φαίνεται δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα τὰς μορφὰς αἱ διαφοραὶ τῶν ὅλων τε καὶ μορίων, οἷον λέγω, μέγεθος, καὶ σμικρότης· σκληρότης· μαλακότης, λειότης, ξηρότης φλοιοῦ, φύλλων, τῶν ἄλλων ἁπλῶς, ὡς μορφία, καὶ δυσμορφία τις· ἔτι δὲ καὶ καλλικαρπία, καὶ κακοκαρπία· πλείω μὲν γὰρ δοκεῖ τὰ ἄγρια φέρειν· ὥσπερ ἀχράς· κότινος καλλίω δὲ τὰ ἥμερα· πλὴν χυλοὺς δι' αὐτοὺς γλυκυτέρους καὶ ἡδίους, καὶ τὸ ὅλον ὡς εἰπεῖν ὠφελίμους· μᾶλλον αὐτοφυῆ δὴ φύσει καὶ τιμιώτερα εἴρηται διαφοραὶ, καὶ ἔτι δὴ μᾶλλον, τῶν ἀκάρπων καὶ καρποφόρων, καὶ φυλλοβόλων καὶ ἀειφύλλων· καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα· πάντων δὲ λεπτότερον ἀεὶ καὶ πυκνότερον τοῖς τόποις· οὐ γὰρ οὐδ' οἷόν τε ἴσως ἄλλως· αἱ δὲ τοιαῦται δόξαιεν ἂν χωρισμόν τινα ποιεῖν χωρισμὸν· οἷον ἐνύδρων καὶ χερσαίων· ὥσπερ ἐπὶ τῶν ζώων· ὅτι γὰρ ἔνια τῶν φυτῶν, ἃ οὐ δύναται μὴ ἐν ὑγρῷ ζῆν· διήρηται δ' ἄλλα κατ' ἄλλο γένος τῶν ὑγρῶν, ὥστε τὰ μὲν, ἐν τέλμασι, τὰ δὲ, ἐν λίμναις· τὰ δ' ἐν ποταμοῖς, τὰ δὲ, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ θαλάττῃ φύεσθαι· τὰ μὲν ἐλάττω· καὶ ἐν τῇ παραλίμνῃ· τὰ δὲ μείζω, περὶ τὴν ἐρυθράν· ἔνια δὲ, ὅσα περὶ καθυγρὰ καὶ ἕλεια· καθάπερ ἰτέα καὶ πλάτανος· τὰ δὲ οὐκ ἐν ὕδατι δυνάμενα ζῆν ἐν τούτοις, ἀλλὰ διώκοντα τοὺς ξηροὺς τόπους· τῶν δ' ἐλαττόνων, ὅτι μὲν καὶ τοὺς αἰγιαλούς· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τούτων ἔστιν ἁλιβολογεῖσθαι θέλει, τὰ μὲν, ἂν ὕρη κοιμᾶται καὶ ὥσπερ ἀμφίκια, καθάπερ μυρρίνην, ἴτεαν, κλῆθραν· τὰ δὲ καὶ τῶν ὁμολογουμένων χερσαίων πεφυκότα ἐστὶ ἐν τῇ θαλάττῃ βιοῦν· φοίνικας· σκίλλας, ἀνθέρικον· ἀλλὰ ταῦτα τοιαῦτα πάντα, καὶ ὅλως τὸ οὕτω σκοπεῖν, οὐκ οἰκείως ἐστὶ σκοπεῖν· οὐ δὲ γὰρ οὐδ' ἡ φύσις οὕτως οὐδ' ἐν τοῖς τοιούτοις ἔχει τὸ ἀναγκαῖον· τὰς μὲν οὖν διαιρέσεις καὶ ὅλως

τὴν ἰσορίαν τῶν φυτῶν οὕτω λεπτέον, ἅπαντα δ' οὖν καὶ
παῦτα καὶ τἆλλα διοίσει καθάπερ εἴρηται, τῷ τι τῶν ἄλ-
λων μορφαῖς καὶ ταῖς τῶν μορίων διαφοραῖς· ἢ τῷ ἔχειν· τὰ γὰρ
μὴ ἔχειν, ἢ τῷ πλείω, τὰ δὲ ἐλάττω, ἢ ὅλως ἀνομοίως· ἢ ὅσοι τό
ποι διήρηνται πρότερον· οἰκεῖον δὲ ἴσως καὶ τοὺς τόπους συμ-
παραλαμβάνειν, ἐν οἷς ἕκαστα φύεται ἢ μὴ φύεται μᾶλ-
λον· μεγάλην γὰρ καὶ αὕτη διαφορὰ, καὶ οὐχ ἧκιστα οἰκεῖα τῶν
φυτῶν, διὰ τὴν σωτηρίαν τὴν γῆ καὶ μὴ ἀπολλύσθαι κα-
θάπερ τὰ ζῷα· πειρατέον δ' εἰπεῖν τοῦτο καὶ τὰ μέρη διαφο-
ρὰς ἢ καθόλου λέγομεν πρῶτον καὶ κοινῶς, εἶτα καθ' ἕκα-
στον ὕστερον ἐπὶ πλεῖον ὡς πρὸς ἀναθεωροῦντας· ἔστι δὲ τὰ μὲν ὀρ
θόφυη καὶ μακροστέλεχη· καθάπερ ἐλάτη· πεύκη· κυπάρισ
σος· τὰ δὲ σκολιόπτερα καὶ βραχυστέλεχη· οἷον ἰτέα· συκῆ,
ῥοιά, καὶ κατὰ πάχος δὲ καὶ λεπτότητα ὁμοίως· καὶ πάλιν
τὰ μὲν, μονοστέλεχη· τὰ δὲ, πολυστέλεχη, τοῦτο δὲ αὐτὸ πρόσθον
τινὰ ἔχει τῷ παραβλαστεῖν καὶ ἢ ἀπαραβλαστεῖν εἶναι, καὶ πο-
λυκλαδῆ καὶ ὀλιγόκλαδα· καθάπερ ἡ φοῖνιξ· καὶ ἐν αὐτοῖς
τούτοις, ἔτι καὶ τὰ τῷ ἰσχὺν ἢ πάχος ἢ τὰς τοιαύτας διαφο
ρὰς· πάλιν τὰ μὲν, λεπτόφλοια, καθάπερ δάφνη, φίλυρα,
τὰ δὲ, παχύφλοια, καθάπερ δρῦς· ἔτι τὰ μὲν, λεπτόφλοια· κα-
θάπερ μηλέα, συκῆ· τὰ δὲ παχύφλοια· καθάπερ ἀγρία δρῦς
φελλῶδες· φοῖνιξ· ταῦτα δὲ, μέσα μὲν ὄντα λεπτοφλοιότητα, ἀπο
τομὴν ἔχουσι δὲ, παχυφλοιότητα, ἔνια δὲ καὶ ῥιζόφλοια· κα
θάπερ ἄμπελος· τὰ δὲ, καὶ ὡς περιπίπτειν οἷον αἰθρήχνη·
μηλέα, κόμαρος· ὅτι δὲ καὶ τῶν μὲν, σαρκώδης ὁ φλοιός· οἷ-
ον φελλοῦ δρυός· ἀγγείου· τῶν δὲ, ἰνώδης καὶ ἄσαρκος· ὁμοί-
ως δὲ δρυὸς· καὶ θαμνῶν· καὶ ἐπιτείων· οἷον, ἀμπέλου· κα-
λάμου· πυροῦ· καὶ τῶν μὲν πολύλοπος· οἷον φιλλύρας·
ἐλάτης· ἀμπέλου· λινοσαράτου· προμμύων· τῶν δὲ

μονόλοπος

δὲ μονόλοπος, οἷον συκῆς, καὶ λάμου· αἴρασι, καὶ τὰ μὲν δὴ ἰνία φλοιοὺς, ἐν τούτοις αἱ διαφοραὶ, τῶν δὲ ξύλων αὐτῶν ἔνια τῶν καυλῶν, οἱ μὲν εἰσὶ σαρκώδεις· οἷον δρυὸς συκῆς, καὶ τῶν ἐλατίνων· βάλανος τὸ τύλος· χωρίς, οἱ δὲ ἄσαρκοι· καθάπερ ἔρεβινθος· λωτοῦ κυπαιρίττου· καὶ οἱ μὲν, ἰνώδεις· τὰ μὲν γὰρ φλοιὸς ἐλάτης καὶ τὸ φοίνικος ξύλα τοιαῦτα, τὰ δὲ μανὰ, καθάπερ φλὶ συκῆς· ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ μὲν φλεβώδη, τὰ δ' ἄφλεβα, περὶ δὲ τὸ φρυγανικὰ καὶ θαμνώδη καὶ ὅλως τὰ κλήματα· καὶ ἄλλας τὰς ἂν λάβοι διαφορὰς· ὁ μὲν γὰρ κάλαμος, γόνατα τῶδες· ὁ δὲ βάτος καὶ ὁ παλίουρος, ἀκανθώδη· ἡ δὲ τίφη καὶ ἔνια τῶν ἐλείων ἢ λιμναίων ὁμοίως ἀδιάφορα καὶ τὴν ὁμαλῆ καθάπερ χοῖνος· ὁ δὲ τοῦ κυπείρου καὶ βούτομος καυλὸς ὁμαλότητά τινα ἔχει παρὰ τούτοις· ἔτι δὲ μᾶλλον ἴσως ὁ τοῦ μύκητος· αὖ τοιαῦτα μὲν δὴ δόξαιεν ἂν ἐξ ὧν ἡ σύνθεσις· ἡ δὲ καὶ τὰ πάθη καὶ τὰς δυνάμεις, οἷον σκληρότης, γλιχρότης, κραυρότης, μανότης, κουφότης· βαρύτης, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα· ἡ μὲν γὰρ ἰτέα καὶ λωτὸς· ὠθεῖ, κοῦφον· ὡσαύτως ὁ φελλὸς, ἡ δὲ πεύξος καὶ ἡ ἔβενος· οὐ δὲ ἀναπνέουσι, καὶ τὰ μὲν ἀναθέουσι καθάπερ ὁ φλὶ ἐλάτης· τὰ δὲ ἀθροίζουσι μᾶλλον· οἷον ὁ φλὶ ἐλαίας· καὶ τὰ μὲν λοξά· οἷον τὰ φλοιὰ ἀκτῆς· τὰ δὲ ὀξώδη οἷον τὰ τῆς πτύκνος καὶ ἐλάτης· δεῖ δὲ καὶ τὰς τοιαύτας ὑπολαμβάνειν τῆς φύσεως· ὄχλος μὲν γὰρ ἡ ἐλάτη τοῖς ὀθυποροῦσιν· ἀθροίζουσι δὲ ἡ ἐλαία· διὰ τὸ σκολιὸν καὶ σκληρὸν ὡς καμπὴ δὲ, ἡ φύλλα· καὶ ὅσα ἄλλα· διὰ τὸ γλίχρον ἔχειν τὴν ὑγρότητα· βαρὺ δὲ, ἡ μὲν πεύξος καὶ ἡ ἔβενος ὅτι πυκνά· ἡ δὲ δρῦς ὅτι πῶλες ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ αὖ λα πρὸς τὴν φύσιν πῶς ἀναπνέοντα διαφέρουσιν ἢ τῆς μήκους· πρῶτον μὲν εἰ ἔρια ἔχει ἢ μὴ ἔχει· καθάπερ τινές φασιν ἄλλο τινὴ τὴν ἀκτὴν· ἐπεὶ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔχουσι, τὰ μὲν γὰρ ἔχουσι σαρκώδη· τῶν δὲ ξυλώδη

τῶν δὲ ὑμενώδης. σαρκώδης μὲν, οἷον ἀμπέλου. σικῆς, μηλέας, ῥοιᾶς, ἀκροδρυός. ξυλώδης δ', φοίνικος. ἔνιοι δὲ καὶ τὴν ἐλάτης, πεύκης, καὶ μᾶλλον αὐτὴν διὰ τὸ ἔνδακτος εἶναι. φύτων δ' ἔτι σκληρότεραι καὶ πυκνότεραι, κραμίας, πρίνου. δρυὸς, κυπάρου, συκαμίνου. ἐβένου, λωτοῦ. διαφέρουσι δ' οὐ πανταχοῦ τοῖς χώμασι. μέλαιναι δὲ καὶ πᾶσαι, ἐκτὸς δρυός. ἣν καλοῦσι μελάνδρυον. ἔτι πασῶν σκληρότεραι τῶν ξύλων, διὸ καὶ ὑπερμήκεσι καμπτῶν, μανότεραι δὲ αἱ μὲν, αἱ δ' οὔ. ὑμενώδεις δ', ἐν μὲν τοῖς δένδροις ἀκρόδρυα, ἢ σαρκώδη, ἐν δὲ τοῖς θαμνώδεσι καὶ ὅλως τοῖς ὑλήμασιν, οἷον καλάμῳ τε καὶ νάρθηκι, καὶ τοῖς τοιούτοις εἰσίν. ἔχει δὲ τὸν μήκαν. τὰ μὲν μεγάλωνα φανερόν. ὡς πρῖνος. δρῦς ἐκτὸς τὰ ἄλλα τὰ προφημνώδη, τὰ δὲ, ἀφανεστέραν, οἷον, ἐλαία, πύξος. οὐ γὰρ ῥᾴδιον ἀφωρισμένως οὕτω λαβεῖν. ἀλλὰ μᾶλλον φασίτινες ἀκρόδρυα κατὰ τὸ μέσον, ἀλλὰ κατὰ τὸ πᾶν ἔχειν ὥστε μὴ εἶναι πόρον ὡρισμένον. διὸ καὶ ἔνια οὐδ' ἂν δύξειεν ὅλως ἔχειν ἐπεὶ καὶ τοῦ φοίνικος οὐδεμία φαίνεται διαφορὰ κατ' οὐδέν. διαφέρουσι δὲ καὶ ταῖς ῥίζαις τὰ μὲν γὰρ, πολύρριζα καὶ ἀκρόρριζα καθάπερ σικῆ. δρῦς. πλάτανος. ἐὰν γὰρ ἔχωσι τόπον. ἐφ' ὅσον ἂν προέρχονται. τὰ δὲ ὀλιγόρριζα, καθάπερ ἐλάτη, ῥοιὰ, μηλέα. τὰ δὲ μονόρριζα, καθάπερ ἐλάτη, πεύκη. μονόρριζα οὕτως, ὅτι μίαν μεγάλην εἰς κάτω ἔχει. μικρὰς δὲ ἀπὸ ταύτης πλείους. ἔχουσι δὲ καὶ τῶν μονορρίζων ἔνιαι τὴν ἐκ τοῦ μέσου μεγίστην καὶ κατὰ βάθους. ὥσπερ ἀμυγδαλαί. ἐλάα. μικραὶ ταύτην, πλὴν τῆς ἄλλας μείζους καὶ ὡς κεκαρκινωμένας. ἔτι δὲ τῶν μὲν πεχεῖαι μᾶλλον, τῶν δὲ ἀραιαλεῖς, καθάπερ δάφνης. ἐλαίας. τῶν δὲ πᾶσαι λεπταί. καθάπερ ἀμπέλου. διαφέρουσι δὲ καὶ λειότητι καὶ τραχύτητι. καὶ πυκνότητι. πάντων γὰρ αἱ ῥίζαι μανώτεραι τῶν ἄνω. πυκνότεραι δὲ ἄλλαι ἄλλων καὶ ξυλωδέστεραι, καὶ αἱ μὲν, ἰνώδεις. ὡς αἱ τῆς ἐλάτης. αἱ δὲ σαρκώδεις

μᾶλλον

μᾶλλον ὥσπερ αἱ φλ δρυῶδ, αἱ δ' οἷον ὀζώδ ἢς καὶ θυσα-
νώδ ἢς, ὥσπερ αἱ φλ ἐλαίας τοῦτο δέ, ὅτι τὰς λεπ ἀς καὶ μι-
κρὰς πρμὰς ἔχουσιν ἀθρόας· ἐπεὶ πᾶσαι γε καὶ ταύτας ἀπο
φύουσιν ἀπὸ τῶν μεγάλων· ἀλλ' οὐχ ὁμοίως ἀθρόας καὶ πολ-
λάς, ὅθι δὲ καὶ τὰ μὴ βαθύρριζα, καθάπερ δρῦς· τὰ δὲ πο-
λυόρριζα, καθάπερ ἐλαία, ἔοικε μηλέα καὶ συκῆ μάλιστα, ἐπεὶ δ'
αἱ μὲν εὐθεῖαι καὶ ὁ μαλεῖς, αἱ δὲ σκωλιαὶ ἢ παραλλάττουσι·
τοῦτο γὰρ οὐ μόνον συμβαίνει διὰ τοὺς τόπους, τῷ μὴ εὐοδεῖν
ἀλλὰ καὶ φλ φύσει ωσαύτ ἢ ὄντ, ὥσπερ ἐπὶ φλ δάφνης καὶ φλ
ἐλαίας· ἡ δὲ σικῆ τὰ τοιαῦτα σκληροῦται, διὰ τὸ μὴ εὐοδεῖν·
ἅπασαι δ' ἔμμετροι, καθάπ ἢ τὰ στελέχ ἢ οἱ ἀκρέμονες, ἢ
ὕλογον ἀπὸ φλ ἀρχῆς· εἰσὶ δὲ ἢ αἱ μὲν, παραβλαστοῦσι καὶ εἰς τὸ
ἄνω, καθάπερ ἄμπελ, ῥόα· αἱ δὲ παρέβλαστοι, καθάπερ
ἐλάτης, καὶ παρίπου, πεύκης· αἱ αὐταὶ δὲ διαφοραὶ ἢ τῶν
φρυγανώδ, καὶ τῶν πωδῶν, ἢ τῶν ἄλλων, πλὴν εἰ ὁλοσέρικα
μὴ ἔχει, καθάπερ ὕδνον, μύκης, σύξ· κρόμμυον, τὰ μὲν πο-
λύρριζα, καθάπερ πυρ, τίφη· κεφαλή, σὰν τὸ τοιοῦτον, κα-
θάπερ εἰκαζούσας· τὰ δ' ὀλιγόρριζα, καθάπερ τὰ χερσοπό-
δεα δὲ καὶ τῶν λαχανωδῶν τὰ πλεῖστα μονόρριζα· οἷον σά-
φανος, τῦτλον· σέλινον· λάπαθος· πλὴν ἐνίων καὶ ἐπιφυά-
δεσ ἔχει μεγάλας· οἷον τὸ σέλινον· τὸ τεῦτλον· καὶ ὡς αὐτὰ
τὰ λόγου τοῦ ταβαθυρριζότερα τῶν δένδρων· εἰσὶ δὲ τῶν μὲν
σαρκώδ ἢς, καθάπερ ῥαφανίδος, ἀγγυλίδος· ἄρου· κρόκου
τῶν δὲ, ξυλώδ ἢσι, οἷον βύζώμου, ὠκίμου, καὶ τῶν ἀγρίων δὲ
τῶν πλείστων ὅσα μὴ εὐθὺς πλέουσι· καὶ χιζόμενα, καθάπερ
πυροῦ· κεφαλῆς· καὶ φλ καλουμένης πόας· αὕτη γὰρ ἐν τοῖς ἐ
πετείοις καὶ ἐν τοῖς πωώδεσιν ἡ διαφορὰ τῶν ῥιζῶν· ὡς τὰς
μὲν εὐθὺς χίζεσθαι πλείους ὅσας ὁ μαλεῖς· τῶν ἢ ἄλλων μίαν
ἢ δύο τ' μείσας ἢ ἕξ ἀπὸ τούτ· ὁλοσ ἢ πλείους αἱ διαφοραὶ
τ' ῥιζῶν ἐν τοῖς ὑλήμασι λαχανώδεσιν· εἰσὶ γὰρ αἱ μὲν, λάχα

νώδης· ὥσπερ αἱ τοῦ ὠκίμου, αἱ δὲ σαρκώδης, ὥσπερ αἱ τοῦ τύλου· καὶ ἔτι δὴ μᾶλλον τοῦ ἄρουλα ἀσφοδέλου, καὶ κρόκου, αἱ δὲ ὥσπερ ἐκ φλοιοῦ ἢ σαρκός· ὥσπερ αἱ τῶν ξαφανίδων καὶ γογγυλίδων· αἱ δὲ, γναστώδης· ὥσπερ αἱ τῶν καλάμων ἢ ἀγρώστεων· ἢ εἴ τι καλαμώδες· ἢ μόναι δὴ αὗται ἢ μάλιστ' ὅμοιαι τοῖς ὑπὲρ γῆς· ὥσπερ γὰρ κάλαμοί εἰσιν ἐρριζωμένοι τοῖς λεπτοῖς· αἱ δὲ, λεπυρώδης ἢ φλοιώδης· οἷον ὅτι φλοιὸς σκύλλης καὶ τοῦ βολβοῦ ἢ ἔτι κρομμύου καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων· ἀεὶ γὰρ ὄζει τις ἐξαιρεῖν αὐτῶν· ὥστε τὰ δὲ τὰ τοιαῦτα δοκεῖ καθάπερ δύο γένη ἐν ἑνὶ ζῶν ἔχειν· τοῖς δὲ, καὶ ὅλως τὰ κεφαλοβαρῆ· καὶ καταρριζα· τὰ τοιαῦτα σαρκώδη ταύτῃ ἢ φλοιώδη, καθάπερ ἡ σκύλλα, ἢ φλοιὸς ἀπὸ ταύτης ἀπεφυκυίας, οὐ γὰρ λεπτότητα παχύτητι ἀφέρουσι μόνον· ὥσπερ αἱ τῶν δένδρων καὶ τῶν λαχάνων· ἀλλὰ λεῖον ἔχοντες τὸ εἶδος, ἐλαφρὰ ἔτη δ' ἤδη ἅττ' ἄρουλα καὶ ἡ τοῦ κυπείρου· ἡ μὲν γὰρ παχεῖα καὶ λεία καὶ σαρκώδης· ἡ δὲ λεπτὴ ἢ ἰνώδης· διὸ πορρωτέρω αὐτῆς εἰ ἐξαίρεις τὸ τοιοῦτον θετέον· ἡ μὲν γὰρ κατὰ τῆς δόξης αὖ· ἡδὺ πεφυκυῖα τίως ἔχουσα ταῖς ἄλλαις, οὐκ αὖ δόξειεν· ἡ μὲν ῥίζα λεπτοτέρα, πρὸς τὸ πόρρω· καὶ ἀεὶ σιωπόξυς· αἱ δὲ τῶν σκυλλῶν, καὶ τῶν βολβῶν· καὶ τῶν ἄρων ἁμάρτανα λίν· ἔτι δ' αἱ μὲν ἄλλαι κατὰ τὸ πλάτος ἀφιᾶσι ῥίζας· αἱ δὲ τῶν σκύλλων καὶ τῶν βολβῶν οὐκ ἀφιᾶσιν· οὐ δὲ τῶν σκορόδων καὶ τῶν κρομύων· ὅλως δ' ἔστιν ἐν ἁπάντεσι καὶ κατὰ μέσον ἐκ φλ κεφαλῆς ἀρτημένας φαίνονται ῥίζας ἔχ φοντας, τοῦτο δ' ὥσπερ κύμα ἢ καρπός· ὅθεν καὶ οἱ ἔντερα ὀνομάζουσιν· ἀλλέγοντες οὐ κακῶς· ὧν δὲ τῶν ἄλλων τοῦτο μὴ ὄζειν· ἐπεὶ δὲ πλεῖον ἡ φύσις ἢ κατὰ ῥίζαν, ταύτην ἀπορίαν ἔχ· τὸ δὴ πᾶν λέγειν τὸ κατὰ τὴν ῥίζαν, οὐκ ὀρθόν· καὶ ἢ ἀν ἄκαυλος τῶν βολβῶν ἢ ὁ τῶν γηθύων· ἢ ὅλως ὅσα κατὰ βάθος ὄζειν εἴωσαν αἱ ῥίζαι ἔχ· τὸ ὕδωρ ἢ, ὃ καλοῦσί τινες ἀχλύν· ἢ τὸ ἔτος ἢ ἔτι ἄλλου πόλεμόν ὄζειν· ὧν δὲ μὴ ὄζειν ῥίζαι· δυνάμει δὲ δεῖ φύσει

ἢ διαιρεῖν

κῆ διαιρεῖται οὐτόπω· τέχαδέτου τομὴ ὀρθῶς λέγεται· εἶζα δ'
οὐδέν ἐστιν· αἰεὶ δὲ διαφορά τις αὔξη τῶν εἰζῶν· ὥστε τὴν μὲν
τινα, τοσαύτην εἶναι· τὴν δ' ἑτέραν ὑπὲρ ἑτέρας· καίτοι καὶ αὐταὶ καὶ αὗται αἰσαρκώδεσι ἐοίκασιν ἕλκειν· τὰς δὲ τῶν ἀέρων πρὸς τὸ βλαστάνειν τρέφουσι· καὶ πίνουσι μείζους κωλύουσι μᾶλλον διατεῖναι πρὸς τὴν βλάστησιν· ἐπεὶ ὅτι γε τούτων τῶν τοιούτων ἡ φύσις ἐστὶ τὸ κάτω μᾶλλον ἕλκειν, φανερόν· οἱ μὲν γὰρ καυλοὶ, καὶ ὅλως τὰ ἄνω, βραχέα καὶ ἀσθενῆ· τὰ δὲ κάτω καὶ τῷ μεγέθει καὶ πολλὰ καὶ ἰσχυρά· οὐ μόνον δὲ τῶν ἐρημούντων, ἀλλὰ καὶ τῶν καλλιουμένων ἀγρώστιδος· καὶ ὅλως ὅσα καλαμώδη ἢ τούτοις ὅμοια· καὶ ὅσα δὲ μαρθηκώδη· καὶ τούτων εἶζαι μεγάλαι καὶ σαρκώδεις· πολλὰ δὲ καὶ τῶν πόδων ἔχει τοιαύτας εἶζας· οἷον, ἀσάλαξ· κρόκος γὰρ τὸ περδίκιον καλοῦμεν· καὶ γὰρ τοῦτο βραχέας τινὰς καὶ ὀλεθρίους ἔχει τὰς εἶζας· ἡ φύλλα· καλεῖται δὲ περδίκιον, διὰ τὸ τοὺς πέρδικας ἐγκυλίεσθαι ὀρύττοντας· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἰὼ καλοῦμέν τινα· τὰ μὲν φύλλα, μεγάλα· λοβλαστὸς αὐτοῦ, βραχύς· ἡ δὲ εἶζα, μακρά· ἔστι δὲ ὡς καὶ ῥηκαρπής· διαφέρει τινὰ καὶ ἐαθίεται· ἡ συμίστοισι δὲ ὁ τοῦ ὀρταμὸς ἀπὸ τῆς σέφου τὴν βῶλον· φανερώτατα δὲ ὀλεθρίζην ἔχουσα πρὸς τὰ αὐξανόμενα· τὸ δὲ λωτὸν καὶ τὴν μαλόδρειν· ἀμφότερα γὰρ τούτων καὶ ἀσάρκων τὰ τοιούτων τῶν εἶζαι μᾶλλον ἡ φύσις· ταῦτα μὲν οὖν ταύτη λεπτέα· εἰσὶ δὲ τῶν εἰζῶν, πλείω δόξαν ἂν ἔχειν διαφορὰς παρὰ τὰς εἰρημένας· οἷον αἵτε, τῆς ἀραχίδνης, καὶ τὸ ὁμοίου τῷ ἀράκῳ· φέρουσι γὰρ ἀμφότεραι καρπὸν, οὐκ ἐλάττω τοῦ ἄνω· καὶ μίαν μὲν εἶζαν τὸ σαρκῶδες τοῦτο ἔχει τὴν κατὰ βάθους· τὰς δὲ ἄλλας ἐφ' ὧν ὁ καρπὸς, λεπτοτέρας καὶ ἐπιπόλαιον, λιχνομύσας πολλαχῆ· φιλεῖ δὲ μάλιστα χωρία τὰ ὕφαλμα· φύλλον δὲ ὃ δέ τι προέχει τούτων, ὅ δ' ὅμοιον τοῖς φύλλοις· ἀλλ' ὡς περὶ μφί-

καρπὸν μᾶλλον ὄντων· καὶ φαίνεται παντὸς μᾶλλον αἱ μὲν οὖν φύσεις καὶ αἱ δυνάμεις τοσαύτας ἔχουσι διαφοράς· αὐξάνεσθαι δὲ πάντων μὲν δοκοῦσιν αἱ εἴζαι πρότερον τῶν ἄνω· καὶ γὰρ φύεσθαι εἰς βάθος οὐδὲν μᾶλλον καθήκει πλέον, ἢ ὅσον ὄγκος ἐφικνεῖται· τὸ γὰρ θερμὸν, τὸ γόνιμον· ὁμοίως δὲ καὶ ταῦτα μεγάλα συμβάλλεται πρὸς βαθυξίζιαν· καὶ ἔτι μᾶλλον πρὸς μακροξείζιαν ἡ φλοιὸς χώρας φύσις ἐστὶν ἥκιστα φθίνει καὶ μανὴ καὶ εὔοδος· ἐν γὰρ τοῖς τοιούτοις, ῥᾳδιουργότερον καὶ μείζους αὐξήσεις· φανερὸν δὲ ἐπὶ τῶν ἁμαρτάνων· ἔχοντα γὰρ ὕδωρ, ὅπου οὖν δύσιν ὡς εἰπεῖν· εἰ δὲ καὶ ὁ τόπος ἡκιστ' ἂν δόξειε μηδὲν τὸ αὐτὸ ποιεῖν καθάπερ φρέαρ ἢ ὀχετὸς πίνος, ἢ ἐλαιουργῷ λυκείῳ ἢ πλατάνου, ἢ κατὰ τὸ ὀχετὸ ἔτι μέχρι οὗ σα περὶ τρεῖς καὶ τριάκοντα πήχεις ἀφῆκεν, ἔχουσα τόπον τοιοῦτον καὶ προφύλ· δύξειε δ' ἂν ὡς εἰπεῖν ἡ συκῆ μακροξείζοτατον εἶναι· καὶ ὅλως δὲ μᾶλλον τὰ μανὰ καὶ εὐθύρριζα· πάντα δὲ τὰ νεώτερα τῶν παλαιῶν, ἐὰν εἰς ἀκμὴν ἥκωσιν, ἔτι βαθυρριζότερα καὶ μακρορριζότερα· συμφθίνουσι γὰρ καὶ αἱ εἴζαι τῷ ἄλλῳ σώματι· πάντων δὲ ὁμοίως οἱ χυλοὶ τοῖς φυτοῖς ἀφθότεροι· τοῖς δὲ, ὡς ἐπίπαν· διὸ καὶ σύνωρα τὰ καὶ ὧν οἱ καρποὶ γλυκεῖς· αἰδὲ, καὶ φαρμακώδεις ζώιαι φυώδεις· ὥστε καὶ φθίριος· ἴδια δὲ εἴζης, φύσις καὶ δύναμις· οἷον ἡ φλοιὸς συκῆς· ἀπὸ γὰρ τῶν βλαστῶν ἀφίησι, μέχρις οὗ ἂν σωθῇ τῇ συκῇ καὶ ἐιζωθῇ· καὶ γίνεται περὶ τὸ δένδρον κύκλῳ σωρεὸς τῶν ἐιζῶν, οὐχ ἁπτόμενον τοῦ στελέχους, ἀλλὰ ἀφεστηκός· παραπλήσιον δὲ τοῦτο, μᾶλλον δὲ βόπνη τιμὰθαμασιῶτις, ἐπὶ τῆς ἐκ τῶν φύλλων ἀφίησι ἐίζαν· οἱονεὶ φασὶ περὶ ὀρῶν τε πάρεισιν εἶναι, ὃ λιάθι ἀθιάδυσιν ἡδύ· τὸ δὲ αὖ τὸ θερμὸν θαυμαστὸν ἥπιον, ὅτι αὖ ἐν ὑλῇ βαθεῖα σαπρᾷ· διαιρεῖ τὸ εἴζαν πρὸς τὴν, ὑβλαστάμῳ διὰ τὴν ἰχῦν· ἀλλὰ δὴ τὰς μὲν τῶν ἐιζῶν διαφορὰς ἐκ τούτων θεωρεῖν τὸν τῶν δένδρων· ἐπὶ τὰς τοιαύτας δὲ τῶν λαβοῦσι

φορᾶς.

φοράς. ἔστι γὰρ τὰ μὲν, ὀζώδη. τὰ δὲ ἄνοζα, καὶ φύσει καὶ τόπῳ. καὶ τὰ μὲν μᾶλλον καὶ ἧττον. ἄνοζα δὲ λέγω, οὐχ ὥστε μὴ ἔχ' ὅλως οὐδὲν ἢ τοιοῦτο δένδρου. ἀλλ' εἴπερ ἧττον ἄλλων. οἷον, χοῖνος. πίφη. κύπειρος. ὅλως εἴ τι τοιοῦτον λιμνωδῶν. ἀλλ' ὥστε ὅλίγους ἔχειν. φύσει μὲν οἷον, ἀκτή. δάφνη, συκῆ. ὅλως πάντα τὰ λαχανώδη, καὶ ὅσα κοῖλα καὶ μανά. ὀζώδεις δὲ, ἐλαία. πεύκη. κότινος. τούτων δὲ, τὰ μὲν, ἐν παλιοικίοις καὶ νηνέμοις καὶ ἐφύδροις. τὰ δὲ ἐν ὑπωρείοις καὶ χειμερίοις καὶ πυγματώδεσι καὶ λεπτοῖς, καὶ ξηροῖς. τὰ μὲν γὰρ ἀνοζώτερα. τὰ δὲ ὀζωδέστερα τῶν ὁμογενῶν. ὅλως δὲ ὀζωδέστερα τὰ ὀρεινὰ τῶν πεδινῶν, καὶ τὰ ξηρὰ τῶν ἐλείων. ἔτι δὲ καὶ τὰ τῶν φυτείαν τὰ μὲν πυκνὰ, ἄνοζα καὶ ὀρθά. τὰ δὲ μανὰ, ὀζωδέστερα καὶ σκολιώτερα. συμβαίνει γὰρ ὥς τε τὰ μὲν, ἐν παλιοικίῳ εἶναι, τὰ δὲ ἐν ὑπωρείῳ. καὶ τὰ ἄρρενα δὲ τῶν θηλέων ὀζωδέστερα, ἐνίοις ὄντα ἀμφω. οἷον, λευκάνθεμος. ἐλάτη. ὀρυΐς. κεφαλλονία. καλοῦσι γάρ τινες, θηλυκεφαλλονίαν. καὶ λάχανα ἄγρια ἢ τὰ ἡμέρων. καὶ ἁπλῶς καὶ ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος, οἷον κότινος ἐλαίας. ἐρινεὸς συκῆς. καὶ ἀγρίας ἡμέρου. πάντα δὲ λαῶν τὰ ὀζωδέστερα. καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πάντα τὰ πυκνὰ τῶν μανῶν. καὶ γὰρ τὰ ἄρρενα πυκνότερα, καὶ τὰ ἄγρια. πλὴν εἴ τι διὰ πυκνότητα πάντῃ ἀνοζον ἢ ὀλίγοζον. οἷον πύξος, λωτός. εἰσὶ δὲ τὰ μὲν, ἄλακτοι καὶ ὡς ἔτυχεν οἱ ὄζοι. τὰ δὲ, τίλλας μέν τινας ἢ τῇ διαιρέσει τι ἢ τῷ πλήθει, καθάπερ εἴρηται. διὸ καὶ ἀξιολογοῦσί τινες λαῶν καλοῦσι. τῶν μὲν γὰρ οἷον δίσσον. τῶν δὲ μεῖζον ἀεὶ τὸ πρὸς τῷ ἄνω καὶ τοῦτο καὶ λόπαν ὥσπερ μάλισται ἐμφανὲς καὶ ἐν τοῖς κοτίνοις καὶ ἐν τοῖς καλάμοις. τὸ δὲ γόνυ καθάπερ ὄζος. καὶ οἱ μὲν, καὶ ἀλλήλοις, ὥσπερ οἱ τῶν κοτίνων. οἱ δὲ ὡς ἔτυχε. ἔστι δὲ λαὶ μὲν δύο ἄκρα λαὶ δὲ, τρία ἄκρα λαὶ δὲ πλείους ἔχοντα. ἔνια δὲ πεντάζοντα καὶ τῆς μὲν ἐλάττης ὀρθοὶ καὶ οἱ ὄζοι καὶ οἱ κλάδοι ὥσπερ ἐμπεπηγότες. τῆς δὲ αἰγώνου, ἔτι δὲ νῦν ἰσχνόταται καὶ ἐλάττη. διὸ καὶ τοιοῦτοι οἱ φλιμλέκες. ὅμοιοι θηρίων προσώπεις. εἰσὶ μὲν ὁμέσπερος. αἰγὶ δὲ

περὶ αὐτὸν μικροὶ πλέθρου· εἰσὶ δὲ τῶν ὄζων οἱ μὲν τυφλοὶ οἱ δὲ γόνιμοι· λέγω δὲ τυφλοὺς, ἀφ' ὧν μηδὲν βλαστάνει· οὗτοι δὲ ἢ τῇ φύσει καὶ πηρώσει γίνονται· ἢ ὅταν ἢ μὴ λυθῇ καὶ ἐκβιάζηται καὶ ἡ ἀπόκοπῇ ἢ οἷον ἐπικαυθείσῃ πηρωθῇ· γίνονται δὲ μᾶλλον ἐν τοῖς παχέσι τῶν ἀκρεμόνων· ἐνίων δὲ καὶ ἐν τοῖς σελέχεσιν· ὅλως δὲ ἢ τοῦ σελέχους ἢ τοῦ κλάδου καθ' αὑτὸ ἐπικόψῃ ἢ ἐπιτέμῃ τις, ὄζος γίνεται· καθάπερ αὖ εἰ διαιρῶν τὸ ξύλον καὶ πρίων ἑτέραν ἀρχήν, εἴτε δι' ἄλλο τι πηρώσειν, εἴτε δι' ἄλλο αἰτίαν· οὐ γὰρ δὴ κατὰ φύσιν γε ὑπὸ φλοιῶς· ἀεὶ δὲ ἐν ἅπασιν οἱ κλάδοι· φαίνονται πολυοζότεροι διὰ τὸ μήπω νεαρὰ μέσῃ προσκυζεῖσθαι καθάπερ ἡ φλοιώδης οἰνεόβλαστοι ξαχύτατοι· ἡ φλοιὸς μικτέλλα τὰ ἄκρα τῶν κλημάτων· ὡς δ' ὄζος ἐν τοῖς ἄλλοις, οὕτω καὶ ὀφθαλμὸς ἐν ἀμπέλῳ, ἢ ἐν καλάμῳ γόνυ· ἐνίοις δὲ ἢ οὐκ ἀναδίδωσι γίνονται· καθάπερ πτελέᾳ καὶ δρυὶ ἢ μάλιστα ἐν πλατάνῳ· ἐὰν δὲ ἐν παχέσι ἢ αὐθέρροις ἢ πνευματώδεσι, ἢ παντελῶς· πάντως δ' ὁ πρὸς τῇ γῇ ἢ οἷον τῇ κεφαλῇ τοῦ σελέχους ἀποσηράσκων· τῶν παχυτέρων πίνεται· ἔνια δὲ καὶ ἰχᾶ τοὺς καλουμένους ὑπό τινων, ἢ ἰσχύρους, ἢ ἀνάλογον· οἷον ἡ ἐλαία· κυλιόπετον γὰρ ἐστὶ παύτης τοὔνομα· ἐν πάχει δοκεῖ μάλιστα τὸ εἰρημένον· καλοῦσι δέ νιοι τοῦτο πρέμνον· οἱ δὲ κρότωνα· οἱ δὲ ἄλλο ὄνομα· τοῖς δὲ θύσι καὶ μονορρίζοις καὶ ἀπαραβλάστοις οὐ γίνεται τοῦθ' ὅλως, ἢ ἧττον· φοίνιξ δὲ παραβλαστικόν· ἡ δὲ ἐλαία καὶ ὁ κότινος ἐν τοῖς κοιλότησι δύας ἔχουσι τοὺς ἐν τοῖς σελέχεσιν· ἔστι μὲν οὖν τὰ μὲν εἰς μῆκος αὐξητικὰ μάλιστα μόνα, οἷον ἐλάτη· φοῖνιξ· κυπάρισσος· καὶ ὅλως τὰ μονοσελέχη· καὶ ὅσα μὴ πολύρριζα, μὴ δὲ πολύκλαδα· τὰ δὲ, ὁμοίως, τούτοις αὐαλόγως ἐν εἰς βάθος· ἔνια δὲ εὐθὺς χάζεται· οἷον, ἡ μηλέα· τὰ δὲ, πολύκλαδα· ἢ μείζω τὸν ὄγκον ἔχει τὸν ἄνω καθάπερ ξόανα· οὐ μὴν, ἀλλ' ἂν μέγιστά γε συμβαίνεται πρὸς ἕκαστον, ἡ ἀγωγὴ, καὶ ὁ τόπος, καὶ ἡ ξοφή·

σημεῖον

σημεῖον δ' ὅτι ταῦτα τὰ νικὰ μὴ ὄντα, μακρὰ καὶ λεπτὰ γίνεται· μανὰ δὲ παχύτερα καὶ βραχύτερα καὶ ἐὰν μὴ διθύς τις ἀφέλῃ τοὺς ὄρους, βραχέα· ἐὰν δὲ ἀνακαθαίρῃ, μακρά· καθάπερ ἡ ἄμπελος· ἱκανὸν δὲ καὶ κεῖνο πρὸς πίστιν, ὅτι καὶ τῶν λαχάνων ἐνία λαμβάνει δένδρου χῆμα· καθάπερ ἡ πόμμη τὴν μελάχρινα, καὶ τὸ τεῦτλον· ἅπαντα δὲ ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις ἐξαύξει μᾶλλον τὸ αὐτὸ καὶ μίσον· ἐπεὶ καὶ τῶν ὁμογενῶν αὐξότερα καὶ μείζω καὶ καμίω τὰ ἐν τοῖς οἰκείοις· οἷον, ἐλάτη ἡ μακεδονικὴ τῆς πρηνασίας καὶ τῶν ἄλλων· ἅπαντα δὲ ταῦτα καὶ ὅλως ἡ ὕλη ἡ ἀγρία καμίων καὶ πλείων τὸ ὄρους ἐν τοῖς προσβορείοις, ἢ ἐν τοῖς πρὸς μεσημβρίαν· ἔτι δὲ τὰ μὲν ἀείφυλλα· τὰ δὲ φυλλοβόλα· τῶν μὲν ἡμέρων, ἀείφυλλα, ἐλαία· φοῖνιξ· δάφνη· μύρρινος, πεύκη τιγγύος· κυπάρισσος· τῶν δ' ἀγρίων· ἐλάτη· πεύκη· ἀρκεύθος· σμίλαξ· θυία· καὶ ἡ ἀρκαδες καλοῦσι φελόδρυα· φίλυρα· κέδρος· πίτυς· μυρίκη· πύξος· πρῖνος· ἀγρία· κήλαστρον· φιλύκη· ὀξυκάνθος· ἀφάρκη· ταῦτα δὲ φύεται περὶ τὸν ὄλυμπον· ἀνδράχνη· κόμαρος· τέρμινθος· ἀγρία· δάφνη· δοκεῖ δὴ ἀνδράχνη καὶ ὁ οἰνάρος· τὰ μὲν κάτω φυλλοβαλεῖν· τὰ δὲ ἔσχατα τῶν ἀκρεμόνων ἀεὶ φύλλα ἔχειν· ἐπιφύειν δὲ ἀεὶ τοὺς ἀκρεμονας· Τῶν μὲν οὖν δένδρων, ταῦτα· τὰ δὲ θαμνώδη, κιττός· βάτος· ἐλάμνη· κάλαμος· κισσός· ὅσα δέ τι μικρόν, οὐ δένδρου ται· τῶν δὲ φρυγανικῶν· καὶ ποωδῶν, πήγανον· ἐλάφανος· ἐσθωνιά· ἰωνιά· ἀβρότονον· ἀμάρακον· ἔρυσιμος· ὀλίγανον· σέλινον· ἵππουσέλινον· μήκων· καὶ τῶν ἀγρίων εἴδη πλείω· διαμφὶ δὲ καὶ τούτων ἐνία τοῖς ἄκροις· τὰ δὲ ἄλλα ἀποβάλλει· οἷον, ὀλίγανον· σέλινον· ἐπεὶ καὶ τὸ πήγανον κακοῦται καὶ ἀμάπτεται· πάντα δὲ καὶ τῶν ἄλλων τὰ ἀείφυλλα· στενοφυλλότερα, καὶ ἔχοντά τι μαλακότητα καὶ ὠχρότητα· ἔνια δὲ οὐκ ὄντα τῇ φύσει, παρὰ τὸν τόπον ὅτιν ἀ-

εἰφυλαί· καθάπερ ἐλέχθη περὶ τῶν ἐν ἐλεφαντίνῃ καὶ μέμφῃ κατωτέρω δ' ἔλαττα μικρὸν πάνυ χρόνον διαλείπει τοῦ μὴ ἀεὶ βλαστάνειν· ἐν κριθῇ δ' λέγεται φλάπανόν τινα εἶναι ἐν ᾗ ζωρτυμαία πρὸς σκνηπῆ τινί· ἡ δ' οὐφυλλοβολεῖ· μυθολογοῦσι δὲ ὡς ἐπὶ ταύτην ἐμίτη τῇ δύσῃ ὄζιν· τὰς δὲ φλησίον πάσας, φυλλοβολεῖν· ἐν δὲ συβάρῃ δρῦς ἄξιν δύσωπος ἐκ τῆς πόλεως, ἣ οὐ φυλλοβολεῖ· φασὶ δὲ οὐ βλαστάνειν αὐτὴν ἅμα, ταῖς ἄλλαις, ἀλλὰ μετὰ κύνα· λέγεται δὲ ἐν κύπρῳ φλάπανθ' εἶναι τοιαύτην· φυλλοβολεῖ δὲ πάντα τὸ μετοπώρου, ἐπὶ μετὸ μετόπωρον· φλὴν ἡ μὲν, θαλλοῦ· ἡ δὲ, βραδύτερον, ὥστε καὶ τοῦ χειμῶνος ἐπιλαμβάνειν· οὐκ ἀνάλογον δὲ αἱ φυλλοβολίαι ταῖς βλαστήσεσιν, ὥστε τὰ πρότερα βλαστήσαντα φυλλοβολεῖν· ἀλλ' ἔνια πρωΐ βλαστάνει μὲν, οὐδὲν ἧττον προτρεῖται τὰ ἄλλα· ἀλλὰ καὶ τιμῶν ἐστερεῖ· καθάπερ ἡ ἀμυγδάλη· τὰ δὲ, ὀψὲ βλαστεῖ μὲν· ὀδὲν δέ, ὡς εἰπεῖν ὕστερον τῶν ἄλλων· ὥσπερ ἡ συκάμινος· δοκεῖ δὲ καὶ ἡ χώρα συμβάλλεσθαι· καὶ ὁ τόπος ὁ ἔνικμος, πρὸ τοῦ διὰ μέσου· τὰ γὰρ ἐν τοῖς ξηροῖς καὶ ὅλως λιπογείοις πρότερα φυλλοβολεῖ, καὶ τὰ πρεσβύτερα δὲ τῶν νέων· ἔνια δὲ καὶ πρὸ τοῦ πεπανθῆναι τὸν καρπὸν ἀπεβάλετο τὰ φύλλα· καθάπερ αἱ ὄμπελοι συκαῖ· καὶ ἀχράδες· τὰ δ' ἄφυλλα καὶ ἀποβολὴ καὶ ἀνάθησις καὶ τὰ μέρος· οὐ γὰρ δὴ ταῦτα αἰεὶ διαμένει· ἀλλὰ τὰ μὲν, βλαστάνει· τὰ δὲ, ἀφαυαίνεται· τοῦτο δὲ περὶ ξηρὰν μάλιστα γίνεται θερινάς· εἰδέτην ὧν καὶ μετ' ἄρκτον δύν καὶ τὰ ἄλλων χώραν, ἐπισκεπτέον· καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν φυλλοβολίαν, ὅτως ἔχει· τὰ δὲ φύλλα τῶν μὲν ἄλλων δένδρων ὁμοίως πάντων αὐτὰ ἐστὶ φύσις· τῆς δὲ λύκης, καὶ τοῦ κιττοῦ· καὶ τοῦ καλουμένου κρότωνος, ἀνόμοιος καὶ ἑτερομόρφους· τὰ μὲν γὰρ νέα, περιφερῆ· τὰ δὲ παλαιότερα, γωνοειδῆ· καὶ εἰς τοῦτο ἡ μετάστασις πάντων· τοῦ δὲ κιττοῦ ἀνάπαλιν· πέντε μὲν ὄντος, ἐπὶ γωνιώτερα πρεσβυτέρου δὲ, περιφερέστερα· μεταβαίνει δὲ καὶ ὅτος· ἴδιον δὲ καὶ τὸ τῆς ἐλαίας, καὶ τὸ τῆς συκῆς, καὶ

τῆς πτελέας, καὶ

τῇ πτελέᾳ, καὶ τῇ λεύκῃ συμβαίνον. στρέφει γὰρ δοκοῦσι τὰ ὑ-
πλια μετὰ ξοπὰς θερινάς· ἢ τούτῳ γνωρίζουσιν ὅτι γεύλω
ται τροφαί· πάντα δὲ τὰ φύλλα διαφέρει, καὶ τὰ ὑπλια καὶ τὰ
πρανῆ· καὶ τῶν μὲν ἄλλων τὰ ὑπλια πλατύτερα καὶ λεπότερα· τοὺς
γὰρ ἴνας καὶ τὰς φλέβας ἐν τοῖς πρανέσιν ἔχουσιν· ὥσπερ ἡ χεὶρ
φιλάνθρωπος λεπτοτέρα, καὶ ἧττον λεῖα· λεῖα δὲ ἢ τὰ τῶν κιττῶν·
πάντα δὴ ἃ τάσι πλεῖσαι ἐκφανῆ ἔχει τὰ ὑπλια· ἢ ταῦτα
γίνεται τῷ ἡλίῳ φανερὰ ἢ στρέφεται τὰ πολλὰ πρὸς τὸν ἥ-
λιον· διὸ καὶ οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖν, ὁπότερον πρὸς τῷ κλωνὶ μᾶλλόν
ἐστιν· ἡ μὲν γὰρ ὑπόστασις, μᾶλλον δοκεῖ πρὶ εἶν τὸ πρανές· ἡ
δὲ φύσις οὐχ ἧττον βούλεται τὸ ὑπλιον· αἴτιον τε ἡ ἀνάκλασις
διὰ τὸν ἥλιον· ἴδοι δ' ἄν τις ὅσα πυκνὰ καὶ κατάμιλα· καθά-
περ ἡ τῶν μυρεινῶν· οἷον ταῖς δέ τινων καὶ τὴν τροφὴν τῷ ὑπλίῳ
διὰ τὸ πρανοῦς εἶναι· διὰ τὸ ἐγίκμον ἀεὶ τοῦτο καὶ χνοώ-
δες εἶναι· ἀκαλῶς λέγουσιν· ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἴσως συμβαίνει
χωρὶς φιλίδιας φύσεως, καὶ διὰ τὸ μὴ ὁμοίως ἀλλοιοῦσθαι· ἢ ἡ
τροφὴ διὰ τῶν φλεβῶν ἢ ἰνῶν ὁμοίως· ἀμφοτέροις δὲ ἐκθατέρου
εἰς θάτερον ἂν λάβοι· μὴ ἐχόντοιν πόρους μηδὲ βάθος διῳδόν· αἴτιον
μὲν οὖν τροφῆς διὰ τίνων, ἕτερος λόγος· διαφέρουσι δὲ καὶ τὰ
φύλλα πλείοσι διαφοραῖς· τὰ μὲν γὰρ ἔστι πλατύφυλλα· κα-
θάπερ ἀμπέλου, συκῆς, πλάτανος· τὰ δὲ στενόφυλλα, καθάπερ
ἐλαίας, ῥοιᾶς· μύρρινος· τὰ δ' ὡς περ τανανόφυλλα, καθάπερ πεύ
κης, πίτυος, κέδρου· τὰ δοιὰ ὃν σαρκόφυλλα (τοῦτο δ' ὅτι σαρκώ
δεσι ἔχουσι τὸ φύλλον) οἷον κυπάρισσος· μυρίκη· μηλέα· τῶν δὲ
φρυγανικῶν, κνέωρος· ἐρείκη· τῶν πρωδῶν, ἀείζωον, πόλιον· τὸ
δὲ πρὸς τοὺς σήπτας τοὺς ἐν τοῖς ἱματίοις, ἀγαθόν· τὰ γὰρ
ὠὰ τῶν θυτλίων ἢ ἐκφαίνων ἄλλον ξόπον σαρκώδη, καὶ τὰ
πτανεινίων καλουμένων· ἐν πλάτει γὰρ καὶ ὀκ ἐνστρογγυλότητι
τὸ σαρκῶδες· τῶν θαμνωδῶν δὲ μυρίκη, σαρκῶδες τὸ φύλλον
ἔχει· ῥοιᾶς δὲ καὶ μηλέας μόφυλλα· καθάπερ ὀφοῖνικος· καὶ

ὅσα τριαῦλα. ταῦτα δὲ ὡς καθόλου εἰπεῖν ἄφυλλα. ἔστι δὲ καὶ
λαμος. ἔστι κύπειρος. ἔστι βουτόμος. ἡ δὲ ἄλλα δὲ τῶν λιμνωδῶν,
οἷον αὖλα. πάρυλα δὲ ὥσπερ ἐκδυεῖν φαίνεται, ἡ τὸ μέσον οἷον ξύ
λον. ὅθεν τοῖς ἄνθεσι μέγας πόρος ὁ μέσος. διαφέρουσι δὲ ἔστι
τοῖς ἄνθεσι. τὰ μὲν γὰρ περιφερῆ, καθάπερ τὰ τῆς ἀπίου. τὰ
δὲ, προμηκέστερα. καθάπερ τὰ τῆς μηλέας. τὰ δὲ εἰς ὀξὺ προ
ήκοντα ἔστιν ἃ συναγωνίζονται, καθάπερ τὰ τῆς σμίλακος ἡ τὰ
μὲν ὄζους ἔστιν οἷον πριονώδη. καθάπερ τὰ τῆς ἐλάτης. ἔστι τὰ τῆς
πτέριδος. τρόπον δέ τινα ἔχει καὶ ἡ τὰ φλὶ ἀμπέλου ἢ τὰ τῆς συ
κῆς. ὥσπερ αὖ εἴποι τις σκολοπώδη. ἔνια δὲ καὶ ἐνγραμὰς ἔχον
τα. καθάπερ τὰ τῆς πτελέας, καὶ τὰ τῆς ἡρακλειωτικῆς, καὶ τῆς
δρυός. τὰ δὲ ἢ ὄζαις καθίζοντα καὶ ἐκ τῶν ἄκρων καὶ ἐκ τῶν πλαγίων.
οἷον, τὰ τῆς πρίνου. τὰ τῆς δρυὸς. καὶ σμίλακος. καὶ βάτου. καὶ
παλιούρου. καὶ τούτων ἄλλων. ἀκανθώδεις δὲ ἐκ τῶν ἄκρων, καὶ τὰ
τῆς πεύκης. καὶ φοίνικος. ἢ ἐλάτης. ἔτι δὲ κέδρου. καὶ κεδρί
ας. φυλλάκανθον δ' ὅλως ἐν μὲν τοῖς ὑδροις οὐκ ὄντα οὐδέν,
ὧν ἡμεῖς ἴσμεν. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ὑλήμασιν ὄντα. οἷον ἥ τε ἄκορ
να. καὶ ἡ δρυοφόνος, ἔστι δὲ ὁ ἄκανος. ἢ χεδρὸν ἅπαν τὸ τῶν ἀκανθωδῶς
μόνος. ὥσπερ γὰρ φύλλον ἔστιν ἀκανθα πᾶσιν. εἰ δὲ μὴ φύλλα
τις τοῦτο θήσει, συμβαίνοι ἂν ὅλως ἄφυλλα εἶναι. ἔνιοις δὲ ἀ
κανθαν μὲν εἶναι, φύλλον δὲ ὅλως οὐκ ἔχειν. καθάπερ ὁ ἀσπά
ραγος. πάλιν δ' ὅτι τὰ μὲν ἄμισχα, καθάπερ, τὰ τῆς συκῆς
τὰ βολβοῦ. τὰ δὲ ἔχοντα μίσχον. καὶ τὰ μὲν, μακρόν. οἷον
ἡ ἄμπελος. ἢ ὁ κισσός. τὰ δὲ βραχύν. οἷον ἐμπεφυκότα, κα
θάπερ ἐλαία. οὐχ ὥσπερ ἡ τῆς πλατάνου ἢ τῆς ἀμπέλου προ
σπεφυκυῖα μόνον. διαφορὰ δὲ, τὸ μὴ ἐκ τῶν αὐτῶν εἶναι τοῖς πρόσ
φυσιν. ἀλλὰ τοῖς μὲν πλείστοις ἐκ τῶν κλάδων. τοῖς δὲ καὶ ἐκ
τῆς ἀκρεμόνων. τῆς δρυὸς δὲ ἔστι καὶ ἐκ τοῦ στελέχους. τὰ δὲ λαχανω
δῆ τοῖς πολλοῖς εὐθὺς ἐκ τῆς ῥίζης. οἷον κρομμύου. σκόρδου. καὶ χω
ρίς. ἔτι δὲ ἀσφοδέλου. σκύλλης. βολβοῦ. ἰσατίδος. καὶ ὅλως

τῶν βολβωδῶν

τῶν βολβωδῶν· ἢ τούτων δὲ, οὐχὶ πρώτη μόνον ἐκφυσις· ἀλλὰ καὶ ὅλος ὁ καυλὸς ἄφυλλον· ἐνίων δ' ὅλαν γίνεται φύλλα εἰκός· οἷον, θελδακίνης, ὠκίμου, σελίνου, ἢ τὶ σιτηρῶν ὁμοίως· ἔχει δ' ἕνια τούτων ⸫ τὸν καυλὸν· εἰ τὰ καρθίζοντα, ὡς ἡ θελδακίνη. ⸫ τὰ φύλλα καὶ καυθῶδη πάντα· καὶ τῶν θαμνωδῶν. ⸫ ἔτι δὲ μᾶλλον οἷον, βάτος· παλίουρος· κοινὴ δὲ διαφορὰ πάντων ὁμοίως δένδρων ἢ τῶν αἰγων· ὅτι τὰ μὲν, πολύφυλλα, τὰ δ' ὀλιγόφυλλα· ὡς δ' ἐπὶ τὸ πᾶν τὰ πλατύφυλλα· τὰ ὀξύφυλλα· καθάπερ μύρσινον· τὰ δ', ἄπεπτα πως ἔτυχε· καθάπερ χιδὸν τὰ πλεῖστα τῶν ἄλλων ἰῶν· ἴδιον δὲ τὰ λαχανωδῶν· οἷον, κρομμύου, σκορόδου, τὸ κοιλόφυλλον· ἁπλῶς δ' αἱ διαφοραὶ τῶν φύλλων, ἢ μεγέθει, ἢ πλήθει, ἢ σχήματι, ἢ πλατύτητι· ἢ κοιλότητι· ἢ στερότητι· ἢ ξηρότητι· ἢ λειότητι· ἢ τῷ παρακανθίζειν· ἢ μή· ἔτι δὲ κατὰ τὴν πρόσφυσιν· ὅθεν ἢ διὰ· τὸ μὲν ὅθεν, ἀπὸ εἴζης· ἢ κλάδου· ἢ καυλοῦ· ἢ ἀκρέμονος· τὸ δὲ διὰ, ἢ διὰ μίσχου· ἢ διὰ τούτου· καὶ εἴδη πάντα ἐκ τούτων. ⸫ ἔνια καρποφορεῖ μεταξὺ πάντα τῶν φύλλων· ὥσπερ ἡ ἀλεξανδρεία δάφνη· ἐπιφυλλόκαρπος· αἱ μὲν οὖν διαφοραὶ τῶν φύλλων κοινοτέρως πᾶσιν εἴρηνται ⸫ χιδὸν δὲ ἐστιν ἐν τούτοις· σύγκειται δὲ τὸ μὲν, ὀξὺ ἰνώδους, ἢ φλοιοῦ, ἢ σαρκώδους· οἷον, τὰ τῆς συκῆς, ἢ ἀμπέλου· τὸ δὲ ὥσπερ ὀξὺ ἰνώδους μόνον· οἷον τοῦ καλάμου, ⸫ σίγου· τὸ δὲ ὑγρὸν ἐκ πάντων, κοινόν· ἅπασι γὰρ ἐνυπάρχει ⸫ τούτοις καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐπιτετοῖς, μίσχος· ἄνθος· καρπός· ἔτι ἄλλο· μᾶλλον δὲ καὶ τοῖς μὴ ἐπιτετοῖς· οὐδὲν γὰρ ἄνευ τούτου δοκεῖ δὲ καὶ τὸ μίσχον, τὸ μὲν, ὀξὺ ἰνῶν μόνων συγκεῖσθαι· καθάπερ τὰ ὄροβα τοῦ καλάμου· τὰ δὲ, ἐκ τῶν αὐτῶν· ὥσπερ οἱ καυλοί· τὸ δὲ ἀνθῶν, τὸ μὲν, ἐκ φλοιοῦ καὶ φλεβὸς καὶ σαρκὸς μόνον· οἷον τὰ ἐν μέσῳ τῶν αἰρῶν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν σαρκωδῶν· ὁ μὲν γὰρ, ἐκ σαρκὸς καὶ ἰνός· οἱ δὲ, ἐκ σαρκὸς μόνον· οἱ δὲ, ⸫ ἐκ δέρματος σύγκεινται· τὸ δὲ ὑγρὸν ἀκολουθεῖ καὶ τούτοις· ἐκ σαρκὸς μὲν ⸫ ἰνὸς, τὸ δὲ κοκ

κυμήλων καὶ σικύων· ἐξ ὑγροῦ δὲ καὶ δέρματος, τὸ τῶν συκαμίνων καὶ φιλύρας· αἰγοὶ δὲ καὶ τὰ μου βόπυρ μεμιγμένοι· τούτων δὲ ὡς εἰπεῖν, τὸ μὲν ἔξω φλοιός· τὸ δ' ἔνδοσε σάρξ· τῶν δὲ, καὶ πυρηνώδη· ἔχατον δὲν ἅπασι τὸ σπέρμα· τοῦτο δὲ ἔχον ἐν ἑαυτῷ ὑγρὸν καὶ θερμὸν σύμφυτον· ὧν ἐκλειπόντων, ἄγονα καθάπερ τὰ ᾠά· καὶ τῶν μὲν, εὐθὺς τὸ σπέρμα μετὰ τὸ πυρηνέχον· οἷον, φοίνικος, καρύου, ἀμυγδάλης· πλείω δὲ τούτων τὰ ἐμπυρηνέχοντα, ὡς τὰ τοῦ φοίνικος· τῶν δὲ μεταξύ, σάρξ· ἢ πυρηνώδη· ὡς περ ἐλαίας, καὶ κοκκυμηλέας, καὶ ἐτέρων· ἃ ἔστι ξηρὰ λοβῷ· τὰ δὲν ὑμῷ· τὰ δὲν ἀγγείῳ· τὰ δὲ, καὶ γυμνόσπερμα, τελείως· ἢ λοβῷ μὲν οὖν μόνον τὰ ἐπίτεια· καθάπερ τὰ χέρσοπαῖ, καὶ ἕτερα πλείω τῶν ἀγρίων· ἁμαὶ δὲ τῶν δένδρων ἔνια· καθάπερ ἥ τε κερωνία (ἣν τινα καλοῦσι συκῆν αἰγυπτίαν) καὶ ἡ κικὶς, καὶ ἡ λωτοειδία περὶ λιπάραν· ἐν ὑμῷ δὲ ἔνια τῶν ἐπιτείων· ὥσπερ ὁ πυρὸς καὶ ἡ κέγχρος· ὡσαύτως δὲ καὶ ἔνια ἀγγειόσπερματα· καὶ γυμνόσπερματα· ἀπείρια σπέρματα μὲν, οἷον, ἥ τε μήκων· καὶ ὅσα μήκωνι· καὶ σήσαμον ὑδατώδη· γυμνόσπερματα δὲ, τῶν πολαχάνων πολλά· καθάπερ σίνηθον καὶ σίνησον· κύμινον· μάραθρον, καὶ ἕτερα πλείω· τῶν δὲ δένδρων οὐδὲν γυμνόσπερμον· ἀλλ' ἢ σαρκὶ περιεχόμενον ἢ δέρμασιν· τὰ μὲν, σπερματικοῖς· ὥσπερ ἡ βάλανος καὶ τὸ κοκκύμηλον· τὰ δὲ, ξυλώδεσιν· ὥσπερ ἡ ἀμυγδάλη, καὶ τὸ κάρυον· τὸ δὲν δὲ ἀγγειόσπερμον εἰ μή τις τὸν κῶνον ἄπειρον θήσει, διὰ τὸ χωρίζεσθαι τῶν καρπῶν· αὐτὰ δὲ τὰ σπέρματα, τῶν μὲν εὐθὺς σαρκώδη· καθάπερ ὅσα καρυηρὰ καὶ βαλανηρά· τῶν δὲ, ἐν πυρῆνι τὸ σαρκῶδες ἔχοντα καθάπερ ἐλαίας καὶ δαφνίδος· καὶ ἄλλων· τῶν δὲ ἐν πυρῆνι μόνον ἢ πυρηνώδει μὲν καὶ ὥσπερ ξηρά· καθάπερ τὰ κυνικώδη· καὶ κεγχραμιδώδη, οἷα λὰ τῶν λαχανηρῶν· ἐμφανέστατα δὲ τὰ τοῦ φοίνικος· οὐ δὲ

κοιλότητα

κοιλότητα ἔχει τοῦτο οὐδεμίαν· ἀλλ' ὅλον ἔξορθον· οὐμὴν ἀλ
λ' ὑγρότης δήπου καὶ θερμότης ὑπάρχει δῆλον ὅτι καὶ τούτ-
τῳ καθάπερ εἴπομεν· διαφέρουσι δὲ καὶ τῷ, τὰ μὲν, ἀθρόα,
μετ' ἄλλων εἶναι, τὰ δὲ, διεζωσται καὶ χεδόν· ὥσπερ τὰ τῆς
κολοκύντης καὶ σικύας· καὶ τῶν δένδρων· ὥσπερ συκῆς·
μηλέας· καὶ τῶν ἀθρόων· τὰ μὲν, ἑνὶ τινι περιέχεται· καθά
περ τὰ φοίνικος· καὶ τῆς ἀπίου· καὶ μηλέας· καὶ τῆς ἀμπέ
λου· καὶ συκῆς· τὰ δὲ μετ' ἄλλήλων μὲν εἶναι· μὴ περιέχεσθαι
δὲ ὑφ' ἑνὸς ὥσπερ τὰ σταφυλὴ τῶν ἐπιτείων· εἰ μή τις θείη τ'
σάκχυν ὡς περιέχον· οὕτω δ' ἔσται καὶ ὁ βότρυς· καὶ τἆλλα τὰ
βοτρυώδη· καὶ ὅσα δὴ φέρει δι' ὀπώρας καὶ χώρας ἀρετὴν ἀ-
θρόους τοὺς καρπούς· ὡς περ ἐν συρίᾳ φασὶ εἶναι τοὺς
ἐλαίας· ἀλλὰ, καὶ αὐτὴ δοκεῖ τις εἶναι διαφορά· τῷ τὰ μὲν,
ἀφ' ἑνὸς μίσχου καὶ μιᾶς προσφύσεως, ἀθρόα γίνεσθαι· καθά-
περ ἐπί τε τῶν βοτρυηρῶν καὶ σταφυλῆρων εἴρηται· μὴ περιε-
χόμενα κοινῷ τινι γίνεσθαι, τὰ δ', μὴ γίνεσθαι· ἐπεὶ καθ' ἕκαστον
γε λαμβάνουσι τῶν σπερμάτων ἢ τῶν περιεχόντων, ἰδίαν
ἀρχὴν ἔχει τῆς προσφύσεως· οἷον, ἥ τε σαρξ, καὶ ἡ ἐσία· καὶ πά
λιν ὁ πυρός, καὶ ἡ κριθή· καὶ ὁ σπυρὸς· ἥκιστα δ' ἂν δόξειεν τὰ
τῶν μήλων καὶ τὰ τῶν ἀπίων, ὅποι συμπαύσεταί τε καὶ περιεί-
ληπται· καθάπερ ὑμῖν τινὶ δερματικῷ, περὶ οὗ τὸ περι-
καρπιον· ἀλλ' ὅμως καὶ τούτων ἕκαστον, ἰδίαν ἀρχὴν ἔχει καὶ
φύσιν· φανερώτατα δὲ, τῷ κεχωρίσθαι τὰ τῆς ἐσίας· ὁ γὰρ σπυ
ρὸς εἰκάσῳ προσπέφυκεν· οὐχ ὥσπερ τῶν συνθέτων ἐδηλώσαμεν,
τὴν ὑγρότητα· καὶ γὰρ τοῦτο ἔχουσι διαφοράν, καὶ ὥσπερ ἀμ
φότερα περιέχεται σαρκώδει τινὶ, καὶ τῷ τοῦτο περιέ-
χεσθαι μετὰ τῶν ἄλλων· τὸ μὲν γὰρ, περὶ ἕκαστον ἔχει
τὴν σπερμα, τὸ σαρκῶδες τοῦτο τὸ ὑγρόν· αἱ δὲ κεγχρα-
μίδες ὥσπερ κοινόν τι σῶμα, καθάπερ καὶ τὸ γένος τοῦ
ὅσα τὸν αὐτὸν ἔχει τρόπον· αὐξάνεται δὲ διαφο-

κοιλότητα ἔχει τοῦτο οὐδεμίαν· ἀλλ' ὅσα ἔξορθον· ὁμαλῶς ἀλ-
ρὰς τὰ χάρτης λάβοι πλείους· ὧν δεῖ τὰς κυρτὰς μάλι-
σα φὴ φύσεως μὴ ἀπορεῖν· αἱ δὲ καὶ τὰ χρώματα καὶ τὰς ὅλας μορφάς· ῥᾴδιον φανεραὶ πᾶσιν ὥστε μὴ δεῖσθαι λόγου· πλὴν τοσοῦτον, ἢ ὅτι χρῶμα οὐδὲν πυρρικάρπου βαθύγραμμον, οὐ δὲ γωνίας ἔχει· τῶν δὲ χυλῶν· οἱ μὲν εἰσὶν ὑδατώδεις, ὥσπερ ἀμπέλου· συκαμίνου· μύρρυ οἱ δὲ ἐλαιώδεις· ὥσπερ ἐλαίας, δάφνης, καρύας, ἀμυγδάλης, πεύκης, πίτυος, ἐλάτης· οἱ δὲ μελιτώδεις· οἷον σύκου, φοίνικος, δρυός· βαλάνου· οἱ δὲ δριμεῖς· οἷον ὀρεινάρου, θύμβρας· καρδαμώμου· νάπυος· οἱ δὲ πικροί· ὥσπερ ἀψινθίου· κενταυρείου· διαφέρουσι δὲ καὶ ταῖς ὠδαῖς· οἷον αὐήσου· κέδρου· δρυός· ἰτέας· ἰσχνὰς δὲ ὑδατρεῖς αὖ δόξειεν· οἷον οἱ τῶν κοκκυμηλίων· οἱ δὲ ὀξεῖς ὥσπερ ξύλων· καὶ ἐνίων μήλων· ἁπάντων δὲ ἰνώδεις καὶ χονδρώδεις τοῦτο ἴδιον μήλης θετέον· ἄλλοι δὲ ἐν ἄλλοις εἴδεσιν· ὑπὲρ ὧν ἁπάντων ἀκριβέστερον ἐν τοῖς περὶ χυλῶν ἐπιστατέον· αὐτάς τε τὰς ἰδέας διαριθμουμένους ὁπόσαι· καὶ τοὺς πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς· καὶ τίσιν ἑκάστου φύσις καὶ δύναμις· ἔχει δὲ καὶ ἡ τῶν δένδρων αὐτῶν ὑγρότης ὥσπερ ἐλέχθη διάφορα εἴδη· ἡ μὲν γὰρ ὕδατώδης· ὥσπερ ἡ τῆς συκῆς καὶ τῆς μήκωνος· ἡ δὲ, πιττώδης· οἷον, ἐλαίας, τῆς πεύκης· τῶν κωνοφόρων· ἄλλη δὲ ὑδαρίς· οἷον, ἀμπέλου· ἀπίου· μηλέας· καὶ τῶν λαχανωδῶν δὲ, οἷον σικύου, κολοκύντης, θριδακίνης· αἷς, ἤδη δεδήλωται τίνα ἔχουσι καθάπερ ἡ τοῦ θύμου· καὶ θύμβρας· αἱ δὲ καὶ ὠώδειαν· ὥσπερ αἱ τοῦ σελίνου ἀνήθου· μαράθρου· καὶ τοιούτων· ὡς δὲ καθόλου εἰπεῖν, ἅπασαι κατὰ τὴν ἰδίαν φύσιν ἑκάστου δήλου σαφῶς καθόλου εἰπεῖν φυτοῦ· πᾶν ἔχει κρᾶσιν τινὰ καὶ μίξιν ἰδίαν· εἴπερ οἰκεία δηλονότι τυγχάνει τοῖς ὑποκειμένοις καρποῖς· ὧν τοῖς μὲν συνεμφαίνει ταύτης ὁμοιότητα, ἀκακείβης· ἀδεπαφῆς· ἀλλ' οὐ τοῖς πεπτικοῖς· διὸ μᾶλλον καταπασίαν λαμβάνει πρὸς ψύξιν καθαρὰν ἢ

εἰλικρινῆ

εἰλικρινῆ ἡ τοῦ χύλου φύσις. δεῖ γὰρ ὥσπερ τὸ μὲν ὕλην ὑποδέχεσθαι. τὸ δὲ εἶδος καὶ μορφὴν ἔχει δὲ οὐ ταὐτὸν τὸ σπέρμα τε καὶ οἱ χιτῶνες οἱ περὶ αὐτὸ διαφορὰν τῶν χυλῶν. ὡς δὲ συλλήβδην εἰπεῖν ἅπαντα τὰ μόρια τῶν δένδρων καὶ τῶν φυτῶν οἷον, ῥίζα. κλῶν. φύλλον. καρπὸς, ἔχει τινὰ οἰκειότητα πρὸς τὴν ὅλην φύσιν. εἰ δὲ παραλάβοι καὶ τούτων τὰς ὀσμὰς καὶ τοὺς χυλοὺς, ὡς τὸ μὲν, εὔοσμα καὶ εὐώδη, τὰ δὲ, ἄοσμα καὶ ἄχυλα παντελῶς εἶναι τῶν τοιούτου μορίων. ἐνίων γὰρ εὔοσμα τὰ αὐθη μᾶλλον ἢ τὰ φύλλα. τῶν δὲ, αὖ πάλιν τὰ φύλλα μᾶλλον καὶ οἱ κλῶνες. ὥσπερ τῶν στεφανωμάτων. τῶν δὲ, οἱ καρποί. τῶν δ' ἑτέρων ἐνίων δὲ ἑκάτερον. τῶν δὲ τὸ μέρος. ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ τὰ τοὺς χυλούς. τὰ μὲν γὰρ. βρωτά. τὰ δὲ βρωτὰ τυγχάνει ἐν φύλλοις ἢ περικαρπίοις. ἰδιάζοντα δὲ ἢ τὸ ὠμὸν τῆς θερμότητος. ταύτης γὰρ τὰ μὲν φύλλα πλυκέα, καὶ πολλὰ τῶν ζώων ἐσθίει. ὁ δὲ καρπὸς οὐδενὶ βρωτός. ἐπεὶ τόγε παράπαν οὐδὲν θαυμαστόν. ὥστε τὰ μὲν φύλλα μὴ ἐσθίεσθαι. τοὺς δὲ καρποὺς οὐ μόνον ὑφ' ἡμῶν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ζώων. ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ὕστερον πειρατέον θεωρεῖν τὰς αἰτίας. νῦν δὲ τοσοῦτον ἐξωθεν λεκτέον. ὅτι καὶ πάντα τὰ τῶν μορίων πλείους εἰσὶ διαφοραὶ πολλαχῶς. ἐπεὶ καὶ τῶν αὐθῶν, τὰ μὲν ὀδὴ χυώδη. καθάπερ τὸ τῆς ἀμυγδάλου, καὶ συκαμίνου. καὶ τοῦ κιτρίου. τὰ δὲ, φυλλώδη, καθάπερ ἀμυγδάλης. μηλέας. ἀπίου. κοκκυμηλέας. ἔτι τὰ μὲν μέγεθος ἔχει, τὸ δὲ τῆς ἐλαίας φυλλῶδες ὄν, ἀμέγεθες. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς ἑπτείοις καὶ ποώδεσι, τὰ μὲν φυλλώδη, τὰ δὲ, χυώδη. ποάντων δὲ, τὰ μὲν, δίχροα. τὰ δὲ, μονόχροα. τὰ μὲν τῶν δένδρων λάχανα πολλὰ μονόχροα ἔτι καὶ θῦμον. μόνον δὲ ὡς εἰπεῖν τὸ τῆς ξοάνης φοινικοῦν, ἔτι ἀμυγδάλη τὸ ὑπέρυθρον. αὐχὴ δὲ δένδρων τὸ ἡμέρα τινὰ αὐθῶδες ἔτι δίχρουν. ἀλλ' ἔστι τινὰ τῶν ἀγρίων. οἷον, τὸ τῆς ἐλάτης. κρόκινον γὰρ τὸ ταύτης ἄνθος. καὶ ὅσα δή φασιν ἐν τῇ ἔξω θαλάττῃ

ξόδων ἔχειν τὴν χόαν· ἐν δὲ τοῖς ἐπιτηδείοις· μέδον τὸν μὲ τὸν πλείω τοιοῦτον μὴ δίχοα καὶ δίανθη· λέγω δὲ δίανθες, ὅτι ἕτερον ἄνθος ἐντῷ ἄνθει, ἔχει κατὰ μέσον, ὥσπερ τὸ ξόδυν, καὶ τὸ κεῖνον λεῖον τὸ μέλαν· ἔνια δὲ μὴ μονόφυλλα φύεται, διὰ γραφῶν ἔχοντα μόνον τὰ πλείονα· ὥσπερ τὸ φλέασιώνης· οὐ γὰρ καχώρησαι τὸν τὴν ἐν τῷ ἄνθει τὸ φύλλον ἕκαστον· ὃ δὲ δεῖ τὸ χείλους τὸ κάτω μέρος, ἀλλὰ ἐκ τῶν ἄκρων ἀποφύσεις γωνιώδεις· μέδον δὲ τὸ φλέλαιος τοιοῦτόν ἐστι· διαφέρει δὲ μὴ κατὰ τὴν ἔκφυσιν λέγεσιν· τὰ μὲν γὰρ ἔχει περὶ αὐτὸν τὸν καρπόν· οἷον ἀμυγδαλῆ· ἐλαία· ἧς καὶ διαστέλλοντας διαστίζημέν φαίνεται· τοῦτο σημεῖον λαμβάνουσιν, εἰ καλῶς ἀπάνθηκεν· ἐὰν γὰρ συγκαυθῇ ἢ βρεχθῇ, σῆπα ποβάλλει τὸν καρπὸν, καὶ οὐ στίζημένον γίνεται· μέδον δὲ τὰ πολλὰ τῶν ἐν μέσῳ τὸ περικάρπιον ἔχει· τὰ δὲ καὶ ἐπαύτου τὸ περικαρπίου· καθάπερ ξόα· μηλέα· ἀγνῆ· κοκκυμηλέα, μύρεινη· μὴ τῶν μεφυτευμένων ξόδωνιά· τὰ πολλὰ τῶν στεφανωτικῶν· κάτω γὰρ ὑπὸ τὸ ἄνθος ἔχει τὰ σπέρματα· φανερώτατον δὲ ἐπὶ τοῦ ξόδου διὰ τὸν ὄγκον· μέδον δὲ καὶ ἐπαύτῶν τῶν σωμάτων· ὥσπερ ὁ ἄκορος, καὶ κύνικος· καὶ πάντα τὰ ἀνθώδη· καθέκαστον γὰρ ἔχει τὸ ἄνθος· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν πωδῶν ἔνια· καθάπερ τὸ ἀνθέμιον· ἐν δὲ τοῖς λαχανώδεσι ὁ πράσινος, καὶ ἡ κολοκύντη· καὶ ἡ σικύα· πάντα γὰρ ἐπὶ τῶν ἄκρων ἔχει· καὶ προσαυξανόμενα, ἐπιμένει τὰ ἄνθη πολὺν χρόνον· ἄλλα δὲ ἰδιωτέρως· οἷον, ὁ κισσός, καὶ ἡ συκάμινος· ἐν αὐτοῖς μὲν γὰρ ἔχει τοῖς ὅλοις περικαρπίοις· οὐμὲν ὅτε ἐπ' ἄκροις οὔτε πεφυκόσι καθέκαστον· ἀλλ' ἐν τοῖς ἀνὰ μέσον· εἰ μὴ ἄρα ὁ κισσὸς διὰ τὸ χυοῦδες· ὅτι δὲ ἀπάτηλα τῶν ἀνθῶν ἔνια, καθάπερ ἐπὶ τῶν σικυῶν· ἃ ἐκ τῶν ἄκρων φύεται τοὺς κλήματος· διὸ καὶ ἀφαιροῦσιν αὐτά· κωλύει γὰρ τὸν τὸ σικυοῦ βλάστησιν· φασὶ δὲ καὶ φλομηλέας τῆς μηδικῆς, ὅσα μὲν ἔχει τῶν ἀνθῶν ὥσπερ ἡ λακάτη τὸν ἀστέφυκε ἐκ

μέσου

μέσου· τὸ εἶναι γόνιμα ὅσα δὲ μὴ ἔχει, ταῦτα γονα· εἰδὲ καὶ ἐπάλληλόν τινος ταῦτα συμβαίνει τῶν ἀνθοφόρων, ὥστε ἄτονον ἄνθος φύειν εἰ τεκεχωρισμένων εἴη τι μή, σκεπτέον· ἐπεὶ χιὼν μέν νιος καὶ ἀμυγδάλη καὶ ξύλον ἀδρὸν ἀνθεῖ τὸν εἰς τέλος καρπεῖ· ἀλλὰ μὴ μέχρι τοῦ ἄνθους ἡ χιόνισις· γίνεται δὲ καὶ τόδε τῆς ξύλου ἄνθος πολὺ καὶ πυκνόν· καὶ ὅλος ὁ ὄγκος θλαστός, ὥσπερ ὁ τοῦ ξύλου· κάτωθεν δ' ἕτεροι ἄνθῶν ὡς μικρὸν ὥσπερ ἐκτετραμμένοι κότινος ἔχων τὰ ἄνω μυχώδη· φασὶ δέ τινα καὶ τῶν ὁμοιογλώχων, τὰ μὲν ἀνθεῖν, τὰ δὲ οὔ· καθάπερ τῶν φοινίκων τὸν μὲν ἄρρενα ἀνθεῖν· τὸν δὲ θῆλυν οὐκ ἀνθεῖν· αὐτόθυς προφαίνειν τὸν καρπόν· τὰ μὲν οὖν τῷ χιόνι τοιαύτην τινὰ διαφορὰν ἔχει· καθάπερ ὅλως ὅσα μὴ δύναται τελεσφορεῖν· ἡ δὲ τοῦ ἄνθους φύσις ὅτι πλείους ἔχει διαφοράς, φανερὸν ἐκ τῶν προειρημένων· διαφέρει δὲ τὰ δένδρεα καὶ τοῖς χρόνοις καὶ τὰ τὴν καρποφορίαν· τὰ μὲν γὰρ ἐκ τῶν νέων βλαστὸν φέρει· τὰ δὲ ἐκ τῶν ἐνῶν· τὰ δὲ ἐξ ἀμφοτέρων· ἐκ μὲν τῶν νέων, συκῆ· ἄπιος· ἐκ δὲ τῶν ἐνῶν, ἐλαία· ξύλον· μηλέα· ἀμυγδαλῆ· ἄπιος· μύρσινος· ἡμέρα δὲ τὰ τοιαῦτα· πάντα γὰρ ἐκ τῶν ἐνῶν· ἐὰν δὲ ἄρα τι συμβῇ κνῆσαι καὶ ἀνθῆσαι (γίνεται γὰρ καὶ ταῦτα τοιοῦτοις, ὥσπερ ἡ ἐλαία μυρσίνῳ, καὶ μᾶλλον ἂν εἰπεῖν περὶ τὰς βλαστήσεις) τὰ μὲν ἄρχοντα οὐδὲν ὠφελεῖται· ἀλλ' ἢ μισγῇ φθείρεται· ἀμφοτέρων δὲ, καὶ τῶν νέων καὶ τῶν ἐνῶν, εἴτινες ἄρα μηλέαις διαφόρων, ἢ εἴτι ἄλλο καρπιμον· ἐπεὶ ἡ ὁ ὄλυνθος ἐκπίπτων καὶ σῦκα φέρων ἐκ τῶν νέων· ἴδιον τοῦτο δὲ ἢ ἐκ τοῦ σελέχους ἐκφυσιᾷ· ὥσπερ φλὲψ αἰγὸς πῶυ συκαμίνου· καὶ ταύτην γάρ φασι φέρειν ἐκ τοῦ σελέχους· οἱ δὲ ταύτης μὲν ἐκ τῆς ἀκρεμόνος ὥσπερ καὶ φλεγμονίας· αὕτη γὰρ ἐκ τούτων φέρει· σῦκα δὲ οὐ πολύν· καλοῦσι δὲ κερωνίαν, ἀφῆς δὲ σῦκα καὶ τὰ αἰγύπιλα καὶ λάμια· ὅτε δὲ καὶ τὰ μὲν, ἀκρόκαρπα τῶν δένδρων καὶ ὅλως τῶν φυτῶν τὰ δὲ, θλαγόκαρπα· τὰ δὲ ἀμφοτέρως

πολύωδες ἄκρόκαρπα τῶν ἄλλων ἢ τῶν δένδρων. οἷον τὰ τερε-
πτῶν τὰ σαχνώδη. ἢ τῶν θαμνωδῶν, ῥείκη. ἔτι ραία καὶ
ἄγνος. καὶ ἄμπελος. καὶ τῶν λαχανωδῶν τὰ κεφαλόρριζα. ἐξ
ἀμφοτέρων δέ, καὶ τῶν δένδρων φύλλα καὶ τῶν λαχανωδῶν. οἷον
βλίτον. ἀναδράφραξις. ἐάφανος. ἐπεὶ καὶ ἐλαία ποιεῖ
πως τοῦτο. καί φασιν ὅταν ἄκρον ἐνέγκῃ, σημεῖον εὐφορίας
εἶναι. ἀκρόκαρπος δέ πως καὶ ὀφοῖνιξ. πολὺ τούτου γε καὶ
ἀκρόφυλλον, καὶ ἀκρόβλαστον. ὅλως γὰρ ἐν τῷ ἄνω πᾶν τὸ
ζωτικόν. τὰς μὲν οὖν καὶ τὰ μέρη διαφοράς, πειρατέον ἐκ
τούτων θεωρεῖν. αἱ δὲ τοιαῦται τῆς ὅλης οὐσίας φαίνονται. δη-
λονότι τὰ μὲν ἥμερα, τὰ δ' ἄγρια. καὶ τὰ μὲν καρπιμα, τὰ
δ' ἄκαρπα. καὶ εὐφυλλα. καὶ φυλλοβόλα, καθάπερ ἐλέχθη.
τὰ δ' ὅλως ἄφυλλα. καὶ τὰ μὲν, αὐθητικά, τὰ δ' αὐαυθῆ. ἢ
πρωΐβλαστη δέ, καὶ πρωΐκαρπα. τὰ δὲ ὀψιβλαστῆ, καὶ ὀψί-
καρπα. φαύλως δὲ καὶ ὅσα παραπλήσια τούτοις. καὶ τὰ
μετοιαῦτα ἐν τοῖς μέρεσιν, ἢ οὐκ αὐτῶν μορῶν ὄντων. ἀλλ'
ἐκείνη ἰδιωτάτη καὶ τρόπον τινὰ μεγίστη διάστασις, ἥ πρὸς ἢ
τὰ τῶν ζώων. ὅτι τὰ μὲν, ὑγρά, τὰ δὲ, χερσαία. καὶ γὰρ τῶν
φυτῶν ἔστι τὸ τοιοῦτον γένος, ὃ οὐ δύναται φύεσθαι ἐν ὑγρῷ.
τὰ δὲ, φύεται μὲν, οὐχ ὁμοίως δέ, ἀλλὰ χέρσῳ. πάντων δὲ τῶν
δένδρων ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν καὶ τῶν φυτῶν, εἰδὴ πλείω τυγ-
χάνει καθ' ἕκαστον γένος. χαλὸν γὰρ οὐδέν ἐστιν ἀπλοῦν. ἀλ-
λ' ὅσα μὲν ἥμερα καὶ ἄγρια, λέγεται, ταύτην ἐμφανεστά-
την ἔχει τὴν μετάστασιν διαφορὰν. οἷον, συκῆ. ἐλαία. κότινος.
ἀπίος. ἀχράς. ὅσα ἔχει ἑκατέρων τῶν, τὸν καρπὸν καὶ φύλλα ἢ τὰ ἄλ-
λαις μορφαῖς τινὰ τῶν μορίων. αἰγὰς μὲν ἀγρίων αἰώνιον μὲν πολὺ
σαν, ἔμπειροι ὀλίγοι. τῶν δὲ ἡμέρων ἢ ὠνομασμένων, πολύ.
ἢ αἴθησις κοινοτέρα. λέγω δ' οἷον, ἀμυγδάλης. συκῆς. ἐλαίας. μη-
λέας. ἀπίας. δάφνης. μυρσίνης. τὰ ἄλλων. ἡ γὰρ χῆσις οὖσα κοινή,
σωθεωρεῖν πρὸς τὰς διαφοράς. ἴδιον δὲ ἢ λοῦ τὸ ἑκατέρων.

τὰ μὲν

τὰ μὲν γὰρ ἀγρίαι τῷ ἄρρενι ἢ τῷ θήλει ἢ μόνοις ἢ μάλιστα δὲ αἱροῦσι· τὰ δὲ ἥμερα πλείοσιν ἰδέαις· ὅτι δὲ τῶν μὲν, ἔχον τι λαβεῖν ἢ διαιρεθῆναι τὰ εἴδη· τῶν δ' ἧττον, διὰ τὴν πολυχοΐαν· ἀλλὰ δὴ τὰς μὲν τῶν μορίων διαφορὰς καὶ τῶν ἄλλων ἕνεκα τούτων πειρατέον θεωρεῖν.

περὶ δὲ τῶν γενέσεων, μετὰ ταῦτα λεκτέον.

τοῦτο γὰρ ὥσπερ ἐφεξῆς τοῖς εἰρημένοις ἐστίν.

ΤΕΛΟΣ

Η ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟ Β'.

ΑΙ γενέσεις τῶν δένδρων ὅλως τῶν φυτῶν, ἢ αὐτόματοι· ἢ ἀπὸ σπέρματος· ἢ ἀπὸ ῥίζης· ἢ ἀπὸ παραφυάδος· ἢ ἀπὸ ἀκρέμονος· ἢ ἀπὸ κλωνός· ἢ ἀπευθύνουσι τὸ ξύλον στελέχους ὄντος· ἢ ἔτι τοῦ ξύλου καὶ τακοσθέντος εἰς μικρά· μὴ γὰρ ἅπτεσθαι φύεται. τούτων δὴ ἡ μὲν αὐτόματος, πρώτη τίς· ἢ δὲ ἀπὸ σπέρματος ῥίζης φυσικώτατον δόξαιεν ἄν· ὥσπερ γὰρ αὐτόματοι καὶ αὐτοί· διὸ καὶ τοῖς ἀγρίοις ὑπάρχουσιν· αἱ δὲ ἄλλαι τέχνης ἢ προαιρέσεώς εἰσιν· ἀφιεῖσι δὲ βλαστάνειν καὶ πάντα τὰ ξύλα τῶν φυτῶν τὰ δὲ πολλὰ πλείους· ἐλαία μὲν πάντα φύεται, πολλὰ δὲ κλωνὸς καὶ δρῦς· καὶ τὰ τῶν συμφυῶν καθάπερ ἡ συκῆ τῆς κράδης, καὶ ἡ ῥοὰ τῆς ῥάβ

δυ καὶ ἡ ἀφασία γίνεται ἤδη καὶ χάραξ θᾶττον εἰσπίπτει, καὶ πρὸς τὴν κατάβασιν συμβιῶσαι τὴν ὑγιείαν δένδρον· αἰγὰς δὲ μάλιστα τὸ τῆς οὔρεως· θάτερα δὲ τὰ πρὸς τὴν φύσιν· συκῆν δὲ τοὺς μὲν ἄλλους ξόρους φύεται θᾶττον· ἀπὸ δὲ τῶν πρέμνων καὶ τῶν ξύλων ἀφύεται· μηλέαν δὲ ἢ ἄπιον ἀπὸ τῶν ἀκρεμόνων ἀσθενίως· δύνανται δὲ καὶ τάττειν πρὸς θάνθρωπον εἰπεῖν ἐνδέχεσθαι δοκεῖ ἢ ἀπὸ ῥύτων, ἐὰν λεῖοι καὶ νέοι καὶ αὐξεῖς ὦσιν· ἀμυγδαλὴν φυσικώτερον αἴρεσθαι ἐκ πείρας· τὸ δὲ ἐνδεχόμενον ὡς δυνατὸν λεπτέον· ὅλως γὰρ ὀλίγα τὰ ἀπὸ τῶν αὖθις μᾶλλον βλαστάνοντα καὶ ὑγρὰ μᾶλλον, καθάπερ ἄμπελος ἀπὸ τῶν κλημάτων· αὐτὴν δὲ οὐδὲ πρὸ ὥρας, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ κλήματος φύεται· καὶ εἰδή τινα τοιοῦτον ἕτερον ἢ δένδρον ἢ φρυγανώδες· ὥσπερ δοκεῖ τό, τε πήγανον, καὶ ἡ ὠνία· καὶ τὸ σισύμβριον, ἢ ὁ ἔρπυλλος· καὶ τὸ ἑλένιον· κοινὰ τάττειν μὲν οὖν ὅσα πάσιν, ἢ τινὶ ἀπὸ τῆς παραβολῆς, καὶ ἀπὸ σπέρματος αὔξεται, καὶ ὅσα ὄχει σπέρματα καὶ ἢ ἀπὸ σπέρματος γίνεται· ἀπὸ δὲ παραβολῆς ἢ τινὶ διαφυλάττουσιν, ἐάν τις τὸ ἔργον παρέλῃ φυλάττειν· δεῖ δὲ ὑπορρίζου μάλιστα τὸ παραβαλλόμενον ἢ ὑπόπρεμνον· τάττειν δὲ καὶ ἀπὸ ῥύτου θέλει βλαστάνειν καὶ ξοάνῃ μηλέαν ἐρινεὸν βλαστάνει δὲ καὶ ἀμυγδάλη φυτευομένη καὶ τὰ θλείσους δὲ ξόρους ὡς εἰπεῖν ἡ ἐλαία βλαστάνει· καὶ γὰρ ἀπὸ τοῦ σελέχους, καὶ ἀπὸ τοῦ πρέμνου καὶ πάκοπτομένου, ἢ ἀπὸ τῆς ῥίζης· καὶ ἀπὸ τοῦ ξύλου, καὶ ἀπὸ ξάβδου καὶ ἀπὸ χάρακος, ὥσπερ εἴρηται· τὸ δὲ μᾶλλον, ὁμύρριμος· καὶ γὰρ οὗτος ἀπὸ τῶν ξύλων καὶ τῶν πρέμνων φύεται· δεῖ δὲ μὴ τοῦτον καὶ τὴν ἐλαίαν τὰ ξύλα διαιρεῖν μηδὲ λάπῳ ἀσθενεστέρῳ, μὴ τὸν φλοιὸν μὴ περιαιρῇ· Τὰ μὲν οὖν δένδρα βλαστάνει καὶ γίνεται κατὰ τοὺς εἰρημένους ξόρους· αἱ γὰρ ἐμφυλεῖαι καὶ οἱ ἐνοφθαλμισμοί, καθάπερ μίξεις τινές εἰσιν, ἢ καταβολῆς τρόπον γενέσεις· περὶ ὧν ὕστερον λεκτέον· τὰ δὲ φρυγανώδη μὴ πάντα τὰ μὲν θλεῖσα ἀπὸ σπέρματος ἢ ῥίζης· τὰ δὲ, καὶ ἀμφοτέρως· ἔνια δὲ καὶ ἀπὸ τῶν βλαστῶν ὥσπερ εἴρηται

ρηται· ῥοδωνιὰ δὲ καὶ κεινωνιὰ, καὶ τακοπέντων τῶν καυλῶν ὥσπερ καὶ ἡ ἄγχωσις· φύεται δὲ ἡ κεινωνιὰ καὶ ῥοδωνιὰ· καὶ ὅλου τοῦ καυλοῦ τιθέντες· ἰδίως τε τὴν δὲ ἀπὸ δακρύων, μὴ γὰρ ἂν τῶν δύνασθαι τὸ κρίμνον φύεσθαι, ὅταν ξηρανθῇ τὸ ἀποῤῥυέν. φασὶ δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἱππομέλιτος· καὶ γὰρ τοῦτο ἀφίησι δάκρυον· φύεται δέ τις καὶ κάλαμος· ἑαυτὴν διατέμνει τὰς ἰλαιὰς τὰς πολεμίας, ἢ ἂν καταπίπτῃ ἢ γῇ· ἰδίως δὲ ἀπὸ ῥίζης φύεσθαι καὶ τὴν κιφαλόῤῥιζαν, τοσαύτην δὲ οὐσίαν φλ δυνάμεως· τὰ μὲν πολλὰ τῶν δένδρων, ὥστε περιλείπεται πρότερον ἐν πολείοσι ξύλοις ὥσπερ σίνδεσιν· ἔνια δὲ ἀπὸ σπέρματος φύεται μόνον· οἷον ἐλάτη, πεύκη· πίτυς· ὅλως πᾶν τὸ κωνοφορεῖν· ἔτι ἡ φοῖνιξ· πολλὰ εἰ ἄρα ἐν βαβυλῶνι καὶ ἀπὸ τῶν ῥάβδων ὡς φασί τινες μολύβδῳ κυπαρίττου δὲ, παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἀπὸ σπέρματος· ἐν κρήτῃ δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ σελέχους· οἷον τὸ φλ ὀρείας ἐν τάῤῥαι· παρὰ τούτοις γὰρ ὄζει· ἡ κουρίζομβρίκυπάρισσος· ὧν τὴν δὲ ἀπὸ φλοιοῦ βλαστάνει, πάντα τρόπον τινὰ μὴ, καὶ ἀπὸ γύου, καὶ ἀπὸ τοῦ μέσου, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρω· βλαστάνει δὲ καὶ ἐνίαχοῦ ἀπὸ τῶν ῥιζῶν· ὡσαυτίως δὲ· περὶ δένδρων ὅσα ἀμφισβητοῦσιν· οἱ μὲν γὰρ, ἀπὸ σπέρματος τὰ φασι μόνον· οἱ δὲ καὶ ἀπὸ ῥίζης ἐπιχωρεῖ· οἱ δὲ, καὶ ἀπ' ἄλλου τοῦ τοῦ σελέχους κοπέντος· ἀπὸ παραπάδος ἢ μὴ ῥίζης δεῖν φύεσθαι τῶν μὴ παραβλασταινόντων· ἃ δὲ παίοντων δὲ ὅσων πλείους αἱ γενέσεις· ἢ ἀπὸ παραπάδος· καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ ἀπὸ παραφυάδος· τοιαύτη δὲ καὶ ἰτέα ἐὰν ἀπὸ ῥίζης ἡ παραφυὰς ᾖ· καὶ τὸ μὲν οὕτως ἢ ὅλως ἀπὸ φυλλορροίων περιφυτῶν μὲν ἃ παίοντα δοκεῖ τὸς καρποὺς ὁμοιοῦν· ὅσα δὲ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τῶν δυνάμεων οὕτω βλαστάνει, ἅπαν θὼς εἰπεῖν χείρω· τὸ δὲ καὶ ὅλως ὁρίσασθαι τὴν γένεσιν· οἷον ἄμπελος· μηλέα· συκῆ· ῥοιά· ἄκανθος· ἔκτηγε φλ κιγχαμίδος οὐδὲν πίνεται γένεσις ὅλως ἥμερον, ἀλλ' ἢ ἐρινεὸς, ἢ ἀγρία συκῆ· δι' ἃ φέρουσα πολλάκις· καὶ τῇ χοιᾷ· καὶ γὰρ ἐκ

μελαίνης λευκὴ, ἢ ἐκ λευκῆς μέλαινα γίνεται· ἔκτη φλὰμπὶ λουφὶ γυναίας, ἀχυνώδης· καὶ πολλάκις ἕτερον γένος· ὁτὲ δὲ ὅλως οὐδὲν ἥμερον, ἀλλὰ ἄγριον ἐνίοτε· καὶ τοσοῦτον ὥστε μὴ ἐκ πέπλου τὸν καρπὸν, αἰδ' ὥστε μὴ ἢ ἀδρύνειν· αὐξάνεσθαι μόνον ἀθικνεῖσθαι· φυτεύονται δὲ, μὴ ἐκ τῶν φλοιῶν πυρήνων ἀγρία ἔλαιος, καὶ ἐκ τῶν φλοιῶν κότκων τῶν γλαυκίωνος ἀγεννὴς· καὶ ἐκ τῶν ἀπυρήνων, σκληρά· πολλάκις δὲ καὶ ὀξεῖα, τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐκ τῶν ἀπίων καὶ ἐκ τῶν μήλων· ἐκ μὲν τῶν ἀπίων, μοχθηρὰ ἢ ἀχρὰς· ἐκ δὲ τῶν μήλων, χείρων τὸ τῷ γένει· καὶ ἐκ γλυκείας ὀξεῖα, καὶ ἐκ τρουθίου κυδώνιος· χείρων δὲ ἡ ἀμυγδάλη, καὶ τῷ ξύλῳ καὶ τῷ σκληρῷ ἐκ μαλακῆς· διὸ καὶ αὐξηθεῖσαν ἐγκεντρίζειν κελεύουσιν· εἰ δὲ μὴ, τὸ μόχθυμα μεταφυτεύειν πολλάκις· χείρων δὲ καὶ ἡ δρῦς ἀπὸ βαλάνου τῶν ἐν πύργοις πολλοὶ φυτεύσαντες, οὐκ ἐδύναντο ὁμοίαν πρὸς ἰδεῖν· διαφυλάττειν δὲ καὶ μυρρίνην διαφέρειν πρός φασιν· ὡς ἐπὶ τοπλὺ δ' ὀξίζεσθαι καὶ οὐδὲ τὸ χῶμα διασώζειν· ἀλλ' ὀξὺ ἐρυθροῦ καρποῦ γίνεσθαι μέλαιναν· ὥσπερ καὶ τὸν ἐν αὐτανδρῳ· πολλάκις δὲ καὶ τὴν κυπάριττον ἐκ θηλείας ἄρρενα· μᾶλλον δὲ τούτων ὁ φοῖνιξ δοκεῖ διαμένειν ὥσπερ εἰπεῖν τελείως τῶν ἀπὸ σπέρματος· καὶ πεύκη ἡ κωνοφόρος· ἡ πίτυς ἡ φθοροποιός· ταῦτα μὲν οὖν ἐν τοῖς ἡμέρου μένοις· ἐν δὲ τοῖς ἀγρίοις δηλονότι τελειοῦται καὶ τὸ λόγον ὡς ἰσχυροτέροις· ἐπεὶ θάττον τε καὶ ἄτοπον· εἰ δ' ἡ χέρσος καὶ ἐνέκειντο καὶ ὅλως ἐν τοῖς ἀπὸ σπέρματος μόνον· εἰ μήτι τῇ θρεπτείᾳ δύναιντ' ἂν μεταβάλλειν· διαφέρουσι δὲ καὶ τόποι, καὶ ἀὴρ ἀέρος· φυσικὸν γὰρ ἐκφέρειν ἡ χώρα δοκεῖ τὰ ὅμοια· καθάπερ καὶ ἐνφυλλίοις, αὐανθὲν λιτὸν καὶ ὀλίγον λαμβάνειν μεταβολήν· ὥστε καὶ σπέρματος ἀγρίου πρεῖν ἥμερον, ἢ ἐκ χέρσου ἁπλῶς ποιεῖν μέλαν· τοῦτο γὰρ ἐπὶ φοίνικος μόνον ἀκηκόαμεν ἐν αἰγύπτῳ, μὴ ἐνκλιμάτων συμβαίνειν· ἐν αἰγύπτῳ μὲν γὰρ τὸν ὀξεῖαν καὶ

πικρεῖσαν

σπαρεῖσαν ⸂καὶ⸃ φυτευθεῖσαν, γλυκεῖαν γίνεσθαί πως ἡ οἰνώδη· σπανιώτερον δὲ σόλυσ φλ κιλικίας παρὰ τὸν ταῦρον τὸν ἄγριον οὗ ἡ μάχη· τὸ δὲ ῥεῖθρον ἐτέμετο, πᾶσαι γίνονται ἀσύρριζοι· ὅλον γὰρ ἦν καὶ εἴτις τὸν παρ' ἡμῖν φοίνικα φυτεύσῃ ἢ βαβυλῶνι, κάρπιμόν τι γίνεται καὶ ὁμοιοῦται τοῖς ἐκεῖ· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ εἴ τισ ἑτέρα προσάπτοιτο ἐχεκαρπίαν· οὕτω γὰρ αὐτὸσ φλ ἐργασίασ καὶ φλ θεραπείασ· σημεῖον δέ, ὅτι μεταφερόμενα τοῖς ἔθνεσιν, ἄκαρπα· τὰ δὲ καὶ ὅλωσ ἀκλαστῆ γίνεται· μεταβάλλει δὲ καὶ τῷ τροφῷ καὶ διὰ τὸ ἄμπελον ἐπιμελεῖσθαι· οἷον καὶ τὸ ἄγριον ὁμερεῦται, ⸂καὶ⸃ αὐτῶν δὲ τῶν ἡμέρων ἔριφα, μὴ ἀποδρᾷ, τὸ ἔρεφε, καὶ ἀμυγδάλη· τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ἐκ κριθῶν ἀμαφυῆναί φασι πυροὺς καὶ ἐκ πυρῶν κριθάσ· καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ἄμφω· τοῦτο μὲν οὖν ὡσ μυθῶδεσ θραδεῖ δέχεσθαι· μεταβάλλει δ' οὖν τὸ μεταβάλλον τὸ τῆσ χώρασ τοῦτον αὐτομάτωσ· ὁ βάλανοσ δὲ ὥρασ· ὡσ πρὸσ τὴν αἰγυπτίαν καὶ κιλικίαν, περὶ τῶν ῥοῶν εἰπόντα, οὐ δὲ διὰ μίαν θεραπείαν· ὡσαύτωσ δὲ καὶ ὅπου τὰ καρπιμαίτερα γίνεται καθάπερ ἡ τὸ πέρσον τὸ βαιγύπτιον, ἡ ὀφοίνιξ ἐν τῇ ἐλάᾳ, καὶ εἰδήτισ κομίσειε τῷ ἐν κρήτῃ λεγομένῳ αἰγείρου· ἔνιοι δέ φασι καὶ τῷ ὄλῳ, ἐὰν εἰσ ἐλεφρὸν ἔλθῃ σφόδρα τόπον, ἧκεν πορεύνεσθαι· φύσει γὰρ ψυχρά· εὔλογον δὲ ἀμφοτέρωσ συμβαίνειν καὶ τὰσ ἐναντιώσεισ· εἰ δὲ μὴ δ' ὅλωσ ἐνίοτε φύεσθαι θέλῃ μεταβάλλοντα τοὺσ τόπουσ· καὶ κατὰ μὲν τὰσ χώρασ αἱ τοιαῦται μεταβολαί· κατὰ δὲ τὴν φυτείαν τὰ ἀπὸ τῶν σπερμάτων φυτῶν μὲν καθάπερ ἐλέχθη· πάντοιαι γὰρ αἱ θεραπεῖαι· ἡ τοῦτο τῇ θεραπείᾳ δὲ μεταβάλλῃ· ἔοικε καὶ ἀμυγδαλῇ· ἔοικε μὲν κόπτοντα ὕφαν λαβεῖν, καὶ ὕδατοσ πλῆθοσ· ἐὰν μὲν γὰρ ἀμυγδαλῇ, ὅταν πάμπαν ὀλίγον τισ ἐνθῇ, καὶ τὸ δάκρυον ἀφαιρῇ τὸ ἐπιῤῥέον πλείω χρόνον, καὶ τῷ ἄμπελῳ ἀποδίδωθεραπείαν· ὡσαύτωσ δὲ δῆλον ὅτι, καὶ ὅσα ὁμερεῦται τῶν ἀγρίων ἢ ἐπα-

γρι οὗτοι τῶν ἡμέρων· τὰ μὲν γὰρ θρασπέα· τὰ δ' ἀθέρα πυσίᾳ μεταβάλλει· τῶλλο εἴ τις λέγοι μὴ ἢ μεταβολλὼ ἀλλ' ἐπίδοσιν εἰς τὸ βέλτιον εἶναι καὶ χεῖρον· οὐ γὰρ οἷόν τε τὸν κότινον πριεῖν ἐλαίαν· οὐδ' ἢ τὼ ἀχράδα πριεῖν ἄπιον· οὐδ' ἢ τὸν ἐρινεὸν συκῶν· ὁ γὰρ ἐπὶ τοῦ κοτίνου φασὶ συμβαίνειν· ὥστε αὐτῶν ἡ κότινος τῶν θαλλίαν, ὅλως μεταφυτευθῇ, φέρειν θάλλος μετὰ νέμησις τις γίνεται μετέπειτα. Ταῦτα μὲν οὖν ὀρθότερον δεῖ λαβεῖν, οὐθὲν ἂν διαφέροι· φασὶ δ' ἔνιοι αὐτομάτην τὴν μεταβολὴν γίνεσθαι τῶν τοιούτων μεταβολῶν· ὅτε μὲν τῶν καρπῶν· ὅτε δὲ καὶ ὅλως αὐτῶν τῶν δένδρων· ἃ καὶ σημεῖα νομίζουσιν οἱ μάντεις· οἷον ξοανὸν ὀξείαν, γλυκεῖαν ἐξενεγκεῖν καὶ γλυκεῖαν, ὀξεῖαν· καὶ πάλιν ἀπαλῶς αὐτὰ δένδρα· ὥστε ἐξ ὀξείας γλυκεῖαν γίνεσθαι, καὶ ἐκ γλυκείας ὀξεῖαν· χεῖρον δὲ καὶ τὸ εἰς γλυκεῖαν μεταβάλλειν, ἢ ἐξ ἐρινεοῦ συκῶν, καὶ ἐκ συκῆς ἐρινεόν· χεῖρον δὲ τὸ ἐκ συκῆς, καὶ ἐξ ἐλαίας· κότινον ἢ ἐκ κοτίνου ἐλαίαν· ἴσως δὲ τοῦτο. πάλιν δὲ συκῶν ἐκ λευκῆς μέλαιναν, καὶ ἐκ μελαίνης λευκήν· ὁμοίως δὲ τοῦτο καὶ ἐξ ἀμπέλου· καὶ ταῦτα μὲν ὡς ἱέρακα καὶ παρὰ φύσιν λαμβάνουσιν· ὅσα δὲ συμπέπτωκε τῶν τοιούτων οὐδὲ θαυμάζειν ὅλως· οἷον τὸ τὼ κάπριον ἄμπελον καλοῦμεν· ἢ ἐκ μέλανος γὰρ βότρυος λευκὸν, καὶ ἐκ λευκοῦ μέλαν φέρειν· οὐδὲ γὰρ οἱ μάντεις τὰ τοιαῦτα κρίνουσιν· ἐπεὶ οὐδ' ἐκεῖνα περὶ οἷς πέφυκεν ἡ χώρα μεταβάλλειν· ὥσπερ ἐλέχθη πρὸς ὀλίγοις καὶ αὐτόθεν· ἀλλὰ τὸ μὲν ταῦτα θαυμαστὸν· διὰ τὸ μίαν μόνον ἢ δύο· καὶ ταῦτα ἴσως ἐν πᾶσι τοῖς πανταχοῦ τοιαύτης μίας· ἀλλ' εἴπερ μὲν δεῖ πάντα μᾶλλον μὲν τοῖς καρποῖς γίνεσθαι τὴν παραλλαγήν· ἢ μὲν ὅλοις τοῖς δένδροις· ἐπεὶ καὶ τοιαύτης ἂν τάξις γίνεται περὶ τοὺς καρποὺς· οἷον ἤδη ποτὲ συκῆ τὰ σῦκα ἔφυσεν ἐκ τοῦ ὄπισθεν τῶν ἐρινεῶν· καὶ ῥόα δὲ καὶ ἄμπελος ἐκ τῶν σελεχῶν· καὶ ἄμπελος ἀνὰ φύλλων καρπὸν ὃν ἤνεγκεν· ἐλαία δὲ τὰ μὲν φύλλα, ἀπέβαλε, τὸν δὲ καρπὸν ἐξήνεγκεν· ὃ καὶ θιπαλῷ τῷ πεπισσῶ

τοὺς γυνέθας λέγεται. συμβαίνει δὲ καὶ διὰ χειμῶνας τοῦτο, καὶ διὰ ἄλλας αἰτίας ἐνίατε τῶν δοκούντων εἶναι παρὰ λόγον. οὐκ ὀρθῶς δὲ ὅσον ἐλαίας περὶ ἀπρακωθεῖσαι τελείως, ἀφεβάσησαν ὅλην τὴν αὐτὴν καὶ ἡθάλφα. ἐν δὲ τῇ ποιωτίᾳ, καὶ λαβρωθέντων τῶν ἔργων ὑπὸ τὰ τελέθων. πάλιν αὐξηλάσησε. τὰ δὲ οἷον ἀπέπεσεν. ἤκιστα δὲ ἴσως τὰ τοιαῦτα ἄφοπα. διὰ τὸ φανερὰς ἔχειν τὰς αἰτίας. ἀλλὰ μᾶλλον δεῖ μὴ ἐκ τῶν οἰκείων τόπων φέρειν τοὺς καρπούς. ἢ μὴ οἰκείως. μάλιστα δὲ φύλης φύσεως γίνεται μεταβολή. καθάπερ ἐλέχθη. περὶ μὲν οὖν τὰ δένδρα τοιαῦτά τινές εἰσι μεταβολαί. τῶν δὲ ἄλλων, τὸ τοιοῦτον βριον εἰς μίμηθην δοκεῖ μεταβάλλειν, ἐὰν μὴ κατέχηται τῇ θεραπείᾳ. διὸ καὶ μεταφυτεύουσι πολλάκις. καὶ ὁ σπόρος εἰς ἄρουραν. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τοῖς δένδροις αὐτομάτως εἰσπέπτωκε. τὰ δὲ τοῖς ἐπιτηδείοις διὰ θεραπείας. οἷον, ἡ τίφη. καὶ ἡ ζειὰ μεταβάλλουσιν εἰς σπόρον ἐὰν πιεσθῶσι σπείρωνται. καὶ γοῦν οὐκ ἐνθύς. ἀλλὰ τῷ ζ' ἔτει. χρόνον δὲ θεραπεύσιον γοῦν ὅτι τῷ τὰ σπόρια καὶ τὰ τῆς χώρας μεταβάλλειν. μεταβάλλει γὰρ καὶ ταῦτα καθ' ἑκάστην ὥραν. καὶ χρόνον ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ καὶ ἡ τίφη. μεταβάλλουσι δὲ καὶ οἱ ἄγριοι σποροί. καὶ αἱ κριθαὶ θεραπευόμεναι ἐξημερώθησαν καὶ τὰ τὸν ἴσον χρόνον. καὶ ταῦτα μὲν ἔοικε χώρας τε μεταβολῇ καὶ θεραπείᾳ γίνεσθαι. ἡ ἑκατέρᾳ. τὰ δὲ τῇ θεραπείᾳ μόνον. οἷον πρὸς τὸ τὰ ὀσπρια μὴ γίνεσθαι ἀτέρμονα, βρέξαντα κελεύουσιν ἐν νίτρῳ νυκτὶ τῇ ὑστεραίᾳ σπείρειν ἐν ξηρᾷ. φακοὺς ὥστε ἀδρους γίνεσθαι φυτεύουσιν ἐμβολον. τοὺς δὲ ἐρεβίνθους δὲ ὥστε μεγάλους αὐτοῖς τοῖς κελύφεσι βρέξαντα σπείρειν. μεταβάλλουσι δὲ καὶ κατὰ τὰς ὥρας τοὺς πόρους πρὸς κουφότητα. καὶ διὰ λυσιτελείαν. οἷον, ἐάν τις τοὺς ὀρόβους ἐαρινοὺς σπείρῃ, τελεσάλυρι γίνονται, καὶ οὐχὼς οἱ μετοπωρινοὶ βαρεῖς. γίνεται δὲ καὶ ἐν τοῖς λαχάνοις μεταβολὴ διὰ τὴν θεραπείαν. οἷον, τὸ σίλινον ἐὰν ἀπαρὲν κατασπαρῇ καὶ κυλινδρωθῇ

ἀναφύεσθαί φασιν οὖλον, μεταβάλλοντος τὴν χώραν ἐξαλλάττοντα, καθάπερ τὰ μαλακὰ τὰ μὲν πριῶντα κοινὰ πάντως ὄζειν· εἰδέ τινα καὶ πήγωσιν ἢ ἀφαίρεσιν μέρους, δένδρον ἀζῳὸν γίνεται καθάπερ τὰ ζῶα, οὗτοι ὡσαύτως ἐπέοικεν· οὐδὲν γοῦν φανερὸν κατάτε τὴν διαίρεσιν, εἰς τὸ πλέω καὶ ἐλάττω φέρεσθαι ὡσπερ καὶ σώματον· ἀλλ' ἢ ἀπόλλυται τὸ ὅλον, ἢ διαμένουσι καὶ φθορὰ πᾶσιν· ἄτοπον δὲ καὶ δύξειεν, μᾶλλον δ' ἐν τοῖς ζώοις αἱ τοιαῦται μεταβολαὶ φυσικαὶ καὶ πλείους καὶ μείζους καὶ κατὰ τὰς ὥρας ἐνιαυσίους μεταβάλλειν, ὡς ἐπὶ τῆς ὀπώρας, ἢ ἔαρος, ἢ ἄλλων τῶν ὁμοίων ὀρνέων· καὶ κατὰ τόπους ἀλλοιώσεις· ὡς περ ὁ ὕδρος ἐπέχει ἡραινομένων τῶν λιβάδων· φανερὸν δὲ καὶ τοῦτο καὶ κατὰ τὰς γενέσεις ἐνιαυσίους μεταβάλλειν διὰ πλειόνων ζώων· οἷον ἐκ κάμπης σφὴξ χρυσαλλὶς· εἶτ' ἐκ ταύτης μύια, καὶ ἐπὶ πολλῶν δ' ὅτι δ' ἔστι πλείω· οὐδὲν ἴσως ἄτοπον δὲ ὁμοίως τὸ ζῆν μᾶλλον· ἀλλ' ἐκεῖνο συμβαίνει περὶ τὰ δένδρα ὅλως πᾶσαν τὴν ὕλην ὥσπερ ἐλέχθη πρότερον, ὥστε αὐτὸ μάτην μεταβλαστάνειν, μεταβολῆς τινος γινομένης ἐκ τῶν ἀρχαίων τοιαύτης· τὰ μὲν οὖν περὶ τὰς γενέσεις μεταβολάς, ἐκ τούτων θεωρητέον· ἐπεὶ δὲ καὶ αἱ ἐργασίαι αἱ θεραπεῖαι μεταλλάττουσι καὶ ἔστι πρότερον αἱ φυτεῖαι, ἢ ποιᾶσι μεγάλας διαφορὰς, λεκτέον καὶ περὶ τούτων καὶ πρῶτον περὶ τῆς φυτείων· αἱ μὲν οὖν ὧραι πρότερον εἰρηνται, καθ' ἃς δεῖ τὰ φυτὰ λαμβάνειν καλοῦσιν ὡς τάχιστα ἀπὸ μοῦ γε, εἰς ὃ μέλλει φυτεύσειν ἢ χείρων· τοὺς δ' ὤρυγας προσορύττειν ὡς πλείστης χόνος βαθυτέρας ἀεὶ τοῖς ὠθισμοῖς τοῖς ὑπολαμβάνουσι δέ τινες ὡς δεῖ μίαν κατωτέρω διηκεῖν ξιῶν ἢ μικρόν, διὸ καὶ ἐπιτιμῶσι τοῖς μείζοσι βάθει φυτεύουσιν· ἔοικε δὲ ὀρθῶς λέγειν ὑπολλῶν· ἀλλ' ἐὰν μὲν σώματος ἐπιλάβῃ βαθέος, καὶ χώρας τοιαύτης, ἢ καὶ τόπου, πολλῷ μακρότερον ὠθεῖ, τῇ φύσει βαθύρειζον, πεύκη μὲν δέ τις ἔφη μετὰ φυτεύων μεμοχλευμένῳ, μείζω

πλὴν ῥίζαν

τὴν ῥίζαν ἔχειν ἢ ὀκτάδακτυλον, καίπερ ὑπὸ χόλικος ἀφαιρεθείσης, ἀλλ' ἀπορραγείσης· τὰ δὲ φυτὰ τὰ ἐλαία, ἐὰν μὴ ἐνδέχηται, ὑπόρριζα, εἰ δὲ μή, δεῖ μᾶλλον ἀπὸ τῆς κάτω ἢ τῆς ἄνω λαμβάνειν, ὡς ἀμπέλου· ἢ τὰ μὲν ἔχοντα ῥίζας, ὀρθὰ ἐμβάλλειν, τὰ δὲ μὴ ἔχοντα ὑποβάλλειν τῷ φυτευτηρίου, οἷον ὡς ἰθαμὴ ἢ μικρῷ ὡς ἐλαίου· ἐνίοις δὲ κελεύουσι καὶ τῶν ὑπορρίζων ὑποβάλλειν, τιθέναι δὲ τὰ μὲν θέσιν ὁμοίαν, ἣν ὡρεῖχεν ἐν αὐτῷ δένδρων τὰ πρὸς βορέαν, καὶ τὰ πρὸς ἕω, ἢ τὰ πρὸς μεσημβρίαν· ὅσα δὲ ἐνδέχεται τῶν φυτῶν ἢ προμοχλεύειν· τὰ μὲν, ἐπεὶ τῶν τῶν δένδρων· οἷον ἐλαίας· μηλέας· ἀπίου· συκῆς· τὰ δ' ἀφαιροῦντας· οἷον, ἀμπέλου· ταύτην γὰρ οὐχοἷόν τε ἐπαυξῆσαι μοχλεύοντας· ἐὰν δὲ μὴ ὑπάρχῃ ῥίζα, τὰ φυτὰ μὴ δεῖ ἀποτέμνειν, λαμβάνειν καθάπερ ἐλαίας καὶ συκῆς καὶ τῶν ἄλλων· φυτεύειν δὲ καὶ ἡ συκῆ, ἐάν τις κράδην ταχὺ ἀποξύνας σφυρᾶ πατάξῃ, ἔχει οὖν ἀπολίπῃ μικρὸν ὑπὲρ γῆς· εἶτ' αὖ ἐμμύξαλον ἄνωθεν ὠὸν χώσῃ· γίνεσθαι δέ φασι, καὶ μίαν ταύτας τὰ φυτὰ, μέχρι οὗ ἂν ἡ μέα, παραπλήσια καὶ τῶν ἀμπέλων, ὅταν ἀπὸ τοῦ παλαίου προσδοκεῖ ἢ ὁπάπαλθ' ἐκείνῳ ὦ κλήματι τινὰ τῶν ἀνθερίκων· φυτεύουσιν οὕτω καὶ ἐρινεὸν καὶ ἄλλα, τῶν δένδρων· ἢ συρίγγην ἢ ἐὰν ἐν σκύλῃ φυτευθῇ, θᾶττον παραφύεται· καὶ ἧττον ὑπὸ σκωλήκων καταφθείρεται· ὅλως δὲ πᾶν ἐν σκύλῃ φυτευόμενον ἔβλαστε, καὶ θᾶττον αὐξάνεται· ὅσα δὲ ἐκ τοῦ στελέχους καὶ διακοπῆς μόνον φυτεύεται, κάτω τρέπουσα, τὴν τομὴν δεῖ φυλάττειν· διακοπὴν δὲ μὴ ἐλάττω ποιεῖσθαι μιᾶς ὠὸς ὥσπερ εἴρηται· καὶ τὸν φλοιὸν προσεῖναι· φυτεύεται δὲ ἐκ τοιούτων ἔρμης· βλαστανόντων δ' ἀεὶ προχωννύειν, ἔχοντα οὗ ἂν γένηται ἄρτιον· αὐτῆς μὲν οὖν φυλλοροούσης ἰδίᾳ καὶ τοῦ μυρρίνου· αἱ δ' ἄλλαι κοινότεραι πᾶσιν· ἄριστον δὲ καὶ ἐρίζώσασθαι καὶ φυτεύεσθαι μάλιστα φυλλορροούσης συκῆς· φυτεύειν δὲ καὶ ἐρόδου, μὴ μυρεῖνους, καὶ δάφνας πυκνὰς κελεύουσι μὴ πλέον διεχούσας ἢ ἐνιαύσιον πόδα· μηλέας δὲ μικρῷ μακρότερον· ἀπίους δὲ καὶ

ὀχνας ἐτιμᾶλον. ἀμυγδαλᾶς δὲ καὶ συκᾶς πρὸ τῶν ἐλαιῶν. ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν ἐσχάτην εἰθαι δὲ καὶ πρὸ τὸ πόντον τὰς ὑποστάσεις. ἐν γὰρ τοῖς ὀρεινοῖς ἐλαττον ἢ ἐν τοῖς πεδινοῖς. μέγιστον ἢ ὡς εἰπεῖν, τὸ τὴν πρόσφορον ἑκάστῳ χώραν ἀποδόμαι. τὸ τε γὰρ ὠθεῖται μάλιστα· ὡς δ' ἁπλῶς εἰπεῖν, ἐλαίᾳ μὲν καὶ συκῇ· μὴ ἀμπέλῳ τὴν πεδινῷ φασιν οἰκοφοτάτην εἶναι. τοῖς ἢ ἀκροδρύοις τὰς ὑπωρείας. χρὴ δὲ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ὁμογενέσι μὴ ἀγνοεῖν τὰς οἰκείας· ἐν πολείῃ δὲ ὡς εἰπεῖν διαφορᾷ τὰ τῶν ἀμπέλων ὀλίγα· ὅσα τε ἐρυθρὰ ἐστιν εἴδη, τοσαῦτα τὴν δ' φασι καὶ ἀμπέλων εἶναι· φυλλώμασι μὲν ἢ καὶ ἀφύσιν ἀγαθὰ εἶναι. ὧν δὲ φύσιν δὲ κρατεῖ παχὺ μὲν ἢ ὡς τὸ κοινὰ πάντων. τῶν ἢ φοινίκων ἴδιον ἡ φυλέα παρὰ τὰ ἄλλα· καὶ ἡ μετὰ ταῦτα θραπέα· φυτεύουσι γὰρ πολείους εἰς ταυτὸ τιθέντες, δύο ἄνω, καὶ δύο κάτω ἐπιδοῦναι δεῖ. πρανεῖς ἢ πάντας· τὸ γὰρ ἐκφύσιν οὐτ' ἐκ τῶν ὑπείων ἀνόλων ποιεῖται· καθάπερ τινές φασιν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἄνω· διὸ καὶ ἐν τῇ ἐπιβόξῃ τῶν ἐπιτιθεμένων ἀεὶ δεῖ ἐπικαλύπτειν τὰς ἀρχάς· ὅθεν καὶ ἐκφύσεις φανεραὶ δὲ εἰσὶ τοῖς ἐμπείροις· διὰ τοῦτο δ' εἰς τὸ αὐτὸ πολείους τιθέασι ὅτι ἀπὸ τοῦ ἐν θ' ἀθεμὲς ἡ φυλέα· τούτων δὲ αἱ τρίζαι πρὸς ἀλλήλας συμπλέκονται, καὶ δύθυσαι πρῶται βλαστήσεις· ὥστε συμπίπτειν τὸ σέλεχθ'. ἡ μὲν οὖν ἀπὸ τῶν καρπῶν φυλέα, τοιαύτη τις· ἡ δὲ ἀφαῦ τοῦ, ὅταν ἀφέλωσι τὸ ἄμπελον· ἐν ᾧ περ ὀλίγον ἐμπέφαλθ'· ἀφαιροῦσι δὲ ὅσον δίδωσι χωρίσαντες τοῦτο κάτω τιθέασι τὸ ὑγρόν. φιλεῖ δὲ χώραν ἀμμώδη· διὸ καὶ ὅπου μὴ τοιαύτην τυγχάνει, ὥσπερ πάτταισιν ἄλας οἱ γεωργοί· τοῦτο δὲ δεῖ ποιεῖν μὴ περὶ τὰς αὐτὰς ῥίζας· ἀλλ' ἄρτιον ἀφεῖσαν τὰ περὶ πολάπφην ὅσον ἡμίεκτον· ὅτι δὲ τοιαύτην ζητεῖ χώραν, κἀκεῖνο περιοῦσι τὸ σημεῖον· παν λαχὸ γὰρ ὅπου πολὺ θ' φοινίκων, ἀμμώδεις αἱ χῶραι· καὶ γὰρ ἐν Βαβυλῶνί φασιν ὅπου οἱ φοίνικες πεφύκασι· καὶ ἐν λιβύῃ δὲ, καὶ ἐν αἰγύπτῳ

τῇ φοινίκῃ·

καὶ φοινίκη· καὶ τῆς συρίας δὲ φλ κοίλης, ὧν ἐνδοὶ πλεῖστοι τυγχάνουσιν ἐχίλοι, ἐν ταῖς δὲ μόνοις τόποις ἀμμώδεσιν εἶναι τὰς δυνάμεις θησαυρίζεσθαι· τοὺς δ' ἐν τοῖς ἄλλοις οὐ δύνασθαι μένειν, ἀλλὰ σήπεσθαι· χωροῦσι δ' ἧ δεῖς εἶναι καταναλίσκεσθαι οὕτω· φιλεῖ δὲ καὶ ὑδρίαν σφόδρα τὸ δένδρον· περὶ δὲ κόπρου διαμφισβητοῦσιν· οἱ μὲν γὰρ οὐφασι χαίρειν, ἀλλ' ὠὰν πίπτα τοῦ εἶναι· οἱ δέ, κεχήνασι καὶ ἐπίδοσιν πολλὴν ποιεῖν· δεῖ δ' ὑδρώδη μὲν μάλα καὶ τὰ τῆς κόπρου· καθάπερ οἱ ἐν ῥόδῳ· τοῦτο μὲν οὖν ἐπισκεπτέον· ἴσως γὰρ οἱ μὲν, οὕτως, οἱ δ' ἐκείνως θεραπεύουσι· καὶ μετὰ τοῦ ὑδατος ὠφελίμους ἡ κόπρος· ἁμὴ δὲ τούτου, βλαβερά· ὅταν δὲ ἐν αὐσίᾳ γένηται μεταφυτεύουσι καὶ τῶν ἄλλων συμπαραλαμβάνουσι, καὶ πάλιν ὅταν δύνηται (χαίρουσι γὰρ σφόδρα τῇ μεταφυτείᾳ)· μεταφυτεύουσι δὲ, οἱ μὲν ἄλλοι τὸ ἦρος, οἱ δὲ ἐν βαβυλῶνι περὶ τὸ ἄστρον· καὶ ὅλως οἵτε πολλοὶ φυτεύουσιν, ὥστε καὶ παραδεισονόμους καὶ αὐξανομένους θαττον· μέντοι γε ὅλως οὐχάπαξ ἅπαν τὸ πλῆθος ἀναδοῦσι τὴν κόμην, ὅπως ὀρθοφυῆται, καὶ ξηρὰ μὴ ἀπορθῶνται· μετὰ δὲ ταῦτα περιτέμνουσιν· ὅπόταν ὁ βλαστὸς ἤδη γένηται καὶ παχὺς ἔχει· ἀπολείπουσι δὲ ὅσον ἀσθμὸν τῶν ῥάβδων· φέρει δὲ ἕως μὲν ἂν ᾖ νέος ἀπώρημον τὸν καρπόν· μετὰ δὲ τοῦτο πυρηνώδη· ἄλλοι δέ τινες λέγουσιν ὡς οἵτε κατὰ συρίαν οὐδεμίαν προσάγουσιν ἐργασίαν· ἀλλ' ἰδίᾳ καθαίρουσι καὶ ἐπιβρέχουσιν· ἐπιζητεῖ δὲ μᾶλλον τὸ ναματιαῖον ὕδωρ ἢ τὸ ἐκ τοῦ βυθοῦ· εἶναι δὲ πολὺ τι οὗτον ἐν τῷ αὐλῶνι, ἐν ᾧ καὶ τὰ φοινικόφυτα τυγχάνει, τὸν αὐλῶνα δὲ τοῦτον λέγειν τοὺς σύρους, ὅτι διατείνει διὰ φλ ἀραβίας μέχρι φλ ἐρυθρᾶς θαλάσσης· πολλοὺς φάσκειν ἐλπλυθέναι· τούτου δὲ ἐν τῷ κοίλῳ τόπῳ πυκνὰ εἶναι τὰς φοίνικας· λαύτα μὲν δὴ τὰ χαμοτύρως ἂν εἴη· ἐν δὲ τοῖς

χώρας ὥσπερ καὶ αὐτὰ τὰ δένδρα διαφέρειν καὶ τοὺς ἐργασίας.
οὐκ ἄτοπον γέ πῃ τῶν φοινίκων ὄντι πολέω πρῶτον μὲν ἡ ὥσ
περ ἐν μεγίστῃ διαφορᾷ τὸ μὲν καρπίμον, τὸ δὲ ἄκαρπον, ὃ ἐξ
ὧν οἱ περὶ Βαβυλῶνα τάσ τε κλίνας καὶ τὰ ἄλλα σκεύη πρι
οῦνται· ἔπειτα τῶν καρπίμων οἱ μὲν, ἄρρενα, αἱ δὲ, θήλεαι·
διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων, καθὸ ὁ μὲν ἄρρην αὐθ' ᾧ πρῶτος φέ
ρει ἐπὶ φλοιὸς ἄθηρος, ἡ δὲ θήλεα καρπὸν ὀλίγον μακρόν· αὐτῶν δὲ τῶν
καρπῶν διαφοραὶ πολέους· οἱ μὲν γὰρ, ἀπύρηνοι· οἱ δὲ μα λα
κοπύρηνοι· καὶ τοὺς χροιᾶς, οἱ μὲν λευκοὶ, οἱ δὲ, μέλανες· οἱ δὲ,
ξανθοὶ· τὸ δὲ ὅλον οὐκ ἐλάττω χωρὶς μαστύφασιν εἶναι τῶν συνήθων·
οὐδ' ἀπόλλως τὸ σῆμα διαφέρειν δὲ καὶ κατὰ τὸ μεγέθη καὶ κα
τὰ τὰ χρώματα· καὶ γὰρ σφαιροειδεῖς ἐνίους ὡσανεὶ μῆλα· καὶ
τὸ μεγέθη τηλικαύτους ὥστε τέτταρας εἰς τὸν ϛάχυν εἶναι· ἔπι δὲ
καὶ ὑπόδρους· ἄλλους δὲ μικροὺς καὶ ἡλίκους ἐρεβίνθους· καὶ τὸ
χυλοῖς δὲ πολὺ διαφέροντας· κράτιστον δὲ τὴν τῶν λευκῶν καὶ
τῶν μελάνων τὸ βασιλικὸν καλούμενον γένος ἐν ἑκατέρῳ
μεγέθει καὶ ἀρετῇ· ἀσκήνια δ' εἶναι ταῦτα λέγουσι. χρόνον γὰρ ἐν
μόνῳ τῷ Βάπουκι πρώτῳ παλαιοῦ περὶ Βαβυλῶνα· ἐν νύκτωρ
ἴδιον τὸ γένος φοινίκων ὄντων, ὃ οὐ πτοιεῖται τὸν καρπὸν, ἀλ
λὰ μόνον ὧν ἡ δύσοσμος καὶ γλυκύ ὄντι· τῷ δὲ γλυκύ τῆται
δ' ἂν ἔχει· ἐμοιδ' οὐ μόνον διαφέρουσι τοῖς καρποῖς, ἀλλὰ καὶ
αὐτῇ τῷ δένδρῳ· καὶ τὸ μὲν μῆκος καὶ τῷ ἀλλοιομορφίᾳ, οὐ
γὰρ μεγάλοις μακροὶ, ἀλλὰ βραχέσι· ἔτι δὲ καὶ πυκνότεροι τῶν ἄλ
λων· καὶ καρποφοροῦντες δύο ξύλα τρία· πολλοὶ δὲ καὶ οὗτοι περὶ
κύπρον· εἰσὶ δὲ καὶ περὶ συρίαν καὶ περὶ αἴγυπτον φοίνικες, οἱ φέ
ρουσι τὸ ξ' ἔτεσι καὶ πεντάτεις, ἀνδρομήκεσ ὄντες· ἕτερον δέ
τι γένος ἐν κύπρῳ, ὃ καὶ τὸ φύλλον πλατύτερον ἔχει τὸν καρ
πὸν μείζω τε πολῷ καὶ ἰδιόμορφον· μεστὸν μὲν, ἡ λίκον βοός· τὸ
χρῶμα δὲ πρόπικες· οὐκ ὦν χυλὸν δὲ ὥσπερ ἄλλοι, ἀλλὰ δ' οἱ
ὡς τοῖς ῥίζαις· ὥστε μὴ κατεσθίεσθαι, ἀλλὰ διαμασησαμένους
ἐκβάλλειν.

ἐκβάλλειν. γίνεται μὲν οὖν ὡς ἔπος εἰπεῖν πολλαχοῦ διαφέρειν δὲ μόνας δύο φασὶ τῶν ἐν συρίττουσιν ἐν τῷ αὐλῶνι· τοὺς δ' ἐν αἰγύπτῳ καὶ κύπρῳ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις λευκοὺς γίνεσθαι. ὅτι δὲ ὁ φοῖνιξ ὡς μὲν ἁπλῶς εἰπεῖν μονοσέλεχες ἡ μορφυές· ἐμοὶ δὲ ἄλλα γίνονταί τινες διφυεῖς, ὥσπερ καὶ αἰγύπτῳ καὶ θήβῃσι δικράνους ἔχοντες. τοῦτ' ἀνάσημα τὸ στέλεχος ἀφῆκε χίσις καὶ ὥσπερ τάπητα χυ. πρὸς ἀλλήλας δέ πως ἰσάζουσι. φασὶ δὲ καὶ τοὺς ἐν κρήτῃ πλείους εἶναι τοὺς διφυεῖς· ἐνίους δ' ἓν τριφυεῖς. ἐν δὲ τῇ λακωνικῇ καὶ πεντεγκέφαλον. οὐκ ἀλλ' οὖν γε πᾶσι μᾶλλον εὐδοκιμεῖ χώραις γίνεσθαι πλείω τὰ τοιαῦτα· καὶ τὸ ὅλως δὲ τὰ εἴδη πλείω τὰς διαφορὰς ἄλλοθί πού φασιν, ὅφασι γίνεσθαι πλεῖστον περὶ τὸν αἰθιοπίαν, ὃ καλοῦσι κύκλασ. οὗτοι δ' οὐ θαμινοῦνται, χὶ ἐν τῷ στέλεχος ἔχοντες, ἀλλὰ πλείω καὶ ἐνίοτε συνηρτημένα μέχρι τινός εἰσι· τὸν δὲ ξάβδον οὐ μακρὸν, ἀλλ' ὅσον πηχυαῖον μὲν ἀλλὰ λεῖον, ὧν δὲ τῶν ἄκρων τὸν κόμον· ἔχουσι δὲ καὶ τὸ φύλλον πλατύ, καὶ ὡς περ ἐκ δυοῖν συγκείμενον ἐλαχίστων· καὶ οἱ ἦν τῇ ὄψει φαίνομεν. τὸν δὲ καρπὸν ἡ τῷ σχήματι καὶ τῷ μεγέθει καὶ τῷ χυλῷ διάφορον ἔχουσι· στρογγυλότερον γὰρ καὶ μεῖζον καὶ εὐστομώτερον, ἥπιον ἢ γλυκύ· ὥστε παίνυσι δὲ ἐν ξηρῷ ἔτι σῖτον, ὥστε καρπὸν ἔχ· ὧν καὶ τὰ λαμβάνοντος τὸν νέον τὸν ἐνον· πρόσθεν δὲ ἡ ἀργυρόξανθον. περὶ μὲν οὖν τούτων εἰπεῖν. οἱ δὲ χαμαιρεφεῖς καλοῦμενοι τὸ φοινίκιον, ἕτερόν τι γένος ὄντες, ὥσπερ ὁμώνυμον· καὶ γὰρ ὀξαιρεθέντος τοῦ εἰκεφάλου, ζῶσι, καὶ κορύμβους ἀπὸ τῶν ξύλων παραβλαστάνουσι· διαφέρουσι δὲ καὶ τῷ καρπῷ καὶ τοῖς φύλλοις· πλατὺ γὰρ ἡ μαλακὸν ἔχουσι τὸ φύλλον· διὸ καὶ πλέκουσιν ὀξ αὐτοῦ τάττι σωρίδας καὶ τοὺς φορμούς, πολλοὶ δὲ καὶ τῇ κρήτῃ γίνονται, καὶ ἐτιμῶνται ἐν σικελίᾳ· ταῦτα μὲν οὖν ὡς πλεῖστον εἴρηται φύσεως. ἐν δὲ ταῖς τῶν ἄλλων φυτείαις τὰ ἀπαλὰ τίθηται τὰ φύλλα πλεῖα, καθάπερ τῶν κλημάτων. οἱ μὲν οὖν διαφέρειν

φασὶν· ἥκιστα δὲ ἐπὶ τῶν ἀμπέλων· ἔνιοι δὲ ξοάνδα εἶναι καὶ σκιάζειν μᾶλλον τὸν καρπόν· ἔτι δ' ἧττον ἀποβάλλειν, τοὺς κοτίνους· συμβαίνειν δὲ τοῦτο φασι καὶ ἐπὶ φλυκῶν· οὐ γὰρ ἀποβάλλειν ἀνάπαλιν φυτωθεῖσαν· ἔτι δ' ἀβαρεστέραν εἶναι· οὐκ ἀποβάλλειν δέ, οὐδ' ἑαυτὴν ἀποκλάσαι φυομένης ὠθοῦς τὸν καρπόν· αἱ μὲν οὖν φυτεῖαι καὶ γνώσεως ὧν πρόπρην ἔχουσι, σχεδὸν ὡς τύπῳ περιλαβεῖν, εἴρηται· περὶ δὲ φλέργασίας καὶ φλθρα πείας, τὰ μὲν ὅτι κοινά· τὰ δὲ ἴδια καθ' ἕκαστον· κοινὰ μὲν, ὅτι σκαπάνη καὶ ἡ ὑδρεία καὶ ἡ κόπρωσις· ἔτι δὲ ἡ διακάθαρσις καὶ ἡ ἀφαίρεσις τῶν αὐλῶν· διαφέρουσι δὲ ἔτι μᾶλλον καὶ ἧττον· τὸ μὲν φίλυδρα καὶ φιλόκοπρα, τὸ δ' οὐχ ὁμοίως· οἷον, ἡ κυπάρισσος ὡς πρὸς οὐ φιλόκοπρον οὐδὲ φίλυδρον, ἀλλὰ καὶ ἀπόλλυσθαί φασιν, ἐὰν μὴ νέαν οὖσαν ἐφυδρεύωσι πολλῷ· ξοὰν δὲ καὶ ἄμπελον φίλυδρα· συκῆ δὲ, ἀβλασοτέρα μὲν, ὑδρευομένη· τὸν δὲ καρπὸν ἰσχνότερον ἀπολλὼ φλ λακωνικῆς· αὕτη δὲ φίλυδρος· διακαθαίρεσθαι δὲ καὶ τὴν τάξιν τῆι· βελτίω μὲν τῶν αὐλῶν ἀφαιρουμένων ὡσπερ ἀλλοτρίων, ἃ καὶ τὰς αὐξήσεις καὶ τὰς ξοφὰς ἐμποδίζει· διὸ καὶ ὅταν ᾖ γεράνδριον, ὅλως κόπτουσιν· ἡ γὰρ ὑλάσησις μέγα μέρος τοῦ δένδρου· πλείστης δὲ διακαθάρσεως φησὶν Ἀνδροτίων δεῖσθαι, μύρρινον καὶ ἐλαίαν· ὅσων γὰρ αὖ ἐλάττων κατανάλωσις, ἧττον ὑλασήσει, καὶ τὸν καρπὸν οἴσει πλείω· πλὴν ἀμυγδάλου λουδὴ λουόντι· τούτης γὰρ ἀναγκαιότερον καὶ πρὸς ὑλάσησιν καὶ πρὸς δύναρσιαν· ἁπλῶς δὲ καὶ ταύτην τὴν ἄλλως θεραπείαν πρὸς τὴν ἰδίαν φύσιν ἑκάστων ἰητέον· δεῖσθαι δέ φησιν Ἀνδροτίων ἡ κόπρου δεομένου τος, καὶ πλείστης ὑδρείας, ὡς πρὸς καὶ φλ διακαθάρσεως ἐλαίαν καὶ μύρρινον, καὶ ξοάνα· οὐ γὰρ ἔχειν μήτραν οὐδὲ νόσημα, κατὰ γῆς οὐδέν· ἀλλ' ἐπειδὰν πολαιὸν ᾖ τὸ δένδρον, ἀρτέμνειν δεῖ γοῦν ἀκρέμονας· ἔπειτα τὸ στέλεχος θραπεύειν, ὡς πρὸς αὖ ὀρχῆς

ἀρχῆς

ἀρχ̃ης φυτευθέν· οἱ δέ φασι πλυχρομιώτερον καὶ ἰσχνότερον μύρρινον εἶναι καὶ ἐλαίαν· τῶν τε μὴ οὖν ἐστὶ κέλλαι τὸν τισὶ καὶ μὴ πάντα, ἀλλὰ περὶ μηδὲ μήτρας· ἡ δὲ κότρ̃ος οὐ τ̃ πᾶσιν ὁμοίως, οὐθ' ἡ αὐτὴ πᾶσιν ἁρμόττει· τὰ μὲν γὰρ, δρυμέας δεῖται, τὰ δ' ἥπιον· τὰ δέ, πάντα τελῶς κούφης· δρυμυτάτη δέ, ἡ τοῦ ἀνοῦ· καθάπερ καὶ χαρτόδρυος· ἀρίστην μὲν οἶμαι πάντων φασὶ δευτέραν δέ, τὴν ὑφαν· ξίστων δέ, αἰσθ'· τετάρτην δέ, προβάτου· πέμπτην δέ, βοθ'· ἕκτην δέ, ὄνων· ἡ δὲ συρματίτις ἀλλη καὶ ἄλλως· ἡ μὲν γὰρ, ἀθηνεσέρα λαύτης· ἡ δὲ κρέιττων· τὴν δὲ σκαπάνην πᾶσιν οἷόν τι συμφέρειν, ὥσπερ καὶ τὴν ὁσκαλσίν τοῖς ἐλάττοσιν· ὠξαφέρεια γὰρ πίνεται· ξέφελος δὲ δοκεῖ καὶ ὁ κονιορτὸς ἔνιοις καὶ θάλλειν ποιεῖν· οἷον, τὸν βότρυν· διὸ καὶ ὑποδέμνιοῦσι πολλάκις· οἱ δὲ, καὶ τοὺς συκᾶς ὑποσκάπτουσιν ἔνθα τούτου μεγάροι δὲ καὶ τοὺς συκίους, καὶ τοὺς κολοκύντας· ὅταν, οἱ ἐτησίαι πνεύσωσι, σκάλλοντες κονιορτοῦσι· καὶ οὕτως γλυκυτέρους καὶ ἁπαλωτέρους ποιοῦσιν, οὐχ ὑδρεύομενοι· τοῦτο μὲν οὖν ὁμολογούμενον· τὴν δ' ἄμπελον οὐ φασι δεῖν ὑπερκονιεῖν, ἢ ὅλως ἄπαξ περικάλλοντος τοῦ βότρυος· ἀλλ' εἰ περ, ὅταν ἀπομελαν θῇ· οἱ δὲ, τὸ ὅλον μὴ δὲ τότε, πλὴν ὅσον ὑποτίλαι τὴν βοτάνην· ὑπὲρ μὲν τούτων ἀμφισβητοῦσιν· ἐὰν δὲ τιμὴ φέρῃ καρπὸν, ἀλλ' εἰς βλάστησιν ξέπαν ταις, χίζουσι τοὺς σελέχους τὸ κατὰ γῆν, καὶ λίθον ἐντιθέασιν ὅπως ἂν ῥᾳγῇ, καὶ φασι φέρειν· ὁμοίως δὲ καὶ ἑαυτῆς ῥίζων τινα περὶ τέμνει· διὸ καὶ τῶν ἀμπέλων τοῦτο ποιοῦσιν ὅταν ξυγῶσι τὰς ἐπιπλοκάς· τῶν δὲ συκῶν πρὸς τῷ περὶ τέμνειν ἀντέφραν περιβάλλουσι καὶ καταχοῦσι τὰ σελέχη, καὶ φασι φέρειν μᾶλλον· ἀμυγδαλῆ δὲ καὶ πάντα λον ἐγκόπτοντες σιδηροῦν· ὅταν τι περαίνωσιν ἄλλον ἀντιμβάλλασι δρύινος· καὶ τῇ γῇ κρύπτουσιν· ὃ καλοῦσί τινες κολάζειν· ὡς ὑβρίζον τὸ δένδρον· ἴσως δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῆς ἀπίου καὶ

ἐπ' ἄλλῳ τινὲς ποιοῦσιν· ἐν ἀρκαδίᾳ δὲ καὶ τῷ βυθύλῳ καλοῦσι γῆν. πολὺ γὰρ τὸ δένδρον τοῦτο παρ' αὐτοῖς· καί φασιν ὅταν πάθῃ τοῦτο καὶ τὰς μὲν μὴ φερούσας φέρειν τὰς δὲ μὴ πεπούσας εἰς πέπειν καλῶς· ἀμυγδάλῳ δὲ καὶ ἐκ πικρᾶς γίνεσθαι γλυκεῖαν, ἐάν τις περιορύξας τὸ στέλεχος, καὶ τι βάλῃ σου ὅσον παλαισιαῖον, πᾶν τὰ χθὲν τὸ ἀπορρέον δάκρυον, ἐπὶ ταυτὸ ἐᾷ καταρρεῖν· τοῦτο μὲν οὖν εἴη πρός τι τὸ φέρειν ἄμυγδαλῆ πρὸς τὸ ἄκαρπος εἶναι δὲ πρὸ τοῦ πέμψαι τὸν καρπὸν ἀμυγδαλῆ· μηλέα· ῥόα· ἄπιος· καὶ μάλιστα δὴ πάντων συκῆ καὶ φοινίξ· πρὸς ἃ καὶ τὰς βοηθείας ζητοῦσιν· ὁθεν καὶ ὁ ἐρινασμός· ἐκ γὰρ τῶν ἐλαῶν κρεμαννυμένων, ὅταν τις ἐκ δυὸ μύρμοι, καταθέουσι καὶ σταίνουσι τὸν κορυφαῖον· διαφέρουσι δὲ καὶ χώραι πρὸς τὸν ἀποβολάς· σπεύδει γὰρ ἀπαλλάττειν οὗ φασιν ἀποβάλλειν· διὸ οὐδ' ἐρινοῦσιν· οὐδ' ἐν τοῖς καταβορείοις καὶ λειποτρόποις· οἷον, ἐπὶ φαλύκῳ φησὶ μεγαρίδος· οὐδὲ φησὶ κορινθίας ἔνιοι τόποις· ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ τῶν ὠνιμάτων κατάστασις· βορείοις γὰρ μᾶλλον ἢ μεσημβρινοῖς ἀποβάλλουσι κἂν τειχοτίρα καὶ πλείω χρόνῳ πεπαίνεται μᾶλλον· ἔτι δ' αὐτῶν τῶν δένδρων ἡ φύσις· τὰ μὲν γὰρ ἀποβάλλει· τὰ δ' ὄλια, οὐκ ἐκβάλλει· καθάπερ ἡ λακωνικὴ· καὶ αἱ ἄλλαι· διὸ καὶ οὐκ ἐρινάζουσι ταύτας· ταῦτα μὲν οὖν ἔνια τοῖς τόποις καὶ τοῖς γένεσι καὶ τῇ κατασκευῇ τοῦ ἀέρος ἔχει τὰς διαφοράς· οἱ δὲ ἄνεμοι, ἐκ δύονται μὲν ἐκ τοῦ ἐρινεοῦ καθάπερ εἴρηται· γίνονται δὲ ἐκ τῶν κεγχραμίδων· σκληρὸν ὃ λέγουσιν, ὅταν πεπανθῇ, ἐκ δύωσιν, οὐκ ἔνεισι κεγχραμίδες· ἐκδύονται δ' οἱ πολλοὶ εἰ καταλείποντες, ἢ πόδα ἢ πτερόν· γίνος δέ τι καὶ ἕτερον ὅλως τῶν ἀνεμῶν, ὃ καλοῦσι κεμπτινάς· οὗτοι δ' ἀργοὶ καθάπερ καὶ φῆνες· καὶ τοὺς εἰσδυομένους τῶν ἑτέρων κτείνουσιν· αὐτοὶ δὲ ἐναποθνήσκουσιν· ἐσθίουσι δὲ μάλιστα τῶν ἐρινεῶν τὸ μέλαμα, τὸ ἐκ τῶν πεπτωκότων χωρίων· πολλὰς γὰρ ἔχει

τοῦτο κεγχραμίδας· γινώσκεται δὲ τὸ ἐρινεώδες τῷ
ἐρυθρὸν εἶναι καὶ ποικίλον καὶ ἰσχυρόν· τὸ δ' ἀνερίνεον λω-
κὸν καὶ ἀσθενές· προστιθέασι δὲ τοῖς δρομεῦσιν ὅταν ὑσ̃η·
ὅπου δὲ πολεῖς ⊖ κονιορτὸς, ἐν ταύτῃ πολεῖς καὶ ἰσχυρότατα τὰ
γίνεται τὰ ἔριφα· φασὶ δὲ ἐριφάζειν καὶ τὸ πόλιον, ὅπόταν
αἰγὲς πυρ⊖ ἢ πολύσ, καὶ τὴν φλόγα ἐλαίας κύπειρον· ἐγγίνεται
γὰρ καὶ ἐν τόποις θηρίδι ἄπλακι νίτρου· οἱ δὲ ταῦρ ἐν ταῖς συκαῖς τί
νονται, καταθέουσι τοὺς ψ̃ήνας· ἄκ⊖ δὲ τούτου φασὶν εἶναι,
τοὺς καρκίνους προπέσοναῦ· πρ⊖ γὰρ τούτοις πρέπειν
τοὺς κνίφους· ἀλλὰ γὰρ δὴ ταῖς μὲν συκαῖς αὐτοὶ βοήθειαι·
τοῖς δὲ φοίνιξιν οἱ ἀπὸ τῶν ἀρρένων πρ⊖ τὰς θήλεις· οὗ-
τοι γὰρ εἰσιν οἱ ἐπιμένειν ποιοῦντες καὶ ἐκπίπτειν· ὃ καλοῦ
σί τινες ἐκφυλομοιότητος ὀλυνθάζειν· γίνεται δὲ τόνδε
τὸν τρόπον, ὅταν ἀνθῇ τὸ ἄρρεν, ἀποτιλόντες τὸν ταὰθηλ
ἀφ' ἧς τὸ ἄνθ⊖, ὡθὰς ὡς πλ̃ ἔχει, τὸν τεχοῦν καὶ τὸ ἄνθ⊖ καὶ
τὸν κονιορτὸν καταστέλουσι κατὰ τὸ καρπωτὸν φλ θηλείας.
καὶ τοῦτο πάθη, δι' ἃ τηρεῖ καὶ οὐκ ἀποπτέλλει φαί
νεται δ' ἀμφοῖν ἀπὸ τοῦ ἄρρεν⊖ τοῖσ θή
λεσι βοήθεια γίνεσθ̃. θῆλυ γὰρ καλοῦ
σι τὸ καρποφόρον· ἀλλ' ἡμῖν
οἷον μίξις· ἡ δὲ κα-
τ' ἄλλου
ξόανον.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟ. Γ.

Περὶ δὲ τῶν ἡμέρων δένδρων εἴρηται, λεκτέον ὁμοίως καὶ περὶ τῶν ἀγρίων, εἴ τι πάνυ τὸν καὶ ἕτερον ἔχουσι τοῖς ἡμέροις, εἰ δ' ὅλως ἴδιον φύσεως. αἱ μὲν οὖν γένεσεις αὐτῶν τινες αὐτόματοί εἰσι. πάντα γὰρ ἀπὸ σπέρματος ἢ ἀπὸ ῥίζης φύεται. τοῦτο δὲ οὐχ ὡς οὐκ ἐνδεχόμενον ἢ ἄλλως, ἀλλ' ἴσως διὰ τὸ μὴ πειρᾶσθαι μηδένα μηδ' ἐφυτεύειν. ἐνίοις δ' ἂν ἐλαμβάνοιεν τόπους ἐνίοις τοιούσδε. ἡ θρακία ἀὴρ μόνη οὖσα, ὥσπερ ἡ νῦν· τὰ δ' ἄλσωδη. ἡ δὲ φίλυδρα. λέγω δ' οἷον πλάτανον, ἰτέαν, λεύκιον, αἴγειρον, πτελέαν, ἄπαντα γὰρ ταῦτα τὰ γοῦν αὐτὰ φυτευόμενα βλαστάνει καὶ τέχνῃ καὶ ἀπὸ τῶν παραπεσόντων. ὥστε μεγάλας οὔσας ἤδη καὶ ἰσοδένδρους αὐτὰς μεταθεῖναι διαμένειν. φυλάττεται δὲ τὰ πολλὰ αὐτῶν ἡ καλαπαγύμα· καθάπερ ἡ λεύκη καὶ ἡ αἴγειρος. τούτων μὲν οὖν πρὸς τὴν σπερματικὴν καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ῥιζῶν ἡ αὐτὴ γένεσίς ἐστι· τῶν δὲ αὐτομάτων ἐκεῖναι. πολλὰ ὅσα μόνον ἀπὸ σπέρματος φύεται, καθάπερ ἐλάτη πεύκη. τὰ δὲ ὅσα ἔνεστι σπέρμα καὶ καρπὸν, καὶ ἀπὸ ῥίζης γίνεται, ἡ ἀπὸ τούτων· ἐπεὶ καὶ τὰ δυσκοίμητα ἄκαρπα εἶναι, γόνιμα φασιν· οἷον πτελέαν· ἰτέαν· σημεῖον δὲ λέγουσιν, οὐ μόνον, ὅτι φυτεύεται πολλὰ τῶν ῥιζῶν ἀπορρηγνύμενα, καθ' οὓς ἂν ᾖ τόπους· αἰγὰς καὶ τοὺς συμβαίνοντας θεωροῦντες· οἷον ἐν φρεατίῳ ἡ ἀρκαδική, ὥσπερ ὄξη ἐρράγη τὸ σωμα θρομβῶδες ὕδωρ ἐν τῷ πεδίῳ. φραχθέντων δὲ τῶν ῥείθρων· ὅπου μὲν ἐπύησαν ἰτέαι πεφυκυῖαι τὸ καταπρὸ μέτρου

τόπου

τόπου· τῷ ὑστέρῳ ἔτει μετὰ τὴν ἀναξήρανσιν ἐν ταὐτῷ αὖθις ἀναφύναι φασὶν ἰτέαν· ὁπου δὲ πτελέα, αὖθις πτελέας, καὶ θάτερα καὶ ὁπου φῦκαι καὶ ἐλάτας πύκας καὶ ἐλάτας· ὥσπερ μιμουμένων κἀκείνων· ἀλλὰ τὴν ἰτέαν ταχὺ προκαταβάλλειν πρὸ τοῦ τελέως ἀδρῦναι καὶ πέψαι τὸν καρπόν· διὸ μὴ τὸν ποιητὴν ὀρθῶς προσαγορεύειν αὐτὴν ὠλεσίκαρπον· ἡ δὲ πτελέας καὶ ἐκείνης μεῖζον ἀπολαμβάνουσιν· ὅταν γὰρ ὑπὸ τὴν εἰς τὸ ἐχμῦσαι ὥραν ὁ καρπὸς ἀπενεχθῇ· φύεσθαι φασὶ· θαυμαστὸν δὲ ἔοικεν εἶναι τὸ συμβαῖνον· ὃ καὶ ἐπὶ τῶν φρυγανικῶν, μὴ πρωϊμώτερον ὄζειν· ὅτε ἐχόντων γὰρ σπέρματα φανερόν, ἀλλὰ τὰ μυῤῥινώδη, οἷον χυδῶν, καὶ δάφνης, ὡς θαῦμα τὸ θύμον· ὅμως ἀπὸ ῥιζῶν βλαστάνουσιν· ἐπεὶ ἥτε θαλάττιος ἔχει φανερῶς· καὶ τὰ ῥίζωμα φύεται· τοῦτο δὲ ἔξω ἁλῶν τιθηνὸν καὶ κεῖνο μέσον τιμαῖον· ὥφθη γὰρ ἤδη ποτὲ πεφυκὸς θαλάττιος ξὺν ξίφει καὶ χαλκῷ· ταύτας τιθηνὰς οὐσίας ὑπολαμβάνειν εἶναι τῶν ἀγρίων· εἴ τισι τὰς αὐτομάτους· ἃς οἱ φυσιολόγοι λέγουσιν· Ἀναξαγόρας μὲν τὸν ἀέρα, πάντων φάσκων ἔχειν σπέρματα· μὴ ταῦτα συγκαταφερόμενα τῷ ὕδατι γίγνεσθαι τὰ φυτά· Διογένης δέ, ὅτι πολλοῦ μὲν ὕδατος καὶ μίξιν τινὰ λαμβάνοντος πρὸς τὴν γῆν· Κλεόδημος δὲ σωτερόμενα μὲν ἐκ τῶν αὐτῶν τοῖς ζῴοις· ὅσα δὲ θολερωτέρων καὶ ψυχροτέρων· τοσοῦτον ἀπέχειν τοῦ ζῷα εἶναι· λέγουσι δέ τινες καὶ ἄλλοι περὶ φλοιώσεως· ἀλλ' οὔτε μὴ ἀπορεῖν μὴ πῶς ὄζει φλοιώσεως· ἅμα δὲ ὁμολογούμενα καὶ ἐμφανῆ· οἷον ὅταν ἔφοδος γίγνηται ποταμοῦ παρεκβαίνοντος τὸ ἑξῆθρον· ἢ καὶ ὅλως ἑτέρωθι ποιήσαι μύουν, καθάπερ ὀνίσους ἐν τῇ αὐθημερίᾳ τινὰ πολλάκις μεταβαίνειν· καὶ ἅμα τῇ μεταβάσει τοσοῦτον ὕλλον συμφυὲς τοῖς τόποις ὥστε τῷ ξίφει σώζειν· καὶ πάλιν ὅταν ἐπομβρίαις καταλάβωσι πλεῖον χρόνον· καὶ ἐν λούτραις θλάσεσι πόνου φυτά· ἔοικε δὴ μὴ τὰ ποταμῶν ἔφοδος ἐπάγειν σπέρματα καὶ καρπούς· καὶ τοὐναντίον φασὶ τὰ

τ πωωδων, ἡ δὲ πμβεία ῥῦ ταῦ τὸ ἐπδίφ. συγκαταφέρει § πολλὰ τῶν ωτερμάτων, καὶ μᾶλλον σὺν ψίμμα τῆς γῆς ⸗ τῶ ὕδατος· ἐπεὶ ἡ μίξις αὐτὴ τῆς αἰγυπτίας γῆς δοκεῖ ποιεῖν γόνιμον· ὑλλω. ἐνιαχοῦ δὲ οὐ μόνον ὑπερτύπτωται καὶ κινήσωσιν, ἀθρόως ἀναβλαστάνει τὰ οἰκεῖα τῆς χώρας· ὥσπερ ἐν κρήτῃ λυωτέρι. ποιοῦσι δὲ παραπλήσιόν τι τούτῳ καὶ ῥῖς ἐλάττοσιν· ἅμα γὰρ κινουμένοις ἀναβλαστάνει πόα τις ἐν ἑκάστοις· ἐν δὲ τοῖς ἡμιβρόχοις ἐὰν ὑπομείνῃ, φαίνεται φέρουσι τρίβολον· ὥστε μὴ οὖν ἐν τῇ μεταβολῇ τῆς χώρας εἰσίν, εἴτε ⸗ ὑπαρχόντων ωτερμάτων, εἴτε καὶ τῆς πως διαθέσεως· ὅπερ ἴσως οὐκ ἄτοπον, ἐγκατακλυσθέντων ἅμα τ ὑγρῶν· ἐνιαχοῦ γὰρ καὶ ὑδάτων ὠθοῦσιν οἱ μῶν, ἰδιώτερον ἀναστέλλει ὕλης πλῆθος· ὥσπερ ἐν κυρήνῃ πεπώδους τινὸς γινομένης παχέος· ὅταν γὰρ ἀναβλάστησιν ἡ πλησίον ὕλη πρότερον ἢ κἄσα· φασὶ γὰρ καὶ τὸ σίλφιον ἄν πρότερον, ἐκλοιπυίας τινὸς αὐτὸ φανῆναι· ζόπυρος μὲν γὰρ ἐν λοιπῷ τοῖς τοιούτων γενέσεων· πάντ γὰρ ἔκαρπα ἢ ἄκαρπα τὰ καὶ ἄφυλλα ἢ φυλλοβόλα· μὴ ἀνθοῦντα ἢ ἀνανθῆ· κοινὰ γὰρ τὴν διαίρεσιν τῶν φυτῶν εἰσίν ὁμοίως ἡμέρων τε καὶ ἀγρίων· ἴδια δὲ πρὸς τὰ ἥμερα τ ἀγρίων ὀλιγαρκία τε καὶ ἰσχύς, ⸗ πολυκαρπία τῷ προφαίνειν· πεφυκέναι τε γὰρ ὀλιγάτερον, καὶ τὸ ὅλον ἀποθεῖν, ⸗ βλαστάνειν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ⸗ ἰσχυρότερα τῇ φύσει· καὶ προφαίνειν μὲν πλείω καρπὸν ἐν πέπλῳ δῆλον· εἰμὴ ⸗ πάντα τὰ ἄλλα μὴ τοιοῦτον· οἷον, ἐλαίας καὶ ἀπίου, κότινος καὶ ἀχράς· ἅπαντα γὰρ οὕτως, πλὴν εἴ τι σπάνιον, ὡς περ ἐπὶ τῶν κρανίων καὶ τῶν οὐνῶν· ταῦτα γὰρ δήφασι πεφυκέναι καὶ ὑπλούτερα τοῦ ἀγρίου τ ἡμέρου εἶναι· καὶ εἰδήτι ἄλλο μὴ προσδέχεται γεωργίας, ἢ δένδρου, ἢ καί τι τῶν ἐλαττόνων· οἷον τὸ σίλφιον· καὶ ἡ κάπαρις ⸗ τῶν χερσαίων· ὁ θύμος· δὲ καὶ μάλιστ ἄν τις ἀγριαστὴν φύσιν εἴποι· τὸ γὰρ μὴ προσδέχεσθαι ἡμέρωσιν, ὥσπερ ἐν ῥῖς ζῴοις τὸ ἄγριον τῇ φύσει· καίτοι φησὶν

ἴσασιν

Ἴσως, ἄστεα καὶ ἄγριον ἢ ἥμερον εἶναι· ἢ θερατευόμενον μὴ, ἥμερον· μὴ θερατευόμενον δὲ, ἄγριον· τῇ μὲν, ὀρθῶς λέγων, τῇ δὲ, οὐκ ὀρθῶς· ἔστι μὲν οὖν μᾶλλον μὲν ἃ ἄστεα, χεῖρον γίνεται ἢ ἀπαγρίοῦται· θρασπώμενον δὲ, ἐλάττων βέλτιον ὡς περ εἴρηται· ὁ δὴ χωριστέον· καὶ τὰ μὲν, ἄγρια· τὰ δὲ ἥμερα λεκτέον· ὥσπερ τῶν ζώων τὰ σωματωθρωπώμενα· ἢ τὰ δεχόμενα τι θάσσον· ἀλλὰ τῶν μὲν ἔστιν ἴσως ἃ φέρει πτέρωσιν ἐντέον· ἄστεα δὲ τὸ ἐξαγριούμενον, τοῖς τε καρποῖς χεῖρον γίνεται, καὶ αὐτὸ βραχύτερον, ἢ φύλλοις· καὶ κλωσὶ, καὶ φλοιῷ· καὶ τῇ ὅλῃ μορφῇ· καὶ πυκνότερα καὶ ὀρθότερα ἢ σκληρότερα καὶ ταῦτα ὅλη ἡ φύσις γίνεται, ὡς ἐν λάτοις μάλιστα φαίνεται διαφορᾶς τῶν ἡμέρων καὶ τῶν ἀγρίων γινομένης· διὸ καὶ ὅσα τῶν ἡμερουμένων τοιαῦτα τυγχάνει, ταῦτα ἀγριάφασιν εἶναι· καθάπερ τὴν πύκλον, καὶ τὴν κυπάρειττον· ἢ ὅλως ἡ τοῦ ἄρρενος· καὶ τὴν καλάμην· καὶ τὴν δρῦν βάλανον· ἔτι δὲ τὴν φιλόμυχα καὶ ὀρθὰ μᾶλλον εἶναι· ἢ δρυγλαμβάνει πρὸς τὴν ἀγριότητα τῶν δένδρων, καὶ ὅλως τῶν φυτῶν· εἴρηται καθαπερ τὸ λαμβανόμενον, εἴτε κατὰ συμβεβηκός· ὁ μὲν τῶν ἀγρίων ἀφορισμὸς εἴθοὔτως εἴτε καὶ ἄλλως λεπτέον· οὐδὲν ἂν ἴσως διενέγκαι πρὸς τὸν νῦν· ἐκεῖνο δὲ ἀληθὲς ὡς ἐν τύπῳ καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, ὅτι μᾶλλον ὀρθὰ τὰ ἄγρια, καὶ αὐθαιρετέον τὰ πλέω μᾶλλον ἐν τούτοις τοῖς τόποις· ἐὰν μή τις λαμβάνῃ τὰ φίλυδρα καὶ ἕλεα πρὸς τι· ἄλλο δή· ταῦτα γὰρ καὶ τὰ τοιαῦτα τυγχάνει ὑπτιάζοντα μᾶλλον· οὐμὴν ἀλλ' ἔστιν ἃ τοῖς μετάλλοις ὄρεσιν· οἷον πέρνη σῶτα καὶ κυλλήνη· καὶ ὁ λύμπῳ τῷ ὀρικῷ τι καὶ τῷ μυσίῳ· καὶ εἴπου τοιοῦτον ἕτερον· ἅπαντα τὰ φύεται, δι' ἃ τὴν πολυφάγιαν τῶν τόπων· ἔχουσι γὰρ λιμνώδη, καὶ ἐνύγρους, καὶ ξηροὺς, καὶ μεσώδεις· καὶ ὀρεινώδεις· καὶ τοὺς ἀνὰ μέσον λεγομένους· καὶ χθονὸς ὅσαι διαφοραὶ φύσεως· ἔτι δὲ τοὺς μὲν, κοίλους καὶ βαθυτέρους· τοὺς δὲ, μετεώρους· καὶ προσηνέμους· ὥστε δύνασθαι πολλοὺς καὶ τὰ ἐν τοῖς ὀρεινοῖς φέρειν· ἀλλὰ γὰρ ἕκαστον ἀλλοίαν μὴ

οὔτω πάμφορα τῶν ὀρῶν· ἀλλ' ἰδιωτέρας τινὸς ὕλης ἢ πάσης ἢ τῆς πλείστης· οἷον τὰ ἐν κρήτῃ τῇ ἰδαίᾳ καὶ πάριπος δ' ἐκεῖ· ἔτι δὲ καὶ κιλικίαν τραχεῖαν, ἐν οἷς κέδρος· ἐν ἀχαΐᾳ δὲ τῆς τραχείας τέρμινθος· αἱ γὰρ διαφοραὶ φασὶ χώρας τινὸς ἰδιότητα ποιοῦσιν· ἀλλ' εἴρηται τὸ ἴδιον ὡς ἐπὶ πᾶν· ἴδια δὲ τὰ ἐρικώδη τῶν ὀρεινῶν, ἃ ἐν μὲν τοῖς πεδίοις ἢ φύεται· καὶ εἴ τι μακεδονίαν, ἐλάτη· πεύκη· πίτυς ἀγρία· φίλυρα· ζυγία· πτελέα· πτύξος· πτελέα· ἀνδράχνη· μίλος· ἄρκευθος· τέρμινθος ἐλαία· φιλύκη· ἀφάρκη· καρύα· δρῦς βάλανος· πρῖνος· τὰ δὲ, μὴ ἐν τοῖς πεδίοις· μυρίκη· πτελέα· λεύκη· ἰτέα· αἴγειρος· κραναία· θηλυκραναία· κλήθρα· δρῦς· λακάθη· ἀχλάδια· μηλέαι· ὀξύαι· κύλαστρον· μηλέαι· παλίουρος· ὀξυάκανθα· ἄκανθος· ἐν μὲν τῷ ὄρει πεφυκυῖαν ζυγίαν καλοῦσιν· ἐν δὲ τῷ πεδίῳ, πλεῖον· οἱ δ' ἀμπελουργοῦσι, μὴ ἕτερον ποιοῦσιν εἶδος φρεναδέμου καὶ ζυγίας· ἅπαντα δὲ ὅσα κοινὰ τῶν ὀρῶν καὶ τῶν πεδίων, μείζω μὲν καὶ καλλίω τῇ ὄψει τὰ ἐν τοῖς πεδίοις φύεται· κρείττω δὲ τῇ τῶν ξύλων καὶ τῶν καρπῶν, τὰ ὀρεινά· πλὴν ἀχράδος καὶ ἀπίου· καὶ μηλέας· αὗται δ' ἐν τοῖς πεδινοῖς κρείττους· οὐ μόνον ἐν τοῖς καρποῖς αἰτιατὴ τοῖς ξύλοις· ἐν δὲ τοῖς ὄρεσι μικραί, ὀχώδεις, μὴ ἀκανθώδεις φύονται· πάντα δὲ ἐν τοῖς ὄρεσιν ὅταν ἐπιλάβωνται τὸ οἰκεῖον τόπον, μὴ καλλίω φύεται· ἀλλὰ μᾶλλον· ὡς δὲ ἁπλῶς εἰπεῖν τὰ μὲν τοῖς ὁμαλέσι τῶν ὀρῶν καὶ μαλίσσα· τὰ δὲ ἄλλων τὰ μὲν τοῖς κάτω κοίλοις· τὰ δὲ ἀπὸ τῶν ἄκρων, χείρισα· πλὴν εἴ τι τῇ φύσει φιλόδυχον· ἔχει δὲ καὶ ταῦτα αὐτῶν διαφορὰν ἐν τοῖς αὐτομοίοις τῶν τόπων· ὑστερον οὖν ὕστερον λεκτέον· νῦν δὲ διαιρετέον ἐκάστα κατὰ τὰς διαφορὰς τὰς εἰρημένας· ἀείφυλλα μὲν οὖν ὅσα τῶν ἀγρίων, ἃ καὶ πρότερον ἐλέχθη· πεύκη· πίτυς ἀγρία· πτύξος· ἀνδράχνη· μίλος· ἄρκευθος· τέρμινθος· φιλύκη· ἀφάρκη· δάφνη· φελλὸς· δρῦς· κύλαστρον· ὀξυάκανθος· πρῖνος· μυρίκη· τὰ δὲ ἄλλα πάντα

τα φυλλοβολεῖ· πλὴν εἴ τι περὶ πόμ ἐνιαχοῦ, καθάπερ ἐλέχθη περὶ τῆς ἐν κρήτῃ πλατάνου καὶ δρυός, καὶ εἴπου τὸ πος τις ὅλως οὔ ξοφος· καρπιμα δέ, τὰ μὲν ἄλλα πάντα· περὶ δὲ ἰτέας, καὶ αἰγείρου, καὶ πτελέας, ὥσπερ ἐλέχθη διαμφισβητοῦσιν ἔνιοι· τὴν αἴγειρον μόνην ἀκαρπεῖν φασιν· ὥσπερ καὶ οἱ ἐν αἰγιρα δίᾳ· τὰ δὲ ἄλλα πάντα τὰ ἐν τοῖς ὄρεσι καρποφορεῖ· ἐν κρήτῃ δὲ καὶ αἴγειροι καρπιμοι πλείους εἰσί· μία μὲν ἐν τῷ σομίῳ τῶν αὐτρου ἐν τῇ ἰδῃ, ἐν ᾧ τὰ ἀναθήματα τὰ αὐτόθι· ἄλλη δὲ μικρὰ πλησίον· ἀπωτέρω δὲ μάλιστα δώδεκα σταδίους πεύτιμα κρήνην σαύρου καλουμένην πολλαί· εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τῷ πλησίον ὄρει φηρίδης ἐν τῷ κεδρίῳ καλουμένῳ· καὶ περὶ τραπεζίαν δὲ ἐν τοῖς ὄρεσ· οἷς μόνην τῶν τοιούτων τὴν πτελέαν καρπιμον εἶναι φασι· καθάπερ οἱ περὶ μακεδονίαν· μεγάλη δὲ διαφορὰ πρὸς καρπὸν καὶ ἀκαρπίαν ἡ τῶν τόπων φύσις· ὥστε καὶ ἐπὶ τῆς περσίας ἔχει τὴν φοινίκων· ἡ μὲν ἐν αἰγύπτῳ καρποφορεῖ· ἡ δὲ περσὶς τῶν τοιούτων ἐνδέα ἐστὶ μέχρι τοῦ ἀνθεῖν μόνου ἀφικνεῖται· ὁδὲ φοῖνιξ περὶ μὲν βαβυλῶνα θαυμαστός· ἐν τῇ ἑλλάδι δέ, ὁ δὲ πιπαίνει· ὡσαύτως δὲ νίοις δὲ ὅλως οὐδὲ προφαίνει καρπόν· ὁμοίως δὲ καὶ τερατολέγουσι καὶ αὐτοὶ τὸ αὐτὸ δρᾶν· ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν ἐλαττόνων φυτῶν καὶ ὑλημάτων ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ καὶ σμικρῷ χώρᾳ, τὰ μὲν καρπιμα· τὰ δὲ ἄκαρπα γίνεται· καθάπερ καὶ τὸ κενταύριον ἐν τῇ ἠλείᾳ, τὸ μὲν ἐν τῇ ὀρεινῇ καρπιμον· τὸ δὲ ἐν τῷ πεδίῳ, ἄκαρπον· ἀλλὰ μόνον ἀνθεῖ· τὰ δὲ ἐν τοῖς κοίλοις τόποις οὐδὲ ἀνθεῖ· πλὴν κακῶς· δρυὸς καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁμογενῶν ἡ ἐν μιᾷ προσηγορίᾳ, τὸ μὲν ἄκαρπον εἶναι· τὸ δὲ, καρπιμον· οἷον πρίνος· ὁ μὲν καρπιμος· ὁ δὲ ἄκαρπος· καὶ κλήθρα δὲ ὡσαύτως· ἀνθεῖ δὲ ἄμφω· ἡδὺ δὲ ὅσα καλοῦσιν ἄρρενα τῶν ὁμογενῶν ἄκαρπα, τούτων τὰ πολλὰ τὰ μὲν, ἀνθεῖν φασι· τὰ δὲ ὀλίγα· τὰ δὲ ὅλως οὐκ ἀνθεῖν· τὰ δὲ, αὖ ἀπαλιν, τὰ μὲν ἄρρενα μόνα καρποφορεῖν· ὁμοίως ἀπὸ τῶν αὐτῶν φύεσθαι τὰ δένδρα, καθάπερ

Ἐπὶ τῶν καρπίμων ἡ ἐν ἀμφοῖν ὅτως ἐνίοτε πυκνὴν εἶναι τὴν ἔκφυσιν· ὥστε τοὺς ὀρεοτύπους μὴ δύνασθαι διιέναι μὴ ὁδοποιησαμένους· ἀμφισβητεῖ δ' οὐδὲν τῶν ἐνίων ὡς περ εἴπομεν· οἱ μὲν γὰρ δρῦν αὐθεῖν οἶον, ἐπὶ τὴν ἡρακλεωτικὴν καρύαν· ἢ δὲ βάλανον· ἔστι δὲ πύκνη· ἐπὶ πάντων οὐδὲν δεῖ λέγειν· αὐταί γὰρ ἴσχυον τὸν ἐν τοῖς καρύαις· ἐπὶ τὸ βρύον τὸ δρύϊνον, ἢ τὸν κύπαιρον τὸν στυφνόν, ὁμοίαν καὶ ἀνάλογον εἶναι τοῖς προειρημένοις· οἱ δὲ περὶ μακεδονίαν δέ φασιν αὐθεῖν ἀρκεύθου· ὀξύκωλον ἀγρίαν σφένδαμνον· ἔνιοι δὲ τὰς ἀρκεύθους δύο εἶναι· ἢ τὴν μὲν ἑτέραν ἀρτ' μὴ ἄκαρπον εἶναι· τὴν δὲ ἑτέραν δὲ αὐθεῖν μὴ, καρπὸν δὲ φορεῖν ὠθυὸς προφανόμενον· ὥσπερ ἢ τὰς συκᾶς τὰ ἐλαιὰ συμβαίνει χεῖρον ὥστε ἐπὶ δύο ἔτη καρπὸν ἔχειν μόνον τὸ τὸ δένδρον· ταῦτα μὲν οὖν ἐπισκεπτέον· ἡ δὲ βλάστησις τῶν μὲν, ἅμα γίνεται ἢ τῶν ἡμέρων· τὰ δὲ, μικρὸν ἐπιλείπουσι· τὰ δὲ δὴ πολέμου· ἀ πεύκων ἢ καὶ τὴν ἐλαίαν ὡραν· ἄλλα τῶν καρπῶν ἡ παραυξησις πολέμου· ὥσπερ δὲ καὶ πρότερον εἴπομεν καὶ τὰς βλαστήσεις αἱ πεπάνσεις· ἄλλα πολὺ διαφέρουσιν· ἐπεὶ καὶ τῶν ὀψικαρποτέρων, ἃ δή τινές φασιν ἐνίων τροφεῖα, οἷον ἀρκεύθου, καὶ πρῖνου, ὅμως αἱ βλαστήσεις τοῦ ἦρος· αὐτὰ δὲ αὖ τῶν τὰ ὁμοίως ἢ πρότερον καὶ ὕστερον διαφέρει κατὰ τοὺς τόπους· πρῶτα μὲν γὰρ βλαστάνει τὰ ἐν τοῖς ἕλεσιν· ὥσ οἱ περὶ μακεδονίαν λέγουσι· δεύτερα δὲ τὰ ἐν τοῖς πεδίοις· ἔσχατα δὲ τὰ ἐν τοῖς ὄρεσιν· αὐτῶν δὲ τῶν καθ' ἕκαστα δένδρων, τὰ μὲν, σπουδαιοβλαστάνει τοῖς ἡμέροις· οἷον ἀνδράχνη· ἀβάρκη· ἀχὰς δὲ μικρῷ ὕστερον φύλλοβολεῖ· τὰ δὲ καὶ πρὸ ζεφύρου μέν, καὶ μετὰ πνοὰς δὲ ὑθὺς ζεφύρου· καὶ πρὸ ζεφύρου μὲν κεραμέα· θηλυκρανέα· μετὰ ζέφυρον δ', δάφνη· κλήθρα· πρὸ ἰσημερίας δὲ μικρόν, φίλυρα· ζυπάρα· φηγός· συκῆ· πρωΐβλαστα δὲ, καὶ καρύα· ἢ δρῦς καὶ ἀκτέος· ἔτι δὲ μᾶλλον τὰ ἄκαρπα τὰ δυκοῦντα ἀλοώδη· λύκη·

δη. λύκη. πελέα. ἰτέα. αἴσερ. πλάτανος δὲ μικρῷ ὀψιαίτερον τούτων. τὰ δὲ, ἄλλως πως ἐρισταμένου τοῦ ἔτους. οἷον ἐλάτη. νεός. φιλύκη. ὀξυάκανθος. παλίουρος. τέρμινθος. καρύα. δρῦς. βάλανος. μηλέα. σόρβος. ὀψιβλαστότατον δὲ χειμών, ἶψος. ἀρία. πτελέα. ἀγωνία. θύια. μίλος. αἱ μὲν οὖν βλαστήσεις, οὕτως ἔχουσιν. αἱ δὲ ἀνθήσεις, ἀκολουθοῦσιν ὡς εἰπεῖν κατὰ λόγον. οὐμιλῶ ἄλλα ἄλλοις μᾶλλον δὲ τὰ πλείω ἢ τὰ καρπῶν πλείωσις. κραναίαν μὲν ἀποδίδωσι πρὶ ξοπὰς θερινάς. ἢ πρώϊος χειμών, ὥσπερ πρῶτον ἡ ὄψιος. ἣν δή τινες καλοῦσι θηλυκραναίαν. μεταῦτὸ δὲ μετόπωρον. ὅτι δὲ ὁ αὐτὸς καρπὸς ἄβρωτος. καὶ τὸ ξύλον ἀθερμὸν καὶ χαῦνον. τοσαύτη διαφορὰ περὶ ἄμφω. τέρμινθος δὲ περὶ πῦρ οὐ δαμνᾶται, ἢ καὶ μικρῷ ὀψιαίτερον ἀποδίδωσι. μηλέα δὲ σφέδαμνος, τὸ θέρος τὸν καρπόν. κλήθρα ἢ, καὶ καρύα, ἢ ἀχράδων τι γένος, μετόπωρον. δρῦς δὲ καὶ βάλανος, ὀψιαίτερον ἔτι περὶ πλάτανος δύσιν. ὡσαύτως ἢ ἢ φιλύκη, ἢ πρῖνος. καὶ παλίουρος. καὶ ὀξυάκανθος, μετὰ πλάτανος δύσιν. ἡδὲ ῥία, χειμῶνος ἀρχομένου. δὲ μηλέα μὲν τῶν πρώτων ψύχεσιν. ἀχὰς ἢ ὀψία χειμῶνος. ἀνδράχνη ἢ ἢ ἀφάρκη, τὸ μὲν πρῶτον πεπαίνουσιν ἅμα τῷ βόξυϊ περικάζοντι. τὸ δὲ ὕστερον ἀνθοῦντι. δοκεῖ γὰρ ταῦτα δὲ καρπὸν ἀρχομένου τοῦ χειμῶνος. ἐλάτη δὲ ἢ μίλος ἀνθοῦσι μικρὸν πρὸ ἡλίου τροπῶν. δὲ φλιὲ ἐλάτης τὸ ἄνθος κόκκινον. καὶ ἄλλως καλόν. τὸν ἢ κῶνον ἀφιᾶσι μετὰ δύσιν πλειάδος. πεύκη δὲ λεπίτυς προτιροῦσι τῇ βλαστήσει μικρὸν, ὅσον τὸ τι καὶ δὲ καὶ ἡμέραισ. τοὺς ἢ καρποὺς ἀποδίδωσι μετὰ πλειάδα κατὰ λόγον. ταῦτα μὲν οὖν μετριώτεραν ἔχει. πάντων δὲ πλείστην. ἡ ἀρκεύθος. ἢ ἡ κέλαστρος, ἢ πρῖνος. ἡ μὲν γὰρ ἀρκεύθος ἐνιαύσιον ἔχειν δοκεῖ περικαταλαμβάνει γὰρ οὐδὲ τὸν θέρους μόνον. ὡς δέ τινες φασὶν ὅδε τὸ πεπαίνει. διὸ καὶ προαφαιροῦσι, καὶ χρονίζειν τινὰ τηροῦσιν. ἐὰν ἢ ἐξ ὧν ὁ δένδρου τις, ἀποξηραίνεται.

φασὶ δὲ μὴ τὸν πρῖνον οἱ περὶ Ἀρκαδίαν ἐνιαυτῷ τελεῖν· ἄνθος τ' ἔνον ποιοῦσι καὶ νέον ὑποφαίνει· ὥστε τοῖς τοιούτοις συμβαίνει συνεχῶς τὸν καρπὸν ἔχειν· φασὶ δὲ καὶ τὴν κήλαστον ὑπὸ τοῦ χειμῶνος ἀποβάλλειν· ὀψίκαρπον δὲ σφόδρα, μὴ φίλυρα, μὴ πύξος· τὸν δ' ἡκαρπὸν ἄβρωτον ἔχει παντὶ ζώῳ· φίλυρα· θηλυκραμέια· πύξος· ὀξύκαρπος δ', μὴ κιττός· μὴ ἄρκευθος· ἡ πύκνη καὶ ἀνδράχνη· ὡσαύτως δὲ οἱ περὶ Ἀρκαδίαν φασίν, ἐπὶ τούτων ὀψικάρπτερα, χεδρὸν δ' ἐπὶ πάντων ὀψιέστερα· γωνία· θύϊα· μίλος· αἱ μὲν οὖν τῶν καρπῶν ἀποβολαὶ καὶ ποικιλίαι τοιαύτας ἔχουσι διαφοράς, οὐ μόνον πρὸς τὰς ἡμέρας τὰς ἀγρίων· αἰγὸς δὲ πρὸς ἑαυτὴν· συμβαίνει γάρ τὰς ἀρχὰς βλαστάνειν τὰς μὲν αἰγὸς συνεχῶς τῷ τε βλάστησιν καὶ τῷ αὔξησιν ποιεῖσθαι· πύκνην δὲ καὶ ἐλάττην καὶ βραδὺ διαλείπειν· καὶ ξηρὰς ὁρμὰς εἶναι· καὶ ξηρὸς ἀὴρ εἶναι βλαστοῦς· διὸ καὶ ξίσλινοι· ὧν δὴ δένδρων ὅταν βλαστάνῃ λιπαρὸς πρῶτον μὲν ἄκρος ἀέρος· λύθυς ἴσα μήκη τοῦ θαργηλιῶνος· ἐν τῇ ἡδὴ περὶ πεντεκαίδεκα μάλιστα ἡμέρας· μετὰ δὲ ταῦτα διαλείπουσα περὶ ξ ἡμέρας ἢ μικρῷ πλείους, ἐπιβαίνει πάλιν ἄλλους βλαστούς· ἀπὸ μὲν κορυφῆς ἕως τῆς ἐπὶ τῷ προτέρῳ βλαστῷ· καὶ τὰ μὲν, ἄνω· τὰ δὲ ἔσω πλάγια κύκλῳ ποιεῖται τὴν βλάστησιν· οἷον ζώνην τινὰ ἡμιμόρια τὴν τοῦ πρώτου βλαστοῦ κορυφήν, ὥσπερ καὶ ἡ πρώτη βλάστησις ἔχει· γίνεται δὲ τοῦτο περὶ τὸν σκιροφοριῶνα λήγοντα· κατὰ δὲ ταύτην τὴν βλάστησιν, καὶ ἡ κισσὸς φύεται πᾶσα, καὶ ἡ λευκὴ καὶ ἡ μέλαινα· φύεται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μυκτὸς ἀθρόως· ἐφ' ἡμέραν δὲ μίαν αὐξηθεῖσα πολὺ τῆς ποιᾶς ὕδατος, ἐὰν ὑπὸ τοῦ καύματος μὴ φθῇ, ξηραίνεται· καὶ οὐκ αὔξεται ἐπὶ τὸ μεῖζον· γίνεται γὰρ ἂν μείζων τῷ μεγέθει· διόπερ τινὲς αὐτῶν οὐ μείζονες ἔχουσι καὶ μᾶλλον τὸ μέγεθος· ἡ δὲ μέλαινα, καὶ ἐπὶ πλείους ἡμέρας οὐ χωρὶς ὕδατος, μὴ αὐξάνει καὶ λαμβάνουσιν ἐνίαι μέγεθος μήλου· διαλείπουσι δὲ μετὰ

ταῦτα

τοῦτο περὶ πεντεκαίδεκα ἡμέρας· πρόσθεν γὰρ τὸ πρίνον ἐκβάλλειν βλαστοὺς ἑκατομβαιῶνος ἐλαχίστας ἡμέρας τῶν πρότερον· ἴσως γὰρ ἐξ ἧς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ δὲ βλάστησις ὁμοία καὶ τὸν αὐτὸν ξόπον· ἐλθουσῶν δὲ τούτων οὐκέτι εἰς μῆκος· αὐξάνεσθαι γάρ ἡ αὔξησις πρέπει· πᾶσι μὲν οὖν τοῖς δένδροις αἱ βλαστήσεις φανεραὶ μᾶλλον ἢ τῇ ἐλάτῃ καὶ τῇ πεύκῃ, διὰ τὸ σοι χεῖν τὰ γόνατα· καὶ ὅτι ἴσους τοὺς ὄζους ἔχειν· ὥρα δὲ καὶ πρὸς τὸ τίμνεσθαι τὰ ξύλα τότε, διὰ τὸ λιπαῖν· ἐν γὰρ τοῖς ἄλλοις καιροῖς ἐκπυρεῖ καίρετος ὁ φλοιός· ἀλλὰ καὶ πρεσβύτερα μέλανα τὸ ξύλον γίνεται καὶ τῇ ὄψει χεῖρον· ἐπεὶ καὶ πρός τι τὸ χρεία οὐδέν· ἀλλὰ καὶ ἰσχυρότερον, ἐὰν μετὰ τὸ πέπανσιν τῶν καρπῶν τμηθῇ· ταῦτα μὲν ἴδια τῶν προφημένων καρπῶν ἐστὶν ἃ νῦν εἰρήκαμεν· μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τῆς ἀμπέλου γενόμενοι, μετὰ τοῦτο καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐροῦμεν κοινῶς περὶ πάντων· ὑδρηλοὶ δὲ μᾶλλον ἐν τοῖς ἡμιδρόσοις καὶ τούτων μᾶλλον τοῖς ὑδρηλοῖς καὶ ἁπλοῖς· καὶ ὁμοίως ὅσα σύσκιος καὶ ὀρεινὴ χώρα τοιαύτη· διὸ καὶ τὴν ἐν Πόντῳ καὶ Θρᾴκῃ φασὶ γίνεσθαι περὶ Θετταλίαν καὶ Μακεδονίαν· ἅμα γὰρ συμβαίνει καὶ τὸ μεγέθη πολὺν γίνεσθαι καὶ μακρὸν ὥστε καὶ τὸν μαλακότητα συμβαίνειν τοῦ ἀέρος· ἐπεὶ καὶ ἐν αἰγιάλῳ διὰ τοῦθ' ὡς εἰπεῖν ἀεὶ βλαστάνει τὰ δένδρα· ἢ καὶ μικρόν τινα διαλείπει χρόνον· ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τὰς ἐκβλαστήσεις ὥσπερ εἴρηται κοινά· τὸ δὲ περὶ τὸν διαλείψεως ἀπὸ φύσεως πρώτης εἴδη τῶν λεχθέντων· ἴδιον δ' ἐνίοις ὑπάρχει καὶ τὸ φύεσθαι μὴ κατὰ καιρόν· οἷον, ῥῖς τε προφθάνει μὴ οἷς ἔχει γὰρ καὶ ἐλάτη, καὶ πεύκη. καὶ δρῦς. καὶ ἔτι φίλυρα· καὶ καρύα· καὶ διὸς βάλανος· καὶ σῖτος· οὗτοι δὲ γίνονται δρυὶ μᾶλλον, πρὸ φύεσθαι σύσκιος φύεται ὥρας· ἔτι δὲ σπερμῆς κύησις φυλακὴ μεταξὺ σήπουσα· τῆς μὲν ἀρχῆς ἐπιδόσεως καὶ τῆς φυσικῆς βλαστήσεως· τῇ δὲ δύσει τοῦ μισοῦ μετὰ τὴν φυσοβολίαν, ὑθὺς αἱ παραυξήσεις· ὥστε ἐπιδακνᾶται καθάπερ αἰεὶ μέλλουσα βλαστάνειν καὶ διαμένει τὸν χειμῶνα μέ-

χει τοῦ ἦρος· ἡ δ' ἡρακλεωτικὴ, μετὰ τὴν ἀπολλῶ τὸν καρπὸν φύει τὸ βοτρυώδες ἡλίκον σκώληξ μεγέθει ἐξ οὗ μίσχου πώδη καλοῦσί τινες ἰούλους· τούτων ἕκαστον ἐκ μικρῶν σύγκειται μορίων φολιδωτῶν τῇ τάξει· καθάπερ οἱ στρόβιλοι φλοιώδεις· ὥστε μὴ ἀνομοίαν εἶναι τὴν ὀπὴν στροβίλῳ μέρει μὴ λογῷ· πολὺ προμηκέστερον καὶ μεῖζον ἰσοπαχὲς ὅλου· τοῦτο δὲ αὔξεται τὸν χειμῶνα καὶ ἅμα τῷ ἦρι χάσκει· τὰ δὲ φολιδώτα τὴν ξανθὴν γίνεται καὶ τὸ μῆκος λαμβάνει καὶ τριδάκτυλον· ὅταν δὲ τὸ ἦρος τὸ φύλλον βλαστάνῃ, ταῦτα ποιεῖ πάλιν· καὶ τὰ τοῦ καρύου καλυκώδη περικάρπια γίνεται, συμμεμυκότα καὶ τὸ μῆκος τοσαῦτα ὅσα καὶ κατὰ ἄνθη· τούτων δὲν ἑκάστῳ, κάρυον ἓν· περὶ δὲ τῆς φιλύρας ἐπισκεπτέον· καὶ ἔστι ἄμοιρον καρυοφόρον· ὄζει δὲ καὶ τὰ μὲν, δυσαυξῆ· τὰ δὲ, δυσαυξῆ· αὐαυξῆ μὲν τὰ τε πάρυδρα· οἷον, πτελέα· πλάτανος· λεύκη· αἴγειρος· ἰτέα· καίτοι περὶ ταύτης ἀμφισβητοῦσί τινες ὡς δυσαυξοῦς· καὶ τῶν καρποφόρων δὲ, ἐλάτη· πεύκη· δρῦς· αὐαυξέστερα δὲ, μίλος· καὶ λεύκαρα· φηγὸς· ἄρκευθος, σφένδαμνον· ὀρεία· ζυγία· μελία· κλήθρος· πίτυς· αὐδράχνη· κραναία· πεύξος· ἀχράς· καρποφορεῖ δὲ ἀθρόως, ἐλάτη· πεύκη· πίτυς· κάμπυλικοειδῆ μέγεθος λάβωσιν· ἡ δὲ αὔξησις καὶ ἡ βλάστησις, τῶν μὲν ἄλλων, ἀτακτος κατὰ τοὺς καρποὺς καὶ τοὺς βλαστούς· τῆς δὲ λάτης ὠθισμένοι καὶ συνεχεῖς καὶ ὕστερον· ὅταν γὰρ ἐκ τοῦ στελέχους τὰ πρῶτα χλωρὰ, πάλιν ἐξ ἐκείνου ἡ ἑτέρα· χάζεται τὰ ἴσα ἢ τὸν αὐτὸν ξόπον· ἐκ τούτου ἀεὶ τριῶν μετὰ πάσας τὰς ἐπιβλαστήσεις· ἐν δὲ τοῖς αὐγοῖς ἃ δὲ οἱ ὄζοι καὶ τὰ λήϊλους· πολὺ ἐπὶ τὴν ὀλίγ· ἔχει δὲ καὶ τὴν διαφορὰν ἡ αὔξησ πάντ κοινὴ μέρη τε καὶ ἀχρί· τὰ μὲν ἐκ τοῦ ἄκρου βλαστ ἢ ἐκ τοῦ πλαγίου φύει· καθάπερ ἄπιος· ῥοιά· συκῆ· μύρρινος· χαλὸν λέγω πλεῖστα· τὰ δὲ κατὰ ἄκρου μὲν οὐκ αἰεί ἐστιν· ἐκ δὲ τῶν πλαγίων ἢ αὐτὸ προσωθεῖται τοῦ βλαστ, ὡς περ ἀπὸ ὅλου στελεχ· οἷοι ἀκρέμονι· συμβαί

νὰ δὲ ἀπὸ τῆς περσικῆς ῥοῦ τοῦ καρύας ἡ τοῦ ἡρακλεωτικοῦ ἡ ἄλλων· ἀπὸ μὲν τῶν δὲ τοιούτων εἰς μὲν φύλλον ἀποτελοῦσιν οἱ βλαστοί· διὸ εὐλόγως ἂν ἐπιβλαστάνοι μὴ ἔχοντα ἀρχήν· ὁμοίως δὲ ξόπον τινὰ αὔξησις ἐστὶ τοῦ σίτου· καὶ γὰρ οὗτος ἀεὶ τῇ προώσει τῇ ὑπερχούσῃ αὐξάνεται· καὶ κολοβωθὲν τὰ φύλλα καθάπερ ἐν τοῖς ἐπιβοσκομένοις· πλὴν οὐδ' ἐκεῖνα οὐδὲν κρεῖττον πλατάνου ἢ ἄφυλλα καθάπερ ἔνια τῶν χερσοπόων· οὐ τὴν μὲν οὖν διαφορά τις ἂν εἴη βλαστήσεως ἄμα καὶ αὐξήσεως· βαθύρριζα δ', ὃ φασί τινες εἶναι τὰ ἄγρια· διὰ τὸ φύεσθαι πολὺν ἀπὸ σπέρματος· ὃ οὐκ ἄγαν ὀρθῶς λέγουσιν· οὐδὲ γὰρ ὅταν ἐμβιώσῃ πέρσεω καθήνας τὰς ῥίζας· ἐπεὶ τὰ λαχάνων τὰ πολλὰ λεπτόριζα εἰ μὴ πολὺ ἀσθενέστερα ὄντα· ἀλλ' ἀγρῶς φυόμενα τῇ γῇ· βαθύρριζότατον δὲ δοκεῖ τὰ ἀγρίων εἶναι ἡ πρῖνος· ἐλάτη δὲ πεύκη, μεξίως· ἐπιπολαιότατον δὲ θρασύπολος· καὶ κογκυμηλέα· καὶ ἀπιδιάς· οὗ τὴν δὲ ἔστιν ὡς περ ἀγρία κογκυμηλέα· ταῦτα μὲν οὖν ὀλιγόρριζα· ὁ δὲ θρασύπολος πολύρριζον· συμβαίνει δὲ τοῖς αὐτοῖς ῥῖς μὴ κατὰ βάθος ἔχουσι, μὴ δὲ χῶκισαι ἐλάτη μὴ πεύκη, προσρίζοις ὑπὸ τῶν πνευμάτων ἐκπίπτειν· οἱ μὲν οὖν περὶ ἀρκαδίαν ἄτω λέγουσιν· οἱ δὲ κατὰ τῆς ἴδης, βαθυρριζότατον τὸν ἐλάτην δρυός· ἀλλ' ἐλάττους ἔχειν· μὴ ὠθυρριζοτέραν εἶναι· βαθύρριζότατον δὲ καὶ τὴν κογκυμηλέαν, καὶ τὴν ἡρακλεωτικήν· τὰς δὲ ῥίζας λεπτὰς ἰσχυράς, τὴν ἡρακλεωτικήν· τὴν δὲ κογκυμηλέαν πολύρριζον ἀμφοτέρως ἐμβιῶναι δεῖν· δυσόλεθρον δὲ τὴν κογκυμηλέαν· ὥστε πολὺ ὀφείλειν μᾶλλον καὶ βέλτιον· τὴν δὲ μελίαν, πολύσπορον εἶναι πυκνόρριζον βαθύρριζον· ὥστε πολὺ δὲ ἄρκευθον, καὶ κέδρον, κλίθρας λεπτὰς, μελίαν· ἔτι δὲ ξύλον· μὴ δὲ τὴν τερμινθον πολυόρριζον καὶ ὀλιγόρριζον· τὴν δὲ ὄαν, ἐπιπολαίους μὲν, ἰσχυρὰς δὲ μὴ παχείας μὴ δυσολέθρους· πολύθη δὲ μυρίας· βαθύρριζα μὲν οὖν μὴ ὁ βαθύρριζα, τοιαῦτα τοίνυν ἐστὶν ἀπὸ κοπέντος δὲ στελέχους, τὰ μὲν αἰγα καὶ μάλιστα εἰπεῖν ἐμβλαστάνει· πολὺ ἂν αἰσίζαι πρότερον

τύχωσι περιγιγνόμενοι πύκνη δὲ ἐλάτη τελείως ἐριζῶν αὐτοπεῖς αὐαίνονται· ἐὰν δὲ ἄκρ' ἐπικοπῇ συμβαίνει δή τι ἴδιόν περὶ τὴν ἐλάτην· ὅταν γὰρ κοπῇ ἢ κυλουσθῇ ὑπὸ πνεύματος ἢ καὶ ἄλλου τινὸς, περὶ τὸ πλεῖον τοῦ στελέχους· ἔχει γὰρ μέχρι τινὸς, λεῖος καὶ ἄοζος καὶ ὅμοιον· ἢ καὶ ἥλικον πλεῖον περιφύεται μικρὸν ὑποδέστερον εἰς ὕψος· καὶ καλοῦσιν, οἱ μὲν ἀμφαυξιν· οἱ δὲ, ἀμφιφύαν· τῷ μὲν χρώματι μέλαν· τῇ σκληρότητι δὲ ὑπερβάλλον· ἐξ οὗ τοὺς κρατῆρας ποιοῦσιν οἱ περὶ Ἀρκαδίαν· τὸ δὲ πάχος, οἷον ἐὰν τύχῃ τὸ δένδρον, ὅσῳ περ αὖ ἰσχυρότερον καὶ μείζον ἢ μικρότερον· συμβαίνει δὴ καὶ ἐνταῦθα ἴδιόν τι περὶ τὴν ἐλάτην· ὅταν μὲν γὰρ τοὺς ὄζους ἅπαντας ἀφελὼν ἀποκόψῃ τὸ ἄκρον, ἀποθνήσκει ταχέως· ὅταν δὲ τὰ κατώτερα τὸ καταλύον ἀφέλῃ, ζῇ τὸ καταλειπόμενον· περὶ οὗ δὴ καὶ ἡ ἀμφαυξις φύεται· ζῇ δέ· καὶ δῆλον, ὅτι τὸ ἔγχυλον εἶναι μὴ χλωρόν· εἴωθε γὰρ ἀεὶ βλάστειν· ἀλλὰ γὰρ τοῦτο μὲν ἴδιον φαίνεται τῆς ἐλάτης· φέρει δὲ τὰ μὲν ἄλλα, ῥητίνην, καρπὸν τὸν αὐτόν, ὃν καὶ τὴν ἴτυν ἐπιγινόμενον ταύτῃ· φύλλον, ἄνθος· βλαστόν· τὰ ὄρυα, ἢ ἕλικα· τὰ δὲ πλείω· καθάπερ ἥ τε πεύκη, τὸ ξύλον καὶ τὸν θύλακον δεσμόν, ῥύσιν καὶ κώνους· τὰ δὲ ἔρινα· τὰ προσαρτήματα, ἃ εἰσὶν ἄρα τοῖς κώνοις· ὀλυνθοφοροῦσιν· ἴσως δέ τινα καὶ καρπὸν ἔχοντος· ἀλλὰ ἡρακλεωτικὴ καρύα, τὸ ἴουλον· καὶ ἡ πρῖνος τὸν φοινικοῦν κόκκον· ἡ δὲ δάφνη τὸ βότρυον· φέρει μὲν καὶ ἡ καρποφόρος εἰμὴ καὶ πᾶσα, ἀλλὰ καὶ γένος τι αὐτῆς· οὐμὴν ἀλλὰ τελέως ἡ ἄκαρπος· ἣν δή τινες ἄρρενα τινὲς καλοῦσιν· ἀλλ' οὐκ ἔστι προσαρτήματα κύπαρον· πλεῖστα δὲ πάντων ὑδρῦς φέρει τὸν καρπόν· οἷον τὴν τετρακίδα τὴν μικράν· ἣν τινὲς ἑτέραν τὴν πιττώδη καλοῦσι μέλαιναν· ἔτι δὲ καὶ συκαμινώδεσι ἄλλο τι μορφῇ· τὸ σκληρὸν καὶ δυσκέλαστον· πάντων δὲ τοῦτο· ἢ ἕτερον αἰδοιώδη χύσιν ἔχον· τὸ μὲν ἄνω μόνης δέτι σκληρὸν καὶ τὰ τὴν ἐπιφάνειαν· καὶ τὸ τραχὺ μόνον· καὶ προσεμφερὲς ἔχοντα τινὰ, ῥυτίσι καὶ πώγωνι

κεφαλῇ·

κεφαλῇ· περὶ καρπὸν ὑμὴν ἢ ἔμβρυον ἔχει πυρῆνα, ἐλαίας εἶδος φυλίου. φύεται δὲ καὶ τὸν ὑπενίων καλούμενον φίλον· τοῦτο δὲ ἐστὶ σφαιρίου ἐλαιώδες, μελανικόν· περὶ πυρηνίου σκληρότερον περικός· ᾧ χρῶνται πρὸς τοὺς λύχνους· καίεται γὰρ καὶ λῶον, ὥσπερ ἡ μέλαινα κικίς· φύεται ἢ ἕτερον σφαιρίον κόμην ἔχον· τὰ μὲν ἄλλα, ἀχρεῖον· κατὰ δὲ τὴν ἐαρινὴν ὥραν ἐπιβάπτον χυλῷ μελιτηρίῳ, καὶ καταπίνουσιν ἢ καπὶ τὴν δίωσιν· φύεται δὲ περὶ ὄνης τῶν ξυλῶν μαχαλίδας, ἕτερον σφαιρίον ἄμικρον ἢ κοιλόμικρον, ἴδιον, ἢ πρικίλον· τοῖς μὲν ἐπανηκόοις ὀμφαλὸς ἐπιλύκους· ἢ ἐπεσιγμένος ἔχει μέλανας· τὸ δὲ μὲν μέσον, κοκκοβαφοῦς ἢλαμπρόν· αὐοιγόμενον δέ ὅτι μέλαν καὶ ἐπίσαπρον. ἀκάνιον δὲ περὶ φύεται καὶ λιθάριον κισσοειδὲς ἐπὶ πλεῖον· ἔτι δὲ μέλον γύτου ἀκανιαίτερον φυλλικόν· συμπεπλεγμένος· πρόμικρον σφαιρίον· ἐπὶ δὲ τῷ φύλλου φύεται καὶ τὴν ἐαχλὺς σφαιρίου λευκὸν δίκην ὑδατώδες, ὅταν ἀπαλὸν ᾖ· τοῦτο ἢ ἡμύασε ἐνίοτε ἔνδον ἔχει· τελεσθέμενον δὲ, σκληρύνεται· καὶ κικίδας μικρὰς λείας τρόπον· ἡ μὲν οὖν δρῦς τοσαῦτα φέρει περὶ τὸν καρπόν· οἱ γὰρ μύκητες ἀπὸ τῶν ξιζῶν καὶ παρὰ τὰς ῥίζας φυόμενοι, κοινοὶ καὶ ἑτέρων εἰσίν· ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ἰξία· καὶ γὰρ αὐτὴ φύεται καὶ ἐν ἄλλοις· ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ὥσπερ ἐλέχθη πλείστοφόρου ὄντος· εἰδέναι δὴ καθ' ἑκάστου δεῖ περὶ μέλι καὶ μελίττας, ἔτι μᾶλλον· φύεται δοῦν καὶ ἡ ὀμελίπαξος οὗτος χυλὸς ἐκ τοῦ ἀέρος· ἐπὶ ταύτῃ μάλιστα προσίζειν· φασὶ δὲ καὶ ὅταν κατακολουθῇ γίνεται λίχνου βραυτῆς· ταῦτα μὲν οὖν ἴδια τῆς δρυός· πάντων δὲ ὡσπερ ἐλέχθη τῶν δένδρων ὡς καθ' ἕκαστον γένος λαβεῖν, διαφοραὶ πλείους εἰσίν· ἡ μὲν, κοινὴ πᾶσιν, ἣ διαιροῦσι τὸ θῆλυ καὶ τὸ ἄρρεν· ὧν τὸ μὲν, καρποφόρον· τὸ δ', ἄκαρπον ἐπίτινων· ἐν οἷς δ' ἄμφω καρποφόρα, τὸ θῆλυ καὶ ἱκαρπότερον· πολλοῦσι ταῦτα καλοῦσιν ἄρρεν· καλοῦσι γάρ τινες· ἔξω πλησίον δὲ περιαύτη φορὰ, ἡ ὡς τὸ ἥμερον διήρηται πρὸς τὸ ἄγριον· ἑτέρα δὲ κατὰ εἶδος

αὐτῶν τῶν ὁμογενῶν· ὑποτεμνόμενα γὰρ ἅμα συναναφαίνοντα τὰς ἰδέας μορφὰς τῶν μὴ τοιαῦτα φανερῶν ἐστι γνωρίμων· δρυὸς δὲ γένη καὶ ταύτην γὰρ μάλιστα διαιροῦσι· καὶ ἔνιοί γε ὠθυὸν τὴν μὲν ἡμερον καλοῦσι, τὴν δὲ ἀγρίαν· οὐ τῇ γλυκύτητι τοῦ καρποῦ διαιροῦντες· ἐπεὶ γλυκύτατος ἐστὶ τῆς φηγοῦ· ταύτην δὲ ἀγρίαν ποιοῦσιν· ἀλλὰ τῷ μᾶλλον ἐν τοῖς ἐρημικοῖς φύεσθαι· καὶ τὸ ξύλον ἔχειν λεπτότερον· τὴν δὲ φηγὸν, ἔστι καὶ ἐν τοῖς ὀρεινοῖς· γένη μὲν οὖν οἱ μὲν, τέτταρα ποιοῦσιν· οἱ δὲ, πέντε· διαλλάττουσι δέ τινα τοῖς ὀνόμασιν· οἷον τὴν τὰς γλυκείας φέρουσαν, οἱ μὲν, ἡμερίδα καλοῦντες, οἱ δὲ, τὸ μύδιον· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ὡς δοῦν οἱ περὶ τὴν ἰδέαν διαιροῦσι, τάδε ἐστὶ τὰ εἴδη· ἡμερίς· αἰγίλωψ· πλατύφυλλος· φηγός· ἀλίφλοιος· οἱ δὲ, ὠθυόφλοιον καλοῦσι· καρπίμα μὲν πάντα· γλυκύτατα δὲ τὰ τῆς φηγοῦ καθάπερ εἴρηται· καὶ δεύτερον τὰ τῆς ἡμερίδος· ἔπειτα τῆς πλατυφύλλου· καὶ τέταρτον ἡ ἀλίφλοιος· ἔχατον δὲ καὶ πικρότατον, ἡ αἰγίλωψ· οὐκ ἐν ἅπασι δὲ γλυκεῖαι τοῖς χώροις· ἀλλ' ἔνιαι καὶ πικραί, καθάπερ ἡ φηγός· διαφέρουσι δὲ καὶ τοῖς μεγέθεσι καὶ τοῖς χώμασι καὶ τοῖς χώμασι τῶν βαλάνων· ἴδιον δὲ ἔχουσιν, ἅπασαι φηγὸς καὶ ἀλίφλοιος· ἀμφότεραι δὲ παραλιθάζουσιν ἐν τοῖς ἄρρεσιν καλάμοις· ἐξ ἄκρων τῶν βαλάνων ἑκατέρωθεν· αἱ μὲν, πρὸς τῇ κελύφῃ· αἱ δὲ, πρὸς αὐτῇ τῇ σαρκί· διὸ καὶ ἀφαιρεθέντων, ὁμοίαι φαίνονται τοῖς ἐπὶ τῶν ζώων· διαφέρουσι δὲ καὶ ἐν τοῖς φύλλοις καὶ τοῖς στελέχεσι καὶ τοῖς ξύλοις καὶ τῇ ὅλῃ μορφῇ· ἡ μὲν γὰρ ἡμερὶς οὐκ ὀρθοφυής, οὐδὲ λεία, οὐδὲ μακρά· πτελέαι γὰρ ἡ φυτεία καὶ ἀπεσταλμένη καὶ πολυμάχαλος· ὥστε ὀζώδη καὶ πολυμάχαλον γίνεσθαι· τὸ δὲ ξύλον ἰσχυρὸν μέν, ἀσθενέστερον δὲ τῆς φηγοῦ· τοῦτο γὰρ ἰσχυρότατον· καὶ ἀσαπέστατον· οὐκ ὀρθοφυὲς δὲ οὐδ' αὐτὴ, ἀλλ' ἧττον ὅτι τῆς ἡμερίδος· τὸ δὲ στέλεχος πεχύτατον ὥστε καὶ τὴν ὅλην βραχέαν εἶναι· καὶ γὰρ ἡ φυτεία,

πτέλεαι.

περίκομος καὶ ταύτη μὴ ἄκις εἰς ὀρθόν· ἡ δὲ αἰγίλωψ ὀρθοφυέστατον· ὕψη λότατον· λειότατον· τὸ ξύλον εἰς μῆκος ἰσχυρότατον φύεται ἐμπρίσ ἐργασίμοις ἢ σανίσιν· ἡ δὲ πλατύφυλλος δεύτερον ὀρθοφυΐα καὶ μήκει· πρὸς δὲ τὴν χρείαν τὴν οἰκοδομικὴν χείρισον μετὰ τὴν ἀλίφλοιον· φαῦλον δὲ καὶ εἰς τὸ καίειν καὶ ἀνθρακεύειν, ὥσπερ καὶ τὸ τῆς ἀλιφλοίου· ἡ θειοπωδέστατον μετὰ ἐκείνην· ἡ γὰρ ἀλίφλοιος πάχος μὲν ἔχει τὸ στέλεχος· χαῦνον δὲ καὶ κοῖλον ἐὰν ἔχῃ πάχος ὡς ἐπιπολύ· διὸ καὶ χρεῖον εἰς τὰς οἰκοδομάς· ἔτι δὲ σήπεται τάχιστα· καὶ γὰρ πιφυκός ἐστι τοῦ δένδρου· διὸ καὶ κοίλη γίνεται· φασὶ δέτινες οὐδὲ γίγνεσθαι ἄρρενα εἶναι μόνα· λέγουσιν ὡς καὶ κραυνοβλῆτες αὖται μόναι γίνονται· καίτοι ῥύμα οὐκ ἔχουσαι τῶν αἰολέων τινός· οὐδὲ πρὸς τὰ ἱερὰ χρῶνται τοῖς ξύλοις· κατὰ μὲν οὖν τὰ ξύλα καὶ τὰς ὅλας μορφὰς, ἐν τούτοις αἱ διαφοραί· κικίδας δὲ τὸν καρπὸν φέρει τὰ χύνη· μόνη δὲ εἰς τὰ δέρματα χρησίμη ἡ μυρίς· ἡ δὲ τῆς αἰγίλωπος καὶ τῆς πλατυφύλλου, τῇ μὲν ὄψει παραπλησία τῇ τῆς ἡμερίδος, πλείω λεπτότερα· ἀχρεῖον δὲ· φορᾷ δὲ καὶ τὴν ἑτέραν τὴν μέλαιναν, ἣν τὰ ἔριφα βάπτουσιν· ὁ δὲ καρπὸς ἔστιν ὅτε φάσκον ὁμοίως τοῖς βραγχίοις· ἡ αἰγίλωψ μόνη φέρει πόλιον καὶ βράγχον· καὶ ἔστι χαῦνον καὶ πεκτεμάνυται, καθάπερ ξύγχος ὀθονίου μακρόν· φύεται δὲ καὶ τὸ ἐκ τοῦ φλοιοῦ ἐκ τῆς κορώνης· ὅθεν ἡ βάλανος, οὐδὲ ἐξ ὀφθαλμοῦ· αἰγὸς ἐκ τοῦ πλατέος τῶν ἀνώθεν ὄζων ἔχει· καὶ ἡ δὲ ἀλίφλοιος ὡσὶ μελίσσαν τοῦτο φύειν, μὴ βραχύ· οἱ μὲν οὖν ἐκ τῆς ἴδης ἄττα διαιροῦσιν· οἱ δὲ περὶ μακεδονίαν, τίνα ἄρα χρὴ πρίασθαι ἐτῶν μόδρων, ἢ τὰς πλυκείας, πλατύφυλλος· ἢ τὰς πικρὰς, φηγόν· ἢ τὰς σροσύλλας, ἀσπεν· ταύτας οἱμὲν, ἀκρόωνος, οἱ δὲ, φαύλου τε καρπὸν, ὡς τε μηδὲν ἐαθὲν ζῷον πλὴν ὑός, ἢ ταύτην ὅταν ἑτέραν μὴ ἔχῃ· ἢ τὰ πολλὰ λαμβάνεσθαι πεύκας φελλαίας· μοχθηρὰς δὲ· τὰ ξύλα πελεκηθέντα μὲν, ὅλως ἀχρεῖα· καταῤῥήγνυται δὲ καὶ διαπίπτει· ἀπελέκητα δὲ βελτίω διὸ

καὶ οὕτω χωλῶν ται· μοχθηρὰ δὲ ἡ εἰς καῦσιν καὶ εἰς ἀνθρακίαν. ἀχρεῖον δὲ ὅλως ὁ ἄνθραξ, διὰ τὸ πανδαμᾶν ἡ σαινθήζειν, πλὴν τοῖς χαλκεῦσι· τούτοις δὲ χρησιμώτερος τῶν ἄλλων, διὰ τὸ ἀποσβέννυσθαι βύθιος, ὅταν παύσηται φυσώμενος· διὸ ὀλίγος ἀναλίσκεται· τὸ δὲ φλοιὸν χρήσιμον εἰς τοὺς ἄξονας μόνον· καὶ τοιαῦτα· δρυὸς μὲν οὖν ταύτας πριοῦσι τὰς ἰδέας· τῶν δὲ ἄλλων ἐλάττους· καὶ χαλεπὸν τάχιστα πλεῖσται διαιρεῖσθαι ἄρρενι καὶ θήλει, καθάπερ εἴρηται, πλὴν ὀλίγων· ὡς ὅτι ἡ πεύκη καὶ πτελέα· πτελέας γὰρ τὸ μὲν, ἥμερον ποιοῦσι, τὸ δ' ἄγριον· τῆς δ' ἀγρίας δύο χρῶνται· καλοῦσι δὲ, τὴν μὲν, ἰδέαν· τὴν δὲ, παραλίαν· τούτων δὲ ὀρθοτέρα καὶ μακροτέρα, καὶ ξύλον ἔχουσα παχύτερον, ἡ ἰδέα, τὸ δὲ φύλλον λεπτότερον καὶ ἁπαλώτερον, ἡ παραλία, ἧττον λιπαρώτερον τὸν φλοιὸν καὶ εἰς τὰ δέρματα χρήσιμον· ἡ δὲ ἑτέρα, οὐκ ἧττον τῶν προβίλων· ὁ μὲν φλοιὸς παραλίας, προπύλος τε καὶ διαχάσκων παχέως· ὁ δὲ τῆς ἰδέας μακρότερος καὶ λαιρὸς καὶ ἧττον χάσκων, ὡς αὐ ἀγριώτερος· τὸ δὲ ξύλον ἰσχυρότερον τὸ τῆς παραλίας· δεῖ γὰρ καὶ τὰς τοιαύτας διαφορὰς λαμβάνειν τῶν ἀγγείων· πώεσιμος γὰρ διὰ τοῦτο χείαν· ὀλιγότερον δὲ καὶ παχύτερον ὥσπερ ἡ πτελέα ἡ ἰδέα· καὶ πρὸς τούτοις ἔτι πολὺ δεύτερον ὅλως τὸ δένδρον· μελαντέρα δὲ καὶ γλυκυτέρα καὶ λεπτοτέρα καὶ εὐωδεστέρα, ὅταν ἡ ὠμὴ ἐγκαθεῖσα ἢ χέρσον ἐκβαίνῃ· διὰ τὸ πολὺν ἔχειν τὸν ὀπὸν· οἱ μὲν οὖν ἄπειροι διαιροῦσιν ὀνόμασιν ἰδίοις, οἱ δὲ ἄλλοι διαιροῦνται ἄρρενι καὶ θήλει· φασὶ δὲ καὶ περὶ Μακεδονίαν καὶ ἀκαρπότατον γένος ὅλως εἶναι πεύκης· καὶ τὸ μὲν ἄρρεν βραχύτερόν τε καὶ λιπαρώτερον· τὸ δὲ θῆλυ εὐμηκέστερον· καὶ τὸ φύλλον λιπαρὸν καὶ παλαιὸν κεκλιμένον μᾶλλον ἔχει· ὅτι δὲ τὸ ξύλον τῆς μὲν ἄρρενος πλείω μήκη καὶ πλείω· καὶ ἐν τοῖς ἔργοις σπανιώτερον· τῆς δὲ θηλείας εὐεργὲς καὶ εὐσχαβὲς καὶ μαλακώτερον· χεῖρον δὲ κοινή τις ἁπάντων τὸ ἄρρεν τῆς θηλείας· ὡς οἱ ὑλοτόμοι φασίν· ἅπαντι δὲ τὸ ἄρρεν τῇ τελευτήσει σῆπται χύ-

τρον

τερὸν ἢ ἐστερεμνιὸν μᾶλλον· δυσεργότερον ἢ τῷ χρώματι μελάντερον· τὸ δὲ θῆλυ μικρότερον· ἐπεὶ καὶ τῶν αἰγίδων καλουμένων, ἡ θήλεια φύκνος ἔχει· τοῦτο δέ ἐστι τὸ ἐγκάρδιον αὐχένι· αἴτιον δὲ ὅτι ἀπυκοτέρα, καὶ ἧττον ἐνδεδος, ἢ λοτέρας· δυκτιανωτέρα· γίνεται δὲ ἐν τοῖς μέτριθος ἔχουσιν ὧν δένδρων, ὅταν ἐκ τοῦ ταστειλασθῆ τὰ λευκὰ καὶ τὰ κύκλῳ· τούτων γὰρ στειλαιρεθέντων, καὶ κατα λειφθείσης μήκος· ἐκ τούτης τελεκᾶται· ὅτι ἡ δύχρων σφόδρα καὶ λεπτόϊμον· ὁ δὴ οἱ περὶ τὴν ἴδλω δαιδουργοὶ καλοῦσι συκῶν· τὸ ἐπιμηνόμμον ἐν ταῖς φύκναις ἐρυθρότερον τῇ χροιᾷ φύει δὲ δὸς ἐν τοῖς ἄρρεσίν ὅτι μᾶλλον· δυσῶδες ἢ χρῦτο· οὐκ ὄζει δὲ δὸς· οὐ δὲ καίεται, ἀλλ' ἀπροσδαφὲς ἀπὸ τοῦ πυρός· φύκνος μὴν οὖν ταῦ τάγεποι ἔσιν ἡμερόν τε καὶ ἄγριον· καὶ φύει ἀγρίας ἄρρεν ἀτε καὶ θήλειαν, ἢ ξίτιν τὴν ἄκαρπον· οἱ δὲ περὶ τὴν ἀρκαδίαν, ἅτινα ἄκαρπον λέγουσιν, ἅτινα ἡμερον φύκνον· ἀλλὰ φίτυν εἶναί φασι· ἡ γὰρ τὸ σέλεχος ἐμφανέστερον εἶναι τῆ φίτυϊ, ἢ ἔχειν τὴν τιλεπότητα τὸ μέγεθ', ἢ τ' ἐργασίαις αὐτὸ τὸ ξύλον· τὸ δὲ φύλλον τῆ μὲ πύκνῳ ἔχειν πομὰ καὶ λιπαρὰ, ἢ βαθέα κεκλιμένα· τὴν δὲ φίτυν τὴν κωνοφόρον ταύτην, ὀλίγα τε καὶ ἀχμώδεστερα καὶ περικόταμᾶλλον· ἔτι δὲ τ' φίτυν αὖ ἐμφανεστέρᾳ φύει πύκνῳ· καὶ δ' τ' πίτυν ἔχειν ὀλίγην τινὰ μικρὰ, ὥσπερ ἢ τὴν κωνοφόρον· τὴν δὲ φύκνῳ, ὡς ὅλην πολλὰ φύει δὲ ἐν μὲν τῇ ἀρκαδίᾳ ἡ πίτυς ὀλίγη· περὶ δὲ τὴν ἠλείαν πολλή· οὗτοι μὲν οὖν ὁλοτῶν χρῶ ἀναμφισβητοῦσιν· ἡ δὲ φίτυς δοκεῖ φύειν πύκνος διαφέρειν, τῷ λιπαρωτέρα τε εἶναι καὶ λεπτοφυλλοτέρα, καὶ τὸ μέγεθος ἐλάττων καὶ ἧττον ὀρθοφυής· ἔτι δὲ καὶ τὸν κῶνον ἐλάττω φέρειν καὶ περικόταμᾶλλον· καὶ τὸ κάρυον πιπωδέστερον, ἀμφω δὲ ξιχόφυλλα· καὶ τὰ ξύλα λευκότερα καὶ ὁμοιότερα τῇ ἐλάτῃ ἢ τὸ ὅλον ἀπωκα· διαφορὰν δὲ ἔχει μεγά-

λω πρὸς τὴν πεύκην· πεύκην μὲν γὰρ καὶ θηλυκὴν καὶ ἀρσενα λέγομεν· τὴν πίτυν δὲ φασί τινες καὶ ἀρσενα καὶ θηλυκήν· ὥστε καὶ εἰς λέσβον ἐμπεσεῖν τοὺς τῶν πυρραίων ὄρους τὸ πιτυώδους· νόσημα γὰρ τοῦτο πεύκαις τοιοῦτον πλείοσι συμβαίνειν οἱ περὶ τὴν ἴδην· ὥστε ὅταν μὴ μόνον τὸ ἐγκάρδιον ἀλλὰ καὶ τὸ ἔξω τοῦ στελέχους ἔνδοθεν γένηται, τηνικαῦτα ὥσπερ ἀπὸ πνίγους· ὅταν δὲ τὸ ἔξω μόνον συμβαίνῃ, διὰ ὑγροφίαν τοῦ δένδρου ὡς αὐξήσεως ὅλου γὰρ γίνεται τοῦτο πάθος· ἐλάτης δ' ὄντος, ἢ μὲν ἄρρην ἢ θήλεια διαφορὰς δὲ ἔχουσι, τοῖς φύλλοις· ὀξύτερα γὰρ καὶ κεντητικώτερα τοῦ ἄρρενος καὶ ἐπεσταμμένα μᾶλλον· διὸ καὶ οὐλότερον τῇ ὄψει φαίνεται τὸ δένδρον ὅλον, καὶ τῷ ξύλῳ· λευκότερον γὰρ καὶ μαλακώτερον καὶ ὑδατίστερον τὸ θηλείας, καὶ ὁ ὅλος στέλεχος ὑμενικέστερον· τὸ δὲ τοῦ ἄρρενος, ποικιλώτερον καὶ πολατύτερον καὶ σκληρότερον καὶ πιεύμητρον μᾶλλον· ὅλως δὲ φαυλότερον τὴν ὀπήν· ἐν δὲ τῷ κώνῳ τῷ μὲν τοῦ ἄρρενός ὀλίγαι καὶ ῥυαὶ ὀλίγαι ἐπὶ τοῦ ἄκρου· τῇ δὲ θηλείας ὅλως οὐδέν, ὡς οἱ ἐξ μακεδονίας ἔλεγον· ἔχει δὲ πίεσιν τοῦ φύλλου μὴ ἐπ' ἔλαττον, ὥστε τὴν ὅλην μορφὴν εἶναι θηλοειδῆ, καὶ παρόμοιον μάλιστα τοῖς βοιωτίοις κυανέοις· πυκνὸν δὲ οὕτως, ὥστε μήτε χιόνα διιέναι μήθ' ὑετόν· ὅλως δὲ ἡ τῇ ὀπῇ τὸ δένδρον καλόν· καὶ γὰρ ἡ βλάστησις ἰδία τις ὥσπερ εἴρηται, παρὰ τοὺς ἄλλους, καὶ μόνη τάξιν ἔχουσα· τῷ δὲ μεγέθει καὶ μέγα καὶ πολὺ φλοιῶνος ὑμενικέστερον· διαφέρει δὲ καὶ κατὰ τὸ ξύλον οὐ μικρόν· τὸ μὲν γὰρ φλοιὸς ἐλάτης ἰνῶδες καὶ μαλακὸν καὶ κοῦφον· τὸ δὲ φλοιὸς πεύκης, δακῶδες καὶ βαρύ, καὶ σαρκωδέστερον· ὄζους δὲ ἔχει, πλείους μὲν ἡ πεύκη σκληροτέρους δὲ, ἡ ἐλάτη· ἧττον δὲ πάντων ὡς εἰπεῖν σκληροτέρους· τὸ δὲ ξύλον μαλακώτερον· ὅλως δὲ οἱ ὄζοι πυκνότατοι, καὶ στερεώτατοι μόνον διαφανεῖς ἐλάτης καὶ πεύκης· καὶ τῇ χρώματι δα-

δώδης.

δένδρα· καὶ μάλιστα διάφοροι τὸ ξύλου μᾶλλον, ἢ φλοιὸς ἐλάτης· ἔχει δὲ ὧδε περὶ πεύκης τὰ αἰγίδας, καὶ ἡ ἐλάτη τὸ λευκὸν λοῦσον καλούμενον οἷον ἀντίστροφον αἰγίδι τὸ λευκόν· ἡ δ' αἰγὶς, ὑγρὸν διὰ τὸ ἔνδενδρον· πυκνὸν δὲ καὶ λευκὸν, γίνεται, καὶ καλὸν, καὶ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων ἤδη δένδρων, ἀλλὰ ἀνάπαλιν τὸ χαῦνον· τὸ δὲ τυχὸν, διαφθορά. ὧν οὖν τὰ τῶν ζωγράφων πινάκια ποιοῦσι, καὶ τὰ γραμματεῖα τὰ πολλὰ καὶ εὐανθρακώμενα καὶ τὸ βέλτιον. οἱ δὲ περὶ ἄρκαδίαν ἀμφότερα, καλοῦσιν αἰγίδα· καὶ τὴν φλοιὸν καὶ τὴν φλοιὸν ἐλάτης· καὶ εἶναι πλείω τὴν τῆς πεύκης· ἀλλὰ καλλίω τὴν τῆς ἐλάτης· εἶναι γὰρ τὴν μὲν ἐλάτης ὁλόλευκον καὶ λείαν καὶ πυκνὴν, φλοιὸν δὲ πεύκης ὀλίγην· τὴν μέντοι οὖσαν οὐλοτέραν καὶ ἰχνοτέραν, καὶ τὸ ὅλον καλλίω· οὗτοι μὲν οὖν εἰοίκασι τοῖς ὀνόμασι διαφωνεῖν· ἡ δὲ ἐλάτη, ταύτας ἔχει τὰς διαφορὰς πρὸς τὴν πεύκην· καὶ ἔτι περὶ τὴν ἀμφωξιν ἰσχυρότερον εἶπομεν· ὁ ξύλον δ' οὐκ ἔχει διαφοράς· ἀλλ' ὅτι μονοχρόα· ὀρθοφυὲς δὲ καὶ λεῖον καὶ εὔνοζον· καὶ πάχος καὶ ὕψος ἔχουσι μεγέθει ἴσον τῇ ἐλάτῃ· μὴ τάλαν δὲ παρόμοιόν τι τὸ δένδρον· ξύλον δὲ ὑγρὸν ἰχνοειδὲς, καὶ φλοιὸν λεῖον, καὶ παχύφυλλον, δυσχρόες· προμηκέστερον ἀστίου· καὶ ὀξυκανθίζον ὀξέως· ἴζασι δὲ τὰ πολλὰ, οὔτε καὶ τὸ βάθος· ὁ δὲ καρπὸς λεῖος· βαλανώδης ὑπεχίνῳ· φλοιὸν οὐκ ἐν ἀκανθῳ καὶ λείῳ· καὶ οὐχ ὡς ἡδὺς βάλανος ἀκανθώδης· προσεμφερὴς δὲ καὶ κατὰ τὴν γλυκύτητα, καὶ κατὰ τὸν χυλὸν ἐκείνῳ· γίνεται δὲ καὶ ἐν τῷ ὄρει, λύκη τε, καὶ χρήσιμον ἔχει τὸ ξύλον πρὸς πολλά· καὶ πρὸς ἁμαξουργίαν· καὶ πρὸς κλινοποιίαν, καὶ εἰς διφρουργίαν, καὶ εἰς ξυστικίαν, καὶ εἰς ναυπηγίαν· ἡ δὲ ἐν τοῖς πεδίοις μέλαινα καὶ ἄχρηστος πρὸς ταῦτα· τὸν δὲ καρπὸν ἔχουσι πρὸ ὥρας πλείστον· μονοχρόα δὲ καὶ ἡ μίλος· ὀρθοφυὴς δὲ καὶ ὠραία, καὶ ὁμοία τῇ ἐλάτῃ· πολὺ οὐχὶ ψηλὸν οὕτω· πολὺ μάλλον δὲ μᾶλλον· ὅμοιον δὲ καὶ τὸ φύλλον ἔχει τῇ ἐλάτῃ, καὶ λιγνώτερον δὲ καὶ μακρο-

κώτερον· ἡ γὰρ ξύλον ἡ μὲν ὀξ ἀρκαδίας, μέλαν δὲ φοινικοῦν· ἡ δ' ἐκ τῆς ἴδης, ξανθὸν σφόδρα καὶ ὅμοιον τῇ κέδρῳ· διὸ καὶ τοὺς σωλοῦν τάς φασιν ὀξ ἀπελάν, ὡς κέδρον σωλοῦντας· ὥστε δεῖ ναι καρδίαν, ὅταν ὁ φλοὶ περιαιρεθῇ· ὅμοιον δὲ τὸ φλοὶ ἔχειν τῇ ξανθότητι τῷ χρώματι τῇ κέδρῳ· ἰζάσας δὲ μικρὸν καὶ λεπιάσας καὶ ὠὶ πολαίσας· αὐαίνιον δὲ τὸ δένδρον ὥστε καὶ τὴν ἴδιαν· ὥστε εἰ δὲ μακεδονία ἀρκαδία, καὶ πολὺν καρπὸν φέρει στρογγύλον μικρῷ μείζω κυάμου· καὶ τῷ χρώματι δ' ἐρυθρὸν καὶ μελανόν· φασὶ δὲ τὰ μὲν λόφους ἐὰν φάγῃ τὰ φύλλα ἀποθνήσκειν· τὰ δὲ μηλοβόρα καὶ ἀνθρώπους· καὶ τὸν καρπὸν ἐσθίουσι καὶ τῶν ἀνθρώπων τινές· καὶ ὅτι καὶ ἡ ἴδης ὀξὺ ἀσιμήσ· ὅτι δὲ καὶ ὁ ὄρυς μονοφθήσ· ὡς καλοῦσί τινες ὀρύανόμοφυές τι ὀξύακανθῇ τὴν φυτείαν τῷ φλοιῷ φύλλα δὲ ἀποφθίνει τοῖς χειμασι· πολὺ προμηκέστερα πολλῷ· καὶ εἰς ὀξὺ ζωνηλωμένα καὶ μείζω· καὶ λύπη ἀπὸ τῆς μέσης πολυροφθῶς· τὰ δὲ μὴ οὕτω δεῖ μικρὰ καταστενουσῶν καὶ πολὺ ἐχουσῶν· ἔτι δὲ ἐρυθρὰ ὠμὰ καὶ τινας· καὶ χαραγμὴ ἔχοντα κύκλῳ λεπτόν· καὶ ὁ ξύλος κληρὸν καὶ ἄχροον ἐκλευκον· καρπὸν δὲ μικρὸν πρόμακρον ὁμοιον κεκαθῇ· ξανθὸν· ἰζάσας δὲ ἔχει μεταῤῥυσον· ὕδωρ δὲ καὶ φαρμακώδες· λέγεται δὲ ὡς ἄρα ὠὶ πιθηκον εἰς οἰκεῖα εἰσφέρειν· δύσθανατον δὲ φησὶ καὶ δύσαπαλλακτον· τῆς δὲ φιλύρας, ἡ μὲν, αἴρειν ὄζει μᾶλλον, ἡ δὲ θήλεια· διαφέρουσι δὲ τῇ μορφῇ τῇ ὅλῃ καὶ τῇ τοῦ ξύλου· καὶ τὸ μὲν εἶναι κατ' ὄμον, τὸ δὲ ἄκαρπον· τὸ μὲν τὸ ἄρρεν ξύλον, ξηρὸν καὶ ξανθὸν, καὶ ὀζωδέστερον ὄζει καὶ πυκνότερον· τὸ δὲ τῆς θηλείας, λευκότερον καὶ ὁ φλοιὸς τὸ μὲν ἄρρεν παχύτερος καὶ πολιαιρεθεὶς ἀκαμπτὸς διὰ τὴν σκληρότητα· τῆς δὲ θηλείας λευκότερος καὶ ἀκαμπτὸς ὀξὺ οὗ τὸ κίσσας τρισὶν· ἔτι δ' ὠοδέστερον τὸ τῆς θηλείας· καὶ ἡ μὲν ἀκρόδρυος καὶ ἀνανθήσ· ἡ δὲ θήλεια, καὶ αὐθ' ἔχει καρπόν· τὸ μὲν αὐθ' καλυκωδῶς ὠὰ τὸν τοῦ ξύλου μίσχον· καὶ ὠὰ τὴν εἰς νέωτα κάχεται ἐφ' ἑτέρου μίσχου· χλοερὸν δὲ ὅταν ᾖ καλυκῶδες· εἶτα καλυπτόμενον δ' ὠὰ ξανθόν· ἡ δὲ ἄνθησις ἀμα τῇ μέροισ· ὁ δὲ καρπὸς στρογγύλος,

πρόμακρος ἡλίκος κύαμος· ὅμοιος τῶ τοκιπῆ· γωνίαν ἔχων ὁ ἀδρός, πέντε οἷον ἰνῶν ὀξεχουσῶν καὶ εἰς ὀξὺ συναγομένων. ὁ δὲ μὴ ἀδρός, ἀθροότερος· διακνιζόμενος δ' ὁ ἀδρὸς ἔχει μικρὰ ἄπαντα καὶ λεπτὰ σαρκάτια, ἡλίκα καὶ ὁ φλοιὸς ἀνδρακφάξυος· τὸ δὲ φύλλον καὶ ὁ φλοιός, ἡδέα καὶ γλυκέα· τὴν δὲ μορφὴν κιττῶδες τὸ φύλλον· πλὴν ἐκ προσαγωγῆς μᾶλλον ἢ περιφέρειαν τὸ πρὸς τῷ μίσχῳ κυρτότατον· ἀλλὰ κατὰ μέσον καὶ εἰς ὀξύτερον τὴν συναγωγὴν ἔχον καὶ μακροτέραν· ἔπειτα λοβὸν δὲ κύλωσι κεχαραγμένον· μῆκος δ' ἔχει τὸ ξύλον μικρὰν, καὶ οὐ πολὺ μακροτέραν τοῦ ἄλλου μαλακὸν γὰρ καὶ τὸ ἄλλο ξύλον· τὸ δὲ σφενδάμνου καθάπερ εἴπομεν δύο γένη εἰσίν· οἱ δὲ, ξία· ἓν μὲν δὴ τῷ κοινῷ προσαπορρύεται σφένδαμνον· ἕτερον δὲ ζυγία· τρίτον δὲ κλινόξοχον· ὡς οἱ περὶ Σάμον φασί· διαφορὰ δ' ὀξύτης ζυγίας καὶ τοῦ σφενδάμνου, ὅτι τὸ μὲν σφένδαμνον, λευκὸν ἔχει τὸ ξύλον καὶ λίαν ὑγρόν· ἡ δὲ ζυγία, ξανθὸν καὶ οὖλον· τὸ δὲ ξύλον τὸ μέγιστον· ἄμφω τῇ χρείᾳ ὁμοίως τῷ τοῦ πλατάνου· τὸ μὲν πρότερον δὲ ἡ ἀσπαλιότερον καὶ μαλακώτερον καὶ προμηκέστερον· τὰ δὲ χάματα ὅλα εἰς ὀξὺ συνήκοντα, καὶ ὄχ οὕτω μεσοχαλῆ· ἀλλ' ἀκροχαλέστερα οὐ πολύ· ἴνας δὲ ὡς καὶ τὰ μέγιστος· ἔχει δὲ καὶ φλοῖον μικρῷ βαχύτερον τοῦ τῆς πλατάνου· ὑπερτέλλει, πολὺ καὶ τοῦ ρωτέρου, ἢ ὁ τῆς πίτυος· λευκὰ μὴν· ῥίζαι δὲ λίγαι, καὶ μιτίωροι, καὶ οὖλαι μᾶλλον αἱ πλεῖσται· καὶ αἱ ξανθαὶ, καὶ αἱ τῆς λεύκης· πίπτει δὲ μάλιστα ἐν τοῖς ἐφύδροις ὡς οἱ περὶ τὴν Ἴδην λέγουσι· καὶ ὅτι ἀνέμιον· πρὶν ἄνθος ἢ ἀκμὴν ἰδεσθαι· τὸν δὲ καρπὸν ὑλίαν μὴ προμήκη, παρόμοιον δὲ τῷ παλιούρῳ· πλὴν προμηκέστερος· οἱ δὲ ἐν τῷ ὀλύμπῳ, τὴν μὲν ζυγίαν ὀρθὸν μᾶλλον, τὴν δὲ σφένδαμνον καὶ ἐν τοῖς πεδίοις φύεσθαι· εἶναι δὲ τὴν μὲν ἐν τῷ ὄρει φυομένην ξανθὴν· καὶ δοῦρον καὶ οὖλον καὶ στερεόν· ἢ καὶ πρὸς τὸ πολυτελῆ τῶν ἔργων χρῶνται· τὴν δὲ πεδιάδα, λευκήν τε καὶ μαλακωτέραν καὶ ἧττον οὖλον· καλοῦσι δ' αὐτὴν ἔνιοι λεπτῆ

μον, οὐσφόδρα μικρον. καὶ φλ ἄρρεν. οὐλότερα τὰ ξύλα σωι-
σχαμμύα. ἐν τῷ πεδίῳ τὴν φύεσθαι μᾶλλον, ἢ ἐλαιοσέ-
μφ πρωίτερον. ὅτι ἡ μὲν μελία σφόδρυος. τούτων δ' ἡ μὲν, ὑφη-
λὴ ἢ ὠμήκης ὅτι. τὸ ξύλον ἔχουσα λευκὸν ἢ ὠχρον, καὶ μαλα-
κώτερον. καὶ ἀνοζότερον. καὶ οὐλότερον. ἡ δὲ ταπεινοτέρα καὶ
ἵππον ὠαξήσ. καὶ ξανθοτέρα καὶ σκληροτέρα καὶ ξανθοτέρα
τὰ δὲ φύλλα, τῷ μὲν χάμαι πεδαφροειδῆ πλατυφύλλου δά-
φνης. εἰσ ὀξύτερον ἢ σωμηγμύα. χαραγμὸν δέ τινα ἔχοντα κύ
κλῳ καὶ ἐπακανθίζον τα. τὸ δὲ ξύλον ὅπερ εἴποτις ἄφυλλον.
τῷ ἅμα φυλλοφορεῖν ἀφ' ἑνὸσ μίσχου. καὶ περὶ μίαν οἷον κα
τὰ γόνυ συζυγίαν. τὰ φύλλα δὲ καθ' ἕκαστον πέφυκε. συχνῶν
δ' ἐχουσῶν τῶν συζυγιῶν. ὁμοίωσ καὶ ἐπὶ φλ οἴνου. ὅτι δὲ τῶν μὲν
ξαχέα τὰ γόνατα. καὶ αἱ συζυγίαι τὸ πλῆθοσ ἐλάττους. τῶν δὲ
φλ λεπτὰ καὶ μακραὶ καὶ πολύουσ. καὶ τὰ καθ' ἕκαστον φύλ-
λα μακρότερα καὶ στενώτερα. τὴν δὲ χρόαν πρασώδη. φλοιὸσ
δὲ λεῖον ἔχει. καὶ πυρὸν δὲ καὶ λεπτὸν καὶ τῇ χρόᾳ πυρόν. πυ-
κνόριζον δὲ, καὶ παχύριζον. καὶ μετέωρον. καρπὸν ἢ οἱ μὲν
περὶ τὴν ἴδην οὐχὶ πλάμβανον ἔχειν οὐδ' ἄνθοσ. ἐχειδὲν λο
βῷ καρπὸν λεπτὸν καρυηρὸν, ὡσ τῶν ἀμυγδαλῶν ὑπὸ μικρὸν
τῇ γνώσει. φέρῃ δὲ καὶ ἕτερα ἄπια, οἷον βρύα. καθάπερ ἡ δάφνη
πολὺ στρυφνότερα. καὶ ἕκαστον καθ' αὑτὸ σφαιροειδὲσ, ὡσπερ
τὰ τῶν πλατάνων. τούτων δὲ τὰ μὲν, περὶ τῶν καρπῶν. τὰ
δ' ἀστερτὴ μύα πολύ. καὶ τὰ πλεκτὰ οὕτω. φύεται δὲ ἡ
μὲν λεῖα περὶ τὰ βαθύσκια μάλισα καὶ ἐφυδρα. ἡ δὲ ξα
χεῖα καὶ περὶ τὰ ξηρὰ καὶ πετρώδη. ἔνιοι δὲ καλοῦσι τὴν
μὲν, μελίαν, τὴν δὲ, βουμελίαν, ὡσπερ οἱ περὶ μακεδο-
νίαν. μείζων δὲ καὶ μακροτέρα ἡ βουμελία. διὸ καὶ ἥττονοσ
οὔλον. φύσει δὲ τὸ μὲν, πεδινὸν καὶ λεῖον. τὸ δὲ ὀρεινὸν ξα
χύ. ὅτι δὲ ἡ μὲν ἐν τοῖσ ὄρεσι φυομένη, δύχρωσ, καὶ λεπτὰ καὶ
στερεὰ, ἢ πλίχρα. ἡ δ' ἐν τῷ πεδίῳ, ἄχρουσ, καὶ μανὴ, ἢ ξαχεῖα.

τὸ δ' ὅλον

τὸ δ' ὅλον ὡς εἰπεῖν τὰ δένδρα, ὅσα καὶ ἐν τῷ πεδίῳ καὶ ἐν τῷ ὄρει φύεται, τὰ μὲν ὀρεινὰ δύσχροά τε καὶ στερεὰ καὶ λευκὰ γίνεται καθάπερ ὀξυπελέα, καὶ τέλεα· τὰ δὲ πεδινὰ, μανότερα καὶ ἀχρούστερα, καὶ χείρω· πλὴν ἀπίου, καὶ μηλέας, καὶ ἀχράδος, ὡς οἱ περὶ τὸν Ὀλυμπὸν φασι· ταῦτα δ' ἐν ἀμφοῖν πεδίῳ κρείττω καὶ τῷ καρπῷ καὶ τοῖς ξύλοις· ἐν μὲν γὰρ τῷ ὄρει ξηρότερα καὶ ἀκανθωδέστερα καὶ ὀζωδέστερα ἐστίν· ἐν δὲ τῷ πεδίῳ λειότερα καὶ μείζους· καὶ τὸν καρπὸν ἔχουσι γλυκύτερον καὶ σαρκωδέστερον· μεγέθει δὲ αἰεὶ μείζω τὰ πεδινά· κρανέας δὲ, τὸ μὲν ἄρρεν, τὸ δὲ, θῆλυ· λεῖον δὲ καὶ θῆλυ κρανέαν λεαίνουσιν· ἔχουσι δὲ φύλλον μὲν ἀμυγδάλῃ ὅμοιον· πλὴν λειπωδέστερον καὶ παχύτερον· φλοιὸν δ' ἰνώδη, λεπτόν· τὸ δὲ στέλεχος οὐ παχὺ λίαν· ἀλλὰ παραφύει ξάβδους ὡς ἄγνος ἐλάττους ἢ θῆλυ κρανέας· καὶ θαμινωδέστερόν ἐστι· τοὺς δ' ὄζους ὁμοίους ἔχουσιν ἀμφοῖν τοῖν ἄγνῳ· καὶ κατὰ δύο καὶ κατ' ἄλλήλους· τὸ δὲ ξύλον, τὸ μὲν τῆς κρανέας ἀκαρδιον καὶ στερεὸν ὅλον· ὅμοιον κέρατι πλὴν πυκνότητα καὶ τὴν ἰσχύν· τὸ δὲ φλοιὸν θῆλυ κρανέας, ἐντριῶν λεπτῇ μαλακώτερον καὶ κοιλαινόμενον· διὸ καὶ ἀχρεῖον εἰς τὰ ἀκόντια· τὸ δ' ὕψος τοῦ ἄρρενος, δώδεκα μάλιστα πήχεων, ἡλίκην τετραπλασίων ἡ μείζη· τὸ γὰρ ὅλον στέλεχος, ὕψος οὐκ ἴσχει· φασὶ δ' οἱ μὲν ἐν τῇ ἴδῃ τῇ Τρωάδι, τὸ μὲν ἄρρεν, ἄκαρπον εἶναι· τὸ δὲ θῆλυ, καρπιμον· συκῆναι δὲ καρπὸς ἔχει παραπλήσιον ἐλαίᾳ· ἡδὺ δὲ μᾶλλον γλυκὺς καὶ εὐώδης· ἄνθος δὲ ὅμοιον τῇ φλὶ ἐλαίας· καὶ ἀπαρθεῖ δὲ, καὶ καρποφορεῖ τὸν αὐτὸν χρόνον, τῷ ἐξ ἐνιαυτοῦ μίαν πλείους ἔχειν· χρεὼν δὲ καὶ τοῖς χρόνοις παραπλησίως· οἱ δ' ἐν μακεδονίᾳ, καρποφορεῖν μὲν ἄμφω φασίν· τὸν δὲ φλὶ θηλέας ἄβρωτον εἶναι· τοὺς δ' ἴσχας δὲ ὁμοίως ἔχειν τοῖς ἄγνοις ἰσχνὰς καὶ ἀνωλέθρους· γίνεται δὲ καὶ περὶ τὰ ἔνυδρα, καὶ οὐκ ἐν τοῖς ξηροῖς· φύεται δὲ ἀπὸ σπέρματος καὶ ἀπὸ παραφυάδος· κέδρον δ', οἱ μὲν φασιν εἶναι δύο, τὴν μὲν, λευκίαν,

τὴν δὲ φοινικῶν οἱ μὲν μονοφόρῳ καθάπερ οἱ ἐν τῇ Ἴδῃ παρόμοιον δὲ τῇ ἀρκεύθῳ διαφέρει δὲ μάλιστα τῷ φύλλῳ· τὸ μὲν γὰρ φοίνικος κέδρου σκληρὸν καὶ ὀξὺ καὶ ἀκανθῶδες· τὸ δὲ φοίνικος ἀρκεύθου μαλακώτερον· δοκεῖ δὲ καὶ ὑψηλοφυέστερον εἶναι ἡ ἀρκεύθος· οὐ μὴν ἀλλ' ἔνιοί γε οὐ διαιροῦσι τοῖς ὀνόμασιν, ἀλλ' ἄμφω καλοῦσι κέδρους, τὴν μὲν παρασήμως κέδρον, ὀξύκεδρον· ὀζώδη δ' ἄμφω καὶ πολυμόχλα, καὶ ἐπέρασι μὴ ἀέχονται τὰ ξύλα· μᾶλλον δὲ μὴν ἀρκεύθος ἐχεμικρὰν καὶ πυκνήν, ὅταν κοπῇ ταχὺ σήπεται μὴν ἡ δὲ κέδρος τὸ ἐναντίον ἐγκάρδιον καὶ ἀσαπές· ἐρυθρὸν καρδίαν δ' ἄμφω· καὶ ἡ μὲν φοῖνικος κέδρου, εὐώδης· ἡ δὲ ἑτέρας, οὐ· καρπὸς δὲ μὴν τῆς κέδρου ξανθὸς μύρτου μέγεθος ἔχων· εὐώδης, ἡ δὲ δύς ἐαθίεται· ὁ δὲ τῆς ἀρκεύθου τὸ μὲν ἄλλο ὅμοιος· μέλας δὲ καὶ σφυρὸς καὶ ὥσπερ ἄκρος τος· διαμένει δ' εἰς ἐνιαυτόν· εἶθ' ὅταν ἄλλος ἐπιφυῇ, ὀπέρυσι νὸς ἀποπίπτει· ὥσπερ δὲ οἱ ἐν ἀρκαδίᾳ λέγουσι, τρεῖς ἀμακαρτοὺς ἴσχει· τόν τε περυσινὸν οὐ πάνυ πέπονα ἔτι τὸν προπερυσινὸν ἤδη πέπονα ἔτι εὐώδμον ἔτι λείτον τὸν νέον ὑποφαίνει· ἔφη δὲ Σάλυρος ἡμῖν κομίσαι τοὺς ὀρεοτύπους αὐτῷ ἀνανθεῖς ἄμφω· τὸν δὲ φλοιὸν ὅμοιον εἶδος ἔχειν παχύτερον δὲ ῥίζαις δὲ μακρὰς ἀμφοτέρους ἢ ἐπιπολαίους· φύονται δὲ περὶ τὰ πέρα δὴ καὶ χειμέρια, καὶ τοῦτους τοὺς τόπους χιλοῦσι· μεσαίτης δ' ὀλίγα χθόνα ἀνθεῖ δρῶν· σατάνεος· αἰθυοφθόρος· ὡς οἱ ἐπὶ τὴν Ἴδην διαιροῦσι· φέρει δὲ ἡ μὲν σατάνειος τὸν καρπὸν μείζω ἔτι λαμπότερον ἢ χαυνότερον, ἢ λοὺς πυρῆνας ἔχοντα μαλακωτέρους· αἱ δ' ἔτεραι, ἐλάττω εἰσὶ ἢ εὐωδέστεραι ἢ σφυρότεραι, ὥστε δύνασθαι πλείω χρόνον θησαυρίζεσθαι· πυκνότερον δὲ ἢ τὸ ξύλον τούτων ἔτι ξανθότερον· τὰ δὲ ἄλλα ὅμοιον· τὸ δὲ ἔνθος παρόμοιον ὅμοιον ἀμυγδάλῃ· πλὴν οὐκ ἐρυθρὸν ὡς ἐκεῖνα· ἀλλ' ἐγχλωρον· μετέθει μέγα τὸ δένδρον καὶ πειόνομον· φύλλον δὲ τὸ μὲν

δὲ, τὸ μὲν, ἐστὶ λυχνίδιον καὶ ἐν ἄκρῳ σελινοειδές, μείζοσι χήμασι τέτανον· ἰνῶδες· λεπτότερον σελίνου καὶ προμηκέστερον, καὶ ὁ ὅλον καταχίσματος πεπεκαρμένου δὲ ὅλου· μίσχον δ' ἔχει λεπτὸν, μακρόν· πρὸς τὸ φυλλορροεῖν δ' ἐρυθραίνεται σφόδρα· πολύρριζον δὲ τὸ δένδρον καὶ βαθύριζον· διὸ καὶ χόνιον καὶ δυσώλεθρον· καὶ τὸ ξύλον ἔχει πυκνὸν καὶ στερεὸν καὶ ἀσαπές· φύεται δὲ καὶ ἀπὸ σπέρματος καὶ ἀπὸ παραφυάδος· νόσημα δὲ αὐτῶν ἐστιν, ὥστε τιτρώσκουσι τὰς σκωληκόβρωτα τὰ ἱμάτια. οἱ σκώληκες μετάλλοι, καὶ ἴδιοι ἢ οἱ ἐκ τῶν δένδρων τῶν ἄλλων. τὰ δὲ οὖν δύο χυμὸν ποιοῦσι· τὸ μὲν δὴ καρποφόρον, θῆλυ· τὸ δὲ ἄρρεν, ἄκαρπον· οὐ μὴν ἀλλὰ διαφέρουσι τοῖς καρποῖς· τῷ τὸ μὲν, στρογγύλον, τὸ δὲ, προμήκη, τὸ δὲ, ὠοειδῆ φέρειν· διαφέρουσι δὲ καὶ τοῖς χυλοῖς· ὥστε γλυκὺ πικρὸν τὸ στρογγύλον· τὸ δὲ ὠοειδῆ πολλάκις ὄντα ὀξεῖαν καὶ ἔμπικρον ὑώδη· φύλλον δ' ἀμφοῖν τὸ μὲν, μίσχου μακροῦ ἰνοειδῆ· περφύκασι δέ σοι χηδὼν ἐκ τῶν πλακίων περυγοειδῶν ὡσεί ὄντος τοῦ ὅλου, λοβοὺς δὲ ἔχοντος ἐχομένους ἕως σχεδὸν μέσων ἀπεῦ τῶν ὑπὸ συχνοῦ τοῦ κατὰ μέρος· φυλλοβολεῖ δὲ οὐ κατὰ μέρος, ἀλλ' ὅλον ἅμα τὸ περυγῶδες· εἰσὶ δὲ περὶ μὲν τὸ ἐσπλαιότερα καὶ βραχύτερα, ἐλάττους· πόντων δὲ πρὸς ἄκρῳ τὸ τοῦ μίσχου φύλλον πλατύτερον· ὥστε καὶ πάντ' εἶναι πεπλατυσμένα· τῷ δὲ χήματι διαφοροειδῆ σχεδὸν λεπτοφύλλου· πολλὴν χαραγμὸν ἔχοντα καὶ βραχύτερον· καὶ οὐκ εἰς ὀξὺ τὸ ἄκρον στρωτὸν· ἀλλ' εἰς πλατυφερέστερον· ἄνθος δὲ ἔχει βοτρυώδες· ἀπὸ μιᾶς κορύνης καὶ πολλῶν μικρῶν καὶ λευκῶν συγκείμενον, καὶ ὁκταπέταλον· ὅταν δὲ καρπὸς βοτρυώδης· πολλὰ δὲ ἀπὸ σχεδὸν αὐτῆς κορύνης· ὥστε εἶναι καθάπερ κηρίον σκωληκόβρωτον· ἐπὶ τοῦ δένδρου δὲ καρπὸς ἄπεπτος ὢν· ἔτι γίνεται μᾶλλον τῶν μετρίων καὶ ἀστέων καὶ ἀχράδων, καίτοι πολὺ στρυφνότατος· γίνεται

ἢ ἀνὰ τὸ δένδρον σκωληκόβρωτον, ἢ ὕτως αὐαίνεται γηρά
σκον, καὶ ὁ σκώληξ ἰδίως· ἐρυθρὸν δὲ καὶ σύκινον καρποφορεῖ δ' ἐπιφά
κως, μέλαν· ξυστὸς γὰρ αὐθὺς φύλλον· τὸ μὲν τὸ πρῶτον δ' ὅταν ἀπο
βάλλῃ τὸ φύλλον, αὐθὺς ἴσχει τὴν καχυώδη κορυφὴν καὶ πρὸς ἀρ
χὴν ἐπιφάνειαν, ὡς ἂν ἡδυβλαστικόν· ἡ δὲ μεμόλυφε τὸν χειμῶνα,
αὐάκανθον δέ ἐστι καὶ ἡ οἰνηὰ καὶ ἡ μεσπίλη· φλοιὸν δὲ ἐλαιῶδες ὑπε
λίπαρον, ὡς περ τὸ περσέα· τὸ δὲ χρόαν ξανθὸν ἐπιλευκαί
νοντα· τὰ δὲ περσέα πράσινα, καὶ μέλανα· τὸ δὲ δένδρον, μὴ
μέγεθος· ὀρθοφυὲς· εὔρυθμον τῇ κόμῃ· σκιὸν γὰρ ὡς ἐπὶ τοπο
λὺ σφοβιλαφὲς ἅμα λαμβάνει καὶ τὴν κόμην, ἐὰν μή τις
ἐμποδίσῃ· τὸ δὲ ξύλον, στερεὸν· πυκνόν· ἰσχυρόν· ῥίζας δὲ οὐ πολ
λὰς μὲν οὐδὲ καὶ τὰ βάθους· ἰσχυρὰς δὲ καὶ πολλὰς, καὶ αὐτοφυ
ῆ ρους ἔχει· φύεται δὲ καὶ ἀπὸ ῥίζης, καὶ ἀπὸ περικαυτάδος· καὶ
ἀπὸ σπέρματος· τόπον δὲ ζητεῖ ψυχρὸν ἔνικμον· φιλόζωον δ' ἐν
τούτῳ ἡ δυσώλεθρον· ἀμὴ ἀλλὰ καὶ φύεται ἐν τοῖς ὄρεσιν· εἶ
δος δὲ τῆς φύσεως δένδρου ὁ κέρασός ἐστι· μετέθη μὲ μέτα· ἡ γὰρ
εἰς τέτταρας ἢ εἴκοσι πήχεις· ἔστι δ' ὀρθοφυὲς σφόδρα· πάχος
δὲ, ὥστε καὶ δι' ὠλένης τὴν περίμετρον, ἀπὸ φλοιοῦ ἔχειν·
φύλλον δὲ μοιον τῷ φλ μεσπίλης, σκληρὸν δὲ σφόδρα καὶ πλα
τύτερον· ὥστε τῇ χροιᾷ πόρρωθεν φανερὸν εἶναι τὸ δένδρον·
φλοιὸν δὲ τὴν λιθότητα καὶ τὴν χρόαν καὶ τὸ πάχος, ὁμοιον
φιλύρᾳ· διὸ καὶ τοὺς κίσσας ἐξ αὐτῶν ποιοῦσιν, ὡς καὶ ἐκ τῶν
φλ φιλύρας· πλατύφυλλος δὲ οὗτος οὔτε ὀρθοφυὴς· οὔτε κύ
κλῳ καλὸν· ἀλλ' ἐκ δόμου πλαγιάλληφε, κάτωθεν αὖ πρόσα
γων· ὥσπερ ἡ δαφνοειδὴς τῶν φύλλων· καὶ λεπτόμυον οὕ
τως ἐκδέρεται· ἐκεῖνος δὲ ἐπίτομος γίνεται· καὶ οὐδύναται
μέρος αὐτοῦ τι τὸν αὐτὸν τρόπον ἀφαιρεῖσθαι, καὶ τὸ πάχος
χιλόμυον λεπτόν· ὡς ἂν φύλλον· τὸ δ' λοιπὸν προσμύσαντι δύ
ναται καὶ σῴζειν τὸ δένδρον, ὡσαύτως πλατύφυλλος· πλα
γιαιρουλῴου δὲ ὅταν λοιπὸν τὸ φλοιοῦ, σωκεραίνει καὶ τὸ

τετὴν

τε τὴν ὑγρότητα, καὶ ὅταν ὁ ἔξω χιτὼν περιαιρεθῇ, μόνος ὁ ὑπολεπτὸς ἐπιμελαίνεται πάσης μυξώδους ὑγρασίας. ἔστι δὲ ὑπόφυτος τῷ δωτέρῳ ἐπιχιτὼν ἀμφ' ἀντὶ ἐκείνου τὸν λεπτότερον πέφυκε, καὶ τὸ ξύλον ὅμοιον τοῖς ἰσὶ δὲ φλοιῷ ἐστὶ πλῷ ἐλιπομμώ. καὶ αἱ ῥάβδοι φύονται τὸν αὐτὸν τρόπον ὑθύς. τοὺς ὄζους δὲ αὐξανομμούς συμβαίνει, τοὺς μὲν, καὶ τῷ ἀεὶ ἀπόλλυσθαι. τὸ δ' ἄνω αὐξάνει· τὸ δ' ὅλον οὐ πολύοζον τὸ δένδρον ἀλλ' ἀμοιότερον τοῦ λευκοῦ φλοιερόν. πολύρριζον δὲ καὶ ἐπιπολαιόρριζον, οὐκ ἄγαν δὲ παχύρριζον. ἡ ἔκφυσις καὶ φλοιὸς ῥίζης καὶ τοῦ φλοιοῦ τοῦ περὶ αὐτὴν ἡ αὐτή. ἄνθος δὲ λευκὸν ἀστῷ καὶ μεσοπλῷμοιον· ἐκ μικρῶν ἀνθῶν ξυγκείμμον κηρώδες· ὁ δὲ καρπὸς ἐρυθρός, ὁμοίδιος τῷ χύμα· τὸ δὲ μέγεθος ἡλίκον κύαμος· τοῦ δὲ διοπύρου μὲν ὁ πυρὶν σκληρός, τοῦ δὲ κεράσου, μαλακός· φύεται δ' ὅπου ἡ φηγὸς ἡ δρῦς· τὸ δ' ὅλον ὄρυπτα μοι καὶ ἔνυδρα· φύεται δὲ καὶ ἐν τῇ ἀκτῇ μάλιστα παρ' ὕδωρ καὶ ἐν τοῖς σκιεροῖς· οὐ μὲν ἀλλὰ ἐν τοῖς τοιούτοις θαμινώδεσι ῥάβδοις ἐπιπεπτέοισι αὐξανομμένη μέχρι φυλλορροΐας εἰς μῆκος· εἶτα μετὰ ταῦτα εἰς πάχος· τὸ δὲ ὕψος τῶν ῥάβδων οὐ μέγα λίαν· ἀλλὰ καὶ μάλιστα ἑξάπηχυ, τῶν δὲ στελέχων πάχος τῶν μεσαιτάτων ὅσον πεντεκεφαλαίας· φλοιὸς δὲ λεῖος· λεπτός· καὶ πυρός· τὸ δὲ ξύλον χαῦνον καὶ κοῦφον· ξηραινθὲν· ἐντιτρώγων δὲ ἔχον μαλακόν· ὥστε διόλου καὶ οἱ λαίμε— σθαι τὰς ῥάβδους· ἐξ οὗ καὶ τὰς βακτηρίας ποιοῦσι τὰς κράσας· ξηραινθὲν δὲ ἰχυρόν· καὶ ἀμίρωα ἐὰν βρέχηται, κἂν ᾖ λελεπισμένον· λεπίζεται δὲ αὐτόματον ξηραινόμμενον· ῥίζας δὲ ἔχει πετεώρους· οὐ πολλὰς δ' οὐδὲ μεγάλας· φύλλον δὲ τὸ μὲν καθ' ἕκαστον μαλακὸν πρόμηκες, ὡς τὸ τῆς πλατυφύλλου δάφνης· μεῖζον δὲ καὶ πλατύτερον καὶ περιφερέστερον ἐκ μέσου καὶ κάτωθεν· τὸ δ' ἄκρον εἰς ὀξὺ μᾶλλον στρεπτόν· κύκλῳ δ' ἔχον ἀναγλυφήν· τὸ δὲ ὅλον περὶ

ἐν ἀμίσχου, παχὺ, καὶ ἰνῶδες, ὡς ἀὐ κλωνίου· τὰ μὲν, ἔνθεν, τὰ δὲ, ἔνθεν καὶ τὰ ἑνὸς ἓξ συζυγίαν πεφύκασιν ὧν φύλλων δέχονται ἀεὶ πλείω· ἐν ᾧ δὲ ἄκρου τοῦ μίσχου· ὑπέρυθρα τὰ φύλλα, ἐπιφανῶς, καὶ χαύνα καὶ σαρκώδη· φυλλορροεῖ δὲ τοῦτο ὅλος· διόπερ φύλλον ἄντις εἶπε τὸ ὅλον· ἔχουσι δὲ ἡ οἱ κλῶνες οἱ νέοι γονοφόρα τινα· τὸ δ' ἄνθος λευκὸν ἐκ μικρῶν λευκῶν πλειόνων· ὧν τὴν τοῦ μίσχου χύσιν κυλιόδεσι ἐνώδιον ἔχει λεπτόν· ἐπεὶ βραχεῖα ἐστί· ἔχει δὲ καὶ τὸν καρπὸν ὁμοίως πρὸς ἑνὶ μίσχῳ παχεῖ· βοτρυώδη δέ· γίνεται δὲ καὶ τετανόμυρτα μέλανα· ὠμὰ δὲ ὄντα, ὀμφακώδη· μετέωρα δὲ μικρῷ μείζονα ὀρόβου· τὴν ὑγρασίαν δὲ οἰνώδη τὴν ὀσμήν· καὶ τοὺς χεῖρας δὲ τελείους· ἀναβλαστεῖ δὲ ἡ τὰς κεφαλάς· ἔχει δὲ ἡ τὸ ξύλον σπασμώδη τὴν ὄψιν· πάχυδρον δὲ καὶ ἰτέα καὶ πολυειδές, ἡ μέλαινα καλουμένη, τῷ τὸν φλοιὸν ἔχειν μέλαιναν καὶ φοινικοῦν· ἡ δὲ λευκὴ, τῷ λευκῷ· καλλίους δὲ ἔχει τὰ ἀκρέμονας καὶ χρησιμωτέρους εἰς τὸ πλέκειν ἡ μέλαινα· ἡ δὲ λευκὴ καὶ πυρετέρας· ὅθεν δὲ καὶ ἡ μελαίνης καὶ ἡ λευκῆς ἡ μὲν χθαμαλὸν μικρὸν, καὶ οὐκ ἔχον αὔξησιν εἰς ὕψος· ὥστε καὶ ἐπ' ἄλλων τοῦτο δένδρων οἷον, κέδρου, φοίνικος· καλοῦσι δὲ οἱ περὶ Ἀρκαδίαν ἰτέαν ἄλλα ἑλικτὸν, τὸ δένδρον· οἷον τὰς διὰ περὶ ἐλέχθη καρπὸν ἔχειν αὐτὸν χθαμαλόν· ὅθεν δὲ καὶ ἡ πτελέας δύο χθόνα· καὶ τὸ μὲν, ὀρεσπτελέα καλεῖται· τὸ δὲ, πτελέα· διαφέρει δὲ ἡ θαμνωδέστερον εἶναι τὴν πτελέαν· διὰ ἐστὶ τὸ ὀρεσπτελέαν· φύλλον δὲ ἀχλοὸς, πρασινοχαραγμένον ἢ συχῆ· προμηκέστερον δὲ τὸ φύλλον· τραχὺ δὲ καὶ οὐλειόν· μέγεθος δὲ τὸ δένδρον καὶ τῇ ὕψει καὶ τῷ μεγέθει· πολὺ δ' οὐκ ὄντι περὶ τὴν ἴδην, ἀλλὰ σπάνιον· τόπον δὲ ἔφυδρον φιλεῖ· τὸ ξύλον ξανθὸν καὶ ἰσχυρὸν, καὶ δύϊνον· καὶ αἰχρόν· ἅπαν τε γὰρ καρδίᾳ, χρῶνται δ' αὐτῷ καὶ πρὸς θυρώματα· πολυτελῆ· καὶ χλωρὸν μὲν, δύτομον· ξηρὸν δὲ, δύστομον· ἄκαρπον δὲ νομίζουσιν· ἀλλ' ἐν ταῖς κωρυκίοις, τὸ κόμμι, καὶ

θυεῖ ἄπαν

θηρίων ἅπαν κωνωποειδῆ φέρει· τὸν δὲ κάρυον, ἰδίαν ἔχοντα μορφὴν πολὺ μείζω καὶ μικρὰν καὶ μελαίνας· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις χώροις οὐκ ἐπισκέπτεται· ἡ δὲ λεύκη καὶ ἡ αἴγειρος μονοειδής· ὀρθοφυὴς δὲ ἀμφω· πολὺ μακρότερον καὶ λειότερος ἡ αἴγειρος· τὸ δὲ χρῶμα τῶν φύλλων παρόμοιον· ὅμοιον δὲ καὶ τὸ ξύλον τερμνόμυον τῇ λευκότητι· οὐδέτερον δὲ τούτων ὑγιαίνει θ' ἑψόμενον καὶ πυρκαϊὰς δὲ παρόμοιον τῇ λεύκῃ· ἐν ᾧ μεταθέσθαι τῷ τῆς καλάμης ἐπὶ λεύκης ἔχειν· τὸ δὲ φύλλον καὶ πῶδες μείζω, ἀγώνιον ἔκ τε ἀμφοῖν· τὴν δὲ μίαν προμήκη εἰς ὀξὺ συνήκασαν· τῷ δὲ χρώματι χλοῶδες ὅμοιον τὸ ὑπήιον ἐν τῷ πρασινοειδεῖ· μίσχῳ δὲ προσηρτημένον μακρῷ καὶ λεπτῷ· διὸ καὶ οὐκ ὀρθὰ ἀλλ' ἐγκεκλιμένα· φλοιὸς δὲ πραχύτερον φλοιὸς λεύκης ἢ μᾶλλον ὑπόλεπτον ὥσπερ ὁ φλοιὸς ἀχράδος· λύκαρπον δὲ μονοχρόνιος ἢ καὶ πλείους· φύσει δὲ ὀρθοφυὲς· ξύλον δὲ ἔχον μαλακὸν ἀντὶ εἰωθυίας μαλακιοῦ· ὥστε δοκεῖν ὅλως λαίμεσθαι τοὺς λεπτοὺς ἐξαβδίσαι· φύλλον δὲ ὅμοιον ἀπίῳ· πολὺ μεῖζον ἐν ἐνωδέστερον· ἔχει φλοιὸν δὲ ἐν ὁ φλοιὸς εἴσω ἐρυθρόν· διὸ καὶ βάπτεται τὰ δέρματα· ῥίζας δὲ ὡς πλαγίους καὶ πολλούς· φύεται δὲ ἐν τοῖς ἐφύδροις· αὔξεται δὲ ἐκ μὲν σπόρου ἢ ῥάβδου τὸ μὲν φύλλον ἔχει ὅμοιον τῇ καλουμένῃ καρύᾳ· πολὺ μικρῷ στερεώτερον· τὸν φλοιὸν δὲ ποικίλον· ξύλον δὲ ἐλαφρόν· χρῆσιμον δὲ εἰς βακτηρίας μόνον· εἰς ἄλλο δὲ οὐδέν· ἡ δὲ κολυτία ἔχει τὸ μὲν φύλλον ἐπὶ ὕθεμα τῷ φοίνικος· πολύοζον δὲ καὶ πολύφυλλον· καὶ τὸ δένδρον ὅλως μέγα· τὸν δὲ καρπὸν ἔλλοβον· καθάπερ τὰ χέρσα τὰ λοβοῦς πλατεῖς καὶ οὐ στενούς· τὸ σπερμάτιον τὸ ἐνὸν μικρὸν καὶ οὐ μέγα· σκληρὸν δὲ μετρίως· οὐκ ἄγαν· οὐ δὲ πολύκαρπον ὡς κατὰ μέγεθος· σπάνιον δὲ τὸ ἐν λοβοῖς ἔχειν τὸν καρπόν· ὀλίγα γὰρ τοιοῦτα τῶν δένδρων· ἡ δὲ ἡρακλεωτικὴ καρύα, φύσει γὰρ καὶ τοῦτ' ἄγριον, τῷ τι μηδὲν μὴ δὲ πολὺ χεῖρον γίνεσθαι τῶν ἡμέρων τὸν καρπόν· καὶ τῷ δύνασθαι χειμῶνας ὑποφέ-

ρφν. ἡ τῷ πολὺ φύεσθαι καὶ τὰ τὸ ὄρος, ἡ πολύκαρπον ἐν τοῖς φο
ραῖσ· ἔτι δὲ τῷ μὴ δὲ στελεχῶδες, ἀλλὰ θαμνῶδες εἶναι ῥάβδοις
βδοις αὐθαμαχαλῶν καὶ αὐτόζοις· μικραῖς δὲ καὶ παχείαις ἐνί
αις· ἃ μᾶλλον ἐξημοῦται διαφορὰν ἔχειν δοκεῖ τὸν κισσὸν ἀπὸ
τοῦ δύνασθαι βελτίω, ἡ μεῖζον τὸ φύλλον· καὶ χαραγμῶν δ' ἀμφοῖν ὁ
μοίως τὸν τοῦ κλήθρου, πολὺ πολὺ τυφλότερον, ἐξαυτῆς δὲ τὸ δένδρον μεῖ
ζον· καὶ στερεώτερον ἢ ἡ αἰεὶ γινομένη κατακοπὴ μὴ τοῦ ἐάβδους· μία ἢ
δύο, ἀμφοῖν· αἱ μὲν γὰρ ἐρυθραὶ· αἱ δὲ πρόμακρον φέρουσι τὸν κά
ρυον· ἐκλευκότερα δὲ τὰ τῆς ἡμέρου, καὶ καμπυλώτερα· μάλιστα δ' ἐν
τοῖς ἐφύδροις· ἐξημοῦται δὲ ἢ τὰ ἄγρια μετὰ φυλλώδους· φλοιὸς δ' ἔχει
πολὺν ὠχρὸν λευκόν, λεπτὸν· λιπαρὸν· ἰδίαν δὲ μάλιστα ἔχουσαν αὐτῶν
τὸ ξύλον σφόδρα πλίχρουν· ὥστε καὶ τὰ λεπτὰ πάνυ ἐξαυτῆς δύναται φέρειν βά
σεις μεγάλας, νέα μὲν ὄντα· ἡ τὰ παχέα δὲ καὶ πεξύσαντες· ἔχει δὲ καὶ ἐν τῷ
ἐνιαυτῷ λεπτὸν, ξανθὸν καὶ λαίνεον· ἰδίαν δ' αὐτῶν τὸ περὶ τὸν ἰσθμὸν ὥσπερ ἐν
τομῇ τὸ δὲ τρεβίνθου, τὸ μὲν ἄρρεν· τὸ δὲ θῆλυ, τὸ μὲν ἄρρεν, ἀκρότονον· διὸ
καὶ λάσιον ἄρρεν· τὸ δὲ θῆλυ, καὶ ἐρυθρὸν ὠθοῦσι φέρειν κισσὸν ἡλί
κην φακῆν ἢ ἀπέπλον· οἱ δὲ λοιποὶ συνέγκασα, μετὰ ταῦτα ἐρυθραίνει·
ἢ ἀμυγδάλῃ τὴν ἀμυγδάλῳ τὸν ἐμφερῆ, τὸ ἔχατον τριῶν μέλανα· μέ
γεθος ἡλίκον κύαμον· ξυλινώδη δὲ καὶ τὴν θυωδέστερον· ὅτι δὲ τὸ δέν
δρον περὶ μὲν τὴν ἰδαίαν καὶ τὴν μακεδονικὴν βραχὺ, θαμνῶδες ἐστὶ καὶ
μικρόν· περὶ δὲ δαμασκὸν καὶ συρίαν, μέγα καὶ πολὺ καὶ λεπτόφυλλον· ὅτι δὲ
φασὶν εἶναι παμμέγιστον τερεβίνθου· αἰτία δὲ οὐδὲν ἀφυκέναι· ξύ
λον δὲ ἐχει πλίχρουν· ἡ ἴσασι χρῆσθαι, ἢ τὸ ὅλον αὐτῷ λε
πτὸν· αὐθαδὲς δὲ ὅμοιον τῷ φιλυρίνῳ· τῷ χρώματι δὲ ἐρυθρὸν
φύλλον· περὶ ἔνα μίσχον πλείω δασφυοφδῆ κατὰ συζυγίαν· ὥσ
περ καὶ τὸ φιλύρινον, καὶ τὸ ὀξύακρον περιπόνου· πολὺ ἀγωνιώ
τερον φιλύρινον· καὶ δασφυοφδέστερον δὲ κύκλῳ· καὶ λιπαρὲς ἅμα
πᾶσαν τῷ καρπῷ· φέρει δὲ καὶ κορυφὴν τινὰ κοίλαν· καθά
περ ἡ πέλεα· ἐν οἷς θηρία εἰσίνεται κωνοφόρα· ἐγγίνεται
δέ τι ῥυτίνωδες ἐν τούτοις καὶ πλίχρουν· οὐ μὴν ἐνῶθημεν, ἢ
ῥυτίνη

ξυτίνη συλλέγεται· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ξύλου, ὁ δὲ καρπὸς οὐκ ἀφίησι ξυτίνης πλῆθος· ἀλλὰ προσέχεται μὴ τοῖς χροιοῖ· καὶ μὴ πλυθῇ μετὰ τὴν συλλογὴν σώζεται· πλὴν ὁμῶς δὲ, ὁ μὲν λευκὸς ἧσσον ἀστεπτος ἐστὶ πλεῖον· ὁ δὲ μέλας ὑφίσταται· ἡ δὲ πύξος μεγέθει μὲν οὐ μεγάλη· τὸ δὲ φύλλον ὅμοιον ἔχει μυρείνῳ· φύεται δ' ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις ξηροῖσι· μὴ δὲ τοῖς κύτωρα τοῖς ὄρεσι, καὶ πλείστη γίνεται· ψυχρὸς δ' ὁ ὄλυμπος ὁ μακεδονικός· μὴ γὰρ ἐν ταύτῃ γίνοιτο· πλὴν οὐ μεγάλοι· μέσοι δὲ καὶ σφόδρα ἐν κυρήνῃ· ὁ γὰρ ὠμήκης μὴ πάχος ἔχουσαι πολὺ ὕψος ἄλλας· διὸ τὸ μέλι ὀχήδυ, ὅσον φλοιοῦ· πλήθει δὲ πολύκραάταιός ἐστιν, οἱ ἄκροι ταινίαν καλοῦσιν· ἔχει δὲ τὸ μὲν φύλλον ὅμοιον μεταιλήτῳ, πολὺ μεῖζον ἐκείνου πλατύτερον καὶ παχύτερον· τὸν δὲ καρπὸν οὐκ ἔχομεν, ὥσπερ κἀκείνου· γίνεται δὲ τὸ δένδρον οὐ τιμαλίαν, ὅτι παχύ· τὸ δὲ ξύλον, ποικίλον, ἰσχυρόν, ξανθόν· ἔχει δὲ φλοιὸν εἶον μεταιλήτου· μυόρειζον δ' εἰς βάθος ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· κλῶνον δὲ ἔχει στρογγύλον καὶ λίκνον καὶ κόμην· ὥστε καὶ νόμῳ ἐξηρὸς γίνεται, καὶ ἐστὶ μελαίνη· κλῆσιν δὲ τὴν ἐπωνυμίαν τὸν χυλὸν μεταιλώδες· διόπερ οἶον ἀγρίαν δόξειεν ἂν εἶναι· μονοφλοιὸς δὲ καὶ οὐκ ἔχον διαφοράς· ὁ δὲ πρῖνος φύλλον μὲν ἔχει δρυώδες, ἔλαττον δὲ καὶ πανθίζον· τὸν δὲ φλοιὸν, λεπτότερον δρυός· αὐτὸ δὲ τὸ δένδρον μέγεθος ἅπερ ἡ δρῦς ἐὰν ἔχῃ τόπον καὶ ἔδαφος· ξύλον δὲ πυκνὸν καὶ ἰσχυρόν· βαθύρριζον δ' ἐστὶ καὶ πολύρριζον καὶ πρὸς τὸν δὲ ἔχει βαλανώδη· μικρὰ δὲ ἡ ἀκάλαμος· περικαταλαμβάνει δὲ ὁ νέος τὸν ἔνον· ὀψὲ γὰρ πεπαίνει· διὸ καὶ διφορεῖν τινές φασι· φέρει δὲ καὶ παρὰ τὴν βάλανον κόκκον τινὰ φοινικοῦν· ἔχει δὲ καὶ ἰξίαν καὶ ὑφέαρ· ὥστε ἐνίοτε συμβαίνει τέτταρας ἄμα καρποὺς ἔχειν αὐτόν· δύο μὲν τοὺς ἑαυτῆς, δύο δ' ἀλλοτρίους, τόν τε φλοιὸν καὶ τὸν τοῦ ὑφέαρος· καὶ τὴν μὲν ἰξίαν φέρει ἐκ τῶν πρὸς βορρᾶν· τὸ δὲ ὑφέαρ· ἐκ τῶν πρὸς μεσημβρίαν· οἱ δὲ περὶ ἀρκαδίαν δένδρον τιμῶ

λακα καλοῦσιν· ὅ ἐστιν ὅμοιον τῷ πρίνῳ., τὰ δὲ φύλλα οὐκ ἀκανθώδη ἔχει· ἀλλ' ἀπαλώτερα καὶ βαθύτερα καὶ διαφορὰς ἔχοντα πλείους· ὁ δὲ τὸ ξύλον ὡς πρὸς ἐκεῖνο ερινὸν ἔστιν· μελανὸν· ἀλλὰ μελανὸν ἐν τοῖς ἐργασίαις· ὃ δὲ καλοῦσιν οἱ ἀρκάδες φελόδρυα, τοιαύτην ἔχει τὴν φύσιν· ὡς μὴ ἀπλῶς εἰπεῖν ἀνὰ μέσον πρίνου καὶ δρυός· ὅτι καὶ ἔνιοί γε ὑπολαμβάνουσιν εἶναι θῆλυν πρίνον· διὸ καὶ ὅπου μὴ φύεται πρῖνος, τὸ τῷ χεῶν ται πρὸς τοὺς ἀμάξας· καὶ τοιοῦτόν τι καθάπερ οἱ περὶ λακεδαίμονα καὶ ἠλείαν· καλοῦσι δὲ οἰγιλωπα εἶδος καὶ ἀείαν τὸ δένδρον· ὅτι δὲ μελανώτερον ἢ μανότερον τοῦ πρίνου· σκληρότερον δὲ καὶ πυκνότερον φλοιὸς δρυός· καὶ τὸ χῶμα φλοιοειδέστερον τοῦ ξύλου, λευκότερον μὲν τοῦ πρίνου, οἰνωπότερον δὲ φλοιὸς δρυός· τὰ δὲ φύλλα προσοικεμὲν ἀμφοῖν· ἔχει δὲ μείζω μὲν ἢ ὡς πρῖνος· ἐλάττω δέ, ἢ ὡς δρῦς· καὶ τὸν καρπὸν τοῦ μὲν πρίνου μακρὸν μέγεθος ἐλάττω· τοῖς ἐλαχίστοις δὲ βαλανίοις ἴσον· καὶ γλυκύτερον μὲν τοῦ πρίνου, πικρότερον δὲ φλοιὸς δρυός· καλοῦσι δέ τινες τὸν μὲν τοῦ πρίνου τὸν τούτου καρπὸν, ἄκυλον· τὸν δὲ φλοιὸς βάλανον· μήτραν δὲ ἔχει φανερώτερον ἢ ὁ πρῖνος· καὶ ἡ μὲν φελόδρυς, τοιαύτην τινὰ ἔχει φύσιν· ἡ δὲ κόμαρος ἡ τὸ μεμαϊκυλον φέρουσα τὸ ἐδώδιμον, ὅτι μὲν οὐκ ἄγαν μέγα· τὸν δὲ φλοιὸν ἔχει λεπτὸν μὲν, παρόμοιον δὲ μυρίκῃ· τὸ δὲ φύλλον μεταξὺ πρίνου καὶ δάφνης· ἀνθεῖ δὲ τὸ πυρὸν μετὰ ἰῶνος· τὸ δὲ ἄνθος πέφυκεν ἀπὸ μίσης κρεμάσεως ἐπὶ ἄκρου βοτρυδόν· τῷ δὲ μορφῷ ἕκαστόν ἐστιν ὅμοιον μύρτῳ προμήκει· καὶ τῷ μεγέθει δὲ τηλικοῦτον· ἄφυλλον δὲ καὶ κοίλον ὡσπερ ὠὸν ἐγκεκολαμμένον· τὸ σῶμα δ' ἀνεωγμένον· ὅταν δ' ἀποπεσθῇ, καὶ ἡ πρόσφυσις τοῦ ξύλου τοῦ· τὸ δ' ἀποπεσθὲν λεπτὸν, ὥσπερ σφόνδυλος περὶ ἄτρακτον, ἢ κάρυφος δωρικός· ὁ δὲ καρπὸς ἐνιαυτῷ ἀποκύεται· ὥσθ' ἅμα συμβαίνει τοῦτον τε ἔχειν, καὶ τὸν ἕτερον ἀνθεῖν· πε-

ρόμοιον ἢ τὸ φύλλον ἡ ἀνδράχνη ἔχει τῷ κομάρῳ. μέγεθος δ' οὐκ ἄπαν μέγα· τὸ δὲ φλοιὸν, λευκὸν ἔχει καὶ περιρρηγνύμενον. καρπὸν δὲ ἔχει ὅμοιον τῇ κομάρῳ. ὅμοιον δ' ἐστὶ τοῖς τὸ φύλλον ἔχουσι κοκκυμηλέας· τὸ δὲ δένδρον μικρόν. ἴδιον δὲ ἔχει καὶ τὸ ἐκφαυλύνεσθαι τὸν καρπόν. τὸν δὲ ἀνδράφνην ἀκηκόαμεν αὐτὸ δένδρον. ταῦτα μὲν οὖν κοινότερα πολλοῖσι χώροισι καὶ πόλεσι· ἕνια δὲ ἰδιώτερα· καθάπερ ἡ ὀφελμός. ὃς γίνεται μὲν ἐν πυρρίᾳ. τὸ δὲ δένδρον ἐστὶ στελεχώδες μὲν καὶ ὀλιγόκλαδον. ὀλύνικες δὲ πιφύκασι· μὴ ὠφελεῖς. ξύλον ἰσχυρὸν· τὸν δὲ φλοιὸν παχὺν σφόδρα καὶ περιρρηγνύμενον· ὥστερ τῆς πίτυος. πολλῷ μείζω. τὸ δὲ φύλλον ὅμοιον τοῖς μελίαις, παχὺ, προμηκέστερον καὶ εἴφυλλον· αὐξάνεται φυλλοβολοῦν καρπὸν δὲ αἰεὶ φέρει βαλανηφόρον ὅμοιον τῇ ἀχρίᾳ. πελαιρῶσι δὲ τὸν φλοιόν. φασὶ δεῖν πρὸ ἀναιρεῖν· εἰ δὲ μὴ, χεῖρον γίνεται τὸ δένδρον. ὀξέως αὐξανόμενα πληροῦται δὲ πάλιν χρόνῳ ἐν τρισὶν ἔτεσιν. ἴδιον δὲ καὶ ἡ κολουτέα περὶ λιπάραν. δένδρον μὴ μέγεθος· τὸν δὲ καρπὸν φέρει ἐν λοβοῖς ἡλίκον φακόν· ὃς παίνει τὸ πρόβατα θαυμαστῶς. φύεται δὲ ἀπὸ σπέρματος καὶ ἐκ τῆς τῶν προβάτων κόπρου μάλιστα. ὥρα δὲ τῆς φυτείας, ἄμα ἀρκτούρῳ δυομένῳ. δεῖ δὲ φυλάττειν προβρέχοντας· ὅταν ἤδη διαφύηται ἐν τῷ ὕδατι. φύλλον δ' ἔχει παρόμοιον τύλῃ. βλαστάνει δὲ τὸ πρῶτον μονοφυὲς, ὡσεὶ ἑτῆ μάλιστα ξίαι. ἐν οἷς καὶ τοὺς βακτηρίας τέμνουσι. δοκοῦσι γὰρ εἶναι καλαί. καὶ ἐάν τις κολούσῃ, ἀποθνήσκει· καὶ γὰρ ἀπαραίβλαστόν ἐστιν. εἶτα ἀναζοῦται καὶ ἀποδενδρᾶται τῷ τετάρτῳ ἔτει· ἥδη περὶ πιὼ ἴδιον, ἰὼ καλοῦσι κολυτέαν, ἕτερον εἶδός ἐστι. θαμινώδες δὲ καὶ ὀζώδες, καὶ πολυμάχαλον· ἀσύνιον δὲ, οὐ πολύ· ἔχει δὲ φύλλον δαφνοειδὲς πολὺ τοῦ φύλλου δάφνης· πολλῷ στρογγυλότερον καὶ μεῖζον, ὥσθ' ὅμοιον φαίνεσθαι τῷ τῆς πελέας· προμηκέστερον δὲ, πολὺ χόανον ἐπιθέτερα λοιπόν· ὅπωθεν δὲ ἐπιλυκαῖνον· καὶ πολύϊνον ἐκ τῶν ὅπωθεν τῆς λεπαίας εἰσὶ καὶ τῆς ξίζαις· ἢ μετὰ ξὺ τ

πλευροειδῶν ἀπὸ μέσης καταπεινοσῶν. φλοιὸν δοῦλίαν, ἀλλοῖον τὸ τῆς ἀμπέλου. τὸ δὲ ξύλον σκληρὸν καὶ πυκνόν. ἴζας δὲ ἐπὶ πολλαίους καὶ λεπτοὺς καὶ μανάς. οὐλας δ' ἔνιαχῆ μὴ ξανθοὺς σφόδρα. καρπὸν δοῦκ ἔχειν φασὶν οὐδὲ ἄνθος. τὸν δὲ κορυφῶδη καχρὴ καὶ χυμὸν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοὺς περὶ τὰ φύλλα λείους σφόδρα καὶ λιπαροὺς καὶ λευκούς. τὸ δ' ἄνθημα τὸ καχρυώδες. ἀποκοπὲν ἢ μὴ ἐπιλαμπθὲν, παραφύεται καὶ ἀναβλαστάνει. ἰδέαι δὲ τοῦ δένδρου τὸ ἴδιον ὄζον. οἷον ἤτοι ἀλεξανδρείας καλαμώδη δάφνην μὴ συκῆν τινα μὴ ἄμπελον. τῆς μὲν οὖν δάφνης ὑγρότερον τὸ ἴδιον, ὅτι ἐπιφυλλόκαρπον ὄζον. ὡς περὶ μὴ ἥκιστα μυρρίνην. ἀμφότεραι γὰρ τὸν καρπὸν ἔχουσιν ἐκ τῆς ἐσχάτης τοῦ φύλλου. ἡ δὲ συκῆ θαμινώδης μᾶλλον, μὴ δ' ὑψηλόν. πάχος δ' ἔχον. ὥστε καὶ πάνυ καλὸν εἶναι τὸ περίμετρον. τὸ δὲ ξύλον ἐπεσταλαγμένον, πλίχρουν. κάτωθεν μὲν λεῖον καὶ αὔοζον. ἄνωθεν δὲ περίκομον. χρῶμα δὲ καὶ φύλλα καὶ φλοιόν, πελιόν. τὸ δ' ἄνθημα τῶν φύλλων ὅμοιον τῷ τῆς φιλύρας. μὴ μαλακὸν δὲ καὶ πάνυ, ἀλλὰ τὸ μέγεθος παραπλήσιον ὡς ἄνθος μεσπιλώδες. καὶ ἀνθεῖ ἅμα τῇ μεσπίλῃ. ὁ δὲ καρπός, ὃν καλοῦσι σῦκον, ἐρυθρὸς ἡλίκος ἐλαίας. πολὺ στρογγυλώτερος. ἐαθινόν μᾶλλον δὲ, μεσπιλώδης. ἴζας δ' ἔχει παχείας, ὡς ἂν συκῆς ἡμέρου καὶ πλίχρους. ὅσα πρὸς δ' ὄζει τὸ δένδρον. καὶ καρδίαν ἔχει στερεάν οὐκ ἐντελῶς. ἡδὲ ἄμπελος φύεται μᾶλλον ἴδης, περὶ δὲ τὰς φαλακρὰς καλουμένας. ἔστι δὲ θαμινώδες ξαβδίοις μικροῖς. τείνονται δὲ οἱ κλῶνες ὡς πυγωνιαῖοι. πρὸς οἷς ξάστες εἰσὶν ἐκ πλατέος μέλαιναι. τὸ μέγεθος, ἡλίκθ' ἡ κύαμος. γλυκεῖαι. ἔχουσι δ' ἔνιαι τῶν ῥαγάδων τι μαλακόν. φύλλον στρογγύλον ἀχρὶς μικρόν. ἔχει δὲ καὶ τἄλλα χαμαὶ ὄρη φύσεις τινὰς ἰδίας. τὰ μὲν, δένδρων. τὰ δὲ, θάμνων. τὰ δ' ἄλλων ὑλημάτων. ἀλλὰ γὰρ περὶ μὲν τῆς ἰδιότητος εἴρηται πολλάκις, ὅτι γίνεται καθ' ἕκαστους τόπους. ἢ ἦ γὰρ αὐτῆς τοῖς ὁμογνέσιν ἡ διαφορά. καθάπερ ἡ τοῦ δένδρων καὶ τοῦ θάμνων ὁμοίως ἔχουσι

τῶν αὐγῶν ὥσπερ εἴρηται τῶν πλείστων. ὡς περ ἐξ ἀμυγδαλιᾶς. ἐξ ἴσου. καὶ ἐξ. καὶ κι. πᾶ. καὶ βάτου. ἢ ἑτέρων πολλῶν. ἐξ ἀμυγδαλῆς τι γὰρ ἡ μὲν ὀξὺ μέλαινα. ἡ δὲ λευκή. καὶ ὁ καρπὸς διάφορος. ἀκανθοφορεῖ δὲ ἀμφω. τῶν τε ἴσου τὸ μὲν λευκόν. τὸ δὲ μέλ. καὶ τὸ ἄνθος ἑκατέρου καὶ ὁ καρπὸς κατὰ λόγον. ὁ μὲν λευκ΄. ὁ δὲ μέλας. ἐλαίων δὲ ὡς περ ἀπὸ μέσου ὂν τὸ ἄνθος ἐστὶ περὶ φυ εἴληφ. ἢ οὔτε οἰνωπόν, οὔτε ἐκλευκόν ὄζειν, ὥστε ἐστίν. ἔχει δὲ καὶ τὰ φύλλα λεπτότερα καὶ λειότερα καὶ τοὺς ἐκβολους. τὸ λευκόν. ὅτι παλίουρος ἔχει διαφοράς. ἅπαντα τοῦ δὲ ταῦτα καρποφόρα. καὶ ὅτε παλίουρος φιλοβῶ τινι τὸν καρπὸν ἔχει. καθάπερ τὸ φύλλον. ἐν ᾧ ξία ἢ τέτταρα γίνεται. χρῶνται δὲ αὐτῶν πρὸς τοὺς βήχας οἱ ἰατροὶ κόπτοντες. ἔχει γάρ τινα ἰλιγγό τητα καὶ λίπος. ὥσπερ τὸ τοῦ λίνου σπέρμα. φύεται δὲ καὶ ἐν τοῖς ἐφύδροις. καὶ ἐν τοῖς ξηροῖς. ὥσπερ ὁ βάτος. οὐχ ἥπιον δέ ὄζει τὸ δένδρον πύρυδρον. φυλλοβόλον δὲ καὶ οὐχ ὥσπερ ἡ ῥάμνος ἀείφυλλον. ἔτι δὲ καὶ τοῦ βάτου πλέω γένη, μείζην δὲ ἔχοντες διαφοράν. ὅτι ὁ μὲν ὀρθοφυὴς καὶ ὕψος ἔχων. ὁ δὲ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐθὺς ἀπὸ τῶν νώτων. καὶ ὅταν σπασθῇ τῇ γῇ ἐριζοῦται πάλιν. ὃν δὴ καλοῦσί τινες χαμαιβάτον. τὸ δὲ κυνόσβατον τὸν καρπὸν ὑπέρυθρον ἔχει, καὶ παραπλήσιον τῷ τῆς ῥόας. ὄζει δὲ δένδρου καὶ θάμνου μεταξύ, καὶ παρόμοιον τῇς ῥόαις. τὸ δὲ φύλλον ἀνώδες. τῆς δὲ ῥοῦ, τὸ μὲν ἄρρεν. τὸ δὲ θῆλυ καλοῦσι, ᾧ τὸ μὲν ἄκαρπον εἶναι, τὸ δὲ, κάρπιμον. οὐκ ἔχει δὲ οὐδὲ τοὺς ἐκβολους ὑψηλοὺς οὐδὲ πυκνούς. φύλλοις δὲ ὅμοιον πελέᾳ. πλὴν μικρὸν καὶ προμηκέστερον ἐπίδακου. τῶν ἢ κλωνίων τὸ νέον ὀξὺ ἔσον τὰ φύλλα εἰς δύο. καταδήλα δὲ ἐκ τῶν πλαγίων, ὥστε τοιχεῖν. βάπτουσι δὲ τούτῳ καὶ οἱ σκυτοτόμοι τὰ λευκὰ δέρματα. ἄνθος λευκὸν βοτρυώδες. τῷ χρῶμα τι δὲ τὸ ὁλόχερσον ὀσυγγῶδες ἔχον. ὡς περ καὶ ὁ βάτος. ἀπανθήσαντος δὲ ὁ καρπὸς ἅμα τῇ σαφύλῃ ἐρυθραίνεται. καὶ γί

μον τὰ οἷον φακοὶ λεπτοὶ συγκείμενοι· βοτρυδὸν δὲ τὸ χῆ-
μα καὶ τούτων· ἔχει δὲ τὸ φασηλοειδὲς τοῦτο ὃ καλεῖται
ξοῦς· ἀνάλογον δὲ ὀσῶδες· ὃ καὶ τὸ ξύλον ἔχει πολλάκις· εἶδος
δὲ πολλαὶ μὴ μονοφυές, ὡς τὰ ἀμπελοκάπηθα ξηρὰ ὠφέλιμα ὀλόρρι-
ζα· τὸ δὲ ξύλον ἐντερεώνιον· ἄφθαρτον δὲ, κοπρόμυον· ἐν ὕδα-
σι δὲ γίνεται τοῖς γόνιμοις· ὠθηνεῖ δὲ μάλιστα ἐν πεδίοις ἀργιλώδεσι·
πολυφόρον δὲ ὅσον καὶ γῆ· ἐπίμηκες· ὁ δὲ, εἰς ὕψος αἰρόμυον· μὴ
πᾶν ἐν ὑψηλοτέρῳ χώρῳ· ξίλα δυοῖν φαίνεται τὰ μέγιστα· ὅ, τε λευ-
κὸς, καὶ ὁ μέλας· καὶ ξίλον ἡ ἔλιξ· εἴδη δὲ ἑκάστου φύτων τοιαῦ-
τα· ὁ μὲν τῷ καρπῷ μόνῳ, ὁ δὲ καὶ τοῖς φύλλοις ὄζει· πάλιν
δὲ πάντων λευκοκάρπων μόνων, ὁ μὲν ἀβρὸν καὶ πυκνόν καὶ σωρευ-
κότα καρπὸν ἔχει καθάπερ εἰς σφαῖραν· οὗ δὴ καλόν τινα κορυμβίαν· οἷον δὲ ἀθήνησιν ἀχαρνικόν· ἀραιόμυον· ὁ δὲ, ἐ-
λάττω διακεχυμένος, ὥσπερ ἡ μέλας· ἔχει δὲ καὶ ὁ μέλας διά-
φορας· ἄλλου δὲ ὁμοίως φανερῶς· ἡ δὲ ἔλιξ ἐν μεγίσταις διαφο-
ραῖς· καὶ γὰρ τοῖς φύλλοις διαφέρει, τῇ τε μικρότητι καὶ τῷ γωνοειδεῖ, καὶ εὐθυμότερα εἶναι· τὰ δὲ τοῦ κισσοῦ πε-
ριφορέστερα καὶ ἀσθενῆ τῷ μήκει τῶν κλημάτων· καὶ ἔτι τῷ
ἀκάρπους εἶναι· διατείνουσι γὰρ τὴν ὁδὸν τῷ μὴ ἀπικνεῖσθαι τῇ
φύσει τοῦ ἕλικος, ἀλλὰ τῇ ἐκτὸς κισσοῦ τελέθειν· εἰ δὲ ὥσπερ
ἀπικνοῦνται καθάπερ τινὲς φασιν, ἕλικας ἂν εἶναι διαθέ-
σεως, οὐκ εἴδους ἡ διαφορά· καθάπερ καὶ φλ ἀπίου πρὸς τὴν
ἀχράδα· πολὺν τὸ μὲν φύλλον ἐν ταύτης, πολὺ διαφέρει πρὸς τὴν
κισσόν· ταύτην δὲ φύτον ἐν ὀλίγοις ὄζειν· ὥστε παλαιοῦμυον
μεταβάλλειν ὡς ἐπὶ φλαύκης καὶ τὸ κρότωνος· εἴδη δὲ ἐστὶ
τελείου τῆς ἕλικος· ὥσ μὲν τὸ προφανέστατα ἐν μέσοις λαβ-
ρίας· ἥτε λοιπὰ ἡ πρώδης, ἥτις ἐν τελείοις· ἑτέρα ἡ λευκή· ἐν
τρίτῃ, ἡ πρικίλη, ἣν δὴ καλόν τινα θρακίαν· ἑκάστη δὲ τούτων
δυκεῖ διαφέρειν· καὶ γὰρ τῆς χλοώδους, ἡ μὲν λεπτοτέρα ἡ μα-
κροφυλλοτέρα καὶ ἔτι ἀνθοφυλλοτέρα· ἥδιστον πάντα τὰ

τὰ χλοώδη· καὶ

τὴν χρόαν· καὶ φλοιὸν λεπτὸν, ἢ μὴ μεῖζον, ἢ δὲ λαπτὸν τὸ φύλλον, καὶ τὴν ποικιλίαν διαφέρουσα· ὡσαύτως δὲ καὶ μεγέθει καὶ τῇ χροιᾷ διαφέρουσιν· διαξεσάτη δὲ ἡ ποώδης· καὶ ἐστὶ πλεῖον προϊοῦσα· φανερὰν δὲ εἶναί φασι τὴν ἀπολιπούσαν μόνον τοῖς φύλλοις ὅτι μείζω καὶ πλατύτερα ἔχει, ἀλλὰ καὶ τοῖς βλαστοῖς· εὐθὺς γὰρ ὀρθοὺς ἔχει· καὶ οὐχ ὥσπερ καπακεκαυμένη καὶ διὰ τὸ λεπτότητα καὶ διὰ τὸ μῆκος· τὴν δὲ κισσώδη, καὶ βραχύτεροι καὶ παχύτεροι· ὁ καὶ κισσὸς ὅταν ἀρχὴν λάβῃ μετέωρος ἐστὶ καὶ ὀρθὸν τὸν βλαστόν· πολύριζος μὲν οὖν ἅπας κισσὸς καὶ συνεπόριζος· συνεστραμμένος· ταῖς ῥίζαις δὲ ξυλώδεσι καὶ παχείαις καὶ οὐκ ἀγαν βαθυρρίζοις· καὶ μάλιστα δὲ μέλας· καὶ τὸ λευκὸν ὑπέραχύτατος· λαχνιώτατος· διὸ καὶ χαλεπὸς παραφύεσθαι πᾶσι τοῖς δένδροις· ἀπόλυσι γὰρ πάντα καὶ ἀφαυαίνει, παραιρούμενον τὴν ξοφιώδη λαμπανὴν δὲ μάλιστα πάντων οὗτος καὶ ἀπολυμαίνεται· καὶ σύνεται αὐτὸ καθαπὲρ τὸ κισσοῦ δένδρον· ὡσαύτως ἐπὶ τὸ πλεῖον ἀεὶ πρὸς ἕτερον φιλεῖ καὶ ζητεῖ· καὶ ὥσπερ ἐπανελόκαλόν ἐστιν· ἔχει δὲ λῶθος καὶ τῆς φύσεώς τι ῥιοῦγον· καὶ γὰρ τῶν βλαστῶν ἀφίησιν ἀεὶ ῥίζας αὖ ἐκ μέσου τῶν φύλλων· αἷς ὥσπερ ἐνδύεται τοῖς δένδροις καὶ τοῖς τείχεσι· οἷον ὄφεσι πεποιημέναις ὑπὸ τῆς φύσεως· διὸ καὶ ὄβαιρόμενος τὴν ὑγρότητα καὶ ἕλκων ἀφαυαίνει· καὶ ἀνωκοπὴ κάτωθεν, δύναται διαμένειν καὶ ζῆν· ἔχει δὲ καὶ ἑτέραν διαφορὰν κατὰ τὸν καρπὸν ὁ μικρός· ὁ μὲν γὰρ, ἐπίγλυκύς ἐστιν· ὁ δὲ, σφόδρα πικρὸς καὶ πολλοῦ καὶ τοῦ μέλανος σημεῖον δέ τι τὸν μὲν ἐσθίουσιν οἱ ὄρνιθες· τὸν δὲ· τὸν μὲν οὖν περὶ τὸν κιττὸν, ὅτως ἔχει· νῦν δὲ σμίλαξ· ἔστι μὲν ἐπανελόκαρπον· ὁ δὲ καρπὸς ἀκανθώδης· καὶ ὥσπερ ὀρθὸν ἄνθος· τὸ δὲ φύλλον, κισσώδες μικρὸν ἀγώνιον, καὶ τὸ τοῦ μίσχου πρόσφυσιν νοτερόν· ἴδιον δέ τι τὸν τεῦδα μέσου τούτου ὥσπερ ἐάχνην ἔχει, καὶ τὰς σημείας διαλήψεις ἔκ τε τούτου ὥσπερ καὶ τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ περὶ αὐτὴν περιφερεῖς ἠγμένας ἀπὸ τῆς προσφύσεως τοῦ μίσχου τῷ

φύλλῳ· παρὰ δὲ τὸν καυλὸν τὸν ἄγριον τὰ παρὰ τὰς δι' ἀλεί-
ψεως τὰς φυλλικάς, ἐκ τῶν αὐτῶν μίσχων τοῖς φύλλοις παρα-
πέφυκεν ἴσχλος λεπτὸς καὶ ἑλικτός· ἄνθος δὲ λευκὸν μὴ εὐώδες μέλα-
νον· τὸν δὲ καρπὸν ἔχει προσεμφερῆ τῷ τοῦ χυώλου τῷ μικρῷ μᾶλλον
μᾶλισα τῇ καλλιμήλῳ καὶ φυλλῇ ἀγρίᾳ· καὶ τὰ κρέμασοι δοκεῖ
βότρυδι· κι πού τρόπον παρεμφύεσι δὲ ὡς πρὸς τὴν φυ-
λλώδα· ἀπὸ γὰρ φοὸς σημείου οἱ μίσχοι ὁρμῶσι· ὁ δὲ καρπὸς ἐρυ-
θρὸς ἔχων πυρῆνας, τὸ μὲν ἐπὶ πᾶν δύο· ἔνιοις μείζοσι δὲ τρεῖς,
ἐν δὲ τοῖς μικροῖς ἕνα· σκληρὸς δὲ πυρὸν οὐ μᾶλλον· καὶ τῷ χρώ-
ματι μέλασ ἔξωθεν, ἐνδὸν δὲ τὸ βοτρύων, ὅτι ἐκπλασίων τῶν
καυλῶν παραθεωρίζουσι· καὶ κατάκρον ὁμέτρως βότρυς τὸν καυ-
λόν, ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἐλάτης ἢ τῆς βάτου· τοῦτο δὲ ὅλον ὡς καὶ ἀ-
κρόκαρπον, καὶ πλατιόκαρπον· τὸ δὲ ὠνυμὴ προσαγορευ-
όμενον δένδρον, φύεται μὲν ἀλλοθί τε, καὶ τῆς Λέσβου ἐν τῷ ὄ-
ρει τῷ ὀρχυνίῳ ὀρθίῳ καλλιμήλῳ· ἔστι δὲ ἡλίκον ἐλάα· ἡ δὲ φύλ-
λον ἔχει ἐλαίας μεῖζον ἢ ἡ χαμαιδάφνη· καὶ μαλακὸν ὥσπερ ἡ
ἐλάα· ἡ δὲ βλάστησις ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς πρώτης τὸν προσδεῶνα· ἀπ
θεῖ δὲ τοῦ ἦρος· τὸ δὲ ἄνθος ὅμοιον τὴν χρόαν τῷ λευκῷ ἴῳ· ὀζῇ δὲ ἡδ-
νὸν ὥσπερ φόρμου· ὁ δὲ καρπὸς ἐμφερὴς τὴν μορφὴν μετὰ τοῦ
κελύφους τῷ τῆς σησάμης λοβῷ· ἔνδοθεν δὲ στερεὸν ὅλον μὲν
μᾶλλον καὶ τὸν τετρασοι χόαν· τοῦτο ἐσθιόμενον ἀπὸ τῆς προ
βάτων, ἀφικτικὸν τὸ φύμον καὶ ὁ καρπός· μὴ μάλισα τὰς
αἶγας, ἐὰν μὴ καθάρσεως τύχῃ· καθαιρεῖται δὲ αὐόχῳ· πρὸ μὲν
δὴν δένδρων μὴ θάμνων εἴρηται· ὧδε δὲ ἔξεσι πρὸ τῆς λοιπῆς
λεκτέον.

ΤΕΛΟΣ

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟ Δ.

ΑΙ μὲν οὖν διαφοραὶ τῶν ὁμογνώμων τὴν θεώρησιν πρότερον· ἅπαντα δ' ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις καὶ ὡσαύτως γίνεται, καὶ μᾶλλον αὐξάνεται· ἢ πρὸς τοῖς ἀγρίοις εἰσὶν ἕκαστοι οἰκεῖοι, καθάπερ ἔφημεν· τὰ μὲν γὰρ φιλεῖ φύεσθαι ἐφύδρους ἢ ἑλώδεις· οἷον αἴγειρος, λύγος, ἰτέα· ἢ ὅλως τὰ ὑγρὰ φύεται πάντα μᾶλλον φυόμενα· τὰ δὲ, τοὺς ὡσαύτως ἐπεῖς ἢ ὑπολίγος· τὰ δὲ μᾶλλον τοὺς παλισκίους· πεύκη μὲν γὰρ ἐν τοῖς προσηλίοις καὶ λίσῃ ἢ μείσῃ φύεται· ἐν δὲ τοῖς παλισκίοις ὅλως οὐ φύεται· ἐλάτη δ' ἀνάπαλιν· ἐν παλισκίοις καὶ ἴσῃ· τοῖς δ' ὑπηλίοις οὐχ ὁμοίως· ἐναέρια δὲ καὶ ἀχρὰν πρὸς τὴν κρασιν καὶ λεπτόφυλλα, πρὸς δὲ τὸ πυκνὸν κοῖλος ἢ ἄπυος, εἰς ὃν οὐδέποτε ὅλως ἥλιον ἐμβάλλειν φασίν· ἐν τούτῳ δὲ πολὺ διαφέρουσιν αἱ ἐλάται καὶ τῷ μήκει καὶ τῷ πάχει· οὐμὴν ὁμοίως γε πυκναί, οὐδ' ὡραῖαι· ἀλλ' ἧκιστα καθάπερ αἱ πεῦκαι, αἱ ἐν τοῖς παλισκίοις· διὸ καὶ πρὸς τὴν λυτελῆ τῶν ἔργων, οἷον θυρώματα καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον, οὐχ ὡσαύτως τοῦτοις· ἀλλὰ πρὸς τὰς ναυπηγίας μᾶλλον καὶ τὰς οἰκοδομίας· καὶ ἡ δρυὶ καλλίστη καὶ ταρεῖα καὶ ἀκίρατος αἱ ἐκ τούτων· ἔτι δὲ ἴσοι τῷ μήκει διαφέροντες· ἀλλ' οὐχ ὁμοίως ἰσχυροί, οἷς ἐκ τῶν προσηλίων· ἀλλὰ τῇ βραχύτητι πυκνότεροι τὰ ἐκείνων καὶ ἰσχυρότεροι εἶναι δοκοῦσι· χαίρει δὲ σφόδρα καὶ ἡμίλητος παλισκίοις, καὶ ἡ πεύκη, καὶ θρανὺ πᾶλος· περὶ δὲ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων καὶ τοὺς ψυχροὺς τόπους, θέα μὲν φύεται εἰς ὕψος· ἐλά

τὴν δὲ ἀρκευθος φύεται μὴν ὀκ εἰς ὕψος ὑ καθάπερ ἡ πρὸς τὴν ἄκραν κυλήνιον· φύεται δὲ καὶ ἐν κύλασι τοῦ τ' ἄκρων καὶ χειμαρρίων πόρων· ταύτας μὲν οὖν τις θείη φιλόξυλος· τὸ δ' ἄλλο πᾶν πᾶσι μᾶλλον χαίρει φιλοπροσηλίοις· ὑμὰλλα δὲ καὶ φύτρον συμβαίνει κτᾶσθαι χώραν οἰκείαν ἑκάστῳ τ' δένδρων· ἐν κρήτῃ μὲν οὖν φασιν ἐν τ' ἰδαίοις ὄρεσι καὶ ἐν τ' λευκοῖς καὶ λαγμώοις, ὧν τ' ἄκρων ὥσπερ οὐδέποτε ἐπιλείπει χιών, καὶ ἔστιν ὅπου ἐπὶ· πολείσθαι δ' αὐτὴν ὑπὸ ὕλης ὅλως ἐν τῇ νήσῳ ἢ ἐν τ' ὄρεσιν· ἔστι δ' ὡς πρὸς τὰ πρὸς ἑῴαν καὶ τ' ἀχαϊκὸν καὶ τ' ἡμῶν, τὰ μὲν ὀρθιά· τὰ δ' ἐπιδυτικὰ μᾶλλον· ἀναλογία δ' ἢ ἐν αὐτ' τοῖς ὄρεσι, τὰ μὲν ἐν τ' ὑπερκάτω, τὰ δ' ἐπειλάσκοφυ· ὥστε καὶ καμίνων γίνεσθαι καὶ ὑθενῶν· παντάχου δὲ πάσης τ' ὕλης πρὸ βορραῖα τὰ ξύλα πυκνότερα καὶ καλλίω φέρει, καὶ ἀπλῶς καλλίω· καὶ ὅλως δὲ πλείω ἐν τ' πρὸς βορείοις φύσει· αὐξάνει δὲ καὶ διδόασι τὰ πυκνὰ μᾶλλον εἰς μῆκος· διὸ καὶ ὀρθίαν καὶ ὀρθοφυῆ φησὶν εἶναι· καὶ κωπεῶνες ἐκ τούτων κάλλιστοι· μᾶλλον δὲ εἰς βάθος καὶ πάχος· διὸ σκολιώτερα καὶ ὀζωδέστερα τὸ ὅλον στερεώτερα καὶ πυκνότερα φύσει· χειρὸν δὲ πάσι αὐτὰς ἔχει διαφορὰς τὰ τοῖς, ἐν τ' πελισκίοις, καὶ ἐν τ' δυσηλίοις, καὶ ἐν τοῖς δυσπνόοις· ὀζωδέστερα γὰρ καὶ βραχύτερα καὶ ἧττον δύσκατὰ ἐν τοῖς δυσηλίοις ἢ τοῖς προσηνέμοις· ὅτι δὲ ἕκαστον ζητεῖ καὶ χώραν οἰκείαν καὶ κρᾶσιν ἀέρος, φανερὸν, τῷ τὰ μὲν, φέρειν ἐνίοτε τόπους, τὰ δὲ μὴ φέρειν, μήτε αὐτὰ γινόμενα μήτε φυτευόμενα ἐφάδιος· ἐὰν δὲ καὶ ἀμπελάσθαι μὴ καρποφορεῖν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ φοίνικος ἐλέχθη, καὶ τῆς αἰγυπτίας συκαμίνου· καὶ ἄλλως· εἰσὶ γὰρ πλείω· καὶ ἐν πλείοσι χώραις· τὰ μὲν, ὅλως φυλλοβόλα, ἀναυξῆ δὲ καὶ ἄκαρπα καὶ καὶ ὅλον φαῦλα· περὶ ὧν ἴσως λεκτέον ἐφ' ὅσον ἔχομεν ἴσον· ἐναίγειρος γὰρ ὅδε ἐνίοις δένδρα πλείω, ἡ, τε συκάμινος, καὶ ἡ πτελέα καλουμένη, καὶ ἡ βάλανος· καὶ ἡ ἄκανθος, καὶ ἐτέρα πλατύφυλλος· ἔστι δὲ ἡ μὲν συκάμινος παραπλησία πως τῇ ἐν παύθα συκαμίνῳ· καὶ γὰρ τὸ φύλλον ἔχει καὶ τὸ μέγεθος, καὶ τῷ ὅλῳ πρόσοψιν· τὸν

σοφίν· τὸν δὲ καρπὸν ἰδίως φέρῃ παρὰ τὰ ἄλλα, καθάπερ ἐλέχθη καὶ ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς· οὐ γὰρ ἀπὸ τῶν βλαστῶν, οὐδ' ἀπὸ τῶν ἀκρεμόνων, ἀλλ' ἐκ τοῦ στελέχους· μέγεθος μὲν, ἡλίκον σῦκον, ἢ τῇ ὄψει ἢ παραπλήσιον. ἔχει χυλὸν δὲ καὶ τῇ γλυκύτητι τοῖς ὀλύνθοις· πολὺ γλυκύτερος πολύ, ἢ κεχαμίδας ὅλως ἂν ἔχοντα· πολὺ θᾶττον δὲ πολύνει, ἢ σύκῃ ἀδρῷ, ἂν μὴ ὠμὰ νιφῇ· αἱ γὰρ ὄνυχας σιδηρᾶς, ἐωμὰ ἴζουσιν· ἀδρᾶν ὠμὰ νιφῇ, τὰ παρταῖα πέπτει τῶν φύτων δαφαιρεθέντων, πάλιν ἄλλα φύει, ἢ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τοῦ τόπου μηδὲν παραλλάσσοντα· ἡ τοῦθοί μὲν, ξὶς, οἱ δὲ φλεονάκις φασὶ γίνεσθαι· πολύοπον δὲ τὸ δένδρον σφόδρα ἐστί· καὶ τὸ ξύλον αὐτῆς, εἰς πολλὰ χρήσιμον· ἰδίαν δὲ ἔχειν δοκεῖ παρὰ τὰ ἄλλα· μηθὲν γὰρ σήπεται ὑπὸ ὕδατος χλωρόν· αὐαίνεται δὲ εἰς βυθόν· εἰς βάθυνον δὲ ἐμβάλλουσι καὶ εἰς τοὺς λίμνας ὑφ' ὕδατι, καὶ ταριχεύουσι· βρεχόμενον δὲν τῷ ὕδατι, ξηραίνεται· καὶ ὅταν τελέως ξηρὸν γένηται, τότε ἀναφέρεται καὶ ἐπινεῖ· καὶ δοκεῖ καλῶς τότε τε ταριχεῖσθαι· εἶναι γὰρ κοῦφον καὶ μανόν· ἡ μὲν οὖν συκάμινος ἔχει παύτας τὰς ἰδιότητας· ἔοικε δὲ παραπλησίαν τις ἡ φύσις εἶναι τῇ φλεγκρήτῃ καλουμένῃ κυπρίας συκῇ· ἡ γὰρ ἐκείνη φέρει τὸν καρπὸν ἐκ τοῦ στελέχους, καὶ ἐκ παχυτάτων ἀκρεμόνων· πλὴν ὅτι βλαστόν τινα ἀφίησι μικρὸν ἄφυλλον ὥσπερ ῥιζίον· πρόσω δὲ ὁκρῇ· τὸ δὲ στέλεχος μέγα καὶ παρόμοιον τῇ λεύκῃ· φύλλον δὲ τῇ πτελέᾳ· πεπαίνει δὲ τέτταρας μῆνας· ὁσαύτως δὲ καὶ βλαστάνει· δένδρον δὲ τοῦτο παραπλήσιον μηθενὶ ἔοικεν ἢ ἐκρυέντος τοῦ ὀπωροῦ· ἥδεται γλυκύτητι, προσεμφερὴς τῷ σύκῳ· ἐσθίεται δὲ ὑπὸ ἀνθρώπων μέγεθος ἡλίκον κοκκύμηλον· ταύτῃ δὲ ἄξια πλησίον ἢ οἱ ὠνες καλοῦσιν ἐκστελέχους· καὶ αὐτὴ φέρει τὸν καρπὸν ἀπὸ τῶν ἀκρεμόνων ὡς πρόσθεν μὲν ὀλίγον· ὁ δὲ καρπὸς ἔμβοσθος· οὐ καλῶς δὲ τινες αὐτὴν σῦκον, ἀνημερωτικόν· ἔστι γὰρ ὅλως περὶ αὐτὸν, αὐτὰ περὶ συρίαν· ἢ ἐν ἰωνίᾳ δὲ, περὶ κνίδον καὶ ξόδον· ἀείφυλλος δὲ, ἢ αὖθ' λου

κὸν ἔχον· μὴ ἔτι βαρύτατον· μὴ μετιωρίζον ἢ σφόδρα, ἢ ὅλως
ἐκ τῶν κάτω παραβλαστητικόν· ἄνωθεν δὲ ὑπερηρανόμενον·
ἔχει δὲ ἅμα μὴ τὸν ἐνιαυτὸν ἢ τὸν νέον καρπόν· ἀφαιρεῖται δὲ
ρᾳ μετὰ κώνων· ὁ ἕτερος δὲ θύοις φανερὸς κυδμῷ· κύφ γὰρ ὥσπερ
βότρυς ὁμοιόμενον· εἶπον ξηθεὶς αὖθις περὶ ἀρκτούρου ἢ ἰσημε
ρίαν· ἀπὸ γοῦν τούτου δὴ διαμένει τὸν χειμῶνα μέχρι κυνὸς· ἢ μᾶλ-
λον τῆς ὁμοιότητος, ὅτι τελεχόκαρπα μὴ ταῦτα διαφοραὶ δεῖ εἰρημέ-
ναι πρὸς τὸ συκάμινον· ᾧ αὐτῷ πῶς δ' ἐστὶν ἕτερον, περσέα καὶ
λούμενον· τῇ μὲν προσόψει μέγα ἢ καλόν· ᾧ ἀσθενέστερον ἢ μᾶλλι-
σα τῇ ἀφῇ, μὴ φύλλ᾽, ἢ αὐθεσι· ἢ ἀκρέμοσι, ἢ τῷ ὅλῳ χάμαι
πι· τὸ δὲ μῆλον, ἀείφυλλον· τὸ δὲ φυλλοβόλον· κρῆνη δὲ φέρει πολύν·
ἢ πᾶσαν ὥραν ὡς παύεται· ὡς εἰ καταλαμβάνει ἢ ὀνέος ἀεὶ τὸ ἔν[.]
πέπειρα δὲ ὑπὸ τὰς ἐτησίας· τὸ δὲ ἄλλον ὡμότερον ἀφαιρεῖσι καὶ
τιθέασι· ὅστις δὲ μέγεθος ἡλίκον ἄν τις· τῷ χάματι δὲ πρόμα
κρος· ἀμυγδαλώδης· χῶμα δὲ αὐτοῦ πᾶν δεῖ· ἔχει δὲ ἐντὸς κά
ρυον ὥσπερ τὸ κοκκύμηλον· πολὺ ἔλαττον πολὺ καὶ μαλα-
κώτερον· τὸ δὲ σάρκα γλυκεῖαν σφόδρα καὶ ἡδεῖαν καὶ οὐ πε
πον· οὐδὲν γὰρ ἔχολεῖ, πολὺ προσιενεγκαμένων· δύεται δὲ τὸ δένδ
δρον καὶ μήκη καὶ πάχει καὶ πλήθει πολύ· ἔχει δὲ καὶ ξύλον ἰσχυ
ρὸν καὶ καλόν· τῇ ὄψει μέλαν, ὥστε περόλωτόν· ἐξοῦ μὴ τὰ ἀστέλ
ματα, ἢ τὰ κλιμίδια· ἢ πρανώτατα, ἢ τὰ αὐξάμενα τὰ πριό
ουσιν· ἢ βάλανος ἔχει μὲν τὸ προσηγορίαν ἀπὸ τοῦ κάρυ· φύλ[λ]
δὲ ὑπὸ τῆς ᾧ λα πλήσιον, τῷ φύλλῳ μυρρίνης· πλὴν πρόμηκες ὀξύ·
ὅστις δὲ τὸ δένδρον ἀπαθὲς μὲν ἢ ὑμένθαι· ὅτι ἀφυὲς δὲ, ἀλ
λὰ παρεσχαμμένον· τὸ καρποῦ δὲ τοῖς κελύφεσι χῶν τοιοῖ
μυρεψοὶ, κόπτοντες· ὑῶδες γὰρ ἔχει· τὸν δὲ καρπὸν αὐτοῦ ἀχεῖ
ον· ὅστις ἢ καὶ τῷ μεγέθει ἢ τῇ ὄψει παραπλήσιον τῷ φύλλῳ καὶ παπα
ειος· ξύλον ἢ ἰσχυρόν· καὶ εἰς ἄλλα τι χήσιμον, ἢ εἰς ναυπη
γίας· τὸ δὲ καλούμενον λευκιόφορον, ἔστιν ὅμοιον τῷ φοίνι-
κι· τῷ ὁμοιότητι τὸ στέλεχος ἔχει μὴ τὰ φύλλα· διαφέρει δὲ, ὅτι ὁ
μὴ φοίνιξ

μὴ φοίνιξ μονοφυὲς ἢ ἀπλόκλωστος, τοῦτο δὲ προσαυξηθὲν φέρε
ται εἰς γόνυ ἄκρον· εἶτα πάλιν ἑκάτερον τούτων ὁμοίως· ἔτι δὲ
τὰς ξάβδους βραχείας ἔχει ὁ πλάσ. χωνὶ ἢ τῷ φλοιῷ κα-
θάπερ τῷ φοίνικι πρὸς τὰ πλέγματα. κέρνον δὲ ἴδιον ἔχει πο
λὺ διαφέρον ἢ μεγέθει ἢ χρώματι εἰς κυλῷ. μέγεθος μὴν ἔχει
χεῖρα πολὺ χειροπληθές· προμύλον δὲ καὶ οὐ προμήκη. χρῶμα δὲ ὠχρὸν
ξανθὸν. χυλὸν δὲ γλυκὺν καὶ ὠφέλιμον· ἀκαθάρτου δὲ ὥσπερ ὁ φοί-
νιξ, ἀλλὰ κεχωρισμένον καθάπερ. πυρῆνα δὲ μέγαν καὶ σφό-
δρα σκληρόν· ὃν ἔνιοι προκόπτουσι τορνοῦντες εἰς τοὺς στρόμα
τεῖς τῆς διαπρικίλης· διαφέρει δὲ πολὺ τὸ ξύλον τοῦ φοίνικος· τὸ
μὲν γὰρ μανὸν καὶ ἰνῶδες καὶ χαῦνον· τὸ δὲ πυκνὸν καὶ βαρύ· καὶ σαρ
κώδης· καὶ διὰ μιθέν, ὅλον σφόδρα καὶ σκληρόν ὄντα· καὶ οἴγε δὴ
πέρσαι πάμπυ ἐτίμων αὐτόν· καὶ ἐκ τούτου τὰ κλινῶν ἐπιόν-
τα τοὺς πόδας ἰδέα, καλεῖται μὲν, διὰ τὸ ἀκανθῶδες ὅλον
τὸ δένδρον εἶναι, πολλῶν τῶν στελέχους· καὶ γὰρ ὧν τῶν βλαστῶν καὶ
ἐπὶ τῶν φύλλων ἔχει, μεγέθει δὲ μέτρα· καὶ γὰρ δώδεκά πηχυς
ἐξ αὐτῶν ἐρέφει μος ὕλη τίμνεται· διπλοῦν δὲ τὸ χρῶμα αὐτῆς· ἡ
μὲν γὰρ ὄψις λευκή· ἡ δὲ, μέλαινα· καὶ ἡ μὲν, ἀσθενής τι καὶ ὠσή-
ποτος· ἡ δὲ μέλαινα· ἰσχυροτέρα τε καὶ ἀσήπτος· διὸ καὶ ἐν ταῖς ναυ
πηγίαις χρῶνται πρὸς τὰ ἐγκοίλια αὐτῆς· τὸ δένδρον ἢ οὐκ ἄγαν
ὀρθοφυές· ὁ δὲ κάρπος ἔλλοβος, καθάπερ τὸ χαροπῶν· ᾧ χρῶνται οἱ ἐς
χάτοι πρὸς τὰ δέρματα αὐτὶ κικίδος· τὸ δ' ἄνθος εἰς τὴν ὄψιν, κα
λόν, ὥστε καὶ στεφάνους ποιεῖν ἐξ αὐτοῦ· καὶ φαρμακῶδες· διὸ καὶ
συμπίπτουσιν οἱ ἀχθοί· γίνεται δὲ ἐκ τούτου καὶ τὸ κόμμι· καὶ ξέει καὶ πολ
γέουσι· καὶ αὐτόματον ἄνω χέουσιν, ὅταν ἢ καύσωσι, μετὰ ξίφους
ἔτους ὠθὺς ἀναβεβλάστηκε· πολὺ δὲ τὸ δένδρον ὄντος καὶ δρυμοὶ μέ
γιστοι περὶ τὸν Θηβαϊκὸν νόμον· οὗπερ καὶ δρῦς, καὶ ἡ πρόσια πολυ-
πλή, καὶ ἡ ἐλαία· καὶ γὰρ ἡ ἐλαία περὶ τοῦτον τὸν τόπον ὄντος
πλείστη· τὸν μὲν μὴ ἀκάρδαμον μὴν, πλείω δὲ ἢ ξ ἑκατόσια σάδια ἀπὸ
χεννα μακεδαίοις δύσασιν· εἰσὶ γὰρ κρῆναι πολλαί· τὸ δ' ἔλαιον οὐ-

δὲν χεῖρον τὸ ἐνθάδε· πολλῷ καὶ κωδέστερον, διὰ τὸ ἀσθενίως τῆς
ἁλσὶ χᾶσθαι τῇ φύσει· τὸ δὲ ξύλον τὸ δένδρου καὶ σκληρὸν καὶ
παραπλήσιον τεμνόμενον τῷ χόανι τῷ λωτίνῳ. ἄλλο δέ τι δέν
δρον ἡ κοκκυμηλέα· μέγα μὲν τῷ μεγέθει· ὅμοιον δὲ τὴν φύσιν
τοῖς μηδείοις καὶ τὸ μέγεθος παραπλήσιον· πολὺ ἔχον τὸν
ῥῆμα τροχύλον· ἄρχεται δὲ ἀνθεῖν μηνὸς τυανεψιῶνος· τὸν δὲ
καρπὸν φέρει περὶ ἡλίου τροπὰς χειμερινάς· φύλλον δέ ἐστιν οἱ δὲ
περὶ τὴν θηβαΐδα καὶ οἰκοῦντες, διὰ τὴν ἀφθονίαν τοῦ δέν-
δρου ξηραίνουσι τὸν καρπόν· καὶ τὸν τυρὸν ἀξαιροῦντες, κό
πτουσι καὶ πριοῦσι, παλάθας· οἴδημα δὲ ἴδιόν τι φύεται περὶ
μέμφιν· ὃ καὶ φύλλα καὶ βλαστοὺς καὶ τὸν ὅλον μορφὸν ἔχει
οὐδὲν ἴδιον, ἀλλ' εἰς τὸ συμβαῖνον περὶ αὐτὸ πάθος· ἡ μὲν δὴ πρό
σοψις ἀκανθώδης ὅτι μὲν οὖν· ἡ τὸ φύλλον ἔξ ὁμοίων πεῖς πε
ίσιν· ὅταν δέ τις ἀφῇ τὸ κλωρίων, ὥστε ἀφαιρεθῆναι τὰ
φύλλα συμβαίνειν φασίν· εἶτα μετά τινα χρόνον ἀναβιώσκε
σθαι πάλιν ἡ θάλλειν· ἡ τὰ μὲν ἴδια τῆς χώρας, ὡσανεὶ δένδρα,
τις ἡ θάμνος εἶναι· τὰ δὲ ἐπιφανέστερα ταῦτ' εἶναι· περὶ δὲ τὸ ἐν τῷ
ποταμῷ ἡ ῥῖς ἕλεσιν ὕστερον ἐρᾶν, ὅταν περὶ τὸν αἰγυπτον
ἐνύδρων· ἀφανῆ δὲ ἐν τῇ χώρᾳ τὰ δένδρα τὰ τοιαῦτα μεγάλα
ἡ ῥῖς μήκεσι ἡ τοῖς πάχεσιν· ἐν τοῦν μέμφιδι τηλικοῦτον δέν
δρον εἶναι λέγεται τὸ πάχος, ὃ ξεῖς ἄνδρες ἀδύνανται περιλαμ
βάνειν· ὅτι δὲ μηθὲν τὸ ξύλον καλόν· πυκνόν τε δὲ σφόδρα ἡ
τῷ χώματι λωτοφαγὲς· ἐμπίπτει δὲ ὁ λωτὸς πολεῖσος ἡ καίτισος, ἡ
ὁ πολίτρος· ἡ ἔν τισι μέρεσι, τῇ τυ ἀσαμωνικῇ, καὶ παρ' ἄμμω
νι καὶ αἰγυπτίοις, ὀφοίνικι· ἐν δὲ τῇ κυρηναίᾳ κυπάριττος, ἐλαίαι τε
κάλλιστοι, καὶ ἔλαιον πολεῖσον· ἰδιώτατον δὲ πάντων τὸ σίλφιον·
ἐπεὶ καὶ κόπρον πολλῷ ἡ χώρα φέρει καὶ εὔοσμον· ἔστι δὲ τοῦ
λωτοῦ, τὸ μὲν ἴδιον γένος ὑμένεσθαι, ἡλίκον ἄστιθ· ἢ μικρῷ
ἔλαττον· φύλλον δὲ, ἐν τομαῖς ἔχον καὶ πρινώδες· τὸ μὲν
ξύλον, μέλαν· χρόνῃ δὲ αὐτοῦ πολεῖω διαφορὰς ἔχον περὶ ῥῖς καρ

ποῖς

τρῖς. ὁ δὲ καρπὸς ἡλίκος κύαμος πεπαίνεται ὥσπερ οἱ βότρυες, μεταβάλλων τὸν χροιάν. φύεται δὲ καθάπερ τὰ μύρτα παρὰ λίμνας. ὠμὸς δὲ στρυφνός ἐστιν. ἑψηθεὶς δὲ ἐν τοῖς λωτοφάγοις καλουμένοις γλυκύς. ἡδύς. καὶ ἀστυνικός. καὶ ἔτι πρὸς τὴν κοιλίαν ἀστραθής. ἡδίων δὲ ὁ βύρσινος. ὅστις καὶ τοιοῦτον χυμός. ποιοῦσι δὲ καὶ οἶνον ἐξ αὐτοῦ. πολὺ δὲ τὸ δένδρον καὶ πολύκαρπον. τὸ δὲν Ὀφέλλουσι τὸ πεδὸν ἡνίκα ἐβάδιζεν εἰς καρχηδόνα καὶ τούτῳ φασὶ τριετεῖς ἡμέρας ἀπολιπόντων τῶν ἐστιτηδείων χρῆσθαι. ὅστις μὲν οὖν ἐν τῇ μήσῳ τῇ λωτοφαγίᾳ φάρισθ καλουμένῃ, πολύς. αὐτὴ δὲ ἀπέχει μικρὸν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν μόνον, ἀλλὰ πολὺ πλείων ἐν τῇ ἠπείρῳ. πλεῖστον γὰρ ὅλως ἐν τῇ λιβύῃ καθάπερ εἴρηται, τοῦτο, καὶ ὁ παλίουρός ἐστιν. ἐν γὰρ τούτοις εἰσὶ τοῖς τόποις ἐν οἷς φέρει δὲ οὗτος ὁ λωτὸς τοῦ παρὰ τοῖς λωτοφάγοις. ὁ δὲ παλίουρος θαμνώδέστερος τοῦ λωτοῦ. φύλλον δὲ παρόμοιον ἔχει τῆς ἐλαίας θαμνὸν δὲ καρπὸν ἀφορον. οὐ γὰρ βλαστύει, ἀλλὰ στρογγύλον καὶ ἐρυθρόν. μέγεθος δὲ ἡλίκον τὰς κέδρους ἢ μικρῷ μείζον. πυρῆνα ἔχει ὑσμινιαθόμυον καθάπερ τοῖς ξοάνοις. ἡδὺν δὲ τὸν καρπόν. καὶ ἐκθλίβουσιν οἶνον ἐνίοις, καὶ οὐ τὸν ἡδὺν γίνεσθαί φασι, καὶ τὸν οἶνον ἡδὺν ποιεῖν. ἔνιοι δὲ τὸ τοῦ λωτοῦ δένδρου θαμνώδες εἶναι καὶ πολύκλαδον. ᾧ στελέχει δὲ ὑσμινιαχές. τὸν δὲ καρπὸν μετὰ τὸ κάρυον ἔχειν. τὰ δὲ ἐκτὸς οὐσιαχῶδες. ἀλλὰ δέρματος δέστερον. ἐσθιόμυον δὲ, ὀχρὸν τὸ χυμόν, ὡς ὄξος μὲν καὶ τὸν οἶνον ὃν ἐξ αὐτοῦ τριοῦσιν οὐδὲ μένειν. ἀλλ' ἢ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας. εἶτ' ὀξύνει. ἡδὺν μὲν οὖν τὸ ξύλον καρτὸν ἐν τοῖς λωτοφάγοις. ξύλον δὲ κάλλιστον τοῦ ἐν κυρηναίᾳ. θερμοτέραν δὲ εἶναι τὴν χώραν τῶν λωτοφάγων. τοῦ ξύλου τὴν ἰξάλαν εἶναι μελανωτέραν μὲν πολύ. πυκνὸν ἔλαττον καὶ εἰς ἐλάττω χρησίμων. εἰσὶ γὰρ τὰ ἐγχειρίδια καὶ τὰ ἐσκομμάτα χρῶνται. τῷ ξύλῳ δὲ εἴστι χρῆσθαι καὶ εἰς ἄλλα πολλά. ἐν δὲ

τὴν μὴ ὑομβρίαν φιλλίβυκας· αἰγάστι πλείω φύεσθαι, καὶ φοίνικας μεσόλευκους καὶ καλούς· ὑμὴν ἀλλοπρόσοπον μὲν φοίνικα ξάνθην εἶναι καὶ ἔφυδρον τὸν τόπον· δεῖ δὲ συμπλῶσι βαθεῖ σφόδρα· ἔστι δὲ ἐνθάδε ἀλιπέδιλα πλησίον ὄντων ἀλλήλοις· ὅπου τὰ ἄλλα φύεται, καὶ ξηρὸν καὶ ἄνυδρον· ἐνίοις δὲ καὶ τὰ φρέατα εἶναι ἑκατὸν ὀργυιῶν, ὥστε ὑποζυγίοις ἀπὸ ξοχμαλίας ἀνιμᾶν· διὸ καὶ θαυμαστόν, πῶς ποτὲ ὠρύχθη τηλικαῦτα βάθη· τὸ δὲ ὕδωρ τῶν ὑδάτων τῶν ὑπὸ τοὺς φοίνικας· ἢ ἐν ἀμμώνος εἶναι, διαφορὰν δὲ ἔχον τῶν ἐρημμύλων· φύεσθαι δὲ ἐν τῇ μὴ ὑομβρίᾳ τὸ θαίμνον πολύ· καὶ ἄλλα ἴδιά τινα καὶ πλείω γίνεσθαι ἐν ταύτῃ· καὶ πτῶκα· καὶ δορκάδα· καὶ στρουθόν· καὶ ἕτερα τῶν θηρίων· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἄδηλον, εἰ ἐκ πόλεως τινὸς ἀφιέμενα· διὰ γὰρ τὸ τάχος δύνασθαι καὶ ταχὺ παραγίνεσθαι· ἄλλως τε καὶ δι' ἡμερῶν τινῶν πόνους, καθάπερ καὶ τὰ ἥμιονα παρὰ ξίτλων ἢ τετράστιν τρέφεται ταῦτα· τὰ δὲ τῶν ζώων οἷον ὀφέων, σαυρῶν· καὶ τῶν τοιούτων, φανερὸν ὅτι ἀπὸ τανῦν· τοὺς δὲ λίβυκας λέγειν ὅτι τὸν ὄνον ἐνθάδε ταῦτα· ὡς καὶ παρ' ἡμῖν γίνεται πολύπους τις μέλας· συμπεριόμμυον εἰς ἑαυτό· τοῦτον δὲ πολλὰ σπέρεσθαι σφόδρα· ὑγρὸν τὴν φύσιν εἶναι· δρόσον δὲ ἀεὶ ἐν τῇ μὴ ὑομβρίᾳ πολλήν· ὥστε δῆλον ὅτι τὸν μὲν φοίνικα οὐκέτι αἴρουσι φύεσθαι ἐν ἀνύδροις· τόν τε ἐκ φλοιοῦ ἀνιὸν ἐκτρέφει, μὴ πρὸς τούτοις ἢ δρόσος· ἱκανὴ γὰρ ὥστε τὰ μεγέθη καὶ τὴν φύσιν αὐτῶν ἔχειν ἃ ἂν ὄντα ἐκ τοιούτων σπερμάτων ἦν· ἡ δὲ νυμφαία μὲν πολλὴ ἐν τοῖς ὑγροῖς πανταχοῦ· περὶ δὲ τὸ σιλφίον λευκὸν ὕστερον· ποῖόν τι τὴν φύσιν· ἐν δὲ τῇ ἀσίᾳ ἄλλοις ἄλλα συμφέρει· τὰ μὲν φορβάσιμα καὶ χώραν, τὰ δὲ φύσιν· οἷον κισσὸν μὴ ἐλάττην ἔφασιν εἶναι ἐν τοῖς ἄνω τοῦ Ταύρου· ἀπὸ θαλάττης πέμπτῃ ἡμερῶν· αἰγαγρὸν ἐνδοῖς φανῆναι, ἐν τῷ ὄρει τῷ μεγάλῳ καλουμένῳ· ὅθεν δὴ καὶ τὸ δύνασθαι εἶναι μυθολογοῦσι· διὸ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐξ Ἰνδῶν ποτὲ ἀπιὼν ἐπεφανωμένας εἶπε μὴ εἶναι καὶ αὐτὸς κυνηγετικός· τῶν δὲ ἄλλων

ἐμπύρων

ἐν μηδίᾳ μόνον· περικλίνει γὰρ αὐτὴν δοκεῖ ἡ σωκάπη ὡς
τῷ πρώτῳ καίτοί γε διεφιλοτιμήθη Ἀρτεμίδωρος ἐν τοῖς ἐξηκοστοῖς
σοις ῥῖσ περὶ Βαβυλῶνα φυτῶν πολλάκις ἡ πραγματεύομε
νος· αὐξάνει ἐπὶ πλέον· ὃ δὲ ἐδύνατο ζῆν ὡσπερ ταῦμα τὸ ἐκφυ
ὲλλάδος· ἴσως μὲν οὖν δέχεται ἡ χώρα διὰ πλῆθος ἀέρος κρᾶσ· ἀ
ναγκαίως δὲ δέχεται πύξον καὶ φιλύραν· ἡ δὲ περὶ ταῦτα πρου
σιν οἱ ἐν τοῖς ἐξηκοστοῖς· ἕτερα δὲ διαφορᾷ ἡ δένδρα ἡ ὑλή-
ματα· ἡ ἔοικ' ὅλως ὁ τόπος ὁ πρὸς ἀνατολὰς, καὶ μεσημβρίαν,
ὡς περ καὶ ζῶα· ἡ φυτὰ φορᾷ ἴδια ἐξαίρετα αὐτοῦ· οἷον ἤτι μή
δια χώρα ἡ περσὶς, αὐτὸ τι ἔχει πλέον, ἡ τὸ μῆλον τὸ μηδικὸν καὶ τὸ
πύξινον καὶ λεπτόν· ἔχει δὲ τὸ δένδρον τοῦτο φύλλα ὅμοια ἐλαίᾳ
ἴσον τῷ τῆς ἀνδράχνης· ἀκανθώδη δὲ, οἷα καὶ ἡ ὀξυάκανθος.
λείους δὲ ἡ ὀξυφόρους ἡ ἰσχυρούς· τὸ δὲ μῆλον ὀκταέδρῳ ὅμοιον, ὥσ
μον δὲ πεύκου, ἐν τῷ φύλλῳ τοῦ δένδρου· καὶ εἰς ἰμάτια τιθῆ τὸ
μῆλον, ἀκόπους διατηρεῖ· χρήσιμον δὲ, ἐπειδὰν τύχῃ πεπωκώς τις
φάρμακον, ἡ πρὸς σόμαχος ὠφέλιμον· ἐὰν δέ τις ἐφήσας ἐν τῷ ζω-
μῷ ἢ ἐναύσῳ τινί, τὸ ἔσωθεν δὲ μῆλον ἐκπιέσῃ εἰς τὸ στόμα καὶ κατα
χοφήσῃ, πρίεται τὸ ὀδόντα ἡδέως· ἀπείρηται δὲ τοῖς πρασιεῖσ ἐξαι
ρεθὲν τὸ σπέρμα ἡ εἰργασμένους ἐπιμελῶς· εἶτα ἀερδόμενα διά τε
τὰ ἄρτης ἢ πέμπτης ἡμέρας· ὅταν δὲ ἀδρόν κτίσῃ φυτὸν ἡ πόλιν
ὀπὲ ἀρ εἰς χωρίον μαλακὸν καὶ ἔφυδρον καὶ οὐλίαν λεπτόν· φιλεῖ
δὲ ριαῦται· φέρει δὲ τὰ μῆλα πᾶσαν ὥραν· τὰ μὲν, ἀφήρη· τὰ δὲ
ἀνθεῖ· τὰ δὲ, ἐκπέπεπ· τὰ δὲ αὐθωδόσα ὡς περ εἴπαμεν ἔχει καθάπερ
ἡ λακκάτην ἐκ μέσου τινὰ ἐξέχουσαν, ταῦτα δὲ ὀστέζηνι μακρὸν ὅσα δὲ μὴ,
ἄτονα· αἱρεῖ δὲ ἡ εἰς ὄρυγμα διατεῖναι μέγα· καθάπερ οἱ φοίνικες
τὰρ μὲν ὡς περ εἴρηται περὶ τὰ περσίδα καὶ τὰ μηδίαν δεῖται· ἡ δὲ ἰνδὴ
κὴ χώρα πλὴν τι καλαμήνην ἔχει συκλῶ· ἡ καθήκουσιν ἐκ τῶν κλά-
δων τρίζας ἑκάστου ἔτους, ὡς περ εἴρηται πρότερον· ἀφίησι δὲ καὶ ἐκ
τῶν νέων, αἱ δὲ ἐκ τῶν ἑνὸς καὶ ἔτους παλαιοτέρου· αὗται δὲ σωκάπτουσαι
σαι τῇ γῇ, ποιοῦσιν ὡς περ δρύφρακτον κύκλῳ περὶ τὸ δένδ-

δρον. ὥστε γίνεσθαι καθάπερ σκηνήν. αἷς δὴ καὶ εἰώθασι δικαίως
βάλλειν. εἰσὶ δὲ αἱ ἐίζαι φυόμεναι διάδηλοι πρὸς τοὺς κλασούς.
λευκότεραι γὰρ καὶ δασείαι καὶ σκολιαὶ καὶ δίφυλλοι. ἔχει δὲ τὴν
ἄνω κόμην πολλήν. καὶ τὸ ὅλον δένδρον. εὔκυκλον καὶ τῷ μεγέ
θει μέγα σφόδρα. καὶ γὰρ ἐπὶ δύο σταδίοις εἶναι φασι τὴν σκιάν. καὶ
τὸ πάχος τοῦ στελέχους ἔνια. πλείονων ἢ ἑξήκοντα βημάτων.
τὰ δὲ πλεῖστα τεσσαράκοντα. τὸ δὲ φύλλον ἐκ ἔλαττον ἔχει πέλ
της. καρπὸν δὲ σφόδρα μικρόν. ἡλίκον ἐρέβινθος. ὅμοιον δὲ σύ
κῳ. διὸ καὶ ἐκάλουν αὐτὸ οἱ Ἕλληνες συκῆν. ὀλίγου δεῖν θαυμαστῶς τὸ
καρπὸν ἔχοντι τὸ τοῦ δένδρου μέγεθος. ἁπλᾶ καὶ τὸ ὅλον. φύε
ται δὲ τὸ δένδρον περὶ τὸν ἀκεσίνην ποταμόν. ὅθεν δὲ ἕτερον δέν
δρον. καὶ τῷ μεγέθει μέγα. καὶ ἡ δρῦς καρπὸν θαυμαστῶς καὶ με
γαλόκαρπον. ἔχων τοῦ ξοφὶ τῶν ἐνδύων οἱ σοφοὶ καὶ ἀστερό
μμοι. ἕτερον δέ, ὃ τὸ φύλλον τῷ μὲν μορφῷ πρόμηκες. τοῖς
τῆς σταθῶν πτεροῖς ὅμοιον. ἀπέρατα τίθενται καρὰ τὰ κράνη. μῆ
κος δὲ ὡς δακτύλου χαῖον. ἄλλο τί ὄζον οὐδὲ καρπὸς μακρὸς ἀλλ οὐκ
εὐθύς, ἀλλὰ σκολιός. ἐωθόμενον δ, λυκύς. ὅτε ζῷ τῇ κοιλίᾳ δήγ
μον τριῶν ἢ δυοῖν τριῶν. διὸ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, ἀστακήρυξε μὴ ἐ
σθίειν. ὅθεν δὲ ἕτερον ὃ καρπὸς ὅμοιος τοῖς κρανείοις. ἀλλ ἕτερα,
δ πολύ καὶ διαφέροντα τῶν ἐνταῦθα ἕλκεσιν. αἰμαῦ ὠνυμα. θαυ
μαστὸν δοῦναι φύσιν ἰδιότητος. χάριν δ ὥστε δή τινές φασιν. ὃ δένδ
ρον ὅλως τὸ δένδρων, ὃ δὲ τὴν ὑλὴν μάτων, οὐδὲ τὸ πρωΐ ὅμοιον ὄν
τοῖς ἐν τῇ ἑλάᾳ, πολὺν ὀλίγων. ἴδιον δὲ καὶ ἡ ἐβένη καὶ χώρας
ταύτης. ταύτης δὲ δύο γένη. τὸ μὲν, εὔξυλον καὶ λεῖον. τὸ δ, φαῦ
λον. καὶ ἄνισον δὲ τὸ καλὸν θατέρου δὲ τὸ πολύ. τὸν δὲ χόανον ἐθησαυρίζο
μεν μάλιστα λαμβάνει τὸν ὦχρουν. αὐξάνεται τῇ φύσει. ὅθεν δὲ τὸ δένδ
ρον μανθάνεσι. ὥσπερ ὀκωνικός. φασὶ δεῖναι τερμινθον. οἷς ὅμοι
ον τῇ τερμίνθῳ. ὃ τὸ μὲν φύλλον καὶ τὸ κλῶνας καὶ τὰλλα πάν
ὅμοια ἔχει τῇ τερμίνθῳ. τὸ δὲ καρπὸν διάφορον. ὅμοιον γὰρ ταῖς
ἀμυγδάλαις. ἐν δὲ τῷ βάκχοις τὴν τερμινθον ταύτην, καρύα
φέρειν.

φέρ᾽, ἡλίκα τὰ ἀμύγδαλα, διὰ τὸ μὴ μεγάλα καὶ τῇ ὀπῇ ὅμοια. ἡ δὲ ἁδρὴ κρείττων τῶν ἀμυγδάλων· διὸ καὶ χρῆσθαι τὸ ἐκεῖ μᾶλλον· ἐξ ὧν δὲ τὰ μάλιστα ποιοῦσι· τὸ μὲν φύλλον ὅμοιόν ἐστι τῇ συκαμίνῳ· τὸ δὲ ὅλον φυτὸν τοῖς κυπαρίττοις ὅμοιον· φύλλοις δὲ ἐν λοῖς πλείοις αὐτὸ καὶ τὸ ἄρχουσι· διὸ καὶ πόρρωθεν ἀφορᾶσιν ἀμπελοφαίνονται· ἔχει δὲ καὶ φοίνικας ἐνίας μέρη πολλούς· καὶ ταῦτα μὲν ἐνδένδρου φύσει· φέρει δὲ καὶ σπέρματα ταῖς διὰ τὰ μῆλα τοῖς ὅμοια· τὰ δὲ τοῖς πυρηνώδεσι καλουμένοις· ἐρέβινθος μὲν γάρ, καὶ φασίν, ὁ τύμπανα παρ᾽ ἡμῖν ὀνομάζεται· ἕτερα, δέ ἐστιν ὥστε παραπλήσια ποιεῖν τὰ ἐψήματα, ἢ μὴ διαφωνοῦσιν ὡς φασιν, ἂν μή τις ἀκούσῃ καλεῖσθαι ἢ καὶ πυροὶ, ἢ ἄλλοτι χύλος ἀλφίτων καλεῖται· ἐξ ὧν ὁ ἄρτος ἡδύς, ὁ χόνδρος καλούμενος, τοῦτο δὲ οἱ πολλοὶ ἐθάσαντες τὸ πρῶτον διεφθείρουσι· μικρὸν δὲ ἐθισθέντες ἐν ἀχύροις ἔδειν ἔπειτα μᾶλλον ἢ πυρούς τὸ καλάμινον ὄρυζον· ἐξ οὗ τὸ ἔψημα· τοῦτο δὲ ὅμοιον τῇ ζειᾷ· καὶ πτισθέν, οἷον χόνδρος· οὐ πέπονται δὲ τὸν ὄφιν πεφυκότα ὅμοιον ταῖς αἱρέσεσι καὶ τὸν πολυχόνδρον ἐν ὕδατι ἀποκεῖται δὲ καὶ εἰς σάκχαρ, ἀλλοίως φέρβειν ὡς πρόκειται· καὶ ὁ ἔλυμος, ἄλλος δὲ ὁ ἐκάλαμος οἱ ἕλληνες καλοῦσι· τοῦτο δὲ ὅμοιον μὲν τῇ ὀπῇ καὶ τὸ βάκχαρις· διαφέρει δὲ περὶ πλάτος δύσιν· διαφέρει δὲ καὶ αὐτὴ τῇ χώρᾳ, ἣ τὸν μὲν φέρειν ἔνια, τὸν δὲ μὴ φέρειν· ἡ δὲ ὀρφνὴ καλουμένη ἔχει καὶ ἐλαίαν· καὶ τὰ ἄλλα ἀκρόδρυα· πλὴν ἄρπον τὸν ἐλαίαν χεδὸν δὲ καὶ τὸν φύσιν· ὥσπερ μεταξύ κοτίνου καὶ ἐλαίας· ἔστι δὲ τῇ ὅλῃ μορφῇ καὶ τὸ φύλλον τοῦ μὲν πλατύτερον τοῦ δὲ στενώτερον· ταῦτα μὲν οὖν περὶ τὸν ἰνδικῶν· ἡ δὲ τῆς ἀρείας χώρας καλουμένη ἀκανθάδες ἐστὶν· ἐφ᾽ ἧς γίνεται δάκρυον ὅμοιον λιβανωτῷ καὶ τῇ ὀπῇ τῇ ὀσμῇ· τοῦτο δ᾽ ὅταν ἐπιλάμψῃ ὁ ἥλιος καταῤῥεῖ· πολλαὶ δὲ καὶ ἄλλαι φασὶ τὰς ἐν ταύτῃ καὶ ἐν τῇ χώρᾳ ἐν τοῖς ποταμοῖς γίνεσθαι· ἐν ἑτέροις δὲ τόποις ἐστὶν ἀκανθαλωκὴ ζίζυφος ὀξεῖς καὶ σκυτάλια καὶ βακτηρίας ποιοῦσιν· ὁ δὲ καρπὸς δὲ

καὶ μανὴ· ταύτην δὲ καλοῦσιν ἡραιλέαν· ἄλλο δὲ ὕλη, μέγεθος μὲν ἡλίκον ῥάφανος· τὸ δὲ φύλλον, ὅμοιον δάφνῃ, καὶ τῷ μεγέθει καὶ τῇ μορφῇ· τοῦτο δ' εἰ τις φάγοι συναποθνήσκει· διὸ καὶ ὀπυίωσι, τούτους ἐφύλαττον διὰ χειρῶν· ἐν δὲ τῇ κεδρωσίᾳ χώρᾳ πεφυκέναι φασὶν, ἐν μὲν ὅμοιον τῇ δάφνῃ φύλλον ἔχουσῦ τὰ ὑποζύγια καὶ ὁτιοῦν εἰ φάγοι, μικρὸν ἐπισχόντα διεφθείρετο παραπλησίως, διά τι θέμωνα καὶ ταῦτα μὲν ὁμοίως τοῖς ἄλλοις λήπτοις· ἕτερον δὲ, ἄκανθάν τινα εἶναι· ταύτην φύλλον μὲν οὐδὲν ἔχειν· πεφυκέναι δ' ἐκ μιᾶς ῥίζης· ἐφ' ἑκάστῳ δ' ὧν ὄζων ἕκαστον ἔχειν ὀξεῖαν σφόδρα· καὶ τούτων δὲ κατα μιγνυμένων ἢ προσβιβρωσκόντων, ὀπὴν εἶναι πολύν· ὃς ἀποτυφλοῖ τὰ ἄλλα ζῶα πλὴν τοῦ τε καὶ προβάτου. τίς αὐτοῖς· ἐν δὲ τοῖς τισὶ πεφυκέναι τινὰ βοτάνην ἐφ' ἣν ἐὰν ἐμβάσωσι μύωπα ὄφις εἶναι μικρὸς σφόδρα· τούτοις δ' ἔτι ἐμβάσ ωλην εἶναι, θρύον· ἀποπνίγεσθαι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν φοινίκων τῶν ὠμῶν ἔτι φάγοι· καὶ τοῦτο ὕστερον καὶ τὰν οπῆρα· τοιαῦτα μὲν οὖν δυνάμεις ἢ ζώων καὶ φυτῶν ἴσως καὶ παρ' ἄλλοις εἰσί· περὶ πότερα δὲ τῶν φυομένων ἢ πλεῖον ὀφελος μύα περὶ τὸ μα τὸ βόμαι, τὰ περὶ ἀραβίαν ἢ συρίαν καὶ ἰνδούς· οἷον ὁτελιβανωτὸς ἡ σμύρνα ἑκασία, καὶ τὸ ὁποβάλσαμον, καὶ τὸ ὁποκινάμωμον, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα· περὶ ὧν ἐν ἄλλοις εἴρηται διὰ πλάτους· ἐν μὲν οὖν τοῖς πρὸ τοῦ ἐῶ τι καὶ μεσημβρίαν, καὶ ταῦτ' ἴδια· καὶ ἕτερα δὲ πλείω τούτων ὄντ' ἐν δὲ τοῖς πρὸς ἄρκτον, οὐχ ὁμοίως· οὐθὲν γὰρ ὅ, τι ἄξιον λόγου λέγεται, πλὴ περὶ τὰ κοινὰ τῶν δένδρων· οἷ καὶ φυλόψυχα λυγχάνει· καὶ ὅτι καὶ πρὸς ἡμῖν· οἷον πεύκη, δρῦς· ἐλάτη· πύξος· ἀλλὰ βάλανος· φίλυρα, καὶ τἄλλα δὲ τὰ τοιαῦτα· σχεδὸν γὰρ οὐδὲν ἕτερον παρὰ ταῦτά ὄντ' ἀλλὰ μᾶλλον τῶν ἄλλων ὑλημάτων ἔνια τούτοις φύεται τόπους· καθάπερ κενταύριον, ἀψίνθιον· ἔτι δὲ φαρμακώδη τῶν ῥίζαις καὶ τοῖς ὀπῶν· οἷον ἐλλέβορος ἐλατήριον

τήεν, σκαμμωνία. χαδὸν πάντα τὰ ῥιζοτομήματα. τὰ μὲν ἐν τῷ πόντῳ καὶ τῇ θράκῃ γίνεται. τὰ δὲ περὶ τὴν οἰτην. καὶ τὸν περ μασσόν. καὶ τὸ πήλιον. καὶ τὴν ὄσσαν. καὶ τὸ παρθένιον. καὶ ἐν τέ γοις δέ τινα φασὶ θλεῖσον. πολλὰ δὲ καὶ ἐν τῇ ἀρκαδίᾳ. καὶ ἐν τῇ λακωνικῇ. φαρμακώδεις γὰρ αὗται. τῶν δὲ ὠφελίμων οὐδὲν ἐν ταύταις. θλῖψις ἐν τῇ ἰλυεί δι καὶ περὶ τὸν ἀφρίαν. αὕτη δὲ χρῆσις καὶ πολὺ διαφέρουσα τῶν ἄλλων. ἀλλ' ἐν τοῖς ἀλειφομένοις καὶ τοῖς πρὸς μεσημβρίαν, ὡς περ ἀντικείμενα τοῖς βορείοις. ἔχουσι δὲ καὶ τὴν κυπάρειττον οἱ ἀλειφοὶ μᾶλλον. ὥσπερ κρήτη. λυκία. ῥόδος. κύπρος δὲ, καὶ τὰ θρᾴκια ὄρη καὶ τὰ φρύγια. τῶν δὲ ἡμερουμένων ἥκιστά φασιν ἐν τοῖς ψυχροῖς ὑπομένειν δάφνιον καὶ μυρρίνιον. καὶ τούτων δὲ ἧττον ἐπὶ τῶν μυρρίνων. σημεῖον δὲ λέγουσιν. ὅτι ἐν τῷ ὀλύμπῳ δάφνη μὲν πολλὴ, μύρεινος δὲ ὅλως οὐκ ἔστιν. ἐν δὲ τῷ πόντῳ περὶ φαναγόριον καὶ ποῖον, οὐ δ' ἕτερον. καὶ περ συνδαφνοζόντων καὶ πάντα μηχανωμένων πρὸς τὰς ἱερωσύνας, συκᾶς δὲ πολλὰς καὶ ἀμπέλους. καὶ ἐλαίας δὲ περισκεπαζόμεναι. ἄνθοι δὲ καὶ μηλέαι, καὶ παντοδαπῶν τινων καὶ χηναί. αἱ δ' ἐκειναί. πολὺ εἰ ἀρκοῦσιαι. φύλλα δὲ ἀγρίας ὕλης, ὄγχνης, δρυός, πτελέας. μελίας, καὶ ὅσα τοιαῦτα. πύκνη δὲ, καὶ ἐλάτη, καὶ πίτυος, οὐκ ὄζει. οὐδ' ὅλως οὐδὲν ἐμφαίνον. ὑγρὰ γὰρ αὕτη, καὶ χείρων πολὺ τῆς σημωτικῆς. ὥστ' οὐ δὲ πολὺ χρῶνται αὐτῇ. πολὺ πρὸς τὰ ὑπαίθρια. ταῦτα μὲν οὖν περὶ τὸν πόντον. ἢ ἐν τισὶ τόποις αὐτοῦ. ἐν δὲ τῇ προποντίδι γίνεται καὶ μύρρινος. καὶ δάφνη πολλαχοῦ ἐν τοῖς ὄρεσιν. ἴσως δ' ἐνία καὶ τῶν τόπων ἰδιαζόντων. ἕκαστοι γὰρ ἔχουσι τὰ διαφέροντα. ὡς περ εἰρηται κατὰ τὰς ὕλας. οὐ μόνον τῷ βελτίω καὶ χείρω τὴν αὐτὴν ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τῷ φέρειν, οἷον. ὁ μὲν τμῶλος ἔχει καὶ ὁ μυσικὸς ὁ λύμπος πολὺ τὸ κάρυον. καὶ τὴν δρῦς βάλανον. ἔτι δὲ καὶ ἄμπελον. καὶ μηλέαν. καὶ ῥόαν.

ἡ δὲ Ἴδη τὰ μὲν οὐκ ἔχει τούτων, τὰ δὲ, ἀπανία, περὶ δὲ μακεδονίαν ἡ τὸν περινθον ὄλυμπον· τὰ μὲν ὄξη, τὰ δ' οὐκ ὄξη τούτων, ἐν δὲ τῇ Βοιωτίᾳ καὶ περὶ τὴν μαντινσίαν, τὰ μὲν βοϊκὰ πολλά· τῶν δὲ ἄλλων οὐθέν, οὐδὲ δὴ περὶ τὸ πήλιον, οὐδὲ τὰ ἄλλα τὰ ἐνταῦθα ὄρη· βραχὺς δ' ὄξη τόπος ἐκεῖ, καὶ ὅλως τὴν ναυπηγήσιμον ὕλην φέρει μὲν γὰρ ὑρεώτατος δοκεῖ τὰ περὶ τὴν μακεδονίαν, καὶ ὅσα φέρει θράκης, καὶ περὶ ἰταλίαν· φέρει δὲ ἀσίας· πάντα γὰρ κιλικίᾳ καὶ τὰ ἐν σινώπῃ καὶ ἀμισῷ· ἔτι δὲ ὁμοίως ὄλυμπος, καὶ ἡ Ἴδη, πολὺ οὐ πολὺ, ἧττον συριακὸν ἔχει, καὶ ταύτην χῶραν πρὸς λάσ ξέρφσ· ἀλλὰ καὶ λὰ φίλυδρα καὶ τὰ παραπτάμια ταῦτ' ὁμοίως· ἐν μὲν γὰρ τῷ ἀβρίᾳ πολύλανον οὐ φασὶν εἶναι· πολὺ περὶ τὸ δωμήδυος ἱερόν· ἀσσαρίαν δὲ καὶ ἐν ἰταλίᾳ φάσι· καί τοι πολλοὶ μεγάλοι ποταμοὶ περὶ ἀμφοῖν· ἀλλ' οὐκ ἔοικε φέρφν ὁ τόπος· ἐν ῥητῷ γοῦν, ἀσ δωμήδυος πρεσβύτερος ὁ τύραννος ἐφύτευσεν ἐν τῷ παραδείσῳ, αἱ εἰσὶ νῦν ἐν τῷ γυμνασίῳ φιλοτιμηθεὶς· οὐ δὲ δύνανται λαβεῖν μέγεθος· ἔνιοι δὲ πλείστην ἔχουσι πλάτανον· οἱ δὲ πελέαν, καὶ ἰτέαν, οἱ δὲ μυρίκην· ὥσπερ ὁ αἷμος, ὥστε τὰ μὲν τοιαῦτα καθάπερ ἐλέχθη τῶν τόπων ἴδια θετέον· ὁμοίως ἐν τοῖς ἀβρίοις καὶ τοῖς ἡμέροις· οὐ μὴν ἀλλὰ τάχα ἂν εἴη καὶ τούτων ἐπίτηδες, ὥστε διακοσμηθέντων δύνασθαι τὴν χώραν φέρφν· ὃ καὶ νῦν ξυμβαίνειν ὁρῶμεν καὶ ἐπὶ ζώων ἐνίων· καὶ φυτῶν· μεγίστην δὲ διαφορὰν αὐτοῖς φησὶ φύσεως τῶν δένδρων καὶ ἁπλῶς τῶν ὑλημάτων ὑπολαμβάνειν, ἣν καὶ προτέρους ἔφαμεν· ὅτι τὰ μὲν, ἔμφυτα· τὰ δ' ἔνυδρα τυγχάνει· καθάπερ τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν· οὐ μόνον ἐν τοῖς ἕλεσι καὶ ταῖς λίμναις καὶ τοῖς ποταμοῖς γὰρ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ φύεται ὑλήματα ἔνια, ἔνθα τῇ ἔξω καὶ τῇ περὶ ἡμᾶς μικρὰ πάντα φύόμενα,

τον φυόμενα καὶ οὐδὲν ὑπερέχον ὡς εἰπεῖν φύλλα τὸ δὲ
ἐλάτινον δὲ καὶ τὸ τοιοῦτον καὶ ὑπερέχον τε, καὶ ἕτερα δὲ μείζω δένδρα. τὸ μὲν οὖν περὶ ἡμᾶς, ὅσα τὰ δὲ φανερώτατα τὰ μὲν καὶ κοινότατα καὶ ἰδιώτατα τοὺς τόπους ἐλάττην συκῆ δρῦς ἄμπελος φοίνιξ. τούτων δὲ τὰ μὲν πρόσγεα, τὰ δὲ, πόντια τὰ δ' ἀμφοτέρων τῶν τόπων κοινά· καὶ τὰ μὲν πολυφόλλα, καθάπερ ὁ φύκος· τὰ δὲ, μίαν ἰδέαν ἔχοντα τὰ γὰρ φύκους, τὸ μὲν ὅλον φυλλοτύφυλλον τι τανυφόλις, χλωμα ποώδες ἔχον· ὁ δὴ καὶ πράσον καλοῦσί τινες· οἱ δὲ ζωστῆρα. ῥίζαν δὲ ἐχει δασεῖαν ἔξωθεν ἄνωθεν δὲ λεπύια· μακρὰν δὲ ἐπιφανῶς καὶ ὑπὸ χλοῆ παρομοίαν τοῖς κρομμυοτειδέσι· τὸ δὲ ξυλόφυλλον ὥσπερ τὸ μάραθρον οὐ ποώδες, οὐ δὲ ἔξωχρον· οὐδὲ ἔχον καυλόν· ἀλλ' ὀρθόν πως ἐν αὐτῷ. φύεται δὲ τοῦτο ἐπὶ τῶν ὀρεάκων ἢ ἐπὶ τῶν λίθων· οὐχ ὥσπερ θάτερον πρὸς τῇ γῇ· πρόσγεα δ' ἄμφω· καὶ τὸ μὲν ξυλόφυλλον πρὸς αὐτῇ γῇ· πολλάκις δὲ ὥσπερ ἐπικλύζεται μόνον ὑπὸ θαλάττης· θάτερον δὲ ἀνωτέρω· γίνεται δὲ ἐν μὲν τῇ ἔξω τῇ περὶ Ἡρακλείας στήλας θαυμαστόν τι τὸ μέγεθος ὡς φασι, καὶ τὸ πλάτος μεῖζον ὡς πεντάπηχυ· φαίνεται δὲ τοῦτο εἰς πλὴν ἴσω θάλατταν τῷ ῥᾴω τῷ ἔξωθεν· καλοῦσι δὲ αὐτὸ πράσον· ἐν ταύτῃ δὲ, ἔνιοι τὸ ποιοῦσι τὸ πέρας τοῦ ὀμφαλοῦ· λέγεται δὲ ἐρίτιμον εἶναι· καὶ φύεσθαι μὲν τοῦ ἦρος λίαν τοῦτος· ἀκμάζειν δὲ τοῦ θέρους· τοῦ μετοπώρου δὲ φθίνειν· καὶ τοῦ χειμῶνος ἀπόλλυσθαι καὶ ἐκπίπτειν· ἄπορον τε δὲ καὶ ἄλλα τὰ φυόμενα χέρσῳ καὶ ἀμαυρότερα γίνεσθαι τοῦ χειμῶνος· ταῦτα μὲν οὖν οἷον πρόσγεα σχεδὸν θάλατταν· τὸ δὲ πόντιον φύκος, οἱ οἱ πολλοὶ εἰς ἀνακολυμβῶσι, πέλαγος· καὶ ἐν κρήτῃ δὲ φύεται πρὸς τῇ γῇ ἐπὶ τῶν πετρῶν πολὺ καὶ κάλλιστον, ᾧ βάπτουσιν οὐ μόνον τὰς ταινίας, ἀλλὰ καὶ ἔρια καὶ ἱμάτια, καὶ ἕως ἂν πρόσφατος ᾖ βαφή, πολὺ κάλλιον ἢ χόρτῳ πορφύρας· γίνεται δὲ καὶ ἐν τῇ πρὸς

βόρρω καὶ πλεῖον καὶ καλόν· ὥσπερ αἱ πιτυΐδαι καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ἄλλα γάρ ἐστιν ὁμοίως τῇ ἀγρώστιδι· καὶ γὰρ τὸ φύλλον πως πλατὺ ἔχει· καὶ τὼ ρίζαν γναστώδη καὶ πεφυκέναι πλατέως, ὥσπερ τῇ ἀγρώστιδος· ἔχει δὲ καὶ καυλὸν καλαμώδη καθάπερ ἡ ἄγρωστις· μεγέθει δὲ ἐλάττων πολὺ τοῦ φύκους· ἄλμο δὲ βόζυον, ὃ φύλλον ἔχει πρῶτος τῇ χρόᾳ· πλατὺ δὲ καὶ ἀνόμοιον τοῖς θριδακίναις· πλὼ χυσιῶδες τερον, καὶ ὥσπερ σπιλωτὸν μέν· καυλὸν δὲ οὐκ ἔχει· ἀλλ' ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς πλείω τὰ τοιαῦτα ἢ πάλιν ἀπέλλης· φύεται δὲ ἐπὶ τῶν λίθων τὰ τοιαῦτα πρὸς τῇ γῇ καὶ τῶν ὀστράκων· καὶ τὰ μὲν ἐλάττω σχεδὸν ταῦτ' ἐστίν· ἡ δὲ δρῦς καὶ ἡ ἐλάτη, πρόσφατοι μὲν ἄμφω· φύονται δ' ἐπὶ λίθοις καὶ ὀστράκοις· ῥίζας μὲν οὐκ ἔχουσαι, προσπεφυκέναι δὲ, ὥσπερ αἱ λεπίδες· ἀμφότεραι μὲν, οἷον σαρκώδη· καὶ τὸ μὲν ἐλάτης πολὺ δὲ καὶ ἁπλοῦν· καὶ τὸ μὲν πάχος, καὶ πάχιστον φλοιὸν ἐλάτης· πολὺ δὲ καὶ ἀνόμοιον τοῖς τῶν ὀστρείων λοβοῖς· κοῖλον δ' ἔνδοθεν· καὶ οὐδὲν ἔχον ὠφέλιμον· τοῖς δὲ φλοιὸς, λεπτὸν καὶ μυρικώδες τερον· χῶμα δ' ἐστὶ πορφυρον ἀμφοῖν· ἡ δ' ὅλη μορφὴ φλοιοῦ μὲν ἐλάτης ὀρθὴ καὶ αὐφλοιὸς καὶ τῶν ἀκρεμόνων· φλοιὸς δὲ δρυὸς σκολιώτερα καὶ μᾶλλον ἔχουσα πλάτος· σίμεται δὲ ἄμφω καὶ πολύκαυλα· καὶ μονοκαυλότερον δὲ ἡ ἐλάτη· τὰς δὲ ἀκρεμονικὰς ἡ ἀπορφύσεως, ἐλάτη μὲν μικρὰς ἔχει καὶ εὐθείας καὶ μανάς· ἡ δὲ δρῦς βραχυτέρας καὶ σκολιωτέρας καὶ πυκνοτέρας· τὸ δ' ὅλον μέγεθος ἀμφοτέρων ὡς πυγωνιαῖον ἢ μικρὸν ὑπεραῖρον· μεῖζον δὲ ὡς ἄπολλῶς εἰπεῖν τὸ φλοιὸς ἐλάτης· χρήσιμος δὲ ἡ δρῦς εἰς βαφὴν ἐρίων πᾶσι γυναιξίν· ἐπὶ μὲν τῶν ἀκρεμόνων προσπεριμένει τὸ ὀστρακιδέρμων ζωωνένια· καὶ κάτω δὲ πρὸς αὐτῷ τῷ καυλῷ περὶ πεφυκότων τινῶν ὅλων, ἐν τούτοις δὲ δυσχρότες οἱ ὀνίνιοι καὶ ἄλλ' ἄττα, καὶ τὸ ὅμοιον πολύποδι· ταῦτα μὲν οὖν πρόσφατα καὶ ξέδια θεωρηθῆναι· φασὶ δὲ

τινες

τιμὴν καὶ ἄλλως βρῦον εἶναι πορτίαν· ἢ καὶ καρπὸν φέρει· καὶ ἡ βάλανος αὐτῆς χρησίμη· τοὺς δὲ σκινθούς, καὶ κολυμβητὰς λέγειν, ὅτι καὶ ἑτέραις μεγάλαις τινὸς τοῖς μεγέθεσιν εἶναι· ἡ δὲ ἄμπελος ἀμφοτέρως φέρεται· καὶ γὰρ πρόσληψιν, καὶ πρίτιαν· μείζω δ' ἔχει καὶ τὰ φύλλα καὶ τὰ κλήματα καὶ τὸν καρπὸν ἡ πρίτια ἢ, δὲ συκῆ ἄφυλλος μὲν, τῷ μεγέθει δ' οὐ μεταλλή· χρῶμα δὲ τὸ φλοιοῦ φοινικοῦν· ὁ δὲ φοῖνιξ ὅτι μὲν πόντιον, βραχυτέλεχος σφόδρα· καὶ χαμὸν βάθειαι ἐκ φύσεως τῶν ῥάβδων, κάτωθεν, οὐ κύκλωθεν αὐτοῦ καθάπερ τῶν ῥάβδων οἱ ἀκρέμονες· ἀλλ' ὡς ἂν ἐν πλάτει κατὰ μίαν συνεχεῖς· ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ἀπολάτ[ο]υσι· τῶν δὲ ῥάβδων ἡ τῶν ἀπροφύσεων τούτων, ὁμοίαν ζόπον τινὰ ἡ φύσις, τοῖς τῶν ἀκανθῶν φύλλοις τῶν ἀκακιῶν· οἷον, σύγκοις, καὶ τοῖς τοιούτοις· πλὴν ὀρθαὶ, οὐχ ὡσπερ ἐκεῖναι, καὶ περικεκλασμέναι, καὶ τὸ φύλλον ἔχουσαι διαβεβρωμένον ὑπὸ τῆς ἕλμυς· ἐπεὶ τῶν γε δόλων ἥκιστα τὸν μέσον γε καυλὸν, ἢ ἄλλην ὄψιν παραπλησίαν· τὸ δὲ χρῶμα τούτων καὶ τῶν καυλῶν καὶ ὅλου τοῦ φυτοῦ βέρυθρόν τε σφόδρα καὶ φοινικοῦν· καὶ τὰ μὲν ἐν τῇδε τῇ θαλάττῃ, τοσαῦτά ἐστιν· ἡ γὰρ ἀσωγία, καὶ αἱ πλύσιαι καλούμεναι καὶ εἴ τι τοιοῦτον, ἑτέραν ἔχει φύσιν· ἐν δὲ τῇ ἔξω λίμνῃ περὶ ἡράκλειαν στήλας, τότε πρώτον ὡσπερ εἰρηται φύεται, καὶ τὰ ἀπολιθούμενα τοῦτο· οἷον θύμα· καὶ τὰ δαφνοειδῆ καὶ τὰ ἄλλα· τῆς δὲ ἐρυθρᾶς καλουμένης ἐν ἀραβίᾳ μικρὸν ἐπάνω κόλπου, ἐν μὲν τῇ γῇ δένδρον οὐδὲν φύεται· πλὴν τῆς ἀκάνθης τῆς διφάδος καλουμένης· ἀσυνία δὲ καὶ αὐτὴ διὰ τὰ κάυματα, καὶ διὰ τὴν ἀνυδρίαν· οὐχ ὕει γὰρ, ἀλλ' ἢ δὶς τῶν τριάκοντα ἢ πέντε· καὶ τότε λάβρως καὶ ἐπ' ὀλίγον χρόνου· ἐν δὲ τῇ θαλάττῃ φύεται· καὶ καλοῦσιν αὐτὰ δάφνην καὶ ἐλαίαν· ὅτι δὲ ἡ μὲν δάφνη ὁμοία τῇ ἀρίᾳ· ἡ δὲ ἐλαία τῷ φύλλῳ· καρπὸν δὲ ἔχει ἐλαίας· παραπλήσιον δὲ ταῖς ἐλαίαις, ἀφίησι ὑγρὸν δάκρυ[ο]ν.

ἐξ οὗ οἱ ἰατροὶ φάρμακον ἔναιμον σωτηθέασιν· ὁ δὲ τερμόφορος ἄριστος ἀγρίου· ὅταν ὑδάτων πλείω χήνται, μύκητος φύονται περὶ τὴν θαλάττιλλα τόπον· οὗτοι δὲ ἀπολιθοῦνται ὑπὸ τοῦ ἡλίου· ἡ δὲ θάλαττα θερμοτέρα ὡς πλείστου δεῖ ἔχει τοὺς καρχαρίας, ὥστε μὴ εἶναι κολυμβῆσαι· ἐν δὲ τῷ κόλπῳ τῷ καλουμένῳ ἱερῷ· ἐφ' οὗ καταβαίνουσιν οἱ ἐξ αἰγύπτου, φύεται μὲν δάφνη τε καὶ ἐλαία καὶ θύμον· ἀμπελοῦται δὲ καὶ λιθοφόρα τὰ ὑπερέχοντα τῆς θαλάττης· ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς φύλλοις καὶ τοῖς βλαστοῖς τοῖς τῶν λωτῶν· ἐν δὲ τῷ θύμῳ καὶ τὸ τοῦ ἄνθους χρῶμα δῆλον, ὡς ἂν μὴ πάντα λέγωσιν ἐξωθεν· μήκη δὲ τῶν δένδρων ὅσον εἰς ξύλα πήχεως· οἱ δέ, ὅτι καὶ ἁλοῦσιν ὑπὸ τῶν ὑδάτων ἀποσαλεύοντων ἀπὸ ἀλεξάνδρου, τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ φυομένους μέχρις ἂν ᾖ ἐν τῷ ὑγρῷ, χρῶμα φασὶν ἔχειν ὅμοιον τὸ φοινίκοις· ὅταν δ' ἐξενεχθέντα τιθῇ πρὸς τὸν ἥλιον ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἀλλοιοῦσθαι τῷ ἁλί· φύεσθαι δὲ καὶ χοίνικας λιθίνους παρ' αὐτὴν τὴν θάλατταν· οὓς οὐδεὶς ἂν διακρίνοι τῇ ὄψει πρὸς τοὺς ἀληθινούς· θαυμασιώτερον δὲ τοῦτο λέγουσι· φύεσθαι γὰρ δένδρου φιάλας, τὸ μὲν χρῶμα ἔχον παρόμοιον κέρατι βοός· τοῖς δὲ ὄζοις ξανθὰς καὶ ἀπὸ ἄκρου πυράς· ταύτας θραύεσθαι μέν, εἰ συγκλείσῃ τις· ἐκ δὲ τούτων τοὺς ἐμβάλλοντας καθάπερ τὸν σίδηρον, διὰ πυρὸς μύλας· τὸν ὅταν ἀποτύχοι τοῦ καθίσασθαι καὶ τὴν αὐτὴν χόαν λαμβάνειν· ἐν δὲ ταῖς νήσοις ταῖς ὑπὸ τῆς θαλάττης μυρεῖσθαι καὶ ταλαμβαίνουσι μύας, δένδρα μεγάλα πεφυκέναι ἡλίκα θάτεροι συμβαίνει ὁθὲν ἡ θάλαττα μυρεῖσθαι πέλαθοι, τὰ μὲν ἄλλα κατακρύπτεσθαι ὅλα· τῶν δὲ μεγίστων ὑπερέχειν τοὺς κλάδους, ἐξ ὧν τὰ πρυμνήσια αἰνάπτειν· εἶθ' ὅταν πάλιν ἄμπωτις γένοιτο, ἐκ τῶν ἐζώνων ἔχειν δὲ τὰ δένδρα φύλλα μὲν ὅμοια τῇ δάφνῃ· ἄνθος δὲ τοῖς οἰστοῖς τῷ χρώματι καὶ τῇ ὀσμῇ· καρπὸν δὲ ἡλίκον ἐλαία· ἐν τούτῳ ὠὰ σφόδρα· ἐν τοῖς μὲν φύλλοις οὐκ ἀποβάλλειν· τὸ δὲ ἄνθος ἐν τῷ καρπῷ ἅμα

τῷ φθινοπώρῳ

ζωὴ φθινοπώρῳ γίνεσθαι. τοῖς δὲ ἔαρος ἀποῤῥεῖν. ἄλλα δ' ἐς αὐτὴν τὴν θαλάττην πφυκέναι, ἀείφυλλα μὲν, τὸν δὲ καρπὸν ὅμοιον ἔχειν τοῖς θέρμοις. περὶ δὲ τὴν περσίδα τὴν καλ μαρίαν, καθ' ἣν ἡ θλιμμυρὶς γίνεται, δένδρα ὀξύν θύμεγέθη, ὅμοια τῇ αὐδραάχνῃ καὶ τῇ μορφῇ καὶ τοῖς φύλλοις. καρπὸν δὲ ἔχει πολὺν ὅμοιον τῷ χεώματι τοῖς ἀμυγδάλοις ἐξωθεν. τὸ δὲ ἐκτὸς σαρκίδιόν ἐστι καθάπερ σαρκῶδες μῆλον πᾶσιν. ὑποβέβρωται δὲ ταῦτα τὰ δένδρα πάντα καὶ τὰ μέσον ὑπὸ τῆς θαλάττης. καὶ ἔστιν ὑπὸ τῶν ἰχθύων ὡς περ πολύπους. ὅταν γὰρ ἡ ἄμπωτις γένηται, θεωρεῖν ὄφιν. ὕδωρ δὲ ὅλως ἐν τῷ τόπῳ. καταλείπονται γὰρ τινες διώρυχες δι' ὧν διαπλέουσιν. αὗται δ' εἰσὶ θαλάττης. ὁ καὶ δῆλον οἷον τοιόνδε, ὡς ξιφοντας ταύτη καὶ οὐ τῷ ὕδατι. πολλοὶ εἴπερ τοῖς ῥίζαις ἐκφλεῖς ἑλκονται. βύλογον δὲ καὶ τοῦθ' ἁλμυρὸν εἶναι. καὶ γὰρ οὐδὲ καὶ τοὺς βάθους αἱ ῥίζαι. τὸ δ' ὅλον ἐν τῷ γένεσθαι. τῶν δ' ἐν τῇ θαλάττῃ φυομένων, καὶ τῶν ἐν τῇ γῇ ὑπὸ φλοιμμυρίδος καταλαμβανομένων, καὶ τὰ μὲν ἐν τῇ θαλάττῃ μικρὰ καὶ φυκώδη. φύεται δ' ἐν τῇ γῇ, μεγάλα καὶ λάσια καὶ ἄνθος ἔχοντα. καρπὸν δ' οἷον θέρμος. ἐν τύλῳ δὲ τῇ μήσῃ (κεῖται δ' αὐτὴ ἐν τῷ ἀραβικῷ κόλπῳ) τὰ μὲν πρῶτ' ἠῶ τοσοῦτον πλῆθος εἶναί φασι δένδρων ὁπόσ' ἐκβαίνει ἡ θλιμμυρὶς, ὅστ' ἄστη χρῶσθαι. πάντα δὲ ταῦτα μετέθη μὲν ἔχειν ἡλίκα συκῆ. τὸ δὲ ἄνθος ὑπερβάλλον τῇ ὠοσθίᾳ. καρπὸν δὲ ἄβρωτον, ὅμοιον τῇ ὄψει τῷ θέρμῳ. φέρειν δὲ τὴν νῆσον καὶ τὰ δένδρα καὶ τὰ ἐριοφόρα πολλά. ταῦτα δὲ φύλλον μὲν ἔχειν ὅμοιον τῇ ἀμπέλῳ. πλὴν μικρόν. καρπὸν δὲ οὐδὲν φέρειν. ἐν ᾧ δὲ τὸ ἔριον, ἡλίκον μῆλον ἐαρινὸν συμμεμυκός. ὅταν δὲ ὡραῖον ᾖ ἐκπετάννυσθαι καὶ ἐξαίρειν τὸ ἔριον, ἐξ οὗ τὰς σινδόνας ὑφαίνουσι, τὸ μὲν λεπτὸν λεῖον. τὸ δὲ πολὺ τὸ λεχάτιον. εἶναι δὲ τοῦτο καὶ ἐν ἰν-

δοῖσ ὥς πῃ ἐλέχθη καὶ ἐν ἀραβίᾳ. εἶναι δὲ καὶ ἄλλα δένδρα
τὸ ἄνθος ἔχοντα ὅμοιον τῷ λευκοΐῳ, πλείονα ὄδμον τῷ μεγέ
θει, τὰ δὲ πλάσιον τῶν ἴων, καὶ ἕτερόν τι δένδρον τὸ λύθυμλος
ὡς πῃ τὸ ῥόδον. τοῦτο δὲ τὴν μὴν νύκτα συμμύει. ἅμα δὲ
τῷ ἡλίῳ ἀνιόντι διοίγνυθαι. μεσημβρίας δὲ τελέως διεπύ-
θαι. πάλιν δ' ἕῳθεν εἶλησι συμμάχεσθαι. καὶ καπὶ μικρὸν τὴν νύ
κτα συμβαίνειν. λέγειν δή τινας ἐκ χωρίου, ὅτι καθύδει. γίνε-
σθαι δὲ καὶ τοὺς φοίνικας ἐν νήσῳ καὶ ἀμπέλους, καὶ τἆλλα ἀ-
κρόδρυα καὶ συκᾶς. καὶ φυλλορροεῖν. ὕδωρ δ' οὐ ῥᾴδιον γίνεσθαι
μὴν, ἀλλ' ἐπιχωριάζειν πρὸς τοὺς καρποὺς. ἀλλ' εἶναι κρήνας μὲν
ἐν τῇ μήσῳ πολλὰς ἀφ' ὧν πάντα βρέχειν. ἀεὶ καὶ συμφέρειν μᾶλ
λον τῷ σίτῳ καὶ τοῖς δένδρεσι. διὸ καὶ ὅταν ὗσι, τοῦτο ἐπιθυμεῖ-
ν αι καθάπερ εἰ οἰκεῖον τὸ ἐκεῖνο. τὰ μὲν ἐν τῇ ἔξω θαλ-
λάττῃ δένδρα τάδε νῦν θεωρήσομεν, ἅ δὴ τοσαῦτά ἐστιν, ὑφ' οἷς
ἥ τε ἐν τοῖς ποταμοῖς καὶ ἐν τοῖς ἕλεσι καὶ ταῖς λίμναις, μετὰ
ταῦτα λεκτέον, ξίαι δέ εἰσιν εἴδη τέτταρα ἐν τούτοις. τὰ μὲν δένδρα,
τὰ δ' ὡσπερεὶ πόαι, τὰ δὲ λοχμώδη. λέγω δὲ πόας μὲν, οἷον τὸ σέ
λινον, τὸ ἕλφον, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. λοχμώδη δέ, κάλαμον.
κύπειρον. φλεών. σχοῖνον. βούτομον. ἅπερ σχεδὸν κοινὰ πάν-
των τῶν ποταμῶν καὶ τῶν τοιούτων τόπων ἐστίν. ἐνίαις δὲ
καὶ βάτοι. καὶ παλίουροι. καὶ τὰ ἄλλα. δένδρα δέ, καθάπερ ἰτέα. λύγος. πλάτανος. τὰ μὲν ὥστε τοὺς καταγρύ-
πνιαθαι. τὰ δὲ, ὥστε μικρὸν ὑπερέχειν. τῶν δὲ, αἱ μὲν ῥίζαι
καὶ μικρὸν τοῦ στελέχους ἐν τῷ ὑγρῷ. τὸ δὲ ἄλλο πᾶν σῶμα
ἔξω. τοῦτο γὰρ καὶ ἰτέα, καὶ κλήθρα. πλατάνῳ. καὶ φι-
λύρᾳ. καὶ πεύκαις τοῖς φιλύδροις συμβαίνει. σχεδὸν δὲ καὶ
ταῦτα κοινὰ πάντων τῶν ποταμῶν ἐστιν. ἐπεὶ καὶ ἐν τῷ μέ
λᾳ πέφυκεν. οὐ μὴν πολλή γε ἡ πλάτανος, ἀλλὰ σανιώτερα,
ἔστι ταύτης ἡ λύκη. πλείστη δ' μελία. ἡ βουμέλι. τῶν δὲ ἡ συκῆ καὶ
ὑπὸ τῷ φυομένων, τὸ μὲν ὅλον πολὺ πλῆθος ἐστὶν εἰς τὸ ἀεὶ θάλλουσα

αὖ καθ'

θαι καθ' ἕκαστον· οὐ μὴν ἀλλ' ὥστε γε πλοῦσ εἰπεῖν, ἅπαν ταὐ-
δώδιμα· καὶ χυλοὺς ἔχοντα γλυκεῖς· διαφέρει δὲ δυκεῖ τῇ γλυ-
κύτητι καὶ τῷ τροφίμα μᾶλλον εἶναι, ξίφια λαῶτα· ὄφις, τὰ πάπυ-
ρος· καὶ τὸ καλούμενον, σάρι· ἡ ξίφιον ὁμοίως καλοῦσι· φύεται
δὲ ὁ πάπυρος οὐκ ἐν βάθει τοῦ ὕδατος, ἀλλ' ὅσον ἐν δύο πή-
χεσιν· ἔνια χοῦ δὲ καὶ ἐλάττονι· πάχος μὲν οὖν φασὶ ῥίζης καρ-
πὸς ἀνδρὸς ὠμοῦ· μῆκος δὲ, ὑπὲρ δέκα πήχεις· φύεται δὲ
ὑπὲρ φασὶ γῆς αὐφασὶ· πλαγίας ῥίζας εἰς τὸν πηλὸν καθιεῖ-
σα λεπτὰς καὶ πυκνάς· ἄνω δὲ, τοὺς παπύρους καλουμέ-
νους πηγάνῃ, μίσθος ὥστε πρὸς πήχεις κόμας ἔχοντας ἀχεί-
ους ἀθενῆ· καρπὸν δὲ ὅλῃ ἀδήμα· τούτους δ' ἀναδίδωσι καὶ τὰ
πολλὰ μέρη· χρῶνται δὲ τούτοις μὲν ῥίζαις αὐτὶ ξύλου, ὁ μόνον
τῷ καίειν, αἰγὰ ἢ τῷ σκεύῃ αἴγας ποιεῖν ἐξ αὐτοῦ πάντα δὲ πά-
πυρος γὰρ ἔχει τὸ ξύλον ἁπαλὸν· αὐτὸς δὲ ὁ πάπυρος πρὸς πλεῖ-
στα χήσιμος· ἁπλοῖα γὰρ ποιοῦσιν ἐξ αὐτοῦ· ἢ εἰς φλιὰς βλαστίσας,
τὰ πλέκουσιν αἱ ψιάθους καὶ ἐσθῆτας τινας καὶ σφωμνάς, καὶ
χλανίαν τε καὶ ἕτερα πλείω· ἢ ἐμφανέσατον δὴ τοῖς ἔξω τὸ βι
βλίον· μάλιστα δὲ καὶ πλείστη κοήθεια πρὸς τὴν τροφὴν ἀπαν-
τοῦ γίνεται· μεσοῦντος γὰρ ἀεὶ θέρους οἱ ἐν τῇ χώρᾳ πάπυρον
καὶ ὠμὸν ἢ ἐφθὸν ἢ ὀπτὸν· καὶ τὸν μὲν χυλὸν καταπίνουσι· τὸ
δὲ μάσημα ἐκβάλλουσιν· ὁ μὲν οὖν πάπυρος τοιοῦτός τε
καὶ τοιαύτας παρέχεται τὰς χρείας· γίνεται δὲ ἐν συρίᾳ,
περὶ τὴν λίμνην, ἐν ᾗ καὶ ὁ κάλαμος ὁ δυώδης· ὅθεν καὶ Ἀν
τίγονος εἰς τοὺς μαῶς ἐποιεῖτο τὰς χρείας· τὸ δὲ σάρι, φύεται
μὲν ἐν τῷ ὕδατι περὶ τὰς ἕλῃ καὶ τὰ πεδία, ἐπειδὰν ὁ ποτα
μὸς ἀποπέλθῃ· ῥίζαν δὲ ἔχει κληρώδη καὶ σωληνοειδῆ μᾶλλον
ἢ ἐξ αὐτῆς φύεται τὸ σάρι καὶ λοῦμμα· ταῦτα δὲ, μῆκος
μὲν εἰς δύο πήχεις· πάχος δὲ ἡλίκον ὁ δάκτυλος ὁ μέσος φασὶ
χειρός· ξίφιον δὲ τοῦτο· καθάπερ ὁ πάπυρος· καὶ κόμας ἔ-
χει παραπλήσιον· μασῶνται δὲ ἐκβάλλουσι καὶ τοῦτο τὸ

μάσημα· τὴν ῥίζαν δὲ οἱ σιδηρουργοὶ χῶμα τιθέασιν· τὸν γὰρ ἀνθρακα ποιεῖ χρηστόν, διὰ τὸ σκληρὸν εἶναι τὸ ξύλον· τὸ δὲ μυαῶδες πρὸς ὀδμήν, ὥστε οὐδεμίαν παρέχεται χρείαν πλὴν εἰς ξο φλόν· καὶ τὰ μὲν γλυκύτητι διαφέρουσι, ταῦτα δέ· φύεται δὲ καὶ ἕτερον ἐν τοῖς ἕλεσι καὶ ταῖς λίμναις, ὃ οὐσιώδη τὴν γῆν· τὸ μὲν φύσιν ὅμοιον τοῖς κρίνοις· πολυφυλλότερον δὲ, καὶ παράμηλα τὰ φύλλα καθάπερ ἐνδίσοι χάς· χῶμα δὲ χλωρὸν ἐχεσφόδρα· χρῶνται δὲ οἱ ἰατροὶ πρός τε τὰ γυναικεῖα αὐτῷ, καὶ πρὸς τὰ καταγματα· σημαίνει δὲ ὥσπερ καὶ ἀποφέρεσθαι· ἕτερα δὲ ἀπαυτῶν τὰ θαλάσσια· ταῦτα δὲ γίνεται ἐν τῷ πρασιῷ· εἰμὴ ὀρθοῦσι ἐξέφερεν· ὁ δὲ κύαμος φύεται μὲν ἐν τοῖς ἕλεσι καὶ ταῖς λίμναις· καυλὸς δὲ αὐτοῦ μῆκος μὲν ὁ μακρότατος εἰς τέτταρας πήχεις· πάχος δὲ δακτύλιαῖος· ὅμοιος δὲ καλάμῳ μαλακῷ ἀγρίῳ· διαφύσεις δὲ ἔνδοθεν ἔχει δύο λεπτὰς διῃρημένας ὁμοίως τοῖς κρίνοις· ἐπὶ τούτῳ δὲ ἡ κωδία παρομοιάσφοκίῳ περιφερὴς καὶ ἐν ἑκάστῳ τῶν κυάμων κυάμος μικρὸν ὑπεραίρων αὐτῆς· πλήθος δὲ οἱ πλεῖστοι ξιάκοντα· τὸ δὲ ἄνθος διπλάσιον ἢ μήκωνος· χῶμα δὲ ὅμοιον ῥόδῳ καταπορῶδες· ἐπάνω δὲ τοῦδε τοῦ ἠκωδίου· περιφύεται δὲ φύλλα μεγάλα περὶ ἕκαστον τῶν κυάμων· ὧν καὶ τὸ μεγέθει πλάτος θαλλικὴν τὸν αὐτὸν ἔχοντα καυλὸν τῷ τῶν κυάμων· σωρίφαντι δ' ἕκαστον τῶν κυάμων, φανερόν ὅτι τὸ μικρὸν συνεσταλμένον ἐξ οὗ σημεῖον· τὰ μὲν οὖν πρὸ τοῦ καρποῦ, τοιαῦτα· ἡ δὲ ῥίζα τὸ μὲν χυτρίδια τοῦ καλάμου τοῦ παχυτάτου· ἡ διαφύσεις ὁμοίως ἔχουσα τῷ καυλῷ· ἐσθίουσι δ' αὐτὴν καὶ ὠμὴν, καὶ ἑφθὴν, καὶ ὀπτήν· οἱ πρὸ τοῦ ἕλη, τούτῳ δὲ τῷ χώνται· φύεται μὲν οὖν καὶ πολὺς αὐτόματος· σπείρεται δὲ καταβάλλοντες ἐν τῷ λῷ· ἀρχομένου τοῦ μάλα πρὸ τοῦ καταρέχεσθαι καὶ μένειν καὶ διαφθαρῆναι· καὶ οὕτω καταπατοῦσι τοὺς κυάμους· αὐξάνεται δ' ἅπαξ καταβληθέν, μένει.

διὰ τέλους

διὰ τέλους· ἰχυρὰ γὰρ ἡ ῥίζα· καὶ οὐ πόρρω φέρει τῶν καλάμων, πλὴν ἐπικαμπὴς οὖσα· διὸ καὶ ὁ κροκόδιλος φεύγει, μὴ προσκόπτῃ τῷ ὀφθαλμῷ, ὃν μὴ ὀξὺ καθορᾶν· γίνεται δὲ οὗτος καὶ ἐν συείᾳ καὶ κατὰ χιλιάρχην· ἀλλ' οὐκ ἐκ πάντοθεν αἰχμῆς· ἢ περὶ τὸν ὠμον φέρει χαλκοδακὴς ἢ λίμνη τινὶ μεγέθει, καὶ αὐτὴ πάντοθεν καὶ τελεοκαρπεῖ· ὁ δὲ λωτὸς καλούμενος φύεται μὲν ὁ πλεῖστος ἐν τοῖς πεδίοις· ὅταν δὲ χώρα κατακλυσθῇ, τοῦτον δὲ ἡ μὲν τοῦ καλουμένου φύσις ὁμοία τῇ τοῦ κυάμου· καὶ οἱ πάντες ὡσαύτως, πλὴν ἐλάττους καὶ λεπτότεροι ἐπιφύονται δ' ὁμοίως ὁ λωτὸς τῷ τοῦ κυάμου· τὸ ἄνθος αὐτοῦ λευκὸν ἐμφερὲς τῇ στεφάνῃ τῇ τῶν φύλλων τοῖς τοῦ κρίνου· πολλαὶ δὲ καὶ ἐπαμπέλους φύεται· ταῦτα δ' ὅταν μὲν ὁ ἥλιος συμμύῃ, συγκαλύπτει τὸν καρπόν· ἅμα δὲ τῇ αὐγῇ τοῦ ἡλίου διοίγεται, καὶ ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἐπίνεται· τοῦτο δὲ ποιεῖ, μέχρις ἂν ἡ καρπὸς ἐκτελεωθῇ, καὶ τὰ ἄνθη ἐπιῤῥυῇ· ἔχει δὲ καρπὸς τὸ μέγεθος ἡλίκον μήκωνος· ἔχει μεγίστης καὶ διέζωσται τοῖς καταπλοκίοις τὸν αὐτὸν τρόπον τῇ μήκωνι· πολὺ πυκνότερος ἐν ταύταις ὁ καρπός· ὅτι δὲ παρόμοιος τῇ κέγχρῳ· ἐν δὲ τῷ ὑφράτῃ τὸν καρπὸν φασὶ δὲ τὰ ἄνθη δύνειν, ἢ ὑπὸ καταβαίνειν ἔχει ὥρας, μέχρι μέσων νυκτῶν, ἡνίκα βάθος πόρρω· οὐ δὲ γὰρ καθίεντα τὴν χεῖρα λαβεῖν εἶναι· μετὰ δὲ ταῦτα ὅταν ὄρθρος ᾖ· πάλιν ἐπανιέναι· καὶ πρὸς ἡμέραν ἔτι μᾶλλον ἅμα τῷ ἡλίῳ φανερὸν ὑπὸ τοῦ ὕδατος καὶ ἀνοίγειν τὸ ἄνθος· ἀνοιχθὲν δὲ ἔτι ἀναβαίνειν· συχνὸν δὲ τὸ ὑπεραῖρον εἶναι τὸ ὕδωρ· τὰς ἡκωδίας ταύτας οἱ αἰγύπτιοι συνθέντες εἰς τὸ αὐτό, σήπουσιν· ἐπὰν δὲ σαπῇ, κέλυφος ἐν τῷ πταμῷ κλύζοντες, ἐξαίρουσι τὸν καρπὸν· ξηρὸν δὲ ὄντα δὲ ὀπτήσαντες ἄρτους ποιοῦσι· τοῦ τῷ χῶν ταῖς τίῳ· ἡ δὲ ῥίζα τοῦ λωτοῦ καλεῖται μὲν κόρσιον· ἔστι δὲ σποδύλιον τὸ μέγεθος· ἡλίκον μῆλον κυδώνιον· φλοιὸς δὲ περίκειται περὶ αὐτὸν μέλας, ἐμφερὴς

τῷ καυματικῷ καρύῳ. τὸ δὲ ἐντὸς λευκόν. ἐψόμενον δὲ καὶ ὀπτόμενον γίνεται λευκοτάτοις· ἡ δὲ ἐν τῇ προσφορᾷ. ἐσθίεται δὲ καὶ ὠμόν. ἀρίστη δ' ἐν τοῖς ὕδασιν αὐτὴ ὠμή· καὶ τὰ μὴ ἐν τοῖς ὕδασι χεδρὸν ταὐτά ἐστιν. ἐν δὲ τοῖς ἀμμώδεσι χωρίοις, ἃ ὄστιν οὐ πόρρω τοῦ ποταμοῦ, φύεται κατὰ γῆς ὁ καλεῖται μαλινα θάμνος τρογγύλον τῷ σχήματι. μέγεθος δὲ ἡλίκον μέσπιλον, ἀκρώρυμνον δὲ, ἄφλοιον. φύλλα δὲ ἀφίησιν ἀπ' αὐτοῦ ὅμοια κυπείρῳ. ταῦτα σωάγοντες οἰκατὰ τὴν χώραν, ἐψοῦσιν ἐν βρυτῷ τῷ ἀπὸ τῶν κριθῶν, καὶ γίνεται γλυκέα, σφόδρα. χῶνται δὲ πάντες ὥσπερ ξαπίμασι. λοῖς δὲ βουσὶ καὶ τοῖς προβάτοις ἄωτον τὰ μὴ τὰ φύλλα ἀεὶ δώδμα ἐστίν. ἐν δέ τι χρῆσθαι ἐν ταῖς λίμναις καὶ τοῖς ἕλεσι φύεται διαφέρον. ὁ καὶ χλωρὸν μέμονται, καὶ ξηραίνοντες παρέχουσι κατὰ χειμῶνα τοῖς βουσίν, ὅταν ἐρεύξωνται· καὶ τὰ σώματα παύουσιν δύσιτοῦντα, λαμβάνοντες οὐθέν. ὅτι καὶ ἄλλο παραφυόμενον αὐτόματον ἐν τῷ σίτῳ. τοῦτο δ' ὅταν ὁ σῖτος ᾖ καθαρός, ὑποπίπτουσι καταβάλλουσι τὸ χαμαῖθεν ὑγρὰν τὴν γῆν. κλασθέντος δὲ, τέμνουσι καὶ ξηράναντες παρέχουσι καὶ τοῦτο βουσὶ καὶ ἵπποις καὶ τοῖς ὑποζυγίοις, σὺν τῷ καρπῷ τῷ ἐσπερμολογῷ. ὁ δὲ καρπὸς, μέγεθος μὴ ἡλίκον σήσαμον. τρογγύλος δὲ καὶ τῷ χρώματι λευκός. ἀγαθὸς δὲ διαφορόντως. ἐν αἰγυπτῷ μὲν οὖν τὰ μὲν τε χεδρὸν ταῦτα ἔνεστιν λάβοι. ἕκαστοι δὲ τῶν ποταμῶν ἔοικασιν ἴδιόν τι φέρειν· ὥσπερ καὶ τῶν χρυσαίων. ἐπεὶ οὐ δὲ ὁ τρίβολος ἐν ἅπασιν, οὐ δὲ πανταχοῦ φύεται· ἀλλ' ἐν τοῖς ἑλώδεσι τῶν ποταμῶν. ἐν μεγίστῳ δὲ βάθει πηχυαίῳ ἡμικρῷ μείζονι, καθάπερ οἱ περὶ τὸν τρίμωνα. χεδρὸν δ' ἐν τοσούτῳ καὶ ὁ κάλαμος καὶ τὰ ἄλλα. ὑπερέχει δὲ οὐθὲν αὐτοῦ, πλὴν αὐτὰ λὰ φύλλα, ὥσπερ ἐπιμέμηται καὶ κρύπτουσι τὸν τρίβολον.

ὁ δὲ τρίβολος

ὁ δὲ ξίβολος αὐτὸς ἐν ᾧ ὑδατινώδεις βυθόν. τὸ δὲ φύλλον ὅτι πλατὺ προσπεφερὲς τῇ τῆς πελέας. μίαν ἔχει σφόδρα μακρόν. ὁ δὲ καυλὸς ἐξ ἀκροραβύστους. ὅθεν τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπός. τὸ δὲ κάτω λεπτότερος ἀεὶ μέχρι ῥίζης. ἔχει δὲ περιφυκότα ἀπαλὸν τοῦ ξιχώδη. τὰ μὲν πλεῖστα ὠμὰ λαχανεύεται. τὸ δὲ, καὶ παραμάσσον τὰ κάτωθεν ἀπὸ ῥίζης μικτάλλα. τὰ δὲ ἄνω ἀεὶ ἐλάττω προϊοῦσιν. ὥστε τὰ τελευταῖα μικρὰ πέμπειν εἶναι. καὶ τῷ διαφορᾶν μεγάλῳ τῷ ἀπὸ τῆς ῥίζης πρὸς τὸν καρπόν. καὶ παραβλασήματα πολλά. καὶ γὰρ ξία καὶ τρίφυλλα. μέγιστον δ' ἀεὶ τὸ πλησιέστερον ῥίζης. εἶτα τὸ μετὰ τοῦτο, καὶ τὰ ἄλλα κατὰ λόγον. τὸ δὲ παραβλάσημα ὅτι μὲν ὥσπερ καυλὸς ἄμισος, λεπτότερος μὲν τοῦ πρώτου. τὰ δὲ φύλλα καὶ τὸν καρπὸν ἔχων ὁμοίως. ὁ δὲ καρπὸς μέλας. καὶ σκληρὸς σφόδρα. ῥίζαν δὲ ἡλίκην καὶ ποίαν ἔχει, σκεπτέον. ἡ μὲν οὖν φύσις, τοιαύτη. φύεται μέν τοι ἀπὸ σπόρου αὐτόματος, καὶ ἀφθονώτατος τοῦ ἥρος. φασὶ δ' οἱ μὲν εἶναι, ἐφέτειον. οἱ δὲ δύο μένειν τὴν μὲν ῥίζαν εἰς χρόνον. ἐξ οὗ καὶ τὴν ἐλάττωσιν εἶναι τοῦ καυλοῦ. τοῦτο μὲν οὖν σκεπτέον. ἴδιον δὲ παρὰ τὰ ἄλλων, τὸ τῶν παραφυομένων ἐκ τοῦ καυλοῦ περιχωδῶν. οὔτε γὰρ φύλλα ταῦτα, οὔτε καυλός. ἐπεὶ τόγε τῆς παραβλαστήσεως, κοινὸν καλάμου καὶ ἄλλου. τὰ μὲν οὖν ἴδια θεωρητέον ἰδίως δηλονότι. τὰ δὲ, κοινῶς. διαιρεῖν δὲ χρὴ καὶ κατὰ τόπους. οἷον εἰ τὰ μὲν ἕλεια. τὰ δὲ, λιμναῖα, τὰ δὲ πρὸς ἄμμον μᾶλλον, ἢ ἧττον κοινὰ πάντων τῶν τόπων. διαιρεῖν δὲ πρὶ ταῦτα καὶ τῷ ὑγρῷ εἶναι τὰ ξηρῷ φύεται, ἢ πρίαι ἐν τῷ ὑγρῷ μόνον. ὡς δ' ἁπλῶς εἰπεῖν κοινότατα προσερρήμμενα πρότερον ἂν τῇ λίμνῃ τὰ περὶ ὄρχομενόν. τὸ δ' ὅτι. τὰ φυόμενα δένδρα καὶ ὑλήματα. ἴτεαι. ἐλάται. σίδη. κάλαμος, τὰ λιπτὰ ὀξύτερα. κύπειρον. φλεών. τύφη. ἕτεα. μίνανθος ἢ καλάμινον ἄπιον. ὁ γὰρ προσαγορεύοντες

λέμνα, τοῦτο πλεῖον τὸ καθ' ὕδατος ὄζει· τούτων δὲ τὰ μὲν ἄλλα τινὰ ρίμα· ἡ δὲ ἐλάτη καὶ ἡ σίδη καὶ ἡ μίνανθος· καὶ ἡ ἰτέα μή, καὶ τὸ ἴπνον ἴσως μὲν φύεται καὶ ἐτέρωθι· προσαγορεύεται δὲ ἄλλοις ὀνόμασι λεκτέον ἢ περὶ αὐτῶν· ὅτι δὲ ἡ μὲν ἐλάτη νος, φυτὸν θαμινῶδες, μὴ παρόμοιον τοῖς ἄλλοις, φύλλον ἔχει παρὰ μικρὸν μᾶλλον ἢ ὥστε καὶ μηλέαν, καὶ χνοῶδες· ἔνθεν δὲ, τῷ φλοιὸν μοιάζειν ἔλατον· κάρπον δὲ οὐδένα φέρει· φύεται δὲ ὁ πλεῖστος μὲν ἐν τοῖς περὶ τὴν Ἴδην νήσοις· εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τῇ Ἴδῃ καὶ ἐν ταύταις δὲ πολύς, ὥστε καὶ ἐν αἰγύπτῳ ποιεῖ τὰς ἐλάτας ἐν θεατρωτίδι, καὶ ἐν ἄλλαις λίμναις· ἐλάτινον δὲ καθ' ὕδατος· ἡ μὲν γὰρ ἐλάτη τοιοῦτον· ἡ δὲ σίδη, τῷ μὲν μορφοῦσθαι ὁμοία τῇ μήκωνι· καὶ γὰρ τὸ ἀνώκυτον τοιοῦτον ἔχει, πλὴν μείζονός γε κατὰ λόγον· μεγέθει δὲ ὅλῳ ὁ ὄγκος, ἡλίκον μῆλον· ὅτι δ' ἄγυμνον, ἀλλὰ ὑμένος περὶ αὐτὴν λευκοί· καὶ ἔστι τούτοις ἔξωθεν φύλλα περόδη, παραπλήσια τοῖς τῶν ῥόδων, ὅταν μὴ κάλυξιν ὥσιτ' τὰ περὶ τὸν ἀριθμόν· ἀνοιχθεῖσα δὲ, τοὺς κόκκους ἐρυθροὺς μὲν ἔχει, τῷ χρώματι δ' ὁμοίους ταῖς ῥίζαις, ἀλλὰ πιεφορεῖς· μικρὸς δὲ ἡ πλῶ μείζους κάγχρυ· τὸν δὲ χυλὸν ὕδατώδη πυκνόν· καθάπερ ὁ τῶν πυρῶν· ἀδρύνεται δὲ τὸ θέρος· μίσχον δὲ ἔχει μικρὸν, τὸ δὲ ἄνθος ὁμοίως ῥόδου κάλυκι· μεῖζον δὲ καὶ χρόνου δὲ πλάσει τῷ μεγέθει· τὸ δὲ τοῦ μὲν ἔνδον ἡ φύλλωσις τοῦ ὕδατος· μετὰ δὲ ταῦτα ὅταν ἀποπνεύσῃ συσπᾶται καὶ τὰ καρπώματα, καὶ τὰ λίνεα θεῖα φασιν εἰς τὸ ὕδωρ μᾶλλον τίλλοντες ἢ σωζόμενα ἐν τῇ γῇ· καὶ τὸν κάρπον ἐκχεῖν· κάρφειν δὲ τῶν ἐν τῇ λίμνῃ τοῦτο· καὶ τὸ βούτομον· καὶ τὸ φλοιὸς· εἶναι δὲ τοῦ βουτόμου μέλαινα· τῷ δὲ μεγέθει παραπλήσιον τοῦ φλοιός, τοῦ δὲ φλοιὸς τὸ καλοῦμεν ὑάθημον· ᾧ χρῶνται πρὸς τὰς κονίας· τοῦτο δ' ἔστιν, οἷον πλακοῦντας τινὰς μαλακοὺς ἐπὶ πυρὶ ἑψοῦσι· ἔστι δὲ καὶ τοῦ φλοιὸς καὶ τοῦ βουτόμου, τὸ μὲν θῆλυ ἄκαρπον· χήσιμον δὲ πρὸς τὰ πλόκανα· τὸ δὲ ἄρρεν ἀχρεῖον· περὶ δὲ φλοιὸς ἡ τοῦ μυοπάνθους ἢ τοῦ πυρὸς ἐπίπλοον

ἐλεώπαστον

ἰδιώτατον δὲ τούτων ὄζὸν ἡ τίφη, καὶ τὸ ἄφυλλον εἶναι, καὶ τῷ μὴ πλύρριζον τοῖς ἄλλοις ὁμοίως· ἐπεὶ πᾶλαι ὄχ᾽ πον εἰς τὰ κάτω τὴν ὁρμὴν ἔχει καὶ τὴν δύναμιν· μάλιστα δὲ τὸ κύπειρῶδες περὶ ἡ ἄγρωστις· διὸ καὶ δυσώλεθρα ἐν ταῦτα, καὶ ὅλως ἄπαντα τὸ γένος τὸ τοιοῦτον· ἡ δὲ ἴζα τοῖς κυπείρου πλήθει τῶν ἀγώνων παραπλήσιον τῇ ἀνωμαλίᾳ, τῷ τὸ μὲν εἶναι πως χύτην ἐν σαρκώδεσιν αὐτῇ· τὸ δὲ λεπτὸν ἐν ξυλώδεσι, καὶ τῇ βλαστήσει καὶ τῇ γνώσει· φύεται γὰρ ἀπὸ τῶν πρεμνώδους· ἑτέρα λεπτὴ κατὰ τὸ ὠλάγιον· εἶτ᾽ ἐν ταύτῃ σωίσαται πάλιν τὸ σαρκῶδες· ἀφ᾽ οὗ ὁκαυλές· ἐν ᾧ καὶ ὀβλασός· ἀφίησι δὲ ἐν εἰς βάθος τὸν αὐτὸν χόρτον ἴζας· διὸ καὶ πόντων μάλιστα δυσώλεθρον, καὶ ἔργον ἐξελεῖν· χεδὸν δὲ παραπλήσιος φύεται ἡ ἄγρωστις ἐκ τῶν γονάτων· αἱ γὰρ ἴζαι γονατώδεις· ἐξ ἑκάστου δὲ ἀφίησιν ἀμάβλασον καὶ κάτωθεν ἴζαν· ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ἄκανθα κεφάλωθος· ἀλλ᾽ καλαμώδης, ἡ δὲ γονατώδης ἡ ἴζα ταύτης· ταῦτα μὲν οὖν διὰ τὸ ὁμοιότητα τοῦ πολείου εἴρηται· φύεται δὲν ἀμφοῖν καὶ ἐν τῇ γῇ καὶ ἐν ἕλει ὕδατι, ἰτέα· καλαμος ὁ αὐλητικός· κύπειρον· τίφη· φλεώς· βούτομος· ἐν δὲ τῷ ὕδατι μόνον σίδη· περὶ γὰρ τῆς τίφης ἀμφισβητοῦσιν· καὶ μᾶλλον δὲ καὶ μείζω τῶν ἐν ἀμφοῖν φυομένων αἰεὶ τὰ ἐν τῷ ὕδατι γίνεσθαί φασι· φύεται δὲ ἔνια τούτων καὶ ἐπὶ τῶν πολοειδῶν· οἷον, τὸ κύπειρον καὶ τὸ μύρμον καὶ τὸ φλεώς· ὥστε τὰ πόντα τὰ μέρη ταῦτα κατέχειν· ἐδώδιμα δέ ἐστι τὰ ἐν τῇ λίμνῃ τάδε· ἡ μὲν σίδη· καὶ αὐτὴ καὶ τὰ φύλλα, τὸ προβάτου· ὁ δὲ βλασός, τοῖς ὑσίν· ὁ δὲ κάρπος, τοῖς ἀνθρώποις· τῶν δὲ φλεῶ, καὶ τῆς τίφης, ἡ τοῦ βοτόμου· τὸ πρὸς τοὺς ἴζας ἁπαλόν· ὁ μάλιστα ἐσθίεται τῶν ἴζαι· ἴζαι δὲ ἐδώδιμος ἐστὶ τοῦ φλεῶ μόνης τοῖς βοσκήμασιν· ὅταν ᾖ αὐχμὸς ᾖ, καὶ μὴ γένηται τὸ κατὰ κεφαλὴν ὕλην, ἅπαν τὸ αὐχμεῖ τὸ ἐν τῇ λίμνῃ· μάλιστα δὲ ὁκάλαμος· ὑπ᾽ ἔστι καὶ λοιπὸν εἰπεῖν· ὑπ᾽ γὰρ τῶν ἄλλων χεδὸν εἴρηται· τῶν δὴ καλάμου δύο φασὶν εἶναι γένη τόν τε αὐλητικόν, καὶ τὸν ἕτερον· ἐν δ᾽ εἶναι τὸ γένος

τοῦ ἑτέρου. διαφέρει δὲ ἀλλήλων ἰσχύι ἢ λεπτότητι καὶ ἀθενείᾳ. καλοῦσι δὲ τὸν μὲν ἰσχυρὸν ἢ παχύν, χαρακίαν· τὸν δ' ἕτερον τολύπιον. φύεται δ' ἡ μὲν τολύπιον ὠὴ τ' τολοάδων· τ' δὲ χαρακίαν, ὠὴ τοῖς κώμυσι. κώμυθες δὲ καλοῦσι, οὗ αὐλὴ ἡ σωμηθροισμένος κάλαμος ἐν συμπωτῶ λεγόμενος τοῖς ξίζαισ· τοῦτο δὲ γίνεται καθ' ὑὸς ἀὐτρους φλιλίμνης δύγφον ἢ χωλίον· γίνεται δὲ πότε τὸν χαρακίαν ἢ οὐ αὐλητικός· μακρότερον μὲν τοῦ ἄλλου χαρακίου· σκωληκόβρωτον δὲ· τούτου μὲν δὴ ταύτας λέγουσι τὰς διαφοράς· περὶ δὲ τοῦ αὐλητικοῦ τὸν μὲν, φύεσθαι δυῶν αἐτηρίδος, ὡς τέρτινος φασι· καὶ ταύτην εἶναι τὴν τάξιν ἀκριβεστάτην· ἄλλα τὸ μὲν ὅλον αὐξηθείσης γίνεται φλιλίμνης· ὅτι δὲ τοῦτο δυκεῖ συμβαίνειν ἐν τοῖς πρότερον χρόνοις, μᾶλλον ἐδόκει μὲν αἐτηρίδος, ἐν τῶ γίνεσθαι τὸν καλάμον ταύτην ἐτηρίουν, τὸ συμβεβηκὸς ὡς τάξιν λαμβάνοντες· γίνεται δ' ὅταν ἐμπεμβείασι χιὼν μὴ μίκρα μὴ τὸ ὕδωρ δύεται τῆ γῆ λάχιστον ἀπολείπωσι καὶ μίσω· τούτου δὲ μάλιστα μνημονεύουσι χειμῶνος τ' ὕστερον χρόνων, ὅτι συνέβη τὰ περὶ χερρόνησον· πρὸ γὰρ τούτων οὐκ ἔφασαν ἔτι πλεῖον βαθυνθῆναι τὴν λίμνην· μετὰ δ' ταῦτα ὕστερον ὡς ὁλοιμὸς ἐγένετο σφοδρός, πληθῦναι μὲν αὐτὸ τὸ μέρος τοῦ ὕδατος, ἀλλ' ἐκλιμφθῆναι χειμῶνος, ὥστε γενέσθαι τὸν κάλαμον. φασὶ δὲ καὶ δυκεῖ βαθυνομένης φλιλίμνης μένειν τὰ ἐπὶ πολὺ ταύτα· ἀσφύρεσθαι ἢ γίνεσθαι τὸν μὲν ἀσφυρὸν ζωὸν τὸ· ὧν δὲν μὴ συμπαγῆ μένῃ τὸ ὕδωρ, βομβυκίαν· τὸ μὲν οὖν γένεσιν, τοιαύτην· διαφορὰν δὲ τῶν ἄλλων καλάμων ὡς καθόλου λαβεῖν ἐξωφέλειά τινι τῆ φύσει· ἀπλησθέστερον δὲ ἐν ἐν ἀσαρκότερον, ὅλως δὲ θῆλυν τῆ προσόψει· καὶ γὰρ τὸ φύλλον πλατύτερον ἔχει καὶ λευκότερον· τῶ δὲ αὐθήλω ἐλάττω τῶν ἄλλων· τὴν ὅσι δ' ὅλως οὐκ ἔχειν· διὸ προσαπορρύουσιν οὐ μουχίας· ἐξ ὧν ἄρξασθαι μὲν φασίτινες γίνεσθαι τὰ ζώγια· καὶ τοῦθ' οὕτως ἐπὶ τῶ ὀρθοῦσθαι· τῆ δὲ μὴ νὶ κῆ ὥραι εἶναι· πρὸ Ἀντιγενίδου μὲν νίκης λύειν ἀπὸ πλάσεως τὸ παρ

κατούρω.

κτούρω, μονοδρομιῶνος μηνός· τὸν γὰρ οὕτω τιθέντα συχνοῖς μὴν ἔτεσιν ὕστερον γίνεσθαι χήσιμον· ἢ προκαταλήσει δίεσθαι πολλῆς συμμένειν ἢ τὸ σῶμα τῶν φυτῶν, ὃ πρὸς τὴν διακρείαν εἶναι χήσιμον· ἐπεὶ ἢ εἰς τὸν πλάσιν μετίβησ᾽, ἢ μὴ μετακινήθη· τὰ μὲν γὰρ δένδρα τοῖσι προφορικῶνος ἢ ἑκατομβαιῶνος, ὡς πεὶ πρὸ τροπῶν μικρόν· ἢ ὑπὸ τροπάς· γίνεσθαι δέφασιν πρὸ μὲν τὸ χήσιμον, καὶ κατὰ τὸν λήσιος βραχέως δεῖσθαι. ἔχει καταπάσματα τὰς φυτὰς ἔχειν· φῦλλον ἢ ἀναγκαῖον φῖς μετὰ φλάσματος αὐλῶσι· φῦλλον μὲν οὖν χρὴ τοῦτον εἶναι τὰς ὥρας τῆς τομῆς· ἡδέρτασία γίνεται τὸν αὐτὸν τρόπον· ὅταν συλλέξωσι, τιθέασιν ὑπαίθριον τὸ χειμῶνος ἐν ζῷ λέμματι τὸ δένδρος περικαθάραντες καὶ ἐκξύσαντες, εἰς τὸν ἥλιον ἔθεσαν· τὸ θέρους ἢ, μετὰ ταῦτα σωτεμόντες εἰς τὰ μεσογόνια, πάλιν ὑπαίθριον τιθέασι χρόνον τινά· πρὸς λείπουσι δὲ τῷ μεσογναστίῳ τὸ πρὸς τοὺς βλαστοὺς χρῆν· τὰ δὲ μίκη τὰ τούτων οὐ γίνεται δὲ παλαιῶν ἐλάττω· βέλτιστα μὲν οὖν εἶναι τῶν μεσογονίων πρὸς τὸ ζωγραφεῖον ὅλα τὰ καλάμα τὰ μέσα· μαλακώτατα δὲ ἔχει χρῆσθαι πρὸ τοὺς βλαστούς· σκληρότατα ἢ τὰ πρὸς τῇ ἐρίζῃ· συμφωνεῖν ἢ τοὺς γλώττας τοὺς ἐκ τοῦ αὐτοῦ μεσογναστίου· τὰ ἢ ἅμα δὲ συμφωνεῖν· μὴ τὸ μὲν πρὸς τῇ ἐρίζῃ ἀεὶ στερεὸν εἶναι· τὸ δὲ πρὸς τοὺς βλαστοὺς δεξιόν· μῆκος δὲ δύο τὸ μεσογονίου, τὸ δὲ μῆκος τῆς γλώττης ἑκατέρου γίνεται κατὰ τὸν τοῦ καλάμου τομόν· ἐὰν δὲ ἄλλον τινὰ τρόπον ἐργάζωσιν αἱ γλῶτται, τοῦτο οὐ τὸ νῦν συμφωνοῦν· ἡ μὲν οὖν ἐργασία, τοιαύτη· φύεται δὲ τὸ λεῖσος μὲν μετὰ ξυλοκισσοῦ καὶ φοίνικος ἢ ὄρος ἢ ὄρεσι προσαγορεύει τὸ λεκανία· φύρυβδα μὲν ἄπια χύζοι καλούμενοι βαθύσματα φύλλιμνης· ἐν οἷς καλλιστεύφασι γίνεσθαι ἢ καθὸν ἡ προβατία καὶ λαγωὸς καταφέρει· τὸ δὲ στρατιὸς ἐκλεβασίας· κάλλιστος δὲ δοκεῖ γίνεσθαι πάντων περὶ τὸ ὄξεαν καλαμῶνα καὶ μάτωνα· οὐ γὰρ ὅτος ἐμβολὴ τοκισσοῦ· γειτνιᾷ δὲ αὐτῷ πεδὶ

ον ὑγρόν, ὁ προσαγορεύουσιν ἰσχάδα. πρόσβορρος ἢ πρὸς αὔρας τὸ ὀξείας καὶ πνεῦσον, ὃν καλοῦσι βοηδρίαν. φύεσθαι δὲ φασι καὶ παρὰ τὴν ὑγρὰν καλαμῶδες, ἢ ὅλως ἕλεσι βαθέσι καὶ χωρίοις βαθυσμάτοις λίμνης, καὶ μᾶλλον εἶναι καλάμου. περὶ δὲ βοηδρίαν, ταῦτα πάντα ὑπάρχει. ὅτι δὲ ὁ κισσὸς μετάλλωτός ἐστιν ἐς τὸ πρεῖον καλὸν κάλαμον, σημεῖόν ἐστι. καθὸν δὲ τρόπον ὁμιλεῖ καλάμῃ ἐμβάλλῃ, βαθείας ὄσης τῆς λίμνης ἢ τοῦ ἐδάφους ὀλίγου ἢ ὑλώδους, ἢ ὅλως μὴ φύεσθαι ἢ φαῦλον. ἡ μὲν γὰρ ὑγρότης τοῦ φύσις τοιαύτη τις ἐστί, καὶ ἡ κατάστασις, καὶ τίνας ἔχει διαφορὰς πρὸς τοὺς αὐγούς, ἐκανῶς εἰρήσθω. γένη δὲ τοῦ παπύρου μόνον, ἀλλὰ πλείω τοῦ καλάμου τοῦ χάνῃ, φανερὰς ἔχοντα τῇ αἰσθήσει διαφοράς. ὁ μὲν γὰρ θῆλυς ἢ σαρκὶ καὶ τοῖς γόνασιν. ὁ δὲ, ἄρρην ὁ ὀλισθηρότατος. ὁ μὲν κοῖλος. ὃν καλοῦσί τινες σύριγγα. ὀδὲν γὰρ ὠφελεῖ πεῖν ἔχει ξύλον σαρκὸς ὀλίγης, στερεὸς ἢ σὺν μικρῷ μικρόν. καὶ ὁ μὲν βραχὺς ὀλίγης ὑψηλὸς καὶ παχὺς ὀλίγος, λεπτὸς ἢ πολύφυλλος ὀλίγος, ὀλίγῃ φυλλὴ ἢ μονόφυλλος. ὅλως δὲ πολλαί τινες εἰσὶ διαφοραὶ καὶ τοῦ φύσεως ἢ τοῦ χεῖ. ἕκαστος δὲ πρὸς ἕκαστα χρήσιμος. ὀνόμασι δὲ ἄλλοις προσαγορεύουσι. κοινότερον δέ πως ὀδόναξ. ὃν καὶ λοχμωδέστατον φασιν εἶναι. μάλιστα φύεσθαι δὲ ἀπὸ τοῦ πρὸς τὰς λίμνας. διαφέρει δὲ ὅμως καὶ τὸ καλάμου πολύ, τόν τε ἐνδοξηρῷ καὶ τὸν ἐν τοῖς ὕδασι φυόμενον. ἴδιος δὲ καὶ ὁ τοξικός, ὃν δὴ κερατίτην τινὲς καλοῦσιν. ὀλιγόγονατος δὲ σαρκωδέστερος δὲ τῶν ἄλλων, καὶ μάλιστα καὶ μᾶλλον δεχόμενος. καὶ ὅλως ἀπλῶς δυνάμενος, ὡς ἂν θέλῃ τις θερμαίνομένος. ἔχοντι δὲ ὡς πρὸς ἐλίχθαι καὶ τὰ φύλλα μετὰ διαφορᾶς, ἀπλῆθος καὶ μετίθεσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ χροιᾶς. πρικίλος γὰρ ὁ λακωνικὸς καλάμος. ἔτι δὲ αὐτῇ θέσει καὶ προσφύσει κάτωθεν γὰρ ἔνιοι πολλὰ φέρουσι τῶν φύλλων. αὐτὸς δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀφύκε. χλοῦν δέ πινα φασὶ τῶν λιμναίων εἶναι τὴν διαφορὰν. πολύφυλλον καὶ ὀλιγόφυλλον. καὶ ὁμοίως ἔχειν ξόπον τινὰ τὸ φύλλον τῷ τοῦ κυπείρου ἢ

πέρου. καὶ φλεώ. ⸫ βρύου. βοτόμου. σκέψασθε δὲ τοῦτο γένος δέτι καλάμου φύεται καὶ ἐώγιον. ὁ δ' ἂν εἰς ὀρθὸν ἀπὸ γῆς ἀφίησι τὸν καυλόν, ὥσπερ ἡ ἄγρωστις, καὶ ὅταν πρι ἔτι τὸ αὔξησιν. ὅστε ὁ μὲν ἄρρην στερεός. ὁ δὲ θῆλυς, κοῖλος. διαιρεῖται ⸫ τοῦτον τῷ ἄρρενι. ὁ θῆλυ. φύονται δὲ ξένιος θυθμῷ πολοί. ⸫ οὐλοχμώδης. τὸ δὲ φύλλον οὐ μακρόν. αὐτόμοιον τῇ ἰτέᾳ. ᾧ μεγέθει μεγάλοι καὶ ὑπαγεῖς. ὅστε ἀκοντίοις χρῆσθαι. φύονται δὲ καὶ πρι ἔτι τὸ ἀκεσίνιον πρὸ τοῦ. ἀπὸ δὲ καλάμος ὠζῶ. μὴ τεμνόμενος. ὁ δὲ καλάμος καὶ λίαν βλαστάνει. ἔτι δὲ ἀνεχώρισος. ὁ πολύειζος. διὸ μὴ δύσωλεθρον. ἡδὲ ἔιζα ἐοικε τοῖς ἀγρώστεσι. πολὺ δὲ ἀνεγὸς ὁμοίᾳ ἁλὶ ἀλλὰ περὶ μὲν καλάμου ἱκανῶς εἰρήσθω. καὶ τάλοιπον δὲ εἰπεῖν ὡς ἂν ἐκ τοῦ γένους τὰ ἄρυ περὶ ἕκαστον. ⸫ τοῦτο δὲ ἐνύδρων θετέον. ὅστε δὲ αὐτοῦ ξίαι εἰσὶ, καθάπερ τὰ μὲν διαιρεῖσιν ὅτι τὸ ξύλον μὲν ἄκαρπον. ὃν δὲ καλοῦσιν ἄρρενα. ὁ δὲ ἄκαρπος. οὐ μελανκρανισμὸν καλοῦσι, διὰ τὸ μέλαν αὐτὸν καρπὸν ἔχειν. ἀνάχυρος δὲ τούτου ⸫ σαρκωδέστερος καὶ πρίτος τῷ μεγέθει καὶ τῇ ἀνάχυσι καὶ ὑδαρκίᾳ διαφέρων. ὁ καλούμενος ὁλόχοινος. ἢ μᾶλλον μελανκρανίς. αὐτόστις καθαὐτόν. ὁ δὲ ξύλον. καὶ ὁλόχοινος. ἐκ τοῦ αὐτοῦ φύονται. ὁ καὶ ἄτοπον φαίνεται καὶ θαυμαστὸν ἐνιδεῖν. ὅλης κοσμηθείσης φυλλοχοίνος. οἱ πολλοὶ γὰρ ἦσαν ἄκαρποι πεφυκότες ἐκ τοῦ αὐτοῦ. καρπὸν δὲ ὀλίγοι. τοῦτο μὲν οὖν ὡσκεπτέον. ἐλάττους γὰρ ὁ λόγος ὁ ἄκαρπος. πρὸς γὰρ τὰ ἀλέγματα χρησιμώτερος ὁ ὁλόχοινος. διὰ τὸ σαρκῶδες καὶ μαλακόν. κόρυνα δ' ὅλως ὁ καρπος. ἐξ οὗ τοῦ τὰ γραμμώδους ἐξοιδήσας. καὶ πεῖ τοῦ ἐκτίκτει καθάπερ ὠά. πρὸς μὲν ἀρχὴν γραμμώδης ἔχει τοὺς πείσας χωώδης μίσχους. ἐφ' ὧν ἄκρων πέρας φλοιώδεις τοὺς τ' ἀγγείων ἔχει τροχιλότητας. ἐπιφαλῆ σας. ἐν γύροις δὲ τὸ πέρας μάτιον ἀκιδωδές. ὅστε μέλαν ἐκάστῳ προσεμφερὲς τῷ τοῦ στέρακος. πολὺ δὲ μεγάλου περὶ ξίζαν δὲ ἔχει μακρὰν ὁ πάχυρος πολὺ τοῦ φοίνικος. οὗ

τὴν δὲ αὐαίνεται καθ' ἕκαστον χρόνον· εἶθ' ἕτερα πάλιν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ χοίρου καθίεται· τοῦτο δ' ἐν τῇ ὄψει φανερὸν εἶναι, τοὺς μὲν αὐχμοὺς, τοὺς δὲ χλωρὰς καθιεμένας· ἡ δὲ κεφαλὴ ὁμοία τῇ τῶν κριομύων ἢ τῇ τῶν γητείων, συμπεφυκυῖα σώματος ἐκ πολλῶν εἰς τοῦτο· ἡ πλατεῖα κάτωθεν, ἔχουσα κελύφη ὑπέρυθρα· συμβαίνει δὲ ἐνίοις τῶν ἰχθύων ζῆν ἐπὶ πολὺ καὶ ἔτη αὐτόν· ἡ δὲ τοῦ ὠὸν γένεσις· τῶν μὲν οὖν χοίνων τοιαύτη τις φύσις· ἔστι δὲ ἢ μὴ ὀβάτος ἢ ὀπαλίτρος, ἔνυδρός πως ἐστὶν ἢ πάρυδρα, καθάπερ ἐνιαχοῦ· φανερὰ δ' ἐστὶ καὶ τούτων διαφορά· περὶ ἀμφοῖν γὰρ εἴρηται πρότερον· τῶν δ' ὑνίσων τῶν πολυάδων τῶν ἐν ὀρχομενῷ, τὰ μὲν μεγέθη παντοδαπὰ τυγχάνει· τὸ δὲ μέγιστον αὐτῶν ἐστὶν ὅσον ξιφῶν σκάφων τριῶν πρὸς μέτρον· ἐναίρυται δὲ ὑπὸ μεγάλης σφόδρα σωίσκων, ὥστε καινὸς ἐναύρησις ἐγγίνεσθαι πολύς· οὐς μὴ κυρηταύσι διαβαίνοντες· μὴ περὶ μὲν ἐνύδρων ταῦτ' εἰρήσθω· περὶ δὲ βραχυβιότητος φυτῶν ἢ δένδρων, τῶν μὲν ἐνύδρων ἐπὶ πολὺ μᾶλλον ἔχομεν, ὡς ἂν καθόλου λέγοντες, ὅτι βραχυβιώτερα τὰ χερσαίων ἐστὶ καθάπερ καὶ τὰ ζῷα· ὑὸς δὲ καθ' ἕκασα βίᾳ ἰσορρόπου δεῖ τῶν χερσαίων· τὰ μὲν οὖν ἄγρια φασὶν ἔτη μίαν ἔχειν ὡς ἂν εἴποιεν οἱ ὀρεοτύποι διαφορὰν· ἀλλὰ, φασὶν εἶναι μακρόβια καὶ ἄθλιον βραχύβιον· αὐτὸ μὲν γὰρ ἴσως ἀληθὲς λέγοντες· ἅπαντα δ' ὑπερτείνει πολὺ τὸν αἰῶνα τῶν ἡμέρων· ὅμως δ' οὐδὲ τοῦτο πάντα· τὰ μὲν γὰρ μαῖον· τὰ δ' ἵππον μακρόβια, καθάπερ ἐν τοῖς ἡμέροις πρόβατα ἔτη τὰ αὐτὰ, σκέπτεσθαι· τὰ δ' ἥμερα, φανερῶς διαφέρει· τὰ μὲν γὰρ μακρόβια· τὰ δὲ βραχύβια· ὡς δὲ πολλοί εἰπεῖν, τὰ ἄγρια τῶν ἡμέρων μακροβιώτερα· καὶ ὅλως ὧν μὴ τὰ αὐτὰ ἡ μέρη καθ' ἕκαστον· οἷον κόττυφος, ἐλάφου, ἀετοῦ, ἐλέφαντος, συὸς· ἰσχυρώτερα γὰρ καὶ σκληρότερα καὶ ἀγριώτερα ταῦτα τῶν ἡμέρων· περὶ δὲ μακροβιότητα μαρτυροῦσιν ἐπὶ πλεῖστον καὶ ἡμέρων καὶ ἀγρίων, αἱ παραδόσεις μάλιστα φήμαι παρὰ τῶν μυθολόγων· ἐλάφου μὲν γὰρ λέγουσι τὸν ἀθήνησι φόνικα δὲ τὸν ἐν δήλῳ·

κόττυφον

κότινον ἢ τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ, ἀφ' ὃ στέφανος. φησὶν ἢ τὰς ἐν Δελφοῖς πλάτανον Ἀπαμένους φυτῶσαι, καὶ τὴν ἐν Καφύαις τῆς ἀγκαλίδος. ταῦτα μὲν οὖν ὅπως ἂν ἔχῃ τάχ' ἂν ἕτερος εἴη λόγος. ὅτι δ' ὄζει μεγάλη διαφορὰ τῶν δένδρων, φανερόν. μακρόβια μὲν γὰρ τά τε προφημένα καὶ ἕτερα πλείω, βραχύβια δὲ τὰ τοιαῦτα ὁμολογουμένως. οἷον, ἐρινεὸς, συκῆ, μηλέα. καὶ τούτων ἥ τε ἐρινεὸς μᾶλλον. καὶ ἡ γλυκεῖα τῆς ὀξείας, ὡς περ τῶν ἐρίων ἡ ἀπύρηνος. βραχύβια δὲ καὶ μπέλεαι ἔνιαι μάλιστα καὶ μάλιστα τὰ πλύκαρπα. δοκεῖ δὲ καὶ τὰ πύρηνα μακροβιώτερα τῶν ἐν τοῖς ξηροῖς εἶναι. οἷον, ἰτέα, λεύκη, ἀκτή, αἴγειρος. ἔνια δὲ γηράσκει μὲν ἧττον ἀπὸ πίτυος καὶ χέως. ἀπόλλυται δὲ πάλιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ὡς περ καὶ αἱ δάφναι καὶ μηλέαι, καὶ ἐρινεὸς, καὶ τὰ πλεῖστα. διὸ καὶ ἐν τοῖς ἐνιαυσίοις ἐνίοις ἀπορήσειέ τις πότερα ταὐτὰ δεῖ λέγειν ἢ ἕτερα. καθάπερ εἴτις τὸ στέλεχος ἀποκόψας, ὡς περ ποιοῦσιν οἱ γεωργοί. πάλιν αὐξάνεται πύῃ τῷ βλαστῷ. μὴ εἰκὸς ἐκκόψαντα ἄχρι τῆς ἰσχύος καὶ ἐπικαύσαντα. καὶ δὴ καὶ ταῦτα πιθανόν. ὅτι δὲ καὶ τῶν αὐτομάτου συμβαίνει. πότερα δὴ χρὴ τὸν αὐτὸν ἀεὶ λέγειν, ἢ ἕτερον. ἢ μὲν γὰρ ἀεὶ τὰ μέρη τὰς αὐξήσεις ἢ φθίσεις φαίνεται παραμένοντα πάσας καὶ τὰς διακαθαίρεσεις τὰς ὑπ' αὐτῶν, ταὐτὸν μὲν οὐδὲν ταὐτὸν εἶναι. τίς δ' ἂν ἐπὶ τούτων ἢ ἐκείνων διαφέροι. ἢ δῶρ περὶ σίας καὶ φύσις τοῦ δένδρου, μάλιστα δ' ἂν φαίη τις τὸ στέλεχος, ὅταν μεταλλάττῃ χρῶμα. καὶ μὴ τὸ ὅλον ἕτερον ὑπολάβῃ τις. ἐμὲ γὰρ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀρχῶν εἶναι, καὶ τὸ θεῖον. καί τοι πολλὰ καὶ συμβαίνει καὶ τὰς ἑξῆς ἀσὶ ἑτέρας εἶναι. καὶ μεταβάλλειν τῶν μὲν, ὅταν πομφῶν, τῶν δὲ ξ ἀρχῆς βλαστανουσῶν. ἐπεὶ ὡς γέ τινές φασι τὰς ἀμπέλους μακροβιωτάτους εἶναι, τῷ μὴ φύειν ἑτέρας, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν ἀεὶ συναναπληροῦσθαι, γελοῖον· ἀλλ' ἴσως δικαιοτάτη σύγκεισις, ἐὰν μὴ ᾖ τὸ στέλεχος. αὕτη γὰρ οἷον ὑπόστασις καὶ φύσις δένδρου. τοῦτο μὲν οὖν ὁποτέρως ποτὲ λεκτέον, οὐδὲν ἂν διενέγκαι πρὸς τὰ νῦν. τάχα

δὲν εἶναι μακροβιώτερον, τὸ πάντως δυνάμενον αὐξηθῆναι, ὥσπερ ἡ ἐλαία, ἢ τῷ στέλεχει ἢ τῇ ῥιζοβλαστήσει, ἢ τῷ δυσωλέθρους ἔχειν τὰς ῥίζας. δοκεῖ δὲ ὀβιότης τῆς συμφυᾶς εἶναι, καθὸν στέλεχος ἤδη τιὼ ἀρχὴν τιθέντα μέγα, ἀναμεῖναι τὸν χρόνον μᾶλλον περὶ ἔτη διακόσια. εἰδόσιν ἐπὶ τῶν ἀμπέλων λέγουσί τινες, ὡς πεντακαιρεκαιδεκάτων τῶν ῥιζῶν καλὰ μέρη, δύνασθαι διαμένειν τὸ στέλεχος ἕως ἡ ὅλη φύσις ὁμοία καὶ ὁμοιοφόρος ὁπόσον οὖν χρόνον, μακροβιώτατον αὖ εἶναι πάντων. φασὶ δὲ δεῖν οὕτω ποιεῖν, ὅταν ἤδη δοκῇ καταφρέεσθαι κλήματά τι ἢ βαίνειν, ἢ καρποῦσθαι ἐνιαυτόν. μετὰ δὲ ταῦτα καλάσκαυτα ὠθεῖν θάτερα τῆς ἀμπέλου, ἢ πεντεκαθαίρειν πάσας τὰς ῥίζας. εἶτα μὴ ὀλίγον φρυγάνων καὶ ἐπαμήσασθαι τιὼ γῆν. φύτῳ μὲν οὖν τῷ ἑτέρῳ κακῶς φέρειν σφόδρα. τῷ δὲ σεσυρῳβέλτιον. τῷ δὲ τρίτῳ ἕως τετάρτῳ, καθίσασθαι καὶ φέρειν πολλοὺς καὶ καλούς. ὥστε μηδὲν δύνασθαι φέρειν, ἢ ὅτι ἥκιστα ζεν. ἐπεισὰν δὲ πάλιν ἀποβλητέον. θάτερον μέρος καταστέλλειν καὶ θεραπεύειν ὁμοίως, ἕως ἂν τὸ αἰεὶ δύνασθαι μένειν. ποιεῖν δὲ τοῦτο μάλιστα δεῖ τῶν δίκα. διὸ καὶ οὐκόπτειν οὐδέποτε τοὺς τοῦτο τρυφῶντας, ἀλλὰ τὰ γυιὰς πολλὰς πάντα τὰ στελέχη διαμένειν. ὥστε μὴ δεῖ μεμνῆσθαι τοὺς φυτεύσαντας. τοῦτο μὲν οὖν ἴσως τῶν πεπειραμένων ἀκούοντας δεῖ πιστεύειν. τὰ δὲ μακρόβια μὴ βραχύβια, διὰ τῶν εἰρημένων θεωρητέον. νοσήματα δὲ τοῖς μὲν ἀγρίοις φασὶ ξυμβαίνειν, ὑφῶν ἀναιρεῖσθαι. φαύλως δὲ διατίθεσθαι καὶ μάλιστα ἐπιδήλως, ὅταν χαλαζοκοπηθῇ, ἢ πλασθείη μέλλοντα, ἢ ἀρχόμενα, ἢ ἀνθοῦντα. καὶ ὅταν ἢ πνεύματα ψυχρὸν ἢ θερμὸν ὑπομένῃ καὶ τὰ τούτους τοὺς καιρούς. ὑπὸ δὲ τῶν ὡραίων χειμώνων οὐδὲ ἂν ὑπερβάλλοντες ὦσιν, οὐδὲν πάσχειν. ἀλλὰ καὶ ξυμφορὰν πᾶσι χειμαθῆναι. μὴ χειμαθέντα γὰρ κακοβλαστότερα γίνεσθαι. τοῖς δὲ ἥμερος, ὅτι πλείω νοσήματα. καὶ τὰ μὲν, ὡς πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις. τὰ δὲ ἴδια καὶ κατὰ μέρη

κοινά,

κοιμᾶ. οἷον, τό, τε σκωλὴκ ὕδᾳ. καὶ ἀσφοβολεῖαθ. καὶ ὀσφακελισμός. ἅπαν τοῦ γὰρ ὡς εἰπεῖν καὶ σκώληκα ἔχει. πολλὰ τὰ μὲν ἐλάττους. τὰ δὲ πλείους. καθάπερ συκῆ. μηλέα. καὶ ἄπιος. ὧν δὲ ἀπλῶς εἰπεῖν, ἥκιστα σκωληκᾶται τὰ δρυμέα καὶ ὀπώδη καὶ ἀσφοβολεῖται ὡσαύτως. μᾶλλον δὲ τοῖς ἐν ἀκμῇ τοῦτο συμβαίνει. πάντων δὲ μάλιστα τῇ τε συκῇ καὶ τῇ ἀμπέλῳ. ἥδε λαία πρὸς τὸ τοὺς σκώληκας ἔχειν (οἱ δὴ, ἢ τὸ συκῆν διαφθείρουσιν ἐντίκτοντες) φύσει καὶ ἄλλου. οἱ δὲ, μύκητα καλοῦσιν. ἔνιοι δὲ λοπάδα. τοῦ τοιοῦτόν ἐστιν οἷον ἥλοι αὐτῶν διαφθείρονται δ' ἔνιά τε αἰνέας ἐλαίας καὶ τὸ ὑποβολὴ τῆς πολυκαρπίας. ἥδε ὥρα καὶ οἱ πρὸς φυόμενοι κολλίαι, συκῆς εἰσιν. οὐ πάνυ τοι χοῦ δὲ τοῦτο συμβαίνει ταῖς συκαῖς. ἀλλ' ἔοικε καὶ τὰ μόσιμα κατατίμεσθαι κατὰ τοὺς τόπους, ὥσπερ τοῖς ζώοις. ἐπεὶ παρ' ἔνιοις οὐ φωλεύουσι. καθάπερ οὐδὲ περὶ τὴν αἰνείαν. ἀλλὰ σήπεται συκῆ μάλιστα, καὶ σφακελισμῷ καὶ κράδῳ. καλεῖται δὲ σφακελισμὸς μὲν, ὅταν αἱ ῥίζαι μελανθῶσι. κράδος δ' ὅλαν οἰκλάδωσι. καὶ γὰρ καλοῦσί τινα κραδους. ὅθεν καὶ τοὔνομα τῇ νόσῳ. ὁ δ' ἕτερος, οὔτε κραδᾶ, οὔτε σφακελίζει, ὅτι φωλεᾷ. οὔτε σκωληκοῦται ταῖς ῥίζαις ὁμοίως. οὐδὲ δὴ τὰ ἐρινά τινα ἀποβάλλουσιν, οὐδὲ ἐὰν ἔνια φυτωθῶσιν εἰς συκῆν. ἥδε ὥρα μάλιστα γίνεται, ὅταν ὕδωρ ἐπὶ πολὺ ἀθροισθὲν γένηται μὴ πολύ. ἐὰν δὲ πολύ, ἀποκλύζεται. συμβαίνει δὲ τότε καὶ τὰ ἐρινὰ ἀπορρεῖν καὶ τοὺς ὀλύνθους. τῶν δὲ σκωλήκων τῶν ἐν ταῖς συκαῖς, οἱ μὲν, ἐξ αὐτῆς γίνονται. οἵδε τίκτονται ὑπὸ τοῦ καλουμένου μεσάσου. πέπτει δὲ εἰς κεράσιν ἀποκαθίσαντα. φθείρωνι δὲ οἷον τρισμόν. νοσεῖ δὲ συκῆ καὶ ἐὰν ἐπομβρίαι γένηται πρός τε τὸ ῥίζαν ὥσπερ μανδᾶ. τοῦτο δὲ καλοῦσι λοπάδα. ἢ δ' ἄμπελος πρασᾶ. τοῦτο δὲ μάλιστα αὐτῆς ὅταν πρὸς τῷ ἀσφοβολεῖσθαι, ἢ ὅταν ὑπὸ πνευμάτων βλασταίνωσι. ἢ ὅταν ἡ ἐργασία συμπέσῃ, ἢ πρίτον ὑπὸ ἀλιμβῆ.

ξοὰς δὲ γίνεται, ὃ καὶ λέγουσί τινες φύρεσθαι, ὅταν ἐπιφθῇ καταπίπτουσιν ἢ ὅταν κρυσταλλωθῇ. τὸ δὲ παθεῖν οὐκ ἀεὶ ὡσαύτως ἐπιρρεῖν τὰς ῥάσεις. ἔτι τὰς ἐπιμήκεις εἶναι μικρόσπορα. ἔνια δὲ καὶ ἐγχώσαντα νοσεῖ. καθάπερ ἡ ἄμπελος. ἀμβλύνεται γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς πρωτοτόμου. καὶ πάλιν ὑποθερμανθέντα. ζητεῖ γὰρ ἔτι τούτων τὴν συμμιξίαν, ὥσπερ καὶ φλοιοφῆς. ὅλως δὲ παντὸς τοῦ ὑγροῦ φύσιν ἐπικίνδυνον μεγάλα ξυμβάλλεται καὶ τὰ τραύματα καὶ ἀφαιρεῖται τὰ πιεζόμενα πόντων, εἰς τὸ μὴ φέρειν τὰς μεταβολὰς ἢ καυμάτων ἢ χειμώνων. ἀθενεῖς δὲ μᾶλλον διὰ τὴν ἕλκωσιν καὶ τὸν πόνον, δύχειρόν τε γίνεσθαι ταῖς ὑπερβολαῖς. χεῖρον δὲ ὥσπερ οἱ οἷον δὲ τὰ θλεῖσα τῶν μοσχευμάτων, ἀπὸ θλιβῆς γίνεσθαι. καὶ τὰ αἱρόβολα καλούμενα, ἢ τὰ σφακελίζοντα, διὰ τὸ αὐτὰ ταύτης εἶναι τὰ ξηρὸν τὸν τόπον. οἷον δὲ καὶ δύο ταύτας εἶναι μόνας νόσους. οὐμιὴ αὐτὴ τοῦτο γε ὑπὸ πάντων ὁμολογούμενόν ἐστι. πάντων δὲ ὧν θετέον τὸν ἡμιλέαν ἢ ἡλινή. καὶ τούτων ἡ λευκεία. ἔνιαι δὲ ἀπορώσεις ἐκ εἰς φθορὰν γίνονταί τινων, αὐτὸ ἐς ἀκαρπίαν. οἷον ἑαυτῆς τῆς πίτυος ἀφέλῃ τὸ ἄκρον, ἢ τοῦ φοίνικος, ἄκρα τε γίνεσθαι ἀμφοτέρα κεῖ, καὶ ὅλως αὐαιρεῖσθαι. γίνονται δὲ νόσοι καὶ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐὰν μὴ κατὰ καιρὸν τὰ πνεύματα τὰ ὑράνια γένηται. συμβαίνει γὰρ ὅτε μὲν ἀποβάλλειν, γινομένων ἢ μὴ γινομένων ὑδάτων. οἷον ταῖς συκαῖς ὅτε χέρσος, γίνεσθαι σπερμάς καὶ καταπινομένας. ἢ πάλιν αὐαξηραινομένας κατὰ τὸ δέον. χεῖσον δὲ ἐὰν ἐπανθοῦσί τισιν ἐφύσῃ, καθάπερ ἐλαίᾳ καὶ ἀμπέλῳ. σημεῖα πορρεῖν γὰρ ὁ καρπὸς διὰ ἄνθησιν. ἢ μὴ λίπῃ τὰς ἐλαίας, ὅταν ὦσι περὶ τὸ ἀνθεῖν, κάμπαι καταθύσιν. αἱ μὲν, ταὶ φύλλα αἱ δὲ, τὰ ἄνθη. ἕτεραι δὲ γένη μὴ φιλοῦσι τὰ δένδρα. γίνονται δὲ, ὅταν ᾖ νότιος καὶ τὰ ὑδαρῆ. ἐὰν δὲ ἐπιλάβῃ καύματα, ξηραίνονται. περὶ δὲ τὰ ῥαγέντα προφαίνεσθαι μὲν πολὺν καρπὸν ἀεί. ὑπὸ δὲ τῶν ἀνθησιν τὰ πολλὰ πόλλυται. τὰ μὲν δὴ ποιαῦτα τὰ τῶν ἰδίων. γίνεται δὲ καὶ ἀλλοπάθεια περὶ τὰς ἐλαίας

ἀρχήνιον

ἀρχήιον καλὸν μῆλον. φύεται γὰρ τὸ τοιοῦτο διαφθείρει τὸν καρπόν. ἐπικάθηται δὲ ἡ καύμα τὰ τίνα, ἢ ἐλαίαν καὶ βόρυν καὶ ἄλλα καρποὺς. οἱ δὲ καρποὶ σκωληκοῦνται τιμῶν. οἷον ἐλαίας. ἀπίου. μηλέας. μεσπίλης. ῥοᾶς. καὶ ὅτι φθείρει ἐλαίας σκώληξ, ἐὰν μὴ ὑπὸ τὸ δέρμα γένηται, διαφθείρει τὸν καρπόν. ἐὰν δὲ τὸν πυρῆνα διαφάγῃ, ὠφελεῖ. λύεται δὲ ὑπὸ τοῦ δέρματι εἶναι ὕδατος ἀπόῤῥητου γλυκέος. τίνον δὲ καὶ ἐν τοῖς δρυοτρώτοις σκώληκες. αἵτινες χείρας εἰς τὴν ξύσιν. ὀλίγοι δὲ καὶ σῦκα εἶναι σαπρά. διὸ καὶ γίνονται τοῖς τοιούτοις, μᾶλλον ἐν τοῖς ἐφύδροις. ἐγγίνονται ἡλικίαι πέντε ἐν τισὶ τῶν δένδρων. ὥσπερ ἐν τῇ δρυῒ καὶ τῇ συκῇ. καὶ διακοῦσιν ἐκ τῆς ὑγρότητος σωίσασαι τῆς ὑπὸ τὸν φλοιὸν σωισάσης μύης. αὕτη δὲ ὅτι γλυκεῖα γίνεται γλυκέσι γίνονται δὲ καὶ ἐν λαχάνοις τισίν. ἔνθα δὲ κάμπαι, διαφερούσης δηλονότι τῆς ἀρχῆς. καὶ τὰ μὲν μυσήματα τὰ δὲ τοιαῦτα καὶ ἐν ῥύτοις ὄζειν. ἔνιαι δὲ πάλιν τῶν κατὰ τὰς ὥρας καὶ τῶν καθαπὲρ τὰ σπερμάτων ἀναιρεῖν πέφυκεν, ἃ οὐκ ἄν τις εἰποι ἐνόσους. οἷον λέγω τὴν ἐκπωλήξιν. καὶ ὃ καλοῦσί τινες κλαυθμόν. ἄλλαι δὲ παρὰ καιρὸν πέφυκε πνεύματα ἀποκαίειν. οἷον ἐν χαλκίδι τῆς Εὐβοίας, ὀλυμπίας ὅταν πνεύσῃ μικρὸν πρὸ βοπῶν ἢ μετὰ βοπὰς χειμερινὰς, ψυχρός. ἀποκαίει δὲ μᾶλλα καὶ ἄμπελος. ἢ ἄττα ποιεῖ ξηρὰ, ὡς ἐδάφυλλα καὶ χόρτα πολλὰ γίνοιτ' ἄν. διὸ ἢ καλοῦσι κλαυθμόν. ἐγίνετο δ' ποτὲ καὶ πολλάκις ἤδη ἐπ' Ἀρχίππου δὲ τῶν τετταρακοστῷ, σφοδρός. πνεῦσαι δὲ μάλιστα τῶν τρόπων οἰκοῖλοι ἢ οἱ αὐλῶνες, ἢ ὅσοι περὶ τοὺς ποταμούς. ἢ ἀπλῶς οἱ ἀπύρηνοι. τὰ δένδρων δὲ μάλιστα συκῆ. δεύτερον δὲ ἐλαίας μᾶλλον ὁ κότινος ἐφύλαξεν. ἰσχυρότερος ὤν. ὃ καὶ θαυμαστὸν ἦν. αἱ δὲ ἄμυγδαλαι τὸ πάμπαν. ἀπαθεῖς δὲ αἱ μηλέαι, καὶ αἱ ἄπιοι, καὶ αἱ ῥοαὶ αἱ ἐγχώριοι. διὸ καὶ τοῦτο ἴδιον θαυμαστὸν. ἀποκαίεται δὲ αὐθις ἐκ τοῦ στελέχους. καὶ ὅλως δὲ μᾶλλον τὰ πρότερον ὡς εἶπον, ἀπτεται τῶν κάτω. φανερὸν δὲ γίνεται, τὰ μὲν ἄμπελος περὶ τὰ βλάστους. ἢ

ἐλαία διὰ τὸ ἀείφυλλον, ὕστερον ὅσαι μὲν οὖν αὖ φυλλοβολήσουσιν, ἀναβιβρώσκουσι πάλιν ὅσαι δ' ἂν μὴ τελέως ἀπόλλυνται· καὶ ῥᾳδίως δέ τινες ἀπεκαυθείσας τῶν φύλλων αὐανθέντων, ἀνεβλάστησαν πάλιν ἄνω τοῦ ἀπροαίρετον· μὴ τὰ φύλλα ἀνεβίωσεν· ἐπὶ ἀρχῆς δὲ πολλάκις τοῦτο συμβαίνει· καθάπερ ἐν ψιλίσεσιν· τὰ δὲ κατεψυγότα, ὅταν μὴ τελέως ἀπόλλυται, τάχιστα ἀναβλαστάνει· ὥστε τὸ αὐθύστατον ἄμπελον καρποφορεῖν, ὥσπερ ἐν θετταλίᾳ· ἐν δὲ τῷ πόντῳ, ὅτι καὶ πάντα τὰ ἀστεῖον, αἱ μὲν ἐκπλήξεις γίνονται διχῶς· ὁ τε μὲν ὑπὸ ψύχους, ἐὰν χειμέριον ᾖ τὸ ἔτος· ὁ τε ὑπὸ πάγων, ἐὰν πολὺν χρόνον διαμένωσιν· ἀμφότερα δὲ μάλιστα γίνονται μετὰ ζέφους, μετὰ τὸ παράκοπον γίνονται δέ, οἱ μὲ πάγοι τὰς αἰθρίας· ἀπὸ δὲ ψύχους μάλιστα ὑφῶν ἡ ἔκπληξις, ὅταν αἰθρίας ὄσης αἴφνης καταφέρονται· ταῦτα δ' ἐστὶν ὥσπερ τὰ ξύματα· καὶ γὰρ τὰ τῶν φρυγάνων φανερά· πεσόντα δὲ διαμένει· ἐπεὶ δὲ τὰ θερμὰ ἐκπνεύσαντα· αἰγιαλοὶ μὲν οὖν, ὅσοι τε περὶ αἶαν τινὲς πίονες, μὴ πάλιν αἰθρίου περιβολὴ χειμῶνος ἢ καύματος φθοραί, ἢ αἱ διὰ πνευμάτων ψυχρότητος ἢ θερμότητος, διὰ ταῦτα θεωρείσθωσαν· ὡς ἐνίοτε δὲν ἀνέκαυσαν οἱ τὰ ἀγρίως ἐμπνέοντες· μὴ κατὰ τὸν ὅλον τὸ δένδρων φθοραί, μὴ ἐπὶ μᾶλλον κατὰ τὰ κάτω· ὁ δὲ συμβαίνον ὁρᾶν μάλιστα· ἀνέκαυσε πεῖσαν δὲ ἔκαιε πολλάκις· αἰτιῶμαι δὲ μάλιστα ἐπιτηδείως· λοιπὸν δὲ πεῖσαν ὅσα παραιρουμένων πινῶν μορίων ἀπόλλυται· κοινὴ μὲν δὴ πᾶσι φθορὰ τὰ φλοιοῦ περιαιρεθέντος κύκλῳ· πᾶν γὰρ ὡς εἰπεῖν οὕτως ἀπόλλυσθαι δοκεῖ· πλὴν ἀμυγδάλης· καὶ αὕτη δὲ ἐάντις τὴν σάρκα σφόδρα πιέσῃ, καὶ τὸν μέλλοντα καρπὸν διακόψῃ· πλὴν εἰ μὴ ῥαφὴ μοῦ· τοῦτον γὰρ φασι καὶ ὠφελεῖν μᾶλλον περιαιρουμένου, δηλονότι τοῦ ἔξω καὶ κάτω πρὸς τῇ σαρκί· καθάπερ καὶ τῆς ἀμυγδάλης· ἐπεὶ καὶ τὸ κεράσου περιαιρεῖται μὴ τῆς ἀμυγδάλου, καὶ φλοιὸν ἐξ οὗ τὰ χρήματα, καὶ μαλάχης τῶν ἐλαττόνων· ἀλλοῦ χ' κύριος οὐδ' πρῶτος, ἀλλ' ὃ ἐστὶ πολλῆς· ὃς καὶ

αὐτόματος

αὐτόματος ἐνίοτε ἀπορρίπτει, διὰ τὴν ἀπόφυσιν θατέρου· καὶ γὰρ φυλλορροΐα μία τῶν δένδρων ἐστίν· ὡς πρὸς ἡμᾶς ὁ ἄνδραχλος καὶ ἡ θλάταμος· ὡς δέ τινες οἴονται πάλιν ὑποφύεως· ὁ δὲ ἔξωθεν, ἀπορραίνει μὴ ξηρὰ ὄντα μηδὲ αὐτόματος ἀπορρίπτει πολλῶν· ἀλλ' ὁμοίως ἐπίδηλος· φθείρονται μὴν οὖν ὡς οἱόν τε πάντα περὶ αἰρουμένου· διαφέρει δὲ τῷ θᾶττον καὶ βραδύτερον καὶ μᾶλλον καὶ ἧττον· ἔνια γὰρ θαλέθει χρόνον διαμένοντα, καθάπερ συκαῖ καὶ φίλυραι καὶ δρῦς· οἱ δὲ καὶ ζῆν φασί τινα τῶν ἀκαρπόλυτα καὶ φλοιὸν, οἷον σωρεύεσθαι ἰδίαν τινὰ φύσιν ἔχειν· βοηθεῖν δὲ πειρῶντας, διὰ θαλέθοντος πηλῷ, καὶ περιδοῦντες φλοιοῖς καὶ καλάμοις καὶ ῥοῖσι τοιούτοις, ὅπως μὴ ψύχῃ μηδὲ ξηραίνηται· καὶ ἤδη φασί τινα φῶτα καθάπερ ἐν ἡρακλείᾳ τῇ χαλκῇ τὸν συκᾶν· δεῖ δὲ ἅμα τῇ χρείᾳ ἀρετῇ καὶ τῇ τοῦ ἀέρος κράσει, τὰ ὠὰ γυμνὰ μὴ τοιαῦτα εἶναι· χειμώνων γὰρ ἢ νὴ καυμάτων ἐπιπνεόντων σφοδρῶν, ῥήθυς ἀπόλλυται· διαφέρουσι δὲ καὶ ὧραι· περὶ δὲ τὴν βλάστησιν ἑλάτης καὶ πεύκης ὅτι καὶ λοπώσεως, τοῦ θαργηλιῶνος, ἢ σκιροφοριῶνος, αὔτως περὶ λιπαρὰ χήματα ἀπόλλυται· τοῦ δὲ χειμῶνος θαλέθει χρόνον αὐτίκα· καὶ ἔτι μᾶλλον τὰ ἰχυρότατα, καθάπερ πρῖνος καὶ δρῦς· χρονιώτερα γὰρ ἢ τούτων φθορά· δεῖ δὲ καὶ τὴν περὶ αἵρεσιν ἔχειν τὴν θαλάττης, πάντων μὲν, μάλιστα δὲ τὰ ἰχυρότατα τούτων· ἐπεὶ αὔτως πάντα τελέως ποιήσει, ὥστε μὴ ἀπόλλυσθαι· καί τοι φασί τινες ἐὰν ὁ σωσοῦν, συμφθείρεσθαι πάντων· αἰεὶ δὲ τὰ ὀθνεῖα τῶν ῥυτικῶν· ἔνια δὲ καὶ μὴ κύκλῳ περιαιρεθῇ, φθείρεσθαί φασιν· ἀλλὰ λυπρὰν ἔχειν χώραν καὶ ἄξοφον· αὐτὴν μὲν δὴ καθάπερ εἴρηται, κοινὴ φθορὰ πάντων· ἐὰν δὲ καλῶσιν ἐσικυῶνα τὰ δένδρων μόνον πεύκης, ἐλάτης, πίτυος, φοίνικος· οἱ δὲ καὶ κέδρου καὶ λυπαρεῖ πουφασὶ ταῦτα· ἐὰν περιαιρεθῇ τὸν κόμβον, ἢ ἄνωθεν ἐπικοπῇ τὸ ἄκρον, φθείρεσθαι τὸν ὅλον οὐ βλαστάνει· καθάπερ οὐδὲ πικαυθέντα ἢ πάμπαν, ἢ ἔνια· τὰ δ' ἄλλα ἐὰν μὴ περικοπέντα βλαστάνῃ· ἔνια δὲ καὶ αἰωρεῖται·

καθάπερ ἡ ἐλαία. διαφθείρεται δὲ τὰ πολλὰ, καὶ χαθῇ τὸ στέλεχος. οὐδὲν γὰρ ὑπομένει σκεῖν, ὥλιὼ ἀμπέλου, ἢ συκῆς, ἢ ξύλου, ἢ μηλέας. ἔνια δὲ καὶ ἐλκωθῇ, καὶ μεῖζον ἢ βαθύτερον ἀπόλλυται. τὰ δ' ὕδατα πάχη. καθάπερ ἡ πεύκη διὰ δυρζου μύκη. ἢ ὀξῶν δὴ τὰς ἡμέρας συλλέγουσιν. οἷον ἐλάτας. τερμίνθους. ἢ δὴ τούτων εἰς βάθος ἤξωσις ἢ ἕλκωσις. ἢ ὀξὰ φόρων φοείδες γίνονται. ἢ ὀξὺ λιγοφόρων πολύφοροι. τὰ δὲ, ἢ τελέκεσ ὑπὸ μύκη ἢ ὀρθὰ ἢ τεσόντα, ὑπὸ τοῦ πνεύματος. ὥστε πάλιν αὐίσασθαι. ἢ ζιῶν. καὶ κλασάνην. οἷον ἰτέα. ἢ πλάτανοι. ὁ δὲ τερσυνέβη καὶ ἐν αὐτάμβρῳ, καὶ ἐν ὠλίγοστοις. ἐκ τεσούσης γὰρ, ὡς ἀπέκοψαν τοὺς ἀκρέμονας καὶ ἐπελέκησαν, ἀνεφύη νύκτωρ πλάτανος, κουφισθεῖσα τοῦ βάρους, ἢ ἀνεβίω. ἢ ὄφλοιὸς τεσεέφυ πάλιν. ὅσα δὲ πεπελέκηται μύκη δὲ τύγχανεν ἐκτὸς δύο μεροῦν. ὧν δὲ τὸ δένδρου μέγα. μῆκος μὴ μεῖζον ἢ δεκάπηχυ. πάχος, ὥστε μὴ ἐλάττους αὖ τεσσαράκοντα εἶναι τὰ περὶ ἄνδρας. ἡ δὲ ἐν ὠλίγοστοις ἰτέα, πεπελέκοπται μὲν τοὺς ἀκρέμονας, οὐμὴν ἔξεπελεκήθη. μάντις δέ τις ἔπεισεν αὐτοὺς, θυσίαν τινὰ ποιεῖσθαι, ἢ τηρεῖν τὸ δένδρου ὡς σημεῖον ἀγαθὸν γεγονός. ἀνέζη δὲ ἐν σαφείροις χώροις μεσείῳ λύκηνος ἐκτεσοῦσα. τῆς δὲ μήκος ὀξαιρεθείσης μύκης, ἄθην ὡς εἰπεῖν φθείρει δένδρον. σημεῖον δ' ὅτι πολὺ κοιλαίνεται μέγεθος ἐχόντων δένδρων ὀξύν. οἱ δὲ τεὶ ἀρκαδίαν φασὶ μέχρι τινὸς ὀξηρέθη τὸ δένδρου. τελέως δὲ ξάπαντος ὀξαιρεθείσης. ἢ τεύκου φθείρεσθαι. ἢ ἐλάτης. μὴ ἄλλο πᾶν. κοινὴ δὲ φθορὰ πάντων, καὶ αἱ ἐίζαι τεὶ κοτῶσιν, ἢ πᾶσαι. ἢ αἱ πλεῖσαι μὴ μείσασι ἢ κυείωται ταῖς ῥίζαις. αὖται μὲν δὴ ὀξαφαιρέσεις. ἡδὺ πὸ δ' ἐλαίας, προσθέσεις τινὶ μᾶλλον ἢ ἀφαιρέσεις. πλέον δὲ καὶ μὴ ῥοῦν τοῦσιν ἐλαίου ἐπιχεύσαι τοῖς ὑπολείμασι τῆς ἰζῶν. ἰσχὺς δὲ μᾶλλον τὸ ἔλαιον ἐν τοῖς νέοις ἢ ἄρτι φυομένοις. ἀθενέστερα δὲ. διὸ ἢ ἄπτεσθαι κωλύουσι. φθοραὶ δὲ καὶ ὑπ' ἀλλήλων εἰσὶ, ἢ παραιρεῖσθαι τὰς ῥίζας καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐμπρόσθεν. χαλεπὸς δὲ καὶ ὁ κισσὸς παραφυόμενος. χαλεπὸς

ὁ μῦς· χαλεπὸς δὲ καὶ ὁ κύτισος, ἀπολέσει γὰρ παντελῶς εἰπεῖν. ἐχυρότερον δὲ τούτου τὸ ἄλιμον· ἀπόλλυσι γὰρ τὸν κύτισον. ἐνία δὲ, οὐφθείρει μῦς, χέρσῳ δὲ ποιεῖ ταῖς δυνάμεσι τῶν χυλῶν καὶ τῶν ὀσμῶν· οἷον, ἥ ἐάφαμος καὶ ἡ δάφνη τὸ ἄμπελον· ὀσφραίνεσθαι γὰρ φασι καὶ ἕλκειν· διὸ καὶ ὅταν ὁ πλησίον βλαστὸς γένηται, πάλιν ἀναιρεῖν καὶ ἀφορεῖν, ὡς πολεμίας οὔσης τῆς ὀσμῆς. Ἀνδροκύδης γὰρ καὶ παραδείγματι τούτῳ κατεχρήσατο πρὸς τὴν βοήθειαν τὴν ἀπὸ τῆς ξαφάνου γινομένην πρὸς τὸν οἶνον, ὡς ἐξελαύουσαν τὴν μέθην· φεύγει γὰρ δεῖ ἐξωσαν τὴν ἄμπελον τὴν ὁμιλοῦσαι μὲν οὖν φθοραί· πῶς τε εἰσὶν ταῦται καὶ πόσαι καὶ ποσαχῶς, φανερὸν ἐκ τῶν προειρημένων.

ΤΕΛΟΣ

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟ Ε.

ΕΙ δὲ τῆς ὕλης ποία τέ ἐστιν ἑκάστη, καὶ πρὸ ὡραίας τέμνεσθαι, καὶ πρὸς ποῖα τῶν ἔργων χρησίμη, καὶ πρία δύσεργος ἢ εὔεργος· καὶ εἴ τι ἄλλο τῆς τοιαύτης ἰσορίας ἔχεται, πειρατέον ὁμοίως εἰπεῖν· ὡραία δὴ τέμνεσθαι ξύλα, τὰ μὲν τρογύλα ὅσα πρὸς φλοισμόν, ὅταν βλαστάνῃ· τότε γὰρ εὐπεριαίρετος ὁ φλοιός, ὃν δὴ καλοῦσι λοπίαν, διὰ τὴν ὑγρότητα τὴν ὑποκειμένην αὐτῷ· μετὰ δὲ ταῦτα δυσπεριαίρετος, καὶ τὸ ξύλον μέλαν γίνεται καὶ δυσειδές· ἀλλὰ δεῖ τὸ ἆθλον μετὰ τῶν λοπῶν· ἀφαιρεῖται γὰρ ἡ τελείωσις τὴν δυσειδίαν· ὅλως δὲ πᾶν πρὸς ἰσχὺν ὡραιόταται· οὐ μόνον πεπαυμένου τῆς βλαστήσεως· ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἐκπεπανομένου τοῦ καρπού· ἀλλὰ διὰ τὸν φλοισμὸν ἀώροις οὖσιν, ὡραίοις συμβαίνει γίνεσθαι πρὸς τρογύλοις· ὥστε ἐναντίαι αἱ ὧραι καὶ σύμβιβηκός· ὑστεραία γὰρ καὶ ἐλάττονα γίνεται καὶ τὸν πρῶτον χρόνον· ἐπεὶ δὲ μάλιστα μόνον περιαιροῦσι τὸν φλοιὸν, ἐλάττης· ὥστε οὗτοι, ταῦτα μὲν τέμνεται τοῦ ἦρος· τότε γὰρ ἡ βλάστησις· τὰ δὲ ἄλλα, ὁτὲ μὲν μετὰ τὴν τροτομίαν, ὁτὲ δὲ μετὰ τὴν τοῦ ἀρκτούρου δύσιν, οἷον, ἀρία· πτελέα· σφένδαμνος· μελία· ζυσία· ὀξύα· φιλύρα· τὴν ῥίζαν τε καὶ ὅλως ὅσα ὀρύττεται· δρυὸς δὲ, ὀψιαίτατα καὶ λαχεμώνα μετὰ τὸ μετόπωρον· ἐὰν δὲ ὑπὸ τὸν λοπετὸν τμηθῇ, σήπεται τάχιστα ὡς εἰπεῖν· ἐάν τε ἔμφλοιος· ἐάν τε ἄφλοιος· μὴ

μάλιστα

μάλιστα μὲν τὰ ἐν τῷ πρώτῳ λοιπῷ· δεύτερα δ', τὰ ἐν τῷ δευτέρῳ· ἔπειτα δ' τὰ ἐν τῷ τρίτῳ· τὰ δὲ μετὰ τὴν πέπανσιν τῶν καρπῶν, ἥβρωται δὲ μᾶλλον καὶ ἀλόπτεται, πλὴν ὑπὸ τὸν φλοιὸν ὑπὸ δυσμωδίας σκώληκος· ἐνίοτε λῆσ ἐγγράφουσι τὸ στέλεχος· οἷς δὲ σφραίσι χρῶνται τισίν, ὡραῖον δ' τὸ μηθὲν τὸ δρύινον· ἀσαπὲς τε ἐν ἠέρι πᾶν δέσαγον γίνεται ἢ σκληρὸν δὲ πυκνὸν ὥσπερ κέρας· πᾶν γὰρ ὁμοιόν ἐστιν ἐν καρδίῃ· πλὴν τόπε φλοιὸς φλοιοῦ, δέ τι φαῦλον· συμβαίνει δὴ τοῦτο ἐναντίως, ὅταν τε κατὰ τὴν βλάστησιν τέμνωνται· δὲ ὅταν μετὰ τοὺς καρπούς· τότε μὲν γὰρ ἀναξηραίνεται τὸ στέλεχος οὐ παραβλαστάνει τὸ δένδρον· μετὰ δὲ τοὺς καρποὺς, παραβλαστάνει· δυσκομώτερα δὲ διὰ τὴν σκληρότητα καὶ τοῦτο πλὴν ὥραν· κελεύουσι δὲ καὶ δεδυκέναι φλοιὸν ἐλαίνης τέμνειν, ὡς σκληροτέρων καὶ ἀσαπεστέρων ἐσομένων· ἐπεὶ δὲ καὶ ὠφέλησι τῶν καρπῶν παραλάπτουσι, δῆλόν τε καὶ ἀκμαὶ πρὸς τὴν τομὴν παραλάπτουσιν· ἀεὶ γὰρ ὀφιαίτεραι τῶν ὀφικαρποτέρων· δίων καὶ πειρῶν τινές ὁρίζειν καθ' ἕκαστον· οἷον λεύκην μὲν καὶ ἐλάτην, ὅταν ὑετὶ νῶσιν· ἔτι δὲ ὁ ξύαν, καὶ φιλύραν, καὶ σφένδαμνον, καὶ ζυγίαν· φλοιὸς δὲ ὥσπερ εἴρηται μετὰ τὸ φθινόπωρον· φασὶ δέ τινες καὶ τὴν ὡραίαν εἶναι τοῦ ὕρθ', ὅταν μέλιχ. τὴν καλουμένην καρύαν· καὶ τὴν πίτυν, ὅταν ὁ βότρυς αὐξηθῇ· ποῖα μὲν οὖν ὡραῖα καθ' ἕκαστον χρόνον, οὕτω διαιρεῖται· πάντων δὲ δῆλον ὅτι βέλτιόν τὰ τῶν ἀκμαζόντων δένδρων, ἢ τῶν νέων κομιδῇ, καὶ τριετικότων· τὰ μὲν γὰρ ὑδατώδη· τὰ δὲ νεώδη· πλείστας δὲ χρείας καὶ μεγίστας ἡ ἐλάτη καὶ ἡ πεύκη παρέχονται· καὶ αὖ τὰ κάλλιστα καὶ μέγιστα τῶν ξύλων ὅδε· διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων πολλοῖς· ἡ μὲν γὰρ πεύκη, σαρκωδεστέρα τε ἡ ὀλιγόινθος· ἡ δὲ ἐλάτη, πολύινθος καὶ ἀσαρκος· ὥστε ἐναντίως ἑκάτερον ἔχει τῶν μερῶν· τὰς μὲν γὰρ ἴνας, ἰσχυράς· τὴν δὲ σάρκα μαλακὴν καὶ μανὴν· διὸ τὸ μὲν βαρύ, τὸ δὲ κοῦφον· ἔνδακρυν γάρ· τὸ δὲ

ἀδασύν, ἢ καὶ λευκότερον· ἔχει δὲ καὶ ὄζους πλείους μὲν ἡ πεύκη σκληροτέρους δὲ ἧ ἐλάτη πολλῷ· μᾶλλον δ' ἢ σκληροτάτους πάντων· ἀμφω δὲ πυκνοὺς καὶ κρατώδεσι τῇ χρώματι ξανθοὺς, ἢ δασεῖς· ὅταν δὲ λιπωσι, ξηραὶ καὶ ἐκ τῶν τῆς ἐλάτης ἢ ἐκ τῶν τῆς πεύκης ἐστὶ πολὺν χρόνον ὑγρότης· ἢ μᾶλλον ἐκ τῶν τῆς ἐλάτης· ὅτι δὲ καὶ πολύλοπον ἡ ἐλάτη, καθάπερ τὸ κρόμμυον· ἀεὶ γὰρ ἔχει τινὰ ὑπερκάτω τοῦ φαινομένου, καὶ ἐκ τούτων ἡ ὅλη· διὸ καὶ τὰς κώπας ξύοντες ἀφαιροῦσι πειρῶντες καθ' ἕκαστον μᾶλλον· ἐὰν γὰρ οὕτως ἀφαιρῶσιν, ἰσχυρὸν τὸ κοπτόν· ἐὰν δὲ παραμάξωσι ἢ μὴ κατὰ τὸν τοῦ ὁμοίως, εὐθρυπτον· πολὺν δ' οὕτως· ἐκείνως δὲ, ἀφαίρεσις· ὅτι δὲ καὶ μακρότατον ἡ ἐλάτη ἢ ὀρθοφυέστατον· διὸ καὶ τὰς κεραίας τοὺς ἰσοὺς ἐκ ταύτης ποιοῦσιν· ἔχει δὲ καὶ τὰς φλέβας τὰς ἴνας εὐγνωστοτάτας πάντων· αὐξάνεται δὲ καὶ πρῶτον εἰς μῆκος ἀρχὴ οὖ ἀφίκηται τὸ ἥλιος· καὶ ὄζος οὐδεὶς, οὔτε παραπλάσεως οὔτε πάχους γίνεται· μετὰ δὲ ταῦτα εἰς βάθος· ἔπειτα πάχος· οὕτως αἱ τε ὄζων ἐκφύσεις καὶ παραπλασήσεις· ταῦτα μὲν οὖν ἴδια τῆς ἐλάτης· τὰ δὲ, κοινὰ καὶ πεύκης καὶ ἐλάτης· καὶ τῶν ἐλάτων καὶ ἄλλων· ὅτι γὰρ ἡ μὲν, τετράζοος· ἡ δὲ δίζοος· καλοῦσι δὲ τετραζόους μὲν, ὅσαις ἐφ' ἑκατέρα φλὶ ἀντιπεπόνηκε δύο κτενόνες εἰσὶν, ἐναντίαν ἔχουσαι τὴν φύσιν· ἔπειτα καθ' ἑτέραν τὴν κτενόνα πρὸ ἀμοιβαίου τοῦ τῆς πτέρυγος· ἐναντίας τοῦ πλησίας κατὰ κτενόνα φέρουσι· ὅταν ἐφ' ἑκάτερα φλὶ ἀντιπεπόνηκε ἡ πτέρυξ ἀναστρέφῃ· τοῦτο γὰρ ἐξ ἀνάγκης συμβαίνει διὰ τὴν φύσιν τῶν κτενόνων· τὰς δὲ τοιαύτας ἐλάτας καὶ πεύκας τετραζόους καλοῦσιν· εἰσὶ δὲ πρὸς τὰς ἐργασίας αὐτῶν κάλλισται· εὐκόλαπτα γὰρ ἔχουσι τὰ ξύλα καὶ λεῖα καὶ ἰσόδους αὐτῶν φύουσι δέ· αἱ δίζοοι δὲ κτενόνα μὲν ἔχουσι μίαν ἐφ' ἑκατέρα φλὶ ἀντιπεπόνηκε, λαύλους δὲ ἐναντίας ἀλλήλαις· ὥστε καὶ τὴν πτέρυγα εἶναι δίπτυλον· μίαν δὲ καθ' ἑκατέραν κτενόνα πᾶσι πλησίας ἐναντίας· ἀεὶ πτελότητα

τὰ μὲν

Τα μὴ οὖν τ̃αῦτ̃α φασὶν ἔχειν τὰ ξύλα· χείρισα δὲ πρὸς τὰς ἐργασίας διαφέρεται γὰρ μᾶλλον μονοξόα δὲ καλοῦσι, τὰς ἐκ μιᾶς μόνου κτηθόμενα· τὴν δὲ πελέκησιν αὐτ̃ῶν γίνεσθ̃αι τὴν αὐτὴν ἐφ' ἑκάτερα περὶ τὴν ὠνησ· φασὶ δὲ μανότητα μὴ ἔχειν τῇ φύσει τὰ ξύλα· ταῦτ̃α δὲ πρὸς τὰς διαφορὰς ἀσφαλέσ̃αται· διαφορὰς δὲ ἔχουσι τοῖς φλοιοῖς καθ' ἃς γνωρίζουσιν ἰδόντες ὠθὺς τὸ δένδρον πεφυκὸς πρῖον πότερον· τ̃ὰ μὴ γὰρ ὠκτηθόμενα καὶ ἀσταθῆ, ἢ φλοιὸν λεῖον καὶ ὀρθόν· τ̃ῶν δ' ἐναντίων βαθύστικτα καὶ διεσταλμένον· ὁμοίως καὶ ὧν τ̃ῶν λοιπ̃ῶν· ἀλλ' ὅτι τετράξοα μὴ ὀλίγα· μονόξοα δὲ πλείω τ̃ὰ ἄλλων· ἅπασα δὲ ἡ ὕλη, μείζων ἢ ὀρθοτέρα καὶ ἀσταθεστέρα καὶ στριφνοτέρα, καὶ ὅλως καλλίων καὶ πλείων ἡ ἐν τοῖς προσβορείοις, ὥσπ̃ερ καὶ πρότερον ἐλέχθη· καὶ αὐτοῦ τ̃οῦ δένδρου δὴ τὰ πρὸς βορρᾶν· γνωνικώτερα καὶ μεγαλικώτερα· ὅσα δ' ὑπὸ παρὰ βορρᾶν ἢ ἐν πρίπνῳ, ταῦτ̃α στρέφεται βραχέα καὶ μικρὸν ὁ βορέας ὥστε εἶναι βραδυτέραν μηδὲν αὐτ̃ῶν τὴν μήκυαν· ἡ δὲ κατ' ὀρθὸν· ὅτι δ' ὅλαις τ̃αῖς τοιαύτ̃αις, ἰχνεύει μηθὲν ταῖς ἀθηναίαις, διὰ τὸ πολὺ ἔχειν βραχυαγές· καλοῦσι δὲ οἱ τεκτονικοὶ ἐπίτοκα ταῦτ̃α διὰ τὸ πρὸς τ̃ὴν χείρωσιν· ὅλως δὲ χείρω τὰ ἐκ τ̃ῆς ἐφύλλης ὑγρᾶς καὶ παλιούσ̃ας καὶ τ̃ῶν σωμάτων, ἢ πρὸς τὴν τεκτονικὴν χρείαν ἢ πρὸς τ̃ὴν πυρρυστικήν· αἱ μ̃έν τοιαύτ̃αι διαφοραὶ πρὸς τοὺς τόπους εἰσὶν αὐτ̃ῶν ὁμολογῶς· ὡς δὲ ἀληθ̃ῆ εἰπεῖν· διαιρέσεσι μέρεσι δ' τ̃ῶν χώρας, ἃς φασὶν ἀείσ̃ην μὴ εἶναι φύλλης πρὸς τὴν τεκτονικὴν χρείαν, τὴν εἰς τὴν ἐλάδα βραδυτέρα μὴν ἡ μακεδονικὴ· λείαν τε μᾶλλόν ἢ ἀσταθῆ, ἢ ἔχουσα τύϊον· διὸ τετράνευρον τὴν πόντικὴν· ξίφη δὲ τὴν ἀπὸ τ̃ῶν ἑπτὰ ἀκρῶν· τετάρτην δὲ τὴν ἀσιανικὴν· χείρω δὲ, τὴν τε παρνασσικὴν καὶ τὴν βοϊκὴν· καὶ γὰρ ὀζώδης καὶ βραχέα καὶ ταχὺ σήπεται· ὡσαύτ̃ως δὲ φλ αὐχαδικ̃ῆς σκεπτέον· ἰχνεύεται δὲ τ̃ῶν ξύλων ὅτι, τὰ ὄρεα ἢ λεῖα· καὶ τ̃ῇ ὄψει δὲ ταῦτ̃α ἢ μᾶλλον ὀζώδη γίνεται τὰ

κακοσροφηθέν τα. ἢ ἤ τοι χειμῶνι πιεσθέν τα, ἢ ἢ ἄλλῳ τινὶ τοιούτῳ. τὸ γὰρ ὀλ̄ . τὴν πολυοζίαν εἶναι ἐνδιφανὴς ξοφίασ. ὁταν δὲ κακοξοφήσαν τα αὖ αλάβῃ πάλιν ἡ αὐθημήσῃ, συμβαίνῃ κατα πιεσθ ζ τοὺς ὄζους ὑπὸ φλ πιεί φύσεν. διὸ ξοφᾶν γὰρ ἡ αὐξα νόμων ἀναλαμβάνῃ. ἔ πολλάκισ ἐξωθεῖν μὴ λεῖον τὸ ξύλ διαιρούμενον ὄζωδεσ ἐφαίνη. διὸ ἔ σκοπεῖν παῖ χεῖρ τοὺσ, μὴ ξασ. ἐὰν γὰρ αὖ τα ἔχωσιν ὄζους, ὀζώδη ἢ τὰ ἐκτὸς ἔ φανερόν. σίμον ταῖ ἢ αἱ σειραὶ διὰ χειμῶνασ τὴ κακοπροφίαν. σειρὰς δὲ καλοῦσιν, ὅταν ἡ ὠτρα φῆτισ ἐν αὐτῇ μείζων, καὶ κύκλοις πιεί χομένη πολείοσιν. οὐθ ὡσ περ ὁ ὄζοσ ἀπολῶσ, οὐθ ὡσ ἡ οὐλότησ ἡ ἐν αὐτῷ τῷ ξύλῳ. διὸ ὅλη χέρσωσ αὐτὴν ἔ ὁμαλίζουσα. χαλεπώτερον δὲ τοῦτο πολὺ ἢ δυσεργότερον τ ἀόζων. ἔοικε δ παραπλησίωσ ἢ ὡσ ἐν τοῖσ λίθοισ ἐμπίνεσθαι τὰ καλούμενα κένξα. ὅτι δ πιεί φύσισ, καὶ τοῦ λαμβάνῃ φύσ ὄζοσ. φανερὸν τα τον ἐξ αὐτῆ φλ αἰσθήσει. τὸ μὲν ἀλλὰ ἢ ἐκ τ ἄλλ τόποι. πολλάκισ δ αὐτοῦ τὸ δένδρου μέροσ τι αὐτοῦ συμπελήφθη ὑπὸ θατέρου συμφυοῦσ χλοῶδ. ἢ ἐάντισ ἐκλιθαθῇ λίθον εἰσ τὸ δένδρον ἢ ἢ αὐτό τι τοιοῦτο, καταπιεζόμ ἔ πιεληφθὲν ὑπὸ φλ πιεί φύσεν. ὅπερ ἔ πιεὶ τὸν κότινον συμβέβη κὸν ἐν μεταῤῥ τ ἐν τῇ ἀχράδι. οὐ μὴ ἐκκοπέντοσ, λόσ ἢν ἀλῶναι ἔ δ ξασθῆναι τὴν πόλιν. ὡσ περ ἐγένετο Δημήτρι. ἐν Τάραντι δι ἀχλοῶν κυνῶν δεῖσ εὑρέθησ ἔ ἀλλ ἁπαξ ἀπικὸσ κρίνεσι. ὁ δὲ μὴ κοτίνῳ. οὐ ἀνετέθη τὸ πρῶτ ἐγκολαφθέντ. τοῦτο δ ἔτι μικρὸν λοιπὸν. πολλαχοῦ δὲ ἢ ἄλλοθι γίνεσθαι πολέοναι λοιαῦτα. ἔ ταῦτα μὲν ὡσ περ εἴρηται κοινὰ πολλῶν. ἴδιαι δὲ πᾶσ ἰδίᾳ ἑκάστου φύσεισ αἱ τοιαῦταί εἰσι διαφοραί. οἷον, πυκνότησ. μανότησ. βραύτησ. κουφότ. σκληρότ. μελανότ. ὠχρότησ, εἴτισ ἄλλη τοιαύτη. κοιναὶ δὲ ὁμοίωσ ταῦτα ἡ πᾶσι τῶν ἡμέρων ἢ τῶν ἀγρίων. ὥστε πιεὶ πάντων λεκτέον. πυκνότατα μὲν οὖν δοκεῖ ἔ βραύτατα, τοὐναντίον εἶναι ἢ ἐοικὸσ. οὐδὲ γὰρ οὐδ ὑγρὸν τὸ ὕδατοσ, ταὐτὸ πνεῖ. ἡ ἢ μὴ τοῦ

ξθ. ὁ λη.

ξθ', ὁ λεῖ. φλ δὲ ἐβένου, ἡ μήτρα, φύ ἐστι καὶ ἡ τοῦ χρώματος ὅτι με
λανία. τῶν δ' ἄλλων ὁ λωτός. σύκινον δὲ καὶ ἡ φλ δρυθ' μήτρα
λῶκα λοῦσι με λαύδρυον. καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ τοῦ κυτίσου. παρο
μοία γὰρ αὕτη δοκεῖ τῇ ἐβένῳ εἶναι. μέλαν δὲ σφόδρα καὶ σύ
κινον τὸ φλ τερμίνθου. πρὶ ζωῦν συρίαν με λάτερον φασιν εἶ
ναι φλ ἐβένου. ἐκ τούτου γὰρ τοὺς λαβαὲς τῶν ἐγχειριδίων ποι
εῖσθαι. τορνεύεσθαι δ' ὄβ αὐτῶν ἡ κύλικας θυείκλέας. ὥστε μὴ
δ' ἂν ἕνα διαγνῶναι πρὸς τοὺς κοραμέας. λαμβάνεται δὲ τὸ ἐγκάρ
διον. δεῖν δὲ ἀλείφειν τὸ ξύλον. οὕτω γὰρ γίνεσθαι καλλιον καὶ
μελάντερον. εἶναι δὲ καὶ ἄλλο τι δένδρον, ὃ ὅμοιον τῇ μελανίᾳ,
καὶ πρικιλίαν τινὰ ἔχειν ὑπέρυθρον, ὥστε εἶναι τὸν ὄψιν ὡς ἂν
ἐβένου πρικίλης. ποιεῖσθαι δ' ὄβ αὐτῶν καὶ κλίνας, καὶ δίφρους
καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παυδαιζόμενα. τὸ δένδρον δὲ μέγα σφόδρα καὶ
καλόφυλλον εἶναι, ὅμοιον τοῖς ἀπίοις. ταῦτα μὲν οὖν ἄμαλῆ
μελανίᾳ, καὶ συκρότητα ἔχει. σύκινον δὲ καὶ ἡ σφένδαμνος
καὶ ἡ ζυγία, καὶ ὅλως πᾶν τὸ τοιοῦλας. ἐλαία δὲ ἡ ὀκότι
νος. ἄλλη δὲ ἡ ἄγρα. μανὰ δὲ, τῶν μὲν ἀγρίων καὶ ἐρεθί μων, τὰ
ἐλάτινα μάλιστα τῶν δ' ἄλλων τὰ ἄκτινα, καὶ τὰ σύκινα. ἔπειτα
φλ μηλέας, ἢ τὰ φλ δάφνης. σκληρότατα δὲ, τὰ δρύϊνα, καὶ
τὰ ζύγια, καὶ τὰ φλ ἀείρας. καὶ γὰρ ἀποβείθουσι ταῦτα πρὸς τὴν
πρόσπτησιν μαλάξεως χάριν. μαλακὰ δὲ λεπτόλου μὲν τὰ μα
μὰ καὶ τὰ χαῦνα. τῶν δὲ σαρκωδῶν μάλιστα φιλύρα. δοκεῖ δὲ
ἁθρμότατον εἶναι τοῦτο. σημεῖον δέ, ὅτι μάλιστα ἀμβλύνεται
σιδήρια. τῷ γὰρ βαφῷ αἰνίσσεται διὰ τὸν θρμότητα. θρμὸν δὲ
κιθὲ μὴ δάφνη, ἁπλῶς δ' ὧν τὰ πυρὰ γίνεται. Μενέξωρ δέ
φησιν ἁ συκάμινον. ψυχρότατα δὲ τὰ ἔμυδρα μὴ ὑδατώδη, μὴ πλί
χρα ἢ τὰ τιτίνα καὶ ἀμπέλινα. διὸ καὶ τὰς ἀσπίδας ἐκ τούτ
ποιοῦσι. συμμένει γὰρ πλησμόνται. κουφότερον δὲ τὸ φλ ἰτέας. μανό
τερον δὲ διὰ ἁ τοῦτο μᾶλλον χῶμ τὸ φλ πλατάνου. ἧττον δὲ ἰσχό
τητα μὲ ἔχει. φύσει δὲ ὑγρότερα τοῦτο, μὴ τὸ φλ πλε. σημεῖον

δέδοκται μὲν τὰ τοιαῦτα τομίων, ὅταν ὀρθὰ σαθῇ, πολὺ ὕδωρ ἀφίησι· τὸ δὲ φλοιὸν καὶ μίνου, ὥσπερ ὄμμα καὶ πλίχρον· ὅτι δὲ καὶ ἀσταβέστατον τὸ φλοιὸν πελέας· διὸ καὶ τοὺς στροφεῖς τῶν θυρῶν ποιοῦσι πελείνους· ἐὰν γὰρ οὗτοι μηρώσωσι, καὶ αἱ θύραι μηρύουσιν ἀσταβεῖς· εἰ δὲ μή, διαστρέφονται· ποιοῦσι δὲ καὶ τοὺς, ἐμπαλιν τιθέντες τὰ ξύλα, τὸ, τι ἀπὸ φλοιοῦ ἴζης ἢ τὸ ἀπὸ τοῦ φύλλου τὸ ἄνω· συναρμοθέντα γὰρ ἀλλήλοις, ἑκάτερα κωλύει πρὸς τὸν ὁρμὸν συναντίωσ ἔχοντα· εἰ δὲ ἐκεῖνο κατὰ φύσιν, ἧττον ἰσχὺς ἔσται, ἐν ταῦθα πάντως διὰ τὴν φοράν· τοὺς δὲ θύρας οὐκ ὀρθοὺς σώζουσιν· ἀλλὰ πήξαντες ἀφιεῖσι κάπειτα ὑστερον· οἱ δὲ, τῷ ξύλῳ τὸ ἔτι σώζεσθαι, ἐὰν μᾶλλον ταῦτα διαζώσι· τὸ μὲν γὰρ θέρους αὐαξηραίνομενον δύσκαμπτον· τὸ δὲ χειμῶνος συμμύσσιν· αἴτιον δ' ὅτι φλοιὸς ἐλάττης τὸ μανὸν καὶ σαρκῶδες ἔλκει τὸν ἀέρα ἐνικμον ὄντα· ὁ δὲ φοῖνιξ, κοῦφον καὶ ὄργυιος, καὶ μαλακὸν, ὥσπερ ὁ φελλός· βελτίων δὲ τοῦ φελλοῦ, ὅτι ἰσχνόν· ἐκεῖνο δὲ θραυστόν· διὰ ῥοῦτο τὰ εἰδωλα μῶν ἐκ τούτων φοινίκων ποιοῦσι· τοῦτο δ' ὡς φαῦλον παρίκασι· τὰς ἴμας δὲ οὐδόλου ἔχει· οὐδ' ἐστὶ πολὺ καὶ μακρὰς, οὐδ' ὡσαύτως τῇ θέσει ἐγκλιμάσι πάσασι· ἀλλὰ πάντοθεν ὡς· αὐαξηραίνεται δὲ καὶ λεπτόμυρον καὶ πρόμυρον τὸ ξύλον· τὸ ἦθυον, οἱ δὲ θύαν καλοῦσι, παρ' ἄμμωνί τινες τῶν ἐν τῇ κυρηναίᾳ· τὸ μὲν μορφὴ ὁμοίως κυπαρίττῳ καὶ τοῖς λιλάδνοις καὶ τοῖς φύλλοις καὶ τῇ σελήνῃ καὶ τῷ καρπῷ· μᾶλλον δ' ὥσπερ κυπάρισσον ἀγρίαν· πολὺ μὲν καὶ ὅπου μὴν ἡ πόλις ἐστὶ, μὴ ἔτι διαμνημονεύουσιν ὀρθοφάσπασι τῶν ἀρχαίων ὅσοι· ὡσαπεὶ γὰρ ὅλως τὸ ξύλον· οὐ λόγου δὲ τὸ τοιοῦτον· τὸ δὲ ἐρίζαμ ἐστὶ, καὶ ἐκ τούτης τὰ ἀσυδοκιμοῦντα ποιεῖται τὸ ἔργον· τὸ δὲ ἀγάλμα τοῦ πλούτωνος, ἐκ τῆς κέδρου· κυπαρίττου· λωτοῦ· πύξου· τὸ δὲ ἐλάτῃ καὶ ἐκ τῆς ἐλαίνων ῥιζῶν· ἀρραγῆς γὰρ αὕτη, ὁμαλῶς πως σαρκώδεις· ταῦτα μὲν οὖν ἰδιότητα τοῦ τίμιον τοῦ ξύλου καὶ φύσεως καὶ χρείας ἀπεδείκνυσθαι·

ῥία δὲ

ρέα δὲ ἡ κάφα, δῆλον ὡς τῇ πυκνότητι καὶ μανότητι καὶ ξηρότητι καὶ τῷ ὑγρότητι καὶ σκληρότητι καὶ μαλακότητι, πλεῖον ἐμπίπτει μὴν οὖν ἅμα καὶ σκληρὰ ἡ βαρέα, καθάπερ καὶ ξύλα· ἡ δὲ οὐσία, ὅσα δὲ κεραία, καὶ τῇ σκληρότητι σκληρότατα, ταῦτ' οὐκ ἔχει βάρος· ἅπαντα δὲ τὰ ἄγρια τῶν ἡμέρων, ἡ τὰ ἄρρενα τῶν θηλέων, πυκνότερά τε καὶ σκληρότερα ἢ βραχύτερα, ἢ τὸ ὅλον ἰσχνότερα· καθάπερ ἢ πρότερον εἴπομεν· ὡς δὲ ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ τὰ ἀκροτότερα τῶν καρπίμων καὶ τὰ χείρω τῶν καὶ ἀκαρποτέρων· εἰ μή που καρπιμώτερον τὸ ἄρρεν, ὡσπερ ἀλλαί τέ φασι καὶ τὴν κυπάρειττον καὶ τὴν κράνειαν· αἱ μὲν τῶν ἡμέρων πέλωρ φανερῶς αἱ ὀλιγοκαρπότεραι καὶ πυκνοφθαλμότεραι καὶ στερεώτεραι· καὶ μηλέων δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἡμέρων· ὅσα τῶν δὲ φύσει καὶ κυπάρειττος κέδρος ἔβενος λωτὸς πύξος ἐλαία κότινος συκῆ ἔνδενδρος ἀρία δρῦς καρύα βύβοϊκή· τούτων δὲ χρονιώτατα δοκεῖ τὰ κυπάρειττα εἶναι· τὰ γοῦν ἐφέσῳ ἐξ ὧν αἱ θύραι τοῦ νεὼ τοῦ νεοῦ τεθησαυρισμέναι, τέτρασι ἐκφέρεται γενεάς· μόνα δὲ ἡ σελεύκεια δέχεται δύο καὶ τὰ συνδαζόμενα τῶν ἔργων, ἐκ τούτων ποιοῦσι· τῶν δὲ ἄλλων ὅσα σέσηπεν, μετὰ τὰ κυπάρειττα καὶ τὰ θυώδη, τὰ συκάμινον εἶναί φασι καὶ ἰσχνὸν ἄμα καὶ ὑπόγειον τὸ ξύλον καὶ τὸ λαιούμενον μέλαν ὥσπερ λωτός· ἔτι δὲ ἄλλο πρὸς ἄλλο καὶ ἐν ἄλλῳ ὅσα τοιοῦτον· οἷον πτελέα μὲν ἐν τῇ ἀεὶ ῥεούσῃ δρῦς δὲ καὶ τερμιθομένη καὶ ἐν ὕδατι καταβρεχομένη· δοκεῖ γὰρ ὅλως ὅσα πυκνὰ εἶναι· διὸ καὶ εἰς τοὺς ποταμοὺς ἢ εἰς τὰς λίμνας ἐκ τούτων μαντηγοῦσιν· ἐν δὲ τῇ θαλάττῃ σήπεται· τὰ δ' ἄλλα διαμένει μᾶλλον· ὥσπερ καὶ ὑλοφθορεῖται χειρόμενα τῇ ἄλμῃ· δοκεῖ δὲ ἡ ὀξύτης πρὸς τὸ ὕδωρ ὅσα τοιαῦτα εἶναι, καὶ βελτίων γίνεται βρεχομένη· καὶ ἡ καρύα δὲ ἡ βύβοϊκή, ὅσα πίσσα· φασὶ δὲ καὶ τὸν πεύκινον ἐλάττους μᾶλλον ὑπὸ τερηδόνος ἐσθίεσθαι· τὸν μὲν γὰρ εἶναι ξηρὸν· τὴν δὲ πεύκινον ἔχειν γλυκύτητα· καὶ ὅσῳ ἐνδεδωτέρα μᾶλλον· διὸ καὶ ταῦ ἐσθίεσθαι

τερηδόνι· πολὺ κοτίνου καὶ ἐλαίας· τὰ δὲ οὐ διὰ τὴν πικρότη
τα τερηδόνι· θρίπες χιδὶ εἶδος ἔλαι μὲν ἐν τῇ θαλάττῃ σκωλή
κων ἔνθριπῶν· οὐ γὰρ γίνεται τερηδών, ἀλλ' ἐν τῇ θαλάττῃ· ὅτι δὲ ἡ τερηδὼν
ἔλαι μὲν μεγέθει μικρόν· κεφαλὴν δ' ἔχει μεγάλην ὁδόντας·
οἱ δὲ θρίπες ὅμοιοι τοῖς σκώληξιν, ὑφ' ὧν πεπαίνεται καὶ λαμ
βάνει τὰ ξύλα· καὶ ὅτι ταῦτα ζῶα πεποκοπότα γὰρ, ὅ-
ταν εἰς τὴν θάλατταν ἐλκυσθῇ, σήπεται· τὰ δὲ ὑπὸ τῶν τερηδόνων ἀ-
νίατα· τῶν δὲ σκωλήκων τῶν ἐν τοῖς ξύλοις, οἱ μὲν εἰσιν ἐκ
τοῦ ἰκμάδος σήψεως· οἱ δ' ἐκ τικτόντων ἑτέρων· ἐνγίνεται γὰρ ὥσ-
περ ἐν τοῖς δένδροις ἡ κράζης καλούμενος· ὅταν τις πράνῃ
καὶ λάνῃ πεπεσσαφὲς ὥστε περ οἱ μύοχδοι· φύγδδὲ λάττων ὁμοί-
δη ἐστὶ πικρὰ ἢ σκληρά, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι πέσσειν, καθάπερ
τὴν πύξον· φασὶ δὲ καὶ τὴν ἐλάτην φλοιωθεῖσαν ὑπὸ τὴν βλάσ
σιν ἀσαπῆ διαμένειν ἐν τῷ ὕδατι· φανερὸν δὲ γίνεσθαι ἐν φανερῷ
φλοὸς καθάρσεως· ὅτι καὶ τοῖς ἐλιμνώθη τὸ πεδίον βραχέντος τοῦ
βορείου· τότε γὰρ τὰς μεφύρας πρὶ οὖν τις ἐλατίνας ἢ ὅταν ἐ
πανιβαίνῃ τὸ ὕδωρ ἄλλως καὶ ἄλλως ἐξισάντος ὡς ἐρεάτη καὶ
ἀσαπῆ λθε, πάντα εὑρεθῆναι τὰ ξύλα ἀσαπῆ· τοῦτο μὲν οὖν ἐκ
συμπτώματος· ἐν τύλῳ δ' ἢ τῇ νήσῳ τῇ περὶ τὴν ἀραβίαν, εἶναί
τί φασι ξύλον, ἐξ οὗ τὰ πλοῖα ναυπηγοῦνται· τοῦτο δ' ἐν μὲν τῇ
θαλάττῃ χρὸν ἄσηπτον εἶναι· διαμένει γὰρ ἔτη πλείω ἢ διακό-
σια καὶ ἀδιάφθορον· ἐὰν δὲ ἔξω, χρόνιον μέν, θᾶττον δὲ σήπε-
θαι μασὸν δὲ καὶ ἕτερον λέγουσιν· οὐδὲν πρὸς τὴν σῆψιν· εἶ-
ναι γάρ τι δένδρον, ἐξ οὗ τὰς βακτηρίας τίμενεσθαι ἢ σπένεσθαι
καλὰς σφόδρα· πρὶ κιλίαν δέτιμα ἐχούσας ὁμοίον μὲν τῷ τί-
χρις δέρματι· βαρὺ δὲ σφόδρα τὸ ξύλον τοῦτο· ὅταν δέ τις ῥί
ψῃ πρὸς στερεώτερον τόπον καταγίνεσθαι, καθάπερ τὰ κεράμι
α· ἢ τὸ φλυέκτης δὲ ξύλον, οὐχ ὥσπερ ἐνταῦθα ἀθενές·
ἀλλὰ ἰσχυρὸν ὥσπερ πρίνινον· ἢ ἄλλό τι τῶν ἰσχυρῶν· τοῦτο μὲ

οὖν ἅμα μηνύει χώρας τινὰς καὶ ἑτέρας διαφορὰς καὶ δυνάμεις. τῶν δὲ ὁμογενῶν ξύλων οἷον δρυΐνων, πευκίνων, ὅταν τε εἰχέων τανι τανεϊ χέουσι γὰρ οὐκ ἐν ἴσῳ βάθει πάντα δύονται φλοιὸν λάπυρον· ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸς αὐτῇ τῇ γῇ· τὰ δὲ μικρὸν ἀνωτέρω· τὰ δ' ἐν πλείονι βάθει· πάντων δὲ τὰ πρὸς τῷ ξίζανθάστατον δύεται καὶ βύσσατος· καὶ ἐπιρρεῖ μᾶλλον· ὅτι δὲ καὶ τὰ μὲν σώρευται τῶν ξύλων, τὰ δὲ, δύσεργα· ὥρται μὲν, τὰ μαλακά· ἧττον δὲ πάντων μάλιστα φιλύρα· δύσεργα δὲ καὶ τὰ σκληρὰ, καὶ τὰ ὀζώδη, καὶ οὐλεσσέχοντα σύροφα· δυσεργότατα δὲ, ἀρίκα ἔλαδρυῦς· ὡς δὲ καὶ τὰ μέρη ὁ φλοιὸς ὀζώδης φλοιὸς ἐλάττης· ἀεὶ δὲ τῶν ὁμογενῶν τὸ μαλακώτερον τοῦ σκληροτέρου κρεῖττον· σαρκωδέστερον γὰρ· καὶ ὑθυσκοπούντα τὰς τοιαύτας οἱ τέκτονες οὕτως· τὰ δὲ μοχθηρὰ δηλοῖ δύναται τὴν μνήμην τὰ σκληρὰ, τῶν μαλακῶν· αἰνίσσεται γὰρ ἐν τοῖς μαλακοῖς, ὡς πρὸς ἐλέχθη τὰ εἰς φιλύρας· παράκειται δὲ μάλιστα ταῦτα· διὸ καὶ οἱ σκυτοτόμοι πρὸς οὖν τὰς τοὺς πίνακας ἀχράδος· μήλης δὲ πάντα μᾶλλον ἔχει, ἢ φασὶν οἱ τέκτονες· φανερὰν δ' εἶναι μάλιστα ἐν τῇ ἐλάτῃ· φαίνεσθαι γὰρ οἷον φλοιώδη τινὰ τῶν ἐνθύσιν αὐτῶν κύκλων· ἐν ἐλαίᾳ δὲ καὶ πύξῳ καὶ τοῖς τοιούτοις οὐχ ὁμοίως· διὸ καὶ φασί τινες ἔχειν τὴν δυνάμει πύξον ἢ ἐλάτην· μάλιστα γὰρ ἕλκεσθαι ταῦτα τῶν ξύλων· ὅτι δὲ τὸ ἕλκεσθαι, τὸ συμπίπτεσθαι κινουμένης φλοιοῦ μήκους· ζῇ γὰρ ὡς ἔοικεν ἐπὶ χρόνον πολύν· διὸ πάντα ἔχθιον μᾶλλον ἅμα· μάλιστα δ' ἐκ τῶν γυρωμάτων ἐξαιροῦσιν ὅσα ὀσφραίνεται καὶ διὰ τοῦτο χρίουσιν· ἅπτονται δ' ἂν δύξειεν, ὅτι μὲν τοῖς ξύλοις τοῖς προσφύλοις, ἄλυπος ἡ μήτρα, καὶ ἀκίνητος· ἐν δὲ τοῖς παρακειμένοις, ἐὰν μὴ ὅλως ἐξαιρεθῇ, κινεῖται παρασπάφ· μᾶλλον δ' εἰκὸς γυμνωθεῖσαν ἀποθνήσκειν· ὁμοίως δὲ ὅσα ἰσοῖ καὶ αἱ κρᾶναι ἐξαιρεθεῖσαι ἀχρεῖοι· οὐ γὰρ ἔχει συμβιβάσαι ὅτι χιτῶνας ἔχει ἄλλους· ἰσχυρότατον δὲ ἡ λε-

πότατον, τὸν ἔλατον. ξηρότατον δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνάλογον· ὅταν οὖν χαθῇ, αἱρεῖται τὰ ξηρότατα· ἡ δὲ μήλη διὰ τὸ ξηρὸν σκεπτέον. διαφέρει δὲ ἔλικι μὴ τὰ ξύλα, καὶ ἐν τοῖς χυλοῖς καὶ πρίσοις· ὅταν μὲν ὡς δεῖ πρίωσι· δεῖ γὰρ ὀρθὴν τὴν πρίσιν εἶναι καὶ μὴ πλαγίαν· οἷον οὗ σπόφλ μήτρας ἐφ' ὧν τὸ α καὶ μὴ ποιᾷ τὴν β γ τύμπανον, ἀλλὰ ποιᾷ τὴν β δ. φθείρεσθαι γὰρ οὕτω φασὶν ἐκείνους ἧττον· ὅτι δὲ πᾶν ξύλον ἔχει μήλην, ἐκ τούτων οἷόν τε φανερὸν τάχ' ὀστοῦ ἢ τὸ δικοῦν τε ποιεῖν, οἷον τοῦ ξόανον· λωτόμ· πρῖνον· σημεῖον δέ· τοὺς γὰρ τροφίμους τῶν θυρῶν τῶν πολυτελῶν ποιοῦσι μηλὴ ἐκ τούτων, συμφέρον τοῖς δὲ οἱ αρχιτέκτονες ὅτι ἐκ μήτρας· τοῦτο δ' ἔοικε σημεῖον, καὶ ὅτι πᾶσα μήλη ἔλκει τοῦ, καὶ αἱ τῶν σκληροτάτων, ἃς δή τινας καλοῦσι· φανερὸν δὲ ὡς εἰ πεῖν ξύλου σκληροτάτου, μανοτάτη ἡ μήλη, καὶ αὐτὸς φλ ἐλάτης· μανοτάτη μὲν οὖν, ὅτι τοὺς ἴνας ἐκεῖ διὰ πολλοῦ· ἡ τὸ σαρκῶδες τὸ ἀνὰ μέσον, πολὺ· σκληροτάτη δ', ὅτι καὶ ἴνας σκληροτάτη τὸ σαρκῶδες· διὸ οἱ αρχιτέκτονες συγκόπτουσι παραιρεῖν τὰ πρὸς τὴν μήτραν, ὅπως λάβωσι τοῦ ξύλου τὸ συνηρότατον καὶ μαλακώλατον· τῶν δὲ ξύλων, λὰ μὲν, χοιράδα· τὰ δὲ πελεκητά· τὰ δὲ τροχύλα· χοιρὰ μὲν, ὅσα διαιροῦντες κατὰ τὸ μέσον πρίζουσι· πελεκητὰ δὲ, ὅσων ἀποπελέκουσι τὰ ἔξω· τροχύλα δέ, δῆλον ὅτι τὰ ὅλως ἀψαυστά· τῶν δὲ, τὰ χοιρὰ μὲν, ὅλως αἱρεταί, διὰ τὸ γυμνωθεῖσαν τὴν μήλην ξηραίνεσθαι καὶ ἀποθνήσκειν· τὰ δὲ πελεκητὰ καὶ τὰ τροχύλα· διὰ τὸ ἐν ἀπειλῆφθαι τὴν μήλην. οὐδὲν γὰρ ὅτι τῶν ἀπάντων οὐ ῥήγνυται· τοῖς δὲ λωτίνοις καὶ τοῖς ἄλλοις οἷς εἰσὶ τοὺς τροφίμους χρῶνται πρὸς τὸ μὴ ῥήγνυσθαι, βόλβιτον περιπλέκουσιν, ὅπως ἀναξηραίνηι καὶ διὰ πνεύσηι κατὰ μικρὸν ἡ ἐκ φλ μήτρας ὑγρότης· ἡ μὲν οὖν μήλη οἱοιάνπερ ἔχει δύναμιν. ἐπὶ δὲ ἐνεγκεῖν, ἰσχυρά, καὶ ἡ ἐλάτη καὶ ἡ πεύκη, ἃ πλαίσια θέμενοι· οὐδὲν γὰρ ἀνδρῶ-

σιν ὡς περὶ ἄρθρους

ασιν, ὥσπερ ἡ δρῦς ἡ τὰ τεώδη. ἀλλ' αὐτωθοῦσι. σημεῖον δὲ ὅτι οὐδέποτε ξήνυνται καθάπερ ἐλαία καὶ δρῦς. αὗται πρότερον σήπονται, καὶ ἄλλως ἀπευδῶσιν. ἰχυρὸν δὲ ἡ φοῖνιξ. αὐάτως λιμὸς γὰρ ἡ λίμψις ἢ λοιὸς ἄλλοις γίνεται. τὰ μὲν γὰρ εἰς τὰ κάτω καμπτεται. ὁ δὲ φοῖνιξ εἰς τὰ ἄνω. φασὶ δὲ καὶ τὴν πεύκην καὶ τὴν ἐλάτην αὐτωθεῖν. τὸ γὰρ λιβυκὸν καρύασι γίνεται γὰρ μέτα, ἢ χεῖρον τὰ πρὸς τὴν ἔρεψιν, ὅταν μέλλῃ ξήνυσθαι φόφοις, ὥστε προαιθάνεσθαι πρότερον. ὅπερ καὶ ἐν αὐτάνδρῳ συμπίπτειν ἐν τῷ βαλανείῳ. καὶ πάντες ὀξέπιδνοι. ἰχυρὸν δὲ τὸ τ' συκῆς. πολλὰ εἰς ὀρθόν. ἢ ἐλάτη μάλιστα ὡς εἰπεῖν ἰχυρ'. πρὸς δὲ τοὺς τῶν τεκτόνων χεῖρ', ἐχέκαλλον μάλιστα ἡ ἐλάτη, διὰ τὴν μανότητα καὶ τὴν ὠθυπρεῖαν. οὐ δὲ γὰρ ὅλως οὐ δεξήνυσθαί φασιν. ἐὰν δὲ κολληθῇ. ὠτονώτατον δὲ φιλύκη. καὶ ἥλικότης ὡς ὥρ' ἡ τοῦ κηλάστρου. τῶν δ' ἄλλων ἡ φιλύρα. τὸ γὰρ ὅλον ὠόργυια ὥσπερ ἐλέχθη διὰ μαλακότητα. εὔκαμπτα δὲ ὡς μὴ ἀπολῦ εἰπεῖν, ὅσα πλίχα. διαφέρει δὲ δοκεῖ συκάμινος ἡ ἐλαία. διὸ καὶ τὰς ἱκρίας τὰς στεφάνας, ἢ ὅλως ὅσα περὶ τὸν κόσμον, ἐκ τούτων ποιοῦσιν. σύριγξι δὲ καὶ ὠχεται τὰ ἐνικμότερα τῶν πάντων ξυρῶν. τὰ μὲν γὰρ παχύοντα, τὰ δὲ, ἴσαμενα. τὰ δὲ λωρὰ λίαν συμμύει. καὶ ἐνδέχεται ἐν τοῖς ὀδοῦσι τὰ πρίσματα, καὶ ἐμπλάπτει. διὸ καὶ πυρὰ πλάττουσιν ἀλλήλων τοὺς ὀδόντας, ἵνα ὀξάσι ται. ὅτι δὲ καὶ δυσξυπτότερα λίαν λωρά. βραδέως γὰρ ἀναφέρεται τὰ ἐκλυπτήματα, διὰ τὸ μαρέα εἶναι. τῶν δὲ δρυῶν λαχάνως. καὶ ὠθὺς ὁ ἀὴρ ἀναθερμαίνει μᾶλλον ἀναδίδωσι. πάλιν δὲ τὰ λεῖα καὶ ξηρὰ διὰ τὴν σκληρότητα, δύσριστα. καθάπερ ὄστρακον συμβαίνει πρίειν. διὸ καὶ λυπῶντες ἐπιβρέχουσιν. ὑπελεκητότερα δὲ καὶ ὑπορνότερα καὶ ὑξοώτερα τὰ λωρά. προσκάπτεται γὰρ τὸ γραμματίδιον μᾶλλον, καὶ οὐκ ἐκπίπτει. καὶ ἡ πλέκησις διὰ τ' μαλακωτέρων ἑάων, καὶ ἡ ξέσις ὁμοίως. καὶ ἔτι λφο-

πίρα. ἰχυρόταται γὰρ αἱ κρανίαι τῶν ἄλλων οὐχ ἥκιστα αἱ πλεκτέαι. διὸ καὶ τοὺς στροφέας ὡς πλεῖστα ἔχειν ταῖς θύραις πλεκτέον ἐστίν. ὑγρότατον δὲ μελία· ἡ ὀξύη· καὶ γὰρ τὰ κλινάρια τὰ ἐν διδύμοις ἐκ τούτων ὅλως δὲ πρὸς ποίαν ὕλην ἑκάστη χρησίμη, καὶ πρὸς ναυπηγήσιμα, καὶ οἰκοδομικὴ (πλείστη γὰρ αὐτῆς χρεία καὶ ἐν μεγίστοις) πειρατέον εἰπεῖν, ἀφορίζοντα καθ' ἕκαστον τὸ χρήσιμον. ἐλάτη μὲν οὖν ἡ πεύκη καὶ πρὸς ὡσαύτως εἰπεῖν ναυπηγήσιμα· τὰ μὲν ξύλα ἡ τὰ μακρὰ πλοῖα, ἐλάτινα πρὸς ἔνια διὰ κουφότητα· τὰ δὲ στρογγύλα, πεύκινα διὰ τὸ ὁσαύτως. ἔνιοι δὲ καὶ τὰς ξυλίδας, διὰ τὸ μὴ ὑπερβάλλειν ἐλάτης· οἱ δὲ κυπαρισσείαν ἢ φοινίκινον, ἐκ κέδρου ὁμοίως δὲ πεύκης· οἱ δὲ κυπαρίττινον· ταύτην γὰρ ἡ νῆσος ἔχει. ἔδοξε δὲ κρείττων εἶναι τῆς πεύκης. καὶ τοὺμὲν ἔνια ἐκ τούτων· τὸ δὲ ξόανον, τελίνοις μὲν δρυΐνοις, ἵνα καὶ τὸ χεῖρον τῶν νεωλκίων· τοῖς δὲ ὁλκάσι, πεύκινον. ὑπετίθεσαν δέ τινες καὶ δρυΐνοις, ἐπὰν μεωλκῶσι· λοιποῖς μὲν ἐλάττοσι δὲ ὅλως ἐκ τούτου τὸ χέλυσμα. οὐχ ἅπαξ δὲ οὐδὲ δὶς κολλήσειν ὁμοίως τὸ δρυΐνον τῆς πεύκης ἢ ἐλάτης· διὰ μὲν γὰρ πυκνότητα διὰ μανότητα· καὶ τὰ μὲν ὁμοίως διὰ τὸ οὔ· δεῖ δὲ ὁμοιοπαθῆ εἶναι τὰ μέλλοντα συμφύεσθαι, καὶ μὴ ἐναντία καθάπερ εἰ λίθου καὶ ξύλου· ἢ τορνεύειν τοῖς μὲν πλοίοις σίνεται συκαμίνου· μελίας· πλεκτέας, πλατανίνου· ἐλικτέον, ἢ ἔχειν δεῖ καὶ ἰσχύν· χρείαν δὲ ἔχει πλατανίνου· διὰ γὰρ σήπεται· ταῖς δὲ τελίνοις ἔνιοι καὶ σφυρίναις ποιοῦσι, διὰ τὸ ἐλαφρόν· τὸ δὲ στερέωμα πρόσω· τὸ χέλυσμα, καὶ τὰς ἐποτίδας, μελίας· καὶ συκαμίνου· καὶ πλεκτέας· ἰσχυρὰ γὰρ δεῖ ταῦτ' εἶναι· ναυπηγήσιμα μὲν οὖν ὕλη χαλὼν αὕτη· οἰκοδομικὴ δὲ πολλῷ πλείων· ἐλάτη τε, καὶ πεύκη, καὶ κέδρος καὶ ἄρκευθος· ἀπλῶς δὲ ὡς εἰπεῖν πᾶσα χρήσιμον· πλὴν εἴ τις ἀσθενὴς πάμπαν· οὐκ εἰς ταυτὸ γὰρ πᾶσαι καθάπερ οὐδ' εἰς τὰ ναυπηγίας· αἱ δ' ἅλμαι πρὸς τὰ ἴδια τῶν τεχνῶν, οἷον, σκυτίνη καὶ ὀργανική, καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἕτερον· πρὸς πλείστα δὲ χαλὼν ἡ

ἐλάτη

ἐλάτη παρέχεται χρείαν, ἡ γὰρ πρὸς τοὺς πίνακας τοὺς γραφομένους τεκτονικὴ μάλιστ' ἂν ἡ παλαιοτάτη κρατίστη εἴη· ἁπαλὸν γάρ ἐστιν ὡς εἰπεῖν πᾶσι χρῆσθαι ναυπηγικὴ δ' ἡ εὐκινησία διὰ τὴν κάμψιν, ἀναγκαῖον· ἐπεὶ πρός γε τὴν κόλησιν ἥ ξηροτέρα συμφέρει· ἴσασι γὰρ καὶ νῦν τὰ ναυπηγούμενα, καὶ ὅταν συμπέσῃ καθελκυσθέντα, συμμύει καὶ σέβει· πάλιν δ' ἀνίησι πάντα τὰ πάσσοντα ἐξικμασθέντα· τότε δὲ δέχεται κόλλησιν, ἢ οὐχ ὁμοίως· δεῖ δὲ καθ' ἕκαστον λαμβάνειν εἰς ποῖα χρήσιμός ἐστιν· ἐλάτη μὲν οὖν ἡ πεύκη καθάπερ εἴρηται πρὸς ναυπηγίαν καὶ πρὸς οἰκοδομίαν, ἔτι πρὸς ἅμαξαν ἔργον· εἰς πλέω δὲ ἥ ἐλάτη· πίτυϊ δὲ χρῶνται μὲν εἰς ἅμφω, καὶ οὐχ ἧττον εἰς ναυπηγίαν· οὐ μὴν αἰεὶ γε χρήσιμός ἐστιν· δρῦς δὲ πρὸς οἰκοδομίαν καὶ πρὸς ναυπηγίαν, ἔτι δὲ πρὸς τὰ κατὰ γῆς καταρυπώμενα· φιλύρα δὲ πρὸς τὰ σαπιδώματα τῶν μακρῶν πλοίων, καὶ πρὸς κιβώτια, καὶ πρὸς τὴν τῶν μέτρων κατασκευήν· ἔχει δὲ καὶ τὸν φλοιὸν χρήσιμον· πρός τε τὰς κίστας (ποιοῦσι γὰρ ἐξ αὐτῆς, σφενδαμνός τε, καὶ ζυγία, πρὸς κλινοπηγίαν) καὶ πρὸς τὰ ζυγὰ τῶν λοφούρων· καὶ ὅλως πρὸς τὰ πολυτελῆ τῶν ἔργων· μίλος δὲ εἰς παρακολλήματα κιβωτοῖς καὶ ὑποβάθροις καὶ ὅλως τοῖς τοιούτοις, πρῖνος δὲ πρὸς ἀξονάστε, καὶ μονοτρόφους ἁμάξας, καὶ ἐξυστὰ λύρας καὶ ψαλτηρίοις· ὀξύα δὲ πρὸς ἁμαξοπηγίαν καὶ διφροπηγίαν πλὴν ὑπτιλῆ· πτελέα δὲ πρὸς θυροποιίαν καὶ τορνείαν· χρῶνται δὲ καὶ εἰς τὰ ἁμαξικὰ μετρίως, πύξος δὲ, εἰς ἀξονάστε ταῖς ἁμάξαις καὶ εἰς ἐλκηθρα τοῖς ἀροτρίοις· ἀνθρακεύεται δὲ ταῖς γυναιξὶν εἰς τὰ περὶ τὰ ἴσους· ἄρκευθος δὲ εἰς τεκτονίας καὶ εἰς τὰ ὑπαίθρια καὶ εἰς τὰ καταρυπώμενα κατὰ γῆς διὰ τὸ ἀσαπές· ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ βοϊκὴ κῆρυξ· ἡ πρόσγειος δὲ καὶ κατόρυξιν ἐπιμελῶς ἀνθέξει· πύξῳ δὲ χρῶνται μὲν πρὸς ἔνια· οὐ μὴν ἀλλ' ἥ γε

ὡ τῷ ὀλύμπῳ γινομένῃ· διὰ τὸ βραχέα τε εἶναι καὶ ὀζώδη,
ἀχρεῖα· τερμίνθῳ δὲ, οὐδὲν χεῖον ταὶ πολλῷ τῷ καρπῷ καὶ τῇ ξη
τίνῃ· ὁ δὲ φιλύκης, πολλῷ τοῖς προβάτοις ἀεὶ χέρδιστα σεῖα τῇ
ἀφαύρκῃ, εἰς χάρακας τε ἡ τὸ καῖφ· καὶ λάσιφ δὲ ἡ μύα, πρὸς βα
κτηρίας· ἔνιοι δὲ καὶ δάφνῃ· τὰς γὰρ τερόντικας καὶ κοῦφας
ταῦτας ποιοῦσιν· ἱτέας δὲ, πρός τε τὰς ἀποίδας ἢ τὰς κίσας
τὰ καινά· καὶ τἄλλα· προσαναλαβεῖν δέοντι ἢ τῶν ἄλλων ἕκα
στον ὁμοίως· διήρηται δὲ καὶ πρὸς τὰ τικτόμενα τῶν ὀρνέων ἕ
καστα καὶ τὰς χρείας· οἷον, σφυρίον μὲν καὶ τερέτριον, ἄρ
σεσι μὲν γίνεται κοτίνου· χρῶνται δὲ καὶ ξυλίνοις καὶ μελί
νοις καὶ πελείνοις· τὰς δὲ μεγάλας σφύρας ξιτυίνας ποι
οῦσιν· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον ἔχει τινὰ τάξιν· καὶ
ταῦτα μὲν αἱ χρεῖαι διαιροῦσιν· ἐκάστη δὲ φλοιὸς ὥσπερ
καὶ πρότερον ἐλέχθη διαφέρει κατὰ τοὺς πόδας· ἐνθα μὲν
λευκὸς, ἔνθα δὲ κέδρου γίνεται θαυμασία, καθάπερ καὶ περὶ
συρίαν· ἐν συρίᾳ γὰρ ἔντι τοῖς ὄρεσι διαφέρουσα γίνεται τὰ
δένδρα φλὶ κέδρου καὶ τῇ ὑψει καὶ τῷ πάχει· τὴν λιπαρότα
τὴν χέρδιστον, ὥστ' ἔνια μὲν μὴ δύνασθαι ξεῖσ ἄνδρας περιλαμ
βάνειν· τοῖς δὲ παραδείσοις ἔτι καὶ μείζω καὶ καλλίω φαί
νεται δὲ, ἐάν τις ἐᾷ καὶ μὴ τέμνῃ, τόπου οἰκεῖον ἕκαστον ἔ
χον· ἔνεσθαι θαυμαστὸν τῇ μήκει καὶ πάχει· ἐν κύπρῳ γοῦν
οὐκ ἐτιμῶν οἱ βασιλεῖς· ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸ δυσκόμιστον
εἶναι· μίκρῳ μὲν ὧν τῶν εἰς τὴν ἐνδεκήρη τὴν Δημητριοῦ Μη
θύντων, ξεις καὶ δεκόργυιον· αὐτὰ δὲ τὰ ξύλα τῇ μήκει θαυ
μαστὰ καὶ ἄοζα καὶ λεῖα· μέγιστα δὲ καὶ παρὰ πολὺ τὰ ἐν
τῇ κύρνῳ φασὶν εἶναι· τὰ δὲ ἐν τῇ λατίνῃ καλῶν γινομένῃ ὑπερ
βολῇ, ἢ τῶν ἐλατίνων ἢ τῶν πευκίνων, μείζω ταῦτα ἢ καλλίω
τῶν ἰταλικῶν· οὐδὲν γὰρ εἶναι πρὸς τὰ ἐν τῇ κύρνῳ· πλοῦσαι
γάρ ποτε τοὺς ξωμαίους βουλομένους κατασκευάσασθαι πλοῖον
ἐν τῇ νήσῳ πέντε καὶ εἴκοσι ναυσὶ, ἢ τηλικοῦτον εἶναι τὸ μέγεθ
τὰ δένδρων, ὥστε

τῶν δένδρων. ὥστε τοὺς φθείροντας εἰς κόλπους τινὰς ἢ λιμένας διαχέῃσι τοῖς ἴσοις ἐπὶ τὸν βυθὸν καὶ ὅλως ποιοῦσιν τὴν νῆσον διαπεφυκυῖαν ἢ ὥσπερ ἠχρειωμένην τῇ ὕλῃ. διὸ καὶ ἀπορρῆναι τὴν πόλιν οἰκίζειν. διαβάντας δὲ τὰ μὲν ἀπὸ τῆς μεσογείου πάμπολυ πλῆθος ἐκ τόπου βραχέος. ὥστε τὴν λίκα ὑπολαμβάνουσι χειμάδιον, ἢ ἐχρήσαντο τοῖς ἱππικοῖς ταῖς νήσοις. οὐ μόνον ἀλλὰ διαπεσεῖν αὐτὴν ἐν ᾧ πολέμῳ μέγα εἴτε διὰ τὸν ἄνεμον, εἴτε καὶ τὸ ἔδαφος τὸ ἐέρσα, πολὺ διαφέρειν τῶν ἄλλων. ἡ γὰρ λατίνη φυσᾷ πᾶσα. ἡ δὲ μεσόγειος διαφορὰν ἔχει μυρείνων ὀξύλων θαμάζειν. τὴν λίκα δὲ τὰ μὲν καὶ τιμῶσι, ὥστε εἶναι διανεῖσθαι τὴν ὑπὸ τὸ ξόπτον καὶ ὀρθήν, τὴν δὲ λέπτην τὸ δὲ κίρκαιον καὶ λοῦμβον, εἶναι μὲν ἀκρανή. λίην διαπεσεῖν δὲ σφόδρα, καὶ ἔχειν δρῦν καὶ δάφνην πολλὴν καὶ μυρείνην. λέγειν δὲ τοὺς ἐγχωρίους, ὡς ἐν τοῦ δαλὶ λίρκη κατὰ κῆ. καὶ δηκνύναι τὸν ἐλατῆνορος τέφον. ἐξ οὗ φύονται μυρεῖναι καθάπαξ αἱ στεφανωτικοὶ τὰ ἄλλων ὄντων μειζόνων μυρίνων. τὸν δὲ τόπον εἶναι τοῦτον εἰς ἀνδρὸς θέσιν. ἢ πρότερον μὲν δὴ μῆσον εἶναι τὸ κίρκαιον. νῦν δὲ ὑπὸ πραμῶν τινων προσκεχῶσθαι καὶ εἶναι ἤδη ὄρος. φασὶ δὲ μῆσον τὸ μέγεθος, περὶ ὀγδοήκοντα σταδίους. καὶ τὰ μὲν τῶν τόπων ἴδια πολλὰ εἶναι διαφορὰν, ὥσπερ εἴρηται πολλάκις. τὸ δὲ τὴν πύρωσιν πῶς ἑκάστη φύλλα ἔχει, λεκτέον ὁμοίως ἢ πειρατέον λαβεῖν. ἄμβρακος μὲν οὖν ἄειδος γίνονται τῶν βυκνοπετέων. οἷον, ἀείκας. δρυὸς. κομάρου. στερεὸν τοῦτο γὰρ. ὥστε τὸ πολὺν χόμον αὐτίχρωσι, καὶ μάλιστα ἰχθύουσι. διὸ καὶ ἐν τοῖς ἀργυρείοις, λέγουσι χρῶνται πρὸς τὴν πρώτην τούτων ἔνωσιν. χείριστοι δὲ τούτων οἱ δρυΐνοι. μισθώσαντοι γὰρ. χέρσος δὲ καὶ οἱ τῶν πρεσβυτέρων τῶν μέσων. καὶ μάλιστα οἱ τῶν στρανδρύων διὰ τὸ ξηρόν τινα γὰρ. ἡ ὀπὴ καὶ τὸ δοσικαιόμμοι. δεῖ δὲ ξύλα κμον εἶναι βέλτιστοι δὲ οἱ τῶν ἐν ἀκμῇ. καὶ μάλιστα οἱ τὸ κολαίβων. συμμίξωσι γὰρ τῷ πυκνῷ καὶ χιόνι καὶ τῷ ὑγρῷ. κελτίους δὲ οἱ τῶν ὑπ-

λίων καὶ ξηρῶν καὶ προσβορείων, ἢ οἱ ἐκ τῶν πολισκίων καὶ ὑγρῶν καὶ πρὸς νότον. ⸋ οἱ μὲν ἀκμητέρας ὕλης, πυκνῆς· ὑγροτέραι γὰρ ἡ πυκνή· καὶ ὅλως ὅσα ἢ φύσει ἢ διὰ τὸν τόπον πυκνότερα, ξηρότερα· ἀφ' ἁπάντων βέλτιον διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν· χείρω δ' ἄλλων ἄλλη· πρὸς ἔνια γὰρ ζητοῦσι τοὺς μαλακούς· οἷς ἐν τοῖς σιδηρείοις τοὺς φλοιοκαρύας φλοιοβοϊκῆς, ὅταν ἡδὴ κεκαυμένοι ὦσι· καὶ ἐν τοῖς ἀργυρείοις τοὺς πιτυΐνους· χῶνται δ' καὶ αἱ τέχναι τούτοις· ζητοῦσι δὲ καὶ οἱ χαλκεῖς τοὺς πευκίνους μᾶλλον ἢ δρυΐνους, καίτοι ἰσοθενέστεροι· ἀλλ' εἰς τὴν φύσιν ἀμείνους, ὡς ἔοικεν καπνοῦ μᾶλλον· ὅτι δὲ φλοὸς ὀξυτέρα, τούτων· τὸ δ' ὅλον ὀξυτέρα φλοὸς καὶ ἡ τούτων, καὶ τῶν ξύλων ἢ τῶν μανιῶν καὶ κούφων, ἢ τῶν αὔων· ἢ δὲ ἐκ τῶν πυκνῶν καὶ λαωρῶν, νωθροτέρα καὶ παχυτέρα· πασῶν δ' ὀξυτάτη ἐκ τῶν ὑλημάτων· ἀνθρακοῦν δὲ οὐ βούλονται διὰ τὸ μὴ ἔχειν τὸ σωματῶδες· τέμνουσι δ' ἢ ἐκ ζητοῦσιν εἰς τοὺς ἀνθρακιοὺς τὰ ὠθέα ἢ τὰ μέσα· δεῖ γὰρ ὡς πυκνότατα θεῖναι πρὸς τὴν καπνοβολήν· ὅταν δ' ὑπολειφθῶσι τὴν καπνὸν, ὀξάπτουσι· παρακεκρύμμενοι ὀβελίσκοις εἰς μὲν τὴν ἀνθρακίαν τὰ ῥιζοῦντα ζητοῦσι· δύσκαπνα δ' ἢ τῷ ὑγρῷ εἶναι μὲν ὅλως τὰ ὑγρά. ⸋ τὰ λαωρὰ διὰ τοῦτο δύσκαπνα. λέγω δὲ ὑγρὰ τὰ ἐλάφεια· οἷον πλάτανον· ἰτέαν· λεύκην· αἴγειρον· ἐπεὶ καὶ ἡ ἄμπελος ὅτι ὑγρά, δύσκαπνος· ἐνίοις δὲ φλοιὸς φύσεως, ὁ φοῖνιξ· οὗ δὴ καὶ μάλιστα ὑπολείφασι δύσκαπνον· ὅθεν ⸋ Χερήμων ἐπήνεσε τοῦτο δύσκαπνον στέργυφοί νικᾶν ἐκ γῆς ῥιζοφοιτήτους φλέβας· δριμύτατος δὲ ὁ καπνὸς συκῆς ἢ ἐλαίου· ⸋ ἔτι ἄλλο ὀφθαλμοὶ· αἰτία δὲ ἡ ὑγρότης· φλογιζόμενα γὰρ ἢ ἀπορρεχόμενα ὑδάτι ἐπιῤῥύτῳ, ⸋ μετὰ ταῦτα ξηραινόμενα, πάντων ἀκαπνότατα· ἢ φλοιὸς μαλακολοίτης ἀφίησιν· ἄτιμα φλοιοὶ οἰκείας ὑγρότητος ἐξηρημένης· δριμεῖα δὲ ἢ τίφρα ⸋ ἢ κονία ἢ ἀπαυστῶν· μάλιστα δέ φασι τὴν ἀπὸ φλοιμυγδάλης· πρὸς δὲ τὰς καμινίας ⸋ τὰς ἄλλας τέχνας ἀλλήλοις

λήλοις ὅτι χρήσιμη ἐμπορεύεται ἡ ἀείζηι συκῆ ἢ ἐλαία· συκῆ μὲν ὅτι ὀλίγον τι εὐμανόν· ὥστε ἕλκει τι καὶ ὀδύσσιν· ἐλαία δ' ὅτι πυκνὸν εὐλιπαρόν· πυρία μὲν γίνεται ἐκ πλειόνων· ἄειρε δ' ὡς φησι Μενέσωρ ἐκκαρύσσ. Τάχιστα δὲ καὶ μὴ πλεῖστον αἴρεται· πυροὶ δέ φασιν, ἄειστον μὲν ἐκφλοιωθρακέμης καλαμώνης ὑπόπινων· ῥῦτο δὲ ὕδατι τὸ δένδρον ὅμοιον τῇ ἀμυγδάλῃ καὶ τῇ οἰνοκάθῃ τῇ ἀγρίᾳ· ὡς περ ἐκεῖναι καὶ ῥῦπον αἰναβαίνει πρὸς τὰ δένδρα· δεῖ δὲ τιλᾶν ἐχέραν ἐκρύτων ποιεῖν· τὸ δὲ πρύπανον ἐκδάφνης· ἀγὰρ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τὸ ποιοῦν μὴ φέρον· ἀλλ' ἕτερον διαφορεῖ καὶ τὰ φύσιν· μὴ τὸ μὲν δεῖ παθητικὸν εἶναι, τὸ δὲ, ποιητικόν· οὐμὲν ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐγγίνεται· καὶ ὥσπερ πυδὲ πρὸς μβάνουσιν ὀδὲν διαφέρει· ἀσταθὰ δὲ μὴ ἐκρέμνυσ· ποιεῖ δὲ τοῦτο καὶ τιλᾶν ἐχέραν χρησίμη· πρὸς γὰρ ξηραν μὴ ἄχυμον εἶναι, δεῖ μὴ μανωτέραν· ἵνα μὴ ξήψις ἰχώρ· τὸ δὲ ξύλον ἀπαθέστερον· διὸ τὸ τῆς δάφνης ἀπαθέστερον ἐργάζεται τῇ δριμύτητι· γίνεται γὰρ ἐκ ξάμνου· καὶ πρίνου καὶ φιλύρας· καὶ χαδὸν ἐκ τῶν καλεόντων, καλῶ ἐλαίας· ὃ καὶ δυκεῖ ἄστοπον εἶναι· καὶ σκληρότερον καὶ λιπαρὸν ἡ ἐλαία· τοῦτο μὲν γὰρ ἀσύμμετρον ἔχει δηλονότι τὸν ὑγρότητα πρὸς τὸν πύρωσιν· πάντα δὲ τὰ πυρὰ, βορείοις μὲν θᾶττον ἢ μᾶλλον ἐξάπτεται· νοτίοις δὲ ἧττον· καὶ ἐν μὲν ῥῖς μετεώροις μᾶλλον· ἐν δὲ τοῖς κοίλοις ἧττον· αὐτῇ δὲ τῶν ξύλων τὰ κέδρινα, καὶ ἀκαλῶς ὧν· ἐλαιώδησ γάρ ὑγρότης· διὸ καὶ τὰ ἀγάλματα φασὶν ἰδρύειν ἐνίοτε· ποιοῦσι γὰρ ἐκ τούτων· ὁ δὲ καλῶσιν ἰλεῖαν τῆς ἐλληθείας ἐφυδρεῖ, ὑπὲρ δὲ μὴ ἐκθύεται πρὸς τοὺς ἐκατόνταρχον, γίνεται σωρὸς ἐμμύησ φλυγρότητος τῷ χύματι μὲν σροσφύλης, μέγεθος δὲ ἡλίκου ἄπιος, ἢ καὶ μικρῷ μεῖζον ἢ ἔλαττον· ἐκβλασθέντα δὲ μάλιστα τὰ ἐλάϊνα, μὴ ἀσταθὲ κείμενα μὴ εἰρεσιωμένα πρὸ μάκις· ἐὰν δὲ κωμάδα λαμβάνῃ καὶ ἔχῃ τὸ πρινοτερόν· ὡς περ ἤδη τισ σροφοὺς φλοιοὺς ἐβλάσῃσε. καὶ εἰς κιλίκιον φιλύρινον τεθεὶς τῇ κώπῃ πᾶν λόσ·

ΤΕΛΟΣ

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟ Ζ'.

ΕΙ μὲν οὖν δένδρων καὶ θάμνων εἴρηται πρότερον· ἐπόμενον δεῖ περὶ τῆς φυσικῆς ὕλης καὶ πρώδους, καὶ εἰ τι δὲ ἐν τούτοις ἕτερα συμπεριλαμβάνουσι φύσεις, οἷον ἥ τε σὶτη καὶ πόα δῆς δέ· πρῶτον δὲ λέγω μὲν περὶ τῆς φυτικῆς· αὕτη γὰρ ἐγγυτέρω τῶν προφημένων διὰ τὸ ξυλώδης εἶναι· παντάχου μὲν ἴσως αἰεὶ τὸ ἄγριον τοῦ ἡμέρου βέλτιον· εἰ δὲ μή, περί τι τῶν φυομένων οὐσίαν· ὀλίγον γὰρ τὸ ἥμερον αὐτῆς· ὅπερ ἐν τοῖς στεφανωτικοῖς ὄντων· οἷον ῥοδωνιά· ἰωνιά· δρὸς ἄνθος· ἀμάρακος· ἡμερόκαλον· ἔτι δὲ ἔρπυλλος· σισύμβριον· ἐλένιον· ἀβρότονον· ἅπαντα γὰρ ταῦτα ξυλώδη καὶ μικρόφυλλα· διὸ ἡ φρυτανικὴ καὶ ἐπὶ τῶν λαχανηρῶν ὁμοίως· οἷον, ῥάφανος· σήσαμον· καὶ ὅσα περὶ τὰ βολίσια τούτοις ὄντων· ὑπὲρ ὧν οὐχ ἧττον ἴσως ἁρμόττει καὶ τὰ περὶ τὴν οἰκείαν προσηγορίαν εἰπεῖν, ὅταν περὶ στεφανωμάτων καὶ λαχάνων ποιώμεθα μνείαν· νῦν δὲ πρῶτον περὶ τῶν ἀγρίων λέγωμεν· ὅσων αὐτῶν εἴδη καὶ μέρη πλείω· καὶ τοῖς καθ' ἕκαστον γένος καὶ τοῖς ὅλοις εἴδεσιν, ἃ δεῖ διαιρεῖν· μετέχειν δ' ἔοικε τις λάβοι διαφορᾶς τῶν ὅλων γενῶν, ὅτι τὰ μὲν, αὐάκανθα, τὰ δὲ ἀκανθώδη τυγχάνει· πάλιν δὲν ἑκατέρῳ τούτων πολλαὶ διαφοραὶ γενῶν καὶ εἰδῶν· ὑπὲρ ὧν καθ' ἕκαστα πειρατέον εἰπεῖν· τῶν ἀκανθωδῶν δή, τὰ μὲν ἁπλῶς εἰσιν ἄκανθαι· καθάπερ ἀπὸ σκορπίος· οὐδὲ γὰρ ἔχουσι φύλλον οὐδὲν παρὰ τὴν ἄκανθαν· τὸ δὲ, φυλλάκανθα· καθάπερ ἄκανος· ἠλίσιον· ἡρπικος· ταῦτα δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα ἐπὶ τῶν φύλλων ἔχει τὴν ἄκανθαν· διὸ καὶ φυλ

λάκανθα καλεῖται. τὰ δὲ καὶ παρὰ τὴν ἀκανθαν ἕτερον ἔχει φύλον. ὥσπερ ἡ ὀνωρίς. καὶ ὁ ξίβολος. καὶ ὁ φλεώς. ὃ δὴ τινὲς καλοῦσι σοίβην. ὁ δὲ ξίφολος ἢ πτερὶ καρπία φύλακανθόν ἐστιν. ἔχει γὰρ ἀκάνθας ἐν τῷ πτερὶ καρπίῳ. διὸ καὶ τοῦτο ἴδιον πρὸς ἄπαντα ὡς εἰπεῖν. ἐπεὶ τοῦ δάκανθα ἔχει πολλὰ μὴ τῶν δένδρων καὶ τῶν θαμνωδῶν ἐστιν. οἷον, ἀχράς. ἔρια. παλίουρος. μάτος. ῥοδωνία. κάπαρις. ἐν μὴ τοῖς ἀκανθώδεσι ταύτας ἅπαντας ὡς εἰπεῖν τύπῳ λάβοι τὰς διαφοράς. οὐδὲ τοῖς ἀνακάνθοις οὐκ ἔστιν ὅλως διαλαβεῖν τοῖς χυμοῖς. ἡ γὰρ τῶν φύλλων ἀνωμαλία, μεγέθει καὶ μικρότητι καὶ χύμασιν, ἄπειρος, καὶ ἀσαφής. ἀλλὰ δεῖ πειρᾶσθαι κατὰ μικρὸν τρόπον διαιρεῖν. πλείω δέ ἐστι τὰ χωρὶς τὰ τούτων καὶ διαφορὰς ἔχοντα μεγάλας. οἷον κισσός. μήλωθρον. ἐρυθρόδενον. σμίρνα. κρίθρον. ὀρίγανον. θύμβρας. φακός. ἐλελίσφακος. πράσιον. κόνυζα. μελισσόφυλλον. ἕτερα τοιαῦτα. τὰ τούτοις ὅμοια, ἔτι τὰ ναρθηκώδη ὑδρόκαυλα. καθάπερ μάραθον. ἴσως μάραθρον. ναρθηκία. ναρθηξ. καὶ τὸ καλούμενον ὑπό τινων μυόφωνον. καὶ ὅσα ὅμοια τούτοις. ἅπαντα γὰρ ἄντις καὶ ταῦτα ὅλως εἴ τι ναρθηκῶδές ἐστι, τῆς φυτικῆς φύσεως θεῖν. εἴδη δὲ καὶ διαφοραὶ καθέκαστον τῶν εἰρημένων εἰσί. τῶν μὲν φανερώτεραι. τῶν δὲ, ἀφανέστεραι. καὶ τοῦ κισσοῦ δύο γένη διαιροῦσι, τὸ μὲν ἄρρεν, τὸ δὲ, θῆλυ. τῷ τὸ μὲν μεῖζον καὶ σκληρότερον καὶ λιπαρώτερον ἔχειν, καὶ τὸ ἄνθος ὠχρὸν πορφυρίζον. ἄμφω δ' ὅμοια τοῖς ἀγρίοις. πλὴν ἐλάττω ἐστὶ καὶ ὀσμαί. δύο δὲ εἴδη καὶ τοῦ κνεώρου. τὸ μὲν γὰρ λευκός. ὁ δὲ, μέλας. ἔχει δὲ τὸ μὲν λευκὸς τὸ φύλλον δασυματτῶδες, πρόμηκες. ὁμοιόχρουν τρόπον τινὰ τῇ ἐλαίᾳ. ὁ δὲ μέλας, οἷον, ἡμυείκη σαρκῶδες. ἐπίγειος δὲ μᾶλλον ὁ λευκός. ἔστι δὲ ὀσμώδης. ὁ δὲ μέλας ἄοσμος. τῷ δὲ ῥίζαν τὴν εἰς βάθος, ἄμφω μεγάλην ἔχουσι. καὶ ῥὺς ἀκρέμονας πολλοὺς καὶ παχεῖς. ξυλώδεις ἀπευθῆ τὸ γῆ. καὶ μικρὸν ἄνω χιζομένους. ξυλωδέστατον δὲ πλείστου δὲ σφό-

δρα. διὸ καὶ χεῶνται πρὸς τὸ καταδεῖν καὶ προλαμβάνειν, ὡς περ τῷ οἰσῷ μλαστάνῃ δὲ μὴ ἀνθεῖ μετ' ὄσπια μικρὰν μετὰ πωεινλιώ. ἢ ἀνθεῖ πολλὰ χόρτον. καὶ φλόριζάνθη ἢ μέλαινα ἄκαρπος· ἡδὲ λευκὴ, κάρπιμος· μὴ θύμον τὸ μὲν λευκόν· τὸ δὲ μέλαν· θύανθὲς δὲ σφόδρα περὶ ξοπαὸς καὶ γὰρ ἀνθεῖ θερινάς· ἀφ' οὗ ἢ μέλι πάλαμβάνει τὸ μέλι· καὶ τοῦτό φασιν οἱ μελιτ-τουργοὶ δῆλον εἶναι πότερον θύμελι ποῦσιν ἢ οὔ· ἄλως γὰρ ἀπορηθῆναι φος, οὐκ ὢν μέλι πεῖ· μελάπφ δὲ μὴ ἀπόλυσι τὰ ὰν θησιν, ἐὰν ὕδωρ ὠὴ γλύκηται· πέρμα δὲ κάρπιμον, ἢ μὴ θύμβρα μὴ ἔτι μᾶλλον ἢ ὀρίγανος ἔχει φανερόν· τὸ θύμου δοῦκ ὄζει λαβεῖν· ἀλλ' ἔν τῷ ἄνθφ πᾶσα ἀναμέμικται· πετίργασι γὰρ ῥοῦρ καὶ ἀναβλαστάνφ· ζητοῦσι δὲ μὴ λαμβάνουσιν οἱ ὀξάλφ ἀθήνησι βουλόμενοι τὸ γλύκος· ἴδιον δὲ ἔχει ἡ πρὸς ταῦτα καὶ χεδὴν πρὸς τὰ αἴγα· ἡ κατὰ τὴν ὥραν· ὑγρὸ φασι δύνασθαι φύεσθαι μὴ λαμβάνειν· ὅταν μὴ ἀέρα πνοὴ δύκνεῖται ἢ ἀπὸ θαλάσσης· διὸ ὀλίγην ἀρκεσθήσεσθαι γίνεται θύμβρα τὰ ὀρίγανον· καὶ ὥρι γοι αὐτὰ πολλὰ ἡ πολλαχοῦ· πέρα πολύσιον οὖν τὸ συμβαῖνον τοῦτο ἐπὶ θελέασ· οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐκεῖνο δύκει τριακοσίων σταδίων ἀπὸθαλάσσης ἐπάνω φύεσθαι· σφάκελος δὲ ἡ ἐλελίσφακος διαφέρουσιν, ὡς αὐτὸ μὲν ἄμορον, τὸ δ' ἄγριον· λειότερον γὰρ τὸ φύλλον τοῦ σφακέλου ἡ ἔλαττον ἐστὶν καὶ μικρότερον· τὸ δὲ τοῦ ἐλελισφάκου βαρύτερον· δύο γένη ἐστὶ τοῦ πρασίου· τὸ μὲν γὰρ ἔχει πρῶδες τὸ φύλλον ἢ μᾶλλον ὠὴ κεχαραγμένον· ἔτι δὲ τοῖς φύτομὲν ἐν τόμοις ἐν δήλας σφόδρα ἐστὶ βαθείας· ὧ ἢ οἱ φαρμακοπῶλαι χῶνται πρὸς ἔνια· τὸ δ' ἕτερον στρογγυλότερον ἐστὶ καὶ μᾶλλον σφόδρα, καθάπερ τοῦ σφακέλου, ἡ τοῖς ἐν τόμοις ἀμαυροτέρ' ἔχον ἐστὶ καὶ κεχαραγμένον ἧττον· κορίζης δὲ τὸ μὲν ἄγριον· τὸ δὲ θῆλυ διαφορὰς δ' ἔχει, καθάπερ τὰ ἄλλα τὰ ὅτω διαιρούμενα· τὸ μὲν γὰρ θῆλυ λεπτοφυλλότερον ἡ ξυνεστηκὸς μᾶλλον· ἐστὶ τὸ ὅλον ἔλαττον· τὸ δ' ἄγριον, μεῖζον τε ἡ παχυκαυλότερον, καὶ

πολυκλωνότερον

πολὺ κλωνότερον ἢ τὸ φύλλον μεῖζον ἢ λιπαρώτερ' ἔχον. ἔτι δὲ τὸ ἄνθος λαμπρότερον. καρποφόρα δὲ ἀμφω· τὸ δ' ὅλον ὁ φιβλαστεῖ ὀφιανθεῖ περὶ ἄρκτουρον, ἢ μετ' ἄρκτουρ\ λαμβάνφ. βαρεῖα ὀσμὴ τοῦ ἄρρενος· ἡδεῖα δὲ τῆς θηλείας δριμυτέρα. διὸ ἡ πρὸς τὰ θηρία χρησίμη. ταῦτα μὲν οὖν ἢ τὰ τοιαῦτα ὡς πρὸς διαφέροντα· πάλιν δ' ἄλλα μονοφδῆ τυγχάνοντα ἢ τ' πρότερον εἰρημένων· ἢ ἕτερα παρὰ ταῦτα. πλείω γὰρ ὄντ. τὸ δ' ἄρσεν θηκῶδες (γύος γὰρ ἐ τοῦτο τ' φρυγανιθῶν) πολλὰς περιείληφεν ἰδέας· ἐν οἷς πρῶτον ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ πᾶσι λεκτέον, ὑπὲρ ἄρθηκός τε ἐ μαρθηκίας, εἴτε τὸ αὐτὸ γύος ὄντ' ἀμφοῖν, διαφέρον δὲ κατὰ μέγεθος, εἴτε ἐ ἕτερον ὥσπερ τινὲς φασιν· ἢ δοῦν φανερὰ φύσις ἀμφοῖν ὁμοία, πλὴν κατὰ τὸ μέγεθος· ὁ μὲν γὰρ ἄρθηξ γίνεται μέγας σφόδρα· ἡδὲ μαρθηκία μικρά· μονόκαυλα δ' ἄμφω, καὶ γόνατώδη· ἀφῶν τέτταρα φύλλα βλαστάνφ. ἐ καυλοί τινος δὲ μικροὶ βλαστάνφ ἢ παρὰ μὲξ τὰ φύλλα· λέγω δὲ παρὰ μὲξ ὅτι οὐκ ἐκ τοῦ αὐτοῦ μέρους τῶν γονάτων, ἀλλ' ἐναλλάξ· περὶφ ληφότα δὲ τὸν καυλὸν ὡς πολὺ καθάπερ τὰ ζυγαλά μα· πλὴν ἀπηκεκλιμένα ταῦτα μᾶλλον διὰ τὸ μαλακότητα ἐ τὸ μέγεθος· μέτα δ' τὸ φύλλον ἐ μαλακὸν καὶ πολυχόδες, ὥστε εἶναι ξιχώδες· ἔχει δὲ μέσον τε κάτω πρὸς πλὴν γῆν, ἐ ἀεὶ κατὰ λόγον· ἄνθος δὲ μικρὸν ὀφδές, ἀμαυρόκαρπον ἢ, παρόμοιον τῷ ἀνήθῳ· πλὴν μεῖζον· ὀξύκαρπα δὲ ἧττον· ἢ ἔχει τινὰς ὀμεγάλους καυλούς· ἐν ταύθα δὲ τότε ἄνθος καὶ ὁ καρπός· ἔχει δὲ καὶ ἄνθος καρπόν· καὶ ἐν τοῖς παρακαυλίζουσι δύο λου καθάπερ τὸ ἄνηθον· ἐ πιτετόκαυλον δὲ καὶ ἡ βλάστησις τοῦ ῥοδ. πρῶτον μὲν τ' φύλλ', ἔπειτα τὸν καυλὸν καθάπερ τ' ἄλλων· ξίζαν δὲ ἔχει βαθεῖαν· ὀδὸν δὲ μονόρριζον· ὁ μὲν οὖν μάρθηξ τοιοῦτος· τῶν δ' ἄλλων τὸ μὲν ὁμοιότερον τούτῳ τὸν καυλὸν ἔχει· καθάπερ ὁ μαν δραγόρ ἐ τὸ κώνει\, λεῖβος, ἢ ὁ ἀνθέρικ· τὸ δ' ἕτερον ἐκ νυδρόκαυλα τυγχάνφ· καθάπερ μάραθρον, μυό-

φωνον· τὸ ὅμοια τοὺρισ· ἴδιος δὲ ὁ καρπὸς τοῦ μανδραγό-
ρου, τῷ μέλας τε καὶ ἐλαγώδης· ἡ οἰνώδης εἶναι τῷ χυμῷ· μέ-
σῃσι δὲ ἡ ἰδιαίτατα φύσεις, ἥτε τοῦ σιλφίου, ἥ τε τοῦ πα πύ-
ρου τοῦ ἀιγύπτιου· ναρθηκώδη γὰρ ἐστὶ ταῦτα τὰ ὀξέα· ὑπὲρ ὧν τοῦ μὲ
σαιβύρου πρότερον εἴπομεν ἐν τοῖς ἐνύδροις· ὑπὲρ δὲ θατέρου
ἓν ὧν λεκτέον· τὸ δὲ σίλφιον ἔχει ῥίζαν μὴ πολλὴν ἡ παχεῖ-
αν, τὸν δὲ καυλὸν, ἡλίκον νάρθηξ· χεδὸν δὲ καὶ ζῷ πάχει πα-
ρασκλήσιον· τὸ δὲ φαῦλον ὃ καλοῦσι μάσσυτον, ὅμοιον τῷ
σιλήνῳ· σπέρμα δ' ἔχει παρατὺ φυλλῶδες, οἷον τὸ λιγόμμυος
φύλλον· ἐπιτετόκαυλον δ' ἐστὶν, ὥσπερ ὁ νάρθηξ· ἅμα μὴν δὲ
τῷ ἦρι τὸ μάσσυτον τοῦτο ἀφίησιν· ὃ καθαίρει τὰ πρόβατα
καὶ παχύνει σφόδρα· καὶ τὰ κρέα θαυμασιὰ ποιεῖ τῇ ἡδυ-
μῇ· μετὰ δὲ ταῦτα καυλὸν ἐκθίεσθαι πάντα ξόπον, ἐφθόμε-
νον πρόμ· καθαίρειν δὲ καὶ τοῦτο φασὶ τὰ σώματα τριακόσια
τε ἡμέραις· ὁπὸν ὃ δριμὺν ἔχει· τὸν μὲν ἀπὸ τῆς καυλοῦ, τὸν δὲ ἀπὸ τῆς
ῥίζης· διὸ καλοῦσι τὸν μὲν καυλίαν, τὸν δὲ ῥιζίαν· ἡδὲ ῥίζα τὸν
χλοιὸν ἔχει μέλαινα καὶ τοῦτον ἀφαιροῦσιν· ὅσῃ δὲ ὡς πρὸς μέ-
γεθος τῶν ῥιζοτομιῶν αὐτῆς· ὡς ὧν ὁπόσον ἂν δοκῇ συμφέρειν
τοῖς μιγνυμένοις πρὸς τὰς τομάς, καὶ τὸ ὑπάρχον τίμνουσιν·
οὐκ ὄντος γὰρ οὔτε παρατίμνειν, οὔτε πλείονος τῶν τριακοσίων·
καὶ γὰρ διαφθείρεται καὶ σήπεται τὸ ἀρτομὲν ἐὰν χορίζῃ· κατερ
γάζονται δὲ ἄνθρωποι εἰς τὸν πειραιᾶ τόνδε τὸν τρόπον· ὅταν
βάλωσιν εἰς ἀγγεῖα ἢ ἄλυρα μίξωσι, σείουσι χρόνον συχνόν·
ὅθεν ἡ τὸ χρῶμα λαμβάνει· καὶ ἐρεσθέν, ἄσηπτον ἤδη διαμέ-
νει· τοῦ μὲν οὖν κατὰ πλῶ ὀρθασίαν καὶ τομὴν οὕτως ἔχει· τὸ-
πον δὲ πολλὸν ἐπέχει τῆς λιβύης· πλείω γὰρ φησιν ἢ τριακο-
σίας· τὰ πλείονα δ' ἐκθέουσι πρὸς πλῶ σύρτιν ἀπὸ τῶν δύσεως
εἴσω· ἴδιον ἢ τὸ φύειν πλῶ ἐργαζομένην· ἐν δὲ σωτηργαζομέ-
νης ἐν ἀεὶ σωτηρίας μὴ ὀφαν ἀχωρεῖν, ὡς ἔθος μάλιστα δηλονότι
θεραπείας, ἀλλὸν τος ἀγρίου· φασὶ δὲ οἱ κυρηναῖοι φανῆ-

ναι τὸ

μαι τὸ σίλφιον ἔτεσι πρότερον ἢ αὐξοῖ τὴν πόλιν ᾠκισαν Ἕλληνες· οἱ κατοικοῦσι δὲ μάλιστα περὶ ξιακόσια, εἰσὶ Σιμωνίδην ἄρχοντα Ἀθήνησιν· οἱ μὲν δὴ οὕτω λέγουσιν· οἱ δὲ τὸ σίλφιον τὴν ἐίζαν φασὶ γλυκεῖαν εἶναι τὴν χυλαίαν ἢ μικρῷ μείζονα. Ταύτην δ' ἔχειν ὡσὶ τὸ μέσον κεφαλήν, ὁμοίαν μετωπίτῃ τὸν ὄφιν, ἐν χειδὲ μὴ πέρυσι, ἐξ ἧς δὴ φύεσθαι καὶ λεῖβδυ δὲ χέλαι· μετὰ ταῦτα δὲ τὸν καυλὸν ἐκδέρουτου, μαλύσσειν, μὴ τὸ καλούμενον φύλλον· φύρυ δεῖναι σπέρμα· μὴ ὅταν νότος λαμπρὸς πνέῃ μετὰ καύσωνα, διαρρίπτειν ἐξ ὧν φύεσθαι τὸ σίλφιον· τῷ αὐτῷ δὲ ἔτει τὴν τε ἐίζαν γίνεσθαι τ' καυλὸν· οὐδὲν δὲ φύτου ἴδιον· μὴ γὰρ τ' ἄλλων· εἰ μὴ φῦλλα λέγουσιν ὅτι αὐθυσ φύεται μετὰ τὴν ἐκείνην· μὴ τοῦτ' ἴδιον ἂν διαφέροντ' πρότερον· ὅτι φασὶ δεῖν ὀρύττειν ἐωθινόν· ἐὰν δὲ ἐαθῇ, φέρειν πᾶν τὸ σπέρμα ἐν τὸν καυλ'· χέρσῳ δὲ γίνεσθαι ἂν ταῦτα τὴν ἐίζαν· ὀρυττομένας δὲ βελτίους γίνεσθαι διὰ τὸ μεταβάλλεσθαι τὴν γῆν· χωριστὸν δὲ τοῦτ' τῷ φύτῳ τὴν ἐρχέσιμον· ἐαθὲν εἶναι καὶ τὰς ἐίζας προσφάτους καταστιμομένας εἰς ὄξος· τὸ δὲ φύλλον τῇ χοιᾷ χυσοφλὲς εἶναι· ἐναντίον δὲ καὶ τὸ καθαίρεσθαι τὰ πρόβατα τὸ φύλλου ἐαθέντος· φασὶ δ' ἐν τῷ ἦρος ἂν τὸ χειμῶνος εἰς ὄρος ἀφίεναι· νέμεσθαι δὲ τοῦτο τε καὶ ἕτερον ὅμοιον ἀκροτόνῳ· θερμαντικῶδες μᾶλλον εἶναι ἂν καθαίρειν μὲν οὐκ ἐῶσι· αὐξαίνειν δὲ καὶ συμπίπτειν· ἐὰν δὲ τις ὀσφραίνηται ἢ κακὸν ἔχειν εἰς σίλφιον πρόβατα, ὑγιάζεσθαι τάχιστα ἢ ἀπροθυμίαν· ὡς δὲ πιοτέρην σώζεσθαι μᾶλλον· ταῦτα μὲν, ὁπότερ' ἔχει, σκεπτέον· ἢ ἡ καλαμίτη μαλύσσειν, ἕτερόν ἐστι τὸ σίλφιον· μανότερόν τι καὶ ἧττον δριμύ· ἐν δὲ τοῖς ὄρεσι γίνεται δῆλος δ' ἐστὶν ἐν τῇ ὀψὲ καὶ τοῖς ἐμπύροις· ἔστι δ' ὅπου καὶ συρίαν, καὶ ἐκ Κυρήνης· φασὶ δ' ἐν Ἀσσυρίοις ὄρεσι πολλοὺς εἶναι· ἔνιοι δὲ σίλφιον τοῦτο καλοῦσιν· εἰ δὲ φύτῳ τὸν ὁπὸν ὡς τὸ σίλφιον, σκεπτέον· ὡσαύτως δὲ καὶ ἕτερόν ἐστιν ὅμοιον ἢ ἀσταλήσιον ἔχει· φύλλα τε ὅμοια ἐν καυλῷ· καὶ εἰ ὅλως ἀφίησί τι δάκρυον· τὸ μὲν οὖν ναρθηκώδη φύσιν ἐν τοῖς τριάκοντα θεωρητέον· τὸ δὲ

καυθικῆς, ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ πρώτου, ἐπειδὴ δύο ἐστὶ τὰ μὲν ἀκανθώδες ὅλως τὸ δὲ φυλλάκανθον, ὑπὲρ ἑκατέρου χωρὶς λεκτέον· καὶ πρῶτον περὶ τοῦ καὶ παρὰ τὴν ἄκανθαν ἔχουσι φύλλον· ὥσπερ ὅτε φλεώς καὶ ὁ ξίβολος· καὶ ἡ κάπτερις, ἴδιον ἔχει τὸ μὴ μόνον τὴν ἐκτὸς καυλὸν ἄκανθαν ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τὸ φύλλον ἐπακανθίζον· τῶν δὲ δύο μύων εἰδῶν, πλεῖστον μύ ὄζει τὸ φυλλάκανθον· ἐλάχιστον ὡς εἰπεῖν τὸ ἀκανθῶδες ὅλως· βραχὺ γάρ τι πάμπαν ὀζέμ, ὥσπερ ἐλέχθη· μὴ ἡδὺ δ' ἀξιόλογον λαβεῖν παράπαν ἀπαράκλησιν καὶ τὸν σκορπίον· ἀμφότερα δὲ ταῦτα ἀνθεῖ μετὰ ἰσημερίαν φθινοπωρινήν· ὁ μὲν γὰρ σκορπίος φύεται σαρκώδη τῷ ἐαυτοῦ τὸ ὑπὲρ τὸ ἄκρατον φλοιὸν ἔχον τὸ ἄνθος· ὀξὺ ἄρχεται μὲν λευκὸν, ὕστερον δὲ ἐπιπορφυρίζον· ὁδὲ ἀσφάραγος ἐκφύων παρὰ τὸς ἀκάνθας κορυφὰς μικρόν· ἐκ τούτου δέ ἐστι τὸ ἄνθος μικρόν· ὁδὲ σκορπίος μονόρριζον ἢ βραχύρριζον καὶ βαθύρριζον· ὁδὲ ἀσφάραγος, βαθύρριζόν τι τῶν μήλων, ἢ πολύρριζον, συνηναῖς ταῖς ῥίζαις· ὥστε τὸ ἄνω σῶμα ἐχὸς εἶναι αὐτὸ ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ αἱ βλαστήσεις αὐτῶν τῶν καυλῶν· ἀναβλαστάνει δὲ ὁ καυλὸς ἐκ φλοιοφαρκτίας τοῦ ῥίζους καὶ ἐδώδιμός ὀστιν· εἴθ' οὕτως ἀπεξαχύρεται καὶ ὀξαμυθεῖται προϊόσης τῆς ὥρας· ἡ δὲ ἄνθησις οὐκ ἐκ τούτου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν πρότερον· οὐ γὰρ ἐωτευτὸ καυλόν ὀστιν· τὸ μὲν οὖν ὅλως ἀκανθῶδες, τοιαύτην τιμὰ ἔχει φύσιν· τὸ δὲ φυλλακάνθων τὸ πλεῖστον μύθως εἰπεῖν ἀκανθῶδες τυγχάνει· λέγω δὲ τὸ ἀκανθῶδες, ὅτι τὸ κύημα καὶ φυτὸν τὸ ἄνθος ἢ καὶ ὁ καρπός, ἄκαυλος ἢ ἀκαυλῶδες, πάντων ὄζει· διαφορὰν δὲ ἔχει φυτὸν ἐαυτῷ ἢ μέγεθος· καὶ χρώματι ἢ χώματι καὶ θλίβει καὶ ὀλιγότητι τῶν ἀκανθῶν ἢ τῶν ἄλλων· ἔξω γὰρ ὀλίγων πάνυ, καθάπερ τοῦ σγουθίου τε καὶ τοῦ σίσυμβρου καὶ ἑτέρων ἑτέρων, τὰ λοιπὰ πάντα ὡς εἰπεῖν τοιαύτην ἔχει φύσιν· ἐπεὶ καὶ ὁ κνῆκος τῶν φύσει ἀκανθώδη ἔχει· τὸ δὲ ἀστεριακὸν ἀχόμοι· ἀλλὰ τὰ μὲν ἄνω ταῦτα πάντα· οἷον ἄκαρνα· λευκάκανθα· χάλκη κνῆκος· πολυάκανθος· ἀτρακτυλὶς· ὀνόπορδος· ἰξίνη· χαμαιλέων· πολιὸς ὄγκος· οὐφυλ

λάκανθος· σκόλυμος· ἡ λυλάμωνία, φύλλα κανθα· καὶ τὰ λλα·
πολείω γὰρ ὅτι διαφέρουσι δἀλλήλ πρὸς τοῖς εἰρημένοις, τῷ τὰ
μὲν, πολύκαυλα εἶναι· τὰ δὲ φύσεις ἔχειν ὡς περ ὁ κνῆκος· ἔνια
δὲ ἀνώθεν ἔχειν ὀξάκρα, καθάπερ τὸ ξύστρος· ἢ τὰ μὲν ὀθόνης τ
πρώτοις ὑστατον βλαστάνειν· τὰ δὲ δεύτερον· ἔνια δὲ ἢ τοῦ θέρους·
ὡς περ ἡ τεράλιξ ὑπάρχουσα καλλαμένη, ἢ ἰξίμη· ἔτι ἡ ὠὴ τῶν
αὐτῶν ὁμοίως· ὠὰ γὰρ ὁ σκόλυμος ἔτι ὠὴ πολὺ χρόνον· διαφοραὶ δὲ τ μὲν ἀκανθῶν ἁπλαῖ· ἔτι κνήκου δ εἴδη· ἢ μὲν ἀκανθώδης· ἢ δὲ μόρος· φ δὲ ἀκανθώδης, δύο εἴδη· τὸ μὲν, προσεμφερὲς σταφυλῖνος ὦ ἡ μέρᾳ· πολὺ εὐθυκαυλότερον· διὸ καὶ πολλοὶ ἐν ἀρχαίοις ἐχῶν ρ γυναικῶν· καρπὸν δ' ἔχει μέλανα καὶ μέγαν καὶ πικρόν· ἡ δὲ τέρα διαιρεῖται τοὺς καυλοὺς ἔχει σφηκώδης· ὥστε τ ξόρμ τι ναὶ ὠὴ γειόκαυλος γίνεσθαι· διὰ γὰρ μελαχολότητα τῶν φύλλ κατακλίνεσθαι πρὸς τὰς ἀρούρας· κ ξύλον δ' ἔχει πικρὸν· φώγωνι περ μαστώδης πᾶσαι· πολὺ μείζοσι καὶ πυκνοτέραις ἀγρίαις· ἴδιον δὲ ἔχει πρὸς τὰ ἄλλα ἄγρια· τὰ μὲν γὰρ σκληρότερα καὶ ἀκανθωδέστερα τ ἡμέρων· οὐ τὴ δὲ μαλακωτέρα καὶ λαδεστέρα· ἡ δὲ ἄκαρνα προσεμφερὴς ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν καὶ ταὐτὰ πρόσεστ τῇ κνήκῳ τῇ ἡμέρᾳ· χῶμα δὲ πίξανθον ἔχει καὶ λιπαρ· ἀξακτυλὶς δέ τις καλεῖται καὶ λευκοτέρα τούτ· ἴδιον δ' ἔχ τὸ φύλλ, ὅτι ἀφαιρεθὲν μὴ ἀπὸ σαρκὶ πρὸ φρόμῳ, αἱ ματώδη πρὶ εἶναι τὸν χυλόν· διὸ καὶ φόνῳ ἔνιοι καλοῦσι τ ἄκανθαν ταύτ· ἔχ δ' τ ὁμοίως δφυλλῶ ἀφανῶδη· ὁ δὲ ἀπὸ τὸ καρπὸν πρὸς τὸ μεγέθωρον· τὸ δ' ὅλον ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν, ἁπάσας ἡ ἀκανθικὴ φύσις, ἐπίκαρπος· ἅπαντα δὲ ταῦτα φύεται καὶ ἀπὸ τοῦ σπέρματος καὶ ἀπὸ τῆς ῥίζης· ὥστε βραχύν τινα χρόνον εἶναι τὸν ἀπὸ μέσου χόρτου τῆς ἐκ φύσεως τε καὶ τῆς τοῦ σπέρματος τελειώσεως· τοῦ σκολύμου δὲ οὐχ ὅτι τοῦτο μόνον ἴδιον, ὅτι τὴν ῥίζαν ἐδώδιμον ἔχ καὶ ἐφθὴν καὶ ὠμήν· ἀλλὰ καὶ ὅτι τὸ ἀείζην ὅταν ἀνθῇ· λόπτ σκληρωμένη ἀφίησιν ὀπὸν· ἴδιον δ' τὸ φλοιοῦσθαι· ἐ

περὶ φυτῶν ξυλωδῶν. καρκώδης δὲ ἐστὶν ὁ ἐδώδιμος ὁ τοῦ μηλέου. ἡ δὲ κύησις οὐκ ἀκανθώδης, ἀλλὰ προμήκης αὐτοῦ. ἔστι δὲ τοῦτο μόνον ἔχει τῶν φυλλοκάνθων ἀντιγραμμῆ, ἢ ὁ χαμαιλέων. ὁμοίως δὲ καὶ φυλλόκανθος ὢν, καὶ καυλίζει μηράσκων ὁ τὸ ἄνθος ἐκπαχυνόμενον, καθάπερ τὸ φλοιόφυσον καὶ τὸ φλομυρσίνης. ἡ ὅσα παραπλήσια τούτοις ἔλακολουθεῖν μέχρι τοῦ θέρους. τὸ μὲν κυοῦν. τὸ δὲ, ἀνθοῦν. τὸ δὲ, σπέρμαρς μὲν μικρὰν ἰκμάδα μέτρι ἔχον, ξηραινόμενον δὲ τὸ φύλλον διαχεῖται. ὅκέτι κεντεῖ. ἡ ἰξίνη δὲ φύει μὲν οὐ πολλαχοῦ. ἐξιζόφυλλον δέ ἐστιν. ἀπὸ δὲ φλοιοῦ μέσης ὁ σπερματικὸς ἄκανθος ὠὸν πέφυκεν, ὡς περ μῆλον οὗ μάλα ὠὸν κεκρυμμένον ὠὸν τῷ φύλλῳ. ὃ γὰρ ὠὸν τοῦ ἀκροφέρεται τὸ δάκρυ δοῦσόμ. μὴ γοῦν τόδε ἐστὶν ἡ ἀκανθώδης ἡ μαστίχη. ταῦτα μὲν οὖν τὰ λοιπὰ ταῦτα πάντα χυδὸν ἐστὶν ἡ ἤκατ᾽ καλυμμένη περὶ σικελίαν μόνον. ἐν τῇ ἰμάδι δὲ ὅκόδον. ἴδιον δὲ ὡς ἐπὶ τὰ ἄλλα τὸ φυτόν. ἀφίησι δὲ ὠθὺς ἀπὸ φλοιοῦ καυλὸς ὠοειδὴς. τὸ δὲ φύλλον ἔχει ἀκανθῶδες. καὶ λοῦσι δὲ τὸν καυλοὺς ἐδώδιμοι δὲ εἰσὶ πρεσβύτεροι μὲν οἱ μικροὶ δὲ ὠοὶ τῶν κρόμμυων. καὶ θησαυρίζουσιν αὐτοὺς ἐν ἄμμῳ. ἕτερον δὲ καυλὸν ὀρθὸν ἀφίησιν. ὃν καλοῦσι πέρνικα. σίνεται δὲ ἡ μὲν ὅτ᾽ ἐδώδιμος, πλὴν ἀθησαύριστος. τὸ δὲ περικάρπιον ὠοῦ τὸ σπέρμα. τὰ μὲν μορφὴν ἀκανθῶδες. ἀφαιρεθέντων δὲ τῶν τοῦ σπερματίων, ἐδώδιμον καὶ τοῦτο. ἐμφέρεται τῷ τοῦ φοίνικος ἐγκεφάλῳ. καλοῦσι δὲ αὐτὸ σικελίαν. τὰ μὲν δὴ φυλλόκανθα σικελικὸν ἐν τοιαύταις διαφοραῖς. τὰ δὲ μὴ παρὰ τὴν ἀκανθῶδες ἔχοντα τὸ φύλλον, οἷον τὰ ἰριοῦντα, φλεὼς. ὀνωνὶς. θαψία. δύουσα. πρίβολος. ἱππόφυον. μυάκανθός τε σφόδρα καὶ τὸ φύλλον ἔχει σαρκῶδες. πολυγλώχιν δὲ καὶ πολύριζον. οὐμὴν καὶ τὰ βάθος τὰς ῥίζας ἔχον. βλασταίνει δὲ ἅμα θλιφάδι τὸ πρῶτον ἀφ᾽ ὁτοῦ. μὴ ἀφίησι γὰρ τὸ φύλλον. οὐ γὰρ ὄζον ἐπίπεδον, ἀλλὰ χοινικῶδες. τὸ δὲ φλοιὸν ἐπίπεδος ἴδιον ὡς περ ἐλέχθη πρὸ τούτων. καὶ γὰρ τὸ φύλλον ἐπακανθίζον ἔχει. μὴ τὸν καυλὸν δὲ χῶσπερ ὄφεως

καὶ

ἐπὶ ἰσοφύλλων αὐξάνεσθαι τοῖς φύλλοις· μονόρριζον δὲ καὶ ἐπίστιον ἢ χαμαίκαυλον· βλαστάνει δὲ ἡ αὐθεῖ τοῦ θέρους καὶ διαμηνύει τὸ φύλλον χλωρὸν ἄχρι πολλοῦ· χαίρει δὲ ὑφέλμοις ἐπὶ λεπτογείοις χωρίοις· λέγεται δὲ ὡς καὶ τοῖς ὀρθαισίμοις ἀθέλει φύεσθαι· ἢ γοῦν περὶ τὰς ἄξιν ἢ καὶ ὀνηλίοις ἢ πὸ φυομηνίη, ἀλλὰ χώρας πολλῶν ἐν ὀρφνοῖς· τοῦτο μὲν ὄπερ τῶν ἀληθὲς· οὐ ξίβολος ἔδιον ἔχει, διότι πρὸς καρπωτὰ καυθόδε· δύο δ' αὖ τοῦ μηνὸς· τὸ μὲν ἔχει φύλλον ὀρεβινθῶδες, ἕτερον δὲ φυλάκανθος· καὶ τίνες δέ φασι καὶ πολλαχοῦ χεδὸν χειρόμηκες· ὀφιβλάστης δὲ μᾶλλον ὁ φυλόκανθος φύεται δὲ καὶ λίαν· τὸ δὲ σπέρμα ἔστι μὲν πρωΐδε, σπανιωτέρως δὲ ὀψίδε, εὐρωγύλον ἐπιμελῶς ἐν λοβῷ· ἢ τὰ μὲν ὡς πολὺ ἀνάφυλλα ἢ ἄκανθα ἔχοντα χεδὸν ὠοειδὲς καὶ δασύτατα πορθάκανθον· ἐπέτειον δὲ φύλλον ἔχει· σπερμῶδες· πρασοειδὲς ὀξύλλον τὸ καυλόν· ὡς πολὺ στεφάνη τὸ ὅλως εἶναι μορφὴν διαλαμπανομένην ὑπὸ λήλων· κολλοβοάνθης δὲ ἐλλοβοάνθης ἀδιαφορέκτη· φύεται δὲ ἐν τῇ ἐλίχρᾳ ἡ γανώδει, ἢ μᾶλλον ἐν τῇ ποιμένῳ ἢ γεωργουμένῃ· διὸ καὶ πλέμιον τῆς γεωργῆς· ἡ ἔτι δυσώλεθρος· ὅταν γὰρ λάβῃ χώρας βάθος, ὠθεῖ τὰ κάτω ὠθύς· ἢ καθίκασι ἔρσα τὰ πρὸ φύσεως ἀφεμηνίη εἰς τὰ πολλά· πάλιν εἰς τὸ ἕτερον ὠθεῖται κάτω· σαθεῖσα μηδ' οὕτως ὅλη· τοῦτο δὲ βραχέσι σπάνει τῆσι τῆς· καὶ ἀπόλυται ξάον· ἐὰν δὲ μικρὸν ἀπολειφθῇ, ἀπὸ τούτου πάλιν βλαστάνει· ἄρχεται δὲ τῆς βλαστήσεως θέρος· τελοῦντι δὲ μετοπώρου· τὰ μὲν δὴ ἄγρια τὰ φρυγανικῆς ἐκ τούτων θεωρείσθω· τὰ δὲ ἥμερα βραχέα τινὰ ἔχει θεωρίαν, εἴπερ ἰώλοις στεφανωτικοῖσδε· τὰ δὲ καθόλου πειρατέον περὶ στεφανωμάτων εἰπεῖν, ὅσων ἅπαν περιληφθῇ τὸ γένος· ἡ γὰρ στεφανωματικὴ φύσις ἰδίαν τινὰ ἔχει τάξιν, ἐπιμιγνυμένη δὲ, τὰ μὲν τοῖς φρυγανικοῖς, τὰ δὲ, τοῖς ποωδεστι διὰ κακεῖνα συμπεριληπτέον· ὧν μιμνησκόμενοι ὡς ἂν ἡ καιρός, ἀρξάμενοι πρῶτον ἀπὸ τῶν φρυγανικῶν· ἀρχὴ δὲ ἡ τούτων διαίρεσις ἡ κα-

τὰ τῶν χειλῶν. τῶν μὲν γὰρ τὸ ἄνθος χήσιμον μόνον· καὶ τούτων τὸ μὲν, ἄοσμον· ὥσπερ ἴον· τὸ δὲ, ἄνοσμον· ὥσπερ δύο σάνθος φλόξ· τῶν δὲ, καὶ οἰκλῶνος· καὶ τὰ φύλλα· καὶ ὅλως ἡ πᾶσα φύσις ἄοσμος· οἷον ἐρπύλλου· ἑλενίου· σισυμβρίου τ' ἀμάρακος· ἄμφω δ' φρυγανικά· κἀκείνων τῶν ἀνθηρῶν πολλὰ ἡ φύσις φρυγανώδης· ἡ μὲν ἐπέτειος ὅσα μόνον· ἡ δὲ, πολυχρόνιος τίς· ὡς τῆς ἰωνίας τῆς μελαίνης· αὕτη δ' ἀκλόνητος· ἀλλὰ προσειζόφυλλος ἀείφυλλος· ὡς δέ τινες φασι ἡ δρῦς ἀλλὰ μὴν ἡ δόλος φέρει τὸ ἄνθος, ἐὰν ξόπῳ τινὶ θεραπεύῃ· τοῦτο μὲν ἴδιον αὐτὸ ἔχει τὸ δ' ἀμάρακον μᾶλλον τὸ τούτων αἱ μὲν ὅλαι μορφαὶ χαρίεν ὡσαύτως φανεραί· εἰδέτινας αὐτὰς ἰδιότητας ἔχουσι, ταύτας λεκτέον· ὅτι τὰ μὲν, ἀπλᾶ δοκεῖ τοῖς εἴδεσιν εἶναι, τὰ δ', ἔχειν διαφοράς· ἁπλᾶ μὲν, οἷον τὰ ξυλώδη· καθάπερ ἐρπύλλος· σισύμβριον· ἑλένιον· πολιώδη τὰ μὲν, ἄγρια· τὰ δ' ἥμερα ἢ ἄοσμα· τὰ δ', ἀοσμότερα εἶναι· τῶν δὲ καὶ θέρα πεῖαι καὶ χῶραι διάφοροι· ἡ αἴρεσις· ἔνιοι δὲ τῶν αὐτῶν οἷον, τὸ μελαίνιον· δοκεῖ δ' ἔχειν τὸ διαφορὰν· ὥσπερ τὸ λευκόν· ἐμφανὴς δὲ καὶ τούτων χροιὰ διαλλάττουσα· ἔτι δὲ μᾶλλον ἡ τῶν κείνων· εἴπερ δὴ καθάπαξ φασὶν ἰώνια εἶναι πορφυρᾶ ἢ· τὰ δὲ ἑδῶν πολλαὶ διαφοραί· πολύθ τε φύλλου· πολυπλότητι καὶ ἁπλότητι· καὶ χροιᾶς· καὶ ἀοσμίας· τὰ μὲν δὴ πλεῖστα, πεντάφυλλα· τὰ δὲ δωδεκάφυλλα· ἢ εἰκοσάφυλλα· τὰ δέ τι πολλῷ πλεῖον ὑπεραίρονται τούτων· ἰώνια δὲ εἶναί φασιν, ἃ ἢ καλοῦσιν ἕκαστον τὰ φύλλα· πλεῖστα δὲ τοι αὐτά ὅσα περὶ φιλίππους· οὗτοι γὰρ λαμβάνοντες ἐκ τῶν παραλίων, φυτεύουσιν· ἐκεῖ δὲ γίνεται πολλὰ σμικρὰ δὲ σφόδρα τὰ ἐντός· ἡ δὲ ἔκφυσις αὐτῶν ὅπως, ὥστε εἶναι τὰ μὲν, ἐκτός· τὰ δ' ἐντός· ἀκμὴ δὲ οὐδὲ μεγάλα τῇ μεγέθει· ἐνδὲ τοῖς μεγάλοις μᾶλλον, ὧν πρὸς χὺ τὸ κάτω· τὸ δὲ ὅλον ὥσπερ ἐλέχθη καὶ ἡ ἀοσμία καὶ ἡ εὐχροια παρὰ τοὺς τόπους ὅδε· εἶτα καὶ τὰ ἐν γῇ τοιαῦτα τινὰ μὲν πρὸς εἶτινα πα

ραλλαγὴν ὠσμίας

χαλαζὴν ὐοσμίας ἢ ἀοσμίας· ὐοσμότατα δὲ τὰ ἐν κυρήνῃ· διὸ καὶ τὸ μῦρον ἥδιστον· ἀπλῶς δὲ καὶ τῶν ἰῶν ἡ τῶν ἄλλων αὐθῶν ἄκρατοι· μᾶλλον δὲ κεῖνου αἱ ὀσμαὶ διαφέρουτος δὴ τοῦ χρόνου· πλεῖστον γὰρ ὅτος δοκεῖ παραμάπτειν· φύεται μὴ οὖν ἡ ὀδωνία μὴ ἐκ τοῦ σπέρματος· ἔχει δὲ ὑπὸ τὸ αὔθος φυτῷ μήλῳ κυκκώδεος ἢ αὐθῶδες, ἔχον δέτινα χοῦν, ὥστε ἐγγὺς εἶναι τῶν πρώτων σπερμάτων· οὐμὴν ἀλλὰ διὰ τὸ βραδέως παραγίνεσθαι καὶ ταπόπουτες, ὡς ἐλέχθη τὸν καλὸν φυτεύσουσιν ὠὴ καλὸ μὴ δὲ καὶ ὠὴ τὸ μὴ μὴ, βέλτιον φέρῃ τὸ αὔθος· ἐὼ μὴ γὰρ βλαύξεται καὶ ἀπολυμοῦται· δεῖ δὲ καὶ καταφυτεύειν πολλάκις καὶ γὰρ οὕτω φασὶ κάλλιον γίνεσθαι τὸ ἐξόδυν· αἱ δὲ ἄγριαι ξαχύτεραι καὶ τοῖς ξαίβδοις καὶ τοῖς φύλλοις· ἔτι δὲ τὸ αὔθος ἀχρούστερον καὶ ἀοσμότερον ἔχουσι καὶ ἔλαττον· τὸ ἢ ἴον τὸ μέλαν τοῦ λευκοῦ διαφέρει, καὶ τάττι ἄλλα καὶ κατὰ τὴν τῶν ἰωνίαν· ὅτι πλατύφυλλος καὶ ἐγγειόφυλλος, ἡ σαρκόφυλλος ὅτι, πολλῷ ἔχουσα ξίζαν· τὰ δὲ κείνα τῇ μὲν χροιᾷ τῶν εἰρημένων ἔχει διαφοράν· μονόκαυλα δέ ὅτιν ὡς ἐπὶ παν· δικαυλεῖ ἢ τρικαυλίως· τάχα ἢ τοῦ χώρας ἡ ἄλλος διαφορά· καθ' ἕκαστον δὲ καυλόν, ὁτὲ μὲν ἓν κρίνον, ὁτὲ δὲ πλείω γίνεται· βλαστάνει γὰρ τὸ ἄκρον· ἀπανιώτερα δὲ ταῦτα· ξίζαν δ' ἔχει πολλῷ σαρκώδη καὶ στρογύλην· ὁ δὲ καρπὸς ἀφαιρούμενος ἐκβλαστάνει ἀποδίδωσι τὸ κείνου, πολλῷ ἔλαττον· τρεῖς δέτινα ἢ δακρυώδη συξυγίαν· ἢν καὶ φυτεύουσιν ὡς πρεῖπομεν· ὁ δὲ νάρκισσος ἢ τὸ λείριον, οἱ μὲν γὰρ τοῦτο, οἱ δὲ κεῖνο καλοῦσι, τὸ μὲν ἐπὶ τῇ γῇ φύλλον ἀσφαλῶδες ἔχει, πλατύτερον δὲ πολύ, καθάπερ ἡ κεντουνία· τὸν δὲ καυλὸν ἄφυλλον μὲν, ποώδη δὲ, καὶ ὄζ ἄκρου τὸ ἄνθος· καὶ ἐν ᾧ μέσῳ τινὶ καθάπερ ἐν ἀγγείῳ μίσαν ᾗ μάλα καὶ μέλαιναν τῇ χροιᾷ, σχῆματι δὲ προμήκη· οὗτος δὲ κωδίπων τρεῖς βλάστησιν αὐτόματον· ἀμυδαὶ δὲ ἡ συλλογιστικὸν ἐν τοῖς φυτοῖς· ἡ τῆς ξίζαν φυτεύσας· ἔχει ξίζαν σαρκώδη στρογύλην

πολύφυλλον δὲ σφόδρα. μετὰ δὲ ἄρκτουρον ἡ ἄνθησις. ἔτι δὲ ἰσημερίαν. ὁ δὲ καρπός, πρώϊμος μὲν τῇ φύσει καθάπερ ἔφαμεν ταῦτα. πολὺ φύλλῳ στενῷ. χεδρὸν δὲ ὡς περὶ χέρυλλόν ἐστιν. ὀψιανθὲς δὲ σφόδρα ἔτι ὀψιβλαστές. ἡ πρωϊανθές, ὅπου τέρως τις λαμβάνει τὴν ὥραν. πολλαχοῦ δὲ καὶ ἀνθεῖ πολλὰς ἡμέρας. ὠθὺς δὲ μετὰ τῷ φύλλῳ ἔτι ἄνθος ὠθεῖ. δοκεῖ δὲ ἧττον πρότερον. ἐίζαι δὲ πολὺ μᾶλλον ἢ σαρκώδης ἔτι τὸ ὅλον μῆκος. φιλεῖ δὲ καὶ πανταχοῦ γίνεσθαι. καὶ μᾶλλον καταξιβομβούμενος κάτω τῆς ἐίζης. διὸ μὴ παρὰ τὰς ὁδοὺς καὶ ἐν τοῖς προτηκτοῖς, κάλλιστος. ἡδὺ φυτεία ἀπὸ ἐίζης. ταῦτα μὲν οὖν οὕτω γίνεται. τὰ δὲ μὴ ἄνθη τὰ προφημμένα πάντα αἴρεται, οἷον, ἰωνία. διὸς ἄνθος. ἰφυσοι. φλόξ. ἡμεροκαλίς. ἔτι γὰρ αὐταὶ ἔτι ἐίζαι ξυλώδεις. αἴρεται δὲ καὶ οἰνάνθη. ἔτι δὲ καὶ τοῦτο ἀρθῶδες. τὰ μὲν οὖν ἀκανθώδη χεδρὸν ἐν τούτοις καὶ τοῖς ὁμοίοις λιπτέον. τὰ δὲ ἕτερα, πάντα μὲν αὐθεῖ καὶ διαφορεῖ. δοκεῖ δὲ τὰ πάντα, διὰ τὸ μὴ φανερὸν εἶναι τὸν καρπόν. ἐπεὶ καὶ τὸ ἄνθος ἐνίων, ἀμαυρόν. ἀλλὰ ῥᾳδίως καὶ χαλεπῶς τέρως παραλλάττει τῇ φυτείᾳ. χωρὶς δὲ μᾶλλον ὡς προείρηται καὶ κατὰ χώρας. καίτοι διατείνουσί τινες ὡς οὐκ ἐν χέρνητι καρπόν. αὐτοὶ γὰρ ξηραίνουσι πολλάκις καὶ ἀποξέουσι ἔτι σπείρασι οὐδέποτε βλαστεῖν, οὔτε ἔρυσιμον. οὔτε ἐλένιον. οὔτε σισύμβριον. οὔτε μίνθαν (σπείρασαι γὰρ ἔτι ταύτης. ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνο ἀληθές. ὅτι πεπειραμένοις τοῦτων εἰσίν. ἡ τῆς ἀγρίων φύσις ὡς μαρτυρεῖ. τὸ δὲ ἔρυσιμον ὅτι ἄγριος. οὐ νομίζοντες ἐκ τῶν ὀρῶν φυτεύουσι, καὶ ἐνίοις καὶ αὐθήσειν ἐκ τοῦ μηποῦ. παραπλησίως δὲ ὅλως ὀρεσιφλήγη τόπῳ. καθάπερ ἐν τῇ θράκῃ. καὶ σισύμβριον δὲ καὶ τἄλλα ὡσαύτως ἔχοντα τῷ ὁμοίῳ. ἔρυσιμος ἢ ἐνίοις καὶ πανταχοῦ θυμώδης. ἄδηλον ὅτι πότ' τ' ἦν γίνεσθαι λαμβάνῃ. ἀβρότονον ἢ μᾶλλον ἀπὸ σπέρματος βλαστάνῃ ἢ ἀπὸ ἐίζης καὶ παραφυάδος. χαλεπῶς δὲ ἢ ἀπὸ σπέρματος προμηχύμενον ὀργάᾳ. ὥσπερ οἱ ἀδώνιδος κῆ-

περὶ τὸ θέρους· διὸ καὶ γίγνεται σφόδρα ὁλοσχερὴς ἐπικαιρος· ὅπου μὴ ὁ ἥλιος σφόδρα λάμπει· ἐμβιοῦσαι δὲ καὶ αὐξηθεῖσαι, μέγα καὶ ἰσχυρὸν καὶ δενδρῶδες ὡς ἔστιν ὁ πίτυινον· ὁμοίως δὲ καὶ ὕστερον πολὺ πυρρότερον μὴ ξηρότερον ἢ ἀχμαιότερον· ὀδὲ ἀμάρακος, ἀμφοτέρως φύεται καὶ ἀπὸ παρασπάδος, μὴ ἀπὸ σπέρματος· πολύσπερμον δὲ καὶ τὸ σπέρμα ὅσον μικρὸν ὀσμὴν μαλακωτέραν διδόασι· φύεται ἢ καὶ μεταφυτευθέν· πολύσπερμον δὲ καὶ τὸ ἀβρότονον καὶ οὐκάδος ὅμοιον· τοῦτο δὲ ἰσχνὰς μὲν ἔχει ὀρθὰς καὶ τὰ βάθους· ὅτι γὰρ ὥσπερ μονόρριζον τῇ συνεχείᾳ τὰς διὰ μακρὸς ἀπαύστους· ὀδὲ ἀμάρακος, μὴ ὁ ἔρπυλλος· ἢ τὸ σισύμβριον, καὶ τὸ ἑλένιον, ὧν πολλὰς καὶ πολυσχιδεῖς ἢ τετρασχιδεῖς· ξυλώδεις δὲ πᾶσαι· πολὺ δὲ μᾶλλον ἡ τοῦ ἀβροτόνου, καὶ διὰ τὸ μέγεθος, καὶ τῇ ξηρότητι· τοῦ δὲ ἕρπυλλου, ἴδιος ἁπάντων ἐστὶν ἢ τῶν ὁλοσχοίνων· διδόασι γὰρ ἐφόσον μοῦν προϊέναι κατὰ μῆκος, χάρακα λαβόν, ἢ πρὸς εἱμασιὰν φυτευθείς· ἢ κάτω καθιέμενος· διεξέρπουσι δὲ εἰς φρέαρ· εἴδη δὲ τοῦ μὲν ἥμερος λαβεῖν ἔστι καθάπερ ἐλέχθη· τοῦ δὲ ἀγρίου φασὶν εἶναι· τοῦτο γὰρ ἐν τοῖς ὄρεσι, τὸν μὲν θυμβρώδη τινὰ καὶ ἁβρομύταγον· τὸν δὲ ὄσμον εἶναι μαλακώτερον· ὥρας δὲ φυτείας βέλτιστον μετόπωρον· ἐν ᾧ αὐτοῦ διδύασιν ὡς πρῶτα φυτεύεται· διὸ καὶ λεπτὰ καὶ τὸ ἧρος φυτεύσιμα πάντα· φιλοίκια καὶ φίλυδρα, καὶ φιλόκοπρα μάλιστα· αὐχμὸν δὲ δέχεται καὶ ὅλως ὀλιγοῦδρότατόν ἐστιν ὁ ἔρπυλλος· κόπρῳ δὲ χαίρει μάλιστα· δὲ καὶ τῇ τῶν λοφούρων· φασὶ δὲ καὶ μεταφυτεύειν δεῖν πολλάκις· καλλίω δὲ τὸ δὲ σισύμβριον, ὥσπερ ἐλέχθη καὶ ὀξήτατόν μὴ καταφυτευόμενον· τῶν δὲ ἄνθων τὸ μὲν, πρῶτον ἐκφαίνεται τὸ λευκόϊον· ὅπου μὲν ὁ ἦρ μαλακώτερος, εὐθὺς τοῦ χειμῶνος· ὅπου δὲ σκληρότερος, ὕστερον· ἐν ᾧ χρόνῳ τοῦ ἦρ· ἅμα δὲ τῷ ἰῷ ἢ μικρότερ[illegible] ἔτι τέ[illegible] καὶ τὸ φλόγινον καλούμενον τὸ ἄγριον· ταῦτα πάντων οἱ στεφανωπλόκοι χρῶνται, πολὺ ἐκλέχει τῶν ἄλλων· μετὰ ταῦτα δὲ ἡ ἀμάρακος· καὶ τὸ λείριον· καὶ τὸ τοῦ βολβοῦ κώδιον, ἐμπολέ-

κουσι γὰρ ἔνιοι μὴ τοῦρ εἰς τοὺς στεφάνους· ἐπὶ δὲ τούτοις ἡ οἰ
νάνθη, καὶ τὸ μελάμπυον· ἢ τῶν ἀγρίων ὅτι ἐλάχυσος, ⸫ τῆς ἀ
νεμώνης, ἡλιμωνίας καλυμμένη, καὶ τὸ ξίφιον, ⸫ ὑάκινθος· ⸫
χρόδον ὅσοις ἄλλοις χρῶνται τὸ ὀρείων· τὸ δὲ ῥόδον ὑστερεῖ τούτων·
⸫ τιλωτεῖον μὴ φαίνεται· πρῶτον δὲ προλείπει τῶν ἐαρινῶν·
ὀλιγοχρόνιος γὰρ ἡ ἄνθησις· ὀλιγοχρόνιος γὰρ καὶ τὸ ἀγρίων τὸ λοι
πά· πολλῶ τῆς ὑακίνθου ἢ τῆς ἀγρίας ἢ τῆς ἀναρτῆς· αὕτη δὲ
μεμύκει· ⸫ τὸ λευκόϊον· ἢ ἔτι μᾶλλον τὸ φλόμιον· τὸ δὲ μελά
νιον ὥσπερ εἴρηται, διὰ νιαυτοῦ θερμασίας τυγχάνον· ὡσαύ
τως δὲ καὶ ἡ οἰνάνθη· μὴ γάρ τοῦρ ἀνθικὸν μόνον, πρῶδες δὲ τῷ φύ
σιν, ἐάν τις ἀπορρίζῃ ⸫ ἀφαιρῇ τὸ ἄνθος ⸫ μὴ ἐᾶσι ῥιζοβολεῖν·
ἢ ὅτι πρὸς ὕλην ἔχει· τὸ δὲ ἄνθος βοτρυῶδες καὶ λευκὸν, καθά
περ τῶν ἀγρίων· ταῦτα μὲν ὃν ὥσπερ ἐκεῖνα φαίνεται· τὰ δὲ θε
ινὰ μᾶλλον, ἥ τε λυχνὶς, ἡ τὸ δισσὸν ἄνθος· ἡ τὸ κήριμθον· ἡ τὸ ἰ
φυον ἡ ὁ ἀμάρακος ὁ φρύγιος· ἔτι δὲ ὁ πράσσος καλούμενος, οὗτος
δὲ δισσός· ὁ μὲν ἔχων τὸ ἄνθος ὅμοιον τῇ ὑακίνθῳ· ὁ δὲ ἕτε
ρος, ἄχρως· λευκός· ὃν χρῶνται πρὸς τὰ φοῦνε, ἢ χρονιώτερος οὗ
τος· ἀνθεῖ δὲ ἢ ἡ ἴρις τὸ θέρος· καὶ τὸ σισύμβριον καλούμενον τῇ ὀ
φρυῖ καλὸν τὸ ἄνθος· εὔοσμον δὲ μετρίως· τὸ δὲ λείριον τὸ ἕτε
ρον, ἢ ὁ κρόκος ὅτε ὀρθρινὸς εὔοσμος ἢ ὁ ἡμερος· ὠθοῦσι γὰρ ἀνθοῦ
σι τοῖς πρώτοις ὕδασι· χρῶνται δὲ καὶ τῷ ἀγρίων τῷ τῆς ὀξυα
κάνθου καρπῷ, ⸫ τῷ ἀνθῇ τῷ τῆς μάλακος· καὶ ταῖς μὲν ὡρ
οὕτως ἑκάστων ἡ γένεσις· ὡς δὲ ἁπλῶς εἰπεῖν ὀλίγοις διαλείπε
ται χρόνος ὀλίγιστον ἀναμονῆς· ἀλλὰ ⸫ ὀχεμὸν ἔχει, καὶ πεφύκασι
δοκοῦσιν εἶναι διὰ τὴν κατάψυξιν τῶν μεγαπωλουμένων μετα
λαμβανόντων· ἐὰν δὲ καὶ μαλακὸς ᾖ, πολλῷ μᾶλλον· ἁπλῶς
γὰρ πάντα τὰ πολλὰ καὶ ἐπεκτείνεται τῆς οἰκείας ὥρας· καὶ ἐὰν
ὁ τόπος ὑγρὸς ᾖ, μᾶλλον· διὸ καὶ σωρεύουσι πηλόν· χρόνοι μὲν οὖν
τοι καὶ ὧραι κατὰ τὰς γενέσεις· βίος δὲ ἰωνίας μὲν τῆς λευκῆς, ἔτη
μάλιστα ξ΄ ἐὰν μὴ σήπουσα ἢ ἐλαττοῦται, καὶ ἀεὶ λευκότερα

φέρφ. ῥοδωνίας δὲ πέντε τὰ πρὸς τὴν ἀκτὴν καὶ ἑπτὰ μέ-
μνησ δηλονότι μὴ δ' ἑπτὰ μυρίους μόνης. χέρσω δὲ ταύτης τὰ ῥό-
δα θηρασκούσης. πρὸς ὠδωμίαν δὲ καὶ ῥόδων καὶ ἰωνίων τῶν ἄλ
λων ἀνθῶν μέσον ὁ τόπος συμβάλλεται ἡ ὁ ἀὴρ πρὸς ἕκα-
στον οἰκείως. ἐν αἰγύπτῳ γὰρ τὰ μὲν ὠδώματα ἡ ἀ-
νανθῆ καὶ ἀρώματα. αἱ δὲ μυρέψαι θαυμάζουσι τὴν ὠδωμίαν. πρό
τερον δέ φασι τὸν ταύθα καὶ ῥόδα καὶ ἴα καὶ τὰ ἄλλα ἄνθη μὴ δυνήσω. ἢ διαμφίβολόν τῶν παρ' ἡμῖν οὐκ ἐλάττω χό
νον τούτου. δοκεῖ δὲ πρὸς ὠδωμίαν διαφέρειν ὥσπερ ἐλέχθη καὶ
ὁ ἰνδικὸς, τοῖος ἢ τοῖος γλυκόμυρσος, οὐ μόνον ἐπιμελείας καὶ
εὐχυμίας, ἀλλὰ μὴ τῶν καιρόντων γίνεσθαι ἢ ὕδατος πνεύ-
ματος, ἢ ἀέρος τοῦ περὶ τοὺς μεταβολάς. τὰ δὲ ἐν
τοῖς ὄρεσιν ὡς ἀέρος εἶναι μὴ ῥόδα καὶ ἴα ἢ τὰ ἄλ
λα ἄνθη, τῇ ὀσμῇ πολλῷ χείρω γίνεσθαι. καὶ περὶ μὲ
τῶν στεφανωματικῶν καὶ ἀέρος
τῶν φρυγανικῶν, χεδὸν
ἐν τούτοις καὶ
τοῖς ὁμοίοις
ὅσην ἡ ἴσο
είας.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟ. Η.

Πρόμυον δὲ τ̃ ἐρημμύοις περὶ τ̃ πρωΐων εἰπεῖν· τοῦτο δ' ἔστι λοιπ̃ τ̃ῶν ἐξ ἀρχ̃ης διαιρεθέντ̃ων ἐν ᾧ συμπεριλαμβάνομεν τάχως καὶ τὸ λαχανηρόν· ἢ γὰρ σιτώδες, ἢ πρῶτον περὶ τὸ λαχανώδους λεκτέον, ἀρξαμένοις ἀπὸ τ̃ῶν ἡμέρων· ἐπεὶ γνώριμα μᾶλλ̃ον τυγχάνει τ̃ῶν ἀγρίων· εἰσὶ δὲ ξεῖσαι αὗται τ̃ῶν κηπευομένων, ἐν οἷς ἔνιαι καὶ σπείρονται διαιροῦντες τοῖς ὥραις· εἶς μὲν ὅ χειμερινός, ἄλλος δέ τις ὀθρινός, πρῖνος δὲ ὁ μεταξὺ τούτων μεθ' ἥλιόν τροπὰς χειμερινάς, καλοῦσι δ' οὕτως ἀπὸ τ̃ῆς ὥρας βλέποντες, ἀλλὰ πρὸς τὴν γένεσιν καὶ τὴν χρείαν ἑκάστου· ἐπεὶ ἥ γε ὥρα χρόνου ἐν τοῖς ἐναντίοις γίνεται· τοῦ χειμερινοῦ μὲν γὰρ ἀρχὴ μετὰ τὸ πρωϊνὸς χειμερινάς· τοῦ δὲ μετοπωρινοῦ μηνός, ἐν ᾧ σπείρονται ξάφανον, ξαφανίδες· σαγυλίδες· ῥάπα καλοῦμεν αἱ ὧραι, παῦται δ' εἰσί, τύτλιον· θελδακίνη, βύζωμον· λάπαθον, νάπυ, κοριάνδρον· ἀνήθου, καρδάμου, καλοῦσι δὲ πρῶτον τοῦτον τ̃ῶν ἀρότων· τοῦ δὲ δευτέρου πάλιν μεθ' ἥλιον τροπὰς τοῦ χειμερινοῦ μηνός· ἐν ᾧ σπείρονται καὶ σπηνύονται· πράσον· σέλινον· σίνηυν· ἀνάφραξιν· τοῦ πρίνου δέ, ὃν καλοῦσιν ὀθρινὸν ἐν τούτῳ δὲ σπείρεται σίκυος· κολοκύνθη· ἕλκη· ὠκίμου· ἀνδράχνη· θύμβρα· πράσον· ἢ τελέως ἀρόσεως τ̃ῶν ὁμοίων καθ' ἑκάστην ὥραν· οἷον ξαφανίδος, ὠκίμου· τ̃ῶν ἄλλων· ταῦτα δὲ σπείρεται τοῖς αὐτ̃ῶν ὥραις· διαφύει δὲ οὐκ ἐν ἴσοις πάντα χρόνοις, ἀλλὰ τὰ μὲν θᾶττον, τὰ δὲ βραδύτερον, ὅσα

δύτερ. ὅσα δυς φυῆ, τάχεα μὲν οὖν ὠκιμ. ἐβλῆτ. καὶ δύζωμ. ἐ τ χειμερίν ἐαφανίσ. ξιτεῖα γὰρ ὡς εἰπεῖν θελδακίναιῃ, τεταρταῖαι ἢ πεμπταῖαι. οἰκυθ ἢ καὶ κολοκύντη, περὶ τὰς σῖτ τε ἢ ἐξ, οἱ δέ φασ ἐπαί. πρότερ ἢ ἐθάττον ὁ οἰκυ. ἀνδρόχνη δ ἐν πολέοσι γοῦτ. ἀνηθ ἢ τι ξ τεῖον. κάρδαμ. ἢ ἐνάπυ. πεμπταῖα. ταῦτα δὲ θέρ μ ἐκτεῖον. χειμῶν ἢ δεκατεῖον. ἀνδράφαξυς δὲ, ὀγδοαίᾳ. ἐάφαν ἢ δεκατείᾳ. πράσον δὲ ἡ γήθυον, οὐκ ἐν ἴσ. ἀλλὰ τὸ μὲν ἐννεαχαι δεκατεῖον. σὶ ἀχυ δὲ εἰκοσαῖον γήθυον ἢ, δεκατεῖον. ἢ δὲ δεκατεῖον. κοεῖμον δὲ, δυσφυέ, οὐ γὰρ ἐθέλει βλαστάνειν τὸ μέν ἐὰν μὴ ἐλιχθ. θύμβρα δὲ καὶ ὀρίγαν. ἐν πολέοσιν ἢ τριάκοντα. δυσφυέσατον δὲ πάντ τὸ σέλινον. τετταρακοσαῖον γάρ φασιν, οἱ τὰ σῖτ τομώτερα λέγοντες, οἱ δὲ πεντηκοσαῖον, ἢ τοῦτο κῆ πάντας τοὺς ἀρότους. ὡσαύτως ἴρυσι τάρτ μὲν ὧν πᾶσιν. ὅλ ἢ ὅσα κῆ πολέους χώρας ἀπείρ πάντ οὐθ ἁτ τόμενα μὲν λαβεῖν τὸ θέρους. ἢ θαν μας. εἰ καὶ μηδὲν ἡ ὥρα συμβάλλεται καὶ ὁ ἀὴρ πρ. τὸ θᾶττον. ἐὰν δὲ μοχθηρὰ ἢ ψυχρὰ καὶ τῷ ἀεὶ πνεῖσκεπτ βραδύτερον. ἐπεὶ ἢ χειμὼν ἢ ὑδατῶδ ὡσαύτως ὁμοίως τοῖς ἀρότοις, ὁτὲ μὲν βραδύτερον. ὁτὲ δ, θᾶττον ἢ ἐβλάστησις. διαφέρ δ ταῦτα κῆ τοὺς ἀρότους ἕκαστον. προϊάπτ γὰρ ἐν τοῖς ὑγροῖς καὶ ὑκρασιν. ὡσ γὰρ ἁπλῶσ εἰπεῖν ἐν πλείοσι δεῖ τὰς αἰτίας ὑπολαμβάνειν τῶν τοιούτων, ἔνεστι τοῖς σπείρ μασιν αὐτοῖς καὶ ἐν τῇ χώρᾳ. καὶ τῷ ἀέρι καὶ ταῖς ὥραις. αἷς ἕκαστα σπείρουσι ἢ χειμώνων καὶ ὑδάτων. ἀλλὰ τοῦτο μὲν σκεπτέον, ἐφ ὧν τε παραλλάττουσιν οἱ χρόνοι καὶ ἐφ ὧν οὔ. καὶ γὰρ τὰ ἐαφανίδα φασί τινες ξιτεῖα καὶ θέρους καὶ χειμῶν θ. τὸ δὲ τελευταῖον ὥσπερ εἴρηται παραλάττ ἕκαστα τὰς ὥρας. χόμοι δ οὖν οὗτοι φλβλαστήσιμοί εἰσι καὶ λέγονται καθ ἕκαστ. διαφέρ γὰρ τὸ θᾶττον καὶ βραδύτερον καὶ ἡ τῶν σπερμάτων παλαιότης. τὰ μὲν γὰρ ἀπὸ νέων σπερμάτων θᾶττον, οἷον πράσον, γήθυον, σίκυος. κολοκύντη. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ προβρέχοντ

τὸ μὲν οἰκεῖον πρὸς τὸ θᾶττον, ἢ ἐν γάλακτι ἢ ἐν ὕδατι· τοῦ δ' ἀπὸ τῶν λαιῶν· οἷον, σίλφιον· τίτυλλον· καρδάμωμον· θύμβρα· κορίαμον, ὀρίγανον, εἰ ὥσπερ μὴ φυτεύεται, οὐ τὸ ἀπὸ τοῦ νέου καθάπερ εἴπομεν· ἴδιον δ' φασὶν εἶναι τοῦ τιτύλλου συμβαίνειν· οὐ γὰρ διαφύεσθαι τὸν ὠθυς, ἀλλ' ὕστερον πολλῷ τῷ διαμηκύνεσθαι τῷ πρώτῳ δύο καὶ εἴκοσι τοῦ λοιποῦ σπέρματος ὀλίγον ἐκβλαστάνειν· ἕκαστον δὲ τῶν σπερμάτων ἐὰν ἀνορυχθέντα ἀποπέσῃ, διαμηκύνεται πρὸς τὴν ὥραν τὴν ἐαυτοῦ, καὶ οὐ πρότερον ἐκβλαστάνει· ἡ κεφαλὴ ὀλίγον ἐστί· καὶ ὧν τὰ ἀκρόρριζα σύμβαινον· ἐὰν μὴ φθαρῇ, αἱ δὲ τιλφώσεις τῶν καρπῶν ἀπαντᾶν εἰς ἴσον τοῖς θέρεσι· πρότερον δὲ καὶ θᾶττον· ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν πρότερον τῶν σπερμάτων διαφέρει γὰρ ἡμέρᾳ ἢ ὥρᾳ· τὰ γὰρ ἐν ταῖς θερμηνορίαις σπαρέντα θᾶττον ἐκκαυλοῦσι καὶ ἐκσπερμολοῦται καθάπερ ἐξαφνίδιον· χαμαιλέων· ἔνια δὲ ἡμέρᾳ ἢ ὥρᾳ τὸν καρπὸν· ἀλλὰ δίγνα καθάπερ σίλφιον πρᾶσον· πίθυον, καὶ διαμηκύνεται πλείονα· ἢ οὐκ ὄντα ἐπιτείνει· τὰ γὰρ πολλὰ τούτων ἅμα τῇ τιλφώσει τῶν σπερμάτων αὐαίνεται· πάντα δὲ ὡς εἰπεῖν ὅσα ἐκκαυλοῖ τιλφοῖ τὸν καρπόν, ἀπὸ τιλφοῦται καὶ τὸ χεῖμα, τῷ ἐξαβλαστήσεις ἐκ τῶν καυλῶν ἔχειν ἀκρεμονικά, πλὴν ὅσα μονόκαυλα, καθάπερ πράσιον ἢ γίθυον· κρόμμυον· σκόροδον· φίλυδρα δὲ ἡ φιλόκοπος πάντα· μᾶλλον δὲ τὰ ἀθηρίστερα, καὶ πλείονος ἐστὶ μελέδηλα· τὰ δὲ προφῦσι φύεται δὲ πάντα ἀπὸ τοῦ σπέρματος· ἔνια δὲ ἢ ἀπὸ παραπεφυκότος· κλωνὸς καὶ ῥίζης· ἀπὸ μὲν παραπεφυκότος ἡ ῥαφανίς· ἀεὶ γέρτι ῥίζωδες πρὸς λαβεῖν· ἀπὸ δὲ τῶν κλαδῶν, πήγανον, ὀρίγανος, ὠκιμον· ἀπὸ φυτοῦσι γὰρ καὶ τοῦτο, ὅταν ἀποβαμιαίου ἢ μεῖζον γένηται, τιμόντος εἰς τὸ ἥμισυ· ἀπὸ ῥίζης δὲ, σκόροδον καὶ κρόμμυον καὶ κολβός, καὶ ἄρον· καὶ ἁπλῶς τὰ τοιαῦτα τῶν κεφαλορρίζων· φύεται δὲ καὶ ἐπινοαὶ ῥίζαι διαμηκύουσιν ὧν πλείονα χρόνον ἐπιτείνοντα λόγου· ὅτι δ' ἀπὸ τοῦ σπέρματος πάντα βλαστάνει φανερὸν· καὶ τὸ

πήγανον· ὃ περ

πάχεμον. ὅπερ οὐ φασί τινες, ἀλλὰ βραδέως. διὸ καὶ ἀποφυτ-
τώσιν. ὅσα δ' ἀπὸ ῥίζης φύεται, τούτων, ἡ μὲν ῥίζα χόρτοι, αὐ-
ται δ' ἐστὶ πόα καυλαί. διὸ καὶ παραβλαστάνουσιν αἱ ῥίζαι τῶν
τοιούτων. καὶ σίμον τὸ πλεῖστον οὐ μόνον ἐν τοῖς ἡμέροις ἀλλὰ καὶ
ἀγρίοις, ὡς περί τε μῆλον. οἷον βολβοῖς.
γηθύοις. σκύλαις. καὶ τοῖς ἄλλοις. παραβλαστάνει δ' ἔνια καὶ
τῶν μὴ κεφαλορριζῶν, χρονιώτερον δέ, οἷον σέλινον. καὶ λάπαθ-
ον. ἀφιᾶσι γὰρ ῥίζας, ἀφ' ὧν φύονται φύλλα καὶ καυλοί.
παραβλαστάνει δὲ καὶ σίμον καὶ πράσιον. καὶ παραφύεται κάτω
θεν οἷον βολβώδη τινὰ κεφαλήν, ἐξ ἧς ἡ βλάστησις γίνεται τῶν
φύλλων. αὐανθέντος δὲ τοῦ καυλοῦ, καὶ τοῦ σπέρματος ἀφαι-
ρεθέντος. ἀλλὰ μὴν δοκεῖ γε χρήσιμα εἶναι τὰ τούτων κεφαλ-
ὰ συλλέγουσι μὲν εἰς ἔρασιν. διὸ καὶ οὐ φυτεύουσι. τὰ χαδήλαω
τα καὶ ὁμοίως, καὶ ἐνίοις σύνεπλύσαντες τῇ τοῦ προμήκους φύσει. διὸ
καὶ οὐ θαυμαστόν. ἀλλ' ὅμως καὶ ἐπὶ πάντων καὶ ἡμέρων καὶ ἀ-
γρίων, ὅσα χορτώτερα μέν ἐστιν, ἐπιφανέστερα δὲ τούτων, αἱ ῥίζαι
ὑπὸβλαστάνουσιν, ὥστε πολλὴν τὴν φυομένην καὶ τὴν θαμνώδη.
ἀλλ' ὑπὸ τῶν προμήκων καὶ σκορόδων καὶ βολβῶν, καὶ ὥσπερ
ἀριθμός τις γίνεται τούτων. ἡ δὲ γένεσις ὥσπερ εἴρηται ξηρὸς
ὄντος. ἀπὸ σπέρματος μὲν πάντων ἀπὸ δὲ καυλοῦ καὶ ῥίζης τῶν
εἰρημένων. τῶν δὲ καυλῶν κολοβωθέντων πάντων μὲν ὡς εἰπεῖν
βλαστάνει, πλὴν τῶν ἀποκαύλων. ἐμφανέστατα δ' ὥσπερ ἐπὶ σι-
χεῖαν, ὠκιμον. θείδακτος. ἔφαν. καὶ φλ μὲν θείδακτος ἰδίως φα
σὶ τοὺς παλιβλάστους εἶναι καυλούς. τὸν μὲν πρῶτον ὀπώδη
καὶ πικρὸν εἶναι, ὥστ' ὤπον. οἱ δὲ τὸ ἐναντίον, ὁ δὲ δεύτερος τού
τους. ἀλλ' ἕως ἂν ὦσιν ἁπαλοί, φαίνεσθαι γλυκυτέρους. ἀλλ' ὑπὸ
φλ ἔφαν τοῦτο μὲν ὁμολογοῦμεν. ὡς εἰ πάλιν βλαστήσει, ἡδέ-
ων ἀφαιρεθέντων τε τῶν φύλλων πρὸ τοῦ διακαλίσαι. διαμέ
νουσι δὲ αἱ ῥίζαι πλείω ἔτη. ἀλλ' αἱ μὲν βλαστάνουσι πάλιν, αἱ δὲ
οὐ. ἔφανις οὖν καὶ σαγυλὶς διαμένουσι μὲν ὑπὸ βλαθέσης ἀ
χρι θέρους. καὶ αὖξησιν λαμβάνουσιν. ὅταν ποιοῦσι τινὰ ἀβε-

ωὐτηδεις τ̃ κατωω ρ̃· ὁ βλαστάνουσι δὲ, ὁ δὲ φιᾶσι φύλλον, ὁ δ' εἰ
τισ ἀφέλοι τ̃ ὧν στοιβὴν μὴ ὑλῶν γλῶν· ἰδεῖν δ' ἔστι τοῦτο καὶ ἐπὶ τ̃ ἄλλ̃
δένδρ· τά τε πλείστα τ̃ λαχανωδῶν, μονόρριζα τῇ παχείᾳ κ̃ βά
θος ρ̃ίζῃ· καὶ ὅσα παραφύεται ἰσοπαχῆς ταύτασ· ὡς περ σέλι
νον καὶ τεύτλιον· ἀπὸ φλοιοῦ δὲ καὶ ἡ ἀφαίρεσις ὅτι καὶ ἀπὸ
τ̃ ἀρχῆς καὶ βλάστησις· εἰς δὲ ταὐτὸ τὴν μίαν, καὶ ἀπαυτῆς τε καὶ φλοιοῦ
φυάδος, καὶ μικρὰς τ̃ ῥαφανίδοσ καὶ τ̃ σπυρίδοσ· καὶ αὖται μὲν
δὴ φασι φανεραὶ δι' ἀτ̃ χρείαν· ἡ δὲ τοῦ τευτλίου μία μὲν μα-
κρὰ καὶ παχεῖα ὀρθή, καθάπερ καὶ τ̃ ῥαφανίδων· ἀπροφύσεις δ'
ἔχει παχεῖ· ὁτὲ μὲν δύο· ὁτὲ δὲ καὶ τρεῖσ· ὁτὲ δὲ καὶ μίαν· πεπόσ δὲ μι
ἐκ τούτων σαρκώδης ἡ ῥίζα, καὶ τῇ γεύσει γλυκεῖα, καὶ δεῖα,
διὸ καὶ ὠμὰ ἐσθίουσί τινες· ὁ δὲ φλοιὸς οὐ παχύς· οὐδ' ἀφαίρε
τος, ὥσπερ ὁ τ̃ ῥαφανίδων· ἀλλὰ μᾶλλον οἷον ὁ τ̃ ἱπποσε-
λίνων· ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ φλοιὸς ἀνδραφάξεος· μία μὲν εἰς βά
θος· ἐκ ταύτης δὲ ἄλλαι, μονόρριζοι τοῦτον δὲ τοῦτων πάντων
τὸ λάπαθον· οὐ γὰρ ἔχει παχείασ ἀποφύσεις· ἀλλὰ τὰς λεπτὰς
βαθυρριζότατον δὲ πάντων· ἔχει γὰρ μείζω ξυλῶν ἢ μιᾶς ποδιαίων·
τὸ δ' ἄγριον, βραχυτέρᾳ· πολὺ καυλὸν δὲ καὶ πολύκλαδον· ἡ
δὲ ὅλη μορφὴ τελεωθεῖσα, παραπλησία τῇ τοῦ τευτλίου· πολυ-
χρονιώτερον δὲ καὶ τὸ ἄγριόν· καὶ ὅλως ἡ πάντων τ̃ λαχάνων· ὡς
εἰπεῖν· διαμένει γὰρ ὁ πρῶτον χρόνον ὡς φασιν· ἔχει δὲ σαρκώδη
τὴν σάρκα καὶ ἐμπεπυκνωμένην· διὸ καὶ ἐξαιρεθεῖσα, ξηρὰ πολὺν χρόνον· τὸ δὲ ξύλον
μον, μίαν μὲν τ̃ παχεῖαν τὴν κ̃ βάθος· τὰς δὲ ἄλλ̃ τὰς ἐκ τῆσ
ῥίζησ λεπτὰς ὡσαύτως καὶ τὰ μήκη· ἔνια δὲ οὐκ ἔχει τὴν μίαν τὴν ὀρθὴν
οἷον τὸ βλίτιον· ἀλλ' εὐθὺς πολὺ ἐξ ἄκρας ὑπαχὴς καὶ μακροτέ
ρας· φλοιὸς δὲ ἀνδραφάξεος· τ̃ν δὲ ῥιζῶν ξυλωδέστατα πασῶν αἱ
τῶν ὠνίων· καθάπερ καὶ καυλός· ἡ γὰρ τοῦ βλίτου, καὶ φλοιὸς ἀν-
δραφάξου· καὶ τῶν τοιούτων, ἥπερ ξυλώδης· εἰσὶ γὰρ ὡς ἀπλῶς
εἰπεῖν ἐκ τ̃ ὧν μὲν σαρκώδεις, αἱ δὲ ξυλώδεις· οἷον ἡ τοῦ τευτλίου· καὶ τοῦ σε
λίνου καὶ ἱπποσελίνου· καὶ τῶν ἄλλων· ἡ δὲ ῥαφανίδος καὶ σπυρίδος ἡ μὲν
τ̃ μάλιστα κεφαλοβαρ̃ς· ὁ δὲ καὶ ἀναξηραινόμενος καὶ πληρούμε-

λεῖ. ξυλώδης δέ, ὥσπερ αἱ τῶν ὠκίμων, ἡ βλήτου. ἀνδραφάξυ, ἀ-
βρώμα. ἡ ἀνήθου. ἡ λαπάθου. ἡ κοριάννου. ἁπλῶς δὲ ἔχουσιν
δὴ ἀνήθου. ἡ τὸ κορίαννον, τὰ μονόρριζα ξυλώδη τὴν ῥίζαν ἢ σάρ-
κῶδες δὲ τὰ λεπτὰς ἀπὸ φυλλάδας ἔχοντα πολλάς. πολύκαυλα δὲ ἄμφω ἢ πο-
λύοζα, διὸ καὶ ἀπὸ λόγου δεῖ μὴ τούτων τὸ ἄνω πρὸ τοῦ κάτω. βραχύρρι-
ζα δὲ τὰ τοιαῦτά ἐστιν. οἷον θρίδαξ. ἀνδράχνη τῆς ὀρθῆς καὶ εἰ
τις ἄλλη θρίδαξ ὥσπερ ἐκείνων τοιαύτη ἀπὸ φύσεως. αἰεὶ μόνον τὰς λεπτὰς καὶ
μάλιστα δὴ μονόρριζον ὡς εἰπεῖν. ἁπλῶς δὲ πάντα τὰ θρύπτεσθαι βραχύρρι-
ζα. ἢ βοτάνη, ἢ κολοκύντη. ἡ σίκυος. καὶ ἀπὸ τοῦ ὡς ἴσως ἔτι μᾶλ-
λον δὲ ἀπὸ τῆς φύσιν. ἣν περ συμπεπλήκασι τῇ ὥρᾳ. ἡ δὲ μεταφυτευο-
μένη θρίδαξ, βραχυτέραν ἔχει τὴν ῥίζαν τῆς ἀσπαραγείσης. διὰ βλαστάνει γὰρ ἐκ
τῆς πλαγίας μᾶλλον. βραχυτέρα δὲ ἡ ἀγρία τῆς ἡμέρου ἐκ τοῦ αὐτοῦ. τὰ δὲ
πολυκαυλότερα. αὐθεῖα δὲ τὰ μὴ αὐξόμενα ἕκαστον αὐθρόον. τὸ δὲ ὠκίμου
κατὰ μέσον κάτω πρῶτον. εἰθὺς τοῦτο ἀποπνίγει, τὰ αὐτὸ. διὸ καὶ μὴ πολυ-
χόμιον ἐν τῷ αὐτῷ. καθάπερ κύαμος ἢ τὸ ἡλιοτρόπιον καὶ λάσ-
μενον. καὶ αὐξόμενα δὲ τὰ ἀγρία. αὐθεῖα δὲ καὶ ὁ σίκυος καὶ λάχανα. καὶ ἡ βοτάνη καὶ λαπάθου
τὸ πῶς συμβαίνει. τὰ δὲ αὐθη τὰ μὴ ἐκλύεται. τὰ δὲ μὴ λιποφυῆ. τὰ δὲ μὴ
κατὰ πῶς φυείζονται. ὑγρὸν δ' ὀθόνη. τὰ δὲ σπέρματα διαφέρει καὶ
τὰ χρόματι. τὰ μὲν γὰρ ὠχρὰ ἐστὶ σησάμου. τὰ δὲ πρασίνη. τὰ δ' αὖ βλα-
στάνει καὶ φυλλοδῆ καθάπερ τὰ τοῦ ἀνδραφάξυος. ὅμοιον γὰρ τῷ σησά-
μῳ. τὰ δὲ σπερμάτια καὶ ῥαμνώδη. καθάπερ τὰ κυμίνου. καὶ τὰ χρώματος
ὁμοίως τὰ μὲν μέλανα. τὰ δὲ ξυλώδη. τὰ δὲ λευκότερα. πάντα δὲ ἐλε-
βοσπέρματα. ἢ γυμνοσπέρματα. ἢ ἐμφλοιοσπέρματα. ἢ πανσπερ-
σπέρματα. ἀφανίσμενα. καὶ ἀναφυλλίσ. ἐλεβοσπέρματα. κο-
ρίαννον δὲ καὶ μάραθρον. καὶ ἄνηθον. καὶ κύμινον. γυμνοσπέρματα. βλί-
τον δὲ. καὶ τὸ λάπαθον. καὶ ἀνδράφαξυς. καὶ ὤκιμον. ἐμφλοιοσπέρματα
θελδακίμη δὲ, πανσπερμάτων. πάντα δὲ πολύκαυλα πανσπερ καὶ
πολυβλαστῆ. πολυκλαδότερον δὲ τὸ κύμινον. ἴδιον δὲ καὶ ὁ λάπαθος καὶ
τὸ τοῦ φασὶ δὲ καταρᾶσθαι τὴν βλάσφημον σπείρων τὸ μέλαν
λεσθαι καὶ πολύ. δυσξήραντα δὲ πάντα μᾶλλον εἰπεῖν. πλὴν
κυμίνου. ὀχώσ δὲ τοῦτο. μᾶλλον ἄπασιν ἀδρυμθῆναι χὴ ξηραίνεσθαι καὶ ἀπο-

πλὴ δυσξηραντήρια δὲ τὰ ἐμφλοιοσπέρματα καὶ τούτων

προαφαιρῶντα αὐτὰ

ξηραίνουσιν· ἄτοπα γὰρ ἂν πολύχαλα πολυσπέρματα πολυκαρπότατον ἢ ὠφελιμώτατον· πρόσον κερόμυλον τὰ δὲ πλαγιόκαρπα μᾶλλον οἷα

ἐκφαμίς· ζιζυλίς· καὶ τοιαῦτα· τὰ δὲ ἀμφοτέρως οἷα βλητὰ ἀνδράφαξυς· ἀμφοτέρως δὲ ταῦτα ἐκτὸς πλαγίως· ἢ τότε πλεῖον αὐθὺς ἐξέκαυλος πρὸς καθημμένα ἔχει τὸ σπέρμα· ὥστε πυκνὰ δὲ τὰ ἐκτὸς ἀκμαζόντων· ὅστε χέρσης ἀκμὴν ἔστ· αὐάλοις δὲ καὶ ὠκολυθεῖ

ἐὰν τὰ αὐτὰ ἔχωσι θρανπείαν· δοκεῖ δὲ εἰς τὸ αὐτὸ θημῶν καὶ ὠφελίμεθα καὶ βλαστάνειν· ἔστω δὲ πρόσον καὶ τὸ οὐσελίνου τιθέασιν, ἀποδήσαντες εἰς ὀθόνιον· καὶ πόρρω μελάλασον μβαίνει δέ τι καὶ τόπου πρὸς αὔξησιν· καὶ λύσει χρῶνται σπερματοφυτεύειν τὰ σέλινα, ὥσπαλ καὶ τὰ κρόμμυα· ἀλίκα βάλλειν πρὸ τὸ σέλινον τιθέναι δὲ τὰ ἐν ᾧ ὀθονίῳ πόπαλιν, καὶ τὰ κρόμμυα τὸν καὶ πρὸ καὶ χαμαὶ ἐνίοις δὲ καὶ τῶν ὁμοίων τῶν τοῖς τόποις· ἃ δὲ σικύα ὁμοιοχήμονα μέν ἐστιν ᾧ ἂν τιθῇ.

λαμβάνειν δὲ χρὴ ἐνίοις προθερμανθέντα τὰ σπέρματα· οἷον τὰ δὲ σικύα· ἐὰν ἐν τέλαι κτι βρέξαντες σπείρωσιν· αὐξάνοιτ' ἂν ἴσως οἰκοτέρα θρανπεῖ· χρῆναι δὲ τὰ μὴ ὀξέα πλέω· τὰ δ' οὐκ ὀξέα μ· οἷον ὠκίμ· λαπάθ· βλήτου, καρδάμου· ἰξώμου· ἀνδράφαξυ· κοριάνου· ἀνήθου, σπηδόνου· τούτων δὲ οὐφασὶν εἶναι

τὰ δὲ ὀξέα ἐκφανίδος, ἐκφανίου· θυμβλίου σικύου· κολοκύνθης· κυμίνου· σκορόδου, θερμοδακίνης· διαρροῦσι δὲ τὰ φύλλα, καὶ τὰ ξίζανα· χρὴ τοῖς χρώμασι· καὶ οἷς χυλὸς· χρὴ τοῖς ἁλὸς τοῖς τοιούτοις· οἷον τὰ ἐκφανίδος.

πλὴν ὠξεσάτων δὲ

τὴν κορυνθίαν· ἢ ἡ τῶν ῥιζῶν ἐχεγυμνὸν· ὠθεῖσθαι γὰρ εἰς τὸ κάτω, ἡ οὐχ ὡσαύτως κάτω τῶν ὑλοθηλακτῶν· ἰῶν ἔνιοι καλοῦσι θρακίαν ἰχνροτάτην πρὸς λύσιν χειμῶνος· τὴν δὲ βοιωτίαν, γλυκυτάτων ἡ τῶν χύμασι προσφύλλων· ἀχώστερτὴν κλεωνέαν μακρὸν· ὅσων δ' αὖ ἡ λεῖα λεπτὰ φύλλα· γλυκύτερα ἡ ἥδιους· ὅσ' δ' αὖ ξαχέα, δριμύτερα· γένος δέ τι ἄξιον τούτων ἐστὶν ὃ ἔχει τὸ φύλλον ὑζῶμῳ ὅμοιον· ἐκφαίνει δὲ μὲν ταῦτα· χυλοὶ δέ τινες οἱ μὲν φασὶν εἶναι· οἱ δ', οὐ φασίν· ἀλλὰ τῇ ἀρχῇ τῇ θηλείᾳ διαφέρειν· ἐνίοτε δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ σπέρματος ἀμφω· πρὸς δὲ τὸ ἀποθηλύνεσθαι, πηγνῦναι δεῖ μαλλον· ἐὰν γὰρ ὦσιν ἐν πόροις ἀραιοῖς ἐνδιατρίψωσιν· τὸν αὐτὸν δὲ ξόπον καὶ ἐν γῇ μοχθηρᾷ σπαρῶσι· διὸ καὶ λούσασπερμα τισὶ μεταφέροντες, φυτεύουσι τὰ ἐκ φύσεως θήλεα τίθενται· ὅτι δὲ ἡ τὸ σπέρμα τῇ ὄψει τὸ χεῖρον καὶ βέλτιον φανερόν· φλοὶ μὲν γὰρ χνοῦς, λεπτόν, φλοὶ δὲ μοχθηρᾶς, ἄδρα· χειμαζομένη δὲ χαίρει καὶ αὐτὴ ἡ ἐξαφανίς· οἷον ἅμα γλυκαίνεσθαί τινα καὶ τὸν αὔξησιν εἰς τὸν ῥίζαν τρέπεσθαι, καὶ οὐκ εἰς τὰ φύλλα· τοῖς δὲ νοτίοις, καὶ τοῖς ὑδαίοις ἐκκαυλεῖ ταχύ· τοῦτο μὲν οὖν λόγου δεῖ ταῦτα ὁμοιώσεις ἂν ἀμφοῖν εἶναι τὰς διαφοράς· φλοὶ δὲ ἐξαφάνου ξηρᾶς διαιρουμένης, οὐλοφύλλου τινὸς ἀφύλλου, καὶ ξύστης ἀφαιρεῖσθαι· ἡ τὸ μὲν φύλλον ἔχει λεῖον, μικρὸν δὲ καὶ πιεληφερὲς, πολύκλαδον πολύφυλλον, ἔστι δὲ χυλὸν ἔχον σφοδρὸν καὶ φλεγμακώδη· διὸ καὶ πρὸς τὰς κοιλίας αὐτῷ χρῶνται οἱ ἰατροί· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν ἐκείνῳ εἶναι δοκοῦσι διαφορὰ καθάπερ ἐπὶ ἀστερμόντινος αὐτὸ ἐστὶν ἡ κακόστερμον· τὸ δὲ ὅλον, ἡ ὕλη φλεῖ· εὐχυλοτέρα καὶ μεγαλοφυλλοτέρα· εὐχυλότερον δὲ καὶ τὸ τῶν λιῶν τὸ λευκὸν τὸ μέλαν· καὶ ὀλιγόστερμον, ὃ καλοῦσί τινες σικελικόν· ὡσαύτως δὲ καὶ φλοιὸς καὶ θηλυδακίνης· ἡ γὰρ λευκὴ γλυκυτέρα, καὶ ἀστελωτέρα, γένη δὲ αὖ φλοιὸς ἐστὶν ἄλλα τρία· τό, τε πλατύκαυλον, καὶ στρογγυλόκαυλον· καὶ ξύστον τὸ λακωνικόν· αὐτὴ δὲ τὸ μὲν φύλλον ἔχει σκολυμοειδὲς· ὀρθὴ δὲ ἡ αὐξησις καὶ ἀπαραβλαστος ἐκ τοῦ καυλοῦ· τὸν δὲ πλατέων οὕτω τινὲς πλατύκαυλον λοιπόν ταῦ.

ὥστ' ἐνίους φασὶ θύραις χρῆσθαι κυπαρισσίναις· τὸ δὲ ὀστοῦν
σφόδρα καὶ μικρόφυλλον καὶ λευκοκαυλότερον, ἐοικὸς ἀγρίᾳ.
τῶν δὲ σελίνων ἡ ἐν τοῖς φύλλοις καὶ τοῖς καυλοῖς αἱ διαφοραί.
τὸ μὲν γὰρ στυφνὸν καὶ οὔλον καὶ δασὺ τὸ φύλλον ἔχει· τὸ δὲ μανότερον καὶ πλατύτερον. καυλὸν δὲ μείζω. τούτων δὲ πάλιν
τὸ μὲν λευκόκαυλα, τὸ δὲ πορφυρόκαυλα ἢ πρασιλόκαυλα· τὸ
δ' ὅλον ἅπαν τὸ τοιοῦτον ἐμφερέσατον τῷ ἀγρίῳ σικύου δὲ μὴ
κολοκύντης φασὶ μὴ εἶναι φασὶ γύη· τὸ δ' οὐκ εἶναι καθάπερ τῆς
ξαφανίδος τῆς γογγυλίδος· ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ γένει τὰς μὲν,
βελτίους· τὰς δὲ χείρους· τῶν δὲ σικύων ξία, λακωνικὸν, σικυωνίαν. βοιώτιον τούτων δὲ ὁ μὲν λακωνικὸς ὑδρώδης μᾶλλον βελτίων· οἱ
δ' ἕτεροι αὐύδρωτοι· διαφέρει δὲ καὶ τὰ κρόμμυα, καὶ τὰ σκόροδα· πλείω δὲ τὰ κρομμύων τὰ γένη· εἰσὶ δὲ τὰ κεφαλωτὰ μὴ γὰρ
δια· καὶ δία, σαμοθρᾴκια· καὶ πόλλ' ἐστὶ ταῦτα καὶ ἡ χρεὰ, ἀσκαλώνια·
τούτων δὲ τὰ μὲν σπάνια μικρά· γλυκέα δὲ ὧν μάλα· τὰ δὲ χρεὰ καὶ ἀσκαλώνια· καὶ τὰ θρᾳττόμενα διαφέροντα· καὶ γὰρ ὅτι, τῇ φύσει ἡ χρεὼ μὲν
χειμῶνι μετὰ τὴν κοιμήσιν ἀεί· ἀμᾶ δὲ ᾗ ἂν τὰ φύλλα ποιεῖσθαι
τὰ ἔξω, καὶ τὰ αὖλα θρᾳττόμενα· ποιεῖ αἱρεθέντα δὲ τὰ φύλλα τὰ ἕτερα
βλαστάνει· καὶ ἅμα κάτω χέζει· διὸ καὶ λᾶσι χρεά· οἱ δὲ ὅλῃ φασὶ πάντα δ' ὁμοίως διώρυξι εἰς τὰ κάτω, μὴ ποιεῖν· τὰ δὲ ἀσκαλώνια, ἰδίᾳ τίς ἡ φύσις· μόνα δὲ χρεά· ὡς περ ἄτονα ἀπὸ τῆς ῥίζης· ἔτι
δὲ καὶ αὐτὰ αὐξάνεται· αὐξάνεται δὲ καὶ τὰ σπυρόμενα· διὸ μὴ ὀρθὰ συνεῖρον· αὐτὰ ποιεῖ
αὐτά· καὶ ποιεῖ ὀλίγα πρὸς τὰ ἐξ ἑνὸς βλαστήσαντα, μεταφυλλοῦσι·
τηλεθᾷ δὲ τὰ αὐτὰ καὶ χωρὶς μὲν τὰ ἄλλα καὶ τὰ πρότερα ἀφαιρεῖσθαι· πολλὰ
δὲ χρόνον ἐνθέντα ἐν τῇ γῇ, σήπεται· φυτευθέντα δὲ καὶ ἀφίησι, καὶ
ποιεῖ φύλλα μόνα· εἶτα καὶ μετὰ ταῦτα αὐξάνει· τοῦτο μὲν οὖν οἱ αὐτὴ
ἡ φύσις διαφέρει δ' ἐν μικρῷ τὰ χώματα· ἐν νήσῳ μὲν τὰ μὲν ἀγρία ὅμοια
τὰ λευκὰ· λευκὰ δὲ σφόδρα τῇ χοιᾷ· φέρει δὲ φασιν ὅμοια τὰ σαρδιανά·
ἰδιωτάτη δὲ ἡ φύσις ἡ τῆς κρητικῆς· ἔχει γὰρ πολλὰ σία ἐξ ὧν ποιεῖ τὰ σικυα
λώνια· εἰ μὴ ἄρα μία ἡ αὐτὴ· ἐν κρήτῃ δ' ἐστὶν, ὃ καλοῦσι μὲν ῥίζης
πρεῖον φυλλοῦσθαι δὲ καυλὸν μὲν, κεφαλὴν δὲ οὐκ ἔχει· γλυκὺ δὲ ὡς χυμῷ

τοῦτο γὰρ οἷον αὐάπαλιν ἔχει τὰ ἄλλα. ἅπαντα γὰρ τὰ τὴν ὕμνα μὴ βελτίω μὴ θᾶττον αὔξεται. πάντα γὰρ τὰ φύεται μετ' ἀρκτοῦρον ἔτι θερμῆς οὔσης τῆς γῆς. ὅσα τε ὕδατα πέφυκεν μύα, καὶ ταλαμβάνει. καὶ ὅλα δὲ φύεται τὰ καὶ δύα τὴν ὕμνα παρὰ τὴν κεφαλήν. ὁ χόμοια δὲ αἱ ἐκβλαστήσεις. ἀλλ' ἐκ μὲν τοῦ κάτω γίνεται κρόμμυα. ἐκ δὲ τοῦ ἄνω, λόχμη μόνον. ὀρθὸν δὲ δεῖ μὴ θερόλως, ἀβλαστέσθαι. τὸ δὲ μήτειον καλοῦμεν, ἀκέφαλόν τι καὶ ὡς παῦ χένα μακρὸ ἔχον. ὅθεν καὶ βλάστησις ἄκρα, καὶ ὠνὶ κέρεα πολλάκις ὥσπερ τὸ πράσον. διὸ καὶ τρέφουσιν αὐτὸ καὶ οὐ φυλλοῦσι. τὰ μὲν οὖν κρόμμυα χεδὸν ταύτας ἔχει τὰς ἰδέας. τὸ δὲ σκόροδον, φυτεύεται μὲν μικρὸν πρὸ βοηδρομιῶνος ἢ μετὰ βοηδρ. διαιρούμενον κατὰ μύα. διαφορὰ δέ ἐστιν αὐτῶν, ὅτι τῶν ὀψίμων πρῶτα τὰ πρώϊα. μύα δέ τι τυγχάνει τοιοῦτον. ὅθεν ἐξήκοντα ἡμέρας τελεῖται καὶ μεγέθει καὶ μικρότητι. καὶ τῷ μεγέθει γένεται διαφέρον ὅτι. μᾶλλον δὲ τὸ κύπριον καλοῦμενον τοιοῦτον. ὅπερ οὐχ ἑψοῦσιν. ἀλλὰ πρὸς τοὺς μυττωλοὺς χῶνται. καὶ ἐν τῇ πρίψθαι μᾶσον ποιεῖ τὸν ὄγκον ἐκ πυκνοῦ μύου. ἔτι τῷ μὴ ἔχειν ἐνίατε γέλγεσ. ἡ δὲ γλυκύτης καὶ ἡ εὐωδία καὶ ἡ ἀβρότης, χεδὸν παρὰ τὰς ὥρας γίνεται, καὶ τὰς θρεπείας. ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων. τελεῖται δὲ καὶ ἀπὸ σπέρματος. ἀλλὰ βραδύ. τῷ πρώτῳ γὰρ ἔτει κεφαλὴν ἡλίκην πράσου λαμβάνει. τῷ δ' ὑστέρῳ, τελεῖται. καὶ τῷ ξίτῳ, τέλεον γίνεται. καὶ οὐδὲν χεῖρον. ἀλλ' ἐνίοτε καὶ κάλλιον φασὶ τοῦ πρώτου. τὴν δὲ ῥίζαν γλύεσθαι, ὁμοίως. τοῦτο σκορόδου ὅταν αὐοιγῆσι ἡ γέλγος, κυρτοῦται πᾶσα. καὶ ἐν ταύτῃ αὐξηθεῖσα, διαιρεῖται πάλιν εἰς τὰς γέλγεις. καὶ ὀξεῖ πολλὰ γίνεται τῷ τελεῖσθαι τὴν κεφαλήν. τὸ δὲ κρόμμυον οὐθὺς ἐκ τῆς ῥίζης ἄλλο καὶ ἄλλο παραφύεται, καθάπερ καὶ βολβοί. καὶ σκύλλα. καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. καὶ γὰρ τὰ κρόμμυα καὶ τὰ σκόροδα, μὴ αὐαιρουμένων, ἀλλ' ἐώντων, πολλὰ γίνεται. φέρει δέ φασι καὶ τὸ σκόροδον ἐπὶ ἓξ ὀφύρια. σκόροδα καὶ τὰ κρόμμυα, περὶ μὲν οὖν τ

χλωῶν ἱκανῶς εἰρήσθω. Φίλυδρα δὲ πάντα τὰ ἄλλα λάχανα ἢ λόκοπα. πλὴν σικύης. Τὸ δὲ ἄκιστα λόκοπον. τὰ χειμερινὰ δὲ ὀλίγον τὸν θερινῶν. ἔτι τὰ ὠμὰ κύρια τῶν ἰσχυρῶν. κόπρος δὲ μάλιστα ἐπαινοῦσι τὴν σύρματίτιν. τὴν δὲ τῦφλυγμοχθηράν, διὰ τὸ μάλιστα ὀξὺ κακίζεσθαι. ζητοῦσι δὲ τὴν κόπρον ἄμα τῷ σπόρῳ μάλιστα σπαναμιχθεῖσαν. οἱ δὲ καὶ σπείροντες ὧν βάλλουσι χοῦν τινα δὲ ἔτι τὴν ἀνίνητον μὴ πρὸς τὴν χύλωσιν. φιλυδρότερα δὲ τὰ χειμερινὰ τῶν θερινῶν. ἔτι δὲ τὰ ὠλεῖσα δὲ ὀμφακῆς. φίλυδρα. ἢ γὰρ κρόμμυον. ἢ γὰρ σίηθυν. καίτοι φασί τινες ὀχλεῖν ἐὰν τὸ πρῶτον ἐγχύσῃ δίσιον τὸ ὕδωρ. αἴρεσθαι τὸ πότιμον. μὴ τὰ ψυχρά. χρείσσω δὲ τὰ ἁλικὰ δυσμανῆ. διὸ καὶ ἐκ τῶν ὀχλιῶν οὐ χρῆσαι. συμπωτικὰ γὰρ σπέρματα. πρὸς ἀγχόθαι ἢ τὰ ἐκ δίθου. ταῦτα γὰρ δυκεῖ μὴ φθείρειν τὸ θηρίον πρόμμυα σόμια, καταθύοντα. φασὶ δέ τινες ὅτι τοῖς σικύοις συμφέρει ὅτι τὸ κρομμύοις. ἀρδεύσει ἢ τὸ μὲν ἄλλα πρωΐ ἢ πρὸς ἑσπέρας. ὅπως μὴ καθάψῃ. τὸ δὲ ὠκιμ. μεσημβρί. ἢ διαβλασάνειν θᾶττον φασὶ θερμῷ τὸ πρῶτον ἀρδευόμενον. τὸ δὲ πρασλύλιον ὕδωρ δυκεῖ συμφέρειν. αὔξεσθαι μὴ ἐὰν μὴ ἔχῃ κόπρον. πολλάκις γὰρ πεινῶν τὰ λάχανα φασὶ καὶ ταῦτα ποιεῖν τοὺς ἐμπείρους τῶν κηπωρῶν. μεταφυτεύοντας δὲ αὔξεται, καλλίω καὶ μείζω γίνεται. ἢ τὰ τῶν πράσων μεγέθη ἢ τὰ τῆς φανίδων, ἐὰν μεταφυτεύῃ. μάλιστα δὲ μεταφυτεύουσι πρὸς τοὺς ὁρμαστικούς. τὰ μὲν ἄλλα ὑπομένοντα. οἷον γήθυον. πράσον. ῥάφανον. σίκυον. σίλινον. γογγυλίς, θείδακες. σκόλυμος. ἄκανθα πᾶν δὲ ἀξέστερα καὶ μείζω ποιεῖ συμμένοντα τῶν ὁρμαστικῶν θρεπτικὰ δὲ ὄντα. τὰ μὲν ῥαφανίδες, φύλλα. τὰ δὲ ῥαφάνου, κάμακες καὶ σικύου καὶ ἐν τῇ θείδακι νῦν καὶ ἐν τοῖς πράσοις καὶ ἐν ἄλλοις τοιούτοις καὶ πρασικοὺς δὲ ταῦτα μὲν ὄντα ἡ κρᾶσις ἀθροίζουσα ἀπόλυσι. ὅταν κόπρος ἀθροάσῃ καὶ καταλάβῃ. φιλόπονον τὸ θηρίον ἀναδύεται. καὶ ἐν αἷς κοιμᾶται ἐν τῇ κόπρῳ. διὸ δὴ ῥᾴδιον θηρεύειν. ἀλλ' οὐκ ὄζει. ταῖς δὲ ῥαφανίσι πρὸς τὰς φύλλ πρὸς

τὸ ὠὸν ἐν τῇ μήτρᾳ ὀρόβους· πρῶτον δὲ τὸ μὴ γίνεσθαι φύλλας, οὐ φασὶν εἶναι φάρμακον οὐδὲν· ὑπὸ δὲ τὸ ἄγριον ὠκιμον μὴ λευκαίνει· κοιλίαν μὲν οὖν ἅλμαι· τὰ μὲν οὖν συμβαίνοντα διὰ τούτων θεωρητέον. τῶν δὲ ἀρωμάτων τὰ μὲν ὀδμὴν ἰσχυρότερα· τὰ δὲ, ἀσθενέστερα πρὸς δὲ ἅμα μὲν ἰσχυρότερα μὲν· οἷον κοίλαν νομ· τύτλιον· πράσον· κρόμμυον, πάσσον· σίζυμον· θύμβρα· ἄλλως τε τὰ δριμέα πάντα· ἀσθενέστερα δὲ τὰ θυον· τοῦτο γὰρ οὐκ ἐθέλει μὴ φθείρεσθαι, ὠκιμον· κολοκύντη· σίκυον· ἀπόλλως τε τὰ θρύπτα τῶν χειμερινῶν μᾶλλον· διὰ μὴ φθείρεσθαι οὐδὲν πολέον τι πάρων ἐστὶν· ὡς τι δὲ χρήσιμον εἶναι πρὸς τοὺς αὐτοὺς· αὐξάνει μὲν βελτίω· διὰ δὲ ξηρότης οὐδὲν χείρω· τὸ δ' ὑπερπεπεῖον ἤδη χεῖρον· πρὸς δὲ τὸ μαγειρικὴν χρείαν ὠὶ πολείω διὰ μὴ φθείρεσθαι· πολλὰ δὲ ἀσθενέστερα πάντα ἀναγκαῖον εἶναι διὰ τὴν ἀναπνοὴν τὸ κώλυσιν· φθορὰ δὲ μάλιστα μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων· γίνεται γὰρ ἐν ἅπασι μὲν τοῖς θρίμμασιν, ἥκιστα δὲ ἐν τῷ σικυῶνι· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὀξυκμαζόμενα ὠκιμα ἀγένειαν τὴν γλῶσσαν· διὸ καὶ πρὸς τὸ χρεία χείρω· ἢ περὶ μὲν τῶν ὡρμάτων, ἢ ἀπολλῶν τῶν κηπευομένων, ἱκανῶς εἰρήσθω· περὶ δὲ τῶν ἀγρίων τῶν καλουμένων ἀρούρας, πειρατέον ὁμοίως εἰπεῖν· λυσχάνει δὲ τὰ μὲν ὁμώνυμα τοῖς εἰρημένοις· ἅπαντα γὰρ ὀδμὴν τὴν αὐτὴν ἔχει· ἡ δὲ χρεία τῶν πολλῶν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὠφελίαν ἔχοντα τῷ ὅλῳ τοῖς ἡμέροις, πλὴν τοῖς μεφύλλοις ἐλάττω πάντα· ἢ πρὸς χύτρας, ἢ τοῖς καυλοῖς· ἡ μάλιστα δὲ χυλοῖς δριμύτερα ἢ ἰσχυρότερα· καθάπερ ἡ τε θύμβρα· ἢ ὀρίγανον· ἥ τε ἐλάφαρος ἢ τὸ σπάσμον· ἐπεὶ ἡ τὸ λάπαθον ἄγριον· καὶ πρασόμωτερον τοῦ ἡμέρου· τὸ δὲ χυλὸν ὀξύτερον ἔχει τούτῳ μάλιστα διαφέρει· πάντα δὲ καὶ ξηρότερα τῶν ἡμέρων καὶ ἴσως αὐτῶν τοῦτο τάττει πολλὰ καὶ δριμύτερα καὶ ἰσχυρότερα· ἰδίως δὲ ἡ ἐλάφαρος ἔχει παρὰ τοὺς ἄλλους καυλοὺς πιεφορεστέρους ἢ λιπότερας φύλλ ἡμέρα· ἢ τῷ τοῦ φύλλου πρόσθιον· ἐκείνη μὲν ἔχει πλατεῖαν, αὐτὴ δὲ πιεφορεστέρ· ἢ αὐτὸ δὲ τὸ φύλλον ἀγωνώτερον· ἐπεὶ τάττει αὐτὰ ξηρότερ ἢ τοῖς καυλοῖς

τοῖς φύλλοις· ἡ δὲ ῥιζα πολλὴ καὶ τὴν ῥίζαν ἔχει μακρὰν καὶ ξαφανιδώδη. ἔστι δὲ τὸν καυλὸν βραχὺν· θερμοτάτην δὲ τὸ τοιοῦτον βραχύτερον φύεται μὲν γὰρ καὶ τελφούσῃ τόπον καὶ ἀκανθοῦται, καὶ τὸν καυλὸν ὁμοίως, τὸν ὀπὸν δὲ δριμὺν καὶ φλογμακώδη. φύεται δὲ ἐν τοῖς ἀρδευτοῖς ὀπίζουσι δὲ αὐτὴν ὑπὸ θυρσαμηνόν. ἔστι δὲ φασὶ καθαίρειν ὕδρωπα· καὶ ἀλοιῶσι δὲ ἀπὸ ὀφθαλμῶν ἀποστάζοντες καὶ αὐχμοῦσιν ἐν γάλακτι γυναικείῳ· τὸ δὲ ἴσον σέλινον καὶ ἐλλοσέλινον καὶ ὀρεοσέλινον, ἡ πρὸς ἑαυτὰ διαφορὰν ἔχει ἡ πρὸς τὸ ἥμερον· τὸ μὲν γὰρ ἐλλοσέλινον τὸ ἄγριόν ἐστιν ὀχλοῦσι δὲ καὶ τὰ ἕλεσι φύλλον, μανὸ φύλλον τι καὶ ὀδαστὸν πίνεται· προσφέρουσι δέ τινες σελίνῳ καὶ τῇ ὁσμῇ καὶ τῷ χυλῷ καὶ τῷ χρώματι· τὸ δὲ ἴσον σέλινον, φύλλον μὲν ἐμφερὲς τῷ ἐλλοσελίνῳ· ἔστι δὲ καὶ μεγαλόκαυλον, καὶ τὴν ῥίζαν ὥστε τις ἂν φαναὶς ἔχειν τὸ πάχος μέλαιναν· μέλας δὲ καὶ ὁ καρπός· μέγεθος δὲ μεῖζον ὀρόβου· χρῆσιν δὲ ἀμφω φασὶ προς δυσπουΐαν εἶναι ἐν οἴνῳ γλυκεῖ πλυκῷ· καὶ τοῖς λιθιῶσι· φύεται δὲ ὅμως πανταχοῦ· γίνεται δὲ καὶ τὸ δάκρυον ὅμοιον τῇ μύρρᾳ· οἱ δέ φασιν ὅλως μύρραν· τὸ δὲ ὀρεοσέλινον μεῖζόν ἐστι διαφορὰν ἔχει· τὸ μὲν γὰρ φύλλον ἔοικε κονίῳ· ῥίζα δὲ λεπτή· τὸν δὲ καυλὸν ἔχει καθάπερ ἄνηθον· πολιὸν ἐλάττω, δ δύασι δὲ τοῦτον ἐν οἱμῳ ὡσπερῷ τῶν γυναικείων χάειν· ἔνια δὲ ὅλως ἀσύμβλητα τοῖς εἰρημένοις ὅτι, καταγέλους καὶ τὰς δωδέκαμφος· ὡς πρὸς σίκυον ὅτι ἀγρίου ἢ ἡμέρου· ἀλλ' ἐκ τῆς προσθήκης ἔχει τὸ ὅμοιόν τινα, καθάπερ ἐν τοῖς στεφανώμασιν ἡ ἰωνία· τὸ γὰρ φύλλον ἔχει τὸ ὅμοιον· τοῦτο μὲν οὖν ἐν τοῖς εἰρημένοις αἱ διαφοραί· τὸ δὲ ἀρουραίων λεγόμενον μετὰ ταῦτα ἑκτέον· ἡ ὅλη ἐμφάνεια δέσδον· ὁ μὲν τυγχάνει πρωτόνυκτον καλοῦμεν λάχανα τὰ πρὸς τὴν ἡμετέραν χρείαν· ὧν δὲ τῷ καθόλου κἀκεῖνα ποιεῖται λόγον· διὸ καὶ περὶ ἐκείνων λεκτέον· λάχανα μὲν δὴ τὰ τοιαῦτα καλεῖται κιχώρια· ἀφάκη· ἀνδρυάλη· ὑποχοιρὶς, ἡμερίς· ἡ ὅλη ὅσα κιχωρίων ἐστὶ τὰ δὲ τὸ ὁμοιότητα τοῦ φύλλου· τὰ δὲ ἐμφερῆ ἔχει τοῖς κιχωρίοις

πάλιν καὶ καλὶς

πάλιν καυκαλὶς, ἡθουσικὸν ἡδύοσμον· οἱ δὲ μυελίαν ἄλλα, καλοῦσιν, ὁ τὴν μίξιζαν ἔχει μακράν, ἢ γλυκεῖαν, τὰ δὲ φύλλα τῇ κρόκῳ ὅμοια, πλὴν μακρότερα τὸν καυλὸν δὲ ὀργυιὰς ἐφοῦ τὴν καλύκια μεγάλα, καὶ ὀξὰ περὶ τὸν πυθμένα τὸν πόλιον· ἀφοῦ καλεῖται ξαγοπώγων· ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλα λοιὰ τὰ τοιαῦτα μὴ ἰδέας ἔχει, οὐδὲ χυλὸς ἐδωδίμους ἢ ὠμοὺς ἢ ἐφθούς· ἐνίαις δεῖται πυρώσεως· ὡς πρὸς μαλάχην ἢ τὴν τιλίς, ἢ τὸ λάπαθον· καὶ ἡ ἀκανθύφη· καὶ τὸ περθένιον· τὸν δὲ σχοῖνον καὶ ἐσθίουσιν ὀλίγοι τῶν πάντων πρότερον· ἕτερα δὲ πλείω τούτων· ἐν οἷς καὶ περοιμιαζόμενον ὅτι δριμὰ καὶ πικρότητα κέρχερον ἔχει τὸ φύλλον· ὠκιμῶδες· παίωνα δὲ, τὰ μὲν ἐδώδιμα, τὰ δὲ ἐπιτήδεια καὶ λαπτυχάνῃ· τὰ μὲν γὰρ ἐξαναίνονται· ὧν δὲ δια μένουσιν εἰς πλείω χρόνον αἱ ἴζαι· χαδὸν δὲ ἐλάττονα τὰ τοιαῦτά ἐστι· φύεται δὲ τὰ μὲν, ἐκ τῆς ῥίζης καὶ ἀπὸ τοῦ σπέρματος· τὰ δὲ ἕτερα, μόνον ἀπὸ σπέρματος, εἰ μή τι ἐκ αὐτόματον, ἢ δὲ βλάστησις ἐκ τῶν δὲ καὶ τῶν ἄλλων, τὰ μὲν ἅμα τοῖς πρώτοις ὑγροῖς τοῖς ὅταν μεταπέσῃ μερίαν· οἷον ἀφάκης· καὶ τὸ τοκύνωπος· καὶ ἰὼ καλοῦσί τινες βούπρηστιν, τῇ μετὰ τὰ πολλὰ δὲ, καθάπερ καὶ κιχωρίου, ἐκ χαδὸν τὰ ἄλλων τὰ κιχωριωδῶν, ἢ τὰ μὲν αὐθὺς ἅμα τῇ βλαστήσει τὸ ἄνθος ἀφίησι, καθάπερ ἡ ἀφίακα· τὰ δὲ, ὕστερον· ὃ πολλῷ· καθάπερ ἡ ἀνεμώνη· τὰ δὲ, ἅμα τῇ ἥλιῳ ἢ ἐκκαυλεῖ ἢ ἀνθεῖ, καθάπερ τὸ κιχώριον καὶ τὰ κιχωριώδη, καὶ τῶν ἀκανθίων, ὅσα λαχανώδη· διαφορὰ δὲ τῶν ἀνθῶν πολλή, περὶ ἧς ἐν τοῖς πρότερον εἴρηται· χαδὸν γὰρ ὅτι κοινὸν ἅπαντα· ἐνία δὲ ὅλως ἀνανθῆ, καθάπερ καὶ τὸ ἐπίμηξον· συμβαίνει δὲ οἷς ἅμα τῷ καρπῷ τὸ ἄνθος ἀφίησι τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀφανίθησιν· πλὴν ἡ μὲν, ἀπογηράσαντος πάλιν τὸ πρῶτον, πάλιν ἄλλο καὶ ἄλλο περαφύεται καὶ τοῦτο ποιεῖ περὶ ὅλον τὸν χειμῶνα ἢ τὸ ἔαρ, ἄχρι τοῦ θέρους· πολὺν δὲ χρόνον καὶ ὁ ἡλιγέρων· τὰ δὲ ἄλλα οὐ ποιεῖ τοῦτο· καθάπερ οὐδὲ ὁ κρόκος· οὔτε ὁ εὔοσμος· οὔθ' ὁ λωτός, οὔθ' ὁ ἀκανθώδης

οὗτοι δὲ βύσμοι κοινὴ ἡ διαφορὰ πάντων τῶν πωδῶν ἡ τοιάδε· τὰ μὲν γάρ ἐστιν ὀρθόκαυλα καὶ μυρόκαυλα· τὰ δὲ ἑρπετόκαυλα· καθάπερ μαλάχη σκάνδιξ σίκυος ἄγριος· τὸ δὲ λιόξυον, ἔτι μᾶλλον ὡς εἰπεῖν τούτων· ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἀκανθώδεσιν οὐσι ξίβολος καὶ ἡ κάπαρις καὶ ἄλλα πλείω· καὶ γὰρ ἐκείνων ἡ διαφορὰ πλείων· ἔνια γὰρ πλειόκαυλα, μὴ ἔχοντα δὲ πρὸς πρόσωσιν, ὥσπερ ἡ σιτίνη· καὶ ἡ σκεύνη· καὶ ἁπλῶς ὧν ὁ καυλὸς λεπτὸς καὶ μαλακός, καὶ μακρός· διὸ καὶ φύονται ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πᾶν ἐν ἄλλοις· οἱ δὲ νὴ καὶ αὐτὴ ἡ διαφορὰ πάντων, οὐ μόνον τῶν πωδῶν καὶ φρυγανικῶν· ἀλλὰ καὶ τῶν θαμνωδῶν· καὶ γὰρ ἡ ἐλιξ, καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ σμίλαξ, πλειόκαυλον· ἔτι δὲ καὶ τῶν πωδῶν, τὰ μὲν πολύκαυλα· τὰ δὲ, μονόκαυλα· καὶ τῶν μονοκαύλων, τὰ μὲν ἀπεράβλαστα καὶ τὸν καυλόν· τὰ δὲ παραβλαστικά· καθάπερ καὶ ἐν τοῖς ἡμέροις, ἥ τε ῥαφανὶς καὶ ἄλλα πολύκαυλα· ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν τὰ ὠμοειόκαυλα· μονόκαυλα δὲ καὶ ὀλιγόκαυλα, τὰ ὀρθόκαυλα· τούτων δὲ ἀπεράβλαστα τὰ λειόκαυλα· κρόμμυον· πράσον· σκόροδον, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἡμέροις ὑπάρχει· διαφορὰ δέ τις καὶ ἐν αὐτοῖς τῶν πωδῶν ὅδε· τὰ μὲν εὐφυλόφυλα· τὰ δ' ἐπικαυλόφυλα· τυγχάνει δὲ ἀμφοτέρων, ὥσπερ καὶ ὀφυλαμῶν, κορυνόπους· ἀνθεμον· ἀγρόσυκα· πρα· ἀνεμώνη· ἀφυλλανθῆ· ἀστοιχάς· ἀρνόγλωσσον· ἀπάτη· καὶ ὧν καυλόφυλα ἡ κνηκώς· ἀνθεμὸν φυλλῶδες· λωτὸν λευκόιον· ἀμφοτέρως δὲ τὸ κιχώριον· οὐ γὰρ ὧν τὰ καυλῶν ἅπαντα ἐκφύσεσι τοῖς ἀκρεμονικαῖς, ἐκφύεται δὲ ἄνθος· δὲ τῶν φυλλακανθῶν ἔνια πλὴν ἀκανθώδεσι κομιδῇ καθάπερ ὁ σόγχος· ὅτι δὲ οὐ τὰ μὲν ἄκαρπα· τὰ δὲ καρπίμα· οὐδὲ ὅλως τῶν πωδῶν τὰ μὲν, ἔχει τῶν φύλλων ἀφικνεῖται· τὰ δὲ καυλὸν ἔχει ἀνθος καρπὸν ἢ οὔ· τὰ δὲ δὲ καρπὸν ὥσπερ τιλφοσίνην φύσιν· εἰ μήτις ἀνὼ τὰ μάθους καρποφορεῖ· ὡς ὥσπερ ὧν τῶν δένδρων· διαφέρει δὲ καὶ τὰ φύλλα χρόνον οὐκ ὀλίγον· ἀλλὰ

πλείοσι

πλείοσι διαφοραῖς, ἢ τὰ τ δένδρων. ἢ πρὸς αὐτὰ ἢ ἐκεῖνα διαφορὰς ἔχει· μείζων μὲν ὡς εἰπεῖν, ὅτι τὰ μὲν ἀπὸ μίσχου προσπέφυκε· τὰ δέ, αὐτὰ μὲν ὡς ἁπλῶς τὰ ἢ, καὶ λίκνιμι προσφύσει, ⸫ τῶν μὲν, ἐν τῇ βλαστήσει προτιρεῖ τ ἢ πλείων τὰ φύλλα μὴ χαδὸν ἐν τῇ ἀρχῇ μίσσα γίνομ⸫ μάλισα ἐδώδιμα· τὰ ἢ, ἐκ τ δένδρων προωθεῖ τιν ἀκανλόν· διαφέρσι ἢ ⸫ τοῖς ἀνθεσι πολύ· ἐν μὲν γὰρ τοῖς δένδροις τάσι πλεῖσα λευκά· τὰ δέ, μικρ ὠὴ πορφυρίζον· τὰ δὲ ποώδη, μὴ χλοώδη· κεχωσμένων δὲ ἀνθικῶ πολλαὶ ⸫ παν τοδαπαὶ χροιαὶ μὴ δύκρατοι μὴ μιγμέναι καὶ ὠόσμοι δὴ ἢ ἄοσμοι· μὴ ἐνίων τὰ μὲν δένδρα τὸν ἄνθλων ἀθρόαν ποιεῖ ταν· τούτων δ᾽ ἔνια κ᾽ μέρος ὥσπερ ἐλέχθη ⸫ περὶ τοῦ κίμου· διὸ ⸫ πολλὴν χρόνον ἀνθεῖ· καθάπ᾽ ἄλμά τι πρλά, μὴ τὸ ἡλιοξόπιον ⸫ τὸ κιχώριον· πολλαὶ ἢ ⸫ τ ἐν ζῴων διαφοραί· μὴ ξόρν τινα ἀ᾽ τούτων φανερόν τιραι· εἰσὶ δ᾽ αἱ μὲν, ξυλώδης· αἱ δὲ σαρκώδης μὴ ἰνώδης· ὥσπερ ⸫ τῶν ἡμέρων· καθάπερ αὖτι τοσίτου ⸫ τῆς πόας τῆς πλείσης· αὐτ ἢ τούτων ἑκάσαι πλείσας ἔχοσι διαφορὰς· χρώμασιν· ὀσμαῖς· χυλοῖς· μεγέθεσιν· αἱ μὲν γὰρ λευκαί· αἱ δὲ, μέλαιναι· αἱ δὲ ῥυθραί· καθάπερ ἔτι τῆς ἀγχούσης, καὶ τοῦ ἡλιοθεδίνου· αἱ δὲ ὥσπερ ξανθαὶ ἢ ξυλοφλεῖς· μὴ γλυκεῖαι ἢ μὴ πικραὶ μὴ δριμεῖαι· ⸫ ὠώδης μὴ κακώδεις· ⸫ ἔνιαι φ᾽ μακώδης, ὡς ἐν αὖτοις εἴρηται· διαφοραὶ ἢ ⸫ τῶν σαρκωδῶν· αἱ μὲν ⸫ σρογγῦλαι· αἱ δὲ προμήκης ἢ βαλανώδης, ὥσπερ ἀσφοδέλου ⸫ κρόκος· μὴ αἱ μὲν, λεπυλώδης· ὥσπερ ἡ τοῦ βολβοῦ ἢ τῆς σκύλλ᾽, ⸫ ὅσαι βολιώδης· ἢ κρομμύου δὲ ⸫ γηθύου, ⸫ ὅσα τούτοις ὅμοια· αἱ δὲ, ὁμαλεῖς ἢ ψαθυραὶ, καὶ μάλα· καὶ δόλου· ⸫ ὥσπερ ἄφλοιοι· καθάπερ τοῦ ἄρρου· αἱ ἢ φλοιὸν ἔχοσι πρὸς τῇ σαρκί· καθάπερ ἡ τοῦ κυκλαμίνου, ⸫ τῆς ἰρυλίδος· οὐχ ἅπασαι δὲ ὠώδης· ἢ γλυκεῖαι ἢ ὠόσμοι· ἢ ἐδώδιμοι· οὐδὲ πικραὶ ἄρρωτοι· αἱ δ᾽ ὅσαι ἀβλαβεῖς εἰσι τῷ σώματι μετὰ τὴν προσφοράν· ἔνιαι ἢ γλυκεῖαι μέν· θανάσιμοι δὲ ⸫ νοσώδης· αἱ δὲ, πικραὶ μὲν

ἢ κακώδης· ὠφέλιμοι δὲ τὸν αὐτὸν ἔχουσι φύσιν ἢ καυ-
λοί· καθάπερ τοῦ ἀμπέλου καὶ τοῦ καυκαλείου· διαφοραὶ δὲ καὶ
κατὰ τὰς βλάστησιν ἢ κατὰ τὰς ἄνθησιν· οἷον ἀρχομένου χειμῶνος, καὶ
μεσοῦντος ἢ πάλιν ἥρους· ἢ θέρους· ἢ μεταπώρου· ὡσαύτως δὲ καὶ ἀπὸ
ὁμοίως, τὸ βραδὺ εἶναι ἢ καὶ λάσιον εἶναι· καὶ φύλλα· καὶ σπέρμα
τος· ἢ ἔριζας· καὶ ἐναντίοις γούριος κατὰ χυλός· οἷον, ὀξύτητι· ἢ
γλυκύτητι· ἢ αὐστηρότητι· ἢ τοῖς ἄλλοις τοῖς τοιούτοις· ἀπλῶς
τι καὶ τὸ μᾶλλον· καὶ τὰς μὲν δὴ διαφορὰς ἐν φύτοις λεπτέον· διὰ τί
μὲν ὧν ἢ κατὰς ὥρας ἑκάστων, πρός τε τὰς βλαστήσεις, καὶ κατὰ
ἀνθήσεις ἢ τελφώσεις τῶν καρπῶν, οὐδὲν ἀναβλαστεῖ καὶ πρὸ τῆς
οἰκείας ὥρας, οὔτε ἔριζοφυῶν· ὅτε τῶν σπερμάτων· ὅτι τῶν σπερ
μοφυῶν· αἴτιον ἕκαστον ἀναμένει τὸν οἰκεῖον· ἔθος γὰρ τοῦ ὑδατος δόξειν
ποιεῖν· ἀλλὰ θερμὰ κομιδῇ ἐστὶ τὰ ἀνθήσεις· καὶ τὰ βλαστήσεις· καθά-
περ δέ τι σκόλυμος, καὶ ὁ σίκυος ἄγριος· ὡς περὶ μὲν τοῦ φρυγάνου
μὲν ἐλέχθη· περὶ κομύζης τε καὶ παπάβερος καὶ τῶν ἄλλων δὲ ἐκείνων ἀνθεῖ καὶ βλαστάνει πρὸ τῆς οἰκείας ὥρας· διὸ καὶ ταύ
την δόξειεν ἂν διαφέρειν τῶν δένδρων· τὰ μὲν γὰρ ἅμα πάντων
ἐμφύσει βλαστήσεις· εἰδὲ μή, κατὰ μίαν γε ὥραν ὡσεὶ πεῖν· τούτων
δὲ ἐν πολλαῖς, μᾶλλον δὲ ἐν ἅπασαις ἡ βλάστησις· καὶ ἔτι μᾶλλον
ἡ ἄνθησις· ὥστε εἴ τις ἐθέλοι καταμανθάνειν, ῥᾴδιον συνεχῶς γίνεσθαι κα-
θόλου ἐνιαυτοῦ· καὶ βλάστησις καὶ ἄνθησις· αἰεὶ δ' ἕτερον ἕτερα δι-
αδέχεται, πάσας ἀναλαμβάνοντα τὰς ὥρας· οἷον μετὰ τὰ ἀφά-
κια, ἔσται ἡ ἀνεμωλία, καὶ ὁ ἠλιγέρων, καὶ τὰ ἄγρια χειμερινά· μετὰ
ταῦτα, τὰ ἡμερινά· καὶ μεταπωρινά· πολλὰ δ' ὡς προείρηται καὶ τῶν
μέρος ἀνθέων ὑποτείνει τοῖς ὥραις· ἔνια δ' ὅλως ἀνθεῖ καθάπερ
ἥ τε ἀφάκη καὶ ὀρνοκίλλης· καὶ τὸ κιχώριον· καὶ τὸ αὐρίσκωπον·
καὶ ἄγρα· ἃ δὲ τῷ συνεχεῖ καὶ τῷ ταχεῖ καὶ τάληθῆ τῷ ὑπέλ-
ληπται, τὰ φαίνεσθαι ἐκάστου ἐνιαυτοῦ, τὰ δοκοῦσι ποῖα πρῶτα βλα-
στάνειν· καὶ ὅλως ποῖα πρωΐ καὶ ὀψὲ βλαστάνει· καὶ ποῖα ὀψὲ βλαστεῖ, ἵνα
ᾖ· καὶ αὐτῶν τε τούτων τὰς γενέσεις καὶ τὰς ὥρας· ὅταν τελφω-

θῶσι

θέντων τ̃ κ̃ρ̃π̃, παλ ἄλ̃λ̃ ἀρχὰς ἐνισῶντ̃ φ̃λ γενέσ̃δ. ὁπερ μάλιστα δοκεῖ συμβαίν̃ μετ̃ὰ σπορίν. μετ̃ὰ δὲ ταύτην τὴν ἀνάβλαστησιν ἤδη τὰ ἀνέρματ̃α τελειοῦται. ἔστ̃ δὲ νεοβριῶ̃, κ̃ρ̃π̃ οἱ πρῶτοι καὶ ἁπλοῦν μεταβολήτις αὐτῶν τὸ τέλος προσίμενον φ̃λ ὥρ̃. ὅσα δ' ἀτελῆ ἐστὶ πάντα ἢ τὰ πλείστα παλαμβάνει, τὸ τοῖς κ̃λ̃ λόγον ἐκ περιόδου ἢ βλάστησ̃ ἴσην, ἢ ἀνθησις. ἢ τελείωσις. διὸ συμβαίνφ. τὰ μ̃ὲν ὑποπόδια αὐτ̃ῶν, τὰ δὲ πτερύγια. τὰ δὲ μετὰ ἀρκτοῦρον ἢ ἴσην μερίαν μεταπορίμου. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔοικε κοινοτέρ̃ ἔχειν σκέψιν, εἰς ἀφορισμ̃ ἀρχῆς. ὅτι δ' αἱ διαφοραὶ πλείους ἢ νὰ ἐλάττους, ἐν τούτοις φανερόν. ἐπεὶ δὲ ἀέ φύλλα τ̃ τριάκοντα ὀκτὼ μέρια, καθάπερ τὸ ἡλιοτρόπιον. νῦν τὸ ἀδιάντ̃ον. ἀφωρισμέν̃ δ' ἔν τ̃ τῶν περὶ τ̃ διαφορὰς φύσιν ἔν̃ τ̃ῶν, λεκτέον ἤδη τὰς καθ' ἕκαστον ἰσορί̃.

ὅσα μὲν κ̃λ̃ τ̃ διάντ̃ον ἑκάστου φύσιν. λέγω δ' οἷον τὰ σεχνώδη, καὶ τὰ σκανδικώδη. νῦν μυοφῶδα. νῦν εἴ τι ἕτερόν ὀστ̃ τοῦτο κοινῶν ὠνόμαστ̃ λαβ̃. ὁ τῇ αἰσθήσει γνώριμον τ̃ φύλλοις, ἢ ἀνθεσιν ἢ ἐλίζαις. ἢ κ̃ρ̃π̃. ἐκ δὲ τ̃ φανερ̃ ὁμερισμός. ὥσπερ καὶ τ̃ ἐλίζων. τὰ σεχνώδη μ̃ὲν ὀστ̃ν, ὅτι ἀχύνωψυλλ μῶν τὰ πλείστ̃ ἔχων ἰδέας ἐν ἑαυτῷ. καὶ ὁ ἀλωπέκουρος καὶ ὁ στελεφῶρος. ὑπερίων δὲ ἀρνόγλωσσον. τ̃ ὄρτυξ καλάμ̃. ἔοικε δὲ καὶ τούτῳ τρόπον τινὰ καὶ ἡθρυαλλίς. ἀ πλᾶ δὲ καὶ μονοφδῆ πρόπρ τινα ἀ ταῦτα πλάχν ἀκ ὀξὺ οὐδ' ἄνθρωφδη ἔχοντα. ὁ δὲ ἀλωπέκουρος, μᾶλλον δὲ χνοωδέστερον, ὅτι καὶ ὅμοιον τοῖς τ̃ ἀλωπέκων οὐραῖς, ὅθεν καὶ τοὔνομα μετέλαφεν. ὅμοιος δὲ τούτῳ καὶ ὁ στελεφοῦρος. πλὴν χωρὶς περ ἐκεῖνος αὐθῆ κ̃λ̃ μέρος. ἀλλὰ δ' ὅλου τοῦ πλάχνος ὡς περ ὁ πυρός. ἡ δὲ ἄνθησις ἀμφοῖν χνοώδης. καθάπερ καὶ τοῦ σίτου. παρόμοιον δὲ τῇ ὅλῃ μορφῇ τῷ πυρῷ. πλὴν πλατυφυλλότερον. ὁ σαύτως δὲ τούτοις καὶ τὰ ἄλλα τὰ σεχνώδη λεκτέον. τὰ δὲ κιχωριώδη, πάντα μὲν ἐπέτειόφυλλα ἐξιζόφυλλα. βλαστάνφ δὲ μετὰ πλειόνων πλὴν

ἀπαθές· τοῖς δὲ καυλοῖς ἡ αἴσθησις μεγάλας ἔχουσι διαφορὰς· οἱ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων ἀπαλώτεροι καὶ θαττους· ὁ δὲ τοῦ κιχωρίου μέγας, καὶ ἀποφύσεις ἔχων πολλάς· ἔτι δὲ λίχνος καὶ δυσδιαίρετος· διὸ καὶ δεσμῷ χρῶνται βαρβαρικῷ δὲ καὶ τῇ ξίζῃ, καὶ ἄλλως μακρόρριζον· διὸ καὶ δυσώλεθρον· ὅταν γὰρ ἐκλαχανίσωνται, πάλιν τὸ ὑπόλοιπον ἀρχὴν λαμβάνει γενέσεως· συμβαίνει δὲ καὶ διαφθείρεσθαι αὐτοῦ μέρος ἄλλο καὶ ἄλλο· καὶ τοῦτο ἄχρι τοῦ μεγαθώρακος, σκληροῦ δοκοῦντος εἶναι τὸ καυλῶδες· φέρει δὲ καὶ λομόν, ἐν ᾧ τὸ σπέρμα περὶ τὸν ἄκρον τοῦ καυλοῦ· ἡ δὲ ὑπόχρυσις λειοτέρα καὶ ἁπαλωτέρα τῇ προσόψει καὶ γλυκυτέρα· καὶ οὐχ ὥσπερ ἡ χαμαιδρυός· ἀλλὰ τὸ ὅλον οὐκ ἐδώδιμος· αὐτὴ γὰρ ἄβρωτος· καὶ ἐν τῇ ξίζῃ δριμὺ ὀλίγον ἔχει καὶ πολύ· ἄβρωτος δὲ καὶ τὸ κικαὶ ἡ ἀφάκη· προϊανθεῖς δὲ, καὶ τὸν χυμὸν ἐκπιέσας καὶ ἀποπαχώσας εἰς ἄλλο φύσει πάλιν καὶ ἄλλο· καὶ τοῦτο περὶ ὅλον ποιεῖ τὸν χειμῶνα καὶ τὸ ἔαρ ἄχρι τοῦ θέρους· τὸ δὲ ἄνθος μικρὸν ὀφθὲν ὡσαύτως ἡδὺ καὶ ἁπαλόν· καὶ γὰρ αὖ τὴν ὥραν ἀνθεῖ καὶ παραπολήσιον ὅλον τοῦ χειμῶνος ἢ τοῦ θέρους παραπλησίως· τῇ δὲ ὄσφρήσει δριμύ· διὸ καὶ τύνομα εἴληφε· ταῦτα μὲν οὖν ἐν ταύταις ταῖς διαφοραῖς πειρατέον δὲ ὡς ἐλέχθη καὶ τῶν ἄλλων λαμβάνειν ὁμοίως· πολὺ δέ τι γένος ὂν ἢ μὴ τῶν σαρκορίζων ἢ κεφαλορριζῶν· ἀλλ' ἢ πρὸς τὰ ἄλλα καθὰ καὶ τὰς διαφορὰς ἔχει, ξίζαις τε καὶ φύλλοις καὶ καυλοῖς καὶ ταῖς ἄλλαις μορφαῖς· τὰ δὲ ξίζῶν ὥστε εἰρῆσθαι πρότερον, αἱ μὲν λεπυρώδεις αἱ δὲ σαρκώδεις καὶ αἱ μὲν ἔχουσαι φλοιόν· αἱ δὲ ἄφλοιοι· ἔτι δὲ αἱ μὲν στρογγύλαι· αἱ δὲ προμήκεις· καὶ αἱ μὲν ἐδώδιμοι· αἱ δὲ ἄβρωτοι· ἐδώδιμοι μὲν γὰρ οὐ μόνον βολβοὶ καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ἀλλὰ καὶ τὰ τοῦ ἀσφοδέλου ξίζα, καὶ ἡ φλοσκίλης· πολλὴ οὐ τοῦσης, ἀλλὰ φλεπιμωτέρας καὶ λουμήνης, ἣ ἀπὸ φλοχήσεως ἔχει τὴν προσηγορίαν· αὐτὴ δὲ στερροφυλλοτέρα τε καὶ λειοτέρα τῶν λοιπῶν· ἐδώδιμος δὲ καὶ ἡ τοῦ ἀρούκα καὶ αὐτὴ καὶ τὰ φύλλα προσαφεψηθέντα ἐν ὄξει καὶ

ὅστιν ἡδεῖά τις ἡ πρὸς τὰ ξύγματα ὀσμή. πρὸς δὲ τὴν αὔξησιν αὐτῆς ὅταν ἀπορυλλάσωσιν. ἔχει δὲ μέγα σφόδρα τὸ φύλλον ὃ ἀνορύξαντες, σπείρουσιν ὅπως αὖ μηδὲν βλαστάνῃ, ἀλλὰ πᾶσαν ἐλκῃ τὴν ῥοφὴν εἰς ἑαυτό. ὁ καὶ ἐνίοις τῶν βολβῶν τινας ποιοῦσι σωπηθέντες. ἢ ὃ τὸ δρακοντίου (καλοῦσι γάρ τι δρακόντιον ὃ ὃ) δι᾽ τὸ τὸν καυλὸν ἔχειν τινὰ ποικιλίαν ὅμοιον τοῖς φαρμακώδεσι. ἀλλ᾽ ἡ τὸ φάσγανον καλαμῶδες γλυκεῖά τις ἐγγίνεται. ἐξιφθεῖσα δὲ ξιφθεῖσα μὲν γὰρ ἀλλάρῳ, πριεῖ τὸν ἄρτον γλυκὺ ἡ ὀσμή. σπογγώλη δέ ἐστι καὶ ἀπορύσεις ἔχουσα μικρὰς, ὡς πρὸς τὸ μέγεθος. πολὺ γὰρ διείσηκε τοῖς σκολοπάσι. χαίρει γὰρ καὶ συμπήγνυσι τὸ ζῶον. ἡ δὲ τοῦ θησείου, τῇ μὲν γεύσει πικρά. ξιφοειδὴ δὲ, κοιλίαν ὑποκαθαίρει. φαρμακώδης δέ τις νοσεῖσι δὲ ἕτεραι. πολλῶν δὲ ὄντι φαρμακώδους οὔτι ἐδώδιμοι. καὶ αὖται μὲν ἐν τοῖς ξίζαις αἱ διαφοραί. κατὰ δὲ τὰ φύλλα, τοῖς τε μεγέθεσι καὶ τοῖς χρώμασιν, ὁ μὲν ἀσφόδελος μακρὸν καὶ στενώτερον καὶ ὑπόλιχνον ἔχει τὸ φύλλον. ἡ δὲ σκίλλα, πλατὺ καὶ ὠμοβαίρετον. τὸ δὲ φάσγανον, ὑπέρυθρον δὲ καλάμῳ ὅμοιον ξίφος. ξιφοειδές. ὅθεν ἔχει καὶ τὸ ὄνομα. ἡ δὲ ἥμερις, καλαμωδέστερον. τὸ δὲ τοῦ ἄρου, πρὸς τὴν πλατύτητα καὶ ἐγκοίλον ἢ σικυώδες ὄντι. ὁ δὲ ναρκισσος, στενὸν καὶ πολὺ καὶ λιπερόν. βολβὸς ὑπὸ, ἡ τὰ βολβώδη, πάντα τελῶς στενά. ἡ δὲ τοῦ κρόκου δέ τι στενώτερον. καὶ λὸν δὲ, τὰ μὲν, οὐκ ἔχει τὸ ὅλον. ἀκάνθους, ὡς πρὸς τὸ ἄρον τὸ ἐδώδιμον. τὰ δὲ τὸν τοῦ ἀκάνθους μόνον. ὡς πρὸς ὁ ναρκισσος καὶ ὁ κρόκος. φύλλα δὲ ἔχει καθάπερ ἡ σκίλλα, ἡ ὁ βολβός. ἢ τὰ βολβώδη. καὶ ἡ ἥμερις. ἡ τὸ ξίφιον. μίσσον δὲ πάντων, ὁ ἀσφόδελος. ὁ γὰρ ἀνθερικος μέγιστος. ὁ δὲ τῆς ἥμεδος, ἐλάττων μὲν, σκληρότερος ὑπὸ. τὸ δὲ ὅλον ἀνθερικώδης. ὅστι δὲ ἡ πολύκαρπος ὁ ἀσφόδελος, καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ ξυλώδης. τῇ μὲν μορφῇ, ξίφος. τῷ δὲ χρώματι, μέλας. γίνεται δὲ ἐν τῷ σπογγύλῳ τῷ ὑποκάτω τοῦ ἀνθους. ἐκπίπτων ὑπὸ τοῦ θέρους, ὅταν ῥυῇ ἀναχάνῃ. τὸν αὖ

αὐτοῖν πρῶτον μέρος ὥσπερ ἡ ὠὴ φλοιὸς μήκους. ἄρχεται δὲ πρῶτον
ἀπὸ τῆς κάτωθεν. ἐν δὲ τῷ ἀνθερικώσει ἰσοδομεῖ ὁ μήκους, ὅσον εἰς αὔξησιν μεταβάλλει ζῶον πλὴν ὁ ἀνθερικὸς οὐ ἀνθεῖ.
διαθέσεων ἐκπίπτει. δοκεῖ δὲ ἴδιον ἔχειν πρὸς τὰ ἄλλα πελφὸς καυλός.
διότι στερεὸς ὢν ἀποφύσεις ἀνωθεν ἔχει. πολλὰ δὲ εἰς ζοφώδη
ῥέχει χήσιμα. ἡ γὰρ ὁ ἀνθερικὸς εὐώδης μος σαθρὸς μὴ τὸ σὰρξ
μα φρυγῶν. πάντων δὲ μάλιστα ἡ ἐίζα κοπτομένη μετὰ σύκου.
μὴ πολείσην ὄρνισιν ἔχει καθ' Ἡσίοδον. ἄσαντα μὴ ὃν φιλόζωα,
τὰ κεφαλόρριζα. μάλιστα δὲ ὁ σκύλλα. μὴ ἂν κρεμαμένη ζῇ. καὶ
πολεῖσον μεχόμενον διὰ μυός. δι' ὧν δὲ μὴ τὰ θησαυριζόμενα σώζειν. ὡς
πρότερον ἐάσαν ἐκπαγῆναι τὸ μίσχου. ἡ τὸ φυλλο μώνων δ' ἔνια,
βλαστάνει θᾶττον ἐν αὐτῇ. λέγει δὲ μὴ πρὸ τὸ θυρῶν φλοιὸς δὲ φυ-
τευθεῖσαν, ἀλεξιτήριον εἶναι φλωὼ φθορομένης δηλήσεως. πάντα δὲ
ταῦτα αὐξόμενα φύει καθάπερ καὶ τὰ κρόμμυα καὶ τὰ σκόροδα. πα-
ραβλαστάνουσι δὲ ἀπὸ φλοιός. ἔνια δὲ ἀπὸ τοῦ στερεοῦ ματὸ φανε-
ρῶς. οἷον ὁ, τε ἀνθρίκος καὶ τὸ λείριον. μὴ τὸ φάσγανον. μὴ ὁ βολβός.
αὖ ἴδιον τοῦτο τοῦ βολβὸς λέγει, τὸ μὴ ἀπὸ πάντων βλαστάνειν ἄμα
τὰ στερεμάτων. αὖ δὲ τοῦ μὲν, οὐ τοιοῦτος τοῦ δὲ, εἰς μέσον. καθάπερ
τὸν γάλωπάφασι, μὴ τὸ λωτόν. τοῦτο μὲν δὴ ἐὰν περ ἀληθὲς,
κοινὸν ἑτέρων. κοιμᾶται δὲ ἴσως μὴ τὸ μέλλον λέγεσθαι, πολλὰ δὲ πολλῶν. θαυ
μαστὸν δὲ ὠὴ πάντων, ὅσπερ ἐπί τι τῆς σκύλλης καὶ τοῦ κρόκου
συμβαίνει. τὸ μὲν γὰρ αὔξων, καὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς φυλλομένη καὶ τὸ βλαστανόν
των, καθῶραν τὸ φύλλον ἀνατέλλει πρῶτον. εἶθ' ὕστερον ὁ καυλός.
ὠὴ δὲ τούτων, ὁ καυλὸς πρότερον τοῦ ἀρκίσου δὲ, ὁ τοῦ ἀνθους μόνου
βύθου πρόωρον τὸ ἄνθος. τῆς δὲ σκύλλης καθῶ τὸν εἰς ὕστερον, ἐπὶ
τούτῳ τὸ ἄνθος ἀνίσχον προσκαθήμενον. πρῶτον δὲ τοὺς ἀνθήσεις ζεῖς.
ὧν ἡ μὲν πρώτη δοκεῖσθαι μαίνεται τὸν πρῶτον ἄρτον. ἡ δὲ δευτέρα,
τὸν μέσον. ἡ δὲ τρίτη, τὸν ἔσχατον. ὅσαι δὲ αὖ ταῦται χρώνται. οἱ δὲ
ῥοφοῖ χαίδον ὅτως ἐκβαίνουσιν. ὅταν δὲ οὕτως ἀπογυμνώσῃ, ὅτι ἡ τὰ
φύλλων βλάστησις πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ

τοῦ μαρκίσου. βελτίω δέ τι καυλὸς ἕτερος ἔχει ἐξαίρετον τοῦ αὐθους ὅς περ εἴρηται, δέ τι καρπὸν φανερόν· αὐτὰ δὲ αὐτὸ τὸ ἄνθος ἅμα τῷ καυλῷ καταφθίνει· ἡνίκα δ' ἂν αὐανθῇ, τότε τὰ φύλλα ἀναπίλλει· πρὸς μὲν δὴ τὰ αὐτὰ καὶ σωτὰ ἀμφω ταῦτα ἴδια· πρὸς δὲ τὸ προαναθοῦν τὰ τοῦ φύλλου καὶ τοῦ καυλοῦ, ὅπερ δοκεῖ προιέναι τὸ τοῦ φυοῦ καὶ ἕτερα τοιαῦτα, ἔτι τε τοῦ δένδρου, ἢ ἀμυγδάλη μάλιστα ἢ μόνον· ὅτι ταῦτα μὲν ἅμα τῷ ἀνθεῖ προφαίνει τὸ φύλλον ὠθὺς καὶ τότε· ὥστε ἡ διαζητεῖται τοιούτων· τοιοῦτον δὲ τὸ τοῦ ὄντων οἷον ἀφ' ἕτερας ἀρχῆς φαίνεσθαι ἡ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἡμερῶν· ἢ διὰ τὸ μὴ πρότερον βλαστάνειν, πρὶν τοῦ μ, τὸ ἄνθος· τοῦ δὲ καυλὸς ὅλος ἀπορηγάσας· ἡ δὲ βλάστησις, πρότερα μὲν φυλλώδης, ὑστέρα δὲ ναρκίσου· πολὺ δὲ τὸ φύλλον ὅτῳ σαφῆ ἐστὶν ἡ ἰδέα αὐτῆ· ἡ μικρὰ τὸ μεγάλη· προσεμφερὴς κυκλοτερὲς τὸ χεῖλος τοῦ βολβοῦ· βελτίω δὲ πυρῶδη· ταῦτα μὲν δὴ ἔχει σκέψιν· τὸ δὲ βολβῶν ὅτι βελτίω γένη, φανερόν· ἡ τῷ μεγέθει καὶ τῇ χόᾳ καὶ τοῖς χείλεσι διαφέρουσι ἡ τοῖς χυλοῖς· ἐνίοις γοῦν ὄντων γλυκέων, ὥστε καὶ μὰς ἐσθίεσθαι καθάπερ ἐν χερονήσῳ τῇ Ταυρικῇ· μείζη δὲ ἡ ἰδιωτέτη διαφορὰ τῶν ἐδιοφόρων· ἔστι γάρ τι γένος τοιοῦτον, ὃ φύεται μὲν αἰπαλοῖς· ἔχει δὲ τὸ ἔδιον ὑπὸ τοὺς πρώτους χιτῶνας, ὥστε καὶ μέσον εἶναι τοῦ τε ἐδώδιμου τοῦ ἐντὸς, καὶ τοῦ ἔξω· φαίνεται γὰρ ἐξ αὐτοῦ καὶ πόα καὶ ἄγαι ἱμάτια· διὸ καὶ ἐδιώδεστοῦτο· καὶ οὐχ ὥσπερ τὸ ἐν ἰνδοῖς τριχῶδες· βελτίω δὲ καὶ τὰ βολβώδη καὶ ἐλάττω· ταῦτα δὲ καθάπερ τὸ λευκόϊον ἡ βολβίνη· καὶ ὁπτῆ· καὶ κύϊξ· ἡ βόπυρ τινὰ τὸ σισυρίχιον· βολβώδη γὰρ ταῦτα, ὅτι σκοπύλα τοῖς ῥίζαις· ἐπεὶ τοῖς τε χρώμασι λευκὰ καὶ οὐ λεπυρώδη· ἴδιον δὲ τοῦ σισυρίχου, τὸ φλοιὸς αὐξάνεσθαι τὸ κάτω πρῶτον, ὃ καλοῦσι χειμῶνα· τοῦ δ' ἄρος ὑποφαίνοντος, τὸ μὲν ταπεινοῦσθαι· τὸ δὲ ἄνω τὸ ἐδώδιμον αὐξάνεσθαι· ἡ τὰ μὲν, τοιαῦτα ἔχει τὰς διαφοράς· ἴδια δὲ καὶ ταῦτα ἐν τοῖς ποώδεσιν· τό τε ἐπὶ τοῦ ἀδιάφθορον συμβαῖνον· οὐδὲ γὰρ ὑγραί

νεται τὸ φύλλον βραχύμυον· οὐδὲ πίδηλον ὅτι, διὰ τὸ τὴν μοτὶ
αν ἐπιμύειν· ὅθεν ἡ προσηγορία· χρήσιμα δὲ τοῦ δύο· τὸ μὲν λευ
κόν· τὸ δὲ, μέλαν· χρήσιμα δὲ ἀμφότερα πρὸς ἔκφυσιν καὶ φα
λῆρος περιχῶν ἐν ἐλαίῳ ξηρὸ μύρα. Φύεσθαι δὲ μάλιστα πρὸς τοὺς
δρυμοὺς· ὡς δὲ οἷόν τε τοῦτο καὶ πρὸς σταφυλὴν τὸ ξηρὸν ἀνα
φέρειν· ἔχειν δὲ τὸν καυλὸν ὅμοιον τῷ ἀδιάντῳ τῷ μέλανι· φύλ
λα δὲ μικρὰ σφόδρα καὶ βυκνά· καὶ ψευδῆ τὰ καταντικρὺ
ἀλλήλων· ῥίζα δὲ οὐχ ἁπλῆ· χωλεὰ δὲ ὑπολεῖ σκιερά· τῶν δὲ κα
τὰ μέρος ἀνθούντων ἴδιον τὸ περὶ τὸ ἄνθημον· ὅτι τὰ μὲν ἄνω
θούντων ἴδιον τὰ κάτω πρῶτα ἀνθεῖν· τοὔργον δὲ, τὰ ἄνω τυγ
χάνει δὲ τοῦ τὸ μὲν κύκλῳ τὸ λευκὸν ἄνθος· τὸ δὲ ἐν τῷ μέσῳ, τὸ
χλωρόν· καὶ καρπὸς ὁ ἐκ τούτου καθάπερ τοῖς ἀκανθώδεσι, καὶ
παλιούρου τὸ πρόσφυσιν κεφαλῆ· εἶδος δὲ ξηροῦ τὸ λεῖον· ἴδιον δὲ
τὸ περὶ τὸν ἀναρίνων· ἢ ὑπὸ τῶν ἱματίων αὐτὰ ἔχεται διὰ τὴν
ξηρότητα· καὶ ὅτι δυσαφάρεγον· ἐν τούτῳ γὰρ ἐγγίνεται τῷ
πραχεῖ τὸ ἄνθος οὐ προϊόν, οὐδὲ ἐκφαῖνον, ἀλλὲν ἑαυτῷ τὸ μὲ
νον μὴ ἀπερμόλυνον· ὥστε παρόμοιον εἶναι τὸ συμβαῖνον, ὥσπερ
ἐπὶ τῶν γελεόνων καὶ κρηνῶν· ἐκεῖνά τε γὰρ ἐν ἑαυτοῖς ὠογονήσαν
τα ζωογονεῖ· καὶ αὐτὴ τὸ ἄνθος ἐν ἑαυτῇ κατέχουσα τὸ πεπου
σα καρποτοκεῖ· ὅσα δὲ τὰς ἀνθήσεις βλαστάνουσιν, ἀκολουθοῦ
σι τοῖς ἀγρίοις, οἷον τὸ ἡλιοξόστιον καλούμενον· ἢ ὀσκόλυμος·
(ἅμα γὰρ ταῖς προσωπίσι καὶ οὗτος ἔτι ἢ τὸ χελιδόνιον (μὴ ἅμα
τὸ ἅμα τῇ χελιδονίᾳ ἀνθεῖ) ταῦτα δὲ δόξειεν ἂν τῇ μὲν φυ
σικὸν ἔχειν τὴν αἰτίαν, τῇ δὲ, συμπωματικόν· πολλὰ γοῦν καὶ
τὰ τοιαῦτα ἔστιν ἐν ἑτέροις ἴδια· διὸ καὶ ἡ τοῦ ἀειζώου φύσις, τὸ μὲν
ὑγρὸν ἀεὶ καὶ χλωρόν, φύλλον σαρκῶδες ἔχον καὶ λεῖον καὶ πρό
μικες· φύει δὲ ἔνια τὰ ἀλοπέδια τὰ ἐπὶ τοίχων ἀνδήροις, καὶ
οὐχ ἥκιστα ἐπὶ τῶν κεράμων· ὅταν ὑγρανθῇ τὰ μεμαδηκότα ῥοή· πολλὰ δὲ ἔνια ἴσως λάβοι καὶ ἑτέραν πεῖραν· ἔχει δὲ ὧδε πολ
λάκις εἰρημένας ἰδιότητας θεωρεῖν καὶ τὰ διαφορὰς πρὸς τὰ ἄλλα· τὰ

μὴν, ἐν πλείοσιν ἰδέαις ὄζει καὶ χεδρὸν οἷον ὁμωνύμοις· ὡς πρὸς ὁ λωτός· φύτου γὰρ εἴδη πολλὰ, διαφέροντα ἢ φύλλοις ἢ καυλοῖς ἢ ἀνθεσι καὶ καρποῖς· ἐν οἷς καὶ ὁ μελίλωτος οὗτος καλούμενος καὶ διωνόμασται διὰ ταῦτα καὶ τὴν προσφοράν· ὅτι τε τῶν μὲν φυσαιρεῖ τόπους ζητεῖν· ὁμοίως δὲ καὶ ἕτερα πολλά· τὰ δὲ ἐν ἐλάττοσιν· ὡς περ ὁ σύχος ὁμωνυμία τις ἡ παντελῶς εἰλημμένος· ὁ μὲν γὰρ ἐδώδιμος ἢ ὡς περ ἥμερον καρπὸν ἔχων ξαγώδη· ἕτεροι δὲ δύο εἰσὶν· ὧν ὁ μὲν, ὕπνον· ὁ δὲ μανίαν ἐμποιεῖν δύναται· πολέων δέ τι δοθεὶς, ἀκτείνει· ὁμοίως δὲ τοῦτο καὶ ἐφ' ἕτερον ὄζει λαμπεῖν, ἀπ' ἄλλην ἔχει διάστασιν· περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων τῶν πωδῶν, ἱκανῶς εἴρηται· περὶ δὲ σίτου καὶ τῶν σιτωδῶν, μετὰ ταῦτα λεκτέον· τοῦτο γὰρ ἔτι καὶ τέλειον ἰδίᾳ ~~~~~

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟ Θ'

Ἰστέον ὅτι τὸ ὄγδοον τῶν Θεοφράστου περὶ φυτῶν βιβλίον, καὶ μὴν ἀνδρώδικον περὶ φυτῶν ἱστορίας ἐπιγέγραπται· καὶ ὑέρμιθρον, περὶ φρυγανικῆς καὶ πωδῶν.

ΕΠεὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων τῶν πωδῶν, ἱκανῶς εἰρήσθω· περὶ δὲ σίτου καὶ τῶν σιτωδῶν λέγωμεν ὁμοίως τοῖς πρότερον· τοῦτο γὰρ καὶ τέλειον πως ἦν τῶν πωδῶν· δύο δὲ αὐτοῦ γένη τὰ μέτρια τυγχάνει· τὰ μὲν γὰρ σιτώδη, οἷον πυροί· κριθαί· τίφαι· ζαί· τὰ αὖ τὰ ὁμοιόθυρα· ἢ ὁμοιόκριθα· τὰ δὲ, χέδροπα· οἷον, κύαμοι· ἐρέβινθοι· θρῖδαξ· ἢ ὅλως τὰ ὀσπρια· προσαγορεύομεν· τρίτον δὲ παραῦτα, κέγχρος· ἔλυμος· σήσαμον· καὶ τὰ τοιαῦτα τὰ ὠφελίμοις θηριμοῖς ἀρότοις ἀνώνυμα κοινῇ προσηγορία· ὄζει δὲ ἡ μὲν γένεσις αὐτῶν, μία καὶ ἁπλῆ· φύεται γὰρ ἅπαντα σπόρᾳ· ἐὰν μή τι παίνιον ἢ ὀλίζηνον ἀποφλιζίζῃ· ὧν δὲ σπόρᾳ τὰ

πλείων δύο· πρώτη δὲ ἡ μάλιστα, ἡ περὶ πλειάδων δύσιν· ἢ ἡ
Ἡσίοδος ἠκολούθηκε· ἔστι δὲ οἱ πλεῖστοι διὸ καὶ λαμπρότατοι αὐτῶν
ἀρότου· ἄλλη δὲ ἀρχὴ μετοπώρου ἡ τοῦ ἔρους μετὰ τὰς προτροπὰς τοῦ χει-
μῶνος· οὐτῶν αὐτῶν δὲ ἕκαστα· τὰ μὲν ἀπ' αὐτῶν φιλεῖ πρωϊαπο
ρεῖσθαι· τὰ δ', ὀψέ· διὰ τὸ μὴ δύνασθαι φέρειν τοὺς χειμῶνας· τὰ
δὲ πρὸς ἀμφοτέρας τὰς ὥρας οὐκακῶς ἔχει· καὶ πρὸς χειμῶ-
να καὶ πρὸς ἔαρ· πρωϊαπορα μὲν οὖν ὅσα, πυρός· κριθή· καὶ τού
των ἡ κριθὴ πρωϊαπορώτερον· ἔτι δὲ ζειά· τίφη· ὀλύρα· καὶ εἴ τι
ἕτερον ὁμοιότυρον· ἀπαύτων γὰρ χειμὼν ὁ αὐτὸς χρόνος φλαυ-
ρᾶς· τὸ δὲ μηχθροπ μάλιστα ὡς εἰπ, κύαμος· ἔστι δὲ λαθεῖν καὶ
διὰ τὴν ἀσθένειαν προλαβεῖν τῇ ἐζώσει καὶ μάλιστα τοῦ χειμῶ
νος· πρωϊαπορον δὲ καὶ ὀθέρμος· ἀπὸ φθάλλω γὰρ φασι δεῖν κα
ταβάλλειν ὠθύς· ὀψίαπορα δέ, τούτων αὐτῶν ὅσα διαφέρει τοῖς
χύσεσιν· οἷον πυρῶν τι χύσος καὶ κριθῶν, ὃ καλοῦσι τρίγωνον
διὰ τὸ ἐν τοσούτῳ τελεῖσθαι· καὶ τὸ χέρσωθεν τὸ τοιόνδε· φα
κός· ἀφάκη· πισός· ἐν ἀμφοτέραις δὲ ταῖς ὥραις· τῶν χέρσο-
θεν καθάπερ ὄρυβος· ἐρέβινθος· οἱ δὲ μὴ τὸν κύαμον ὀψὲ αἱρεί
σουσιν, ἐὰν ὑστερίσωσι τῶν πρώτων ἀρότων· ἀπλῶς δὲ πρωϊαπορεῖ
σι τὰ μὲν, διὰ χυμὸν ὡς οὐδὲ ἀκμάζοντα φέρειν τοὺς χειμῶνας· τὰ δὲ
διὰ ἀσθένειαν, ὅσα προλάβωσι ταῖς αὐξήσεσι· δύο μὲν
ἐν αὐτοῖς· τρίτη δὲ τῶν θερινῶν, λευκή· πολλή, ἐν ᾗ κέγχρος καὶ ἐλυ
τρα καὶ μέλινος· ἡ σήσαμον· ἔτι δὲ ῥύσιμον, ἔστι δὲ ὄρμενον· χέρνοι
μὲν οὖν ἐκάστων οὗτοι· βλαστάνει δὲ τὰ μὲν, θᾶττον· τὰ δὲ, βρα-
δύτερον· καὶ κριθὴ μὲν καὶ πυρὸς, ἑβδομαῖα μάλιστα· πρότε
ρεῖ δὲ ἡ κριθὴ μᾶλλον· τὰ δὲ ἄλλα τετραπλάσια, ἢ πεμπταῖα, πολλὰ
κυάμου· κύαμος δὲ ἡμέρᾳ τεσσαρακοστῇ ἐν πλείοσιν· ἐνίοις δὲ ἔστιν
ὅτε καὶ εἰκοσαῖος· δυσφυέστατος δὲ τῶν πάντων· ἐὰν δὲ καὶ
ἀπορρεύσῃ τὸ ὕδωρ τὸ πολὺ ὑπὸ τῶν χύσεων, ἔστιν ὅτε ἐν τοῖς ἐαρι
νοῖς ἀρότοις θᾶττον ἡ ἔκφυσις διὰ τὴν ὥραν, ὅτε πολὺ· χεὶ δὲ τοῖς ἀνα-
βλαστήσασι καὶ τοῖς διαφύσασι ταύτῳ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διαλαβεῖν· ἐνίοτε

γὰρ

γλυκύτερα καὶ ἡδίω ἐλάττοσιν ἡμέραις, καθάπερ ἐν αἰγύπτῳ. ξυλίτου μὲν γὰρ φησὶν ὁ τιμαρχίδειος αὐλὸς τὸν ἀπὸ τῶν ἑρμοπόλεως ἐλαττόω· ἐν δὲ τοῖς ἑρμοπολίταις

μερῶς πάντα δίθυρα ἢ ζώνιται· τὸν δὲ ξίζαν εὐθὺς ἐξωπροω-
θεῖται· ἐν δὲ τοῖς χέρσοις διὰ τὸ καθαρὸν τὸ εἶναι· ῥοῦν μὲν οὐχ
συμβαίνει· προτρέπει δ' ἡ ξίζα μικρόν· ἀναφύεται δέ, ἡ μὲν κριθὴ καὶ
ὁ πυρός, μονόφυλλα· ὁ δὲ θέρος, καὶ ὁ κύαμος· καὶ ὁ ἐρέβινθος, πο-
λύφυλλα· ξίζαν δὲ ἔχει τὰ μὲν χέρσα πάντα ξυλώδη καὶ
μίαν· ἀπὸ ταύτης καὶ ἀποφύσεις λεπτάς· βαθυρριζότατον δ' ὡς
εἰπεῖν τούτων ὁ ἐρέβινθος· ἔνιοι δὲ καὶ παρακαθίσιν· ἀλλ' ὁ πυ-
ρὸς καὶ ἡ κριθὴ καὶ τὰ αἴγιλα τὰ σιτώδη, πολύρριζα καὶ λεπτόρει-
ζα· διὸ καὶ τὰ ξοβώδη πολύκλαδα· καὶ πολύκαυλα πάντα τὰ τοι-
αῦτα· ἔχει δὲ καὶ ἐναντίωσίν τινες ἑκατέρῳ ὅτι· τὰ μὲν γὰρ χέρσα
ταῦτα, μονόρριζά εἰσι, πολλὰς αὔξησιν ἀπὸ τῆς καυλῶν ἀποφύσεις ἔ-
χοντα· διὰ τοῦτο καὶ μου· τὰ δὲ σιτηρά, πολύρριζα· πολλὰς δὲ αἰτίας
βλαστούς· ἀπὸ ῥάβλασοι δὲ οὖροι· διὰ τοῦτο ἔνιοι χωρὶς τῶν ῥιζῶν τοὺς
ῥοῦς, ὅτι καλοῦσι σιτανίας καὶ κριθανίας· τὸν μὲν οὖν χειμῶνα ἐν τῇ χλόῃ
μόνῃ τὰ σιτώδη· διαγελώσης δὲ φλοιώσας, καὶ ἀφίησιν ἐκ μέ-
σου, καὶ ἐξανίσταται· συμβαίνει δὲ ὧδε τοῖς ἐν τῷ ξίφῳ γίνεται, τοῖς δὲ
ἐν τῷ τετράγωνῳ, καὶ τὸν στάχυν ἔχειν· ἀλλὰ φανερὸν ἐν τῷ ὄγκῳ· ἔνι
δὲ ἐν τῷ ὅλῳ καλάμῳ πλείω τούτων· ὥστε χρόνον ἅμα τῷ
καλαμοῦσθαι σωίζεσθαι μικρὸν ὕστερον· ἀλλὰ πρότερον φα
νερὸς γίνεται, πρὶν αὐξηθῆναι ἐν τῇ κάλυκι γίνεται· ὅτι
δὲ κύησις φανερὰ διὰ τὸν ὄγκον· ἀπολυθεὶς δὲ εὐθὺς αὐθεῖ μιᾷ-
μέρας τέτταρας· ἢ πάντα τὰ πυρὸς καὶ κριθῆς καὶ αὐθεῖ χρόνον ταῖς ἴ-
σας· οἱ δὲ τὰς πλείους λέγοντες, ἐπὶ φάσιν ἀπαντᾶν· αὐξάνεται
χέρσα μὲν χρόνιος ἡ αὔξησις· χρονιωτάτη δὲ τὰ μὲν αἴγιλα, ὀρόβου καὶ
ἐρεβίνθου· τούτων δὲ ἁπάντων, τὰ καὶ μου· καὶ ἐν μείζῃ διὰ
φορᾶς· τετράκομπα γὰρ ἢ μερῶν αὐθεῖν λέγουσι· πλὴν οἱ μὲν ἀεὶ
παραυθοῦντες ἑτέρου καὶ ἑτέρου λέγουσι· κατὰ μέρος γὰρ αὐθεῖν·
οἱ δὲ ἁπλῶς· ἡ γὰρ αὔξησις τῶν μὲν σαχνηρῶν, ἀθρόα· τῶν δὲ ἐλ-
λοιεωδῶν καὶ χέρσων πάντων, κατὰ μέρος· πρῶτα γὰρ αὐθεῖ
τὰ κάτω· καὶ ὅταν ἴωσι πάντα ἀπανθήσῃ, τὰ ἐκ τοῦ μέσου· καὶ οὕτως ἀεὶ

ἐκδέχεσθαι πρὸς τὰ ἄνω· διὸ πολλὰ τῶν ὀρόβων τίλλεται· τὰ μὲν κάτω καρπὸν τερπνὸν πέπονα· τὰ δὲ ἄνω χλωρὰ πάμπαν· μετὰ δὲ τὴν ἀπάνθισιν, ἀξηρύνονται· αὐξάνεται μὴν καὶ ἡ κριθὴ τὸν αὐτὸν τρόπον μάλιστα· ἀξιοῦται δὲ καὶ σίκυος ἢ τίφη· καὶ ἄλλα τὰ τοιαῦτα· τὸν δὲ σίκυον ἔνιοι καὶ ἀγγούριον καλοῦσιν· ὥστε ἔνιοι ἀπορεῖν εἰ τὸ αὐτό ἐστιν ἢ ἕτερον· τὰ δὲ ἄλλα ἐλάττοσιν ἐλαχίστοις δὲ ἐρεβίνθοις· εἴπερ ἀπὸ φλοιοῦ ἐντὸς καρπὸν τελεῖν δεῖς ἀξιοῦσιν, ὥσπερ τινὲς φασιν· ἐπεὶ τόν γε θύλον ὅτι τοιοῦτόν ἐστι φανερόν· οἵδε κέγχροι, καὶ τὸ σήσαμον· καὶ μέλινοι καὶ ὅλως τὸ θρίνακα χρὴ δὲ ὁμολογεῖσθαι τοῖς τὰ πάντα καρπὸν θέμενοις λαμβάνειν· οἱ δὲ φασὶν εἶναι ἐλάττους· διαφέρει δὲ καὶ πρὸς τὴν τελείωσιν. χώρα τε χωρίου· καὶ ἀὴρ ἀέρος· ἐν ἐλάττοσι γὰρ ἔνιαι δυκοῦσιν ἐκφέρειν· ὥστε καὶ ἄλλο τι μάλιστα ὠφελεῖ λαίβυττος· ἐκεῖ γὰρ κριθαὶ μὴν ἐν ἑξαμήνῳ· πυροὶ δὲ περὶ ἢ τὴν ἐλάττω, πυροὶ μὲν ἐν τῇ ἐβδόμῳ· πάρεισι δὲ τοῖς τελείοις ὀγδόῳ· πυροὶ δὲ ἔτι πρὸς ἐπιλαμβάνουσιν· οὐμὴν ἀλλ' ἐκεῖ τόγε πᾶν πλῆθος οὕτως· ἀλλ' ὅσον εἰς ἀπαρχήν· νομίζεται γὰρ πρὸς ἱερῶν τινων χρείαν, ἀλλ' ὅτι νέα τῷ ἑκτῷ μηνί· καὶ ταῦτα ἐκ τοῦ ἄνω τὸ πᾶν ὑπερμέμφιμον· λέγεται δὲ καὶ ἐν σικελίᾳ καὶ μεσηνίᾳ ἐν ταῖς καλουμέναις μύλαις, ταχεῖάν τινα εἶναι τὴν τελείωσιν τῶν ὀψίων· τὸν δὲ ὀπώριον μὴ ἀπορρητὸν ἐξ μηνῶν· τὸν δὲ ὑστάτως αἴροντα θερίζειν ἄριστα πρώτοις· ἀξιοῦσι δὲ διαφερόντως εἶναι τὴν χώραν ὥστε ἑξακόντα χοᾶς φέρειν· ἔχειν δὲ καὶ νομὰς θαυμαστὰς ὅλως· ἐν μήλῳ δὲ τὸ θαυμασιώτερον λέγουσιν· ἐν γὰρ ἑξακόντα ἡμέραις ἀναρρέντα θερίζουσι· διὸ καὶ λέγειν αὐτούς ὅτι μέχρι τούτου δεῖ αἴρειν, ἕως ἂν ἴδῃ τις δράγμα· σίνεσθαι δὲ οὕτω ὄψιμα ταῦτα ὅτι πολλὰ ἀναροῦ φοῖς· δοκεῖ δέ τινα διαδοῦναι τὴν χώραν προφῶν καὶ ἀνεῖναι σιτοφόρον μὴ καὶ ἐλαιοφόρον ἀγαθήν, ἀμπελοφόρον δὲ μετρίαν· ὑπερβάλλον δέ τι τούτου μὴ φέρειν θαυμασιώτερον, τὸ περὶ χαλκίδα τὴν ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ μυόμενον· ἐκεῖ γάρ φασιν εἶναί τινα τόπον πρῶιον καὶ ὄψιφορον, ὡς ἀναρρόντων,

κειθῶν, ἄμα τοῖς ἄλλοις θερίσαντες τοὺς αὐτοὺς, εἰρουσιν εἶτα πάλιν· εἶτα θρίζουσιν· ἅμα τοῖς λοιποῖς· μικρὸν μὲν οὖν ἐστιν ἀληθῶς αὕτη διαφορά· τὸ δὲ εἰς ἑτέραν χώραν μετενεγκεῖν τοὺς αὐτοὺς ὥσπερ ἐκκλησίαν φασὶν εἰς καπραδοκίαν ὅλως τὸ ἐνδέχεσθαι τοῦ αὐχμοῦ, ἧττον ἄρτιον· φανερὰ δὲ καὶ τῷ θάσσω· τὸ δὲ αὐτὸ διαφορᾶς, ᾧ ὥσπερ ἄτοπος αἰτία, ὅλως δόξαν ἁμίαν, θαυμασιώτερον· αὕτη μὲν οὖν ἐν μεγίστῃ διαφορᾷ· τὸ δὲ κατὰ τὰς ἄλλας χώρας ἅπαν μὲν οὐδὲ μίαν τοιαύτην λαμβάνει διαφοράν· προτερεῖ δὲ τῇ ὥρᾳ τὰ ἀθήνησι τῶν περὶ ἐλλήσποντον, ἡμέραις τριάκοντα· ἢ ἅπαν μᾶλλον πλείοσιν· εἰ μὲν οὖν ἡ αὐξησις πρότερον, μετάθεσις ἂν εἴη χώρας· εἰδέναι, δῆλον ὅτι πλείων ἂν ὀχεύοιτο· οὐ μικρὰν δὲ τινὰ διαφορὰν δοκεῖ οἴεσθαι, καὶ ὥσπερ ἡμῖν οἱ ἐν Λέσβῳ ὄντες· τὰ δὲ ἐν Σαλαμῖνι προτερεῖ πολύ, τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῇ ἠπείρῳ· ὅλως τε ἡ θαλαττία καὶ εἰς ταῦτα ἡ εἰς τοὺς ἄλλους καρπούς· ὡς τὰ περὶ τὴν ἀκτὴν καλουμένην Πελοποννήσου, καὶ τὰ ἐν Φαλήρῳ μεταξύ· πλὴν ἐν ταύτῃ συμβάλλεται καὶ τὸ λεπτογείων εἶναι καὶ θαφρᾶν τὴν χώραν· τὰ μὲν περὶ τὰ γένεσιν καὶ τὴν τελείωσιν, οὕτως ἔχει· διαφέρει δὲ καὶ ὅλα τὰ ὑγρὰ τοῦ διυρημένα τῶν ὑγρῶν· οἷον, σίγρος· χέδροπος μὲν τὰ θερινά· καὶ καθ' ἕκαστον γένος τὰ ὁμοιογενῆ· τὰ μὲν σιτώδη, τὸ φύλλον ἔχει καλάμην· τὰ δὲ χέδροπα, τὰ μὲν περὶ φερδὸν· οἷον, ὀκύαμος· ἡ χέδροπος τὰ πλεῖστα· τὰ δὲ, προμηκέστερον· οἷον, ὄπισθος· καὶ ὀλάθυρος· καὶ ὁ ὠχρός· καὶ τὰ τοιαῦτα· τὰ μὲν ἰνώδη· τὰ δὲ φλεβώδη καὶ αἰῖνα· τὸ δὲ σήσαμον, τὸ ἐρύσιμον, ἰδιώτερα δὲ τὰ αὐτοῦ· πέλιν ὁκαυλοῦντα μὲν τὰ σιτώδη ἡ κοιλόκαυλα· τὰ δὲ καλεῖται κάλαμα· τὰ δὲ λοιπὰ χέδροπα ξυλωδέστερα· ξυλωδέστατα δὲ ὁ ἐρέβινθος· τὰ δὲ θρίνωνα· κέγχρος μὲν καὶ μελίνη, καλαμώδη· σήσαμον δὲ τὸ ἐρύσιμον· νεοθηκώδη μᾶλλον· τὰ μὲν ὄζειν, ὀρθὰ καυλοκαθάπερ πυρὸς καὶ κριθὴ καὶ ὅλως τὰ σιτώδη καὶ θρίνα· τὰ δὲ πολυκαυλοπόκαυλα μᾶλλον· οἷον ἐρέ-

βινθος

βινθος. ὄρυβος. φακός. τὰ δὲ πυγειό καυλα. καθάπερ ὠχρός. ωτι-
σός. λάθυρος. ὁ δὲ δόλιχος, ἐὰν ᾖ ξα καταπήξητις ξύλα μακρά, ἀ-
ναβαίνῃ ἢ ἡ ἵνα καρπιμος. εἰδὲ μή, φαῦλος. ἐρυσιβώδης. μόνος δὲ
μάλιστα τῶν χερσαίων ὀρθόκαυλος ὁ κύαμος. ἔχει δὲ τὰ αὐθη δια-
φορὰν ἐν τῇ θέσει. περὶ ὧν χρὴ σὺν ἐπισκοπεῖν καθόλου δὲ λεκτέον, ὅτι
τὰ μὲν, χυοώδη καθάπερ πυρὸς πάντες τε καὶ λώδους. τὰ δὲ, φυλ-
λώδη. καθάπερ τῶν χερσαίων ἢ τῶν ἐδωδίμων κολοβά. τὰ δὲ πολ-
λὰ κολοβανθῆ. χυοῶδες δὲ ἐν τὸ τε κέγχρος καὶ μελίνου. τὸ δὲ σισύ-
μβριον καὶ τὸ ἐρυσίμβριον. φυλλῶδες. καὶ ὅτι δὴ τὰ μὲν, ἔχει περὶ αὐτὸν
τὸν καρπὸν. οἷον τὰ σιτώδη καὶ κεγχρώδη περὶ τὸν στάχυν. τὰ δὲ χερσο-
ειδῆ, ἐξ αὐτῆς ὡς τοιαῦθις, ἢ ἀπό τινος φλοιοῦ τῆς αὐξήσεως ἐστίν. καὶ τὴν
αὔθησιν ὅτι τὰ μὲν αὐθρόαν, τὰ δὲ κατὰ μέρος πρόϊασι. καὶ τὰ μὲν ἢ τὰ
ἐξ απλόσια φύτοις. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ κατὰ γονὴν καρπούς. ὅτι τὰ μὲν
ἔχει στάχυν. τὰ δὲ χερσοειδῆ, λοβόν. τὰ δὲ κεγχρώδη, φοβιών. ἢ δὲ κα-
λαμώδης ἀπόφυσις φοβή. τὸ δὲ ὅλον τὰ μὲν, ἀγγεῖόσπερμα. τὰ
δὲ ἐνυμενόσπερμα. τὰ δὲ, γυμνόσπερμα. καὶ ἔτι τὰ μὲν, ἀκρόκαρ-
πα. τὰ δὲ, πολυκάρπα. καὶ ὅσα δὴ αἰγίλωπα τούτοις ἔχει φθειρεῖ.
ὅλως δὲ πολυκάρπότερα καὶ πολυχούστερα τὰ χερσοειδῆ τῶν δὲ
ἔτι μᾶλλον τὰ θρινακία, κέγχρος. καὶ σίσαμον. αὐτῶν δὲ τῶν χερσοειδῶν
μάλιστα φακός. ἀσταφυλὴ δὲ τὰ μικροσπερμότερα μᾶλλον ὡς εἰπεῖν
ὥσπερ καὶ τῶν λαχανωδῶν κύμινον, ἀπάντων δὲ τῶν πολυσπέρ-
μων ἰχνοειδέστερα δὲ, πρὸς μὲν τὸν χειμῶνα καὶ ὅλως τὰ ἀέρος.
τὰ σιτηρά. πρὸς δὲ τὴν τροφήν, τὰ χερσοειδῆ. τάχα δὲ τοῦτό γε
ἡμῖν τοῖς ἄλλοις αὐάπαλιν. τὰ μὲν οὖν ὅλα χώρια τοιαύτας ἔχει
διαφορὰς τὰ μὲν ὁμοιογενῆ. τὰ δὲ ὁμοιογενῆ. δῆλον δὲ τί καὶ τὰ τῶν
τῶν μερῶν αὐξησιν. οἷον τῶν σιτωδῶν, πυρός. κριθή, σταφυ-
λοφυλλότερον. καὶ λεπτοκαυλότερον. καὶ πυκνότερον. καὶ γλι-
χρότερον ἔχει τὸν καυλὸν καὶ δυσανάθραυστότερον. ἅμα δὲ καὶ ὁ
μὲν, ἐν χιτῶσι πολλοῖς ἢ γυμνή. μάλιστα δὲ γυμνοσπέρμαστον
ἡ κριθή. πολύλοβον δὲ καὶ ἡ τίφη. καὶ ἡ ὀλύρα. καὶ πάντα τὰ

τοι αὖ τοι· καὶ μᾶλιστα πάντων ὡς εἰπεῖν ὁ κέρκος· ὅτι δὲ καὶ ὑ-
γιλότερον ὁ κάλαμος τοῦ πυροῦ καὶ τῆς κριθῆς· καὶ τὸν στά
χυν ἀφαιρετὴν ἔχει τῶν φύλλων μᾶλλον ὁ πυρός· ἴδιον δὲ τὸ ἄ
χυρον τῆς κριθῆς τὸ πύελον· ἐλαχιστότερος δὲ καὶ μαλακώτερον·
διαφέρει δὲ καὶ κριθὴ πλείστῳ τοῦ πυροῦ· ἡ μὲν γὰρ ἰσοχειώδης· ὁ δὲ πυ
ρὸς ἄνισοχώρης· ἡ παντελῶς ὁμαλής· ἔστι μὲν ὅλῳ γένει πρὸς τὸ
γένος, τοιαῦται δέ τινες εἰσὶ διαφοραί· καθ' ἑκάτερον δὲ τῶν φύτων πά
λιν οἷον πυροῦ κριθῶν, πλὴ χιόνι, ἢ τοῖς κρίνις αὐτὸ διαφέρον τὸ
στάχυσι, καὶ τῇ αἴγιας μορφαῖς, εἴ τι τοῖς δυνάμεσι καὶ τοῖς πάθε
σι· τὸ μὲν κριθῶν αἱ μὲν, εἰσὶ δίστιχοι· αἱ δὲ ξίστιχοι· αἱ δὲ τετράστι
χοι ἢ πεντάστιχοι· πλείονες ἢ ἑξάστιχοι· ἢ γίνεται τὸ τοιοῦτον γένος·
πυκνότεραι δὲ αἱ τοιαῦται ὡς ἐπὶ πᾶν αἱ πλουστότεραι· διά
φορὰ δὲ μεγάλη καὶ τὸ βραβλαστικώτερον εἶναι καθάπερ μὲν τὴν δί
στιχον ἢ τοὐναντίον μᾶλλον τῆς κριθῆς· τὸ δὲ ἐλάτ
τους ἢ πυκνότεροι καὶ ἀπέχοντες δὲ τῶν φύλλων· τῶν μὲν, πολύ·
τῶν δὲ μικρόν· ὡς πρὸς τῶν ἀχιλλείων καλαμώνων· καὶ αὐτῶν δὲ
τῶν κριθῶν αἱ μὲν, στρογγυλότεραι καὶ ἐλάττους· αἱ δὲ, προμηκέστε
ραι καὶ μείζους καὶ μανώτεραι κατὰ στάχυν ἔτι δὲ αἱ μὲν, λευκαί, αἱ
δὲ, ἐπιπορφυρίζουσαι· αἱ πρὸς καὶ πολυάλφιτοι δοκοῦσιν εἶναι·
καὶ πρὸς τοὺς χειμῶνας δὲ καὶ τὰ πνεύματα καὶ ὅλως τὸν ἀέρα τὰ
λευκὰ ἰσχυρότεραι· πλὴ δὲ χιόνι καὶ τὸ πυροῦν ἰθύς ἐστιν, ἀπὸ τὸ χω
ρῶν ἐχόντα τὰς ἐπωμίδας· οἷον, λιβυκοί· πόντιοι· θρᾳκικοί· ἀστύελοι·
αἰγίλωπιοι· σικελοί· διαφέρουσι δὲ καὶ τοῖς μεγέθεσι καὶ τοῖς εἴ-
δεσι· καὶ τοῖς ἰδιότησιν· ἔχουσι δὲ καὶ δυνάμεσι τὰ αἴγιλα, καὶ μά
λιστα πρὸς τὸ δύσπνοιν καὶ πάλιν τὰς προσηγορίας οἷον καρχη
δόνιος· ἐλεφάντιος· ἀλεξάνδρειος· ὧν ἅπαντα τὰ εἴδη μόνοις τοῖς διαφο
ρᾶσι λιπαίνουσι· ὃ χίνισα δοῦ κεῖον, εἴτις λαμβάνοι πρὸς τοιαῦτα· οἱ
δὲ εἰσιν οἱ μὲν πρῶτοι, οἱδὲ, ὄψιοι· εὐαξεῖς· καὶ πολύοχοι· οἱ δὲ καὶ ὀ-
λίγοχοι καὶ μεγαλοστάχεις· οἱ δὲ μικροστάχεις· καὶ οἱ μὲν πυκνό
λυκοι πολὺν χόρτον· οἱ δὲ ὀλίγον ἔχοντες ὡς πρὸς λιβυκὸν· καὶ καὶ

λαμον

λαμον οἱ μὲν λεπτὸν· οἱ δὲ παχύν. Τοῦτο δὲ λιβυκὸν ἔχει παχὺν ὃ καχρυᾶ. ἔτι δὲ χιτῶνα, οἱ μὲν ὀλίγον, οἱ δὲ πολύν· ὡς πρὸς ὀθρακί. ὁ μὲν μονοκάλαμος· ὁ δὲ πολυκάλαμος· ἧ μᾶλλον ἦν καὶ ἧττον· ὁμοίως δὲ καὶ εἴ τι ἄλλο πλησίον τούτοις ἢ τοῖς πρότερον εἰρημένοις τοῖς δυνάμεσι. αἱ γὰρ τοιαῦται φυσικῶς δόξαι ἂν εἶναι τὰ διαφορὰ· ἐν αἷς καὶ τὸ τῶν ξιμήνων ἢ τὸ τῶν διμήνων ἢ εἴτι ἐν ὀλίγαις ἡμέραις τελοῦνται καθάπερ φασὶν εἶναι περὶ τὴν ὠδοῖτιν παραπλησίως ἡμέρας ἀπὸ φλοιοῦ ἀδρύνονται ἢ τὰ λοιπὰ ἴσχουσιν· εἶναι δ' ἰσχὺν τοῦτον ἔαρ· οὐχ ὥσπερ τὸν ξίμηνον κοῦφον· διὸ καὶ τοῖς οἰκέταις ἄγειν· ἔχει οὐ γὰρ πάντα ῥοῦς ἔχειν πολύ· ἀσαπιώτατον μὲν οὖν ἐστὶ τὸ τάχος εἰς τελείωσιν. εἰσὶ δὲ καὶ δίμηνοι τινες· οἱ περὶ τὴν εἰκοσιεπτὰ ἐκομίσθησαν εἰς ἀχαΐαν· ὀλιγόχοοι ἢ ὀλιγόγονοι καὶ κοῦφοι πρὸς τὴν προσφορὰν ἢ δεῖς, καὶ αὗται δέ τινες· οἱ περὶ Ἰβοῖ εἰσὶ, ἐστὶ μάλιστα ἐν τῇ καρυσίᾳ. τρίμηνοι δὲ πολλοὶ καὶ πάντα χοῦ κοῦφοι. οὗτοι καὶ ὀλιγόχοοι καὶ μονοκάλαμοι πρὸς τὴν ἔκφυσιν, καὶ τὸ ὅλον ἀσθενεῖς· καὶ φύσει τοῦ μὲν οὖν ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, πυρρὸν ὁ πεντικός. καρύτερον δὲ τὸ εἰς τὴν ἐλλάδα ἀγόμενον ὁ σικελόν· τούτου δ' ἔτι καρύτερον ὁ βοιωτός· σημεῖον δὲ λέγουσιν ὅτι οἱ μὲν ἀθλητὰς ἐν τῇ βοιωτίᾳ ξιμήνοις χοίνικα μόλις ἀναλίσκουσιν· ἀθήναζε δὲ ὅταν ἔλθωσι, τρισὶν ἡμιχοίνικα ἐξαρκεῖ· κοῦφον ἂν εἴη καὶ ἐν τῇ λακωνικῇ· τούτων μὲν οὖν ἐν τε τοῖς χώροις ἐστὶ τὸ αὐτὸ ἀεὶ τὸ αὐτὸν· ἐπεὶ καὶ περὶ τὴν ἀσίαν πόρρω βάκτρων, ἐν μιᾷ τινι τόπῳ οὕτως ἁδρὸν εἶναί φασι τὸν σῖτον, ὥστε τριῶν ἐλαιῶν μέγεθος λαμβάνειν· ἐν δὲ τοῖς τριπλασίοις καλουμένοις, οὕτως ἰσχυρὸν, ὥστε εἴ τις πλεῖον προσμείξοι τοῦ καρύου καὶ τὴν μακεδόνα πολλοὺς τοῦτο ποιεῖ· ἄτοπον δὲ μὴ ἀνομολογεῖσθαι μόνον πρὸς τὸν τῶν ξιμήνων κουφότητα, τὸ περὶ τοὺς πεντικοὺς συμβαῖνον· εἰσὶ γὰρ οἱ μὲν σκληροὶ, ἡμινοί· οἱ δὲ μαλακοὶ, χειμερινοί· πολὺ γὰρ διαφέρει τῇ κουφότητι ὁ μαλακός· ὁμοίως δὲ καὶ δύο

αὐτὸ τοῦτο ὡς ἔοικε πάσης τῆς ὀσμῆς τοῦ πρασίου τὸν μὲν γὰρ μίσγει μελίνον, τὸν δὲ ἡλίνον· ἐν ᾧ καὶ τὰ ὀσμηρὰ καταμάλιστ' εἰσὶ δὲ καὶ οἱ μὲν καθαροὶ αἰρῶν· ὥσπερ ὁ ποντικὸς καὶ ὁ αἰγύπτιος· καὶ θηριώδης δὲ ἐπιφέρεται καὶ ὀσμὴ ἐλθών, καὶ μάλιστα ὁ ἀκραγαντῖνος καὶ ῥωδιακὸς· ὁ δὲ σικελὸς, ἴδιον ἔχει τὸ μελάμπυρον καὶ λάμπον· ὅθεν ἀβλαβὲς· καὶ οὐχ ὥσπερ αἱρα βαρὺ καὶ κεφαλαλγές· ἀλλὰ τὸ μὲν τοιοῦτον καθάπερ ἐλέχθη χώρας ἀνάθετόν· καὶ ὅσον ἐμβάλλει τοῖς χυλοῖς· ἐν δὲ τοῖς ὀσμηροῖς οὐχ ὁμοίως ἔστι λαβεῖν τοσοῦτον διαφοράς· εἶτ' οὖν διὰ τὸ μὴ ὄζειν τάχιστα ὁμοίως, εἴτε καὶ διὰ τὸ μονοφθέγγεσθαι τυγχάνειν· ἔξω γὰρ ἐρεβίνθου καὶ φακοῦ καὶ ἐπ' ὀλίγον κυάμου, καὶ ὀρόβου καθόσον ἅπτεται χρωμάτων καὶ τῶν χυλῶν διαφοράς· τῶν τε ἄλλων οἱ πρῶτοι ἰδέας· οἱ δ' ἐρεβίνθοις ἢ λοῖς μείζεσι καὶ λοῖς χυλοῖς καὶ τοῖς χρώμασι καὶ μορφαῖς διαφέρουσι· οἷον μέλανες ὀροβιαῖοι μὲν ἐστὶ μέσον ἐπὶ πᾶσι δὲ τὰ λευκὰ καὶ λευκότερα· καὶ ὁ ὄροβος καὶ ἡ φακὸς καὶ ἐρέβινθος καὶ κύαμος· καὶ ὅσα μόνον ὄζει γὰρ καὶ σήσαμον λευκόν· ἀλλὰ μᾶλλον ἐν τοῖς τοιούτοις δοκεῖ τοῖς διαφοράς· οἷον ὧν πάντα τὰ ἐλλέβορα· τὰ μὲν αὐτὰ διαφέρειν ὡς περ συμβαίνουσι τυγχάνειν· καθάπερ ὄροβος· καὶ ὅσα ἡ χρόα τὰ πλεῖστα· τὰ δὲ λεῖα τῶν φαύλων· καθάπερ θέρμος· ἔτι δὲ μᾶλλον ἰδεῖν τὸ σήσαμον· καὶ τὰ μὲν μακρόλοβα· τὰ δὲ στρογγυλόλοβα· καθάπερ ἐρέβινθος· ἀνάλογον δὲ ἀκολουθεῖ καὶ τὰ τῶν ἀνθῶν τὰ μορφαῖς· ἐλάττω γὰρ ἐν τοῖς μικροῖς· ὥσπερ ἐντεῦθεν ἐρεβίνθου καὶ φακοῦ καὶ θαρσαλέους δεῖσθαι καὶ τοιοῦτον· καὶ ἀσπάλου τὸν σιτηρέλεγόμενον πιεῖν σὺν αὐτῷ κύπτειν· ἐπεὶ καὶ οἱ καλούμενοι λοβοὶ, χεῖρον ἀκολουθοῦσι τοῖς μορφαῖς εἰσιν· οἱ μὲν γὰρ πλατεῖς ὥσπερ οἱ τοῦ φακοῦ τῇ ἀφάκης· οἱ δὲ κυλινδρώδεις μᾶλλον· ὡς οἱ τοῦ ὀρόβου· τοσοῦτον γὰρ τὰ σπέρματα ἐκατέρωθεν τοιαῦτα τοῖς σχήμασιν· ἀλλὰ τὸ μὲν τοιοῦτος διαφορᾶς πολλὰς ἔοικε τοῖς καθ' ἕκαστον· ὧν αἱ μὲν, κοιναὶ πᾶσιν· αἱ δὲ ἴδιαι τῷ γένει· ὅτι δὲ πάντα πρὸς πέφυκε τοῖς

λοβοῖς, καὶ ἔχει

λοβοῖς, καὶ ἔχει καθάπερ ἀρχήν τινα, τὰ μὲν, προέχουσαν· ὥσπερ ὁ κύαμος, καὶ ὁ ἐρέβινθος, τὰ δὲ, καὶ ἔγκοιλον, ὥσπερ θέρμος καὶ λάπαθον. τὰ δὲ, οὕτω μὲν ὀφθαλμῷ ἐλάττω ἢ καὶ ὡς περ ἀποσημαίνουσαν μόνον· ἀλλὰ μὲν, ἀπὸ φλοιοῦ ἐξῆς ἡ ὅλον τὸν καρπὸν βλαστάνει ἐκ τοῦ καθάπερ ἐλέχθη κατ' ἀρχὰς δὲ καὶ αὐτὰ ξέφει τοῦ προσηρτημένου τῷ λοβῷ, μέχρι οὗ αὐξηθῇ. φανερὸν δ' ὅτι καὶ ἐκ τῶν νῦν, καὶ ἐκ τῶν προφερομένων· περὶ μὲν οὖν τῶν κατὰ τὰς διαφορὰς, ἁλις· εἰρήσθω δὲ ξυμφέρον πάντα μάλιστα μὲν ἐν τοῖς αὐτόποις· οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν ξηρᾷ τινες καταβάλλουσι· καὶ οὐχ ἥκιστα τὸν ῥοῦν ἐκ τῆς ἀρούρης, ὡς μάλιστα αὐξάνειν δυνατὰ μένα, ὅπου μὴ ὄρνιθες ἢ ἄλλοις θηρίοις ἐπιτήδειος ἡ χώρα. δοκεῖ γὰρ ὡς ἐν τῷ πέριξ ὁ πρῶτος τροφὸς ἡμῖν βρόχος ἀπὸ μυῶν γίνεσθαι καὶ ἐκ γαλαγῶν τὰ σπέρματα· ἐνίοτε δὲ καὶ ξυμβαίνει πάσας ἀναφύεσθαι πολλῷ μᾶλλον τὰ δὲ τῷ ὄμβρῳ ὕδωρ ἐπιγίνεσθαι πρὸς ξυμφέρον· πολλῷ ὅσῳ δυσβλαστήτοις οὖσι μᾶλλον· ὥσπερ ὁ τε κύαμος ἐδώδιμος ἐστὶ θρίπων, ὅταν μὴ κυμήνῃ, μηδὲ ῥυσίμυ· συμβαίνει δὲ καὶ μανοσπορεῖν, καὶ πρὸς τοὺς χώρους βλέπον τα χρή. πολεῖον γὰρ ἡ πίμπρασθαι ἀγαθὸν δύνασθαι φέρειν φλύφάμμου τινὸς λεπτοῦ. καίτοι λέγεταί τις λόγος, ὡς ὁτὲ μὲν πολεῖον, ὁτὲ δὲ λάπαθον ἡ αὐτὴ δέχεται χώρα· καὶ οἰωνίζονται τὸ πλέον ὡς οὐκ ἀγαθόν· πεινῶν γὰρ ὠθύσασι τὸν γῦπα. οὗτος μὲν οὖν ἴσως ὑπὲρ ἑτέρου λόγου· εἰ δέ τις προσέλθοι τοῖς σπέρμασι θεωρῶν, καὶ μάλιστ' ἂν προσέλθοι αὐτῷ τῷ τόπου, ἅμα τῷ ἐδάφει καὶ τῷ θέσιν αὐτοῦ θεωρῶν τῷ τε πρὸς τὰ πνεύματα καὶ τὸν ἥλιον, οἰκότερον αὐτὰ λαμβάνει τὰς διαφοράς. ἀμφίλογον δὲ ἔχει καὶ ἡ κόπρισις πρὸς τοὺς χώρους. φόσδ' ἀμείνων ἡ χειμερία φλεαρίνη· ἐνίοις δὲ ξυμφέρει βοηθοῦσα δὲ ἀροῦσι αὖ ὡς περ καὶ συεία. δὸ μικροῖς αὐρόξοις χρῶνται· ὡς δ' ἄλλοις δὲ τὸ λίαν ἐρίζεσθαι βλάπτει. καθάπερ ἐν σικελίᾳ. διὸ καὶ τὸ ξένον ὡς ἔοικε πολλοὶ διαμαρτάνουσι· τὸν τα μὲν πρὸς τὰ χώρας διαιροῦσι καὶ τὰ σπέρματα, πρίαπον πρὸς

φορον· ἐν γὰρ ταῖς χειμεριναῖς πυρὸν μᾶλλον ἢ κριθὴν· ἐν ὅλῃ
σῖτον ἢ χέδροπα· ἢ ὅλως ἐν ταῖς χέρσοις ἢ διὰ χρόνου κινουμέ
ναις· ἡ γὰρ αὖται πυρὸν φέρουσι μᾶλλον ἢ κριθήν· δὲ χεται δὲ ἐν
ἐπομβείαν μᾶλλον πυρὸς ἢ κριθή· καὶ ἐν ταῖς ἀκόπροις φέρει
μᾶλλον· ὡσαύτως δὲ αὐτῶν τῶν πυρῶν πρὸς τὴν ποιὰν φόρ-
φορος· οἷον ἀραιθὴ· ἢ σίφρα· καὶ ψαφαρὰ· ἢ λεπτὴ ταῖς ἄλλαις
ὁμοίως· ὕδωρ δὲ ὅταν μὲν μονοφορήσῃ ἐν κυήσει πλεῖον, ἅπασι
ξυμφέρει· αὐθοῦσι δὲ πυρὸν μὲν ἡ κριθαῖς ἢ σιτώδεσι βλαβερ· ἀ
πόλυσι· ὀσπρείοις δ' ἀμελαβὸν πλὴν ἐρεβίνθου· ὅτι δὲ πικλύσ
της ἅλμης, ἀπόλυνθ' σφαλερὰ ἐλίζοντες, ἐν ὑπὸ καμπῶν κατ
αθέσθαι· οἱ χρόται δὲ ὁ μέλας ἐρέβινθος ἢ λευκὸς, τῶν πυρῶν
συμφέρει δὲ φασὶν ἐν τοῖς ἐφύδροις τόποις σπείρειν αὐτόμ-
κυα μᾶ δὲ ἀνθῶν μάλιστα φιλεῖ βρέχεσθαι· διὸ καὶ ἐλούσιν ὄψε
πορεῖν ὥσπερ εἴπομεν, ὅτι πλὴν ἀνθεῖ· μετὰ δὲ τὴν ἀπάνθησιν
ὀλίγου δεῖ μῶναν ὕδατος δεῖσθαι· ἐνίοις γὰρ ἡ τελείωσις· ἀλ
λ' ὅταν ἀδρυνθῇ, καὶ βλάπτει δοκεῖ τὰ σιτώδη, καὶ κριθὴ δὲ πυ
ροῦ μᾶλλον· ἐν αἰγυπτῳ δὲ καὶ ἐν βαβυλῶνι καὶ βάκτροις, ὅπου
μήτε ταὶ χώρα ἀπανίσως αἱ δρόσοι τὸ ὅλον ἐκ ξέφουσιν· ἐπεὶ
ἐν οἱ περὶ κυρήνην ἠρώτων εἴδως τόποι καὶ ἐν ὧ τα δὲ ποιεῖ
σιν ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν τὰ ἠρινά· διὸ ἐν ἡ σικελία πολύσιτ· πολ
λαχοῦ δὲ τοῦ ἤρου ἐν μαλακὰ γίνεται· τὸ δὲ χειμῶνος ὀλίγα· ζητεῖ δὲ
ἡ μὲν λεπτότης, πολλὰ κ μικρ· ἢ ὑπόφορα ἐν πλῆθος μὲν ἐνε
γκεῖν δύναται ἡ εὐδρίαν· πλῆθος δὲ τὴν χώρας εὐδρίαν, πάντα
πνώματα καὶ αὖραι δοκοῦσι ξυμφέρειν· ἅλλα δὲ περὶ ἅλλ' τοι
αῦτα, καθάπερ καὶ πρότερον εἴρηται· ὡς ἐνίοτε τῶν δὲ μᾶλλ
αὐχμοῦ ἢ ἐπομβρίας ξυμφέρει τῷ σίτῳ· οἱ γὰρ ὄμβροι ἡ ἅλλ
ἐν αντίοι ἐν πολλάκις αὐτὸ τὰ σπέρματα διαφθείρουσιν· ἐὰ
δὲ μή, πλῆθός τι ποιοῦσι βοτάνης· ὥστε καταπνίγεσθαι ἡ ἀξο
φεῖν· τῶν μὲν οὖν ἄλλων ὁρμάτων οὐδὲν εἰς ἄλλο πέφυκε με
ταβάλλειν ἀφ' ὁμοῦ· πυρὸς γίνεσθαι
πυρὸς γίνεσθαι καὶ κριθὴν εἰς ἀέρα φασὶν ἡ μᾶλλον τ

πυρόν. γίνεται δὲ τοῦτ' ἐν ταῖς ἐπομβρίαις. ἢ μᾶλλον ἐν τοῖς ὑδροις ἢ ὀμβρώδεσι χωρίοις. ὅτι δ' οὐκ ὄντων ἡ αἴτια θατέρου ἢ ἀμφοτέρων, ἀπείρων. καὶ τιθέμενοι γάρ τινες τοῦτο λέγουσιν, ἐκεῖθεν δῆλον. αὐθὺς γὰρ τῶν χειμῶνος φανερὰ γίνεται αἱ φυκιάδες. καὶ διαφέρει πολλοῖς. ἔχει γὰρ τὸ φύλλον στενὸν καὶ δασὺ καὶ λιπαρόν. καὶ τούτων ἰδιώτατον τὸ λιπαρόν. ἡ γὰρ δασύτης καὶ ἡ τραχύλλωτος ὑπάρχει τῶν ἄρδην. τοῦτο μὲν οὖν ἴδιόν τι τῶν. ἔστι τι καὶ λιπαρόν. ἔστι γὰρ ἐκ τούτου φασὶ γίνεσθαι τὰ αἴρανθρα δὲ ἐρεβίνθου πρὸς τὰ ἄλλα χέρσοπόα, τότε πρὸ τῶν αὐθησιν λεχθέν. ἢ τὸ τὰ χέρσα τελεσφορεῖν. ἰσχυρότατον οὖν ἡ ξύλωδέστατον. ἢ τὸ ὅλον μὴ ποιεῖν εὐφόρον καρπόν. τὴν γε πόαν ἐξαπόλλυσι. μάλιστα δὲ καὶ τὰ χέρσα τὸν τρίβολον. ὅλως δὲ οὐ δεῖ ἡ τυχοῦσα δύναται φέρειν αὐτόν. ἀλλὰ μελαγγεῖον τινα δεῖ καὶ πάχος ἀνεῖναι. τῶν δὲ ἄλλων καλίστη μεσόγεια ἀπὸ τῶν κυάμων, καὶ πρὸς πυκνοσπορουμένων καὶ πολὺν καρπὸν φορόντων. τὰ δὲ ἐν λοῖς θερινοῖς ἀρότροις ὀλίγου δεῖ πάντα. φασὶ δὲ καὶ τὰ μαμματιαῖα συμφέρειν μᾶλλον αὐτοῖς τ. ἐκδιθ. μέλι μοι ἢ καὶ κέγχροι ἐλάττους ὕδατος. ἐὰν γὰρ ἔχωσι πλείονα, φυλλοβολοῦσιν. ἰσχυρότερ οὖν δὲ ὁ κέγχρος. οἱ δὲ μελίνοι, γλυκύτεροι εἰσὶ καὶ ἀθεμέστεροι. σήσαμον δὲ οὐδεὶς ἐαθίᾳ χωρὶς οὐ δὲ θέρμον. εἰ δὲ μὴ ἐρύσιμον, μὴ δὲ ὄρμινον, σπερατέον καὶ ταῦτα εἰπερ ἀ. ὅτι ἢ τὸ μὲν ἐρύσιμον ὅμοιον σησάμῳ. καὶ λεῖος ἔχει. τὸ δὲ ὄρμινον. κυμίνῳ ὅμοιον, μέλαν. ὠφελεῖται δὲ ἅμα καὶ τὸ σήσαμον. περὶ μὲν οὖν τούτων σκεπτέον. ἐν δὲ τοῖς ἀγχιθαλάττοις χώραις πρὸς τὸ μὴ φυλλομανεῖν, ἐὰν ἔμουσι καὶ ἐὰν ἐρίφοις τὸν σίτον. ὥσπερ καὶ ἐν θετταλίᾳ. συμβαίνει δ' αὐτῷ ἐπιέμωσιν ὁπόσα κισσοῦν, μηδὲν ἀλλοιοῦσθαι τὸν καρπόν. αὐτὸ δὲ ἐὰν κείρωσιν. ἅπαξ μόνον δεῖσθαι τὸν πυρόν. καὶ πάνυ μακρὸν ἢ οὐχ ἁδρὸν, οὗ καλοῦσι καμμακίαν. καὶ οὐκ ἀποκαθίσεσθαι τὸ λεπτὸν ῥόμβιον. τοῦτο μὲν οὖν ὡς πυρίοις συμβαῖνον θετταλοὶ

λέγουσιν· ἐν βαθυλῶνι δὲ ἀεὶ ἡ ὥσπερ τὰ τεμνόμενα ἐπικείρεται μὴ δίς· τὸ δὲ ξύλον τὰ πρόσφατα ἐπαφιᾶσιν· ὅτω γὰρ φύλλον καὶ λόμ· εἰ δὲ μή, φυλλομανεῖ· γίνεται δὲ μὴ καλῶς ἐργασαμένοις πρὸς τὴν τομὴν τὸ χρεών· τοῖς δὲ ἐπιμελῶς, ἑκατὸν τὸ χρεών· ἡ δὲ ἐργασία, τὸ ὡς πλεῖστον χρόνον ἐμμένειν τὸ ὕδωρ· ὅπως ὑλωποιήσῃ πολλήν· πίφρασι γὰρ ὅσαι καὶ πυκνὴν τὴν γῆν, δεῖ πρῶτον μανὴν ὑλωδεστέραν φέρειν· πρὸς ὃν ὡς πρὸς ἐναίσιμον φῶ· τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα χώρας ἀρετῆς· φύεται δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ῥιζῶν σύριγξ μὴ κατὰ πολλαχοῦ τῷ ὑστέρῳ ἔτει· αὐτοετὴς δὲ καὶ ἀπὸ τῆς εἰσκρεάσης ἁφρομάσσων ἑτέρα καλάμου παραβλαστάνουσα· ὡσαύτως δὲ καὶ ὑπὸ χειμῶνος ἐκ σαπῆς· παραβλαστάνει δὲ ὑδατῶδες ἰὸν ἡμιμανές· ὁ δὲ σάχυς ὑπὸ λεπτῆς μὴ μικρὰ ἀπὸ τοιούτου βλαστάνουσι δὲ τῷ ὑστέρῳ ἔτει μὴ ἀπὸ τῆς κατασπαστοῦ μάσσων μὴ συμπαρατου μάσσων, ὡς τε μηδὲν εἶναι δῆλον ὡς εἰπεῖν· οἷον ὅταν δι' ἔλθῃ σφαιρίδιον, μὴ οἱ σάχυς μικροί, μὴ τούτους οὐκ καλοῦσιν ἄρμας· τὸ δὲ χέδροφον ὀλίγον δύναται τοιοῦτο ποιεῖν, ἢ ὀχρὸν ὁμοίως καὶ αἱ βλαστήσεις τοιαῦται χώρας· πρὸς αὔξησιν δὲ μὴ προφλὼ μέγα μὴ ἢ παραίερος κράσσον μὲν βαίνει· μὴ ὅλως, ἢ παρέτους καταύσεως· δυκαίρως γὰρ ὑδατῶδες ὑδρὸν καὶ χειμῶνος γινόμενον, ἅπαν ταὐτόφορα καὶ πλύκαρπα καὶ ἐν ἁλμώδεσι μὴ λεπτομείοις ἢ· διὸ καὶ παροιμιάζονται λέγοντες, οὐ καλῶς, ὅτι ἔτος φέρει οὐχὶ ἄρουρα· μέγα δὲ καὶ αἱ χῶραι διαφέρουσιν· οὐ μόνον τῷ πίφρα καὶ λεπτὰ καὶ ἔμβροα καὶ αὐχμώδη, ἀλλὰ καὶ τῷ ἄλλα τοιαῦτα, ἢ τοῖς πνεύμασιν· ἔνιαι γὰρ οὖσαι λεπτὰ καὶ καὶ φαύλαι τὴν φορὰν ποιοῦσι· διὰ τὸ πρὸς τὰ πνεύματα τὰ πόντια κεῖσθαι καλῶς· ἄλλα δὲ ἄλλοις τοιαῦτα· καθάπερ πολλάκις εἴρηται· τοῖς μὲν γὰρ τὰ ζεφυρικά, τοῖς δὲ τὰ βόρεια· τοῖς δέ, τὰ νότια· συμβάλλεται δὲ καὶ οὐ μικρὰ ἡ ἐργασία, μὴ μᾶλλον ἢ τὸ αὐτοῦ· κατεργαθεῖσα γὰρ ῥᾳδίως ἐκφέρει· μὴ ἢ κότρῳ ἢ μεγάλα κοιλωθεῖ, τῷ διαθρομαίνειν μὴ συμβαίνειν· προτρέχει γὰρ τὰ κοπριζόμενα τῶν ἀκόπρων μὴ εἴκοσιν ἡμέρας.

ἅπασι

ἅπασιν ὅ ξυμφέρει. ἡ χήσιμος οὐ μόνον τοῖς πεὶ τὸν σῖτ. ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις. πλὴν πεείας. ταύτην δ' ἔνιοι φασὶν ἐπιβαλλομένην ἀπὸ λυτέας ἢ ἢ πεείας ἐπικοιμωμένου τ προβάτου. ὡς δέ τινες λέγουσι καὶ μηδὲν δεῖ τὴν κόπρον. ἐν τῷ οὖρον. τῶν ὑποζυμάτων ἑκάστην πρὸς τὴν φλ ὥρας φύσιν αἰρμόττει. καὶ ὅλως χρήσιμος πρὸς ἅπαντας ἐν τοῖς ὁμοχθέσιν αὐδὲν πειρῶντα διαιρεῖν. μεταβάλλει δὲ τὰ ξηρικὰ τῶν σπερμάτων. μάλιστα μὲν ἐν ξυσὶν ἕτεσιν εἰς τὰ ὑγρὰ χώρια. συμφέρει δ' ἐκ τ ἀλεμῶν εἰς τὰ μικρὰ ἧττον ἀλεμνὰ ἐκ τ ψυχρῶν ἀμάλλον. ποιεῖ δὲ τὴν μεταβολὴν. τὰ δὲ κ τ δυσχειμβίν ἐν τοῖς πρωΐοις ὀφὲ ἀπόκειται ὥστ' ἀπαυχμοῦ φθείρεται. ἐὰν μὴ ὄψιον ὕδωρ σώσῃ. διὰ τὸ δ ὠλαβητέον φασὶ τὸ μίσγειν τὰ ξηρικὰ τοῖς ἐπιχωρίοις ἐὰν μὴ ὁμοίας. ἐπιὰ σύμφωνα τῇ ὥρᾳ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τῶν γένεσιν. ὥστε δ ἐργάσεται ἑτέρας δεῖ τὴν. τόσον τι φλ γῆς διαφορὰς καὶ τοῖς τ σπερμάτων δυνάμεις. καὶ ἔτι τὰς ἑκάστῃ ὥρας. ὁτὲ δ' ὑετηρὰς γίνεται. ἡ πλυνοτέρας τὰς σπέρματα γίνεται. ἀθήναι δ' εἶναι κεῖθαι τὰ πλεῖστα πρὸ οὖσι τὰ ἄλφιτα. κριθαφόρῳ δ' ἀρίστη. φοῦτο δοῦ χόταν πλεῖστα γένωνται. ἀλλ' ὅταν λάβῃ τὴν ἀκράσιν. ἐν δὲ τῇ φωκίδι περὶ ἐλάτειαν οἱ πυροὶ καὶ κριθαί. ἡ περὶ ἄλλοις ἄλλα πρὸς ἄπερ ἑκάστη φύσις ἑκάστη βελτίω μὴν δὲ καὶ χείρω τὰ σπέρματα. διὰ τὴν ἐργασίαν ἢ διὰ τὴν γῆν γίνεται. ἡ δὲ ἀπαχρίσταται ἡμερῶται καθάπερ τὰ δένδρα. καὶ ὅλως μεταβάλλει τὴν χώραν. ὥσπερ τῶν δένδρων αὐθὺς ἔσχε πρὸς τὸ χεῖρον. χρόνος δ' ὁλόκληρος ἐξαλλάττει εἰς ἕτερον. οὐδὲν ἕτερον ἄλλο πέφυκε. πλὴν τὸ φανὲν ὑπὸ καθάπερ εἴπομεν ἐν τοῖς πρώτοις λόγοις. ἡ αἴρεσις δὲ κ τῶν πυρῶν ἡ κριθῶν διαφθειρομένων. ἢ εἰ μὴ τοῦτο. ἀλλὰ φιλεῖ μάλιστα ἐν τοῖς πυροῖς γίνεσθαι καθάπερ ἡ μελάμπυρος ὀπωπικὸς ἢ τὸ βολβῶν σπέρμα. καὶ ἄλλα ἐν ἄλλοις τ σπερμάτ. ἐπεὶ δ ὁ γίλωψ δοκεῖ μάλ' ἐν τοῖς κεῖθαῖς. ἐν δὲ τ ἀφάκοις αἶρακος τὸ ξανθὸν ἡ σκληρ. ἐν

δὲ ταῖς ἀφάκαις ὁ αὐτὸς κίνδυνος ὅμοιον τῇ ὀπῇ τῷ πελέκει· χεῖρον
δ' ἕκαστον ὄζει τὸ σαπρὸν ξυλῶδες μᾶλλον καὶ σύνεγγυς μύρου. εἶτα
διὰ τὰς χώρας (ὅπερ οὐκ ἄλογον) εἴτε διὰ ἄλλην αἰτίαν· ἔριος δὲ
φανερῶς ὄζει κοινὸν ἀπὸ πλόκων· ἀλλὰ διὰ τὸ μάλιστα ἐν τούτοις αὐθε-
νεῖν ἴδια τούτων φάσκεται, καθάπερ ἡ ὀροβάγχη τοῦ ὀρόβου καὶ
ἡ ἀστερίνη τοῦ φακοῦ· ἀλλὰ μᾶλλον, μάλιστα αὐξάνεται τὸ ὀρόβιον
διὰ τὴν ἀθηρίαν· ἡ δὲ ἀστερίνη μάλιστα ἐν τοῖς φακοῖς λυμαίνεται.
ξόπυρον δέ τινα παραπλήσιον ὄζει τῇ ὀροβάγχῃ ἐπιβάλλειν καὶ
κατέχειν ὅλον ὥσπερ πλέκτανον· ἅπτεται γὰρ οὕτως ὥστε
μὴ ῥᾴδιον ἀφελεῖν· τὸ δ' ὑπερφυόμενον αὐθις ἐκφλαίνει τὴν κυ-
μίνῳ μὴ τῇ βουκέρῳ τὸ αὐτὸ πάθος, μονόκοτυλον· οὐκ ἀστεμφέ-
ρου δὲ καὶ καυλῷ παχυτέρῳ τινὶ καὶ ἀνωθέν τι κεφα-
λώδες ἔχει ῥίζαν δὲ ὑπερφυόμενον· οὐδὲν δ' ἕτερον ἀφαναίνεται
ἀστὴρ τὸ βούκερως· γίνεται δὲ ταῦτα ἐν τοῖς λειπαῖς ὅπου τοῖς
πιέραις· ὡσαύτως καὶ ἐν Λυβοίαις ἐν τῷ λιπαρῷ μὲν οὐ γίνεται·
περὶ δὲ Γόνους καὶ Ἴθωνα μὴ εἶναι ἄλλος τοιοῦτος τόπος· ταῦτα μὲν
οὖν κοινὰ πλόκων ὄντα καὶ τοιχώδη μᾶλλον ἐν τοῖς εἰρημένοις διὰ
τὴν ἀθηρίαν· τὸ δὲ τέρμον μὴ ἀτέραμον, λέγεται μὲν ἐπὶ τῶν
ὀστέων μόνον· ἀκόλουθον μὴ καὶ τὸ σιτωδῶν ἀστερίνου μὴ καὶ
παντὸς τοιούτου συμβαίνειν· ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ τὴν αὐτὴν εἶναι χρείαν ἅπασι
ὡσαύτως ἐμφανές· ἐπεὶ οὐδ' ἐπὶ τούτων ἁπάντων ὁμοίως· ἀλλὰ μᾶλλον
ἐπὶ τοῦ κυάμου λέγεται τὸ φαυλότερον· εἴτ' οὖν μὴ μάλιστα ἀστερίνων
εἴτε καὶ διὰ τὴν χρείαν φαινομένων· γίνεται γοῦν πολέμου· πολ-
λαχοῦ γὰρ τόποι τινές εἰσιν, οἱ αἰεὶ φέρουσι τεράμονας· μὴ ἀλλοιποῦ
λιμνάζοντες· τὸ γὰρ ὡς ἐπίπαν, οἱ λειπόσιφωνα μᾶλλον τεράμο-
νας, μὴ ἀέρος καταδυομένου τινὸς εἰς τὴν τοιαύτην ἀστερίνην· σπα-
νιώτερον δὲ· ὅτι ταῦτα τὰ χωρία ἂν ὁμοίως ἐργασθέντα φέρῃ τὰ μὲν
τεράμονας· περὶ Φιλίππους γοῦν ὁ κύαμος λιμνώδης ἐὰν ὑπὸ
πνεύματος ἐγχωρίου λυφθῇ, τεραμῶν, ἀτεραμῆ γίνεται· ταῦτα μὲν
οὖν μηνυόμενα διότι πολλαχῶς δεῖ χωρίων ἔνια ἐπιμορφᾶν μὴ ὁμοίως καὶ

θύμα

θήμωα ἢ οὐδὲ μίαν ἔχοντα κεφ. τὴν τῶν διαφορῶν, τὸ μὲν τετράμονα, τὸ δὲ τερά μονα φέρειν ἢ σπάνιόν τι μόνον αὐλακῶδες διορύσσουσι καρπίζειν τὸν γῦν μᾶλλον πυρόν. εἶτα κεφαλή· διὸ καὶ ὁ μὲν ἀγαθὸν ζητεῖ χώρον· ἡ δὲ κριθὴ δύναται ἐν τῷ διαφορωτέροις εἰκφέρειν. τὸ δὲ χθαμαλώτερα μᾶλλον ἐρέβινθον, καὶ πρὸς ἐλάχιστον χρόνον ἐν τῇ γῇ μένων. ὁ δὲ κύαμος ὡς πρὸς ἐλέχθη ἀλλ' οὐ βαρύ. ἔστι κοπρίζειν δυνατὸν τῶν γῦν διὰ μανότητα καὶ ὑγρότητα. διὸ καὶ οἱ πρὸς μακεδονίαν καὶ θετταλίαν. ὅτ' αὐθῶσιν, ἀνατρέπουσι τὸ ἀρόσασ. τὸ δὲ ὁμοιοπύρον ὁμοιοκρίθων, οἷον ζειᾶς. τίφης. ὀλύρου. βρόμου. αἰτίλωπος. ἰσχυρότερον μᾶλλον καρπίζόμενον, ἢ ζειά. καὶ γὰρ πολύρριζον, καὶ βαθύρριζον. καὶ πολυκάλαμον. ὁ δὲ καρπὸς κουφότατος καὶ προσφιλὴς πᾶσι τοῖς ζώοις. τῶν δὲ αἰγίλωπος βρόμος πολύρριζος. ἔστι γὰρ ἄγρος πολυκάλαμος. ἡ δὲ ὀλύρα, μαλακώτερον καὶ ἀσθενέστερον τούτων. ἡ δὲ τίφη, πάντων κουφότατον. καὶ γὰρ καὶ μονοκάλαμον. διὸ καὶ χώρου ζητεῖ λεπτοῦ. οὐχ ὡς περὶ ζειᾶς, πάχος ἀγαθοῦ. ὅσα δὲ δύο ταῦτα καὶ ὁμοιότατα τοῖς πυροῖς. ὅτ' αἰτίλωπος καὶ ὁ βρόμος. ὥσπερ ἄγρια πάντα καὶ αὐτόματα. ἐπικαρπίζεται δὲ σφόδρα καὶ ὁ αἰτίλωψ τὴν γῦν καὶ ὅτι πολύρριζον καὶ πολυκάλαμον. ἡ δὲ αἶρα παντελῶς ἀπαγριωμένον. τῶν ἐν τοῖς θερινοῖς ἀρότοις, τὸ σήσαμον δοκεῖ χαλεπώτατον εἶναι τῇ γῇ. καὶ μάλιστα καρπίζεσθαι. καὶ πρὸς λυκαλαμώτερον καὶ πολυκαλαμώτερον καὶ πολυρριζότερον κέγχου. διαφέρειν δὲ τοῦτο πρὸς τὸν γῦν κοῦφα. καὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν τροφήν. ἐνία γὰρ ἐναντίως. ὥσπερ τὸ χθαμαλὸν καὶ οἱ κέγχροι. καὶ τὸ πρὸς ἡμᾶς δὲ ὥσπερ ἐλέχθη τὸ καὶ τὰλλα ζῶα δὲ τῶν σπερμάτων. τὰ μὲν, κοινὰ πάντων δοκεῖ, οἷον ἐρυσίβη, τὰ δ' ἴδια τινῶν. οἷον ὁ σφακελισμὸς τοῦ ἐρυβίνθου. καὶ τὸ ὑπὸ καμπῶν κατεσθίεσθαι καὶ ὑπὸ φύλλων θηρίων. ἔνια δὲ καὶ φθοράς καὶ ἅλμας καθάπερ τὸ κύμινον. τὰ δὲ ἐπιγινόμενα ζῶα εἰ μὴ ἐξ αὐτῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν

ἐξωθεν, οὐχ ὁμοίως βλάπτ|ει· ἐστὶ γὰρ ἡ μὲν καθαρὸς ἐν
τοῖς πυροῖς· τὸ δὲ φαλάγιον ἐν ὀρόβοις· ἄμα δ' ἐν ἄλλοις· ἐρυ
σίβαι δ' ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν εἰς τὸ σιτώδη μᾶλλον τῶν ὀσπρίων· αὐ
τῶν δὲ τούτων ἡ κεντὴ μᾶλλον ἢ πυρός· ἡ δὲ κεντρὼν ἑτέρα ἑτέρως·
μάλιστα δ' ὡς εἰπεῖν ἡ ἀχλὺς διαφέρει τῶν χωρίων θέσις
ἡ φύσις· οὐ μικρὸν δὲ προσπίπτει καὶ μετέωρα· διὸ ἐρυσίβη ἢ ἧττον
ἀλλὰ τὰ ἔγκοιλα καὶ ἄπνοα· γίνεται δὲ ἡ ἐρυσίβη παν
σελήνοις μάλιστα· ἀπόλλυται δὲ ὑπὸ τῶν πνευμάτων καὶ πυρὸς
καὶ κεντῆς, ὅταν ἡ ἀνθοῦντα λιφθῇ· ἡ αὖ τι ἀπαμβλυνθῇ πότερα ἀθε
μή· μᾶλλον ἡ κεντή· πολλάκις δ' ἤδη ὠφέλησε τῷ ἀδρύνεσθαι· ἐὰν μετά
λη ἡ τροφὴ χρόνον· ὠφελεῖ γάρ· ξηραίνει γὰρ ἀφαυαίνει· ὁ μὲν λαλῶσι
τὰς ὄψανε μοῦδας· διαπλύνουσι δὲ ἥλιος ὁ ἐκμέφελος ἄμφω·
μᾶλλον πυρὸν ἡ κεντρώ· ὥστε μὴ δῆλον εἶναι τὸν σάχυν τῇ
ὄψει ὅτου κεν· τὸν δὲ πυρὸν ἀπολλύουσι οἱ σκώληκες· οἱ μὲν ἐ
θὺς καταθέοντες φυόμενον, τοὺς ἐρίζας· οἱ δέ, ὅταν αὐχμῶντος
ἀπολυθῆναι μὴ δύνωνται· τότε γὰρ ἐπιόμενοι σκώληξ ἐαθίει
τὸν ἀπαρτηνιζόμενον καλαμ|ον· ἐαθίει δὲ ἄχρι τοῦ σάχους· εἶτ' ἐξανα
λώσας ἀπόλυται· ἢ ἐὰν μὲν ὅλον ἐκφάγῃ τελέως αὐτὸς ὁ πυ
ρός· ἐὰν δὲ ὑπολαθὼν τὸ καλάμου ἢ ἐκβιάσῃ τὸν ἀπόχυσιν·
τοῦτο μὲν οὖν τοῖς σάχυσι· γίνεται δὲ οὐ πάντα χρὸ
νον περὶ τοὺς πυρούς· οἷον ἐν θετταλίᾳ· ἀλλὰ κατ| χώρας τὸν αὐ
τὸν τρόπον καὶ τῆς λιβύης· καὶ τῆς βοιωτίας, ὡς φησιν ἐν τῷ λιμναίῳ· σκω
λήκων δὲ γίνονται ἐν τῷ ὀχλάζειν τὸ λοβὸν τὸ πρῶτον, ὅταν μὲν ὑγρὰν θῶσι
θερμομερίαν γένωνται· καὶ καθάπερ ἐν τοῖς ἐρεβίνθοις αἱ κάμπαι
τὰ δὲ ὄψανα λώσαντα τὴν τροφὴν ἀπόλλυσι μὴ ἐν τοῖς χωροῖς ἐν τῷ
καρπῷ οἷον οἴτινές εἰσι· μὴ οἱ ἐν τοῖς κυάμοις ἐμπιόμενοι ἐν
τοῖς ἄλλοις· ὥσπερ μὴ ἐν τοῖς δένδρεσι μὴ ἐν τοῖς ξύλοις ἐλέχθη· πολ
λὰ κρατεῖν καλουμένων· πρὸς ἅπαντα δὲ ταῦτα μεγάλως
διαφέρουσιν αἱ χῶραι καὶ τόποι· ὁ γὰρ αὐτὸς θύμος οὐ διάφορος τῷ
θερμὸς εἶναι· ἢ ψυχρὸς εἶναι· ἢ ὑγρὸς ἢ ξηρός· οὕτως οὐδὲ ὁ νάρκισ
σος·

διὸ μὴ ἐν

διὸ καὶ ἐν αἷς εἰώθασι γίνεσθαι, ὀκ ἀεὶ γίνονται. τῶν δὲ σπερμάτων ὀχὴ αὐτὴ δύναμίς ὀστιν, εἴστε τὸ βλάστησιν εἰς θησαυρισμόν· ἐνία μὲν γὰρ βλαστάνει μὴ τελφοῦται τάχιστα καὶ θησαυρίζεται πρώτιστα· καθάπερ ἔλυμος, καὶ κέγχος· ἐνία δὲ βλαστάνει μὲν· οὐ ταχέως δ'· καθάπερ ὁ κύαμος· καὶ μᾶλλον ὁ τραχύς· ταχὺ δὴ ἀφάκη· καὶ ὁ δολιχός· κεῖται δ' ὕστερον· ἧττον δὲ καὶ ὁ κοριόστομος καὶ ὁ κοριόστεφος· καὶ ὁ ἐν τοῖς κοριοστοῖς ἅπασιν, οἷον κονιάστοις ἢ ἀκονιάστοις γίνεται διαφθορὰ μᾶλλον ἰδιαζόντως, καθάπερ εἴρηται πολλαχοῦ ἐρεβίνθου· μόνος γὰρ οὗτος οὐζωογονεῖται καὶ σπερμάσι μὲν πᾶσι σκώληξ κοπὸν μᾶλλον δ', καθάπερ εἴρηται ἰδίᾳ· πάντων δὲ μάλιστα διαφθείρουσιν ἐρέβινθος καὶ ὄροβος· τούτων δ' ἔτι μᾶλλον ὁ θέρμος· ἀλλ' ἔοικεν οὗτος ὥσπερ ἀγρίῳ διαφέρειν ἢ ὡς ἔοικε χώρας χώρας, καὶ ἀὴρ ἀέρος εἰς τὸ κόπτεσθαι μή, τὸ σπέρμα τοῦ· ἐν ἀπολλωνίᾳ γοῦν τῇ πρὸς τὸν Ἰόνιον, οὐκ ἐθίεσθαί φασιν ὅλως κύαμον· διὸ καὶ εἰς θησαυρισμὸν ἀποτίθεσθαι διαμένοντα· καὶ πυκνίτης καὶ πρὸς διαμονὴν μᾶλλον τὸ ξηρὸν θρίζειν· ἐλάττων γὰρ ἡ ὑγρότης θρίζουσι δ' οὐχ ὁμοίως τὰ μὲν χέρσοθεν πρὸς τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον συλλέξαι· ταχὺ γὰρ καταπρεῖ· καὶ αὐανθὲν ταχὺ θρύπτεται· τὰς δὲ κριθὰς, καὶ γύος τι κριθῶν, διὰ τὸ βέλτιους εἰς τὰ ἄλφιτα γίνεσθαι μὴ ἀπεξηραμένους· διὸ καὶ εἰς θωμοὺς σωπιθίασι καὶ σωρούς καὶ κριθάς· καὶ δοκοῦσιν ἀθρύνεσθαι ἐν θωμῷ μᾶλλον ἢ λίκνῳ σαρῶν· οὐκ ἐθίεται δὲ σῖτος ὁ ταμυθὶς πυρίφυης· ἀθέρισος δὲ μάλιστα διαμένει ὁ σωρός· ἔτι δὲ μᾶλλον ὁ θέρμος· οὐ δὲ γὰρ θρίζουσι τοῦτον τὸν τρόπον ὕδωρ γίνεσθαι, διὰ τὸ ἐκ τῶν δεῶν θερίζόμενον καὶ ἀπόλυσθαι τὸ σπέρμα· πρὸς ἔκφυσιν δὲ καὶ τὴν ὅλην ὥραν ἄριστα δοκεῖ τὰ ἐνάεμα· τὰ δὲ δίεμα χείρω· καὶ τὰ τρίεμα· τὰ δ' ὑπερτίνοντα τῷ χρόνῳ ἄγονα· πρὸς δὲ τὴν σίτησιν ἀρκοῦντα· μίσος γὰρ ὄζει ἑκάστοις ὡρισμένος εἰς χρόνον· καίτοι καὶ ταῦτα

παραπλήσια τοῖς δυνάμεσι διὰ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἀνθοῦσιν εἴζωνται. φλὸξ γοῦν καπνοειδὴς ἐν χωρίῳ τινὶ τῶν καλαμέ-νων πέφανται τῇ παρακοπῇ τῶν ἑπτὰ διαμένειν φασὶ γόνιμον ἢ χρήσιμον πρὸς αὐξησιν εἰς δὲ τὸ σίτινον ἐξήκοντα καὶ ἑβδομήκοντα τὸ δὲ ὅλον οὐκό πτεσθαι. τὰ ἴματα καὶ τὰ ἁλῶντα ζάνικόπτεσθαι, τὸ δὲ χωρίον ἁλῶν τυφλὸν εἶναι, καὶ ὑπνον ἔναυρ[illegible]αι εἰ. καὶ ὧν αἱ τοιαῦται ἔχουσιν δύσεις καὶ μεσημβρίαι. φασὶ δὲ καὶ μηδεμίαν τῶν ἄλλων σύλαις χώραις, διαμένειν δὲ ὁμοίαν πολὺν χρόνον. ἐρεβίνθων δὲ καὶ θέρμ[illegible]ων κέγχρων τὰ τοιαῦτα. δηλοῦται μὲν ὠφελεῖται δὲ τῶν. ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς περὶ τὴν ἐλάδα τόποις. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὡς εἴρηται πρὸς τῶν ἰδίων δοκεῖ δὲ καὶ τῆς εἶναι παραπλησίως, διαφθείρεσθαι δὲ καὶ τὴν πυρ[illegible], ὥσπερ καὶ τὸ λύμη καὶ ἐν κηπίνῃ φλοιοῦ. πρὸς δὲ χέρσῳ μὲν εἰς τὸν σίτησιν. ἀδρότερ[illegible] δὲ τῇ προσόψει παραπέπουσι δὲ χοίνικας εἰς τὸν μέδιμνον. πυροθήνας δὲ καὶ τὰ σπέρματα ἀπόλλυσι καὶ ἀβλαστῆσαι ποιεῖ. καίτοι περὶ μὲν βαβυλῶνά φασι τὸν κεῖθεν ἢ τὸν πυρ[illegible] ὧν τῷ ἄλλῳ παθεῖν. ὥσπερ τὸ φρυγόμενα. αὐτὰ δὲ λέγ[illegible] ὅτι διαφορά τις ὅτι φλὸξ θερμότητος ἢ ἀτμὸς θερμασία ἐστὶ καὶ ἡ πάθησις. ἡ τὰ μὲν τοιαῦτα ξηρὸν ὡσπερ εἰκὸς δοξαίην αὖ εἶναι καὶ τὴν τῆς γῆς. ἐνίας δ' ἔχει τινὰ ἰδιότητα ἢ τὸ δυκόνυσιν ὡσπερ ἀχρίων εἶναι κατὰ τὸν χυμὸν καὶ ἔκφυσιν ὡσπερ ὁ θέρμος. καὶ ὁ αἰσίλωψ. ὁ μὲν γὰρ θέρμος καὶ περίχρο τοὺς ὧν, ὁμοίως ἐὰν μὴ ὠθῇς ἄλλως καταβληθῇ, κακοφυὴς ἐστὶ καθάπερ εἴρηται. ὁ δὲ ὅλως ἐὰν ἐθέλῃ κρύπτεσθαι τὴν γῆν. διὸ καὶ χύσεως πρὸς τὸν σπόρον τὸ πολλάκις ἢ καὶ εἰς ὕλην ἢ βοτάνην τὰ μὲν σῖτα. διωσάμενος τούτων, σιωπᾷ τὸν ἐζάνην τῇ γῇ βλαστάνῃ. χώραν δὲ ὑφαιμον ζητεῖ καὶ φαύλην μᾶλλον. τὸ δὲ ὅλον ἐὰν ἐθέλῃ φύεσθαι τῇ διαφερομένῃ. ὁ δὲ αἰσίλωψ αὖ πάλιν. ἐν γὰρ τῇ γεωργουμένῃ μᾶλλον καὶ σπάνιον. καὶ σπάνια χοῦ δὲ πρότερον ἀβλαστὲς ὢν, ἐὰν γεωργηθῇ βλαστάνῃ καὶ γίνεται πολύς, καὶ ὅλως ἢ

φιλεῖ

φιλεῖ χώραν ἀπαθῆ. ἴδιον ἢ αὐτοῦ λέγεται πρὸς τὰ ἄλλα τὰ σιτώδη σπέρματα, ἢ πρὸς ἐνίαν τὸν βλάστησιν ἑκατέρου τῶν σπερμάτων. διὸ καὶ οἱ βουλόμενοι τελέως φθεῖραι (δύσφθαρτον δὲ φύσει τυγχάνει) τὰς ἀρούρας ἀνίασιν ἀπόρους ἐπὶ δύο ἔτη. ὅταν ἀναβλαστήσῃ, τὰ πρόβατα ἀφίασι πολλάκις ἕως ἂν ἐκνεμηθῶσι· μὴ αὐτὴ γένηται φθορὰ σπανίως τελής, ἅμα δὲ τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ τὴν σπερμάτων βλάστησιν.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟ Θ.

Ἡ χρότης ἡ οἰκεία τῶν φυτῶν, ᾗ δὴ καλοῦσί τινες ὀπὸν ὁμοίως τινὶ κοινῷ προσαγορεύοντες· δύναμιν ἔχει δηλονότι τὴν καθ' αὑτὴν ἑκάστου χυμὸς ἢ ταῖς μὲν μᾶλλον, ταῖς δ' ἧττον ἀκολουθεῖ· ταῖς δὲ λαῖς ὅτι καὶ δόξειεν ἂν τὸ ὑδαρὲς καὶ ὑδατῶδες τίσιν ὠφελεῖσθαι μᾶλλον ὑπάρχειν πρὸς τὴν βλάστησιν. ἡ χρὼς τάχιστα δὲ μάλιστα ἐκφαίνουσα τὴν ἑαυτῆς φύσιν, ὅτ' ἤδη παύσηται καὶ βλαστάνουσα καὶ αὐξανομένη· συμβαίνει δέ τισι τῶν φυτῶν καὶ χρῶ ἰδίας ἔχειν τὰς μίλους καὶ οἷον τοῖς ὠφελίμοις τοῖς δ' αἱματώδεις· οἷον τῇ κωτίᾳ καὶ τῇ ἀξακτυλίδι καλαμώδη ἀκανθώδη· τοῖς δὲ χλωρὸν, τοῖς δ' ἐν ἄλλῃ χρόᾳ· ἐνδήλαι δὲ μᾶλλον αὗται τὲ εἰσὶ καὶ τὲ πεπτειοκαύλητε δένδρα· καὶ ὑγρότητος, τὰ μὲν πάχος ἔχει μόνον, ὥσπερ τὰ ὀπώδη· τὰ δὲ καὶ δακρυώδης γίνεται· καθάπερ ἐλάτης· πεύκης· τερμίνθου· φίτυος· ἀμυγδάλης· κράσου· πρέμνης, ἀρκεύθου, κέδρου· πτελέας τῆς ἀκανθίας τῆς αἰγυπτίας. καὶ γὰρ αὕτη φέρει κόμμι· πλὴν ὅμ

ἐκ τῶν φλοιῶν· ἀλλ' ἐν τῷ ἀγείῳ· ἔτι δὲ φῶν ὁ λίβανος· ἡ δὲ σμύρνα· δάκρυα δ' ἀλοῦται τὸ βάλσαμον· ἡ χαλβάνη, ἡ εἴ τι τοιοῦτον ἕτερον οἷον φασὶ τὴν ἀκανθαν τὴν ἰνδικὴν, ἀφ' ἧς γίνεται τὸ ὁμοίως τῇ σμύρνῃ σωίσκαι δὲ καὶ φλοιὸς καὶ ξύλον καὶ ἀκάνθης καὶ ἰξίνης καλαμώδης, ἐξ ὧν ἡ μαστίχη. ἀθαμνοι δὲ ταῦτα βύσμα· καὶ χαμαὶ ὅσα πιότητα τινὰ ἔχει ἢ λίπος· ὅσα δ' ἁλιπῆ, ταῦτα δᾴοσμα· καθάπερ τὸ κόμμι, καὶ τὸ φλὶ ἀμυγδάλης· ἔχει δὲ δάκρυ καὶ ἡ ἰξία καὶ ἐν κρήτῃ, ἡ ξαγάκανθα καλαμώδη· ταύτην δὲ πρῶτον φύεσθαι νῦν φανερὰ καὶ ἐν ἀχαΐᾳ φλ. πελοποννήσου ἢ ἀμοργῷ· ἢ τῆς ἀσίας περὶ μήδειαν· ἡ τούτῳ μὲν πάντ' ἐντετίμηται καὶ λοῖσθε τῶν σελέχεσιν τὰ κρέμοσι τὸ δάκρυον· ἐνίοις δ' ἐν τῷ ξίζαις· ὡσπερ τὸ ἰασσιλήνου καὶ τῆς σκαμμωνίας· καὶ τῶν ἄλλων πολλῶν φυλλοκωδῶν· ὧν δὲ ἡ ἐν τῷ καυλῷ ἢ ἐν τῇ ῥίζῃ· καὶ γὰρ τὸν καυλὸν ὀπίζουσι ἢ ἐνίοις τὰς ξίζας ὥσπερ ἡ τὸ σιλφίου· τὸ μὲν οὖν τὸ ἰασσιλλίου παρόμοιον τῇ σμύρνῃ· καίτοι δὲ ἀκούσαντες ὡς ἐν πυθίᾳ ἡ σμύρνη, ἣν δὴ νῦν ταῖς βλαστάμφ ἐν αὐτοῖς ἰασσίλλιον· φυτεύεται γὰρ ὡς περ ἐλέχθη ἢ ἀπὸ δακρύου τὸ ἰασσίλλιον, ἢ καθάπερ ἡ σκαμμωνία, ἢ αἷμα· τὸ δὲ τὸ σιλφίου δριμύ· καθάπερ αὐτὸ τὸ σίλφιον· ὁ γὰρ ὀπὸς καλούμενος τὸ σιλφίου, δάκρυόν ἐστιν· ἡ δὲ σκαμμωνία ἐν εἴτι αἷμα τοιοῦτον ὡς περ ἐλέχθη φαρμακώδεις ἔχει τὰς δυνάμεις· πάντων δὲ τ' εἰρημένων, τὰ μὲν αὐτομάτως σωίσκεται· τὰ δὲ, ἀπαίνεται τομῆς· τὰ δ' ἀμφοτέρως· τίμουσι δὲ δηλονότι τὰ χρήσιμα καὶ τὰ μᾶλλον· ἐπὶ γοῦν τὸ ἀπὸ τῆς ἀμυγδάλης, οὐ δεῖται μίας χειὸς δακρύου· διὸ καὶ ἀφέλκουσι· πολλὴ ἐκεῖνός ἐστι φανερόν· ὅτι ὧν αὐτόματος ἡ πῆξις, τούτων πλείων ἡ ἐπιῤῥοὴ τῆς ὑγρότητος· οὐτὴν αὐτὴν δ' ὥραν ἀπάντων αἱ συντομαὶ καὶ ἡ πῆξις· ἀλλὰ τὸ μὲν τῆς ἀμυγδάλης μάλιστα συνίστασθαί φασιν, ἐὰν μικρὸν πρὸ τῆς ἐλαιοσίωσ μηθῇ· τὸ δὲ μετοπώρου καὶ ἀρχομένου τοῦ χειμῶνος, ἧττον· καίτοι πρόσκαιρ τοκίαν ἡ

ὡραιότητα· τοῦτο δὲ

ὠραιότητα, τῶν δὲ πλείστων αὖ ταῦτα· τῆς δὲ λοιμίνθου ἡ τῆς πεύκης, ἡ μὲν ἐκτομὴ ἀλλ' ἐκτίμησις γίνεται μετὰ τὴν βλάστησιν· τὸ δ' ὅλον ἀκέστειον ἡ πάντων· ἀλλ' οἷς πλείω χρόνον ἡ ἐντομή· τὸν δὲ λιβανωτὸν ἡ τὴν σμύρναν ὑπὸ κύνα φασὶ καὶ τοῖς θερμοτάτοις ἡμέραις ἐκτέμνειν· ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ἐν συρίᾳ βάλσαμον· ἀκριβεστέρα δὲ καὶ ἐλάττων καὶ ἡ τούτων ἐντομή· καὶ γὰρ ἡ συρροὴ τῆς ὑγρότητος ἐλάττων· ὧν δὲ καὶ ὁ καυλὸς ἐκτίμηται καὶ ἡ ῥίζα, τούτων ὁ καυλὸς πρότερον ὥσπερ καὶ τοῦ σιλφίου· καλοῦσι δὲ τῶν ὀπῶν τούτων, τὸν μὲν, καυλίαν· τὸν δὲ, ῥιζίαν· καὶ ὅτι βελτίων ὁ ῥιζίας· καθαρὸς γὰρ καὶ διαφανὴς καὶ ξηρότερος· ὁ δὲ καυλίας ὑγρότερος· καὶ διὰ τοῦτο ἄλλῳ οὕτω πρὸς πλάττουσι πρὸς τὴν πῆξιν· τὴν δ' ὥραν τῆς ἐκτομῆς ἴσασιν οἱ λίβυες· οὗτοι γὰρ οἱ σιλφιολέγυλοι· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ῥιζοτόμοι· καὶ οἱ τοὺς φαρμακώδεις ὀποὺς συλλέγυλοι· ἡ γὰρ οὗτοι λοὺς καυλοὺς ὀπίζουσι πρότερον· ἁπλῶς δὲ πάντες καὶ οἱ τοὺς ῥίζας καὶ οἱ τοὺς ὀποὺς συλλέγυλες, τὴν οἰκείαν ὥραν ἑκάστων τηροῦσι· καὶ τοῦτο μὲν δὴ κοινόν· ἡ δὲ ῥητίνη γίνεται τόνδε τὸν τρόπον· ἐν μὲν τῇ πεύκῃ, ὅταν ἀφελκωθείσης, ἡ δρὰξ ἀφαιρεθῇ· συρρεῖ εἰς τὸ ἕλκωμα τοῦτο πλείων ἡ ὑγρότης· ἐν δὲ τῇ ἐλάτῃ καὶ τῇ πίτυϊ, ὅταν τυσσάμενοι τῶν ξύλων ἀφελκώσωσιν· οὐ γὰρ πᾶσι ἀφορισμὸς ὁμοίως· ἀφελκοῦσι γὰρ καὶ τοὺς τερμίνθους ἐν ἀμφοῖν· καὶ ἐν τῷ στελέχει καὶ ἐν τοῖς ἀκρέμοσιν· ἀεὶ δὲ πλείων καὶ βελτίων ἡ εἰς τὸ στέλεχος συρρέουσα, τῆς εἰς τοὺς ἀκρέμονας· διαφέρουσι δὲ καὶ ταῦτα τὰ δένδρα· βελτίστη μὲν γὰρ ἡ τερμινθος· καὶ γὰρ σωματικωτάτη καὶ ὠφελιμωτάτη τῇ κουφοτάτῃ τῇ ὁσμῇ· ἀλλὰ λιπαρή· δευτέρα δὲ ἡ ἐλάτινη καὶ πιτυίνη· κουφότεραι γὰρ τῆς πευκίνης· πλείστη δὲ ἡ πευκίνη καὶ βαρυτάτη καὶ πιπωδεστάτη, διὰ τὸ μάλιστα ἔμδαθον εἶναι τὴν πεύκην· ἀγεται δὲ καὶ ὑγρά· καίπερ τὰ στερεὰ σωίζειν· καίτοι φασὶ καὶ τὴν τερμινθον

πιπλωθείσαν πτελὶ συρίαν· ὅτι γὰρ ὅρος ⊖ καθάπερ ἐν τοῖς ἐμπρο
σθεν εἴπομεν μέσα, τερμίνθων μεσὸν ἄστυ μεγάλων· ἐνιοι δὲ
φασι μὴ τὴν πίτυν· μὴ τὴν κέδρον, μὴ τὴν φοινικίαν· ἀλλὰ ταύτα
μὲν οὐδὲν δεῖ χόμμα λιπαρὸν διὰ τὸ εὐάνιον· ἐπεὶ οἵτε πρὶ μα
κεδονίαν οὐδὲ τὴν πεύκην πιπτουσιν ἀλλὰ τὴν ἄρρενα·
καλοῦσι γὰρ ἄρρενα τὴν μὴ καρποφόρον· φλοὸς δὲ θηλείας ἑκάτι-
ναι τῶν ἐριζῶν λάβωσιν· ἅπασα γὰρ ἔνδενδρος πεύκη ταῖς ῥίζαις·
καλλίστη δὲ πίττα γίνεται ἡ καθαρὰ τούτη, ἡ ἐκ τῶν φόδρα πρὸ
σὶλ ⊂ προσβόρρ· ἐκ δὲ τῶν παλιουρίων, ⊂ λοσπρότερα καὶ βορ
βορώδης· ἐν γὰρ τοῖς φόδρα παλιουρίοις οὐδὲ φύεται πεύκη
τὸ παράπαν· ὅστε δεῖ ⊂ δυφορίας τινὰς καὶ ἀφορίας καὶ πλήθους καὶ
καλλονῆς· ὅταν μὲν γὰρ χειμῶν μέγιθ γένηται, πολλὴ γίνε
ται καὶ λίαν τῷ χρώματι λευκοτέρα· ὅταν δὲ ἰσχυρὸς ὀλίγη ⊂ μο
χθηροτέρα· καὶ ταὐτὰ μέγεθος τὰ ὀρίζοντα πλῆθος καὶ καλλονὴν
τῆς, ἀχνὴ πολυκλαστία τ πευκῶν· οἱ δὲ περὶ τὴν ἰδαίαν φασὶ, διαιρεῖν
τισι τοὺς πεύκας· ⊂ τ μὲν καλοῦντισι ἰδαῖαν, τὴν δὲ, παραλίαν
τὴν ἐκ φλοιδαίας πολείω ⊂ μελαντέρᾳ γίνεσθαι· ⊂ γλυκυτέρᾳ· καὶ
τὸ ὅλως κενωδεστέρᾳ ὠμὴ· ἐψηθεῖσαν δὲ ἐλάττω ἐκβαίνειν· πολείω
δ' ἔχειτ' ὀρ· διὸ μὴ λεπτοτέρᾳ εἶναι· τὴν δὲ φλοιὸν παραλίαν ξανθοτέρᾳ
⊂ καὶ χυτέρᾳ ὠμὴν· ὥστε μὴ τὴν ἀφεψιμ ἐλάττω γίνεσθαι· δια-
δωδεστέρᾳ δὲ τὴν ἰδαῖαν· ὡς δ' ἁπλῶς εἰπεῖν, ἐκ φλοιὸς δεδ' πλείω
μὴ ὑδαρεστέρᾳ, καὶ ταῖς ἐπομβρίαις σήπεσθαι, ἢ καὶ τοῖς αὐχμοῖς· ⊂ ἐκ
χειμερίου δ' καὶ παλιουρίου τόπου, ἡ ἐκ τῶν ἡλ ⊂ διαφέρ· ταῦτα μὲν οὖν
ὅτι τοσαῦτα λέγουσιν· ἀναπληροῦσθαι δὲ συμβαίνει τὰ κοιλώ
ματα πρὸς τὸ παχύνεσθαι· τῶν μὲν ἀγαθῶν πυκνὰ, ἐνιαυτῷ·
τῶν δὲ μετρίων τέρᾳ, διετίαν· τῶν δὲ μοχθηρᾳ, τριετίαν· ἡ δὲ
αὔξησις, ὁ τοῦ ξύλου· ἡ δὲ συμφύσις ἀπὸ φλοιὸς ἐστίν· ἐπεὶ τὸ ξύλον οὐδέποτε συμφύεται καθάπερ πάλιν· ἀλλ'
ἡ ἐρεθισία διὰ τοσούτου χρόνου γίνεται φλοιὸς· ἀναγκαῖον
δὲ καὶ ἀπολείπεσθαι τὸν ξύλῳ γενέσθαι πρὸ φύσιν· εἰ δὲ ἐξαιρεθ

μὴ

μὴν ἡ δαφνοειδὴς καὶ καὶ ὁμὴν ἡ πίτυς, ἥτις ἐκρόη· τοῦτο μὲν οὖν οὕτω λιπτέον· οἱ δὲ περὶ τὴν ἴδην φασὶν, ὅταν λιπόωσι τὸ στέλεχος· λιπάζουσι δὲ τὸ πρὸς ἥλιον μέρος ὧν δύο ἢ ξύλα τὴν χεῖρα ἀπὸ φλοιῆς, ἐν ταύτῃ τὴν ἐπιρροὴν ποιοῦμαι ἐνδαδὴν ἐπὶ αὐτῷ μάλιστα· τοῦτο δ' ὅπαν ἐκπεπελεκήσωσιν, ἐν ἑτέρῳ πάλιν ἐνδαδᾶσθαι· μὴ τὸ ξύλον ὡσαύτως· τὰ δὲ ῥιζώματα διὰ τὴν ὑπορμὴν ἐκπίπτειν δένδρα ὑπὸ τῶν πνευμάτων, σπάνιον δὲ ξαίρειν αὐτὰ τὴν καρδίαν· τοῦτο μάλιστα δαιδάλλει· ξαίρειν δὲ ἐκ τῶν ξιζῶν· μὴ γὰρ ταύτας ὥσπερ εἰ πομφὴ φυδάδους σώζειν· εἰκὸς δὲ δηλονότι τὰς μὴ ἀληθὰς ὥσπερ ἐλέχθη σωτηρίους τοῦ τοιούτου· τὰς δὲ χέρνας διὰ πλείονος χρόνου· ἐὰν μὲν δυομένων μὴ, πλείω χρόνον ἀντέχειν· ἐὰν δὲ πᾶσαν ξαίρωσιν, ἐλάττω· διὰ τοῦτο δῆλον οἷον τρεῖς μάλιστα ῥιζώματος ξαιρέσεις ὑπὲρ μηνός· οὐχ ἅμα δὲ καρποφορήσουσιν αἱ πεύκαι μὴ διαφορούσι· καρποφορήσουσι μὲν γὰρ ὠθοὶ νέαι· διαφορήσουσι δ' ὕστερον πολλῷ πρεσβύτεραι γενόμεναι· τὴν δὲ πίτταν καίουσι τόνδε τὸν τρόπον· ὅπαν καταστοιβάσωσιν ὁμαλῆ τὸ πῦρ ὥσπερ ἄλω πρίσαντες ἐχούσαν εἰς τὸ μέσον συρρού, καὶ ταύτην ἐμβαθίσωσι καταχώσαντες τοὺς κορμοὺς σωτηθέντας παρὰ πλησίαν χώθεσιν ἀπὸ τῶν ἀνθρακιόντων· πολλοὶ οὐκ ἐμβοθρον· ἀλλὰ τοὺς χύλους ὀρθοὺς πρὸς ἀλλήλους· ὅσον τὸ λαμβανόμενον ὕψος αἰεὶ καὶ τὸ πλῆθος· εἶναι δέ φασιν ὅταν ἡ σύνθεσις ᾖ κύκλῳ μὲν ὀγδοήκοντα ἑκατὸν πηχέων· εἰς ὕψος δὲ ἑξήκοντα πλέον ἢ πεντήκοντα ἢ ἑκατὸν ἀμφοτέροις· ἐὰν ὧσιν ἥδιστοι τυγχάνειν πίσσης· σωθέντος οὖν αὐτὸν ὅτου, καὶ τοῦ σκεπάσαντος ὕλῃ, γῆν ἐπιβάλλουσι καταπρύπτουσιν, ὅπως μὴ διαμένῃ ἐπὶ μακρὰ μηδὲ τὸ πῦρ· ἀπόλλυσι δὲ πίτταν φύγοι συμβαίνει· ὑφάπτουσι δὲ τὸ πρὸς τὴν ὁδόν· εἶτα ἢν ταῦτα ἐπάξαντες τῇ ὕλῃ μὴ ἐπιχώσαντες, τὴν ῥῖνα ἀναβαίνουσι κλίμακος, ἢ ἂν ἀρῶσι τὸν καπνὸν ὠθοῖ μὴ ἐπιβαίνωσιν αἰεὶ τῆς γῆς, ὅπως μὴ διαμένῃ καὶ τὸ σκώπτειν ὀχετὸς τῇ πίττῃ, διὰ τὸ σωθέντος τὸ

ἀπορροὴς εἰς βόθρον ὅσον ἀπέχον πέντε καὶ δέκα πήχεις· ἢ δὲ
πορρέουσα φλὼψ ἵππος, ψυχὰ γίνεται ἐν τῷ ἀφλῷ· καὶ εἰ δὲ μάλιστα
δύο ἡμέρας ἢ νύκτας· τῇ δ' ὑστεραίᾳ πρὸ ἡλίου δύνοντος ἐκκεκαυ
μένη γίνεται· ἢ ἐὰν δέδωκεν ἡ πυρά· τοῦτο δ' συμβαίνει μηκέτι ἐξε
στος· τὸν δὲ ἄλλον χρόνον ἅπαντα τηροῦσιν ἀεί· πνέοντος· ὅπως μὴ
διαλάμπῃ· ἐν θύραις δ' ἢ ἐν ὁρταῖς οὐχ ἅμα πολλοί τε καὶ
καλῶς γίνεται τὴν φλόγα· οἱ μὲν δὴ περὶ Μακεδονίαν καίουσι τὸν
τρόπον τοῦτον· ἐν δὲ τῇ Ἀσίᾳ φασὶ περὶ Σύρους ἀκούσαντος
τινος τὴν δρῦν, ἀλλ' ἅπαντα τῷ τοῦ ὕδατος προσκαίειν, φέροντες ὀρ-
γανόν τι περὶ πεποιημένον, ὃ τροῦτο περιαλείφοντες, εἰθ' ὅταν
ἐκτήξωσι ταύτην τὴν ἐπάλμον ἄλλο μεταφέρειν· ὅρος δὲ
ὅσον αὐτοῖς τις ἢ σημεῖα τοῦ παύεσθαι· καὶ μάλιστα δηλοῦσι τὸ
μηκέτι ἰέναι· πολλαχοῦ δ' ὥσπερ καὶ πρότερον ἐλέχθη τὰς τῶν
μύθους· εὐκόλως δ' ἀφέρουσιν οἱ τόποι· τὰ μὲν γὰρ περὶ τὴν ἐκτά
λωσι τοῦ πίσσαν, ὅτως ἔχει· περὶ δὲ λιβανωτοῦ, καὶ σμύρνης, καὶ
βαλσάμου, καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἕτερον, ὅτι μὲν ἡ διαπτομένη γί
νεται καὶ αὐτομάτως, εἴρηται· πολλὴ δέ τις, καὶ τοῦ δένδρου φύσις· καὶ εἴ τι πε
ρὶ τὴν γένεσιν ἢ τὴν συλλογὴν ἢ τὴν ὠφέλειαν ἴδιον αὐτοῖς ὑπάρχει, πει
ρατέον εἰπεῖν· ὡσαύτως δὲ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν θυσμῶν· χειδὼν γὰρ
πάντα πολεῖσα ἀπὸ τοῦ τόπου ὅτι, τῶν τι πρὸς μισθαρνίαν καὶ κα
πηλείου γίνεται μὲν ὁ λίβανος καὶ ἡ σμύρνα καὶ ἡ κασία, ἢ ἔτι τὸ κινά
μωμον, ἐν τῇ τῶν ἀρραβῶν χώρᾳ, νήσῳ περίπλουν, καὶ ἀβραμύτ
τας καὶ κιννάμωμα καὶ μακάλι· φύεται δὲ τὸ τοῦ λιβανωτοῦ καὶ σμύρ
νης δένδρα, τὰ μὲν ἐν τῷ ὄρει, τὰ δὲ μετὰξὺ ἰδίαις χωρίοις ὑπὸ τὸ ὄ
ρος· διὸ καὶ μᾶλλον θεραπεύεται, τὰ δοῦ· τὸ δὲ ὄρος ἐστὶν φασὶν ὑψη
λὸν καὶ ὄρθιον καὶ νιφόμενον ἔξω τοῦ καπνοῦ εἶναι τὸ πεφυκέναι δὲ
τὸ λιβανωτοῦ δένδρον, ὅ μέσον πεντάπηχυ δέ τι ἢ πλέκλαδον, φύλ
λον ἔχειν ἐμφερὲς τῇ ἀπίῳ· πολὺ ἔλαττον πολύ, καὶ τῷ χρώματι
πολιόν· σφόδρα, καθάπερ τὸ τῆς ἐλάας· λεῖον καὶ ὥσπερ
τὸ δένδρον· τὸ δὲ σμύρνας ἔλαττον ἔτι τῷ μεγέθει καὶ θαμινώτερον·

τὸ δὲ

ὁ δὲ στέλεχος ἔχει σκληρὸν καὶ σωληνοειδῆ μεμψὶν τῶν φλοιῶν· καὶ χύτερον δὲ ἡ κνημοειδές· φλοιὸν δὲ ἔχει λεῖον ὁμοίως ἢ ἀνδράχνη· ἕτεροι δέ φασιν οὐκ τεθεωρηκέναι, περὶ μὲν τὸ μέγεθος, καθὸν συμφωνοῦσιν· ὀδόντων δὲ εἶναι μέγεθος δένδρων ἐλαττόν ἢ τὸ φλομύρνης καὶ τερετινόδερον· φύλλον δὲ ἔχειν τὸ τῆς λιβάνου· αὐγὰς τῆς μὲν καθυποδεδὲς καὶ λεπτόφυλλον εἶναι· τὸ δὲ φλομύρνης ἀκανθῶδες καὶ ὀλέθριον· φύλλον δὲ προσεμφερὲς ἔχειν τῇ πτελέᾳ· καὶ ὅλον μὲν ὀξύκαρπα δὲ ἐστὶ καὶ ἄκανθίζον, ὥστε πρὸ τὸ φλοιὸν πρίνου· ἐφασαν δέ τινες καὶ τὸ ἄκανθαν, ὃν ὀξυκρώνων ἐπιθύμουν τὸ κόλπου, ζητεῖν ἐκβαίνοντες ὕδωρ ἐν τῷ ὄρει· καὶ ὅτως θεωρῆσαι τὰ δένδρα καὶ τὸ συμμογῆν· εἶναι δὲ μὴ φοτέρων ἐν τῇ μεμψίᾳ καὶ τὰ στελέχη καὶ τοὺς κλάδους· αὐγὰς τὰ μὲν, ὡς πρὸς ἀξίνη δοκεῖν πεπλῆχθαι· τὰ δὲ λεπτοτέρας ἔχειν τὰς ὁμάδας· τὸ δὲ δάκρυ, τὸ μὲν καταπίπτειν· τὸ δὲ, πρὸς ᾧ δένδρῳ προσίζεσθαι· ἐνίοις δὲ μὴ ὑπερβάλλεσθαι φλοιοὺς ἐκτὸς φοινίκης ὥστε ὠλεσμῷ· ἐνίοις δὲ, τὸ ἔδαφος μόνον ἡδαφίαζειν καθαρὸν εἶναι· τὸν μὲν τῶν φλοιῶν λιπαρώτερον εἶναι καθαρὸν δὲ καὶ ἀφανῆ· τὸν δὲ τῶν φλοιῶν, ἧττον· τὸν δὲ τοῖς δένδροις πρόσεχόμενον ἀποξέειν σιδήροις· διὸ καὶ φλοιὸν ἐνίοις προσεῖναι· τὸ δὲ ὄρος ἅπαν μεμελέσθαι τοῖς σαβαίοις· πύτους γὰρ εἶναι κυρίους· δικαίους δὲ τὰ πρὸς ἀλλήλους· διὸ καὶ οὐδένα τηρεῖν· ὅθεν καὶ αὐτοὶ δαψιλῶς εἰς τὰ ὠλοῖα λαμβάνειν τὸν λιβανωτὸν καὶ φλομύρνης, ἐρημίας οὔσης, καὶ ἀπορωλεῖν· ἐλέγοντο δ' οὖν τοί καὶ τόδε· καὶ ἔφασαν ἀκούειν, ὅτι συνάγεται πανταχόθεν κόμυρνα καὶ ὁ λιβανωτὸς εἰς τὸ ἱερὸν τὸ τοῦ ἡλίου· τοῦ τὸ δεῖναι μὲν τῶν σαβαίων· ἀπωτάτω δὲ πολὺ τῶν περὶ τὸν τόπον· τηρεῖν δ' ἔχειν τοὺς ἄρραβας ἐν ὥρᾳ· ὅταν δὲ κομίσωσιν ἕκαστον, σωρεύσαντες ἕως τῶν τῆς κόμυρναν ὁμοίως καταλιπεῖν τοῖς ἰδίοις φυλακῆς· τιθέναι δὲ ἰδίοις τοῦ σωροῦ πυλάκιον, γραφὴν ἔχον τοῦ τε πολίτου τοῦ μέσου καὶ τῆς τιμῆς· ἣν δεῖ προτιθέναι τὸ μέτρον ἕκαστον· ὅταν δὲ οἱ ἔμποροι παραγένωνται, σκοπεῖν τὰς γραφάς· καὶ εἴ τις δέοι ἀνὰ τοῖς ἀρέσκοι, με-

ζήσασι μύας τιθέναι τῷ τὴν μέλειν τοῦτο τὸ χωρίον, ἔνθεν ἀνέλωνται. τὴν δὲ ἱερέα βδάλλουσι μύες, τὸ τρίτον μέρος λαβόντα τῆς τιμῆς ὧν ἔπιον, τὸ λοιπὸν αὐτοῖς καταλιπόντα· καὶ τοῦτο σῶν εἶναι τοῖς κυρίοις, ἕως ἂν ἔλωνται βδάλλοντες. αἱ δὲ τίνες τὸ μὲν τοῦ λιβάνωτος ὕδωρ ὅμοιον εἶναί φασι θρίνῳ. τὸν μὲν καρπὸν ταῖς θρίξὶ φύλλον δὲ ὑπέρυθρον. εἶναι δὲ τὸν μὲν ἐκτὸς νέων λιβανωτὸν, λευκότερον καὶ ὀδοδ μότερον· τὸν δὲ ἔκτος βδακμαζόντων ξανθότερον καὶ ὡσμότερον· τὸ δὲ τῆς σμύρνης ὅμοιον τῇ τερμίνθῳ. βδαχύτερον δὲ καὶ ἀκανθωδέστερον. φύλλον δὲ μικρῷ στρογγυλότερον· τῇ δὲ βάσει διαμασώμενοι, ὅμοιον τῷ τῆς τερμίνθου· εἶναι δὲ καὶ τούτων τὰ βδηκμακότα, ὀδοδκιμώτερα. γίνεσθαι δὲ ἀμφότερα ἐν ταὐτῷ τόπῳ· τὴν δὲ γῆν ὑπέρυθρον καὶ θλακκώδη. καὶ ὕδατα πηγαῖα, ἀσύνια. ταῦτα μὲν οὖν ὑπενάντια τῷ νίφεσθαι καὶ ὑετοὺς μὴ ποτε μὰς βδιένται· τὸ δὲ βδόμοιον εἶναι τὸ δένδρου τῇ τερμίνθῳ. βδ' ἄλλοι τινὲς λέγουσιν· οἱ δὲ βδόλως τέρμινθον εἶναι· κομιθῆναι δὲ ξύλα πρὸς Ἀντίγονον ὑπὸ τῶν ἀρραβίων, τὸν λιβανωτὸν καπεσβεσθέντων, ἃ δὲ δὲν διέφερε τῷ τῆς τερμίνθου. θλὴν δέ τοί τε μεῖζον ἕτερον ἀνόνημα προσηνόρα. ᾧ ὂν τὸ βδέκτος αὐτοῦ δένδρου τὸν, τὸ λιβανωτὸν γίνεσθαι μὴ τὸ σμύρναν· διόπερ ἐκεῖνος ὁ λόβδος θαθενώτερος, ὁ δὲ τὸ ἀνασθλυσάντων ὀβδηρώσων πόλεως· ἐπεὶ μὴ τὸ ὑπὸ ῥοᾴρδεων πεφυκὸς τοῦ λιβανωτοῦ δένδρου ἐνιέρῳ τινὶ, βδαφνοφδὲς ἔχει τὸ φύλλον, εἴ τι δεῖ συθμᾶσθαι τὸν· ὁ λιβανωτὸς δύεται, μὴ ὁ ἐκτὸς στελέχους βδὲ ἐκτὸς ἀκρεμόνων, ὁμοίως δὲ τῇ ὀφῇ μὴ τῇ ὀσμὴν θυμιώμενον τῷ αὐτῷ λιβανωτῷ. πέφυκε δὲ τοῦτο μόνον τὸ δένδρον ἐδεμιᾶς τυγχάνειν· ἔνιοι δὲ λέγουσιν ὡς ἡδὲ μὲ ὁ λιβανωτὸς ἐν τῇ ἀρραβίᾳ γίνεσθαι. καὶ γίων δὲ ἐν ταῖς ἐπικαμπύλοις νήσοις ὧν ἐνυβδέχουσιν· ἐν ταύτᾳ δὲ μὴ χρῆσθαι πρὶν ἂν τὸ ἀνθρῶν οἷον ἀνθέλωσι· μὴ τάχα τοῦτό τε ἀκαὶ ὠφελῶν ἐνδέχεσθαι, ὁπόταν δὲν βάλλωσι τὴν ἐπιγονήν· εἰσὶ δέ τινες καὶ μεγάλοι σφόδρα τῷ χόνδρῳ· ὥστε εἶναι βδὲ μὴ ὀγκώδη χερσωθήσεσθαι

αἰονς

αἱ ους, σαθμῷ δὲ πλεῖον ἢ τρίτον μέρος μνᾶς· ἀρχὸς δὲ κομίζει πᾶς ὁλιβανωτός· ὅμοιος δὲ τῇ προσόψει φλοιῷ· φλομύρνης δὲ, ἡ μὲν σακτὴ· ἡ δὲ, πλαστὴ· δυκιμάζει δ' ἡ μὲν ἀμείνων τῇ γεύσει· ἡ δὲ ἀπὸ ταύτης τῷ ὁμόχρουν λαμβάνουσι· περὶ μὲν οὖν λιβάνου καὶ σμύρνης, ἅχρι γε τοῦ νῦν ἱκανῶς δεδήλωται· περὶ δὲ κινναμώμου καὶ κασίας ταῦτα λέγουσι· δοκοῦσι μὲν ἀμφότερα ταῦτα εἶναι οὐ μεγάλης, ἀλλὰ μικρᾶς ἀγνοῦ πολυκλάδου δ' ἐξυλώδους· ὅταν δὲ ἐκκόψωσι τὸ κινάμωμον, ὅλον διαιρεῖν εἰς πέντε μέρη· τούτου δὲ τὸ πρῶτον πρὸς τοῖς βλαστοῖς βέλτιστον εἶναι· ὁ τέμνεται σιδηρίῳ, ἢ μικρῷ μεῖζον· ἔπειτα δὲ τὸ δεύτερον· ὃ καὶ τῇ τομῇ ἔλαττον· εἶτα τὸ τρίτον καὶ τέταρτον· ἔσχατον δὲ τὸ χείριστον, τὸ πρὸς τῇ ῥίζῃ· φλοιὸν γὰρ ἐλάχιστον ἔχει· χρήσιμος δ' οὗτος οὐτὸ ξύλον· διὸ καὶ τὸ ἀκροφυὲς κράτιστον· πλεῖστον γὰρ ἔχειν καὶ τὸν φλοιόν· οἱ μὲν, οὕτω λέγουσιν· ἄλλοι δὲ δαιμονιώδεσι φασι· δύο δ' αὐτοῦ γένη, τὸ μὲν μέλαν, τὸ δὲ λευκόν· λέγεται δέ τις καὶ μῦθος ὑπὲρ αὐτοῦ· φύεσθαι μὲν γὰρ φασιν ἐν φάραγξιν ἐν ταύταις δ' ὄφεις εἶναι πολλοὺς δεινὰ θανάσιμον ἔχοντας· πρὸς οὓς φραξάμενοι τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, καταβαίνουσι καὶ συλλέγουσιν· εἶθ' ὅταν ὀργενέγκωσι, διελόντες τρία μέρη, διακληροῦνται πρὸς τὸν ἥλιον· μὴ ἰδὼν δὲ λάχῃ ὁ ἥλιος, καταλείπουσιν· ἀποθνήσκοντες δ' εὐθὺς, ὁρᾶν φασι καὶ ὁμέρμηλον ταύτῃ· οὗτος μὲν οὖν τοιοῦτος μῦθος· τῷ δὲ κασίαν φασὶ τὰς μὲν ῥάβδους πλατυτέρας ἔχειν· ἰνώδεις δὲ σφόδρα, καὶ δύκεῖναι πρὸς ῥῆξιν· χρήσιμον δὲ καὶ ταύτης τὸν φλοιόν· ὅταν οὖν τέμνωσι τὰς ῥάβδους, κατακόπτειν ὡς διδάκτυλα τὸ μῆκος ἡμικρῷ μείζω· ταῦτα δ' εἰς νεόδρυον βύρσαν καταρράπτειν· εἶτ' ἐκ ταύτης καὶ τῶν ξύλων σπερμώνων, σκωλήκια γίνεσθαι, ἃ τὸ μὲν ξύλον κατεσθίει· τοῦ φλοιοῦ δὲ οὐχ ἅπτεται, διὰ τὴν πικρότητα καὶ δριμύτητα τοῦ φλοιοῦ· καὶ περὶ μὲν κασίας καὶ κινναμώμου, τοσαῦτα λεχθέντα· τὸ δὲ βάλσαμον γίνεται μὲν ἐν τοῖς αὐλῶσι

τῷ περὶ συρίαν. παραλείσουσι δὲ καὶ φασὶ δύο μόνας, τὸν μὲν, ὃ σον εἴκοσι πλέθρων· τὸν δὲ ἕτερον πολλῷ ἐλάττονα· τὸ δὲ δένδρου μέγεθος μὲν, ἡλίκον δρῦς μεγάλη· πολύκλαδον δὲ σφόδρα· φύλλον δὲ ἔχειν ὅμοιον πτελέᾳ· πλινθίκλινον· ἀειφυλλον δὲ εἶναι· καρπὸν δὲ παρόμοιον τῇ τερμίνθῳ, καὶ μεγέθει καὶ χρώματι· καὶ χυμὸν σφόδρα καὶ λίαν γλυκύν· μᾶλλον τοῦ δακρύου· τὸ δὲ δάκρυον ἀπὸ τῶν τομῶν συλλέγειν· ἐν τύμνῃ δὲ ὄρυζι σιδηροῦς ὑπὸ τοῦ ἄσρου, ὅταν μάλιστα πνίγῃ οὕτως, καὶ τὰ σελάχη· καὶ τὰ ἄμμωτλιὰ δὲ συλλογὴν ὅλον τὸ θέρος τρίβειν· οὐκεῖναι δὲ πολὺ τὸ ξέον· ἀλλ' ἓν ἡμέρᾳ τ' αὖ δρᾶν συλλέγειν ὅσον κόγχην· τὰ δὲ σώματα διαφέρουσιν καὶ πολλὰ, ὥστε καὶ ἀπὸ μικροῦ πολλὰ ἐφικνεῖσθαι τόπου· ἀλλὰ φοινίκων μὲν ἐν ταύτῃ ἄκρατον· ἀλλὰ τὸ συμμιγνύμενον κεκραμμένον· πολλὰ γὰρ δέχεσθαι κράσιν· ἢ τὸ ἐν τῇ ἐλάᾳ δὲ πολλάκις εἶναι κεκραμμένον· βύσσινα δὲ σφόδρα μὴ τὰ ξαβδία καθαίρειν γὰρ ἢ τῶν δένδρων ἕνεκα, καὶ τοῦ διαφόρου πωλεῖσθαι τίμια· καὶ τὰ ἐρυθρὰ ἰσχύειν τὴν περὶ τὰ δένδρα χρόαν· ταύτην αἰτίαν εἶναι μὴ τὴν βροχὴν βρέχεσθαι ἢ σπανίως· σπανιωτέραν δὲ διὰ εἶναι τοῦ μὴ μεγάλα αὐξεσθαι τὰ δένδρα, μὴ τὴν τ' ἐλαιώδη τὸ μιλῶ· διὰ γὰρ τὸ πολλάκις ἀπορρεῖσθαι, ξηρὰ βοσκεῖσθαι· μὴ δὲ εἰς ὦ ἐκτείνειν τὴν ὁρμιὰ· ἄγριον δὲ οὐδὲν εἶναι βάλανον οὐδαμοῦ· γίνεσθαι δὲ ἐκ μὲν τοῦ μείζονος παραλείσου, ἀγγεῖα δώδεκα ὅσον ἡμιχόα· ἐκ δὲ τοῦ ἑτέρου, δύο μόνον· πωλεῖσθαι δὲ τὸ μὲν ἄκρατον δύο πρὸς ἀργύριον· τὸ δὲ ἄλλο κατὰ λόγον τῆς μίξεως· καὶ τοῦτο μὲν διαφέρον τι φαίνεται κατὰ τὴν εὐοσμίαν· ὁ δὲ κάλαμος γίνεται καὶ ὀρεινὸς ὑπερβάλλον τὸν λίβανον, μεταξὺ τοῦτ' εἶναι καὶ τὴν αὐτὸ πρὸς ὄρος μικροῦ ἐντὸς αὐλῶνός ἐστιν ὑπὸ τοῦ ἀντιλιβάνου· καὶ μεταξὺ τούτων ὑδίνη, ὃν αὐλῶνα καλοῦσι παράδεισον πολὺν καὶ καλόν· ὅπου δὲ ὁ κάλαμος ἢ ὁ ὀρεινὸς φύεται, λίμνη μεγάλη τυγχάνει· πρὸς ταύτην δὲ ἐν τῷ ἑλεῖ τῷ ἀνεξηραμμένῳ πε-

φύκασι

φύκασι· ἔτερα δ' ἔχουσι πλεῖον ἢ τριάκοντα σταδίων· ὑδροῦσι δὲ λωροί· ἅλμας ξηραίνοντες· τῇ προσόψει δὲ οὐδὲν διαφέρουσι τῶν ἄλλων· εἰς βάλμον τι δὲ εἰς τὸν τόπον, ὥθυς ὁρμὴ προσβάλλει· οὐμὲν πρῳτίρωτι ἡ ἀπόπνοη γίνεται, καθάπερ τινὲς φασι τοῖς προσφερομένοις εἶναι πρὸς τὴν χώραν· καὶ γὰρ ὁ τόπος οὗτος ἀπὸ θαλάττης ἀπέχει πλείους ἢ ἑκατὸν ὠνὴ τήκοντα σταδίους· ἅλμεν τῇ ἀρραβίᾳ τὴν αὔραν πνοὴν εἶναί φασι τὴν ἀπὸ τῆς χώρας βόσμον· ἐν μὲν οὖν συρίᾳ τὸ πνεῦμα τὴ ὁρμῇ, καὶ δὴ ταῦτ' ἔστιν· ἡ γὰρ χαλβάνη, βαρύτερον ἢ μᾶλλον φαρμακῶδες· ἐπεὶ καὶ γίνεται αὐτὴ πνεῦ συρίαν, ἐκ τοῦ πάκους καλουμένου· τὰ δὲ ἄλλα πάντα τὰ βόσμα, οἷς πρὸς τὰ ἀρώματα χρῶνται, τὰ μὲν ἐξ ἰνδῶν νομίζεται· κἀκεῖθεν ὠὴ θάλατταν κατεπέμπετο· τὰ δὲ ἐξ ἀρραβίας· οἷον πρὸς τῷ κινναμώμῳ καὶ τῇ κασίᾳ, καὶ κώμακον· ἕτερον δ' εἶναι τὸ κώμακον, καρπόν· τὸ δ' ἕτερον παραμίσγουσιν εἰς τὰ πανδαισιότατα τῶν μύρων· τὸ δὲ καρδάμωμον καὶ ἄμωμον, οἱ μὲν ἐκ μηδείας, οἱ δ' ἐξ ἰνδῶν, καὶ ταῦτα, καὶ τὴν νάρδον, καὶ τὰ ἄλλα ἢ τὰ πλεῖστα· οἷς μὲν οὖν εἰς τὰ ἀρώματα χρῶνται, μικρὰ τὰ δὲ ὄντα· κασία· κινάμωμον· κὴ δάμωμον· νάρδος· μαῖρον· βάλσαμον· ἀμαράκη· σύραξ· ἴρις· νάρδη· κάσσος· σφάκελος· κρόκος· σμύρνα· κύπειρον· σχοῖνος· κάλαμος· ἀμάρακον· λωτός· αὐτὸς· τούτων δὲ τὰ μὲν ῥίζαι· τὰ δὲ, φλοιοί· τὰ δὲ κλῶνες· τὰ δὲ ξύλα· τὰ δὲ σπέρματα· τὰ δὲ δάκρυα· τὰ δὲ αὐθή· ἢ τὰ μὲν πολλαχοῦ γίνεται· τὰ δὲ περιπόταται καὶ δυσμόταται, πάντα ἐκ φλοιώσεως καὶ ἐκ τῶν ἀλειφωδῶν τόπων· ἐκ γὰρ τῆς ὑρώτης οὐδὲν ὄζει ἐξω ἰσμός· αὐτὴ δὲ ἀείζηλος ἰλυοειδὴς, οὐκ ἐν τῇ πρὸς θάλατταν χώρᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ ἀνακεχωρηκυίᾳ· κειμένη δὲ μᾶλλον πρὸς ἕρκτον· τόποι δὲ τούτων διαφέρουσιν, ἐν οἷς ἀμείνων· ὠὴ χρησία δὲ περὶ αὐτὴν ὁ δεμία· πολλοὶ τοῦ περὶ καθήραν τοῦ ἀναξηραίνειν· τὰ γὰρ ἐν τῇ θραύκῃ φυόμενα ἰζία, καθάπερ τὸ

τὸ τὴν αὐξὴν προσεμφορῆ τῷ ὁμοίῳ ἔχον, καὶ ἕτερα ἄττα μικρότητα ἢ ἀσθενῆ τῷ ὠφελίαν ἔχει· ἢ περὶ μὲν τῶν ὁμοίων ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω. περὶ δὲ τῶν ὠφελίμων, ὅσα μὴ πρότερον εἴρηται, λέγω δοῦον ἔστιν· φαρμακώδεις ἢ ἄλλας ἔχουσι δυνάμεις, πειρατέον ὁμοίως εἰπεῖν· ἅμα δὲ καὶ περὶ ξίζων· καὶ γὰρ τῶν ὠφελίμων τινὰ ἐκ τούτων· καὶ χωρὶς αὐτὰ καθ' αὐτὰ πολλὰ ἐναντίας ἔχουσι δυνάμεις· ὅλως δὲ περὶ πάντων φαρμακωδῶν· οἷον, καρποῦ· χυλισμοῦ· φύλλων· ξίζων· πόας· καλοῦσι γὰρ καὶ πόαν ἔνια τῶν φαρμακωδῶν οἱ ξιζοτόμοι· τῶν δὲ ξίζων τὰ πλείους μὲν εἰσι δυνάμεως καὶ πρὸς τὰ πείω· ἔνια τούτων δὲ μάλιστα αἱ φαρμακώδεις ὡς χρησιμώτατα, διαφέρουσι τῷ τε μὴ πρὸ τούτων, ἢ τῷ μὴ ἐναντίας ἔχειν τὰς δυνάμεις· ὡς δοῦν εἰπεῖν, αἱ πλεῖσται μὲν ἐναντίας ἔχουσι τοῖς καρποῖς ἢ τοῖς ὀποῖς· ἔνιαι δὲ καὶ τοῖς φύλλοις· τὰς δὲ φυλλώδεις δυνάμεις, τὰς πολλὰς ἡδεῖαν πρὰς κάλυψιν ὡς προείρηται οἱ ξιζοτόμοι· ὁ μὲν δὴ ὁρισμὸς τίνες τὸ ὀπίζομένων ὡς ἐώθασι τιθέασι· τῶν μὲν, ἐνίσα μένου· τῶν δὲ, προελκυθότος· τὸν δὲ ξίζοτομίαν, γίνεσθαι μέν τινων καὶ ὑπὸ ὠμοτομίαν, καὶ μικρῷ πρότερον· οὐμὲν ἀλλ' ἥγε πλείων, τῶν μετοπώρου μετὰ ἔρκτους οἷον, ὅταν φυλλορροήσωσιν· ὅσων δὲ καὶ ὁ καρπὸς χήσιμος, ὅταν ἀμέρωσι τὸν καρπόν· ὅλως δὲ ὁ τομὸς, ἢ ἀπὸ τῶν καρπῶν ὡς περὶ τὸ θύμον μάλλον· καὶ ἐλλεβορίνης, καὶ χειδρῶν τῶν πλείστων, ἢ ἀπὸ τῶν ξίζων· ἢ πρίνου ἀπὸ ἐλικεφαλῆς· ὡς περὶ μήκωνος· ταύτης γὰρ μόνης καὶ τοῦ τοιούτου αὐτῆς· τῶν μὲν οὖν, ἐὰν τόμαστος ὀπὸς σωισθῆται δακρυώδης· ὡς περὶ τραγακανθης· ταύτης γὰρ οὐδὲν τίμιον ὅλως· τῶν δὲ πλείστων δεῖ τὸ μῆκος· ὧν τιμᾶσι μὲν βαθυσείοις ἀγρεῖα σιωμάζουσιν· ὡς περὶ καὶ τὸ θυμάλου ἢ τοῦ μηκωνίου· καλοῦσι γὰρ ἀμφοτέρως· καὶ ἄλλως ὅσα πολύοπα τυγχάνει· τῶν δὲ μὴ πολυοπῶν, ἐλαίωλαμ

βάνουσιν

βαύουσιν· ὥσπερ καὶ φλοιοδακίνης· ἐνίων δὲ οὐδὲ ὀπισμὸς, ἀλλοῖον χυλισμός ἐστιν· ὥσπερ ὅσα καίοντες καὶ ὕδωρ ἐπιχέαντες, ἀποῶθοῦσι καὶ λαμβάνουσι τὴν ἀπόσαξιν· ξηρὸς δὲ δηλονότι καὶ ἐλάττων ὁ χυλὸς τούτων· ἔστι δὲ τῶν μὲν ἄλλων ἐριζῶν ὁ χυλισμὸς ἀσθενέστερον τοῦ καρποῦ· τοῦ κωνείου δὲ ἰσχυρότερον· ἢ τὴν ἀπαλλαγὴν ἐμβάσεως ποιεῖ καὶ θᾶττον μικρὸς πόνου καὶ τοῦ πότου δοθέν· ἐνορχότερον δὲ ἢ εἰς τὰς ἄλλας χρείας· ἰσχυρότερον δὲ καὶ τὸ φλοιοφίας· τὰ δὲ ἄλλα πάντα ἀσθενέστερα· οἱ μὲν οὖν ὀπισμοὶ χρόνου τοσούτου τυγχάνουσιν· τῆς δὲ ἐριζοτομίας, οὐκέστι τοιαύτη διαφορά, πλὴν ἐν ταῖς ὥραις· οἷον θέρους ἢ μετοπώρου· καὶ τὸ τάχος δὲ ἢ τοσοῦδε τῶν ἐριζῶν· οἷος τοῦ ἐλλεβόρου τὸ κάτω τοῦ λεπτοῦ· πλὴν γὰρ ἄνω πλὴν παχεῖαν τὴν κεφαλὴν φασὶν ἀχρεῖον εἶναι, ἢ δύνασθαι τοῖς κυσίν, ὅταν βούλωνται καθαίρειν· καὶ ἐφ' ἑτέρων δέ τινων τοιαύτας λέγουσι διαφοράς· ἔτι δὲ ὡς οἱ φαρμακοπῶλαι καὶ οἱ ἐριζοτόμοι, τὰ μὲν ἴσως, οἰκείως· τὰ δὲ καὶ ἐπιπραγωδοῦντες λέγουσι· κελεύουσι γὰρ τὰς μὲν, καταπίνειν ἰσαμφόρους τὴν φύσιν, ὡσπερ ἑτέρας τινάς, καὶ πλὴν θαψίαν, ἀλλ' ἁμαλόν· λεῖον· τὸ γὰρ σῶμα αὐοισθεῖν, ἐὰν ὀξύ φαντιάσῃ· καταπίνειν δὲ καὶ τοῦ κωνοσβάτου τὸν καρπὸν συλλέγειν· εἰ δὲ μὴ, κίνδυνον εἶναι τῶν ὀφθαλμῶν· τὰς δὲ νύκτωρ· τὰς δὲ, μεθ' ἡμέραν· ἐνίας δὲ πρὶν αὐτὸν ἥλιον ἐπιβάλλειν· οἷον καὶ τὸ καλούμενον κλύμενον· μὴ ταῦτα μὲν ἢ τὰ ὡραιοπλήσια τούτοις, πάχει· οὐκ ἀλογίστως δόξαιεν λέγειν· ἐπισημεῖς γὰρ τινῶν αἱ δυνάμεις· ὀξὰ πιεῖν γὰρ φασιν ὡς ὕπερ τοῦ ῥοῦ καταπαίειν· ἐπεὶ μὴ ὁ ἑλλέβορος ταχὺ καρηβαρεῖν ποιεῖ, ἢ ὀδύνας πολυχρόνιον ὀρύπτειν· διὸ ἢ προεμέτους σκόροδα· καὶ ἄκρατον ὠμὰ πίνουσιν· ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα ὡς ὕπερ ἐπίθετα καὶ πόρρωθεν· οἷον πλὴν παιωνίαν, οἱ ὑπολυκτίδην καλοῦσι· νύκτωρ κελεύουσιν ὀρύπτειν· ἐὰν γὰρ ἡμέρας, ἢ ὀφθῇ τις ὑπὸ δρυοκολάπτου, τὸν μὲν καρπὸν ἀπολέγων κινδυνεύει·

τοῖς ὀφθαλμοῖς· τὴν δὲ ἐλλέβορον τὴν ἔμπροσθεν· φυλάττεσθαι δὲ καὶ τὴν κυνοκεφάλην τὴν μέλαιναν· ὅπως αὐτὴν ἔξω τοῦ κήπου ἐκβάλῃ· ἢ ἄλλας δέ τινας ὁμοίως· τὸ δὲ πυρόμυον τὴν μὲν ἀμπελον, οὐδὲν ἴσως ἄτοπον· ἀλλ' ἔστι καὶ ἄλλο προστιθέασιν, οἷον τὸ παρακολουθοῦν, τὸ ἀσκληθίδιον καλούμενον ἀντιβάλλειν τῇ τῆς μυγκαρπίας μελιπόταις· ὅταν δὲ τὴν ξηρὸν, ξηρόν· μελιπότας, ἀντιβάλλειν μισθόν· τὴν δὲ ἀμφίκαρπον ἐπιφανεστέραν εἶναι τὴν ἔμπροσθεν· καὶ ὅτι αὐτὴν πρώτην ἔμπροσθεν, μετέωρον ἔχειν· εἰδοῦτω τὸ στερεὸν τὴν μὲν· καὶ αὖται δέ τοι αὗται τὴν ἐπιγραφὴν ἢ μὴ τὸν μανδραγόραν εἶναι ξηρὸν ἐπιφ· τὴν δὲ πρὸς ἑωθινὴν βλέπουσαν· τὸν δὲ ἕτερον κύκλῳ περιορχοῦσθαι· λέγειν ὡς πολεῖσαι περὶ ἀφροδισίων· ῥητὸν ὅμοιον ἔοικε τῇ περὶ τὸν κυμίνου λεγομένῃ ἐπὶ τὴν ἐλλασφημίαν, ὅτ' αὐτὸ ῥωσι· περιγράφειν δὲ μὴ τὸν ἐλλέβορον τὸν μέλανα ἰσάμωνον πρὸς ἕω· καὶ προσκατευχόμενον· ἀεὶ γὰρ ἢ φυλάττεσθαι μὴ ἐκ δεξιᾶς μὴ ἐξ ἀριστερᾶς· κίνδυνον δὲ εἶναι τοῖς τέμνουσιν· ἐὰν δὲ ὁ ἐπιὼν μὴ διατέμνῃ, ὁ ἀετὸς ἀποθνήσκει ἐνιαυτῷ· ταῦτα μὲν οὖν ὧδέ πως ἔοικεν ὡς εἰπεῖν ῥητέα· πρότερον δοῦναι εἰς τὴν ξήρανσιν, πολλοὺς εἰπόντας· ὅτι δὲ ὡς εἰπεῖν ἐλέχθη τῶν μὴ πάνυ χρήσιμα ἡ ξήρανσις· ὁ καρπὸς· ὁ δὲ ὁπὸς· ὥσπερ ἄλλου τινὸς τῶν φαρμάκων· τὴν δὲ ῥίζαν καὶ ὁ καρπὸς· οἷον τῆς σταφυλῖνος, τὴν τοῦ κυκλαμίνου· ἢ θαψίας, ἢ ἑτέρων· καθάπερ καὶ τὸν μανδραγόραν· τὸ μὲν φύλλον χρήσιμον εἶναί φασι πρὸς τὰ ἕλκη μεταλλεῖ τοῦ· τὴν δὲ ῥίζαν πρὸς ἐρυσίπελας· ξυνωθοῦσάν τινὴν ὀξυδρυθεῖσαν· ἢ πρὸς τὰ πρόσχρια· καὶ πρὸς ὕπνον ἢ φίλτρα· διδόασι δὲ ἐν οἴνῳ ἢ ὑδρομέλιτι ὀξυδρυθεῖσαν· τέμνουσι δὲ προχίσκους ὥσπερ ἐξανίδους· ἐμείραντες δὲ ὠμὸν φακῇ ἐκρέμασαν ὑπὲρ καπνοῦ· ὁ δὲ ἑλλέβορος ἐπὶ ταῦτα, τῇ τε ῥίζῃ καὶ τῷ καρπῷ χρήσιμος· εἴπερ οἱ ἐν ἀγκύρᾳ καθάπερ φασὶ τῷ καρπῷ καθαίρεσθαι· ἔχει δὲ σπασμώδη τὸν ὁμφαλὸν· πολεῖται δὲ καὶ τὸν πάνακος τὰ χρήσιμα ἢ οὐ πάντα πρὸς τὸ αὐτό· ἀλλ' μὲν καρπὸς πρὸς τὰς ἐξαμβλώσεις, καὶ πρὸς τὰ σπασμάτια,

σμάτια, ἢ τοὺς τοιούτους πόνους. ἔτι δὲ πρὸς τὰ ὦτα καὶ τὰς φωνασκίας. ἡ δὲ ἐίζα πρός τι τοὺς τόκους ἢ τὰ γυμνοικεῖα, καὶ πρὸς ὑπερυπίων φύσεις. χρήσιμοι δὲ καὶ πρὸς τὸ ἠρινὸν μύρον διὰ τὴν ὠωδίαν. ἰσχυρότερον δὲ τὸ ἀστέρμα φλ ἐίζης. τίμνεται δὲ περὶ συέλαν. καὶ τίμνεται περὶ Θυραμηνήν. τὸ δὲ κυκλαμίνου, ἡ μὲν ἐίζα πρός τι τὰς ἐκπνώσεις τῶν φλεγμονῶν, ἢ πρόσθετον τοῖς γωναξὶ, ⟨καὶ⟩ πρὸ τὰ ἕλκη, ἐν μέλιτι· ὁ δὲ ὀπὸς πρὸ τὰς ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καθάρσεις ἐν μέλιτι ἐγχόμενος. ⟨καὶ⟩ πρὸ τὸ μεθύσκειν, αὖ ἐν οἴνῳ διαβρέχων δίδωσί τις πιεῖν· ἀναθὴ δὲ τὴν ἐίζαν ⟨καὶ⟩ εἰς ὠκυτόκιον πεσσάπτειν, καὶ εἰς φίλτρα· ὅταν δὲ ὀρύξωσι, καταικάουσι· εἶτα οἴνῳ δύσαντες ξοχίσκους ποιοῦσιν, ὡς φλεγμονὰς ἢ ἐξιπόμενα· ἢ τὸ σικυᾶ δὲ τὸ ἀγρίου, τὴν μὲν ἐίζαν ἀλφοῖς ⟨καὶ⟩ ψώραις βοσκήμασι· τὸ δὲ ἀστέρμα χυλισθὲν πρὸς τὸ ἐλαιηρότερον· τίλλεται δὲ τὸ φθινοπωρινόν· ἔτι γὰρ βέλτιστον· φλ δὲ χαμαίδρυος, τὰ μὲν φύλλα πρὸς τὰ ἐρύγματα καὶ πρὸς τραύματα ⟨καὶ⟩ ἐλαίῳ τριβόμενα· πρός τι τὰ νεμόμενα, ἕλκη· τὸ δὲ καυσὸν καθαίρειν χολὴν ἀγρίαν ἢ ὀφθαλμούς· πρὸς δὲ τὰ ἀργήματα, προσάπτειν τὸ φύλλον τριφθὲν ⟨καὶ⟩ ἐλαίῳ· ἔχει δὲ τὰ φύλλα οἷά περ δρυός· τὸ δὲ αὐάσιμα φλ ὅλης ὅσον αἰσθημιαῖον· δύσοσμον δὲ καὶ ἡδύ· τὸ μὲν οὖν μὴ πρὸς τὸ αὐτὸ πάντα τὰ μέρη χρήσιμα τυγχάνειν, οὐκ ἴσως ἄτοπον· τὸ δὲ φλ αὐτῆς ἐίζης τὰ μὲν, ἄνω, τὰ δὲ, κάτω καθαίρειν, θαυμασιώτερον· οἷον τῆς τιθυμαλίας καὶ φλ ἰχάδος· οἷά περ ἴον καὶ λοῦσι· καὶ φλ λιβανωτίδος· τὸ γὰρ αὖ καὶ κάτω καὶ ἄνω τὰ αὐτὰ δύναται καθαίρειν καθάπερ τὸ ἐλατήριον, ὃ δὲν ἄτοπον· ἔχει δὲ ἡθμηλία, φύλλον μὲν ὅμοιον μαράθρῳ, πολιὸν πλατύτερον· καυλὸν δὲ ναρθηκώδη· ἐίζαν δὲ λευκὴν· ἡδίοχος ἡ ἄνισος, φύλλον μὲν ἔχει τὴν ἡμερωνίδος βραχύ· καυλὸς δὲ πιμελέστερος ξηρὸς, ἢ τὴν ἄνησον· ἐίζαν δ', οἷον ἀσφόδελος, πολιὰ λεπτορρώδη· φιλεῖ δ' ὀρεινὰ χωρία καὶ κολλακώδη· τίλλεται δὲ, τὸ ἦρος· τοῦτο μὲν οὖν ἴδιον

τῶν ἐρημώων· ὁ δὲ ἑλέβορος ὅ,τι μέλας καὶ λευκὸς, ὡς περ ὀ-
μώνυμοι φαίνονται· περὶ ἧς ὀψέως διαφωνοῦσιν· οἱ μὲν γὰρ,
ὁμοίους εἶναι, πλὴν τῷ χρώματι μόνον διαφέρειν· τὴν δὲ εἶ-
ζαν τοῦ μὲν λευκοῦ, τὸ ἦ, μέλαιναν· οἱ δὲ τὸν μέλανα τὸ φύλλον
διαφυάδες· τὸν δὲ λευκοῦ, πρασώδεις· τὰς δὲ ἑίζας ὁμοίας, πλὴν
τῶν χρωμάτων· οἱ δοῦν ὁμοίας λέγοντες, τοιαύτας φασὶν εἶναι
τὴν μορφήν· καυλὸν ἢ ἀνθερικώδη βραχὺν σφόδρα· φύλλον
δὲ πλατύ χισον ὅμοιον τῷ τοῦ ἀσφοδέλου· μῆκος ἔχον δύ μηκῶν·
θύσον δὲ κεφαλὴν ἑίζης ἤρτημένον τινὰ ἐπὶ τὸ φύλλον· πολλύρρι-
ζον δ' οὐ μάλα ταῖς λεπταῖς καὶ χνοώδεσιν· ἀναιρεῖν ἢ τ' μὴ μέλα
ναν ἵππους καὶ βοῦς· καὶ ὗς· διὸ καὶ τὸν μὲν νέμεσθαι τοῦτον· τὸν λευ
κὸν δὲ νέμεσθαι τὰ πρόβατα καὶ ἐκτοῦ τοῦ πρώτου σωφθῆναι
τὴν δύναμιν, καθαιρομένων ἐκείνων· ὠφέλιμος δὲ καὶ τοῦ ὄρους· τὸ
δ' ὕδωρ, ἄωρος· ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀυλαίαν οἱ ἐκ τῆς οἰνάδος συλλέ-
γουσι· πολεῖσος γὰρ ἐνταῦθα φύεται καὶ ἄφεισος· μονάχου ἢ φύ
εται τῆς οἰνάδος περὶ τὴν πυράν· μίσγεται δὲ πρὸς τὴν πόα
σιν· ὅσπερ καὶ ἐν μέσῃ, τὸ τῆς ἐλεβορείνης σπέρμα· τοῦτο δ' ἐστὶ πο-
δάγριον· φύεται δὲ ὁ μὲν μέλας πανταχοῦ· καὶ γὰρ ἐν τῇ βοιω-
τίᾳ καὶ ἐν εὐβοίᾳ καὶ περὶ ἄλλοις πολλοῖς· ἄφεισος δὲ ὁ ἐκ τοῦ ἐλι
κῶνος· καὶ ὅλως τὸ ὄρος εὐφάρμακον· ὁ δὲ λευκὸς, ὀλιγαχοῦ·
βέλτιστοι δὲ καὶ οἱ σὺν χάλκῃ τὰ πάντα· οἱ ταῦτα· πυ
κνὸς· ἐλεάτης· μασσαλιώτης· φασὶ δὲ τὸν ἐλεάτην· ἐν ταῖς ἀμ
πέλοις φύεσθαι, καὶ πρὸ τοῦ οἶνον ὕστερον γίνεσθαι, ὥστε λαμβάνειν εἶ
ναι πόνον τὸ πίνοντας· ἄφεις δὲ ἢ πάντων ἀριστος· τὸ αὖ τὸν ὁσι-
ώτατον· ὁ δὲ θάσιος καὶ ὁ αἰτωλικὸς (πίνονται δὲ καὶ ἐν ταύταις πολλοί·
καὶ ὠνοῦνται καὶ πωλοῦσιν οὐκ εἰδότες) σκληροί τε καὶ ἄβρυον πε-
ριστελεῖς· ταῦτα μὲν οὖν ὅμοια ταῖς μορφαῖς ὄντα, δυνάμεις
ἰδίας ἔχουσι· καλοῦσι δὲ τὸν μέλανα τινὲς ἐκ τοῦ τιμόν-
τος καὶ αὐδρόντος· μελαμπόδιον, ὡς ἐκεῖνα πρῶτον τιμόντος·
καθαίρουσι δὲ καὶ ὕες αὐτῷ καὶ πρόβατα, σπερπάδοντες τὸ

μὲ

ναι ἐπωδύνη. καὶ εἰς ἄλλα δὲ πλείω χρῆσθαι. πολλὰ δ' ὄντα τῆς πεπάνσεως οἱ τιθύμαλοι τῆς ἐτεραπέλας. πανάκης δὲ καλοῦσιν πρῶτον μὲν τὸ ἐνσυείας, ὅτι τὸ μικρῷ πρότερον εἰρημένον αὐγὰς ἔξιας· τὸ μὲν χειρώνακτον καλοῦμεν· τὸ δ' ἡράκλειον· τὸ δὲ σκληπτεῖον· ἔχει δὲ τὸ μὲν χειρώνειον φύλλον μικρὸν ὁμοίως λαπάθῳ μεῖζον ἢ κατὰ δασύτερον· ἀνθος δὲ χρυσοειδές· ἐίζαν δὲ μακρὰν ὠφελεῖ δὲ τὰ χωλὰ τῶν ποδῶν· χρῶνται δὲ πρός τε τὰς ἕξεις καὶ τὰς φαλάκρωσεις καὶ τὰς ὀφθαλμίας καὶ τὰ ἄλλα ἕλκη τὰ πεπαλαιωμένα διδόντες ἐν οἴνῳ καὶ ἀλείφοντες μετὰ λάπαθου· τὸν δὲ χυλὸν δίδοσι καταπλάττοντες ἐν ὀξύνῃ καὶ πιεῖν διδόντες· ἀγαθὴν δέ φασι καὶ ἐλλεβόρῳ ἐν οἴνῳ ἐλαίῳ καὶ φυμάτων ἐν μέλιτι· τὸ δὲ σκληπτεῖον τῶν ἐίζαν μικρόν μικρὸν ὅσον ὡς ἀσπάλαθου λαβὴν δὲ παχεῖαν σφόδρα. καὶ φλοιὸν παχὺν καὶ ἀλικῶδη· καὶ λεῖον δὲ ἔχει γραστῶδη παντοίαν χόθεν· φύλλον δὲ ὅμοιον τῇ θαψίᾳ, πλὴν παχύτερον· ἀγαθὸν δὲ εἶναί φασιν ἐρωτῶντι ξύοντα πίνειν, καὶ πλινθὸς ὅταν αἷμα τρέχῃ αὐτὸν ἐν μέλικρατῳ· καὶ κεφαλῆς ῥίζουσι μετ' ἐλαίῳ ἀλείφειν· καὶ ἄλλο τι ἐὰν πνιγῇτις ἀφανές· καὶ γλισχρὸς ὀδύνησι ἐν οἴνῳ ξύοντα διδόασθαι δὲ καὶ τὰς μακρὰς ἀρρωστίας ἐκκλίνειν· ἔστι δὲ τὴν ἑλκωδῶν, τὰ μὲν ὑγρὰ, ξηρὸν ἐπιπάττοντα, προκαταπλύζοντα οἴνῳ θερμῷ· τῶν δὲ ξηρῶν, ᾧ οἴνῳ δοῦσαι καὶ καταπλάττειν· τὸ δὲ ἡράκλειον, φύλλον μὲν ἔχει μέτρια καὶ πλατὺ καὶ ξυστὸν καὶ ἐίζαν μέγα παχὺ· ῥίζαν δὲ ὅσον δακτύλου τὸ πάχος, δικρανῆ ἢ τρικρανῆ· τῇ γεύσει μὲν ὑπόπικρον· τῇ δὲ ὀσμῇ καθάπερ λιβανωτοῦ καθαρὸς· ἀγαθὴν δὲ φλεγμονὴν νόσου μιγνυμένην φώκης αὐτύας, ὅσον τεταρτημόριον, πίνειν· καὶ ὀδύνας καὶ τὰ γεστέρα, ἐν οἴνῳ γλυκεῖ· καὶ ἕλκη τῶν μὲν ὑγρῶν, ξηρά· τῶν δὲ ξηρῶν, ᾧ μέλιτι· αὗται μὲν οὖν ταύτας ἔχουσι τὰς διαφορὰς τε καὶ δυνάμεις· ἄλλα δὲ πανάκη τὸ μὲν λεπτόφυλλον· τὸ δὲ, πλατύφυλλον· αἱ δὲ δυνάμεις ἀμφοῖν αἱ αὐταί· προσθετέον τε τῇ γυναικείᾳ καὶ πλασμα μετὰ λιβάνου, καὶ πρὸς τὰ ἕλκη τὰ αἰγὰ καὶ πρὸ τῆς ἐμμήνου· συνωνύμως δὲ καὶ οἱ τιθύμαλοι.

τὴν χρυσοκόμην ὁ μὲν νῦν πυρρώδης ὁ δὲ μανικὸς καὶ ὁ μὲν νῦν πυρρώδης ἐρυθρὰν ἔχει τὴν ἰσχὺν ὡς πρὸς αἷμα· ξηραινόμενον δὲ ὁ φυτὸς μέλας ἢ λευκός· ὁ δὲ κόκκος ἐρυθρότερον κόκκου· φύλλον δὲ τὸ θυμάλεω ὅμοιον ἢ μηλέᾳ τῇ γλυκείᾳ· ὁ δὲ αὐτὸ δακνὸν καὶ πικρὸν μέγας· ῥοῦγος φλοιὸς τοῦ φλοιοκόπου τὸν λίβανον· ὁ δὲ βρέχοντες τὸν οἶνον ἀκρᾶτον διδόασι πρὸς τὰ καθάρσια· φύεται δὲ ἐν χαράδραις καὶ τὸ μὴ μασιν· ὁ δὲ μανικὸν οἱ μὲν θρύον καλοῦσιν αὐτὸν οἱ δὲ πετίνον· λευκὸν δὲ ἔχει τὴν ἰσχὺν ὁ δὲ μακρὰν ὡς τὸ πάχος· μὴ κοίλον· δίδοται δὲ αὐτὸς ἐὰν μὲν ὕστατος ὦσι τὸ ποιεῖν μὴ δυνατὴν ἑαυτῷ κάλλιστον εἶναι· δραχμῆσαθμῷ· ἐὰν δὲ μᾶλλον μαίνεσθαι ἢ φαντασίας πρὸς φαίνεσθαι· δύο δραχμάς· ἐὰν δὲ ὥστε μὴ παύσασθαι μανιώδη ξέσις· ὁ δὲ συμπεφυκὼς φασὶν ὡς τὸ κέρατος· ἐὰν δὲ ὡς πρὸς ἀποκτεῖναι τέτταρας· ἔχει δὲ τὸ μὲν φύλλον ὅμοιον ὠλῷ μῷ τὸ δὲ μεῖζον· τὸ δὲ καυλὸν ὡς πρὸς ὀργυιᾶς· κεφαλὴν δὲ ὡς πρὸς θύρσου· μείζω δὲ ἢ πεπερίτην· ἔοικε δὲ ἢ πλατάνῳ κατὰ τὸ δὲ τὸ θυμάλεω, ὁ μὲν θρύαλλος καλούμενος κόκκος, φύλλον ἔχει παρεμφερὲς· καυλὸν δὲ ἢ τὸ ὅλον μέγεθος ὡς ἀσφοδέλου· τὸ δὲ καρπὸν λευκὸν· ἀμάσται δὲ ὅταν ἄρτι πρὸς καύσωνα φυλλῶσι· ξηρανθεὶς δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον φθείς, ὅσον τρίτον μέρος ὀξυβάφου· ὁ δὲ ἄργλωσι καλούμενος, τὸ μὲν φύλλον ἐλαιώδες ἔχει· τὸ δὲ ὅλον μέγεθος, δίπηχυ ἢ τριῶν· τοῦτον οἱ πίζουσιν ἅμα τρυγητῶν καὶ θραττόντων, οὕτω γὰρ ἂν καθαίρεσθαι δικαίως μάλιστα· ὁ δὲ μυρτίτης καλούμενος θύμαλλος λευκὸς· τὸ μὲν φύλλον ἔχει καθάπερ ὁ μύρρινος· καυλὸν δὲ καὶ θαμνῶδες ἐκ ῥίζης· κλημάτια δὲ φίνα πολλά, ὡς ἀσπάλακα· ταῦτα δὲ αὐξάνεται τὸν καρπόν· ἁμᾶται δὲ τὰ μὲν νέα τὰ δὲ ἐκ τοῦ φυκότος ἀπὸ τῆς αὐτῆς ῥίζης· φιλεῖ δὲ ὀρεινὰ χωρία· ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ καλεῖται κάρυον· ἁμῶσι δὲ ὅταν ἀδρώσωσι καὶ ξηραίνωσι· ἢ ἂν ἀποκαθαίρωσι αὐτὸν ἐκ τῆς ῥίζης, πλύνοντες ὕδατι καὶ πάλιν ξηράναντες, δίδοσι δὲ συμμιγνύντες δύο μέρη τοῦ μελαίνου μήκωνος· τὸ δὲ συναμφότερον

ὄσον ὀξύβαφον· καθαίρει ὃ φλέγμα κάτω· ἐὰν δὲ τὸ κάρυον αὐ
τὸ δοθῶσι, ξίφαντες ἐν οἴνῳ γλυκεῖ δίδόασιν ἢ ἐνσπάμῳ πιφυ
γμῷ κατάξαντες. Ταῦται μὲν δή τισι φύλλοις ἐστὶ τὸ ὁπὶς ἐν τοῖς
κρησίοις, χήτιμα· τὸ δὲ λιβανωτίδων (δύο δ' εἰσὶν) ἡ μὲν ἀκρος·
ἡ δὲ καρπιμὸν ἡ ἡμὲν ἡμερῶν ἐστὶ τῷ φύλλῳ χρησίμη· ἡ δὲ μόνον ἡ
ξίζη· καλεῖται δὲ ὁ κρὶς κάχυς· ἔχει δὲ αὐτὴ τὸ μὲν φύλλον ἐοι
κὸς σελίνῳ ἐλείῳ· μεῖζον δὲ πολὺ· καυλὸν δὲ μέγεθος πήχους
ἢ μείζω· ξίζαν δὲ μεγάλην ἡ παχεῖαν λευκὴν ὀζώσαν ὡς περλι
βανωτοῦ· καρπὸν δὲ λευκὸν βαχὺν προμήκη· φύει δὲ μάλι
στα ὄρυσιν αὐχμηρὰ χωρία ἢ καὶ ποξώδη· χρησίμη δὲ ἡ μὲν ξίζα,
πρός τι τὰ ἕλκη τὰ πρὸς τὰ γυναικεῖα προμιγὴν ἐν οἴνῳ αὐστη
ρῷ μέλανι· ὁδὲ κρὶς πρός τι τὰς σταγόνας, ἢ πρὸς τὰ ὦτα ἢ
ἄργεμα ἢ πρὸς ὀφθαλμίας, ἐστὶ ὥστε γέλα γυναιξὶν ἐμπριεῖν· ἡδὲ
ἄκρος, ἔχει τὸ φύλλον ὅμοιον θειδακίνης φλ πικρᾶς· βαχὺ τε
ρον δὲ λευκότερον· ξίζαν δὲ βραχεῖαν· φύει δὲ ὄρυπτερ εἴρηται
πολείῃ· δίδοται δὲ καθαίρῃ ἡ ξίζα ἐστὶ ἄνω ἢ κάτω· τὸ μὲν πρὸς τὴν
ἔλάξησιν ἄνω· τὸ δὲ πρὸς τὴν τὴν κάτω· κωλύει δὲ ἢ εἰς ἱμάτια,
πθεμιγὴν γοὺς σπάσις· συμλέπει δὲ πρὸς πυροτομίας· χαμαιλε
ων δὲ ὁ μὲν λευκός· ὁδὲ, μέλας· αἱ δὲ δυνάμεις τῆ ξίζῃ, ἢ αὐτοὶ
δὲ αἱ ξίζαι τοῖς εἴδεσι διάφοροι· τὸ μὲν λευκὴ, καὶ γλυκεῖα· καὶ
παχεῖα· καὶ ὁμαλῶς ἐχουσα βαρεῖαν· χρησίμη δέ φασι πρὸς τὰς
ῥῆξιν ὅτ' ἐφθῇ καταπεπιθεῖσα, ὥσπερ ξαφανὶς ἐμφλομένη ἐφθῇ·
λοδρίνη· ἢ πρὸς τὸ ἕλμινθας τὴν πλατεῖαν· ὅταν ἀσαφίδα προ
φάγῃ, πίνειν ὠμὴν ξύον τα ταύτην, ὅσον ὀξύβαφον ἐν οἴνῳ αὐστηρῷ·
ἀναιρεῖ δὲ ἢ κώνα· ἐστὶ σὺν κώνα μὲν, ἐν ἀλφίτοις ἀναφυραθεῖσα
μετὰ ἐλαίου πύδατος· σὺν δὲ, μετὰ ξαφάνων μιγνυμένη τῆ ὀ-
ρείων· γυναικὶ δὲ δίδοται ἐν πρυτὶ γλυκείᾳ καὶ ἐν οἴνῳ γλυκεῖ· ἢ
ἐὰν βάλῃ τις ἀθηνοῦμος ἀνθρώπου διαπεπρασμένα εἰβιώσιμα,
λάθρᾳ κελεύσαι ξεῖς ἡμέρας· κάνπερ πεπεπεγκῇ, βιώσιμα· φύει
δὲ ὁμοίως πανταχοῦ· ἔχει τὸ φύλλον ὁμοίως κολύμῳ· μεῖζον ἢ· αὐ

γὸ ἢ πρὸ τῇ γῇ· τὸ δὲ κεφαλὸ ἔχει ὁμοίαν ἀκανῶ μεγάλ· οἱ δ' ἀκανον καλοῦσιν· ὁ δὲ μέλας, τὸ μὲν φύλλ' ὡς ἐρόμοι· σκολυκῶ δες δ' ἔχει, τὸ δὲ λαπτον ἢ λφόμορον· αὐτὸς δ' ὅλος ὀδὴν ὡς πᾶ σκι ἀδιον· ἡ δὲ ῥίζα ὡς χεῖα ἢ μέλαινα· δ' ῥαγεῖσα δ', ὑπέξανθος· φι λεῖ δὲ χωρία ψυχρὰ ἢ ἀργά· δι' ὧν δὲ λέπραν ὀξελαύνει ἐνόξῳ ξιβόμῳ, ἢ τριβεὶς ἐπαλειφόμενος· ἢ ἁλφὸν ὠσαύτως· αἱρεῖ δὲ ἢ φυσκώνας· μήκωνος δ' εἶσιν ἀγρίας ὠλέσας· ἡ μὲν κραπίτης καλουμένη· ἡ δὲ μέλαινα· ταύτης τὸ φύλλον ὡς φλόμου μελαίνης· ἔστιν δὲ μέλαν· τὸ δὲ καυλοῦ τὸ ὕψος ὡς πηχυαῖον· ῥίζα δὲ βραχεῖα· ἐν ὠδὶ πόλαιος· ὁ δὲ καρπὸς καὶ μύλῳ ὡς περ ὠὶ κεραστίων· συμέχεται δὲ περὶ πυροφόρια· δ' ὠφελεῖται δὲ καθαίρει κοιλίαν· τὸ δὲ φύλλον ἄργεμα προβάτοις ἀφαιρεῖ· φύεται δὲ παρὰ τὴν θάλατταν, οὗ αὐτὴ περ ἡ χελώδη χωλία· ἑτέρα δὲ μήκων ἔοικε καλῇ μήκωνι ὁμοία κὶ χωλείῳ τῷ ἀγρίῳ· διὸ καὶ ἐαθίεται· ἐν τοῖς ἀρουραίοις δὲ φύεται μάλιστα ἐν τοῖς κεραστίοις· αὔθος δὲ ἔχει ἐρυθρόν· κωδύαν δ' ὅσην ὄνυχα τὸ δακτύλου· συμέχεται δὲ πρὸ θερισμοῦ τοῖς κεραστίοις· ἐγχωροτέρα δὲ μᾶλλον· καθαίρει δὲ κάτω· ἑτέρα δὲ μήκων, ἡ ῥακλεία καλεῖται· τὸ μὲν φύλλον ἔχουσι οἷον ἐρυθρὸς, ᾧ τὰ ὀθόνια λευκαίνουσι· ῥίζαν δὲ λευκὴν ὡς πάλαιον· τὸ δὲ καρπὸν, λευκὸν· καθαίρει δὲ κάτω ταύτη· ἡ δὲ ῥίζα χῶνται δὲ τὴν πρὸς τοὺς λήπους ἐν μελικράτῳ· ταύτα μὲν οὖν ὡς περ ὁμώνυμα τοῖς ἀνασωθείλπται· τὰ δὲ ἐν ζῴοις καὶ ἐν τοῖς χυλοῖς αἱ διαφοραὶ καὶ ἐν τοῖς ὀσμαῖς· αἱ μὲν, γλυκεῖαι· αἱ δὲ, πικραί· αἱ δὲ γλυκεῖαι· αἱ μὲν δύσοσμοι· αἱ δὲ βδεῖαι· γλυκεῖα μὲν, ἥτε μυμφαία, καλὰ μήκων· φύεται δὲ ἐν τοῖς λίμναις, ἃ ἐν τοῖς ἑλώδεσιν· οἷον ἔν τε τῇ ὀρχομενίᾳ, καὶ μαραθῶνι· καὶ περὶ κρήτην· καλοῦσι δὲ αὐτὴν οἱ βοιωτοὶ μαδωνάϊν· ἃ τὸν καρπὸν ἐαθίουσιν· ἔχει δὲ τὸ φύλλον μέγεθος τοῦ δάφνου· εἶναι δέ φασιν ἴαμα τοῦ, ἐὰν πρίψας τὸν ὠὸν τὴν γλήνην ἐπιθῇ· χρήσιμον δὲ καὶ πρὸς τοὺς δυσεντερικοὺς μήκωνος γλυκείας ἢ καὶ ἡ σκυθική· καὶ ἐνιοί γε καλοῦσιν αὐτὴν δὲ

θυ

θυ γλυκεῖαν αὐτῶν· γίνεται δὲ περὶ τὴν μαιῶτιν· χρησίμη δὲ
πρός τε τὰ ἀθ ματα, καὶ πρὸς βῆχα ξηρὸν, καὶ ὁ λως δὲ πρὸς τὰ
θώρακα πόνους· ἔτι δὲ πρὸς τὰ ἕλκη ἐν μέλιτι· δύναται δὲ καὶ
τὴν δύψαν παύειν, ἐάν τις ἐν τῷ στόματι ἔχῃ· διὸ καὶ τὴν τε καὶ
τὴν ἱππακὴν διάζωμα φασὶ τοὺς σκύθας ἡμέρας μὲ ἑπτὰ καὶ
δώδεκα· ἡ δὲ ἀειστολοχία τῇ ὀσφρήσει μὲν ὠφελεῖ· τῇ δὲ γεύσει
πικρὰ σφόδρα· τῇ χροιᾷ δὲ μέλαινα· φύεται δὲ ἐν λοῖς ὄρεσ
ἢ βελτίστη· φύλλον δὲ ἔχει προσεμφερὲς τῇ ἀλσίνῃ· πολὺ δὲ λό
τερ· χρησίμη δὲ πρὸς πολλά· μὲ αἱρίστη πρὸς κεφαλὴν· ἀγρι
θὴ δὲ καὶ πρὸς τὰ ἄλλα ἕλκη, καὶ πρὸς ἐρπετὰ μὲ πρὸς ὑ πνε
πρὸς ἕτερα· τοὺς μὲν οὖν προσάγειν κελεύουσιν ἐν ὕδατι ἀναδεύ
σαντα καὶ κατα πλάττοντα· τὸ δὲ ἄλλο εἰς μέλι ἐγχύσαντα
μὲ ἔλαιον· πρὸς δὲ τὰ τῶν ἐρπετῶν ἐν οἴνῳ ὀξίνῃ πίνειν, μὲ ὧν τὸ
δῆλμα· ὧν πολὺ πίνειν· εἰσὶ δὲ ὄφεις οἱ ἐν οἴνῳ μέλανι αὐστηρῷ νεμόμενοι· ἐ
ὰν δὲ αἱ μῆλαι προσπέσωσι τῷ ὕδατι ἀπελύζειν· αὗται μὲν
οὖν γλυκεῖαι· αἱ δὲ ὠμαὶ καὶ δίβαφεῖαι τῇ γεύσει· γίνονται δέ τι
νες τῶν γλυκέων· αἱ μὲν ἐκ τῆς μηλέας καθάπερ καὶ ὁμοίως τῇ σκο
λύμῳ καὶ πεύκῃ· λεῖα καὶ Γάντιον ὁ αὐδριανὸς τοπικὸν φα
γὼν ἐργάζεσθαι ἐν τῷ ἱερῷ ἐξέστη· αἱ δὲ θαυμαστηφόροι καθάπερ
αἱ περὶ τὰ μέταλλα τὰ ἐν τῇ θράκῃ· κούφη δὲ καὶ ἡ δεῖα καὶ πό
νυ τῇ γεύσει· καὶ τὸν θάνατον ὑπνώδη τινὰ ποιοῦσαι καὶ ἐλα
φρόν· ἔχουσι δὲ καὶ τοῖς χρώμασι διαφοράς· οὐ τῷ λευκῷ καὶ
μέλανι καὶ ξανθῷ μόνῳ, ἀλλ' ἔνιαι καὶ οἰνοχρῶτες καὶ ἐρυθραὶ κα
θάπερ ἡ τοῦ ἐρυθοδάνου· ἡ δὲ τοῦ πεντα φύλλου ἢ πεντα πέτου,
(καλοῦσι γὰρ ἀμφοτέρως) ὀρυπτὸ μὲν ἐρυθρά· ξηραινομένη δὲ
μέλαινα γίνεται καὶ τετράγωνον· ἔχει δὲ τὸ μὲν φύλλον ὡς πέρ οἰνά
ρου· μικρὸν δὲ καὶ τῷ χρόᾳ ὅμοιον· καὶ αὐξάνεται φθινοπώρου ἅμα,
τῇ ἀμπέλῳ· πέπονα δὲ ἔστι τὰ φύλλα· διὸ καὶ προσηδεῖα· καὶ λου
σὶ δὲ ὧν τισὶ λεπτούς· καὶ κνήμας ἔχει πυκνάς· τὸ δὲ ἐρυ
θρὸν καὶ φύλλον ὅμοιον κισσῷ, πολὺ στρογγυλότερον· φύεται

δ' ὧν τῆς ὥστερ ἀγρώστις· φιλεῖ γὰρ καὶ παλίσκια χωρία· οὐρητικὴ δέ· διὸ καὶ χρῶνται πρὸς τὰ τῆς ὀσφύος ἀλγήματα καὶ πρὸς τὰ φλίγματα· ἔνιαι δ' ἰδιόμορφόι τινες· ὥσπερ ἥ τε τοῦ σκορπίου καλουμένου, καὶ ἡ τοῦ πολυπόδου· ἡ μὲν γὰρ ὁμοία σκορπίῳ· καὶ χρήσιμη δὲ πρὸς τὸν ὀλισθάνειν αὐτοῦ καὶ πρὸς ἄλλα πάντα· ἡ δὲ τοῦ πολυπόδου δασεῖα· καὶ ἔχουσα κοτυληδόνας ὥσπερ αἱ τοῦ πολύποδος ὀλεκτέαι· καθαίρει δὲ κάτω· καὶ θηριάψησταί τισ ὠφελοῦσιν ἐμφύεσθαι πολύποδα· ἔχει δὲ φύλλον ὅμοιον τῇ πτελείᾳ τῇ μεγάλῃ· καὶ φύεται ἐν τοῖς πέτραις· τὰ σῶν δὲ τῶν ῥιζῶν αἱ μὲν πλείω χρόνον· αἱ δὲ ἐλάττω διαμένουσιν· ὁ μὲν γὰρ ἑλέβορος ἐπὶ τριάκοντα ἔτη χρήσιμος· ἡ δὲ ἀρισταλοχία πέντε καὶ ἑξ· χαμαιλέων δὲ τὸ μέλας, τὸ πάρακοπα· κενταυρεὶς δὲ, δέκα· ἡ δὲ δωδεκάφυλλος δὲ ἡ ῥίζα καὶ πυκνή· πευκέδανον δὲ πέντε ἢ ἓξ· ἀμωτέλλης δὲ ἀγρίας, ἐνιαυτόν, ἐὰν ἐν σκιᾷ ᾖ· καὶ ἄβλητος· εἰ δὲ μή, σαπρὰ ἐστὶ καὶ σκώληκος· ἄλλαι δὲ ἄλλους ἔχουσι χρόνους· πάντων δὲ ὅλως τῶν φαρμάκων πλεῖστα διαμένει χρόνον, τὸ ἐλατήριον καὶ τὸ παλαιότατον ἀρίστου· ἀξιοῦσι δ' ἔνιοι τῶν ἐλεγμῶν ἀκαλάζων ἢ ἡμίξηρος, ὡς εἰ καὶ πρὸ τῶν διακοσίων ἐτῶν· θαυμαστὸν δὲ τὴν ἀρετὴν διὰ τοῦτο ἢ τὴν ἀπὸ τοῦ δώρου· αἰτία δὲ τὸ χρονιότερος ἢ ὑγρότης· διὰ ταύτην καὶ ὅταν κόψωσι τιθέασιν εἰς τέφραν ὑγράν· καὶ οὐδὲν ὡς ξηρὸν γίνεται· ἀλλ' ἄχρι πεντήκοντα τῶν ἐτῶν σβέννυσι προσαναλίσκον τοὺς αὐχμούς· φασὶ δὲ μόνον μάλιστα ὑπὲρ ἔνα ἀνῶπες εἶναι τῶν φαρμάκων· αὕτη μὲν οὖν ἰδιότης φλοιῶν καὶ ῥιζῶν· ὅσαι μὲν γλυκύτητα τινὰ ἔχουσι, συμβαίνει θερμαντικὰς εἶναι χρονιζομένας· ὅσαι δὲ δριμεῖαι, τοῦτο μὲν μὴ θάττειν· ἀμαυροῦσθαι δ' αὐτῶν τὰς δυνάμεις μανουμένων κενὰ μέν· τῶν δ' ἔξω θηρίων, ἄλλο μὲν οὐδὲν ἅπτεται ῥίζης οὐδὲ μίσος· ἡ δὲ σφονδύλη πασῶν· τοῦτο μὲν οὖν ἴδιον φλοιοῦ φύσεως· πᾶσαν δὲ χέρσῳ γίνεσθαι ῥίζαν, ἐὰν ἐάσῃ τις τηλοφωθῆναι καὶ ἀδρυνθῆναι τὸν καρπόν· ὡσαύτως δὲ καὶ τὸν καρπὸν ἐὰν ὁ αὐτὸς

τὴν

τὴν ῥίζαν, ὡς ὠὴ πολὺ δὲ αἱ φαρμακώδεις, οὐκ ὀφίζονται· ὧν δὲν ἡ τὸ σπέρμα τοῦ φαρμακώδους, οὗ ταῦτα δὲ ὀφίζονται· χεῖρον δέ τινος μᾶλλόν φασι τοῦτο ῥίζαις· ὅτι ἰσχυρότερον ὁ καρπὸς, ὥσθ' ὑπερέχειν τὸ σῶμα· φαίνεται δὲ οὐ καθόλου τοῦτο ἀληθές· ἐπεὶ καὶ οἱ μὲν ἀντικύρας φασὶν ἐλλεβόρου διδόασιν· ὅτι ὁ καρπὸς ὁμοίως σπάνιος· φαρμακώδεις δὲ δοκοῦσιν εἶναι τόποι μάλιστα μὲν ἔξω φασὶν ἐλάττους οἱ περὶ τυρρηνίαν ἢ τὸν λατίνων· ἐν οἷς ἡ τὴν κίρκην εἶναι λέγουσι· καὶ ἔτι μᾶλλον ὡς Ὅμηρος φησὶ περὶ αἴγυπτον· ἐκεῖθεν γὰρ τὴν ἐλένην λαβεῖν, ἐαθλά τοί οἱ πόρε πολυδάμνα θεῶν· παρά κοιτις, αἰγυπτίη· τόθι τε ζείδωρος ἄρουρα· φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ τετυγμένα· πολλὰ δ' οὐλυγρά· ἐν οἷς δὲ καὶ τὸν ἡμέτερος ἐκεῖνός φησιν εἶναι ἄχολ' ὡς τε λίθῳ πρὶν ἢ ἀνατεθῆναι τὸ κανθῷ· καὶ χεῖρον αὐτοὺς μὲν εἰκάσαι ὡς ὅτι ἀπὸ τοῦ ποιητοῦ προδεδεῖχθαι, καὶ Ἀχιλλέα ἐν τοῖς ἐλεγείοις ὡς πολυφάρμακον λέγει τὴν τυρρηνίαν· τυρρηνοὶ γὰρ αἱ φαρμακοποιὸν ἔθνος· οἱ δὲ ῥόποι τοῦ μὴ τοῖς αὐτοῖς φαίνονται μετέχειν τῶν φαρμάκων· ἀλλὰ τῷ μᾶλλον καὶ τῷ ἧττον διαφέρειν· καὶ γὰρ οἱ πρὸς ἄρκτον καὶ μεσημβρίαν καὶ οἱ πρὸς ἀνατολὰς, ἔχουσι θαυμαστὰς δυνάμεις· ἐν αἰθιοπίᾳ γὰρ καὶ λουσὶ οἱ σοὺς χίονσι ῥίζα τίς ὅτι θανατηφόρος· ἐν δὲ σκύθαις αὐτή τε καὶ ἑτέραι πλείους· αἱ μὲν παραχρῆμα ἀποκτείνουσαι τοὺς προσενεγκαμένους· αἱ δ' ἐν χρόνοις· αἱ μὲν, ἐλάττοσιν· αἱ δὲ, πλείοσιν· ὥστ' ἐνίους καταφθίνειν εἰς ἰνδούς τε καὶ ἑτέραν μέρη πλείω· περὶ ποταμὸν ἱστρον, εἰ περ ἀληθῆ λέγουσιν· ἢ τε δυνάμενον τὸ αἷμα διαχεῖν· καὶ οἷον ὑπερφύγμην· καὶ πάλιν ἱστᾶν ἀγούσας ἢ πρὸς ἑαυτὴν ὠὼπω μὴν· αἱ δὴ φασὶν ὑρκανίας πρὸς τὰ τῶν ὄφεων τὰ θανατηφόρων δήγματα· περὶ δὲ τὴν θρᾴκην καὶ ἑτέρας οὐκ ὀλίγας· ἰσχυροτάτην δ' ὡς εἰπεῖν τὴν ἰχαμῶν· ὧν δὴ λέγουσιν· οἱ μὲν κεντηθέντος φλεβὸς, οἱ δὲ ἡ σφοδροτέρᾳ διαπνοῇ ἰσχὺν καὶ κωλύειν τὸν χύσιν ταῦτα

μὴ οὖν ὡς περὶ πολιτείας διωρίσθω τὸ κοινόν· καὶ τῶν ἔξω τόπων οἱ φαρμακώδεσι τοι, οὗτοί εἰσι, τῶν δὲ περὶ τὴν ἑλλάδα τόπων, φαρμακώδεσι τατον τό, τε περὶ λίβυην καὶ τὸ περὶ τὴν ἀβοίαν καὶ ὁ παιονικὸς ἔτι δὲ ἡ ἀρκαδία καὶ ἡ λακωνικὴ· καὶ γὰρ αὗται φαρμακώδεις ἀμφότεραι διὸ καὶ οἱ γε ἀρκάδες εἰώθασιν ἀεί τι τοῦ φαρμακοποτεῖν, γαλακτοποτεῖν περὶ τὸ ἔαρ· ὅταν οἱ ὀποὶ μάλιστα τοιοῦτ φύλλα κομάζωσι· τότε φαρμακώδεσατον τὸ γάλα· πίνουσι δὲ τὸ βόφορ· ἀκεῖ γὰρ πολυμομώτατον καὶ πάμφαγώτατον πάντων ὀνοῦς· φύεται δὲ παρ' αὐλοῖς, ὅτι ἐλέβορ ἀμφότερ ἡ ὁλωκθ ὁ μέλας· ἔτι τὸ δαῦκ ἀφροδίσιον ποιεῖ· καὶ ἐκεῖνοι μὲν ῥάφανον ἀγρίαν καλοῦσι· τῶν δὲ ἀξόνων τινὲς, κέραν· ἄλλοι μὲν ἀληθίαν· ἐκεῖνοι δὲ μαλάχην ἀγρίαν· ἢ ἀείσολον καὶ τὸ σέσελι, καὶ τὸ ἱππομάραθρον· καὶ τὸ πευκέδανον, καὶ ἡ ῥάκλα, καὶ ὁ σγύχ ἀμφότερ, ὅ, τε φοινικοῦν ἔχων τὸν καρπὸν· καὶ ὁ μέλανα· φύεται δὲ καὶ ὁ σίκυ ὁ ἄγρι· ἐξ οὗ τὸ ἐλατήριον σκευάζεται· ἢ τὸ τε θύμαλλον ἐξ οὗ τὸ ἱππομανές· ἄρις δὲ τὸ περὶ τέγεαν, καὶ ἐκεῖ μάλιστα πανδάκεται· φύεται δὲ καὶ ἐπὶ πλεῖον· πλεῖς δὲ καὶ κάλλιστον φύεται περὶ τὴν λιτοείαν· ἡ δὲ πανάκεια γίνεται καὶ τὸ πεζαῖον περὶ ψοφίδα καὶ πλείστη καὶ ἀείζωον· τὸ δὲ μῶλυ περὶ φαρὲν καὶ ἐν τῇ κυλλήνῃ· φασὶ δ' εἶναι ἢ ὅμοιον ὡς Ὅμηρος εἴρηκε· τὸ μὲν ῥίζαν ἔχον σκοπύλῳ προσεμφερὲς κρόμμυϊ· τὸ δὲ φύλλον ὅμοιον σκίλλῃ· χρῆσθαι δὲ αὐτῷ πρός τε τὰ ἀλεξιφάρμακα καὶ τὰς μαγείας· οὐ μὴν ὀρύττειν γε εἶναι χαλεπὸν ὡς Ὅμηρος φησι· τὸ δὲ κώνωπον, ἄρισον περὶ σοῦσα, καὶ ἐν τοῖς ψυχροτάτοις τόποις· γίνεται δὲ καὶ ἐν τῇ λακωνικῇ τὰ πολλὰ τούτων· ἔστι γὰρ αὕτη πολυφάρμακος· ἐν ἀρκαδίᾳ δὲ ἡ τε ξανθὴ καὶ θαπτὸν πολλὴ καὶ οὐδὲν χεῖρον ὡς οἴονται φλεγματικῶς· ἀλλὰ καὶ ἡ τῇ ὄψει καλλίων· καὶ δεῦκον, περὶ τὸ παρνήσιον διαφέρει· τοῦτο δὲ θερμαντικὴ φύσει· ἔστι δὲ καὶ μέλαν· φύεται δὲ τὰ πολλὰ τούτων ἢ

ἐν τῷ

ἐν ᾧ πυρηνα σῶν· καὶ ποιεῖ τὸ τελέθριον· ἢ ταῦτα μὴ κοινὰ πολ
λάκις χώρων· τὸ δὲ δίκτυον, ἴδιον φύλλου κρήτης· θαυμαστὸν δὲ τῆς
δυνάμεως καὶ πρὸς πολέμου χρήσιμον· μάλιστα δὲ πρὸς ἵππους τόκους
τῶν γυναικῶν· ὅτι δὲ τὸ μὴ φύλλον παρόμοιον τῇ βλήχωνι· ἔχει
δέ τι καὶ τὸν χυλὸν ἐμφερῆ· τὰ δὲ κλωνία λεπτότερα· χώνται
δὲ τοῖς φύλλοις· οὐ τοῖς κλωσίν, οὐδὲ τῷ καρπῷ· χρήσιμον δὲ
πρὸς μὴ καὶ ἕλκα· μάλιστα δὲ ὡς περ ἐλέχθη πρὸς τὰς δυσ
τοκίας τῶν γυναικῶν· ἢ γὰρ ὑποκεῖν φασι τριῆμερ· ἢ πεύκην τῆς
πόνους ὁμολογουμένως· δίδοται δὲ πόμα ἐν ὕδατι· ἀσάμιον δὲ
τὸ πρᾶγμα· καὶ γὰρ ὀλίγου τόπου φέρων· τοῦτον αἱ αἶγες ἐκνέμον
ται διὰ τὸ φιλεῖν· ἀληθῆ δὲ φασιν εἶναι καὶ τὸ περὶ τῶν ἐλά
φων φεύγουσας ὅταν τοξευθῶσιν ἐκβάλλειν· τὸ μὲν οὖν δίκτυον μό
νον οὗτόν τε καὶ τοιοῦτον ἔχει τὰς δυνάμεις· τὸ δὲ ψευδοδίκτυον
μον, τῷ μὲν φύλλῳ ὅμοιον· τοῖς κλωνίοις δὲ λαπτόν· τῇ δυνά
μει δὲ πολυληπτότερον· βοηθεῖ μὲν γὰρ καὶ ταῦτα· χεῖρον δὲ πολ
λῷ καὶ ἀσθενέστερον· ὅθεν ἐν ὕδατι ἐν τῷ σώματι φάρμακα ἢ τοι δι
κτύου δύναμις· θερμαίνει γὰρ ἀπὸ μικροῦ σφόδρα· τιθέασι
δὲ καὶ τοὺς δεσμοὺς συναίρεσθαι καὶ καλάμῳ πρὸς τὸ μὴ ἀποπ
πνεῖν· ἀσθενέστερον γὰρ ἀποπνοῶσαν· λέγουσι δέτινες ὡς ἡ μὲν
φύσις μία ἡ τοῦ δικτάμνου καὶ τοῦ ψευδοδικτάμνου· διὰ δὲ τὸ
ἐν ὑγροτέροις φύεσθαι τόποις, χεῖρον γίνεσθαι· καθάπερ ἄλλα
πολλὰ πολλῷ τούτων καὶ τὰς δυνάμεις· τὸ γὰρ δίκταμνον πο
λεῖ χώραν ξηρὰν εἶναι· ὅτι δὲ καὶ ἕτερον δίκταμνον ὡσαύτως ὁμώνυ
μον· οὔτε τῷ ὄψιν ἔχον, οὔτε τῷ δύναμιν τὴν αὐτήν· φύλλον
τε γὰρ ἔχειν ὅμοιον σισυμβρίῳ· τοῦτο καὶ κλῶνας μείζους· ἔτι δὲ
τῷ χρῆσθαι καὶ τῇ δυνάμει τὰ ἐν τοῖς αὐτοῖς· τοῦτο μὲν οὖν
ὡς περ ἐλέχθη θαυμαστὸν ἄμμι ἐν ἰδίοις φυτοῖς· φασὶ δέτινες ὅ-
λως τῶν φύλλων καὶ τῶν θάμνων καὶ ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων τὰ
ἐν κρήτῃ διαφέρειν· τῶν δὲ ἄλλων τῶν πολεισῶν τὰ ἐν τῷ πα
ραπῷ· τὸ δ' ἀκόνιτον γίνεσθαι μὲν ὥς φασι καὶ ἐν κρήτῃ καὶ ἐν ζα

κύμβω· πλεῖσον δὲ ἢ ἄρισον ἐν ἡρακλείᾳ τῇ ἐν βοιωτίᾳ· ἔχει δὲ
φύλλον μὲν κιχορειῶδες· ῥίζαν δὲ ὁμοίαν τῷ χρώ-
ματι καὶ χυλῷ· τὴν δὲ δύναμιν τὴν θανατηφόρον ἐν τούτῳ· τὸ
δὲ φύλλον ἔχειν καρπὸν ἀδέη φασὶ τρεῖς· καρπὸς δ' ἐστὶ τρεῖς ἢ
οὐχ ὑλήματος· βραχεῖα δ' ἡ ῥίζα καὶ οὐδὲν ἔχουσα πιεῖπόν· ἀλ-
λὰ παρομοίαν τῷ σίτῳ· τὸ δὲ σπέρμα οὐσα χυηρόν· φύεται δὲ πανταχοῦ ἢ οὐκ ἐν
ταῖς ἀκόμαισι μόνον, ἀφ' ὧν ἔχει τὴν προσηγο-
ρίαν· αὕτη δ' ἐστὶ κώμη τῆς πελασγιώτιδος· φιλεῖ δὲ μάλιστα
τοὺς πεζώδεις τόπους· ὑπέμεινεν δὲ οὔτε πρόβατον ἔτι ἄλλο ζῷ-
ον οὐδέν· σωτήριαι δὲ ξόπον τινὰ πρὸς τὸ ἐργάζεσθαι· καὶ ὑπαν-
τῆσαι εἶναι· διὸ ἐν τοῖς ἰατροῖς οὐκ ἐπισεμνύουσιν αὐτὴν σπανί-
ως τι χρῆσθαι· καὶ πρὸς ἄλλα ἀτταλα τοιαῦτα· ὀνόμαστον δὲ ἀνθρώποις
ἐστὶ καὶ ἐν οἴνῳ οὔτ' ἐν μελικράτῳ· σωτήριαι δὲ, ὥστε καὶ τὰ χόλ-
ους τοὺς τοιούτους ἀναιρεῖν, οἷον δίμωρον· ξίμωρον· ὀξάμωρον· ἐνιαυ-
τόν· τοὺς δὲ, καὶ δύο ἔτη· χρεῖσαι δὲ ἀποσμαράγδῳ λεπτῇ ἐν ὀλείσῳ· χόν-
δρῳ καταφθίνοντας τοσούτου· ἐξαίρεται δὲ τοὺς περὶ χρῆμα· λυ-
τικὸν δὲ φάρμακον οὐχ ὑρῆσθαι ὡς περὶ ἀκόνιτον· ἐστὶ δὲ τοῦ
αὐτοῦ· ἀλλὰ τῆς ὀνομαζομένης βοηθαλώρου· τοῦτο δὲ ἐγ-
χωρεῖσθαι ἀναστάζειν τινὰς μέλιτι ἢ οἴνῳ ἢ τοιούτοις τισί· ἀπανίσ-
τησι δὲ καὶ τοὺς ἐργαστὰς· ἀλλὰ καὶ τὸ ἐφημέρου φάρμακον λέγε-
σθαι· ἕτερον γάρ τι ῥίζιον εἶναι ὃ καὶ ἐφήμερον ἀποκαλοῦσι· τοῦτο
δὲ τὸ φύλλον ὅμοιον ἔχειν τῷ ἐλελισφακῷ καὶ τοῦ τοπάζου
τος εἰδέναι· διὸ μὴ τὰ αὐτὰ ἀμφισβητοῦσι πολλάκις παρορμηθέν-
τες χρῆσθαι· καίπερ ἰατρικῆς μετέχοντες πρὸς τοῦτο ὁρμῶντος· ἢ γὰρ
ἀδεὲς τὸ χρῆσθαι τῷ ἀποκαλουμένῳ· τὸ δὲ ἐλαφρόν· ἀλλὰ δυ-
σχερὲς καὶ χρονίζει, εἰ μὴ ἄρα δι' ἀσθένειαν τοῦ ἐμέτου καὶ ἀκαταστασίας ὡς δεῖ· φασὶ γὰρ καὶ παραχρῆμα ἀποκτείνειν καὶ
ὑστερογρόνως· τοὺς δὲ εἰς ἐνιαυτὸν ἀγαγόντας καὶ τοὺς δύσεις εὐβοήθη-
τους εἶναι· τοῦτο δ' ὀξάκις βοηθῆναι μάλιστα παρὰ τοῖς τυρ-
νοῖς τῶν ἡρακλείας· τοῦτο μὲν δὴ τὸν ἀγόπον· εἰ δόπον μὲν τινα ἀ-

βοήθητον

βοήθητον ἄλλας δὲ βοηθήσιμον· ὥσπερ καὶ ἑτέρα τῶν θαμνακῶν φόρων· τὸ μὲν ἀκόνιτον, ἄχρηστον ὥσπερ εἴρηται τοῖς μὴ ἐπιστα μένοις· οὐδὲ κεκτῆσθαι δὲ ἄξιόν· ἀλλὰ θάνατον εἶναι τῷ ζημίαν· τὰ δὲ τῶν χρόνων διαφορὰν ἀκούειν εἶναι κατὰ τὰς συλλογάς· ἴσοι χρόνους γὰρ τοὺς θανάτους γίνεσθαι τοῖς ἀπὸ φθινοπωρινῆς χρόνοις· Θρασύλαος δὲ ὁ μαντινεὺς ὑπῆρχεν αὐτὸ τοιοῦτον· ὥσπερ ἔλεγεν· ὥστε μηδὲν εἶναι πρὸς ἀπόλυσιν· τοῖς ὑποῖς χρώμενον, καὶ εἰ οὖν τινὰ μίκωνα ἢ ἕτερόν τοιούτων· ὥστε τὸ ὄγκον εἶναι πολὺν καὶ μικρὸν ὅσον εἰς δραχμὴν ὁλκῆς· ἀβοήθητον ἢ πολύν τινα καὶ δυνάμενον διαμένειν ὁπόσον οὖν χρόνον ἢ ὀλίγον ἀλλοιούμενον· ἐλάμβανε δὲ τὸ κώνειον, οὗ χόθεν ἐτύγχανεν· ἢ ἐκ σούσων, εἴ εἴ τις ἄλλοθι τόπος ψυχρὸς ἢ παλίσκιος· ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἄλλα συνετίθη δὲ καὶ φάρμακα πολλὰ ἐκ πολλῶν· διῆν δὲ καὶ Ἀλεξίου ὁ μαθητὴς αὐτοῦ, ἢ δοκεῖ πον ἐντεῦθεν ἐκείνου καὶ γῆς ἀλλ' ἀξιοπείρου· ταῦτα μὲν οὖν ἐῤῥήθησαν δοκεῖ πολλῷ μᾶλλον νῦν ἢ πρότερον· ὁτιοῦν διαφέρειν τὸ χρῆσθαι ὡς ἑκάστῳ, φανερὸν ἐκ πολλῶν· ἐπεὶ καί τισι φασὶ τῶν κωνείων πρότερον οὐχ οὕτω, αἰσχρὸν τρίβων τας καθάπερ οἱ ἄλλοι χρῆσθαι· νῦν δὲ δι' ἂν εἰς τρίψειν· αἰσχρὸν ἐπιπήσαντας ἢ ἀφελόντας τὸ κέλυφος (τοῦτο γὰρ τὸ τῶν δυσχερῶς πως ἔχον δυσκατέργαστον) μετὰ ταῦτα κόπτειν ἐν ὄλμῳ, εἶτα διαπήσαντας λεπτὰ, ὡς πάντας ἐφ' ὕδωρ πίνουσιν, ὥστε ταχὺ μὴ ἐλαφρὰν γίνεσθαι τὴν ἀπαλλαγήν· ἁπάντων δὲ τῶν φαρμακωδῶν αἱ δυνάμεις ἀσθενέστεραι τοῖς σωθεῖσι μᾶλλον. Τοῖσδε, μὴ ἀνενεργεῖσθαι τὸ ὅλον· ἐνίοις γὰρ ἐλλέβορος ἐθίσαντας πολὺν ὡς τὴν ἀλήθειαν δέσμιον ὅλας, ἀδύνατον ἀφελέσθαι· ὅπερ ἐπέφηνε Θρασύλαος δι' ὃν τὰ ὧν ὡς ἐδόκει τὰ πρὸς τὸν βίον ἔχασε· ποιοῦσι δὲ τοῦθ' ὡς ἑκάστοις καὶ τὴν νομὴν τινα· διὸ μὴ πρὸς τὸν φάρμακον μόνον θαυμαστέον ὡς καὶ τὴν θεμίαν ῥίζαν ἢ δύο, πεφαγμένου μόνου ἐπιμένειν ἀναλώσασ' ὅλον τὸν δέσμον, ἐποίησεν ἀδόκιμον· ἐλεγε δ' ὅτι καθ' ἑκάστην ἡμέραν τοῦτο πρὸς ἓν ἢ δύο τῶν ἑτέροις κινδυνωδῶν γὰρ ἐνίοις,

τ' φαρμάκ' τῇ ἀσωνθείᾳ φαρμακα γίνεσθαι· τάχα δὲ ἀλη
θέστερ' εἰπεῖν ὡς τῇ σωνθείᾳ τὰ φαρμακα· προσδεξαμένης γὰρ
ἡ φύσις σε καὶ καταμειγούσης, οὐκέτι φαρμακα· καθά-
περ ἡ Θρασυ[illegible] ἐλεγεν· ἐκεῖνη γὰρ ἔφη τὸ αὐτὸ, τὸ μὴ φαρμακ[illegible]ειν
τοῖς δὲ, τὰ φαρμακ[illegible], διαιτᾶν τὰ φύσεις ἑκάς· ὥστε δεῖν μὴ ἁπλῶς
μὸς διανῶν· περιεῖδε τι δηλονότι πρὸς τῇ φύσει μὴ τὸ ἔθος· Εὔδημος
γὰρ ὁ φαρμακοπώλης ὠδοκίμησε φόδρα κατὰ τὰ τύχη σωθέντες
μηδὲν πείσεσθαι πρὸ ἡλίου δύνοντος, κατέφαγε μέτρια τὰ μυ
κὰ οὐκ ἀπέθανε· ὁ δὲ χθὲς Εὔδημος οἴνου λίβρου
οὐκ ἐκαθάρετο· καίπερ ἔφη οἱ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ δύο ἢ εἴκοσι πό
σεις ἐν τῇ ἀγορᾷ, καθήμενος ὠνητ' σκοῦ· εἰ οὐκ ἐξαναζῆναι πρὸ
τοῦ δείλιος γενέσθαι· ὁπότε δ' ἔλθοιεν ἐκλύσασθαι, ἡ δὲ πῖ ὥσπερ
εἰώθει, καὶ οὐκ ἐξεμέσαι· ἀλλὰ οὗτος βοηθεῖν τινα παρασκευ
ασάμενος καὶ τάχα κίνησιν γὰρ ἐστι πάσιν ἐπ' ὀξὺ θρυμμύ, ὥσ
περ ἔφη μετὰ τοῦ ἰβδέλλιον πόσιν, καὶ ἀκάλυστερον ἐν οἴνῳ τὸν αὐ
τὸν ξόανον· τοῦτο δὲ τῷ κινεῖσθαι σφόδρα ἰσχυρὸν εἶναι δύναμιν, ὥστε εἰ κέν
τις εἰς ὕδωρ ζέον ταῦτα ἐμβάλοι, παύεσθαι τοῦ ζέοντος, οὐ παραχρῆμα μό
νον· ἀλλὰ καὶ ὅλον· καταξηραίνουσά τι δηλονότι, καὶ ἀναδεχομέ
νη τὸ πνεῦμα καὶ τοῦτο διὰ σαν· ὅτος μὲν οὖν γε ὠλιθ', ταύτῃ τῇ βοη
θείᾳ κατέχειν· ὅτι δὲ τὸ ἔθος ἰσχυρὸν, ἐκ πολλῶν φανερ'· ἐπεὶ καὶ
τὸ ἀφίνθιον, τὰ μὲν ἐν αὖθα πρόβατα, φασὶ τὴν νέμεσθαι· τὰ δὲν
ὦ πέντε νέμεσθαι, εἰ γίνεται πότερα εἰ καιρίως· ἡ ὡς δή τινες λέγου
σιν οὐκ ἔχοντα χολὴν· αἰγὰ ταῦτα μὲν ἐπὶ τὸ αὐτῶς εἶναι θατέρῳ· αἱ δὲ
ἕξεις καὶ τὰ ὑλήματα, καθάπερ εἴρηται πρότερ' ἔχουσι δυνάμεις· οὐ
πρὸς τὰ ἔμψυχα σώματα μόνον, αἰγὰ εἰ πρὸς τὰ ἄψυχα· λέγου
σι δὲ καὶ μαθήματα εἶναι, ἢ τὴν στὸ ὕδωρ ἐμβαλόμενον· τὴν
γυῦναι δὲ ἡ τῷ τῆς ἀλθαίας ἕξιν ἐάν τις ξύλ' ἐμβάλῃ εἰθὺ
ωειθέλιον· ἔχει δὲ ἡ ἀλθαία, φύλλον μὲν ὅμοιον τῇ μαλάχῃ· πολ
λῷ μεῖζον καὶ δασύτερον· τοὺς δὲ καυλοὺς μαλακοὺς· ἄνθος δὲ μήλι
νον· καρπὸν δ' οἷον μαλάχης· ἕξιν δὲ ἰνώδη λευκὴν· τῇ φύσει
ὥσπερ

ὥσπερ τὰ μαλάχη καὶ λάχανα. χρῶνται δὲ καὶ τῇ πρὸς τὰ ἐρίσματα
τῇ τῶν βάτων καὶ ἡ ἀμπελουκεῖ. ἐστὶ δέ τινα, ἃ καὶ ἐψόμενά τινες
ἐσθίουσιν ὥσπερ τὰ λάχανα καὶ ἀπὸ μέρους τοῦ φυτοῦ. τὰ μὲν οὖν
τοιαῦτα ἐν τοῖς ἁπαλοῖς φύλλοις. τὸ δὲ θηλύφορον, οἱ δὲ σικυοῦν καλοῦσι διὰ τὸ τὰς ἐξανομοίως
ἔχειν τοῖς σικυοῖς. καὶ ξυόμενα ἀποκτείνειν τὸν σικυὸν ἐὰν δὲ
τις ἐλλέβορον λευκὸν καὶ τὰ τοιαῦτα, τὰ λεγόμενα φασὶν ἀπολύσειν
ἢ βάτος, ἢ ὑποζύγια, ἢ πρόβατα, ἢ ἄνθρωπον τὸν ξάνθην ἐὰν εἰς
τὰ αἰδοῖα τεθῇ ἢ ἐξανα ἢ φύλλα αὐθημερόν. χρῶνται οὖν τῷ σικυοῦ
πέπονι καὶ ὠμῷ. ἔχει δὲ τὸ μὲν φύλλον, ὁμοίως καὶ τὸ μίνυθον. τὸν
ἐξανα ὥσπερ ἐλέχθη σικυοῦ. φύεται δὲ ὥσπερ ἡ ἄγγουρις. ἡ βλάστη
ἔχει φιλεῖ δὲ χωρία σκιώδη. εἰ δὲ ἀληθῆ τὰ περὶ τοῦ σικυοῦ, ἡδὺ καὶ
τὰ μελόκακα πάθη ἀλλοιοῦται. ἡ τὰ μυδῶδη δὲ καὶ λόγος σύγκειται. ἐν δὲ τοῖς ἡμετέροις σώμασι χωρεῖ τὸ πρὸς ὑγείαν μόσιμον ἡθάνατον καὶ πρὸς αἴσθησιν δυνάμεις, ἔχ φασὶν δ μόνον περὶ τὸ σῶμα πᾶν, περὶ
τὸ γυμνὸν καὶ ἀγορᾷ ἐνίοις ἀλλὰ πρὸς τὸ αὐτὸ πρὶ ἄμφω καθάπερ
ἐπὶ τῶν ὀρχεῶν καλουμένων δύο ὄντων, τῶν μὲν μεγάλου, τῶν δὲ μι-
κροῦ, τὸν μὲν μέγ, ἐν δὲ τῷ πρὸ τοῦ ὀμφαλοῦ ἐν τῷ λαπτὸν δὲ
μᾶλλον αἰσθάνεσθαι ἡ κατὰ τὸν ὀμφαλόν. ἐστὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
ὁμοίως ἔχειν. τὸ μὲν οὖν ἐλάττων εἶναι ἡ κατὰ μέγεθος ἐν τῷ μὴ φύσει
ἐναντίον. ἐν δὲ τῷ ἐλάττων εἶναι τὸν ὀμφαλὸν ἐν τῷ λαπτὸν μᾶλλον
αἰσθάνεσθαι. τὸ δὲ ὅτι ἀπὸ μιᾶς φύσεως ἐστὶ ταῦτα. ἐπεὶ τὸ δύο εἶναι τινὰς τοιαύτας δυνάμεις, οὐκ ἄτοπον. καὶ οἱ ἄλλοι
τινὲς καὶ Ἀριστόφιλος ἐλεγεῖον πλατυεῖκτον ὀφθαλμοπώλης
ὅτι πρὸς ἀμφότερα δυνάμεις τινὰς ἔχει. τὸ μὲν ὅτι μᾶλ
λον δύναται. τὸ δὲ ὅτι ἀπόλλυσι μὴ δύνασθαι. ταύτης δὲ
τὸ ὅλον δύνασθαι τὴν ἀδυναμίαν. καὶ γὰρ εἰς χρόνον ὠφελεῖ μᾶλλον
ὅλον δὲ μείονος ἢ πρίνου. καὶ κεχήνασι πρὸς τὸ λοὺς ποιεῖσθαι ὅτι σοῦ
λοιντο τινὰ κολάσαι ἢ σωφρονίσαι. ἐνίοις δὲ ἐναντίως εἰς τὸ ἀρ
ρενογόνον ἢ θηλυγόνον εἶναι. διὸ καὶ καλοῦσι φύλλον, τὸ μὲν ἀρρενόγο
νον. τὸ δὲ θηλυγόνον. ὁμοίως δὲ ἄμφω τὴν μορφὴν ἔχοντα οἰκείου.
ὁ δὲ καρπὸς, τὸ μὲν θηλυγόνου, καθάπερ ἐλαίας βρύου. ὠχρότε-

ρος δὲ τῶν ἀρρενοστόνου· οἷόν περ ἐλαίας ὅταν αὐτὴ φύῃ ἐκ τοῦ βρύου· δι' ἃ καὶ ὑῶς πιέρος χεῖς ἀνῶν· πρὸ ὃ τὸ μὴ γόνιμον εἶναι τὸ σπέρμα, τὸ λευκὸν καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φασι· πρὸ διὰ τοῦτο γόνιμ]. τὴν κρασταὶν καρπῶν ἐν ὕδατι· φύεται δὲ τοῦτο ὡς πεπλίνθευμ]. οὐ καρπὸς οἷς κέχρηται δὲ φασι γυναῖκα, ἢ ἐάν τις τὸ κλυσμὸν τὸ καρπῶδες ἐπὶ ἡμέρας ἐννέα οἴνῳ λευκῷ· συλλέξας ὅσον χοίνικα τοῦτον ἀνὰ ἑκάστην ἡμέραν· ἐὰν δὲ ἐκτελέσῃ τὴν πόσιν, ἀγονον τὸ ὅλον τὸ δὲ μίσυος τὸ φύλλον τὸ γωναιξὶν εἰς τὸ αἰδοῖον· μίγνυσθαι δέ φασι καὶ τὸ πλῆθος τοῦ μίσυος τῷ σπέρματος· ὁμοίως δὲ τὸ φύλλον σκολοπενδρίου· ἰσχάς δὲ λεπτὰς· ὀρφνὰς δὲ χοίνικα φυλεῖ πιεῖν· χαίρειν δὲ σφόδρα καὶ τὴν μίσυν αὐτῷ· χρῆσθαι δὲ πρὸς τὴν ὠλένας ὥσπερ τῷ κλυσμῷ· ἡ δὲ θηλυπρεὶς χρήσιμον πρὸς τὸ ἐλμινθιᾶσι, πάστιλλον πλατεῖ τὸ λεπτὰς· πρὸς μὲν τὸ πλατεῖ, ἀναδυομένη μέλιτι· πρὸ δὲ τὸ λεπτὰς ἐν οἴνῳ τὴν κεῖμενον τὸ ἄλφιτον διδόμενον γυναικὶ ἢ ἐάν γε δοθῇ, ἐὰν μὲν ἐξικνούμενον, ἐκβάλλειν φασίν· ἐὰν δὲ μὴ, τὸ ὅλον ἄτεκνον ποιεῖσθαι· διαφέρειν δὲ τὸ πλεῖσθαι θηλυπρεὶς· τῷ τὸ μὲν φύλλον ἐχ μονόκωλον ἰσχάδων μικρὰς ἓξ μέλανος· λεῖον μὲν δὴ καὶ δυσμάφες πρὸς τὰς γενέσεις· θαυμάσιον τοῦτο δὲ ὡς ὁ ἱμὰς εἰ χ· ὃ προσενεγκάμενον, ἀλλ' ἀλφιτάμενον ἔφασαν δὲ τὸ αἰδοῖον τείνεσθαι· τὸ δύναμιν δ' ὅτι ἰσχυρὸν εἶναι, ὡς θ' ὁ πρασις αὐτὸ βάλλοιτο, πλησιάζειν· τὸ δὲ χρησαμένους φάναι καὶ δώδεκα· αὐτὸ γοῦν λέγειν ὅτι ἰσχυρὸν καὶ μέγα σὸν τι εὐθυμίνον τοῦτο τὸ πολυσπόρειν· τὴν δὲ πρόσιμον αὐτῷ τὸ σπέρματος εἶναι κατὰ σταλαγμόν· τὸ λυθὲν δὲ εἰς αἷμα ἀγειν· ἔτι δὲ σφοδρότερος ὁρμᾶν τὰς γυναῖκας ὅταν χρήσωνται τῷ φαρμάκῳ· αὕτη μὲν οὖν ἡ περὶ ἀληθοῦς περβάλλουσά τις δύναμις· τὸ δὲ λοιπὸν εἶναι φύσεως τινὰς τοιαύτας αἱ ποιοῦσιν ὁρμητικωτέρους, οὐκ ἄπο πομ· ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς τροφίμοις χυλοῖς ὁρῶμεν οὔσας καὶ ἐν ὑγροῖς, καὶ ἐν ξηροῖς· ἔτι δὲ πρὸ τούτου ἀλλαδυνάμη παθῆ πρεῖν· ἐνίαχοῦ μὲν γὰρ φασι τὸ ὕδωρ τὸ παρὰ τὸν γωναιξὶν ὡς πλεῖστον εἶναι· ἐνίαχοῦ

χοῦ

χοῦ δὲ ἄγημον· ὡς ἐν πυρᾷ· τοῦτο γὰρ ἡ πῶν τοὶ ἰ ἀξοί· ἐν ἥρα κλείᾳ δὲ ὥς φασι τ' ἀρκαδίας οἶνός ὄστιν· ὃς τῇ μὲ αὐδρῶ πινόμ ὧν ὀξίζησι· τὰς δὲ γυναῖκ' ἀτικνάσας πριεῖ· ταέλλ δ' ἐν ἀχαΐᾳ ἡμᾶ λισα περὶ καδωνί, ἀμπέλα τὶ γέν' ὄστιν ἀφ' οὗ ὁ οἶν' ὀξαμβλὺν πριᾶ τ' γυναῖκ' ἐγκύμον' ὄσας· καὶ αἱ κύν' φάγωσι τ' βοτρύν ὀξαμ βλῦσιν αὐτάς· κῆ τῆ γυνὸς, ὅθ' ὁ βότρυς ὰδὲ μία αἰσθησ ποιεῖ ὀξὰ τὰς αὐγὰς ὅθ' ὁ οἶν' ἐν ξοιζηνίᾳ ὁ οἶν' ἀγάμ πριεῖ τὸς πίν' τας· ἐν θάσῳ δ' αὐτοὶ τινὰ πριᾶσιν ὑ πνωτικ' οἶν'· ἔτι δ' ὁ ἀγρυπν' πριεῖ τ' πίνοντας· αὐτὰ δ' αὖ μ' αἱ δυνάμις πρ' τὰ σώματα ἡ ἐν τ' σωματικ'· πρ' δὲ τ' ψυχ' τ' μ' ἐρύχ' ὡς περ ὀξακιν' ἡ ὀξίζάν ἀν καθάπερ ἐλέχθη πρότερ'· ἡ δὲ τ' οἰνοθήρας ἐξίζα δυθεῖσα ἐν οἴνῳ πρὸ τοῦ πριεῖ ἱλαρώτερ' τὸ ἦθ'· ἔχει δ' ὁ οἰνοθήρας, τὸ μὲν φύλλ' ὅμοι' ἀμυγδάλῃ· πλατύτερ' δὲ· τὸ δ' ἄνθος ἐρυθρὸν ὡς περ ῥόδ'· αὐ γὸς ἡ μέγεθος ὡς θάμν' ἐξίζα δ' ἐρυθρὰ μεγάλη· ὀρφὸς δ' αὐ ἀνθεῖσιν ὥσ περ οἶν· φιλεῖ δὲ ὄρεσι καὶ χωρίοις· φαίνετ' δὲ οὐ τὸ ἀγρῶν· οἷον προσφορά τις γίνετ' δύναμ' ἔχοντ' οἰνώδη· αὐτὰ δὲ τὰ βότρυδ' ἡ πιθανώτερα· τούτῳ τ' περὶ ἄπωμ ἡ ὅλῃ τ' ἀλειφῇ μάλ' λεγομένων· τ' τοσώμασι ἡ τ' οἰκίαις· ὃν ὡς δ' φασὶ τὸ ξιπόλι καθ' Ἡσίοδον ἡ Μασσάλιον εἰς πᾶν πρᾶγμ' ἀσουδαῖον χρήσιμ' εἶναι· ὀρ ὀρύπτουσιν αὐτὸν μύκητ' ὡς ἡμῖν ἡ ξάμνοι· ἡ τὰ περὶ τ' κλείας δὲ ἡ δόξ' ὁμοίως ἡ μᾶλλ'· δύκλφ δὲ γέρ φασιν ἀεὶ πριεῖν τὸ αὐτὸ ῥιζόμ καλόν· τοῦτο δ' ὁμοίον ὄστι τῇ ἀσαρείνῃ· ῥίζα δὲ χύπερ· ὁ δ' καρπὸς ὡς περ μάραθ' ῥίνας ἔχει· τὸν δ' ἀπὸ λούτου ἀλφόμ' ὀδοξεῖν· δύδοξεῖ δὲ, καὶ ἐ αὐτὸς τὰ ἐλαχύσου τῷ αὐθ στεφανοῦται, μύρῳ δ' αἴνων ἐκχυσίου ἀ σύρου· ἔχει δὲ ὁ ἐλει όχρυσος, τὸ μὲν ἄνθος χρυσοῖδὲς· φύλλον δ' λευκόν· καὶ τὸν μὲν καρ πὸν δὲ λεπτὸν καὶ συληρόν· ῥίζαν δὲ ἐπιπόλαιον ἡ λεπλιώ· χρῶν ται δ' αὐτῷ πρὸς τὰ δακετὰ ἐν οἴνῳ· καὶ πρὸς τὰ πυρέκαυσα καὶ πεκαυσαντις ἡ μίξαντες μέλιτι· τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα καθάπερ ὑ πρότερον ἐλέχθη, σωφαύξῃ βουλομένῳ ὅσ' τὰς ἐαν

τ τέχν, αὐτ ρίζ ἡ τ κξπ λτ ὸ ϖ φύσ, ἐπεὶ πολ ἔχσι καὶ
παν τ όιας δωάμ φς, ὅσαι παν τὸ δ ώαν ἡ τ αὐτ αἰτίαι, ⸌ πολ
ὅσαι τὰ ἐναντία, διαπορήσειεν ἄν τις κοιν ἴσως ἀπορημα καὶ ἐ
φ ἑτέρ ἀπορ. πότερ ὅσαπ αὐτ αἴτια κ μίαν τιν ἀ δύνα μίν
ὄντ ν, ἢ ἡ ἑτέρ ἐνδέχ ται τ αὐτὸ γίνεσθαι· ὅτ το μὲν οὖν ταύτη ἀπορή-
θω· εἰ δέ τιν ⸌ αἰτίων τὰς φύσεις ἡ τ δωάμ φς ἔχο μὲν εἰπ, ταῦ
τα ῥητέον· τὸ δ πέπ ζι, καιρὸς μὲν ὅτι δ πλοῦ ἡ αὐτ τὸ γλύϑ· τὸ
μὲν ⸗ στρογγύλ ὡς περ ὄροβϑ· κέλυφος ἔχ ⸌ σάρκα καθάπερ
αἱ δυοφυίδες ὑπέρυθρ· τὸ δ πρόμηκ ς, μέλαν· ὥρμάτια μηκω
νικα ἔχ ἀχυρ δὲ πολὺ τοῦτο θατέρ· ὥρματικὰ δ ἄμφω· διὸ
ἡ πρὸ τὸ κώνωπ ⸌ σοηθεῖ ταὐτά τε καὶ ὁ λιβανωτός· ὁ δ κνίδϑ
κόκκ ϑ, στρογγύλ ἐρυθρ τῇ χροιᾷ· μεῖζον δὲ τοῦ πεπέρι ϑ· ἰσχυ-
ρότερ δ πολὺ τῇ θερμότητι· διὸ καὶ ὅταν δίδωσι κατὰ τὸν λόγ(ον)
δόσεσι γὰρ πρὸ τὴν κοιλίας λύσιν) ἐν αὐτῷ ἡ στάσι περιβλάστ-
τοντος· καθ γὰρ ἄλλως τὸν φαρυγγα θερμαντικὸν δ καὶ ἡ τοῦ
πεπεδένου ῥίζα· διὸ καὶ ἀλειμμάτι ποιοῦσιν ἐξ αὐτῆς

ταῦτ' ἀχάπη ἐλ τὰ εἰς χώλεια. τὰ ἢ ξέμα εὐόσμε. ἢ δὲ ἄρροια αὐτ' ἴ
με. ἢ δὲ ἀφθείρε. τὸ ἢ πολυπόδιον μετὰ τὰ ὕδατα αἰεὶ βαίφ. πάερμ ἢ
οὐφύφ. τὸ ἢ τ' ἐλέινα ξύλ, κ' μὴ τ' πρόσοφιν ὁμοί πάξω. φλοι-
ώδεν δὲ, μέλ' ἴμε. χήσιμ ἢ πρ' ὀφθαλμ' ἀκόμη τριβόμ. ἡ δὲ
ἄρι σολοχία, παχεῖα, ἡ ἐαθι ομὴ, πικρά. τῷ χρώματι μέλαι
να ἐλ ὡσμ. τὸ ἢ φύλ σπολύλ. ὁ πολὺ ἢ τὸ ὑπ' τ' γ. φύε ἢ μά
λισα ἐν τοῖς ὄρεσι. ἡ αὐτὴ βελτίση. τ δὲ χεῖαν αὐτ ἐς πολλὰ
κατατιθέασιν. ἀρίση μ' πρὸς τὰ κιφαλόθλασα. ἀχαθὴ ἢ πρ'
τὰ αἰγαέλκη, ἡ πρὸς ὕπν, ἡ πρὸς τὰ ἔρωτ τὰ, ἡ πρὸς ὑστέρ ὡς
πεπόσ. τὰ μὴ σωὴ ὕδατι ἀρδόμ ομὴ ἡ κατὰ θλατ πομὴ κ.
τὰ δ' ἅλμα εἰς μέλι ξυομὴ ἐλαί. τ ἢ ἐρπετ ἐν οἴνῳ ὀξίμη ται
μομὴ. ἡ ὡὴ τὸ δῆγμ, πατ πομὴ. εἰς ὕπν ἢ ἐν οἴνῳ μέλαι αὐξη
ρῶ κμι θεῖσα. ἐὰν ἢ αἱ μήτρ' πρὸς τὰ σώσωσι, ὦ ὕδατι ἀπακλύζ ἀν. αὖ
τη μ' δ' ἐ οἰκεδιαφέρ τῇ πολυχρησία. τ δὲ σκα μμωνί ὡς πρ
ὀβ ἐν αντ' ὀ ὀπὸς μόν χήσιμ. αὖ ὁδ' οὐδὲμ. ἡ ἢ τ' πτερίδ' ἐίζα μόν
ᾧ χυλῷ γλυκύσ υφ'. ἐλμινθα ἢ θλατ εἰ ἐκβαίφ. πάερμ ἢ σκέχει
σ δὲ ὀπόν. τὰ μν εἶδες δὲ ὡραίαν, με τοπώρ φασὶν. ἡ δὲ ἔλμις σύμ
φυτ ἐν οἷς ἐθνεσιν. ἔχουσι γ ὡς ὡὴ ταμ αἰγύπ ιοι. αὖ ρα βδ.
αὖ μὴ οἱ με ταδίδες. σύροι. κίλικδ. θρᾷκδ δ' σκ ἔχουσιν, οὐ δὲ
φρύγες. τῶν δὲ ἐλλήνων θηβαῖοι τι οἱ πρὶ τὰ συμμάσια. καὶ ὅ-
λως βοιωτοί. ἀθ ωαῖοι δ' οὐ. πάντων ἢ τῶν φαρμάκων ὡς ἀ-
πλῶς εἰπεῖν βελτίω τὰ ἐκ τῶν χειμριμῶν καὶ προσβόρρωμ
ξηρῶν. διὸ καὶ τ ἐν Βοιᾳ τὰ ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς, ἢ τὰ ἐν τῷ τιλεθείῳ
φασί. ξηρότερα γάρ. τὸ δὲ τιλέθριον σύσκιον.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΔΥΝΑΜΕΩΣ ΡΙΖΩΝ ΤΟ, Κ.

ΠΕΡὶ δὲ τῶν ῥιζῶν, ὅσαι φαρμακώδεις καὶ ὁποίας
ἔχουσι δυνάμεις, εἴτε ἐν αὐταῖς, εἴτε ἐν τοῖς ὀποῖς, ἢ
καὶ ἐν ἄλλῳ τῳ τῶν μορίων, ἢ καὶ τὸ ὅλον εἴτι φρυγμα

μικὸν ἡ πρῶδες ἐχει τοιαύτας δυνάμεις, καὶ περὶ τῶν χυλῶν τῶν γευόμενων, καὶ τῶν ἀόσμων, ποιᾶσι διαφορὰς, αἵπερ μάλις᾽ ὀθὴν ἥπου φυσικαί· τὴν ἰσχὺν, πλείους μὲν εἰσὶν αἱ δυνάμεις τῶν πολέων· χιλὸν δὲ μάλισται αἱ φλεγμακώδεις ὡς χρησιμώτατοι· διαφέρεσθαι, τῶτο μὴ πρὸ τοῦτο τῶν μὴ ἐν τοῦτο ἐχόντων δύναμιν· ὡς πρὸ εἴρηται μικρῷ πρότερον· ὡς δ᾽ ἔνιοι πάντων αἱ πλεῖσται μὲν αὐτῶν ἔχουσι· μὴ τὸ κρῶπὸ μὴ τὸ ὀπὸ· ἐνίαις δὲ μὴ πάντων τὸ φύλλον χρῶνται τούτοις φυλλώδεις δυνάμεις τὰς πολλὰς πόας καλοῦσιν οἱ ῥιζοτόμοι.

Ταῦτα μόνα τοῦ δεκάτου ἐν τοῖς ἀντιγράφοις εὑρήκαμεν· εἰ μὴ ἄρα τῷ ἐννάτῳ συμπέχυται ταῦτα λοιπά.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΤΟ· Α·

ΤΩΝ φυτῶν αἱ γενέσεις, ὅτι μὲν εἰσὶ πολέις, μὴ πρόσαι, μὴ τὴν αὐξησὶν ἐν τοῖς ἰσορίαις εἴρηται πρότερον· ἐπεὶ δὲ οὐ πᾶσιν οἰκείως ἔχει διελθεῖν, τίνος ἑκάστοις μὴ διὰ ποίας αἰτίας οὐχαῖς χωρὶς τὰς κατὰ τὸ ἰδίᾳ οὐσίας λύθυ γὰρ καὶ συμφωνεῖαθαι τοῦτο λόγους τοῦ εἰρημένου· ἢ μὲν ἂν ἀπὸ τοῦ σπέρματος γένεσις, κοινὴ πάντων ὅσα τὸ ἔχόντων σπέρμα· πάντα γὰρ δύναται γενναῖν· λῆτον μὴ τῇ αἰαθήσει φανερὸν ὅτι συμβαίνει· καὶ τὸ δὲ τὸν λόγον ἴσως ἀναγκαῖον· ἡ γὰρ φύσις οὐδὲν ποιεῖ μάτην· ἥκιστα δὲ ἐν τοῖς πρώτοις καὶ κυριωτάτοις· πρώτων δὲ καὶ κυριώτατον τὸ σπέρμα· ὥστε τὸ σπέρμα μάτην ἂν εἴη μὴ δυνάμενον γενναῖν· εἴπερ τοίνυν χάριν ἀεὶ τὸ σπέρμα· τοῦτο τέφυκε

ὅπερ

ὅπερ ἐκ τῶν ἄλλων πάντων λαμβάνομεν ὅτιν ὁμολογούμενον· αἰτιᾶται δὲ τὸ μὴ χεῖσθαι τὴν γεωργίαν ὅτι θᾶττον ἀποῤῥεῖ τὸ ῥαγὲν ὑπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ διὰ τὸ μὴ εἶναι ἐξαίφνης ἐπιτήδειον λαμβάνειν μήτε τὸ ὑγρὸν μήτε τὸ πρόσφατον τὰ σπέρματα, διὰ τοῦτ' ἄκαιρον οἷον ταύτην πάντων ἀπόφασιν ἐκδέχεσθαι· καίτοι καθάπερ καὶ τῆς ἰσοτιμίας εἰρήκαμεν, φανερὸν τοῖς τοιούτοις ἔστιν ἅμα τὰ μὲν βλαστάνοντα ἐκ σπέρματος, ἄλλα δὲ ἄνευ σπέρματος ἐκ τῶν ἀμορίων, ὥσπερ καὶ ζῷά τινα ἢ ἐξ ἀλλήλων ἢ ἐκ τῆς γῆς· διὸ καὶ αἱ γενέσεις κατὰ τὰ ἴδια ἑκάστης φύσεως· ὅσα μὲν οὖν ξηρὰν μονοφυῆ ἔχει βλάστην, οὐ τὴν αὐτὴν ἀνάγκην ἐστὶ λαμβάνειν, οἷον τὸ μὲν ἀπὸ σπέρματος, τὸ δὲ ἀπὸ ἀκρέμονος· τὸ μὲν ἀπὸ σπέρματος, τὸ μὴ ἔχειν τὰ μονοφυῆ· τὸ δὲ ἀπὸ ἀκρέμονος, τὴν κλῶνα, διὰ τὴν ξηρότητα· ἀεὶ γὰρ τὰ μὲν βλαστάνοντα ἔχειν τὰ δεῖν τὴν ἐμβρυώδη ὑγρότητα, τὴν αὐτὴν δύνασθαι τηρεῖν· τὰ δὲ φύσει ξηρά, διὰ τὸ ὀλίγην ἔχειν, ὅταν μὲν ἀπὸ τοῦ δένδρου ἀφαιρεθῇ τὰ χθόνια πνεῖν καὶ ἀπολείπειν, σώζεσθαι μᾶλλον τὸ σύμφυτον θερμόν· καὶ αὐτὰ μὲν διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν· τὰ δὲ ἀπόβλαστα, συμμιγίαν τινὰ ἔχοντα θερμοῦ καὶ ὑγροῦ, καὶ μονοφυῆ δέχεσθαι τὰς ἄλλας δυνάμεις τηρεῖν τὸ ὑγρότητα καὶ θερμότητα τὴν σύμφυτον· ὥστε βλαστάνειν μόνον ἀπὸ παντὸς ἀπόφυσις, καὶ ἀπὸ τῶν ἀκρεμόνων οἷον συκῆ καὶ ἄμπελος· ἐκ τῶν ἀκάρπων ἔνια λύγδην· ὡς πτελέα καὶ ἀκτὴ καὶ λύκη καὶ αἴγειρος· καθόλου μέντοι ἔνια τοιοῦτον ἐστὶν ἃ τοιοῦτον ἔχει τὸν τρόπον· ἀλλὰ μᾶλλον μόνον ἐκ ξηρᾶς μονοφυῆ ἔχει βλάστην ὀφθῆναι, δέχεται ἑτέρας γενέσεις πλὴν ἐκ τῶν σωματικῶν· τούτων δὲ βάβδοι φασὶ μοχθηρὰν εἶναι βαβυλῶνα καὶ ἄκανθαν, ἐὰν ὀπτοῖς ἐμβιώσωσι μεταφυτεύοντες· ἐκ δὲ τῶν ἐλάττων τόποις ἐὰν ἀποκόψαντες ἄνω φυτεύσῃς ἰσχύουσι· καὶ βλαστάνει ἀκανθῶδες καὶ πολύκλαδον· ἔτι δὲ ἂν πλάγιον ᾖ ἢ ἐνίκμου ἢ μὴ τυγχάνῃ, πολλαχόθεν ῥίζαν φύειν καὶ

ἐκβλαστάνειν· ὁ μὲν γοῦν τοῦτο λαμβάνειν· ἐπὶ δὲ πολύκνημος, ἢ ἐλάτης, ἢ εἴ τι ἄρα πλήσιον τούτοις, τοῖς δὲ τὸν συμβάλλειν δεῖν· ὁ δ' ἰσχνὸς περίσσου· πολλοῦ δέ τινος καὶ πάρεστι λαβεῖν· καθάπερ φασὶν ἐν κρήτῃ περὶ τοὺς καλλιμύους δρυίτας· ἐν ταύτῃ γὰρ ἄλογον δέν, ὡς τινὲς τὸς ἄλλας φυάδας ὑπερρίζους οὔσας ἐν ὕδρους ἢ ταύτας βλαστάνειν· ἐπεὶ εἰ μὴ ἦσαν ὑπόρειζοι, χαλεπὸν ἦν ἀδύνατον· τοῦτο μὲν οὖν ὡς πρὸς ὑπόθεσιν λεγόμενον· ὁ δὲ φοῖνιξ, ἀπὸ μὲν τῆς ἀβδου καλαστάνει, χώρας καὶ βοσίας καὶ φύσεως πρὸς τὸ θάττον αὐξάνειν· τὸ δὲ πόα ἄλλο τοῦτ', ἄλογον ἐστὶ ὑγρότητα τοιαύταν καὶ μητρικώτατα· ἀπὸ δὲ τοῦ ἐγκεφάλου διὰ τὴν ὑπερκάτω μᾶλλον ὅτι τὸ ἄλογον· ἐν τούτῳ γὰρ καὶ ἡ τῆς ἀβδου φύσις· καὶ ὅλως οἷον ἀρχή τις αὕτη ζωτικὴ· διὸ καὶ ὄζαι ρου μόνου καὶ πομήσαντος, θνήσκει· ἐπεὶ καὶ ἡ ἐκ τῶν πλαγίων ἐκφυσις, ἔχει τόσον τὸν ἐγκέφαλον ὄζαι· μόνος γὰρ αὐαίνεσθαι κατὰ λόγον· εἰ περ καὶ φυκότος καὶ ἐρείζωμόν ἐστι τοῦ συμβάλλειν· ἡ δὲ ἔκφυσις, δῆλον ὅτι παντελῶς· πάντα γοῦν διαμένει μέχρι τινὸς ἢ ὑγρότης καὶ θερμότης· διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τὴν πυκνότητα τῶν πόρων· διὸ καὶ δυσιάπνοτον· ὁ μὲν οὖν φοῖνιξ διὰ ταῦτα πλεονάζει· τῶν δ' ἄλλων τῶν ὁμοφύλων οὐδέν· διὰ τὸ μὴ τοιαύτην ἔχειν τὴν φύσιν· ὅσαι δὲ πλείους γόνιμοι τρόπους, ἔχει καὶ ἐν αὐτοῖς διαφοράν· τὰ γὰρ ἀπὸ πάντα δασέα δύσριζα καὶ ξίζης καὶ κλωνός· οὐ πάντως δύναται δὲ καὶ ἀπὸ ξύλου καὶ ἀπὸ ἀκρεμόνος· καθάπερ ἀμπελος· καὶ συκῆ· τὰ δὲ πάλιν ἀπὸ τῶν βλαστῶν· ὥσπερ καὶ ἡ ἐλαία· τὸ δ' αἴτιον ἐν ἀμφοῖν, ταυτὸν καὶ πάρεστι πλήσιον· ἀμπέλου μὲν γὰρ καὶ συκῆς ἡ τοιαύτη ξηρασία καὶ ξυλώδης τὰ μέσα· καὶ ἐνίων ξαχὺ· τὸ δὲ τραχύ, δυσβλαστές· τὰ δὲ ἄκρα, ἁπαλὰ καὶ ἔμυζα, καθάπερ τὸ κλῆμα καὶ ἡ καρδία· καὶ ἡ φλοιὸς δὲ καὶ τὰ ἄμφω ὁμοίως ἐλαίας δέ, τὰ μὲν τῶν ἀκρεμόνων ἔνικμα, διὰ τὴν λιπαρότητα καὶ τὴν πυκνότητα· ἡ ἀμφοτέρως δύξηρα· τὰ δὲ ἄκρα διὰ λεπτότητα

καὶ ξηρὰ καὶ

τε, ξηρὰ καὶ οὐδωρώμφα δια μφόφ. ὡσαύτως καὶ ἀπίν. ἁπαμυγδάλης· ἢ μηλέας· ἢ δάφνης, καὶ αὖγων· ἀβλάςητα γὰρ τὰ τούτων, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν· πλὴν εἴ τι σαρκῶδες ἢ ὡς σαρκῶδες λέγω. εἰ γὰρ τὸ ἀπὸ ἀκρεμόνων ἐνίων, σαρκῶδες· οἷον ἀμυγδάλης· δάφνης ἢ ἀδρώματος· ἐπεὶ οὐδὲ ἀπὸ σαρκωδῶν δύο ἐθέλφεων δύο· αἰτία δ' ὧν πέλεγομεν ἡ ξηρότης· ἢ τὸ πυκνὸν ἢ τανυκνότης· ἀθερμότερα. πρὸς τὸ διατηρῆσαι δὲ πλεῖον τὸ μᾶλλον· ὅσα δὲ ἀπὸ ξύλων ἐμβιάζεται βλαστάνειν, οἷον, ἐλαίας μύρσινος· κότινος· ἢ αὐτὰ τὴν πυκνότητα καθάπερ ἐλέχθη τηρεῖν τὸ ζωτικὸν ἀρχὴν, ἔχοντα τάτινα ὑγρότητα τοιαύτην· ἃ δὲ ἱκανὸν ἐὰν ἢ τανυκνότερα ἢ ξηρ' ἢ μὴ ἀπέχ ἀβλαστον· ἐπεὶ δὲ ἡ ἀπέχ βλάστησις τοιοῦτον· διὰ τὸ πρεμνώδη ἐξωτερικὰ μμένην πως εἶναι τὴν ἕξιν, ὥσπερ ἢ φιλοδάφνης· ἰσχύει δὲ μᾶλλον, ἢ ἐλαία δυσὶ λεβρακοῖς τοιοῦτον· τὸ δὲ κατὰ λάθος ἀεὶ βλαστικόν· τὸ δὲ μαλακόρριζον, διὰ τὸ τὴν ἕξιν ἰσχύειν· ὥσπερ ἀπίου μηλέας· ἢ ἑτέρου· τάχα δὲ καθόλου περὶ πάντων ὧδε λεκτέον· πρῶτον μὲν ὅτι μετίωρα ἢ οὐβαθύρριζά ἐστι, εἰκαίτινας εἰς μάθος καθιέσθαι, ἀλλ' ἐπιφανείας ἐπὶ πολλῆς· εἶτα θετέον τι πάντων, ὅταν συρροῆς γινομένης συμθερμανθῇ τοῦτο, ἢ πεμφθὲν ὑπὸ τοῦ ἡλίου καθάπερ κινηθὲν ἐκτὸς ἢ ἐκ τῶν ἀκρεμόνων, ὅτω ἐκ τῶν ἄλλων οἱ βλαστοί. τούτων δὲ ὑπαρχόντων, λόγον ἤδη τὸ ἕξα βλαστάνειν· ἢ ἕξις μετίωρος οὖσα ἢ συρροὴν λαμβάνουσα, ταύτην ἐκθερμαίνουσα καὶ πέπουσα, μεθίησι τὸν βλαστόν· τὰ μὲν δὴ πλεῖστα ἕξαὐτὸ τὸ στέλεχος ἐκβλαστάνει· μετίωρόν ἐστιν γὰρ αὐτοῦ· εἰ δὲ ἐλαία ἢ ἐκ τῶν πρέμνων· ἄτοπος δὲ ἕξα, ἢ ὅσα μὴ μόνον ἐπίπεδος, αἰὰ ἀδρὰ πρὸς μακρόρριζα ὄντα, ἢ ὧν αὖ ἡ ἕξις μετίωρος ἢ, ταύτην τὴν βλαστὸν ἀφίησι· ἐνταῦθα ἢ συρροὴ ἢ πέψις θερμαινομένης· διὸ εἰ ἄπεκτος ὁ τόπος· ἀπεκτικὸς μετεωρισμὸς ἢ συρροή· τὰ δὲ ἕξω ἢ ὑζωα καθάπερ αἴγειρος ἢ λεύκη· ἢ συμπληρῶν δύναται βλαστάνειν· τὰ δὲ μᾶλλον ὁμοίως, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὑλημάτων ἢ πο

ωδῶν ζώιων τοῦτο συμβαίνει· πρὸς δὲ τὴν δεῖ μεταβῆναι τὸν λόγον. ὑπὲρ μὲν τῶν δένδρων ἱκανῶς εἰρηται· φύτων δὲ τὰς μὲν γενέσεις ἐκ τῶν αὐτῶν θεωρητέον, κοινοτάτην πᾶσι τὴν ἀπὸ σπέρματος τιθέντας· ἐνίων δὲ καὶ πλείους εἰσὶ τούτων· εἰδέναι δὲ καὶ τὰ προσφυόμενα ἐφάπτεται, ταύτη διαιρετέον· οἷον ὑπὲρ ἧς νῦν λέγομεν φλοιὸς ἀπὸ τῆς ῥίζης· ἐνίοις μὲν γὰρ καὶ αὐτόματα βλαστάνει, ἃ φυλάττουσιν ἀπὸ τῆς ῥίζης· ὥσπερ τὰ κεφαλόρριζα. ὅλως δὲ ὧν πρόσφυσις καὶ σαρκώδης ἐστὶν ἡ ῥίζα· δεῖ δὲ καὶ τὸ μὲν ὑδατῶδες μηδεμίαν ἔχειν· ὥσπερ φλὶ γαρυλλίδος ἢ ἀφανίδος· ξηραίνονται γὰρ αὗται καὶ ἀσθενεῖς εἰς διαμονήν· ἀλλ' οἵτινας ἔχειν πλείους καὶ ἅμα σκληρότητά τινα καθάπερ καὶ τὸ βολβοῦ, καὶ σκίλλης· ἢ ὅλως οὐ χυλόν τινα ἢ οὐσαρκον εἶναι καθάπερ αἱ τοῦ ἀμαράκου καὶ χλωροῦ ἢ τοῦ λιβανωτοῦ ἢ τὸ μολόχης· αἱ γὰρ ἰσχνόταται φυτείαν μόνον δέχονται ἢ μέταρσιν· καὶ τούτων αἱ μὲν καὶ πλείω χρόνον διαμένουσιν· αἱ δὲ ἐλάττω κατὰ τὰς ἰδίας φύσεις ἑκάστου· ἅλλαι δ' οὐ πάλιν εἰσὶ πηδόσ, αἱ μὴ ἔχουσαι μὴ ἐν τοῖς ἑαυτῶν χώροις ἀφιέσι βλαστόν· οἷον αἱ τῶν ἐπιτειοκαύλων· μεταφέρονται δ' οὐδὲ ὅλως διὰ τὴν ξηρότητα· διὰ γὰρ αὐτὴν αἰτίαν ὑπολαμβάνουσιν καὶ τούτων, ὧν περ ὠνίνων· ἔστι δέ τινων καὶ ἀπὸ παραπάδος, καὶ ἀπὸ τῆς ἄκρας φύεται ἢ γένεσις· ἀπὸ παραπάδος μέν, ἐξαφανὴς δὲ τὸ πηγάνου· τὸ δὲ στεφανωτικῆς, οἷον ἀβροτόνου ἢ σισυμβρίου ἢ ἐρπύλλου· καὶ ἀπὸ τῆς ἄλλης ζώιων τῶν αὐτῶν πηγάνου τε καὶ ἀβροτόνου καὶ τῶν στεφανωτικῶν· καὶ γὰρ ἐκεῖ ταὐτά γε, καὶ καθήκουσιν ὠθοὺς ῥίζας ἐκ τῶν βλαστῶν, ὥσπερ ὀπισθόσ· οὗτος γὰρ δὴ μάλιστα ὅλως ἔμβρυος, καὶ εἰσδυόμενος εἰς αὐτὰ τὰ δένδρα, καὶ ἐν τῇ γῇ κρυπτόμενος· τῶν δὲ λαχάνων ὧν μὲν ὠκιμον· ἢ γὰρ τοὺς ἀπὸ φυτείας ἐκ τῶν ἄνω δέχεται· καίπερ ξυλώδεις ὄν, ἀλλ' ἔτι δυσξήραντόν ἐστι, ταύτῃ φύεται· διὸ καὶ πολὺν χρόνον διαμένει καὶ πολύκλωνόν ἐστι, πάλιν βλαστάνει· ξυλώδεσι δὲ ἢ τὸ ἀβρότονον· ἀνέχει τινὰ τῇ φυσικότητι καὶ δρῦι

μύτηι

μύτητι φυλακικὸν ὡς πρόκι πος· καὶ οὕτω φύεται καὶ τὰ σπη
νύμφους· αὗται μὲν οὖν κοιναὶ πλειόνων· αἱ δὲ τοιαῦται ἰδιό
νιαι καὶ ἐλάττους· ὥσπερ τῆς κεμωνίας καὶ ῥοδωνίας· καὶ ὁ
κάλαμος ὁ χωθεὶς φύεται καὶ βλαστάνει. ταῦτα δὲ ὅμοια μᾶλ
λον πολύσια, ἢ τὰ φ ἐλαίας, ἢ εἴ τι ἄλλο βλαστητικὸν ἀπὸ τοῦ
ξύλου· διὸ καὶ ὑπὸ τῶν αἰτιῶν πάντων δύναται, καὶ διατηρεῖν τὴν ὑ
γρότητα ἢ θερμότητα τοῦ ἐμβρύου· ἢ ὅτι κατακόπτεται μᾶλλον ἢ κατα
ῥήγνυται λογον· ἐκ δὲ τοῦ ἐλάττονος καὶ ἀνιεῖσθαι μᾶλλον, διὸ πάντων ἡ ἀρχὴ μᾶλ
λον κολωτέρα· τὸ δὲ μέγεθος μᾶλλον συμπεπτωκὸς, ἢ ὁμοίως παθητικὸν
οὐδὲ βλαστητικόν· διὸ καὶ τὰ σκόροδα διαιροῦσιν εἰς τὰς γέλ-
γεις· ἢ τὸ κρόμμυον ἀφαιροῦσι τὸ ἔλασσον κάτω μᾶλλον τὰ κελύφη·
ταῦτα γὰρ παρέχει πάντα τὸ ἀλλότριον· ἀλλοτρίου δὲ τοῦ ζωτικοῦ, τὸ μὴ
ζῶν· ὥσπερ καὶ τῶν δένδρων τὰ ἀφαιαινόμενα· διὸ καὶ μᾶλλον οὔτε
ἐλαίας καὶ τὸ μυρρίνων οὐδεὶς πειραίρειν τὸν φλοιόν· ἀποσέ-
πει γὰρ καὶ τηρεῖ τὴν ζωήν· τῶν δὲ κρομμύων καὶ σκορόδων
δεῖ, διὰ τὸ μὴ τοὺς ζῶντας μὴ δὲ τοὺς κυέλους ἀφαιρεῖν· ἐπεὶ
καὶ ἐκείνων εἴτις ἀφαιρείη τούτους, βλαστάνει· ἰδιωτέτη δὲ βλά
στησις ἢ ἐκ τῶν δακρύων· οἷον τοῦ θαλλοῦ καὶ τοῦ κέμου,
καὶ ἐρίων ἑτέρων· οὐκ ἄλογος δὲ ἀλλὰ μολογουμένη τῆς ἐκ τῶν
καυλῶν· οὐδὲν δ' ἕτερον, ἀλλ' ἢ ξυνηθροισμένοις δεῖ εἶναι, μὴ τὴν
ἐκεῖθεν ἀρχὴν τὴν ἐμβρύου· οὐ γὰρ αὐτὴν θερμότητος· ἢ τοι —
αὐτὴν ὑγρότητος· ὅτι δυοῖν πάντων οἱ ὀποὶ καὶ τὰ δάκρυα γι-
νητικαὶ, πρὸς τοῦτο ἐπάνω καὶ πρότερας αἰτίας ἀνενεκτέον· ὅτι
δυοῖν καυλοὶ, δυοῖν ῥίζαι· κ' λόγον ἢ φ ῥύσιν, ὥσπερ ἐλέχθη
πρότερον· ὅτι πολέως αἱ γενέσεις ἀπὸ ἄλλων ἢ ἀπὸ αὐτῶν, ῥᾴδιον γι-
νῶσκειν τὰ ἀτελέστερα, ἢ ἀπὸ πλάττονος ἀρχῆς· αἱ μὲν οὖν ἐκ τῶν μορί
ων, ὁρῶμεν ἢ δι' ἃς τίνας αἰτίας, ἐκ τούτων θεωρείσθω· ἢ εἴ τι δεῖ μᾶλλε-
λέχθαι, προσθεῖναι καὶ σωιδεῖν· ἀίδιον τὸ μὲν γὰρ, τὸ
μονοειδὲς ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν τὸ ἐλαττόνων, ἢ μᾶλλον τὸ ἐπιτείνων ἢ
πρωσθεν· διὸ αἰεὶ ἢ τὸ μᾶλλον ὄντι ὅτι συμβαίνουσιν, ὅταν ἢ ἐπιμ

βέλαι κατάχωσιν, ἢ ἄλλη τις ἰδιότης γιγνομένη περὶ τὸν ἀέρα τῶν ὑγρῶν. οὕτω γὰρ ἡ τὸ σίλφιον ἀναπεῖλαί φασιν ἐν Λιβύῃ, πεπιόν δυσὶ πρὸς ὕδατος σπομένου καὶ παχέος καὶ τῶν ὑλῶν ἢ τῶν ὄντων ἐξετάσας πρὸς ἑκάστην αὐτῶν ἐρῶ πρότερον. αἱ δὲ περιβολαί, ἢ σπάφις τίνας πρίσεις ἢ αὐξήσεις, ἐπιπολὺ δυσκινήτου τοῦ ὑγροῦ καὶ ξηροῦ ἢ ἐπαυξομένου τὰ σωματοειδῆ θερμαίνοντος τοῦ ἡλίου καὶ καταξηραίνοντος· ὥσπερ ἢ τῶν ζώων γένεσιν οἱ πολλοὶ ποιοῦσιν. εἰ δὲ δὴ καὶ τὰ σπέρματα δοτέον συγκαταφέρειν, ὡς φησιν Ἀναξαγόρας, ἢ πολλῷ μᾶλλον· ἅμα γὰρ ἂν ποιοῖεν ἀρχὰς καὶ ξοφάσεις. ἔτι δοῖ ποταμοὶ καὶ αἱ συρροαὶ ἢ ἐκρήγματα τῶν ὑδάτων πολλαχόθεν ἐπάγουσαι σπερμάτων ἢ δένδρων καὶ ὑλημάτων· διὸ καὶ μεταστάσεις τῶν ποταμῶν πολλοὺς τόπους ποιοῦσιν ὑλώδεις τοὺς πρότερον αὐλώνας. ἀλλαῦ ταῦτα μὲν οὐκ αὐτόματοι δόξαιεν ἂν· ἀλλως πως ἂν εἰρόμεθά τινες ἢ φυτευόμεθα. τὸ δὲ τῶν καρπῶν, οἰηθείη τις ἂν μᾶλλον αὐτόματον εἶναι, μήτε φυτευομένων μήτε ἀπὸ σπέρματος γινομένων· ὃ πῶς δὴ ἀναγκαῖον μὴ δέ τερον λέγειν· ἀλλὰ μὴ πρὸ τοῦ κωλύειν τοῦ λανθάνειν φύσεως ὄντος μᾶλλον ἢ τοῦ λανθάνειν αἱ πᾶσαι τῶν σπερμάτων φύσεις, ὅπερ ἐν ταῖς ἰσοτέλειαις ἐλέχθη πρότερον τῆς τελείας· ἐπεὶ καὶ τὰ ἐλάττω πολλαὶ διαλαμβάνουσι τῶν μειζόνων· ὥσπερ καὶ περὶ τὸ θύμον καὶ ἕτερον ὡς ἔπος εἰπεῖν, καὶ τὸ μὲν τῷ ὄψιν οὐ φανερά, καὶ δὲ τὴν δύναμιν φανερά· σπειρομένων γὰρ τῶν ἀνθῶν γίνεται καὶ δυσόρατα καὶ μικρά· καὶ τῶν δένδρων ἔνια σπέρματα τυγχάνει· καθάπερ καὶ φοινικοβάλανός ἐστιν· ἀλλὰ τὸ ἐγχινόμενον ἐν τούτῳ λεπτὸν καὶ ὡς πέρ τι τυλώδες ἢ ἀμύγδαλον· ἃ πέρ ἐκπέτασται διαχασκόντων τῶν σφαιρῶν· διὸ καὶ ἐμπείρου τινὸς ὄντος συλλέξαι τὸν θησαυρὸν ἂν πορεύσειεν αὐτὸ τὸ σπέρμα ἐνωλίζειν δυνάμενον· ὃ δὴ πολλῶν μὲν οὖν καὶ τοῦτο συμβαίνει· καὶ μάλιστα ὅσα σπερχῶς ἐν ταῖς ὕλαις

ταῖς

τοῖς ἀγρίοις καὶ τοῖς ὀρεσίν ὄντων. οὐ γὰρ ἐκβλαστάνουσιν αὐτομάτως σωθησομένων διαμένειν τὸ συνεχές· ἀλλὰ δυοῖν θάτερον, ἢ ἀπὸ ἐρίζης ἢ ἀπὸ σπέρματος βλαστάνειν. ὀλίγα δὲ ἀκαρπα τῶν ὁμογενῶν οἱ ὑλοτόμοι φασὶν εἶναι ταῦτα, ἢ τοιλανθάνειν εἰκὸς, ἢ διὰ τὸ καταναλίσκειν εἰς ἄλλα τὴν τροφὴν ἀκαρπα γίνεσθαι καθάπερ τὰς ἀμπέλους τὰς ζευγώσας, ἃ ὅσοις ἄλλοις φυτοῖς συμβαίνει γινόμενον, ὠφελεῖ τῶν καρπίμων ἢ καρποφόρων. τὸ δὲ κωλύειν τοῦτο συμβαίνειν ὠφελεῖ τὸ ὅλων ὥσπερ τηρουμένων πρὸς κτῆσιν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὡς ὠφέλιμον δοξαζόμενον εἰρήσθω. δεῖ δὲ ἀκριβέστερον ὑπὲρ αὐτοῦ σκέψασθαι καὶ διορίσασθαι τοὺς αὐτομάτους γενέσεις. ὡς δὲ καθόλου εἰπεῖν, ἀναγκαῖον γίνεσθαι διαθερμαινομένης τῆς γῆς, καὶ ἀναθυμιωμένης ἅμα ἀθροισθείσης μίξεως ὑπὸ τοῦ ἡλίου. καθάπερ ὁρῶμεν καὶ τὰς τῶν ζώων. λοιπὸν δὲ εἰπεῖν ὥσπερ τὰ ἐξ ἀλλοίων γενέσεων, οἷον τῶν κατὰ τὰς ἐμφυτείας ἢ τοὺς ἐνοφθαλμισμούς. καθόλου δέ τις λόγος ἤδη εἰρημένος πρότερον· ὥσπερ ἂν χρῆται τὰ ἐμφυτευόμενα, ἐμφυτεία δέ ἐστιν ἐνοφθαλμισμὸς, ὁ μόνον ἔξεστιν ἀλλ' ἐν ταύτῃ δηλονότι τὸ βλαστάνον καὶ τὸ γενν. ὑγρόν ἐστιν ἡ ἰσονομία. ὥσπερ ὀφθαλμὸν ἔχον ἁρμόττει θατέρῳ· ἐν τῇ προφυῒ ἔχοντα ἀποδίδωσι τῷ οἰκείαν βλάστησιν. ὡς ἄξιον τοιαῦτα, διὰ τὸ κατεργάζεσθαι τὰς τροφὰς, καὶ διὰ τὸ ἐνοφθαλμισμῶν ἔτι μᾶλλον. καθαροτάτη γὰρ αὕτη· ὡς ὥσπερ ἐν τοῖς στελέχεσιν ὕδωρ τὸ πρόσφυτον δεῖ εἰ τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον· ὁ δὲ ὀφθαλμὸς ὥσπερ ὁμογενές. ὑλόγωνον ἢ ἀνάπλησις μέλισσαι τὸ ὁμοφυλοῖ· ἐλαχίστη δὲ ἡ ὀξαλλαττὸ ὁμογενῶν, ὡς ὥσπερ μετάθεσις γίνεται μόνον· ἅμα δὲ συμβαίνει καὶ τοὺς τροφοὺς ὀργᾶν εἰ τὸ ὁλακύνδρα πρὸς τὸ βλάστησιν· ὥσθ' ὅταν ὅμοιόν τε ᾖ καὶ ὁμοιοπαθὲς τὸ τροφὸς, ὀξαλλαττόμενον ὑλογενὲς τὸ τέλος τῆς αὐξήσεως· ἐν ᾧ τὰ αὐτοῖς, ὅταν ἦ ἴδιον· ὁ καὶ γίνεσθαι καὶ ὅλοις ὁπαῖς εἰ τὸ καιρὸ ὀξαλλαττόμενον ὑλογενὲς εἰ ὡραῖα· μᾶλλον ἢ ἴσως ἀναγκαῖα, καθάπερ καὶ ὅλως ὠβλαστήσεις γίνονται, μετὰ σωρόντι καὶ

ἔαρ ἢ χιὼν ὅσ᾽ ὤν τολὺ δεῖ ὀργῶν φέρειν· περὶ πλήσιοι δὲ οἱ λόγοι καὶ περὶ ἑκάστου, οἵπερ καὶ περὶ φυτείας· οἱ μὲν δὴ τὰ ἀεὶ νοτίοις ἐπιτήδεια ἐπὶ πᾶσι μοίραις, ἔτι κυόντων· ἅμα δὲ ἢ ἐγκύσει βλαστήσει καὶ ὀφλοιοῖς ὑπὸ φύσει καὶ πιεῖλαμβάνει· οἱδὲ πρὸς τὴν ἐπιπερκνούρῳ· περὶ χεῖμα μὲν δοῦναι ξηρόν, μὴ οἷον ὑπὸ σηπεδόνι· προσφυὲς δὲ γλυκὺ μᾶλλον πρὸς τὸ ἔαρ, ἀθρόον ἀποδιδόναι τὴν βλάστην ἀπὸ ἰσχυροτέρας ἀρχῆς· εὐλόγως δὲ καὶ τὸ τὰς μακρὰς ἐνοφθαλμίζειν τὰς τελεοτάτας καὶ νεωτάτας· ἀντιλαμβάνεται γὰρ ὑγρότητος μᾶλλον διὰ τὸ τελεότητας καὶ ἡλικίαν· δύσκολα δὲ καὶ δύσλαστα ὅτι τὰ ἐναντία· μᾶλλον δὲ ὑφυὴ πρὸς ἐνοφθαλμισμόν. ὡς οὐκ ἔστι λαβεῖν ὅσων ἡ ὑγρότης ἔχει τὸ ἰσχυρόν· ἔτι δὲ μᾶλλα κόφλοια καὶ ὁμόφλοια καὶ ὁμοιοπαθῆ· διὸ καὶ εἰς τὰ ποιὰ φύσει καὶ ἡλικίᾳ, καὶ μισσὸς ἐνοφθαλμισμός· ὅτι καὶ ἰσχύς, καὶ ἀντιληπτική· ὅτι φλοιὸς μαλακὸς ὢν, καὶ ὁμοίως ὑμῆν, καὶ οὐ ποιεῖ μεγάλην τὴν μεταβολήν· ἔτι δὲ ῥᾳδίως μὲν ἄλλοις βραχὺς ὁ καιρὸς, διὰ τὸ ταχὺ εἶναι τὴν βλάστησιν· ἢ ἐλαίᾳ δὲ πολὺν χρόνον, διὰ τὸ πολὺν χρόνον πρίειν τοὺς ὀφθαλμούς· ἔτι δ᾽ ἀπαλὰ εἶναι καὶ ἀθρόα διὰ τέλους, ἢ τὸν τόπον αὐτῆς ὑγρὸν εἶναι πᾶν τὸ θέρος, ἢ ἀπὸ τούτων μάλιστα πάντων βλαστάνει· διὰ γὰρ τούτων οἷον ταύτην ἢ τέτταρας καὶ πέντε μῆνας διύεσθαι τὴν ἐμφυτείαν· τὸ δὲ ὕδωρ τῷ μὲν ἐνοφθαλμισμῷ πολέμιον· ἐκσήπει γὰρ ἢ ἀπόλυσι παραῤῥέον διὰ τὴν ἀνάθλιψιν· διὸ καὶ ἐπὶ κωὶ δοκεῖ ἀσφαλέστατος εἶναι· καὶ γίνωσκέτι μὴν οὕτω πιεῖσθαι τοῖς φλοιοῖς, ὥστε μὴ ῥᾳδίως ἀῤῥεῖν· τῇ δὲ ἐμφυτείᾳ χρήσιμον, ἂν μὴ ᾖ ὑγρὸν τῇ φύσει· διὸ καὶ οἱ μὲν, αὐτὸ πολλαὶ ἐπικολλάουσιν· οἱ δὲ, χύτραν προσβάλλουσιν ὕδατος, ὥστε καὶ τὸ μικρὸν ἐπιῤῥεῖν· ἀναξηραίνεται γὰρ ἄμα ταχὺ, μὴ ἔχον ὑγρότητα διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἐλκώσεως· ὀρθῶς δὲ εἰς τὸ διακτηρεῖν ἀῤῥαγῆ τὸν ὀφθαλμὸν ἢ τὸν φλοιὸν καὶ τὸ ἔμπαλιν οὕτως ἀποξύσαι, ὥστε μὴ γυμνῶσαι τὸ μήκιστον· ἀναξηραίνεται δὲ καὶ γυμνωθείς· ἀναξηραίνεται καὶ

νεῖ ἢ διαφθείρεται· διὰ γοῦν τοῦτο γῆ καὶ πηλὸς φιλοράκενω
θὲν φλοιοί· καὶ ὧν τούτοις περιαλείφουσι πηλῷ τετριγμέ-
νῳ, ὅπως ἔμμονος ἡ ὑγρότης ᾖ, καὶ μὴ θᾶττον μήτε ψύ
χος παρελυθῇ· ἢ ὅταν ἅψαντες ἐντιθῶσι τὸ ἔμβλημα, σφηνοῦ
σιν πρίσαντες, ἐνσφύρᾳ ἐλαύνουσιν, ὅπως ὅτι μάλιστα προσα-
χθῇ· καὶ δεῖ μὴ φλοιὸν ἀφαιρεῖν, συμμένειν τιμαὶ ὑπάρ
χειν· διὸ καὶ τὴν μηλέαν μπιλον προσαποτέμνουσιν ἡμέραις τι-
σὶ πρότερον, ὅπως προαπορρυῇ τὸ δάκρυον καὶ μὴ σήπηται
μὴ δῴη ὑγρότητα· ἔοικε δὲ καὶ συκῆ μὴ ὅσα τοῦτον δεῖ ξηρότερα, πα-
ρὰ χεῖμα· δεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰς χώρας προσλαμβάνειν τὰς ἐ-
κείας ὥρας μὴ πρὸς τὰς τῶν δένδρων φύσεις· ἐπεὶ τὸ μηλέᾳ, ἔνυ
δρα· τὰ δὲ, ξηρὰ καὶ λεπτόφλοια· καὶ ἄμεινον τὸ ἑαυτοῦ οἰκεῖον ἢ
ὅτως διὰ τὸ ὀλίγον ἔχειν τὸ ὑγρόν· ἐνδεῖ τῇ ὠπίῳ μὴ πηλῷδες,
τὸ μετόπωρον τοῦ χειμῶνος, πολὺ μᾶλλον ὑγρότητος πρὸς τὸ διατη
ρεῖν, ἕως ἔτι διαμένῃ τὸ δάκρυον· δεῖ δ' ἔτινες τοῦτο πρι
ὰν κονθῆναι μέρας· ὠφελοῖεν δὲ καὶ τὸ καλλικαρπότερα ταῦτα γί
νεσθαι ἂν μᾶλλον ἐὰν τὰ ἄνθρακα εἰς τὰ ἄγρια τιθῶσι τῶν φλοι
οῦ· ὠχροφίας δὲ συμβαίνει πλέον, διὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ ὑπεκμύων·
διὸ μὴ κελεύουσι, κοπίνας φυτεύσαντες, ἐνοφθαλμίζειν ἢ ἐμφυ
τεύειν ὕστερον· ἀντιλαμβάνουσι δὲ μᾶλλον ἰσχυρότερον· ἔτι προφλοιῶσι
τὸ σῶμα πλέον, καὶ ἧττον τὸ δένδρον ποιεῖ· ἐπεὶ εἴληπται
καὶ ἄνθρακα λιν τὸ ἄγριον εἰς τὸ ἥμερον ἐμβάλλοι, διαφορὰν μηδεμίαν
ἂν ποιήσει· τὸ γὰρ καλλικαρπεῖν, ἢ χεῖμα· μὴ τὰ μὲν περὶ τὰς φυτείας
μὴ τὰς ἐμφυτείας, ἱκανῶς εἰρήσθω· τὰ δὲ περὶ τὰς τῶν ἐχεν
τινα προφὴν αὐτὰ, ἢ συμπαρατίκτει τῇ ἀρχῇ, καθάπερ τοῖς
ἢ ἐκ βολῆς, Ἐμπεδοκλῆς εἴρηκε, φάσκων τοὺς μακρὰ δένδρα παρὰ πλησίον τὰ σπερμάτων ἡ φύσις τοῖς πολλάκις περὶ πόντων εἶπεν ἐμὴ μόνον τὰ δένδρων· ἀλλὰ καὶ ἔχει τινὰ προφὴν αὐτῷ· διὸ καὶ δοκοῦσι διαμένειν εἰς χρόνους· ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν
ζώων ὑπὸ φθείρεσθαι χειμαζόμενα, πολὺν τὸν τῶν ὠοτόκων· παῦσαι δὲ ὡς

ωτερ εἴρηται ξοφλὼ ἔχοντα καὶ φυλακλὼ ἅμα φλοιὸς καὶ μυδή· χροιὰ δὲ ἑτέρων ἑτέρα· ἧττον μάλιστα τὰ πυκνὰ ἐξηρὰ καὶ ξυλώδη· καθάπερ τὰ τῆς φοίνικος· ἔνεστι γάρ τι ἔξω οὐδεμίαν ἔχειν δύναμιν, ὅτι ἐναὐτοῖς ὑγρότητα τοιαύτην διαφθείρομένην· ὅθεν ἧττον ἔνια ξηρὰ οὐσα, καθάπερ τὰ σίτηρα τὰ σπερμάτων, ὅτι αὐαξηραίνει, καθάπερ τὰ τῶν λαχάνων· ἀλλ' ἔμπροσθεν εἰσέγομεν σώζειν τὴν ἀρχήν· ὅτι δεῖ ἅπασι σπέρματα, καὶ κεῖθεν δῆλον· ἃ δὲ δοκεῖ ξηρὰ καὶ ὡς περ κενὰ φανώδη πάμπαν, οἷα τὰ τῶν λαχάνων, ταῦτα κινεῖται κατὰ τὰς οἰκείας χώρας· ἐὰν δ' ὅπου δύνηται λάβῃ· ἢ διὰ τοῦ ὑγροῦ ἐν ὑπερῴοις τιθέασι, καὶ κρεμαννύουσιν ἐν ἀξαλείχοις· οὕτω ξαίνουσιν, ἵνα ὑδατώδη ὁλοσχερῶς ἐκφέρωσιν εἰς τὰ οἰκήματα· τὰ δὲ δὴ λοιπῶν ἢ τῇ αἰσθήσει φανερὰ τὰ προσόντα· ἔστι δὲ τὰ σαρκώδη ὡς περὶ γάλακτος διαλαμβανόντων· ἧδον ἢ ὁμολογούμενον τοῦτο ἢ ὧν τὸ ζῷον ὄζειν· οὐδὲ ἐν τούτοις ἅπαν τὸ κάτω προϊὸν σπέρμα, καθάπερ εἰλικρινὲς ὑπολειπόμενον· ὅσα δὲ ξυλώδη καὶ φυρηνώδη πείκει τισί, φυλακῆς χάριν οἰκεῖον· ὥσπερ καὶ τὰ δερματικὰ ἢ μυδώδη· πάντα δὲ τοῦ πρὸς τὴν σωτηρίαν ὄντος· ὑγρὰ δὲ ἀρχὴ διὰ μὲν πάντων ἔχουσι τὰ ζωτικὰ ἀρχὰς ὡς περ εἴρηται, ἧττον δὲ ἴζαται κάκρεμόνες καὶ ξύλα καὶ λοιὰ χωρὶς μυοῦ φυτοῦ· ὥστε κινεῖν μέχρι τοῦ βλαστάνειν· οἷον αὐτὰ σκίλλαι, ἢ ὅσα σκιλλώδη· ἢ τὰ τῆς ἐλαίας ξύλα, ἢ οἱ τῶν κεράσων καυλοί· καὶ οἱ τῆς βλίτου καυλοί· αὐτὴ γὰρ καὶ αὐτὴ σπερὶ ξόπασιν ἡ καὶ μάλιστα θαυμαστόν· ἐπεὶ τά γε αἷμα φαίνεται τὴν ἀρχὴν ὑγρότητα κούφην καὶ λιπαρὰν· τὰ δὲ λιπαρὰ ἔτι σπερὶ ἔχει τὰ μὲν, χυλώσει, τὰ δὲ, συνοχήν τινα τῇ αὐτῇ· ὥστε μὴ δύνασθαι εἶναι τὰ ἀέρος μεταβαίνοντα· ἢ τῆς οἰκείας χώρας συμφθείρεται γίνεσθαι βλαστάνοντα· ἡδὲ λῆξις ξηρὰ φαίνεται πάντελῶς· ἀλλὰ δῆλον ὡς ἔχει τινὰ τοιαύτην ἀρχὴν, ἣ κινεῖται τῇ τοῦ ἀέρος ἅμα μεταβολῇ καὶ ἀλλοιώσει· θαυμαστὸν δὲ τὸ τῆς χώρας· οὐ γὰρ αἰεὶ μυοῦται, ἀλλ' οὐ μᾶλλον ἐπὶ τὴν

νόσης, εἰ μὴ ἄρα περὶ τὰς ἀλκυονίδας· ἱκανὸς γὰρ ὁ πρόσουρος χρόνος εἰς τοὺς τῶν ἀθενῶν καὶ μικρῶν μεταβολάς· αἱ μὲν οὖν γενέσεις, πόσαι τε καὶ ποσαχῶς καὶ τίνος ἑκάστοις οἰκεῖαι, φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων· ὠφελήσει δὲ καὶ ἡ αὔξησις τὰ ἐκ τῶν φυλλορροούντων μᾶλλον ἢ τῶν σπερμάτων, οὐ λόγος· ἄλλως τε καὶ ὑπὸ εἴδους λεχθῇ· πρόσεστι γὰρ πολλὰ τῶν μορίων, ἃ δεῖται μόνον τροφῆς· τῶν δ' ἐκ τῶν σπερμάτων ἅπαντα τὰ τοιαῦτα ἀνάγκη γεννᾶσθαι πρῶτον· ἐπειθοῦντως αὐξηθῆναι· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἅπερ εἰ ὅσα εἰζοφυῆ τυγχάνει· καθάπερ τὰ κεφαλόειζα· καὶ ἐν τούτοις προΐσασθαι τῆς φύσεως· ὀξῶν πλείων ἡ ὁρμὴ πρὸς τὴν βλάστησιν, ἢ τῶν σπερμάτων· εἰζωθῆναι δὲ ἐκεῖνα δεῖ πρότερον· ὅσα δὲ καὶ τοὺς ἰδίους φύσεις, ὅσαι γύθ' πρὸς γύους ὀσυγκείῳ λάβοιτις ποτέρῳ καὶ τὴν ὑθύτητας τῶν ῥιζῶν πλέον ὡς περ Δημόκριτος· ὥρσε δὲ φέρεται καὶ ἀνεμπόδιστος, ὡς φησίν· ἢ μᾶλλον ὅσα μανότερα καὶ ὑγρότερα· τὰ μὲν γὰρ πυκνὰ ἐξηρά, δι' ὧν αὔξηται· πᾶν γὰρ ἐμπύρου τὸ πυκνὸν καὶ ξηρὸν καὶ πικρόν, ὥστε βραδεῖαν εἶναι τὴν ἐπίδοσιν· θᾶττον δ' ὀλίγῳ μὲν πολλῷ δὲ τὴν μανότητα· καὶ ὅλως ἡ ὑγρότης εὔβλαστόν τι καὶ εὔτροφον· σημεῖον δὲ καὶ τὸ κατὰ τοὺς τόπους καὶ τὰς φυτείας συμβαῖνον· ἐν μὲν τοῖς ὑδατώδεσι μὴ ἀπνευμάτοις, ἔτι δ' ὅταν ἡ φυτεία πυκνή, αὔξησις μὲν τοῦ δένδρου μανὰς δὲ ὑγρὰ μᾶλλον· ἐν δὲ τοῖς πνευματώδεσι καὶ ψυχροῖς καὶ τῇ φυτείᾳ μανῇ, ἀραιοτέρα μὲν, πυκνότερα δὲ καὶ ξηρότερα· συνίστησι δὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ψῦχος, ὅλως ὁ προσπίπτων ἀήρ· ἅμα δὲ καὶ συστέλλει μὴ ὑλαμβάνῃ τὸν ἴσον ὄγκον· ὡσαύτως δὲ ὅταν ἡ φυτεία μανὴ καὶ γὰρ ἐνταῦθα πυκνότερα μὴ εἰς βάθος αὐξανόμενα μᾶλλον· ἐν οἷς τε πυκναῖς αὖ πάλιν· φανερῶς δὲ μὴ ὧν τε ἄλλων ζώων τοῦτο συμβαῖνον· καὶ μάλιστα ὧν τε αὐτῶν· αὐξέστερα δὲ τὰ θήλεα τῶν ἀρρένων, ὑγρότερα καὶ μανότερα τῇ φύσιν ὄντα· δῆλον δ' ὅτι καὶ ἐπαυξητῶν τῶν δένδρων, ξύλα μὲν πυκνὰ, μὴ ἄμπελον, αὐξητικὰ δὲ καὶ κυπάρισσος καὶ δάφνη καὶ πεύκη καὶ ἐλάα,

δυσαύξη. καί τοι τὸ ὠθυπρεῖν ὑπάρχει τισὶ φύτων. ἀλλ' οἷον τὸ κρότης ἢ ξηρότης ἢ ἀμφω κωλύφ. ἢ γὰρ ξηρότης αὐαυξήσ. ἔτι δὲ πρὸς τοὔριστον ἐνιαφλ ἀθηνέας. ἢ δὲ τοιαῦτα δυσαυξῆ ἢ δύσροφα. δεῖ δὲ μὴ κρατεῖσθαι μὴ δὲ κωλύεσθαι τὴ κράδην ὑπὸ τῶν ἐχόντων. ἐπεὶ τὸ ὠθυπρ. προσδεῖται δυνάμεως τ̃ κατεργαστικ. τ̃ ἀποθανούς. ἀλλ' ὅμως ὁ δὴν ὄφελος. δύναται μὲν δὴ δυσαυξῆ τ̃ριοὺτ̀ ἀφοεισεβ. ἀπαμπτα δὲ χέρσω τὰ ἐκπώρμα τοσῶσ' ἐπίπαν. ἐνδέχοιτ' ἂν ἡμέροις, οἷον ξόα. συκῆ. ἄμπελ. ἀμυγδαλῆ. ἐν δὲ ὁλαχμὴ μεταβάλλ. μὴ ἐκπαθοῦται πολλάκ' ἐνιαι. καθάπερ ἐν τοῖς ἰσοειαισ εἰρηβ. τοῦτον δεῖ τὸν ἀθένφα τῶν πωρμάτων. κρατεῖται δὲ ὑπὸφλ ὠιῤῥοῆσ. πολέμοσ δ' ὅσης. καὶ ὡσπερ ἀκρόδρυα ἐνίβ δὲ πολῆθος προφ̃ δὲ ὠμάμβναι πέφ. ἔτω δὲ χέρσω γίνεβ διὰ τὸ μὴ κρατ̃. δὲ διαῤῥυθάσιοι τὰς ἀμυγδάλασ, ὅταν προσαυξηθῶσιν, ἐνοφθαλμίζασιν. ἐκ δὲ μαλακ̃ σκληραὶ γίνονβ μετὰ τ̀ φυτείαν. εἶτα δεῖ λέγειν ἢ ὧν τ̀ αἰγῶν πρ̃. ὅσαι δ' ἰσχυρὰ τ̃ πωρματικ̃, ταῦτα δὲ ἀμβλύφ μᾶλλον. ὥστε τερ ὁ, τε φόινιξ. ἐν δὲ πεύκη ἢ κωνοφόρ καλῶμβν. ἐν δὲ τοῖς ἢ φθιροφόρ. ὡσαύτως δ' ἢ τὰ τ̃ ἀγρί. ἴσως δ' οὐκ ἔχει ταὐτὰ γὰρ μεταβάσιν εἰς τὸ χέρ. ἢ δὲ ἀγριότ ἐχέτω. αὐξ̃ δ' ὑχλίας ἢ συσταρκίας τὸ τῶν πρὸς ἄλληλα γίνεβ. διὰ τὸν ἀέρα ἐν δὲ τοῖς τ̃ τόπ. ἐπεὶ ἡ τὰ ἡμέρα εἰς τὸν τόπον διαφέρφ. δύναβ δ' εἶναι χώραι διατηρ̃ τὰς φύσεις. αἱ μὲν γὰρ μέχρι τινὸς, αἱ δὲ πολλαὶ δ', ἢ μεθίσαμβ πρὸς τὸ βέλτ̃, καθάπερ εἰρηβ πρότερον τ̀ ἐναντίωσιν ἐν δὲ ἀκυλίας ἕξιν. αἱ μὲν δὴ σκληραὶ ἢ οἰνώδφσ. αἱ δὲ μὴ ῥηγμοὶ ἢ καμπύκοι. πίνβ δὲ πρὸς τ̀ ὠίναρ̃ πρὸς μόν. αἱ δὲ πολλ̃ δ' ὅταν οἰκείαν χώρ̃ λάβωσιν οἱ καρποὶ, μᾶλλον δύναται τὰ χθόν διατηρ̃. ὅταν μάλιστ' εὐθυνῇ ἐν δὲ καμπύκαρπῇ τὰ δένδρα. ἐν δὲ τ̀ ἐπιτηδείοις σπέρμασι πάντα χρὴ πρὸς τ̀ χώρ̃ μεταβολὴ γίνεβ, πολλὰ δὲ κ̀ αὐθὺς σπαρέντων. ὀλίγας δὲ ἐν τῇ πρ̃ χρόν. αἱ μὲν γὰρ ξίπτωσι δὲ ἔτει. πότε δὲ αἱ μὲν οἷόν τε πρὸς τ̀ ἐκπλέωσιν ὥστε καὶ τὰ ζῶα. καὶ γὰρ ταῦτα πρίζουσι τὰ σπέρματα ἐξομοιοῦται. οὐμὴν

ἀλλ' ἔπίδηλον

ἀλλ' ἐπίδηλον γέτι ποιεῖ ὁ πρῶτος ἐναντίος. τὰ μὲν ἐκ τῶν
ὡς ρμάτων χείρω διὰ ταύτας τὰς αἰτίας. ἡδ' ὠότητος βλά-
ξησις (αὕτη δ' οἷον δυτέρα γένεσίς ἐστιν) ἐκάστα γίνεται πᾶσιν. ἀλ
λὰ παραλλάττει τ' ὥραις. ὥστε χρόνον ἐν τ' ἐναντίαις ἐμίων εἶναι.
μὴ τὰ μὲν θέρους. τὰ δ' χειμῶνος βλαστάνειν. ὁμοίως δ' ἡ ἀκαρπο-
νία. ἔστι δ' αὕτη διέξοδος χρόνοις. ὡς μὲν δὴ ἁπλῶς εἰπεῖν τὰ
πρὸς ἑκάστην ὥραν σύμμετρον ἔχοντα τὴν κρᾶσιν. ταῦτα. μὴ τὰς
βλαστήσεις ἐν ἑκάστῃ καὶ τὰς τελειώσεις τ' καρπῶν ἀποδίδωσιν.
ἁμῶς αὐτὰ δεῖ μὴ τοῖς καθ' ἕκαστα πειρᾶσθαι διαιρεῖν. ἐνια μὲν δ'
ὠβλαστῆ μὴ ἡ βλάστησις διὰ χιόνα ἢ πολυτροφίαν. ὥσπερ ἀμυγδά-
λη. ἐλαία. μὴ ὅλως τὰ ἄγρια τ' ἡμέρων μᾶλλον. ἔνια δ' διὰ αὐθένδαν.
ὥσπερ τὰ ποώδη καὶ ἐπέτεια. μὴ γὰρ ἀνθεῖ πολλὰ ῥῖς τ' χεί
μωνα καθάπτηται ἡ αὐξημώνη. φαίνεται δ' οὐδὲ μηλέα προανθοῦσα δι'
ψυχρὸν. ἀλλ' ἄλλην αἰτίαν ἕκαστα διώλογος πρωϊβλαστεῖ. τὰ δὲ ἰ
σχυρὰ μὴ τὰ ἀθενῆ. τὰ μὲν τῇ δυνάμει τῇ πλήθει προωθεῖ. τὰ
δ' ὑπὸ μικρῶν βυκίνηται τ' χ' τὸν ἀέρα. μέγα δὲ ἡ ὑγρότης μὴ
ἡ μαλακότης εἰς τὸ προϊέναι. ὥσπερ μὴ ἐπὶ φλ πρώτης φύσεως
ἐλέχθη. τὸ δ' ξηρὸν μὴ πυκνὸν οὐ τὸν ὁδὸν ὁμοῖ. ἀθῦλης ἔχει πλῆθος.
ὅσα δὲ ἐν τοῖς ἐναντίαις ὥραις ἐκβλαστάνει. τούτων αἴτιον τοῖ
πλῆθος ὑγρότητος καὶ θερμότητος. τὰ μὲν ψυχρὰ τοῦ θέρους.
τὰ δὲ θερμὰ τοῦ χειμῶνος βλαστάνει. ὥστε ἑκατέρᾳ τ' φύσιν σύμ-
μετρον εἶναι πρὸς ἑκατέρᾳ τ' ὡρῶν. ὅτω δοίη μὴ Κλείδημος. ἃ κα
κῶς μὲν ἴσως ἀλλὰ λέγει. δεῖ δὴ μὴ τ' ὀλιγότητα μὴ αὐ-
θένδαν. εἴ τι αὔξοσιν αἰτίαν προστιθέναι. καθάπερ ἐπὶ τ' λα
χανωδῶν ὁρῶμεν. ἃ μὲν γὰρ αὐθαίρετα μὴ ὀσύκιθα ὅλως τὰ τοι
αῦτα. καθυγρα καὶ ψυχρά. τὸ δὲ ὠμὸν. ξηρὸν ἢ ξυλῶδες. ἀλ-
λόμως οὐδὲ ὠόντα πρὸ τῶν θερμηνθρίων βλαστάνει. ἔστι δὲ αὐ-
μονὴ ἡ τελείωσιν. αἴτιον δὲ ἡ αὐθένδα. καθάπερ ἐπὶ σικύας
καὶ πεπόνος. οὗτα δὲ δένδρα σύψος λαμβάνοντα ἢ χθομὴν τ' κλω
σὸν ὥσπερ ἡ ἀμυγδαλῆ. ὁμοῦ ἐπὶ κηρόν τε ἢ ὀδὼν ἐπὶ τ' θερι-

νῶν. ἀλλὰ δεῖται πρρωτέρω τοῦς ὥραις ἐξατείνῃ πρὸς τὸ με
τόπωρον, ἢ τὰ ἀκανθώδη ἢ πρώδη ἢ ἐζοκέφαλα. καθάπε
ὅτι σκορπίος καὶ λόμμος, καὶ τὰ τίφυα ἢ ἄκανθα βασιλι
κή. ἢ τὸ λείριον. φύια δὲ ἢ μεπάρκρυρον. εἴτι δὲ ὑστεραχὴ ἐ
ὀψιαίτερα ταῦτα λέγ, εἴτι ἢ πρωϊαίτερα, γινομῆ τῆ πρώτων
ὕδάτων ἀδὲν διαφέρῃ πρόσγε τὸν νῶν) ἀλλ' ἐκεῖνο φανερὸν, ὡς ὅτι
μετίθῃ ἢ σμικρότητι τὸ πρωϊβλαστὲς ἢ ὀψιβλαστὲς ἀφοριστέον.
ὅ τίσως θερμότητι ἐ ὑγρότητι ἢ ξηρότητι μόν. αἰγὰ δεῖτινα,
συμμετρίαν ἕκαστον ἔχειν πρὸς τὴν ὥρ. γίνεται γὰρ ἃ πολωτά
τη. φαίνεται γὰρ ἃ ὠαντα τὴν οἰκείαν ἀναμμήφη τελείωτιν. τὰ
δὲ, καὶ βλαστάνῃ. τελέως δὲ καὶ ἀκίνητα ὄντα ὁμοίως δένδρα,
ἐ ὑλήματα καὶ ποώδη. φανερώτατον γὰρ τῆρῖς ἀγρίοις. ἐν
οἷς δὴ ἢ γένεσις αὐτοφυὴς ἢ ἀνθρωπικῆς. πάντα δῶς εἰ
πεῖν ἢ τάχιστα ὠλείσται τῆ μετοπωρινῆ ἐν τοῦς ὑλήμασι καὶ τοῖς
φρυγανικοῖς καὶ ποώδεσίν ὅτιν. ἐπεὶ δένδρον γε οὐδέν. πλὴν εἰ
μή τι κατὰ τὴν ὠβλάστησιν. ὠβλαστάνῃ γὰρ ἐνια μετάρσι
ον οὖρον. ὡς δ' ἐπίπαν καὶ καθόλου λαβεῖν τὰ ἀείφυλλα τῶν
δένδρων, ἢ ὀψιβλαστότερα ἢ ὀψικαρπότερα, διάτε πυκνό
τητα καὶ ξηρότητα. κατὰ μικρὸν γὰρ ἢ ὠθρα, ἢ διὰ τὸ συνε
χὲς ἀεὶ φλεῖν τὰ φύλλα διὰ δυμμήκης ζοφῆς. ὅ τίνι δ' ἂν ἀθροισμὸς
ὥστι πρόσφορον. ἀλλὰ πὸ φλώρας καὶ νέῖται φλοικείας τὸ καθή
κον. αὐξήσια γὰρ αὐτῆς λάβοι τὰ πρωϊβλαστῆ καὶ πρωϊκαρπα
τὰ ἀείφυλλα. οἷον τόν, τε κιτρὸν καὶ τὴν ἐκμονὴ ἢ εἴ τι τοιοῦτον.
ἢ δὲ ἰδιότης, εἴτι διὰ θερμότητα ῥύτων, εἴτι μανότητα καὶ ὑ
γρότητα, εἴτι ἐ διὰ ταύτας πάσας τὰς αἰτίας συμβαίνῃ, διαι
ρετέον. ἀπὸ τοῦτο πρῶτον ἴσως εἰπεῖν τὰς, πρῖα θερμὰ, ἢ ποῖα,
ψυχρά. καὶ τοῖς ποίοις λυπέον. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν
τοῖς ὕστερον πειρατέον εἰπεῖν. διὰ τί δὲ τὰ μὲν, πρωϊβλαστῆ.
τὰ δὲ, ὀψιβλαστῆ, ταύτας αὖτις ἀποδίδωτας αἰτίας. ὅσα δὲ κα
τὰ πᾶταν ὥραν βλαστάνῃ τινὰ καὶ ἀνθεῖ καὶ καρποτοκεῖ, καθά-

πᾶ

ωερὴ ωερσικὴ μηλέα, ἐ εἴτι ἄλλο τοιοῦτον, ἀ ωορήσειεν αὖ
τις ἀ μόνον ὅτι ἀ ωρὸς ωάσας ἁρμόττῃ τὰς ὥρας ἡ κρᾶσις, ἀλ
λ' ὅτι οὐδαμῶς τὰ αὐ τοῖς ὁμοιοβλαστέμφ τὰ χθόνα καὶ ὁμοιοκρ πέτ-
τουρ γὰρ ἐν τοῖς κεχωρισμένοις τ ὁμογνώμων ἀξιοῦμεν ἐ ὁρῶμεν
συμβαῖνον· τὸ μὲν οὖν ωάθος, ὅμοιον φαίνεται τοῖς ἐπικνίσκο
μένοις ζώοις ωλάτανος· τοῖς μὲν, φανερός· τοῖς δὲ, λόγου δεο-
μένη· τὰ μὲν γὰρ ἅ χάρακα λαμβανόμενα τὰς ωαρ ἔτέρων ἀρ-
χὰς, οὐδέτερως εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ἅδαμα κίσκεται· εἰ μὴ κα-
θάπερ ἅμαξα κατελάβοι· τῶν δὲ, διὰ τὴ βλάστησις οὐχ ἅμαξα, οὐ
ξάδην εἰπεῖν· ἀνάγκη γὰρ διὰ τὸ τὰς ῥίζας μηδαμῆ μηδ' ὁμοί
ως ἔχειν ἡ τοὺς ἀκρέμονας, μὴ δέχεσθαι μηδ' ἐκωτέτῃ ἐξ ὧν ἡ
ωρώτη βλάστησις· ταῦτα δὲ διὰ τὶ ἐ τίνος ἕνεκα γένοιτ' ἂν, ἔκ
δηλον εἰπεῖν· εἰ μὲν γὰρ ἄμαξα λος σημαινομένης, τάχα δόξ-
ειεν οὐκ ἀλόγως δέχεσθαι· τὸ μὲν γὰρ μὴ ἐκωτέτῃ τὸν καρπὸν,
ὑπόληψιν τὸ πολλὰ ποιεῖται ὑγρότητος τινὶ μου· ταύτης δ' ὄν
των αἰεὶ ὧν λάβῃ μαλακός, ἐκτήκεται· καθάπερ ἡ ἄλλοις τῶν
δένδρων αἱ ωρῶται βλαστήσεις ὧν γίνονται· ἡ δὲ μηλέα ὅσα ἄλλα
τοιαῦτα, τελεοσπερεῖ ἐκωτέτῃ· διὸ τὸ μεγέθος αὐξάνεται ωολὺ βλα
στάνει, ἀέρτερον· ἡ ταύτης ωοιᾶς ὁρμῆς· αἱ μὲν γὰρ ἀωορεῖαι ῥᾳδίως
ἂν γένοιντο ἐ λοιαὶ τοῦ εἴρηνται ωερὶ τούτων· ωρὸς δὲ τὸ τὴν αἰτίαν τοῖς ἀωο
ρουμένοις λέγειν, ωρῶτον ληπτέον ὅπερ εἴρηται ωρότερον· ὅτι ωᾶσι
δένδροις ἀρχὰς ωλείους ἔχει ωρὸς τὴ βλάστησιν, ἢ τοῖς κ ωρωτικέ
αν· τὸν γὰρ ὅλως ωερ ἐλέγχειν φυτὸν ὅτι ἡ ωλαχόθεν ζῇ· διὸ ἐ βλα
στητικόν· εἰ δὲ ωᾶσι ωρῶτοι φύονται ἀναγκαῖοι ωάντες ἐκ τῆς ἀρχῆς ἢ τούτου,
ὅσοις μὲν ωολλοὶ ωόντες, οὗτοι· ὅσοις δὲ βλαστάνουσιν οἱ βλαστοί· ἀλλ'
ὅσων ἡ ωλείων συρροὴ καὶ ἰσχυροτέρα, καὶ τὰ τοῦτο θᾶττον ἢ
πλεῖον· ἕκαστος γὰρ αὐτῶν ὡς ωερ φυτόν ἐστιν ἐν τῷ δένδρῳ
καθάπερ ἐν τῇ γῇ· μὴ ἅμα δὲ τῆς βλαστήσεως οὔσης, μὴ δύ-
ναται φλοιὸς, ὁ λόγος οὐδὲ τὰ καρπῶν ἡ ωέψις ἅμα γίνεσθαι ωάν
των· ἐπεὶ ἐ ἡθάσει διαφορὰν ωοιήσει τὸ μᾶλον· οἷον, ἡ ωρὸ ἀναγλύ·

ἢ δύσεως ἢ πρὸς ἄρκτον· ἢ μεσημβρίαν· ὥσπερ καὶ ὅλων τῶν δένδρων· εἰ ἐν ὑδατι ὧ τρόπῳ πρωϊβλαστῇ καὶ ταῦτα, μὴ πρωΐκαρπα· τοιαύτης δὲ φθορᾶς οὔσης φθοιμῆς, ὅπου μὲν ὁ ἀὴρ μαλακὸς καὶ ὑδατώδης, ὀλίγον χρόνον βλαστικὰ τὰ δένδρα γίνεται· καθάπερ καὶ περὶ Αἴγυπτον· ὅπου δὲ χειμερινὸς καὶ λιπαρὸς, πολύωρον τὸ γὰρ ὅλον βραχεῖα τις γίνοιτο ἂν ἀλφιτοφθορία· ἢ, τὴν φλυᾶς τροφὴ ἀλφιτώδης εἴη, ἢ ὁ ἀὴρ ὑδατώδης· ἐπεὶ καὶ τὰ μὴ φυλλορροοῦντα πάντα φαίνεται, οἷον συκῆ καὶ ἄμπελος, διὰ τοῦτο οὐ φυλλορροεῖ καθάπερ εἴρηται, διότι ἀναρκὴς ἡ τροφή· τοῦτο μὲν οὖν κοινὸν ἐπὶ πλείονων ὄζει· τὰ μὲν γὰρ διὰ τὴν φύσιν, τὰ δὲ, διὰ τὸν τόπον ἔχει τι παθητικὸν· διηρημένων δὲ τῶν μὲν, φυλλοβόλων, τῶν δὲ ἀφύλλων, αἰτίας δὲ οὔσης τῆς ἀφύλλοις φλ ἀναρκείας φλοιοῦ, διῶν τὰ μὲν, διὰ τὴν ἰδίαν φύσιν, τὰ δὲ διὰ τὸν τόπον· τοιαῦτα· πρῶτον δὲ καὶ ὥσπερ ἐφεξῆς τούτοις τὴν ἀειβλάστησιν θετέον· ὅτι τὸ ἀείφυλλον οὐκ ἀειβλαστές· ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν ὥσπερ διατηρεῖν μόνον δύναται τὸ προϋπάρχον· ταῦτα δὲ καὶ προσαυξάνειν ἑτέραν διὰ τὴν ἰδίαν φύσιν· δηλονότι φύσιν· τοῦτο δὲ ἢ ἐν ἄλλοις μέχρι πηλοῦ· ἢ βλαστάνει μὲν γὰρ, τὰ μὲν, ἅμα τοῖς ἄνθεσι, τὰ δὲ, μετ' ἀνθέσαι· ὥσπερ ἡ ἄμπελος· ὁ δὲ τούρις μέχρι τινὸς δύναται δώκειν ἡ φύσις, ὥστε ἐκπεφυῆ ἐκπερονεῖν· ὅσης δὲ τοιαύτης φύσεως, οὐδὲν ἀτοπον ἤδη, τὰ μὲν, τελεσφορῆσαι, τὰ δ' ἄνθειν, τὰ δὲ βλαστάνειν· τὰ δὲ, μέλλειν· ἐπεὶ τῷ οὐδὲν τοῖς ἄλλοις δένδρεσιν ἀπαντᾶν τὰ μέρη· διαφέρει τι τοῖς χρόνοις, ὅτι τὰ μὲν ἅμα παρόλιγον τῷ ἐφεξῆς· ἀλλ' ἐκεῖνο μᾶλλον ζητητέον τίς ἡ πρώτη ἡ κρᾶσις καὶ σύστασις τοιαύτη· ἔοικε δὲ τῷ ἁπλῶς τοιούτῳ χαλεπωτέρως· καὶ τοῖς ἀεὶ φύλλοις· προσιπεῖν γὰρ δεῖ· καὶ διὰ τί ροαὶ τὴν λαμβάνει· καὶ διὰ τί πέττειν ὥστε γίνεσθαι· ἡ γὰρ ἀειβλάστησις κατὰ ἀρχάς γίνησις· ἐπεὶ ὅτι πλείστας ἅμα καρπὸς ἔχειν· τὸν μὲν τέλεον· τὸν δ' ὑπολειπόμενον συμβαίνει καὶ ἐξ ἀρχῆς θαλλοῖς· ὧν βραδεῖά τις ἡ ἐκπτωσις

ψεψισ, ἢ δι' ὀσα πόπτωγος ὁ κ ξηρός· ἢ μὴ οὖν τούτων αἰτία, μέχρι τούτων εἰρήσθω τανῦν· πτίσεως δ' ἢ βλάστησις ἢ αὔξησις ἅμα τῶν ἄνω τι γίνεται ἢ τῶν ὑπὸ γῆς, ἢ διαφέρει μᾶλλον τοῖς χρόνοις· ὡς ὥρτινά φασι, τὰς μὲν εἴζας αὐξάνεσθαι μεγαλωτέρα ἢ χειμῶνος· τὰ δὲ στελέχη ἢ τοὐναντίον, ἀέρος θέρος μᾶλλον ὑπὸ τοῦ ἄστρου· τοῦτο δ' ἔκ λόγου· ἅτινα συμβαίνει ἐν τῇ πρώτῃ γενέσει κατακολουθεῖν· ἐν ἐκείνῃ γὰρ τὰ μὲν εἴζαι πρότερον ἢ τὸν βλαστὸν ἀφιέναι πάντα· πρόσω γὰρ ἀναγκαῖον, ᾧ τὸ προφυὲς ἐπέξεται· φανερὸν δὲ καὶ ἐν τοῖς μετοπωρινοῖς φυτείαις· τότε γὰρ εἴζουται· βλαστάνει δὲ τὰ φυτὰ μᾶλλον ἐν τῷ ἐαρ ἀρχόμενα τοῦ ἔαρος· εἰ γὰρ ἐν ἀρρίζαι, ἐσπίπτειν· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἐπαινοῦσι ταύτην τὴν φυτείαν, ὅτι μᾶλλον τ' ἀρχὰς ἰσχυροτέρας ποιεῖ διὰ τὸν στελέχους ἢ τ' αὔξων γένεσιν· ὡς τὰ εὐθὺς ἀναπέχοντα πρὸς τ' βλάστησιν, ἀθενῆ ἢ ἀκρόπαγῆ, καὶ θάκρα τῶν τ' ὑπερμάτων οἱ ἀδρόνιδος κύριοι· πιθανὸς δ' ἢ λόγος ὅλος, ὅτι τὰ μὲν ἄνω κωλύει διὰ τ' πίεζαι ἀέρα ψυχόντα· τὰ δὲ κάτω σεσηρόμενα τῇ γῇ, ἅμα συγκαταπλήθει ὑπὸ τοῦ θερμοῦ διὰ τὴν ἀντιπερίστασιν ἔτι τ' ὑγρότητα ἢ βοφὴν προσαύξει· πάντα γὰρ αὐτοῖς ὑπάρχει, δρῶμεν ἢ αὔξησις ἢ γένεσις· σημεῖον δὲ καὶ τὸ ὧν τοσοῦτον συμβαίνον· ὅσα ὑπὸ τοῦ χειμῶνος λούμενος, εἴζουται μᾶλλον, ὃ δὴ καρκινᾶσθαι λέγουσιν· ὡς τ' ἀπὸ τοῦ ἄνω δρώσαν ἢ βοφὴν εἰς τὰ κάτω ξηρομένων· ταύτην μὲν οὖν δόξειεν ἂν μερίζεσθαι τὸ φλ αὐξήσεως· τῆδε δ' ἔτι πάλιν οὐκ ἂν δόξειεν· ἔν τε γὰρ τῇ πρώτῃ γενέσει προτρέπει μᾶλλον ἔλαττον τῶν βλαστῶν ὁμοίως τοσοῦτον, ὥστε χρόνου γίνεσθαι διαφοράν· ἀλλὰ βραχύτατον τῶν ἄνω, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ζώων ἡ καρδία καὶ τὰ περὶ καρδίαν· ἁπλῶς γὰρ ὡς εἰπεῖν ἡ φύσις οὐδὲν καθάπτεται ἢ τίχνη ποιεῖ κατὰ μέρος· ἀλλὰ πάντα τἄθρόα καταβαίνει· συμπελεῖ δ' ἑτέρων ἕτερα πρότερον· εἰ δ' ἐν τῇ πρώτῃ γενέσει τὸ τὰ πίπτειν ἀναγκαῖον ὄζειν αὐτὸ τὸ μὲν ἐν τῇ βοφῇ αὐξήσει· τὸ δὲ, πρό

προν ξέφεσθαι, τὰ δ' ὕστερον· ὡς περ ὀδὲ πὶ τ ζώων· αὐ ἅ μα πᾶ
μάλισα τῶν ἄντων καὶ ὅλος ὁμοῖ· ὥστε κ σωμέχειαν μὴ ξέφε
ε ὠὶ δίδωσιν· ὁ ε κ τ αὔξησίν ὅτι φανερόν· ἐπεὶ καὶ πρῶτόν
τὸ θερπτικὸν ὁ δὴ διαπλάττε ε δίδωσι ζοφάς· διαιρεῖται δὲ
κ μέρη τ ἐνέργειῖ· ἢ πάλιν ὠὶ τ σωματικῆ, τὸ ἐνεργοῦν· οἷον,
πνεῦμα· ἢ πῦρ· ὀδὲ ἢ παῦ τε εἰκός· ἀλλ' ὅταν ἅμα τ ὥραις κι
νηθῶσιν, ὁμοίως δ' ὅλων διήκειν τῶν φυτῶν· ὧ γὰρ τὸ γλυκῶν,
οὐχ ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς διαιρεῖ ἢ μείξει, τῷ μὲν γῆν εἰσ τ
ξίζας, τὸν δὲ πῦρ, εἰς τοὺς βλαστούς, ὥσ ἑκάτερον ἑκατέρῳ
χωρίζεσθαι· ἀλλ' ἐκ μιᾶς ὕλης, καὶ ὑφ' ἑνὸς αἰτίου γίνεσθαι τοσ·
οῦτ ὅλων σύστασις μικρά, εἰ περ ἐλάττων ἐστὶ πρὸς ἕξιν, ἢ κα
τὰ τὰς τροφὰς ἢ κατὰ τὰς αὐξήσεις· ὥστε διὰ λαις χώραις χω
ρίζειν, μέγα νομιστέον τὸ διάστημα τῶν χόνων· ἐπεὶ τό γε τύχης
κώλυσις ἢ βλαστήσεως, ἀληθὲς μέν, οὐκ ἔστι δὲ ποιεῖ μερι
σμὸν φυτικόν· ἀλλ' ὥσπερ εἰσυμβαίνουσί τισι πρὸς αὔξησιν
πὸς ἕξιν· ὃ μὴ καθηκούσης ἐνίοτε γίνεσθαι ἢ ὥρας· ὅταν αὖ
τικόμη ὀχειμών· ἢ μὲν γὰρ βλάστησις κατέχεται· τὸ δὲ τ ἕξι
ζῶν οὐκωλύεται διὰ τὴν ἀλέαν· ὅταν δ' ἤδη προορώμενα τύ
χωσιν, εἰσ ἔκφυσιν μὴ αὔξησιν ἐρχόμενα· ἀλλὰ τοῦ τοῦτο φύ
σεως θεῖον· ὃ διακωλύσῃ ποτὲ συμβαίνει τῶν ἐκτός· ἀλλ' ὅ
σα τῇ ὁρμῇ γίνεται τῇ αὐτῆς· ὡραῖον ἢ χειμώνων καὶ ὑδατινῶν
γινομένων, ἅμα τάττι ἄνω καὶ τὰ κάτω λαμβάνει τὰς αὐ
ξήσεις· ἐπεὶ ὅπου ἀὴρ ὑγρὸς καὶ μαλακὸς, βραχύν τινα χρό
νον ὥσπερ εἴρηται διαλείπουσιν αἱ βλαστήσεις, ἀ μειζομένων
τοὺς χόνους· τοὺς δὲ χειμῶνας οὐ μόνον τὰς βλαστήσεις ἢ τὰς ἕξι
ζας ὅλους ἔχειν, εἴωσε ἀπὸ τοῦ ἡλίου θερμότητος ἢ αἱ
τούτων αὐξήσεις ἢ γενέσεις· οὐκ εἰς πλεῖον καταλαμβάνουσαι
βάθος, ἀν ὀλίγῳ ἐφικνῆται· πλὴν ἐάν που τόπος ὑγρὸς ἢ ἢ
μανὸς ἢ κενός· μὴ γὰρ τούτου συμβαίνοντος ἀπορήσειεν αὐ
τὸς δ' λόγως· διὰ τί ποτ' οὖν αὐξάνονται τὸν χειμῶνος, τροφὴν τι

λαμβάνοντε

λαμβάνουσι τὴν ἀπὸ τοῦ ψύχους. τὰ μὲν γὰρ τοῦτο κοινὸν ἀπέρημα καὶ ἐστὶ τῶν ἄλλων μερῶν. ἅπαντα μὲν γὰρ ζῶον ξέφεται. τὸ δ' ἐνδέμενον αὐξήσει ὂν, οὐκ αὔξει. τὰ δὲ φυτὰ πάντα πάχη, καὶ τὰ μέν ἐστι τὰ πολλαὶ παρορμαὶ τῆς αὐξήσεως εἰ μὴ ἄρα συμβαίνῃ, τότε μὲν αὐξάνεσθαι τοὺς ὅλους ὄγκους ἅμα δὲ τῇ ὥρᾳ διαγελώσῃ τοῖς ἐκβλαστήσεσι γίνεσθαι. τοῦτο δὲ οἷον γλύεσίς τις ἤδη. διὸ καὶ οὐκ ἄλογον ἐπεὶ τοῖς ὥσπερ κύουσι κατέχειν ἢ συναθροίζουσι καὶ λαμβάνουσι πρὸς τὴν κύησιν. ἐν οἷς ὄγκος γίνεται καὶ αὔξησις. εἶθ' ἅμα τοῖς ὥραις ἀποτίκτουσιν. ἔχουσι γὰρ δή τινας οἱ κλάδοι καὶ οἱ ἀκρέμονες ὡς ἐν αὐτοῖς ἀρχάς τινας. αἱ διαθερμαινόμεναι τῇ ὥρᾳ. προΐενται τοὺς βλαστούς, καὶ μὴ ἐξιχνευόμενον τῶν κάτω. οὗ τοῦτο μάλιστα φανερὸν ἐν τοῖς ἀφαιρουμένοις φυτοῖς τῶν ἀμπέλων τινὰς καὶ ἑτέρᾳ πῃ συνιστάμενον ἐν πίθοις. προβλαστάνουσι γὰρ οἱ βλαστοὶ φλοιὸν καθηκούσης. ὁτὲ δὲ καὶ τὰ τῶν ξύλων κλήματα. μὴ κεράσαι, ἐκβλαστάνουσιν ἐξ ὧν ἂν ὥσθεν ἐκβλάστησιν οὐκ εἰς ἀρχήν. μεστάσθην δὲ οὐκ ἐρριζώθησαν. ὡς ἔχοντα μὲν ἐν ἑαυτοῖς ἤδη τὰ ἀρχὰς καὶ τὸ δυνάμει. ξοφὸς δὲ διὸ μὴ τὰ κατὰ τόκον. ὃς μὴ γονιμώτης καταξηραίνεται. διὸ καὶ οὐκ εὐκαίρως ἂν λέξειν, οἱ φάσκοντες εὐθὺς ἀνθεῖν τοὺς νέους κλῶνας, ἔτι τῶν ἑτέρωθεν ὄντων. τοῦτο γὰρ δῆλον, οὐ δυνάμει λέγουσιν. ὡς μὲν οὖν αὐξήσεις, εἴη ἂν ἀμφοτέρως συμβαίνειν. οὐ μὴν ἀλλὰ διὰ τοῦ τὰ μέλλον ἔντος ὅλου τοῦ δένδρου μεγαλομερῆ ὑπολαμβάνοι σύμεσθαι. ἐκτίθεσθαι δ' ἅπαντα ἐκ τοῦ μικροῦ πρότερον εἰρημένων, πότερον τὰ δένδρα καὶ χειμῶνα κύει πρὸς καρποτομίαν, τοῦ δὲ πρὸς ἀποτίκτει, καὶ τοῦθ' οἷον περιοδεύσῃ χρόνοις ὁρισμένοις καὶ θάττω τὰ ζῶα, ἢ διὰ τὴν ἐνδιαν φλοιοῦ συμβαίνειν, καὶ διὰ τὴν ψυχότητα τοῦ ἀέρος. εἰ γὰρ ἐν τοῖς ὑδατώδεσι μὴ μαλακοὶ αἰεὶ βλαστάνουσιν, οὐκ ἂν δοκοῦσί τινες τὴν μὴ ἐν τοῖς χρόνοις κύησιν. εἰ δὲ μὴ οὕτω γε τοῦτο τὰ ὥραιος. ὡς ὅλον ἅμα βλαστάνειν πάλιν ἐστὶ τὸ

ὀργῶν ἀναπίκτειν, εἰ τινὰ συνεχῶς ὁ ἀὴρ ἀκολουθοίη τοῦτοις ἴσως, οὐδὲ τοῦ παρὰ τῶν ποιητῶν λεγόμενα, δόξειεν ἂν ἀλόγως ἔχειν, ὁ δ' ὡς Ἐμπεδοκλῆς ἀείφυλλα καὶ ἠμπελόκαρπα φησὶ θάλλειν, καὶ πᾶν ἀφθονίαν ἴσχειν ἀπὸ τῆς ἅμα πάντων αὐγῆς· ὑποτίθεται γάρ τινα καὶ τὸν ἀέρα θερμαίνεσθαι τῷ ἡλίῳ καὶ κοινῷ· ἐκείνου δ' οὕτως ἴσως ἐν τοῖς ἀπορήσειε, πότερα καὶ πᾶσαι ὅμοιαι τῶν καρπῶν αἱ ἐνδείξεραι γίνονται· ἀλλ' ἐνεστέρου ὄντος τοῦ θερμοῦ καὶ ὡρασυγροτέρας. τοῦτο μὲν οὖν ὡς καὶ ὑπάρχειν θεωρείσθω· ἐν δὲ τῇ μᾶλλον πρὸς ὀλίγον τῶν ὡρῶν, ἔοικε τὸν μὲν ἀέρα κενωθέντα τοῦ θερμοῦ, ἐκ μὲν βλαστήσεως καὶ μὴ καρποφορίας ἀναπληροῦσθαι πάλιν· εἶτ' ἐκ ταύτης μὲν ἀντιπρίσασθαι ἀποτίκτειν μὴ μᾶλλον τοὺς ἐκ μὲν μᾶλλον καιρὸς ἔχοντας τῶν κύησιν ἢ ἐν τοῖς μέρεσι καὶ ἐν τρισὶ ὅλοις· ὡς λόγος ἢ μὴ αἱ φυτεῖαι μὴ αἱ ἐκβλαστήσεις γίνονται καὶ πλείους ὥρας· δοκοῦσι δ' ἐναντίας εἶναι μετόπωρον καὶ ἔαρ καὶ χειμὼν ἐπιτολή· εἰ γὰρ ὠὴ ξοπὰς βραχείας, ἀλλὰ μετὰ ἀρκτοῦρον ὠὴ βλαστάνῃ πλείω ἢ ὑπὸ κύνα· τὸ μὲν οὖν ἔαρ οὐ δεῖ θαυμάζειν· ζωτικωτάτη γὰρ ἡ ὥρα καὶ μάλιστα γόνιμος, ὑγρά τις οὖσα καὶ θερμή· τὸ δὲ θέρος ὡς πρὸς ἐναντίον ξηρά τις ἢ καὶ ἐμπυροτάτη καὶ μάλιστα ὑπὸ τὸ ἄστρον· ἔτι δὲ τὸ μετόπωρον ὅμοιον ξηρὸν ἀλλὰ ψυχρόν· ἤδη μεταβάλλον ἐπὶ λαμβάνουσι φὶ ὥρας ἐναντίωσιν ταύτην ἡ βλάστησις ψυχρότης καὶ ξηρότης· ἀλλοία μὲν γὰρ δῆτις φαίνεται διὰ λύτων· οὐ μὴν οὔτε πρὸς βλάστησιν ἐναντία τῶν τοιούτων, οὔτε ἀσύμφωνα κατὰ τὰς δυνάμεις· ἀλλ' ἔχοντά τινα ὁμοιότητα· δεῖ γὰρ δὴ τὸν ὡραν ὑγρότητα ταύτην καὶ θερμότητα ταύτην ἔχειν· ὥστε καὶ τὸ ἔαρ· αὕτη μὲν ὁμολογουμένη μάλιστα πρὸς βλάστησιν· ἢ ἀμφοῖν ἢ τοῦτο συμβαίνει· καὶ ἐν τῇ τοῦ κυνὸς ἐπιτολῇ μετὰ ἄρκτουρον· ὑπὸ δὲ αὐτὸ τὸ ἄστρον, καὶ παρόντος ἐμπύρου τοῦ ἀέρος, ὁμοίως ἡ νότια πνεῖ· καὶ νεφηλατήσαντος· καὶ αὐτὰ τὰ δένδρα δηλοῖ μᾶλλον φαινόμενα χλωρὰ καὶ ὑπὸ τὸν φλοιὸν αὐτῶν διαδίδοται τὴν ὑγρότητα, ὅθεν καὶ ξόανα

κατὰ

κ(αὶ) τοῦτ(ο) γὰρ καιρὸν, εἴτ' ἂν σωρε λαυνομένου τοῦ ὑγροῦ (καὶ) αὐτὸ πρὶν σάσαι συμμένης, εἴτε διὰ μίαν αἰτίαν· πλὴν συμβαίνει γε ἄμφω (τ)ὰ αὐτοῖς· διὸ καὶ κοιλίαις μάλιστα λύουσι· καὶ ὅσοι πολλοὶ πίνουσι, καθυγραινομένων τῶν σωμάτων· διὰ κεῖ δὲ καὶ ἡ ἡμέρα καθυγραίνεται μᾶλλον· ὅθεν καὶ ὑδατώδεις αἱ διύσεις καὶ ἑτέρων μεταβολαὶ πίνουσι πολείσας· αἰεὶ δὲ μὴν μία αἰτίαν ἑκάστοις συμβαίνει τοῦτ', ἑτέρου ὄντος ὑγροῦ ἔξωθεν ἀεὶ δὲ καὶ ἀντιπίπτοντος, καὶ βλάπτουσιν ἑκάστους, φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων· τὸ μὲν γὰρ ὑγρὸν ὡς ἔστιν ἐλέχθη ξηρὸν καὶ ψυχρόν ἐστιν· ἀλλὰ μᾶλλον θερμόν· ἀεὶ δὲ ἐν τῇ τοῦ ἀέρος μεταβολῇ, ἐν τῷ ἀέρι γίνεται· διὸ καὶ ὥσπερ μίξιν τινὰ συμβαίνει γίνεσθαι τοῦ ὑγροῦ καὶ θερμοῦ, καθάπερ καὶ ἐν τῷ ἥλιῳ προσγίνεται τὸ θερμὸν ἀπὸ φλογώδους· ἐν ταύτῃ δὲ τοῦ θερμοῦ προϋπάρχοντος ὑγροῦ τοῖς ὠὰ γίνεσθαι διὰ τὴν σύμπηξιν (καὶ) κατάψυξιν τοῦ ἀέρος· ὅλως δὲ (καὶ) τὰ μὴ καρπιμαῖα, (καὶ) ὅλως τὰ νέα τῶν πρεσβυτέρων ἐστὶ θερμότερα· καὶ τὰ ἐν τῷ ὑγρῷ καὶ χειμερίοις ὥραις· τὰ μὲν γὰρ καρπίμου καὶ πρεσβύτερα, ξηρότερα, τὰ δὲ εἰς τοὺς καρποὺς καὶ τὴν ἀλωὴν πέττεται· τὰ δὲ καὶ τῇ φύσει τοιαῦτα· τὰ δὲ ἀκάρπων νέα, καὶ ὑγρότητα ἔχει θερμότητα πλείω· πάλιν δὲ ὅπου μὲν οἱ τόποι χειμέριοι καὶ ὑγροὶ τυγχάνουσιν ὄντες ὁ ἀὴρ ὑπνους, ἐν ταύτῃ καὶ τὰ μετρωρίνα γίνεται μακρὰ καὶ ὑγρὰ (καὶ) καλά· πολλάκις δὲ καὶ ὕδατα θερμὰ κατέχει τὰς πολείσας· ὅσῳ δ' ὑγροῦ τοῦ ἀέρος ὄντος, ἐπιπολυμμένου ἑτέρου, βλαβερώτερα γίνεται καὶ ἰκμαλέωτερα μᾶλλον· ἐπεὶ καὶ τὰ δι' οὖν ταδιακαρπεῖν μηλέων τίνα καὶ ἀπίων, ἐν τούτοις μάλιστα γίνεται τοῖς τόποις, ἅτε περιπιπτούσης ἐπὶ πολὺ τῆς ὥρας· καὶ τὰ χὴν τῶν προτέρων ἀφαιρουμένων· ἃ καὶ πρωϊκαρπεῖν τε, ὁμοίως διαφέρει· θᾶττον δὲ πάλιν ἀναπληροῦται· διὸ καὶ χὼν ταύτην δ' αὐτῷ τῶν πρὸς τὴν ἀληθινὰν βλέπόντων καὶ κυΐσκομον ταύτην δ' αὐτῶν τῶν πρὸς τὴν ὥραν βλεπόντων· οὐ μὴν ἀλλ' οὐδέπω εἰπεῖν τὰ διακαρπούντων ὅμοιον γίνεται τοῖς ἀρχῆς· ἀλλ' ὡς ὁρμὴν μόνον τοῦ φυτοῦ λαμβάνοντος,

ὁ συνεκτελέσαντος τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ ἀέρος· καὶ ἐφ' ἑτέρων ἔτι μᾶλλον συμβαίνει· προφαίνει γὰρ καρπὸν καὶ ἔρια καὶ μύρια· αἰτία μέχρι τοῦ προδεῖξαι μόνον· ἐπεὶ καὶ βλαστικώτατα, βλαστικώτατα δ' οὐ σεσωσμένα τὰ μάλιστα ὑπὸ τῆς φύσεως· ἀλλ' ἔστι δι' ἀξηρότητα κωλύειν καθάπερ ἡ ἀμυγδαλὴ καὶ ἔστιν ὑπέρβολος ἡ ἀφαίρεσις τοῦ καρποῦ πρὸς τὴν ὥρας ἰσοβλάστησιν· ἐὰν οὖν μακρὰν γένηται τὸ μεταξύ, δεῖ ἄλλου καὶ ἑτέρου τοιούτου· ὥσπερ καὶ περὶ δύο φασὶ τῆς μακεδονίας· οὐκ ἰσχυρῶς δὲ ὁμοίως τῆς φύσεως, χρόνον δὲ λαβόντα ἱκανὸν, ἀφέλωσε τὸ ἄνθος· ὅλως δὲ ὀλεονάκις εἴρηται, μᾶλλον δὲ ὑγροῦ τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ ζῴου ὄντος ὑγροῦ τοῦ, αἰεὶ δυνατὸν βλαστάνειν, τὰ πάντα, ἀλλ' ἔνια τὰ δένδρα· τὰ δ' ἐλάττω τούτων, ἔτι μᾶλλον· ὁ δὲ νῦν ἐπὶ τὴν ὠνησεφανωμάτων συμβαίνει τόπους ἐχόντων δυσκεπεῖς καὶ προσπλάσεις· διατελεῖ γὰρ ἀνθοῦντα δυκεῖ καὶ ἡ οἰνάνθη· ὁ δὲ ἴον τὸ μέλαν, καὶ ἄλλα πάντα· βεραπείας δέ τινος προσδεομένης, ἔτι μᾶλλον· ὅτι δὲ μεγάλην ἔχουσαν ὁ χόρτος ὠφέλειαν πρόσκλος ὢν ἡ δύσκεπτος, καὶ αὐτὸ τὸ δένδρα μαρτυρεῖ· φύεται γὰρ ἐν τούτοις ἔνια, καὶ τὰ τῶν ἄλλων χώραν οὐ φυόμενα· καὶ καρποφορεῖ, τῶν ἄλλων οὐ φερόντων· καὶ προανθεῖ καὶ προβλαστάνει πρότερον τῶν λοιπῶν· ὑπὲρ μὲν οὖν τούτων, ἱκανῶς εἰρήσθω· τὸ δ' ὠὴν τῶν διαφερόντων δένδρων, ὁμοίου τινὰ τρόπον ἐστὶ τῷ ὠὴν τῶν προβάτων γινομένῳ· ἐκεῖνα γὰρ ὠὰ τοκήσαντα καὶ σὺν ἡμέρᾳ τινὶ, πάλιν ὁρμᾷ πρὸς κύησιν ἐκ προϋστης ἔτι τῆς ὥρας· καὶ τὰ δένδρα ὡσαύτως τῶν πρώτων καρπῶν, ἐμβάλλει πάλιν ἑτέρους· εἶτα δ' ἴσως χώρας τινὰ δύσφορα τοιαῦτα, τῆς τοῦ ἀέρος κράσεως· ὅπως λάβῃ τὸν χρόνον ἱκανὸν εἰς τὴν κύησιν· διὰ τοῦτο γὰρ οὐδὲ ἅπαντες ἀφέλη τὸν καρπὸν ἡ ἄνθος, ἵνα τὰς πάλιν ἑτέρα γένηται· διὰ τὸ μὴ λαμβάνειν τὸν τῆς κυήσεως χρόνον· οὐ γὰρ οἷόν τε ἅμα τοῦ κυῆσαι γενέσθαι· ἀφαιρεθέντος δὲ τοῦ προϋπάρχοντος· ἅμα ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ συμβαίνει τὴν

ἀρχὴν

ἀρχὴν διὰ τὴν ἕλκωσιν, ὥστε μὴ βλαστάνειν ἀπὸ τούτου καινῆς ἄλλης συμφυΐας οὐκ ἐκπρίεται φλοιός. τούτων μὲν οὖν τοσαῦτα ὑπολοιπέον τὰς αἰτίας. αἱ δ' αὐθήσεις τῶν καρπῶν οὐκ αὐτὰ τὰς βλαστήσεις γίνονται. βλαστάνει γὰρ τάχιστα καὶ σπέρμα αὐτοῖς κατὰ μίαν ὡς εἰπεῖν ὥραν. τὰς δὲ φυτείας τοὺς καρποὺς πολλοῖς χρόνοις ὕστερον, ἐκείνων τὴν αἰτίαν ὑπολοιπέον. ὅτι τῶν μὲν φύλλων καὶ βλαστῶν δυσκινητότερα, καὶ ῥᾷον αὖ σωματικώτερα ἀνέχοντα καὶ πυρίπωματικὰ τῇ ὕλῃ. οἱ δὲ καρποὶ καθαρώτεροι καὶ μάλιστα δὴ τοὺς χυλοὺς αὐτοὺς. αὐτὴ δ' ἡ τῶν καρπῶν φύσις, εἰς ἣν πλείονος δεῖται κατεργασίας. ἔτι δὲ μεγάλας ἐνθυς διαφορὰς ἔχουσιν οἱ καρποί. τῷ ξυλώδεις ἢ μεμβλῆς ἢ ξηροὶ ἢ λιπαροὶ τῇ φύσιν εἶναι. δυσκατεργαστότεροι γὰρ οἱ τοιοῦτοι. διὸ καὶ προανθοῦντα ἐνίοις τὸν καρπὸν ἔχειν πολὺν χρόνον, ὥσπερ ἀμυγδαλή. δυσαπόπαστος γὰρ ὁ ξυλώδης. τὸ δὲ πάθος ὠθεῖ διὰ τὴν προτέραν λεχθεῖσαν αἰτίαν. ὑπάρχειν δὲ τοῦτο συμμετρίαν τινὰ ἔχει καὶ τάξιν. αἰεὶ καὶ αὐτῶν τῶν αὐτῶν. ὅσα μετὰ τῶν σωματικῶν ὄγκων ὀφθαλμότερον γίνεται, καθάπερ τὸ φλοιός. ἐν γὰρ τῷ κτίνῳ τὸ ἄνθος. τὰ δ' ἀργὰ τῶν εἰργασμένων πρωϊβλαστότερα. καθάπερ ἄμπελος. μηλέα. ἐλαία. συκῆ. τὰ δ' ἄλλα διὰ τὸ κατέχειν ἔνια τὴν θερμότητα μᾶλλον, μὴ ἀναδιδομένης φλοιοῦ, μηδὲ γυμνοῦ, μήτε ἐρίου. αὕτη γὰρ ἡ κινοῦσα. καὶ διὰ τὸ μὴ δεῖσθαι τοῖς ἄνω γίνεσθαι πολυτελῆ, κλωμοῦ ἢ καρπολογίου μύωνος. ἀφελοῦμένου γὰρ πόνου τι παρέχει, καὶ κατεμφύχει, καὶ εἰς ὀλίγον συστέλλει. τὰ δὲ πολλοῖς διαδίδοται καὶ τὰ μικρά. διὸ ταῦτα τοῖς ὥραις ὑπακούει. καὶ ἔτι δὲ καὶ μᾶλλον θῶς εἰπεῖν, διὰ τὸ ἀβλάστων ὄντων καὶ ἀκαθάρτων ἐν πολλοῖς εἶναι, καὶ τὰ μικρὰ τοῖς μονίμοις ἀρχαῖς. ὧν ἕκαστον διὰ τὴν ὀλιγότητα δεῖται μικρᾶς κινήσεως. καὶ εὐθὺς πρεῖται τὰς ἐκβλαστήσεις. ὃ καὶ ἐπὶ τῶν ἀπίων ξυμβαίνει. μὴ γὰρ ἐκεῖνα εὐβλαστότερα τῶν ἡμέρων ὄντα, διὰ τὰς αὐτὰς

αἰτίας· εἰσὶ πλείω δὲ καὶ μικρὰ μεμειγμένων τῶν ἀρχῶν
οὐκίνητα γίνεται ταῦτ' ἔχοντι πρὸς βλάστησιν· ἔτι δὲ καὶ ἡ ξη-
ρότης συμβάλλεται· καὶ γὰρ διὰ τοῦτ' ἐλάττων ἡ ὑγρότης· τὸ δὲ
ἔλαττον ὠκινητότερον· καιρίων μὲν οὖν καὶ ἀθρόως τῶν ἐρ-
γασμένων ἡ βλάστησις καὶ ἡ κατεργασία· πρότερα δὲ ἐκείνη·
αὐτὸ δ' οὗτ' ἀντιστήσεται· διὰ τὰ ἄγρια τῶν ἡμέρων ἰσχυ-
ρότερα ὄντα, τοὺς καρποὺς οὐ πεπαίνει· καὶ τὰ γὰρ τὰς δυνά-
μεις ἐχέλω καὶ τὰς πέψεις εἶναι· μία μὲν δή τις αἰτία τὸ πολύ-
θους τῶν καρπῶν· οὐ γὰρ τοσοῦτον ὑπερισχύουσι τῇ ἰσχύϊ, ὅσῳ
πλείω τὸν συμμέτρου τὸν καρπὸν ἔχουσιν· ἅμα δὲ πολὺθ πολύ,
καὶ οὐκέτι πίνεται πέψις· διὸ καὶ οἱ γεωργοὶ παιρεσιροῦσιν, ὅταν
ὦσι πλείω· ἑτέρα δ' ὅτι καὶ ξηρότερα καὶ εἰς ἑαυτὰ
μᾶλλον ἕλκουσι τὸ ὑγρόν· ἡ δὲ τροφὴ καὶ ἡ πέψις ἐν δύσει φύ-
σεως· ὑγρότητος· ἰὼ οὐξάδιον αὖτις πάλιν λαμβάνειν· ἀπλῶς δ' οὐ
τοῦ ἰσχυροτέρας ἔχοφι μᾶλλον καθάπερ οὐδ' ἐπὶ τῶν ζώων· ἀλ-
λ' ἑτέρας τινὸς καθ' ἑαυτὴν πρὸς κατεργασίαν ἰσχύος ἡ δύναμις· μό-
νον γὰρ καὶ ὠδῖνα καὶ ὑγρὸν εἶναι δεῖ τὸ καρποτόκον· ἡ δὲ ὠμό-
της ἐναντίον· ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν γυναικῶν ἡ ἐπὶ τῶν ἄλ-
λων ζώων· ὃ καὶ ἡ γεωργία βούλεται πρᾶιν· ἀφαιροῦσά τι τὸ πε-
ριττὸν καὶ ἔχοφιν παρέχουσα καὶ δύδηλα καὶ δύπροσπρι οὖσα·
προφαίνει μὲν οὖν πολὺν καρπὸν, διὰ τὸ πρότερον εἰρημένον· τέλ-
λον δ' οὐκ ἐκπέπεικε διὰ ταύτας τὰς αἰτίας· ἡ δὲ πέψις ἐστὶν ἐν
τῷ περιλαμπτῷ· δεῖ τοίνυν καὶ λαβεῖν χυλὸν ἁρμόττοντα πρὸς τὴν μετέραν φύσιν· ἴσως δ' αὐτὸ τοῦτο πρότερον δεῖ
ἐχειδελεῖν, ὅ, τι πέψις ἐστίν· ἡ μὲν δὴ περικαρπίων· ἡ δ' αὐτὸ τὸ
καρπῶν· καὶ ἡ μὲν πρὸς τὰς μετέρας τροφάς· ἡ δὲ πρὸς γένε-
σιν καὶ διαμονὴν τῶν δένδρων· οἱ γὰρ καρποὶ καὶ τὰ σπέρμα-
τα τούτων χάριν· ἑκατέρα δὲ πάντα οὖσα πρὸς τὴν ἑτέ-
ραν· ἅμα γὰρ τὸ ἐπικάρπιον ὑγρότερον καὶ πλεῖον, καὶ ὁ καρ-
πὸς ἐλάττων· καὶ ἅμα μείζων οὗτος· καὶ τὸ περικάρπιον ἧτ-
λαττον ἢ

λαπτον καὶ σκληρότερον καὶ δυσχυλότερον· πρὸς δὲ ἡ γεωργία μεμηχάνηται, κωλύουσα τὴν τούτων αὔξησιν καὶ ξοφήν. ἄστε γὰρ ὡς εἰπεῖν καὶ ἥμερον ἀγρίου καὶ γεώργυμον ἀγεωργήτου, καὶ κάλλιον ἐργάσμυον τὸ χεῖρον· μικροτρηνότερον ἀμυγρανόμυόν τε μᾶλλον καὶ τὴν τροφὴν περιττῶν εἰς τὸ περικάρπιον. ἔτι δὲ τοὺς χυλοὺς ἐκπεπαίμον εἰς συμμετρίαν ἥμετέρας χρείας· αἱ μὴν οὖν πέψεις τοσοῦτον διεξάσιν. εἰ περ χρὴ καὶ τὴν μὴ εἰωθυῖαν πέψιν λέγειν· τάχα δ' ἄν τις ἀποφήσειεν ἐκεῖνο καὶ ἀξιώσειεν· ὁ ταῖς ἰχυρότερα κατακρατεῖ, τοῦτο καὶ τὰ ἀσθενέστερα κατακρατεῖν· τὸ δὲ σπέρμα πάντων ἰχυρότατον· κοινὸν γὰρ τέλος πάντων τῶν φυτῶν ἐστιν· ἐπεὶ σπέρμα ἡ τοῦ ὁμοίου γένεσις τέλος· ἅμα δὲ καὶ ἐν τοῖς ζώοις δοκεῖ τελεσιουργὸς ἐπιμηνίδιος τῆς φύσεως· ὅταν δὲ ἐλλείπῃ διὰ τὴν ἡλικίαν, ἢ παρακμάσιν διὰ τὸ γῆρας, ἀγαδυναστεῖ τὸ γυναῖον· ἀκαλόγως δ' ἂν ἄν τι ἀπορήσειεν, ὅτι ἀξιώσει· ἐν τελεσιουργίᾳ μὲν γὰρ τῇ τοῦ σπέρματος· ἐν δὲ τοῖς ζώοις ὡς ἂν ἡλικίαν λάβοι τις αὖ· οὐ μέντοι ὅτι ταῖς ἰχυρωτάταις σπερματικωτάταις, ἀλλὰ χρὴ δὴν ἐναντίως· ἑτέρωθεν μεριζομένης τῆς ξοφῆς ἢ δυνάμεως· ὃ δὴ καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν σημαίνει κατὰ λόγον συμβαῖνον· οὕτω δὴ καὶ τὴν ἀναλογίαν λαμβάνειν· ὡς ὁπότερον ἂν τούτων ὁρμήσῃ, θάτερον ἐλαττωθὲν περιέσεσθαι διαρκεῖν γὰρ δύναται πρὸς ἄμφω· τοῦτο γὰρ ἐν ἅπασιν ὁμολογούμενον· ἐν δὲ τοῖς φυτοῖς ἔστιν ὅτε εἰσὶν οἱ μεγεθοποιοὶ πρὸς αὐξὴν τὸ δένδρον καὶ τὴν βλάστησιν· ὥστε ἐναντίον τὸ καρπῷ, ἐὰν πλεῖον γένηται τὸ ξυμμέτρως· διὰ τοῦτο γὰρ ἀκαρπίαι, ἢ παλίνσπορα ἐν αὐτῷ ἢ ῥῖς πελωρίοις· ἢ γὰρ εἰς τὸ ἕτερον ὁρμῇ, κωλύῃ τὴν ἑτέραν· ὥστε περὶ ἐπικείμενον οὐκ ἄλογον. τὸ δὲ ὧν τούτων· ἀλλ' ἔχει τὸ ἀναλογοῦν· τὰ δ' ἄγρια εἰς τὴν τροφὴν εἰς αὐτὴν ὑγρότητα ἄγοντα, παρὰ τρία τι τῶν πελωρίων, ὥστε μείζω γίνεσθαι τὸν καρπόν· τάχα δ' οὐδ' ἂν τι δόξειεν ὅλως ἄρτιον εἶναι· τὸ μᾶλλον ἐφικνεῖσθαι τὰ ἄγρια τῶν ἡμερῶν

ὡς περ ὂν τὸ πυκνότερα τὴν φύσιν· διαθιλύνουσι γὰρ αἱ καταψυχαὶ καὶ αἱ προφαί· τοῦτο μὲν οὖν ὡς καθ' ὁμοιότητά τινα λεγέσθω πρὸς ὕστερον· τῶν δὲ πεφυκότων, εἰς μὲν τὴν γένεσιν, αὐτὴ κυριωτέρα· πρὸς δὲ τὴν ἡμετέραν χρείαν ἡ τῶν περικαρπίων· ἐν ποτέρᾳ δὲ δεῖ θεῖναι τὸ τελεώτερον, ἄλλος λόγος· ἐπεὶ οὕτως ἐν τοῖς φύλλοις μόνον χωρίσθαι ἐν ταῖς ῥίζαις, ὥστε περ τὸ λαχάνων, αὐτὴ κυριωτέρα πέφυκεν εἶναι· καίτοι γε τοῦτο τέλος ἐν τοῖς σπέρμασιν, οἷς ἡμεῖς οὐδὲν χρώμεθα πρὸς τὴν τροφήν· ὅτι δέ τισι καὶ οὗτος ὁ λόγος, ὡς διὰ τὴν ψυχρότητα τῶν ἀγρίων οὐδυναμένων πέπειθεν· τοὺς δὲ πυρίνας ἐκ τῆς ξυλώδους καὶ πεπωματικῆς εἶναι τροφῆς, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ζώοις· οὐ γὰρ μὴν τοῦ ποσοῦ ἡ κακία εἰ ὁ πυρὴν ἐκ τοῦ πεφύσθαι ἢ ξυλώδους· ἀλλὰ τὸ σπέρμα οὐκ εὐθὺς ὁμοίως· ἀλλ' ἐκ τῆς καθαρωτάτης, ὥσπερ ἐν τούτῳ· πέφυκε δὲ τὰ θερμὰ μᾶλλον σπερμοφυῆ, εὐθρυπτότερα ἂν εἴη· ἢ γὰρ ἕξις τῶν ἡμέρων θερμότητος ἐκφέρει σημεῖον ἡ τῶν ὀπῶν διάμικτις· ὁ μὲν γὰρ φλεγματικός, τὸ γάλα πέπονσιν· ὁ δὲ τοῦ ἐλαιώδους, ἀπέπονσιν, ἢ κακὸν πρὸς αὐτὸ ἢ τοῦτο πάλιν αὐτικεῖται τισὶ τέρα καθόλου πίστις ὑπὸ τὴν θερμότητα· ὅτι τὰ ἄγρια μᾶλλον ἐν τῇ ψυχῇ δύναται διαμένειν· ἢ ὅλως ἢ διαθερμότητα ἢ ἰσχύς· ἀλλ' ὑπὸ μὲν τούτων τάχα αὐτὸ ἐστὶ λεκτέον· πλείων γὰρ ὁ λόγος, καὶ ἔχων τινὰ ἀπορίαν· πρὸς θερμὰ καὶ ψυχρὰ καὶ τοῖς πρίοις διοριστέον· καὶ προστιθέντων πρίων τὸ αὐτὸν, εἴτε μόνον, εἴτε μεθ' ἑτέρων· καὶ τίνων ἢ ἡ σύνθεσις δύξειεν ἂν ἔχειν διαίρεσιν καὶ ὅλως πρὸς ἡμᾶς· οἷον ὅσα τῇ δριμύτητι ἢ ὅσα τῇ φαρμακώδεσι χυλοῖς, ἃ δὴ καὶ ἐπαινοῦσι, μᾶλλον χρῶνται τοῖς τοιούτοις· ταῦτα μὲν οὖν ὡς σποράδην πρὸς τὴν φύσεως· πρὸς δὲ τὰ δηλονότι καὶ αἱ ξοφαὶ καὶ αἱ καταψυχαὶ τείνουσιν, ἢ τοὐναντίον αἱ ἄρσεις, καθάπερ ἐπὶ σιλφίου καὶ τῆς καπαρέως· καὶ εἴ τι ἄλλο φύγει τὴν ἐργασίαν· καὶ εἴ τι πάλιν αὖ διώκει τὴν ξηρὰν καὶ ὑγρὰν καὶ χειμερινὴν· ἐξ αὐτοῦ δὲ τούτου τὸ χάνλις πάλιν ἀπορήσειε καὶ μήλινα

τινὰ ἀπρίαν ⸗ καθόλου πρτέρ⸗ τὴν φύσιν ἐκ τ̃ αὐτομάτ̃ μᾶλ
λον θεωρητέον, ἢ ἐκ τ̃ν κατὰ τὰς ἐργασίας· καὶ ἐν ὁπτέροις τὸ
κατὰ φύσιν· χεδὸν δὲ τοῦτο ταὐτὸ· μᾶλλον δὲ μέρ⊖ τούτου· σ
πότερον ἐκ τ̃ν ἀχρίων ἢ ἐκ τ̃ν ὁμέρων· ἡ μὲν γὰρ φύσις ἐν αὐ
τῇ τὰς ἀρχὰς ἔχει· καὶ λέγομεν τὸ κατὰ φύσιν· τὸ δ' ἐκ τ̃ν αὐ-
τομάτων πρῶτον· τὸ δ' ἔξωθεν ἄλλως τι καὶ κατὰ τέχνην· ἀ-
φ' ἑτέρας γὰρ ἀρχ̃ς· οὐδ' ἐν τοῖς ζώοις ὅσα πλάττεται ἢ κατα-
μαχάζεται πρ⊖ μικρότητα καὶ μέγεθ⊖ καὶ τὸν ὅλον τύπ⸗
φ⸗ μορφ̃ς, οὐθετίαται οὕτως κατὰ φύσιν· ἡ δ' ἀεὶ πρόσω τὸ μέλ
τις⸗ ὁρμᾷ· καὶ τοῦθ' ὡς πρ̃ ὁμολογούμενόν ὅτι· ταύτην δὲ τὴν εἰς
φ⸗ θραπείας· ἅμα γὰρ τελείωσις γίνεται φ⸗ φύσεως· ὅταν δ̃ν
ἐμφαν̃ς τύχῃ· ⸗ταῦτα προσλαμβάν⸗ δὲ τέχνης· οἷον ξοφ̃ς
τε ποιότητα τὴν ἀφθονίαν ⸗ τ̃ ἐμπεδίζοντ̃ καὶ τ̃ν κωλυόντ̃ ἀ-
φαίρεσιν· ἃ παρέχουσι δηλονότι οἱ οἰκεῖοι τόποι πρὸς ἕκας⸗·
ὧν οἷς δὴ φαμὲν δεῖν θεωρ̃ τὰς φύσεις αὐτ̃ν· ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν ἀ
πὸ τ̃ν ἔξωθεν μόνον παρέχουσιν, οἷον ἀέρος· καὶ πνεύματος· καὶ
ὑδάτους, καὶ τροφ̃ς· ἡ δὲ χωρία καὶ ἐν αὐτοῖς μετακινεῖ καὶ
μεταθήσιν· ὥστ' εἴπ̃ ἐκεῖνό γε προσαπαιτεῖ πρὸς τὸ βέλ-
τιον, καὶ ταῦτα προσδέχοιτ' ἄν, ὡς ἂν οἰκεῖα προσαποδῶ
τὴν μὴ ζητεῖν ὕλην⸗, ἄλλως τε καὶ ἐκ τούτ̃ ῥᾳθυμεῖν μὴ ἐν τού-
τοις ἔχουσαν τὰς ἀρχάς· ἐπεὶ καὶ ἐκεῖνο τὸ αὐτόματον ὅτ' οὖν συμβαί
νῃ, καὶ ὡς πρ̃ παρὰ φύσιν, τὸ ἐκ τ̃ν αὐτομάτ̃ χέρων γίνεσθαι, ἢ ὁ-
λως μὴ ὄβίσκεσθαι τοὺς γόνους· οὐδὲ γὰρ δὴ τοῦτο κατὰ φύσιν,
ἀλλ' εἰς τὸ ὅμοιον ἀποβλητέον· αἱ μὲν οὖν ἀπορίαι χεδὸν αὗται
τινὲς καὶ τοιαῦται· φαίνεται δ' ⸗ ἐκ τούτ̃ πρότερον εἰρημένων δηλονότι δεῖ αἱ-
ρετέον τὰς φύσεις, ὥσπερ καὶ τὰς πέψεις λέγομεν· τοῖς μὲν γὰρ ἢ
αὐτόματός ἐστιν οἰκειοτέρα· τοῖς δ' ἡ τ̃ς θραπείας καὶ χωρί-
ου· ἐνίοις δ' ἀμφοτέρ⸗· ὧν οὐ δεητέον· ὥσπερ καὶ ἡ φύσις δι̃ρη-
ται μέροις καὶ ἀχρίοις· ὁμοίως ἐν τοῖς ζώοις καὶ φυτοῖς· ἑκατέ-
ροις γάρ ἐστι φύματα φυσικὰ καὶ οἰκεῖα· καὶ πρὸς σωτηρίαν

καὶ πρὸς δρόσους καὶ πρὸς αὔξησιν καὶ βλάστησιν, καὶ πρὸς τὴν τῶν καρπῶν γύμνωσιν. ἴσως δὲ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς καρπίμοις ἔλαιον ἄν τις δέλοι, τὰ μὲν εἰς τὸ αὐτόματον ἀφιείς· τὰ δὲ εἰς ὠὴ μέλαν καὶ τὴν ἐργασίαν μόνον· ἀλλὰ καὶ τούτων μὲν ἐν ταὐτὸ ὁ διορισμός· περὶ δὲ φλοιὸν πέψεως, ὅθεν ὁ λόγος ὥρμηται, πάλιν τὰ ἐπιλοιπα λεκτέον, ὡς ἐπὶ τὸ πᾶν. ὧν μὲν ὁ καρπὸς ὑγρὸς καὶ γυμνὸς ἢ λεπτὸν ἔχων περὶ αὐτὸν κέλυφος, ταῦτα μὲν πρὸ ἑκάρπου, καθάπερ ἄμπελος· ἧ συκῆ· μᾶλλον δὲ συκάμινος· αὕτη μὲν γὰρ γυμνὸν ἔχει τὸν καρπόν· ὥστε ὅσον αὖ ὁ ἥλιος ἐπιθῇ ταχὺ προσπλοίωσε, βραχείας δεόμενον θερμότητος· ἅμα δὲ καὶ ἐν αὐτῷ συμπορίζεται δύναμις ἰσχυρὰ ἡ αὐξήσεως ἐποῦσα, καθάπερ καὶ πρὸς τὴν βλάστησιν· ἡ γὰρ ὀψιότης ἐποίησεν ἀθροισμόν· ὅθεν αἱ τε βλαστήσεις ἀθρόοι, καὶ μετὰ φορᾶς γίνονται νεανικῆς, ὥστε καὶ ψόφον ποιεῖν· καθάπερ τινές φασι, καὶ πέψασται χεῖς· παρόμοιον γὰρ τὸ συμβαῖνον, ὥσπερ καὶ τοῖς σίτοις ὑπὸ χειμώνων καὶ τοῖς μύοις· ἀθρόα θέντα γὰρ οὕτω ταχέως ποιοῦντα τὰς αὐξήσεις· ὥστε μὴ πολὺ καθυστερεῖν, εἰ μὴ ἐν λόγῳ τοῖς ὑδρηλοῖς· ἔτι δὲ καὶ τοῦτο συμβαίνει τὸ μὴ ἀθρόον ἀλλὰ κατὰ μέρος πέπειρον· διὸ καὶ πολὺν διαμένει χρόνον, καὶ ὠὴ πωλεῖσθαι δὴ τούτοις ἡ ὑγρότης λεπτὴ καὶ ὑδατώδης· ἡ μὲν οὖν τῆς συκαμίνου, διὰ τοῦτο πρώϊος· ὡς δὲ Μενέστωρ φησίν, ἡ μὲν βλάστησις αὐτῆς ὀψία, διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ τόπου· ἡ δὲ πέψις ταχεῖα διὰ τὴν ἀσθένειαν· ἡ δὲ τῆς ἀμπέλου καὶ τῆς συκῆς ὀψιαίτεροι, ὅτι καὶ τὸ κέλυφος πλείονα ἔχουσι, καὶ ὑγρότητος πλείων καὶ ψυχρότερα· καὶ τὸ μὲν σῦκον, μεῖζον τῷ ὄγκῳ· ἡ ἀθροότης ἡ πέψις αὐτῶν· οἱ δὲ βότρυες τῷ πολὺ πλείους ὡς πρὸς τὴν δύναμιν· ἐν τούτοις ἀθρόος ὁ καρπὸς ἐν ὀλίγῳ μεγέθει· ἔτι δὲ ὑπόσκιοι καὶ ἐχόμοιως ὑπαίθριος· τῇ ὑγρότητι πολλῇ· φύσει γὰρ τὸ δένδρον φίλυδρόν ἐστιν· ἅπαντα γὰρ τὰ γλυκέα βραχυτέρας ποιεῖται τὰς πεπάνσεις· ἐὰν δὲ δή τις καὶ πρὸς τὰ σημεῖα

χρῆται

χεῖ ποιῆτὰς ἀφαιρέσεις, ἔτι μᾶλλον αὐτῶν μὴν οὖν τούτων χρὴ δὴν ἐν τούτοις αἱ αἰτίαι τοῦ πρότερον καὶ ὕστερον· οὐ μὴν καθόλου τῶν δένδρων ὅτι τὸ πρῶϊον· πολλαὶ γὰρ διαφοραὶ καὶ ἀμπέλων καὶ συκῆς· ὥστε τινὶ ὧν πόρρω πάνυ τοῦτο εἶναι· διόπερ ἴσως τὸ καθόλου λεκτέον αἰτίας· πρωΐ καρπαμὴν, ὅσα μήτε καθυδρα μήτε ψυχρὰ τοῖς ὀπωρινοῖς· ἔτι δὲ γυμνὰ ἢ λεπτοῖς ὑμέσι περιεχόμενα, καὶ τὸν πέριν ἔχοντα τοῦτ' ἰσχνὸν ὑδαρῆ καὶ μὴ παχεῖαν· ὀψίκαρπα δὲ τὰναντία τούτων· ὅσα καθυγρὰν ψυχρὰν, τοῖς καρποῖς, ἢ τοῖς περικαρπίοις, ξυλώδη καὶ ξηρά· ἃ ὧν αἱ περιοχαὶ τοιαῦται, καὶ ἅμα πλείους· ἔτι δὲ ὧν οἱ χυλοὶ καὶ πρὸς τοῖς πέψασι λιπαροί, καὶ αὖ πάλιν τὰ ἔχοντα πορώδη σίαν δύναμιν· ἐὰν ξηροί τε καὶ ὀλίγην ἔχοντες ἅμα καὶ τοιαύτην ὑγρότητα πρὸς τὸν πέψιν· ἅπαντα γὰρ ταῦτα κωλυτικὰ τῶν πέψεων· ἐκ δὲ τῶν καθ' ἕκαστα θεωροῦσι συμφώνως ὁ λόγος τῶν γινομένων· τῶν γὰρ ἀειφύλλων, ἅπαντα ὡς εἰπεῖν ὀψίκαρπα· ξυλώδεις δὲ καὶ οἱ καρποὶ καὶ τὰ περικάρπια· καθάπερ φοίνικος· πίτυος· κυπαρίττου· τούτων δὲ ξηροὶ ἢ λιπαροὶ ἢ γλιχρότητά τινα ἔχοντες· ὥσπερ ὁ φοίνικος καὶ φοίξας· διὸ βέλτιον ὄντες μεγάλοι διὰ τὸ ἀκατέργαστοι τῷ εἶναι τοιοῦτοι· καὶ ἅμα διὰ τὴν πυκνότητα τοῦ μικρὰ καὶ ἡ ἐπιρροὴ καὶ ἡ ἐπίτασις ὅλη· τῶν δὲ μὴ ἀειφύλλων, ὅσα καθυγρότητα καὶ ψυχρά· καὶ ὅσα μεγάλα, καὶ γὰρ ἡ ψυχρότης καὶ τὸ πλῆθος δυσπεπτικόν· καὶ τὸ μεγάλος· καὶ ἡ ξηρότης· ὥσπερ τῶν ἀχράδων, καὶ τῶν μηλίων· ὅσα δὲ κέκραται πρὸς τούτοις καὶ εὐθερμασίᾳ τυγχάνει καὶ μανὰ, ταῦτα καὶ πρωϊβλαξῆ καὶ πρωΐκαρπα, συμμετρίαν ἔχοντα τῆς μίξεως καὶ ἐν αὐτοῖς καὶ πρὸς τὸ περιέχον· χρὴ δὲ λαμβάνειν ἕκαστα ὡς πέρ τῶν εἰρημένων, ἐὰν μή τις ᾖ κώλυσις· οὐδὲν γὰρ ἐν τούτῳ κύριον ἐπενεγκεῖν· οὔτε πρωϊκαρπίαν οὔτε ὀψικαρπίαν, οὐδέτι πλείω πάντα, ἐὰν ἕτερα ἅπαξ ἐναντιώτατα· λέγω δ' οἷον ἔνια γυμνὰ

μόκαρπα μὲν, ὀψίμα δὲ καθάπερ σμίλαξ καὶ ἄμπελος βοτρυώδη· τὰ δὲ, πρὸς τῷ ὀψίῳ καὶ κατὰ μέρος πεπαίνεται· καθάπερ ὁ βάτος· τούτων γὰρ τὰ μὲν, ψυχρὰ, τὰ τῇ φύσει ὀψίκαρπα καὶ ὀψιβλαστῆ· ὅσα δὲ γυμνὰ καὶ ἀκέλυφα, οὐχὶ καινὰ ὡρι λαμβανόμενα τῇ ὥρᾳ· τὰ δ' ὅτι ξηρὰ τῇ φύσει· πᾶν γὰρ τὸ ξηρὸν ἱκμάδος δεῖται καὶ τροφῆς καὶ πρὸς πέψιν· ὡς ὁ βλαστὸς ἀμφοτέρων μετέχει τῶν ὡρῶν, ἐπὶ πολὺν χρόνον παρεκτείνων· ἀλλ' ὥστε τύπῳ εἰπεῖν ταῦτα ὑπολητέον εἶναι τὰς αἰτίας· ἐπεὶ καθ' ἡλικίαν ὀψίκαρπα τὰ μὴ κατὰ τὰς ἐνιαυσίους χώρας· οἷον τὰ νέα τῶν φυτῶν διὰ πλῆθος ὑγρότητος καὶ τὸ ὅλον ξοφῆ· ὀψίκαρπα· τὰ δ' αὖ πάλιν ὡς ὅτι φορὰ πόρρω τῆς ἡλικίας ὄντα, καθάπερ τὸ ἐν αἰγύπτῳ λεγόμενον δένδρον· ὃ ἑκάστῳ ἔτει μυθολογοῦσι φέρειν καρπόν· ἡ δ' αὖ συκάμινος οὐ πέπειν δύναται, διὰ ξοφίαν καὶ πλῆθος ὑγρότητος, μὴ ἐπικνισθέντων ἢ ἐπαλειφθέντων ἐλαίῳ τῶν ξύλων· οὐ μόνον δὲ τὸ πλῆθος ὀψιοκαρπεῖν ποιεῖ τῆς ξοφῆς, ἀλλὰ καὶ ἀκμπεῖν ἔνια· καθάπερ ἐπί τε τῶν ἀμπέλων εἴρηται καὶ ἐπὶ τῆς ἀμυγδάλου, καὶ ὅλως τῶν διατιτραινομένων καὶ κολαζομένων· ἔστιν γὰρ ὅτων τοῦτο πάθος τῆς ὑγρότητος ἀπολαθείσης, τὰ μὲν ἐξ ἀκάρπων καρπιμα, τὰ δὲ καὶ μικρὰ καρπότερα καὶ ἐγχλότερα γίνεσθαι· τῆς δὲ ἀμυγδαλῆς ἑαυτὴν ἐκκόψασαν πάμπαλον ἐπὶ καθάρσει τοῦ ἐπιῤῥοῦ τῆς ὑγρότητος, ἐπὶ ἔτη δύο ἢ ξίαν καὶ γλυκεῖαν ἐκ πικρᾶς γενέσθαι φασὶ· δοκεῖ δὲ καὶ ἡ συκῆ ῥιζοτομηθεῖσα καὶ κατακοπεῖσα, ἧττον φορὸν τὸ ἐξ ἀφόρου γίνεσθαι, καὶ πολυκαρπεῖν μᾶλλον· καθάπερ καὶ περὶ τὰς ἀμπέλους τὸ ἔργον γίνεσθαι ὅμοιόν ἐστι· καὶ γὰρ τούτων ἀφελεῖν δεῖ καὶ ἀποπατεῖσαι τοῖς ἀλάξιν καὶ ὁρμοῖς· οὕτως καρποτοκοῦσιν· ἐν τῷ αὐτῷ δέπως γένει τῆς αἰτίας ἐστί, καὶ τὸ μὴ τὴν ἀρίστην καὶ ὥίφαν καὶ εὐθύγλυφον ἀρίστην εἶναι τοῖς δένδροις· ἀλλὰ τὴν δευτέραν· τῷ δ' αὐτῷ ἐκείνῳ· ἐν μὲν γὰρ τῇ κατὰ βάθος

ἰούσης

ἰούσης φλ ρ΄ίζης, καὶ φλ χώρας ἀζεφοῦς, πλείω τῆς συμ-
μέζου προφλὼ ὠϊαῶν ταν. ἐν δὲ τῇ λεπτογείῳ καὶ μὴ βαθείᾳ,
τὰς ρ΄ίζας ἀναγκαῖον ὠϊ πολλαπλασίας εἶναι, καὶ ζοφλὼ ἐλάτ-
τω καὶ σύμμεζον· ἐπεὶ καὶ ἐν ταῖς φαφαραῖς καὶ ταῖς ψε-
ζώδεσι δύναται λαμβάνφ ἱκανὼ καθιέμφ καὶ βιαζόμε-
ναι τὰς ρ΄ίζας· ἔτι δὲ καὶ καταφύχειν τὰς ρ΄ίζας, εἴγε πεζώ-
δης δοκεῖ μᾶλλον, ὅπερ ἐπιζητεῖ τὸ δένδρον. ὁ δὲ σῖτος ἐν μ΄ τ΄
ἀπαθαῖς συλλαμβάνφ μὴ πλείω διὰ τὸ μὴ ἐξ βάθος εἶναι τ΄
ρ΄ίζας· ἐν ἢ ταῖς μοχθηραῖς ἐξ καταξηραίνεται, διὰ τὸ μὴ ἔχ΄ πο-
λὰς καὶ ταφύξεως δεῖται, διὰ τὸ μὴ κατὰ βάθος εἶναι· ὁ ταῦ-
ρ΄ ἐπομβεῖαι γλύωνται πολὺς ὁ διασωζόμθ΄, χέρων ὄζιν· ἐ-
πεὶ καὶ οἱ τῶν δένδρων καρποὶ διὰ τὸ κρατεῖσθαι τῷ πλήθφ τ΄
ζοφῶς, ὀξίζαν ται τῶν γλυκῶν, ὥσπερ ἐλέχθη πρότερον· ἄτοπον δ΄
αὖ δόξφεν τὸ τῶν ὁμογλυκῶν ἐνία, τὸ μὲν, εἶναι πρωΐα, τὸ δ΄ ὄψια
καθάπερ συκαῖ τίτινδε, καὶ ἄμπελοι, ἢ μηλέαι, καὶ ἄπιοι· ἢ
πάλαι· τῶν γὰρ ζώων οὐδὲν τοιοῦτο, πλὴν κυνός· ἀλλ΄ ἐπει-
σοδόχονα κατὰ τὰς κυήσεις καὶ τὰς ἐκζοφάς· ἀλλὰ μό-
νον παραλλάπει τοῖς ὥραις κατὰ τοὺς τόπους· καὶ μά-
λισθ΄ ξυμπαθεῖ τῷ ὕδατι· τάχα μὲν οὖν καὶ μελαγχίσεις ἐ-
νίων ὕστεραι, καὶ παραδιδόασι τὸ ἀνάλογον· οὐ μὴν ἀλλ΄ ἐ-
φ΄ ὧν τοῦτο μὴ ὄζιν, ἔοικεν ὡς ἐπὶ ἐν ὁμωνυμίᾳ γίνεσθ΄
τὸ ἀπόρημα, ὅτι γὰρ ἰδίᾳ τῇ φύσει καὶ τοῖς ζώοις καὶ τοῖς
φυτοῖς, ὥσπερ τὰ ἥμερα καὶ τὰ ἄγρια καὶ πολύκαρ-
πα· τὰ δ΄ ὀλιγόκαρπα· τὰ δ΄ ὅλως ἄκαρπα· τὰ γὰρ τῶν ἐ-
ρινεῶν, ἕτερον γλύφ΄· οὐδὲν ἄμπαν πέπφκεν, οὐδὲ δύναται
πρὸς τὴν τελείωσιν· ἕτερον δὲ τὸ τῶν ἀμπέλων τῶν μα-
νομβύων καλουμβύων· αἱ οὐ μόνον βλαστάνουσιν, ἀλλὰ καὶ
πέπουσι καὶ ἀνθοῦσι καὶ βοτρυοῦνται, καὶ οὐδὲν ἀπο-
λείπουσι· ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν ξύλων· καὶ ἔστι ἄλλο μέχρι τοῦ αὐ-
θους ἀφικνεῖται μόνον· ἐν γὰρ τῇ ἰδίᾳ φύσει τὸ σ΄ διαφορὰς

ἕκαστα τούτων ἔχοντα, δικαίως ἂν τις ἀπορήσειε τί ποτε τὸ εἶδος ὅσα δὲ δύναται ὥστε αὐξάνειν ἢ μειοῦν ἢ ἀλλοιοῦν ἢ αὐτὰ ἢ ἄλλα μέρη καθάπερ ἡ μυδική μυλίας, ταῦτα μείζω τινὰ ἔχειν ἰδιότητος δύναμιν ἐν ἑαυτοῖς· εἰ περ ἀεὶ διὰ τέλους τοῦτο δρᾷ· ὥσπερ ὁμοίως τὸ συμβαῖνον, ὥσπερ ἐν τῷ ἀείποτε ἐλέχθη τῷ μαλακῷ καὶ ὑγρῷ τῷ καθ' ὃν ἡ καρποφορία καὶ ἡ βλάστησις· πλὴν ἐκεῖνο μὲν ἀέρι τι διὸ καὶ πᾶσι κοινὸς ἐν τούτοις δὲ ἡ τοῦ ὕδατος φύσις καὶ δύναμις, ὑγρὸς ὢν πρὸς ἀπόσασιν καὶ σῶρος· ἐπεὶ δ' ἕτερον τὸ ποιὸν καὶ ὥριον (τοῦτο γὰρ πρὸς τὴν χρῆσιν ἡμῶν) ἀνάγκη μὲν τοῦτων ὅρον τινὰ τὸν χρόνον εἶναι· τὸν δ' ὑπερβάλλοντα, λυμαίνεσθαι, καὶ μώρωσιν τινὰ καὶ ὑδάτων καταλαμβάνοντων· τὸν δὲ καιρὸν μὴ εἶναι· συγκαταρρέουσι γὰρ τούτοις προσεκπλήσσουσιν, ὥσπερ οἱ φλαῦσι πόδυσι πεύκης, ἢ ὅλως τῶν κωνοφόρων· προσέρχεται μὲν γὰρ ἔτι τῶν κώνων, ἐκπίπτει δὲ τὰ κάρυα· καὶ καταλείπονται κενοί· ταὐτὸ δὲ συμβαίνει τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν κυπαιρίττων· ἀλλ' ἐνθα μὲν τὸ σπέρμα καρυῶδες, ἔνθα δὲ μυρωδέστερα καὶ ἀμυγδαλώδη· ὅσα μὲν οὖν ξυλώδεσιν ἢ δρυματικοῖς τισι πεπήγασι, καθάπερ τὰ τε κάρυα καὶ βάλανοι, ταῦτα μὲν πεπιστεῦσθαι δεῖ πρὸς τὴν φυλακὴν ὥραν· ὧν δὲ σαρκώδη τὰ περικάρπια, ταῦτα δὲ σηπομένων ἢ περιρρεόντων, αὐτὰ καθ' αὑτὰ σώζεται· τὰ μὲν γὰρ ξυλώδη καθάπερ τὸ γίγαρτον ἢ τὸ τῆς φοίνικος, ἢ ὁ τῆς ἰτέας πυρήν· τὰ δὲ, ὧν μέσα ἢ χυτῶσι πεπηγέναι δεῖ ἐλέγομεν· τὰ δὲ καὶ ἀλλήλοις πως συμφυῆ μυρία, καὶ κοινὴν περιοχὴν ἔχοντα, καθάπερ τὰ τῶν ἀπίων καὶ μήλων· ἅπαντα δὲ ταῦτα ὡς εἰπεῖν ἐν μείζοσι περικαρπίοις, ἵνα πλείω διαμένῃ χρόνον· τῶν μὲν οὖν καρπῶν, αὕτη ἡ φυλακὴ καὶ σωτηρία πρὸς τὴν χρῆσιν· ἡ δὲ τῶν περικαρπίων ὁμοίως ὅρον τινὰ ἔχει καθάπερ ἐλέχθη πρὸς τὴν χρείαν· ἐπεὶ καὶ οἱ χυλοὶ χρονίζόμενοι ἢ αὐγαὶ νόμοι, χείρους γίνονται· τῶν δὲ, οὐ δὲ πλείους· οὐδὲ ἀπὸ τινος ὥρας, ὥσπερ οὐδὲ τῶν ἐλαιῶν ἀπὸ ἄρκτουρου· μέχρι τούτου γὰρ τὸ ἔλαιον

γὰρ τὸ ἔλαιον ἐγγίνεσθαι δοκεῖ. καὶ ἡ τοῦτο φθείρουσα αὔξησις καὶ ἐὰν μεθ' ὕδατος πλείω τριῶν ἡμερῶν τὸ ἔλαιον ἀμόργην λαμβάνον πολλάκις δὲ καὶ σὺν τῷ μύττῳ καρπὸν πυρηνώδεις δὲ τούτους εἶναι καὶ οὐκ εὐθὺς ἀφαιρεῖσθαι. ὅτι μὴ καὶ τὴν ἐργασίαν μὴ ἀφαίρεσις χαλεπωτέραν. ἢ ἔτι τὰ δένδρα λυμαίνοιτ' ἂν ἐκβλαστάνοντα. φαίνεται δ' οὐ διὰ τοῦτ' ἀληθές, ἡ τοῦ θερμοῦ φύσις, δημιουργεῖν τὸ ἔλαιον καὶ τὴν λιπαρότητα τοῦ ξύλου, συμμετρίαν ἔχουσα πρὸς τὸ ὑγρόν. ἡ δὲ πλείων ὡς περ ἀλλοτρία καὶ ἐπίθετος πρὸς πεφυκὸς χῶρον. οἷον ἂν τις ἀποῦσα μᾶλλον εἰς τὴν σάρκα τὴν τοῦ ξύλου δύναμιν. ὁμοίως τοῦ θέρους καὶ τοῦ χειμῶνος συμβαίνει, γινομένων ὑδάτων ἐκ δυόσμου καὶ βρεχομένων τοῖς μαστίοις, ἐν ὁρμῇ φθορᾶς οὔσης. ἐκ σαρκὸς γὰρ καὶ ἀποῤῥύουσι τὸ ἔλαιον, διὰ τὴν πολυτροφίαν. ἂν μὴ μετὰ ταῦτα αἰθρία πρόμωμα καταξηράνωσιν. οὕτω δὲ σώζεται μᾶλλον. ὅπερ ἤδη μὴ πρότερον πολλάκις σέσηπε. τὸ τελευταῖον ἤδη ἐπάσχοντ' Νικοδώρου. διὸ καὶ ἡ ῥύσις ἐγένετο καλή. ἐκ γὰρ τῆς μίσεως ἡ αὐτή. τὸ μὲν γὰρ φθεῖρον, ὅτι πρὸς τὴν χρείαν τὴν μετέρχεται ἐκ τῶν πρότερον δῆλον. ἐν οἷς ὑπὲρ τῶν ἀγρίων εἴπομεν. φέρει δὲ τοὺς καρποὺς τὸ μὲν ἐκ τῶν ἐνῶν. τὰ δὲ ἐκ τῶν νέων βλαστῶν. διεσπάσθαι δὲ τοῖς φύσεσιν ὠθοῦσι καὶ τὰς κράσεις. ὅσα μὲν ξηρὰ καὶ πυκνὰ καὶ ξυλώδη, ταῦτα μὲν ἐκ τῶν ἐνῶν. ἅτε μικρᾶς καὶ βραχείας ὄντος ἐπιῤῥοῆς. ἅμα δὲ καὶ ὁ βλαστὸς ἀθενής, ὥστε μήτε μετανεγκεῖν δύνασθαι μήτε καταχεῖν. ὡς περ ὁ τῆς ἐλαίας. ὅσα δ' ὑγρὰ καὶ μανὰ καὶ τὸ ὅλον ὠχρὰ φύει, ταῦτα ἐκ τῶν αὐθρόως τι ὁρμῶντων πολύ. διὸ ἄμφω δύνασθαι πρὸς ἅμα τοῦτο βλαστὸν καὶ τὸν καρπόν. τὸ μὲν ἀμαὶ καὶ ἐκ τῶν ἐνῶν φέρουσι προβλαστὸν μάτην πρὸς ἓν ὂν μικρὸν καὶ οὐκ εὐθὺς ἐκ τοῦ ξυλώδους ὁ καρπός. τὸ δὲ γὰρ τὸ δὲ πέφυκεν, ἂν μή τι παραλογῶμεν. ἰδιωτάτη δὲ καὶ πρὸς τὰ ἅμα καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ ξυλώδη τῶν καρπῶν, ἡ γένεσις τοῦ φοινικοσ.

οὐ γὰρ φέρει ἀπὸ τινων ἐνων ἢ νέων, ἀλλὰ τῶν κυουμένων πρότερον· ὥσπερ τὰ σαχυρὰ τῶν σπερμάτων ἐκφαίνει· ἐκ γὰρ τῶν ὁμογενῶν ἐκφαίνεται καθάπερ σάχυς ἢ ῥάβδος, ἐχουσα πρόσθεν ἑαυτῆ τὸν καρπόν· αἰτιάσαιτο δ' ἄν τις τὴν ξηρότητα ταύτην δένδρου καὶ τὴν ὅλην μορφήν· ἐπεὶ γὰρ φυλακῆς οἱ καρποὶ δέονται, καὶ ἔξω σωιζόμενοι, καὶ ἐξ αὐτῶν προφαινόμενοι, τοῖς μὲν ἄλλοις, τὰ φύλλα σοῦται ποιεῖ καθάπερ εἴρηται, τούτου δὲ ἕνεκεν οὐ σπέρματος ὁ καρπὸς, ἀναγκαῖον ἐν τῷ τόπῳ τὴν σύστασιν γενέσθαι, ὅσῳ ἰσχὺν ἤδη καὶ μεμορφωμένον ἀποδοθῆναι τῷ ἀεὶ διὸ περ ἐν τῷ συμφερεῖ καὶ οἰκείῳ τὴν κύησιν ἐξέτεινεν· ἴσως δὲ εἴ τις ὅμοιον τῷ σαχυοβολεῖν· τοῦτο γὰρ πλεόνων ὄζει· καὶ τὴν αἰτίαν κοινωνίαν λεκτέον· ἀλλ' εἰ ἄρα μόνῃ τῶν δένδρων τῷ φοίνικι τοῦτο συμβαίνει· τὸ γὰρ ἴδιον ἐν τοῖς ὁμογενέσι θαυμάζεται· ταὐτὸ μὲν οὖν τούτου σκεπτέον· παρεγγιγνόμενα δὲ καὶ οὐκ ἐπιφόρα τῶν δένδρων ὡς τύπῳ λαβεῖν· τὰ ξηρὰ καὶ ξυλώδη καὶ ὅσα μὴ ἐκ τῶν νέων ἀλλ' ἐκ τῶν ἔνων φέρει τὸν καρπόν· οἷον γὰρ προσυλέξαι δεῖ καὶ προσυνῆσαι τὸ γυνῶν· οὐ δύναται δ' ἅμα ταῦτα· διὰ τὸν πρότερον λεχθεῖσαν αἰτίαν· ὥσπερ τὰ ὠξυλῆ καὶ ὠξόφα· μάλισθ' ὧν δήλως ἡ ἐλαία τοιοῦτο· καὶ γὰρ ἀθενέσαντον καὶ ὠὶκηρότατον· καὶ ἅμα ῥαβδοζομένη πονεῖ καὶ κατακεκομμένη τὰς θαλείας· ἐπεὶ καὶ ὅσοι τε μὴ οὕτω συλέγουσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτομάτως ἀεὶ τὴν ἀπορρέουσαν ἀποσείονται· ἐπιφορεῖν φασι μᾶλλον· μέγα δὲ καὶ αἱ χῶραι διαφέρουσιν· ἐν γῇ γὰρ τῇ ἀληθείᾳ φασὶν ὡς αἰεί τι καρποφορεῖ· παραλλαγὴν δὲ ποιοῦνται κατὰ τριετίαν ὅσαι χερότεραι τῶν ἐκ τῶν νέων φερόντων, οἷας αὖ ὁ θεὸς ἄγει τὰς ὥρας, οὕτως ἢ τὰ τῶν καρπῶν ἀποδιδόασιν, ὥσπερ καὶ τὰ ἐκ τῶν νέων καρποφορούμενα· καὶ γὰρ ταῦτα σύμφωνα κολουθεῖ τοῖς ὥραις καὶ τῇ κράσει τοῦ ἀέρος· συμβαίνει δὲ ὅταν μὲν ὠβλαστῶσιν ἄγαν, ἀκαρπεῖν μᾶλλον· ὅταν δ' ὀλίγα

καρπῶσιν

ποῶσιν, ἀβλαστεῖν, ὡς οὐδὲν ἂν μᾶλλον εἰς ἄμφω διήκειν τῆς φύσεως, αἰεὶ δὲ μᾶλλον ἀποκόπτεσθαι πρὸς θάτερον· ἴδιον δὲ τὸ ὠμὸν ψυχρᾶς καὶ ὑγρᾶς ἀμπέλου ὥστε τινὲς φασι συμβαίνειν. ταῦτα δ' ὅταν βλαστῶσι· τότε μᾶλλον αὐξάνεσθαι· εἶτα φύλλα· εἶτα τὸ πρότερον εἰρημένον ἀληθές· ἡ δὲ βλαστεία ἀφαιρεῖται τῆς κρείττονος· τί μεταξὺ τοῦτο μᾶλλον καὶ ἧττον ἀρετῆς καὶ ἰσχύος τῶν δένδρων· ἐνίοις μὲν ἀφθονία· τὰ δὲ ἐλκύσαντα δι' ἀσθένειαν· ὡς πρὸς ἡμᾶς ἀμυγδαλῆ καὶ ἐλάα· δῆλον ἢ ὡς ὅσα τὴν φύσιν ἀσθενῆ, ταῦθ' ἥκιστα ὑπερβλαστάνει· αἰεὶ δὲ σύμμετρος αὐξήσις ἡ βλάστη γίνεται πρὸς τὴν προγενομένην· δεῖ δὲ μήθ' ὑπερβλαστεῖν μήτε κακοβλαστεῖν· ἔστι γὰρ καὶ προκόψαν· ἢ ξηρὰ καὶ ἄμπελος ἡ τοιαύτη μᾶλλον λαμβάνει τὸ ξύμμετρον διὰ τὴν ἀσθένειαν· δεῖ ἴσως καὶ χώραν εἶναι μὴ ἀγαθὴν, ἵνα μὴ δέληται· αὕτη γὰρ ὑπερβολή· διόπερ εἰς τὰς μήστας τὰ τοιαῦτα μᾶλλον ξυμβαίνει· κοινὸς ὁ λόγος περὶ πάντων τῶν ἀσθενῶν· τούτου μὲν οὖν ἐν ταύτῃ τοῦ τὸ αἴτιον ὑπολητέον· ἐν ἅπασιν ἢ τοῖς καρποῖς τὸ πρωϊκάρπιον πρότερον μαῦρον, ἢ αὖ τοῦ μὲν καρποῦ καὶ τὸ σπέρμα εἶναι· τοῦτο δὲ οὐ μόνον ὅτι ξυλώδη καὶ πυρηνώδη εἶναι τὰ πολλὰ τῶν σπερμάτων, τὰ δὲ τοιαῦτα σωίζεσθαι βραδύτερον· αἰεὶ δὲ ὅτι τέλος ὥσπερ ἐλέχθη τὸ σπέρμα· δεῖ δὲ τὸ ἕνεκα ἄλλο πρότερον, ἢ ἐκεῖνό γε εἶναι· ἐν προϋπαρχούσῃ δὲ ἕξει ἢ τῶν τοιούτων γενέσεις· διὸ οὐχ ἅπαντα ἐνίων τὰ πρωϊκάρπια σπερμοφόρα, καθάπερ τὰ βοτρυώδη μικρὰ καὶ ἐάγες, ὡς ἐκείνων ἀφωαμμένων τελέως τῆς φύσεως ταύτης· γλυκεῖα δὲ τὰ μεγάλων· ἢ δῆλον ὡς ἀραιὸν ἐκπέψαι τὸ πρωϊκάρπιον ἔοικεν, ὥσπερ ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ ἀέρος ἐν τῇ ὥρᾳ σωέψεσθαι· τὸ δὲ σπέρμα τῆς φύσεως ἰδιώτερον εἶναι· πρὸς ἡμᾶς δὲ ταὐτὸν, οὐδέν· τὸ δὲ ἐλάττονι χρόνῳ ἐλάττων ἡ ἡλικία· διὸ μὴ τὰ πύρηνα μᾶλλον ζητοῦμεν ἢ ἐφ' ὅσον ἀναμένομεν τὸν καρπόν· ὥσπερ οἱ τὰ βότρυς τοὺς ἀπυρήνους ποιοῦντες· ἡ δὲ φύσις δῆλον ὡς ἀμφοῖν ἀποδιδόναι βούλεται τὸ σύμμετρον· ὁ πότερον δεῖ πολεμάζειν, θάτ

τερον ἐλαττον· τοῦτο δὲ τῶν μὲν, διὰ γρότητα καὶ ἀσθενῶς δύζο
φίαν εἶναι· διὸ καὶ τὴν θεωρίαν ἔφαμεν ξυμπαρεῖναι τῇ διὰ ξη-
ρότητα καὶ πυκνότητα καὶ τὸ ὅλον δύζοφίαν· ἢ πρὸς μὲν τὴν
ἑκατέρου τελέωσιν καὶ ψέψιν, τάχα ἢ καὶ τῇ φυτῇ γένεσιν ὅλως καὶ
πρωϊβλαστίαν, ἀφαιντα τὰ τοιαῦτα, τήν τε τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ ἡ
λίου δύναμιν αἰτιατέον, καὶ τὰς ἰδίας ἑκάστων φύσεις· εἴτ' οὖν
ὑγρότητι καὶ ξηρότητι καὶ μανότητι καὶ τοῖς τοιούτοις διαφορού
σας, εἴτε θερμότητι καὶ ψυχρότητι· καὶ γὰρ ταῦτα τῆς φύσεως· τού
των ἢ τὰ μὲν ἄλλα δῆλα τῇ αἰσθήσει φανερά· τὸ δὲ θερμὸν καὶ ψυ
χρὸν, διαμφισβητεῖται καὶ ἀντιλέγεται· καθάπερ τὰ ἄλλα τούτῳ
λόγῳ κειμένῳ· ὥστε ὧν καλῶς ἔχει διωρίσθαι πρῶτον ἄλλως· ἐ-
πεὶ καὶ πολλὰ πρὸς ταῦτα ἀνάγεται τὰς ἀρχάς· ἀνάγκη δὲ ἐκ τῶν
συμβεβηκότων ἅπαντα τὰ τοιαῦτα σκοπεῖν· ἐκ τούτων γὰρ
κείνομεν καὶ θεωροῦμεν τὰς δυνάμεις· μία μὲν οὖν αἰτία λέγε
ται τῶν θερμῶν καὶ ψυχρῶν, ἢ εἰς τὸ κάρπιμον ἀνάγουσι καὶ ἄ-
καρπον· ὡς τῶν μὲν θερμῶν καρπίμων ὄντων· καθάπερ καὶ τῶν
ζώων τὸ ζωογόνιμον καὶ ἀζῆν καὶ τὸ ζωοτόκον καὶ ὠοτόκον· ἑτέρα δὲ κατὰ
τὰς χώρας· οἷον ψυχρὰς· τὰ γὰρ ἐναντία ἐν τοῖς ἐναντίοις δύνα
σθαι δοκεῖν· τὰ μὲν θερμὰ ἐν τοῖς θερμοῖς· τὰ δὲ ψυχρὰ ἐν τοῖς
ψυχροῖς· οὕτω γὰρ εὐθὺς ἡ τὴν φύσιν γνωρίζουσιν, ὡς ὑπὸ μὲν τοῦ
ὁμοίου φθειρομένων διὰ τὴν ὑπερβολήν· ὑπὸ δὲ τοῦ ἐναντίου
σῳζομένων οἷον ὠμότητός τινος γνωριζούσης· ὥσπερ καὶ Ἐμπεδο
κλῆς λέγει περὶ τῶν ζώων· τὰ γὰρ ὑπέρπυρα τὴν φύσιν ἀγαγὼν
εἰς τὸ ὑγρόν· συμπεπλόυθηκε δὲ ταύτῃ τῇ δόξῃ καὶ Μενέστωρ, οὐ
μόνον ἐπὶ τῶν ζώων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν· θερμότερα γὰρ εἶναι φησι
τὰ μᾶλλον ἔμυδρα· οἷον χοίρου· καὶ λάμου· κυπείρου· διὸ καὶ ὑπὸ τῶν
χειμώνων οὐκ ἐκπίπτειν ταῦτα, ἢ τῶν ἄλλων, ὅσα μᾶλλον ἐν τοῖς ψυ
χροῖς δύναται διαμένειν· οἷον, ἐλάτην· πεύκην· κέδρον· ἄρκευ
θον· καὶ πόα· ἐπὶ τούτου γὰρ οὐδὲ τὴν χόαν τὴν θερμότητι ἐπιμέ
νειν· ἔτι δὲ σκολιὸν εἶναι διὰ τὴν ἐντελῆ μὴ θερμὴν οὖσαν

καὶ διαφέρειν· ἐπὶ μὲν δὴ τῶν λέγειν, τὸ πρωϊβλαστῆ καὶ πρωϊκαρπα εἶναι· φύσει γὰρ καὶ ὁ ὀπὸς αὐτῶν θερμὸς, καὶ βλαστάνειν μὲν πρωΐ ποιεῖ, καὶ ὠφέλιμα τοὺς καρποὺς· σημεῖον δὲ τούτου καὶ τὸ τοιοῦτόν τι κιττὸν καὶ ἕτερα ἄττα· τετάρτη δὲ τῶν ἀνθρώπων· διὰ γὰρ θερμότητα ταῦτα οἴεται διατηρεῖν· τὸ δὲ, ἐνδείᾳ τὸ φυλλοβολεῖν· προστιθέασι δὲ τοῖς εἰρημένοις καὶ τὰ τοιαῦτα, σημεῖον, ὅτι τὰ θύρια ἀείσαντι κάλλιστα ἐκτορύνται ἢ τὰ δένδρων· ὥστε εἴτις τὰ τῶν θυρῶν ὄντα τάχιστα, ἐκπυρώσαι· μᾶλλον καὶ τὰ μὴ ὑπὸ τῆς θερμότητος λεχθέντος, ὡς οὐκ ὄντι τὰ καρπιμώτερα θερμότερα· τὰ δὲ θήλεα τῶν δένδρων πλὴν καρπιμώτερα μᾶλλον, ἧττον δὲ θερμὰ τῶν ἀρρένων· ὥσπερ ἐπὶ τῶν ζώων ὁμοιότητος ληπτέον ἢ μὴ ὁμωνυμον· ἔτι δὲ τὰ ζῶα τὰ πολυγονώτερα, θερμότερα· ἢ καθάπερ σαρκοφάγα καὶ λαιμαργότερα· μόνα γὰρ τῶν θερμῶν δοκεῖ, κύων ἢ ὗς πολυτοκεῖν· αὐτῶν δὲ τῶν ὁμογνωμόνων τὰ ὁμοιοφάγα πολυγονώτερα· καθάπερ ἐπὶ τῶν ὀρνίθων· ἡ γὰρ θερμότης ἐξαύξειν φαίνεται καὶ διαρθροῦν τὰ μέλη ἢ σκληρύνειν· ἀλλὰ μὴ εἰς τὴν ζωογονίαν ἢ εἰς τὴν καρποφορίαν καὶ πεπανσιν, συμμιξίας τινὸς δεῖ τοῦ θερμοῦ ἢ οὐχὶ περβολῆς· εἰ περ αὐτὴν μὴ ξηραίνει καὶ πυκνοῖ μᾶλλον· ὥστε ταῦτα μὲν ἐν ἀμφιδόξῳ· προσδέομεν δέ τινος διορισμοῦ περὶ τὴν ἐνύδρων ἐξάνθησιν· ἡ γὰρ οὔτε γόνιμον, οὔτε δυσπρέφειν· ὅτι σώζειν πέφυκε τὸ ἐναντίον, ἀλλὰ τὸ ὅμοιον· ἐπεὶ καὶ Ἐμπεδοκλῆς πρὸς τοῖς ἄλλοις μὴ φυλάττοντας, ὅπερ μὴ ἐν ἑτέροις εἴρηται· τὸ γὰρ μήσασθαι ἐν τῷ ξηρῷ τὴν φύσιν μεταίρειν εἰς τὸ ὑγρόν· πῶς δ' ἂν δέμνιον, ἢ πῶς οἷόν τε μὴ διαμένειν οὐ τὸ νοῦν ἔχον, εἴπερ ἴσως ὅμοια τοῖς νῦν· ἔτι δὲ τὸ συμβαῖνον κατὰ τὴν νῦν χρόνησιν ἀποσημαίνειν· ἄπαντα γὰρ φαίνεται τὰ ζῶα μὴ τὰ φυτὰ μὴ διαμένοντα ἢ χρονώμενα ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις, ὁμοίως ἔνυδρα καὶ χερσαῖα, ἢ εἴτις ἄλλη τοιαύτη διαφορά· διὸ ἢ ἀπαθῆ μὴ ὑ

πὸ τούτων, παθητικὰ δὲ πὸ τῶν ἐναντίων, ὅτι μεγάλης φλ μεταβολῆς γινομένης· ἀσύμφωνοι δὲ αἱ δόξαι πρὸς αὐτὰς, ὅταν ἅμα τι τὰ ἔνυδρα θερμότερα ᾖ καὶ καρπιμότερα· πολλὰ γὰρ ἄκαρπα τῶν ἐνύδρων· καὶ πάλιν ὅταν τά τι πρωϊβλαστῇ καὶ πρωϊκαρπα· καὶ τὰ ἀείκαρπα καὶ ἀείφυλλα, θερμὰ λέγωσιν· ὀψικαρπώτατα γὰρ ὡς εἰπεῖν τὰ ἀείφυλλα. ⸋ ὅλον ὡσαύτως πρότερον εἴρηται πρωϊβλαστῇ καὶ πρωϊκάρπαθα δι' ἀθερμίαν· ἔνια, ἢ καὶ συμπαρακολουθεῖ βλαστάνοντα καὶ ἀνθοῦντα πολὺ χρόνον. ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἐφετείοις ὁ περιγέρων, ἔχει δηλονότι συμμετρίαν τινὰ κατὰ τὴν ἰσχὺν τῆς ῥίζης· ὁ δὲ προσπίλειν φησὶ τὸ πυρήν, οὐκ ἄντικρυς ὡσαύτως φαίνεται θερμότητι καὶ ἀνθηρότητι ἔλαττον ὂν τὸ μῆλον· ἡ γὰρ πρίψις ὅτι μᾶλλον ἡ ποιοῦσα τὸ πῦρ· σφοδροτέρα δὲν τούτοις ἢ μᾶλλον ἐξαιρουμένη τὸ ὑγρόν· ἀλλὰ δὴ μᾶλλον καὶ ἐκεῖνα φαίνεται καὶ κατὰ τὴν αἴσθησιν θερμὰ καὶ κατὰ λόγον, τὰ λιπαρά τε ⸋ τὰ δριμέα καὶ δύσοσμα οὕτως ἔχει· πάντα γὰρ ταῦτα ἐνθερμότητι δοκεῖ εἶναι· διὸ καὶ ξηρά τε ὄντα καὶ ὡς ἐπίπαν πυκνὰ καὶ ἀσαπῆ· καὶ γοῦς χυλοὺς ἔχοντα λιπαρεῖς καὶ δριμεῖς· ὅθεν τὸ δάκνειν καὶ ἀφρώδη· καὶ ἡ πεύκη θερμὴ καὶ δι' ὑγρότητος ὀδυνηρόν· οὐμὴν μόνα γε ταῦτα· ἀλλὰ ⸋ ἄλλα δοκεῖ θερμὰ εἶναι καθάπερ ⸋ φίλυρα· καὶ ὅλως ὅσα τῶν σιδήρου καθαρῶν αἴνιγμα· χρὴ δὲ καὶ ταῖς τοιαύταις δυνάμεσιν ἀφορίζειν τὸ θερμὰ καὶ ψυχρὰ εἶναι· οἷον, ὅσα κατὰ τὰς προσφορὰς τοῖς σώμασι θερμότητάς τινας ἐμποιεῖ καὶ πέψεις, ἢ συστάσεις, ἢ κατὰ τὸ ὅλον κατὰ τὴν ἁφὴν ἢ τὴν γεῦσιν διαδίδωσι τὴν αἴσθησιν· οὐ γὰρ ἐπὶ ταῦτα λόγου δεῖ τοῦ πρὸς τὴν πίστιν· ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς ἀξιοχρέως μαρτυρεῖ, καὶ ἡ αἴσθησις· ὡς δ' ἐπὶ τὸ πᾶν, πολὺ ταῦτα ἐν τοῖς θερμοῖς ἢ ψυχροῖς ἢ οὐκ ἐλάττω ἐστίν· διὸ καὶ πρὸς τὰ ἐναντίοις γένεσι ⸋ τοῦτο μεταβιβαστέον. τὸ μὴν τοι παρέπεσθαί τινα τροφὴν εἰς τὸ διαμένειν ἐν τοῖς ψυχροῖς ἔνια τῶν θερμῶν, τάχ' ἂν τις συγχωρήσειεν· ἀλλὰ τὰ ποῖα καὶ πῶς τοῦτο πειρατέον διορίζειν, εἰ

μὴ ἄρα

μὴ ἄρα ἀπώλεσε ἰσχύι τινὶ μᾶλλον ἢ εἰς ὢν ἢ τ' ὅλων σωμάτων ἢ διαμονή· καθάπερ ἡ φλὰπίου· ἢ φλὰχάδος· καὶ τῆς ἀμυγδαλῆς· ἡ δὴ, ἡ ἧκισα ἐμπίπτουσα· ἐπεὶ μὴ θερμότητος ἐκ τούτων λιπαρέος ὁ διορισμός

✝ ✕ ✝ ΤΕΛΟΣ ✕ ✝ ✕

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΓΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΑΙΤΙΩΝ· ΤΟ Β'

ΠΕΡΙ ΔΕ ΤΑΣ Βλαστήσεις καὶ καρπογονίας τ' δένδρων ἐπ' ἀπώλειαν τῶν φυτῶν, ὅσα μὴ πρότερον εἴρηται, πειρατέον ὁμοίως ἀποδοῦναι, διαιροῦντας χωρὶς ἕκαστα, τά τε κ' τὰς ἐμιαυσίους ὥρας γινόμενα, καὶ ὅσα κ' τὰς γεωργικὰς θεραπείας· δύο γὰρ δὴ μόρια ταῦτ' ἐστί· τὸ μὲν, ὥσπερ φυσικὸν καὶ αὐτόματον· τὸ δὲ, τέχνης καὶ παρασκευῆς δεόμενον εἰς τὸ εἶναι· ὁλόγως δ' ἀμφοῖν ὄντων οὐχ' αὑτοῖς· ἀλλ' ὁ μὲν, οἷον φυσικός· ὁ δὲ, ὠνητικός· ὅτε γὰρ ἡ φύσις οὐθὲν μάτην, ἢ, τὸ δυνάμενον, βοηθεῖν θέλει τῇ φύσει· ἐπεὶ δὲ πρότερα τὰ φύσεως, ὑπὲρ τούτων πρῶτον ἐκτέον πρότερον· μέχρι μὲν δὴ καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ὅσων τὰ δένδρα καὶ ἡμέρᾳ καὶ ἀγρίᾳ καὶ ὅλως ἢ φυτὰ ὅσα τὰ πρὸς βλάστην καὶ καρπόν, τὰ χειμαθῆναι χειμῶσιν ὡραίοις καὶ καλοῖς· ὅτων δ' αἱ βλαστήσεις καίτοι καὶ αἱ καρποτοκίαι εἶναι καλὸν δὲ χειμὼν, ἐὰν πλουβόριον τε ἔχῃ βόρφον, καὶ χιόνα πολλὴν θῇ, καὶ ὅλῃ ψύχῃ χωρὶς πάγου· δεῖ δ' κεκεμωμένα τὰ δένδρα μετὰ τοὺς καρπούς, ἀντὶ πληρωθῆναι πάλιν φλοιοφῆς, καὶ

ταύτην πίνειν καὶ παχύνειν, εἰ περὶ βλάβης ἢ ὠφελείας μέλλοι συνίστασθαι. ξοφὸς μὲν οὖν πολὺς ὁ ὄμβρος πλήθει· τὸ δὲ παχύνειν ἢ πίνειν ταύτην, ἐὰν ὀλιγοχρόνιος ἢ καὶ μὴ ὑθὺς ἡ ὑδρο μὴ χώνηται· τὰς γὰρ εἰς τὸ ἔρεβος ἀφθόνως ξοφὸς, διὰ δὲ δεῖ πάντα τὸ ὕδωρ. καὶ ταύτ ὥσπερ καὶ μέλι μὴ πεπομφότα χόνου λαμβάνειν σύμμεξον· ἀκίνητον γὰρ ἐὰν μὴ καταίχνη τὸ ψύχος καὶ ἡ μαλακότης τὸ αἰέρος ἐκκαλεῖται τὴν βλάβην· διὸ τοὺς τὸ ὄμβρος συμφέρει βορείους, μὴ νοτίους εἶναι, ἢ πολὺς χόνος· ὁ πως τηκομένη καὶ τὸ μικρὸν διαδύηται πρὸς τὸ ἔδαφος καὶ μὴ ἀθρόον τὸ ὑγρὸν ἀπορρυῇ πρὸς πολύ· ἅμα τε μὴ τὴν σὴν ἀναζυμοῖ συγκαταπλείουσαν μὴ ἐναπολαμβάνουσαν τὸ θερμόν· ὁ δὲ τοῖς σπέρμασι συμφέρει· εἰζωθέντα γὰρ ἧττον χόσαν τὴ πλήσει μὴ τῇ καταβάσει τοῦ ψύχους, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ διαχαλώσῃ, ταχέως ποιεῖ μὴ ἀθρόας αὐαδύσεις· ἀλλὰ τὸ μὴ σπέρματα προσεπιζητεῖν τοὺς ὀρφνὸς ὑετοὺς μᾶλλον καὶ τὸ μικρῷ τε μὴ πολέους σινομένους, διὰ τὴν ἀσθένειαν καὶ τὸ ἧττον πόλαιον τῶν εἰζῶν· ταχὺ γὰρ αὖ ξηραίνονται, μὴ ταχὺ πάλιν δύονται· τοῦ δὲ ὕδατος, καὶ ἰσχνότερα μὴ βαθυριζότερα, καὶ ἅμα διάπολλα προφῦναι ἐν ἑαυτοῖς· ὥστε τι πρόπαν τινὰ μᾶζον τὸ συνορμήσαντος δείσθαι πρὸς τὴν πόαν μὴ τὴν βλάστησιν· σημεῖον δὲ, τὸ μὴ βλαστάνειν πρὸ τοῦ ἦρος· ὅτι δὲ πολυϋδρία συμφέρει τοῖς ὑδροις, καὶ κεῖθεν φανερὸν· ἐν δὲ ταῖς ἐπιμελείαις ἀπαναθῶσι εἰ πεινῶντα θείη μᾶζον· ἀλλ' ὅταν μὴ ὦσι νότιοι, ἀνυγραίνουσι μὴ ἀσθενεστέρους πόους. βορείων δὲ ὄντων, ἰσχναίτερα εἰκὸς εἶναι μᾶζον· ἅττ' ἂν μὴ χῆσι διακόρως ἔχοντα, αὐτάρκη ξυνεχῶς τε καὶ ἀκαπείλητα οἰκεῖον θρέμμα· ὅπου δὲ ἀεὶ μαλακὸς ὁ ἀὴρ, καὶ ταῦτα εὐβλασίας καὶ εὐκαρπίας γίνεται τὸ ὑδρον· ὥσπερ καὶ αὐτόπλωτον, διάτε τὴν ἀξοφίαν μὴ διὰ τὸ μηδὲν αὐτικόπλυτον ἔξωθεν· ἀφθόνως γὰρ φέρει ξοφὸς ὅσπερ καὶ τὸ αἰέρος εὐπρόφορον· εὐλόγως ἡ εὐβλασία καὶ ἡ εὐκαρπία· πρὸς δὲ τὸ πρόσω αὖτε ἡ πάντων ἢ τινῶν δεῖται τινος ἴσως ἑτέρας κρά-

στεως

σεως. ἢ ταῦθ' ἃ ἂν μὴ καθῶραν ἔτους αἰβλαστήσειε ὧσιν, ἀλ
λὰ προεκδράμωσι δι' ὀξοΐαν καὶ αὔεσιν τοῦ ἀέρος, ὧν ἡμῖν
ψύχη διελυμήναρ καὶ ἐπάκαυσε. διὸ μὴ οἱ ὄπιθεν χειμῶνος χα
λεπὶ τοῖς δένδροις. ὅταν γὰρ ἄπαξ ἐκτάκωσιν, ὠθοῦσι οἱ κρ τοὶ
μαλακοῦ τινος ἀέρος δέον ἢ δι' μῆνοῦσι εἰς τὴν ἐκ ξοφλιώ. καὶ
μάλιστ' ἔν ταῖς ἀρχαῖς. ὅτι γὰρ ἀσθενέσαγοι. τὸ δ' ἀσθενὲς, οἷόν τι θη
λύτερος δεῖται. ἢ δ' ὅλως πᾶσα μεταβολὴ καὶ γλύκεσις, δεῖται φλ
οιοῦ τινος ὠκρασίας. μεταβολαὶ δ' ἄμα ἢ ὡς πρὸς γλύκεσις τινος
ἢ τι βλάστησις καὶ ἡ αὔθησις, καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἕτερον. ἐν αἷς καὶ πολεῖ
σαι φθοραὶ γίνονται τῶν κρ πῶν ἐρυσιβοῦ μώνων τε καὶ ἀπρικοκομ
μῆ καὶ ἀπροπτόντων, καὶ τὸ ὅλον χειμαζομένων. ἐπεὶ καὶ τὰ ἀ—
χρια μάλιστα συμβαίνει πρὸ ὁτοῦν μάλιστα ἀρτιβλαστῶν ὅμ
των ὠὴ γίνεται τί πνεῦμα ψυχρὸν ἄγαν καὶ θερμόν. ἀπορρεῖ γὰρ ἄμ
φω καὶ ἀπόλλυσιν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα δεῖ θεωρεῖν.
ἡ δ' ὅλη διάθεσις ἡ καταίσασις τοῦ ἀέρος εἰς τὴν τῶν δένδρων ὠ-
θένταν. ὅτι δὲ ταύτη ξυμφέρει, φανερόν ἐστιν διὰ τῶν εἰρημένων.
ἐπόμβρου δ' ὄντος φύτοις ὅτι μὲν τῶν ὡραίων ὑδάτων εἰπεῖν.
ὡραιότατα μὲν γὰρ τὰ χειμερινὰ διὰ τὰς λεχθείσας αἰτίας. δεύ-
τερα δὲ τὰ πρὸ φλβλαστήσεως. ὅτω γὰρ ἀθροωτέρα τε καὶ καλλί
ων ἡ βλάστησις, ἐκπεπληρωθέντων πάντων τῶν μορφῶν. εἰδὲ μὴ,
ἀβλαστεῖσ ἢ ἀμαυροὶ γίνονται. καὶ τέλος τὰ μὲν ἐχόντων, τῶν δὲ
πεπομένων. εἶτα ἢ μετὰ τὴν ἀπάνθησιν, ἢ πρὸς τὴν ξοφλιὼ ἢ
δὴ καὶ τελέωσιν ὅτι. ταῦτα ἢ μὴ ὠθούς. αἰεὶ δ' ὅταν ὁ καιρὸς ἰσχύσῃ. εἰ
δὲ μὴ, συμβαίνει τὰ μὲν ἄλλα καὶ ἀπορρεῖν. καὶ ἂν μὴ φύρ πεθῇ δι
ὑγραινόμενα χέρρω ἢ ἀσθενέστερα γίνεσθαι. τὴν δ' ἐλαίαν καὶ ἀπο-
βλαστοῦσαν ἀποβαίνειν, ὅτι φλ ξοφῆς ἰούσης εἰς τὸν βλαστόν. αὐξή
σεται μὲν οὖν ταῦτα. χείσεται δὲ καὶ παρακαιρότατα περὶ τὰς
αὐθήσεις ἑκάστων. ἅπασι γὰρ αὐθημῆ. καὶ πάνδεως εἰπεῖν ἢ τάχε
πολεῖσαι ἀπόλλυται ἢ ἀποπίπτει, τὰ μὲν ἐρυσιβούμενα. τὰ δὲ
ὑγραινόμενα. τὰ δὲ πνεύμονα χέρρον αὐθεῖν. πολλὰ δ' ἐστὶν ὧν ὁ

λίγων· ἢ τοῦ τοῦ χεῖμον ὄντος ἐν τοῖς φυτικοῖς ἢ πρώϊμον· οἷον, τὰ στεφανωτικὰ καὶ ὅλως τὰ ὄψια ἢ αὐτόματα τῶν ἀνθῶν· ἔτι δὲ τῶν πρωΐμων ἔνια, καὶ τῶν ἡμέρων σπερμάτων τὰ χέρσοπόα· ταῦτα δὲ διὰ μιᾶς, διὰ ξηρότητα· ἢ διὰ χυμὸν ἑαυτῶν τινὰ ἢ τῶν προσφύσεων, καθάπερ καὶ τὸ ξύδον, καὶ τὸ κέγχρον, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα τοιαῦτα ἰσόμοια, ἢ διὰ ξηρότητα φλόης φύσεως, ἀναλαμβανόντων τὸ ὑγρόν· ὠμὰ γὰρ οὕτω τὰ κρατοῦν, ἀπαθῆ· ὧν δὲ οἱ καρποὶ χρονιώτεροι, ἢ πλείονος διὰ μιᾶς ἕψεως, οἷον ἐλάας καὶ τὰ ὀψιαίτερα· καθάπερ ἀμυγδάλῃ ξύλα· ἐλαίας τὰ μέλοισ· ἀπλῶς δὲ ἑκάστοις πρὸς τὴν ἴσην τοῦ τελείωσιν· διὸ καὶ οὐχ αὐτὸς ἅπασι καιρός, ὥσπερ ὁ τοῦ χειμῶνος πρὸς τὴν βλάστησιν· ἀλλ' ἕτερος ὁ τοῖς ὀψικάρποις· ἢ πρωϊκάρποις· ὡς ἔστιν καὶ τῶν σπερμάτων τοῖς χειμώνοις· καὶ ἁπλῶς τοῖς ὀψίοισ ἢ πρωΐοισ· ἁπλῶς δ' αἰεὶ τὰ βόρεια βελτίω τῶν νοτίων· ἢ γὰρ ψυχρότερα· ἢ τὴν ἀπόλαυσιν πρεῖ πλείω, ξυνεστηκότων καὶ ἰχῶρος καὶ τῶν καρπῶν καὶ τῶν δένδρων· ἔτι δὲ ἀφαιρεῖ τὸ πιεπλόμενον ἢ ἀποξηραίνεται ἢ οὐκ ἐᾷ προσκαθήμενον δυγραίνειν· οὐδὲν πὸ τοῦ ἡλίου σωπεφόμενον λυμαίνεσθαι· διὸ καὶ τὰ ὠμὰ πινόμενα ὠφελεῖ· καὶ μάλιστα ἐὰν ᾖ βόρεια· πρεῖ γὰρ αἱρεῖ ταῦτα ἀπόλαυσιν πρεῖ πλείω· διὰ ταῦτα δὲ καὶ τὰ σπέρματα πλήσια, ἢ τὰ νυκτερινὰ βελτίω τῶν ἡμερινῶν· ἀπόλαυσίς τε πλείων, καὶ ὀλίγον ἀφαιρουμένου τοῦ ἡλίου· καὶ τὰ ἄλλων ἀκίνδυνότερα· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, καὶ τῶν πνευμάτων, τὰ βόρεια τῶν νοτίων βελτίω· ἢ τὰ πρὸς τὰ ἀπογείων· ὅτι ψυχρότερα· ἢ τὰ ἀπὸ δύσεως, τῶν ἀφέων καθόλου γὰρ ὡς εἰπεῖν τὰ ψυχρὰ τῶν θερμῶν, ἐὰν μὴ ἀρτιβλαστῇ καὶ ἐν αὐθήσει λαμβάνῃ· ἔστι γὰρ ἀπὸ καφὴ τὰ ψυχρὰ, καθάπερ εἴρηται· βελτίω δὲ ἢ τὰ ζεφύρια, καὶ αἱ πρωΐαι· ἢ ὅλως αἱ αὖραι τῶν σκληρῶν καὶ διατόνων· τὸ μὲν γὰρ πρέφει θάτερον ἢ πλοῖ ἢ κωλύει τοὺς αὐξήσεις· ἰσχύει δ' ἕκαστον κατὰ τὴν θέσιν τῶν χώρας· ἅμα γὰρ ἅμα τοιαῦτα· καθάπερ ἐ

λέχθη ἡ πρότερον· διὸ δὴ ὡς ἐπὶ πᾶσιν εἰπεῖν, βελτίω τὰ βόρεια τῶν νοτίων· διὰ μὲν οὖν τὴν πρὸς τὴν χώραν πρόσοψιν τὰ δυσάμφορα, μὴ δεῖ τῶν μὲν χειμῶνος εἶναι θερμά· τῶν δὲ θέρους ψυχρά· βοηθεῖ δὲ ἕκαστος ἑκάτερα πρὸς τὰς ὥρας ὥσπερ εἴπομεν· ἐὰν δὲ ὅμοιος ᾖ πρὸς ἑκάτερα· περὶ δὲ ὑπερβολῆς· δύο λέγω δὴ μὴ τὰ αὐτὰ πᾶσιν ὕδατα ὠφέλιμα καὶ βλαβερὰ πίνεσθαι· διὸ τοῖς μὲν νότος ὑγιεινὸς· ῥῖς δὲ ὠφέλιμος· ὡσαύτως δὲ καὶ ὀξέφυρος· καὶ τἄλλα ἕκαστος· ἃ πᾶσι μὲν χαλεπὰ καθάπερ εἴρηται πρότερον τὴν βλάσχησιν ἀθύτους, ἢ θερμὰ λίαν ἢ ψυχρὰ πνέοντα· διαφθείρει δὲ ἄμφω δὰ τὸ ἀθέμφαν· ὡς δὲ τὸ ὅλον εἰπεῖν, ὑπνουν εἶναι χρὴ τὸ τόπον· ἕτερος δὲ ὕπνος καὶ ὅλως ὁ προσήνεμος ἀναιρετής· χρὸν δὲ μολογουμένης καὶ τοῦ ἀέρος διάθεσιν ὅτι· Τὸ μὲν οὖν δυκρανὲς ἀὴρ ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν ἄριστος τοῖς ἐνύδροις· συμμιγὴς ὢν ἡ δύκαρπος· οἱ δὲ περισκελεῖς ἑφ' ἑκάτερα διαφθείρουσιν· οἱ μὲν τοὺς ἰκαρπους· οἱ δὲ ὅλην τὰ ἐνύδρια· πλὴν ὅσα πέφυκεν οἰκεῖα τούτοις· ἔνια γὰρ δὴ ταῖς ὑπερβολαῖς χαίρει· οἷον τὰ μὲν ὑδρόθερμα· καθάπερ φοίνιξ· τὰ δὲ ψυχρὰ μᾶλλον· ὥσπερ ὀκιτὸς καὶ ἡ ἐλάτη· ταῦτα γὰρ ὅλως ἐν τοῖς ἐμβύροις οὐ φύεται· χαλεπὸς δὲ καὶ βύξος καὶ φιλύρα καθάπερ ἐν ταῖς ἰσοείμοις εἴπομεν· αὖ πάλιν δὲ ἡ θερμότης καὶ ἡ ξηρότης· οἷον γὰρ πυρῶν πυρὶ μεταμιγνύμενος δέ τινος δεῖται ἢ τὸ ὁμοῖον· ὡσαύτως δὲ οὐδὲ τὰ ψυχρὰ ἔνια φύεται τὰ ψυχρῶν, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν· ἔστι δὲ ἐν τῶν ἐναντίων δηλονότι συμμιξία τις πρὸς ἄλληλα ὥστε τὸ μὴ διὰ παθεῖν βλαπτόμενον· ἀεὶ δὲ δηλονότι ἔνεστί τινα ἐν τῇ κράσιν τῇ φύσεως πρὸς τὸ πεφυκὸς· ἔοικε δὲ κοινὸν εἶναι τοῦτο καὶ τῶν ζώων· καὶ γὰρ τὰ ζῶα καθ' ἕκάτερον τῶν τόπων ἴδια τυγχάνει· τὰ μὲν δὲ χόμενα, τὰ δὲ οὐδὲ χόμενα τὴν τοῦ ἀέρος διάθεσιν· ὅτι δὲ καὶ τροφὰς οὐκεῖ χοντα τὰς οἰκείας· ἐνδέχεται γὰρ καὶ τοῦτο κωλύειν ὁμοίως καὶ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτά· τάχα δὲ καὶ ἑτέρας πολλοὺς αἰτίας, αἱ πρὸς τὰς ἰδέας φύσεις εἰσὶν αἰνανταίαι· μετέπειτα

δοῦν διαφορὰ πρὸς τὰ ἔνυδρα καὶ χερσαῖα ζῶα καὶ φυτά. περὶ ὧν
δὲ ζητοῦμεν λόγον ὡς εἰπεῖν. πλὴν ὑπὲρ τοῦ πότερα θερμότερα
ἢ ψυχρότερα. τοῦτο μὲν ἀμφισβητεῖται. καὶ ἄλλα δὲ οὐσυγκε-
χωρημένα τῇ φύσει τίθεται. καίτοι τὰ καθόλου ἢ κοινὰ πρῶ-
τα δεῖ ζητεῖν. διορισθέντων γὰρ τούτων, καὶ τὰ κατὰ μέρος φανε
ρά. Τὸ τοίνυν ἴσως κωλύοι τἂν οὐδὲν διὰ τὸ χαλεπόν, εἴτε πλείους αἱ
τίαι τυγχάνουσιν, εἴτε μία. περὶ δὲ τῶν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα μᾶλ
λον ὠπορεῖσθαι. ἡ γὰρ αἴσθησις δίδωσιν ἀρχὰς ἐπ' ἄμφω. καὶ
ἔτι μᾶλλον πλείους ἐπὶ τῶν φυτῶν. ἐμφανέστατα γὰρ τὰ συμ
βαίνοντα περὶ αὐτά. μείζη δὲ διαίρεσις κατὰ γένη τὸν αὐτὸν
τόπον τοῖς ἡμέροις ἢ ἀγρίοις. ἀεί γέ τι μᾶλλον τῶν ἡμέρων ἢ
γροτέρους ζητεῖ τοὺς ἀέρας. οὐμὴν ἀλλ' ἔνια γε ἢ μέρων ἀ
δύνατα εἶναι βλαστάνειν ἐν τοῖς θερμοῖς ἢ ψυχροῖς. οὐμόνον διὰ τὴν
ἀθένειαν ἢ τὴν κράσιν. αἰτία δ' ἐστὶ πρῶτον. καθάπερ ἡ ἐλαία καὶ
θερμὸν ἢ ξυκὴν ἐν τοῖς φυτοῖς, διὰ τὸ μετέωρον τὴν εἴζαν. ἐμ
πίπτουσι δ' ἡ ὑγρότης ἐν τοῖς σφόδρα θερμοῖς. ὥσπερ περὶ Αἴγυ
πτον. μοχθηραὶ δὲ καὶ αἱ ἄπιοι καὶ μηλέαι, καὶ ἀμυγδαλαὶ τὴν δαΐτ' ἂν
σκεπτέον. ἐπεὶ δ' καὶ θερμὰ δόξειεν εἶναι. τὰ μὲν γὰρ ὅλως οὐδὲ
βλαστάνει ἔνια χωρὶς δύναται. τὰ δὲ βλαστάνει μέν. ἀκάρπως ἢ γίνε
ται. καθάπερ ἡ πτόα. ἡ Αἰγυπτία περὶ ἔδεσσαν. πρωϊόρνιθα δὲ οὕτω,
φέρει μὲν, ὀλίγον ἢ καὶ καρπεῖ. καὶ γλυκυκαρπεῖ ἐκεῖ μόνον.
ὁμοίως δὲ καὶ ὀφοίνικες. καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τοῖς περὶ Βαβυλῶνα καὶ
συρίαν καὶ καρπός. ὁ γὰρ ἀὴρ διὰ ψυχρότητα μὲν ὅλως οὐδέ
χεται. τὰ δ' ὅσον εἰς βλάστησιν ἔνια εἰς καρπόν. οὐ οἰκεῖος ἢ δι' ἃ
τι λῃότητα φύσεως. διὰ τὴν αὐτὴν δ' αἰτίαν οὐδὲ αἱ συκαῖ
περὶ Αἴγυπτον, οὐδ' ὅλως ἐκείνοις τοῖς τόποις χρησταί. θερμὸς γὰρ
ὢν ἀὴρ καὶ ὑγρὸς, περιλάβει καὶ οὐ ποιεῖ πέψιν. ἀλλ' ἐκφλαγῆς
ὑπὸ τροφὴ διαγραίνει μόνον ἀπέπαντος οὖσα. διὸ καὶ τοῖς με
λέσι γίνεται μικρά. τοὐναντίον δὲ ὁ ψυχρὸς ἐξαίρει γὰρ τὴν ὑ-
γρότητα. τὴν δὲ, οὐ διὰ πρὸς τὴν οἰκείαν πέψιν ἀγαγὼν. ὥσπερ

ἐν παῖς

φυτοῖς ἐλαίαις· δύο γὰρ αἱ μὲν, ἄσαρκοι πάμπαν· μεγαλόρριζοι δὲ τῶν φυτῶν ψυχροῖς· αἱ δὲ, σαρκώδεις μὲν, ἀνέλαιοι δὲ· πλείονος γὰρ τοῦ θερμότητος δεῖται πρὸς τὴν πέψιν· αἱ μὲν οὖν τοιαῦτα κράσεις ἢ διαθέσεις τοιαύτας τινὰς παρέχουσι δυνάμεις· ἐπεὶ δὲ καὶ ἐδάφη μεταλλάσσει ἕκαστα, λεκτέον ἢ περὶ τούτων· ἢ γὰρ αὐτὰ φύσεως ἔστι ἢ βλάπτεται ἄμφω γίνεται ἢ διὰ τὸν ἀέρα ἢ διὰ τὴν γῆν πολλάκις· ὅτι μὲν γὰρ τὰ κάτω χυσόπαντα, τὰ δὲ ὑπὲρ γῆς φαῦλα· καθάπερ ὅταν ἀμμώδης ἢ πρασιὰ ἢ κατακεκαυμένη τις τυγχάνῃ· εἰκάσαι γὰρ, καὶ ξοφλὼ οὐδεμίαν τῶν τοιούτων ἔχει· καὶ χεδὺν αἱ μὲν ἀβλαεῖς εἰσιν αὗται· ἢ εἴ τις ἀὴρ δύγρος ὅλως ἢ πολώδης, βλάπτει· πολλὰ ἢ ἀκάρπωσαν· ὀκακῶς δὲ ἢ διαίρεσις ἡ πρὸς τὰ πνεύματα καὶ τὰ δένδρα λέγεται· τῷ τὴν μὲν πίτυραν, ἀμείνω εἶναι τὸ φόρου· τὴν δὲ λεπτότεραν δενδροφόρον εἶναι· λαμβάνει γὰρ ὥσπερ καὶ πρότερον εἴπομεν ὅσα τὸ ἀπίτεια τὴν πολλὴν τροφὴν· διὸ δεῖ μὴ ὀλίγην μὴ δὲ ξηρὰν τὸν εἶναι· καθάπερ ἐν τοῖς λεπτοῖς τὰ δένδρα· διὰ τὸ μεγάλας ἰσχυρὰς ἔχειν τὰς ἕξεις καὶ τὴν ἐκβάθυνσιν· αὕτη δὲ ἐν μὲν τῇ πίτυρα, λυκνὴ λίαν οὖσα, βλάπτειν μὲν πρὸς καλῶς μὴ μίσθωσιν δένδρων καρπὸν δὲ πρὸς διὰ τὸ μὴ ἐκπίπτειν· ἐν δὲ τῇ λεπτοτέρᾳ, ξύμμετρος γίνεται πρὸς ἄμφω· ἢ κρᾶσιν τοιαύτην τὰ δένδρα δύναται κτᾶσθαι· ἢ ὑπὲρ πίτυρα πάμπαν ἀδένδρου ξυμφέρει φυτεύσαι μᾶλλον τοῦ δένδρου, ὥσπερ ἢ Μενέσωρ φησί· τοιαύτην δὲ τὴν πολυξύλον· χῶμα δὲ λευκὸν ἀείζωον ἢ δῆλον ὡς ἢ ἄειζα κρεμαμένη, ὅλως μανήσεται ἢ μὴ ψυχρὰ ἐνικμος· ἢ δύοδμος οὕτως εἶναι δοκεῖ ἢ πολύξοφος· ὅπερ βούλονται καὶ ἢ μορώσεις καὶ κατεργάσιαι καὶ κοπρίσεις πρεῖον· αὕτη γὰρ πρὸς ἄλλα τὰ δένδρα ἁρμότει μᾶλλον, ὥσπερ ἢ διαιρεῖσιν· οἷον ἢ παπάλας· ἢ ἔτι μᾶλλον ἡ λυκόρδος ἐλαιοφόρος· ἰκμάδα τινὰ δὲ ἔχει καὶ πνῶμα πολύ· δεῖται γὰρ ἢ ἀμφοῖν· ἡ δὲ λημονία καὶ ἔφαμμος, ἀμπελοφόρος ἀγαθή·

ἡ ὅλως ἡ τις αὖ ἡ μανὴ ἡ κούφη καὶ λεπτὴ καὶ ἐφυδρος οὕτως,
ὥστε τὸ οὐράνιον ὕδωρ συνικνεῖσθαι πρὸς τὸ ἐναὐτῇ· ξοφὴς
γὰρ πολλῆς ἡ ἄμπελος δεῖται· διὰ τὸ θερμὴ ἡ μανὴ καὶ ὑγρὰ
ἡ πολύκαρπος εἶναι· τάχα δὲ ἡ διαὐτὰ ταῦτα ἡ πολύκαρπος· ἔτι
δὲ οὐκοῦσι ποιεῖ τὰ ὑγρῶν αἰεί ζαι καθάπερ αἱ τῶν ξηρῶν, ὥστε
δίωα θαι καὶ ὠὰ σθαι ἡ αὐτίχειν ἡ διδόναι· τὸν αὐτὸν δὲ ξόπον
καὶ τἄλλων ἑκάστοις ἐστὶ τίς οἰκεία πρὸς τὴν φύσιν καὶ ἡ αὐ-
τὴ τοῖς μὲν, μᾶλλον τοῖς δὲ ἧττον· ὡς δὲ καθόλου εἰπεῖν τοῖς μὲν
βελτίοσιν οὐ συμφέρει τὰ αὐτὰ· δοκεῖ γὰρ καταξηραίνειν μᾶλλον
τὰ μετρίως· διὸ καὶ λυμαίνεσθαι ἡ νοσεῖν· ὅσα δὲ λυπρὰ, τούτοις
ξυμφέρει· σημεῖον δὲ ὅτι τὰ λάχανα καὶ ὁ δὴ μήτριφος καὶ πρὸς φυ-
τοιαύτοις ὠθοῦσι· ταὐτὰ δὲ ταῦτα λυπρὰ τῇ φύσει· τὰ δὲ φύσει
λυπρὰ πρότερας ξοφῆς δέονται· δηλοῖ δὲ οἷον ἡ τὸ τῶν αὐτῶν τοι
αὐτὴν φύσιν· τὸ δὲ ἐκλίμνας, μὴ χαίρειν μάλιστα ταύτῃ καὶ διὸ δι-
δόασι πρὸς ὄχους καὶ ἰχῦν· ὑγρὰ δὲ ὄντα τὰ σώματα δεῖται ξοφῆς πολ-
λῆς ἡ πειρας· ὑπὸ δὲ τῶν ξηρῶν καὶ λυπρῶν οὐθὲν ὠφελεῖσθαι, διὰ τὸ μὴ ἀ
πολαύειν, αἰεὶ δὲ καὶ ἰῶνίν διωκας εἶναι πρὸς νόσους αἰγίας τε μά
λιστα δὲ τὰς φλεγμοιλίας· ὁμοίως καὶ τὸ δένδρων ἔχει τοῦτο· τὰ δὲ
ταῦτα μὲν ὅμοια διατελεῖ· τὸ δὲ σῶμα, ὅταν αὐξηκομιωθῇ, μετα
βάλλει εἰς τὸ τελειμένον καὶ ἄκμιζον· ὅταν μὲν οὖν καθόλου τις δύο
εἰσμός· διαφοραὶ δὲ πολλαὶ κατὰ φλοιὸς καὶ τὸ δένδρων ὡς πρὸς τὸ ἀμ
πέλους, τὰ μὲν, ἡ ἀσθμὴ, τὰ δὲ ὀρθμὴ μᾶλλον ἁρμόττει· καὶ ἐν αὐτ
ταύταις αἱ τοιαίδε τοῖς τοιαῖσδε· μικραὶ μὲν παραλλαγαὶ φαι
νόμεναι, μεγάλας ποιοῦσι ξοπὰς εἰς τὸ φύσιν· τὸ δὲ ὅλον, ξάδον
εἰπεῖν ὡς πρὸς κελεύσει, τὰ μὲν στερεὰ καὶ πυκνὰ φυτεύειν· τὰ
δὲ ἀραιὰ καὶ ὑγρὰ ἐν τοῖς μαλακωτέροις καὶ ἐφυγροτέροις· ἑκατέρα
γὰρ οὕτως· αἱ ξοφαὶ δῆλον ὅτι σύμμετροι, τοῖς μὲν, πολλῶν
δεομένοις· τοῖς δὲ ὀλίγων· καὶ τὸ καθόλου λεχθὲν ὑπὸ πάντων
ἴσον τὸ δένδρον ἀληθές· ὅτι καθ' ἑκατέρας τὰς χώρας ἑκατέρας δεῖται τὸ
δένδρον φυτεύειν· αἰεὶ δὲ καθ' ἑκάστα τὸ ἀκριβὲς μᾶλλον οἰστέον αἰθητὴ

κῆς

κῆς δεῖται συνέσεως. λόγω δὲ ἁκούμενος ἀφορίσαι· ἐπεὶ ⸂τ̃ πρ̃⸃
ἥλιον διαφορ̃, οἷον ἀνιόντα, ἢ δυόμενον, ἢ μεσοῦντα, ἢ ὡσ ἄλ-
λως ἐχον̃, δεῖ μὴ ἀγνοεῖν, πρὸς τ̃ φυτ̃ οἰκεῖος ἢ ὅλως τ̃ ὁμογε-
νῶν. ὅπερ οἱ γεωμπελουργοὶ πειρῶν̃ται διαιρ̃. ὅταν συμάγωσιν τι
να λαβόντες φυτὰ δύσωσιν· ἀ γὰρ ταὐτὰ τιθέασιν εἰς ἑκάτερον τὸ
μέρος· αὖθις διαιροῦσι, μὴ πρὶν μεγάλων διαφορᾶν ἅπαντα φυτευ
θέντος ⸂αὖ πάλιν· ὁμοίως⸃ τοῦτ̃ ἔχει καὶ τ̃ λοιπῶν· αὐξῶσ
περ ἐλέχθη πρότερον, αἰσθητικῆς ταύτας δεῖται συνέσεως· ὡσδὲ
πολλ̃ εἰπ̃· ἡ μέσην ἔχουσα τ̃ ἐναντίων κρᾶσιν, ψυκτικὴ ἀέρων· ἢ ξη
ροῦ ⸂καὶ ὑγροῦ· μὴ κάφθ⸃ βαρέος· ἔτι δὲ τὰ ἄνω πρὸς τὰ κάτω
σύμμετρα τούτοις, πασῶν ἀρίστη πρὸς ἅπαντα τὰ ὡς εἰπεῖν δένδρα τὰ ἡμέ
τερα σπέρματα· φαίνεται γὰρ ὁμοίαν τὴν αἴσθησιν τῷ ἀέρι
πρὸς τὰς ἄλλας χώρας· ἀμιγὴ δὲ μᾶλλ̃ τι τούτων ἢ πρὸς θάτερον
μέρος ἀποκλίνουσα φλέγμαντι ὡσὲ κρείττων· μᾶλ⸂λ̃ τὴν θε
ρ̃⸃ τινες αἴσθησιν· οἷον τὴν κούφην μᾶλλον ⸂ἐνικμον· ἔχει τι γὰρ
τροφὴν ἐν ἑαυτῇ· ἢ ὡσ ὁδὸς ὅτι τ̃ εἴλαισ· ἢ ⸂ὑγρὰ καὶ βαρεῖα
ἢ ξηρά· δῆλον ὡς ἐναντίαν· ⸂τὴν δὲ τοῖς παραλλαγὰς τ̃ αὐτιθέ
σεων, ἢ τὰς πρὸς ἑκάς⸃ ἕξουσιν ἤδη διαφοράς· οἷον, ἐὰν ᾖ μανὴ
μᾶ ἢ λεπτὴ, βαθύγεωσ⸃ ἢ ξηρὰ καὶ ἀνύδρος, δενδροφόρ⊖ μὴν
ἀπαθής· σιτοφόρος δὲ κακή· διὰ γὰρ τὴν μανότητα δύεισιν
εἰς βάθος τὸ χειμέριον ὕδωρ· ὥστε τὸν μὲν σῖτον μὴ ἐφικνεῖ-
σθαι διὰ τὸ ἐπιπολῆσ εἶναι· τὰ δένδρα δεῖσ βάθος καθίεν-
ται τὰς ἕλξας ἐφικνεῖσθαι καὶ ἕλκειν· ὡσαύτωσ δὲ καὶ εἴ-
τισ ἄλλη τοιαύτη διαφορά· τὸ γὰρ πρόσφορον ἀποδώσει
τινὶ χώρᾳ διὰ τὴν παραλλαγήν· οὐκ ἀνήδωσ δὲ οὐδ̃σοι ταύ-
την αἴσθησιν ὑπολαμβάνουσιν, ἥτισ αὖ ἢ θερμή τε καὶ ἔνικμος·
ἄμφω γὰρ ἔχειν ἃ δεῖ, τροφήν τε καὶ τὸ κατισχάνον· ὠ-
λόγωσ ⸂ἢ μὴ μετὰ τὸ πρῶτον ὕδωρ ἀτμίζειν· αὐξητ̃ μᾶ, ἔνικμ⸃ οὖτ̃
εἶμ̃, τ̃ ⸂ξηρᾶν· τ̃ μὲν δὴ ἔνικμον σιτοφόρον ἀγαθήν· ἱκανὸν γὰρ
ἔχειν πρὸς τὴν ἐκ τροφῆν ὑγρὸν τῷ σίτῳ· τοῖς δὲ δένδροις ἐλατ

τον· τὴν δὲ ξηρὰν, σιτοφόρον φαίλλω, διὰ τὸ μὴ ἔχειν μὴ δὲ τὰ τῷ τροφὴν ἀρκοῦσαν· ἐνίοι ταὐτὸ δὲ τοῦ φέρουσι, ἢ ὅσοι φασὶ δεῖν πίονά τε εἶναι ἢ μὴ παχώδη μὴ δὲ πυκνὴν μὴ δὲ λιμυράν· ἀλλά πως μὴν ἢ ψαθυράν· ξοφιώτις γὰρ οἷον ταῖς δεῖν ἔχειν ἢ θρμότητα, ἢ ἔτι ταῖς εἴζαις εὐόδους εἶναι· φάυτα δὲ ἴαυτα οἰκεῖα πρὸς αὔξησιν καὶ καρποτοκίαν· ὁμοίως δὲ οἱ τὴν μελάγχλαιναν ἐπαινοῦντες, ὥσπερ Λεωφάνης· εὐθὺς γὰρ ἀποδίδοναι πειρᾶται ταῖς αἰτίαις· ὅτι δὶ ὰ ὄμβρον ἢ αὐχμὸν φέρφν, δυχὲς οὖσα ἢ ῥᾳδίως ὑγρὸ ἢ τὸ θρμοῦ· ἴω μὴν οὖν ἀρετὴν φὴ χώρας, ἁδὴν ὡς ὥσπερ εἴρηται, διὰ τ αὐτ πως ἢ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἓξ λαβεῖν· ᾧ οἷς ἢ ἀποδίδασι πάντες· αἱ διαφοραὶ δὲ πολλαὶ τς εἰσὶ ἢ ταύτης ἢ τ φυτ, πειρατέον πρὸς ἕκαστον λαμβάνφν ἢ θεωρεῖν· ταὐτὸ δ᾽ τ ὑδάτων διαφορὰς τ ὠφελίαν ἢ ταὐτὰ οὐ μικρὰν ἔχει μερίδα πρὸς αὔξησιν ἢ τροφὴν ὁμοίως τούτοις λητέον· ὅσα μὲν δὴ θερμὰ ἢ νιξώδη καὶ συπτειώδη, ἢ εἴτις ἄλλος τοιοῦτος χυλὸς, ἄξοφα ἢ ἄγονα φυτ ὡς ἁπλῶς δ᾽ εἰπεῖν· πολλαὶ εἴτι συμβαίνουσι αὐτοῖς ἐκ τῆς φύσφν διὰ ταῦτα· καθάπερ ἢ θάλαττα· ἔρα χὴ δέ τι τοῦτο ἢ οὐδὲν ὡς εἰπεῖν ὄντι· φυτὰ γὰρ οὐδ᾽ ὀλίγα ἢ ποτίμων πολλῶν ὄντων ἢ ἐκ τροφὴ· καθάπερ τοῖς ἐνθράκη θερμοῖς· καθαὐτὰ δ᾽ ὥσπερ ἢ ζώων ἢ φυτ ἄγονα· ἡ δὲ θάλαττα πολλὰ ἢ παντοῖα φύφ· ἢ ὅτιν ὥσπερ ζώων τι γένος ἐν αὐτῇ ἢ φυτ· ὅσα δὲ μὴ τῇ ἀπότεις δένδρα μέγεθος ἔχοντα ἢ κρὸν τυγχάνφ, περὶ τούτων οὐκ ἀντίσις ἴσως ἀποδίδη τῇ θαλάττῃ τ ξοφ· αἰεμὲν δὲ χεσθαι πότιμον ἔλκφν ἐν τῇ γῇ τὰς εἴζας· πλὴν ἡ θάλαττα ἁπαν ἀβλαβῆ ποιεῖ ἔχουσαν εἶναι καθάπερ καὶ τὸ ὕδωρ τοῖς ἐνύγροις· ἀλλὰ τούτων μὲν πέρι, λόγος ἕτερος· ἢ ὅσα δὴ πρὸς αὐτῇ τῇ θαλάττῃ φύεται, χῆταί πως τῇ ἁλμυρίδι πρὸς εὐθυμφαν ἐξοφιώδη ἔοικε ἢ τ ῥιζώδη τι γένος εἶναι· καθάπερ τὰ εἰρημένα, καθάπερ αὐτὰ μέσον ὄντα· τὰ δὲ λικὰ τ ὑδάτ ὑδατα, ξέφφ μὲν ἢ πὰ ἐπφα· χεῖρον δὲ τ γλυκέων· αὐαῶξη γὰρ ποι-

εῖ καὶ

εἰ καὶ ἢ καθ' ὑπόστασιν τοῖς ὑδροις ἢ τοῖς λαχανώδεσιν ἢ ὅλως ἐπιτήδειοις εἶναι καθάπερ τινές φασιν, οὐκ ἄλογον, ὅσῳ πλείονος ὑπόστασις· τάχα δ' αὐτὴ προσφορὰ τὸ ὅλον ὡς περ τοῖς φοίνιξιν· εἰ περ οἱ ἅλες βλαβερώτεροι· βλαβερώτατος δ' ὁ αὐτὸς χυλὸς ὁ μὲν αὐτὸς τοῖς λαχανώδεσιν ὑγρότητα ἁλικὴ πρόσφορος· καθάπερ φανερὸν τοῖς τηλίκοις· πεπαίνων· διυγραίνων· βελτίων δ' ἡ τοιαύτη ἁλυκὴ ἀραιὰ μὴ παντάπασιν ὑπὸ προσγενομένου ξηροῦ τινὸς βλάπτουσιν ἐν τῷ βρέχειν· ὡς περ οἱ ἐναιγύπιοι· οἱ μὲν γὰρ πολλῷ γλυκύτεροι, οἱ δ' ἀπαλώτεροι καθάπερ ἡ ἔμπολυμένη· τοῦτο δὲ συμβαίνει· ὅλως ἡ ἁλυκότης πρόσφορος· ὅτι ψυκρότητά τινα ἔχουσα ἐν τῇ φύσει· ταύτην δὲ διαλυομένων ὡς περ ἀναστομοῦσιν τὸ ἁλυκὸν ἐξάγει· διὸ καὶ τοῖς ἁλμυρίσιν ἡ ἐφ' ἁπλῶν ἀείζη· τὸ δὲ πικρὸν ἀξυφόντων δύχλησιν· ὥστε τὸ ἐξαγόμενον γλυκύτερον ἢ ἀπαλώτερον οὐανξέστερα γίνεται· τὰ δ' αὖα χείρω· διὰ τὸ μὴ ἐξάγειν τὸ αὐτὸ ἀλλὰ τὸ οἰκεῖον· ὠμὰ καίουσα· δῆλον δ' ὅτι ἡ ὠμὴ τοῖς ὠμοῖς πικρὸν ὁμοίως ἔχει· καθάπερ οἱ κορωνόπους ἐξ ἀρχῆς ἐν τοῖς ἀριμέσι· οἷον κρομμύῳ· σκορόδῳ· τοῖς αὐτοῖς ἐκέτι πρόσφορον· ἀφαιρεῖ γὰρ τὰς ἀριμύτητας· διὰ τὸ ὁμοιότητα τοῦ χυλοῦ· τὸ δ' ὁμοίου ὠμὴ τὸ ὁμοίου φέρει· εἰς τὴν ὄργασ ὠφελεῖ· καθάπερ ἐπὶ τῶν καθαιρόντων ἐξαγόντων τοὺς ἐμπεφυσημένους· τὸ μὲν ἁλυκὰ τοῖς τοιούτοις πρόσφορα διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν· εἰ δ' ἀληθὲς ὃ ἔλεγεν Ἀνδροσθένης, ὑπὸ τῶν ἐν τύλῳ τῇ νήσῳ τῇ περὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλατταν, ὅτι τὰ ναυμαχίαι μᾶλλον συμφέρει τοῦ οὐρανίου· ἁλυκὰ ὄντα τοῖς ὑδροις καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις, διὰ ταῦτ' ὅταν ὕσῃ τοὺς ἵππους ἐπιφέρειν, αἰτιάσαιτ' ἄν τις τὴν συνήθειαν· τὸ γὰρ ἔθος ὡς περ φύσις γίνεται· συμβαίνει δὲ τὰ μὲν ὑγρὰ ῥᾴονι ἀπαλὰ μᾶλλον γίνεσθαι· διὸ τοῖς δὲ κατρέφεσθαι· καὶ τὰ δένδρα ταῦτα καὶ τὸν σῖτον καὶ τἄλλα· διὸ καὶ πᾶσαν ὥραν αὐξίρυσι· ταῦτα μὲν οὖν ὡς ὑπαθίσιως εἰρήσθω· τὰ δὲ ποτίμων τὸν ψυχρὰ κέλτισα· καὶ δὲ πέπλιν πριεῖ μάλισα· διὰ τὸ αὐτὸ πιέζεσθαι· ὑδρώδη γὰρ ἐξαυσι· διὸ ταῦτα

ἢ τὰ δένδρα ταύτης· ὅτι δὲ βελτίω, σημεῖον τὸ γλυκύτερα εἶναι καὶ λεπτότερα τοῖς ψυχροῖς ἀρδευόμενα, καὶ λάχανα καὶ ἕλη καὶ καρπούς καὶ τὰ ἄλλα ὁμοίως· ἔοικε δὲ καὶ λόγον ἔχειν, ὥσπερ καὶ ὕδατος τὰ νυκτερίδια καὶ τὰ βόρεια· καὶ ἐπὶ τῶν δὲ πνευμάτων, ὅταν τὰ βόρεια καὶ μὴ νότια· καὶ ὅλως ὅταν ψυχρὰ ᾖ μὴ θερμά· τῷ δὲ αὐτὴν οὐσίαν πάντα ἔχει· ᾖ διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας τὰ θερμὰ διαχεῖ καὶ ἀναξαίνει καὶ ἀθενοῦ πρὸς τὸ σύμφυτον θερμόν· ὑπόβολή δέ τις ὅτι ἴσως ᾖ τοῦ ψυχροῦ καὶ πρὸς ξοφλοῦν καὶ πρὸς ζωογονεῖν, ὥσπερ καὶ τῶν ζώων· εἰ περ ἀφαιρεῖται τὸ τοῦ θερμοῦ δύναμιν, ἀφαιρεῖται τὸ ξοφλοῦν· ἀφαιρεῖται γὰρ τὸ ζωλοῦν· οὐμὲν πολλοῖς, οὐδὲ ἐν πολλοῖς· ἐὰν μή τι μᾶλλον ἄλμον ἔχῃ χυλὸν ἀλότριον· οὐδὲ γὰρ ὅλως ὅμοιον καὶ τῶν ζώων ὅτι τὸ φλέγμα τοῖς ἐκείνοις μὴ γίγνεται ὅλως ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ πολὺ ἔχοντος τὸ φλεγματῶδες ξηραινόμενον τοῦτο δεῖν τῇ γῇ καὶ τῷ ἀέρι μιγνυμένου δὲ τοῦ ὕδατος τούτοις, οὔτε τὸ ἐκτῆξαι γῆν ὅτε τὸ οἰκείαν ἀφαιρεῖται θερμότητα· τὸ μὲν γὰρ πυκνοῖ ὁ ἀὴρ ὁ λιπαρὸς ὢν· τὸ δὲ ἀβλαστεῖ, ἀλλ' ἧττον ἡ γῆ τὸ ὅλον· τὰ μὲν οὖν ψυχρὰ διὰ ταῦτα βέλτιω· τὰ δὲ πότιμα τῶν ἀποτόνων, ὅτι ξοφιμώτερα· μιγνυμένη γὰρ ἡ ἁλμυρίς, μὴ πᾶσα ὁτιοῦν χυλός, οὐμόνον ἀξοφίας ἀλλὰ καὶ ἄλμας ἀπολαύσας ἐμπρεῖ, καθάπερ καὶ τῶν σωμάτων· ἡ δὲ μίξις τῶν ὑδάτων ἡ τοιαύτη χρήσιμος, ὅταν τὸ μὲν ἄγαν σκληρὸν ᾖ ὥσπερ ἄπεπτον καὶ ὠμόν· τὸ δὲ θᾶλυ ᾖ μαλακὸν ᾖ, λιῶσά τι καὶ μεθύσκουσα ἐπιφέρῃ χυλόν· ὅπερ ἔχει τὰ θολερὰ καὶ κοπριώδη· καὶ γὰρ ταῦτα αὐτῆς δέονται τροφῆς· διὸ πολλάκις ἐν ξηρόσει λεπτὸν καὶ καθαρὸν μὴ καθαρῷ καὶ παχεῖ καὶ φρεατίαιον μαμαιαίῳ, καὶ ξυλῶνον ὀμβρίῳ εἰ μὴ τῷ καὶ πάνυ ὠφελῶς αἰτίῳ· θαυμασιώτερον δὲ δόξειεν, εἴ τι γλυκὺ καὶ ἀπότιμον ἢ ὅλως ἄτροφον, εἰ μὴ τελεσφόρον ἐστίν· ὥσπερ ᾖ ἐπὶ τὸ περὶ τὴν πυραίαν· ὃ καὶ ἐν τοῖς ἰσοδείαις εἴρηται· τὴν δὲ αἰτίαν ἐνδυσὶν αὐτοῖς λάβοι τούτων· ἢ ὅτι πάντως ἀθερμόν· ὅπερ οὐκ ἔοικεν· ἐπεὶ καὶ ὁ ἀὴρ δοκεῖ ξη-

φλ

φλόν, ἢ ὅτι χυλὸν ἔχει κακοπρεπῆ, ὃς λανθάνει τῇ γεύσει. ὁ δὲ ἐκδηλούμενον φαίνεται καὶ ὧν τούτων τὸ ὕδατος. καὶ γὰρ ἀνθρωπι λούμενοι λεπτοὶ γίνονται, καὶ τὰ φυτὰ πλείονα πλησίον τινὰ λαμβάνει διάθεσιν. οὐ γὰρ δὴ τὸ μὲν ἁλμυρὸν τροφιμὸν εἶναι λεκτέον, ὡς δὲ τὸ μὴ δύνασθαι κρατεῖν ἀξιοῦσι καὶ χέρσῳ γίνεται. περὶ μὲν οὖν τούτων ἱκανῶς εἰρήσθω. τοὺς δὲ τόπους ζητεῖν τοὺς οἰκείους οὐ μόνον τὰ πρὸς πάθη καὶ ἰδέας τῶν δένδρων ὡς πρὸς εἴπομεν ἀλλὰ καὶ τὰ κοινότερα γένη. τὰ μὲν γὰρ φιλεῖ ξηρόν, τὰ δὲ ὑδρηλόν, τὰ δὲ χειμερινόν· τὰ δὲ πρόσηλους, τὰ δὲ παλίσκιους, ἢ ὅλως, τὰ μὲν ὀρεινούς· τὰ δὲ ἐλώδη ὡς πρὸς διαιρέσιν. οὐκ ἀεὶ δὲ πάντας τοὺς αὐτοὺς ἴσως· ἔστι δὲ διὰ μίαν αἰτίαν, ἀλλὰ διὰ πλείους, ὡς πρὸς καὶ ἐν τοῖς πρότερον ἐλέχθη. καὶ πρὸς τὸ συγγενὲς ἕκαστον ἀγαθὸν πρὸς τὸν οἰκεῖον, ᾧ πρὸς καὶ τὰ αὐτόματα φύεται. τὸ δ' αὐτόματον μιμεῖται τὴν φύσιν. ὥσπερ ἐκ τῶν αὐτῶν αἱ τροφαὶ καὶ αἱ γένεσεις, καὶ αἱ καθ' ἕκαστον διαιρέσεις. οἷον, ἢ θερμότης· καὶ ἡ ψυχρότης· καὶ ἡ ξηρότης· καὶ ἡ ὑγρότης. ζητεῖ γὰρ πρόσφορα κατὰ τὴν κρᾶσιν. ἔτι δὲ τὰ ἀθενῆ· καὶ ἰσχνὰ καὶ βαθυρριζα· καὶ ὠμὰ πλαγιόρριζα, καὶ ἔτι ἄλλη διαφορὰ κατὰ τὰ μέρη· πολλάκις δὲ καὶ διὰ πλείω τούτων· καὶ ἐνίοτε τὰ μὲν ἔχοντα, τὰ δὲ, ὃ οὐκ ἔχοντα· πάντα γὰρ ταῦτα, ἔτι δὲ τὸ ὁμοιάζειν τὸ ὅμοιον· καὶ τὸ ἀνόμοια μὴ τὸν αὐτὸν, ὅταν μή τις παραλλαγὴ φύσεως· ἐν οἷς καὶ τὸ περὶ τὴν ἐλάτην καὶ πεύκην ὀρθόν· ἡ μὲν γὰρ χάρειπαλίσκιος· ἡ δὲ πεύκη, τοῖς πρόσηλοις· ἐν ἑλείοις δὲ οὐ φύεται πᾶν· ἡ καὶ θερμὰ μὲν ἴσως ἄμφω· καθάπερ φασίν· ἀλλ' ἡ μὲν ἐλάτη, ξηρόν· ἡ δὲ πεύκη, ὑγρόν· σημεῖον δὲ ἡ τῆς πεύκης γένεσις· ἁμαδὺ γὰρ ὑγρότητος πλῆθος ἡ πρόσηλος τόπος οἰκεῖος· τὸ ψῦχος δοὐτῶ μᾶλλον· ἀεὶ δὲ κατὰ τὸ ὑπαίθριον, ἢ ὀρεξίσι· ἢ ἡδῆ λον ὡς ἐν τοῖς δυκοῖσι παραλλάττει τῶν ὁμοίων, ἀεί τινα ζητητέον τοιαύτην διαφοράν· ἐπεὶ ὅσα μὴ ὁμοίων, τὸν αὐτὸν ζητεῖ καθάπερ ὁ κισσός, καὶ τὰ πάρυδρα ἢ ἀλσώδη ῥᾴδιον εἰπεῖν· ὁ μὲν

θερμὸς ἢ ξηρός· τὸ δὲ, ἡ φύσις ὅλως συμπεπηγός· ἔνια γὰρ τούτων ἐν τοῖς καθήκουσι διαφορὰν ἴσχει τὴν αἰτίαν· ὁμοίως δὲ καὶ ὅσα φυλλοβολεῖ τὸν αὐχμὸν τῆς ἡμέρας· ὥσπερ ἡ ἐλάα· ἡ δὲ μυρίνη καὶ ξηρά· τὸν μὲν γὰρ καρπὸν ἀμφότερα συρρωώδη καὶ οὐχ ὑγρὸν ἔχει· τῷ μὲν γὰρ ἡλίῳ παράκειται μᾶλλον· ταχὺ καταξηραίνεται· σκιᾷ δὲ φοβούμενον δὲ, ἢ μεταξὺ εἰς λάμπουσιν, σώζει τι τὴν οἰκείαν ὑγρότητα καὶ πεπαίνει· διὸ καὶ τὰς ἐλάας συκᾶν φυτεύουσι καὶ τὰς μυρείνας ἵνα συσκιάζωσιν ἄλληλαι, καὶ προβολὴν ἔχωσι τοῦ ἡλίου· ἅμα δὲ τοῦ μὴ πολὺ ῥιζοῦσθαι τὴν αὐχμὸν, οὐκ ἐνοχλοῦσαι τῇ τροφῇ· εἰ γὰρ αὖ πάνυ ἀντίσχοι τὸ τοιοῦτον φυτεύειν, καθάπερ ἄμπελον καὶ συκῆν, οὐκ ἂν ὁμοίως καρπὸν ἔνυγρα γὰρ ὄντα, καὶ πέψεως δεῖται πολλῆς· αἱ μὲν οὖν τῶν τοιούτων παρασκευαί, διὰ τοιαύτας τινὲς εἰσιν αἰτίας, ὅπου μὴ καὶ ἄλλο τι συμβαίνει κωλῦον, καὶ σὺν προσηκούσῃ καρπίᾳ· ὥσπερ καὶ τὰ ῥαντὰ φυλλοβολεῖ ἐλάας· ἢ γὰρ ἀπνοίᾳ τὴν αἴσθησιν ἀποκάεται γὰρ πολλὰ καὶ ὅταν πνεῖ τοιοῦτόν τι πνεῦμα τὸν, ἢ τῇ ἄλμῃ τῇ ὠμοφόρῳ μᾶλλον καταθύει καὶ λυμαίνεται τὰ ἄνθη· δοκεῖ δὲ καὶ ὁ μίλαξ τὰς ἄνω πνοὰς εἰκαίνειν· ἢ ὅτι ἀφῃρῆται τῶν ἀνθῶν ἀποκάει· διὸ καὶ μάστιγος θύουσιν, ὥστε μὴ ἐκβλῶναι, καὶ φασὶ κωλύειν· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἔτι τὰ πόλεις σωτῆρες ἢ μὴ προσφορόν ὄζει τὸν ἀέρα· ἐνίοτε γὰρ τῶν ἐδαφῶν ὅμοιον τῷ φυλλοβόλῳ, ὁ ἀὴρ ἐκτρέφει τῇ δυσκρασίᾳ καθάπερ ἐλέχθη καὶ τοῖς οἰκείοις πνεύμασιν· εἰ δὲ γένοιτο πέψις τῶν καρπῶν, τοῖς μὲν, ὑπὸ θερμοῦ δοκεῖ, τοῖς δὲ πρὸ ψυχροῦ γίνεσθαι, καὶ συμβεβηκὸς ἂν εἴη ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ γενομένη· τὸ γὰρ θερμὸν ἐν ἀμφοῖν πέπεικε· μία τις ἡ αἰτία· φανερὸν δὲ οὐχ ὁμοίως διὰ τὴν ἀντιπερίστασιν· ὅλως δὲ πάντων ῥιοῦται τὰς αὐτὰς δυνάμεις ὑπολαμπέσιν αἰτίας εἶναι· ξυμβαίνει δὲ καὶ τοῖς ὀψικάρποις ὑπὸ τοῦ χειμῶνος πεπαίνεσθαι, πρὸς καταλαμβανομένοις τῇ ὥρᾳ· ὀψίκαρπα δ' ὡς ἔστιν ἐλέχθη καὶ πρότερον αἰτία· ὅσα μὲν οὖν ὑγρὰ τῇ φύσει· σὺν τοῦ ὠτίρων δεῖται

πλείω

τ̃ν ὑγρ̃ν. ὡς περ ἡ ἀμπελ. ὅτω γὰρ μᾶλλ̃ ἡ πίσσα ἐστὶν ὅσα ξηρὰ καὶ πρότερα καθάπερ ὁ μύρρινος καὶ γὰρ τοῦτο τ̃ν ὀλίγων ὑγρ̃ν ἐλαφροτέρων. ἀπὸ ξηραίνει γὰρ ἡ ἀπὸ τοῦ ἀέρος. ἡ δὲ δρῦς ἀκρασίαν καὶ ὑγρότητος. καὶ οὐ πόνον ἀέρος. ὑποφώτερος. ἐπεὶ οὐδὲ τὰ ὑγρότερα τῇ φύσει πίπτουσιν αἱ ὑπερβολαὶ τ̃ν χειμ̃ν. ἀλλὰ τὰ μὴ ὅλως ἀναξηραίνουσι. τ̃ν δὲ ἐξαιροῦνται τὸν οἰκεῖον χυλὸν, ὥσπερ τ̃ν συκ̃ν. αὐστηρὰ δὲ μᾶλλον καὶ δύναται, τά τε ὑγρότητα μᾶλλον πολεῖν καθάπερ τὸ ὑγρὸν τὰ μυρικίνεα καὶ ἐνίοις σιδ̃ρος καὶ ἰχῶρα τὸν φύσιν, οἷον βάλανος. ἀχλ̃. οὖν ὀφὲ δ ταῦτα ἐλαμβάνει τὸν οἰκεί ὑγρότητα. τοιαῦτα ἢ τὰ μίαυλα. ἢ τὰ μῆλα τὰ ἄγρια. ἢ πέπ θ ὅλως πεπαίνεσθαι. καθάπερ ἡ ἀχράς. καὶ τὸ ὅμ. οὐ τὸν αὐτὸν μὴ πίσσαν, ὧν περ ὧν τῷ δένδρῳ τ̃ φυσικ̃. ἔχουσαν δέ τινα γλυκύτητα τοιαύτ̃ περὶ ὅσαν ἐδώδιμ. εἴτ οὖν σῆψιν αὐτ̃ χὴ λέγ̃. ὡς περ ὧν τ̃ δρυῶν τ̃ν ἐλαιῶν φασιν, εἴτινες καὶ ἄλλως τινὰ διάθεσιν ὧν περ ὅν. ὁ μὲν ἀλλ' ἴσως οὐθὲν κωλύει τ̃ ἐξω θερμότητι πέπτεσθαι, καθάπερ τὸ ὅλ. πέπαυμένης ἤδη τ̃ ὧν ροὴς τ̃ν δένδρ̃. τότε μὲν δ αἰείτινος ὧν σης, οὐκ ἐκρέοντες κωλυόμενα δ' ἅμα διὰ τὸ ψύχ. μὴ προσγινομένης δὲ τέρας. ἅμα δὲ ἡ τὸ θερμοῦ συσκαταψυχομένου, διὰ μφω πέπτεται καὶ λαμβάνει τὴν μεταβολ̃. ἐπεὶ ἡ οἱ ὧν τ̃ν δένδρ̃ καιροὶ πεπαινόμενοι καθάπερ οἱ βότρυες, ἀφαιρεθέντες γλυκύτεροι γίνονται. τοῦ ὑδατώδους ὑπὸ τ̃ ἡλίου καταξηραινομένου. ἐπαὐτ̃ν δὲ τ̃ ἀμπέλων. ὅταν ὧν τρέφωσιν, ἢ καὶ μὴ ῥάσαντες ἀπὸ σταφιδώσωσι. χεῖρον ἢ καὶ ἐν τ̃ ἄλλοις πίνεται τοιαύτ̃ μεταβολ̃. τ̃ μὲν ἐπ' ἔλαττον. τ̃ δ' ὧν πλεῖον. ἐνίοις δ' ἐναντί. ἡ γὰρ ἐπαὐτ̃ τ̃ν δένδρ̃ ἐν τόποις θερμ̃ καὶ οἰκείοις ἀπέπαντα, ὧν κινηθέντα ἢ ἐπιλαφθέντα ἐλαίῳ. καθάπερ καὶ πρότερ̃ ἐλέχθη διὰ τὸν ὀξοφίλ. ὡς περ τὰ ἐν αἰγύπτῳ συκάμινα. τοῦτο δὲ πάσχόν τε ἀπορ̃σίν τινες ἐλαῖαι ὑγροῦ καὶ πνεύματος. ἡ τὸ θερμ̃ εἰς δὲ χῆ. τ̃ν δὲ λαχανω

δῶν ἐνιαῦ τὸ ὅλ ἀπέφαν τα ἡ ἀμετάβλητα, καθάπ ἡ κολοκύνθη· πέψεως μὲν ὄν καὶ ἀφειδίας ἡ ἁπλῶς γνομένων μεταπολῶν, ἐν τούτοις ἡ αἰτία· τὸ δένδρον αὐτῶν ἀεὶ τὰ ἐν τοῖς ἀπνόοις ἡ φαλιστικοῖς ὀρθὰ ἐστραβῆ, ἡ λεπτὰ ἡ βραχέα ἡ μὴ κέστραπται· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον κἂν φυσικὰ τυγχάνῃ φυτικόν τι· τὰ δ' ἐν τοῖς πνόοις ἡ προσηνέμοις καὶ ὑλήλοις, ἔτι δὲ μανὰ καὶ πεφυκόσιν, ἧττον· ἥ, τε γὰρ εἰς βάθος αὔξησις κωλύεται πολὺ κεῖ τὰ φυόμενα ξαχύ, ἡ ὄζους ἐμπριεῖ καθάπ ἐλέχθη, διὰ τὴν ὠθῆσαν· ἐκείνοις δ' ἀφῃρημένων τούτων, ἥ εἰς τὸ μῆκος αὔξησις μόνη γίνεται· διὸ καὶ τὰ μὴ ὁμοίως ὀρθοφυῆ μηδ' ὑμένια, τὴν αὐτὴν διάθεσιν λαμβάνει τοῖς ὀρθοφυέσι ἐπὶ μακρόν· ὅταν ἐν τόποις γένηται τοιούτοις· ὥσπ αἱ δρῦς· λεῖαι γὰρ καὶ ὠθεῖαι, ἡ χεδὸν ἰσομήκης τῷ μόνῳ ταῖς ἐλάτταις, καθάπερ φασὶ ἡ περὶ τὸν Αἶμον· ἅμα δὲ μανότεραι ὑγραὶ καὶ ἀσθενέστεραι τοῦ τοιαῦτα γίνεται· διὰ τὸ μήτε ὑπὸ τοῦ ἡλίου, μήτε ὑπὸ τῶν πνευμάτων τοῦ ψύχους λαμβάνειν τὰς κινήσεις· ἀπορριπτικὰ δὲ μάλιστα τῶν καρπῶν πρὶν πεπάνθαι, σύκα· καὶ φοίνιξ· καὶ ἀμυγδαλή· καὶ διὰ τὴν ἐν ἀπλήστῳ ὑγρότητα γόστ τίνος, ἢ πνεύματος, ὥστε καὶ τὰς ἐξ τὴν προσάρτησιν ἔχειν ἀσθενῆ, τοὺς δ' ὄγκους μείζους· ὥσπερ ἡ ἀμυγδαλή· καὶ μηλέα ἡ ἄπιος· ἱκανὸν γὰρ ἡ ὁτιοῦν διϋγράναι ἀσθενοῦ ποιῆσαι· ἡ ἅμα τούτοις τε καὶ πνεύματος ἐπίτασιν μέγεθος· ἢ ἔξοχα τοῖς μὲν αὐτὸ, ὑάτμωτ· ἀσθενὲς γὰρ αὐτῷ ἡ πρόφυσις· ὡς δ' ἂν ψυχράνθεν ἡ δρόσοι πίσωσιν, εἰσδυόμενα κατὰ τὸ ἄνθος, αἰυγράνει καὶ πρίει τὴν βολήν· διὸ ἡ κατάγουσι τὰ δένδρα, καὶ οὐκ ἀφιᾶσιν εἰς ὕψος· ὅσῳ οἱ κύτινοι μὴ ὀρθοὶ πίνουσι δὲ χωρὶς τὸ ὑγρόν· οἱ δὲ, καὶ αὐάπελ κελεύουσι φυτεύειν τὰς ἐλάβδους· τοῦτο γὰρ ὅσῳ δύθυ καταμύσωσιν· ὅτι δ' ὑγρότης αἰτία φλοιοβολῆς· καὶ κεῖθεν δῆλον· αἱ γὰρ ἄπιοι καὶ ἀμυγδαλαῖ, καὶ μὴ βρέχωσι, νότου δὲ πνέοντος καὶ ἐπινεφοῦς, ἀποβάλλουσι τὰ ἄνθη ἢ τοὺς πρώτους καρπούς, ἐὰν δύθυς μετὰ τὴν ἀπάνθησιν ᾖ· καὶ λούτρων

καὶ

μὴ τοιούτων ἐν τῇ προσαρτήσει τινὰ τοῖς ὄγκοις αἰτίαν. τῶν δὲ συνθέσει μὴ τῶν φοινίκων, ἐκεῖνα τούτοις ὄστι μόνα, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ αὐτῶν διαιρέσει. διὸ μὴ ἐθέλουσι τὰς συκᾶς. τοῦτο δὲ ποιοῦσιν ὅσαις οἱ φλοιοὶ οἷς ἐκτὸς ἐθέλουσιν ἐπικεῖσθαι μύρμηκες, διὰ τοῦτο μὴ βούλεσθαι ἐκείνων ἅπτεσθαι. ζητοῦσι δὲ ὁμοίαν προφλοιὸν ἐκπέπλουτε πρὸς τὴν τῶν συκῶν ἔρημον. συμβαίνει δὲ τοῦ χωρὶς ἐπὶ τῶν ἐρήμων μύρμηκας, ὅταν ἐπαύσωσι τῶν συκῶν ἐπιθυμοῦντας. διὸ μὴ παραφυλάττουσι τὰς συκᾶς ἐρημοῦσι τὰς ἀκρεῖς. ὅσαις καὶ ἄνεμον ἢ πᾶσιν οὐδὲν ἅπτεται, ταῖς μὲν πρωΐαις, πρωΐας· ταῖς δ' ὀψίαις, ὀψίας· ταῖς δὲ μέσαις, μέσας· ἵνα καὶ τὴν οἰκείαν χώραν ἑκάστοις ὁ ἐρημασμὸς ᾖ. διοίχεται δὲ τὸ μέσον τῷ ὑγρότητα εἰκὸς ὂν πλείω καὶ τῷ ἐξωθεῖν ἀεὶ καὶ διδόναι διδόασι καὶ τὸ ὅλον ὑπερύστερα ποιοῦσι. συμβαίνει γὰρ ἅμα τῇ θερμότητι τῇ καταπεπαισμένῃ, συγκαταλείεσθαί τι, ὥσπερ μᾶζαν, καθάπερ τοῖς ἐψομένοις· οὐ χωρεῖ θέντος ἅμα τῆς ὑγρότητος καὶ διεκπωμάσαντος, ἐπὶ μύρμηκας. τὰ γὰρ αἴτια τοῦ ἀπερβάλλειν ταῦτ' ἐστίν. ὑλόγως δὲ καὶ σίνονται καὶ εἰσδύονται πρὸς τοὺς φλοιοὺς εἰς τὰ ἐρημικά· σίνονται μὲν γὰρ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι πέττειν μήτε μὴν δὲ τελουργεῖν τοὺς ἐρημικούς. ὥσπερ γὰρ καὶ τῶν ἄλλων σπερμόνων καὶ ἐν τούτοις ζωοποιεῖ ἡ φύσις. οὐκ ἔχοντες δὲ φλοιὸν, ζητοῦντες δὲ τὴν οἰκείαν, φέρονται πρὸς τὸ ὅμοιον. ἡ γὰρ ἐπιθυμία πᾶσι τοῦ συγγενοῦς ὥσπερ τοῖς φθείρσιν αἵματος. ἐξ οὗ διαφθαρέντος, γίνεσθαι λόγος ἦν ἐν τοῖς λεπτογείοις καὶ καπνώδεσιν οὐκ ἐπιζητοῦσι τὰ ἐρημικά· ξηρὰ γὰρ σίνονται τῇ φύσει δὲ ὀλιγότητος τῆς ξοφ. ὃ δὲ δὴ εἴτις ἑτέρα χώρα τοιαύτην ἔχει κρᾶσιν ὥστε τοῦ μᾶλλον ἐκδιδόναι τὸ ξοφλοῦν ἢ ἀπερβολὴ διὰ τὸ μὴ κρατεῖν ὡσαύτως ἢ ὅπου κονιορτὸς πολύς· ἀναξηραίνει γὰρ καὶ ὅ τι ἂν ἐπιθυμήσαντα δόξειεν, ὅπερ ἐρείοις ἀποβαίνουσι μᾶλλον ἢ πυκνοτέροις ὄντα· αἴτιον δ' ὅτι πυκνοῦται μᾶλλον τὸ ἐρικὸν κωλύει διεκπνεῖν, ἅμα δ' ἴσως καὶ πᾶξίς τις γίνεται τοῦ

ὀπωῦ· ταύτῃ γὰρ ἔφη φυμοβολίας αἰτίαν φέρουσί τινες·
ὥσπερ εἴπομεν· ὅσα δ' ὀψία πάσχουσιν τῶν γυναικῶν οὐκ ἀπεβάλλει·
διὰ τὴν ὀψιότητα φησὶ γλαυκίσκου· οὐδ' ἐπισυμβαίνει καὶ τὰς
κλείθρας μὴ ἐναπολαμβάνεσθαι τὸν πνῦμ· διὰ τὴν ὥραν· ἀλλ' ἐπι-
κρατεῖ αὐτὴ πλείσταμεν τὸ θερμόν· ἅμα δὲ καὶ φύσει ξηρά πως
ἐστί, καὶ ὀψὲ διυγραίνεται· διὸ ἔτ' ἀρδευσιν αἱ τοιαῦται χρήζου-
σι, καὶ δέχονται μᾶλλον· ἔοικε δ' εἰ περὶ ἄνοιξιν ἡ εἰς τὴν ἐπιοῦσαν
νύκτα νοσεῖν ἢ ἀπειλοῦσαν ποιοῦσα, ὥσπερ καὶ ἡ ξόνη τὴν ἀσυμ-
βᾶσαν ἐν τῇ ἐνιαυσίῳ καὶ μίᾳ· ἀλλὰ τοῦτο διαμφισβη-
τοῦσί τινες· ὡς ἄρ' οὐκ ἀνοίγουσιν οἱ φλῶνες· ἀλλὰ συμμύουσιν
ἔσω, ὅταν εἰς δύωσιν· ὅθεν καὶ τὴν αἰτίαν ἴσχειν ἐκ τοῦ ἐναντίου
φέρειν, ὡς τούτου χάριν ἐλκομένων· ἐὰν γὰρ συμμύωσιν, οὐθὲν
προσδοσι, οὔτε τὰ ψεκάδια, δύνανται ὥσπερ ἀφέρειν· ὑφ' ὧν ἀπο-
πίπτουσι διαθρυπτόμενα, ὥσπερ οἱ κύτινοι τῶν ῥοῶν· ὅτι δὲ
ταῦτα αἴτια, μαρτύριον τὸ συμβαῖνον· ἃ δὲ μὴ λέγουσί τινες, ἀπο-
καίουσι γὰρ μᾶλλον ὑδατίων ἐπιπνεόντων· σημεῖον δ' ὅτι καὶ κεῖ-
νόδοξε τοὺς συμμύσαι χάριν· ἐὰν γὰρ μὴ ἐχωσι πειὰ πλὴν τῇ ἄμ-
μῳ ὑπὸ τούτοισιν ἵνα συμμύσῃ· καὶ ὁ κονιορτὸς ὅτι εἰς διὰ τοῦ
ἐπιόντος, ὅτι συμμύει κονιορτοῦντος· τὰ δὲ τῶν ὀφίων, οὐ δοκεῖ
μετανιστεῖν τὸν καιρόν· ἀλλὰ συμμύει· διὸ καὶ ἐσπνέοντος οὐδὲ
ὅλη θαυμαστοῦ δέονται μετὰ ταῦτα ἰσχύειν· ἐν ἅπασι δὲ ὥραις με-
τεωρολογικῆς· ἀνοίγειν τινὰς ἀκ ἀπειπεῖν· τὸν μὲν οὖν αἰτίαν
ἀμφοτέρας λαβεῖν ἐνδέχεται· τάχα δ' ἄν τις φαίη λοῦσθαι τὰ μὲν οὖν ἐπὶ
πλεῖστον τοῦ χρόνου· καὶ γὰρ ὑδάτων ἐσπνεόντων, ἀσθενέστερα τὰ εἰ-
μιὰ καὶ πλείων ὑγρότης γίνεται· διὸ καὶ ἐκπυοῦται μᾶλλον ἀπο-
βολῇ· ἢ τῇ ἄμμῳ τοῦτ' ἂν ἀποξηραίνει βουλομένους· διὸ μὴ τὸν κο-
νιορτὸν ὠφελεῖν· ἔχει δὲ καὶ τὸ ὑγρὸν τὸ ἐν ἀποβολῇ σὺν τῷ· εἰ μὲν οὖν μη-
θὲν ἀπὸ τοῦ λέγειν· ἀλλ' ὡς ἐν ἐκείνῳ τὸ αἴτιον· εἰ δὲ ἐναντιοῦται, συμβαί-
νει ἂν ἐκείνως μὴ ἀπὸ τοῦ ἐντὸς εἶναι τὴν ἀρχήν· ἢ εἴ τι δὲ καὶ τῶν
τοιούτων ἐκτὸς· ὅτων δὲ καὶ ἔξωθεν ὑγρότητα, ὑφῆς μά-

λιστα

λις· αὐ ἀπορία τὰ ὀρθὰ πεφυκόταν μὴ κατακλίνη· καθάπερ οἱ κύτινοι· σίδηρον δὲ ἐξ αὐτ̃ τὸν αἰτί εἶναι φῂ ἀπροσ̃ ὥσπερ νοσησάντων· πολλῶν μὲν νόσος ἴσως κοινὴ πάντων τ̃ κ̃ πῶν· τοῦ συμμύφ ὅταν εἰσδύσιν οἱ ὑγροὶ ὧροι, ἀνάγκη τινὰ λέγειν αἰτίαν· ἐπεὶ τό γε βόσκεσθαι τῷ ὑγρότητα τῷ ἐν ὑδάτ̃ χουσαν οἰκείαν οὖσαν, ἀληθές· δ' ὅτι ἐς τὸν ὠμὸν, φησὶ μ̃· τὸν μὲν τοι σὺν αἰχέρω πρίει· κενωθέντα γὰρ τὰ ἐρινεά, μᾶλλον ὠφελεῖται ἢ πλέων· τὸν δὲ πρὶν· ὅθεν ἐρινοί γοῦν ἐρινεάζουσιν· αἰγὰς δὲ μὴ πωλοῦντες κηρύττουσιν, ὡς ἀνόρεμα· ἢ δοκεῖ πολὺ διαφέρειν· ἔτι δ' ἔχειν τοῖς βορείοις ἧττον ἀπτόμενα· συμμύφ γὰρ μᾶλλον, εἰ μὴ ἄρα ζ̃ ξηραίνεσθαι διαχάσκ· φαίνεται δ' οὖν πλείους αὐτὸν λόγους ἔχειν τὸ πρότερον· εἰ μὴ ἄρ' ἀμφοτέρως συμβαίνει καὶ ἐνδέχεται· τὸ δ' ἐρίσσ τόπους μὴ δεῖσθαι τ̃ ἐριμασμ̃, οὐκ ἄτοπ· ὥσπερ ἐλέχθη· συμμιξίαν ἔχοντος ἅμα τῆς ἐκτροφῆς τοῦ ἄέρος· ἐπεὶ ὅτι γε ὑγρότης πολλὴ καθ' ὅλ· τὸ γένος, καὶ ἐξ αὐτ̃ τ̃ ἀγρίων δῆλον· ἐν γὰρ ἡ ἀπεψία διὰ τ̃ τὸ σίνεται· μὴ ἐρινάζουσι καὶ κέντρα ὅσα ὠμὰ ἐσθίουσι, διὰ τὴν αὐτ̃ αἰτίαν· ἐν δὲ φορῶσιν· ἔνιοι δὲ καὶ τρὶς φορῶσιν αὐτ̃ διὰ πλῆθος τ̃ ὀφ̃ν· ἀφαιρεμένων γὰρ τ̃ πρώτων, ἕτερα φύουσι· καὶ πάλιν τούτων ἕτερα, πληθύοντός τε τ̃ ὑγρότητος καὶ μέχρι τούτου κρατοῦντος· ὥστε πλείον ἢ οὐ δυνάμενοι διὰ τὴν ὑπερβολὴν μόνον· γὰρ δὴ τοῦτο τ̃ ἀγρίαν μετ' ὀλίγων ἀτελῆ φέρειν τὸν καρπόν· εἰ μὴ ἄρα ἐνταῦθα αὐτ̃ ὧν τὸ τέλος· φύεται γοῦν καὶ αὐτόματος ἡ τ̃ αὐτομάτων γένεσις, ἐκατέρως τος· ἐν ὅσα δὲ διὰ σῆψίν τινα, μᾶλλον δ' ἀλλοίωσιν σήπεται τ̃ γ̃ς· ὥστε ἐν τοῦτο ὠλεσίκαρπον αὐτὸν ἔφη καθάπερ ὁ πρώτης τὴν αἰτίαν· ἐπεὶ τἆλλα καὶ ἀκαρώτους ἔχουσι τοὺς κ̃πούς, ὁμοίως ἐκτελεῖ ἐν τῷ πέμφ κατὰ τὴν τ̃ς φύσεως ὁρμήν· ἀλλὰ γὰρ αὕτη μὲν ἰδιότης ἂν τις εἴη πρὸς τὰ αἴγα· τὸ δὲ ὠμὸν τ̃ φοινίκων συμβαῖνον, οὐ ταὐτὸν μέν, ἔχει δέ τινα ὁμοιότητα τούτῳ· διὸ καλῶσιν ὁλωθάζειν αὐτούς· τὸ γὰρ ἀπὸ τ̃ς ἀρχ̃

αὔθυσ, ἐὰν ὀκνιορτὸσ ᾖ χυδὶσ συγκαταπεσὼν, ποιοῦσί τινα τῆ θερμότητι καὶ τῆ ἀλμῃ δυνάμει ξηρότητα καὶ ὠμότητα. διὰ τοῦτων δὲ καὶ ἐπιμονή. φαίνεται δὲ τρόπον τινὰ ὅμοιον τοῦτῳ καὶ ἰχθύων συμβαίνον. ὅταν ὁ ἀὴρ λίαν ῥαίνῃ τοῖς ὠοῖσι ἀποτίκτουσι τὸν θρόμβον· ἀλλὰ τοῖς μὲν ὁμοιότητας, καὶ ἐκ τῶν ὡρῶν τῆ μὲν ὠῶν ὅσα λαμβάνει· τῶν δὲ ὁμολογούντων, ἐν οἷς τὰ μὲν ἄκαρπα, τὰ δὲ, καρπῷ· τῶν ἀγρίων, ἃ δὲ ἥμερα, τὰ δ' ἄρρενα καλοῦσιν, ἐν ἐκείνῃ τῇ αἰτίᾳ πέρι λαμβάνεται τῇ ἣν πρότερον εἰρημένῃ περὶ τῶν καρπῶν· ὅτι διὰ πυκνότητα ἰσχὺν ἢ βύθοφίαν ἄκαρπα γίνεται· συμβαίνει γὰρ ἀφανῆ, εἰς ἑαυτὰ καταμαλίσκειν· ἡ δὲ καρποφορία, δεῖται μετὰ φύσεως ἐκπώσεως· ἐκ ταύτης γὰρ ὁ καρπὸς, ὥσπερ καὶ τοῖς ζώοις τὸ σπέρμα. διεσπασμένης δ' εἰς ἕτερον ἀεὶ καὶ ταναλισκομένης, ἀφαιρεῖται τὴν γένεσιν· ἡ δὲ φύσις ὀλιγάρκης εἰς ἀμφω μὴ λαμβάνουσα τὸ σύμμετρον· οἷς μὲν οὖν ἐνίοτε τοῦτο συμβαίνει, τότε ἄκαρπα φαίνεται· οἷσι δ' εὐθὺς, ἐν ταύτῃ ἡ ὁρμὴ τῆς φύσεως, ὅλη, ἄκαρπα· διὸ δὴ καὶ τῶν ἀγρίων ἔνια τοιαῦτ' ἐν τοῖς ὁμολογουμένοις· ἃ περ ἰσχυρότερα καὶ πυκνότερα καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μείζω γίνεται διὰ τὴν βύθοφίαν· ἐπεὶ καὶ μικρόκαρπα πάνυ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μείζω· καὶ τὸ εἰς μέγεθος ὥρμημένα μικρόκαρπότερα· καθάπερ καὶ ἡ ἰνδικὴ συκῆ καλουμένη· θαυμαστὴ γὰρ ὅσα τῷ μεγέθει μικρὸν ἔχει φύσει τὸν καρπόν· ὡς εἰς τὴν βλάστησιν ἐξαναλίσκουσα τὴν βύθοφίαν· ἡ γὰρ σφόδρα μεγαλόφυλλος· ἀφ' ὧν ἔοικε διὰ τὴν βύθοφίαν καὶ ἡ τῶν ῥιζῶν τὴν καθ' ἑαυτὴν γένεσιν· ἴσως δ' οὐ πάντα λέγεται ὀρθῶς· ὅτι ἡ εἰς ταῦτα καταμερίζεται· διὰ τοῦτο δὴν ἀσθενέστερον ὅσῃ ἐλάττων ὁ καρπός· ὑπὲρ ἣν τὴν ῥιζῶν ἐν ἑτέροις εἴρηται· μόνα δὲ καὶ μάλιστα τῶν μονοκάρπων αὔξησιν λαμβάνει μεγέθους, ἀμπελος καὶ συκῆ· δύναται γὰρ ἡ μὲν, ἐφ' ὅσον ἂν ἀφικνεῖται κλῆμα τοῦ μήκους καὶ ἔδαφος ἔχουσα ὑποβύθοφον· ἡ δὲ καὶ εἰς ὕψος αἴρεται· ἡ πολύκλαδος μορφὴ, καὶ λεπτὴ καὶ λαμπρὰ τὸ πολὺ λόγῳ ἡ μακροβιότη-

ρα τὰ ἄκαρπα τῶν καρπίμων. ἢ τὰ ὀλιγόκαρπα τῶν πολυκάρπων. ὅσα μὴ διαθίνυται ἢ ὑγρότητα ἢ διάλειψιν αἰτίαν ἄκαρπα, ἢ ὀλιγόκαρπα. καθάπερ τά τε πέρυδρα ἀλοώδη ὅσα μὴ ἀεὶ βύσσινα, καθάπερ ἡ δάφνη. ταῦτα μὲν γὰρ ἢ ἔτι τοιοῦτον αἰτίαν, διὰ τὸ εἰρημένον αἴτιον. ἢ ἡ καρποτοκία πολλὴ φλ φύσεως ἀφαιρεῖται καὶ τὸ κυριώτατον. ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν ζώων συμβαίνει. τὰ δὲ πολυτοκώτατα μὴ τηρᾶσι φ τὰ χοιρεῖα ἀπόλλυ. φανερὸν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὄρνεων. ὅσα γὰρ πολύφορα ἐστὶ πολύκαρπα, ταῦτα ἧττον ὅλως καταγηράσκει πρὸς τὴν ἐν τοῖς ὁμογενέσιν. οἷον ἀμπέλοις. συκαῖς. τοῖς ἄλλοις. τὰ δὲ στερίφεα μᾶλλον ὀλιγόκαρπα χρονιώτερα ὡς εἰπεῖν δήποτε, μᾶλλον δὲ πολλάκις ὑπερκαρπήσαντα τὰ δένδρα, διαθένται ἀφαυαίνεται. ἢ μᾶλιστα τοῦθ' αἱ ἄμπελοι πάσχουσι. καὶ τἆλλα δὲ τὰ πολύκαρπα. διὰ τὸ ἐξαναλῶσθαι τὴν φύσιν εἰς γονὰς καρπούς. καὶ τοῖς σπερμοῖς καρπίσμασι, μᾶλλον τοῖς ἐπιτείοις συμβαίνει. διὸ καὶ ἐπίτεια. σπερμοξαναίνονται γὰρ αὐθυναὶ ἐξαιτιλθουμένων τῶν καρπῶν. διὰ τὸ αὐτὸ αὐτὸ αἰτίαν ἐκδιδόμενον φύσεως, τὸ δένδρα παραχθῆναι μὴ ἢ πάλιν τοῦτο, ἢ φανερὰ γίνεται. ὥστε εἰ ἐξαμβλύνει ἢ φλ ὥρᾳ ἐξεδήλωσεν. ἐὰν δέ τι ὠὸν γένηται τοιοῦτον ἐκ τοῦ ἑτέρου. ὥστε πίσσαι ἢ καὶ κῶσαι μὴ θᾶττον, οὐ μόνον ὅταν τὸν πρῶτον καρπὸν πήσαντα, αἰγὰς ἢ πολυκαρπήσαντας, πρὶν ἐπὶ πολλάκις ἢ μὴ φθείρεται. κεμωθὲν γὰρ ἀπαθενεῖ. ἢ καθεμερὶς δὲ μὴ ἰχῶρ. διὰ τοῦτο ἐστὶ τὰ γεωργούμενα, τῶν ἀγεωρήτων θᾶττον τηρᾶσι φ ἐστὶ τὰ βελτίω τῶν χειρόνων. μὴ τὰ μὲν ὅλως τῶν ἀγρίων. καίτοι τάχ' ἂν δόξειεν ἂν τοπον, τὰ μᾶλλον τυγχάνοντα θρεπτέα πρὸς καρποφορίαν, οὐ πρὸς ἰχῶρ. αὔξει γὰρ ἀναιρεῖ. τὸ δὲ μακρόβιον ἐν τῷ ἰχῶρι. ἰχῶρ δὲ τὸ πυκνὸν ἐστὶ στέμφον. ὅθεν καὶ θάσιοι τὰς γεωργίας ἀπομιαθοῦμεν, οὐ φρονοῦσιν ἄλλων ἕνεκα. αἰγὰς ἐστὶ βούλονται καμουργεῖν. ὑπὲρ δὲ τοῦ τὰ λυπαίνουσι γράφονται πρὸς τὴν αὐτὴν καπέλειψιν. συμβαίνει δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ζώων. μὴ γὰρ τὸ ὅλως

ὦν τοκαι, βραχύβια· ἢ ταὐτὸ πεπονθυῖα πολλάκις ἀπόλλυσι, ἢ μᾶλλον ἀειδῶν καὶ τῶν σωμάτων πεπονθότων αἱ ὄρνιθες· οὐ τηνδὲ βραχυβιότητος αἰτία· ἢ ἐναντία δηλονότι μακροβιότητος ὡς περ εἴρηται· ἢ ὅσα διὰ ὀθνείαν φθαρτὰ, μὴ πάντα ὁμοίως πολύκαρπα· ἀλλ' ἔνια καὶ ἄκαρπα καθάπερ ἐν τοῖς ἐπιτεύοις, ὥστε καὶ ἀσκιὰ περὶ ἧς καὶ πρότερον ἐλέχθη· ταῦτα δὲ δι' εἰς τελείωσιν ἀφικνεῖσθαι δύναται τῆς φύσεως· ἔνια δὲ καὶ τῶν δένδρων διὰ φθαρτὰ διὰ μανότητα ἀσθενῆ· ὅκ ὄντα πολύκαρπα· καθάπερ ἡ δάφνη· ταύτης γὰρ ὀλίγον, ἢ καὶ ἄκαρπον, ὡς περὶ Βρυοφόρος· πολλὰ δὲ καὶ πλησταί τινες· αἰγὰς καὶ μέρη καὶ ἡ φθορὰ καὶ τὸ γῆρας· εἰ δὲ τὸ μᾶλλον καὶ χυμόν ὡς εἰπεῖν καὶ ἡ φθορά, παραβλαστόντες γὰρ ἔχειν λέγονται, ὡς ὅμοιόν τι ξύλον τὰ ἀφανῆ μόνον ἀκρέμοσιν ὧν τῶν δένδρων, ἀλλ' ἡ διαφορὰ τὸ μὴ, ὅτι τὸ κυριώτατον· τὸ δὲ τῶν ἀστερημένων τιμωρεῖν· ἀλλ' ὅτι ἡ παραβλάστησις ἀπὸ τῶν αὐτῶν, διὰ τοῦτο ταὐτὸ δοκεῖ καὶ τὸ δένδρον εἶναι· περὶ οὗ καὶ διηπορήθη πρότερον· ἀρχαὶ δὲ φθοράς τὰ ἀσθενέστατα, ἢ ἀπὸ πλήθους, καὶ ἀπὸ πνωμάτων μεγέθους, ἢ ἀφ' ἑτέρων τῶν τοιούτων· ἐκπίπτει γὰρ ὠκίμητον τὸ ἀσθενές· ἐὰν δὲ πρὸς τούτῳ πολύκαρπον ᾖ, καθάπερ ἡ ῥόα ἡ μηλέα ἡ ἁρμενία, ἢ μᾶλλον· ἐξ ἀμφοτέρων γὰρ, τό τε δι' ἐκ πολλῶν καὶ ἀρχαὶ· καὶ αἱ γε μηλέαι καὶ σκωληκόβρωτοι τὰ χύσει· θᾶττον δὲ αἱ γλυκεῖαι· καὶ τοῦτο πάσχουσι· ἢ ὅλως τηρήσασιν, οὐχὶ μηλέαι μόνον, αἰγὰς καὶ αἱ ῥόαι· τὸ γὰρ τοιοῦτον ἀφαιρεῖται φθορᾶς φύσει· ἔστι δὲ καὶ αἱ μὲν, ὡς περ ἄγριαι τινες· αἱ δὲ μᾶλλον τυγχάνουσιν· ἀνάλογον δὲ καὶ αἱ ἀπύρηνοι τῶν πυρηνωδῶν· καὶ αἱ μαλακοπύρηνοι τῶν σκληροπυρήνων· καὶ ἐπὶ μυρρίνων δὲ τῶν ἄλλων ὡσαύτως· καὶ γὰρ πλεῖον ἀφαιρεῖται φθορᾶς φύσεως· καὶ τὸ ὅλον ἀσθενέστερα καὶ μανότερα ταῦτα· διὸ καὶ πρωϊκαρπότερα· θᾶττον γὰρ καὶ μᾶλλον ὑπακούει τῷ ἀέρι τὸ ἀσθενές· ὡς δὲ Δημόκριτος αἰτιᾶται, τὰ δύθια τῶν σκολιῶν μᾶλλον ἰσχυρίζεται καὶ πρωϊβλαστότερα διὰ τὸ σαύλους εἶναι· τοῖς μὲν γὰρ

τοῦ χὺ

παχὺ δι' αὐτὸ μᾶλλον τῷ ξοφλῶ, ἀφῆσ ἡ βλάστησις καὶ οἱ καρποί· τοῖς δὲ βραδέως, διὰ τὸ μὴ εἶναι αὔρην τὸ ὑπὲρ γῆς· ἀλλαὐτὰς τὰς ῥίζας ἀπολαύειν· ἢ μακρόρριζα ταῦτα εἶναι καὶ παχύρριζα· δόξειε δ' ἂν οὐ καλῶς λέγειν· ἢ γὰρ τὰς ῥίζας ἀθεμφησιν εἶναι τ̃ ὑθέων· ἐξ ὧν ἀμφοτέρων, δᾶπου γίνεσθαι τῷ φθορᾶ· παχὺ γὰρ ἐκ παντὸς ὑϊέναι, ἢ τὸ ψύχος καὶ τ̃ ἀλίαν ὧν τ̃ ῥίζας διὰ τῶν ὑθυπρείαν· ἀθεμεῖς δ' οὖσας οὐχ ὑπομένειν· ὅλως δ' τὰ πολλὰ τ̃ν τοιούτων κάτωθεν ἀρχεσθαι γηράσκειν· διὰ τὴν ἀσθένειαν τ̃ν ῥιζῶν· ἔτι δὲ τὰ ὑπὲρ γῆς διὰ τῶν λεπτότητα, καὶ μᾶλλον ὑπὸ τ̃ν πνευμάτων, κινεῖν τὰς ῥίζας· τοῦτο δὲ συμβαίνοντος, ἀπορρήγνυσθαι καὶ σείεσθαι· καὶ ἀπὸ τούτων τῷ ὅλῳ δένδρῳ πάσχειν τὴν φθοράν· εἰ μὲν δὴ λέγει τις ταῦτα διότι μὴ δόξειεν ὡς περ εἰρηται καλῶς λέγειν· οὔτε γὰρ τὸ τ̃ν ῥιζῶν ὄντων ἀληθὲς, ὡσπερ καὶ πρότερον ἐλέχθη· τὸ τ̃ν μακροβίων εἶναι μακρὰς καὶ παχείας· οὐ γὰρ μακρόβιον, οὐθ' ἡ σῦκη· οὐθ' ἡ τερατ̃ μακροῤῥιζων ἐστὶ παχύρριζον, ὅτε τε παθιαὴ τὸ ὀρθὸ βραχύβιον· οἷον ἐλάτη· φοίνιξ, κυπάρισσος· οὐ δ' αὐαυξὴ δὲ ταῦτα· ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο καρπὸν· οὐδὲ πρωϊκῆπες· καίτοι καὶ ταῦτα ἐχθὲς αὐθὺς τοιούτων μὲ τ̃ν πόρρω ὄντων ἢ τ̃ν ῥιζῶν μὴ μακρῶν· ὅσα δὲ ἀπὸ φλοιοῦ αἰτίας, ἅπαντα δεῖ συνακολουθεῖν τοῖς αὐτοῖς· ἀλλὰ μήποτε οὐ τοῦτο ἢ τὸ αἴτιον· ἀλλὰ τὰ προφερῆ μᾶλλον πρότερον· ἐναίσιμον δὲ τὸ δυσφυὲς ὅλως δὲ μικρόκαρπον ἢ ὀλιγόκαρπον· ἢ ὅλως τὸ ἰσχυρόν ἐστιν· ἡ γὰρ πυκνότης δὲ ἡ ξηρότης· καὶ ἡ στερεότης· καὶ ἡ λιπαρότης, ἐν οἷς ὑπάρχει δὲ μακροβιότητος· ἢ πάντων τ̃ν τοιούτων, αἴτιαι· τὰ δ' ἐναντία τ̃ν ἐναντίων· ὅσα δὲ πολυκάρπου, μὴ βραχύβια, μὴ δὲ παχὺ τῇ ῥάσει· καθάπερ ἄπιος· ἀμυγδαλῆ, δρῦς, ἢ πρεσβύτερα γινόμενα, καρποφορώτερα καθάπερ ἐλέχθη· παραιρουμένης γὰρ φλοιοῦ· παραιρεῖται τὸ πλῆθος φλοιοῦς· ὡς περ ῥᾴδιον καταπίπτειν τὴν λοιπήν· ἅμα δ' ἴσως συμβάλλεται δὲ τὸ μὴ ἐν τῷ λεχὼ, ἢ πεσεῖν, ἢ τισίν·

ἡ γὰρ ἀπὸ καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ ἀμυγδαλὴ προφαίνουσι πολύν· ἐκ
φέρουσι γὰρ πολλάκις τοῦτον· ὅτι δὲ ἐν τῇ τελφώσει ὁ πόνος καὶ
ἡ ἀώρασις· ἡ δὲ συκάμινος ἐλαφρόν τινα καὶ ὑδατώδη μικρὸν
ὡς πρὸς τὸ μέγεθος ἔχει τὸν δένδρουτὸν καρπόν· αἰτία γὰρ περὶ μὲν
μακροβιότητος, ᾗ τούτοις ἕπονται αἱ αἰτίαι· περὶ δὲ πολυκαρ
πίας τῶν δένδρων, εἴρηται πρότερον· ὅτι τὰ θερμὰ καὶ μανὰ καὶ ὑγρὰ·
τῶν δὲ ὡραίων ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν τὰ ἐλάττω πολυχρόνια καὶ
ἧττον τὰ ἐλάττω, μᾶλλον· καθάπερ κέγχρος, σίσαμον, ἐρύσιμον, μήκω
νυμον· αἱ δὲ πολλαὶ δοκεῖ καθόλου μὴ κοινῶς εἰπεῖν, ὀλιγοχρόνια,
ἔχειν ἐπιτηδείως ἐν ὑπερβαλλούσῃ τὸ πλῆθος· ὡς τι εἰπεῖν ὅλως τοιαῦ
τα τὰ τοιαῦτα, ἀβλαστότερα καὶ θᾶττον ὑπὸ κακοῦ τῶν ἀέρων· σή
μειον δὲ καὶ ἡ ὀλιγοχρονιότης τῆς τελφώσεως· ἐπεὶ καὶ τὰ ὠέρματα
διὰ τοῦτο ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν πολυκαρπότερα τῶν δένδρων· ἢ αὐτῶν
τούτων τὰ χέδροα τῶν σιτωδῶν· θᾶττον γὰρ ἡ τελείωσις καὶ ἡ
ἄδρωσις· ἔστι δὲ καὶ λοιπὸν τῶν πλείστων ἰχυροί· καὶ οὐ ξυλώδης καὶ
οὐ μονοφυεῖς, αἰεὶ θαλλοῦσι καὶ ἀκρεμονικοί· πολλῶν δὲ καὶ ἰχυρῶν
ὄντων, οὐ λοιπὸν ἡδὺ καὶ τὸ καρπῶν πλῆθος· αἴτιον τε καὶ αἱ ῥίζαι
μὴ ἀνιαῶσιν· ὥσπερ τῶν ναρθηκωδῶν καὶ περφαλορρίζων· ἀλλ'
αἰεὶ διαδιδῶσιν ὧν οὐ λαμβάνουσιν, ὅπερ ἐστὶ τῶν χέδροωῶν
ὅτι, καὶ ἐστὶ τῶν ἄλλων τῶν πλείστων· μονόρριζα γὰρ καὶ οὐ πε
χόρριζα· ἀλλεῖσι τὸ ἄνω φερόμενα τῇ ὁρμῇ καὶ μάλιστα ὡς
εἰπεῖν τὸ κύμινον· μικρὰ γάρ τίς ἐστι ῥίζα τούτων πάμπαν· ὅσα
δὲ ἰχυρόρριζα τούτων (ἔνια γὰρ τοιαῦτα καθάπερ ὁ κέγ
χρος καὶ ὁ μήλινος) ταῦτα δὲ κατὰ λόγον ἀποδίδωσι τοὺς
καυλοὺς ἀπὸ ἰχυρῶν ἰχυροὺς καὶ πολυχρόνιους· ὥστε ὅταν μὲν ἀπὸ
μικρᾶς ἀρχῆς πολλοὶ γένωνται, κατὰ λόγον ἡδὺ καὶ τὸ
καρπὸν εἶναι πολύν· ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν σύκων καὶ κρι
θῶν· ὅταν ἐξ ἑνὸς πλείονας ἐκπλάσσωσι κάλαμοι· πολλοὺς
γὰρ οἱ σάκχος· ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν λαχανηρῶν ἐστιν·
ὅτι πολύσπερμα καὶ ἰχυρόρριζα τυγχάνει· τὰ μὲν γὰρ πλέ

σους

σους καὶ λοὺς ἀφιᾶσι· τὰ δ' ὑπὸ τοῦ ἑνὸς ἀκρέμονος τελέ-
ως· ἅπαντα γὰρ ἀποδενδροῦται τῇ ὄψει διακαυλίσαντα· ὥσαν
τε χόθεν ᾖ καὶ ἐκ πολλῶν πλὴς ὁ καρπός· ὅταν οὖν κατὰ τοῦ ἀέ
ρος δύμῃ τυγχάνῃ βραχὺς ἤδη ἐπὶ ἀχέμαντος τοῖς ὀφιαυό-
γοις· ἢ φύσις εἰς τὰ ἄνω μᾶλλον ὁρμᾷ· καὶ μὴ ἀποπαύεται· τῶν ῥι
ζῶν· ἀλλὰ σωζῇ καὶ προσέτι μανῇ, ὥστε ἐρίεται κῇ λόβῃ· καὶ ἤ
δη ταῦτα πλυκὴς πότερα γίνεται τὰ ἄλλων· ὁδὴ κύαμος ἢ ἐπὶ
τὸ χέρσον ἄλλο μὴ πλύκαρπα, ἀλλὰ θένει ὀλιγόκαρπα· διὸ δὴ ἐπὶ
πρωϊαπορεῖ· προλαμβανόντων λοὺς χειμῶνας εἰς τὴν ῥίζωσιν·
ἔτι δὲ ἐπίκηρον ἐν πολλοῖς ἢ πολλάκις· ὥστε αὖ καὶ προφανῆ μὴ
δύνασθαι πλὴν ἢ ἀθένεια· ἢ τῇ αἰσθήσει φανερά· μανὸν γὰρ
καὶ κενὸν καὶ οὐ πολύρριζον· ὥστε εὐδιόδον τῷ καλουμένῳ· διὸ
μὴ οὖν πολυκαρπεῖν, ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς καὶ τοῖς ἐπωτείοις
καὶ τοῖς χαμαιπετέροις· ἐπεὶ ἐπὶ διακαθάρσεις τῶν δένδρων καὶ αἱ
κατακοπαί, ποιοῦσι πολυκαρπεῖν· ὅτι τὰ μὲν αὐτὰ κωλύει
τὰ δ' αὐτὰ λαμβάνειν τροφήν· τούτων δὴ ἀφαιρεθέντων, εἰς τὸν
καρπὸν ἡ ὁρμή· καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ἡρακλεωτικοῖς καρποῖς θαμινὼ
δέστερον καὶ κατακόπτουσι· βραναλίσκουσι γὰρ ἀποδενδρόμενα
τὰ αὐτὰ τροφήν· αἱ δὲ μεταβολαὶ τοῖς χωρίοις τὸ χέρσον· δηλονότι
τὴν ἀέρα καὶ τὰ ἐδάφη γίνονται· διὰ γὰρ ταῦτα καὶ ξοφαὶ παύσ-
ονται· ἰσχυρὰ δ' ἡ τροφὴ πρὸς ὁμοίωσιν, εἰμὴ ἐν τοῖς ζώοις οὔτε ἐν τοῖς λεσινο
μοιότης· φαίνεται δὲ μόνον τὰ σπέρματα ἢ τὰ φυτὰ ἢ τὰ δένδρα μεταβάλλειν· ἀλλὰ καὶ τὰ ζῶα· ἢ τρόπον τινὰ μᾶλλον ταῦτα·
ἢ δὲ ξοφὰς ὁμοιοῦται τοὺς τόπους· ἐν δὲ τοῖς καρποῖς οὐχ ὁμοίως τοῦ
τοιοῦδε λοῦ μᾶλλον καὶ ἐνταῦθα γίνεται μάλιστα ἐκδήλως καὶ
τὰ χώματα· καὶ τὰ μεγέθη καὶ τοὺς χυλοὺς· χώματα μὲν οἷον τὰ
σπέρματα· λευκὰ γὰρ ἐκ μελάνων, ἢ μέλανα ἐκ λευκῶν, μεταβάλλει·
χυλοὺς δὲ καὶ οἱ καρποί· τὸ δὲ ἐκ τῶν χωμάτων ἢ οὐκ ἐμφανὲς, ἢ
οὐχ ὁμοίως συμβαίνει· πολλὰ γὰρ μεταξὺ· τὸ δένδρον, ὥστε ἐκ μέλα
νος γίνεσθαι λευκὸν, ὅπερ ἐνίοτε συμβαίνει τοῖς ἐκ σπέρματος φυο-

μέρεσι κοινοῦ δὲ τοῦ πάθους ὄντος ὁμοίως ζώων τε καὶ φυτῶν, κοινὸν τὸ αἰτίαν ζητεῖν· ἐπεὶ κἀκεῖνο ὅμοιον ἐν τοῖς σπέρμασιν ἐν τοῖς ζώοις, ὥστε μὴ δύνασθαι ἅμα ξηρανθέντα μεταβάλλειν· ἅπαντα γὰρ κινεῖται καὶ μεθίσταται τοῦ ὑγροῦ ἀναπαλιν δύλογως· ἀθυμήσασα γὰρ ἐν ἀρχῇ μᾶλλον τοῦ σπέρματος ἀποστᾶσα δὲ ἧττον μάζει μᾶλλον τῶν ξηρῶν εἰς τὸ βέλτιον μεταβολή· καθάπερ καὶ αἰγύπτιόν τινα καὶ ἔτι μᾶλλον Λιβυκὴν τῶν ξόων· ἔτι δὲ φασὶ μυρεῖνος περὶ αἴγυπτον δώδια· τὰς γὰρ ὕδατι τὸ χεῖρον καὶ πλατὺ ὁρῶμεν ἅπαντα χοῦν· διὸ καὶ θαυμάζομεν· ὅτι δὲ δῆλον ὅτι ἧττον τῶν σπερμάτων συμβαῖνον· ὅταν εἰς τὸ κέλτιον ἧττον ὁμοίως· ἐν τούτῳ γὰρ ἡ διαφορὰ· ἴσως γάρ τι μᾶλλον τοῦτο μένει ὅταν φυτευθῇ· τὸ δ' ἄμφω καὶ μᾶλλον μεταβάλλειν· ἐπεὶ τό γε γινόμενον ταὐτὸ· παραιρεῖται γὰρ ἀεὶ τὸ φύσει ὑγρὸν τῶν ὡσαύτως ἀμφοῖν· ξυμβαίνει γὰρ τοῦτο καὶ τῶν ζώων· ἐκ μελάνων γὰρ λευκὰ σπέρματα καὶ ἐκ βαλίων μαλακά· αὐτὸ δὲ ἐν τούτοις δοκεῖ τῶν μὴ φανερῶν εἶναι τὸ ὑδωρ· τὸ δὲ ὅλως αἰ ξοφαὲς καὶ ἀήρ· ὥστε καὶ κἀκεῖ χὴ νομίζειν, μὴ εἶναι ἀλλ' ἔτι τοιούτου τι συμβαίνειν, τὸ αὐτὸ εἶναι μὴ παραπλήσιον ἀνάγκη· τὸ δὲ καθ' ἕκαστα μᾶλλον ἴσως δὲ μὴ μόνον αὐτὸ δοθέν, τὸ ἐμπεσεῖσαν προσλαβόν, χώραν μὴ τόπου δι' ἃ τὸ ἴσον εἰ· ὅμοιον ζῳῶν φυτῶν παραπλήσιον φαίνεται, μὴ ὅσα διὰ τὴν θρεπτικὴν αἰσθησιν· πρῶτον μὲν καθόλου πᾶσι εἰ πεῖν ἡμῖν δ' ἐστὶν ἐν αὐτοῖς τὸ πρωβέλτιον χαίρειν γόνιμα· καὶ γὰρ τοὺς πυρῶνας ὥσπερ εἴπερ μὲν ἐλάττους ἔχειν· τὰ δὲ βελτίονα· ἔτι δὲ πυρὸν δεῖα γλυκαίνειν τοὺς ξοὰς καὶ μαλακοτέρας ποιεῖ· δεῖται γὰρ ἡ σφυρότης τοιαύτης καὶ ἡ σκληρότης ἐπικουρίας· εἰ γὰρ τὸ ὑδατῶδες δεῖται βοηθείας· οὐ μόνον γὰρ δὴ τοῦτο δι' ἃ· ἢ προσθιόν τινα λαμβάνον, καὶ ἀφαιρέσεως θατέρου γινομένου· καθάπερ ἐπὶ τῶν ἀμυγδάλων ἐλέχθη τῶν κολαζομένων καὶ περιαιρουμένων τὰς ῥίζας· καὶ ἐπὶ τῶν συνῳδῶν τῶν καταχιζομένων· ἀφαιρεθέντος γὰρ τοῦ ὑγροῦ

φλ

τ ξοφ. ἰχύφ μᾶλ᾽ ὂν τὸ σύμφυτον θρμ᾽ εἰσ τὸ κατέλοιπεν. ἰδιω-
τότητ᾽ αὖ δόξφεν ἡ ἀπὸ φλ τ εἰζῶν ἰδίαν θραπεί᾽. τῆς τε κόπρου τ
ὑείας ταύτης ξοαῖς παραμιαγομένης. εἴτις ἄλλη ριώδη τῆ τιν ἰδί-
αν ξοφὴ δίδης γλυκαίνφ τὸν χυλ᾽. λέγεται ὡς ἡ πλυνδρία ψυ
χροῦδρία πρὸς ἔτινα μεταβολ᾽. ἐμφανίζεται δὲ ἡ μάλιστα αἱ τ
ἐδάφ ἐνί᾽ τοῖς αἴρφ φύσεις. ὥσπερ λφὸ αἰγύπτφ ἡ κιλικία.
φὸ τ᾽ τοῖς δὴ ζητεῖν ὅλως δεῖ τὰς ἀλλοιώσεις ἢ μεταβολάς, ἐδά
φη ὕδατι ἢ ἀέρι ἢ ἐργασία. καὶ δὴ ἁπλῶς ἡ γεωργία μεθίστησι.
ὀξημροῦσα τὰ δένδρα ἢ τοὺς καρπούς. ὑωτέρ μ᾽ οὖν τῶν λοιπῶν
ἕτεραί τινες αἰτίαι. ὑπὲρ δὲ φλ ἀπὸ τ εἰζῶν μεταβολῆς, ὑπὲρ
ἧς τανῦν ὁ λόγος, ἐκεῖνο δεῖ λαβεῖν. ὅλι καθάπερ αἱ χαίτινες αἱ
ἐίζαι τῶν δένδρων. ἀκολουθεῖν δὲ φιλεῖ ταῖς ἀερχαίς τὰ ἄλλα.
διὸ ἢ ἐπὶ τῶν συκίων ἐλέχθη πρότερ. ὅλι μεγομένων ἐν γάλα
κτι τῶν ὡρμάτων ἢ φ μελικράτφ, γλυκύτεροι γίνονται. ἢ
ἐπ᾽ ἄλλων. αὖται δὲ τὴν τροφὴν πεπεμμένφ μᾶλ᾽ λαμβά
νουσι ἢ αὐταὶ μεταβάλλουσαι, συμμεταβάλλφ ποιοῦσι τὸ
δένδρον. ἀπὸ γὰρ τούτων ἡ διάδοσις. ἐπεὶ αἱ πλυνδρίαι ἢ τὰ
ἐδάφη ἢ αἱ κατεργασίαι, περὶ ταύτης πρῶτον ἢ ἀπὸ τούτ
ἀρχόμεναι, τὰ ἄλλα σωμεταβάλλουσι. πρὸς ἕτερα δ᾽ ἴσως ἔτε
ραι βοήθειαι σφῶν ἀρχόντων. οἷον αἱ χάσεις συκ. ἢ κλάσεις τ ἀμ-
πέλων. καὶ αἱ κολούσεις τῶν ἀμυγδάλων. ἢ πλημμυρίδες, ἢ δυσ-
ερόντων τοὺς πεπάλους. ἀπορρεούσης γὰρ τῆς ὑγρότητος.
ἢ καὶ τοῦ φλοιοῦ ἢ ἔξω ἐκπίπτοντος γλυκύτης. τὰς δὲ ὀφθαλ
μιζομένας οὐ φύκεται μεταβάλλειν. ὅτι καθάπερ ἀρχή τις
ἑτέρα τούτων ἐστίν, ἧς ἀκέτι δύναται κατακρατεῖν. ὥστε γὰρ ἐγ
χέηται τῷ ὑποκειμένῳ τὸ ἐμφυτευόμενον ἢ ἐνοφθαλμι
ζόμενον, ὡς πρὸ ἐλέχθη. καὶ εἰσὶν αὖται δύο μεταβολαὶ καὶ ἀ
πὸ δυοῖν, ἥτε ἀπὸ τῶν ῥιζῶν. καὶ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμιζομένων
ἢ ἐγκεντριζομένων ἢ ἐμφυτευομένων. ἢ μὲν αὐτὴ τ ὑποκει
μένῳ ἀλλοιουμένων. ἡ δὲ ἑτέρων τινῶν ἐμβαλλομένων. διὸ ἢ ἥτ

τον ἐπὶ ταύτης τὸ θαυμαστόν· διὰ τί δ' ἡ ῥόα μᾶλλον μὴ μεταβάλλει τὴν μανότητα καὶ τὴν ἀσθένειαν, αἰτιάσασι τάντιστρ· δύνηται γὰρ καὶ τοιαῦτα πρὸς μεταβολὴν· ὥστε ἐπιστατέον δὲ καὶ εἴ τις ἄλλη τῆς φύσεως ἰδιότης· εἰς δὲ τὸ χεῖρον μεταβολαὶ δῆλον ὡς ἐναντίαι, καὶ ἐμφανεστάτην κοινότητα ἔχουσιν ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν ἀπαγορεύουσαι· ἐνίοτε δὲ καὶ οἱονεὶ σηρώσει τινὶ μεταβάλλουσιν εἰς τὸ χεῖρον, κολούουσαι τὴν πρόσφυσιν τὸ φυτόν· καθάπερ ἡ ἀμυγδάλη· πικραὶ γὰρ ἐκ γλυκείας γίνεται, καὶ ἐκ μαλακῆς σκληρά· τὸ δ' ἄλλα, οὐκ ἔστιν ἐπίδηλα μεταβάλλοντα· καίτοι τάχ' ἂν φθείροιτο φυτὰ καὶ ἀπόλλυται πονοῦντα· τὰ δὲ καὶ μεταμάλλειν εἰκὸς μᾶλλον ἐῶ· τῇ γὰρ ἀμυγδαλῇ καὶ τὸ ὅλον φαίνεται παράλογον· ἰσχνότερον γὰρ τῶν δένδρων· ἔνιαι δὲ καὶ μελτίω κολούουσαι φασὶ γίνεσθαι, καὶ καθάπερ οἱ χοῖροι τὸν ἄπιον τὸν φωκίδα· τὸ μὲν οὖν ἰσχνὸν φθείρουσα ἡ ἀμυγδαλῆς, οὐκ ἂν τῷ αὐτῷ λαμβάνεται δένδρῳ κολουθεῖσα μὴ γὰρ ἰσχνά· φυομένη δ' ἀσθενής· ἅμα τε καὶ ἀπὸ σπέρματος· ἐπεὶ καὶ μὴ κολουθεῖσαι, πικραὶ γίνονται καὶ σκληραί, καθάπερ ἐν τοῖς πρότερον ἐλέχθη· πᾶν γὰρ ὅλως ἀπὸ σπέρματος ὀξαλοιοῦται πρὸς τὸ χεῖρον· κινηθεῖσης δὲ φυσικῆς ὁρμῆς, εἰκὸς ἔτι μᾶλλον· οἷον γὰρ ἄλλη καὶ ἀθηρεστέρα γέγονεν· ἐπεὶ καὶ τὰ ἐν τῷ μύκητι λύεται μὴ ἐν καιρῷ κινούμενα· μὴ ἡ γῆ δυσδιάδικτος, ἢ βραχεῖα μύη· ὁ δὲ ἐν ἀρχῇ μέγας, καὶ διατρυπᾶται πρὸς τὴν τελείωσιν· ἐπὶ μόνης ἢ ταύτης μᾶλλον ἔνδηλον εἶναι τὴν μεταβολήν, οὐκ ἄτοπον ἢ διὰ τὰς προφημένας αἰτίας· ἢ διότι φθείρουσι μὲν ἀμπέλου καὶ τῶν ἄλλων οὐθενὸς οἱ καρποὶ τηλικοῦτοι, πικροὶ ἢ ὀξεῖς· ἀλλ' ἢ τοι γλυκεῖς, ἢ οὐκ ἐώφθη· ταύτης δ' οὐχ ὑπάρχει τοιοῦτος οὐθὲν ἐν τοῖς τελείοις καὶ δυκαρποῦσι· τύχαι δὲ τῶν ἄλλων ὅσα ἐστὶν εἰς τὸ σφυρότερον, ἢ ὑδαρέστερον, ἢ μὴ ὁμοίως γλυκύ· λανθάνει δὲ τὴν ἡμετέραν αἴσθησιν· ἢ γὰρ οὐ τῶν ὁμογνωμόνων, ἀλλὰ μᾶλλον·

λον, αἰ δὲ πολυριζοῦται. συμβαίνει δὲ ταῖς κολουθείσαις, αὖ πρεμνοτέραι γίνονται πάλιν ὠμοτόκων ταῖς καὶ διακαθαίρων ταῖς, γλυκύτεραι γίνεσθαι, ἢ τέλος ἀπροκαθίσασθαι πρὸς τὴν φύσιν. αἴτιον δ' ἔτι πρὸς τῷ εἰρημένῳ, διότι τῷ μὲν, ἡ κόλοσις κωλύσασα τὴν εἰς τὸν ὄγκον βλάστην κατέμιξε, καὶ χεῖρον τὴν ὑγρότητα τὴν εἰς τὸν καρπὸν ἐποίησε. πλείονος δὲ οὔσης, ἀπέπτος. ὥστε πικρός. καὶ κατακοπομένη δὲ λαμβάνει τινὰ ἀπεπτοποίησιν ἢ ἀφαίρεσιν. ὡς περ ἡ ὀταν οἱ σφῆνες διακρουσθῶσιν. ἐλάττονος δὲ γινομένης, καὶ αὐτὸ μᾶλλον ἰσχὺν διατηρεῖ σθένειαν, ἐκπέπτειν μᾶλλον ἢ ἀπροκαθίσασθαι ταύτης μὲν οὖν ὥσπερ αὐχασώζεται πάλιν ἡ φύσις. ἐνίοις δὲ ἐὰν μὴ κολουθῇ, τὸν καρπὸν οὐκ ἐπέχει. καθάπερ ἡ ἄμπελος ἡ καινθαρέος καλουμένη. διὸ καὶ κολούουσιν ἄκρον τὸν βότρυν. εἰ δὲ μή, σήπεται καὶ διαφθείρεται. δῆλον οὖν ὡς ἀπολύσις εἰπεῖν ὅτι ἀφαιρέσεως δεῖται φλυκτότητος. ἡ δὲ φωκὶς καλουμένη, βελτίων πρὸς δένδρωσιν, ἢ πρὸς δύκαρπίαν. ἐκπίπτει γὰρ ἄχυρα μὴ κολουθεῖσα, καὶ γίνεται μονόκολος ἢ ἀσθενής. εἰ δὲ μή, παραβλασταίνουσα δένδρα ταῖς. τάχα δ' ἄν τις συμβάλοιτο τοῦτο πρὸς δύκαρπίαν. ἰσχνοτέρας δημομένης, ἡ πίψις καλῶς. τὴν λεχανωδῆ πρωδῶν ὅσα κακοῦμενα καὶ κειρόμενα, βελτίω. καθάπερ τὰ τίλια πρόσω καὶ ἡ ἐλάφανος, ὧν πάλιν βλαστήσῃ, καὶ ἡ μηδική. καὶ ἡθείδαξ ἡ γὰρ ὠκιμον. ἄπαντα ταῦτα τῇ ἀπαλότητι καὶ διατροφίαι βελτίω καὶ ὑχυλότερα γίνεται. παραιρεῖται γὰρ ἡ δριμύτης ἢ ἡ ξηρότης, ἢ εἰ ἄν τινι τὸ ὠφελῆς ὑπὸ τούτων. ἃ πάλαι δὲ καὶ διατροφῆ γίνεται, διὰ τὸ πάσι εἴκας ἰσχνοτέρας εἶναι, καὶ ὅλως αὐξανομένων ἔτι μᾶλλον κολουομένων ἰσχύος. αἱ δὲ, καὶ ὠλιγωτέρων ταῖς πλέω, καὶ καταπέπουσι μᾶλλον. ἔτι δὲ ἀφαιρουμένων τῶν ξυλωδῶν καὶ σκληρῶν, ἢ ὠλιγόσιος πλείονος μηδενὸς ἐμποδίζοντος. ἡ δὲ πρώτη βλάστησις ἐξ ἀθενοῦς ὥρμηνται, μᾶλλον χείρων. αὖται μὲν οὖν ἐν τοῖς ξυλοῖς αἱ μὲν τα-

βολαί· γίνονται δὲ καὶ κατὰ τὰς ὁρμὰς μάλιστα μὲν αὐτομάτως διὰ τὸν ἀέρα καὶ τὴν χώραν· ὑσμότεραι γὰρ ὡσαύτως αἱ ξηραὶ ποιοῦσι· λιπὸς ἀὴρ τοιοῦτος· διὸ καὶ τὰ ἄγρια ὑσμότερα· τάχα δὲ οὐ πάντως οὐδ' ὁσμωδέστερα· βριμύτερα γάρ· ἀείζηι δὲ ἡ μίσγη καὶ ὁ μίσγος· ἐπεὶ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ ὑδαρῆ καὶ ἄοσμα· καὶ ὡσεὶ μὲν ὁσμῇ καὶ χυλῷ, αὐτὰ καθαυτὰ τὸ δεῖθρεῖν ἐᾶι πλέον ζώιοισ ὕστερον· αἱ δὲ μεταβολαί, διότι καὶ ζώιοισ γίνονται καὶ φυσικῶς ἐκβραπείας, φανερὸν ἐκ τῶν ἐρημένων· εἶναι δὲ δοκοῦσιν ὅλων τῶν δένδρων καὶ φυτῶν αὐτόματόι τινες εἶναι μεταβολαί· καθάπερ τὴν λεύκην ἀβαιγφρᾶδαι φασι, καὶ φύλλοις καὶ τῇ ὅλῃ προσόψει. ἔστι δὲ τὸ συμβεβηκὸς, εἰς μίνθην μεταβάλλειν μὴ κατέχόμενον ταῖς ὀργασίαις, μὴ μεταφυτευόμενον πολλάκις· ἔτι δὲ καὶ τὸν πυρὸν ἀβαιροῦσθαι, καὶ τὸ λίνον· αὕτη μὲν οὖν εἴπερ ἀληθὴς ὡς περ φθορά τις ἔοικεν εἶναι, διὰ πλῆθος ὑγροῦ· γίνεται γὰρ διὰ πομβείαν· ἀλλοιωθείσης δὲ τῆι ἀρχῆς, ἀλλοῖον τὸ ἀναβλαστάνον· ἡδύειρα οἱ λυθρον· ἥτις ἡ λεύκης· εἰ ἄρα διὰ μεταβολὴν γίνεσθαί τισιν εἴη, ὡσεὶ χυλομένου τοῦ δένδρου μᾶλλον· ὃ συμβαίνει διὰ τὴν ἡλικίαν· εἰς βάθος γὰρ ἡ αὔξησις ἀπογηράσκόντων· ἐν ᾧ περ οἵ τε φλοιοὶ ὡσεὶ τύροι, καὶ οἱ ἀκρέμονες μείζους ἢ πλέιους· ὁ δὲ τῶν φύλλων μεταχηματισμὸς, καὶ ἑτέρων κοινός· ἐπεὶ ἡ τοῦ πυρὸ τῶνος, ἐνία περιφερῆ φύλλα τὴν ἀρχὴν, ὕστερον ἀπεργαζομένου, καθάπερ αἱ ἀσπαραγώδεις· τοῦτο δ' ὅτι ἐφ' ὁδὸν τὸ ἀπολοῦν ἢ τὸ πλυνόν· ἀσθενὴς δὲ ἀρχή· τὸ δ' ἔστι συμβεβηκὸς εἰς μίνθην κατὰ τὴν ὁσμήν· εἴπερ ἄρα μεταβάλλει μόνον ἀπολύον τὴν οἰκείαν, βαμμαυρούμενον διὰ τὴν ἀχρίαν· ἐκείνῳ δ' οὐλαμβάνον, ἀλλ' ὥσπερ ὅμοιόν τι τοῖς καλαμίνθαις γινόμενον· ἢ μεταβολὴν ποιοῦσιν εἰς ὅμοιόν τι, ἢ ὑπ' ἄλλου τελέως φθειρομένων· ἡ δὲ θεραπεία καὶ ἡ μεταφυτεία, κατέχει καὶ σῴζει τὴν φύσιν· σημεῖον δὲ ὅτι ἡ τὸ ἄχρι ον τοιοῦτον τῇ ὁσμῇ· καὶ ἡ δὴ κ ἀκεῖ-

μο τὸ φῦλ φύσεως ἐναντίον· ἡ μὲν γὰρ μίμηθ βαθύρειζον· τὸ δὲ σύμβιον ὠὴ πολῆς, καὶ οὐχ ὁμοίως πολύρριζον· ὥστε μᾶλλον ἔοικεν ἐπίγε τῶν τοιούτων κατὰ φαντασίαν ἡ μεταβολὴ γίνεσθαι· καὶ ὡς περὶ τὸ ἥμερον εἰς τὸ ἄγριον· ὧδε τέρως δ' ἔστ τοπον· ἐπέγε καὶ οἱ τόποι μεταβάλλουσιν· εἰδὲ καὶ ὠὴ τῶν ζώων τοῦ τὸ συμβαίνῃ καθάπερ φασὶν ὠὴ τῶν ὀρνίθων καὶ χοίρμασι καὶ αἰγμασι καὶ δωὰ μεσι, καὶ τοῦ τὸ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν οὐκ ἐν πλήθῃ χρόνου πλείονι, καὶ θαυμάσειεν ἄν τις μᾶλλον, εἰ μήτι συμβαίνῃ καὶ ἐνταῦθα τοι οὗτον· ἀτακτοτέραν ἢ καὶ μᾶλλον ξυγκεχυμένω εἰκὸς εἶναι ταύτην τὴν φύσιν· τὰ χαδ' ὑγροτέραν· διὸ καὶ μεταβάλλῃ· οὔτε χοίρμασιν οὔτε ἐν τοῖς ἄλλοις φθειρομένοις· καὶ τοῦτο ἐν ὀλίγοις· ὥστε εἰς ἄλλο γε μεταπλάττεσθαι φυτόν· οὔτε γὰρ κατὰ τὴν ὕλην οὐδὲν μεταβάλλει τὰς μορφάς, ὥσπερ ἔνια τῶν ζώων· ἀλλ' ἑτέρα τις ἡ φύσις τούτων· ἀλλαί μεταβολαὶ γίνονται καθάπερ πολλάκις λέγεται, τοῖς τε χυλοῖς μάλιστα καὶ τοῖς ὀσμαῖς καὶ τοῖς μεγέθεσιν, αὐτῶν τε τῶν καρπῶν καὶ τῶν φύλλων· καὶ γὰρ τὰ στενόφυλλα, πλατυφυλλότερα γίνεται καὶ ὅλων τῶν δένδρων τούτων· διὰ τοῦτο καὶ ζητεῖ τόπον ἕκαστον οἰκεῖον· οἰκείῳ δὲ ἐνίῳ πέφυκεν· διόπερ καὶ οὐ φύεσιν ἔξω· ἀλλ' ἔνια λεπτὴν καὶ λυπρὰν χώραν φιλεῖ· τὰ δ' ὕφαλμον· ἔνια δὲ καὶ ἀμμώδη τινὰ, καθάπερ ἡ ἐλάφαν· διὸ πόν δὲ καὶ τὸ φῦλ χώρας πρόσφορον· ἢ γὰρ τὸ οἰκεῖον φῦλ φύσεως, ἢ τὸ πρὸς ἰσχὺν καὶ δωάμιν ἁρμόττον· οἷον τοῖς ἀμυγδαλαῖς ἡ λεπτή· βαθεῖαν γὰρ οὖσης καὶ πλατεῖαν, ἀγυμνοῦσι διὰ τὴν ὠμοφάγιαν, ἀκαρπουσι· καθόλου δὲ περὶ τῶν δένδρων· ἀλλὰ δὴ τὸ μὲν περὶ τὰς ὁμοιώσεις καὶ μεταβολὰς ἄχρι τούτων διωρίσθω· θαυμάσιον δ' αὖ τοῦτον δόξειε, καὶ ὅλως, ἁπλῶς τὸν τὴν παράδοξον εἶναι, τὸ ἔνια μὴ δωάσθαι βλαστάνειν ἐν τῇ γῇ καὶ σπέρματα καὶ φυτά· καθάπερ ἡ ἰξία· καὶ ἡ σελίς· καὶ τὸ

ὑφέαρ. ὧν τὴν μὴν, καλοῦσιν ὑβοεῖς· τὸ δὲ ὑφέαρ, ἀρκάδες· ἡ δὲ ἰξία κοινῶς φασιν, οἱ μὴν, εἶναι πάντα μίαν τινὰ φύσιν. ᾧ δὲ ἐν ἑτέροις φύεσθαι διαφέρει καὶ δοκεῖν. τὸ γὰρ ὑφέαρ ἐν ταῖς ἐλάταις καὶ πεύκαις γίνεται καὶ ἡ στελίς· ἡ δὲ ἰξία καὶ ἐν δρυΐ, καὶ ἐν τερμίνθῳ, καὶ ἐν ἑτέροις πλείοσιν· οἱ δὲ, διαφέρειν. καὶ σημεῖον λέγουσιν, οὐ μικρόν· εἰ γὰρ ἀληθῶς ὡς οὐμόνοις ἐν τοῖς ὁμογενέσιν ἕκαστον ἐμφύεται τούτων, οἷον, ἐλάταις ἢ πεύκαις, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ πλείω καθ' ἑκάτερον μορφὴν· ἔμπην μὲν στελὶς, ἡ ἰξία, ἔνθεν δὲ ὑφέαρ· ἔτι δὲ οὐμόνον ταῖς μορφαῖς δὲ καρποὺς ὁμοίως ἔχειν φασί· καίτοι τοῦτό γε πάντα χόθεν διατηρεῖται, καὶ ἐν ταῖς πλείσον διαφερούσαις χώραις· ἐπεὶ, τόγε τὴν μὴν ἀείφυλλον εἶναι πᾶν ἰξίων, οὐθὲν ἄτοπος· καὶ γὰρ ἡ μὴν, ἀειφύλλοις ἡ δὲ, ἐνφυλλοβόλοις ἐμβιώκε· συμβαίνει γὰρ ἔνθα μὴν ἔχειν, ἔνθα δὲ μὴ ἔχειν διαρκῆ τὴν τροφήν· αἰτία δὲ αὐτὴ τῆς ἀειφυλλίας καὶ μὴ, καθάπερ εἴπομεν· ἀλλὰ γὰρ τὸ μὴν ὁ πετόρως ποτέχει πρὸς τὸ μὴν ἀπορούμενον οὐθὲν διαφέρει· τὸ δὲ μὴ φύεσθαι χαμαὶ μηδαμῶς ἄτοπον· ἄλλως τε καὶ οὕτω πολλὰ καὶ ἰσχυρὸν ἔχουσαν καρπόν· εἰ δὲ καὶ σπέρματα τὰ τοιαῦτά ἐστιν, οἷον τὸ περὶ βαβυλῶνα τὴν ἀκανθη περὶ τὸ ἄστρον ὠὼ περόμενον, φασὶν αὐξηθὲν ὑπὸ αἰγὸς λαισάνειν, καὶ ταχὺ πιλαμβάνειν, καὶ τὴν ἄκανθαν· ἔστι δὲ τὸ συνεκὸν βοτάνιον, ὁ καλάμενος καλύτας, καὶ δένδροις καὶ ἀκανθαις ἐμφύεται καὶ ἄλλοις τισί· τῇ μὲν, ἐλατίνῃ εἴη, τῇ δὲ, πλείων τὸ θαυμαστόν· ἀμφότερα γὰρ ἔοικε τὸ πλῆθος ἐν ταῖς πορα δόξοις· ὅτε μὲν ὡς φυτικὸς ἄτοπον μὴ θαυμάζειν, ὅτε δὲ μᾶλλον θαυμάζειν διὰ τὸ πλῆθος· ἐπεὶ τόγε ἐμφύεσθαι ἐν δένδροις ἢ ἐν φυτοῖς ἑτέροις· τὸ καὶ ἐν τῇ τῇ φυόμενον ἀκάτοπον· ἀλλὰ καὶ ἐν ὁμόνομον ὡς πρὸς ἐκεῖνος ἐμπλοῖς· ἔτι γὰρ τοῦτο παραδοξότερον· ἔτι ἢ ἐλάφου κέρασιν ὥσπερ, ἢ τερμινθος δὲ ἐν ἐλαίᾳ ἢ τὸ πολυπόδιον ἐνίοτε δένδροις· ἢ ὅσα δὴ σπανιώτερα

τερατωδέστερα

τερα τῶν δὲ τερα φαίνεται, καθάπερ ἡ δάφνη ποτὲ μὲν ὠλατάνῳ ἢ ἐνδρυΐ, καὶ τἄλλα ὅσα ὡς τέρατα προφαίνουσιν· ὁ γὰρ εἰς γεώδες τεθνηκὸς μύου διὰ σῆψιν ἐμποιεῖ τὸ σπέρμα, διεβλάστησεν· εἶτα ζῇ τὴν ξόφλωτὴν ἐκ τοῦ δένδρου λαμβάνον· ἢ ὧν τοῦ κισσοῦ τοῦ περὶ τὰ κέρατα βλαστοῦντος, εἰ σπερ ὧν οὐκ ἄλογον· ἀλλὰ τὰ μὲν ἑτέρῳ μόνον φύεσθαι, χαμαὶ δὲ μή, τοῦτ' ἄτοπον· προσφιλῆ μὲν γὰρ ἀλλήλοις καὶ σύμβολα, καθάπερ τὰ φυτά, τάχ' ἂν εἴη· τὸ δ' ὅλως ὧν φλοιῆς μὴ φύεσθαι, θαυμαστόν· ἄλλως τε καὶ κἂν πρὸ νέχον ἢ σπέρμα ἐκ τοῦ πυρβλαστάνον· εἰ γὰρ ὧν ἐκ διαφορᾶς τινος τῶν ἐντρίσ δένδροις ἡ φύσεις, ὡς περὶ τοῖς ζώοις ἐγίνετο τριαῦτα ζῶα, λόγον τινὰ εἶχεν· ἀλλ' οὐκ ὄντων δὲ γίνεται· φλοιὸν ἀπὸ σπέρματος· ὅταν οἱ ὄρνιθες ἐαθίοντες τὸν καρπὸν προαιρῶνται τὴν πεῖπωσιν τῶν δένδρων· ἅττα γὰρ αὐτὸς ὁ καρπὸς σωζόμενος ἢ ὧν μένας, διεβλάστησεν· τὸ μὲν οὖν θαυμαστὸν, πολλοῦ ἐκπλῶν· ἔοικε δ' οὖν ὁμοίον τι συμβαίνειν τοῖς ἐμφυτείαις καὶ τοῖς ἐνοφθαλμισμοῖς· ἐριμοτέραν γὰρ λαμβάνῃ ξοφλὼν, καὶ ὥσπερ κατειργασμένου καὶ πεπεμμένου χαδόν· ὃ δὲ καὶ ἀξίαν ζητεῖν φαίνεται· τοῦτο γοῦν αὐτοῦ δεόμενον, ἀθεμιτὸς ἂν εἴη τῇ φύσει· τοῦτο δὲ πάλιν οὐκ ἔοικεν· ἀλλ' ἰσχυρὸν εἶναι τὸ ξόφλωμον, καὶ ἡ ἰξία· ἢ καὶ ἐλισσός· καὶ τὸ ὕφεαρ· τοῦτο γὰρ δὴ καὶ τοὺς βοῦς ἢ τὰ ὑποζύγια χυλοῦσιν ἢ καὶ ἀναξέφουσι μετὰ τοῦτο θεριμούς· ἔτι δὲ καὶ αὐτὸς ὁ καρπὸς φλοιξίας μηνύει τὴν ἰσχύν· ἀλλὰ μὴν ἔγε ἰσχυρὰ καὶ μὴ ἀθενῆ, διὰ τί πότε τοῦ βλαστάνειν καθαπτὰ καὶ φύεται· διαμειάσεσθαι γὰρ τὴν γῆν, τῶν ἰσχυόντων ὄντων· ὅπερ ποιεῖ καὶ ὁ θερισμός· εἰδαῖον ψυχὸν ἔχει τὸ σπέρμα καὶ δύσπεπτον, ἀλλὰ χρονιώτερον ἐκεῖνα εἶναι τὴν ἔκφυσιν, ὥσπερ ἐπὶ ἑτέρων· ἐπεὶ καὶ σευτλίων ἔνια φασὶ τῷ ὕστερον ἑτέρου διαφύεσθαι καὶ διαβλαστάνειν· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ταύτῃ κίνδυνος, ὥστε σωθῆναι· διαμένουσι γὰρ καὶ τοῦτο φαίνεται καὶ ἕτερα πολλὰ τούτων ἀθεμέστερα· ταῦτα μὲν οὖν ὑλύσῃ τὴν ἀπορίαν, ἀλλ' ἐπιζωσθῆ μᾶλλον· ἡ δ' ἀρχὴ λεπτέα

φυσικῶς ἀκολουθοῦσι κατὰ τὸ συμβεβηκός, ὅτι τὸ φυκεμ ἐν ἑτέρῳ μόνον ταῦτα ὑπάρχει, καθάπερ ἡ χολὴ ἐν ζώοις· οἷον τοῖς πίναις ἢ ἡ ἄλμη ὅσα ζωοτροφεῖ· πολλοῖς δὲ, οὐκ ἔχουσι τὴν χολήν, τῶν δὲ ἔχουσι λέγειν· τὸ δὲ ἀπὸ φλέβος ὀρνίθων πρὸς φορᾶσθαι εἶναι τὴν ἀρχήν, ὡς περ συμβεβηκός ἐστι πρὸς τὴν γένεσιν· ὥσπερ καὶ ἑτέρων γίνεται· καὶ τορύπτει γὰρ ἡ κιρκίς ἡ ἀηδὼν εἰς ὀμφὴν τοὺς βαλανεύοντας ἢ ἄλλα τῶν ὀρνέων· περιαιρεθέντος γὰρ τοῦ ἰξοῦ καὶ καθορισθέντος ἐν ταῖς κοιλίαις, ὅπερ ἐστὶ ψυχόμενον τῷ περιττώματι καταπίπτον τὸ σπέρμα καθαρόν, καὶ τοιοῦτον ἀφροῦ λαμβάνον τόσον τινὰ μεταβολὴν ὑπὸ φλέβος ἀναβλαστάνει καὶ φύεται· τὴν δὲ χολὴν ὠλόγως ἔχει πρὸς τὴν τροφήν, καὶ μάλιστα ὅσα τὴν αὐτοῦ φύσιν· ἰσχυρότερα δὲ εἰκὸς τὰ ἐν ταῖς ἐλάταις εἶναι πολλῶν γὰρ ἡ τροφὴ καὶ λιπαρωτέρα· πολλὰ δὲ φύσις φαίνεται ἐν τοῖς ζώοις τοιαῦτα ποιεῖν· ὡς θάτερον ἑτέρῳ χρήσιμον εἶναι πρὸς σωτηρίαν καὶ γένεσιν, ἅπερ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τούτων εἴρηται· διὸ καὶ ἐν ταύτῃ ἴσως οὐθαυμαστέον τὸ τῶν ὀρνίθων, εἴτι ἐστὶν ἢ εἴτι κατὰ συμβεβηκὸς γίγνεται· ἀλλὰ λεκτέον ὅτι ἀκαὶ ὠὴ ἡ γένεσις ἐμὴ διὰ τοῦτο· οὔτε γὰρ ἴσως ταῖς πίναις βίος, εἰ μὴ διὰ τὴν καρκίνον· οὐδὲ τῇ μελιττῶν φύσις, εἰ μὴ διὰ τὸν κηκυθός, εἰ μὴ ὠὴ ὑπολωΐς καὶ εἰς τὴν νεοττίαν τὰ ὠὰ τίθησιν· ἀλλ' ὥσπερ καὶ φθοραὶ τῇ σωτηρίαι τινὰ συμβαίνουσιν ἀλλήλων καὶ εἰς τοὺς βίους καὶ εἰς τὰς γενέσεις, οὕτω καὶ πρὸς τὰ φυτὰ δῆλον οὐθὲν κωλύει ὥσπερ καὶ τῶν ζώων· ὥστε ταύτην ἢ τοιαύτην αἰτίαν ὑπολητέον εἶναι τῶν ἀπορηθέντων· ἐν δὲ τοῖς ἐκ παθῶν ῥομβώδεσιν ἀφῄρηται καὶ τὸ συμβεβηκός· προαιρέσει γὰρ δρῶσιν· ἀλλὰ τὸν καιρὸν δηλονότι λαμβάνουσι φλεβοτομοῦντες, ὅταν ὀργᾷ· τὸ ὑποκείμενον, ὡς πῇ ἄκανθα φαίνεται περὶ τὸ ἄσχον· ἔνικμον γὰρ δεῖ καὶ ὑγρὸν εἶναι· πρὸς τὴν διαβλάστησιν δὲ τὰ χὴ τῆς ἐκφυ-

σεως

σεως, οὐ μόνον διὰ τοῦτο καὶ τὴν ὥραν, ἀλλὰ δηλονότι καὶ διὰ τὴν ἰδίαν σύνταξιν φύσεων· καὶ περὶ μὲν τούτων, ἄλλος ὁ τόπος· ἐν δὲ τοῖς φυτοῖς ἐνίοις συνεργεῖ πρὸς τὴν ἀλήλων σωτηρίαν καὶ γένεσιν, καὶ ἐκ τῶν δένδρων φανερόν· ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἀγρίοις τὸ φυλλοβόλα τοῖς ἀφύλλοις· ὅτι συμπεσόντων συμβαίνει καθάπτεσθαι τῇ γῇ καὶ προΐζεσθαι πρὸς ὑπερορίαν καὶ πρὸς τὴν βλάστησιν τῶν σπερμάτων χρήσιμον· ἐν δὲ τοῖς ἡμέροις, ὅσα τοῖς φυτοῖς ὠφελοῦσι τὰ ἀμπέλων, ἀφαιρεῖν μυλλόμενοι τὸ θολῆ θος φλοιοῦ καὶ τοῖς λαχάνοις, ἢ τοῦτο χέρνιβα τῶν γυμνῶν θείων ἐν τοῖς ἐαφανίσι· τοὺς ὀρόβους πρὸς τὰς ψυχάς· καὶ ἔτι τοιοῦτον ἕτερον ἑτέροις· οὐδὲν γὰρ χρὴ τοιαῦτα καὶ ἐν τοῖς ἀνημάτοις φλοιοῦ ὑπάρχειν· ἄμωσί τι εἶναι ἡ τέχνη μιμεῖται τὴν φύσιν· ἔτι δὲ ὅσα πρὸς δένδρα καὶ περὶ ἄλλον καλὸν τυγχάνει· ταῦτα δὲ τὰ πρὸς ἑτέρῳ δένδρῳ καθάπτεσθαι, τεκμήριον καὶ ἡ μίλαξ, καὶ ἡ σύκη, καὶ ἄλλα τινὰ καὶ τῶν ἑλατίνων, ἕρπυλλον, καὶ ἡ ἀσίνη· φύεται γὰρ ταῦτα ζῆν πρότερον· μὴ ἔχοντα δέ, χαμαὶ καλὰ γίνεται, πλὴν ὅσα καὶ δενδροῦσθαι πέφυκε· καθάπτεσθαι δὲ· ὅθεν δὴ καὶ ἄμπελος τοιοῦτον· οὐ γὰρ ἂν δύναιτο φέρειν τὰ κλήματα καὶ τὴν βλάστησιν, ἢ οὐχ ὁμοίως ἂν ἀκμὴν ἔχουσα τὸν καρπὸν· ἀλλὰ διὰ τὴν ἕλικα δοκεῖ τοῦτο χάριν ἔχειν, ὅπως ὥσπερ αὐτόληψις εἴη τοῦ δένδρου οἷον δεσμός· ὥσπερ οἱ πόδες τὰ εἴδη τὰ ἐκ τῶν βλαστῶν· ὅσα δὲ κοῦφα καὶ λεπτά, ῥᾳδίως ἀναβαίνει τῇ πτερύγι, καθάπερ ἡ ἀσίνη· καὶ ὁ θέρμος· καὶ ὁ δόλιχος· φύεται δὲ ταῦτα βλάπτει τὰ δένδρα καὶ τὰ πυίγοντά τι· καὶ ὠφελοῦσι μᾶλλον τὴν τροφὴν ἀφαιροῦμενα· τὰ μὲν, τὴν κωλύειν· ὁ δὲ κισσὸς τὸ ἐμφυόμενον ἐξαιρεῖσθαι· διὸ καλεπώτατος τοῖς δένδροις οὗτος· πρὸς γὰρ τοῖς ἄκροις, ἀεὶ φυόμενος ὢν τῇ ἰσχυρὸς, ἀεὶ δεῖται τροφῆς πολλῆς· ἀφαναίνεται δὲ τελέως, ὅταν ὠμὰ τὰ ἄκρα σπασθῇ· τότε γὰρ πίπτει καὶ ἐξαιρεῖται πάντα τὸν χρόνον τὴν τροφήν· οὐ καλεπὸς

δ῎ισως οὐδὲ ἐν αἰγοις πωλειόσι λαβεῖν τὸ βλάβας· πολλῷ γὰρ πωλείους εἰσὶ τῶν ὠφελίμων, ὥσπερ καὶ τοῖς ζώοις· ἐπεὶ ἔ τοῖς ὀσμαῖς ἐνίοτε βλάπτεται· καθάπερ ἡ ἄμπελος τῇ φλοιοφθορίᾳ τῇ φλοιοφάγου· καὶ τοῦτο τὸ ὠθοῦσι κατὰ τὴν βλάστησιν· ὅταν γὰρ πλησίον ᾖ φλοιοφάγου καὶ φλοιοφθόρος ὁ βλαστός, ἐπιστρέφεται τὸ ἄκρον αὐτοῦ καὶ ὥσπερ ἀνακάμπτει διὰ δριμύτητα τῆς ὀσμῆς· ὀσφραντικὸν γὰρ ἡ ἄμπελος, ὥσπερ καὶ ὁ οἶνος δηλοῖ ἐλκύσας τοὺς ἐκ τῶν παρακειμένων ὀσμάς· ἧττον μᾶλλον καὶ θᾶττον ὁ κατεσταλμένος διὰ τὴν ὀλιγότητα καὶ τὸ γυμνόν· ἀλλὰ τὸ μὲν τοιοῦτον γένος ἐλάττον ἐν πολλοῖς ὥστε ἐλέχθη σπανίζειν· ὅσα δὲ κοινὰ γένους τινός, ἢ καὶ πλείοσιν ἢ μὴ ὁμογενῶν· οἷον τὸ σπέρχειν τὰ φύλλα τὴν φιλύραν καὶ τὴν ἐλαίαν καὶ τὴν πτελέαν τοῖς προπόσι τοῖς θεινομένοις· καὶ ὡς ἔνια τῶν αὐθῶν, νύκτωρ μὲν συμμύει, μεθ᾽ ἡμέραν δ᾽ ἀνίεται καὶ νυκτεύει· ὥς φασι τῶν ὀφρύων λέγουσιν, οὐ μόνον τὸν λωτὸν τὸ αὐθος αὐοίτεσθαι καὶ συμμύειν, ἀλλὰ καὶ τὸν καλὸν, ὃ τὲ μὲν, ἀναβαίνειν, ὅτε δὲ, δύεσθαι, καὶ ἀποβαίνειν ἀπὸ τοῦ δυσμῶν μέχρι μέσων νυκτῶν· ὡσαύτως δὲ καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον, ἐν ἅπασι καὶ πᾶσιν ἔοικε κοινωνίαν αἰτίαν ὑπολαμβάνειν εἶναι· ῥᾴδιον δὲ ἴσως ἐν τοῖς ὁμογενέσιν ἰδεῖν· ἐπὶ δυοῖν δὲ τῶν εἰρημένων, ἥμισυ τὸ φύλλον πρόφημα γίνεται, διὰ τὸ περὶ τοῦτον τὸν καιρὸν μάλιστα πάντων ἀεὶ φυλλορροεῖν· ἡ δὲ αἰτία πρότερον εἴρηται πᾶσι τούτων· ἐπεὶ οὖν μάλιστα τῆς φυλλορροίας, ἀνάγκη μάλιστα πάσχειν τι περὶ φύλλα· ἔ τὰ μὲν ἀσθενῆ καὶ ὡς πεπρακότα, καταξηραίνεται καὶ πίπτει· τὰ δὲ λοιπὰ τὴν ὠχροφυῆ μόνον λαμβάνει· ἅπασι μὲν οὖν τοῦτο συμβαίνει, ἢ μᾶλλον ἢ ἧττον· φανερὸν δὲ μάλιστα ἐπὶ τούτων, ὅτι μεταξὺ διαφορὰ τῶν χρωμάτων τοῖς πρανέσι πρὸς τὰ ὑπαῖα, τὰ μὲν, λευκὰ, τὰ δὲ, ὑδατώδη καὶ ὑγρά· μᾶλλον δὲ πρὸς τὴν φιλύραν· μείζω γὰρ καὶ ἐκλευκότερα· δεῖ δ᾽ αὖ ὁ-

μοίως καὶ ἐπὶ τῆς

μοίως δ' ἐπὶ τῆς πεύκης· τ' δὲ εἰφύλλων, οἷς μὴ συμβαίνῃ φυ
τοῦ δὲ τὸ καρτερικὸν τὸν καρπὸν ἀκμήν τινα δ' ὡς περὶ ἰχῦν τι
νας εἶναι τῆς βλαστήσεως, διὰ τοῦτο καὶ συμβαίνει τ' γὰρ ἰχῶρ τ'
ἀδένα δυσαθέα· ἢ ὅτ' ἀνθῶν σύμμυσις ἢ δι' οἰξις, ἐλαφροτέρ' δ'
ἑκάστων ἰδεῖν· ὑπὸ γὰρ τοῦ ψύχους δ' τῆς ἀλέας γίνεται ψυχρῶν ὁμ
των δ' ἀσθενῶν· συμμύει μὲν γὰρ ξηρὸν ὂν οἷον πνιγμοῦ
του τοῦ ὑγροῦ· σῶμα πολέπει γὰρ ἡ τὸ θερμόν· ἀνοίγεται δὲ πάλιν
διαχεομένου δ' ἀνιέντος, ὅπερ ὁ ἥλιος ποιεῖ· τὸ δὲ πλέον κα-
ταδυόμενα ἀυξάνεται, δηλονότι ψυχρότερα καὶ ἀσθε
νέστερα· διὸ μᾶλλον συμπάσχει τοῖς μεταβολαῖς· ἡ δὲ αἴσθησις
οὕτως ὀξεῖα γίνομένη τοῖς καθ' ὕδατος, οὐκ ἄλλως· ἄλλως τε
καὶ ἐν τοῖς θερμοῖς καὶ ἐκ πύρους· ἐπεὶ δ' ἐν τοῖς μὴ τοι-
οῦτοις αἰσθάνεσθαι ταχέως πάντων ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τῶν
ἄστρων· φαίνεται ζῴων συμπάσχειν οὐ μόνον τὰ ἐπὶ γῆς, ἀλ-
λὰ καὶ τὰ ὑπὸ γῆς ὕδατος προσῳκείωται καὶ ἐπιτολαῖς· ἐῴ
νίων δὲ ἄστρων καὶ αὐτῆς γῆς καὶ θαλάττης μεταβολῇ· πάσ-
χει δέ τι παραπλήσιον τούτῳ δ' ἀνθῶν πολλὰ μεθ' ἡμέραν·
ἀεὶ γὰρ συμπερίφορά ταῖς ἡλίου μοῦνται δ' ἐγκλίνοντα πρὸς
αὐγήν· μᾶλλον δέ ἐστι τοῦτο καταμαθεῖν ἐν ῥίζαις ἐλάττοσιν· ἐνίων
δὲ ἡ τοῦ φύλλα συμπάσχει ταὐτό· καθάπερ φιλοπαλάχης καὶ
τριόντων· αἴτιον δὲ τοῦ ὑγρὸν ἡ ἀφαίρεσις· ἡ γὰρ αὐξάσθερ-
μαίνων ὁ ἥλιος, ἐν τούτῳ ἡ ἐγκλισις· ἀξάσθη δὲ καθαπὲρ τὸν ὡς ἐπὶ
τοῦ πρὸς ἅμπρος· ἀπορρέφεται γὰρ περιάγεται· τοῦτο μὲν οὖν
ὡς πίστεως χάριν εἰρήσθω πρὸς τὸ πρότερον ἐηθέν· ὑπὲρ δὲ πά
λλων ὅσα συμβαίνει φῖς δένδρ' ἡ φυφῖς, πειρατέον ἐκ τ' δένδ
δρων μετιόντα ἡ θεωρεῖν, τὴν ἰδίαν ἑκάστου λαμβάνον
τος ἡ τὴν φιλόχωρας φύσιν· ἐκ τούτων γὰρ τὰ κοινὰ πάθη, καὶ
αἱ κατὰ τὴν ὑπερλαχεῖ, ἡ τὸ ἁρμόττον, καὶ τὸ οἰκεῖον ἑκά-
στοις γίνεται φανερόν· δεῖ δὲ ἡ τὸ ὅμοιον ἢ τὸ αὐτὸ δύνασθαι θε-
ωρεῖν· πολλὰ γὰρ δοκεῖ διαφέρειν τὰ διαφορᾷ, ὥσπερ καὶ

ὧν τῶν ἄλλων. καὶ ταῦτα μὲν ἐν ταύτῃ ἐχέτω τὸ πέρας.

ὅσα δ' ἐκ τῆς θεωρίας συμβαίνει, καὶ

ὧν χάριν ἕκαστα ποιοῦσι,

λεκτέον ὁμοίως.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΤΟ Γ'

ΠΕΡΙ δὲ τῆς φυτικῆς θεωρίας ἁπλᾶς ἔχει τὴν σκέψιν ἐν δυσὶ μίαν μὲν, τὴν ἐν τοῖς αὐτομάτοις σπομένων, ἥπερ ἀρχὴ τῆς φύσεως ἑτέραν δὲ τὴν ἐκ φιλονοίας καὶ ἄσκησιν. ὧν δὴ φαμὲν συνεργεῖν τῇ φύσει πρὸς τὸ τέλος. ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς πρότερον εἰρημένης, λεκτέον ὁμοίως καὶ περὶ ταύτης, ὑπὲρ αὐτοφυῶν πρώτων εἰπόντας. ὅτι τῶν δένδρων ἔνια τῶν ἐλαττόνων ὑλημάτων, δέχεται χωρίαν πολλὴν καὶ μίαν, οἷον πέρας, τὴν ἀρχὴν, μεταβαίνουσιν ἐκ τῶν αὐτοφυῶν, εἰς τὰ διὰ τέχνης. ἄρπυιαν δὲ ἴσως δόξει τὸ μὴ λεχθὲν, εἰς τὸ προσλαμβάνουσι θεραπείαν, ὡς περ χώραν οἰκείαν, μᾶλλον ὑπὲρ ἣν ἡ καλλιεργοῦσα τὴν φύσιν φιλοτέχνης. αὐξητικὸν ἄρπυιαν δὲ μόριον. ἀρχὴν δὲ αὐτοῦ λητέον τήνδε, τὴν φύσιν ἑκάστου μὴ ἐκ τοῦ αὐτοῦ εἶναι, μηδ' ἐκ μιᾶς τινος ὕλης. μηδὲ δυνατὸν πᾶσι ταὐτὸ τέλος φυτείας ἢ δυνάμεως τῶν καρπῶν. αὐξητικὸν δὲ πρὸς ὃ τρέφεται, χυλοῖς καὶ ὁμοίοις μὴ τοῖς ἄλλοις. μάλιστα δὲ πᾶσι φανερὸν τοῦτο ἴσως ὀφείλομεν τὴν τροφὴν νομίζειν χυλοὺς. ἀναφέροντες μὴ ταῦτα πρὸς τὴν ἡμετέραν χρείαν ὥσπερ δοκεῖ μὴ πρότερον. ἐπεὶ δὲ ξύλων σωέστηκεν ἕκαστον ἐξ ἑφε-

ται

ται, καὶ τὸ πρόσφορον οὐκ ἀεὶ τὸ ποιὸν μόνον ὄντ' ἐστὶν, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ τὸ ποσὸν, ἐν ἀμφοτέροις ἂν εἴη ταυτὸν οἰκεῖον· ἡ δὲ γεωργία πολλῆθός τε τροφῆς καὶ ποιότητα κατασκευάζει· κατεργάζεται μὲν γὰρ ὑγρὰ, καὶ ἀπόλαυσιν πλείω δίδωσι, καὶ μετα βάλλει τοὺς χυλούς· ὥστε τῷ λόγῳ οὐκ ἂν εἴη πρόσφορα ἐνίοις· οἷον, ὅσα ξηρά τε καὶ δριμέα καὶ πικρά· καὶ ἁπλῶς ὅσα φαρμακώδη· καὶ ἐν τούτοις παρέχεται πλὴν χρείαν ἡμῖν· ἐκθηλύνεται γὰρ ἀφαιρουμένων τῶν δριμέων· καὶ τὸ μὲν, ὅλως οὐκ ἐπιφέρει καρπούς· τὸ δὲ ὑγροτέρους καὶ χείρους· ἀεὶ καὶ ὑδαρέστερα γίνεται· καθάπερ τὸ ἀψίνθιον καὶ τὸ κνηκάδιον· καὶ ὅλως ὅσα φαρμακώδης δύναμις, ἢ κατ' εἶδος, ἢ κατὰ καυλὸν, ἢ κατὰ καρπὸν ἢ κατὰ κλῶνα· ἀναλογεῖ δὲ τούτοις ἡ ὅσα δριμύτητα ἔχει δὴ κατὰ πλῆσιν· ὧν καὶ ἡ κάπαρις ἔοικεν εἶναι, καὶ τὸ σίλφιον, ἢ τὸ λάπαθον, ἢ θύμβρα, καὶ τὸ θύμιον· τὸ μὲν γὰρ ὅλως οὐδὲ φύεται τούτων ἐν τοῖς ἡμέροις, ἢ καλῶς· τὸ δὲ, χείρω πολλῷ· καθάπερ τὸ λάπαθον, καὶ ἡ θύμβρα, εἰ ἡ κάπαρις· ἔνια δὲ ἢ τὰς γλυκύτητας αὐτῶν λαμβάνει καὶ θυγχανόμενα ἢ πληθυόμενα τοῖς τροφαῖς· ὡς περ τὸ κράμβον· εἰ γὰρ τοῦτο χεῖρον ἡμερούμενον γίνεται· ἢ ἁπλῶς δὲ αὐτὸ τὸ δένδρον ὑδαρέστερον εἰ μανὸν καὶ ἀθερμόν· φλοιὸν δυσὶ πλὴν κύτερον μὲν ὁ καρπὸς, ἧττον δὲ ὁ φλοιός· ἀφαιρεῖται γὰρ τὴν τροφίαν ἢ τὸ βόσιμον· ὁ δ' αὐτὸς λόγος ἢ περὶ σιλφίου καὶ θέρμου, καὶ ἔτι τοιοῦτον ἕτερον· τὸ μὲν γὰρ οὐχ ὁμοίως ἔχει τὴν δριμύτητα, διὰ τὸ πλείω εἶναι τὴν τροφὴν· ὁ δὲ θέρμος ἐκ καρπὸς γίνεται, καθάπερ ὑλομανῶν, ἢ ὀχυβείζων· περὶ δὲ ταύτην τὴν ἐναντίωσιν κατεργασία καθάπερ εἴρηται, πλῆθος παρέχουσα τροφῆς· ἐκ δὲ τῆς ἀρχῆς ταμιεύεται τὸ σύμμετρον ἕκαστον ἑαυτῷ, εἰ λαμβάνει τὴν οἰκείαν χώραν· ἢ δὲ αὐτοφυὴς γένεσις ἐν ταύταις· ἁπλῶς γὰρ τὸ μέσον ὥσπερ πολλάκις εἴρηται, τὸ λαβεῖν οἰκεῖον ἀέρα καὶ τόπον· ἐκ τούτων δὲ ἡ ὠφέλεια καὶ ἡ κακοποιία·

ταῦτα ἢ ἐναντία φαίνεται τοῖς παρὰ φύσιν ὑμοργμένοις. εἰς τι γὰρ ἀέρα μαλακώτερον μεταπίπτουσι, καὶ ξοφλὼ ἀλμοιοτέραν λαμβάνουσιν· ἐξ ἀμφοτέρων ἢ τούτων ἡ μεταβολὴ ἢ οἷον ἔκστασις φλ φύσεως· ὧν μαρτυρεῖ δ' ἕως ἢ ἐν αὐχῆσι τοῖς γεωργουμένοις, τὸ μὴ ὠλ' ἐμιάνθην ἀκεανὴ καὶ τὴν πολλὴν ἀγριότητα ἐξορχησίαν· ὥστε ἢ ταύτην ζητεῖν τινα ὅρον· καὶ πρότερον τινὰ, οὐδὲν κωλύει κατὰ τὴν μετάβασιν οὕτως, ἐνίαις μὴ ἢ ζητεῖν ὅλως· ὅτι μὴν ὅν ἀ πάντα προσδέχεται τοὺς γεωργίας, φανερὸν ἔσω διὰ τούτων· ἴσως γὰρ τὰ μὴν, ὅλως οὐ δεῖται· τὰ δὲ ὑκ ὀξυείσκομεν τὰς αἰτίας· ἢ ἢ γεωργία, δυοῖν ὄντων ὀξῶν αἰξοφαίνεσθαι, φ τε τῆς πειρασικυάζει βοηθεῖαν· τὸν ἀέρα δὲ κ ἐπαύτῃ πρίοντινα πριεῖν· ἀλλὰ δεῖ πρὸς μεταβολὰς ἢ τὰς ὥρας τὰς γινομένας, αὐτὰ τὰ δένδρα ἢ τὴν χώραν διακεῖσθαι ὡς· ἵνα, τι ἀπολαύῃ τὴν προσαύξησιν καὶ προφλὼ, ἢ μὴ πάσχῃ μηδὲν ὑπὸ τ ἐναντίων· δεῖ γὰρ ἢ πρὸς ταῦτα φυλακῆς· λέγω δ' οἷον γομάστε ἢ διακαθάρσεις· ἢ βλαστολογίας· ἢ κοπρίσεις· καὶ σκεπάνιον, ἢ ὅσα ἄλλα πραγματῶν· καὶ περὶ φλ ἀρόσιμα ἢ ἢ ἀπερμαχυμένης ὁμοίως· τοῖς μὲν δ', ὁ ταὐτὰ· τοῖς δὲ ὑκίσασι· τοῖς δὲ γὰρ αὐτὸν ξόρυν ὁδὲ τὴν αὐτὴν ὥραν ἀποδιδόναι δεῖ· ῥῖς ἢ, ἴσως οὐδὲ πριεῖν ἑνία τὸ ὅλον· ἀλλὰ δὴ καὶ φαίνου διαιρῶντες οἱ γεωργοί· καθάπερ καὶ ἐν τῇ διακαθάρσει, τὰ μὲν σιδήροις, τὰ δὲ ταῖς χερσὶ, τὰ δὲ σκύραις τισὶ κελεύοντες ἀφαιρεῖν· οἷον τῆς τε ἐλαίας ἢ τῆς ἀπίου ἢ φλ μηλέας· ὅπως μὴ ἐλκόμενα πρὸς ἢ διὰ τὴν λεπότητα καὶ ξηρότητα τ κλάδων· καὶ ἀφαιρεῖν δεῖ τούτων ταῦτα τὰ τρώξαντα μόνον· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ τ ἀμπέλων διαιρετέον, τάς τε πρωτοτόμους, ἢ τὰς ὀψιτόμους, ἢ τὰς βραχυτόμους, ἢ τὰς μακροτόμους, ἢ τοῖς ἄλλοις ὡσαύτως· ἀναφέρονται ἀεὶ πρὸς τὸ τέλος· ὁ μὲν δὴ σκοπὸς ἕτος, ἢ ἢ καθ' ἕκαστα διαίρεσις· ὑπὸ ἑκάστου δ' ἐστὶν ὁ λόγος, ὁ τὴν αἰτίαν ἔχων, ἣν δεῖ μὴ λανθάνειν· ὁ δὲ ἄνω ταύτ ἰδίων, ἢ ὧ ἔθη καὶ τ συμβαίνοντα καὶ τὰ κολουθ.

καὶ ὀρθοῖ μὴν ἴσως, ὅκ οἶδε δὲ καθάπερ ζώια τῆς ἀρχῆς. τὸ δὲ τέλος ἐξ ἀμφοῖν. ὅσοι δὲ καὶ τὸ θεωρεῖν μᾶλλον αἰτιῶνται, οὐ τὸ τοῦ τοιούτου λόγου καὶ τῆς αἰτίας. ἀντιλέγεται δὲ περὶ πάντων. ἔστι μὲν ἀπλῶς. τὸ δ' εἶς τὸ βέλτιον καὶ χεῖρον. ὥσπερ καὶ τοῖς ἄλλοις τέχναις. ἐνταῦθα δὲ ἢ ἰδιώτερόν τι συμβαίνει. πρὸς γὰρ τὴν χώραν ἔνιοι τετραμμένοι, τὰ πρόσφορα πολλάκις καθόλου λέγουσιν. ὁ τὲ δὲ καὶ ἀμφοτέρως ἔνομεν, ἄκει τὸν ὅστι τὸ βέλτιον. ὁπῖα γὰρ αὖ ἢ τὰ ἀπὸ θέρους συμβαίνοντα, τοιαῦτα ἀπαβαίνει καὶ τὰ κατὰ τὰς ὀπωρασίας. οὐδὲ γὰρ δεῖ μᾶλλον ἀκολουθεῖν τῇ τοῦ ὅλου καταστάσει ἢ ἰδίᾳ φορᾷ τῶν δένδρων, καὶ φυτῶν ἕκαστα, ὡς πολλάκις ἁμαρτανόμενα τῇ ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἀκρασίᾳ· ἢ τῇ αὐτῶν ἰδιοκρασίᾳ, τὰ μὲν ὑπερβάλλει, τὰ δ' ἔλλειπε ἀναμάχεται. καθάπερ καὶ τῶν αὐτῶν ἡ φύσις ἀπὸ ῥιζῶν ἐστιν. ὥστε αἱ μὲν αἰτιολογίαι πρὸς ταῖς κοιναῖς τῶν τοιούτων, ἢ διὰ ταύτας γίνονται τὰς αἰτίας. ὅμως δὲ ἀλλὰ ἢ σύμπαντα ὁμολογεῖται πολλάκις ἐξ ἀπάντων, ὡς περ ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἐληφότα τὴν ἀρχήν. τὰ μὲν καθόλου, τὰ δ' ἴδια· ἁμαρτάνεται γὰρ ἐκ τῆς χώρας. οἷον ὑθὺς τὰ περὶ γένεσις ἡ φυτείας. ὑπὲρ ὧν ἐχρῆν πρῶτον εἰπεῖν τὰς αἰτίας. ἀεὶ γὰρ δεῖ φυτεύειν εἰς ὀργῶσαν γῆν. ὅτω μὴ βλάπτοι καὶ λίπη καθάπερ τοῖς ζώοις ὁ τοῦ εἰς βουλόμενον πέσῃ τὸ σπέρμα τῶν ὑστέρων. ὀργᾷ δ' ὅταν ἐνικμος ᾖ, μὴ θερμὴ ἢ τὸ τοῦ ἀέρος ἔχῃ σύμμιξα. τότε γὰρ εὐθὺς ἄχυτός τε βλάστης καὶ ὅλως εὐξαφής ὁ τοῦτο δ' ἐνδυοῖν ὥραιν γίνεται μάλιστα τοῖς τε δένδροις, ἔαρι ἢ μετοπώρῳ. καθάπερ καὶ φυτεύουσι μᾶλλον. μὴ κοιμοτέρως ἐντρέπει. ὁτὲ γὰρ ἢ τὴν δύσχιος. καὶ ὁ ἥλιος θερμαίνων ἄγῃ. καὶ ὁ ἀὴρ μαλακὸς ὢν καὶ εὐώδης. ὥστε ἐξ ἁπάντων εἶναι τῶν ἐκ τροφῶν τὴν εὐβλαστίαν. ἔχει δέ τινα καὶ τὸ μετόπωρον τοιαύτην κρᾶσιν. διὸ τὰς ἐκβλαστήσεις ἔφαμεν γίνεσθαι τῶν δένδρων. οἱ δὲ ἐτησιανοῦντες αὐτὴν μᾶλλον τοῦ ἀέρος, τοιαῦτα λέγουσιν. ὁ-

τι τὰ φυτὰ θέρμ[ε]ὸσης ἐπὶ τῆς γῆς ῥίζεται κάλλιον· δεῖ δ' ἀεὶ τὴν ἀρχὴν ἰσχυροτέραν ποιεῖν, ἀφῃρημένης τῶν ἄλλων γένεσιν καὶ ὅλως ἡ ζωή· διὸ καὶ τὴν βλάστησιν ἅμα τῷ ἦρι καλῶς ἔνεσθαι μὴ ἀθρόως· ἐκβεβηκέναι ἤδη καὶ κινούσης τῆς γῆς· τὸ δὲ ἦρ εἰς ψυχρὰν τιθεμένων τὴν (ψυχρὰν γὰρ ἔτι δια μένει ἐκ τοῦ χειμῶνος) ῥίζην καὶ κακοβλαστεῖν ἔνεσθαι τὰς ῥίζας· καὶ διὰ τοῦτο κωλύουσι τὸ μετὸ ὦρου μᾶλλον φυτεύειν, ὅσα δύνανται βλαστάνειν· ἔνια γὰρ οὐδύναται· καθάπερ ἄπιον, μηλέαν, ὅλως τὰ λεπτὰ καὶ ξυλώδη· ἔχει γὰρ ξηρὰν φύσιν· καὶ διὰ τὴν αὐθέμφανον ὑπομένειν τοὺς χειμῶνας· ὅτι τὸ μὲν μετόπωρον ἔγκυμον εἶναι καὶ εὐδιάφορον· τὸ δὲ ἔαρ ἧττον ἀρτικυΐσκεσθαι· τὸ δὲ τίκτειν ἀμφότερα τὴν αὐτὴν ὥραν· ὥστε συμβαίνει τῷ μὲν ἀρτικυϊσκομένῳ, πολλὰ τὸν φλοὸν τίκτειν τῶν βλαστημάτων· τῷ δ' ὀψέ λαι κύουσι καὶ εὐδιάφορα πλεῖστα τίλεα καὶ καλά· ἔχει γὰρ ἰσχυρὰς καὶ τοιαύτας λέγουσι τὰς αἰτίας· οὐ μὴν ἀλλὰ καθάπερ εἴρηται, κοινότερα πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις ἐστὶ τοῖς ὀρνίσι καὶ φυτοῖς ἢ τῷ ἀέρι δῦναι· αὐτάρκη γὰρ τὰ φυτὰ πρὸς μὴ μύα, καὶ ἀὴρ μαλακὸς καὶ εὔβλαστος, καὶ ὅλως ἡ ὥρα χειμερινὴ τοιαύτη· καὶ αἱ ἡμέραι θερμότεραι καὶ μᾶκος ἔχουσαι, τοῦ χεῖμος ποιοῦσι τὰς βλαστήσεις· ἡ δὲ ἐίζωσις ἰσχυρά· καὶ οὕτω δή τι τὴν τῶν φυτευτηρίων ὁρμὴν (εἰς ἄμφω γὰρ ὁμοίως δύναται) καὶ διὰ τὸ τὴν γῆν ὀργᾶν· ἢ καὶ ἔλαττον ἀέρα σωτηρίαν φέρειν· ὁ γὰρ ἥλιος οὐ μόνον δοκεῖ τὰ ὑπέργεια, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπὸ γῆς διαφθείρειν καὶ κάλλιον ποιεῖν· σημεῖον δ' ὅτι τῶν ῥιζῶν ἡ βλάστησις ἧττον αὐξάνεται πορρωτέρω τῆς τοῦ ἡλίου δυνάμεως· ἢ χείρων· ὁ δὲ χειμὼν ὑπολαμβάνων τὴν φυτείαν, ἔνια δοκεῖ φθείρειν· οἷον τῆς μὲν ἐλαίας ἀφίσας τὸν φλοιόν· τῆς δὲ συκῆς σαπρύνων, καὶ σηπεδὼν τὸν ὀπὸν τὸν ἐν τῇ καρδίᾳ· καὶ τῶν ἄλλων δὲ τῶν πλείστων τοιούτων τι πρίουν τῶν· ἀλλὰ γὰρ ταῦτα μὲν ἴσως ἀφορίζοιτ' ἂν ὁ φάσκων

τὴν

τὴν μεταπωείνιὼ εἶναι τὴν βελτίω, τοῖς δεχομένοις λέγων· ἔτι δὲ πλείω ταῦτα φησὶ φύσεως αὐτῆς εἶναι σημεῖα τῶν πρὸς τὴν φυτείαν αἰρῶν· πότερα μᾶλλον αὐτὸ τὸ δένδρα τὸ ἦρος, ἢ τὸ κοινότερον εἶναι πᾶσι ταύτην· δῆλον οὖν ὡς φυσικώτερος αὐτὸς θεὶς ταύτην· ἐπεὶ ἔ ὅπου πειεικώα καὶ τοὺς ἐπισίας μᾶθεῖν εἰ μὴ ἐμβλαστάνει τὸ δένδρα, τὴν καῦτα ἔ τὸ φυτεῖ πρὸν ταῖ, πολλῶ δέον ἀκολουθεῖν τῇ τῶ αἴρος κράσει καὶ τῇ τῶ φυτῶν ὁρμῇ· πάχα δ' καὶ ἡ ὁρμὴ γίνεται διὰ τὸ πειέχειν· ὅπου δὲ μὴ θερμὸς ὄμβρος πλύσ, ὡς περ ἐν αἰθιοπίᾳ καὶ ἐν ἰνδοῖς, ἢ περὶ αἴγυπτον ὀνεῖλος, ἐν ταῦθα δὴ πρὸ φύτων ἢ μετὰ τούτους εἰκὸς τὴν φυτείαν ἁρμόττειν· τὴν καῦτα γὰρ ἡ τῶ αἴρος κρᾶσις, σύμμιξος· εἰκὸς δ' ἂν διαλεῖν καὶ τοῖς κατὰ φύσιν τόποις πρὸς τὰς ὥρας· οἷον τοὺς μὲν ὠκράτρους τῷ ἀέρι, τῶ ἦρος· τοὺς δὲ ὑγροὺς δὲ μὴ ἐπόμβρους μὴ ἐλείους, θορὸς ὑπὸ τὸ ἔαρ· ὥσπερ καὶ ἐν τῇ λακωνικῇ πολλὰ φυτεύουσι· τοὺς δ' ὑγροὺς μετοπώρου· συμβαίνει γὰρ οὕτω θερμῆς οὔσης ἐνιαύθα φλῆβας κατὰ χειμῶνα, ψυχροῦ δὲ τὸ πέριξ, τὴν αὔξησιν καταπλήττεσθαι εἰς τὰς ἔιζας ἴέναι· πλείονος δ' ὄντος καὶ ἰσχυροτέρου ῥιζώματος, πλείων ἡ βλάστησις ἔσται καὶ καλλίων· ἔ περὶ μὲν ὡρῶν τῶν εἰς τὰς φυτείας, ἱκανῶς εἰρήσθω· ἐπεὶ δὲ ὑπόκειται τὴν γῆν ἐνικμόν τε δεῖν καὶ ὑπόδυον εἶναι τοῖς ἔιζαις, ὅσῳ μήκεις καὶ ταχεῖαι καὶ ἰσχυραὶ γίνωνται, διὰ ταῦτα δεῖ τοὺς τυρούς προσρύπτειν ἐκ πολλῶν· μάλιστα δὲ γνῖα τῶ πρότερον· ὅπως ἡ γῆ καὶ ἡλιωθῇ καὶ χειμασθῇ καθ' ἑτέραν τὴν ὥραν· ἀμφω γὰρ ταῦτα ποιεῖ μανιὼ καὶ χύλιω· γνῖοι δὲ καὶ διοείζουσι τοὺς χόνας· ἀπὸ δὲ προσῶν θρινῶν, μέχρι ἀκρυρου· τὸ τε γῆν διακεῖσθαι μάλιστα καὶ τὴν ἔξω καὶ τὴν ἐνῆσι γυρόις καὶ βλαστάνειν ὅλως οὐδέν· φυτεύουσι δὲ τὴν μετοπωρινὴν φυτείαν μετὰ πλειάδος δύσιν· δεξαμένου τι ὑπὸ τῶ ἔαρος ὕδωρ· ὅπως ἐνικμος ἡ γῆ γένηται, πάρεχε προφυλῶ· ἔ τοὺς τύρους

ἀκαθὺς συμπληροῦσιν, ὅπως εἰζωθῇ τὰ κάτω πρότερον· εἰ δὲ μή, φέρονται πρὸς τὰ ἄνω· τρέφει γὰρ ἡ αὔξη πανθ' ὅσα ἥλιος καὶ ἀήρ· ὄντων δὲ τῶν μὲν βαθυρείζων· τῶν δὲ πολυορείζων, διὰ τοῦτο τοὺς γύρεις οὐκ ἰσοβαθεῖς ὀρύττουσι τοῖς ἐπιπολαιορείζοις· οἷον ἐλαίᾳ καὶ συκῇ, βαλόμενοι πίτταν· καὶ ὡς πρὸς ἄνω τιτανόμενοι πρὸς τὰς φύσεις· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ὑδάτων τοῖς μὲν θέρεσι καταψύχουσι καὶ τοὺς θέρεις καταψύχοντας (δεῖ γὰρ δὴ πρὸς ἀμφοτέρας τὰς ὥρας παρεσκευάσθαι) διὰ τοῦτο βάλλουσι κάτω λίθους, ὅπως συρρέῃ πίνηται τὸ ὕδατος, καὶ τοῖς θέρεσι καταψύχωσι τὰς εἴζας· οἱ δὲ, κλήματίδας ὑποτιθέασιν· οἱ δὲ, κέρασμον παρακαρύττουσιν ὕδατος· οἱ δὲ, ξύλον καὶ εἰμὴ παχές· εἶτ' ἐξαίρουσιν, ὅπως ἐχινοφλοιῶ ἀεὶ τὰ φυτά, διὰ κμαζομένης φλοιοῦ, καὶ συρρεόντων τῶν ὑδάτων· ἁπλῶς δὲ τὸν δεῖ τηρεῖν, ὅπως μὴ πρὸς τοὺς ὁμβρίους γινομένους καὶ πρὸς τὸν ἀέρα καὶ τὸν ἥλιον ἐξῇ συμμίξασθαι· αἱ γὰρ τροφαὶ καὶ αἱ αὐξήσεις διὰ τούτων· ἐπεὶ δὲ ἡ μὲν βορείοις μᾶλλον, ὥστε πηγή, καὶ ξηρά· νοτίοις δὲ, καὶ χαμαὶ μὴ ἔνικμος, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ φυτὸν ὑγρότερον καὶ αὐτὸ ἑαυτοῦ μᾶλλον, διὰ ταῦτα βελτίων ἡ τοῖς νοτίοις φυτεία· ταχεῖα γὰρ ἡ εἴζωσις καὶ ἡ βλάστησις, ὅταν ὀργῶν εἰς ὀργῶσαν τιθῇ, μὴ τὰ τοῦ ἀέρος ἢ μαλακὰ μὴ δύμβρῃ· δεῖ γὰρ δὴ τὸ μέλλον ἔσεσθαι καλὸν, ἅμα κάτωθεν καὶ ἄνωθεν βλαστάνειν· τοῖς δὲ βορείοις ἅπαντα τἀναντία γίνεται· ἰζῶν γὰρ καὶ κακοπαθεῖν τὸ φυτόν· ἔτι δὲ φλοιῆς πεπαγυσμένας, οὔτε εἰζοῦσθαι δύναιντ' ἂν ὁμοίως, οὔτε βλαστάνειν· μὴ μὲν τοιαύτη παρατήρησις, τοῦ ἀέρος αὖ εἴη· τὰ δὲ φυλλοτόμια, δεῖ λαμβάνειν ἀπὸ νέων τε τῶν δένδρων καὶ ἀκμαζόντων· καὶ ὅλως λεῖα ταῦτα εἰθύτατα καὶ ὡς κάλλιστα· μὴ γὰρ αὐτὰ λαμβάνεται μὴ ἰσχνὰ τὰ τοιαῦτα μάλιστα· μὴ διὰ τὴν ἡλικίαν μὴ τὸ πάχος, μὴ βλαστότερα τυγχάνῃ· τό, τε γὰρ λεῖον ὥσπερ ὑπὸ μὴ ἀπτέρωτον· τὸ δὲ τραχὺ καὶ ὀζόμμον ἄλλως τε τυφλοῖς ὄζοις, ὡς

πξ

περ ὠσθηρωμμόν, ἑαύτ᾽ ἰζῶσιν ἐκβεβλαστηκ᾽ ὲς τοὔγου ἀ-
θερέστερον· ὅσον μὴ δ᾽ ἡ φύσις τοιαύτη· καθάπερ τ᾽ ὧν κλημάτ᾽·
διὰ τοῦ τὸ γὰρ ὦ τ᾽ ὧν δένδρων ἔνιοι μοχθοῦσιν· οἱ δ᾽ πελαιξόμοι
τῷ θάλφαν τ᾽ ὧν κλάδων· ὅσων μὴ ἐβαμαλώσῃ τῷ δύναμις
εἰς τῷ βλάστησιν· ἐπὶ δ᾽ αὐθύτης λφότητος, ὥργμ᾽ ὁ αὐλόδον ποιεῖ
τὴν ἐολῶ, ὥστ᾽ ταχέ᾽ εἶναι τὸς αὐξήσεις· ὀρθῶς δ᾽ ἢ τὸ μᾶλλ᾽ ὀξ
ὁμοί᾽ γῆς, εἰ δὲ μὴ, μὴ χέρομ᾽ λαμβάν᾽· ἡ μὲν γὰρ, οὐδὲ μίαν ποιή-
σει μεταβολὴν· ἡ δ᾽ ὦ τ᾽ βέλτ᾽ σωτροφῶντ᾽· μέτεστ᾽ ἢ καὶ μετα
βολαὶ τοῖς αὐθερέσιν· αὐθενδ᾽ δὲ τὸ φυγόν· διὰ ταῦτα γὰρ καὶ τ᾽
θέσεις τ᾽ ὧν φυτ᾽ ωμμόμων τὸς αὐτὸς ἀποδιδόασι· κ᾽ τὰ πρό-
σβορα ἢ νότια ἢ πρὸς ἑωθεὶ δυσμάς· ὡς ὦ τ᾽ ὧν δένδρων εἰ χρου
λόμμοι τηρ᾽, ἐτιμάλισα καὶ μηδὲν φ᾽ φύσεως καὶ τ᾽ ὧν ἐωθότ᾽
μεταχιρ᾽, ὡς οὐκ ἂν ἐξαίφνης γένεσθαι μεταβολή· ἐπεὶ ἢ
τὰς τόπους ὁτιμάλισα ὁμοίως ζητοῦσι· διὰ τὰς αὐτὰς αἰτ᾽· ἃ
προμοχθοῦντ᾽ σ᾽ φυλάττουσιν· ἰσχυρότερα γὰρ ἢ ὥσπερ ἤδη βεβιω
κότα· καὶ τὰ φυτὰ μάλισα μὲν ὑποξύλα λαμβάνουσιν· ἔχει
γὰρ ὠθὺς καὶ ἀρχάς· εἰ δὲ μὴ, μᾶλλον ἀπ᾽ τ᾽ ὧν κάτω τ᾽ ὧν ἄνω· ἢ
γὰρ ταῦτα ἐμβιώτερα ὄντα, πλὴν ἀμπέλου καὶ συκῆς, ἃ ἐπὶ ἄλ
λου ὑγρὸν ὥσπερ εἰρηται· τὰ γὰρ ὑγρὰ, κάλλιον ἀπ᾽ τ᾽ ἄνω βλα
στάνει· τὰ δ᾽ αὖμα διὰ τὴν ξηρότητα καὶ τὴν λεπτοδερμίαν, τὰ μ᾽
ὅλως οὐ βλαστάνει, τὰ δὲ, χέρον· τὰ δ᾽ ὑπερξιζῶν· ὡς προσερ-
ρημμόν τι φ᾽ φύσεως ἔχει, καθάπερ τὸ μεμοχθυμμόν, ᾧ δεῖ χῆ
σθαι· καὶ διὰ τοῦτο μέλτιον λέγουσιν, ὀρθὰ κελεύοντ᾽ σ᾽ τὰ τοι-
αῦτα τιθέναι· καὶ μὴ ὑποβάλλοντ᾽ σ᾽ τιμέρᾳ, ὥσπερ τοῖς ἀρ-
ρίζοις, ὅσων ἡ ἐξίζα βλαστάνει· συμβαίνει γὰρ δοκεῖ πλατίων
τιθεμμόνων ἀφαναίνεσθαι τὰς πρότερον· ἄτοπον ἢ ζητεῖν ἑτέ
ρας, ἀποβάλλοντα τὰς ὑπαρχούσας· ὀρθῶς δὲ καὶ τὸ μὴ πο-
λὺ φ᾽ γῆς ὑπερέχειν τὸ φυτὸν, εἰ δὲ μὴ, γίνεται δυσαυξ᾽, ὅτ᾽
ἢ πλέον τ᾽ προφομμόν τὸ ποιοῦν· ἔνια δὲ καὶ ἀφαναίνεται,
καθάπερ ἡ συκῆ, καὶ ἔτι ἄλλο μανόν· ἅμα ἢ ἀθροώτερα φέ

ρε ται μᾶλλον ἡ ξοφὴ πρὸ τὴν βλάστησιν. ὁ καὶ ἐπὶ τῶν κατακο
πὸ μύων συμβαίνει· τὸ γὰρ παρὰ τὴν γῆν ὅτι μάλιστα κοπὲν
ταχὺ βλαστάνει μάλιστα τῶν ἐν ὕψει. φανερὸν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ
πέλεκυφυτῶν, καὶ ἐὰν διαμορτομῶν ζητεῖ κατὰ τὴν φυτείαν. τῶν δὲ φυ
ἐλαίας καὶ τῶν μυρρίνων καὶ ὅλως ὅσα φύεται, μείζων πάντων
ἀποστέγουσα τὰς ῥαδας, ὅπως μὴ θᾶλλον μηθὲ ἥλιος μηθὲ ὗδωρ λάβῃ. κίν-
δυνος γὰρ νοσῆσαι ἐξαίφνης· ψεκάδι δὲ οἱ μὲν, πηλὸν μόνον·
οἱ δὲ, σκίλλαν ὑπιτιθέντες· εἶτα πάλιν ὠθεῖν τὸν πηλόν· ἐπὶ τούτῳ δὲ
τὸ ὄστρακον· δοκεῖ γὰρ ἡ μὲν σκίλλα, χλωρὸν παρέχειν· ὁ δὲ πηλὸς
ἐκείνην τηρεῖν· τὸ δ' ὄστρακον τὸν πηλόν· ὁ δὲ κόπρος, ὅτι μὲν καὶ
μανοῖ τὴν γῆν καὶ διαθερμαίνει, δῆλον ἀμφοτέρων ἡ βλάστεια.
φανερόν· ὑπὲρ δὲ φλοιώσεως ἀμφισβητοῦσι, καὶ οὐχ ὡσαύτως
χῶνται πάντες· ἀλλ' οἱ μὲν, εὐθὺς ἀναμίξαντες τῇ γῇ, πρὸ τὸ
φυτὸν προσβάλλουσιν· οἱ δ' ἀνὰ μέσον τιθέασι τῆς τε πρώτης γῆς
καὶ φλοιὸν ὑπάνω· κάτωθεν γὰρ παραλαμβανομένου, εἰς τὸ ἄνω φέ
ρειν φάσιν ὅταν ὑσῃ· μέλτιον γὰρ εἶναι τὸν χυλὸν ἄνωθεν δ'
βρεχόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ ὑοντος οὐ δύνειν εἰς τὰ κάτω.
πάντες δὲ τοσοῦτον συμφωνοῦσιν· ὥστε μὴ βριμεῖαν καὶ
ἰσχυρὰν, ἀλλὰ κούφην· διὸ μὴ μάλιστα χῶνται τῇ τῶν λωφόρων.
ἡ γὰρ βριμεῖα καὶ ἰσχυρὰ, διαθερμαίνει μᾶλλον· ἡ δὲ καὶ ξηραίνει.
χρὴ δὲ καὶ πρὸς τὴν χώραν ἑκάστην ποιεῖν τὸ ἁρμόττον· οἷον ἐὰν
μύτις ἐμπύρῳ φύτῳ φυτεύσῃ τοὺς γύρους, ὕδατος ἐμπι-
πλάναι πρόσταττε· μὴ ἐπειδὰν ἀναβαίνωσι, τότε βάλλειν· ὅπως
ἐνικμῶσι καὶ γὰρ μύη, μᾶλλον δέχεται καὶ καλλίω ποιῇ τὴν ἐρί
ζωσιν· ἐὰν δὲ ἐν ἀλμώδει ἢ ἐφάμμῳ, λίθους περιτιθέναι πε-
ρὶ τὸ πρέμνον τοῦ φυτευτηρίου, μὴ περιχωννύναι γλίχεσθαι· ὅπως ἂν
στέγωσι τὴν ἀλμυρίδα· συμφέρει δὲ καὶ ἅλμον πότιμον παραβάλ
λειν· ἀνίησι γὰρ ἐκ ποταμοῦ ἢ χαράδρας· ἀποστέγει γὰρ μὴ ταῦτα
μὴ ἅμα διαϊόντων παρέχεταί τινα δύναμιν· ἐὰν δὲ ἐφυδρεύηται
ματῶδες, τάφρους ὀρύσσουσι, τὰς μὲν πλατείους· ἵνα τὸ ὕδωρ

δέχωνται

δέχονται· τὰς δὲ ὀρθὰς, καὶ λίθων πληροῦνται καὶ γῆς, ὥστε μὴ ἄπεφθαι φλοιὸν ἀναπαύεσθαι· εἶτα ἄμμον ἐμβάλλουσι καὶ χοῦν· ἄτοπον γὰρ τὸν τοιοῦτον φέρειν πρὸς τὴν ὑπερβολήν· αἱ τε ὠλαὶ τοῖς φυτοῖς δέχονται μᾶλλον ὑγρότερον ποιοῦσιν· αὗται ὀρθεῖαι καὶ τῶν λίθων ἔχουσαι, δέχονται ταύτην συνέχουσιν· ὅτι δὲ ἄμμος ὁ χοῦς ἀναξηραίνουσι, διὰ τοῦτ' ἐὰν οἰγνῶσι λίθοις τοῖς τοιούτοις, οὐκ ἐκλέκτοις· ὑπάρχει δὲ φύσει τὸ βοηθοῦν ὅλως ἐν ὀρυκτοῖς· ἐὰν ὀρύττων τις λίθους εὕρῃ πρόχμαλον, ἢ ἄμμον, ἢ γῆν μόχθηραν, ἐκ ἀκριβῶς μὴ συμμίγνυναι μὴδὲ σκεδαννῦναι ταύτῃ· ἀλλὰ ῥοῦν τῷ βαθύτερον τὸν γύρον ἢ τῷ τάφρον ὀρύξαντα, τόν τε ξόχμαλον ὑποστρωννῦναι, καὶ τῷ ἄμμον· ὁ μὲν γὰρ λίθος, ὁ μὲν ὠλαστὺς ἢ συμφύσει, μελάπτει τὸ δένδρον· ὁ δὲ ξόχμαλος ὑπερκάτω τεθεὶς, ψύχος τι παρέχεται· τὸ δὲ ὕδωρ δέχεται· καὶ τοῖς ῥίζαις ὡδοδὸν ποιεῖ τὸν τόπον· ἀπωλῶσι δὲ τοὺς γαλίθους ἐκλέγειν· οὐδ' ἐκ γῆς φιλησίου τοιοῦτον δ' φέρειν· καὶ γὰρ ἀλέαν παρέχεται χειμῶνος, καὶ ψύχος θέρους· ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὰς ἄλλας διαφορὰς φλοιὸν χώρας, τὰ πρόσφορα λαμβάνειν· ὡς γὰρ ὅλως εἰπεῖν, ἄδενδρον ἐλαφρότερον· αἰγὰς πάντων πρώτην καὶ μέσον τὸ δύνασθαι θεωρῆσαι· ῥᾴδιον ἐν ταῖς χώραις φυλάττειν· οὐ μόνον ἀπλῶς ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν σωτηρίαν, ὅταν ἀνωμαλὴς ἢ κατὰ ῥοὺς ξόρυς ἑκάστους· ὥσπερ λέγεται πολλάκις ἡ οἰκεία μεῖζον ἔχουσαν καὶ πρὸς αὐτὴν ἢ πρὸς δικαιοσύνην· ὃ μὴ καθόλου τῷ λόγῳ ὀρθῶς καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ὁμοφύλοις· οἷον, ὡς μὲν ἁπλῶς εἰπεῖν ἡ συκῆ φιλεῖ τοὺς ξηροὺς τόπους· οἱ γὰρ ὑγροὶ σήπουσιν· ἢ οὐ καλῶς ποιοῦσι, διὰ τὸ ἄνω εἶναι τὸν καρπὸν ὑγρόν· οὐ μὴν, ἀλλ' ὅσοι γε ὑδρόφυτα ζητοῦσι καθάπερ ἡ λακωνικὴ, τὰ ἔφυδρα ζητοῦσιν· ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν ἀμπέλων, αἱ μὲν στερραὶ καὶ πυκναὶ καθάπερ καὶ πρότερον ἐλέχθη, τὴν ὀρεινὴν μᾶλλον φιλοῦσιν· αἱ δὲ μανιαὶ καὶ ὑγραὶ, τὴν πεδινήν· ἑκατέραις γὰρ ἡ ξοφὴ πρὸς τὴν φύσιν σύμμιξος, ταῖς μὲν ἐλάττωσα· τὸ δὲ

πολείων. ὅλως δὲ τὰ ἀκρόδρυα καλὰ δοκεῖ πιεὶ τὰς ὑπωρείας
γίνεσθαι. σημεῖα δὲ ποιοῦνται τὴν αὐτομάτην φύσιν. ὅπου
ἡ φύσις αὐτὴ γυμνᾷ, τοῦτον οἰκεῖόν ἐστιν εἶναι τόπον. αἱ δὲ καὶ
θέσεις διαφοραὶ, δῆλον ὅτι κυρίως ταύτας ἡ ὑπώρεια πρὸς
λαὶ ἡμᾶς ποιεῖ. καὶ τὸ ὅλον ὥσπερ μία τις αὐτὴ διαφορὰ καὶ
θῦψος καὶ ταπεινότητα, πολλῶν ὄντων ἑτέρων καὶ μειζόνων. ὡς
περ ἐν ταῖς ἰσορίαις εἴρηται. ὧν οὐδὲ μίαν θετέον εἶναι χεί-
μωνίαν καὶ εὔφυορον, σχεδὸν οἱ πλείους ὁμολογοῦσιν ἀγρι-
θλιὰ εἶναι ταῖς ἀμπέλοις. ὥσπερ καὶ τὴν σύγκομον ἐλαίαις καὶ συ
καῖς. αἱ μὲν γὰρ, ὑγροτέρας δέονται ἡ μαλακωτέρας ξοφῶς.
αἱδὲ, ξηροτέρας καὶ σωματωδεστέρας. ὅλως δ' αἰεὶ τὰ μὲν ξηρὰ, ξηρᾶς
ζητεῖ χώραν. τὰ δὲ ὑγρὰ, ὑγρᾶς. ὡς δὲ πολλάκις εἰπεῖν, αἱρίζηται
σιν ἡ μάνη καὶ κόφη, ἡ ἔνικμος. ὑγρὰ φὴς γὰρ μάλιστα ἡ δυαυξής.
εἰ μὴ ὅσα διὰ τὴν ἰσχὺν λαμβάνουσι τροφῆς. ὀξυρίζη.
καθάπερ ἡ ἀμυγδαλῆ. ταύτῃ γὰρ ἡ λεπτόγειος ὑγροτέρα ἐστὶ τό
πος ὑδρηρὸς καὶ ἥλιος, ἐν αὐτίαις ἢ τῇ ὑβρῇ παλίσιος ἐστὶ δροσε
ρός. οὐ μικρὸν ἢ οὐ ἢ πρὸς τὰ πνεύματα καλῶς κεῖσθαι τοὺς τό
πους. ὥστε καὶ τοῦτο θεωρητέον. οὐ πνεύματα μὲν γὰρ ἄπαντα ζητεῖ.
τροφαίτη γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις βελτίους ἐστὶ καὶ οἱ καρποὶ πειρότε
ροι. πνεύματα δὴ ἢ ἐστὶ προσήνεμον, οὐδὲν ὡς εἰπεῖν τῶν μεμέρ.
αὐαυξῆ ἢ μικρὰ ἢ καυλώδη γίνεται διὰ τοὺς θλιβομένους τοὺς ὑπὸ τῶν
πνευμάτων. ἐμιαὶ ἢ οὐ ἢ τῶν ἀγρίων. οὐ γὰρ τιλφοκαρπεῖ. καθά-
περ δή τινες ὑποικιλοφασιν. ἀλλὰ μέχρι τοσούτου ἀφικνεῖσθαι
τοὺς δ' ἐμβρῖς ὑπονέμοις, δυαυξεῖς τε καὶ πολυκάρπους γίνεσθαι. τὸ
γὰρ ὅλον ὥσπερ πολλάκις εἴρηται, συμμετέχειας πρὸς ἕτοικεμένας
σας δεῖ πρὸς τὴν φύσιν. ὁμοίως ἔν τε ταῖς ἄλλαις τροφαῖς, καὶ
ταῖς τοῦ ἀέρος μεταβολαῖς. ἀλλὰ φυτὸν μὲν οὐ εἰκαθόλου καὶ
κοινόν. τοσοῦτον ἢ μανότητος καὶ πυκνότητος τῶν φυτῶν ὅμως, οὐχ
οὕτω πρὸς τὸν τόπον ὡς πρὸς αὐτὰ τὰ φυτὰ ὅμως σκεπτέον.
ὅσα τε φιλόσκια καὶ μὴ. ἐστὶ ὅσα μακρόῤῥιζα καὶ βραχύῤῥιζα.

τὰ μὲν.

τὰ μὲν γὰρ δηλονότι μᾶλλα, τὰ δ' ἥπτω καὶ φυτευτέον· φιλόσκια δ' ὧν οἱ καρποὶ ξηρότεροι καὶ πυρηνώδεις, ὥσπερ ἐλάας καὶ μυρρίνου· καὶ ὅσα φύσει μανά τινα καὶ ξηρὰ καὶ μὴ μακρόξιζα, καθάπερ ἡ δάφνη· τῶν μὲν γὰρ ὁ καρπὸς ἡλιούμενος συρρεῖ· τὰ δὲ νέτεα· τὰ δ', ὥσπερ πρόβολῆς δεῖ ταῦτα καὶ πρὸς τοὺς χειμῶνας καὶ πρὸς τὰ καύματα διὰ τὴν ἀσθένειαν· οὐκ ἐνοχλεῖ γὰρ τὰ πέρρω διὰ τὴν βραχυρριζίαν· καί τοι τινὰ ἄνανταπελθύοντα διὰ πλοῦ φυτεύεται, ὅπως μὴ ξηρανθέντα γένηται μὴ δέξανται ξηράν. ξοφιὼ τε ἐλάτη λαμβάνοντα καὶ τὸ πυθμάτος ἀποκλόμενα· ἁμῶς ὀρθῶς μελέτησιν· ἀλλ' ἑκάτερα δυαιρετέον ὥσπερ εἴρηται· χρὴ δὲ καὶ πρὸς τὸν τόπον ὁρῶντα τὰ εἰωθότα τοῖς ἀποτάσεσι· μὴ γὰρ ἴσοις ὀρθοῖς ἐλάτους ἢ ἐν τοῖς πεδινοῖς· ἐπ' ἐλάττον γὰρ αὐτὰ ἐξίζαι προαύξονται καὶ ἡ κόμη· ἅπαν δὲ φυτὸν ὅταν ἐκβλαστήσῃ τὸ πρῶτον, ἐὰν ἐξιζωθιῶσι μηδὲν κινοῦντα τῶν ἄνω· καθάπερ ὠὰ τῶν ἀμπέλων πιόντων· ἀφιέντας τοὺς ῥάχας· εἶθ' ὅταν ἴσχωσι, τότε περιαίρειν τὰ ἄνω καταλιπόντα τὰ κάλλιστα καὶ ὠὰ τηλόθεν τὰ πεφυκότα· καὶ τὰ γὰρ τὰ δένδρα, τοῦτ' ἀναγκαῖον οὐχ ὡς περὶ τῶν ἄλλων ἀφαιρεῖν· οὐδὲ χρὴ πάντα τὴν τιμὴν ἰσοτιμεῖν· ξ' εἴζου γὰρ ὄντος, ἐὰν περιαίρῃ καὶ κινῇ τις ἀθεντὰ ὄν, σωθήσεται μᾶλλον· ἐὰν δ' ἐρριζωμένου καὶ ἰσχύοντος, αὐτὸ τὰ πάθος ἔσται. ⸂καὶ τὴν τροφὴν ἀπολώσει πλείονα τοῖς καταλείπεις· ἢ δ' ἀναγωγὴ ⸂καὶ ὠὰ καὶ λᾶσι τοῖς πρὸς τὸ φυτεῖαν πλείστη, οἷον χωματισμός ὅστε, καὶ μόρφωσις τῶν δένδρων, ὕψει τε καὶ ταπεινότητι, ⸂καὶ πλάτει πρὸς ἄλλοις· ὡς δ' ἐπὶ πᾶσαν φυτευόντων τὰ ὑψηλά· πλὴν ὅσα φύσει τοιαῦτα καὶ ὅτι καὶ βούλεται· καθάπερ φοίνιξ· πεύκη· κυπάρισσος ὠκαρπότερα· γίνεται γὰρ διὰ πολὺ φλοιοφησίσης καὶ ἐν ταύτῃ καὶ τὰν ἁλισκομένης· ἀλλὰ δεῖ πολὺ κλάδους ⸂πολυβλαστῆ ποιεῖν· ἅμα γὰρ τῇ πολυκαρπίᾳ καὶ ὀπωρινωτέρα καὶ ὀπωρινωτέρα ἡ ὅλη ὀπώρα πευτόπωρα γίνεται· διὸ ⸂περιαιρετέον ἢ κωλυτέον τὰς μὴ κατὰ καιρὸν βλαστήσεις· ἡδὺ δ' ἡ λοι-

αὐτὴ θραπεία καὶ κατάσασις ὁμοία τῇ διακαθάρσει τυγχάνῃ πλείων ὄντων τῶν δένδρων· ὑπῆ ἧσι καὶ δῆκτίον πρῶτον τῶν κατὰ τὰ θραπείας, εἰθ' οὕτω περὶ τῶν ἄλλων· ὥσπῆ γὰ ἐφεξῆς τοῦτο τῶν πῆὶ τὴν φυτουργίαν ὄσί· κοινοτάτη μὲν ἂν καὶ μάλισα ἐνδηλοῖ ὠὴ τῶν ἀμπέλων τυγχάνῃ· πάντα γὰ χαλᾶν τοι, καὶ πάντες ἀμπελουργῆσιν· ὡς περ ὑπεύθῃ αὐαγκαῖόν μὲν οἱ φύσεως, διὰ τὴν βλάσησιν ἢ τὴν βλασήσεις καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις διηκεῖβῶ· μάλιθ' ἡ θραπεία, πειρατέον αὐτὰ καθ' αὐτὰ θεωρεῖν ὕσερον· νῦν δ' ὑπὲς τῶν ἄλλων λέγωμεν· οὐ δὲ γὰ οὐδ' ὠὴ τούτων μικρόν ὄσι, τὸ καταση σαι θαί πως τὰ δένδρα, καὶ τὰ κακῶς πεφυκότα καὶ τὰ ἐμποδίζοντα τοὺς καρπους ἀφαιρεῖν· ἐμποδίζῃ γὰ οὐ ταῦτα μόνον· ἀλλὰ καὶ τὰ ἀπῆρτημένα, καὶ αὐτὰ ὅλα τὰ παρακαίρως πεφυκότα· διὸ δεῖ ταῦτ' ἐξαιροῦντα μεταπιθέναι τὴν βλάσησιν εἰς τὸ δένδρον· ἔοικε γὰ ὡς περ ὀχετείαν τινὰ εἶναι φῖ τροφῆς τῶν δένδρων· ὅπως αὐαγκαίως· εἰς γὰ τὰ κατὰ λῖ πόμενα ἀεῖ· καὶ ταῦτ' αὐξῖ· τοῦτο δὲ ξυμβαίνει, διότι τοῖς μέρεσιν ἄειρε πέφυκε· καὶ ἔτι προσπεπλασμένα κατ' ἐνιαυτόν· ἐπεὶ καὶ εἴτις ἀεὶ βόλεται κολούειν τὰ ἄνω, πρὸς τοὺς ἐίζας ἡ τροφὴ πᾶσα φέρεται· κἀκεῖναι λαμβάνουσιν αὔξησιν· ὥστε τοσοῦτο παράπεμπε τὰ χωρία· καὶ τέλος ἀναυξῆ γίνεται τὰ ἄνω, πάσης ἐνταῦθ' ὥρμηκυίας φῖ ξοφῆς· οἷον γὰ ἡ δηφύσις γίνεται χορηιαθέντων· ἡ μὲν οὖν ἀμπελος ἀεὶ τῶν τομῶν ἐπιζητεῖ κατ' ἐνιαυτὸν διὰ τὸ δύαυξος· τὰ μὲν γὰ μέρη τὰ μὲν παρέρχεται, διὰ τὴν ξαιρεσιν· ὑδὲν δὲ τῶν δύαυξος· ἐπεὶ εἰσί τι τοιοῦτον εἶναι δέοι τ' ἂν ἀφαιρεῖν ἀπὸ τῶν ὑγρῶν πειρῶμεν· ἅμα δ' ἂν ἕλκωσις πόρον παρέχει καὶ κακοῖ τὰ δένδρα· διὸ καὶ μετὰ τὴν διακάθαρσιν, ὑθὺς οἷόν τε δεῖν κοπρίζειν, καὶ τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖσθαι θραπείαν· ὅπως ἐπανακλάσωσι τῇ ξοφῇ τὸν κακοπάθειαν· ἀλλὰ μόνον τέγεσιν ἔχοντ' ἐν τῇ τῶν αὔξων ἀφαιρέσει περι

εἶαξ·

εἰθυς· ταῦτα γὰρ οὔτι πού ποιεῖ τὴν ἐλκώσει, κωλύφ τι προσηρ
τημμύαξοφάσ· ἐν δὲ τῇ διακαθάρσει, τό τι μὴ καρ̃ωμα δι αι
ρετέον, ἢ ὅσα τ̃ων ἑτέρων αὐξησιν ἀφαιρεῖται, ἢ ὅσα διαπέφυ
κεν· ἐν τοῖς ἔξω γὰρ δεῖ τὰ βλάστησιν εἶναι· ἢ ἔτι τὰ ῥυκνὰ ἢ
ἀλλήλοις ἐπιβάλλοντα, ἃ ὅσα τῶν ἐκφυσιν ἐκ τ̃ μέσων ἔχει· πάν
τα γὰρ ταῦτα κὴ τὸ πνῦμα κὴ τὸν ἥλιον ἀφαιρεῖται· δεῖ δὲ ἢ δῦ
πνουν εἶναι ἢ πρόσηλον τὸ δένδρον· διὸ κὴ οὐ κακῶς οἱ οὕτως ῥυθ
μίζοντες, ὥστε πρὸς μεσημβρίαν βλέπειν· καθάπρ οἱ τὰς συκή
ας, κὴ τὰ ἄλλα, ἃ μάλιστα τὴν ἐλαίαν· ἐπεὶ δ' ἰῶπου ἢ διακά
θαρσις διὰ τὰς ὠλκὴς, διὰ τοῦτ' οὐ τὴν τυχοῦσαν ὥραν, ἀλλὰ
μετὰ τὰ φυλλάδα λειπέον· ἰσχυρότατα γ̃ τότε ἃ μάλιστα αὐτ̃ων τὰ
δένδρα· ἥκιστα γὰρ λωκότατα τὸ ὑγρὸν εἰς τοὺς καρπούς· ἕτερον δὲ
οὐδέπω δεδηλωμύα· τὰ δὺσφικαρπότερα δηλονότι καὶ τὰ λοιπὰ
μετὰ τὴν τ̃ων καρ̃ων ἀφαίρεσιν· ἴδιον δ' ἐπὶ φλ συκ̃ς· μόνη
γὰρ διακαθαίρεται μικρὸν πρὸ φλ βλαστήσεως· αὐτ̃ον δ' ὅτι τότε
μάλιστα ὐσύμφυτος· δεῖ δὲ τὰυτὸ καὶ ὑδηλῦν· ἀθηνᾶ γ̃ ὃν μὴ μαν
πονεῖ μάλιστα δὲ τὸν μετοπώρου καὶ πρὶ φυλλάδα· ξηροτέρ
ὄσης τ̃ης ὥρας, οὐδὲ ωαμφύνας συμφύναι· σήπεται τί τὰ περαρρέ
οντος τοῦ ὕδατος· καὶ ὑπὸ τ̃ων χειμώνων κακοπαθεῖ· καὶ τὸ
ὅλον διαφθείρεται· τοῦτο μὲν οὖν ἴδιον τ̃ων ἀθηνᾶν καὶ μανδ
ὐκ ἴσασι δὲ πάντων ἡ ἀφαίρεσις· αὐξάνει γὰρ τ̃ων μᾶλλον δεν
δρύων· δεῖ δὲ τὰ ὑβλαστηκότα πολλ̃ς γινομένης· οἷον ἐλαίας,
δρυκεῖ καὶ ῥόα καὶ μύρσινον· ὅσων γὰρ αὐτὸς ἐλάττω τούτοις κα
ταλείπη, βέλτιον βλαστάνει· καὶ τοὺς καρποὺς φέρει βέλτι
ον· τοῦτο δ' ὅτι πυκνόβλαστα ἢ λεπτόβλαστά ἐστι καὶ τὰχὺ πα
ραυαιρόμενα· διὸ καὶ φρυγανικώτερα τὰ πάντων τὴν προσό
ψεν· χρὴ δὲ καὶ ὅσα πρὸς τὰς τομὰς ἀθηνᾶ, καθάπερ ἀπὸ μ
μηλέας, καὶ εἴ τι ἄλλο ξηρὸν ἢ λεπτόφλοιον· ἃ γὰρ ταῦτα πονεῖ·
διὸ τὰ τοιαῦτα τούτων ἢ ταῖς χερσὶν ἀφαιρεῖν, ὥσπερ ἐλέχθη
τι ἃ κελεύουσιν, ἢ τοῖς σιδήροις, ὡς ἐλαφρότατον· κίνδυνον γ̃

ἅμα τῷ πόρῳ διὰ τὴν ἕλκωσιν· ὥσπερ καὶ τῶν ῥιζῶν ἐν τῇ σκα-
πάνῃ τιτρωσκομένων χείρω γίνεται, πολλάκις δὲ καὶ νοσεῖ καὶ
ἀφαυαίνεται, τὸν αὐτὸν τρόπον οἴεσθαι χρὴ καὶ ἀπὸ τῶν ἄνω-
θεν ἐν τοῖς μήδυμαμύοις φέρειν· καὶ περὶ μὲν καθάρσεως
ἀρκείτω τὰ εἰρημένα, ῥίζοτομεῖται δὲ μετὰ τὴν φυτείαν,
καὶ ὅταν ᾖ νέα σαίνηθ' ὡς εἰπεῖν, ὅσῳ στι καὶ τὰ βάθους ὠθῶνται,
καὶ τελείω λαμβάνωσιν αὔξησιν· μάλιστα δ' ὧν ἐστὶ πολὺς αἱ
ῥίζαι· καθάπερ ἐλαίας καὶ ἀμπέλου· ὅταν δὲ πρισβύτεραι γέ-
νηται, τὰς μὲν ἐσωτέρους καὶ ὅλως τὰς ἐπὶ πολὺν ἀφαιρε-
τέον· ὅσῳ αἱ κάτω πλείους καὶ ἰσχυρότεραι φύονται· φθεί-
ρουσι γὰρ ἐκεῖναι αὐτούς, καὶ ἐμποδίζουσιν· αὐτοῖς δ' οὐ δύ-
νανται παρέχειν τροφήν· ἀλλὰ καὶ πονοῦσι, καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου
καὶ ὑπὸ τοῦ ψύχους· ἀφαιρετέον δὲ καὶ τοὺς αὐτάς· προσκε-
κηδέμενα γὰρ καὶ ἄλλως λυμαίνονται, καὶ σκώληκας ἐμπι-
πτοῦσι τοῖς δένδροις· τὰς δὲ ἄλλας οὐ κινητέον· οὐδὲ γὰρ τῶν
δένδρων καθάρσιόν ἐστιν ὥσπερ τῶν ἀνθρώπων· καὶ γὰρ τὸ γυμνὸν
ἐπὶ πλέον χαλεπόν, καὶ ὅλως οὐκ εὔσημον· ὅθεν ἀφαιρετέον· ἅ-
μα δὲ καὶ πρὸς τὴν φυομένην, μόνον δὲ ἰσχύουσα τὴν τροφὴν
ἀποδώσει· κάλλιον δ' ἐὰν ὑπολειφθῇ· τὸ δὲ μῆκος καὶ πηλί-
κον, ὅσον ἂν ᾖ πλέον, ὠφελιμώτερον· ὥστε τὰ πρὸς τὴν βλά-
στησιν καὶ τὴν εὐτροφίαν μόνον δεῖ παρασκευάζειν· περὶ δὲ ἀρ-
δύσεως καὶ ὑδάτων, σχεδὸν εἴρηται πρότερον· ὅσα γὰρ ἐν τοῖς οὐ-
ρανίοις ὠφέλιμα, κατὰ πρίασ ὥρας, ἢ ἔτους, ἢ νύκτωρ, ἢ με-
θ' ἡμέραν, δηλονότι καὶ ἐν τοῖς ἐπιξύλοις καὶ ὀχετευομένοις ὁ-
μοίως ἔσται· τὸ δὲ θέρος εὐλογώτατα μάλιστα χρῶνται, διὰ τὴν ἀπει-
λὴν τῶν ἐκβολῶν· καὶ ἅμα πρὸς τὴν ἐκτροφὴν τῶν καρπῶν ἀ-
ναγκαῖον· οἱ δὲ, καὶ οἷον τε τότε μάλιστα δεῖσθαι, πλείστης ἀ-
φαιρέσεως καὶ κυριωτάτης γυμνώσεως· ἰσχὺς δ' ὥστε ἐν τοῖς
ἄλλοις καὶ ἐν τούτοις τὸ ἔθος· οἷον γὰρ φύσις γίνεται· διὸ καὶ τὰ
ἐν τοῖς ξηροῖς καὶ αὐχμηροῖς, οὐδὲν ζητεῖ, πλὴν τὸ ἀναγκαῖον·

χείρω

χείρω γίνεσθαι βρεχόμενα, καθάπερ τὰ εἰωθότα μὴ βρέχεσθαι. ἔστι
κίνδυνος δ', ἂν μὴ συνεχῶς ἀποδιδῷ, βρέχειν ἀρξάμενος· ἐκείνῳ
τι γὰρ ἀφαιρεῖται τὴν ἰσχὺν ἢ τὴν ξοφιώ, ἢ ἑτέραν οὐδετέρου
ἀμφοτέρων πλεῖον διαμαρτάνει· ὥστε πολλάκις ὑπὸ τῶν καυμάτων
αὐαίνεται· χεῖρον δὲ οἱ καιροὶ χείρους τῶν γε πλείστου δεῖ χο-
μῶν· ἐὰν δὲ συμμίξωσι, ἀλλὰ ἔστω πλεῖον ἢ πολῷ μᾶλλον· ὥσ-
τε εἰ δὲ κοπρίσεως ἀκολούθως δηλονότι τῇ ἰδίᾳ καθάρσει μετὰ
τοὺς χόνας· ἄλλως τε εἰ ἦν μετ' ἐκείνῳ ὠθὺς κοπρίζειν δεῖ· ἅ-
μα δ' ἢ οὐδ' ἂν δύναιντο δέχεσθαι συνεχῶς· ἀλλ' ἀφαυαίνουσι δι' ἃ
τὴν θερμότητα· τὸ γὰρ τὴν ἡλιῶσι κοπρίζειν, οὐχ ὅμοιον· ἐν ἐκείνῃ
μὲν γὰρ εἰς πολὰ μερίζεται ἡ θερμασία σκεπτέον· τὰ δὲ οὐ μόνον τῶν
ὡρμάτων· ἐν ταύτῃ δὲ εἰς αὐτὰς τὰς ῥίζας δύεται· ἔστι οὐ δύνα-
ται πᾶσι διαδιδόναι τοῖς καρποῖς οὐχ ὁμοίως δὲ τροφὸν ὁ δὲ πο-
λύχρων· ὥστε πάλιν ἄλλης καὶ ἄλλης ἐπιμομφῆς, ὡς ἐκθερ-
μαινόμενον, αὐαίνεται· ἐπεὶ ἦ οὗτος, ἂν τις κατακόρως χρῆ-
ται, ἢ ἐπιγίνηται πλῆθος ὕδατος· διὸ ἔστι ταῖς ἐπομβρίαις χρήσιμώ
τερος ὁτιοσυνεχὴς καὶ πλείων κοπρισμός· ἐν δὲ ταῖς αὐχμώδε-
σι καὶ λεπταῖς ὁ σύμμετρος, διὰ ταῦτα δὲ ἴσως οὐδὲ ἡ δρι μυ-
τότης τοῖς δένδροις ἁρμόττει· καίτοι δόξειεν ἂν ἄτοπον εἶναι,
τὸ μὴ τοῖς ἰσχροτάτοις, ἀλλ' ἐν τῷ προφημιζομένῳ τὸ αἴτιον λη-
πτέον· ἐπεὶ ἡ τοῖς λαχάνοις διὰ τοῦθ' ἁρμόττει· διὰ τοῦ γὰρ μεθ'
ὑδρείας ἡ χύλωσις· καὶ ὅλως ὅτι πολῷ τῷ ὑγρῷ χρῶνται ἔστι
καθ' ἡμέραν, καὶ αὐτὰ φύσει ὑγρά· φυλοφορεῖν γὰρ ἐθέ-
λουσιν οὐ καρποφορεῖν αὐτά· οὐ μὴν ἀλλ' ἐρίασί τι χρῶνται ἢ
πρὸς τὰ δένδρα τῶν ἰσχροτέρων· καὶ μάλιστα εἰς μαλακό-
τητα καὶ μεταβολὴν τῶν καρπῶν· οἷον τῇ πρὸς τὸ γλυκαί-
νειν καὶ ἀπύρους ποιεῖν τοὺς ξόας, καὶ τοὺς ἀμυγδαλᾶς ἐκ πι-
κρῶν γλυκείας· καὶ ὡς παρὰ τοὺς μυρρίνους κελεύουσιν ἰσχυ-
ροτέραν ἔτι παραβάλλειν, οἷον τὴν βρύσοδεφιλίαν· καὶ οὖ-
σον παραχεῖν ὅταν ἐκβλαστήσωσιν· ὡσαύτως δὲ ἀπυρηνώσεως

μήλων· οἱ δὲ καὶ τῇ ἐλαίᾳ συμφέρειν οἴονται πρὸς δὲ καρπόσιν ἔοικε δὲ τὸ ἐν τῇ ἀρχῇ μέσα διαφέρειν· εἴη γὰρ ἂν τὰ τῶν σικύων σπέρματα γάλακτι βρεχόμενα καὶ μελικράτῳ γλυκυτέρους ποιεῖ· ὁμοίσειε δ' ἂν τις ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων γίνεσθαι λαχάνων· ἀλλ' ἴσως τὸ ἧττον μὲν χρησιμώτερον· ἡδὺ δὲ ἴζατῶν δένδρων ἀρχή τις οὖσα, καὶ τὰ πρόκαρπα σωίζομοιοῖ τὰ ἐφ' ἑαυτῆς· περὶ μὲν οὖν τούτων καὶ πρότερον εἴρηται· τὴν δὲ χρησίμειαν ἀεὶ πρὸς τὰς δυνάμεις ἀποδοτέον· τῆς μὲν δριμυτέρας, ἐλάττονος· τῆς δὲ μαλακωτέρας, πλείονος· δεῖ δὲ καὶ τὴν προφορὰν ἑκάστοις τῶν δένδρων μὴ ἀγνοεῖν· οὐ γὰρ ὥσπερ ὕδωρ τὸ αὐτὸ πᾶσιν, οὕτω καὶ κόπρος· ἀλλ' ὥσπερ τὰ ἐδάφη πρὸς ἕκαστον οἰκεῖα, οὕτω καὶ ἡ κόπρος· ἐπεὶ καὶ κατὰ τὰς ἡλικίας τῶν δένδρων ὅτι τις διαφορά· διὸ καὶ φυτεύοντες, ὑπερβάλλουσιν εὐθὺς ὡς ὥστε ἐλέχθη τὴν τῶν λοφούρων, ὅτι κουφοτάτη· τὸ δ' ἀθέρα δὲ, κουφοτάτης δεῖται· τὸ δ' ὅλον, ἐν ταῖς θραπείαις τῶν δένδρων, ὅσα μὲν κοινὰ πᾶσίν ἐστι, ταὐτὰ τῷ ποσῷ καὶ τῷ ποιῷ διοίσει καὶ τοῖς καιροῖς· οἷον, τομή· διακάθαρσις· σκαπάνη· κόπρισις· ταῖς δ' οὖν ἀμπέλοις ἡ διὰ τῶν πάρων ἠθλειόνων ἐστὶν παραμάλλοισι κόπρον· οὐ γὰρ δύναται φέρειν δὲ ἐλαττόνων· οὐδ' ὅτι βοήθεια καθάπερ τοῖς δένδροις ἡ ὕδρωσις· ἀλλ' ἐκκαίονται· διὸ καθάπερ ἐλέχθη ταῖς ἐπομβρίαις χώραις συμφέρειν μᾶλλον· ἄλλως γὰρ κίνδυνος μὴ ἐπιγένηται μύων τῶν ἐκβολῶν· σκαπάνη δὲ πᾶσι συμφέρει· τὰ γὰρ ἐμπολίζοντα, καὶ τὰ παραιρούμενα τὰς ῥοφὰς βλαίσφ· καὶ αὐτὴν τὴν γῆν ἐνικμοτέρᾳ ποιεῖ καὶ κουφοτέραν· ἔτι δ' ἂν ἐγκαλαμίνυμῇ (ἀνάγκη γὰρ ἐγκαλαμίνυσθαι κινοῦντα) ἰκμάδα τινὰ δίδωσι καὶ παρέχει ῥοφῶν· διὸ καὶ τὴν αὐχμώδη καὶ ἄυδρον σκάπτειν δεῖ καὶ μεταβάλλειν πολλάκις, ὥσπερ καὶ πρότερον εἴρηται· συμφέρει δ' ἡ σκαπάνη καὶ τοῖς ἑλώδεσι καὶ τοῖς ἐφύδροις· καίτοι δόξειεν ἂν ἄτοπον εἶναι τοῖς ὑγροῖς, ἀλλ' οὐδὲν ἄτοπον·

τὴν

τὰ μὲν γὰρ ξηραίνει, τὰ δὲ ὑγραίνει. δεῖ δὲ ἑκάτερα τούτων ἐναντίου τροφῆς δὲ πλείονος γινομένης καὶ βελτίονος, αὐξάνεται τὸ δένδρον αὐθημερεῖ· καὶ οἱ καρποὶ καλλίους· πρωϊμώτεροί τε καὶ τοὺς σκωλεκοβρώτους ἐλάττους, καὶ ὅσα ξυλώδη καὶ δερματικὰ τὸ ἐκτὸς· οἷον ἀμυγδάλης· καρύας· Βασιλικῆς· τούτων λεπτότερα τὰ ὀστᾶ. τὰ δ' ἐν τοῖς, μείζω· τὸ γὰρ ὅλον ἡ αὔξησις ὑγραίνει, καὶ τὸ σαρκῶδες αὔξει· διὰ ταῦτα καὶ κατὰ λόγον ἀμφοῖν τὸ συμβαῖνον· ποιεῖ δὲ καὶ ξυλότερα καὶ μείζω καὶ ἡδίω μετὰ φιλανθρωπείας· ὅτι καὶ ξοφὴ πλείων καὶ πέψις γίνεται μᾶλλον· ἐπὶ δὲ τοῦ κράνου (περὶ τούτου γὰρ μάλιστα αὐτὶ λέγεται) δῆλον εἰ περ ὡς ἀληθῶς πλεῖον αὐξανόμενόν τε συμμέτρου ξοφῆς· ὥστε ἥττον ποιεῖν ξύλον· ὅπερ ἐπὶ μήλων συμβαίνει πλείω καρπῶν, ἐν τοῖς πιέσεις λίαν χώρεις καὶ ξύλοις· ἢ μὴ οὖν σκεπάνη, πάντα ταῦτα σώζεται πλείω· καὶ τὸ ὅλον ὠφελεῖ διὰ τὸ ἀφαιρεῖν τὰ περιττὰ μᾶλλον· ἐπεὶ καὶ τὰ περιφυόμενα καὶ τὰ περιαποφερόμενα διὰ τοῦτο κολάπτειν πάντα· τὰ μὲν ὅλως αἴρει, πλὴν ὅσα ἐν φαρμάκων μέρει λέγω ἢ ὡς οἱ τοὺς κεφαλὰς ἰῶνται πέρνοντες τοῖς τῶν ἀμπέλων φύλλοις, ἢ εἴ τι ἄλλο ξηρόν, ὅσων φλοιὸς ὑγρότητος ἀφαιρεθῇ· μὴ ὡς τοῖς ἐμφανέσι τοὺς ὀρόμους πρὸς τὸ μὴ καταπίπτειν. εἰ δή τι ἄλλο τοιοῦτο. μὴ ὅσα προσφιλῆ τυγχάνει· καθάπερ ἐλαία δοκεῖ τῶν δένδρων μὴ μύξειν· τάχα γὰρ ἐίζας συμβάλλεται τῶν δένδρων ἀνθρωπίνων, καὶ τὰς τῶν μυρεινῶν ῥάβδους φύεσθαι διὰ τῶν ἀκρεμόνων φησὶ ἐλαίας· τὸν τε καρπὸν ἔχοντα τὸν ἡλίου καὶ τῶν ἀνέμων προβολὴν, ἐλαίαν ἀγαθὴν γίνεσθαι μὴ γλυκύν· ἔλαττον δὲ τὸν ἐν τοῖς προσήλοις· ἄλλο δ' οὐδὲν ἐθέλει φυτεύεσθαι πρὸς ταῖς ἐλαίαις· ὑμμῆς δὲ καὶ πεύκη δοκεῖ πᾶσιν εἶναι· διάτε τὸ μονόριζον εἶναι καὶ βαθύριζον· ὑποφυτεύεται γὰρ ὑπὸ τὴν μύξιν· καὶ δάφνη καὶ ἕτερα πλείω· καὶ αὔξησιν λαμβάνει· ἀφανερὸν ὅτι μᾶλλον περιέλκουσιν αἱ ἐίζαι τῆς σκίλλης.

σκιαν γὰρ πολλὴν ποιεῖ ἡ πεύκη· καὶ λόγον ἔχει τὰ ἄλατα ὀλιγόρριζα καὶ βαθύρριζα· καὶ πρὸς τοῖς, ᾧ μὴ καὶ τὴν αὐτὴν ὥραν ἡ βλάστησις καὶ καρποτοκία· ξοφλῶσι δὲ ἐλαχίστην παραιρεῖται ταῦτα· μὴ ἅλατα πόντοι δὲ χρόνοι τῇ βλαστήσει τῇ τελφώσει τὸν καρπόν, ἤπερ λυποῦσι· χαλεπώτατα δὲ ἀμπέλῳ τὰ ἅλατα, συκῇ δὲ ἐλαία· ἡ γὰρ ξοφὴ πολλὴν ἀμφότερα λαμβάνει, μὴ σκιὰν παρέχει πολεῖς· χαλεπὴ δὲ καὶ ἡ ἀμυγδαλή, διά τε τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν πολυρριζίαν· καί τοι φυτεύουσί τινες ἐν τοῖς ἀμπελῶσιν ἀσινέστατον, ξοφὴν τε λαφυρὰν δεομένην, καὶ ἅμα δι' ὀλίγου πρωϊκὴν καὶ μὴ πολύσκιον ἡνίκα ἂν ὁλόκαρπον ᾖ· τὸ μὲν ὀρθῶς εἰλήφασιν· οὐ μὴν ἔστι γε σκιὰ λυπεῖ καθάπερ εἴρηται, μὴ τὸ ὄψιον, ὡς ἡ ἰσχὺς τοῖς ἐλάταις· ἀφαιρεῖται γὰρ τὴν ξοφὴν τῶν παρὰ μικρὸν αἰεὶ καὶ οὐφότατα ἀσινέστατα πάντων ὄντα, μηλέα, μικρὰ γὰρ ἡ πολύρριζα, ἡ ξοφὴν ἐλαφρὰν δεῖται, μὴ ταχὺ γηράσκουσιν· ὥστε μὴ πολυχρόνιον καὶ ὀλίγην ἀπάντων ἐστὶν ἡ βλάβη τῇ παραφύσει· καί τοι συμβαίνει γ' ἐνίοτε τῶν παραφυτῶν παραιρεθέντων μὴ θάτερον αὐξάνεσθαι· τοῦτο γὰρ ἤδη τινὶ συνέπεσεν ἄμπελον φυκνὴν ἀναδενδράδα μὴ συνθεῖν· ὡς αἱ συκαῖ παρηρέθησαν· αὐτὴ δὲ τι μεγέλιον ἐποίησε μετὰ μικρόν, σωρὸν ξηρὸν ἤδη μὴ σωεκτὸν θαμνῶν· ὡς περ γὰρ μία φύσις ἐστὶ μία τοῦ χόρτου καὶ τῶν θάμνων ὥθυς παρεῖλεν· ὃ χόρτον ἀνεφύαμεν, ἀλλὰ καὶ δύο ξερὰς καὶ καλλίους ἐποίησε· καὶ περὶ μὲν τῶν ἄλλων δένδρων θεωρείσθω· περὶ δὲ ἀμπέλων, ὅσα μὴ κοινὰ καὶ ἐν τοῖς πρότερον εἰρῆται, λεκτέον ὁμοίως· ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν χῶμα διαφέρει καὶ αἱ χῶραι, τοῦτο χρὴ πειρᾶσθαι διαιρεῖν τὰ τρία καὶ ἰδίας ποιᾶς οἰκείας· καὶ τὰ φύσιν μὲν γὰρ ἐὰν φυτεύῃ τις, ἀγαθά· παρὰ φύσιν δὲ, ἄκαρπα γίνεται· τὸ δὲ κατὰ φύσιν, ἐκ δὲ καθ' ὁμοιότητά τινα λαμβάνουσιν ὡς εἰπεῖν· ἐν μὲν τῇ στερεᾷ καὶ αὐχμώδει τὰ στερεὰ καὶ τῶν λιθωδῶν καὶ τῶν μελάνων· ὡς δ' ἐπὶ τὸ πᾶν, τὰ μέλανα στερεώτερα· ἐν δὲ τῇ

ἐπόμβρῳ

ἐπόμβρῳ, τὰ μανά· διόδηλα δὲ τὰ τυκνὰ καὶ τὰ μανὰ ταῖς μήτραις, ὡς δεῖ θεωρεῖν ἀποτίμορον τοὺς τὰ μέτρα τῶν κλημάτων· ἔχει γὰρ ἡ μὲν μανὴ πολλῶ· τὸ δὲ ξύλον λεπτόν, ἡ δὲ τυκνή, μικρόν· τὸ δὲ ξύλον, παχύ· ὅτι ἑκάτερον ἑκατέρᾳ τῇ χώρᾳ συμφέρει, διὰ τῶν δὲ φανερῶν· ὧν μὲν γὰρ ἡ μήτρα μεγάλη, τούτων καὶ οἱ πρόοι δύρεοι· ὧν δὲ μικρά, σπάνιοι καὶ ὀλίγοι· διὸ καὶ αὐτὰ σπέρματος ἐλάττου δεῖται τὰ τυκνά· ἡ γὰρ δύναμις τὸ ὑγρὸν εἰς τὸ θέρος· ὁ γὰρ ἥλιος οὐχ ὁμοίως ἐξάγει διὰ τὴν τυκνότητα· διὸ μικρᾶς φλὸς ἀφαιρέσεως γινομένης, ἐπαρκοῦσιν αἱ ῥίζαι τὸ σύμμετρον εἰς τὸν καρπόν· αἱ δὲ μανάι, πολλῆς μὲν φλὸς ἀφαιρέσεως οὔσης, ὀλίγης δὲ φλοιοῦ οὔσης διὰ τὴν ξηρότητα φλοιός, τὰ τοιαῦτα κλήματα ἀθενῆ ἡ τοὺς καρποὺς ἀτελεῖς φέρουσι· τῇ δὲ ἐπόμβρῳ, προσφορώτατον τὸ ὑγρόν· ἅτε πολλῆς τροφῆς δεόμενον· καὶ μεγάλης ἀφαιρέσεως γινομένης, ὁ ἥλιος ἐξάγει· ἡ τοσοῦτο πλέον ἐπιδίδωσιν εἰς μέγεθος ἢ εἰς δὲ καρπόν· ἄφθονον μὲν γὰρ τροφὴν ἔχει· ταύτης δ' οὐκ ἀποκρατοῦσα ἡ πέττουσα ἐξαδύως· διὰ οὗτος δὴ ἡ ἀμπελία δοκεῖ ταῖς ἀμπέλοις εἶναι κρατίστη· διότι πρὸς τὸ μὴ δύφη μὴ πάρα εἶναι, καὶ εὔφυὲς δρόσου ἐστίν· ὥστε μὴ δύνασθαι τὸ οὐράνιον ὕδωρ δύνειν πρὸς τὸ ἐκ φλοιοῦ· ἡ δ' ἄμπελος, ὕδατος πλείστου δεῖται· διὰ τὸ ἐν ᾧ καρπῷ πλεῖστον ἔχειν τὸ ὑγρόν· ἔτι δὲ μάλιστα τυγχάνειν δύναται ἐν ταῖς ἐπομβρίαις· ἐὰν δὲ ἡ χώρα μήτε αὐχμηρὰ μήτε ἐπόμβρος, ἀλλὰ μέση τυγχάνῃ, τὰ ἀνὰ μέσον φυτεύειν, ὅσα μήτε τυκνὰ μήτε μανά· ὑγρὰ μὲν οὖν πρὸς ἑκάστην ταῦτα οἰκεῖα διαιρεῖται· περὶ δὲ τῶν σπερμάτων, ἐπεὶ πρὸ ὀλίγου τὰ τοιαῦτα δεῖ, διὰ τοῦτο τίνων κωλύουσιν ὡς ἐκ τυχόντα τῆς χώρας λαμβάνειν· πυκνότατα γὰρ ὄντα μᾶλλον ἔχειν ὥστε καὶ ἐν ταῖς λεπταῖς αὐτὰ λαμβάνεσθαι· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τὰ μοχθήματα δεῖν τοὺς ἐπομβρίους μᾶλλον ἐμβάλλειν· ἢ τὰ φυτεύματα τῶν ἀνύδρων· ὁ-

τὰς ῥίζας τὰς καθιεμένας τῶν φυτευμάτων ἀθηνεῖς ἄ-
σας ἐκσήπει, ἢ τῶν μεμοχλευμένων ἰσχυρότερα. λιθὺς οὖν λαμ-
βάνεται. τὰ δὲ πάχη τῶν φυτῶν εἰς μὴ πλὼ ἔπομβρον, οἰκεία.
δεῖ γὰρ μάλιστα ἰσχυρὰ καθάπερ λέγομεν. εἰσὶ γὰρ τὴν αὐχμηρὰν, μήτε
παχέα, μήτε ἄγαν λεπτά. τὰ μὲν γὰρ, οὐκ ἂν δύναιντο σῴζεσθαι. τὰ
δὲ ἀθενῆ, κίνδυνος μὴ πρὸ τῆς βλαστήσεως ἀποξηρανθῇ. πε-
ραλλάττουσι δὲ καὶ οἱ χρόνοι τῆς φυτείας καθ' ἕκάτερον. τὴν μὲν
γὰρ ἔαρ μᾶλλον ἢ φθινόπωρον, ὀλίγον πρὸ ἡμερίας δεῖ. τότε γὰρ ξηρό
τατα καὶ θερμότατα. τὴν δ' αὐχμηρὰν καὶ θερμὴν, μεθ' ἡλίου δοῦ.
ὅσῳ γὰρ ἂν μᾶλλον βέλτιστα, τοσούτῳ βελτίων ἡ μελάτησις. τῆς
δ' ἄλλης ἅπασαν τὴν μαρόμενον πρὸς τοῦ τὸν χρόνον. χὴ δὲ καὶ
τὴν ἐργασίαν προσεῖναι πρὸς τὴν χώραν εὐθὺς ἀπαντῶσαν τῶν τό-
πων ἀρχὰ μένους. οἷον ἐν τῇ ἐπόμβρῳ μήτε μεγάλας ὀρύττον-
τας μήτε βαθεῖς ὅπως μὴ πολὺ σωρὸν ἐκσήπῃ τὸ ὕ-
δωρ. διὰ τοῦτο γὰρ ἐὰν σφόδρα κάτομβρος ᾖ τοῖς ἅπαξ μὲν
τοῖς σιδηροῖς φυτεύουσι. μὴ δεῖ συσκάπτειν αὐτὸ ἔτι, μὴ δὲ τὸ ὑ-
στερον, ὅσῳ μάλιστ' ὁ ἥλιος ξηραίνῃ τὴν γῆν τὸ φυτὸν εἶναι. ἐὰν δὲ αὐχ
μηρὰν καὶ ξηράν, δῆλον ὡς ἐναντίως. οὐ γὰρ γύρους ἅμα ποιῆ-
σαι εἰ δυνατὸν ὀρυκτέον. ἵν' ὡς μάλιστα σωρευθείσα, δέχηται
τὸ ὕδωρ. εἰ δὲ μὴ, τάφρους ὡς βαθυτάτας μεταξὺ μείσας ποιοῦν-
τας, συσκάπτειν ὅτι μάλιστα πρὸς αὐτὸ τὸ φυτὸν, ὅπως ἥκι-
στα διαθερμαίνηται τοῦ θέρους. ὁμοίως δὲ καὶ τἆλλα τούτοις
ἀκόλουθα ποιεῖν. ὡς γὰρ ἁπλῶς εἰπεῖν ἀληθὲς τὸ καὶ πρό-
τερον λεχθὲν, ὅτι δεῖ ταῖς ἐργασίαις, τὴν μὲν ὑγρὰν, ξη-
ραίνειν, τὴν δὲ ξηρὰν, ὑγραίνειν. διὸ καὶ τοῦ ἔαρος κελεύου-
σιν ὡς καθύπτεσθαι σκάπτειν. ὅπως ὅτι πλεῖστον ἐγκα-
τοικεῖν πνεῦμα, καὶ τάφρους ὀφελεῖν. ὥσπερ γὰρ εἴρηται πολ-
λάκις οὐκ ἀπὸ τοῦ ἀέρος, ἡ τροφή. λαμβάνουσι δὲ καὶ
κατὰ τὰς ὀρεινὰς καὶ ἀνεμώδεις τὰ πρόσφορα τοῖς φυ-
τείαις. οἷον τοὺς τύγρους ὀρύττουσι τοῖς καθαιρῶσι πνεύ-

μασι

μασι. ἢ τὸ φυτὸν τιθέντας τὸν αὐτὸν ξόπον· ὅπως ἡ βλάστησις μὴ
ἐναντία γίνηται τῷ πνεύματι. θραύεσθαι γὰρ ἐκεῖνο σὐ ἀνάγκη·
μὴ δὲ μπελῶν ὑπερφυόμενα τῇ φύσιν αὔξῃ. ἢ δὲ τὸ πάχος
σα, χεῖρ ἡ ἄμπελος· ὡσαύτως δὲ καὶ τἄλλα τὰ ἀκόλουθα τῇ τ
χώρᾳ. τοὺς μὲν δὴ φυτεῖ, ἐν ἑκάστοις οὕτω δὲ καὶ ταῦτα τιθέντας·
τοὺς δὲ τομὰς ποιεῖται χρὴ τῶν φυτῶν βραχείας, ὡς ἂν ἰσχνωθῶσι μὴ
αὐξηθῶσιν. ἀμεῖνον ἡ γῆ αὐχμηρὰ καὶ ξέφλη ἀδύνατος τὸ πολύ.
κὴ ἢ τὴν ὀρφνὴν καὶ ψυχράν, ἢ καὶ ὅλως ἔναερον καὶ τὸ ἔαρ τὴν μὴ φύλα
βόντων· τὸ γὰρ ψύχος ἀπορρηγνύναι. ὥραν δὲ φυτομῆς χρόνον τὴν
αὐτὴν ποιοῦσιν ἀπορρήγνυσιν ὑπερβάλλουσαν τὴν βλάστησιν. ὅπως τὸ
φυτὸν πλῆρες ᾖ τοῦ γόνου πρὸς τὴν ἀφαίρεσιν ὁρμήσῃ, καὶ ὁ
βλαστὸς ὁτιοῦν καμίσῃ γόνιμος. τὴν γὰρ τομὴν ἀκαιρου χάριν, ἀλλὰ
βλαστοῦ γίνεσθαι· τὴν δὲ μετοπωρινὴν, καρπὸν. διόπερ ἐκείνῳ ποιη
τέον εὐθὺς μετὰ πλήθους δύσιν. τότε γὰρ ἐν σωρεύεται τὰ
μάλιστα καὶ ἥκιστα τὰ μύελα δακρυρροεῖν ἢ ἐγγίνεσθαι. μεθ'
ὕστερον δὲ ξοπὴς καὶ μετὰ ξηφύρου πνοάς, ἀμφότερα πάσχει ταῦτα
τὰ μύελα. καὶ τότε φυτὸν ποιεῖ. καὶ τὸν βλαστὸν ἐξ ἄκρου φύε
σθαι πρὸς τῇ τομῇ. διὰ τὸ τὴν ξοφὼ τὴν μὲν διαρρυήκεναι τὰ
δ' ἐν τοῖς ἄκροις καταλελεῖφθαι. τὰ μὲν δὲ, τὸν μὲν, ἐν τῇ χέρ
σῳ φυτῷ ὁμοίως τῷ ξίφει. θᾶττον γὰρ παραγίνεσθαι. διὰ τὸ ἀ
ραιὸν τοῦτον εἶναι τῷ γένει καὶ ἀκάρπωτον. τὸν δ' ἐν τῇ γεω
δεῖ μὲν, ὀφιαίτερον· τὸν δὲ μπελῶνα ἀμφὶ δεῖ κύκλῳ περὶ
τὸν βωθμόν. πάντα γὰρ ὁμαλοῦς οὔσης, καλλίων ἡ βό
καρποτέρα. τοῦτο δ' οὐ χαλεπὸν, ἐάν τι καταλίπῃ μὴ τὸν
κάλλιθρον ἁρμονικότατον τῶν κλημάτων, ἀλλὰ τὸν ἄρισθ' φυ
κότα πρὸς τὴν ἀγωγήν· ἀρκεῖ γὰρ εἷς ὀφθαλμὸς λοφθεὶς εἰς
τὸ δένδρον· ἐὰν δέ τις ἀπορῇ, καὶ τοῦτ' οὐδὲν τὴν ἄμπελον
ὠρμηκέναι, κατὰ τὸν αὐτὸν τῶν λοφθέντων κλημάτων ἀ
φελεῖν τοὺς ἐντὸς ὀφθαλμούς, ὅπως εἰς τοὺς ἔξω ξέου
σα ἡ ξοφὴ χίσῃ τὴν ἄμπελον· ἀεὶ γὰρ πρὸς τὸ ζῶν καὶ τὸ

δεχόμενον ἡ ἐπιρροή· διὸ καθάπερ ἐλέχθη ἐάσαντα πρεῖσθαι τὰς ἀγωγάς· τοῦτο δ' ἐν ταῖς ἐνίκμοις ἢ ἀστεθαῖς· ἐν δὲ ταῖς αὐχμώδεσι καὶ ξηραῖς, ἀνάγκη τὰ βέλτιστα λιπεῖν· ξηρὰ γὰρ οὖσα καὶ ὀλιγόξοφ, οὐ ῥᾳδίως ἑτέρας προΐσται· διὸ συνακολουθητέον τῇ ὁρμῇ· χρὴ δὲ καὶ πρὸ τῶν πνεύματα τῇ αὐτῇ τομῇ χρῆσθαι καὶ μὴ βιάζεσθαι παρὰ φύσιν· τῶν μὲν οὖν φυτῶν τοιαῦτα καὶ διὰ ταῦτα, περὶ οὗ τοιαῦτα τὰ θεραπείας· τῶν δ' ἀμπέλων τῶν τελέων ἤδη, πρῶτον μὲν μετὰ τὸν μῆνα μετὰ τὸν τρύγητον ἡ κλάσις· καλῶς γὰρ ἀμπελῶν μὴν, εὐβλαστοτέρα, εὐκαρποτέρα, πολυχρονιωτέρα γίνεται· δεύτερον δὲ καὶ χρόνον τινὰ τούτῳ παραπλήσιον, ἡ βλαστολογία· μὴ γὰρ ἐν ταὐτῷ δεῖ δέναι δεῖ, τὰ ποῖα συμφέρει καταλιπεῖν ἢ τὰ ποῖα ἀφαιρεῖν· ἢ πρὸς τοὺς ἑτέρους καρποὺς καὶ πρὸς τὴν ὅλην φύσιν· τὰ δ' ἄλλα ἤδη κοινότερα ἢ ῥᾴω· ταῦτα δ' ἔχοντα διανοίαν, ὥστε καιρὸν ζητεῖν ἢ τρόπον· αἱ δὲ διαφοραὶ κατὰ τὰς ὥρας τῶν ἔργων, τὰ μὲν ἐν τοῖς ἄλλοις εἰσίν, οὐ μὴν ἀλλὰ παρείσηκε τὰ τὴν κλάσιν καὶ τὴν ἀμπελουργίαν· ὑστερῆσαι καὶ πειρῶντάς τι διαιρεῖν· ὅσα τοῖς μὲν προύμνοις καὶ τοῖς χώροις τὸν ἀφορισμόν· ὁ δ' ἀφορισμὸς ἐν δυοῖν, ἐν ποιαῖς ἑκάστοις ὥραις δεῖ καὶ ἐν τῷ βραχυτομεῖν ἢ μακροτομεῖν· ἐπεὶ τό γε θὲς τὴν ἀγωγὴν καὶ τὴν ὅλην τομὴν τῶν ἀμπέλων, πάντα χοῦ τὰ αὐτά· ῥᾴδιον δ' ἔνι οἶδε τὸν αὐτὸν ἀποδιδόασι ἐπί τι τῶν μὲν καὶ ἐν ὁμοίαις χώραις ἀφορισμόν· οἷον, τὸ βραχυτομεῖν, ἐν τε ταῖς καυσώδεσι καὶ ξηραῖς, καὶ τῶν ἀμπέλων ὅσαι τοιοῦτον τυγχάνουσαι· ἐν καρποτόκοις δὲ γίνονται· διὰ τὸ μᾶλλον δύνασθαι τρέφειν· μακροτομεῖν δὲ ταῖς ἐναντίαις καὶ ταῖς ψυχραῖς· οἷον ἐν τοῖς ἐφύγροις καὶ ὑπερφέρουσι· ὅσαι τῶν ἀμπέλων τοιοῦτοι· φύσει τε γὰρ ἡ πρὸς ἕρας εἶναι· καὶ τὸν πρόμνον καρπὸν ἐν ἄκροις μᾶλλον φύεσθαι τοῖς κλήμασιν· ἔνιοι δὲ καθόλου περὶ πασῶν διαιροῦσιν οὐκ εἰς τὰς ὥρας ἀποβλέποντες· ἀλλ' εἰς αὐτὰ τὰ χωρία καὶ τὰς διαθέσεις· κελεύουσι σκοπεῖν πρὸς

τὴν

τὴν μήκαν. ὡς ὥσπερ ὠὴ τ αὐτ εἰπομὲν ἐν τοῖς ἀπὸ τομομμίοις τ νέων κλημάτων. ἐὰν μὲν γὰρ ἔχῃ πολλὼ, πολλὰ ⸋ βραχέα, καταλιπεῖν. ὅπως βραχέων μὲν ὄντων δύνηται τρέφειν. ἀπὸ πολλῶν δὲ πολὺς ὁ καρπὸς γίνεται. ἐὰν ᾖ ὀλίγην ἡ πολὺ τὸ ἔνου κλήματος ἔχουσαν, ἐλάττω μὲν τὸ πλῆθος, μείζω ᾖ τὸ μέγεθος. δεῖ δὲ ὅσῳ ἐλάττω τὴν μήτραν, τοσούτῳ μακρότερα λείπειν ἐν ἀπάσαις. καθόλου μὲν οὖν ἄν τῳ τὸ μέγεθος τὴν βραχύτητα τ κλημάτων καθ ἑκάστην προσήκειν πρὸς τὴν μήκαν τὴν ἐν τοῖς ἀποτόμοις, ὅσῳ ἴση τὸ πλάτος ᾖ τῷ περιφλοιότι κλήματι. φλοιὸς δὲ μικτὸς τομομμίου ἐστὶν, πρός τε τὴν ἕξιν τὴν ἑαυτῆς, καὶ πρὸς τὴν τοῦ καρποῦ φοράν, πολυχρόνιον ἐσόμενον ἀγαθὴν δὲ τέλος. ἐὰν δὲ ᾖ μήκα πλέον μέρος κατέχῃ φλοιοῦ, καρπὸν μὲν γίνεσθαι πολὺν, τὰ δὲ κλήματα ἀμφηνὰ, διὰ τὴν φλοιοφθορίαν ἀθένειαν. ἐὰν δὲ τὸ κλῆμα τὸ ἐν τῇ τομῇ δύναται τὸν ᾖ ἡμιανικὸν, καρπὸν ὀλίγον ἀπὸ μικρᾶς τ μήκας. γίνεσθαι δὲ τὸν μὲν βότρυν, ἀπὸ τῆς μήκας· τὸ δὲ κλῆμα, ἀπὸ τοῦ περιφλοίου κλήματος. δηλοῦν δὲ τὴν ἀμπελον αὐτήν. τὰ γὰρ ἐκ τ ἐνοὺν νέων βλαστήματα πάντα ἄκαρπα γίνεσθαι διὰ τὴν μικρότητα τῆς μήκας. ἢ τὰς νέας τ παλαιῶν ἀφορωτέρας διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ὡς ἀπὸ τῆς μήκας τῆς τεταρκός. ⸋ τοῦτο γὰρ συνομένα. ὅπερ ἀδύνατα μβαίνουσιν, ἀδύνατοι κεν· εἰ ὥσπερ ἀφαιρεθείσης, ἢ μὴ σαρξ γίνεται, τὸ ᾖ γίγνεται οὐ γίνεται. πολλὼ εἰ ἄρα τῷ ἐνδυτάτῳ τῆς μήκας ἀφαιρουμένης. τοῦτο μὲν οὖν ὡὶ σκεπτέον. εἰδόλως αἱ μείζους ἔχουσαι τὰς μήκας ὠκαρπότεραι ⸋ πολυκαρπότεραι τυγχάνουσιν, ἀδὲν αὖ διαφέροι πρὸς τὰ νῦν. κοινοτάτην μὲν δεῖ ταύτην εἶναι πάσαις· ὅσαι ᾖ κλήματα μὲν πολλὰ φύουσι, κ ξ πὸν δὲ ὀλίγον, τούτων τὰ μὲν ἀφαιρεῖς τὰς πρώτας ὡς μακρότατα λείπειν· τὰ δὲ πρὸς αὐτὸ τὸ στέλεχος βραχέα· ὅπως ἀπὸ μὲν βραχέως ρμῆς, ἡ ἄμπελος αὔξηται· ἀπὸ δὲ τ ἐξ ἄκρου κλημάτων, ὁ καρπὸς, ἀπὸ μεγάλης τῆς μήκας πολύς· ὅταν ᾖ βλαστάνῃ.

περιαιρεῖν τὰ ἄλλα πάντα· πλὴν ὅσα καρπὸν ἔχει, τούτων δὲ
ὧν καὶ ζῇν τὰς κορυφὰς ἐν αὐταῖς ταῖς οἰναν θήσι, ἵνα μὴ θὴ
ἄμπελος εἰς τοῦτο τὸ κλῆμα ἀφ' ἧς τὴν αὔξησιν ὥσπερ ἀπὸ τι
μνεῖ, ἢ τι περιῶσα προφήσωσ' ληθεῖσα, ὧν ταῖς οἰναν θήσι αὐξῆ
ναι βόστρυω· ἀεὶ γὰρ δεῖ τοῦτο ζητεῖν ἐκ τῆς τομῆς, ὅπως ᾖ τι ἄμ
πελος ἰσχύσῃ, καὶ ὁ καρπὸς ἔσται πολύς· αὕτη μὲν δὴ καθόλου τις
ὅτι κοινὴ πάσαις· ὥραν δὲ φησὶ ἀμπελουργίας, οἱ μὲν, ταῖς χώ
μου διαιροῦσιν· οἱ δὲ τὴν γλυφὴν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ κελεύσι ἢ τὸς μὲν,
ἐν τῇ ξηρᾷ καὶ θερμῇ πρωΐας ἀμπελουργεῖν ὅταν τὰ χλωρὰ παύ
σωνται φυλλοβολοῦσαι· τὸς δὲ ἐν τῇ ψυχρᾷ καὶ ὑπόμβρῳ μικρὸν
πρὸ φθινοπώρου· αἱ μὲν γὰρ ἐν τῇ ξηρᾷ διασῴζουσαι τὸν ὑγρὸν,
αὐταί τε βελτίους γίνονται, καὶ ὁ καρπὸς ἡδυοινότερος· αἱ δὲ ἐν
τῇ ψυχρᾷ μεθεῖσαι τὸ ὕδωρ, αὔξονται μὲν οὐδὲν χείρους· ὁ δὲ καρ-
πὸς ἀσταφυλότερος καὶ ἡδυοινότερος· ταῖς δὲ ἐν τῇ μέσῃ καὶ ὠ-
κρέτῳ, κατὰ τὸ μέσον τῶν ὡρῶν· ἔνιοι δὲ ὅλως πρωΐ πάσας
κελεύουσιν, ὥσπερ εἴπομεν· ὅτι ταῖς χλωρότητι τὸ κλῆμα σήπεται
καὶ ἀμβλωπὲς οὐκέσονται· ἢν ἐὰν ὑδρία συμβήσῃ, τὰς τομὰς ἐ-
πιξηραίνεσθαι· πάντα γὰρ ταῦτα συμφέρει χειμῶνος· μὴ δὲ οἱ πολ-
λοὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἀπόλωνται ἐάν· ἢ τομὴ βίᾳ ξηραινομένη
ξήπνυται· τοῦ δὲ καιροῦ ἔστι, τότε δὲ κρύον, ἢ ἀμβλωπὲς ὠὶ σίνον
ται πολλοί· καίτοι τινὲς οὐδὲ ταύτῃ πολεμβαίνουσιν, ἀμφὶ ὡς
τήκουσαν τὴν ἄμπελον ὠθοῦσ' ὅταν πρυμνῇ, καὶ τότε γινό
μενον τὸν καρπόν· ἔστι δὲ οἷον θάμνος δύο ἢ τρεῖς ἔχειν· ὀρθῶς λέ
γουσι· σήπεσθαι γὰρ θέρους τὸν κάτω ὅταν μὴ πολὺν τὸν ὑγρὸν· ἐκ τού
του δὲ τὸν γλυκασμὸν εἶναι· τὸ μέλιον ἢ· ἐὰν δέ τις ἐρεθίσῃ τὰς τομὰς
μᾶλλον ὀρθὰς ἀρχομένου θέρους, ὠθοῦσι τὰ κλήματα· καὶ κόφθαλμ
σήπεσθαι διὰ τὸ πλῆθος τοῦ ὑγροῦ· τὸ δὲ τὸ ἐργάσιμον πρῖ, ὅτι πλη-
ροῖ· τὸ δὲ λιον θερμαίνου σαν μᾶλλον, μὴ καὶ κόφθαλμὸς
γίνεσθαι, καὶ βόστρυς πλείους· οἱ δὲ ταῦτα κελεύοντες, ἀμφὶ ὡς πρὸς τὰς αὐτὰ
λέγουσι· φασὶ δὲ καὶ τὸ δεῖν ἐν τῇ θερμῇ καὶ λεπτῇ μὴ διατέτο πρωΐ·

καὶ ὁ ὡς

καὶ ὅσως τὸ ὕδωρ εἰς τὰ καυλιώτατα τῶν κλημάτων ἐλθῃ, μὴ ἔχῃ ξοφλῶ ἐν τῷ θέρει· τὰς δ' ἐν τοῖς ἐφύδροις ἢ ὅσα τῶν γλιῶν ὑβριστικά. Τοῦ ἤρος, ὅσως διεσκεδασμένη τὸ ὑγρὸν, μὴ μιθείσης ἐν ὥρᾳ, λοιπὸν ἀποξυῇ· διὰ γὰρ τὸ πλῆθος ἀσθενῆ ὄσας, τοῦθ' ὑβρίζῃ· ἀλλὰ καὶ ἐγκλημα τοῦ ἀθροφύτου. Φυτοῖς δ' ὅσοις τοιούτοις, μὴ ὠὴ ὅτι ῥᾴμη ὠὴ τὰ ἀνθηρὰ δεῖ καθαίρειν μὴ κυάμου· ἐπειδὴ τοῦτο ξηραντικώτατον πάντων· αἱ μὲν δὴ αἰτίαι, χρὴ δὲ οὕτως ἕκαστον ἀκριβεστάτην ἐν ἀμφοῖν διαίρεσις, ἔν τε τῇ χώρᾳ καὶ τοῖς γλίοις, καὶ πρὸς τὰς ὥρας, ἢ πρὸς τὸ βραχυτομῆ ἢ μακροτομῆ· ἐνίοις δ' οὐ φέρουσι, καὶ βραχὺ μιθῶσιν· αἰγὸς τὴν βλάστησιν ζέπον· καθάπερ ἡ ἀφύτευτος καλαμώνη· ἢ ἐν ἀκανθώδει ὠὴ τίλῃς ὀφθαλμὸς ἐλαχίστην μνησιν· αἱ δὲ μακροτομούμεναι, ταχὺ καταιρέσκουσι διὰ τὴν πολυκαρπίαν· νέας δοῦν ὄσας, ἀναγκαῖον μακροτομῆ, ὅπως εἰς ὠθῶσι· ἢ περὶ μὲν ἀμπελουργίας, ἐκ τούτων αὐτὸς θεωρήσειν· ἐπεὶ δ' ὅμοιον τῷ τοιούτῳ, μὴ ὡς περὶ δὼτερον ἡ βλαστολοσίας, δεῖ καὶ ταύτην εὐθὺς προειπεῖν ἢ βλαστολοῖ, ὅταν διαφαίνωσι τὸν καρπόν· μετὰ δὲ ταῦτα εὐθὺς τὸ δένδρον σκάπτειν, ὅταν ὁ καρπὸς μὴ ὁ βλαστὸς μέσος ὢν μὴ ἐνόρμιῃ τοῦ βλαστοῦ, ὡς αἰσθάνεσθαι τῶν σκαφῶν· ἐπεὶ τὰ φύλλα, βλαστολοῖ πρὸ τοῦ αὐθεῖν· συμβαίνει δὲ ἐν τούτῳ τὸ σχῦλον αὔξεσθαι, διὰ τὸ μὴ ὡσαύτως σωίζεσθαι τὰς ἐάγας· ὅταν δὲ ἀπανθήσῃ, τὸ μὲν, σωίζεται· αὖ, σωίζεσθαι καὶ αὔξοι· τὸ δ' ὅλον αὐχμαίας μᾶλλον ἢ ὑδαρεῖς δεῖται τὰ ἔργα, ἢ τὴν βλαστολοσίαν· ὁ σκαφητὸς ὁ μέσος· τῇ γὰρ ἀμπέλῳ τότε συμβαίνει πρὸς αὔξησιν ὁρμᾶν· ὧν τε ἕξ ὀνῶν τῶν ἐπὶ βλαστῶν, ἐν οἷς ἀρχὴ γονύμην τὸν εἰσμέσον τὴν· ἐὰν δὲ ὁ καρπὸς μὴ παρεθῇ, καλῶς γονύσει· βλαστάνει δὲ μέχρι φλοιώσεως· ὅταν δὲ ὠὴ τέλῃ, παύεται τὰ μέλλοντα καλῶς ἐγκύμονα γίνεσθαι· θερμαίνομένου δὲ τοῦ ἡλίου, τὸ προσόν μιθοῦν τῶν βλαστῶν ἅπαν· ἀπὸ σκληρύνεσθαι καὶ παύεται· ὥσπερ μὴν δὲ φλοιώσεως, φύσιν ἔχει σωίζεσθαι τὴν ὑγρότητα τοῦ βλαστοῦ, ἢ ἐκ παύτης φύεσθαι

τὸν καιρὸν. ὅσα δὲν πωλισικὶ οἷσι ἡ ὑδροισθὶ, κρατεῖ τὸ ἡλίου
ἢ τὸ λείω χρόνον αὔξεται. καὶ ρὸν δέ τινα ζητεῖ καὶ ἡδιάσολὴ ἢ
ἡκόλασις. ὁ μὴν ἀσπὶ μόνῳ μοίως ὁ δὲ χαλεπὸν καταμαθεῖν. τὴς
δὲ πικόνισιν, τὸ μὲν ἐν τῆς πρώτοισι καιροῖς, ὅταν ἄρχωνται πε
κάζηνοῖ βόξυσθ, μὴ ἐὰν ἄχις ὅτε πανθῶσιν, ὀρθῶς ἔχει. κωλύ
σι δὲ τὴν ὁρμὴ φλοιὸ ἐψιωσα ἀντιαῶν τισὶ τέρα κινήσει. διὸ ὁ δὲ τ
πρὸ ἀνοῖόν τι δεῖν ἐκτίλλ, ὡς ὅλως ἀχρεῖον ἐλάττονα κόρης ἢ τὸ
χέια μαρτυρεῖ, ἐ τὸ ἐφ ἑτέρων σπόμμου. οἱ γὰρ σικυοι δοκοῦσι ξέ
φεσθ τοῦτο ἢ ἀπαλῶ τεροισίν εσθαι, καὶ τὰ κρυπτόμμοι τῷ λο
νιορτῷ. διὸ ἐ μεταρρεῖς κρύπτουσι. θαυμάζεται δὲ ξηρὸς ὢν τρέ
φ. τὸ δαύτιον ἴσως ἐκ φλοιόνων αὐξάνη. ἢ τῷ κινγμμῆς φλῆς ἀ
ναδίδοσθαι ξοφιὼ ἐν ἱκμου τινὸς ἀέρος, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀπμω
δῶν ἐλέχη. ἐ τῷ προβολιὼ ἄμα πρὸς τὸν ἥλιον εἶναι. ἐ ἔτι λα τα
ξηραινόμμον ἀφλοξηρότητα ἢ μαλακὴν, μᾶλλον ἐπιτηδεῖ τὴν τροφιὼ ἐκ τῆς ἀμπέλου. πάντα γὰρ ταῦτα σωφρεῖ ἐ πρὸς
ὀξοφίαν καὶ πέψιν. ἡ τῶν σικύων κατάκρυψις, ὅκ ἄλογος. ἀ
ναξηραίνων δ ὁ ἥλιος σκληρώφ. διὸ λυπὸ τὰ φύλλα κρύπτουσιν.
ὥς τε προβολιὼ ἔχοντος ἢ βρεχομμόων ἀμφοτέρων, ὑπεραφεῖσ
ἴνον ἢ ἀπαλοί. ἢ πρεὶ μὲν ἀμπέλ, ἱκανῶς εἰρήθω. πάντων
δ ἰδιώτατον εἶναι δοκεῖ τ κατὰ τὰς θυρεπείας οἱ ἄλλοι ἱρῖς φοί
νιξι παραπλόμενοι. ἢ γὰρ πρὸς ὠβλασίαν ἢ πρὸς ὠκαρπίαν
χρήσιμον. ἐπεὶ ὁσάγε πρὸς ἱαξείαν τιμὰ τ ριότων ἢ φυλα
κὴν, ὁδὸν ἄφρον. οἷον, ἡ τίφρα ταῖς συκαῖς ἀτῷ πιπάνῳ. ξηρὰ
γὰρ πρὸς τὸ μὴ σκωληκοῦσθαι μὴ δὲ σήπεσθαι τοὺς εἴξας. βοη
θεῖ γὰρ καταξηραίνουσα. περὶ δὲ τ ἄλλων ἡ φλὰ λμησιὼ παρέχου
σιν (οἱ μὲν δ τῶν ριζῶσιν, οἱδ κείνως) ἀφλὴ μέντοι σαὶ τία, διότι
φιλεῖ χωρία καλμυρώδη. σημεῖον δ ὅτι παροῖς φλοῖθος φοινίκων,
ἢ τούριζῶν. οἷον, λιβύη. συρία τοῖς ἅλμαις. καθάπερ γὰρ
οἰκεία τινὰ βοηθήσαν βοηθοῦσι διὰ τῶν ἅλμων. ὅτι μὲν γὰρ ὁ φοί
νιξ χαίρφ τῷ ἁλμώδφ, κοινὴ πᾶσι αἰτία λέγεται πὰρ περὶ πάντων.

ὅσα

ὅσα ζητεῖ τόπους διαφόρους, ἀπὸ τῶ πρώτω μεσίζων ἀρχομένοις· οἷον ἐν ὕδρων· χερσαίων· καὶ ὅσαι δὴ καθ' ἕκαστα τούτων διαφοραί· δῆλον δ' ὡς τῇ κράσει πᾶσα σύμμιξις οἰκεῖοι καθ' ἕκαστα τυγχάνουσιν· ὥς περ ὧν τῶν ζώων· ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τούτων, καὶ ἡ αὐτὴ ζήτησις· οὐμὴν ἀλλ' ἔτι τις ἂν περὶ τοῦ τόπου ἴδοις χρὴ ποιεῖν, ἀμφοῖν τὴν αἰτίαν ζητητέον· ἢ τῷ τὴν γῆν τοιαύτην ἀρίεσθαι, ἢ τῷ τὰς εἴζας, ἃ περ ἄμφω συμβαίνει διὰ τὰ ἄλλα· τιὼ μὲν γὰρ ποιᾶσι κύφην ἢ χάννιν· τὰς δ' εἴζας οὐ ξαφερέρας ἀλλὰ χυτέρας εἰκότερ' ἂν τις εἶναι τὰς ἐν τοιούτοις, τῷ πόρους τινὰς ἀσαινοίσθαι, ἢ ἔτι τῷ καταφύχειν· ὁ περ ἔοικε διὰ τὸ ἐμπυρ[illegible]· ὁ δὲ φοίνιξ τὸν μὲν ἀέρα τὸν περιέχοντα ζητεῖ θερμόν· διὸ τοῖς ἠῳέοις ἐστὶ τοῖς καρπούς· τὰς δὲ εἴζας καταφύχεσθαι διὰ τὴν ξηρότητα· τοῦ δὲ περιοῦσιν οἱ ἄλλοι· ὅθεν ἂν τὸ μὲν χθόνιον βλ[illegible]χώνιοι· τῇ κόπρῳ δ' οὐχ ὁμοίως· ἴσως δ', μόνῳ γε τούτῳ συμφέρει, τὴν ἰδιότητα φύσεως αἰτιατέον· ὥσπερ γὰρ τὸ ξύλον, καὶ αἱ εἴζαι διάφοροι τῶν ἄλλων· διόπερ αἱ μὲν ἀναδιχθεῖσαι μᾶλλον ὠφελοῦσι τὰ τοιαῦτα καὶ αὔξουσι τὰ ἀρκοῦντα· καὶ τὸ ὅλον δένδρον αὔξουσι· πολλαὶ δ' ἴσως ὡς ἡγεωρύσαι τὰς εἴζας πάντων ἀλκιμωτέρας· οὕτω δὲ καὶ βραχύνουσι τὰ τῶν ἀγρίων ἔνια· καὶ ἡ κόπρος διὰ ταχυτῆτα τὸ αὐτὸ τοῦτο δρᾷ· καθάπερ ἡ σκυτάλη τὰ τῶν μυρσίνων, καὶ ἄρδευσις παραχόμενον· ἀμφω γὰρ διαδύσεις τοιαῦτ' ἂν εἶναι δέοι τὰ φλοιοῦ ἀναδιδόντα ἐξ ἀέρος, ὅσαπερ τῶν ἐναίων· καὶ γὰρ τούτοις παραχέουσι· καὶ τὸ σκυτάλη τὸ δενδρίῳ παραβάλλουσι· πολλοὶ δὲ χόμοιόσασι φλοιοῦ μυρσίνης, ἀλλ' ἧττον· αἱ δὲ ὑγραὶ καὶ σαρκώδεις οὐδέν· φλοιὸν ἀναπομώσεως καὶ διεξεως· ὅλως δὲ μεταβολαὶ τὰ δένδρων διὰ τὰς θεραπείας· ὅτι δ' ἐξ ἐίων ἢ σικρῶν γίνεσθαι· καθάπερ αὖ τὰ ξοανὰ αἱ ἀμυγδαλαῖ, καὶ ἔτι ἄλλα τὰς εἴζας ἀλλοιοῦσθαι μεταβάλλουσιν, οὕτω τιὼ γῆν καὶ τιὼ τροφιὼ· αὐτὴ μὲν γὰρ ὠφρία ἢ τὶ πέρα ἑτέρη ἐστὶν ἢ· ὠφ τοσοῦτον γὰρ ἡθεραπεία· ξόανα δὲ εἴζαι διὰ μὴ ἔσται μὴ τὸν πολὺν χρόνον· μετα

βολὴ δὲ λόγως τ καρπῶν ἐκ τῶν πομένων μᾶλλον φλοιοφῆς.
ἐκ τῶν πέταις δὲ τῷ τοιούτῳ ποιᾶν τὴν αἰτίαν ἐνεῖν. τὸ δ' ὅλος
ὡς περὶ καὶ πρότερον εἴρηται περὶ τῶν περμάτων, κινεῖ μὲν ἡ σὰρξ
τὰ βαλλούσης φλοιὸς, συμμετεβάλλει δὲ τὰ μανὴ ἡ ὅλη φύ-
σις. αἱ ξοφαὶ δὲ κινοῦσι καὶ ἐξαλλοιοῦσιν, ἐὰν ὠλέων ὦσιν χρό-
νον. ἐπεὶ δὲ ὅσα τοῖς θερμοῖς ἀρδεύομεν βελτίω, καθάπερ
τὴ μηλέα δοκεῖ ἡ ἐλαία μὴ λούεσθαι. ἔστι γὰρ οὗτος αὐστηρὸς ὡς
φασί τινες. καὶ ἐξ ἀρχῆς οὕτω σωθῆναι τὴ σύμπτωμα πρὸς λου-
τρῶν ὄντος αὐστηροῦ καὶ ἐξημελημένου. τούτου γὰρ αὐστηρὸν γε-
νομένου, λαμβάνοντες ἐφύτευον. ὅθεν τὸ γένος αὐθημησὶ γίγνεται.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔχοντα τάττινα, πρὸς δὲ τὸ εἰρημένον ἐξ ἀρχῆς. ἡδὺ
λικότης τ ὑδάτων, ὅτι καὶ τ λαχανωδῶν τὴν ἀτιμοτέραν ἀρμόττει. μὴ
δι' ὅτι τῷ λουτρῷ χωλύεται πρὸς ὠφέλειαν, πρότερον εἴρηται. διὸ μὴ τὸ-
θῶς ἔοικε οἰκεῖον παραλαμβάνειν. ἀπὸ γὰρ τούτων δηλονότι μὴ
φλοιοφῆς ἀπὸ τούτων ἡ λυκύτης. ἀλλὰ τοῖς μὲν, ἡ πικρότης τοῖς
ἐν τοῖς χυλοῖς σύμφυτος. τῷ δὲ φοίνικι στυφνότης, ὡς ἐξαι-
ροῦσι μόθυς οἱ ἄλλοι ἐκ φλοιῶν ἀρχῆς. ὥστε μὲν οὖν τ ἀλῶν ἱ
κανῶς εἰρήσθω. τὸ δὲ μὴ ἐᾶν μὲν ἐν τῷ θήλει φοίνικι γόνιμον εἶναι,
ἂν μὴ τὸ ἄρρεν αὐθησὶ καὶ τὰ σεισώσιν ἅμα τῷ κονιορτῷ.
καταῦρον (ἔστι γὰρ οὕτω λέγουσί τινες) ἴδιον μὲν ἔοικε τὰ τοιαῦτα. πα-
ρόμοιον δὲ τῷ ἐρινασμῷ τ συκῶν, ἐξ ὧν μὴ τὸ τιλφογονεῖν, μηδὲ γο-
νιμωτέρας εἶναι τὰ θήλεα μᾶλλον ἀντὶ τῶν ἀρρένων. πλὴν ἐκεῖ
γε τὸ μὴ ἐᾶν μόνον δηλοῦν, ἀλλὰ πάντων ἢ τῶν πλείστων εἶναι. τὴν
γὰρ φύσιν αὐτῶν μέμομμαι τὸ γένος. ἀλλὰ πῶς ποτε δεῖ μὴ παῦ τ ἄρ-
των τὸ τοῦ φοίνικος. οὐ γὰρ ἐρινασμὸς δοκεῖ φανερὸν ἔχειν τ αἰτίαν. ἀλ-
λὰ περὶ μὲν τούτων, ἄλλος ἡλικαίμων ἰδιότης ὅσον ἔστι, συμφανε-
στέρας ἔχεται αἰτίας. οἷον ὡς τὸν ἀμυγδαλῆν, ὅταν ἀρχὴ καρ-
ποφορεῖν, ἔστε ἐρυθραίνουσιν, οὕτω κοπρίζουσιν, ὅτι διακαθαίρουσιν
εἰ μὴ τὰ ἄνω μόνον. οὐδὲ λοτρίων οὐδὲν ἔρωσι. πάντα γὰρ
φαυλοῦσιν, ὅσα μὴ πεφυκότα ἀποβάλλη τὸν καρπὸν ὡς

τῷ

ἀνθφ. δὲ καὶ χώραν οὐκ ἀεὶ θηλυ τοῦ σιν· ἐὰν δὲ μεταπεσῶν ἀ-
καρπῇ, τότε εἴωθασι συμμιῶσαι τὸ σπαράδοξον τῷ χειμῶνι,
καὶ τὰς ἄλλας κολούσεις προσφέρουσι τὰς εἰρημένας· ὁμοίως δ'
ὅσων οἱ φλοιοὶ περιαιροῦνται· καθάπερ ἀμυγδάλης· καὶ δρυός· φιλύ
ρας καὶ ὅλως τῶν φλοιοὺς ἐχόντων· αὐτὴ γὰρ ἡ φύσις ἐνταῦθα ἔοικε
προμηκῦναι τὸ συμφέρον, ἀφιεῖσα μὴ καὶ ἀλόητον ποι-
οῦσα· τὸ δ' ἀλόητον ἐστὶν, βλαβερόν· ὥσπερ καὶ τὸ ἀοῦν· καὶ τὸ
ὠὸν τῶν ἄλλων δηλον αὐτὸν πρότερον, ὅπου τοσοῦτος οἰκεῖα πρὸς
τὸ φύσιν· καὶ περὶ μῆλα δὲ καὶ ὄγχνας, ἐκ τούτων θεωρητέον· ἔχει δὲ
ὁμοίως καὶ ὧν τὰ στεφανώματα τῶν, καὶ ὅλως τὰ φρυγανικῶν,
χεῖρον ἢ μὴ τὰ λαχανικά· τὰ μὲν γὰρ ὄζει κοινὰ πᾶσιν, οἷον ὑδρωσις·
κόπρωσις, ἢ τοῦδαφους ῥᾳστώνη· τὰ δ' ἴδια καθάπερ σου γύου· οἷον
ἡδὺ καὶ κάθαρσις τοῖς φρυγανικοῖς, ὁμοίως δὲ στεφανώμασι καὶ λα
χάνοις· ἐν γὰρ ὀέρασι λυθὲν αὐαίνεται καὶ μὴ δύναται ῥόμβον·
καὶ τὸ σύμβιον, καὶ τἄλλα· τὰς δὲ ἡδὺ ἐσθιομένας οὐκ ἀπὸ τοῦ
σιμόμου, ἀλλὰ καὶ ὠμὰ κάστιν· αὐανθεῖσα γὰρ γίνονται ἐκλοχμᾶν
ται, μὴ τοῦ ῥοῦ πάσχουσαι, ἀλλ' ξοφοίαν μὴ ἐξάφανος· ἢ καὶ τὸ πάχος
νον ἀποσκληρύνεται καὶ ἀποξηραίνεται· κολουθοῦντα δὲ ἐκ
πολυβλαστῇ γὰρ ὁ μῦμαι, μείζω καὶ καλλίω καὶ χυλότερα· διὰ δὲ
καὶ τῶν χυλῶν ἐκ τῶν ὁμοίων ἀσφαίρειαθ ἡ τὸ ἀγαθὸν ῥιμύ· τῇ γὰρ με
σότητι τὸ ἡδὺ καὶ τὸ σύμμιξον· ἐνδὲ τοῖς λαχάνοις ἀφαίρεσις μᾶ
λον ὅτι, πολλῶν ὄντων καὶ ῥόμβων καὶ καλλίω· καθάπερ τὸ πράσον ἢ τι τὸ
πολυβλάστων· ἢ δὲ τῶν περὶ αφυλλουομένων ἀφαίρεσις, ἢ καὶ τῶν
τῶν ὁμοχρώων ὁ τοῦ ἰῶνυκρὰ· καθάπερ ἡδὺ καὶ ἄθαρσις σίνεται,
ξοφλιὸν πλείω περιοῦσα καὶ αὔξησιν τοῖς λοιποῖς· ἔχει δὲ καὶ ἰδιότη-
τας ζώια, καθάπερ ὧν τὸ σπαθήμενον πρότερον ἐλέχθη· ἢ ἐπάλμων
ὀδών· ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἐλάττω καὶ δυσφανῆ· λοιπὸν ἢ ὡς περ
αὐτὰ κείμενα τοῖς περὶ τὰ δένδρα, τὰ περὶ τὴν φιλλώπωρίαν
ὀδόν· ἐνταῦθα δ' ἔστι φλοιῆς κατεργασία, καὶ ἡ τῶν αὐρων ὠρα· ἢ
μετὰ ταῦτα ἀναρρέντων κατεργασία· πρότερον δ' ἔστι τούτων ἡ

καὶ ἅμα τῶν οἰκείων ἑκάστῳ. σπέρματι ἰδίων, ὥσπερ καὶ τῶν
ὑδάτων. ὅτι δὲ καὶ κατὰ τὰς ἐργασίας τὸ οἰκεῖον οἱονεί, τοῦ
μὲν θέρους μᾶλλον, τοῦ δὲ χειμῶνος ἐὰν ἡ σκάπη ἢ τι τοιοῦτον
ἕτερον. ἅπερ ἐπιχειροῦσί τινες διαιρεῖν. δεῖ γὰρ ὡς φασι τὴν μὲν
ἔπομβρον καὶ στερεὰν καὶ βαρεῖαν καὶ τὸ πίφραν, θέρους ἐργά-
ζεσθαι, καὶ ῥῖσαι ῥόπτροις καὶ τῇ σκαπάνῃ· τὴν δὲ ξηρὰν καὶ μα
λακὴν τὴν λεπτὴν καὶ κούφην καὶ τὸ χειμῶνος· διὰ μὲν ξηράνθη,
καὶ λεπτὴν ἡδὲ χειμῶνι μὴ παχύνθη καὶ ὑγραίνθη· ἑκάτερα δὲ τούτων
δεῖται πρὸς τὸ ἐνδεὲς τῆς φύσεως. καὶ κοπρίζεσθαι βέλτιον μὲν τὴν λυπρὰν,
ἔλαττον δὲ τὴν ἀπαθῆ· καὶ διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς γῆς καὶ διὰ τὸ τὴν
κόπρον πλείω λαμβάνειν τροφὴν λεχέος ἢ πίης· μίσγειν δὲ
καὶ τὴν γῆν τὴν ἐναντίαν· οἷον τῇ βαρείᾳ τὴν κούφην καὶ τῇ κού-
φῃ τὴν βαρεῖαν· καὶ τῇ λεπτῇ τὴν πίφραν· ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν
ἐρυθρὰν καὶ τὴν λευκήν, καὶ εἴ τις ἄλλη ἐναντιότης· οὐ γὰρ μό-
νον ἡ μίξις ἀποδίδωσι τὸ ἐλλεῖπον· ἀλλὰ καὶ ὅλως σφοδρό-
τερας ποιεῖ καὶ ἐὰν τυχοῦσα ᾖ μίξις· οἷον ἐὰν τὴν ἀστυφελίαν
καὶ μηδαμῶς μώλωπι φέρῃ ἑτέρα μίξις, πάλιν φέρῃ καθα-
πτέραν καὶ μὴ γεγωνῶσαν. καὶ ἡ καθ' αὑτὴν οὐφέρουσα, καθά-
περ ἡ ἄργιλλος, ὅταν μιχθῇ, ποιεῖ φόρον· ὥσπερ γὰρ κόπρος ἡ
ἑτέρα τῇ ἑτέρᾳ εἰμένεται· διὸ ταῦτα ποιοῦσι μεγαρεῖς. καὶ δι' ἐ
νίων τινὲς ἐξ σκάπτοντες βαθεῖαν, ἀναβάλλουσι τὴν κάτω
θεν ἐφ' ὅσον διικνεῖται τὸ ὕδωρ, ἵνα καινὸν πιῶσιν· ἡ γὰρ πρό-
φιμος ἀεὶ καταῤῥεῖ ὑπὸ τοῦ ὕδατος· ὥστε ἔνιοι δὲ κελεύουσι τὴν
ξηρὰν καὶ τὴν θερμὴν τῶν ὑδάτων· ὅπως λαμβάνουσα πλῆθος
ὕδατος ἐκ πρέφη διώνηται· καὶ τὴν ἐπομβρίαν δῶσαύτως.
ἵνα τὸ ὕδωρ μὴ λαμβάνωσι· καὶ βλασθήνται καὶ αὐξηθήν
τα θερμῇ τῇ γῇ δυνατώτερα δέχηται τὸν ὄμβρον· ἐὰν δὲ μὴ
ξηρᾷ, προσεπασάμενος τὴν γῆν, ὀψὲ ποιεῖ θαλλὸν καὶ
φόρον· ὥστε ῥᾴον δεῖ τὸν μὲν πρωϊνὸν μανὸν, τὸν δὲ ὀψιον· πυ-
κνόν· ὁ μὲν γὰρ οὐκέχει εἴσω σιν· ὁ δὲ ἔχει καὶ γίνεται πλουσιώτε-

ταῦτα

τῶν τοιούτων οὖν καὶ τὸ τοιοῦτον, πλείω γίγνεσθαι, διακεῖσθαι εἴ τις ἐθέλοι τὸν ἐργαστήριον μᾶλλον, ὃν ἐκάστοτε δεῖ σκοπεῖν πρὸς τὴν χώραν· ἔνια γὰρ οὐδέχονται τὸν διακείμενον· ἀλλὰ δι' ἀμαρτοιῶν ὁπερ ἐπιθετικὸν ἐλθὼν εἰς συρακόσας ἐκκοπεῖν τοῦτο τὸν ἐργαστήριον τὴν ἐντεῦθεν μεταφέρων. ὡς τὸ χωρίον τὸ δυκοῦν ἀγαθὸν ἐκλιθολογήσας διέφθορεν· ὃ γὰρ πίνων τὸ γῆς ὄστρεος, οὐκ ἔχων οὐδεμίαν προβολὴν, ἀφαιρεθέντων τῶν λίθων· καὶ ὡς ἐν συσκίᾳ καὶ κατὰ βάθος ἀρόσασαν ἐξήρανεν· ὑπὸ γὰρ τοῦ θέρους διακαιόμενον, ὡς τὸ πλεῖον ὑπόστερος οὖσα διέκαιε· ἢ μικροῖς ἀρότροις οἱ σύροι χρῶνται· διὸ τῶν τὸ μὴ πειρατίον ἐπικείμενον· ὡς δὲ κοινῇ καθόλου φασὶν εἰπεῖν, μέσιον μὲν πρῶτον, εἰ τὸ πρωτίον χώραν κατείργασται καλῶς· εἰς διάρρησιν μόνον καὶ λεπτὸν τὸ αὔρημα, ἐκφύεται διημερωθείσης τῆς γῆς· εἶθ' ἡ κόπρισις ἤδη καὶ αὐτὴ θεραπεία μετὰ τοῦτο διαβιβλικότων· οἷον σικάλεως καὶ τραγμός· ἢ δὲ κατεργασία ἐν τῷ νεῶν κατὰ μόνον τὰς ὥρας ἀθέρους ἢ χειμῶνος, ὅπως χειμασθῇ ἢ ἡλιωθῇ ἱκανῶς· καθάπερ ἡ τῶν φυτείας ἐλέχθη πρότερον μεταβληθεῖσα, μανὴν καθαρὰν ἔμπεδον ὕλης· ὥστε ῥᾳδίως ἐκτρέφειν· ἢ διὰ τοῦτο κελεύουσιν ὀδὲ τὰ χέρσα τὰ συμβάλλειν εἰς τὰ νέας, ἐὰν μὴ τις φόβρα πρώϊον, ὅπως μὴ κωλύσωσι τὰ θερμὰ νέασιν· ἀγαθὴν γὰρ οἴονται τὴν χόρτα τοῖς χειμερινὰ νέαις καὶ ὀχὶ τὴν πάχνην εἶναι· διαθάλπειν γὰρ ἡ μανὴν τὴν γῆν· καὶ ὅταν μετὰ τοὺς πρώτους ἀρότους νεάσωσι, πάλιν τοὺς μεταβάλλουσιν, ὅπως τὴν ἀναφυομένην πρὸν ἀπλήσωσιν· εἶτα τρίτῳ ἀρότῳ ἢ πάλιν ὅταν μέλλωσι σπείρειν, ὑπαίρουσιν, ὡς δεῖ καθάπερ ἐλέχθη προκατεργάζεσθαι, ἕως τοῦ μάλιστα ἀπουδάσαι· διὸ τὰ πόρρω διηλλάχασι μᾶλλον ἐπαινοῦσιν, ἢ τὴν διὰ τοῦ ἀρότου· διὰ τὰ πολλὰ ἔξαπτι· διὰ τὰ λοιπὰ δ' ἰσχυρότερον ἔτι διηλλάχασι ὀργὴν ἔχουσ', ὃ καλοῦσι μίχ· ὃ μᾶλλον εἰς βάθος κατιόν, πλείω τὴν πρὸς ζέπτ ἢ κατωτέρω θην· αὐτὴ μὲν γὰρ χώρ ἱκατεργασία· συμ

βαίνῃ τοῖς εἰς ταῦτα πονήσασιν, ἢ πονεῖν τοῖς ἄλλοις κακοπα
θεῖν· ὅσοι δ' αὖ μᾶλλον κοτέρως, ἀναγκάζονται πλάκισι ἀλ
λεῖν καὶ βοτανίζειν, ἅτε πλῆς πόας ἐκφυομένης· οὔτε γὰρ
ἀπόλλυται τὰ σπέρματα· προτερεῖ δὲ τὰ σίτου, διότι τῶι χρό
νῳ πρόϋπάρχειν· ἐπεὶ πρότερον αὐξηθέντος τοῦ σίτου, πολλὰ
καταπνίγεται καὶ ἀπόλλυται· ἢ τὸ ὅλον οὐχ ὁμοίως βλάπτει τὰ
σπέρματα· τὰ δ' οἰκεῖα τῇ μὲν ἐμβρῳ καὶ ψυχᾷ, τὰ ἀνάσο-
μότατα προστυγχάνοντα ἂν ὁμοίως καὶ τῶν ῥῶν καὶ κειθῶν καὶ
τῶν ἄλλων· αἱρεῖ γὰρ ταῦτα· τὰ δ' ἄλλα, τὰ μὲν ἐμβρου δεῖται·
καὶ τὰ μέλανα δὲ λευκῶν· ἀνδρὶ ξηρᾷ καὶ ἐρυθρᾷ λείμψυχοις τό-
ποις, πελίνοσα· καὶ τὰ λευκὰ μᾶλλον τῶν μελάνων· ὕδασι δ'
βρώσιμα πρὸς ἅλα πλήθει ὅσων ὑδάτων· αὔξεται γὰρ καὶ φθί
νει τὰ λευκὰ μᾶλλον τῶν μελάνων· ἐνδιατείνει δὲ ὠμότησι καὶ
σον· οἱ μὲν, οὖν ὅτῳ διαιροῦσιν· οἱ δ' ἄλλως· ὡς δ' ὅλως εἰπεῖν, ἡ
μὲν λεπτὴ κειθοφόρος ἀμείνων· ἡ δὲ παχεῖα, πυροφόρος· αἱ μὲν
γὰρ ἐλάττονος καὶ κουφοτέρας δέον ταῖς ζοφῆσι· αἱ δὲ, πλέον
καὶ σωματωδεστέρας· τῶν δὲ πυρῶν ὁ μὲν ζίμυνος ἐν τοῖς λε
πτογείοις καλλίων· σύμμιξος γὰρ ἡ ζοφὴ κούφῃ κούφοις· ὁ δὲ
λυβικός· καὶ ὁ βρακοντίας, καὶ ὁ σταγγίας, καὶ ὁ σελινούσιος
γινέσθω· πολύζοφοι δ'· σημεῖον δ' ὅτι κάλαμον ἔχουσι παχύν· αἱ
πλῶς δὲ λεπταὶ πᾶσαι ὀσριδῶδες· εἰδέτις πολυχίτων, ὡς περ ὁ θρᾴκιος
ἐντὶ χειμερινὸν· ἀπαθὴς δ' ὑπὸ τῶν ψύχῃ· ὁ δὲ χαῦνος καὶ μανὸς, ὡς περ ὁ
καλχηδόνιος, ἐντὶ ἐπέμβροις· ζοφῆσι πλεῖστον δεῖται· διὸ καὶ
παχυκάλαμος· ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν ὑγρῶν· ἡμιθὴς δὲ λίχανος μελάγ
ως, ἐρέβινθος· ἡ δὲ ὄφη, κύαμον φορᾷ καμίω· σύμμιξα δὲ ἑκατε
ρωτάτης· καὶ τὸ αὐτὸν τρόπον· ἀεὶ πρὸς τὰ ζοφῆς
ἀνακτέον, συμπαραλαμβάνοντα καὶ τὸ ἑστὸς τὰ ἕτερος· ἡ δὲ ὄνηλος, καὶ
ἀπλῶς ἡ ὑδρηνὴ, τὰ ἀθερμέστερα συμφέρεται μᾶλλον· ἥδε ναντία
τὰ ἰσχνά· ἐναύφαιμος δὲ καὶ πιλώδης, τὰ ὀλιγότροφα
καὶ ξηρά· καθάπερ τὴν ἀχλίδα· καὶ ἡ λευκὰ ἥ μᾶλλον ἐκπί-

πτουσα

πέπτουσα τὴν τροφὴν καὶ φέρουσα ἡ γῆ τὰ μὲν ἀπὸ τῶν ὑγιεινοτέρων καὶ πρόσφορα μᾶλλον· ὥσπερ γὰρ ὁ ἥλιος μᾶλλον ἐν τοῖς ὑγιεινοῖς ἐστὶ καὶ ὁμοίως πῦρ δὲ κεῖθι ἐν τοῖς ὁμβρώδεσιν ὑδατηρεῖ μᾶλλον· ἡ γὰρ ὅλη δὲ πρὸς τὰς ἐπομβρείας ἰχῶρός ἐστιν· φέρουσι δὲ καὶ ἐν τοῖς ἀκρόπολις μᾶλλον· αἴτιον δὲ ὅτι θερμοτέρων, ἐκπέπτωκε μᾶλλον· ἀκρόπολις δὲ ὁμοίως ἐπιζητεῖ, διὰ τὸ εἶναι ἐν ὑψηλοτέροις· ἡ γὰρ ὅλη ἰχῶρός ἐστιν, ὅτι πρωϊαπορεῖται· καὶ ἐν τοῖς ψυχροῖς καὶ τὰ βάλανοι μᾶλλον· καὶ δὴ ἰχὺς θερμοτάτη ἐστὶ μᾶλλον πολυχίτωνα εἶναι· διὸ καὶ δὴ διὰ χόρτου τὸ σπέρμα, πυρὸς φέρει μᾶλλον ἢ κριθάς· καταρχὴν γὰρ τῆς τροφῆς ἰχῶρός ἐστιν ὁ πυρός μᾶλλον· ἐπέχει δὲ· ὁμοίως ἐθέλει φέρειν μὴ ἐμπεπλησθεῖσης τῆς ὕλης· ὅτῳ δὲ ὥσπερ μανὸν ἐστὶ καὶ ἀκροπρίζει· ὥστε οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖν, ἐν ποίαις τοιαύταις μεγίσταις καὶ οἰκειοτάταις διαφοραῖς ἐν τῇ τῆς χώρας φύσει· τῇ τε σπερμάτων ἰσχύϊ καὶ ἀσθενείᾳ· καὶ ἐν τῇ τοῦ ἀέρος κράσει· διὸ σκεπτέον ταῦτα· χειμῶνος μὲν γὰρ ὑγρὸν μᾶλλον, καὶ τὸ χοῦν μὴ χήσιμον· εἰ ζοῦται γὰρ καὶ ἀρκινᾶται μᾶλλον· ὥστε τὸ ἔαρ σύμμικτον ἀπὸ δοτέον μέγεθος· μάλιστα δὲ ἐν τοῖς ἀσθενέσι χώροις· τὰ γὰρ νότια, μὴ ὁ τόνος δίδωσι, τάχα ἂν ἀναδίδωσι μὴ τοιοῦτοι λοχαίαν· μὴ τοῦ πρὸς ἐρυσιβώδη· τὰ δὲ βόρεια, πρότερον ἀποχεῖται τὸ μανὸν ἀπορρῶν· ὅτι τὰ μὲν εἰζοῦται καὶ εἰς τὰ κάτω χίζεται διὰ τὸ ἔχειν τόπον· τὸ δὲ ὑθὺς εἰς τὸ ἄνω τρέχει· χὴ δὲ μὴ τὰ οἰκεῖα σπέρματα πρὸς διαφορίαν καὶ τὰ νοσήματα τὰ συμβαίνοντα λαμβάνειν· οἷον, ἐρυσίβας· ἐπεὶ ἐν τοῖς κοίλοις μὴ ἀπνόοις γίνεται τὰ μὴ ἐρυσιβούμενα· τοιαῦτα δὲ τὰ ἐπιλινῆ τῷ σάκχῳ καὶ μὴ ὀρθά· διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὸ ἐπικύπτειν συμφέρει τὸν σάκχον· ὅσῳ ἂν ὀψὲ ἐξίῃ καὶ μὴ ἐμμένῃ τὸ ὕδωρ καὶ ἡδρόσος ὑποκλίνουσι δὲ οἱ μακροὶ σάκχοι μᾶλλον· οἱ δὲ πλατεῖς μὴ βραχεῖς ὀρθότεροι· διὸ καὶ ἐρυσιβᾷ· ταῦτα δὲ χήσιμα· ἐν ὅσῳ σάκχος ἀποπήγνυται φύλλων· ἐν δὲ τοῖς φύλλοις ἐμμένει μᾶλλον ἡ ὑγρότης· ὥστε πλησιάζοντος δὲ τοῦ θύσεως· πρόσφορον δὲ καὶ ἡ μὴ ἀχλαῖς

κειθή ἡ λευκὴ καὶ μέλαινα, ἐρυσιβώδης· ὀρθοὶ δὲ οἱ σάχυες· ἡδὺ δὲ τὸ κειθὸς ἀσφαλῶς· ἀπηνὲς δὲ τὸ προσήμεμα τῶν χειλῶν ἧττον ἐρυσιβᾶται· διὰ γὰρ τὴν λίμνην ἀπρόσιτα καὶ ἀπόπληθυ γρά· ἐπεὶ ἡ πόα πνίγουσα τοὺς πτώμασι ἐστυφή, καὶ ὥστε λιμνάζειν ὥσπερ λαμβάνει νύξ, ἧττον· τὸ μὲν γὰρ δρέπεσθαι, ὀδὰξ λίαν· αὖθις ὥσπερ ὑγρόμηλος, οὐκέτι πρίνος σῦκα μᾶλλον ἐξήρανε πρότερον· ἡδέως ἐρυσίβη, σα πρότερος· οὐδὲν ἧσσα πρὸς ἀνυδρότητος αἰγοτρίασ· μᾶλλον δὲ ἐρυσιβοῦται διὰ τοῦτο ταῖς παρασελήνοις· διὸ καὶ τὴν σελήνην ὥσπερ τὴν θερμότητα δύνειν φασὶ νυκτός· ἀσθενέστερα δὲ καὶ ὑγρότερα τὰ μέρη ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, τὰ λευκὰ τῶν μελαίνων, καὶ ὅλως τῶν φυτῶν ὅσα καὶ τῶν ζώων· ὅτι μὲν οὖν οἰκεῖα τὰ αὐτὰ πάθη τοῖς χώραις λεπτέον, φανερὸν ἐκ πολλῶν· νοσήματα δὲ ἐστὶν ἃ πᾶσι μὲν τοῖς αὐτοῖς ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν διὰ τὴν ἀσυμμετρίαν φθείρεται τῶν στοιχείων ἕκαστα· ὅταν ἢ μὲν πολὺ πλείων ἢ ἐλάττων, ὁδὶ κάτομβρος ἢ καταξηρος ἄγαν, εἰ μὴ τὸν καιρὸν αὖ τὸ γαῖνόμενος τύχῃ· ὅτι γὰρ οἱ σικώλικες ἐπὶ νομῆς ὄχοις, καὶ τοῖς λαθύροις, καὶ τοῖς φασηλοῖς· εἰ καὶ κάμπτουσι τοῖς ῥεβίνθοις· ὅταν οἱ μὲν αὐαξηραντῶσι, καὶ μὴ μετὰ ξυπίνων τὰ θερμὴ μοίρα· τὰ δὲ ῥεβίνθων, ὅταν ἡ ἅλμη κατακλυσθῇ· εἶτα αὖ ἁλυκὰ ἀνθῶσι· ὥσπερ τὰ χοῦ γὰρ ἡ φύσις ζωοτροφεῖ, μιγὰς μέν πως τῇ ὑγρότητι τὸ θερμὸν, καθάπερ ὕλλω οὔσαν τὴν ὑγρότητα τῷ θερμῷ πρὸς τὴν πέψιν· ὃ εἰ καὶ τοῖς φυτοῖς συμβαίνει τοῖς σικώλικες· ἴσμεν δὲ ἐν τοῖς εἴδεσι, ὅταν νότια ἁλέων μετὰ τοῦ πρασιᾶ πίγεμη· ὅτι δὲ αὖ ὑγρὸν μᾶλλον φλοιὸς, ἢ τὰ αἰρόντα θερμὰ, ζωοπρεπῶς ἡ θερμότης συναπέρυσα τὴν εἴξαν· ὅδε, γὰρ μὴ αὖθις καταθάπτει· φθείρει γὰρ ἐκ ταὐτὸ ἕκαστοις ἡ γένεσις καὶ ξοφή· ἀτερ δὲ ὅταν ἐπιχθῇ διὰ τὸν αὐχμὸν μὴ ὑγρὸν, τὸ ἐλκαπεκλφόμενον ὑγρὸν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, σήψεως ἐμποιήσει· εἰθὸ μοίως ἡ ξοφὴ διὰ ταὐτοῦ· ταῦτα δὲ ἔοικε, καὶ ἐπὶ τὰ μηλίσω ἢ ὅλως ἐπὶ τὰ δένδρων συμβαίνειν, ὅσα σικωλικὰ ταῖς διψήσαν τα· διὰ δὲ τὸ ὀλίγον εἶναι τὸ ὕδωρ

μαι τὸ ὕδωρ ἡμῶν ἐν τῷ δένδρῳ, σῆψιν ἐποίησεν ὃ ὄσκῳ λῆξ, ὅταν μὲν φθονερὰ τροφὴ σύνηται· τότε γὰρ ἡ ἰῶδες ἡ πρὸς τὰ ἄνω δίοδος δίδωσι καὶ πολείονα οὖσα καὶ τακρατεστέρη οὐσίαν τὰ παρακολούθου δὲ τὸ συμβαῖνον· ὅτι τῇ ἀμπέλῳ ἡ γὰρ ἐν ταύτῃ τοιοῦτοι οἱ πόροι εἰσὶν ὥστε μᾶλλον, ἐὰν διὰ γλαυκὸν μῦθον, καὶ τὸν ἀέρα γομφοῦντα, εἶτα ὠθοῦσι θεραπεύουσι· τὸ ὁμοίως δ' ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐλαίας καὶ ἄρπας· καὶ φῶν ἄλλα εἰσὶν ὥστε ζῶα περὶ τὴν βλάστησιν ἢ τὴν αὔξησιν ἢ καὶ ὕστερον· πρὸ δὲ τοῦ ὥστε καρποῦσθαι· ὅτι σωίζεται μᾶλλον ἡ δὲ μᾶλλον τοῦ τοσοῦτον ἀφ' ὑγρὸν ὄζει· καὶ ἡ ὑγρότης αὐτῆς, ἄχυλος καὶ ὑδατώδης· οὐ ποιεῖ τὴν γὰρ ἡδονὴν τοιαύτην· ὠφελεῖ δὲ οὐσίαν τοιαύτην ὅλον· ἵνα ὅταν πνεύσῃ ἀνέμου ὑγρὸς μὴ δῶ τροφὸς ὁ τόπος· οὐ πάρεστι· καὶ ἐὰν μὴ μόσιμα τῶν ἐν τῷ ὕστερον ἐπὶ πλέον ἐντὸν ἐπιρρεῖν δοκεῖ λύουσιν οἱ μῦθοι· πλάδος· ἐὰν δ' ἀνίκμον τὸ ὂν ᾖ διαφυλάττῃ τὸ ὥσπερ τὸ ὑγρόν· οἷόν τε μᾶλλον ἐπὶ πλείστοις δυομένοις· ὡς ἐπὶ τῆς Κλειδημοῦ· ἐπὶ γίνεται γὰρ ὕδατα καὶ πολλὰ τῇ ἑβδόμῃ μετὰ τὴν δύσιν· ἄδηλον δ' εἰ σως καὶ σφαλέσα τὸν εἰσόργων· ἐπεὶ δὲν ἐμβληθῇ δὲ λαβοῦ μῦθον· ὅπως μὴ ἔμβληθῇ· πολῷ, μὴ θῇ μὶ βραχὺ ἢ μίηλον, ὡς δὲ καλοῦσί τινες ἀμφίβολον· ἡ μὲν γὰρ ὑγρὰ καὶ πολὺ δίδωσι, δι' ἀχείλεκτα λακτοῦ καὶ ἐὰν ξηρανθῇ, σῶσαι λείφει καὶ οὐδὲν δίδωσιν· ἡ δὲ ἢ μὶ βραχὺς, καὶ τοσοῦτον· τοσοῦτον γὰρ ἔχει τὸ θερμὸν καὶ τὸ ὑγρὸν, ὥστε κινῆσαι μὲν, μὴ ἐκβιάσασθαι δὲ, μὴ δὲ ἐκβλαστεῖν, εἰ μὴ χείσοι οὗτος τῷ πολύ· ὁ γὰρ ξηρὸς ἀὴρ πνεύματος, καθάπερ ἄνεμος σύνεκα πόλυσι τὸ σπέρμα· τοὺς δὲ περὶ τὸ πάσαν ὄρος, Κλείδημος φησὶν ἐπισφαλεῖς εἶναι· διὰ γὰρ ἅπασαν καὶ βαρεῖαν τὴν γῆν, ἀτμὶς δὲ δὴ πίνεσθαι, καὶ ἐοικέναι ἐλαίοις κακῶς διακειμένοις· ἔτι δὲ δὴ ὥσπερ ἀτμὶς δὲ ἕλκειν οὐδὲ διαπέμπειν, ἀπὸ θερμὸν οὐκ ἔχουσαν ἱκανὸν, καὶ ἐπὶ καλεῖφειν ἔλαττον· ἀλλὰ τὸ ὄψιμα δεῖ σπείρειν ὑπὸ τροπάς· συμφέρει δὲ ἀφρομῦθοις καὶ πάσαις ἐπὶ πίνεσθαι πλείους ἡμέρας, ὅπως διαβλαστῶσι, μετὰ δὲ τοῦ-

τας, ψύχη δ' ὀρφας καὶ μέτρια λεπτὰ χειμῶνος, ἰσχυρῶς ἐξιζωμένων ἤδη καταξηράνθρων· αὐθήξουσι δὲ μᾶλλον· ἐπεὶ καὶ λούμενοι μᾶλλον ἐπιτίθενται ἐγκαρπότεραι· φλὺς εἶζης ἰσχυούσης, ἥτις προφθάνει, καὶ ἀναξέχουσα, λεπτὰς ἀθενεῖς ποιεῖ· ἡ δὲ μακρὸς καὶ ἰσχνὸς μυῶδες ἀπέχουσα φθείρει· τὸ γὰρ ὅλον ἡ πάρωρος θύτης ὀφέλιμα· διὸ καὶ ἐπιτίμουσιν· οἱ δὲ, κέρσιν· ἀναθεῖναι δεῖ μὴ ἡχοῦν, ὅταν ζυμοῦσι μανοῖ τὴν πλὴν προφθάνει παρέχει· καὶ ἐγκαταλείπουσα τὸ θερμὸν, αὔξειν τὴν ἰσχὺν ποιεῖ τὴν εἶζαν· ἢ καὶ τὸ ἀπορούμενον οὐκ ἀφανίζει· διὰ τί αἱ ψυχραὶ χῶραι καὶ αἱ θερμαὶ σιτοφόροι, καθάπερ ἡ θρᾴκη· καὶ ὁ Ποντικὸς καὶ ἡ Λιβύη· καὶ ἡ Αἴγυπτος, πρὸς δὲ τοῖς ἄλλοις τοιοῦτόν τι καὶ τὸ καύματος, καθάπερ ἐν ταῖς κατεργασίαις ἐλέχθη· ἧττον ἢ ἔλαττον· ἀλλὰ πάντων μέτριος ὁ περιέχων αὐτὰς τροπὸς καὶ εἰς ἀσυδέτων· εἰ δ' ἴσος χειμώνων καὶ πνευμάτων· ὁ τοιοῦτος γὰρ αὐξητικὸς ταῦτα, καὶ τὰ αὐτὰ μετὰ τοῦτο ἐκτελεῖται· ὁ καὶ ἡ παροιμία καλῶς, ἔτος φέρει, οὔτε ἄρουρα· μέγα δὲ καὶ ἡ θέσις τῆς χώρας, ἢ πρὸς τὰ πνεύματα καὶ τὸν ἥλιον· ὥσπερ ἐπὶ τῶν δένδρων ἐλέχθη· πολλαὶ γὰρ οὖσαι λεπταὶ καὶ φαῦλοι, τελεσφόροι γίνονται, διὰ τὸ πρὸς ταῦτα κεῖσθαι καλῶς· ὡς δεῖ πλῶσαι εἰπεῖν, ἢ ἀναθεῖναι χώρας, καὶ χειμῶνα δεῖ τὸν πολλῶν· οὐ γὰρ λύεται καὶ τὸ νότια ἐνισχύουσι· λεχαίους ποιοῦσιν ὡς ἐπὶ πολὺ καὶ ἐρυσιβώδεις· ὁ δὲ χειμὼν πλώσας καὶ καρκινώσας τὰς εἶζας, σύμμετρον εἰς τὸ ἔαρ πρὶ τὸ μέγεθος· ὅλως δὲ καὶ τὴν χώραν ἂν εἰργασμένην λάβῃ, μανοῖ· διὰ ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν καὶ εἰς τὸ ἔαρ αἱ αὐξήσεις ταχεῖαι γίνονται καὶ ἐκφύσεις καὶ τελεώσεις· ὥστε δοκεῖν μὴ κατὰ λόγον ἐπιλείπειν τῶν ἐν τοῖς ἀλεφυαῖς, ἀλλὰ καὶ προτρέχειν· ὡς ὥρᾳ τὰ πρωϊμελῆ πρῶτα, ἰσχυρᾶς τῆς ὁρμῆς γινομένης, διὰ τὸν ἀθροισμόν· καὶ τὸ ἀέρθαι ὑπερβολὴν τοσοῦτον, ταχεῖαι καὶ αἱ αὐξήσεις καὶ αἱ τελειώσεις γίνονται· ταῦτα μὲν οὖν ἐν ταῖς τῆς χώρας διαφοραῖς ἔστι· τὰ δὲ ὠήσματα καθάπερ ἐπὶ τῶν ἐκτὸς μοί

ων ἡ τῶ χειρόνων· λητέον ὅτως δὴ μηδεμία μεταβολὴ ὠὴ τὸ βέλτιον γίνηται· καίτοι φασὶν ἐκ φλαύρης ἰχυρότερα εἶναι· διὸ ἐπὶ δύο ἔτη δεῖ μὴ φυτεύειν· εἰ γὰρ ὀληθὲς, ὁμοίως ἂν εἴη καὶ τὸ ὠὴ τῶ φυτευμάτων, τὸ τὰ κάλλιστα ἰχυρότατα λαμβάνειν· ὥστε ἀμφοτέρως ἂν ἔχοι λόγον· χρὴ δὲ μὴ ταῖς τοῦ ἀέρος ἀνωμαλίαις προσέχειν· οὔτε γὰρ τὰ ἐκ τῶν ὠίλων ἢ πρωΐων εἰσὶν οἱ ὀφίσκοι καὶ δυσχείμερα, ὅτι τὰ ἐκ φύτων εἰς ἐκείνους ἁρμόττει· τὰ μὲν γὰρ προτρεῖν δοκεῖ· τὰ δὲ ὠὲυχμῶν ἀπόλυται καὶ αὐανθρίας· ὀφία γὰρ ὄντα, βραδέως τηκνίσκεται καὶ ἀπτίκτει· διὸ μὴ ὑστερεῖ· ταυτὸ δὲ τοῦτο συμβαίνει καὶ ὠὴ τῶν ἀερμάτων· ὅσα γὰρ ὑβλαστῆ, ἢ τὰ χὴ πορραγίνεται· καθάπερ τὰ ξιμηραῖα ἀπαρέμματα πρωΐα, προτρεῖ καιρόν· εἰ μὴ γοῦν ἔστιν ὁ προλαβεῖν τὸ χειμῶνος πρὸς τὰ ὑίζωσιν· ὥσπερ καὶ τὸν κύαμον διατρῦπρ πρωΐαπορροῦσι· ἢ ἅμα διὰ τὸ φιλεῖν αἰθοῦντα βρέχεσθαι καὶ αὐανθεῖν, πολλὰ χρόνον· ὀφὶ γὰρ ἀπειρόμμος οὐκ ἂν βρέχει τὸ ὕδωρ εἰν αὐτῷ θεῖν, τούτῳ μὲ συμφέρει διὰ τὴν μαρότητα· ζῷ δέ τῳ δὲ ἀσύμφορον διὰ τὴν λεχθεῖσαν πρότερος αἰτίαν· τοῖς ὑάλμοις χαλεποῖς ἀβλαβὲς, πλὰ ἐρεβίνθω· φύτον ὑ ἀπολύει· καταπλυθείσης ὑ φλαύλμης, ὥσπερ συμφύτου πρὸς στερόμμος, σφακελίζεται μὴ ὑπὸ καμπῶν καταθίεται· ζωογονεῖται γὰρ ὡς πρὸ ἔρχηται· μεραχέντος δὲ οἴνῳ τὸ ἀπέρματος, ἧττον δοκεῖ νοσεῖν· ὅπερ οὐκ ἄλογον ἔχει τὴν αἰτίαν· διατηροῦσι γὰρ αὐτὰ· τὸ γὰρ ὅλον ἑαυτὸ ἀπομοιώσας καὶ ταβάλλει τὸ ἀπέρμα, καθάπερ πρότερον ἐλέχθη, μεταβάλλειν φυτεὸν μὴ γοῦν καρποὺς ἀπέλογον· οἷον ἡ ἀρχὴ, τοιοῦτον μὴ τὸ ἀπὸ φλάρχης· ἔτι δρῶμμα ὅτι μὴ ταῖς ξοφαῖς αἰγοιόμμα μεταβαίνει καὶ ὅλα χρόνη τῶν δένδρων ὡς πρὸ ἀγρίων ἡμερα γινόμμα, καὶ ἐκ μελάνων λευκά· καὶ κατὰ τὴν κράτησιν ὁμοίως· ὥστε ἢ πρὶν αὐτὸ πρίον τι πονόμμον, ἀπάρτων αἰγοιῶν ἢ τὸ ἐλαιῶνος μὴ τὸ καλὸν μὴ ἔχαγον τὸν κράνον· ἀπαθῆ κοὶ δοῦσυμφέρει καὶ τὸ

μικρὸν ἐκφύῃ, οὐδ' ἥλιους ὑπολαμβάνῃ· ἀλλὰ ψύχη πήγνυσθαι καὶ ὑπὸ νέφη· ὅτῳ μὴ ὑπὸ καθήμενον τὸ ὕδωρ, ὑπολαβὼν ὁ ἥλιος ἐρυσι βώσῃ, φιλῶ πρήσας· διὸ ἢ αἴθροσι

βόλοι χῶραι ἢ ἔγκοιλοι ἢ ἀπνεύμαι

μᾶλλον ἐρυσι

βώδεις.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΑΙΤΙΩΝ. ΤΟ Δ'

Ἐπεὶ δὲ πολλαὶ γενέσεις τῶν φυτῶν, τούτων ἢ κοινοτάτη πᾶσιν ἡ ἀπὸ σπέρματος, ἢ ὅσα ἔχει σπέρμα ἢ καρπὸν, ἀπορήσειεν ἄν τις, διατί ποτε οὐκ ἀνάλογον ἡ ἰσχὺς ἑκάστῃ ὅτι τῶν σπερμάτων, ἀλλ' ἀσθενέστερα τῶν ἰσχυροτέρων· οἷον, τὰ τῶν δένδρων τῶν ἐσωτείων· ἀμφοτέρως γὰρ φαίνεται τὸ ὁμολογούμενον. εἰ ἀπὸ τῶν ἀσθενεστέρως σπερμάτων ἰσχυρότερα γίνοιτο τὰ γὰρ σπέρματα γενναῖα τὰ δένδρα· τῆς δὲ ἀσθενείας ἢ τῆσ ἰσχύος ἐκεῖνα σημεῖα· τὰ μὲν γὰρ ἐπίτεια ὅταν σπαρῇ, διαμένῃ τὰ αὐτὰ ἐξομοιοῦται τοὺς καρπούς· τὰ δὲ τῶν δένδρων μεταβάλλῃ μὴ χείρω γιγνῆται· μὴ τὰ μὲν ταχέως ἀπολήγουσι τῶν τελείωσιν· τὰ δὲ χρόνιον μὴ βραδύτερον· μηδὲν ἀπωλείαν ἢ λαμβανομένων· ἰσχυρότερα γὰρ ὄντα τὰ δένδρα, βραδύτερον ἐκπίπτουσι τοὺς καρπούς· ἔτι δὲ τὰ μὲν, ἐν κελύφεσι δερματικοῖς ἢ ξυλώδεσιν· οἷον, τὸ τῆς ἐλαίας· μὴ τὸ τῆς κοκκυμηλέας·

λέασ. καὶ ταῦ φλοιοῦ. καὶ ἀμπέλου. καὶ μηλέασ. ἔνια δὲ ἐν ξυλώδεσι. τὰ δ' αὐτὰ πάλιν ἐν φυλλαρώδεσι σαρκώδεσι. καὶ ὅλως ὅσα καύρυον ὑγρὸς ἔχει φλοιὸν σαρκῶδες. τὰ δὲ τοιοῦτον γυμνά. καὶ μάλιστα τὸ πυρὸς καὶ φλοιοειδῆς. εἰδὲ μή, κατὰ τοῦτο φυλλεῖ πλοῖς. ἀεὶ δὲ τὸ ἀθηρέστερον ἡ φύσις εἰς πλείω τίθεται φυλακιών. αἱ μὲν οὖν ἀποδείαι χρόνον αἱ αὐταί. δεῖ δὲ λαβεῖν πρῶτ' αὐτὰς ἀρχὴν τινὰ δὲ. τὸ σπέρμα μὴ μόνον ἔχειν δύναμιν τοῦ ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ τοῦ πέσσειν. ὅπερ καὶ πάντων ἐστὶ φύσεως, ἀληθές. ἐστὶ κατ' αὐτὸ ἢ τινὰ ὑγρότητα ἀμφοῖν εἶναι τινὰ ἐνέργειαν. καὶ ζόφον τινὰ οὐχ ἧττον τοῦ πέσσειν. τότε γὰρ καὶ ἡ ἐν τοῖς σπέρμασι κινοῦσα δύναμις, οἷον διαθερμαίνουσά πως. διὸ καὶ οὐ πάντα βλαστάνει κατὰ τὸ αὐτὸ αἴτιον. ἀλλ' ὅταν ἡ αἰτία τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ ὑγροῦ ῥάστον. ὑποκείμενον δὲ τούτου, φανερὸν ὡς δεῖ ἰσχύειν. ἀλλ' ἀσθενεστέρας μᾶλλον ἢ τοῦ χυβλαστεῖν. τὸ γὰρ ἀσθενὲς ὑπομονητέον εἰς τὸ παθεῖν. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τὴν τελείωσιν. τὸ ἀσθενέστερον ἐξαρκεῖν ἐκτελειῶσαι δεῖ καὶ τοῦ περιέχοντος καὶ τοῖς ἐν αὐτοῖς ἀρχαῖς. ὃ καὶ περὶ ζώων ὄντων. ἀεὶ γὰρ τὸ ἰσχυρότερα χορηγοῦν τὰς ὡσεί ποιεῖ καὶ τοὺς κυήσεις. τοὺς προφάσει μᾶλλον ὥσπερ, ἐὰν τὸ μὲν, αὐτοῦ τοῦ χειμῶνος σπέρματος γονιτικὸν σῶμα τὸ οὐ μικρὸν ὑποκείται. τὸ δὲ ἐν ὄγκοις μείζοσιν. οἱ καταναλίσκουσι καὶ αὐτιῶσιν εἰς ἑαυτὰς τοὺς ξοφάσ. ὥσπερ τὸ μὲν, ὀλιγοκάρπως, τὸ δ', ὅλως ἄκαρπον ποιεῖ. ὡσὲ καὶ τῶν ζώων συμβαίνει τῶν ἐκ πολυχυμοτέρων καὶ οὐ ξοφοῦ μένων. τοῦ μὲν οὖν θᾶττον ἐκτελοῦν, οὐχ ἧττον ἰσχύσ. ἀλλὰ ταῦτα τὸ αἴτιον. διὸ καὶ πολυγονώτερα. καίτοι τάχ' οὐκ ἂν εἴη περὶ τοῦ πλήθους, φάσκειν πλείω τὰ ἀπὸ τῶν δένδρων εἶναι. πολλὰ γὰρ ἕκαστον ἔχει τῶν περικαρπίων. τὸ δὲ δένδρον ἀφ' ἑνὸς γεγονὸς σπέρματος. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὸ ἰδιαφρότερα ἢ οἷον ἀστρητὰ μένα αὐτὰ φανείη. τὸ δὲ μὴ δύνασθαι τηρεῖν τὸ γόνιμον μηδ' ὁμοιοῦν ἐν ἀμφοῖν ἔχειν τὸ αἴτιον. τῷ πλείω χρόνῳ τὰ φλοιώδη

γῆς μᾶλλον καὶ κρατεῖσθαι· καὶ τῷ τὴν σωματικὴν οὐσίαν ἀπο-
πεσεῖν· ὁ γὰρ καὶ φησὶ ἀκαρπίας αἴτιον, καὶ φησὶ κακοκαρπίας
ὑλόγλ. φανερὸν μὴ ἧς ἔφη ὑγρότητος εἶναι φησὶ δὲ ξοφίν, μεταβαίνε-
σι. τὰ δὲ πίτεια περὶ χύτιν ἀχόν\ἐν τῇ γῇ γίνεσθαι· καὶ ὀλίγων ἐλ
κύσοφιῶν· διὸ καὶ ὅκ ἔχει σαφῆ μίαν πορείαν τῶν χυμῶν· ἀλλὰ τὴν ξέ-
τησιν· ὁτὲ γὰρ πρὶν εἶναι τὴν μεταβολήν· ὥσθ' ὅταν ἐκεῖνα διὰ τὸ πλῆθος
τῆς ξοφῆς, εὐθὺς τοῦ γο τὸ πέρασι χορτωθεῖσι κῆ\λόγ\· πλὴν ὅτι τὰ
μὴ εἰς τὸ χεῖρον αἰεὶ μεταβάλλει· ταῦ, καὶ ὧν τὸ βέλτι\, ἐὰν ἡ χώρα,
τοιάδε καὶ ὁ ἀήρ· αὐξάνει δὴ γοῦν τὸ μὴ ἕτερον εἰς ἄλλο δὲ ἐξίσα\
μὴν θ' τὰ μάλισται τῶν φορμάτων ἡ ἰχυρότερα· καθάπερ ὁ πυρὸς
ἡ ἥκιστα· μόνα γὰρ ὀξαίρεσθαι μᾶλλον δύνανται ἰχυρότερ\ῶν· ὥσ
τε καὶ τοῦ τὸ ὁμολογούμενον τὸ πλείω ξοφὴν ἔλαττον θέρμ
ὥσπερ ἄπεπόν τι τὸ ὅλον· τὰ μὲν οὖν κῆ\τώδη λάχανα, ἐν τού-
τοις ἂν εἴη· περὶ δὲ τῶν ἐξωδιαμορφώτων μέν, ἀλλὰ μὴ ἄλ
λως συμβαίνει κῆ\τοὺς χόνδρους· ἀλλ' ὅλως ἐνιαχοῦ τὰ
δενδρώδη εἰς τὴν φθοράν· οἷον ὅσα ἐν πετροκαρπίοις ὀξυσα
κώδεσιν· οἷον, ὅταν χωρισθῇ ἡ σαπή· γυμνὸν γὰρ αὐαξηραίνεται
καὶ θνήσκει· τὰ δὲ ὑγρὰ μᾶλλον τοῖς καὶ μὴ χωρίζεσθαι· καὶ γὰρ ὑγρό
τερα· ὥσπερ δέ φασι τὸν ἀέρα· μάλιστα δὲ διαμένει τὰ ξυ
λώδεσι, καὶ τούτων ὅσα πυκνόν τι τὸ κέλυφος ἔχει, ὥσπερ τὰ λι
θώδη· καθάπερ τὰ καρύατα· ἡράκλεια τικά· πλὴν ἐκτὸς οὗ
τος· τὸ δὲ μύγδαλα ἐλάττω χρόν\ ἐλάχιστον ἢ τὰ μασιλικὰ
μόν\· μανώτατον γὰρ τὸ πέρι ξ, καὶ ἥκιστα συμφυές· διαμένει
δὲ καὶ τὸ ἔλαιας, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτο· τῶν δὲν σαρκωδέστερων
καρπίοις, χρονιώτατον τὸ τὰ φοίνικος, ἔτι ξηρότατον ὂν καὶ
πυκνόν· τὰ μὲν οὖν τῶν δένδρων, διὰ ταύτας τὰς αἰτίας, τὰ μὲν
μᾶλλον, τὰ δ' ἧττον διαμένει· χαλᾶν δὲ ἢ μὴ τὰ τῶν σιτωδῶν διὰ τὰς
ρας τῶν αὐτῶν αἰτίας· ἡ γὰρ τῷ περιέχοντι πλείοσι χιτῶσιν ἢ διαμο-
νή, καθάπερ ὁ κέγχρος· ἢ τῷ λίπος ἔχειν· ὡς περὶ τὸ σίσαμον· ἢ
τῷ δριμύτητά τινα ἢ πικρότητα χυλοῦ· καθάπερ ὁ θέρμος

ὁ ἐρέβινθος.

ἐρέβινθος· ἀλλ' ὅμως ἐρέβινθος μέλας γίνεται διὰ φθορόμβου. ὁ δὲ πυρὸς μᾶλλον φλοιὸν ἔχει τῶν χερσαίων, διὰ τὸ θερμότερον εἶναι καὶ τῶν ἄλλων ἔχειν πλείους· ἡ γὰρ αὐξητικὴ καθάπερ γυμνή. τὰ δὲ χέρσα πάντα, πλὴν ὀλίγα μέν τοῖς κελύφεσιν· ἀλλὰ μανὰ πλὴν κύτη τά τινα ἔχει τοιαῦτα φαίνεται· ἥκιστον δ' αἴτια ταῦτα φλοιός. διὸ καὶ οὐκ ὀρθῶς ἔχει τὰ κοπέτεια· τὰ γὰρ δένδρα θέσθαι τὸν εἰπεῖν ὡς κατὰ τὰς χώρας. ἐν ἀπολλωνίᾳ γοῦν τὴν πρὸς ἠῶ τὸν ἰόμιον πολλάφασιν ἐπὶ τὴν διαμβύφην τοὺς κυάμους· πολλὰ δὲ καὶ πρὸς ἄρκτον. ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς τούτων διαμονῆς καὶ τοῦ ὅλου τῆς φύσεως, τὰ χὰμ ἐν τοῖς ὕστερον ἐπισκεπτέον ἐξῆς. πρὸς δὲ τὰ τῶν δένδρων συγκρινόμενα, ταῦτα σχεδὸν ἔχει τὰς διαφοράς· ἐν δὲ τοῖς τῶν λαχανωδῶν, τὰ μὲν ἀλλαττόν ἐξομοιοῦσιν ἀποδίδωσι· ξάφανος γὰρ καὶ ἄλλαπα· δοκεῖ γὰρ ἀλλαττόν καὶ δενδρικώτερα· τὰ δὲ ἐκφύσεις πλέον αἰγίλωπος, ὅτι τοῦ τε περὶ ἀλάπην τὸ σιτηρόν· τὸ μὲν γὰρ ξιτᾶται διαβλαστάνει μᾶλλον ἀθάπερ ὠκίμου· δίκυον· κολοκύντη· τὰ δ', πεπονίας, ἡ δικταῖα· τὰ δὲ πεντεκαιδεκαταῖα. καθάπερ πράσου· τὸ δὲ σέλινον τεσσαρακοσταῖον· ἔνιαι χου δ' πεντηκοσταῖον· δυσφύεστον γὰρ τοῦ τὸ πόντων· δυσφυὲς δὲ καὶ τὸ ξιανὸν· οὐ γὰρ βλαστάνει μὴ βρεχθέν· αἰτίας δὲ σκληρότης· ὥσπερ γὰρ ξυλώδες ὂν τὸ πεπέχον· ἡ δὲ τῶν πευτλίων αὔξησις μᾶλλον, τῶν τὰ μὲν ὕστερον μίσυος, ἐπιβλαστάνει, τὰ δὲ, δυοῖν, τὰ δὲ, πλείοσι· τὰ δὲ καὶ ἐν ἑαυτῷ· σημαίνει δ' ἔοικε τὰ σπερμάτων αὐτῶν αἰτιᾶσθαι μότητά τινα πρὸς τὴν βλάστησιν· τὰ δὲ θριμὰ πειρόμενα, δῆλον ὡς διαῤῥεῖ φαν· διὸ τε χύτι παραγίνεται, καὶ τοῦτην τὴν ὥραν φύεται, φέρειν οὐ δυνάμενα τὸν χειμῶνα τὰ μὴ ὄντα ξηρά, καθάπερ καὶ τὸ ὠκίμον· τὰ δ' ὑγρὰ καὶ ψυχρὰ, καθάπερ ὁ σίκυος καὶ ἀνδράχνη· θαυμαστὸν δ' ἂν δόξειε τὸ ἀβροτόνου μάλιστα· διότι θερμὸν ὂν τὴν ἀλέαν διώκει· αἰτία δὲ ἡ ἀσθένεια· πρὸς ἀμφω γὰρ ἀσθενεῖ· καὶ πρὸς τοὺς χειμῶνας καὶ πρὸς τὰ καύματα· τὸ δ' ὅλον οὐκ ἔοικεν ἡ θερμότης μάλιστα

σεῖν· εἰ περ θερμὰ τὰ δριμέα· καὶ γὰρ τὸ πράσον· καὶ τὸ σίτειον καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ θύμβρα· καὶ ἡ ὀρίγανος· δυσβλαστῆ· δεῖ γὰρ ἔχειν τινὰ ὑγρότητα· καὶ οὐχ ἧττον ἀλλὰ μᾶλλον ἴσως ὑλικὰ σίαν τὸ βλαστές· πρὸς δὲ τὸ ποιεῖν καὶ πέττειν ὅλως δῶς ἐν γένει λαβεῖν ξηρότητα τῶν σπερμάτων τὰ στεφανωτικὰ καὶ τὰ τῶν λαχάνων· ὅθεν καὶ τοῖς χυλοῖς τὰς ἐκμάδας ἐλκῶδες· διὸ κρεμαννύουσιν αὐτὰ· μὴ οὐξαίνοισι τὰ οἰκήματα· οὐδ' ὕδωρ εἰς φέρουσιν ἄφλως· ἡ δὲ δια μονὴ θησαυριζομένη· πρός τι τοὺς σπόρους καὶ πρὸς τὰς ἄλλας χρείας· παραπλήσια μὴ τοῖς σιτηροῖς γένι μαλλόν ἐστι ξαντίαν μάλιστα· χρήσιμα δὲ πρὸς τὰ λαπλείω χρόνον· ὥσπερ ὁ σῖτος εἰς ξοφλώ· ⸗ τοῦτο δὲ κατὰ λόγον· ὥσπερ μὴ τοῖς ζώοις πρῶτον ἀπολιπεῖν τὴν τῆς γονῆς· μὴ γὰρ ἐν γούρις ἡ ἀρχὴ τοῦ γένεσθαι· ὅπερ αὐτὸς ὡς πέρασθείη· τὸ δὲ λοιπὸν ὡς ξοφλῶ μὴ ὕλῃ προσηρτημένῳ· ἀλλὰ τὸ ὅλον καλεῖται σπέρμα· διὸ μὴ ζῶ αὐτὸ φασιν μὴ ζῶ· ὅταν δι' ἀμφοῖν ταύτην φθαρείη· καθάπερ ⸗ τὰ ἰα· συμβαίνει δὲ τοῦτο καὶ τοῖς βαλανώδεσι καὶ τοῖς ἄλλοις· εἰς βλάστησιν δὲ τὰ ἔνια τῶν νέων οὐκ ἄλογον εἶναι βελτίω· ξυνεχῶς τα ⸗ οἷον αὐτὰ αὐτῶν ὄντα μᾶλλον· πρόσεστι γάρ τις καὶ τούτων πέψις ἀπὸ πνεύσαντος τοῦ αἰγοξίου· χρονιζομένου δὲ· παλινῆρες ⸗ φθίσις· περὶ ἧττον ἐκκαυλεῖν· τάχα μὲν τὰ ἀπὸ τῶν ἀκμαζόντων ὡς ἰσχυροτάτων· τελείωσις γάρ τις ἡ ἐκκαύλησις· εἰ περ ὁ κληρὸς τέλος· οὐκ ἄλογον· δευτέρα δὲ ἡ ἐκ τῶν παλαιοτέρων· μὴ γὰρ ἐκ τούτων οἷον καθαρωτέρα τις καὶ πλείων ἡ δύναμις· ἐν δὲ τοῖς νέοις αὐξομένη· ἡ τὸ πλέον εἰς τὴν ξοφλὼ πάντα καθάπερ ἐν τοῖς ἄλλοις· αἰεὶ γὰρ ὀψιαίτερα τὰ πολύξοφα· διὸ καὶ εἰ μὴ τὰ ἀπὸ τῶν ἀκμαζόντων ἐκκαυλεῖ πρῶτα· αἰγὰς τὰ ἀπὸ τῶν παλαιοτέρων· οὐκ ἄλογον· περὶ οὗ δὴ ⸗ αὐτὶ λεχθείσι τιμῶ· ἐκκαυλεῖν γὰρ φασι τὰ ἀσθενέστερα μᾶλλον ὡς περὶ τὰ τῶν λαχάνων· αἴτιον δὲ ὅτι τὰ ἀσθενέστερα ἧττον ἐλάττω τὴν ξοφλὼ ἔχοντα τελοῖ· τὸ δὲ ἐκκαυλεῖν

ὡς πρὸ

ὥσπερ τελείωσιν. διὸ καὶ τῶν δένδρων τὰ πρεσβύτερα θᾶττον πέπτει καὶ μᾶλλον ἴσως καρποῖς· τὰ δὲ ἐν ἀκμῇ πλείους μὲν καλλίους ἔχει βραδύτερον δέ. φαίνεται δ᾽ οὖν εἰ τοῦτο ἀληθὲς ὅτι τὰ χυλώτερα τὰ παλαιότερα· μεμίχθαι γάρ τι ἐν τοῖς σπέρμασιν οἷον ὕλην καὶ τροφὴν τοῖς ἀρχαίοις· ᾧ δεῖ προκατεργάζεσθαι πρότερον ἢ εἰς τὸν βλάστησιν ἐλθεῖν. εἴη δ᾽ ἂν κἀκεῖνα λέγειν πρόσφορον τὸ καυλεῖν ὡς ἥκιστα ξηραινομένων τῶν παλαιῶν· εἰς δὲ τὸ αὐξόμενον φορτικὸν, ταχεῖαν ποιεῖ τὴν τελείωσιν· ὡς πρὸς χρόνον καὶ ἐπὶ τῶν ὁλιγοχρονίων πάντων ὄντων· καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἡμιόνων λέγεται· τοὺς γὰρ χρόνους δηλονότι τοὺς ἀκμαίους, καὶ τοὺς φύσεις ἐκάστων λεπτέον· ἀλλὰ γὰρ τοῦτο μὲν, ὁμοιότητά τινα ἔχει· τὰ δ᾽ ἄλλα καθ᾽ ἕκαστον χωρὶς αὐτὰ καθ᾽ αὑτὰ λέγουσιν ἐπὶ πλέον· ἡητέον δὲ τοῖς τῶν δένδρων καὶ πρὸς αὐτὰ μὴ πρὸς τὰ ἄλλα θεωροῦσιν· ἀ τοπον δ᾽ ἂν δόξειε καὶ ἄμα θαυμαστὸν, εἰ ἀπὸ τῶν ἀτελῶν ἔνια γόνων· καὶ ταῦτα δένδρων φύσεις μεγάλας οὕτως· οἷον, ἰτέας καὶ πτελέας· ἀτελῆ γὰρ τὸ σπέρμα· αὐτοῦ οὖν εἵνεκα τοῦτ᾽ ἀληθὲς, διαιρετέον τὴν τελεότητα τοῦτ᾽ πρὸς ἡμᾶς καὶ πρὸς τὴν γένεσιν· ἡ μὲν γὰρ πρὸς ζῷον, ἡ δὲ, πρὸς δύναμιν τοῦ γίνεσθαι· ἔνια δὲ ἀτροφα γόνιμα· ἢ τὰ δ᾽ ὅσως αὐτάρκη· τάχα δ᾽ ἐκείνη· πρὸς δὲ τὰ νῦν ἡ διαίρεσις· ὅτι τὴν ὠφέλιμον τιθέμεθα χρῶμασι καὶ χυλοῖς καὶ συκνότητι καὶ τοῖς τοιούτοις· ἐπεὶ τό γε δώδεκα μὴν ὑπάρχει καὶ τοῖς τῆς παλαιᾶς καὶ ἄλλοις· ἀλλ᾽ οὐ τοῦτο κύριον· ἀλλὰ τὸ γόνιμον· ἕκαστον γὰρ τὸ ἔργον κεῖται καὶ τοῦτο μὲν ὡς πρὸς ὑπόθεσιν· ἐκεῖνο δὲ ἀποτιμῶντα τοῦτον, εἰ τελειοῦται γόνιμα γόνος τινὸς, ὄφελος γίνεται τὸ ὅλον· καίτοι ἀπὸ σπέρματος γινομένου τοῦ δένδρου· καθάπερ ἐπὶ τῆς κυπαρίττου· τὸ γὰρ ἄρρεν γένος ὅλως, ἄφορον· πολλὰ δὲ καὶ τῶν θηλέων· ἐπεὶ τόγε μὴ καρποφορεῖν ἔνια τῶν ὁμογενῶν ἢ πόρρω ἀπὸ τοπου· καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν σπερμάτων αὐτὸ θεωρεῖν ἄτοπον· ἀλλ᾽ ἴσως τοῦτό γε καὶ ἀναγκαῖον· τὸ δὲ μηδὲν ὅλως γόνιμον ὥσ-

περὶ ἐλέγχει τὴν φύσιν. ὅτι καὶ μᾶλλον ὁ καὶ ἧττον ὑπεναντίως
πρὸς τὰ πρότερον καὶ τὰ μὴ φλ πελέας ἀμφισβητοῦμεν καὶ φλιτίας. ὁ δ' ὁρίνεσθαι ὁμολογουμένως γίνεται καὶ ἀπεπτος
εἰς τὴν ἡμετέραν ξοφλὼ γίνεται δὲ καὶ τὸ θυμοειδὲς ἢ ἄλλων, ἀ πρὸς τὴν ἡμετέραν αἴσθησιν ἀφανῆ. τὸ δὲ ἔνθεος μόνον φανερόν. ἀλλὰ τὰ μὲν τῶν δένδρων ἢ τινῶν τε, καὶ ἄλλως ἴσως ἀπορείας ἔχει. καὶ γὰρ τὸ περὶ τοὺς φοίνικας ἄτοπον καὶ λόγου δεόμενον. εἰ τὸ οὕτως ἀμείνω ἀπλῶν εἶναι τὰ σπέρματα, καθάπερ εἰ φλ κυπαρίττου. τὰ γὰρ τοιαῦτα δίδωσί τινα ἔννοιαν ἢ ὑπὲρ τὸ μὴ ἔχειν ἐνίαις ξοφλὼ πρὸς ἑαυτοῖς. πλὴν ἴσως ἀλλοις αἰγὰ καὶ ὕλη καὶ ξοφὴ. καὶ ἱκανόν τισιν αὐτὲ ἔχειν τὸ διατηρῆσαι. ὑστερ ἢ τῶν σιτηρῶν καὶ ὅλως τῶν ἐπιτείων, αἱ μὲν τοιαῦται διαφοραὶ ἐάουσ. οἷον, αἱ κῆ τὰς μλαξήσεις εἰ τελφώσεις καὶ τὰ λοιπὰ παθήματα συμμαίνοντα τοῖς τοιούτοις. περὶ ἢ φλ ἐξαλλαττόμενα εἰς ἕτερον γλίθ, ὥσπερ ἐκ πυρὸς εἰς αἵρας. ἢ εἰδὴ πάλιν τῶν αἱρῶν, εἰς πυρὸς, ἢ τὰ ζεῖα εἰς βρόμον, ἅτοπον αὐτῷ τιῷ συμβαίνοντι καὶ τῷ ἰδίῳ μόνα δὴ ταῦτα μεταβάλλειν τὰ σπερμάτων φύσις ὡς. ὁ γὰρ ἐκ φλ τίφης ἢ φλ ζειᾶς πυρὸν παρασκευῆς ἕνεκα τύχη. καθάπερ οἱ τὰ σπέρματα προβρέχοντες εἰς τὰ λύκανσιν. ἅτοπον ἢ πρὸς τὰ μόνα λέγειν ὅτι ἰσχυρότερα σκληρότητα τῶν χερσαίων εἶναι. τὸ δὲ ἀσθενὲς, εὔφθαρτον τὸ περὶ φθορὰ δέησις ἢ ἕξις, καὶ μᾶλλον πυρὸς ἢ κριθὴ ἰσχυρότερον. ἔτι ἢ τὰ μὲν ἰσχυρότερα, εἰς τὸ ἀσθενέστερον μεταβάλλειν ἢ αἵρα. εἰ πυροῦ καὶ κριθῆς ἰσχυρότερον. ὥστε ἄμα συμβαίνειν τὸ παρὰ φύσιν τοῦ κατὰ φύσιν ἰσχυρότερον. ἢ ἢ διαφθορὰ μὴ ἡ μεταβολὴ δυοῖν θάτερον. ἢ ἐν τοῖς σπέρμασιν ἢ ἐν τῇ λοιπῇ. σπέρματος μὲν δὴ γελάκτωσις. σῆψις. ὅλως διάχυσις. ὧν οὐδὲν φύσει. μόνη ἢ λοιπὴ ἐξωθέν των ἤδη. τὰς δὲ ἐξίζας μεταβάλλειν ἄτοπον. ὅθεν δὴ τοιούτοις περὶ πιθανὸν μή τινα δὲ ὡς ἀλόγοις, ὅλως οὐδὲ γίνεσθαι φασὶ τὴν ἕκτασιν, ἀλλ' ὑπὸ ὀμβρίας φύεσθαι καὶ σωίσα-

σθαι τὴν

αὔξησιν, ὅτι καὶ καθαυτὴν φαίνεται τοιοῦσα· μὴ σπερμάτων πυρῶν ἢ κριθῶν ἐν ταῖς εὐκράτοις χώραις· αἱ μὲν γὰρ ἐναντιώσεις αὗται δοκοῦσιν ἐλέγχεσθαι τοῖς ἔργοις· πολλοὶ γὰρ ὡς φασιν ἀπέροντες πυρὸν ἢ κριθὰς, ἐθέρισαν ἄρας· τὴν δὲ ὀξύτητα καὶ τὴν μεταβολὴν, θεὶς μὲν οὐκ ἀμφότερος γίνεσθαι· καὶ τὸ σπέρμα τος ἀλλοιοῦμένου καὶ τῶν ξύλων· ἡ γὰρ ἐν τῇ ὕλῃ μεταβολὴ, δῆλον ἐκείνας· συμφυεῖς δ' οὔσας, οὐκ ἄλογον συμπάσχειν· ἐπεὶ γένεσπέρμα διαφθαρὲν, οὐ φύσιμον ὅλως ἐστὶν· τοῦτο μὲν κοινόν· οὐδὲ γὰρ ξύλα φθαρέντα ξύφοις καίεται· τὸ δὲ τὸ σπέρμα τος φθαρὲν, οὐδεμίαν τῶν εἰρημένων ὑπολειπόμενον σημεῖον ἢ μαλάκτως· ἀλλ' ἕτερον· ἢ γίνεται διὰ πλήθους φλοφῆς ἐκ τῆς ὕλης· αὕτη δὲ τὸ μὲν ὅλον, οὐκ ἀπόλλυσι· μεθίσησι δὲ εἰς ἕτερον ἐσχατον σάπωσις φλ ἀρχῆς· τὸ δὲ συμπεφυκὸς ὁμοιομερὲς, ξόπον τινὰ καὶ ἐστὶ ζῶον, ὡς καὶ τῶν ἀλογίαν ἢ τὸ θῆλυ κρατήσαν τοῦ ἄρρενος, ἢ ἔτι μείζων ἐναλλαγὴ γένηται πρὸς τὴν παρὰ φύσιν· δεῖ γὰρ δὴ τὴν ὕλην ὡς περ τὸ θῆλυ νοῆσαι, καὶ τὸ ἄλογον οὕτω λαμβάνειν· ὅταν οὖν ἐκ ταύτης ἡ τροφὴ πολείων γίνηται διὰ τὸ σπερμβείας, τότε τὴν ἔκκρισιν συμβαίνειν· οὐ φθείρουσαν μὲν ὅλως τὴν γενητικὴν δύναμιν, ἀλλοιοῦσαν δὲ εἰς ἕτερον· διζώου δὲ φλ φύσεως οὔσης (διζωότερα γὰρ πολὺ τὰ τῶν ζώων) ἄλογον καὶ διαμένειν μᾶλλον ταύτην· ἐπεὶ καὶ ἄνθρωπος ἀρχῆς αὐτόματα πολλὰ σωίζεται, καὶ ἐκ τῶν ἐλαττόνων καὶ τῶν μειζόνων φυτῶν· ὅθεν καὶ τοῦτο αὐ εἴη φανερὸν, εἴ τις ἀκολουθήσει τῇ αὐξήσει, διότι τῇ τῶν σωμάτων ἀλλοιώσει καὶ οὐ τῇ φλ ὕλης μεταβολῇ· καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ζώων οὕτω γίνεται, καὶ ἅμα, δὴ τότε ἀσθενέστατον, ὅταν ἐν μεταβολῇ τυγχάνῃ τῇ κατὰ τὴν βλάστησιν· ἤδη δ' ἐκβεβλαστηκὸς ἐρριζωμένον ὥσπερ γένε· τοῦτο δὲ καὶ μείωσις εἰς αὔξησιν καὶ ξοφλῶ ἢ καὶ τὴν ὅλην φθοράν, οὐκ εἰς μεταβολήν· ἔτι δὲ καὶ φασιν οἱ ἔμπειροι φανερὸν εἶναι τὸ φύλλον αἰτιώτερον φλ αἴρας λιπαρώτερ[ον]

καὶ πότερον ἡ στενώτερον, ἢ οὐχ ὕστερον τοιοῦτον ὁ μῦθος· ἐκ μὲν οὖν τούτων δόξειεν ἂν ῥᾴστερμα εἶναι· οὐ μικρὸν, οὐδὲ θάττερον ἀδύνατον δ' ἄλογον· ὥστε ἐν τῇ λόγῳ μεταβάλλειν ἀλλοιουμένων τῶν ἐλῶν· τοῦτο γὰρ ἀνάγκη συμβαίνειν· ὥσπερ τῶν ὑδάτων ὅσα μεταβάλλει ταῖς θραπείαις τοῖς καρποῖς ἐξ ὀξέων καὶ πικρῶν εἰς γλυκεῖς καὶ ποτίμους, ἐκ πολυπυρίων ἀπυρίους· ἡ δ' αἰτία φησὶ μεταβολῆς ὁμοίως καὶ ταύτης γίνεσθαι τροφῆς, ὅταν ἐπιμελείαι γίνωνται, καὶ ὡς μέτριον δ' φασὶ μάλιστα τοῦ ἤρος· ἐὰν ἥλιοι σφοδροὶ μάλωσιν, ὥστε ἐξ ἀμφοῖν γίνεσθαι μεταστάσεως· ἐνίοις γὰρ ἐν τισὶ τόποις ἐλώδεσιν ὅλως τοῦτο συμβαίνει· καὶ τότε φύλλον μεταβάλλει· ὥστε πᾶσιν εἶναι φανερόν· ἐὰν δὲ τὸ ἔαρ ἂν μὴ γένηται, πολὺ γίνεσθαι πυρῶν πλῆθος· ὥστε τοῦτο μὲν οὐδέτερος ἄλογον· εἰ δὲ ἡ ἀμφοτέροις συμβαίνει, τάχ' ἂν οὐδ' ἄτοπον εἴη· διαφορὰν δέ τινα εἶναι, ὡς αἴρεσιν δεῖν καὶ τῶν ἐτησίων καὶ τοῦ ἀέρος· ἐπεὶ καὶ τὰ ῥέοντα μῦθος μεταβάλλειν βλάβῃ πολυτρόπως ἐπιγίνεσθαι· συμβαίνει δὲ ἀσθενεστέρας εἶναι τὰς ῥίζας· τὸ δ' ἀσθενὲς, ἀπαθέστερον· ἢ μὲν οὖν ἐξαλλαγὴ, διὰ τοῦτ' ἂν εἴη· τὸ δὲ μόνα ταῦτα πάσχειν, ἔτι δ' ἰσχυρότατα δοκοῦντ' εἶναι (καὶ γὰρ ἡ ῥίζα ἰσχυρὸν) μίαν τινὰ λύσιν ἂν αἰτίαν καὶ τοιαύτην· διὰ γὰρ τὸ πολυρριζότατα τοῦ ἡμιόλου ἰσχυρότατα εἶναι, πλείστων ἔχοντα ὑπομονήν· τὰ δ' ἄλλα, φθείρεται τελέως· ἔτι δὲ ὥρα καθ' ἣν ὁ αὐξόμενος, ἐπιμβροτέρα καὶ πλείω χρόνον ἐν τῇ γῇ γίνεται· τὰ δὲ περὶ τὸ ἔαρ καὶ διαχλωρότερα ἤδη τοῦ ἀέρος, ᾧ δυσκρασίᾳ μᾶλλον, καὶ ῥᾳθυμίᾳ εἰς τὴν βλάστησιν ἡ ἀναδρομή· διὸ καὶ οὐδέτερον οὐδὲν ἐμφαίνει διαφορᾶς αὐτῶν αὐτοῖς διαφθορᾷ γίνεται· τὸ μὲν γὰρ καὶ τὴν αἴρειν ἀξιοῦν, ἄτοπον· εἰς γὰρ τὸ σύνεγγυς καὶ ὁμοχειμῶσι ταῦτα αἱ μεταβολαί· τὸ δὲ μὴ δεῖν ἕτερον μηδ' εἰς ἀσθένειαν ἀκτέον ὡς ὅλως φθορᾶς μῦθον, ἀλλὰ τοῖς ὁμοιοπύροις αὐτὸν εἶναι ὁμοίως ῥίθεις μᾶλλον εἰστέον· φύτων δὲ τὰ μὲν ὅλως οὐχ ὑπομέ-

νφ διὰ τὴν ἀσθένφαν, ὥσπερ ἡ τίφη. τὸ δὲ εἰς τὸ συμπνεῦσαι μᾶλλον μεταβάλφ. καθάπερ ἡ ζφὰ πρὸς τὸν βρόμον. ὁ δὲ πυρὸς εἰς τίφην οὐ μεταβάλφ καὶ ζφὰν ἐξαμβλύμφ. ὅτι πολέμων ἡ ξοφὴ καὶ ἰσχυροτέρα δὴν συμβαίνφ. τοιαύτη δ' οὖσα, οὐκ ἀν ἐκθηλύνφεν, οὐ δὲ εἰς τὸ σφοδρότερον ἀγάγοι, καὶ ὅλως ἐκ βάσεις τοῦ γένους. ἐπεὶ μᾶλλον ἄν τις δι' ὅλου θαυμάσειεν. ὅτι οὐκ εἰς τὸν ἄγριον πυρόν. ὥσπερ καὶ ἄλλα. τυγχάνφ δὲ καὶ φύτου παραπλησία τις ἡ αἰτία. μετακινεῖ γὰρ ἀπλῶς ἡ φύσις. ἄροτρον δὲ καὶ λόγου δεόμενον. εἰ καὶ τὸ λινοῦν ἐξαιροῦνται. μετάληψις γὰρ ἡ διάσασις, εἰ μὴ ἄρα καὶ τοῦτο τῆς τροφῆς ὅλκόν. φιλεῖ γὰρ χώραν ἀναθήν. ὥστ' ἐκ φλυπερβολῆς ἡ διάσασις. ὁ δὲ θέρμος, ἰσχυρὸς ὢν καὶ πρώϊος ἐξαιρούμφος, οὐδὲ εἰς ἓν μεταβάλφ διὰ τὴν ἄγαν ἰσχύν. ἐπικρατεῖ γάρ. δεῖ δὲ τὸ μέλλον μεταβάλφ μὴ ἀπαθὲς εἶναι. μήτε ἄγαν δυσπαθές. τὸ μὲν γὰρ οὐ μετακινεῖται. τὸ δ' ὅλον ὡς αὖον φθείρεται καθάπερ ἐλέχθη. σκεπτέον δὲ καὶ ἔτι τῶν ἄλλων σπερμάτων ἢ τῶν ἀγρίων ἢ τῶν ἡμέρων δέχεται τὸ τοιοῦτο ἀλλοίωσιν. ἢ πρὸς μὲν αἱρῶν, αὐτάρκειτο τὰ εἰρημένα. τὰς γὰρ ἐν αὐτοῖς τοῖς γένεσι τῶν πυρῶν μεταβολὰς, οἷον ἐκ τοιῶνδε τοιόνδε γίνονται, ἢ κριθὰ καὶ τἄλλα ὡσαύτως οὐκ ὄξι. ζητεῖ μὲν οὖν εἰ τοῦτ' ἔχει τὸ θαυμαστόν. ἡ γὰρ ὥρα καὶ αἱ τροφαὶ καὶ ὁ ἀὴρ καθάπερ εἰρηται ποιοῦσι τὰς ἀλλοιώσεις, ὁμοίως ζώων καὶ φυτῶν. ἢ καὶ πρὸς τὴν ἕκασιν ὅλως τοῦ γένους χαλεπά φαμεν μετανεγκεῖν. ποιαύτινα καὶ ποσὴν ποιήσαντες τὴν τροφήν. ἐπεὶ καὶ τῶν δένδρων καὶ ὅλως τῶν φυτῶν αἱ ἐν ταῖς ἱστορίαις εἰρημέναι μεταβολαὶ, διὰ πάντα γίνονται τὰς αἰτίας. ὡς πρὸ ἐν τοῖς πρότερον ἐλέχθη, τῶν μὲν ὑπὸ τροφούντων ἐν ταῖς οἰκείαις τροφαῖς καὶ θραπείαις. ὥσπερ τὸ σίσυμβριον ὅταν εἰς μίνθην. ἀπόλλυται γὰρ τὸ δριμὺ φλ ὀσμῆς καὶ οἷον ἀπαθηλύνεται. διὰ

τὴν ξοφλὴν δὲ ἡ ἀργίαν ἢ ἀπαγρίωσις· ἔνια δ' ὅλως ἢ ἀπόλλυσιν, ὥσπερ τὴν μίνθαν καὶ τὰ πνικτομύωνα τῶν ἐριζώνων φαῦτε. ἡ δὲ λύκη, τὸ μὲν ὅλον οὐ πόρρω φαίνεται τῆς ὅλης μορφῆς καὶ τοῖς φύλλοις· ἀπομηρύσκουσα δὲ ὁμοιοῦται, πῶς καὶ τὰ ξηραίνεσθαι μᾶλλον ἀξιοῦν, οὐκ ἄλογον· ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων, ἐν ἄλλοις διὰ πλάτους εἴρηται. ὅτι δὲ καὶ τὰ περὶ τὰ ζῶα καὶ τὰ μέρη τοῖς γένεσι συμβαίνει τοιοῦτόν τι συμβαίνει· τελεωτέρων δὲ τῶν μορίων οὐκέτι, πλὴν εἴ τις τὰς καὶ τὰ τοῖς ὄρνισι ἀλλοιώσεις, αἳ μάχης ἢ πτερομιμήσεως ὁρᾶν λέγει· φαίνονται γὰρ αὗται πάθεσι μᾶλλον ὁμοιαι σωματικοῖς ἢ μεταβολαῖς· τῶν δὲ ἄλλων τῶν περὶ τὰ σπέρματα τὰ μάλιστα πόρρω, εἴπερ ἀληθὲς τὸ παρὰ μέρος καὶ μὴ ἅμα γίνεσθαι ἔνια· καθάπερ ἔπιττε τὸ αἰγίλωπος λέγεται καὶ τὸ λωτοῦ καὶ τὸ βολβοῦ· τοῦτο δ' οἱ μὲν φασιν εἶναι ἄδηδος· ἀλλ' ἀπὸ φλοιοῦ βλαστάνοντων τῶν ὕστερον ἔτι ἀπὸ τοῦ σπέρματος ἐναπολαμβανόντων· οἱ δὲ ὡς ἀληθῶς διάκαυμα τοῖς μέσοις φέροντες, ἀλλά γε καὶ οἱ ἀπολύοντες τὸν αἰγίλωπα, διὰ τῆς εἰς τὸν ἀρχὸν ποιοῦσιν· ὅσῳ δὲ ἀμφότερα τὰ σπέρματα ἐκβλαστήσῃ ἐπιμεληθῆτε καὶ ἐκθερισθῇ· τὸ ὅλον ὀκαρπότερον ἔχει δέ τινα καὶ ἄλλως ἀτοπίαν ἢ παρέτος βλάστησις· καὶ εἰ μὲν σπανιζόν καὶ δίκρουν ὥσπερ φαίνεται καὶ ἅμα πάντα, τὸ μὲν, ἀλλοῖόν τι καὶ διαβλαστάνει· τὸ δ' ἀπαθὲς διὰ μιᾶς πάντα τὸν ἐνιαυτόν· ὅσῳ γὰρ ἀσθενέστερον τὸ ἔλαττον, ὃ δή φασι διαμένειν, τοσούτῳ καὶ μᾶλλον ἐχεῖν εἶναι καὶ εἰς τὴν διαβλάστησιν καὶ εἰς τὴν ὅλως φθοράν· ἀνάγκη δὲ δηλονότι καὶ ὅταν ἐκβλαστήσῃ θάτερον χωρίζεσθαι· μὴ γὰρ χωριθέν, καὶ εἰ μὴ πάντα συμπαθὲς· ἀλλ' ἐξαιρουμένων τῶν ἐριζῶν, σῳζοίτο ἂν· πολλάκις δὲ τοῦτο δρῶσιν οἱ σπορεῖς καὶ οὐ φασι φθείρειν· τὸ δὲ δυνατὸν ἀπαθὲς ἐν τῇ γῇ, μέχρι μὲν φλοιὸς ἐστὶ καὶ ὥρας εἰς τὴν ἔκφυσιν, ὑλοτόμητον ἐστὶ καὶ πολλῶν γενόμενον· τὸ δ' ὅλον ἐνιαυτὸν ἐπιχεῖν, ἥδιον θαμνοειδέστερον· ἀλλὰ μᾶλλον καὶ τὸ μὲν, τέλεον·

τὸ δὲ

γὰρ δὲ ἀτελῆ αὐτῶν εἶναι τελειοῦσθαι ἢ ὥσπερ ζῴων τὸν, ἄλογον· οὐ τοῦτο δὲ ἀσθενὲς, ἀλλ' ἰσχυρὸν ὁ αἰτίλωψ· ὥστε τὸ κατὰ τελεῖν δύνασθαι πλείω ἢ ἅμα δεῖ ἢ τὸ ἀσθενέστερον τοῦτο δρᾶν· ἢ τι αὖ τελείωσις ἡ κατὰ φύσιν οἰκειοτάτη· τάχα δὲ ἢ μόνη· ξοφλοῖ γὰρ τὸ τελεμιαῖον τὸν αὐτόν· διὰ δὲ φλοιοῦ ξοφῆσ, ἢ αὔξησις ἢ τὸ τέλεον· χωριοῦσι δὲ, ἢ τοῖς φθείρεται πάμπαν, ἢ αὐαυξοῦ ἢ αἰνεπίδοτον· τὸ δ' αὖ πολυχέτων εἶναι ἐν τῷ βρόμῳ ἐν τῇ ζιᾷ συμβέβηκεν· ὥστε καὶ ἢ ταὐτὸ διαμῦσαι, ἀπαθὲς τὸ μὴ ἓν αὐτὶ μῦον, ἡδὺ ταὐτὸ δύο· ἀλλὰ μὴν εἰ δεῖ λέγειν τὴν αἰτίαν, ἐκείνην ἁπλῶς ἴσως μάλιστα εἰπεῖν τὴν φάσκουσαν μὴ τελεῖν ἅμφω πρὸς τὰ φύσιμα ποιεῖ· ἀλλ' ὅμοιόν τι συμβαίνει καὶ τῶν ὠοτόκων καὶ τῶν σκληροτέρων τοιόν· τὰ γὰρ ὠὰ ἀποπτόμενα ξέφεται καὶ ἐκτελεοῦται· τὰ μὲν ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῇ θαλάττῃ· τὰ δὲ ἐν τῇ γῇ καὶ ᾧ ἀέρι ἐν οὐδὲν δεχόμενα χωρεῖ· τὰ δὲ φύσαντα καὶ ἐκτικόντα, ὄζα δύνασθεῖ· φαίνεται δὲ τοῦτο γε καὶ ἄλλως ἀληθὲς, ὡς οὐκ αὖθις ἀλλοιοῦσθαι τὰ σπέρματα βελτίω χρονιωθέντων· ἀλλ' ἢ τὰ νέα τῶν ἐτῶν ὡς ἔπος εἰπεῖν μᾶλλον λαβεῖν ἐν ἑαυτοῖς οἷον πέψιν καὶ δύναμιν, ἀπὸ πνεύσαντος τοῦ αὐτοῦ σίτου· τί δ' ἴσως ἄν τις φαίη κωλύειν τὸν ἀπὸ σταφυλῆς ἐπὶ πλέον συμβαίνειν· ὥστε καὶ τελεοῦσθαι μᾶλλον δύνασθαι· ἐκ μὲν πόμων ἅπαξ τῇ θερμότητι τῇ τῶν ἐναντίων ἢ τῇ περιεχούσῃ ἢ ὕστερον παραλλοῦ, ὡς μᾶλλον ἐν τῇ γῇ καὶ τὰ κλωμένη ἡ θερμότης ἐκπέπτωκεν τῷ ξοφλοῖ ἢ ἐστάναι, καὶ δὲ αὐτῇ τῇ ἐν τῷ ἀέρι ἢ τοῦ τε ἐν τῷ φυκόλων ἐν τούτῳ τελεῦσθαι, μὴ ἅμα λαμβανόντων ξοφλοῖ οὐκ ὠμοῖ· ἀλλὰ πεπεπομένων τὸ τε καυλὸν καὶ τῶν ἐξῶν· ἔτι δὲ τῶν μὲν ὠῶν μία τις ἡ πέψις καὶ τελείωσις ἁπάντων· εἰθ' ὑπὲρ τῶν ἔξω· συμβαίνει γὰρ ὥσπερ τὸ μὲν, καὶ τὸ φύσιν· τὸ δὲ, ὥσπερ ἀφύσιν· καὶ ταὐτὸ ἰσχύοντ' ἔτι τοῦ φυτοῦ καὶ οὐ περιλαμβανομένου τῇ ὥρᾳ πρὸς τὴν πέψιν· πλὴν εἰ ἴσως λέγοι τις προεκπεπτωκὸς τὸ σπέρμα τοῦ πρὸς τελειωθῆναι· διὰ τὸ τὴν φύσιν ἔχειν ἀσθενῆ· συμβαίνει μὲν

δὴ τοῦτο, καὶ πολὺ προτιρεῖ καὶ τῶν κειθῶν, ὥστε κοινὸν ἐξαίναι τὸν κάλαμον· τοῦτό τι οὖν εἰς τὴν οὐσίαν ἀνακτίον· καὶ τὸ σωκξίφεσθαι ἢ λτιλφοῦσθαι τοῖς πιελέχουσιν, οὐκ ἄλογον· ἐπεὶ, τὸ γε δι' αμῴφω ἀπαθὲς, ἄμωστελ ἐν χιτῶσι τοσούτοις, ἦτ τὸν θαυμασόν· πολλαχοῦ γοῦν φαίνεται καθάπερ ἐλέχθη τῶν ἄμωμ· μᾶλλον δὲ πάντα διατηρούμενα πρὸς τὴν οἰκείαν ὥραν· ἐκεῖνο γὲ ἔτι θαυμασιώτερ ὅπερ εἴρηται πρεὶ τῶν πυτλίων· ὅτι οὐ μόνον ἐν μιᾷ ἢ δυοῖν ἢ τρισὶν ὕστερον· ἀμφοῖν ἀπτῶς διαβλασάνφ τινά· καὶ ταῦτα βρεχομῴου καὶ ξηραινομῴου τοῦτόπου· ἔτι δὲ καὶ τὸ τὴν λωτοῦ σπόρμα τοιοῦτον, ἢ φησι πιελέχειν, τὸν καρπὸν, διὰ τὸ μὴ δύχώρισον εἶναι μὴ ὁμοίως ἀπορρύνεσθαι· τὸ δὲ τοῦ βολβοῦ καὶ τῷ μεγέθφ διάφορ· σκεπτέον δὲ περὶ αὐτοῦ· εἰ οὖν οὕτως ἐνιαδυσφυὴ δὲ σπορμάτων τι· ὥστε πολλοῖς ὕστερον χρόνοις ἀναπτίλλφν, δῆλον ὅτι ταῦτα πίπτεται καὶ τελειοῦται πρὸς τὴν βλάστησιν ἐν τῇ γῇ· διὸ καὶ αὐτή τις ἂν εἴη σωρρησαπόστασ· ἀντιβαίνφ δ' ἀὐτῇ τὸ καὶ πρότερον λεχθὲν, ὅτι καὶ τελοῦται τοιαύτην κατὰ τὴν πρόσφυσιν· ἃ καὶ ἀπειρόμῳα διαβλασάμφ παραχῆμα· μεῖζον δ' ἐλι καὶ τοῦ παρὰ τὰ σπέρματα καὶ τοὺ καρποὺ ἀπορημάτων, οὐχ ὑποπίπτοντα δὲ ὑπὸ τὴν αἰτίαν ταύτην, τὸ περὶ τὸ λωτὸν συμβαῖνον· τοῦτο δὲ ὄζει δένδρου παρόμοιον ἔχον τὸν καρπὸν τῷ λωτῷ· ἢ τὸ περὶ τὸν τιθύμαλον· καὶ τὸ περὶ τὸν μυρτίτην καλούμῳον· τοῦτο δ' οὐ δένδρον· ἀλλὰ θάμνος ἐπιγειόκαυλος· ἀμφότερα γὰρ ταῦτά φασι παρὰ μέρος φέρφν ἐξ ἑκατέρων τῶν βλαστῶν· ὥστ' ἀνάγκη τὸν μερισμὸν τῶν δυνάμεων ἐν ταῖς ῥίζαις πρεῖν· ἀλλὰ περὶ μῴν τούτων, ἐπισκεπτέον· τῶν δὲ σπερῴμ σπερμάτων, εἰλικρὸς διαφοραὶ κατὰ τὴν ἔκφυσιν ἢ τοὺς καρπούς ἢ τὴν ἄμυλον οὐσίαν, δεῖ πειρᾶσθαι λέγειν· οἷον ὅτι σπερὸς μῴν καὶ κριθὴ καὶ τὰ ὅμοια πορρεῖ· τὰ δὲ χέρσα πρὸς τὸ ἔαρ· τὴν κυάμου καὶ θέρμου· τοῦτο γὰρ ποι-

ὅσιν, ὅτι τὰ μὲν στερεὰ δεῖ ἐξικνεῖσθαι πρὸς τὸ μονόκωλα εἶναι, φλοιὰ δὲ ἀναφορεῖς εὐθὺς ἄνω πρόμηκες· ἐξικνοῦνται δὲ κατὰ μῆκος καὶ πλάτος τοῖς χειμῶσιν, ὥστε πολλὰς ἀρχὰς λαμβάνειν φλοιὰ τοῖς χειμῶσιν· τὰ δὲ χερσοπὰ μονόρριζά τινα καὶ ἰσχυρόρριζα, καὶ εὐθὺς τὴν ὁρμὴν ἄνω ποιεῖται μῆκος, προσφόρως ἔχει τῇ ὥρᾳ· τὸ γὰρ πολὺ φλοιὸς ἐν τῷ ἀέρι· τὸν δὲ κύαμον πρωϊοπορούσης ὡς πρὸς εἰρηνίδιον τὴν ἀνθέμωσαν, ὅσα ἐξικνούμενα ἐν ταῖς ὑδρίαις, αὐτίκα τοῖς χειμῶσι· τὸν δὲ ἀῶ θέρμον εὐθὺς ἀπὸ φλοιοῦ· διότι μὴ κατακληθεὶς θερμῆς τινος οὔσης φλοιός, κακοβλαστεῖ πρὸς τοῦτο. τοῦ δ' αἰτίου ὅτι ἀτέραμον φύσει καὶ ὡς πρὸς ἀπεπτον· δηλοῖ δὲ καὶ πρότης, διότι πολλοῦ δεῖ τοιαύτης θερμότητος· ἐὰν μὲν οὖν προσλάβῃ τὴν ἐκ φλοιοῦ, δύναται κατεργασθῆναι καὶ εὐβλαστεῖν· εἰ δὲ μή, κακοβλαστεῖ· καὶ παρόμοιόν τι τὸ ξυμβαῖνον, ὥσπερ εἴ τις ὀλίγῳ πυρὶ τὸ ἰσχυρότατον ἐκεῖνο ὀπτᾶν ὠμὸν χειροῖ· δι' ὃ τοῦτο δοκεῖ ἄγονον εἶναι τὸ ἀτεραθὲς χέρσου φιλόν· αἰτία δὲ τοῦ ὑφαμμίου· ὠθεῖται γὰρ αὐτῆς ἔξω τὸ ἀκατεργαστότερον· μὴ κεκρυπτεῖται δὲ ἐθέλοντος βάθος· ἀλλ' ὠμὸν πολύ· ὅσῳ μᾶλλον ἀπολάβῃ τὴν θερμότητα, καὶ ποτιμώτερον καὶ μετέωρον ὠμὸν ἐκβλαστάνει καὶ καθίσαν τὴν ἔξαν καὶ τὸ μὲν τοιοῦτον χαλβὴν ὡς πυρογωρικά· τὸ δὲ ὠμὸν τῆς φύσεως· οἷον ὅτι τὸ μὲν χερσοπῶν ἐκ τοιούτου μέρους ἤτις ἐστὶν ἔξα καὶ ὁ καρπὸς ἐκβλαστάνει καὶ τὸ μὲν εὐθὺς ἄνω· τὸ δὲ κάτω νεύει καὶ ὁρμᾷ· τὸ δὲ καὶ κεφαλὴν καὶ ὅλως τῶν στοιχείων, ἐξ ἑκατέρου τῶν ἄκρων· ἀπὸ μὲν τοῦ πάχους καὶ πρὸς τῷ σάρκι πρὸς τὸ φύκειν ἡ ἔξα· ἀπὸ δὲ τοῦ λεπτοῦ ὅθεν ὁ ἀὴρ, ὁ καυλός· ὡς ἂν ἑκάτερον ἀναλογίσαιτο· τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ ἄνω, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ κάτω· καὶ γὰρ ἡ ἔξα καὶ ὁ καυλός. οὕτω καὶ τὴν αἰτίαν εὐθὺς ἐν τῇ φύσει λεπτέον, ὅτι τὸ μὲν χερσοπὲς ἄθυρα ὄντα, μίαν τινὰ καὶ τὴν αὐτὴν ἀμφοῖν ἔχει κατὰ τὸ ἄκρον· ὃ καὶ φαίνεται προσπεφυκός· ὡς πρὸ ἔξωθεν ὂν· μὴ σωματοῦσι πρὸς τὸν λόγον· ἅτε γὰρ ἀναγκαῖόν τι τοῦτο μὲν ἐξ ἀνάγκης ἔχει· πρέφεσθαι γὰρ ἄλλως οὐκ ἐᾷ· τὴν

δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ μέρους οὐδὲν ἀτόνως συνεχῆ τοῖς ἄλλοις ὄντα. ἡ
τελειοτέρα τῷ λοβῷ. τὸ δ' εἶναι τοιαῦτα, τῆς οὐσίας. ὥστε τὰ μὲν
τὸ μὲν εἰκότως ἡ φύσις εἰς ταὐτὸ τὰς ἀρχὰς ἔθηκε. τῶν δ' ἑτέρων
καθαπερεί τι φυκότων τελειοτέρων. ἔτι δ' ὥσπερ δύθ' ἕξον
τῆ μορφῆ, ἐχώρισε τὴν ἔκφυσιν, ἀπὸ μιᾶς μὲν ἀρχῆς ἀμφοτέ-
ρων ποιήσασα, συνεχοῦς δέ τινος οὔσης καὶ διηκούσης ἐφ' ἑκάτερον τὸ
κέρας, ὥσπερ καὶ τὴν βλάστησιν φανερὰ διατείνουσαν καὶ τὴν
ἐντομήν. τὸ μὲν οὖν μὴ ὁμοίως ἔχειν, ταύτην ὑπολητέον τὴν
αἰτίαν. ἐκεῖνο δὲ ὅμοιόν ἐστιν ἀμφοῖν ὄντων. ὥστε τὴν τῆς ἰξίας
φύσιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ, καὶ τῷ ἐντὸς ἔχειν καὶ τῷ λοβοῦσθαι πρό-
σφυσιν. ἀφῶν ἀμφοτέρων αἱ ξοφαί. τὸ μὲν βαλσάμου, ἢ τῆς
πρώτης βλάστης ἡ ἰξία. τὸ καρπῶν ἡ πρόσφυσις ἤτις πρὸς τὸ λο
βὸν καὶ πρὸς τὸν στέμφυλον. οἷον ἔστι τῶν καρυωδῶν καὶ βαλανωδῶν. ἢ
τὰ μὲν περὶ τὴν ἔκφυσιν, οὕτως αὐτὰ διέλοι. τὴν δὲ τοῦ χυλα-
σίαν, τοῖς χεδροποιοῖς ἀποδοίη τις διὰ τὴν ὥρᾳ. ὅτι μᾶλλον ἀκωτέρα
καὶ γονιμωτέρα τῆς χειμερινῆς. ἀλλ' ἀμφοῖν τὸ τὴν αἰτίαν εἶναι τοῦ
ἀθένειαν. δῆλον καὶ ἐπὶ τῶν ἀκάρπων πρὸς τὸ ἄκαρπα διαβλαστάνουσι θᾶττον.
τὸ δὲ ἀθενέστερον ὥσπερ πολλάκις εἴρηται μᾶλλον, ὑπαθέστερον. τάχα
δὲ καὶ τῆς πολυκαρπίας. πολυχύτερα γὰρ δὴ τὰ χεδροποιὰ
τὴν αὐτὴν ἡ ἀμπελωνίαν. ἢ τὸ θᾶττον ἢ ἐκτελεῖν καὶ μὴ καρ
πίζεσθαι καὶ γῆν, ἀλλὰ νομὸν ποιεῖν. ἀμφω γὰρ ταῦτα ἢ τὰ
τοιαῦτα συμβαίνει χεδρὸν ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν διὰ τὴν ἀθένειαν.
καὶ γὰρ ἐκθρέψαι καὶ τελειῶσαι ῥᾴδιον τὸ ἀθενέστερον, ὡς ἅμα
καὶ πλεῖον καὶ τὴν γῆν ἧττον καρπίζεσθαι. καὶ τὴν ἔκφυσιν
δὲ τὴν πρώτην ῥᾴω καὶ θᾶττω ποιεῖσθαι. πλὴν εἴ τι κωλύεται
διὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ περιέχοντος, ὥσπερ ὁ κύαμος. αἰτία γὰρ
τούτῳ τῆς δυσφυΐας ἡ τοῦ κελύφους παχύτης. ἐὰν δὲ μὴ ἐκ
φυσήσῃ, ἀσαρέν τι δυσφυέστερον ἔτι, καθάπερ ἐδαφιζομένης
τῆς γῆς. ἐν δὲ τοῖς σιτηροῖς καὶ ταὐτὸ μολυβδύλωμα, πρόσ-
τι χρονιότητα ταῦτης πέψεως καὶ πρὸς τὸν καρπισμὸν τῆς γῆς

οἷον

οἷον ἤτε πολυξηρίζια ἢ ὀλιγοξόητος τ̃ων καρπ̃ων. βραδέως γὰρ τὰ ὀλίγα καθαρὰ ἐν τοῖς δένδροις πεπαίνεται. διὸ καὶ πυροὶ κενθ̃ων ὀψιέστεροι καὶ ὀλιγοχύστεροι καὶ αἱ ξίζαι ἢ τ̃ σιτηρ̃ων καὶ κ̃ῃ βάθους οὖσαι, κ̃ῃ πόρρω μᾶλλον ἀχῶστερ τ̃ων τε χέρσω ὄντων, καὶ κ̃ῃ πρὸς μεσόγειαν, καὶ ἡ ξίζα μία, ὡς πολλὴ πορεία μανή. πόθεν ἢ ταῦτα σωφρονεῖ πρὸς πολλῆθος κ̃ῃ πυ, κ̃ῃ μ̃ῃ κρότητα φλοιοῦ· κ̃ῃ τὸ ὁμοίως κ̃ῃ πόρρω ἀπ' ἀλλήλων πρὸς τὰ χύτη τὰ πέψεις. ἅπασα γὰρ ἡ δύναμις ἀνωφερομένη, ὅταν ἀντιπωθ̃σα φλοιὸς ξίζης, πολῆθος ἀποδίδωσι. σωφρονοῦντος τ̃ ἀέρος, ἐκπίπτει ξαθρώσας· ἐπεὶ ὧν τι πολεῖον ἡ ξίζα κ̃ῃ κ̃ῃ βάθους, ἢ οἱ καρποὶ ξυλώδης· τάχ' ἢ ἐκ καρπίζεται τὰ ἐδαφη, καθάπερ ὁ ἐρέβινθος· διὸ κ̃ῃ μόνον ὄπριεῖ νέον, ὃ δ' ὄψι φλοιὸν χύσεως ὥρας· ἀλλ' ἄγαθ̃ς· ἄλογον ἢ ἐπὶ τάρυ φαίνεται, τὸ τὰ χὴ τελοῦνθαι· εἰ περ ἐν τισὶ παραίκουται ἡμέρας ἢ μικρῷ πλείοσι, τίλος· αἰτίαν ἢ αὐτὶς ὑπολάβοι τὸ ἰσχὺν, ὅλως δύνασθαι τ̃ων τε ἄλλων κρατεῖν, καὶ πρὸς τ̃ὸ δ' κ̃ῃ. εἰ περ κ̃ῃ ὕδατος ἐλαχίστου δεῖται πρὸς τὸ διαβλαστ̃ῃ μόνον· εἶτα αὐτὸς αὐτὸν ἐκ ξέφῃ, εἰ μὴ αὖ ἄτι καὶ ἡ ἄλμη πρὸς τὴν τελείωσιν συμβάλλεται, καταξηραίνουσα τὴν ὑγρότητα τὴν πλείω τ̃ης συμμιξ̃ος. φαίνεται ἢ σωφρονεῖν πως τ̃ῃ γλυκύτητι οἰκεῖον εἶν. σημεῖον δ' ὅτι καὶ οἱ πρὸς τ̃ῃ θαλάττῃ βελτίους γίνονται· καὶ ὅτι καταπλυθείσης τ̃ης ἄλμης, ἀπόλλυται καὶ ἐκζωοῦται· δηλοῖ δὴ αἰτίαν μόνον, τοῦτο σκεπτέον· εἰ μὴ ἄρα τ̃ης οὐσίας· ἀλλὰ δὴ τούτων πέρι, τοιαῦτά τινα αἰτίαι· μόνα δ' ἀπὸ τ̃ων ξίζων ἃ ποφύεται τῷ ὕστερον ἔτει σπορὸς καὶ κρίθη· καὶ αὐτοετεῖς ἢ καὶ ἀπὸ τ̃ων εἰς κράσιν ἀπαρέντων, ἑτέρου καλάμου παραβλαστάνοντος· αἴτιον δ' ὅτι μόνοις ὑπάρχει πολῆθος ξίζων καὶ δύναμις· τὰ χέρσω δὲ μονόξιζα καὶ ξυλώδη καὶ ἐπιπλῆς· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τ̃ων κατάπαν τῶν μόνων ὑπὸ τ̃ων σπαρτῶν, ὥστε μηδὲν εἶναι δ̃ῆλον· ἐξ ἀφανῶν δὲ οἱ σάχαρα μικροὶ καὶ ἀτιμῆς, ἄτε παλιμβλαστ̃ῆς ὄντες· ὡσαύτως δὲ

εἶναι βραδύτερα τὰ χερσαῖα πρὸς τὰ ξηρόφαγα ἢ τὸν σῖτον ἡμῖν, καὶ πρὸς ἐλάτην χρόνον ἐν τῇ γῇ σπόμενα. δοκεῖ δὲ καὶ πρὸς οὐφότητα διαφέρειν τοῦτο. διὸ καὶ τῶν πυρῶν οἱ ξιμωνικοὶ φόταυτοι, καὶ τῶν κριθῶν ὁμοίως. ὡς ἐλάττονος ὑπαρχόντος τοῦ χρόνου. τοῖς δὲ ἄλλοις ζῴοις, καὶ προσφιλῆ καὶ ἄλυπα ταῦτ' ἐκείνοις καὶ χαλεπώτατα μᾶλλον. καὶ πάλιν ἃ ἡμῖν ὠμὰ τέρψεις, ταῦτ' ἐκείνοις χαλεπώτατα. καὶ περὶ χυροτέροις ὄσι. πολλὰ γοῦν ἀπόλλυσι χερσαῖα τῶν πυρῶν. καίτοι τὸ πάθος ἐλάχιστον ἔχουσι. πρὸς δὲ τούτοις τὰς ἀπορίας, καὶ εἴ τις ἄλλη πρὸς πλησίον ταύτας, καθόλου μὲν καὶ κοινῶς τιθὼ δὲ λαβεῖν χρὴ τιθὼ ἀρχήν. ὡς οὐ πάσι ταὐτὰ πρόσφορα κατὰ τὰς τροφάς. ἀλλ' ἑκάστοις κατὰ τὰς ἰδίας φύσεις. ὅπερ ἐν πολλοῖς μὲν φανερόν, ἐκ πλείστης δ' ἀποφάσεως ὡς εἰπεῖν τῶν γε γνωρίμων. τοῦτο περὶ τοὺς ἐλάφους. αἱ τούτοις ἕξεις ἐναντίουσιν, ὑφ' ὧν τὰ ἄλλα θηρίσκουσι, πολὺ μείζω καὶ ἰσχυροτέραν τὴν φύσιν ὄντα. καὶ ἐπὶ πολλῶν δὲ τοιοῦτόν ἐστιν, ὥστ' αἱρεῖσθαι τοὺς πολεμίους ὑφ' ὧν οὐδὲν αἰσθάνεσθαι καθάπερ οἱ ὄφεις ὑπὸ τῶν σκορπίων. ὑποκλέπτουσι δοῦν τούτου καὶ τῶν ἄλλων μεθιστέραις ξοφῇ χωλύουσιν, οὐκ ἄλογον ἐκείνῳ μᾶλλον αὐτοῖς ἁρμόττειν τὰ ἀλοτριωτέραν εἶναι καὶ ἀπρόσφορον. καὶ διὰ τὰ γλυκύτητα καὶ τὴν ἡδονήν, πολλάκις προσιέμενα μύων ξήνυσις. τοῦτο μὲν οὖν καθόλου καὶ κοινόν. ἴδιον δέ τι καὶ συμβαίνει τοῖς κοιλίαις ἐκ πυρῶν ἄζειν, ἢ πᾶσιν, ἢ τοῖς ἔχουσιν ἐχῖνον. φυρῶδες γὰρ καὶ οὐκ εὐκατέργαστον ὁ πυρὸς ὠμὸς ὤν. ἔτι δ' ἧττον τὸ ἄχυρον. μίσγει δὲ καὶ τὸ ἀζώνητος εἶναι. τὰ γὰρ ξένα, καὶ ἢν κοῦφα, διατεράτῃ πολὺ θορυβοῦντα. διὰ δὴ ταῦτα τοῖς αἰτίαις ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, οὐκ ἀλόγως μὲν ἔχει, δοκεῖ δὲ τῇ παραλλαγῇ. ὡς δ' ἁπλῶς εἰπεῖν τύπῳ πρὸς βαρύτητα καὶ κουφότητα τροφῆς, καὶ ἡμῖν, καὶ τοῖς ἄλλοις, τοῖς καὶ φύσεως ἑκάστοις οἰκείοις, αἱ χῶραι καὶ ὁ ἀὴρ ποιοῦσι διαφοράς.

τὰ μὲν γὰρ

τὰ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ ὑδατωδους καὶ ὑπνωδους μᾶλλον, κουφότερα· τὰ δὲ ἐκ τῶν ψυχρῶν καὶ ἐναέμβρων, βαρύτερα, διὰ τὸ πλέω τροφὴν μὴ ἰσχυροτέραν ἔχειν· μηδὲ διὰ τοῦτο τὸ μᾶλλον ὡς ῥᾳδίως δοκεῖ πάσχειν ναῦς καὶ τὰ πλοῖα τοῦτο, ὅσα κοῖλα ἰσχυρότερα εἶναι· τούτους δὲ τὰ βαρύτερος μᾶλλον ὁμοιώτερος, ὡς πρὸς φύσεις ἰσοείαις εἰρηται· καὶ διὰ χώρας πάσας καὶ ὥρας· μὴ ὅλως ψυχρός. ἔτι δὲ μᾶλλον διὰ τοῦτο καρπῶν παραπλησίως ἔχει τῇ βαρύτητι· ὑδατηρῶν πεπαίνεσθαι ὀλιγοχρονίων, ὃν εἴπομεν, ὑπερβάλλων διὰ μόνον τὴν βαρύτητα· ὀλιγοχρονίων καὶ κουφοτάτων, καὶ ὑπὲρ ψυχρῶν τῶν ἀέρων ὄντος, ὅτι καὶ τὰ σπέρματα καὶ τὰ ἀφ' ὧν κουφότερα, καὶ ἐν ξηροῖς σπείρεται μᾶλλον. ὅτι δὲ τὰ σπέρματα ἔχει τὴν ὑγρότητα μικρὰν ἔχει, φανερὸν ἐκ τοῦ ξηραίνεσθαι μόνον, καὶ εἴ τινος ἄλλου ἐλαίου ἐστὶ τὸ τοιοῦτον· οὐδὲ γὰρ λύδα τῶν ὑδατωδους ἕλκοντες, ἀλλὰ κουφοτέρας τροφῆς χωρίων, κουφοτέραν πρὸς οὖσι καὶ τὴν προσφοράν· ἔοικε δὲ καὶ ὥρας τισὶ συμβάλλεσθαι πρὸς τὸ μὴ χρονίζειν· οἷον γὰρ εἰσερχομένου πέπονται τῶν· μηδὲ παρὰ πλῆσιον τὸ συμβαῖνον, ὡς πρὸς τὸ ἐν ὀλίγῳ τὸ ζέον ἐμβαλλόμενα τῶν ἑψομένων· οὐδὲ μίαν γὰρ οὐδὲ κεῖνα λαμβάνει μόλυνσιν· διὰ δὲ τὸ ὀλιγοχρονίων ῥύτων βαρεῖς, ὡς πρὸς φασὶ τοὺς πειθανομίους, ἐν ταύτῃ τῷ σπέρματος τὴν φύσιν αὐτοῦ καὶ τὰ πάθη. καὶ διὰ μὲν ῥύτων, ἃς κεῖται εἰρημένα· τὴν δὲ ἄνθησιν, πλυχρονιωτέραν μὲν διὰ τὸ χέρσῳ αὐτὰ σιτοῦσθαι· ὅτι τῶν μὲν, σιτοῦνται τὸ ἄνθος· εἰρηται δὲ ὅτι τὰ ἀσθενέστερα φαίνεται χρόνῳ, θᾶττον τελευτᾶν διὸ μὴ βρέχεσθαι τὰ μὲν, οὐδὲ ὧν τοιαῦτα· τὰ δὲ, μὴ ζητεῖ καὶ ὀνόματα· τάχα δὲ τοῦτό τι καὶ συμβεβηκός, ὅτι τὸ ὅλον φυτὸν ὑπεραφεῖται βρεχόμενον· διὸ καιροὺς δεῖται βοηθείας πρὸς τὴν τελείωσιν· μάλιστα δὲ κύαμος, ὅτι μανώτατον πλυνανθέσατον καὶ πλυκαρπότατον· διὸ ῥίζαν μύθος, ἀπόλλυται διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν· ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ὑστέρου τὰς διαφορᾶς, λεκτέον· αἰτιάσαντο δὲ τινες μάλιστα τὰ ἀσθενῆ· διὰ τὴν τροφήν· διὰ μὲν ἀφθείρεσθαι ἀπέπτα, καθάπερ τὰ δένδρα ἐνίων, ὅτι μὲν, οἷον ἐρυσίβη μὴ, ὅτι δὲ ξυγγαινόμενα λίαν· διὰ λόγους ἡ ἄνθησις διὰ μακρὰν

&&& ωωω

πᾶσι τοῖς μέρεσι· κεχώρισται γὰρ ἐκ τῶν λοβῶν καὶ διὰ τὴν
προφίαν· τὰ μὲν γὰρ ἥδη κύφα καὶ θεῖ· τὰ δὲ ἄνω προαύξεται· διὸ
τὰ μὲν, αὖα καὶ τέλεια, καὶ περιμπάτω φλοιοφησόντα· τὰ δὲ πὶ
τῶν ἄκρων χλωρά· τοῦτο δυϊκίδιον, ἀλλὰ καὶ ἑτέρων πλειόνων
κοινόν· πολλαχοῦ γὰρ αἰθεῖ καὶ πονεῖ τὸ μέρος· καὶ ἅμα τὴν βλάστην
φίνσιν εἰς τὸ ἄνω· διὸ καὶ τὰ μὲν, τέλεα· τὰ δὲ τελῆ· τὰ δὲ, μέλοντα·
καὶ μὴ προΐζεται τὰ κάτω διὰ τὴν ἐπιξοΐνην καὶ τὴν ἀναφορὰν τῶν
εἰς τὸ ἄνω· καθάπερ γὰρ ὑπερείμενόν τι πᾶσιν ὀχανοῖς, ἐξ ὧν τὴν
φοφλὼ ἔχουσιν, ὥστε περ ὀχεροῦντινος· ἡμὲν οὖν αἴθησις εὐλόγως,
χρόνιός τε καὶ βλαβὴς αὐτοῖς ὑπὸ τῶν ὑδάτων· ἐνδέ τοῖς ἄλλοις, ὅταν
ἀπανθήσῃ, χεδὸν ὡς ὑστερα τοῖς τοῦ διὰ τὴν αὐθένειαν· καὶ μάλιθος
κύαμος· αὐθενέστερον γάρ· ἡ περὶ μὲν τῶν πρὸς ἄλληλα
διαφορῶν, τοσαῦτα εἰρήσθω· περὶ δὲ τῶν ὁμογενῶν, τάχα
ἂν τις ἀπορήσειε, τίπερ τοῦκ ἐνίοις χρόνοις ἅπαντα τελφᾶται·
ἄλλοι μὲν, ξίμνιοι τῶν ξυρῶν· οἱ δὲ, δίμνιοι· καὶ τῶν κριθῶν ὡσαύτως·
εἰ δὲ καὶ ἐνελάττονί τινος χρόνῳ, πλείων ἡ διαφορὰ πρὸς τοὺς χει
μοπόρους· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων· μάλιστα δὲ πὶ τῶν εἰρημένων·
τάχα δὲ καὶ μόνων αἱ διαφοραί· καὶ τοῦτο λόγως· τὰ μὲν γὰρ ὥσπερ εἶπα
ῥεῖται χειμῶνος, ὅτι καὶ ὑπομένει διὰ τὴν αὐθέρφαν· πλὴν
εἰ τι μικρὸν ὀλίγων· ὄροβον γὰρ σπείρουσι καὶ πρωΐον, ὥστε μὴ ὥρα
καταλείπεται· καὶ κριθὴ δὲ καὶ ὄρυζα, ἀμφοτέρως· καὶ ὅσα μὴ ξηρὰ
ἀπλῶς ἐλάττους καὶ αὐθενεστέρους φέρει τοὺς σάκχους· τοῦτο μὲν δὴ
ὡς καθόλου πρὸς τὸ ξηρὸν πρὸς τὸ ὑγρὸν· τὸ δὲ μὴ ἰσοχρονίας εἶναι, κοινὸν
καὶ τῶν δένδρων· ὅτι γὰρ ἐν ἑκάστοις τὰ μὲν, πρωΐα· τὰ δὲ ὄψια· καὶ
διάπερ ἄμπελος· συκῆ· καὶ μηλέα· καὶ ἄπιος· αἴτιον δὲν ἀμ-
φοῖν, ὅτι τῆσι διάσφύσεωσι διαφορά· τὸ δὲ ὁμοίως κοινόν, ὥσ-
περ καὶ ἐν τοῖς ζώοις καὶ τῶν κοινῶν· οὐδὲν γὰρ ἐκεῖνο τὸ ἡμῖν δοκεῖ
τίθεται παραπλησίως, καὶ διὰ τὰ μὲν, πρωΐα, τὰ δὲ ὄψια· εἴτε γὰρ
θερμότης, εἴτε ψυχρότης, εἴθε, τίπτε, καὶ ἐν τοῦθ' ὁμοίως τὸ αἴτιον· καὶ καθόλου μὲν ἔστω· τοῖς δὲ σπέρμασι καὶ ἐμφανέστερον

ἐκ τῶν

ἐκτῶν συμβαινόντων τὸ αἴτιον. ὁμοίως γὰρ χειμοπωρούμενος πυ-
ρὸς πολυστάχυος ὢν, καὶ ἐνταῦθα πρῶτον ἀποδυόμενος τὴν δύναμιν,
ἀποδίδωσι πολὺ θος καὶ λάμου. καὶ γὰρ πολυκάλαμος. ὀλιγόξυ μη
νος, ὀλιγόστάχυος καὶ πολυκάλαμος. διὸ, τὴν τε αὐαφορὰν ὑθὺς
ἄνω ποιεῖται, καὶ τὸ τελείωσιν βραχεῖαν. ἔχον γὰρ τὸ ἔλαττον
ἀπετελεῖτο διὸ ὁ μὲν πολύχους· ὁ δὲ ὀλιγόχους, ἡ κοῦφος· ὁ δὲ βα
ρὺς ὥσπερ εἴλεκται, πλείω τὸν τροφὸν ἕλκων καὶ θολοτέραν· ἡ
δὲ πρόμηκες βραχεῖα καὶ τὸ λόγῳ, ἅτε καὶ μὴ χορτίζομενος ἐν ταῖς
εἰζαις διὸ ὀλιγόστη τα. μέτρα δὲ ἡ ὥρα σωτηρεῖ. ἐν γὰρ πολύστα-
χυς ἀπαρεῖς ἐν ταύτῃ, θᾶττον αὐαβλαστάνει· καὶ ὀλιγόκαλαμώ-
τερος· καὶ ὁ στάχυς μικρὸς ἡ ὀλιγόσπορος· ὀλίγος μίσυος πρωϊοπω
ρηθεὶς, οὐκ αὖ πομείνοις διὰ τὸ ἀθέρφαν· ἀτοπον δὲ ὑστεραν-
τίον τὸ συμβαῖνον, εἰβαρεῖς οἱ ὀλιγόχοντοι καθάπερ οἱ περὶ αἶ
νόρφασι τοὺς ἴσους μόρους· λοιπὸν γὰρ αἰτιᾶσθαι τὴν ἰδίαν φύσιν,
ὡὸ ὁρῶμεν ἐν πολείοσι μεγάλας ἔχουσαν διαφορὰς, καὶ κατὰ
τὴν ἔμφυσιν ἢ τελείωσιν, καὶ κατὰ τοὺς ἰδίους μορφὰς, οἷον
μεγέθους· ἢ μικρότητος ἢ χήματος· καὶ τὸ πολύχουρον εἶναι καὶ
μὴ καὶ τὸ τελῆ δὴ τῷ πρὸς ἡμᾶς, ἢ καὶ τὸ ξοφλοῦν ἢ σίτησιν· τά-
χα δὲ καὶ τὰ χώρα ποιοῦσιν αἱ χῶραι, ἢ τοι πάντα ἢ ἔνια· σωιεξο-
μοιοῦσι γάρ πως ἑαυτοῖς, ἢ διάφορα χώρα ἐμποιοῦσαι ἢ καὶ πρὸς τὸ
ἀχρήσιμον· ὥσπερ τῷ θρακίῳ πυρῷ τὸ πολύλοπον εἶναι καὶ
ἀφιβλαστῆ· διὰ γὰρ τοὺς χειμῶνας ἀμφω συμβαίνει· καὶ διὰ
ταῦτα ἢ ἐν ταῖς ἄλλαις, πρωϊοπωρούμενος θέρει· ὁ δὲ διὰ
βλαστάνει καὶ πάλιν ὁ παρὰ τῶν ἄλλων βεκφαπωρούμενος, ὁ δὲ
βλαστάνει· γίγνεται γὰρ οἱονφύσις τὸ ἔθος· ἐπεὶ καὶ ἐν ταῖς ὠδῖσιν αἱ ἄλ
καλουμένοις φλάσιας οἱ δια ξηραίνεται μετὰ μόνοι· καὶ οἱ τὰ μι
γέθη τοῖς πυρῆσιν ἴσοι, χώρας ἰδιότητι καὶ φύσει τὰς δυνάμεις
ἔχουσι ταύτας, καὶ οὐκ ἀτήρουν μετὰ νεχθέντος· ὁ γὰρ τῶν
ἀμπέλων λέγουσιν, ὡς ὅσα χώρας εἴδη, τοσαῦτα καὶ ἀμ-
πέλων, τοῦτο λεκτὸν καθόλου· καὶ οὐχ ἧττον ἐφ' ἑτέρων, ἐὰν ἃ

μα τῇ χώρᾳ καὶ τὸν ἀέρα τὸν προσθῆ· διὰ τοῦτο γὰρ αὔξεται ἀνω
μαλίαι τὸ καρπῶν ἀπὸ τῶν αὐτῶν φυτῶν μᾶλλον· αὐθόλως δὲ καρ
πίαι μὴ φερούσης τῆς χώρας· ἐκδυσὶν γὰρ ἡ πολύνων ὅταν πίνη
ται τὸ διὰ μιᾶς χύτων, ἀνάγκη κατὰ τὰς τούτων διαφορὰς μὴ τὸ
ὅλον διαφέρειν· ὁμοίως δὲ καὶ ὧν τὸ ζώων συμβαίνει· μὴ γὰρ καὶ τῷ ἀέρι
νῳ τῷ θήλει τῇ χώρᾳ μὴ τῷ ἀεὶ νῷ ἁπλῶς ταῦτα ξοφαῖς λαμ
βάνουσι διαφορὰς· ὅθεν μὴ γυνῶν ἰδιότητα τίκτον τα· ὅταν μὲ
κις τὸ ἐξ ἀφύσιν γένεται κατὰ φύσιν, ὅταν χρονιωθῇ· μὴ λάβῃ πολὺ θος·
αὐτὰ γὰρ τοῦτο μὴ καθόλου καὶ κοινόν· αἱ δὲ τῶν σπερμάτων
διαφοραὶ, τίνα τὰ διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας· ἐπεὶ δὲ πολλὰ τ
ρόπον τινὰ φύεται παρὰ τίσιν, ὡς περ ἐν αἰγιλίῳ φασὶ, μηνὶ πρότε
ρον ἢ τῇ ἐμάδι, τὸν ἀέρα τίς αἰτιατέον, μᾶλλον καὶ οὐ τὸν καὶ
ὑτὸν τρόπον· τὸ δ' ὅλον, ἐν δυσὶν θετέον τὰς αἰτίας ὡς περ εἴρηται, ἀέρι
καὶ ἐδάφει· τὸ γὰρ αὖ πρεῖμᾶλλον συμβαίνον τῇ τιλφώσεως, ὥστε τ
ὕσπερον σπείρονται θερίζεσθαι μᾶλλον τοῖς πρώτοις, ὧν τὴν χώραν αὐτοι
σέον ὡς εὐτροφον· ὁ γὰρ ἀὴρ παραπλήσιος· τὸ γὰρ μὴ ἰσοχρόνως τὸν
σπέρμα τὸν καθάπερ τὰ ζῶα παρὰ πᾶσιν, ἔστι καὶ συμβαίνειν τ
χώρας, οὐδὲν ἄτοπον· ἐκεῖνα μὲν γὰρ ἐν ἑαυτοῖς ἔχει τὰς ἀρχὰς κυ
ριωτάτας· τὸ δὲ σπέρμα πάλιν ἐν τῷ ἀεὶ μᾶλλον· εἰ δὲ μή, τ
τε προσβλάπτουσιν καὶ ὅλως χύσεις καὶ διαφοραί· διόπερ οὐ δεῖ
ἡ τὸ ἔτος, ἀκολουθεῖ καὶ τὰ τῶν καρπῶν, ἔνια τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐν
τῇ πρωϊότητι ὀψιότητι· σύμφωνα δὲ πρόπαν τὰ ἐκ τοῦ πόρρω
τούτων, μὴ τὸ μὴ κινεῖσθαι πρότερα, μήτε σπέρμα μηδὲν, μήτε φυ
τόν· ἀλλὰ τῇ οἰκείαν χώραν· οὐ γὰρ αὐξάνεται πλείω τῶν σπερ
μάτων, ὅτι διαμένει πρὸς τὸ θέρος ἔνια· καὶ οὐδὲ ἀφθείρεται πλ
λῶν ὑδάτων μὴ ὠμῶν γλυκέων· ἐπεὶ τό γε μηδὲ αὐξάνεσθαι, ἧτ
τον ἄλογον μηδὲ ἔχοντα τῇ οἰκείᾳ κρᾶσιν· αἴτιον δὲ τοῦτο ὅτι
πολυπόρον, ἐς ἀσφαλὲς τῆς φύσεως πρὸς ἄμφω τιθεμένης,
ἐν τῇ τῶν πλείστων ἰσχύι· φαίνεται γὰρ τὰ μὲν ξυλώδη καθάπ
περ τὰ ἀνθηκὰ τὰ δὲ πολυχίτωνα τὰ δὲ ἄλλας τοιαύτας ἔχον
τα

τε φυλακάς· καὶ ταῦτα μὲν δὴ κοινά πως ἅπαντα φύσεως· ὑ-
πὲρ δὲ τῶν σπερμάτων πῶς ποτε τὰ τετράμονα ἀτετράμονα,
γίνεται, πότερα διὰ τὴν χώραν, ἢ διὰ τὸν ἀέρα, ἢ τὰς
ἢ διὰ τὸ λόγον ποιότητας, ἢ ποιότητα, ἢ ἕρμια· δοκεῖ γὰρ δὴ μάλιστα ταῦτ' κυ-
ρίως φαίνεσθαι· συμβαίνει δὲ πολλάκις καὶ τὸ αὐτὸ γένος, ὅτε μὲν, τετρά-
μονα φέρειν, ὅτε δὲ ἀτετράμονα ἑαυτῆς ἐξισάσας τυγχάνον-
τα· καὶ τῶν συνεχῶν παύλακος μόνον διαφερούσης, τὰ μὲν ἀτετράμο-
να, τὰ δὲ, τετράμονα· ἔτι σπερμάτων ὅτε μὲν, ἐκ τῶν ἀτετραμόνων τε-
τράμονα γίνεσθαι, ὅτε δ' ἐκ τετραμόνων ἀτετράμονα· κατὰ δὲ τὴν ἐκφυ-
σιν βλάστησιν τῶν ἀδρότητα καὶ λιπαρότητα, ὅθεν διαφέρει τὸ
ἀτετράμονον αὐτῶν γενόσηκεν· ὑπὲρ δὴ τούτων ἤδη τις ἄλλος σκοπεῖ
πρὸς τὰ ἀποφαινόμενα ταύτην, πρῶτον ἐκεῖνο λεκτέον· ὅτι τὸ τετράμονον
καὶ ἀτετράμονον, πρὸς τὴν θύρωσιν λέγεται διάχυσιν· καὶ ὡς ἂν εἰ
πεῖν, πρὸς τὴν ξηρότητα καὶ ὑγρότητα· τὸ μὲν γὰρ διαβρεχθὲν, καὶ τῇ ἐμφύ-
σει τὰ χαλαρὰ μᾶλλον, τετράμονον· τὸ δὲ διαβρεχθὲν ἢ ἀναλαβὸν ἢ βραδέως
ἀλλοιούμενον ἀτετράμονον· τοιοῦτον δ' ἕκαστον, εἴτε μανὸν εἴη καὶ μα-
λακὸν, τοιοῦτον, εἴτε πυκνὸν καὶ σκληρόν· ὅτε δ' αὖ τὸ μὲν, δέχεται τὴν θερμό-
τητα καὶ ὑγρότητα διὰ βραχέος ἡδέως· τὸ δὲ οὐ δέχεται· αἰσθάνεται τῇ
πυκνότητι καὶ σκληρότητι· διὰ καὶ μόνα δοῦτα τὰ τετράμονα καὶ
ἀτετράμονα, σκεπτέον ἆρα τίνας ἔστιν αἰτίας ταῦ-
τα συμβαίνειν τὸ μὲν δὴ πλοῦν ἐκεῖνο ἀληθὲς ὄν, καὶ αὐτὸ πρότε-
ρον εἴρηται· διότι ἆρα τὴν ξηρότητα τοιαύτην γίνεται πάντ', τῷ τοῖς αὐ-
τὰ πλήθειν ἐν· μεθίστησι δ' αὐτὴν συμβαίνοντα, τὰ μὲν ἐντὸς ἀλείφειν ἢ
διακόπτοις ἄλλοις τοιούτοις ἢ λιπαίνειν, καὶ φλοιὸν τινὰ τὴν ξηρότητα δὲ
καὶ τέρψασθαι ἔχει· ὥστε ἢ τὰ βαθύσαρκα μᾶλλον καὶ μαλακὰ γίνεσθαι.
διὰ τοῦτο καὶ τὰ λήμνια τετράμονα, διότι τοιαῦτα ἐστὶ φύσει· τὸ δὲ
λοιπὸν γῆν τετράμονα πάντων καλοῦσι τοιαύτην· ἐν δὲ τῇ τετράμονι
φασὶ γίνεσθαι· τετράμονα δὲ καὶ τὰ ναίγυπτα· διά τε τὸ εὐδαφον, καὶ διὰ
τὸ ἀέρ· τὸ δὲ θερμὸν, οἰκεῖον τῇ τετραμότητι καὶ ὅλως ἢ πέψιν· διὸ καὶ τὰ
κοπειζόμενα προτρέπειν φασὶ τὰ κοπρίζων μᾶλλον εἰκοσινήμερα.

τὰ μὲν ὄντα τῇ ἀλεφῇ καὶ κούφῃ, διὰ τὰ αὐτὰ αἰτία στερέμονα· τὰ δὲ ὑγρὰ τῇ ψυχρᾷ, οἷα περὶ καὶ τὰ λίχανα ὧν περ ἐστὶ καὶ τὰ ἐλώδη. πάντα στερέμονα· διά τε τὴν πολυσαρκίαν καὶ τὴν ἰχωρώδη τροφὴν ὠμὰ τε καὶ σκληρά, τοῦ πολλοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ καταμιγνυμένων· ἡ δὲ διὰ τῆς ἰσχνότητος καὶ πύκνωσις ἐκ τόπων, ἐξ ὧν περὶ ἡ σκληρότης· καὶ δὲ τοῖς ἐλώδεσι καὶ ἐφύδροις ἀχεῖα τὸ ὅλον· οὐ γὰρ ἔνδον δοῦβρεχόμενα· διὸ καὶ καταχῶνται πρὸς τοὺς αἰ οὖν ἐκ τῶν ἐδαφῶν αἰτίαν, ἐν δὲ αὖται· ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ ὕδατα τὰ οὐρανία καὶ ὁ ἀὴρ συνεργεῖ ταῖς τροφαῖς, διὰ ταῦτα τοῖς μὲν ἐπομβρίαις ἀστερέμονα μᾶλλον γίνεται· τὰ λέιμος οὖσης καὶ ἀπὸ τοιαύτης τροφῆς· ἐν δὲ τοῦ τὸ συμβαίνειν, καὶ εἰ ἐκ τοιαύτης γῆς, καὶ εἰ τοιαύτη τὰ ἀέρος ἢ ψυχρότης, ὥστε ὑδρῶδές τις εἶναι καὶ μὴ πνευματικὴ· πῆξιν γὰρ οὕτω ποιήσει καὶ σύνκνωσιν· διῃρημένων δὲ εἰς ταὐτὸ τῶν αἰτίων, οὐδὲν κωλύει καὶ τὸ αὐτὸ χωρίον, ὅτε μὲν στερέμονα φέρειν, ὅτε δὲ ἀστερέμονα, μὴ ὁμοίων ἀλλ' ἐναντίων γινομένων τῶν ἐκδόσεων καὶ τῶν διαφερομένων οὐ λαχεῖ, τὰ μὲν, στερέμονα, τὰ δὲ, ἀστερέμονα γίνεσθαι, εἰ πῆξις τοιμὲν, τοιόνδε, τοδὲ τοιόνδε τὸ ἔδαφος· ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς μετάλλοις ἐξάβδους, οὕτω καὶ τοῖς ἐρασίμοις ὑπολαβεῖν χρὴ διατετάσθαι, τὴν μὲν τοιανδε, τὴν δὲ τοιανδε παραλλήλως· ὥστε τῶν αὐτῶν ἐκ τῶν ἀέρος μενομένων, ταῖς ἰδίαις διαμέσοις, ποιεῖν τὰς διαφοράς· ὅτε δὲ καὶ τοῦ χωρίου μικρόν τι μέρος εἶναι τοιοῦτον· ὡσαύτως δὲ καὶ εἴ τις ἀέρος ἢ πνεύματος προσαίσθοιτο τοιαύτη ψυχρότης, ὥστε πῆξαι πῆξιν ἢ καθόλου ἢ κατὰ τὸ μόριον· ὃ καὶ κατὰ τὴν φθορὰν συμβαίνει, τῷ τὰ μὲν, παραλλάττειν, τὰ δὲ πιβαίνειν· καὶ εἴ τις ἐν αὐτοῖς τοῖς σπέρμασιν αἱ ὁμοία διάθεσις ὑπάρχει· τὰ γὰρ ἀθηρέστερα δῆλον ὡς παθέστερα· τὸ δὲ ἀθηρὸν, φύσει γλοιῶδες, τῷ λαμβάνειν τινὰ μεταβολὴν ἐν ἑαυτῷ· διὸ καὶ τῶν ὠῶν τὰ αὐτοῦ καὶ λοῦ κυάμων, οὐδὲν κωλύει, τὰ μὲν, ἀστερέμονα τὸν

λοβὸν

λοβὸν εἶναι, ἢ ἐν τῷ αὐτῷ λοβῷ καθάπερ τινὲς φασιν, εἴπερ λέγουσιν ἀληθῆ· τὸν μὲν γὰρ ἀθηρέστερον εἶναι, τὸν δὲ ἰχῶρος ἔνδεχεται· φιλοῦ δὲ ἀθηρέα στοιχεῖα μου, καὶ κεῖνο σημεῖον αὐτῆς λάβοι· μόνος γὰρ οὗτος μεταβάλλει τὴν χρόαν ἐκλευκὸς μέλας· ὅτι δὲ τῶν ξίστισι τῶν κινουσιόδους ὑπὸ τοῦ χυμοῦ, δῆλον ἀτρέμονα γίνεσθαι. μαρτυρεῖ δὲ τὸ περὶ φλίσσους συμβαῖνον περὶ τοὺς κυάμους· ὅταν γὰρ σφόδρα ὑγρὸν ᾖ ἀτρέμονές τινες γίνονται· ἐὰν δὲν τοῖς ἀχύροις ἀποθλίβωμοὶ οἱ καθαροῖς ὄσιν, οὐμεταβάλλουσιν· ἀλλ' ἀτρέμονες· ὅτε μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν ἀχύρων, ὅτε δὲ ὑπὸ τῆς πρὸς ἀλλήλους συναφῆς σκληρύνονται· ἢ ἅμα τῆς γῆς θερμότητι ὅταν δὲ μετέωροι λαφθῶσι, τό, τε πνεῦμα μᾶλλον ἰχῶρ· οὐδαμόθεν ἔχοντων σκέπην εἰσδύεται καὶ πήγνυσιν· ἅμα δὲ λεπτύνεσθαι τότε γίνονται γυμνούμενοι πρῶτον τῶν ἀχύρων ἢ τῆς θερμότητος τὸ περιέχουσης· αἱ δὲ μεταβολαὶ μᾶλλον κινοῦσιν· ὠιὸν γὰρ ὁμοίου χόρτου, καὶ ὡς τερ ἤδη συμπεπτωκότων, ἐὰν δ' ἰλυῶδες πάλιν, μηδὲν πάσχειν ὑπὸ τοῦ πνεύματος· ἰχῶρ δὲ τερόν τε γὰρ ἤδη ἢ τὸ κέλυφος τὸ περιέχον· τὸ δὲ πλέον χρόνον ἐάν ἐλκομένους ὑποστρέφεσθαι, πρὶν εἶναι ἀτρέμονα, ὡς περί τινες φασιν, οὐκ ἄλογον· ἀπορρύγνυται γὰρ δηλονότι μᾶλλον τοῦ συμπέπτου ἢ ἅμα καὶ τὸ σκληρύνον γος· ἀκόλουθον δὲ ὡς οὕτω, καὶ ὅτι τὸ μετὰ τοῦτο ὡς ἀνάδυσις ὠιὸν γινόμενον ὕδωρ, ἀτρέμονας ποιεῖ· ἀνθεῖ γὰρ αὐτὸν λαβὼν ἐν τῷ διαβλαστάνειν ὄντα, κατέφυξεν, ὁ πρὸ μὲν τοῦ φύσιν οὐκ ἔβλαπτε· πρὸς δὲ τοῦτο ἔνδοσιν· ἐνίοις δὲ ἐνδιδόασι φιλοῦσι μεδόσις, ὅτι καὶ λοιπὸν μὲν, ὑποχεῖν· τὸ δὲ μή· τό, τε γὰρ ἀβλαστεῖν ἢ ἄσον οὐ ἐνδυσαν ξὺν ὅταν καυθῇ πρὸς τὸ χύνησιν, ὅτι καὶ λοιπὸν δὲ ἐξ ἀτρεμόν ἀτρέμονα γίνεσθαι ἀσαρές πάλιν· ὑπὸ γὰρ τῶν αὐτῶν ἐναντίως δὴ τίθεμένων ὡς περ εἴπομεν, ὅτι καὶ λοιπὸν ἢ τρεμότης· ὥστε ὁ ἀὴρ καὶ τὰ ὕδατα καὶ τὰ εἴδη φοιοῦντα, τὰ κωλύοντα τὰ πνεύματα μεταβαίνειν· εἰδὲ συμβαίνει τὰ μὲν τρέμον μᾶλλον ἐνδεδωκέναι, τὰ δὲ ἀτρέμον πεῖται τὰ δὲ τῷ κε

λύφ, καθάπερ τινὲς φασι, καταχαομω μῶν τὰ μ̄, μεταβάλ
λφτιὼ χόαν· τὰ δὲ μὴ· ἢ τὰ ἐκλυτώτερα θιειζόμ̄τερα μονέτερα
γίνεσθαι· μὴ γὰρ οὕτω λέγουσιν, ὀθὲν ἄτοπον· ἴστι γὰρ πιείσασις σκλη
ρότητι μὴ πήξει καὶ δρώσει· ὀθὲν δὲ τούτων αἰόξιον τοῖς ἀτιράμο
σι· τό, τε μὴ αἰοιδεῖν καὶ τὰ πνεύμονα, σημαίνφ σκληρότητά τι
να μὴ ἀπέθφαν· θάτερον δὲ λάμ ἀντίον· ἢ τὸ μὴ ἐκλυτὰ θιείζεσθ,
σκληρότητα πλέω ἐστῆξιν· τὸ δ' ἄτεμον σκλη", οὐκ ὀνάχυτον· ὁ
μὴ ὧδ' φλαέλω φασίτινες ἀὐ συμβῆ γίνεσθαι τιράμον", οὐκ ἀτενῶς
τόγε λέγομτες πιθαν" · ἢ γὰρ ἀπὸ τοῦ ἡλίου ξηρότης, ἀχυλότερα
μὲν τὰ ἰσχνὰ ἢ πονηδέα, λεψηρότερα δὲ ὀδὲν ἧττον, αἰεὶ μᾶλλον· τὰ
γὰρ ὑγρὰ ἐρήγματα ὀνηλιωθέν", θᾶττον ὀνδέχεσθαι· εἰσὶ δ' ἃ καὶ τοῦτο λη
θὲς, ὀκεῖναντιῶτα τοῖς πρότερ· ὀδὲ εἰ ἀεὶ λαιὰ μᾶλλον ἀλε
ράμονα· οὕτω ξηρότερα συμβαίνφ γίνεσθαι, ὀνάλεπτον ἀτειχέ
χορ, καὶ ὑπὸ φλογὸς ἀκινοῦς τοῦ θερμοῦ· ὁ ξὺν ἐξάγει καὶ τὸ ὑγρόν· ὅλο
γον δὲ, καὶ θᾶττον ἐστὶ μᾶλλον κόπτεσθαι τὰ τιράμονα· ἢ δ' λυκὺ
τερα ταῦτα μᾶζον ζωοτριεῖ, ἢ πεπεμμένα μεταβολὴν δὲ ἢ τοῦ
των θάττων· ἐστὶ ταῦτα μὲν ἀνέχοι τὰς εἰρημένας αἰτίας· τὸ δὲ μό
να τῶν ἀσπείων ἢ καὶ τῶν πανηδόσιτον κύαμον ἢ καὶ φακὸν ἀλεράμο
να γίνεσθαι, ψοῦδος ὑπολαμβάνειν· αἰεὶ μᾶλλον δὲ πειρῶμενοι
τοῦτο δὲ τὴν χρείαν, ταῦτα μόνα φαμέν, ὅτι τὸ μὲν ἀληθὲς τὸ χρῶ
μεθα· τοῖς δ' ὅλοις· αὐτὴ δὲ σμικρὰ διαφορά· ἢ δὲ τῶν εἰρημένων ἐλε
πτότερον τὸ ὀνκαὶ ὁμοίως ὑδρηλὸν· ἐκφαίνεται γὰρ καὶ τῶν τερε
βίνθων ἢ τῶν ἄλλων ἕνα μᾶλλον ὁλοσχερὲς ἀλεράμον· εἰδὲ ἀλεράμον
ἐν τούτοις, οὐδὲν ῥᾴδιον ἄλογον· ἀθηναίτερα γὰρ ὡς εἰπεῖν· τὸ δὲ
θηνᾶ, παθητικώτερον· ὀδὲ λέγουσιν οἱ πολλοὶ, διατὶ τὸ κρασβόλ
ον ἀλεράμον γίνεται, μήποτε ἀραιὰν ἢ θέσιν· σκληρότερος γὰρ ὁλίθος, πρὸ
ὸν πολλάκις προαιρεῖται τὰ σπέρματα· καὶ μὴ προσκόπτει μὴ δὲ
βασὶν ἀροξιάτις, ὀδὲν ἧττον ἀτράμον γίνεται· περὶ μὲν οὖν τούτων ἱ
κανῶς εἰρήσθω· ὅσα δὲ τὸ ὁμογενῶν μὴ ἄμα διακλασάνφρις ἀλ
λοις, ἀμύστερον πολλῷ, καθάπερ ἐλέχθη πρότερον τοῦτο, ὥστε ὠλη

σία τις καὶ τίς αὕτη καθ' ἣν περὶ πολλούς ἐστιν· ὥσπερ δὲ πρὸς ἕψησιν ἡ ὅλως πύρωσιν ἡ ἀτροφία μᾶλλον ἢ πρὸς ἑκφυσιν, ἢ τῶν ἡ πρὸς βλάστησιν· ἡ δὲ τοιαύτη ἀτέλεια τίς τ' ἐστὶ καὶ ὁμοίως ἐπὶ πάντων ἐστὶ τὸ συμβαίνειν ἐπ' ἐνίων ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῶν ὠῶν σκεπτέον. ὡς ἐν τοῖς χυλοῖς τὰ μὲν λεπτὰ καὶ ὑγρὰ τὰ μὲν λιπαρώτερα ἢ τὰ δὲ ὑδατωδέστερα· ἢ καὶ τὰ μὲν παχύτερα ἢ πρὸς τὴν δίοδον τὴν διὰ τοῦ ὑγροῦ ἐπιτηδειότερα ἢ χείρω τὰ δὲ τῇ φύσει διαφέρειν, καθάπερ εἴρηται, ὡς ξηρότερα πρὸς ἔμπυρα καὶ πυκνότερα καὶ συνεκτικώτερα μᾶλλον οἷον τὰ ὀρφανὰ τῶν ἐλαίων· καὶ τὰ μᾶλλον τὰ ἐπίμβρωμα· ὧν πάντων ἐστὶν ἐν ξηροφθισμένοις μᾶλλον ἢ ὑγροτέροις καὶ λιπαροῖς μᾶλλον ἢ ἐν ὑδατώδεσι τὴν διέξοδον τὴν διὰ τοῦ ὑγροῦ καὶ τὴν ἀτμίδα· πάντως ὅταν ὠὸν ᾖ ἡ ἀφρὸς ἢ ὑγρόν, ἢ μὴ παχύτερον· αἰτίαν δεῖ λαβεῖν διὰ τί ἐνίοτε μὲν γάλα συμβαίνει ἢ μὴ σκάλλεσθαι πρὸς τὸν παχύτερον, ἢ τὸ ἐναντίον ἐνίοτε· ὅταν ἀλωθῇ τὸ πᾶν τὸ σταφυλῆς, ἢ χείρω πρὸς τὸ σίτησιν ἢ ἐλαίῳ· τὰ δὲ ὅλως εἰ θερμὰ ἐστὶν ἐν χυλότερα ἢ πρὸς τὸ διὰ τοῦ ὑγροῦ διέξοδον συλίσθαι· ξηρὰ θέν ἢ καταξηρᾶ ἐστὶν· τὰ δὲ θερμὰ ἢ ἡδὺ λήθην τοῦ, τὰ δὲ ἀνυγραίνομεν ἢ κινεῖ τὸ ἐωθὸς νόσημα· αὖ ἢ πρότερον θίγωμεν, ἐκ ποίων ἐστὶ καὶ λαβόντες· ἢ τὰ μὲν ὡς στερητικά· τὰ δὲ τῇ φύσει, οἷον τὸ ἀφρῶδες καὶ πνευματῶδες· καὶ τὸ βορεῖον μᾶλλον· ἢ ὅλως οἷς ἐκάστοις ψυχρὰ καὶ πάντα ἐστὶν ἃ φθείρει· ἢ ὅσα δὴ καὶ τοῖς ὕδασιν ἢ τοῖς πνεύμασιν ἀπόλλυσι τὰ ζῷα οἷς περ ἐλέχθη πρότερον ἐρευνῆσαι περὶ αὐτῶν· ὁ μὲν κύαμος, ἐὰν πνεῦμα ᾖ ἢ ὑγρὸν ἢ λαμπρόν· καὶ ὁ σῦρος ἢ ἀκίνητος ἢ ἀσπηνὴς ἢ ὑγρὰ δέ τις ἐφθείρει· διὰ πνεῖται δ' ὁ κόπτομεν πρὸς αὐγὴν ἢ καινὸς ἢ καινὰ μέν, ὡς τὸ μὴ κινεῖσθαι ἐλάττω· τὸ δὲ σῦρον ὠφελεῖ μᾶλλον ἢ λυμαίνεται· καὶ ὁ ὄλυρα· ἀσθενὴς δέ, ἢ χόνδρος· καὶ πυκνότερον καὶ ἰσχυρότερον· ὡς τὸ μὲν ὀλίγης δεῖται τροφῆς, ἢ χεῖρον ἀπὸ τοῦ αἴρεσθαι μόνης· τὸν δὲ πλείονος· ὅπου δὲ ἰσχυρότερον ὢν ἢ κατακρατεῖ καὶ συμπίπτει μᾶλλον· καὶ ὁ ὄλυρα δὲ πρὸς τὴν πυκνότητα καὶ τοὺς χειμῶνας· ἢ δὲ πλείω τὴν φύσιν ἔσα, ἢ ταύτην ἔκαπαιτεῖ διὰ τὸ θερμὴν εἶναι ἢ ὑγρὰν ἢ γλυκεῖαν, ὅλως δὲ μᾶλλον ἢ ὧν γλυκεῖα ἐστὶ καὶ ὑγρὰ τῇ φύσει, τὸ οἰκεῖον ὑγρὸν τῇ συνεφέλκομένη· καὶ τὰ πνεύματα ἢ κόπτον φθείρει

μᾶλλον διὰ τὸ ἀθέμφαν. ἀπορεῖται δὲ διὰ τί ἀδρᾶ ὄντα τοσαῦτα τοῦ ἁλὸς ἀναδύεται ὥσπερ ξηρά, ἐκ φύσεως δ' ὅτι βελτίων, ἀλλὰ καὶ χείρ γίνεται· ἐὰν δὲ θερμανθεὶς εἰς θωμὸς σωτιθῇ, ἀδρότερος καὶ βελτίων· ἔνιοι δὲ καὶ ξαίνουσιν αὐτὸν δ' ὅτι τὸ μὲν, αὐαίνεται. ὁ ἥλιος ὅταν ἀναλάμψῃ, σωρεύει τὴν οἰκείαν ὑγρότητα εἰς ἑαυτόν· ὅταν δὲ εἰς θωμὸς σωτιθῇ σωρικμάζεται τε, καὶ αὐαίνεται μὴ ἐᾶτμὶς λεπτὴ καὶ πνευματώδης οὖσα, παρασύεται καὶ ἀδρὰ μᾶλλον τοὺς ὄγκους. ταὐτὸ δὴ τοῦτο συμβαίνει καὶ ὅταν εἰς τὰ οἰκεῖα τιθῇ χύδην· διὸ καὶ τὸ ἐπίμεξον ποιεῖ· τὸν γὰρ ἅλμον τὸν αὐτὸν ὄντα λεπτὸν ὄντα δέχεται. διὰ τοῦτο εἰς βάθος μᾶλλον βάλλουσιν, ὅπως πλέον αὐτοῦ εἰς πάντα ταῦτα διασημαίνει. ἔτι πρὸς τούτοις ἡ μυαγρία, ἀκόνην ἔχουσα αὐτοῖς ἀσκεῖται· καὶ ὅτι δοκεῖ τινα διαφέρειν τῶν ἁλῶν ξηρὰ καὶ ὑγρά· ὅταν μὲν οὖν τὰ ξηρὰ ἐρυσίβης, κοινὸν οὐχ ἧττον, ἀλλὰ μᾶλλον ἄπεστιν· ὅταν δὲ ἀδρὰ καὶ θρυπτὰ ᾖ, μᾶλλον καὶ ἧττον· καὶ θᾶττον μὲν διὰ τὸ γυμνότερα εἶναι· ταῦτα δὲ, χείρω σι πλέοσι· καὶ διὰ τὸ ἐγγυτέρω τοῦ σάρκος ἔχειν τὸ φύλλον· ὅταν δὲ πρὸς ὑγρὸν ᾖ μᾶλλον καὶ ἧττον· ὥστε καὶ πεῖσαι μᾶλλον ἄπεστι· καὶ ὅταν πυκνὰ ὀρθὰ εἶναι καὶ μὴ πλαγιότερα· ἀπορρεῖ γὰρ ἧττον· διὸ καὶ ὠμὰ κύπελλα ξυμφέρει· καὶ ἀπολύει τὸ σῶμα ἐχέθαττον· ὡς δὲ καὶ ἄνω πρὸς τὰ ἄλλοις καὶ διὰ τοῦτο πλεῖον ὑγρότης· καὶ αὖ τὴν διαπίαν καὶ τὴν λύκην πρὸς τὰ ἅλας· ἅπαντα γὰρ μᾶλλον ἔχει τῶν ἄλλων· τῶν δὲ ἀσείων μᾶλλον ἐρυσίβη, κύαμος, καὶ διὰ τὸ πολύφυλλος εἶναι πολλαχόθεν, καὶ διὰ τὸ πυκνοπορεῖσθαι. διὰ τὴν ὑγρότητα μᾶλλον ἕλκειν εἰς ἑαυτὸν διὰ τὴν μανότητα. καὶ ἔτι διὰ τὸ πρὸς τῇ γῇ μᾶλλον τὸ μικρὸν ἔχειν· σήπεται γὰρ μᾶλλον τὰ κάτω διὰ τὰ πνοιαν· καὶ ὅλως τὰ χερσοπῶντα τοιαῦτα ἐρυσίβη, σῆψις τίς ἐστι τοῦ ἐφεστηκότος ὑγροῦ· διὸ πολὺ μᾶλλον, ὅταν ἐπιγένηται· καὶ τὰ πολύνευρα· ἐὰν δὲ φυκάδες ἢ μὴ δρόσοι πολέμιοι γένωνται, μὴ ὁ ἥλιος λάβῃ· ἃ πνοιαν, τότε σήπει· διὸ καὶ ἐν τῷ μετώπῳ ἧττον· ὡς δὲ τὰ κοίλα δροσοβόλοις μᾶλλον· μὴ ἀνεμοκλήνοις ἢ μᾶλλον· ὅτι σωρεῖ

ἡ φύ-

ἥ ψυχρὸν μήκης θερμότης· καὶ ὅλως ὁ ἀὴρ ὑγρότερος· πάντων δὲ ὕδατα κηρότατον ὁ πίσος· πρὸς μὲν τὰς ἐρυσίβας, ὅτι πολύφυλλον ἡ χαμαιζηλὸς καὶ ὠμὸς ἄξυλος· συμπληροῖ γὰρ τὸν τόπον, καὶ ἀραιὸς ἦ· πρὸς δὲ τὰ ψύχη καὶ τοὺς σφάγους, ὅτι ἀσθενόξυλον· σκωληκοῦται δὲ μάλιστα μόνα, ὧν ῥοδωνὴ ἐρέβινθος· οὐκ ἐν τοῖς αὐτοῖς δὲ ἑκάτερος· ἀλλ' ὁμὲν ἐν τῷ καρπῷ· ὁδὲ ἐν τοῖς ἐλάταις· ἄμφω δὲ ἀπλυκύτητα· ὁμὲν ἐρέβινθος, ἐστὶν ἡ ἄλμη ὥσπερ πευθή· καθάπερ ἔνιοι καὶ ὁδὲ ῥοδωνός, ὅταν ἡ ἐλάα ὑγρὰ ᾖ· ζωοποιεῖ δὲ ῥοδωνὸς ἐπόμφακα τὰ γλυκέα· γλυκύτερον γὰρ, ὁ ῥοδωνὸς κείθης· διὸ καὶ τὸ ἄχρον ἴδιον· ὁδὲ σκώληξ γίνεται, ὅταν ἐξανθολώσῃ τὸν ἐν τῷ καλάμῳ ζοφιὼ αὐτὸς ἦ, ὥστε ὅλον βάπτειν τὸν στάχυν, ἢ κατὰ θάτερον μέρος· ταῦτα μὲν οὖν καὶ τὰ τοιαῦτα καθάπερ νοσήματος ἔχει χώραν· ὑπὲρ ὧν οὐχαλεπὸν τὰς αἰτίας ἰδεῖν· περὶ δὲ τῶν θερινῶν σπερμάτων, οἷον σησάμου, ἐρυσίμου, κέγχρου, ἐλύμων, ὧν τοσοῦτον μὲν εἰπεῖν, ὅτι πάντα πρόχειρον, ὅτι διὰ ὄθενφαν ταύτην τὴν ὥραν σπείρεται καὶ τὰ τάχιστα· εὖν ἐκφύσισαὐτῶν ποία τις αὐτῶν, σκεπτέον· ὁδὲ γε ὠδὴ ὡς ὥσπερ τὸ σπερμάτιον, ὅτε πάντη κούφη· τὸ δὲ σησάμου λιπερὸν καὶ δὲ ὁμὲν πέψεως· ἀλλοῦ τὸ μὲν μονόξυλον· ὁδὲ κέγχρος καὶ πολύξυλος, ἢ βαθύρριζος ἢ πλυκάλαμος, ὥστε εἰς ἀμφότερα μείζω μὲν ἡ ζοφ καὶ δυνάμεως, χρονιώτερον ἔχειν ἐν· τὸ δὲ σήσαμον ἐπεὶ μονόξυλον ἢ βαθύξυλον, ἄνω πᾶσαν ἀφίησι τὴν δύναμιν· αὐτὸ δὲ τὸ κεφάλαιον τὸ λιπαρὸν· καὶ δὲ αὖ λίχα· πλείονος σπέρμα δεῖται· ταῦτα δὲ ὡς περὶ ἑκάστου πάντα πλυκὰ πάντα· ἐπεὶ μὲν οὖν τὰ μικρόκαρπα, πλυκάρπτερα καθάπερ τὰ τενῶ εἴρηται, οἷς φακοὶ δὴ, καὶ ὅσα τοιαῦτα, καὶ ὡς πᾶσι τὰ πολυχύσατα λεγόμενα, κύμινόν τε καὶ μήκων, ἢ ὅλως δὴ τὰ λαχανώδη πάντα καὶ τὰ ἐναγγόσπερμα πολύχοα· τίς αὐτοῖν αἰτία γύτων εἴη· πότερον ὅτι τὰ μικρὰ ἔχει πόρους· καὶ ζωάφαμέ ἔνια τοιαῦτα· καὶ μάλιστα δὴ τὰ ὠρίκα ἢ σκωληκοτόκα· ἢ αὖ

τὴν μὴν ἔξωθεν· ἄλλως δ' ἔτινα οἰκειότερα ζητητέον· ἐπεὶ καὶ τὴν δι' αὐτὸ φέρειν τὸ πιεῖν τὰ ζῷα· τὸ μὴν γὰρ ἐκπνέειν καὶ τὸ ἀναπνεῖν τελείοις, ἢ ὅλως ζωογονεῖν τὸ πιεῖν ἔχον, ὥσπερ καὶ τοῖς πρότερον εἰρημένοις ἐν δεκαπεδῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς φυτοῖς ἡ ἐκπροφὴ καὶ τελείωσις· ὥστε τὸ τελείου μὲν ἀεὶ δεῖται ἀναπνοῆς· πρὸς δὲ θησαυρισμόν· ἀεὶ ἔσται μὴν κέγχρος ἢ ἔλυμος ἢ σήσαμον καὶ θέρμος ἢ ἐρέβινθος, τὰ μὴν, ὅτι τὸ λυχνίτων ἢ ξηρά· τὰ δ' ὅτι λιπαρά· οὐδὲ θέρμος ἢ ὄρεβινθος, πικρόν τι τὰ δ' ἔχουσι καὶ δριμύτητα· καὶ διατηροῦσι δ' αὐτὰ τὸ ἀναπεπεῖσθαι ὥσπερ εἴρηται· ὅθεν καὶ διαφθείρεται σιτώδη μὲν οὐ ζώσεται· καθάπερ δὲ καὶ τὰ λαχάνων· καὶ γὰρ ταῦτα ἄζωα· ἢ ὅσα δι' ἀπεπτίαν ἢ τὴν δριμύτητα συμβαίνει γίνεσθαι πρὸς ἀναμίξίν τινα ἀπέχεσθαι τοῦ ἔξωθεν· σκεπτέον μόνον δι' ἕκαστον, ἰδίαν τινὰ ποιεῖται προφὴν ἐκ τῆς οἰκείας εὐπεπτότητος· οἷον οἱ μὴ πυροὶ καὶ αἱ κριθαὶ, τοῖς κίαρος· ὁ δὲ κύαμος, τὸν ὑπόλιπον καλούμενον μίδαν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ φακοὶ καὶ αἱ φάκαι, καὶ πισοί· καὶ ἄλλα· τὸ δὲ αἴτιον, κοινὸν τελείων· οὐ γὰρ μόνον ἐν τοῖς καρποῖς ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς δένδροις, καὶ μετὰ ταῦτα τοῖς ξύλοις· καὶ ὅλως ὅσα τῶν ἀνθρώπων ζωογονεῖται, διαφόρους ποιεῖ τὰς μορφὰς, ὡς ἀνθρώπου καὶ ἵππου καὶ βοὸς καὶ ὄνου καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστου· καὶ ἐν τοῖς κοινὰ τοῖς ἢ κοινιάτοις οἰκήμασι· διὰ τὸ τελείως θερμότητα ἔχειν· καὶ γὰρ ὁ κοινὸς τόπος θέρμος ἀπὸ τῆς ξηρότητος ὤν, καὶ τὸ κοινιάσαι ὅταν ἀναδέξηται τηρεῖ τὴν θερμότητα· ἐπὶ δὲ τὰ ἀθρόα καὶ κατὰ βάθους ὢν τελείως γίνεται θερμότερος· καθάπερ ὁ πρὸς τὸ πῦρ· διὸ καὶ μᾶλλον ἂν εἶναι γυμνότερον· τάχα δὲ κύαμος θερμὸς καὶ σωματώδης καὶ καθάπερ ἐν θαλάττῃ φαίνεται ἐπὶ τοὺς τόπους ἐξ ἐρίων ἡ ἀσπάλαξ, ὡς πρὸς ἐντὸς ἰσοθέρμους εἰρηκὼς, περὶ ἀρλωνί, περὶ τέρας· καὶ ἀνάπαλιν δέ φασι κοπεῖν· τὸ μὴν σκεπτέον· ἀκόσμως δ' ἔχει τὰ δὲ θέρμος· κέγχρος· αἰπίλωφ· αἶρα· σήσαμον· ἐρέβινθος· καὶ ὅλως τὰ δριμέα· ὁμοίως δὲ καὶ πίλωφ· πολυχίτ· ἁδδεῖρα, γυμνή· δι' ὃ καὶ αἴτιον τινὶ δοκεῖ μᾶλλον

ὅλον

δ̃ολον, ἀκοπα· τὰ μ̃ ξηρότητι· δι' ὃ ἁπλᾶ χεῦς, χοϊ ὠτερον· τὰ δ̃ ἐ
ἀμιξία καθαρότητι· καθάπερ ὁ χύδ̃ρ· τὰ μὴ χυμῶν φύσει
ἁπλωᾶ μ̃ φυσικῇ̃, καθάπερ ὁ ἔβινθος· θερμος· σήσαμον· τὰ δ̃, ὧ̃,
πολὺ τὸ ἀποσέβεσθαι ἔχειν· ὥσπερ ὁ ὦ̃χος· ἅμα δὲ τοῦ γε μὴ ξηρὸν μὴ
θερμὸν τῷ ἀσίτῳ κοινόν τι βοήθεια τοιχίζει, τὸ εἰστιὼ ἄλλω φόρ ον
τας ἀποικμῆσαι· μὴ γοῦν τῶν μὴ χρόνῳ ἐν ταῦθά που τὸ αἴτιον· οὐδὲ
παράτιμον ζητεῖται, διὰ πᾶν τι οἰκειομενέν· σῖτος μὴ παλαιὸς,
ὕδατος μὴ ὠὴ χειμῶνος θερμοῦ, διαβλασάνῃ· ταύτης δὲ μὴ διὰ
πειραν λαμβάνουσιν εἰ φύσιμος, ὅταν ἐμβάλλοντες εἰς σκαφί
ον ὠὴ χώσι· σὴ πῆλινος δοῦ διαβλασάνῃ· καίτοι μὴ ὑπὸ ψισύ πνοῆς
μοῦ ἀνυγραίνεσθαι, κομιδῇ̃ δόξειεν ἂν παρομοίαν εἶναι· διαφέ
ρει δ̃, ἢ τε φθαρτικὴ μὴ ὑπόμιος θερμότητος· μὴ ἢ ὑγρότητος ὡσαύ
τως· ὅτι δὴ̃ μὴ σήπουσα ἀλλοτρία ἐστὶ φθαρτικὴ· ἡ δὲ τοῦ ὕδατος
τοῦ θερμοῦ, συμμιξίαν τινὰ ἔχουσα· δεῖται δ̃ τοιαύτης πρὸς τὴν
βλάσησιν· ἐπεὶ βόρυ τινὰ παρόμοιον, ἐστὶ ἀπροίη, διὰ τὴν θερ
μότητος καὶ ὑγρότητος αὐτείαν ἐν τοῖς σώμασι τοιοῦσα μὴ νόσον· δὴ̃
λον μὴ οὐχ ὡσαύτως, ἀλλ' ὥς ἕτερα ἐναντία· θερμὸν δ' ἔχουσι
διὰ τὸ ἀθένειαν τ̃ σωμάτων, ὅπως μὴ καθάπερ ἐκ πυρ̃ῆς,
διὰ τοῦθ' ἅπαν ἀπρδηλοῦν· ἐπεὶ οἵγε μὴ παντελῶς διε-
φθ̃ρ μὴν οἱ, μὴ ψυχρῷ διαβλασάνσι· συμβαί
νει δὲ κόπτεσθαι καὶ πέσθαι διὰ λ
λοτρίας θερμότητος.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΑΙΤΙΩΝ. ΤΟ Ε

Ὧν γὰρ τοῖς δένδροις καὶ φυτοῖς τὰ μὲν, αὐτόματα γίνεται, τὰ δὲ κατασκευῆς θεραπείας. ἑκάτερα δὲ αὐτῶν ἔχει διαίρεσιν. τῶν αὐτομάτων, τὰ μὲν ὅτι φύσει· τὰ δὲ παρὰ φύσιν. ἔστι γὰρ τοῖς φυτοῖς ὑπάρχει τι τοιοῦτον, ὡς περὶ τοῖς ζώοις· οἷον ἐάν τι μὴ τὸν οἰκεῖον χώραν βλαστὸν, ἢ καρπὸν ἢ μὴ κατὰ τὸ τεταγμένον ὡρῶν, ἢ μὴ ἐκ τῶν εἰωθότων μορίων· ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον ἀπαντᾷ παρὰ τὰ παρὰ φύσιν. τῶν δὲ κατὰ τέχνην θεραπείαν, τὰ μὲν ὅτι σώζοντα τὴν φύσιν πρὸς εὐκαρπίαν ἢ πολυθρόν. τὰ δὲ εἰς ἰδιότητα καὶ τὸ πλείω τὸν μὴ καρπῶν· οἷον, τὸ ποιῆσαι βότρυν ἀπὸ γλυκυτέρου· ἢ ἐκ τοῦ αὐτοῦ κλήματος μέλανα καὶ λευκὸν φέρειν, καὶ ἐναλλὰξ τὸν βότρυν· καὶ ὅσα δημιουργοῦσι τέχνα ποιοῦσι. πλείω γὰρ μὴ δυνάμεις φύσιν καὶ τὰ σώζοντα τὴν φύσιν, πρότερον εἰρήσθω· περὶ δὲ τῶν παρὰ φύσιν καὶ ὅσα πρὸς τὸ πλείω ποιεῖν καὶ μείω λεκτέον. καὶ πρῶτον ὑπὲρ τῶν παρὰ φύσιν καὶ οὐ τὰ δι' ἃ τὰ αἴτια, καθάπερ ἐν τοῖς πρώτοις. οἷον ὅσα μὲν πέρα ποιεῖ καρποτοκίαν ἢ μὴ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πόνου. λέγω δὲ οἷον, εἰ πρὸς τὴν χειμῶνα τοῦ ὑπὸ φαίνοντος ἤνεγκε καρπὸν, καὶ ἐς ὁμοίως καὶ ἄμπελος ἐκ τοῦ ἀκρεμόνος καὶ ἐκ τοῦ στελέχους. ἢ εἰ δή τι ἄλλο πλήσιον τοιοῦτο· πρὸς δὲ τοῦτο λαβεῖν, πρῶτον μὲν ὅτι συμβαίνει τὰ ἐριοῦντα τὸ πλυκάρπων ἢ ὑγρόν. οἷον ἀμέλγει τὸ οἰνόμελι· ἅπαν δὲ τοῦτο καὶ τὸ πλύκαρπον. ξηρῷ δὲ δοῦ δεῖ καὶ ὀλίγα καρπῷ· δεύτερον δέ, πρός τε τὰς βλαστήσεις καὶ πρὸς τὸ παρώζειν· ὅτι πάντων ἔχουσί τινας ἀρχὰς ἐν αὑτῷ βλαστικὰς, ἢ κλάδων, ἢ πόρθων, ἢ ἀκρεμόνων, ἢ ὅτι χρὴ καλεῖν τὰ ἐκ τῶν δένδρων· ὅθεν καὶ ὠθοῦσι κοινῶς, ἀλλ' ἔνια προσηγορίαν ἔχει καθάπερ ἄλλα.

κραδὴ

κραδὴ κλῆμα καλοῦσι δέ τινες καὶ κλῶνας· ὅτι δέ χουσιν ἀρχάς τινας τοῦ βλαστάνειν, φανερὸν ἐκ τῶν καταπηγνυμένων· ἂν πλάγιος ἀρριζωτὶ ὄντων τῶν κάτω, μεθίησι βλαστόν· οἷον, κλήματος καὶ κλάδους ἢ ἐλαίας· χαράκωμα δέ τι δίημμένα καταπεγέντα, ἀμπέλου ῥημμένα· καθάπερ τὰ τῆς ἐλαίας ξύλα· πρίν δέ τι συμβαίνειν, τὴν πάρωρον ἀλάχησιν ὑπεθέμεθα χειμώνων μᾶλλον ἢ θερινῶν γινομένων· ἐκ τούτων δὲ οὐκ ἀδόξειεν ἂν λόγον εἶναι τὸ συμβαῖνον, ἠθροισμένης τῆς ἰσχνότητος ὑγρότητος· ὅτι μὲν, καθ' αὑτὴν, ὅτι δέ, λειπομένης τῆς ἐμπροσθεν ἀφῆς ὁ καρπὸς ἦλθεν· ὥστε συμβαίνειν ἂν ὧδε συνεχῶς· ὑπολαμβάνεται γὰρ πλείονος δεῖν τροφὴν ὑγρότητος, ὅταν ἀὴρ ᾖ θερμὸς καὶ μᾶλλον ἢ ὑγρὸς ἢ θερμὸς, ὃ ἐξαναλίσκει τὸ θλάσιν· ὅτι δὲ τοῦτο συμβαίνει φανερόν· ὅτι ἐκ τούτου τοῦ μέρους ὁ καρπὸς αὐξεται, ὅθεν ἂν οἱ πρόδρομοι· τάχα δὲ καὶ οἱ πρόδρομοι διὰ τὸ μᾶλλον τὸ ἀέρος, ὃ προτερεῖ τι καὶ πίπτον μᾶλλον· εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ἀλλὰ τἄλλα πάντα διὰ ταὐτὰ ἂν παραπλήσια εἴη τίας ὄζειν, ἢ τοι γινομένων τινῶν ὑπολαμμάτων, ἢ καὶ ταῦτα συνισαμένων ἀμφοῖν· οὐκ ἄλογον δοῦναι δὲ τόδε· πρόεστι γὰρ ἡ τοῦ ἐνύδρου πρὸς ἀμφω φύσις, ὑγρά τις οὖσα καὶ προβολάς· ὥστε τὸν ὕδωρ πλείω χρόνον ἐπιμένοντα, ἢ τὸ χρώματος ποιεῖν τὴν μεταβολήν· ἐπεὶ ἥ τε χυλὸς οὐδὲν ἀπέπνευσε μᾶλλον· αἵ τε φαντασίαι χεδὸν γίνεται κατὰ τὴν χόαν· οἱ δὲ λωθοὶ, σωρευόμενοι ἤδη κατὰ χώρας, πεπαίνονται μέχρι τινός· ἔτι δ' οὗτοί γε κατὰ φύσιν πῶς εἰσιν· αἰεὶ γὰρ γίνονται τὴν αὐτὴν καὶ τὰ παραπλήσια ὥραν· ὥσπερ οἱ τῶν ἀκαφόρων συνθλιβόμενοι καρποί· ἀλλ' ἴσως τοσοῦτον ὁμοιοῦν λεπτέον· ὅτι παραπλησίας τινὰς καὶ τίας ἔχειν τῶν, ἐκ τοσουτοισαθαι τὸ τοιαύτην ὑγρότητα ἢ δύνασθαι· δι' ὃ καὶ ὅπισθεν τὰ φύλλα πάντα ταῦτα σύνεχῆ· ἢ οὐχ ὥσπερ τὸ συκομόρου ἔμπροσθεν· ἀλλ' ἵνα μὴ φύσαι τὰς προβλάς, ἀλλὰ ἐνέσεραι τυγχάνουσιν· ὥστε ἐὰν μὴ δύνασθαι τὰ

βλαστήσεως γινομένης ἐκείσε. ὅλως δὲ πολυφλοίσβου τοῦ συμβαίνειν. αἱ μὲν γὰρ, ὀλιγοθαφεῖς μόνον, σῦκα δοῦ φέρουσιν· οἷον, αἵ τε λευκὴ καὶ ὀλιγόθυος φέρουσα τοὺς ἐδωδίμους· ἑτέρα δὲ φέρουσι μὴ σῦκα μὴ ὀλιγόθυος μέλανας, ἀβρώτους ἢ λεπτοὺς ἐδωδίμους· φέρουσα δὲ τὸ ὀλιγοθυον ὄπιθεν τοῦ θείου· εἶνον ται δὲ ναὶ ὀρῖς ὀλίγους· αἱ ὅλως δὲ φέρουσιν ὀλιγόθυς· πάλιν δὲ τοὺς προβρόμους· αἱ μὲν φέρουσιν· οἷον, ἥ τε λακωνικὴ καὶ ἡ λευκομφάλιος καὶ ἑτέρα πλείους· αἱ δοῦ φέρουσι· τῶν δὲ φερουσῶν ὅσαι μὲν χιὸς, ἀλλὰ παραλλάττουσαι ἡδυαφορᾷ τῇ τῆς διαθέσιμ· ὅτε μὲν γὰρ ἤνεγκαν, ὅτε δοῦ κήνεγκαν· ἐὰν δὲ καὶ κῶς, οὐκ ἤνεγκαν· φορᾷ δὲ οὐ παραῦ τὸ θεῖον μόνον· ἀλλὰ καὶ κατωτέρω πολύ· καὶ ἐνίαις ἐκ τῶ παχέως σφόδρα· συμβαίνει δὲ νίους καὶ ἐκ πέπλου τινὰς τῶν ὕστερον· οὐ γὰρ ἅμα πάντας· ἀλλὰ τοὺς μὲν, πρότερον φέρουσι, τοὺς δὲ, μικρῷ πρότερον ἐκ μὲν ἐπὶ τροις δὲ οὗτοι τοῦ βλαστοῦ τῶ συκῆς· ἃ πορεύονται δὲ κεῖνοι πρότερον, ἢ πιον ἐκ πέπλου πάντας· τὰ μὲν οὖν συμβαίνοντα ταῦτ᾽ ἐστίν· οὐκ ἀλόγως δ᾽ ἂν δόξειεν ἂν δέν· τὸ γὰρ μὴ πάσας φέρειν, ἀλλ᾽ ὅσαι ὑγρότεραι καὶ ἰχνύεχουσαι εἰς τὸ ὠᾶσθαι σιν, οὐ λογον· ἐκ γὰρ φλοιοῦ πλοίου ξοφῆς ἐβλάστησεν ἡ σύσασις· ἐφελκυσα μὲν ἡδέως πλέον, οὐκ ἄλογον τὸ μὴ πᾶσαν καταπέψαι τότε, τὸ μὴ ἐντελεχῆ σαι τῶν τούτων, διὰ τὸ μὴ ὁμοίας εἶναι τὰς διαθέσεις· ἀθηνεστέρως γὰρ ἔχουσα ἡ χέρσον θερα πευθεῖσα, ἧττον ὡς ἐλαττοῦται λήψεται τὴν ὑγρότητα· μὴ λαβοῦσα δὲ πλῆθος, οὐδοῦ πλεῖ μμα ποιήσει· ἐπεὶ πωρωθεῖσα ὁμοίως, ἢ τῶν ἐκτὸς ἀέρος σωρωσάμενον, ἀποδώσει ἢ ὕστερον· ἐνίοτε δὲ κἀκεῖνο συμβαίνει, μὴ τυχοῦσα θερα πείας· ὥστε τὰ μὲν προβρόμους γίνεσθαι· τὸ μὲν καρπὸν μὴ δὲ ὠριμάζειν· τὸ δοῦ τι τὸ μὲν ὑπάρχει προκατειργασμένου· θάτερον δὲ ὡς πρὸς ἐκεῖνο δεῖ ποιεῖν· αἰσθάνεται δὲ τὸ ἐκ πέπλου τοῦ ἐκ τῶ παχέως, αἰσθάνεται δ᾽ ἄμωμαλλον· ἥ τε ὀφὴ ἅμα καὶ ἡ θερμότης αὐτῶ φέρεται· ἢ ὅλως ἡ ποσὸν δὲν δρᾷ ὁρμὴ πρὸς τὸ βλάστησιν· ὡς δ᾽ ἅμα σωσαν αφορμὴ δὲ ἡ γῆ τῆς μᾶλλον ἀμφοτέρων ἡ ὑπόληψις· διὸ καὶ τὰ μέρη αὐξήσεις ἀναι

καρποτοκίαι

καρποτοκίαι τ' αὐτῶν ὕστερον· ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἱκανῶς εἰρήσθω· παραπλήσιον δ' ἐστὶ τὸ συμβαῖνον, καὶ ἐπὶ τ' ἀμπέλων ἔχει· καὶ γὰρ αὗται προβλαστάνουσιν ἐνίοτε σωθρουμένης τῆς ἐνιαυσίου βλαστικῆς ἀρχῆς· ὁ δὲ τόπος ὡρισμένος αὐταῖς· ἐκ τ' ὀφθαλμῶν γὰρ ἡ βλάστησις· ὁ πρῖνος δ' αὖ καὶ τοῦτο τὸ μέρος ἐπιλέγει νῦν, ἐπὶ πόσον χρόνον, οὕτω καὶ τοῦτο τῆς αὐξήσεως ἀκολουθεῖ· ἀεὶ δὲ ἡ ὑγρὰ πρωϊβλαστῆ καὶ πρωϊανθῆ φύσει, τὸ δὲ τοῦτο πάσχει κυρίως μάλιστα γὰρ ἐν ὥρᾳ προκαλυμμένων τῶν βύλλων, πολλὰς ἀποτίκτει πρὸ τῶν καιρῶν, ἡ προάγει· μέχρις οὗ αὖ ὁ ἀὴρ ὁμαλίζῃ· τὰς μὲν οὖν παρώρους βλαστήσεις ἐν ταύταις ὑπολητέον ταῖς αἰτίαις εἶναι· τὰς δὲ μὴ ἐκ τῶν οἰκείων μορίων, ἀλλ' οἷον ἀκρεμόνων ἢ στελέχους οὐ πρόρροθεν ταύτας· ὅταν μὲν οὖν ἀθροισμὸς εἰς ταὐτὸ γίνηται τῆς ἐνιαυσίου ὑγρότητος ἀρχῆς γὰρ ἐπιδόσεως ἡ ἐπιῤῥοὴ τ' ἐξοφῆσ' ἐξομοιοῦται τῷ ὑπερφυομένῳ· καθάπερ ἐν τοῖς ἄλλοις· ἡ δὲ σύστασις οὐκ ἀνάλογος· εἰ τοιαύτην τινὰ κατὰ μόριον ἔλαβε κρᾶσιν· ἀλλ' ὑλογωτέρα πλείων τῆς ἐν ζώοις γινομένης οἱονεὶ κέρατος ἐκ τοῦ κήθους· ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον· αὔξεται γὰρ μείζων ἡ παραλλαγὴ τῶν ἐν τοῖς φυτοῖς, ὅσῳ μᾶλλον ὁμοιομερῆ τὰ φυτὰ τῶν ζώων· ἐὰν δὲ καὶ προβλάστημά τι γένηται τῷ βλαστῷ, ἔλαττον ἔτι τὸ ἄτοπον· ἐνίοτε γὰρ ἡ φύεται κλῆμα ἐκ τοῦ στελέχους· ἰσχύσαντος δὲ καρποῦσθαι ταῦτ' οὐκ ἄλογον· ἀλλ' ὅταν αὐτὸς ὁ καρπὸς ἐκ τοῦ ἀκρέμονος ἢ τοῦ στελέχους, ἀτοπώτερον· ὥσπερ ἐπὶ τ' ἐλαιῶν· αἰτίαν δ' ἐστὶν εἰρημένων ὑπολητέον· αἱ δὲ τοιαῦται παραλλαγαὶ τῶν τόπων ἐλάττους εἰσὶν, οἷον εἴ ποτε συκῆ τις ἐμπεφυκεν ἐκ τοῦ ὀπισθίου τοῦ θρίου τοῦ καρποῦ· μικρὰ γὰρ ἡ μεταβολή· καὶ ὁ τόπος ὅλως ἐκ ἀλόγιστος τοῖς συμβαίνουσι· αἴτιον δὲ ὅτι τ' μὲν ἐπιβλάστησιν, ἀθενῆ· τὴν δ' ἐν ταύτῃ συῤῥοὴν, ἰσχυροτέραν ἔχει· ὥστ' ὀψιαιτέρας γινομένης τῶν προῤῥόμων, ἐπέρχεται καὶ ἐξέπεμψε· φαίνεται δὴ καὶ τοῦτο ἄτοπον· ὅτι γένος τί φασιν εἶναι τοιοῦτον δὴ ὃ καλοῦσιν ὀπισθοκάρπιον· εἰ γὰρ ὅλως τί

πέφυκεν οὕτω καρποτοκεῖν τῶν ὁμογνῶν, οὐκ ἀστοργοῦμβλῶν τινων καὶ τοῖς μὴ πεφυκόσι, φλόμοις διαθέσεως τινομένης· ἐπεὶ καὶ ἐκ τῶν ἀκρεμόνων συνεγκεῖν τινα ὁμοιότητα ἔχειτῆς ῥαιγύπτου καὶ μίμῳ. φέρεται γὰρ δὴ καὶ εἰς μηδὲν κεῖσθαι ἐκστελέχους οὐκ ἐκ τῶν ἀκρεμόνων· διὸ καὶ σπάνιος οὖσα ἡ βύτινος ὡς ἔοικε πρὸς καρποτοκίαν· σημαίνει δὲ τὸ πλεονάκις ἀπὸ τῶναὐτῶν φέρειν ἀφαιρουμένων· οὐ πεπαίνει δὲ καλῶς μὴ ἐσκριθέντων καὶ περιληφθέντων ἐλαίῳ· καθάπερ ἐλέχθη· διὰ τὸν ὀξοφίανκαὶ τὸ πλῆθος· φλ ἐπιξόης· ἀφαίρεσίς τις γὰρ γίνεται τῇ ἐπικινήσει· καὶ τὸ ἔλαιον ἅμα διαθερμαίνουν καὶ ὑγραίνουν· ἡ μίμων ταχεῖαν ποιεῖται τὴν πτῶσιν· ἔοικε δὲ καρποτοκεῖν ξόανον τινὰ τὸ συμβαῖνον τοῖς κατὰ μέρος αὐθαδέσιν, ἀπὸ τῶν κάτωθεν ἀεχομένοις· ἐκείνων τε γὰρ τὰ μὲν ἰσχνότατα καὶ οἷον τε τελεομένα, καὶ αὐθεῖ καὶ καρπογονεῖ· τὰ δὲ ἀσθενέστερα καὶ ἐπάνω προαύξεται καὶ βλαστάνει· καὶ ἀεὶ τὸ τελούμενον αὐθεῖ· τὸν δὲ φλξοφῆς ἐπιξόλιον, ἕκαστον εἰς τὴν αὐτοῦ φύσιν καταμορίζεται καὶ δύναμιν· καὶ τούτων ὁμοίως μὲν εἰς τὴν βλάστησιν φέρεται φλξοφῆς· εἰ δεῖ τὸ ἰσχυρὸν ἤδη καρπογονοῦν· ἐκεῖνο δὲ οὐ πάνυ καταδιὰ τὴν ὑγρότητα καὶ τὴν ἀτέλειαν· μὴ περὶ μὲν τούτων, ἀρκείτω τὰ εἰρημένα· τὰς δὲ μεταβολὰς τῶν καρπῶν, ἀείτινων δ' εἰ ἐκ λευκῆς μέλανος, ἢ ἐκ γλυκέων ὀξεῖος, ἢ αὖ πάλιν, καθάπερ φασὶν ἐπὶ τῆς συκῆς ἢ ἀμπέλου καὶ ξόανα τοῦτο συμβαίνειν· ἐν μὲν χυμῷ μὲν οὐδὲν θαυμαστόν, οὐδ' ὅλως ἄτοπον φαίνεται, τῇ τὴν φύσιν ὅτι μὲν οὕτως· ὅτι δ', ἐκείνως· καὶ τοῖς μέρεσιν ἀνομοίως φέρειν· οἷον, τὴν καπνέαν ἄμπελον καλουμένην· αὕτη γὰρ δοκεῖ τοὺς μὲν, λευκοὺς ἐνίοτε· τοὺς δὲ μέλανας· καὶ ὅτε μὲν πάντας τοιούτους· ὅτε δὲ τοιούτοις φέρειν· διὸ καὶ οὐ δοκιμάζειν εἰώθασι τοῦτο κρίνειν ὡς τέρας· τὸ γὰρ εἰωθὸς, οὐτέρας· αἴτιον δὲ φλ παραλλαγῆς, ὅτι τὸ χρῶμα τούτων τῶν βοτρύων οὔτε μέλαν οὔτε λευκὸν ἔχει, ἀλλὰ καπνώδες, ὅθεν καὶ τὴν

προσηγορίαν

προσηγορίαν, ἔχειν· ἐὰν οὖν μικρότις συναγωγὴ γένηται, οἷον εἰ μετα
βεβληκέναι τὸν χρόαν· οὐδὲ τὸ ὄν δεῖ λιμενοῦσθαι οὔτε τὸ μέλαν οὔτε
τὸ λευκὸν ἔχειν· διὸ ηὐξήσατο τῶν βοτρύων ἕτερόχροόι τινες· οἱ μὲν, εἰς
τὸ λευκὸν, οἱ δὲ εἰς τὸ μέλαν μᾶλλον ἀποκλίνοντες· αἰτία δὲ ἡ ξοφὴ
ἢ ἡ διάθεσις αὐτῆς φθάσαν τὸ λευκὸν· οὗτον μὲν οὖν ὥσπερ ἐλέχθη συγ-
χωρεῖται ὡς μηθὲν μαχεῖν· τὸ δὲ ὅλων τῶν ξύλων, εἰ μὴ ὅλων τῶν δένδρων
γίνονται μεταβολαὶ, παρόμοιον αὖ τι τὸ συμβαῖνον ἐπὶ, τοῖς τε
εἰκιλικίαν ἢ αἴγειρον· εἰ γὰρ αὐτόματος ἡ μεταβολή· φθείρει γὰρ
χώρας, τὸ πάθος ἢ δύναμις· εἰ δὲ μὴ ὅλον, ἀλλά ποτε τοῦ τοῦ
σώματος, τῇ ξοφῇ καὶ τῇ διαθέσει τῶν αἰτίων ἀπολογητέον· ὡς ἐκ
τοιαύτης γὰρ μηχανῆς κρατηθέισης ὅτι αὐξήσει· εἰ δὲ νῶν μέλους,
ὥστε γε, ταῖς ῥίζαις καὶ αἰτίας· καὶ εἴ τι μέρος ἄλλο κινεῖσθον, ὥστε τὸ μὴ,
τοιαύτῳ, τοῦ, τοιαύτῳ λαβεῖν, ἢ καὶ ποιῆσαι μὴ ἀναδύναι τῶν
ξοφῶν· ἅμα δὲ καὶ τὸν ἀέρα σωρεύειν τι· καὶ γὰρ ὑπὸ τούτων γίνονται
διαφοραί· δόξειε δ' ἂν τὸ αὐτὸ τοῦτον ἐν ταῦθα εἶναι, τὸ μὴ ῥίζαις
ταῖς ῥίζαις· ἐνίοτε γὰρ ἐκ θατέρου μέρους οὐκ ἔχει τὸ δένδρον ἢ ἐ-
λάττως· ὁ δὲ καρπὸς ὁμοίως ἀνάμιγνυμένης δηλονότι παρὰ τὴν ξοφῆς· οὐ μὴν,
ἀλλ' ἴσως ἐὰν μὴ ἐκλείπωσί τινες ἀπὸ τῶν δένδρων, ἢ ξοφὴ πᾶσιν· ἐὰν δὲ πάρεστι τὸ χόθεν ἔχειν· τὸ καθαύτῳ ἐκάστῳ· οὐκ ἀπὸ τὸν λόγον ὡς ἄν τις φθάσειεν, ὠθοῦντος πως τὸ
πόρων· ἐνίοτε γὰρ συμβαίνει καὶ ζῇ τῶν φυτῶν ἐκ θατέρου μέρους· αὐ
ξανόμενα γὰρ σώματα πληροῦν πως τὸ ὅλον· τὰ μὲν ἐκ περιλαμ
βάνοντα· τῶν δὲ, ἀπὸ τῶν ὑπόντων διὰ τὸ αὖον· εἰ δέ τις ἀπὸ τῆς
πίστις ἔστιν ἐκ τῶν σωτηθέντων μὴ ὁμογενῶν, ὅτι μία
μὲν ἡ ἄμπελος, φέρει δὲ κατέρωθεν τῶν μερῶν τὸν οἰκεῖον καρ-
πὸν· ὡς οὐ μίγνυται, ἀλλ' ὕθεν ποροῦσης τῆς ξοφῆς, εἴη δ' ἂν καὶ
ταύτῃ χωρεῖσθαι· τοῦτο μὲν ἥκιστα ἐνόμισαν, καὶ ἥκιστα πίστις
ἔχει· δόξειε δ' ἂν μεταβολαὶ, μάλιστα τὰς εἰρημένας ἂν ἔχειν
αἰτίας, ὁμοίως ἐπὶ πάντων· εἴτε κεράμασιν, εἴτε ξυλοῖς, εἴτε
ἄλλῳ τινὶ μεταβάλλουσιν· αἱ γὰρ ξοφαὶ, διαθέσεις ἀλλοιοῦσιν

μεθίασιν, ὁ τὲ μὴν, κρατοῦμαι· ὁ τὲ δὲ, κρατοῦσαι· καθάπερ
καὶ ἐν τοῖς ἀπὸ τῶν σπερμάτων φυομένοις· πλὴν ἐν ταύταις ἑκ
κασις ἀεὶ πρὸς τὸ χεῖρον· ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐξημερωμένων καὶ ἡμέρω
μάνων ἔχει τὸ ὁμοίως μᾶλλον· ἅπλῶς δ' ὡς πρὸς εἰπεῖν, μικράν τινα,
χὴν νομίζομεν ἐν τούτοις εἶναι τὴν μεταβολήν, ὅσον μὴ ἡ χώρα με
ταβάλλῃ· τὰ δὲ τοιαῦτα χρόνῳ γίνεται καὶ οὐκ ἐπιτείνει· καθά
περ ἐπὶ τὰ ἡμερούμενα καὶ ἀγριούμενα· μέγα δ' οὖν πρὸς πί
στιν ἡ μεταβολῆς, τὰ περὶ τὰς χώρας· καὶ ὅτι θερμοπεῖαί τινες
τῶν ἐριζῶν καὶ ἡ προφῆς ποιοῦσι μεταβολάς· ἀλλὰ τοιοῦτος ἐν
βραχεῖ χρόνῳ καὶ τὰ χώρας, ἄπιστον· εἰ μή τις ἀμφω ταῦτα συνθή
σει· καὶ τὸν χρόνον λαμβάνῃ, καὶ τὴν μεταβολὴν εἶναι βραχεῖαν· ἐ
πεὶ ἔνια γε τῶν ἐπετείων, οὐκ ἄλογον· οὐδὲ μόνον ἐφῶν συμβαίνῃ
θαυμαστὸν, εἰ πέρα ἔρα συμβαίνῃ· καθάπερ ὅταν ἐκ πυρῶν αἴ
ρα γένηται, διά τι τὸ πλάκις γίνεσθαι, ἢ διὰ τὸ τὴν αἰτίαν οἵε
σθαι· ὡς αὐτοῦ πρόμβειαι πριοῦσιν· εἰ δὲ καὶ ἐκ τῶν αἴρ εἰς πυ
ροὺς πάλιν ἀποκαθίσεται, τοῦτο θαυμασιώτερον· εἴη δ' ἂν ὡς
πέρ ἀθένῃ φάτις ἢ νόσος σεῖμα μᾶλλον τοῦ σπέρματος, ἢ τις ἀπο
λύεται μεθίσαμεν μᾶλλον ἄρα τῶν περὶ τὸν ἀέρα ἢ τὴν προφήν· ἀλ
λὰ γὰρ τοῦτο μὲν, ἐπὶ πολέον εἴρηται, συμπαραλαμβάνοντα
πρὸς τὴν φλαύτίας πίστιν τὸ ὁμολογούμενον· τὸ δ' ἐνεγκεῖν
ἄμπελον πρὸς ἀνώφυλλ, ὡς μὲν ὅλως εἰπεῖν οὐ πιθανόν· ὡς
δὲ μικράς τινος γινομένης ἐλαχίστως καὶ ταύτης διὰ τὴν ἀ
θένειαν ἀπορυείσης, μᾶλλον πιθανὸν· ὡς ἐν ταύθα πολέον· καὶ
σφοδρότερας φλορμῆς γινομένης· ὅπερ ὧν τινων δένδρων καὶ
συμβαίνῃ χαλεπὸν ὅταν ὠκαρπήσωσιν, ὥσπερ ἐπὶ φλαμυγδαλῆς·
διὰ γὰρ τὸ πλῆθος οὐδὲ φαίνεται τὰ φύλλα· καὶ ἄλλα μικρὰ ἢ
ἀθενῆ γίνεται τῆς φύσεως ἐν ταύθα ὠρμηκυίας· ὥσπερ καὶ ἐν ᾧ ἀν
θεῖν ἢ ἄμπελος, ὅταν ὀλίσῃ διὰ τὴν ῥῆγον καρπὸν αὐτῶν οἰ
νάρων· ὡς ὥσπερ ἡ συκῆ τὸ θέρος· ἰσχυρότεροι δ' ὅταν ἄπαξ γίνω
ται τῶν φύλλ· οἱ μὲν, διὰ τὸν σμίχν τὴν προσάρτησιν· οἱ δὲ διὰ τὸ πι

λοῦσαν

λῶδες ὦ ψύχει· τῶν μὲν γὰρ φύλλ᾽, ἐξαιρεῖται τὴν ὑγρότητα ἐπ᾽ ὀπὸν· τῶν δὲ καρπῶν, καὶ τὸ φλοιῶδες καὶ τὸ μᾶλλον ἔχειν θερμότητα, τοῦ τὸ μὲν οὐδύνασθαι συμπυκνοῦσθαι καὶ πιλοῦσθαι· παραπλήσιον δὲ τούτῳ, καὶ εἴ τι τίσι ἐλαίας, τὸ μὲν φύλλα, ἀπέβαλε τὴν καρπὸν, ἐξήνεγκεν· ἀσθενέστερον γὰρ ὄν, μᾶλλον ὑπακούει τῷ ψύχους· ἢ εἴ τι πάθος εἶπε τὸ πεπονθὸς καρπός, αὐτὸ μᾶλλον ἀπορρεῖ, πρὸ δὲ τοῦ πεπονθῆναι, μᾶλλον ἰσχύει καὶ προσήρτηται· διὸ καὶ ἐξαβλάστησε τὰς ἐλαίας· τῶν τε μὴ οὖν καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα φυσικάς τινας ἀρχὰς τὰ μὲν ἐξ αὐτῶν· τὰ δ᾽ ἐκ τοῦ περιέχοντος ἔχει· ἐπεὶ καὶ τὰ αὐτὰ μᾶλλον βλαστάνοντα ξύλα, καθάπερ τὰ ἐλάϊνα καὶ εἴτι ἄλλο τοιοῦτον· ἃ ὥσπερ εἰς τέρατα καὶ σημεῖα ἀνάγουσιν, οὐκ ὄντα ἄλογα· φύσει τε γὰρ ὄντα βλαστικὰ διὰ τὴν ὑγρότητα ἐγχυμᾶται τὸ ὕδωρ· ἢ ὅταν ἔξωθεν ἱκμάδα τινὰ λάβῃ, τὰ χὐδάδωσιν· ὡς δ᾽ ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ τὸ ῥυπῶδες μᾶλλον ἐν ὑγρῷ τὸ πῶβλαστάνει, βέλτιόν τι κοσμεῖν ὕστερον μικρῷ διεβλάστησεν ἔχον ἐν ἑαυτῷ σωμάτιον ὑγρότητι· ἅμα δὲ καὶ ἡ φλοιὸς ὑποτείου φλοιὸς βλαστικὴ οὖσα· τούτῳ δὲ ὁμοιόξυλον τὴν ἐπὶ μίλτον καὶ τὴν ἄλλην τῶν ἐκβλαστανόντων· ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν ξύλων ἐκ φυόμενα μᾶλλον ἐκ τῶν ἐλατίνων, ἃ καλοῦσιν οἱ μάντεις ἐλυθήρας· αὐτὰ μὲν γὰρ ὀλίγα τὴν μελανοῦν οὐδὲ ἐκφύει μᾶλλον, ὁπόταν ἐν ὑπερχύσαν ὑγρότητος συρρυῇ, καὶ ἡ ἔξωθεν προσαπτομένη σηπεδών, ἐπὶ πολὺν ὅλον σφαιροειδὲς· ὁμοίως δὲ τὴν ὅσα δεῖ τῶν ξύλων· ἐπὶ γὰρ ταύτην ὀπὸν καὶ ὑγροῦ τὸν ἀέρα ὄντος, τοῦτο πάσχει· οὐ πάντα δὲ ἀλλ᾽ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον· οἷον, κέδρου καὶ πεύκης· ἐλαίας δὲ καὶ σημεῖα καὶ τέρατα νομίζουσιν, ὅσα ἄλλα συμβαίνει καὶ προφέρεται τῶν τοιούτων· οἷον ὥσπερ φασὶν ἐν Πλατεῶνι φῦναι δάφνην ἢ ἀπὸ τῆς ἐμβλαστήσεως τὰ ἀλλήλοις, ἐκλανθανούσης ἀρχῆς ὑπολειπέσης σύνεσιν σηψιν ἢ ἀλλοίωσιν· ἄλλως τε καὶ πολὺ διεξώσης, οὐκ ὄλεθρον· οἱ δὲ τρόποι τοιοῦτοι· λέγω δὲ λανθανούσης, εἰ ἐπιπέσοι αὐτῇ καὶ ἐμβρυλλίοιτο

σῆψιν ἔχοντος γεώδη τινὰ τοῦ δένδρου. Βλαστάνει γὰρ οὐ οὕτως ἕτερον ἐνέτερῳ· ἀλλ' ἡ τοιαύτη μελάσπασις ὁμοία τῇ τῶν ἰξύων· ὡς δι' ὀλείου δ' ὧν τῇ θλαστάμῳ ἐκ τοῦ χαλκοῦ ξίποδος· μᾶλλον δὲ μφότεραι τῇ ἐκφλοιῆς· οὐ γὰρ οἷόν τε φῦναι μὴ γεώδους τοῦ ἐνυπάρχοντος, ὥσπερ οὐκ ἐκ τῶν τοίχων τῶν λιθίνων, ἐὰν μή τις αὐτῇ τις συρροὴ γένηται καὶ σῆψις· ὅθεν πέφυκε μελασάνθη· ἔστι δ' ὕστερον ἐπιρροή τινα λαμβάνειν προφῆς· οὕτω δ' αὐτῶν ἡ αὔξησις· ἀλλὰ ταὐτὸν τοιαύτη αὐτομάτως ἢ τὸ μάτου ἢ ἐνιαγίνεται· τὸ χαδὲ καὶ σπερμάτων πηλῷ καταρρυέντων ἅμα τῇ σήψει, καὶ συστάσει· διάφυη δὲ καὶ ἔστι τοιοῦτον ἕτερον ἀπὸ τῶν καρπῶν· εἰδάρα καὶ τοῦ τοιαύτης σήψεώς τινος, οὐδὲν διαφέρει τῆς τῶν αἰτιάων· εἰ δέ τι δένδρον ἐκπεσὸν ὑπὸ χειμῶνος, ἤδη πολὺ αὐτόματον, ὥσπερ ἐν φιλίπποις μηλέαι τι δένδρῳ θλάτανος καὶ φλὶ μηλέᾳ, ὃ κἀφηρέθη, θλιῶ ὅσοι τῶν ἀκρεμόνων κατεκλάσθησαν· ἐν τῇ πτώσει φλοιὸν δὲ ἀφηρέθη· καίτοι παρεπελεκήθη· τῶν δ' αἰτιάων ὑπολάμβανε, ὅτι πεσοῦσα ἐπὶ θάτερα μέρος αὐέπαισε πολλῷ χιῶνι· ὑπὸ χιόνος μὲν οὖν δῆσιν ἐκ τοῦ τε πνεύματος ἐναντίου μεγάλου κινήσαντος αὐτό, δι' ὃ ἐμπίπτειν εἰς τοὺς ἀκρεμόσι, ξυστῆναι ἐπίπονον ἐγκείμενον τὸ μέρος· καὶ κατεπάσαν ὠρθώσειν· οὕτω γὰρ συμβῆναι τῷ ἐν φιλίπποις· τὸ δ' ἕτερον ἐκινήθη μὲν ὁμοίως, καὶ τῶν αὐέπαισιν εἶχε φλοιόν· διὰ δὲ τῶν περικοπῶν, αὐέσχε ξύλον· ἀλλὰ γὰρ ταῦτα μὲν ἴσως ἐξω φυσικῆς αἰτίας ὄντα· ὑπὲρ δὲ τῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς φυτοῖς ἐκ τῶν ἐρημένων πειρατέον μετιέναι καὶ θεωρεῖν· ἐπόμενα δὲ ἔστω λέγειν τούτοις εἰπεῖν, ὅσα διὰ τέχνης καὶ παρασκευῆς γίνεται τῶν εἰρημένων· ὑπὲρ ὧν φανερωτέρας αὐτοῖς ὑπολάβοιτ' ἂν εἶναι καθάπερ καὶ εἰσὶν· ἀμυγδάλους μὲν γὰρ τρυοῦσι τοὺς βόξους ἐξαιροῦντες τὸ μίξαν ἀφῆς γίνεται τὸ ἄμυγδαλον· ἐκ τοῦ αὐτοῦ δὲ κλήματος φέρει λευκὸν καὶ μέλανα βόξυν· ἢ ἐν αὐτῷ τῷ βόξυι τὰς ῥιζώτας· τὰς δὲ τοιαύτας ὅταν σπείρωσι

θλῶσιν

θλῶσιν ἑκατέρα γὰρ ἡμισυ, πλὴν τὴν κάτω μέρος, ἃ σωθῆσαν τὸν καταπήξωσι· σύμφυρι γὰρ ἀλλήλοις· σύμφυτον μὲν γὰρ ἅπαν τὸ ζῶν τῇ ζωῇ, καὶ μάλιστα τὸ ὁμογενές· ὅταν ἀφελκωθῇ μὴ γένηται μία τὶς φύσις ἑκάτερα καθαυτὸν καὶ τὴν ξοφὴν δίφσιν· ὥστε μὴ ἐθέλειν συμφέρειν ἀπροθύμως τὸν οἰκεῖον καρπόν· ὅπερ καὶ οἱ ποταμοὶ ποιοῦσιν οἱ συμβάλλοντες ἀλλήλοις, ὡς φέρεσθαι ἰδίᾳ καὶ μὴ ὁμοῦ· ἑκάτερος γὰρ εἰς τὸν αὐτοῦ πόρον· ἐναυθα δ' οὐδὲν συμβαίνει· ἀλλὰ παρεμπλέουσιν ὀχετοὶ οὐ μὴν ἐξέρσεις αἱ προφαί· ταὐτὸ δὲ καὶ παραπλήσιον τούτῳ, καὶ ὅτε τὸ αὐτὸ δένδρον φανεὶς ἐκ διαφόρων φορᾶς ἐξαίρεται· τῇ σφύρᾳ γὰρ οἷον μαλάξαντες τὰς ἐμβολὰς ἵνα συμφύωσιν, ἢ διὰ τὴν ἀφέλκωσιν σωθέντες ἐφύτευσαν· εἶτα γένηται τὸ μὲν δένδρον ἓν τῇ συμφύσει· διατηρεῖ δὲ καὶ ὁ γλυκὺς ἑλικα κατὰ τὸ ἐπίπεδον τὴν ξοφλίν· οὐδὲν δὲ ἄλλο ἢ φλοιὸς συμφύσεως κοινωθείσης· ἡδὺ δὲ καὶ παρόμοιον τούτῳ μὴ ἐν τῶν μείζονων γίνεται, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀγρίων τῇ φύσει· περιπλακεῖσα γὰρ συκῆ καὶ ἐλαία ἄλλο τι οὐτόν ὅτι, συμφύεταί τι, καὶ ἓν ποιεῖ τὸ σέλεχος· καὶ τούτων τὰ μὲν ἐξεπίτηδες ποιοῦσιν· ἔνια δὲ καὶ αὐτομάτως λαμβάνει τοιαύτην σύμφυσιν· ὅσα προσφιλῆ καὶ μὴ ἐναντία ἀλλήλοις· ὅταν γὰρ ἅπαξ συμπλακῇ καὶ δέξηται, καθάπερ φύσις τις αὐτὴ μία γίνεται, ἐὰν καὶ ἀφαιρῇ καὶ λύῃ τις αὐαίμονται· καθάπερ καὶ τῶν μὴ ὁμογενῶν τὰ ὁμοιοπαθῆ· καὶ σημεῖον φανερὸν ἀλλήλοις· ὡς περ ἐὰν φλοιὸν ἀφέλῃ δένδρου δύο ἐλαίας καὶ φλοιὸν συκῆς· ἐπεὶ ὅσαι μὲν λάπτει, περιφύονται καὶ ἐμφύονται καθάπερ ὁ κισσός· ἐκ τούτων γὰρ οὐ γίνεται μία φύσις· αὐαίνεται γὰρ θάτερον· πλὴν φορεῖν μὲν οὖν τοῦτο δι' αὐτὸ πάσας ὑπολητέον τὰς αἰτίας· ὁμοιοπαθῆ γὰρ ξοπήν· ἢ ὥσπερ ἐπὶ τῆς ὀφθαλμίσεως ἐν δένδρου ἐν ἀπὸ πλείονων καὶ διαφόρων ἀρχὰς γὰρ πεποίηκε, ἡ φύσις πλείους ἀπὸ μιᾶς οὐσίας· ἐκεῖνο δὲ ἐξ ἀρχῆς πλείονων μία ἀνάγκη τῇ φύσει· τὰ δὲ τῶν καρπῶν μεγέθη

τῶν καταρυπομένων ἐν ταῖς χύτραις. ὅταν καταγῶσι τοὺς ἀ-
κρέμονας, οἷον ἐδῶν ἢ μήλων· οὐλόγως γίνεται. τότε γὰρ τοῦ ὑγροῦ
καὶ τοῦ αἰέρος ἀφαιρουμένου, ἡ χύτρα κωλύει ἀποτέγνεσθαι, μὴ ἀμέ-
τοχον ἐκ φύσεως ἐλκόμενον τοῦ δαδίου τρέφειν. τὸ γὰρ ἀπὸ τοῦ ἐνδρο-
ῶπρασιῶν οὐκ οὐλόγον γίνεσθαι, πάρωρον οὖσαν, ἢ βραχεῖάν τινα
ποιέμπειν· διὸ καὶ ὁμοίως κόκκῳ οὐδὲν μείζων φύεται ἐδώδιμον. τὸ
δὲ σίδιον ποιχύτερον, ὡς οὐδὲ κνουμένης εἰς ἐκεῖνον φύεται τροφ-
ἔοικε γὰρ ὁ οἰκεῖος χυλὸς τῇ φυσικῇ δυνάμει πάντων γίνεσθαι
ποιεῖσθαι· διὸ καὶ τὰ μῆλα χείρω καὶ ἀχυλότερα γίνεται. τὸ
δὲ σίδιον καὶ ἐκ τῶν ἔξωθεν λαμβάνει αὔξησιν· ὡς ἀλοξιώτερον
φύσεως· ἡ δ' ὅλη φύσις δεῖται καὶ ἐπιδόσεως, οὐκ
ἄλογος, ὥσπερ τοῦ ἄρους καὶ ἑτέρων, ὡς περὶ πρότερον εἰρηται.
ὁμοίως δὲ τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐν τοῖς λαχάνοις· ἐφῶν ποιχύνου
σι τοὺς ῥίζας, τῶν μὲν ἀφαιροῦντος τὰ φύλλα καθάπερ τῆς ἀρ-
φανίδος, ὅταν μάλιστα ἐκμάξωσι τὸ χυμόν· καὶ καταξάν-
των τις τὸ γλυκὺ ὥστε καὶ τὸ ὕδωρ ἀποτέγνειν· ἐν γὰρ τῷ θέρει μά-
λιστα τοιαῦτα μαίνεται καὶ τῷ πάχει. τοῦ δὲ σελίνου διορύξαντος κά-
τω μέχρι τῶν ῥιζῶν, καὶ χύλιον περιλαμβάνοντος, καὶ ἄνω-
θεν τὸ γλυκύ· αἴτιον δὲ, ὅτι τὸ τροφὸν ἅπασιν οὗτοι λαμβά-
νουσι· καὶ οὐδιδόασιν εἰς τοὺς βλαστούς· μειζομένης δὲ πλεί-
ων ἡ αὔξησις· ὅσα μὲν οὖν παραβλαστητικά· οἷον κρόμμυα,
ῥίζας ἑτέρας ἀφίησι· καὶ ἄλλα δὲ τῶν ἀγρίων· ἡ δὲ ἀφανὶς μὴ
οὖσα παραβλαστητική, τροφὸν δὲ λαμβάνουσα καὶ οὐδὲ πέμ-
πουσα εἰς τὸ ἄνω, παχύνεται καὶ μείζων γίνεται. τοῦ δὲ μὴ συμ-
βαίνειν φθορὰν καὶ σῆψιν· ἡ ἐπίδοσις αἰτία φύσεως· ἀποστέγου
σα τὸ ὕδωρ καὶ ὅλως τὸν ἀμόλγιον· τοῖς δὲ σελίνοις τὸ
καχύλιον θερμὸν καὶ πυκνὸν ὄν, σωματικὸν μὴ τῇ πυ-
κνότητι τοῦ τροφοῦ· καὶ τέχει δὲ μὴ οὐδιδόασιν εἰς τὸ ἄνω·
καὶ ἅμα τῇ θερμότητι πέπτει· πολλῆς οὖν τροφῆς γινομένης
καὶ πεπομένης, πολλὴ καὶ αὔξησις· παραπλήσια δὲ τούτοις

καὶ

ε τὰ περὶ τοὺς σικύους ὅτι ε τὰς κολοκύντας γινόμενα, καὶ τὰ τετιλωμένα τῆς λότητα, καὶ τῶν αὐξήσιν. οἷον ἐάν τις μικρὰς ἔσας κρύψῃ ε μικρούς· οὐδὲν γὰρ ἀφαιρεῖται φλοιὸς. ὁ δ' ἥλιος ε τὸ πνεῦμα τὸ ἀναξηραίνον· καὶ τοὺς ὄγκους ἐλάττους ποιεῖ· ὥσπερ καὶ τῶν δένδρων τῶν ἐν τοῖς προσηνέμοις καὶ αὐήλοις· ὡσαύτως γὰρ καὶ οἱ ἐν τοῖς αἰ οις τιθέμενοι· καθάπερ ἐν μαρθηκι ῃ καπνῷ· ἡ μὲν γὰρ ξοφὴ πλείων, διὰ τὸ μὴ τ' ἀπ πνεῖσθαι μὴ τὸ ξηραίνεσθαι μηδὲν· ἡ δὲ αὔξησις εἰς μῆκος· ἡ δὲ τὸ αὐρεῖν τὸ προφλοιὸν εὐθὺ πρᾶσαν, ἡ δὲ τὸ μηδὲν ἀντιπαρεῖν μὴ δὲν τι πίπτ φν· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἐπὶ τῶν δένδρων χλωροὺς, ἐάν τις φυτεύσας πρὸ φρέατος, ὅταν μὲν ὦσιν ὠραῖοι, καθεὶς ἀποσεσήσῃ· ἡ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ πνεύματος οὐ λήψεται ξηρότητα· ἅμα δὲ καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἀτμὶς οἷον θάλλοντα τὰ τοιαῦτα παρέχει, καὶ κωλύσει ξηραίνεσθαι· ξοφὴν δὲ λαμβάνοντα διὰ μηδὲν οἷόν τε σωζομένων τῶν ῥιζῶν· ἔμβιοι δὲ γίνονται καὶ θραυσμοὶ πολὺν χρόνον· διὸ καὶ αὐτὸς πρὸ τιμῶν τὸν βλάστησιν, ὅταν καρποτοκήσωσι, πρὸ σάξῃ τοὺς ῥίζας ὑμᾶς ἐπὶ τῇ γῇ· καὶ κατασκάπτῃ, γίνονται κάλλιον ἐκ τῶν ῥιζῶν σίκυοι καὶ πρωϊότεροι πολὺ τῶν σπόρου· ὅτι πρὸ ὑπάρχει τὸ τῶν ῥιζῶν· ὅτι δὲ πρόσαξις ἀλέαν παρέχουσα, δῆτ τον αὐξάνειν ποιεῖ βλαστόν· μίσγεται γὰρ καὶ ἡ ἀλέα πρὸς τὸ πρωϊβλαστεῖν· σημεῖον δὲ καὶ τούτου φανερόν· ἐὰν γάρ τις χειμῶνος ἐν ταλάροις φυτεύσῃ σικύους σπέρματα, ἡ ἄρδῃ τε θερμῷ ἡ πρὸς τὸν ἥλιον ἐκφέρῃ καὶ πρὸς τὸ πῦρ τιθῇ, καὶ ὅταν ἥ ὥρα, τὸν σπόρον καθήκῃ σὺν αὐτοῖς τοῖς ταλάροις φυτεύῃ, πρωϊότεροι σφόδρα γίνονται· ταῦτα μὲν οὖν διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας συμβαίνει· τῷ δὲ χήματι καὶ τῇ μορφῇ μεταβάλλει τὸ σίλιφον· ἐὰν σπαρῇ κατασκαπτῃ καὶ ἐπικυλινδρωθῇ· γίνεται γὰρ οὐλότερον διὰ τὸ μὴ διϊέναι τὸν βλάστησιν, ἀλλὰ διεξομοιοῦσθαι· ἐξομοιοῦται γὰρ ἐν ᾧ αὐ τιθῇ ἀγγείῳ· τοῦτο δ' ὅτι ἡ ξοφὴ κωλυομένη καὶ ἀποσεσηπυῖα τῷ πιέζειν, φέρει πρὸς τὸ εἰφελκόμενον ὑγρὸν

οἷον γὰρ ὀχτεία τίς ἐστιν· ὥστε λαμβάνῃ τὴν ὁμοιότητα τῷ περι-
έχοντι· συμβαίνῃ δὲ ξόπον τινὰ καὶ ὧν τῶν ζώων τοῦτο, καὶ τὰ
μικρότητα καὶ μέγεθος, βραχύτητα καὶ μῆκος· μεμορφωμένα γὰρ
ὡθοῦσι ἐκεῖνον· τοῦτο δὲ μάλιστα τῇ γνώσει μορφοῦται· διὸ καὶ τὸ σέλι-
νον ὅταν μεταφυτεύηται, καὶ λύουσιν ὁπόσον οὔπω ἐβούλη-
θησαν, τηλικοῦτον ποιεῖ παλλὸν καὶ ῥοπήν· ὥστε συμπληροῦν πάντα
τὸν τόπον τὴν ἴζαν· ὁμοίως δὲ ξόπον τιν' ἀλούτῳ καὶ τῷ ἴζῳ αὔ-
ξησις ἐν τοῖς ἡμερώμασιν· δύο δοῦσα γὰρ καὶ ἑκκαίδεκα ξοφίῳ, αὔ-
ξονται μᾶλλον καὶ εἰς μῆκος εἰς πάχος· πρίει δὲ μεγάλας καὶ
τὴν ἴζαν καὶ τὸ σέλινον· ἢν ἐὰν πλείω τις εἰς ταὐτὸ σπέρμα ξυν-
δήσας εἰς ὀθόνιον φυτεύσῃ· διὸ καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων καθάπερ
ἐπὶ τοῦ πράσου σελίνου καὶ τῶν ἰχνῶν γίνεται μία τις φύσις· ἔνια δὲ κα
τὰ τὴν φλοιὸν ὥραν λαμβάνῃ μορφὴν ἄλλοιαν· οἷον ἡ γογ
γυλὶς ἐὰν εὐθὺς τις ἀπὸ φλοιοῦ ἄλλο φυτεύσῃ, πλατεῖα φύεται· τοῦ
τοδέ, ὅτι ἴζοῦται καὶ διαρύεται μᾶλλον· ὅσαι δ' ἂν χάινῳ φυτεύ-
ουσιν ἢ σκίλλῃ, πάντα ταῦτα διὰ τὴν ἀσθένειαν ἕνεκα καὶ τοῦ ξοφίαν
τεύουσιν· ἔχει γὰρ τινα ἀμφοτέρων καὶ ὑγρότητα καὶ γόνε
ται καθάπερ ἐμφυτεία τις· ὁμοίως δὲ καὶ ἕτερον ἑτέρῳ, κα
θάπερ τὸ ῥοιάμνον τῷ συκῇ· δοκεῖ γὰρ δὴ καλλίστην γίνεσθαι· φυτεύ
εται δὲ παρὰ τὸν φλοιὸν παραπηγνύμενον, καὶ τῇ γῇ κατα-
κρύπτεται· καὶ συμβαίνῃ δὲ τὸν ὀπὸν ἅμα τῇ τροφῇ διαθερμότητι
βοηθοῦντα ἔχειν ὥκαιρον· ὥσπερ καὶ τὴν τίφραν ποιοῦμέ
νων, εἴτ' οὖν πρὸς τὸ μὴ σκωληκοῦσθαι τὰς ἴζας, εἴτε καὶ πρὸς
τὸ ξέφεσθαι ἅλμῃ· ἔχει γάρ τιν' ὁμοίαν θερμότητα· μέγεθος γὰρ
ποιεῖται φανερὸν καὶ ἐρεβίνθων· τῶν μὲν, ἂν ἐμβολιτῷ φυτεύ-
ται, εἰς σπέρμα· σωληκοῦται δὲ τῇ θερμότητι καὶ ξηρότητι τῶν
ἐρεβίνθων· ἐὰν μετὰ τὴν κελύφων βρεχέντων· ἔλαττον γὰρ τὸ σπέρ
μα ποιεῖ· ἡ τροφὴ πλείων ἡ πρώτη· πρώιοι δὲ ἂν ἅμα τοῖς
ἄλλοις σπείρῃσι, καὶ ταῦτα μὲν δὴ τὸ θαυμαστὸν ἔχει· καὶ ἔνια δοκεῖ

σε παρὰ φύσιν. αἱ δὲ κατὰ μεταβολαὶ καὶ αὐτόματοι γίνονται
καὶ τέχνῃ τῇ φύσιν. οἷον ὥσπερ ἐλαίας περιφλαπομένου
ῥᾷον φύεται καὶ τῇ μαλακῇ ἐν λίθῳ προβρεχόμενα τραμο-
νέστερα ἢ ἐν μίλτῳ καὶ γάλακτι γλυκύτερα γίνεται. πέφυκε δ' οἷον
αὐξάνεσθαι τοῦτον μὴ γίνεσθαι. αἴτιον δὲ μᾶλλον τοῦτο. καὶ με-
ταβλητικὸς ἐν ἀμφοῖν δέ πως ἢ ἐν ἅπασι συμβαίνει μετακινεῖ-
σθαι τὰς ἀρχάς. ἔνθα μὲν γὰρ τὸ ποιόν. ἔνθα δὲ καθάπερ τὰ πάθη
καὶ ἕξεις. καὶ τὸ μορίου μὴ ἔχειν. ὁ πρόσθεν ἀρχὴν μὲν ποιεῖ αἱρεθὲν δὲ κ
ἀδύνατον τὸν γόνιμον. πλεονάκις δὲ τὸ παθητικώτερα γίνομένων. τῶν τε ποιῶν μεταβάλλειν τὸ
πλῆθος οὐκ ἔχει τὰς ἀρχάς. συμβαίνει δὲ καὶ ἐν ἄλλοις μορίων τι
νῶν ἀφαιρεμένων ἕτερα γίνεσθαι. ὥσπερ τοὺς ἀμπέλους. ὅτ' ἢ
μὴ ξηρὰ κλήματος ξυλώδη. τοὺς βότρυς ἀπείρους εἶναι. μὴ πάν
των παραλαμβάνειν τῶν ἴσως. τοῖς ἀφ' ἑκάστου τῶν μορίων λέγουσιν ἀπο
γίνεσθαι σπέρματα. λύσις δ' ἡ περὶ ἐρινεῶν καὶ τῶν ζώων. αἱ μὲν οὖν τοῦ
τ' μεταβολαὶ. διὰ τὰ εἰρημένα αἴτια. ἢ ὅσαι συμβρίζειν εἰς μίνθαν. ὥσπερ
ἐναντίαι δὲ αἱ ἀρχὴν ἀναγόμεναι. συμβαίνει γὰρ ὅταν μηδὲν ἐξορμί-
ζηται μὴ δὲ ποιεῖται. τὸ οἰκεῖον ἀφιέναι. ἐπὶ ζῆν μᾶλλον εἰς τὸ
κάτω. ἐπὶ ζούμενον ἢ ἧς τὸν δύναμιν ἐπὶ κεῖσε ζέπειν πᾶσαν. ἀθεμέσε
ρον εἰωθέναι γίνεσθαι. καὶ τὰ ἀριμύτητα ἀπαβάλλοντα ὀσμῆς. ὥσπερ ἀπὸ ἀμ
φοτέρων ἡ ὁμοιότης τῆς τραγάλεως καὶ ὀσμῆς. τῆς γὰρ ἀριμύ-
τητος ἀφαιρεμένης. ἡ κατάλοιπος ὀσμὴ μαλακήτις οὖσα καὶ αὐθ-
μένη προσεμφερὴς τῇ μίνθῃ γίνεται. διὸ καὶ μεταφυτεύοντες κελεύουσι
πολλάκις ὅπως τοῦτο μὴ συμβαίνῃ. καὶ τὸν μῦ σισυμβρίζειν. τοιαύ
την τὴν αἰτίαν ὑπολητέον. τὸ δὲ κιττὸν μὲν τὸ ἐν Σίλλῳ πολλάκις κεί
μενον ἀφεψεῖν λοῦται. διὰ τὸ καταξηραίνεσθαι μᾶλλον. καὶ γὰρ τὸ
φύλλον ἔλαττον γίνεται. καὶ ἡ ὀσμὴ δριμυτέρα τοῦ ξηροῦ. ἐλάττων δὲ
καὶ ἡ ξοφή. δεῖ δὲ τὰς μεταβολὰς τοιαύτας ὑπολαμβάνειν. ὡς ἂν
ὁμοιότητα λίμνας ἐχούσας. ὑχρὸς τελέας. ἢ ἕλειον φλαυφυλλό
τερόν τε τοῦ αἰγείρου καὶ φλοιοτερὸν καὶ τὸ ὅλον ὑγροφώτερον.

ἀπηγορεύσαν ἂν ἡδὺ ἐλάττονι ξοφῆ χωμῴδῶν. οὐκ ἄλογον καὶ
τὸ φύλλα στενότερα τῶν φύλλων ξανθότερον ἔχειν, καὶ ἔτι αὖθις συν-
ακολουθεῖν τοῖς μὴ ὁμοίως εὐξόφοις· τὸ δ' ὅλον οὐκ ἄτοπον ἴσως τὸ
συμβαῖνον θαυμαστόν· τό, τε εἰς τὸ ζῴον ἐγγυς καὶ εἰς τὸ ὅμοιόν πως με-
ταβάλλειν καὶ ὧν τὸ ὁρμᾶν, καὶ ὧν τὸ ζῴων γίνεσθαι τοιαύτας
τινὰς μεταβολὰς, τὰς μὲν, κατὰ τὰς γόνησιν· οἷον ἐκ τῶν ἄλλων καὶ
ὧν τὰ καλούμενα ψύλλ· ἐκ κάμπης γίνεται χρυσαλίς· εἶτα ἐκ ταύ-
της ἡ ψύλλα· οὐ τοίνυν ὧν τῶν ψύλλ οὐδὲν θ' συμβαίνει· τῶν δὲ, μὴ τε-
λείων μέν ἤδη μὴ τὰ σώματα μὴ τὰς διαθέσεις τῶν σώματος· αἱ γὰρ
νόμοι δὲ καὶ τὰς ἐπιτείνουσ ὥρ', ὡς πρὸς τὸ ὄρνιθα· ὧν τούτων δ μά-
λιστα λέγεται, καὶ ἐν δηλ θ' τῶν χωμάτων μεταπολὴ καὶ τῶν ὅ-
λων σωμάτων, ὥστε δοκεῖν ἑτέρους εἶναι· ταῦτα μὲν οὖν ὡς πρὸς
εἰρηται φυσικῶς ὑπολαμβάνειν· τὰ δ' ἀπ' ἀρχῆς λεγόμενα μᾶλλ
κατὰ φύσιν· ἀκόλουθα δέ ἐστι τοῖς εἰρημένοις καὶ ὡς πρὸς ἑκάστης
θεωρίας, περὶ νόσημάτων καὶ φθορᾶς εἰπεῖν· ἀμφοτέρων δ' με-
τέχοντα καὶ τῆς φύσιν ἔχει τῶν παρὰ φύσιν· φθοραὶ μὲν γὰρ οὐ
θυσαὶ μὲν, οὕτως· αἱ δὲ κείνως λέγονται· νόσοι δὲ, τῇ μὲν ὅλως δό
ξαιεν ἂν εἶναι παρὰ φύσιν· ἑκάστοις γοῦν τὸ ἀεὶ καὶ σύγχυσις οὐ
κατὰ φύσιν καὶ νόσος· ᾧ δ' εἴωθέναι καὶ πολλάκις συμβαίνειν, κατὰ
φύσιν λέγεται μᾶλλον· ὁμοίως ἔνια ζῴοις καὶ φυτοῖς αὐτὰ ταῦτα δια-
ρρῆγνυται τὰ εἴσω τὰ πάθη, καὶ φανερὰ ἀπὸ τῶν ἐξωθεν αὐτῇ, οἷον ξα
μάτων καὶ πλευρῶν· τὰ γὰρ ὑπὸ ψύχους ἢ καύματος ἢ τινος ἑτέρου
συμβαίνοντα ἐν τῷ ἀέρι παθήματα, οὐ λέγεται παρὰ φύσιν·
καίτοι βίαιά γέ ἐστι καὶ παρὰ τὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἐξωθεν ὄντα· ἀλλὰ γὰρ
τοῦτο μὲν, ὅτι ἴδιόν ἐστι τῶν φυτῶν αὐξητικὰ τῶν ζῴων, ἔτι δὲ
φορον τῆς θ' ὁ μὴ ζῆν τοῦ μὲν τὸ μόσων ἀρχὰ καθάπερ τοῖς ζῴοις
ἢ ἀπὸ τοῦ, ἢ ἀπὸ τῶν ἐξωθεν· καὶ ἡ φθορὰ, ἢ ὅλως ἢ εἰς καρπογεν-
νιαν· ἀπὸ μὲν τῶν μὴ, ὅταν ἡ πολὺ θ' ἢ ἔνδεια ξοφῆς ἢ ποιότητ·
ἀπὸ δὲ τῶν ἐξωθεν· ὅταν ἢ χειμῶνος ὑπερβάλλοντος, ἢ καύματα
ἢ ἐπομβρίαι· ἢ αὐχμοὶ· ἢ ἄλλη τις δυσκρασία τοῦ ἀέρ θ· ἔτι δὲ

ὅσα

ὅσα πληθ᾽ ἢ ἐλκώσιν ἢ σκληρύνῃ, ἧς ἡ τομὴ ἢ διὰ καθάρσεως ἢ ὀξ
υγλυκὺς ἢ τοιαύτ᾽ αἰτίας. ὥσπερ γὰρ ἐνίοις καὶ ἀπὸ τοῦ δαίμονος συμ-
βαίνουσι· καθάπερ ἡ χαλαζοκοπία· εἰ δὲ μὴ ἢ ἔνδηλος ἡ ὑπερβολὴ
φλοιοφθὸς τ᾽ ἔξωθεν ὥστινές φασιν, ὀδὲν διαφέρει· πάντα γὰρ ἰσχύ-
μᾶλλον τὰ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἀθενεστέροις διακαμμύοις· τὰς γὰρ ὑπ-
ερβολὰς ἥπιον φέρει· ἀθενεστάτη δὲ διάθεσις μελόντων
τὴν ἀρχὴν βλαστάνειν· καὶ μετὰ τὴν καρποτομίαν ὥσ-
περ ἔξηρα μικρόν· τότε γὰρ μεγίστη μεταβολή· διὸ καὶ τὰ ἄγρια μά
λιστα πρὸς τὴν βλαστήσιν, ἢ ὑπὸ τὴν τοῦ βλαστήσιν· ὅτ᾽ χαλαζο
κοπηθῇ ἢ πνεύματι ὠμῷ νότῳ· φυγὰ σφόδρα ἢ θερμὰ κρατεῖται
γὰρ ταῖς ὑπερβολαῖς· οἱ δὲ ὧραῖοι χειμῶνος, ὠφελοῦσι μὴ τὰ ἄγρια καὶ
τὰ ἥμερα. καὶ γὰρ ἰσχνὰ ἐμποιοῦσι καὶ τὴν πιλώσιν μὴ συνηρώσιν μὴ βυ-
βλασίαν· ταῦτα μὲν οὖν ἀμφοῖν κοινὰ νόσημα τῶν ἀγρίων λέ
γεται· τῶν δὲ μέρη λέγει πλείω· τάχα δὲ ἡ ὀξὺς διὰ τὴν ἀσθένειαν· ὧν
τὰ μὲν ἀνώνυμα· τὰ δὲ ὀνομασμένα· καθάπερ ἡ φώρα καὶ ὁ σφα-
κελισμός· μὴ ἀεροβόλη τὰ καὶ σκωληκόβρωτα γίνεται ξ· ἀεροβολη-
τὰ μὲν οὖν μᾶλλον γίνεται τὰ φυτὰ οἱ μίσχοι, διὰ τὴν ἀσθένειαν· συμ-
βαίνει δὲ τὸ πάθος, ὅταν ἡ γῆ ξηρανθῇ· καὶ μὴ ἔχωσιν ἐλλείψει ὑγρότητος·
διὸ καὶ ὑπὸ ἄεροβολεῖται· τὰ δὲ πρόσβυτερα διὰ τὴν ἰσχὺν ἀν-
τέχει τε μᾶλλον καὶ ἐλκόφορωθεν· ἔτι δὲ ὑγρότης ἡ οἰκεία,
ποιοτέρα τε καὶ λιπαρωτέρα καὶ πρωϊκαρπτέρα τῶν νέων.
καὶ ὅσα ἂν προδείξωσι, πάντ᾽ ἐκφέρουσιν· ὅλως δὲ πᾶσαν με-
ταβολὴν ἥπιον φέρεται τὰ ἀθενέστερα φέρειν· ὑπὸ δὲ τοῦ ἀεροβο
λὴ μὴ δὲ ὑγραίνεται ἕως μᾶλλον τὰ δένδρα· καθάπερ πρότερον ἐλέχθη.
διὸ καὶ ἡ ὠμὴ βλάστησις· ἡ μὲν οὖν ἀεροβολία διὰ ταῦτα συμβαίνει,
μὴ ἔτι διὰ τὰς πληγὰς τὰς ἔξωθεν ἢ τὰς ἐλκώσεις· ἀθενέστερα
γὰρ μὴ ταῦτα γίνεται· ἢ εἰ μᾶλλον αὐτῶν αἱ δυνάμεις διὰ μνῆμην· σκω
ληκᾶται δὲ μᾶλλον τὰ πρόσβυτερα· συμβαίνει δὲ καὶ τοῦτο τὸ
πάθος, ἢ διὰ τὰς ἐλκώσεις τῶν πεπεισμάτων μὴ, ἢ ὅτ᾽ ἐκλείψει
διὰ τοὺς αὐχμούς· ἐκ μὲν γὰρ πληγῆς, σήπεται· μελικούμμωσι δὲ τῆσι

ἡζωογονεῖ· καθάπερ καὶ τὰ αἵματα· ἐκ δὲ τοῦ ἡδέος, διὰ τὸ ἐλάττον ἔχειν τοῦ μικτοῦ γε· οἷον γὰρ ἕκαστος γίνεται φλεγματώδης ἐν ᾧ τῇ ἐκκαύσει, μεταβολὴ ἡ ἀλλοίωσις· ἐν δὲ τῇ μεταβολῇ, διὰ τὴν σηψιν ἡ ζωογονία· συμπαίνει δὲ καὶ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς ἀφανισμοῖς· φυτοῖς γὰρ τοῦτο θερμόν· σκωληκώδη δὲ μᾶλλον ἂν εἴη διὰ καὶ τὸ ἔμπυον· φαῦλαι τε χυλοὶ αἱ ξηραίνουσαι· καὶ νόσους δὲ φαίνεται τῶν τοιούτων εἶναι τοῦτο τὴν ἀσηπεδόνα· πάνυ γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ σκώληκα ἔχει· πολλὰ τὰ μὲν πλείουσι τὰ δὲ ἐλάττοσι τὰ βραδύτερον· ἴσως δὲ σκωληκοῦται τὰ ἀριμέα· οὐχ ὅτι ἀσηπτὰ μόνον, ἀλλ' ὅτι καὶ ἄριστα τῆς κωλύσης ζωογονεῖν· σημεῖον δὲ τὸ φλοιὸν αὐτὴν μὴ γίνεσθαι τὰ σκωληκοῦντα· διὸ καὶ τὰ τοιαῦτα οὐκ ἐλαιοῦται· ὁμοίως τῇ συκῇ· ἀριμύτερον γὰρ ὁ ὀπὸς ὁ ἐν αὐτῇ καὶ ἐλαιοῦται πεπαινόμενα τάχιστα· ἀθηνέστερος· διὸ καὶ αἱ μηλέαι καὶ αἱ ἐσχατιαὶ μᾶλαι καὶ ἐλαιοῦνται τῶν ὀξέων· πάντων δὲ αἱ ἥριναι μᾶλαι διὰ τὴν ἀθηνίαν· τοῦτο καὶ χυλοῦνται φλόημος φύσει· ἐν χύμῳ δὲ φυτικὸν μόνον· πάνθ' ἥπερ σκωληκόβρωτα· διά τε τὴν θερμότητα καὶ τὴν ὀσμήν· ταῦτα μὲν οὖν τὰ νοσήματα συμπαίνει διὰ τὰς ἐνθείσας αἰτίας· οἷον δέ τινος καὶ τὸ φακελισμὸς ἀπὸ τῆς κοιλίας καὶ τῶν ἔξω· γίνεται δὲ τραυματικῶν· καθάπερ καὶ ὠὴ τῶν ζώων· μετέχειν γὰρ τοῦ νομαδικοῦ τὴν ὁμοιότητα οὐ πάθους· οὐ μὴν ἀλλὰ κενὰ ἀληθῶς, ὁ δὲ τούτων ὠὴ πάντων, εἴωθε δὲ ἐξεβίνθους ἀπόλυσθαι φακελίδι· ὅταν ἀνθῶσιν ὑδρωπικῶς ἐπόμενον ἐπὶ κλύσιν τὸ ἄλμη· τὸ δὲ φαλμή, οἷον σφακελίζειν· φαίνεται δὴ καὶ αὐτὴ χωρὶς πληγῆς πάσχειν οὗτος τὸ πάθος· ἐμοιοῦται δὲ τὸ ἀσηπεδόνι σφακελίζειν καλοῦσι· τοῦτο μὲν οὖν τάχα οὐ μέτριος ἂν εἴη διαφορά· διὰ πέπλο, λὼ γὰρ καὶ ἐν ἅπασι τοῖς φυτοῖς, οὕτως ἀπόλυσθαι τὰ δένδρα· τάχα δὲ μᾶλλον διὰ τὸ ψῦχος καὶ διὰ τὴν τῶν ἔξωθεν δύναμιν, οἷον ὅταν μετὰ τὴν καρποτομίαν λειπῆς οὖσα ἐπιτυγχάνῃ διὰ τὴν ἀθηνίαν ἐπιγίνεται πάχος ἰχῶρος· ἀπορρυήσκει γὰρ κατὰ-

πυχόμενα

ψυχόμενα. τὸ γὰρ ὀργῶδες λεπτὸν ψυχρ ̃. τὸ δὲ παχὺ καὶ ὡς πηλ
πῶδες, θερμ ̃. αὕτη μὲν οὖν ἐστὶ διαφορὰ τῆς ὕλης ἐστὶ δὲ καὶ τροφὴ αὐξητικὴ ἐστὶ δὲ καὶ
φωνητικὴ ἐστὶ δὲ θρεπτικὴ καὶ φθορά. δεῖ δὲ λαβεῖν δὲ καὶ τὰ πάλιν τρόπον. καὶ ὅτ ̃
αἴτιόν ἐστι μᾶλλον τοῖς ἀνθρώποις ἐνίοις τοιούτοις καὶ ἐστὶ φανερὸν. ἐν γὰρ δύναται παρ-
έχειν ἐκ μιᾶς διαίτης διὰ τὸν ἥλιον. ὥστε τοῦ γένους αὐτοῦ μᾶλ
λον τοῦτο τὸ ὀπωρινὸν ἐκ τούτου δεινόσους ἢ φθορά. καὶ ἐπὶ πολὺ
ἢ τὸ συμβαῖνον, ὅταν ἐξαίφνης μεταβολὴ γένηται ψυχρότητος. οὐ γὰρ τότε διαφ-
θείρουσι. βοήθεια δὲ καὶ φυλακὴ πρὸς τὰς ἐνδείας, τὸ κινεῖν ἀεὶ καὶ
μὴ μάλιστα τὸν θερμ ̃. οὕτω γὰρ τοιούτους ἕλξει τροφὴ ἐκ μιᾶς διαίτης. ἧττον
χειμῶνος ἐν ὑπερχειμάλλῳ τοῦ θερμ ̃. ὁ δὲ μεταβάλλων τὸν ξηρὸν ὑπ-
ερβολῆς διὰ τὸν ἐπομβρίαν. τότε γὰρ μεταλαμβάνει τὸν ξηρόν, ἀπροφεῖ
γὰρ τὸ μὴ κρατοῦν μὴ ὑπέπον. ἐκλυκαίνει γὰρ καὶ ἀπόλλυ τὸ δὲν
δρα. καθάπερ ἐπὶ τοῦ σίτου. ἐνίοτε γοῦν οὐκ ἀπόλλυ μᾶλλον, εἰς ἢ τὸν καρπο
γονίαν ποσοῦσιν. ἀκαρπεῖ δὲ τὸ μὴ πέπον μὴ ὑκρατοῦν. τῇ ἢ συν-
κλύσει μάλιστα συμβαίνει τοῦτο εἰς ἐξίζας, ὃ καλοῦσι λοβ ̃. ἔστι δὲ τοιοῦ
τον διὰ τοῦτο τὸ ἐξίζων. μὴ μικρὰ ἐπαίνου διὰ τὴν πλουσιότητα. ἐξ ὑ
περβολῆς ἐπὶ τὸ ξηρᾶναι τὰ μωρὰ λοιπὸν μὴ ὅσοις ἄλλοις ἀκαρπεῖν
συμβαίνει διὰ τὴν ὀλκασίαν. ἐν δύναται δὲ καὶ ἢ αὐταὶ ἐκ πέπτου. ἀλ-
λεῖς τὰ βλάστησιν ἢ ὁρμὴν ἔχοντα, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἀμπέλων τῆς ὀλι
θος. ὡς ἐπὶ πολὺ δὲ κατὰ τοιούτων συμβαίνει, συνεχῆ μὲν ἀφεῖναι. ἐλαίας
δὲ λαχνιᾶναι. ἀμπέλῳ δὲ ἔξεῖναι. ὡς πρ ̃ Κλείδημος φησι. λεπτὸς δὲ καρ
πὸς ἄπεπτος ὢν μὴ ἐξοώδης. ἢ βοήθεια δὲν δυοῖν, ἐν τῷ παραιρεῖσθαι
τὸν ὄζον, ὡς περ τὰ ἀμυγδαλᾶ τὰ ξύλα τινὰ κολάζουσι, μὴ ἐν
ᾧ τὸ δύναμίν τινα πρὸς τιθέναι ᾧ δένδρων μὴ ἰσχύν. ὅτο δὲ αἴτιόν
κόψις τοιοῖσι φλοιοῦ, ὅταν ἄρχηται λαχαίνειν. ὅσων μὴ παλίσκιοι
ὅσα παχύμητ ̃ ὀπ ̃, μὴ αἱ ἀπφιλώσεις τὰ μωρὰ, μὴ ἀπορυίσεις
τῶν οἰνάρ ̃ τὰ μείζω παρόλον τὸ θερ ̃. ὥστινα κελεύουσι καὶ αἱ τρε
λαθάρσεις ἢ τὰ αὐτὰ τούτῳ ἐξίζων, ἢ τὰ κλήματα ὑπὸ βαρύμ ̃ ἢ ὑπερκα
τάρυχα καθιέμενα μὴ σκαφὴν καὶ βοήθεια γίνεται, ὅλην μὲν ὅσα τ ̃ ἐξί
ζας, ὁ τὸ ἐσθιόμενον πολύμαται μὴ τύχη καθάπερ ἔνιοι κελεύουσι καὶ τ

τοῦ δὲ λαβόμενος καὶ τὰ ταῦτα ἢ τὴν κατεργασίαν ἀποδίδου-
σιν· πλὴν ἡ τῶν ταφρῶν ξοφὴς ἀφαιρεῖ καὶ σωματοειδεῖ δυνάμει ἐ-
ναντίως δὲ τοῖς ἐξηθημένοις, διὰ τὴν ἔνδειαν ἡ κατεργασία καὶ
ἡ ἅλμη θεραπεία, τὴν τε δύναμιν ἅμα καὶ τὴν ξοφίαν ἀποδίδωσι·
τὴν ψώραν οἷον ταύτην τε γὰρ ἀφαιρεῖ καὶ ἅλμωσι, οἷον, ὅταν ὑδρω-
πικὰ γένηται μὴ πολύ· τότε γὰρ ἀναζυμοῦται· ἡ ἀναθρ-
μαινόμενα, δήσιν ἔξω· καθάπερ τὰ ἐξανθήματα· ἐὰν δὲ πολὺ
γένηται, ἀποκλύζεται τὰ αἴτια· τὰ χαδὲ καὶ διαδίδωσιν εἰς
τὰ ἐγγὺς καὶ πανύ· συμβαίνει δὲ τότε καὶ τὰ ἐρινεὰ ἅλλεσθαι·
θυσα ἀπορρεῖν· διὰ μανὲς ταῦτα γὰρ εἰς ταῦτα ὑγρότης· τῆς μὲν
οὖν ψώρας, ταῦτ' αἴτια τῇ συκῇ λέγουσι· τῇ δ' ἀμπέλῳ τὸ ζυ-
γῆν, ὅταν ἡ ὑπὸ πνεύματος βλαστοκοπηθῇ· ἢ ὅταν τῇ ἐρασίᾳ σιω
πηθῇ· ἢ ξέηται ὅταν ὑπ' ἰατμηθῇ· συμβαίνει γὰρ πλείω τὸν ἀθροι-
σθέντα ἰνόμενον, μᾶλλον εἰς τὴν βλάστησιν σφοδρότερος ὁρμᾶν·
ὥστε μὴ δύνασθαι καρποφορεῖν· τὸ δὲ ξοιᾶσθαι φύσιν εἶναι δύο,
αἰτίαν· ἢ ὅταν ἐπιπνίφηται τὸν ἀπαέρθησιν· ἢ ὅταν κρυπτω-
θῇ· τοῦτο δ' εἰς ἀληθὲς, ἔοικε τὸ μὲν τὴν ἀπαέρθησιν ὑγρότη-
τος ὢν ὁ ἀὴρ, ὥσπερ ἀπεριστρέφουν· ἡ δὲ κρύπτωσις, οἷον ἀντι-
πασὴν καὶ μεθιστάναι τὴν ξοφλιὰν· ὥστε ἐξ ἀμφοτέρων λόγον ἀ-
ποδοῦναι τοὺς ἐξαιτοῦντας, μὴ τὰς ἐπιμηρύουσας ὡς μικρὸν εἶναι· ἡδὺ μὲ
βλωσις τῶν ὀφθαλμῶν ὅταν ἐξιγῶσι, ταυτὸν καὶ παρεμπλήσιόν
ἐστιν· ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀγρίων προβλαστάνει ἀρχομένων, ἐὰν ἐπι-
γένηται χειμών· παύεται δὲ τοῦτο καὶ ἡ πρὸ ὥρας ἄνθησις· ἐπ' ἀσθε-
νείας γὰρ πνεύσασα αὖτε μὲν ψυχθὲν ἀπέκλυσε· ταῦτα μὲν οὖν τὰ
δένδρων αὐτῶν ἐστιν· ὁσήμερα ταῦτα καὶ πρώθη· τὰ δὲ τῶν καρπῶν, οἷον
τῶν μὲν βοτρύων ὀκαλούμενον κράμβος· τοῦτο δὲ ὅμοιον τῇ ἐ-
ρυσίβῃ· γίνεται δὲ ὅταν ὑπόσηπος ὑγρότητος μετὰ ταῦτα ψεκάδος, ἐ-
πικαύσῃ σφοδρότερον ὁ ἥλιος· ὅπερ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν οἰνάν-
θων· μηλέας δὲ καὶ ἐλαίας ἡ συκῆς ἡ σκωληκοῦν τε οἰκαρπίαν· ἡ
ταῦτα μὲν μηλέας καὶ συκᾶς ἀεὶ διαφθείρουσιν οἱ σκώληκες·

τοὺς δὲ λαίας ἐὰν μὴ ὑπὸ τὸ δέρμα γένωνται διαφθείρουσιν· ὀξεθύουσι γάρ· ἐὰν δὲ τὸ μὺς ὑπὸ τὸ πυρῆνα διαφύγωσιν, ὠφελοῦσιν· ἐντὸς γὰρ ὄντες, ὀλίγον τοῦ σαρκὸς κωλύουσι τὸ ὕδωρ τῶν πνευμάτων εἶναι ὑδαρῆ· ὥσπερ κατούρῳ γινομένων· καταψύχουσι γὰρ οἱ φύγοντες νοσεῖν πολλάκις ἡμῖν τοῖς ἄλλοις καρποῖς· τὸ δὲ αἴτιον ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν ἐν τοῦτο ἐστὶν ἡ διάπνευσις τοῦ ὑγροῦ δένδρου καὶ τούτου διαθέσεως· ὡς πρότερον εἴπαμεν διὰ τὰς ἐλαίας ὑγρότητος κομμιδώδους ὑπογίνεσθαι, ἢ ἀπὸ τῆς νίτρας τὸν ἀέρα ξυμβαινόντων· τῇ δὲ ἐλαίᾳ τὸ ἀέρα ἁρμόττει μᾶλλον ὑγρασίαν τινὰ τοιαύτην περὶ αὐτούς· οὐ γὰρ διαφθείρει τὸν καρπόν· ἀλλ' εἰκὸς τῷ οὖν βλάστησις, ὑδάτων ὠὴ σπομένων· ἐν δὲ τῷ μὴ ἐν ἀποβάλλειν καρπόν, ὡς τοῦθα τῆς προφῆς γενούσης, ἀλλὰ καὶ ἰσχύοντος τοῦ καρποῦ· τῆς δὲ ὑγρότητος ἠθροισμένης βλαστικοῦ· χείρων ἂν οὖν αὐθούσαις ἐμφύσῃ ἐλαία ἢ ἐλαίαις λάμπτοις ἢ γοῖς ἄλλοις· ἀποδεῖξαι τοιαύτη ἡ οἰκαρπὶ διαφθορὰν· ἵνα χοῦ δείδιαται τοιαύτη συμβαίνῃ· καθάπερ εἴπομεν λέγω τὰ ἔραντα περὶ τὰς ἐλαίας· ἐν μὲν γὰρ ὅταν περὶ τὸ ἀνθεῖν ὦσι, νοτίου ἀέρος ὄντος ἢ ὑδαροῦς καὶ μᾶλλον πνεόντων, αἱ μὲν τὰ φύλλα, αἱ δὲ τὰ ἄνθη, ἔτι δὲ πρὸς τῷ φύλλα βοηθεῖ δὲ πρὸς ταῦτα, ἐὰν ὦσι γυμναὶ καὶ μακραὶ ἐξέχουσαι γάρ· ἐν τοῖς ἔραντα τὰ μὲν περὶ τὰ ἄνθη, ὅτι μὲν ἀπτυσι βάλλει τὰ ἄνθη· ὅτι δὲ πνοιαὶ· ὅτι δὲ πνεύματα πνέουσι κατὰ θάλατταν ὁμιλοῦσι ἢ ὕδατα χοῦ προσίζουσιν ἐν τοῖς ἄνθεσιν, ἀπόλλυσι τὰ ἄνθη τὴν ὁρμήν· διὰ τοῦτο καὶ ἰσχνὸν τὸ μέσον τὸ δένδρον· ἐλάχιστα δὲ αὐτοῖς ὁ καρπός· ὅλως δὲ ἑκάστοις τὸ πρόσωπον διαιρεῖ χουσι κῆρας, οἱ μὲν ἐκ τοῦ ἐδάφους, οἱ δὲ ἐκ τοῦ ἀέρος, οἱ δὲ ἐξ ἀμφοῖν· ἐκείνη δὲ αἰτία κοινὴ πᾶσιν ἡ ἀπὸ τῶν πνευμάτων· ἡ χώρα ἑκάστοις ὅσα θερμὰ τοῦ θέρους πνεῖ ἢ τοῦ χειμῶνος ψυχρὰ σφόδρα· τὸ δένδρον ἄρτι βλαστάνοντων· λύει τὰ ἄνθη· τὸ γὰρ ὅλον ἀλλοιοῖ ἢ ὧν τοῦτων· ὅτι δὲ πρὸς βολὴ ἐνδέχεται ξοφῆς ἢ καύματος ἢ ψύχους νοσοῦσιν· ἔτι δεῖ μὴ ἡ καιρὸν τὸ πνεῦμα ἢ τὸ ὕδωρ τὰ γάνια χρῶνται συμβαίνει γὰρ ὁτὲ μὲν ἀποβάλλειν μᾶλλον μὴ πονηρῶν ὑδάτων.

ὡς πρὸς τὰς συκᾶς. ὅτι δὲ χείρους γίνεσθαι τὸ μύρσινα καταπίνειν μύρσινα πάλιν ἀπροαίνομένους πρὸς τὸ δένδρον ἐκ καὶ φησὶ καὶ μαντείαν βότρυων ἐλαίαν ἀπὸ καὶ φησὶ αἴγειρος πρὸς τὸ δίσκωλικὸν πλοῖα διαφέρουσι μὴ μορφαῖς· ἀμείνω δὲ λέκεμη μείζων διαφορά· τὸ μὴ δύνασθαι τὸ δὲ τέρεν δένδρον μεταπίπτειν ἐν τέρενι μὴ φοβεῖσθαι· τοῦτο δὲ λόγον· ἐκάστῳ δὲ κατὰ φύσιν οἰκεῖον ὕλης ἡ ξοφή· πολλὴ δὲ λόγον τὸ πρὸ τὸν κορασίνην καλούμενον ξυμβαίνον· τοῦτο δὲ φασι καὶ τὴν ἐλαίαν γίνεσθαι· εἰ στιλβουσυκῶν τίκτειν· ἔχει δὲ ἡ συκῆ μὴ δεῖσθαι σκώληκας, μὴ τὸ ἐν τίκτον μύρσης δέφος· πάντα δὲ εἰς κεραίαν ἀπροαίρεσιν· μὴ φθίνον δοῦον ξυλμόν· ὅτι εἰ μὴ δὲν νοσημάτων, ἱκανῶς εἰρήθω· ὅσα δὲ φθορᾶς ἀπολῶσι τὰ δένδρα, ἐκεῖνο πρῶτον δεῖ λέγειν, ὅλι εἰσὶν, αἱ μὲν κατὰ φύσιν, αἱ παρὰ φύσιν· αἱ παρὰ φύσιν φανερώσεις, ὡς περὶ ἀπροαίρεσιν καὶ λούμενον μύρσινα ὑπὸ μάτων· παρὰ φύσιν δὲ ἀπὸ τῶν ἔξωθεν· τούτων δὲ αἱ μὲν βιαιότεραι φαίνονται, καθάπερ ἐὰν κοπῇ ἢ πλησίον· αἱ δὲ πονδιαχειμῶνας ἢ πνεύματος· παρὸ σῶν δὲ ἥκιστα διὰ νόσον ὡς περὶ τὰ ζῶα· ἐγχρονίζουσι δὲ αὖ τοῖς μάλιστα· διὸ μὴ δὲ φαίνονται κατὰ φύσιν δὲ μοίως φύτοις ζώοις φυτὸν· ἐπὶ περὶ ἐκεῖνο φησὶ φύσεως ἐκλείψεις· ὅτι δὲ τῆς ἑτέρας κατὰ πάσης ἡδὺ ἀπὸ καὶ πίαν ἀπολυκάστοι· λέγει μὲν γὰρ ὅτι περὶ λέχθη φύσει βραχύβιον, ὅσα ἀναλίσκομένης ἐν ταῦτα φησὶ, ὅσα πολυκαρπώσαν ἀφαναίνεται καθάπερ λέχθη· συμβαίνει γὰρ τοῦτο πολέσιν· ἐπεὶ ἐλαῖαι αἰνέαι δοκοῦσι φθείρεσθαι διὰ καρπούς· ὅτι δὲ πάντα τελευτᾷ, τὰ φασὶ ξηρὸς ξοφὸς ἀναλίσκεσθαι ὑπὸ καρπούς· πάντα δὲ ταῦτα κατὰ φύσιν αὐτισθείη τὰ φθορά· διὸ καὶ πὸ τὰ ἔξωθεν μὴ βιαίως· αὐτῶς δὲ πάντα διὰ πολέον ὁρμὴν τοσοῦτον μείζω πρὸς τὰ κατὰ πύρ· ἥσσων αἰτίος πάντως ἐὰν ἡρᾶ τοῦ λα καὶ τάσεως· διὰ κατὰ πία δὲ νέφη οἱ αὐτὴ διὰ τοιαύτην ἀκρασίαν· ταύτην μὲν δὲ τὰ κατὰ φύσιν εἶτα μέσην τινὰ χὴ λέγειν, οὐδὲν διαφέρει· τάχα δὲ ἁλμυρόν τινὶ δένδρων ἐνίοις κατὰ φύσιν· αὐτὸ μάτως τι σύμμυρ, οὐ καὶ κατὰ μύρσης ἀλλοῖον τὸ σῶν οἷον φησὶ πύκνης, ὅταν αἰεί ζωσι διαδιδῶσι· πάχος οἱ μὲν γὰρ

τοῦτο

τοῦτο δὲ ὕδατος προσίασιν ἡμῖν ὑπερβολὴ· ἅμα δὲ τῇ διαδόσει τῆς τροφῆς ὑδατώδη εἶναι, φθείρουσι· ἔοικε παραπλήσιόν τι τὸ συμπάσχειν ἐπὶ τῶν ζώων, ὅταν ὑπερπλησθῶσιν· οὐδὲν γὰρ μᾶλλον ἐλκ̃ τῶν πολλῶν, ἢ ὀλίγος ὁ πυρὸς μετὰ χηλ̃ας, διὰ τὸ σύμφραξιν ἡμῖν τοῦ πνεύματος εἶναι, ἐκεῖνα τὰ πρὸς πνίγμὸν καὶ πτῶσιν διὸ καὶ ὄνος ῥᾳδίως τυρὸν τύπτει· φασὶ γὰρ αὐτὸν πνίγεσθαι τῷ πεπυκνῶσθαι τὸ στόμα· πάντα γὰρ ὡς ἔοικε δεῖται πνεύματος τὰ ἡμαυρώσεως ἢ πήρ· τὰς μὲν δὴ τοιαύτας μᾶλλον αὐτ̃ θείη φυσικάς· ἐκείνας δ' ὅπως τέρως δεῖ προσαγορεύειν, μηδεὶς διαφερέτω καθάπερ εἴρηται πρότερον· ἐπεὶ δ' αἱ κατὰ φύσιν αἱ πολλαί τινες εἰσὶ καὶ φανεραί· τοῦ γοῦν δι' ἐχεδνῶν ἐνδύεσθαι αἰτίαι τῶν ἀέρα γινομένων ὑπερβολὴ ψύχους τε καὶ μανότητος· αἱ γὰρ δι' ἔνεδρα ξοφῆς οἷον, ἢ λιμνώδη ἢ χώρας κακίας, ἕτερον εἶδος ἔχουσι φανεραὶ τῆς εἰρημένων· αἱ μὲν ὑπὸ καύματος, ἐλάττους αἱ μὴ τοσαύτας ὑπερβολὰς ποιοῦσαι, ἢ μᾶλλον βαίνουσι χρόνῳ· ἡ δὲ ὑπὸ μανότητος πολλὰς καὶ πολλοῦ τὰς διαδόσεις ἔχουσι καὶ πλείω χρόνον· αἰτίαι δὲ τοῖς πίνουσι καὶ τὸ οἰκεῖον καὶ ἴδιον οἷον ὑπὸ κιννάβεως μόνας δὲ πολλοῦ τὰς φυτὰς ἐξοβολάς· καὶ ἐάν ἄρα τι τύχῃ, ὥστε πηρωθῆναι· δεῖ γὰρ ταῦτ' ὑπομένειν· ὑπὸ δὲ τοιχείων ὀλίγως τὰς πλείους τρόπους· ὅτι μὲν δὴ αἱ ὀρφανοὶ παίγνιοφοβότητες ἐμποιοῦσιν· ὅτι δὲ ἄνεμοι ψυχροὶ πνεύματος ἐπίκαιρον· ἐνίοτε δὲ καὶ πνοιὰ ὑσμῆς, ἢ μεθ' ὑετοῦ πνοῆς, ἢ καθαρὸν δὲ ἀέρος, αἰγὰς θολερὰς ἡμῖν φαίνεσθαι· ἡ χεδνὸν οὕτως ἡμῖν τὸ δέμας ἐστὶν· ὥστε ἴσως ἐάν τε αἰθρία ἐάν τε μὴ αἰθρία ὁ οἶνος ἐστὶν· ἢ πέμπει ἄρκας δαμβοῖ, αἰθρίᾳ ἡμῖν πνεύματος μᾶλλον· ὥσπερ θετταλίαν ἡμῖν τὴν τροπὴν καὶ πνοιὰ ἡμῖν μεφῶς· ἀμβλὺ γὰρ πνεύματος ὄντος συμβαίνει τὸ πάθος· ὅταν δὲ τὸ ὀργὴ λάβῃ χόνα τὸ περιεκείμενον καθ' ἑκάστην τροπὴν· ἀφ' ἑκάστου δὲ καὶ ἀπὸ πνοιᾶς τὸ ψύχος τὸ ἀπὸ καύσου· ὅτι δὲ λιμνώνεμοι οὐσης εἰσὶ δυσόμβροι ἀὴρ· ὃ δὲ λέγουσιν ὡς ἢ πόντος ἐστὶν· ὥστε ἰὸν βοῖ ἡ τ' βοιωτί· ὅτ' ἠὴρ χερνὶ καλὶ μὴν πληρωθῇ, τὰ χάντις ἀμφοτέρως λάβοι ἡμῶν ἐστὶ συμβεβηκὸς, ὅτι ἐμβραδυμβαίνει ὁτὲ μὲν γὰρ εἶναι τὸ χόνα μὴ πίπτειν· ἡμῶν δὲ ὑδρωδεστέραν τὴν ἀναθυμίασιν γινομένην, διὰ τὸ ἀπὸ πολέος· ἢ τοιαύτην δὴ ποιοῦ

ψυχρὰ καὶ κακοπριός· ἡ φανερὸν ὅτι σὺν τοῖς λέγουσιν· ἀλεφνότεροι γὰρ
γεγόνασι, λιμνωθέντος τοῦ πολισίου· πείθεται δὲ καὶ τὸ πνεῦμα, ἀπὸ καίου τοῦ
τοιούτου ἐλάττω γίνεσθαι τοὺς ἀπὸ δυσμῶν· ὥσπερ οὐ λυμπίοις ἀλλοθί
που ἐν χαλκίδι τῇ καλουμένῃ καλαθμόν· ἔνθα πάλαι ἀμφοτέρωθεν
πνέοντες ἐμποδὼν πνοὰς ἀλλήλοις ποιοῦσι, μᾶλλον δὲ ἔτι τοὺς ἀπὸ
τῆς θαλάττης ἀνέμους· ὅτι γὰρ καὶ ἀραιοῦται τὰ ὑγρὰ τῶν
νόμων, τοῦτ' ἔστιν· ἡδέα τίθησι καὶ θολερὸν ὡς καθόλου τε εἰπεῖν φανερόν· τὸ δὲ
θερμὸν ἐξελαύνομένου ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ, συνεξάγεται· διὸ τὰ μὲν πνεύματα
συμβαίνει γίνεσθαι θερμότερα τοῖς ὑπὸ τὴν· τὰ δὲ ὕδατα ψυχρότερα· διὸ καὶ τὰ πεπη-
γότα τῶν ὑδάτων ἐστὶ κουφότερα καὶ θερμότερα· καὶ τὰ μὲν ὑγιεινὰ τῶν ὑδάτων
ἐστὶ τὰ κουφότερα καὶ θερμότερα· καὶ τὰ μὲν ὑγιεινὰ τῶν ὑδάτων ἐστὶ τὰ κουφότερα καὶ
θερμότερα· καὶ τὰ μὲν ὑγιεινὰ τῶν ὑδάτων ἐστὶ τὰ κουφότερα καὶ θερμότερα· καὶ τὰ μὲν
ὑγιεινὰ τῶν ὑδάτων ἐστὶ τὰ

πορ᾽ εἴωθεν, ἀλλ᾽ ἔνιόθι τοὺς χυμοὺς μᾶλλον ἐλαίαν ἢ σύκην οὐδὲν ἄλλο ἢ τὴν ἀπόκαυσιν μόνον· ἢ μᾶλλον ἢ μετέωροι τῆς γῆς μᾶλλον αἴρεσθαι· ὥστε καὶ ἀνώμαλον τὸν φλοιὸν ἔχειν διὰ τοῦτο· καὶ ἄμυτλος ἔνεστι τις αἰτία ἐκ τῆς φύσεως, καὶ ἐκ τῆς ἐλικώσεως τῆς περὶ τὸν μίσχον· αὐξάνεται γὰρ τὸν κότινον μᾶλλον τρυηθεῖσα τῆς ἐλαίας, ἄρρεν· καὶ τὸ τὴν ὀξύαν μὴ δεῖν πάσχειν, ἀθερμῆ πρὸς τὴν σύστασιν οὖσαν· ἐμπίπτειν γὰρ τὰ ἴσα δοκεῖ· καὶ εἴδη ἄττα φέρεσθαι καὶ ἐκ πήξεως αὐτὸ τῶν ποίων καὶ τῶν πνευμάτων, ὅλως οὐκ ἄλλως, ἀμφοτέρων τὰ ἀθενέστερα μᾶλλον συνεκφέρειν· εἰ μὴ ἄρα τὸ αὐτὸ τοῦτ᾽ ἐστὶ καὶ ταῦτα τῷ πρότερον εἰρημένῳ μᾶλλον καὶ ἐοίκασι καὶ ἐμμένειν τοῖς σώμασιν ἢ τοῖς καρποῖς· τὰ δὲ μανὰ, φάσιν, οὐκ ἐπιτήδεια μὴ ἐκπίπτειν· ἢ πόνος δέ τις ἐρωμενέστερος, ὡς περὶ τὴν θεραπείαν· τῇ γὰρ μανότητι φάσι καὶ τὸ στέγειν τὸ δὲ μὴ χωρίζομεν μηδὲ θρύπτον, οὐδὲ ἐργαστικόν· ὡς περ οὐδὲν τοῖς κραυνοῖσι δεῖ θλᾶν θάτερον· ἢ μὴ δέχεσθαι καθάπερ τὰ σώματα· τὰ μὲν γὰρ ἰσχνὰ (ῥιζῶδες γάρ) ἢ ἀσθενῆ, μὴ τὰ δὲ χρὴ καὶ δεῖ μὴ τὰ δὲ κάρφεσθαι ἔτι μᾶλλον· οἷον πελέας· ὀσφύας) ἢ δεξαμένους δὲ ἰσχναίνειν καὶ μὴ κατέχειν· ἢ πρὸς μὲν τούτων ἐν ταῦθ᾽ ἅπτου τὸ αἴτιον· ἢ δὲ τοῦ πνεύματος φθορὰ, καθάπερ αὖ καὶ ὑγρότητα τόπων ἐκλύσειν, οἷον περὶ τὰ μόστισι ξυέσι· ὥστε ἐν ῥισὶ λοιμοῖς δοκεῖ τὰς ἐλάας πάσχειν πολλάκις· ἐνίοτε δὲ καὶ τῶν εἰς ἀκεανὸν βεόντων ἦλθεν ὥς πού τινων τοὺς αὐτοὺς κλήματος ὀφθαλμοὺς, οἱ μὲν, ὑπείκειν, οἱ δὲ, πεπηγότες εἰσί· πολλάκις δὲ κεκαυμένου ὑπὸ χιόνος ὅλου τοῦ καυλοῦ· σήπεται γὰρ ἐν τοῦτο ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις· ἐὰν λάβῃ γυμνὰ τὰ ἄκρα κλήματα, ταῦτα ἀπέκαυσε, ἐκ δὲ τούτου δι᾽ ἀνδώσει πρὸς τὸ σῶμα· ὥστε νέον τι ζῆν· ὥσπερ ὁ μόνος πόντος, ὑπὸ τῶν πνευμάτων ἐκπήγνυσθαί τε, ὅταν αἰθερίας οὔσης καταφέρωνται· ταῦτα δὲ δόξειε πλατέα· ἅπαξ φορόμενα μὴ φανερά· πεσόντα δὲ ἀμυδρά· δῆλον δὲ ὅτι πῆξίς τις τοῦ ὑγροῦ τὸ ψυχρὸν ἀεί, καθάπερ τῆς πάχνης· ὅταν οὖν τοιοῦτος ὁ ἀὴρ πρὸς τὸ πνεῦμα τὸ ψυχρὸν ᾖ, καὶ ταῦτα συγκαταφέρηται, καὶ τὸ λόγον ἐκπήγνυσθαι· τὰ δὲ πνεύματα, τοῖς μὲν ψυχροῖς φύσει τῶν τόπων, ὅπως ἐγχωρεῖ ἅπαν εἶναι· καθάπερ ἐν τοῖς πόντοις καὶ τῇ θράκῃ·

τοῖς δὲ λεῖα μὲν τὰ ἐκτὸς ἔξω θερμὴν ἰσχὺν φορᾶς καθάπερ ἐν βύβλοις δῆλοῖ γὴ ἡ φύσις ὡς αὐτὸ τὸ θερμὸν ἐκ τοιούτου σώματος ὂν ὅλως πυκνοῦ καὶ λιτοῦ ἀλλ' ἧττον τοῦ πυρὸς τὸ ξύλον· διὸ καὶ ἧττον καίριον τὸ θηρίον. τῶν μὲν οὖν πνευμάτων αἱ τάσεις καὶ ὁ τόνος ὁ δι' ὧν γῆς πορεύεται χαλεπώτατος, ὅταν περιβεβροχυῖα μὴ γυμνὰ λάβῃ τὰ δένδρα· μάλιστα δ' ἐὰν ὕδωρ ἐνεργὸς ἐὰν γὰρ δι' ὀλίγου χρόνου δέξηται, εἰς ἀθενεῖς τε γυμνὰ στάσεις ἵζανει σφόδρα· ἐπεὶ ὅλως, ἂν δι' ὀφρυωμένου λάβῃ τινὰ τῶν, χαλεπώτερον· μανῆναι δ' ὅσης ἂν οἰκνεῖται μᾶλλον· ἀπαθέστεραι δ', ἐὰν κεκοπριωμένην τύχῃ· θερμὴν δὲ καὶ πρὸς ὃ τι βοηθεῖ· ὅλως δὲ χρόνος πρόσεστιν, εἰ ἀνάξυλα μὴ ᾖ· ἔστι γὰρ ὑπὸ γένηται (ψύχη δὲ καὶ πάχη καὶ πάγος ἐκ τῆς νύσεως) διαλύεται διὰ τὸν μανότητα καὶ αὐτὴν τὴν πάτησιν· ὁ δὲ φλοιὸς μᾶλλον ὅλεθρώτερος τοῖς δένδροις· ἅπτεται γὰρ μᾶλλον τῶν ἔξω· ὁ δὲ τοῦ δρυὸς καὶ ἵππου χαλεπώτερος δὴ καὶ ὅτος κἀκεῖνος, ὅταν αὐξήσῃ πάλιν ὑπὸ τῆς νύσεως, ὅλου τοῦ ποιῆ πολλάκις· ἄξαι ῥεῖται γὰρ τὸν δῶμα μιν· διὸ σπανιώτερος ἐκ τοιούτου καὶ κ

λομερικῶδες ἐαυτὰ τῇ φύσει θερμά· τὰ γὰρ ἀσθενῆ καὶ λεπτὰ, τοῦτο
πάσχει, καθάπερ τὰ τῶν μορίων· ἀλλὰ μὴ τὰ χυλοποιὰ κάεται· λεπτὰ γὰρ
αὐτὰ τὰ εἰλωρία καὶ ἁπαλὰ τῇ φύσει· μὴ ὂν οὖν τὸ δένδρον ἄθερμον· διὸ καὶ τὰ
γυμνὰ τὰ χυλοποιὰ ἥκιστα καίεται μανῇ, μὴ διαμένει διὰ τὸ θερμόν·
ἡ ἔρεα μὴ ἡσυχῇ, μᾶλλον αἱ τὴν ὑγρὰν ἀναχέουσι θερμαί· ταχέως γὰρ ἐκπί-
πτει τὴν συμφυᾶ μᾶλλον βλάστησιν· ὅτι συμβαίνει δεῖσθαι ἰσχυρᾶς τῆς θερ-
μότητος τὸν ἐμφυόμενον καρπὸν, ὡς δὲ πρότερον ἄρτι λέγομεν, ἐπὶ τὸ
ἰσχυρὰν διανέμουσαν μᾶλλον, τότε δὲ σύλληψιν ἀλίσκεσθαι· ὥστε σύλληψις καὶ
ἀύξησις ταχεῖα ἐν τῇ προκοπίᾳ· τοῦτο μὲν οὖν ὁμολογοῦμεν εἶναι τὰ πάσιν· ὀλέθριον δὲ θᾶττον μάζασιν, ὅτι ἐν μὲν χιὼν ἀκίνητον τὴν συσιν· ἡ δὲ πάχνη, μεῖζον
ὠτάρια τῆς χιόνος ἔσης, ὀλέθριον ἄρον· πρῶτον μὲν ὅτι ἐν μᾶλλον· ἀκίνητος γὰρ
λαμβάνει ἀπὸ τῶν κλημάτων τὸ βλαστῶν· ἡ δὲ πάχνη, τοῦτο πρὸς ἐπεί-
ται ἐν διαθέσεσιν αὐτὴν τοῦ κλήματος· ἡ μὲν γὰρ ἀβλαστοῦς· ἡ δὲ, ἀβλαστικό-
τος ἄρτι· εἶτα πάλιν ὅτι ἀσθενέστερον· ἐνίοτε δὲ καὶ οἰδοῦντος πρὸς τὸ βλά-
στησιν, ὅτι ἐμπορώσειεν ἂν οὖν· διὰ ταῦτα γὰρ δύο γράμματα ὁμοίως καὶ
μανοῦ μᾶλλον ἔτι λεπτότερα τῆς χιόνος· ὥστε διαμφισβητοῦσιν τὴν
πῆξιν εἶναι· ἡ δὲ χιὼν ὅλως οὐδαμοῦ τὸ κλήμασι, μὴ κατακρυ-
πτομένης ὅλης· ὅτε δὲ τοῦτο πάθῃ, σκεπάζουσα τὸ θερμότητα, ἐκπροσταίζουσα τὸ ἔξω καθάπερ τὸ τὴν· τὸ δὲ
λον, ἧττον μᾶλλον τὸ ἀκίνητον χιόνος εἶναι· διὸ ἐν τοῖς νέοις οἷον
τούτοις ἂν βελτίους τοῦτο τὸ πῆξις· διαχεῖται δὲ τὰς βώλους διαδύομένης μὴ δάκ-
νουσαν τῷ συνεχὲς μᾶλλον· λεπτότερα δὲ ἐστὶ τῆς χόνος, ὅτι ἡμῖν, ἐκ
νέφους, ἢ οἷον ἀφρός τις ἐμπεφληφὼς πνεύματα· ἁδρὰ δὲ τὴν καθαυτὴν
συνεχῆ ἐκλεπτότερα τινὸς ἀέρος ἢ ὑγροῦ· ἰόντων μᾶλλον ταῦτα
ὑπολειπόμενα αἰτίας· αἰδέσιμος ἐξόλως, πότερον διὰ τὸ αχῆ
τὸ ἀέρος, ἢ διὰ τὸ λεπότητα εἶναι· καὶ εἰδάμφω, διὰ πότερον
μᾶλλον, ἀπορήσειεν ἄν τις· εἰ μὲν γὰρ διὰ τὸ ἀέρος γίνεται πῆξις, ὅτι μὴ
αἰθέριος ὁ ἀὴρ, μηδὲν τὸ ἀέρος δόξειεν· οὐ γὰρ αἰθέριος λεπότερος· ἅμα
δὲ διαλυτικώτερος μᾶλλον ὁ λεπός· ἡ δὲ πῆξις, εἰς δυομένου τοῦ
τίμνοντος· ἔτι δὲ ὑγρότερος ἢ παθίστερος ὅλως ὁ λεπός· διὰ τὸ

τὸ δὴ τὰ ὕδατα προθερμαινόμενα ψύχει ἐπὶ πολὺ θᾶττον, ὅτι λεπτὸν ἐστὶ τῇ θερμότητι· συνεκπυροῦται δὲ καὶ οἱ τόποι δοκοῦσιν, οἱ εὐαίθριοι λεγόμενοι· πολὺ γὰρ ἐκπίνει, καὶ πολλάκις ἐν ῥύτοις, ὡς ἀχρὶ μικρᾶς πάνυ διεχόντων περιγινόμενον τὸ κρανίον ἢ τὸ ὀλυμπιεῖον. σκληρὰν δὲ καὶ αἰθρίαν σφόδρα ποιεῖ τὸ κρανίον, ὥστε καὶ τὴν φυτὸν ἐν τῇ αἰθρίᾳ δῆλον εἶναι· ὡς ἀχρὶ μὲν πολλοῦ μεγέθους, ἐν δὲ τοῖς πρώτοις ἐκεκαπνωμένοις τόποις παχὺς ὂν τοσοῦτος ἐστὶν, νῦν ἐκκαπνύσασι καθάπερ οἱ πεῖραν λαβόντες τὸν ἐν Θετταλίᾳ τόπον. ὅτε μὲν γὰρ ἐξεκόπησαν ὕδατος πολλοῦ καὶ λεπτοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ, παχὺς ἦν ὁ ἀὴρ ὑπὸ ψυχρότητος· ἐκ δὲ τῆς ἐξόδου τοῦ ὕδατος ἐξηράνθη καὶ λεπτὸς ἐγένετο, καὶ ἐκ τούτου εὐκίνητος καὶ θερμότερος· διὸ καὶ ἡ ὑγίεια βελτίων ἐγένετο. ἔτι δὲ ἐξ ὧν ἐκκαπνίσθη τόπων ἐλάττω τὰ ἕλη καὶ τὰ ὑγρὰ καὶ ἡ ἀναθυμίασις ἐλάττων· ἐκ δὲ τούτων ἐλάττων ἡ ὑγρότης καὶ ἡ ψυχρότης τοῦ ἀέρος

δένδρων τῶν πρὸς λιῶν ὑδάτων. ὁ πότε νῦν μᾶλλον πρόσφορον ἐκάστοις ὑγιεινὸν ὑγραμμένων τ̃ ὑδάτων, οὕτω λεπτὸν τὸν τ̃ ἀέρος αἴτιον τέον, ὥς τινες φασιν· αἱ μὲν ὕδραι τίαι ὑπ̃ ἐκατέρων, τοιαῦτά τινες· ἴσως δὲ ἀμφοτέρων εἰσὶ μὲν ὑων ἐκπλήξεων (τοῦτο γὰρ φανερὸν ἐκ τ̃ εἰρημένων) διαφέρει δὲ τόπος τόπου καὶ τῷ μᾶλλον πεπαχύνεσθαι ἢ λεπτύνεσθαι· ὁ γὰρ ὑδατώδης ἁπλαλορὸς, ὁ δὲ μοίως ἐρεπτικός· ὁ δὲ ξηρὸς πάλιν ὀλεπτός· ὁ γὰρ ἰκνούμενος ὑγρὸν ἀνακομμένον· ἡ πῆξις δι' εἰσχόνους· ἔτι δὲ ἡ τὰ ὑγρὰ μὴ ὑμα δεῖ πῖπα εἶναι, ἢ τινὰ ὄλλω κατάσασιν, ἢ ἔτι ἄλλο τ̃ ἔξωθεν· εἰ γὰρ μεταβολαὶ πάσχειαι πρὸς τὰς αὐξήσεις, κωλύουσι τὰς αὐξήσεις· ὡς δὲ πλῶς εἰπεῖν ὑπερθέτερος μᾶλλον ὁ πάχνος ὀλεπτός· ὅταν μὲν τοίνυν καταψυχθῇ ὑπερπάχυτερος, ψυχρότερος ὢν τερ καὶ θερμότερος· ἐμμονὴ γὰρ μᾶλλον ἡ θερμότης ἢ ἡ ψυχρότης, ὥστε πῆ μὴ ἐν τοῖς ἄλλοις τοῖσδε μᾶλλον δὲ ἑτέροις· διὸ ἐὰν μὴ ὕδατώδης, ἀλλὰ μᾶλλον τῷ παχὺ ξηρὸς, οὐκ ἄλογον εἰ μᾶλλον ἐκπληκτικός· ἀλλὰ δὴ περὶ μὲν τούτων, ἱκανῶς εἰρήσθω· ἡ δὲ τῶν καύματος ὑπερβολὴ, τὰ μὲν φυτὰ καὶ πάντα πλῶς νέα φθείρει διὰ τὸ ἀθένειαν· ὥς πῆ καὶ τὰ ἐπέτεια· τοῦ δὲ ἐρεικτοῦ μὲν ἔχοντα μέγεθος, ὁ φθείρει, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι διαφύεσθαι, μὴ δὲ ὁμοίως τὰ γραίνειν τὰ ἀρχῆς· ἀλλ' ἔστι πῆ τὰς βλάστας ἢ τοὺς καρπὸς ὠμοὺς καὶ φθείρειν· ἢ τὸ ὅλον ἴσως ἀλλοτριώτερον τῇ φύσει τ̃ ψυχῶν· ἐπεὶ ὡς γέ πλῶς εἰπ̃, ὠμὰ πάντων γίνεται ἥττω ἀφθορὰ τοῖς ὑπερβολαῖς, ὅσα σωζεται πρὸς τὸ ζῆν· ἢ γὰρ χώρας ἀφορος, ἢ μὲν, διὰ λιμερότητα· ἡ δὲ, διὰ λυπρότητα· ἢ ἡ διὰ λεπότητα· ἢ ἀὴρ κωλύει πεισκελὴς ὢν ἑφεκάστερα· καὶ ὑδατος φύλακα καὶ πλῆθος· φθείρει γὰρ καὶ τὸ στέσιμον ἐὰν ὑπερβαίνῃ τὸ μέγεθος τοῦ δένδρου, καθάπερ ἐν τοῖς ἐπομβρίαις ἐν τοῖς λιμνώδεσι τόποις· ὅλως δὲ φανερὸν ἐξ ὧν εἴπαμεν· ὅπου δὲ ἀπορροὴ γίνεται καὶ ἔχει βάθος, διαφέρουσι μᾶλλον· βοηθεῖ γὰρ ἡ κίνησις, ἢ τὸ ἱκανῶς εἰ πρὸς τὸ πάχνη εἶναι· τούτων μὲν δὴ, ταύτας ὑπολαμπτέον τὰς αἰτίας· λοιπὸν δὲ δεῖ εἰπ̃, περὶ τῶν βιαίων παθῶν, ἢ ἔστι αὐτῶν μὲν ὑπὸ τοῦ ἀέρος καὶ τῶν φύσεως αὐτῶν φῆμεν γίνεσθαι· καθάπερ ὕστερον διὰ τοῦ

ἐλκωσιν τ̃ φυτ̃. ⸋ὅσα παρακλόμενα ξηρὰ τὰς εἴζας αὐαίνῃ· καθάπερ τὰ τ̃ κυάμων κελύφη, ⸋εἴτι αὖ ὁ ριζοτόνος τ̃ πρωτογόνου τ̃ κυάμων λέγω μὴ φθείρῃ τὰ τ̃ κυάμων κελύφη, ἀλλὰ μόνα τ̃ εἴζας ⸋τοῖς βλαστοῖς, ὁ παλαιὰ τὰ ἄρτι αὐξανόμενα· ταῦτα γὰρ ἀσθενέστερα· φθείρῃ δ' ὅτι τῇ σκληρότητι ἀφαιρεῖται τὴν ξοφ̃, τὸ μὴ ἕλκου αὐτὰ, τὸ δὲ πρόσω· μὴ ξηρόμενα φθείρει). ⸋ταῦτα μὴ ⸋εἴτι τοιοῦτον ἕτερον, ὥσπερ ἐναντία πρὸς τὸ βλάστοι νόμενα, φθείρῃ· ἐνία δὲ τῇ τ̃ οἰκείων ἰσχυροτέρων, ἐὰν πλείω σωμ ἔχῃ τ̃ συμμέτρων, ἢ ἰσχυρότερα ἢ μὴ ⸋καιρόν· οἷον νότος, ἢ σωμ ἐχῶς ἢ ἰσχυρότερα παρὰ βαίνομένη· καθάπερ ἡ σκυτοδεψική· παύει δὲ ὡσεἰπεῖν, αὐτὴ δοκεῖ φθείρειν, ἄκαρπα ποιοῦσα, ἢ μὴ καλῶς κραθεῖσα. ⸋ὅσαι δὲ θερμαὶ ⸋ξηραὶ ἰσχυραὶ τὸ ὅλον, ⸋μὴ οἰκεῖαι πρὸς ἕκαστον, εἰσὶ δὲ ὥσπερ εἴρηται πρὸς τὰς φυτείας ἁρμόττουσαι· ⸋ὑγρὸν πάντων τὸ ὕδωρ πᾶσι κοινόν· αἰεὶ γὰρ τοῦτο ἐνίοτε τῷ πλήθει ἀφθείρει, σπάνιον τὰς εἴζας· ⸋λίαν ἐκμυθύσκον· ἐὰν δὲ δὴ μέτριον τύχῃ. ⸋μὴ ἄγαν ὂν τὸ ὀλυνθρα, καθάπερ ἡ πηλὸς ἢ ἄμμος τὰ ξηρά· ⸋μᾶλλον ἐὰν δὲ τις μὴ καιρὸν ἢ τοῦτον ἢ τῇ δὲ καθάρσει ἢ τῇ σκαπάνῃ χρήσηται). παύει δὲ συναίτιον καὶ φθορᾶς· ὁ δὲ καιρὸς μὴ πρὸς αὐτὰ ⸋πρὸς τὰ ἐπιφυόμενα παρὰ τὸ θέρος τὰς ὥρας· αὖ τοι μὲν γὰρ οἰκείοις αἱ φθοραὶ, δι' ὑπερβολὴν ἢ δι' ἔλλειψιν ξοφ̃ ἢ καὶ εἰ ἄσεργον· αἱ δὲ πρὸ τ̃ φυτοῦ μόνων ἢ παραβλαστανόντων αὐτομάτων, ⸋ἀφαιρεῖ δὲ τὰς τροφάς· θᾶττον δὲ αἱ ἰσχυρότεραι καὶ πλείω, καθάπερ τὰ ἄγρια. ⸋ὅσα δὲ πολύῤῥιζα ⸋πολύξοφα μὴ χωρίζονται, ⸋ὥσπερ ἑλκόμενα· ⸋καταπίνεται ⸋ἐμφυόμενα καθάπερ οἱ πόες· ἐπεὶ μὴ ἴεζία δοκεῖ καὶ ὅλως τὰ ἐμβλαστάνοντα φθείρειν· ὁ δὲ κισσὸς μὴ τὸ ἄλιμον, τῇ τε πολυξοφίᾳ ⸋τῇ ἁλμυρίδι τῇ περὶ αὐτό· ἰσχυρότερόν τι τὸ ἄλιμον δι' ἃ τὸ πλείω ἔχειν· φθοραὶ δὲ μὴ αἱ οἷς, ὑπὸ πάλλων εἰσὶν ἴδιαι, καθάπερ γῆ ἐλάτη ὅσι· ⸋ὁ ῥοβὰξ μὴ καλούμενος μὴ τὸ ὄρυβον τῷ περιπλέκεσθαι μὴ καταλαμβάνειν μὴ τὸ λιμόδωρον τὸ βάκχον ὑπὸ τῆς εἴζης ἀφανίζειν, μὴ αἴτιον δὲ πάλλων. ⸋ὅσα δὲ συσκιάζοντα πάντα καθάπερ ὑπὸ μ̃. οἷον, αἴρασα μὴ

αἰπάλλωλ

αἰτίλωψ καὶ πυρσοῖς καὶ ἐλάτῃ· μὴ καὶ πάντα νὴ φακοῖς· μὴ ἔτερα δὲ τέρ-
ἅπαντα δὲ τοῦτο τὸ ξηρὸν ἀφαιρεῖσθαι, τὰς τε ἐκφλοιώσεις καὶ τὰ σὺν τῷ
πηλίῳ τοῦ ἑρπετοῦ· ἀλλὰ τῶν μὲν χρόνον φανερά ἐστιν αἰ αἰτίαι· ἡ δὲ ὑπὸ
τοῦ πηλίου ἐκφλοίωσις οὐ τοσοῦτον· μὴ γὰρ ἂν ταῦτα φθείρῃ· ἐκμάλιστα
δὲ τοῦτο τὰ νέα· διὸ κἀκεῖνα ἂν πάθοι μᾶλλον ἐν ἐκείνοις
οὖσαις ταῖς αἰτίαις· ὅτι θερμὰ μὴ λεπτὰ τὴν φύσιν ὄντα, διαδύε
ταί τε πρὸς ὠμὸν καὶ ἀφ' ὃν φλοιόν· σημεῖον δ' ὅτι ἂν σκληρύ-
νῃ ἀφέλῃ τις πρίσαντ' ἢ μὴ πρὸς λιγνωθέντ' ἐδάφει διέρχεται ἡ ξοφή.
Τὸ δὲ πικάφνῃ διαδύεσθαι πρὸς ὠμὸν καὶ κεῖνο σημεῖον· οἱ δὴ μορδόντες τοῦ θέ-
ρους εἰς τὰ τραύματα εἴζων, ἔλαιον ἢ πίτταν ἐπιχέουσιν, ἢ τῷ σέα
τι ἀλείφουσιν, ἃ σπερόλως ξηραίνουσι· καὶ μάλιστα πίττα, διὰ τοῦ ἰχ-
ῶρος τὴν εἶναι· λοιπὰ δὲ τὰ φθορῶν ὡς περὶ αἰολεχθήσεται. αὔξεται δ'
ὑπὸ τοῦ πλήθους ἢ ὅταν αἱρέσει τὴν ὠμότητα ἢ τὸ ὅλου ἀφαιρέσει.
ὠφέλιμα μὲν γὰρ ἑλκοῦσθαι καθύπερον, ἀπόλλυται διὰ τὴν ξηρότη-
τα καὶ ἀθέρφαν· ὁ δὲ φοίνιξ, πέσσων ὁ μόσος εἰς τὸ ἐκφλοιοῦν· ἐν τούτῳ γὰρ ἡ ζωὴ καὶ ἡ βλάστησις· ὅταν οὖν ἀναξηρανθῇ ἢ τὸ ὅλον ἀλλοιωθῇ,
περιφανὲς ὂν τοσοῦτον τὸ ἔρος τι καὶ ἀλλοῖόν θερμοῦ, διαφθείρεται· μὴ διὰ
φθορόν· διὸ σὺν εἰς τὰ κάτω· τοῦτο μὲν οὖν ἡ ἰδία τις ἡ φύσις,
ὥστε καὶ ἐμφανὲς εἶναι τὸ κύριον τοῖς ὧν πρὸς πλῆξιν ἀπὸ τοῦ
θημόνου, ἀλλὰ καὶ ξύλων ὅσα σμικρῶν ἐκ τοῦ στελέχους· οἷον ὅσα φύ-
σει καὶ βλαστῇ καὶ ὑγρά· καθάπερ ἐλέα, πλάτανος, τὰ πλεῖστα
παρύδρων· ἡ δὲ πεύκη, καὶ διὰ δοκοῦ μόνη σώζεται· μέγα δὲ τοῦτο
μὴ λιπαρότης· ἅπαν τοιοῦτον καὶ τὰ μέγεθος ἔχοντα ὑ-
πὸ μόνου· διὸ καὶ τὰ ἐλάτια πόλλα σώζεται μὴ ξῇ· ἐπεὶ καὶ τῶν πεύκων ἔνια
ἐὰν διαδύσῃ ὄμβρος· ἀλλ' ὅταν ἐν ἀκμῇ καὶ πρὸς ὠμὸν τέρεν γένηται· νέα γὰρ
οὐκ ἔχει· διὰ δὲ τὸ μὴ πέπονα μὴ δύσιν ἀθρόαν μηδὲ σύγκρισιν, ἀλλ' ἐστὶ βλά-
στησιν καὶ τὸ μῆκος καταναλίσκειν· ἅμα γὰρ τῇ εἰσβάθει αὔξη
καὶ ἡ τοιαύτη διάθεσις καὶ δύναμις ἔοικεν ἀκολουθεῖν· ὅσα δὲ κ
τετρωμένα καὶ κολαζόμενα βελτίω γίνεται καὶ καρτερώτερα,
δῆλον καὶ πεῦθυ πο μόνει· πλὴν μόνου καὶ διαίρεσιν τὰ τριῶντα

δέχεται, χόσιν τι τῶν σελέχους πρὸς τούτοις, ἄμπελος ἡ συκῆ ἐλάα μηλέα· τὰ δ' ἄλλα ἀπόλυται. ὅσα γὰρ αὖ πληγὴν τοιαύτην καὶ χαλεπὴν συμμένει δ' ἄλλην συμφύεται. ταῦτα μὲν περὶ ὑγιαθέντα ζῆ· ἡ δὲ χὼς ὥσπερ ἐκείνας δεῖται χομένας· τῆς δ' ὑπερμονῆς, αἱ τὸ μὲν ὑγρότητος καὶ φύσει μανότητος προφλοῦς γίνεται καὶ λῶον λαμβάνουσι, καὶ ἀκαὶ αἱ ξηραίνει. διὰ τὴν χόσιν δ' ὑπὸ τοῦ φλοὸς οὐδὲν πάσχουσιν· εἰ δ' οὖν τὸ εἶλαβεῖν τὴν χόσιν, ὥστε καὶ ἐκ ζωμὸν, ἀμόνας δυκεῖ τῆ μέρων τοῦ ῥιζώματος· συκῆ· ἄμπελος· ἐλαία· ἀμυγδαλῆ· διὰ τὸ συμμένειν τὸ χος· διὸ καὶ δύχους τῶν κολλώδη τὴν οὐσίαν ἔχειν· καὶ γὰρ οὗτος ἡ τῆς ἐλαίας τοιοῦτον καὶ τὸ μὴ λιπαρόν· τὸ δὲ τῆς ἀμπέλου ξύλον αὐτὸ τοιοῦτον· ἐν μείονι δὲ ὅτι ἡ χόσις τὰ κλήματα, καὶ τῆς ἀντιγενοῦς ὀξαίρουμένης, ταχὺ συμφύεται· ἢ τὸ ὑρυγμα μᾶλλον ὁ καλαμὼν· ἡ δὲ σωζόχη αὐτόματος φασὶν ἡ τὴν ἄπιον χίζεσθαι. περὶ μὲν οὖν τούτων, ἐν ἑπτέον· ἡ δὲ τοῦ φλοιοῦ πᾶσι αἵρεσις, κοινὴ πάντων ἢ τῶν πλείστων ὅτι φθορά. περὶ ἧς εἴρηται πρότερον· εἴτε γὰρ συρῖσκυείοις ὅτι τὸ ζῶν, ἀλόγως αὐ ἔνοιγον· καθάπερ φασὶν· εἰ τις ἀπὸ τῶν πυκνουμένων κινεῖται πρὸς τὸ ὅλον, ἄλογον ὅτων· ἡδὲ μὴ ξαι, μέχρι μὲν τοῦ ἐξαιρεμένη οὐφθείρεται· ἄλου δὲ, φθείρεται· καθάπερ οἱ πολλοὶ καὶ ἄν φασὶ καὶ πεύκην ἢ ἐλάτην ἢ ἄλλο, τι αὖ· οὐκ ἄλογος δοῦ δὲ ταύτης καὶ τίαι· ἐπεὶ τῶν εἰρημένων· ὑγρότατον δοκεῖ λῶς πάλιν εἶναι ζωτικόν· σημεῖον δ' ὅτι τὰ ξύλα καὶ τὰ ἐμπεπαρμένα διαφέρει κατεργασμένα ἤδη μέχρις οὗ αὖ τι λέως ἀξηρανθῆ· διὸ καὶ ὠχαὶ καὶ ἐμπαροῦσι τοῦ φλοὸς καὶ φλοιοῦ καὶ πεύκης· ταύτης δὲ, μέχρι μὲν τινος ὀξαίρεται, οὐκ ἄτοπον διαμένειν τὸ δένδρου, ὥσπερ καὶ τοφλοιοῦ μέχρι τινὸς ἀφαιρεμένου· τελέως δ' ἐξαιρεθείσης, οὐ φαίνεσθαι, καθάπερ ἀρχῆς τινος οὖσης καὶ οἰκείου ὑγρότητος συμφύρυσι γὰρ μᾶλλον τὸ ἐπιπολάσει τὸ κολλῶδες, καὶ ὀλίγον ἡ σκέψις· ὀλίγον δὲ τὸ φθείρομένου· καὶ τὸ μὲν τῶν κοσῶν, ἐλάτη· πεύκη, φοίνιξ· καὶ οἱ ἢ κέδρος καὶ κυπάρισσος φασὶ· καλοῦσι δὲ πίκος, ὅταν ἀφαιρεθείσης τὸ κόμμεως κόψῃ τις τὸ ἄκρον· οὐκ ἀλόγως δὲ δόξειε φθείρεσθαι ξηρὰ τῇ

ρὰ τὴν φύσιν, ἢ ὠθυπρῳότατα μὴ μονόξυλα δοῦναι. ἢ γὰρ εἰκὼς πόνον παρέχουσιν· ἢ παθητέραι τοῖς οὖσιν, εἰς τὸ δυϊκὴν εἶναι ἢ τὸ καῦμα ἢ τὸ ψῦχος. ἄλλως τε καὶ παντὸς χόρτου δεῖσθαι, καὶ διὰ τὴν ὀρθότητα καὶ διὰ τὴν ὠθυπρεῖαν, καὶ χυδαίκην εἶναι ἢ πρὸς τὰς εἰζας· ὥστε καὶ παλαχόθεν ἄφθορά· φύσει δὲ καὶ παραβλαστάνειν, καὶ διὰ τὴν ξηρότητα τῶν εἰζῶν, καὶ διὰ τὴν εἰς τὸ ἄνω φοράν. καὶ ὧν τὸ μονόξυλα καὶ ὧν τὸ βάθος ψιλὸς ἔχειν· ὅλα μοῦν γὰρ ὁ δένδρεον ἐστὶν, οὐδὲ παρέχει τὸ μόνον ἐκπίπτειν τῆς ξοφῆς, ὥστε μὴ εἶναι βλαστήσεως ἀρχήν· ὅταν δὲ πάντα ταῦθ' ὑπάρχῃ, πᾶσι χρὴ δοκεῖν αἰτίαν καὶ αἰανὲς εἶναι τελείαν· αἱ δὲ κολοβόσεις φθείρουσιν ὅλως ὀλίγα· μόνον γὰρ μάλιστα τὸ φλοιὸν μόνον ἀπόλλυσι, καὶ ἔτι ἕτερον ἀπαλὸν καὶ ἀθενὲς καὶ ὑπόπυρον· ταῦτα δ' αἴτια ῥᾴστοις οὕτοις φθορᾶς· χείρω δ' ἧττον ἐστὶ πολλῷ· καὶ δὴ καὶ μυγδαλῆ πικρὰ ἢ μὴ· καὶ ἐλάα σκληροτέρα ἢ τερατώδη μεταβάλλει· τὸ δεῖ τὸν εἰρημένον πρότερον· ὅτι φλοιὸς αἰγιόις μόνης σώζει ἀλλοιοῦται καὶ τὸ τίλος· χαλεπαὶ δὲ καὶ βοσκήσεις, ὅτι σώζουσιν ἅμα τῇ ῥιζῇ· καὶ ἀφαιρέσεις· διὸ λόπνος πολέων· ἰδέα δὲ τὰ πολλὰ τὸν φοίνικα καὶ τὸ πίτυν· ὅταν γὰρ τὸ κολουθῇ, τὸν τοῦ καὶ τὸ μόνον, ἅμα καρπὸς διέφθαρται· τὸ δαὶ τί ἂν παρὰ πολλὰ ἴσον εἶναι τὸ πρότερον· ὅτι τῆς ἀρχῆς ἅμα οἱ μόνοι καὶ ἀθενέστερα σημαίνει, ἀφαιρεῖται τῆς δυνάμεως καὶ μάλιστα τὸ ἅμα τοῦ καρπός· ἅμα δὲ καὶ μόνον βλάπτουσιν ὑπάρχει, καὶ ὥσπερ ἤδη λέλεκται· ἐκεῖνο δὲ λεῖπεται· τὸ δὲ λυέσθαι καὶ μέλλησιν, ῥᾴον τοσαθενέστερον· ὧν τούτων δὲ μάλιστα μόνων, ὅτι ὀλίγον καρπὸν καὶ βραδὺν καρπὸν κατάγει τὸν παρ' ἡμῖν φυτείαν· ἐν δὲ τοῖς οἰκείοις χώραις ἴσως οὐκ ἀκαρπίας· οὐδὲ θαυμαστὸν εἰ μὴ ἀκαρπεῖ λοιπὸν, ἐκεῖνο κολοβόμενον· τὸν δὲ τῆς ἀρχῆς ὅτι μεταβάλλει, πολλαχόθεν μὲν φανερόν· ἐν δὲ μὴ, καὶ ἐκ τῶν βλαστήσεων, ὅταν, κακωθῶσιν, ἐν ἄλλοις τε ἐνίοις καὶ ἐν τῇ ἀμπέλῳ· καὶ τὸ δεῖθαι μὲν ὑπὸ τοῦ φυτοῦ· ἐκεῖ τὸ δὲ ὠφελεῖσθαι ἐν τῷ βλαστάνειν· ἀλλ' οὐ τὴν τῆς βλαστήσεως ἀναγκαίαν παύεται καὶ ἀποβάλλουσι, ὡς φαίνεται ὡς πεφυκυῖαν καὶ πέρα μόνον· ἐπεὶ ὅτι βλαστικὸν

ἡ ἄμπελος ἢ αἶς εἰς τὸν ὕστερον χρόνον ὠφελας ήσεις μινύσι. φθορὰ δ' ἢ τῶν ὡς τε μάτων εἰσί τινες τῆ μὴ κατὰ φύσιν ὡς τε ροφὴν ὁμοίᾳ τε δὲ μὴ δρι μὴ ξηρὰ τῶν σι τηρῶν μὴ τῶν ἄλλων. ὧν μὴ χρόνοι τινὸς εἰσὶ νῶ ελισμένοι. πάν τα γὰρ ζῇ μέχρι τινὸς, εἶτα πόλυται. ζῶν δὲ λέγω δ' ὡς ἀμφ. φθείρον ται δὲ φυσικῶς ἀποξηραινόμενα, ὡς ὥσπερ δι' απνεύσι ἅμα τῆς θερμότητος καὶ ὑγρότητος. αἱ δ' ἄλλαι πᾶσαι παρὰ φύσιν. οἷον ὅσα θηριοῦται καὶ αὐγραίνεται καὶ ἄλλως πως ἐξίστα ται. διὸ καὶ τὰ μὴ τὸ λύλοπα, ἢ πολυχώνα, ἢ λιπαρὰ ἢ δρι μέα, καὶ ὠμὰ, καὶ ὀσώδη, καὶ ξηρά. πάντα πολύχροα. τὰ γὰρ ἐξίστα ται. τὰ μὴ γὰρ ὑπὸ μήλων θερμαινόμενα, καθάπερ ὀστέος. ἢ τὸ χόρτου. τὰ δ' ὑπὸ τοῦ ἀέρος καὶ τῶν ἐξωθεν ὑγραινόμενα. καθάπερ τὰ τῶν λαχάνων καὶ τῶν στεφανωμάτων. οἷον γίγ μα δὲ, καὶ εἰς δι αβλάστησιν οὐ μαδά. ζῳοῦται δὲ θάτερον ἢ φθείρεται. τῶν δὲ χόρτου πῶν τὰ τερά μονα. γλυκύτερα γάρ. ὧν τοῦτ' ἔστ' ἢ ζῳοποιία. καὶ ἅμα θᾶττον ἐξίστα ται, διὰ θέφανή τινα καὶ διὰ τὸ ὡς περὶ ν πέρα τι εἶναι. μὴ τοσοῦτον δ' ὡς αὐτως ὁ γλυκύτερος. μέγα δοκεῖ τὸ ποιοῦ διαφέρουσιν εἰς φυλακὴν, ἐὰν ὦσι ξηροὶ ἢ λιπυχροί. διαμένουσι γὰρ πλείω χρόνον. ὥσπερ ὠτινὶ μὲν δέᾳ παραφλαρνία. μὴ τοῦτ' ἐν τοῖς ὑλώδεσι τοῦτ' χωρίοις. ὡσαύτως δὲ λεῖ που αὐτοῦ τοῖς γον. ἀμφότερα δ' ὄξει ρεῖ, τὰ φθείρον τα τό, τε θερμὸν ἢ λυχρόν. ἐπεὶ ἡδέα πάντα πολύχροα γὰρ ταῦτα ξηραίνεται δ' ἢ λιπυχρα. τὰ δὲ ξηρὰ μὴ ὅσα μὴ μαλακὰ μὴ σαρκώδη, καθάπερ ἡ μυδαλῆ, μὴ τὸ κάρυον, μὴ βάλανος, ῥῖς πλείω χρονισώζεται. τὰ δὲ ξηρὰ μὴ ξυλώδη, καθάπερ τὸ γίγγρον. τὰ τοιαῦτα, διέαυτοῖς. ὡς δὲ πωλῶσι πεῖν πάντα πολυχρονιώτερα διὰ τὸ πλείω χρον. ἐπεὶ τὸ γίγγρον ἥκιστα μὶ σὴ πάλαι τὰ τοιαῦτα, πολλῷ μᾶλλον ἀρξηραίνεται γυμνὰ μᾶλλον. μάλιστα δὲ διαμένει τοιάδε, ὅσα πυρῆσι πλείω ἔχει. καθάπερ τὸ τῆς ἐλαίας, μὴ εἰ πύλους, ἢ ὀστώδεις τυγχάνει. καθάπερ τὸ τοῦ φοίνικος, ὁ μήκος, ἀλλὰ τὰ κνικώδη. οὐ κνα πάντα, προβολὴν ἔχει. τὸ δὲ σπέρμα τὸ ἐν τῷ ὀστῷ, ὅτι μὴ κεχωρισμένον τι μὴ φανερὸν, ὅτι δὲ χώρισον ἀφανές, ὥσπερ τὸ τῶν φοινίκων.

ΤΕΛΟΣ

Εἰ δὲ χυλῶν καὶ ὀσμῶν, ἐπεὶ δὴ καὶ ταῦτα τῶν φυτῶν οἰκεῖα, πειρατέον ὁμοίως ἀποδοῦναι τὸ πρότερον, τί συμβαίνοντα ποιεῖ ἕκαστον εἶδος, μὴ δὲ τίνας αἰτίας· ἡ μὲν οὖν φύσις, ποία τις ἑκατέρα, τοῦτο μὲν οὐσιῶν ἄλλοις ἀφωρίσθαι· καὶ ὅτι μικτέον ὡς ἀμφοῖν ἑκατέρου· χυλὸς μὲν ἢ τὸ ξηρὸν καὶ γεῶδες τοῦ ὑγροῦ ἐναπόμορξις· ἢ ἡ τοῦ ξηροῦ διάθησις τοῦ ὑγροῦ μὴ θερμοῦ· διαφέρει δ' ἴσως, οὐδὲν ὀσμὴ δὲ τοῖν χυλῷ ξηρὸν ᾧ ἀφανεῖ· τοῦτ' οὖν καὶ νοτὰ ἀέρ θ' καὶ ὕδατος· μὴ χεδὸν τὸ αὐτὸ πάθος ὅτι χυλός τις ὀσμῆς· οὐκ ἔστ' αὐτὸ ἑκάτερον· ταῦτα μὲν οὖν οὕτω κεἰρήσθω· τὸν εἰρημένον ἀφορισμόν· τὸ δ' εἴδη τῶν χυλῶν, ὡς μὲν ἰσάριθμον ἀποδοῦναι ἐφ' ἑκάστου· οἷον γλυκύς· λιπαρός· αὐστηρός· τραχύς· δριμύς· ἁλμυρός· πικρός· ὀξύς· ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν οὐσίαν ἑκάστου, καὶ πῶς ἔχει· αὐτὸ γὰρ τοῦτο τὸ πρῶτον μέχρι τινὰ σκέψιν· πότερον τοῖς πάθεσι τοῖς καὶ αἰσθήσεις ἀποδοτέον, ὥσπερ Δημόκριτος τοῖς σχήμασιν, ὧν ἕνεκα ἑκάστοις εἰμὴ ἄρα καὶ ταῦτα συνάπτοντας εἰς τὰς δυνάμεις, κἀκείνων λεγέσθω χάριν, εἰ δέ τις ἄλλος τρόπος ἢ ἐξ αὐτούτους· λέγω δὲ τοῖς πάθεσι τοῖς καὶ αἰσθήσεις· οἷον εἰ τὸ ἀποδοῦναι, γλυκὺ μὲν τὸ μὴ ἀκριτικὸν φλέγματος ὑγρότητος· ἢ χυμὸν λεαντικὸν, ἢ λεπτόν· ἢ λεῖον· τραχὺ δὲ ξηραντικὸν ἢ στυπτικὸν ἢ ἀκριτικὸν τὸ ἐν ὑγρῷ συμφύτου ὑγρότητος θερμότητος εἰς τὸν ἄνω τόπον· ἢ ἀπολῶσα χυμὸν καυστικὸν ἢ θερμαντικόν· ἁλμυρὸν δὲ, τὸν δηκτικὸν· καὶ ξηραντικόν· πικρὸν δὲ, τὸν φθαρτικὸν τοῦ ὑγροῦ τοῦ ἐν αὐτῷ· ἢ στυπτικὸν· ἢ δηκτικὸν, ἢ ἀπολῶσαν ξηρὸν, τὸν ὑγρὸν· αὐστηρὸν, τὸν ἐντικὸν φλέγματος ἢ φλεγματώδους ὑγρότητος δηκτικὸν, ἢ πηκτικὸν, ἢ ξηραντικὸν· ἢ ἀπολῶσαν γυφότητά τινα ἢ ἐμαίαν ἢ μαλακὴν· ἢ πάλιν ὡς λάτων καθόλου τὰς διαφορὰς τῶν χυλῶν ἀποδόσεως τῶν συγκειμένων ἐκ πολλῶν χυλοῖν, κεχυμένων ξηρότητι ἢ ὑγρ-

ότητι καθ' ἕκαστα διαιρεῖται εἴδεσιν· ὅσα μὲν οὖν καθ' ἁπλῆν ἡδονὴν ξηρὰν χυμόν, σκυθρωπὰ καὶ δριμέα τούτων ξυμπικνότερα· ἡ δὲ τῶν ἐναντίων ἀπολαυστικὴ ὑγρὰ καὶ ἀνειμένη· ὅσα δὲ ἐξ ἑκατέρου, πέρατα μὲν ἔχει ὥστε καὶ ποτὰ εἶναι τῇ φύσει, οἷον ἡ τῶν ξηρῶν δύναμις, πικρά· τὰ δὲ ὑπὸ ἑκάτερα τούτων ἡδέα μᾶλλον ἢ ξύφη χώματα, ἁλυκὰ, αὐστηρότητα γλυκεῖ, ἡδέα μᾶλλον ἡμῖν· τὰ δὲ τῇ οὐσίᾳ μακροθερμότητι κοινωνήσαντα, λιπαινόμενα σωτηρίου μᾶλλον ἢ πρὸς τὸ σφίγγεσθαι καὶ πυκνοῦσθαι, φορὰ μᾶλλον δυσκατόρθωτος αὖ καὶ πρὸς τὸ σφίγγεσθαι καὶ θήσεις ἢ τὸ μονοῦσθαι, δριμέα· τὰ δὲ προλεπτυνόμενα καὶ ὑγρὰ πολλὰ· εἰς δὲ πάντα ταῦτα φλέβες εἰσὶ δυσόμβατοι λαπάρας κυκλῶν λαπάζουσιν ἀφειδῶς ἡμᾶς ἐλκεσι, ὀξέα· τὰ δὲ σύμπαντα τὰ τοιαῦτα πάθη ἐναντία, οἰκεῖον ὄντα γλυκύτητος, ὅπερ λείαινε καὶ προσφορὰν ἔχοντα μαθεῖν· ἡδέα συνάγει τὰ ἀφ' ὑγροῦ καὶ χυμοῦ· τὰ δὲ ἄνευ σωτῆρα ὄντα ἁλὸς· καὶ ἁπλῶς ὅτι μάλιστα δριμὺ εἰς γῆν φύσιν γλυκύ· ὅσα μὲν οὖν ὁδοποιεῖται διὰ μέσων ἀφειδῶς· δημόκριτος δὲ μᾶλλον πιθεὶς ἐκάτω, γλυκὺ μὲν τὸ σφόδρα λιπαρὸν καὶ μεγέθει ἐὸν σφόδρα μεταλλόμενον· ἔχειν δέ τι πολυγόνιον καὶ ἀπειφορῆ· ὀξὺ δὲ τὸ νοσῶδες καὶ καυστικὸν καὶ λεπτομερὲς ἀφειφερῆ· δριμὺ δὲ τὸ λεπτὸν καὶ γονοφθόρον καὶ καυστικόν· ἁλμυρὸν δὲ τὸ γονοφθόρον καὶ σκολιὸν καὶ ἀνισοσκελὲς· πικρὸν δέ τι τὸ λεῖον ἔχοντα σκολιότητα μέγεθος ἔνικρον· λιπαρὸν δέ τι λεπτὸν καὶ σφόδρα λιπαρές· οἷς μὲν γὰρ ὄντα τοσοῦτον διαφέρουσι τὰ χαδῆ δόξειεν ὡς πλείω ἔχειν ἃ τὴν ἐκείνων ἔχει χάριν· αὐτὰ δὲ τὰ μὲν ἄπαθη δυνάμενα, οἷς ἔστι τὰ μὲν ἄπαθη δοῦναι· ἃ δὲ ὁμοίως, σύμφορα ξηραίνοντα καὶ πήγνυσιν· ὁ δὲ λεαίνοντα καὶ ὑγραίνοντα καθίστησιν· ὃ δὲ ἐκείνων ἀμφοτέρων ἄλλο τι τοιοῦτον· πολλοῖς ἐκεῖνα αὐτὰ ὠφελητήσειεν παρὰ τόπον, ὥστε καὶ ὑπὸ κεφαλὴν ἀπαθῆ δοῦναι πρέποντα δεῖ γε εἶναι μὴ μόνον τὸ πρῶτον, ἀλλὰ καὶ τὸ πάχος· ἀλλως τε καὶ μὴ πᾶσιν ὁμοίως φίνεσθαι καθάπερ φασὶν· οὐθὲν γὰρ κωλύει τὸν ἡμῖν γλυκὺ ἑτέροις πι-

σὸν

σὶ τ ζῷ εἰμπικρ. μὴ ὡὶ τ ἁλ ὃ ὁμοί. δλλ \ δ ὡς ἐν ᾧ αἰσθητηρίῳ
τὸ σὺν μ ἐτέρᾳ δ ἁθεσις. ἐπεὶ τό, τὸ δ χυμοῦ χμ, ταὐτὸ. δ ἐν ἁλμῳ
ἔοικ δ ταὐτὸ δύν ἀ ζ ωαν ταχοῦ πρ. εἰ ὃ τ ο ἀληθὲς, αἰτί ὁμοιότητ
εἶν τ ὑπερκ μῷ. δυο δὴ μὴ λεκτὰ ὑπο ἀὐτ. ἁμα δ κἀκεῖνο φ μὲν
ὡς δ μία τις δύνα μ δ αὐτ χήματ. εἰς ὃ τὰ μ αὐτία ωέφυκε πρ ἡ ἁλ
λ ᾳ μὴ αἴῳ. τὸ μ δ μὴ ωάν τ πρ τ αὐτ δύνα μ ἁί, δ χ μοί ἀ τ ο. ὡς
πρ δ ὃ τὸ πῦρ καὶ ἡ. εἰ ὃ μὴ ζ ωαν τί ἐμ ἴα δ λα τι θέμ, δ τρ ωλθ ὁ λόγου
δεῖ. καίτοι κἀκεῖνα δ εἶ τιμα λέγ αἰτί. ὡὶ ζῳῦν δ ωυς ὅτ μὴ δύ
να καὶ ἡ τὸ ὕδωρ ὑγραί μ, δ τι σ αἰτία μ λόγ. εἰ ὃ τ ἐναν τί
ον ἐπὶ ἡ, μᾶλλ \ αὖ ἐδ εἰρ τ ωλθ ὁ. τοὺτ μ δ ὑπὲρ ἁ παν τ τοὺτ
λεκτέον. τ ὃ ἡ τ δυνά μ ς, ἐκεῖνο μόν \ ἀ ναγκαῖον πρ ἰόν τι τ αἰ
σθητηρί ἑκάς \ ἀεὶ γ ἐ ἰδέ ν λ τ τοὺτ φύσιν λ δ ιάθεσιν. ἐπεὶ πῦρ
οὐχ ὁτι ὧν μ οἷ αἰσθητικ. ἴσ ὃ μὴ ὅτ ἐκ ωλθ ὁ ἐν τι χ μὴ, τ δ ἑκατὶ
ξ δύνα μ μὴ ἀ σ ὃ δ εἶ λαν θάν. ἀ ρ π ὃ κἀκεῖνο τ τὰ χ μ μᾶλ λέγ υσ
ἡ τ ὁμοῖ δ ιαφορὰ κ \ μικρό τ ητ μέγεθος. εἰ ᾧ μὴ τ αὐτ ἔχειν
δύνα μ ἀ γ ὡὶ τ ζ μορφ. αὐτὰ τ ὁ γκ δύνα μ ς ἀ σ ἴσμεν τὸ δ ια
βιάσα θαι, μὴ ἀ ωλ τὸ μᾶλλ \ λ τὸ ἧττον τύχ ἄν τις ἀ ποδίδω κ.
εἰ σ ὃ τὸ μὴ αὐτὸ δύνα θαι μὴ ὃ πῖ, οὐκ ἄ λογ \ ἐπεὶ ἐν τ χ μα τ
αἱ δύνα μ ς. εἰ γ ὁμοιο χήμον, ταὐτ ἂν εἴη τὸ ὑπάρχ \ ὡς πρ καὶ
ἐν τοῖς αὐτοῖς. τὸ γ ξίφιον, τὸ πρόσαιον, μὴ τὸ μυελὸν πω, ὁμοίδ σι τὴν
ὀρθὴν σ, μὴ τὸ μυελὸν ἀγων \ τίζ παρσιν ὀρθὴς. ἐ τὸ τετρ ἀγων \ τί-
ζ α σι. ἐ ταὐτ μὴν ἐ κ τὸ ωοσὸν δ ιάφορα. ταὐ τ λόγῳ μὴν ὀν-
τω τὸ αὐ τὸ, οἷον ἡ σου μμε ξία φ δ ια μέτρ. τὸ δ ωοσὸν δ ιάφο
ρ \ ὥστ ἐπεὶ ἐκ τούτ ἢ ἀ ωὸ τούτ ἐ γίνε το, τὸ μὴν ωοσὸν δ ιάφορ
αὐ τῶν. ζῳ δ ἐ δ ιάφορ. αὐτὰ γ αἱ μ κ χήματα ταῖς μορ
φαῖς δ υνά μ σ ωλείω ἢ πεὶ πλόν ἔ χουσιν ἀ πειάν. ὅτι δ ζῷ ἀ π
μίξ ἁ ωσ ὁ χυλ ἐ ἢ ὀδμή, ἐ κ τῶν δ εφανερ. οὐδὲν γ φαίνε
ται τ ἀ ωλ ἔχειν χυλ οὐδ ὀδμήν, ἐὰν μὴ λάβῃ μίξιν. οἷον, ὁ ἀὴρ
ἢ πῦρ, ἢ ὕδωρ. ἀ χυλ γ ἢ τὸ ὕδωρ καθαρόν. ὁ δὲ νεῖ οἱ ωαλαιοὶ
φασι δ οἴασ ἀν γῆς ἔχ, τοι ὅ τον ἢ εἶναι, ἐ ἢ θάλαττ ἀ ἐ τὰ νι-

ξώδη καὶ σαπρὰ καὶ ὀξέα τὸ ὕδωρ ἔχει τινὰ μίξιν. ὧν γὰρ οὐσῶν ἡ ὀσμὴ μάλιστα τῇ θαλάττῃ σημαίνει ἀκολουθεῖ τῇ λίθῳ, ἀφ' ὧν λαμβάνει τοιαύτην λάβρον μίξιν. καὶ τοῖς φαίνεται τὰ μὲν ἐλαιῶδες ἔχειν οἷον ὅσα θαλαμώδη καὶ ὅσα μὴ ὡς τὰ φρέατα πικρὰ καὶ μὴ ἐμφαίνοντα ἔλαιον καθάπερ ἡ ἀφρός. ἄμα δὲ καὶ μὴ πάλαι, εἰ μὴ ἐγγὺς ἦν ἡ θάλαττα μίξιν τινὰ ἔχειν τοιαύτην. τὰ δὲ μεταλλευόμενα λίθον ἐνίοτε μὲν ὀσμὴν ἔχει τοῦ χυλοῦ, ἅπαντα δὲ οὐ τὰ μίξιν τινὰ μὴ αἰσθητὴν ἐν χυλοῖς φαίνεσθαι. ὀσμώδη μὴ ἡ τὰ φρέατα τὰ κατάκαυστα ὄξα καὶ οἷα μὴ ὅσα πυρεῖα λαμβάνει τινὰ χυλόν, τὰ μὲν ἁπλᾶ, τὰ δὲ μιγνύμενα ὑγρόν. ἡ μὲν οὖν φύσις, ὅτι τοιαύτη, μὴ πρότερον εἴρηται νῦν. ἐπεὶ δὲ ζωτικοὶ οἱ χυμοί, φυτὰ τε καὶ ζῴοις εἰσί τινα ὀσμαὶ καὶ χυμοὶ καὶ τὰς κράσεις, ἔτι δὲ τοῖς καὶ τὰ ἤθη ποσαχῶς καὶ δυνάμεις τινὰς μὲν, ἃ μὴ αὐτὰ μόνα ἀλλὰ μεμιγμένα, ὅτι μὲν ὠφελεῖ τὸ βέλτιον, ὅτε δ' ὠφελεῖ τὸ χεῖρον, ὥστε περὶ πάντων ὁμοίως. τὸ μὲν οὖν ὑπάρχειν ταῦτα τοῦτ' εἰπεῖν, κοινόν τι καὶ καθόλου μᾶλλόν ἐστιν· ὑπάρχει δὲ τῇ φύσει πρῶτον λεκτέον. ἀρχὴ γὰρ ἅπασιν ἡ φύσις. τούτων ὅσοι κατά τινα ἁπλῶς φαίνονται μόνα τὰ ἄψυχα, ὅσοι καὶ τὰ φυτὰ τῆς καρπῆς. ἀρχὴ γὰρ αὐτοῦ πρότερον αὐτὸς τιθεῖτο τὸ ζῷον. ἁμαρτάνει ἡμῖν ἡ σκέψις ὑπὲρ τούτων οἷον συνεχῶς ὅσα τοῖς πρότερον. οἱ μὲν οὖν ἐν τῇ ξυμπάσῃ μόνοι χυμοὶ τῶν ὑγρῶν οὗτοι γὰρ ἐμφανέστατοι. λέγω δ' οἷον ὀξεῖς, ἢ γλυκὺ μόνοι οἷόν τε τὸ αὐτὸ ὅλως ἢ ὅλα τοιαῦτα ἁλῆ. διὰ τί δὲ τοῖς φυτοῖς οὐ μόνον οὐ τοιοῦτοι ὁ τοῦ πλήθους τρόπος, ἀλλὰ θολερώτεροι, διὰ τί δὲ τὸ μὴ τὰ αὐτὰ πάντων φέρειν μηδ' ὁμοίως ἔχειν· τὸ δὲ πλῆθος τὸ συμβαλλόμενον οἱ τὰ καρπῶν ἀνόμοιοι χυμοὶ καὶ οὐδεμιᾷ ζῳώδει ἐμφανόμενοι ἕκτῃ ζῴῳ· οἷον ὁ αὐστηρὸς, ὁ δριμὺς, καὶ ἄλλοις πλείους· εἰ μήτις λέγοι τῇ μίξει καὶ τῇ κράσει τῶν ἄλλων τόπους. τοῖς δὲ μίσγεσθαι εἶναι τὰ αὐτὰ οὓς· ὅτων δ' αὖ εἶησαν ἄπειροι, ἄπειροι δὲ οἱ λόγοι τῶν μίξεων· ἔτι δὲ μᾶλλον ἢ ἦσαν αἱ διαφοραί· διὸ καὶ οἱ ὁμοίως πλείους, οἷον αὐστηροί· λιπαροί, πικροί· γλυκεῖς· ὅθεν καὶ οἱ παλαιοὶ τῶν φυσιολόγων, ἀπείρως ἐπίθεντο τοὺς χυλοὺς ὡς ἁπλοῦς ὄντας

γὰρ αὐτὴ μίξις τῆς ὕλης οὐ γίνεται φυτόν, τοιοῦτον εἶναι τὸ χυλόν. οὐ μὴν ἀλλὰ δεῖ τοιοῦτον ὡρισμένως λέγειν· ἐκ τούτου δῆλον καὶ τὸ μίξεως τρόπον τινὰ διαφορὰν ἰδεῖν γιγνομένης ἐκ τοῦ γλυκέος ἁλμυροῦ· οὐδὲν γὰρ κωλύει, ἀλλὰ περὶ μὲν τούτου, τὸ αἰτίαν ὕστερον λεκτέον. αἱ δὲ ἰδέαι τοῦ χυλοῦ, ἐπὰν ἀσκῶσι εἶναι, καθάπερ καὶ τῶν χρωμάτων· ὅτε δὲ αὐτὸ τὸ ἁλμυρὸν ἢ πικρὸν πιθὸν τὸ πικρόν, καθάπερ καὶ τὸ φαιὸν μέλαν· ἐὰν δὲ χωρίζηται, συμβαίνει τὸ τοιοῦτον γίνεσθαι. γλυκὺς δὲ λιγνώδης μὴ πικρὸς καὶ ἁψὺς μὴ ὀξὺς, καὶ στυφὸς ἀριθμῷ μὴ πρόσταξις δὲ μὴ ὁ ἁλμυρὸς ὅλως· οἷον δέπυρον τὸ οἰνώδη δεῖν. ἔνια δὲ καρπῶν ἔχει πλείους· ἐκ τοῦ γὰρ αὐαροῦ πυρὸς ἄρτος χυλοῦ τοιοῦτος χυμός· ἔτι δὲ ὑδαρὴς ὁ τῆς λακτώδης εἰς τὸ γλυκὺ ἀπιθέν, καὶ ὡς ἔστιν ἐν ἐνίοις ὥσπερ ἄμπελος ἀπιθεῖ τὸ γλυκέ, ὅταν τὸ οἰνώδη τὸ αὐγῶν τινὶ προσμείξῃ μᾶλλον· αὐτὴ δὲ καθ' αὑτὴν ἡ φύσις καθαυτὴν ὡδὶ χολώδης τὸ γλυκὺ μὴ τὸ στυφὸν λαυρὸς· ἀλλὰ καὶ ἄγομεν δέλτα ἴσως διαφέρει τὸ τὸ ἁλθραπείαν· ὁ δὲ ἀριθμὸς ὁ τὸ ἐπὰ, καὶ εἰώθασι μὴ φύσικώτερον· πότερον ὅτι μὲν, ὡς πρὸς ἀρχὴν, τοῦτο, ὡς στερήσεις δεῖ λέγειν· οἷον, τὸ μὲν γλυκὺ λιγνῶδες ὅσοι σύσοι χολώδεις, ἀρχὴ· ἐκ τούτου γὰρ αἱμάτωσις μὴ καὶ βοφαί· τὰς δ' ἄλλας στερήσεις, ἢ πάντα φυσικός· ἔοικε γὰρ εἰ μὲν εἰς τὸ ἀρίστη δεῖ τὴν φύσιν, ἐν τούτῳ εἶναι μόριον· ἅμα δὲ μὴ τὸ βοφὴν ἁμάτωσιν ἀλήθειαν· ὅλως εἰπεῖν ὅτι στερέφεσθαι ἐκεῖ δὲ τὸ τίρ, ὅτι πίνεσθαι· ὅλως τὸ πλέον αἰδὼς αὐτὸ ἐκεῖνο τε μᾶλλον ἢ ἄχθος κατὰ φύσιν, ὀλίγοις γὰρ ἐν τούτῳ τῷ μέρει· ἀεὶ δὲ τὸ ὁμοίως τὸ ζητούμενον, ἐν ὧν τῶν ἄλλων πρὸς αὐτὸν· πότερον κατὰ φύσιν ἢ κατὰ στέρησιν τὰ μακαθάπερ τῶν ῥητῶν ἰδιαίτην αἱ οὐσίαι, ἐν τῷ φυτῷ ὁμοίως· εἰ οὖν ἡ μὲν στέρησις ἡ ἀτελείαν τινὶ τῆς συνδείας, οἷον τὸ ὑγρὸν ἐν ξύλῳ ἐν τῷ ὁμοίως ἐν ἰχῶρος τὸ ἐπὶ τῷ οὐκ αὐξάνεσθαι κατὰ στέρησιν· ἐπὶ δὲ τοῖς φύλλοις ἅμα συμβαίνει μὴ τὸ λεπτὸν καρπῶν, καὶ ἄκαρπον εἶναι τὰ πικρὰ τὰ ἐν φύτῳ τῷ χυλῷ· καθάπερ ἐπὶ τοῦ κενταυρείου· καὶ ἀφανίζεται τοιοῦτον· ὡς ἐκείνου τῆς φύσεως φερομένης τὸ γλυκύ τι καθάπερ ἀπεφήνατο πρὸ οὗ ἔμπλειν· ἀεὶ δὲ ἡ φύσις

ὁμοιοῦν ἐθέλει τὴν ὑπεροχὴν τῶν ζώων ἢ τῶν φυτῶν
ποιεῖ δὲ καὶ ἡ ξοφὴ γίνεσθαι τοσοῦτον, ὁπόταν κρατῇ τὸ λαμβανόμενον· εἰ δὲ
δὴ καὶ ἔνια τρέφει διαθορμαινόμενα τοιαῦτα, ὥσπερ καὶ τὰ ζῷα, ὧν καὶ ἡμεῖς
ἐσμεν ἐκεῖνα, οὐδὲν ἧττον ἡ ξοφὴ καὶ ταῖς εἰρημέναις ὁμοίως φύσεσιν, οὐδὲν
πρώτην οὖσαν· ἀλλ' ἑκάστῃ μεμερισμένην τὴν μίξιν· ἐπεὶ ὅσα ἴσως
καὶ χυμοὶ τρόφιμοι πάντα ἡμῖν· ἀλλ' οἱ μὲν ἐκκριτικοὶ καθάπερ ἡ ὁ-
μοίως ὀξυλόμωξίζα, καὶ ἄλλα τινές· οἱ δὲ πνευματικοί· τὰ δὲ λίπη δὲ
δόμωνοι, καὶ θερματηφόροι, καθάπερ ὁ μανδραγόρας· ἔνιοι δὲ ὁμολο
γοῦμεν, ἐστὶ θέρμα τοῖς πολλοῖς· ἤδη δὲ πολλαχοῦ ἴσασφαγόντες
αὐτὴν ὄνον, γλυκεῖαν τὴν γεῦσιν ἡδέως, ἀπίθανον· καὶ γὰρ τοιαῦτα πολέω
τυγχάνει τὰ μὲν, γλάπουν· τὰ δὲ ἧττον ὅλως ἀναίρεσιν τῆς τροφῆς
ἥδεται ἀλύπως· ἔνια δὲ πάλιν ὠφελοῦντα ἀηδῶς καὶ πικρῶς, οἷον καὶ τὰ ἄρτι
λεχθέντα· κνηκοῦς καὶ ἀψίνθιον· καὶ ὅσα δὴ πικρὰ ἐστὶ τῆς χυ
μῆς ἔχει· πολλὰ δὲ καὶ ῥυτὰ ὁμοίως· τὰ δὲ, καὶ ὅλος χυλὸς ἀξοφῶν ὡς
περὶ ὀδυσματοξοφήσεων· οἷον ἀλμυρὸς καὶ ὀξύς· τὰ δὲ δυνάμεθα
κρατεῖν ἀκεραίους· καθάπερ καὶ τὰ ἁλμυρίζω· διὸ καὶ ῥυτὰ ἔχει
τὴν ἁλμυρίαν καὶ αὐτὰ ἑαυτὰ δύσκολα τὰ πρόσφορα πρὸς τὴν τοιαύ
την ἐπικρίσιν· ὥσπερ καὶ οἱ ὄρμινθος ἤδη· καὶ φανερῶς δόξειεν ἂν
ὄντα ἀπολλυμένα· τὸ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· τὸ δὲ ὡς ἐνδέχεται
καὶ ταῖς φύσεσιν ἀλλαχοῦ τὸ αὐτὸ ἄξοφον, ἀλλὰ τροφιμον· τὸ δὲ τέρετος
τρόφιμον, ἄλλοις ἀπρόφορον· ὡς γὰρ αἱ φύσεις ἔχουσι κατα
τὰς κράσεις, οὕτω καὶ αἱ ξοφαὶ καθάπερ καὶ ἁρμόττουσι· ὁμοίως καὶ αἱ
ἡδυναὶ καὶ λυπηραὶ καὶ βοηθεῖαι πρὸς τὰ πάθη κατὰς διαθέσεις, ὁμοίως
φανερὰ τριοῦν πολλὰ τῶν ζώων ὄντων· οὐ πρὸς τὸ συμβαίνον πάθημόνον
αὐτοῖς ἀτόμως, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς τοιάσδε διαθέσεις· ὅτι ἄλλο φάγος
ἐστὶν ἐπιτήδειον· καθάπερ οἱ ἔχεις τὸ σκόροδον· ἔχει
δὲ καὶ κῶν ταὐτὸ ὁμοίως· ἀλλ' ἡδὺ ἀλλ' ἐναντίαις οὐ πρόσφορον· οὐ μόνον
εἰς τὸ μὴ δεῖσθαι, μηδὲ ζητεῖν, ἀλλὰ πρὸς ἤδη καὶ μῖν ἀναιρεῖσθαι· κα-
θάπερ οἰ ὑπὸ τὸν μύρον· καὶ οἱ κάνθαροι ὑπὸ τὸν ἐρόδων· πολεμοῦσι δὲ
δὴ σφόδρα καὶ αἱ μέλιτται τοῖς μεμυρισμένοις· ὅλως μὲν γὰρ ἡ οὐ-

δὲν

δὲν ἡ βραχύτι τὸ μπόσ τὸν ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις τὸ τὸν ὠφέλιμον ἀφέλιμον· ἀλλ' ἔστι περὶ κατὰ συμβεβηκός, ὧν ἡ τροφὴ τοιαύτη· προσ ταύτ ἦν ὠθυμία, ἐ ταύτης· εἰδέναι ἐ τοιοῦτόν ὄντ, ἡμῖν γε σαφῶ· ἐπεὶ ἡ τ πόρδαλ τ μ αἴγοις, ἡδὺ φασὶ δοκ αὐτ. διὸ ἐ θηρεύ αὐτὴν ὅτ κατακάη ἡ ταύτ τὸ προσαγ μ'· ἡμῖν δοῦ δὲ μία ὠφέλ ἐμφαίν· εἰ μὴ κακῶς ἐ λεθὲς ὡς περ ὄντ ἀληθὲς ὅτι χρεία δ' χρ μὲν πάντ τ σφρ σιν· ἐ διὰ τ τοιοῦτ πρ αἰ λαν θάν οἱ αὐτ μ' ὅρ μαι, ἐ πεῖδ ἐ τὸ λυπηρ τοιοῦτ· ὁ δ' αὖ τι δόξ ἐν ἀφ' ἑ τοπ εἶν, τὸ ταῦτ ἀ σασφ ἔστ ἔχοντ μὴ δεῖ θάνεσθ, μὴ δ' ἔκκειν τ ὠφελ, ὃ κ ὄντ ἄτοπ· τέχν γὰρ ἐ αἰθάνομ· πρὸς δ τ φύσιν αὐτ οὐχάρ μόπ ποιοῦσιν· ἀλλ' ἡ ἐναντία καθάπερ ἐπὶ τ γυμνῶν ἐλέχθη καὶ ὡσ τὰ ἐν τοῖ πάν ὑπὸ οὐ ἐλαίγ βαρύνεσ· φύτ γὰρ αὐτὰ τ ὁμό· ἕτερα δ' ὕφ' ἑτέρ τιν ὁσίσως· ἄλογ δ' ἐν ἰσῶσθ δόξ μὲν συμβαίν πρὸς ἐκείνων τ ὑπόθεσιν ὀλίγ παρ' οὐ γλυκ χυλός· ἐνίοις δ' προσφιλέστ ἐστ γλυκ· καθάπερ οἰκνίπες· ἀδὲν γὰρ τ οἰκεῖφθαρτικ, εἰ μὴ τ ὑπερμολ· ἀλλὰ τούτου μ τὴν αἰτίαν, ἐν τῇ δριμύτητι λεκτέον, ὥσπερ κ τ ὀργάνων ἡ τ τοιούτων· ἅπαν γὰρ φύγ· τὸ δ' μὴ αἰσθάνεσθαι καθάπερ λέγουσιν, ὅσα φῶν ἡμῖν· εἰ μὴ ἄρα ἐ τ πόρῳ ἐν τοῦθ' ἅπτεσθαι τοῦ καθάπερ ἔνιοι τ φυσικῶν, ᾧ μὴ ἀέρ μόπ ἦν ἡ μὴ· διὸ κ διαρροῦσι τ μεγέθει· τὰ μ μικρὰ φάσκοντες τ τοιῶν δ' αἰσθάνεσθαι· τὰ δ' μείζω τ τοιῶνδε μᾶλ· ὃ χ' καμὶ ὧδ' δοκεῖ ἀν ἴσως διαίρεσιν διαιρῶντες· οὐ γὰρ ἐν τ πόροις ἡ αἴσθησις ἀλλὰ μᾶλλ πρὸς τὰ διάθεσθαι πόρ τ κράσιν· τό, τε πάθος ἀπροσδιόνητ ἀπαθεῖ· ἐν οἷς τὸ ἡδὺ ἐ τὸ λυπηρ· ὅπερ συμβαίν ἐ ἐπὶ τ ἀνω· ἃ γὰρ πᾶσιν αἱ αὐταὶ προσφιλεῖς· ἀλλὰ μᾶλλ ἐν τ κακώδεσιν ἕξεσιν, ὧν ἐνίαις κοιναὶ πᾶσιν· οἷον αἱ ἐκ τιῆς ἐκ πνεούσαις χασμάτ καὶ ἀνύπνοις, θανατηφόροις προσπελάζουσιν· εἰ δ' ἔρα καὶ αὐταὶ τοῖς αἰσθανομένοις μόνοις, ἀλλὰ τοῦτο φανερ· ὥσπερ ἐπὶ τ χυλ, ὅτι καὶ ὁμαίτιν ἑκάστοις εἰσὶν οἰκεῖαι· καὶ ὅτι τὸ ὠφέλεσ τὸ μὴ κτ τῶν ξοφῶν, ὀλίγοις ἢ οὐδέσι προσφιλές· εἰ δ' ἔστι τι καὶ συμφέρ, ἀδηλότερόν ὄντ· ἀλλὰ γὰρ ταῦτα μὲν

ἴσως ἐπὶ πλέον εἴρηται τὰ περὶ μελῶν· ὅθεν δὲ λόγος, ἐκεῖσε πάντι τέ-
ον· ἑκάστου χυλὸς τὸ σῶμ' ὄντος φύσις· ὥστε περὶ τῶν ζώων ἡ πρὸς
ἑκάστῳ διάθεσιν αἱρμόττει κρᾶσιν· διὸ μάλιστα καθόλου καὶ κοι
νὸν εἰπεῖν, οἱ γλυκεῖς καὶ οἱ καταπότιοι τὸ σύστοιχον προφιμώτεροι
μᾶλλόν εἰσι τῇ φύσιν· φανερὸν δέ τι· τὰ γὰρ οὐκ ἀκόλαστα μέσα τὸ
ἀνάλογον· ὅλι χυλὸς μᾶλλον πάσι προσφιλὴς ὁ γλυκύς· ὅσῳ γὰρ ὄντα
λαιὰ ὅτῳ τῷ μὴ λανθάνον τας, εἰ μὴ λίσ' ἄρα λανθάνει διὰ τὸ ἥμε
τέρ' αἴσθησιν φλαίθησιν· ἴσως δοῦλον τὸ περὶ γλυκέος εἰρημένον ἀ
πλῶς ἀληθὲς· ὑπὲρ μὲν τούτων αὐτὰρκέτω τὰ εἰρημένα· τὸ δὲ φυ
τὸν μᾶλλον δὲ πάντων ἐν οἷς οἱ χυλοί, διὰ τί μὴ ἕκαστα τούτων ἔχει· λέγω δ' οἷ-
ον πικρὸν ἢ γλυκὺ ἢ λιπαρόν· τὴν πρώτην αἰτίαν τίθεν σύσασιν, ὑπὲρ
ἧς οἱ μὲν τὸ χήμασι διορίζοντες, ὥσπερ Δημόκριτος οἷον λέγει τινὰς
αἰτίας· ὁμοίως δὲ καὶ ἔτι ἴδιον ἀποδοῦναι περὶ ἑ-
κάστου λόγον· οἱ δὲ πότερον τὸ πικρὸν καὶ τὸ γλυκὺ καὶ τὸ
πικρὸν καὶ τὸ ἅλμα, τάχα δόξειεν κωλύειν τὸν μικρῷ πρότερον ἡμῖν
εἰρημένον· πλὴν γὰρ πρότερόν τινι φαίνεται ὅμοιον εἶναι καὶ τὸ φυ
τὸν καὶ τὸ ζῷον· ἀλλὰ τούτοις ὁμοίως λεκτέον· ὅτι καὶ οἱ γλυκεῖς καὶ οἱ ἁ-
πλῶς ξόφι μοι χυλοὶ καὶ ὅσοι αὐτῶν ὡσαύτως, πλέον τινὶ ἔοικε καὶ κα-
τεργάζεσθαι καὶ ὅτι μᾶλλον τῷ λαβεῖν πεπεμμένα τὰ ἑτέρων·
δῆλοι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὁμοίων· καὶ γὰρ ὁ χυλὸς πρότερον καὶ τὸ
τὰ πεπεμμένα τῶν ὠμῶν ἁπάντων· ἕκαστον δὲ τῶν οἰκείων πέ-
πανται· ὑπὲρ μὲν τούτων, ἐν τοῖς ἐπομένοις ἐπισκεπτέον· τῶν δὲ μελῶν
ἐκεῖνο δεῖ λαβεῖν πρῶτον ὅτι κοινόν ἐστι τὰ φυτὰ πάντα· πάντα γὰρ ἔχει τὴν
ὑγρότητα τῶν χυλῶν μετὰ βάλλει μετὰ τὸ πέψιν ἐξ ἀλλήλων εἰς ἄλλους χυ-
μούς· ὥσπερ καὶ ἀπὸ τῶν ἐκ τῶν στερεῶν εἰς γῆν καταδύσεις· οἷον ἐκ πικρᾶς
γῆς φυὴ εἰς γλυκὺν λιπαρὸς γῆ τις ἄλλος χυμός· ὡσαύτως καθ' ἕκα
στον ὡσαύτως αὐτὴ διάκρισις ἔχει τῆς φύσεως· γῆ τὸ μὲν εἰς πλείους, τὰ δὲ εἰς
ἐλάττους· τὸ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ πικροῦ, καθάπερ ἐλαίας συμφαίνουσα πρὸς τὸν σταφυλῖνον· τὸ δὲ ἐκ τοῦ σταφυλῖνου, καθάπερ ἀστοιχεῖ τὰ λ-
λα· ἔστι γὰρ ὀξέα πρότερον σταφυλά· τὰ δὲ ἐκ τοῦ σταφυλῖνου, πρῶτον εἰς

τὸν

τὸν ὀξύν. εἶτ᾽ ἐκ τ̃ ὀξέος εἰς τὸν γλυκὺν, ὥσπερ βόζισ. ὡσ ὅλως εἰ-
πεῖν πλείσ᾽ ἀλλοιώσεις ἔσωλαμβανέ. ἡ ὅλως οἰνώδης οἱ χυλοί, τὸ μὲ
γὰρ πρῶτ᾽ ὥσπερ ὑδατώδης γίνε. μετὰ δ᾽ ταῦτα σφοδρός. εἶτ᾽ ὀξύς. εἶ
τ᾽ ἄχαρι τον γλυκύς. ὡσαύτωσ δ᾽ ἡ τὸ συκάμινον. ἐκ σφοδρ᾽ ὀξύ. ἔσ ὁ
ξέος γλυκύ. ἡ ἐπὶ μᾶλλον δὲ τ᾽ ὀσυμβαίνε. φλ ἡ οἰνώδης γλυκύτητ᾽. ἐγ-
γυτάτω κεῖται τὸ ὀξύ. διὸ ἡ οἱ ἀπορ οῦντες, ὅτι τὸ συκάμινον ἐρυθρ᾽ ὄν,
ὀξύ τερόν ὅστιν ἢ λευκ᾽ ἐγγυτέρω φλ ὀφεῖλον, οὐκ ὀρθῶσ ἀπορ οῦσι. τότε
γὰρ οἷον χύσεις αὐ οὐ σ᾽ οἰκείσ χυμοῦ. λευκοῦ δ᾽ ὄν τος, ἐσφυρότ᾽ ἂν εἶ
ον ἀστηρ τηχύλην κοινοτέραν. διὰ δ᾽ τ᾽ ἡ ἐν ταῦθ᾽ ὅταν ἢ, ξηρότερον
ὄστιν. ἐρυθραίνομένου δ᾽ ὀξύ γραίνε, καθάπερ ἐγ χυλον. ἐκ μὲν ὅλως
γὰρ ὧν τὸ πεπαίνεσθαι, ξηρ᾽ τὸ πρῶτ᾽ αὐ ὐγραίνε. ἔσ ὅτε χύσεις αὖ-
τηπρῶ χυλ᾽. ἐπιρρέουσ᾽ ὡσπερ ὑπνρθρω μένου πολέμου ἀεὶ τοῦ ὑγροῦ
ἔσ ἀεὶ σωζόμενον. ἢ ἡ σφυρὰ τὰ πολλὰ κατ᾽ ἀρχὰς οὐκ ἀλόγ᾽. ἅτε
ἡ ξηρὰ ὄντα, ξηρότατα τὰ τοιαῦτ᾽ ὑγρ᾽. ὧν ὁ ὠδης ἡ ὑγρότησ. ὡσ
περ τ᾽ συκ᾽ χυλ᾽ τὸ πάχ᾽. τούτοις μὲν οὖν ὥσπερ ὑλικοί τινες εἰσὶ καὶ πὰ
τὰσ τερήσεις. ἐξ ὧν ἡ μετάβασις εἰσ τὸ ὠφέλιμον. τ᾽ δ᾽ ἴδιον οὐσία ταῦ-
τα ἔσ τέλη. πολλοὶ γὰρ ἔσ ψυχροὶ ἡ σφυροὶ κατ᾽ φύσιν καὶ ὀξεῖσ. ὧν ἐξαρ
χὴσ ἔστιν ἐγχυλ᾽ ἡ ὑγρότησ. ἅπαντα δὲ πάντωσ ἐμφαίνουσιν οἱ καρ
ποὶ ἔσ τὸν τ᾽ φυοῦ χυλ᾽, ὅπερ ἴσωσ αὐ αἰσκαῖον ἐξ ἐκείνου γίνοντ᾽. ὠ-
μοὶ μὲν ὄντες μᾶλλ᾽. πεπαμένοι δ᾽ ἧττον, ἅτε ἡ φλ ἐκκείσεως
ἀεὶ καθαρωτέρ᾽ γινομένης. ἔσ τῶν μὲν, τοιαύτη τις σύσασισ. ἐν᾽ ὡσ
περ ἀχυλ᾽ ἡ πρώτην ὑδατώδης. οἷον τ᾽ σιτωδῶν. ὡσ περ πυροῦ ἔσ κει
θῆσ ἂν τ᾽ ὁμοῖ, ὧν ἡ τελέωσισ ἰσθὺσ ἐκ ταύτησ. οὐ λαμβάνουσα τὴν ἐ
σε μεταβολ᾽. οὐδ᾽ ὀδὴν γλυκύτησ πέρρω ταύτης, ὥστε μὴ δεῖσθαι πολλά
ν᾽. διὸ ἡ φαίνε δ᾽ τ᾽ ἡ τοιαύτη σις ἡ φύσεσισ εἶναι τ᾽ χυλ᾽, ἑκατέρας τ᾽ συγ
κεφαλῶν φύσεσι. ἡ μὲν γὰρ ἐξ ἀπέπτων ἡ πλεόνων μεταβάλλουσα πρὸ
τ᾽ τελείωσιν. ἡ δ᾽, ὡσ περ ἀχυλ᾽, ἡ ἀνδὴσ ἐν ἀσθενεῖ τινι γινέσει ἔσ ἀλ
λοιώσει, διὰ τ᾽ ὑπερκεφαλῶν φύσιν. ὧν ἑκάτερ᾽ ὡσαύτωσ εἰπεῖν, τὸ μὲ
ἐν τ᾽ ἐπιτείοις μᾶλλ᾽. τὸ δὲν τ᾽ δένδροις ὄστιν, ὡσ πολέμου δρεμμένων πέ
φεῦ. τάχα δ᾽ ἂν λεχθείσ ἐκείνῃ ἀπορουμένη ἡ μὲν ἐπιτείοις ἢ δένδροις,

ἀλλ᾽ ὅλως τῇ κράσει διορίζουτ᾽. ὁ πρίασθαι αὐτὴν τυχάνει, αἱ μὲ μεταβολαὶ σὺν ἀκολουθήσουσι τῷ λόγῳ· ἐπεὶ ἡ γε ἀμυγδάλη τὸ πρῶτον ὑδατώδης, ἕως αὐξηρὰ καὶ μὴ χλωρά· ξηραινομένη δὲ λιπαρὰ λαμβάνει· ἡ δὲ λαπάρα τῶν κυρσιωδῶν· ὧν ἡ τὸ κέλυφος, σκληρά· ἡ δὲ ὀξεῖα· καὶ θάτερα τῶν ἀμυγδάλων· ὥστε ἐν τούτοις θατέρου τοῦ πάθους μᾶλλον γενομένου δῆλον ὅτι καὶ τὴν φύσιν ἔοικεν, ὥσπερ ἐκ μείγματος τῶν χυλῶν ἐκκρίνεσθαι τὴν πέψιν τὰ πλοῦν· ἢ μὴ δόξειεν ἂν ἐναντίως ἔχειν τοῖς ἄλλοις· ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις ἐκμίξεις γίνεσθαι· ἐν τούτοις δὲ διῶσθαι μᾶλλον ἀφαιρέσεις ἢ χωρισμούς. ἔνθα μὲν ἐκ τῶν ἀρχῶν, ἔνθα δὲ διὰ τῶν ἀρχῶν· ἀρχὴ γὰρ τὸ πλυνεύειν· τούτου δὲ πέψις ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὡς ἄλλῃ τινὰ ἔχει θεωρίαν· ἐπεὶ τὰ καὶ εἰ μὴ οἱ χυλοὶ πάντες ἐκ τῶν κρᾶσιν ἔχουσι πλυνεῖσθαι, μιγνυμένων ὅσπερ ἐκ τῶν στοιχείων τὰ σώματα· πολλὰ δ᾽ οὐδὲ τοῦτο· ἕτερον, εἰ ἐκ μὲν τούτων μηδὲν, ταῦτα δ᾽ ἐκ τῶν ἄλλων· ἀρχὴ γοῦν ἡ αὐτὴ φύσις· εἰ μὴ ἆρα πλείονα χώρας αἱ ἀρχαὶ, μᾶλλον δὲ πλείους τρόπους ὅπερ ἔοικεν ὡσπερεὶ συστοιχιῶν εἶναι μιγνυμένων· ἀλλοῦν δὴ τούτων μᾶλλον, ἕτερον, αἱ γενέσεις τῶν χυλῶν, τὸ εἰρημένοις ἔοικε· καὶ ἐκ τῶν εἰδοποιῶν εἰσὶν εἴδους εἰσὶ δὲ, καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων εἰς τὰ ἐναντία αἰσθητὰ μέν· ποιοῦσι δὲ καὶ τὴν αὐτὴν τοῦ χυλοῦ· αἰσθητοὶ δὲ ἡ πρὸς τὸ θερμὸν τὸ ἐν αὐτῷ καὶ τὸ τοῦ ἡλίου· οὕτω γὰρ ὡσπερεῖ μάλιστα φυτοῦ οἰκεῖον ἀχώριστον τὸ ζωμὸν τὸ ἐν αὐτῷ· ἐπεὶ μεταβολαί γε καὶ αἰσθήσεις ἡ γε ἐκείνη εἰσὶ τῶν χυλῶν· Δημοκρίτῳ μὲν οὖν τινὶ δοκεῖ αἰτία εἶναι ἡδονῆς καὶ λύπης γένεσις, ἀπορήσειε δ᾽ ἄν τις· αὐτάρκη γὰρ ἡ τὰ σχήματα μεταρρυθμίζεσθαι ἐκ σκαληνῶν ὀξυγωνίων, περιφορὴν γίνεσθαι πάντων ἕνεκα χρήσεως· οἷον τῶν μὲν τοῦ στρυφνοῦ ὀξέος καὶ γλυκέος, ἢ ἐκείνεσθαι τὸ πρότερον ἀεὶ θάτερα δυνάμενον ἢ τρίτα τὰ μὲν ἐξιέναι τὰ δὲ πεπιστέναι· ἐπεὶ δοκοῦσί γε μεταχηματίζεσθαι (τὸ γὰρ ἁρπαθὲς) λοιπὰ τὰ μὲν εἰσιέναι, τὰ δὲ ἐξιέναι· ἀμφοῖν δὲ τοῦτο προσαπολύναι γὰρ δεῖ, ἢ τί τὸ ἐρεθιζόμενον τοῦτο ἢ ποιοῦν· αὐγαὶ γὰρ τοῦτο μᾶλλον ὥσπερ πολλοῦ· ἴσως ὁ λόγος· ἁπάντων γὰρ οὕτως περὶ τὰς γενέσεις· οἷον ἡ σὶ· πάθος περὶ ὁτιοῦν τὸ δὲ μᾶλλον ὑπὸ τοῦ θερμοῦ πέψις ἐστὶν ὁμοίως, τὰ μὲν ἐκκρίνεσθαι τὰ δὲ μίγνυσθαι τὰ δὲ πεπύῆσθαι

τὰ

πολλῶς ἀπλῶς εἰπεῖν αἰτιοῖ. καθάπερ ἡ ἐν τῷ πυρομέλιτι ὅλως ἢ οὐ τὸ λιπαρέον ὅτι πάντως ἐνυπάρχουσιν οἱ χυμοὶ δυνάμει προσούσῃ μεταβολῇ. τὸ δ' ἁπλῶς εἶναι καὶ τῇ ἐνεργείᾳ. πεφθέντων δοῖ μᾶλλον φανερὸν τῇ αἰσθήσει. καθάπερ ὀξὺ γλυκὺ καὶ ὀλίγον πικρόν. καὶ γὰρ ἀπὸ πικροῦ μᾶλλον οὗτος τὸ ξηρὸν ἐνίοτε ἐστί, καὶ χωρισμὸς ἐκ τῶν πολλῶν οὕτως αὐτοῦ. οἱ δοῦ χυμοὶ ἐμφανεῖς. καθάπερ ὁ οἶνος ὡς τῷ μύρτῳ. ἔτι δὲ τὸν ὀλίγον. ἔχει γὰρ ἔτι τοιοῦτον ἰσοσθενῆ τῷ οἴνῳ σακκιζομένῳ καὶ ἀφαιροῦσιν αὐτὸ καὶ κάουσιν ὡς τὸ λύχνον. ἀκραιφνέστεροι δὲ πάντες γίνονται χωριζόμενοι τῶν ὑδρικαρπίων. ἢ ὅσοι δὲ χερνίζονται μᾶλλον. τότε γὰρ ἥκιστα ὑδατώδους ἀπέπνοια, καὶ ἡ τῶν γεώδους ὑπόστασις καὶ τὸ ὁλοκληρον τῶν ἐν αὐτῷ δυνάμεις. ἐπεὶ καὶ ἀφαιρεθέντος τοῦ ξύλου, ἐν αὐτῷ τούτῳ αἰσθοῦνται, μὴ τὰ γεώδη καρυα, ὅσα μετοῦτο ἔστον ἐλαιώδη χερνίζόμενα μᾶλλον ἐξελαιοῦται τε ἐρημούμενα τοῦ ξύλου. ἢ φανερὸν ὡς πρὸς ἐλέχθη, διότι δυνάμει πάντ' ἐνυπάρχει. τὸ δ' ἐνεργείᾳ, αἱ αἰσθήσεις εἰσὶ διοῦσιν. εἰσὶ δὲ ὡς πρὸς αὐτὸ πρικαρπίοις ὡρισμένα μεταβολαὶ χωριζόμενα τὸ μὲν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ πέπτειν, ἢ εἰς τὴν φθορὰν. μᾶλλον ἢ τοῦ τὸ ξύλου. ἢ γὰρ ἐξισάμενον ἢ ἐξισάμενον οἷον γυράσκει ἐν ὡρισμένοις τισὶ μεταβάλλει χυλὸν ἀλλοιωθεὶς δ', εἰ μὴ ὥσπερ κατὰ φύσιν ὁ σταφυλαιόμενον ἐκ πεπείρου, τοῦτο συμβαίνει, διότι τὸ πνεῦμα ἀὴρ ὀξάζει ἢ τὸ περιέχον. ἀπίονος γὰρ τούτου, καταλείπει τὸ γλυκὺ ὁ οἶνος. ὁ δὲ ὥσπερ βία ἢ παρὰ φύσιν εἰς τὸ ὀξύ. τοῦτο δ' ἐναντίον ἔχει ἢ μὴ κατὰ τὰ ἄλλα παθήσει συμβαίνει τῷ οἴνῳ τὸ ἐκφατικὸν τοιοῦτον ἢ τρίβειν φθορά, ὃ οὐ σπερ ἢ φυσικὴ γένεσις. ἐκ δὲ τοῦ ὀξέος ἢ εἰς τὸ ὀξὺ καθάπερ εἰς τὴν ὕλην ἀλλοιούμενον μεταβάλλει καὶ ἀπὸ καθίστασθαι μᾶλλον συμβαίνει μὴ ὡσαύτως ἅπασι. καὶ μᾶλλον ἧττον ἢ θαλαττοῦται ἢ κατὰ τοὺς ἀστρους κατὰ μικρὸν ἢ γὰρ ὅτι παθητικὸν τὸ πάθος, ὃ γίνεται σφοδρόν. ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τοιούτων, ἐν τοῖς περὶ οἰκείου περὶ ἐστελεσθαι. ἢ ἢ φθορὰ καὶ ἡ ἀλλοίωσις ἐν τοῖς μύοις πάθεσιν. ἐπεὶ καὶ τὸ μὲν διαφθορόμενον ἐξυγραίνεται πολλάκις ἐξοξύνεται. τηρόσιν ἢ χερνίζόμενον, ἀπεξηραίνεται. καὶ παλαιοῦται μᾶλλον ἐν τοῖς πάθεσι γλυκέσι. ὅλως δὲ φθα-

ρα ὰὶ ὰάντ῎ ἢ καταμίξῃ τῶ ἁλοᾳίου, ἢ ἐκλείψῃ τῶ οἰκείω δὰὰ χρόνῳ. αἰ ἢ καταμίξῃς, ὁτὲ μ῎ τ῎ ἐξω τιν῎ μιχθέντ῎, ὁτὲ δὲ τῶν αὐτῦ μοσπ- σαν ὁς τιν῎ θ῎ ἢ ὠλεονάσαν τος· τάχα δ῎ ἀληθέστερ῎ ὂν εἰπεῖν· ὁτι κινη θέντ῎ τινὸς ⸂διαφθαρέντ῎· ὰ῎τω γὰρ ἡ τῶν ὡρικαρῶν φθορὰ ἢ αὐτ῎ τ῎ ὑγρ῎· οἷον οἴνῳ· γάλακτ῎· οὐδὲν δ῎ ἧττον τεταραγμένην ὑπὸ τούτ῎ ἡμε τέβασις· ἐναντίας ὠᾶσι τούτ῎· αἱ ἢ ἐναντιότητες, ὠλείστ῎ς· ὥστε οὗτο μ῎ φανερὸν· ἢ ἢ πέψις πάντ῎ τ῎ κῃ῎ ὠ, γίνε⸂ται μ῎ ὑπὸ θερμ῎ καθάπερ εἴ- ρηται· ὁμοίως ἢ τῶν ὀπικαρῶν ὑπὸ τῶν ψύχους διὰ τὼ ὡρ῎· πέττ⸂ται γὰρ ὥσ- περ ὰεὶ λέγομεν τὸ θερμ῎ αὐτῦ πορίζειν ὰάμεν· ἢ δ῎ ὂν δὲ πᾶσι ἐλαί῎ τὸ συμ βαῖν῎· εἰπερ ὰληθὲς· λέγουσι γὰρ ὡς ὀδὲν ὠλέον ἔχει τὸ ἐλαιοῦν μετὰρ κτου ρ῎· ἢ ὅσον λαμβάν⸂ει τῶ θέρ⸂ους· ὰάμα ἢ ὁ ὡυρ῎ τότε γίνε⸂σθαι λη- ρ῎· μεθ῎ὸν οὐκέτι δύναν⸂ται τὸ ὑγρ῎ ἐξελαιοῦν· ὥστε εἰ μ῎ ᾧ φυσικῷ πάθει δεῖ ἢ ᾧ συμπτώματι τ῎ ὁρ⸂ίζεσθαι, τῷ πυελήπ⸂εον· εἰ δὲ τῇ ὥ ρᾳ, τῇ τοῦ ὰέρος δύσει· τάχα δ῎ ἂμφω συμβαίνει διὰ τὼ αὐτ῎ αἰτί τῶν μ῎ οἷον πεττομένου· διαμφισβητῦσι δέ τινες ἂν῎ ὡς εἰκότως προ- ὰάγοντες· ὥσ᾽ ὰ῎τοπ῎ ἂν τὸ μηδὲν ὠληθεύειν δ῎ τ῎ ξοφ῎ λυδάτ῎ ὠῖσιν ὁμῶ· ἢ τῇ αἰσθήσει φανερ῎ ἢ εἶναι ἢ τῇ πείρᾳ· λευκ῎ ἢ τριβομένῳ ἐλάττον ὰεὶ φαίνεσθαι· παρ῎ ὃ ἀρίστας ἔχειν τ῎ ἐχά῎ συλλεγομένῳ· διὰ μὲν γὰρ τ῎ πιλέω σιν, διὰ τὸ κεχειμάσθαι τὸ ὑδατώδους ἀφῃρημένου, τὸ λοιπ῎ ἐκπέττε- σθαι μᾶλ⸂λον· ὁ μ῎ οὖν λόγ῎ ὰὐτὶ λεγόμεν῎ ὃτ῎· ἐνδέχεσθαι ὃ δοκεῖ ⸂φαίνε σθαι ὠλεῖον, διὰ τὸ ὑδατώδες ⸂τ῎ ὰμόργ῎· ἐπεὶ ὁτιῦ ἔχουσι τὸ ἐλαί῎ πρὸ῎ μελανθῶναι, φανερ῎· ἢ ὁτι καθαρώτερ⸂ον ἢ λευκότερ⸂ον· ἐκ γὰρ τ῎ φανλίων, ὡμ῎ τὸ λευκ῎· τὸ δ῎ μφαίνειν τινὰ ὠκρότητ῎ τ῎ λευκ῎, θλιμο- μένων, οὐδὲν ὰ῎τοπ῎ον, ἢ εἰ ὑστερ⸂ον ἐκπεφθεῖσι παύε⸂σθαι· οὗτο γὰρ ὀκ ὀλιγό τητ῎ ⸂πλήθους σημεῖον· ὰλλ῎ ὅπισω ὰπόλυσί τις καὶ πρίξ῎ χυλ῎ ὥσπερ ⸂τ῎ ὰπέπων· ὁτιδὲ οὐκ ὰναμένῃ τῶ τοῦ πορικαρῶ πέ- ψιν, φανερὸν· ⸂εἰ γὰρ ἐκ τῶν λευκῶν· ὥστε οὐ δὲ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ διαιρ῎ὸν· ὁ⸂τι τ῎ ὑλικὸν ἐξ ἧς μέλλ῎ πρότερον ἔχει· ⸂τίς οὖν ἡ αἰτία, ἢ τὶς ὁτρόπ῎ εἰπερ ὰληθὲ῎ ἢ ὰπλῶς· ἢ ὡς ⸂ρᾳδίως τινὶ ⸂πλέον· ἀμ φότερα γὰρ ὰλογα· μεῖζον δὲ θάτερ῎· ἢ πρῶτον μ῎ οὐχ ἡ αὐτὴ πέψ῎

τοῦ

τοῦ τε χυλοῦ καὶ τοῦ πηκαρπίου πρὸς ἐδωδήν· τοῦτο γὰρ δεῖ προσφιλὲς εἶναι τῇ γεύσει· ὅ τοδὲν ἀλλοιώσει τῷ γεύσασθαι· ὡς δέ νιοἱ φασιν ἡφ. ἀλλ' ὑδρηπερεπὴς σὺν σήψει· τὸ δὲ λαιὸν αὐτῇ τῇ τοῦ χυλοῦ μεταβολῇ· τοῦτο δ' ὅσῳ χαλεπώτερον, καὶ ἄλογον ὑπὸ τοῦ πλείονος θερμοῦ δημιουργεῖσθαι, καὶ αὐθυβὺς ἀναπομίκτῳ χυλῷ ὑγρῷ τε καὶ δηλητηρίῳ ὑδατώδει· πρὸς ἀρκτούρου μὲν οὖν ἀμφοτέρως ἔχει, ἡ δὲ ὡραιοθερμοτέρα ὁ χυλὸς ἀμείνων· μετ' ἀρκτοῦρον δὲ ἀνάπαλιν ἄν τις εἰκάσειεν· ἡ γὰρ σαὶξ τότε μὴ τελεῖται· ὅτι δὲ οὐκ ἐν πολλῇ προφ[ά]σει, δῆλον ἐκ τῆς ὀλιγοσαρκίας· τὸ δὲ ἐλαιῶδες πλῆθος, ἐκ πολλῆς φανερόν· αἱ τε ἐπομβρίαι πρὸς τὸ ἔλαιον· αἱ τε δρόμῳ χειρώσεις· ὧν ἡ μὲν σαὶξ πολλή, ὁ δὲ καρπὸς μικρός, ὀλιγέλαιοι καθάπερ αἱ φαυλίαι ὡς ἐν ταύτῃ τῇ φύσεως κεκμηκυίᾳ· ἡ δὲ δὴ καὶ τοῖς ψυχροῖς ἰσχύσιν, αὐχμώδεσι καρποῖς· οὐ μὴν ἀπροῦσιν· διὰ τί δὴ μᾶλλον ἄμπελος ἐν τοῖς χειμωνικωτέροις χωρίοις ἡ ἐλαία δοκεῖ· αἴτιον ἢ τὸ, τίνων εἰρημένων ὅτι ἐν τῷ σαρκὶ ἡ δύναμις· τὸ δὲ ξύλον δὴ χυλοῦ σῶμα αὐτῇ τῇ σαρκί, καὶ ἔτι πρότερον ἴσως ἐν κυρίῳ τόπῳ, ὅτι ἡ θερμότης ἡ πρὸς τὸ ἔλαιον, ἀσθενὴς ἦν μὴ γὰρ οὐ γίνεται· τὸ δὲ θερμὸν καὶ, ἀλλὰ τὸ μετόπωρον, ἀκέτι δύναται ταύτῳ κατακρατεῖν ὑγροῦ· διὸ καὶ σπανιώτερον ἄν τις λάβοι διὰ τὸ τοὺς θέρους γίνεσθαι τὸν μὲν γὰρ οἰνώδη καὶ ὑδατώδη χυλὸν δύνασθαι τὸ ψυχθὲν ἐκπέπτειν, τὸν ἐλαιώδη δὲ οὐ δύνασθαι· τὸ δὲ ὑδατῶδες δὲ τὸ ἐκ τοῦ ὀμφακος, καὶ τὸ ἐκ τῶν ὀχθῶν ἄρδοντα τῷ σάρκα, πλησιάζει καθάπερ εἴρηται τὸ δ' ἔλαιον ἄμικτον· ὡς περὶ καὶ ὅταν τοῦ περικαρπίου χωρισθῇ· ἐν αἰγύπτῳ δὲ τὸ μὲν τῶν αἰγυπτίων καλουμένων ἐλαῶν γένος, πολυσάρκων τε καὶ μεγάλων, ἔλαιον ὀλίγον· θάτερον δὲ ἔλαιῶδες· πολλὰ γὰρ εἰσιν ὥσπερ ἐν ταῖς ἱστορίαις εἴρηται· περὶ μὲν οὖν τῆς φύσεως τοῦ ἐλαίου χυμοῦ τοιαύτην τινὰ ποιητέον τὴν αἰτίαν· ὑπὲρ δὲ τῶν ἄλλων τῶν λίπος ἐχόντων ὡσαύτως· συμφωνοῦσι γὰρ οἱ ἐκ τούτων· εἰ δ' ἔνια κατὰ μικρὸν ὥραν, διαιρετέον ἢ τὰς φύσεις ἑκάστων, ἢ ποιόν τι τὸ λιπαρὸν, ἢ τὸν τρόπον τῆς χυμώσεως· ὅλως χρονιζόμενα καθάπερ τὰ καρυώδη· ταῦτα γὰρ δύναμιν μὲν ἔχει καθάπερ εἴρηται· τὴν δ' ἐνεργείαν ὁ χρόνος ἀποδίδωσι· τὰ

μὴ ὑδατώδεις ἀπομυρμηκώδεις, ἁλιτραχεῖς ξυμπεπλεγμένη πεπομφώδεις· τὰ δὲ
καὶ κομιδῇ ξηράτητι ἢ λιτραχύτητι εἰ μὴ ἄρα καὶ αὐτῇ πιεζόμενα μὴ τὸ θερ
μὲν ἔντισιν ἐνδέχεσθαι ταὐτὸ οὐρποῖ· ἃ πάντα ὅσα χυλὸν ἔχει, τὰ μὲν ὀθνεῖα
μὴ ὀσμώδη τυγχάνοντα· τὰ δὲ πολλὰ σημαίνοντά τινα χυμὸν ὁμοίως ὀσμώ-
δη ἐνίοτε δὲ μὴ θλιβόμενον κινούμενον μὴ πάλιν τὰ ὀσμώδη διαμασώμενα
μὴ γευόμενον χυλὸν ποιεῖ, οἷον ἐσθιόμενα τὰ αἰθήσεων κρίσεων· αἰσχρὸν τὴν
μὴ τὰ αἰθητὰ, ἢ ὅλως καλῶς ἂν δόξειε λέγεσθαι τὸ κεῖσθαι χυλὸν τινὰ τοῖς ὀ
σμὴν· αὐτὴν γὰρ εἰς ἐκείνην φέρεσθαι δόξαν· ὥστε ἔχειν τὴν μὲν συμβεβηκέναι ἀπὸ
ταὐτοῦ ὥσπερ χυμόν· ἀδιάφορον μὴ διαφέρειν τι κατὰ τὸ διαφέ
ρειν· τὸ μὴ ἴσως καταφανὲς προσηγορίαν ἀπολαβόντα· ὥσπερ γὰρ ὀσμὴν
μὴ ἁλμυρὸν ἢ λιπαρὸν μὴ στυφνὸν ἢ θιγεῖν λέγειν· οὐδὲ γὰρ οἱ χυλοὶ πάντες κεῖ
σθαι ὀσμὴν· ὥστε δεῖν ἴσως ἐπιζητεῖν ὅτου ποτὲ χάριν ἐστὶν ἡ τοιαύτη διαφο-
ρά· ἐκάστου γὰρ χυλοῦ ἰδέαι πολλαί εἰσιν· οἷον γλυκέος, οἷον μέλιτος, οἴνου, γά-
λακτος· ἢ ὕδατος· τάχα δὲ καὶ τῷ μᾶλλον μὴ ἧττον διαφέρουσι κυριώτατον δὲ τῇ κατα-
ξηρᾶναι ὑγρῷ· ὁμοίως μὴ ὡσαύτως μὲν γὰρ συμφωνοῦσι πάν
τες· ἢ δὲ τῇ φύσει τοῦ ὀσμᾶσθαι, ἀκόλουθον· ἥπερ μάλιστα ψυχόμενα, ὡσαύτως
ὑγρόμενα λεπτομερῶν· τῶν τελαχαμηρῶν, ὥσπερ ἀνήθου, μαράθρου, μύρι
νος· ἔνιοι δὲ οὐκ ἔχοντος ὀλίγον ὀσμὴν μὴ ἔτι μᾶλλον ὡσαύτως ξηρᾶναι, ἀόσμους δὲ τελέως· οἷ-
ον φακοῦ· κρίκου· τοιοῦτον· διαθραυόμενα μᾶλλον ἅμα τῇ μασήσει μὴ διαθραυόμενα, πρίεταί τινα ἀτμὸς ἀναπέμπειν λεπτὸς ὢν διὰ τοῦ πό
ρου εἰς τὸ φρόνιμον· ἐμφαίνειν δὲ καὶ διαμασώμενον χυλὸς· ὥστε ἐπίπαν
ἔοικε τὰς ὀσμὰς πάντας πικρούς· ῥοῦτον μὲν οὖν τὴν αἰτίαν, ὕστερον λεκτέον·
ἔοικε δὲ δυοῖν ὄντοιν ἑνάντοιν, οἷον, τοῦτο γλυκεῖ μὴ πικρῷ, τὸ μὲν οἷον δὲ
χυλοῦ ἀρχήν, τὸ δὲ ὀσμοῦ εἶναι, μὴ ξόπον τινὰ μᾶλλον πικρὸν ὀσμήν·
ὀσμὴν μὲν γὰρ ἔργον λαβεῖν μὴ πικρόν· δὲ χυλὸν πολλὰ μὴ γλυκέα.
χρόνον δὲ ταὐτὸν καὶ ὀσμώδη κατὰ τὴν γεῦσιν ἢ τὴν προσφοράν· μὴ
γλυκύτητα ἀνάφωσιν ἔχειν ὀσμήν· καίτοι ἀμφοτέρων διὰ πέψεως·
ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ὕστερον· ἐπεὶ δοκοῦσι χυλοὶ πλείους ἀποφήσειεν
ἂν τις διὰ τὸ πιθοῖ μὴ ἄλλοι πάντες ἢ τοῖς φυτὸν μὴ καρπὸν πονηροὶ
καὶ γὰρ

ἐ γὰρ ὠκρὸς ἁ ὀξὺς ἐ βριμύς. ὁ δ' ἁλμυρὸς οὐκέτι. οὐδὲν γὰρ τ̃ φυομένῳ ἁλυκ̃. ὥστιν ἐν ἑαυτῷ τοιοῦτ' ἔχειν τ̃ χυλ̃, ἀλλ' ἔν τ περὶ τὰ ἐξωτίνε)' τις ἁλμυρὸς, οἷον ἐ τ ἐρεβίνθοις. αὐτοὶ δ' γλυκεῖς. αὖ τι) δ' ὅτι ἀτροφ) ἡ αἰ ὡς ὥσπερ ἀφυόμητ) τὸ ἁλμυρ̃. σημεῖον δ' ὅτι οὐ δ' φύε) οὐδὲν ὡς ἐπ̃ τ̃ τοιαύτ̃ χώραις. διαθιφ γὰρ ἡ ἀφαιρεῖ) τὰς δυνάμεις, ὥστε κωλύφι τ) σύσασ). ὁ δ' ἡ τοῖς ἄλλοις χυτ̃ αἴτ̃, ὅλο) μὴ δὲ καθαυτ̃ τὸ χυλ̃ αὖ. ἐπεὶ ἡ τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ φυόμενα, γλυκύτητ τίτινι ἡ ἑτέροις χυλ̃ φύε) ἡ σωίζε). καθάπερ ἰχθῦς ἡ τἄλλα ζῶα τὰ ἐν αὐτῇ. καθόλ μ̃ οὖν τοιαύτη τις ἡ αἰτία. δεῖ γὰρ ἐξ οὗ τι μέλφ γίνεσθαι μεταβλητικ̃ εἶν. τὸ δ' ἅλμυρ) ἀ παθὲς ἡ ἀμεταβλητ̃. διὸ περ οὔτε φύε) δὲν ἐξ αὐτοῦ, οὔτε αὐτὸ τελὲς οὐδέν. ὅλως δὲ τ̃ καθ' ἕκαστα ἡ ἐν τοῖς ζῷα κολουθοῦσι, ἡ τὰ τοιαῦτα δόξειν ἂν συμφων̃. οἷον ὅτι ὁ ἥλιος ἡ τὸ ἐν ἑκάστῳ θρ̃ μ̃ ἕλκφ τὸ κουφότατ̃ ἡ τὸ ξηρὸν μότατ̃ τ. τὸ δ' ἅλμυρ̃, βαρὺ φύσει ἡ ἀξοφ̃. ἐπεὶ τἀσσατὲς ἡ ἀνάλοιστον. κατὰ λφὸ μὲν οὖν ἡ οὐσιωελκόμενον ὑπὸ τ̃ ἐξιζῶν, ὃ κ ἀναμίνυ) τ̃ φυτ̃. ἔτι δ' πείρᾳ ἀπερίπωτ) τὸ φυτ̃ οὐδὲν ὠφελεῖσθαι ἡ ἕλκ̃ εἰκ̃ τὸ ἀξοφ). ἐδὲ ἡ ἡ ἔγχισίν τινα πίνεσθαι. διὰ τ̃ τοῦ ἡ κιζόντ' ὑπὸ τοῦ ἥλι ἀνάγεσθαι ἡ ἐπὶ πολάζφν. παντα χοῦ γὰρ πολατέα μεγέλατ' ὑγρ̃ ὠφέρεσθαι, ἀσύμφωλικ̃ δὲ ἡ ἀκολα. διὰ τὸ μηδὲν ἐχ̃ σκαλλωδ̃. ἀλλὰ γωνιοφδ̃ τε εἶν ἡ τὴν λυκαρπῆ. ταῦτα μ̃ εἰκωλύφ πρ̃ τ̃ τῶν φυτ̃ κατάμιξιν, ἐξεστι σκοπ̃. πρ̃ δὲ τὰ πρότερ) εἰρημένα, ζητήσειν ἄν τις περὶ τὰ καθόλ λεχθέν. διὰ τί ποτ' ἐν ἰοις ἐγγίνε) ἡ ὠφίμε ταύγε. μὴ πρῶτον ἡ ἁλμυείσ. εἰ μ̃ γὰρ ἐν αὐτ̃ ὑπάρχει, δ̃λ̃ ὡς οἰκεῖον ἂν τ̃ τροφ̃ εἴη τ̃ φύσε). εἰ δ' ἔξωθεν ὠγίνε) ἐ τοῦτο μ̃ ἦπον. ἐκεῖνο δ' ἂν τις ὁμοίως ἀπορήσειε, πρῶτον μὲν ὑπὸ τίν. ἀνάγκη γὰρ ἐκ τ̃ αὐτ̃ μίσους ἂν ὠφελεῖσθαι ἡ κ̃ τὰς ἐίζας ἐλκυσθὲν, ἐξανθεῖν οἷον πεί πωμάτι. φαίνε) δ' ἅλμη ὀλ ὠπολάζφν. εἰ μ̃ ὅμ ὅτω, φανερὸ πέλκοιεν ἐδ̃κέν, ἀφ' οὗ. διὰ τί μόν ὠκαθ' ἑ τ̃ τοῦ ἐρε

σίνθων καὶ παλαμβάνῃ τὴν τοιούτοις ὅσα γῆς ἀλμυροσήματικῶν
ὥσπερ ἡ ξοδωρία καὶ ἄλας πᾶσα, περὶ ὃ τὸ ἐπιπολάζον. τῷ δ' ἐριβίνθῳ
οἰκεῖον φαίνεται τὴν χήσιμον. ἀπολυθέντα γοῦν τὸν ἀνθῶσιν, ἐκφύ-
σι λεπτοσωισαμὴν, ἀπόλλυται δὲ διαφθείρονται σφακελίσαντες.
ὥστε τὴν σωτηρίαν ἡ φύσις ἐποίησε ταύτην τοιαύτα συγχωρεῖ φαί-
νεται δὲ καὶ ὅλην τινὰ ἔχειν τοιαύτην χυλὸν τοῖς φύλλοις καὶ τοῖς κλωσίν, ὅσα
ἀποπλυθέντα ὅλως, ἐμφανὴς ὄντος τοῦ χυλοῦ τοῖς πνεύσιν, οὐ μόνον ἐν τούτοις
αὐτοῖς ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις τοῖς καρποῖς. δῆλον δὲ τοῦτο τῇ γεύσει γίνεται, ἐπὶ τῶν
τηλωπανῶν θῇ, διαμασησάμενος ὅλως ἐν τῷ κελύφει γῆς, ἢ ἁλμυ-
ρίς. ὃ καὶ ἐν τῷ ἐν τῷ ὀσπρίῳ, ἢ τῇ σωδιαστηρεῖ πρὸ τοῦ ἀποπλυθέντος καὶ φαί-
νεται τὴν αὐτὴν ἔχειν τάξιν, εἰ ὥσπερ τῇ ὠφυκότος. ἐν γῆς ἐν ἁμφοῖν ἔξω
τῇ ὡς περ φυλακῆς χάριν. χλωρὰ μὲν οὖν ὄντα, ἐν τῷ καυλῷ ἐν λοβῷ
καθάπερ εἴρηται. ξηραινομένων δὲ, ἐν τῷ κελύφει λαμβάνει τοιοῦτον
χυλόν. ὥσπερ ἐκκρινόμενον, ἀπὸ τοῦ ἐντὸς ἐξωθεῖ καὶ ἀφίσταται τὸ τοι-
οῦτον εἶδος ὡς ἂν αὐαινόμενα. καθάπερ ἐν γῆς συκίοις ἢ ἐν ᾧ χοῖ
πικρότητα. ἐν ὡς ἐν καιρίᾳ φασὶν ἀποπνεῖν ἔχειν χοῦν αὐτὸ δὴ θαυ
μαστὸν. ὥστε ἂν μὴ ἀπολύηται, μὴ δύνασθαι ἐσθίειν. οὐδὲν δὲ τὸ
τοιοῦτον οὐδὲν πλείω τοιαῦτα ἐστίν. ἐπεὶ τὸ δὲ τοῦτο ῥᾴστον ἐστὶ
οἷον τὸ καλαύροις τῷ ἀκρωτηριάζειν τὸ βολιζόντων καὶ
λουμένων καὶ φύῃ. μὴ τὸ σκορόδοις τὸ ἀριθμὸν τῶν δήκοντα
μελῶν. τοῦτο μὲν ὡς καθόμοιότητά τινα εἰρήσθω. ὅτι δὲ
φαίνεται φυσικόν τι καὶ συγχωρεῖν, ἐκεῖθεν δῆλον. ὅπου γὰρ ἂν ἀναρ-
ρῇ καὶ φύῃ, ταχὺ λαμβάνει τὰ ἁλμυρίδα, καὶ μὴ τὸ ἐδαφος
ᾖ τοιοῦτον. ἐπεὶ καὶ τὰ γῆς τὰ ἁλμώδεσι φύόμενα, τῷ ἔχειν ἁλ-
μυρίδα τινά, οὐκ ἄλογον, ὥσπερ αἰγιάτιν τὸ ἁλιμόν. ἐνίοις δὲ χυλὸ
τις καὶ βελτίων εἶναι. καθάπερ τὸ ἁφανὲς ἐσθίειν αὐτὴν ἀριθ-
μὸν τὴν τὸ πικρότητα τὸν χυλόν. ἁμαὶ καὶ ἀμέριστον τὴν
πρὸς τὸ αἴρουμένην ὑγρότητα τὸ πλέον. δῆλον γὰρ οἱ ἄλλοι ἀφελ-
ὲμφανὲς ἢ τοῦτο ὠμῆς οὔσης. διὸ πᾶσαν ὠμὴν τὸ τὴν ἕνιαθρεύεσθαι
φασιν. ὅτ' οὖν τοιαύτην καὶ οὕτως ἔχουσα πικρὰ σθῆναι τῶν πυρί, καὶ

τὸ

τὰ λόσον ἤδη τοῦ χυλοῦ· εἰ καὶ γλυκεῖαν καὶ ἁπαλὴν· ἐπεὶ καὶ οἱ τὴν λίπος ἐμβάλλοντες, ἵν' ὁ βόλος ἐπὶ μᾶλλον ἐξολισθήσῃ· ἢ ὃ φύσει κραιπαλώδη ἡγοῦμεν ποιήσασα, τοιαύτην ἐποίησεν· ὅθεν οὔτε ἄλλον, τὸ περὶ ξόπτα περὶ ἄσηπτα, συναχῆ ὅλως θέρμης βελτίω καθάπερ ὠμὰ περιπλία· ὅτι δὲ μᾶλλον ἡ ἁλμυρὶς ἐρηθίζει τὴν κρατεῖ· αὐτὴν μὲν οὐκ ὠφελεῖ· τὴν δὲ ὑγρότητα τὴν ἁπλῆν ἐνομίζομεν ἐκείνην· καὶ ὀλίγη ἢ μὴ τὸ ἐν αἰγύπτῳ· ἢ τὸ ὠμὰ πάσασι τοῖς τόποις εἶναι χρήσιμα· ἀλλὰ γὰρ οὐ πάμπαν ἴσως ὠφέλιμον εἰρῆσθαι· ἡ δὲ ἁλμυρὶς ἐθύνει τὰ ἔγκατα ἕλκει, ἐθύνει τὰ ἥλιθρομόσιτα καὶ ἀφίησι, καὶ τὰ μφοτέρης τόπος δὲ κοινὰ ἀκίνητα ἀπὸ τῆς ὑγιείας, ὅτι ἐν ὠμοφαγίᾳ· ἀλλὰ τῶν μὲν ῥυτὰ, ἀλλ' ἐκείνοδῶς οἰκεῖον τὰ χυλὰ πεισάθειαν διαιρεῖ· οἷον πότιμον μᾶλλον καθήκασι γένος, ἢ τὸ ξηρὸν· ἢ τὸ ὑγρὸν, ὥσπερ ὀξὺς ὑγρὸν δὲ κεῖ μᾶλλον ἢ ὀλίγος ξηρὸν· οὐδρίμισι ξηρὸν ἢ ὁ γλυκύς· ταχὺ πέψαι δὲ τὰ ὑγρὰ γλυκύτερα· ὁ δὲ ταχὺ πέχαθεῖν ἂν ῥυτὰ διαφέροι· γνομένῳ δὲ ἀμφοῖν, εἰ μὴ αὐτὰ τοῦτο θάττον μᾶλλον ὑλικὰ, ὅτῳ πάντα ἀπὸ τῶν αὐτοῦ, εἰσὶν ὡσπερ ἐλέχθη πάντα ἐνξηρὰ· ἀλλὰ τῷ μὲν ἀπορρεῖζομεν αὐτὰ, καθάπερ ἀπὸ τῆς ὀξύτητος ἢ τῆς ἁλμυρίδος· τοῦτο δὲ πρὸς τὰ χείρω ὁρῶντες ἴσως ἢ ὕδωρ ὠμὸν χέοντες λαμβάνουσιν· ὥσπερ τῷ ὠμὰ τὰ ἀκροδρυᾶ καὶ συνθέσ· τοὺς δὲ καὶ ὀξίζοντες τὴν φύσιν ὑποσήπουσιν, εἰς χυλὸς ἄγουσι τοιοῦτόν· οἷον, ὡς οἱ τοὺς οἴνους πρίοντες ἐκ τῶν κριθῶν καὶ τῶν πυρῶν· ἢ τὸ ἐν αἰγύπτῳ καλάμου ζῆθος· ἅπαντα δὲ τοῦτα αἰμὴν ἀρχαὶ καὶ δυνάμεις φυσικαί· τὰ δὲ σύμπτωμα, τὰ χρόνια μᾶλλον καὶ σύνεσιν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ ἀπὸ διανοίας καὶ τὰ χρόνια σύμπτωμα, αὐτοῖς καθαυτὰ δεῖ θεωρεῖν· τὰ δὲ φυσικὰ, χυλὸς τὰ πάθη τὰ γνώσεσιν, ἐκ τῶν εἰρημένων θεωρητέον· ὑπακμὴν δὲ ἢ μὴ διαφέρειν τοῦτο, ἀπορήσειεν αὐτὸ, διὰ τίνα τρόπον ἐκ ἐντὸς αὐτὸς μέρεσιν ἢ δυσεντερίαν ἢ δυσοσμίαν γίνεσθαι πάσχουσιν· ἀλλὰ τὰ μὲν ἐντὸς ἄνω· τὰ δὲ ἐντὸς κάτω ἢ περὶ τὰ ἔξω· ἢ ὅτι τὰ ἄνω πάντα ἐν τοῖς αὐτοῖς· ἀλλὰ τὰ μὲν, ἐν τοῖς πυρικοῖς πάθεσι· τὰ δὲ, ἐν τοῖς φύλλοις· τὰ δὲ, ἐν τοῖς ἀνθέσιν ἢ τοῖς κλῶσι ἢ μᾶλλον διὰ ὀσμὰς τὸν χυλὸν· ἐπεὶ ἢ ἐν τοῖς φλοιοῖς ἐνίοις· ὧν δὲ τὰ δυόσμια ὅλως ἥκιστα ὡς εἰπεῖν

δύοσματὰ ἄνθη, καθάπερ ἐρυσίμου· συμβαίνει δὲ καὶ τοῖς λόγοις ὧν ὁ μὲν τὰ αὐτοῖς ὠσμοῦ ταῦτα ὀσμοῦσι, οὗτος ἡδὺ τὸ ὠσμῶδες εἶναι θαυμαστὸν ἦν τὸ δὲ ἄνθος, ἥδιστον ὀζμῆς· τὰ δ' ἄλλα μοῖρα μηδέν, ὥσπερ ὧν τὰ ἴων καὶ τὰ ῥόδων· ἔχει δὲ καὶ τὸ πρῶτον λεχθὲν ἀπορίαν, ὅσων ἐν τοῖς ξύλοις ἡ δυσχυλία καὶ ἡ ὠσμία τυγχάνει· ἀμφω μὲν γὰρ αὐστηρότητός τινος· τὸ δὲ θᾶττον ἔχειν καὶ ταχὺ προφωνεῖν ἀφοῦ τὰ μὲν ἄλλοις ἡδὰ δοκεῖ, ἡ δὲ στυφλότης εἰς πέψιν ἥκειν ἡ δυσχυλίαν ἡ δυσωμίαν· ὡς οὐδὲ τοῖς ζῴοις καὶ κοιλίαις· ὥστε διὰ τοῦτο καὶ τοῖς τοιούτοις ἀρχὴ χωμένοις τῇ πολλάκις εἰρημένῃ διότι πέψεως ἕνεκα αὐτὰ ποιεῖ, τὸ μετὰ τοῦτο δεῖ λαβεῖν ὧν οὐ λεκτέον πρῶτον· ὅτι αἱ ξύλαι κοιλίαι τοῦ φυτοῦ εἰσι πάντως· εἴτε γὰρ οὐτόπιθεν διὰ τοῦ ξύλου ἀλλοιοῦσθαι ὡς ἐν αὐτῷ· ἀλλ' ἔκ εἰμὶ ὅτι φανερὸν οὐκ ἔχουσιν εἰς τὸ πέπειν· τοιαῦτα δ' οὐδὲν κωλύει ὠχυλίαν ἢ ὠσμίαν ἔχειν, ὅσαι κρᾶσιν εἰλήφασι τοιαύτην· ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς ζῴοις κοιλίαις ὥστε τὸ μὲν ἔχουσ', ὅμως ὑγρότητα ὠχυλίαν τις οὐδὲ ἡ πέψις, ὡς μάλιστα τοιαύτης ἀλλοιώσεως ἐν αὐτῷ θαυμαστὸν μόνης· ἐν ὧν τὸ δένδρον ἐστὶν ἀτυγές καὶ θάττον πύκνον· πᾶσι δὲ μᾶλλον τοῖς ξύλοις, ὥσπερ ἐλέχθη πρότερον· αἱ τὸ δ' ὅπερ ἐν τοῖς ζῴοις· ἔτι τὸ διαφορᾶν μόνον ἀεὶ πεπτόμενον καθαιρεῖται δὴ, προσίζῃ ἡ ἀθροιζόμενον ἂν συνιστᾶν ἐποίησέ τινα παχύτητα· τὸ δ' ἴδιον εἰς τὰ ἄνω μέρη ξοφὴ γίνεται τὸ ὑπέργειον· οὐ διὰ τὴν παχύτητα ταύτην· ἀλλ' ἔχει τινὰ ἑτέρους τρόπους· ἐπεὶ πάντα γε διαφθαρέντα, ἀπόλλυται τὰ δένδρα, καθάπερ ἐλέχθη συμπεπτωμένην οὐδεμίαν ἔχον διόδον ᾧ πνεῦμα· τοῦτο δὲ συμβαίνει ἡ ἐν τοῖς ζῴοις ὅσα διαπαίνεται· ξυμφράττονται γὰρ οἱ πόροι διὰ τὸ πυκνότητα τοῦ πιμελοῦς, ὥστε μηδὲν εἶναι εἰς τὸ πνεῖν· οἷς μὲν οὖν μὴ ἔνεστιν ὅλως πόρος ἡ αὐτὴ μὴ μὴ ἔσωματώδης, τούτοις δὲ ἔνεστι τοιαύτη παχύτης· οἷς δ' ἔνεστι, μὴ ἔνεστι καθ' ἱκανὸν τὸ θερμότητος· παρόμοιον δὲ τούτῳ καὶ τὸ παρὰ τὸ οὐλότητα ξύλου· θᾶττον γὰρ ἀεὶ τὰ μὲν ἐν τοῖς κατέχουσιν τὰ ἄνω, τούτοις αὐτὰ τὰ ἄνω καθάπερ καὶ παχύτατα καὶ πυκνότατα· συμβαίνει δὲ τοῦτο, διὰ τὸ μᾶλλον ἀπο-

λύειν

λύνην ξωϊσθαι τὴν ξοφλόν· ὅθεν ὁ λως ἡ εἰς βάθος αὔξησις εἰς τὸ
ἄνω δὲ οὖσα πρὸς τὴν βλάστησιν ἡ τὸ μῆκός ἐστιν· ἐφ' ἑαυτὴν οὖν ὡς
περ εἶλου μένη σύνταθεν ἡ πυκνότης ἡ οὐλότης γίνεται τῶν ξύλων·
ἐκείνη δ' ἀεὶ δίεδ) πρὸς τὸ πρόσω· διὸ ἡ οὐκ ἔστιν ὑγρὸς νέοις ἡ λότης, ἀ τε
λεπτῶν ξηρῶν μηκότων· αἰτία τανυσθῆ· τὰ τοιαῦτα μῆκος ὡς περ ἰῶν τ' ζῴων·
ἡ αὐτὴ δὲ ἡ ζώων πυκνότης αἰτία, ἡ δὲ τὰ δένδρα ἡ πάντα ἡ ξηρὰ τὸ ὅλως ἔχει
τὰ μέρη· καὶ παραλίσκει γὰρ ἡ τροφὴ πᾶσα πρὸς τὴν αὔξησιν ἐκ τῆς
πρόσθεν· ὕστερον δὲ ἐκδαδοῦν), ἐ ὅλως τὴν τοιαύτην ὑγρότητα ἡ ξηρὰ
προσλαμβάνουσιν, ὥστε μὴ ἐπιθυμεῖν πέμπειν· τὸ, τι δοῖον περὶ πωμα
γίνεται ῥύπος φυσικόν, ἀφ' ἡμῶν μὲν οὖν ἡ λείχομεν μῆκος ὀρθῆς, ἰχνοῦντων δὲ
μᾶλλον τὰ ἐζῶν ἡ τοῦ λάδενδρου· ταύτας μὲν οὖν δι' ἃς τὸ συγχωρεῖσθαι αἰ-
τίας, ἐλάβετην χώραν ταύτην· ἡδὺ χυμία καὶ ἡ γλυκύτης ἡ ἡδὺ ὅσμία
ἐνίων ἐζῴων, αὖθις τ' ἀμφοῖν μορίων διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν γίνεται· φα-
νερὸν δὲ καὶ τὰ ἐλαιώδη μᾶλλον, οἷον πρασσόμενα καὶ λαχανώδη καὶ ἰώνια ὑλήματα
τίκτει, ὧν αἱ μὲν ἐζαι γλυκεῖαι· τὰ δὲ ὑπὲρ γῆς δὲ χόμενα· λέγω δ' οἷον ἀ-
γρώστεως· κυπείρου· ἁπλίου· σελίνου· ἱππουρίδος· τῶν τ' λίμνας
καὶ τῶν ἐν τοῖς ποταμοῖς φυομένων ἐδωδίμων· αἱ μὲν γὰρ ἐζαι
γλυκεῖαι πολλῶν ἐδώδιμοι καὶ οἰκαυλοί· τὰ φύλλα δ' οὐ· τὸ δ' ἄνθος τῶν
πάντων τῶν τοιούτων, ὑγρότερα καὶ ὑδατωδέστερα· καθάπερ ἐπὶ τοῦ ἁπλίου τὰ λίμνας· αἱ μὲν δὲ ὑδατώδη ἐλαττόχυμα
μένει χοντα οὐδὲ χυλὸν ὑδατώδη ἐλαιώδη· ἡδὺ εἶζα ἐ καυλὸς ἔχουσιν· ἡ
πάλιν δὲ ξηρότητα τῶν ἄνω· καθάπερ ἡ ἀγρώστις καὶ ἁπλοῦν πάν-
τα καλαμώδη· ξηρὰ γὰρ τὰ πάνω· τὰ κάτω δὲ ὑγρά· χυλὸς δέ ἔστι
ξηρότητι γίνεται, ὅτι ὑγρότητος πλήθει· διὸ ἐ τὰ ἀγρώστεως τοῖς
συρίγγεσι τὰ λίμνας τριοῦτ', αἱ μὲν ἐζαι γλυκεῖαι· τὰ δ' ἄνω, ξηρὰ δὲ
καθάπερ ἁ χυλαί· ταὐτὸ δὴ καὶ ἐπὶ τοῦ σελίνου καὶ ἱππουρίδος· αἱ μὲν
ἐζαι σαρκώδεις καὶ ὑδατώδεις· τὰ φύλλα ξηρότερα καὶ ὡς περ μύ-
τερα· καὶ ἐπὶ τὰ λίμνας ὁμοίως· ἅπαν δὲ ὡς εἰπεῖν ταύτῃ τῇ αἰτίᾳ ὄζει· διὸ
καὶ ὀπὸς πολεῖται καὶ ὀξοφία, καὶ τὰ ἄνω τῇ φύσει ξηρὰ ἐδώδιμα· καθά-
περ καὶ αἱ ὑπὸ τῶν καλάμων τῶν ἐν τοῖς ἕλεσιν· ἔχει μὲν γάρ τινα γλυ-

κύτητα τὴν ἀλλοσωῖτὴν ἄκρων. αἰγειροβραχυφύλλων. ἐκείνοις δὲ διὰ τὰ ξοφίαν ἀπαλὸς γὰρ ἐπὶ πλεῖον δοκεῖ μὴ γλυκύς. ἐχρῶντο δὲ καὶ εἰς ἄλλα τὴν γλυκύτητα μέχρις οὗ ἀνεξηράνθησαν. ἀναξηρανθεῖσαι δὲ σκληρότητα τὸ γὰρ ξηρὸν, σκληρὸν μᾶλλον, σκληρὸν δὲ καὶ λεῖον ἀκμήτης ἥδομὴ φλοιὸν ἀναπαλινεπίγειον τούτων. χλωραὶ μὲν γὰρ ἦσαν ὁμοίως ἀποξηρανθεῖσαι δὲ χρῶνται. ὡς περὶ φλοιὸς ἀντῶν καλάμων δεῖ καὶ χρόνων καὶ πλατανίστων καὶ ἀπλῶς τῶν γύγρων. ἐπεὶ καὶ τὸ κύπειρον, καὶ ὅσα ὁμοίως δεσμὸν ἔχει ξηρὰ, ἧττον δὲ τῆς πρόσφατον. ἀκμὴ δέ τισι τούτων. ὥστε τὰ μὲν μᾶλλον ἀσμόσιμα εἶναι. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὡς περὶ σύμφωνον. οἷς δὲ χλοιὴν φὴ τοῖς ἄλλοις ὁμοίως ἔχουσι ταῖς δὲ ὠὰ μᾶς. ἐνίων δὲ φλοιὸς εἶναι μᾶλλον δοκεῖ καθάπερ τὸ δρῖμυς. οἷον, σκορόδωμος μυρμήκων. ἐφανίδων. ὡσαύτως δὲ τὰ φαρμάκων. ἃ πάσαις δὲ μὴ αὐταῖς σαρκώδης. ἡ μὲν, ἃ δὲ μὴ οὐσιν αἱ δὲ ὠὰ μᾶς τὰ φλοιὸς μακρῶν δὲ ἀποξηραινομένων μέχρι τινός. εἶτα μᾶλλον ἰσχυρότερα ξηραινθεῖσα, διὰ τὸ ἀφιέναι τὸ ὑδατῶδες. οὕτω δὲ καὶ οἱ τόποι πάντες χρήσιμοι ἁπλῶς μακτωθέντες. ἢ δι' ὅσα μάτων σὶ ἐκκενοῦσθαι τὸ ὑδατῶδους. διὸ καὶ παρασκευάζουσιν αὐτοὶ, τὰ μὲν, ἐγχυλίζοντες καὶ ξηραίνοντες, τὰ δὲ ἐντέμνοντες. ὅπως ὅλιος ὅλος ἀέρι πάξῃ. καθάπερ τοὺς ἐντίνας ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. τὸν λιβανωτὸν, καὶ τὸ μύρραν, καὶ ὅπου τοσοῦτο. ὅτι δὲ καὶ τὰ μὲν αὖ ἁπλῶς ἐστὶ ξαίνεσθαι καθάπερ φάρμακον δὲ τὰ πᾶν ἁπλοῦς ἁπλῶς εἶναι καὶ οὐ καλοῦσι ἐντέμνειν. ἕκαστον δὲ τῶν ὀπῶν. τῶν δὲ μεμερισμένων, τῶν μὲν, ἐντὸς εἶναι, τὰ δὲ, ἐν τοῖς καλοῖς. ὡσαύτως ἔχουσιν ἑκάστης φύσεως. ἐὰν μὲν τὰς εἶναι σὶ χυλοτέρας, ταύτας. ἐὰν δὲ παύρων καὶ λάσ. ἐπεὶ ὧν μὲν ξυραίνεται ξυλώδης, ἀκοπρίζουσιν. ὁμοίως δὲ τῶν αὐτομάτως σὶ τῶν μὴ ὠνδακρύων. οἷον ὧν τὸ φλὶ πύνη καὶ ἀκανθάσ τισι. καὶ ὧν τῶν δένδρων δὲ ἀδόσιν. ὥσπερ ἀμυγδαλῆ καὶ ὀξύ ἐξ ἑλάτη, καὶ τέρμινθος. τούτων δὲ καὶ τὰ μὲν, καὶ ὑσμακ καὶ ὧν ὠδη, τὰ δὲ χυλαῖα ἄσμα. καθάπερ τὸ κόμμι τὸ φλὰ καὶ ἀνθὴ φλὶ ναὶ γύπῳ. καλοῦσι δὲ τὰ μὲν, ὀπὸς, τὰ δὲ, δάκρυα. κοινότερον δὲ ὀπός. διαφέρει δὲ ἴσως δὲ μὲν. ἐπεὶ ἔστι κοινὰ τὰ μὲν ὠμύμως λεσόμε

νον

νον, ἢ ὑγρότητος οἰκείας καθ' ἕκαστον τῶν ἐν ἔχουσα· διὰ δὲ τὸ σωματώδεις εἶναι καὶ πλήθεσι, τοὺς δυνάμεις τῶν ἀπλήθεις, τῶν μὲν γίνεται πῆξις, τὸ δοῦ· πρὸς ψύξεις δὲ ἅμα συμβάλλουσί τι τοῦ πῆξαι καὶ συλλῆψαι· ὅτι δὲ τὰ μὲν, ἐν τοῖς εἴδεσι, τὰ δὲ ἐν τῷ καυλῷ τῷ δυνάμεις ἔχει τοιαύτας, ἐκείνῳ χρὴ τὴν αἰτίαν ὑπολαβεῖν τῷ μικρῷ πρότερον λεχθεῖσ· ὧν ἡ φύσις ἑκατέρων σύμμεικτος εἰς τὴν δύναμιν, ἵνα μὲν ὑγρὸν ἱκανὸν, ἵνα δὲ ἄπεπτον ἔχουσα ἀξιόλογον αὐτῶν· ἔτι δὲ ἡ τῶν ὄσια μᾶλλον ἐφ' ἑκάτερα ξέπει· καὶ γὰρ ἡ τοῦ φλοιοῦ καὶ τὸ μεγέθους· τοῦτ' ἔστι τὰ μὲν ἐν τοῖς ἄνω, τὰ δὲ ἐν τοῖς ῥίζαις ἔχει μᾶλλον· οἱ μὲν γὰρ σίκυοι καὶ κολοκύνται καὶ ἀμπέλου πλείω, τὰ ἄνω μείζω, εἴζαν δὲ μικρὰν ἔχουσι· σικύα δὲ καὶ βολβὸς καὶ ἀστῶσ τἀναντία φαλόεζα, τὰ μὲν ἄνω λεπτὰ καὶ ἀσθενῆ, τὰς δὲ ῥίζας μεγάλας καὶ σαρκώδεις· ὅπου γὰρ ἐνυπάρχει δριμύτης ἢ καὶ ἄλλη τις τοιαύτη δύναμις, ἐν τοῖς ῥίζαις ἐστὶ τὰ μᾶλλον· ὥσπερ τοῖς κρομύοις ἢ τοῖς σκορόδοις καὶ ταῖς σκίλλαις· ῥᾷστα δ' οὕτως ἐν ταύταις τὰς φύσεως ὡρμημένας μᾶλλον· ἀκολουθοῦσι γὰρ ταύτῃ καὶ αἱ δυνάμεις· ὅθεν ἐστὶν ἀγαθὸν τῶν φαρμάκων ὅτι χρόνον τὸ πλείστων· αἱ γὰρ ῥίζαι φαρμακωδέστεραι μᾶλλον ἔχουσι τὴν δύναμιν· ἡδεῖαι δὲ αἱ δυσῶδες ἐκείνοιν νῦν τηρεῖται· ἔχει τι καὶ θυμηδὲς καὶ τῷ μὴ καταξηραίνεσθαι· τὰ μὲν γὰρ, οὐκ ἔχει πέψιν διὰ τὸ πλῆθος· τὰ δὲ ἴον ὕλλω εἰς τὴν πέψιν διαξηρότητα· πέψις δ' ἐστὶν ὥσπερ εἴρηται πρὸς τὴν οἰκείαν φύσιν καὶ δύναμιν· ὅτι μὲν οὖν ὡς περ ἐν τοῖς, τὰ μὲν ἄνω, τῶν δὲ, κάτω συμβαίνῃ τοὺς χυλοὺς καὶ τοὺς ὀσμὰς καὶ ἀπλῶς τοιαύτας δυνάμεις, ἐκ τῶν εἰρημένων δεῖ θεωρεῖν· ὅτι δοῦκ ἐν αὐτοῖς ἄνω πᾶσιν, οὐθοὶ χυλοὶ τυγχάνουσιν οὔθ' αἱ ὀσμαὶ, σχεδὸν οὐ πάσῃ τῶν εἰρημένων, εἰσὶ γὰρ ὧν εἰσὶν· ὡς μὲν γὰρ ἁπλῶς εἰπεῖν, ἔχει τὴν ὁμοιότητα ἑκατέρους τοὺς χυλοὺς, καὶ καθ' ἕκαστον τῶν μερῶν· διαφέρει δὲ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον· ἐμφανὲς δὲ τοῦτο μάλιστα ἐν τῶν ἀκρατεστέρων ταῖς ὀσμαῖς καὶ τοῖς χυλοῖς· οἷον, ἐλάτης· πεύκης· καὶ περὶ πίτυος· ἔτι δὲ τῶν εἰρημένων, συ-

κῆς· ἐν τῷ ὑδατι ἑτέροις ἢ χυμοῖς· αἰεὶ γὰρ τούτοις διαφέρουσιν· ὥστε καὶ ἔγχυλα· τὰ δ' ἄχυλα, καὶ δύσχυλα διὰ δύοσμα, τὰ δ' ἄοσμα γίνονται· ἢ διαφέρον τὰ τοῖς ὀσμαῖς ἢ τοῖς χυλοῖς· ὥσπερ τῆς ἀμωτέλου τὸ, τι οἰναρόδοξυ· ἐπὶ δὲ πάντων ἡ τῆς φύλλου καὶ πῶν· αἴτιον δ' ὅτι τὸ μὲν ἄπεπτον· τὸ δὲ πεπτομένον· τάχα δὲ μᾶλλον ὅτι οὐδὲ ἐκτῆς αὐτῆς ὕλης ἑκάτερον· αἰεὶ γὰρ ὁμοίως, ὥσπερ ἐκ καθαρᾶς τινὸς καὶ εἰλικρινοῦς, τὰ δὲ κατὰ πεπτωματικὸν· εἰσὶ δὲ κατὰ χυλοὺς ὅτε μὲν καὶ σωματώδεις ὀλίγας οἱ βλαστοὶ ἢ ἀκρέμονες ἐπὶ ὀλίγος ὄγκος· ὡς τὰ μὴ ὁμοίως οὕτως, ἀνόμοιον ἐπὶ τέλος ἑκάστου πρὸς τὴν ἰδίαν φύσιν, ὥσπερ ἐν τοῖς ζώοις· ἴσως δὲ καὶ πάλιν· ἐπεὶ καὶ τὸ τέλος ἑκάστου ἴδιον, καὶ ἡ ὕλη διάφορος· ὡς δὲ πολλὰ εἰπεῖν πάντων πρὸς τὴν τροφὴν μάλιστα φύσιν· ἐπεὶ δὲ αὖ ταῦτα διάφοροι ἐπὶ χυλοὺς ἢ ὀσμὰς ἢ ἀοσμίας, ἢ δὲ μᾶλλον ἀφορὰ πρὸς τὴν μετέραν αἴσθησιν, ἐν ταύτῃ παραλαμβάνεται μᾶλλον· διὸ καὶ φύλλοις μὲν λοῖς φύλλοις κράσιν μᾶλλόν τι σύμμετρον εἶναι τῇ γεύσει· τὰ δὲ ἐν τοῖς καρποῖς, ἀσύμμετρον ἢ ὑφαδροτέραν ἢ ξυφνότητα ἢ αὐχμείαν ἢ ὠμότητα· ἐπὶ δὲ ἄλλῳ τινὶ ἀλλοίαν· ὅπερ φανερὸν ἐπὶ τῶν λαχάνων· τὰ μὲν γὰρ, σύμμετρα πρὸς τὴν ἡμετέραν αἴσθησιν· τὰ δὲ ὑπερβάλλοντα μικρότητα, ἢ τὸ ὅλον ἰσχνότητα πρὸς τὴν αἴσθησιν· ὥστε καὶ ἡδὺ αὐτὰ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἢ ὠφέλιμα ἢ βλαβερά· ἐνίοις γὰρ ἐπιτήδεια, ἐνίοις δὲ οὔ· οἷον ἔστι τοῖς ὑγιαίνουσιν ἐπιτήδεια, τοῖς δὲ νοσοῦσιν οὔ· ἔστι δὲ ἃ καὶ τοῖς νοσοῦσιν ἐπιτήδεια, τοῖς δὲ ὑγιαίνουσιν οὔ· τὰ μὲν γὰρ, οἰκεῖα τοῖς χήσιμα· τὰ δὲ φύλλα ἀχρεῖα, τὰ δὲ, ταῦτα μόνον χήσιμα, τὰ δὲ ἄλλ' αὖ τῶν φαρμάκου λόγον· ὅπερ ἔνια τούτων, οὐδὲν κωλύει τῶν φιλυράσιναι ἐπὶ πλέον δένδρων τινῶν, ὁ μὲν καρπὸς ἀβρωτος· τὸ δὲ φύλλον γλυκὺ καὶ βρωτόν· ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἄκρατον ἔχει καὶ καθαρὸν τὸν φύσεως· εἴτι γὰρ ξηρὸς ἄγαν ἐξυλώδης, εἰ ταῦτα ξηρὸς καὶ πικρὸς, ἢ κακώδης ἢ αἴμην τινὰ ἔχων δυσχέρειαν, ἄβρωτος γίνεται· τὸ δὲ φύλλον, ὑγρότερον ὂν καὶ ἄμα κρεμάμενον, ἔχει τινὰ σύμμετρίαν· διὸ καὶ τοῖς ἀλλοις δρυμέων ὄζοις· ἡδὺ γὰρ τὸ φύλλον αὐτῶν καὶ ὁ καρπὸς ἔστιν ὅτε καὶ τῶν ὑγρότητα τοιαύτην ἔχουσαν· σύμμετρον γὰρ ἡ δρυμύτης γίνεται κεραθεῖσα τῷ ὑδατώδει· ἢ ποιεῖ τινα χυλὸν· ἀποξηραινομένου δὲ, σφοδρότερον καὶ ἡ τοιαύτη μᾶλλον· ὁ δὲ λοῖς

λοῖς

λοῖς τοῦ τόπου. ὥστε χλοερὰ μᾶλλον τὰ βρωτὰ γίνεσθαι ἐν ἕλεσι καὶ χειμῶνι ἢ ἐν ἀνάπαυσι μετὰ ὑδάτων. καὶ ξηρότερα ἔλυος μᾶλλον τὰ βρώσιμα, ἄβρωτα. ἔστι δὲ οἷς τὰ μὲν ἐλώδη βλαστοῖ, οἷς δὲ ἀκρεμόνων, ἔτι δὲ ἀγῶνι μὲν ἐκ ἀνθρώπων, ἐν χέρσῳ δὲ ἡμέρων, οἷον ὠχώρων κυαμῶν. ἐλαττοῦται δὲ ὅσα γλυκύτητα τίμια ἔχει. χαλεπὸν δὲ εἰπεῖν ποιῶν πάντων, ὧν τρυφερότεροι ἐν πικροτέροις καθαττοῦσι οἱ χυλοί. κραυνύμενοι δὲ ὑπὸ φύσεως τῷ ὑδατώδει, βελτίους ἐν γλυκυτέροις τρέφουσι τοὺς χυλούς. ὁπερ ἐπὶ τῶν μύρτων γίνεται. ἐν δὲ τῇ ξηρᾷ καὶ ὀλίγῃ ὕλῃ μᾶλλον τριακόσια φύσις ἐστίν, ὥστε τὰ μὲν ξηρὰ μικρούς πρίεσθαι ἔχοντας τοὺς κεφαλὰς μικρὰς καθαρὰν, τὰ δὲ φύλλα μᾶλλον τῶν μείζονων μικρὰ, τὸ δὲ ἄνθος ὁλόκληρον καθάπερ εἴρηται, τὰ μὲν φύλλα βρωτὰ, τὸν δὲ καρπὸν ἄβρωτον εἶναι. ἄτοπον δέ τι τοῦτο ποιοῦσι τὰ ἔξω τῶν ἐσω μὴ ὄντων. ὧν τὰ μὲν φύλλα ἡδέα ἄβρωτα, ὁ δὲ καρπὸς ἐδώδιμος. οἱ δὲ καυλοὶ ἐδώδιμοι. αὐτὰ δὲ αἰείζωα καὶ ἀναβαίνοντα αὖ πάλιν. τὰ μὲν ἄμπελα βρώματα ἔχει τῶν ἡδέων. αἰείζωα δὲ ἄβρωτα ὄντα ἀπὸ ξυλώδους πικρᾶς ὕλης χυλὸν ἔχει. διαφορὰ δὲ σμικρὰ καὶ διὰ τὰς φύσεις τῶν ζώων. τὰ μὲν ἡμῖν ἄχυλα, τὰ αἶγος ἔγχυλα φαίνεται, διὰ τὴν ἰχνάτων καὶ τρίγας οἷ. αἶγοι καὶ ἐκεῖνα προσφιλῆ καὶ τὰ χυλὰς ἀκίνητα τὰς διαθέσεις. χαίρει δὲ τὰ μὲν, τοῖς ἀπάλοις, τὰ δὲ ξηροῖς μᾶλλον. ὧν ἃ μὲν αὖ πάλιν ἀπαλὰ μᾶλλον, τὰ ἄβρωτα. ξηρανθέντα δὲ μᾶλλον. ἃ δὲ τὸ σῶμα κατέπηξε καὶ ἐκκενέαθη τὸ πικρὸν ὑπὸ τοῦ πλίνθου καθάπερ τὸ σήσαμον, καὶ ἐρύσαμον. τὰ δὲ τῶν χλοερῶν τὰ δὲ ἀπέφθαι δοκεῖ ζῶον, διὰ τὸ πικρὸν τῆς ὕλης χυλίαν. ξηρανθέντων δὲ μᾶλλον. οἱ δὲ κριθὴ ἢ ὗς. ἀλλὰ διὰ τὴν ὑμένων, τοιαῦτά τινες αἰτίαι. ὅτι εἰδέτων καρπῶν τὸ ξοφίμων διὰ τὸ ἀνόητον, ξέων ὁλόγυρον. ὅτοι δὲ καθαροί μὴ εἰλικρινεῖς, οἷον βέλωθη μᾶλλον ὡς ὑπὸ φύσεως ὥστε πλείοσι μᾶλλον ἁρμόττειν. αἱ τῶν φαρμακωδῶν ὅλως καὶ τὰ σμικρὰ μᾶλλον θεωρητέον. ἐν δὲ τούτοις οὐθαὶ αὐτὰ διὰ μέσου, οὐ πᾶσαι πάντων ὑθὺς ἀπὸ τῆς ἰζώσεως χαμαὶ οἷς δὲ διὰ τοῦ ἄνω πᾶσι, οἷον φύλλοις κλῶσι καρποῖς. ἀπὸ μὲν τῶν μακρῶν ἧττον διάφορον, ἐχεπίμωλοτέραν. τὸ δὲ ἐλλιγγία μὴ διὰ μέσου τρίεινώσεως τὰ τῶν

ξίζωμα τὰ μέρμα τῶν ἀρυῶν καυλούς, ἢ πάλιν ταῦτ' φύλλων τοὺς καρπούς ἢ τὰς ἐίζας, μᾶλλον τοῦθ' ὑπάρχειν· τὰς δ' αἰτίας ἐν τοῖς εἰρημένοις ἀνάγκη ζητεῖν· ἑκάστου γὰρ ἰδία κρᾶσις οὖσα ἡ φύσις, διαφόρους ποιεῖ καὶ τὰς δυνάμεις· ὥστε τὰ μὲν σωτήρια θανασίμων, τὰ δὲ μὴ· καὶ τὰ μὲν, μᾶλλον, τὰ δ' ἧττον· ἀθεραπεύτων καὶ ψύχειν καὶ ξηραίνειν, ἐπὶ πλέον ὡσαύτως· τὸ δὲ μᾶλλον ἔστι καρπούς εἶναι τοιούτους, οὐκ ἄλογον· εἰ γὰρ μηδ' ὅλη φύσις ὁμοία ἐίζης τε καὶ καρποῦ καὶ φύλλων· ἀλλὰ τὰ μὲν, ὅλως ἄφθονα, τὰ δ', ὡς τὰ μέν· ἀλλ' ὅλως ἐκπολεμούνων (ὥσθ' ἅτε διὰ καὶ τοῖς χυλοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις μεσίνετρα τοῦ γλυκαίνοντος ἀγρίων καὶ ἡμέρων ὄντων, ὧν αἱ ἐίζαι πικραὶ καὶ ὀπώδεις, τούτων δὲ καρποὶ γλυκεῖς, ὡς ἂν ὀξὰ φύτου τινὸς πεπομφότος ὄντας· ταὐτὸν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν φαρμάκων διαμένειν ὑπολαπτέον συμβαίνειν· ὥστε τοὐκ ἄλογον εἰσφύσαι μὲν τὰς ἐίζας ἰσχύειν μᾶλλον, εἰσφύσαι δὲ τὰ λοιπῶν τι μερῶν· ἐπεὶ καὶ ἐίζαι ἐίζῶν ἐν τοῖς ὁμογενέσι, καὶ φύλλα φύλλων, καὶ τὰ ἄλλα μέρη πολὺ διαφέρουσιν ἰσχύι, διὰ τὸ μὴ ἐν ἅπασι χώραις· ὡς περ καὶ ὅσα τοῖς καὶ οἷς ἄλλοις καρπὸν τὴν βύτητι καὶ λεπτότητι· διὰ τοῦτο φάρμακα φαρμάκων ἀμείνω, καὶ τοὺς τόπους ὁμαλοὺς ἀπέχοντας· οἷον οἷς ἐκφλοιότης ἐλέβορος τοῦ γνησίου· δοκεῖ δὲ ἰσχυρότερος εἶναι οὗτος, καὶ οὐχ ἁρμόττειν εἰς τὴν χεῖραν· καὶ ἰσχὺς ἐκ παραπλησίας τὴν ὅσαι τίας ἔνεστιν, καὶ τῶν καρπῶν· καὶ γὰρ ἐν ταῦθ' ὁμαλότητί τινι τοιαύτῃ ὑπάρχει καὶ πλήθει φλοιοφόρα βαρεῖς ἐστὶν ὁμοίως· διὰ τὸ πολὺ τὸ ἡρῷδες ἔχειν· ὥσπερ οἱ ἐν τῇ βοιωτίᾳ· κἀκεῖ διὰ τὰς ὁμοίας αἰτίας· ἄλλη δὲ πρὸς ἄλλων διαμένουσιν οἰκείας χώρας καθάπερ ἐπὶ τῶν καρπῶν· ἐνίαις γὰρ ἐλλείπουσιν ὅλως τὰς φαρμακώδεις· ἐπεὶ πολλαχοῦ μέλας ἐλλέβορός ἐστι, καὶ ἄλλαι τῶν ἐίζῶν· ἀλλὰ μελέαν ἀθανασίαν τοιαύτην· ἢ δόξειεν ἂν ψυχροῦ τινος ἀέρος ἅμα καὶ ὑπνουδεῖσθαι, καὶ ἐπὶ προφῆσαι μέλαν· φαίνεται δ' οὖν τοῖς ὄρεσι πολεῖσι φάρμακα πλείω εἶναι ἢ ἐν τοῖς ὑψηλοτάτοις καὶ μεσόσι μᾶλλον· καὶ περὶ μὲν τούτων, ἱκανῶς εἰρήσθω· περὶ δὲ τῶν ὁμωνύμων, ἐπεὶ δὴ λαῶται καὶ μέρη πολλὰ ἀνθρώπου

ἀνθρώ

ἀνθῇ μᾶλλον, τοῖς δὲ, καὶ ἐν τῷ καρπῷ· τοῖς ἤδη καὶ ζῶσι τοῖς φύλλοις καὶ ἐν τοῖς κλωσὶ γίνεται. Τοῖς μὲν ζῶσι τοῖς ὑδαρέσι καὶ ὡς περὶ τοῖς ἀχύλοις ἢ δριμέσιν, ὡς τοῖς ἀνθεσιν, οἷον ἐρόδῳ. κρόκῳ καὶ τοῖς τοιούτοις· ὅσα ἢ αὐτῶν μὴ ὠχυλα, ἢ ἐν ταῖς ὀσμαῖς εὐμφαίνῃ γέ τινα βαρύτητα καθάπερ τὸ κέδρον καὶ τὸ ἐλαιον καὶ τὰ ἄλλα θλίψασι τοιούτοις. ἔνια δ' ὅλως ἀδυσμίαν, ἀλλ' ἀβαρύτητ' ἔχει· τὸ δὲ ὄσφρησιν. ἁφανερὸν ὡς ἀπὸ τοῦ χυλοῦ ὡσαύτως γίνεται, καὶ ὅτι ἐστὶν ἀπηρτημένον τῆς ὀσμῆς. ὅσα γὰρ ὑδαρῆ ἄχυλα ἢ ἀόσμα ὡς ἐπὶ πᾶν· ἀδυσία γὰρ τοῦτο ὡς εἰπεῖν ἡ ἀοσμία, τῷ τε τὸν χυλὸν ὑδαρῆ τινα ἔχειν φύσιν, ἢ ζῷ πολὺ τὸ ὑδατῶδες· τὸ μὲν γὰρ, ὥσπερ ἄμικτον· τὸ δὲ πολὺ τοῦ πολιοῦς ἀφανίζει. διὸ ξόπρην τινὰ καὶ τοῦθ' ὡς περ ἀμικτον· ἐν μίξει δέ τι καὶ τῆς ὀσμῆς. ὅσα δὲ ξοφῆ πολείονι βλοσυρότερα, καθάπερ τὰ λιμναῖα, ταῦτα καὶ τὰς ὀσμὰς ἔχει παραπλησίας, βαρείας τινὰς καὶ θολερὰς· ἐπεὶ δ' ἔνια μὲν, ὡς πᾶσι εἴζαισι καὶ τοιαύτη μίξις ἐστὶ σὺν μετρίᾳ, τὰ δὲ ἐν τοῖς κλωσὶ καὶ τοῖς φύλλοις, τὰ δὲ ἐν τοῖς καρποῖς, πολεῖσι δὲ ἐν τοῖς ἄνθεσιν, ὠλόγως δύσμα ταῦθ' ἁπάντων· καὶ διὰ τοῦτ' ἐν μὲν ὕδασι τὰ ἐλάττω τῶν ἀνθῶν ὀσμᾶται, καὶ ἧττον ὡς τοῖς ἄλλοις· ὅτι μὴ ὧδε πολὺ καὶ ὑγρότης· εἰ δὲ μὴ, ζητητέον αἰτίαν· ἴσως μὲν οὖν καθόλου καὶ ἁπλῶς εἴρηται· ὡς δὲ καθ' ἕκαστον δεῖ σκοπεῖν τοὺς εἰρημένους, ἐπὶ καὶ δόξαιεν ἀλόγως ἐν τῷ ἄνθει τοῖς πολείσοις· ἐν λαύθῃ γὰρ οἷον πρώτη καὶ ἐλαφρὰ τούτη ἡ ψῖς, ἀποξηραινομένου θᾶττον καὶ μεταβάλλοντος· ὅταν δὲ εἰς τόνδε τὸν καιρὸν ἔλθῃ πολείονος τῆς ὑγρότητος οὔσης, ἐπὶ τὸ μᾶλλον ἢ τῆς ὀσμῆς, ἐφ' ὧν μὲν φύσει τοιοῦτος ὁ χυλός· ὡς δὲ πὶ τὸ πολὺ ἐν τε τοῖς ἡδυόσμοις τισὶ καὶ περὶ τὰ ἡδύοσμα· τοιοῦτον γὰρ ἢ τὸ μῆλον· καὶ τὸ ἄνιον· καὶ τὸ μέσπιλον· ἢ τὸ δυσόσμων δὲ ἀδριμύτητα τινά· οἷον, κεδρίδος τε καὶ τερμίνθου καὶ τοιούτων· ἢ τὸ λιπαρῶν· ὡς περ ὅ, τε τῆς ἐλάτης ἢ τῆς πεύκης καὶ τῆς πίτυος ἢ τῆς δάφνης· τὸ δὲ λυκίων ὀλιγίστως εἰ πεῖν ἢ ὡς μικρόν· ἐπεὶ καὶ τὰ μῆλα τὰ γλυκέα πάντων ἥκιστα ἡδύσμα ἢ ὅσῳ αὖ γλυκύτερα, ἧττον· ἅμα δὲ ἢ ταῦτ' ἔχει ὡς οἰνώδη χυλόν· αἰτίαν δ' ὅτι παχύτερον καὶ μᾶλλον ὁ γλυκὺς χυλὸς· αὖ γε καὶ ἐν τῷ ὡς.

ωτειναρ ωίῳ με μιξ μηύος· ἡδὺ ὀσμὴ λεπτοτέρου ἢ ξηροτέρου καὶ δια
πνεομηύ σ μαῦόν ὄστιν· ὑπ ξ ὧν ἡ ὕστερον διασαφητέον· ἀλλ ὥσ ὧν ἐπε
φαλαίων, ἐν τούτοις τοῖς χυλώδεσιν ἡδυοσμία· τῶν δὲ φύλλων ἐκλεγω,
ἡγό λως τ δὲ ἐν δρωμηύλημάτων· ἐν οἷς ἡ δρι μύτης τις ὑπάρχει καὶ
λι ᾳ ότης· ὧν ἀπ ξ ἀμέλ φοὶ προφερη μηύοι κ ξηρί· ἐ ὧν τ οἰνωδῶν ἡ ἐνί·
ὀγ ξ τοῦ μυρλώου καρπὸς ὠώδης· ὦσμος δ ἡ αὐτὴ, ἐ εἴτις ἄλλη γοι
αὐτῳ ἔχει δρι μύτητα, εἴτε λι ᾳ οὔτινος, εἴτ οἴνωδους, εἴτε ἡ ἄλ
λου χυλοῦκ τ κ ξηρύς· ὁμοίως δ ἐ ὧν τ ἄλλων στεφανωμάτων, οἷον ἐρ
πύλου· σισυμβρέου· ἐ ὧν τ ἄλλων· οἷον, σηπεύου· σελίνου· μίνθης·
τό, τε ξηρὸν ἢ δρι μύ, καὶ συ πικόν πως ζ δηλον· ὁ κ ἐπὶ τοῖς καρπεῖς
ὀδ ἓν τοῖς ἄλλοις ἐ χόντων τὴν ὑγρότητα τοιαύτην· ἀ ἀ πασι δ ἐνυ
πάρχει ἢ τούτοις ἡ τοῖς ἄλλοις τὸ κ τὸν ὁρισμὸν τοῖς ὐώδεσιν·
ὥστε τὸ ἔγχυλον ξηρῷ ἀ πρι σύμνον ἐμφαίνειν τινὰ δύναμιν· ὠ
δυσμότερα δ ἡ ἡδίω ὅλα κ μέρος ἐν τοῖς ὑπνοις ἐ ξηροῖς τότοις,
ἀφηρημμένου σ τοῦ ὑδατώδους ἢ τοκαὶ ταὐλοίπου πεπεμμένου μᾶλλον·
ὡς γ ἀ πολῶς εἰ πεῖν ἡ ξηρότης οἰκειότερα ταῖς ὀσμαῖς, ἢ μᾶλλον ἐν
ταύθ ἅπερ κλίνει φαίνεται· σημεῖον δ ἡ τὸ ἐν ταῖς θερμοτέραις χώραις
πολείω γίνεσθαι, ἡ μᾶλλον τὰ ὀδύσμα· ὅτι πεμμένα ᾖ, δηλονότι μᾶλ
λον ἡ ψυχρὰ ξηραινόμενα ὀξέα· ἁλὸς γὰρ δυνάμεως καθάπερ ὄκαλαμ ἡ καὶ
ὁ χῖνος· τὸ δ ἐ, ἡ μᾶλλον ὀξέα ξηρανθέντα· καθάπερ ἐ ὁμελίλωτ·
οὕτω δ ἡ οἰνοραύθης ὀδυσμότερος· οὐ μὴν πάνθ οὕτως· ἀλλ ἔνια καὶ
αὐάπαλιν· ἀδ εἰδ αιρεῖν· ἀ πλῶ δ ἐ τις ἡ δ αίρεσις· τῶν μὲν γὰρ ἀθε
νεῖς αἱ ὁμαί· τοιαῦται δ ιώσ ωῦ σαν τὰ αὐθη μάλισα, τὰ μὲν ὀδύσ
μότερα χλωρὰ ἡ προσφάτα· χερνιζόμενα δ ἀ μβλύνε) δ ἀ τὴν ἀ
πεπνοὴν ὧν δ ἰ χυρότερ ᾳ· τοιαῦται δ ὅσα μεωδέστερα, ἡ ὑγιεινοτέ
ροις· ἡ οὖν μεθ ἡ μέρας ὑδατώδ ς δύναμ ἐ ταῦτα ἅπερ ξηραινόμ ἡ μὴ παλαι
ὁμ μέχρι τινὸ ς· ὧν ἐ τὰ μὴ λατὰ κυδώνια· ἡ ὅσα τῶν τε στεφανωμα
τί ξ ἡ δρι μεῖ ἔχει τὰς ὀσμάς· οἷον, τὸ ἀβρότονον μάλισα ἡ τὸ ἀμάρακ ον
ὀλοκρόκος· ἅμα γὰρ ἀ πο πνεῖ παῦται τῷ ὑδατώδ ς, ἐ ἡ τῆς σφοῦς ἐ
πιξοὴ παύεται ἐ ὡς περ πίνειν ἐν ἐαν τοῖς ψυχούσι λαμβανόμενον· διὸ

καὶ

ἠ ἀφαιρεθὲν ἀπὸ τοῦ φυτοῦ ὠὸν δεύτερα· καθάπερ τὰ μῆλα· καὶ μᾶλλον πάσχει συμβαίνει δὲ τοῦτο ὠὸν ὡραιότερα, χλωρὰ μὲν ὄντα μηδὲ ζημιωθέντα τὸν χρόνον· ξηρανθέντα δὲ, καθάπερ ἄλλο τι ἢ τὰ βούκερας· ἐπεὶ ἢ οἶνος τοῦτο μᾶλλον ἂν παθεῖν δοκεῖ, καὶ ὅσῳ λαμβάνῃ, ὅταν ἀποκεισθῇ τὸ ὕδατος ἀφῇ· τὰ μὲν οὖν ῥαιῶτα πάντα παλαιὰ μᾶλλον ὄσμὴ τέρα· τὰ δὲ ὠὰ θᾶττον ἢ, τὰ χλωρὰ πιεῖται καθάπερ τὰ ἄλλα· ἢ τὰ ξηρὰ καὶ κακῶδη παλαιὰ μᾶλλον· οὐ χώρις φέρεται ξόδα διατηρεῖται τὸ ὄσμῃ· ἀπὸ ξηραίνομένῃ· μέχρις οὗ ἂν ἐκλείπῃ· τὸ δὲ χλωρὰ ἐκ πέσσεται μᾶλλον· τοῦτο δὲ ἢ αἴτιόν, ὅτι ἀκατέσκληκε πω, ἐκ λελῃφὸς τὸ οἰκεῖον θερμόν, οὐδὲ δώσιν ἀποπνοήν· ἐπεὶ πρόσεστι τοῖς ξηροῖς οἷς μὲν ἐλαφροῖς ταῦτα ἀπόξηραίνεσθαι μέχρι πολὺς, ὥστε ἄκαρπα γίνεσθαι καταλείπεσθαι τὸ ὄσμῃ· ὅσα δὲ μέλλοντα ἢ εἰς τὸ λείῳ χρόνου δύσοσμα ἂν λαμβάνῃ· ὅσα μὲν οὖν μέλλει ἔσεσθαι τῶν δένδρων ἄκαρπα καταξηραίνομένῃ, χείρω ἔχει τὸ ὄσμὰς· τῷ δὲ ῥιζοτομεῖν ἢ σκληροτέρα· ὅστε γὰρ τισὶν πέρῃ ἢ οἶνος ἢ μᾶλλον χυλὸν σκληρότερον ἰσχύς, ὅταν ᾖ ὄσμῃ· ὧν ἐν τοῖς ἀγρίων ἐνία ὁμοίως δοκεῖ πρὸς τὰ ἥμερα πεπονθέναι· καθάπερ ἔρπυλλος· ἔχουσι δὲ μεθύσκουσιν μάλιστα τὸ πάντων σκληραὶ γὰρ αἱ ὀσμαὶ καὶ ἀστυνικαὶ· αἱ δὲ τῶν ἡμέρων, ἔχουσί τινα αἷμα τῷ φλοιῷ γλυκύτητα ἢ δὲ μήλου εἶδος· ὅστε ὥσπερ ἐν χυλοῖς ἐστὶν ὄσμῇ γλυκύτης· ἡδονὴ δὲ ἅπασι προσηνεία τοιοῦτον, ὡς ἁπλῶς τὸ φύσει ἑκάστοις ἕκαστον· ἀλλὰ πῶς μὲν οὖν ὀσμαὶ χρόνιαι, ἁπλῶς ξηραινομένων ὀσμότεραι, ἔστω τὰ λοιπὰ ὅμοια, ἀλλὰ τῶν εἰρημένων θεωρείσθω καὶ ὅσα μὴ εἴρηται, ἐφεξῆς ἐκ τούτων συνιδεῖν· ὅσα δὲ μὴ κατὰ μόρος ὄσμας, αἰτιολογητέον τυχόν, περὶ τούτων ἀπορήσειεν ἄν τις, διὰ τί ποτε ἐνέχθη, διὰ τὸ αὐθις ἂν ὄσμον αὐτὸ, ἢ οὐκ εἰκός· ἐνδέχεται γὰρ καὶ τοῖς ἄλλοις μὴ ἔσεσθαι ὄσμοις, τούτοις μάλιστα διὰ τὸ προϋπάρχειν τὴν φύσιν· αἴτιον δὲ φαίνεται, διότι πέψις τίς ἐστιν αὔθησις· τὸ δὲ πεπόνθαι ἐν μεταβολῇ τινὶ ὑπάρχον· ὅσα μὲν οὖν ἐνδέχεται μὴ ὄσμὰ ἔχειν, τούτων πεπονθέναι τὸ χυλῶν· ὅσα δὲ ὄσμα τούτων διὰ τὴν μεταβολὴν, λαμβάνει τινὰ τὸ αὔθος ὄσμήν· ἐπεὶ ὥσπερ ἡ πέψις ἐν μεταβολῇ ἀναγκαῖον ἐξαναπέφθαι τὴν ὄσμὴν· ὄσμῶν δὲ ὄντων, ἢ ποῦ ὄσμον ἔσται τὸ αὔθος· αὐτὴ δὲ ἐξαναπεφθαι ἔοι

κεν ὥσπερ ὑγιάνθη σίστις εἶναι τῆς πρὸς τὴν παρχούσης ὀσμῆς ἡδυσμίας· διὸ λαὶ τὰ φασιν ὀξύ τι πυρτὸν μᾶλλον εἶναι δοκιμαστέον. φέρεται γάρ τι μᾶλλον. φαίνεται δὲ καὶ ὁμοίως συμβαίνειν, ὡς περὶ τὴν χυλῶν τῶν πικρῶν τῶν τὴν τελείαν ἡδονὴν μεμιγμένων πρὸς τοὺς ἀπίπτους, ὅταν πυρῶν ἢ λιῶν. μεταβολῆς δὲ γινομένης, οἱ μὲν εἰς τὸ βέλτιον, οἱ δὲ εἰς τὸ χεῖρον μεταβάλλουσι. τὰς μὲν γὰρ πέπλους τῶν δυσὶν ἐξίστησι τὸ θερμόν· ἀνάγκη γὰρ ὅταν ἐν τῷ τέλει γίνεσθαι, τὴν μεταβολὴν εἶναι πρὸς τὸ χεῖρον· ὁ δὴ καὶ ἐν τοῖς φαίνεται συμβαῖνον, μᾶλλον κωτέρας φλὸσμῆς γινομένης. οἷον γὰρ ἄνεσίς τις γίνεται φλὸς ἀκράτου· ἅμα δὲ καὶ δυσχραίνεσθαι συμβαίνει, ἢν ἐν φύσει τὰ δάνθησιν· ὧν μάλιστα ἐκ ἀνθῶν τούτων, καὶ ταύτην γίνονται τὴν ἄνεσιν· εἰδὲ μὴ γλυκύτης, ἀμοῖον γλυκύτης εἶκεν πρὸς τὴν οὐ καρπὸν χύσιν. ἅπαντα γὰρ ἐκ γλυκέος χωνεῦται· διὸ καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἀνθῶν ὄντι γλυκέα· καὶ γὰρ τὸ λόγον, ἐκλειχμῶ τε καὶ θηλυτέρ εἶναι τὴν ὀσμὴν οἷον ὑπὸ γλυκαίνουσαν, ἀφεῖναι μᾶλλον φλὸς ἀκράτου δρεμύτητος. τούτων μὲν οὖν τοιαύτην τινὰ αἰτίαν ὑπολητέον. διὰ τὸ δὲ ἀχρόιον καρπὸν τῶν ἡμέρων εὐοσμότερον τὸ ὁμοχρόων, οἷον μηλέας τε, καὶ ἀχράδος, πόας, μέσπιλα, μηκωνίδα· καὶ τὸ μήλων, ἔνια τοῖς ἀχρόιοις τὰς γυφρώματα καὶ τοῖς ἡμέροις εὐοσμότατα, καὶ τοιαῦτα τοῦ πυρὸς μᾶλλον τῆς ὀσμῆς, προσῆκεν εὐοσμεῖν τὰ μᾶλλον ἀπεπεμμένα. τοιαῦτα δὲ τῶν, ὅσα μᾶλλον εἰπεῖν, ὅτι τὰ ἀχρόια ὡς σκληρότερα. καὶ διὰ τοῦτο ἐστὶ αὐτοῖς· ἔτι γὰρ οἰκειότερος, εἰ τις δύναιτο διελεῖν τὸ ὠφελίμου τὴν τοῦ χυλοῦ τὸ ὀσμῆς ἐν τίνι ἑκάτερα γίνεται. φαίνεται δέ τινα ἔχειν διαφοράν, εἴθε τέρπον τῶν, εἴ τι τοιαῦτον μεταβάλλοντος· τοῦτο μὲν καθόλου διαίρεσιν ἔχει· πρὸς δὲ τὸν νῦν, ἱκανῶς ὅσον οὔπω φανερόν· ὅτι μὲν γλυκύτης ὅλως ἡ εὐοσμία, πάσχει γίνεται τὸ χυλοῦ· διὸ καὶ μυρεψικοὶ τινες οἰκέται μᾶλλον, πάντες γλυκύτεροι· καὶ χύμοι δὲ ἀφαιρεθέντος τοῦ δακτώδους· ἡδίω γὰρ ὀσμῶν πρότερα τινὰ ἀτελεστέρα πέπλου· ὅμοιον δὲ καὶ ὅτι αὐτὰ τὰ ὑώδη καθάπερ ἀπὸ ποιᾶς μηλέας τὸ αὐγὲ μᾶλλον εὐοσμα γίνεται, μὴ τελείως πεπανθέν· καίτοι τότε τὸ χυλὸν μᾶλλον ἡ πέπλος· μὴ ἔοικεν τῇ προτέραις μεταβολῇ τῶν χυλῶν· ὥστε

ουσ γὰρ ὐοσμία σίνου), καθάπερ αἷμα πνευματικήτις οὖσα, ἡ ὁ ὠ
ὃ χυλὸς τὴν οἰκείαν ἔχουτ φύσιν, ὅταν εἰς ταύτην ἐπέλθῃ, πεχυθεὶς
πεφθείς, τὰ μὲν τ ξοφῆς ἐλάττω, τὴν γλυκύτητα τὴν οἰκείαν ὅλως
τὴν τῆς αἰσθήσεως πρόσφορ λαμβάνῃ· τὰ μὲν οὖν ἄγρια, μέχρι τ πρότε
ρας πρίον, λτ ὐωδίαν ἔχειν λόγ· τὰ δ ἥμερα τελεάμενα τῆς πέ
ψεως ἀξοφῆ, καὶ τ καταστασιν μεταβαίνετ χυλ εἰς γλυκύτητα ἡ
ὐοσμίαν· αἷμα δ τ ὑγρότητα, λ τὴν ξηρότητα, τ πολυξοφίαν ὁλίγο
ξοφίαν, τ τὴν ὠμότητα, εἰκός τι συμβαίνεσθαι πρὸς τὰς ὀσμάς· εἴπερ
ὅλως ἡ τὰ ξηρὰ τῆς ἐν ξηροῖς ὀλίγο ξοφίας ἐν ὠμοις ὐοσμότερα· μι
γνυμένη δ ἡ πλείων ὑγρότης, ἀμβλύνει τὴν ὀσμήν· διὸ καὶ ἐν τοῖς πα
λιοκίοις καὶ ἐν φύλλοις, οὐκ ὐοσμαι· καὶ μᾶλλον δὲ τῇ πεπαχύνσει κα
θάπερ εἴρηται λαμβάνῃ τὴν μεταβολήν· ὥστε δὲ πάλιν εἰπεῖν ἡ
ξηρότερα καὶ ἄγρια καὶ ὀλίγο τροφώτερα καὶ ὐ πνοὰς μᾶλλον δ
ἐνίοτε, καὶ ἔτι λεπτοχυλώτερα καὶ οὐχὶ μόνον τὸν χυλὸν ἔ
χοντα ἀναμεμιγμένον τῇ σαρκὶ τοῖς ἡμέροις· ἅπαντα δὴ τὰ
τοιαῦτα συμβάλλεται πρὸς ὐοσμίαν· ἰδεῖν δὲ τοῦτ ἔστι καὶ ἐπὶ τῶν οἴ
νων· οἱ μὲν γὰρ γλυκεῖς ὅλως ὐοσμοι καὶ οἱ μαλακοί· τῶν δὲ ἄλλων
οἱ λεπτοὶ μᾶλλον ὐωδῶδες καὶ θᾶττον τῶν παχέων πίνων παρίστανται καὶ
παχέων· ἔτι δὲ αἷμα τῇ ὐοσμίᾳ συμβαίνῃ καθάπερ χωρισμόν τι
ναὶ νεσθαι τοῦ ὑγροῦ καὶ τοῦ ὠδώδους, ὑφίστασθαι γὰρ τῆς ξυσὸς τὴν πρὸς
τούτοις ἀποπνοὴν τοῦ ὑδατώδους· ὥστε διὰ πάντων εἶναι τὴν
ὐωδίαν, λεπτότητός τε καὶ χωρισμοῦ καὶ δυνάμεως· ἐπεὶ καὶ αὐτοῦ
τ ὑγροῦ αἷμα μέν τι τὸ πρὸς τῇ ξυσὶ ἥπου ὐοσμ· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ τίλια, τ τοῦ θᾶτ
τον πειρᾶσθαι τοὺς ἤθικοὺς τῶν οἴνων· λεπτότεροι γὰρ καὶ ὡσ
περ ὐθυσ αἷμ κτοι· σημειοῦται δὲ καὶ ἐκ τῶν λεπτοτέρων ἡ
ὐχύλων καὶ ὐπνόων ὐωδεστέρους γίνεσθαι, καὶ ἐκ τ πρεσβυτέρων
ἢ νεωτέρων· ἔτι δῶσ πολύοσμοι καὶ ἰχῶροι τοῖς ὀσμαῖσ· οὐκ ἔχουσιν
ἢ τῇ γλύσει τὸ μελαν, ὡς οὐκ οὔσης αἷματικ τὸν χυλὸν ὐοσ
μίασ ἢ πολυοσμίασ καὶ ἰχῶρ· ὁ περ ἐπὶ τ μύρων, διὸ τ θυμιᾶσθαι
τῶν, μὴ ἐπὶ τῶν στεφανωμάτων, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ὐοσμωδῶν

συμβαίνει· πόα τα γὰρ πικρὰ ἡδύχυλα τὰ τοιαῦτα· καθάπερ αἱ ἀμυγδάλαι· ἡ οἰόρμοι δὲ τοῦ ὁμωνύμου, ὁμιλοῦμεν ἔχουσιν ἔνιοι σκληροὶ δὲ λοῦκα δύχυλοι· ὅξα δὲ πάντων οὐ μόνον, ὡς ἕτερον τὸ τῶν ὠσμίαν ποιῶν, ἀλλὰ συμμιξίαν τινὰ λάβοι τῆς πράσεως· ἡδὺς γὰρ ἐξαμφοῖν· ἀλλως τε δ' ὧν ἐν αὐταῖς ἀγρίων πυῶν ἔφαμεν λυπεῖν τὸ δριμὺ μὴ ἄκρατον· ὥσπερ ἐς πύλου λάβροτόνος ἢ τῶν ἡμέρων μιχθείσης ὑγροῦ τινος συμφύρου, μᾶλλον δὲ πράου σίνεται δηλονότι· μίσυ γὰρ δ' ὠχυλοτέρων πυρῶν ἐὰν ᾖ θάτερον, ὡς ἥκιστ' ἂν μὴ τὸ ἐλλεῖπον· ἅμα γὰρ ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐν τοῖς τοιούτοις τῶν μυσῶν ὁμῶν ἢ χυλῶν· χὴ δὲ πεῖρα δ' καθόλου διαιρεῖ ὡς ἐπὶ πλεῖστον μὲν τὸ χυλῷ μὴ τὸ ὠσμίαν δ' ἢ λυκύτης· ἀπὸ τοῦ χυλοῦ γὰρ ἡ ὀσμὴ· πρῶτος ἑκάτερ καὶ ὡς ἔχων· ἐκεῖνο δὲ ὧν φανερὸν ἐκ τῆς ἐμφύσεως ὅτι ἐξ ἀρχῆς ἦν ῥιζῶν δὲ τὰ ἀγρία τῶν καρπῶν ὠσμότερα· φαίνεται δὲ καὶ κεῖνο συμβαίνειν, ὥσπερ ἐν τοῖς ἀτελέσι καὶ ἐν τοῖς στερητικοῖς χυλοῖς μᾶλλον εἶναι τὸ ὠσμίαν· εἶναι τε μὲν πικρά· τὰ δὲ δριμέα· τὰ δὲ ἄθερμα· τὰ δὲ στυφνά· τὰ δὲ λεῖα ἔχοντ' ὀλυγρείαν· ὁμολόγως δ' ὅσων ἡ πνοὴ ῥᾳστα μᾶλλον ἀπορύτων· ὥστε ἂν μὲν ὄξος πάρεστι λάβῃ, σύμμιξον εἶναι πρὸς τὸ ὄσφρησιν· ἐὰν δὲ ὑπερβάλλοντα, ὀλυγρὰ ἢ βλαβῆ ἂν ἤδη· ἢ δὲ καὶ δύξαι ἐνίοτε στερήσει τοῦ στόματος· ἀλλ' ἕτερον τι ἀφύσιον ἔχει· εἶναι γὰρ ἁπλῶς κατ' ἄκρον· ἡ μὲν γὰρ ὀξυόσμια, διὰ τοῦτο γὰρ τοῖς γλυκέσι καὶ ὀλυγρὰ μᾶλλον· ὡς δ' ἔπος εἰπεῖν, τὸ ὀσμῶν, ἡ μὲν ἰχὺς ἑκάστων, δῆλον ὅτι κατὰ τὸν ὑπὸ κεφαλὴν φύσιν· ὁ μὲν αἰγειάγειτ' ἀνθέων ὀξυτέρας ὄσεις, ἢ ὡς πλησίον ἐλθοῦσιν, ὠσμότερα· καθάπερ καὶ τὰ δοκεῖ· τὸ δ' αὖ τιον, ὅτι πρὸς μὲν τὰ πρῶτα καθαρὰ φέρει τὰ μισητὰ ἡ ὀσμή· πλησίον δ' ὄντων, ὅτι σὺν ἀπτῶσι τὰ ἀπὸ τῶν μοῖα πρὸς τὰ πρῶτα, διὰ τὸ μὲν δὲ τέρας ἐν τῷ χυλῷ· καὶ ὁ μὲν ὑπὸ τῶν ἐνίοις, αἱ μίξεις αἱ οἰκεῖαι χρησιμώτεροι καθάπερ τὸ χυλῷ· οἷον, ἡ μυρίνη σκεῖφα μίκτω μυῖα δ' καπνὸς μέλι κρᾶτα ἢ γλυκεῖ· μᾶλλον κωτέρα δ' ὀσμὴ κρασιν μὴ γλυκυτέρα εἶ· τὸ δὲ γὰρ συμβαίνει ἡ ὧν τὸ χυλῷ· ἐνίοις δ' δέον τοῖς μίξεως πρὸς ὠσμίαν· ὡς δ' ἁπλῶς

ὡσδὲ ὅλως εἰπεῖν, ἕως ἂν ἡ ὀσμὴ ὅλη ᾖ καὶ ἀκραται τέρα· πρὸς ὁ-
σον δὲ ἔφθη μεσημβρίας, ἧττον· παρελθούσης δὲ ἔφθη μεσημβρίας, ἧκι-
στα· διὰ τὸ αὐαξηραίνειν τὸν ἥλιον· ὡσδὲ καὶ ταῖς τῆς ἡμέρας ὥραις, ὁμοί-
ως ἡ ἐν ταῖς τοιαύταις τοῦ κ̣ῑ̣ λόγον· ὅλως δέ τινων ὀσμαὶ καὶ πεπάν-
των ἐρεῖ· σύμμιξον πρὸς τὰς ὀσμὰς, ὡς τὴν καθ' ἡμέραν ὄζειν ὧν τ̣ ξ̣
ἐστὶ εἰδος καὶ λαμβάνης· αὐτὴν γὰρ ἥδιον καὶ μᾶλλον· κ̣ῑ̣ ἢ τὰς ἡ-
λικίας, οὐκ ἐν ταῖς ἀκραίαις ἀλλ' ἐν ταῖς ἀκμαίοις· ὀσμόταται μικρόν γε
πρακλίνουσι τὴν ἀκμήν· οὐ γάρ ἴσως καὶ αὐτοῦ χυλὸς καὶ ὀσμὴ ὡὐτὴ·
ὁ μὲν γὰρ γλυκύς, ἀτεχνῶς ξοφλῶν ὢν ἀώμυον, ὁ δὲ πέπ̣ς· ὁ δὲ στυφρα-
κὸς, ὅταν θερμανθεὶς δριμὺς ᾖ θερμότητος· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν τάγε ὀσμότα-
τα τῶν ἑώων· ἐλάττων γὰρ ὑγρότης· ὡς τὸ πικρατὲς μᾶλλον ὡς περὶ τὰ
ὑπὸ τὰς χώρας τοῖς λεπτογείοις· ὡς διὰ τὴν εἰς τὰς ἀκμὴν, ἢ πρὸ
τῆς χλιάνσεως πρὸς ὀσμίαν· ὧν ἑκάτερα ἐν ταύτῃ τὸ τέλος· ἐν δὲ
τοῖς ψυχροῖς καὶ πάγοις, ἀμβλύτεροι καὶ οἱ χυλοὶ καὶ ὀσμαὶ διὰ τὴν ἀπ̣
ξιν· περὶ γὰρ τοῦ γλυκέος δῆλον· ἀμαυρὴν γὰρ φαίνεται ὑπὸ
τοῦ ψύχους κεραννῦσθαι μᾶλλον καὶ κεῖνα μὴ καὶ αἴσθησις· ἀμφότερα δὲ
ἐξίστησιν· ἐκεῖνα δὲ μᾶλλον· ἐπεὶ καὶ τῶν καρπῶν ἐξαιρεῖται τὴν λυ-
κύτητα, διαλείπον τὴν πῆξιν ἐξαίρουσι· ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ κατὰ μά-
των ὑπερβολὴ τοὺς χυλοὺς λυμαίνεται· τὰ μὲν γὰρ κατακαίει τὰ δὲ, ἀ-
πέπει· τὰ δὲ ὥσπερ σήπει μὴ δι' ὑγραίνει· καθάπερ ἐπὶ τ̣ συκῆς ἐλέχθη·
τὰς δὲ ὀσμὰς ἴσως ἧττον μᾶλλον διατηρεῖ· τάχα δ' ἐπὶ τάσγε ἐν
τοῖς ξηροῖς σημαίνομεν· ἄκρατοι γὰρ αὗται· πολλὰ δὲ διαφθείρει· τὰς δ' ἐν
τ̣ καρπῷ ἐγχυλοτέρας ἢ μεμιγμένας εἶναι· μὴ τὸ παυόμενον δὲ κα-
λῶς, οὐδὲ νεκρὸν δὲ λόμενον συμμετρίαν τινὶ τ̣ μίξιν ὑπ̣ χ̣ν· ἐμφαίνε-
θαί πως τὸ τοξικὸν φύσιν ἐν ταῖς ὀσμαῖς· τοῦτο γὰρ τὸ τὰς ὀσμὰς
ποιοῦν, ἢ πάντων ἢ τινῶν· ὅπερ φανερὸν ἐπὶ θ̣ ῑ̣ς ὄζειν ἐν τῷ
τοιάδε ὑπὸ τοῖς δ̣ καὶ κεκαυμένοις ἐν τῷ θέρει, τὸ θερμοῦ πως τὸ ὑ-
δωρ ποιεῖ τὸν ὠὸν ἀπαν· ταῦτα δὲ ποιεῖ καὶ ἄλλοις· καὶ γὰρ τὸ περὶ
τὸν ἰὸν λεπτομερὲς, ὡς ὅπου ἂν καταπέσῃ πρὸς τὸ ἔδαφος καὶ τὸν τόπον
ὠὸν δ̣ῃ, ῥιζοῦται· ποιεῖ γὰρ οὐ πάντως· ἀλλ' ἀνύλης τινὸς ἢ νεκαυτος·

δι᾽ ὅσων καθ᾽ αὑτὰ τῶν, ἀλλὰ πρόπου τινὰ κατὰ συμβεβηκός· ἐφύη γὰρ ὁ πυρ αὐξήσειν τὸ πεπυρωμένης φλογὸς· ἡ κατάμιξις πρὸς τὴν ἀλμίδα ἐλάττω ἂν· οὐδὲ γὰρ ἡδίστην πλῆθος ὕδατος· ἀλλ᾽ ὅσῳ τὸ πολὺ ψεκ· ὅστε συμμέτριον εἶναι πρὸς τὴν θερμότητα τὴν ἐκπυρότητα· διὸ δεῖ δὲ καὶ αὐτὸ τὴν ὕλην ποιάν τινα πρὸς ὑπάρχειν· ἀγαθὴν ἐν πᾶσι καὶ πάντως· ὅλως δὲ καὶ ἐν αἰγοῖς ἤτε φύσεως ἢ ἡ κατάμιξις τοῦ πεπυρωμένων πρὸς τὴν ἀσθένειαν τῆς ἐλάττονος, ἐὰν ἔχῃ τὸ σύμμετρον· ἐπεὶ ἡ τὰ θυμιάματα ταῦτα, πυρώδης ταῦτ᾽ ἐστὶν ὠδίας· μᾶλλον δὲ καὶ ἡ κατάστασις· τὸ δὲ σύμμετρον οὕτω πρὸς ὁρμήν· ἐκεῖνος δὲ φθορά· πάρεστι δὲ καὶ τὸ ταὐτόπως ῥύπτω· καὶ ὠδὶ μᾶλλον δ᾽ ἐν δρῶν ἐστὶν ὅλως τῆς ὕλης μάτων, ὥστε μακρὰ πολλά· ζῶον δ᾽ οὐδέν, εἰ μὴ τὸ πάρδαλιν φασὶ καθάπερ ἐλέχθη ῥῖς θηρίοις· τὰ μὲν θερμὰ ἐξηρὰ τῶν φύσιν ὡς γὺπτερα, ἢ καθαρότερα τῆς ἑαυτῶν ἀναπνοή· τὰ δὲ ὑγρότητι πλεῖον ἢ μὴ λωδέστερα· διὸ ἢ ἀπροπνοϊαν τὴν ὅλην ἡ ξοφὴ τῶν ἀπωλῆ ἢ ἀπειπωτ· τῶν, πικίλη ἐστὶ πεπωματική· συμβαίνει δέ τι ἔτερ προσῳδοσμι ις, ὅτ ἡ φύσ ἕμα προῦπάρχῃ πρᾶτις· ἀρχὴ γὰρ αὕτη ἐστὶ πρῶτον· ἐπεὶ δὲ πάντα δρα πάντα δώδη, ἀλλὰ μὴ τὰς ὁμοίας ἔχειν κράσεις· τὰ χαδὲ ἡμῖν οὐκέν δηλον ἐκ τῶν ζώων τὸ ὠδόμ· ἀλλὰ χειρίζειν ἐνδεῖ τὸ ὀσφρησιν· ἐπεὶ τάχ᾽ ἄλλα ἐστὶ πόρρω θεν καὶ ἀθάνε· ἢ τὰ ἐλάττω ἐγγὺς ἀκριβέστερον· ἢ ἢ τὰ μ· ἴσως δ᾽ αὖ τοῖς δώδη, τὰ δ᾽, καὶ ἀνάδη πάντα φαίνε· καθάπερ ἢ μῖν ἐτέρων ἔτερα μᾶλλον· ἔνια δὲ καὶ ὅλως φύτο μῶν· ἀλλ᾽ ἐκεῖνο ἀ τοπον ὃ ἢ πρότερον εἴρ μῶν· εἰ τὸ ἡμῖν κακῶδες ἢ ἀσμον, ἐκείνοις ὠσμονίζε· τάχα δ᾽ οὐκ ἀ τοπον· ὁρῶ μὲν δὲ ὧν τοῦτ᾽ ἐφ᾽ ἑτέροις συμβαῖνον ὧν ἐαυτ᾽ δ᾽ αὐθὺς τ᾽ προφαῖς· ὧν μάλιστ᾽ ἄν τις αἰτιάσαιτο τ᾽ κράσ᾽ αὐ ὠμαλγεόσας· ἐπεὶ τάττε χμᾶς Δημοκρίτου καθάπερ ἐλέχθη τὰς μῶσας ἔχον τὰς μορφὰς, τὰ σμῆ ἢ τὰ σθη· καίτοι σ᾽ ἐκχλῶ πρῖν αἰγὰ ταῦτα μ᾽ ὅτ᾽ ὠλεκτίον· ὀδὲ μικρῶ πρότερον ἐλέχθη, καὶ νῦν πάλιν εἴρω μῶν· ὅτι ἐστὶν ὠσμία καὶ ἡ ψυλία χητεῖ τινα καὶ χώρας ἀέρ θ᾽ ποιότητα καὶ ξοφῆς· δεῖ γὰρ μὴ τὸ βάλλειν, μὴ τ᾽ λείπειν μή τι αἰσθ ξίαν ἔχειν ῥῖς ὑπερβ μὴ τ᾽ ξοφιῶ· ὥστε τὸ μ᾽ πλῆθος κωλύ ἐστ᾽

πέψιν

πότιμον· τὸ δὲ ἔνδεβ· οἷον ὕλλιον ἔχει· τὸ δὲ μὴ οἰκεῖον, ἔτι οἷον τὸ τῆς φύ
σεως· τοῦτο δὲ μᾶλλον ἐν τῷ ποιόν τι ποιεῖν τὸ ἔδαφος εἶναι ἢ τὸν
ἀέρα ἐπιτηδειότητα τοιαύτην πρὸς τὰς τροφὰς ἐπιτήδ
ειόν ἐστι μᾶλλον οὖν τὸ πρὸς ἕτερα δύναμις ἢ χυλὸς ἕτερα ἢ
διάφορος· ὅτι διάληθες τὸ λεχθὲν, ἐκ τῶν φανερῶν· αἵμα γὰρ ἢ ἄλ
λη χώρα βούσμα ἢ ὕλη, ἢ καρπίμα ἢ ἄκαρπα, ἢ βλαστικὰ
καὶ ἀβλαστῆ· ἢ γὰρ ἐν ταύτῃ τῇ αἰτίαν αὐτῶν ποιεῖ πλείω δὲ
δεύτερον τὸ αἰτιάσασθαι τὸ πρὸς τὰ ἐκ τοῦ ἀέρος κρίσιν καὶ τῶν ἐκ τῆς
ἐδάφους ζοφώδη· ἔτι τὰ κωλύοντα ἢ αὔξοντα, ταῦτα ἐπὶ τῶν φύ-
λων πρῶτα ἐπὶ χυλίαν· ἐπεὶ δὲ ἢ αἱ σμαὶ οἱ χυλοὶ πολυφθεῖς, διὰ
τοῦτο ῥοὴ μία κρᾶσις οὐδὲ μία ζοφὴ πᾶσι πρόσφορος· ἀλλ' ἑκάστοις ἢ
πρὸς τὸν ἴδιον φύσιν· ὅθεν καὶ ταύτης ἡ ἀπειρία σχεδὸν λύσις, διὰ τί πο
τε μᾶλλον οὖν τῶν βούσμων τὰ θερμῶν ῥέπων, ἐκάστοτε ἐν ἅπασι τοῖς
θερμοῖς τὰ βούσμα· ἔτι μᾶλλον διὰ τί ποτε τὰ μὲν ξηραίνοντα ἅπασι κά-
σμα, ξηρὰ δὲ τούτοις βούσμα, καθάπερ κάλαμος· ἢ ὄξος· ἰσχνεία· τὰ δὲ
ξηραίνοντα ἅπασι βούσμα, παρ' ἐκείνοις δὲ ἧττον μᾶλλον, ὡς δὲ τὶ πρόσφασις
ἔχον· καίτοι κατὰ λόγον ἦν ταῦτα μᾶλλον· ὑπὲρ γὰρ τοῦ λεχθέντος αἰτία ἢ
πάντα ταῦτ' ἐστίν· ἢ γὰρ ἀνωμαλία τοιαύτη ἢ τῆς ζοφῶδες ἐπὶ
ὂν τῶν ἐπὶ εἴδωλα μᾶλλον πρὸς ἅλμας ἐστὶ μόριον· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ αὐτῆς τῆς
συνεχείας σφραγὶς τόπος καὶ τὸ καλάμου ἢ τοιχεῖον· ἐπὶ πλεῖον τὸ
ἀπροβάλλεσθαι μόνον καὶ τῶν ἄλλων τοὺς βούσμους ποιούντων, πρὸς μὲν τοῦ
οἰκείαν· πρὸς δὲ τὸ παρὰ τοῖς ἄλλοις βοώδη παραπλησίαν ἢ χέρω
κρᾶσιν ἔχει· καθάπερ συμβαίνει καὶ ὠὸν ἐπὶ κρῶν· οὐ γὰρ ἴσως πάντ' δεῖ
τὰ θερμότητος οὐδεμίας· ἀλλὰ τὰ μὲν πλείονος· τὰ δὲ ἐλάττονος
ἢ μαλακωτέρας· ὥσπερ καὶ ὠὸν ἐπὶ τῶν ἑψομένων ἢ ὅλως ἐπὶ τοῦ τέχ
νου μένων· ἐνίοις γὰρ οὐδὲν ἢ ῥῖσκα θῆκας εὔδηλον· ἀναίσθητον γὰρ ἔχει
σε τὸ αὔθη ἢ τὸ στεφανώματα θῶσ' ἐπεῖν, ὅτι ὁ ἀὴρ ὁμιλῶδης λεπτο
σαρκότερος· ἐν δὲ τοῖς τοιούτοις χώραις οὐ τίνεται τὸ ὅλον βῶδες, διὰ τὸ μὴ
πίνεσθαι τοῖς ἀλλὰ μᾶλλον ἐπὶ καταξήρῳ· ἐν ταύτῃ δὲ ἐκ τοῖς σ' ἐπεὶ
τὰ πε κυρίνδια τοῦ τοιούτου· τὰ δὲ μᾶλλον μᾶλλον τὸ ξόδη ἐκρό

κος· ἡ γὰρ χώρα λεπτὴ καὶ ξηρὰ καὶ οὐκ ἄπαν θερμή· καθαρὰ τε γὰρ τῷ ἀέρι καὶ ἀνύδρω· πρὸς δὲ τὰ ὠφελοῦντα ταῦτα ξοφαὶ συμπίπτουσιν· τὸ γὰρ ξηρὸν δυνατὸν κρόκος ὁ λιβανωτὸς ξοφαί· διὸ καὶ τῶν ἄλλων εὐδοκιμότερα· θαυμάσιον δὲ καὶ αἰτίαν πᾶσι τοῖς ἀκούουσιν ὅτι τὰ μὲν ὄντα ἀεὶ σώματα ταῦτα καὶ ἡ εὐδοκιμία· καὶ ἡ ξηρότης καὶ ἡ θερμότης· ἡ δὲ χιὼν καὶ ἡ πάχνη καὶ μᾶλλον ἔτι ἡ δρόσος ἐναντίως ἔχει πρὸς τὰ τοιαῦτα· καὶ ἐν τοῖς ὑγροτάτοις τόποις καὶ ἐν τοῖς ψυχροτάτοις ἐστὶ τὰ εὐώδη· ὅτι μὲν δὴ τὸ ὑγρὸν ἴσως, ὁμοπαθοῦν μὴ ἐν ἑτέραις χώραις, οἷον κύπρον ἐν δονακίδων, ἐμφαίνει τὴν εὐωδίαν· οὐθὲν μᾶλλον τοιαῦτα ἀλλὰ καὶ πολὺ τυφλότερα ἐστίν· λεπτὴ γὰρ ἐκείνη τῶν ὑδάτων ἢ ἐκείνων ἐμπίπτει γὰρ ἐκείνων ἐμπίπτει ἀλλὰ χεῖσον τῇ χώρᾳ τὸ αἴτιον, καὶ τῶν ἰδιοτήτων πρὸς τὰ ἄλλα τῶν θαυμαζομένων· τὸ γὰρ αὖ πάλιν μήτε καπνῶδες εἶναι μήτε λευκὴν ἀλλὰ μέλαιναν, ἐναντίον πρὸς τὴν ὐωδίαν· ἀμφὶ γὰρ ξηρότης αἰτιῶνται ὡς μικρόμυρτον, διὰ τὸ μὴ πίνεσθαι τὸ οὐράνιον ὕδωρ ὡς ἰῶνι τοῦν τε τὸν καρπὸν· τὰς δὲ δρόσους συμβοηθεῖν· τοῦτο μὲν δὴ καὶ ἔστι τοιοῦτον ἕτερον, ὃ συμβαίνει δυνάμει ἰδίᾳ ἔχειν παρὰ ταῦτα καὶ τόπους ἐνίους, ἰδιωτέρας δεῖται λόγων· ὁ δὲ κοινὸς ὅτι πολλὴν ἀνωμαλίαν αἱ χῶραι φέρουσιν, ἀληθὲς μέν· προσαπτέον δὲ καὶ τὰς οἰκείας δυνάμεις καὶ διαφοράς· ἔοικε γοῦν ὁμοίως καὶ ἡ ἐν λυκίᾳ πεύκη τὰς ῥίζας συμβαίνον· ὡς γὰρ ἐκεῖ πεύκην χυλὸν, ἐν ταύτῃ πεύκη τὸ ὁμοίως ἡ δυνάμις καὶ ἰδιότης· ἐκεῖ μὲν οὖν αἰτιῶνται τὴν τῶν τόπων μετάβασίν τινα καὶ φύσιν· ἡ γὰρ ῥίζα, φίλυδρον· μεταβάλλειν φασὶν ἐξ ὀξείας εἰς γλυκεῖαν, ἐὰν ἐν πολυύδρῳ· ὥστε διαιρέσεως ὁρισμὸς ἅμα τῷ πλήθει καὶ τῇ ποιότητι ποιεῖ τοιαύτην μεταβολήν, οὐδὲν ἄτοπον· ἐν ταύτῃ δὲ πειρᾶσθαι ζητεῖν ἰδίαν, ἥτις οἰκεία πρὸς τὴν εὐωδίαν· ἔοικε δὲ μάλιστα τοιαύτη τις εἶναι, σωτικὴ μὲν ὢν εἰς πάντα, οἷον τοῦ τε κοινοῦ καὶ τοῦ ἰδίου ὑγροῦ φθαρτικὸν καὶ τοῦ ἀέρος· αὐτὸ δὲ τὸ φυτὸν ὅλως ξηρὸν καὶ τὸ ὑγρὸν τοῦ τὸ μάλλον τῶν ἄλλων· δῆλον δὲ ἡ στερεοφυλλία, καὶ ἡ μικροκαρπία, καὶ ἡ χρόα τοῦ καρποῦ· πάντα γὰρ ταῦτα ξηρότητος· τὸ δὲ ξηρὸν, ὀλίγον ὑγρὸν ἔχει· τὸ δὲ ὀλίγον ὑγρὸν πέπτον· καὶ εὐωδία

δὲν πέψει τὴν πρὸς ὄσφρησιν· αὐτὴ δὲ λευκὸς καὶ ὑγρὸς· ἀπὸ μὲν οὖν τοῦ φυτοῦ ταῦτα προϋπάρχοντα· ἀπὸ δὲ τοῦ ἐδάφους τοιάδε ἕρπουσα, ὅτι τὸ μὲν ξηρὸν ὀδακνᾷ μᾶλλον· ἅμα δὲ καὶ τοῦ εἰσπνεῖν ὁμοῦ τῷ σιτίῳ· ὁ δὲ ὑγρὸς καθυγραίνει· ἐπεὶ καὶ τοῦτο αἰτία τῶν ἡμέρων ὑοσμότερον. καὶ αἴτιον προσήλοις τοῖς ὠμοῖς, καὶ μᾶλλον τὰς πρὸς μέσῃ μβρείᾳ· ἅπτεται δὲ τοῦ ξοφ ἐλάττων ὁ τοῦ πέπλου τόπος ἐχόντων· διὸ καὶ δύναται ξῆς εἰς ὑσμηκοσάλλαθαι μᾶλλον δὲ τοῦ χρόνου λαμβάνοντος ἢ χίζον μᾶλλον, διὰ τὸ πολὺς λαμβάνειν ἀρχὰς πέπλου τοῦ θερμοῦ· ἢ μᾶλλον παντελῶς· τὸ δὲ ἔντερον τοῦ μαλακίοις εἰς ἐμοὶ ὁρμὴ· διὸ καὶ μήκη μᾶλλον αἰξάνεσθαι μᾶλλον λαμβάνοντος, διὰ χρόνου· ἢ ἐκ ῥύτων αἰβακτηρίαι καθάπερ ἄλλοθί τε ἐφίλιασῶ· κοινὸν δὲ τοῦτο ἰσωσὶ τοῖς πάντων τὸ δεῖν δρῦς· λοιπὸν δὲ ὧν εἰπεῖν, διὰ τί ταῦτα δικαίως· τούτων δὲ τὰ τέσσαρα ὄσον τὸ πρόσηλον· αὐτὴ δὲ περὶ πέπεσα καθυγραίνει· τὰ μὲν αὖθη ἢ ὑγρότερα τὴν φύσιν ὄντα, μᾶλλον· τὰ δὲ ἄμικτα ξηρὰ ἐλάττω ἐστὶ ἀθυνέστερα· διὸ ἧκρατεῖ τι μᾶλλον ἀπὸ τοῦ τῆς ὑγροτήτος· ὁ δὲ μύρλος· σημεῖον ἢ τὸ εἰρημένον πρὸ αὐτοῦ· μικρόκαρπος δὲ εἶναι δοκεῖ, διὰ τὸ μὴ λαμβάνειν τὸ κεφαλῆσαι δῶρ ἱκανῶς· ὥστε τὸ μὲν μύρλου, διὰ τοῦτον πειρατέον αὐξητεῖν τὰς αἰτίας· τῶν δὲ ψυχρῶν ὑσμῶν, τὴν θερμότητα τὴν ἐν τῇ νομιστέον εἶναι· ὧν τὸ χυλὸν θερμὸν τὸ πέπλον· ἄλλοτε μὲν οὐθὺς προϋπάρχον· ὁ τὸ δὲ καταλήγον· ὡς πρὸς ἐν τῇ τὸ ὀσφραίνεσθαι· ὃ δὲ πάσχει· ὃ δὲ ἀπολήσιον· διὸ συμβαίνει· ἅμα μὲν ὑγρὸν θερμότητος εἰς τὴν γῆν ἐσωθεῖσαν μὴ ὑπερβάλλειν μήτε τὴν λόβην, μήτε πέφραν εἶναι, μήτε ὀλίγον· διὰ τὴν ὑγρότητα χεομένων ἐργάζεσθαι τὸ θερμόν· αὖ δὲ μὴ τοιοῦτον· ὥστε μήτε τὸ ἐκτὸς ἀέρος δέχεσθαι ψυχρόν, τό, τε ἐν αὐτῇ θερμόν, ἀποστέγειν καὶ σῴζειν· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἐν τῇ ἰλυοειδεῖ βελτίων ἡ ἐν Ἰσσῷ ἢ ἐν Μακεδονίᾳ· οὐδὲ τῇ θρακικῇ ἢ ταῖς ἔτι ψυχροτέραις ἅμα καὶ ὡς ποτέραις ἄλλως ὀσμᾶσθαι· ἡ γὰρ ἦττα πέφρα καὶ ἡ ὑγρότης πολλή· καὶ ὁ χειμὼν ἐκτοπος· οὐδὲ ταῖς ἀλεφαῖς λεπταῖς διὰ τὴν μαλακότητα τοῦ ἀέρος ὀσμᾶσθαι· ἀκίνητα γὰρ ἂν τι πάσχοιεν· ὃ ἀμφοῖν ἕξη τὴν τέον· ὡς περὶ ἐν τῇ τὸ πέρας ὀσμᾶ

ἐκ τοῦ ἑδάφους ἐκ παιέρος, τὰς δὲ ὠὰ μὴ τὰ σεῖα τὰ ὠὰ ψιν σιωφ
γούσας· ὑπὲρ μὲν ὄνυχ', ἱκανῶς εἰρήσθω· τοὺς δὲ ὄφεις ἤδη δὲ τοὺς ἀ
πὸ ἀλλήλων οἰκεῖ πρὶ μὲν οὐχ ἕλκυσιν· οὐδὲ λως δὲ δύνται ἐν τοῖς φυγῖς μο
εῖν, ὡς τίγε ἡμᾶς εἰδέναι τι ἄλλον· ὥστε ἐκ παρα φυλάττομεν χώρια τὰ δρι-
μέα, οἷον κρόμμυα καὶ σκόροδα, τὰ στεφανώματα· φασὶ δὲ καὶ ὠφελεῖν εἰσύ-
νησίαν· τοῦτο δὲ ἔοικε μᾶλλον ἀληθὲς, δυοῖν θάτερον αὐτιάσασι πάντες· ἢ ὡς τὸ
κακῶδες ἀφαιρεῖ μύων· ἔκας δὲ καὶ τῷ οἰκείῳ, καὶ ἕλκει τὸ συμπε
νές· ἀφαιρεθέντος δὲ τοῦ ὀξέος, καθαρώτερον καὶ μᾶλλον τὸ λοιπόν·
καὶ ὡς κατα ξαινόντων τὸν τόπον διὰ τὸ θερμότητα πλουσίαν· μηδὲ
τοῖς ξηροῖς, ἅπαντα ὠφελιμότερα. ἴσως μὲν οὖν ὡς αὐτὰ καθ' αὑτὰ θέσιν εἰρήσθω·
οἱ δὲ χυλοὶ χωρισθέντες ἕλκουσι καὶ μᾶλλον τὸ λαιον· οἶνος δὲ καὶ ἄλο
γον φαίνεται, τὸ δὴ πᾶν, τὸ μὲν ὕδωρ καὶ λεπτομερὲς ὂν τοῦ ἀέρος μᾶλ
λον καὶ χυλον, καὶ ὅλως ὑγρὸν καὶ ὑγίες, οὐδὲν ἔχει· παχὺ δὲ καὶ χυλῶδες καὶ πε χὺ
τερον· δέχεται δὲ οἷον μὴ ἐμβάλλομεν ὠὰ εἰς τὸ πλησίον ὄντων· ἕλκει δὲ καὶ
ἔχει τὴν θερμότητα ἐμφυτον τῷ φλέγματι ἕλκον· τὸ δὲ ὕδωρ καὶ ἰσαίτερον
φύσει καὶ ψυχρόν· τοῦτο δὲ καὶ μᾶλλον τὰ μάτια διατηρῆσον, μὴ ὅτων στενὸν
ὡς λεπτόν τι καὶ φυλακτικὸν ἐμπνοῆς· τὸ μὲν γὰρ δίδωσιν, ὡς περιθεῖναι δύ
χρων· ὥστε γε καὶ τὸ δίσωματος δὲ τερον ὄντι τὸ δὲ ξαμένῃ τὴν
γῆν μὴ φύων, πρὸς ἄμφω συμμετρίαν ἔχον· ἅπερ ἀμφότερα τῷ οἴ
νῳ καὶ τῷ ἐλαίῳ συμβέβηκε· καὶ μύρα μὲν τοῖς τὰ σώματα εἰς τὸ ἐλαιῶδες τίθη
σι· μᾶλλον γὰρ αὐτὰ ἁρμόττει πρὸς τὴν χρείαν, καὶ ἄμα διὰ μάλιστα
εἰς ἓν δύναται ἀμεταβλήτως· τὸ δὲ ὕδωρ ῥᾳδίως διαπνεῖται ὥστε ἐκ πλύ
νει μὴ δίεσιν· ἥκιστα μὲν ὡς τὸ πόσιμος· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνὴρ
δύνασθαι κατέχειν, ἀλλὰ διαπίπτειν μόνον· τῶν δὲ ξηρῶν, μάλιστα μὲν
σαμαν καὶ σώματα καὶ ἄχυλα· καθάπερ ἔλεα καὶ τὰ ἰμάτια, καὶ
εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὅσα χυλοὺς ἔχει καὶ ὀσμὰς, ὥς-
περ καὶ τὸ μῆλον· ἔστι γὰρ τοῦτο δέχεται καὶ ἕλκει τὰς ἐκ τῶν χυλῶν ὀσμάς· ἐν χυ-
λεῖ γὰρ αὐτὰ μᾶλλον· χρὴ γὰρ ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, μήτε καταξηρὸν εἶναι τὸ δεξάμε-
νον, ὥσπερ τέφραν ἢ ἄμμον, μήτε καθυγρον· τὸ μὲν γὰρ διὸ καὶ ἀχάπτει·
ἐνδίδωσι, διὰ χεῖ παι ἕκκλυζει· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ταῖς χηραῖς τὰ λαγῶν δύσκιμο

τερα

τερα, ψεκαθέρ τα μαλακῶς ὑπαὐτῶν κωνιέσαν· ἐμμένῃ δὲ μᾶλλον δὲ ἀπὸ σφοδρῶς ἀπερείδεσθαι ἐπὶ βάθος, καὶ ὑχρὸς περὶ ξηρὸν σπεῖρον λῆς, οὐδαμοῦ πανλώδους, ὡς περὶ φῦδα πανότερον φανταίας γὰρ ἢ τὰ πνεύματα ἢ τὰ ὕδατα· καὶ πρὸς μυσιν ἀμφοτέρως ὁ σμαί· ἀλλὰ δεῖ καθάπερ ἀπὸ μαίσματος τῶν δακτυλίων μέσην τὴν ἀρχὴν ἀφαιρεῖσθαι· καὶ πρὸ μὴ ἴστων, ἄλισ· ἐπεὶ δὲ τὰ μ̄, ἡμέρα· τὰ δὲ γρια τοῦ ὁσμίων, ἃ καὶ κολουθεῖ τῷ γλυκὸ σόλως τῷ ὁσμότερ, καθάπερ τὸ ξόδου· ἔνθα δὲ τὸ ἀγρίου· ὥσπερ τὸ ἰόμ τὸ μέλαν ἢ κρόκ· ὁδὲ ἔρπυλλ ἢ τὸ ἐλλίνιον δρίμυτερα· καθάπερ καὶ τὰ λαχανωδῶν τὸ πάτερ ομ· αἱ τοίνυν ὡς μὴ ἐπὶ πᾶσι καθόλου, τὸ πρότερον λεχθέν· ὅτι τῶν συμμιξίαν ἐκάτερα λαμβάνῃ δὲ ἕκατέρου φλυγρότητος ἔχειν αἰ ὁσμαί· ὡσδὲ καὶ θἕκαστα, φανερὸν ἐπισκοποῦσι· τὸ μὲν γὰρ ἰον τὸ μέλ, ἢ κρόκ, οὔτε πλῆσθαι ξοφ, ἁβαὐτ θἕκαν· κεφαλόξιζα· ὡς τὴν τοῖς ἡμέρ ἢ ὠλείων ἀπεπ[ο]τίρα· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τῶν μὲν, τέφραν ποιεῖ βάλλουσι, τὰ δὲ πάτ σι· τὸ δὲ ξόδου μὴ ἔρπυλλ· ἢ ὅσα ὅμοια τούτοις, ἀγρια μὲν ὄντα ξηρότερα τοσοῦ μμιξίαν ἔχει· διὸ τὸ μὲν ξόδου ἀθρόως, οἷον τὸ ἄοσμον ἄοσμον ὄν· οὐδὲ γὰρ τὸ ἰόμ τὸ λευκὸν ἔστ ἀπαυξῆσ ἢ λεπαῖς ὑσομ[ένου] ἀλλ' ὅπου θερμὸς φόβ ἢ ἐμπεριέχ· ἀνα ξηραίνῃ γὰρ· ὁδὸ ἔρπυλλ ἢ τὸ ἐλλίνιον ἢ πάλαι τὰ τοιαῦτα δι' ἀτ ξηρότητ ἐμμένει ἰσχ[ύ]σκλη ρὰ τὰ σόδμας· ἡμέρ μ̄ ἢ· μαλακωτέρ· ἢ συμμιξία, διότι πρὸς ψύ τριᾶ λυόμιαν, φανερ· ἐπεὶ τῶν δωδῶν, ὁσμαὶ, πρὸς ὃ κ̄ φύσιν ἢ τ τα ἐρ ὑκρασίαν ἀπαιτοῦσιν, ὥστε μαμίνυσθαι μὴ τι κωλύεσθαι μὴ δ ὑφενός· ἐοικε δ[ὲ] τοιοῦτόμ τι συμβαίν[ε]ιν ἐπὶ τὰ ἰχη τ λαγωῶν ὡς ἀρτίως ἐμνήσθη μ̄· ὅτι δ θέρ σύοσμα, ὅτε χειμῶν, ὅτε ἢ ρ· ἀλλὰ μᾶλισα τοφθινοπώρ· χειμῶνος μὲν δ ὑγρά· θέρος δ' ὑ, ξηρα νθέμ τα· διὸ ἢ μεσημβρίας χείσα· τοσδ ἢ ρ αἰτῶν αἰθ ὁσμαὶ ὧδε νο λῦσι· τὸ δὲ μετόπωρ σύμμιξον ἔχει πρὸς ἄπαν τῶν ὁρασιν· περὶ μὲν οὖν ὁσμῶν ἢ χυλῶν τῶν ἐν τοῖς φυτοῖς καὶ καρποῖς, ἐκ τούτων θεωρητέον· ὅσα δ' ἤδη κ̄ τὰς μίξεις καὶ τὰ πάθη πρὸς ἄλληλα τὰ σῶμ ἁμφ. ταῦτα καθ' αὑτὰ λεκτέον·

ΤΕΛΟΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ. ΓΙΝΑΞ.

α΄ Ὅσα ἰατρικά. κεφάλαια. νζ΄.
β΄ Ὅσα περὶ ἀφρώτων. μβ΄.
γ΄ Ὅσα περὶ μέθης. λε΄.
δ΄ Ὅσα πρὸς τὰ ἀφροδίσια. λβ΄.
ε΄ Ὅσα ἀπὸ κόπου. μβ΄.
ς΄ Ὅσα ἐκ τοῦ πῶς ἔχειν ζ΄.
ζ΄ Ὅσα ἐκ συμπαθείας. ιή.
η΄ Ὅσα ἐκ ξίγους, ἢ φρίκης. ιλ΄.
θ΄ Ὅσα περὶ ὑπωπίας καὶ ὀλκὰς καὶ μώλωπας. ιλ΄.
ι΄ Ἐπὶ τοῖς μὴ φυσικοῖς. θ΄ ξ΄.
ια΄ Ὅσα περὶ φωνῆς. ξβ΄.
ιβ΄ Ὅσα πρὸς τὰ ὀδόντα. ιβ΄.
ιγ΄ Ὅσα περὶ τὰ δυσωδῆ. ιβ΄.
ιδ΄ Ὅσα περὶ κράσεις. ις΄.
ιε΄ Ὅσα μαθηματικὰ καὶ πρὸς τὰ οὐνία. γ΄ θ΄.
ις΄ Ὅσα περὶ τὰ ἄψυχα. ιγ΄.
ιζ΄ Ὅσα περὶ τὰ ἔμψυχα. γ΄
ιή. Ὅσα περὶ φιλολογίαν. ε΄
ιθ΄ Ὅσα περὶ ἁρμονίαν. μή.
κ΄ Ὅσα περὶ θάμνους καὶ λαχανώδη. λς΄.
κα΄ Ὅσα περὶ ἅλφι τα καὶ μάζαν κς΄.
κβ΄ Ὅσα περὶ ὀπώραν. ιδ΄.
κγ΄ Ὅσα περὶ τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ καὶ θάλατταν. μά.
κδ΄ Ὅσα περὶ τὰ θερμὰ ὕδατα. κέ.
κε΄ Ὅσα περὶ τὸν ἀέρα. ί ιθ΄.
κς΄ Ὅσα περὶ ἀνέμους. κζ΄.
κζ΄ Ὅσα περὶ φόβον ἢ ἀνδρείαν. ξά.
κή. Ὅσα περὶ σωφροσύνην καὶ ἀκολασίαν. ή.
κθ΄ Ὅσα περὶ δικαιοσύνην ἀδικίαν. ιέ.

λ'. Ὅσα περὶ φρόνησιν καὶ νοῦν καὶ σοφίαν. ιγ'.
λα'. Ὅσα περὶ ὀφθαλμούς. κθ'.
λβ'. Ὅσα περὶ ὦτα. κβ'.
λγ'. Ὅσα περὶ μυκτῆρα. ιζ'.
λδ'. Ὅσα περὶ τὸ στόμα. ιβ'.
λε'. Ὅσα ὑπὸ τῶν ἀφλῶν. ι'.
λς'. Ὅσα περὶ τὸ πρόσωπον. γ'.
λζ'. Ὅσα περὶ ὅλον τὸ σῶμα. ε'.
λη'. Ὅσα περὶ χοιράν. ι'.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΓΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΜΗΜΑ Α'.
ΟΣΑ ΙΑΤΡΙΚΑ.

α' ΔΙΑ τί αἱ μεγάλαι ὑπερβολαὶ νοσώδεις; ἢ ὅτι ὑπερ-
β' βολὴ ἡμφίν περίεστι. Τοῦτο γὰρ ἡ νόσος. Διὰ
τί ἧττον νόσους ὑγιάζουσι πολλάκις, ὅταν πολὺ ἐκ-
στῶσι· καὶ ἰώμενοι ἰατροὶ τοιαύτην τέχνην ὑπερ-
βολαῖς χρῶνται, ἢ οἴνου, ἢ ὕδατος, ἢ ἅλμης, ἢ
ὄξους, ἢ λιμοῦ; ἢ ὅτι ἕν ἀν τῶν ἄλλων τὸ τῶν νόσων ποιοῦν τα-
γ' εἰς τὸ μέσον ἄγει θάττον ἑκατέρου. Διὰ τί αἱ τῶν ὡρῶν με-
ταβολαὶ, καὶ πνεύματα ἐπιτείνουσιν ἢ παύουσι, καὶ κρίνουσι τὰς
νόσους καὶ ποιοῦσιν; ἢ ὅτι θερμαὶ καὶ ψυχραίνουσι· καὶ ὑγραὶ καὶ
ξηραί· αἱ δὲ νόσοι, τούτων εἰσὶν ὑπερβολαί· ἡ δὲ ὑγίεια, ἰσότης.
ἐὰν οὖν δύ' ᾖ ὁτιοῦν τὰ καὶ φύσιν, ἢ ἐὰν τὰ ὥρα παύῃ· ἐὰν δὲ ἐναν-
τία ὥρα ἐπέχῃ, ἢ ὁ μὲν κράσις ἐπιγινομένη, ἐπιτείνει ἢ ἀνίησι.

δ' α

διὰ ταῦτα δὲ καὶ νοσίζουσι τοὺς ὑγιαίνοντας· ὅτι μεταβάλλουσαι, λύουσι τὴν κράσιν· ἅμα γὰρ τοῖς οἰκείοις ὥραις καὶ ἡλικίαις καὶ τόποις αὐξάνεται· διὸ δεῖ ἐν ταύτης μεταβολαῖς μάλιστα διακυβερνᾶν· ὁ δὲ περὶ τῶν ὡρῶν εἴρηται, καὶ κατὰ μέρος τὸ αὐτὸ αἴτιον· αἱ γὰρ τῶν πνευμάτων μεταβολαὶ καὶ τῶν ἡλικιῶν καὶ τόπων ὥρας τινὰς ἔσι μεταβολαί· διὸ δεῖ παντὶ ἐπιτείμῃ παύῃ· καὶ κρίνῃ πάντοι εἶ, ὥσπερ αἱ ὧραι, καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς τῶν ὑδάτων· ὥσπερ ὡρίων, ἢ ἀέρων· ὥσπερ ὡρίων, ἢ ἀέρων πνεύματος, ἢ κύων, ὥσπερ πνευμάτων· ἢ ὑδάτων ἢ βοράων, καὶ χειμώνων· ἢ θαλάσσης. Διὰ τί ἐν ταῖς μεταβολαῖς τῶν ὡρῶν, ἐμέτοισι δεῖ χρῆσθαι, ἢ ἵνα μὴ χολώδεις γίνωνται σιωτάραξις, διαφόρων χυμῶν τῶν περιττωμάτων ἐν τῇ μεταβολῇ. Διὰ τί οἱ κιβδηλιῶντες καὶ οἱ ὑπολιμοῦντες τοὺς πόδας οἰδοῦσιν; ἢ διὰ τὴν ζώνην ἀμφότεροι ζωντικόν, τοῦτο δὲ οἱ μὲν διὰ λιμόν· διὰ τὸ ὅλως λαμβάνειν τροφήν· οἱ δὲ κιβδηλιῶντες, διὰ τὸ μηδὲν ἀποκαθαίρειν ἧς ἀποκαθαίρουσι τροφῆς. Διὰ τί τῶν ἀποχολῆς νοσημάτων ἐν τῷ θέρει πυρέττουσι γὰρ μάλιστα ἐν τῷ θέρει τὰ ὀξέα ἀπὸ χολῆς ὄντα, ἐν ᾧ χειμῶνι γίνεται μᾶλλον· διότι μετὰ πυρετοῦ ὄντα, ὀξέα ἐστί, διὰ τὸ βίαια εἶναι· ἡ δὲ βία, παρὰ φύσιν· ὑγραίνομένων γὰρ τῶν ὡρῶν, θερμὴ φλεγμασία γίνεται· ἡ δὲ θερμασία, ὑπερβολὴ θερμότητος οὖσα, ποιεῖ τοὺς πυρετούς· ἐν μὲν οὖν τῷ θέρει, ξηραὶ καὶ θερμαὶ εἰσὶν ὧραι· ἐν δὲ τῷ χειμῶνι, ὑγραὶ καὶ θερμαί· διὸ, ὀξεῖαι· ταχέως γὰρ ἀναιροῦσιν· οὐ γὰρ θέλει πέπτεσθαι διὰ τὸ πλῆθος τοῦ περιττώματος. Διὰ τί ποτε ἡ λοιμὸς μόνη τῶν νόσων μάλιστα τοὺς πλησιάζοντας τοῖς θεραπευομένοις προσαναπίμπλησιν; ἢ ὅτι μόνη τῶν νόσων κοινή ἐστιν ἅπασιν· ὥστε διὰ τοῦτο πᾶσιν ἐπιφέρει τὸν λοιμόν· ὅσοι φαύλως ἔχοντες, προσπαίρχουσι. καὶ γὰρ διὰ τὸ πάσχειν μᾶλλον φλεγμονῆς, καὶ παρὰ τῶν θεραπευομένων συνομνύης ταχέως ὑπὸ τοῦ πράγματος ἁλίσκονται.

Διὰ τί τοῦ χειμῶνος μὲν ἐγγίνονται, ἐὰν τὸ ἔαρ ἐπομβρῇ

πεπηγυῖαν, τὸ θέρος νοσώδεις γίνεται· καὶ μάλιστα τοῖς περὶ ὀφθαλμίας· ἢ ὅτι τὸ σῶμα, ταῖς ἐκδοχαῖς τοῦ θέρους, πολλὴν ἔχει τὴν ἀλλοτρίαν ὑγρότητα· καὶ ἡ γῆ καὶ ὁ τόπος ᾧ ἂν οἰκῶσι γίνεται εὐφυὴς θέρους, καὶ τοιοῦτος οἷος ἐλέγομεν τοῖς ἀεὶ νοσώδεσι τόποις πρῶτον μὲν οὖν ὀφθαλμίαι γίνονται, τὴν κοιλίαν φλεγμαίνουσαν περὶ τὸν κεφαλὸν πεπωκότως· ἔπειτα καὶ πυρετοί· δεῖ γὰρ νοῆσαι ὅτι, τὸ αὐτὸ καὶ θερμότατον γίνεται, καὶ ψυχρότατον· οἷον ὕδωρ καὶ λίθος· ὁμοίως δὲ καὶ ἀήρ· μᾶλλον δὲ ἐν τούτοις ἀεί, πυκνὰ γίνεται, θερμαινομένου δὲ ἀέρος διὰ πάχος· καὶ ἐν τοῖς σώμασιν ὡσαύτως, πύκνα καὶ καύματα· τὸ δὲ ἐν τοῖς σώμασι καῦμα, πυρετός ἐστιν· ἐν δὲ ὀφθαλμοῖς, ὀφθαλμίαι· ὅλως δὲ ἡ μεταβολὴ ἰσχυρὰ οὖσα, τὰ σώματα φθείρει· ὅταν τε ἀὴρ ὑγροῦ ὄντος, αὖθις ἐπιλαμβάνῃ θέρους, θερμοῦ ὄντος καὶ ξηροῦ· ἔτι δὲ χαλεπώτερον, ἐὰν καὶ τὸ θέρος ἐπομβρῇ· ἔχει δὲ ὧδε· ἥλιος ὕλην, ἣν ποιήσει ζεῖν, ἢ ἐν τοῖς σώμασιν ἢ ἐν τῇ γῇ ἢ ἀεί· δι' ὃ γίνονται πυρετοὶ καὶ ὀφθαλμίαι. Διὰ τί ἐὰν ὁ χειμὼν νότιος γένηται καὶ ἔπομβρος, τὸ δὲ ἔαρ αὖ χμῶδες καὶ βόρειον, νοσώδες γίνεται καὶ τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος· ὅτι ἐν μὲν τῷ χειμῶνι διὰ τὴν ἀλέαν ἡ ὑγρότης τὰ σώματα διάκειται τὴν ὥραν· ὑγρὰ γὰρ ἀνάγκη εἶναι ἢ οὐ συνεξικνεῖται· ὄντων δὲ ἐχόντων, τὸ ἐξ ψυχροῦ ὄν, ἐπὴν ξηρανθῇ ἐσκλήρυνεν αὐτά, διὰ τὴν αὐχμῶ· ὥστε ταῖς μὲν κυούσαις ὁ τόκος ἔαρινος εἰσὶν ἐκ πρώσεως γίνεσθαι διὰ τὴν θερμασίαν τὴν σφακελισμὸν τὸν πρόμνον ὑπὸ τῆς ξηρᾶς ψυχρότητος· ἅτε οὐκ ἐκκεκλυσμένης· ταῖς δὲ κυόμεναι θερινὰ, ἀθυρὰ γίνεται καὶ ὠμά, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ψύχους· συμβέβηκε γὰρ τότε γλισχρώμενα καὶ συσσήπεσθαι καὶ πραφλῶσαι ἐν τῇ κοιλίᾳ· τοῖς δὲ ἄλλοις ὅσοι ἐν τῷ ἔαρι οὐκ ἀποκαθαρθέντος τοῦ φλέγματος τὴν ὑπερβολὴν συμβαίνει, ὅταν ἀλεεινὸν γένηται, αἰφνιδίως διὰ ψύχους συστάντος, ὅταν ἐπιλάβῃ τὸ θέρος, ἢ ἀλεατικὴ οὐσία. Τοῖσι μὲν χολώδεσι ξηροῖς· διὰ τὸ μὴ διεργάζεσθαι τὰ σώματα αὐτοῖς, ἀλλὰ

θ'

τὴν

τὴν φύσιν αὖοι ἐχειν, γίνονται μὴ ὑγρότητες· αὖ ταῦ ἦλεπαί· ὥστε ὀφθαλμίαις ξηραῖς ἁλίσκονται· οἱδὲ φλεγματώδεις, βράγχοις καὶ εἰς τὸν πνεύμονα καταῤῥοις· ταῖς γυναιξὶ δ' ἐυσευτερίαι γίνονται, διὰ τὴν ὑγρότητα καὶ ψυχρότητα τῆ φύσεως· τοῖς δὲ γεραιτέροις, ἀπωθηξίαι· ὅταν ἀθρόον λυθὲν ὑγρὸν ἐωτῶσι, καὶ διαθύνεται τῶ συμφύτου θερμοῦ ταῖς.

ί Διὰ τί ἐαν μὴ τὸ θέρος αὐχμηρὸν γένηται καὶ βόρειον, τὸ δὲ μετόπωρον, ἀνάντιον ὑγρὸν ἐνόπιον, ἐν τῷ χειμῶνι κεφαλαλγίαι τίνονται· ἢ βράγχοι· ἢ βῆχες ἐπὶ τελευτῶσιν εἰς φθίσεις· ἢ ὅτι λαμβάνει φύλλωμα πολὺ ὀχεμῶν· ὥστε αὐτῷ ἔρεμα ἔχειν πῆξαι τὴν ὑγρότητα φλέγματα ποιῆσαι· ἐν μὲν οὖν τοῖς κεφαλαῖς, ὅταν ὑγρασία γένηται, καρηβαρίαι· ἐαν δὲ ἢ πολὺ ἢ ψυχρὸν, σφακελισμούς· ἐαν δὲ διὰ πλῆθος μὴ πῆξη, ῥεῖ εἰς τὸν ἐχόμενον τόπον· ὅθεν καὶ αἱ κῆχες ἢ οἱ
ιά βράγχοι· καὶ αἱ φθόαι γίνονται. Διὰ τί ἐαν βόρειον γένηται τὸ θέρος καὶ αὐχμῶδες, καὶ τὸ μετόπωρον, συμφέρει τοῖς φλεγματώδεσι καὶ ταῖς γυναιξίν· ἢ ὅτι ἡ φύσις ἐπὶ θάτερα ἀμφοῖν ὑπερβάλλει· ὥστε εἰς τοὐναντίον ἡ ὥρα ἐλκύσασα, καθίστησιν εἰς τὸ ὠκρασίαν· καὶ τῷ ἕξει χρῆματι ὑγιαίνουσιν· ἐαν μήτε διέαν-
τοὺς ἄγαν τείνωσι· καὶ εἰς τὸν χειμῶνα ἀχύλοι ἀφικνοῦνται· ἔχον
ιβ τισ ὑπεκκαύματα τῷ φύσει. Διὰ τί τοῖς χολώδεσι νοσῶδές ἐστι τὸ βόρειον καὶ αὐχμῶδες θέρος καὶ μετόπωρον· ἢ ὅτι ἐπὶ ταὐτὸ ἡ ξέπεσι αὐτοῖς τὸ σῶμα καὶ αἱ ὧραι· ὥστε ὥσπερ πῦρ ἐπὶ πυρὶ γίνεται· ξηραινομένων γὰρ τῶν σωμάτων, καὶ τοῦ πλευκυτάτου μὲν ὄγκου μᾶλλον ἐξαυτῶν, ὑπερθερμαινομένων δὲ λίαν, ἀνάγκη διὰ μὲν τὸ σωτήξαι, ὀφθαλμίας ξηρὰς γίνεσθαι· διὰ δὲ τὸ χολώδες, τοὺς ὑπολήρους εἶναι χυμούς· ὑπερθερμαινομένων δὲ καὶ τούτων, πυρετοὺς ὀξεῖς γίνεσθαι, ἅτε ὑπερκράτου χολῆς· ἐνίοις δὲ, μανίας· οἷς αὖ μέλαινα χολὴ φύσει ἐν· αὐτῇ § ἐπιπολάζῃ, διὰ ξηραινομένων τὸν ἐναντίων χυμῶν.
ιγ Διὰ τί τὰ ὕδατα μεταβάλλειν, νοσῶδες φασιν εἶναι· τὸ δὲ τὸν ἀέ-

ραιού· ἢ ὅτι τοῦ τοιούτου ξοφὴ καὶ ἐχουσι καὶ ἀπολλαυκότ
τῶν ὕδατος ἀπέρχονται· τῶν δὲ ἀέρος οὐδέν· ἔτι ὕδατος μὲν, πολ
λὰ εἴδη ἔχ, μὴ διάφορα καθαῦτά· ἀέρος δὲ ἓν· ὥστε καὶ τοῦτο αἴ
τιον· ἐν μὲν ἀεὶ χεῖρον, τὸ αὐτὸ συμβαίνειν διατελεῖν, καὶ
ἀπροσημάντους· ἐν δὲ ὕδασιν ἄλλοις· διὸ καλῶς διακεῖνος ὡδὶς ἡ
ιδ' τοῦ ὕδατος μεταβολὴ εἶναι. Διὰ τί μᾶλλον ἡ τοῦ ὕδατος
ἢ τῶν σιτίων μεταβολὴ, νοσώδης· ὅτι πλεῖον ἀναλίσκομεν τὸ
ὕδωρ· ἐν τῷ τοῖς σιτίοις ὑπάρχει, καὶ ὅμοιος καὶ ἐν τῷ πόματι
ιέ τὸ πλεῖον ὕδωρ. Διὰ τί ἡ μεταβολὴ νοσώδης, ἢ ὅτι πάσης
μὲν ἡ μεταβολὴ ἐν ὥρασι καὶ ἡλικίαις, δυκίνητον· δυκίνητα γὰρ τὰ
ἄκρα· οἷον αἱ ἀρχαὶ ἐν αἱ τελευταί· ὥστε καὶ αἱ προφαὶ ἕτεραι
γίγνονται, αὐτὴ δ' φθείρουσιν· αἱ μὲν δὴ, αὖθις· αἱ δὲ, οὕτω πρὸς τὰ φύσεις
σιν· ἔστι δ' ὥσπερ ἡ τροφὴ νοσώδης (ταραχώδης δ' ἁπλῶς ἐστὶν
τέφις) ὅτων συμβαίνει μεταβάλλουσιν ὕδωρ, τροφὴ μᾶλλον χρῆ
σθαι τῇ τροφῇ· ἐν ἡ τοιαύτη ξοφὴ, κυριωτέρα φθορᾶς ἐστὶ, τῶν
πλείστων εἶναι ἐν αὐτῶν τῶν σιτίων, τὸ ὑγρὸν γίνεσθαι τροφήν.
ιϛ Διὰ τί ἡ τοῦ ὕδατος μεταβολὴ τὸ ἔχουσι φθορὰν πολλὴν ἔχειν; ἢ ὅ-
τι τὰ πεφυκότα πολὺ ὑγρὸν διὰ τὸ ταραχὴν, ἢ σύνεσιν διὰ τὸ πολυ-
λίαν τοῦ ὕδατος τοῦ κρᾶσιν μεταβάλλουσιν, ὑγρὸν τὸ ἐμπρεσθεν· μᾶλ-
λον γὰρ ὧν τὸ πλέον ὑπάρχον τρόπον ὁ ἐγκέφαλος, ὑγρός· διὸ
μὴ ἡ κεφαλὴ ἀεὶ μάλιστα δηλοῖ ὅτι αἱ ξίχοες ἐνίοτε μάλιστα ἐν αὐ
τῇ· ἢ ὁ τοῦ πνεύμονος ὑγρότης φθορὰν ποιητικὴν δηλοῖ ὧν τὸ πολύ-
δων· ὑγροκέφαλοι τε γὰρ εἰσὶ· μὴ πολλάκις ἢ κορυζῶσιν, ἢ αἵματος
ιϛ' ποιεῖσθαι· ἐν φθορᾷ πολλοὶ ἐν τούτῳ τῷ ἡλικίᾳ ἔχουσι. Διὰ
τί ἀπὸ πολυφάδος μέχρι ζεφύρου οἱ τοὺς μακρὸν νόσους καμμόντες
μάλιστα ἀναιροῦνται· οἱ γέροντες μᾶλλον τῶν νέων· πέπερ ὅτι δύο
ἐστὶ τὰ φθαρτικὰ τοῦ σώματος ὑγρότης καὶ ψύχος· τὸ γὰρ ζῶν θερμόν·
ἡ δὲ ὥρα αὕτη, ἀμφοτέρων τοῦτο ἔχει· ψυχρά τε γάρ ἐστι· καὶ μαλακὸς
ὁ χειμών· τὸ λοιπὸν γὰρ ἔαρ ἐστὶν, ἢ ὅτι ὁμοίως μὲν διάκεινται τοῖς γέ
ρουσι τὰ καμνόντων, οἱ τοὺς μακρὰ κάμνοντες ἀθροίζει· οἷον ἡ δὴ

γῆρας

πῆρας ἢ μακρὰς ἀσθένφασυμβαίνφ· τὸ γὰρ σῶμα ἀμφοῖν, ξηρὸν ἐν ψυχρόν ἐστι· τῶν μὲν, διὰ ἡλικίαν· τῶν δὲ διὰ νόσον· ὁ δὲ χειμὼν καὶ οἱ πόνοι, ὑπερβολήν ἐστι ψυχρότητος καὶ ξηρότητος, μικρᾶς δὲ δεομένοις καὶ τοῖς ἐρρωμένοις, ἴσον ἐστὶν ὁ χειμὼν καὶ ὁ πόνος ἢ φθείρφ δὲ ταῦτα. Διὰ τί ἐν τοῖς ἑλώδεσι, τὰ μὲν ἐν τῇ κεφαλῇ ἕλκη, ταχὺ ὑπάρχεται, τὰ δὲ ἐν ταῖς κνήμαις μόλις· ἢ ὅτι βαρεῖα ἡ ὑγρότης, διὰ τὸ χεώδης εἶναι· τὰ δὲ βαρέα, εἰς τὸ κάτω ἀπέρχωρεῖ· τὰ μὲν οὖν ἄνω κεῖται, διὰ τὸ ἀπηκεχωρηκέναι εἰς τὰ κάτω, τὰ δὲ κάτω, πολλὴν πεπίωσιν ἔχει διὰ βάθους. Διὰ τί ἐὰν τὸ χειμῶνος μὲν οὐ βορείου, ἔαρος δὲ νοτίου ἢ εὐώμβρου, τὸ θέρος λίαν αὐχμηρὸν γένηται, θανατώδεις εἶναι τὸ μετόπωρον τοῖς, μάλιστα τοῖς παιδίοις· ἐν δὲ ἄλλοις δυσεντερίαι ἢ τέταρταῖοι χόνιοι εἶναι τοῖς ἐν αὐτῷ· ἢ ὅτι μὲν ξίουμὲν ὑπὸ χειμῶνος μὲν οὐδὲν τοσοῦτον θρίνου, κατέψυχε τὸ ζέον· ὑγρὸν γὰρ ἐν ἡμῖν, λωφᾷ ὅσον ἠθροίσθη ἐν τῷ ἦρι γενομένῳ ὑγρῷ· εἰ δὲ μὴ, τὰ μὲν παιδία διὰ τὸ ὑγρὰ φύσει ἁθρόα εἶναι, ὑπερβάλλει τῷ πάθει, διὰ τὸ μὴ καταψύχεσθαι· ὅσα δὲ μὴ τοῦ θέρους, τὸ μετὸ πωρὸ ὅσον ἐκβάλλει· αἱ δὲ πεπίωσεις, ἐὰν μὴ διὰ βάθους ἀπέλωσι, πρὸς πνεύμονα καὶ ἀρτηρίαν πίπτουσι, ἄνω γὰρ πρὸς τὰ σωματοειδῆ, διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀέρος θερμαίνεσθαι· διὰ γὰρ τοῦτο ὀφθαλμίαι τοῦ χειμῶνος πρότερον γίνονται ἐν τῷ νοσερῷ θέρει· ἐὰν οὖν μὴ ἐν τῷ ἄνω καθάπερ εἴρηται τὸ πεπίωμα ταῦθ' ὑπάρχῃ, καταβαίνουσιν εἰς τὰ κοιλίαν πεπαίνοντα· διὰ βάθους δυσεντερίαι· διὰ τὸ μὴ ἐκκρίνεσθαι ὑπὸ πλήθους τοῦ ὑγροῦ· ἢ ἐὰν παύσωνται, τὰ περὶ τοῖς γόνυ τοῖς σωζομένοις· ἢ γὰρ τοῦ ἀπόπτυσις, μονιμωτάτη ἐστὶν ἢ τοῦ γόνυ τῷ σώματι καθάπερ ἡ μέλαινα χολή. Διὰ τί ἐὰν τὸ θέρος εὐώμβρον γένηται καὶ νότιον, καὶ τὸ μετόπωρον, ὁ χειμὼν νοσερὸν γίνεται· ἢ ὅτι σφόδρα ὑγρὰ τὰ σώματα ὁ χειμὼν λαμβάνφ καὶ μεταβολὴ ἐπὶ μεγάλη γίνεται ἐξ ἀλλοπλοίας ἐκεῖ προσαγωγῆς· διὰ τὸ καὶ τὸ μετόπωρον γίνεσθαι ἀλεφινὸν ὥστε τοῖς μὲν, γίνεσθαι ἀνάγκη τὰ ὀξέα νοσήματα τὰ μὲν ἀ-

ραιοῖς ὄυσι, τοῖς γὰρ τοιούτοις ἄνω μᾶλλον τὰ ὑγρὰ πηγιπώματα ἀθροίζεται· διὰ τὸ, τούτοις μὲν τοὺς τόπους ἔχειν χώραν τῆς δὲ κάτω εἶναι τέρους· οἱ οὖν ὀμότριχοι, οὐ πολλὰ περιπώματα δέχονται· ἀχρὸν γάρ ἐστι περιπώσεως ἐν τοῖς ἄνω μέρεσι τοῦ σώματος, ὥσπερ τοῖς οἰνωμένοις ὁ τράχηλος· τὰ εἰρημένα συμβαίνει γίνεσθαι· τοῖς δὲ αἰγαιοτρίχοις πυρετὸν γίνεσθαι· τοὺς δὲ πολιοτρίχους ἀπεψίαν γίνεσθαι πυρετούς· καὶ διὰ τοῦτο συμβαίνει γίνεσθαι, διὰ τὸ τοῖς τοιούτοις ἐσκεδάσθαι μᾶλλον κατὰ πᾶν τὸ σῶμα τὰ ὑγρὰ, ἢ τὸ πυκνὸν ἄρκυν· ἔλαττον μόνον ἢ τὸ σαρκὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος θερμαινόμενα τὰ ὑγρὰ, πυρετοὺς ποιεῖ· ἢ γὰρ πεπτὸς τὸ σώματος ὑπερβάλλουσα θερμότης, ὅτι πυρετός· ἐπιτείνομένη δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῆς ὑπαρχούσης αὐτοῖς ὑγρότητος, καῦσος γίνεται. Διὰ τί ὅταν ἐκ γῆς ἀνίῃ ἀτμὸς πολὺς ὑπὸ ἡλίου, τὸ ἔτος λοιμώδες γίνεται, ἢ ὅτι ὑγρὰν ἀνάγκη ἐστὶ μεμβρῶδες τὸ ἔτος γίνεσθαι· ἢ τὴν γῆν ὑγρὰν ἀνάγκη εἶναι, οἷον ὅταν ἐν ἑλώδει τόπῳ οἴκησις γένηται. νοσώδης δὲ καὶ τοιαύτη ἐστί. ⟨τὰ⟩ τὸ σῶμα τὸ δὴ τότε ἀνάγκη περίπωμα πολὺ ἔχειν· ὡς τὸν ἐν θέρει ἔχειν ὕλην νοσώδη. κβ' Διὰ τί γίνεται τὰ ἔτη νοσώδη, ὅταν χειμὼν φορὰν τὴν μικρὸν βαρύχων τὴν φυσικήν, ἢ ὅτι ἑκάστου αὐξήσεως ἐν τῇ οἰκείᾳ χώρᾳ ἐστὶ φύσεως· καὶ ταῦτα δὴ φύσις ὄντων ὑγρά· ὥστε μεμβρον ἢ ὑγρὸν γίνεσθαι τὸν ἐνιαυτὸν γίνεσθαι· τοιαύτη δὲ τις νοσώδης ἐστίν· ὑγρὰ ⟨τὰ⟩ σώματα ὄντα, πολὺ ἔχει τὸ περίπωμα· ὅθεν τὸ νόσων κίνησις. Διὰ τί οἱ νότοι οἱ ξηροὶ ⟨καὶ⟩ μὴ ὑδατώδεις, πυρετώδεις εἰσὶν· ἢ ὅτι ὑγρότητα καὶ θερμὸν ἀλλοῖόν ποιοῦσιν· εἰσὶ γὰρ ὑγροὶ καὶ θερμοὶ φύσει· τοῦτο δὲ πυρετώδες· ὁ γὰρ πυρετὸς, ἐξ ἀμφοτέρας τὴν τούτων ἐστὶν ὑπερβολῆς· ὅταν μὲν οὖν ἄνυδρος πνέωσι, τούτων ἡμῖν τοιοῦτον τὸ διάθεσιν· ὅταν δὲ ἔμυδρος, τὸ ὕδωρ καταψύχει ἡμᾶς· οἱ δὲ ἐκ θαλάττης νότοι, καὶ συμφέρουσι τοῖς φυτοῖς· ἐψυγμένοι γὰρ ἀπὸ τῆς θαλάττης ἀφικνεῖται πρὸς αὐτά· αἱ δ' ἐρυσίβαι γίνονται ὑπὸ ὑγρότητος καὶ

κδ' καὶ θέρμης ἀλλοτρίας. Διὰ τί ἐν τοῖς μόνοις βαρύτερον ἔχουσι καὶ ἀδυνατώτερον οἱ ἄνθρωποι ἢ ὅτι τὸ ζῶν πολὺ ὑγρὸν μίγνυται, διατηκόμενον διὰ τὴν ἀλέαν· καὶ ἐκ πνεύματος κούφου, ὑγρὸν καρύ· ἔτι ἦν δύναμις ἡμῶν, ἐν τοῖς ἄρθροις δέ· ταῦτα δὲ ἀνίεται ὑπὸ τῶν νοτίων· διηλοῦσι δὲ οἱ φόφοι τῶν κεκολλημένων· τὸ γὰρ γλίχρον ὡς τοῖς ἄρθροις πεπηγὸς μᾶλλον, κωλύει νῦν ἡμᾶς ὑγρὸν δὲ λίαν ὄν, σωτείνεσθαι. Διὰ τί ἀρρωστοῦσι μὲν μᾶλλον τὸ θέρους· ἀποθνήσκουσι δὲ μᾶλλον οἱ ἀρρωστοῦντες τοῦ χειμῶνος· διὰ τὴν πυκνότητα, ἐν τοῖς τῶν σωμάτων συνεσταλμένου τοῦ θερμοῦ· καὶ πονοῦντες μᾶλλον εἰ μὴ πίττοι μὲν, τῶν ἐν ἡμῖν συνισαμένων περιττωμάτων, ἰσχυρὰν ἀνάγκη τὴν ἀρχὴν εἶναι τῆς νόσου· τοιαύτην δὲ οὖσαν, φθαρτικὴν εἰκὸς εἶναι αὐτήν· ἐν δὲ τῷ θέρει, μανοῦ ἐκ τῆς ἐπιφυσμένου πάντοθεν τοῦ σώματος, ἐκκλειομένου πρὸς τοὺς πόνους ὄντος, ἀρχὰς νόσου ἀνάγκη τελείους μὴ γίνεσθαι· διὰτι κόπος καὶ ἀπεψία τῶν εἰσφερομένων· καὶ γὰρ οἱ μέτοικα ρπτοὶ τότε εἰσὶν· ἀλλ' οὐχ οὕτως ἰσχυρὰς· διὸ καὶ βοήθητοι. Διὰ τί μετὰ τὰς προσβολὰς ἀμφότεραι· μέχρι ἑκατὸν μορίων ἀποθνήσκουσι μάλιστα, ἢ μέχρι τοσούτου ἑκατέρα ὑπερβολὴ διέχει, ἥ τε τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ· ἡ δὲ ὑπερβολὴ, τοῖς ἀσθενέσι ποιεῖ τὸν νόσον καὶ τὸν φθοράς.

κζ' Διατί τὸ ἔαρ καὶ τὸ φθινόπωρον νοσώδη· ὅτι αἱ μεταβολαὶ νοσώδεις· τὸ δὲ μετόπωρον, τοῦ ἔαρος, νοσωδέστερον· ὅτι μᾶλλον τοῦ θερμοῦ ψυχομένου, ἢ τοῦ ψυχροῦ θερμαινομένου, νοσοῦμεν· ἐν μὲν οὖν τῷ ἔαρι, τὸ ψυχρὸν θερμαίνεται· ὡς δὲ ἐν μετοπώρῳ, τὸ θερμὸν ψύχεται. Διὰ τί ὡς μὲν ἐν χειμῶνι, ἐλάττω μὲν τὰ ἀρρωστήματα, ἢ ὡς ἐν τῷ θέρει· θανάσιμα δὲ μᾶλλον· ἢ ὅτι ὡς μὲν τὸ θέρει ἀπὸ μικρᾶς προφάσεως, ἀρρωστήματα· ὡς δὲ τῷ χειμῶνι, οὐ· ἀσθενικώτεροι γὰρ καὶ εὐπαθέστεροι ἡμῶν αὐτῶν· ὥστε εἰκότως τὰ ἀπὸ μείζονος προφάσεως γινόμενα, μείζω καὶ ἀναιρετικώτερα· τὸν δὲ τόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἀθλη

τῶν. καὶ ὁλως ἐστὶ τῶν ὑγιῶς διακειμένων ὁρᾶν μᾶλλον ἡ γὰρ ὀ λαμ-
βάνουσα μᾶλλον, ἢ ταχὺ σωματώδεσι. μεγάλης γὰρ αἰτίας δεόντ.
κθ Διὰ τί τὸ μὲν φθινοπώρου καὶ τὸ χειμῶνος, οἱ καῦσοι μᾶλ-
λον ἐνοχλοῦσι τοῖς ἐν τοῖς ψυχροῖς ὥραις. τὸ δὲ θέρους, τὰ ἐξ ἐνο-
χλοῦσι καύματος ὄντα. ἢ ὅτι τὸ καὶ τὸ μανὸν, ἡ χολὴ μᾶλλον ἐστὶ θερμόν.
τὸ δὲ φλέγμα ψυχρόν. ἐν μὲν οὖν τῷ θέρει, τὸ ψυχρὸν ἀναλύεται,
καὶ διαχωθὲν, ἐξίησι καὶ τὸ μοῦς παρασκευάζει. ᾧ δὲ τῷ χειμῶ-
νι, τὸ θερμὸν ὑπὸ τῶν ὡρῶν κρατεῖται καὶ τὸ ψυχρὸν. οἱ δὲ
καῦσοι, μᾶλλον ἐνοχλοῦσι χειμῶνος καὶ τοῦ φθινοπώρου. ὅτι διὰ
τὸ ψυχρὸν, τὸ θερμὸν εἴσω συνέλκεται. ὁ δὲ καῦσος, ἔξω θέει, καὶ
οὐκ ἐπὶ πολὺ. εἰκότως οὖν οἱ καῦσοι, ταύτην τὴν ὥραν γίνονται.
καὶ τοῖς μάθοι τοῦτο δεῖν τις ἀκριβέστερον ὧν τὸ ψυχρὸν λατρεύοντων
τὸν χειμῶνα, καὶ τῶν τὸν χειμῶνα λουομένων τῷ θερμῷ. ὅτι οἱ μὲν
τῷ ψυχρῷ λαθόμενοι, ἀποτρεχώσαντο ὀλίγου χρόνου ἕως λάθοιεν, τὸ λοι-
πὸν ἡμέραν, ὃ δὴν τοῖς χρῶνται ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ. οἱ δὲ θερμῷ ὑδατι χρησά-
μενοι, δυσεκγωτέρως διάκεινται. τὸ μὲν γὰρ τῷ ψυχρῷ λουόμενοι, τὸν κρᾶτα ἡ
σαρξ. εἶτα συνέλκει εἴσω τὸ θερμὸν. τὸ δὲ θερμολουσάντων, ἡ σαρξ ἀραιοῦται, καὶ
τὸ θερμὸν ἔως τοῦ ἐξωτάτου χωρεῖ πάντα.
λ Τίς κατὰ πλάσματος ἀρετή. ἢ διὰ τὸ χυτὸν εἶναι, ἢ ἀνιδρωτί
τριβῆναι ἀπὸ πολλοῦ ὅλου ὅταν ἔμπλεως; ἢ ἐὰν καὶ τὸ χωνεύσαντα θερμὸν
λάβῃ αὖθις ἐν ἑαυτῷ ἔμπλεων. εἰ δὲ μὴ, οὔ. Ποῖα δεῖ καὶ φύειν. ἢ ποῖα δεῖ τέμνειν,
ἢ ὅσα μὴ ἔχει τὸ μαμίσαι καὶ τὰ τὸ συμφύεται, ταῦτα καὶ φύειν δεῖ.
λβ ὅπου ἡ ἐχάρα εἰκῆ πέφυκε. οὕτω δὲ οὐκ ἐστὶν οὗ που λαμ. Τίς ἐναίμου
ἀρετή. ἢ τὸ ξηραντικὸν εἶναι, καὶ φλεγμονὴν οὐσίας πυκνώσεως σαλτι-
κόν. ἄνευ ἐχαρώσεως ἐστὶ φλεγμονὴ σαρκός. οὕτω γὰρ, ἀφλέ-
γματον ἂν εἴη καὶ συμφυτικόν. μὴ ἐπιρρέον τοσοῦτον, ἀφλέγμα-
τον ἔσται. ξηρὸν δὲ ὂν, συμφύσει. διὰ τοῦτο οὖν δριμέα τὰ πάν-
λγ τα, ὡς τὰ ἀποσύφλα. Ποῖα τέμνειν δεῖ καὶ ποῖα καίειν. καὶ
πῖα οὖν. αἷμα φαρμάκοις; ἢ τὰ μὲν ἐν τοῖς μακάλαισι καὶ βουβῶσι.
φαρμάκῳ. μετὰ γὰρ διαίρεσιν, τὰ μὲν ἐν τόπῳ. τὰ δὲ, ἐν τοῖς μύν

δυνα

δυνα. καίφη δὲ τὰ πλατέα τῶν φυμάτων καὶ πολὺ προβλήματα
ταῦτ' ἔχοντα, ἐν φλεβώδεσι μὴ ὠσάρκοις τέμνειν ἢ τὰ εἰς ὀξὺ
λδ' σωνιγμῶν ἢ τὰ μὴ ἐν στερεοῖς. Διὰ τί ἐὰν χαλκῷ τις τιθῇ
ἧττον ὑγιάζει, ἢ σιδήρῳ; ὥστερ οὖν ὁ τιλφότερον· ὡς θᾶττον γὰρ ἀπαίρεται
τετηρηκὼς τὴν τριβῶλην· ἢ εἴωθεν ἀκμὴν μᾶλλον ὁ σίδηρος λαμβάνειν ἐξ
ὧν καὶ ἀσθενεστέρα ἡ διάρεσις· ἀλλὰ μὴν φησὶ μακρὸς ὁ χαλκός,
ἢ ἦν ἀρχὴ ἰσχυρά· τὸ μὲν οὖν εὐθὺς ἄμα τῇ τομῇ θᾶττον τὸ φάρμακον
τριβῆναι τῷ φύσιν. Διὰ τί ἢ καὶ τὰ κάτω κάματα θᾶττον ὑ-
γιάζεται; ἢ ὅτι μανώτερον ἧττον σωματικόν· ἐν δὲ τοῖς στερεω
λε' τέροις πολείων ἡ θρόμοτης. Γόνιμον ἡ πυὰρμη κουφοτέρα ἡ
κριθώνη βέλτιον πρὸς τὰ ἀρρωστήματα, ἢ ἡ πυρίνη· δοκεῖ γὰρ
τισιν αὕτη σημεῖον τοιούτους μύους, τοὺς μεταχειριζομένους, ὅτι
πολὺ εὐχρούστεροι εἰσὶ περὶ τὰ τῶν ἀλήρων ἐργασίαν ἢ τὰ τῶν ἀλ-
φίτων· εἴθ' οὕτω ὑγρότερον ἡ κριθή· τὸ δὲ ὑγρότερον πολέον, οὐ πρὸς
ψεως· ἢ οὐθὲν κωλύει ἐνίοτε ἔχειν δύσπεπτότερα· καὶ ἐνίοτε μᾶλλον
φόρτον ταχέως ἰμώτερα· οὐ γὰρ μόνον ὑγροτέρα ἐστὶν ἡ κριθὴ τοῦ
πυροῦ, ἀλλὰ καὶ ψυχροτέρα· δεῖ δὲ τὸ ἐσόμενον καὶ τὸ προσφερόμενον,
τοιοῦτον εἶναι τῷ πυρέττοντι, ὃ προφθάνοντα χεῖν αὐτὸν
ἡσυχῇ καὶ καταψύχειν· ἡ δὲ πυάρμη τοῦτο ἔχει· ἡ κριθὴ γὰρ
τὸ ὑγρότερον ἢ σωματωδέστερον εἶναι, ὀλίγον δέδωσι καὶ τοῦτο
λζ' ψυκτικόν. Διὰ τί τὰς μωλωπικὰς παύει ἡ αὐδράχνη καὶ
ἄλλα· ἢ ὅτι ἡ μὲν ὑγρότητά τινα ἔχει· φανερὰ δὲ αὕτη μάσωμένοις
τε ἐὰν σωτιθῇ χρόνου τινά· ἔλκει γὰρ ἡ ὑγρότης· τὸ δὲ πλίχος
εἰς δύο μέρη, ὀξύνει τὸ ὀξύ· καὶ γὰρ ὅτι συγχωνεύσει ὀξύτης σι-
μαίνει· ἔχει γὰρ ὀξύτητα ὁ χυμός· ὅταν οὖν σωτῆκε, ὀξύνει τὴν ὀξύτητα.
λη' Διὰ τί οὖν κομίζει καὶ τὸν ἵστρον οὗ; ἢ ὅτι σύφει καὶ οὐ τήκει·
λθ' Διὰ τί τῆς θρίνης κόπους λουξῶν ἀφαιρεῖ δεῖ· τῆς γὰρ μερίνης ἀλείμ-
ματος· ἢ τῆς μὲν ἀλείμματι διὰ τὸ σφίγγειν μετρίως ἢ τῆς δὲ τομῆς μετρίως
(θρόμβου γὰρ λούειν δεῖ) ἢ πρίσει ἀλεάζειν· τὸ γὰρ ἔλαιον, θρομβοῖ· ἐν δὲ τῇ
θέρει, καθυγραίνειν· ἡ γὰρ ὥρα ξηρά· καὶ οὐ φοβεῖται φείκαν· διὰ

τὴν εἰς ἀλέαν ἔκκλισιν· ὀλιγοσιτία δέ, κωθωνισμὸς θέρους· τὸ μὲν, ὅλως· τὸ δὲ μᾶλλον· ὁ μὲν γὰρ τοὺς, θέρους ὅλως διὰ τὴν ξηρότητα· ἡ δὲ ὀλιγοσιτία, κοινὸν μὲν· μᾶλλον δὲ θέρους· ἐκθερμαίνεται γὰρ διὰ τὴν ὥραν ὑπὸ τῶν σιτίων· Διὰ τί τῶν φαρμάκων, τὰ μὲν τὴν κοιλίαν λύει, τὴν δὲ κύστιν οὔ· τὰ δὲ, τὴν μὲν κύστιν λύει, τὴν κοιλίαν δὲ οὔ· ἢ ὅσα μὲν ὕδατὸς ὑγρά τὴν φύσιν καὶ ὕδατος μετὰ, ταῦτα αὖ ἡ φαρμακώδη, λύει τὴν κύστιν· ἐκεῖ γὰρ ὑφίσταται τὰ ἄσηπτα τῶν ὑγρῶν· ὑποδοχεῖόν ἐστιν ἡ κύστις· τοῦ μὴ πεπομφότος ὑγροῦ ἐν τῇ κοιλίᾳ· οὐ μέντοι· ἀλλὰ πρὶν ποιῆσαί τι ἢ πεφθῆναι ὑποχωρεῖ· ὅσα δὲ ἐκ γῆς τὴν φύσιν ἔστιν, αὖ ἡ φαρμακώδη, ταῦτα δὲ τὴν κοιλίαν λύει· εἰς ταύτην γὰρ ἡ φορὰ τῶν σωμάτων· ὥστε αὖ ἡ κινητὸν ταραττει· μαί Διὰ τί δὲ τὰ μὲν, τὴν ἄνω κοιλίαν· τὰ δὲ, τὴν κάτω κινεῖ· οἷον ἐλλέβορος μὲν τὴν ἄνω· σκαμμωνία δὲ τὴν κάτω· τὰ δὲ, ἀμφω· οἷον ἐλατήριον καὶ φλαμίας ὁ ὀπός· ἢ ὅτι τὰ μὲν ἔστι ψυχρὰ τῶν φαρμάκων τῶν τὴν κοιλίαν κινούντων· ὥστε τὰ μὲν διὰ τὴν θερμότητα εὐθὺς ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ ὄντα φέρεται ἐξ αὐτῆς πρὸς τὸν ἄνω τόπον· κἀκεῖθεν σωστήξαντα μᾶλλον τὰ ἀλλοτριώτατα καὶ ἧκιστα συμπεφυκότα· αὖ ἢ ἰχῶρ ἢ τὸ φλέγμακον, ἢ πλέον δοθῇ· φλ φύσεως, κατάγει εἰς τὴν ἄνω κοιλίαν ταῦτά τε καὶ ἐὰν τὸ περίπωμα· ἢ καὶ διὰ τὴν θερμότητα ταραττόμενον τὸ πνεῦμα πολὺ γινόμενον ὑπαὐτοῦ, προσισχάνουσι ἐμέρυσι πρεῖα· τὰ δὲ ψυχρὰ τὴν φύσιν αὐτῶν διὰ βάρος· ἢ μὴ πρὶν ἂν θίγῃ τι ἢ πρήσειν, κάτω φέρει· κἀκεῖθεν ὁρμῶντα, τὸ αὐτὸ δρᾷ τῷ ἄνω· καὶ τοὺς μὲν πόρους ἀνοίγοντα ἐκεῖθεν, καὶ κινήσαντα ὧν ἂν κρατήσῃ πρίπωμάτων ἢ σωμάτων, λαβόντα τὴν αὐτὴν ἀγωγὸν ὁδὸν ὅσαι ἢ ἀμφοῖν μετέχει· ἔστι μὲν τὰ τῶν φλεγμαινόντων καὶ ψυχροῦ· ταῦτα δὲ διὰ τὴν δύναμιν ἀπτόμενα ἀμφοῖν· ὥσπερ καὶ νῦν σκωλήκοισιν οἱ ἰατροὶ μιγνύντες ἀλμυρὰ λήλοις· Διὰ τί τὰ φάρμακα καθαίρει· ἆρα ἢ πικρότητα

ὄντα

ὀυ τα καὶ σφυρότερα καὶ τοῖς ἁλμοις ῥῖς τοιούτοις ὑπερβάλλον τα, οὐ καθαίρει· ἢ διότι οὐ διὰ ταὸς τοιαύτας δυνάμεις καθαίρει· ἀλλ' ὅτι διὰ τὸ πεπάσθαι ὅλα κρατεῖν, ἀλλὰ μὴ κρατεῖσθαι ὑπὸ τῆ ζώων θερμότητος· διὰ δὲ τοῦτο ὑπὸ τῶν κοιλιῶν· ταῦτα φάρμακα ἐστὶν· ὅτ' ἂν εἰς τὴν κοιλίαν εἰσέλθωσι καὶ διαχυθῶσι, φέρουσι καθάπερ ἡ ξοφὴ πόρρω εἰς τὰς φλέβας· οὐ πεφθέντα, ἀλλὰ κρατήσαντα, εἶτα πεφθέντα φέρονται ἐπὶ διαπόρησιν· καὶ λεῖται τοῦτο κάθαρσις· χαλκὸς ἢ ἄργυρος ἢ τὰ τοιαῦτα, ἃ πέπεται μὲν ὑπὸ τῆ ζώων θερμότητος· ἀλλοὐκ διὰ τοῦτο τὰς κοιλίας· ἐλαίου δὲ ἢ μέλιτος τὰ τοιαῦτα ξοφῆ, καθαίρει· ἀλλὰ τῷ ψυχρῷ καὶ τῷ ποσῷ· ὅτ' ἂν διαπλυθῇ ἃ πέπεται μὲν, τότε καὶ καθαίρει μὲν καθαίρει· διὰ δύο δὲ αἰτίας ἃ πέπεται· διὰ τὸ ψυχρὰ εἶναι, ἢ διὰ τὸ ποσά· διότερον οὐ φάρμακόν ἐστιν οὐδὲν τῶν εἰρημένων· ἃ δὲ γὰρ διὰ δύναμιν καθαίρει σφυρότης δὲ καὶ πικρότης συμβέβηκε τοῖς φαρμάκοις, καὶ δυσωδία, τῷ ἐναντίον εἶναι τῇ τροφῇ τὸ φάρμακον· τὸ μὲν γὰρ πεφθὲν ὑπὸ φύσεως, οὗ τὸ προσφύεται τοῖς σώμασι, καὶ καλεῖται ξοφή· τὸ δὲ μὴ πεφυκὸς κρατεῖσθαι εἰσιὸν δι' εἰς τὰς φλέβας, καὶ διὰ πολλῶν θερμότητος ἢ ψυχρότητος τοιοῦτόν, οἷόν τε φαρμάκου φύσις ἐστίν. Διὰ τὸ μὲν οὖν πεπεῖσθαι, τοῦτο μὲν οὖν τῶν κύστιν λύει· ὀλίζον δὲ τῶν κοιλίαν· ἢ δὲ σκαμμωνία, πολλὴ οὖσα τῶν κοιλίαν λύει· ὀλίζον δὲ καὶ ταλαιὰ, τῶν κύστιν· ἢ διότι ἑκάτερον ἑκατέρας ἐστὶν ἰκανῶς πεπεμμένον· τὸ μὲν γὰρ πεπερὶ, δριμύ ἐστιν· ἢ δὲ σκαμμωνία, καταρτικόν· τὸ μὲν οὖν πεπεῖρι, πολὺ μᾶλλον, φέρει εἰς τὴν κύστιν· ἢ οὐδὲν ἔχεται ἐν τῇ κοιλίᾳ· ὀλίζον δὲ ὂν κρατηθὲν, διαλύει, καὶ εἴρηται φάρμακον αὐτῶν· ἢ δὲ σκαμμωνία πολὺ μὲν ὅσον, εἰς τοῦτο κρατεῖται, ὥστε διαχυθῆναι διαχυθεῖσα, γίνεται φάρμακον· διὰ τὸν εἰρημένον ἐν τοῖς ἀνωτέρω αἰτίαν· ὀλίζον δὲ οὖσα μετὰ τοῦ ποτοῦ, ἀναπαύεται εἰς πόρους ἔτα χὺ πρὶν τεραχθῆναι, καὶ τὸν φέρει εἰς τὴν κύστιν· ἢ ἐκεῖ τῇ αὐτ

δυνάμη, ἀποβάλῃ τὰ περιπώματα, καὶ τὰ συντήγματα ὅσα ὠὴ πολὺς ὄντων, ἢ δὲ πολλὴ ὥσπερ εἴρηται· διὰ τὸν ἰχῶν τὸν πολὺν χρόνον μὴ ἐμμένασα, καὶ ταύτῃ πολλὴν κάθαρσιν ἢ γεώδη. Διὰ τί τὰς αὐτὰς φλεγμασίας, οἱ μὲν ψύχοντες ὑπάζουσιν· οἱ δὲ θερμαίνοντες, πέπουσιν· ἀμοῖ μὲν, ἀμοξία θερμότητι οἷ ἢ καταψύχουμέ τις τὸν οἰκείαν συνάγουσιν. Διὰ τί μεταβάλλῃ δεῖ τὰ καταπλάσματα· ἢ ὅτι ὡς μᾶλλον αἰθάνῃ· τὰ δὲ συμήθη, ὡς περ ἐπὶ τῆ ἐδεσμάτῃ, οὐκέτι φάρμακα, ἀλλὰ τροφὴ γίνε· ὅταν ὦὴ τριάτ. μς· Διατί ὑπνῶν τὸ φλ τροφ μὴ ὑποτέμεσθαι· πνεῖν δὲ πλέω· ἢ ὅτι τὸν νοσεῖν αἴτιον περιπώματος πλῆθ· φύσις δὲ ἴσμεται, ἢ μὴ μίκα τροφ ὑπερβολὴ ἢ πόνων ἔνδεια. Διὰ τί τὰ φάρμακα ἢ τὰ πικρὰ ὡς ὦὴ πολὺ ἐ τὰ δυσώδη καθαίρῃ· ἢ ὅτι ἅπαντα τὰ πικρὰ ἢ δυσώδη ἅπτεται ὄντι· διὸ καὶ τὰ φάρμακα, πικρὰ ἐ δυσώδη· δεῖ γὰρ ἅπτεσθαι εἶναι, ἐ κινητικὰ, μετὰ τὸ πικρότητος φαρμακοῦ ὄντων· καὶ ἐὰν σθῇ πλέω διαφθείρῃ· ὅσα δὲ καὶ σμικρὰ σθῇ διαφθαρτικὰ, ταῦτα οὐ φάρμακα λέγεται εἶναι· ἀλλὰ θανατηφόρα· οὐδὲ ὅσα μὴ τῷ πρῶτῳ καθαίρῃ· οὐκ ὄντι φάρμακα· ἡ γὰρ φλ τροφῆς πολλὰ μὲν ταὐτὸ ποιεῖ, ἐὰν ποσὰ σθῇ· οἷον γάλα· ἔλαιον· πλῆθ· ἅπαντα δὲ ταῦτα διὰ τὸ μὴ εἶναι δύσπεπτα, καθαίρῃ· καὶ τούτοις οἷς μὴ δύσπεπτα, καθαίρῃ καὶ τοὺς ὑροὺς· ὅτε γὰρ ἀλλαχόθεν δύσπεπτα καὶ δύσπεπτα· διὸ οὐ πᾶσι ταῦτα φαρμακώδη· ἀλλ' ἐνίοις ἴδια· ὅλως γὰρ τὸ φάρμακον, δεῖ δ' μόνον μὴ πέπτεσθαι· ἀλλὰ καὶ κινητικὸν εἶναι· ὥσπερ καὶ τὸ γυμνάσιον μὴ ἔξω θεν ἥκον ἢ ἔσω θεν τῇ κινήσει ἐκκρίνῃ τὰ ἀλότρια. Διὰ τί τὰ μὲν δύῃ δυρητικὰ ἢ πάσματα ἢ φυτὰ, ἢ ὅτι θερμὰ, ἢ δύπεπτα· τὰ δὲ τοιαῦτα, δυρητικά· ταχὺ γὰρ λεπύνῃ ἡ ζωοῦσα θερμότης· ἐ ἡ ὀσμὴ οὐσώματός ὄντος· ἐπεὶ ἐ τὰ ὀσμώδη οἷον σκόροδα, διὰ τὴν θερμότητα δυρητικά· μᾶλλον μέν τοι συντηκτικὰ μᾶλλον ἢ θερμὰ ἢ τὰ δύῃ πάσματα. Διὰ τί δεῖ πρῶτον μὲν τὰ μὴ καθαρὰ ἐ φαῦλα τὰ ἐλλεβόρου, ξηροῖς μὲν ἐν ἀρχῇ μέσοις καὶ συμφθίσεσι χρῆσθαι φαρμάκοις, πρὸς

μάκιοι. πρὸς δὲ τὰ καθαρὰ ⸫ ὑπάζόμμα, ὑγροῖς καὶ μόνοις;
ἢ διότι ἀπὸ μὲν τῶν μὴ καθαρῶν δεῖ ἀφαιρεῖν τι. τοῦτο δέ ἐστιν ὑ
γρότης ἀλυπρία. ἰὼ ἀφαιρεῖν δεῖ. τὰ δὲ πικτικὰ δὲ ἡ δριμέα μὴ
στυφμὰ τοιαῦτα, καὶ τὸ ξηρὸν μᾶλλον τοῦ ὑγροῦ. τὰ δὲ καθαρὰ
ν' σωματυλώσεις δεῖται μόνον. Διὰ τί συμφέρει πρὸς τὰ ἀπορλέ
γματα μοσήματα, λαγνεία; ἢ ὅτι τὸ αὐτὸ μα περιπώσεως ἀπόκει
σις. μὴ φύσει ὁμοίοις φλέγματι. ὥστε ἀφαιροῦσα πολὺ φλεγμα-
τῶδες ὠφελεῖ ἡ σωτηρία. πρότερον γὰρ ξοφιὼ προσφέρει μᾶλλον
μὴ βέλτιον ἢ ὕστερον, ἢ ἀρχομένω, ὅσον μὴ προεξηθυμικότι φλε
γμασία ἐστὶ πάθη. ἢ οὖν ἀντιθέτως, ἢ ὅτω προσοιστέον. ἀρμα
λαμβάνομεν πρῶτον τοῖς ξοφήμασι. πρότερα γὰρ καὶ λῴο-
τερα καὶ ὠφελητικώτερα. καὶ ἐκδέξασθαι τὸν προφιὼ ἐκ τούτου
ξάδιόν ἐστιν ἀθεμελείωμα τι. οὐ γὰρ ἐν κοιλίᾳ δεῖ σωθεῖν τὸ σῖτα
πρῶτον. διαχυθῶσι τινὴ θρμανθῶσι μετὰ πόνου τῷ σώματι ἢ ἄν
νὰ τα πέψασι. Διὰ τί δεῖ σκοπεῖν τὰ περὶ τὸ οὖρον σημεῖα,
ἀπολαμβάνοντα τὴν οὔρησιν, εἰ ἤδη πέπεπται. ἢ μὴ μᾶλλον ἡ
σωεχῶς οὐρεῖν τα; ἢ διότι σημεῖον μὲν τὸ πεπέφθαι, ἐὰν ᾖ πυρ
ρόν. τοῦτο δὲ γίνεται μᾶλλον διαλαμβάνοντι. ἢ διότι ἐνδοτον
γίνεται ἅπαν μᾶλλον ὑγρὸν χόασ. ὀλίγον ἢ πολὺ ὄν. ἐν μὲν γὰρ
τῷ πολλῷ ὑγρῷ, τὰ χρώματα ἐνορᾶται. ἐν δὲ τῷ ὀλίγῳ, τὰ χρώ-
ματα. οἷον καὶ ἐπὶ φλεβότου καὶ τῶν ξανθῶν, καὶ ἐπὶ τῶν δα
κρυόντων ἐπὶ ταῖς κλεφαρίσι. συνεχῶς μὲν οὖν ἀφιέμενον,
γίνεται πλέον. διακαθόμενον δὲ, δέχεται μᾶλλον. ὥστε καὶ ἢ
αὐτὸ τὸ τοιοῦτον ἤδη διὰ τὸ πέψιν, καὶ φαίνεται μᾶλλον φλ
νβ' ἀνακλάσεις τινὸς μόνης. ⸫ ἐνόπερ ἐστὶν ὅλως τὸ αἴρεσ. Ὅπου δὲ
δεῖ πυκνοῦν τὰ σάρκα πρὸς ὑγείαν, ἀλλ' ἄραιοῦν. ὥσπερ ἡ πόλις
ὑπὸ μὲν τόπος οὐ πνους. διὸ μὴ ἡ θάλασσα ὑπὸ μὲν, οὕτω καὶ σῶμα
τὸ μὲν πνουν, μᾶλλον ὑγιεινόν. δεῖ γὰρ μὴ ὑπάρχειν μηθὲν περίτ
τωμα, ἢ τοῦτο ὡς τάχος ἀπαλλάττεσθαι. ⸫ ἀεὶ οὕτως ἔχειν τὸ
σῶμα. ὥστε λαμβάνον, λύθυς κεῖσθαι τὴν πεῖπωσιν. καὶ εἶναι

ἐν κινήσει καὶ μὴ ἠρεμεῖν· τὸ μὲν γὰρ μόνιμον, οἷον πέτρα ὡς περ ὕδωρ τὸ μὴ κινούμενον· οἷον πόμονον δὲ νοσοποιεῖ· τὸ δὲ εὐκρινόμενον, πρὸς τὸ διαφθαρῆναι χωρίζεται· τοῦτο οὖν πυκνοῦται μὲν φλοιὸς καὶ σὰρξ, οὐ γίνεται· ὡς περὶ γὰρ ἐμφράττονται οἱ πόροι· ἀραιοῦται δὲ συμβαίνει· διὸ καὶ οὐδεὶς ἐν τῷ ἁλίῳ γυμνὸν βαδίζει· σωίζεται γὰρ ἡ σάρξ· ἔκ τε μὴ ἀποσαρκοῦται, ἧττον ὑγρότερον τὸ σῶμα γίνεται· τὸ μὲν γὰρ ἐν τοῖς διαμένει· τὸ δὲ πολῆσ, ἀπαλάττεται· ὥστε περὶ καὶ τὰ κρέατα τὰ ὀπτὰ, τῶν ἑφθῶν μᾶλλον· οὐδὲ τὰ ξύθητα μένει βαδίζει· ἀπὸ γὰρ τῶν αἱρίσεων ἡ κοιλομυελίων τὸ σώματος ὅλιθ' ἀφαιρεῖ, ἃ ἥκιστα δεῖται ἀφαιρέσεως· ἀλλὰ μᾶλλον τὰ ἐντός· ἐκεῖθεν μὲν οὖν διὰ τὸ πόρρω εἶναι ἐὰν μὴ μεταπόμου, ἀκόσιν ἰδρῶτα ἀγαγεῖν· ἀπὸ τάγυῦ διὰ τὸ πρόχειρ[ον] νέ· ἐξάδον. Διὰ τί ποτε τοῖς χμέτλοις καὶ τὸ ὑγρὸν ὕδωρ συμφέρει καὶ τὸ θερμόν; ἢ ὅτι τὰ χμέτλα, διὰ περιβολὴν ἐστὶν ὑγροῦ· τὸ μὲν οὖν ὑγρὸν, σωίζει καὶ ξηραίνει τὸ ὑγρόν· τὸ θερμὸν, ἐκπνεῦμα τοῖς ἐξόδου ποιεῖ τῷ πνεύματι ἀραιὸν τὴν σάρκα· νέ. Διὰ τί τὸ ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν ἧττον παύει τὰ χμέτλα, ἢ τὸ θερμὸν τὰ περὶ καυσα; ἢ διὰ τὸ αὐτὸ· ποιεῖ μὲν σωτήκουσα, παύει δὲ ξηραίνοντα; Ἐν τοῖς πυρετοῖς, διδόασι δεῖ τὸ πολὺ, πολλάκις ἢ κατὸ λίγον· τὸ μὲν γὰρ πολὺ, παρραρεῖ· τὸ δὲ, ὀλίγον μὲν, πολλάκις δὲ, διαβρέχει καὶ εἰς τὰς σάρκας χωρεῖ· οἷα γὰρ τὰ ἐν τῇ γῇ· ἐὰν μὲν κατὰ πολὺ ἔλθῃ· τὸ ὕδωρ παραρρεῖ· ἐὰν δὲ κατὸ λίγον, βρέχει μόνον, τὸ αὐτὸ καὶ ἐν τοῖς πυρετοῖς· τὰ γὰρ ξέοντα ὕδατα, ἐάν τις κατὸ λίγον ἄγῃ, ὁ ὀχετὸς ἐκπίμπλ· ἐὰν δὲ τὸ ἴσον, ἀθρόον ἄγῃ, ὅπου ἐὰν ἄγῃ· χωρεῖ· ἔστι καὶ τὰ κατακείθωα κίνητος ὡς μάλιστα· ἀκίνητος μ', ὅτι ἢ τὸ πῦρ φανερῶς ἐάν τις μὴ κινῇ· καταμαραίνεται· πρὸς πνεῦμα δὲ, μὴ κατακείθωα δότι· ἀέμ· τὸ πῦρ ὄζει γέρ· καὶ ἐπὶ πολὺ μὲν τὸ πῦρ, ὄζει ὀλίγου, πολὺ γίνεται· περιστέλλεσθαι δὲ τούτου ἕνεκεν· ὅτι πυρὶ ἐὰν αἰὰ πνοὴ μηδὲ ὡς, σβέννυται· ἢ τὰ ἱμάτια μὴ ἀπεγυμνούθω· ἕως ἂν ὁ

τὶς

τὸς ἐγχύμονας· τὸ φανερὸν γὰρ πῦρ, τὸ ὑγρὸν σβέννυσι· καὶ ταῦτα δὲ καὶ ἐν τῇ φύσει ἐστὶ δὲ τῶν διαλφήντων πυρετῶν, προπαρασκευάζειν δεῖ ἐκλύοντα· μὴ πυριάματα τὰ πρὸς τοὺς πόδας παρατιθέντα, καὶ πειρᾶσθαι μύλλον ἀναπαύειν· ὅπως ὅτι θερμότερ' ᾖ πρὸς τὸ τὴν λῆψιν εἶναι· καὶ γὰρ ὅσου πολὺ πῦρ, τὸ ὀλίγου πρὸς
νζ' ἑαυτὸ ἄγει. Τὰ ἀρταῖα δὲ τοῖς πυρετοῖς, δεῖ μὴ λειπανίζειν ἀλλὰ πῦρ ἐν τοῖς σώμασιν ἐμποιεῖν εἰσάγοντα· δεῖ δὲ μὴ τοῖς συμμέτροις χρῆσθαι· ἡ δὲ ἡμέρα ἡ λήψεως, λουσάμενον, ὑπνον μὴ ἄγειν· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ συμφέρει θερμαίνεσθαι τὰ· ὅτι ἀθενὴς ὁ τὰ ταῦτα πυρετός· εἰ δὲ μὴ ἀσθενὴς, οὐκ ἂν τὰ ταῦτα ἐγίνετο· ὁρᾶς ὅτι πῦρ πολὺ, λύχνου οὐ δύναται καίεσθαι· τὸ γὰρ πολὺ, τὸ ὀλίγου πρὸς ἑαυτὸ αἴρει· τοῦτο δὲ ἕνεκεν, πολὺ πῦρ ἐν τῷ σώματι ἐμποιεῖν, ὅτι ὀλίγου πυρετὸς πῦρ ἔχει· ὅστις γὰρ καθ' ἡμέραν διαί-
νζ' τημα τὸ μὲν πῦρ· τὸ δὲ νοτίδα εἰς τὸ σῶμα εἰσάσαντα. Εἰσὶ γὰρ ὅσοι αἱμὰ ἀπὸ πυρός, αἱ δὲ ἀπὸ νοτίδος· ἰατρεύονται δὲ, αἱ μὲν ἀπὸ πυρὸς νόσοι, νοτίσι· αἱ δὲ ἀπὸ νοτίδος, πυρί· νοτίδα γὰρ ξηραίνει.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΙΔΡΩΤΑ.

α Διὰ τί ὁ ἱδρὼς σωτήριοί εἰσιν ὅταν κατέχωσι τὸ πνεῦμα, σημεῖόν ἐστιν ἀλλὰ μᾶλλον αἴτιοί εἰσιν· ἢ ὅτι τὸ πνεῦμα κατέχον μᾶλλον πληροῖ τοὺς φλέβας, ὥστε κωλύειν ἐξιέναι· ὡς περ τὸ ὕδωρ τοὺς ἐκ τῶν κλεψυδρῶν· ὅταν οὖν πληρώσουσας ἐπιλάβηται· ὅταν δὲ ἐξέλθῃ, πολὺς
β γίνεται· διὰ τὸ ἐν αὐτῇ ἐπιπλανᾶσθαι καὶ θρόαν ποιεῖσθαι καὶ μικρόν. Διὰ τί οὐχ ἱδροῦσι τὰ ἐν θερμῷ ὕδατι μέρη, οὐδὲν θερμὰ ἦ· ἢ διότι τὸ ὕδωρ κωλύει τὴν ἔκθεσιν· οὗτος ἱδρώς, τὸ κακῶς προσωκοδομημένον ἐστὶν ἐν τῇ σαρκί, κωλύει τὴν ἔκθεσιν· ὅταν ἐκκριθῇ διὰ θερμότητα τε
γ Διὰ τί οἱ ἱδρῶτες ἁλμυροί· ἢ διότι γίνεται ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ πέψεως καὶ θερμότητος· ἀποκρινούσης ὅσον ἀλλότριόν ἐστιν ἐν τῇ προσφύσει τροφῆς πρὸς αἷμα, καὶ τὰς σάρκας· τοῦτο γὰρ τὰ χυλὰ φίσεται διὰ τὸ μὴ οἰκεῖον εἶναι· καὶ ἐξωθεῖ κελεύει· ἁλμυρὸς δέ ἐστι, διὰ

γὸ τὸ γλυκύτατον ἐκφόρτατον εἰς τὸ σῶμα ἀνηλῶθαι· τὸ δὲ ἅλμο
πρικώτατον καὶ ἀστιπόταπον, ἀπολύεθαι· τὸ πικρὸν δὲ ἐν μὲν τῇ κάτω
ὑπερσάσει, χόλον καλεῖται· ἐν δὲ σαρκὶ, ἱδρώς· ἀμφω δὲ ἁλμυρὰ θέσει
δ' τὴν αὐτὴν αἰτίαν. Διὰ τί τὰ ἄνω ἱδρῶσι μᾶλλον τῶν κάτω·
πότερον τὸ θερμὸν ἄνω, καὶ ἀνέρχεται καὶ ὀξὺ ἄνω, τοῦτο δὲ ἄνω φέ
ρει τὸ ὑγρόν; ἢ ὅτι πνεῦμα πρὸς ἔσω τὸν ἱδρῶτα· τοῦτο δὲ ἐν τοῖς ἄνω· ἢ
διότι ἄπεπτον ὑγρὸν οἱ ἱδρῶς ἐστι· τοιοῦτο δὲ ἐν τοῖς ἄνω· ἧττον κρά-
ε σις ἄνω. Διὰ τί τὰς χεῖρας γυμναζόμενοι μᾶλλον ἱδρῶσι
μεταὶ, ἐὰν τὰ ἄλλα ὁμοιοσχημόνως ὦμεν; ἢ διότι ἰσχύομεν μᾶλλον τοῦ
τῳ τῷ τρόπῳ· τούτῳ δὲ τὸ πνεῦμα κατέχομεν· εἶτα καὶ τῇ τρίβο
μένῃ συμπονοῦμεν μᾶλλον; ἢ ὅταν ἄλλο μέρος τρίβωμεν· τῇ δὲ
καθέξει τοῦ πνεύματος, καὶ ξηρότεροι γυμναζόμεθα ξηρότε-
ς' τοι. Διὰ τί οἱ ἱδρῶτες ἐκ μὲν κεφαλῆς, ἢ οὐκ ὀζεῖ, ἢ ἧττον τοῦ
τοῦ σώματος; ἢ ὅτι οὐ πνους ὁ μὲν κεφαλῆς τοσοῦτος· ἅλις δὲ ἱδρὼς
ὢν, τῇ τῶν τριχῶν ἐκφύσει· λυσιτελεῖ δὲ οἱ τόπῳ, μὴ τὰς ἐν αὐτοῖς ἰ-
ζ' μεταιούσας μὴ ὑπνους. Διὰ τί οἱ γυμναζόμενοι ἐν ἀνδριαντοποι
οῖς μᾶλλον ἱδρῶσιν, ἢ ἐν σωτηρίῳ; ἢ διὰ τὸ ἀ-
θροίζεσθαι διαπνεόμενον· ἐπειτα τοῦτον τὸν ἱδρῶτα, ἐξάγει
η ὕστερον ἡ πόλις ἢ τὸ σωτήριον, ἀναξηραίνει· ὡς ὥσπερ ὁ ἥλιος. Διὰ τί
μᾶλλον ἱδρῶσιν, ὅταν μὴ διὰ πολλοῦ χρόνου ἔχωσι τοῖς ἀνθρώ
ποις; ἢ διότι οἱ ἱδρῶτες γίνονται τὰ ὁμόνομα ὑγρότητα· ἀλλ' εἰ
διὰ τοὺς πόρους ἀνεῳγέναι μᾶλλον· καὶ ἐξαιρεῖται τὸ σῶμα. ἔστιν.
τοῖς μὲν οὖν μὴ ἔχουσι μύοις, συμμεμύκασιν οἱ πόροι· τοῖς ἔχου
θ' σι δὲ ἄνεσον μύρτοις. Διὰ τί τὸ ἥλιου μᾶλλον θερμαίνουσι τοὺς
γυμνοὺς ἢ τοὺς ἀμπεχομένους, ἱδρῶσι μᾶλλον οἱ ἀμπεχόμενοι·
πότερον ὅτι τοὺς πόρους συμμύει ποιεῖ ἐκκαίων ὁ ἥλιος· ἢ
διότι τὰς ἀτμίδας ξηραίνει· ἀμπεχομένοις δὲ, ταῦτα ἧττον συμ-
ί βαίνει. Διὰ τί ἱδρῶσι μάλιστα τὸ πρόσωπον, ἢ ὅσα ἀραιὰ καὶ ὑγρὰ μάλιστα· διὰ δὲ τούτων ὁ ἱδρὼς διαπορεύεται· δοκεῖ δὲ τὸ γίνεσθαι καὶ κεφαλὴν τοῦ ὑγροῦ· διὰ καὶ αἱ πρίχες, διὰ τὸ πολὺ ὑγρὸν· ὁ δὲ

προ,

ιά πρς, ἀραιοῦ καὶ ἰχνος. διὰ τί δίψιν ἄραιαν τὰ φύσιν. Διὰ τί οὖν τοῦ θρόου τος πυρὸς μᾶλλον ἱδρῶσιν, οὐτε λάπορος ἀεὶ· ἀλλὰ πλείονος ἐπιφορμῶν ου· οἱ γὰρ ἐν τοῖς πυελατηρίοις, ἱδρῶσι μᾶλλον, ἢ δύθυς εἰ εἰν τοσοῦτον, ἢ ὅτι τὸ σύμμετρον ἕκαστον ἐργάζεται· οὐκοῦν εἰ ρατοῦτον πρεῖ τὸ πλεῖον, οὐ πρὶ θσει πλεῖον ἢ μᾶλλον τοὐναντίον· ὅτι τῷ σύμμετρον εἶναι, ἐργάζεται τὸ ἔργον. διὰ μὴ δὲν τοῦτο, οὐχὶ πρὸς πλεῖον μᾶλλον ἱδρῶσι· διὰ δὲ τὸ πρὸς ἕκας ον ἄλλω εἶναι συμμετρίαν, ἢ τὸ περιπνεῖν μηκέτι περιεῖν, πρὸς πθυμῶν μᾶλλον· οὐ γίνεται τὸ προσδυπρεῖ παιεὶς ἕκας ον, ἢ ἐωτὴ δείως ἔχειν παρασκευάζῃ· καὶ ἤδη τοῦτο ἐργάζεται· ἀλλ' ἔτερον. τὸ μὴ δὲν ὀλίγον μᾶλλον ἢ πολύ, προσδυπρίνοι καὶ παρεσκευάσα σὶ τὸ σῶμα πρὸς τὸ ἱδρῶν· ἄλλης δὲ δεῖσυμμετρίας ἢ πλέον πρὸς τὸ πρῆναι· τοῦτο δὲ οὐκέτι περιεῖ ὁ ωπερίπνειν· ἀλλὰ μεταῦ
ιβ' τὸ ὕστερον· ἄλλο φύσυμμετρίας τινός μενον. Διὰ τί ἀπρς λεγ πτοὶ μᾶλλον ἐξεῖ ὁ ἱδρῶς· ἢ ἐῶσιν ἐωτμεῖναι· πτερον διὰ τὸ καὶ τοῦ ψύχεσθ ὑπὸ τοῦ ἔξω, ἢ ὅτι ὡς περ ὠῶν μὴ γίνε) ὅ ἐξωίδρῶ
ιγ' ὧν τοῖς πόροις· ὡς τὸ κωλύ ῃ τὸ ἐσωθεν τὸν ὁρμόν. Διὰ τί τὸ πάχος λυσῶδες τοὺς ἱδρῶτας πρεῖ, καὶ ἐνιαυτ μύρσον· ἢ ὅτι ὧν ἐν τῇ ὁμῇ βαρύτης ἐστί, ταῦτα κρατεῖ μύρσα τοῖς πεπεπωμασικ
ιδ' ὑγρότησι, καὶ κωδέστερα πρεῖ τὸν ὁμόν. Διὰ τί ἱδρῶμ ἧττον μᾶλλον· ἢ τὰ πρόσθεν, ἢ ὅτι ἐν μὲν τῷ πρόσθεν ὄζει τὸ ὠὸν ἐν τῷ ὀσφύι, εἰσὶν ἃ πολλὰ χυτύ ει τὸ ὑγρ· ἐν δὲ τῷ ὀπισθεν, οὐκ ὄζει· ἀλλ' ἔξω τὸ ἐκκεῖ σιν ἀναγκαῖον γίνεσθαι· τὸ δ' αὖ τὸ ὄζειν αἴτιον, ἢ ὅτι τὸ ὠὸν κοιλίαν ἔχον ἱδρῶ μᾶλλον, ἢ ὅτι τὸ ζῷθος· ἔτι τὸ ὅτι μᾶλλον διαφυλακτικόν ὄζει τοῦ ἱδρῶτος τὸ νῶτον, καὶ τὸ ὀπισθεν ἢ τὸ πρόσθεν, διὰ τὸ μᾶλλον τὸ ἐμπροσθεν ἀπτύχεσθαι· ὃ περ ὄζειν αἴτιον, καὶ τοῖς μαχάλ ἱδρῶν τὰ χισα μάλισα· ἥκισα δ' ψύχον· ἔτι δὲ σαρκωδέστερα ὄζει τὸ περὶ τὸν νῶτον τὸ ἐμπροσθεν· ὥστε ὑγρότερα· πολλῷ ὑγρότης ὄζει ἐν τῷ ὀπισθεν· ὁ δὲ μυελὸς ἐν τῷ ῥάχει ὢν, ὑγρασίαν πολλ
ιε' ἔχει. Διὰ τί ἐφ' ἃ κατακείμεθα ἱδρῶμεν· ἢ ὅτι θερμὸν ὢν

ὁ γὰρ πῶς ἀπὸ μεθαι κωλύει διὰ ἐναντίον ἱδρῶτα· αὐαξηραίνει δὲ αὐτ'.
ἔτι δὲ θλίβει· θλιβόμενον δὲ διαχεῖται τὸ αἷμα· οὗ συμβαίνοντος
καὶ ταῦτα μᾶλλον· σημεῖον δὲ ἡ ἀρχὴ κατὰ ψυξίστι γὰρ ἡ
ιε' τὸ πάθος. ἐστὶ δὲ ἐκθλίψεως ἡ πλησμονή. Διὰ τί τοὶ καθεύδοντες
μᾶλλον ἱδρῶσιν ἢ διὰ τὸ αὐτὶ περίσασιν· ἀθροίζεται γὰρ θερμὸν ἐντὸς,
ιϛ' ὃ ἐξελαύνει τὸ ὑγρόν. Διὰ τί τὸ πρόσωπον μάλιστα ἱδρῶσιν ἀ-
σάρκωτον ὄν; ἢ ὅτι ἱδρῶτα μὲν, ὅσα ὑφυγραίνει ἀραιά· ἡ δὲ κεφαλὴ
τοιαύτη· ὑγρότητα γὰρ οἰκείαν ἔχει πλείστην· διὸ τοῖς αἰφλέβο-
τα εἰμένοις ἐντεῦθεν ἡ οἰκεία πέρα οἴχεται· ἡ δὲ κεφαλὴ ὑγρός. ἐστὶ δὲ
πόροι πολλοί· σημεῖον δὲ αἱ ξήρανσις· ὅτι πολλοὶ οἱ πόροι εἰσὶ, φερεαί
νοντες ἔξω· οὐκοῦν ἐκ πάντων κάτω ἱδρὼς· ἀλλ' ἐκ φλεφαλήν πέρ εται·
διὸ ἱδρῶσι μὴ πρῶτ[ον] μάλιστα τὸ μέτωπον· ὑπόκειται γὰρ πρῶτ[ον]· τὸ
ιη' ὑγρ[ὸν], κάτω ξεῖ, ἀλλ' οὐκ ἄνω. Διὰ τί οἱ ἱδρῶντες ἐὰν ψυχθῶσιν ἢ
ὕδατι ἢ πνεύματι, μᾶλλον ἱδρῶσι· πότερον τὸ ὑγρὸν ψυχὲν ἐστὶ πλέον
ἐμπροσθεν οὐκ ἦν ἐμπνεόμενον τὸ ξεῖν, ἢ [τὸ] τὸ πνεῦμα διὸν ἔξω γινό-
μενον ἱδρῶ διὰ τὴν ψύξιν, τοῦ τοίνυν ψυχθῆναι πρὶν ἐξελθ'', ὑγρ'' ἐγένετο
ιθ' ἢ προσπεσὸν ποιεῖ τὴν ναυτίαν. Διὰ τί ἐστιν ἐκ τῶν ποδῶν καὶ
φλεφαλ[ῆς], μάλιστα ἱδρῶτες γίνονται θερμαινομένων; ἢ ὅτι τὸ θερ
μαινόμενον ἐφέλκει ἐφ' ἑαυτὸ τὸ ὑγρόν· τὸ δὲ ὑγρ'' οὐκ ἔχει ὅπη κα
τανα λίσκη· διὰ τοῦτο εἶναι τοὺς τόπους τούτους ὀχώδεις· ἐκπίπτ[ει]
κ' ἔν ἔξω. Διὰ τί οἱ πονοῦντες ὅτι μάλιστα ἱδρῶσιν· ἐδεῖ γὰρ εἰπεῖν
ὅπου αἴτιος, ὅταν πονῶσι· πότερ' ὅτι πονοῦντος μὲν, ὑπὸ τ' πνεύ
ματος αἱ φλέβες ἐμφυσώμεναι, τοὺς πόρους συμμεμυκέ
ναι ποιοῦσι· ὥσπερ σαμψύχων δι' σωίζουσιν· ὥστε δι' ὀλίγου τὴν μὴ
τῶν πόρων, ἔχον δι' ἐς χεῖ τὸ ὑγρόν· ἢ ὅτι πονούντων μὲν, ἀπὸ κρί
νεται κίνησις ἐκ τοῦ συμπεφυκότος ὑγροῦ πνεύματος, [καὶ] διὰ θερμότητα
τὴν ἀπὸ φλεγμονῆς, γίνεται τὸ ὑγρὸν πνεῦμα· ὥστε μὴ πάντα
τα ὥσπερ, ἄμαχη ἡ θερμότης λήγει· μὴ ἐκ τοῦ πνεύματος πυκνοῦ
κὰ ὑγρότητος γίνεται ὁ καλούμενος ἱδρώς. Διὰ τί δεῖ μᾶλλον τοὺς θε
ρους παρασκευάζειν τὸ ἱδρῦσαι, ἢ τὸν χειμῶνα, ἢ ὅτι μᾶλλον ὑγροὶ καὶ

χλιαρώτεροι

χαλεπώτεροι αὖθις ἐπιμελείας χρόνοιν πᾶν· ὥστε τοῦ χειμῶνος αὖ
δέη μᾶλλον ἢ μεγάλης μεταβολῆς, καὶ τοῦ πεπλώματος συ-
μπεσόντος αὖ πάλιν, ψυχέντος ἔτι παρὰ φύσιν τοῦ χειμῶνος.
δῆλον ἄρα ὅτι τοῦ θέρους μᾶλλον. ἢ γὰρ τοῦ γῆς ἐπὶ πλεῖστον μᾶλ-
λον ἀφεῖμεν τοῦ θέρους· διὸ πρὸς τοῦτο ἐπιπλεῖν. διὰ τοῦτο δ' ἐστὶ καὶ οἱ
κβ ἀρχαῖοι πάντες ὅτως ἔλεγον. Διὰ τί ἀεὶ τοῦ σώματος ξέον
τος, καὶ τῆς ἀπορροῆς γινομένης ἐκ τοῦ πεπλώματος, οὐ κουφί
ζει τὸ σῶμα ἐὰν μὴ ἀφιδρώσῃ, ἢ ὅτι ἐλάττων ἐκκρισις· ὅταν γὰρ
ἐξ ὑγροῦ μεταβάλλῃ εἰς ἀέρα, πλεῖον γίνεται τὸ ξ ἐλάττου. τὸ
δ' ὑγρὸν διακεκριμένον πλεῖον· ὥστε πλείονι χόνῳ ἡ ἔκκρισις, διὰ δὲ
τοῦτο, ἢ ὅτι διὰ λαττόμων πόρων ἡ ἔκκρισίς ἐστιν· ἔτι τὸ πλίχρουν
ἢ τὸ κολλῶδες, μεταβάλλον τοῦ ὑγροῦ, ἐκκρίνεται διὰ τὸ κατάμι
ξιν· μεταβὰν τοῦ πνεύματος, ἀδυναλεῖ· μᾶλλον δὲ τοῦτ' ἤδη λυπῶν.
διὸ καὶ οἱ ἐμπειρότατοι ἱδρώτων κουφίζουσι μᾶλλον, ὅτι συνεξάγουσι τοῦ
τὸ ἄτε πρὸς χύτροις σώματα τῶν ἑτεροίων τις· ἢ ὅτι τῇ μὲν σαρκὶ
πόρρω ὁ τόπος οὗτος ἐν ᾧ τὸ πλίχρουν ἢ τὸ κολλῶδες· ὥστε ἔργον με-
τασχεῖν· τῇ δὲ κοιλίᾳ εἰσπύλῃ· ἢ γὰρ ἐν αὐτῇ ἐστὶν ἢ πλησίον· διὸ
κγ δυσεξάγωγον ἄλλως. Διὰ τί ἧττον ἱδροῦσιν ἐν αὐλῇ τῇ
πρῷ· ἢ ἀνέμους· ἢ ὅτι πολλοὶ μὲν, πολὺ οὖσι πεπονηκότες δὲ, ὥσ
περ μήκασιν· εἰκότως οὖν ἐκκρίνεται πλέον, ὁ δὲ μὲν γὰρ γίνεται, ὁ-
τὲ δὲ δέδεκται· ἢ ὅτι πολλῶν μὲν, συγκλείονται τῆς σαρκὸς οἱ πόροι
διὰ τὸ κάθιξιν τοῦ πνεύματος· ὅταν δ' ἄνωσιν, ἀνοίγονται· διὸ
κδ καὶ τὸ πνεῦμα καθέχοντες, ἧττον ἱδρῶσι. Διὰ τί ὅταν προχέζω
μεν, ὁ ἱδρὼς οὐ πλείων· καὶ ὅταν μὴ κινήσει ᾖ τὸ σῶμα, ἀλλ' ὅταν
πνεύσωνται· ἢ ὅτι τότε μὲν, ὥσπερ ὑπὸ τῆς χειρὸς ἡ ἀλλοτρίνος
ἐστὶν, ὕδωρ ξέον ἀπορραίξαι παντα χόθεν συναθροιζόμενον· ὅ-
ταν δὲ ἀφεθῇ, πλέον ἢ ὅσον ἐξ ἀρχῆς· ὡς δ' ὑπὸ τῆς χειρὸς, οὕ
τως καὶ ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἐστὶν ἀπολιφθῆναι, ὥσπερ ἐν τῇ κλε
ψύδρᾳ· ἢ πάλιν τοῦ τὸ κύστις· ἀπολαμβάνει γὰρ ἐν τῷ· ὁ-
μοίως οὖν τοῦ κινήσεως οὔσης τὸ πνεῦμα ἐναπολαμβάνεται

διὸ καὶ αἱ φλέβες διατείνουσι τὸν ὑγρὸν διὰ μὴ δέχεσθαι ἀέρα· ἀναλαμβάνομεν γὰρ ἀέρα ὅταν ἀναπνεύσωμεν, ἀέρα δὲ οὐκ ἐξέρχεται. διὰ τί ὅταν πίωσιν, ὕπνον ἱδρῶσιν ἐπιφαίνεται· ἢ διότι τὰ σιτία ἀναπαύει ταύτην τὴν ὑγρότητα· καθάπερ εἰ ἀπὸ γῆς ἐμπεσών· ὅτι δὲ κωλύσαντα τὴν ὁρμὴν οὐ μικρὸν μέρος, ὡς πᾶν τὸ ἐξόμασι τὸ καὶ λαβεῖν· καὶ τὰ πρῶτα προσημαίνομεν τὸν ἱδρῶτα. διὰ τί οἱ ἀγωνιῶντες ἱδρῶσι τοὺς πόδας, καὶ οὐ πρόσωπον οὐ μᾶλλον ἢ βύλλον; ὅταν μὲν οὖν ἀναπνεύσωσι τὸ σῶμα, τότε μᾶλλον καὶ τοὺς πόδας· ψυχρότατα γὰρ ὁ πούς· διὸ καὶ μάλιστα ἱδρῶσι· καὶ οἱ ἀναξοῦντες τοῖς ἀργωτίαις μάλιστα πιστεύουσιν τοὺς πόδας ἂν ἀγγέλλουσιν ὅτι ὑγιεῖς εἰσιν· ὥστε καὶ ἀρχὴ ἐστὶ ἱδρῶτος πρῶτα ἐπὶ ἄλλο σῶμα· καὶ ἡ ἀγωνία ἐστὶ θερμότητος οὐ μετάστασις, ὡς περὶ τὸν φόβον ἐκ τοῦ ἄνω τόπου εἰς τὸν κάτω· διὸ καὶ αἱ κοιλίαι λύονται τῷ φόβῳ μᾶλλον· αὐξάνεται θερμὸν ὡσπερ ἐν ὠθυμοῦσι· καὶ ἡ ὀθυμία θέσις τοῦ θερμοῦ ἐστι τοῦ περὶ τὴν καρδίαν, ἡ δὲ ἀγωνία, ὅταν φόβος ἢ διὰ λύσιν πάσχει· ἀλλὰ διὰ τὸ μέλλον. διὰ τί τὸ πρόσωπον ἐξερυθριᾷ· ἢ χιδρῶσι; ἢ διὰ τὸ μᾶλλον θερμαίνεσθαι· ὥστε τὸ μὲν ἐν τῷ προσώπῳ ὑγρὸν ξηραίνεται θερμότητος ἐπιπολάζουσα· τὸ δὲ ἐν τοῖς περὶ σωτηρίαν διὰ τὸ ἐλάττω μὲν εἶναι πλέον ἢ ἐμφύτου καὶ πρὸ ὑπερχούσης. διὰ τί καθεύδοντες ἱδρῶσι μᾶλλον ἢ ἐγρηγορότες· ἢ ὅτι ἔσω θερμὴ ἀρχὴ τοῦ ἱδρῶτος· θερμότερα δὲ τὰ ἐντός· ὥστε καὶ ἐκκρίνεται διαχέουσαι ἐντὸς θερμότητες, τὸ ἐντὸς ὑγρόν· ὡς τὰ εἰκὸς καὶ πορρωτέρω τοῦ σώματος· ἀλλὰ διὰ τὸ μηθὲν εἶναι πρόσπτωμα λιθώσεται λανθάνει· σημεῖον δὲ τὰ γὰρ κοίλα τοῦ σώματος, ἀεὶ ἱδροῖ. διὰ τί τὰ πνευματώδη μᾶλλον ἱδρῶσιν, ἢ ὅτι ἢ ψυχρόν, ἢ ὅτι τὸ θερμὸν καθίζει ἔξω, διὰ τὸ ψυχρὸν πιέζεσθαι· κωλύει δὲ τοῦτο ἀλλ' ἢ τὸ κατειλῆφθαι ὑγρὸν διαλύει τὰ ἐν ἡμῖν ὑγρά, καὶ ἱδρῶτα πρὸς ἐξαυτῆς. διὰ τί ὠφελιμώτερός ἐστιν ὁ ἱδρὼς καὶ ἔλαιος ἐπιτιθέμενος γυμνοῦ ξηραίνοντος γυμνοῦ, ἢ ὃς ἐν ἱματίῳ, ἢ τὸ μᾶλλον τὸ μὴ πρὸ βέλτιόν ἐστι καθόλου· ἢ ὁ ἱδρὼς ἢ ὁ μετὰ πόνου, τὸ ἧττον

βελτίων

βελτίων· μᾶλλον δ' ἐν μετὰ πνεύματος ὁ γυμνὸς ἐξοχάζοντος τοῦ ὁμοίου· ἐὰν δὲ μὴ πολλῇ σιωπῇ τοῦ ἀέρος ἐξοχάσῃ, οὐδύναται διαρῶσαι γυμνός· ὧν· ἐνίοτε γὰρ καὶ πάνυ μεγάλῃ ἐξοχάσῃ, τὰ χείλη διαπλώσαντα τοῦ στόματος ἀλέαν· ἡδύ χουστερος δὲ ἐστιν ὁ γυμνὸς ἔχοντος τὸ θέρος τὸ ἐν ἱματίοις· ὅτι ὥσπερ ἄπαντος εἶναι τοῦ πνευστέροις τόποις οἰκοῦντος, εὐχρόστεροι εἰσὶ τῶν ἐν τοῖς καταπεπωγόσι μηδέποτε οἰκούντων, ὅταν αὐτοῦ αὖ τοῦτο ὅσον, ὅτ' ὥσπερ ἐν ὠπνοίᾳ, τότε εὐχρούστερος ὄντος· ἢ ὅταν καταπεπωγὼς μηδέποτε ἢ ὑπερίσχῃ μηδὲ ὑπὸ τινος ἀλέας πολλῆς συμβαίνῃ μᾶλλον τῷ ἐν ἱματίῳ ἔχοντι· ταῦτα δὲ καὶ οἱ παλαιοὶ χρόνῳ καθύδοντες, εὐχρόστεροι εἰσὶ τῶν μείζονα χρόνον καθεύδοντες· καὶ ταπείνωσις δὲ καὶ ὁ καθύδων. Διὰ τί οἱ ἀγωνιῶντες ἱδρῶσι τοὺς πόδας, τὸ δὲ πρόσωπον, ἢ ἐν τῷ ἄλλῳ βίῳ ἱδρώντων ἡμῶν μάλισταμὲν τὸ πρόσωπον, ἥκιστα δὲ τοὺς πόδας, ἢ ὅτι ἡ ἀγωνία, φόβος τίς ἐστι περὶ ἀρχὴν ἔργου, ὁ δὲ φόβος, καταπέπηξις τοῦ ἄνω· διὸ καὶ ὠχριῶσι τὸ πρόσωπον οἱ ἀγωνιῶντες· κινοῦνται δὲ καὶ σκαίρουσι τοῖς ποσὶ ποιοῦσι γὰρ τοῦτο οἱ ἀγωνιῶντες· ὃ καθάπερ γυμνάζουσι· διὸ εἰκότως ἱδρῶσι ταῦτα, οἷς πονοῦσι· ὃ δὲ ἴσχουσι τὰς χεῖρας καὶ συγκαθᾶσι, ἐκλέγουσι ἢ ἐξάλλου· καὶ οὐδέποτε τηρεμοῦσιν· ὁρμητικοὶ γὰρ εἰσὶ πρὸς τὸ ἔργον· διὰ τὸ θερμὸν αὐτῶν ἠθροῖσθαι, εἰς τὸν περὶ τὸ ζῆθος τόπον, οὗ ταχὺ σημαντικώτερον· ὅθεν πανικὸς διάπνοια· αὐτοῦτο καὶ τὸ αἷμα τος, συμβαίνῃ πρικίλλειν καὶ κινεῖσθαι κίνησιν· μάλιστα δὲ ἱδροῦσι τοὺς πόδας· ὅτι ὅ τοι μὲν σῶμα χῶρον πολὺν ἔχουσι· τὰ δὲ ἄλλα μέρη τοῦ σώματος, ἀναπαύσεως τυγχάνῃ, τὸ λβ' πολλῶν καὶ κινήσεων μεταβολαῖς. Διὰ τί ἐν τοῖς ὠτακουστηρίοις οὐ δὲ ἀθρόον τὸ ὠρυόμενον, μᾶλλον ἱδροῦσιν· οὐδὲ πολὺ ἀεὶ σμικρὸν μᾶλλον, ἀλλὰ πλείονος· ἐπεισφερομένου γὰρ τοῦ ὠτακουστηρίου μᾶλλον ἱδρῶσιν, ἢ εἰ πρὸς αὐτὸ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὠρύετο τὸν ἀὴρ· ἢ τὸ μὲν πολὺ ἐκπροώθησις ξηρὰν λαμβάνον τὴν ὑπὸ πολλῆς σάρκας καὶ θερμὰ καὶ ὑγρὰ οἷς ἀκοὴ γίνεται μὲν τοιαύτη, τάχιστα ἱδρῶ τὸ δὲ ὀλίγον μᾶλλον τὴν σάρκα, ἀνίσχει αὐτὸ τὰ ὠτα οἷ

ἐπὶ τὸν ὑγρὸν καθάπερ ὀργίζεσθαι πρὸς τὰ ὑποδεικνύμενα ἐξαγωγήν· ὅτῳ δὲ χύσις αὐτοῖς, ἐπεισπνεῖται πολὺ πῦρ, καὶ εἰς δύο μοῖρας εἰς βάθος σαρκῶν διαιρούμενα, ἐξαλείφεται τὰ προσπαλαιόμενα τοῦ ὑγροῦ, ἐπὶ τὰ λειπόμενα ἐξάγεται τὸ πνεῦμα. Πότερα βλάπτει μᾶλλον ἕτερος θερμὸς ἐσωκυκώμενος τὸ ἕλκος, ἢ τὸ χειμών, ὅταν μὴ χειμῶνος συστέλλωμεν ἐντὸς τὸ θερμὸν ἐκπεπτωκὸς πνεύματι τῷ ἐν ἡμῖν ὑγρῷ· διὸ καὶ ἐντεῦθεν ἡ τροφὴ ἀναλίσκομένη, ὅ δεῖται συγγενοῦς ἀπορροῆς· τὸ θερμὸς δὲ ἀεὶ σαρκὸς ἐκπίπτοντος τοῦ θερμοῦ, ἢ πόρον ποιεῖται τῷ ἐν ἡμῖν ὑγρῷ· διὸ δεῖται ἀπορροῆς· ἐμμένουσα γὰρ διὰ τὸ ὥραν, σήπει καὶ νοσοποιεῖ· σήπει γὰρ πᾶν τὸ σηπόμενον, οὗ ποιεῖ μᾶλλον ξηρὸν θερμόν· ὑπὸ δὲ τοῦ οἰκείου πέπτει· ἐν μὲν οὖν τῷ θέρει τὸ ἀλόητρον ἰχῶδες· διὸ σήπεται μᾶλλον ἐν αὐτῷ· οὐδὲ τῷ χειμῶνι τὸ οἰκεῖον· διὸ δὲ σήπεται χειμών. Διὰ τί τὰ ἕλκη τὰ ὑγρὰ ἐντὸς θερμαίνει, ἢ ὑπὸ τῆς ἐκτὸς προσπλάσεως, πρὸς ἓν ἰῶμα ἕλκη τὰ φρίκην ποιεῖ, ἢ διότι ὑπὸ μὲν φλεγμονῆς ἐντὸς θερμαίνει, ὅταν εἰς πῶσιν ἐκπλέον τοῦ πρέποντος εἰς ὄλιγον συστέλλωμένοις πρὸς τὸ πλεονάζον θερμοῦ πλείους ἀποφράττωσιν· εἶτα φλεγμονὴ γίνεται, ἔστιν σαρκὸς θερμαντικῆς διαβρόχου γινομένης καὶ τοῦ θερμοῦ ἐξιόντος· ἡ δὲ ἐντὸς θερμασία πρὸς πῶσαν, ἀραιοῖ τὸν χῶτα πρῶτον· εἶτα τὸ ἐντὸς τῆς φύσεως θερμὸν ἀποκινᾶ πολὺν τὴν φρίκην ἐποίησεν. Διὰ τί τῶν ἑλκῶν τῶν οἱ θερμοὶ κείνων βελτίους εἰσὶ τῶν ψυχρῶν, ἢ ὅτι πᾶς μὲν ἕλκος, πλειστόμαστός ἐστιν· ἐκκρίσεις δεῖ πολλὰς ποιεῖσθαι· εἰκὸς δὲ τὸ πολὺ ὀλίγον πλείστωμα εἰκθερμαίνεσθαι· τὸ δὲ πλεῖον, μὴ ὁμοίως· ὥστε ὁ ψυχρὸς ἕλκος, πολλοῦ πλειστώματος αὖ εἶναι μεῖον· διὸ καὶ μακροτέρας τὰς νόσους ποιεῖ. Διὰ τί τῶν ἑλκῶν θερμασίαν ποιοῦσι πρὸς τὸ πολὺ πῦρ ἢ τὸ ἀραιοῦν, ἢ διότι ἡ ριζοφόρος θερμαίνουσα τοῦ σώματος εἰς πνεῦμα τὰ ὑγρὰ ἀναλύεται, ἢ ἐκπίπτοντος τοῦ ὑγροῦ καὶ τὰ ξηραινόμενα, τὴν αἴσθησιν ἀλαμβάνομεν. Διὰ τί τὰ ἡλίᾳ μᾶλλον θερμαίνουσι, ἐὰν μὴ δὲν περιλημμάτων ἢ μὴ ἑλκῶν τις γένηται τοιαύτοις πλείστωμένοις, ἢ περὶ τούτου

λή ταυτὰ ἐρῦμ τῷ προτέρῳ. Διὰ τί τ ὀξέ κινήσεων μᾶλ ον θερ-
μαίν σκουσῶν, τ ν ὑμῶν ἧττον, αἱ πρὸς τὸ σιμὸν πορεῖαι νωθρό
τεραι οῦσαι, ἱδρῶτας τε μᾶλ ἐκκρίνουσι· ἢ τὸ πνεῦμ προϊσῶσ
ὡς θερμαίνουσαι μᾶλ τ ν κατάντων· ἢ ὅτι τοῖς βαρέσιν εἰς τὸ κά
τω φέρεται ζυγ φύσιν ὄντ εἰς ἢ τὸ ἄνω ξ ἀ φύσιν· ἢ οὖν οὐ θερμοῦ
φύσις ἡ φέρ σα ᾶσ, πρὸς μ τὸ κατάντη χθὲν συμπορεῖ· πρὸς
δὲ τὰς μεταφορ ἰζούσας ἀτελεῖ· ὥστε διὰ μ τ τοιαύτ κίνησ
ἐκθερμαίνει· καὶ μᾶλ ον τοὺς ἱδρῶτας ἐκκείμ· ἢ τὸ πνεῦμα προ-
ΐσησιν· συμβάλλει δὲ καὶ ἐν ταῖς παλαίαις· καὶ ἡ τοῦ σώματος σύ
λη καψις· πρὸς τὸ μὴ εὐθυπορ τὸ πνεῦμα προϊσᾶσα. Διὰ τί τ ν
ἱδρώτων γινομέν ν, ὅσων αἱ ῶν βάλλ ται τίς μᾶλλον, οὐχὶ πολ
λαχ τί μᾶλ τί ῶν βάλλομέν ν οἱ δρῶσι· ἢ περὶ τοῦτο, ταυτὰ ῥᾳδί
μ τῷ ἐπάνω. Διὰ τί τ σωμάτ ξηρ τέρ ὄντων τὰ θέρμ, ἢ τοῦ χει
μῶν, ἱδρωτικωτέρ διακείμεθα ψυ θέρους· ἢ ὅτι τοῦ μὲν θέρους
ἀραιῶν τ ν σωμάτ ὄντων, τὸ ξ φύσεως θερμὸν οὕτω λὺ κατέχ·
διαλύφ οὖν τὰ ὑγρὰ εἰς τ ν ὄγκ μα· τοῦ δὲ χειμῶνος τ ν σωμάτων
ἐκτὸς τ ν σωμάτων, πολὺ κατειλημμένον τὸ φυσ θερμ·
εἰς πνεῦμα οὐ διαλύφ τὰ ὑγρ· ἐλίσσει καὶ τοῦ μὲν θέρους πολὺ προσ-
μάφερόμεθα τοῦ ὑγρ· τοῦ χειμῶν δὲ τοὐναντίον. Διὰ τί οἱ ἀπὸ οὐ
ῶν μάτων πνεύμ τοι τοῖς ὑπαίνουσιν ἱδρῶσι. Φαυλότεροι δυ-
κᾶσιν εἶν τ ὑπὸ τ πού· ἡ ὅτι οἱ μ πόρους ἀεὶ παντλοῦντ ἀεὶ τὸ πιεί
τεῦον ὑγρ· ξηροτέραν τὴν σάρκα παρασκευάζουσιν, ὥστε τ κοι-
λί τ πρὸ ὑσιμ· εἰ μ· ἢ τ θερμ ἡθέσει, μηδεμί ἀνέμφαξιν πί
νεσθαι· οἱ δ αὖ πόματοι μ προσαπορρυ μένοι ἱδρῶτας. γινόμεν οι
δ ξ ἀνάγκης· ὅταν ὑπὸ πολλοῦ ὑγρασί συγχεόμεν ων τ φύσ πέ
ρων τὰ θερμὰ μὴ παντελ κατα λαμβάν ται· ἀλλ τὰ πόματα
χαθ ὴ ἐκκείμ αὐτὰ δύν, δύλογ ὄσουσι μᾶλλον φαίν ται· ὅτι γὰρ
ὑπὸ πολλοῦ ἐργάσ ἡ τοσοῦμ ξ κατὰ φύσιν ψυχ· ἥτε σαρξ
δύμβρος γινόμεν ἡ τῶν κάτω πρὸς ὑγείαν διάθεσιν λαμβάν·
μβ Διὰ τί οὖν χειμῶν ἱδρῶτας ἧττον γίνον, ἢ μ ὅταν χόμοι ξ ασκῶσ

ζφυ βαλόμεθα, ὑγροτέρους τῶν τοῦ χειμῶνος ἢ ἧττον μὲν ἴδρουμεν· ὅτι καὶ ὑγρὰ τοῦ χειμῶνος ὡς πηγὴ καὶ λίμνη καὶ φόβρα· διὸ λυτώτερα ἂν· οὐχ ὑπολαμβάνομεν δὲ δεῖν ἱδρῶτα προϊέσθαι τοῦ χειμῶνος· διότι ἡ τοιαύτη διάθεσις ὑγιεινή· ὃ δὲ τοὺς ἱδρῶτας ἐμποιεῖ, τὴν κατὰ συνέχειαν ἔξιν· ἔτι τε ἡ ἀραιοτέραν τὴν προσήκουσαν ἐμποιῶν, τότε μὲν ὀλίγον θερμὸν ἀπεκείνων, ἐλάττους προϊέναι· ὥστε μὴ ὁμοίως δύνασθαι ζῷα πεπεῖρον ψυχρῷ ἀντιτετάχθαι, τότε δὲ καὶ πολὺν θερμὸν ἀπεκείνων ἀραιοῖ τὴν πρὸς διαπόρησιν.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΓΕΡΙ ΟΙΝΟΠΟΣΙΑΣ ⁊ μέθης

α Διὰ τί οἱ μεθύοντες θερμοῦ ὄντος τοῦ οἴνου, δύσεις γοίεισι, καὶ τὰ χεῖρα ἀλίσκονται; ἢ τὸ πλανᾶσθαι ἢ τὸ τοιοῦτον, ἢ διότι πολὺ ψυχῆς ἐὰν ψυχῇ, πολὺ ψυχὴ γίνεται· ὥστε κρατεῖ ἡ φύσις θερμότητος· γίνεται γὰρ ὅμοιος ὥσπερ ἂν εἰ ἐώθης βεβρεγμένη εἴη ὑγρῷ

β ψυχρῷ, εἶτα ἡ σὰρξ ἐμβοθεῖν. Διὰ τὸ δὲ χοισφόβρα μεθύοντες ὠθεῖν οἰνοῦσιν· ἀλλοῖ ἀκροθώρακος μᾶλλον· ἢ ὅτι οὐθὲν ὅλιγον πεπώκασιν· ὥστε ὅμοιόν ἐστι τὸ νήφουσιν· ἔθος τοῦτο ὥστε διαλύεσθαι· ὥσπερ πάσχουσιν, οἱ πολὺ πεπωκότες ἔτι οἱ μὴ νήφοντες μᾶλλον θῶσκείνουσιν· οἱ δὲ σφόβρα μεθύοντες, ἐὰν ἐγχειροῦσι κείνῳ· οἱ δὲ ἀκροθώρακες, κείνουσι μᾶλλον, διὰ τὸ μὴ σφόβρα μεθύειν· καὶ κακῶς δὲ διὰ τὸ μὴ μήφειν· καὶ ταχὺ μᾶλλον, καταφρονοῦσιν· ὑπὸ τῶν δὲ ὀλίγον ἐθέλειν δοκοῦσιν.

γ Διὰ τί μᾶλλον κραιπαλῶσιν οἱ ἀκρατίσαντες πίνοντος, ἢ ὅλως ἀκρατοῦ· πότερον διὰ τὴν λεπτότητα ὁ κεκραμμένος μᾶλλον εἰσδύεται εἰς πλείους πόρους ⁊ στενωτέρους· ὁ δὲ ἀκρατὴς ἧττον, ὥστε δύσεξαγωγότερος ὁ κεκραμμένος· ἢ διότι ἐλάττω πίνουσιν ἀκρατον, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι· ἢ ἀπεμέσαι μᾶλλον· ἔτι δὲ συμπίπτει τὰ πολλὰ θερμότερα

δ ὄντα καὶ αὐτὸ σαυτό, ὑγρὰ ὄντα· ἀντίον. Διὰ τί τῶν οἰνοφλυγιῶν τὸ σπέρμα, δύσεις μᾶλλον ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· ἢ ὅτι ἡ κρᾶσις τοσοῦτον θερμὸν ἐξύγρανε· τὰ δὲ ὑγρὰ σπέρματα οὐ γόνιμα· ἀλλὰ πεπωκώς ἐστι ⁊ πάχος ἔχοντα· Διὰ τί οἱ οἰνοφλυγίσκοντες μᾶλλον ὅσα ἀνάκρα-

τοῦτων· ὅτι δὲ ὁ μὲν οἶνος θερμαντικὸν· ὁ δὲ τρόμος γίνεται μάλιστα ἀπὸ ψυχροῦ· διὸ οἱ ἐξιππασάμενοι μάλιστα τρέμουσι· πολλοῖς δὲ ἤδη χωλοῖς μόνον ἀκράτῳ τροφὴς χάριν, τρόμοι ἰσχυροὶ σωτῆρες ἐγένοντο· ὥστε ἀπορρίπτουσι τοὺς φιλοβολίτας, καὶ τῷ θερμῷ ὕδατι λούμενοι, ἀναισθήτως εἶχον· ἢ ὅτι γίνεται μὲν ὁ ξόμὸς διὰ κατάψυξιν· γίνεται δὲ ἡ πῆξις μᾶλλον ἐντὸς τοῦ θερμοῦ διὰ τὸ ἐκτὸς ψύχος. οἷον τὸ χειμῶνος, ἢ σφενδάμνου τοῖς φύσιν θερμὸν σφενδάμνου μᾶλλον τῷ ἐναντίῳ, ἢ δι' ἀχόον· οἷον γῆρας, ἢ τοῦ ἀλλοτρίου θερμοῦ ὑπῆξις βολῆς· ὃ συμβαίνει τῷ ἐν τῷ ἡλίῳ ἢ πυρὶ καιομένῳ· συμβαίνει δὲ τοῦτο, καὶ τοῖς ἄκρατον οἴνῳ χρωμένοις· ὧν γὰρ θερμότης, ὅταν ὑπῆξιν λάβῃ μᾶλλον τῇ τοῦ σώματος οἰκείᾳ θερμότητι μίγνυται μᾶλλον ἢ πρὸς βέλτιον αὐτὸ σβεσθέντος δὲ καὶ ψυχθέντος τοῦ σώματος συμβαίνει τοὺς τρόμους γίνεσθαι· ὅτι δὲ καὶ πάντα τὰ εἰρημένα.

5 Ἀναιρεθείσης δὲ φλέγματος, ἢ τὸ θερμὸν ἐκάστῳ τρέφεται, συμβαίνει καὶ τὸ θερμὸν φθείρεσθαι· τοῦτο δ' ὧν τῶν ἀψύχων, ἐστὶ τὸ λύχνου ὅτι φανερόν· τοῦ γὰρ ἐλαίου ἀναλωθέντος συμβαίνει σβέννυσθαι τὸ φῶς· ἐπὶ δὲ τῶν ἐμψύχων, τὸ, τι γῆρας ταυτὸ ποιεῖ τοῦτο, καὶ τὰ νόσημα αἱ μακραὶ καὶ σωτήριαι· ἀναιρουμένης γὰρ ἢ λεπτυνομένης φλὸς τοῦ θερμοῦ τροφῆς ἐκλύειν αὐτὸ συμβαίνει· ὑγρῷ μὲν γὰρ τρέφεται τὸ θερμόν· τοῦτο δὲ οὐ τῷ τυχόντι· ἀλλὰ λείῳ καὶ πλείονι· διὸ τοῖς νοσοῦσι ταῖς εἰρημέναις νόσοις ἐπιγίνεται πρεσβύταις, φθοροποιόν τι τοιοῦτον ἀλλοιοῦν· ἀριθμὸν δὲ καὶ ἀωρίαν αὐτῶν πλείους ἐκλείπειν αὐτό· σημεῖον δὲ τῶν εἰρημένων ὅτι, αἱ γυναῖκες μᾶλλον βοήθασι, τοῖς μαραινομένοις τὸν βίον ἐκλείπουσιν· ὅτι γὰρ αὐτὸ ἐπισάξιόν τι αὐτοῖς τῶν τροφῶν ὑγρὸν προσαναφέρεσθαι συμβαίνει· τὸ δὲ ὁμοιον αὐτῶν ὡς τῇ τοιούτῳ ἐκλείπειν συμβαίνει διὰ λύσεως· ἔοικε δὲ τοῖς ἀκρατοποτοῦσι τοῦτ' εἶναι αἴτιον· ὧν γὰρ θερμὸς ὁ οἶνος μετὰ φλὸς φύσει ὑπαρχούσης θερμότητος, μᾶλλον ἀναλίσκειν τὰ ἐν τῷ σώματι ὑπάρχει τοῦ ἐφόδια τῷ οἰκείῳ θερμῷ· διὸ συμβαίνει τοὺς μὴ.

ἱδρωτικοὺς αὐτῶν πίνεσθαι, τοὺς δὲ εἰς τὴν κοιλίαν· τάττει γὰρ λοιπὰ ὑγρὰ αὐτοῖς, δριμέα ὄντα καὶ τὰ εἰσιόντα διὰ ἀθήμφαντα τοῦ οἰκείου θερμοῦ, ἅπερ λαβόντα τοῦ παχύμερεστέρου ἀθηνοῦ δὲ ὄντος τοῦ θερμοῦ, τῷ τὴν ὕλην εἶναι τοιαύτην ἐν ᾧ ἐπόησε ταν. καθάπερ τὸ καλάμινον ὄρος· καὶ γὰρ τοῦτο διὰ τὴν φλύ-
ιζ' λης ἀθήμφαν, ἀθηνές ἐστι διὰ τὸ ξύλινον. Διὰ τί οἱ μεθύοντες θερμοῦ ὄμματος τὸ οἶνον, δυσειδεῖς εἰσι, καὶ τάχα πολλοὶ τίδας ἀλίσκονται, καὶ τῶν τοιούτων νόσων· ἢ ὅτι τὸ πολὺ ὑγρὸν ἐὰν ψυχθῇ, πολὺ ψυχρὸν γίνεται· ὥστε κρατεῖν φλ φυσικῆς θερμότητος· πάντα δὲ τὰ ὑγρότερα, θερμότερα διὰ τὴν φύσιν· σὺν μείονι δὲ θερμαίνεται μᾶλλον γὰρ τοῖς ἐκτὸς ὑγραίνεται δὲ οὐ εἰδῶπον ἄθερμα, καὶ ἀπολείπει, δῆλον ὅτι θᾶττον αὐτὰ ἡ θερμότης ἢ ὑγρότης· ὥστε τὰ ληφθέντων ψυχρῶν ὑγρῶν, εἰκότως ἐγγύσι τε μᾶλλον οἱ
ιη' μεθύοντες· καὶ τὰ τοιαῦτα ἐγγύς οἰκεῖα πάσχουσι παθήματα. Διὰ τί οἱ μὲν παίδες θερμοὶ ὄντες, φίλοινοί εἰσι· σκύθαι δὲ οἱ αὖθις οἱ αὖθις εἰσὶ θερμοὶ ὄντες, φίλοινοι, ἢ ὅτι οἱ μὲν θερμοὶ ὄντες, νηφροί· ἡ γὰρ τοιαύτη ἕξις τοιαύτη· οἱ δὲ παίδες ὑγροὶ καὶ θερμοί· ἡ δὲ φιλοποσία ἐστὶν, ἐπιθυμία ὑγροῦ τινός· ἢ ἐν ὑγρότητος κωλύφ, δῆλον ὅτι κοῦφοι εἶναι τοὺς παῖδας· ἐν δὲ ἀφαιρέσει ἐστὶν ἡ ἐπιθυμία.
θ' Διὰ τί μεθύοντες μᾶλλον διαιθαμόμεθα τὰ ἁλυκὰ καὶ πάμοχθηρὰ ὕδατα· νήφοντες δὲ ἧττον· ἢ ὅτι τὸ οἰκεῖον ὑπὸ τοῦ οἰκείου ἐστὶν ἀπαθὲς, καὶ τὸ ὁμοίως διακείμενον· τὰ δὲ ἐναντία, τῶν ἐναντίων ἐστὶν αἰσθητικώτερα· ὁ μὲν οὖν μεθύων, γλυκεῖς ἐν αὐτῷ χυμοὺς ἔχει· τοιοῦτο γὰρ ὁ οἶνος διακεῖται· καὶ τῶν φαύλως χυμῶν, αἰσθητικώτερός ἐστιν· ὁ δὲ νήφων, δριμεῖς καὶ ἁλυκούς· φλ ξοφῶδες οὖν πεπεμμένος, οἱ περιπατητικοὶ ἐπὶ πολλάζουσιν οὗτοι τε οὖν εἰσιν ἀπαθεῖς ὑπὸ τῶν ὁμοίων καὶ τὸν ἔχοντα πι-
ι' ὄουσιν. Διὰ τί τοῖς μεθύουσι σφόδρα, κύκλῳ πάντα φαίνεται φέρεσθαι· καὶ ἡ δικαιοσύνη φλ μέθης, ἀθρεῖν τὰ πράγματα δύναται· διὸ ἧττον φλ μέθης αὐτὸ πρὸς ὑπάτην, ἢ ὅτι κινεῖται

ὑπὸ φλ

ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ ὀμματικοῦ πυρὸς διαφέρει οὖν τῆς ὄψεως οὐθὲν κινεῖν ἢ τὸ ὁρώμενον· ταὐτὸν ποιεῖ, πρὸς δὲ τὸ φαίνεσθαι τὰ εἰρημένα· ἐπεὶ δὲ μὴ πρὸς τὸ πλησίον ὄντα διαφθείρεται τὴν ὄψιν συμβαίνει τοῖς μεθύουσιν ἢ περὶ τὰ πόρρω μᾶλλον ἢ τὰ ἐγγύς· διόπερ ἐκεῖνα μὲν ὅλα ὁρᾶται· τὰ δὲ ἐγγὺς δὲν ὧν πρὸ ὄψεως ὁρᾶ· κύκλῳ δὲ φαίνεσθαι φέρεσθαι μὴ δοκεῖ μὴ πόρρω· ὅτι εἰς μὲν τὸ πόρρω, διὰ τὸ τὴν κύκλωσιν κίνησιν· ἀδύνατον τὴν τάχος ὄψιν φέρεσθαι ἢ ὄψις· ἅμα γὰρ τὰναντία ποιοῦ ἐξαίφνης· ὅτι δὲ ἡ μὲν πόρρω ὠθεῖ θυμίαν, σφοδρά· ἡ δὲ κύκλῳ, ἐν ᾧ γύρωμα σημαίνει, ἅμα τι· διὰ τί ὃν τὰ εἰρημένα πόρρω οὐ φέρεται, ἢ εἰ φέροιτο τὸ ἐγγὺς πόρρω· οὐ ταὐτὸ δὲ ὁρᾶν· ἀπολείπει γὰρ αὐξάνεσθαι τὸ ὁρώμενον ἐν ταυτῷ τόπῳ· ἀπολείπων δ' οὐκ ἂν ὁρᾶν· κύκλῳ δὲ φέρεται, διὰ τὸ ἅμα τῷ ἅμα φθάνειν· ὅτι γὰρ κωλύει· οὗ ἡ μάσις, κύκλος· ἐν ᾧ κινούμενον ὁρᾶν μὴ δοκεῖ· διὰ τὸ μηδέποτε ἀπολείπειν αὐτό· διέψυσται δὲ τῷ τόπῳ· διὰ τὸ μὴ τὸ αὐτὸ ὄψιν ἐπιβάλλειν ἐπ' αὐτό· ταὐτὸν γὰρ αὖ ἐστι, ἢ πρὸς τὸ ὄψιν κινεῖν, ἢ τὸ ὄψιν πρὸς τὸ ὁρώμενον. Διὰ τί τοῖς μεθύουσιν ἐνίοτε μὲν φαίνεται τὸ ἑνὸρᾶσθαι ἢ καθάπερ εἴρηται κινουμένης φύσεως συμβαίνει μηθέν· ἅμα χρόνῳ τὸ αὐτὸ ὡς ταὐτὸν ἡρεμοῦν ὄψιν· τὸ δὲ ἐν ταυτῷ χρόνῳ τὸ ὁρώμενον ὄψιν αἰεί ἐστι δοκεῖ· ἀφὴ γὰρ ὁρᾶται τὸ ὁρώμενον, ἅπτεσθαι δὲ πολέοσιν ἅμα τοῦ αὐτοῦ ἀδύνατον· ὅμως δὲ αἰσθήσεως μεταξὺ χρόνος· εἰσὶ δὲ αἱ δοκεῖ χρόνοι· ὡς ἡ παῖς ἅπτεσθαι ἤρξατο ἡλικίας· ὡς τὴν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ταυτῷ πλήθος ἅπτεσθαι ὄψεως, πολέων δοκεῖ εἶναι τοῦ ὁρώμενον· διὰ τὸ ταὐτὸν εἶναι τὸν τόπον ἀδύνατον ἅπτεσθαι. Διὰ τί οἱ μεθύοντες ἀφροδισιάζειν ἀδύνατοί εἰσιν· ἢ ὅτι δεῖται ἀφῆς ἐνεργούσης μᾶλλον τοῦ ἄλλου σώματος· τοῦτο δὲ ποιεῖ· διὰ τὸ πλῆθος φλεγμασίας ἀδύνατον εἶναι· ἀποβέννυται γὰρ τὸ ὑπὸ φλεγμονῆς θερμὸν μᾶλλον ὅτι, πολὺ ὄντος ἐν αὐτοῖς τοῦ ὑγροῦ ἀπεπτον· ἐπὶ δὲ τὸ σπέρμα ἐκ τροφῆς· τροφὴ δὲ πᾶσα πέπεται·

ῆσ πληρωθέντις ὁρμητικοί εἰσι πρὸ τὰ ἀφροδίσια. διὸ λκελύουσί τινα πρὸ τὴν πρᾶξιν τὴν τοιαύτην, ἀειδᾶμ μὴ πολύ. δεῖ πνεῖν δὲ ὀλίγον. ἵνα μὴ αὐτοῖσ ἐλάττωται ἀπεπτα τῶν πεπεμ-
ιγ΄ μμένων. Διὰ τί ὁ γλυκὺσ καὶ ἁπαλὸσ καὶ ὁ νικτερὶσ μετὰ ξὺ διαπινόμενοι τοῖσ πόροισ, νέφειμ ποιοῦσι. καὶ διὰ τί ἧττον μεθύσκονται, τοῖσ μετὰ λαις κωθωνιζόμενοι. ἢ τῶν πέμπτων τὸ αὐτὸ αἴτιόν ἐστιν, ἢ παράκρουσις τοῦ ἐμπολῆς θρμοῦ. τὸ γὰρ μεθύειν ἐστίν, ὅταν ᾖ τὸ θρμοῦ τοῖσ περὶ τὴν κεφαλὴν τόποισ.
δ΄ Διὰ τί τὸ γλυκὲν ἐπιπολαστικοῦ ὄντος. ἑαυτὸσ μεθύων ἥδιστόν ἐστι τοῦ γλυκέοσ, καταστέλλεται δὲ ὑπὸ τοῦ ἁλυκοῦ, ἢ πότου ἐνόλλει, ἢ ὅτι τὸ μὲν γλυκὺ λεαντικὸν τέ ἐστι καὶ λίχνον. ἐμφράττει οὖν τοὺσ πόρουσ. τὸ δὲ αὐστηρὸν πρακτικόν. καὶ τὸ μὲν εὐστῆποιεῖ τῷ θρμῷ τὴν ἀναφοράν. ὁ δὲ γλυκὺσ, στέγει αὐτὸ, τοὺσ πόρουσ ἐμφράττων. ὅτι δὲ τῶν ἀνωθρμαινθέντων ἐστὶν ἡ μέθη, εἰρηται. ἔστι δὲ ὁ μὲν γλυκὺσ αὐοσμοσ. ὁ δὲ αὐστηρὸσ, ἀοσμὴ δὲ πᾶσα βαρύνει κεφαλήν.
ιέ Διατί ἀπὸ τῶν κερασμάτων, ἀκρατισ τέρα δέ, ἑωθεν μᾶλλον ποιοῦσι τὴν κεφαλὴν ἢ ἀπὸ τοῦ ἀκράτου, ἢ ὅτι ὁ μὲν ἄκρατοσ παχυμερὴσ ὢν, εἰσ τοὺσ περὶ τὴν κεφαλὴν πόρουσ τενοὺσ ὄντασ, οὐ δύναται εἰσπίπτειν. ἡ δὲ δύναμισ αὐτοῦ, ἁδρομερὴσ καὶ θρμότησ. ὁ δὲ κεκραμένοσ μιχθεὶσ λεπτῷ τε ὕδατι, αὐτὸσ εἰσ δύεται. ἐχόντων καὶ φλοιὸν ἀμύγδαλων πλὴν φλοιοῦ τοῦ ἀκράτου. δυσπεπτότερόσ ἐστι. τὰ τε γὰρ ὑγρὰ δύσπεπτα ποιεῖται. καὶ τοὺσ ὠμάτασ ἐν αὐτοῖσ δυσ-
ιϛ΄ πέπτουσ. Διὰ τί μᾶλλον δύνανται πιεῖν εἰσ μέθωνοἱ ἀγύμνασοι τῶν γεγυμνασμένων. καὶ ξᾶον ἀποπλάττουσιν. ἢ ὅτι οἱ ἐχόντεσ πλέονα καὶ ὑγρὸν ἐν αὐτοῖσ, οὐρητικοί εἰσιν. ὅσῳ πρὶ εἰδύνασθαι πίνειν ἢ ὕστερον κόπου ἐχειν, διὰ τὸ μὴ ἐμμένειν πολὺ ὑγρὸν ἀνῶδεσ. οἱ μὲν οὖν ἀγύμνασοι, ὑγροὶ καὶ περίπλωματικοί εἰσιν. οἱ δὲ γεγυμνασμένοι, ξηροί. ὥστε εἰσ τὸ σῶμα τούτοισ ἡ ὑγρότησ ἡ ὀλίγη ἀφικνεῖται. δύθυσ τε οὖν αὐτοῖσ τῇ οὐρήσει ἡ φορὰ αὕτη, καὶ ὕστερον ἐμμένον τὸ ὑγρ΄, τοῦτο ἐν τῷ σώματι βάρη ποιεῖ.

Διὰ τί

ιζ' Διὰ τὸ οἶνον καὶ τὰ τυφώδη μᾶλλον πρίειν καὶ μανικοὺς ἐναντία γὰρ ἡ διάθεσις· ὁ μὲν γὰρ μᾶλλον, ἐν κινήσει· ὁ δὲ ἧττον, ἢ ὥσπερ χαρήμων εἶναι· τῶν γὰρ μελάνων τοῖς ξηροῖς κεραίνυται· τἀναντία οὖν ποιεῖ· οὐ ταὐτὰ δὲ ἀλλὰ τὰ μὴ ὁμοίως ἔχοντα, ὥσπερ καὶ τὸ ὕδωρ, τὰ μὲν ξηραίνει, τὰ δὲ ὑγραίνει· ἀλλοῦ ταὐτά· καὶ τὴν ἡδονὴ τὸ κρύσταλλον, ἢ τὰ τυρία τὰς ἁλμας, ἢ ὁ οἶνος· ὑγροὺς γὰρ ὄντας τῇ φύσει, τοὺς μὲν δακρυτέρους ἐποίησε μᾶλλον ἢ θάττους πρίειν· τοὺς δὲ θάττους ἐκλύει· διὸ ἔνιοι τῶν μελαγχολικῶν τῇ φύσει, ἐν ταῖς κραιπάλαις ἐκλελυμένοι γίνονται· ὥσπερ ὑπὸ τὸ λουτρὸν τοὺς μὲν σωματώδεις καὶ σκληροὺς, δυσκινήτους ποιεῖ· τοὺς δὲ κινήτους εὐχρόους ἐκλύει, ὅτι ὁ οἶνος, ὥσπερ λύων τὰ ἐν τῷ σώματι, ἀποτρέχει τοῦ τοιούτου.

ιη' Διὰ τί ἡ κραιπάλη παύει τὴν κραιπάλην; ἢ ὅτι μὲν χυλὸς γλυκὺς ἐξυπνίην ἔχει· διὸ καὶ κλύζουσιν αὐτῷ τὴν κοιλίαν οἱ ἰατροί· αὐτὴ δὲ ὅτι ψυχρόν· σημεῖον δὲ, πρὸς τὰ σφοδρὰς διαρροίας ἔχοντα ταὐτὴν οἱ ἰατροὶ ἐψῶντες σφόδρα· ἢ ἀποξυλίζοντες μὴ ψύχοντες· συμβαίνει δὲ τὴν κραιπάλην, τὸν μὲν χυλὸν αὐτοῖς τὴν κοιλίαν καταπαύειν τὰ ἐναύτου ὑγρὰ οἷον ἡρὰ ἃ ἀπεπάσαντα· αὐτὸ δὲ ὑπολιπομυλίως ἐν τῇ κοιλίᾳ· ψύχει γὰρ τὸ σῶμα· ψυχόμενοι δὲ, ὑγρὰ λεπτὰ συμβαίνει τὴν κύστιν φέρεσθαι· ὥστε καὶ τὰ μφότερα τῶν ὑγρῶν ἐκκρινομένων διὰ τοσούτων μορίων καταψυχομένων, εἰκότως ἡ κραιπάλη λοιπὸν ὁ μὲν οἶνος θερμός ἐστιν· ἔτι δὲ συμβαίνει τῶν ὑγρῶν καταπωμένων ἐκκρινομένων κάτω, μὴ πνεῦμα ἐπάγεσθαι αὐτοῖς· ὀθνεῖον γὰρ τοιοῦτον ἐστὶ κεφαλῇ φορούμενον· τὸν μὲν οὖν τὴν κραιπάλην παύει κάτω ἐκκρίνοντος· τὸν δὲ μὴ καταψυχομένου τοῦ σώματος διὰ τὸ εἰρημένα, λύεται ἡ κραιπάλη πόρρω· ὅτι γὰρ ἡ κραιπάλη, ζέσις ἐστὶ θερμασίαν ἐμποιοῦσα· λυπεῖ δὲ μᾶλλον φλεγμένης· ὅτι ἐκείνη μᾶλλον ἐξίστησιν· ἡ δὲ κραιπάλη ἐν αὐτοῖς οὖσι, τὸν πόνον παρέχει· καθάπερ οὖν καὶ ὑπὸ τῶν φυσητῶν οἱ λαμβανόμενοι μᾶλλον ἢ ἀλγοῦσι, παρ' αὐτοῖς δὲ γενόμενοι οἱ αὐτοὶ κουφοτέρως τὰ πάθη ἀλγοῦσι· ταὐτὸν δὴ καὶ ἐπὶ τῆς κραιπάλης καὶ ἐπὶ τῆς μέθης συμβαίνει.

ιθ' Διὰ τί μᾶλλον ἐμετιᾶν ποιεῖ ὁ ὑδαρὴς οἶνος, ἢ τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ἄκρατος, ἢ ὅτι ἐμεῖν μάλιστα ταὐτὸ ποιοῦσι κά, καὶ ὅσα ἀηδῆ ὄντα. ὅτι δὲ ὁ μὲν οἶνος καταπικρούσικός, τὸ δὲ ὕδωρ λεπτὸν καὶ οὐκ ἀηδές· διὰ μὲν οὖν τὸ λεπτὸν καὶ οὐκ ἀηδὲς εἶναι, κάτω δύ ἔρχεται ταχύ· διὰ δὲ τὸ μὴ ἀηδές, οὐ πιεῖ καρδιώπτειν· ὁ δὲ κεκραμένος λίαν, οὐκ ὄντι λεπτός, ὥστε διαρρεῖν ταχύ· διὰ δὲ τὸ μικρὸν ἔχειν οἶνον ἀηδὲς ὄντι παρὰ πολὺ τῷ αἰσθήσει, τῷ πολὺν ὄντα ἐν αὐτῇ κινήσειν ἐμποιεῖν· τῷ τὰ πόματα οἶνον καὶ τὸ ὕδατος· αἰσθητὰ γὰρ ἀμφω γίνονται· ὁ δὲ κεκραμένος, τῷ μὲν τοῦ ὕδατος αἰσθησιν ἀφανίζει· οἶνος δὲ μαλακοῦ ποιεῖ αἴσθησιν· διὸ ἡδέως πίνεται· ἀηδὴς δὲ ὢν ὁ ὑδαρὴς οἶνος, ἐμετικός ἐστι· τὸ δὲ τοιοῦτον ἐμετικόν ἐστι.

θ' Διὰ τί μεθύοντες μάλιστα δοκοῦσιν ὁ μεθυπὸ ἀλύειν καὶ καὶ τὰ μοχθηρὰ ὕδατα, νήφοντες ἧττον; ἢ ὅτι τὸ λυττᾶν μᾶλλον δηλοῖ τοῖς μὴ ἐπιθυμοῦσι· τοὺς δὲ ἐπιθυμοῦντας λανθάνει· ὁ μὲν οὖν ἡδέως ἔχων, ἡδέως ἂν ἐπιθυμοῖ τι ἔχει· ὁ δὲ νήφων, οὕτως ἔχει, ὁ καὶ δὲ μεθύων πλήρης. Διὰ τί τοῖς μεθύουσι σφόδρα, κύκλῳ πάντα φαίνεται φέρεσθαι· καὶ ἡδονὴ πολλὴ μᾶλλον ἢ λύπης, ἀεὶ θιγεῖν τὸ πόρρω δύνανται· διὸ καὶ σημεῖον ἐστὶ μέθης, ἀεὶ θιγεῖν τὸ πόρρω δύνασθαι· διὸ καὶ σημεῖον ἐστὶ μέθης περιοῦν τοιαῦτόν τι ὅτι καὶ ἡ ὄψις πολλάκις· ὥστε καὶ ἂν ὅταν ὑπὸ θερμότητος τοῦ οἴνου ὁ ὄψις πολυν

μωσι ξηρότεραι καὶ κοιλίαι γίνονται ὅτι δεῖ ὑγραίνεσθαι μᾶλλον
ὑπὸ τοῦ πλείονος· ἢ ὅτι τοῦ μὲν πολλοῦ καὶ ἀθρόου, οὐκρατεῖ ἡ κοι
λία ἀλλ' εἰσὸν αὐτὴ ἐρχῇ τόπον ἀπαθῆς· ὅσῳ δ' ὑγροῦ τόπος ἀ
πέπου ἡ κύστις· τοῦ δ' ὀλίγου κρατεῖ καὶ πέπτει· ὥστε μᾶλλον ὑγραίνει.
κγ Διὰ τί μᾶλλον κεραννῶσι οἱ οἶνοι τὸν οἶνον τοῦ, ἢ οἱ ἄκρατοι
τοῦ, ἢ διὰ τὴν λεπτότητα εἰς πλείους τὸ πόσιν οἰκεκραμένος εἰ-
σέρχεται, καθάπερ ἐν τοῖς ἰματίοις· καὶ ὅτι δυσεξαγωγότερον·
τὸ δὲ ὕδωρ λεπτομερέστερον μᾶλλον, ἀλλοῦ ξόδου· ἢ διότι ἔλαττον πίνε
σιν ἄκρατον διὰ τὸ μὴ δύνασθαι, καὶ μᾶλλον ἀπεμοῦσιν· ἔτι δὲ
κδ συμπέπτωκε τὰ λοιπὰ πάντα τὸ δ' ὅτι πρόβλημα. Διὰ τί οἱ ἀπὸ τοῦ
ἀκράτου ἀποθνήσκουσιν, ἑαυτοὺς πρὸ ἡμέρας πολὺ πίνοντες, ἢ
ἡμέραν ἅπαντες δὲ πολλοὶ τῶν φιλοπότων, ἀθρόον πολὺ πίνοντες, ξη
ροὶ γίνονται· δοκεῖ γὰρ ὅτι οἶνος τῶν θερμαντικῶν εἶναι τὴν φύσιν καὶ
τὸ ζῆν· τὸ δὲ ἀποθνήσκειν, καταψύξις· ὥσπερ ἀπὸ τοῦ κωνείου σβέν
νυμι μικρὸν τοῦ θερμοῦ τοῦ οἰκείου· ἀλλὰ ξόπον ἕτερον· τὸ
μὲν γὰρ τῇ ψυχρότητι, πήγνυσι τὸν ὑγρὸν καὶ θερμόν· ὁ δὲ οἶνος τῇ θερ
μότητι τῇ αὐτοῦ, μαραίνει τὴν φυσικὴν θερμότητα· ὡς ὥσπερ
οὖν ὑπὸ τοῦ πολλοῦ πυρὸς καὶ ἡλίου, τὸ ὀλίγον πῦρ ἀποσβέννυ
ται, οὕτω καὶ τοῖς σώμασι θερμότης ὑπάρχει τῷ οἴνῳ, ἐὰν ὑπερ
κε βάλλῃ. Διὰ τί οἱ μεθύοντες ἀεὶ δάκρυοι μᾶλλον· ἢ ὅτι θερ-
μοὶ καὶ ὑγροὶ γίνονται· ἀκρατεῖς γὰρ εἰσιν, ὥστε ὑπὸ μικρᾶς κινεῖσθαι.
κς Διὰ τί ἥπου μεθύσκονται, ταῖς μεγάλαις κωθωνίζόμενοι· πάν
των γὰρ ταὐτὸν ἀποτέλεσμα καὶ ἄκρουσις, οὐ τί σὺν ὠλῆς· τὸ μὲν
γὰρ μεθύειν ἐν τοῖς περὶ κεφαλὴν ὄρεσι· ἢ ὅτι δεῖ πρὸς τὴν ὑπάρ
χουσαν ὑγρότητα ἐν τῷ σώματι θερμοῦ· ἂν γὰρ ὦ πεπτικόν· ἂν δὲ μὴ ᾖ
ὑγρότης ὀλίγη ἢ λύσπεπτος, ἀπίνεται οὖν· διὸ ἐν τοῖς κόποις εἰ
μὲν ταὐτὰ σιτία καὶ πόνους, ὑπνωτικώτατοι γίνονται ὑπὸ ψυ
θέρμης, τοῖς δὲ μελαγχολικοῖς ἢ τὰς μεγάλας ὠφελίας, ἀγρυ
πνίας τοῖς μὲν ὅτι κατέψυκται τούτων· τοῖς δὲ, ὅτι οὐκ ὄντων ἢ
ὀλίγον· φανερὸν οὖν ὅτι εἰς ταῦτα βλεπτέον καθ' ἕτερον τῶν παθῶν.

κζ' Διὰ τί οἰνόφλυγες ξέμυσι· ἢ μᾶλλον ὅσων ἀνέρχεται πρὸς τὸν
ὄγκον θερμαντικόν· ὁδὲ ξόμος γίνεται μᾶλλον ἀπὸ ψυχροῦ· ἢ τοῖς
ἐσθίουσι μᾶλλον τρέμουσι· πολλοῖς δὲ δὴ χωμένοις μόνῳ ἀκράτῳ ξοφῆς
χάειν, πρόμοι τι χυροῖσιν ἔβησαν, ὥστε ἀπρεπῆ φωνὴν σθλίβομένους·
ἐν ζεστῷ θερμῷ ὕδατι λουόμενοι, αἱ φωναὶ θήττους εἶχον· ἕτεροι δὲ τοῦ
τον τὸν ξόπνον ἀναπτόμενοι, καὶ ξίψεσι χεόμενοι καὶ προφῆκρέασι,
πρὸς ἀποπληκτικὰς ἐξεστίας ἤλασαν· ξόμοι μὴ διὰ τὴν ἀκινησίαν, ἢ
πόνος δὶ ἰχῶρος καὶ τὸ μὴ δύνασθαι ἡσυχάζειν· ἔτι, τῶν μὲν ξόμου
αἰτία, ἢ ψυχότης· φαίνονται γὰρ ὥσπερ εἰρηται, οἵτινες ἐν ξέρμοις
τοῦ τοπάχους, καὶ ἰσοφόβα γέροντες ἀμφοτέρων ὄντων, τὸ μὲν πάθος
ψυχόν· τὸ δὲ, ἡ ἡλικία· ὁδὲ οἶνος, θερμαντικώτατος· ὥσθ' ὅπερ ἀντὶ
συμβαίνει ἢ οὐθὲν κωλύει γίνεσθαι ταὐτὸ ὑπὸ ἐναντίων, μὴ ὡσαύτως
διαφερόντων· οἷον καὶ ἀπὸ τῶν πάγων ἀπρακέεται ὑπὸ θερμοῦ, ὅταν ὁ
πάγος ἀθρόον ποιήσῃ τὸ θέρμον· ὥστε ὅτι μὲν ὡς ὑπεναντίων τὸ πάθος
τὸ αὐτὸ συμβαίνει· ὅτι δὲ ὡς ὑπὸ ταὐτοῦ τὸ αὐτό· ὁδὲ ξόμος γίνεται μὲν
ὑπὸ μελείας θερμοῦ, οὐ παντὸς, ἀλλὰ τοῦ οἰκείου· φθείρεται δὲ τὸ θέρμον,
ἢ μὲν ἀνέσει, ἢ σβέσει· σβέσει μὲν ὑπὸ τῶν ἐναντίων, ὑπὸ ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ· μα-
ραίνσει δὲ, φθορᾷ ξοφῆς· οἷον οἱ λύχνοι ὅτ' ἐλαίου ἔχουσιν οὐκ ἔχουσι καυμα, μὴ
δ' ἔλαιον ἢ ὑπὸ θερμοῦ ἀλλοτρίου· οἷον τοῦ πυρὸς ἢ ἡλίου καὶ οἱ λύ-
χνοι παρὰ τὰς πυείς· οἱ μὲν οὖν εἰσιόντες ὑπὸ ψυχροῦ, σβεννύμενοι
τὸ θερμὸν τρέμουσι· διὸ καὶ τοῖς προχοῦσι τὸ θερμὸν αἰφνίδιον
καὶ ἵνονται· ἐγκαταλαμβάνον γὰρ τὸ ψυχρὸν εἴσω καὶ αὖθις ἐκθεῖ ἰσάμενον,
ἵστησι τὰς ξίψας· καὶ τῷ ἀρχομένῳ πυρέττειν τὸ πρόμον εἰστός, διὰ τοιαύτην αἰτίαν γίνεται· ἐν δὲ τῷ γήρᾳ τὸ θερμὸν
μαραίνεται, φθορᾷ ξοφῆς ὑπολειπούσης· ξοφὴ μὲν γὰρ, ὑγρὸν ζέον θερ-
μῷ· τὸ δὲ γῆρας ψυχόν· οἱ δὲ οἶνοι ὀφλυγες, μᾶλλον μὲν ἢ οἱ
κείας θερμότητος, τρέμουσι· καὶ ἔστιν ὅτε ἄλλοι τοῦ χρόνου διὰ
τὸν οἶνον· ἀπὸ ταὐτοῦ γὰρ ξόπου τοῖς διὰ τῆρας· ἀλλ' ἔτι ξίγος ὡς ξόπος.

φλεγμονῆς φθορᾶς. ὅταν μὲν γὰρ ὑπερβάλλοντι χωλύηται ἐν τῷ σώματι πρὸς τὴν σηπεδόνα θερμότης, ἢ ἀπροσφύσιν, ἢ ἀδιάθετα ποιεῖ τὰ οἰκεῖα ἀνθερμότητα ἰχῶρ μὲν. ὅταν γὰρ ὀλίγον μὲν κρατῇ τὸ κινοῦν τὸ κινούμενον ἢ ὅταν ξύλον μακρὸν κινῆται, μὴ σφόδρα τῶς ἐχῆ τὸ ἄκρον τρέμει. γίνεται δὲ τοῦτο, ἢ τῷ τὸ ἐχόμενον μεῖζον εἶναι, ἢ τῷ τὸ κινοῦν ἔλαττον. συμβαίνει δὲ σφόδρα μοῦσι τοῦτο μᾶλλον. ἐκεῖ γὰρ αἴτιον τοῦ τοιοῦτον εἶναι τὸ κινεῖσθαι τοῖς ζώοις, μὴ κρατεῖν τὸ φύσιν. σημεῖον δὲ ὅτι διὰ ψυχότητα γίνεται τὸ πάθος τῆς οἰνοφλυγίας τοῖς πρεσβυτέροις. ὅτι αὐθις εἴθυς γίνεται ὁ ξόμος. Διὰ τί ὀξύκρατα μᾶλλον, παροινεῖται μεθύοντος μᾶλλον ἢ νήφοντος. ἢ ὅτι ὁ μὲν νήφων, ὡς κεῖνος. ὁ δὲ μεθύων, διὰ τὸ τὰς αἰσθήσεις ὠθεῖσθαι πλασμένας ἐν οὖν ὑδατώδεις μᾶλλον τὸ βάρος φέρει, ὡς κεῖνος. ὡς κεῖνων ἢ οὐ ᾧ οἶνος. ὁ δὲ ἀκρόθωραξ κεῖται. ἢ διὰ τί οἶνον, κακῶς κεῖνος. ὡς τι ᾧ οἶνος ἐν ὡς πρὸς ἀσάτυρον τὸ μελάγχολον, ὄντας φιλολοίδορον φύγοντας διὰ τὸ ἵνα ὑπὲρ τοῦ παραδείγματος λέγῃ. ἢ μὴ λοιδορῆται, τοὺς ὄντας ἐπὶ θάλασσαν. ἵνα μὴ ἀκούσωμεν εἰς λοιδορίαν ἔρχεσθαι πάνυ μὲν διὰ τὸ αὐτὸ διὰ τὸ, ἀφεῖλε. μικρὰν ἀκούσασ' ἔτι λέγοντος. διὰ καὶ τί χεῖρον, αὖ ἀκακῶς ἔλεγε. διὰ τὸ αἰσθάνεσθαι μὴ κακῶς ἢ κρίνειν. κθ'. Διὰ τί πρὸς τὸ μέλυκι ὠῖνον ἡδέως ὄντας, διὰ τί νοῦν οἶνος φλυγιᾷ. ἢ ὅτι διὰ κίδνησιν χυμὸν ἔχει ὁ γλυκύς. ἀλλ' ἄλοξι. φιλόγλυκυς ἢ νοῦν φίλοι λ'. νοσεῖσθαι ὁ κεκραμένος. Διὰ τί οἱ οἶνοι φλυγιῶν ὑπὸ τοῦ ἡλίου θερμαινόμενοι, μᾶλλον χαίρουσιν. ἢ ὅτι δεῖ ὠμότητος ἔτι ἦν διὰ τὸ κατὰ τύχην διὰ ὀπὸς ἀπὸ τοῦ ἐξίαι καὶ αἱ ἀπὸ ἀρκώσεις τὰ χλάσματα μετὰ τοὺς ὠδίνους γίνονται. Διὰ τί ῥῖσι μεθύουσιν ὠῖοτε πρὸ φαίνεται τὸ ὁρῶσιν. ἢ ὅτι αἱ ἀρχαὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐξωθεν κινοῦνται ὑπὸ τοῦ οἴνου. καθάπερ ἡ ὅλη κεφαλή. κινεῖται μόνον δὲ ἀρχῶν οὐκ εἰσὶ τὸ συμβάλλουσιν αἱ ὄψεις. ἀλλ' οἷον ὠθοῦσι ἑκάτερον τοῦ ὁρᾶν μόνον. διὸ δύο φαίνεται. τὸ δὲ ἓν τὸ γίνεται, ἢ ἐὰν τις κάτω θεμένῃ τὸ ὄψιν. ἐκίνησε γὰρ τὰς ἀρχὰς μᾶλλον ὄψεως. ὥστε μηκέτι εἰς τὸ αὐτὸ συμβαίνειν τῇ ἑτέρᾳ. ἢ μόνον οὐ μοιοῦται κινεῖ

μησις, ἐξωθεῖται· ἢ διὰ τὸ τὸν οἶνον εὐεσώθειν· διαφέρει δὲ οὐθέν.

λβ'. ταῦτα γὰρ πρὶν ἥσει ὁ ὠὸς οὐκ ἐνεθεῖσα Διὰ τί τῶν μεθυόντων ἡ γλῶσσα πλαίει· πότερον ὅτι καθάπερ τὸ ὀλισθῶμα ἐν τῇ μέθῃ σφάλλεται, οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα σφαλλομένη πλαίει, καὶ ὀλισθάνει τὴν λέξιν διαρθροῦν, ἢ μυοπλώδης ἐστὶν ἡ γλῶττα σαρξ· βρεχομένη οὖν ἐξαίρεται· τοῦτο δὲ συμβαίνον τοσοῦτο διὰ τὸ πέχος τὸ ἀπὸ τοῦ οἴνου, ὀλισθηρὸν τὸ τέρας οὖσα, οὐδὲν ἄκειβοῦν· ἢ διότι ἔστι ἐν ὑγρῷ δυνάμει θαλάττειν, διὰ τὸ ἀπουσίαν τοῦ ἀέρος· οὐδὲ ταμεῖς τὸ σῶμα λάβωμεν ὑγρόν· ἐν τῇ μέθῃ οὖν ἐν ὑγρῷ πολλῷ ἡ γλῶττα οὔσης, οὐκ ἀκειβοῦμεν· τὸ δὲ μὴ ἀκειβοῦν ἐστὶ, τὸ παίειν· ἢ διότι ἐν ταῖς μέθαις ἡ ψυχὴ συμπαθὴς γινομένη, πλαίει· φιλεῖ ψυχῆς οὖν τοῦτο παρούσης, εἰκὸς καὶ τὴν γλῶτταν τὸ πάσχειν· ἀπὸ ἐκείνης γὰρ ἡ τοῦ λέγειν ἀρχή· διὸ καὶ χωρὶς φρενὸς μέθης ὅταν ἡ ψυχὴ πάθῃ τι, συμπάσχει καὶ ἡ γλῶττα· οἷον τῷ φοβουμένῳ.

λγ'. Διὰ τί οἱ οἰνόφλυγες ἐπὶ τὸ θάλασσαν, χαίρουσιν ἡλίῳ; ἢ διότι οἱ μὲν οἰνόφλυγες, δέονται πέψεως· μὴ ἅμα συμβαίνῃ τινὰ στόμους καὶ τὴν ψύχαν· διὸ λάπτουσι καὶ ἀπυαρκώσεις μετὰ τοὺς πότους· οἱ δὲ θαλάττιοι διὰ τὸ ἀεὶ ἐν ὑγρῷ εἶναι τοῦτο

λδ'. πρίσθαι· Διὰ τί οἱ μεθύοντες, ἀδύνατοι ἀφροδισιάζειν· ἢ ὅτι δεῖ μᾶλλόν τινα τὸ ἐμφερὲς θερμανθῆναι τὰ μάλιστα σῶμα τοῦτο· οἱ δὲ διὰ τὸ πολὺ θερμασίας, ἀδύνατοί εἰσιν· ἀπορρέννυται οὖν διὰ τὸ ἀπὸ φλεγμονῆς θερμασίας· ἢ διὰ τὴν κίνησιν θερμὸν γινόμενον ὑπὸ τοῦ πνεύματος· ἢ διότι δεῖ μᾶλλον ἐκθερμανθῆναι τοὺς κάτω τόπους· ὁδοῖνος ἄνω τὸ πνεῦμα φέρεται· ὥστε τὰ κεῖθι θερμασίαν ἐν τῷ ἄνω φλεγμονῆς· μεταστάσιά ἐστιν ἀφροδισιαστικά· ἐκκλίνουσιν ἀεὶ ἐὰν μὴ πολὺ δῇ πνεῖν δι' ὀλίγου· ἀπὸ τῶν μὴ ὄντων, ἄνω φέρεσθαι· τὸ δὲ μένων δὲ, κάτω τὸ θερμὸν ἐν τῷ ὑγρῷ· ἢ διὰ τὸ αὐτὸ τοῦτο γίνεσθαι ἐκ τῶν οἰκοπιόντων, ὀξυμέρωπες· ὅτι ὑγρὸς ἐν θερμῷ δόκησις· ἐὰν δὲ μὴ τῷ τόπῳ τούτῳ γένηται ἡ πρεῖψις, συμβαίνει ὀξυμέρωπα· διὰ τὸν ἐν τοῖς ἐξωσμάσιν ὅσοις πίνει συμβαί-

μ.

νφ καὶ τοῖς φοβερὰ μὴ οἰσιν ἡ τοῖς ἀποθνήσκουσι συμβαίνφ ὡσαύτως.

λέ. Διὰ τί νέοι ὄντες γηρῦσι μᾶλλον ὅταν μεθυσθῶσιν, ἢ πρεσβύτεροι; ἢ διὰ τὸ θερμοὺς εἶναι, πολὺ τὸ συζυγὲς ἐν ἡμῖν ποιεῖ πῶμα· διὰ τὸ μὴ αὐαλίσκεσθαι τὸ σῶμα τοῦ γήρους· ὥστε τὸ ὑπερχεῖται· πρεσβυτέροις δὲ γίνονται μὴ οἷς, διὰ ξηρότητα τὴν τοῦ περιβολὴν αὐτὴν τοῦ σώματος· ἢ ὅτι μᾶλλον ὑπνωτικοὶ τέροι εἰσὶν οἱ νέοι τῶν πρεσβυτέρων· διὸ τοὺς μὴ μέλλοντας καθεύδειν ὑπνοῦν, λανθάνει ἡ ὁρμὴ τοῦ ὑπνου ἐκπίπτουσα πρὶν διεγερθῆναι· τοὺς δὲ πρεσβυτέρους οὔ· καθάπερ οὐδὲ τὰ ἔξω θερμὰ μήσωνα οὐδὲν ἧττον ἢ πρότερον λανθάνει αὐτὴν ἡ ὑγρὰ συνέχουσα· δῆλον δὲ· ἡ δῆλον ὅτι τοῖς οἰνέοις ἐν τοῖς βαθυτέροις σὺν πνεῦμα λίζεται

λς. ὑγρὸν ὄσιν. Διὰ τί ἡ ἔλαιον πρὸς τὰς μέθας συμφορὰ ἐστὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ καταξέον φῦ· ἢ δῆλόν τι ἐρηπικόν ὄζει, ἢ ὦ πόματι προσ ομοιεῖ.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ.

Διὰ τί ἡ ἀφροδισιάζων ἐστὶ ἀποθνήσκων, ἀναβάλλεται τὸ ὄμμα τε, μαθὺ δῶν δὲ καταβάλλει· ἢ δῆλόν τι ἀνωθεν τὸ θερμὸν ὄζιον, ἀνάγκη ἐφεῖναι τὴν ὁρμὴν· ὑπὸ δὲ τῶν πνῳ, κάτω συνάγεται· διὸ ἐπὶ κάτω συγκλείονται δὲ οἱ ὀφθαλμοί, διὰ τὸ μὴ ὑπερχεῖν

β΄ ἔτι νοτίδα. Διὰ τί τῶν πολιόσιν ἀφροδισίοις χρωμένων ἰῶδη λόται τὰ σώματα δίδωσι τὸ μματα καὶ τὰ χέα, τὰ μὲν ἐπὶ ὄμματα τὰ δὲ πόρρω· πότερον ὅτι ἀναθυμιᾶται τῇ τῆς σώματος οὐσίᾳ ἰῶδη λόταται συμπεπηγὸς τοῦτο τῇ ἐρημίᾳ σώματος οὐ τοῦ περὶ τὸν πρόσωπον ἄνθρακος· σώματος ἐκθλίβεται οὖν μάλιστα ἐν τοῖς ὀμμάτοις τὸ φλεγμονῶδες ὅτι διὰ τὸ θλίβειν· ἢ δῆλόν τι καὶ θερμαίνεται, τήκεται μάλιστα· ὁ δὲ ἀφροδισιασμὸς, θερμότητα ἐργάζεται· μάλιστα

ἢ πεῦτε θερμαίνεσθαι, ἀκίνητοι ἐν τῇ ἐρεσίᾳ· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ λαμπροὶ περὶ τὼ ἔδρα, ὥσθ' ἅλως συμπορεῖ· οὔτε γὰρ μῆσαι ἄσονται τὰ ὦτα ἐν τῷ ἔδρᾳ ἐνδέχεσθαι πρόσθεν, ὅτε μὴ τὸ ὀφθαλμῷ καταβληθῆναι· τὰ μὲν γὰρ περὶ τὼ ἔδρα σωματώδη ἐστί, θλίβει· οἱ δὲ ἀκίνητοι τῇ χειρὶ τοῦ γύρου· ἡδὲ τὸ ὀφθαλμῷ συναγωγή, τὰ ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου· ὅτι ἡ μεγάλως ἐρεσιτεῦσθαι τὼ δύο μέρεσι, ἢ ὀρθρος αὖ πρὸς γόνυ εἶναι, δῆλοι ἡ τὰ τίκνωνται γυμνάζωνται ὧδε, τοῖς ἐναλείμμασι πεῖρα· ὡς δέον ταύτην διελθεῖν εἰς τὸ αὐτέρμα τὸ δύο μέρεσι· πλείονα ἢ ἀμφοτέρου τυγχάνοντα ἀεί, ἀρχόσθω ἐν ὁμοίᾳ· διὰ μὲν τὴν συνορρόην, κοινωνεῖ θερμασίας· διὰ ταύτην, λεπτύνει καὶ συναπτικεῖ· πλὴν εἰς τὸ αὐτέρμα· οὔτε δ' ἂν μὴ πίον ἢ ὁμοίγρυσι ἡθρμότης ὅθεν μὴ συμπορῶν, οἷον ἐν τῇ κοιλίᾳ· αἰεὶ δὲ οἱ ἐφροὶ τὰ ἄλλων μᾶλλον καὶ ἥδιον· διὰ τὸ λεπτύνειν. καὶ αὖθις τὰ αὐτέρμα τοῦ πόρου, ὥσπερ ἀπὸ τοὺς τόπους τοὺς γυμνοῦσα, ὥστε διὰ τὸ καὶ ἡδέως λεπτύνειν· ἀφαιρεῖ γὰρ ἀλοῦπος τίθησι πλησιάζοντα. Διὰ τί
γ'. καὶ οἱ ἀφροδισιάζοντες καὶ οἱ ὠμοῦχοι οὐχ ὁμοίως ἀφροδισίοις· ὁμοίᾳ ἀμφοτέροις τὰ ὁμοίως πρὸς ὀξύωπα βλάπτει· ἢ ὅτι τοῖς μὲν, διὰ λαγνείαν· τοῖσδε, διὰ τὼ πόρω σιν, τὰ αὔω ξηρὰ γίνεται μᾶλλον τοῖσδε τοσοῦτον· ὥστε διὰ τὰ δεῖ τούτοις, ὅσον τὸ ἐργῶδες ἀκεραίου· ἡδονὴ ὄψις τοιοῦτον· καταπαύει μὲν γὰρ τὰ αὔω ξηραίνεται· ὁ μὲν ἀφροδισιασμὸς, δῆλον ὅτι γοῦν τὸ πρὸ ἱερῆς δὲ ὧν πόρος, τὰ σκέλη οἰδεῖ· καὶ αἱ κοιλίαι δὲ λυποῦσι· ὡς κάτω
δ'. μεθίσαι μὲν οὐ γρῦ. Διὰ τί ἀνθρώπου μόνου ὅταν ἄρχωνται διὰ παντὸς ἀφροδισιάζειν μὴ βάσσον· τῶν δὲ ἄλλων ζώων ὅσα περὶ χεῖ ἔχει, οὐθέν· ἢ ἐπειδὴ κἀκεῖνα τὰ σκέλη μεταπαύλῃ τὰ ζῷα εἰς τοὐναντίον· φωνήεντα γὰρ βαρεῖα ἐξοξείας γίνεται· καὶ διασύρεται ἐκψιλῶν· δῆλον οὖν μὴ σὺ καὶ τὰ ἐκγυμνεῖται διασιάζωλα ψιλοῖται, διὰ διασύροιτο αὐτέρματα καὶ γυμνὰ μῆλα· οὐ πάσχει δὲ τοῦτο, διὰ τὰ αὐτέρματα ξηρότερα γίνεται καὶ ἀραιότερα· ἐξῶν θελξ φύεται· δῆλον δὲ ἐκ τοῦ μὴ ἐν ταῖς οὐλαῖς φύεσθαι τρίχας· μὴ δὲ τοῖς ἀνθρώποις καὶ

γυναιξίν.

ι. γωνιξίν. Διὰ τί ἡ αὐὐ τοῦ σία οὐ συμφέρῃ πρὸς ἀφροδίσια μούς· ἢ ὅτι τὸ μὲν ἀφροδισιάζ ἡνσῶμα, δεῖ τὰ ἐν τοῖς θερμὸν εἶναι ὑγρόν· τοιοῦτο δὲ ἐν τοῖς σύπνοις μᾶλλον, ἢ ἐν τῷ ἐγρηγορέναι· διὸ καὶ τὰ χυμοὶ αὐὐ ἐργασίας οἱ ἐξομφρωγμοὶ γίνονται· ἐγρηγορόυσι δὲ μετὰ τοῦ ὠόν ου· ἅμα δὲ τὸ σῶμα τοιοῦτον· καὶ οἱ φόδες ὑγρότεροι· θερμότεροι· σημεῖον δέ, ὅτι καθυδόντ ̃, θερμοὶ, ὡς ἅματ ̃ ὃ ὑπὸ σύντως ἔχοντες· ἡδέ ̃ μυσθησία, τὸ ναντίον ποιεῖ· ξηραίνει γὰρ ⸂ψύχει· ὥστε εἴ τι ἀδυνάτον μὴ θερμαινόντων ἀφροδισιάσαι εἴ τι χαλεπὸν, ἀναγκη ἀσύμφορον εἶναι, πρὸς τοὺς ἀφροδισιάζοντας· ἔτι δὲ ἐκλύεται μάλιστα τῶν ζώων ἀφροδισιάσας ἀνθρωπος· ἢ διότι πολὺς πρόεται σπέρμα κ ̃ λόγον τοῦ σώματ ̃ ·

ια. Διὰ τί δὲ πλεῖσον πρόεται· ἢ ὅτι ἥκιστα ἐκπονεῖ τὴν ξοφλιώ· φύσει ὑγρὸν ⸂θερμὸν ὄντ ̃ τῶν ζώων μάλιστα· ὧν τὸ μὴ τριεῖ σπέρμα πολύ· τὸ δὲ, τὴν φύσιν σπερματικὸν ποιεῖ· καὶ γὰρ τὸ σπέρμα τοιοῦτόν ἐστιν ἐωσαὐσώζεται· Διὰ τί τὰ ἀφροδισιάζ ἡμενα μᾶλλον διὰ θερμότητα, τὸ δὲ φόβου ὄντος ψυκτικοῦ καὶ τὰ ἀποθνήσκειν οἷς, ὅταν ψύχωνται ἐν τούτ ̃ τ ̃ πάθει σπέρμα προέρχεται· ἢ ὅτι ψυχομᾶνων οἷον τῶν ζώων, ἕτεροι ὑποθερμαίνονται· τὴν τε οἰκείαν ἔχοντες θερμότητα, ⸂δεχόμενοι τὴν τῶν καταψυχομένων τόπων· ὥστε καὶ τὰ ψυχομᾶνων μᾶν συμβαίνει οὐδὲ τὸ ψύχεσθαι μόνον, ἀλλὰ ⸂διὰ τὸ θερμαίνεσθαι· δῆλον δὲ ἐν τῇ ὀφθ. τῶν γὰρ φόβου μᾶνων τὰ ἄνω λφαιμεῖ, τὰ δὲ κάτω ὑγραίνεται· καὶ οἱ λίακαὶ κύστις λύεται· ὑποδοῦν τὸ θερμὸν, ἐν τῷ φόβῳ, κάτω· ⸂δὲ τῷ θανάτῳ, κάτω θεν ἄνω, ἐξυγραίνον τ ̃ θερ

ιβ. μότητι, ποιεῖ τὴν τοῦ σώματος ἔξοδον· Διὰ τί οὐδεὶς μὴ ὀργῶντας, οὔτε ἀφροδισιάζ ἡν, οὔτε ἐμεῖν, οὔτε πέρνυσθαι, ἅτε φύσαν ἀφιέναι· ἢ ὅτι μὴ ὀργῶντες ὁμοίως ἔχομεν τοῖς ἐκφλεγμήνασι μᾶνασι μᾶνοις, οἷς προσεικασθεῖ εἴη καὶ τὰ λέπη ἀπορρασθέν· ἅπαν ⸂ὃ δεῖ μ ̃ ἐξαρθῆναι, κολοβὸν δὲ ὑπολείπεται, πολὺν χρόνον παρέξ ἡσιν· ἐάν τε τὶς κινήσῃ τὰ λοιπὰ

παρέξη. οὐκ ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ ὄν. ἂν συμβήσῃ δὲ τοῖς μὴ ὀργῶσι, τοι
ί. οῦτοι τὸ εἰρημένον Διὰ τί νήστεις θᾶττον ἀφροδισιάζουσιν· ἢ
διότι οἱ πόροι κενότεροι οἱ τοῦ σώματος νήστεσι· πλήρεσι γάρ, πλή-
ρης· κωλύουσι γὰρ τὴν εἴσοδον τὸ πνεῦμα ὑγρότητα τοῦ διεξιέναι· δῆ-
λον δὲ ἐκ τῆς φλυκτίδος· οὐ γὰρ διώδευσεν τὸν πλήρους οὔσης τὰς ἀφρο-
ά. δισιάζειν Διὰ τί οἱ νέοι ὅταν πρῶτον ἀφροδισιάζῃ ἄρχων-
ται, εἰς αὖθις μᾶλλον μετὰ τὴν πρᾶξιν μισοῦσιν ἢ διὰ τὸ μεγά-
λην γίνεσθαι τὴν μεταβολήν· τὸ γὰρ συμβαῖνον ὕστερον ἀηδίας
βί. μεμνημένοι, ὡς διὰ τοῦτο ἡδὺ ὂν πλησίασας φεύγουσι. Διὰ τί οἱ πτεύ-
οντες ἀφροδισιαστικώτεροι γίνονται; ἢ ὅτι διὰ τὴν θερμότητα καὶ
τὴν κίνησιν, ταὐτὸ πάσχουσιν, ὅπερ ἐν τῇ ὁμιλίᾳ· διὸ καὶ τῇ φλέβε
χούσης ἡλικίας ὧν δύσει, ὥστε καὶ αἱ σάρκες μείζω τὰ μόρια τοῦ πατρὸς
γί. νεται· καὶ πρόοδος ἡ περὶ ἡμᾶς πρὸς τὴν ἀφροδισιασμόν. Διὰ τί
ὅταν ἄρξωνται ἀφροδισιάζειν δι' ὠδῶν ἄρχουσι, οἱ χωρὶς τοῦ ὀζουσι· πρότε
ρον δοῦ κόζεσι πρὸ ἡβῆσαι, οὔτε οἱ ἄνδρες, οὔτε αἱ γυναῖκες· ἢ ὅτι τὰ
ἄπεπτα, τοῦτ' ἔστι χυμοὺς ἀεὶ χέρους ἔχει· ἢ γὰρ ὀξύτερούς, ἢ ἁλ-
μυρωτέρους ἢ πικροτέρους· καὶ τοῦτο ὁμοίως δυσωδεστέρας· τὰ
δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μέλανα, ἢ γλυκεῖς ἢ ἧττον ἁλυκεῖς· ἔτι δὲ ὁμοίως δυσωδεστέ
ρας· ἢ ἧττον δυσώδεις· τοῦτο δ' ἐστὶ δῆλον ἐπὶ πάντων θεωμένοις
ἐφ' ὧν ἔξω ζώων· ἀφαιρεθέντων δὲ τῶν τοιούτων, τὰ πλήρη ἄπεπτα· οἷον δὴ καὶ ἐπὶ τῶν φρενῶν, ἀναλωθέντος τοῦ γλυκέος, ὠμὰ ἐκ ἰκονία· καὶ ἰδρὼς ἁλμυρός· ὥσπερ δὲ ἡ φυσικὴ θερμό-
της τὸ πνεῦμα· ὁμοιοῦσι, πολλὰς ἐχειδώσαμεν· ἐκ πολλοῦ γὰρ
ὀλίγον συγκεφαλαίωται· διὸ ὅταν ἀπέλθῃ, λύονται ὡς ἐπι-
πολύ, καὶ κατάψυχονται· ὥστε καὶ πιπτότεροι οἱ χυμοὶ μᾶλλον γί
νονται, καὶ ἀσθενοῦμεν ὧν πόρων, διὰ τοῦτο ἐκκρίνουσιν αὐτοὺς· ἁλ
μυρότεροι οὖν οἱ τοῦ ἰδρῶτος καὶ δυσωδέστεροι διὰ τοῦτο ἀπο-
πτύειν· ἐὰν δὲ τύχωσι τοιαύτην φύσιν οὖσαν ὥστε δυσώδη ἔχειν τὴν
ὑπόστασιν τοῦ ἰδρῶτος, τούτοις μάλιστα μαίνεσθαι· ἐν τούτοις γὰρ τοῖς
τούτοις μάλιστα

τούτοις μάλιστα· οἷον μαχαίρη· ὡς μάλιστα καὶ τοῖς ἄλλοις·

κδ' Διὰ τί ἐὰν μὴ ἐκ τοῦ σώματος τοῦ μετέρου ᾖ ζῷον, τοῦτο ἡμέτερον ἐκ τούτου ἐστίν, ἐὰν δὲ ἔξω ἄλλου τινὸς ἢ μέρος ἢ ἀπορρεύσεως, οὐχ ἡμέτερον· γίνεται γὰρ σπερμάτων πολλὰ ἐκ τοῦ σώματος· τί δὴ ἔστιν ἐὰν μὴ τοιοῦτον οἷον ἡμεῖς, ἡμέτερον· ἐὰν δὲ ἄλλότριον, οὐ· ἢ ὅλως πάντα προσήκει, ἢ οὐθέν· ἢ πρῶτον μὲν, ὅτι οὕτω μὲν οὐδὲ ἡμέτερον γίνεται· ἐκείνως δὲ ἔξω ἄλλοτρίου· ὅσα δὲ ἀποκαθάρματος γίνεται καὶ ἐκ περίττωσις· καὶ ὅλως οὐδὲν τοιοῦτον, ζῷον γίνεται· ἀλλ' ἢ τὸ σῶμα· τὸ δὲ βλάπτον καὶ τὸ κακὸν, οὐθὲν οἰκεῖον· οὐδὲ τὸ ἀλλότριον· οὐ γάρ ἐστιν τοῦτο, τοῦτο εἶναι, καὶ τοῦτο ἀλλότριον· ἢ ἕτερον· ἢ κακόν· αἱ δὲ ἐκκρίσεις καὶ σπέρματα ἡμέτερα· ἀλλ' ἕτερα· ἔστι δὲ ἀλλότρια φύσεως ἡμῖν εἰσιν· οὐ γὰρ ὅσα ἐν τῷ σώματι γίνεται, τοῦ σώματος θρεπτικὸν ἐστιν· εἶτα φύματα γίνεται, ἀφέρσι ἢ ἐκβάλλουσι καὶ ὅλως ὅσα περὶ φύσιν, πάντα ἀλλότρια· παρὰ φύσιν δὲ πολλὰ καὶ τῶν συμφυομένων ἐστίν· εἰ οὖν ἐκ μὲν τοῦ τοῦ τῶν ἡμετέρων γίνεται ζῷον, ὀρθῶς ἂν τὸ ἐκ τούτων γινόμενον, ἕκαστον ἡμέτερον εἴη μόνον· καὶ ἐκ τοῦ σώματος δὲ ἂν τὰ γιγνόμενα· οἷον σκώληξ ἐκ τοῦ· ἢ μὴ τὴν μίξιν διαφθαρέντος, οἷον ἀλλ' ἐγγίνεται τέρατα, οὐκ ἔκγονα λεκτέον· ὅλως γὰρ ἐκ διεφθαρμένου γινόμενα, ἀκέραιον γίνεται· ἀλλ' ἔξω ἀλλοτρίου· ὡς περ τὰ ἐκ τῶν ἀπορρήσεων· οἷον τὸ ἐκ φλεγμονῆς· σημεῖον δὲ ὅτι ἐκ διεφθαρμένου τοιαῦτα γίνεται· μὴ ἐκ διαφθαρμένου δέ, περὶ ὧν τοιαῦτα φύεσθαι, οἷον αἱ ἐξ ὑστέρας ἀποκαθάρσεις· ἐὰν δὲ ἔμβρυον, ἵππος· ἐὰν δὲ ἄνθρωπος, ἄνθρωπος· ἢ οὐ τοιαῦτα μὲν μόνον ἀποκαθάρματα· ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν τῇ γενέσει γινόμενον· καὶ γὰρ ὑγρὸν, καὶ ὄγκος τις ἡμῖν ἐξ ἡμῶν γίνεται· πρότερον δὲ οὐκ ἦν τοιοῦτον τῇ φύσει· ἀλλ' ἢ τροφὴν μόνον φλέγματος, ὅτι ἄτοπον ἀκμαιότητι γενέσθαι ἐξ ἀνυφρίστου τοιοῦτον οἷον ἡμεῖς ἐκ διεφθαρμένου· τὰ δὲ ἄλλα τέρατα τὰ ἐκ μονόστατα ἢ

κε' μέτρου. Διὰ τί ἐν τῷ ὕδατι πίπτουσιν αἱ φροδισιάζοντες οἱ

ἄνθρωπι. ἢ ὅτι ἐν ὕδατι οὐθὲν τήκεται, ὅσα γε πυρὸς τήκεται. οἱ
ον μόλιβδος. ἢ κηρός. ἢ δὲ γονὴ τήκεται μᾶλλον, φαίνεται γὰρ πυεί. πρὶν μὲν
γὰρ ἢ ἐξίησι ἐκθερμαίνει, ὅτε τήκεται. οἱ δὲ ἰχθύες οὐ πρὸ ἀφροδισίων.

ιε'. Διὰ τί τὰ ἀφροδισιάζειν ἥδιστον καὶ πότερον ἀναγκαῖόν ἐστι τοῖς ζώοις ἢ ἔνια μὲν ἔστιν οἷς ὑπάρχει τοῖς ζώοις ἢ ἥδιστον, ἢ ἀριθμὸν ἀπὸ παντὸς τοῦ σώματος ἀπιέναι τὸ σπέρμα, ὥσπερ τινὲς φασιν ἢ καὶ ἀπὸ παντὸς μᾶλλον μὴ ἀπιέναι. διὰ δὲ τοῦτο, εἰς ὃν πάντες συμβαίνουσιν οἱ πόροι τῶν φλεβῶν οὔσης οὖν φλεβὸς ἥδονῆς ὁμοίας τῆς ἐν τῷ κνησμῷ, τοῦτο συμβαίνει γίνεσθαι, ὥσπερ δ' ὅλου τοῦ σώματος ὁ κνησμός, ἡδύ ἐστιν· ὑγροῦ γὰρ ἔξοδος πνευματώδους ἐγκατακεκλεισμένου παρὰ φύσιν, ἡδονή, τοιοῦτον εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἔξοδος. ὅτι δὲ καὶ ἀναγκαῖόν ἡδύ· καὶ ἔνια ἀναγκαῖα μὲν, ὅτι ἡ εἰς τὸ κατὰ φύσιν ὁδός, ἡδύ ἐστιν, ἐὰν ᾖ αἰσθητή· ἔνια δέ τινος, ἵνα γένεσις ᾖ ζώων. διὰ γὰρ τὴν ἡδονὴν, μᾶλλον ὁρᾶσθαι

ιϛ' τὸν μίξιν τὰ ζῶα. Διὰ τί ἡ λαγνεία πρὸς ποσὸν μάτα ζῴα τὸ ἀφροδίσιον συμφέρει. ἢ ὅτι ὠὸν πῶμα τοσοῦτόν ἐστιν ἔξοδος. ὥστε τὸ σῶμα κεκλεῖσθαι πολὺν πεῖπωσις. τὸ δὲ φλέγμα ὠὸν

ιή εἴπωμα Διὰ τί τὰ ἀφροδίσια τὴν κοιλίαν ψύχει καὶ ξηραίνει. ἢ ψύχει μὲν, ὅτι ἐκκείνεται τὸ θερμὸν ἐν τῇ μίξει. ξηραίνει δὲ ἡ μίξις. ἐξαλμίζεται γὰρ, τὸ θερμοῦ ἐξιόντος. ἐξέρχεται δὲ ψυχρὸν μέρος. Ἔτι καὶ ἡ θρόμοτης ἐν τῇ ὁμιλίᾳ ξηραίνει.

ιθ'. Διὰ τί ὅσοις αἱ βλεφαρίδες ἐξέουσι, λάσιοι ἢ διὰ τοῦτο. καὶ διότι οἱ φαλακροί. ὅτι γὰρ μόρια ἀμφω ταῦτα τοῦ αὐτοῦ. ὅτι δὲ τοῦτο. ὁπόσαι πρεσβυτέρου γόνου μὴ αὐξανόμενα τῶν συγγενικῶν ἐξιχῶν ἅπασαι, τοῦτο πάσχουσιν ἐν ταῖς λαγνείαις. κεφαλὴ γὰρ ὀφρὺς βλεφαρίς, συγγενικαὶ ἐξίχες. τούτων δὲ μόνον ἐν οἷς αἱ ὀφρύες δασύνονται πρεσβυτέροις γόνοις. διὸ καὶ τὰς αἰτίας, εἰρηκὸς ἂν λόγον αἱ ἕτεραι δὲ, διὰ τοῦτο ἄμφω λείπουσιν. αἱ τῇ ὅτι καὶ τὰ ἐν τῷ λαγνεία ὀλίγα μόνον. ὥστε οὐ πάντα ξοφὸς ὁ τόπος· ἁλαμβάνουσι δὲ ξοφὸν, ἐκρέουσιν αἱ ξίχες.

Διὰ τί

κ' Διὰ τί οὐρητιῶντες, οὐδιψῶσι; ἀφροδισιάζῃ· ἢ ὅτι πλήρης ἐστὶν ὁ πόρος· τὸ δὲ πλῆρες ὑγρόν, τὸ δὲ κενὸν ἄλλο ὑγρόν.

κα' Διὰ τί ἱκτῖνες τοὺς ἐχθροὺς κωλύουσι γλυμαίνειν; καὶ αὐτοὺς καὶ τἄλλα ζῷα μόνα, τί αὐτὸ ἔχει; ἢ ὅτι ἱκτῖνες εἰσὶ, μεταξὺ τῶν πνεύματος· διὸ καὶ ὠφελεῖ πρὸς τὰ μελαγχολικά· ὅτι δὲ καὶ ὁ ἀφροδισιασμὸς μετὰ πνεύματος ὁδός· εἰσὶ δὲ οἱ ὁρμὴ ἐστὶ μένων αὐτοῦ, ὅπερ ἐστὶν ὁρμᾶν τὸ σπέρμα· ἀλλὰ καταψύχει· μαραίνει κβ' ἓν τῷ σωφρονίαν ταῖς νοῖς. Διὰ τί οἱ ἀφροδισιάζοντες εἰκλύονται ἐν τοῖς ἀθενέστεροι ἐστὶν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· πρότερον διὰ τὸ ἀπὸ πάντων ἐκκενοῦσθαι ἐν τῷ σπέρμα, ὡς τι οἷον οἰκοδομήματος αἱ ἁρμονίαι ἐν τῷ σώματι, οὕτω σείεσθαι ἐν τῷ ἀφροδισιάζειν διὰ τὸ πεπληρῶσθαι· οἷον εἰ τὸ αἷμα ἐξέλθοι, ἢ πνεῦμα, τι ἄλλο μέρος ἔστω σφόδρα ἐπὶ καιρῷ τὸ ἐξιὸν δὲ οὐδὲν ὁ ἐκπλῆσαι ἐστὶν ξοφῆς ὀλίγον· οἷον τὸ ἀμύλιον ἐκ κγ' στέατος. Διὰ τί οἱ ἀφροδισιάζοντες καὶ οὐρητιῶντες φύσιν ἔχουσι πλήρωσιν· ἢ πλήρωμα τῶν πόρων ὑγρότητος, τὸ σπέρμα ὑγρὸν ἐστὶν· ἐλαττοῦται γὰρ ὅταν πολὺ ποιῇ, καὶ αἱρεῖ· ὥστε καὶ δοκεῖ κδ' τὸ αἰδοῖον τοῖς πόροις· Διὰ τί ἡ ἔντασις γίνεται τοῦ αἰδοίου ἡ αὔξησις· ἢ διὰ τὸ βάρος ὑπὸ γίνεσθαι ἐν τῷ ὀπισθεν τῶν ὀρχέων αἴρεσθαι· ὑπὸ μόλιον γὰρ οἱ ὄρχεις γίνονται, διὰ τὸ πνεύματος πλῆρες εἶναι τοὺς πόρους· ἢ τοῦ ὑγροῦ αὐξανομένου ἢ μειουμένου· ἢ ἐξ ὑγροῦ γίνομένου, ὃ ὄγκῳ μείζων γίνεται· τὰ λίαν δὲ μεγάλα, ἧττον αἴρεται· διὰ τὸ βαρύτερα τὰ βάρος τοῦ κε' ὑπὸ μόλιον γίνεσθαι· Διὰ τί οἱ ἀφροδισιάζοντες καὶ οἱ ἵπποι οὗτοι δυσώλφοι· οἱ δὲ ταῶες οὔ· καὶ τῶν καλουμένων γράσου ὄζουσιν· ἢ τῶν πνευμάτων ὡς πρόειρηται, τὰ μὲν τῶν ταώων, ὠκύτερα τὸ ὑγρὸν, καὶ τοὺς ἱδρῶτας· οἱ δὲ τῶν ἀνδρῶν ἀσθενοῦς.

κς' Διὰ τί γυναῖκες ἔρωτι μᾶλλον ἢ ἄνδρες ἢ πορνεύουσιν ἀφροδισιάζειν· αἱ γυναῖκες μᾶλλον· καθάπερ ἐπὶ τῆς λέξεως ὠκολούθησε· μακρότεραι δὲ γυναῖκες ἀφανοῦς ὅταν ἱδρῶτα ἄνδρες· πρότερον ὁ ποιόρχης ἢ ἀφροδισιάζειν μᾶλλον ἢ ἐν ὠχειμῶνι· ἀνάγκη γὰρ ἐν μὲν ἀφροδισιάζειν ἀναπαύεσθαι· ἢ ὅταν

θρμαὶ φύσεις ὠντῷ θορφσυμπάπτουσιν, ὑπερβάλλοντος δὲ τοῦ θερμοῦ.
ἥδε γυνὴ ψυχρὰ ἐστὶ ὑγρά· τοῦτο γὰρ ἀνδρὸς οὖν, ἢ μαύρωσις ἢ δυσαμε-
κ'ζ. τῶν δὲ, θάλλει ἐναντίως τῷ ἐναντίῳ. Διὰ τί γὰρ οἱ ἀφρο-
δισιάζόμενοι χαίρουσιν ἐπὶ τοῖς μηροῖς, ἅμα δρῶντος· οἱ δὲ οὔ· ἢ ὅτι ὅστις ἐ
κάστη πεπώσει πόρος, εἰσὶν οἳ πέφυκεν ἀπηκριβωμένως ἔχειν φύσιν
καὶ πόνου γινομένου τὸ πνεῦμα δέχεσθαι, ἀνοιδεῖν τοιεῖ· ἢ συμπε-
κειμένῳ αὐτοῖ, οἷον τὸ μὲν οὖρον εἰς κύστιν· ἡδὲ ξηκμασμένη ξοφὴ,
εἰς κοιλίαν· τὸ δὲ δάκρυον, εἰς ὄμματα· μύξαι δὲ εἰς μυκτῆ-
ρας· αἷμα δὲ εἰς φλέβας· ὁμοίως δὲ τοῦτο καὶ ἡ γονὴ, εἰς ὀργεις
καὶ αἰδοῖα· οἷς δὲ οἱ πόροι μὴ κατὰ φύσιν ἔχουσιν· ἀλλ' ἢ διὰ τὸ
μὴ ὠὴ τυφλωθῆναι τοὺς εἰς τὸ αἰδοῖον· οἷον συμβαίνῃ τοῖς σὺν ὄ-
χοις καὶ σὺν οὐχίαις· ἢ καὶ ἄλλως· εἰς πλὴν ἕδραν συρρεῖ ἥτοι αὐτὴ ἱκμάς· καὶ γὰρ διεξέρχεται ταύτῃ· σημεῖον δὲν τῇ οὐσίᾳ.
ἡ συναγωγὴ τοῦ τοιούτου τόπου, ἡ ἡσυχὴ τῆς τοῦ πρίτου ἕδρας· ἐὰν
οὖν ὑπερβάλλῃ τις τῇ λαγνείᾳ, τούτοις ἐνταῦθα συνέρχε-
ται· ὥστε ὅταν ἡ ὠὴθυμία γένηται, τότε ὠθυμεῖ φλίψε-
ως εἰς ὃ συλλέγεται· ἡδὲ ὠθυμία, ἡ ἀπὸ τοῦ τιτίων ἢ διανοίας πί
νεται· ὅταν μὲν κινηθῇ· ὑφ' ὃ τοῦ ὄν, ἐνταῦθα τὸ πνεῦμα συνέχε-
ται· καὶ τὸ τοιοῦτο πεπίπωμα, συρρεῖ οὐ πέφυκε· καὶ μὴ λεπτὴ ἢ ἡ
πνεύματώδης· τοῦτο δὲ ἐλθὸν τοσοῦτον ἐστὶν ὡς αἴσθησιν τοῖς πα
σὶν ἐπὶ ρῖς γῆλικίᾳ, γίνεται οὐθενὸς συγχωροῦντος ἐκκριθέντος, πάσχουσι· ὅ
ταν δὲ κατασβεσθῇ· τὸ ὑγρὸν, ἐὰν μὴ δέ τι ἕτερον τούτων πάθῃ, ἐπιθυ-
μεῖ ἕως ἂν τι τούτων συμβῇ· οἱ δὲ φύσει θηλυδρίαι, οὕτω συνε-
στᾶσιν, ὥστε ἐκεῖ μὲν μὴ ἐκκρίνεσθαι· ἢ ὀλίγην· οὕτως τοῖς ἔχουσι
καὶ τὸ φύσιν ἐκκρίνεται· εἰσὶ δὲ τὸν πρωκτὸν τρόπον τινὰ
φύσιν συνεστᾶσιν· ἀρσενόθηλυς γὰρ ὄντες, οὕτω διάκεινται· ὥστε καὶ ἀνάγκην
τὸν πρωκτὸν τοιοῦτον ῥωσθῆναι αὐτοῖς· πίπρωσισ δὲ ἡ μὲν, ὅλως τριεῖφθό
ρον· ἡ δὲ, διαστροφὴ· ἐκείνη μὲν ἔστι κόστι γμὴ ἀνεγκλίτερ· ἀνάγκη ἄ-
ρα παρεσκάφθαι· ἢ ἄλλοθί που ὁρμᾶσθαι γνικῆς ἐκκρίσεως· διὸ
καὶ ἁλῶσι ὥσπερ αἰγιωλικοὶ· ὀλίγη δὲ ἡ ἱκμὰς γίνεται ἐξι
ένται· καὶ

ἐναι· ἢ μὴ καταψύχεται ταχύ· ἢ ὅσοι σφυγμῶδεις τὴν ἕδραν ἔχοι πα
χυσθυμόσιν· ἐν οἷς ἢ πίνει. Ἐξέθους τὸ πάθος. Τὸ ὅσα δὲ πρὸ
σι, συμβαίνει ἀκρατέσιν, ἢ προϊέναι τὴν τοιοῦτον· ὠθυ-
μόσιν οὖν πρὸς ἐνίους αὐτοῦ τοῦτο γίνεται· ἢ μᾶλλον τὸ ἔθος, ὡς περφύ-
σις γίνεται· διὰ τοῦτο ὅσοι μὴ πρόσβασι μὲν ἐθι-
σθῶσιν ἀφροδισιάζεσθαι, διὰ τὸ γίνεσθαι αὐτοῖς ἐν τῇ χειρὶ τὴν μή-
μην, ἅμα δὲ τῇ μνήμῃ, τὴν ἡδονήν· διὰ δὲ τὸ ἔθος ὡς περ φυκό-
τες, ἐπιθυμοῦσι πίεζειν· τὰ μὲν τοι πολλὰ, τὸ ἔθος ὡς περ φυ-
κόσι γίνεται· ἐὰν δὲ τύχῃ λάσιος ὢν ἅμα λακὸς, ἢ θᾶττον ἵκανσε
κή· τούτων συμβαίνει. Διὰ τί μᾶλλον αἰσχύνονται ὁμολογεῖν, οἱ
ὠθοῦντες ἀφροδισιάζεσθαι, ἀλλ' ἢ πεῖν, ἢ φαγεῖν, ἢ ἅλλο τοιοῦ-
τον οὐδέν· ἢ ὅτι τὰ μὲν πλείστων ἀναγκαῖα αἱ ὠθυμίαι· φύσις δὲ
ἀναιρεῖ τοὺς μὴ τυγχάνοντας· ἡδεῖα δὲ ἀφροδισίων, ἐκπεπτωκυῖα
κθ· ἀσθενεῖ. Διὰ τί οἱ μὲν ἄνδρες τοῦ χειμῶνος, αἱ δὲ γυναῖκες τοῦ θέ
ρους ὁρμητικώτεραι πρὸς τὰ ἀφροδίσια· ἢ ὅτι οἱ μὲν ἄνδρες, θερ-
μοῖς μᾶλλον ἐξηροῖς τοῖς φύσεις· αἱ δὲ γυναῖκες, ὑγραῖς καὶ κατε-
ψυγμέναις· τοῖς μὲν οὖν, τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ θερμὸν αὐταρκὲς πρὸς τὴν
ὁρμὴν τοῦ χειμῶνος· ἡ δὲ τοιαύτη κρασις τοῦ γίνεσθαι, ἐκ τούτων· ταῖς
δὲ τὸ θερμὸν ἐλαττοῦται τὸ ὑγρὸν ἐξιστάμενον· διὰ τοῦτο ἧσσον τὸ
πυρῶδες· τοῦ τε δίψους τοῦτο μὲν, οὖν συμμέτρου τὸ θερμόν· ταῖς δὲ
πλέον τοῦ κανοῦ· τὸ γὰρ ἄγαν πολὺ, ἐκλύει φλόγωσιν ἀμέτρου· διὸ
καὶ ταῖς ἀσθενέσι τοῦτο θρόους λεπτοτέρους· συμβαίνει γὰρ πῦρ ὠθοῦ πυ
λεῖ φέρειν. Διὰ τί ὅσοι θερμοὶ τὴν φύσιν ἐν ὑγροῖς ὦσι καὶ ὀξυ-
φεῖς, ἐὰν μὴ ἀφροδισιάσωσι, χολῆτι προΐστανται αὐτοῖς πολ-
λάκις καὶ ἐκ τοῦ κρόμυον ὑποχωρεῖν, καὶ φλέγμα ἁλμυρὸν γίνε
ται, ἢ ἁλμυρίζουσιν· ἢ ὅτι μετὰ τοῦ πνεύματος ἀεὶ τοιοῦτ-
τον μέρος ἀποκρίνεται· διὸ ἐν οἷς τὸ πνευματικὸν, ὑγρὸν, πολὺ
ξυρόζηται τὴν· ἀφροδισιάζουσι μὲν οὖν τοῦτο τὸ σῶμα πέρχεται· ὥστε οὐ
λυπεῖ· μὴ ἀποπίπτει τὸ ὑγρὸν, τὸ περίττωμα ἐκπικρούμενον ἁλμυρὸν
λάζει γίνεται. Διὰ τί ἀφροδισιαστικοὶ οἱ μελαγχολικοὶ ἢ ὅτι πνεῦ

ματώδες. τὸ δὲ ἀπόρημα, πυθόμενος ἐξοδός ἐστιν. οἷς δ' ἂν πρὸ τοιούτου, ἀνάγκη πολλάκις σῶ θυμεῖν γούνου ἀποκαθαίρεσθαι. κου
λβ'. φίζονται γάρ. Διὰ τί καὶ οἱ ὄρνιθες καὶ οἱ ἀσκεῖς ἄνθρωποι λάγνοι· πρῶτον ὅτι ὑγρότητι πολλῇ, ἢ οὐ τὸ γε θῆλυ ὑγρόν· αἰσθητὸν δὲ σύ· ἀλλ' ὅτι ἀμφότερα αἱ φύσεις, πεπτικαὶ ὑγρότητος πολλῆς διὰ θερμότητα· σημεῖον δὲ αἱ τρίχες καὶ τὰ πτερά· ἢ ὅτι πολὺ τὸ ὑγρὸν κρατεῖται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ· οὔτε γὰρ ἂν μήκη τοσαῦτα φλοιὸς ὑγρότητος, οὔτε μήκη τοσαῦτα ἂν ἐφέροντο, τοῖς μὲν αἱ τρίχες, τοῖς δὲ τὰ πτερά· τὸ δὲ ἀπόρημα ἴσμεν ὡς τοῖς στρόγγυλοις πλεῖστον, ἢ τόποις ὡραίοις· οἷον μὲν τῷ ἔαρι· ἡ γὰρ φύσις αὐτοῦ, ὑγρὰ καὶ θερμή· διὰ ταῦτα τὸ δὲ οἱ ὄρνιθες λάγνοι· ἢ οἰκολοί· ἢ γὰρ ξοφὴ ἀμφοτέροις, κάτω μὲν ὀλίγη, διὰ τὴν ἀναστομίαν τῶν σκελῶν· εἰς δὲ τὰνω τὸ πρόσω ἔρχεται καὶ εἰς τὰ πτερὰ συγκρίνεται.
λγ'. Διὰ τί ἐὰν ἀφροδισιάζῃ ἄνθρωπος, οἱ ὀφθαλμοὶ ἀσθενῶσι μᾶλλον· ἢ δῆλον ὅτι ἀπολείπουσι τοῦ ὑγροῦ τοῦ τὸ σύμφυτον· τεκμήριον δὲ τὸ ἡ σὺν ψυχρά ἐστιν· ὑγρὰ γίνεται ὑγρά, ἐὰν μὴ διαθερμαίνῃ τὸ θερμὸν τὸ δι' εἶναι τῆς ἕξεως· ἔχουσι δὲ καὶ τῷ αὐτῷ ὥσπερ τὸ αἷμα.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ, ΟΣΑ ΑΠΟ ΚΟΠΟΥ.

Διὰ τί μακροὶ μὲν ὄντες οἱ ὠτείπατοι, ὡς τοῖς ὁμαλέσι κοπαρώτεροί εἰσι τὰ ἄνω μάλλον, βραχεῖς ἦ, ἀκοαστώτεροι· ἢ ὅτι ἡ τῆς μὴ κίνησις πρὸς ἣν κόπτει, ἧττον ἰσχυρά· τοιαύτη δὲ ἡ πάτερμα τῶδε· πολλὴ δὲ ἡ σύνεσις ἐστὶ μία· συμβαίνει δὲ τοῖς αὐαίνεσθαι ἐὰν ἢ μακρὰ, αὐάπαυσις γίνεται ἡ μεταβολή· ἢ οὐ μικρὰ ἡ κίνησις· οὐδὲ ἴσως αὐαίνεσθαι διὰ τὴν μεταβολήν· συμβαίνει τοῖς ὁμαλέσιν, ὁμοιότητος τοῦ χρήματος, διὰ λαμβάνειν διὰ ταῦτα πάντα μέρη· αἰεὶ συμπράττειν πρὸς τὸ σώζεσθαι τὴν κίνησιν· ὅταν δὲ ἦ βραχεῖα, διὰ μὲν τὸ ταχεῖαν κίνησιν, οὐ τοῦ ὠτείπατος· οὐδὲ διὰ ταῦτα συμβαίνει· διὰ τὸ τὴν μεταβολὴν ἰσχυρὰν γίνεσθαι καὶ φανεράν, ὅτε μὲν αὖ ὅτε δὲ κάτω

δὲ κάτω, ὡσ εἰκόσων· τοι αὐτὴ δὲ ὡσ φαλμὸν τοῖς ἀναύτοισ·
β' ὁ δὲ τοῖς πελιν ῥωαντίον. Διὰ τί τοῖς λφποτυχοῦσι ⟨τ⟩ ὃ
ἐκ τῦ γυμνασῖ, ἐλάφησ τοιοῦσκοι ἢ ὀξύτεροι δοκοῦσιν εἶναι φωναί;
ἢ ὅτι αὐτὴ φωρὰ ἐλάφησ φαινόμεναι, ὀξύτερα φαίνονται· σημεῖον δέ, ὅτι μιμούμεναι τοῖς πόρρωθεν, ὀξὺ φθέγγονται· ⟨ο⟩ ἰόσ
γ' κοι ἐλάφους. Διὰ τί ἡ γαστὴρ μόνον λεπτύνεται τῶν γυμναζομένων; ἢ ὅτι ὠλέσκει ἢ ὠφελεῖται τὼ γαστέρα. Διὰ τί τὸ πῦ
δ' ορ τιξόμενον γίνεται τοῖς πορῶσιν; ἢ ὅτι τὸ πῖον τήκεται μὴ θερμαινόμενον· ἢ δὲ κίνησισ θερμαίνει· ἢ δὲ ἀὴρ ἐξαιρεῖ, τήκεται·
ε'. Διὰ τί δὲ τὰ περὶ τὼ κοιλίαν ὠδόντα· ὠδόντερόν τι ἐστὶ τῆσ
ξοφῆσ· ⟨ὁ⟩ σῶν ὄντα ἄλλα ἐξ ἐκείνησ λαμβάνει, αὐτὴ πολλάκισ
ς'. λαμβάνει· ἢ ὅτι ἥκιστα πρὸσ ἔκεινο· καὶ μπὰσ γὰρ ἔχει. Διὰ τί οἱ κόδοντοι μᾶλλον πάσχουσι· ὅταν τὶσ τῷ ἐλαίῳ ὕδωρ συμμίξασ ἀναξύψηται ἢ ὀλίγον, μᾶλλον εἰσδύεται τὸ ἔλαιον μετὰ τοῦ ὕδατοσ· ἐὰν μὲν αὐτὸ καθαρὸν ᾖ, ὀλίγον ἐπιφαίνεται διὰ τὸ ὠὴ πολαστικὸν εἶναι· μᾶλλον δὲ μιχλάπτεται τὸ σῶμα εἰσ δύο μοίρασ· ἐπεὶ τὸ ἔλαιον ὀλιγοφύσει θερμόν· τὸ δὲ ὕθωρ μάλα ⟨ἐ⟩ξηραίνεσθαι λεγόμενον· πρὸσ δὲ τὰ ὑσκόπορα, ἀξύμφορόν ἐστι· ἡ ξηρασία γὰρ ἡ αὐὴ σκληρότησ· μετὰ δὲ τοῦ ὕδατοσ αὐξάνεται
ζ'. φθῖσιν, ἢ πορ ξηραίνει· Διὰ τί τοῖς κοπτῶσι προστάπουσι μὲν· εἰ περ οἷόν τε τοῖς κοπτῶσι δέσθαι· ἢ κόποσ γίνεται, ὀξῶν θλωμῶν καὶ πιεζομένων καὶ κοπτομένων· ταῦτα δὴ ὑπὸ τ' ἐκτόσ τινοσ πάσχοιεν, ἢ τῶν ἐν τῷ σώματι· καὶ τοῦ τὸ μὲν ἧσσον κινεῖσθαι ὑπερτεινουσῶν τὼν δλώ αμενων αὐτ', ἢ σώματοσ μιχθέντοσ συχοῦ τῷ αὐτῷ σώματι, χώραν οἰκείαν οὐκ ἔχοντοσ, οἷα τὰ πιεττώματα τέσθαι· πολὺ γὰρ τὰ ἐκτὸσ ἢ μὶν πιεσθέντα πόλλα βάρη, κοπωδέστερα τῶν τοσούτοσ μεγάλων· καὶ τύχη σεθμῶν οὐ αὐτὰ ἐλαφρότερα· σημεῖον δὲ τὰ ῥηγνύμενα· οἱ γὰρ πλέονα βεβρωκότεσ ⟨π⟩ιεσθῆναι κότεσ, ἐλάττονα ῥήσαντεσ, ἢ νήστεισ ὄντεσ, μᾶλλον κοπτῶσι, διὰ τὸ μὴ τὼ οἰκείαν χώραν ἔχειν τὰ σιτία, ὄντα ἄπεπτα· ἐπεὶ δὲ ὁ κόποσ ⟨ἐ⟩στὶν ἡ ξίωσισ, ἡ δὲ ⟨ἐ⟩ξίωσισ πρέπωσ ἐστί, ⟨τ⟩ὸ δὲ ἐστὶν ὁ τὸν κόπον ⟨ἐ⟩νεμεῖν

πριεῖ, φλαυρώμμον ἀπάκτως. ἢ πρὸς πότον ὁ σοῖς τι ἡμῶν. ἐπ
γῖσχὴ σφλοαρκὸς αἰραιοῖς οὖσι ἡ αἰνεως μμύοις. ὅσνε μετοσβά
γωμαὶ ἡ αἴτιον δὲ τοῦ κόπου, ἀκόπους εἰκότως πριεῖ. λείπει γὰρ
οἷον λῶν ἐν αἰρχῇ τοῦ πόνου ἡ σῶμα. κοσῶν ἐστὶν ἐ μετος. οὐ τῇ τῷ
πιομμύης ἐναὐτῷ κινήσεως ὑ περβολῇ. ἀλλ ὅταν συμβῇ μὴ κα
λῶς ἐξεμέσαι. λιφθέντων γὰρ πολλῶν σωμάτων καὶ πιεσπωμάτ
τούτοις ἐνόντων, τὸν τοῦ μέτρου κόπον γίνεσθαι συμβαίνῃ καθά
περ ὧν τὸ πεπλησμμύων εἴρηται. εἰδὲ μὴ δὲ κείνοις ὁ πόνος ὅτι οὐ
κόπου αἴτιος, ἀλλὰ ἡ οὕτως ἔχοντας πνεῖσαι, οὐδὲν ἧττον τοῖς μὴ ἐξαι
ρῶσι τὰ σιτία ἐ μετος εἰκὸς, τοῦ κόπου αἴτιος. χολῶν γὰρ πᾶσι τοῖς ἐ
μοῦσι γίνεσθαι κόπον. γίνου δὲ ἀκοωώτεροι πολλοὶ ἐμέσαντες.

ή. Διὰ τί κοπιαρότερόν ὅστι τῷ βραχίονι τὸ διακενῆς εἴπτειν, ἢ λι
θάζον τα. ἢ ὅτι ἀσυμματωδέστερον τὸ διακεμῆς ὅστιν. ὀγδὲ ἀ ωρεί
δεται πρὸς τὸ δένῳ ὥσπερ ὁ βάλλων πρὸς τὸν χειβέλος. ὁμοίως δὲ
τοῦ τουναὶ ὁ πένταθλος πρὸς τοὺς ἁλτῆρας. καὶ ὁ θέων παρα
σείων πρὸς τοὺς χεῖρας. διὸ οἱ μὲν μεῖζον ἄλεται, ἔχων ἢ μὴ ἔχων
ἁλτῆρας. ὁ δὲ ἁπλῶς πορθεῖ παρασείων ἢ μὴ παρασείων.

θ' Διὰ τί ἡ ταχυδρομία ἢ ἐπὶ μέρους καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων νοσή
ματικοὺς ποιεῖ τὰ πλευτιῶν ἐφαλῶ. καί τοι ὅλως ὁ δρόμος
κατὰ τὰ αὐτὰ μδυκεῖ κάτω τὰ ωπεριπώματα, ὥσπερ ὁ ωρεί πατος.
διὸ ἡ παχύμον τὰς τὰ σκέλη οἱ πολλὰ ωπεριπατοῦντες. ὅτι εἰς
τὰ κάτω ὑπνος εῖ αὐξηθὲν καὶ ἡ τροφὴ τὰ ωπεριπώματα. ἢ μὴ
κίνησις ταυτὸ ποιεῖ. ἀλλ ἧττον ἐχεῖα διὰ τιῶσιν τουίαν. ἐὰν πνῶ σι
αν, ἐκθερμαίνῃ τὴν κεφαλὴν ἡ τὰς φλέβας ἐκφυσᾶ. τὰς ἐναὐ
τῇ ἐ πάστικ ἧς θύρας θεν πρεῖ δι ωά μεων. οἷον φύχουσιν ἀλέ
ας. ἐ πῆ ἐκ τοῦ θώρακος. ὧν εἰσιόντων, νοσεῖν αἰναγκαῖον τ ὀπ ν.

ί. Διὰ τί κοπιῶσι μᾶλλον μμὴ ζῶντοῖς ὁμαλοῖς, ἢ ἐν τοῖς ἀνωμα
λοις τόπις. θᾶττον δὲ βαδίζουσι τὴν ὁμαλὴν ὁδὸν, ἢ τὴν ἀνώμα
λον. ἢ ὅτι ἀκοπώτερον μμὴ ὅστι, τὸ μὴ ἀεὶ ἐναὐτῷ σχήματι πρε
εἶδαι τὴν κίνησιν. ὁ συμβαίνῃ ἐν τῇ ἀνωμάλῳ πορεία μᾶλλον.

θᾶττον

θᾶττον γὰρ προΐονται, ὅτι ἧττον παρὰ φύσιν κινοῦνται· ἐν μὲν γὰρ τῷ ὁμαλῷ, μικρὰ ἡ ἔρσις καὶ θέσις καὶ πυκνή ἐστιν· ἐν δὲ τῷ ἀνωμάλῳ, τοὐναντίον· ὅτι δὲ τὸ αἴρειν παρὰ φύσιν· βιαίως γάρ ἐστι πᾶσα αἴρσις· τὸ δὲ παρὲκ ἀσίνως βάσιν γινόμενον μικρὸν, πολὺ γίνεται παρὰ πολλά. Διὰ τί τὰ ἐπὶ πέδα κοῖα ῥώτιρα εἰγκατακεῖται τῇ κοίλῃ ὀστέῳ· ἢ διὰ τὸ αὐτὸ, ἅ τὰ κυρτὰ τῇ ἐπιπέδῳ· ἐφ' ἅπαξ γὰρ ὅσον συναθροίζόμενον τὸ βαρὺ ἐν τῇ καθέδρᾳ ἢ κατακλίσει, τῇ θλίψει ἐρήμην τὸ μὴ ὂν κυρτὸν τοῦ ὑθέος· τοῦ γὰρ δὲ τὰ κοίλα μᾶλλον τοιοῦτόν ἐστι· τὸ γὰρ σῶμα ἡμῶν ἢ πρὸς φερέσερ· ἢ ὑθύτερ· ὧν οὖν τοιούτων κατὰ πλέον ἅπτεται τὰ κοίλα, ἢ τὰ εὐθέα· διὰ ταῦτα δὴ καὶ τὰ ἐν δόρατα τῶν μὴ ἐν δόντων, ἀκοωτήρια ἔχῃ ἐγκατακλιθήν καὶ αὐέξεται. Διὰ τί οἱ βραχέες ὠτίων τοῖς κοωτῶδες εἰσίν· ἢ ὅτι ἀνώμαλοί εἰσι· πολλάκις γὰρ ἴσα θαι ποιοῦσι· τὸ δὲ ἐκ τοῦ ἐναντίου ἐς τὸ ἐναντίον τὸ κινᾶ μεταβάλλειν, καὶ πῶς ἐστι· συνήθεια γὰρ οὐδετέρῳ ποιεῖ· ὅ ἐστιν ἄκοπον· ἀμφοῖν δεῖσθαι, οὐκ ἐνδέχεται συνήθεια γίνεσθαι. Διὰ τί οἱ ἐπὶ τῶν ἵππων ὀχοῦμεν, ὅσῳ ἂν μᾶλλον θεῖ ὁ ἵππος, τοσούτῳ μᾶλλον δακρύουσι τὸ ὄμμα· πότερον διὰ τὸ ψυχρότερον εἶναι τὸν ἀεὶ πρὸς τῷ στόματι ἀέρα· ὅσῳ ἂν ἐλάττω χρόνον ἅπτηται τοσούτῳ, ὅσῳ ἐπὶ τῶν γυμνῶν θεόντων συμβαίνει· τὸ ἢ τύχος δακρύειν ποιεῖ, ἢ διὰ τοὐναντίον· καὶ γὰρ τὸ θερμὸν τριῆδα κρύφειν· οἷον ὁ ἥλιος· ἢ δὲ κίνησις, θρόμωσιν ποιεῖ, ἢ διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀέρος ψῦξιν· ὡς γὰρ οἱ ἄνεμοι τὰ ῥάπτουσιν οἱ ἐξ ἐναντίας τὸ ὄμμα τοῦ, ἅτως ὁ ἀὴρ πρὸς τὸ στόμα, ὅσῳ ἂν θᾶττον ἐλαύνῃ, τοσούτῳ μᾶλλον ποιεῖ ψύξιν μᾶλλον. Διὰ τί τὰ μὴ ἄλλαντα τρίβόμενα σαρκοῦνται μέρη, ἢ δὲ χειρ λεπτότερα γίνεται· ἢ οὐ διὰ αὐτὴν ἐκ προσαγωγῆς, ἀλλὰ στρυφνότερα· οὐ μὴν ἀλλ' οὐχ ὁμοίως τε καὶ ἡ σάρξ· διὸ καὶ τὸ πρόβλημά ἐστιν· ὅλως γὰρ ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ τόποις, καὶ μάλιστα λεπύνεται ἡ χειρ· αἴτιον δ' ὅτι τὸ πίον αθροῖ μὴ ὂν τὸ μέτα τοῦ· καὶ τὸ φύσει τρίβειν ἔχοντα μᾶλλον· τὸ δὲ δέρμα διὰ φύσει

ἐχον τούτων· ἀλλὰ διὰ τὸ φαίνεσθαι τὰ χυμὸν, ἀεί τινα ἔχει ποιότητα τοιαύτην, ἐὰν μὴ κάμνῃ τις νόσῳ· αἴτιον δὲ τούτου, ὅτι ἐπὶ ὑσὸν ἐστὶ τροφῆς· ἐπεὶ οὖν ὅλως ἡ σὰρξ μέλει οὐκ ἔστι φύσει, ἀλλὰ πίκτηται, ἐξ ἀνάγκης μερῶν, ὥσπερ ἡ ἥπαρ ἢ ἡ γυμνασίων κίνησις καὶ ἡ φλὲψ πρίψεως, θερμαίνουσα, τὴν αὐτῶν· καὶ τὸ τροφὴν ἐκπλέον ἄγουσαν νέμουσι τοῖς ἀλλοτρίοις μορίοις· διὸ αἱ μὲν καθέδραι, τὸν κοιλίαν παίνουσι· τὸ δ' ἄλλο σῶμα λεπτύνουσιν· αἱ δὲ κινήσεις καὶ αἱ ξίψις, τὸν μὲν κοιλίαν λεπτύνουσι, τὸ δὲ ἄλλο
ιέ σῶμα παχύνουσι. Διὰ τί ἐκ τῶν σφοδρῶν καὶ μακρῶν ὁδῶν καὶ δρόμων ὅταν ξηῖτις ἐπάκρων τῶν δακτύλων σείηται τῶν ποδῶν αἱ πέρναι καὶ αὐτὰ ταῦτα κάτω προπετῶς· ἢ διὰ τὸν συνέχειαν καὶ σφοδρότητα τῆς κινήσεως, οὐκ ἀναπαύεται ὁ σεισμὸς τῶν αὐτῶν τῶν μύρων· τὸν μὲν γὰρ ὅλον σῶμα τὸς, κρατεῖ ἡ ψυχὴ πολλάκις· μορίων δύο· ὁ πότων πως κινηθῇ· οἷον καὶ καρδίας καὶ αἰδοίου· αἴτιον δ' ὅτι πνῶμα περιὼσει τὸν μῦρα ἐκκαίει, ὃ οὐχ ἅμα ἐκ τύχεται σείοντι· τοῦ τοῦν σεῖον ὡς πρὸ πρώτων τῇ κινήσει, καὶ ταῦτα καὶ τοῦ, καὶ τὸ πρρωτάτου ἡκίστα ποιεῖ κρατεῖν· τοιοῦτον
ιϛ δὲ καὶ πέρναι· οἷον τοῖς ὀρχίζουμένοις τὸ κάτω χεῖλος. Διὰ τί οἱ μὴ σφόδρα συντόνως ἔχοντες, ἐν τῷ ἐυθμῷ ἀναπνέουσιν· πότερον ὅτι πᾶς ἐυθμὸς, ὡρισμένη μετρεῖται κινήσει· τοιαύτη δ' ἐστὶν ἡ ἴσου οὖσα, ὥσπερ οἱ ξοχάζοντες ποιοῦσιν· ἅμα γὰρ χόμενοι ξοχάζονται, ἀναπνέουσιν· ὥστε τὸν ἀναπνοὸν ἴσου γενομένου, διὰ τὸ τὴν ἴσην κινήσει μεξεῖναι, ἐυθμὸν ποιεῖν· ἢ ὅτι πᾶσα μὲν ἀέλως ἀναπνοὴ, ἴσου ἐστὶ καὶ τοῖς κατὰ φύσιν αὐτὴν χωμένοις, καὶ μὴ κατέχουσι· καθημένοις μὲν οὖν ἐν βαδίζουσι μεξίας οὔσης φλεβὸς τὸ σῶμα τῆς κινήσεως, οὐκ ἐδήλου ὁ ἐυθμὸς γίνεται· συντόνως δὲ ξέχουσιν, ἡ παρακολουθήσις τῇ κινήσει τὴν αἰσθήσεως, ἐδυνάμεθα συνορᾶν, τὸν φλεβὸς ἀναπνοῆς ἐυθμόν· ἐν δὲ τῷ μεξίονος τοχάζεται, μέτρον ἡ κίνησις αἰσθητὸν φλεβὸς ἀναπνοὴς ποιοῦσα
ιϛ τὸν ἐυθμὸν δηλοῖ. Διὰ τί ὧν τῶν ξοχάζεται ἐκ τῶν μυῶν τοῦ-

θαι δοκεῖ ἡμῖν ὁ ἀὴρ, πότερον ὅτι κινούμενοι διὰ τοῦ ξοάζειν τὸν
συνεχῆ τοῖς σώμασιν ἡμῶν ἀέρα κινοῦμεν· ὅ ὅστι πνεῦμα· διόπερ
δ δοκεῖ μόνον ἀλλὰ καὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐκπνεῖσθαι· ὁ ἀὴρ
ἢ διότι ξοάζοντες πρὸς κόπτομεν τῷ ἀέρι· τοῦτον δὲ συμβαί-
νοντος μᾶλλον αἰσθήσιν λαμβάνομεν τοῦ ἀέρος διὰ φλοιοῦ·
εἰκότως οὖν ἡμῖν ἐκπνεῖσθαι δοκεῖ· τοῦτο δὲ συμβαίνει, διὰ
ιή τὴν φοράν. Διὰ τί μᾶλλον θέοντες ἢ βαδίζοντες, φαίνον-
ται· ὅτι μᾶλλον πρὸς κινεῖσθαι αἴρουσιν· τὸ γὰρ θέειν τοῦ βαδίζειν, τάχει
ιθ' διαφέρει. Διὰ τί πτιαίνα βαίνοντες μὲν τὰ γόνατα πο-
νοῦμεν, καταβαίνοντες δὲ τοὺς μηρούς· ἢ ὅτι ὅταν μὲν ἀναβαί-
νωμεν, ἀναερίπτουμεν ἄνω τὸ σῶμα· καὶ ἡ αὐξησις πολλὴ τοῦ σώ-
ματος, καὶ ἡ ἀπὸ τῶν γονάτων· διὸ πονοῦμεν τὰ γόνατα· ἐν
δὲ τῷ καταβαίνειν, διὰ τὸ ὑπερέρεισθαι τοῖς σκέλεσι τοὺς μηρούς
ἀπερχειζόμενοι πονοῦμεν αὐτούς, εἰθάπαν ἐν τῷ παρὰ φύσιν· τοῖς
μὲν γόνασιν, εἰς τὸ πρόσθεν κλάσις· τοῖς δὲ μηροῖς, εἰς τὰ ὀπίσω·
σθεν, ἐν μὲν τοῖς ἀναβαίνουσι, τὰ γόνατα κλᾶται εἰς τὰ ὀπίσθεν, διὰ τὸ
συρίζεσθαι βούλεσθαι· ἐν τοῖς καταβαίνουσι δὲ μηροὶ εἰς τὰ ὀπίσθεν
κ' κλᾶσθαι· διὰ τὸ προπίπτειν ἡμῶν εἰμαι τὸ σῶμα. Διὰ τί πτε
ἐν τοῖς ὁδοῖς τῶν μηρῶν τὸ μέσον μάλιστα πονοῦμεν· ἢ ὅτι βαρυ-
τὸς μακρᾶς ἐστὶν ἐν τῷ ὄντος, ἐξαίρει μὲν οὖν τὸ μέσον, ὁ πόνος μάλι-
στα γίνεται· διὸ καὶ καταπίπτουσι μάλιστα ἐντεῦθεν· ὁ δὲ μηρὸς ἧ
κά τοιοῦτον· διὸ ἡ τὸ μέσον αὐτοῦ μάλιστα πονοῦμεν. Διὰ τί
οἱ ὑγροὶ ταχὺ πτίγονται πρήσαντες καὶ ὑπὸ τοῦ καύματος· ἢ
ὅτι ἐκθερμαινόμενον ὑγρὸν, ἀὴρ γίνεται· καὶ κάῃ μᾶλλον τὸ θολε-
ρὸν· ὅταν οὖν μὴ δύνηται διεξάγειν διὰ τὸ πλῆθος, οὐ γίνεται καὶ
ἡ ἀναψυξις· ὥστε ταχὺ ἐκτήκουται, ὑπὸ τοῦ συμφύρειν καὶ ἐπι-
κτᾶσθαι θερμόν· διὸ καὶ οἱ πονοῦντες ἰδρῶτες τοῖς γυμναζομέ-
νοις καὶ ὅλως τοῖς πονοῦσι, ἐν ἢ τῷ πνεύματος ἔξοδος, ὠφέλι-
μον· διακενουμένου γὰρ ἐν λεπτυνομένου τοῦ ὑγροῦ, πνεῦμα γίνε-
κβ' ται. Διὰ τί τὰ σύμμεικτα τῶν μάτων κάμνει τι πολλάκις ἢ ἀ-

πλάτος ἐστὶν ἢ διὰ τοῦτο ἄμφω, ὅμαλὸν γάρ ἐστι τὸ σύμμε-
τρον· τὸ δὲ ὁμαλόν, ὁμοπαθές τι ὂν πονήσει μέρος, λύθὺς
συμπονεῖ τὸ ὅλον· τὸ δὲ ἀσύμμετρον, ἅτε μᾶλλον ἀπηρτημένον, ἧσυ
ναιρεῖ αὐτῶν μοῖραν· καὶ μηδὲν μὲν οὖν τραλάκις διὰ τοῦτο ἢ
ἀπαλλάττει· ὅτι πᾶν κοινωνεῖ τὸ σῶμα· εἰς πλείω γὰρ διανεμόμενον
τὸ πάθος, γίνεται ἀσθενέστερον· ὥστε διὰ πολλακὶς τὸ τοιοῦτον· τὸ δὲ ἀσύμ-
μετρον, ἅτε κοινωνοῦντος τοῖς μέρεσιν, ἐλαττονάκις μὲν καὶ μηδέ
καὶ χαλεπώτερον δὲ διὰ πολλάττει· σφοδρὸν γὰρ τὸ πάθος. Διὰ τί
κοπώσει μᾶλλον ἐν τοῖς ὁμαλοῖς, ἢ ἐν τοῖς ἀνωμάλοις· θᾶττον γὰρ
βαδίζουσι μὲν ὁμαλῶς, ἢ τὰ ἀνώμαλα· ἢ ὅτι ἀκοπώτατον μέν,
τὸ μηδὲν ἐν τῷ ἀνωμάλῳ πορεύεσθαι μᾶλλον· θᾶττον δὲ πορεύον),ὅπου
ἐν ᾧ ἴσως χρόνῳ καὶ ἀναφορὰ ἐλάττων· ἐν μὲν οὖν τῷ ὁμαλῷ, μικρὰ
ἡ ἄρσις καὶ πυκνή· ἐν δὲ τῷ ἀνωμάλῳ τοὐναντίον· τὸ δὲ παρὲκπί
καὶ σωβάσιν μόνον πολὺ μᾶλλον ταῖς τραπολάσ. Διὰ τί
καταβαίνοντες μὲν τὰ κατάντη, τοὺς μηροὺς μᾶλισα πονοῦμεν·
ἀναβαίνοντες δὲ τὰς κνήμας; ἢ ὅτι ἀναβαίνοντες μὲν, τῷ αἴρειν
τὸ σῶμα ἄνω· φέρειν δὲ τίνει φορτίον τὸ σῶμα· ᾧ δὲν ἄνω ἐπίπτει καὶ
ᾧ αἴρομεν, τοῦτο μᾶλισα πονεῖ· ἡ δὲ κνήμη τοῦτο ἐστὶν ᾧ μὴ κά
ἔχει· ἡ δὲ χώς πρὸ τοῦτο τραλάττει ἔχει· διὸ σαλεύει· ὥστε τὸ ἴσον τῷ ὠ-
μῷ τὸ βάρος κινοῦμεν· καὶ ὧν τοῦτο ἕχομεν· τοιγαροῦν κηπονοῦμεν
τοῦτο ὧν μᾶλισα· καταβαίνοντες δὲ τῷ ἐκπίπτειν τὸ σῶμα κάτω
προωθεῖν παρὰ φύσιν, ὀρθός ἐστιν· ὥστε τῷ μᾶλισα ἐκπίπτει καὶ
σαλεύει, τούτῳ παρέχει τὸν πόνον· ἢ μὲν οὖν κνήμη, μηδέν· τὸ δὲ βάρος
ὀθώραξ γίνεται· ὁ δὲ μηρὸς δέχεταί τι καὶ σαλεύεται· διὰ τοῦτο
κέκτηται ἔχειν, καὶ στρέφεσθαι ἄνωθεν, ἢ ὀθώραξ ἐκπίπτει. Διὰ τί
πλείων δοκεῖ ἡ ὁδὸς εἶναι, ὅταν μὴ εἰδότες βαδίζωμεν πόση, τίς, ἢ
ὅταν εἰδότες· ἐὰν τὰ λοιπὰ ὅμοιος ἔχοντα τύχῃ, ἢ ὅτι τὸ εἰδέ-
ναι πόση, τὸ εἰδέναι ὁδὸς ἐστὶ τὴν ἀριθμὸν αὐτῶν· καὶ πλείων ἀεὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν
ὠθισμένων· ὥστε περ οὖν εἰ ἦν δῆλον ὅτι τοσήδε, ὥσπερ ἀσημάντων ἀεὶ ἄγμη
εἶναι, ὅταν μὴ εἰδῶμεν ὡς αὐτὶ στρέφοντος παρὰ λοιδζεται ἡμῖν χὴ

καὶ

ἢ φαίνεται εἶναι ἄπειρον· ἔτι τὸ ποσὸν, ὡρισμένον· ἢ τὸ ὡρισμένον
ποσόν· ὅταν γὰρ μὴ φαίνηται ὡρισμένον, ὡς περὶ ἄπειρον φαίνεται εἶναι
διὰ τὸ πεφυκὸς ὡρίσθαι, ἐὰν μὴ ᾖ ὡρισμένον, ἄπειρον εἶναι, ὥστε καὶ
τὸ φαινόμενον μὴ ὡρίσθαι, φαίνεσθαι ἀνάγκη ὡς ἄπειρον.

κε' Διὰ τί τοὺς μηροὺς μᾶλλον, ἢ τοὺς κνήμας κοπιῶσι· πότερον
ὅτι ἐγγὺς τοῦ τόπου τοῦ ἔχοντος τὸ πεῖνῶμα, ὥστε ἂν ὑπερβάλλῃ διὰ τὴν κίνησιν τὴν θερμότητι συναωσιν οἱ μηροὶ μᾶλλον πλεῖον ἢ αἰκνῆται, ἢ διὰ τὸ συμφυὲς μᾶλλον εἶναι τοὺς μηροὺς μᾶλλον· καὶ γὰρ πρὸσι τῇ τοῦ σώματος ἰσχύϊ διατάσει· καὶ γὰρ ἂν μηδὲν ἔχωσι πεῖνῶμα κοπιῶσιν, ὁμοίως γὰρ οἱ μηροὶ τῇ τῶν ὀφθαλμῶν πορείᾳ μᾶλλον· ἢ ὅτι καθάπερ οἱ βουβῶνες γίνονται πληγέντος διὰ τὴν αἵρεσιν τῶν φλεβῶν καὶ νάρκωμα, ἅτινα καὶ οὗτος ἐπιγίνεται δὲ φλεγμονὴ ὁ μηρός· ἢ διότι μᾶλλον ἐν τῷ αὐτῷ χρήματι ὁ μηρὸς φλεγμήνῃ· τοῦτο δὲ κοπιαρώτερον· ἢ ὅλως σαρκώδης οὔσης πολὺ τὸ κατὰ φύσιν ἔχειν ἐν αὐτοῖς.

κς' Διὰ τί ἐνίοις ὅταν πονήσωσιν, ἐλκη ἐκ φύσιν, ἢ ὅταν τὸ σῶμα ἀκάθαρτον ᾖ, ἢ κίνησις θερμαίνουσα ἀλλά πεπτώματα συνοξικμάζει μετὰ τοῦ ἱδρῶτος· πανχέα γὰρ ὄντα καὶ χυμοὺς ἔχοντα μοχθηρούς, ὀξεῖς καὶ πικροὺς ἢ ἁλμυρούς, τὰ πεπτώματα ποιεῖ κνήμας· μᾶλλον οὐδὲ μηρούς, ἐξαίρεται δὲ διὰ τὴν φλεγμονὴν, μὴ ἐξελκοῖ διὰ πικρότητα τοῦ χυμοῦ.

κζ' Διὰ τί τὰ ἐκ τῶν γυμνασίων καὶ φαρμακοποσιῶν, οὐκ εὐθὺς προσφέρουσι τροφὴν, ἢ διότι καθαίρεται τὸ σῶμα ἔτι καὶ οὐκ ἀναπίμπλαται πνευμάτων· καὶ ἀπεκκένωται τὰ πεπτώματα.

κη' Διὰ τί χαλεπώτερον θεῖν ἢ βαδίζειν, ἢ ὅτι πλεῖον φορτίον φέρει ὁ θέων· ὅταν γὰρ ἢ μετέωρος, ἅπαν ἐφ' αὑτῷ ἔχει· ὁ δὲ βαδίζων οἷον ἐπὶ τοῖς τείχοις ἀναπαύεται· ἐπιθεὶς ἔχει ἐπὶ τῷ ἡρεμοῦντι.

λ' Διὰ τί ἐκ τῶν γυμνασίων, οὐ πίνουσιν εὐθύς· πότερον διὰ τὴν ὑπόλειψιν φλεγμονὴν συντήξεως ἕως ἂν ὅτι πεφθῇ, ἢ διὰ τὸ πνεῦμα ὃ ποιεῖ ὁ θέων ἐκ τοῦ ὑγροῦ· ἢ διὰ τὴν δίψαν, ἢ γίνεται ἐκ τοῦ θερμαίνεσθαι τὸν ὑγρόν· μᾶλλον γὰρ συμβαίνει ταῦτα· διὰ τί ἐξομφρωπικοί εἰσιν

οἰκοπιῶντες ἢ φθισιῶντες, ἢ ὁ τόλως ἐξουφρωτικοὶ οἱ θρμοί· τὸ γὰρ αὐτέρμα, τοιοῦτόν ὄζιτι τὼ φύσιν· τὸ τοιοῦτο δὲ, ἐξ οὗ τῶν διακφ-
μῶν μᾶλις σε γίνεται· ὅταν μὲ ἀπὸ τοῦ πνου θρμότητος προσγέ-
νηται, μικρᾶς ἕνεκα τὸ σῶμα τοῦ δεῖται· καὶ τούτης ἔσωθεν· ἀλ-
λ' ἢ ἔξωθεν· οἱ μὲν φθισικοὶ ἡνοικοπιῶντες, ὅτῶν διακφνται· οἱ μὲν γὰρ
νοσῶντες, διὰ τὴν κόπον καὶ τὼ κίνησιν, σῶν τήγματος θρμοῦ
πλήρφσεισίν· οἱ δὲ φθισικοί, διὰ τὸν κατάρρυσιν τῆ τῶν ὁμῶνύμῳ
λβ' θρμῶν ὑπὸ φλέγματος. Διὰ τί τὸ ἀεὶ στερὸν σκέλος
χαλεπώτερον ξυβεσθαι ὑφ' ἕαυτοῦ πολὺν χρόνον, ἢ τὸ δεξιόν· ἢ ὅτι
τοῖς δεξιοῖς πανεῖν δυνάμεθα· ἐν οἷς δὲ παρὰ φύσιν, ἢ τὸ ἀεὶ
στερὸν σκέλους πρίψις ἐξεσταμμένως γίνεται· τὸ δὲ παρὰ φύ-
σιν πρὸ ὑμμα, χαλεπόν· τῇ δὲ αὐρίστερᾶ, τὸ δεξιὸν ἔθεν ἐστὶ δηλ'
λδ' διὰ τὸ μηθετέρως ἐχύειν. Διὰ τί ὑπνῶν τὸ τῆς προφῆς ὑ-
περέλεσθαι, πανεῖν δὲ πλέω, ἢ ὅτι τὸ νοσεῖν αἴτιον πλειπώματος
πλήθος· τοῦτο γίνεται ἢ διὰ ξοφῆς ὑπερολλῶ, ἢ διὰ πνωλ-
λδ' ένδειαν. Διὰ τί οὐδεῖς τὸν κῦν τῶ σάρκα προς ὑγείαν ἀλ
λὰ ραιῶν· ὥσπερ γὰρ πόλις ὑγιὴς καὶ ὄρος εὔπνους (διὸ καὶ ἡθάλατ-
τα ὑγιὴς) οὕτω καὶ σῶμα τὸ εὔπνουν μᾶλλον ὑγιές· δεῖ γὰρ ἢ
μὴ ὑπάρχειν μηθὲν πλείπωμα, ἢ τοῦτο ὡς τάχιστα ἀπαλάτ-
τεσθαι· καὶ δεῖ οὕτως ἔχειν τὰ σώματα· ὥστε καὶ μβαίνοντας, εἰκ
κρίνειν τῶ πείτωσιν· μὴ εἶναι ἐν κινήσει καὶ ἠρεμεῖν· τὸ μὲν γὰρ
μόνον, σήπειν ὡς ὕδωρ· τὸ δὲ σήπόμενον καὶ μὴ κινούμενον
νοσώδοιεῖ· τὸ δὲ κενούμενον πρὸ τοῦ διαφθαρῆναι, χωρίζεται· τῶ
τὸ οὖν πυκνοῦ μένης μὲ τῆς σαρκὸς, οὐσίνεται· ὡς περὶ γὰρ ἐμ-
φράττουσι οἱ πόροι· ἀραιᾶς μένης ἢ, συμμαίνφ· διὸ καὶ οὐ δεῖ εἰς
τὸν ἥλιον γυμνὸν βαδίζειν· συνίσταται γὰρ ἡ σάρξ· καὶ κομιδῇ ἀ-
ποσαρκῶσι, καὶ ὑγρότερον τὸ σῶμα γίνεται· τὸ μὲν γὰρ ὑγρὸν δὴ
μένφ· τὸ δὲ ἀποβολῆς ἀποδεῖται· ὡς περ τὰ κρέα τὰ ἐφθὰ
τῶν ὀπτῶν μᾶλλον· οὐδὲ τὰ ξήθη τῶν μὴ ἐχόντων βαδίζειν· ἀπὸ
γὰρ τῶν ἀρίστων πεπονημένων ὁ ἥλιος φέρφ· ὁ ἥκιστα δεῖται ἀ-

φαιρέσεως

φαιρέσεως, ἀλλὰ μᾶλλον τοῦ ἐνόρς· ἐκεῖθεν μὲν οὖν διὰ τὸ πόρρω
εἶναι αὖ μὴ μετὰ πνεύματος, οὐκ ὄζειν ἱδρῶτας ἀγγεῖον ἀπὸ τούτου δὲ διὰ
λέ τὸ πρόχειρον εἶναι ξάδιον. Διὰ τί κοπτόμενοι βραχέως τῶν
ὠτίων αὐτῶν ἢ ὀπίσω μᾶλλον ἐκινοῦντο τὰ ὦτα οὐχ ὁμαλῶς κινούμενα
λς πρὸς τὰ καμπτάς· τὸ δὲ τοιοῦτο, κοπτόμενος. Διὰ τί ἐγκόπτοις
ἐν τῷ ἡλίῳ μᾶλλον θερμαίνομεν, ἢ κινούμενοι, ἢ ταῦτα ἀφ' ἑκατέρου
ὡς θερμαντικῆς οὔσης, ἢ οὐ πᾶσα κίνησις θερμαίνει· ἀλλ' ἐνίοτε ψύ-
χει· οἷον καὶ ἐπὶ τῶν τὰς χύτρας τὰς ἐκ μολύβδου φυσώντων καὶ κι-
νούντων συμβαίνει· εἰ δὲ ἐγκόπτοι μᾶλλον πρὸς μᾶλλον τὸ θερμόν, προσμέ-
νον δὲ, μᾶλλον θερμαίνει ἢ κινούμενον, ἀεὶ γὰρ τοσοῦτον καίεται μέ-
δεν τι ἀλλ' ἢ ὅσον ἀφίησιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἢ θερμαίνει τὸν ἐγκόπτοντα ἀέ-
ρα ὥσπερ ἐκ τοῦ πυρός· ἐκ δὲ τῶν κινουμένων μᾶλλον ἢ μὴ, θερμὸς γίνε-
λζ ται ὁ πνεύμων ἔχων ἢ μᾶσσαν διὰ τὸ εἰρημένον· κινουμένων γὰρ πνεῦμα γίνεται
ὅλον τὸν θώρακα· πᾶν γὰρ πνεῦμα, ψυχρόν ἐστιν. Διὰ τί οἱ
ἐπὶ τῶν ἱππικῶν ἱδρῶτες ὁμοίως μᾶλλον ἐκ τοῦ σώματος, τοσοῦτον μᾶλ-
λον διακρίνονται τὸ μέγεθος· καὶ οἱ πεζοὶ ὅσῳ ἂν μᾶλλον ἔχωσι πόσιν
ἐν διὰ τὸ ψυχρὸν εἶναι πρὸς τὸ πόνον τὸν ἀέρα· τὸ γὰρ ψύχος διακρί-
νειν ποιεῖ· συστέλλον γὰρ καὶ πυκνοῦν τὴν σάρκα, ἐκκαθαίρει τὸν ἰχῶρα, ἢ
διὰ τὸν ἀντίον· τὸ γὰρ θερμὸν ποιεῖ ἱδρῶτας· τὸ δὲ διακρῖνον, ἱδρῶτας ποιεῖ
ὅτι διὸ καὶ γίνονται τῶν θερμασίας ἀμφοτέρων· καὶ ἀλυκάζουσιν
ὁμοίως· ἡ δὲ κίνησις θερμόν τι ποιεῖ· ἢ διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀέρος θλῖ-
ψιν· ὡς γὰρ οἱ ἄνεμοι τὰ ῥάκη ποιοῦσιν οἱ ὄζειν ἀντίας τὸ ὁμαλόν, οὕτω
καὶ ὁ ἀὴρ ὁ πρὸς πίπτων, ὅσῳ ἂν θᾶττον ἐλαύνῃ ἢ αὐτὸς πνέῃ, το-
σοῦτον μᾶλλον θερμαίνει πλησιάζων μᾶλλον· διὸ γίνεται διακρῖνον· ἀέρα
καὶ ὑγρὸν τὸ ὀφθαλμοῦ πόρον ὑπὸ τῆς θλίψεως· πᾶσα δὲ θλῖψις διαι-
λη ρετικόν ἐστιν, ἢ θλαστικός. Διὰ τί δεῖ τοὺς μὲν θριμοὺς κό-
πτους, λεξῶι ἄθαι· τοὺς δὲ χειμερινοὺς, ἀλεῖμμα τι· ἢ τούτους
μὲν διὰ τὰς φλέβας καὶ τὰς σιμοφύσεις μεταβολῆς, θερμῷ οὐδεὶ
λούειν, ὁ πιέσει ἀλεαίνει· τὸ δὲ λαῦθερμὸν ἐν δὲ τῷ θέρει καθυγραίνει
ἢ ὑγιῶς ἔχειν, ξηραίνει· ἡ οὐ σίμους τοὺς φλέβας καὶ διὰ τὴν ἀλέαν· ὀλιγοσιτίαν,

δέ, κωθωνισμὸς θέρους· τὸ μὲν, ὅλως· τὸ δέ, μᾶλλον· ὁ μὲν γὰρ θέρος ὅλως διὰ τὴν ξηρότητα· ἡ δὲ ὀλιγοσιτία, κοινῶς μέν· μᾶλλον δὲ θέρους· ἐκθερμαίνεται γὰρ μᾶλλον διὰ τὸν ὅρον τὸν σιτίων.

λθ. Διὰ τί οἱ θέοντες οὐ στῆναι μάλιστα λαμβάνουσι τὰ σώματα οὕτως θέουσιν αὐτοῖς ὑπῆρξεν, ἢ ὅτι τοῦτο μάλιστα διαφαίνεται, ἂν εἰς τοὐναντίον τι καὶ ἰσχυρῶς ἐλκηται ἡ κινῆται· ὅταν οὖν θέοντος καὶ σφοδρῶς ὠθουμένων τῶν μορίων εἰς τὸ πρόσθεν ὑπῆρξέ τις, συμβαίνῃ ἅμα καὶ τιναῦν εἰς τοὐναντίον, ἔτι φορὰ μᾶλλον εἰς τοὔμπροσθεν· ὥστε καὶ ἀσάφεις τοσούτῳ ἰσχυρότερα γίνεται, ὅσῳ ἂν θέωσι μᾶλλον σφοδρότερον. Διὰ τί τῶν πιεστέων οἱ κατὰ τὰς ὀδοὺς ἀκοπώτεροί εἰσιν, οἱ ἀνώμαλοι τῶν ὁμαλῶν· ἢ διὰ τὸ τὴν φορὰν ὀρθὴν εἶναι καὶ κατὰ φύσιν ὥσπερ τὰ σώματα· οἱ δὲν τοῖς ὁμαλοῖς τὰ ἄνω μᾶλλον κοπωδέστεροι· τοῖς γὰρ αὐτοῖς μέρεσι τοὺς πόνους παρέχουσιν· οἱ δὲν τοῖς ἀνωμάλοις, διαμορίζουσι μᾶλλον εἰς ἅπαν τὸ σῶμα· αἱ δὲ ἁλέαι, μᾶλλον ἰσχύουσι τὰ ἐν τοῖς ψύχεσι· τοῖς δὲ ἔξω μέρεσι, πλείονα πόνον παρέχουσι· διὸ καὶ τοὺς ἱδρῶτας ἐμπιέζοντες, ἰσχναίνουσιν· οἱ δὲν τοῖς ψύχεσι, σκληροτέραν τὴν σάρκα, ποιοῦσι, καὶ τῶν σιτίων ὠθυμηπικωτέρους· τοῖς δὲ ἔξω μέρεσι τὴν αὔξησιν τοῦ θερμοῦ ποιοῦνται· ἡ δύσκρητον ὑπὸ τοῦ ψύχους, τὸν μὲν ἔσω τόπον καθαίρουσι, τὴν θερμασίαν αὔξοντες ἐν αὐτῷ· τὴν δὲ σάρκα, στερεὰν ποιοῦσιν, ὃ δυνάμενοι κρατεῖν διὰ ταύτης αὖθις· ὁμοίως οἱ αὖ ἀπὸ τῶν καταύντων ἐπὶ τὰ νότια ἰσχνοτικώτεροι· οἱ μὲν γὰρ ἀνάντεις, τὴν ὀσφὺν μᾶλλον πρὸς οὖσι πνεῖν· οἱ δὲ κατάντεις, τοὺς μηροὺς· τοῖς γὰρ μηροῖς τὸ βαρὺ πᾶν ἐμπίπτον, εἴωθε παρέχειν· ἄνω γὰρ παρὰ φύσιν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ βίᾳ φερόμενος, ἐκθερμαίνει· διὸ καὶ τοὺς ἱδρῶτας ἐμποιεῖ· καὶ τὸ πνεῦμα μετεωρίζοντες, ἰσχναίνουσι καὶ τὴν ὀσφὺν ὀδυνῶσι· τὰ γὰρ σκέλη χαλεπῶς ἀναφέρονται, τὴν ὀσφὺν κάμπτουσί τε καὶ ἀνακάμπτουσιν, ὑφ' ὧν ἀναγκάζονται πρεῖν μάλιστα· οἱ δὲ καὶ τύπτεσθαι πέφυκασι, τοῖς τιμωμένοις καὶ τοῖς τὰ παχέα μύοις τῶν σκελῶν

παρέχουσι κόπους· σωτάσεις γὰρ ἐμποιοῦσι τοῖς νήφουσι μὴ τοῖς μυσὶ βιαίᾳ γιγνομένης τῆς ἀπαγείσεως αὐτοῖς· οἱ δὲ μὴ τ᾽ μαλακὰ τ᾽ ἄρθρους, καὶ πιὼ δηλείσι· τ᾽ γὰρ αὖρθρον πυκνὰς τὰς καμπὰς πιέ-
μά· σιν· ἅτε μὴ δυνούσης τῆς βάσεως· τὸ δαῦ τὸ ὅτι πρόβλημα· Διὰ τί
πρὸς τὰ σιμὰ χαλεπῶς βαδίζομεν· ἢ ὅτι πᾶσα περιαίρεσις ἀέρ-
σεως ἢ θέσεως σωτελεῖται· τὸ μὲν οὖν ἄρσαι
παρὰ φύσιν· τὸ δὲ θεῖναι, κατὰ φύσιν· τὸ
δὲ προσθεῖναι, μεσότης· ἐν δὲ τῷ πρὸς
τὰ σιμὰ βαδίζειν, πολὺ τὸ πα-
μβ' ρὰ φύσιν· Διὰ τί οἱ ἀφ᾽ ἵπ-
πων ἢ ὄνων πίπτουσιν ἢ
διὰ τὸ φοβεῖσθαι φυ
λάττονται μᾶλ
λον·

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΕΚ ΤΟΥ ΓΩΣ ΚΕΙΣΘΑΙ ΚΑΙ ΕΣΧΗΜΑΤΙΣΘΑΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ.

α' Διὰ τί ἡ καθέδρα τοὺς μὲν, πάχνη τῶν ἀνῶν· τοὺς δὲ, ἰσχναίνει· πότερον αἱ ἕξεις διαφέρουσιν· οἱ μὲν θερμοίεισιν· οἱ δὲ ψυχροί· οἱ μὲν οὖν θερμοὶ, πάχνονται· κρατεῖ γὰρ τὸ σῶμα τῆς τροφῆς, διὰ τὴν θερμασίαν· οἱ δ᾽ ἐψυγμένοι, διὰ τὸ δεῖσθαι ἐπεισάκτου θερμότητος· καὶ τοῦτο πάσχειν μάλιστα τὸ σῶμα ὑπὸ τῶν κινήσεων, οὐ δύνανται πίπτειν ἠρεμοῦντες, ἢ ὅτι οἱ μὲν περιπατητικοί εἰσι (δεῖ γὰρ) κινήσεως, ἢ ἀναλώσει ταῦ-
β' τα· οἱ δὲ, οὔ. Διὰ τί δεῖ ποιεῖν διάτασιν τῶν μερῶν ὁ ποιεῖ ὁ γυμναζόμενος· ἢ ὅτι δεῖ τῷ οἰκείῳ πνεύματι καθαίρεσθαι τοὺς πόρους. Διὰ τί συγκεκαλυμμένον βέλτιον καταπεῖσαι, καὶ πρὸς οἵους παραγγέλλουσι τοῦτο καὶ τῶν ἰατρῶν· ἢ ὅτι ἀλείφουσα ἡ ἔλαιον, θᾶττον πέπει· οὐ-

τῶν δεινῶν ἀλεαίνῃ μᾶλλον· ἔτι δεῖ τοῖς πνεύμασι τόπον διδόναι, εἰς οὓς ἀποτρέποντα· ὅτω γὰρ ἥκιστα λυπήσουσιν αἱ φύσαι. διὰ τοῦτο δὲ λίξιαι τὰ ἄλλα ἀποπίπτουσιν αἱ φύσαι· ὅτι ἔχουσι κοιλίας εἰς ἃς ἀποδέχονται τὰ πνεύματα· ἐκτιταμένα γὰρ οὐ δύνεται κοιλία· ἅπαν τὸ δὲ τοιοῦτον, τὰ ἀπλάγχνα κατέχει· συγκαμφθέντος δὲ σήπεται. Διὰ τί αἱ νῆσται μᾶλλον ἴλιγγον ἢ καθίζάνουσιν· ἢ διότι τρέπουσι, τὸ γὰρ εἰς ἓν μόριον ἀθρόον ἀποκλίνον· διὸ καὶ τὰ ὦμα ὠθεῖ καὶ δύναται δινεῖσθαι, ἀλλὰ καταπίπτει· καὶ νοῦμὴ τὸ γὰρ ὁμοίως ἔχει· αἱ νῆσται μὲν τρέπουσαι, ὅτι δεῖ διακεῖσθαι· καθίζάνουσι δὲ κινήσει γὰρ ὁμοίως ὅτι δὲ μᾶλλον ἔχει τὸ γὰρ ἡ ἐσκέδασται. Διὰ τί ὧν τὰ δεξιὰ κατακάμνουσι, μᾶλλον ἐπέρχεται πῦρ· πότερον ὅτι ἐν ἀντίῳ ἔχοντες ἐχρησάμεθα καθεύδουσιν ἐπεὶ δὲ ἐγρηγορότες ὧν τὰ ἀριστερὰ κατάκαμνε, τοὐναντίον ἔσται ἐπάλληλος ἀρχή· καὶ φλὲν ἀντίασις· ἢ ὅτι ἀκίνησία οὖ πρὸ· τὰ μὲν δὲ κινητικὰ μόρια, δεῖ ἡρεμεῖ· τὰ δὲ δεξιὰ, κινητικά· ὅτω δὲ κατακάμνουσιν οἷον δέδεται ἀρχὴ τῆς ἐπιγερτική. Διὰ τί ναρκῶσι· ἢ διὰ τί χεῖρας ἢ πόδας μᾶλλον· ἢ ὅτι ἡ κατάψυξις ὀδύνη ἢ ναρκη· διὰ στέρησιν δὲ αἵματος γίνεται μετάστασιν· ἀσαρκώτατα δὲ ταῦτα τὰ καὶ νωρώδεστατα· μάλιστα δὲ οἱ πόδες· ὥστε πρόσθιον ἐστὶ τῆς φύσεως πρὸς τὸ κατάψυχεσθαι τὰ χεῖρας. Διὰ τί κατακείμεθα μὲν ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ ἥδιον, καθεύδομεν δὲ ἐπὶ τὰ δεξιὰ μᾶλλον· πότερον ὅτι ἀπτόμενα φέρεται πρὸς τὸ φῶς ὁ βλέπομεν· ἐν δὲ τῷ σκότει δῆλον ὑπνῶν λαμβάνῃ· ἢ διότι ἐγρηγόραμεν κατακείμενοι ἐπὶ τὰ ἀριστερά· καὶ αἱ χεῖρες ἡμῖν οὕτω πρόχειροι· ὥστε πρὸς τὸ ἐναντίον χῆμα πρὸς ἔργον· ὥσπερ καὶ λέξεις πρὸς τὸ ἔργον· τὸ χῆμα μᾶλλον·

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΕΚ ΣΥΜΠΑΘΕΙΑΣ.

Διὰ τί τὰ χασμώμενα ἐπὶ τὸ πολὺ· ἢ διότι ἀναπνεῖ ὁ ὀργανικὸς μᾶλλον· ἐν δὲ τῷ ὑπνῷ μᾶλλον·

ὠκίνητα οἷον οὐρᾶσιν· ἡ δὲ χάσμη, πνῶμα ἐκ ὑγροῦ κίνησίς ἐστι·
β′ πρόχειρον οὖν ἐὰν μόνον νοήσῃ· ὅτι γὰρ πλησίον. Διὰ τί ἐ-
ὰν μύτιν αἴδω μύττιν τὴν χεῖρα ἐκτείνοντα ἢ τὸν πόδα ἢ ἄλλό-
τι τῶν τοιούτων, οὐκ αὐτὶ ποιοῦμεν τὸ αὐτό· ἐὰν δὲ χασμώμε-
νον, αὐτὶ χασμώμεθα· ἢ οὐ δὲ τοῦτο ἀεὶ ἀλλ' ἐὰν ὀργῶντι τὸ
σῶμα καὶ οὕτω διακείμενον, ὥστε τὸ ὑγρὸν ἀναθορμαίνεσθαι· τό
τε γὰρ ἡ μύμησιν τῶν κίνησιν ποιεῖ· ὡς ποτὲ καὶ πρὸς ἀφροδίσια ἡ
ἐδωδή ἐστι· τὸ γὰρ ποιῆσαι μιμεῖσθαι ἐστι, τὸ ἔχειν ὁρμὴν πρὸς τὸ
γ′ φανταστόν. Διὰ τί ἐπειδὰν πρὸς τὸ πῦρ σῶμα, οὐ-
κ ἔστιν μύττιν, καὶ ἐὰν πρὸς τὸ ὕδωρ· οἷον ἐὰν πρὸς τὸν ποταμὸν
οὐρῶσιν· ἢ ὅτι τὸ μὲν ὕδωρ ὑπόμνησιν δίδωσι φύσει τῷ σώ-
ματι ὑγρότητος· καὶ ἐκκαλεῖται τὸ προσιόν· αὐτὸ δὲ τὸ πῦρ
διαχαλᾷ τὸ ἐνεστηκὸς ἐν τῷ σώματι· ὥσπερ ὁ ἥλιος τὴν χόρα.
α′ Διὰ τί ἀπὸ μὲν νόσων ἐνίων νοσοῦσιν οἱ πλησιάζοντες· ἀ-
πὸ δὲ ὑγιείας, οὐδεὶς ὑγιάζεται· ἢ ὅτι ἡ μὲν νόσος κίνησις· ἡ
δὲ ὑγεία, ἠρεμία· ἡ μὲν, οὖν κινεῖ· ἡ δ' οὔ· ἢ διότι τὸ μὲν, ἀ-
κοντι· τὸ δὲ, ἑκόντι γίνεται· καὶ αὖρα τὰ ἀκούσια τῶν ἑκουσί-
ε′ ων καὶ τῶν ἐκπροαιρέσεως διαφέρει. Διὰ τί τῶν μὲν διὰ φύ-
σεως ἑκὼς λυπηρῶν ἐνίων φρίττομεν ἡμᾶς πρὸ οἷον πρίονα ἀκονώ-
μενον· καὶ λίσπρισι τιμολύνη· καὶ λίθου ἀλούμενον· τὰ
δὲ διὰ φύσεως σημείων τῶν παθῶν, αὐτὰ ἡμῖν τὰ πάθη ἐμ-
ποιεῖ· αἰμωδῶν μύττι γὰρ τοὺς ὀξὺ ὁρῶντας ἐαθίομεν· καὶ τοὺς
ἀπαγχομένους ἐνίοις ὁρῶντας, ἐκ τύχης· ἢ διότι φωνὴ μὲν
ἄσημα καὶ τόφου, ἐν πνεύματί· τοῦτο δὲ εἰς δύο μέρη ἡμῖν,
τὸ φυκεκινεῖν· κινήσει δὲ μᾶλλον, ἢ διὰ μέγεθος, ἢ διὰ πληγὴν
σφοδροτέραν, ποιοῦν, ἢ ἀλλοιοῦν τι τῶν ἐν ἡμῖν· τὸ μὲν οὖν με-
γέθει, καὶ λεῖα πνεύματος, τὸν φύσει αἰσθήσεως τόπον αὐτὸν κινεῖ·
διὸ καὶ ἡ δίψα τοιοῦτον· τὰ δὲ τραχέα, πρίοντα πληγὴν σφοδρὰν
ποιεῖ τὸν τόπον· ἐπόρρωσι διαδίδωσι τῇ φύσει πληγῆς δυνάμει·
διαδίδωσι γὰρ καὶ τὰ ψυχρὰ πόρρω· δύναμις γάρ ἐστι μικρὰ ψυχρότητος·

αὐτὴ μὴ οὖν ὅτι φρίττειν πρέπει, εἴρηται· τὸ δὲ πρόσχαρες, τῷ πολὺ ποιεῖν τὸ κινεῖν πρὸς κόπους τὴν ἀρχὴν τῶν τριχῶν, ἀποθεῖ αὐτὴν εἰς τοὐναντίον· ἀποθυμοῦσι δέ, ἀνάγκη τὴν κορυφὴν ψύχεσθαι ἀπαλὴν γίνεσθαι· διὸ συμβαίνει ἴσασθαι αὐτάς, πᾶσαν γὰρ νεῦσαν κάτω· ἡ δὲ φθορὰ τοῦ διὰ ψυχρὸν ἀκοῆς ὠτὸς μᾶλλον εἰς τὸ σῶμα ἀπωθεῖν κατὰ τὸ δύνασθαι· οὕτω οὖν τὰ χαίροντα τῶν εἰρημένων ψόφων, ἡ φρίκη γίνοιτ' ἂν διὰ τὰ εἰρημένα· τίνου δ' ἕνεκα τὰ μὲν ἄλλα σώματα, ἢ ἐν τῇ κεφαλῇ· διὰ τὸ τὰς ἐν ταύτῃ θριξὶ χας, ἀθηνεστέρας εἶναι, καὶ τὸ πάθος ἀθηνέστερον μᾶλλον ἀνάγκης ὄντος ἀμβλυτέρασθαι θήσει ἢ τῆς ὄψεως, ὧν πολλαχοῦ τὰ πάθη γίνεται ἀπαύστα· ἡ δὲ φρίκη, τοιοῦτον· διὸ καὶ ἀπὸ πολλῶν καὶ ἀνομοίων γίνεται· ἔστι δὲ ὄψεως ἐναργεστέρας οὔσης αἰσθήσεως, ἀνάλογα καὶ τὰ συμβαίνοντα γίνεται ἀπαύστα· ἐλαφρότεροι δὲ ἀληθείας· ἀπὸ τοῦ ἀκούειν δὲ τὰ μὲν οὐ· τὰ δὲ ἀπαύστως προσδοκίαν φρίττομεν, ἀλγεινοῦ γὰρ καὶ οὐ προσδοκία αὐτή. ε' Διὰ τί οἱ ἐσθίοντες πελιδνοὶ γίνονται· ἢ διότι τὸ αἷμα πολὺ γίνεται διὰ τὸ ἦθος· πολὺ γὰρ μελαίνεται διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ θερμοῦ· τὸ δὲ λευκὸν, τοῦ πυροῦς· διὸ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις μάλιστα πελιδνοῦται ἡ σάρξ· ὅτι ἐλαχίστην ἔχει ζ' θερμότητα. Διὰ τί οἱ ἐσθίοντες καθεύδουσι μᾶλλον οὐδὲ πίνοντες· διότι πλείονα ποιοῦσι τὰ ἐσθίοντες μᾶλλον, τὸ πνεῦμα κατέχουσιν· ὁ δὲ καθεύδων, ἐκπνεῖ μᾶλλον, ἢ εἰσπνεῖ· ὥστε χαλεπὸν ἐσθίοντα καθεύδειν· ἅμα γὰρ ποιεῖν ἐναντία, ἀδύνατον. η' Διὰ τί ἐν τῷ ψύχει ὀξύτεροι καὶ οἱ ἀθυμήσαντες, καὶ οἱ λυπούμενοι, μᾶλλον οἱ ὀρ θ' γιζόμενοι· ἢ συμφόρτερον ποιεῖ τὸ κατεψύχθαι. Διὰ τί οἱ ἀθληταὶ δύσεισοι ἐὰν ἔχωσι λίπος· ἢ ὅτι καθαρὰ καὶ οὐ πνευστὴ ἡ ἕξις ἀπὸ μέλιτος· ἡ τοιαύτη δὲ, ἀπαθεστέρα ὑπὸ τοῦ ἀέρος, ὅταν ὑδρο δόσι ἐῇ, μὴ μὴ ἔχῃ θερμότητα ἐν αὐτῇ· ἡ δὲ πιμελὴ, ψυχρὸν· αὐτὴ δὲ ὑγρόν. ι' Διὰ τί μάλιστα τὰ ἀκρωτήρια ἐξιδοῦσι· ἢ διὰ στενότητα· εἰ οἱ πόροι αὐτῶν στενοί εἰσιν, ὀλίγα συμμίσγεται· ὥστε καὶ ὀλίγα θερμαίνει· τὸ γὰρ αἷμα, ια' θερμόν. Διὰ τί ἐὰν μετέωροι ὦσιν οἱ πόδες μᾶλλον ἐξιδοῦσι·

πότερον

πότερον ὑπερπνεῖ μᾶλλον· ἢ ὅτι ἐν ἐλάττονι ὄντι τῷ αἵματι κάτω.
ιβ΄ ὡς τὸ ἀλουμινῶδες τὸ τέρμιν ἐκλείπον τὸ θερμοῦ. Διὰ τί
οἱ παχέες ὀφθαλμοὶ ὑγρότητος θερμῆς ὄντες· ἢ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ χώ
ρου, τὸ μὲν ἔσωθεν θερμοῦ ὑπερβάλλον τοῦ τὸ ἔξω τοῦ δὲ
ιγ΄ ξωψύχου τὸ ἐμφύσ. Διὰ τί παρ' ἡμῖν τισὶ καὶ οὐρήσαντες φέρ
τοισιν· ἢ ὅτι κινοῦνται αἱ φλέβες ἐν ἀμφοτέροις· κενωθέντων
ιδ΄ δὲ, ὁ ἀὴρ εἰσέρχεται· ψυχθὲν ὁρισθὲν φρίττει. Διὰ τί τὰ αἱ
μωδέστατα παύει ἀνδράχνη ἀλλ' ὅτι μὲν· ἢ ὑγρότητα τὸ πιάζει
φανερὰ δ' αὐτὴ μᾶσσόν ἐστι, καὶ σωτικὴ χόρτου τι μᾶλλον ἕλκεται
γὰρ ὑγρότητος· τὸ δὲ τὸ ἐξ οὗ εἰσδύομεν, ὀξάζει τὸ ὀξύ· καὶ γὰρ ὅτι
συγγενὴς ἡ ὀξύτης, σημαίνει· ἔχει γάρ τινα ὀξύτητα ὁ χυλός· ὅδε
ιε΄ ἁλὶ σωτική, ὀξάζει τὸ ὀξύτητα. Διὰ τί ἡ κόμη τὸν ἱππουρον οὐ·
ις΄ ἢ ὅπου σύφλη ἐστὶ τὴν. Διὰ τί χασμῶνται μᾶλλον οἱ σὺν τοῖς χασμωμένοις
ἢ ὅταν ὁρῶσιν αὐτοὺς ἰδόντες, οὐχ ὅτι· ἢ μᾶλλον τὸ ὑποζύγιον· ἢ διὰ τὸ
μιμεῖσθαι, ὅταν γὰρ μιμῆται, κινεῖται τοῦτο τὸ μέρος· τοῖς μὲν δὴ
ἄλλοις, διὰ τὸ ἰδεῖν τοῖς δὲ ὑποζυγίοις, ἐὰν ἀκούσωσι· διὸ καὶ ὀσφραν
θέντες ὑποζυγίων τέρας αὐτὴν αἴσθησιν τοῖς ἀνθρώποις· καὶ διὰ
τοῦτο εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἅπαντα οὐρεῖ· ἐὰν γὰρ πρῶτον οὐρήσῃ·
ὁτὲ μᾶλλον κινοῦνται, ὅταν ὀσφρανθῶσιν· ὀσφραίνονται δ' ὅταν
ιζ΄ πλησιάσωσι. Διὰ τί ἐπειδὰν τι μύξωσιν ἢ πτύσωσιν ἢ κακὸν
μόν τι ἢ στρεβλόν τι, ἢ ἄλλο τι τῶν ἀρνῶν τοιοῦτον, σωφρο
νεῖν μᾶλλον τῆς ἀνοίας· ἢ ὅτι ἡ φύσις ἡμῖν κοινὴ ἅπασι· σωφρόνησιν
ἂν ἐπειδάν τι τοιοῦτον ἴδῃ· τῷ πάσχοντι δὲ διὰ τὴν οἰκότητα· ἢ ὅ
τῷ σπλάγχνα ἔχειν καὶ λαμβάνουσιν ἀπορροὰς, κατὰ τὰς
οἰκείας δυνάμεις· ὅτῳ καὶ ἡ ὄψις αὐτὸ τοιοῦτον· καὶ ἀπὸ τῶν ἡδέων
ιη΄ ἢ λυπηρῶν. Διὰ τί ἀπὸ φθίσεως ὀφθαλμίας ψοφεῖ
οἱ πλησιάζοντες μᾶλλον καὶ ἧττον τοῦ· ἀπὸ δὲ ὕδρωπος καὶ πυρετοῦ ἀπο
πληξίας, οὐχ ἁλίσκονται· διὰ τὸ ἄλλων· ἢ ἡ μὲν ὀφθαλμία,

ὅτι τὸ κινητόν ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἢ μᾶλλον ὅμοιόν ἐστι τῷ ὁρωμένῳ τῷ ἄλλῳ· οἷον κινεῖται ἀπὸ κινουμένου, ὥστε καὶ ἀντιβλέπων τι τεταραγμένῳ, ταράττεται μᾶλλον· ἡ δὲ φθίσις, ὅτι πνεῦμα φαῦλόν ποιεῖ καὶ βαρύ· τὸ χεῖρον δὲ τὰ νοσήματα ταῦτα ἀπεργάζεται πάντων, ὅσα τοὺς φθίσει μένους ἴσμεν ἀποθνήσκοντας· οἷον τὰ λοιμώδη· ὁ δὲ πλησιάζων τοιοῦτον, ἀνάπλεων μᾶλλον ὅτι νοσεῖ· ἢ ὅτι νοσεῖ, οἱ δὲ ἄλλοι, ἕτερόν τι τῶν αὐτῶν δεινόν, ὅτι ᾧ ἂν ἀθενήσῃ, τούτῳ ἂν ἀποπνεῖν τοῦτον, οἷον εἰ πεπνευθώσιν· ἢ δὲ ὥρα μόνων τῶν ἄλλων, οἷον λέπρας καὶ τῶν τοιούτων· ὅτι ἐπιπολῆς καὶ λείχει τὸ ἀπορρέον· τὰ δὲ καὶ μνημονεύθη τοιαῦτα, διὰ ταὐτὰ τῷ ὠὶ πολλὴ γίνεσθαι καὶ λείχειν, ἀπεῖπε· τὰ δὲ λεπτὰ τὰ μὲν, διὰ ἀπεῖπε· διὰ τὸ ὠὶ πολλὴς γίνεσθαι· τὰ δὲ οὐ τὰ ὠὶ πολλῆς, ὅτι προσομένῳ διὰ ξηρότητα.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΕΚΡΙΓΟΥΣ ΚΑΙ ΦΡΙΚΗΣ.

ΑΙ ἀτμίδες βαλλιμιῶσιν ὠὶ τῷ ψύχει καὶ τῷ χειμῶνι μᾶλλον ἢ τῷ θέρει· ἢ διότι βουλιμία γίνεται, διὰ ἐμφαίνει ξηρᾶς κοιλίας· ἐν δὲ τῷ χειμῶνι συνέλκομεν τοῦτο θερμοῦ εἰς ἐλάττω, τοῦτον δὲ πολλαπλασιάζει ἐντὸς κοιλία· τοῦτο δὲ πνεῦμα, μᾶλλον βουλιμίαν εἰκός· εἰ δὲν τῇ βουλιμίᾳ ἔκχυσις καὶ ἀδυναμία γίνεται, ὧν τῆς ἕξεως γινομένης ἐν τῷ σώματι διὰ τὸ τοῦ θερμοῦ ἄθροισιν, ἧς ἐξιούσης εἰς τὸν τῶν σιτίων τόπον, αὕτη κοιλία γίνεται τῷ σώματι· ἐὰν δὲ ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀναπνοῆς ἔλθῃ, ἀφωνία καὶ ἀδυναμία συμβαίνει· ἀφωνία μὲν, διὰ τὸ ἐμφράττεσθαι τὸν τοῦ πνεύματος πόρον· ἀδυναμία δὲ, διὰ τὸ τοῦ σώματος ἀξοφίαν ἠσθῆναι· ταχείας δὲ καὶ ἀπολίγους αἱ βοήθειαι γίνονται τοῖς τοιούτοις· διὰ τὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ πάθους ἔξωθεν γίνεσθαι· συνέλκομεν γὰρ τὸ ἐντὸς ψυχρὸν τὸ θερμὸν ἡμῶν, πρὶν τὴν βουλιμίαν καθάπτεσθαι· οὐκ ἐν τῷ φόβῳ ξέμοντες καὶ ὠχριῶντες, ἀφεστῶτος τοῦ κινδύνου, πρᾶγμα, οἱ αὐτοὶ

οἱ αὐτοὶ γίνονται, οὕτω καὶ οἱ ἐγκαταλιμπανόμενοι μικρὰ προσφερόμενοι ἐξ ἄρτου, βίαιον ἐκ φύσεως· μὴ φθαρέντος δέ, ταχεῖα ἡ ἀποκάθαρσις γίνεται· ταὐτὸ γὰρ ἀντίτεινε, τοῦτο καὶ τὴν φύσιν ἀγωγήν, καὶ καθίστησιν εἰς τὸ φύσιν· ἀφεῖναι οὖν μόνον αὐτὸ δεῖ, καὶ καθάπερ τῶν παιδίων τὰ ἀντιτείνοντα εἰς τοὐπίσω τὰ ἀποκρίνει· καὶ γὰρ ταῦτα ἀφεθέντων τῶν
β' ἀποκρίνων ὠθοῦσι τὴν ὑπήλικα· Διὰ τί οἱ γεγυμνασμένοι, δυσεξωτέροι τῶν ἀγυμνάστων· πότερον ὅτι τὸ πῖον ὑπὸ τῶν πόνων ἐξήρηται· τοῦτο δὲ ἀλέαν παρέχει· θερμὸν γὰρ τὸ λιπαρόν· ἢ ὅτι ὑπνούστερα τὰ σώματα καὶ ἀραιότερα, διὰ τὸ πῖον καὶ τὸ πνεῦμα ἐξήρηται· ὥστε οὐδὲν ἀποστέγει τὸ ψῦχος· ἢ διὰ τὸ τῶν πόρων ἀποσύμπτωσιν, τοῖς ἱδρῶσιν οἷον πολλαὶ θύραι ἐξήρηνται· φανερὸν δὲ ὅτι οὐχ ἡ αὐτὴ ἕξις πρὸς ὑγείαν καὶ ἰσχὺν συμφέρει· ἡ μὲν γὰρ πιότης ἡ δὲ ἀραιὰ φαίνεται οὖσα.
γ' Διὰ τί φρίττουσι καὶ τῷ θερμῷ καὶ τῷ ψυχρῷ προσχόμενοι· τὸ ἐν τῷ θερμῷ σβεννύμενον, τῷ φρίκῃ ποιεῖ· ὑπὸ δὲ τοῦ θερμοῦ τὸ ἐκτὸς ψυχρὸν ἀντιπερισταλὲν εἰς ἐν καὶ ἀθροιζόμενον τῇ φυσικῇ ἔσω· ὥστε ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀμφω γίνεται, ἀλλὸ-
δ' τι μὲν ὑπὸ τοῦ ἔσω· ὅτι δὲ ὑπὸ τοῦ ἔξωθεν· Διὰ τί φέρτατοί εἰσιν αἱ πρίχες ἐν τῷ δέρματι· ἢ ὅταν συναπόσωσι τὸ δέρμα, εἰκότως ἐξανίστανται· συναπώσασι δὲ καὶ ὑπὸ ἐλάγους καὶ ὑπὸ ἄλ-
ε' λων παθῶν· Διὰ τί ἐν τῇ τελευτούσῃ προΐσχεται τὸ οὖρον, φέρτατον μέν· ἢ ὅτι ἐνόντος μὲν τοῦ ὑγροῦ θερμοῦ, πλήρης ἐστὶ κύστις καὶ οἱ περὶ αὐτὸ πόροι· ἐξελθόντος δὲ τοῦ ἐρῶτος ψυχροῦ, ἐνέπλησεν, ὃ δεῖν γὰρ κενὸν δεῖ εἶναι· ἀλλ' ἢ ἀέρος ἢ σώματος πλῆρες· ἀτὰρ οὐκ εἰσελθόντος ψυχροῦ ἀέρος, εἰκότως φέρτατον συμβαίνει.
ς' Διὰ τί τῶν ἐγκύων τὰ μὲν ὡς καθάπερ τῶν μεθυόντων παύεται· πότερον ὑπὸ τοῦ ψύχους τῆς συμπήξεως σκληρυνομένης κινητὸ γίνεται· τούτου δὲ συμβαίνοντος, ὀδύναι συμφλοίζουσι, ἢ τῶν ἐκτὸς ψυχομένων, καὶ τὸ ψῦχος εἴσω συρρυὲν τὸ ὑγρὸν ἐξυγραίνει τὸν ὑστ-

τερ· διὸ πρὸς οὐδύναται ἡ γλῶττα ἀφ' αὑτῆς καθάπερ ἐφ' ἑτέρων μεθυόντων, ἢ διὰ τὸν ἀπὸ τοῦ ἐγγὺς τρόμον ἀτάκτου φορᾶς κινήσεως οὔσης, οὐδύναται τοιοῦτο λεπτὸν μόριον διαρθροῦν ἡ γλῶττα. διόπερ παίζ. Διὰ τί τῶν ἐγγὺς ὀρθαὶ αἱ ἐν τῷ στόματι ἔχουσι γίνονται· ἢ διότι ἀπὸ φλεγματώσεως τὸ θερμὸν εἰς τὸν ἐντὸς τόπον ἀθροίζεται· ἐκλείπουσι δὲ καὶ φλεγματοῦται τὸ θερμόν, σωίζεται μᾶλλον· σῶμα γὰρ μᾶλλόν ἐστι· ὀρθότερον αἱ τοιαῦται ἔχεις γίνονται· ἢ διότι

ή Διὰ τί τὸ χειμῶνος ἔχοντες μᾶλλον ἐγγὺς μᾶς, ἢ ἐξῶτες· ἢ ὅτι ὁ ἀὴρ ὁ ψυχεῖ τὸ σῶμα ἐξώτων μᾶς, ἐπεισδὺν ἅπαξ σῶν θερμὸν ἔνι, ὃ οὐκ ἔστιν ὁλεῖν, ἔχόντων δέ, ἀεὶ ἄλλο καὶ ἄλλο πρὸς αὐτὸ φυχθὲν ὧν· διὸ πολὺ μᾶλλον ἐγγὺς μᾶς· ἔτι δὲ κινοῦμεν φυχρὸν τὸν ἀέρα· τοῦ

θ δὲ ἐν τῷ ἔχειν μᾶλλον συμβαίνει. Διὰ τί ὑποφαύσκοντος μᾶλλον φύχος· ἢ ἐπιτέρω τοῦ ἡλίου ὄντος· ἢ ὅτι πολὺ ἐλάττων χρόνος φορᾶς τοῦ ἡλίου ἀπουσίας· ὥστε μᾶλλον ἀπέφυκται ἡ γῆ· ἢ ὅτι πρὸς ἡμέραν ἡ δρόσος πίπτει, ὥσπερ βροχή, ταύτης δὲ φυχρᾶς· ἢ ἐστὶ ταῦτα πάθη, διὰ τὸ κρατεῖσθαι τὸ ἀναφερόμενον θερμὸν· κρατεῖται δὲ διὰ τὴν τοῦ ἡλίου ἀπουσίαν· διὸ καὶ πολὺ μᾶλλον ἀπέχοντος, οὐ πίπτει· ἐγγύτερον δὲ ὄντος, πίπτει καὶ πάγνυται· διότι μᾶλλον ἀπέφυκται ὁ τόπος, πολὺν χρόνον τοῦ ἡλίου ἀπόντος· ἢ ὅτι πρὸς ἡμέραν μᾶλλον τὰ ἐκ νυκτῶν πνεύματος φυχρὰ ἢ ἡμίβροχα εἶναι μᾶλλον εἶναι φύχος, ἢ διὰ τὸ πιπτόμενα τὰ σιτία κενώτερα ὄντα, δυσεγώτερα· σημεῖον δέ, τὸ μετὰ τροφὰς ἐλάττους μᾶλλον ἐγρηγορέναι.

ί Διὰ τί ποτε ὅταν ἐγρηγόρωσι τὰς ὀφθαλμὸς τὸ πῦρ φέρουσιν· ὅταν δὲ καὶ τὸ μικρὸν χλιαίνωσιν, οὐκ ἔστιν ὅλως ἐκ τῶν ἐναντίων τὸ ἐναντίον γινόμενον μεγάλως ποιεῖ τὴν μεταβολήν· ὥσπερ ἐπὶ τῶν δένδρων· εἰ μὲν κατὰ μικρὸν καὶ μὴ πολὺ οἱ τοῖς, οὐκ ἂν ποτε εἰ· εἰ δὲ σφοδρότερον καὶ μὴ κατὰ μικρὸν, κλῶνται· εἰ οὖν τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου ἀσθενές· τὸ δὲ θερμὸν τοῦ ἐγγὺς τοῦ

σω

σωτωυίσεται καὶ σωυέρχεται· τὸ δὲ ὑγρὸν καπελέωτο ταυξ τὸ ψυχρόν· τὸ ξηρὸν ἀντίον τοῦ ἀντίου φθαρτικόν· ὥστε ἐὰν μὴ χλιαίνῃ, ἢ καπὲ μικρὸν ὀξὺ χεται τὸ θερμόν, καὶ ἧττον πορεῖ· ἐὰν δὲ μὴ ιά· αὐξάχλιαίνῃ, προσείδῃ μᾶλλον· Διὰ τί ψυχρῶν τος μᾶλλον ἀπὸ φθ θερμασίας καὶ μεθαπαὶ ἄλλου μᾶλλον· πότερον διὰ ψυχρότητα στέ ξῃ ἧσαι ξ τὸ πρὸς τὸ πον θερμόν, ἢ τὸ μόλιβδος εἰ ἐν θερμότερος, ἢ βίαι θ ἴνε) τὸ θερμὸν ἢ ὁδός, διὰ τὸ πεπηγέναι ὑπὸ τοῦ ψύχους ιβ· τοὺς πόρους Διὰ τί ὀρτιχόμενοι ἐν ᾠδῇ σιν· ἢ ὅτι ἡ ὀργὴ τῇ δῃ λία ἐναντίον, λόθυμός· ὀξὺ δὲ ἢ μᾶλλον ὀργή, ἀπὸ τοῦ πυρός· πολὺ γὰρ τοῦ πῦρ καὶ τάχος τις εἰσω λιαίμου· μᾶλλον δὲ σὶ μὲ πὶ τ' ταεις δίων καὶ ταμαθεῖν· οἱ μὲν γὰρ αὖ δρες βλάπτομεται τὰ ἧττον δία, πρῶ τον μὲν τὸ πνεῦμα πολὺ αὐξάλαμβάνουσιν· εἶτα ἐρυθειῶσι πολὺ γὰρ εἴσω ὁμ τὸ θερμὸν καὶ ὀξυγαίμου, ἐρυθειᾶν ποι εἰ· ἐπεὶ εἴτις αὐ τοῖς πολὺ τὸ ψυχρὸν προχέοι, παύσουσιν τοὰὐ ὀργιζόμενοι καταβρεθείη γὰρ αὐαὐτῶν τὸ θερμόν· οἱ δὲ δῃλοὶ ἢ φοβούμενοι, τὸ ἀναντίον· εἰ γοῦσί τι γὰρ καὶ ψυχροὶ πὼχροὶ γίνονται· ἐκλείπει γὰρ τὸ θερ ιγ'. μὸν αὐτοῖς, ἐκτῶν ἐπὶ πολὺ τόπων· Διὰ τί ὅταν φείξω μὲν αἱ ξίχες ὀρθαὶ ἵστανται· ἢ ὅταν τὸ ὑγρῷ πεφυκέναι κατακεκλεῖσθαι. κρατεῖ γὰρ τοῦ ὑγροῦ τὸ βάθος φείξιχός· ἢ δὲ φείκη γίνεται ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ· τὸ γὰρ ὑγρὸν ἐκ τῆς φύσεως τὴν τοῦ θερμοῦ· ὅταν οὖν μεταβάλλῃ τὸ ὑγρὸν ἀφ' οὗ πεφύκασιν αἱ ξίχες καὶ ἀναχῇ, μεταβάλλωσι εἰ κοσὶ τὰς ξίχας· εἰς μὲν οὖν τὸ ἀναντίον εἰ μεταβάλλουσιν, ἢ ὅταν τῶν μὲν οὖσιν, ἢ ὧν κρατήσει πόλις μὴ θεὶς ἐκ τοῦ ὑγροῦ· καὶ εἰκὸς δὲ ἀναστόρεσθαι καὶ ὅταν κενωθῇ μὲν τοῦ ὑγροῦ, τὰ ξίχα τῷ βάρει κρατεῖν· εἰ δ' ἐμπεδαμόσεκεκλεῖσθαι δύναται τὰ ξίχα τῶν ὑγρῷ πεφυκέναι, λείπεται ἐξάπαι ὀρθὰ ἢ δ' ὅτι ὑπὸ φλοιὸν καὶ ταψύξεως τὸ θερμὸν, εἰς τὸ μέσον τὸ στόμα ἀθροίζεται· ἐκλείπουσι δὲ ἐκ φλοιὸς τὸ σαρκὸς τὸ θερμὸν σωίσεται μᾶλλον ἡ σαὶ ξ· σωσαι θῇ μᾶλλον δὲ, ὀρθὸν τὸ ραὶ αἱ τρίχες εἶναι ου ται· καθάπερ ἀνθρώπου εἰ στὸ μὲν ἐν ἐμπὶ ξασκάρφος ἢ ἄλλό τι σωτέτηκε· τὸ δὲ μέρ τοθεν σωάγῃ τὸ μὲν οὖν μᾶλλον ὀρθοῦ ται, ἢ

εδ'. ἐὰν ἐᾷ μὴ σωεκπνῆαν. Διὰ τί οἱ ἰγνῶτες μᾶλλον ἕλκα θιδροῦσιν. ἢ διότι ὀξεῖ ὧν μᾶλλον κατέχει τὸ πνεῦμα ἢ ἐκπνεῖ. ὁ δὲ καθιδρῶν, ἐκπνεῖ ἢ εἰς πνεῖ. ἐναντίως οὖν ποιεῖ ἑκάτερος τοῦ ἕλκους καθι-

δρ.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΥΓΡΩΠΙΑ ΚΑΙ ΟΥΛΑΣ ΚΑΙ ΜΩΛΩΡΑΣ.

ά ΙΑ΄ Τί τοὺς μώλωπας κωλύφ τὰν εὐδαρτα δέρματα πρὸς τιθέμενα, ἢ μᾶλλον κρεῶν. λῴα δὲ ὧν κατὰ τὰ μώλωπα ἢ ὅτι ἄμφω κωλύφ τιὼ ἀθροισιν τοῦ γροῦ ἢ τιὼ ἐπαρσιν. τὸ δὲ ἀφηλκωμένον ἕλκει, ἐπεὶ ρεῖ διὰ τὴν θερμασίαν. τά τε δὴ ὠὰ, διὰ τιὼ λιχρότητα καὶ τὰ κολλῶντα, κωλύφ τὰ ῥεῖν, καθάπερ καὶ τὰ καύματα. ὡς πρὸς ἢ κόλλα καὶ τὰ δέρματα, τῇ τι λιχρότητι προσκολλᾶται καὶ ἅμα τῇ θερμότητι συμπαίφ καὶ πεύφ τιὼ φλεγμασίαν. οὐδὲ γὰρ ἀφαιροῦσιν ἡμῶν τινων. ὅταν γὰρ δὲ βούλωνται τιὼ φλεγμασίαν. ἢ οἱ τῷ ἁλὶ καὶ τῷ ὀξυβόρῳ.

β'. Διὰ τί ἐν μὲν τῷ ἁλῷ σώματι, αἱ οὐλαὶ μέλαιναι. ἐν δὲ ὄφθαλμῷ λευκαί. ἢ ὅτι φαυλότατον ἡ οὐλὴ λαμβάνφ τῇ πρότερον. ὡς πρὸς τὸ μεσηκὸς. ἐν τῷ μέλανι δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς τὸ ἕλκος μᾶλλον ἢ ἐν σώματι μέλαινα ἀλλὰ ποκαθίσαν ταὶ τῷ χόνῳ.

γ'. ἢ ἁ ὠλὰς ἢ μᾶλλον. Διὰ τί ὁ μάρθηξ τὰν κύκλῳ φλὴν πλησῆς ποιεῖ ἐρυθρὰν, τὸ δὲ μέσον λευκόν. πρότερον ὅτι ἀπὸ πέζης τὸ αἷμα ἐκρυῇ μέσον, καθὸ μάλιστα πρὸς πίπτφ τὴν ἀφορὴν ὧν. ἢ ἑλφ ἐπαρμένον, διάγε τοῦ πάλιν ἀλλάττεσθαι τὸ σῶμα ὁμοίως τὸ ἐρύθημα ὅλον.

δ'. σῶμα ὁμοίως ἔσται τὸν πλησθέντα τόπον Διὰ τί τῷ μὲν μάρθηκι σφόδρα πυκνὸν μὴ τὸ μέσον τῆς σαρκὸς, λευκὸν γίνεται, τὸν κύκλῳ δὲ ξύλῳ ἐρυθρόν τι τὸ μέσον. ἢ ὅτι ὁ μὲν μάρθηξ, διακναφότητι ἀνάφορά

πρὸς τὰ ξη

δρε παρατάξη, τὸ ὠὸν τῶν λῆς δι' ἐσκέδασται αἷμα· ὥστε ὅθεν μὴ ὀξέ
λι πε, λευκὸν φαίνεται οὐδὲ χολέον ἦλθεν, ἐρυθρότερον· οἱ δὲ ἰσοῖς
δὲ τῆς πλευρᾶς, οὐτε χέουσα ὠὸν ἐδόκει θίγεται τὸ σκεδασθὲν αἷμα, διὰ
τὸ ὀλίγον τε εἶναι, καὶ τὴν φορὰν εἰς τὸ πρόσω τις εἶναι· χολὴ γὰρ
βιαθὲν, διὰ τὴν παρὰ φύσιν φορὰν ἐνεχθῆναι· διὰ δὲ τῶν σκλη-
ρῶν αἱ χολαὶ, διὰ βάρος· καὶ τὴν ἰχῶ, θλίψιν καὶ θλάσιν ποιοῦ
σι· θλιβόμενον μὴ οὖν, κοῖλον γίνεται· θλιβόμενον δὲ, ἀραιόν· το-
μὴ γὰρ καὶ διαίρεσίν ὅτι μᾶλλον ἡ θλάσις· κοίλου δὲ καὶ ἀραιοῦ γε
νομένου τοῦ μέσου, φέρεται εἰς αὐτὸ ἐκ τῶν πέριξ πλῆς αἷ-
μα· κάτω τε γὰρ πέφυκε φέρεσθαι· καὶ εἰς τὰ ἀραιὰ τῷ εἴκειν
αὐτά· ἀθροιζομένου δὲ ἔνταῦθα εἰκότως τοῦ αἵματος, τοῦ μὲν
ε· ἐρυθραίνει· αἱ δὲ ἀπολείπεται, λευκαίνει. Διὰ τί αἱ οὐλαὶ τῶν λη
νιώντων ἥττον αἵματος δεχόμεναι, διὰ τοῦτο ἐκτὸς λήγουσι
σύμμιξιν μόσου δους αἵματος καὶ ὑδρους· ἡ μὲν οὖν οὐλὴ, τὸ δέρ-
μα λεπτὸν καὶ ὠχρὸν ἀπολαμβάνει· διὰ τὸ ὑδαρὲς καὶ θερμὸν εἶναι μέ
λαν ὄν, τοιοῦτον ποιεῖ τὸ οὐλὸν φαινόμενον· καὶ διὰ τοῦτο ἀπολεμά
κις ἡ οὐλὴ ἐν τούτῳ γίνεται μέλαν τέρα· γίνεται δὲ διὰ ταυτό·
διαθέουσα γὰρ τὸ δέρμα τος, καὶ ταυτύχεται τὸ αἷμα· καὶ ὅσῳ πα
χύτερόν τος τὸ δέρμου, γίνεται μελανώτερον· ὁμοίως δὲ τοῖς πρε
σβύτας, οἱ τε χῶτες μελανώτεροι γίνονται, καὶ αἱ οὐλαὶ αἱ συγ
γενεῖς μελανώτεραι, ἢ νέοις· οἷον ὑπώπιον γὰρ αὐτοῖς ἀπαμβλύνει τὸ σῶ
μα· οὐδὲν ἀπολείπεται τοῦ δέρματος· ἀλλ' ὅτι τὸ θερμὸν ἐκλέ-
ς· λοιπεν. Πότερον ὅσα τοῦ αὐτοῦ αἴτια, τῶν αὐτῶν ἔχει δύ
ναμιν εἰς τὸ ποιεῖν, ἢ οὔ· λέγω δὲ οἷον, ἐπεὶ τοῦ ὠοῦ ὠοῦ καὶ ὀχαλ
κὸς ἐξαίρει καὶ ἡ ἐφανίς, καὶ ὁ κύαμος δι' ἀμασῶ μῦος, καὶ ὁ
πυρίμων· καὶ ἡ ἄρσιλος, καὶ ἕτερα πάντα τῇ αὐτῇ δυνάμει· ἢ μὲν
χαλκὸς, τῷ εἶναι τὸν δεῖον φαρμακώδη· ὁ δὲ κύαμος καὶ ὁ πυρί
μων καὶ ἄρσιλος, τῷ ὠὸν αὐτὸν ἐφέλκεσθαι διὰ μανότητα· ἄλλα
δὲ δι' ἕτερας αἰτίας· ἢ τὸ μὲν ἕλκος τῶν ὠοειδῶν τοιούτων,
τὸ πολλὰ γὰρ καὶ ἐναντία τούτοις· καθάπερ καὶ τὸ θερ-

μόμηκαὶ τὸ ψυχρόν· τὸδὲ πρὸ τούτων, ὃδὲ νῦκωλύφ ἕτερα.

ζ'. Διὰτί αἱ μὺ αἵ μαι ὁ λαὶ μέλαιναι γίνονται· αἱ δὲ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ, λευκαί· ἢ δὅτι μεταβάλλουσιν ἐν ὑγρῷ αἱ ὧσι πρὸς τοὺς χοιάς· ἐν δὲ τῷ ὀφθαλμῷ μέλαινόν τι γίνονται· ὥστε καὶ ἀνάγκη λευκὰς γίνεσθαι.

ή. Διὰτί ἀλγηνοτέρα ἡ φλὴξ τῶν ἀρθήκος, ἢ ἐρίων σκληροτέρων ἐούσης λόγον σκοπῆ τύπτων· ὑλογώτερον γὰρ τῶν τοῦ σκληροτέρου εἶναι ἀλγηνοτέραν· μᾶλλον γὰρ τύπτῃ· ἢ ὅτι ἡ σὰρξ ἀλγεῖ, οὐ μόνον τυπτομένη, ἀλλὰ καὶ τυπτουσα· ὑπὸ μὺν οὖν τῶν σκληρῶν τύπτεται μόνον· ὑπείκῃ δὲ διὰ τὸ σκληρότητα αὐτῶν· ὑπὸ δὲ τῶν ἀρθήκος, ἀμφω αὐτῇ συμβαίνῃ, τύπτεσθαί τε, καὶ ἀκουφότητα τοῦ βάρους· τύπτῃ μὲν εἴκουσαν· ὥστε

θ'. μὴ πολὺ σείεσθαι τὴν φλογά. Διὰτί ἡδεῖα καὶ ὀκύαθος, τὰ ὑγρὰ ὥσπαύῃ· ἡ μὺ, ἀρχόμενα· ὃδὲ, ὕστερον ἐναντία ὄντα· ὁμοίως

ια. ὀκύαθος, ψυχρός· ὥστε ἔοικεν ἡ σφηκὸν ψυχρὸν δὲ λεγαλκὸν ὀδοῦσιν· ἡδὲ ἡδεῖα, θερμὸν καὶ καυστικόν· ἡ μὺ ὀκύαθος, ὥσπερ τοῖς μικροψύχροις τοῦ ὕδατος· ἀεὶ ὧσαν τῶσαν γὰρ ἡ ψύξις, κωλύῃ ἐξιέναι τὸ θερμὸν ἐκ τοῦ αἵματος· ὅταν δὲ ἐξιῇ πολὺ διὰ τὸ πολὺν σεσῳσμένον· ἡ ὅταν ὀξέλθῃ τὸ θερμὸν τὸ ἔσω μὺ· ὥσπερ γὰρ ἂν εἰ ἔξω ὂν τὸ πνεῦμα καὶ ἐγγὺς τοῦ ἔξω τὸ αἷμα· ὅταν μὲν ὑπὸ τὸ δέρμα κωλυθῇ διεξιέναι τοῦ θερμοῦ διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ χαλκοῦ τὸ πνεῦμα· ἀλλὰ πάλιν διαχέεται εἰς τὸ μέρος τὸ θερμὸν σεσῳσμένον· ἡδεῖα, θερμὴ οὖσα, τὸ αὐτὸ ποιεῖ· κωλύφ γὰρ τὸ πνεῦμα θερμὴ οὖσα·

ια. Διὰτί τοὺς ὠὰ διαλύεται προσχέοντες τὸ χαλκά· οἷον κυάθους καὶ τὰ τοιαῦτα· ἢ δὅτι ψυχρὸν ὁ χαλκός ὄν· κωλύφ οὖν τὸ θερμὸν ὀξιέναι· ἐκ τοῦ σῳζομένου αἵματος τοῦ ὑπὸ τὴν φλογὴς· οὐ ὀξελθόντος, ἐκ τοῦ ὠοῦ πολλῆς γίνεται ὑγρότητος· διὸ καὶ τὰ χόνδρι προστιθέναι πρὶν πεφθῆναι· ἢ ἡδεῖα δὲ μετὰ μέλιτος βοηθεῖ διὰ τὸ αὐτό· θερμὴ γὰρ οὖσα, κωλύει

ιά. ψύχεσθαι τὸ αἷμα. Διὰτί ποτε ὅταν μὺ τῷ αὐτῷ τόπῳ πολλάκις ἕλκη γένηται, οὐλὴ μέλαινα γίνεται· ἢ ὅπόταν γένηται

ἕλκη

ἕλκος πᾶν, μᾶθεμὸν δ' ὅτι τοῦτο· ἢ ὅσῳ ἂν πλειόνακις, τοσούτῳ μᾶλλον· τὸ δὲ μᾶθεμὸν, κατεψυγμένον εὐγρότητος πλῆρες· διὸ καὶ μέλαν φαίνεται· εἰ τὰ μελάγχολα ἕλκη καὶ πολυχρόνια μέλανα στὰς ἔχει· τὸ δὲ πολλάκις λαβεῖν ἕλκος, οὐδὲν, ἀλλ' ἢ
ιβ'. πολὺν χρόνον ἔχειν ἔστιν ἕλκος. Διὰ τί ποτε πρὸς τὰ ὦτα τῇ κυάθου προστιθέμεθα, ἢ διότι ὅταν πλησιῶμεν, ὁ τόπος καταψύχεται· τὸ δὲ θερμὸν ὑπαχωρεῖ· προστιθέμενος οὖν ὁ κύαθος ψυχροῦ ὄντος τοῦ χαλκοῦ, διακωλύει τὸ θερμὸν ἐκπροΐεσθαι.
ιγ'. Διὰ τί ἐν τοῖς οὐλαῖς οὐγίνονται ξίχες· ἢ ὅτι οἱ πόροι ὧν τὰ φλέβια ἐξωμαί τρίχες καὶ παραλλάττουσι·
ιδ'. Διὰ τί οἱ δήγματα καὶ πολυώματα τὰ λεμβαίνουσιν αἱ πλησμονή, ἢ διότι καὶ τὸν τοῦτον τρόπον διαξαλεύεται τὰ πύγρα, εἰς τοὺς πλησίον πόρους προσκόψαντα, ἀπαλλάττεται πάλιν· ἢ τῇ κολλήσει ὑγρὸν σωματίζειν· ἐὰν δὲ φλεβία τινὰ ἐξαγῇ ὕφαιμος ἴσως δρομῇ τίνεται.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙΤΟΜΗ ΦΥΣΙΚΩΝ.

α'. Διὰ τί τὰ μὲν, βήττει· τὰ δὲ οὔ· οἷον ἄνθρωπος μὲν βήττει· βοῦς δὲ οὔ· πότερον τὸ εἰς ἄλλο τι ζέπεσθαι τοῖς πλείστοις ζώοις τὸ πτέττεσθαι, ἀνθρώπῳ ὑδρωπικόν, ἢ ὅτι ἐγκέφαλον πλεῖστον ὑγρότητα ἔχει ὁ ἄνθρωπος· ἢ δὲ βὴξ κατάρρεον τοῦ γίνεται φλέγματος·
β'. Διὰ τί ἀνθρώπῳ μόνῳ τῶν ζώων αἱ μαξεῖαι ἐκτῶν μυκτήρων· ἢ ὅτι ἐγκέφαλον ἔχει πλεῖστον ὑγρότητα· ἀφ' ἧς αἱ φλέβες πλησθεῖσαι τὸ πτέττεσθαι τοῦτο, διὰ τῶν πόρων προΐενται τὴν ὑγρότητα·

λεπτότερον γίνεται τοῦ αἵματος τοῦ καθαροῦ, τὸ ὀσφρόν· φυ-
τοδέδεται, τὸ μιχθὲν τοῖς ῥυὲγκεφάλου πνευμόσι· ἠέσαι καὶ
γ'. θάτερι χώρ. Διὰ τί τῶν ζώων τὰ μὲν ὑπόσαρκα, πίονα δέ ἐστι·
τὰ δέ, καὶ ἀμφότερα· ἢ ὅσων μὲν πυκνὴ ἡ σὰρξ, ὑπόσαρκα, με-
τὰ ξὺ τοῦ δέρματος ἡ φλοσαρκὸς συνέλκεται ἡ ἰκμάς· διὰ τοῦτο
εἶναι ἀφεσῶς φύσει, ἢ πεπολιῶσθαι, γίνεται τὰ μελή· ὅσα δὲ δίδυο-
τέραν ἔχει τὴν σάρκα, τὸ δέρμα πρόεσιν, καὶ τὰ σάρκα πίονα γίνε-
ται· τὰ δὲ ἀμφοτέρως ἔχοντα, ἐπὶ ἀμφότερα παίνεται.
δ'. Διὰ τί οἱ παῖδες ἀναίσιμοι κοῦ, ἢ πον ἔχουσι λύκ τ αἰδρῶν· ἢ
τ μὲν γὰρ αἰδρὼς, αἱ πρεσβύτιδες μᾶλλον, ἢ ὅτι ἡ λύκη ὀδὶ πνεύμα
τος ἔξοδος· ὅτι ἢ τὲ μ τ ἀεὶ δωρὸν οὐ πνοᾶσι μᾶ, ἀλλὰ πυκνά
κις· τὰ τ γὰρ αἰδρὼς ἢ πον, ἢ τὰ τῶν αἰδρῶν, εἰσὶ τὰ κατὰ μῆνα ζέ-
ουσι τοῦ· δὲ λοῖς δὲ ἡ λφότης, τὴν πυκνότητα τῆς σαρκός· τὰ δὲ τ πρε
σβυτέρων ἢ τὰ τ γραῶν, ὧν πνοὰ μόναγρὸς ὡς περὶ τὰ παλαιὰ οἰκο
δομήματα, διεξῶσαν ἔχει τὴν σωθεῖσιν τ μορίων, τὸ σῶμα.
ε'. Διὰ τί ὁ ἄνθρωπος μόνον ἰχὶ λύκη ων· ἢ τι τὸ ὅτι λεπτοδέρμα
τον τ ζώων ὀδὶν, ἅμα δὲ ἦλ πνωμα τῶν δέτερον· σημεῖον δὲ ὅτι ἡ λύκη,
ἐν τοῖς λεπτοδερμάτοις μάλισται καὶ πρῶτον γίνεται μέρεσιν· ἢ
διὰ ταῦτά τι, καὶ ὅτι μόνον πολιοῦται τῶν ζώων· ἐν γὰρ τοῖς λύ
καισι πολιαὶ γίνονται αἰχίες ὥστε ἀδηλώματον ὅσα μὴ πολιοῦ-
ς'. ται λύκη ωί χθν. Διὰ τί αἱ γυῖς μὴ καὶ πρόβατα ἀμέλγονται
πλεῖσον χρόνον· οὐ μέγιστον σῶμα ἔχοντα· αἱ θρωπος δὲ καὶ βοῦς ἐ
λάττον ὡς κατὰ λόγον· ἢ τι ρον ὅτι εἰς τὸ σῶμα αἱ ἀλίσκει φῖσ
δὲ ἄλλοισι εἰς τὸ πνεῦμα· τοῖς προβάτοισι δὲ τοῖς αἰξὶ, τὸ πε-
ριηθὲς μόνον τοῦ πνεύματος τοῦ χρόνου γίνεται πᾶν· ἢ ὅτι πολυ-
τοκώτερά ἐστι τ μεγάλων· ὥστε πλεῖον ἀνᾶ· πνεῦμα, διὰ τὸ
πλείω ζέφειν· ἢ διὰ θήφαντ ἂν σωμάτων πλεῖον πνεύματα γίνε
ται κύουσιν αὐτοῖς· τὸ δὲ γάλα, γίνεται ἐκ τοῦ πνεύματος.
ζ'. Διὰ τί τ ζώων τὰ μὲν, μεταβάλλοντα τὸν δαπανῶμεν τὸν χρόνον,
ἡδόμοια γίνεται τοῖς ἐκεῖ· οἷον αἶγες· τὰ δὲ οὔ· οἷον ἄνθρω

πι

ἡ ποι. Καὶ ὅλως διὰ τί τὰ μὲν, μεταβάλλ, τὰ δὲ, οὔ· οἷον κόραξ δὲ μεταβάλλ· ἢ ὧν μὲν οὐκ ἀτεῖ ἡ φύσις τοῦ ὑγροῦ ὡς πᾶ ἢ τῶν ὀρνέων· διὸ καὶ κύστιν οὐκ ἔχει, οὔτε μεταβάλλ. Καὶ διὰ τί οὐκ αὖ πάλιν τὰ αὐτὰ ἔκγονα μεταβάλλ· ἢ ὅτι ἀσθενέστερα τῶν γεννησάντων.

ΕΤΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ.

α Διὰ τί τὰ ἄρσενα μείζονα τῶν θηλειῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐστί· πότερον ὅτι θερμότερα· τοῦ τοιούτου αὐξητικόν· ἢ ὅτι ὁλόκληρα· τὰ δὲ πεπαίρωται· ἢ ὅτι τὰ μὲν, ὥσπερ πλῶ χρόνῳ τετίλθαται· τὰ δὲ, ἐν
β ὀλίγῳ Διὰ τί τὰ μὲν, ταχυτόκα τῶν ζώων ἐστί, τὰ δὲ πολυχρόνιος ἡ κύησις· ἢ ὅτι τὰ μακροβιότερα, βραδύτερον πέφυκε τελοῦσθαι· ἐστὶ δὲ βραδυτόκα, τὰ μακρόβια· οὐμὼ τοι, τὰ μάλιστα· οἷον ἵππος ἀνθρώπου, βραδυτοκώτερον μὲν μάλιστα· ὀλιγοχρονιώτερον δέ· τούτου δ' αἴτιον, ἢ σκληρότης τῶν στερεῶν· ὡς πᾶν ἢ ξηρὸν τῇ οὐ ταχὺ ἐκ ξέφ, οὕτω καὶ ἡ τοῦ ὕστερα.

γ Διὰ τί τοῖς ἄλλοις ζώοις τὰ ἔκγονα μᾶλλον τοὺς φύσει ὁμοίους ἔοικεν, ἢ τοῖς ἀνθρώποις· ἢ ὅτι μὲν ἀνθρωπος, πολλαχῶς διατίθεται τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ὁμιλίαν· καθάπερ δ' ἔνιοί φασι, τὴν πατρὸς ἢ μητρὸς διατιθῶσιν, οὕτω πρὸς μέτεστι καὶ τὰ τικτόμενα· τὰ δὲ ἄλλα ζῶα, τὰ μὲν τελεῖα πρὸς αὐτὸ τοῦτο ἐστίν· ἔτι δὲ οὐ τελεῖα ὡσεί
δ πω τὸ πολύ, διὰ ταύτην τὴν ὠθυμίαν· Διὰ τί οἱ λευκοὶ ἀνθρωποι μᾶλλον ὡσεί πω ἐστὶ τὸ πολὺ, λευκοί· ἢ διότι χρωμάτων ὄντων τῶν ὁμ-

μασι, μέλανος καὶ αἰγωποῦ καὶ γλαυκοῦ, τῷ τοσόμα τος χρώμα τι καὶ τὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ χρῶμα ἀκολουθεῖ τοῦ τοῦ δέους γλαυκότ.

ε'. Διὰ τίνα αἰτίαν οἰμῶνται· ἔτι δὲ μᾶλλον καθόλ. διὰ τί τὰ μὲν, ὅλως μεγάλα, τὰ δὲ, μικρά· εἶτα οὕτω σκεπτέον, δύο δὴ ταῦτα αἴτια· ἢ γὰρ ὁ τόπος καὶ ἡ ξοφή· ὁ μὲν τόπος, ἐὰν ᾖ ξενός· ἡ δὲ ξοφή, ἐὰν ᾖ ὀλίγη· ὥστε πρῶτον μὲν ἡδὴ μεγάλη μῶν, πειρῶνται μικρὰ ποιεῖν· οἷον οἱ τὰ κυνίδια τρέφοντες ἐν τοῖς ὀρυγοτροφίοις· ὅσοις μὲν οὖν ὁ τόπος αἴτιος, οὗτοι συμμαῖοι γίνονται· τὰ μὲν γὰρ πολλὰ τῆ καὶ τὰ μήκη ἔχοντες, γίνονται κατὰ λόγον τῶν μέγεθος· μικροὶ δὲ ὅλως· τούτου δ' αἴτιον, ὅτι διὰ τὴν ξενότητα τὸ ὄρυγμα συγκλώμματα ἰὼθεῖαι, καὶ μπύλαι γίνονται· ὥσπερ οὖν οἱ ὠὸν καὶ σπλίων γραφόμμοι, μικροὶ μὲν εἰσὶ, φαίνονται δὲ ἔχοντες πολλὰ τῆ καὶ βάθη, ὁμοίως συμβαίνει καὶ τοὺς πυγμαίους· ὅσοι δὲ διὰ τροφῆς σφόδρα ἀτιλεῖς γίνονται, οὗτοι ὥσπερ καὶ ἐπὶ τὰ μέλη ἔχοντες φαίνονται· καὶ γὰρ οὐσὶ δεῖνοδι, μικροὺς μὲν σφόδρα· συμμέτρους δὲ· ὥσπερ τὰ μελιταῖα κυνίδια· αἴτιον δ', ὅτι οὐχ ὥσ ὁ τόπος ἡ φύσις πρεῖ· Διὰ τί τὰ ζῴων, τὰ μὲν, ἐξ ἀλλήλων γίνεται, τὰ δὲ ἐκ τινῶν συγκειμονμένων ὁμοίως τῆς ἐξ ἀρχῆς γενέσεως καὶ τοῖς ὑπάρξασι, καθάπερ οἱ ὠὲ καὶ φύσεως λέγοντες. λέγουσι, καὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς γένεσιν τὰ ζῴων γενέσθαι, διὰ τὸ μεταβολὰς καὶ μετακινήσεις τοιαύτας τινὰς ὑπάρξαι δεῖ νῦν εἴπερ μέλλει πάλιν γένεσθαι, τοιαῦτα τινὰ σὺ ὑπάρξαι δεῖ κινήσεις· ἢ μὲν γὰρ ἀρχὴ πάντων ἔρωτος μέγιστον· ἢ μισυγρὸ· τὸ δὲ πάντερμα, ἀρχὴ· τὰ μὲν οὖν μικρῶν, καὶ ὅσα γίνεται μὴ ἐξ ἀλλήλων, αἴτιον μὲν αὐτὰ γενέσθαι ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς ἐγενήθησαν, ἢ τὸ πάντερμα· μικρότης· τὸ γὰρ ἐλάττοσιος, καὶ ἡ ἀρχὴ ἐλάττων, ὥστε ἱκανὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ μεταβολὴ πρὸς τὸ γενέσθαι αὐτὸ τὸ πάντερμα, ὅπερ συμβαίνει· γίνονται γὰρ ἐν ταῖς μεταβολαῖς μᾶλλον· τοῖς δὲ μείζοσι, μείζονος δεῖται μεταβολῆς· Διὰ τί, τὰ μὲν, πολύτικνα τῶν ζῴων, οἷον ὗς· κύων· λαγώς· τὰ δὲ, οἷον ἄνθρωπος· λέων· ἵππος· ὅτι τὰ μὲ

πρὸς μήκος καὶ τὸ πυρὸς ἔχει ἴσας. καὶ διὰ τί πλατυτῶν μέν,
ι. εἰς ἀέρα ζέεται ἡ γονή· τὸ δὲ, ῥωγαντίον. Διὰ τί ἐλάχιστον δάκτυ-
λος τὸ μικρότων ἀνθρώπων ἔχει τὸ ζῴων καὶ τὸ μέγεθος· ἢ διότι μά-
λιστα καὶ τὸ φύσιν ἔχει τὸ ἄλλων· ἡ δὲ αἴσθησις, φύσει τοῦ μηροῦ θιν·
ἐφ' οὗ δὲ ἡ κίνησις, τοῦτο δεῖ προορᾶν· ὅσῳ δὲ ἧττον ἢ πλεῖον τὸ δάκτυ-
λος τῶν δακτύλων, τοσούτῳ μᾶλλον αἰσθήσεσθαι ἐν τῷ πλατεῖ.
εἰ οὖν ἔχειν δεῖ καὶ τὰ φύσιν, ὅτι ὀλίγιστον δεῖ τὸ δάκτυλος εἶναι· ὅ
τῳ γὰρ εἰς τὸ πρόσθιον μάλιστα πορεύσεται· ἔτι δὲ τοῖς ἄλλοις ζῴ
οις, ἐπεὶ χεῖρας οὐκ ἔχουσιν, ἀναγκαῖον ἦν προορᾶν εἰς τὰ πλάγια·
διὸ πλεῖον δάκτυλος ἔχει τὸ μέσον τῶν αὐτῶν, καὶ μάλιστα τῶν προβά
των· διὰ τὸ μάλιστα τοῖς εἴδεσι τοῦτο ὑπάρχειν.
θ'. Διὰ τί τὰ ζῶα, τὰ μὲν, οὐκ ὄζουσι φῶτι, τὰ δὲ ὀλίγα; πότε-
ρον ὅτι οὐδὲν ὑγιὲς ἔχει, ὄζουσι φῶτι δὲ οὐδὲν μὴ ὑγιές·
ἢ ὅτι οὐκ ἔστιν πνεῦμα τὰ μὲν ὁμοίως· ὁ δὲ ὄζων φῶς μός, μεταφορᾶν
ι. τασίας γίνεται. Διὰ τί τῶν ζώων τὰ μὲν, κινεῖται καὶ φα-
λύ· τὰ δὲ, οὐ κινεῖται· ἢ ὅτι ὀστᾶ οὐκ ἔχει αὐχένα· διὸ ταῦτα οὐ κινεῖ
ται καὶ τῶν καὶ φαλύ. Διὰ τί ἄνθρωπος πάρνυται τῶν ζώων μάλι
στα· πότερον ὅτι τοὺς πόρους ὑγρᾶς ἔχει, δι' ὧν τὸ πνεῦμα καὶ ὁ μὴ
εἰσέρχεται· τούτοις δὲ πληροῦμενοι πνεύματος, πάρνυται·
ὅτι ἢ ὑγρᾶς, σημεῖον ὅτι ὑγιεινὸν τὸ ἄλλων ζῴων· ἀκριβέ
στεροι δὲ οἱ λεπτότεροι εἰσὶν εἰς μὲν τὸ ὑγρᾶς πλέον ἢ πλεονάκις εἰσέρ
χεται ὑγρὸν, οὐ πνεῦμα τοῦ μηροῦ, ὁ πάρμος γίνεται, τοιοῦτο
γουν μάλιστα τῶν ζώων οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι, πλεισάκις αὖ πάρ
νοιντο εἰκότως· ἢ ὅτι ἐλάχιστον καὶ τὸ μῆκος οἱ μυκτῆρες· ὥστε
τὸ θερμὸν ἀνθ' ὑγροῦ, τὸ χλιαίνεσθαι πνεῦμα γίνεσθαι· ἐν δὲ τοῖς ἄλ
ιβ'. λοις, διὰ μῆκος καταψύχεται πρότερον. Διὰ τί ἡ πλατεῖα τῶν δε
νδρων τῶν ζώων· ἢ ὅτι τὸ θεῖον πυκνόν· ἡ δὲ πλατεῖα, ἀέρα καὶ φύ-
ιγ'. σιν δέχεται, ὁ θεῖος τοὺς χυμοὺς τηκεῖ. Διὰ τί τὰ θήλεα ζῴων τάσει
οὐρεῖ, τὰ δὲ ἄρρενα; ἢ ὅτι πρῥωτέρου ὄντος τοῦ νεύρου ἧττον θήλεῖ, καὶ εἰσ
βάλλει μῆκος· μεταξὺ γὰρ αὐτοῦ, καὶ μήτρας καὶ φλέβος καὶ φλεκύστεως.

ὥστε δεῖται βίας τελείονος τὸ ἐκπεμπόμενον διὰ τῶν ἀπ-
σαινφλεβίδων. βιάζεται δὲ συντείνουσι τῷ πνεύματι.
ιδ'. Διὰ τί τῶν ζώων ὅσα μὴ πέπτεται, πάντα ἀποβάλλει τὰς χεί-
μβριν ἀσπίχας, τὰ λιὼν ὁ ὄς· καὶ γὰρ κύων ἀποβάλλει καὶ μῦς· ἢ ὅ-
τι θερμότατον ὁ ὗς ἐστι· καὶ ἐκ θερμοῦ τε φύκασιν αἱ τρίχες
αὐτῶν· τοιοῦτον γάρ ἐστι τὸ λίπαρόν· τῶν μὲν οὖν ἄλλων, ἢ διὰ τὸ
ἀποψύχεσθαι τοῦ γρὸν ἀπὸ πίπτουσιν, ἢ ὑπὸ πνεύματος ὑφλῶ οὐ δυ-
ναμένης φλοικείας θερμότητος, ἢ διὰ τὸ μηδὲν πάσχειν τῶν ὑ-
γρότητα τὴν ἐναὐτῇ, διὰ τὸ τὸ πεπεφθαι καλῶς τὸ ξοφλῶ, ὃ κ
ἀποβάλλει τὰς τρίχας· ὁπότε γὰρ καὶ τίκα φλ ἀποβολῆς ἐστιν,
ἱκανὴ ἡ αἰτία κωλύσαι· πρόβατα δὲ καὶ ἄνθρωποι διὰ τὸ λῆ-
θος καὶ πυκνότητα τὰς φλιχῶς, ἀπαθῆ ἐστιν· οὐ γὰρ διϊκνεῖται
ἡ πνεύσις εἰς βάθος, ὥστε πᾶξαι τὴν ὑγρότητα· ἢ τὸ ψύχος κωλύσαι
ιέ. τὴν θερμότητα. Διὰ τί τῶν μὲν προβάτων μαλακώτεραι
αἱ τρίχες ἀναφύονται τῶν μόνων, τῶν δὲ ἀνθρώπων σκληρότε-
ραι· ἢ ὅτι τῶν μὲν προβάτων, ἐκ τοῦ ὑγροῦ τὸ λῆθος πεφύκασι· διὸ καὶ
ἀλύπως ἐκπίπτουσιν, μᾶλλον ὑπὸ σαρκὸς ἢ φλεγμονῆς διαφό-
ρου· ἔστιν ἐνσαρκί· τὸ μὲν οὖν περίττωμα, ἀνοιχθέντων, ὃ βα-
θύτερον μᾶλλον τὸ δέρμα, σαρκὸς οἰκείαν τροφὴν λαμβάνει·
σαὶ ξὲ μαλακοῖς καὶ γλυκέσι τρέφεται· αἱ δὲ τῶν ἀνθρώπων τρί-
χες ἐκ βάθους πεφυκυῖαι, βίᾳ μετὰ λύπης ἐκπίπτουσιν· δῆ-
λον δέ· ὑγροῦται γὰρ αἷμα· πρᾶγμα τι ζόμενον οὖν τοῦτο πο-
συμβαίνειν καὶ οὐλοῦσθαι· διὸ τίλος μὲν συμβαίνει γίνε-
σθαι τοῖς τίλομένοις· ἕως ἂν ἀνίωσι τρίχες, σκληρὰς ἀνιέναι·
διὰ τὸ τὰ μὲν ξοφὰ δι' φλ σαρκὸς ἐκλελοιπέναι πᾶσαν ξοφλῶ·
ἐκπεπτωμάτων δὲ ταῦτα σίνεσθαι· σημεῖον δὲ· τῶν μὲν γὰρ πρὸς
μεσημβρίαν πεπτωκυῖαν σκληραί εἰσιν αἱ τρίχες· διὰ τὸ τὸ ἐκτὸς θερ-
μὸν εἰς βάθος διϊκνεῖσθαι, ὃ βαθύτερον ἐστὶ τοῦ πεπτωκότος τροφῆς·
τῶν δὲ τὰς ἀρκτους, μαλακαί· τούτοις γὰρ ὑπολείπεται μᾶλλον
ιέ. ὑγρὸν τὸ θρέμμα, καὶ οἱ φλεγμονῆς χυμοί· διὸ καὶ οὐχ οἱ εἰσιν Διὰ τί

αἱ μὲν τῶν

αἷμα τῶν προβάτων ξίφος, ὅσῳ αὖ μᾶλλον λακώτερα ὦσι, σκληρότεραι γίνονται· αἱ δὲ τῶν ἀνθρώπων, μᾶλλον λακώτεραι· ἢ ὅτι αἱ τῶν προβάτων, ὅταν εἰρηται προφλυέχωσαι φλὲψ χῶσα πᾶσα τὸ μῆκος, ἀξιοφώτεραί εἰσι· ἐξαδίως γὰρ αὖ τῶν ὄξαται μίξεται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, ἢ ἐνυπάρχουσα ξοφὴ δι' ὑδατώδειαν· ξηραινόμενα δὲ, ξηρότεραι γίνονται· τὸ γὰρ ὑγρὸν, μᾶλλον· αἱ δὲ τῶν ἀνθρώπων, ἐλάττω μᾶλλον δὲ φλὲψ χῆς· ὥστε ταῖς μὲν ἀὐταῖς μᾶλλον, διὰ τὸ ἐλάττω εἶναι· πεπονθυῖα δὲ, μᾶλλον ἀκωτέραν ποιεῖ τὴν τρίχα· πάντα γὰρ τὰ ὠτειμένα, τῶν ἀωτίων μᾶλλον ἀκώτερά ἐστιν· ἐκ ὠτειλιῶν μᾶλλον γὰρ ὠλέισου ἢ τοῦ ἀνθρώπου θείξ, ἢ τοῦ προβάτου· σημεῖον δὲ· τὰ γὰρ νέα πρόβατα, τῶν παλαιῶν μᾶλλον ἀκώτερά ἐστι τὰ εἴρια.

ιζ' Διὰ τί οἱ ἄνθρωποι ἡλίσκονται οἱ ὀργιλοι θᾶττον οἱ δασεῖς, λάγνοι εἰσίν· ἢ ὅτι θερμοὶ μᾶλλον ὑγροί τῇ φύσει εἰσί· δεῖ δὲ ἀμφοῖν πρὸς τὴν ὀχείαν· τὸ μὲν γὰρ θερμὸν, ἐκκεῖνο· τὸ δὲ ὑγρὸν, ἐκκείνεται· διὰ τὸ αὐτὸ δὲ καὶ οἱ χωλοὶ ἄνδρες· ἡ γὰρ ξοφὴ αὐτοῖς, ὁ λίτη, κάτω μᾶλλον ἄφικνεῖται διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν σκελῶν· εἰς δὲ τ' ἐπάνω τὸ πρέσχυ πολύ, ἢ εἰς μή· ὠτείρμασι γὰρ κείμεται· Διὰ τί ὁ ἄνθρωπος χαίτην οὐκ ἔχει· ἢ ὅτι τῶν ὠτίων ἐστί· ὥστε ἐκεῖ ἀπολθοῦσα ξοφὴ, φλοιὸν τὸ ὠτίον ἐποίησε τὸν σιαγόνας ἔρχει· Διὰ τί τὰ ἔμπροσθεν τῶν ἀρτίων τοὺς πόδας ἔχει· ἢ ὅτι οὐκ ἐνδέχεται κινεῖσθαι, μὴ ἐξηκότος τινὸς, ἀν μὴ ἅλληται· ἐπεὶ τοίνυν ἐκλυοῖντο ἂν οἱ κίνησιν ἀνάγκη τῇ προείᾳ εἶναι, ἐκτικιμήσεως καὶ σάσεως· ταῦτα δὲ δύο καὶ ἀρτιαὔδηλα τὰ ξάποδα, ὅτι πλείους· τοὺς μὲν γὰρ δύο κινεῖ· οἱ δὲ δύο ἐξήκασι, καὶ οἱ ἐξ· καὶ τὰ ἄλλα δὲ δύο ἔστι· τούτων ἢ τὸ μὲν, κινεῖται· τὸ δὲ, ἐξηκε· Διὰ τί τοῖς μὲν ἵπποις καὶ τοῖς ὄνοις ἐκτὸς οὐλαὶ φύονται ξίφος· τοῖς δὲ ἀνθρώποις, οὔ· ἢ ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις ζώοις ὄξος τὸ δέρμα μέρος φλοιαρκός· ἀνθρώπῳ δὲ καθάπερ τὸ πάθος σαρκός· δοκεῖ γὰρ αὐτοῖς τὸ ὠὴ τρλῆς καὶ ταλαύχημον στερρῶς τρομπύνεσθαι· καθάπερ τὲ φθῶν ἀλλ' ὃ αἰσχρίαι καὶ λέμμη· ἐπεὶ ὅτι κακεῖνα εἰσὶ ἄλλο ἐφθὸν καὶ τὸ ταὐτὸ καλὸ μόνον δέρμα, σαρξ

αὐξεῖν. πρὸς μαρτυρίαν δὲ τοῦ ξηραίνεσθαι τοὺς ἀνθρώπους μὴ τῶν σαρκῶν συμβαίνειν πυκνοῦσθαι· διὸ καὶ λιπόσαρκος ἡ τῶν πολιῶν σαρκός, ὅτι τῶν αὐτῶν τῇ φύσιν λαμβάνει τὰ ξαυμαστὰ, καὶ περὶ ἐκείνης αἰτιολογητέον. μὴ γίνεσθαι δὲ αὖ τὸ ξαυτοῦ ἔτι τὸ ξαυτοῦ οὐδὲν ἄτοπον· καθάπερ καὶ ἐκτῶν ἄλλων τὰ κιρσώδη καὶ λοιμώδη. καὶ γὰρ αὗται τῶν πολιῶν σαρκός, φθοραὶ καὶ ἀλλοιώσεις εἰσὶν· τῶν δὲ ὑγρῶν ζυπόντων καὶ ὑπαιζομένων, πάλιν ἀναπληροῦται τὰ νεκρωθέντα μόρια τοσούτου τοῦ χρόνου τῶν αὐτῶν μὴ, ἀθενεστέρων δὲ ἢ ἐξ ἀρχῆς ἴσως. ἐπεὶ δὲ ἔστι καὶ τὸ δέρμα μέρος αὐτῶν, γίνοιντό τι ἂν ἢ φύσιν τοιχεῖς. λεῖα καὶ δὲ φύονται διὰ τὸ, τὸ δέρμα ἀθενέστερον γεγονέναι τοῦ ἐξ ἀρχῆς. καὶ τῶν λευκῶν ἀθενέστερον εἶναι ξίχα.

κά. Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ζώοις διαμφόμοίως τὰ δένδρα θήλεα, καὶ ἄρσενα ὄντα· ἐν δὲ τοῖς ἀνθρώποις οὔ. ἢ διότι ἀθενῆ μᾶλλον τὰ δένδρα· μονότοκον γὰρ ὄζον ἐν δὲ τοῖς δένδροις περὶ φύσιν, τὸ θῆλυ εἶναι καὶ ἄρρεν· ὥστε ὁμαλλίζειν ὅτι περὶ φύσιν, τοῦτο καὶ ἀθενέστερον. Διὰ τί μὲν ἴσως ἐν ὄνοις ἐκτῶν οὐλῶν φύονται ξίχες· τοῖς δὲ ἀνθρώποις οὔ. ἢ διότι ἡ οὐλὴ κωλύει διὰ τὴν οὐκίνωσιν. ἢ διὰ τὸ φθείρειν τὴν τροφήν. τοῖς μὲν οὖν ἀνθρώποις ἅμα τι λανσκωλύει, διὰ τὴν ἀθένειαν φλὶξ ιχὸς· τοῖς δὲ ἵπποις οὐκ ἐκώλυσε. διέφθειρε δέ.

κγ. Διὰ τί τοῖς ζώοις ἀρτιοι πόδες. ἢ ὅτι ἅμα τὸ σῶμα μὴ τὸ κινούμενον, ἀνάγκη τὴρεμεῖν. συμβαίνει δ' ἅμα τι πολλοῦντων, μὴ γίνεσθαι τὸ ὁπότε κατὰ τὴν αὐτὴν τοιχὰν τὸ πρόσω μὴ κίνησις. Διὰ τί ἐλάττω χρόνον τὰ ζῶα καθεύδει, ἢ ἐγρήγορεν· ὅσων ἐχῶς δέ. ἢ διὰ τὸ μηδέποτε παῦσαν τὴν πεῖψιν τὴν τροφῆς. τάχα δ' ἂν καὶ πολλάκις. ἢ δὲ διάπαυσις, ἐγερσίς ἐστιν· ἢ δὲ δὲ εἰκὸς, διὰ τὸ αὐτὸ πάσιν εἶναι φαίνεσθαι. αἰτιᾶσθαι δὲ τοῦτο τὸ εἰ καὶ διάπαυσις γίνεται τῆς φύσιν ἔργων· τὸ δὲ εἰ τὸ ἀθένειν μᾶλλον, τοῦτο, ὅμως τὸ εἰ χρόνου ἐθέλειν εἶναι καθεύδουσιν, ἢ ἀσιτησι. Διὰ τί τῶν ζώων τὰ μὲν ὑθὺς ἀκολουθεῖ τῇ γεννήσασι, τὰ δὲ ὑφ' οἷον ἄνθρωπος, ἢ μόλις, ἢ ὑστέρησι. ἢ διότι τὰ μὲν

τὰ χὺ ἀπ-

τας χὰ πολεμβαίνῃ τοῦ νωρίζειν· τὰ δὲ φέ·νῃ τὰ μὲν, αἰσθήσεται τοῦ τῶν φελοῦντος· τὰ δὲ, ἔχει αἴσθησιν· ὅσα μὲν οὖν ἔχει ἄμφω ταῦτα· λέγω δὲ ἡδονὴν αἴσθησιν τῶν φελοῦντος, καὶ ὠδὶ τέλεσιν τοῦ σώματος, ἀκολουθεῖ· τὰ δὲ μὴ ἄμφω, οὐ ποιεῖ τοῦτο· διὸ λεῖ γὰρ ζῆν ἡδέως
κε· θαι καὶ μὴ αἰσθάνεσθαι. Διὰ τί λύκη οὐ γίνεται τοῖς ἄλλοις ζώοις· πότερόν τι τοῖς μὲν ἄλλοις νόσημα, τὸ δὲ ἀνθρώποις οὐ γίνεται δι' ἀλλυκα τὰ δέρματα ἢ αἰτρίχια αὐτῶν· ἀλλ' ὁμοίως ἂν πορήσειεν αὖ τις, διὰ τί ὕστερον ὀ γίνεται, ἀλλ' ἐκ γενετῆς ἢ ποικιλία· ἢ ὅτι τὰ δέρματα αὐτῶν τῶν ἄλλων ζώων σκληρά· ἀνθρώπου δ', φύσει λεπτόδερμότατον· ἡ δὲ λύκη, πνεῦμά τὸς ὀστρέκκεισις, ὃ κωλύει διὰ τὴν πυκνότητα ἐξικνεῖσθαι τοῖς ἄλλοις ζώοις τὸ δέρμα τ̣ο̣·
κζ'. Διὰ τί ἐν μὲν τῇ λύκῃ, πολιὰ γίνεται, ὅπου δὲ πολιαὶ, οὐκ ἀεὶ λύκη· ἢ δ' ὅτι αἰτρίχις, ἐκ τοῦ δέρματός εἰσιν· ἢ δὲ σαπρότης, ὥσπερ πολιάτις τῶν ξιχῶν ὄστεον· ὅταν μὲν οὖν τὸ δέρμα κάμνῃ· ἀνάγκη καὶ τὴν τρίχα ἐκείνου κάμνειν· ὅταν δὲ ἴηται ξ, οὐκ ἀ-
κή· ἀνάγκη τὸ δέρμα· Διὰ τί τῶν ζώων, τὰ μὲν χαλεπώτερα ἐστὶ μετὰ τὸν τόκον, οἷον κύων καὶ ὗς· τὰ δὲ ἥμερα ὡς ἥκιστα· οἷον γυνή· πρόβατον· ἢ ὅτι ὅσα μὲν ἀγελαῖα, πρακτικὰ· ἀπείρηται γὰρ ἐν τῷ τόκῳ τὰ λυπηρὰ τε· ὅσοις δὲ διὰ τῶν ὧν ἐχόντων σύνεσιν ἡ ἀφαίρεσις, ὥστε καὶ ἰσχνότης, πρὶν εἰδιὰ τὸ ἐξιντὸ ὀργή· ὥσπερ αἱ ἀλεκτορίδες, οὐτίκτουσαι, χαλεπαί· αἰγὲ ἄζ σι διὰ τ̣ὸ̣ αὐτ̣ὸ̣ τί·
κθ'. Διὰ τί οὖν οὐχοι, τὰ μὲν ἄλλα εἰς τὸ θῆλυ διαφθορὰ μᾶλλον οἱ μετα βαίνουσι· καὶ γὰρ φωνὴ θῆλυ κλῶῒ χροι, καὶ μορφὴ· καὶ ἀνδρία· καὶ ὅτω σφόδρα μεταπίπτουσιν, ὡς ἐντ̣ὸ̣ ἄλλοις ζώοις τὰ εἰκτὶ μόμ̣ῃ· ἐναντίως δὲ ταῦροι καὶ οἱ κεροὶ τὰ κρατεί χροι· διότι καὶ τὸ θῆλυ, ἐναντίως αὐτῶν ἔχει· διὸ, οἱ μὲν, μείζω εἰκτὶ μόμ̣ενοι χροισιν· οἱ δὲ λάπτω, ἀνίσχυροί εἰσι· τὸ δὲ μέγεθος μόνον οἱ ὠνᾶχοι, εἰς τὸ ἄρρεν μεταμάσουσι· μείζους γὰρ γίνονται· ὅτι δὲ ῥᾳστὸν τὸ ἀρρεν· τὰ γὰρ θήλεα, ἐλάπτω ὄντα τῶν ἀρρένων· ἢ ὅτι ῥᾳστὸν ἐστὶ τὸ ἄρρεν, αἰγὲ εἰς τὸ θῆλυ ἀγεῖ εἰς πᾶν τὸ μέγεθος· αἰγὲ εἰς τὸ μὴ κ̣ὸ̣μόν· τὸ ἄρρεν, καὶ

εἰς πολλὰ τοῖς εἰς βάθος· τότε γὰρ τετελείωται. Ἔτι δὲ ὡς ἔχει τὸ θῆλυ πρὸς τὸ ἄρρεν, οὕτως αὐγοῦ ἡ παρθένος πρὸς τὴν γυναῖκα· ἡ μὲν γὰρ ἀόριστος γυναῖκα· ἡ δὲ ὡρισμένη. ἔστι δὲ τούτων οὖν μεταβάλλειν· ὡς μηκὸς γὰρ ταύτας ἡ αὔξησις· διὸ καὶ Ὅμηρος· ὥστε μηκέτι δ' ἔπειτα ἄρρεν ἔτι καὶ ὡς διὰ τὴν παρθενίαν ὃ εἶχε δῶρα μένης δοῦναι· ὅκυνεῖ τὸ ἄρρεν κατὰ τὸ μέγεθος μεταβαλών· ὅταν εἰς τὸ τέλειον μεταβαλών· οἱ δὲ λ' οὖν οὖν χοι εἰς μέγεθος τὸ μῆκος ὡς δύασιν. Διὰ τί οἱ οὖν ὄχοι ἢ ὅλως ὀχεῖ χρῆσιν ἢ ἧττον ἰξίας· ἢ ὅτι μεταβαίνουσι τὴν φύσιν ἐν τῇ ἐκ τμήσει εἰς τὸ ὄνατα· τοιαῦτα δὲ ὠὰ εἰς καὶ γωή· ὧν οὐδὲ τι γον λε' ἰχθύος ἰξίας· εἰ μὴ τι ἀπαλώτερον ἡ γωή· Διὰ τί μᾶλλον ἄνθρωπος πολὰς φωνὰς ἀφίησι· τὰ δὲ ἄλλα μίαν, ἀδιάφορα οὖν τα τῷ εἰ- λβ' δύθ· ἔτι ταὐτοῦ, μία φωνή· ἀλλὰ διάλεκτοι πολλαί· Διὰ τί ἡ αὐτὴ ἄλλη, τοῖς δ' ἄλλοις δ' ἢ ὅτι, οἱ μὲν αὐτοῖς γράμματα πολλὰ φθέγ γονται· τὰ δ' ἄλλα τὰ μὲν, οὐδέν· ἓν ἢ δύο ἢ ἴξίας τῶν ἀφωνῶν· ταῦ- τα δὲ περιεῖ μετὰ τῶν φωνηέντων τὴν διάλεκτον· ὅτι δ' ὁλόγος, ἀ τὸ τῇ φωνῇ σημαίνειν· ἀλλὰ τοῖς τάθεσιν αὐτῆς· ἐὰν μὴ ὅτι ἀλγεῖν χαί ρει· τὰ γράμματα, πάθη ἐστὶ φωνῆς· ὁμοίως δ' ὅτε τα ἐπὶ τὰ θηρία δηλοῦσιν· ἀ γράφω δὲ τὰ παιδία φθέγγον ται γράμμα· λγ' Διὰ τί μόνον τῶν ἄλλων ζώων αὐτὸς πνεῖται ἰχνόφωνον· πότε ρον δ' ὅτι μέν· ἡδεῖα χνοφωνία, ἐνεότης δ' ἐστίν· ἀλλὰ δῆλον ἐκ τοῦ ὅλως τελειοῦται τοῦτο τὸ μόριον· ἢ ὅτι κοινωνεῖ μᾶλλον λόγου· τὰ δ' ἄλλα φωνῆς· ὅτι δ' ἡδεῖα χνοφωνία, ἐκ τὸ ὄνομα ζῴ· ἢ οὐσιωνε- λδ' χῶς δ' ἐξιέναι· Διὰ τί αὖ ὀστέον ἐστὶ ἐκ τῆς μετῆς χωλὸς μάλι- στα τῶν ἄλλων ζώων· ὃς ὡδὴ γῆς ἐστὶν ὡς ρώδη· καὶ τὰ ξάπο δα ἐστὶ ὄρνιθες ἔχου σιν· οἱ δ' αὖ οἱ σαρκώδη· διὰ τὸ ὠὰ πολότητα οὖν, θᾶττον τὴν ζῆν ταὶ ζῴ τῇ κινήσει· ἢ δι' ὅτι μόνον τῶν ζώων, πολὺς ἔχει χόρτος ἐν γενέσει ως· καὶ γὰρ ἐπὶ μῆνας καὶ ὀκτὼ μῆνας, καὶ δεκαμηνιαῖος ἐστιν· τοῖς δ' ἄλλοις εἰς χρόνος ἐν τελειώσεως γέγονεν· διὰ ξίψας· τοῖς δ' ἄνοις πολὺς χρόνος γίνεται τῆς ζῴ πολίθου διαξιβῆς· ὥστε κινουμένων διὰ τὸ ἀπολαύειν, ἀθραύειν τὰ κέρατα ἐν τῷ πλείονι χρόνῳ

πλειω

λέ. ωλείω. Διὰ τί οἰὼν οὖχοι ἐλκώδ(ε)ις τὰς κνήμας ἀ(λ)γρυσι καὶ σαπρὰς. πότερον ὅτι (ε)αἴγωα ἄκρα. οἱ δ' ὄνοι οὖχοι γωναικοί, ἢ τοῦτο μᾶλλον συμβέβηκεν αἴτιον δὲ ἡ ταῖς γωαιξίν, ὅτι ἡθερμότης, καὶ τὼ ὁρμᾷ. δῆλοι δ' (ε) τὰ γωαικεῖα. διὸ οὐδὲ οἰὼν ἔχοι. ἀ δὲ γωαῖκες
λς'. ἵνονται, διὰ πολλὴν ὑγρότητα. Διὰ τί τ' ζώων ἀθὴν λιθιᾶ. ἀλλ' ἢ ἄνθρωπος. ὅτι τ' μὲν ὑπερβυτίωνι ἡ τῶν πλυνῶν χωροι πόροι φλεγμονῆς ῥᾳδίσ εἰσιν. ὅσα δὲ μὴ τὸ πρῶτον, ὕστερον δὲ ζωοτοκεῖ ἐν αὐτοῖς, οἷον μῶνι οἱ τῶν ἰχθύων, τούτων δὲ οὐδὲν, κύστιν ἔχει. ἀλλ' ἔστι τὼ κοιλίαν αὐτοῖσ ἡ τοιαύτη συμβλίβεται ὑπόστασις. οἷον ἡ τοῖς ὄρνισιν. ὥστε τὸν χυμὸν δέχεται (ε)τὴν ἔδραν. ὁ δὲ ἄνθρωπος, κύστιν τ' ἔχει, ἀσθενῆ τὸ μὲν καλὸν, ὡσ(ε)τὸ μέγεθος. διὰ μὲν οὖν τὸ ἔχειν τοῦτο τὸ μόριον, συμβλίβεται τὸ γεννᾶν εἰς τὴν κύστιν. διὸ καὶ χώζονται αἱ ἀμίδες ὑπ' αὐτοῦ. διὰ τὴν θερμότητα τοῦ τόπου, συμπέπτουσι (ε)καὶ χύνεται μᾶλλον. ἐμμένει δὲ (ε)αὐξάνεται, διὰ τὴν ξηρότητα τοῦ ὑγροῦ. οὐ γὰρ δύναται τὸ γεννᾶν δι' ὑγρότητος ἐκκρίματα ἐφ' ἅπαξ ὑπερφέρεσθαι, πρὸς ἄλληλα ὑπερφερόμενα γίνεται
λζ'. λίθος. Διὰ τί κορύζης ἄνευ τὰ ὑγρὰ, ἀλλ' οἱ βόες, καὶ τὰ κερατοφόρα. ἢ οἱ ὄρνιθες. ἢ διὰ ξηρότητα φλεγμονὰς. καὶ χωρὶς αἵματος λίσκεται τὸ ὑγρὸν (ε)δυνθεῖσαν ἐμμένον τος δὲ καὶ πνεύματος μένος, γίνεται ὀ ἔρυσμός. τοῖς δ' λοφόροις διὰ μῆκος τοῦ αὐχένος, εἰς τὸ κάτω ὁρμᾷ τὸ πνεῦμα. διὸ καὶ ἀπορροφοῦσι μᾶλλον. οἱ ὄρνιθες δὲ τὰ κερατοφόρα, οὐ περιέουσι δὲ τερον. οὐδὲ ἐρεύγονται δὲ, ὅσα μηρυκίζει. διὰ τὸ πολλὰς ἔχειν κοιλίας, καὶ τὸν καλούμενον κεκρύφαλον. διὰ πολλῶν οὖν γίνεται καὶ ἄνω καὶ κάτω τῷ πνεύματι ἡ πρεία. ἢ φθάνει ἀναλισκόμενον τὸ ὑγρὸν, πρὶν ἐκπνεύσαι τὸ
λή. θημα ἢ πρίασαι ἢ ὀρυγῆναι, ἢ ψοφῆσαι. Διὰ τί ὅσα μ' ἡμέρα τ' ζῷ. ὅσα πάντ' ἡμέρα. ἢ δ' ἄνθρωπος πέρυ φαίνονται ἄγρια οἰόντισ καὶ κύων δ' γίνονται σ. ἢ ἵππος ἀλλ' ἄλογα. ἀλλ' ὅλον τὸ ἡμερον. οὐδὲ ἄγρια σ, οὐδ' ἔχει σ, οὐδ' ἄλλα πολλά. ἢ ὅτι ξᾷον τὸ φαῦλον ἀπίεσθαι ἐξ ἀρχῆς, ἢ μεταβαλεῖν εἰς αὐτό.

ἡ γὰρ φύσις, οὐχὶ πρώτη, ἀλλ' ἐν τέλει ἐργώδης τυγχάνει οὖσα. διὸ καὶ τὸν τοιοῦτον ἄγριον λέγομεν, ἢ ἥμερον, οἷον παιδίον, ἢ ἀνήρ· καὶ μᾶλλον ἐπὶ τῶν θυμῶν ἢ ζώων. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν· ὡς πρὸ οὗ καὶ ἐπὶ τῶν φυτικῶν τέχνης τῶν ἔργων, οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν φυτικῶν φύσεως ἔργων· καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων, πάντα τὰ σὶ φαύλως εἰργασμένα καὶ τὰ ἐλείπω τὰ φαῦλα καλέομεν. εἰ μάτιον. ἄλλο οὖν τοιοῦν. εἰ ὁ μὲν ὄντι κακόν, λαβεῖν ὄντινα ἄπαντα καὶ φαῦλον. ὁ δὲ φαῦλον, οὐπᾶν εἰ καλόν. οἷον εἴ τις ἐπὶ τῶν ἀρχαίων γραφέων ἢ ἀνδριαντοποιῶν σκοπεῖ τὰ ἔργα. οὐ γὰρ ἐπὶ τῶν τοιούτων ἁδρὰ μὴ γραφὴ ἀπουδαία. οὐδὲ ἀνδριάς. φαῦλα δηλονότι. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ φύσις. φαῦλα μὲν τὰ πάντα ποιεῖ· ἢ πλείστα εἰ ἐλείπω. ἀπουδαῖα δὲ ἐλάττω, καὶ οὐπάντα. διὰ τοῦτο τὸ ἥμερον, βέλτιον· τὸ δὲ ἄγριον, φαῦλον· φύσει δὲ τὴν ἐξαρχὴς ἀλλ' ἔφην οἶμαι ἔδει ποιεῖν ἀπουδαίαν ἡμέρα. τὰ δὲ ἐναντία, ἢ οὐδέποτε, ἢ μόλις εἰ ἐπὶ τοῖς εἰ ἐν χθόνιος. ἢ ἀεί τινος ἢ ποτὲ ἐπὶ νικήσει τὸ ὅλον, γίνονται ἥμερα τὰ ζῶα πάντα. τὸ δὲ ἐν τῶν εἰ ἐπὶ τῶν φυτῶν πάντων ἐστίν. ὅσα μὲν ἥμερα ἢ ἄγρια. οὐπάντα δὲ ἀνδριάς ἐστιν ἥμερος οὖσα. ἀλλ' ὅμως εἰσὶν ἐνίδια χώρας πρὸς πολλὰ ἴδια ἔχουσι. ὥστε ἡμελημένα καὶ ἄγρια, κρείττω εἰ ἡμερωτέλθ' ρα φύεσθαι, τῶν ἐν ἀλλῃ γεωργουμένων. Διὰ τί τοῖς μὲν ἀνοῖς οἱ ὀμφαλοὶ μετέωροι γίνονται, τοῖς δὲ ἄλλοις ζώοις ἀφανεῖς; ἢ διότι τοῖς μὲν, ἐν τῷ πολὺν χρόνον εἶσω μὲν φαίνονται. εἰ ὑθὺ τείνουσι. ὅλου δὲ ἀποκλείονται τὸ ἔλκειν. διὸ ζῴοις τὸ μαλλῶν εἰ αἰχίας εἰσίν. ὁ δὲ ἀνὸς ἐν τῷ τελευτᾷ ἐξέρχεται. ὥστε ἐφυγροι καὶ αἱ μοιοὶ ὀμφαλοὶ ἀκολουθοῦσιν. ὅτι δὲ τὰ μὲν, τιτιλώμενα, τὰ δὲ ἐν τῷ τελευτᾷ ἐξέρχεται. σημεῖον. ὅτι τὰ μὲν ὠθυὶ δίωκται τοῦ ζῴου. τὰ δὲ παιδία, ὑπὸ μελείας μέλειται. Διὰ τί τὰ μὲν, τὰ ζῴων ἀποξύουσι, τὰ δὲ, πολλάκις εἰ τὰ μὲν, ὡραῖα ἔχουσι, τὰ δὲ ὡς ἐστὶν ἐν ἀνοσμεῖ, ἀεὶ τὰ δὲ ἄγρια, ὀπολλάκις. εἰ ὑς μὲν ἄγριος, ἀποξύει ἡμέρους δὲ πολλάκις. ἢ διὰ τὸ τροφὴν ἢ ἀλίαν ἢ πόνον. ἐν ὠλησμονῇ γὰρ κύησις ἔπεσται τὰ αὐτὰ ἄλλοθι μὲν ἀποξύει τίκτει, ἄλλοθι δὲ ὠλεονάκις. οἷον τὰ πρόβατα

ἐν μαγνησίᾳ

ἐν μαγνησίᾳ, ἢ λιῶδες. Τίκλῃ δύσ. τὸ δεῖτιον, ἢ πολυχρονίαν τὸ κυ. οὐ γὰρ ὠὼ θυμεῖ ὅταν πλησθῇ· ὥσπερ οὐδὲ προφὴ τὰ πλήρη τὰ δ' ἀκοῦντα ἧττον ὀχεῖ ἐπιθυμεῖ, διὰ τὸ μὴ σίνεσθαι τ' κάθαρσιν. μά Διὰ Τί τ' ἀνθρώπους αἱρεῖσθε χρῆσθαι τοὺς ὀδόντας, βραχύβιοι ὡς ὠὼ τοπολύ· ἢ ὅτι σημεῖον τὸ τὸ ὀστοῦν πυκνὸν εἶναι, ὡς ὀγκέφαλος ἀσθενὴς σκληρῶν· ὡς τυγχάνουσιν τῇ φύσιν, ταχὺ σήπεται· τὰ ἄλλα μηκίνδυνα ἀπαθῆ μίζονται· διὸ καὶ ἄνθρωπος τῷ κεφαλῷ δασύτατον, ἢ τὸ αἴρεσιν τοῦ θήλεος μακροβιώτερον, διὰ μβ' τὰς ξαφάσ. δεῖ ἰδεῖν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Διὰ Τί ὅσοι τῷ διὰ φλ χειρὸς τομὴν ἔχουσι δόλης, μακροβιώτεροι, ἢ διότι τὰ ἀνάρθρα, βραχυβιώτατα, ὡς τὰ ἔντομα· εἰ δὲ τὰ ἔναρθρα βραχύβια, δῆλον ὅτι τὰ ἠρθρωμένα τοῦ ἀνελίου· τοιαῦτα δ', ὧν μὴ τὰ φύσει ἀνῆρθρα μᾶλλον ἢ ἠρθρωται, φλ δὲ χειρὸς τὸ εἰσω ἀνάρθρο-μγ' τερον. Διὰ Τί τ' ζώων αἱ ὄνος, ἢ μόνον, ἢ μᾶλλον διαστρέφεται, ἢ ὅτι, ἢ μόνον, ἢ μᾶλλον ἁλιπὸν ἐν τῇ μηδότητι σίνεται· ὅτι μὴ μδ' διαστρέφεσθαι συμβαίνῃ τοῖσι. Διὰ Τί τῶν ζώων αἱ ὄνος μᾶλλον καὶ ὠνίζεται· ἢ ὅτι μᾶλλον διακρύῃ· ἢ δὲ κάτωνισις, μετὰ δακμέ κρύσ. Διὰ Τί ἵππος ἵππῳ χαίρει καὶ ἐπιθυμεῖ· αἱ ὄνος δὲ ὄνῳ· καὶ ὅλως δὲ τὰ συγγενῆ ῥῖσι συγγένεσι καὶ ὁμοίοις· οὐ δὴ ὁμοίως ὅτι σὺ ζῷον καλόν· ἢ δὲ ἐπιθυμία, τοῦ καλοῦ· ἐδόκει οὖν τὸ καλὸν ἡδὺ εἶναι· νῦν δὲ μᾶλλον λύσεις κάλλος, ἡδύ, τὸ καλ' ἐστὶ τὸ ἡδύ· οὐδὲ πᾶσαι ἡδυαὶ, ἢ τὸ καλὸν ἡδύ· οἷον φαγεῖν, ἢ πιεῖν ὀστιοῦν ἡδὺ ἑτέρῳ, ἢ ἀφροδισιάσαι ἄλλῳ· διότι μὴ οὖν ἑκάστου τῷ συγγενεῖ μὴ τὸ μὴ μᾶλλον, μᾶλλον δὲ ἡδὺ ἀφροδισιάζῃ, ἄλλο πρόβλημα· ὅτι δὲ καὶ κάλλιστον, οὐκέτι ἀληθές· ἀλλὰ ἧττον τὸ εἰς τὸ σωσθῆναι ἡδύ· ὅτι δὲ μὴ καλόν, ὅτι ἐπιθυμοῦσι χαίρουσι μὴ ὁρῶντες· καίτοι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν ἔχει ὁμοίως· διψῶντες γὰρ, ἢ δίον ὁρῶσι τὸ πῶμα· τὸ μὴ οὖν πρὸς χρείαν δίνα καλὸν, οὐ καὶ μᾶλλον ἐπιθυμῶμεν· τοῦτο δοκεῖ ἥδιστον εἶναι· τὸ δὲ καθαυτὸ, οὐκέτι οὕτως· σημεῖον δὲ τούτου· δοκοῦσι γὰρ ἡμῖν ἡδέως καλοὶ εἶναι

πρὸς τὴν οὐσίαν βλέψασιν. ἆρ' οὖν οὕτως ὥστε καὶ ἀθῆναι ὁρᾶσι μᾶλλον τῶν εἰς σωτηρίαν· οὐδὲν γὰρ κωλύει, εἰ μὴ ἐπιθυμοῦμεν τοῦτο τυχεῖν, οὕτω δὲ πόμακα λίαν· εἰ γὰρ δυνατὸν τοῦτο τυχεῖν, ἀδύ-
μζ' νατόν ἐσμεν. Διὰ τί ποτε τῶν μὲν αὐτοῦ τὰ ἔμπροσθεν δικούτερα τῶν ὀπισθέν ἐστι· τὰ δὲ τετράποδων τὰ ὀπισθεν, ἢ ὅτι πάντα τὰ ἐπὶ γῆς, τὰ ἔμπροσθεν ἔχει δικούτερα· οἱ γὰρ ὄρνιθες τὸν αὐτὸν τρόπον τοῖς αὐτοῖς ἔχουσιν· ἢ τὰ ἀνθερέστερα μᾶλλον ἀεὶ σκεπάζειν ἡ φύσις εἴωθεν· ἀνθενῶν δὲ ἕκαστόν ἐστι τιμιώτερον· τῶν δὲ τετραπόδων ἀνθερέστερά ἐστι τῶν ἔμπροσθεν διὰ τὸν τόπον· ὑπὸ γὰρ τὴν ψυχὴν καυμάτων μᾶλλον δύναται πάσχειν· τὰ δὲ αὐτῶν τὰ ἔμπροσθεν, ἀνθερέστερά ἐστι, καὶ διὰ τοῦτο πορθεῖ.

μξ' Διὰ τί αὖ τῶν ζώων μᾶλλον πτερύγωται· ἢ ὅτι καὶ κορυ-
ζᾷ μᾶλλον· τοῦτο δ' αἴτιόν ἐστιν· ὅτι τὸ θερμοῦ ὄντος περὶ τὴν καρδίαν, καὶ πτερωτὸς αὖ φέρεσθαι, τοῖς μὲν ἄλλοις ζώοις, ἢ κατὰ φύσιν αὐτοῖς φορά ἐστιν ἐπὶ τοὺς ὤμους· ἐν τούτοις δὲ ἐξ ἀνακλάσεως χειρόμενον, τὸ μὲν ἐπὶ τὸν πρόχειλον καὶ τὴν κεφαλὴν φέρεσθαι τὸ ζῷον, εἰς τὴν ἰσχὺν ἡ τοῦ ὀφύος· διὰ τὸ ἐπὶ τὰ αὐτὰ εὐθείας εἶναι πάντα ταῦτα, καὶ παρὰ τὴν βάσιν· φερόμενον ὁμοίως τὸ σῶμα, καὶ τοῦ γραμμίζειν εἰς αὐτὰ μᾶλλον· ἐπεὶ γὰρ τοῦ γραφεῖ θερμῷ· διὸ οὐδὲ πάμπυκορυζᾷ τὰ τετράποδα ζῷα, οὐδὲ πτέρυγα· ὁ γὰρ πτερυγωτὸς, ἢ πνεύματος ἀθρόου φορά ἐστιν· ὑγρῶν ὄντων τῶν μᾶλλον τοσούτου, ἢ ὑγρὸν ἀπέπτων· διὸ πρὸ τῶν καταῤῥεῖν πέπεται, ἃ συμβαίνει τοῖς ἄλλοις ζώοις, διὰ τὸ τὴν θερμὴν φορὰν ὁμαλίζειν ἐν αὐτῷ εἰς τὸ πρόσθεν ἢ ὄπισθεν· τοῦτο δὲ τὰ οὖν πρῶτα ὀρθὴ πτερυγώτοις τῇ βάσει, καθάπερ τὸ φυτὸν συμβαίνει τὴν θερμὴν φορὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν γίνεσθαι· ὠλείζειν δὲ σφόδρα τὰ τοιαῦτα· φερόμενον γὰρ ἐν ταῦθα, ἀραιοῖ καὶ θερμαίνει τὴν περὶ αὐτὰ ἠρεμοῦσαν· ὀνίσθαι δὲ τοιοῦτοι, δεκτικοὶ γίνονται τῶν ὑγρῶν μᾶλλον, ἢ οἱ κάτω φλεγμασίαι· τόροι· ὅταν δὲ συμβῇ ὀξὺ γραυθῆναι μᾶλλον τὸ ἡμισυ ἑκάστου ψυχῆς, ἔξωθεν συμπαι-

μὴ τὸ θρομὸν προφιὼτιέχον καὶ συσελόμμον ἐντὸς, αὐξεσθαι· αὐξανόμμον δὲ, φέρεσθαι ὧν τὴ κεφαλιὼ καὶ τοὺς ἐναὐτῇ πό-ρους εἰς οὓς ἀκολουθοῦντα τὰ ὑγρὰ ὁρῶντα λεπτὰ καὶ ἀπεπτα πληροῖ αὐτῆς τῆ καταῤῥῆξει. ἁπταρμοὺς ὁμοί· ἐνγὰρ τοῖς ἀεροχαῖς τῶν καταῤῥῆγνυ τὸ θρομὸν προσαναφορόμμον τῶ ὑγροῦ· καὶ πνεύματοῦν γοὺς πόρους, τῇ τῆκβολῇ τοῦ πνεύματος τοὺς ἁπταρμοὺς ποιεῖ, καὶ τῇ πρὸ τῶν ὑγρῶν ἀναγωγῇ· ὅθεν λεπτὰ καὶ ἀριμέα· διὸ καὶ συμβαίνμ με τὰ τῶν φλεγμαίνοντων ἁπταρμῶν, ὑ-δατώδη ἀπομάττεσθαι· πάντων δὲ ῥύτων ὁρμησάντων, τὸ συνεχῆ καὶ πάθος ἔχοντα ὑγρά, ἐφίσταται αὐτοῖς, καὶ ἐμφράπτει τοὺς πόρους περὶ τὴν κεφαλιὼ καὶ τὴν ῥῖνα· ὀγκηρότερα γὰρ γινόμε-να ἢ διατείνοντα ποιεῖ, τοὺς περὶ τὴν κεφαλιὼ πόρους· σημεῖ-ον δὲ τὸ μὴ τῆκεσθαι ἢδη αὐτῶν πνεῦμα ἀφιέντων· διὸ οὔτε ἁπταρνυνται, ὅτε ὀσφραίνονται οἱ κορυζῶντες· οἱ δὲ αὖ κορύζης γινόμμοι, διὰ μὲν τὰς αὐτὰς αἰτίας, γίνονται· μικρὰς δὲ καὶ ἐλαφρὰς ἀρχὰς λαβόντες· ὥστε συναχθέντα τὰ ὑγρὰ τῷ θερμῷ ἐκπνευ-ματοῦμμενα ἀνάγκη τοῦ διολισθάνειν, εἰς τὸ ἁπτὸ καὶ τοὺς ξίνας· ποιεῖ δὲ τὸν ψόφον τὸ πνεῦμα, οὐχ ἧττον ἢ βίαι φορᾶς, ἢ τὸ πλῆθος αὐτοῦ· ἐνεχθέντος γὰρ τοῦ θερμοῦ πρὸς ὀρθιὸν, πρὸς τὸν ἐγκέφαλον, καὶ προσπιέζοντος αὐτῷ, ἀνακλᾶται ἐπὶ τοὺς ξίνας διὰ τοὺς τοῦ τῆ πόρους ἐκτὸς ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου διαλείν· παρὰ φύσιν οὖν φλεγμαίνοντος ἐκτὸς κλίσεως φορᾶς γινομμένης ἐπὶ τοὺς ξίνας, τῷ πνεύματι, σφοδρὰν συμβαίνμ γίνεσθαι· διὸ ποιεῖ τοὺς ψόφους. τῶν δὲ ἄλλων ζώων συμβαίνμ μάλιστα κορυζᾶν, τοὺς ὄρνιθας· διὰ τὸ μάλιστα ὁμοιόχημον εἶναι αὐτῷ· ἧττον δὲ ἡ αὐτὸς πάσχει αὐτό· ὅτι τὰ πολλὰ κάτω ἔχει τῶν κεφαλιών· διὰ τὸ τῶν ὀμμάτων ἀποφλεγμαίνειν.

μὴ Διὰ τί τὰ θαλάττια ζῶα τῶν ἐν τῇ γῇ μείζω καὶ ὠξαφέστε-ρά ἐστιν· ἢ ὅτι ὕλιθος κατασβαννῶν τὰ πελέχοντα τὸν γῆν ἀ-φαιρεῖται τὸν προφιών· διὸ καὶ τὰ κατακεκλιμένα ὠξαφέστε-ρά ἐστιν· πάντων οὖν τούτων ἀποτέμνακται τὰ θαλάττια ζῶα·

μθ' Διὰ τί ποτε τὰ μὲν ἄλλα ζῷα πλεονάκις τῇ ξηρᾷ ξο-
φῇ, ἢ τῇ ὑγρᾷ προσάγεται· ὁ δὲ ἄνθρωπος τῇ ὑγρᾷ, ἢ τῇ ξηρᾷ· ἢ ὅ
τι φύσει ὁ ἄνθρωπος θερμότατον· πλείστης οὖν δεῖται τῆς
μ' Διὰ τί οἱ ὦμοὶ χοιροὶ μέλανες φαλακροί· ἢ ὅτι περ λύπη ἐχρῶντο
ἐγκέφαλον· τοῦτο δὲ συμβέβηκεν αὐτοῖς, διὰ τὸ μὴ συγπνεῖσθαι
τοῖς γυναιξίν· ἡ γὰρ γονὴ ὕδατῶδες, ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου χωροῦσα· διὰ δὲ
τοῦτο καὶ οἱ βόες οἱ ἐκτομίαι μεγάλα τὰ κέρατα ἔχουσιν ὅταν
ἐκτμηθῶσι· δοκεῖ δὲ ἡ αὐτὴ αἰτία εἶναι, καὶ ὅτι αἱ γυναῖκες οἱ παῖ
νά δες, οὐκ εἰσὶ φαλακροί. Διὰ τί τὰ μὲν ὠὰ ὑὸς δύναται διαῤῥῆ
ξαι τῇ ξέσει μετὰ τοῦ γλοίου, τὰ δὲ οὔ· ἢ ὅσα ὀλιγοχρονιώτερα
τῶν μήνιγγας δεκτικωτέρας· διὸ ἄσαρκα καὶ τελευτᾷ θᾶττον.
νβ' Διὰ τί ποτε μὲν ἀνὸς πλείω τὴν ὑποχώρησιν ποιεῖται τῆς
ξηρᾶς τὴν ὑγράν, οἱ δὲ ἵπποι καὶ οἱ ὄνοι τῇ ξηρᾷ· ἢ διότι ταῦτα
μὲν τὰ ζῷα, πλείονι τῇ ξοφῇ τῇ ξηρᾷ· ὁ δὲ ἄνθρωπος, ὑγρᾷ μᾶλλον ἢ
τῇ ξηρᾷ· πᾶσα δὲ περίπωσις, ἀπὸ τῆς ξοφῆς ὁρᾶται· καὶ ἀπὸ τοῦ πλείο
νος πλείω· τὰ μὲν οὖν τῇ ὑγρᾷ μᾶλλον· τὰ δὲ τῇ ξηρᾷ πλείονι τῇ
ξοφῇ χρῆται· διότι τὰ μὲν, τῶν ζώων ὄντι φύσει ξηρά· τὸ δὲ ὑγρὰ·
τὰ μὲν οὖν τῇ φύσει ξηρᾷ, τῆς ὑγρᾶς μᾶλλον ἐπιθυμεῖ· ταύτης
γὰρ συνδεέστερα εἰσί· τὰ δὲ τῇ φύσει ὑγρά, τῆς ξηρότητος· ταύτης δὲ
νγ' συνδέστερα καθέστηκεν. Διὰ τί ὄρνιθες καὶ ἀνοὶ καὶ τῶν ζώων
τὰ ἀνδρεῖα, σκληρότερα, ἢ ὅτι ὁ θυμὸς μετὰ θερμότητος· ὁ γὰρ φό
βος καὶ ἀψυξία· ὅσων οὖν τὸ αἷμα ἔνθερμόν ἐστι, καὶ ἀνδρεῖα καὶ
θυμοειδῆ· τὸ δὲ αἷμα ξοφῆ· ὅσα δὲ θερμῷ αὖρα ἐστὶ τῷ φυσικῷ σκλη
νδ' ρότερα ἐστίν. Διὰ τί τὰ τραχυτέρα τοῖς μάλιστα τὰ τρά
χηλα τὰ μὴ μεγάλα· ἀνθρώπους δὲ καὶ τὰ μεγάλα ἥπιον· οἷον
ἵππους καὶ ὄνους, ἢ ὅτι πολύονυχα ταῦτα, οἷον κύνες· καὶ ὗες· καὶ αἶγες·
καὶ πρόβατα πολὺ μᾶλλον τῶν μεγάλων· ἐκείνων δὲ, τὰ μὲν, ὁλό
μονόκερα, τὰ δὲ, ὡς ἐπὶ πολύ· τὰ δὲ τέρατα σύνοπτα· ἐπάλλατ
τόντων τῶν κερμάτων ἀλλήλοις· καὶ συγχόντων ἐν τῇ ἐξόδῳ
τῆς γονῆς· ἢ ἐν τῇ μίξει τῇ ἐν τῇ τῆς θηλείας· διὸ καὶ ὄρνιθες αὐτοὶ

ποιοῦσι

ποιοῦσι· τοὺς μὲν ὠὰ, τίκτουσι· τοὺς δὲ τέρατα, ἐκ τῶν διδύμων γί-
νε μεται, ὧν ἡ λέκυθος ἐφ' ὑμῖν οὐ διαιρεῖται. Διὰ τί ἡ κεφα
λὴ δασεῖα τῶν αὐχένων μᾶλλον, τοῦ ἀλουσώματος, καὶ οὐκ ἀτυλό
μεν· τοῖς δὲ ἄλλοις ζώοις τοὐναντίον· ἢ ὅτι καὶ τῶν ἄλλων, τὰ μὲν
εἰς ὀδόντας ἐκδίδωσι καθ' ὑπερβολὴν τροφῆς· τὰ δὲ, εἰς κέρα-
τα, τὰ δὲ εἰς τρίχας· ὅσα μὲν εἰς κέρατα, ἧττον τῶν κεφαλῶν ἔχει
δασεῖαν· ἐκεῖ γὰρ ἀπήλωται· ὅσα δὲ εἰς ὀδόντας, μᾶλλον μὲν τῶν
κερατοφόρων· ἔχει γὰρ λοφίαν· ἧττον δὲ τῶν τοιούτων οἷον ὀρνέων·
ἔχουσι γὰρ ταῦτα καὶ τὴν τῶν αὐχένων, ὃ ἐκείνοις πολλαχοῦ διὰ τὴν
θερμότητα, τοῦτο εἰς κεφαλὴν ἐκδίδωσιν· ἡ γὰρ ὄδελυς ἔχει· οὐ δὲ τω-
νὸς λυόντως, ὥστε τὰ αὐτὰ πάσχειν. Διὰ τί αὐτὸς μόνος τῶν ζώων τὸ
λιὰς ἔχει, ἢ ὅτι τὸ μὲν πλεῖστον τῶν ζώων ξυάδας τὴν τρίχα αὐτὰ
τῶν ἔστω ἔχει· οἷον ἵππος· βοῦς· ἔνιαδὲ, ξυάδας μὲν οὐκ ἔχει, βραχύ
λιαδέ εἰσι· καθάπερ πρόβατον καὶ ἄλλα· οὗ ἡ θρὶξ ὥσπερ οὐ γηράσ
κουσα, οὐδὲ πολιοῦται· ὁ δὲ αὐτὸς, οὐδὲ ξυάδας ἔχει τὴν τρίχα· μα
κροβιώτατόν ἐστιν· ὥστε καὶ ὑπὸ τοῦ χρόνου πολιοῦται. Διὰ τί ὁ-
σοις τὰ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ κάτω μείζονα, ἢ τὰ πρὸς τὰ ἔξω
βραχύκιοι καὶ ἀσθενεῖς· ἢ ὅτι ἡ κοιλία ψυχρὰ διὰ μικρότητα, ὥσ
περ οὖν πεπτική· ἀλλὰ πεπτωματική· οἱ δὲ τοιοῦτοι, νοσηροί.
νή Διὰ τί τὰ μὲν γίνεται τῶν ζώων· οὐ μόνον ἐξ ἀλλήλων, ἀλλὰ καὶ
αὐτόματα· τὰ δὲ ἐξ ἀλλήλων μόνον· οἷον ἀνὸς καὶ ἵππος· ἢ καὶ
εἰκὸς μὴ διὰ τέρας αἰτίας, ἀλλ' ὅτι τοῖς μὲν ὀλίγος ὁ χρόνος τῆς
γενέσεως· ὥστε καὶ γονιμικὴ ὥρα ἐν τῷ ἔτει· ἐν δὲ τῇ μεταβολῇ τῶν
ὡρῶν· τῶν δὲ, πολὺς ἡ γένεσις ἐν τῷ ἔτει· ἐνίοις μὲν, ἢ δὲ καὶ μῆνες εἰσὶν· ὥστε καὶ ἀναγκαῖον εἶναι, ἢ ἐξ ἀλλήλων γίνεσθαι.
μθ Διὰ τί τῶν αἰθιόπων οἱ μὲν ὀδόντες λευκοὶ, καὶ λευκότεροι τῶν
ἄλλων, οἱ δὲ ὄνυχες οὐκέτι, ἢ οἱ μὲν ὄνυχες, ὅτι καὶ τὸ δέρμα
μέλαν, καὶ μελανώτερον ἢ τῶν ἄλλων· οἱ δὲ ὄνυχες ἐκ τοῦ δέρμα-
τος φύονται· οἱ δὲ ὀδόντες λευκοὶ, διὰ τί· ἢ ὅτι ἐξ ὧν ὁ ἥλιος τὸ ὑ-
γρὸν ἐξάγει, ἀπὸ τούτων ἐπιβλάπτει μάλιστα λευκαίνεται· οἷον καὶ τὸν κηρὸν

τὸ μὲν οὖν δέρμα ἐστὶ βάπτ. ἀλλὰ τὸ ὑγρὸν διὰ τοῦτο ἀλέαν ἐξ-
ξ' αἴρεται ἐξ αὐτῶν. Διὰ τί τὰ μὲν ἀφαιρούμενα φθί-
νει φαλῆρα, ἀποθνήσκει ὠὸς ἢ ταχύ, τὰ δὲ οὐ; ἢ ὅσα ἀναιμα καὶ ὀ
λιγόξοφα τοῦ τὸ πάσχει· οὔτε γὰρ δεῖται βραχύ, οὔτε
ἐγχεῖται αὐτῶν τὸ θρόμβον ἐν τῷ ὑγρῷ ὧν ἄνω, οὐχ
οἷόν τε ζῆν τοῖς αἰαίμοις· τούτοις δὲ οἷ-
ον τε ὄντι ὀβίνη πνεῖ· ζῆν
γὰρ δύναται πολὺ
μᾶλλον· ἢ δὲ αἱ
τίαι ἐν ἑτέ
ροις εἴρη
ται.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΦΥΣΙΚΑ ὍΣΑ ΠΕΡΙ ΦΩΝΗΣ.

ά Περὶ δὲ τῶν αἰσθήσεων ἐκ γένετης μᾶλλον τὴν ἀκοὴν φθεί-
ρουσιν· ἢ ὅτι ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ἐστὶν αἰσθάνεσθαι, ἥ τε ἀκοὴ καὶ ἡ
φωνή· φαίνεται δὲ δοκεῖ διαφθείρεσθαι ἡ διάλεκτος οὖσα εἴδους φω-
νῆς, μὴ χαλεπῶν τοιούτων τελεῖσθαι· σημεῖον δέ· ὅτι μετὰ τὸ γένεσθαι πο-
λὺν χρόνον φωνοῦσιν ἐσμέν· εἶτα οὐδέποτε μελίζομεν· τὸ μὲν γὰρ πρῶ
τον ἄλογος· ὁ δὲ λαλοῦμεν οὐδέν ἐστι διὰ τὸ τὴν διάλεκτον φθεί-
ρεσθαι· εἶναι· τὴν δὲ ἀρχὴν ἀμφοτέρων εἶναι, καὶ φωνῆς καὶ διαλέκτου.
Φωνὴ μέν ἐστι καὶ ἀκοῆς, ὡς περὶ καὶ εἰ συμβεβηκός ἐστι τῶν
αἰσθήσεων φθείρεται· καὶ οὐ καθ' αὑτὴν ἡ ἀκοή· τὸ μέλλον δέ ἐστι
τὸ ἐκ τῶν ἄλλων ζώων λαβεῖν· ὅτι πάντα λοιπὸν ἄφθαρτός ἐστιν ἡ ἀκοὴ
καὶ φωνῆς καὶ διαλέκτου· λαλεῖ γὰρ οὐθὲν τῶν ἄλλων ζώων, πλὴν ἀνθρώ-
β' που· ἢ ὀλίγα τινὰ καθάπερ εἴρηται· Διὰ τί οἱ κωφοὶ πάντες
διὰ τῶν ῥινῶν φθέγγονται, ἢ διὰ τὸ ἐπῆχος εἶναι, τὸ ἐνεὸν εἶναι· οἱ
δὲ ἐνεοὶ λαλοῦσι διὰ τῶν ῥινῶν· ταύτην γὰρ αὐτῇ ἐκπέπτωκε τὸ πνεῦ
μα διὰ τοῦτο τὸ σῶμα τε μεμυκέναι· μεμύκασι δ', ὅτι ἀθεμελίωτοι φωνῶν

χωνται

γ' χεῶν ται· τῇ ἰλιώτῃ. Διὰ τί μεγαλόφωνοι πάντες εἰσὶν οἱ θερμοὶ τὴν φύσιν· ἢ ὅτι ἀνάγκη καὶ ἀέρα πολὺν καὶ ψυχρὸν ἐν τούτοις εἶναι· ἔλκει γὰρ θερμὸν καὶ πνεῦμα πρὸς ἑαυτὸ καὶ ἀέρα· ὃ πλείω τὸ πλεῖον· ἡ δὲ μεγάλη φωνὴ γίνεται, ἐν τῷ πολὺν ἀέρα κινεῖν· καὶ ὀξεῖα ἀπὸ τοῦ ταχέως. βαρεῖα δὲ ἡ ἐν τῷ βαρέως.

δ' Διὰ τί οἱ κωφοὶ πάντες διὰ τὴν ξυνωφθήγοντα, ἢ διὰ τὸ βιαιότερον πνεῖν τοὺς κωφούς· ἐγγὺς γὰρ τοῦ ἐνεοὶ εἶναι εἰσί· διίσταται οὖν τὸ μυκτῆρος ὁρᾷ, ὑπὸ πνεύματος· οἱ τοιοῦτοι δὲ διὰ ξιὸν φθέγγονται.

ε' Διὰ τί δύσκωφότερα τὰ θηλυκτός, ἢ ὅτι μᾶλλον ἡρεμία, διὰ τὸ τὸ θερμοτάτου ἀπουσίαν· διὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀτραχηλότερα.

ς' Διὰ τί πόρρωθεν αἱ φωναὶ ὀξύτεραι δοκοῦσιν εἶναι· οἱ γὰρ μιμούμενοι τοὺς σφόδρα πόρρω ὄντας καὶ βοῶντας, ὀξὺ φθέγγονται· καὶ ὅμοιον τοῖς ἀπηχοῦσι, καὶ φθήγγουσι, ὀξύτερον φαίνεται ὁ ψόφος· ὅτι δὲ πόρρω· αὐξάνεται γάρ· οὐκοῦν ἐπεὶ ὀξὺ μὲν ἐν ψόφῳ τὸ ταχύ, βραχὺ δὲ τὸ βαρύ, εἰκὸς βραδύτερας πόρρωθεν φαίνεσθαι τὰς φωνάς· τὰ γὰρ αὐξόμενα πολὺν βραδύτερον φέρεται, ὅσῳ ἂν ἀπὸ πλείονος ἀρχῆς πλεῖον, καὶ τέλος πίπτῃ· πότερον οὖν οἱ μιμούμενοι ἀμυδρὰν τὴν φωνὴν μιμοῦνται, ἢ λεπτὴν τὴν πόρρωθεν φωνήν· λεπτὴ δὲ βαρεῖα οὐκ ἔστιν· οὐ δὲ μικρὸν καὶ ἀμυδρὸν φθέγγεσθαι βαρύ· ἀλλ' ὀξὺ ἀνάγκη· ἢ οὐ μόνον οἱ μιμούμενοι διὰ τοῦτο μιμοῦνται· ἀλλὰ καὶ οἱ ψόφοι αὐτοὶ, ὀξύτεροι πόρρωθεν· αἴτιον δὲ ὅτι ὁ ἀὴρ φορόμενος, ποιεῖ τὸν ψόφον· καὶ ὥσπερ τὸ πρῶτον ψοφοῦν τὸ κινῆσαν τὸν ἀέρα, οὕτω δεῖ πάλιν πρῖσαι τὸν ἀέρα ἀεὶ ἄλλον κινοῦντα εἶναι· τὸ δὲ, κινούμενον· διὸ ὁ ψόφος συνεχὴς· ὅτι ἀεὶ ἐκδέχεται κινοῦντι κινούμενον, ἕως ἂν ἀπομαραθῇ· ὁ δὲ πὶ τῶν σωμάτων δοκεῖ τὸ πρεσβύτερον· ὅταν, μηκέτι δύνηται ὠθεῖν ὁ ἀὴρ, ἐμβαλὼν τὸ βέλος· φέρεται δὲ τὸν ἀέρα· ἡ μὲν γὰρ φωνὴ γίνεται ἡ συνεχὴς, ἀέρος ὠθουμένου ὑπὸ ἀέρος· τὸ δὲ βέλος φέρεται, σώματος ὑπὸ ἀέρος κινουμένου· ἐν ταῦθα μὲν οὖν ἀεὶ τὸ αὐτὸ φέρεται σῶμα, ἕως ἂν κατα

πόση· ἐκεῖ δὲ ἀεὶ ἕτερος ἀήρ· καὶ πρῶτον ἐλάττω θᾶττον μὴ κινεῖται· ἐπὶ ἐλάττω δὲ διὸ πύκνωσιν ὀξύτεραι καὶ λεπτότεραι αἱ φωναί· τοῖς μὲν θᾶττον, ὀξύ· ὥστε περ καὶ δύναται· ὡς περὶ αὐτῆς αἰτίας, δι' ἣν καὶ οἱ μὲν παῖδες καὶ οἱ κάμηλοι ὀξὺ φθέγγονται· οἱ δὲ ἄνδρες καὶ οἱ ὑγιαίνοντες, βαρύ· τὸ δὲ τοῖς ἐξ ὑσμὸς πόδηλον εἶναι τῇ φωνῇ, ἢ βαρυτέραν ἢ ὀξυτέραν ποιοῦμεν, καὶ ὅλως μὴ ὁμοίως ἔχειν τοῖς ἐκπνεομένοις βαρέσιν, αἴτιον, ὅτι τὸ μὲν ἐξιθὲν, ἐν αἴτιον φέρεται ἀεὶ τὸ αὐτό· ὁ δὲ ψόφος, ἀήρ ἐστιν ὠθούμενος ἀπὸ ἀέρος· διὸ καὶ τὸ μὲν, εἰς ἓν πίπτει· ἡ δὲ φωνὴ, πολλαχῇ· ὥς περ οὖν εἰ τὸ ἐξιθὲν ἅμα φορὰ μόνον, ἀπείρως ἐξιθείη

ζ' καὶ ἔτι εἰς τοὔμπροσθεν. Διὰ τί αἱ μεμιλιφεῖς οἰκίαι μᾶλλον ἠχοῦσιν, ἢ ὅτι μᾶλλον ἀνάκλασις γίνεται διὰ τὴν λειότητα· λειότεραι δὲ, διὰ τὸ ἀρραγὲς· καὶ συνεχές· δεῖ δὲ μὴ πολλαχοῦ γὰρ ἀλλ' ἢ ξηρὰν λαμβάνειν· ἀπὸ πολλοῦ γὰρ, οὐκ ἔστιν ἀνάκλασις· διὰ τὰ ὦτα καὶ τὰ κονιάματα μᾶλλον ἦχεῖ· συμβάλλεται δέ τι καὶ ἡ ἀκινησία τοῦ ἀέρος· ἀθρόον γὰρ ἰὸν μᾶλ

η λον ἀποκωλύπτεται τὸν προσπίπτοντα. Διὰ τί ἑαυτὸς ᾄδων καὶ κραύματι κεκραγὼς καὶ ῥυγχῇ καὶ στόματι, μᾶλλον ἦχεῖ τοῖς οἰκήμασι, καὶ ἐὰν φρέαρ ἢ λάκκος ᾖ ἐν τῇ οἰκίᾳ· ὅτι ἐπεὶ ἀνάκλασις ἦν ἠχώ, δεῖ πυκνὸν εἶναι τὸν ἀέρα, ἐν ᾧ ἀνακλασθήσεται, πρόσπτωμα καὶ λεῖον· οὕτω γὰρ μάλιστα ἦχος γίνεται· τὸ μὲν οὖν φρέαρ καὶ λάκκος, ἔχει τὴν στενότητα καὶ τὴν ἀθροισιν· οἱ δὲ τοῖχοι καὶ τὰ κραύματα, καὶ τὴν πυκνότητα τούτων περιεχόντων· ὥστε ἀμφοτέρων τὸ συμβαῖνον· καὶ γὰρ τὰ κοῖλα μᾶλλον ἦχεῖ· διὰ τοῦτο καὶ ὁ χαλκὸς μάλιστα ἄλλων· ὅτι δὲ κατορωρυγμένα θᾶττον ἀγωνᾷ· ἡ γὰρ φωνὴ φέρεται κάτω ὀχήματος· ὅλως δὲ πάντα χρῆται τῇ κοίλῃ

θ' κλωφερείᾳ. Διὰ τί δὲ μᾶλλον ἐὰν κατορύξῃτις, ἦχεῖ· ἢ ἐὰν μὴ· ἢ ὅτι πυκνότερα μᾶλλον εἰς αὐτὰ δέχεται καὶ κατέχει τὸν ἀέρα· συμμιαίνει δὲ καὶ τὴν πολυγλωσσοδροτέραν ποιεῖσθαι·

ί. Διὰ τί τὸ ὕδωρ τὸ ψυχρὸν ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀγγείου θᾶττον χέομεν, ὀξύτερον ποιεῖ τὸν ψόφον· ἢ ὅτι θᾶττον ἡ φορά· βαρύτερον γάρ, ἢ δι' ἧττον. ὀξύτερον ποιεῖ τὸν ψόφον· τὸ δὲ θερμὸν τῇ μανότητι τῇ ἀναφορᾶς κωλύει· ὡς ἐρωτῶσί τινες· ὅτι διὰ δύο καὶ ὁμοίως, ἀθρόως ἔρχεται τῷ πλήγματι ποιοῦσι. Διὰ τί τὴν ἠχὼ πυκνοῖ ἡ φωνὴ ἔξαχυτέρα· ἢ διὰ τὸ ὑγρότερον τὸ σῶμα, διὰ τὸ ἀπτέαν· καὶ οὐχ ἧττον ἐπὶ τὸν ἄνω τόπον· διὸ καὶ ἐν τῇ ἀναφορᾷ ὑγρότητος τι ποιεῖ τὸν βρόγχον οὖσης, ἀνάγκη τὴν ἠχὼ ταχυτέραν εἶναι τῆς φωνῆς· ἢ μᾶλλον τῆς ταχύτητος, διὰ τὸ ἀνωμαλίαν· ἢ δὲ βαρύτης, διὰ τὴν ἐμφραξιν· βραδυτέρα γὰρ ἡ φορά. Διὰ τί μετὰ ταῦτα, τάχιστα ἀπορρήγνυται ἡ φωνή· ἢ ὅτι κοπτόμενον μᾶλλον τόπος, ἐκθερμαίνεται· θερμαινόμενον δὲ, ἐλαφρὸν τὸ ὑγρότητα· πλείων δὲ αὕτη ἐστὶν ἡ τοιαύτη βραδυτέρα διὰ τὴν προσφοράν. Διὰ τί οἱ κλαίοντες ὀξύφθεγκτοί εἰσι· οἱ δὲ γελῶντες βαρύ· ἢ ὅτι οἱ μὲν ὀλίγον κινοῦσι πνεῦμα διὰ ἀσθένειαν· οἱ δὲ σφοδρῶς· ὁ ποιεῖ ταχὺ φέρεσθαι τὸ πνεῦμα· τὸ δὲ ταχὺ, ὀξύ· ἐκ γὰρ ἀποστόνουντα πνεύματος ξύπτουμένου, ταχὺ φέρεται· ὁ δὲ γελῶν, τοὐναντίον, διαλελυμένος· οἱ δὲ ἀσθενεῖς, ὀξύ· ὀλίγον γὰρ ἀέρα κινοῦσιν· οἱ δὲ, ἐπιστολῆς· ἔτι οἱ μὲν γελῶντες, θερμὸν πνεῦμα ἀφιᾶσιν· οἱ δὲ κλαίοντες, ὥσπερ ἡ λύσις καὶ τὸ ψυχόμενον ἐπὶ τοῦτο τοῦ πρὸς τὸ σῶμα, ἢ τὸ πνεῦμα ψυχρότερον ἀφιᾶσι· τὸ μὲν οὖν θερμὸν, πολὺν ἀέρα κινεῖ· ὥστε ταχέως φέρεσθαι· τὸ δὲ ψυχρὸν, ὀλίγον· συμβαίνει δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν αὐλῶν· οἱ γὰρ θερμοὶ τῷ πνεύματι αὐλοῦντες, πολὺ βραδύτερον αὐλοῦσιν. Διὰ τί οἱ ᾠδοὶ καὶ τὰ ἄλλα τῶν ζώων τὰ μέγα ὀξύτερα φθέγγονται τῶν τελείων· ἢ τοῦτο ὀξύτης τοῦ σφοδρότητος κίνησις· καὶ ἡ φωνή ἐστιν ἀέρος κίνησις· καὶ ἡ θᾶττων ὀξυτέρα· ἔοικε δὲ ἧττον θᾶττον ὀλίγος τοῦ πολλοῦ κινεῖται ἀήρ· κινεῖται δὲ ἡ συγκεκινημένος· ἢ διακεκινημένος ὑπὸ θρόμβου· ἐπεὶ δὲ ἡ μᾶλλον εἰς πνοὴν ψυχροῦ εἰσαγωγὴ, συγκέκινται ἂν ἐν αὐτῇ ὀλίγοι μᾶλλον ἀήρ· ἡ δὲ ἐκ θερμοῦ, θερμοῦ κινήσαντος ἀέρα, μᾶλλον ἂν ἡ φωνή·

ἐκ πνεόντων γὰρ οὐκ εἰς πνεόντων φωνῶμεν· ἐπεὶ δὲ τὰ νέα θερμότερά ἐστι τῶν πρεσβυτέρων, ἡ γοῦν ἐν αὐτοῖς πρέσβις θερμοτέρᾳ ἔχει, ἐλάττω αὖ ἀέρα ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς· ὄντος δὲ τοῦ τε κινοῦντος ἐλάττονος καὶ τοῦ κινουμένου θερμοῦ ἐν αὐτῷ, θᾶττον αὖ διὰμ φωνὴ κίνησις γίνοιτο τοῦ ἀέρος· ἡ δὲ θᾶττον, ὀξυφωνοτέρα αὖ εἴη διὰ
ιέ τὰ προφημμένα. Διὰ τί οἱ κλαίοντες ὀξὺ φθέγγονται, οἱ δὲ γελῶντες βαρύ· ἢ ὅτι οἱ μὲν κλαίοντες, συντείνοντες καὶ συνάγοντες τὸ στόμα φωνοῦσι· τῇ τε δὴ συστολῇ κινεῖται τὰ χύδεν αὐτῷ ἀέρος ἀπὸ διαστενοῦ τοῦ σώματος φέρεσθαι θᾶττον φέρει· διὰμ φωνὴ ὀξεῖα γίνεται· οἱ δὲ γελῶντες ἀνιέντες τὸν τόνον, γελῶσι μὴ κεχημότες· ἐκπέμπουσι δὴν διὰ τοῦτο ὠρέως καὶ βραδέως τὸν ἀέρα, εἰκότως
ιέ βαρυφωνοῦσι. Διὰ τί οἱ ἄνθρωποι, οἷον παῖδες, γυναῖκες, καὶ οἱ ἤδη γέροντες, μὴ δύνανται, ὀξὺ φθέγγεσθαι· οἱ δὲ ἀνδρες βαρύ· ἢ καθάπερ ἡ γραμμὴ καὶ τὸ ἅλμα λεπτὰ ἐὸν διάστημα ἔχει τὸ δὲ πάχος πολύ· ὥστε καὶ ἡ λεπτὴ φωνὴ, ἐν ᾗ πολύ· ἐχόντων οὖν τῶν προφημμένων πνεῦμα ἀθρόως κινεῖ αὐτῷ ἀέρα ὀλίγον· ἐλάχιστον δέ ἐστιν, ὃ ἂν διάστημα ἔχον· ὃ ὅσον λεπτὸν διὰ τὸ προφημμένα· καὶ ἡ ἀπαύρυ φωνὴ τοιαύτη· ἡ δὲ λεπτὴ φωνὴ, ὀξεῖά ἐστιν· οἱ μὲν οὖν ἄνδρες διὰ ταῦτα ὀξὺ φωνοῦσιν· οἱ δὲ ἄνδρες ἰσχύοντες τῷ πνεύματι, πολὺν ἀέρα κινοῦσι· πολὺς δὲ ὢν, βραδέως ἂν κινοῖτο, καὶ βαρεῖαν φωνὴν ποιεῖ· ἐπὶ δὲ γὰρ ἥττονι λεπτὴ μὴ ταχεῖα κίνησις, ὀξεῖαν φωνὴν· ὧν οὐδέτερον ὑπῆρχε τοῖς ἀνδράσι
ιέ συμβαίνειν γίνεσθαι. Διὰ τί αἱ φωναὶ βαρύτεραι μινύουσι τοῦ χειμῶνος· ἢ ὅτι ψυχρὸν ὁ ἀὴρ ἐστὶ τότε· ὃ ὅταν μὴν ᾖ ἐκτός· ψυχρότερον ὄντος βαρυτέρα ἡ κίνησις γίνεται· ὥστε καὶ φωνὴ βαρυτέρα· ἔτι δὲ ὑγρότεροι ἐσμὲν τοῦ χειμῶνος, ἢ τοῦ θέρους· καὶ καθ' ὁμὸν πολὺν χρόνον· ἐκ δὲ τῶν ὑπνων, βαρύτεροι ἐσμέν· ἐν ᾧ γὰρ πολὺν χρόνον καθεύδομεν, ἢ ἐγρηγόραμεν (ὃ τοῦτ' ἐστὶν ὁ χειμών) ἐν τούτῳ αὖ εἴη μὴν βαρυφωνότεροι ἐν ᾧ τοὐναντίον, τὸ γὰρ μεταξὺ φθέγγεσθαι ὅμοιον ὀλίγου χρόνου, ἢ ἐν τῷ πνεῖν γίνεσθαι μὴν.

διὰ μὴν

ιή διὰ μὴ φθορὰν τῶν καθυπνωσιν. Διὰ τί ἐκ τῆς πρώτης τῶν ἐμέτων ἡ ἐν τοῖς ψύχοσι, βαρύτερα φθέγγονται; ἢ διὰ τὴν ἔμφραξιν τὴν φάρυγγος τῶν πνευμάτων τὸ τοῦ φλέγματος· ὧν καταπαυομένων ἡδύ μᾶλλον εἰσαῦτις· τὸ μὲν, ὀξέ μέγεθος ἢ ὀρθὸς· ῥῖς γάρ, ἢ ὥρα ἡ συμπληρωμένη, στενότερον ποιεῖ τὸν φάρυγγα· ὥστε βραδυτέρα γίνεται ἡ φορὰ τοῦ πνεύματος· ἢ γὰρ βραδεῖα φορὰ, καὶ βραδεῖαν ποιεῖ φωνήν.

ιθ Διὰ τί ἐπὶ ὕδατι μᾶλλον ἢ βαρυτέρα μᾶλλον ἐξακούεται· πρόρροθεν γάρ, ἢ διότι ἡ βαρυτέρα φωνὴ, πλείω μὲν ἀέρα κινεῖ· διὰ τοῦτο μᾶλλον γάρ· πρόρροθεν μὲν γὰρ ἧττον ἀκούομεν· διότι ἐπὶ ἔλαττον κινεῖται· ἐπὶ ὕδατι δὲ μᾶλλον· διότι πολὺν ἡμῖν ἀὴρ τοῦ ταχέος ποιητικὸν πρὸς τὴν ἀκοήν· ἢ γὰρ ὀξεῖα πρόρροθεν ἀκούεται· ὅτι λεπτοτέρα ἐστί· τὸ δὲ λεπτὸν, τῷ εἰς μῆκος αὔξησιν ἔχει· λέγουσι δ' αὐτοῖς ὅτι ἁλατόν ἐστιν ἡ πρίουσα αὐτὴν κίνησις· εἶναι δ' αὐτοῦ τοῦτο, εἰ πυκνὸν μὲν, στερεὸν δ' εἴη τὸ κινοῦν πνεῦμα τὸν ἀέρα· ὅτι γὰρ ὁ λίθος, οὐκ ἐν πυκνότερός ἐστιν ἀήρ, κινεῖται γάρ ὁ λίθος ὑπὸ τοῦ στερεοῦ· καὶ τὸ πυκνὸν πολέμους πολεμίους ποιεῖ· αἱ μὲν φόφοι πρίουσιν· ἰδεῖν δ' ἔστι τοῦτο, ἐπὶ τῶν ὀργάνων· αἱ γὰρ λεπτότεραι χορδαὶ, ὀξύτεραί εἰσι τῶν ἄλλων τῶν αὐτῶν ὑ-

κ πατερχόντων αὐτάς. Διὰ τί ἡ φωνὴ ὀξυτέρα φαίνεται τὸ μακροτέρῳ ἀφεστηκόσι· τοῦ ὀξέος ὄντος ἐν τῷ ταχέως φέρεσθαι· τὸ δὲ μακροτέρῳ φορὰ μόνον βραχύτερον κινεῖται· ἢ ὅτι ἡ ὀξύτης ἡ φωνῆς, ἐστὶ μόνον ἐν τῷ ταχέως κινεῖσθαι· ἀλλὰ καὶ ἐν ᾧ λεπτότατον φθόγγον γίνεσθαι· ῥῖς δὲ μακροτέρῳ ἀφεστηκόσιν ἀεὶ λεπτοτέρα ἡ φωνὴ ἀφικνεῖται, διὰ τὴν ὀλιγότητα τοῦ ἀέρος τοῦ κινουμένου· μαραίνεται γὰρ ἡ κίνησις· μαραινόμενον δὲ ὁ ἀριθμὸς, εἰς τὸ ἓν μὴ τελευτᾷ· σῶμα δεῖσθαι διάστημα ἐν, ὅ ἐστι νῦν σώ-

κα ματι λεπτότης· ὁμοίως δὲ ἐν φωνῇ· Διὰ τί καὶ οἱ γεγυμνασμένοι ἢ οἱ ἀσθενεῖς ὀξὺ φθέγγονται· ἢ ὅτι οἱ μὲν ἀσθενεῖς ὀλίγον ἀέρα κινοῦσιν· ὃ ἦν ὀλίγος τοῦ πολέμου θᾶττον φέρεται· οἱ δὲ γεγυμνασμένοι, ἰσχυρῶς κινοῦσι τὸν ἀέρα· ὃ δὲ ἰσχυρῶς κινούμενον ἀὴρ θᾶττον φέρεται· τὸ δὲ ταχὺ ἐν φορᾷ, ἐν φωνῇ, ὀξύ ἐστιν·

κβ' Διὰ τί τ̃ μετὰ τὰ σι πάκεκραμένοσιν ἡ φωνὴ διαφθείρε ἢ πάντ̃ αὖ ἴδοι μὴν τοὺς φωνασκοῦντας οἷον ὑπακούειν τὰς χορωτ̃ ἐν τῇ ἄλλ̃ τ̃ σοιούτους ἐωθέντι καὶ νήσεισ ὄντας, τοὺς μὲ λέτας πρὶν μὴ σῶσ ἢ τὸ διαφθείρεσθαι τὴν φωνὴν, σθένει ἑτερόν ἐστιν, ἢ τ̃ τόπου διαφθείρεσθαι καθ' ὃν τὸ πνεῦμα διέρχεται. διὸ ἐν οἰς ἀγχόνη τ̃ σ', διαφθείρονται τὰς φωνάς, σθένει τὸ πνεῦμα γίνεσθαι χεῖρον, ὁ πρὶν ἐν τὴν φωνὴν, αἰρὰ τῶν τραχύνεσθαι, τ̃ ἀρτηρίαν· ὑπὸ τῆ φλεγμασίαι φλεγμοδρᾶσ, μάλισα τραχύνεσθαι τὸ φυκνὸν ὄρθρου ἔτ̃ σ. διὸ καὶ σθένοι πυρέτ̃ πόντεσ· σθένοι σφόδρα πιεζόμενοι ἐκ τῆσ αὐθυσμετὰ τὴν αἴνεσιν τῶν πυρετ̃ ἄδηλον διὰ τὴν τραχύτητα γὰρ ὁ φάρυγξ αὐτ̃ διὰ τ̃ θερμασίαν· ἀπὸ τ̃ τ̃ σιτίων εἰκὸς εἶναι τὸ πνεῦμα ἢ τὴν τροφὴν μὴ ῥᾳδίωσ θερμόν· τοιοῦτον δ' ὂν λοιπὸν δύσκολον ἐγκοιλαίνεται καὶ τραχύνει τὴν ἀρτηρίαν· τούτου δὲ συμβαίνοντοσ, εἰκότωσ ἡ φωνὴ διαφθείρε.

κγ' Διὰ τί ἐστερημένη φωνή ἐστιν ἀήρ τισ ἐσχηματισμένοσ ἐν φορᾷ μὴ διαλύεται πλάκισ τὸ σχῆμα· ἢ ἠχὴ γίνεται τοῦ πληγέντοσ τοιούτου πρόσ τι στερεόν· οὐ διαλύε αὖθ', ἀλλὰ σαφῶσ ἀκούομεν αὐτ̃· ἢ ὅτι ἀνάκλασίσ ἐστιν, ἀλλ' οὐ κατάκλασισ· οὕτω τὸ θόλ διαμένει, ἢν δύο μέρη ὁμοιοσχήμονα ἐξ αὐτ̃ γίνε· πρὸσ ὁμοίαν δὲ γωνίαν ἐστὶν ἡ ἀνάκλασισ· διὸ καὶ ὁμοία γίνε ἡ φλ ἡ χοῦσ φωνὴ, τῇ ἐξ ἀρχ̃.

κδ' Διὰ τί τ̃ μ' ἄλλων ζώων, τὰ νεκρὰ μήπια ὀξύτερον φθέγγεται τ̃ τελείων· οἱ δὲ μόχοι μᾶλλον τῶν τελείων βοᾷ· ἢ ὅτι ἐν μὲ τῷ νήπιον ὅμοιόν ἐστι τῷ ἐναύτῳ θήλει τῶν βοᾷ διαφθήλειαι, βαρύτερον φθέγγεται τῶν ἀρρένων· οἱ δὲ μόχοι πάντεσ ὁμοιότροποί εἰσιν, ἢ τοῖσ ἄρρεσι· τὰ δὲ ἄλλα τοὐναντίον.

κε' Διὰ τί ὅταν μὲ χυρωθῶσιν αἱ ὀρχήστραι, ἧττον οἱ χοροὶ τιγόνασιν· ἢ διὰ τὴν τραχύτητα προσπίπτουσα ἡ φωνὴ, οὐ πρὸσ λεῖον· τὸ δὲ διαφ, ἧττον γίνε μιᾷ ὡσ ἐλάττω· οὐ γὰρ ζῶν ἐχὶς ὥσπερ ἐν τοῖσ ὡσὶ τ̃ λείων μᾶλλον διὰ τὸ λαμβάνεσθαι τὴν μωσόζουσι. Διὰ τί

κς' τι ἡ ἅλς ὅταν εἰσ πῦρ ἐμβληθῇ, ψοφεῖ· ἢ ὅτι ὁ ἅλς ὑγρὸν ἔχου πολὺ· ὃ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ἐκ τοῦ πνεύματοσ τοῦ μωμον, καὶ βιαίωσ ἐκπίπτ.

κζ΄ χίζφ τὸν ἄλας. τὸ δὲ χιζόμενον ἀφανὲς φοφεῖ. Διὰ τί τῶν πανσπερμιῶν ἐνίας πρὶν ἥκειν τὴν ἡλικίαν ἢ σαφῶς ἰζάνειν ὥρας αὐρῖς φθείρεται μᾶλλον ἢ σαφῶς ἐπόντας, πάλιν ὁμοίως διάγουσιν, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ εἰωθὼς χρόνος. ἆρ' ὅτι πρὸς τὰ τραπεζομίζουσιν εἶναι· ἤδη δ' ἔνια λέγεται καὶ βύθυός τινός μᾶλλον φθείρεσθαι; ἢ ὅτι ὡς μὲν ἐφ' ἑαυτὸ πολὺ τὸ πλέον τῶν ὑγρῶν μᾶλλον γίνεται κατὰ φύσιν· διὸ ὀλίγης τοῦ τοσυμβαίνῃ, ἢ φύσει ἅμα καὶ παλαιοῦται· διὸ ἧττον τὸ ἅμα ἢ φωνεῖ, καὶ ξηραίνεται κατὰ τὸν ἀκολουθοῦντα λόγον· ἢ λέγει καὶ σαφηνίζει οὐ μᾶλλον ἀλλὰ πολλάκις οὐκ ἀπαρτίζει τὰ αὐτά· ἀλλὰ τὰ μὲν ξυνίησι πρότερον, ἃ τοῦτο τὸ μόριον ἀπολυθῶναι ᾧ διαλέγεται. τοῖς δὲ, τοὐναντίον· τῶν τε μᾶλλον οὖν οὐκ ἂν διαλεχθείησιν ἐτῶς. ἀλλ' ἂν ἀκόσωσι διαλέγεσθαι τὰ ἀλλότριον ἥκει καιρὸς ἀμφοῖν, ἀπροδιδάσκητον τὸ κατὰ φύσιν· ὅσοις δ' ἐμπροσθεν ἦν κατὰ τὴν ἀκολουθίαν αἴσθησις διαλιβᾶται ἐν τῇ ψυχῇ. ᾧ· πρώτως μοῦσι τὸν φωνῆεν ἢ πρῶτον λόγον, τούτοις ἐνίοτε πίνεται· ἤδη ξυνιᾶσι πολλὰ καὶ δύναμις τοῦ μορίου καὶ ἀπόλυσις, μάλιστα μὲν μετὰ ὕπνον τιμᾷ· τοῦτο γάρ τί ἐστιν ὁ τὸ ὕπνος, ἢ τὸ σῶμα πανωθρότερον ποιεῖ καὶ τὰ μόρια ἀναπαύσας· εἰ δὲ μὴ καὶ ἄλλην μεταβολὴν λαβόντα τοιαύτην· πολλαχοῦ γὰρ μᾶλλον τοιαῦτα περὶ ἀμικρῶν δεῖται καιροῦ· κἀπειτα ἔχει τι ὁμοίως ἔχει· ὅταν ἐτοῦτο χὴ τὸ μόριον ἔχον ἀπολυθέν· ὅταν ἐπιπολῆς ᾖ ἐν τῇ αἰσθήσει ὧν ἐκινήθη διανοίᾳ, κατὰ τὴν ἀκοὴν τοῦτο ἐφάνη καὶ ἐφθέγξατο. πολλάκις δὲ καὶ μέλη καὶ ῥήματα ἐπέρχεται οὐκ ἐκ προαιρέσεως ἡμῖν· ἀλλ' ἐὰν τὸ πρῶτον προελόμενοι εἴπωμεν, ὕστερον ἄνευ προαιρέσεως λέγομεν, ἢ οἷόν τε μὴ, καὶ οὐ δυνάμεθα ἐκτὸς ἅμα ἐξελθεῖν, ἅτε καὶ ῥῖς παιδίοις, ὅταν συμβῇ τοῦτο πάσχειν· εἶτα πάλιν καταπίπτει εἰς τὴν φύσιν ἐκεῖνο τὸ μόριον· ἕως ἂν ἡ ὥρα ἐλθοῦσα αὐτὸ ἀποκριθῇ. κη΄ Διὰ τί ἔνια φοβεῖται καὶ κινεῖται ἐξαίφνης. οἷον τὰ κιβώτια· οὐδενὸς αἰσθανομένου κινοῦντος, καίτοι κρεῖττον γένοιτο κινοῦν τὸ κινούμενον, ὁ δὲ αὐτὸς λόγος ἢ φθορᾶς ἢ σῴζ.

ὑπὸ ἀναισθήτου γὰρ φθείρεται τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ χόρτου καὶ ἢ ὅμοιον τοῦτο τοῖς σαλαγμοῖς καὶ τοῖς ὑπὸ τῶν ἐκφυομένων αἱρομένοις λίθοις· οὐ γὰρ τὸ τιλτὸν ταῦτον αἴρει ἢ κινεῖ· ἀλλὰ τὸ συνεχές· ὥστ' εἰ γοῦν τοῦτο συνέβη ἀναισθήτου ὄντος, αἰσθητὴν γίνεσθαι τὴν κίνησιν· ὅτω δὲ καὶ τὸ πλεῖον χρόνον, αἰσθητοῖς χρόνοις κινεῖται, καὶ διαιρεῖται εἰς ἀναίσθητα· τῷ δὲ παρὰ τὰ καὶ συνεχεῖ, ἐκίνησεν ἔφθασε· συνεχὲς δέ ἐστιν, οὐκ ἐν τῷ νῦν, ἀλλ' ἐν τῷ ὡρισμένῳ χρόνῳ, ὑπὸ τοῦ μύρμηκος. Διὰ τί οἱ χασμῳδοὶ μῦθοι, ἥδιον ἀκούουσιν· ἢ ὅτι τὸ ἐξιόντος πνεύματος ἐν τῇ χασμῃ πολὺ καὶ εἰς τὰ ὦτα χωρεῖ ἐσωθεν· ὥστε καὶ τῇ αἰσθήσει ἐοίδηλον εἶναι τὴν κίνησιν ἢ εἰς τὸ εἴσω τὴν ἀκοήν· μᾶλλον δὲ ἐκ τῶν ὑπνωττόντων· οὐδὲ φόβος, ἀὴρ ἢ πάθος ἀέρος ἐστίν· ἀντὶ τοσούτου τοῦ ἔνεστιν, εἰσέρχεται ὁ ἔξωθεν φόβος, μὴ ὑπὸ φλυκτίδος καὶ τοῦ ἔξωθεν φόβου, ἐκκρίνεται ἡ κίνησις. Διὰ τί οἱ χοφωνοι τοῖς δεξιοῖς μᾶλλον, ἢ ἄνδρες, ὥσπερ καὶ τὰ χειρῶν ἔργα τῶν δεξιῶν ἀεὶ ἧττον κρατοῦσι παῖδες ὄντες· καὶ ὅσοι ἐλαττους οὐδύνανται βαδίζειν, ὁμοίως καὶ φλαττόμενοι οἱ νεώτεροι οὐδύνανται· ἐὰν δὲ ὦσι τὰ ὦτα σώματι μικροὶ ὦσιν, οὐδὲ φθέγγεσθαι δύνανται· ἀλλ' ἢ ὥσπερ τὰ θηρία διὰ τὸ μὴ κρατεῖν· ἔοικε δὲ οὐ μόνον ἐπὶ τοῖς χοφωνοῦσι, ἀλλὰ καὶ τραυλοὶ καὶ ψελλοί· ἢ μὴ οὖν γραμματόστομα, ἐὰν γράμμα τι μὴ κρατεῖν· ἐὰν οὖν τὸ τυχὸν· ἢ δὲ ψελλότης, ἐὰν ἐξαίρῃ τι ἢ γράμμα ἢ συλλαβήν· ἢ ἴσως χοφωνία, ἀπὸ τοῦ μὴ δύνασθαι τὰ χεῖ συμπάσας τὰς ἑτέρας συλλαβὰς πρὸ τῆς ἑτέρας· ἄτοπον τε δὲ δι' ἀδυναμίαν τῆς διανοίας, οὐ χρῆται ἢ γλῶσσα· ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ οἱ μεθύοντες πάσχουσι· καὶ οἱ πρεσβύται· ἧττον δὲ πάντα συμβαίνει. Διὰ τί ἡ φωνὴ ἐν μὲν τοῖς ἀγωνιῶντων καὶ τῶν δεδιότων ἢ ὀτιοῦν ἢ καρδία τοῦ θορυβεῖται ἐξιόντος· ἀμφοτέρως δὲ πάσχουσι τοῦτο· καὶ γὰρ τοῖς ἀγωνιῶσι, συμβαίνει ἐν τοῖς φοβουμένοις· ἐστὶ μὲν γὰρ ἐκπληξις, ἐστὶ δὲ καὶ μίαν ἢ πλησμονή, ἀλλὰ πλείους· ὥσπερ καὶ τῶν παρανενηψισμένων χολῶδῶν. Διὰ τί οἱ μὲν ἀγωνιῶντες βαρὺ φθέγγονται, οἱ δὲ φοβούμενοι

μᾶλλον, ὀξύ· ἢ ὅτι τοῖς μὲν φοβεροῖς μᾶλλον καὶ ταχὺ ἡ ὁρμὴ ἐπὶ τὸν καρδίαν, κάτω ὁρμᾷ τὸ θερμόν· ὥστε τὸ λίαν ἀέρα κινεῖ. ἡ γὰρ ἰσχὺς ἐν τῷ θερμῷ· τοῖς δὲ ἄνω φέρεται τὸ θερμόν· ὥσπερ τοῖς αἰσχυντηλοῖς· διὰ αἰσχύνην γὰρ ἡ ἀγωνίωσι· τοῖς δὲ αἰσχυντηλοῖς ἄνω φέρεται πρὸς τὸ πρόσωπον· σημεῖον δὲ ὅτι ἐξερυθροιῶσι μᾶλλον· σωτηκὸ οὖν ἡ ὠὸν χυμιεῖ τὸν ἀέρα, ᾧ φθέγγονται· ὁ δὲ τοιοῦτος, βραδέως ὠθεῖται· τὸ δὲ μεγαλόφωνον, μαρύβδινον. Διὰ τί λ΄ νύκτωρ καὶ νυξὶ μᾶλλον ἡμέρας ὀξύ· πότερον ὡς περ Ἀνάξαγόρας φησί· διὰ τὸ ἡμᾶς μὲν ἡμέρας σίζειν καὶ τοφεῖν τὸν ἀέρα θερμαινόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου· ἡμᾶς δὲ νυκτὸς ἡσυχίαν ἔχειν· ἀπὸ τοῦ ἐκλείπειν τὸ θερμοῦ εἶναι δὲ μᾶλλον ἀκούειν· μηθὲν θόρυβον ὄντος τοῦ ἡδὺ τι διὰ τὸ κατωτέρω μᾶλλον ἀκούεσθαι, ἢ διὰ τὸ ὠλιγάζειν· ὅτι δὲ ἡμᾶς μὲν ἡμέρας ὁ ἀὴρ πυκνοῦται· ἔστι δὲ πληρωμὰ ὑπὸ τοῦ φωτὸς καὶ τῶν ἀκτίνων· ἡμᾶς δὲ νυκτὸς, ἀραιότερον, διὰ τὸ ἀπιέναι ἐξ αὐτοῦ τὸ πῦρ καὶ τοὺς ἀκτῖνας, σῶμα τοῦτο ὄντα· ἢ ὅτι ἡμᾶς μὲν ἡμέρας τὰ σώματα, πρὸς πολλὰ τῶν διανοεῖ ἐλκόμενα· διὸ οὐκ εὐκρινέστερα πρὸς τὰ ἀκουόμενα ἐστὶ τὰ πρόσφορα ἡμῖν που τα, μᾶλλον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἢ τῇ νυκτί· καὶ αὐτὰ περὶ τὰς πράξεις ἐστί· χωριζομένη δὲ αἴσθησις διανοίας, καθάπερ ἀναίσθητον τοῦτον ἔχει, ὡς πρὸ εἴρηται, τὸ νοῦς ὁρᾷ καὶ νοῦς ἀκούει· νυκτὸς δὲ ἡ ὄψεως ἀργούσης, καὶ ἡ διανοίας μᾶλλον ἠρεμούσης, ὁ ἡ ἀκοὴ πόρος ἀνεῳγμένος καθάπερ ἡ ἡμέρας, δεκτικὸς μᾶλλον ἐστὶ τῶν ἠχῶν ὁμοίως· ἐξαγωγικὸς δὲ μᾶλλον, ἢ τῇ διανοίᾳ, διὰ τὸ μὴ ταύτην ἐνεργεῖν, μηθὲ ὑπὸ τῆς ὄψεως παρενοχλεῖσθαι· καθάπερ ἡ τῆς ἡμέρας. Διὰ τί οἱ ἄφωνοι· οἷον παῖδες καὶ γυναῖκες καὶ οἱ ἄνδρες ἡμερώτεροι καὶ οἱ εὐνοῦχοι, ὀξὺ φθέγγονται· οἱ δὲ ἀνδρώδεις βαρύτεροι, διὰ τὸ πεπυκνῶσθαι τὸν κινοῦντα μόριον τὸν ἀέρα· ὀλίγον γὰρ τὸ ἀθροισθὲν κινεῖ· ὁ δὲ ὀλίγος ταχὺ φέρεται· τὸ δὲ ταχὺ φερόμενον, ὀξύ· ἢ διότι ὁ πόρος ὁ πρῶτος διοῦ ἡ φωνὴ φέρεται, τοῖς μὲν ἀφώνοις, μικρός· ὥστε ὀλίγον ἐξ αὐτοῦ τὸ ὠθοῦν τὸν ἀέρα· ὁ

λίγος δ' ὢν, ταχὺ φέρεται διὰ τοῦ ἀέρος φαύλου· ἀκμάζει δὲ καὶ ἀνδρῶν μὴ οἷς, δι' ἃς αἱ οὖτοι· ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοὺς ὄρχεις· ὥστε καὶ τελείων ὄντων ὁ αὐθοῦμνος βραδύτερον οὐ μὴ δι-
λέ ὢν βαρὺς γίνεται. Διὰ τί οἱ ἰσχνόφωνοι, οὐ δύνανται διὰ λέγεσθαι μικρὸν, ἢ ὅτι ἴσχονται τοῦ φωνεῖν ἐμποδίζοντός τινος, οὐκ ἴσης δὲ ἰσχύος ὄντος καὶ μὴ ὁμοίας κινήσεως· μὴ ἐμποδίζοντός τι τὴν κίνησιν μηδενός, καὶ ἐμποδίζοντος, βιάσασθαι δεῖ· ἡ δὲ φωνὴ κίνησίς ἐστι· μεῖζον δὲ φθέγγονται μᾶλλον οἱ τῇ ἰσχύι χωλύοντες· ὥστε πεὶ ἀνάγκη ἀποβιάζεσθαι τὸ κωλύον, ἀνάγκη μεῖζον φθέγγε-
λς' σθαι τοὺς ἰσχνοφώνους. Διὰ τί δὲ ἀγωνιῶντες μὴ μᾶλλον ἰσχνόφωνοι γίνονται· ἐν δὲ ταῖς μέθαις ἧττον, ἢ ὅτι ἀπροσδιόνυσος ὁμοιόν ἐστι τὸ πάθος μέρος τινὸς τῶν ἐν νόσῳ ὄντων ἀδυναμοῦσι γὰρ ἐμποδίζοντος διὰ τὴν κατάψυξιν· ὁ μὲν οἶνος φύσει θερμὸς ὤν, λύει τὴν κατάψυξιν μᾶλλον· ἡ δὲ ἀγωνία ποιεῖ φόβος γάρ τις ἡ ἀγω-
λζ' νία· ὁ δὲ φόβος κατάψυξις. Διὰ τί ἔξωθεν εἰς τὰς οἰκίας εἰσακούεται μᾶλλον, ἢ ἔσωθεν ἔξω· ἢ ὅτι ἔσωθεν ὁ ἦχος διὰ τὸ ἀχανὲς εἶναι διακαιεῖται, ὥστε οὐχ ἱκανὸν ἕκαστον μέρος ἀκροᾶσθαι ἧττον· ἔξωθεν δὲ ἔσω εἰς ἐλάττω τόπον καὶ ἀέρα ἐξωτα, ἡ φωνὴ βαδίζουσα, ἀθροάς ἐρχεται, ὥστε μεῖζον οὖσα, κρούεται μᾶλλον.
λή Διὰ τί οἱ ἰσχνόφωνοι μελαγχολικοί· ἢ ὅτι τῇ φαντασίᾳ ἀκολουθεῖ ταχέως τὸ μελαγχολικὸν εἶναι ὀξύ· οἱ δ' ἰσχνόφωνοί τοί ἐστι· προτρεῖ γὰρ ἡ ὁρμὴ τοῦ λέγειν διὰ μέσου αὐτῆς· ὡς θᾶττον ἀκολουθούσης τῇ ψυχῇ τῷ φανέντι· καὶ οἱ τραυλοὶ δ' ὡσαύτως· βραχύτερα γὰρ τὰ μόρια τοῖς τοιούτοις, ταὐτὰ δὲ σημεῖον δή· οἰνωμένοι γάρ, τοιοῦτοι γίνονται, ὅτε μάλιστα τοῖς φαινομένοις
λθ' ἀκολουθοῦσι καὶ οὐ τῷ οἴνῳ. Διὰ τί τὰ πρόσω μᾶλλον φέρει πρὸς τὴν φωνήν, ἐπεὶ τοῖς ὀπίσθιον, ἢ ὅτι τὰ σκόροδα ἐφθὰ λεαίνει, τὰ δὲ πρόσω, λιχρότητα ἔχει τινὰ ἐξυπτικὸν δὲ τὸ φαύλου γος.
μ Διὰ τί τὸ μὲν ἁλὸς ὀξύτερον φθέγγεται τοῦ φοδρότερα ὄντα, ὁ δὲ αὖος ἀθρεμῶν· ἢ ὅτι ἐλάττω κινεῖ ἀέρα· ἧττος ἢ ταχὺ διέρχε-

τὸ ἢ

μάλ· τὸ δὲ ταχὺ, ὀξὺν ποιεῖ τὸν ψόφον. Διὰ τί ἀκόσσει μᾶλλον κατέχοντες τὸ πνεῦμα, ἢ ἐκπνέοντες; διὸ ἔνδον τοῖς θύραις παραγγέλλουσιν ἐὰν τοῖς, μὴ πνεῦσαι. πρῶτον ὅτι τὸ αἰσθητικὸν ἄνω ἔρχεται αἱρομένων τῶν φλεβῶν· καθευδόντες δὲ κάτω· διὸ καὶ μᾶλλόν τι ἐκπνέουσι καθεύδοντες ἢ εἰς πνέουσι, ἢ ἀνήκοοί εἰσιν· ἢ ἔτι τὸ αἷμα ἄνω ἔρχεται ἐκ τοῦ πνευκότος· ὥστε κενοῦται τὰ ἄνω· ἀκούουσι δὲ τῷ κενῷ· ἢ ὅτι ὁ φυσιασμὸς, ψόφος τίς ἐστι· οὗτος δὲ ἔνδον ἐκπνεῖται μὲν γὰρ ὁμοίως, κωλύεται δὲ ἀκόσμως. Διὰ τί θᾶττον μὲν ψοφοῦσι καὶ ταχὺ δῶσιν οἱ ἄλλοι· οἱ μικροί· μείζω δὲ ψοφοῦσι καὶ βραδέως δώσιν οἱ μεγάλοι· ἢ διότι οἱ μὲν, ταχὺ χίζονται· οἱ γὰρ πολὺ δεῖ διελθεῖν ζέσαι· διὰ τὴν μικρότητα τοῦ διαβραδέως· μεῖζον γὰρ ἔργον, τὸ μεῖζον διαχέσαι, ἢ τὸ μικρόν· ψοφεῖ δὲ ὁ μὲν μικρὸς, μικρόν· ἢ γὰρ θλῖψις μικρά· ὁ δὲ μείζων μεγάλα· μεγάλη γὰρ ἡ θλῖψις· ὁ γὰρ ψόφος, θλῖψίς· καὶ τὸν δὲ μᾶλλον τὸ ἰσχυρότερον αὖ πλήττειν· ἧττον γὰρ μὴ ἐνδίδωσι. Διὰ τί ἐὰν εἰσπολὺ πυρὲ μβάλλῃ τὸ σῶμα τοσοῦτον μέγεθος ἀκόλουθον, ἧττον ψοφεῖ, οὐ ψοφεῖ· ἢ ὅτι φθάνει καπνωθεὶς πρὶν χωθῆναι· καίεται μὲν γὰρ, τῷ τὸν ἀέρα αὐξηθῆναι· ψοφεῖ δὲ τῷ χωθῆναι. Διὰ τί οἱ χασμώμενοι, ἧττον ἀκόσσουσιν· ἢ ὅτι τὸ πνεῦμα εἰς ἅπαν λαμβάνουσι· τὸ δὲ ἅπαν λαμβανόμενον πνεῦμα, εἰς τὰ ἄνω τοῦ ἀθροισθέν· σημεῖον δὲ· ἐν τοῖς σώμασι ψόφος γίνεται ὅταν χασμηθῶμεν· τὸ δὲ ἅπαν λαμβανόμενον πνεῦμα, κωλύει ἀκούειν· ἔτι ἢ καὶ φωνήεντα γίνεται τῶν χασμωμένων· τοῦτο δὲ, κωλυτικὸν τοῦ ἀκούειν· ἢ συμπίπτειν ἀναγκαῖον τὰς ἀκοὰς, διὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος. Διὰ τί φθόγγος ἐπεὶ δὴ ξύσις τίς ἐστι, φύσιν ἔχουσα ἄνω φέρεσθαι, μᾶλλον ἔστι δύ᾽ ἀκοὰς ἄνωθεν κάτω, ἢ κάτωθεν ἄνω· ἢ ὅτι ἡ φωνὴ, ἀήρ τίς ἐστι μεθ᾽ ὑγροῦ φέρεται κάτω καὶ ἄνω· τὸ γὰρ ὑγρὸν κατὰ φύσιν, ἢ κάτω φορά· διὸ τοῖς κάτω μᾶλλον ἀκούεται· ἢ τοῦ τὸ μὲν ὑπὸ φλοιοῦ φωνήσαντος γίνεται· τὸ δὲ συμβαῖνον ἐστὶ, καὶ ὑπὸ τἄλλων ψόφων· καθάπερ δῆλον ἢ ὅτις, ἐὰν μὲν ἄνωθεν κάτω προσπέσῃ, τὴν αὐτὴν κλάσιν ἄνω ποιεῖται, κάτωθεν δὲ

ανω προσωτεσουσα, ανεκλαθη κατω, τοναυτον προτων ηφωνη ηφυσινεχουσα ανω φερεσθαι, προσκοφασι ωθεξαναντιας αειει, και αζεσθαι μη ουδαμωτου, πλειουα ομουτου βραδυτερου· ανακλα θεισδεοκινηθεισαηρι τωαυτιομ, ημεχθη κατω δοκαταχο μη, ακουεται κατωμαλον· φιδρ δε λητοτειτωι ηχω συμβαινομ μς· δεστιν· ανακλασισφηφωνησωι τωαυτιον· Διατι μεν ουν των μαλονα πορρηγνυ ηφωνη, η νηφοντων· η δια το πεπληρωσθαι τα χε· απορρηγνυσιτω φωνω ιω· σημειον δε ευρυχωρ· οτι γαρ οι χοροι μελετωσιν εξαειισου, οτι οι υπκειται· αλλα νηφοντ· εν δε τη μεθη πληρεστεροι οντες, υλοφως μαλον απορρηγνυ τους φωνασ. μζ· Διατιποτε τω οξυτερων φωνω μπορρωτερον ακουσιν· η δοτι το οξυ της φωνης, ταχυ εστι· θαττον δε κινειται, τα βια μαλον φερομ μη· μη· τα δε σφοδροτερ φερομ μη, ισω πλειον φερει· Διατι πικατεχοντος το πνευμα μαλον ακουομεν· η οτι η αυ απαυσις, φοβον τινα εχει· εικοτως δε ανηρ τι μαλον ακουομεν, οταν η πωνο φοβος η· η θαν μθ· ο δε φοβος, οταν κατεχω μεν το πνευμα· Διατι το μεν φως ου διερχεται δια του πυκνου, λεπτοτερου δε νηθαττον, ο δε φοβος δια παντ· η δοτι το μεν φως, και ταυθεαν φερεται· ωστε αυ αυτι φραξη τις τω ωθυωρειαν, ολως απεκκλεισαι· ου φοβος φε ρεται και δι ηνυθου, δια το πνευμα· ειεν· δοπαντα χοθεν φοβουντες ν· ακουομεν· και ου μονον τω και τω ωθυωρειαν τοις ωσι· Διατιπο τοι μεν γελωντες βαρυ φθεγγονται, οι δε κλαιοντες οξυ· η δοτι απο του σωματος οξεια η φωνη· το δε οξυ δεστιν αθεμα· αμφω δε ταυτα μαλον τοις κλαιουσιν υπαρχει· και γαρ συντεταμ μαλον οι κλαιοντ· ρα· και αθενεστεροι εισι· Διατι ει πληφωνη, αηρ τεχματις μη δεσι, φερομενη διαλυεται, πολακις το χμα, η ηχω γινεται, πλην ουτος τοτοι ουρος προς τι στερεον δε διαλυεται· αλλα σαφως ακουομ· η δοτι αυ ακλασις δεστιν, η κατακλασις· του το δε ολου αφ ολου· ειτα το παθος αφ ομοιου· απο γαρ τουαδρος αι ακλαται εν τω κοιλω· η κ βα· απο του κοιλου· Διατι ενοστινι και πλειω φθεγομεθα μονοι α μα, η τι ισος

τῖσος ὀφθόλμος, οὔτι ὧν πλεῖομεγεθος ἐστὶν ὧν κατὰ λόγον εἰς τὸ ῥέ-
ρεω· ἢ ὅτι ἑκάστου μὲν καθ' ἕνα χρόνον ἀέρα προσωθεῖ, αὖθις δὲ τὸν αὐτόν· πολ-
λῶν μικρῶν· ὅμοιον δὴ συμβαίνει, ὥσπερ ἂν εἰ πολλοὶ μὴ ἅμα οἱ βάλ-
λοντες ἕκαστος μέν τοι λίθῳ ἑτέρῳ, ἢ οἵ γε πλεῖστοι· οὔτε δὲ ἐκεῖ τέ-
ρεθεν οὐθὲν ἀφίξεται βέλος, ἢ οὐκ ἂν τὰ λόγου, οὔτε ἐν ταὐτῷ· ἀλλ'
ἴσως ἡ τοσαύτη φωνή· ἄλλα πολλῶν· ἐπ' εὐθεῖαν μὲν οὖν κατὰ λόγον
πολλὴ φαίνεται ἡ φωνή· καὶ γὰρ ἂν βέλη πλείω τύχοι τοσαῦ-
τα· πόρρωθεν δὲ οὐκέτι. Διὰ τί ἀγωνιῶντες μὲν βαρύτε
ρον φθέγγονται· φοβούμενοι δὲ ὀξύτερον· καίτοι ἡ καὶ δώς, φόβος
τίς ἐστιν· ἢ διαφορᾷ πολὺ τὸ πάθος· οἱ μὲν γὰρ αἰδούμενοι, ἐρυθιῶ-
σιν· ἡ δὲ ἀγωνία, αἰσχύνη τίς ἐστιν· οἱ δὲ φοβούμενοι, ὠχριῶσι· φανε-
ρόν τι ῥεῖ μὲν φοβούμενοι οἷς ἐκλείπει αὖ ὠθεῖν τὸ θερμόν· ὥστε κινεῖ
ἀθεῖ δ' οὖν, ὀλίγον ἀέρα τὸ πνεῦμα· τὸ δὲ ὀλίγῳ, τάχος ἔλαττον· τὸ
δὲ ἐν φωνῇ τάχος, τὸ ὀξύ· τοῖς δὲ φοβουμένοις, αὖ ὠθεῖ ἧττον τὸ θερ-
μὸν περὶ τὰ σῶθη· σημεῖον δέ, ὅτι γίνονται ὀξέες θροι· πολὺν δὲ κινεῖ ἀέ-
ρα, ἢ πολλὴν ὁρμήν· τὸ δὲ πολὺ, βραδέως φέρεται· τὸ δὲ βαρὺ ἐν φω
νῇ, βραδύ. Διὰ τί ἰαχόφωνοι γίνονται· καὶ ἡ αἰτία ἡ κατὰ τὰ-
ψυξις τοῦ τόπου ᾧ φθέγγονται· ὥσπερ ἀπὸ πλευρίας τοῦ μέ-
ρους τοῦτον ὄντα· διὸ καὶ θερμαινόμενοι τὸ οἶνον καὶ τὸ λεγόμε
νόν σιωπῶσι, ἐὰν ὀνῶσι τὸν λόγον. Διὰ τί μόνον τῶν ἄλλων ζώ
ων ἀνὸς γίνεται ἰαχόφωνον· ἢ ὅτι λόγου κοινωνεῖ μόνον· τὸ δὲ ἄλλα
φωνῆς· οἱ δὲ ἰαχόφωνοι, φωνοῦσι μετὰ λόγου, οὐδενὸς ἄνευ λόγου.
ν5'. Διὰ τί τοῦ μὴ χειμῶνος ὀξύλεος φθίνουσι μᾶλλον τὴν φωνὴν τὰ θήρα
ἢ ἐν μεθύουσι, βαρύτερον· ἢ ὅτι ὀξυτέρα μὲν ὄντων ἡ φωνὴ τὰ χυτέρα· τὰ χυ τέ
ρα δὲ ἐστὶν ἡ ἀπὸ σώματος τοῦ μὴ φωνή· τὸ δὲ νηφόντα ἢ νῷ χειμῶνι τὸ σῶ
μα τὸ σωιέχηκε μᾶλλον, ἢ μεθυόντων ἢ ἐν τῷ θέρει· τὸ δὲ θερμὸν ἢ
νζ'. αἰεὶ ἐλέαιον ἀναλύει τὸ σῶμα τοῦ. Διὰ τί ἡ φωνὴ ὑσαρὰ τὰ λέγεται
τὰ αὐτοῖς τῶν φθεγγομένων· ἢ ὅτι πλείους ἐχει διαφορὰς καὶ εἴδη·
τοῖς ἄλλοις ζώοις· ἢ οὐθὲν γράμμα, ἢ ὀλίγα διαλέγονται· τὸ δὲ τρικι
λῶ τὰ ρμ πλείους ἔχουσι διαφορὰς, ἀνάγκη ἐν πλείῳ χρόνῳ ἀ

νή. πρτιλεῖαδαι. Δια τίη μὴ ὀψὶ σὰ δέρχεται διὰ τῶν στερεῶν· ἢ ὄφω
μὴ δέρχεται, ἢ ὅτι φλὴψ ὀπτεως μία φορὰ ἢ κατ᾽ ἰθεῖαν· σημεῖ-
ον δέ, αἴτι τοῦ ἡλίου ἀκτῖνος· καὶ ὅτι ὄψις ναντίας μόνου ὁρᾶ μὴ.
φλὲψ ὄφωνῆς πρμαί· ἀκούομεν γὰρ ἐναντία χόθεν· ὅταν οὖν κωλυ-
θῇ· καὶ ἰῶθεῖαν ἐκ τοῦ ἦν, διὰ τὸ μὴ κατ᾽ ἰθεῖαν εἶναι τοὺς πό-
ρους ἀδυνατεῖ διορᾶν· ὁ δὲ ἀὴρ ἡ φωνή, ἅτι ἐναντία χοὺ φερομέ-
νη, διὰ παντὸς διαπίπτει ἀκόη· ἐν ὑγροῖς ὑγροῖς, αἱ μὴ ὀπτὶ διορ-
ῶσιν· αἱ δὲ φωναί, οὐκ ἀκόρη· ἢ μόλις λεπτοτέρᾳ ὄμρᾳ τοῦ ὑγροῦ
ἢ φλιγὸς· ὅτι οἱ πόροι μικροὶ κατ᾽ ἰθεῖαν· ὥστε οὐκωλύει ἢ οὐ δ-
ὠθυωρεῖν· διὰ τοῦ τὸ δὲ διὰ μὴ φλοὸς διορᾶται πυκνῆς οὔ-
σης· διὰ δὲ τοῦ μαρμάρου ἀραιοῦ ὄντος, οὐ διορᾶται· ἔτι φλὴψ, οἱ
πόροι κατὰ μῆκος· τὸ δὲ ᾧ ἅμα πάντες· οὐδὲν δ᾽ ὄφελος εἶναι μεγά-
λης, ἐὰν μὴ κατ᾽ ἰθεῖαν ὦσιν· ἢ δὲ φωνὴ, ἅπαν ἀκούει· ὅτι ἐλαττῶ τὰ
διάκενα τὰ ἐν τῷ ὕδατι τοῦ ἀέρος· ὥστε τὸ δὲ ὠὸν ἅπαν δέχεται· οὐδὲ
μεῖναι τὸ φωνὴν· ἀλλὰ μόλις ἡ μετὰ φωνῆς· ἢ γὰρ φωνὴ, ἀήρ τις· τὸ
δὲ πᾶν τὸ μανὸν τοῦ, δηκτικώτερον, ἂν μὴ ὦσιν οἱ πόροι ὡς μάλιστ
ρντες τῷ δι᾽ ἐντὸς· ὥστε τοῦ δι᾽ ὅλου εκτικώτερον εἰς αὐτὸ, ἂν μὴ δηκτι
κοὶ ὦσιν οἱ πόροι τῶν σωμάτων· καίτοι τὸ μανὸν, μᾶλλον· ἐν δὲ τοῖς
μὴ ὁμοιομερέσιν αὐτὸ τοῦτο ἰσχύει· ἀλλ᾽ ἔνια κωλύεται διὰ τὴν μικρότη
τα τῶν πόρων· οἷον ὕελος· ταύτης γὰρ τὸ σῶμα ὁρᾶται μανωτέρας οὔσης
τοῦ ἀέρος· διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν· ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ ὕδατος, καὶ εἴ
τι ἄλλο τοιοῦτον· ὥστε ἐν τὸ δι᾽ ἀνρόν· διότι τὸ μανὸν ἐν μᾶλλο-
κῶ, ἢ ταῦτο τοῦ ὁρᾶς, ἢ ἐν ἀπλησίᾳ φύσιν, ἀπὸ μανώτερ᾽ μᾶλλον συμ-
μθ· νάγεται εἰς αὐτό· ἢ δι᾽ αὐτὴν αἰτίαν τῶν μὴ τῶν. Διὰ τί γὰρ ἐν ἐλάτ-
των μὴ ἡ φωνὴ διέρχεται μᾶλλον, ὁμοίας δὲ τὸν χαρακτῆρα· ἢ ὅτι ἐ-
μέμικται αὐτοῖς· τὸ μὲν γὰρ μᾶλλον, ὅτι μᾶλλον· τὸ δὲ, διὰ τὸ μὴ
τὴν ὁμοίωσιν οὖν ταῦτα χόθεν διέρχεται μᾶλλον, ἀπὸ ἐρχὸ ὁμοίως· ὥσ-
ξ΄· τε ἐλαττόν τε ἀνάγκη ὅμοιον εἶναι. Διὰ τί γὰρ ὀφθαλμοὶ γίνον
ται· πρὸς διαθρομὴν τῆς ὄψεως τέτρασιν, ὥστε τῆς ὄψεως παίοντος
ὥρασιν ὡς περ οἱ διὰ ζώματος· ἀλλ᾽ οὐχὶ πλήρης ἀθρόος ἀπὸ

τοῦ πολὺ μᾶλλον οὖν τὸ πνεῦμα συμβαίνει διὰ τὴν ξέσιν τοῦ θερμοῦ ἀθροίζεσθαι, διὰ τὸ πολὺ εἶναι καὶ μὴ φθάνειν ἐκπνεῖν τάχιον, τῷ φλὰ νας πνοῆς καιρῷ, ἢ μᾶλλον τῷ ἀντίον καὶ τάψυξις, ἢ θερμότ[ητ]ος τοῦ τόπου, ᾧ φθέγγονται· ὡς πρὸς ἀπὸ τὴν ἡλικίαν τοῦ μέρους τοῦτου· διὸ καὶ θερμαινόμενοι ὑπὸ οἴνου καὶ τοῦ λέγειν σιωπῶσιν ἧττον ἐκ τοῦ ἐναντίου ἐξ οἰνομέλιτος. Διὰ τί τοῦ χειμῶνος αἱ φωναὶ βαρύτεραι· ἢ ὅτι τὸ ἀὴρ παχύτερος ὁ ἀὴρ· παχύτερος δ' ὄντος, βραδυτέρα ἡ κίνησις· ὥστε ἡ φωνὴ βαρυτέρα· ἢ διότι διὰ τῶν στέρνων βραδύτερον χωρεῖ ὁ ἀὴρ· συμφράττει δὲ μᾶλλον τὸν φάρυγα, ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ καὶ τοῦ ξηροῦ τοῦ φλέγματος. Διὰ τί τὰ παιδία καὶ γυναῖκες ὀξὺ οἰκὴν ἔχει καὶ οἱ γέροντες, φθέγγονται ὀξύ· ἢ ὅτι θᾶττον ἡ κίνησις ὀξεῖα ἐστὶν ἡ ὀξυτέρα· ὅτι δὲ τὸ αὐτὸ πλεῖον ὀξυσκινητότερον· ὥστε τοῖς μὲν μικροῖς πλείω σημεῖα τοῦτο ἀέρος· οὗτος οὖν βραδύτερος ὁ ἰών. βραδυτέραν παρασκευάζει τὴν φωνὴν· ὡς δὲ τοῖς εὐνούχοις μόχλος, διὰ τὸ ἐλάττω ἔχειν, ἐναντίως· πρὸς μὲν γὰρ τὰ βαρέα πρὸς δὲ τὰ ὀξέα μᾶλλον κρατεῖ· ὥστε πρὸς τὰ παιδία, ὅτ' μακρὰ ξύλα λάβωσιν, ἀπαίρει, τὸ ἕτερον ἄκρον σείοντα, διὰ τὸ μὴ κρατεῖν· τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο πλησίον καὶ ὧν τὰ ἀγωνιῶντων φοβερῶν εἶναι· οὗτον τοῦ τρόμου φλοφωνῆσαι· τὰ γὰρ ἔχοντα τὴν φωνὴν τοιαύτην, τὰ μὴ ριοῦντων παθῶν εἰσω πεπιεσμένα τοῦ τόνου, λοιπὸν ὀλίγον, τὸ ὀξὺ τοῦ κρατεῖν φλοφωνῆς· διὸ καὶ σείεται καὶ ξέμφ· διὸ καὶ οἱ τὴν χοικοὶ τὸ σῶμα δύτων ὅτι ἀγωνιῶσι, μικρὸν διαλέσαντα τοῦ ἄρχεσθαι· ἐξαίφνης γὰρ ἔστι φλοφωνῆς.

ἐξαίφνης κρατοῦσιν.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΕΥΩΔΗ.

Διὰ τί τῶν θυμιαμάτων ἥδιον αἰθάλου τοῦ πολιτικοῦ ὄντος· πότερον ὅτι ἀκρατὲς ἔρακε ραθῆσαι ἀπ' ἄρχοις τῷ ἀέρι, ἡδύ, ὡς περὶ σμύρνης τί ἀξιοῦμεν· ἢ ὅτι τὸ ἀναντίον εἶναι αὖ, ὡς τὸ ἀφαιρεῖσθαι τὸ πυρῶδες τὸ ὁμοιοῦ, διὰ τὸ καίειν· ἢ δὲ ὁσμὴ θυμιῶν μᾶλλον· διὸ καὶ ὧν τῶν ἀνθράκων, ὁ κόκκος πρᾳότερον δὲ καθαρώτερον φαίνεται

β'. καὶ λεπότας τοντοῦτο. Διὰ τί αἴσθομαι ἢ πονὐώδης τῶν θυμιαμάτων καὶ τῶν ἀνθῶν· πότερον ὅτι σωματέρχεται τῇ ὀσμῇ τῆς μόριον, ἢ προσπαφέρεται διὰ βάρος· ὥστε καθαρὰ ῥεῖ τὸ ὑπὸ τῆς ὀσμῆς· ἢ οὐ τὶ ἐγγὺς ὄσης φλὸς χὸς, ὥλεῖσον τὸ μὲν ὀξέον, ὅτι λίαν ἠέρρεω· τὸ μὲν γὰρ, ὅτω πολύ· τὸ δὲ διὰ σαπᾶται· πότερον ὃν ἀληθές ὅτι νῆφῦσις· ἢ εἰ ἀληθὲς, διὰ τίαν εἴη τὸ συμβαῖνον· λέγεται γὰρ ὡς ὐώδη γίνεται τὰ δένδρα εἰς ἃ πρὰν ἢ εἰσκαταση φῆ· ὅτι μᾶλλον οὖν οὐ τὶ πάντα, οὐ τὶ ἀεὶ, δῆλον· πολλάκις γὰρ ἢ εἰσ μὴ γίγνεται τὰ δένδρα οὐθὲν μᾶλλον φαίνεται· ὁ ταν τε χθῇ ται τοῦ γρ, οὐκ ἐνδέχεται ὕλη· ἐπεὶ συμβαίνοι γέ ποτε· διὸ καὶ λέγεται· τὸ δὲ αἴτιον καὶ τὰ συμβεβηκὸς τῇ εἰ διάφορον τι· ἄλλως τε εἰ μὴ ὅτι τις φύσις ἢ εἰς· ἀλλὰ φλόφεως πάθος ἀναλωμένης· γίνεται δὲ ὥσπερ ἐλέχθη· οὐχ ὡσαύτως οὖν ἐν χύσης φλύλης τὸ πάθος· οὔτε γὰρ ἐν τοῖς λίαν ὑγροῖς δένδροις, οὔτε ἐν τοῖς αὖοις· ἀλλ' ἐν τῇ ἐμπεπερασμένῃ ὑλῇ φασὶν οἱ νομεῖς· μετὰ τὰ ὗ τῇ εἰ δὲ δύνασθαι τὸ γίνεσθαι ὗ δῆλον τὸ ὐώδη εἶναι· καὶ μάλιστα οἷ αὐαστάλαθος ἢ, καὶ ξάμνος· καὶ ὧν τὰ αὐθη ὐώδη ἐστίν· αἴτιον δὲ φλὸς ὐώδους ἐστίν, ὅπερ ἐν τῇ σῇ· διαθέρμου γὰρ ἢ δὲ καὶ κεκαυμένης σύσης, ὁ αὖ ἐκ φύσῃ τὸ πρῶτον ὐώδες ὀζῇ· τὰ γὰρ πυρούμενα πρῶτα τὴν ὑγρότητα ἐχόντων ὀλίγην, ὐώδη γίνεται· πέπῃ γὰρ τὸ θερμὸν τοῦτο· διὸ ἐν τῇς ὁλης ῇ τὰ πρὸς τὸν ἥλιον, ὐωδέστερα τῶν πρὸς ἀρκτον εἰσί· τοῦτων δὲ τὰ πρὸς ἑῶ, τῶν πρὸς μεσημβρίαν· ὅτι μᾶλλον ὁ πρὸς ὀπτεία τὸν συρίαν καὶ ἀραβίαν ἐστίν· ἡ δὲ λιβύη, ἀμμώδης ἐν ἄκμος· δεῖ γὰρ μήτε πολλὴν εἶναι τὴν ἰκμάδα (ἀ πεπτος γάρ ἐστιν ἡ πολλὴ) μήτε ἄνικμον· ὅ γὰρ γίνεται ἀτμίς· ὃ συμβαίνῃ καὶ περὶ τὸν εὐκαυστον ὕλην· ἡ γὰρ ὑγρότης οἰκείαν τὴν· ὥστε ἔχειν ὐωδίαν ἐν αὐτῇ· δηλοῖ δὲ τοῖς ἀνθεσιν· ἀφίησι γὰρ ἐν τούτοις τὸ ὀσμῶδες· δυνεῖ δὲν οἷς ἂν ἐν σκήψῃ, ἢ εἰς γίνεσθαι, ὁ τι δὲν ἂν ὗ δατος, οἷόν τι σίδαρ. βραχείσης δὲ ὕλης, ἐν ᾧ ἐνόν τι θερμὸν πέφασις δ' ἐν αὐτῇ τὸ μοιβὴ ἀτμίδα ἀφίησιν· ὅ τι πρὸ λὺ τὸ ὕδωρ δεῖ εἶναι· ἐκκλύζῃ γὰρ τὸ πρὸ λὺ

λίαν

λίαν, καὶ σβέννυσι τὴν θερμότητα τὴν ἐν τῷ πέρ χουσαν ἀπὸ τῆς τῶ
ρώσεως· τὰ δὲ καπνώδεα, οὐ πολλὰ γίνεται· ἀλλὰ μεξίως
ὡς εἰπεῖν· καὶ ἐὰν τῶ μαὶ γίνωνται ἐλάσσω, οὐ πολὺ γίνεται· ἀλ-
λὰ πολλάκις μὴν ὀλίγον δὲ διὰ εἰκότως τούτου γινομένου, οὐ-
δὲν ἄλλο ὁρῶντες διάφορον, πλὴν τὴν ἴλυν, ταύτην τὴν αἰτίαν προ-
γ΄. σέθεσαν τῆς ὠφελείας. Διὰ τί τὰ ἀνθηρὰ θυμιώμενα, πέρ
ρωθεν μᾶλλον ἥδονται ὀζῆς ἐπιόντα δὲ τὰ μὴ, πρωΐ δέτερον· τὰ δὲ, καὶ
πρωΐ δέτερον· ἢ ὅτι ἡ ὀσμὴ, θερμότητός τίνος ἐστὶ· καὶ τὰ ὠφελιμα· τοῦ
θερμοῦ κέφον· ὥστε διὰ μὴ τοῦ τὸ πέρρωθεν ὄντων, ἀμυδρο
τέρα γίνεται ἡ ὀσμὴ, τῶν συμπαρεπομένων ὀσμῶν ὑπὸ τῶν φύ
λλων, καὶ τῶν καπνοῦ· ὁ δὲ τοῦ ὕδατος ὠφελιμοῦ· πλησίον ὢν ὁ νοῦς
δ΄. τὰ μεμιγμένα αὐτοῖς σωζῆς, ἐν οἷς ἐστί. Διὰ τί πάντων μᾶλ
λον ὀζῆς κινούμενα· ἢ ὅτι αὐξάπτωσι πλείω ἀέρα, ἢ ἐσυχάζον
τα· διὰ πτῶσιν οὖν ἡ ὀσμὴ θᾶττον πορεύεται πρὸς τὴν αἴθησιν ἡμῶν·
ε΄. Διὰ τί τοῖς χειμῶσι δῆλον ὀσφραινόμεθα, καὶ ἐν τοῖς πάγοσιν ἧ
κιστα· ἢ ὅτι ὁ ἀὴρ ἀκίνητός ἐστιν ἐν τῷ ψύχει· οὐκ ἐναίρεται
ὁμοίως ἡ κίνησις ἡ ἀπὸ τοσούτου τοῦ τὴν ὀσμὴν ἔχοντος, διὰ τὴν
δυσκινησίαν τῆς ἀέρος, καὶ τοῦ ὑγροῦ ἐν ᾧ ἐστιν.
ς΄. Διὰ τί βρι μύτερον ὀζῆ τῶν ἀρωμάτων ἡ τὶ φρας θυμιω μέ-
νων, ἢ ἡ τοῦ θυρός· καὶ μᾶλλον καὶ πλείω χρόνον, τὴν αὐτῶν ὀσμὴν ἔ-
χει ἡ τῆς τίφρας θυμίωμα· ἢ ὅτι ἀπὸ τοῦ τίρα ἐστὶν ἡ ὀσμὴ ἐ
πὶ τῆς τίφρας· διὸ καὶ πλείω· ὁ δὲ πῦρ ταχὺ πέπορεν αὐτῶν τὴν δύ
ναμιν, ἀμοιοῖ τὴν ὀσμὴν· ἡ δὲ θέψις, ἀμοίως ἐστὶ τοῦ πεπομῆ.
ζ΄. Διὰ τί ἥδιον ὀζῆ τῶν ξόδων ὁ νοῦ ὁμφαλὸς ξαχύ ἐστιν, ἢ ὁ λεῖ-
ος· ἢ ὅτι μᾶλλον ὄζει ἡδύ, ὅσα τὴν φύσιν ἀπείληφε τὴν αὐ-
τῶν· ἀκανθῶδες δὲ φύσει τὸ ξόδον ἐστί· διὸ μᾶλλον ἔχει τὸ κατὰ φύ-
η΄. σιν, ἥδιον ὀζῆ. Διὰ τί αἱ ὀσμαὶ ἐγγύθεν μὲν πονηρώτεραι, τὰ θυμια-
μάτων ἀνθῶν· ἢ ὅτι πλησίον μὲν σῶμα ποφέρει τὸ γεῶδες· ὥστε
κορεννύμενον, ἀθεῖ ἑτέραν πρὸ εἰς τὴν δύναμιν· εἰς δὲ τὸ πόρρω, καὶ
ποφέρεται ἡ ὀσμὴ· διὰ ταῦτα δὲ καὶ τριφθέντα τὰ ἀνθη, ἀπόλυσι

τὴν ὁμιλῶ. Γ ὁ τὸ ρομαῖόδμαι, καὶ πνοὴ ἢ ἀὴρ ἢ ἀτμὶς. διαφέ
ρ ϕ γρ ϕ. εἰ τὸ μὲν, ὑπὸ τοῦ πυρός. τὸ δὲ, καὶ αὖθις τοῦ τοιούτου γίνε ϑ. ἔ ὅτι
δὲ ρον ἀπὸ φλαῖόθήσεώς τι προσεκεῖνα, ἢ ἀπ' ἐκείνων πρὸς τὴν αἴόθη
σιν ἀφικνεῖ ϑ, ἀεὶ κινοῦν τὸν πλησίον ἀέρα. ἡ εἰ ἀπ' ἐκείνων ἀπῆρξεν,
ἐδ ϕ ἔλαττον κινεῖσθαι. καὶ γὰρ τὴν ὠδὴν δέξασθαι ὁρῶμεν μᾶλλον καὶ
ι. αμένους τοὺς. Διὰ τί δὲ ῥιμύττουσιν ὀζ ϕ μᾶλλον τ' ἀργῶ μάτων ἐ-
πὶ τὰ φραττομένων, ἢ ἐπὶ τὸ πῦρ. ἢ διότι ἀπωτέρω ἡ ὄσμὴ
ἐπὶ ϕ λτὰ φρακτ. διὸ καὶ πλείων. πρὸς ὃ γὰρ καὶ πλείους συναντᾷ μι
ᾶσθ ϑ. καὶ πίνεται καπνός. τὸ δὲ πῦρ φθαίν ϕ ἐκκαῖον τὰ ἐπιόντα αὐ
τ'. ὥστε ἡ ὄσμὴ καθαρωτέρα καὶ εἰλικρινὴς ἀφικνεῖται αὖθις καὶ
πνο'. διὸ καὶ ῥιβόμενοι, ἧττον ὠδὴν τὰ αὐτὰ. τὸ γὰρ ἐπιόν τρί-
ιά κινεῖ, καὶ ἡβραδεῖ ἀθερμότητος ϑ ϕθείρ ϕ. Διὰ τί τὴν ὠδὴν οὐρη
τικὰ ἔ ασί ῥμᾶλλον φυτά. ἢ ὅτι θερμὰ λεπτά. τοιαῦτα γὰρ ἰᾶται, οὐρη
τικά. τὰ γὰρ λεπτύν ϕ ἱκανὰ θερμότητος. ἔ ὄσμὴ οὐσῶ μα τῶ-
δης. ἐπεὶ καὶ τὴν ὠδὴν οἷον σκόροδα, διὰ τὴν θερμότητα, οὐρη
τικά. μᾶλλον μὲν γὰρ τικτικά. θερμὰ γὰρ τὴν ὠδὴν ἀσ ῥμα τα. δ
ὅτι ὅλως ὄσμὴ, διὰ θερμότητα ποιεῖται. ἀλλὰ τὴν δυσῶδη, ἅ ὥστε πά
ὄστ. δεῖ δὲ μὴ μόνον θερμὰ εἶναι, ἀλλὰ ἔ ὐῶπτα. εἰ ἔσαι ὀρῦτι-
ιβ'. κά. ὅ ὥσπερ συγκατίοντα, λεπ ϖὴ τὴν ὑγρά. Διὰ τί τὰ τοῖς κεκρα
μένοι τῶν οἴνων, θᾶττον τ' ἀκράτων ὀζ ϑσιν. ἢ ὅτι ὁ μεκεραμένος, ἀ
θενέστερος τοῦ ἀκράτου ὄστ. τὸ δὲ ἀσθενέστερον, ὑπὸ πάντων ἧττ ϑ ῆσαι
τοῖς χροτέρ ϑ. εἰ τοῦ κεκραμένος, ὄστι μὲν τὸ πετίστερ ϑ τοῦ ἀκρά
του. ἢ πετίστερον δέ ὄστιν, ὑπάρξαι ὥστε τινὶ οὖν καὶ ἐκλαβεῖν τ' μὴ ὑ
πάρχοντ'. ὁ μὲν οὖν ἄκρατος, ὁμοίως δὴ ὄστὶν ὁ ὑ κεκραμένος.

ἄ ὄσμος.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΔΥΣΩΔΗ.

Διὰ τί τὸ μὲν οὖρον ὅσω ἂν ϑχρομίζη ται ἐν τῷ σώ ματι δυσω
δέστερον γίνε ται. ἢ δὲ κόπρος ἧττον. ἢ ὅτι ἡ μὲν ξηραίνε ται
μᾶλλον χρονιζομένη. τὸ δὲ ξηρότερον, ἀσθενὲς τὴν ὀσμήν. τὸ δὲ οὖρον πα

χύνεται· πρόσφατόν τι ὂν ὁμοιότερον ᾖ ὀξὺ ἀρχῆς ὄντος πάσχει.

β'. Διὰ τί τὰ δυσώδη ῥίσεως δοκοῦσιν ἥδιον ὀσφραίνεσθαι ἢ τὰ εὐώδη; ἢ διὰ τὸ σωτηρίαν εἶναι τῆς ὀσφρήσεως τῷ σώματι καὶ τὸν ἐγκέφαλον, τὴν ῥῆξιν ἢ πάθησις γίνεται τοῦ χυμοῦ· καὶ ἧττον ἐκθερμαίνει ὁμοίως καὶ ἀναθύεται· τὸ γὰρ πρῶτον ἀναθύον ἀεὶ πάντες ὅταν δὲ ἅψωνται, ἔκπτωσις συμφυῶς ἐστὶν ἔξω θεῖον ὁμοίας, ἀφανίζεται ὑπὸ ἥλιον.

γ'. Διὰ τί ξηρὰ μὲν τὰ αὐθη δυσωδέστερα ἢ διότι συμμίγνυται
δ'. τῇ ὀσμῇ τὸ γεῶδες τὸ ἐν τῷ αὐθει. Διὰ τί τῶν μὲν ζώων ἄθεινῶδές ἐστιν, ἔξω δὲ παραβάλλεσθαι· αὐτὴ δὲ αὐτοῖς τὸ θεῖον φασὶ γὰρ αὐτοῖς τὸ θεῖον ἀεὶ δεῖσθαι ὀσμᾶσθαι. Φθαρὲν μὲν οὖν καὶ δυσώδη ἐστὶ τὰ δὲ φύσει πολλάκις φθαρέν μὲν ἐναυσμὸν μᾶλλον, ἔτι μᾶλλον μὲν ὠδη γίνεται· πότερον ὅτι φύσει δυσωδέστερα αἴτιον ἀσθενείας τὸ σπερμάτος· διὸ οἱ ἄρρωστοι ἧττον ἀνίστανται, οἱ δὲ ὑγιεῖς μᾶλλον· ἢ ἀεὶ τοῖς τοιούτοις ἐκ τῶν ὁσῶν γίνονται· ἐναίφυσαι ἢ καὶ οἱ ἐρυσμοὶ οἱ τῶν ἀπέπτων δυσώδεις εἰσί· τὸ αὐτὸ δὲ αἴτιον ἐστὶ τοῖς σαρξὶ, καὶ τὸ αὐτὸ ἄλογον· λέγω δὲ αὐτὸ ἄλογον, τὸ αὐτὶ σαρκὸς τοῖς αἰσχίοις ὠμοῖς χωρίοις· ὅτι γὰρ ἐν ταύτῃ σπερμάτων ἐστί πον· φύλλον ἔνεστι τοιοῦτον φύσει δυσωδίας ὄντι, ἐφθρομμένων. σπόμυον· διὸ καὶ τὸ στόμα ἡδόσθαι ἐστὶν ὅτι τὰ μὲν σπέρματα· τὰ δὲ, οὐκ ἔχει ὑγρότητα· τοῖς δὲ φύτοῖς, οὐκέτι περίπλωμα· ἢ ὅτι μᾶλλον τοῖς τούτοις· ἀλλ' ὅτι θερμὰ ξηρὰ τὴν φύσιν ὅτι τὰ φυτά· ὥστε τὸ στόμα ἡδόσθαι καὶ οὐ τὰ λῶδη ἐστὶν αὐτῶν· δηλοῖ δὲ καὶ φλεγμονὴν τοῖς θερμοῖς δυώδης οὖσα· συνεχὴς καὶ ἀραβία· καὶ τὰ δυώδη τὰ ἐκεῖθεν, ὅτι ξηρὰ καὶ θερμά ἐστι· τὰ δὲ γλοιώδη τὰ ἄσηπτα· τὰ δὲ ξηρὰ ἔστοι αὐτὰ ὄντα καὶ θερμά· ὥστι αὐτὰ πεπτοποιὰ καὶ δυσώδη αὐτὰ εἰσὶ· καὶ διαφυσήσεις ὁμοίως· καὶ διαφθερόμενα, σήπεται καὶ ὑγρότητος· τῶν δὲ ὑγρὰ
ε'. ἔχουσι. Διὰ τί τὰ δυσώδη θερμὰ ὄντα, μᾶλλον δυσώδη ἐστὶν ἢ ἐψυγμένα· ἢ ὅτι ἐστὶν ἡ ὀσμὴ, ἀτμὸς καὶ ἀπορροή τις· ὅτι οὖν ἀτμὸς ὑπὸ θερμῆς γίνεται καὶ ἀπορροή· κίνησις γάρ τίς ἐστι·

τὸ θερμὸν κινητικόν· τὸ δὲ ψυχρὸν, τοὐναντίον σωματικὸν καὶ συ-
στελτικόν· ἀφορᾶν δὲ κάτω τὸ θερμὸν εἰ αἰσθήσεσθαι, ἄνω φερές, διὰ τὸ ἀεὶ θερμὸν εἶναι, καὶ τὸ αἰσθητικὸν ἀναπτερούμενον, ἄνω εἶναι μᾶλλον ἢ κάτω· πρὸς γὰρ ἐγκέφαλον τὸ ἀναπνεόμενον ἡ ὀσμή, αἰσθήσεως χάριν.

ε'. Διὰ τί ἀνίησι σκόροδα φάγη, τὸ οὖρον ὀζῇ· ἄλλων δὲ ἐχόντων ἰχῶρα ὁμοίως, ἀκόζῃ δὲ δοκούντων· πότερον ὡς πέρα τῆς σαπρότητος ἐλθόντων φασὶν, ὅτι ἀναθυμιᾶται, ὥσπερ ἐν τῷ ὅλῳ καὶ ἐν τῷ σώματι, εἶτα πάλιν ψυχόμενα σήπεται· ἐκεῖ μὲν ὑγρόν· ἐν τούτοις δὲ οὖρον ἡ ἐκ τῆς τροφῆς ἀναθυμίασις· ὃ οὐκ ἔχει τὸ αὐτὸ συμμιγνύμενον, πρὶν ἢ τὴν ὁμιλίαν αὐτῆς γενέσθαι· ὅταν μεταβάλλῃ· ἡδέως καὶ τὸ ἅλας τὸ ὑπὸ τοῦ ποιεῖν, ὅσα ἰχῶρας ὁμοίας ἔχει· νῦν δὲ οὐ ποιεῖ· ἔτι συγκείμενόν μοι δοκεῖ τὴν ἀτμίδα οὐκ εἰς τὸ ἀὴρ χαῖον ἐρχόμενον, οἷον οἶνος ὀξοῦται· ἀλλ' ὑδατῶδες· ὡς τὴν τοῦ τὸ ψῶδες· ἀλλ' ὅτι μόνον φυσητικὸν φλέγμα τὸ κοιλίας τὸ ὁμιλοῦν ἐχόντων ἰχῶρα ἀναπνευστικὸν ἅλμα· τὰ δὲ ἅλμα, ἄνω ποιεῖ· οἷον ἡ ἐξάφανος καὶ τὰ πνεύματα· ἡ δὲ κουφιστικὰ κάτω δὲ πρίεται· οὐ γὰρ ἔστι πνεῦμα· καὶ γὰρ οὐρητικὸν τὸ πνεῦμα ποιεῖ· τὸ μὲν οὖν κάτω· ὁ δὲ ἕτερος ὁ ἄνω ἕλξ, τὰ αἰδοῖα ἀνωκύστιν τοιοῦτον ἀπολαύει, διὰ τὴν εἰς ἰνίασιν, τὸ ὅτι πνευματικός ἐστι· δηλοῖ δὲ καὶ ἡ σὺν τοῖς αἰδοίοις· δῆλον οὖν ὅτι ἀθροίζεται τὸ πρὸς τῷ πνεύματι ὁμιλοῦν τὴν κύστιν αὐτοῦ μᾶλλον τοιοῦτον ἅμα τῷ πνεύματι· ὁμιλοῦν, πρὶν ἢ τὸ ὑγρὸν τὴν ὁμιλίαν.

ζ'. Διὰ τί τὸ σὰμα μηδὲν ἐδωδὸν ὀσμῶνται ἀφ' ἡσυχίας, ὀζῇ μᾶλλον· ὃ καλεῖται νησεία ὀζῇ· φασὶν τὸ ἔτι, ὅτι ἐδωδὸν μᾶλλον· ἢ ὅτι κινεῖται ἡ τῆς κοιλίας, θερμότερον ἀὴρ τὸ ὁμιλοῦν τὴν ἀκίνησίαν, διὰ πέττει τὸ πνεῦμα, ἢ τὰ φλεγματώδη ποιεῖ πῶμα· ὅτι δὲ θερμότερος γίνεται, σημεῖον ὅτι καὶ δύναται ποιεῖν ἡ νησεία μᾶλλον· φασὶν τῶν δὲ δὴ τὸ ἐλάττω εἶναι ἡ ὁμιλία τῷ τὸ σῖτίων πεπέψαι κρατεῖ γὰρ τῆς θερμότητος, ἡ τὸ σῖτίων θερμότης· ὥστε μηθὲν ποιεῖν.

η'. Διὰ τί μακρὰ λύσωσι δέσαντες τὸ ὠὸν· πότερον ὅτι ἀπνεύστου ὀδύνης· ὅτι ἡ λύσωσι, ἐν τοῖς τοιούτοις μᾶλλον· διὰ τὸ σῆψιν

γίνεσθαι

σίνεσθαι ὑπὸ φλέγματος διὰ τὴν ὑγρότητα τὴν ἐν τοῖς μυσὶν οὖσαν.

θ'. Διὰ τί οἱ τὰ χρώματα ὀξύνοντες, ὅταν ἀλείφωνται μύρῳ, δυσωδέστεροι γίνονται; ἢ διότι τοῦτο τὸ ὠὸν πολλῷ μίγνεται; οἷον ὀξύ γλυκύ· συμμιχθὲν γὰρ ὅλον γλυκύτερον ἐγγίνεται· ἱδρῶσαν δὲ ταὐτὰ δυσωδέστερα εἶναι δοκεῖ· ἡ γὰρ μυρεψικὴ θερμότατόν ἐστιν· ἱδρῶτας δὲ ἅπαντας ἔνεστιν ἀκαθάρτους.

ι'. Διὰ τί τῶν ἐγκύρτων καὶ κυφοτέρων δυσοσμότερα καὶ βαρυτέρα, ὅσα μὴ τὸ πνεύμα τοσοῦτόν ἐστι συγκέκλεισται ὁ τόπος ὁ περὶ τὸν πνεύμονα, καὶ αὐξάνεται ἐκ τῆς ὠθυωρίας· ὥστε οὐκ οὖν πνοὰς ἀλλὰ σήπεται ἡ κρέα· καὶ τὸ πνεῦμα εἴσω μᾶλλον ἀναγκάζεται κλῄεσθαι.

ια'. Διὰ τί τῶν μύρων σμικρὰ ἐπιῤῥαθέντα δυσωδέστερα ἐνίοις δοκεῖ ἢ ὅταν πολὺ τῇ χειρὶ ἢ τῇ μήτρᾳ ἅψηται βάλλοντα τὴν χεῖρα, οἷα οὖν τε ὄντα δήπουθεν ῥιπτοῦντα; ὅτι δοκεῖ ἐνίοις αὐτὰ ὡς ὅταν καὶ τῶν ἀκανθῶν, ἃς ὧν γίνονται αἰσθάνεσθαι· τὰ δὲ τρίβόμενα καὶ θερμαινόμενα ἐξηραίνόμενα, φαῦλα· οἷον τὰ λευκοΐα· τὰ δὲ ὁμοία, οἷον τὰ ῥόδα· καὶ τὸ μύρον δὲ ὅσα ἐκ τριῶν τῶν ὄντων μεταβάλλει· τὰ δὲ οὔ· διὸ καὶ ῥόδινον ἥκιστα καὶ δυσώδη φαίνεται μᾶλλον, ὅσων οἱ ἱδρῶτες δυσώδεις· καὶ διὰ τὸ μίγνυσθαι τῷ ἐναντίῳ· ὥσπερ τὸ μέλι μετὰ τοῦ ἁλός· οὐ μᾶλλον γλυκὺ ἀλλ' ἧττον.

ιβ'. Διὰ τί πόρρω μᾶλλον ὀζει κινούμενα· ἢ διότι αἰωρούμενα τὸν ἀέρα διακρίνει μᾶλλον ἔνθα ἔπεσεν ἢ οὐκ ἐμίγνυτο πρὸς τὴν αἴσθησιν;

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΚΡΑΣΕΩΣ.

α'. Διὰ τί θᾶττον ἡ ἐν θερμῷ τὸ ὑγρὸν ἢ ἐν ψυχρῷ βάλλοντος ὄντος, ἢ τύχης ἢ καύματος ἢ διὰ τὸ αὐτό· ἢ ὅτι ἀεὶ ἔστι κρέας, καὶ τῇ διανοίᾳ συμφέρει· αἰδεῖται γὰρ βάλλειν, ὅτι ἔστιν καὶ ὡς ὥσπερ

β'. τὸ σῶμα διὰ τὰς ἐφέσεις, οὕτω καὶ τὸ ἦθος διὰ τὰς κράσεις. Διὰ τί ἐν ᾧ πάντων ὄντων ἀβεβαίων τῇ τύχῃ, πολλὰ ἔτη γίνεται ἄκοπος.

ἢ ὅτι ὀξυκινάζεται τὸ ἁλμυρὸν ὑγρὸν μετὰ τοῦ θερμοῦ, ὥσπερ
ἐν τοῖς σαφυλαῖς· ἐνίοτε μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ· ἐνίοτε δὲ ἅμα τῷ θερ
γ'. μῷ. Διὰ τί ἐν τῇ ψυχροτάτῃ χώρᾳ, οἱ καῦσοι μᾶλλον γίνονται·
ἢ ὅτι καὶ πυκνοῖ ἴσχυσι τὸ ψύχος εἰσω τὸ θερμότητα· ἐν δὲ τῷ θέ-
ρει τὸ ναντίον συμβαίνει· τὰ εἴσω ψυχρότερα· ὁ δὲ καῦσος συρρε
δ'. γὼς τ' εἴσω καὶ τὴν ψυχρότητα τὸ θερμότητα τοῦ περιβάλλει. Διὰ
τί οἱ αἰθιοπες οἱ αἰγύπτιοι, μελανοί εἰσιν· ἢ ὅτι τὸ θερμὸν, ὥσπερ
καὶ τὰ ξύλα διασκέφεται ξηραινόμενα, οὕτω καὶ τὸ τοῦ ζώου σῶμα·
διὰ δὲ τοῦτο ἡ καὶ αἱ τρίχες ἀλοτέραν τὴν χροιὰν ἔχουσιν· ἡ δὲ λότης ἐστὶν, ὥσ-
ε'. περ μελανότης τις ξανθή. Διὰ τί ἐν τοῖς μᾶλλον θηλυγενέσι
σιν αἱ ὀχεῖαι· ἢ ὅτι τὸ πλεῖον ὑγρὸν, βραδύτερον παχύνεται· ὡς δὲ τοῖς
νοτίοις διὰ τὸ ὑγρότητα φλεγμασίνεται.
ς'. Διὰ τί ἐν τοῖς ἐλώδεσι, τὰ μὲν ἐν τῇ κεφαλῇ ἕλκη, μᾶλλον χρονίζε
ται· τὰ δὲ ἐν τοῖς κνήμαις μόλις· ἢ ὅτι βραδεῖα ἡ ὑγρότης διὰ τὸ πέω δης
εἶναι· τὰ δὲ βραδέα, εἰς τὰ κάτω ὑπέχωρεῖ· τὰ μὲν γὰρ ἄνω, ὑπὸ πνεύματος, διὰ
τὸ μὴ δύνασθαι χωρεῖν κάτω· τὰ δὲ κάτω, πολλῆς ἐμφύσησις ποιεῖ
ζ'. λύσιν πολλήν. Διὰ τί οἱ μὲν ἐν τοῖς πυρίοις τόποις βραδέως γηράσκουσιν· οἱ δὲ ἐν τοῖς κοίλοις ἐλώδεσι, ταχέως· ἢ τὸ γῆρας ποιεῖ λύσιν τις ὅτι
σὴ πεφθῆναι τὴν ὑγρότητα· ἡ δὲ ἀναξηρασία, ἧττον τοῦ τοιούτου
χεῖ· οἷον τὸ ὕδωρ ἐν μὲν τοῖς ὑψηλοῖς διὰ τὸ λεπτὸν πνεῦμα, ἐκνίπτει ἐ
στιν· ἐν δὲ τοῖς κοίλοις, μᾶλλον· ἔτι γὰρ ἐκεῖ μᾶλλον διὰ τὸ κίνησιν ἔχειν τὸν
η'. ἀέρα, ἐξέτροσγύμενον· ἐν δὲ τοῖς ἑλώδεσι μᾶλλον. Διὰ τί οἱ μὲν ἐν τοῖς
θερμοῖς τόποις σκληροί εἰσιν, ἐν δὲ τοῖς ψυχροῖς ἀνδρεῖοι· ἢ ὅτι ἐναντί
ως τοῖς τόποις ἐπὶ τὰ ἐσω ῥαισὶ φύσις ἐστὶ· διὰ τὸ ὁμοίως ἔχοντα.
ἀναγκαῖον διακαίεσθαι τὸ χρῶτα· ἀνδρεῖοι δέ εἰσιν, οἱ τὸ φύσιν θερμοί·
σκληροὶ δὲ οἱ κατὰ ψυχμηροὶ· συμβαίνει δὲ τοὺς μὲν ἐν τοῖς θερμοῖς ὁμ
τοὺς, κατὰ φύσιν· τοὺς δὲ ἐν τοῖς ψυχροῖς, ἐκθερμαίνεσθαι τὸ φύ-
σιν· μεγάλοι δὲ ἀμφοτέρως εἰσὶν· οἱ μὲν, ἐν τοῖς ψυχροῖς, διὰ τὸ ἐναντί
ως ἀμφοτέρων θερμότητα· ἐν δὲ τοῖς θερμοῖς, διὰ τὴν ἐν τῷ τόπῳ· ἐν γὰρ τοῖς
θερμοῖς καὶ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ αὐξάνεται· τὸ δὲ φύσις πλῆθος ὄγκου.

ἄτι

ἀπὸ τῶν ὑγρῶν μᾶλλον, ἐναὐτοῖς ἐχόντων τὴν ἀρχὴν φλοὸς ξήσεως σφοδρᾶς, τῇ οὐκωλυομένων, ὑπὸ φλέγματος ψυχρότητος, εἰκότως ἐπὶ πλεῖστον αὐξησιν ὠθεῖσθαι δύνασθαι. διὰ τί μακρόβιοι μᾶλλόν εἰσιν, οἱ ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις οἰκοῦντες, ἢ διὰ τὸ ξηροτέραν ἔχειν τὴν φύσιν. τὸ δὲ ξηρότερον, ἀσαφέστερον εἶναι ἢ ὑγρὸν ἐνιοι τιθέασιν. τὸ δὲ θάμνον, οἷον σῆψίν τινα εἶναι. ἢ ὅτι ὁ μὲν θάμνος ὀξύτητα φύσεως ἔχει τὸ θερμόν. καταψύχει δὲ πάνυ τὸ τὴν ἐσχάτην ἔλλειψιν ἔχον ψυχροτέρας. ὅτι δὲ ὁ πλείονα χρόνον ἐν μὲν τοῖς ἀλεφμοῖς τόποις θερμός. ἐν δὲ τοῖς ψυχροῖς, ψυχρός. ὥστε θᾶττον ἂν μᾶλλον φθείρεσθαι τὸν αὐτὸν τοῖς θερμοῖς. διὰ τί οἱ ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις μακροβιώτεροι. ἢ ὅτι μᾶλλον τὸ θερμὸν ἡμᾶς ὑγροὺς σώζουσιν· οὗ δὲ θάνατος ἢ τοῦ τῶν φθορά. διὰ τί ἐν τοῖς ἑλώδεσι τόποις ὑπνωδέστεροι γιόμεθα. ἢ ὅτι καὶ τὸ ἐψυγμένον μᾶλλον ἐν αὐτοῖς ἐστιν. ἡδὲ κατάψυξις, ἡσυχίαν τίθησιν, ὡς παρασκευάζουσα ὕπνον. οὗ δὲ ὕπνος, ἐν τῇ ἡσυχίᾳ παραγίνεται. διὰ τί οἱ ἐν τοῖς ἑλώδεσι δύσχροοι, ὧν ὑδαρεστέραι τῶν ἁλμυροί, μᾶλλον τὰς ὄψεις ἐν τοῖς ἕλεσι. ἢ ὥρα ἡ τοῦ πνεῖν αὐτόν. ὡς ἐξ ἀναπνοῆς τοῦ ὕδατος ποιεῖ, ὅταν ἡσυχάζῃ τὸ πνεῖν. ὃ δὲ μάλιστα διὰ κινήσεως. διὸ ἐν τοῖς ἑλώδεσιν ὑποχροοι. διὰ τί ἐν τοῖς χειμερινοῖς χωρίοις πνεύμασι σφοδρὰ γίνεται πολλά, καὶ μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς ἀλεφμοῖς. ὅτε μὲν διὰ τὴν ὑγρότητα τοῦ τοιούτου ἀέρος. ἀπὸ γὰρ φλοὸς τῆς θερμότητος. ὕδωρ θερμότερον γίνεται τοῦ ἀέρος. ὥστε καὶ ὁ ἀὴρ ὑγρότερος τοῦ θερμοῦ. ἢ οὐδὲν ὅτι ξηρότερος ὁ ἀὴρ ἐν τοῖς τοιούτοις. ἀλλὰ φαίνεται μᾶλλον ἐναντίον. ὡς πῦρ ὂν εἰκὸς φέλησιν ὅλιος. παρὰ τὸ εἰκὸς φλοιὸν ὁρᾶσθαι ἐπιγιγνόμενον. διὰ τί οἱ πρὸς μεσημβρίαν οἰκοῦντες μᾶλλόν εἰσι μελανόφθαλμοι. ἢ γλαυκὰ μᾶλλον ὅτι τὸ ὄμμα τοῦ τοιούτου περιβάλλει τὸν τοῦ θερμοῦ. μέλανα δὲ διὰ τὴν τούτου ἀπουσίαν. ὥσπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς φησι. καθάπερ δὲ τὰ πρὸς ἄρκτον οἰκοῦντων, γλαυκὰ ὄμματα τοῖς ἔστι, τῷ τὸν ἐντὸς θερμὸν κωλύεσθαι διεκπέπειν διὰ τὸν ἐντὸς ψυχρόν, οὕτω δὴ πρὸς μεσημβρί-

ανοικούντων, τὸ μὲν ὑγρὸν διὰ τὸ πιέχον θερμὸν οὐκ ἐκπίπτει· τὸ δὲ λιπαρὸν μὲν ὑγρὸν, μέλαν δὲ τῇ χρόᾳ τὸ φωτὸς ἀπρυσία, τὸ λιπαρὸν μὲν ὑγρὸν ὄντι σκοτῶδες· ἢ τοῖς τῶν λοιπῶν σωμάτων χρώμασιν ὁμοιοῦται τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ χρῶμα· διὸ τῶν πρὸς ἐρυθρολευκῶν ὄντων, γλαυκὰ τὰ ὄμματα· τοῦ γὰρ λευκοῦ γένους τὸ ἐμφυὲς τὸ χρῶμα· καὶ τῶν πρὸς μεσομελέα μελανῶν ὄντων, μέλανα τὰ ὄμματα. Διὰ τί οἱ ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις σοφώτεροί εἰσιν ἢ οἱ ἐν τοῖς ψυχροῖς; πότερον διὰ τὸ αὐτὸ, διὸ περ καὶ οἱ γέροντες τῶν νέων· οἱ μὲν γὰρ, διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ τόπου ἐπανιούσης τῆς φύσεως αὐτῶν, θερμότεροί εἰσι πολύ· ὥστε λίαν μεθύουσιν οἱ οἰκάσι καὶ ὀκέσιζητητικοί· ἀλλὰ ἀνδρεῖοι καὶ ἐλεύθεροι· οἱ δὲ ἐν τοῖς ἀλεφμοῖς, μὴ φύσει διὰ τὸ κατὰ τύχην πάντα χορηγοῖς φοβάμενοι τὰ θαρρούντων μᾶλλον ἐπιχειροῦσι ζητεῖν· ὥστε καὶ δεισικάσι μᾶλλον· ἢ διὰ τὸ πολυχρονιώτερον τὸ γένος εἶναι τοῦτο· τοὺς δὲ ὑπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἀπολέσθαι· ὥστε εἶναι καθάπερ νέους πρὸς γέροντας τοὺς ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις πρὸς τοὺς ἐν τοῖς θερμοῖς οἰκοῦντας. Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς θερμοῖς τόποις, δῆλοί εἰσιν· οἱ δὲ ἐν τοῖς ψυχροῖς ἀνδρεῖοι· ἢ ὅτι ἐν ἀντίῳ τοῖς τόποις καὶ ταῖς ὥραις ἡ φύσις ἔχει· διὰ τὸ ὁμοίως ἐχόντων διακινδυνεύεσθαι αὐτὰ χρῆ· ἀνδρεῖοι δέ εἰσιν, οἱ τῷ φύσιν θερμοὶ δῆλοι ἢ οἱ καὶ ἐκφυγόντες συμβαίνῃ δοῦναι τοὺς μὲν ἐν τοῖς θερμοῖς ὄντας καταψύχεσθαι· ἀέρος οὖν ὄντος αὐτοῦ τοῦ σώματος τὸ θερμὸν αὐτῶν, ἐξωθεῖ καὶ πέπτει τὸ ἐντὸς ψυχρὸν ἐκτιθέμενον τῇ φύσιν· διὰ τὸ ἐκ τοῦ ψύχους πυκνοῦσθαι τὴν σάρκα· πυκνουμένης δὲ, ξηρὸς συνέλκεται ὁ θερμός.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣΟΣΑ μαθηματικῆς μετὰ χειρίας

α'. Ἰατί διάμετρος καλεῖται μόνη τῶν διχαιρουσῶν τὰ ὑπὸ γραμμὰς ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν ἀγομένας εἰσὶ γραμμή. ἢ ὅτι διάμετρος διχαιρεῖ, καθάπερ γράμμα τινὰ φησὶ μαίνεσθαι φθείρουσι τὸ μεσούμενον· ἢ μᾶλλον οὖν καὶ τὰς σωφρόνως διαιροῦσα, λέγω δὲ τὰς γωνίας διάμετρος ἔχουσα· οὐ γὰρ φθείρει· ἀλλὰ διαιρεῖ καθάπερ οἱ τὰς γραπτικὰς σκιὰς διαιροῦντες· ἢ διὰ τὰς γραμμὰς ζητῆσαι τιμῶσα, φθείρει· σύγκειται γὰρ τὸ εὐθύγραμμον

β'. μονοειδῶς τὰς γωνίας. Διὰ τί διάμετρος καλεῖται· ἢ διότι διχα μόνον διαιρεῖ· ὥστε προσῆκεν ἂν ποιὰ διάμετρος εἶναι. ἢ διότι μόνη τῶν διχα τοῦτο καλεῖται· ἢ ὅτι ἡ μὲν μέση ἡ κέκαμπται μόνη διαιρεῖ· αἱ δὲ ἄκραι καὶ τὰ πλευρά.

γ'. Διὰ τί πάντες αὐτοῖς βαρβάροις ἔλληνες, ἐστὰ δέκα καὶ τὰ πεντεμόσι, πλὴν εἰς ἀλλ' ἀριθμοῦσιν οἷον ϛ'. ε'. δ'. ε'. ὥσπερ γὰρ καὶ δώδεκα δώδεκα· οὐδὲν ἔξω τέσσαρα μόνον οἱ βάρβαροι τῶν δέκα· εἰ τὰ ἐκεῖθεν μὲν παραπλοῦσιν· ὅτι γὰρ ἕκαστος τῶν ἀριθμῶν, οἷς μὲν ὀφθαλμοὺς καὶ χεῖρας δύο· καὶ οὕτως ἄλλοις τισὶ ἀριθμοῖς δύο μόνως ὄντας τὰς χεῖρας τῶν δέκα· οὐ γὰρ διὰ τύχης γε οὐδὲ τοιοῦτος φαίνονται, καὶ ἀεὶ· τὸ δὲ ἀεὶ εἶναι καὶ ὡσαύτως, οὐ διὰ τύχης· ἀλλὰ φυσικόν· πρῶτον δὲ τὸ δέκα τέλος ἀριθμοῦ· ἔχουσι γὰρ πάντα τὰ τοιαῦτα ἀριθμοῦ εἴδη, ἄρτιον· περισσόν· τετράγωνον· κύβον· μῆκος· ὡσαύτως δὲ· πρῶτον σώματος· ἢ ὅτι ἀρχὴ δέκας· ἓν γὰρ καὶ δύο καὶ τρία καὶ τέτταρα, γίνεται δέκα· ἢ ὅπερ φέρομεν σώματα ταῦτα· ἢ ὅτι ἐν δέκα καὶ λογίσασι, τέτταρα κυβικοὶ ἀριθμοὶ ἀπαντῶσιν), ἐξ ὧν φασιν ἀριθμοῖς οἱ Πυθαγόρειοι τὸν σώματος· ἢ ὅτι πάντες οὗτοι ἔχουσι δέκα δακτύλους· οἷον ἡμῖν φύσεχοντες τοιοῦτοι ἀριθμοῖς, οὗτοι τῷ πληθυσμῷ ἀριθμοῖς· μόνοι δὲ ἀριθμοῖς τῶν θεωρημένος τί ἐστι τέτταρα· διὰ τὸ ὡσπερ τὰ πεντάδια μὴ δύνασθαι μὴ μονάδι τὸ πολὺ μὴ δέχεσθαι μηδενὸς εἶναι τοῦτο· ὅτι ἡμίκεντρον· ἀεὶ γὰρ ὅμοια τὸ φανὸν μᾶλλον ἡμῖν χρῆμα· δοκεῖ γοῦν τοιοῦτον εἶναι, ἐὰν μὴ ἀπὸ τοῦ μέσου τις θεωρῇ· αἰσθάνεται

μᾶλλον ἴσως ἀνάγκη καὶ τὰς ἐκτάσεις καὶ τὰς ἐπιφανείας καὶ τὰ στερεὰ καὶ τὰ σημεῖα ἐν τῷ ὑποκειμένῳ εἶναι· ἄνευ γὰρ τούτων οὐκ ἔστιν οὐδὲν ὑπάρχειν τῶν ἄλλων. ἔτι δὲ καὶ τὰ πάθη τὰ περὶ τὴν κίνησιν καὶ τὰς μεταβολὰς ἐν τῷ ὑποκειμένῳ ἐστίν· ὥστε καὶ τὰ πάθη τὰ περὶ τὴν κίνησιν ἐν τῷ ὑποκειμένῳ ἐστίν. ἔτι δὲ καὶ τὰ πάθη τὰ περὶ τὴν κίνησιν καὶ τὰς μεταβολὰς ἐν τῷ ὑποκειμένῳ ἐστίν· ὥστε καὶ τὰ πάθη τὰ περὶ τὴν κίνησιν καὶ τὰς μεταβολὰς ἐν τῷ ὑποκειμένῳ ἐστίν.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ· ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΟΥΡΑΝΙΑ·

α. ΠΕΡΙ τοῦ ἡλίου ὁμοίως φερομένου ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ, ἀλλ' οὐ τὴν αὐξησιν ἢ φθίσιν ἴσην ἢ ὅτι ἴσαι γίνονται αἱ γωνίαι πρὸς τὸν ὁρίζοντα μᾶλλον αἱ ἀπὸ τοῦ ἀκτῖνος ὑπὸ ἴσας ἐπιφερόμεναι· ἐδείχθη τε καὶ ἐμβαλόμενα πρότερον ἐν τῷ ἀκτῖνι ἐν τῷ ζ γράμματι, ὅτι ἐκ τούτου φανερὸν ἐστὶ πρῶτον μὲν ὅτι ὁ ἥλιος οὐ φαίνεται ἐν ἴσοις χρόνοις ἀνίσους ἀνατολὰς ποιούμενος· εἰ δὲ ἴσαι γωνίαι ἴσαι, ἀνάγκη τὴν ὑπερέχουσαν περιφέρειαν μείζω εἶναι ἐφ' ἑκατέρου τῶν ΓΔ, ΔΕ. διηρήσθω οὖν ἡ ΓΔ περιφέρεια εἰς ἴσα, ὅσα οὖν μόρια ἐφάπτεται ἡ ΓΔ τοῦ θ, ὅταν δὲ ὁ ἥλιος ᾖ τὸ Α πρὸς λαβὼν τὸ θ πρότερον ἀνίσχει τὸ Γ ἢ τὸ Δ· ἀνάγκη δὴ τὴν ἀκτῖνα ἅμα τὸ Α πεπτωκέναι ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐπὶ τὸ Β, ἤδη τοῦ Β ἀκτὶς ἐπὶ τὸ θ Α πεσεῖται· καὶ ὅταν πάλιν ἐπὶ τὸ Γ μεταβαίνῃ ὁ ἥλιος, ἐπὶ τὸ Δ· εἰ δὲ μή, εὐθεῖα ἐπὶ εὐθείαν ἐφαρμόσει ἀλλ' ἐπεὶ οὖν ἐστὶν ἡ Α Β τῇ Β Γ, καὶ αἱ γωνίαι αἱ ὑπὸ τοῦ τῆς αἰτίας πρὸς τῷ θ. ἴσαι ἐστὶν αἱ πρὸς τῷ κέντρῳ γάρ· αἱ δὲ τῇ τοῦ Δ, ἐν τῷ ζ γράμματι· καὶ κορυφὴν γὰρ τοῦτο· ὥστε ἐπεὶ ἴσαι ἐστὶν ἡ γωνία, μείζων ἐστὶν ἡ Δ Ε τῆς Ε Ζ, τῇ Δ θ· ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι αἱ ἀπὸ τῆς περιφερείας ἀκτῖνες· ἅμα δὲ δῆλον ὅτι καὶ τὰ μεσημβρίαν, ἐλαχίστην ἀνάγκη καὶ οὐ εἶναι τὴν σκιάν· ὅτι δὲ οὐ δύσεις πρὸς ἴσας ἐλάχιστον μάλιστα γὰρ καθ' ἡμᾶς ὁ ἥλιος τῆς μεσημβρίας

ματος

μα τοσ·ὅταν διακρίνηται πρὸς τὴν γῆν ἀέρα, πνεῦμα γίνεται·εἰ
οὖν ἅμα ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἡμισφαιρίοις, εἰκότως ἂν αἱ μέ-
β' σαι νύκτες ἦσαν ἡ μεσημβρία, ἀπνεύματοι εἶεν. Διὰ τί ὁ ἥλι-
ος διὰ τῶν τροπικῶν φερόμενος ἔχων οὐκ ἰθύγραμμα ποιεῖ τὰ ἡμ-
ίκυκλα τὰ ἀλλὰ κύκλους·οἷον ἐν ταῖς ἐξ ὑψεσιν·ἢ ὅτι τῶν ὀψεων ἔκ-
πτωσις κωνόσ ἐστι·τοῦ δὲ κώνου κύκλος ἡ βάσις·ὥστε πρὸς ὀρθὰς τὰς
πτώσεις αἱ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες, κυκλοφορεῖσ φαίνονται·ἀναγ-
καῖον μὲν οὖν ἐστὶ καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ ἡλίου φωτιζόμενον σκότος κυκλοτερὲς εἶ-
ναι·εἰ περ αἱ ἀκτῖνες εὐθεῖαι·ὁ τοῦ γὰρ εὐθεῖα πρὸς εὐθεῖαν προσ-
πίπτουσιν, ἰθύγραμμον ποιοῦσιν·ἐκ δὲ τῶν ἀκτίνων συμβαίνει
τοῦτο·πρὸς εὐθεῖαν γὰρ προσπίπτουσι, τὸ τοῦ ξίφους γράμμα, ἡ δὲ οὖ
λάμπουσιν αὗται εὐθεῖαί εἰσιν·ὥστε πρὸς εὐθεῖαν ἔκπτωσις·
ἀμβλεῖα δὲ τὰ ἀθηνεῖσ εἶναι τὰς ἀποχιζομένας ἀπὸ τῆσ ὄψεως πρὸ
τοῦ ἄκρατος εὐθέων, οὐχ ὁρᾶται τὰ ἐν ταῖς γωνίαις·ἀλλ' ὅσον μὲν ἐφ'
εὐθείασ ἐν ὑπαίθρῳ ἐν τῷ κώνῳ, πρεῖα αὐτὴν·τὸ δὲ λοιπὸν οὐ πρεῖ-
α ἀλλὰ λαμβάνουσιν αἱ ὄψεις ὥσπερ πολλαὶ γὰρ οὐχ ὁρῶ μᾶλλ' ἐ-
φ' ἓν δύνανται ὄψις, οἷον τὰ ἐν τῷ σκότει·ὅμοιον δὲ τούτου καὶ τὸ
τετράγωνον τὸ λυχνοειδὲς φαίνεται·ἐὰν δὲ πλέον ἀφίστῃ κύ-
κλον·ὅντος γὰρ κώνου τῆσ ὄψεως ἐκπώσεως ἀφίσταται μᾶλλον
τὰ σχήματα τοῦ εἰς τὸ πέρας, αἱ μὲν εἰς τὰς γωνίας ἀπορροαὶ
τῆ ὄψεως, αἱ δὲ τὰ ἀθηνεῖα εἶναι αἱ ὀλίγαι, ἀχρεῶσι·πολέμου δὲ τὰ
σχήματος γινομένου αἱ εἰς τὸ μέσον προσπίπτουσαι, ἀθρόαι μὴ
ἰσχυραὶ οὖσαι, διαμένουσιν·ἐγγὺς μὲν οὖν ὄντος τοῦ σχήματος, δύ-
νανται καὶ τὰ ἐν ταῖς γωνίαις ὁρᾶν·πλεῖον δὲ ἀπ' αὐτοῦ γινομένου, ἀδύ-
νατοι σὸν·διὸ καὶ ἡ περιφερὴσ ἀφανὴσ μένει ἡ εὐθεῖα, φαίνεται·ἢ ὅτι
πλείονι τῷ εὐθεῖ περιέχεται ἡ ὀξυδορκίη·ἐὰν μὴ κατὰ τὸ πλάτοσ ἀλ-
λὰ κατὰ τὸ περιέχουσαν γραμμὴ αἱ ὄψισ πρὸσ πίπτωσιν·ἐπὶ μὲν
ὄσις ἐστὶ περιφερείασ, δύναται διακρίνειν αἱ ὄψεις, ὅσῳ ἐπὶ πλέον
ἐστὶ εὐθύτερον τοῦ τόξου μέρουσ ἐστὶ περιφερείασ·πρὸσ δὲ γινομένησ, οὐδὲ
ἀφανίζεται, ἀλλὰ δοκεῖ αὐτῇ ἐξ ἴσου·διὸ καὶ εὐθεῖα φαίνεται.

γ' Διὰ τί ἡ σελήνης σφαιροειδὴς οὖσης, ὠθεῖα ὁρᾶται μὲν ὅταν ᾖ δίχοτομος· ἢ ἐν τῷ αὐτῷ ἐπίπεδον ἡ ὄψις γίνεται, καὶ ἡ τοῦ κύκλου περιφέρεια· ὁ ἥλιος περιέρχεται προσβάλλων τῇ σελήνῃ· ὅτι δὲ γλυφοειδὲς τὸ γράμμα ἐφαίνετο τοῦ ἡλίου· ἐπεὶ γὰρ αὐάγκη τὸ προσβάλλον τὰς ὄψεις πρὸς τὴν σφαῖραν κύκλον ὁρᾶν, ἡ δὲ σελήνη σφαιροειδής, καὶ ὁ ἥλιος ὁρᾷ αὐτήν, κύκλος ἂν εἴη ὁ ὑπὸ τοῦ ἡλίου συνόμμυος· οὗτος οὖν ὅταν μὲν ὀξὺ ἐναντίας ἡμῖν γίνηται, ὁλόσος φαίνεται, καὶ δοκεῖ πανσέληνος εἶναι· ὅταν δὲ παραλλάττῃ δι' ὀλίγου τὴν τοῦ ἡλίου μετάβασιν, ἡ περιφέρεια αὐτοῦ κατὰ τὴν ὄψιν γίνεται· ὡς τὸ ὠθεῖα φαίνεται· τὸ δὲ ἕτερον μέρος περιφερές· ὅτι ὀξὺ ἐναντίας κεῖται, τῇ ὄψει ἡμισφαίριον· τὸ δὲ τοιοῦτο ἐφαίνετο μικύκλιον· ἀεὶ γὰρ ἡ σελήνη, κατὰ βραχὺ ἐκλείπουσα φῶς ἀπὸ τοῦ ἡλίου βάλλει, οὐχ ὁρῶμεν· καὶ ἀναπληροῦται μετὰ τὸ διάμετρον τοῦ μέσου· ὅτι ἐπιπαρεξιὼν ὁ ἥλιος, ἐκκλίνει ἀφ' ἡμῶν περὶ τὸν κύκλον· ὃ τῶν τιθέμενος πρὸς τὴν ὄψιν ὁ κύκλος, κώνου τομὴν ἐμφορὴς ἐγίνετο· μικροειδὴς ἐφαίνετο, ὅταν ὁ ἥλιος μεταβαίνῃ ὀξυγωνίαις τὰς ἐκατέρωθεν μοίρας καθ' ἃς δίχομος φαίνεται ὁ κύκλος ὁ τοῦ ἡλίου γραμμή, περιφέρεια φαίνεται ἡ τοῦ κύκλου· ὃ γὰρ ἔτι καὶ τὴν ὠθεῖαν λαμβάνει ὄψιν· ἀλλὰ παραλλάττει μοίρᾳ μιᾷ διὰ τὸ αὐτὸ σημεῖον τοῦ κύκλου ὅρος αὐάγκη μικροειδὴς φαίνεσθαι· μέρος γάρ τι τοῦ κύκλου τὴν ὄψιν εὐθύνει διὰ τὸ προτείνειν ὀξυγωνίαις ὅρος· ὥστε τοῦ λαμπροῦ ἀπολείπειν· εἰθυνόντως δὲ τὰ ἄκρα μικρὰ φαίνεται ἐν τῷ αὐτῷ· αὐάγκη μικροειδὴς φαίνεσθαι· μᾶλλον δὲ καὶ ἧττον διὰ τὴν τοῦ ἡλίου κίνησιν· μεταβαίνουσι γὰρ τοῦ ἡλίου, ἢ ὁ κύκλος οὐ ὁρᾷ· ὧν ἐγγύς εἰσιν οἱ αὐτοὶ σημείοις· ἀπείρως γὰρ ἐγκλίσεις ἐγχωρεῖ αὐτὴν κλιθῆναι· εἰ δὲ γραφὴν τοὺς μεταξὺ κύκλους διὰ τῶν αὐτῶν σημείων ἀπείρους ἐνδέχεται.

δ' Διὰ τί ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη σφαιροειδὴς ὁρώμενοι, ἐπίπεδα φαίνεται· ἢ ὅτι πάντων ὅσων τὸ ἀπὸ ξηᾶς μακρὰν ἀπόντα, ὅτι πολλοῦ ἢ ἐλάττου ἀφέστηκεν, ἐξ ἴσου φαίνονται· ὥστε τὴν ἐφ' ἡμῖν μὴ μόρια δὲ χρῶμα, ἂν μὴ τῇ χρόᾳ διαφέρῃ· ἀνάγκη τὰ μόρια

ὀξίσου φαίνεται· τὸ γὰρ ἐξ ἴσου, ὁμαλῶς ἡλίῳ καὶ ἀνάγκη δοκεῖν εἶναι
ε' Διὰ τί τὰς σκιὰς ποιεῖ ὁ ἥλιος ἀνίσχων μὲν μακράς, αἱρόμενος δὲ
ἐλάττους· ὡς ἐπὶ μεσημβρίας δὲ λαχίστους· ἢ ὅτι ἀνίσχων τὸ πρῶ
τον, ὥσπερ ἀλλήλας ποιήσει τὰς σκιὰς τῇ γῇ· ἢ γὰρ πεῖσις ὡς ἀνίσους
ὑπὸ τείνει, ἐπεὶ τὰ μακρά· ἀεὶ δὲ ἐλάττων, ὃς ἂν τὸ ἀεὶ τὰς ἀπὸ τῶν
ἀνωτέρους σκιὰς μείους ὑθεῖαν ἐν τῷ σώματι τὸ ᾱ. ἥλιος·
οὗ τὸ γ. καὶ ὃ τὸ δ. ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ γ. ἀκτὶς, ἐφ' ἧς τὸ ζ.
ἐξω τέρω ἔσται φ' γ. ὅτι δὲ σκιὰ ἡ μὲν β. ἐ. ἀνωτέρω οὖσα τοῦ
τοῦ ἡλίου· ἡ δὲ ε. ζ. κατωτάτω· ἐλαχίστη δὲ, ὅσῳ ἀνωτάτω, ἢ
καὶ ὑπὲρ φ' κεφαλῆς.
ς' Διὰ τί αἱ ἀπὸ φ' σελήνης σκιαὶ μείζους τῶν ἀπὸ τοῦ ἡλίου, ὅταν ἀπὸ φ' αὐτῷ ὦσι καθέτου, ἢ διότι ἀνωτέρω ὁ ἥλιος φ' σελήνης· ἀνάγκη δὴ ἐντὸς πίπτειν τὰς ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρω ἀκτῖνας· γνώμων ἐφ' ᾧ ᾱ. σελήνη ε. ἥλιος γ. ἡ μὲν
ἀπὸ φ' σελήνης ἀκτὶς, β. ζ. ὥστε ἴσας σκιὰς, ἢ τὸ δ. ζ. καὶ ἀπὸ τοῦ ἡλίου, ἢ τὸ γ. ε. ὥστε ἴσας σκιὰς ἐξ ἀνάγκης ἔσεσθαι τὸ δ. ε.
ζ' Διὰ τί ἐν τοῖς τοῦ ἡλίου ἐκλείψεσιν, ἐὰν τις θεωρῇ δι' ἀκοσκίνου
ἢ φύλλου, οἷον πλατάνου ἢ ἄλλου τοιούτου φύλλου, ἢ τοὺς δακτύλους
φλέτερας χερσὶ ποιῶν τοιούτους ξύσας, μικρὰς σκιὰς ποιεῖ ὡς ἡλίου
φ' γίνομεν· ἢ ὅτι ὥσπερ διὰ τῶν ἐπὶ λαμπηδόνων ἰόντων φῶς γίνεται καὶ καυθῆναι γίνεται· αἴτιον δὲ, ὅτι δύο γίνονται καυμοὶ ὁ μὲν τοῦ ἡλίου πρὸς τοῦτον, καὶ ὁ ἐν τῷ ἀέρι πρὸς τοῦτον· καὶ σύγκορυφοι. ὅταν οὖν ἐκ τούτων ᾖ τὸ, ἀνωθεν κύκλῳ ἀποτέμνηται, ἔσται μικρὸς ἐξ ἀναντίας τοῦ φωτὸς ἀπὸ τοῦ μικροῦ σκοτεινῆς φ' περιφερείας, γνόμονι οἱ ἀκτῖνες· αἱ δὲ ἐν τοῖς δακτύλοις καὶ κοσκίνοις, οἷον ὀπαὶ γίνονται· διὸ καὶ δηλότερον γίνεται, ἢ διὰ τῶν μεγάλων ὀπῶν· ἀπὸ δὲ φ' σελήνης οὐ γίνονται· ὅτι ἐκλείπουσα, ἔτι ἐν αὐξήσει οὖσα, ἢ φθίσει· διὰ τὸ μὴ ἐκβεῖν τὰς ἀπὸ τῶν ἄκρων αὐγὰς εἶναι, ἀλλὰ τῷ μέσῳ φαίνεσθαι· ὁ δὲ μικρὸς μικρὸν τὸ μέσον ἔχει.
η' Διὰ τί περὶ ἥλιον οὐ γίνεται, οὔτε μεσουρανοῦντος τοῦ ἡλίου, οὔθ' ὑπὲρ γῆν ἥλιον, ἀλλ' ἐκ πολλαπλασίων μόνον, ἢ διότι περὶ ἥλιον γίνεται, κύκλῳ

μηνός τῆς ὄψεως πρὸς τὸν ἥλιον· αὕτη δὲ τοῦ αἰρήσεως, ἐφ' ἧς ἀνακλᾶται ἡ ὄψις, ὅταν ὑπὸ τοῦ ἡλίου, οὐ πέρρωθεν ἐμπίπτουσα· ἐμπίπτουσα μὲν γὰρ οὖσαν, ὁ ἥλιος διαλύσει· πέρρωθεν δὲ οὖσης, ἡ ὄψις οὐκ ἀνακλασθήσεται. ἀεὶ γὰρ μικροῦ ἐνόπτρου πέρρω ἀνάκτεινομένου, ἀσθενὴς γίνεται· διὸ καὶ ἀλλοιοῦται μᾶλλον ὑπὸ τοῦ ἡλίου μηδὲν οὖν ἐὰν γένηται, μὴ ἐπὶ πολὺ διαλύσει ὁ ἥλιος· ἐὰν δὲ πέρρω, ἐλάττων ἡ ὄψις προσπεσεῖται· ἐὰν δὲ ἐν τῷ θολερῷ τοσοῦτον ἀπόσπασμα γένηται μόνον ὥστε μὴ τὸν ἥλιον διαλῦσαι, μήτε τὴν ὄψιν αὔξεσθαι, μήτε τὸν ὑπὸ τῶν ὑγρῶν φέρεσθαι· ὑπὸ δὲ τοῦ ἡλίου ἀφίσταται, διὰ τὸ θολερὸν μᾶλλον ἐν τῷ ὑγρῷ διαλύεσθαι αὖ ὑπὸ τοῦ ἡλίου. ἄνω δὲ μεσουρανίου τὴν ὄψιν διαπεφυκέναι καὶ ὅλην· οὐδὲ ἐκθολάσας μεσουρανίου γίνεται· ὅτι ἡ ὄψις ὑπὸ τῶν ὑγρῶν ἐὰν λίαν φέρηται, ὀλίγης τὸ ἔμπροσθεν· ὥστε καὶ ἀνακλωμένη πᾶν, ἴσα καὶ ἀθερμής. Διὰ τί ποτε σκιᾶς τὸ ἄκρον τοῦ ἡλίου ξέμνυ φαίνεται· οὐ γὰρ δὴ διὰ τὸ φέρεσθαι τὸν ἥλιον· αὐδύναται γὰρ κινεῖσθαι εἰς τἀναντία· ὃ δὴ πρόδηλον· οὔτε δὲ ἐπὶ ἀδήλου ἡ μετάβασις· ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ· ἢ διὰ τὸ κινεῖσθαι τὸν τῷ ἀέρι· καλεῖται δὲ ξύσματα· φαίνονται δὲ ἴσαι τῶν ἀκτίνων τοῖς διὰ τῶν θυρίδων· ταῦτα γὰρ κινεῖται καὶ ἀήνεμα· ἐκτείνουσι δὲ σκιᾶς εἰς τὸ φῶς, ἐκτὸς φωτὸς εἰς τὴν σκιὰν φερόμενοι ἀεί, ἢ ὁρῶσι κοινῶν τῶν φωτὸς καὶ σκιᾶς φαίνεται κινούμενον ὥσπερ ἐπὶ γῆς· οἷον σκιὰν ποιοῦσιν· ἡ δὲ φῶς· ἑκατέρωθεν μεταβάλλοντος τοῦ ὥστε ἡ σκιὰ φαίνεται κινεῖσθαι καὶ νυμφίον τὸ ἄλλο εἶναι.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΑΥΥΧΑ.

α' Διὰ τί αἱ μὲν ἀστερίαι τῶν μυῶν πολύχλωναί εἰσιν ἐπὶ τῶν ἡλίων τὴν ὄψιν σκιὰν οὐ ποιοῦσιν· ἀλλὰ μὲν ἄλλη τὸ μυῶν πολύχλωνα, σκιὰν ποιεῖ· ἡ δὲ βάσις, οὐ ποιεῖ· ἀλλὰ λίθος τις κύκλῳ· τὸ δὲ τί θαυμαστόν· ὅτου δὲ ἂν τις θῇ ξύλον εἰς τὸν ὕδωρ ἐν τῷ ἡλίῳ

λίφθαι μὲν, ὑπὸ τῶν ὑδάτων τοσαῦτα· ἡ δὲ σὶν ἐπεισκεκλάσθαι, ἀλλ' ἐλίφθαι μὴ ῥηγνυμένην σκιάν· εἰ δὲ μὴ σκιά ἐστι τὸ μὴ ὁρώμενον, ἢ ὑπὸ τοῦ ἡλίου κύκλωσιν ὁρῶ τοῦ ὄγκου· τοῦτο δ' ὅτι ἀδύνατον, δείκνυται ἐν τοῖς ὀπτικοῖς· οὐδὲ γὰρ ἐλάχιστον ὑπὸ τοῦ μείζονος ἐνδέχεται ὅλον περιφθῆναι. Διὰ τί αἱ πυραμφόλυγες μιᾶς σφαίρας; ἢ διὰ τὸ ὡς ἀπὸ κέντρου πρὸς τὸν ἀέρα φέρεσθαι αὐτῶν ὁμοίως πάντη τὴν ἀνάγκην ἕνα τὸν μίσφαιρον εἶναι· τὸ δὲ κάτω μίσφαιρον, ἀπετύμνεται ὑπὸ τοῦ γ' ὠιοειδοῦς τοῦ ὑδατώδους ἐν ᾧ τὸ κέντρον ἐστί. Διὰ τί τοῖς ἄνισον τὸ βάρος ἔχουσι μεγέθεσιν, ἐάντις τὸ κυφότερον κινῇ, κύκλῳ περιφέρεται τὸ βαλλόμενον, οἷον τοῖς μολιβδωμένοις ἀσταγαλίοις συμβαίνει, ἄντις βάλλῃ τὸ κυφότερον πρός αὐτὸν στρέψας μέρος· ἢ ὅτι τὸ βαρύτερον ἀδύνατον ἰσοδρομεῖν τῷ κυφοτέρῳ ἀπὸ θατέρου τῆς ἰσχύος ἐξιφθέν· ἐπεὶ ἢ ἀνάγκη μὴ πάσχειν κινεῖσθαι ἐξίσου δὲ ἀδύνατον, ὁμοταχῶς μὴ φέρεσθαι, πλὴ αὐτῷ· οἰαθήστε γραμμῇ. θάτερον δὲ θατέρου φέρεσθαι κύκλον ἀνάγκη φέρεσθαι· ἐπεὶ δὴ ἐν τούτῳ μόνῳ τῷ σχήματι ταῦτα εἰκατάλληλα ὄντα σημεῖα ἐστὶν ἐπὶ τῶν ἰσοδρόμων ἴσους διέρχεται γραμμάς.

δ' Διὰ τί τὰ πίπτοντα ἐπὶ τὴν γῆν ἢ ἀφάλλομενα, ὁμοίως γωνίας ποιεῖ πρὸς τὸ ἐπίπεδον ἑφ' ἑκάτερα τοῦ σημείου, ᾧ ἥψατο τοῦ ἐπιπέδου· ἢ ὅτι πάντα μὲν φύσει φέρεται πρὸς ὀρθήν· τὰ μὲν οὖν εἰς ὁ μᾶλλον ἵστανται, τῇ καθέτῳ τῇ διαμέτρῳ προσκρούσαντα τῇ ἐπιπέδῳ τοσαύτας ποιεῖ γωνίας ἀφαλλόμενα· διὰ τὸ μὴ διάμετρον ἴσα διαιρεῖν· τὰ δὲ εἰς τὰ πλάγια πίπτοντα, οὐ τῇ καθέτῳ προσκρούοντα τῷ χωρίῳ, ἀλλὰ βραδυτέρῳ τῆς καθέτου σημείῳ, συμβαίνει πάλιν ἀνωθεῖσθαι ὑπὸ τοῦ πλησίον τόπου εἰς τοὐναντίον φέρεσθαι· τὰ μὲν προσπίπτοντα, ὅτι τῷ αὐτῷ φέρεται, εἰς τοὐναντίον φέρεται ἀπὸ ταὐτομάτου· ἐάν τι μὴ ἐρεμῇ τὸ μέσον αὐτῶν, ἐάν τι μὴ τόπον διάλλαττῃ· τὰ δὲ εὐθύγραμμα, διάτι τὴν κάθετον αὐτῶν εἰς τοὔμπροσθεν προσωτέχνηκε κρούεσθαι· καθάπερ τοῖς ξηρουμένοις τὰ σκέλη συμβαίνει, ἢ ὧν φλὺς κολύ-

θρησὶ φαρπάζουσι· πάντως γὰρ οὗτοι εἰς τοὐναντίον καὶ ὅπισθεν ἐωτωὶ ποιοῦσι· διὰ τοὶ σάζφ αὐτὰ τὼ κάθετον, μετέωρόν τι εἶναι μὴ εἰς τοὔμπροσθεν ἐκκρούεσθαι· τοὶ γὰρ ἐναντία δηλονότι αὐφ', ὅπισθέν τι μὴ κάτω συμβαίνφ γίνεσθαι· κάτωσὶ φορόμψα, βαρύτερα ἀμὲν ἐστὶ· ὁ οὖν τούτοις πῶμα, ῥῖς ἀφαλλομψύοις φορὰν συμβαίνφ γίνεσθαι· πρὸς ὀρθὼ μψὴ ἂν οὐδέτερα αὐτῶν ἀφάλλεται· διὰ τοὶ τὼ μψὴ κάθετ' ἔχ' ἐαφ' δι' αἰρεῖν τοὶ φορόμψα· καθέτους δὲ πλείους πρὸς ταὐτὸ ἐωτωὶ σθαι μὴ γίνεσθαι τιμνούσας αὐτάς· ὁ συμμίσεται τούτοις καθέτου γνομψύοις κατὰ τὼ ἔφαλσιν, ἢ προσίκρουσε τῷ ἐωτωὶ δῷ τὸ φορόμψον, δέχεται μεῖσθαι πάλιν ὑπαὐφ' αὐτὸ συμβησόμ'· ὥστε αἰεὶ καῖον τίμεσθαι ὑπαὐφ' τὼ πρώτ' ἐωτὸ κάθετον ὑφ' ἧς ἐφέρετο· ἐπεὶ δ' εἰς ῥύμαντίον μψὴ οἰσθήσεται, πρὸς ὀρθὼ δὲ οὐκ οἰσθήσεται, λοιπὴν ὀξεῖαν γίνεσθαι γωνίαν τὼ ἐωὶ δατέρω τοῦ πρὸς ὠτσύγκρι τῷ ἐωτπέσῃ μείου· ὀρθὴ γὰρ ὅδε μὲν ἡ ὀρθὴ τῶν ἐναντίων γωνιῶν. Διὰ τί ὁμὲ κύλινδρος ὠθεὶς εἰς ὠθύτι φέρεται, καὶ γράφφ ὠθείασι τοῖς ὁμοίοισιν αὐτὸν κύκλοισι· ὁ δὲ κύκλος, κώνω πεὶ φέρεται, φλοιὸν φ̄ μψυούσης, καὶ γράφφ τὸν κύκλον, τῷ ὁμοίοντι κύκλῳ μψὰ μφότερα φέρεται· γράφφ δὲ ἓν τῷ ἐπιπέδῳ ὁ μψὲν κύλινδρος ὠθείας, ὁ δὲ κῶνος κύκλους· διὰ τὸ τοὺς μψὲν ἐν τῷ κώνῳ ἀνίσους εἶναι κύκλους· φέρεσθαι δὲ ἀεὶ θάτερον μὲν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κέντρον· φορομψύων δ' ἀνίσως πάντων ἅμα τ' ἐν τῷ κώνῳ κύκλων, συμβαίνφ τοὺς ἔξω τῶν τῷ χρόνῳ γραφομψένους ἐν ταὐτῷ χρόνῳ γραμμὰς φέρεσθαι· διὸ καὶ κυκλοφορούντων γράφον ταί τε γὰρ αὐταὶ τῇ αὐτῇ εὐθείᾳ· καὶ φ̄ εὐθείας κύκλω μψὰ φορομψύης, οὐ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ σημεῖα ἴσην ἐν ταὐτῷ χρόνῳ γράφφ γραμμάς· εἰσὶ δὲ θὰ φέρφ τὼ ἴσην· τὸ δὲ κυλίνδρου ὠθέντων ὄντων τ' κύκλων καὶ πὶ ταὐτὸ κέντρον, συμβαίνφ τὰ ἄκρα τῶν ὠθ' ἑαυτ' πάντα θᾶττον μψύοις σημεῖα φέρεσθαί τι ἴσοτάχεις κυλιομψύου· διὰ τὸ τοὺς κυλίνδρους ἴσους εἶναι καὶ ἥκφ ἐωὶ τὸ ἐωὶ πεδον πάλιν

ἅμα

ἅμα ἐκκυλισθέντα ἑκάστου αὐτοῦ κύκλῳ· ὥστε καὶ τὰς ἐν τῷ ὠῷ
πέδῳ ὑθείας ἴσας γίνεσθαι τῇ γὰρ αὐτῇ ἁφῇ αὐτὰς ἐγράψαν· ὁμ
ῶς δ' ἴσοις τισὶ γίνοιτο χεῖρ· ἐγίνοντο δὲ ὐθεῖαι, αἱ ὑπὸ φλοιοῦ φλοι γρα
φεῖσαι γραμμαί, εἰς ὐθὺ φερόμενοι· ὥστε καὶ ἀπὸ τούτου εἰς ὠὸν ἀ-
ναφέροι τὸ κύλινδρος· διαφέρει γὰρ οὐθὲν ἢ ἡ πρώτη ἅπτοντο κύ-
λινδρος τοῦ ἐπιπέδου γραμμῆ, ταύτην ἑλκύσαν ἐν τῷ ἐπιπέδῳ, ἢ
ἐγκυλίσαν αὐτό· ἀεὶ γὰρ ἴσην ἕξει ὁμοίαν γραμμὴν τὴν ἐν τῷ κυλίνδρῳ
συμβησομένῃ ἅπτεσθαι τοῦ ὠοῦ τοῦ ἐπιπέδου ἑλκομένου τινὰ καὶ κυλιομένου τοῦ
5' κυλίνδρου. Διὰ τί τὴν βιβλίνην ἡρμοσμένην ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου ἡ ὐθεῖα, ἐὰν
μή τις τίμῃ παρὰ τὴν βάσιν εἶναι τὴν ὐθεῖαν ἀνελίττομένην· ἐὰν δὲ
ἐγκλίνας, σκολιά· ἢ ὅτι συμβαίνει τῶν ἐν τῇ ἑτέρᾳ μὴ κύκλῳ
ἐν ταὐτῷ ἐπιπέδῳ ὄντων, τὴν ἐγκεκλιμένην τομὴν, μὴ παρα-
κεῖσθαι ἐκείνην ἀλλ' ἔν τῇ μὲν, πλείον· τῇ δὲ ἔλαττον αὐτῆς ἀπέ-
χειν· ὥστε τὴν ἐξελίττομένην, οἱ μὲν ἐν ταὐτῷ ἐπιπέδῳ ὄντες κύκλοι
καὶ τὴν ἀρχὴν ἔχοντες τῶν τοῦ ὠοῦ πέδῳ, τὴν δὲ αὐτὴν περιέσουσι
γραμμὴν ἐξελίττομενοι· ὅτι γὰρ ἡ σπειρομένη γραμμὴ ἐκ τῶν κύκλων
οἵ εἰσιν ἐν ταὐτῷ ἐπιπέδῳ· ὥστε τὴν ὐθεῖαν οὖσαν ἐπὶ τοῦ πέδῳ, ἥτις φ
λοξῆς τομὴ ἐξελίττομένη γραμμὴ ἔσται ἐκείνη παρὰ τὴν πρώτην·
ἀλλὰ τῇ μὲν, πλείων, τῇ δὲ, ἐλάττων αὐτῆς διεστηκυῖα· διὰ τὸ τὴν το-
μὴν οὕτως ἔχειν πρὸς αὐτὴν, οὐκ ἐν ἐπιπέδῳ ἔσεσθαι· ὡς τοῦ ὐθεῖαι·
φ γὰρ ὐθείας ἐστὶ τὸ μὲν, ἐπάλληλον ἐπὶ πέδῳ· τὸ δὲ ἐν αὐτῷ. Διὰ τί
δισσὰ μὲν τὰ μεγέθη ἐλάττω φαίνεται ποιεῖν τοῦτο ὅλου· ἢ ὅτι
δισσοῦ μὲν ἀριθμὸν ἔχει πολύ· μεγέθη δὲ ἐλάττω ἢ τοῦ
ὠοῦ· τὸ μὲν γὰρ μέγα, τῷ καὶ τὰ σωματεῖα εἶναι καὶ τοσοῦτο μέ
γεθος λέγεται· ὁ δὲ ἀριθμός τις πᾶς, πάντος μεγέθους ἀριθμοῦ μεί-
ζων· διόπερ εἰκὸς τὸ οἷον διαιρεθέντων τῶν μορίων μείζω φαίνε-
σθαι· τῶν αὐτῶν γὰρ ὄντων αὐτῶν, τὸ μὲν ὅλον τὴν τοῦ μεγέθους ἕ
χει μᾶλλον φύσιν, σωματεῖόν· τὰ δὲ μέρη, τὴν τοῦ ἀριθμοῦ.
ή Τῶν περὶ τὴν κλεψύδραν συμβαινόντων, τὸ μὲν ὅλον ἔοικεν αἴ
τιον εἶναι καθάπερ Ἀναξαγόρας λέγει· ὁ γὰρ ἀὴρ ὄντι αἴτιος,

ἐν ᾧ συλλαμβανόμενον ἐν αὐτῷ τοῦ μὴ εἰστέναι τὸ ὕδωρ ἐπιλη-
θὲν τοῦ ἄλλου· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ δι' αἰτίαν· ἔστι γάρ τις αὐτὴ συλλα
γὴ ἂν εἰς τὸ ὕδωρ ἐπιλαβόμενον αὐλὸν, εἰ στείνοι τὸ ὕδωρ· διόπερ
ἐλέγετο ὑπὸ τοῦ ἱκανῶς αἰτιόν ἐστιν· ὅτι δι' αἰτίαν μὴ καθά-
περ εἴρηται ὁ ἀήρ· οὗτος δὲ ὡθούμενόν τι καὶ καθ' αὑτὸν φερόμε-
νον βιαζόμενον, ἐπὶ τὰ εἴσω πέφυκε φέρεσθαι· καθάπερ καὶ ἄλ-
λα στοιχεῖα· συλλαμβάνων οὖν ἐν αὑτῷ τὸ ὕδωρ ἐκ τῶν ἐν τῷ ὕδατι πνευμάτων· ἐπὶ τὰ εἴσω μᾶλλον ὑ-
πὸ τοῦ ὕδατος εἰσέρχεται· ὑποχωροῦντος δὲ αὐτοῦ, τὸ ὕδωρ εἰ-
σέρχεται· ὀρθῆς δὲ εἰσιούσης τῆς κλεψύδρας, οὐδενὸς
ἐμποδίζοντος πρὸς ὀρθὸν ὑποχωρεῖν, διὰ τὸ συφεστάναι τὸν αἰῶνα, μέ-
νει περὶ τὰ πρῶτα πνεύματα· ἅπαν γὰρ εἰς αὐτὸν οὐ πέ-
φυκεν μεῖον δ' ἐστὶ τοῦ εἴργειν δύνασθαι τὸ ὕδωρ, ἀκίνητος
τὸν ἀέρα, τὸ ἐπανῳ γινόμενον τῆς κλεψύδρας· ἐὰν γάρ
τις αὐτῆς αὐτὴν τὴν καρδίαν ἐμβαλὼν σύδατος ἐπὶ λαβὼν τὸν
αὐλὸν καταστρέψῃ ἐπὶ τὸν αὐλόν, οὐ φέρεται τὸ ὕδωρ, διὰ τοῦ
αὐλοῦ ἐξιὸν μᾶλλον αἰωρεῖσθαι δι' τοῦ σώματος, οὐκ ὠθοῦσ' ἐκκρεῖται
τὸν αὐλόν· ἀλλὰ μικρότερον ὕστερον· ὡς οὐκ ὂν ἴσον τῷ σώματι
τοῦ αὐλοῦ, ἀλλ' ὕστερον διὰ τοῦτο φθόγγον, αἰωρεῖσθαι· πλήρωσ
τινὰ ὀρθῆς οὔσης τῆς κλεψύδρας· αἰωρεῖσθαι δι' τοῦ αὐλοῦ, ὠθοῦσ
ξεῖ διὰ τοῦ ὠτὸς· διὰ τὸ κενοῦ μᾶλλον ἅπτεσθαι· τῶν δὲ ἄκρων τοῦ αὐ
λοῦ μὴ ἅπτεσθαι· οὐκ εἰσέρχεται μὲν οὖν τὸ ὕδωρ εἰς τὸν κλεψύ-
δραν, διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν· ἐξέρχεται δὲ αἰωρεῖσθαι τοῦ
αὐλοῦ, διὰ τὸ τὸν ἐν αὐτῷ ἀέρα κινούμενον αὖθις καὶ κάτω, πλ
λὴν κλίσιν πρὸς τὸν ἐν τῇ κλεψύδρᾳ ὕδατος· ὠθούμενον δὲ κά
τω καὶ αὐτὸ ξέπτον εἰς αὐτό, εἰκότως ἐκρεῖ βιαζόμενον, τὸν ἐκ-
τὸς τῆς κλεψύδρας ἀέρα κινούμενόν τε καὶ ὄντα ἴσον τῷ ὑ-
δατι, πῶς ἐσωθοῦν τι αὐτὸν ἀεί· τῇ δὲ αὐτῇ ἐρείσει ἀθεμένου
ἐκείνου· διὰ τὸ στενοῦ αὐτὸ τοῦ αὐλοῦ ξέοντος, θᾶττον καὶ σφοδρό
τερον ξεῖν· καὶ πρὸς ἐπίπλην τοῦ ὕδατος· τοῦ δὲ σωμα θέντος τοῦ

αὐλὸν μὴ συρρεῖν, τὸ ὕδωρ, αἴτιον, ὅτι τὸ ὕδωρ εἰσιὸν εἰς τὴν κλε
ψύδραν, ἐξωθεῖ βίᾳ τὸν ἀέρα ἐξ αὐτῆς· σημεῖον δέ ὅτι τὸ γινόμε-
νον ἐν ταύτῃ πνεῦμα καὶ ἐρυγμός· εἰσιόν τος δὲ τοῦ ὕδατος, βίᾳ ὠ
θοῦν ζωῆς πίπτῃ εἰς τὸν αὐλὸν αὐτοῦ· καθάπερ τὰ ἐκπιεσθέντα ξύ
λα ἢ χαλκὸς τῇ διαιρέσει πιεζόμενον μᾶλλον αὖθις πρὸς ἄλλου
συνδέσμου ἐκκρούεται ἐκ τοῦ ἐναντίου· καθάπερ τοὺς κατ-
αγῆτας ὀπτοῦσιν ἐν τοῖς ξύλοις ἐκκρούοντες· συμβαίνει δὴ τοῦ
το ἀνοιχθέντος τοῦ αὐλοῦ γίνεσθαι· διὰ τοῦ προειρημένου· εἰ οὖν
διὰ ταῦτα εἰκός ἐστιν αὐτὸν μὴ ἐκρεῖν, ἢ ἐξιόντος διαιρουμένος
καὶ πνεύματος τοῦ μέλους, δῆλον δὲ ὁ φόβος ἐπαναβαίνει τοῦ πνεύ
ματος τὸ ὕδωρ αὖθις· ὥσπερ ὧν πολλῶν συμβαίνει γίνεσθαι· ἐπι-
σταμένου δὲ καὶ σωληνίσκον, αὐτῷ τῶν τὸ ὕδωρ μᾶλλον πιεζο-
μένου ὑπὸ τοῦ ἀέρος ἕως ἂν ἀναπορεύηται πάλιν ὑπ' αὐτοῦ· φθάνει δὲ ἀρ
χόμενος μᾶλλον οὐσης καὶ τὸ ἄλλο ἐξ αὐτῆς πρέμαται ὕδωρ ἐν καὶ σωλη
νίσκῳ· βούλεται δὲ τοῦτο γίνεσθαι· τοῦ γὰρ αὐτοῦ ὄντος κινῆσαι τὸ ἐκτὸς
οἰκείας χώρας τάχιον τοῦ τοιοῦτον ὡς ἐκείνης ἐν πλείονι δὲ χρό-
νῳ ἐὰν ᾖ ὁμοίως τῇ δυνάμει, τότε ἔχον καὶ τὸ ἐλάττονα, ἢ τὸ ἴσον
κρεῖττον· ὅπερ ἐν τοῖς ὠθοῦσι συμβαίνει· πνεῦμα γὰρ ὕδατος ὄντος κρεῖτ
θ′ τον τῇ δυνάμει· Διὰ τί τὰ μόρια τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζῴ
ων ὅσα μὴ ὀργανικὰ πάντα πλείω φορὰν ἔχει τῶν μὲν φυτῶν τὸ στέλε-
χος καὶ οἱ πόρθοι τῶν δὲ ζῴων, κύημα· μικροὶ βραχίονες· θώραξ·
πρίγχιον ἢ οὐ ἢ πολύγωνον· οὔτε ὅλον οὐδὲ μόριόν ἐστι· πότερος
ὥσπερ Ἀρχύτας ἔλεγε, διὰ τὸ ἐν τῇ κινήσει τῇ φυσικῇ ἐν εἶναι
τῶν τοιούτων ἀλόγως ἔχειν· κινεῖσθαι γὰρ ἀπάλογον πάντα· ταῦτα
δὲ μόνην εἰς αὐτὴν αὐξάνεσθαι· ὥστε κύκλους ποιεῖν ἡ σφαι-
ι′ ρικὰ ὅταν ἐγγένηται· Διὰ τί ἐν τοῖς ἐναντίοις ἀεὶ γίνεται
πλείω φορά, ἢ ὅτι ἡ φύσις ἐκ τῶν ἐναντίων μᾶλλον πάντα ποιεῖ, ὡς δυ-
νατὸν ἀρίστην κάλλιστα· τὸ δὲ ἄπειρον τοῦ τοιούτου, τὸ αὐτὸ αὐτῷ
ια′ ὅμοιόν ἐστι τοῦτο· Διὰ τί ἐὰν κύκλος ξύφῃ τὸ μὲν
πρῶτον εὐθεῖαν γράφει, πολὺ μῆκος δὲ ἕλικα, ἕως ἂν πέσῃ·

ἢ εὐθεῖαν μᾶλλον. Τὸ πρῶτον. ὅτι ὁμοίως ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ ἐφ' ἑκάτερα ὁ ἴσος
ἐστὶν οὖν οὗτος φέρεται ὁ ἴσος ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἀνάγκη καὶ τὴν γραμμὴν
ταύτην εἶναι, ἢ ἴσον διαιρεῖ τὸν τόπον ἔνθεν ἢ ἔνθεν. ταύτην δὲ
ὀρθὴν εὐθεῖαν. ὅταν βέλος ἐπὶ τὸ πέρας φέρηται μέρος δὲ ἀνώμαλίαν τοῦ
περιέχοντος μόνου ἐφέρετο, οὐκέτι ἴσην γράφει· τοῦτο ἐντὸς ἢ τοῦ ἐκ-
ιβ' τὸς μέρος· ἀλλ' ἀνάγκη περιφερῆ. Διὰ τί τοῖς αὐτοῖς μὲν βά
θεσι μεγέθεσιν, ἑαυτῆς κουφότερον κινῆ τῶν μορίων, κύ-
κλῳ περιφέρεται τὸ βαλλόμενον· οἷον τοῖς μεμολιβδωμένοις
ἀσταγέλοις συμβαίνει· ἑαυτῆς βαλλομένου κουφότερον πρὸς αὐτὸ
στρέψας μέρος· ἢ ὅτι τὸ ἐξύτερον ἀδύνατον ἰσοδρομεῖν τῷ κουφο-
τέρῳ ἅμα τοῦτο φέρεται ἐχόμενον ἑαυτοῦ· ἐπεὶ δὲ ἀνάγκη μὴ κινεῖσθαι,
ἐξ ἴσου δὲ καὶ ἐπ' εὐθείας ἀδύνατον, ἀνάγκη εἰς τὸ ἐντὸς φέρεσθαι
κύκλῳ φέρεσθαι· οἷον εἰ ὅλως τι ἅμα αὐτοῦ ἀκίνητον διαβαίνοι
ἐν μέσῳ· τὸ μὲν πρὸ τῶν ἀφιέντι εἰς τὸ πρόσθεν αὖ ἐκινήθη αὐτοῦ
μέρος, τὸ δ' ὑπὸ κεῖνα, πρὸ τῶν ἀφιέντα· ἐπεὶ δὲ κινεῖται μὲν
τὸ πᾶν, ἔχει δὲ ἐν μέσῳ τὸ βάρος φερόμενον, ἀνάγκη καὶ τοῦτο τὸ
ιγ' τοῦτο πρεῖν. Διὰ τί τὸ φερόμενον ὅταν ἀντίπεσῃ, ἀφάλλε
ται εἰς τοὐναντίον ἢ πέφυκε φέρεσθαι, καὶ πρὸς ὁμοιογωνίας· ἢ
ὅτι οὐ μόνον ἐκείνῳ φέρεται τὴν φοράν, ᾗ φέρεται κατὰ τὸ οἰ
κεῖον μέρος· ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀφιέντος γινομένην. ἢ μὲν οὖν
οἰκείας παύεται, ὅταν εἰς τὸν οἰκεῖον ἔλθῃ τόπον· ἅπαν γὰρ ἥρε-
μεῖ ἐλθὸν εἰς ὃν φέρεται τόπον κατὰ φύσιν· καθ' ἣν δ' ἔχει ἀλ
λοτρίαν, ἀνάγκη κινεῖσθαι· οὐκ εἰς τὸ πρόσθεν δὲ διὰ τὸ κωλύε
σθαι, ἀλλ' ἢ εἰς τὸ πλάγιον, ἢ εἰς τὸ ὀρθόν· ἅπαντα δὲ ἀποστή-
ναι πρὸς ὁμοίας γωνίας· διὰ τὸ φέρεσθαι μὲν ἐν ταὐτῷ, οὐ κατὰ
νησις φέρει, ᾗ ἐποίησεν ὁ ἀφείς· ἐκεῖ δὲ πρὸς ὀξεῖαν, ἢ πρὸς ὀρ-
θὴν φέρεσθαι συμβαίνει· ἐπεὶ οὖν τὸ ἀντικροῦσαν κωλύει τὴν
εἰς εὐθὺ κίνησιν, ὁμοίως κωλύει τὸ φερόμενον καὶ τὴν φο-
ρὰν αὐτοῦ· ὥσπερ οὖν ἐν τοῖς κατόπτροις τὸ ἄκρον φῶς εὐθείας
οὕτω ξυνέστησεν ἡ ὄψις φαίνεται, καὶ ἐν τοῖς φερομένοις οὕτω τὸ

ἐναντίον

ἐναντίον εἶναι. τοσαύτην γὰρ χωρίαν ἀπέχουσι, ὅσην εἶναι καὶ τὸν κόσμου φλοιόν. δεῖ δὲ νοῆσαι μεταξὺ μόνον τὴν χωρίαν εἶναι τῆς φορᾶς. τοῦτον δὲ γενόμενον, φανερὸν ὅτι ὁμοίως ἀφαιρεθήσεται.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΕΜΨΥΧΑ.

α' Ἆρα τὶ οὐσίαι ἀσώματοι παραπλήσιαι θεωρήματα μείζους φαίνονται ἢ καθ' αὑτὰς μόνας; ἢ ὅτι τὸ σῶμα ξύνδεσίν ἐστιν; ἢ σῶμα ξίας ἐστὶν ἓν ὅτι μάλιστα, χωριστὸν δὲ ἀδιαίρετον ὂν δόξειεν εἶναι. τὸ δὲ ἀδιαίρετον, ἐλαττόνως ἐστίν. ἡ δὲ σῶμα τριῶν τὴν διαφορὰν ποιεῖ. καθάπερ τὰ μὲν οὖν θεωρούμενα μᾶλλον λανθάνει τῇ ἀπλᾶ τὸ μεγέθη ὄντα· παραπλήσιαι δὲ τὰ μὲν οὖν ἀδιαίρετα, χωριστὰ φαίνεται· καὶ ἡ θεωρία μία ἐστὶν αὐτῶν διὰ τὴν σῶμα τρίαν. τὸ δὲ ἀσώματον ὡς πολλὰ ὂν, θεωρίαν ποιεῖ πολλαχῶ καὶ μείζω φαίνεται, τὸ ἓν ὂν πολλαχῶ φαίνεσθαι· ἔχει γὰρ τινὰ τὸ μεγέθους καὶ τὴν συνεχείαν φύσιν, καὶ τὴν τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τὸ αἰώνιον μᾶλλον τῶν μορίων· διότι εἰκότως τὴν ἐξ ἀμφοῖν αὔξησιν ἔχον μεῖ-
β' ζον φαίνεται παρὰ τὰ ἄπειρα ἡμῖν. Διὰ τί ἐστὶ μῆκος μᾶλλον ταῖς ζώαις ἢ τὰ φυτὰ φύεται; ἢ ὅτι τὸ μῆκος μὲν τρισὶν αὔξεται· τὸ δὲ
γ' πλάτος δυσὶ· τὸ δὲ βάθος, ἁπαξ. ἔστι δὲ μῆκος τὸ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς πρῶτον· οἷον τὸ μὲν τοῦ ξύλου μῆκος· πλάτος τὸ μετὰ τοῦτο· ἔστι δὲ ἅμα τῷ βάθει. τὸ δὲ πλάτος δύο· καθ' ἕκαστόν τε καὶ ἅμα τῷ μεγέθει. Πῶς τὸ πρότερον καὶ ὕστερον δεῖ λαβεῖν· πότερον ὡς πρὸς ἡμᾶς οἱ ἐσχατοι ξύλου ἢ ἐκείνων οἱ πρὸς αὐτῶν· καὶ ἀεὶ οἱ ἐσχάτω πρότεροί εἰσιν· ἢ εἴπερ ἀρχή τίς ἐστι καὶ μέσον καὶ τέλος τῶν ὄντων, καὶ ὅταν μεταβάσκων τις ἐσχατον πέρας ἔλθῃ, καὶ πάλιν ἐπανασχέσῃ ἐσχατον τῆς ἀρχῆς· τὸ δὲ ἐγγύτερον τῆς ἀρχῆς πρότερον, τί κωλύει ἡμᾶς ἐξ ἡμῶν πρῶτον τῆς ἀρχῆς εἶναι μᾶλλον· εἰ δὲ πρῶτον τοῦτο καὶ πρότερον εἴη ἂν· ὥσπερ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἑκάστου τῶν ἀστρων φορᾶς κύκλος τίς ἐστι, τί κωλύει καὶ τῆς γένεσιν καὶ τὰς ἀ-

πώλφαν τῶν φθαρτῶν τοιαύτην εἶναι. ὥστε ταὐτὰ πάλιν γίνεσθαι καὶ φθείρεσθαι. καθάπερ καὶ φασὶ κύκλον εἶναι τὰ ἀνθρώπινα. τὸ μὲν δὴ τῷ ἀριθμῷ τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ οὐκ εἶναι ἀεὶ τοὺς γινομένους, οὐδὲ θεῖον· τὸ δὲ τῷ εἴδει, μᾶλλον αὐτὸς ἀπολέξαι τὸ. ὥστε καὶ αὐτοὶ πρότεροι ἐγένοντο, καὶ θεῖα αὐτὸς τὰ τῆς γενέσεως τάξιν τοιαύτην εἶναι, ὡς αὖθις ἐπανακάμπτειν ἐπὶ τὰς ἀρχὰς, καὶ σωνεχὲς ποιεῖν, καὶ ἀεὶ ἓν ταὐτὸ ἔχειν. τοὺς γὰρ ἀνοῦς φησὶν Ἀλκμαίων διὰ τοῦτο ἀπόλυσθαι ὅτι οὐ δύνανται τὰ ἀρχὰς τῇ τέλει προσάψαι, κομψῶς εἰρηκὼς εἰ τις ὡς τύπῳ φράζοντος αὐτοῦ δέχοιτο, καὶ μὴ διακριβοῦν ἐθέλοι τὸ λεχθέν· εἰ δὴ κύκλος ἐστὶ, τὸ δὲ κύκλου μήτε ἀρχὴ μήτε τέρας, οὐδαμοῦ πρότερον εἶεν, ὥστε μὴ ἀρχὰς εἶναι, οὔθ' ἕτερον ἑτέρων, οὔτε κατὰ γενέσεις.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΓΕΡΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΝ.

ΔΙὰ τοὺς μὲν, ἐὰν ἀρξῶν δαναπαύσκειν πολαμβάνῃ μὴ κοπιῶντας· τοὺς δὲ βουλομένους προεγρηγορέναι, ὅταν λάβωσι βιβλίον· ἢ ὅσοις μὴ εἰσὶ θυμαντικαὶ μήσεις διὰ τὴν ἀφυχότητα τῆς φύσεως, ἢ μελαγχολικῶν χυμῶν, διὰ τοῦτο πρὸς ἐπιθυμητικὸν ἄπεπτον διὰ τὴν ἀφυχότητα, τούτοις ὅταν μὲν κινῆται διὰ παθῶν καὶ μὴ νοήσῃ ἐστιν ἃ σασάτη, ἐκκρούεται τῇ ἑτέρᾳ κινήσει οὔσῃ κατὰ ψυκτικῆς· διὸ μᾶλλον καθεύδουσιν. ὅταν δὲ ἐρεισθῶσι πρός τιν τῇ διανοίᾳ, ὥσπερ ἡ ἀνάπνωσις ποιεῖ, κινοῦνται ὑπὸ θερμαντικῆς κινήσεως οὐκ ἐκκρουομένης ὑπ' οὐδενός· ὥστε οὐ δύνανται καθεύδειν. τῶν δὲ κατὰ φύσιν ἐχόντων, ὅταν ζῶσι πρὸς ἓν ἡ διανοίᾳ καὶ μὴ μεταμέλλῃ πολλαχῆ ἰσχυροτάτη οὖσα, ἴσχεται, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα.

ὑπὸ

ὅτι περὶ τὸν τόπον τοῦ γονῶν ἡ ἔμησις ὁ ὕπνος ὅτ' ἐστίν. ὅταν δὲ
ᾖ, καὶ οἷον κοπιάσῃ μοῦσ, ἐξαρύνῃ τὴν κεφαλὴν τῶν ἐν αὐτῇ· μὴ
ποιεῖ τὸν ὕπνον· κίνουμένης δὲ τῆς ψυχῆς καὶ τὴν φύσιν, ἐξ ἧς
διέζη, δῆλον ὅτι μᾶλλον· τὸ δὲ γρηγορέναι, τοῦ ζῆν αἴτιόν ἐστιν, ἢ τὸ κα-
β' θεύδειν. Διὰ τί οἱ ἐριστικοὶ λόγοι γυμναστικοί εἰσιν· ἢ
ὅτι ἔχουσι τὸ νικᾶν ἢ ἡττᾶσθαι συνήθη· φιλονείκους οὖν αὐτοὺς
ποιοῦσι· καὶ γὰρ νικῶντες διὰ τὸ χαίρειν προάγονται μᾶλ-
λον ἐρίζειν· καὶ ἡττώμενοι, ὡς ἅμα μαχούμενοι· καὶ οἱ ἐν τοῖς
ἄλλοις ἀγῶσι τοῦτο δὲ καὶ μαχόμενοι καὶ ἥττους ὄντες πολ-
γ' λάκις οὐ βούλονται διαλύεσθαι. Διὰ τί τοῖς παραδείγ-
μασι χαίρουσιν οἱ ἄνθρωποι ἐν ταῖς ἐντεύξεσι καὶ τοῖς λόγοις
μᾶλλον τῶν ἐνθυμημάτων· ἢ ὅτι τῷ τι μανθάνειν χαίρουσι, καὶ
τῷ ταχὺ ἰδεῖν δι' ἃ τῶν παραδειγμάτων καὶ τῶν λόγων μαν-
θάνουσιν· ἃ γὰρ ἴσασιν, ὅτι ταὐτὰ καὶ ἐοικότα· τὰ δὲ ἐν θυ-
μήμασι τὰ ἀποδεικτικὸν ἐκ τῶν καθόλου· ἃ ἧττον ἴσμεν ἢ τὰ
μέρη· ἔτι αἷς ἂν μαρτυρῶσι πολλοῖς, μᾶλλον πιστεύομεν· τὰ δὲ
παραδείγματα καὶ οἱ λόγοι, μαρτυρίαις ἐοίκασιν· αἱ δὲ διὰ
τῶν μαρτύρων, πάσαι πίστεις· ἔτι τὸ ὅμοιον μανθάνουσιν ἥδιον·
τὸ δὲ παράδειγμα καὶ οἱ μῦθοι, τὸ ὅμοιον δεικνύουσι.
δ' Διὰ τί ἑκὼν μὲν καὶ χημαλίζειν καὶ σκαπτεῖν λέγομεν δῆλον ὅτι·
ἀνιηρὰ δὲ καὶ ὑπηρετικὰ οὐ λέγομεν· ἢ ὅτι τῶν μὲν ἡδυνάμεθα
ἂν καὶ πλουσιοξίαν· ἡδονῆς γὰρ ἕνεκα ἐστί· τῶν δὲ οὐθ' ἕνεκα τοῦ πλου-
τεῖν· ἑκὼν γὰρ καὶ σκαπτικὸς καὶ χημαλιστής, ἀγαθός ἐστιν, ὁ
δυνάμενος· πλέον ἔχειν· ἡ δὲ δημοκρατία μάλιστα ἐν τῷ πλουτεῖν
ε' κεῖται ἐστίν. Διὰ τί τὸν φιλόσοφον, τοῦ ἑκόντος οἷ-
ον παιδιὰν διαφέρειν· ἢ ὅτι, ὁ μὲν, τί ἐστιν ἀδικία· ὁ δὲ ὡς ἄδικος ὁ δεῖ-
ν' να· καὶ ὁ μὲν, ὅτι τύραννος· ὁ δὲ οἷον τυραννίς. Διὰ τί
ἅπερ ἀμπέλινα προέλωνται, ἐν διατρίβουσι τούτοις ἐνίοτε
φαύλοις οὖσι μᾶλλον, ἢ ἐν τοῖς σπουδαιοτέροις· οἷον θαυμα-
τοποιὸς· ἢ μίμος· ἢ συρικτὴς μᾶλλον· ἢ ἀγρονόμος ἢ ἑκὼν

εἶναι αὐ βούλοιτο ὁ ταὐτὰ λόμψ Θ. ἢ ὅτι βούλομ) μψὺ ἔνιοι τὰ
πονδαιότατα μετουχείζεδαι· διὰ δὲ τὸ μὴ πιστεύειν ἑαυτοῖς
ὡς δυνησομψύοις, διὰ τοῦτο οὐ πράττουσιν· ἢ ὅτι ψ οἷς οἴεται ἕ-
καστος κρατιστεύειν, ταῦτα προαιρεῖται· ὁ δὲ αἱρεῖται. καὶ ἐ-
πὶ τοῦ τὸ πείζεται, μέσον τὸ ἥδιον ἢ μέρος αὐτῷ μέρ Θ.
ἵν' ἑαυτὸς αὐτοῦ τυγχάνῃ κράτιστος ὤν. ὁ, τι δ' ἂν τὸν ἐξ ἀρ-
χῆς ἕλωνται, καὶ οἷς αὐ σωεθιδῶσιν, οὐδὲ κείνῳ δύνανται
τὰ βελτίω· δι' ἔφθαρται γὰρ ἡ διάνοια διὰ φαύλας προαιρέ-
2' σεις. Διὰ τί τοὺς μψὺ, αὐ ἀρξωνται αἰσθάνεσθαι
ὕπν Θ λαμβάνει καὶ μὴ βουλομψύους· τοὺς δὲ οὐ βουλομέ-
νους ποιεῖ δύνασθαι ὅταν λάβωσι βιβλίον· ἢ ὅσοις μψύεσι
πνευματικαὶ κινήσεις διὰ ψυχρότητα φύσεως, ἢ μελαγχο-
λικῆς χυμῶν, δι' οὓς περίπωμα γίνεται πνευματικὸν ἄπε-
πτον διὰ ψυχρότητα, τούτοις ὅταν μψὺ κινῆται ἡ διάνοια,
καὶ μὴ νοῇ ἐπιζητοῦσά τι, ἐκκρούεται ἡ ἑτέρα κίνησις· διὸ μᾶλ
λον μεταβάλλουσ' πολὺ τῷ διάνοιαν, καθεύδουσιν· ἡ πᾶ-
σα γὰρ ἡ πνευματικὴ ὅταν δὲ ἐρείσωσι πρός τι τῷ διάνοιαν,
ὅπερ ἡ ἀνάγνωσις ποιεῖ, κινοῦνται ὑπὸ τῆς πνευματικῆς
κινήσεως, οὐκ ἐκκρουομψύοις ὑπ' οὐδενΘ'. ὥστε οὐ δύνανται
καθεύδειν· τῶν δὲ κατὰ φύσιν ἐχόντων, ὅταν ζῇ πρῶτ' ἐν
ἡ διάνοια καὶ μὴ μεταβάλλῃ πολλαχῇ, ἴσασιν καὶ τὰ ἄλλα ὅ-
σα περὶ τὸν τόπον, ὧν ἡ ἀνάμνησις ὁ ὕπνΘ ὄδιν· ἐν Θ' γὰρ κυ-
ρίους αὐτοὺς ὥσπερ ἐν προπῇ, σάντα τὰ ἄλλα μόρια, πέφυ-
κεν ἴσασθαι· φύσει γὰρ ἄνω τὸ κοῦφον φέρεται· τὸ δὲ βαρὺ,
κάτω· ὅταν οὖν ἡ ψυχὴ κινῆται κατὰ φύσιν, οὐ καθεύδει· οὕ-
τω γὰρ ἔχει· ὅταν δὲ ζῇ· καὶ οἷον κοσμάσῃ, ὁ μψὺν οὖς μεταβάλλῃ·
καὶ ἄνω τὸ σωματῶδες πρὸς τὸν κεφαλὸν ἴόντα, ποιεῖ τὸν ὕπνον·
δόξειε δ' ἂν ἡ ἀνάγνωσις κωλύειν καθεύδειν· ὅτι δὲ οὐδὲν τὸ μοεῖζ.
ὥρισεν γὰρ ἡ ψυχὴ τότε μᾶλλον· ἀλλὰ διὰ τὸ μεταβάλλῃ ἀγρυ
πνίαν· ἐπεὶ καὶ μονόσεις αἱ τοιαῦται, ἀγρυπνοῦσιν· ἐν αἷς ζητεῖ

ἡ ψυχὴ

ἡ ψυχὴ καὶ ἀπορεῖ, ἀλλοῦκ ἐν αἷς ἀεὶ θεωρεῖ· ἐκεῖνα μὲν γὰρ ἀο-
ι ρίστως εἶναι ποιοῦσιν, ὡς ταῦτα δὲ οὔ. Διὰ τί ἐν τοῖς ἐριστικοῖς ἔκ
ἐστιν ἀδολεσχία, ἢ ὅτι συλλογισμός ἐστι φαινόμενος· ἐν δὲ λόγοις
δὲ ὁ συλλογισμὸς καὶ ἐὰν μὴ κύριος ὁ ὀνομάζουσιν, ὁ ὅμως λο-
θ· γισμός ἐστιν· καὶ ἔστιν ὃ ἔδωκεν ἀναλαβεῖν. Διὰ τί ποτε
τῶν ἱστορικῶν ἥδιον ἀκούομεν τῶν περὶ ἐνεστηκότων, ἢ τῶν πε-
ρὶ πολλὰ πραγματευομένων· ἢ διότι γνωρίμωτέροις μᾶλ
λον προσέχομεν, καὶ ἥδιον αὐτῶν ἀκούομεν· γνωριμώτερον δέ
ἐστι τὸ ὡρισμένον τοῦ ἀορίστου· τὸ μὲν οὖν ἓν, ὡρισται· τὸ δὲ πλ-
ι λαχῇ, τοῦ ἀπείρου μετέχει. Διὰ τί ἡδόμεθα ἀκούοντες, τὰ
μήτε λίαν παλαιὰ, μήτε καινὰ δῆλα· ἢ διότι τοῖς μὲν πάρ-
ρω ἀφ' ἡμῶν ἀπίστου μέν· ἐφ' οἷς δὲ ἀπίστου μέν, ἐχ ἡδό
μεθα, τὸ δὲ ὡς περ ἑπαιδαινόμεθα· καὶ ὅτ-
ει τούτων ἀκούοντες οὐχ ἡδό-
μεθα.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΑΡΜΟΝΙΑΝ.

α Διὰ τί οἱ πνέοντες ἢ οἱ ἀπολαύοντες σαύλου· ἢ ἴνα οἱ μὲν
β ἵπποι λυπῶνται· οἱ δὲ, μᾶλλον χαίρωσι. Διὰ τί πρῶτο-
ρον ὁ αὐτὸς τῇ αὐτῇ φωνῇ μεταβάλλων, μετὰ ἄλλου ᾠδῆς καὶ βοῆς, ἢ
μόνου· ἢ ὅτι τὸ ἀθρόως τί ποιεῖν· ἢ θλίβειν ἢ ὠθεῖν, οὕτω σαύ τα
πλησίον ὄντων, ὅσος ὁ ἀριθμός· ἀλλ' ὡς ὥρα γραμμὴ ἢ δι' ποῦ
οὐδὲ πλάσιον, ἀλλὰ τετραπλάσιόν τι γράφει, οὕτως ἂν τιθέμενα,
πλέον ἰσχύει κατὰ τὸν ἀριθμὸν, ἢ ὅταν ᾖ διῃρημένα· ἀθρόως
οὖν ὄντων, μία γίνεται ἡ φωνῆς ἰσχύς· ἢ ἄμα ὠθεῖ τὸν ἀέρα,
ὥστε πολλαπλάσιον προϊέναι· καὶ γὰρ ἐκ πάντων φωνὴ, με-
γ' ἀεὶ ἑκάστης πολλαπλάσιος. Διὰ τί τὼ περυσὶ τὸ ἄδοντε
μᾶλλον ἀπορρήγνυται οὐχ ἵππου ἢ τὼ μήτω καὶ τὰ ἄνω. με-
τὰ δὲ διαστάσεως πλείονος, ἢ ὅτι χαλεπώτατα τὰ τῶν ἀδόντων

ὴ αὕτη ἡ ἀρχή· τὸ δὲ χαλεπὸν διὰ τὴν ἐπίτασιν φθορᾶς· ἐν γὰρ
δ' τοῖς δέρμασι πρανοῦνται δὲ μᾶλλον διαφθείρεται. Διὰ τί δὲ
ταύτην χαλεπῶς, τὴν δὲ ὑπάτην ἐφδίως· καίτοι δύσεις εἰσὶ τέσ-
σαρες· ἢ ὅτι μετὰ νέσεως ἡ ὑπάτη· ἢ ἅμα μετὰ τὴν σύστασιν ἐλα
φρὸν τὸ ἄνω βάλλειν· διὰ ταῦτο δὲ ἔοικε καὶ πρὸς μίαν λεγό-
μενα πρὸς ταύτην ἢ πασαρμήτην· δεῖ γὰρ μετὰ ζωιότητος καὶ κα
τασκέσεως οἰκειοτάτης ἔχειν ἡθος πρὸς τὴν μέσην· τὸ δὲ δὴ μετὰ
ε συμφωνίας, τίς ἡ αἰτία. Διὰ τί ἥδιον ἀκούουσιν ᾀδόμε-
νων, ὅσα προεπιτέμνουσι τὴν μελῳδίαν, ἢ ὧν μὴ ἐπίστανται·
πότερον ὅτι μᾶλλον δῆλος ὁ τυγχάνων, ὥστε σκοπεῖν, ὅταν πα
ρείζωσι τὸ ᾀδόμενον, τοῦτο δὲ ἡδὺ θεωρεῖν, ἢ ὅτι ἡ δὺ τὸ μανθά-
νειν· τούτου δὲ αἴτιον τὸ μὴ λαμβάνειν τὴν ὠφελίμων· τὸ γὰρ, χεῖ
θαι μὴ ἀναπαρείζειν δύσκολον· ἔστι γὰρ συνήθους, ἥδιον μᾶλλον ποιοῦσιν ἢ
ς θους. Διὰ τί ἡ παρακατάλογὴ ἐν ταῖς ᾠδαῖς, πρακτικόν, ἢ διὰ
τὴν ἀνωμαλίαν· παθητικὸν γὰρ τὸ ἀνωμαλές, καὶ ἐν μεγέθει
τύχης ἢ λύπης· τὸ δὲ ὁμαλές, ἔλαττον γοῶδες.
ζ' Διὰ τί οἱ ἀρχαῖοι ἐπῆγον χορδὰς ἁρμονίας πρώτας, τὴν
ὑπάτην, ἀλλοῦ τὴν μέσην κατέλιπον· πότερον τοῦτο ἀμβλὺ ἁπλῶς· ἀμ-
φοτέρας γὰρ κατέλιπον· τὴν δὲ τρίτην ὀξύρουν ἢ οὔ· ἀλλ' ὅτι ἡ
βαρυτέρα ἰσχὺν τὴν τῆς ὀξυτέρας φθόγγων· ὥστε μᾶλλον ἡ ὑ
πάτη ἀπεδίδου τὸ ἀντίφωνον, ἢ ἡ νήτη· ἐπεὶ τὸ ὀξὺ δυνάμει μᾶλ
η λον· τὸ δὲ βαρὺ, ἔχον φθέγξασθαι. Διὰ τί ἡ μαρεία τὸν τῆς ὀ
ξείας ἰσχὺν φθόγγων· ἢ ὅτι μεῖζον τὸ βαρύ· τῇ γὰρ ἀμβλείᾳ ἔοικε
θ' τὸ δὲ τῇ ὀξείᾳ γωνίᾳ. Διὰ τί ἥδιον τῆς μονῳδίας ἀκού-
ομεν, ἐάν τις πρὸς αὐλὸν ἢ λύραν ᾄδῃ· καίτοι πρὸς χορδὰς καὶ τὸ
αὐτὸ μέρος ᾄδουσιν ἀμφοτέρως· εἰ γὰρ ἔστι μᾶλλον τὸ αὐτὸ, πλέ-
ον ἐᾷ πρὸς πολλοὺς αὐλητάς· ἢ ἔστιν ἥδιον εἶναι· ἢ ὅτι τυγχάνων δῆ
λος τῷ σκοπεῖν μᾶλλον, ὅταν πρὸς αὐλὸν ἢ λύραν· τὸ δὲ πρὸς
πολλοὺς αὐλητὰς ἢ λύρας πολλὰς, οὐχ ἥδιον· ὅτι ἀφανίζει τὴν ᾠδήν.
ι Διὰ τί εἰ ἥδιον ἡ ἀνοῦ φωνὴ ἢ ἀνὴρ λόγου ἄμουσος οὐχ ἥδιον ὄντος.

οἷον

οἷον τρεπτίζόντων, ἀλλαῶ λόσ ἡ λύρα. ἡ δὲ κεῖ, ἐὰν μὴ μι μῆται ὁ-
μοίωσ ἡδύ. διὰ μιὰ αἰγὰ λ διὰ τὸ ἔρσεν αὐτό. ἡ μ' ὑπ' φωνὴ ἡδύ ωρ ἡ τῶ
ἀνθρώπω. κρᾶσ τικὰ δὲ μᾶλλον τὰ ὄρθια τῶ σώματ. διὸ ἡδὺ ναὶ
ιά. κοὐφὴ τρεπτίζειν Διὰ τί ἁπάντων χορδῶν ἡ βαρυτέρα ἀεὶ τὸ μέλος
λαμβάνει. αὐ γὰρ δέκται ἅσαι τῶν παραμέσην, σωφιλῆ τῇ μέ-
σῃ, εἶνε γὰ μέσον τὸ θένητον. ἐὰν δ' μέσην, δέον ἀμφω, φιλᾶ σύμφε-
ται. ἢ ὅτι τὸ βαρὺ μέγα δύναμ. ὥστε κρατερόν. λ ψόφ ἐστιν ὡς δ μεγά
λῳ τὸ μικρόν. λ τῇ διαλήθειν ὑπάτην ὑπὸ τὴν ὑπάτην γίνομ ται.
ιγ' Διὰ τί ἐν τῇ διὰ πασῶν, τὸ μὲν ὀξὺς ἀντίφωνον γίνεται τὸ
βαρύ. φύσου ἢ τὸ ὀξύ, ἢ ὅτι μάλιστα μὲν ἐν ἀμφοῖν ὅτι τὸ ἀμφοῖν
ιδ'. μέλος. εἰ δὲ μή, ἀτῶ ὀξεῖ. μεῖζον γάρ. Διὰ τί λαν θάνει τὸ διὰ πα
σῶν, λ δοκεῖ ὁμόφωνον εἶν. οἷον ὡ τῷ φοινικίῳ ὡ τῷ ἀνθρώπῳ.
τὰ δ ὡ τοῖς ὀξέσιν οὔντα, ἀχ ὁμόφωνα. αἰγὰ ἄναλογον ἀλλὰ διὰ πα
σῶν. ἢ ὅτι ὡς ὅρος ἀὐτὸς εἶναι δοκεῖ φθόγγος, διὰ τὸ ἀνάλογον ἰσό-
τ ὼ φθόγγων. τὸ ἴσον τοῦ χρώς. τοῦ τὸ φύσο ὡ τοῖς σύεγξ ινόβα
ιε. πασῶν τοῦ. Διὰ τί οἱ μὲν νόμοι ἀκόλουθοι τρόφοις ἐστὶ ἄνρ. αἱ δὲ
ἄλλαι ᾠδαὶ αἱ χορεικαί. ἢ ὅτι οἱ μὲν νόμοι, ἀγωνιστῶν ἦσαν, ὧν ἡδὺ
μιμεῖσθαι δύναμ μᾶλλον λ διατείνεσθαι, ἢ ὡς δὲ ἐγίνετο μακρὰ καὶ
πολυφθόγγ. καθάπερ δ νόμ τὰ εἰς μάτων τὰ μέλη τῇ μιμήσει ἠκολούθει
ἀεὶ ἕτερα τῇ νόμῳ. μᾶλλον γὰρ τῷ μέλει ἀνάγκη μιμεῖσθαι, ἢ ῥῖς
ξὶ μασι. διὸ οἱ διθύραμβοι ἐπεὶ δὲ μιμητικοὶ ἐγένοντο, ἀκόλουθ
χοισιν αὐτὸς τρόφοις. πρότερον δ εἶχον. αἴτιον δ, ὅτι τὸ σπουδαῖον οἱ ἐ
λεύθεροι ἐχόρευον αὐτοί. πολλὰς δ ἀγωνιστικὰς ᾄδομ, χαλεπὸν μὲν.
ὥστε καὶ ἁρμονίαι μέλη ἐγένοντο μεταβάλλ δὲ μεταβολὴ τῷ ἐνὶ
ἔχειν ἢ τοῖς πολλοῖς. ἐ τῷ ἀγωνιστῇ ἢ ῥῖς τὸ ἦθος φυλάττ σι. διὸ ἁπλό
στερα ἐρίφοιν τὸ αὐτοῖς τὰ μέλη. ἢ δὲ αὐτὸς τρόφος, ἁπλοῦν. ἀριθ-
μὸς γὰρ ὁ δὲ λ ἐγὼ μετρεῖται. τὸ δὲ ἓν τὸ αὐτὸν ἐ διότι τὲ μὲν ἀπ' ἀρ
χῆς ἁπλαῦν τρόφα. τὰ δὲ τοῦ χορεῖ αὐτὸς τρόφα. ὁ μὲν γὰρ ὑπόκει
ιϛ'. τὰς, ἀγωνιστής. ὁ δὲ χορὸς, ἢ πομιμεῖται. Διὰ τί ἥδιον τὸ αὐλεῖ

φωνοντασυμφώνων· ἢ ὅτι μᾶλλον διάδηλον ποιεῖ τὸ συμφωνῶν, ὅταν πρὸς τὸ συμφωνοῦν ᾖ ἄδηλον· αἰ δὲ τέτρακτοι ὁμοφωνοῦσιν ὥστε δύο πρὸς
ιζ'. μίαν φωνὴν ποιοῦσαι, ἀφανίζουσι τὴν ἑτέραν. Διὰ τί δὲ τὴν τε διὰ πασῶν καὶ δὶς διὰ πασῶν συμφωνίαν αὐτίφωνα, ἢ ὅτι οὐχ αὐτὴ ἡ σύμφωνος τῇ συμφωνίᾳ ὥσπερ ἐν τοῖς διὰ πασῶν· ἐκείνη γὰρ ἐν τῷ βαρεῖ καὶ ὀξεῖ ἐστὶν ἡ ὁμοιότης· ὡς ὥσπερ δὴ καὶ αὐτή ἐστιν ἡ τῷ ἀνὴρ καὶ μία καὶ πολλοὶ καὶ δὶς ἐν τῷ διὰ τεσσάρων οὐκέτι ἔχουσιν οὕτως· ὥστε τὸ δὶς μὴ φαίνεσθαι τὸ
ιή. αὐτὸ θέρυφθόγγος· οὐ γάρ ἐστιν ὁ αὐτός. Διὰ τί ἡ διὰ πασῶν συμφωνία ἁδεταί μόνη· μακεδίζουσι γὰρ ταύτῃ· ἄλλῳ δ' οὐδενί ἐστιν ἢ ὅτι μόνη ἐξ αὐτιφώνων ἐστὶ χορδῶν· ἐν δὲ τοῖς αὐτιφώνοις τὴν ἑτέραν ἐὰν ἀφέλῃ τὸ αὐτὸ ποιεῖ· ἡ γὰρ μία ζόπυρα, τὸ δὲ μὴ τέρων ἔχει φωνάς· ὥστε καὶ μιᾶς ἀφαιρουμένης, ἐν ταύτῃ τῇ συμφωνίᾳ, ἁδεταί ἡ συμφωνία καὶ ἀμφωάδυντος· ἢ φλῆ μὴ ἀδρομήνης, φλέαυλου μήνης, ὥσπερ καὶ μίαν ἀμφωάδυσι· διὸ μόνη μελωδεῖται· ὅτι μιᾶς ἔχει χορδῆς τὰ αὐτίφωνα φωνήν.
θ'. Διὰ τί δὲ τοῖς αὐτιφώνοις τοῦ τόνου ἐστὶν ὑπέρχειν· ἢ ὅτι μόναις ἴσον ἀπέχουσι φθόγγοις· ἡ οὖν μεσότης, ὁμοιότητά τινα ποιεῖ τοῖς φθόγγοις· καὶ ἔοικεν ἡ αὐτὴ καὶ ὁμοίως λέγειν ὅτι ἡ αὐτὴ καὶ ὅτι ἀμφοτέρας ἐ-
κ'. χάτας. Διὰ τί ἂν μή τις τῶν μέσην κινήσῃ ἡμῶν, ἁρμόσας τὰς ἄλλας χορδάς, κέχηται τῷ ὀργάνῳ, ἀ μόνον ὅταν καὶ τὴν τῆς μέσης χρήσηται φθόγγον, λυπεῖ καὶ φθίνεται ἐν ἀέσμοσιν· ἀλλὰ καὶ κἂν τῶν ἄλλων μεταθῇ ἐὰν δὲ τῶν λίχανον· ἢ τὴν παρανήτην φθόγγον, τότε φαίνεται διαφθείρων μόνον, ὅταν καὶ ἐκείνην τις χρῆται· ἢ δι' ὅλου τοῦτο συμβαίνει· πάντα γὰρ τὰ χρήσιμα μέλη, πλάκιστ' ἂν τῇ μέσῃ χρῆται· πάντες οἱ ἀγαθοὶ ποιηταί, πυκνὰ πρὸς τὴν μέσην ἅπαντῶσι· καὶ ἀεὶ ἀπέλθωσι, τὰ χύ πανυ χορδῶν· πρὸς ἣν ἄλλων ἥττων οὐδεμί· καθάπερ ἐν τοῖς λόγοις τῶν ἐν βαρυθέντων σωδεσμῶν ἐστιν ὁ λόγος ἐλλιωικός· οἷον τὸ, τε· ἢ γὰρ ἐν τοῖς ἐν θυλυπρῦσι· διὰ τὸ τρὶς μὲ ἀναίσκαιον εἶναι χρῆσθαι πλάκις ἐκέσαι λόγος· τοῖς δ', μὴ, ἔστω ἢ τῶν φθόγγων ἡμίσεια, ὥσπερ ζῶν δεσμός ἐστιν ἁμάλισα τὸ καλ· διὰ τὸ πολλάκις.

ἐννεακαίδεκα

καὶ συσπᾶν τὸν φθόγγον αὐτῆς. Διὰ τί τὰ δύο τῶν οἰβαρύτερον
ἁρμονίαν ποιοῦσι τὸ ξὺ δύο τιὰν ἀπέδωσι μᾶλλον καὶ δηλοῖ ὅτι νοῦ δ' ὁμοίως
δὲ καὶ τῷ ῥυθμῷ οἱ ἐν τῷ βαρυτέρῳ τῶν μελουμένων, καὶ δηλοῖ
μᾶλλον· πότερον ὅτι πλείων ὁ χρόνος ὁ τοῦ βρέος, ἢ ὅτι μᾶλλον
αἰσθητὸς, ἢ ὅτι ἐν πλείονι χρόνῳ, πλείω αἰσθησιν παρέχει· τὸ δὲ τα-
κβ'. χὺ καὶ ὀξύ, λανθάνει διὰ τὸ τάχος. Διὰ τί οἱ μὲν μᾶλλον ἁρμο-
νίαν τὸν ῥυθμὸν σώζουσιν, ἢ οἱ ὀλίγοι· ἢ ὅτι μᾶλλον προσφάτους ἡ μνή-
μονας βλέπουσι τοὺς βαρύτερον ἄρχοντας· ὥστε ἐξάδηλον τὸ αὐτοῦ
κγ'. τυγχάνουσιν· ἐν γὰρ τῷ τάχει ἡ ἁμαρτία πλείων. Διὰ τί δὲ πλα-
σίαι μὲν ἡ νήτη τῆς ὑπάτης, ἥπερ ἐστὶν μία· ὅτι ἐκ πεντημίσους ἡ χορδὴ
φαλλομένη, καὶ ὅλη συμφωνοῦσα διὰ πασῶν· ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ
τῶν συνημμένων· ἡ γὰρ διὰ τεσσάρων τῆς μέσης συνημμένης τρίτη, ἡ
δὲ ὅλης φθόγγος συμφωνεῖ διὰ πασῶν· ἔτι ἐν τοῖς ἄλλοις τῷ
δι' ὀλιγοστήματι λαμβάνει τὸ διὰ πασῶν· ἔοικε δὲ πολύ πως
οὕτω λαμβάνεσθαι· ὁμοίως δὲ καὶ τῷ διὰ πέντε τῷ ἡμιολίῳ· ὅτι οἱ τὸ
συνημμένον ἁρμονίαν ὁμοίως μὴ ζητοῦντες τῆς ὑπάτης ἄκραν, τὴν κιρὸν ἐμ-
βάλλουσι· τῶν δὲ νήτης μέχρι τοῦ μέσου ὅσα ἀνὰ ὀλίγον πληροῦσιν· ὁμοί-
ως δὲ καὶ τῶν διὰ πέντε τῷ ἡμιολίῳ· καὶ διὰ τῶν τριῶν ἄρχοντα τῷ ὠδῇ
πρίτῳ διαστήματι λαμβάνουσιν· ἔτι οἱ ἐν τοῖς τριγώνοις φαλ-
τηρίοις, φθόγγος ὠδῆς ἐστὶν ὁμοφωνοῦσι διὰ πασῶν·
κδ'. ἡμιολία, διὰ πλασίαν ὅσα· ἡ δὲ, ἡμίσεια τῷ μήκει. Διὰ τί ἑαυτῆς
φθόγγος πλασίων ἡ νήτη ὠδῇ, οὐ πάντη μόνη δοκεῖ αὐτὴ εἶναι· ἢ ὅτι
συμφυὴς μάλιστα γίνεται τῷ φθόγγῳ, ὃ ἀπὸ ταύτης ἦν χορδὴ, διὰ τὸ
σύμφωνος εἶναι· τῷ οὖν σωφανεῖσθαι τῷ ὁμοίῳ, φαίνεται μό-
νος· οἱ δὲ ἄλλοι διὰ μικρότητα ἀφανεῖς. Διὰ τί μέση καλεῖ-
ται ἐν ταῖς ἁρμονίαις τῶν δέκα τόνων, οὐκ ὄντων μέσων· ἢ ὅτι ἐπτὰ χορδῶν
οὐσῶν αἱ ἁρμονίαι τὸ πλάτος μέσον· τὸ δὲ ἐπτὰ ἔχει μέσον.
κε'. Διὰ τί ὠδῇ τὸ ὀξὺ ἐπιδίδοσιν οἱ πλεῖστοι· πότερον ὅτι ἐξ ὁμοίου ὀξὺ
ἐποίησεν ἢ ἐξ ὑγροῦ, ἢ ὅτι χεῖρον τοῦ βαρέος· ἁμαρτία δ' ἐστὶ τὸ χείρου πρά-
κς'. ξις. Διὰ τί τὸ ἀκουστὸν μόνον ἔχει τῶν αἰσθητῶν· ἐν γὰρ ἐὰν ᾖ ἄνω

λόγος μέλος, ὅμως ἐχεῖθος· ἀλλ' ὃ τὸ χῶμα· οὐδὲν ὄφελος, ὃ δὲ ὄχλος ἔχει· ἢ ὅτι κίνησιν ἔχει μόνον οὐχί, ὡς ὁ φόβος· ἢ μᾶλλον κινεῖ· τοιαύτη μὲν γὰρ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐστὶν ἡ τοῦ χώματος πλῆξις· ἀλλὰ φλεγόμεθα μᾶλλον τῷ ὄχλῳ καὶ τῷ φόβῳ καὶ ἐκείνοις κινούμεθα κινήσεως· αὕτη δὲ ἔχει ὁμοιότητα, ᾗ τε τοῖς ῥυθμοῖς καὶ ᾗ τῇ τῶν φθόγγων τάξει τῶν ὀξέων καὶ βαρέων· ἐκείνη μὲν γὰρ ἁρμονία, ἀλλ' οὐ συμφωνία· καὶ ἔχει ἦθος· καὶ τοῖς ἄλλοις αἰσθητοῖς γε οὐκ ὄντων· αἱ δὲ κινήσεις αὗται πρακτικαί εἰσιν· αἱ δὲ πράξεις, ἤθους ἐσημασίαν ὄντες.

κή. Διὰ τί μόνοι καλοῦσιν ὅσοι ἄδουσιν· ἢ ὅτι πρὶν ὡς ἁπλῶς γράμματα εἶναι νόμους οὕτως μὴ ὠνόμαζον τοὺς ὡς πεζὸν ἀναγινώσκειν ἔτι εἰώθασι· μὴ τῶν ὑστέρων ὄνομα δόντες τοῖς πρώτοις, τὸ αὐτὸ ἐκάλεσαν καθ' ὅπερ τοὺς πρώτους. Διὰ τί οἱ ῥυθμοὶ τοῖς μέλη φωνὴ οὖσα, ἤθη σύνοικεν· οἱ δὲ χυμοί, ὃ ἀλλ' οὐδὲ τὰ χρώματα τοῖς αἰσθήμασι· ἢ ὅτι κινήσεις εἰσὶν ὡς περ καὶ πράξεις· ἡδὴ δὲ ἢ μᾶλλον ἐνέργεια, ἤθη κομίζει· ἢ ἦθος· οἱ δὲ χυμοὶ τοῖς χρώμασι, οὐ περιέχουσιν ὁμοίως.

λ. Διὰ τί ὁ δὲ ὑποδωρισὶ ὁ δὲ ὑπερφρυγιστὶ ὁ κόσμος ἐξάγων· διάχειρον· ἢ ὅτι ὁ μὲν ἀνδρεῖον· ἀλλ' ἀπὸ σκηνῆς· μιμητικὴ γάρ.

λά Διὰ τί οἱ περὶ Φρύνιχον ἦσαν μᾶλλον μελοποιοί· ἢ διὰ τὸ πολλαπλάσια εἶναι τότε τὰ μέλη ἐν τοῖς τῶν μέτρων ξαγωγίαις.

λβ'. Διὰ τί διὰ πασῶν καλεῖται ἀλλ' οὐ κατὰ τὸν ἀριθμοῦ διόκτω, ὡς περὶ καὶ διὰ τεσσάρων καὶ διὰ πέντε· ἢ ὅτι ἑπτὰ ἦσαν αἱ χορδαὶ τὸ ἀρχαῖον· εἶτα ἐξελὼν τὴν τρίτην Τέρπανδρος τὴν νήτην προσέθηκε· καὶ ὠνόμασε τοῦτο ἐκλήθη διὰ πασῶν, ἀλλ' οὐ διόκτω· διὸ καὶ ἁρμονίαν.

λγ'. Διὰ τί ὀξυαρμοστότερον ὠνόμασε τὸ βαρύ, ἢ ἀπὸ τοῦ βαρέος ὠνόμασε τὸ ὀξύ· πότερον ὅτι τὸ ἀπὸ φθορᾶς ἐστὶ τοῦ ἀρχαίου καὶ γὰρ μέση καὶ ὑπάτη ἐμειώθη ὀξυτέρα τῆς παραχορδῆς· τὸ δὲ, ἐκ ἀπὸ ἀρχῆς, ἀλλ' ἀπὸ τέλους τῆς· ἢ ὅτι τὸ βαρὺ ἀπὸ τοῦ ὀξέος γίνεται ὅτι ῥ. καὶ ὑφωνότερον.

Διὰ τί δὶς μὲ δὶς ὀξέως, ἢ δὶς διὰ τεσσάρων συμφωνεῖ· δὶς δὲ διὰ πασῶν δέ· ἢ ὅτι ἡ δὶς δὶ ὀξέων, ὃ δὶς διὰ τεσσάρων ἐστίν· τὸ δὶς διὰ τεσσ.

λδ'. διὰ πέντε. Διὰ τί ἡ διὰ πασῶν καὶ ἰσοσυμφωνία· ἢ ὅτι ἐν

ὅλοις

ὅλοις ὅροις ὅλοι εἰσίν· οἱ δὲ τῶν ἄλλων ἀκοὴν ὅλοις ἐπεὶ δὲ ἡ μὲν τῆς πολλαπλασίας φωνὴ ὑπάτης, ὅσαι μὲν τῆς δύο, ἡ ὑπάτη τῶν ὑπάτων· καὶ οἷς ἡ ὑπάτη δύο, μία μὲν τέσσαρας· ἐπὶ δὲ τῶν ἑξῆς μέσης ἡμιόλιος· τὸ δὲ διὰ πασῶν τὴν ἡμιόλιον, ἀκοὴν ὅλοις ἀριθμοῖς ὄντων· οἷον γὰρ ἓν· τὸ ἔλαττον τὸ μεῖζον· τοσοῦτον δὲ ἔτι τὸ ἥμισυ· ὥστε τὰ χορδὰ πρὸς ὅλα συγκεῖσθαι· αὐτὰ δέ ἐστι μοῖρα· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν διὰ τεσσάρων ἐστί· τὸ γὰρ ἐπίτριτόν ἐστιν, ὅσον τε μεῖον· ὅλον ἔτι καὶ τὸ παρ' ὃ ἐπίτριτόν ἐστιν· ὅτι τε λειπομένην ἑξάμφοτέρων οὖσα· ὅλον μέζον ἐστὶ μελῳδίας, διὰ παντὸς τοῦ φθόγγου, ἡ κατὰ μέσον κίνησις φθογγοτάτη· ἀρχομένου δὲ ἢ λήγοντος, μᾶλλον ὠτέρα· ὅτι δὲ φθογγοτάτη ἡ κίνησις, ἡ φωνὴ ὀξυτέρα τοῦ φθόγγου· διὸ λέγεται δεῖν τὸν μέλλοντα, ὀξύτερον φθέγγεσθαι· διὰ τοῦτο γὰρ ἡ κίνησις γίνεται· ἡδὺ δὲ φωνὴ, ἢ αἴρεσις, ἢ αὖ ποίου τινὸς φορά· τὴν αὐτὰ μέσον τὸν πόρον, ὀξυτάτην δεῖ εἶναι· ὥστε εἰλεῖσθαι τοῦτο μὴ συμβαίνειν, οὐκ ἂν εἴη τινὸς φορά· Διὰ τί ἐὰν μὲν ἡ μέση κινηθῇ ἅπαξ αἱ ἄκραι χορδαὶ ἠχοῦσι φθέγγονται· ἐὰν δὲ αὖ ἡ μία μόνη, τῶν δὲ ἄκρων τίς κινηθεῖσα μόνη φθέγγεται· ἢ ὅτι τὸ τῆς μόδας ἐστὶν ἁπάσης· ἡ πάξις ἡ ἐκ κάσης, ἡ δὴ ἐκείνων· ἀριθμὸν τοσοῦτον τοῦ τίου τοῦ μόδας ἔστω σύχορδος, ἀκέτι ὁμοίως φαίνεται ὑφ' ἓν χορδῶν μιᾶς δὲ ἁρμόσου ὄσης, ἡ δὲ μέσης μιᾶς ὄσης, ὡς λόγως τὸ κατὰ τὴν ἐκλήρωμον· τοῖς γὰρ ἄκραις ὑπάρχει τὸ ἡρμόσθαι·

λγ'. Διὰ τί τῶν φωνῶν ἡ ὀξεῖα ὄντος κατὰ τὸ ὀλίγον, τοῦ δὲ βαρέος κατὰ τὸ πολύ, τὸ μὲν βαρὺ, διὰ τὸ πλῆθος βαρύ· τὸ δὲ ὀξὺ δι' ὀλιγότητα, τάχος, ἢ τοῦναντίον μᾶλλον ἀδύνατον τὸ ὀξέα ἢ τὰ βαρέα· ἐλάττω γὰρ ἀδύνατον· εἰ οὖν ὅμοιοι ὄρθιοι· εἰ οἱ ὀξεῖς χαλεπὰ ἄσαι διὰ τὸ ἀνάστασιν μᾶλλον εἶναι· καὶ τοι ἔλαττον ἔργον τὸ ὀλίγον κινεῖν, ἢ τὸ πολύ· ὥστιν ἀέρα· ἢ ὅταν τρέχῃ ὀξύφωνον εἶναι φύσει· ἢ τὸ ὀξὺ ἀδύνατον· αὐτὰ φύσει μᾶλλον ὀξύφωνα ἀδύνατον δὲ ἀθρόαν· τὴν μὴ δυνάμενον πολὺν κινεῖν ἀέρα, ἀλλ' ὀλίγον· ὃ δ' ὀλίγος τάχος φέρει· ἐνδέχεται ἀδύνατον τὸ ὀξὺ, δυνάμεως σημεῖον· τὸ μὲν βαρὺ φορᾶς φορὰ μᾶλλον, τάχος φέρεται, διὰ τὸ ὀξὺ δυνάμεως σημεῖον· διὸ καὶ οἱ ὑπὸ τι καὶ οἱ ὀξύφωνοι· ἔτι ταὐτὸν ἀδύνατον· τὰ δὲ ὀξέα, κάτω·

λή. Διὰ τί ἐυθμῶς μελῳδοῦσι τοῖς συμφωνίαις χαίρουσι πάντες· ὅτι τοῖς κατὰ φύσιν κινήσεσι χαίρομεν ἡ φύσιν· σημεῖον δέ, τὰ παιδία εὐθὺς γινόμενα, χαίρει αὐτοῖς διὰ τὸ ἔθος, ὅταν τις μελῳδῇ χαίρομεν· ἐυθμῷ δὲ χαίρομεν, διὰ τὸ γνώριμον εἶναί τινας μιμήσεις ἀεὶ θεμιτὸν ἔχειν· ἀκίνητον μὲν μηδεμίαν τινὰ μιμήσασθαι· οἰκειοτέρα γὰρ ἡ τινὰς μιμήσεις κινήσεσι φύσει, ἢ τὰ τάκρυ· ὡς τινὰς καὶ ἡ φύσιν μᾶλλον· σημεῖον δὲ· πρὸς ὄντας γὰρ καὶ πίνοντάς τισι καὶ ἐαθίοντάς τινα μιμήσασθαι, σώζομεν καὶ αὔξομεν τὴν φύσιν ἀλλὰ δύσαμιν· ἄτακτα δὲ, φθείρομεν καὶ βλάπτομεν τὴν αὐτῶν· αἱ γὰρ νόσοι ἢ τοσοῦτον σοὶ κατὰ φύσιν τάξεως, κινήσεις εἰσί· συμφωνίαι δὲ χαίρομεν· ὅτι κράσις ἐστὶ λόγος ἐν τῶν ἐναντίων πρὸς ἄλληλα· ὁ μὲν οὖν λόγος, τάξις· ἥν φύσει ἡδύ· τὸ δὲ ἄκρα μιγνύον τὰ ἀκρότατα πᾶν ἥδιον· ἄλλως τε καὶ ἀληθὴς ὂν ἀμφοῖν τοῖν ἄκροιν ἰσοστασίαν ἔχει τῇ συμ-

λθ'. φωνίᾳ λόγος. Διὰ τί ἡδὺ ὁμοίως τὸ σύμφωνον τοῦ ὁμοφώνου· ἢ καὶ τὸ μὲν ἀντίφωνον, σύμφωνόν ἐστι διὰ πασῶν· ἐκ παίδων γὰρ ἡνίων καὶ ἀνδρῶν, γίνεται τὸ ἀντίφωνον· οἱ δὲ ἐξάστοις τοῖς τόνοις ὡς μήτε πρὸς τὸν ὑπάτων συμφωνίαν δὲ πᾶσι, ἡδίων ἂν ὂν φθόγγου· διὰ δὲ εἴρηται, ἐν τούτων ἡδὺ διὰ πασῶν ἡδίστη· τὸ δὲ ὁμόφωνον ἀπολοῦνέχει φθόγγου· μαίνεσθαι δοκοῦσι δὲ ἐν τῇ διὰ πασῶν συμφωνίᾳ· ὅτι καθάπερ ἐν τοῖς μέτροις οἱ πόδες ἔχουσι πρὸς αὐτοὺς, λόγον ἴσον πρὸς ἴσον, ἢ δύο πρὸς ἕν, ἢ καί τινα ἄλλον, οὕτω καὶ οἱ ἐν τῇ συμφωνίᾳ φθόγγοι, λόγον ἔχουσι κινήσεως πρὸς ἀλλήλους· τὴν μὲν οὖν ἀγωγὴν συμφωνίαν, ἀτελεῖς αἱ θ' ἀτέρα καταφαίνεσιν, εἰς ἥμισυ τελοῦσαι· διὸ τῇ δι' ὀξειῶν οὐκ ἴσασι ἐν τοῖς· ἔστι δὲ αὐτοῖς διαφθορὰν τῇ αἰσθήσει· καθάπερ ἐν τοῖς χροιᾶς· ἐν τῷ καταλύειν μείζονα ἀγῶνα φθόγγοις ὅτι· ἔτι ὑπάτη συμβαίνει τὸν αὐτὸν τελοῦντα τὸν ἐν τοῖς φθόγγοις ὥστε ἐδὲν ἔχει· μὴ γὰρ δυνατέρα φύσει ἐστίν, ἀλλὰ μᾶλλον ἔργον συμβαίνει γίνεσθαι· καθάπερ τοῖς ὑπὸ τῶν δι' ὀξειῶν κρούουσι· καὶ γὰρ οὗτοι τὰ ἄλλα ἅπαντα λοῦντες, ἐὰν εἰς

τοῦτον

τὰν γὰρ καὶ τὰς ἐφωσιν οὐφραίνησι μᾶλλον τᾷ τίλᾳ, ἢ λυπῆσι τᾷ πρὸ τᾶς τίλας διαφορᾶς· τῷ γὰρ ἐκ διαφόρων γὰρ κοινὸν οὐ ἥδιστον εἶκε τοῦ δὲ διὰ πασῶν σύνεσσι· τῷ δ', μᾶλλον δεῖν δοξεῖαν τίων φωνᾶν· διὰ τοῦτο μὲν γὰρ τᾷ δὲ διὰ πασῶν μᾶλλον δάζεσθαι. Διὰ τί ἥδιον ἀκούσαι ἀδὺν τῶν, ὅσα αὖ προῳδίσθη μοι τύχωσι τᾶ μελῶν, ἢ ἐὰν μὴ ᾠδισῶν τὰν πότερον ὅτι μᾶλλον δῆλός ἐστιν ὁ τυγχάνων ὥσπερ σημαίνον ὅταν γνωρίζωσι τὸ ἁδύ μολογούμενον γνωριζόμενον δὲ, ἥδιον θεωρεῖν, ἢ ὅτι συμφωνεῖ ἐστὶν ὁ ἀκροατὴς, τᾷ γὰρ γνώριμον ἄδοντι· συμφωνεῖ δὲ αὐτῷ· ἁδὺ δὲ πᾶσ γενήσεται, ὁ μὴ δύνασθαι ἀναίσκλωτον ποιῶν. μά· Διὰ τί δύο μὲν δύ' ὀξέων, ἥδιον δὲ διὰ τεσσάρων, οὐ συμφωνεῖ· δύο δὲ διὰ πασῶν δέ· ἢ ὅτι τὸ μὲν διὰ πέντε ἐστὶν ἡμιολίῳ λόγῳ· τὸ δὲ διὰ τεσσάρων, ἐπιτρίτῳ· ὧν τῶν δὲ ἡμιολίων ξιφῶν ὀξὺς ἀριθμῶν ἢ ἐπιτρίτων, οἱ ἄκροι πρὸς ἀλλήλους ἀδὲν λόγον ἔξουσιν· οὔτε γὰρ ἐπιμόριοι, ἔτι πολλαπλάσιοι ἔσονται· τὸ δὲ διὰ πασῶν, ἐπεὶ διπλάσιον ἐστὶν διπλασίῳ λόγῳ, δύο τέτρασι γὰρ μὲν ἔστι τετραπλασίονι λόγῳ αὖ εἶσιν οἱ ἄκροι πρὸς ἀλλήλους· ὡς τὸ πεῖ συμφωνίαν ὅλως ἔχειν τὸ φθόγγων πρὸς ἀλλήλους ὅτι λόγον εἶναι· οἷς μὲν, τὸ διὰ πασῶν διάλλαγμα ἔχοντ' πρὸς ἀλλήλας φθόγγοι ἔχουσιν· οἷς δὲ, τὸ δὶς διὰ τεσσάρων, ἢ διὰ πέντε, οὐκέ χουσιν· οἷς μὲν διὰ πασῶν, σύμφωνοι εἶσιν αὖ. μβ' οἷς δ' ἕτεροι, διὰ τὰ εἰρημένα. Διὰ τί ἁπάντων φύλας τὸν μήτιον ὠλάβη, νύπάτην μόνην δοκεῖ ὑπάτην ἔχειν· ἢ ὅτι ἡ μέσην λήγουσα καὶ μαραίνομένη, ὑπάτη γίνεται· σημεῖον δὲ τὸ ἀπὸ τῆς ὑπάτης τὴν μέσην δύο ἁδὰς ἁδεῖν· ὥσπερ οὔσης αὐτῆς ὠδῆς μέσης τὸν ὁμοιότητα λαμβάνουσιν ἀπ' αὐτῆς· ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ χορδὴ τίς ἐστιν, ἀφ' ἧς φωνῆς ἡ μέσης λήγούσης, ἡ χορδὴ αὕτη ἐστὶ, τῷ ὑπάτης φθόγγου μένει, εἰκότως τῇ ὁμοιότητι τῶν ὑπάτην ἡνίκα κινεῖν δοκεῖ· τὴν μὲν γὰρ μέσην ἴσμεν οὐκινεῖται ὠλη φθεῖσα· τὴν δὲ ὑπάτην αὐτὴν ὁρῶντες ἀκατάληπτον οὖσαν, ἀφθόγγου αὐτῆς ἀκούοντες, ταύτην οἰόμεθα ἠχεῖν, ὅπερ ὠλῆ πᾶσιν συμβαίνει· ἐφ' ὧν μήτε τῷ λογισμῷ, μήτε τῇ αἰσθήσει δῆλα ἐστὶ μεθ' εἰδήσαι τὸ ἀ-

κειδαι. Ἔτι ἡ πληγείσης φλογὸς μᾶλλον ἐντιταμένης συμβαίνει τὸν ζυγὸν κινεῖσθαι, ὅθεν αὐξάνεται μᾶλλον καὶ μηθέντος τῶν ἄλλων χορδῶν συγκινεῖται. καὶ τί ἡ χορδὴ ἐστὶ καὶ λόγον τὸν μὲν οὖν ἁρμονίαν ἐστὶ φθόγγος, ἁρμόττουσα καὶ λήγων εἰς ἀρχόμενος. τὴν δὲ ὑπάτην λέγω νοῦν, ὃ προστιθέντες τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς κινήσει, ἐκείνης δόξαι πάντα τὸν εἶναι, οὐθὲν ἄρτιον ἐσαεὶ μείζων ἢ ὁμοίως τῶν λοιπῶν χορδῶν ἢ χορδή. ὅτι αἱ μὲν ὑπὸ φλογὸς καθάπτεσθαι, μᾶλλον ἢ χαλᾶν ἡδὲ φλογὶ πάσῃ τῇ αὐτῇ σφοδρότητι ὥστε εἰκότως καὶ ἡδὺ τι ῥεῖν αὐτῆς κρᾶμα αἰεὶ ἢ ἧττον ἄλλων. ὥστε ἁβρᾶχειαν κιρεῖμ· θαι, ὡς αὐτῆς τὸ μέγεθος μικρόν. Διὰ τί ἡδὺ μονωδίας ἐστίν, ἐὰν πρὸς αὐλὸν ἅδῃ ἢ ὅτι τῶν τὸ ἡδὺ μιχθὲν ἡδίω, φύσιν· ὁ δὲ αὐλὸς ἡδίων φλύαρος· ὥστε εἰ ἡδὺ τούτῳ μιχθεῖσα ἡ λύρα ἡδίων ἂν εἴη, ἐπεὶ τὸ μεμιγμένον τοῦ ἀμίκτου, ἥδιον δέ ἐστιν ἐὰν ἀμφοῖν ἅμα αἴσθησίν τις λαμβάνῃ· οἶνος γὰρ ἡδίων τοῦ ὀξυμέλιτος· διὰ τὸ μεμίχθαι μᾶλλον αὐτὸ τὸ ὑπὸ τῆς φύσεως μιχθέν του, ἢ ὕφημῶν· ὅτι γὰρ καὶ οἶνος ὁμικτὸς, ὀξὺς ἐστὶν ὁ μὲν οὖν ὡδὴ ὁ αὐλὸς, μίγνυται αὐτοῖς διὰ τὸ ὁμοιότητα· πνεύματι γὰρ ἀμφω γίνεται· ὁ δὲ φλὺαρος φθόγγος ἐπεὶ δὲ οὐ πνεύματι γίνεται, ἢ ἧττον ἁρμόττον, ἢ ὅτι τῶν αὐλῶν, ἀμικτότερός ἐστι τῇ φωνῇ· πρὸ ὧν δὲ διαφορὰ τῇ αἰσθήσει, ἢ πονηδὼ φαθάπτεσθαι ὡς τὸ χυμῶν εἴρηται· ἐπὶ ὁμὲν αὐλὸς, πολλὰ τῷ αὐτοῦ ἥκων τῇ ὁμοιότητι συγκρύπτεται τὸ ᾠδοῦ ἁμαρτημάτων· οἱ δὲ λύρᾳ φθόγγοι ὄντες φίλοι ἀμικτοι τῇ φωνῇ κατὰ τοῦτο θεωρούμενοι ὄντες αὐτοῖς, συμφανῆ ποιεῖ τὰ τοῦ φλῳδῆς ἁμαρτίαν· καθάπτεσθαι καὶ ὄντες αὐτό· πολλὰ δὲ ἐν τῇ ᾠδῇ ἁμαρτανομένων, τὸ κοινὸν ὂν ἀμφοῖν ἀναγκαῖον χεί· μάρρον εἶναι. Διὰ τί τῶν μέσων παὶ μέση καλεῖται, τὸ δὲ ὀκτὼ οὐκ ὄντι μέσον· ἢ ὅτι ἑπτὰ χορδοῦ ἦσαν αἱ ἁρμονίαι τὸ παλαιόν· τὰ δὲ ἑπτὰ ἐχει μέσον· ἔτι ἐπεὶ δὲ τῶν μεταξὺ τῶν ἄκρων, τὸ μέσον

μόνον

μόνον ἀρχή τίς ὄστιν· ὅστι γὰρ τὸ θάτερον τῶν ἄκρων νοοῦντων φθόγγων διαστήματι· αὐλὸς μέσον, ὃν ἀρχὴν τοῦ τέτρας μέσον· ἐπεὶ δὲ ἑκάτερον μέσον ὄστὶν ἁρμονίας νεάτη, καὶ ὑπάτη, τούτων ἦν αὐλὸς μέσον οἱ λοιποὶ φθόγγοι, ὧν ἡ μέση καλουμένη μόνη ἀρχὴ ὄστι θατέρου τῶν ἄκρων χορδῶν, ὃ καὶ μέση καλεῖται· τὸ δὲ μεταξὺ τῆς ἄκρας τὸ μέσον ἴσως ἀρχὴ μόνον.

μέ. Διὰ τί πολλοὶ ἄδοντες σώζουσι μᾶλλον τὸν ῥυθμόν, ἢ οἱ ὀλίγοι, ἢ ὅτι μᾶλλον πρὸς σῶμα τῇ ἡγεμόνα βλέπουσι, καὶ βραδύτερον ἄρχονται· ὥστε ἐὰν τοῦτο τοῦτο τυγχάνουσιν ἐν μιᾷ γὰρ ᾖ τάχει, τὸ πλείων γίνεται ἁμαρτίας· συμβαίνει δὲ ἡγεμόνι προσέχειν τοὺς πολλούς· ἰδιάζοντος δὲ, οὐδεὶς αὐτῶν διαλάθοι μὴ φθεγξάμενος τὸ πλῆθος· ἐν δὲ τοῖς ὀλίγοις μᾶλλον διαλάμπουσι· διὸ καθάπερ τοὺς, ἐν αὐτοῖς μᾶλλον ἀγωνίζονται, ἢ πρὸς τὸν ἡγεμόνα.

μς'. Διὰ τί τῶν τὸ ὀξὺ ἀπαδοῦσιν οἱ πολλοὶ ἢ ἐλάττονος ὀξύτητος, ἢ βαρύτητος ἀδοῦσι τοῦ ὀξὺ μᾶλλον· ἐν ᾧ ἁδοῦσιν ἁμαρτάνουσιν.

μζ'. Διὰ τί οἱ ἀρχαῖοι ἐπὶ χορδῶν τριῶν τὰς ἁρμονίας, τὴν ὑπάτην καὶ τὴν νήτην κατέλιπον· ἢ ὅτι ὑπάτην, καὶ νήτην καλοῦμεν παρὰ μέσην, ἀφήρουν, καὶ ἁρμονίαν ἐποίησαν· ἔχων τὸ δὲ τὴν ἑκάτην μέσην, ὃ ὢν τὸ ὀξὺ πυκνῶν· διὸ μέσην αὐτὴν προσηγόρευσαν· ἢ ὅτι τὸ μὲν ἄνω τῆς χορδῆς τὴν ὑπάτην· τὸ δὲ κάτω ἀρχὴ καὶ μέσον εἶχε λόγον πρὸς τὸν ἄκρον. Διὰ τί οἱ ἐν τραγῳδίᾳ χοροὶ, οὔθ' ὑποδοῦνται, οὔθ' ὑποφρυγιστὶ ἄδουσιν· ἢ ὅτι μέλος ἐστὶν ἐχόντων αὐτῶν αἱ ἁρμονίαι· οὐδὲν μᾶλλον τῷ χορῷ ἦθος δὲ ἢ μᾶλλον ὑποφρυγιστὶ πρακτικόν· διὸ καὶ ὧν τὸ τῷ μυρίων ἢ ἐξόδους ἢ ὀξὺ ποιοῦσι ἐν ταύτῃ τοιοῦτον ἢ δὲ ὑποδωρισὶ, μεγαλοπρεπὲς καὶ σεμνόν· διὸ καὶ ἐπὶ θεῶν λέγουσι τὴν ὑπάτην ἁρμονίαν. Ταῦτα δ' ἄμφω, χρῷ μὲν αὐλοῖς· τὸ δὲ πρὸς κιθάραν οἰκότερα· ἐκεῖνοι μὲν γὰρ, ἡρώων μιμηταί· οἱ δὲ ἡγεμόνες τῶν ἀρχαίων, μόνον ἦσαν ἥρωες· οἱ δὲ λαοὶ, αὐλοί· ὧν δὲ μὲν χορὸς· διὸ καὶ ἁρμόζεται τῷ· τὸ γὰρ ὀξὺ καὶ ἡσύχιον ἦθος καὶ μέλος· ἀμφοτέρων τῶν γὰρ· ταῦτα δὲ χορὸν καὶ αἱ αὐλοῖς ἁρμονίαι· ἢ καὶ ἐστὶν ὑποφρυγιστὶ· ἐνθουσιαστικὴ γὰρ καὶ βακχική· ἐν μὲν οὖν τούτῳ

πάχος μᾶλλον τι παθητικοὶ γὰρ οἱ ἀθηνεῖς μᾶλλον τῶν ἄλλων εἰσὶ. διόπερ αὕτη ἁρμόττει τοῖς χροιὶ καὶ τοῖς ὑποδήμασι καὶ τοῖς φυγαῖς, πρακτικόν, οὐκ οἰκεῖον ὅτι χρῶ. ὅτι γὰρ ὁ χρὼς, καὶ ἡ δύσπρακτος· οὐ γὰρ μόνον παρέχεται, οἷς πάρεστι.

μθ. Διὰ τί τῶν συμφωνιῶν τῶν ἐν τοῖς βαρυτέροις ἡ μαλακώτερον; ἢ ὅτι μέλος τὴν μὲν αὐτοῦ φύσει, μαλακόν ἐστι καὶ ἥρεμαῖον· τῇ δὲ τοῦ ῥυθμοῦ μίξει, πρακτικὸν καὶ κινητικόν· ἐπεὶ δὲ ὁ μὲν βαρὺς φθόγγος, μαλακὸς καὶ ἥρεμαῖός ἐστιν, ὁ δὲ ὀξὺς κινητικὸς, καὶ τῶν τὸ μέλος ἐχόντων, εἴη ἂν μαλακώτερος ὁ βαρύτερος ἐν ταὐτῷ μέλει μᾶλλον. ὧν γὰρ τὸ μέλος αὐτῷ μαλακόν.

μ. Διὰ τί ἴσων πάντων καὶ ὁμοίων, ἐὰν μὲν ὁ ἕτερος κινῆται, ὁ δὲ ἕτερος, εἰσὶν ἡ μιτονιαί· ἐὰν δὲ μέσος, διὰ πασῶν συμφωνεῖ ἡ ἡχώ; ἢ ὅτι διὰ πολλασίαν γίνεται καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἡμίσους φλέκτος καὶ ἡ ἠχώ. τὸ γὰρ διαφέρειν τοῦ ῥοῦ τὴν τῶν συνεχῶν. δυκεῖ γὰρ ἡ θάττων κίνησις, ὀξὺ τίθεσθαι. ἐν δὲ τοῖς μείζοσι, βραδὺ τίθεται· ὁ δὲ ἠὴρ ἅπαντα καὶ ἡ χὼ τοῖς πολλασίοις τοσούτῳ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀναλόγως. συμφωνεῖ δὲ διὰ πασῶν, ὁ δὶ πολλασίων ἀσκός, πρὸς τὸν ἥμισυ.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΘΑΜΝΟΥΣ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΩΔΗ

ά. Διὰ τί τὸ ἅλυκι ὕδωρ τὰ μὲν σίλληνα δέχεται, τὰ δὲ πράσον, οὐ· ἢ ὅτι τὰ μὲν, ἀσθενεῖς αἱρεῖ; ἀλλὰ τὸ δὲ, ἰσχυρά· τὸ δὲ
β. ἰσχυρότερον, ἀπαθέστερον. Διὰ τί λέγεται μίνθιον τὸ λέμμα μὴ τὸ αὐτὸ, μήτε φίτυον· ἢ ὅτι καταψύχει τὸ σῶμα τε· δηλοῖ ἢ πᾶν σῶμα τὸ φθορά· τοῦ τοῦ δὲ ὕπνου ἐναντίον πρὸς αἴσθησιν καὶ θυμὸν, τὰ
γ. τοῦ ὄντα τῷ ψύχει. Διὰ τί ψία αὐθοῦ ἔχοντα, ἄκαρπα ὄντα· οἷον σίκυοι κολόκυνθαι· ἢ ὄξος ἢ ἁλὸς πρὸς, ἀλλὰ ταῦτα κρὸς ὄντι πιεῖν

καρπώσιμον

καρ πῶν τιῶν ὅτι τὸ αὐθοῦν. ὁ δὲ οἰκουσπεῖ καρ πον.

δ'. Διὰ τί τῶν φυομένων τὰ μὲν, ἔνυδρά· τὰ δὲ, ὠμάβρωτά· ἢ ὅσων οἱ χυμοὶ μὴ ἐδώδιμοι σθύσι, τούτων πυρωθέντων, γλυκύτεροι γίνονται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ· ὅσων δὲ εὐθύς εἰσιν ἐδώδιμα·

ε'. Διὰ τί τὰ μὲν, ἔνυδρά· τὰ δὲ, ὀπτανά· ἢ ὅτι τὰ μὲν ὑγρότερα οὐτοσουΐ τον· τὰ δὲ ξηρότερα, ὥμαίζον ξηραν θῆναι δεῖ· ἔνυδρα, δὲ πάντα, ὑγρότερα καὶ μαλακώτερα· τὰ δὲ ἧττον ὑγρά, αὖ πυρω

ς'. θῆ γίνεται ξηρά. Διὰ τί δὲ τὰ μὲν, ἄβρωτά ἐστι· τὰ δὲ βρωτά· ἢ διὰ τοὺς χυμούς· ὅσοι γὰρ καὶ ὠμὰ ἀπέπτους ἔχει, καὶ πυρόμενα μὴ μεταβάλῃ, ἄβρωτα· ὅσων δὲ βρωτὸς ὁ χυμὸς, ἰσχυρότερος· τῶν τα ἁβύσματά ἐστι· τὰ γὰρ ἐν μικρῷ ἔχοντα πολλὴν δύναμιν τῶν

ζ'. βρωτῶν, ἁβρωτικὰ πολλῷ. Διὰ τίναι τὰ μὲν μέχρι ωὠτέρ ματος τῶν φυτῶν ζῇ· εἶτα συνεχοῦντα αὐαίνεται· οἷον ἡ πόα, καὶ τὰ κα λούμενα λάχανα· τὰ δὲ οὔ· ἀλλὰ πολλάκις φέρει· ἔτι μέχρι ωὠτέρ ματος ζώντων, τὰ μὲν πολλὰ ἐωτίπια, τὰ δὲ εἴ τινα ὁσοσοῦν λίνοντῶν ὑστέρων ἐτῶν φέρει καρπόν· καὶ ἐνέγκαντα, ξαυαίνεται· ἢ ἅπαντα μὲν μέχρι τούτου ἀκμάζει, ἕως ἂν ᾖ τὸ ωὠτέρ μα ἀκμάζον· ἐπεὶ καὶ οἱ αὐτόχρωτοι μέχρι τριάκοντα ἐτῶν ὠὼν δύασιν· ὅτι μὲν τῷ πλήθει· ὅτε δὲ τῇ παχύτητι· ὅταν δὲ μηκέτι δύνηται φέρειν, ὡς περ ἐκεῖ αὐαίνεται καὶ κατεγηράσκει· τὰ δὲ βραδέως καὶ κατὰ λόγον· διὰ μὲν οὖν αἰτίαν τὰ μὲν, βραχύβια, τὰ δὲ μακρόβιά ἐστιν, ἄλλος ἔσται λόγος· ἐπεὶ δ' ἔστι πᾶσιν ὅροσι τοῦ ωὠτέρ ματος τελείωσις, αὐάγκη τοῖς μὲν βραχυβίοις ἅπαξ ἢ ὀλιγάκις τὸ ζῆν ἐγκεῖσθαι καρπόν· τοῖς δὲ μακροβίοις, πολλάκις· ὥστε τὰ μὲν ἀθενέστατα, ἅπαξ ἐνέγκοι· διὸ αὐάγκη αὐαίνεσθαι· καὶ τούτων τὰ μὲν ἐνιαυσίζει ἐπιτελεῖσθαι· τὰ δὲ, ὥσπερ οἱ ωὠσοσόλιμον τῷ ὑστέρῳ

η'. ἔτει· ὥσπερ τὰ δένδρα καὶ τὰ φυτά. Διὰ τί ὀσελίνου ἀνθος ωὠ ριον ὑξας μέχρι κάτω πρὸς τὰς εἴζας ἐπαραβαίνει καχυδνόων, εἶτα πάλιν ἀνατρέχει· ἀνθρώπου δὲ, καὶ μυελὸς γίνου) αἰεί ζαι· ἢ διότι τὸ καχυδνὸν θερμὸν ὄν ἐστι σωματῶδες, καὶ τὸ χεῖμα ὑγρὸν τῷ σώματι· καὶ τὸ πρω-

σίεται αὔξω. πέπ(ι)φ δὲ θερμὸν ὄν. ὥστε πολὺ τὴν αὔξησιν γίνεσθαι.

θ'. Διὰ τί ἐάν τις τὰ σκόλοκα ὑθάσι τοῖς μικρὰ σάσκρύψῃ τῇ γῇ, ἢ τοὺς σικύους, μείζους γίνονται· ἢ διότι τὰ πνεύματα καὶ ὁ ἥλιος ξηραίνοντα, ἀφαιρεῖται τὴν αὔξησιν· καὶ γοῦς ὄγκους ἐλάττους μᾶλλον ποιεῖ πάντων· στυφοτέρους δέ· ὥσπερ καὶ τῶν ὕδάτων, τὰ τε προσηνέμοις καὶ ἑλώδεσι· καὶ τὰ ἐν κοίλοις καὶ ὑφύδροις· τὰ μὲν γὰρ μεγάλα γίνονται καὶ σομφά· τὰ δὲ, μικρὰ καὶ πυκνά· ἐν δὲ τῇ γῇ κρυφθέντα, ἐναντία πάσχουσι, ἐναντίως ἀπραίνεται· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ εἰς ἀγγεῖα τιθέμενα· σίκυοι εἰσμαρ-θήκας κοίλας ἢ καὶ λύτρας. ἔξω δὲ μῆλα, εἰς κύθρας· τὰ μὲν μεγάλα· σομφὰ δέ· οἱ δὲ μικροὶ στερροὶ αὐξανόμενοι, μὴ εἰς αὐτὸ τὸ πυρὸν· αἰτία δὲ ἡ ξοφὴ πλείων γινομένη· διὰ τὸ μήτε ἀπο πνεῖσθαι, μήτε ξηραίνεσθαι· τὸ γὰρ ἀποστέγον, κωλύει ταῦτα πάσχειν

ι'. Διὰ τί τὰ σπέρματα τῶν ὑδρομύρτων ἔνια μὲν ἐλάττω ἐστὶ καὶ εἴδη ἔχει πλείω· ἔνια δὲ τοὐναντίον· ἢ διότι ἐκ τῶν σπερμάτων γίνονται αἱ φύλλα· ἢ διότι τὰ μὲν σπέρματα μερὴ ἐκ τοῦ γου, οἷον εἰς νύμφας πάρχοντα ὥσφασί τινες καὶ οἱ χυμοὶ ἔξω σιν· ἐπεὶ καὶ ὅσμαὶ ἥδιοι γίνονται ἀμα τοῖς σπέρμασιν ἅπασιν· εἰσὶν ἐκ τοῦ γυλῆς ἄλλοις ὑδρομύτης ὑ ἔχει, βύλονται ἑαυτοῦ πάρχειν μάλιστα· Διὰ τί αἱ ξαφανίδες αἱ λεπταὶ ὑδρομύτῃ· ἢ ὅτι αἱ μείζους διὰ τὸ χόν πεπεμμένα μᾶλλον.

ιβ'. Διὰ τί ἡ κάπαρις ἀκὶ θέλει ἐξαδύωσι ἐν τοῖς ἐργασίμοις γίνεσθαι χωρίοις· πολλοὶ γὰρ ἐπείραντο· ἐλεῖς μεταφέροντες καὶ σπέρμα καταβάλλοντ· ἐνίοτε δὲ λυσιτελεῖ μᾶλλον τὸ ἔξω· ἀλλὰ φύεσθαι μάλιστα ἐν τῷ τάφρῳ, ὅτι ἀβατώτατός ἐστι τόπος δή· ὥστε δὲ δὴ φύγου ἔστι ἄλλα τοιαῦτα δεῖλα εἶναι, ὅτι ἀχάσκουσι ἐκφλοιοῦται ὑλισθάνει, ἀδάξεται· ἀλλ' ἔνια ὀξαίνων φθορᾶς ἔξαίρεται γίνεται καὶ ξεται· οἷον οἱ φθεῖρες καὶ αἱ ξῖχες ἐν τῷ σώματι, διαφθειρομένης φλοφῆς ἔστι ἐν τῷ χεῖρον ἐχούσης· ὥσπερ δὲ καὶ ἐν σώματι ἐνίοτε γίνεται ἐκπυρεῖ πώματος ξοφῆς, τοῦτο δέ ἐστιν ἀφθορία, ἔστ' ἂν μὴ δύνωσι τὸ κρατῆσαι φύσις, τὰ μὲν προχθρότατα εἰς

κύστιν

κύστιν. καὶ κοιλία ἀνάπαλιν ἐστὶν ὀξυόωνῦ, ξηραίνεται δὲ καὶ αὐξάνουται τὰς ἡμέρας νόσοις, οὕτως ἐν τῇ γῇ τὰ μὲν ἐκπίπτει μύησιν προφῆς γίνεται καὶ αὐξάνεται τὰ δὲ ἐκπίπτει πωμάτων ἐναντίως ἐχόντων· ἡδέως ἐν ὥρᾳ μὲν πρῶτην ὀφθὼν δὲ ὀξῆς σωίσαν τὰ οἷμβροι καρποί· ἃ μὲν οὖν ἐκ τοιούτης γίνεται ἡμερότητος, ἥμερα καλεῖται· διὰ δὲ ἀπὸ τύχης ὠφελεῖσθαι· ὥστε πᾶσαι δύο μὲν ἃ ὅσα δὲ μὴ δύο ἐστὶ, ἥκιστα ὀξυόωντος ἐχόντος σωίσεται, ταῦτα ἄγρια ὄντι, καὶ οὐκ ἐθέλει γίνεσθαι ὠφελησίμῳ· ἡ γὰρ ὠφελία φέρει αὐτὰ ταῦτα δύουσα· ἐκ γὰρ φθορᾶς γίνεται· ὧν καὶ ἡ κάπαρις ὄντι.

ιε'. Διὰ τί ἑαυτὸς ἐκφανίδων ὅταν μάλιστα ἀκμάζωσι τὰ χειμῶνος, ἀπρτιμῶν τὰ φύλλα ἐπισάξῃ τῶν ἡμέρα καὶ κατασπεύσῃ ὥστε ἀπρεξέμεν τὸ ὕδωρ, αὖται ἐν τῷ θέρει γίνονται ἁπλέστοι τὸ πάχος. ἢ ὅτι τὰ μὲν μὴ φθείρεσθαι, τὸ πεπιστεύχθαι αἴτιον, κωλύον τὸ ὕδωρ σήπειν· ἡ δὲ προφὴ ὑπὸ ἄνω ἀφίκ εἰς τὸν βλαστὸν. εἰσέρχεται εἰς αὐτά· ὥστε ἀνάγκη αὐτὰ μείζω γίνεσθαι, ἢ ἀφιέναι παραβλαστάνουσαν ἄλλας· ὥσπερ τὰ κρόμμυα· καὶ γὰρ ταῦτα ἐὰν μή τις ἐκτίλῃ ἐπὶ πέτεται ἄλλ' ἐσθ' ἡ τὸν χειμῶνα, πολλὰ πολλοστὰ γίνεται· τὰ μὲν οὖν κρόμμυα, τῶν παραβλαστανόντων ἐστὶν· ἡ δὲ ἀφανος, οὐ· ὥστε ἀνάγκη αὐτὰ γίνεσθαι πάχεα ἀνθ' ἁπλῶν.

ιδ'. Διὰ τί ἑαυτὸς σικύας ἡ κολοκύνθας πρὶν φρέαρ φυτεύσας, ὅταν ὡραῖοι ὦσι καθεὶς εἰς τὸ φρέαρ ἀπρεξάμεν, σίνονται δὲ τοὺς λωροί· ἢ διότι ἥττα ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἀτμὶς ψύχουσα κωλύει ξηραίνεσθαι· καὶ πάρεχει θάλλοντα· ἡ τὸ ἀπρεξέμεν τοῦτο, καὶ τὰ πνεύματα τοῦ τρέφει τὰ ὑγρὰ μόρια· τὸ δὲ διαμένειν, αἴτιον, τὸ ἔχειν τροφὴν ἐωμένων τῶν ἐκτὸς· καὶ γὰρ ἑαυτὸς ἀφελοῦν τὰ βλάστη ὅταν καρποφορήσωσι καὶ ἀπρτιμῶν πεπιστεύχθαι ἡ καὶ τὰ πατήσαι τῶν τὰς ἐκτὸς ἐλάς, πρωΐμους οἷσιν σικύους· ὡς δῶρα μένων σώζεσθαι τῶν ἐκτὸς· οὐ γὰρ ἔχουσι σίκυος τῶν πρωτίων, διὰ τοῦτο δὲ αὐτοὶ τῶν πατ-

ρομηνῶν οἱσυνισταμένων· διὰ τὸ πολὺ πρὸ ὑπάρχειν τὸ ἔρεισμα τῇ φύσει τὰς εἴλας· τοῖς ὑπὸ τῶν ῥομβοειδεῖ σύνεσθαι τοῦτο πρῶτον· ἐνῇ πολλάξις ἀλέα νηρὶ εἶναι ὥστε σώζεσθαι ἂν θᾶττον ἐν ἰσχνᾷ βλαστόν· διὸ καὶ ἐάν τις χειμῶνος φυτεύσῃ σπέρματα σικύου ἐν ταλαίσκοις καὶ ἀρδεύῃ θερμῷ καὶ εἰς τὸν ἥλιον ἐκφέρῃ καὶ παρὰ πυρὶ τιθῇ πρωΐ· μισοφόβρα ἔσονται· ἐὰν ὡς ἐχιὸν τοῖς παλαίοις εἰ τὼ εἰκυομηλώπρασον εἰς τὸ γῆν φυτεύσῃ. Διὰ τί ἀρδεύουσιν ἑωθινὴν νύκτος, ἢ δείλης· πότερον ἵνα μὴ ὁ ἥλιος ἀναλώσῃ· ἢ ὅτι ἐὰν ᾖ θερμὸν τὸ ὕδωρ, διαφθείρῃ τὰ ἀρδόμενα.

ις'. Διὰ τί τὰ βύωδη ὄρνιθικά, καὶ σπέρματα καὶ φυτά· ἢ ὅτι θερμὰ καὶ βύπτια· τὰ δὲ λοιπὰ οὔ τα, οὐρνιθικά· τὰ γὰρ λεπτὰ φύσει ὄντα θερμότης· εὐῶδμη, οὐσωματώδης· ἐπεὶ καὶ τὰ μὴ βύωδη, οἷον σικύα, διὰ τὴν θερμότητα οὐρνιθικά· μᾶλλον μέντοι σωτηκτικά· θερμὰ δὲ τὰ βύωδη σπέρματα· διότι ὅλως εὔοδμα, διὰ θερμότητά τινα γίνεται· ἀλλὰ τὰ δυσώδη ἅπτεται· δεῖ δὲ μὴ μόνον εἶναι θερμά, ἀλλὰ καὶ βύπτια, εἰ ἔσται οὐρνιθικά· ὅσα συγ-

ιζ'. κατίονται λεπτὸν ὑγρόν. Διὰ τί θᾶττον ἐκκαυλεῖ τῶν λαχάνων τὰ ἐκ παλαιοτέρου σπέρματος· οἷον τριετοῦς ἢ δ ετοῦς, ἢ τὰ ἐκ τῶν προσφάτων· ἢ ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπάρχων σπέρμα φέρῃ τὸ ἀκμαιότερον, οὕτω καὶ τῶν σπερμάτων· τὰ μὲν γὰρ παλαιὰ, ἐξήκμασαν τῷ δύσασθαι μὲν· τὰ δὲ ἀσθενέστερα διὰ τὸ ἔτι ἔχειν ὑπόπωμα μὴ οἰκεῖον· τὰ δὲ μέσα τῇ χρόᾳ, ἰσχυρότατα, ἅπτεται γὰρ ὑγροῦ· θᾶττον οὖν σπέρμα φέρῃ· τὸ δὲ ἐκκαυλεῖν

ιη'. τοῦ τόδ ε ἐστὶν· οὐγὰρ τὸ καυλοῦ τὸ σπέρμα. Διὰ τί τὸ μέγιστον καὶ μέλιστον καὶ πλεῖστον γίνεται, ἐὰν τις ἐκφυτεύσῃ εἰς σύνικλινῶς· ἐκφυλλοῦται δὲ πρὸς τὸν φλοιόν, καὶ πρὸς πλάπτεται τῷ λῷ· ἢ ὅτι θερμότητος δεῖται αἰεί· ἵνα τοῦ τῷ πέριξ καὶ ἁλέας· διὸ ἐν τῷ τόπῳ ἐὰν τις πρὸς βάλλῃ, ὀνίνησι· ἥδιστον ἢ, θερμὸν ὄντ· δηλοῖ δὲ καὶ ὁ τῶν πάντων ἀριθμὸς πεπαγώς· καὶ ὁ πλοῦς καὶ πνοὰς ἔχει ὁμοίας τὴν θερμότητα ἣν ἔχουσιν, ἀναγκαῖον

καὶ

καὶ ἐν τῇ συκῇ μάλιστα διαθερμαίνειν· ὅσῳ γὰρ τὸ φλοιῶδες ἀεὶ πυρεῖ· οὐκ ἀναλίσκομεν δὲ τὸ ὑγρὸν τῇ συκῇ·
ιθ' Διὰ τίνα αἰτίαν φυτὸν ἀεὶ κινοῦν φέρῃ τὸν καυλόν· ἢ ὧν ἀναίσκηται ἄλ
κ' λο φύειν· Διὰ τίνα τὴν ἀπίκην οἱ μὲν ἄγριοι καρποὶ γλυκύτατοι εἰσιν· τὸ δὲ θύμον, ἄγριόν ἐστιν· καίτοι ἐκ τοῦ κήπου ἐστίν· ὥστε τὸ πολὺ ὑγρὸν τοῦ φυόμενα ἔχει· ὅσα μὲν οὖν φύσει γλυκέα ἐστί· διὰ μετριότητα δ' ἔνεστι τοῦ ὑγροῦ· ὅταν ἀπάγῃ· ὁ ἥλιος τὸ ὠμὸν, τοῦ πολλοῦ μὲν ἐξαιρῶσι πέπανσιν· τὸ γὰρ πολὺ, ἔργον πεπάνθαι· τὸ δὲ μέτριον, ἔδον· ὡς τὰ οἶνον ποιεῖ γλυκεῖς, γλυκύτεροι· οὐδὲ τοῖς φύσει ξηροῖς τὰ μὴ γλυκέσι καρποῖς, λείπεται δὲ ὀλιγότητα τοῦ οἰκείου· τοῦ γὰρ ἔστι νῦν γλυκύ· ἀφαιρεῖται ὁ ἥλιος τὸ γλυκύτατον τοῦ κουφότατον· οὗ τοι δ' οὐκ ἔχουσι πολὺ ὡς καὶ πέπονα οἱ καρποί· Διὰ τί λήγοντες τὰ λείρια καὶ τὰ κρόμμυα τὰ κραμάλμυα, ὑπὸ τὰς πρωΐας σαίνεται· ἢ ὅταν πάρχει αὐτοῖς ξοφιάδες ποιοῦσι· ἢ τὸ μὲν χειμῶνος ὀπίπτεται διὰ ψύχος· ὑπὸ δὲ ξοπὰς πεπαίνεται διὰ τὴν ὥραν, καὶ αὔξησις γίνεται· αὕτη δὲ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ὑγρὸν σιν, τὰ χὺ μαραίνεται· οὐ γὰρ τι μᾶλλον ἔχουσα ἀρχὴν, οὐδέτι μᾶλλον πίπτουσιν, ἀπεξηραίνεται· ὥσπερ σκύθαις, διὰ τὸ πολλαχοῦ τὴν χόνα γίνεσθαι· συμβαίνῃ δὲ τοῦτο μὴ φθαρῆναι τὰ χὺ αὐτὰ
κβ' πρέχειν· Διὰ τί τὸ κρόμμυον οὕτως περιπαθῶς δάκνει τὼ ὀφθαλμώ· διὸ καὶ τὸ ὠμὸν μάφασι τοὺς τεῖχεν αὐτὸ, ὥστε τὴν κόρην ποιεῖν συμμύειν· ἡδὺ εἶναι τὸ ὄνος οὐ· δὲ ἄλλα δριμέα ὁμοίως· οὐδὲ τὸ ἀνάρρινον μᾶλλον δάκνον οὐ ποιεῖ ὁμοίως δακρύειν προσφερόμενον· τὸ δὲ προσφερόμενον καταγωγόμενον· ἢ ὅτι δι' αὐτοῦ μᾶλλον ἀκολουθοῦσιν ἑκάστοις τῶν δριμέων· ἃ ποιεῖ τὴν ἰδίαν ἑκάστου δύναμιν· τὸ μὲν οὖν ἀνάρρινον διὰ τὸ θερμότερον εἶναι, ξηραντικώτερόν ἐστι φλέγμα μύσσον ποιεῖν τοῦ σωτῆξεως· ἐπεὶ καὶ εἰ μὴ δάκρυόν τι προσφέρομεν δὲ, ὅτι διὰ καπνοῦ μίξῃ· ἀπὸ τοῦ λεπτόν τι ξηρότερον γὰρ ὀσφρόμενον· ἡδὺ εἶναι ποιεῖ καὶ τοιοῦτον, ξηρὸν ἐστὶ ῥῆμα· ἔδει δὲ τὸ μέλον δάκρυον·

πρὶ ἢ σειν, δηκτικὴ ἐστὶ γρὸν εἶναι ἐστὶ λίχε|. διὸ καὶ τὸ ἔλαιον πρὶ εἰ δα κρύφι ἀσθενῆ ἐ χον δῆξιν. δι' ἃ τὶ λιχρό τητα ἀλλε πό τητα πο ρα δύ- ον, πρὶ εἰ τὸ νπρὸν ἀ τὶ ὠ τῆξιν δι' ἃ τὸν πρὸν. τὸ δὲ κρόμμυον, τοιαύτ ἐ χει τ δύ ναμιν. ὥ στε καὶ τὸ ὑγρὸν ἐ στὶ ὠ τμί δα καὶ τοῦ θρομ βώδ ἐ λε πτὴν ἐ στὶ λίχε ιν εἶ ναι. ὥ στε πρὸς φερόμ ον μὴ δι' ἃ τὸ τὶ ὠ τμί δα τοιαύ τ ν εἶ ναι ἐ σω ἀθεῖ ν ὑγρό τητα λε πτ ν, πρὶ εἰ δα κρύ φι. ἐ θτο μὴ σ δὲ καὶ ἀ θυμί ασις δι ῦσα. τὸ δὲ σκόροδον, θερμὸν μ ἐ δρι μύ ζει. ἐ ὐγρό τητα ἔ χει. ἀ λλοῦ τὶ λίχε ιν. δι' ὃ οὐ πρὶ εἰ δα κρύφ. κγ'. Διὰ τί τὰ μύρτα ἐν τῇ χειθλιβῶ τα, γλυκύ τερα ἢ μῖν δο κεῖ εἶ ναι τ μὴ τιθλι μμέ ν. ἢ καθάπ ἐ αἱ ᾇγες τὰ πρυ γημ βώ αι τ βο τρύω ν γλυκύ τερα εἰσὶν, ἢ ἀ πρυ γή των. ὑπὸ γὰ τοῦ γλυ κ σόν τος ἡδέ ος φύσει, αἱ μὲν τὰ ξυ γημ βώ αι ᾇγες, ὡ ς πρὸ εἰ κασιν ἡδυ σμέ ναι. αὐ ά τὰ λεω γρὰ εἰσι καὶ ἔ ξω θεν. αἱ δὲ πὶ τῶν δο ξύ ων αὐ ηδί σοι. ὁ- μοίως οὖν καὶ ὠ τῶν μύ ρτων φύσει γλυκέ ων, καὶ τὰ ὠ γλυκύ τη τα ἐ χόν των ἐν τό σ. ὡ ς πρ αἱ ράγες ὅ ν ὁ τα μὲν λι φθῇ, αὐ α πίμ πλα ἀ πὸ τῆ ς ὠ τὸ σ γλυκύ τη τος, καὶ ἔ ξω θεν δι αφαί νε ται, γλυκύ τη- κδ'. ρα ὄ ντα. Διὰ τί τ τῶν μύ ρτων τὰ ἐ λά πω ἀ πυ ρηνό τερα ὄ ντ ἐ στὶ ἐν τοῖς φοίνιξι καὶ ὠ τῶν βο ξύ ων. ᾧ θα δαί μι κραὶ ᾇγες, οὐκέ χουσιν ἢ ἐ λά πους ὠ υρῆ νας. ἢ δι' ἃ τὸ ἀ τελέ τερα εἶ ναι, οὐκ ἔ χει ἀ πε κεκ μμέ ον. τέ λος γὰ ρ ὁ πυ ρὴν ἔ χει τὸ ὠ τέ ρμα. δι' ἃ τοῦ τ δὲ καὶ ἐ λά πες εἰσὶν, ὡ σ' ὄ ντα ὠ ωρα φυά δες καὶ ἀ τε λῆ. καὶ ἡ ἢ πον δὲ γλυ κέα τῶ ν ἐ χόν των πυ ρὴν ἀ πε πό τερα γὰ ρ ὄ ζει. ἡδὲ ὠ φέ λι σ. τι- κέ. λεί ω σι σ ὄ ζει. Διὰ τί τ πεῖ κα ρπίω ν τὰ μὲν, πικρό τερα τὰ πρὸς τὶ ὠ ἐ ζαν ἔ χει. οἷ ον σίκυοι. τὰ δὲ πρὸς τὸ ἄ κρον τὸ ἄ ν ω. οἷ ον αἱ βάλανοι. ἢ ὅτι τὰ μὲν, ταύ τ ἀ πὸ τῆ ς ἰ δέ ο φ ἡδὺ ἀ τὸ ὠ ῤρεῖ ν καὶ τὰ τὶ ὠ ἐ ζαν ἀ εί. τὰ δ' ὅ τι ξη ρὰ φύ σει ὄ ζει. ὥ στε ἀ πα γ μὴ σ οὐ γλυκέ ος ἐ κ τοῦ ἄ κρ σ καὶ ὠ τε μμ ν σ. ἤ δη ξη ραί νε ται ἐ λεί πε ται τὸ ὠ κρὸν, ὡ σ πρ οἱ ἄλ λ. ξη ραι νό μ ον δὲ, μᾶλ λον ὠ κρὸν γί νε ται καθά πε ρ ἐ λαῖ αι. βάλανοι παλαι ά μ, ὠ κραὶ γί νον- κς'. Διὰ τί ψί α βλασ άνῃ οὐκ ἐν τῇ γῇ. ὅ υ πα αἰ ἔ κτιτ μημ ώ α. πα ὶ

δὲ

δὲ κεί μηνα· οἷον οἱ τῶν κείνων καυλοὶ καὶ κρόμμυα· ἢ ὅτι ἔχουσι
προφὴν ταύτην αὐτοῖς· ἀλλοῦ κεν ἀφωρισμένως πῶ οὐδὲν φυ
τὸν· αὔξεται δὲ ὅταν μὲν ἡ ὥρα ἔλθῃ ἐν ᾗ τοῦτο γίνεται ὡς πούσης ὥ
ρας· οἷον καὶ τὰ τῶν κρόκων καὶ σκιλλῶν καὶ σμυρνῶν καὶ ὅσα τοιαῦτα·
κζ' ἐὰν ῥεῖ ἄλλην προφήν. Διὰ τί ποτε τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρόμμυα
ὅσῳ ἂν ξηρότερα φυτεύηται, τοσούτῳ βελτίω γίνεται· τὰ δὲ ἄλ
λα χείρω· ἢ ὅτι πάντα ταῦτα τοιαῦτα μάλιστα, ὑγρασίας ὄντα πολλῆς· ὥστε
ρηι· ὥκρατα οὖν γίνεται τοῦτον τὸν τρόπον φυτευθέντα· καὶ ὁ
κή πεῖπον σήπεται, ὅταν ξηρανθῶν φυτευθῇ· Διὰ τί ποτε
τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρόμμυα μόνα τῶν φυτῶν κείμενα ἐλα
σσάμφ· ἢ διὰ τὴν ὑγρασίας ὄντα πολλῆς καὶ τροφῆς· ἡ πειουσία οὖν ὄντα
φλοιοφῆς, ἡ ποιοῦσα βλασταίνειν· δῆλον δὲ· καὶ γὰρ αἱ σκίλλαι βο
λβοὶ, ταὐτὸ ποιοῦσιν· αὔξεται δὲ ὅταν ἡ ὥρα ἔλθῃ ἑκάστῳ·
κθ' Διὰ τί τῷ ψυχρῷ ὕδατι ἀρδόμενα γλυκύτερα ἢ τὰ τῷ θερ
μῷ· πότερον ὅτι ἐγκατακλῄεται τὸ θερμὸν ἀλμυρώτερον·
ὥστε καὶ τὸ ἀλμυρώτερον θερμότερον, τὸ δὲ γλυκὺ ἐναντίον ὡς
πρὸς ψυχρόν· τροφὴ δὲ τοῖς λαχάνοις τὸ ὑγρὸν καὶ οἱ χυμοὶ ἐν τοῦ
λ' θερ. Διὰ τί τὰ σκόροδα ὀζῇ μᾶλλον ἐγκαυλοῦντα, ἢ νέα
όντα· ἢ ὅτι νέων μὲν ὄντων ἔτι πολὺ ὑγρὸν ἀλλόξιον ἐν ὂν, ἀφαι
ρεῖται τὴν δύναμιν αὐτῶν· ὅταν δὲ πεπανθῇ ἐκκεκενμένου ἤ
δη τούτου, τότε τὴν οἰκείαν ἔχει ὀδμήν· αὐτὴ δέ ἐστι φύσει δρι
μεῖα· ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλοι καρποὶ οἱ πρόσφατοι ὄντες, ὑδαρέ
στεροι· διὸ καὶ τὰ κρόμμυα ἧττον δριμέα τὰ νεώτερα·
λά Διὰ τί τῶν μυρεώνων μὲν μήτε ταυεχυμόνων, τὰ μύρτα ἀπορ
ρεῖ μᾶλλον τῶν φύλλων· ταυεχυομένων δὲ τῇ φύσει, τὸ μὲν
φύλλα ἀπορρεῖ, τὰ δὲ μύρτα οὐκ ἀπορρεῖ· ἢ ἀταυεχύτων μὲν
όντων, οὕτως ἔχει διὰ τὴν φύσιν· ὅταν γὰρ πεπανθῇ, ἀπορρεῖ μὲν
τὸ φύλλα τὰ μύρτα· τοῦτο δὲ οὐ συμβαίνει κείμενον, ἀλλὰ μόνον
κωλύει ἡ ἰκμὰς τοῦ φύκους μεταβάλλειν τὸ ἐν τῷ μύρτῳ ὑγρὸν·
τὰ δὲ φύλλα ἀπορρεῖ τοὐναντίον, αὐτῶν ξηραινομένων· τὸ δὲ

φύκη ξηραίνεται ἅλμυς ὄν· ὅταν τὸ ὕδωρ συμβαίνῃ ὥστε φθείρεσθαι μυρίους λθ'. ὅσοι καὶ μύοις τοῖς φύλλοις. Διὰ τί οἱ σίκυοι πίπτουσι ἄριστοι πίνουσι ἐν τοῖς ἑλώδεσι πεδίοις ἢ σὶ νεύγροις. οἷον ὅτι ἐρχόμενον καὶ ἐναίσιμον· δοκεῖ δὲ νυμφῶν αὕτη χώρα εἶναι· ὅτι δὲ τὰ ἑλώδη νυμφαῖα· οἱ δὲ σίκυοι αὐτοὶ ὑγρότεροι· διὸ λοιποὶ καὶ ἀσθενεῖς φαῦλοι εἰσίν· πρῶτον ὅτι εἰς βάθος διὰ σκληρότητα τῆς γῆς ἀναγκάζεται φυτεύεσθαι, ἢ πηλώδης καὶ ἁπαλὸς μᾶλλον σαπρὰ ἐστί· οἱ δὲ εἰς βάθος φυτευθέντες βελτίους· ἢ ὅτι ξηραὶ δεῖ εἶναι τὰς ὕλας· διὰ τοῦτο εἶναι ὑγρὸν φύσει· ὥστε ὑπερβάλλουσαν διὰ τὸ ξηραίνεσθαι τὴν γῆν πάλιν. Διὰ τί τὸ πήγανον δυσώδης τοὺς ἰδρῶτας ποιεῖ, καὶ ἔνιοι τὸ μύρον, ἢ ὅτι ὅσων ἐν τῇ ὀσμῇ βαρύτης ἐστὶ καὶ δριμύτης, ταῦτα κραυνύμενα πέψει πνευματικὴν ὑγρότητα, κακοδαίμονα ποιεῖ τὸν ὀσμήν. Διὰ τί τὸ πήγανον βασκανίας φασὶ φάρμακον εἶναι· ἢ διότι βασκαίνεσθαι δοκοῦσι λάβρως ἐσθίοντες, ἢ ὑφορώμενοί τινας δυσχερείας· καὶ περὶ τὰ προσφερόμενα αὐτοῖς πάππους ἔχοντες· ὡς λέγουσι σὺν ὅταν φλαῦρα πράττῃς ἰδίᾳ τί προσφέρωνται μεταδίδοντες, ἵνα μὴ βασκαίνῃς με· ἄτοπον οὖν μετὰ τοραχῆστων βρωμάτων προσοίσονται τὸ διὸ μὴ ὀρθὸν ὑγρὸν ἢ σιτίον· ὑφῶν ἢ καταλαμβανόμενον ἢ ἀπεμουμένων μετεωρισθέντα τὰ σιτία, σωματοῦται τὸ πνεῦμα τοῦτο τῶν ὑγρῶν καὶ πόρους καὶ τροφὰς παρέχει· τὸ πήγανον οὖν προεσθιὲν θρασυντικὸν ὂν τῇ φύσει, ἡραίωσε τὸ δὲ χόμενον ἀγεῖον τὰ σιτία καὶ τὸ ἄμορφον σῶμα· διὸ ἐξωθεῖ τὸ ἐγκαταλαμβανόμενον τῶν δυσπεπτούντων.

λέ. Διὰ τί ἡ σεσημαμένη ἐμβαπτομένη τῷ γλεύκει, γλυκὺν ποιεῖ τὸν οἶνον· ἐμβάλλουσι ταύτην δύο κοτύλας εἰς τὸν ἀμφορέα· ἢ ὅτι ἀφαιρεῖ τὸν ἀνθρακα· διὸ καὶ ἡ αὐστηρότης γίνεται, τὸ ὕδατῶδες καὶ τὸ πυκνὸν δεσμεύει δὲ χόμενον εἰς αὑτὸ· σημεῖον δέ, ὅτι ἐκ τούτων τὸ αὐστηρόν· οἱ γὰρ οἶνοι ἧττον μαλακοὶ ἐὰν ὕδωρ παραχεθῇ· καὶ ἐὰν τῇ πυτίᾳ πολὺν χρόνον

ἐάσῃ

ἐάσῃτις, καὶ ὅταν πλύνωσι τὴν κυνῆν, ἢ λίνωσι τὰς σκυτάλας πολὺν χρόνον, καὶ ὁ ἥλιος ἀφαιρεῖ τὸ ὑδατῶδες· καὶ τὸ λοιπὸν συμπήγνυται· ταὐτὸ δὲ τοῦτο ποιεῖ καὶ ἡ ὀπὸς ἡ ἐκ τοῦ σιλφίου· ξηρὰ γὰρ καὶ θερμή· ὥστε λ' εἰκότως διαλύει. Διὰ τί αἱ μέλαιναι μυρρίναι τῶν κυκλοφύλλων τῶν μυρρίνων; ἢ ὅτι ἀχλυώτεραι τὴν φύσιν; ὃ μᾶλλον ἢ ὅτι πίονες ἐν τοῖς ἀγροῖς, καὶ ἧκισα μεταβάλλουσιν ὑπὸ ψυχῶν μελείας, τὰ δὲ αὐτὰ πάντα τῶν κυκλοφύλλων τραχύτερα· διὰ γὰρ τὸ ἧττον πέττειν τὸν καρπὸν, εἰς τὸ φύλλα καὶ ξοφὴν ξέπτει.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΑΛΦΙΤΑ ΚΑΙ ΜΑΖΑΝ ΚΑΙ ΤΑ ΟΜΟΙΑ.

α' Διὰ τί ἡ πίσσα νηχομένου ἐλαίου χομᾶται, λευκοτέρα γίνεται· καίτοι τὸ ἔλαιον πυρρόν· ἢ ὅτι πέφυκε μιγνύμενον τῷ ὑγρῷ ἀφαιρεῖν τὸ λευκότατον· ἡ δὲ μίξις ξέφει καὶ νίφει μᾶλλον τοῖς σωματικοῖς· ἐν δὲ τοῖς ἐμπύροις τοῦτο συμβαίνει· διὸ καὶ λευκοτέρα ποιεῖ. β' Διὰ τί ἡ ἐκ τοῦ πυροῦ τροφὴ μᾶλλον σαρκοῖ τοῖς σώμασι, καὶ μᾶλλον ξόφιμον, ἢ ἡ ἐκ τῶν κριθῶν· ἢ διότι μᾶλλον ἔχει γλιχρότητα τοῦ· δεῖ δὲ τὴν τροφὴν ἔχειν τοῦτο· προσφύεσθαι γὰρ δεῖ τὴν προσκολλωμένην τῷ σώματι· οὐκ αἴτιον τὸ γλίχρον· ἀλλὰ βαθυρρούστερον· διὸ καὶ τὰ ἐν μυελῷ σφόδρα μάζαι, ξοφιμώτεραι τῶν ἀξίπτων. γ' Διὰ τί τῶν μυελῶν τὰ μὲν τῶν ἀλφίτων τὰ τῶν λευκῶν, λαμπρότερα· ἢ διότι τὸ μὲν καθαρὸν ὂν, πιεθράνεται· τὸ δὲ μαλακὸν ἐνθλίβεται· λαμπρότερον δὲ ἐν ἀμφοτέροις τὸ ἐνὸν. δ' Διὰ τί οἱ αὐτοὶ λευκότεροι φαίνονται, ψυχοὶ ὄντες ἢ θερμοί· ἢ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν τρόπον τινὰ καὶ τὸ ἔλαιον λευκότερον τοῦ προσφάτου τὸ παλαιόν· αἴτιον γὰρ ἡ μελανίας τὸ ὕδωρ· τοῦτο

δὲ ἐν ἀμφοτέροις πλεῖον προσφέρουσι χρονιζομένοις δὲ διὰ τὸ ὀξὺ μίζαν, λείπει τὸν ἔλαττον τὸ ἐπιπολῆς ὀξὺ μίζαν δὲ τὸν μὴ ἐλαίου, ἢ ὀχροῦν ἢ ὠχρόν. ἐκ δὲ τῶν ἄρτων ψυχομένων τὸ θερμὸν ὀξύτερον, ψυχομένων ὄντων ὀξυλίνην ἐν δὲ θερμοῖς οὖσιν, ἔτι ἧττον.

ε' Διὰ τί οἱ ἀπὸ λοιποῦ ἄρτοι πλείονα σταθμὸν ἔχουσι τῶν ἡλισμένων τῶν ἀλλωνὼν ἴσων ὑπαρχόντων; εἰκὸς δὲ ἰσοῦν τοὐναντίον· οἱ γὰρ ἅλες προσκτᾶται τὴν καὶ βαρύτεροι τοῦ ὕδατός εἰσιν· ἢ ὅτι ξηραίνουσιν οἱ ἅλες· διὸ καὶ σώζεται ἀσηπτα τὰ τιθέμενα χυλοὺς ἀναλίσκεται γὰρ καὶ ξηραίνεται τὸ ὑγρὸν ὑπὸ τῶν, ὃ σήπεται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ· καὶ ἐν τῷ ἄρτῳ οὖν ἀναλίσκεται τὸ ὑγρὸν ὑπὸ τοῦ ἁλὸς καὶ ἀπέρχεται· διὸ καὶ οἱ ἔωλοι ἄρτοι κουφότεροί εἰσι τῶν θερμῶν· ψυχότεροι δὲ ὄντες· ἐν δὲ τοῖς μὴ ἡλισμένοις, τοῦτο τὸ ὑγρὸν πλεῖστον ἐν ὑπάρχον, βαρυτέρους αὐτοὺς ποιεῖ.

ς' Διὰ τί οἱ μὲν ψυχροὶ ἄρτοι ἀναβρεχθέντες, εἰ ἀφέλοντες ἁλίλωνι, ὑσωέχουσι· οἱ δὲ θερμοὶ ἢ ὁποῖοι μὲν ψυχροὶ μετὰ φλὰτ μίσος ἀφιᾶσι τὸ ἐν αὐτοῖς πλίχρουν ὑγρόν· οὗ ὀξελθόντος, οὐκολλῶδες· τὸ γὰρ ὑδρωφὲς ἐβρέχησαν, ψαθυρώτερόν ἐστιν· οἱ δὲ θερμοὶ ἰσχυρότην ἀπλιχρότητα· ὅταν μὲν οὖν μὴ ἐμβρεγμένων αὐτῶν ἢ ἀτμὶς ἐξίῃ, τὸ μὲν θερμόν, διὰ πνεῖ, διὰ λεπτότητα· τὸ δὲ κολλῶδες σωφθεῖσαν αὐτῷ καὶ μιγνύμενον τῷ ὑγρῷ, προσέρχεται ποιεῖ ἐν αὐτοῖς.

ζ' Διὰ τί τὰ λοῦρα τὰ ἀλφίτων λαμπρότερα τὰ ὄψει, τῶν ἀλφίτων τὰ λευκότερα· ἢ ὅτι τὸ μὲν ἄλφιτον καθαρόν ὄν, πυρίθραυστον· ὃ μᾶλλον ἐστὶ τὸ λευκὸν πλεῖστον χόνδρου κοπτόμενον· τὸ δὲ μᾶλλον ἧττον λεπτὸν ἄλευρον, ὅ ἐστιν ἐν τοῖς πάνυρου, ἐκθλίβεται πρῶτον· λαμπρότατον δὲ ἐστὶν ἐν ἀμφοτέροις τὸ ἐντός. η' Διὰ τί ἡ μὲ μάζα, ὅσῳ ἂν μᾶλλον πιφθῇ, διαδιαχωρεῖ τοῦ τυρὸς μᾶλλον· ὁ δὲ ἄρτος οὐδιαχωρεῖ τοῦτο; ἢ διὰ τὸ πιφθῆναι σφόδρα τὸ τυρός, μικρὸν γὰρ ἐστὶ τὸ πλίχρουν τοιοῦτον ἐστιν· ὑπὸ δὲ τοῦ πυρὸς τοῦτο ἐξήρηται, τὸ ὑγρὸν τοῦ ἄρτου· ὥστε ψαθυρώτερον γίνεται τοῦ ὑγροῦ ἐξαιρεθέντος· ὅσῳ δ' ἂν μᾶλλον πιφθῇ· διὰ τὸ ἐν τῇ ψίψι μικρομερίστερον

μεμενέναι.

γενέσθαι· τὸ δὲ βαθυρρὸν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐστὶν· ἢ δὲ μάζα ὅσῳ ἂν μᾶλλον τριφθῇ, τοσούτῳ γίνεται τὸ ὑγρὸν μεμιγμένου· τὸ δὲ τοιοῦτον, οὐκ εὐδιάκριτον· τὰ δὲ τοιαῦτα, δύσπεπτά ἐστι· δεῖ γὰρ τὸ πεφθὲν εἰς μικρὰ διακριθῆναι· διὰ τοῦτο μᾶζα τριβομένη ἐλάττων γίνεται· τὸ δὲ σαῖς μεῖζον· ἢ ὅτι τὸ μὲν ἄλφιτον βρεχόμενον τριβόμενον, σωίζει τὴν τοῦ ὑγροῦ κόλλησιν, διὰ τὸ ἀραιὸν εἶναι καὶ χονδρόν· τὸ δὲ ἄλευρον, μετεωρίζεται, διὰ τὸ λεπτὸν εἶναι· τὰ γὰρ πυκνὰ ξηρὰ μᾶλλον, θερμαίνεται· θερμαινόμενα δὲ καὶ πνεῦμα τοῦ ὑγροῦ, μετεωρίζεται καθάπερ καὶ σάρξ.

Διὰ τί ὁ τυρὸς μᾶλλον τὸ σαῖς μεῖζον ποιεῖται ἢ ἡ μάζα· ἢ ὅτι ἔχει πνεῦμα κεχωρισμένον· ὥστε ἐξιέναι θερμαινόμενον διὰ τὴν ξέψιν· ἐξ οὗ θερμαινομένου, πνεῦμα γίνεται· ἐκ δὲ τοῦ πλείονος ὑγροῦ, ἀνάγκη γίνεσθαι πλεῖον πνεῦμα. Διὰ τί τοῖς μέλιτος κομιτικωτέροις ὄμμασιν ἢ τοῦ ὕδατος, τὸ τῷ μέλιτι κεράσαντα φυράσαι ἄλευρον βαθυρώτερον ποιεῖ, ἢ ὅταν ἕψηθῇ, ἢ ὀπηθῇ, ἢ τὸ ζέσαν ὕδατι· ἢ διότι, τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ πυρὸς θερμανθὲν συνίσταται καὶ συμπήγνυται τὸ ὕδωρ· τὸ δὲ μέλι συνισταμένου, ἀλλ' οὐκ ἐξηραίνετο· διὸ μᾶλλον βαθυρροεῖ· ἢ γὰρ βαθυρρύτης, ὑπὸ ξηρασίας γίνεται. Διὰ τί οἱ διάπυροι ἄρτοι ψυχόμενοι, ἀμύνονται σκληροί· ἢ ὅτι ἔχει πνεῦμα αὐτῷ ὁ ἄρτος ἐν τῷ κλιβάνῳ ἢ ἐν ἑψομένῳ ὕδατι· ὃ ὅσον αὐτοῦ καθάπτεται ψυχῆς, σμικρύνει· ξηραίνόμενον γὰρ ὅλον κενοῦται νοτίδος· ἐκφύεται· τὸ οὖν ὑγρὸν τοῦ πνεύματος ἐν τῷ ἀλεύρῳ μαλιζόμενον καθαρώτατον, σαίνει μᾶλλον τὸ ἄλευρον ἢ τριβόμενον, συμβαίνει αὐτό· σμικρύνει δὲ ἕψόμενον· διαχωρητικώτερον γίνεται· ὁ τοῦ μὲν ἄρτου πρώτου τὸ βαθυρὸν καὶ ἐλαφρὸν· τοῦ ὑγροῦ τοῦ ἐκ τοῦ ἄρτου ἀποστάζοντος· τὸ δὲ ἄλευρον τὸ ἀχρωδέστατον ἀποκαίεται· ἐξαιρεθὲν τοσοῦτον δὲ καὶ τριβόμενον πάλιν τοσοῦτος· τὸ τι τοῦ ἀλεύρου λειότατον τοῦ καὶ τοῦ ὑγροῦ ἐλαχιστάκις ἕψόμενον, μίγνυται μᾶλλον ἀκριβῶς· διὰ τοῦτο τοιοῦτον καὶ μᾶλλον ἀναδίδοται καὶ διὰ τὸν χρόνον· ἐαφθὲν ὁμοίως καὶ μίξις αὐτοῦ γίνεται· ὥστε γλυκάνθη τὸ ὕστερον τριφθὲν σαῖς, ὅμοιον ἕψομένῳ ἄλευ-

ρω, καὶ γὰρ ἐκεῖνο ξηρότητός τινος, καὶ ἀφθόνου τοῦ ἐπιτηδείου ἀλλ' ὑγρασίας καὶ τοῦ ὑγροῦ τοῦ περιεστῶτος, κολλώδες γίνεται καὶ ἀνεξίκμαστον· τὸ δὲ γλίσχρον διαιρετὸν μὲν οὐθενὸς ἀλλ' ὑγροῦ προϊέμενον· ὑγρότατον οὖν τοῦτο, καὶ διὰ πυρὸς μάχιμον ἄρτος διὰ τοῦτο εἰρημένος ἐστὶν ἄριστος ὑγρότητα τοιαύτην ἔχων δι' ἀεὶ ὑγρότητα, οὐ πίνεται σικλήρ.

ιγ΄ Διὰ τί τὰ προφερόμενα ξηρᾶς τῆς ὑγρᾶς μᾶλλον τοῖς οἰκείοις δοκεῖ μεθαρμόττειν πρὸς ὑγείαν; οἷον τὴν ἡμιόνου μᾶλλον ἢ ἀλφίτων ἢ ἄλλων; ἢ τὸ οἴνοις τὸ αὐστηρὸν ὕδατι τῷ, οὐ δοκεῖ μεθαρμόττειν, καὶ ταῦτα τοιοῦτόν ἐστιν ἡ ὅτι τὰ μὲν ὄντα τῶν προσφερομένων ἰῶνται πολλάκις καὶ ξόφιμα· ὥστε καὶ ὅταν κεκωλυμένοις φέρηται πρώτης ξοφήσεως ἀναλωθείσης, ἔτι γε ἐστὶν ἐν τῷ σώματι τροφὴ διώρυξιν ὡς μὴ πρὸς τὴν πρώτην ἐργασίαν τοῦ σώματος πεμφθεῖσα· ὡς δὲ πρὸς τὸ τέλος καὶ τὴν ἐκδοχὴν τοῦ προσφερομένου, ἀπεπῆ· τοιαῦτα δέ ἐστι καὶ τῶν ἡδέων τὰ πολεῖσα· τὰ μὲν γὰρ λιπαρὰ καὶ γλυκέα καὶ πόνους, ἥδιστα δοκεῖ εἶναι γινομένοις ἡμῖν· ταῦτα δὲ ἥδιστα πάντα ταῦτα ξόφιμα καὶ οὐκ ἄπεπτα· καὶ ἐστὶ πολλάκις, ἐν ᾗ αὐτῇ διαφορᾷ· ὥστε γίνεσθαι ἂν εἶναι τὸ διώρυξιν, ἐάντις αὐτῶν πληρωθῇ, μὴ μὴ τοῦ χυλοῦ κλείπῃ τὴν αἴσθησιν· οὐ γὰρ μόνον ἐν τῇ κοιλίᾳ γίνεται ἡ πλήρωσις· ἀλλὰ καὶ διαθεῖσα ξοφήσασα ἄλλοις μέρεσιν· ἢ οὐ μόνον τοῦτο αἴτιον ἀλλὰ καὶ τὸ τῇ φύσει γλίσχρου εἶναι καὶ οἰκεῖα ἡμῖν· πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα διὰ τὸ κατὰ φύσιν εἶναι μᾶλλον προσίεται τὰ σώματα· τὸ δὲ παρὰ φύσιν ἧττον· αἱμάττει πληροῦσι αἷμα· οἷον τὸ μέλι ταῖς μελίτταις, κατὰ φύσιν ὂν ὥστε προσφέρεσθαι μόνον· καὶ τοιαῦτα εἰς τὰ σώματα δύναμιν ὥστε δεῖ λείπειν τὸ ἀναλισκόμενον· ἀλλ' εἶναι ἀνάλογον τὸ πληθος πρὸς τὴν ἰσχὺν τῶν ἀπὸ τῶν αὐτῶν· ὥστε ὅσα τῶν ἡδέων τοιαῦτά ἐστι, διὰ μὲν τὸ ἐν τῇ φύσει ἧττον ἡδέα φαίνεται· ὀλίγου δὲ χρόνου· εἶτα πληροῖ τὸ κατὰ φύσιν ἀεὶ δέονται· ὥστε καὶ προσφερόμενα σωτηρίως διὰ ταῦτα, ὅτι ἡδέα ἄλλα πέρων ἧττον πληροῦσι. Διὰ τί ταὐτὰ σωτηρίως ἰζομένοις τὰ ἡδέα φαίνεται, καὶ λίαν σωτηρίως προσφερόμενα οὐχ ἡδέα

τὸ δὲ

τὸ ἔθος ἢ τὸ πολλάκις καὶ σωευχῶς ποιεῖ· ἢ ὅτι τὸ μὴ ἐθῶ, ἐξίησι δὲ κατὰ μίαν ἐνιαυτὸν ἐν ἡμέρῃ πρὶ ἢ οὐ πλήρωσιν· τὸ δὲ σωευχῶς προσφέρεσθαί τι, πληροῖ τὴν ἐπιθυμίαν, ὃ καθάπερ αἴτιον ὅτι μᾶλλόν τι καὶ ἡδέως ἐπιθυμίαι· αἱ μὲν ἔξω ἐξ ὧν γυμνάζομαι, αὔξουσι καὶ ὠθοῦσι· τὰ δὲ ἀγγεῖα σαπρὰ μένει, οὐδὲν μείζω γίνεται· διόπερ τὸ μὴ ἐθῶν γυμνάσιον, αὔξει τὴν δεκτικὴν ἕξιν· τὸ δὲ σωευχῶς προσφορὰ μὲν σαπρᾷ μὴ καὶ πληροῖ τὴν ἐπιθυμίαν, ἧς πληρωθείσης, οὐκέτι προσίεμεθα· αὔξει δ' ἄθειν αὐτὴν, διὰ τὰ προφερόμενα, ὠθοῦσα ἐξαίφνης· ἔτι τὸ ἔθῶ ὅτως αὖ εἰ ἡδύ μοι, ἡδὺ ὂν λυπεῖ δ' ἢ τὰ τοιαῦτα, ἐάν τις σωευχῶς ποιῇ· ἀλλὰ τὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔργου ἥδεως ἡμᾶς προσίεσθαι· μὴ πλέω χρόνον δύνασθαι τὸν πρῶτον, ἢ ἀσυνήθεις ὄντες, ἐν ᾧ ἂν μὲν τοῦτο λυπεῖ ἡδὺ ὄν, ἐν τούτῳ καὶ τὰ ἄλλα, ἡδέα· σωευχὴς γὰρ ἡ μάλαξις ἡ προσφορά· ἀμφότερα λυπεῖ· αἴτιον δὲ, διὰ τὸ μὴ ἀπείρους ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς δυνάμεις ἔχειν τὰς δεκτικὰς ἡμῶν πρώτας· ἀλλὰ πεπρασμένας αἰεὶ τυγχάνουσι τῷ συμπλέκεσθαι αὐτάς· τοῦτο γὰρ ἐν σωευχῶς ὄντων αἰσθητὸν εἰσιοῦσαι
ιε΄ αἱ μὴ πληροῦνται· αἱ δ' ἀδύνατοι σιν ἐνορᾶν. διὰ τί τὸ μὴ σαπὲν γίνεται ξυρὸν μᾶλλον λευκόν· ἢ δὲ μάζα μελανωτέρα· πρῶτον ὅτι ξηραίνεται μᾶλλον τὸ ἐν τῷ ἀλφίτῳ· οἷον ἐν ὑγρῷ θερμῷ, ὁ πρὶν τὴν λευκότητα· ἢ διὰ τὸ ἐν τῷ ῥωσθαι ἐλκὸ τὸ ὑγρὸν εἰς
ις΄ αὐτὸ μεταλαμβάνεσθαι ὄν· διὰ τί τὰ ἄλφιτα μᾶλλον τῷ ὕδατι συμμίγνυται φυρόμενα ἢ τῷ ἐλαίῳ ὄντι γλιχροτέρῳ· καὶ ῥικνοῦται μᾶλλον τὸ γλίχρον· τὸ δ' ἔλαιον τοῦ ὕδατος γλιχρότερον ἢ ὅτι λεπτότερον τὸ ὕδωρ· ὥστε εἰσέρχεται εἰς ἅπαν καὶ μαλακὰ ποιεῖ· συμφύεται δὲ μᾶλλον καὶ σωβλίβεται πρὸς ἄλληλα· καίτοι θλίβόμενα καὶ χωρεῖ φλοίσβου.
ιζ΄ διὰ τί οἱ ἄξιποι αὖ τοιοῦτοι οἱ τοιοῦτοι φόρβας τοιαῦτα μιμοῦνται ἢ οἱ μὴ ξιποὶ διὰ τὸ ἀεὶ ὧδε τοιεῖν αὐτά· ἢ γὰρ τρίψις, συμβάλλει· προωδοποίηται οὖν τῷ ξήνειν ὥστε· ἔτι ἀμίσγεται πολὺ ἐχούσῃ ὑγρόν· οἱ δὲ τοιαῦτα μιμούμενοι φόρβας, λίαν εἰσὶ ξηροὶ διὰ τὸ ὀλίγον ἔχειν ὑγρόν· θρμαίνομενοι δ' ἐξέρχεται· ὥστε ἀμφω

διὰ τὸ πολὺ ὑγρὸν ἐξιέναι ξηραινόμενον πολὺ μᾶλλον τὸ ἀξίνης
ἀπολωλὸς ἔμπυον ἐν δὲ τοῖς τεθνηκόσι πρῶτον τὸ ὑπόλοιπον.
ιή Διὰ τί κουφότερον τὸ φύσα μαπέντος ἢ ἄμφω πρότερον ὑγρὸν ἢ τὸ
ἄλφιτον πρότερον ὅτι μὲν γυμνούμενον πνεῦμα συγκατακλείεται
ἢ ὅτι ὑπὸ τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐν τῷ ἀλφίτου ἐξατμίζεται τοῦ ὕδατος ὥστε
ἐλαττον γίνεσθαι τὸ μεμιγμένον ὃ δὴ ἀὴρ εἶναί φησιν οὐδὲν ἀλλ'
ιθ' ὑγρόν ποιεῖ γὰρ βαρύτερον τὸ ἄμυλον ἢ τὸ ἄλευρον. Διὰ τί μετὰ
τοῦ ἀλφίτου πνεύμενον τὸ ἐλαιον ὀλυκύτερον φαίνεται γλυ-
κύτερον πρότερον δὲ τὸ μὴ γλυκὺ μᾶλλον φαίνεται. τὸ γὰρ ἄλφιτον
ἄγλυκυ ἢ ὅτι ἐν μὲν τῷ ἀλφίτου ἔχον γλυκύτητα ὥστε ἀπολείπειν
κ' χρόνῳ ἡ αἴσθησις. Διὰ τί τὸ ἔμπυον ἀκρατὸν φαίνεται τὸ αὐτὸ πῦρ μὲ-
τὰ τοῦ ἀλφίτου πνεόμενον πρότερον ἢ ὅτι κορεννύουσιν ἄλλο ἔχον μετὰ τοῦ
λου, ἢ ὅτι αὐτὸ διαφθείρει τῷ πομαλίνην ἀφανίζει, ἀντιπαρεισ αὐτό.
κα Διὰ τί τὸ χόνδρου πλεῖον ὕδωρ δέχεται ἢ ὅτι πυροὶ ἐξ ὧν ὁ τοι
οῦτ' ἐγένετο τὸ χόνδρου, ἢ ἄλευρά ἐστιν ὁ χόνδρος· τὰ δὲ ἄλευρα
πλεῖον δέχεται. ἔστι γὰρ γίνεσθαι ὁ ὄγκος πλείων, ἢ ὁ τῶν πυρῶν· ὅτι καὶ
ἔστι τὰ ἐν τοῖς πυροῖς· τὰ δὲ πλείω χωρεῖ πλεῖον· ἢ τοῦ γε ἢ ὅτι ἔχει
θερμότητα, καὶ τὰ ἄλευρα, καὶ ὁ χόνδρος· τὸ δὲ θερμὸν, ἢ ἕλκει μᾶλ
κβ' λον ὑγρὸν ἢ ἐξαναλίσκει ἢ ἐξατμίζον. Διὰ τί τὸ ἄλευρον βι-
βόμενον μεῖζον πολὺ γίνεται, ἢ τὸ ἄλφιτον καὶ τὸ ἄμυλον· ἢ ὅτι τὸ
μὲν πολὺ ὕδωρ δέχεται· τὸ δὲ ὀλίγον· διὰ τὸ δέχεται πλεῖον· μᾶλλον
γὰρ εἰκὸς τὸ ἄλφιτον· πεπύρωται γάρ· τὸ δὲ ἄλευρον μᾶλλον δὲ ξηρὸν
τὸ πεπυρωμένον, ἢ διότι ξύλινον μᾶλλον δέχεται τὸ ἄλευρον· τοῦτο δὲ αἴτιον τὸ μικρομερέστερον εἶναι· ὥσπερ οὖν ὅσα πλησίον ἀλλήλων
δυνάμει τῇ μικρότητι, τοσαῦτα πλείονα δέχεται τοῦ ὕδατος· πολλὰ
σὲ χρῆται τῷ ὕδατι· ὥσπερ ἡ Ἐμπεδοκλῆς μετεωρίζεσθαι τὰ στερεὰ
εἰπών, ἄλφιτον ὕδατι κοπήσας· ἢ ἀναλίσκεται πολὺ διὰ τοῦτο
κγ' Διὰ τί δὲ πεπυρωμένον τοῦτο μεῖζον γίνεται ἢ ἡ μάζα· ἢ ὅτι
ἔχει ὑγρὸν ἀκεχωρισμένον· ὥστε ἐξιέναι θερμαινόμενον, τὸ πνεῦμα
πνεόμενον· ἢ οὐδυνάμενον ἐξιέναι· ὁμοίως καὶ ἐν τῇ μάζῃ διὰ τὸ

πυκνότητα τοῦ σώματος· πυκνὸν γὰρ τὸ ἐκ μικρομερεστέρων αἱρεῖν καὶ πρεῖ τὸν ὄγκον· ἔτι δὲ καὶ πλέον ἔχει τὸ ὕγρ᾽, ἐξ οὗ θρμαινομένου, πνεῦμα γίνεται· ἐκ δὲ τοῦ πλείονος, ἀνάγκη γίνεσθαι πλεῖκδ᾽ ον. Διὰ τί οἱ μὲν τὰ ὀπῶν ἐργασίαν, οἱ μὲν τὰς κριθὰς ἀχροοί γίνονται καὶ ἡ καταρρεοντικοί· οἱ δὲ πρὸς τοὺς πυρ ζ᾽ ώδεικτικοί· ἢ διότι ὑπὸ τοῦ πυρὸς φλογιθῆς· διόπερ καὶ ἀπόρκέ ροιαι. Διὰ τί ὁ ἀρτ᾽ ἐὰν μὲν τις αὐτ᾽ ὀπᾷ, σκληρότερ᾽ ἐστὶν ἐὰν δέ τις αὐτ᾽ λιαίνῃ, ὑγρότερ᾽ ἄρχεται πίνειν· ἢ ὅτι ὁ μὲν ὑγρὸν ἐκπορεύει· σκληρότερ᾽ οὖν γίνει· ὁ δὲ θερμαινόμενος οὐδὲ τὸ ὕγρ᾽ συνεσθίει, διαχεῖται ὑπὸ τοῦ πυρός· διὸ ὑγρότερος ἐστὶν ὁ ἄρτος. Διὰ τί τὰ μὲν ἄλευρα ψυχόμενα ἧττον σκληρύνει· τὰ δὲ ἄλφιτα μᾶλλον· ἢ ὅτι τὰ μὲν μικρομερῆ· διὰ λείπει χώραν, ἧ τὰ βαρέα, τὴν θλίψιν· τὰ πλείω ἐλάττω κατέχει τὸ ἴσον· τὰ μὲν οὖν ἄλφιτα, ἐμπιέζεται· ψυχόμενα οὖν ἐλάττω γίνει· ὥστε τὸ ἔλαττον, συμπιέζει τὸ πλέον· τὰ δὲ ἄλευρα, ὑπάρχει μὲν μικρομερῆ ὄντα· ὥστε διὰ τοῦτο ψύχει· ἀλλ᾽ ἵνα ἧκουφότερα ᾖ μὴ σάπῃ· διὰ τὴν θλίψιν.

βαρύτερον γὰρ φύσει τὸ ἄλευρον
τοῦ ἀλφίτου
ὄντος.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΓΕΡΙ ΟΡΩΡΑΝ.

α ΔΙ ἀτί τὴν ὀπώραν ὕστερον ἢ πρότερον φαγοῦσιν, ὁ καὶ ἄλλος τ᾽ αὐτοῖς ὁ ὄγκ᾽ τ᾽ πληρώσει μᾶλλον· ἢ ὅτι βαρυτέρα ἐστὶν ἡ ὀπώρα πλὴν τ᾽ σιτίων· δῆλοι δὲ καὶ τὰ σῦκα ἐὰν ὕστερα φαγωθῇ, τιλλοτ᾽ αἰσχρὰ γίνεται· ἐὰν μὲν οὖν πρῶτον διὰ βάρος κάτω φορδύμμα, δύναται ἀνάπαυσιν ποιεῖν, ὥστε ἐξαδύσασθαι τὸν ὄγκον τ᾽ σιτίων· αὖ πάλιν δὲ εἰσελθόντα τὰ σιτία διὰ τὸ κάτω φέρεσθαι τὰ χὺ τοῦ ἄνω κενοῦ πρὸς λαμβάνειν. Διὰ τί τ᾽ γλυκέων ὄντων ὁ μοιοτέρων ἡμῖν ἧττ᾽ ἀριμᾶ, θάττον πληρόμεθα τ᾽ τῶν γλυκέως.

εἰκὸς ἢ ἴσως ἧττον· ὑπὸ δὲ τὸ ὅμοιον ἧττον ἴσως εἰκὸς πληροῦσθαι· διὸ ὅτι οὐχ ὁ
μοίως τρέφει τὰ ἀγγεῖον πληροῦται ταχύ, ἐξ οὗ πληρούμεθα μὴ τρεφό
μενοι· αἰεί ἐστι ἡμῖν κοιλία πλήρης ὄζου· οἷον τῶν δψώντων· ὅδε δίψα,
ὅδεν ἧττον ὄζου ὑπὸ τῶν ταύτην εἶναι πληροῦσθαι· αἰεὶ δὲ
τρέφεται τὸ σῶμα τὸ αὐτῷ οἰκεῖον ἑαυτὸ κτᾶσθαι. διὰ ὅτι εἰκὸς ἀπο
λαύειν καὶ τοῦ ὕδατος· τότε πεινῶμεν διψῶμεν ἢ ὡσαύτως.

γ' Διὰ τί δὴ ἧττον πληρούμεθα ἀπὸ τῶν γλυκέων, ἢ ἀπὸ τῶν δριμέων· ἢ ὅτι
δὴ ἧττον πεινῶμεν ὑπὸ θυμοῦσθαι τῶν γλυκέων· ὡς μὲν ἡ κοιλία πλη
ροῦται, ὅτῳ καὶ ἧττον ὑπὸ τῶν γλυκέων, οὐχ ὁμολογεῖται· ὅτι δὲ ἧττον
θυμία δὴ ἧττον ὑπὸ τῶν πληροῦται, τοῦτο ἂν εἴη λεκτέον· ἢ ὅτι ἡ
μὲν θυμία ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, ὅτι μὴ ἐν δείᾳ· ἢ ὅταν μηκέτι ἔχῃ
μὴ τροφὴν ἢ ὀλίγην· τὰ μὲν οὖν δριμέα, οὐκέτι τρόφιμα, ἀλλὰ
τροφὴν μὲν ὀλίγην ἔχει· τὸ δὲ σιτίον πολύ, εἰκότως δὴ πολὺ τοῦ
τοῦ μὴ ἐθέλειν, ἐὰν ἐμ πολὺ πληρούμεθα αὐτῶν τὴν κοιλίαν
διὰ τὸ ἔτι πρόσδεια τροφῆς· τοῦτο δὲ μὴ ἔχειν τροφήν· τὰ δὲ γλυ
κέα ἅπαντα ὅτι τροφή· καὶ ἀπὸ μικρῶν τοιούτων πολλὴν λαμβά
νει τὸ σῶμα· ὅταν οὖν ἀπολαύῃ πολλῆς τροφῆς, οὐκέτι θυμούμεθα
ἐθέλειν, διὰ τὸ μὴ δεῖσθαι· εἰκότως οὖν δὴ πολὺ ἧττον πληρού
δ' μεθα. Διὰ τί τὰ πικρὰ καὶ τὰ καρπώδη καὶ ὅσα τοιαῦτα ἐν τοῖς ἀσκοῖς ἀσηπτάγηται, ὅταν σφόδρα φυσηθῶσι· καὶ τὰ ἐν τοῖς ἀκεφάλοις σιτίοις τιζόμενα οἷς ὡσαύτως, ἢ διότι σήπεται μὴ κινούμενα· τὸ δὲ πληροῦν, ἀκίνητον· ἀδύνατον γὰρ
ε' αὔξησιν οὐ κινηθῆναι· ταῦτα δὲ πληροῖ. Διὰ τί μετὰ τὰ ὡσαύτως ἀπὸ τῶν σιτηρεσίων, ὁ οἶνος θᾶττον πικρὸς φαίνεται πινόμενος· ὅτι τὸν οἶνον πικρότητα ἔχει ἅπασα πρότασις τοιαύτη· τὸ γὰρ ἐπιμιγνύμενον τῷ πλείονι ἡμιτόνῳ τῷ πόματι μὴ λυπεῖ, πικρὸν ποιεῖ τὸ πόμα· αὐτὸ δὲ καθαυτὸ ἥδιον φαίνεται ἐλάττονα, διὰ τὸ πολλὴν ἄπεσθαι· εἰ δὲ μικρὰ δύναιτο ἐνεμπάσθαι τὸν ποιοῦντα χυμόν.

ς' Διὰ τί τὰ πραγματευόμενα δεῖ ἐστιν· ἕνεκα τοῦ σιτεῖν ἱκανῶς· οὐχ ἧττον μόνον πρὸς τὴν δίψαν χάριν φέρει τοῖς σιτίοις, ἀλλὰ καὶ

ζ' ἐν μετὰ τὸ σιτίον. Διὰ τί τὰ ὀπὰ καρύα ψυχθέντα χειρωτίνε
ται μᾶλλον ἢ τὰ ἀρτύσιμα; ἢ καὶ ὁ ἅλας ἐν μικτῷ τοιούτῳ θερμανθέντα
βελτίω; ἢ διότι ψυχθέντος μὲν πέπηγε ὁ χυμός, ἀναλιανθέντα
ἢ πάλιν χεῖται; ἢ ἡδονὴ γίνεται διὰ τὸν χυμόν. Διὰ τί ἐν τῇ ἀπο
λαύσει φλοιὸς ὢν ὄνου κἂν τῶν σύκων, ἢ οἶνον ἄκραγον δεῖ
ἐπιπίνειν, ἢ ὕδωρ; ταῦτα δὲ ἐναντία· ἢ ὅτι ἡ ὠμὰ καὶ θερμὴ ὄντα
καὶ ὑγρὰ διὰ τὴν ὑγρότητα καὶ ὑγρότητα. ὥστε
διὰ μὲν τὸ πῦρ, οἷον ζέσιν ποιεῖ ὁ χυμὸς εἴσω· ὅπερ ἔξω τὸ πλοῦκος
ποιεῖ· ἧττον δὲ ἔχει δύναμιν καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἀκρόδρυα· τὸ δὲ τῆς
ὑγρότητος πλῆθος, ἀποφθίαν ποιεῖ· τὸ μὲν οὖν ὕδωρ διὰ τὴν ψυχρό
τητα συμμύττει τὴν ζέσιν· ὁ δὲ οἶνος διὰ τὴν θερμότητα ὡς τὸ
πολύ· ὅσῳ γὰρ πῦρ ἐνίοτε πυρὸς ἐὰν ᾖ ἔλαττον ἀφαιρεῖται τὴν
ἰσχύν· μᾶλλον δὲ τῇ θερμότητι πεπικνόσθη τὴν ὑγρότητος· καὶ διὰ
θ' ταῦτα κατακραταῖ τῶν τῆς ζέσεως ὠμῶν πολασμῶν. Διὰ τί
τῶν ἰχάδων γλυκύτεραι αἱ δίχα ἐχόμεναι οὔτε δὲ αἱ πρὸ αὐτῆς
οὔτε αἱ ἀχλεῖς; ἢ διότι ἐκ μὲν τῶν πολυχυλῶν διαπέπνωκε λεπ
τὸ μακρὸ μετὰ τοῦ ὑγροῦ τὸ πλεῖστον τοῦ γλυκέος· ἐν δὲ ταῖς με-
μυκυίας, πολὺ τὸ ὑδατῶδες ὄντος, διὰ τὸ μὴ ἠτμικέναι· αἱ δὲ ἐχο
μέναι μὴ πολλὰ ᾖ, ἀμφοτέρων τούτων ἐκ τοσούτου τὰ παθήμα-
ι τῶν. Διὰ τί τοῖς καμίνοις ψυχόμενα τὰ σῦκα σκληρότερα
γίνεται, ἐὰν ψυχθῇ ἐν τῇ καμίνῳ· ἢ ἂν ἐξαιρεθέντα ψυχθῇ· ἢ ὅ
τι ἐν μὲν τῇ καμίνῳ ἐξατμίζει τὸν ὑγρὸν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ· ἔξω
δὲ περιεστηκὸς ἀὴρ ψύχων, κωλύει τὸ ὑγρὸν ἐξιέναι ἠσυνίστασθαι· μᾶλ
λον γὰρ ἐξατμίζει· ὅτι δὲ τὰ μὲν ξηρὰ σκληρά, τὰ δὲ ὑγρὰ μαλακά.
ια Διὰ τί τὰ τρυφερὰ ὁ οἶνος καὶ τὸ ὕδωρ φαίνεται γλυ-
κύτερα, οἷον ἐάντις βαλανίους, ἢ μύρτα, ἢ τῶν τοιούτων δια-
ξάγῃ· ἢ εἰκότως καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· τὸν γὰρ αὐτὸν
τὸν ἐναντίον μᾶλλον φαίνεται· οἱ δὲ τῶν ἐναντίων χυμοί, ἀντι
καί μικροί πως εἰσίν· ἢ ὅλως καθάπερ εἴρηται τῶν βαπτομένων ὑπὸ τῶν
τρυφερῶν γλυκαίνεσθαι προσδιεργάζεται· καὶ τοὺς πόρους ἀνοίγεται

ὥστε μᾶλλον διϊέναι τὸ γλυκύ. ἢ γὰρ τὸ βαρὺ πόμα, τοῦτον ἔνεκεν προβρέχουσιν τοῖς σφυροῖς, ὡς διεργάζεσθαι μᾶλλον δέχεται τὸ βαρύ. Διὰ τί τὸ γλυκὺ ἅπαν δοκεῖ γλυκὺ εἶναι θερμὸν ὄντα; ἢ ὅταν ψυχθῇ· πότερον ὅτι ἁμαλύνει αἰσθήσεις ἓν ὂν τοῖς ἀμφοῖν· ὥστε τὸ θερμὸν ἐκκρούσαν τὸ ἕτερον, ἢ ὅτι ἡ γλυκὺ θερμόν· ὥσπερ οὖν τὸ πῦρ γίνεται τὸ πῦρ· κωλύει δὲ ἡ θερμότης· ὅτι τὸ πῦρ ἀφαιρεῖται τὰς δυνάμεις ἀπτόν, διὰ τὸ κινητικὸν εἶναι· ἐπὶ τέρ οὖν τὸ μεταβάλλον ἧθρμανεν τοῦ ἀποψυχθέντος ἐξῆς.

Διὰ τί πρὸς τὰς ἀχύρας τὰς μὲν σκληρὰς πέπλα, τὰς δὲ ὡς πεμμένας οὐ πέπει· ἢ ὅτι τὸ ἀχυρ θερμόν τι καὶ ὁλκόν ἐστι· τῇ μὲν οὖν θερμότητι πέπλα· τῷ δὲ ὁλκὸν εἶναι, τὸν ἰχῶρα τὸ σηπόμενον δέχεται· διὸ οὐ πέπει.

Διὰ τί τὰ σῦκα μᾶλλον καὶ ἡδέα γλυκέα ὄντα, λυμαίνεται τοὺς ὀδόντας· ἢ διὰ τὴν γλιχρότητα προσέρχεται τοῖς οὖλοις· καὶ παρεμπίπλα διὰ τῶν ὀδόντων εἰς τὰ διὰ μέσου· διὰ τὸ μαλακὰ εἶναι, καὶ σηψιν ποιεῖται χώρας ἀτιθρμάνου τὸ χαλεπώτατον. διὰ τὴν σκληρότητα τῶν κεγχραμύδων, ἐν τῇ τούτων κατεργασίᾳ πρὸ τοῦ σιτοχέ οἱ ὀδόντες.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟ ΑΛΜΥΡΟΝ ΥΔΩΡ ΚΑΙ ΘΑΛΑΤΤΑΝ.

Διὰ τί τὸ κῦμα δοκεῖ τελαυγὲς βαθέσι τελαύγεσιν, ἀλλ' οὐ μικροῖς ἡδρασχέσιν· ἢ ὅτι τὸ μικρὸν ὑπὸ φορᾶς μᾶλλον διαρρεῖται ὑπὸ τοῦ πνεύματος, ἢ τὸ πολύ. Διὰ τί τὰ κύματα πρὸς τὸν φοιτῶντα τῶν ἀνέμων· ἢ ὅτι πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ πνεύματος ἡθαλίσθη ὠσθεῖσα πρώτη· τῷ ἐχομένῳ δὲ τοῦτο πρεῖ· διὸ πορ-

οὔσης

ὕσης αὐξησιν ἐχούσ, καθάπ ξ μιᾶ πλησιον ἐχει πάσαις γίνε-
ται δὲ ἐν ἐνὶ χρόνῳ γίνε-. ὥστε συμβαίνει τὴν πρώτην καὶ τὴν ἐσ-
χάτην ἅμα κινεῖσθαι. ὁ δὲ ἀὴρ οὐ πάσχει τοῦτο. ὅτι οὐ τί ἐστὶν ἓν σῶ-
μα σιωνεχές, τῶν πολλὰς πάντοθεν ἀντικρούσεις λαμβάνειν.
αἱ πλάκισκωλύουσι τὴν πρώτην ἐνεργεῖν κατὰ τὴν κίνησιν. τὴν τε
θάλασσαν ὑπερχεῖσθαι φασ, διὰ τὸ ξηρὰν εἶναι καὶ δυσκίνητον εἶναι
αὐτοῦ. Διὰ τί πότε μὲν δοκεῖ μᾶλλον ἐν τῷ λιμνῳ, ἢ ἐν ᾧ
πέλαγι, θεῖναι πομφόλυγα πρὸς τὴν ὄψιν, ἢ ἀπὸ φυγῆς πρὸς
τὸ πέλαγος. ἢ ὅτι τὸ πλεῖον ὕδωρ αἰωρεῖται μᾶλλον ἐν τοῖς λιμνῃσιν. ἐν ᾗ
τῷ λίμνῃ δέδυκε, διὰ τὸ κρατεῖ αὐτοῦ μᾶλλον. ὥθεῖ γὰρ κάτωθεν τὸ
ὕδωρ ἄνωθεν. ἐν μὲν οὖν τῷ λιμνῃ, ὀλίγον ἐστὶν ἡ θάλασσα. ἐν δὲ τῷ
πελάγει, βαθεῖα. ὥστε πολὺ ἄν πλέον δόξειεν τῷ λιμνῃ. εἰ κινήσει
χαλεπώτερον. διὰ τὸ δεδυκέναι μᾶλλον. ἢ ἦν πλέον αἰωρεῖται τὸ ὕδωρ.
ἐν τῷ πελάγει, τὰναντία τούτων ἐστίν. Διὰ τί ὁτὲ μὲν εἰσφθεῖσα εἰς τὴν
θάλασσαν κυμαίνουσαν οἷον ἡ ἄγκυρα, γαλήνην ποιεῖ. ἢ δι' ὁτὲ μὲν ἵστα-
ται ἡ θάλαττα φερομένῳ, μεθ' ἧς ἀὴρ συγκατοφέρεται. ὁτὲ δὲ αὖθις
κάτω φερόμενον ἐν ταὐτὰ ὠθεῖ ἀεὶ καὶ ἀνακόπτει τὸ εἰς πλάτος
κινοῦντ' τὴν θάλατταν. ὁ δὲ κλύδων φερομένης θαλάττης, οὐκ ἄνωθεν κάτω
γίνεται. ἀλλ' ὠθεῖ πολύ. οὐ λήξαντος, γαλήνη γίνεται. ἐπισωρευομένη
θάλαττα εἰς τὰ διαξαίνοντα φερομένῳ, γίνεται ποιεῖ. ἡ δὲ δίνη, κύ-
κλῳ φέρεται. ἐπειδὴ ἡ εὐθεῖα τῷ κύκλῳ σημεῖον ἅπτεται, τὰ δὲ
κύματα τοῦ εὐθείας λοξῆς φέρεται, συμβαίνει αὐτὰ τὰ ἐξω-
τάτου φερομένης κατὰ σημεῖον ἅπτεσθαι, διὰ τὰ εἰρημένα, ἡ δὲ
τῷ δίνης φορά, ἡ προσιοῦσα ἀπωθεῖται αὐτά. ἀκύμονα δ' ὄντα
τὰ κατὰ τοῦτο τὸ τόπου, γαλήνη ἐν τῇ ἐξῆς αὖθις συμβαίνει γίνεσθαι.
ὅτι συγκαταβαίνει ἀὴρ τῶν ἐνεχόντων κάτω, ἀναφέρομενος ὑπ' ὠθοῦν
ἄνω τὴν θάλατταν, καθάπερ πομφολυγεῖ αὐτήν. ἡ γὰρ πομφό
λυξ, ὑγρὸν ὑπὸ ἀέρος κάτωθεν ἀνωθούμενον ὄγκος. πομφόλυξ δὲ ποιεῖται,
λεῖα ἐν γαλήνῃ ὄντι. σημεῖα δὲ τοῦ εἰρημένων ὄντι. μετέωρος γὰρ ἡ
κατὰ τὸ ἐνεχὲν κάτω θάλατταν φυσᾶται μικρὸν ὕστερον.

ε΄ Διὰ τί ἐνίοτε πλοῖα θέοντα ἐν τῇ θαλάττῃ, οὐδέποτε καταφαίνεται; ὥστε μηδένα ἀνάγκην εἶναι λέγειν ὅτι τὸν αὐξόμενον τόπον ἐν τῇ θαλάττῃ γῆ ἐστὶν ἀκολουθεῖ, τῇ τοῦ πνεύματος φορᾷ ὁμοίως ἢ καὶ πάντα φερόμενα κύκλῳ, φέρεται κάτω· ὁ δὲ τοῦ ὕδατος τόπος· τὰ δὲ πλοῖα μέσον ἐν τῷ πορθμῷ, πολὺ μᾶλλον τοῦ τοιούτου ἕξει τόπου· γῆ καὶ ὕδωρ καὶ καταπίνεται εἰς βυθόν, διὰ ταῦτά τε, ἐὰν ὀλίγα θάλαττα βαθεῖα ᾖ τε ἐὰν πολλά, μέχρι πέρρω φέρουσιν οὖν εἰς ταῦτα ἀπορία ὀφθῆναι αἰδήν· δι' ὃ οὐκ ἀναπλεῖ αὐτόθι τὰ ναυάγια· ὁ δὲ ξοῦς γίνεται, ὅταν παύσαμένου τοῦ πρότερος, αὐτίπνους ἐπὶ θαλάσσης ἐξόδου τῷ προτέρῳ πνεύματι· μάλιστα δὲ ὅταν πρὸς αὐτίπνουν αὐτίπνους· αὐτίπνουν τε γὰρ ἀλλήλοις τὰ ξοῦ ματα, ὥστε ἐν τοῖς πορθμοῖς ἡ γίνονται αἴδηλα· φέρεται γὰρ ἐλίττομένη ἀρχὴ κινήσεως, ἀνωθεν ἰσχυρὰ οὖσα· ἐπεὶ οὖν εἰς πλάγιον οὐκ ὄζιν ὁρμᾶν (αὐτωθεῖται γὰρ ὑπ' ἀλλήλων) ἀνάγκη εἰς βάθος ὠθεῖσθαι, ὥστε μηδὲν ὑπὸ τῆς ὄψεως, ἀνάγκη συγκαταφέρεσθαι· διὸ ἀνάσιμα τὰ πλοῖα πρὸ ὀφθῆναι· ἤδη γὰρ ὀρθοῦνται μηνυόμενα κατὰ πρῷραν.

ς΄ Διὰ τί ἡ θάλαττα λευκοτέρα ἐστὶν ἐν τῷ πόντῳ, ἢ ἐν τῷ Αἰγαίῳ· πότερον διὰ τὸ ἀνάκλασιν τοῦ ἥλιου μᾶλλον ἀπὸ θαλάττης εἰς τὸν ἀέρα· ὁ μὲν γὰρ πλείων πόντος, πολὺς καὶ λευκός· ὥστε καὶ θάλαττα ἐπιφαίνεται τοιαύτη φαίνεται· ὁ δὲ ἐν τῷ Αἰγαίῳ κυανοῦς· διὰ τὸ μέχρι πέρρω εἶναι καθαρός· ὥστε καὶ θάλασσα αὐταυγοῦσα τοιαύτη φαίνεται· ὁ δὲ ἐν τῷ Αἰγαίῳ, κυανοῦς· ἢ ὅτι τῷ σαφεῖ μᾶλλον καὶ λευκότερα θαλάττης· ὁ δὲ πόντος ἧττον μιγνύμενος· διὰ τὸ πολὺς πρὸς αὐτὸν ξέειν· αἱ δὲ λίμναι, διὰ λευκότερα θαλάσσης ἢ τὰ ποτάμια· γράφουσι γοῦν οἱ γραφεῖς, τοὺς μὲν ποταμοὺς ἧττον τῶν θαλάττων, κυανέους, ἢ ὅτι διὰ μὲν τοῦ ποταμοῦ διέρχεται τὸ ὕδωρ, καὶ ὀλίγον ἀνακλᾶται τὸν θ' ὑπὸν ἀέρα· ἀπὸ δὲ θαλάσσης, ὃ δ' ὅ πᾶν ὠθεῖται ἀνακλᾶται, διὰ τὸ μὴ λεῖον εἶναι τὸ ὕδωρ, κάτω δὲ πρὸς μυθαζόμενον· διὸ μέλανα φαίνεται· ἐν δὲ τοῖς λιμνώδεσι μᾶλλον

πρὸς

πολὺς ὁ μῦς τὸ πρὸς μεσημβρίαν, κάτω δὲ τὸ ἁλμυροῦ, ὃ διέρχεται ἀλλοῖα
μακλᾶται πρὸς τὴν αὐγήν· διὸ φαίνεται λευκὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς.
ιγ' Διὰ τί ἡ θάλαττα τὸ ποτίμου ὕδατος ἧττον ψυχρὰν, ἢ τὰς λευκὰς
τῶν λευκέων, πότερον ὅτι πυκνότερον ἡ θάλασσα τοῦ μὲν σώματος
τοῦ γλεύκους, ἧττον ψύχεται, ὥσπερ τὸ θερμαινόμενον μᾶλλον, οὕτως
καὶ πυκνότερα τὰ θερμὰ διὰ τὴν πυκνότητα, ἢ ὅτι λιπαρώτερα ἡ θάλατ-
τα· διὸ καὶ βράδιον ψύχεται τὸ λίπος καὶ τῶν ἄλλων· τὸ δὲ
λιπαρώτερον θερμότερον ἢ ὅτι γῆς πολὺ ἔχει· ὥστε τὸ ξηρότερον τὸ ὑγρὸν
ἡ ρότερον θερμότερον. Διὰ τί ἡ θάλαττα διὰ διοπτότερα τὰ πλέ-
μυρα τῶν χυτρῶν οὖσα, λειπότερον γῆς τὸ πότιμον τοῦ ἁλμυροῦ· ἢ οὐ τὸ
λεπτὸν αἴτιον· ἀλλ' ὕθυ ωρεῖται τῶν ὑδάτων, τὰ λεῖα μᾶλλον εἰσι·
τὸ μὲν οὖν πότιμον, πυκνὸν διὰ λεπτομέρειαν αὐτοῦ· τὸ δὲ ἁλμυρὸν
μεγάλα ἔχει τὰ διάκενα· ἢ ὅτι καθαρώτερον ἡ θάλαττα· γῆ μὲν
γὰρ ἐκ κάτω· ἢ ὃ μὲν θαρεῖα δὲ σαύφισται· τὸ δὲ πότιμα, γεώ-
δη· αὐτὴ δ' ἐν τῷ μεταξὺ φορᾷ μᾶλλον ἁθαλοῦται πεχύ. Διὰ τί ἐν
τοῖς βορείοις διοπτότερα ἡ θάλαττα, ἢ ἐν τοῖς μολίοις· ἢ ὅτι ἐν
μὲν γὰρ λιμένι χαμαί ἐστιν ἡ θάλαττα· λιπαρὰ γὰρ ἐν ἐστὶν ἐν τῷ ἁλμυρῷ
χυμῷ· ὅπου μείων· ἐκεῖνα δὲ γὰρ ἐλαιώδη ἐν τῷ ἁλέασι· διὰ δὲ τὸ
ἁλιφλοτέρας φύσεις θαλάττης διὰ κουφότητα, ἐπιπολῆς ἀνὼ ὁ τοιοῦτος
χυμός· τοῖς δὲ βορείοις ἧττον διὰ ψυχρόν· ὅτι δὲ τὸ ὕδωρ διοπτότε-
ρον τὸ ἐλαιῶδες τὸ δὲ ἐλαιῶδες μᾶλλον ἔχει· τὸ δὲ ὕδωρ ἄχροον ὂν ἐμφαίνομεν.
ιδ' ὅπερ ἐστὶ τοῖς ἐλαίοις· διὰ τί λισσὰ μᾶλλον οἱ λίθοι τῆς θαλάτ-
της ἧττον ξηραίνουσι, βαρυτέρα ὄντα τῷ πλήθει, ἢ ὅτι πυκνότερα καὶ γεώ-
ιε' δη ἡ θάλαττα· ὀλίγον δὲν ἔχουσα τὸ ὑγρὸν, ξηραίνει θᾶττον. Διὰ τί
τὰ κύματα τὰ ἀνεμώδη, ἢ ὅτι σημεῖα τῶν μάτην ἐστὶ μᾶλλον· ὅτι γὰρ
τὸ πνεῦμα ζήνωσις ἀέρος· ἢ διὰ τὸ ἀεὶ προσωθεῖσθαι εἶναι· προσωθεῖ δὲ
οὐ συνεχὲς πνεῦμα τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ αὖ χάλλον· τὸ μὲν δὴ πρῶτον,
ὥσπερ προεμαρτύρηται· ἄλλο δὲ τοῦτο προέωσε· καὶ ἄλλο πυκνό-
τητα ποιεῖ καὶ ἀραιότητα· ὥστε δῆλον ὅταν ἡ δὴ τὸ προωθοῦμε-
νον, ὅτι ἡξῆ ὑπὸ κινοῦν· ἀεὶ χάλλον γὰρ τοῦτο ποιεῖ.

ιβ' Διὰ τί τὸ κῦμα προεκπίπτει τοῦ πνεύματος; ἢ ὅτι τὸ χαμαιπετὲς τοῦ πνεύματος καὶ τὸ πνέον καὶ ἡ θάλαττα κυμαίνουσα ἀλλ' ὕστερον ἡ θάλαττα ἐνδέχεται τὸ κινῆσαν πνεῦμα φθεῖραι, πρὸ τοῦ γενέσθαι αἰσθητόν· ὥστε οὐ πρότερον τὸ κῦμα πνεύματος· ἀλλὰ τὸ μὲν λανθανόμενον τὸ δέ, οὗ ἢ οὐχὶ τὰ πνεύματα ἅμα πάντα χεῖ πνεῖ· ἀλλ' ὅθεν ἡ ἀρχὴ πρότερον· ἅμα δὲ πνεῖ καὶ τῷ τοιούτῳ θαλάτταν κινεῖ· αὐτὴ δὲ τῷ ἐχομένῳ καὶ οὕτως ἐνδέχοιτο πρότερον τὸ κῦμα ἐκπίπτειν ὑπὸ τοῦ φθαλάσσης καὶ οὐχ ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἡ κίνησις ἡ θάλαττον τοῦ ἀέρος· ἢ φθαλάττης.

ιγ' Διὰ τί ἐν τῇ θαλάττῃ μᾶλλον νεῖν δύνανται, ἢ ἐν τοῖς ποταμοῖς· ἢ ὅτι ὁμέων ἀεὶ ἐστὶ νειζόμενον ἐν τῷ ὕδατι ἐστί· ἐν δὲ τῷ σώματι τῷ ἑτέρῳ μᾶλλον ἀποστείχεσθαι δύναται σῶμα· τῷ δὲ ἑτέρῳ δίδωσι τὸ θαλάττιον ὕδωρ τοῦ ποταμίου· παχύτερον γὰρ ἐστὶ καὶ μᾶλλον ἀντερείδει δύναται μᾶλλον. Διὰ τί ποτε ἐν τῇ θαλάττῃ τῷ λείῳ χρόνον διατελεῖν δύνανται, ἢ ἐν τῷ ποταμῷ, ἢ διότι τὸ ποτάμιον ὕδωρ λεπτόν ἐστι· μᾶλλον οὖν τῷ ἐξ ὁμοίου πνίγει. Διὰ τί ἡ μὲν θάλαττα κάεται, τὸ δὲ ὕδωρ, οὐ· ἢ κάεται μὲν καὶ κεῖνο, ἡ δὲ θάλαττα ἧττον σβέννυσι τὸ πῦρ· διὰ τὸ λιπαρωτέρα εἶναι· σημεῖον δέ· ὅτι λιπαρωτέρα· ἀπὸ γὰρ τῶν ἄλλων ἔλαιον ἀφαιρεῖται· ἢ καὶ ἧττον δύνανται οἱ πόροι ἁρμόττειν τῷ ὑγρῷ, διὰ τὸ παχύτερον εἶναι· καὶ μᾶλλόν γε δή, ἀπὸ τῶν ἄλλων ξυμπαρόντων· ὥστε πῦρ οὖν τὸ ξηρὸν τοῦ ὑγροῦ ἧττον σβεστικόν, καὶ τὸ ξηρὸν μᾶλλον κατακλύζειν καυστικόν ἐστι· καὶ ἕτερον μὲν ἑτέρου μᾶλλον, τῷ ἐγγυτέρῳ τοῦ θερμοῦ εἶναι· τὸ ξηρότερον δὲ τῇ θαλάττῃ· ἄμφω δὲ τούτων μᾶλλον ὑπάρχει.

ιε'. Διὰ τί ἀπὸ μὲν τῆς θαλάττης οὐκ ἀποσωθεῖ ἔωθεν ψυχρὸν ἀπὸ ἧττον ποταμῶν· ἢ ὅτι ἡ μὲν θάλαττα ἐστὶν ἐναίσιον ποτὸν ἀνθρώποις· οἱ δὲ ποταμοὶ ἐν στενοῖς· ἡ μὲν οὖν ἀπὸ τῆς θαλάττης αὖρα, εἰς πολὺν τόπον συνίδυναται· ὥστε εἶναι ἀσθενής· ἡ δὲ ἀπὸ τῶν ποταμῶν, ἀθρόως φέρεται, καὶ μᾶλλον ἰσχύει· διὸ μᾶλλον εἰκὸς

φαίνεται

φαίνεται ψυχρά· ἢ οὐρῦ τὸ ὕδωρ αἴτιον ἀλλοῖ μᾶλλον ποταμοὶ ψυχροί εἰσιν· ἢ δὲ θάλαττα, οὔτε θερμὴ οὔτε ψυχρά· γίνεται δὲ ἢ αὔρα ἢ πνοὴ, θερμαινομένων ἢ ψυχομένων τῶν ὑγρῶν· ὁπότερον γὰρ αὖ τούτων πάσχῃ, ἀέρα εἰροῦται· ἀέρα δὲ ροῦν ὁ ἥλιος φέρεται· ὅθεν αὔρα· τὸ μᾶλλον οὖν ἀπὸ τῶν ψυχρῶν, εἰκότως ἀὴρ πνεῖ· τὸ δὲ ἀπὸ τῶν θερμῶν ἀὴρ πνέον, ψυχρὸν γίνεται ψυχρόν· τοὺς μὲν οὖν ποταμοὺς ἅπαντα, ψυχρὰ εὑρήσεις· ἡ δὲ θάλαττα, οὔτε ψυχρά, οὔτε θερμή· φόβρα δέ ἐστιν· οὔτε οὖν τὸ ἀπὸ πνέον ψυχρὸν ἀπαυτῶν ἐστὶ, διὰ τὸ μὴ ψυχρὰν εἶναι, οὔτε ψύχεται τὸ χὺ, διὰ τὸ μὴ θερμὴν εἶναι τὴν φόβραν. Διὰ τί ὧν τοῖς μείζοσι τῶν λάκκων βραδύτερα καθίσταται τὰ κύματα, ἢ ἐν τοῖς βραχέσιν· ἢ ὅτι ἐκ πλείονος καὶ μήκους βραδύτερον καθίσταται πρὸς, ἢ ἐκ ὀλίγης· ἐν δὲ τοῖς μεγάλοις τῶν λάκκων, πολὺν ἁμωσὶ τὸν πόντον ἔχει, ἢ ἐν τοῖς βραχέσιν· οὐδὲν οὖν ἄλλο ἐστὶν ὃ βραδύτερον καθίστησι τὸ κῦμα ἢ τὸ μῆκος.

ιε'. Διὰ τί τὸ ἅλμυρον ὕδωρ ψυχρὸν μᾶλλον οὐ πότιμον· θερμαινόμενον δὲ μᾶλλον γίνεται πότιμον· καὶ θερμὸν ὂν καὶ ἀποψυχόμενον· ἢ ὅτι εἰς τὸ ἐναντίον μετὰ τοῦ ἐναντίου πέφυκε μεταβάλλειν· ἔστι δὲ τὸ πότιμον τῷ ἁλμυρῷ ἐναντίον· καὶ θερμαινόμενον μᾶλλον, ἀφέψεται, τὸ ἅλμυρόν· ψυχόμενον δὲ, ὑφίσταται.

ιθ'. Διὰ τί τὰ πρὸς τῇ θαλάττῃ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὕδατα, γλυκέα ὕδατ' ἐστὶν ἢ χέλμυρα· ἢ διὰ τὸ πρὸς μόνον τῆς θαλάττης εἶναι· διὰ τοῦτο καὶ γίνεται διὰ τὸ ἐγγύτερον φλοιοῦ θαλάσσης μᾶλλον. Διὰ τί τὸ ἅλμυρὸν ὕδωρ οὐκ ἀπέρχεται τὸν ὄζον· ἢ διότι τὸ μὲν βαρύ, σάσιμον· τὸ δὲ ἅλμυρὸν, βαρύ· διὸ καὶ τὰ θερμὰ μόνα τῶν ἁλμυρῶν ὑδάτων, ἀπέρχεται τὸν ὄζον· ἔχει γὰρ κουφότητα ἐν αὐτοῖς, ἣν κρατεῖ φλοιὸς τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ βαρύτητος· τὸ δὲ θερμὸν, κουφότερόν ἐστιν· ἔτι τὰ μὲν ἀπέρχεται, διὰ φλοιῆς· διὰ θυμῶν δὲ ἀεὶ μᾶλλον ἐφίσταται τὸ πρόσω τοῦ καὶ βαρύτητος· ἐκκλίνεται γὰρ τὸ κοῦφον καὶ καθαρόν· ὅτι γὰρ τὸ μὲν ἅλμυρὸν, βαρύ· τὸ δὲ γλυκὺ, κοῦφον· διό περ ὅτε γλυκέα τὰ ἀπέρχεται· τὸ δὲ ἐναντίον ἐστὶ, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἅλμυρὸν

ὕδωρ κινεῖται μᾶλλον ἢ μεταβάλλον, γλυκύτερον γίνεται· καθότι γὰρ ἀραιότερόν ἐστι διὰ τὴν κίνησιν γίνεται.

κά. Διὰ τί ἡ τῆς λιβύης καὶ ἡ ἐρυθρὰ θάλαττα, τὸ πρῶτον ἀλμυρὸν ὄν, εἶθ' ἅλμυρον γίνεται ταχύ, ἡ δὲ τοῖς ἄλλοις γῆς, ἢ πόντος ἐστὶ πρότερον ὅτι τὸ μὲν πρῶτον, τὸ ὑπάρχον ὕδωρ ἐστὶ τοῦ τόπου καὶ τὸ πεπαιμένον ὑπὸ τῆς ἔστιν· ὅταν δὲ χέηται θαλάττης πρόσθεν μᾶλλον διὰ τὸ προσφαρεῖναι, τὴν θάλατταν πρότερον· ἡ δὲ τοῖς ἄλμοις οὐκ ἔχει, ἢ πρὶν ὕδωρ διὰ τὸ μὴ ξηραίνεσθαι τὸν τόπον.

κβ' Διὰ τί τοὺς ἁλασθάττον τὴν κεφὴν τὸ ἅλμυρὸν ὕδωρ, ἢ τὸ πότιμον· ἢ διότι τὸ μὲν πότιμον θαλάττης ἐστίν, τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ θερμοῦ εἰσιόντος διαφθείρεσθαι· ὥστε τὸ ὑγρὸν εἶναι ἢ τὰς ὄψεις, ὥστε μὴ θιγγάνειν· μόλις δὲ τὴν κεφὴν τὰς ἀρθρώσεις διαζιόντα· τὰ δὲ ἔπιόντα βιαζόμενα, ταῦτα τὰ χυμὰ διαιρεῖ· ἀκείσεται δὲ τὰ λίαν μεγαλομερῆ· ὑστερέχει γὰρ τῷ πόρῳ· τὰ δὲ μικρομερέστερα, διορύττεται οὐφαιόμενα· ὅτι δὲ τὸ μὲν πότιμον, λεπτόν· τὸ δὲ ἅλμυρόν, παχύτερον· ὥστε τὸ μὲν, ῥᾳδίως διὰ τοῦ λεπτοῦ τῆς δύσεως, μόλις τὴν κεφὴν· τὸ δὲ, εἰσέρχεται μὲν, ἧττον ἢ διὰ τὸ μεγαλομερέστερον εἶναι, διαιρεῖ καὶ βιάζεται θᾶττον.

κγ'. Διὰ τί τὸ ὕδωρ ἥττον φαίνεται λευκὸν ἐὰν κινῆται· οἷον ἡ φελίκη· διὸ καὶ Ὅμηρος· ἀρχομένου φησὶ τοῦ πνεύματος, μελαίνει δέ τε πόντος ὑπαὶ τοῦ· ἢ διὰ δύο αἰτίας· ἐγγύθεν μὲν τῆς ὄψεως ὄντος, διὰ τὸ δύνασθαι τοῦ ὄψιν, μᾶλλον ἡρεμοῦντος κινουμένου δὲ, μὴ εὐθυπορεῖν· τὸ δὲ διαφανὲς, λευκὸν φαίνεται· διὸ καὶ ὑπὸ μὴ δύνασθαι ὄψις, μέλαν φύσιν εἶναι· διὸ καὶ ὁ ἀὴρ πόρρωθεν μέλας φαίνεται· ὁ δὲ ἐγγὺς λευκός· καὶ θαλάττης τὸ μὲν ἐγγὺς, λευκόν· τὸ δὲ πόρρωθεν, κυανοῦν καὶ μέλαν, πόρρωθεν δὲ κινοῦντος μὴ ἐᾷ τῆς ὄψεως, καὶ τὸ διαπλάττειν ἀθρόον τοῦ ὄψιν, ἐὰν ἡρεμῇ πρὸς τὸ φῶς· κινουμένου δὲ

κδ'. μὴ δύνασθαι. Διὰ τί ἐν τοῖς βαθέσι πηλάγεσι τὸ κύμα κινεῖται πηλαῖ, ἀλλ' ὡς τοῖς μικροῖς· πότερον ὅτι τὸ μικρὸν φορὸν μᾶλλον ὑπὸ τοῦ ὕδατος διαιρεῖται ὑπὸ τοῦ ἀέρος μᾶλλον, ἢ τὸ πολύ· διὸ θραύεται παντάξαν μᾶλλον· ἐν μὲν οὖν τῷ βάθει, πολὺ τὸ κινούμενον· ἐν δὲ τῷ βραχεῖ.

ὀλίγον.

κέ. ὀλίσθον. Διὰ τί οἱ πρὸς μόστον τόποι, ἀλυκώτερα τὰ ὕδατα ἔχουσιν· ἢ διὰ τὸ τὴν θάλατταν ὑπὸ νότου ὠθεῖσθαι· ὑπὸ τούτων μεκς. ραίνυται. Διὰ τί τῶν ὑδάτων τὰ ἁλμυρὰ ὧν τῷ γλυκεῖ οἴνῳ ἐμπίπτοντα, ἢ ὧν τῷ αὐχμηρῷ· πότερον ὅτι μᾶλλον ἔχει γλῶσσαν γλυκύς, ὡς πηδάσαφίς, ἢ ὅτι βαρύτερος καὶ γλιχὸς τοῦ γλυκέος· ὥσθ' ἧττον μίγνυται, μιγνύμενον δὲ, ἐφίσταται.

κζ'. Διὰ τί ὁ λωσὶ φίσταται μᾶλλον ὁμοίως ἐν ὑγρῷ καὶ ἐν ξηρῷ· πότερον ὅτι μᾶλλον ἔχει γλῶσσαν γλυκύς, ἢ διὰ τὴν θερμότητα καθάπερ οἱ ἄλωες· ὅμοιον γὰρ ὀξαν θήματι· ἢ διὰ ἄλλο τι πάθος· ἢ γὰρ οὐ διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῷ γλυκεῖ μᾶλλον οὐκ ἄλογον θερμότατος γὰρ.

κή. Διὰ τί τὰ κύματα πρότερον φοιτᾷ ἐπὶ τὸ τῶν ἀνέμων· ἢ διότι καὶ τὴν τοῦ ὕστερον· τὸ γὰρ πρῶτον πνεῦμα ὡσαμεὶ προδιαλύεται τὴν ὠθοῦσαν τὸ κύματος· ἀφικνεῖται δὲ, ἐκ αὐτοῦ τοῦ πρώτου ὠθεῖν.

κθ. ἁλμυρὰ εἰ ἡ ὧσις γίνεται τοῦ χυμοῦ. Διὰ τί αἱ κυματώδεις θέρας γῆς, στερεαὶ εἰσὶν οὖσαι πολλάκις σωφόδρα, ὡς πηδαθιομέναι· καὶ ἡ μὴ κυματώδης γῆ, στερεά· ἢ διὰ πάθος, χαῦνος· ἢ διότι ἡ μικρὰ ἅμμος, οὐ πόρρω θεν ἐμβάλλεται ὑπὸ τοῦ κύματος· ἀλλὰ ἡ μείζων μᾶλλον· ὡς περὶ τῆς χειρὸς βάλλοντι πόρρω, οὗτοι ἐλάχιστον μάλιστα δύνανται τόνον· ἕπεται πολλῶν κυκωμένων, τὰ ἐλάχιστα ἐμπόδιστα, οὕτω καὶ· ἢ δὲ τοῦ κύματος ὀλοφώνησις κίνησις, ἐδαφίζει· κινεῖ δὲ οὐκέτι· διὰ μὴ οὖν τὸ μακρόθεν μὴ πόρρω δύνασθαι τῶν δεῦν, ἐκ μικρῶν σφόδρα συντίθεται· διὰ δὲ τὸ πολλάκις κινεῖσθαι, συνεχὴς γίνεται τοῖς πόρρω ἅμμου, ἕως ἂν συναρμόσῃ· διὰ δὲ τὸ κῦμα τὸ τιλυτᾶον ἐδαφίζεται· καὶ τὸ ῥέμα ὑγρὸν συγκολλᾶ· ἢ δὲ πόρρω ξηρά τις οὖσα δίεται· καὶ ἐκ μιζόν δεῖ λιθώδης λ'. ων, καὶ ἀνεδάφιστος. Διὰ τί θαλάττης τὰ ἀνω τῶν ἐν τῷ βάθει ἁλμυρώτερα καὶ θερμότερα· ὁμοίως δὲ λέγουσι τοῖς πότιμοις τὸ ὕδωρ λεῖον ἁλμυρώτερον, τοῖς εἰς βάθος· καίτοι ἔδαφος τῷ κατωτέρῳ βαθύτερον γὰρ τὸ ἁλμυρόν· ἢ διότι ὀλίγος καὶ ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ, ἀνάγκη εἰς τὸ ἐλαφρότερον ἀπὸ τῶν ὑγρῶν, τὸ δὲ πρὸ μώτερον ἀεὶ

κυφότερον· μᾶλλον δὲ ἀπὸ τῶν ἐγγυτέρω τόπων, ὥστε καὶ
θαλάσσης, ἀπὸ τῶν ὠιὸ πολῦς καὶ τῶν ποτίμων, ἀνάγκη τὸ
πόμμον ἁλμυρώτερον εἶναι, ἀφῶν ἀνῆκται· ἢ ἀφῶν μηθὲν ἧ-
λαττον τὸ γλυκύ· διὰ τοῦτο δὲ καὶ θερμότερα τὰ αἰώρα· τὸ γὰρ ἁλμυ-
ρὸν θερμότερον τοῦ ποτίμου· διὸ καὶ φασί τινες τῶν ἡρακλειτιζόν-
των, ἐκ μὲν τοῦ πρὸς τίμου ξηραινομένου καὶ πνευμένου, λίθους
γίνεσθαι τὴν· ἐκ δὲ θαλάσσης τὸν ἥλιον αἰὲν θυμιᾶσθαι.

λά. Διὰ τί θαλάσσης τὸ πρὸς τῇ γῇ γλυκύτερόν ἐστιν· ἢ διότι ἐν
τῇ κινήσει μᾶλλόν ἐστι κινούμενον δὲ τὸ ἁλμυρὸν, γλυκύτερον γί
νεται· ἢ ὅτι καὶ ἐν τῷ βάθει ἁλμυρώτερόν ἐστι τὸ ὕδωρ· τὸ δὲ πρὸς τῇ
γῇ, ἧττόν ἐστι βαθύ· διὸ καὶ τὰ ὀχβαθῆ, ἁλμυρά ἐστι καὶ οὐχ ὁμοί-
ως γλυκέα· τοῦτο δεῖ τινὸς ὅτι βραχὺ τὸ ἁλμυρόν, φέρεται

λά. μᾶλλον εἰς βάθος. Διὰ τί ἡ θάλαττα μόνου τῶν ὑδάτων
κάεται· τὸ δὲ ὠὸ τί μᾶλλον καὶ ποτάμια οὔ· πότερον ὅτι γῆν πλείω ἔ-
χει· δηλοῦσι δὲ οἱ ἄλλοι· ἢ διότι λιπαρά· δηλοῖ δὲ τὸ ἐν τοῖς ἅλασιν

κλ. ὑφιζάνον ἔλαιον Διὰ τί ἐν ταῖς λίμναις ἄμμος γίνεται,
ἢ ἧττον ἢ ἐν τῇ θαλάττῃ ἠιόσι· ἢ ὅτι ἐν τῇ θαλάττῃ πέζα
γίνονται ἡ γῆ ἐκκεκαυμένη μάλιστα· ἢ ἐξ ἀμφοτέρων ἐστὶ μᾶλλον
ἐξαμικρὰ ἐλάχιστα μόρια· ψήχεται δὲ διὰ τὸ ὠθεῖσθαι τῷ κυμάτων.
ἐν δὲ ταῖς λίμναις, οὐ γίνονται ὁμοίως πέζαι καθαραί· οὐδὲ θρόα
ονται ὁμοίως, διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι κύματα ὁμοίως· οὐδὲ τοῖς πρα-
μοῖς μᾶλλον· ὅτι τῷ μὲν γῆν καταφέρουσι· τὰς δὲ πίτυας τῇ

λδ. πλησιοθραύουσιν. Διὰ τί ὅταν ἡ λίμνη ἢ κοπάσῃ ἢ ξηρὰ γένη-
ται, ἀρκάεται ὅσῳ τοσοῦτῳ μᾶλλον· πότερον ὅτι τὸ ὑ-
γρὸν τὸ ἐν τῇ λίμνῃ ἀεὶ πλείζον τῇ ἀτμίδι θερμαίνῃ τὸν ἀέρα,
ὥστε ἐλάττους καὶ ἀθερμοτέρους τοὺς πόρους ποιεῖ, ἢ ἐν τοῖς κοίλοις
καὶ προσελκύει τὸ πρὸς ἐκφλογίσεως πλέον ἐστὶ τὸ ψυχρὸν ἄρ-
χεται, καὶ λανθάνει εἰς δυόμματα ξηρᾶς οὖν οὔσης φλιμνης, διὰ
τὸ λείονος τοῦ πόρου ἢ ψυχρότης τὸ λείωμ πρόσω πορεύεται, τὴν νυσ
καὶ ἀπεκάθαρται μᾶλλον· ἐν δὲ ταῖς τοιαύταις χώραις πάλιν κάτω-

θεν

θαι νίεσθαι, ὥστε ὥσπερ καὶ δυκεῖ. καίτοι ἡ τῆ θερμὴ τοῦ χειμῶνος ἀέρος διὰ τὸ ἔφυγρον εἶναι καὶ τὸ ψυκτικὸν τὸ ὠὴ πλῆσθερμὸν τὸ ἐν τῇ γῇ. τὸ γὰρ ὑγρὸν, οὐδὲ οὕτω πόρρω ὄντι ὡς τε μὴ ψύχεσθαι, διὰ τὸ ἐν ὄσαν θερμότητα τοῦ ἐν τοῖς ὑγροῖς. οὔτε δ' ὅτως ὀλίγον ὡστε μηθὲν ἰχνῶ φιν διὰ τὸ ἄβροχον εἶναι τὸ ὠὸν διὰ τὸ ψύξιν καὶ ῥῦσυμβαί
λε. νειν τὸν κρυσάλλου πεπηγότα καὶ οἰκεῖν. Διὰ τί ἡ θάλαττα ἁλμυρά ἐστιν ἢ ὅτι ἐν τῇ θαλάττῃ πολλοὶ οὐσοὶ χυμοὶ καὶ γὰρ
λς'. τὸ ἁλμυρὸν καὶ τὸ πικρὸν ἅμα φαίνεται. Διὰ τί τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ ὄρφακας, ἀλλ' ἰθυοφύλακας καλοῦσι; ἢ ὅτι ὁμοίως περιθρασύ μυσται ἔχουσι, καὶ τοῖς ὀρφύλαξ ἐπόμενοι ἔρχονται. ῥύπου γὰρ τὸ ἔχειν ὅμοιον. ἡ δὲ θάλαττα σήπεται κινοῦσα, ὁμοίως περιθρασύ.
λζ'. Διὰ τί γίνεται πολὺ ἀνάπλεων ὀρύξῃ περὶ τὴν θάλατταν, τὸ μὲν πρῶτον ὠστιμόν ἐστιν ὕδωρ, εἶθ' ἁλμυρὸν γίνεται; ἢ ὅτι αὐτῆς ἐστὶ θαλάττης ἡ δυνθεῖσα ὑπὸ τὴν γῆν ὕδωρ. εἰκότως οὖν τὸ πρῶτον ὄντι γλυκύ. ἐλαφρότερον γὰρ ὄντι τοῦ ἁλμυροῦ. ἡ δὲ θάλαττα ἔχει τι τοῦ γλυκέος. ὁμιχθὲν τῇ γῇ, μᾶλλον ὠὴ πολάζει. τὸ δὲ ἁλμυρὸν διὰ τὸ βάρος ἐστὶ διὰ τὸ μὴ τικὸν εἶναι, κάτω φέρεται. εἴτε ὄνδ' ὅτως, εἴτε καὶ τὰ τὰς φλέβας εἰς ἡ πειρασθεῖ ὠὴ τὴν θάλατταν τὸ γλυκὺ ὕδωρ, εἰκότως ἀνὼὴ πλῆς εἰς ἡ θάλατταν, ἡ μίγνυται αὐτῇ. ἀνοιχθέντων δὲ τῶν πόρων, ὕστερον διὰ τὸ πλῆθος τὸ ἁλυκὸν κρατῶ, τοῦτο πάντοτε ἐστὶ συμβαίνειν τῶν πόρων ἀνω, ἀλλ' ὁδὸν ζητεῖν τὸ ὠὴ ἐξελθεῖν. ἀνοιχθέντων δὲ ἐν ταύθα πῶν φέρεται καθάπερ ὠὴ τῶν τῶν τοῦ μα τος φλεβῶν.
λη. Διὰ τί ἡ θάλαττα οὖσα βαρυτέρα τοῦ πότιμου ὕδατος, μᾶλλον ὑγρότερόν ἐστιν ὕδωρ; πότερον ὅτι λεπτομερέστερα; τὸ δὲ ἔλαιον ἐὰν χυθῇ πρὶν εἰς μᾶλλον ὑγρὸν ἐλθεῖν ἔχουσα δὲ ἐν αὐτῇ λίπος, εἰκότως μᾶλλον ὑγρόν ἐστιν ἢ ἔχειν τὸ ἐλαφρότερον καὶ ὑγρότερον. αὐτὸ γὰρ τὸ ἔλαιον, ἐλαφρότερον τοῦ ὕδατος ὑγρότερον δὲ οὐ. ἢ ἔχει ὑγρότερόν ἐστιν, ἀλλὰ φαίνεται. τὸ γὰρ πότιμον ὕδωρ ἀπὸ χῆς, ἢ ἀπὸ ῥωμάτων ἐστίν. ἢ δὲ θάλαττα ἀφίησι μετὰ τοῦτο τὸ ὕδα-

γοις ἔτη· ὥστε τῶν μὴ καθαρὰ εἶναι τὰ ξύματα, συγκατάγεσθαι τὸν ἰλὺν· αὕτη δ' ἐστὶν αἰτία, τοῦ ἢ πόνον εἶναι ὑδάτων.

λθ'. Διὰ τί οἱ μέντοι γε ἐν τῇ θαλάττῃ, μᾶλλον παρὰ τοὺς ἐν γῇ ὄντες πρὸς οὓς καὶ οἱ τροχοὶ μᾶλλον τῶν οὐσῶν πόνου· καὶ ὁ λαπάττων; ἢ ὅτι οὐ πᾶσα πρὸς πᾶσαν λάπαξις· ἀλλ' ὁμοίως ἐν τῇ γῇ καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ διαπρίει, καὶ ὁλοσδυκεῖ θρυπτικώτερους πρὸς ἅλμην καὶ λιπαροὺς· θερμὸν γὰρ ὄζει καὶ ξηρὰν ἀπαυτῆς τὴν ἀτμίδα.

μ'. Διὰ τί πᾶσα λίμνη πότιμος οὖσα, πλωΐμη καὶ εὔπλοος ταῖς μάλιστα· πλωΐμη μὲν γὰρ γλυκὺ εὔπλοος δὲ τὸ πικρόν· ἅμα δὲ οὐχ οἷόν τε ἐν ταὐτῷ πικρὸν εἶναι οὐθὲν εὔπλοος· ἢ οὐ πικρὸν εἶναι οὐθὲν εὔπλοος· ἀλλ' ἢ λιγόστης εὐπτικόν· διὸ καὶ τὰ ἀκροκώλια καὶ ὅσα μυξώδη, τοιαῦτα· ὥστε καὶ τῶν πικρῶν ὅσα τούτου μετέχει, οὐδὲ τῇ λίμνῃ ταύτῃ συμβέβηκε τοῦτο· ὥστε φλεγματώδους διαφθορᾶς, τὸ μὲν πικρὸν, ἐκκεκαῦσθαι· ἐμμένειν δὲ τὸ λιπαρὸν καὶ γλίχρον· τούτῳ μὲν οὖν μὴ εὔπλοος· πλωΐμη δὲ τῷ πρὸς ἅλμην αὐτῆς.

Διὰ τί τὸ γαλαζίζον φθαλάττης λευκὸν φαίνεται· τὸ δὲ κατὰ φερὲς, μέλαν· ἢ ὅτι τὸ μὲν πόνου ὁρώμενον, μελανίτερον μᾶλλον φαίνεται· ἢ πόνου φαίνεται τὸ κινούμενον ἧττον· ἢ διότι τὸ μὲν διαφανούμενον, λευκὸν· τὸ δὲ μὴ διαφανούμενον μέλαν· ἢ πόνου δὲ διαφαίνεται τὸ κινούμενον.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΘΕΡΜΑ ΥΔΑΤΑ.

χ β'. Διὰ τί τὸ θερμὸν ὕδωρ ἐὰν ἐπιχυθῇ ἐλαίῳ, ἧττον θερμὸν ὄζει καταχόμενον τοῦ ἐλαίου θερμοῦ ὄντος· ἢ διὰ τὸ λεπτομερὲς τοῦ ἐλαίου θερμαίνεσθαι ἧττον τοῦ ὕδατος; Διὰ τί τὰ ὕδατα ἐν τοῖς φρέασι μετὰ μεσημβρίαν ἐστὶ ταῦτα θερμά· ἢ διότι τὴν ἡμέραν πεπύκνωκε τὸ θερμὸν τὸν ἀέρα· πρὸ μεσημβρίας δὲ τὸ θερμὸν, λύσαν τὴν χύσιν

πλωΐμη

πνεύμ. οὐχ ἅμα δὲ ὠὶ πάντα κρατεῖ· ἀλλ' ὅταν ἐπιχορήσῃ·

ε'. Διὰ τί τὸ ὕδωρ θερμότερον ἐνίοτε φλογὸς γίνόμενον, ὃ κατακάει μᾶλλον τὰ ξύλα, ἢ δὲ φλὸξ κατακάμ. ἢ ὅτι ἡ μὲν φλὸξ λεπτομερές· καὶ τὸ ἀπεῦ τῆς πνεύμα. τὸ δὲ ὕδωρ μεγαλομερές· ὥστε οὐκ εἰσδύεται· ἡ δὲ φλὸξ καὶ τὸ ἀπὸ τῶν αὐθράκων διὰ λεπότητα εἰσιὸν, διαλύει·~

ϛ'. Διὰ τί τὸ μὲν ὕδωρ τὸ ζέον οὐ τήκει, ἡ δὲ κοιλία τήκ. πότερον ὅτι τὸ μὲν θερμὸν τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ εἰσέρχεται διὰ λεπότητα· τὸ δὲ ὕδωρ οὐκ εἰσέρχεται διὰ παχύτητα· ἢ διότι καὶ τἆλλα κωλύ. τήκεσθαι τὸ ὑγρὸν· ὑφ' ἡμῶν γὰρ ἐν ὑγρῷ τήκεται· ἐν ᾧ τῇ κοιλίᾳ τὸ ὑγρὸν εἰστὶ νῦν πονοσοῦν, οὕτω λύ.

ζ'. Διὰ τί τῶν ἀγρείων ὁ πυθμὴν οὐκάθ. ἐν ὅσοις τοῖς ὕδασι καὶ ζέουσι. ἀλλὰ καὶ φέρουσι τὸν θυθμὸν ἐχόμενοι· ἐξαιρεθέντος δὲ κάθ. ἢ ὅτι συμφύεται τὸ ἐγχινόμενον θερμὸν ἐν τῷ θυθμένι τοῦ ὕδατος· διὸ οὐ τήκεται τὰ τηκτά, ἂν μὴ ὑφ' ἑμπίσῃ·

η'. Διὰ τί οὐχ πήγνυσι τὸ χειμῶνος ὁμοίως καὶ τὸ θέρους τὸ ὕδωρ οὐ μόνον ὁμοίως θερμαινόμενον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον καὶ ὁμοίως θερμὸν· καὶ ἔτι μᾶλλον. ἢ διότι πύκνωσίς ἐστιν ἡ ἀναβολὴ τοῦ πνεύματος ὑγρὸν· τὸ μὲν οὖν ὕδωρ αὐτὸ θερμαίνεται τότε οὐθὲν ἧττον ἢ τὸ ψύχος· αἴδε τὸ πνεῦμα ὑγρὸν, αἴρεσθαι οὐδαμῶς ὁμοίως· διὰ τὸ τὸν περιέχοντα ἀέρα εἶναι ψυχρὸν· μᾶλλον δὲ ἐλαττοῦσθαι τῷ μεγέθ. αἴρονται ὑπὸ τοῦ ψύχους θλιβόμενα· ὥστε διακόπτουσι τοῦ ἀέρος τὸν χυμὸν, ὃν πίπτουσιν, ὥστε ἐλάττους τοῦ ὄγκου καὶ τῷ πολὺ θ. γίνονται τὰ χειμῶνος, τὸ δὲ θέρος τὸ ἐναντίον· ἡδὺ πύρωσις γίνεται, διὰ τὸ πολὺ καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ἀέρος·~

ϑ'. Διὰ τί τὸ μὲν θερμὸν ὕδωρ ξυτίδοῖ, τὸ δὲ πῦρ θερμὸν, οὔ· ἢ ὅτι τὸ μὲν πῦρ, ποιεῖ πνεῦμα· ὥστε ὀγκοῖ· πιεστείνεται γὰρ τὸ δέρμα· ἡδὺ καὶ μᾶλλον ξυτίσσεται. ι'. Διὰ τί τῶν ἀγρείων οἱ θυθμοὶ θερμοὶ μᾶλλον θερμαίνουσι τοῦ ὕδατος ἢ ψυχροὶ τοῦ ὕδατος, ἐγκατακλεί

ται τὸ θερμὸν ἐν αὐτῷ περιέχεσθαι καὶ εἴσω κωλύεσθαι ὅ-
ταν δὲ διαθερμανθῇ τὸ ἐν ὑδρίᾳ, οὐκέτι ἀποστέγοντος, ἀλλὰ
διαπνέοντος ἐλάττονος ἐνομβρίᾳ τῷ πυρὶ, ψυχρότερος γίνε-
ται ὁ πυθμήν· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ βαλανεῖα· καὶ γὰρ ταῦτα τοῖς
μὲν θερμότερα, ἢ ταθρῷς, διὰ τὸ ἐγκατακλείεσθαι τὸ θερ-
μὸν ἐν τῷ χεμαίνεσθαι μᾶλλον, ἢ ἐν ζεφύρῳ· ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἀέ-
ρος οἱ τοῦ ψυχροῦ. Διὰ τί τὸ μὲν ὕδωρ ζέον οὐκέκ παφλάζει,
τὸ δὲ ἔλαιον καὶ ἡ φακὴ καὶ τὸ ἰκρὸν φόρτυρον τὸ ὕδωρ τούτων· τὰ δὲ
κοῦφα ἐξαΐσσουσιν ἄφαι πρὸς ἑαυτά· ποιεῖ δὲ καὶ τὸ ἀργύλιον τὸ, καὶ τοῦ
το καθαρόμωρον· διὸ οἱ ἐν τῷ ἀργυροκοπείῳ καμμώνιον τὶ κερδαί
νουσι· τὸ γὰρ διαξέει τοῦ μώρου συγκαλλιώντες, λαμβάνουσι τὰ
λείψανα· ἢ διότι πρὶν ἐμβῆναι τὸν ἐκ παφλασμὸν τὸ θερμὸν ἐξαΐσσει μίζον
καὶ βιαζόμωρον τὰ ἀντικρούοντα τῇ κατὰ φύσιν αὐτοῦ φο-
ρᾷ· τὸ μὲν οὖν ὕδωρ διὰ κουφότητα καὶ λεπτότητα, οὐκ ἀπερι-
άζεται ὥστε οὐκ ἀθροίζεται πρὸ τοῦ θερμοῦ· ἀλλὰ πρὶν ἁλιαθῆναι
φθάνει διακόψαν τὸ ἀεὶ προσελθόν· τὰ δὲ ἔχοντα ἐν αὐτοῖς σῶμα
οἷον τὸ ἔλαιον καὶ ἡ ὀάργυρος διὰ βάρος τὸ σῶμα τοῦ δὲ ἐχόν-
των πολὺ καὶ οὐ τὸ ὠοειδῶν ὡς διὰ τὸ ἀπερι άζεσθαι βίᾳ, ἀθρόον
ἀποφαιρέζεται ἡ ἀνακρατήσῃ τὸ θερμόν· οὐχ ἥδιστ διὰ τὸ ὠοειδὲς
τὸ, ἀλλὰ κρατεῖ, ἕως ἂν ὑπὸ τοῦ ῥέοντος τοῦ θερμοῦ ἀπορρι-
φθῇ· γίνεται δὲ τὸ ἀθρόον ἡ οὐκ ὦσις· διὰ τὸ τὸ χὺ φέρεσθαι τὸ θερμὸν κατ
ά. πω θεν ἄνω. Διὰ τί τὰ μὲν ὀλίγον χρόνον ἐν τῷ θερμῷ
ἐθέλει χόμωρα ἀνοιδεῖ, τὰ δὲ πολὺ, συμπίπτει καὶ γίνεται ξυσά· ἢ διὰ
ὅτι τὸ θερμὸν ἐκ τοῦ τοιούτου, ὑγρὸν πρῶτον ἐστί· ἐκ δὲ ὑγροῦ πνεῦμα· τὸ
δὲ πνεῦμα, ἀέρα οἱ· τὰ μὲν οὖν πρῶτον θερμαίνοντα πλεῖστα τὸ, ὑγρὸ
τερα πρῶτον ἐστί· καὶ ὀξὺ ὑγρῶν πνεῦμα τοῦτο οὖν, ὀγκηρὰ πρῶτον ἐστὶ ἔχον·
ὅταν δὲ μᾶλλον θερμαίνῃ τὸ πρῶτον, ἀέρα ἤδη πρῶτον ἐστί· ὥστε ἀπορρεῖ
ται ἡ ἀτμὶς· καὶ τὸ ὑγρὸν ξηραινόμωρον, συμπίπτει τοῦτο δ' οἰ
κοῦσι· συμπίπτουσι δὲ, ξυσοῦται καὶ τὰ πέριξ δέρμα τοῦ πέντων·
ιά. ἢ διαΐσσωμα μᾶλλον, τοῦτο ξυσὸν γίνεται. Διὰ τί ὑπὸ τῶν θερ-

μῶν

μᾶλλον ὑδάτων μᾶλλον, ἢ ὑπὸ τῶν ψυχρῶν, πάντων δὲ λίθοι· πότερον ὅτι τῇ τοῦ ὑγροῦ ἐκλείψει γίνεται λίθος· μᾶλλον δὲ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ἢ τοῦ ψυχροῦ ἐκλείπει τὸ ὑγρόν· καὶ ἀπολιθοῦται διὰ διὰ τὸ θερμόν· καθάπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς φησι, πάντα ἰδὼν καὶ τοὺς λίθους καὶ τὸ θερμὸν ἐν τῶν ὑδάτων γίνεσθαι· ἢ τὸ θερμὸν ἀπολιθοῖ· καὶ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ δὲ λιθοῦται, διὰ τὸ τὴν βολὴν τοῦ πάσου τὸ ὑγρὸν ἀναλίσκουσαν σκληρύνειν· δῆλον δὲ ἐκ τῆς βολῆς, καὶ τὸ ἁλῶσαι.

ιβ'. Διὰ τί ἐν τῷ θερμῷ ὕδατι ἐὰν τὸν πόδα ἔχῃ τις, ἥρεμοῦντος μᾶλλον, ἢ πάσαν δοκεῖ εἶναι θερμόν· ἐὰν δὲ κινηθῇ, θερμότερον· ἢ ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος· ἐὰν ἐν τῷ πνεύματι προσχάσῃ τις ἀεί τι ὅπερ οἰκεῖόν ἐστι μᾶλλον ἀὴρ ἢ ψυχρότερος, εἰς ὃ τὸ θερμότερον εἰσιὼν

ιγ'. μᾶλλον αἰσθάνεται. Διὰ τί ἐν ζέοντι ἡλίῳ μᾶλλον ἢ τῇ σκιᾷ τὸ θερμὸν ψύχεται· πότερον ὅτι τὸ θερμὸν τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ πλείονος φθείρεται, ἢ ὅτι ἐν μὲν τῇ σκιᾷ τὸ ψυχρὸν περιεστηκὸς θλίβει τὸ ἐν θερμῷ· καὶ οὐκ ἐᾷ ἐξιέναι· ὥσπερ καὶ τοῖς θυμοῖς ἐστι τοῖς τὸ ψυχρὸν προσχόμενον· ἐγκατακλείει γὰρ τὸ θερμὸν καὶ κωλύει ἐξιέναι· καὶ ὅλως τοῦ χειμῶνος ἅπασι συμβαίνει τὰ ἔσω θερμότερα· ἐν δὲ τῷ ἡλίῳ οὐδὲν ὁσαύτως φράττον

ιδ'. τος, φέρεται καὶ θᾶττον ἀπολείπει. Διὰ τί τὸ ἐν τῷ ἡλίῳ θερμαινόμενον ὕδωρ ὥστε λούεσθαι, οὐκ ὄξινον ὑπνωτικόν· πότερον ὅτι διὰ τὸ ψύχεσθαι· καὶ εἴ τι ἐπεὶ τὸ σῶμα πίον φέρει πνεῖ· ἢ τοῖς μὲν καὶ τοῦτο· ἀλλὰ καὶ πολλάκις λούμενοις νοσερόν ἐστι· τὸ μὲν γὰρ θερμὸν ὅλως ὑπνωτικόν ἐστι καὶ ξηραντικόν· τὸ δὲ ψυχρὸν, σπαστικόν· ὥστε ἄμφω πρὸς ἓν ἀγαθόν· διὸ καὶ τὸ ὕδωρ ἢ τὸ ψυχρὸν λουόμενοι, καὶ τὸ θερμὸν τὸ ὑπὸ τοῦ πυρὸς, χρήσιμόν· τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου διὰ τὸ ἀφανίζειν θερμότητος, οὐδέτερον τούτων πρὸς ἓν· ἀλλὰ ὑγραίνειν ὥσπερ τὸ φλοιὸς λύπης φάσ-

ιε'. κειν. Διὰ τί τὸ ἐν τῷ ἡλίῳ θερμαινόμενον ὕδωρ, ὄξος ἀποτίθεται· ἢ ὅτι τὸ ψυχρὸν

ις'. μένον ἐστὶ τοῦ πρὸς ἓν· Διὰ τί τὰ ὠμὰ γινόμενα πέττει ἀραιοῦται θερμά, πεπεμμένα δὲ ἢ ὀπτὰ ἐμβαίνει ὕδωρ ὥστε ἀπορρεῖν τι· ὦ θερμῷ· ἢ μᾶλλον

ιζ. ρότης ἀφανίζεται. ἡδὺ θρόμοτης δι' ἁλμυρίδος. Διὰ τί ἐν μαγνησίᾳ ἀπὸ θρμὰ φρεάτων μὲν θερμὰ εἶναι ἐπαύσαντο, ἁλμυρὸν δὲ ἢ ἦν τὸ ὕδωρ· ἢ πολὺ ἐπιχυθὲν ἀναψυχρὸν ὡς τὰ σωμάτων ἁλόζιον ἐποίησε τὴν θρόμοτητα· ἢ δι' ἁλμυρίδος μᾶλλον θρμὴ δι' ἀραιότητος πλῆθος τοῦ ὕδατος τοῦ ἐμβάλλοντος· ὅμοιον δὲ συμβαίνει καὶ φλυκτίφρασι· ὕδατι ἥθει μᾶλλον· καὶ γὰρ τοῦτο διὰ θρόμης ἥθουμενον, ἐκείνῳ μᾶλλον καταψύχει, καὶ αὐτὸ ψυχρὸν γίνεται· ἁλμυρόν τι καὶ πικρὸν διὰ τὸ τὰ φλυκτίφρα νοσεῖν· ἐπεὶ δὲ τὸ πρόσθεν ἦν ἁλόζιον μᾶλλον οὐδὲ διὰ ἄλλο αἰτίαν ἐκράτησεν ἡ θρόμοτης ἐν οὖσα ἐν τῇ γῇ τῆς ψυχρότητος τοῦ ὕδατος ἀπόλιπε τὸ θερμόν.

ιη. Διὰ τί τὰ ὄλα τῶν θρμῶν ὑδάτων ἁλμυρά· ἢ διότι τὰ πολλὰ διὰ τῆς διηθεῖται συμπεριώδους· δηλοῖ δὲ ἡ ὀσμὴ αὐτῶν· κεκαυμένης δέ· ἡ δὲ τίφρα πάντων ἁλμυρά· καὶ θείου ὄζει· διὸ καὶ συγκάει ὅτως, ὡς πρόκειται νός· πολλὰ δὲ θρμά ἐστιν, ἀπὸ πώσεως καύσεως καιομένων.

ιθ. Διὰ τί τὰ θρμὰ λουτρὰ, ἱερά· ἢ ὅτι ἀπὸ τίρων πάντων γίνονται θείων ἐκκαιομένων.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΑΕΡΑ. ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

α. Διὰ τί ἐν τοῖς ἀσκοῖς τοῖς πεφυσημένοις ἐὰν πολλαμβανόμενα τὰ μέλη πόνον παρέχουσι· πότερον διὰ τὴν πίεσιν τοῦ ἀέρος· ὡς περὶ δὲ τοῖς ἔξωθεν πέζουσι τὸν ἀσκὸν ἐν δίδωσιν ὁ ἀὴρ αὐξῆσαι πωθεῖ, ὅτω δὲ καὶ ἐν τοῖς ἐὰν πολλαβανόμενα θλίβῃ ὁ ἀὴρ· ἢ διότι βίᾳ κατέχεται καὶ πιλεῖται ἔξω ὢν πέντε ὁρμῆ

καὶ τὸ φύσιν, προσαιωρεῖσθαι τὰς πρὸς τὸ ἔνδον ἀπειλημμένον σῶμα.

β'. Διὰ τί τοῖς ἕλεσι τοῖς πεπηγόσι ποταμοὺς γίνονται οἱ καλούμενοι βούμυκοι· οὐς μυθολογοῦσι ταύρους ἱεροὺς εἶναι τοῦ θεοῦ· ὅτι δὲ τὸ γινόμενον, φόβος, ὅμοιος φωνῇ ταύρου· ὡς τι καὶ βοὶ οὕτω διατίθεσθαι ἀκούουσιν, ὡς περ ταύρου μυκωμένου· ἢ ὅτι ὅσοι ποταμοὶ λιμνάζουσιν εἰς ἕλη, ἢ ὅσα ἐλλιμνάζουσι, τὸ ὑπὸ θαλάττης αὐτικρὺ ὄντα, ἢ τὸ πνεῦμα ἀφιᾶσιν ἀθρόωτερον, ἐν τοῖς τοιούτοις γίνεται τοῦτο· αἴτιον δέ, ὅτι αἱ κοιλίαι φλιβοσίρονται· ὅταν οὖν κλυζόμενον τὸ ὕδωρ, διὰ τὸ εἶναι αἰξῦμα ἐν τῇ τοιαύτῃ λιμναστίᾳ, ἀναθεῖται τὸν ἀέρα διὰ στενῶν, εἰσβύουσι τὰς κοιλίας· οἷον εἴ τις εἰς ἀμφορέα κενὸν κατὰ τὸ στόμιον πρὸς φόβον, μυκήματι ὅμοιον γίνεται· ἡ γὰρ μύκησις διὰ τοῦτο γίνεται τὸ χάσμα τοῖς βουσί· πολλὰς δὲ καὶ τόπους φωνὰς ποιοῦσι τὰ χάσματα τοιαῦτα ὄντα· ἐπεὶ καὶ ἀμφορέως τὸν αὐτὸν καὶ αὐτὸς ἀφελὼν διὰ τοῦ αὐθμοῦ στρόβιλον ἕλκων πέσω καὶ ἔξω εἰσρίψας διὰ τοῦ καταιγίσματος, φόβον ποιεῖ· ὥστε φύγοι τὰ θηρία, ὅταν οἱ ὠροφύλακες κατασκευάσωσιν αὐτό.

γ'. Διὰ τί ὁ ἀὴρ ὁ χύδρος ἀπὸ μόνος τοῦ ὕδατος· πῶς γὰρ ἄλλων θανόντι χύδρον αὖ ἄφηται· ἢ διότι τὸ ἔχον τὸν αὐτῶν ἅμα· τὸ δὲ ὠὸν τὸ δυνάμει κατὰ τοῦτο χύδρον· τὰ μὲν γὰρ ναύμαχα βαρύτερα· ὁ δὲ ἀὴρ ὁ ἐξέπεσε κατωτέρω τοῦ ἐχόντος· ἅπτεται μὲν, ὅτι ἀθὴρ μετέξυ· οὐ δύναται δὲ, ὅτι ἀεὶ ἀνωθεν τοῦ ὕδατος.

δ'. Διὰ τί μέσων νυκτῶν καὶ μεσημβρίας μᾶλλον ἰσχὺς διαπίνεται· ἢ διότι ἡμίνεμίᾳ αὖξον, ἀέρος στάσις· ἔσχε δὲ μᾶλλον, ὅταν κρατῇ ἡ κρατῆται· μαχόμενος δὲ κινεῖται· κρατεῖ μὲν οὖν μᾶλλον μέσων νυκτῶν· κρατεῖται δὲ, μεσημβρίας· τοτὲ μὲν γὰρ οἱ λίψ πρὸς ἑωτάτω· τοτὲ δὲ εὖρος τάττων γίνεται· ἔτι ἀρχὴ τὸ πνεῦμα τοῦ, ἢ πρὸς ἕω· ἢ πρὸς δυσμάς· λήγει δὲ τὸ μὲν ἕωθεν, ὅταν κρατηθῇ· τὸ δὲ ἀπὸ δυσμῶν, ὅταν πεσόντος κρατῇ· συμβαίνει οὖν τὸ μὲν μεσημβρίᾳ πνεῦσθαι· τὸ δὲ μέσων νυκτῶν.

ε'. Διὰ τί ὑπὸ φασκάδος ἑωθινῆς ἡδὺ πρωὶ

μᾶλλον ὅτι ψύχος, ἢ ψῦχος, ἐγγυτέρω ὄντος τοῦ ἡλίου ἡμῶν, ἢ ὅτι πρόσω μέρα ἀνδρόσος καὶ πάχνη ἢ ὥσπερ φ. ταῦτα δὲ ὅτι ψυχρά. ὡς ὥστε οὖν ἐναντίνος τοῦ παντὸς τόπου ὑγρῷ ψυχρῷ, γίνεται καὶ
ε'. τάψυξις. Διὰ τί ἐν τῷ πόντῳ καὶ ψύχη μάλιστα ἡ πνίγη. ἢ διὰ τὴν παχύτητα τοῦ ἀέρος. τοῦ μὲν γὰρ χειμῶνος, διὰ ταῦτα διαθερμαίνεσθαι. τοῦ δὲ θέρους ὅταν θερμῷ μᾶλλον θερμῇ καὶ φ διὰ τὴν παχύτητα. ἢ δι' αὐτὴ αἰτία. ἔτι ὅτι τὰ ἐλώδη τοῦ μὲν χειμῶνος ψυχρά. τοῦ δὲ θέρους θερμά. ἢ διὰ τὴν τοῦ ἡλίου φοράν. τοῦ μὲν γὰρ χειμῶνος, πόρρω γίνεται. τοῦ δὲ θέρους, ἐγγύς. Διὰ τί φλυκτίδες αἱ θέρμαι μᾶλλον, ἢ μεθ' ἡμέραν. ἢ καὶ τοῦ πυρὸς καὶ φλογὸς αἴτιος ὁ ἥλιος αἴτιος. ταῦτα γὰρ κινήσεώς τινος γινομένης συμβαίνει φλύειν. αἴτιον τοίνυν τὸ θερμόν. ὅταν οὖν τοῦ τομὴ παρῇ, ἥρεμεῖ τὸ πᾶν. καὶ αἴρομένου τοῦ ἡλίου μᾶλλον, ἢ ἧττον αὐτίου. ἔτι τὸ μὴ ποταπὸν πᾶν πεῖρον, τοῦτ' ἔστιν ὅτι οὐ θέλει κίνησις ἐκεῖ ἵστασθαι τι μᾶλλον καὶ συσταίη μὴ ὁμαλοῦ ὄντος, καὶ ἡρεμοῦντος τοῦ σωματος μᾶλλον. τοῦ μὲν δὴ χειμῶνος ἡθάλασσα τοιοῦτον. τοῦ δὲ
ς'. θέρους ἡγῆ. Διὰ τί ὅταν διαχυθῇ τὸ ὑγρὸν εἰς ἄσκας, οὐ μόνον τοῦ ὑγροῦ δέχεται ὁ πόθος μετὰ τῶν ἀσκῶν, ἀλλὰ καὶ αὔξησιν λαμβάνει. ἢ ὅτι ἐν τῷ ὑγρῷ ἐνυπάρχει ἀήρ. οὗτος οὖν ὅταν μὴ χωρῇ τῷ πόθῳ ἐνῇ, οὐδὲν ἧττον ἐκεῖνος ἄγει, διὰ τὸ μέγεθος τοῦ πόθου. ἐκβάλλει τὸ μεῖζον ὄγκος, χαλεπώτερον ἐκθλίβειν ἁπλοῦν τι τῶν ὑγρὸν ἢ πνεῦμα. ὥσπερ καὶ ἐκ τῶν ἀσκῶν. ὅταν δὲ μερίζηται εἰς μικρὰ, ἐκθλίβεται ἐκ τοῦ ἀσκοῦ μετὰ τοῦ ἐνόντος. ὡς θᾶττον τοῦ ἀέρος χώρα, μὴ γίνεται. διὸ καὶ τοὺς ἀσκοὺς, καὶ εἴ τι ἄλλο ὑγρὸν, δέχεται ὁ πόθος. καὶ μᾶλλον ἐὰν τοίνυν τοῦ τοιοῦτον τοῦ γίνεται, ὅτι πλείω μοῖραν ἐν τῷ οἴνῳ ἐστὶν, ἢ ἐν τῷ ὕδατι. ὁμοίως δὲ τούτῳ, καὶ τὸ πανταχόθεν ὑγρόν. τί δήποτε κονίαν τὸ ὕδωρ χωρεῖν ἄμαξαν, ὅσον ἑκάτερον χωρεῖ ἐγχεόμενον. ἔοικε δὲ πολλαχοῦ τὸ διάκενον φλυκτίφρας ἀποτελεῖν τὸ ὑγρόν τὸ ὕδωρ, διὰ τὸ μᾶλλον καὶ σωματοειδῆ φύσιν τινὰ ἔχειν. ἔστι δὲ καὶ ἑκάστου τῶν ὑγρῶν ἐν τῇ ἀξίνῃ. μᾶλλον γὰρ ἀπεῖ

καὶ τὸ μικρὸν σαπόμενον πάσχειν, ἢ ἀθρόον· τοῦτο γὰρ γίνεσθαι μύου, ὑπὸ καταβαίνοντος ἰκμάδος· ἅμα δὲ καὶ ὑπὸ τῆς φύσεως εἰς αὐτὸ ὑδέχεται τὸ ὑγρόν, διὰ τὸ ἔχειν κοιλίας· ἡδέως δὲ μᾶλλον ἡ τῆς φύσεως εἰς τοῦτο ὕδωρ θερμὸν οὖσα, τιμᾷ αὐτὸ καὶ ὀξέως ῥοῖ· καὶ πρότερον δὲ ὕδατος ἐγχυθέντος ὕστερον κονίας ἐμπίπτουσης, τὸ αὐτὸ γίνεσθαι· ὥστε καὶ τὸ ὕδωρ ἐπέχει αὐτὸ κοιλίας καὶ διάκενα αὐτὸ ἐν αὑτῷ· ἢ οὐ τὸ ὕδωρ τὸ δεχόμενον τὴν κονίαν, ἀλλὰ κονίας τὸ ὕδωρ· τὸ γὰρ λεπτομερέστερον εἰκὸς εἶναι τὸ εἰσιόν. ἔτι καὶ ἐκ τοῦδε πειρασθῆναι· ὅταν γὰρ ἐπὶ πάτῃ τις ἢ τίφρα, καθὸν αὐτὸ πρὸ ἐπὶ πάτου, εἰσιὸν τὸν ὑγρὸν ἐπέχει τὸ ἄλλο ὕδωρ· ἐὰν δὲ ἐπὶ τοῦτο ἐγχυθῇ, εἰ μὲν ἐπὶ τὸ ὕδωρ δεχόμενον ἢ ὅσον μὴ καταβαίνοντος, ἐὰν πρότερον ἐγχυθῇ τὸ ὕδωρ καὶ σφόδρα διαμεσώσῃ· αἰεὶ δὲ καὶ ὅτι οὖν ἐπὶ βληθῇ, ὑπερχέεται· ἐὰν δὲ ἔτι ὑπερχυθῇ καὶ ἐπιπέσῃ ἡ τίφρα, ἤδη συμβαίνει· ἡ γὰρ τίφρα ἐπὶ δεχομένη· ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ὅτι οἱ βόθυνοι τῶν ἐκβλυσθεισῶν ὀξέως τῶν ὑγρῶν, οὐδὲ χοῦται· ἔοικε γὰρ δὴ αἵρεσις προκαταλαμβάνων τὸν τόπον· καὶ διὰ τοῦτο τὸ μὴ δέχεσθαι.

θ'. Διὰ τί ὁ ἀὴρ παχύτερος ὢν τοῦ φωτὸς διέρχεται διὰ τῶν στερεῶν· ἢ διότι τὸ μὲν φῶς, καθ' αὑτὸ εἶναι φέρεται μόνον· διὸ καὶ διὰ τῶν ἀραιῶν οὐδὲν ὁρᾶ ἥλιος· οἷον κισὶ εἰσδύσας· ἐπὶ πολὺ πάσῃ γὰρ οἱ πόροι· ἀλλ' ὅκεν τῇ ὑάλῳ· ὁ δὲ ἀὴρ οὐκωλύεται, διὰ τὸ μὴ ὑθυπορεῖν οὐδὲ

ι. ἔρχεται· Διὰ τί ὁ ἀὴρ ψυχρὸς μὲν γίνεται διὰ τὸ μὴ ἅπτεσθαι τοῦ ὕδατος· ὑγρὸς δ' ἐστί· καὶ σφόδρα τοῦτο φύσει εἰς τὸ ὕδωρ ὥστε καὶ συμαίνειν ὅτι δὲ ψυχρός, δῆλοι μεθιστάμενος· ψύχει γὰρ ἀπὸ τῶν ὑδάτων· ἢ ὅτι ψυχρὸς μὲν πέφυκεν εἶναι καὶ θερμός· ὥστε μεταβάλλει τῇ ἀφῇ οὗ ἂν τύχῃ ἅπτηται· ὑγρὸς δὲ οὐκέτι· διὰ τὸ κουφότερος εἶναι· καὶ οὐδέποτε εἰς τὸ βάθος τοῦ ὕδατος ἔρχεται· ἀλλὰ ἀεὶ τοῖς ὠθοῦσιν ἅπτεται καὶ βιάζηται κάτω· καὶ τὸ ὕδωρ ἐπὶ τι κατωτέρω φέρει, ὥστε μὴ ποτε εἰς βάθος ἰέναι· Διὰ τί ὁ ἐκ τῆς μφολύγος καὶ κάτω ἀὴρ ὢν, ὑγρὸς ὀξέως δέχεται· ἢ διότι ὁ κοῖλος μὴ τοῦ λ· αἰεὶ ὀλισθαίνει τὸ ὕδωρ· τὸ δὲ ἐπὶ τῆς μφολύγος ἐλαττόνως ἢ ὥστε τὸ

ιβ'. φ ξ̄. Διὰ τί ὁ ἀὴρ ἡ καὶ ἀναπίμπλησι, τὸ ὕδωρ; εἰς τὸν ἀέρα μετατιθέμενον, δρόσου. ἢ ὅτι ὥσπερ οὐδὲ λίθος· οὐχὶ ὠθοῦν ἐστιν ἀναπλητικόν· ἀλλὰ τὸ λίχνον ἢ ὑγρόν. ἢ ὅτι ὁ ἀὴρ ἄνω φέρεται· ὅταν δὲ φυσηθῇ ἄνω ὠθεῖ μᾶλλον· διὰ τὸ τοῦ τόπου ἀναφέρειν. εἰδὲ ὁ ἀὴρ ἀναπνοὴν ἔχει καὶ κωλύει κάτω φέρεσθαι, διὰ τί βαρύτεροι γίνονται φυσηθέντες ἢ πρὶν; ὅτι μᾶλλον βαρύτερός ἐστιν ἐν τῷ μᾶλλον κεκωφότερος δὲ γενόμενος καταφέρεται.

ιγ'. Διὰ τί ὁ ἀὴρ οὐκ ἄνω φέρεται· εἰ γὰρ τὰ πνεύματα τὸ γουν κινδυνεύει ὑπὸ τοῦ θερμοῦ εἶναι· πέφυκε δὲ τὸ θερμὸν ἄνω φέρεσθαι. ἢ τὸ πνεῦμα εἰς τὸ ἄνω ἐβάδιζεν· εἴπερ τὸ κινεῖν εἰς τὸ ἄνω θεῖ· καὶ τὸ κινούμενον ὅτῳ πέφυκε φέρεσθαι· νῦν δὲ φαίνεται λοξὸν τὸ φορὰν τὸ ἠρεμοῦν.

ιδ'. Διὰ τί τὸ ἀφ' ἑῴου ψυχρότερον, ἢ τὸ ἀφ' ἑσπέρας· ὅτι τὸ μὲν ἐγγύτερον μεσονυκτίου· τὸ δὲ μεσημβρίας· ὅστε δὲ ἡ μεσημβρία θερμοτάτη, διὰ τοῦτο εἶναι ἐγγύτατον τοῦ ἡλίου· αἱ δὲ μεσονύκτιαι ψυχρότεραι διὰ τὸ ἐναντίον.

ιε'. Διὰ τί αἱ νύκτες τοῦ ἡμέρας ἐν ταῖς ἀλέαις πνιγηρότεραι· ἢ διὰ τὸ ἄπνοιαν· οἱ γὰρ ἐτησίαι λεπτόβρομοι, τὰς νύκτας δὲ πλέον πνέουσιν.

ις'. Διὰ τί τὰς ἠρῖς ἀσκοῖς ἀσὶ παφυσηθεῖσι λεπτοῖς πειρῶμαι τιζομένοις· ἢ διότι σήπεται μᾶλλον κινούμενα· ἄνω τὰ δὲ πὰ πολήρη, ἀκίνητα· τοῦτο δὲ πολήρη. Διὰ τί φλαὶ θείας μᾶλλον ψύχος ἐμποιοῦσι, ἢ ὧν ἐφέλων ὄντων· τὰ δὲ ἄσφαλτος θερμός· ἢ ὅτι οὐθὲν ἀπορεῖ ἐν τῇ αἰθείᾳ τὴν ἀτμίδα· ἀλλὰ δαχεῖται· ἐν δὲ τοῖς ὧν ἐφέλοις ἀπορεῖται· καὶ βορείων μᾶλλον ἢ νοτίων, διὰ τὸ αὐτό· ὁμοίως γὰρ νότος ἀγλὸ τοῖς ὄρνυσι δὲ, ἀπωθεῖ· ἡ ἀτμὶς δὲ φαίνεται βορείοις μᾶλλον ἢ νοτίοις· ἔχει μᾶλλον ἡ θορὰ· ἢ παρὰ τὸ ἀνόμοιον· ἢ ὅτι θερμὸ ψυχομένου ἐστὶ νιφετός. Διὰ τί ἀὴρ ὁ ἐλάττων θερμότερος τοῦ πλείονος· αἰγὶς στενοχωρίαι, ἀλεεινότεραι· ἢ διότι κινεῖται μᾶλλον ὁ πολύς· ἢ δὲ κίνησις ποιεῖ ψυχρόν· σημεῖον δὲ τούτου, ὅτι κινούμενα ψύχεται τὰ θρμά. Διὰ τί ὕδωρ μᾶλλον ἥδεται πῶ; ἀὴρ δὲ πῦρ ἥδεται· ἢ ὅτι θερμότερον ἐστὶ τὸ σηπόμενον

μᾶλλον ἀέρων. πυρὸς δὲ οὐθὲν θερμότερον. ἢ ὅτι ψυχθῆναι δεῖ πρότερον· τὸ δὲ πῦρ ἀεὶ θερμόν· ὁ δὲ ἀὴρ πυρὸς ψυχρός· ὅτι πεπαῦσθαι δὲ θερμοῦ αὐξανόμενον ψυχρόν· τὸ δὲ ὕδωρ ἀὴρ, ἢ θερμὸς ψυχρὸς γενόμενος.

κ'. Διὰ τί τὰ ὠὰ νέφελα, ἀλεφνότερα τῶν αἰθείων· πρότερον ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγόν τινες τὰ ἄστρα ψυχρά, ἢ λίαν τοῦ πυρὸς ἄπορα· ἀλλὰ δι' ὅτι ἀτμίζει· ὠὰ δὲ μανθάνομεν δὲ ὅτι ἐν μικρῷ μίᾳ ἡ δρόσος ἢ πάχνη γίνεται· ὅταν μὴ οὖν αἰθρία ᾖ, διαπνεῖ τὸ θερμὸν ὑφ' ἑαυτὸ ἀνάγεται τοῦ ὑγροῦ· ὥστε ψυχρὸς ὁ ἀὴρ· διὸ καὶ δρόσος ἵζησι μᾶλλον τοῦ ὑγροῦ ἀπὸ τοῦ θερμοῦ· ὅταν δὲ ὠὰ νέφελον ᾖ, ἀπορρέγεται· διὸ οὐ γίνεται δρόσος οὐδὲ πάχνη ὁμοίως τῶν ὠὰ νεφέλων· πρὸς οὖν τὴν γῆν ὑπομένον τὸ θερμὸν, πρὸς μὲν τὴν ἀλέαν. Διὰ τί ὑγροῖς συψήλοις τῶν οἰκίων ὁ ἀὴρ δύσει πίζει· ἢ μᾶλλον ἐν ταῖς ὠδαῖς· ἢ δι' ὅτι ὁ ἀὴρ πολυκίνητός ἐστι τὴν σύγκρισιν· ὅταν οὖν ἄρξηται εἰσωθεῖν, συγχωρεῖ ὁ ἐντὸς οἰκήματι τὸν ἀέρα ἡσυχάζειν· τοῦτο δὲ συμβαίνει τοσούτῳ χρόνῳ, πολυκινώτερος γίνεται ὁ ἔξωθεν· ἡ χώρα πολλῶν ἐστι· εἰς ταύτην οὖν τὴν χώραν πίπτει ὁ ἐκ τοῦ οἰκήματος ἀὴρ, ὢν πλησίον· φέρει εἰς ταύτην τὴν χώραν διὰ τὸν ῥέμασθαι· ἢ τὴν τοῦ κενοῦ φύσιν μὴ δύνασθαι αὐτὴν σχεῖν· κατὰ πολλὰ δὲ αὐτοῦ μέρη τοῦτο συμβαίνοντος, ἴσως τοῦ αὐτοῦ ὁ πλησίον διὰ τὴν πρόσψιν· εἶτα πολὺ ἔξωθεν φερομένου, ὁ μὲν εἴσω τόπος πολυκινοῦται· ὁ δὲ ἔξω πυκνότερος· ἢ πάλιν μὲν ἔξωθεν εἴσω φέρεται· ἢ τοῦτο μὲν ἄλλα ἄττα.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥΣ ΑΝΕΜΟΥΣ.

α'. Διὰ τί ὁ καικίας μόνος τῶν ἀνέμων ἐφ' ἑαυτὸν ἐφ' ἡλιοτρόπιον τὸ ὠὸν πνεῖ· ὅτι γὰρ τὰ πρὸς ἑῷα ὑγρότερα τῶν πρὸς ἑσπέραν· σημεῖον δὲ τὸ τῆς πρὸς ἑσπέραν θαλάττης μέγεθος ἢ βάθος· πνέων δὲ ἀνέωθεν εἰς ῥοῦν ἀντίον, γραμμοειδῶς πρὸς τὴν φορὰν τοῦ κόσμου πρὸς τοῦτο τὴν ἔχουσαν· πρὸς δὲ τοῦτο

ὡς εἴρηται τοῖς πρὸς ἑωθεραν φλιὴν στόμοις, καὶ συστέλλων τὸ
νέφος διὰ τὸ φλογμῆς σχῆμα τῇ ἐκεῖθεν ἀνακλάσει, ἐπαυξῆ τὸν
ὠθεῖ αὐτὰ πρὶ εἰδέμονος τοῦ τοῖ λοιπῶν· τῷ τοὺς μὲν, ὑψηλοτέ
ρους· τοὺς δὲ ἐναντίας εἶναι τόπους· πρὸς ὃς ἐκ τοῦ κάτωθεν ἢ ἐπιθεί
ας τὸ φορὰν γίνεσθαι συμβαίνει, τὰ κυρτὰ πρὸ τῶν γῆν ἐχούσης ὡς τι
ἀνάκλασιν μὴ γίνεσθαι τοῦ πνεύματος· ὅθεν μὴ πρὸς τῶν γῆν ἐχούσ
ἀέρα ἐχειν τὸν τῆλωτὸν φλοφορᾶς· ἐν ᾧ οὐδὲν ἐφ ὃ δὲ πρὸς τὴν·
γοῖς δὲ ἧττον κοίλοις ἐν τῷ ἀντιλιώτῃ, ὅθεν μὴ ἔστιν ὑγρόν· ὥστε οὐ
σωτέον, ἢ πομικὰ φανὸς δὲ τὸν αὐτὸν πρὶ ὧν τοῦ τὸ ὀπτὸν εἶ.

β'. Διὰ τί βορέαι μὲν ἐπὶ σοὶ πίνονται, νότοι δὲ οὔ· ἢ πίνονται μὲν ἐν
νότοι, ἀλλ' ὄσῳ ἐχεῖς· ὅτι πρέσβυς ἡμῶν ἡ μὲν πρὸς χὴ τὸν νότου δὲ ἐστὶν· ὑπὸ δὲ
τῷ βορέᾳ οἰκοῦμεν· ὅτι οἱ μὲν ἐπὶ σοὶ βορέαι καθεζομένοις πρὸς τὰ ἑῷ
πνέουσι· θέρους γὰρ πνέουσιν· οἱ δὲ νότοι, ἦρος· ὅθεν ἐπὶ ποιεῖ σημεῖα τὰ περὶ
τὸν ἀέρα· πρὸς δὲ τούτοις, ὁ μὲν νότος, ὑγρός· τῷ δὲ ὑγρῷ δὲ αἴνω τὸ
πρὸς, ἀλλότριός ἐστι· διὸ τὰς χύδην αλύεται τὰς ἐν αὐτῷ συνιστάμενα
ὑγρὰ· ἢ τὰ ὑγρὰ πλανητικά ἐστιν· ὥστε τὸ μὲν ὠν ἐν ταυτῷ ἢ πῷ
συμμεθίστησι καὶ τῶν τοῦ ἀέρος κίνησιν· κινουμένης δὲ μὴ ἐν ταυτῷ,
πνεύματα ἄλλα συμβαίνει γίνεσθαι· ὅτι δὲ πνεῦμα, ἀέρος κίνησις.

γ'. Διὰ τί νότος πνεῖ μετὰ παίχνιον· ἢ διότι ἡ μὲν παίχνι γίνεται
πέψεως σημαντικὸν· μετὰ δὲ τὸν πέψιν καὶ τῶν ἀποκάθαρσιν, ἢ
μεταβολὴ εἰς τὸν αντίον γίνεται· ἐν αντίον δὲ ζέφυρος ἐστί· διὰ ταῦτα δὲ καὶ μετὰ τὸν χόνα, πνεῖ νότος· ὅλως δὲ ἡ χιὼν καὶ
ἡ χάλαζα καὶ ὁ ὑδὼρ καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη ἀποκάθαρσις, πέψεως
σημεῖόν ἐστι· διὸ καὶ μετὰ τὰ ἔτη καὶ τὰ στοιαῦτα χειμασίας, τοῖ
δ'. πλεῖστα τὸ πνεύματα. Διὰ τί αἴροπαὶ πνέουσιν· ἢ διὰ τὸ αὐτὸ ὃ
καὶ οἱ ὗες ἱερεύουσι· μέχρι γὰρ τοῦ ἔαρ, ἡ θάλαττα φέρεται· καὶ ὁ ἀήρ·
εἰθὺς ταναίτιος ἐστι καὶ μηκέτι δύνηται τὰ ἀπόγεια προάγειν διὰ
τὸ μὴ ἰσορρανὲ χειν τῶν ἀρχὴν φλιμήσεως καὶ φορᾶς, πάλιν αὖ-
ε'. τα πρὸς δόσει. Διὰ τί αἴροτε ἐκφθαλάττης εἰσὶν ἢ ὅτι πάντα
ἡθάλαττα πλησίον, ἢ ὅτι ἐκεῖ πίονόν ἐστι τῇ ἀπογείᾳ ἢ ξοτε ἐστὶν ἢ

ὅτι ἢ

ὅτιν ἡ προπαία, οἷον ἀναεροφὴ ἀποπαίας ἡ δὲ ἀπαία, γὴ ἐκ τῆς
πρὸς τὴν θάλατταν πνεῦμα τινόμενον· ἡ δὲ προπαία, ἡ τού-
του παλίρροια· ὥστε ἀνάγκη ἐκ θαλάττης εἶναι· ἢ ἡ θάλαττα
διὰ τὸ εἰς τὴν θάλατταν ἀθροισθῆναι τὸν ἐυζῶντα ἀέρα· τῶν γὰρ μὴ εἰσ
τὴν τοῦτο σωίσασθαι καὶ τὸ ἀνακάμπτειν ἀπίον, ὅτι ἡ θά
λατταν κοίλοτέρον· ὁ δὲ ἀὴρ ὥσπερ τὸ ὕδωρ ῥεῖ ἀεὶ τὸ κοιλό
ε' τατον. Διὰ τί οἱ ἐκνεφίαι ὕδατος γλυκέος γίνονται
τὸν πάγον· ὅτι αἱ κοιλότητες συμπίπτουσι τοῦ πέφυκε, ὕδα τος
γλυκέος· ἐν αἷς ἡ ἀρχὴ τοῦ πνεύματος συνίσταται·
ς' Διὰ τί οὐχ οἱ αὐτοὶ ἄνεμοι πάντα χοῦ νέτοι εἰσίν· ἢ ὅτι οὐχ
οἱ αὐτοὶ πάντα χοῦ πρὸς ὄρη αὐτοῖ πνέουσιν· ἀλλ' ἕτεροι κεῖνται
πρὸ ἑτέρα ὄρη· οἷον γὰρ πρὸ αὐτὴν μόλις ἐόντων, ἐν ταύθα
ὑφίστασθαι μᾶλλον τὸ νέφος, οὐ δυνατεῖ ἔτι προσθεῖν αὐτὸ
ἄνεμος· ὑφιστάμενα δὲ καὶ διεξόμενα ξήνυται·
ζ' Διὰ τί αἱ μὴ καθαραὶ δύσεις εὐδιεινὸν σημεῖον, αἱ δέ τε τα
ραγμέναι χειμερινόν· ἢ ὅτι χειμὼν γίνεται, συνισταμένου τοῦ πυ
κνουμένου τοῦ ἀέρος· ὅταν μὲν οὖν κρατῇ ὁ ἥλιος, διακείμενα
αὐθεντάζει αὐτόν· ὅταν δὲ κρατῆται, ἐπινεφῆ ποιεῖ· ἐὰν μὲν οὖν
ἰσχυρὰ ᾖ ἡ σύστασις, εὐθὺς ἡμέρας γίνεται χειμών· ἐὰν δὲ ἀσθενε-
στέρα, μὴ εὐθέως τότε· οἱ δὲ κρατούμενοι, τὸ συνιστάμενον ὀξωθεῖ
ται πρὸς τοὺς δύσεις· ὥστε ταῦθα δὲ μένει, διὰ τὸ ταχὺ τὸν εἶναι
τὸν περὶ τὴν γῆν ἀέρα τοῦ χειμῶνος· ταχὺ δὲ συνίσταται καὶ ὁ
ἄλλος, διὰ τὸ ἔχειν ἀρχὴν καὶ ἕρεισμα, ὃ δέξεται καὶ ἀθροίσει τὸ
προσιὸν καθάπερ ὄρθρος· ὥσπερ γὰρ ἐν ξοπῇ ἑνὸς αὐτισάντος
καὶ οἱ ἄλλοι μένουσιν, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ἀέρος· διὸ ταχὺ καὶ ὀξαί-
φνης ἐνίοτε γίνεται καὶ ἐπινέφελα· ὅταν δὲ αἱ δύσεις τεταρα
γμέναι ὦσι, σημεῖόν ἐστιν ἰσχυρὸν, ὅτι οὐ κεκράτηκεν ὁ ἥλιος φύ
σεως· πολὺν χρόνον ἐναντιούμενος αὐτῇ· ὥστε εἰκότως ἂν
συστῆναι πλέον· καὶ ἧττον δεδιὸς φοβερόν· ὅταν προχειμάσαντος,
ἢ ὅταν ὀξὺ ἀπὸ τοῦ τοιούτου μὴ γὰρ ἔοικεν, ὥσπερ

θ' ὑπολήμματί εἶναι, ὅτω ἢ αὐξήσεως. Διὰ τί λέγεται
" ὅρτιν νύκτιον Θ' βορέας ζί τὸν ἱκετοφέπ Θ· ἢ διότι ἀθενῆ τὰ
πνεύματα τὰ ἀπὸ φλ αρκτου, ὅταν ἢ νυκτεινά· σημεῖον γάρ·
ὅτι οὐ πολὺς ὁ κινηθεὶς ἀὴρ τοτίωι καῦτα πνεῦσαι, ὁ τι ὀλί-
γη θερμότης ὑπῆρχεν· ἢ δὲ ὀλίγη, ὀλίγον ἐκίνησε ἀέρα· τὰ δὲ
ἐν ζισὶ πάντα· καὶ τὰ ἐλάχιστα ἐν τῇ πρώτῃ τριάδι· ὥστε καὶ
ι' τοῦτο τὸ πνεῦμα. Διὰ τί ὁ μὲν βορρέας γλίνιων
τῇ οἰκουμενῇ οὐ λανθάνει ὀλιγοχρόνιος ὢν· ἅμα γὰρ πνεῖ πάν-
τες ἴσμεν· ὁ δὲ νότος οὐκ ἀφίκνεῖται, διὰ τὸ πόρρωθεν πνεῖν· ὅτι ἡ
φλ νυκτὸς οὐ λίγον ἐπιύσδει τῇ πρὸς νότον χώρᾳ, καὶ ἀλεμό-
τεραι αἱ νύκτες ἐκεῖ· ἢ πρὸς ἄρκτον αἱ ἡμέραι· ὥστε πολὺς κινεῖ-
ται ὁ ἀὴρ, καὶ οὐθὲν ἧττον ἢ πρωΐ ἢ μεθ' ἡμέραν· ἀλλ' αἱ θερμότεραι ἡμέραι
κωλύουσι μᾶλλον πνεῖν, ξηραίνουσαι τὰς ὑγρότητας.
ια' Διὰ τί ἐπὶ κυνὶ ὁ νότος πνεῖ· καὶ τοῦ χῶ σπέρματα ἄλλοθεν
ται τὰ τοῦ γλήχωνος· ἢ διότι θερμὰ τὰ κάτω, τοῦ ἡλίου πόρρωθεν
τος· ὥστε πολὺ ἡ ἀτμὶς σήπεται· καὶ πολλοὶ δὲ ἔτεσιν, εἰ μὴ δὰ
ιβ' τοὺς ἐτησίας· νῦν δὲ οὗτοι κωλύουσι. Διὰ τί ἑῴω-
ίων γίνονται αἱ ὅλοι μάλισται αἱ ἡμέραι, καὶ ἀκμαιόταται τῶν πνευ
μάτων· ἢ ὅτι ἐν μεταβολῇ ἀεὶ τὰ τοιαῦτα ἀορίστει μάλιστα· ὁ δῶ-
ίων αὐτὰ τὰ μὲν ἐν ἀρχῇ ὁ ὡρᾶς· δύνᾳ δὲ χειμῶν Θ'· ὥστε
διὰ τὸ μήπω καθεστάναι μίαν ὥραν, ἀλλὰ τὰ μὲν σήπεσθαι, τὰ δὲ
παύεσθαι, διὰ ταῦτα ἀνάγκη καὶ τὰ ὀνόματα ἀκατάστατα εἶ-
ναι· διὰ τὸ ἐναμφοτερίζειν τὰ ἑξ ἑκατέρας· ἐν χαλεπὸς δὲ λέγεται
ιγ' καὶ δύνων ἐν αὐτὰ τῶν ὁ ῳείων, διὰ τὸ ἀορίστειν ἐν φλ ὥρας· αὐάγ-
κη γὰρ ταραχώδη εἶναι καὶ ἀνώμαλον. Διὰ τί ὄρνυ-
ται Θ' βορέας, ζί τὸν Θ' λήγφ, πρότερον ὅτι ἀπὸ μικρᾶς ἐν ἀθεμῖτ
ιδ' ἀρχῆς, ἢ ζί τὸν δὲ κείσι Θ', ἢ ὅτι ἀθρόον ἢ ἐκχύσις ὡς πρὸς τὸν ἐκ
νεφῶν· τὰ χειμαιοῦν ἢ παῦλα. Διὰ τί βορέαι πολεῖσοι
πρέουσι τῶν αὐέμων· ἢ διὰ τὸ πρὸς τούτῳ τῷ οἰκουμένῳ τῷ τὸ
πρῶ πρεῖσθαι ὄρτι ὑπηλῷ, καὶ ἔξω προσῶν καὶ πλήρη χόρτου· ἢ

διὰ τὸ

δὲ πρὸς ἡλιακὸν μᾶλλον τῶν πεπηγότων, πολλάκις ὠνῦμα γίνεται. τοῦτο δέ ἐστι βορέας, ὁ ἐκ τῶν ἀπὸ
ιέ τῆς ἀρκτικοῦ τόπων ὠνῦμα. Διὰ τί οἱ μὲν τοι πνέουσι μὴν χειμῶνος καὶ ἔαρος ἀρχομένου, καὶ μετοπώρου λήγοντος· εἰσὶ δὲ καὶ κύματα τοῦ εἶσι καὶ σωρεσμοί, καὶ τοῖς ἐξ λιβὸς ὁμοίως ψυχροὶ, ὡς οἱ μορέαι ἐνταῦθα, ἢ διότι πλησίον τοῦ λίου ὄντος, ἀνάγκη κινεῖσθαι τὰ ὠνύματα· ὁ δὲ ἥλιος τοῦ χειμῶνος πρὸς νότον φέρεται· καὶ τοῦ μὲν ἔαρος ἀρχομένου, τοῦ δὲ μετοπώρου τελευτῶντος, ἤδη θερμαίνει· τὸ δὲ θέρος πρὸς βορέαν φέρεται. ἐκείνους δὲ ἀπολείπει τοὺς τόπους· θερμοὶ δ' εἶσιν διὰ τὸ μίγνυσθαι τὸ πνεῦμα τῷ κατὰ λιβὸς ἐξιθερμαῖνον τι· ἢ διὰ τοῦ μεσημβρινοῦ μοτίζειν ποιεῖ τὸ θέρος, ἐμπίπτων τὴν θάλατταν.
15' Διὰ τί ὁ νότος δυσώδης· ἢ ὅτι ὑγρὰ καὶ θερμὰ ποιεῖ τὰ σώματα· ταῦτα δὲ σήπεται μάλιστα· οἱ δὲ ἐκ θαλάττης νότοι ἀγαθοὶ φυτοῖς· ἐκ θαλάττης γὰρ αὐτοῖς πρόσπτωσις, καὶ καὶ ἀπὶ κῆς τῆς θριασίῳ πεδίῳ αἴτιον· διότι ἀπέψυγμένος ἀφικνεῖται· αἱ δὲ ῥισί ἔοικεν εἶναι πνεῦμα ὑγρότητος· θερμῆς μὲν ἀλλοξίαις δ'.
17' Διὰ τί αὔημος γίνεται πρὸ τῶν ἐκλείψεων ὡς τὸ πολύ· ἀλεροῦν μὲν πρὸ τῶν μεσονυκτίων ἐκλείψεων· μεσονύκτιον δὲ, πρὸ τῶν ἑῴων· ἢ διότι ἀναμένεται τὸ θερμὸν τὸ ἀπὸ τοῦ σελλίου· διὰ τὸ πλησίον ἤδη φορὰν εἶναι ἐν ᾧ χρόνῳ μέλλων ἔσεσθαι ἔκλειψις· αὖ ἐμέλλουν οὖν ᾧ κατεῖχε τὸ ἀὴρ καὶ ἠρέμει πάλιν κινεῖται, καὶ γίνεται πνεῦμα καὶ ὀψιαίτερον ἐκλείψεως ὀψιαίτερον.
18' Διὰ τί ὁ νότος οὐκ ἀρχόμενος, ἀλλὰ λήγων ὑέτιος· πότερον ὅτι πόρρωθεν σωάγει τὸν ἀέρα· γίνεται δὲ σωίστασις τοῦ ὕδατος· σωίσταται δὲ ὕστερον ἢ ἄρχεται, ἢ ὅτι ἀρχομένου θερμὸς ὁ ἀὴρ ἔτι, διὰ τὸ ἐκ τοῦ ἡλίου ἐληλυθέναι· ἐπιχειμαζόμενος δὲ ψυχθεὶς, σωίσταται μᾶλλον εἰς ὕδωρ.
19' Διὰ τί ὁ νότος ὅταν μὲν ἐλάττων ᾖ, αἰθριός ἐστιν· ὅταν δὲ μείζων, νεφώδης καὶ χειμερώτερος· πότερον ὡς πέρατι νῦν λεγομένοις διὰ

τιὼ ἀρχὴ· ἐαὶ μὲν γὰρ ἀπὸ λάπυγος, αὔριος· ἐαὶ δὲ ἀπὸ ζεφύρου ὁρμήσῃ, νεφελώδης· ἢ ὅτι ἐλάττων ἀρχόμενός ἐστιν· ὥστε οὐ πολὺν ἀέρα ὠθεῖ· ἐωθινὴ δὲ εἴωθε γίνεσθαι μέτριος· διὸ καὶ ὡραῖοι
" μιάζονται· ἀρχόμενοι γὰρ ἀπὸ βορέου.

κ' Διὰ τί πρὸς ἕω τὸν χειμῶνα ἀπὸ φλέω τὰ πνεύματα· τὰ θέρους δὲ καὶ ἀφ' ἑσπέρας· ἢ ὅτι ὅταν μηκέτι κρατῇ ὁ ἥλιος, ἀφίεται ὁ ἀὴρ ῥεῖ· δύνων τὴν ἐκλείπει νέφη, ἀφ' ὧν οἱ ζέφυροι· ὅσον αὖ ἐπαγάγῃ ἐκείνοις τοῖς ἐν τῷ κάτω ἢ μισφαιρίῳ οἰκοῦσιν, ἑωθινὸν πνεῦμα γίνεται· τοὐναντίον δὲ ὅταν δύνῃ ἐς τὸ κάτω μέρος ἐκείνοις τὸν ζέφυρον ποιήσει· καὶ ἐν ταύτῃ ἑωθινὸν
" πνεῦμα· ἀπὸ ἑσπέρου γὰρ αὖ ἐς αὐτούς· διὰ τοῦτο καὶ κατελάβη ἄλλον ἄνεμον, μείζων γίνεται· αἴρεται γὰρ ὅτι προσέθηκε.

κά Διὰ τί οἱ κύνες τὰ ἴχνη μᾶλλον ἀνίσκουσι ζεφύρου πνέοντος· ἢ διότι μάλιστα συνέχει· διὰ τὸ συνεχέστατος εἶναι τῶν ἀνέμων· καὶ μάλιστα ὑπὸ τῶν γῆν ὠρῶν.

κβ Διὰ τί ὅταν ἀστέρες διάπτωσιν, ἀνέμους ἢ μέσον· ὅτι τὸ τοῦ πνεύματος φέρεται· καὶ πρότερον ἐκεῖ γίνεται πνεῦμα, ἢ παρ' ἡμῖν· διὸ καὶ ἀφ' οὗ ἂν τόπου φέροιντο οἱ ἀστέρες, ἐν τούτῳ καὶ
κγ τὸ πνεῦμα γίνεται. Διὰ τί μείζους ἀφέλαος τῶν ἀνέμων, ὁ ζέφυρος ἄγει, ἢ διότι ἐκ πελάγους πνεῖ, καὶ κατὰ τὴν
κδ θάλατταν ἐκ πολλοῦ οὖν καὶ συνάγει. Διὰ τί οἱ ἐωθινοὶ ἄνεμοι μέσοι· ἢ ὅτι ὅταν ἀθρόοι ἐκπνεύσωσιν, ὀλίγην τὴν θρμόν.

κε Διὰ τί ἐὰν περὶ ἰσημερίαν λίψ πνεύσῃ, ὕδωρ γίνεται· ἢ ὅτι καθ' ὃν ὁ ἥλιος τόπον τοῦ κόσμου, τὰ ἐντεῦθεν πνεύματα κινεῖ· διὸ καὶ ἡ τῶν πνευμάτων πλείστασις· κατὰ τὴν τοῦ ἡλίου φορὰν γίνεται· ἐπεὶ δὲ ἰσημερία, μεθορίζει ὁ ὁρίζων χειμῶνος καὶ θέρους, ὅταν συμβῇ ἥλιον κατὰ τὴν ἡμῖν φαινομένην ἰσημερίαν ὑποβεβληκέναι ἢ ἐκλείπειν τὸν ἀκεανοῦ ὅρον· καὶ εἶναι μᾶλλον ἐν τῇ χειμερίοις, συμβαίνει τοὺς ἐκ τούτου τοῦ μέρους ἀνέμους πνεῖν· ὧν ὅδε πρῶτος λίψ· ὢν ὑγρὸς φύσει· ὄμβρος δὲ τοῦ ἡλίου μᾶλλον ἐν τῷ

χειμερίῳ

χειμερίῳ μέρει τοῦ κόσμου, καὶ κινοῦντος τοῦ ἐν αὐτῷ πνεύματος τοῦ χειμῶνος ἔρχεσθαι μεταίνει γίνεσθαι. τούτων δέ ἐστιν ὁ ὄμβρος. ἔτι δὲ ἐπειδὴ ἡ ἴση μοιρία ἐστὶ καθάπαξ χειμῶνος καὶ θέρους ἰσοκρατής· ἐὰν οὖν ὁ ποτερωοῦν αὐτῶν προστεθῇ τι, ὥσπερ μοῦτλῳ ξόπλῳ πιεῖ καθάπαξ ἐστὶ τῶν ἰσαζόντων ζυγῷ, ἐπειδὴ ὁ λιψ, εἴ τι φλ χειμερίου τάξεως ὄζει· καὶ γὰρ φύσει προστιθεὶς ἐν τῇ ἴσῃ μερίᾳ, ξόπλῳ χειμῶνος ἐποίησε καὶ ὄμβρον, ὁ γὰρ ὄμβρος χειμῶνός ἐστιν οἰκειότατος τῷ πνεύσαντι πνεύματι.

κς' Διὰ τί ὁ νότος καὶ ὁ εὖρος θερμότεροί εἰσι τῶν ἐναντίων, ὁ μὲν τοῦ βορέου, ὁ δὲ, τοῦ ζεφύρου, ὕδατος δὲ τεροί εἰσι· καίτοι διὰ ψυχρότητα τοῦ ὕδατος ἐξ ἀέρος γίνεται, οὐ γὰρ διὰ τὸ ἀπωθεῖν τὸν βορέαν, ἐντεῦθεν γίνεται τὸ νέφος, ὁ γὰρ ζέφυρος καὶ ὁ εὖρος ἀπάγουσιν ἀμφω· ὁμοίως γὰρ ἀπάγουσι καὶ οἱ ἄλλοι δὲ ἀπὸ τοῦ θεν πνέουσι· πότερον ὅτι αὐτὸ ἀπωθεῖ σε ταὶ τὸ ψυχρὸν εἶσω μᾶλλον· ὅταν ᾖ ἔξω τὸ θερμὸν μᾶλλον, ἢ ὅτι μᾶλλόν τι καὶ τὸ ὄθεν πνέουσιν αἰθρίους εἶναι· καὶ γὰρ εὖρος ἀπὸ τούτους ἐστὶν· ἥδε δὲ ἡ χώρα, πρὸς ἑσπέραν κεῖται· καὶ ζέφυρος· ἀλλὰ καὶ διότι πρότερον θερμαινόμενος ὁ ἀὴρ ὥσπερ καὶ τὸ ὕδατος, τάχιον καὶ μᾶλλον ψύχεται· φέρε ταιοῦν ὁ μὲν ἀπὸ τοῦ νότου ἀπὸ πολλοῦ ἀπὸ πέλαγος ἀὴρ θερμός ὁ δὲ ἀπὸ νότου, τῆς ἀπὸ μεσημβρίας· ὅταν οὖν ἔλθωσιν εἰς τὸν ψυχρότερον τόπον, ταχὺ πήγνυται καὶ συνίσταται εἰς ὕδωρ· ὅτι ἀπὸ τοῦ ἡλίου μᾶλλον φέρει τὸν ἀέρα, καὶ ὁμοίως θερμόν· ὁ δὲ νότος λήγων ὑδατώδης· ὅτι ψυχρὸς ὁ πρῶτος φορούμενος ἀὴρ ἀπὸ φλ θαλάττης· ὁ δὲ τελευταῖος διάθερμος ὢν ἀπὸ φλ τῆς κομίζει· ἢ οὐ μόνον τοῦτο· ἀλλ' ὅτι καὶ μείζων λήγων ὁ νότος γίνεται· διὸ ἡ ὑπερομίχλη εἰς αὐτὸν ἀρχομένου τοῦ οἱ δὲ μείζους ψυχρότεροι· ὥστε καὶ τῇ νυκτὶ ὕστερον τὸ νέφος· ἢ διὰ τοῦ τὸ ὕδατος

κζ' τωδέστερον ἢ ἀρχόμενον. Διὰ τί οἱ ἄνεμοι ξηραίνουσι ψυχροὶ ὄντες· ἢ διότι ἀτμίζειν ποιοῦσιν οἱ ψυχρότεροι·

κη Διὰ τί δὲ μᾶλλον ἥλιος, ἢ διότι ἀπάγουσι τὸν ἀτμίδα· ὁ δὲ

ἥλιος καταλείπει· ὑγραίνῃ μὴ οὖν μᾶλλον· ξηραίνῃ δὲ ἧττον.

κθ' Διὰ τί ὁ καικίας μόνος τῶν ἀνέμων ἐφέστηκεν ἀεὶ τοῦ νέφους; ὡς πρὸς ἡμᾶς παροιμίαν λέγει, ἔλκων ἐφέστηκεν ὥσπερ καικίας νέφος· οἱ γὰρ ἄλλοιόθεν αὖ πνέοντες, ἐνταῦθα ἀναστέλλουσι· τοῦτο δὲ αἴτιον ὅτι ἅμα ὁ ἐναντίος πνεῖ· ἢ γὰρ ἂν ἐλαύνῃ αὐτό· ἀλλὰ πέφυκε τὸ πνεῦμα κυκλοῦσθαι μᾶλλον φέρεσθαι, οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ἀεὶ τῶν γῆν πνέουσι· φύσει δὲ τὸ κοῖλον φύλον γραμμῆς, πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ οὐκ ἐπὶ τὴν γῆν ὄντι· ὥστε ἐπὶ τὴν ἀρχὴν πνέων,

λ' ἐφέστηκεν τοῦ νέφους ἀεί. Διὰ τί ἀπὸ μὲν θαλάττης οὐκ ἀπὸ πνεῖ ἔωθεν ψυχρόν· ἀπὸ δὲ τῶν ποταμῶν· ἢ ὅτι ἡ μὲν θάλαττα ἀόριστον ἐν αὑτῇ πλῆθος μυρίους τόπους· οἱ δὲ ποταμοὶ ἓν καὶ ὡρισμένον· ἢ οὖν ἀπὸ τῆς θαλάττης αὔρα, εἰς πολὺν τόπον σκίδναται, ὥστε εἶναι ἀσθενής· ἡ δὲ ἀπὸ τῶν ποταμῶν, ἀθρόως φέρεται καὶ μᾶλλον ἰσχύει· διὸ μᾶλλον εἰκότως φαίνεται ψυχρά· ἢ οὐ τοῦτ' ἔστιν αἴτιον· ἀλλ' οἱ μὲν ποταμοὶ ψυχροί εἰσιν· ἡ δὲ θάλαττα, οὐ πάνυ θερμὴ ἀλλ' οὐδὲ ψυχρά· γίνεται δὲ ἡ αὔρα καὶ ἀπὸ πνοῆς, θερμαινομένων ἢ ψυχομένων· ὁπότερον γὰρ οὖν τούτων ποιῇ, ἄγαγε φέρεται· ἄγαγε δὲ οὐ μόνον ἀπὸ τοῦ ὕδατος· ὁ ἀὴρ γὰρ καὶ ἀπὸ γῆς φέρεται· ὅλως αὔρα· τὸ μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ψυχῶν, ψυχρὸν εἰκότως ἀπαντεῖ· τὸ δὲ ἀπὸ τῶν σφόδρα θερμῶν ἀποπνέον τοῦ, ψύχεται, καὶ γίνεται ψυχρά· τοὺς μὲν οὖν ποταμοὺς ψυχροὺς ἅπαντας ὑροῖτις αὖ· ἡ δὲ θάλαττα, οὐ δὲ ψυχρὰ οὐ δὲ θερμὴ σφόδρα ἐστίν· ὅτι οὖν τὸ ἀπὸ πνέον ψυχρὸν ἀπαυτῆς ἐστί, διὰ τὸ μὴ ψυχρὸν εἶναι σφόδρα, οὕτω ψύχεται καὶ, διὰ τὸ μὴ θερμὸν εἶναι σφόδρα.

λά Διὰ τί ὁ ζέφυρος ὑδατώδης καὶ ὑγιὴς δοκεῖ εἶναι τῶν ἀνέμων· καὶ οἷον ὁ μῆρος ἐν τῷ ἠλιοτρόπῳ πεδίῳ· ἀλλ' ἀεὶ ζεφύροιο διαπνείουσιν ἄητοι· ἢ πρῶτον μὲν ὅτι ἔχει πλῆθος τοῦ ἀέρος κρατοῦν· οὔτε γὰρ θερμὸς ὥσπερ οἱ ἀπὸ μεσημβρίας καὶ νότος· οὔτε ψυχρὸς ὥσπερ οἱ ἀπὸ τῆς ἄρκτου, διὸ καὶ πνεῖ ἔαρος μάλιστα· ἔτι τε πνεύματα πνεῖ σατα· ἢ εἰς τὰ νῦν λεγόμενα· ἢ εἰς τὰ δεξιά· μετὰ δὲ τὸν χειμερινὸν

αν

αν πνέων, ἐπὶ δεξιὰ γὰρ ὁ τόπος, ὑδρηϊμεῖ· ὡς περ καὶ χαλεπὸν
πρὸς ὅσ· καὶ ὅμοιόταν ἀποχειμάσῃ, ὑδρία εἰωθε γίνεσθαι ὡς ἐ-
λβ′ ὡς τὸ πολύ· ὁ δὲ βορέας χειμέριος ἀνεμος· Διὰ τί ὠκεῖαι νότοι
πρὸς ἄστροις δυομένοις, ἢ ἐπιτέλλουσιν, οὐχ ἥκιστα δὲ ἐφ' ἑαυτοῦ
του· δῆλον γὰρ ὅτι πνεύματα μάλιστα ἐπὶ τούτῳ καὶ μετ' αὐτόν·
ἐπὶ ὃ γὰρ ἐγίγνεται καὶ πνεύματα εἰκότως ἐπ' αὐτῷ τὰ θερμότατα κι-
νεῖται· ὁ δὲ νότος θερμός ἐστιν· ἐπεὶ δὲ ἤθροισαι μάλιστα ἐκ τῶν ἐναν
τίων, εἰς τὰ ἐναντία μεταβαλεῖν, πρὸ κυρὸς δὲ οἱ πρόδρομοι
ὠρέουσιν ὁμοίως βορέαι, εἰκότως μετὰ κύματος νότος ὠρεῖ· ἐπειδὴ
ἐπισκαίρῃ μᾶλλον, ἐφ' ἑαυτὸ λούσι δὲ τοῖς ἄστροις· τὸ δὲ ἐπισκαίρῳ
ὄντι, μεταβολὴν ποιεῖν· μεταβάλλει δὲ πάντα εἰς
τοὺς ἐναντίους· ἢ τοὺς ἐφ' ἑαυτὸ δεξιὰ ἀνέμους τὰ πνεύματα· ἐπεὶ ὁ
βορέας εἰς τοὺς ἐφ' ἑαυτὸ δεξιοὺς μεταβάλλῃ, εἰναὶ αὐτῷ λοιπὸς
εἰς νότον μεταβάλλειν· ὅτι δὲ καὶ ἡ μεταξὺ χειμερινὰς τροπὰς
ἀφ' ἑαυτὸ καὶ δεκάτην ὁδός, διὰ τοῦτο μὲν τροπαὶ σ, ἀρχὴν τῆς
κινήσεως ἔχουσιν τὸν μάλιστα ἀέρα, τὸν ἥλιον· εἶναι δὲ ἐν ταύτας
ταῖς ζῳδίοις πρὸς νότον· καθάπερ δὲ καὶ τὸ ἀφ' ἑαυτὸ ἀνάρχῃ κι-
νεῖ ἀφ' ἡλιώτας ἀνέμους ἐγείρειν, οὕτω καὶ τὸ ἀπὸ μεσημβρίας κι-
νοῦν ἐγείρειν· ὅτι δὲ ἀπὸ προσώπου ποιεῖ τοῦτο, διὰ τὸ βραχυτάτας ποιεῖσθαι
τὰς μεταστάσεις ἐκεῖ· ἀλλ' ἐν τῇ μεσημβρίᾳ καὶ δεκάτην διὰ τὸν χρόνον τοῦτον μεταστάσεις ἔχειν τὴν
πρώτην φαντασίαν· ὅλας γὰρ ὅσι μέρος θυσιμούτου ὁ εἰρημένος
λγ′ χρόνος· Διὰ τί ὁ ζέφυρος πρὸς τὸν δείλιον πνεῖ· πρωϊ δὲ οὔ· ἢ αἴ-
τιος μᾶλλόν ἐστιν ὡς ἐφ' ἑαυτὸ τῶν πνευμάτων ὁ ἥλιος ἀνατέλλων
ἢ δύνων· ὅταν μὲν γὰρ ὑγρὸν ὄντα τὸν ἀέρα διαθερμαίνων, πέπηγε
διακείμενον, εἰς πνεῦμα διακείμενον· ἐὰν δὲ ἤδη ξηρὸν ᾖ ὁ ἀὴρ, ἔτι
μᾶλλον ἐκπνεύματοῦται ὑπὸ τοῦ ἡλίου· ὅταν μὲν οὖν ἀνατέλλῃ
ὁ ἥλιος, πέρρω ἀπὸ τοῦ ζεφύρου· ἀπὸ γὰρ δυσμῶν πνεῖ· ὅταν δὲ πε-
ρὶ τὸ δύνειν ἤδη, τότε διακεκινημένον ἀπὸ τοῦ πνεύματος τὸ λέως· ἀ-
πὸ δὲ μέσου ἡμέρας ἢ πρὸς τὸ δείλιον, συμμεμιγμένα ἔχει πρὸς

τὸ διαθερμαίνεσθαι διακρίνεσθαι· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ ἀστὴρ λιόστης πρωῒ ἄρχεται πνεῖν· τὸ γὰρ ὕδωρ μᾶλλον ἀέρος φλεγμαίνοντος ψύχεται, καὶ τῇ γῇ· ψύχουσι γὰρ διακρίνοντες, ἔωθεν διακρίνων αὖ τὸν ἥλιον, τὸν καθαρὸν τὸν κινεῖ πρῶτον· τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ ἡλίου πνεῦμα ἀνατέλλοντος ἐντυθὲν, ἀπηλιώτης καλεῖται.

λδ΄ Διὰ τί αἴρομένου τοῦ ἡλίου, καὶ αὐξανέσθαι καὶ ὠΐπεσθαι τὰ πνεύματα; ἢ ὅτι τὸ πνεῦμα ὅλον ἢ τοῦ ἀέρος, ἢ τοῦ ἀναχθέντος ὑγροῦ κίνησίς ἐστιν· αὕτη δὲ ὅταν μὲν ἐλάττων ᾖ, τὰ χύματα ναλίσκεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου· ὥστε οὐ γίνεται πνεῦμα· ὅταν δὲ πλείων, κἂν ᾖ τοιαῦτα μᾶλλον τοῦ ἡλίου ἀναστέλλοντος· ὁ γὰρ ἥλιος, ἀρχὴ τῶν κινήσεων ὤν.

λε΄ Διὰ τί ὁ ζέφυρος φλοιδείλης πνεῖ; ἢ ἅπαν τὸ πνεῦμα τοῦ ἡλίου διαχέομένου τὸ ὑγρὸν γίνεται· πότερον γὰρ συμπεζικὸς ὅταν ᾖ τοῦ θερμοῦ δύναμις πολλὴ ἐξάπτῃ· ὁ δὲ ζέφυρος ἀφεωτέρας πνεῖ· εἰκότως οὖν φλοιδείλης γίνεται· ὅτε γὰρ ὁ ἥλιος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἀφικνεῖται, ὁ βορέας ὁ νότος διὰ τοῦτο πολλαχόθεν πνέουσιν, ὅτι τὸ ἐναντίον ὑπὸ τοῦ ἐναντίου κρατούμενον καταθύνεται καὶ ὑγραίνεται διαμένον· μᾶλλον δὲ ἐκ τοῦ πλησίον. ὁ μὲν οὖν νότος ὁ βορέας, ἐκ τῶν ἐφεκάτερα τόπων φλοιδείλης τοῦ ἡλίου φορᾶς πνέουσιν· οἱ δὲ ἄλλοι μᾶλλον ἐκ τοῦ κατὰ τὸν τροπικόν.

λς΄ Πότερον τὸ πνεῦμα ἀπὸ τῆς γῆς τινος φέρεται ὡς πηγὴ ὕδωρ, ἢ τούτου ἕνεκα ὅτι ἀνωτέρω αὐτὸ συνέχεσθαι, ἢ διὰ τί; καὶ πότερον ἀπὸ ἑνὸς σημείου, ἢ ἀπὸ πλείονος τόπου συνίσταται μὲν οὖν ὅτι ὅμοιόν ἐστι καὶ ἐπὶ τῶν ὑδάτων συμβαίνει γίνεσθαι· πότερον γὰρ ὕδωρ ὅτι εἰς τὸ κάτω φέρεται, δῆλον ἔχει· ἢ ὅταν ἐν τῷ ἐπιπέδῳ ᾖ μᾶλλον μὲν ἀεί· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἐν μὲν τοῖς ἄκροις καὶ τοῖς ὑψηλοῖς, ἀεὶ ἐν κινήσει διὰ τὸ ἀραιόν· ἐν δὲ τοῖς κοίλοις, ἧττον μέν, πολλάκις, ἢ κἀπὶ τοῖς, γίνεται· ἔτι ἐν τοῖς σφόδρα ὑψηλοῖς ὄρεσιν, οὐ γίνεται τὸ πνεῦμα· οἷον ἐν τῷ Ἄθῳ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τοιούτοις· σημεῖον δέ· ἃ γὰρ ἂν καταλείπωσιν οἱ τῶν προτέρων ἐπιθυμοῦντες, οὐ σήπεται φασὶ δὲ μᾶλλον τοῦ ἑτέρου· διὰ τὴν ὑγρότητα· ὅτι ὥσπερ ἀπὸ πηγῆς τινος

καὶ ἡ τοῦ πνεύματος φορὰ εἰς τὰνω ἐστὶν ἀεί τι δύναται δι' ἐκείνης, διὰ τοῦτο τὸν ὦτα τοῖς ὑψηλοῖς τοῦ τόπου συμβαίνει. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ὕδατος εἶναι· οὐ τὴν γὰρ ὑδρολάβρον, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα ἐξαίσιον ἐν τοῖς ὑψηλοῖς φαίνεται γίνεσθαι.

λζ' Διὰ τί ποτε τὸ μὴ νότου πνέοντος ἢ θάλατταν κυανέαν γίνεται, τοῦ δὲ βορέου ζοφώδης· ἢ ὅτι ὁ βορέας ἦπου τὸ θάλατταν τεράπτει· τὸ δὲ ἀεὶ ταὐτὸ πρότερον ἀέρα ποιεῖν, μέλαν φαίνεται.

λή Διὰ τί οἱ νότοι μικρὰ μὲν πνέοντες ὑετοποιοῦσιν ἐπὶ μᾶλλον ἢ οἱ βορέαι συμφέρει μεγάλοι δὲ γενόμενοι ἐπιφέρουσιν· ἢ διότι μικροὶ μὲν πνέοντες, οὐδύνανται πολλὰ νέφη φέρειν· ὀλίγον δὲν χρόνον καὶ τέχρι τοσούτου, ὅταν δὲ μεγάλοι γένωνται, πολλὰ ἀποθλίβουσι, διὸ καὶ οὗτοι μᾶλλον ἐπιφέρειν. Διὰ τί ὁ μὲν βορέας αὐχμόν φησι μέγας, λήγων δὲ μικρός· ὁ δὲ νότος, ἀρχόμενος μικρός, λήγων δὲ μέγας· ἢ ὅτι ὁ μὲν βορέας ἐγγὺς ἡμῶν· ὁ δὲ νότος, πόρρω· ὁ μὲν γὰρ, ὅταν αὔξηται, εὐθὺς ἐπὶ μῖν· τοῦτο δέ, ἅτε διὰ πολλοῦ χρόνου καὶ ἀρχὴ διανοεῖσθαι δεύνυται, καὶ πρὸς ἡμᾶς μικρὸν ἀφικνεῖται καὶ αὖθις τὸ πρῶτον· αὖθις δὲ τελευτῆς τοῦ μὲν, αἰσθανόμεθα· τοῦ δὲ ὅλως οὐκ αἰσθανόμεθα· ὥστε εἰκότως, ὁ μὲν, ἀσθενὴς, πολὺ μὲν· ἀσθενὴς δὲ τελευτῶν πάντων· οὐδὲ οὐδὲν γὰρ τελευτῆς, ἐκέτι αἰσθανόμεθα αὐτοῦ.

μ Διὰ τί ἐν μὲν κόλποις εἰσὶ, προπαίνουσι γίνονται· ἐν δὲ ἀνάπτυξι μᾶλλον πελάγει, οὐ γίνονται· διότι εἰς μὲν τοὺς κόλπους ἐξέων, ἐν διαστάσει τὸ πνεῦμα μᾶλλον, ἀλλ' ἀθρόον ἐπὶ πολὺ φέρεται· ἐν δὲ τῷ ἀναπτύξει πελάγοις ἐξαρχῆς τε αἱ ἀπορίαι εὐθὺς διασώζονται μᾶλλον· καὶ ὅταν ἐξέωσι τὸν τόπον, διὰ τὸ πολλαχῆ ἐξιέναι ὁρμᾶσθαι· ὅτι γὰρ ἡ μάλιστα ἐξοδος, ἀπ' ἐκείνης ἀνάκλασις. Διὰ τί λέγεται ἀρχομένου τινὸς νότου καὶ λήγοντος βορέου· ἢ διότι ὁ μὲν βορέας ἐν τῷ ὑπείκειν ἡμᾶς αὐτῷ ἐν τῷ οἰκείῳ πρὸς ἄρκτον, εὐθὺς μέγας ἐστίν· ἅμα γὰρ ἀρχόμενος καὶ φέρεται· διὸ πολύ μᾶλλον, ἢ ὁ νότος, διὰ μβ τὸ πόρρωθεν, ὥσπερ μείζων ἀφικνεῖται. Διὰ τί ἐν τοῖς νοτίοις ἔξω τόπον ἔχουσι καὶ ὑγρὸν τόπον οἱ αὐτοὶ ἢ διότι ἐξ ὀλίγου

πολὺ ὑγρὸν γίνεται· διὰ τηκόμενον δὲ τὴν ἀλέαν, καὶ ἐκπνεῖ μα τὸ κοῦφον ὑγρὸν βαρύ· εἶτα ἡ δύναμις ἀτονεῖ·

μγ' Διὰ τί ἐν τοῖς βορείοις θερμοτέροι ἢ ἐν ῥινοτίοις· ἢ διότι μδ' ψυχρότερα τὰ βόρεια. Διὰ τί ὁ νότος οὐ πνεῖ κατὰ τὴν τῶν αἰγυπτίων τὰ πρὸς θάλατταν· οὐδ' ὅσον ἡμέρας δρόμον καὶ νυκτός· τὰ δὲ ὑπὲρ μέμφεως καὶ ἀποχώντι δρόμον ἡμέρας καὶ νυκτὸς, λαμπρός· καὶ πρὸς ἑσπέραν οὐ πνεῖ, ὅσον δύο ἡμερῶν καὶ νυκτῶν δρόμον· τὰ δὲ πρὸς ἑω λίβα πνέουσιν· ἢ διότι κοίλη τὰ κάτω ἡ αἰγυπτία ὅσον διὰ ὑπερῴπτου· αὐχὴν δὲ καὶ τὰ ὄρη οἱ μέτριοι ὑψηλότεροι. Διὰ τί ὁ νότος ἀρχόμενος μὲν μικρός ἐστι· λήγων δὲ μείζων γίνεται, ὁ δὲ βορέας ἀνάπαλιν· διὰ τί καὶ ἡ παροιμία λέγει· δῦ πολεῖν ἀρχομένου τινὸ ὄρνιθα καὶ λήγοντος βορέα· ἢ διότι πρὸς ἀρκτον μᾶλλον ἢ πρὸς μεσημβρίαν οἰκοῦμεν· πνεῖ δὲ μὲν βορέας, ἀπὸ τῆς ἀρκτου· ὁ δὲ νότος, ἀπὸ τῆς μεσημβρίας· εἰκότως οὖν ὁ μὲν, ἀρχόμενος μὲν ὀφοδρῶς πρόσκειται τοῖς πολίοις τόποις μᾶλλον, καὶ μετὰ ταῦτα μεταπίπτει τὸ ὀφοδρὸν πρὸς ἐκείνους· ὁ δὲ νότος, ῥυμαντίον· ἀρχόμενος μὲν τοῖς πρὸς μεσημβρίαν οἰκοῦσιν ἔγκειται· ἐπειδὰν δὲ παραμάξῃ, τοῖς πρὸς ἀρ-

μδ' κτον λαμπροῖς κατανεῖ. Διὰ τί λέγεται εἰδ' ὁ νότος βορέαν προσκαλέσεται, αὐτὸς καχειμών· ἢ ὅτι ὁ νότος ῥιᾶ τόσδε· οἷος νεφέλας καὶ ὕδωρ λύσιος αἰεί· ὅταν οὖν ῥιαύτης ἡ κατασείσιος οὔσης ἐπιπνεύσῃ ὁ βορέας πολλῆς αὐτῷ ὕλης ἐπιχύσης τοῖς νοτίοις καὶ χειμῶνα ποιεῖ· διὸ λέγεται εἰ βορρᾶς πνεύσει καταλήψεται, αὐτὸς καχειμών· ὁ δὲ πηλὸς ἡ ὅλως τὸ ὕδωρ τὸ ὑπὸ τοῦ νότου

με' ἢ μᾶλλον ἢ πλησίον γίνεται. Διὰ τί πὶ μὲν τῶν νότων ταχὺς ὁ βορέας· ἐπὶ δὲ τούτου ὁ νότος οὐ ταχύς ἐπιπίπτει· ἢ ὅτι ἐν μὲν γῇ θερμῇ ἐπὶ πόρρω θερμὴ ἡ ἀπόκρισις· ἢ ἡ οἴκησις πρὸς βορέαν ἡμῶν·

μη' Διὰ τί τὸ πνεῦμα τὸ ψυχρὸν ἐστιν· ὃ ἔστι τὸ ἀπὸ τῆς θερμῆς συγκινήσεως· ἢ οὐ πάντη ἢ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ κίνησις θερμὴ γίνεται· ἐὰν μὴ πόρον τινὰ γίνηται· ἀλλ' ἐὰν μὴ ἀθρόως ἐκπίπτῃ· καὶ εἰ

αὐτὸ

αὐτὸ τὸ ἀφιὸν θέρμη· ἐὰν δὲ διὰ στενοῦ καὶ κατὰ μικρὸν, αὐτὴ μὲν θερμή· ὁ δὲ ὑπὸ τούτου κινούμενος ἀὴρ, οἷος ἂν ποτε τυγχάνῃ πρόσπορευόμενος, τοιαύτην καὶ τὴν κίνησιν ἀποτίλλουσιν· ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων φασὶ γὰρ ἐκ τοῦ αὐτοῦ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ ἁμᾶς πνεῖν· τοῦτο δ' οὐκ ἀληθές· αὐτὸ μὲν γὰρ θερμὸν θερμὸν ἀεί· σημεῖον δὲ τὸ, ἐπὶ τοὺς προσιόντι, τοιοῦτον φαίνεσθαι· διαφέρει δ' ἢ ἐκπνοὴ αὐτοῦ· ἐὰν μὲν γὰρ διὰ πλοῦ ἀφίῃ μὲν χαλόν τι θερμὸν φαίνεται, διὰ τὸ αὐτοῦ αὐθάνεσθαι· ἐὰν δὲ διὰ στενοῦ θερμότερον γίνεται, ὠθεῖ γὰρ πλησίον ἀέρα· κἀκεῖνος τὸν ἐχόμενον· ψυχροῦ δ' ὄντος τοῦ ἀέρος, καὶ ἡ κίνησις αὐτοῦ ψυχρὰ γίνεται· μή ποτε δὲ καὶ ἐπὶ τῶν πνευμάτων τὸ αὐτὸ συμβαίνει· καὶ διὰ στενοῦ ἡ πρώτη κίνησις· εἶτα τὸν ἐκεῖνον μὲν διώκει· ἕτερος δ' ἀὴρ ἐπιρρεῖ· διὸ καὶ τοῦ μὲν θέρους, θερμὰ τὰ δὲ χειμῶνος ψυχρὰ τὰ πνεύματα, ὅτι ἐν ἑκατέρῳ τοιοῦτος ὁ ἀὴρ ὁ πρόσπορευόμενος· ἐπεὶ ὅτι γε οὕτω καὶ τὸ σῦφ' ἑαυτοῦ κινούμενος ὁ ἀὴρ, οὕτω καὶ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ μὲν φέρεται ταύτην τὴν φοράν, δῆλον οὐ μόνον τούτῳ ὅτι θερμαίνει τὰ πνεύματα πλέονος τοῦ θερμοῦ ἐνόντος, ἀλλὰ καὶ ἄνω ἐφέρετο· τὸ γὰρ πῦρ τοιοῦτον· τὸ δὲ ψυχρὸν κάτω πέφυκε φέρεσθαι· τὰ δὲ πνεύματα πολλὰ παρεικότως· ἐπεὶ γὰρ τὸ μὲν, ἄνω· τὸ δὲ, κάτω βιάζεται, καὶ οὐδέτερον κρατεῖ, μέσην δὲ οὐχ οἷόν τε, λοξὴν τὴν φορὰν εἰκότως γίνεται.

Διὰ τί οἱ νότοι ἐν τῇ λιβύῃ ψυχροί, ὥσπερ παρ' ἡμῖν οἱ βορέαι· πρῶτον μὲν, διὰ τὸ ἐγγυτέρω εἶναι ἡμῖν τὰ κατὰ κείνοις τοὺς ἀρχὰς τῶν πνευμάτων· εἰ γὰρ ὥσπερ εἰ πρὸς διὰ στενοῦ γίνεται τὰ πνεύματα τοῖς ἐγγυτέρω, ψυχότερα ἔσται διὰ τὴν φοβερότητα τῆς κινήσεως· εἰς γὰρ τὸ πόρρω προϊοῦσιν διαχεῖται· διὸ καὶ ὥσπερ ἡμῖν οἱ βορέαι ψυχροί· ὅτι ἐγγυτέρω πάντα λῶσ εἰ πρὸς τὴν ἄρκτῳ οἰκοῦμεν. Διὰ τί οἱ νότοι οἱ ξηροὶ καὶ μὴ ὑδατώδεις, πυρετώδεις, ἢ ὅτι ὑγρότητα θερμῷ ἁλοξίαν ἐμποιοῦσι τοῖς σώμασιν· εἰσὶ γὰρ ὑγροὶ καὶ θερμοὶ φύσει, ἀφ' ἧς δὲ φύσει

πυρετώδες. ὁ γὰρ πυρετὸς, ὑπὸ περιφορῶν ἐστὶν ὑπερβολῆς. ὁ-
ταν μὲν οὖν ὑπὸ τοῦ ἡλίου αὔξωσι τὰ ὑδατος πνεύσαντα τῷ τάξιν.
να' ὅταν ἅμα τῷ ὕδατι τὸ ὕδωρ καταψύχει. Διὰ τί οἱ ἐτησίαι
ταύτῳ δὴ τῷ ὥρᾳ ἀεὶ πνέουσι τοσοῦτοι πνέοντες; διὰ τί λιγδόπο
φλ ἡμέρας λήγουσι, φλ νυκτὸς οὐ πνέουσιν; ἢ γοῦν τὸ μὲν, διὰ τὸ
τῷ χώρᾳ τῆς κοσμικῆς παύεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου πρὸς ἑσπέραν φλ
τῶν νύκτα. ὅλως δὲ πνέουσιν, ὅταν ὁ ἥλιος κρατεῖν καὶ λύῃ αὖξῃ
τὸν πρὸς βορέαν πόλον. αὖρα μὲν οὖν οἱ πρόδρομοι· ἤδη δὲ λυο
νβ' μένου, οἱ ἐτησίαι. Διὰ τί ὁ ζέφυρος λιγόπτερός τις τῶν ἀνέμ
ων καὶ ψυχρότατος· καὶ δύο ὥρας πνεῖ μάλιστα ἄρτι καὶ μετό-
πωρον· καὶ πρὸς ἑσπέραν φλ ἡμέρας· καὶ ἐπὶ τῶν γῆν μάλιστα ἢ
ψυχρὸς μὲν διὰ τὸ πνεῖν ἀπὸ φλ θαλάττης ἢ πεδίων ἀναπεπλα-
μένων· ἦπον μὲν οὖν ψυχρὸς τοῦ βορέου· διὰ τὸ ἀφ' ὕδατος πνεῖν
τοῦ μὲν οὖν μὴ χιόνος πνεῖν ψυχρὸς δὲ, διὰ τὸ μετὰ χειμῶνα· αὖρ
τι τοῦ ἡλίου κρατοῦντος πνεῖν, καὶ μετοπώρου, ὅτι οὐκέτι κρατεῖ
ὁ ἥλιος· ὁ γὰρ ὡς πρὸς ἐν γῇ ὑπὸ μὲν φ τῶν ὑλῶν αὖραι πολλαχόθεν διὰ
τὸ ἐφ' ὑγροῦ εἶναι καὶ ὁμαλῶς διὰ τὸ αὐτό· οὐ γὰρ ἀπὸ ὀρέων
πνεῖ· οὐ δὲ βίαι τὴν κοσμικὴν· ἀλλὰ ἐξαδίως ὥσπερ διαὐλαμψέων·
τοῦ μὲν γὰρ πρὸς βορέαν καὶ νότου ὀφναί· τοῦ πρὸς ἑσπέραν δὲ, ἔτι
τὸ ὄρος, ἔτι γῆ ὄπισθεν· ἀλλὰ τὸ ἀτλαντικὸν πέλαγος· ὥστε τὸ ἐπὶ
τῆς φέρεται· καὶ πρὸς ἑσπέραν δὲ φλ ἡμέρας πνεῖ διὰ τὸν τόπον·
τότε γὰρ ὁ ἥλιος πολὺ ἀφεστὼς τόπῳ· καὶ φλ νυκτὸς παύεται· διὰ τὸ
νδ' ἐκλείπειν τῷ ἡλίου κίνησιν. Διὰ τί ὅταν ὁ ὗς πνεῖ μεί-
ζω φαίνεται τὰ πόντα· ἢ ὅτι ζοφώδεσι τὸν ἀέρα ποιεῖ.
νδ' Διὰ τί τὸν μὲν χειμῶνα πρωῒ ἀπὸ φλοίου τὸ πνεῦμα τὸ πνεῖ· τὸ
δὲ θέρος δείλης; ἢ ἀπὸ δυσμῶν ἡλίου· ἢ ὅτι ἀπ' ἡμῖν συμβαίνει θέρος
ταῦτα τοῦ χειμῶνος· τοῖς δὲ ἐναντίον φλοῖσθαι μισφαίριον οἰκεῖον·
ἡμῖν δὲ τοῦ χειμῶνος πρωῒ καὶ ἀφ' οὗ τὸ πνεῦμα τὸ πνεῖ· διὰ τὸ
τὸν ἀέρα καθυγρὸν εἶναι τὴν νύκτα διακείνεσθαι. ἢ κινεῖσθαι τὸ πρωῒ
ὑπὸ τοῦ ἡλίου· ἢ πρῶτον τὸν ἐγείρεσθαι τοῦ ἡλίου· ποιεῖ δὲ τοῦτο ὁ ἥ-
λιος

λιος καὶ πρὸ φλ ἀνατολῆς. διὸ ὁ αὔρας οὐχ ἧττον πρὸ ἀνατολῆς
διὸ αὔρας οὐχ ἧττον πρὸ ἀνατολῆς πνέουσιν. ἐπεὶ δὴ οὖν καὶ ἐφ'
ἑαυτὸν ἕλκει ὁ ἥλιος τὰ ὑγρά. καὶ κινεῖ πρὸ ἀνατολῆς τὸν χει-
μῶνος ὑγρὸν ὄντα τὸν περὶ ἡμῖν ἀέρα, δῆλον ὡς καὶ ἐφ' ἑαυ-
τὸν ἀνέλκει ὢν ἐν τῷ κάτω ἡμισφαιρίῳ. καὶ δείλης ἐκεί-
νοις ὁ ἡμῖν ἐστιν ὄρθρος. ὥστε συμβαίνει αὖ τὸν ὑπὸ τοῦ ἡλίου
πρὸ ἀνατολῆς περὶ ἡμῶν ἐφ' ἑαυτὸν ἑλκόμενον ἀέρα, τοῦτο
τὸ κάτω γενέσθαι ζέφυρον ἢ δείλης πνεῖν. ὁ δὲ ἐν τῷ περὶ ἡ-
μῖν χειμῶνι, φλ ἑωϊκείνοις συμβαίνῃ. ὁ δὲ ἐν τῷ θέρει, φλ δεί-
λης ἡμῖν. ὅτι τὸν περὶ ἡμῖν θέρ̣ος, ἐκεῖ χειμών ἐστι, καὶ ἡμετέρα δεί-
λη, ἐκείνοις ὄρθρος. καθ' ὃ ἐκείνοις μὴ αὖραι ἐξ ἑώας συμβαί
νειπνεῖν. ἡμῖν δὲ ζέφυροι. διὰ ταυτὰ τοῖς προφρημένοις. τοὺς δὲ
θέρους καὶ ἑῶαι μὴ οὐ πνέουσιν, ὅτι εἰς ἐλάττονα ἔτι τὸν περὶ ἡ
μῖν ἀέρα ὁ ἥλιος ἀνατέλλει διὰ τὸ ὀλίγον χρόνον αὐτοῦ ἀπο-
γεγονέναι. ζέφυροι δὲ οὐ πνέουσι δείλης τοῦ χειμῶνος. ὅτι οὐ δεῖ
τῷ κάτω ἡμισφαιρίῳ ἑῶοι τοῦ τότε τὴν ὥραν διὰ τὰ προφρημένα.
ὅθεν ὁ ἥλιος ἐφ' ἑαυτὸν ἕλκων τὰ ὑγρὰ περὶ ἡμῖν ζέφυρον ποιεῖ.

νέ Διὰ τί ὁ ζέφυρος δύσφυὴς καὶ ἥδιστος δοκεῖ εἶναι τῶν ἀ-
νέμων. ἢ ὅτι ἐν μεθορίῳ ἐστὶ τῶν ψυχρῶν καὶ θερμῶν πνευμάτων.
εἰκότως δὲ ἀμφοῖν, φλ δυνάμεως αὐτῶν κοινωνεῖ. διὸ εὔκρατός
ἐστιν. ὁ δὲ ἀπηλιώτης ἧττον κοινωνεῖ, ὢν ἐν τῷ μέσῳ τῶν αὐτῶν. ἀπη-
λιώτης μὲν γὰρ πνέων, τὰ πρὸς νότον πνεύματα κινεῖ. ἐν ταύθα
γὰρ ἡ μετάβασις αὐτοῦ ἐστι. κινῶν δὲ οὐ μίγνυται αὐτοῖς. ὁ δὲ
ζέφυρος ἐν κινεῖται ὑπὸ τῶν νότων, καὶ πνέων κινεῖ τὰ ὑπερεια.
τελευτᾷ γὰρ ἐν ταύθα ἡ περίοδος τῶν πνευμάτων. διὸ τῶν μὲν
τελευταίων. τῶν ἢ τὴν ἀρχὴν ἔχων ἐν ἑαυτῷ, δικαίως ἡδύς ἐστι

νς' καὶ δοκεῖ εἶναι. Διὰ τί ἄλλοις ἄλλοι τῶν ἀνέμων ὑέτιοι, οἷον
ὁ μὲν τῇ ἀπικῇ καὶ τοῖς νήσοις ὁ ἑλλησποντίας. ὁ ἑλλησπόντιος
δὲ ὁ βορέας. καὶ ἐν κυρλώῃ. περὶ δὲ λέσβου νότος. ἢ ὅπου ἂν ἀ-
θροίσις νεφῶν, ἐν ταυθὰ ὕδωρ. ἐν ταυθὰ γὰρ ἡ πύκνωσις ἀθροί-

ζεται· ὅπου αὖ προκαθίζεσθαι ἔοικε· διὸ ἐν τοῖς ὄρεσι μᾶλλον ὑφ'
ἧ ὅπου αὖ τὸ πλῆθος ὑπεξάγειν δύναται· πλεῖα καταλαμβανό-
μενον γάρ, συνεῖται· δεῖ δὲ τοῦτο γίνεσθαι καὶ ἐν τοῖς ὑδάσι
μᾶλλον ἢ ἐν ἐλαιῶνι· ἐν ἐλαιῶνι μὲν οὖν ἀνωθεν ὁ βορέας πολλὰ σπω
θεὶ μέφη· πρὸς ἓν τὸ ἀπικνεῖσθαι καὶ τὰς νήσους, ὅ ἐλαιῶν τίασ, ὥσ-
περ ὕλην ἔχων· οὐ γὰρ περιίσασιν τὰ πολλὰ ἐκ τοῦ βορέου· πε-
ρὶ δὲ λέσβον ὁ ὦρος καὶ ὁ νότος ἐκ τοῦ πελάγους φέρουσι πολ-
λὰ νέφη προσβάλλοντα τῇ χώρᾳ· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλ-
νζ' λων Διὰ τί λέγεται, μή ποτε ὕωσι πείροι οἱ εἰσπνοαί, ἀλλὰ τὸ
νύκτου χειμῶνα, θέρους δὲ ὕωσι πείροι μελαίνης· ἢ διότι τοῦ μὲν χει-
μῶνος ἡ θάλαττα θερμοτέρα· ὥστε εἴ τις σωρεύσῃ, πολὺ ὁπόταν πορ
χῇσι ἰχῶρας συνέσχηκεν· ἐλύθη δ' ἄν, διὰ τὸ ἀλεεινὸν εἶναι τὸν τό
πον· τοῦ δὲ θέρους, ἡ μὲν θάλαττα ψυχρά· καὶ τὰ πνεύματα πνεύ-
ματα· ἡ δὲ γῆ θερμή· ὥστε εἴ τι ἀπὸ ταύτης φέρεται, διὰ μέι-
ζονος ἀρχῆς συνέσχηκεν· εἰ δὲ λύθη γάρ ἄν, ἀσθενὲς ὖωσι.

μή Διὰ τί ἐν τῇ ἀρκαδίᾳ ὑψηλῇ οὔσῃ, τὰ μὲν πνεύματα
ἄθειν ψυχρότερα τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις· ὅταν δὲ μηνιμία ᾖ καὶ
ἐπινέφελος ἡ ψυχρὰ ὡς περ ἐν τοῖς ὁμαλέσι τοῖς ἑλώδεσιν· ἔοικε γάρ
ἔχειν ἐξόδους τοῖς ὕδασιν εἰς θάλαττα· διὸ καὶ βάραθρα πολλὰ αὐ
τόθι ἐστίν· ὅταν μὲν οὖν ᾖ αἴνεμος, ἀποῤῥιπίζειν τὸν ἐκ τῆς γῆς ἀ-
ναθυμίασιν οὖσαν ψυχράν· αὐτὰ γὰρ τὰ πνεύματα, ψυχρά· διὰ
τὸ ἀπὸ τῆς θαλάττης προσβάλλειν· ἐν δὲ τοῖς μηνιμίοις αὐτοῖς οὖσα ἀτ-
μὶς ἀπὸ τοῦ ἐμμένοντος ὕδατος, πιεῖ τὸ ψύχος.

μθ' Διὰ τί ἐαρινῶθεν πνεῖ ἀρχὴ ἡμέρας μᾶλλον ἢ διότι ἀρχὴ μὴ
τοῦ λίαν φοβεροποιεῖν τὴν φοράν· διὸ ἐκτείνει τοιοῦτον τὸν σημεῖον
ξ' ὅτι ἰχῶρες ἡ σύσασις· Διὰ τί βορέας τὸν ἡμέραν μᾶλλον λαμπρὸν
τὸν δὲ νύκτα πίπτει· ἢ διότι γίνεται ἀπὸ πεπηγότος ὕδατος· ὅταν ἀ
ναθυμιᾶται ὁ ἥλιος· ὥσπερ ὁ νότος· ὅτι ὑγρὸν αὐτὸν ποιεῖ· ἡ δὲ γένεσις
ἀλλὰ τοὐναντίον ποιεῖ· τὰς γὰρ νύκτας ἐκπνεῖ· τὸ δὲ ἡμέρας ἧττον
ξά· Διὰ τί τὰ ἀέχνια τοῦ πολλοῦ τὸν φέρει, πνεύματος τὸ δὲ σημεῖα

πότερον

πότερον ὅτι ἐργάζεται ὁ ἀρχόμενος ἐν τοῖς ὕδασι. φέρεται δὲ διὰ τὸ ψυχόμενον τὸν ἀέρα, συνιέναι πρὸς τὴν γῆν· τὸ δὲ ψύχεσθαι, ἀρχὴ χειμῶνος· σημεῖον δὲ ἡ φορὰ τῶν ἀρχαίων, ἢ ὅτι μετὰ τοὺς ὑδατώδεις πρὸς χειμῶνας γίνεται τῶν ἀρχαίων αἰθρία ἡ φορά. ἐν τοῖς ὕδασι δ' ἐργάζονται, διὰ τὸ ἐν τῷ χειμῶνι μὴ φαίνεσθαι. δύσεισιν γὰρ τόδε· καὶ φορόμενοι ὑπὸ τοῦ πνεύματος πολὺν εἰς πηλὸν ἐμβάλλονται· μετὰ δὲ τὸ ὕδατα, εἰώθασι πνεύματα γίνεσθαι ὡς τὸ πολύ. ξβ' Διὰ τί οἱ βορέαι μεγάλοι τοῦ χειμῶνος ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις ἐστὶν ἐφέλκυσις, ἐξωθεῖ αἴθριοι, ἢ ὅτι ἅμα ψυχροί εἰσι καὶ μεγάλοι· ἐγγὺς δὲ μᾶλλον ψυχροί· ὥστε φθάνουσι τὴν νύμφην

τοῦ πρὶν ἀπῶσαι τὰ νέφη, ὅταν δὲ ὠσαγῆ, μᾶλλον
εἰσὶ διὰ βάρος· ἔξω δὲ τῷ μεγέθει ἐργάζονται
μᾶλλον, ἢ τῇ ψυχρῷ.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΓΕΡΙ ΦΟΒΟΝ ΚΑΙ ΑΝΔΡΕΙΑΝ.

α' ΔΙὰ τί οἱ φοβούμενοι τρέμουσιν, ἢ διὰ τὴν καταπάτησιν· ἐκλείπει γὰρ τὸ θερμὸν καὶ συστέλλεται· διὸ καὶ αἰκοιλίαι λύονται τοῖς πολλοῖς. β' Διὰ τί ἔνιοι διψῶσιν ὑπὸ τοῦ φόβου, οἱ μὲν ὀλίγον κολάζεσθαι· οὐ γὰρ ἔδει καταπαχύνεσθαι· ἢ οὐκ ἐν ταὐτῷ τρόπῳ ἡ καταπάχυνσις καὶ ἡ θερμότης ἀλλ' ἡ μὲν, ἐν τῷ ἐπὶ πολὺ ἐκθερμαίνει τὸ θερμόν· ἡ δὲ, ἐν ὀλίγῳ ἐν τόσῳ· ὥστε ἐκθερμαίνει σημεῖον δὲ καὶ τὸ λύεσθαι τὰς κοιλίας· ἀναξηραίνουσι γὰρ τὸ ὑγρὸν καὶ ἀποκενοῦσι τὸν τόπον, τὸ δὲ ἦθος ὅμοιον δὲ ἔοικεν· ὥσπερ οἱ ἁλοῦσιν· οἱ ἅμα τῷ ἐξιέναι διψῶσιν· οὐδὲ γὰρ ὁ αὐτὸς οὐδὲ ἐκεῖ τόπος γ' ψύχεται καὶ θερμαίνεται. Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς θυμοῖς εἰς τὸ ἐντὸς ἀθροίζονται τοῦ θερμοῦ, δ' ἄθρυμοι καὶ θαρραλέοι; ἐν δὲ τοῖς φόβοις, ἀνάπαλιν· ἢ ὅτι εἰς τὸν αὐτὸν τόπον· ἀλλὰ τοῖς μὲν ὀργιζομένοις περὶ τὴν καρδίαν· δι' ὃ καὶ θαρραλέοι· ἐν ἐρυθήματι

καὶ πνεύματος πλήρωσιν· ἄνω φέρεται οὖσης τοῖς δὲ φοβουμένοις, κάτω συμφυγόντων τὸ αἷμα τοῦ καὶ τὸ θερμόν, διὸ καὶ ἡ λύσις τῶν κοιλιῶν· ἐπεὶ καὶ ἡ φύσις καρδίας πάθησις, οὐχ ὁμοίως· ἀλλὰ τοῖς μὲν, ὡς ἂν διὰ τὴν ἔκλειψιν πυκνὴν καὶ μυγματώδης· τοῖς δὲ, ὡς ἂν ἀναθρωσκόμου πλείονος θερμοῦ· διὸ καὶ τὸ ἀναζεῖν καὶ τὸ ὀρίνεσθαι τὸν θυμὸν καὶ τοιαῦτα λέγουσιν, οὐ κακῶς ἀλλοικείως. ἆρ' οὖν ἡ διὰ τοῦτο τὸ δίψος· ἐπεὶ τὸ μὲν ξηρὸν πλῦσαι ἡ ὅσαν σαπισμὸς καὶ τὸ τοιοῦτον σήπεται διὰ τὴν ἀναφορὰν τοῦ πνεύματος ἅμα τῷ θερμοῦ· ἡ τὸ δίψος δὲ δῆλον, ὡς ἐκθερμαίνομένου τοῦ σώματος· ὥστε οὖν ὁ αὐτὸς τόπος ἀναξηραίνεται ἄμφω, ᾧ δίψῳ μὲν, ἡ τῷ φοβεῖσθαι καὶ τῷ ὀργίζεσθαι· ὁ δὲ φόβος ὅτι διψητικὸν, ἡ οἱ ἐν τοῖς ξόανοις δῆλοῦσιν· οὐδαμοῦ γὰρ ἔστω δίψος· ἡ οἱ ἀγωνιῶντες δὲ σφόδρα, διὸ διακλύζονται ἢ ἐπιῤῥοφοῦσι· καθάπερ πᾶσι μὲν οὐ-κοῦν τοῦτο· ἢ τοῦτοις μὲν οὐκ ὄντος δίψος· ἀλλὰ ξηρότης περὶ τοὺς τοῦ αἵματος· ὅθεν ἡ ὠχρὸς· σημεῖον δὲ τὸ μὴ πίνειν πολύ· ἀλλὰ ἡ βροχθίσαι· οἱ δὲν τοῖς προπόσεις μετὰ πόνου· διὸ δίψος οἱ μέλλοντες κολάζεσθαι· ἡ ὅθεν ἄτοπον· ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς ἐμοὶ μὴ τῶν ἀνδρείων ὅταν διασκευασθῶσι, ἡ πρέμουσιν οὐκ ἀξεσκότες· ἀλλὰ θαῤῥοῦντες· ὧν εἰώθασι μαστιγοῦν τὸ σῶμα πολλαπλῆ ἀρθῆναι· εἰ δὲ μὴ ταῖς χερσὶν αὐτὰ θορμανθέντες· ἔοικε δὴ διὰ τοῦτο ὀξύτητα τοῦ φορᾶς ἀπὸ τοῦ θερμοῦ, ἀνωμαλία τὸ εἶναι πε-
δ' ρὶ τὸ σῶμα τεταραχῶδες. Διὰ τί οἱ ἀνδρεῖοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φίλοινοι, ἢ ὅτι οἱ ἀνδρεῖοι θερμοί· ἡ δὲ θερμότης, πρὸς τὰ ἔξω· ἐν ταῦτα γὰρ ἡ ὁ φόβος φαίνεται, ῥεόμενος κατέψυξίς τις· ὥστε περὶ τὴν καρδίαν ἦττον μὲν μένει· τοῖς δὲ πηδᾷ· ψυχομένη· ὅσοι οὖν τὸν πνεύμονα ἔχουσιν ἔναιμον, θερμὸν ἔχουσι τοῦ ὡς τὸ οἰνωμένοι, ὥστε τοῦ ψυχεῖ ἡ φαντασία τοῦ δίψους· οἱ δὲ τοιοῦτοι καὶ φίλοποτοι, ἢ τι γὰρ τοῦτο τοῦ ἐπιθυμία, διὰ τὴν τοῦ-
του τοῦ μορίου θερμότητα ὅτι· εἴρηται δὲ περὶ αὐτοῦ ἐν ἄλ-

λοις

λοις. καὶ τὰ πνευστικὰ ἢ ὠιθυμία. ὁ δὲ οἶνος θερμὸς μὲν τῇ φύσιν. ψευδὴς δὲ τῷ δόξαν μᾶλλον τοῦ δέοντος. καὶ μᾶλιστα τῶν αὐτῶν. διὰ τί ἀν εἴρηται ἐν ἄλλοις. διὸ καὶ οἷον τῇ περιπνευμονίᾳ. ἢ οἰμανόμενοι. ἀμφότεροι ὠιθυμοῦσιν οἶνου καὶ τοι τῶν μὲν. διὰ τὴν θερμασίαν. θερμὸς ὁ πυρώμων. τὸ δὲ διὰ τὴν ταραχήν. ἐπεὶ οὖν οἱ αὐτοὶ ὠσὶν ὠιθυμοῦσι τὸ πολὺ τῷ μὲν ψυχικοὶ καὶ ἀνδρεῖοι. οἶνου δὲ οἱ ψυχικοὶ ὠιθυμητικοὶ. οἱ δὲ τοιοῦτοι φιλόποται. ἀναγκαῖον ὡσὶν ὠιθυμοῦσι τὸ πολὺ παρακολουθεῖν ἀλλήλοις τὰς φύσεις. διὸ καὶ οἷον ὠμοὶ. ἀνδρόφοροι τῶν μή. ε'. Διὰ τί μᾶλιστα τὴν ἀνδρείαν τιμῶσιν αἱ πόλεις. οὐβελτίστην οὖσαν τῶν ἀρετῶν. ἢ ὅτι διὰ τὴν τούτων ἢ πολεμοῦντες ἢ πολεμοῦμενοι. αὕτη δὲ ἐν ἀμφοῖν. τιμῶσι δὲ οὐ τὰ βέλτιστα. ἀλλὰ τὰ αὐτοῖς βέλτιστα

ς'. Διὰ τί οἱ φοβούμενοι μᾶλιστα ξέμουσι τὴν φωνὴν ἐς χεῖρας. ἐς τὸ κάτω χεῖλος. ἢ ὅτι ἐκ τῆς πάθους θερμὴ ἐκ τῆς ἄνω τόπου. διὸ λωχίωσι. διὰ μὴ δὴ τὸ ἐκ τῆς πάθους ἡ φωνὴ ξέμει. ψυχομένου ὥκινεῖται. ὁμοίως δὲ καὶ χεῖρες. ἐκ τῆς πάθους ἡ ἀρτηρία. τὸ δὲ κάτω χεῖλος. αἰεὶ γὰρ τὸ ἄνω θερμὸν κάτω φέρει. τὸ δὲ κάτω θερμὸν ἄνω. ὥσπερ ἡ φύσις. αἰεὶ γὰρ τὸ θερμὸν ἄνω φέρει. διὸ καὶ τὸ ψυχόμενον ξέμει. ἐς τὸ θυμοειδές. διὰ τὸ αὐτὸ ἀπερ εἰρηται καὶ τὸ χεῖλος. διὰ τὸ ἢ ζ'. ὠὸν τὸ παιδίον σωθῆναι ἐκ τῆς δίνης τὸ θερμόν. Διὰ τί οἱ φοβούμενοι μᾶλιστα ξέμουσι τὴν φωνὴν ἐς χεῖρας. ἐς τὸ κάτω χεῖλος. ἢ διὰ τὸ ἐκ τούτου τοῦ τόπου ἐκλείπειν τὸ θερμὸν ἐν ᾧ ἡ φωνή. τὸ δὲ χεῖλος ἐς τὰς χεῖρας. ὅτι δύκι μηδὲ τὰ πάντα καὶ μᾶλιστα ζῶα. καὶ πρόσωπα μὲν τὸ χείλη. συμπίπτει δὲ καὶ τὰ αἰδοῖα. πρόσωπα μὲν διὰ τὸ σωματικὴν εἶναι τὴν καταβαίνουσαν θερμόν. ἀναπίπτουσι δ'. ὅτι ἐξωθεῖ φόβος. ἐστὶ τοῦναντίον οὐ μὴ φυγή. Διὰ τί οἱ φοβούμενοι ἐλέγχουσι καὶ ψύχουσι. ταῦτα δὲ ἐναντία τὰ παθήματα. ἢ εἰσοῦσι μὲν ψυχόμενοι. ψύχουσι δὲ θερμαινόμενοι. διὸ τὸν τῷ φοβεῖσθαι. τὸ θερμὸν ἐκλείπει καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκ τῶν ἄνω τόπων. διηλοῖ δὲ τὸ χωμα ἐλ' αἰκοιλίαι. τὸ μὲν γὰρ πρόσωπον. ὠχρόν. αἱ δὲ κοιλίαι λύουσι. διὰ μὲν

τὸ ἐκλείπειν τὸ θερμὸν ἐκ τῶν ἄνω θεν, τὸ εἰ τοσγίνεται· διὰ δὲ τὸ ὑ-
η'. γρὸν, ἡδύ φα. Διὰ τί ποτε φόβου λύ πως ἐστὶν ὁ σὸν τος καὶ φλάλ
γη δύνος, οἱ μὲν ἀλγοῦν τες ἀναβοῶσιν· οἱ δὲ φοβούμε νοι σιωπῶ-
σιν· ἢ οἱ μὲν ἀλγοῦν τες κατέχουσι τὸ πνεῦμα· διὸ ἀθρόον ὀξὺ ὂν, με-
τὰ φωνῆς ἐξ ορ χεται· τῶν δὲ φοβου μένων κατέψυκται τὸ σῶμα.
Ἐ τὸ θερμὸν κάτω ἐν ιὼν εκται· ὀπι εῖ πνεῦμα τα· ἢ οὖν ἐν ιὼν εκ) μάλ-
λισα, ἐν ταῦθα ὀπι εῖ αὐ τά· διὸ Ἐ ἀπ ηφο φοῦσιν οἱ φοβού μενοι· ἡ δὲ
φωνὴ ὄξυ φορὰ πνεύ μα τος, ἄνω που σ Ἐ διὰ φάρ υγ γος μένη· τοῦ
γοὺν ἀλγοῦν τας κατέχειν, τὸ πνεῦμα αἴτιον, ὅτι ταῖς ἐν υ σῇ χού
σαις ἡμῖν μ βοηθείαις φύσει, ὡθοῦ πάν τες ἀπαθόν τες, ἀνὰ λογισμὸν
χώ μεθα· καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα ζῶα· τὰ μὲν γὰρ κέρασι· τὰ δὲ ὀ-
δοῦ σι· τὰ δὲ ὄνυξιν ἀμύ νεται· πρὸς ἃ τὰ ἀλγή μα τα πάν τα ἢ τὰ
πλεῖσα, βοηθεῖ ἡ θερμότης· ὁ ἂν οἱ ἐκατέρᾳ τὸ ἄλγημα· συσέλον ἐν τὸς τὸ θερμὸν τῷ
θ'. πνεύματι Διὰ τί ποτε οἱ φοβού μενοι σαφῶς οἱ κοιλίαν λύον ται, ἂν δέη
τισιν· ἢ τὸ θερμὸν τὸ ἐν ἡμῖν ὄν τιν, ὥσ περ ζῷον· τοῦ γὰρ φόβου φεύγ ό ντι
καὶ φοβου μένῳ ἔξω θεν οὖν συν ομώ νων τῶν τιν τὸ φλαγονίας φόβων ἂν
τῶν τοιού των, καὶ ἐκ τῶν ἄνω θεν εἰσ τὰ κάτω· καὶ ἐκ τῶν ὠὶ πολλῆσ
εἰς τὰ ἐν τός· ἐκθερμαι νό μενοι ἢ οἱ ὠσεὶ τὶ ὠὶ κοιλίαν τόπι, ἂν τὶ
κύ στιν δ' ἀλύ ον ται· καὶ ὥσ περ οὖσιν αὐ τὰ ὠ ξυ πεῖσ· καὶ γὰρ τὰ ἀνί
σανα καὶ τὰ ἀψίμυθια ὅσα οὐρη τικά, θερμαντικά· ὁμοίως ἢ μὴ τὰ
πρὸς τὴν κοιλίαν φάρ μακα, τὰ κάτω θερμαντικώ τερα· Ἐ τὰ
μὲν τῶν εἰσιμεχθέν των μόνον λυ τικά· τὰ δὲ Ἐ ἑτέραν ζώ την ἐξ ιν πρ ι
εῖ· οἷον τὸ σκόροδον εἰς τὸ οὖρον· τὸ αὖ τὸ δὴ τοῖς τοιού τοις, ἢ ἐκ τῶν
ὠὶ πολλῆς θερμασί α εἰς τοῦ τους χρὼ τόπους σιωπῶσα δρᾷ.
ι' Διὰ τί οἱ φοβού μενοι συ σιω σι τὰ αἰδοῖα· εἰκὸς γὰρ ὠῦφω αν
τίον εἰς τοῦ τον τὸν τόπον τὸ θερμοῦ ἀθροιζο μένου τῶν φοβου
μένων αὖ ἐκ θαι αὐ τά· ἢ οἱ φοβούμενοι ἁ δὺ πάν τες ὡσ περ ἐγ
γρώ τες εἰσιν· ἐκ λελοιπό τος οὖν ἐκ τῶν ὠὶ πολλῆς τὸ θερμοῦ, συ-
σιω σι· διὸ καὶ βομβυλιάζουσι οἱ δημώδεις δι' ὁ τὸ ἐκεῖ συ σπᾶν

τὸ

ηὸε, ὥσπερ λῆς ἡ τὸ δέρματα τῶν ζώων· ἀπὸ τοῦ θερμοῦ ἐκκρίνει μᾶλλον· διὸ καὶ φέρεται τοῖσι· συναπάγεται δὲ καὶ ἡ ὀχεία τοῖς παιδίοις ἀνω, καὶ σημεῖον φέλκονται οἱ ὀρχεις αὐτῆς συστελλομένων· θᾶττον δὲ φαίνεται ἐπὶ τῶν ἀφροδισίων· ὀργὴ φόβος ἐκκρίνει· καὶ πολλοῖς τῶν ἀτρεμιόντων καὶ τῶν ἀτρεμοφόβων συγκινεῖ ἡ ὀργὴ πρόεσις

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΣΩΦΡΟΣΥΝΗΝ ΚΑΙ ΑΚΟΛΑΣΙΑΝ ΚΑΙ ΕΓΚΡΑΤΕΙΑΝ· ΚΑΙ ΑΚΡΑΣΙΑΝ·

α. ΔΙΑ τί φιλοι καὶ μισοῦσιν, ὅταν ἐθισθέντες ἀκολάστως ζῶσι, μὴ ἀκολάστως διάγειν τῶν παῖδα· οἷον Διονύσιος ὁ τύραννος, ἐπεὶ ἐν τῇ πολιορκίᾳ ἐπαύσατο τοῦ πίνειν ὀλίγον τινὰ χρόνον, ὠθοῦσ' ἐφθείρασιν, ἕως πάλιν εἰς τὴν μέθην μετέβαλεν· ἢ μᾶλλον μὲν τοι ἡ ἔθος ὀξὺν ἑκάστοις φύσις γὰρ ἤδη γίνεται· καθάπερ ἀνεὶ ἰχθὺς ἐν ἀέρι, καὶ οὐδὲν ὑδατῶδες τρέφων, φαύλως ἀνίσχει· οὕτω δὲ καὶ τὰ ἔθη μεταβάλλοντος, χαλεπῶς ἅπασι· καὶ πάλιν εἰς τὰ εἰωθότα ἐλθεῖν, σωτηρία γίνεται αὐτοῖς· ὥσπερ εἰς φύσιν καθίστασιν· ἔτι δὲ σωτηρικὸν ἡμέρου τὸ εἰωθότος τροφῇ χρῆσθαι διαφυλεῖ τὴν ἡδονὴν· μὴ λαμβάνοντος γὰρ τὰ εἰωθότα, ὥσπερ ὁ λῶς μὴ λαμβάνοντος διατίθεται· οὐμὴν ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς τὴν τροφὴν μεμιγμένα πολλῇ, ἀφανίζει· αὐτὰ δὲ ἐπιπολάζει μόνα ὄντα· ἀφορεθεὶς ὁ μικρὸς ἢ πυρὸς μόνας· προσενεγκαμένοις δὲ ξηροῖς, καὶ τὰ κραυρὰ μᾶλλον, ὑδαρῆ πίνει· καὶ βλαβῆ· γίνεται· ὃ τρὶς ἀκολάστως ζῶσι, πολὺ τὰ πρὸς πόλεμον, ἄχρι τινὸς λήξασι τὰ εἰωθότος βίου· διὸ καὶ τὸ πολλοὺς ἀκαταχώρητον εἶναι αὐτοῖς τοῖς ὑλικοῖς πάρεστιν ἐκ τοῦ προτέρου βίου· ὃς τὴν κοιλίαν ὑπὸ τοῦ συμφύτου θερμοῦ, καθάπερ χ
β. όνος πολλῆς, ξηρὰ μᾶλλον ἀφ' ἁπάντων συμβαίνει γίνεσθαι· Διὰ τί κατὰ μόναις δύο αἰσθήσεσιν ἀκρατεῖς λέγομεν· οἷον ἀφῆς καὶ γεύσεως· ἢ διὰ τὸ ἀπὸ τούτων μόνας ἡμῖν τὰ αὐτοῖς ζώοις· ἅπασι κοινὰ εἶναι, ἀπὸ μόνα ταῦτα ἐστὶ· δύο γὰρ μάλιστα ἢ μόνα ἐστὶν εἴδη ἐστὶν· ὥστε τὸν ὑπὸ τούτων ἡττώμενον· ἀκρατῆ τὴν ἀκόλαστον εἶναι φαμεν·
γ. διὰ τοῦτο τὸ χειρώνηδονῶν ἢ πάθας· Διὰ τί ἀκρατεῖς λέ-

σωφ)κῆ τὰς ἰδίας μόνον, ὅσης φ) ἀκρασίας καὶ περὶ τί ὀρ-
γή ἐστιν· ἢ ὅτι ἀκρατὴς μὲν ὅστις, ὃ παρὰ τὸν λόγον τί πράττων· καὶ ἀ-
κρασία· ἡ παρὰ τὸν λόγον ἀγωγή· εἰσὶ δὲ αἱ μὲν ἰδίαι ὠθυμίαι ὡς ἐ-
πᾶσαν εἰπεῖν, παρὰ τὸν λόγον· αἱ δὲ ὀργαὶ μετὰ λόγου· χωρὶς ἐλύσαν-
τος τοῦ λόγου· ἀλλ' ὡς δηλώσαντος τοσοῦτον προσημασίαν, ἢ τὸ αἴτιον.

δ'. Διὰ τί τὴν μὲν ἐγκράτειαν φ) τὴν σωφροσύνην, ἐπαινετὸν φ)
πλουσίων μᾶλλον ἢ σπουδαίων ὁμοίως· τὴν δὲ δικαιοσύνην οὐκ ἐπὶ τ' αὐτὰ·
ὅτι οὐ μᾶλλον δεῖται τούτου τις, εἰ τοιοῦτος ἀπέχεται, μᾶλλον θαυμάζοι-
τ' ἂν, ἢ τ' ἐναντίων· ὁ μὲν γὰρ πένης, ὑπ' ἀνάγκης δεῖται· ὁ δὲ νέος ἢ πλούσιος
ε'. ἀπὸ παντὸς αὐτοῦ· Διὰ τί ἢ πονηρία ἀνέχονται δήλωντες· πότερον ὅτι
λυπηρότερον· σημεῖον δὲ τὸ λυπηρότερα, ὅτι ἥδιον τὸ, δηλῶντα
ποιεῖν, ἢ πειρῶντα φαγεῖν· τοῦ ἐναντίου τῷ ἡδεῖ λυπηρότερον· ἢ
δι' ὅτι μᾶλλον δεῖται τοῦ θερμοῦ τοῦ ὑγροῦ, ἢ τοῦ ξηροῦ, ᾧ ζῷ μᾶλλον· ἢ ὅτι
δυοῖν ἡδέοιν, ἐπιθυμία πρόσεστι καὶ ζοφῶσαι ἡδέος, ψυχὸς μόνον· ζο
ς'. φῶσαι· Διὰ τί ἢ πονηρία μᾶλλον δήλωντις ἢ πεινῶντος· ἢ ὅτι
λυπρόν μεθαμᾶλλον· σημεῖον δὲ φ) λύπης σιτοδυνησφοδρότερα· εἰ τῷ
ὁμοίῳ δηλῶν, δυοῖν ψυχρῶν ἡδέος· τροφῆς τὴν κατὰ φύξεως· ἀμφω γὰρ ἔχει
ζ'. τὸ πρόχειρον· ὁδὶ πεινῶν, θατέρου μόνον· Διὰ τί οἱ κῆ τῶν φ) λάφης
ἡδονῶν ἡδονῶν, θᾶττον ἐπιβάλλουσιν, ἀκρατεῖς λέγονται· οἱ τῆ ἁπτῶν
εἰ τὰ ἀφροδίσια, ἀκόλαστοι· ὅ, τι καὶ εἰ τὰς φ) ζοφ' ἁπλαύσεις· τῶν
ὄψεων κῆ τῶν ζοφῶν, ἀ δ' ἐνίων μᾶλλον τῆς λώπης ἡδονῆς· ἀπενίων ὄψεων
λάρυγγι· διὸ φιλόξενος, γεραίνει φαύρυγα δεῖν ἔχειν· οἱ δὲ κῆ τῶν
ὀφῖνη καὶ τῶν ἀκολῶν, οὐκέτι· ἡδύ τι τὰ σὰ πὸ τούτων σημαίνας ἡ
δονὰς, κοινὰ σεῖναι ἡμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ζῴοις· ἆρ' τι οὖν οὐσῶμα κοι
νῶν, ἔτι μᾶλλον ταῦτα ἐστι, καὶ μᾶλλον σε· ἢ μόναι πονεῖδι σοι· ὥστε τὸν
νῦν τοῦτων ἢ πῶμα ον, ἦν τὸ μὲν· καὶ ἀκρατῆ καὶ ἀκόλαστον λέγ
μεν· διὰ τὸ πὸ τ' χειρίζων ἡδονῶν ἢ πάθους· ὅσων ἢ τ' αἰσθήσεων ὧν ἐ
τι, τί τι ἄλλα ζῷα ἀπολαύομεν τ' προφημῶν, ἡδέ· κῆ δὲ τὰς
ἄλλας ἢ ὅλ' οὐχήδεται, ἢ κῆ συμβεβηκὸς τοῦ το πάσχειν· ὁρᾶ μὲν,
γὰρ ὁρῶν· ἢ ὀσφραίνομεν χαίρει, ὅτι ἀπολαύει· ἢ ὅταν πληρωθῇ

ἥδε

οὐδέ, τὰ γὰρ αὐτῶν ἡδέα αὐτῷ· ὡς πρὸ οὐδὲν ἦν μὴ τοῦ ταχέως ὄντος μᾶλλον, ὅταν πεινῶν ἔχῃ μᾶλλον τοῦ φαγεῖν· ὅταν δὲ ἐνδεὴς ὢν μᾶλλον, ἡδέα· ἢ οὐ
ή. τοῦ ὁδοῦ, ἀεὶ ἡδεῖα. Διὰ τί ἢ ποιὰ κατὰ χρόνον τὸν γέλωτα ποιοῦσιν τῶν γνωρίμων, ἢ ὅταν σφόδρα ἐξηρτημένον ᾖ τι, δυκίνητόν ἐστιν· ἡδὺ οὖν οἷα, εἰ πεῖρα μᾶλλον γελοῖον· ὥστε κινεῖ.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ ΚΑΙ ΑΔΙΚΙΑΝ.

α'. Διὰ τί μείζονος ὄντος ἀδικήματος, ἑαυτὸν βλάπτειν ἐστὶ τὸ μεῖζον ἀγαθόν, φίλον δὲ τιμᾶν οὐσης μείζονος ἀγαθοῦ, ἢ τῶν χρημάτων ἀδικία μᾶλλον δοκεῖ· καὶ ἀδικοῖ μᾶλλον εἶναι δοκοῦσι περὶ τὰ χρήματα· ἢ διότι αἱροῦνται τὰ χρήματα μᾶλλον φίλων τιμῶν· καὶ πᾶσιν ὑπάρχει κοινὸν τοῦτον· ἢ δὲ τιμὴ ὀλίγοις· καὶ ὀλιγάκις
β'. συμβαίνει χρῆσθαι αὐτῇ. Διὰ τί παρακαταθήκην μὲν ὅτι δεῖ ἀποστερεῖν, ἢ δάνειον· ἢ ὅτι αἰσχρὸν ἀδικεῖν φίλον· ὁμοίως δὲ τῷ παρακαταθήκην ἀποστερῶν, φίλον ἀδικεῖ· οὐδεὶς γὰρ παρακαταθήκην τίθεται, μὴ πιστεύων· ὃ δὲ τὸ χρέος, οὐ φίλος· ὑπολαμβάνει γὰρ δανείζειν ἢ φίλῳ· ἀλλὰ δίδωσιν· ἢ ὅτι μεῖζον τὸ ἀδίκημα· πρὸς γὰρ τὴν ζημίαν, καὶ τῷ πίστιν παραβαίνειν· δίκαιον δὲ μηδένα τοῦ ἀδικεῖν ἕτερον, δεῖ ἀπέχεσθαι τοῦ ἀδικεῖν· ἔτι τὸ μὴ τοῖς ἴσοις ἀμύνεσθαι, φαῦλον· ὁμολογῶν, ἐδώκειν ὡς φίλῳ· οὐδὲ ἀπεστέρησεν ὡς ἐχθρόν· οὐδὲ δανείζων, χεῖρον· φίλος ἐδώκει· ἔτι τῶν μὲν, ἡ δόσις φυλακῆς καὶ ἀποδόσεως χάριν· τὸ δὲ, καὶ ὠφελείας· ἢ που δὲ ἀγαθὸν ἀκοῦσαν ἀκούσαντες, εὐκέρδους θηρῶμεν· οἷον οἱ ἁλιεῖς τὰ δελέατα· προφανὴς γὰρ οἰκείμενος· ἔτι παρακαταθέμενοι μὲν ὡς σῶν τὸ πλοῖον βλαβὸν μὲν οὐκ ἀπολαμβάνουσιν· δανείζουσι δὲ οἰόν τε πορρωτέρω μὲν ὄντες· ἀπολαμβάνουσιν
γ'. ταῦτ' ἢ τὸν αὐτὸν χρῶνται ἀδικεῖν. Διὰ τί οἷς δικαστηρίοις τὰ γένεσι μᾶλλον ἢ τὰ δικαιώματα φυλάττει· ἢ ὅτι γένος μὲν ἀκίνδυνα καταφύσαι· αἰχὸν δὲ ἀποφαίνειν δικαιοῦν ἢ πολλαὶ φυλετικαὶ ἢ δημοτικαὶ ἐξηλέγχθησαν ὄσαι
δ'. Διὰ τί ἡ περίεργος ἐστὶ τοῖς χρησταῖς τὰ αὐτῶν μᾶλλον, ἢ τοῖς πονηροῖς τὰ τῶν πέλας· ἢ διὰ τὸ πόνῳ μισεῖσθαι ἀφελούμενος πρὸ τοὺς

ἐωϑὼς εἰς καταφύγη· οἱ ομως μᾶλλον παρὰ τοῦτοις, σωτηρίας τυχεῖν, ἢ διαμεῖναι· εἰδὲ πρὸς πονηροὺς ἐλθοι, οὐκ αὖ διαμεῖναι ἐν τῇ αὐτῇ διανοίᾳ φαύλους· ἀλλ' ἢ κλέπτην, ἢ λῃστὴν εἶναι· ὧν τὸν μὲν ὠφελῶν καὶ αὐτὸς τι εἰναι αὐτῶν φρίσσω· ἢ ὅτι τοὺς ἐπὶ φεύγοντας οἰκείους τῶν αὐτῶν ἀξιοῖ τυγχάνειν, ἐν ἴσῃ καὶ αὐτὸς τῇ χάριτι· εἶτα τοὺς μὲν ἀδικοῦντας ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταβάλλειν ποιῶν τῇ φιλανθρωπίᾳ· τοὺς δὲ ἀδικουμένους ἐν τῇ ἀδικίᾳ καταλείπων· ὃ τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς ἀδικεῖσθαι, τοὺς δὲ κακοὺς ἀδικεῖν παρασκευάζειν· ὃ τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς ἀπολλύναι, τοὺς δὲ κακοὺς πλείους ποιεῖν· ὃ τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ τὰ πράγματα πάντα ἀνάστατα ποιεῖν· ὃ τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ τὸν βίον ἅπαντα ἀνατρέπειν· ὃ τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ τὸν θεὸν ἀναιρεῖν· ὃ τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ τὸν ἥλιον ἀφανίζειν· ὃ τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ τὴν γῆν ἀνατρέπειν· ὃ τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ τὸν οὐρανὸν συγχεῖν· ὃ τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ τὸν ἀέρα ἀφανίζειν· ὃ τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ τὴν θάλατταν ἐξαφανίζειν· ὃ τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ τὰ ὕδατα ἀναιρεῖν· ὃ τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ τὰ ὄρη καταβάλλειν· ὃ τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ τὰ πεδία ἀνατρέπειν· ὃ τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ τὰ ἄστρα ἀπολλύναι· ὃ τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ τὰ ζῷα πάντα ἀπολλύναι· ὃ τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ τὸν ἄνθρωπον ἀφανίζειν· ὃ τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ τὸν ἄνθρωπον ἀναιρεῖ

ἐλαττῶσαι δίκην. ὅτι οὐκ ἀνίκητον τοῖς χρείττοσιν πρὸς τὸ πλουτεῖν.

ιβ'- Διὰ τί ποτε τῷ φύγοντι τὴν δίκην προσεῖπον τὸν δικάσαντα δοῦναι δίδοσιν ἢ δότε τὸν ἐπαινέσοντα βάλλομεν; πλείονες γὰρ οἱ τοὺς δικάζοντας ἐπαινοῦντες τῶν φυγόντων διδόασιν. εἰθὼς ὡς τοῖς πλουτοῦσι φύγοντες ἀφυλάττουσιν· ὡς δίκην ἀφυλακήτους, ἐὰν ὁ φύγων νέος τῶν ιγ'. ἐνδέξιος ᾖ. Διὰ τί ποτε τὸν ἐπὶ τῷ φύγοντι τὸν τῷ δικάσαντι φαίνωνται ψηφοῦσαι, ὁ φύγων νικᾷ; ἢ ὅτι ὁ μὲν φύγων ἐν τῷ ἀγῶνι μόνον ἀκίνδυνον τοῦτο, πρὸς ἅπαντα ἀπηλλάχθαι. τοὺς μάρτυρας ἀφεῖκε χάσθαι πρὸς τὰ κατηγορημένα ἔχεσθαι· ἢ τί μέλλουσιν ὠφεληθῆναι· ἐξὸν δὲ τὸν μαρτυρήσαντα δοῦναί τίνα, ὧν δεῖ αὐτὸν ἀφεῖσθαι· ἢ μάρτυρας ἢ αἰτίους τοῦ μὴ εἶναι, ὅτι οὐθὲν ἀδικεῖ. τῷ δὲ δικάσαντι τί ὄφελος ὅτι ἀπὸ βουλῆς; ἢ πρότερον δίκην λαβοῦσα ἀφῆκε, νῦν ἠτήσατο τὸ πρᾶγμα· ἢ δίκην κεκλικὼς ὅτε πλανᾶται μὴ ὅτι βούλεται πάλιν, καὶ τὸν ἀρχαῖον· ὁρᾷς δίκην πάντα ταῦτα ἐλαττοῦσι μὴ ὄνομα θέντες φύγῃ, προσέθεσαν τῷ φύγοντι, ὅτι ἂν οἱ δικασταὶ ἀμφιδοξήσωσιν. αἰσχύνεται γὰρ τοιαῦτ' ἴδιον ἐν τοῖς φόβοις ὄντες, πολλὰ ἀφαλίμενα ἐστὶν ὧν αὐτοὺς ἐλαφρὰ πεῖσαι ἢ πρᾶξαι· οἱ φύγοντες, ἀεὶ ἐν μείζοσι κινδύνοις, ὡς σῶν τὸ πολὺ τυγχάνουσιν ὄντες. ὥστε εἰ παραλιμπάνουσιν ὧν δεῖ αὐτοὺς, εἰ παρόξισον ταῦτα τοῖς δικαίοις, δῆλον ὅτι εἰ μὴ παρελίμπανον, ἐκρέγοιεν ἂν· ἔτι δὲ ἑκάστοις ἡμῶν μᾶλλον ἂν προέλοιτο δικᾶσθαι ἀφεθῆναι ὡς οὐκ ἀδικεῖ, ἢ τοῦ ἀδικεῖν τὸ καταψηφίσασθαι ὡς ἀδικεῖ. οἷον εἴτις φύγοι δουλείας· ἢ ἀνδροφονίας· τούτων γὰρ ἑκάστου ὄντων, ἀκατηγορεῖ αὐτὸ, μᾶλλον ἂν ἀφεθῆναι ἕλοιτο, ἢ μὴ οὐ τῶν κατεψηφίσθαι· ὅστις ὁτιοῦν ἀμφιδοξεῖ, τοῦ ἐλάττω τὰ μέτρια τῶν αἱρετέον· διὸ καὶ τοῦ πολλάκις ἐλεύθερος εἶναι ἀποφαίνουσιν· πλὴν διὰ τοῦτο οὐκ ἂν ἐγκαλοῖ, ὁ δὲ ἀμφισβητῶν ὑπὲρ τοῦ οὖν, οὐκοῦν θύσοι ὁμοίως δεῖν ἀποδοῦναι τῷ ἐγκαλοῦντι· ἀμφισβητεῖται κεκτημένου, ἕως ἂν κριθῇ· τὸν οὖν ἔχοντα πρὸ τοῦ πολλοῦ, ὅπως ἐάσῃ τὸ πλῆθος τῶν φασκόντων ἀδικεῖν

μὴ τῶν μὴ ὁμολογούντων. ὥσπερ ὅτι ἄρχῃσ ὁ μὲν, ἕνεκα τοῦ. ὁ δὲ
ἀπαρνεῖτο. ἀκοιόμεθα δεῖν τὸν νομοθέτην προστιθέναι τῷ ἐγκα-
λοῦντι. ἀλλὰ τὸν φάσκοντα κύριον εἶναι, ἕως ἂν ὑπέχῃ τινὰ ἔ-
χει. ὁ ἀδικῶν. ὁμοίως δὲ καὶ ὧν τ κεῖτ. ἐπεὶ δικάζει μία ἂν ὑστεροχὴν
ἴσα θεῖσῶν τῶν ψήφων. ἢ χώραν εἶ ἀσεν ὁ νομοθέτης ἔχειν. ἔτι δὲ
τ μὲν ἀξιολόγων ἁμαρτημάτων, μεγάλαι καὶ αἱ κολάσεις εἰ
σίν. ὥστε ἀδίκ κατεψηφισαμένοις καὶ μὴ τοῦσιν, οὐκ ὄντ ἐ ὀρ
νορθοῦσθαι καιρὸν λαβόντας. ἀπολύσασι δὲ παρὰ τὸ προσῆκον, εἰ
μὲν ὅτως ὐλαβῶς, ὥστε μηθὲν ἔτι ποτὲ ἁμαρτ. τί ἂν καὶ μέγα ἡ
μαρτηκότες οἱ κεῖται εἰσαν, οἱ ὄργανα ὄντ ἀπολύσαντες θαμὰ ῥυ.
εἰ δέ τι ὀξὺ ἔργα ἁμαρτάνοι, δι' ἀμφότερα αὐτὰ αὐτὸν νῦν κολάζε-
σθαι ἀξιοῖ. ἢ ἔτι ἀδικώτερον μὲν ὄστιν αὐθρὸς τοῦτο ἀδικ, ἀ ἢ πονεῖ
κόσ ὄστιν ἀδίκως ἐγκαλεῖσθαι. τὸ μὲν γὰρ ἀδικ. ἐξ ὀργὴν ἐξ διὰ φόβ.
καὶ δι' ἐπιθυμίαν. καὶ διαῤῥαπολλὰ τίνε. ἐξ οὐ μόνον ἐκ προνοί. τὸ δ'
ἀδίκως ἐγκαλ, ὥστε τοπολὺ, ἐκ προνοί ὄστιν. ὥστε ἐπεὶ ἴσα αἱ ψῆφοι
γεγόνασι, τὸ δικάδικως τὸν ἐγκαλοῦντα ἐγκαλ, καὶ τὸν φεύγοντα ἀδι
κεῖν, φαύλου κριθέντος τοῦ ἀδίκως ἐγκαλοῦντος, τὸ νικᾶν τῷ φεύ-
γοντι ὀνομοθέτης ἀπένεμε μᾶλλον. ἔτι δὲ καὶ τοῖς ὅτως ἔχουσι μᾶλλον
θεραπεύοντας. ὥστε τὸ τοῦτον ὑποπτεύσω μᾶλλόν τι αὐτοὺς ἡμᾶς τηρεῖν
καὶ μηδὲν ἀκεραιοῦν ἔχω μᾶλλον, ἀ λὰ μοῖ καὶ τοῦτο ὑπολαμβάνω μᾶλλον τε
πρακτέον εἶναι, οὐκοῦν θὺς σὺν τὸ κολάζειν ἐρχόμεθα. ἐὰν μηθὲν μᾶλλον
δίκαιον ὦμεν ἀξιοῦσθαι, ἀφιέμενοι ταύτης τ αἰτίας. ἔτι μείζω μ ἀδι
κεῖ ὁ ἐκ προνοί ἀδικ, ἢ ὁ μὲν ἐκ προνοίαν δικαίως κοφαντ, ἀεὶ ἐκ προνοί
ἀδικεῖ. ὁ δὲ ἕτερόν τι ἀδικ, τὸν μ, δι' ὃν ἀδικῶ. τοῦ, δι' ὅτι νοιαν. τοῦ.
ὅπως ἔτυχεν ἀδικεῖν αὐτῷ συμπίπτ. ὅταν ἴσα ζημιοῦν ταιαἱ ψῆ-
φοι, ὁ μὲν δικαίως κέκριτ ὑπ' τ ἡμίσεος ἐκ προνοί ἀδικ. ὁ δὲ φεύγων
ὑπ' τ λοιπῶν αὖ, ἀδικεῖν μᾶλλον, ἢ μᾶλλόν τοι τ ἐκ προνοίας. ὥστε ἐπεὶ
ἀδικεῖν μείζω κέκριται ὁ δικαίως κον τοῦ φεύγοντος, εἰκότως ὁ νομο
θέτης μικρὰν ἔκρινε τὸν τὰ ἐλάττω ἀδικοῦντα. ἔτι δὲ ἀεὶ μᾶλλον ἀδι
κώτερός ὄστιν, ὁ μὴ οἷός λαν θάνειν ὃν ἀδικεῖ. καὶ ὁ μὴ ἀδικ, ἢ ὁ

οἷός μᾶλλος

οἰόμηνος λανθάνῃ· ὁμὲν γὰρ ἀδικῶς τινὶ ἐγκαλῶν, οὐκοἶδ' λανθάνῃ τοῦτον, οὐσυκοφαντεῖ· οἱδ' ἄλλοτί ἀδικοῦντες, ὡσαὐτῶν τοπλὺοἱ μὴμοι λανθάνῃ οὐκἀδικοῦσιν, ὧνχειροῦσινἀδικεῖν· ὥστεκἀδικώτε ρουσὴ κακείνοιν τοῖσἀδίκουμένοις, ἢοἱφθόνουντες. Διὰτίποτ' ἐὰν μὲν τις ἐκβαλανείου κλέψῃ ἢἐκπαλαίστρας ἢὀξάποδρᾶς, ἢτῶν τοι ούτων τινὸς, θανάτῳ ζημιοῦται· ἐὰνδέτις ὀξοικίας, ἢπωλοῦν φλάξ' τοῦκλέμματος ἀποτίνῃ· ἢὅτι μὴμὴ τοῖς οἰκίαις φυλάξαιὅσω σοῦν· ἀλλὰτοῖς χρήμασιν ἰσχυρὸς ἀκλεῖς ὄστ· ἢοἰκέτας τοῖς μὴτῇ οἰκίᾳ πᾶσιν ὠφελεῖν μέλλει ὄστιν, ὅπωσ σώζηται τὰ μὴοὖν· μὴδὲ τῷβαλανείῳ ἐξεῖναι οὕτωκοινῇ οἴσουσιν ὥστε πᾶσι τὸβαλανεῖον, ἐξόλεθρον τῷβαλλομένῳ καὶ κουρεῖν· οὐδὲν γὰρ ἰσχυρὸν ἔχουσι πρὸς τὰφυλακὴν οἱτηθέντ· ἀλλ' ἢτὸαὐτὸ μηχανῶσι τὰδ' μόνον τὰς ἀβλέψῃ, ὧνταῦκλέπτοντι ἡδὺ γίνεται· διὸὀνομοθέτης ἀχρεῖονκαὶ σὸν τοῖσἡμισὰ μηνοσεῖναι φύλακας, τὸν νόμονἀὐτοῖς ἐπίσημονἀπειλῆσαι σφοδρῶς, ὡς ἀβίωτον μηνοῖσιἀὐτὰ σφετιεῖζωὴ τῶνἀλλοξίων· ἔτι δεῖσμὴ τὰοἰκίαν ὧνταῦκεκτημένῳ ὄστιν, ὃν τινα ἂνβάλῃ εἰσδεῖχαθαι· καὶμὴ ἐξῇ σοὶ εἰσφέρεσθαι· τῷδὲ τῷβαλανείῳ θεμένῳ τὰ, ἐκ ἔξεστιν ἀθεμένῳκωλύσαι, ἢτεἰσιέναι, οὔτεἰσελθόντα, μὴἂξιοῦν κλέπτειν ἀὐτοῦ τὰ μέτιονθέντ', ἀποδιώκειν ἀὐτῶν· αὖτῶς οὐβούλεται ἐν τῷαὐτῷ ἢτε τοῦκλέπτου ἐαθῆσαι ἢτὰμέλλοντα ἀπολωλέναι ἀναμένειν· διὸὀνομοθέτης, τῷμὴεἰκότι εἰσδέξασθαι μὴφάναι κεῖ

σωμάτος τι· ὁ δὲ ὡς μὴ καταφανεῖς αὐτοὺς ποιήσῃ· διὸ δὴ ὡς ἐν τέλει σ
αὐτὸ εἶναι πονηροὶ δὲ ἀτέλεσ· αὐθωνόνομοθέτησε λάπτω αὐτοῖς τὰ
ὠφελήματα ἐπίνοσι· ἔτι δὲ τῶν ἁμαρτιῶν μάλιστα αἰσχύνουσι τὸν πό
λιν, αἰσχύνη τοῖς κοινοτάφοις συλλόγοις τιναὶ σωμόδοις πρόσθια
ὥσπερ καὶ τιμωφορήσοι πολὺ μάλιστα, αἰσχύνῃ κοινῷ ὑπὸ ταξίαι·
καταφανεῖς γὰρ μάλιστα διὰ τῶν τοιούτων καὶ αὐτοῖς καὶ τοῖς
ἄλλοις· συμβαίνῃ οὖν οὐ μόνον ἰδίᾳ τὸν ἀπολέσαντα βλάπτεσθαι
ἐκ τῶν τοιούτων τινὸς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν πόλιν λοιδορίας γίνεσθαι·
διὸ καὶ τὸν κλέψαντα, τοῖς μείζοσι ζημίαις ἐκόλασε, τῶν ὀφοι-
κίας τινὸς ἀφελομένων· ἔτι δὲ καὶ ὁ ὀφοικίας τινὸς ἀπολέσας ἐν
ᾧ τοιούτῳ τόπῳ τυγχάνῃ ὤν, ὅθεν ἐάδιον μήτε παθόντα, μήτε
λαθεῖν παθόντα ὑπ' ἄλλων οἰκοι όντα τὸ αὐτύχημα φέρῃ· τῷ δ' ὅτι ἀπο
χώρησις ὀργώδης γεγυμνωμένων, προσέτι δὲ λαθεῖν ὑπό
τινων ὑπάρχει τοῖς πολλοῖς· ὁ πολὺ δυσχερέστερον ὄντα φλάπτω
λείας· διὸ καὶ ὀνομοθέτησε μείζους αὐτοῖς ζημίασγέγραφεν·
ἔτι δὲ παραπλήσια τούτοις πολλὰ αὐφαίνωνται νενομοθε τη
κότες· οἷον ἐὰν μή τις ἄρχοντα κακῶς εἴπῃ, μεγάλα τὰ ὠ
τίμια· ἐὰν δέ τις ἰδιώτην, ἄθεμον· καὶ καλῶς· οἴεται γὰρ τὸ τὸ μό
νον εἰς τὸν ἄρχοντα ὄφαμαρτάνῃ τὸν κακηγορεῖν τα, ἀλλὰ
εἰς τὴν πόλιν ὑβρίζῃ· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, καὶ τὸν ἐν τῷ λιμῷ
κλέπτοντα, οὐ μόνον τὸν ἰδιώτην βλάπτῃ, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν ἀι
σχύνῃ· ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ τοῖς ἄλλοις· οὐκοιμῆτυσιωρ χόμεθα.

ιέ. Διὰ τί καὶ τοῖς δικαστηρίοις ἐπιτιμῶσιν οἱ φεύγοντα ἅλωφοι τοῖς αὐ
τιδίκοις, ὁ φεύγων νικᾷ, ἢ ὅτι ὁ φεύγων ὑπὸ τοῦ δικάζοντος οὐθὲν
πάσχειν δοκεῖ· ἀλλ' ὡς ἴσοις αὐτῷ ἡδονὴ μέλλει νικᾶν·

ις'. Διὰ τί τῶν μὴ κλοπῶν, θάνατος ἡ ζημία, τῶν δὲ ὕβρει μείζο
νι βοσὴ ἀδικία, τιμωσιστὶ χρὴ παθεῖν, ἢ ἀποτίσαι· ἢ δ' ὅτι τὸ μὲν ὑβρί
ζειν, αὐθρώπινον δόξει πάθος· ἅπαντες γὰρ ὀλέον ἢ ἔλαττον αὐτοῦ με
τέχουσι· τὸ δὲ κλέπτειν, ἀπὸ πονηρῶν· ἔτι ὁ κλέπτειν ὠφελεῖ χει
ρῶν, ὑβρίζειν αὐ προέλοιτο·

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΓΕΡΙ ΦΡΟΝΗΣΙΝ ΚΑΙ ΝΟΥΝ ΚΑΙ ΣΟΦΙΑΝ.

α′. ΠΙ ἀτὶ πάντες ὅσοι ὠεμ πὶ οἰγεόνασιν ἀνδρῶν, ἢ κζ φιλοσοφίαν ἢ πολιτικὴν, ἢ ὠοίησιν, ἢ τέχνας, φαίνονδ μελαγχολικοὶ ὄντες. ἠοίμὴν, ὅτως, ὥστε καὶ λαμβάνεθαι τοῖς ἀὸ τῶ χολῆς ἀξέωσι πάσιν· οἷον λέγεται καὶ τῶν τι ἡρωϊκῶν, τὰ πεὶ τὸν ἡρακλέα· ἠγδ ἐκεῖνος ἔοικε μελαγχολᾶν ταύτης φ φύσεως· διὸ καὶ ἀὸ τῆς ἐξωστήματα τῶν ἱππικῶν, ἀὸ τῶν ἐκεῖνα προσκόρμον οἱ ἀρχαῖοι ἱερὰ νόσον· ἢ πεὶ τῆς παίδας ἐκστασις, ἢ πρὸς φ ἀφανίσεις ἐν οἵ τῆ τῶν ἐλκῶν ἐκ φύσις γλυκμὴ, τοῦ τὸ δηλοῖ ἢ τοῦ γίνεδ πολλοῖς, ἀὸ μελαίμνης χολῆς· σημεῖον δ ἢ λυσάνδρω τῶ λάκωνι πρὸ φ τελευτῆσαι γλυκέως τὸ ἕλκη ταῦτα· ἔτι δ τὰ πεὶ αἰ ἢ ἐλλεβορόντων· ὧν ὁ μὴν ἐκστατικὸς ἐγίνετο πάντες δ, τὰς ἐρημίας ἐδώκει· διὸ οὕτω σε πρίαμος Ὅμηρος· Ἄτρ ἐπεὶ ἢ ἔστος ἀὸ τ᾽ ἄχετο πᾶσι θεοῖσιν, ἠρι ὁ καπετόμην ἀλήιον οἷος ἀλᾶτο, ὃν θυμὸν κατέδων· πᾶ τον αὖ ὧν ἀλεείνων· καὶ ἀ Μοιδὲ πολλοὶ τ ἡρώων ὁμοιοπαθεῖς φαίνονδ ἢ τούτοις· τ δ᾽ ὕστερον, Ἔμπεδοκλῆς ἢ Πλάτων ἢ Σωκράτης, ἢ ἕτεροι σύχνοι τῶν τοιούτων· γίνονται μοσήματα ἀὸ φ τοιαύτης κράσεως τῷ σώματι· ῥῖς δ᾽, ἡ φύσις δηλονότι, ἐπρυσα πρὸς τὰ πάθη· πάντες δ᾽ οὖν ὡς εἰπεῖν ἀ ῥᾳδίως εἰσὶ καθάπερ ἐλέχθη τοῖς οὖν τοιτῷ φύσιν· δεῖ δὴ λαβεῖν τὸ ἀ τίαν, πρῶτον μὲν πᾶσαν ἀδείγματος πρόχειρον μᾶλλον ἢ ὀλίγοι δ᾽ οἶνος ὁ πολὺς μάλιστα φαίνεται παρασκευάζειν τοὺς ἀνθρώπους, οἵους λέγομεν φύσει μελαγχολικούς· εἶτα ἢ θερμότητι εἰσὶν οἱ μὲν διὰ τὴν ὁμὴ· οἷον ὀ ἐπὶ λας φιλαύτους· ἐλεήμονας· ἰατικοὺς· ἀμαθεῖς· τὸ μέλι· δ᾽ τὸ γάλα· δ᾽ τὸ δ᾽ ὕδωρ· δ᾽ δ᾽ ἄλλοτ᾽ ῥιστῶν δ᾽ ἕν· ἐὰν δ᾽ ἀνδ᾽ ὅτι παῦρα δαπανᾶ ἀ περγάζεθαι θεωρῶν, ὡς μεταβάλλειν τὸν τοὺς ἐκ προσωπίδος· παῦρα λαβὼν γὰρ ἀπεμιμοῦντο ἐν ὀλίγῃ φύσει πολλάς, μικρῷ μὲν πλείω ποθεὶς, λαλιστέρᾳ ποιεῖ· ἔτι δ᾽ πλείω, ἐκφρονικὰς ἢ θαξαλέας· προϊόντ᾽ δ᾽ ἀὸ τὸ πράττειν, ἐπαμᾶ·

ἐ τι δὲ μᾶλλον ποιεῖ μθμος, ὑβρεις τὰς· ἐ πεὶ τοὺς μανικούς· λίαν δὲ πρ-
λυς· ἐκλυό ⟨ι⟩ πριεῖ μωρούς· ὥς περ γοὺς ἐκ παιδὸς μὴ λήπτους· ἢ ἢ
ἐχομθμούς τοῖς μελαγχολικοῖς ἄπαν· ὥσ περ δ νοεῖσ αὖθρωπος
μετα βαύ ⟨ι⟩ τὸ ἦθος πόν ⟨ι⟩ χρώ μθμ τῷ οἴνῳ προῳ τινὶ, ὅ τω καθ ἕκας οὖ
τὸ ἦθος, εἰ σί τινος αὖθρωπι· οἷος δ᾽ ὁ τος μεθύων νῦν ὅ στιν, αὖτος τις ὅ
τος φύσει ᾖ· ὁ μθμ λάλ· ὁ δὲ, κεκιμμθμος, ὁ δὲ ἀεί δακρυς· πριεῖ γὰρ
τινας ⟨ι⟩ τοιούτους· διὸ καὶ ὁ μηρ ἐπίνος· καὶ μέφησι δάκρυ πλύνειν
βεβαρυμθμένοι οἴνῳ· καὶ γὰρ ἐλέημονας πρὸς τὸν οἶνον τοι· καὶ ἀγχίοι·
σιν ἀπλοί· εἰσὶ οἱ οὖν ἀπροσιν ὧσι· καὶ μάλιστα τῶν μελαγχολικῶν
ὅσοι ἐκστατικοί· πριεῖ δὲ καὶ φιλητικοὺς ὁ οἶνος· σὺν μεῖον δέ ὅτι προσ
ήκει τοῖς ὁ οἴνῳ μὴ καὶ τῷ σώματι φιλεῖν, οὐ σὺν μέφωνον, οὐδ᾽ ἁπλῶς εἰς φιλί
σεις· ἢ διὰ τὸ εἶδος, ἢ διὰ τὸ ἡλικίαν· ὁ μθμ οὖν οἶνος, οὐ πολὺν χρό
νον πριεῖ ποιεῖ πόν· ἀλλ᾽ ὀλίγον· ἡ δὲ φύσις ἀεὶ, ἕως ἂν ἴσ ᾖ· οἱ μθμ
γὰρ θρασεῖς· οἱ δὲ σίωπηλοί· οἱ δὲ, ἐλεήμονες· οἱ δὲ, δῆλοι γίνον
ται φύσει· ὥστε δῆλον ὅτι διὰ τὸ αὐτὸ πριεῖ, ὅ, τε οἶνος καὶ ἡ φύ
σις ἑκάστου τὸ ἦθος· ποιεῖ τι γὰρ καὶ τιροιεῖ τὸν ἦθος μόνον· ἢ ποι
εῖ μθμ καὶ ὁ, τι δὴ χυμὸς καὶ ἡ κρᾶσις ἡ τῆς μελαίνης χολῆς, πνευ
ματικὰ ὄντα· διὸ καὶ τὰ πνεύματα ποιεῖ τὸν ἐπιχόνδρια.
μελαγχολικὰ οἷα τροιφασιν εἶναι· καὶ ὁ οἶνος δὲ πνεύματα ποι-
εῖ σὺν διὰ λεπτὸν εἶναι· διὸ διὰ τὴν φύσιν ὅμοιον ὄντα οἴνος καὶ ἡ κρᾶ
σις· δῆλοι δὲ ὅτι πνεύματα ποιεῖ ὁ οἶνος ὅτ᾽ ἂν, ὁ ἀφρός· τὸ μθμ γὰρ ἐ
λαιον θερμὸν ὄν, ὃ πριεῖ ἀφρὸν· ὁ δὲ οἶνος, πολὺν· καὶ μᾶλλον ὁ μέ
λας τοῦ λευκοῦ· ὅτι θερμότερος καὶ σωματωδέστερος· καὶ διὰ τοῦ
τὸ τὸν οἶνος ἀφροδισιαστικοὺς ἀποτελεῖ τοὺς· καὶ ὀρθῶς διό
νυσος καὶ ἀφροδίτη λέγονται μετὰ ἀλήλων εἶναι· καὶ οἱ μελαγ
χολικοὶ οἱ πολέμιοι, λάγνοι εἰσίν· ὅτι γὰρ ἀφροδισιασμὸς, πνεύ
ματώδης· σὺν μεῖον δὲ καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἐκ μικροῦ ταχέως ποιεῖ τοι
τὴν αὔξησιν, διὰ τὸ ἐμφυσᾶσθαι· καὶ ἔτι πρὶν μᾶλλον αὐξηθῆναι προϊέ
σθαι σπέρμα τινὲς ποιεῖ τὶς ἡδονὴν ἐπὶ ποιοῦσιν ὅταν ἐπιχύνωσι τὸν ἢ
δεῖν, ξύμπτωμα τὸ αἰδοῖα διὰ κολασίαν γίνεσθαι· δῆλον δὲ, διὰ τὸ πνεῦμα

διεξιέναι

διοξιόνται διὰ τῶν πόρων, διὼν ὕστερον τὸν ὑγρὸν φέρει. ἡ τὲκ χυσις τοιαυτέρματος τῶν τοιούτων μιλίαις. ἀνειμένη δὲ σύστασιν πνώματος ὠθοῦν ἐς φανερὸν γίνεσθαι. ὥστε ἐστὶ τὰ δεσμάτων ἐστὶ τῶν, δὲ λόγος τοῦ τὲ στὶν αἰφροδισιαστικὰ, ὅσα πνώματα δηλοῖ περὶ τὰ αἰδοῖα, ποιεῖ τόπον. διὸ καὶ ὁ μέλας οἶνος, οὐδενὸς ἧττον ἐπὶ τοὺς ἀπτῆκτας ἄγεται, οἷον καὶ οἱ μελαγχολικοὶ πνώματος δῆλοι δὲ εἰσὶν ἐνύπνιων. σκληροὶ γὰρ οἱ πλείστων μελαγχολικῶν, καὶ αἱ φλέβες ὀξέχουσι. ῥύπου δαίτιον, τὸ τοιοῦτο μα τοῦ τοιοῦτον. διὸ, τὶ δὲ οὐ δὲ πάντες οἱ μελαγχολικοὶ σκληροὶ, οὐδὲ οἱ μέλανες, αἰτιοῦ μᾶλλον κακόχυμοι, ἀ λλὰ σλόγος. περὶ οὖν δὲ ἀρχῆς προφλόμεθα ἐλθεῖν, ὅτι ὠτῇ φύσει ὠθύστατον χυμὸς ὁ μελαγχολικὸς κρᾶσίν τινα. θερμῆς ἐστὶ ψυχρᾶς κράσις δύο ἐστίν. ἐκ τούτων ἡ τοιοῦτον, ἡ φύσις συνέστηκε. διὸ ἐστὶ μέλαινα χολὴ καὶ θερμότατον ἡ ψυχρότατον γίνεται. τὸ δὲ αὐτὸ πέφυκε ταῦτα πάμφωτοιοῦτον ἐστὶ τὸ ὕδωρ οὐ ψυχρὸν, ὁμωσὶ καὶ νῦ θερμαινθῇ, οἷον τὸ ζέον τοῦ φλογὸς αὐτοῦ θερμότερόν ἐστι. ἡ λίθος καὶ σίδηρος διὰ πυρὸς γλυκύμωμα, μᾶλλον θερμαίνεται ἀνθρακος, ψυχρὰ οὖν τὰ φύσει. εἴρηται δὲ σαφέστερον περὶ τούτων, ὠτοῖς περὶ τροφῆς. ἐστὶ χολὴ δὲ μέλαινα φύσει ψυχρὰ ὁμοίως οὖσα, ὅταν μὴ οὖν οὕτως ἔχῃ ὡς εἴρηται, ἐὰν ὑπερβαίνῃ ἐν τῷ σώματι, ἢ πλῆθος ἰσχύῃ. ἢ ἀθυμίᾳ ποιεῖ. ἢ φόβος. ἐὰν δὲ ὑπερθερμανθῇ, τὰς μετὼδῆς ἀθυμίας ἐκστάσεις ποιεῖ ἐξέστησε δὲ λῆ. ἐστὶ τοιαῦτα. τοῖς μὲν ὀξυπλοῖς, ἀπὸ φλεγμονῆς μέραν ξοφῆσε ἐγίνοντο μανίη, ἔδλεν τὸ ἤθος ποιεῖ διαφόρως. ἀτὰ μοῦ νόσημά τε μελαγχολικὸν ἀπειργάσατο. ὅσοις ἐστὶν ἡ φύσει συνέστηκε κράσις τοιαύτη, ἀθυμοῖ τοιαῦτα πάντα τὰ δαιμόνια. ἄτοπος καταλλοιοκράσιν. οἷον ὅσοι σμικρὰ πολλὰ ψυχρὰ ἐν ἔχει, νωθροὶ μωροί. ὅσοι ἐλίαν πολλὴ, καὶ θρασεῖς, μανικοὶ καὶ ὑφυεῖς, καὶ ἐρωτικοί. ἐστὶ δὲ κινητοὶ πρὸς τοὺς θυμοὺς ἐστὶ τὰ σωθυμίας. ἐν οἷσι δὲ ἐστὶ λάλοι μᾶλλον. πολλοὶ δὲ καὶ ἀπὸ ἐγγὺς εἶναι τὸν ἐργὸν τόπον τὴν θερμότητα τοῦ πνώματος ἀλίσκονται μανικοῖς. ἡ ἐνθυσιαστικὸς. ὅθεν σίβυλλα

βακχάς. οἱ μὲν θεοὶ πάντα ποιοῦσιν, ὅταν μὴ νόσημα γίγνηται, ἀλλὰ φύσει κράσεως. μαραικὸς δὲ ὁ σύρραικούσιος ἀμείνων ἐστὶ τῆς ὀξυκοιλίας ὅσοι δὲ ἐπαθῆ τὴν ἀγχιθερμότητα πρὸς τὸ μέσον, οὗτοι μελαγχολικοὶ μᾶλλόν εἰσι. φρονιμώτεροι δὲ ἵππου μᾶλλον ἕκαστοι πρὸς πολλὰ διαφέρουσι τῶν ἄλλων. οἱ μὲν γὰρ πρὸς παιδείαν, οἱ δὲ πρὸς τέχνας. οἱ δὲ πρὸς πολιτείαν πολλῷ δὴ εἰς τοὐναντίον διαφοραί, ἤτοι αὐτὴ ἕξις τοιοῦτον ἀποτελοῦσιν ἢ διὰ τὴν κρᾶσιν. ἐπεὶ ὅτι ἀνωμάλους ἔχουσι τοὺς θυμοὺς πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. μᾶλλον δὲ τοῖς φόβοις πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. ὡς γὰρ αὐτύχωσι τὸ σῶμα ἔχοντες πρὸς τὸ τοιοῦτον κράσιν, διαφέρουσιν αὐτοὶ αὑτῶν. ἡ δὲ μελαγχολικὴ κρᾶσις, ὥσπερ καὶ ἐν ταῖς νόσοις ἀνωμάλους ποιεῖ, οὕτω καὶ αὐτὴ ἀνώμαλός ἐστιν. ὅτι μὲν ψυχρά ἐστιν ὥσπερ ὕδωρ. ὅτι δὲ θερμή. ὥστε φοβερόν τι ὅταν εἰσαγγελθῇ, ἐὰν μὴ ψυχροτέρας οὔσης φλεγμονῆς τύχῃ. δῆλον δὲ ποιεῖ. πρῶτον μὲν γὰρ τῷ φόβῳ. καὶ ὁ φόβος καταψύχει. δῆλον δὲ ὅτι οἱ φοβοὶ ἐφοβοῦσι. τρέμουσι γάρ. ἐὰν δὲ μᾶλλον θερμὴ, εἰς τὸ μέτριον κατέστησεν ὁ φόβος καὶ ἐνταῦθα, ἢ ἀσθενῆ. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τὰς καθ' ἡμέραν ἀθυμίας. πολλάκις γὰρ οὕτως ἔχομεν, ὥστε λυπεῖσθαι. ἐφ' ὅτῳ δὲ οὐκ ἂν ἔχοιμι εἰπεῖν. ὅτι δὲ διὰ τοῦτο ἐφοβοῦντο δῆλον. τὰ δὴ τοιαῦτα πάθη καὶ τὰ ἀσθενικὰ λεχθέντα, καὶ μικρὰ τιμικρὸν πᾶσι γίνεται. πᾶσι γὰρ μεμικταί τινες φλεγμονῆς. ὅσοι δὲ εἰς βάθος, οὗτοι δὴ δηλονότι οἵτινές εἰσι τὴν ἕξιν. ὥσπερ γὰρ τὸ εἶδος ἑτεροίημόν ἐστιν, οὕτω πρόσωπον ἔχειν, ἀλλὰ τῶν μὲν τὸ πρόσωπον, οἱ μὲν καλόν, οἱ δὲ αἰσχρόν, οἱ δὲ μηδὲν ἔχοντες ἐπίτηδες. οὕτω δὲ καὶ τὸν θυμὸν, οὕτω καὶ οἱ μὲν μικρὰ μεταλαμβάνοντες φλεγμονῆς, μέσοι εἰσίν. οἱ δὲ πολλήθους, ἢ δὴ καὶ ὁμοίοις τοῖς πολλοῖς. ἐὰν μὲν γὰρ σφόδρα κατακορὴς ἡ ἕξις, μελαγχολικοί εἰσιν. ἐὰν δὲ μὴ κράσει, πλεονασμοί εἰσιν ἐν μελαίνῃ. ὧν τὰ μελαγχολικὰ νοσήματα. αἰτιον

αἴτιον δὲ τοῖς τοιούτοις ἡ μείωσις· ὅταν γὰρ ἐπὶ πλεῖον ἐκκαυθῇ τὸ
ἀθερμότερον· ψυχροτέρα μὲν γὰρ ἔσται τοῖς καιροῖς, ὀλιγοθυμίαν εἰ
ἀλόσους· διὸ καὶ πάσχουσι μάλιστα περὶ μέσους· ἐνίοτε δὲ καὶ πρεσβυτέ-
ροις· πολλοὶ δὲ καὶ μετὰ τὰς μέθας διαφθείρουσιν ἑαυτούς· ἔνιοι δὲ
τὴν μελαγχολικὴν ἐκ τούτου, ἀθυμίαν διάγουσι βραχύν· ἡ τοίνυν
θερμότης, τὴν φυσικὴν θερμότητα· ὁ δὲ θερμὸς τὸ πρὸς τὸ πόρ-
φυρον μᾶλλον ἐλπίζομεν, περὶ εὐθύμους· διὰ τοῦτο τὰ πρὸς τὸ πί-
νειν μέθην πάντες χρῶσι πρόθυμως· ὅτι πάντας οἶνος ὁ πλὺς
εὐελπίδας περὶ εὖ καθάπερ ἡνιόχους ποιεῖ· ὁ μὲν γὰρ
οὖν, δύσκολον ἡδίνιόχους, ἐλαττοῖ δὲ πλήρης· εἰσὶ δέ τινες οἳ πί-
νοντες δυσθυμίαν λαμβάνουσι, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, δι' ἣν με-
τὰ τὴν ἡδυπάθειαν· ὅσοις μὴ ἔνεστι μὴ τοῦ μὴ αἰθυμίαι γίνον-
ται, μᾶλλον ἀπεχθεῖν· διὸ οἱ οἰνέοι ἡδοὶ πρεσβύταις μᾶλλον ἀπεχθεῖ·
τὸ μὲν γὰρ γῆρας, μελαίνει τὸ θερμόν· τοῦ, τὸ πάθος φυσικὸν ὄν· ἀλλὰ τὸ
μαραινόμενον θερμόν· ὅσοις οὖν βραχύν μᾶλλον, βραίφνης οἱ πολεῖσοι
διαχωρῶσιν ἑαυτούς· ὥστε θᾶττον μάζειν πάντας, διὰ τὸ μηθὲν τοι-
οῦτον εἶναι σημεῖον πρότερον· ψυχροτέρα μὲν οὖν ἐστιν ἡ κρᾶσις ἡ
τοῦ μελαίνης χολῆς ὡς τὸ εἴρηται, τοῖς εὐθυμίας παντοδα-
πάς· θερμοτέρα δὲ οὖσα, εὐθυμίας· διὸ καὶ οἱ μὲν ταχέως εὐθυμό-
τεροι οἱ δὲ βραδύτεροι· οἱ μὲν γὰρ θερμοί οἱ δὲ ψυχροί· τὸ
γὰρ γῆρας κατάψυξίς τις· συμβαίνει δὲ βραχύν μᾶλλον βραίφνης ὑ-
πό τοῦ ἐκ τοῦ αἵματος· ὡς τὸ ἀφρῶδες πυρωθέντα· οἷον αὐθρα
καὶ ὕδατος ὠχυθέντος· διὸ καὶ μέθης ἡδοὶ οἱ ἑαυτοὺς διαχω-
ται· ἡ γὰρ ἀπὸ τοιούτου θερμότης ἐπέσπασε πρὸς βραχύν μᾶλλον
συμβαίνει τὸ πάθος· καὶ μετὰ τὰ ἀφροδίσια οἱ πολεῖσοι, ἀθυμότεροι
γίνονται· ὅσοις δὲ περίπωμα πολὺ προΐεται μετὰ τὸ σπέρμα τοῦ·
ὑγροῦ· εὐθυμότεροι καθίζουσι περίπωμα δὲ τὸ πνεῦμα τὸ θερμοῦ
ὑπερβολὴν· ἐκεῖνοι εὐθυμότεροι πολλάκις· καταψύχονται ἀφροδισι-
άσαντες· διὰ τὸ τὶ καὶ τοῦτο ἀφαιρεθῆναι· δηλοῖ δὲ τοῦτο, τὸ μὴ πολλοὺ
τὸ ἀπορρολῶν γίγνεσθαι· ὥστε συνεφαλαίωσεν, διὰ μὲν τὸ αὐτὸ μᾶλλον

εἶναι τὴν διὰ μὲν φλέγμα μελαίνης χολῆς, αὐτὸ μᾶλλον εἰσὶν οἱ μελαγχολικοί· ἐν γὰρ ψυχρᾷ τοῦ σώματος καὶ θερμῇ· διὰ δὲ τὸ ἦθος οἱ τοιοῦτοι εἶναι· (ἦθος γὰρ τὸ θερμὸν) ἐν ψυχρὸν μᾶλλον τῶν ἐν ἡμῖν ὄντων· ὥσπερ ὁ οἶνος ὁ παλαιὸς καὶ ἐλαφρὸς καὶ νοερὸν μᾶλλον ἐν τῷ σώματι, διὰ τὸ ἦθος, τοιοῦτον ἀπεργάζεται ἡμᾶς· ἀμφὶ δὲ πνευματικὸς ὁ οἶνος ἐν μέλαινα χολή· ἐπεὶ δ' ἔστι καὶ αὐτῶν μᾶλλον εἶναι τὴν αὐτῶν μᾶλλον ἢ ἧττον ὡσαύτως ἔχειν, καὶ ὅπου δεῖ θερμοτέραν εἶναι τὴν διάθεσιν ἢ πάλιν ψυχράν· ἢ τῶν ἀντίων διὰ τοῦτο περιβολὴν ἔχειν, περὶ τοὺς μηνίσκους τῶν ὀμμάτων οἱ μελαγχολικοί, οὐ διὰ πόσον· ἀλλὰ διὰ φύσιν

β'. Διὰ τί καὶ περὶ ἃς μὴ τῶν ἐπιστημῶν, ἐξ ἧς ἔχειν λέγομεν, καὶ τὴν ἀσθένειαν· ἢ καθόσας δυνατοί ἐσμεν, ἐξ ἧς ἔχειν λεγόμεθα· τὸ γὰρ

δ'. δύνασθαι, ἀπὸ ἕξεως· Διὰ τί τῶν ζώων ὁ ἄνθρωπος φρονιμώτατον· πρὸς μὲν σῶμα μικροκεφαλώτατον τῶν ζώων λόγον τοσοῦτον ἔχων· ἢ ὅτι καὶ μᾶλλον ἐλάχιστον· διὰ τοῦτο μικροκέφαλον· ἀλλὰ τῶν μεγαλοκεφάλων φρονιμώτερον·

δ'. Διὰ τί δοκεῖ ἡμῖν τὸ εἰδέναι ἡδὺ εἶναι· ὅταν μὴ εἰδότες τις πρότερον ἥδεσθαι ζητῶμεν μᾶλλον, ἢ ὅταν εἰδότες ἐαυτοὺς ἄλλο τι ποιῶσι τύχωμεν ἔχοντες· ἢ ὅτι τὸ εἰδέναι αὐτό ἐστιν, εἰδέναι τὸ ἀριθμόν· τὸ γὰρ ἄπειρον ἀναριθμητον, τοῦτο· ἐν πλέον ἀεὶ τὸ ἄπειρον τὸ ὡρισμένον· ὥσπερ ἂν εἰδῶμεν τοσοῦτόν ἐστι, πεπερασμένων αὐτῶν ἀνάγκη εἶναι, οὕτως εἰ μὴ οἷόν τε πρότερον εἶναι, ἀντιστρέφοντος παραλογίζεται ἡ ψυχή· φαίνεται αὐτὴ εἶναι ἄπειρος· ἐπεὶ τὸ ποσὸν ὡρισμένον ἐστί· καὶ τὸ ὡρισμένον, ποσόν· ὅταν τοίνυν μὴ φαίνηται ὡρισμένον, ὡς περ ἄπειρον δόξειεν ἂν, διὰ τὸ πεφυκὸς ὡρίσθαι αὐτὴν μὴ ἠὡρισμένον, ἄπειρον ἂν εἶναι· ἐν τὸ φαινόμενον μὴ ὡρίσθαι, φαίνεσθαι αὐτὴν ἀνάγκη τὸ ἄπειρον τὸν·

ε'. Διὰ τί πρὸς βύτιρον μὲν συνόμνυοι μᾶλλον ἂν τις ἔχοι μνεῶτερον ὄντ', θᾶττον μανθάνομεν· ὅτι ὁθ' ὅρεται ἀεὶ ἑαυτὸν ἡμῖν δέδωκε δύο· ἃ οἷς χρησόμεθα τὲν ἐκ τοῦ ὁρᾶν· σῶμα τὴν χεῖρα· ψυχὴν νοῦν· ὅσῳ ἐν ὄντι φύσει ἐν ἡμῖν ὡς περ ὄργανον ἡ ψυχή· αἰδὲ αἴσθησις ὡς τὴν μὲν ψυχὴν τοῦ φρονεῖν ἐστι· καθάπερ οὖν τὴν

χεῖρα

χειρὶ ἀκινήτους μᾶλλον οἰχώμεθα βέλτιον, ἀλλ' ὅταν ἡ φύσις αὐτὴ
ἐπιτελέσῃ· πρὶν γὰρ φιλικίας, ἢ χεὶρ μᾶλλον δυνάμει ἀπο-
τελεῖν τὸ ἔργον τῆς ἕξεως· τὸν αὐτὸν τρόπον δὲ καὶ τοὺς τῶν φύσει, ἀκι-
νήτους· ἀλλ' ἐπιμήκους ἡμῖν μᾶλλον παραγίνεται. Διὰ τί ἀποτε-
λεῖται βέλτιον, ἂν μή τίνος τῶν ῥωθῇ· καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα τὰ
φύσει ὑπάρχοντα· ὕστερον ἢ φθάσῃ χεὶρ δυνάμει ὄντος, παρα-
γίνεται ἡμῖν· ὅτι ἡ τοῦ μοῦ ὄργανον ἐστὶ φθαρτόν· ὅτι γὰρ μὴ
ὄργανον ἐστὶν ἡμῖν· τούτῳ γοῦν ἔστι χήσιμος, καθάπερ αὐλοῖς αὐλητῇ
τῇ χειρὶ δέ, πλὴν τῇ φύσει ὄντων· ἡδὲ φύσις αὐτὴν ἐποίησε μηχ
πρότερον ἢ τὸν ὑπὸ τῆς ὀργάνου· ὧν δὲ ὄργανα πρότερα, ἢ τὰς
δυνάμεις πρότερον εἰκὸς ἐγγίνεσθαι ἡμῖν· τούτοις δὲ χρώμενοι, ἐ
ξιν λαμβάνομεν· οἷον ἔχει ὁμοίως τὸ ἑκάστου ὄργανον πρὸς αὐτό· ἢ
ναπαλιν· ὥστε τὸ ὄργανα πρὸς ἄλληλα, ἅττα τὰ ὄργανα πρὸς αὐτά·
ὁμοῦν δὲ καὶ τοῦτο τῶν αἰτίαν, πρεσβυτέροις ἅσιν μανθάνομεν
γίνεσθαι· μανθάνομεν δὲ θᾶττον νεώτεροι ὄντες, διὰ τὸ μηδὲν ἕως ἐπί
σεσθαι· ὅταν δὲ ἐποίησώμεθα, οὐκέτι ὁμοίως δυνάμεθα· δυνάμεθα
δὲ ἔχαζ· καθάπερ ἢ μνημονεύομεν μᾶλλον, οἷς ἂν ἐώθειν πρῶ-
τον ἐντυγχάνωμεν· ἔπειτα προϊόσης ἢ ἡμέρας, οὐκέτι ὁμοίως·
ε΄. διὰ τὸ πολλοῖς ἐντυγχάνειν. Διὰ τί ἀνώφελές μανθάνειν, ἢ ἄλ
λῳ ζώῳ· πρότερον ὥσπερ Πλάτων Νεοκλεῖδα ποιεῖ τὸ ὅτι ἀ-
εθμεῖν μόνον ἐποίησαν τὸν ἄνω, ἢ ὅτι θεσμὸν ἡγοῦντο· ἢ ὅτι μιμητικώ
ς΄. τατον· μανθάνουσι γὰρ δυνάμει διὰ τοῦτο. Διὰ τί δὲ χαίρομεν θεω-
ροῦντες ἢ ἐλπίζοντες ὅτι τὸ ἔσται ἢ δύο ὀρθὰ ὄντα ἔχει τὴν τῶ
νία· ἢ τὸν ἀνὼ τοιοῦτον θεωρεῖν· εἰ μὴ τὴν θεωρίαν· αὐτὴν δὲ ποιοῦσιν οἱ
δίαν, καὶ νεῖξιν ὀρθῆς, ἢ πολέοσιν ὄντα ἔχειν· ἀλλ' ἔτι ὀλυμπιονί
κῃ μᾶλλον· ἔστι δὲ ἡ νικᾶν μαχόμενος ἡδονὴ μίμησι χαίρομεν. Διὰ τί
μνημονεύομεν, ἐλπίζοντες τοιαῦτα· ἀλλὰ τἀναντία τοῖς τοιούτοις
ἢ ὅτι ἐπὶ μὲν τοιούτοις χαίρομεν, ὅταν γιγνομένοις ἢ ὄντα· ἐπὶ δὲ τῷ
τῇ φύσιν, ὡς τῇ ἀληθοῦς θεωρίας ἢ μνήμη ὡς ἔχει μόνον μὴ μιμεῖν·
τὸ δὲ πράξῃ, τὴν ἀπὸ τοῦ συμβαίνοντος ἀπεικάζειν, ἐμπειρίαν.

λυτηρά· τὰ δὲ, ἡδέα· φύγομεν δὲ ἐλλυόμενα καθ' ἁρμονὰ καὶ
ή. λύτην ἁπάντων. Διὰ τί μέχρι ὑγείας πρᾶγμα τὸ ὄνειδος ἐστί·
ἰχναίνφδ· εἶτα ἐκ ρύγχη ραίνφδ· εἶτα ὑγείαν ἐρίνσειν· εἶτα ἐν τοῦ-
θα ἐστι· πέτρομηκόστιδιον ἀπὸ ἐκ ρύγχη γλυφὰς ἄγο, ἢ εἰδώλια τὸν
ἀγῆσιν ἡμῖν· ἐλέσαι ὁ, τὶς ὀξὺ ὑγείας πρίνσει ἀφότι· εἰδὴ πίνει ἐκ
τῶν ἀντίων τὸ μεταξὺ, δῆλον ὅτι ἀέρος ἐστὶ· ἢ ξηρότερος, ἢ ὑγρότε-
ρος, ἢ τι τοιοῦτον· πρὶν δὲ ἐκ ψύχους ἢ πορφόβρα· ἢ τέλειον ὠδὶ
θρμόν· ἐλῶδὶ ξηρόν· ἢ ὑγρόν· μεταβαίνον ἐκ τῶν ἀντίων· ἢ μεταξὺ ἐ
ως ἂν ἔλθῃ εἰς τοῦτο ἔχειν· ὁ ὧν τοῦ πάμφυ· ἐκ πυρύτου ὁ τὸ φύ
κεν ἀλλότριον, ἢ τὸ μεταξύ· δῆλον ὅταν μὴ οὖν πρίνσας ἔχῃ· ὡς γὰρ
ἦλθεν, αἰὰν λύσας δῆλον ὅταν ἀπελθεῖν· οὐ μὴν ἥγε τέχνη τοῦ πυ ἐ-
στίν· ἀεὶ γὰρ ἔλλιον· ὥστε τὸ δὲ ἄλλη· οὐ ταὐτὸν τὴν πρίνσει ὑγείαν ὁ
τι· οὐθὲν γὰρ εἰσίνετο· ἢ τὸ ἐναντίον τοῦτον· εἰ περ ἀὼ τὸν ὧν ἡμῖν· ὅ-
τω ἐλῶδικὸν· ὃ δὲν πρίνσειν ἀὼ τῶν ἀντίων οὐκ ὄστιν ἐν ἀὴρ τέχνῃ ἐκ
τοῦ τοῦ πρίνσουσα· πλὴν ὡς μέρος· οἷον ἰσχυτικὴ, ὑπόδημ' ἐκ προ
σήματος· ὃ ξένα τίρου γίνεται δυνάμει· ἢ σωτικὴ, ἢ φθορμή·
θ'. Διὰ τί τὸν φιλόσοφον τοξήτορος οἴον διαφέρφ· ἢ ὅτι ὁ μὲν φι-
λόσοφος περὶ τὸ μὴ τέχνη τὸ· οἷον ὁ μὲν, τί ὄστιν ἀδικία· ὁ δὲ, ὡς ἀ
δικος ὁ δεῖνα· καὶ ὁ μὲν, τί ἐστὶν οὐρανὸς· ὁ δὲ, οἷόν τι ὁ οὐρανός·
ί. Διὰ τί οἱ δοῦναι σι α κοὶ τὶ χνίται, ὡς ὧν τοῦ πρὸ λὺ τὴν ἡροῖσιν· ἢ
ὅτι ἥκιστα λόγου σοφίας κοινωνοῦσι, διὰ τὸ περὶ τὰς ἀναγκαίας
τέχνας τὸ πρὸ λὺ μέρος τοῦ βίου εἶναι· καὶ ὅτι ἐν ἀκρασίαις τὸ πρὸ λὺ τοῦ
βίου εἰσί· τὰ δὲ ἐν ἀπειρίαις· ἀμφότερα δὲ, φαυλότητος ἐστὶ σωματικῆς·
ιά. Διὰ τί οἱ ὀξὺς χέ τες μὴ κῦσῶμα ἀγωνί, ἆθλον τι προ τάξαν, σο
φίας δὲ οὐθὲν ἔθηκαν· ἢ ὅτι ὧν φικῦδεῖ ους καὶ τὰς, ἀ ὧξὰ διανοίας
ὄστιν, ἢ μηδὲν χείρους τῶν ἀγωνι ζῶν εἶναι, ἢ κρείττους· εἰ δὲ ἴδιον σοφία
ους πρωτῶν τας ἀγωνί ζεσθαι, ἐν ἆθλον προ τίτακτο, καὶ τῶν αὐτὴ-
πόρουν αὐτοῖς· ὧν δὲ τῶν γυμνικῶν ἀγώνων, ἅπαν τὸ ὄστι κεῖναι
τῇ ὄψει μόνῃ θεα τά μθρον· ἔτι δὲ ὄξὰ ρχῆς καὶ κατασκευάζων, οὐκ
ἐβούλετο τοιαύτην ἀγωνίαν προτεθεῖναι τοῖς ἕλλησιν· ὄξ ὧν ἐμελ-

λον

λουσάσεις καὶ ἐχθρὰ μεγάλα ἔσεσθαι. οἷον οἱ ἀνόητοι πάντες ἐκκλη
θῆ ἢ πρὸς δεχθῆ εἴς τι τῶν κρὸς τὸ σῶμα ἀθλημάτων, ὃ πάντα χαλε
πῶς φέρουσιν· οὐδὲ εἰς ἐχθρὰν καθίσαντα τοῖς κείνουσιν· ὑπὲρ
δὲ τοῦ φρονίμου τέρας ἢ μοχθηρότερους εἶναι τοῖς κείνοις μάλιστα
ὁρίζονται καὶ ἀγνάκτους εἰσὶ σασιῶδες δὲ καὶ μοχθηρὸν τὸ τοιοῦ
τόν ἐστιν· ἔτι δὲ εἰς φιλαγωνίας τὸ ἆθλον, κρεῖττον εἶναι· ὧν μὲν γὰρ
τῶν μὴ ἀθλημάτων, τὸ ἆθλον αἱρετώτερον· καὶ βέλτιον τῆς
ιβ'. ἀγωνίας σοφίας δὲ, τίνα ἆθλον βέλτιον γένοιτο. Διὰ τί ἄλ
λον οἱ ἐπιεικεῖς μᾶλλον, ἢ ὁποτιοῦν καὶ τὴν ὠδῖνα μᾶλλον· ἢ δὲ
ὄρεξις ἀνίοις· ὁ μὲν οὖν ἄνους ὢν πρὸς πλεῖστα ζῇ· τὸ δὲ θηρίον, ὀρέξεως θυ
ιγ'. μοῦ καὶ ὠδῖνος Διὰ τί φρόνιμοι πρὸς κτῶμαι μᾶλλον οἱ χρώμενοι
αὐτοῖς· πότερον ὅτι ἐθέλουσι, καὶ διὰ τὸ ἐνέλπιδες εἶναι· ὅτι καὶ αἴσθη
σις καὶ διάνοια, τῆς ἡρεμείας τῶν ψυχῶν ἐστί· διὰ καὶ δοκεῖ
εἶναι ὅτι τῶν ψυχῶν ἐστὶ κίνησις μᾶλλον γὰρ ἡ φρόνησις οὔτε αἰ-
σθέσθαι, ὅτι δὲ ἀνοήμων αἰσθάνεται τόν· διὸ καὶ τὰ παιδία οὐ μεθύοντες
οἱ μαινόμενοι, αὐόητοι· διὰ τὸ πολὺ θερμὸν τὸ περὶ αὐτοὺς
τοὺς, πολὺ κίνησις αὐτοῖς ἐστὶ φορητικὴ συμβαίνει λυγούσης
τούτης, ἐμφρονέστεροι εἶναι· ἀτερπέχουσι δὲ φιλιανοί, μᾶλλον ἐ
φιστάναι δὲ αὐτοῖς· οἱ τὸν πολὺ καθεύδειν ὑπνιαζόμενοι ἴσασι μέ
νοι φιλιανοίας· καθάπερ οὖν ἡρεμεῖν φρόνησι μᾶλλον ἐστὶ τὸ ὑπὸ
ἡμῶν κινεῖται πειρᾶσθαι μὴ ἐκτὸς αὐτοῦ σῶμα τοιεῖ
τὸν ἐγκέφαλον, τότε πολὺ κίνησις ἐστὶ φορητικὴ κίνησις ὑπάρχει· ἢ
ὥστε πολλοὶ ὑπὸ λαμβάνουσι, τότε ἡρεμεῖ καθεύδειν, ἐστὶ μᾶλ-
λον ὅτι μηδενὶ δῶσι μηδὲν συμβαίνει δὲ ἐνίοις ἀνοήτοις· διὰ τὸν
πολὺ κίνησιν εἶναι, μὴ ἐκ τῶν μικρῶν ἡρεμεῖ, ἢ δὲ διανοεῖσθαι· ἐν
πολὺ δὲ κινήσει, ὅταν μηδὲν καθεύδῃ, εἰκότως δύσνοον ὅτι τότε μᾶλ
λον ἐστὶ πολὺ σωμα ἀθροίζειν εἰς τὸ ἔσω γόνυ· ὅτι ἐν κινήσει
σαι ψυχὴ, ὅμοιόν ὑπάρχειν, αὐτὸ δὲ ὑπνοῖς δὲ διανοεῖσθαι, καὶ κεῖνοι
σημεῖον· ἐν δὲ τὸ μετὰ τὸ πρόσωπον τὸ πολὺ ὑπνοῖ, κίνησιν δύσνοον
ὁρᾶν· τότε μᾶλλον συμβαίνει κινεῖσθαι αὐτὸ, διὰ δὲ πείσονται χεῖσ

ζοφλιώ. ὅτι ἐνύπνιόν ἐστιν, ὅταν διανοηθῶμεν οἷς ἡμέρας ὁμιλήσαμεν ἢ ἐθεασάμεθα ἢ ἐπράξαμεν ἢ μέλλομεν ἢ βουλόμεθα. περὶ δὲ τούτων μάλιστα φαντάζονται οἱ μελαγχολικοὶ φαντασίαι ὧν γίνονται. οἱ μὲν βελτίους, βελτίω τὰ ἐνύπνια ὁρᾶν ποιοῦσι, διὰ ταῦτα, ὅτι οἱ μὲν χρηστότεροι, ἢ βελτίονα διανοοῦνται· οἱ δὲ χείρονες ἢ τὰ ἐναντία διανοίαν ἢ τὸ σῶμα διακείμενοι, χείρω. ἢ γὰρ τοῦ σώματος διάθεσις, ἢ πρὸς τὰ τῶν ἐνυπνίων φαντασίαν συμβλητικόν τι τοῦ γὰρ νοσοῦντος, καὶ τῆς διανοίας προθέσεις φαῦλαι. ἔστι δὲ καὶ τῷ σώματι τὰς ἀρχὰς ἐνοῦσαν, ἢ ψυχὴν ὁδύνας ταύτας ἐργάζεσθαι· οἱ δὲ μελαγχολικοὶ καὶ διὰ τοῦτο πρόβατα εἰσὶν ἐν τοῖς ὕπνοις, ὅτι πολλοὺς φλεγμασίας ὄσης, μᾶλλον τοῦ μεξίσου ἢ ψυχὴ ἐγκινήσει· σφοδροτέρας ἢ φλεγμονώδους ὄσης, ὁδυνῶν καθ' ὁδόν.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΟΥΣ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΩΤΑ. ΟΣΑ ΠΕΡ ΑΚΟΗΝ.

α. Διὰ τί ξίφος τὸν ὀφθαλμὸν, πανόμενα τῶν παρμῶν ἢ ὅτι αὐξανόμενα τούτων γίνεται τῷ ὑγρῷ· διακρύπτει γὰρ ὁ ὀφθαλμὸς μετὰ τοῦ ξίφους· οὗτος παρμὸς διὰ τοῦ ὑγροῦ· ἢ ὅτι ἐλάττονα θορυβεῖται ὑπὸ τοῦ πολείου· οὗτος ὀφθαλμὸς ξίφος ἐστὶ πολέως λαμβάνοντος τὴν τοῦ εἶναι ξίφος, παύεται ὁ παρμός.

β. Διὰ τί ἡ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἀκρὶς βέλτερον ὁρᾶσιν, ἢ τὴν ὕδνην, ἢ ὅτι πολεῖ ὑγρὸν οὖσα κινήσεις, τὴν ὕδνην οὐκ ἔνορᾷ· οἷον τὰ διάφορα μικρὰ ὅταν μᾶλλον ἡ κίνησις· τοῦ δὲ ἐγγὺς ἀπολείπει ἢ ποῦ δὲ ὁρῶσιν ἀκριβέστερον.

γ. Διὰ τί ὀργιζόμενοι μᾶλλον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐρυθριῶσι πρὸς τὰς ἐρυθρίας, αἱ χυμοί μεν οἱ τὰ ὦτα· ἢ διότι οἱ μὲν κατὰ φύσιν ἐν τῇ αἰδοῖ· ἐν ὀφθαλμοῖς δὲ αἰδώς· ἀντιβλέπει δὲ ἡ αἰδὼς· ἡ δὲ φλὶξ ἀκατέχυξίς τίς ἐστιν ἐν ταῦθα· μεθ' ἑαυτῆς ἢ εἰς τὸ ἀντίον τῷ ἐμπροσθεν τὸ πρόσθεν· τὰ δὲ ὦτα, ἀντίκεινται· διὸ οὐ μᾶλλον ἐρυθριῶσιν αἱ χυμοί μεν οἱ ἐν δὲ τῷ κινήσεσθαι. ὧν τὸ αἰσθητικὸν

κώτερον

κοώτερ\ὴ κινητικώτερ\ἡ βοήθ\α ὡς ἀδυκαμψότ. φοβερμψ/οισ δ'
ἐν τοῦθα ἐκλείπει μᾶλισα. Διὰ τί θατέρ καπαληφθέντ ὀφθαλ
μῦ. ὁ ἕτερ ἀτενίζ\ μᾶλ\ον. ἢ διότι ἐκ τοῦτ ἤρτ\ω δι αρχὴ τ ὀ-
φθαλμ\ῦ. θατέρ δ' κινερμψότ. ε\ ἡ κοινὴ ἀρχὴ κινεῖται. ἐκείνης ὴ
κινερμψίνης. ἢ ὁ ἕτερ. ληφθέντ δ' ὑπ θατέρ. ἡ κίνησις κινήσει αὐτ.
ε ὥστε δύνα\ ἀτενίζ\ μᾶλ\. Διὰ τί οἱ ἐκλύετ τυφλοὶ. ὁ πό-
νον\ φαλακροί. ὅτι πιμαίνει τὰ ὀμματ ὑγρότης ὅσα πολλὴ
ἐν τῷ περὶ τ κεφαλ\ τόπῳ. διὸ τ ῥεῦματικ εἰς τ\ ὀφθαλμ\ τάς
τε ὠτεὶ τ\ κροτάφ\ φλέβ κάτ σι. πυκνοῦντις τοὺς τ ὑγρ πρ\ὴ
ξύσι τ\ κεφαλ\ διατίμνοντ τὸ ἐν αὐτῇ θέρμα. ἐπεὶ ὑπ πιμαί
νετ τὸ ὀφθαλμ\ τὸ ἐν αὐτῇ περίπωμα μόν\ κωλύοι ἂν αὐτὸ τε
ταν τὸ τοῦτο ἐξ αρχ\ πιμαθαι. πολέμ σωισάμψ\ ἐν αὐτῇ. ἐπεὶ ὴ
ἐκπεριπωμάτ θεὶ ξ φύε\. τοῦτο ὴ ἐν τῇ τ τυφλ\ κεφαλῇ ἐκ γίνε
ε τῆς ὄψ πολύ. εἰκότ ὴκ εἰσὶ φαλακροί. Διὰ τί οἱ ἐξόφθαλμοι καὶ
πρίζου\ μᾶλλον. ἢ ὅτι τά χσα πρὸς πίπ\ πρ τὰ πρόσχοντα.
ϛ' Διὰ τί εἰς μ τὸ δ ξιὰ ἀμφοτέρ τὰς ὄψ ἁμαδιαστρέφ δυνά-
μεθα. ὴ εἰς τὰ ἀριστερὰ ε\ πρ τ δεξ\ μα. ὴ εἰς τὸ ἀριστερ ὴ ἢ τὸ δ ξι.
τ δ' ἕτερ. ἁμα ὴ εἰς τὸ ἀριστερ δεξι ἀδυνατ τ μν. ὁμοί ὴ ε\ εἰς τὰ κά
τω ὴ εἰς τὸ ἄνω. ἅμα μ ν ὧν τὸ δυνάμεθα. χωρὶς ὴ ἄ. ἢ ὅτι αἱ ὄ
ψ δύ ὄσαι. ὁμοί ἐξ ἑν\ σωμήστων. ὅσα ὴ γοι αὐτοι. ἀκρθατέρ κί
νη μν ἀνάγκη θάτερ ἀκολουθ\ ὧν τοιαυτ. ὥ\ ἑτέρ ὦ ἄκρ ὦ. ἡ ἀρ-
χὴ θάτερ ἄκρ. εἰ δ μ τὸ ἓν ἀδύνατ ἅμα εἰς τὴν αντίαν κινεῖσθαι. ἀ
δυνατ ἦ τ ὄψ. τοῦ μ γὰρ ἄκρα εἰσ τοῦ αντία αὐτοκινοῦρ. εἰ τὸ
μ ἄνω. τὸ ὴ κάτω κινοῖτο. ἢ ὴ ἀρχὴ ἀμφοῖν ἂν ἀκολουθοίη. ὁ περ ἀ-
δύνατ. ἢ ὴ διαστροφὴ ὅλ τ ὀμμάτ. διὰ τὸ ἀρχὴ ἔχ τ σφαῖρ. ἡμέ
χρι τοῦ στρέφεσθ εἰς τὰ ἄνω καὶ κάτω ε\ πλάτ α. οὐ δ ἔχουσι ὡς ἂν
ὁμοί ἔχοι τῇ θέσει αὐτῶν ἡ ἐν μέσῳ τοῦ ὠ\ τὸ ἄνω ἢ κάτω κίνει-
σθαι ἢ εἰς πλάτ\ ὠ\ τοιοῦτο\ σημεῖ ἑαυτ λάβωσι τ ὄψιν. οὕτω
μ διαστροφοί τε μάλισα κίνητοι τῇ θέσει. ὅσοι ὠ\ τοιοῦτο\ σημ
εῖ λάβωσι τὴν ὄψ. διαστροφοί μψ εἰσι. διαφέροισι ὴ αὐτῶν.

καίρι κρύπτει τὸ μέλαν ὅστις καὶ τὰ ἄνω βάλλουσι τὰ λευκά· οἷον
με λέπτοι ἕτεροι εἰς τὸ πλάτος· ὡς περὶ μανικοί· οἱ δὲ, εἰσὶ μὲν
κτῆσ· ὡς περ παῖδες καὶ πρόσωπα καὶ οἱ σφυροί· σωίνυσι δὲ τὸ βλέμ
μα· ὅσοι δὲ μὴ θόμοιοι κύκλῳ τὸ σφαῖρ ὦσι ταῦτα τῷ σημείῳ χρῶνται τὸ ὄ-
ψει· ἢ ὁμοίως κύκλῳ, καὶ ἐπὶ τῷ αὐτῷ δὲ, ἔτι οἱ διεγραμμένοι εἰσί· διὸ
ὑπερβλέπουσι δασὺ ἀστοῖσι τοῦ ὄμματος· περιρρεῖ γὰρ ἐπὶ ταὐτὰ κατε
σπασμένα χρώματι τὸ σφαῖρ· ὥστε τὸ μὲν, ἐῶσι τὸ δὲ, χρώματι ἴσῳ τὸ ὀφθαλμῷ·
ἐὰν δὲ μὴ καθαρὸν τὸ σημεῖον τιθῶσιν αἱ ὄψεις, ἀνάγκη διεσπάφθαι· ὥσ
περ γὰρ τὰ ὑπερβάλλοντα, νῦν, τὸ ὀφθαλμῷ δύο φαίνεσθαι, οὕτω καὶ ἐκεῖνα κεκίνηται
ἂν ἀρχὴ δὲ τὸ ὁμοίως· ἐὰν μὲν ἓν ἀνώνυμον κινηθῇ τὸ ὀφθαλμῷ, τὸ ὡς πρὸς κάτω
τὸ ὄψει φαίνεται· ἐὰν δὲ κάτω, ἀνω τὸ ὡς πρὸς ἐναντίον ὀφθαλμῷ μεθέσε-
ως· κινεῖται δὲ μᾶλλον τὸ ὁρώμενον δοκεῖ, διὰ ταῦτα ἀνω καὶ κάτω ὅτι ἡ
ὄψις· δύο δὲ φαίνεται, ἐὰν μὴ δύο αἱ ὄψεις ὦσι· ἢ διασπέφυκε τὸ ἀμφοτέ
ροις τοῖς ὀφθαλμῷ φαίνεται· ὥστε δύο φαίνεται τὸ θέσιν ἔχειν
ἡ. τῶν μὴ κατὰ μέσον τὸ ὄμματος κεῖσθαι. Διὰ τί οἱ μύωπες μικρὰ γράμ
ματα γράφουσιν· ἀπὸ πολλοῦ γὰρ τοὺς μὴ ὁρῶντας, πρεσβύται δὲ ὁρῶντες τὰ
πρόσω ὅτι μεγάλα φαίνεται τὰ μικρὰ ἐὰν ᾖ ἐγγύς, οἷον, προσάγοντες
γράφουσι· ἢ διὰ τὸ συνάγοντα πάθος γράφειν· διὰ θίνει ἐγγὺς τὸ ὄψει
αὐτῷ μὴ αὐξάπτεσθαι μύοισι γράφουσι τὸ ὄμμασι, διὰ ταῦτα μύωπες ὄψις,
ἀμβλὺ ὁρᾷ· οὕτω δὲ θέσει πρὸς πτῶσιν· γωνία δὲ μικρὰ ποιοῦσα, ἐξ ἀ
θ′ ναγκαίης πρὶν μικρὰ γράφειν· Διὰ τί τὸ ὀφθαλμιῶσαντες ἧττον, ὀξύτε
ρον ὁρῶσιν· ἢ διὰ τὸ ἀπηκεκαθάρθαι τὸ ὄμματος· πολλάκις γὰρ ἡ ἔξω πυ
ανότης ἀπωσείσθη τῷ ὄψιν· ἀπορρυήσαντος τοῦ λύγου· διὸ καὶ τὸ ἀπο
δάκνεσθαι συμφέρει, οἷον κρόμμυον· θάτερον δὲ πλέον, οἷον ὀξύγαλον·
ι Διὰ τί τῇ μὲν ὄψει ἀναθίστερον, ἢ διότι ἔλαττον ἡ ψυχὴ πάσχει, ὥστε
ἰσάζει ἔλαττον τὸ πάθος. Διὰ τί τὸ δι᾽ ἴσου μύοισι δύο φαίνε-
ται· ἢ διότι οὐκ ἀφικνεῖται· ἐπεὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον, ἑκατέρου τὸ ὄμ-
ματος κίνησις· ὥσπερ τὸ δύο ὁρᾶν, τὸ δι᾽ ὁρᾶν οἴεται ἡ ψυχή· ὁμοίως
δὲ ἐπὶ τὸ δακτύλῳ ἐπάλξει· δύο δὲ τὸ ὧδε δοκεῖ, ὡσὶ δι᾽ ἀπορμῆς
ιβ′. ἐνί Διὰ τί τὸ διαφέρουσιν αἱ αἰσθήσεις αἱ περὶ τὸ δεξιὸν ἀεὶ κρεῖ· ἐν δὲ

τοῖς

τ᾽ ἄλλοις πᾶσι, κρείττωτὰ δεξιά· πότερ᾽ οὖν ἀπὸ τοῦ ἔθους, ὅτι τοὺς ὁμοίως ἀμφοῖν ἐθίζομεθα αἰσθάνεσθαι, τὰ δεξιὰ, τῷ ἔθει δοκεῖ διαφέρ᾽· ἐπεὶ ἐθισθεῖσιν, ἀμφὶ δεξιοῖς γίνοιτ᾽ ἂν ὅτι τὸ μᾶλλον αἰσθάνεσθαι παρέχειν τί ὄντα· τὰ δεξιὰ διαφέρει, τῷ ποιητικώτερα εἶναι καὶ ἀπαιγ· θίστερα τῶν ἀριστερῶν. Διὰ τί οὖν μᾶλλον τοῖς, κρείττωτὰ δεξιὰ, συνῇ τ᾽ αἰσθήσεσιν, ὁμοίως ἂν ὄντα· ταῦτα μὲν ἐθίζόμεθα ὁμοίως κατ᾽ ἀμφότεραδ᾽ ἔθει· ἔτι τὸ μᾶλλον αἰσθάνεσθαι, τοῦ παρέχειν τί ὄντων ἂν δεξιωνιδ᾽ φορᾶς, τῷ εἰς τὸ πρόσθεν εἶναι τὸ παρέχειν. Διὰ τί τὸ γυμνάζεσθαι συμφορᾶς ὀξυωτέραν ἢ ὅτι ξηρὰ πρὸς τὸ αἱματῶδες γυμνασία, ὥσπερ τὸ ἄλοσῶμα, ἢ σκληρότερ᾽, σκληρῷ τὸ δέρμα τοῦ μὴ ὠστε τὸ ἐιε τῇ κόρῃ· διὸ καὶ οἱ πρασβύτεροι κὸξὺ ὁρῶσι· τὸ γὰρ ὀντ᾽ σκληιε· ρόδερμα, ἄμαυρὸν ξυσά· ὥστε τὸ πικαλύπτειν ἡ ὄψις. Διὰ τί οἱ μύωπες βλέπουσιμὲν ἐκ ὀξύ, γραφοῦσι δὲ μικρά· καίτοι τὸ μικρὸν ὀξὺ βλέπον τ᾽ καθορᾶν ἔστιν· ἢ διότι ἀσθενῆ ἔχοντες τὸν ὄψιν, σωιάγωσι τὰ βλέφαρα εἰς μικρ᾽· ἀθροίσαν ἐξιοῦσα ἡ ὄψις μᾶλλον ὁρᾷ· ἀναπεπλαμμένου γὰρ ὄμματ᾽, διασπᾶται διὰ μὲν τὸ ἀσθενές, συνάγουσι τὰ βλέφαρα· διὰ δὲ τὸ ἐκ μικροῦ ὁρᾶν, μικρὰ μέτεστο ὁρῶσιν· ὅιις· σαν δὲ ὁρῶσι μέγεθος, τοσοῦτο γράφουσι. Διὰ τί οἱ μύωπες συνάγοντες τὰ βλέφαρα ὁρῶσιν, ἢ διὰ σθένειαν τ᾽ ὄψεως· ὥσπερ οἱ πρὸς τὰ πόρρω τὴν χεῖρα προσάγοντες, ὅταν τὰ βλέφαρα πρὸς τοὐμπροσθεν προστιθῶσι τῶς περ χεῖρας· ἵνα τοῦτο ποιῶσιν, ἵνα ἀθροωτέρα ἡ ὄψις ὀξεῖα, διὰ λάττονος ὀξεῖα οὖσα, μὴ ἀθυρὰ διασπᾶται· διὸ καὶ τὰ δεξιὰ ὀξέα ἐστὶ μᾶλλον· ὁρᾷ δὲ ἡ ἀριστερὰ μείζονα. Διὰ τί ἐὰν τὸ ἀριστερὸν μύσωσι τὸν ὀφθαλμὸν, ὁ φαίνεται δύο ὁ ἐν· ἢ ὅτι ὧν τὸ αὐτὸ σύνεγγυς μᾶλλον ἀρχή· δύο δὲ φαίνεται τούτοις μεταβαλλούσης ἄνω ἢ κάτω· εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν οὐδὲν διαφέρει, ἐὰν μὴ κάτω ἀνω· τί δὴ ὧν μὲν τὸ ὄψεως ὄντων τὸ φαίνεσθαι τὸ ἓν δύο· αὐτοῖς τοῖσιν οἱ ὀφθαλμοὶ πρὸς ἀλλήλους· ὧν δὲ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων, ὅτι ὄντων ἓν ὧν τὸ αὐτὸ γίνεται τὴν ἐξαλλαξ· ἐν τῶν δακτύλων τὸ δύο· ἐπεὶ τῶν ἄλλων οὐ γίνεται· ὅτι οὔτε ἔξω ἀποτείνομεν αἰσθάνεσθαι· οὐδὲ δύο· σύνεγγυς δὲ καὶ τοῦ τὸ δύο περιε-

ιή. ὠὶ τ̃ δακτύλ̃. μιμεῖται γὰρ τὸ ὄψ̃. Διὰ τί τοῦ μ̃ ἄλλα σώματ̃ τὰ ἀριστερὰ ἀσθενέστερα, τ̃ ὄφθαλμ̃, οὐ, ἀλλ̃ ὁμοί ὀξύ· ἢ ὅτι τὰ
μ̃ δεξιὰ τῷ ποιητικὰ εἶναι διαφέρουσι τῷ παθητικὰ, οὐ διαφέ
ιθ' ρουσιν· αἱ δὲ ὄψ̃ σ παθητικαί. Διὰ τί, τῇ ὄψ̃ ψ̃ μ̃ τὰ ἄλλα ἁ
πτόμενα χεῖρ̃ διατιθέμεθα ψ̃ τὰ λευκὰ ἢ ποώδη, οἷον λά
χανα ἢ τὰ τοιούτοις ὅμοια, βέλτιον, ἢ ὅτι ψ̃ Θ̃ μ̃ τὰλλ̃ ἡ μέλ
λησις ἀδυνάμεθα πάσχειν· ἀμφω γ̃ λυμαίνει τὸ ὄψιν· τὰ γοῦν
αὐτὰ τ̃ χρωμάτων, μέσον ἔχει τούτων· διὸ μετρίᾳ τ̃ ὄψεως διατιθε
μ̃θα· οὐδὲν ὀξὺ δυνάμεθα τοῦ μ̃ αὐ τῇ· βέλτι ἢ διατιθέμεθα· τάχα
δ' ἴσως καθάπερ ἐπὶ τ̃ σωμάτων σφοδρότερ̃ προσοῦντ̃ χεῖρ̃ ἐχ-
μ̃, τὸ μέσον ἢ βέλτιστα διατίθησι, τ̃ αὐτ̃ τρόπον καὶ τ̃ ὄψ̃· ψ̃ μ̃
ἢ στερεὰ ἀτμίζοντος, πνεῦμ̃ αὐτ̃· ψ̃ δὲ τὰ ὑγρὰ μηδὲν Θ̃ αὐτὸ
φράττοντ̃, οὐ διαπνοῦμ̃· τὰ δὲ λευκὰ, στερεά τε μᾶλλ̃ ἐστὶ καὶ ὑγρ̃ ἐναὐ
τίκαν· διὸ καὶ λάττω ἐστὶ οὐδὲ ἡ διαναγκάζειν τὸ ὄψιν πρὸς τοῦτο εἶ
ναι· διὰ τὸ τῶν τοιούτων χρώματος κρᾶσιν, σύμμετρ̃ ἔχειν ψ̃ τ̃ ὄψ̃.
κ' Διὰ τί τὰ μ̃ ἄλλα ἀμφοτέροις τοῖς ὀφθαλμ̃ μᾶλλ̃ ὁρῶμεν, τὸ
δ' εὐθὺ τῷ εἰς τὸν κέντρον τῷ ἐνὶ προσάγοντες, ψ̃ τὰ γράμματα
μᾶλλ̃ κατοπτρῶμεν· ἢ ἀμφότερα μ̃ αἱ ὄψ̃ συμπίπτουσαι καθά
περ λέγουσιν οἱ περὶ τὰ ὀπτικὰ, τοῦτο χ̃ ὡς ἔχουσιν· ἐπειδὰν δ'
τῇ μιᾷ θεωρῶμεν ψ̃ ὠθεῖσαν τὸν ὄψιν· ὡς περ ψ̃ κανόνα μᾶλ
λον τὸν εὐθύ. Διὰ τί ὁλισθ̃ ψ̃ τοὺς ὀφθαλμοὺς μᾶλλον δάκνῃ· ἢ ὅτι
μόνοις ἀθεμίστοις τοῖς, ἀεὶ γὰρ τὰ ἴσω τοῦ σώματος ἀθυμίστα, σημεῖ
ον δ' ὅτι τὸ ὀξ Θ̃ ἕκαστον τῶν δριμέων, τὸν μ̃ ἔξω σάρκα οὐδὲν μεν
τὸν δ' ἔνδοθεν, ὅτι ἐρεθιστικὸν τ̃ σώματος· μᾶλλον δ' ἔχει ψ̃ ὀφθαλ
μὸς διὰ τινων πόρων ἐκκρίπτουσιν· ὥστε τὸ ἔσω δακτικώτατον αὐτὸ φύ
σαρκ· ἀποπίπτει· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κρόμμυον, ἢ ὅσα ἄλλα δάκνει τοὺς
ὀφθαλμούς· τὸ δ' ἔλαιον μάλιστα τ̃ ὑγρ̃, ὅτι λεπτομερέστατον· τοι
κβ' γοῦν δὶς εἰς δύο φλιὰς τ̃ πόρ· τὸ δὲ ξ̃ φ̃ μάκωνος τὴν ἄλην σαρκί· Διὰ
τί ὁ ὀφθαλμ̃, μόνον τοῦ σώματος ἀθεμίστου τοσοῦτ̃ ὄξει Θ̃· ἢ ὅτι πᾶ
σιν ὁ ὀφθαλμὸς σαρκ̃ δεῖ οὐθέν· τὸ δ' ἡμισυ τοῦ ἀέρος ἐστὶ ὄξος, ὑγρ̃ δὲ

ὅτι

ὅτι πεπῶρ ὄσμη ὄψις, διὰ τοῦτο ἐξισοῖ, ἐὰν μὴ οὖν ὁμοίως τὸ πῦρ
κγ΄ ὡς τὸ θερμαίνειν. Διὰ τί δάκρυα ἐὰν μὲν κλαίοντ' ἀφίωμεν, θερ-
μά ἐστιν· ἐὰν δὲ πονοῦντες τῷ ὀφθαλμῷ δακρύωμεν, ψυχρά· ἢ ὅτι τὸ
μὲν ἀπὸ πόνου, ψυχρόν· τὸ δὲ πεπεμμένον, θερμόν· ἢ μελαγχολικώτερα ὄντα
ἐξάπτει μᾶλλον τὸ ὀφθαλμοὺς πονοῦντα ἢ πεπόνηκε τὸ δάκρυον· διὸ
ψυχρόν· διὰ τοῦτο καὶ οἱ οἶνοι ξηροὶ ὄντες μειοῦσιν ἐν μετεώρῳ νόσου τοὺς
ψυχροὺς ἱδρῶτας· τῷ θερμῷ δὲ τοὐναντίον ἀφεψήσαντες γὰρ τὸ δάκρυον
ἢ τὸ περίττωμα τοῦ αἵματος, ἀναγκαῖον ἐν τῷ θερμῷ πεπτικωτέρους εἶναι
χολῆς ἐν τῷ σώματι· ὅταν δὲ ὀλίγη κρατῇ, πίνοντες ἐκ τῶν περιττωμάτων αἱμορροΐαι.
κδ΄. Διὰ τί τῶν τυφλῶν μήτ' ὀρθῶς τὰ δεξιῶν μηδὲν ὀφθαλμὸς ὁ ἀριστερὸς
μᾶλλον τὰ δεξιὰ σώζει· ἢ ὅτι τὰ ἀριστερὰ πάντα ὑπὸ τῶν δεξιῶν ἀγνοεῖται·
τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ μᾶλλον σώζεσθαι φύσει· εἰ γὰρ καὶ τὸ δεξιὸν μᾶλλον
κε΄. ἐστὶ τὸ δύνασθαι· τὰ ἀριστερὰ πάντα μᾶλλον καθορᾷ τό. Διὰ τί ἀμ-
φότεροι ἐξ ἀθήνης εἰσὶν τιμιώτατοι ὀφθαλμοί, ὅταν μύωψ καὶ ὁ
πρεσβύτης, ὁ μὲν ἐγγὺς προσάγων, αὐτὶ βούλεται ἰδεῖν· ὁ δὲ πόρρω ἀπο-
στέγει· ἢ ὅτι οὐχ ὁμοίαν ἀθήνην ἔχουσιν οἱ δύο πρεσβύτης καὶ
τὸ ἰδεῖν, ἀλλὰ τὸν ὄντα οὐδὲν ὠφελεῖ· ἡ ὄψις αὐτῷ, ἀπάγει τὸ θεώμενον· ἅτε μᾶλλον ἐμὲ ὀφθαλμὸς πόρρωθεν ὁρῶν σύμφυτος· ὁ δὲ
αὐτὸ μὴ ὁρᾷ· ποίαν κοίλην ἢ ποίαν ἐξέχουσαν τὴν ὄψιν ἔχει, οὐκέτι δύναται ἰδεῖν· ἀλλὰ περὶ ταῦτα ἀσθενῶς τὸν τοιοῦτον κοίλην τὴν ἐξέχουσαν, μᾶλλον τῇ αὐγῇ κεῖνται· πόρρωθεν μὲν δὴ δύναται τῇ αὐγῇ καὶ
τὰ μακρὰ, πλησιάζοντα δὲ τὸ ὁρᾶν· ἐγγύθεν μᾶλλον καταφανῆ.
κς΄ Διὰ τί τῶν ζώων οὐδὲν ἢ μόνον ἢ μάλιστα δύναται διαστρέφειν· ἢ ὅτι ἢ μόνον ἢ μάλιστα
ὠὰ πλείονα ἐν τῇ νεότητι τίκτει· ὅταν δὲ διαστρέφωσιν συμβαίνει πᾶσι.
κζ΄ Διὰ τί οἱ αὐτοὶ μόνοι τῶν ἄλλων ζώων τὸ μὲν διαστρέφουσι· πότερον
διὰ τὸ ἐλάχιστον διάστημα εἶναι τὸ μεταξὺ τῶν ὀμμάτων ἢ ἐπεύθετον· ὥστε ἀδηλοφόβως ἂν εἶναι τὸ μὴ καταπήξαι, ἢ διότι τῶν ἄλλων μονόχροα, τὸ δὲ ὄμμα τοῦ μέλανος· εἰ δὴ ἐν χρώματι τὸ ὄμμα τὸ, οὐκ ἂν διαστροφή· ἢ διότι μόνοις ἐν τῷ χρώματι ἐν λευκοῖς ἐστὶν ὁ τῶν ζώων· ἡ δὲ πάλη
φύσις διαστροφῆς ἐστὶ χρώματος, ὡς πηγὴ τοῦ μέλανος μείων, ἐν λευκοῖς

ὀψὲ ὠσὶν τὰ λοῦσγίνεται διὰ σφοφή. ὅσοις τὸ ἀρρώστημα.

κή Διὰ τί πρὸ τὴν λύχνου ἢ πρὸ τὴν ἡλίου προσκυλίωμοι τὴν χεῖρα πρὸ τὸ φωτὸς, μᾶλλον ὁρῶμ. ἢ ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ ἡλίου λύχνου φῶς πρὸς τὸ πόρρω μᾶλλον πρὸ τὸ ὄψιν, ἀθρόως ἐστὶ καὶ εἰδύ σφερόλ. φθείρει δὲ αὐτὸ καὶ τὸ συγχωρεῖν τὴν ὑπερβολὴν εἰς χεῖρ. τὸ μὲν οὖν τὸ τὴν μαίνει. τὸ δὲ ὁρώμενον, ὁμοίως ἐστὶν ἐν φωτὶ. διὸ καὶ μᾶλλον δρᾷ. τὸ δὲ ὁρώμενον τὸ δὲν ιθ' ἧττον ὁρᾶται. Διὰ τί χεῖρ μὲν ἀπὸ διαφορὰν ἔχει πρὸ τὸ δεξιὰ τὰ ἀριστερά. ὁμοίως τὴν ἀκοὴν, ἢ ὅτι τὰ τοιχεῖα τὰ εἰλικρινῆ ἀδιάφορα. ἐν δὲ τοῖς ἐκ τῶν τοιχείων ἡ διαφορά. αὗται δὲ αἱ αἰσθήσεις εἰσὶν ἐξ εἰλικρινῶν. ἡ μὲν ὄψις, πυρός. ἡ δὲ ἀκοὴ ἀέρος.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΩΤΑ.

α ΔΙὰ τί τὰ ὦτα ὀπὶ αἱματώδη τὴν προσώπου, ὀστᾶ δὲ χόνδρινα; ἢ εὐθειότερα μᾶλλον. ἢ τὸ ὅτι εἰς ἠχὼ μᾶλλον πρόσθεν πέφυκε τὸ αἰσθάνεσθαι. ὡς τὸ ὀστᾶ διαλυθὲν πρὸ τὸ θερμότητα, ἢ πνεῦμα ἀχνοῶδες, σωματοειδὲς εἰς ταῦτα, ἢ διότι ὠτὸ κροτάφου ἐστὶ κοῖλον. εἰς δὲ τὸ ὑγρὸν ἀθροίζει μᾶλλον αἰσθητικὸν, εἰς τὸ πρόσωπον ἐρχεῖ διὰ τὸ ὑγρότητος, διὸ καὶ εὐρυθμίαν ποιεῖ τὴν προσώπου καὶ τὸ ἔχειν τὸ ὦτα. εὔφυσεν θρόμματα εὔχροα. ἐὰν μὴ ἀποστῇ τὴν μύαπόρρωθεν ἢ ὠφύχει. διὸ καὶ εὐχρόστατ' ἐν τῷ προσώπῳ μοῖ. ὥστε τὸ σκιεδαθῆ. ἢ θρόμματος β μᾶλλον ὠπολλῶδες, ἐν γούροις, ποιεῖ εὐρυθρά. Διὰ τί τὰ ὦτα ἐν τῇ θαλάττῃ ἐὰν ὑπὸ τὸ κολυμβῶσι πρὸς οὖν διὰ τὸ καθ' ὃ τὸ πνεῦμα πλησιάζει. ἢ ἐκ τοῦ τοῦτο, ἐὰν ἐν ᾖ ἀέρι. ἢ ὅτι μὴ ὑπεκδιακόπτει θᾶττον οἷον ὑπὸ σκληροτέρᾳ μᾶλλον δὲ τὸ ὕδωρ φυσᾶται μὲν οὖν, ἧττον ὑπείκει. τὸ δὲ ὦτα ὥσπερ εἴρηται, ὑπὸ τὸ κατέχεσθαι τὸ πνεῦμα ἐμφυσᾶται ὥστε τὸ ὕδωρ σκληρότερον δὲ ἀέρος, πρὸς τὸ γ πνεῦμα διακόπτει. Διὰ τί οἱ κολυμβητὰ ὠγλίζονται τὰ ὦτα κατὰ δύω, ἢ ἵνα ἢ θέλασα ἀσαφεῖα ᾖ ἔσα, μὴ ἐν συνίωσι τὰ ὦτα. ὅτω μὲν δὲ σύνεσ δ ὥσπερ ἀφ' ἡμῶν ὠλίγον. Διὰ τί οἱ ζῶντ' ὠσὶ ἐν ὑπὸ τὸ κρόταφον ἔχουσι. ἢ διότι οἱ ἀρτηρίαι ἔχουσι πρὸ. ὅτιν δὲ ἀλμυρὸν σῶμα πρὸ. τοῦτο σῶμα ἀλμυρὸν πικρόν. ε Διὰ τί οἱ ὦτα τοὺς μυκτῆρας ἢ ὅσῳ μὴ

πνοὺς τεροι

πνούστεροι ὦσι· τοῦτ' ἔξεστιν αἰσθέσθαι τὸ πνεῦμα ἀναστέλλουσιν ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον τὸν πρὸς τῷ πνεύμονι· διὸ φασὶ μᾶλλον αὐτὴν ἐν τῇ τῶν πνοίας τῶν μηδύναθαι προϊέναι θύραζε· ὅτ' ἐὰν σωρὸς ἐρεύσωσι, καὶ φίζουσι· ἀ γὰρ πνοὴ εἰ μὴ δύναται τυχὸν ἀναπνεῖν, καὶ τοῦ ψύξεως χάριν· ἀλλ' ἔοικε τοῦ τοιούτου ἕνεκα εἶναι· ἡ δὲ λόγος ὁ πρότερος πλείω καὶ τέχνης ὀργανικοῦ μηχανήματα δι' ἀστενομωφίαν φαίνεται· ἡ καὶ ἂν τὸ μαγγάνειον εἴη φορὰ τοῦ πνεύματος ἔξω· εἰ δὲ εἴσω, σκεπτέον· ἔοικε δὲ μᾶλλον ἀναπνοὴ προῦσιν ὁλκὴν βαστάζειν καταφερόμενον· ὥσπερ καὶ τὸ ὕδωρ· ἀλλὰ τηρεῖται ἀέρι· μετὰ δὲ ἡ κάθεσις, ὀρθὸν δὲ τὸν μῆκος ἐγκλιθὲν εἰς ῥεῖ· διὰ τί ἐν τοῖς καλοῦσι βάτοις, ἢ ὅτι ὥσπερ ἀσθενὲς πρὸς τὴν πνεύμονι τὴν ἀρτηρίαν, ἀκόπον μεῖον ἢ ὅτι ἀναπηδᾷ ἡ πνοὴ ἐνεόν· θερμαινομένου δὲ τῇ τρίψει, σωτηρίαν δὲ ὥστ' ἀρτηρίαν ἀπὸ τοῦ πνεύματος ἀπωθεῖν ὑγρόν, ὃ πρὸς ἐστὶ βῆχα· διὰ τί ἡ ἀριστερὰ οὖς θᾶττον συμφύεται ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· ὅτι ξυνωθεῖ δι' αἰσχρὰν τὸ μὲν ἄρρεν· ἢ ὅτι θηλυκὰ καλεῖται τὰ ὦτα, ἢ ὅτι τὸ ἀριστερὸν ὑγρότερον θερμαίνεται· συμφύεται δὲ τὰ ψυχρότερα μᾶλλον· διὸ καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς τὸ λωρὶς συμφυὲς· ἐστὶ δὲ τὸ νέον ἕλκη, ἢ τὸ πρεσβύτερον ἢ μεῖον ἢ ὅτι ὑγρὰ μᾶλλον, ἢ ὅλως θηλυκώτερα τὰ ἀριστερά· διὰ τί δὲ μὴ αἱ χυμοὶ μύοις ἀκέρατα τὰ ὦτα ἐστὶ φοινίσσει· τὸ δὲ ὀργιζομένοις οἱ ὀφθαλμοὶ ἢ ὅτι ἢ μὲν αἰδὼς ἐν ὀφθαλμοῖς μάλιστα τὸ πάθος ἵστησι μετὰ φόβου· ὥστε εἰκὸς ἀπολείπειν τὸ θρόμβου τὸ σὸ ὀφθαλμόν· χωρίζόμενον δ', εἰς τὸ δεξιὸν φέρει τόπον· τοιοῦτο δὲ ὂν τὸ ἄκρον τῶν· ὀδαμοῦ ὁ σῶδης, ὀργιζομένοις δὲ τὰ μένει χεῖρον θρόμβου μᾶλλον ἢ φανερὸν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ δι' ἀτροφίαν σαμφυκὸν· διὰ τί ὁ ἥλιος ἐν τῷ ὠσὶν ἐν αὐτῷ φοφήσει, παύει· ἢ ὅτι μείζων φόβος ἐλαφοποιεῖ κρέατα· διὰ τί ἀνίει τὸ ἅλυδωρ ἐγχυθέν, ἐλαίου προσευχόμενον, ἅδυναμεῖ στὸν ὑγρὸν ἐξελθεῖν διὰ τὸ ὑγρὸν· ὅτι δὲ τὸ πολὺ ἡμεῖς τὸ ἐλαίου τοῦ ὕδατος, ἢ διὰ τὸ ἐπιπολῆς ἔχειν τὸ ὕδωρ ὀξύτερον τοῦ ἐλαίου, ἵνα σωσωρεύηται τὸ ὕδωρ· ἢ ἵνα ὀλισθηρὸν τὸ ὠτὸς γένηται μᾶλλον ἐξέλθῃ τὸ ὕδωρ· τὸ δὲ ἐλαίου λεῖον μᾶλλον, τριβὴ ὀλισθαίνει· διὰ τί ποτε τὰ ὦ

ται ξήνυσθαι τὸ κολυμβῶσιν, ἐὰν προσεγχέωσιν εἰς τὸ ὦτα ἔλαιον· ἢ
τὸ μὴ ξήνυσθαι τὰ ὦτα, εἰρῆσθαι πρότερον καὶ πρότερα· τὸ ἔλαιον, ἐγχυθὲν εἰς
τὰ ὦτα, τὴν σκληρότητα πᾶσαν ὀλιγοστὴν ποιεῖ· καθάπερ ἐπὶ τῶν ἔξω
τοῦ σώματος συμβαίνει τοῖς ἀλλαντικοῖς· ὀλιγοστὰ γὰρ ποιεῖ.
ιβ· ὅτι εἰς τὸ ἔγκυον τὸ αὐτὸ τόσον δύναται ὅπερ τὸ ξήνασι. Διὰ τί τῶν αἰγῶν
ὀρθαὶ μάλιστα οἱ αἰγαγρικοὶ λῶμοι ἑρυθραίνονται· ἢ ἔοικε τὸ κεμ ἑκάστου
μάλιστα φέρειν· ἔοικε γὰρ τὰ αἰγαγρικὰ λῶμα, αὐτῶν μὲν φέρειν τὸ αἷμα·
εἰς δὲ τὸ κενότατον ἐρυθραίνειν· τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων.
ἐπὶ τῆς ὀπὸς τὸ λεπότατον τὸ δέρμα τὸ περιττὸν μάλιστα φαίνεται.
ιγ· νεφρίδιά τινα. Διὰ τί ὀδόντες χαμαιλέοντος καὶ λύκου· ἢ ὅτι ὁ μὲν χαμαιλέων
ἀκάνθῃ· ἢ κίσσῃ ἀκούουσι χαμαιλέοντες· τὸ γὰρ πνεῦμα ὡς περὶ τὰ στόματα εἰς τὸ ὦτα ἐν-
τὸς πρὸς τὸν λάρυγγα, ἐξωθεῖται· ὑπὸ τοῦ λάρυγγος τὸ μὲν φῶς εἰσιέναι· ἐὰν
οὖν δόντες ἔχωσιν ἀκανθώδη ἢ κοῖλα ὡς σκαλύψαι, μάλιστα βλάπτει· πρὸς
ἀντιπαίστον γὰρ ἡ ὀδὰξ γίνεται, καὶ οὐ πρὸς ὑπεῖκον τὸ τοῦ
πνεύματος· τὸ δὲ δέρμα καὶ τὴν μυῖαν ἀφεστάναι δοκεῖ ῥᾳστα·
ὥστε πόνον μάλιστα οὕτω ποιεῖ· καὶ ξαίνεται δοκεῖ.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΓΕΡΙΜΥΚΤΗΡΑ.

α Διὰ τί ὁ παρὰ λυγμὸν πνεύμων ἐρυγμὸν ἢ ὁ πνεύμων· ἢ ὅτι τὸ
τοῦ ὠοῦ τόπου τὸ πρὸς ἑκάτερα· ἀλλὸ μὲν ἐρυγμὸν κοιλία· οὐ
λυγμὸν τὸ περὶ τὸν πνεύμονα κατάψυξις καὶ ἀσθένεια πνεύ-
ματος ψυχροῦ· κοινωνοῦσι δὲ οἱ περὶ τὸν ἐγκέφαλον τοῖς τῷ πνεύμο
νι· οἷον τοῖς ὠσὶ φανερὸν δὲ ἐκ τοῦ ἐμεῖν καὶ φλέγμονας ἐγκεφάλου. καὶ μόσοι
αὐτῶν περιέστειλαν τὰ ὦτα τὰ εἰς τὸ πνεύμονα· ἐνίοις δὲ
καὶ λύουσι τοὺς βήχας ἐγγίνονται· τὸ δὲ περὶ τὸν πλεύμονα πρὸς
εἶναι τὴν ξύσιν κοινωνίαν τῷ πνεύμονι, δηλοῖ ἡ ἀναπνοὴ κοινὴ οὖ-
σα· ὥστε πλάγιον ἐὰν μὴ θερμαίνομένου αὐτοῦ· τῷ δὲ συμπαθεῖν ὁ
κάτω τόπος τὸν λυγμόν· ἢ ἡ θερμασία ἀπὸ πλευρᾶς· διὸ ὀξύτερον πνεύ-
λυσμον· ἢ ἀπὸ πλευρᾶς ἐὰν ἡ ἐμπύησις, ἢ λύγξ· ἐκθερμαίνεται τὸ πνεῦ-
μα καὶ τὸ λῶμον· ὥστε καὶ ἐν τῷ πλαγίῳ ἢ ἀνίσταται ἔχοντα

λῶμα

γενομβύη τ πνεύματ, λάγο πριεῖ· ἢ οἰκεῖ ἢ ἐκ πνευσ γίνε, ⁊ ἐκ τοῦ
νω τόπου· ἀδύνατ λάπτεῖ μὴ ἐκ πνέοντ· ἢ ὄρμὴ ἐμπνευσι τὸ ἐγκα
β΄ τειλημμένον πνεῦμα, ὁ πριεῖτ λυγμ· Διὰ τί ἐάν τις μέλλ πλαρ
υνθῆναι ξίψητ ὀφθαλμ, ἧττον πλαρυνθ· ἢ διότι τὸ πιεῖν τ πλαρμ
θερμότ τί σόσθενι· ἢ ὃ ξίψι θερμότη πριεῖ, ἢ διὰ τὸ πλησίον εἶναι
τ ὀφθαλμ τ τόπ ᾧ πλαρνθ, ἀφανίζ τ λεπτ, ὡσπερ τὸ ἐλαι-
γ΄ τ ὃ ῥύπ τοῦ φλοιοῦ μαραινόμ· Διὰ τί δὶς πλαρνθ ὡσ ὠὸ
το πολύ· ἢ διὰ τὸ ἀεξῆ πλειονάκ ἢ ὅτι δύο εἰσὶ μυκτῆρ· καθ ἕτερ
δ΄ ὃν διέχησαι τὸ φλεβίον, διὰ τοῦτο μᾶλλ· Διὰ τί πρ τ ἡλιβλέψαν
τ, πλαρνωθ μᾶλλ· ἢ διότι κινεῖθ ρμαὶ ν· καθάπερ ἓν πρ θ γέ
μον λοσ· ἀμφότεροι δὲ τὸ αὐτὸ πιεῖσι· τῇ δ κινήσει θ ρμαί μον λοσ ἐκ
ε΄ τοῦ γὰρ θᾶττον πνεῦμα πιεῖσι· τοῦτο δ ἢ ἐξοδοσ πλαρμ· Διὰ τί
λύγξ πεύθ πλαρμ, ⁊ πνεύματ ἐπ ἰσχεσι λόξ θ, ἢ ὅτι ὁμ πλαρ
μ, διότι αὐτ πιέσασ ἓν ὑπ κάτω πνεύματ, ὥστε πρ αἰ ἀνω φαρ
μακεῖαι πρ τ κάτω κοιλίαν· ἡ δὲ ἀπωθυσία τ ἀθρεῖσ λύγξ·
ὅτι ἡ μικρὰ ὁρμὴ τ πνεύματ ἠανίσασ ὡσ περ πειὲ τ βῆχα ἐάν τισ
κατόχ· παύε, ὅτω ἢ ἐν ταῦθα· ἢ κατέπαυσε ⁊ κατέπνιξεν
μα πεβιάσαντο· τὸ δ ὄξ θ παύ θ· ὅτι τὸ πχιεῖν ὑγρ ἢ κωλυ τὰ πχύ
γ΄ ἐπνευμάτωσε τῇ θερμασία· ὅστε δ ἐρυγμ μ, ὅτ ὠνυμα τωθῇ τὸ
ἐν τῇ ἀνω κοιλίᾳ ὑγρ ἢ πφθῇ· ἢ ὃ λύγξ, ὅτ ὑπ ὑγρ κατέχ πνεῦ
μα πχιπὸν ω τ πνευματικ τόπ· ὅταν δ ὁρμὴν ⁊ μὴ δυνα μὴ διὰ
κόψαι, ἀπαυσμ πριεῖ· ὃ δ ἀπαυσμ ὅτ, καλεῖτ λύγξ· ἢ διὰ τοῦ τοιοῦτ
σαντ λύγξ λαμβανθ· ὅτι τὸ ψυχρὸν ὑγρ πριεῖ συσὰν ἐκ τοῦ πνεύμα
ς΄ τ ἔτι πειλαμβανόμ· τὸ αὐτο, ὃν δὲ ἡ κίνησισ, λυγμόσ· Διὰ
τί ἐν ὑγιέσι ὕδωρ ψυχρ πρόσχομ ⁊ πρὸσ τὸ πρόσωπ ἡνίκα ἂν μαχῆ
ἐκ τ μυκτήρ· ἢ ἂν τι πειέσθ εἰσω τὸ θρμ· ἀνθρ ὧν τὰ λ τύχ αἱ-
ζ΄ μα, ἐξυγραίνθ μᾶλλ· Διὰ τί τ πλαρμ θεῖσ ἡδύ μεθ εἶναι· τὸ δ ἡδ
χαὶ τ κόρυζαν ἄ· ἢ διότι ἐκ τοῦ θφοπάστου τ πιεῖν ἡμ τ κεφαλ ὁδ
ὁλογισμ ὁ γίνε· ἢ ὅτι τοὐμ αἷμα, ἀπὸμ οσοῦντ γίνε· τοῦ τοδ οὐ·
η΄ Διὰ τί ξίψαντ τ ὀφθαλμ πανόμεθα τῶν πλαρμ· ἢ ὅτι αὐά-

ωμοια ταυτη ειναι τω υγρω· διακρυφ γαρ ο οφθαλμος μετα τηι
οψηι ξηρος και σκληθος υγροτητος· η οτι το ελαττον θερμον φθειρε
ται υπο του πλειονος· ο δε οφθαλμος ξιφθεις, πλειω λαμβανει θερ
μοτητος εν τηι ξυνηι· δια ταυτα δε και ταυτο αυτο ξηραινεται, παυε
ται δε ο παρυσμος·

θ' Δια τι δε μαλλον ωμομαστων αι εξοδοι· οιον φυσησι ερυγμαι
δια ιεραι· η δια το πλησιον ιεραι· πτερι γαρ οτι τοις ανω των κεφα
λαιων θωρακος εστι κατω κοιλιη· η κεφαλη θερμοτατη· οθεν δε φυσα
μα απο της κατω κοιλιης πνευμα ερυσμος δε εστι ανω· ο δε παρυσμος, εστι κεφα
λαι· δια το ιερωτατον ειναι· οπερ εστι το πνευμα το εν τηι κεφαληι θερμον
προσκεισθαι, η οτι αγαν ταχυ τα πνευματα φαινεται δια της ερημιης γρηγορεν
τι εχωσι και πολυ· μη δια χωρης δε· η καθιζηι το πνευμα δια σχιον·
ωστε ο παρυσμος, τον αυτον εστι κεφαλης τοπον· οτι υγραινομενη δυνα
ται θερμον· οτε γαρ κρατησηι εν τηι κεφαληι θερμοτης του υγρου, το πνευ
μα γινεται παρυσμος· δια τουτο εκθερμαινομενοι κινδυνοι παρυσμι
κοι, ως εαν μη τουτωι δυνωμεθα χρησθαι· ουτω· ως τωι οσημειον υδει
τω αρρωστουντι ιδρωτα τον τοπον προσκεισθαι ως ιερον και φθη
ι αρθαι θαι δη· Δια τι παντος παρυσμου μαλιστα αλλαζων· πτερι
οτι υγρος τοπος δυρεις εστι, δι ων το πνευμα εξυμενει δυνατος· τουτο
ις γαρ πληρουμενοις πνευματος, παρυσμοι· οτι δ' υδρεις, σημει
ον οτι και εν τοις αγγειοις τοις απο των ζωων· αι κειλβεστεροι οι λιπαροι· ει
δε μη εις τους υδρεις πλειον εισερχεται το υγρον, η πνευ
ματος πληρουμενου παρυσμος εστι, τοιουτος μαλιστα ζωοις αν οιεσθαι
σι, πολλακις αν παρυσμωι εικοτι, οσοις ελαχιστοι μυκτηρες· ωστε
θερμαινεσθαι ταχυ· εξιεναι δε πνευματα πολυ· ενδεες δε μυκτηρος
αλλ, αλλα μη κατεψυχεσθαι τοτε· Δια τι οι μεν απο μεσων νυκτων
αχρι μεσουσης ημερης, αγαθοι παρυσμοι· οι δε απο μεσης ημερης, αχρι με
σων νυκτων· η οτι ο μεν παρυσμος μαλλον δυνειται κρατειν της αρχομενης
νοσου της αρχης· δυο δ' οντος μελλοσιν αρχομενοις συμβαινειν μαλιστα α
ποξεπομενου του παροξυσμου· η μη ουν ηως αν το απο μεσων νυκτων, οιον αρ
χη τις· δυο δυ λαβειν μεθα παρ, μη κωλυσωμεν ωρη μενον· προ δε ειλ
λαι μεσας νυκτας· οιον τελευτην εναντιαν εκεινωι· ωστε την

β'. ναυλίωσαν αἱρετέον. Διὰ λίοι πρεσβύτεροι χαλεπῶς πάρυνται. πότερον οἱ πόροι συμπεπώκασι διὰ τὸ πνεῦμα, ἢ ὅτι αἵρεται τὰ ὑγρὰ
ιγ'. ὅταν ἔλιδυρά μωμοι ξηραὶ δὲ, εἰ τοιαῦτα πάσχουσι κάτω. Διὰ λίεφλίσαι πνωστάζη, ἢ λύγξ ποιεῖ. ἢ διὸ λίη, ὑπὸ κατα ψύξεως γίνεται. διὸ μὴ οἱ φοβούμενοι οἱ ἐσθίοντες, λύζουσι. κατὰ χόμενον τὸ πνεῦμα, εἰς
ιδ' θρμαίνεται ἐντὸς γρῶν. Διὰ λίοι κωφοὶ ἐκ τῆς μυκτῆρος αλέσαν ταιῶς ὠὴ τραλύ. ἢ ὅτι ὁ πνεύμων τοῦτο ποιεῖ. τοῦ γὰρ ὀξέος ἡ κωφότης, πλήρωσις τοῦ πόρου πνευμονικοῦ. ὅταν οὖν ἡ φωνὴ φέρεται· αὐτῶς δὲ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ πνευστὸν, ἢ ἀσθμαινόντων διὰ δύναμίαν ἀθρόον, ὅτι ἐκεῖ μὴ φωνή· βιάζεται δὲ μὴ διὰ τῆς μυκτῆρος· βιαζομένη δὲ, τῇ τριφθορίᾳ τῆς χ· ὅταν δὲ διὰ τοῦ ξύλου διάλεκτος γίνηται, ὅτε τὸ αὐτὸ τοῦτο ξύλον ἐστὶ τὸ δὲ νῦν σωληνοῦται, κοίλη γὰρ ἡ δὸς περικάδων δύο πήχεις
ιε' τὸ κάτω θεν στενοῦται. Διὰ λίμοι ὀπὸ ἁρμὸν ἡμῖν λαθόδοντα τὸ ῥέμβ. ἀλλ' ὡς εἰπεῖν ἅπαντα ὑγροροῦσιν. ἢ ὅτι ὁ μὲν ἁρμὸς τείνεται μὴ ὑπὸ θερμοῦ τινὸς κινήσαντος τὸ τρῶμα τοῦτο ἀφεῖται. διὸ καὶ ἀκύτοκα μᾶλλον τῶν ἡλίων βαλλόμενα θαπάρ· ὅτι καθυδοῦντα ἡμᾶς, αὐτὸ προϊέσθαι τὸ θερμὸν ἐντὸς. διὸ τείνεται τὰ κάτω θρμαίνεται καθυδοῦντα. ἐπὸ πνεῦμα, πολὺ αἴτιόν ἐστι τοῦ ξυροῦ φθορᾶς ἡμῖν. εἰκότως δὲ παρύμεθα· ἀ ταλαγρὸν γὰρ θερμὸν τὴν κεφαλὴν, ὅκιν τὸ φυκὲ τὸ ἐν ταῦθα ὑγρὸν, ὃ ὅταν θερμανθῇ, τείνεται ὁ τὰ ρὸν ἡμῖν. τοῦτο δὲ συμβαῖνον τὰθ', εἰκὸς μὴ τείνεσθαι· ἀπο φοβοῦσι μᾶλλον ἢ παρύνειν. ἐρύγμη καθυδοῦντα ἡ ἐγκυρότατον, ὅτι ἐκ θερμαινομένου τοῦ ἐν τῇ κοιλίᾳ πνεύματος ἐν τῷ ὑπὸ μᾶλλον ἐκ πνεύματος τοῦ αὐξομβαίνοντα εἰς αὐτὸ εἰς τὸ ἔσω φέρεσθαι ἐν ταῦθα δὲ συναπωθεῖται ὑπὸ τοῦ ἐνεῦ πνεύματος τὸ πνεῦμα τὸ καθικτικώτερον τοῦ προσικτικώτερον καθυδοῦντα τὸ πνεῦμα τὸ ἐντὸς. ὃ ἐκ τοῦ κατίσχει τὸ πνεῦμα, ὠθεῖ κάτω τὸ αὐτὸ δὲ καὶ τὸ φύσημα τὸ ἐνεῦ πνεύματος κάτω φορά. διὸ καὶ χαλεπὸν ἐστὶ κατίσχειν τὸ πνεῦμα. τὸ αὐτὸ δ' αἴτιόν ἐστι καθυδοῦντα ἡμῖν μᾶλλον ἐγκυροῦν κινήσεως, ταύτης δὲ ἐντὸς αἰσθανόμεθα ἡμῖν γιγνομένης μᾶλλον ἐν τῷ ἐγκυρεῖν ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς ἡ ἡρεμοῦντα ἡμᾶς, καθύδοντα μᾶλλον αὖ ἐ-

πεὶ δὲ τὸ μὲν πῦρ κινητικόν ὄστε τῶν ἡμῖν μορίων, καὶ τοῦ ἐντῷ ὕπνῳ
ἐγγίνεσθαι δοκεῖ· λοιπὸν τὸ περὶ τὸν κεφαλὴν τόπον ὅθεν τὸ αἰσθητικὸν
εἴληφε μόριον μᾶλλον ἡμῶν τὸ τὰ αἰσθητὰ εἶναι· ὁ εἰκὸς οὖν τοῦτο καθεύ
ις' δειν. Διὰ τί πάντες καὶ ὑρῶσιν τὸ φέρεσθαι, ἢ ὅτι κενῶν δοκεῖ αἱ
φλέβες ἀμφοτέρων τούτοις, τῶν προτέρων ἐνυπαρχόντων εἰς θερμῶν
κενωθέντων δέ, ἀλλ' ἀναρεξωθεῖν εἰσέρχεσθαι ψυχρότερον, τῶν προϋπάρ
ιζ' χόντων ἐντὸς φλεγμάτων τοιοῦτον δ' ἐστὶν ὑδατώδη. Διὰ τί τοῖς λυ
γμοῖς πᾶσι μὲν ἐπιγίνεται, ἢ ὅτι ὁ λυγμὸς ἐκ χώσεως ἐρυγμός· διὸ καὶ τοῖς
πάσχουσι χολώδης καὶ λεπτή εἰσιν αἱ ἐπιπτώματος· συμβαίνει δὲ μᾶλ
λον, ἀπὸ καταψύξεως· ἐκ ἐπιγίνεται λύπης ἢ φόβου μᾶλλον ἢ τοῖς ἄνω μᾶλλον
ἐνεργοῦσι θερμῆς ὢν φύσει ὁ τόπος, ὃς καταψυχθεὶς, ὁ προσιὼν τὸ πνεῦ
μα ψυχρὸν ἀλλως τε καὶ πνεῦμα κατάψυξιν ποιεῖ· διὸ καὶ τὸ πνεῦμα κατασχὸν
ποιεῖ· ἐκθερμαίνει γὰρ ὁ τόπος· ἡ δὲ ὀξυθυμαντικὴ ὂν προσφορὰ
μᾶλλον· τοῦ δὲ θερμοῦ συμβαίνοντος ἀπὸ θερμασίας ἢ τοῦ ἐγκεφάλου, τὰ ἄ
νω τοῦ στόματος ἐστὶ πνεύμονος σωματοειδῆ, θερμὸν τοῦ πνεύμονος ὄντος
ὅτε προὔπαρξε μᾶλλον, ἢ ἀνώθεν κατάψυξις λύει τὸ πάθος.
ιη' Διὰ τί οἱ ὀλόξυχες, οἷς ἐπέρχεται ὁ ἔμετος, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, σι
μώτεροι· ἢ εἴ τις ἡ ἄλλη ἐμποιεῖ τὴν ὀξύτητα· ἢ ὅτι μετέωρον
τὸ γένος σκληρόν· διὸ καὶ μᾶλλον θερμόν· ἢ ὅτι θᾶττον, ὅτι εἰς τὰ ἄνω φέρεται· τὸ
δὲ ὀσφραίνεσθαι ἐκπίπτοντος, ὁ χόνδρος ὀσφραντικὸν ὢν ἀλόγως ἂν ἐκλύσει εἰκὸς
τὸ μόριον· σημεῖον δὲ, τὸ τοὺς πολύποδας εἶναι σημεῖον.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟ ΣΤΟΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΝ ΑΥΤΩ.



Διὰ τί οἱ μανθάνοντες τὴν ὀδόντα, μακρόβιοι· ἢ ὅτι τὰ μακρό
βια σωλῆνας ἔχουσιν· οἷον τὰς ἄρσενας τὴν θηλείαν· αὐξάνεται γὰρ
πρόσθεν τὰ πρόσθεν· οἱ δὲ ἄρσενες οἱ ὀδόντα, ὥστε καὶ ἐλάττονα ἔχουσιν ὀ-
β' δόντα ἐοίκασι. Διὰ τί οἱ ὀδόντες ἰχυρότεροι τῆς σαρκός ὄντες, ὅμως
ψυχρὰ αἰσθάνονται μᾶλλον, ἢ ὅτι ὧν τὴν πρᾶξιν προσπεφύκασιν· ἐν οἷς ὁ
λίγος ὁ ἐν τῷ θερμῷ, τάχιστα ψυχρὸν κρατεῖται ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ· ὥστε καὶ τὰ λυπηρὰ
γ' Διὰ τί τὰ ψυχρὰ μᾶλλον αἰσθάνονται οἱ ὀδόντες, ἢ τὸ θερμόν· ἢ δὲ σαρξ
τοὐναντίον· πότερον ὅτι ἡ μὲν σαρξ τὸ μέσου καὶ ὑγρᾶς· οἱ δὲ

ὀδόντες

ὀδόντος ψυχοί· ὥστε τοῦ ἐναντίου μᾶλλον αἰσθητικοὶ ἢ δότι λεπτῶν
ῥωγῶν εἰσὶν ἐν οἷς μικρὸν θερμόν· ὥστε τὰ χυλὸν πέττοντα ἐν τοῖς
τίλοις ἢ σάρξ, θερμόν· ὥστε οὐδὲν πέττει ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ· τὸ δὲ θερμοῦ τὸ
δ′ χυλὸν αἰθάλης· ὡς ὥσπερ γὰρ πῦρ ἐστὶ καῦσις τις. Διὰ τί ἡ γλῶττα σπα-
σμωδικὸν μέν, οὐ γίγνεται πυρετός, οὐδὲ τοῖς ὀξέσι νοσήμασι, ἢ ἐὰν χά-
λαζαι ἐν ὠσὶ οὐ γίγνεται παρωτίδες, ἢ ὅτι πυρετοῦ ἐκ-
τὸς ἢ ἐπὶ τῷ ἐγκεῖσθαι. οὐδὲ γὰρ ἐγγίγνεται πυρετὸς πολύχρονος ἂν πάν-
δ′ τως πολύχρονοι γίγνονται βάσεις ἢ πρῶτον, ἢ οὐ πρῶτον ἐνθεῖται· ἢ γλῶτ-
τα, τοιοῦτον· αὐτὴ χάλαζα, διὰ τὸ σὰρκα μὴ εἶναι συλλέγειν τοι-
οῦτον γὰρ ἡ χάλαζα, οἷον εἴρηται ὅτι πέπτωσε ἐν τοῖς ὠσί.

ε′ Διὰ τί ἡ γλῶττα γλυκείας μὲν οὐγίνεται, πικρὰς δὲ καὶ ἁλμυρὰς καὶ ὀξείας
ς′ ἢ ὅτι διαφθείρεται ταῦτα τῇ σῇ, τῇ φύσει οὐκ αἰσθάνεται. Διὰ τί ὅσα σῶ
μὲν ἔχει τὸ θέρμα, τοσοῦτο σέχει ἡ γλῶττα πρὸς τὸ γλυκύ μέν ἐστιν
ὥσπερ ἄλλο τι ἔξωθεν αἰεὶ δὲ τὸ λεπτομερὲς εἶναι τοῦτο θέρμα, ἢ μικρὰ πρικίλια, ἐμφαίνει· ἢ διότι τὸ ὑ-
δωρ ἐστὶν, ὃ πρίει μετὰ βάλλει τὰς χύλους· ἢ γλῶττα μάλιστα πάσχει
ζ′ ὑπὸ τοῦ πόματος. Διὰ τί ἐκ τοῦ στόματος μὲν θερμὸν μὴ ψυχρὸν πνέου
σι φυσῶσι δὲ ψυχρὸν· ἀέζουσι θερμόν· σημεῖον δ' ὅτι θερμαίνῃ ἐὰν
πλησίον προσάγῃ τις τὴν χεῖρα τοῦ στόματος, ἢ ἀμφοτέρως δοκεῖ ῥιπί-
ζειν μὲν ψυχρὸν· ὃ δὲ φυσᾶν, κινεῖν μὲν ἀέρα οὐκ ἀθρόον· ἀλλὰ διὰ στενοῦ
τοῦ στόματος· ὀλίγον οὖν ἐκπνέων πολὺν κινεῖ τὸν θύραθεν· ᾧ δὲ τὸ
θερμὸν οὐ τὸ ἐκ τοῦ στόματος, οὐ φαίνεται δ' ὀλίγιστον. ὁ δὲ ῥιπίζων ἀθρόον ἐκπνεῖ· διὸ θερμόν· ὅστε γὰρ φυσασμοῦ, τῷ διαφέρειν τῇ
η′ συστροφῇ ὁ διασμός, ἀθρόου ἐκπνοὴ σις. Διὰ τί ἐὰν
σφόδρα μὴ ἀθρόον ἐκπνεύσωσιν, οὐδὲν ἀποτελοῦσι πόλιν ἐκπνεῦσαι
ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ ἐπὶ τοῦ ἀναπνεῦσαι· οὐδὲν ἀποτελοῦσι γὰρ ὅσον ἐ-
φεξῆς ἐστὶ πρὸς αὐτὸ ἢ ὅτι τὸ μὲν, διὰ σίτισις ἐστί· τὸ δὲ, σῶμα γίγνεται πρὸς
πυρὸς χεῖρ τινός ἐστι δυνατὸν γίνεσθαι· φανερὸν οὖν ὅτι ἐν ἀλλαξὶ ἀ-
ναίσκει ἀμφω πνεύματος· καὶ οὐδὲν μᾶλλον ἐστὶ ἐφεξῆς.

θ′ Διὰ τί ἐστὶν οὐρεῖν τὸ πρωΐ ἢ τὰ σῖτα μὴ τὸ πρῶτον διεξέρχεται· ἢ

αὖα πνέομεν, ἐὰν μείζω ζωμεν καταψύχωμεν, πνιγόμεθα· οὐδὲν δὴ
ἄτοπον· ὃ δὲ μόνον ἐὰν τις ἐμποιήσειε τόπον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἔτι
φραχθῇ, οὕτω μᾶλλον πνιγόμεθα, παῦται, ὥς φαμεν, ἀλλήλαις ὅτι καθ'
ταὐτὸ σιτία δεχόμεθα· καὶ ἐὰν αὖα πνέομεν· ὅτε γὰρ ἐμπίοιμεν μείζων
ζωμὸς, μὴ ἂν αὖα πνοὴ συμφέροι· ὥστε μὴ εἶναι τῷ πνεύματι ἔξοδον.

Διὰ τί ὅσοι τὴν διαίρεσιν τὸ μὲν ἔχουσι δόλιχος, μακροβίωτατοί,
ἢ διότι τὰ ἀνάρθρα, μαλακὰ βία καὶ ἀσθενῆ· σημεῖον δὲ φλὴψ
ἀσθενές· ταῦτα δὲ τῆς ἄρθρα χυδιότητος· ταῦτα γὰρ δηλοῦ ἄρα ὅτι τὰ
ἄρθρωμα τοῦναντίον· τοιαῦτα δ' ὢν τὰ φύσει ἀνάρθρα μᾶλλον
ἀσθενῆ ἄρθρωμα). τὸ δὲ χειρὸς τὸ ἔσω ἀνθρωπότατον. Διὰ τί ἐν τῷ μακρῷ αὖα
πνεῖ, ἐλκόμενον μὲν εἰσω τὸ πνεῦμα, συμπίπτει δὲ καὶ λιαίνεται· ἐκπνεόντων
δὲ, πληροῦται· πιθανὸν δὲ ἐστὶ τοῦναντίον συμβαίνειν· ὅτι τε μὲν αὖα πνεόν
των, συμπιεζομένης τὰς πλευρὰς κατω καθάπερ αἰ φύσαι προσωγ
θεῖ, φαίνεται· Διὰ τί αἰ αὖα πνέομεν, ἢ καθάπερ τὸ ὑγρὸν εἰς πνεῦμα,
διαλύεται, οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα εἰς τὸ πῦρ· τὸ δὲ φύσει ἐστὶν θερμὸν, ὅτε τὸ
πολὺ τοῦ πνεύματος πῦρ γίνεται, ἀλλὰ δύναται μικρὸν· τὸ δὲ πρόσω, καὶ
ὄγκον· διὸ καὶ ἐξωθεῖται τὸ πῦρ, μετὰ τοῦ πνεύματος· ὅτε δὲ ἐξέλθῃ τὸ
πνεῦμα καὶ τὸ πῦρ, συμπίπτουσι τὰ πόρω καταψυχομένων, ἀλλὰ
δύναται σύνοδον· ἐλκομένου δὲ τοῦ πνεύματος πάλιν· εἰ τὰ αὐοίξαντα τοῦ σώ
ματος τὴν ῥῆξιν βοήσαντος, πάλιν πίνει τὸ πῦρ, καὶ πάλιν ἀλλοιοῦται εἰς
πέψιν· καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὸν ὕπνον, καθάπερ καὶ σκοτοδινιῶσιν.
καὶ τὸ καταψύχεσθαι τὸ περὶ τὸ ὀφθαλμοῦ σῶμα, καὶ ξηραίνεσθαι· ἢ βα
δίζομένου οὖν προσκόπτειν τῇ βαδίσει μοῦν· κυβερνωμένης δὲ φλε
νοῖ αὐτοῖς τὸ πρῶτον οὖν τὸ πρόσω καὶ τὰ περὶ τὸν αὖα πνοὴν οὐμέν·
μηχανώμενοι δὲ τὸν ἀέρα ἕλκει, αὖα πνέομεν· ἢ πάλιν ἕλκομεν.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ, ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΦΘΟΡΑΣ.

Διὰ τί μᾶλλον φείδεται ἑαυτοῦ ὁ γέρων τοῦ νέου καὶ ἡ μὲν ἀλόγιστος
τοῦ οἰκείου τὸ δὲ σύμφυτον, αὐαίσθητον, ἢ φοβερώτερον τὸ λάθρα ἢ ἐξ ἀπροσδοκήτου ὀλέ

φόβος

φόβῳ καὶ τὴν ψυχὴν ἢ ἄλλο τι ἀφῇ, πρὸς τὸ οἰκεῖον ἄμφω ταῦτα
ἔχει. ἔστι δὲ ἁπτικὴ ἑκάστου πέφυκεν, ἢ μᾶλλον ἢ μόνου ἢ πλεῖστα
β' ἢ αὐτοῦ. οἷον ἐπὶ τῶν χειρίζεσθαι συμβαίνει. Διὰ τί χειρίζομεν
ζομεν τοῖς μαχαίραις καὶ τοῖς ὠμοῖς τὸ πόδων, ἢ διὰ τὸ λεπτότητα
τοῦ δέρματος καὶ ἀσυνήθης ἢ ἁφή· οἷον γοῦν καὶ τοσοῦτος.
γ' Διὰ τί φείδονται ἀκριβῶς αὐτοῦ πρώτου· ἢ ὅτι πρὸ τοῦ αὐτοῦ πάντων ἢ
δόμεθα, ὥσπερ ὀξὺ λυπούμεθα ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ πάντες. ὁμοίως δὲ οὐ
φείδονται ἀκριβῶς αὐτοῦ· ὅτι ἢ αὐτὴ κατάψυξίς τις. διὸ οἱ μὲν, ταῖς
πίσσαις κινοῦσιν φείδονται· οἱ δὲ, πρίονι ἀκονᾶσιν ἢ ἑλκοῦσιν· οἱ δὲ,
δ' σπάρτοις τεμνομένης· οἱ δὲ, ὄνυξι λίθων ἅλλομένων. Διὰ τί τοῖς μὲν θέρους
ὄντος θερμοῦ, τοῖς δὲ χειμῶνος ψυχροῦ, τὰ σώματα τοιαῦτα γίγνεται τῶν ψυχῶν
τερα ὄντα τοῖς θέρους, ἢ τοῖς χειμῶνος· πότερον ὅτι οἱ μὲν ἡ δύσις κατα-
ψύχει τὰ σώματα· τοῦτο δὲ μὴ ἔχει θέρους γίνεσθαι, ὑπὸ τοῦ χειμῶνος·
ε' ἢ ὅτι αὐτὴ πρὸς ἑκάτερα ἡ αὐτὴ τὸ ψυχρὸν ἢ τὸ θερμόν, τῇ ὥρᾳ ἔστω φύ
γειν ἐν τοῦ θέρους· διὸ καὶ ἱδρῶτας αὐτοῖς ἐν δὲ τοῦ χειμῶνος, ἀπο-
στέγει τὸ ψῦχος, καὶ ἀθροίζει τὸ σῶμα ὡς περὶ ἡμᾶς. Διὰ τί φεύγ
τοισιν αἱ τρίχες ὑπὸ τοῦ δέρματος· ἢ ὅταν ἀποθνήσκωσι τὸ δέρμα εἰκότως
ἐξανέστηκεν· συναποθνήσκει καὶ ὑπὸ ἴσους καὶ ὑπὸ αὐτῶν παθῶν.
ζ' Διὰ τί αὐτὸ καὶ τὸ αὐτὸ οὐδεὶς χειρίζει· ἢ ὅτι ἧττον μὲν αὐτοῦ πρό
αἰσθησιν· μᾶλλον δὲ αὐτοῦ μὴ ὁρᾷ· ὥστε θᾶττον χειρίζεσθαι, ὅτι μᾶλλον
θάνει τοῦτο πάσχων· ὅστε ἢ ὀξέως, ὥσπερ καὶ ποθήτις ἐστὶ πόθος· δὲ οὐ τοῦ
πόθου οἱ εἰς τὸ φρέαρ, γελῶσιν· ἀπὸ τοῦ χὴν τὸ πρόσθεν ὠθοῦσιν· τὸ δὲ
λαθραῖον, ἀποπνίγει, διὰ τοῦ τοῦ γίνεται ὀξέως, ἐν γίνεται ὑπὸ τοῦ.
ζ' Διὰ τί ποτε τὸ χείλη μάλιστα χειρίζομεθα· ἢ διότι δεῖ τὸ χειρ
χειρίζομεν, μὴ προσώπου αἰσθητικοῦ εἶναι· ὅστε δὲ τὰ χείλη, πρὸς
τὸν τόπον· ἐστὶν ὡσαρκα· εὐκίνητα τὰ τοιοῦτα μάλιστα ἐστί.
η' Διὰ τί αὐτὸς τὸν μὲν εἰς τὸ μαχαίρᾳ τὸ πρὸς κινήσει ἐκπλώσιν· ἐὰν δέ τι
ναῦλον, οὔ· ἢ διὰ τί πλαρύνει· ἢ τὸ σοι εἰσὶ τὸ φλεβίων, ὧν κατα τοῦ
ψυχροῦ· ἢ τοῦ μὴ ἀντίον πεφύκοντων, ὑγραίνον· ἢ εἰς πνεῦμα ἐκ
τοῦ χροὸς διαλύει, ὡς περὶ αὐτὸ ἐπὶ τοῦ μαχαίρᾳ πιέσητις φλέβας

καθάδουσιν· ἢ μᾶλλον ἡδονὴ θερμασία τίς· τοῦ γὰρ ὅτου πλέον τὸ πνεῦμα,
ἐγχωρήσῃ, ἀθρόον ἐξωκείλαν· ὡσαύτως καὶ ὧν ἅπαρμῷ ἢ πορῷ
διαθερμανάντων ἐκίνησαν τὸ, διαλύσομεν εἰς πνεῦμα· πλέον γὰρ
θ' μὴ ἐξεώσαμεν. Διὰ τί μετὰ τὰ ὄστρεια φερίπομ πολλάκις· ἢ ὅτι ψυ
χρὰ εἰς πρασύνομεν ἀπὸ πρώτης, κρατεῖ μᾶλλον τὸ φυσικὸν θερ-
ί. μοῦ· ἢ κρατεῖται· Διὰ τί τὸ φερόμενον ἐναλὲξ τοῖς δακτύ-
λοις, δύο φαίνεται, ἢ διότι δύο ἐναισθητήρια ἀπὸ μεθ' ἑκάστου τῶν
τῶν δακτύλων ἐκ φύσεως ἔχοντες τὴν χεῖρα, ἀμφοτέρωθεν ἅπτεται·

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΓΕΡΙ ΓΡΟΣΩΠΟΝ.

ά Διὰ τί τὸ πρόσωπον εἰκὸς πρᾶγμα· ὥστε ὅπου τοῦτο δηλοῖ
6 ποῖόν τινα, ἢ ὅτι μάλιστα ἡμῶν ἐστί· Διὰ τί τὸ πρόσωπον
ἰδίως μάλιστα σαρκώπετον ὄν· ἢ διότι ὑδρωτικὸν μᾶλλον, ὅσα ὑ-
φυγρὰ καὶ αὐραία· ἡ κεφαλή, τοιαύτη· ὑγρότητα γὰρ οἰκείαν ἔχει
πολλήν· δηλοῖ δὲ αἵ φλέβες τείνουσαι τὸ μέτωπον, καὶ οἱ κατάρροοι
πρὸς μᾶλλον ἐξαύτης· καὶ ὁ ἐγκέφαλος ὑγρός· καὶ οἱ πόροι πολλοί·
σημεῖον δ' αἱ πρίχες· ὅτι πολλοὶ πόροι εἰσί, περαίνοντες ἔξω· ἔκκυ
κλοι γὰρ κάτω οἱ δρῶσι· ἀλλ' ἐγκέφαλος πέπονθε· διὸ ἰδίως καὶ πρῶτον
μάλιστα τὸ μέτωπον· ὑπόκειται γὰρ τὸ πρῶτον· τὸ δ' ὑγρὸν καὶ
γ τρωκτὸν· ἀλλοῦκ ἄνω. Διὰ τί ἐν τῷ προσώπῳ μάλιστα
οἱ ὀμφαλοὶ· ἢ διὰ τί μανθάνομεν τὸ πόρος καὶ ὑγρότητα τοῦτ' ἔχει· σημεῖον δ' ἐπὶ
τῶν πρίχων ἔκφυσις καὶ ἡ τῶν αἰσθήσεων δύναμις· ὁ δὲ ὀμφαλός, ὡς
περὶ ξαύθη μαὶ ὑγρότητος τίνος οὐκ ἄπεπτον·

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΟΛΟΝ ΤΟ ΣΩΜΑ·

ά Διὰ τί ἀεὶ τὸ σῶμα τὸ ἐξόμενος ἁφλοὶ πορρῶ σημεῖον ἐκ τῶν
φερομένων, ἀκροφίζει τὸ σῶμα· ἐὰν μὴ ἰδίᾳ· ἢ διότι ἐλατ-
τονῆ ἐκεῖσ' ἐστί· ὅτ' ἂν ἐξ ὑγροῦ μεταβάλλῃ εἰς ἀέρα, πλεῖστον ἐξ ἐ
λάττου· τὸ γὰρ διακεκριμένον πλέον· ὥστε τὸ πλείονι χρόνῳ ἢ ἐκεῖσ'.
β' Διὰ τί τοῦτο· ἢ διότι ἐλαττόν πόρος ἔξοδόν ἐστι· τὸ γὰρ πλῆθος καὶ
τὸ κολλῶδες μετὰ τοῦ ὑγροῦ ἐκείνε τὴν διὰ τὴν κατάμιξιν·

μετὰ

μετὰ τοῦ πνεύματος ἀδυνατεῖ· μᾶλλον δὲ τρυφᾷ τὸ λυπεῖν· διὸ
καὶ οἱ μεμιγμένοι τοῖς ἱδρῶσι καὶ φίλοις μᾶλλον ἀποστυγοῦσι τὸ
ἁπτόμενον, ἢ τὰ παχύτερα καὶ σωματωδέστερα οὐ τοσοῦτον, ἢ ὅτι τῇ μὲν σαρκὶ πόρρω
ἐστὶν ὁ πόνος, ἐν ᾧ δὲ ἐλλείπει ἧττον κολάζεσθαι· ὥστε μᾶλλον μεταστῆσαι τὴν
κοιλίαν εἰσπνεύσαντα ἢ δι' αὐτὸν τὸν πόνον, ἢ φλησίον· διὸ καὶ δυσεξάλειπτος ἡ ἁλ-

λ΄ γ΄ λγ΄. Διὰ τί αἱ πρίξεις σαρκώδεις καὶ παχεῖς τὸν τῶν σωμάτων τὸν θρόμβον ἔχουσι, μείζους οἱ ὄγκοι γίνονται, διὰ τὸ ἀεὶ αὐτὸ τὸ ἐγκινήσει εἶναι καὶ εἰς τὸ ἄνω φέρεσθαι; ἢ πνεύματος τοῦ πεφυσημένου ὑγρὰ ὄντα τὴν ξίψιν ποιεῖ; ἐκλείπουσι γὰρ ἧττον τὸ σῶμα· καὶ ὁ πολὺς κοτύρας ἔχουσι ξοφ ποιεῖ διὰ τὸ θρόμβους· ἄπεπτα γὰρ τὰ θρόμβια, ἐστάσεις τοῦ ὑγροῦ ἐστιν· ἡ δὲ ἰσχὰς τὴν σάρκα διαδοθεῖσα τροφὴν ὑγρὰν ἔχει· καὶ ἐπιδέχεται τὸ ξοφ μᾶλλον διὰ τὸ ἀραιοῦσθαι· ἀραιοτέρα γὰρ γινομένη, μᾶλλον δύναται δέχεσθαι ὥσπερ σπόγγος· ἡ δὲ ξίψις, οὐ πνεῦμα καὶ ἀραιὰν ποιεῖ τὴν σάρκα· ἧκιστα λύει συστάσεις ποιεῖ ἀσχιστὰ τὸ σῶμα· τοῦ γὰρ μηνὸς τὰ σώματα ἐν ἀρχῇ μὲν ἐστὶ ξηρά· ἐν δὲ τῷ πλήθει γίνεται· αἱ γὰρ ἀποφύσεις καὶ αἱ συντήξεις, ἐκ τοῦ θερμοτέρων εἰσίν· εὐπνούστερα δὲ καὶ ἀραιότερα καὶ ὑγρότερα γίνεται τὰ σώματα, εἰκὸς μᾶλλον δύνασθαι· τῇ τε γὰρ ξοφ δεκτικώτερα τὰ ἐκκρίσεων προεκτικώτερα γίνεται· ὅτε δὲ εἶχον καὶ πρὸς ὑγείαν αἰωρεῖν· ὥσπερ πόλις ὑπὸ νηὸς ἐστὶ καὶ τοῦ πυός· διὸ καὶ ἡ θάλασσα ὑγιὴς ἐστὶν, ὅτι καὶ τὰ σώματα οὕτω πνευματώδη μᾶλλον ἐστὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔχοντα· δεῖ γὰρ ἢ μὴ ὑπάρχειν μηδὲν, ἢ ῥύπου ὡς τάχιστα ἀπαλλάττεσθαι, ἢ δεῖ ὅτι ἔχειν· ὥστε λαμβάνει θύειν, ἐκκρίνει τῶν περιττωμάτων· καὶ ἐγκινήσει ἀεὶ· καὶ μηδέποτε τηρεῖ· τὸ μὲν γὰρ μεῖον, σήπεται, ὡς περὶ τὸ ὕδωρ τὸ μὴ κινούμενον· σήπεται δὲ νόσον ποιεῖ· τὸ δὲ ἐκκρινόμενον, πρὸ τοῦ διαφθαρῆναι χωρίζεται· ῥῦπος δὲ τὸ σῶμα κινούμενον φλεγμονή· ὑγιὲς δὲ· ὡς περὶ τὰς ἐμφράξεις ὁρῶμεν· οἱ πόροι αἰωρούμενοι ἧσσον συμβαίνουσι· διὸ καὶ δεῖ ἐν ὑγιείᾳ πολλῷ γυμνάζεσθαι· συμίσχει γὰρ ἡ σὰρξ καὶ κομιδῇ ἀπροσαρκοῦσι· τὸ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ὑγροῖς, διαμένει· τὸ δὲ ἐν τοῖς πολλοῖς ἀποπλάττεται· διὸ καὶ μικρὸν μόνον, ὥσπερ ἡ τακερὰ καὶ ὀπώδης ἐφθῶν, μᾶλλον πέπτει τὸ ὑγρότερον

ὁ ἢ τὰς ἡθη ἡ μυνὰς ἐ χου τα βαδίζειν ἐν ἡ λίῳ· ἀπὸ δὲ τ̃ ἄ ειται ὠκοδο
μημένῳ τ̃ σώματ ̃ οἰ ἡλίῳ φέρε ̃, ὁ ἡ κισα δ ̃ εἶται ἀφαιρέσε ̃· αὐ ̃ μᾶλ
λ ̃ τὰς ἐν τὸς ξηρ ̃ αντίον· ἐκεῖθ ̃ μ ̃ ὅ ̃ μ ̃ δὲ ἀπὸ τ ̃ ῥ ̃ ρῳ ̃ εἶν, ἐὰν μὴ μετὰ τ ̃
νου δ ̃ κ ̃ ὄ ̃ τι νί ̃ ῥ ̃ ῷ τα ἀγ ̃· ἀπὸ τ ̃ τ ̃ τ ̃ ὃ δὲ ἀπὸ τ ̃ πρόχειρα εἶν, ἐ ̃ ᾳ ̃ δ ̃ ἀνα
α' λῶσαι τὸ ὑγρόν. Διὰ τί ψυχρ ̃ ἐντ ̃ ἀπὸ τ ̃ αὐτ ̃ θερμασ ̃ καιόμεθα
μᾶλλ ̃ ἢ ἀλλ ̃ ὑ ̃, πότερ ̃ ὅ ̃ διὰ τὸ πυκνότ ̃ τὴ σάρκα ἐξ ̃ τὸ προσπίπτ ̃ ς
θερμ ̃, ὃ ̃ μόλιβδ ̃ ἐ εἰ ν θερμότερ ̃· ἢ διὰ αὐ ̃ μὲ θερμ ̃ ἢ δ ̃ ὁδὸν διὰ τὸ
ε πεπηγ ̃ ναι ὑπὸ ψυχροῦ τὸ σῶμα· Διὰ τί αἱ ξηροῦ χροιὰ σεσηρὰς
τὸ σάρκα ἔχ ̃ σκυάζ ̃ σιν· ἢ ὅτι διὰ τ ̃ πρίψιν τ ̃ θερμασ ̃ ἐ πιπο-
νομένης, τὸ ὑγρ ̃ καταναλίσκε ̃· πρ ̃ ὃ τοίνυν ἡ σὰρξ ξηροῦ μένη
συκνοῦ ̃· ἅ ̃ παν τ ̃ ὅ ̃ σα πλείου πρίψ ̃ τυγχάν ̃, συκνοῦ ̃ ἐ σεσ ̃
πίμε ̃· θεωρ ̃ σαι δ ̃ τὸ γοιῶ τόν ὄ ̃ τι ἐπὶ πρ ̃· τὸ δ ̃ σαι ̃, ἢ πηλὸς ἢ αἰγό τι
τῶν γοιώ τ ̃ ἐὰν μὴ ὕδωρ ἐ ̃ ἐλκ ̃ ὑγρὰν ἢ κλυδ ̃ νη δία μᾶλ ̃.
ἐὰν δ ̃ πλείω πρίψιν προσάπ ̃, συκνοῦται τὰ χεῖρ ̃ ἢ ἡλίχ ̃ α γί-
ε νε ̃· Διὰ τί αἱ ξίψ ̃ μᾶλλ ̃ σαρκῶσι τ ̃ ῥόμ ̃· ὅτι οἱ μ ̃ ῥόμοι πε
ειλύχοισι τ ̃ σάρκα, καὶ οὐδεκτικ ̃ ξο φῆς παρασκυάζ ̃ σιν· ἀλ
λὰ τὰ μὴ συνεστάναι κάτω· ταῦτ ̃ ὧν πλοῦ· τ ̃ φυσικοῦ θρμοῦ ἐ
πὶ τὰ λουμένου πάντ ̃ λῶς λεπτυνόμενα, εἰς πῦμα δ ̃ κεῖνε
ται· ἢ ὃ πάλ ̃ μὴ τὴ ξίψιν τ ̃ σάρκα ἀφαιρεῖσθ ̃ δεκτικ ̃ αὐτ ̃ παρα
σκυάζ ̃· ἢ ἔξωθεν δὲ ἀφὴ ἐναντίου μένη διὰ φλ ̃ πλήσεως, τ ̃
φορᾶς αὐτὸν συνέχε μᾶλλ ̃ ἢ αὐ ̃ κλασιν φλ ̃ σαρκῶ ̃ ποιεῖται.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΧΡΟΑΝ.

ά ΔΙὰ τί τὸν μ ̃ κηρ ̃ ἐ τοῦ λαῖ λευκαίν ̃ ὁ ἡ λί ̃, τὸ δὲ σάρκα με-
λαίν ̃, ἢ ὅτι τὸ μ ̃ λευκαίν ̃, ἀ πάγ ̃ ν τὸ ὕδω ̃· φύσει γὰρ τὸ
ὑγρ ̃ μέλαν, διὰ τὸ μίξιν τοῦ ὕδατος· τὸ δὲ σάρκα εὐκαίν ̃.
β' Διὰ τί οἱ ἁλιεῖς ἡ τ ̃ ῥ ̃ φυρεῖς ἁ ̃ πλῶς οἱ τὸ θάλαττ ̃ ἀνερ ̃ ζόμε-
νοι, πυρροί εἰσι· πότερ ̃ ὅτι ἡ θάλαττα θερμὴ καὶ αὐχμώδης ὑ ̃ διὰ τ ̃
ἅλμ ̃, τὸ δὲ τοιοῦτον πυρρὰς ποιεῖ τὰς τρίχας, καθάπερ ἡ πο
κονία, ἢ τὸ αὐστηρ ̃, ἢ τὸ μ ̃ ἐκ τὸς πίνου θερμότερ ̃, τὸ δ ̃ ἔ ̃ τὸς περι

φύ χον ται

ψύχον. διὰ τὸ βρεχόμενον αὐτὰ ἀεὶ ξηραίνεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου τὰ ὑγρὰ
εἰς τοὺς τῶν ἀναχόντων, αἱ ξίφεις ξηραινόμενον, λεπτύνονται
καὶ πυρώδεις. Διὰ τί οἱ πρὸς ἄρκτον, πυρόξιφεις καὶ λεπτόξιφεῖς
γ' σι. Διὰ τί οἱ μὲν ἐνιματίῳ ὁμοίοις ἢ τὸ ἐλαιουργεῖσι μάτιον χίσις,
ὑγροὺς ποιεῖ· ἢ ὅτι ἡ μὲν ὑπνοια, ὑγροὺς ποιεῖ· ἡ δὲ κατάπνι-
ξις, τοὐναντίον. διὰ δὴ τὸ σωθερμαινόμενον τὸ ἐπιπολῆς ὑγρὸν
μὴ διαφύχεσθαι, ὑγροὺς ποιεῖ· ἀμφω δὲ ταυτὸν ποιεῖ· ἢ ἐν τῷ ἱ
ματίῳ δῆσις, καὶ ἡ εἰς τὸ ἱμάτιον ἄλειψις· ἐγκατακλείεται
γὰρ ἡ θερμότης· οἱ δὲ γυμνοὶ ὁμοίως ὑγροὺς ποιοῦσι διὰ τοὐναν-
τίον· ὅτι κατὰ τὸ ψυχεῖον ἀὴρ, τοὺς σωληνας μᾶλλον ἐκκείσεις, καὶ διὰ
πνεῖ τὸ σῶμα· ἔτι τὸ ἔλαιον ὑγρὸν ὂν καὶ ἐλεπτόν, ὑπολιφθὲν
ἢ τοὺς πόρους ἐμφράττον, οὐ δὲ τὸ ἐκ τοῦ σώματος ὑγρὸν καὶ πνεῦ-
μα ἐξωθεῖν ἐᾷ· οὐτε τὸ ἐκτὸς πνεῦμα εἰσιὸν· διὸ καταπνιγόμενοι,
ὑπὸ τῶν σώματι ὑγρὰ καὶ πνευματώματα τοσαῦτα, ἀέροιαν ποιεῖ.
δ' Διὰ τί ἡ ὑπνοια ὑπνους ποιεῖ· ὅτι ἀέροια ἔοικε εἶναι, οἷον σηψίς
λιος χωρὸς· ὅταν οὖν τὸ ἐπιπολῆς ὑγρὸν ἢ θερμὸν ᾖ, τοῦτο συμβαί
νει καὶ λωρὸν γίνεσθαι· ἐὰν δὲ ψυχθῇ καὶ ἀποπνιγῇ τὸ θερμόν.
ε Διὰ τί οἱ μὲν ἱδρῶσαντες ἐκ τῶν γυμνασίων ὑγροὶ εἰσιν ὑπνους, οἱ δὲ
θλιβέντες ἀέροοι· ἢ διότι ὑπὸ μὲν τῶν μεξίων πόνου τὸ θερμὸν ἐκκάεῖ
καὶ ἐπιπολάζει· ὑπὸ δὲ τῶν πολλῶν ἐξηθεῖται μετὰ τοῦ ἱδρῶτος καὶ
τοῦ πνεύματος, ἀραιοῦ μὲν ὄντος τοῦ σώματος ἐντῷ πνεῖν· ὅταν μὲν
ἔμπαλιν πολάσῃ τὸ θερμὸν, ὑγροὶ εἶναι· καθάπερ ὅταν θερμαί-
νόμενοι καὶ ἀιχνούμενοι· ὅταν δὲ ἐκλίπῃ, ἀέροοι· οἱ μὲν ἰδιῶται
ς' μετρίως γυμνάζονται· οἱ δὲ ἀθληταὶ πολύ. Διὰ τί μᾶλλον καὶ
οὖσαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου οἱ καθεζόμενοι τῶν γυμναζομένων, ἢ ὅτι οἱ ἐν
κινήσει ὄντες, ὥσπερ ἐπίπτονται ὑπὸ τοῦ πνεύματος· διὰ τὸ κι
ζ νεῖν γὰρ ἀέρα· οἱ δὲ καθήμενοι πάσχουσι τοῦτο. Διὰ τί ὁ μὲν ἥλιος
ἐπικαίει, τὸ δὲ πῦρ οὔ, ἢ διότι λεπτότερόν ἐστιν ὁ ἥλιος καὶ μᾶλλον
δύναται διαδύεσθαι εἰς τὰ ὑπάρχοντα· τὸ δὲ πῦρ ἐὰν καὶ ἐπικαύσῃ, α
νωμόν ποιεῖ τὸ χῶμα, τοὺς φοίνικας καλοῦμεν εἰσω δὲ οἱ ἐκεῖς δύει.

η Διὰ τί τὸ ὦῦρ ὑ ποιεῖ μέλανας, ὁ δὲ ἥλι ποιεῖ· τὸν δὲ κέραμ
πριεῖ· ὁ δὲ ἥλιος ὑ· ἢ οὐχ ὁμοίως εἰς ἄτερον πριεῖ, ἀλλ ὅμως ὠμὰ κάων
τὰ χρόαν μελαίνῃ· τὸ δὲ ὦῦρ τὸν κέραμον ἀναξαιμωλᾶ· ἢ ἀνα-
φέρῃ ἀσβόλωσ· τοῦτο δ' ὅτι λεπτῆς μαρίλης ἀποθραυομένῃ ἄ-
μαχοί καὶ ὁμοίων τῶν ἀνθράκων· τοὺς δὲ ἀνούσ ὁ μὲν ἥλι, με-
λαίνῃ· τὸ δ' ὦῦρ, οὗ ὅτι πῦρ μὲν, μαλθακὴ ἡ θερμότησ· καὶ διὰ μι-
κρομέρειαν δύναται τὸ δέρμα αὐτὸ καίειν· ὥστε διὰ μὲν τὸ σαρ
κὸσ μὴ ἅπτεσθαι, οὐκ ἀλγεινόν· διὰ δὲ τὸ καίειν, μέλαν ποιεῖ· τὸ δ' ὦῦρ
ἢ οὐκ ἅπτεται ἢ εἰσω διέρχεται· ἐπεὶ μέλανα καὶ τὰ ὠὰ εἰ καυ
θ σεται γίνεται, ἀλλοῦ μόνον καίει οὗ ἡ χροιά. Διὰ τί οἱ πρασιοντο
μελάντεροι γίνονται· ἢ ὅτι πᾶν σηπόμενον, μελάντερον γίνεται
πλὴν ὠρῶν· τοῦτο δ' ὅτι χώρας· ἐν σαπρότητι· ἔτι ἐπειδὴ τὸ αἷ-
μα ξηραινόμενον μελάντερον γίνεται, εἰκότως ἂν μελάντεροι εἶεν
οἱ πρεσβύτεροι· τοῦτο δὲ ὅτι τὸ χωλὸν ἢ μὴ τὸ σῶμα ταφοικόν.
ι Διὰ τί περὶ τὰ τῶν σιτίων ἐργασίαν, οἱ μὲν ψευδεῖς τοὺς κριθᾶς
ἄχροι γίνονται καὶ ταρροϊκοί· οἱ δὲ πυρεῖς τοὺς πυρούς, δύσκτι-
κοι· ἢ ὅτι ὡσπερ πόρρω ὁ πυρὸς φλὸξ ἐλθὼν· ὥστε καὶ ἀπόρροιαι·
ια Διὰ τί ὁ μὲν ἥλι τὸ μὲν ἔλαιον λευκαίνῃ, τὸ δὲ σάρκα, μελαίνῃ· ἢ ὅτι
τὸ μὲν ἐλαίου ἀπάγει τὸ ὑγρόν· τοῦτο δὲ ἰῶ τὸ μέλαν ὥσπερ τὸ
ὑγρὸν τοῦ οἴνου· τὸ δὲ σάρκα μελαίνῃ, ὅτι καίει· τὸ γὰρ ὑγρὸν
καὶ ὁμοιον, ἅπαν γίνεται μέ

λαν·

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ·

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ, ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΑΠΟΡΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ.

ΤΟ Α'.



ΩΝ προβλημάτων, τὰ μὲν ἀόριστόν ἐστι πρὸς γνῶσιν, ὡς ὅταν ἀμφιβολία σε ζητῇ τῆς σιωπᾶν· τίς γὰρ οἶδεν οὗ ἕνεκεν ἡ φύσις τοῖς πτηνοῖς ἐδωρήσατο πτερά· πᾶς δ' ἂν εἰκὸς, εἰ μὴ ἀνόητόν ἐστι, θάλψεως χάριν, αὐτὰ ματίων μὲν πρῶτον περιέβαλε· δεύτερον δὲ, καὶ μᾶλλον ἕνεκεν· ὡς ζοῖς ἢ ζώοις ξίφος· ἔρπετὸν ὄφολίδας· φύλλον, λεπίδας, ὀστρακα καθάπερ τὸ ὀστρακόδερμα προσαρμόζομεν· καὶ πάλιν διὰ τροχὸν μὲν, κέρατα· τοῖς δὲ, κνῆμαι· τοῖς δὲ ὀξεῖς ὄνυχες· ἢ ἐάμφη· ἢ τι τοιοῦτον πρὸς ἄμυναν τῶν ἀδικούντων· ὡς περ φυσικοῖς δόγμασιν ὀφελίσαι τὸ τοιοῦτον· καρπὸν δὲ πάντες καὶ σπέρματα, πρὸς γλίσιν ἐδικαίωσαν τὸν γλοῦν τεκτῆναι μὴ ἡ φύσις, λέπεσιν ἢ σώμασί τισιν ὑγροῖς ἢ ξυλώδεσιν ἢ σπέρμασιν ὁμοίως ἀσφαλίσαι τὸ καθάπερ ἐγκιβωτῷ τοῦτους ἀποκρύψασα πρὸς ἀπορυμὴν καρύων ἢ θάλπους ἢ ζώων τινῶν ἀδικούντων· καὶ οὐ τὸ δι' ὃ τὰ περίβλημα ποιεῖ τι λῷον ἄχθος, οὐκ ἀτέλεσφον· ἀλλὰ πρὸς ξοφλῶ παρεσκεύασεν· οὐ τοῦ δι' ὃ τὰ φυτὰ, φύλλοις μὲν καὶ φλοιῷ καὶ ῥῖσὶ ὁμοίοις, ἡμφίασεν αὐτὰ πέρυσι· πρόηλθε γὰρ ὡς ἀμέτρως ἡ ψύξις, ἢ θερμότης ἐδίωξε τὸ λυμαίνεσθαι ταῦτα· ἀνακάθαρσις δὲ καθάπλυσιν, αὐτὶ βελῶν· διὰ τὸ ὑπὸ τῶν ζώων φθορὰν ἀνθεῖν δὲ ποικίλοις ἐστέφανωσε ταῦτα, κόσμου καὶ κάλλους ἕνεκεν· καὶ πάλιν ὡς κήρυκ' προμηνύοντας τὸν τῶν καρπῶν προκύπτουσαν γλύσιν· ὅσοι μὲν τοι

οὗτοι γνωσθῆναι σαφῆ προτείνουσιν, αὐτικρυς δέον τοῦτο. ὅσοι δὲ
δι χοας τοὺς σινεἰσυμφύτως τῷ σωμεἰ ὧν ἐστιν ἡθερμότης, ἀπτι-
κῆς αἰσθήσεως εἰσιν ἐνδεεῖς. ὅσοι δὲ, πότερον φύσις ἢ λόγος πρότερο
ν ἢ τι κὸς προμυθεῖ ται ἐν γενέσει ἢ φθορᾷ, τῇ τάξι μ, τῷ κίνησι
τῇ θέσιν, τῷ διαφωλασι, τοῖς χρό. τοῖς ωαρα φλήσια, κολάσεις τυ-
γχάνουσι μέροχοι. τοῖς ἄλλοις τοῖς παντελῶς, ὅτι θεῷ μόνῳ πρόειμα,
ὧν ἐστὶ τοῦτο δίκαιον ὑπερπέσαν τι. ἢ γὰρ ὅτι χίτης, ἔρωντί μηχανικ
κατασκευάσας οἶδεν αὐλὸν ποιήσας τ ὠργάσατ αἰτίας. ἰδιώτ ἢ
ποιεῖ τελῶς ἄμοιρ τ αἰτί ὅστιν. ἄπορροι ἢ ζητήσεις εἰσὶν αἱ γοι αἱ δε.
Τίνος ἕνεκεν οἱ γρῦται μιζόμενοι μαχάλας, ἢ πέλματος, ἢ πλευ-
ρὰς, γελῶσιν. ἢ τίνος χάριν ἀκούομεν τὸς τινὸς μαρμαίρων πλευ-
ρᾶς ξιβομένων ἢ πριζομένων, ἢ ξίζοντος ἢ εἶναι μένους ἰδήρου
τοὺς ὀδόντας ἐνθέως μαρκῶσιν. ἢ διὰ τί τ ἀπὸ τῶν ψυχρῶν ὀσφρῶν προσγινομένην αἴμωδίαν τ ὀδόντων ἀνδρὰ χνη ψυχρὰ πνεῦ-
φυκῆ ἀθεραπεύτ, λοὺκέτι τὰς ναυλίας ἐν ἀναπίονι ἅματα.
αἰγὰ τὰ ὅμοια. ἢ διὰ τί λίθος ἡ μαγνῆτ ἕλκει μόνον τ σίδηρ, ὑπὸ τοῦ τ
τὸ λυείμημάτων χωρὶς εἶναι ἡ λίθος. ἢ τὴν λεκξος λεγομένην μό
μα τὰ κυείβια ἐν τὰ κάρφισιν ἀναπαῦ κολλωμένην οὗτ. ἐν λέ
ων ἀλεκξύονα δεδοικεμένους. ὄρνισ ἢ καὶ τοικίδιθ ὠὸν τικτόσα
τοῖς κάρφεσιν ἑαυτὴν ἀποκαθαίρ παντα χόσι τοσῶμα τοσ.
ὄρτυγίστ σιρῶν ταὶ τὸν ἐλέβορον, τοῖς ἀνθρώποις δηλητήριον
όν τα. ἄροι ἢ τὸ κώνειον. ἀσκαμωνία ἢ μᾶλλον χλ ξανθὴν ἕλκ. κο
λοκυνθὶς δὲ, λαπαγικὸν, ἐν λευκὸς ἐλέβορος, δύφορβίον τε, λκόκ-
κος κνίδος, φλέγμα. μέλας δὲ ἐλέβορος καὶ ὠμὴ θυμον, μέλαι-
ναν χολήν. τίνος ἕνεκεν ὑπὸ μ τ καθαιρόντ σεν ὄντα τ κοιλί. ὑπὸ
ἢ τ σελούντων, καθαίρονται μᾶλλον. ἐν ἄλλος πρὸς τῷ δε πλέ
ον ἥδεται τῷ ξοφλῷ, ἐὰν αὐτὴν μετεβάλλωμεν. οὐδὲ εἰσδὲ ἡ τὴν
θαλασσίαν ἀρκῷ ἀετὸν ἔ. ὥσ δὴ τ μηείνθου τοσῶμα ναρκοῖ-
ξίσηι τὴν χεῖρα τοῦ μηρῶ, αὐτὶ παθεῖ τὴν ἀρκῆ. ἐν μηείων αὖ σοι τοι
οὗτων προκατεβαλοίμην κατάλογον, πεῖρα μόνον πρωσκο-

μμένων

μιγνύναι τὰ περὶ τοῖς ἰατροῖς ἰδιότητας ἐξῆς τοιλέγωμεν· τὸ γὰρ ἴδιον ἑκάστου προφερόμενον, ἀξιόχρεων πάρεστι πρὸς ἀπόδοσιν φλαύτης. καὶ καθόλου γὰρ φύσεις οἱ λύσεις ἀθρόας τούτων περιβάλλουσι· δύφυρω τάτους δεῖσθαι ἀπιθάνους. φασὶ γὰρ τὰ καθαρτήρια θερμότητος τοὺς χυμοὺς ἕλκειν· ὅπερ ψεῦδος· εἰ γὰρ πᾶν θερμὸν εἶναι καὶ καθαρτήριον ἔστω γὰρ τὸ πέπερι θερμὸν ὄν, οὐ χολαγωγόν ἐστιν· ἀλλὰ τοὐναντίον φλεγματικόν· ὡσαύτως δεῖ καὶ μάσιχην καὶ ἀλόην. φασὶ μὴν δεῖ μὴ αὐτὰ πέφθαι τὸν λόγον· ταῦτα δὲ καθαρτήρια θερμὰ μὴν τῇ κράσει κενωτικὸν δὲ τῇ δυνάμει· οὐ πᾶν δὲ θερμὸν, ἤδη καὶ τὸ δυνάμει κενωτικὸν καθαρτήριον· λέγουσι δὲ τὸ μυροβάλανον, εἶδος μυρέπτου, οὐκ ἰδιότητί τινι μᾶλλον ἢ θερμότητι· ὅπερ οὐ γοῦν λέων γε τοῦ γοῦν τοιούτου θερμότερος ὤν, οὐ πέφθαι δοκεῖ· ἀλλὰ μόνον δὲ περὶ τὰς ἰσχίους ὀστᾶ δυνάμει καὶ τοῖς ἀρθριτικοῖς· πάθη λέγω μᾶλλον καὶ σκληρίαι μέλλουσαι τοῖς χρήσεσι· χρὴ τοίνυν προβάλλειν εἰς ζήτησιν τὰ μέσην ἔχοντα χώραν, ἀμφίβολά τε πρὸς γνῶσιν· οἷά τε πρὸς λύσιν ὑπάρχειν· ὥσπερ γὰρ τῶν λεγομένων, τὰ μὲν ὀξέα ψυχρὰ πᾶσι γνωρίζομεν· τὰ δὲ πάντα τὴν ἀλήθειαν πρὸς ἀπόδειξιν κεκτημένα, τὰ δὲ ὡς αἰεί τι σύγκραμα κεκραμένα λέγομεν, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τῶν προβαλλομένων· τὰ μὲν ὀξέα δῆλα πᾶσι γνωσικά ἐστιν· τὰ δὲ πάντα κεκερασμένα, λύσιν οὐχ ὑπάρχει χόλων· τὰ δὲ μέσην ἔχοντα φύσιν, ὧν καὶ τὴν ἐκθεσιν ποιησόμεθα· λυτέον δὲ τῶν προβλημάτων ἀπὸ κράσεως ἢ δυνάμεως ἢ ἐνεργείας, ἢ συμπαθείας τοῦ μοιὸν ἢ χώματος ἢ καὶ τὰ ἀπὸ τὴν αἰσθήσεως ἢ καὶ τὸ ὁμωνυμίαν ἢ ἐκ τῶν μᾶλλον ἢ ἧττον· τῶν ἐνεργούντων δυνάμεων αὐτοῦ ἢ καθόσις πλείονος ἢ μανότερος ἢ μείζονος ἢ ἐλάττονος αὐτὸ φάρμακον ἢ ἀπὸ χρόνου καὶ ἡλικίας καὶ ἔθους ἢ διὰ δύσις ἢ καὶ τὰ συμβεβηκός ἢ τῶν ὁμοίων· καθὼς ἐν τοῖς προβλήμασιν ῥήσεις τὰ λεγόμενα· τούτοις οὖν τοῖς κανόσι χρησάμενος, τῶν ἀπορρήτων δυνήσῃ πρὸς ἀπόδειξιν φλαύτης ἀπαγεῖν· ἐπεὶ δὲ οὐ μόνον αὐ-

κεῖσθαι χὴ τῇ καθόλου μεθόδῳ, ἀλλ' ἥδηται πρὸς τὰ μέρος χειραγωγεῖν τὴν διδασκόμενον, ἀρξόμεθα τῶν λύσεων.

α'. Διὰ τί τοὺς ἀνθρώπους ὁ Ὅμηρος πολιοκροτάφους ἐκάλεσεν, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν τούτῳ πρῶτον αἱ πολιαὶ ἄρχονται τῷ εἶναι τὰ ἐμπρόσθια τῆς κεφαλῆς, τῶν ὀπισθίων μᾶλλον ὑγρότερα καὶ φλεγματικώτερα· ἡ λύσις ἐκ κράσεως.

β'. Διὰ τί δὲ, καὶ τὰ ἐμπρόσθια τῆς κεφαλῆς, τῶν ὀπισθίων μᾶλλον ὑγρότερα ἐστὶ φλεγματικώτερα· ἡ λύσις ἐκ κράσεως· φαλακροῦνται μόνα, διότι μανὰ καὶ ἀραιοπόρα· φλοῦν γὰρ ἐκ τῆς φυσικῆς ξηρότητος ἀπροφούσης, ἐξαδίως ἐκρεῖ τὸ ὑγρὸν ἀποπίπτει, καὶ μὴ κατέχομένη στερεῖται· ὥσπερ οὖν τῶν ὀπισθίων ξηροτέρων καὶ πυκνοτέρων ὄντων· ἡδὲ φαλάκρωσις, τῷ γίνεσθαι ἐκ ξηρότητος ἔχει· διὰ δὴ τοῦτο, καὶ οἱ οὐλότριχες ὡς ξηροκέφαλοι, θᾶττον μὴ φαλακροῦνται· βραδίως δὲ πολιοῦνται· φλ ξηρότητος ἐκδαπανώσης τὸ φλεγματῶδες περίττωμα· εἰσὶ δὲ καὶ ἀγρυπνοι μᾶλλον τῶν ἄλλων· ὀλίγου πιθανῶς ὑγρότητος ὡς δηλοῖ τὰ βρέφη ὑγρὰ τυγχάνοντα καὶ ὑπνώδη καὶ περίττωματικά· καὶ τὰ ὑγρὰ παθητικά· καὶ οἱ οἰνοφλυτήσαντες τῶν κυάλου ὀμμοι· τυγχάνουσι δὲ καὶ ἥπατος ἀπείρητοι τὰ σκέλη τῶν περιττωμάτων, εἶναι φημὶ καὶ στόμαχοι καὶ ὀφθαλμοὶ· οἱ δὲ ἀπολόζυγες ὑγροκέφαλοι περιφυκότες, τὰ ἐναντία πάσχουσι· βραδίως ἢ οὐδὲ ὅλως φαλακροῦνται· φαλακροῦνται γὰρ διὰ ξηρότητος διαδυομένης ὡς πρὸς καὶ ποδάγρα· καὶ ἄλλα παθήματα τὰ συμφέρεια διαδέχεται τὰ πικτόμενα· τάχιον δὲ πολιοῦνται· ἐν ὑπνώδεσι καὶ περιττωματικοῖς τυγχάνουσι· αἱ δὲ πολιαὶ λευκαί· μιμοῦνται γὰρ τὸ γηράσαντος τὸ φλέγμα τὸ τῶν χοιρείων· ἐνίοτε δὲ ἐν χυσοειδέσι τυγχάνουσιν, ὅταν σὺν ἀναμιχθῇ ἡ λεκιθώδης χολὴ τῷ

γ'. φλέγματι. Διὰ τί οἱ γέροντες περιττωματικοὶ καὶ ἀγρυπνοι περιττωματικοὶ μέν, διότι τυχόντες ζῷ

χόνῳ

χόνῳ ϛ΄ ἀδύνατα τὸ τροῖ μεγάλους. ϛ΄ ἵππον ἢ πόντους πολλὰ συνάζησι πτερυγώματα καὶ τὰ τοὺς πόρους. ξηροὶ μὲν οὖν καὶ τὰ τὰ στερεὰ σώματα πεφυκότες εἰσὶ, καὶ διὰ τοῦ τοιούτου πνοὶ τὰ βρέφη ὑγρὰ τοῖς πόροις τε ϛ΄ τοῖς στερεοῖς σώμασιν ὑπάρχει·

δ΄. Διὰ τί τὰ πτερύγια ὑγρὰ ὄντα, ϛ΄ πτερυγωματικὰ, πλιαίτατα καὶ ἀνακφρά; ὅτι ὑγρὰ ἀθερμάτου χάνουσι· τὸ μὲν τοι φλέγμα, ὑγρὸν ἢ ψυχρόν· ἄλλως τε ϛ΄ τὸ βρέγμα τῆς κεφαλῆς ἔχει ἀθερματῶδες καὶ ἀραιοπόρου· καὶ διαφορεῖ τὰ πτερυγώματα· τῷ χόνῳ γὰρ συλληγώματα καὶ ὀστῶδες γίνεται, πυκνότερον· ὅθεν ἢ ἐκφαίσαν τῷ δέδωκεν ἡ φύσις, ὕστερον πρὸς τὸ διαφορεῖν ἐκεῖθεν τὰ ἀτμώδη πτερυγώματα· ἡ λύσις ἐκ κράσεως καὶ κατασκευῆς σωμάτων.

ε΄. Διὰ τί αἱ γυναῖκες καὶ οἱ ἰδιῶται οὐχὶ, πλέως πολιοῦνται· αἱ γυναῖκες μὲν ὡς φύσει ψυχραί· καὶ ἀπὸ τῆς ἀργίας δὲ πτερυγώματα σωμάτοισι πλείονα· καὶ μᾶλλον τῶν κατὰ μῆνα ἐκλείποντων· οἱ δὲ ἰδιῶται οὐχὶ, τῷ μηκέτι τὸ σπέρμα ἐκκρίνειν, ἀλλ' ἔχειν τὸ πτερύγωμα τὸ γονιτικὸν τοῦ σπέρματος σωματοειδὲς μᾶλλον τῷ αἵματι καθόλου τὸ σῶμα· ὅπερ ἐστὶ φλέγμα τῶν δύο.

ϛ΄. Διὰ τί δὲ λάξιχος γυναῖκες μὲν ὡς ψυχραὶ, πυκνοὺς ἔχουσι τοὺς πόρους τοῦ σώματος· τὸ γὰρ ψυχρὸν πιλητικόν· καὶ οὐκ ἔχουσιν ὁδὸν αἵξιχος πρὸς ἔξοδον· ϛ΄ οὐ νοῦχοι δὲ ὡς ὑγροὶ καὶ πτερυγωματικοὶ σφόδρα· τούτῳ γὰρ τῷ λόγῳ, ϛ΄ τὰ κάθυγρα χωλά ἐστι, βοτάνας οὐβλαστάνει· οὐτιμὶν τὰ ἄγαν ξηρὰ, ἢ ὥσπερ ξώδη, ἔοικε τοῖς φαλακροῖσι·

ζ΄. Διὰ τί τῶν ὀνύχων ὡς ὧν τὸ πλεῖστον οἱ πόδες δάκτυλοι ἔφυσαν· ὅτι ὑπὸ τῆς εἰρημένης πολλῆς ὑγρότητος, ἔχουσι τὰ μόρια δυσάβρωχα σφόδρα ἢ μαλακά· διὰ τοῦ τοιοῦτο ἀθενῆ· τὸ οὖν ὑποκείμενον βάρος τὸ σῶμα τος, τὸ σκέλη μὴ φέρον τα, στρεβλοῦνται· οὕτως καὶ καλάμῳ, ἐὰν ὑπὸ τὴν βάρος κάμπτεται· ὅτι δὲ τὸ μὲν σκληρὸν ϛ΄ ξηρὸν ἰσχυρόν, καὶ πρὸς ἐνέργειαν μᾶλλον αὐτάρκει· τὸ δὲ ὑγρὸν ϛ΄ μαλακὸν ἀσθενὲς πρὸς ἐνέργειαν· δηλοῖ ϛ΄ ξύλα ϛ΄ δέρματα ἢ

χρινία· δηλοῖ δὲ καὶ ἀνθρώπους· ὑπὸ γὰρ λοξῶν καὶ ποτῶν πλεί
όνων, ἀσθενέστεροι πρὸς ἐνέργειαν· ὑπὸ δὲ ὀλίγων ταξίας συμμέτρως ξη
ραινόμενοι, ἀσθενεῖς εἰσι πρὸς ἔργον· ὀσθενοῦν δὲ χολὴ μὲν, ἡδὺ γλυκυ
κώδης, ἀσθενεῖς· ἴσως δὲ καὶ οἰνόφλυγες, ὡς φλεγματώδεστεροι· φυ
χροὶ γὰρ τὸ σῶμα οἱ, τὸ μὲν ἀντίον αὐτοῖς σάρξ φησὶ πάσχειν· οἶνος δὲ, θερ
μὸς φύσει· αἰθίοπες δὲ, ὡς ξηρότεροι ὀλόξηροι καὶ ἰχνοί· μυώδης· ἰ
δ. χνοὶ πρὸς ἔργον. Διὰ τί ὀξύφωνοι· πάλιν γὰρ
ἡ πλείων ὑγρότης παχύνουσα τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν, ἀ
ποτελεῖ· ἢ τὸ πνεῦμα διὰ στενωτέρων διαβαῖνον, ὀξυφωνίαν
ἐπὶ διὰ δὲ εὐρυτέρων ὡς τῶν ἀνδρῶν μεγαλοφώνων· εἰκὸς δὲ λάμ
βανειν καὶ τὴν ὠδίν· ὅτι ἡ πλείστη ὑγρότης ἐστὶν ἐμπλεοι, δὴ
ρον ἐκ τοῦ καὶ ἀδρώτερα ἡμᾶς τοὺς γυναικώδης ποιεῖν. ἢ βλέφα
ρα οἰδεῖ λέα· καὶ πλόξηχες καὶ πολιώδης.
θ. Διὰ τί οἱ τῶν ὠνύχων πρῶτοι ἀφροδισίων ὀρέγονται· καὶ ἐ
ρωσι πρῶτον· ὅτι πολὺ παραλαβάσκει ὠρχοτομηθέντες ἢ θλάσθη
σαν· ὡς περ ἡμιτελεῖς εἰσι μόνοι οὗτοι· ἢ οἱ φύσει δὲ θερμότεροι
τῶν ἄλλων, ἀπεπτερματικὰ ἀγγεῖα μεταλαμβάνοντες· οἵτινες ἀφαν
τάζονται μὲν τῶν χρήσιν, οὐκ ἐνεργοῦσι δὲ τῶν ὠθυμίαν· διότι τὸ
αἰδοῖον, αὐτὸ μὲν ἀπεμαράνθη· τὸ γὰρ οἰδέσιον πνεῦμα σῶμα ἐκ
ἐκλείπουσιν· ὅπερ ὑπὸ τῶν ἀπεπτερματος ἐπίκτητον· ἢ διὰ τῶν ἀπεπ
ματικῶν πολὺ πόρων ἐφύετο ἐκ τῶν πολλὰ τὰ ἰχῶρα μέρη· ὡς ὧν παι δὲ
ωρδέτι τύφλωνται αὐτῶν οἱ ἀπεπτερματικοὶ πόροι συμπεσόντος.
ι. Διὰ τί ἐν πάντι τόπῳ τὰ ξηρὰ μῆλα, πολιὰ ἐστι· τὰ δὲ μα
λακὰ λαι· ἀκέπτι· ὅτι ὁ μὲν πόρος θερμός· αὐτὴ λιώδης γὰρ ἢ φλοιώδης·
ἄλλως τε καὶ ἀραιοπόρος ὢν, διαφορεῖται σὺν ἐχῶρι τὸ φλεγματῶδη
πολὺ πνεῦμα τε· δηλοῖ δὲ ὑγρὸν τὸ, τὸ σὺν ἐχῶρι ἰδρῶτα αὐτόν.
ια. Διὰ τί οἱ, αἰδούμενοι· ἱδρῶσι τὰς μασχάλας· ὅσοι μᾶλ
λον ἀραιοπόροι· ἡ φύσις γὰρ ἀπεστρεφομένη τὸ τιμᾶς, ἡδύλαβείας ἄ
ξιον, μεζόνως φύεται ὑπὸ τῶν αἱμάτων εἰς τὰς μετέωρας φλέβας, καὶ ἀρ
τηρίας· ἢ αὖ τὰ πλησιάζουσιν· οἱ δὲ, χαιρόμενοι τῷ

δι ἀ

χαλᾶσθαι, καὶ ἀραιοῦσθαι· πλέον δὲ τὰς μαχάλας.

ιβ'. Διὰ τί οἱ φοβούμενοι ὠχροί εἰσιν· ὅτι ἡ μὲν τῆς φύσις, ἀπὸ προνοουμένη τοῦ σώματος διώκει, δέ φοβουμένη παθεῖν τι περὶ τὸν ἐκτὸς ὡς πέρι καὶ ἡμεῖς, ἐν οἴκοις ἀποφύγομεν, καὶ αὐτὸ φεύγει τὸ φοβερὸν ἀπὸ τοῦ βάθους τοῦ σώματος, ἀσφαλείας χάριν· συνέλκει δὲ μεθ' αὑτῆς τὸ αἷμα ᾧ κέχρηται πρὸς ἣν καὶ ὀχήματι· ὥσπερ καὶ χρησῷ μόνῳ χυμῷ· γοῦν τὸ λίπος· τὸ ξύλον τὸ δέρμα καὶ ἐρυθραίνομεν.

ιγ'. Διὰ τί καὶ τρέμουσιν, ὅτι ἐκ ψυχικῆς διώκει καὶ τὰ συμπαθῆ φαντάζεται φύσις ὡς φύσουσα, τὴν ὧραν καὶ τὰ λίμπανε, ἃ περιφύλακτον τὰ ἀτρόμα μόρια· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀπορῶσι καὶ οὐροῦσιν ἀπροαιρέτως· οἱ γὰρ κλείοντες τοὺς πόρους τῶν περιπωμάτων μῦς ῥῶν ἀθυνοῦντες σφίγγουσι τὰ περιπά.

ιδ'. Διὰ τί οἱ χαίροντες ἐρυθριῶσιν, ὅτι ἡ φύσις αὐτὸ διδάκτως ἡδονῆς προτρέπει καὶ τὰ ἐκτὸς ὄντι· καθάπερ ἡμεῖς φίλῳ τέκνῳ· συνέπεται δὲ τὸ αἷμα τούτῳ· μεμαθήκαμεν δὲ γοῦν τὸ ξύλον τὸ δέρμα ἡδονῇ δίδῳ χρώματι· οἱ δὲ χαίροντες, διὰ τὸ ἐναντίον.

ιε'. Διὰ τί οἱ αἰδούμενοι ἐρυθριῶσιν· ὅτι ἡ φύσις αὐτὸ διδάκτως πρὸς σωτηρίαν, τὸ τιμῆς ἄξιον αἰσχυνομένη, καθάπερ ὑγρὸν νέφος, μιγέν ὑποστέλλεται πρὸς τὸ βάθος ἐν τῷ τοῦ σώματος· τοῦ αἵματος τοίνυν συνελκυσθέντος καὶ χολωθέντος, τὸ δέρμα βάπτεται τῷ τοῦ αἵματος χρώματι· οἱ δέ φασιν ὅτι ὥσπερ αὐτὸ προβάλλεται σκέπης ἕνεκεν· οὕτω γὰρ καὶ τὰ χέρα, φυσικῶς τῷ προ-
ις'. σώπῳ προσφέρομεν. Διὰ τί ἥκιστα οἱ φοβηθέντες ἀπέθανον· ὅτι φύσουσα λίαν ἡ φυσικὴ διώκει εἰς τὸ βάθος μετὰ τοῦ αἵματος, τὸ ἔμφυτον θερμὸν καὶ ζωτικὸν τὸ παρὰ φλέβας καὶ καρδίας ὑγρὸν ὠμὸν, ἀθρόως καὶ ταχέως ἐκζέσαι, ἠσθένησε, καὶ φθορὰν ἐποίησε· τοῦτο γὰρ τῷ λόγῳ καὶ τὸ ἔλαιον πολύ τε καὶ ἀθρόως ὠσθὲν ἐπὶ πολὺ θερμὸν, λυχνιαίᾳ φλογὶ σβέννυσιν· αὐτὸ τοῦτο ἀναλογεῖ δὲ τὸ ἔκκαρδίας θερμὸν, λυχνιαίᾳ φλογί· καὶ οἱ ἀμέτρως δὲ ὀδυνώμενοι

πίθανον τῷ αὐτῷ λόγῳ. ἀπόλυται γὰρ ἡ εἰκὼς κίνησις τοῦ ἐμφύτου θερμοῦ, καθάπερ καὶ τὸ πῦρ ὑπὸ τοῦ σώματος τοῦ ξύλου σβέν-
ιζ'. νυται. Διὰ τί πολλοὶ τῶν οἰνοφλυγησάντων ἀποθνήσκουσιν; ὅτι πάλιν τὸ πλῆθος τοῦ οἴνου, τῇ φυσικῇ καὶ τῇ ζωτικῇ δυνάμει καὶ θερμότητα καταβαπτίζει. διὸ χρησιμώτερον τὸ μὴ λίσσαι, ὅσοι τὸ ἔμφυτον θερμὸν ὀλίγον καὶ ἀσθενὲς ἔχουσι· τὸ πολὺ γὰρ καὶ ἰσχυρὸν αὐτὸ ἔχειν μᾶλλον δύνανται. καὶ τῷ χρόνῳ ὑπέπτει τὸ πλῆθος. καθάπερ καὶ ἡ πλείων φλὸξ, φέρει
ιη'. πλείονα τοῦ ἐλαίου τῇ ἐπιχύσει. Διὰ τί οἱ γέροντες τρέμουσιν; ὅτι τὰ νεῦρα πάλιν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, καὶ οἱ μῦες τῶν μορίων μὴ δεχόμενοι τὴν ἀρκοῦσαν δύναμιν κινητικήν, οὐκ ἀντέχουσιν ὁμοίως βαστάζειν τὸ βάρος τοῦ σώματος. γίνεται δὲ ζόμος, τῷ ἔλκειν ὑπὸ τὸ κάτω τὸ βάρος τοῦ σώματος, τὸ μόριον. τῇ δὲ ψυχικῇ δυνάμει ὑπὸ τὸ ἄνω. καὶ τοῦτο κατὰ διαδοχήν, καὶ συνεχῶς γινόμενον τὸν ζόμον ποιεῖ. ὅθεν λοιπόν, ὑπὸ κάτω νεύουσιν ἐπὶ τὴν ἀστυδοντις, ὅπου ἡ φύσις βιάζεται. ὅθεν καὶ βακτηρίαις ἑαυτοὺς καθάπερ τοῖχους παλαιοὺς ἀντιξύλων χρείζουσι. διὰ τοῦτον τὸν λόγον φλ ἀσθενείας τῶν δυνάμεων, ἀπροαιρέτως ὀξίασι σκύβαλον ἄδε.
ιθ'. Διὰ τί οἱ λυπούμενοι ὠχριῶσιν; ὅτι πᾶσα ἡ φύσις ὑπὸ μιμνησκομένη τοῦ ἀνιαροῦ, καὶ τὸ λίγυ συννεύει πρὸς τὸ βάθος μετὰ τοῦ ἐδάζοντος αἵματος τὸ θερμὸν. ἤπου μήτοι τῶν φοβουμένων.
κ'. Διὰ τί οἱ χαίροντες ἀθρόοι καὶ σφοδροί, πυκνοὶ ἐκλύονται; τῇ τῇ ζωτικῇ δυνάμει, καὶ τὸ ἔμφυτον θερμὸν ἀμέμπτως ἔξω φερόμενον τοῦ τόπου διαφορεῖσθαι καὶ ἀπόλυσθαι. ὅθεν ἐκ ἱδροῦσι καὶ ἐρυθριῶσι, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ αἵματος. τὸ δὲ ἔμφυτον θερμὸν ἡ αὐτὸ τὸ πῦρ, τῇ μὲν θερμότητι καὶ τῇ φύσει τοῦ οἰκείου τόπου, ὑπὸ τὸ ἄνω κινεῖται. πάλιν δὲ διὰ τὸ ὀρεξιν φλ ξοφῆς, ὑπὸ τὸ κάτω. ὑπὸ τέρα τοίνυν τῶν κινήσεων ἀπόλυται διαφθείρεται τοῦτο.

κα'. Διὰ τί οἱ λυπούμενοι καὶ οἱ ὀργιζόμενοι σπεύδουσι μέγα καὶ σφοδρῶς. ὅτι οἱ μὲν λυπούμενοι πρὸς τὸ λυπῆσαι ἔχουσι τὴν ψυχὴν ἐσταλμένην. οἱ δὲ παθοῦντες πρὸς τὸ παθεῖν μόνον. οἱ δὲ χολῶντες πρὸς τὸ τὴν ὀργὴν κινῆσαι αὐτό. ἡ ψυχὴ τοίνυν ἐσταλμένη πρὸς τὸ κινῆσαι αὐτὴν, ἀμελεῖ. καὶ ὡς πρέπει λαυθάνει χορηγεῖν τοῖς παθήμασι τοὺς μυσὶ τὴν κίνησιν. ἡ καρδία τοίνυν, μὴ τυχοῦσα τροφῆς παθήματος εἰς δὲ χολὴν τὴν ἀέρωδες πιζομένη, ἐὰν ψυχρὰ μὴ τύχῃ συστολὴν ἐκκενοῦσα τὴν ὑγρασίαν ὡς ἱδρῶτα, ἃ περ ἡ ἐξαίματος ἐκκαυσισὲ χόησε, διὰ τοῦ μὴ πνίγμον παρακολουθῆσαι. τὴν ψυχὴν ἀναγκάζει, καὶ ὑπομιμνήσκει πλείστην τοῖς μυσὶν ἐπιχορηγεῖν κίνησιν. καὶ ποιεῖν μείζονα τὴν εἰσπνοὴν καὶ ἐκπνοήν. πρὸς τὸ καὶ πλῆθος ἀέρος ψυχρὸν λαβεῖν. καὶ πλήθοσι ἐκκενωθῆναι πρὸς τὸ μὴ ἐμπαλιν κραῖσιν ἀναπνοὴν ποιεῖν, ἣν τὸ μὴ πνίγεσθαι μείζων. ἡ γοῦν καλεῖται σπεύδειν ἐξ ἀρχῆς παλαιοῖς ἐξ ἀπὸ τῆς σπεύδουσι διὰ τὴν χόνου μέγα. ἢ τοῦτο πολλάκις, τῶν τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος μὴ ἀεὶ πρὸς τὸ κινῆσαι αὐτήν, τὴν δὲ φύσιν ἀναγκάζειν πρὸς τὸ, διὰ τὴν καρδίαν ὧν πέμπειν πλείονα δύναμιν κινητικὴν τοῖς μυσὶ τοῦ θώρακος. ὅπερ δὲ ἐν θώρακι ἀνάπνοή, γοῦν ἐν τῷ σώματι πᾶσα πνοὴ διὰ τὰς ἀρτηρίας. ἔοικε τῇ μὲν εἰσπνοῇ, ἡ διαστολή. τῇ δὲ ἐκπνοῇ, ἡ συστολή. συστολῆς δὲ διαστολή, σφυγμός καὶ τοὐναντίον.

κβ'. Διὰ τί ὁ ἶσος δύναται πλεῖστος. ὅτι κοῦφος ὤν, ἐμπλέθει ἐν τῇ ὑγρᾷ τροφῇ καὶ τὰ μέσον. καὶ οὐκ ὁμιλεῖ τῷ σώματι τῷ αὐτῆς, διὰ τῆς ὁμιλίας ἡ πρόψις γίνεται. καὶ παρὰ τὸν οἶσοφάγον διὰ πολὺ ἀέρος ἡ ὄρεξις, ἔρρει καὶ οὐ πέψις. ἐκ τοῦ δὲ εἰς ὕδωρ ἐμπλέθει μὴ βυθιζόμενον. ὅτι ἐν τῇ πρόψει κρεῶν ἐναπολαμβάνει πνεῦμα κοῦφον. ὃ πᾶν μετὰ πολὺ ἀέρος τὸ σῶμα τοῖς ὑγροῖς ὡς νήχεσθαι. διὰ τοῦτο δὲ εἰς χάνιον ὅσα τῇ μετοχῇ τοῦ πνεύματος.

κε'. Διὰ τί τοῖς κινήσεσι τὸ ἄσιτον ξηρὸν φίλον. ὅτι τὸ τοιοῦν τὸ ἐν
κνησμὸν φλέγμα, ὅταν χυθῇ ψυχρὸν ὄν, δυσαίσθητον ἀπεργάζεται τὸ
κδ'. θέρμα. Διὰ τί δὲ καὶ ἥδονται ἐν τοῖς λουτροῖς κινήσεσιν
τινες. ὅτι ἥδεται χαίρει τὸ φλέγμα. καὶ οἱ ὄνυχες διαφο-
κέ. ροῦσι. Διὰ τί δὲ καὶ ταῦτα τοῦ μάλιστα κινήσεσιν.
ὅτι τὰ μέρη ταῦτα τοῦ ψυχρότερα τῶν ἐμπροσθίων ὄντα, πλέον
φλέγμα ἔχει. ὅθεν καὶ χέρουσιν ὡς ψυχροῖς μᾶλλον τὸ πάθος πλε
κς'. ονάζει. Διὰ τί οἱ βραχεῖς τῷ σώματι τῶν μακρῶν
φρονιμώτεροί εἰσιν. ὅτι σωίσφιγκται αὐτοῖς
καὶ συγκεκρότηται ἡ ψυχὴ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι. ὧν δὲ τῶν μεγε
θῶν εἰσι μὴ κατὰ ἐκτείνουσι μὴ ἐκλύεται. διὸ καὶ Ὅμηρος.
ὀλυσσάκα μὴ βραχὺν καὶ φρόνιμον λέγει. αἰσθάνεται δὲ μακρὸν
καὶ μωρότερον. τὸν δὲ τρόπον ἰσχυροὶ μᾶλλον οἱ ἐλάσσονες τῶν
κζ'. μειζόνων. Διὰ τί οἱ ἵππου φρόνιμοι μετεωρίζον
ται ὥσπερ τοῦτο. ὅτι ὡς πῦρ κυβερνήτης μὴ ἄγειν ἐξέρχεται
μηθὲν οὐκέτι ὠθεῖ ἄγει τὸ σκάφος, οὕτως καὶ ἡ σαρκοτέρα ψυχὴ
κή. τὸ σῶμα. Διὰ τί πολλοὶ μωροὶ, φρονίμους ἄγειν τίκτου
σι. πολλοὶ δὲ ἄγειν φρόνιμοι, μωροτέρους. ὅτι οἱ μωρότεροι ἐν
τῇ σωφροσύνῃ νικῶμενοι, σφοδρᾷ τῇ ἡδονῇ ἔχουσι τὴν ψυχὴν ἄτε
βεβαπτισμένην τῷ σώματι. καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἀσθενὲς μᾶλλον
ἐστὶ μετέχον λογισμοῦ καὶ αἰσθήσεως λογιστικῆς, καὶ φυσικῆς. τὸ δὲ πεῦ τὸ
τικὸν μᾶλλον ἀφρονιμώτερα ποιεῖ. ὧν μᾶλλόν τοι τῶν φρονίμων καὶ
μάλιστα τῶν μετεωριζομένων. ἀεὶ γὰρ φρονοῦν καὶ ἰσχυρὸν τῇ σωφρο-
σύνῃ λογιζόμενόν τινα τῶν ἐκτὸς ἀναγκαίων καὶ μετεωριζόμε-
νον ἔχει τὸ σπέρμα, κατὰ τὸν ἄμοιρον πλείστης ψυχικῆς δυνάμεως
ὥθεν λυτεῖ, διὰ τί οἱ μωροὶ καὶ ἀσθενεῖς τοῖς τῷ σώματι οὐθὲν
τίκτουσι μᾶλλον. οἱδὲ σωφρονοῦντες, ἀθῆνεῖσι.
κθ'. Διὰ τί τῶν ἀγρίων ζώων ἡ κόπρος ἵππου δυσώδης ἐ-
στὶ. διότι καὶ ξηροτέρα, καὶ ἀπεπτοτέρα, κέχρηται ξοφῇ. ἀγυμνά-

ζεται

ζεται πολέον· ἡδὲ τῶν δυρκῶν καὶ τιμων ζώων κόπρος ὑγρωματί-
ζει προῶς· ἡ μὴν τοι τῶν ἀνθρώπων ὑπὲρ πάντα τὰ ζῶα, δυσώδης
ὀξέν· ὅτι λιπαρικίλη εὐχρᾶ χεῶνται προφῇ· καὶ πολέον τοῦ κόρου
παρὰ καιρὸν μὴ δόμυοι, καὶ ἀχυμα σότυροι, καὶ ἥπιον τῶν ὑ-
λόγων θερμότυροι· μὴ πεπόμυη τοι νῶν τελέως, καὶ ζωῇ πολίθῃ
μὴ δὲ πνεομυη προῶς σι πρὸ μὴ ἡδυσώδης ὀξέ.

λ΄. Διὰ τί τὸ σίμηῶι καὶ τὸ ῶίῶιελ πάντα τὰ δριμέα ὠὶ τιθέμε
να μὴ τῷ δέρματι ἕλκεσιν αὐτό· καπεπιόμυα δὲ, οὐκέτι
πυκοιλίανέλκεσι· διότι φθαίουσι μεταβληθῆναι· ἢ πεφθῆν
πρὶ μὴ βράσωσι· καὶ ὅτι ἐκλύεται ὑδρι μύτης τῇ πολλῇ τῆς κοι
λίας ὑγρότητι· ἅμωστι ἐν τῇ ὠὶ θέσει τὸ δέρμα καὶ τῇ πυ-
κνότητι δίδωσι καιρὸν πρὸς τὸ δραῦτοῖς δριμέσι, ἢ ἀθένεα δέ·
τὸ δὲ βάθος καὶ ἀραιὸ πόρον καὶ ἰχῶρον μᾶλλον·

λα΄. Διὰ τί οἱ λυπούμυοι καὶ οἱ χαιρόμυοι, τελῶντις δακρύου
σιν· οἱ μὴ λυπούμυοι τῇ πυκνότητι τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς πόρων
ἐκθλίβουσι τὸ ἐναὐτοῖς ὑγρόν· ἡ λύπη γὰρ ψύξιν καὶ πύκνωσιν
ἐργάζεται τῶν πόρων· οἱ δὲ χαιρόμυοι τὸ ἐναντίον· τῇ ἀραιότητι τῶν
πόρων ἐκχέουσι τὸ ὑγρά· ὠὶ τινων δὲ στενοπόρων ὀφθαλμῶν, ὅτι
λβ΄. μετὰ τὸ δάκρυα ἐπὶ ἀμφοτέρων. Διὰ τί τοῖς λυπουμυόισιῶ
χὸν γίνεται τὸ ὠὶ πρὸς τῷ τῶ Φύσιν μετὰ τὸ παίμαγοσεὶς τὸ βά-
θος σῶμυ, ὡς ἐμάθομυον· ὅπερ ἰῶ θερμαῖνον καὶ ἀραιὸν τὸ ὠὶ-
λγ΄. Φαίεται Διὰ τί ῥῖς ὀ ῥῶσι παρέπεται πολλάκις καὶ φύ-
σαν ἐκκείμυῶν· ὅτι ἡ οὐροδόχος κύστις τοῦ οὐρου πε πλησμυμένου
κοῦπτει· καὶ θλίβει καὶ στενοῖ τὸ ἀπιὸν θυμιόν· ἐντερον· νῶν οὖν ἐν
τῇ ἐκκενώσει χαυνούμυου, δίδωσι καιρὸν πρὸς δὲ ἔξοδον τῷ ἐναπο
κειμυένῳ πνεύματι ἐν τοῖς ἐντέροις· οἱ δέφασιν ὅτι καὶ συμπάθει
ἀπὸ τοῦ ὀξέος τῶν μορίων πρὸς τὴν ἀπόκεισιν·

λδ΄. Διὰ τί οἱ βλέποντες χασμωμυούς χασμῶνται· ἢ διὰ τὸ
τῶ φύσιν ὁμοιοπαθῆ καὶ συμπάσχοντῶν ζώων· πολέον δὲ τῶν
ἀλόγων· οὕτω γὰρ ὁ ὠὸς οὐροῦντος ὄνου καὶ οἱ λοιποὶ σιμοξου-

ρουσι αὐτῷ πεπληρωμένοι οὖρων. Διὰ τί ὀφθαλμῖτι τῷ ὑγιαίνοντι μεταδίδωσι τὸ πάθος· ἀκέτι μὴν οὐ ὑγιαίνων τῷ πάσχοντι μεταδίδωσι φλυγέας, τῷ εἶναι τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑγροὺς καὶ λαπτοὺς καὶ ὑπαθεῖς· ἐπιγίνεται δὲ φλυγέας ἐκ συμμέτρου κράσεως οὔσης, τῆς δὲ νόσου, ἐξ ἀμέτρου δυσκρασίας· τὸ οὖν σύμμετρον, ἔχον ὑπὸ τοῦ ἀμέτρου μεταβάλλεται, καὶ πέπτεται, ὑπὸ τοῦ ἀντίου· οὐκοῦν ἡ ὀφθαλμὸς δυσκρασία ἀμέτρου οὖσα, τὴν ὑγείαν τρέπει, θᾶττον οὖσαν ἢ κρασία σύμμετρον· ἔνυδρος μὲν δὲ τὴν ὄσφρησιν γίνεσθαι. διὰ τὴν φυσικὴν ὑγρότητα τῶν μυκτήρων συμπάθειαν.

λς'. Διὰ τί τὸ ὁμίσμα καὶ τὸ μύλον ἐν ὕδατι, μείζονα ἑαυτῶν φαίνεται· ὅτι τὸ ὁμιλοῦν αὐτοῖς ὕδωρ τοιοῦτον τὴν χόαν αὐτῶν ἀναδέχεται· καὶ τὴν ὄψιν ἀπατᾷ· ὡς μείζονων αὐτῶν ὄντων. τούτῳ γὰρ τῷ λόγῳ, καὶ ἡλιοειδεῖς οἱ πλανῆται φαίνονται· τὸ μὲν γὰρ αἰθέριον ἧττον ὁρᾶται τοῦ μείζονος δὲ νομίζονται τῷ σώματι τῷ τὸν περὶ αὐτὸ ἀέρα περιέχειν.

λζ'. Διὰ τί τὰ τὴν σκιὰν πόρρωθεν, σφόδρα νομίζονται· τῷ τὸν ὄψιν μὴ δύνασθαι μακρόθεν ὁρᾶν τὰς γωνίας, ὡς ὀξείας μὴ βλέπειν αὐτὰς τῇ διανοίᾳ· τούτων δὲ ὑπεξαιρουμένων κατὰ τὰ πάχη τῆς ὄψεως τὸ λοιπὸν σῶμα σφόδρα μέγα φαίνεσθαι, τοῦτο γίνεται καὶ τὰ ἀπάτια τῆς ὄψεως. ἐκκλασλύμενα ὑπὸ τοῦ ὕδατος. Διὰ τί ξύλου τυπτομένου πόρρωθεν, ὁρᾶται μὲν τὸ πληγὴν ὠθέως, τὸν δὲ κτύπον βραδύνον· καίπερ ἅμα τῇ πληγῇ τοῦ κτύπου γινομένου· ὅτι τὸ ὄψιν κεκτημένη τῆς ἀκοῆς λεπτομερεστέραν, καὶ ὀξυτέραν· προσλαμβάνει γὰρ ἡ ὄψις τὸ χρόνου ὡς ὀξυτέραν τὴν πληγὴν ὑφιεῖσα· ἡδὲ ἀκοὴ, ὡς παχυμερεστέραν βραδύνουσαν τῆς πληγῆς αὐτὴν λαμβάνει· τῷ λόγῳ γὰρ ἀρχὴν τούτῳ λυτέον· ὅτι ἐν τῇ τῆς ἀξίψεως τὴν φωνὴν χειμῶνι· πληγῆς τὸ κτυπούμενον φλοιὸς μύης βρονταῖς, καὶ ἐκπυρώσεως, φλοιὸς μύης ἀέρα πᾶς, ὡσαὐτῶς πυρὶ κβόλων, πρωγνύμεν-

μεν

μὴ τὴν ἀρτηρίαν. εἰθοῦτως ὕστερον ἀκούομεν φλεβοτομῆς. καὶ πρῶτον φλεβοτομῆσαι τὴν βρόγχου τ' ἀποτιλύσης ἢ αἷμα. καὶ ὕστατον τοίνυν ὄψις προλαμβάνουσα τὴν ἀκοήν, ὡς λεπτομερεστέρα, πρώτην τὴν ἀρτηρίαν ὁρᾷ. εἰθοῦτως ὕστερον ἡ ἀκοὴ φλεβοτομῆς αἰσθάνεται ὡς τανῦν μερεστέρα ἐβραδεῖα πρὸς λθ'. ἀντίληψιν. Διὰ τί τῆς μὴ ὄψεως γυμνῆς οὔσης τοῦ πεπηγότος σώματος τοῦ μὴ μιεσμένου, ἐν κρύῳ σφοδρῷ, τὸ μὴ σῶμα πάνει τοῦ μὴ. τὸ δὲ πρόσωπον οὐδόλως. διὰ τὸ ἔθος. εἴθισται γὰρ ἡ ὄψις ἀεὶ τῷ ἀέρι προσομιλεῖν. ᾧ δὴ ἂν ἡ γυμνὴ τυγχάνῃ σα. μέγα δὲ πέφυκε τὸ ὅλον πρὸς δυνασθῆναι, ἢ συνήθεια.

μ'. Διὰ τί ἤξαν θὴ, δόλου τοῦ βίου παραμύσα, χιτῶνι τῇ λεπτομυῒ κύστῃ χολῆδόχῳ, λίαν ὑπαθεῖ, οὐκ ἀναβιβρώσκει τοῦ τον. κατασκήπτουσα δὲ ζῷ ὀδύντι βραχὺν χρόνον, σώματι δυσπαθεστάτῳ, παραχῆματι τὴν διάβρωσιν ὀρθίζεται. φημὶ διὰ τὸ παρὰ φύσιν οὕτως ὠεῖδος καὶ τοιοῦτον αὐτὴν ἐν ἐκείνῳ τῷ σώματι μόνῳ. καὶ διὰ τοῦτο τὸ μηδὲν αὐτὴν λυμαίνεσθαι. μίτος γὰρ φαρμακον κωλυτικὸν ἀνίας. ὁμοίως τῆς φύσεως καὶ μυείων ἄλλων παραδείγματα δυνάμεως λέγω. ἐν μήτρᾳ δὲ καὶ μηνιαῖον βρέφος, βραδὺ παραμύθιον. μηδεμίαν αἴσθησιν βάρους παρέχοντι τῇ κυοφορούσῃ. πνεῦμα δὲ κοῦφον ἐνοικῆσαν εἰς αὐτὴν ὀδυνηρῶς ἐρεθίζεται παραχῆμα. τάσιν καὶ βαρύθειαν φορητὸν ἐμπιέζον. παραχεῖα δὲ τῇ πνοῇ δυσχέρεια μένει. μὴ ἐξαίφνης πνεῦμα ἐπὶ τοῦ ἐνεὶς αὐτὴν παραβράμῃ, πνιγμὸς ἔπεται, ἐβηξ ἐν τοῦ. ἡ γὰρ φύσις δὲ χώρησιν τοῦ τοιούτου καὶ ἐπίλυσιν ἀδύνατον.

μά. Διὰ τί τῶν λουομένων, οἱ μὴ εἰσιόντες διαφωνεῖς, ὀξίασιν ἄδηλοι. οἱ δὲ τοὐναντίον, ὅσοι μὴ ξηρότεροι διαφωνοῦσι τοῦ πρὸ τοῦ λουτροῦ ὑγρανόμενοι γίνονται ἄδηλοι. ἡδύτητι γὰρ ἀπὸ τοῦ ξηρότητος, καὶ μᾶλλον ἐὰν μὴ διαφορηθῶσιν ὑπὸ τοῦ ξηροῦ θάλπους. ὅσοι δὲ ὑγρότεροι καὶ ἄδηλοί εἰσιν, ἐγχρονίσαντες μᾶλλον ἐν αἰθρίᾳ σφόδρα θερμῷ, ἢ ξηρῷ θάλπει διαφορηθῶσι τὴν ὑγρότητα

παθὰ τῶν ἱδρώτων δὲ ψώλης ἀποτελοῦνται.

μβ'. Διὰ τί τῶν ἀθρόων τὸ ξάφανον, οἱ μὲν δυσωδεστέρους τὸν οἱ δὲ οὐ δυσωδεῖς· φαμὲν ὅσων μὲν ἡ κοιλία καὶ ὁ στόμαχος, ἀνώτερα τοῦ διαφράγματος ἔχει μᾶλλον φλέγμαινα καὶ ἐρυθρὰ καθαρά· ὅσων δὲ ταῦτα πλήρωταν, δυσώδη ἐστί· τοῦτο τὸ ξάφανον, θερμὸν μὲν ἧττον καὶ λεπτὸν ὑγρὸν καὶ ἐκτὸς τοῦ πύματος· ἐν ταῦτα δὲ ἐρυγὼν κενοῦν δι' ἀστόματος· οὕτω γὰρ καὶ βόρβορος, ἡσυχάζων μὲν, οὐκ ἀναπαύεται δυσωδίαν· ὑπὸ δέ τινος κινούμενον ἧττον καὶ ὀμφαλὸς, ἀναπέμπει· ὅσοι δέ φασιν αὐτὸ τὸ ξάφανον μοχθηρὰς εἶναι φύσεως, καὶ δυσώδους ὀσμῆς, ἐκτὸς καὶ ἐκτὸς αὐτὸ χρονίζουσαν δυσώδη γίνεσθαι, σφάλλονται· πάντας γὰρ ἐδεῖ τοὺς προσεγγίζοντας μᾶλλον δυσώδη εἶναι.

μγ'. Διὰ τί ἐν τῷ ἄκρῳ κρύῳ οἱ δάκτυλοι καὶ τὰ ἄκρα τοῦ σώματος μελαίνεται καὶ ἀπροσπίπτει· ὅτι ἡ ἄκρα ψύξις ἀφανίζει καὶ ἀποκλείει τὸ ἔμφυτον θερμὸν εἰς τὸ βάθος τοῦ σώματος· καὶ οἱ πρὸ τῶν ἄκρων, μὴ ἀπολύονται τῆς ζωτικῆς δυνάμεως καὶ θερμότητος· πρῶτον μὲν ὠχριῶσι δυοῦν ταῖν· εἶτα μελαίνονται· ἢ ἐκρέουσι καὶ ἀποπίπτει δὲ, τῷ τὴν φύσιν μὲν πρόνοιαν μὲν ἔχειν τοῦ σώματος παρασφίγγειν μὲν εἰς αὐτὴν τὸ ὑγρὸν, τὸ δὲ νεκρὸν ἀφιέναι εἶναι ἀπερρίπτειν· τὰ δὲ ἄκρα μάλιστα πάσχει τῷ εἶναι αὐτὰ, μὴ σάρκωδη ἢ εὔπορθρα· οὕτω δὲ καὶ τὰ φυτὰ τοῦτα χειμῶνος φυλλορροεῖ· ὅσα καὶ εὔπορθρα καὶ ἀραιότερα· ὅσα δὲ λείπουσιν ὀπίσω ἀρχὰς μὲν τὸ ἔμφυτον θερμὸν φύλλῳ τὸ ψυχρὸν ὡς ἐναντίον εἰς τὸ βάθος· συναθροίζειν δὲ καὶ ὡς πρὸς ἀνάκτησιν μόνον ἑαυτό, κάτεισι πάλιν εἰς τὰ μόρια, μετὰ πλήθους ἀθρόως πρὸς ἐπικουρίαν· καὶ τῇ ἀθροότητι καὶ τῷ πλήθει τοῦ θερμοῦ καίει τὰ ἄκρα τῶν μορίων· ἐκεῖ γὰρ ἴσα μᾶλλον

μδ'. μᾶλλον συνάγεται φυλλορροῦσα Διὰ τί οἱ φυγόντες τὰ ἄκρα, καὶ προσάγοντες πυρὶ πρὸς τὸ θερμαίνειν, ὀδυνῶνται σφόδρα· φαμὲν ὅτι ἡ ἀθρόα μεταβολὴ πρὸς ὀλίγον· ἀπὸ γὰρ πολλοῦ ψύ-

ξεως

ξιωτ, εἰς πλέομα πάλιν μεταβάλλουσιν αὐτὰ θερμότητι· πᾶν γὰρ
ἀμίξως ἀθρόως σύμμιγον κρᾶσιν λυπεῖ τῷ φύσιν·
καὶ τὴν δύκρασίαν συμμιξίαν, καὶ εἰς τὸ φύσιν ἀθρόως με-
ταβαλλόμενον, ὡφραίνει σφόδρα τῷ φύσιν· ἔχει γὰρ ἐν συμμι
ξίᾳ κρᾶσιν τοῦ παρόντος ἀνθρώπου σῶμα μᾶλλον ἢ ἄλλων
μέ· ζώων. Διὰ τί οἱ προσεσμηκάλμοι πάντα λύζουσι, φημὶ
ὅτι ἀναλογεῖ τοῖς καὶ πὶ τὰ ἐκτὸς βασιζομένοις λυπρύσι, τὸ μὲν πέ-
πειρον ἀνέξανθη, χολὴ δὲ ἀκάνθης· τὸ δὲ φλέγμα ὁ ἀὴρ λίθῳ βρύ
τὸ τῷ ὅσοι δὲ τὸ σῶμα τὰς ἔχουσιν ἀπεπον δυαίθητι θερμ. ἄν-
δρι τὰ χέως ὑπὸ φλέγματος μύτητος τὸ πέπειρον δακνόμενον, διεγεί-
ρουσι τὸ μὲν σῶμα χολὴν πρὸς ἐκκρισιν, ὁ δὲ ἀὴρ ξυρὸν πολυπλοκώτερος. ὁ πρὸ οὖν
σιν τὸν λεγόμενον λύγγα· ὅσοι δὲ εἰσὶ σώματα χολώδη φλεγματικώτερα ἢ
δυσαίθητοι ἢ ἀτυχρότεροι, βραδέως λύζουσι· πάσχουσι δὲ αὐτὸν
οἱ ἀθρόως μέγιστον ἀέρα νεκαπιόντες, ὃν πλήθει ἐν τῷ μεγέθει τοῦ
ἀέρος καρῶμενοι· οὐκ ἀνέχεται χολὴ μοίρων ἢ φύσις ἐρεμεῖν.
ὅταν παρῇ τὸ λυμαινόμενον· τὸ μὲν οὖν πέπειρον ποιότητα τοῦ
βριμεῖχεν, πρὶν ἢ καταλάφαι· ὁ φλέγμων πύσης χολῆς· ὁ δὲ
ἀὴρ πρόσθησι καρῶν, καθὼς ἡ πλῆθος φλέγματος, ἔνθεν βρα
μέ· ρῶν λυγμὸν πρίει. Διὰ τί ἐν τοῖς ὄνυξι τῶν δακτύ-
λων τὰ σημεῖα πάθη σφόδρα αὐτῷ ὀδύνῳ ὀρθάζεται· ὅτι
τὸ μῦς καὶ τὸν τοῦ συνοῖς πέλμασι τῶν δακτύλων, ἐκ τῶν οἰ-
κείων πειρωμάτων πρίει τοὺς ὄνυχας· ὡς πρὸ τοὺς ὀδόντας
ἐν τοῖς ὄστοις· ἐπεὶ δὲ τοίνυν ἡ δὰ τύρων αἰσθητικὴ δύναμις καὶ
τίσσα, πρὸς τὰ ἄκροις τύρων ἴσα μὴν ἀκείσεσθαι τὸ μὴν, πλεῖ
στην. καθάπερ ὕδωρ συρρέον εἰς μίσγμα, δηλοῦ ὡς μαίνονται
μᾶλ· θᾶττον μὴν ἢ πάθους μᾶλλον ὁ δυνήσει. Διὰ τί ὦτὰ θρὸν καὶ
πεπτὸν τῶν ἀέρων μείζονα καὶ λυζόντων, ἢ τὸ πνεῦμα τοσκα το-
χὺ λύσαι λυσμ. φημὶ ὅτι ὁ σῶμα χὸς ἀκεῖ τῆς ἀχείας ἀρτηρίας·
ἅλοι πὸν αὐτὴν σῶμα χον θλίβοσα ἀσθενοχωροῦσα πρίει εἰς αὐτὸν
ἐσφηνωμένον ὠμὸν, ἐκθλίβεσθαι πὶ τὰ ὑγιέστερα· καὶ οὐ τοσέλλο

θερούμενος ἀπὸ τοῦ βάρους πεύθηνὸν λυγμόν.

μή. Διὰ τί οἱ λύζοντες ὑπὸ ἄρχου, ἀκούσαντες τὸ λυσσῆρον, ἀλύζουσιν· ὅτι τῇ ψυχῇ ἔχουσιν ἐγγαμμένον ὠδύσαν πρὸς τὸ λυσσᾶν αἰτίαν, καὶ ἀμελοῦσαν τοῦ μὴ εἶναι τὸν θώρακα· πάλιν δὲ τὸ πνεῦμα μὴ ὀξὺ ὂν καὶ σωματῶδες τῷ πλήθει τὸν λυγμὸν λύει ὡσὲ μάθοι.

μθ. Διὰ τί ὧν τῶν εἰκόνων, πλησίον μὲν ἑστῶτες, ἰσόπεδα τὰ χώματα βλέπομεν· πρόσω θεν δὲ, τὰ μὲν κοῖλα· τὰ δὲ κυρτά· λέγω ὅτι ἡ ὀπτικὴ δύναμις, οὐ πρὸς ἓν μάχημα ἐκτεινομένη ἀεὶ κλωμένη, ἀδύνατον καὶ κεκλασμένως ὁρᾶν τὰ πάθη τῶν χωμάτων, τὰ λευκὰ ὁρῶσα κυρτά· τὰ δὲ μέλανα τύρα κοῖλα· τὸ μὲν γὰρ λευκὸν πλησιάζον τῷ λαμπρῷ, ὡς τὰ ἐξωλεάμπει· τὸ δὲ μέλαν ὡς σκοτεινὸν ὡς τὰ ἐντός· τῶν δὲ τὰ χώματα, αἱ μὲν μετασχηματίζουσι τὴν ὕλην, ὡς ὅταν ὁ ἀνδριαντοποιὸς, τὸν χαλκὸν ἔτηξεν, ἢ βοῦν, ἢ τι τοιοῦτον ζῶον χωνεύσας ἢ ἐλάσας, πλάσῃ ἄνθρωπον ἢ ἕτερόν τι σκεῦος· ἀπὸ εἴδους εἰς εἶδος, μεταβαλὼν τὴν ὕλην τοῦ χαλκοῦ· αἱ δὲ, προσθήσει· ὡς κηροῦ πλάσις· ἢ τῆς λοπιός· αἱ δὲ, ἀφαιρέσει, καθάπερ τὸ σμῆλυφον πρίεσι ζῶον· αἱ δὲ κατὰ θέσιν, καὶ παράθεσιν κόλλησιν, ὡς οἰκοδομική· ναυπηγική· ὑφαντική· τεκτονική· ἀλλ' αἱμοιώσει κράσεως γίνεται, καὶ διαβάθους· ὡς ἡ φύσις ἑκατέρματος ζῶα· τὰ μὲν ἄλλοιώσεως καὶ κράσεως καὶ προθέσεως σώματι· ὡς ἡ φύσις τὰ μόρια καὶ ἐξ ἧς ἔφυσαν· τὰ δὲ μίξει χωμάτων καὶ προθέσει σωμάτων

ν. ὡς ζωγραφικά. Διὰ τί ἐν τῷ ψυχρῷ ὕδατος τοῖς νήροις πολέμιον, τὸ θερμὸν μὴ φίλον, ἀλλὰ καὶ τοῦτο πολέμιον· εἰ δὲ τι βλαβερὸν, τὸ ἐναντίον αὐτῷ ὠφέλιμον· τὰ γὰρ ἐναντία ὧν τὸ αὐτὸ, οὐδὲν ἀναντίως ἐνεργεῖν ὁμοίως, καὶ πρῶτον λόγον καὶ καθ' αὑτό· φημὶ δὲ τὸ ἐν θερμῷ πολέμιον ἁπλῶς· ἀλλὰ μὴ θερμὸν εὔχρων· ὧν δὲ τῶν νηροτρώτων τὰ νῦν ἁπτὰ τῶν πλησιαζόντων πόνου καὶ σύψεως δέεται· ξηρὰ γὰρ φύσει· ἡδὺ ὑγρότης ὡς ἐναντίαμα λακτοῦ καὶ χαυνοῖ αὐτὰ καὶ σήπει· ὅτι δὲ οὐκ ἐνεῖ ὡς τὸ θερμὸν βλαβερὸν, δῆλον· τὸ γὰρ θερμὸν ἔλαιον καταπλασθὲν, ὠφελεῖ μᾶλλον ἢ μετέχειν καὶ σύψεως.

Διὰ τί

μά. Διὰ τί ἀεὶ αἱ ὀπῶραι χλαβραί τε εἶναι αὐτὰς, ψυχρὰς καὶ ὑγρὰς, μὴ καὶ τὸ ὕδωρ φλ αὐφλ ὂν κράσεως· λέγω δὲ
λι τὸ ὕδωρ λεπτομερέστερον ὂν τῶν ὀπώρων, καὶ ταχέως ἀναδι-
δόμενον, οὐχ ὁμοίως ἀδηκεῖ· ἄλλως τε κ τοι μετρίως τὰ μό-
νβ΄ εια. Διὰ τί τὰ δύσπεπτα καὶ παχύχυμα τροφὴ ἀ-
ρον πέπτουσιν, ὡς πεπαίουσι χθύες· οἱ μὲν φασὶν δι' ἔνθε-
δι ά τινα ἕξιν φυσικὴν ἄρρητον, καὶ αἰτιολόγητον· ἄλλοι δέ
φασι, διὰ μέτρον θερμότητα τοιαύτας· τὰ μὲν δύπεπτα ὑπερ-
πεπτόμενα, ὡς ὠμὰ τὰ μὴ λίαν ὑγρὰ φλ σφοδρᾶς πυρώσεως.
φρύπεδα καὶ φθείρεσθαι· τὰ δὲ δύσπεπτα καὶ δυσμετάβλητα
μὴ ἀγαν μεταβαλόμενα πέπεσθαι μόνον· οὕτω γὰρ καὶ τὰ ἀ
χυρα ὡς δι' ἃ δεῖ ὑπὸ πλείονος πυρὸς ἐκτηφροῦνται, δρύϊνα ἢ
νγ΄ ξύλα τοῦ ὀχυρώματος καὶ ὀμφακα. Διὰ τί τὸ κεῖθι-
νάλλουρον ψυχρὸν ὂν διαφορεῖ τὰς φλεγμονάς, εἴγε τὸ ψυχρὸν
πυκνωτικόν, καὶ δυσδιάφορητόν ἐστι· φημὶ ὅτι οὐ τῷ ψύχειν
διαφορεῖ, ἀλλὰ τῷ ἐκπτεῖν· μετέχει γὰρ ἐκπτικῆς δυνάμεως
τμητικῆς τῶν χυμῶν· καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ εἴδη ἐστίν, ἃ τινα τὸ ἐ-
ναντίον αὐτῶν δρᾷ οὐκ αὐτὸ τὸ πρῶτον λόγον καὶ καθ' αὑτὸ ἐκ κυ-
είως, ἀλλὰ κατὰ δεύτερον καὶ κατὰ συμβεβηκός· οἷον τὸ σέλι
νον θερμὸν ὄν, μειοῖ πυρετόν· οὐ τῷ θερμὸν εἶναι· τὸ γὰρ ὅμοι-
ον αὐξητικὸν τῶν ὁμοίων· ἀλλὰ τῷ ἐκπτεῖν τοὺς νοσοποιοὺς χυ-
μοὺς ἐκ τῶν φλεβῶν καὶ εἶναι διουρητικόν· ὁμοίως δὲ ἐλσι καὶ ὕσω-
πος συμμάλλεται· πολυείτι δὲ θερμὰ τυγχάνοντα τῷ τέμνειν
τοὺς ἐρεθιζομένους χυμοὺς τὴν φλεγμονὴν τοῦ ὑπεζωκότος τ'
πλευρᾶς εἶναι μόνον· ἢ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ παραχυθὲν, διαφόρησιν
ἀπὸ τῶν πλήσχων καὶ ψυχρῶν χυμῶν, τίτανον· οὐκ κυείως, ἀλλὰ
κατὰ συμβεβηκός, διὰ μέσου λιμ· λέγω δὲ ἢ ἐναποκλ-
θείσης θερμότητος· ἐὰν μὲν οὖν ἀφέλωμεν καὶ ἀμέσως ποιῇ, κυ
είως λέγεται καὶ κατὰ πρῶτον λόγον πρ· ἐὰν δὲ διὰ μέσου λιν ὀργ-
γῆς καὶ μὴ ἀφέλωμεν, κ συμβεβηκὸς ἐνεργ λέγεται καὶ κατὰ

μδ'. δεύτερον λόγον. Διὰ τί πρὸ μὲν τῆς εἰσόδου τὸ βαλανεῖον θερμὸν οὐροῦμεν, εἰς δὲ τὸ βαλανεῖον χρονίσαντες, ψυχρόν; φημὶ ὅτι περὶ τὴν σύγκρισιν ἄλλου, τοῦτο γίνεται· τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ ἀληθῶς ἁπλοῦν ἐστιν, ἡ δὲ κρᾶσις, σύμμικτος ἐκ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ· ἔξω μὲν οὖν, ἐπειδὴ ψυχρὸν ἡμῶν ἐστι τὸ σῶμα τὸ ὑγιαῖνον, ὡς πρὸς σύγκρισιν τοῦ σώματος θερμόν ἐστιν· ἐνδὸν δὲ τοῦναντίον· ἐπειδὴ τὸ σῶμα θερμαίνεται πλεῖον τοῦ ὕδατος, ψυχρὸν τὸ ὕδωρ φαίνεται· καίτοι πόσῳ θερμὸν ὄν· ὅτι δὲ ἀληθῶς τὸ λεγόμενον, ἐστὶν εἰς λουτρὸν, πρὶν θερμανθῆναι, ἐὰν εἰς θερμὸν δεξαμενὴν κατέλθῃ τις, τὸ θερμὸν ὕδωρ δόξει αὐτῷ πάνυ ψυχρὸν εἶναι· ἐὰν δὲ προθερμανθὲν εἰσέλθῃ οὐχ ὁμοίως αὐτῷ φανήσεται ψυχρόν.

με Διὰ τί ἐν τισι τόποις παραθαλαττίοις σκάπτοντες ὑείσκομεν ὕδωρ γλυκύ· φαμὲν ἐν τῇ θαλάττῃ τὸ μὲν λεπτομερέστερον ὕδωρ γλυκὺ τυγχάνειν· τὸ δὲ παχυμερέστερον, ἅλμυρόν· τὸ λεπτομερέστερον οὖν καὶ γλυκὺ διὰ τῶν πόρων τῆς γῆς διηθούμενον εἰς αὐτὰ κρύπτεται· ὥσπερ καὶ ὁ ῥύπος τοὺς ὑείσκους· ἀλλὰ τοῦτο καὶ ἐν χειμῶνι μετεωριζόμενον εἰς ἀέρα, ὕδωρ γλυκὺ ἡμῖν γίνεται· τὸ δὲ παχὺ ξηραινόμενον καὶ ἀποληθούμενον, ἅλας· ἐπὶ τῶν ἀρχαίων πόρων αἱ σταλῶν, τοὺς ὑείσκους ὕδωρ ἅλμυρὸν ὄντας διηθεῖται γῆ καὶ τὸ παχύτερον τῆς θαλάττης ὕδωρ.

νς Διὰ τί τὸ φρεάτιον ὕδωρ ἐν χειμῶνι θερμόν ἐστιν· ἐν δὲ τῷ θέρει ψυχρόν· ἐροῦμεν ὅτι ἀεὶ τὸ ἐναντίον, ὡς πολέμιον φύσει τὸ ἐναντίον· ἐπειδὴ οὖν τὸ θερμὸν τῷ ψυχρῷ ἐναντίον καὶ φθαρτικόν, δῆλον ὡς ἐν τῷ θέρει θερμότητος πλείονος οὔσης τοῦ ἀέρος, τὸ ψυχρὸν φεύγει εἰς τὸ βάθος τῆς γῆς· ἡ διὰ τοῦτο ψύχει τὸ ὕδωρ· ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τοῦ ψυχροῦ κρατοῦντος ἐν τῷ ἀέρι, πάλιν τὸ θερμὸν ἐν τῷ βάθει φεῦγον, θερμαίνει τὸ ὕδωρ· τὸ δὲ ἐναντίον καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν ζόφον καὶ χρόνον, διὰ συνομοθήτου σημεῖα φύσις ἅμα μάχεται.

μζ' Διὰ τί ἐν τῇ αἰγύπτῳ θερμοτάτη οὔσῃ τίκτεται ψυχρὸς οἶνος διὰ παντὸς ἔτους· πάλιν δὲ πρὸς τὰς ἐίζας φεύγει τῶν ἀμπέλων τὸ

ψύχει

μὴ ψύχει αὐτὰς· ὡς δὺ παθεῖσ μᾶλλον τῶν ἄλλων φυτῶν. Διὰ τί
τὸ θερμαινόμενον ὕδωρ εἰς ψυχρὰν χαλώμενον, ψυχρότερον ὕδωρ
ποιεῖ· ὅτι τὸ ἐν τῇ ψυχρᾷ ψυχρὸν, αὐτιμαχόμενον τῷ θερμῷ ὕδατι
εἰς τὸν πλησίον ψυχρότητος ἐπικρατοῦν αὐτοῦ, ἀνώκλᾳ τὸ θερ-
μὸν ἀθρόως· ἢ μετὰ πολλῆς ψυχρότητος διὰ ταχέων διὰ τοῦ θερμαί
νοντος ὕδατος· καὶ οὕτως ἄμφω αὐτὸ ψύχει. Διὰ τί
τὸ ζωῦφιον ἐν τῷ ὀφθαλμῷ πρόσωπον ἔξωθεν, ἐκτὸς ἕτερον
τῶν ὀφθαλμῶν μύσωμεν· ἐρουμένων ὡς τὸ πνεῦμα τὸ ὀπτικὸν
οὐκέτι ἔξω διὰ τὸν μύοντος ὡς ἐμέθομεν, ἀλλὰ σωζόμε-
νον τῷ πλήθει ἐπὶ τὸν ἡνεῳγμένον ἐρχόμενον πληροῖ αὐτὸ ἡ δι-
οπτικοὶ· ἢ προωθίσεν ἐπὶ τὸ ἔξω ποιεῖ· καὶ οὕτως διώκεται καὶ
ἐξωθεῖται τὸ ἐμπεσὸν, ὡς ἀθρόον· ἴσως δὲ ἢ αὐτὸ τὸ ἐρχόμενον
πνεῦμα τῇ ἀθροότητι διὰ τῶν πόρων τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐξωθεῖ τὸ
ξ΄ ζωῦφιον·~ Διὰ τί οἱ ἐκπιπτόμενοι τῦρ ὁρῶσιν·
ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ὀπτικὸν, ὑπὸ τῆς πληγῆς λεπτυνόμενον ἄγεται,
ἐκπορεύεται· καὶ ἐξιὸν ἐπὶ τὸν ἀέρα, τοιοῦτον φαίνεται οἷον
εἴπεται· οὕτω δὲ καὶ ὑπὸ λύπης ἢ σκληρῶν πεπραγμένων
ἄγεται· ὃ ἐν ἀπολαμβανόμενον ἀὴρ πληπόμενος καὶ λεπτυόμε
νος σφόδρα τῦρ γίνεται· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ νεφελῶν·~
ξά. Διὰ τί οὐ πάντες οἱ λίθοι πεπραγμένοι, πῦρ ἐκ
πέμπουσι· διὰ τὸ ἐναπολαύειν τὸ χαῦνος, καὶ κόφους, καὶ ἀέραν πό-
ρους· ὁμοίως παραξιβόμενος ὁ ἀὴρ λεπτύνει, μᾶλλον σφοδρῶς
πληπόμενον, διὰ πλῆθος φότητα, φθάνοντα εἰκῆ ἐν τοῖς πόροις·
ὁμοτίμως πᾶσι πληπεται καὶ ἐκπυροῦται· τὸ αὐτὸ δὲ ἐπὶ ξύλων
πεπραξιβομένων· τὸ δὲ ἀπὸ ἡλίου καὶ ὕδατος πῦρ τῷ αὐανθῆναι
ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου πρὸς τὸ ὕδατος, καθάπερ ἐπὶ τῶν κατόπτρων
ξβ΄. πλέον ἐκπυροῦσθαι, καὶ πάλιν διαπέμπεσθαι ὧν τὸ ὕπιον· Διὰ τί
μᾶλλον κλίμακα κατέμενον, ἢ αὐτὸ ἐμένον· ὅτι ἐν τῷ κατέρχε
σθαι τὸ βάρος τοῦ σώματος συμβαλόμενον τῇ κάτω φορᾷ, ἐνῆν τῷ αὐ-
τὸ μένειν, κἂν μηδὲν ἡ δύναμις, αὐέχουσα πρὸς τὸ αὐτὸ τὸ βάρος τοῦ σώμα

ρος· ὅτω ἡ λίθος ἔχουν ἐπὶ τὸ κάτω φέρεται ἢ πῶρ ἐπὶ τὸ ἄνω· τὸ
ξ΄ γὰρ βαρὺ κατώφορον·~ Διὰ τί τὰ βρέφη μηθέν πα
σχοντα κλαίει· διότι τὴν αἴσθησιν καὶ τὴν φύσιν ξηρὸν μέ
μικται· ἀπὸ γὰρ θερμῶν σωμάτων καὶ ἀπαλῶν φλὲψ μιγεῖσα εἰσά-
γαν ψυχρὸν ἐξέσιν· ἴσως δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ φωτὸς καταπλήττεται· οὐ
γὰρ ὥσπερ δ' φασὶ ψυχὴν τὸν ἀέρα λῦσαι, σῶμα γάρ
ἐστιν οἰκεῖον· καὶ διὰ τοῦτο κλαίει τὰ βρέφη·~
μδ΄ Διὰ τί μέλιτται καὶ μύρμηκες ἢ μῦαι καθόλου πάντα τὰ
ἔνυγρα ζῶα ὑπὸ ἐλαίου ἀπόλλυνται· διότι τὰ αὐτὰ πνεύματα καὶ στε-
ρεὰ τούτων, ἃ ὅταν ἀπόλλυται· πάσχουσι δὲ αὐτὰ οἱ ὄφεις, ὑπὸ
φλοὸς μῆκος τοῦ δυσωδῶν βαρυόδμων· τὸ γὰρ στενοπόρον τῶν αὐτῶν
πνευμάτων, ἐμφράττεται ὑπὸ φλοὸς παχύτητος τῶν μιγνύντων·~
νέ. Διὰ τί φυσῶντες τὰ μὲν θερμὰ ψύχομεν· τὰ δὲ ψυ-
χρὰ θερμαίνομεν· τῷ τὸν αὐτὸν πνεῦμα διὰ μὲν τοῦ στόματος εἶναι καὶ τὸ ἐξιὸν
πνεῦμα διαφορεῖν τὴν ἐν αὐτοῖς ποιότητα· τὰ δὲ θερμὰ ψύχο-
μεν, τῷ κινεῖν καὶ διαφορεῖν τὴν ἐν αὐτοῖς ποιότητα θερμὴν οὖσαν·~
μς΄ Διὰ τί τὸν ὑπὸ τὴν σιλλύβιον κρέα νυκτερεύσαν-
τα σήπεται· ὅτι τότε ὁ ἀὴρ θερμὸς καὶ ὑγρὸς γίνεται ὑπὸ φλοῦς· ὅτε
δὲ ἡ κρόσις αὐτὴ σηπτικός· τὰ δὲ θερμὰ ψυχόμενα, ζῷα κινεῖν καὶ
διαφορεῖν τὴν ἐν αὐτοῖς ποιότητα θερμαίνουσαν· εἰ μὲν γὰρ εἴη σύμ
μετρος ἡ θερμότης καὶ ὑγρότης, τέψις γίνεται· εἰ δὲ ἡ ὑγρότης
ὀλίγῳ πλέον ὑπερβάλλοι τὴν θερμότητα, σῆψις γίνεται· εἰ δὲ μᾶλ-
λον ἐπικρατήσειεν, σβέσις· εἰ δὲ ἡ θερμότης κρατοῦν ἐπικρατή
σειεν αὐφλ, καῦσις· ἴσθι δὲ καὶ τὴν σιλλύβιον τὰς τέσσαρας αἰτίας
δεχομένην κράσεις· ἐν μὲν γὰρ τῷ δεχομένῳ χύματι, ὑγρὰ ἐστὶ
θερμὴ προσῳδῶς· ἐν δὲ τῷ παντοσιλλύβῳ, θερμὴ, καὶ ξηρὰ προσῳδῶς·
ἐν δὲ τῇ ἀπορρούσει, ξηρὰ καὶ ψυχρά· ὅτε δὲ ἀφώτιστος, ψυχρὰ καὶ
ὑγρά· ἁμοιρεῖ γὰρ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων τότε θερμῶν ὄντων·~
ξζ΄ Διὰ τί τὸ πέπειν καὶ σίνηπι, ἄκοπα μὲν καταπι
νόμενα, τὴν κοιλίαν οὐθερμαίνουσι· κοπτόμενα δὲ θερμαίνουσιν·

ὅτι ὅσα

ὁτιόσα δυνάμει καὶ οὐκ ἐνεργείᾳ ἔχει τοὺς ἑαυτῶν ποιότητας.
δέονται τινος ἔξω βοηθείας, προς τὸ τὴν δύναμιν εἰς ἐνέργειαν
φανερῶσαι· τινὰ μὲν οὖν τοίνυν ὑπὸ φλοιοπῆος λεπτομερῆ, καὶ εἰς
δύνοντας τοὺς πόρους τοῦ σώματος εἰς βάθος· καὶ ὑγρὸν ἐμ-
φύτου θερμότητος κινούμενα, δρῶσιν οὕτως· ὁ αὐτὸς δὲ λόγος
καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ποιοτήτων· τῶν δὲ κατὰ τὰ ποιότητα δρών-
των, τὰ μὲν ἐνεργείᾳ ἔχει τὴν ἑαυτῶν ποιότητα παρουσίαν ὡς
ὕδωρ πότιμον· πιοτάτην γάλα· ὑγρὰ γὰρ ὄντα καὶ ψυχρὰ· μὴ δέο-
μενά τινος ἔξωθεν ἐπικουρίας πρὸς τὸ ψύξαι τὴν ὑγρασίαν· ἀλ
λαῦ τόθεν καὶ κυρίως δρῶντα· ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλα· καὶ γῆ· τὰ δὲ
ὁμοίως ξηρὰ σὺν ὑπερέχουσι φύσεως, καὶ τῇ δυνάμει καὶ τὸ
φαινόμενον, καὶ τῇ ἐνεργείᾳ· θάλασσα μὲν οὖν ποτὶ καὶ ἅλμη, καὶ τὰ
αὐτοφυῆ τῶν ὑδάτων, ὑγρὰ μὲν τῇ φαντασίᾳ καὶ τῷ φαι
νομένῳ· ξηρὰ δὲ τῇ δυνάμει καὶ τῇ ἐνεργείᾳ· λινόστερμον δὲ
καὶ αὖρος, ξηρὰ μὲν τῇ φαντασίᾳ τῷ φαινομένῳ, ὑγρὰ
ξή δὲ τῇ δυνάμει καὶ τῇ ἀληθείᾳ·~ Διὰ τί ἡμῖν οἱ τὼ
μὲν ἡμέραν ὁρῶσι, τὼ δὲ νύκτα οὐχ ὁρῶσι· διὰ τὸ ἔχειν τὸ ὀπτι
κὸν πνεῦμα παχύτερον καὶ μὴ δύνασθαι διαβαίνειν τὸν ἀέρα ἐ-
πὶ τὸ ὁρατόν· ἐν νυκτὶ δὲ παχὺ γίνεται· διὰ τὸ κατα ψύχεσθαι
τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ ἡλίου· οἱ δὲ φασὶν ὅτι ἐν μὲν ἡμέρᾳ ὑπὸ τοῦ
ἀέρος λεπτοῦ καὶ θερμοῦ ὄντος λεπτύνεται· ἐν δὲ νυκτὶ πα
χύνεται· ἐπὶ μὲν τοι αἰλούρων καὶ γαλῆς καὶ νυκτερίδων, τὸ ἐμ
παλιν· ἡμέρας οὐχ ὁρῶντα σχεδὸν, νύκτωρ ἀκριβῶς ὁρῶσι.
ἔχουσι γὰρ τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα λεπτότατον καὶ διαυγέστατον· καὶ
ἐν μὲν νυκτὶ μετρίως παχυνόμενον ἐπιτήδειον γίνεται, πρὸς αὐ
γὴν λεπτὴν τῶν ὁρατῶν· ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ τῷ λαμπρῷ φωτὶ, ἄγαν
λεπτυνόμενον, διαφορεῖται καὶ σκεδάννυται· ὅθεν καὶ λίαν λεπτοῖς
γε τοῖς πρώτοις ὄντος, διὰ τὸ ἡλίου διαβαίνειν οὐ δύνασθαι καὶ πῦρ με
θ' ἡμέραν ὁρῶν τος· φύγοισιν· ὅτι δὲ ὁρᾷ αὐτῶν καὶ τὼ κόρω ἀ
γὴν κατειλαμπομένω· ἔχουσι δὲ καὶ τὰ ὑγρὰ τῶν ὀφθαλμῶν

ξθ'. Διαυγέσατοι. Διὰ τί ἐν νυκτὶ καθεύδοντες ἡ ἀθρόως ἀνοί-
γοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς, φῶς ὁρῶμεν· ὅτι τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα συν
αγόμενον ἡ πλεῖον γινόμενον ἐν τῷ καθεύδειν, ἀθρόως ἡ πολὺ ἐξι-
όν ἐπὶ τὸ σκότος ἠλάμπουν αὐτὸ ὁρᾶν φωτοειδές.

ο' Διὰ τί οἱ αἰδούμενοι, τῷ ὀφθαλμὼ συμπεφύκασιν· οὕτω γὰρ ἡμῖν
τὰ πάθη ἡ ψυχῆς διὸ ὀφθαλμῶν ὁρῶμεν· λυπούμενοι· ὀργιζόμε-
νοι· αἰδούμενοι· ἐπειδὴ οἱ νεωστὶ αὐτὸ ἔχειν ἤρξαντο, πρὸς τὸ τιμῆσαι
ξιοῦν αὐτὸ βλέπειν σωφρόνισεν τινὲς ἐπὶ χρόνου πολλοῦ, αἰσχύνε
σθαι μὴ τὸ ὀφθαλμῶν ἔλκειν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ κάτω δύκλωι καλύμ
μασι φυλαττόμενοι.

οά Διὰ τί ἡ ἀκοὴ πανταχόθεν αἰσθάνεται τῶν ἀκουστικῶν ὑγρῷ προσο
μιλεῖ πάσχοντος· ὅτι ψυχρόν, ὑγροῖς πολέμιον.

οβ' Διὰ τί ἀνέμου σφοδροῦ μέλλοντος κινεῖσθαι ὥσαύτως
ἑτέρου διαξέχοντος προδήλους εἶναι αὐτὸν, ἢ ὥσαύτως πάσχει· καὶ μά
λιστα καθαρᾶς ὄψεως τοῦ ἑτέρου· φημὶ ὅτι ἤρξατο μὲν κινεῖσθαι, καὶ
ἡμῖν μέν, ὡς πάσχομεν σώμασι διυσκίνητοις, οὕτω καὶ
τάδηλός ἐστι· τὸν μέντοι αὐτὸν τερον ἀέρα ὡς λεπτομερῆ καὶ ἀι
θροφόβητα κινῶν ἐκπυροῖ αὐτὸν, καὶ μᾶλλον αὐτὸν ἀθροφόβητα ὁρῶ
μεν· οὕτω λοιπὸν τῷ χρόνῳ σφοδρότερος γινόμενος κινεῖ καὶ
τὸν πλησίον καὶ τὸν πανταχόθεν ἀέρα· ἡμᾶς τε καὶ θέμενος.

ογ' Διὰ τί διὰ στενῶν τῶν αὐτῶν ἄνεμος διαβαίνων, ἰσχυ
ρότερός ἐστι μᾶλλον ἢ πρὸ διϋρυτέρων· ὅτι συναγόμενος εἰς ἔλαττον
τόπον τοῦτον, μείζων ἑαυτοῦ γινόμενος ἡ μεγεθύνεται, καὶ σφο
δρύνεται· ἐπὶ δὲ τῶν διϋρυτέρων χωρίων ἐξαπλούμενος καὶ σκεδαν
νύμενος, ἀτονος καὶ ἀσθενὴς γίνεται· παραπλησίως δὲ καὶ τὸ θερ
μὸν ἢ ψυχρὸν ἢ ὑγρὸν ἢ τὸ ξηρὸν ἢ τὰ ὑδατα.

οδ' Διὰ τί πολλὰ
τὰ ῥεῦθρα καὶ μεγάλα οὐχ ὁρῶντες, τὰ πλησίον καὶ μικρὰ
ὁρῶμεν· οὐς καὶ μύωπας καλοῦμεν· ἆρα ἐστὶ τὸ μυώπης ὁρᾶν· ὅτι
τούτοις τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα λεπτόν ἐστι· καὶ καθαρὸν καὶ πρόρρωθεν
μὲν ἀπιὸν διαφορεῖται καὶ οὐκ ἀθρεῖ κατοπτεύειν τὸ ὁρατόν.

μόλις δὲ τὸ πολιόν ὁρᾷ. καὶ διὰ τοῦτο λεπτομερὲς καὶ καθαρόν. οἱ παῖδες καὶ τὰ μικρὰ τῶν τοιούτων πόρρωθεν βλέπουσιν, ὡς καί τινες γεροντες οὕτω καὶ τὸ ἐναντίον, διὰ τὸ ἔχειν τὸ πνεῦμα τὸ ὀπτικὸν πολὺ καὶ πολύ. καὶ δύνασθαι κινεῖσθαι μηκέτι ὁδοῦ πρὸ τὸ αὐτὸ ἀπολεπισθῆναι καὶ ἐπιτήδειον πρὸς αὐτύλησιν ὁρατῶν γενέσθαι. ἐκ τοῦ λυτίον ἢ τὸ σὺ πολλοὺς δύο αὐτιθέσεις.

οἱ Διὰ τί ὑπὸ πάντων τὸ ζῷον κύνες μόνοι δάκνουσι κατὰ τὴν ὀχείαν. ὅτι στενόπορος ὄντι ὁ αὐχὴν φλεβῶν καὶ τὸ αἰδοῖον ἐν τῇ χύσει φυσᾶται καὶ οὐκ ἐξέρχεται εὐθύς. καὶ ὅτι τὸ σπέρμα κολλῶδες ὑπάρχει. ἀμφότερα δὲ αὐτοῖς, διὰ πολλὴν ξηρότητα γίνεται. τὸ γὰρ ξηρὸν οἶδε πυκνοῖ καὶ ἀποστενοῦν τὰ μόρια, καὶ οὐ πνεῖν τὸ ὑγρόν. Διὰ τί μόνοι κύνες ἐν τῷ θέρει λυποῦσιν. ὅτι διὰ τὴν πρόληψιν φλ ξηρᾶς κράσεως. φύσει γὰρ εἰσὶ ξηροί. καὶ πλέον ἐν τοῖς καύμασι. θερμαινόμενα, οὖν καὶ κατεξηραινόμενα, ἐκπυροῦνται τὰ ἐν αὐτοῖς ὑγρὰ φλ ἡ κρᾶσις. καὶ οὕτως μαίνονται, καθάπερ φρενιτιῶντες. ὅθεν καὶ τὸ σίαλον αὐτοῖς ἰῶδες γίνεται καὶ ξηρότατον. ὅτι δὲ ἐκπυροῦνται δῆλον, ἐκ τοῦ ἀθυμαίνειν τε καὶ κινῶς. καὶ πυρώδη τὰ ὄμματα ἔχειν. καὶ ἡ νεφωμένον τὸ σῶμα πρὸς ἔμψυξιν ἀέρος. καὶ ἡ οὐρὰ σφαγγυλοῦται διὰ φλ ξηρότητος καὶ ἰσχνοῦται. λυποῦσι δὲ οἱ φλ αὐτοῖς ξηρότεροι, καὶ οὐ πάντες. τινὲς δέφασι καὶ τὸν κύνα τὸ ἄστρον συμβάλλεσθαι καὶ τί τινα ἀπορροιαν τούτοις πρὸς ιζ΄. τὴν λύσσαν. Διὰ τί οἱ ἐξαίφνης ἢ ἀκρασίαι μυθοποιοί, ἢ πάντων ὁλιγωρῶνται τῶν κατὰ προαίρεσιν τιμωμένων. ὅτι οἱ μὲν ἀκρασίαι, ἔχουσι τὴν ψυχὴν εἰς τὰ πράγματα πραμμένην, φλ ἀνομοίως αὐτὴν λαμβάνουσι μυθοποιοῦντα ἀπὸ θέσεων. οἱ δὲ κατὰ προαίρεσιν, εἰσὶ τῶν ὁμιλούντων πάσχειν. πρέπουσιν ἀεὶ τὴν ψυχὴν, ὥσπερ τὸ τιμώμενον σῶμα. ἢ ἀκριβῶς αὐτὴν λαμβανόμενοι φλ αἰσθήσεως, μᾶλλον ὀδυνῶνται ἐν τῇ γνώμῃ. ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἀπὸ συμπαθείας φλ κατὰ μέλος.

οἱ Διὰ τί οἱ τὰ βαρέα βαστάζοντες μετὰ ῥώμης πλεῖ-

τοῦτ' ἐστιν ὁμοίως ἢ καὶ οἱ ἕλκοντες. ὁ γὰρ μὲν ψυχρὸς λογικὴν τὴν πρόφασιν, καὶ ἐπιλαπτον αὐτὸν λαμβάνομεν ἀφ' ἡδονῆς αἰσθήσεως, ἢ χ ὁμοίως αἰσθάνεται τοῦ βάρους. διὰ τοῦτο τοῦ λόγου λύσις. διατί δὲ οἱ τὰ πυθόμενα αὐλοὶ τύμπανα. διατί ἐπὶ τῶν λυπουμένων καὶ πενθούντων ἡμῶν εἰθίσαμεν ὀλίθου αὐτῶν σωιέναι. ἢ διαφόρους προτείνομεν λόγους. νοῦσα γὰρ ἡ ψυχὴ πρὸς τοῖς ῥήμασιν ἧττον ἐπαισθάνεται τῶν συμφορῶν. διὸ τοῖς ἀρχαίοις, τὰ ῥήματα ἐπηνοῦντο σκηνικαὶ καὶ ποικίλαι, χάριν τῶν περιστάσεων.

οθ'. Διὰ τί οἱ αἰσθόμενοι συρέξαντες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπόλλυται. καὶ οἱ ὀφθαλμιῶντες ἕλκουται. ὅτι σφόδρα τυγχάνουσι θερμότατοι καὶ ξηρότατοι. καὶ ὡς πρὸς ἅπασι χέωσις αὐτοῖς γίνεται. ἢ τὸ ὅλον ἐν αὐτῷ ὑγρὸν ἐκδαπανώμενον μὴ φθαρῇ μόνον, λύσιν τῶν λοιπῶν σοι χέων ἐργάζεται. φύγει γὰρ τὸ θερμὸν, ἀπορία ξοφῆσ. καὶ ἐπιγείρεται ψυχότης, ἀπουσίᾳ θερμότητος. ἡ δὲ μυραινεῖ ξηρότης, ὑγρότητος ἀπωλείᾳ. διὰ τοῦτο καὶ σώματος, ξηρὰ ἡ ψυχὴ ἀπέφυκεν. ὅθεν καὶ ὅθεν οἱ μῆνες εἰδὼς τὸ μὲν δύοσται χεῖα φύσιν ὡς λεπτομερῆ καὶ κουφότατα. τὸ δὲ δύο παραμένοντα εἶναι τοῖς νεκροῖς σώμασι, φησίν. ἀλλ' μεῖς μὲν πάντες ὑδρο[illegible]εῖα γίνοιθε ξηρότατοι καὶ ὑγρότατοι λέγων. ἕλκεται ἢ καὶ κατὰ τὰς ὀφθαλμίας οἱ ὀφθαλμοί. ὅτι ἀπὸ τῆς φλεγμονῆς τὸ αἷμα εἰς χολὴν μετὰ τῆς πολλῆς δριμύτητι διαβιβρώσκει π'. τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τοῦ δύματος. Διὰ τί ἐν τοῖς συμποσίοις τῷ ποτῷ ἐναντίως οἱ ἀνοικείχλοι. ἀρξαμένοις μὲν ἐν μικροῖς ποτηρίοις. πληρουμένοις δὲ ἐν μεγάλοις ποτηρίοις. τοῦτο νομίζεται μὴ εἶναι αὐτὸ καταγέλαστον. ἔχεται δὲ τὴν αἰτίαν ὧδε λόγου. διὰ γὰρ τὴν ὑδροχόαν πρὸς τὸ πίνειν συνεχῶς αἴρονται μὴ ἀπὸ μικροτέρων φιάλων λήψονται ἢ ἐν μείζοσι. αἱ δὲ μικραὶ, αὐτάρκη κόρον ὠκείως ἐνδαψιλῶς παρέχουσιν. οὐχ οἱ αἱ τε εἰσίν. ἐὰν μὴ τοι ἀπὸ μεγάλου αἴρωνται. ἔπειτα πληρούμενοι, συνεκδέχεται πρόπιον ὡς ἐν ξυφῆδύνοντες. ἔτι τε μὴν, καὶ τῇ ἀθροότητι, ἐν τῷ πλήθει ξωιζομένη ἡ φύσις, οὐθὺς ἀνιωμένη τὸ πλῆθος ἀποστρέφεται. ἐν δὲ τοῖς

μικρὸ, καὶ τὸ λίγον ἐθιζόμενόν, καὶ ὀλίγῳ ἐνεγκεῖν δυνήσεται τῶν
τοῦ χόνῳ. Διὰ τί οἱ ὑδρωπιῶντες ὕδατος πεπλήρωμένοι διψῶ-
σιν ἀεί· ὅτι ἁλμυρὸν αὐτοῖς γίνεται τὸ ὑγρόν· μὴ δυνάμενον οὖν
ἁλμάδη πόμενον· καὶ καταξηραίνει τὸ σῶμα φλεγμαίνοντα· ἅλλως
τε καὶ πυρετία λεπτὰ κέκτηνται· πρὸς ὃ τούτοις ὅσον ἡδέως ἐν-
δυσκοῦσι, τὸ λοιπὸν σῶμα μὴ κατὰ λόγον τρεφόμενον καταξη-
ραίνεται· ὅθεν καὶ ἰχνοῦνται· τὸ δὲ πλεῖστον φλέγματος ἐξυδατοῦ
πεπόμενον, χορηγεῖται πρὸς αὔξησιν τοῦ πάθους. Διὰ τί ἐν
τοῖς συμποσίοις, ἐν μὲν τῇ ἀρχῇ φλέγμα, καὶ πρὸ πλησμονῆς,
σπεύδομεν ἀναπιέμενοι· μετὰ δὲ πλήρωσιν καὶ πρὸς τῇ τελευ-
τῇ τοῦ ἀρίστου, ἀραιούμεθα μηκέτι πιέζόμενοι· ὅτι πρὸς μὲν τὴν
ἀρχήν, ὄρεξιν τῶν σιτίων ἐχόντων πλείω, ἐπὶ τοῖς ἐντὸς πᾶσιν
ἔτι σφιγμὸν σώμασι χρείαν ἀναπιέμενοι· ἢ ἀθρόως ἅμα καὶ οὕτως
θλίβονται· μετὰ δὲ τὸν κόρον φλέγμα, ὃς μὲν ἐπὶ τὸ κάτω νύει
μᾶλλον, ὃς δὲ ἐπὶ τὰ πλάγια· καὶ ὃς μὲν ποσῶς ἀναπαύεται,
ἅλλου πλέον τοῦ δέοντος ἐπὶ τοῖς ἐντὸς νύσσοντος· καὶ οὕτως μετὰ
πλήρωσιν φλέγμα αἴρουνται· ἅλλως τε μὲν, καὶ τῷ πάντας ἐξ
ἀρχῆς ἐν τῷ καθίζειν ἐπὶ τὸν θώρακα καὶ τὸ πλάτος τοῦ σώματος
πιέζεσθαι, ἀναπαύεσθαι συμβαίνει· Διὰ τί τριῶν χυμῶν ἀπλῶν
καὶ μονοειδῶν ὄντων οὐκέτι καὶ ξίας μοσπίμαστα μονοειδῆ καὶ ἁ-
πλᾶ συμβαίνει, ἀλλὰ πλείονα· τὸ πλᾶ γὰρ ἐφ' ἑκάστου σημαίνει
διαλείπειν τὸ ὅτι διὰ τὸ μὴ μόνον ἀπὸ τοῦ χυμοῦ γίνεσθαι διαφορὰς
νόσων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ τόπου· ὁ μὲν γὰρ θερμὸς καὶ λιπὴς χυμὸς
ὀξὺς ἐστὶ ὀλιγοχόλιον, καὶ διακαῆ ποιεῖ τὸν· ὁ δὲ ψυχρὸς καὶ
παχὺς, μελαγχόλιον καὶ πλυχόλιον, οὕτω δὲ καὶ τῶν ξύλων· τὰ μὲν
θερμὰ καὶ ξηρότατα, καθάπερ δάφναι, κέδροι, ἐλαῖαι, μετρίως θερ-
μαίνουσι φλόγα· καὶ τὸν χολὸν ἀποκαίουσι· τὰ δὲ λευκὰ ὑγρὰ, τὰ
πεπονὰ καὶ καπνώδη σφόδρα ἐξάπτουσι (ἐν βραδὺ δὲ ἀπεκαίοντο). πάλιν
εἰ μὲν ὁ τόπος πλείστην ἐχολὴν μεγίσας ἐξάπτοι φλόγα
τῶν χυμῶν, τῷ ἀναπίμπλασθαι σφόδρα πεπωρωμένον· καὶ ὑφ' ἓν ὅλον ἐξάπτεσθαι

σπόμβων· εἰ δὲ ὀλίγος εἴη ὁ στενὸς, μήτε χωροίη τὸν χυμὸν ὅλη, ἀλλὰ κατὰ μέρος τῶν μυῶν ἐν ὅλον σπάσθαι, πρὶν ἢ τὸν ρεῖθρον ἅμυδις ἐκχωρῆσαι πολλῷ χρόνῳ καὶ ὁμβρῶν· μίξας λοιπὸν χυμοῦ φύσιν καὶ τόπον, λύσεως πᾶσαν διαίρεσιν, τῶν ἐπὶ χυμοῖς σαπεῖσι πυρετῶν· εἰμὴ ἐν τοῖς μεγάλοις ἀγγείοις. φλεγμὶ λέγω καὶ ἀρτηρίαις, ἢ ξανθὴ σαπεῖσα χολὴ, θερμὴ τυγχάνουσα, διὰ καύσωνον καὶ ὀξύν· ὅλη χρόνιον ἐξάπτει τὸν ρεῖθρον ὡς καῦσιν· εἰ δὲ ταῖς μικραῖς φλεγμὶ καὶ ἀρτηρίαις ταῖς περὶ τὸ δέρμα σαπεῖσα φλέγμα ψυχρὸν, ὅλη χρόνιον καὶ πολυχρόνιον πρὶν ῥεῖθρον, ὡς ἀφημιρινόν· λοιπὸν ἔχων τὸ ἄκρα ἁλμυρίδα παντοίαν τε· ἐὰν δὲ ξανθὴ χολὴ σαπεῖσα ἐν τοῖς μικροῖς ἀγγείοις, πρὶν ῥεῖθρον, ἔλαττον ὀλίγου χρόνου ἢ πρῶσ μακρότερον τοῦ καύσου, ὡς ξηρεῖον· ἢ ὀξὺ ἁπλῶς· εἰ δὲ φλέγμα σαπεῖσα ἐν τοῖς μεγάλοις ἀγγείοις, πρὶν ῥεῖθρον πρῶσ ὀλιγοχρονιώτερον τοῦ ἀφημιρινοῦ· ὁμοίως καὶ ἡ μέλαινα, σαπεῖσα μὲν ἐν ταῖς μεγάλαις φλεψί, διὰ τὸ ἐν ἑνὶ χρόνῳ πᾶσαν ὑπεκκαίεσθαι πρῶσ, ὀλιγοχρόνιον πρὶν ῥεῖθρον, διὰ τὸ τάρτησ· εἰ δὲ ἐν ταῖς μικραῖς, πολυχρονιώτερον τοῦ ταρταρεῖον· σημεῖον μεγὰ χυμὸς ψυχρὸς καὶ παχὺς καὶ δυσαλλοίωτος, καὶ τόπος στενὸς μὴ συγχωρῶν ἅμα πολλὴν πᾶσαν ἐκκαίεσθαι καὶ λύεσθαι. Διὰ τί ἐκ καὶ τὸ φλέγμα ψυχρόν ἐστι καὶ παχὺ καὶ γλίσχρον, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ μέλαινα χολὴ ψυχρά ἐστι καὶ παχεῖα καὶ ἐλάττων πολὺ τοῦ φλέγματος· ὅτι τὸ ταρταρεῖον πολὺ χρονιώτερον τοῦ ἀφημρινοῦ· ὅτι τὸ φλέγμα ἐστὶ ψυχρὸν καὶ παχύ· ἀλλ' ὑγρόν· τὸ δὲ ὑγρὸν διαλλοίωτον, καὶ μεταβλητὸν· ἡ μὲν μέλαινα, ξηρὰ καὶ ψυχρά· τὸ δὲ ψυχρὸν, δυσαλλοίωτον μὲν δυσμεταβλητον· σοφίζονται δὲ τὴν ὁμοιότητα τοῦ ψυχροῦ τοῦτο, τῷ πλέον ἀζειν ἐν φλεγματικῇ χολῇ, κρύπτον τὴν τοῦ ἐναντίου ἀναίσθητον· ἡ δὲ λοιπὸν τὸ φλέγμα προσφυέστατον τῇ φύσει μᾶλλον φλεγματικὸν· ὅθεν καὶ ἐπὶ τῶν ὑπομανόντων ἐν λιμοκτονίᾳ, κέχρηται αὐτῷ ἡ φύσις πρὸς τροφήν· ἐπὶ τοίνυν τοῦ ἀφημρινοῦ, ὅσον ἀρίστιμον φλέγμα, τοῦτο ἀναίσθητον πρὸς τροφήν· τὸ δὲ ἄχρηστον σπόμβων

πῶς τὸ μὲν οὖν ἐξαίφνης τὸν πυρετὸν. Διὰ τί τοὺς πυρέττοντας χυμῶν ὄντων, καὶ πρὸς τὴν πρόοδον, ξηροῖς σίτοις χρῶνται πυρετοί, καὶ οὐ τοὺς ὑγροὺς· ὅτι τὸ αἷμα κατὰ φύσιν ὂν τὴν ξηρὰν τροφὴν τοῦ σώματος· καὶ πλεονάζον μὴ τρίβεται μόνον πλησιάσαν τὴν ὑγρότητα· μεταβάλλεται γὰρ θερμαινόμενον εἰς ξανθὴν χολήν· οἱ μὲν γὰρ λοιποὶ χυμοὶ πλεονάζοντες μᾶλλον, πρὸς τὴν ὑγρότητα, ὡς ἐν τῷ δέρματι μάλιστα, ὥσπερ πίτυος κηρὸς, ἀλφὸς, λεύκασα· καὶ τοιαῦτα, πυρετούς.

πε΄ Διὰ τί ὀξυωπίας δύο γίνων, θυείδων ἑαυτῶν ἐν ἑκατέρᾳ, συμβαίνοντος μιᾶς κεκλασμένης μηκέτι διὰ ἑτέρας εἰσιέναι λοιπὸν στρογγύλον καὶ πλὺν ἀέρα· ἢ πεπυκασμένου ὑγροῦ διὰ λεπτότητα μείζονος· διὰ τὸν κινούμενον ἀέρα, ἢ τὸν ἀέρα, σώματος τυγχάνοντα· ἑαυτῶν οὖν ἡμίσεα κλασθῆναι, διὰ ἑτέρας εἰσελθὼν ἀὴρ πληροῖ τὸν τόπον τοῦ οἰκείου· καὶ σῶμα ὢν, διὰ τῆς λοιπῆς ἑτέρου ἀέρος σώματος ὄντος εἰσιέναι συμβαίνει· ἑαυτῶν δὲ μὴ θυείας κλασθῆναι, ὀξυωπὸν ἔχων διαφεύγειν, χώραν δίδωσιν εἰσιέναι ἑτέρῳ· ἢ πάσης ὁμοίως διακλασθείσης θυείας· οὗτος ὀξυωπὸν, ἄλλον εἰσιέναι συγχωρεῖ διὰ τῆς ἑτέρας· καὶ τοῦτο γίνεται καὶ τῷ συνεχεῖ ἑαυτῶν δὲ κλασθῆναι ἢ ὀξυωπίας, διὰ τοῦτο γίνεται·

πς΄ Διὰ τί τῶν ἑρώντων τὰ ἄκρα ποτὲ μὲν ψυχρὰ, πρὸς δὲ θερμὰ γίνεται· ὅτι ὅτι κινεῖται λύεται πρὸς τὸν ἐρώμενον, καὶ ἀπολαύοντος τοῦ τυγχάνοντος, τὸ ἐμφυτον θερμὸν εἰς βάθος συνωθεῖ καὶ μετὰ τῆς φύσεως· καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἄκρα καταψύχεται· καὶ ὠχριῶσι· διὰ τοῦτο· ἢ συνεργεῖ γίνεται· ὅτι ἢ τὸ ἐναντίον, ἢ ἐλπίδα χρηστὴν κέκτηται παρὰ τοῦ ἐρωμένου, ἐπὶ θυμῷ γίνεται σφόδρα, τότε τὸ ἐμφυτον θερμὸν, πρὸς τὸ δέρμα συνωθεῖται φύσει, ἡ γὰρ μετὰ θερμότερον καὶ ἐρυθρότερον· καὶ διὰ ταῦτα τὰς καρδίας οἱ ζωγράφοι, σωματοποιοῦσι τὸν ἔρωτα· ποτὲ μὲν κατηφῆ καὶ συνεχόντα· ποτὲ δὲ ἀνατεινόμενον καὶ μειδιῶντα· ἀεὶ δὲ δύσανφῆ· διότι ὁ πάθος σφοδρὸς μένοντος, οὐ πολυχρόνιος δὲ, καὶ διὰ ὅλου παραμένων· ἡ μὲν γὰρ διάθεσις διὰ παντὸς· ὡς ἐπὶ τὸ πολύ·

φίλων, ἢ πρὸς ποιεῖσθαι· ἢ γυναικὸς πρὸς ἄνδρα. ὁ δ' ἔρως σ' ὅλα
παντός· ὡς ἐπὶ πολεῖσον γὰρ ἐπὶ ξένοις γίνεται· καὶ ἡ μὲν διά
θεσις σύμμετρος ἢ δὲ καὶ τοσοῦτος· ὁ δ' ἔρως σφοδρὸς καὶ μα-
νιώδης· λαμπρὸν δὲ κατέχον τὸν καὶ πικρὸν, διότι τῶν φι-
λούντων αἱ ψυχαὶ μετεωρίζονται· καὶ οὐ μεταβλητοί εἰσὶ πικρούν-
μενοι· ἐκκαίεται δ' αὐτοῖς ὁ λόφος καρδίας ἐμφυτον θερμὸν ἐκ
φλεγμαίνον καὶ σφοδρᾶς φρονήματος φλεγόμενον τὸ σωθούμενος.
καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ κρατοῦντα βέλος, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ φαρέ-
τρας· ὅτι κατὰ μὲν τοὺς ἀρχαίους, ἐκ μιᾶς ἀκτῖνος τῶν ὀφθαλμῶν
ὁ ἔρως ἀποτελεῖται· ἅμα γὰρ εἶδε καὶ ἐπόθησεν· ὕστερον δὲ με-
τὰ τὸ σωθῆναι, σωμεχεῖς ἀκτῖνας ἀποπέμπει πρὸς τὸ ποθούμενον
ὁ ἔρως· αὐτὴ δ' ἔοικεν ἡ βέλεσι τοῦ ἀκοντίζεσθαι πρὸς
σώματι· ἐν δὲ φαρέτρᾳ τὰ βέλη· διότι κεκρυμμένως τὰς ἀκ
τῖνας πέμπουσιν, οἱ ἐρώμενοι· τὸ δὲ ἔθος ὥσπερ ἄνεμος ὁ τοῦ
ἐξαπίνης, οὕτω καὶ αὐτὸ τὸν ἔρωτα· οὐ γὰρ κυρίως ἐξ αὐτοῦ ὁ πό-
θος· εἰ γὰρ ἦν, τοῦτο δῆλον ὡς ἔχοι ἀεὶ τὸν ἐθίζοντα καὶ ἐρᾶν·
τὸ δὲ φίλτρον καὶ αἱ φιλίαι· γυμνὸν δὲ, διότι γίνεται πόθος ἀ
μέσως καὶ φανερῶς· οὐ γὰρ δεῖ τέρου τινὸς ἐρᾶν τος· οὐδὲ κεκρυμ
μένως· οὐθὲν γὰρ ἀτοπεῖ· διὸ καὶ οἱ ἀνδριάντοποιοί, πρὸς τιμὴν
ἐνίοτε γυμνοὺς πλάττουσι θεούς τινας καὶ βασιλεῖς· δείξαι βούλό
μενοι τούτων τὸ φανερὸν· φλογμάμενος καὶ γυμνὸς ἐκ τοῦ ὄν
τος καὶ ἁπλᾶς κεκρυμμένως· οὐχ εἷς δὲ ὁ ἔρως, ἀλλὰ πλείο-
νων· ἢ ὅτι διάφοροι τῶν πραγμάτων, ἔρωτες· ἄλλως γὰρ καὶ ἄλ
λως ποθεῖ· καθὼς καὶ ὁ θεῖος πλάτων φησὶ τὸν ἔρωτα, πολυμέ-
φαλον θηρίον· ἢ ὅτι πολλοῖς ἔρωσιν ὁ αὐτὸς πολλάκις ὑποπί
πτει· μητέρα δ' ἔχουσιν ἀφροδίτην· τουτέστι πάντες θυμίαν· ἀ-
νω γὰρ πλάττουσι τὴν ἀφροδίτην εἰς ἐπιθυμίαν· ἰσορροῦσι δὲ τὸν
ἔρωτα τοῦ ποθεῖν τῷ ἐννύμ· διότι πολλοὶ παρανόμως ἠράσθη-
σαν· καὶ δυσεβῶν ἠράσθησαν ἐπιθυμιῶν· ὡς πέρμοι δέδηκται
κατὰ τὸ δεύτερον βιβλίον τῶν ἀλληγοριῶν τῶν εἰς θεοὺς ἀ-

ναπλαττομένων

ναπλαπομένων παθημῶν ἱστοριῶν.

πή. Διὰ τί λοιμικῆς καταστάσεως, οἱ μὲν ἀπόλλυνται· οἱ δ' οὔ. ὅτι παρὰ τὴν ἰδιότητα τοῦ φλέγματος. εἰ μὲν γὰρ εἴη τίς ἔχων τὸ σῶμα μεστὸν κακοχύμου, δῆλον ὡς ὑπερπνεόμενος σηπεδονώδης ἂν ἡ σωματαφθείρῃ, καὶ ὥσπερ ἐχόντων ὀλίσθον χυμόν. καὶ οὕτως πᾶς χυμὸς αὐτοῖς σωματαφθαρεὶς, αἰτίαν τίθεται πάθη καὶ πλείονα. καὶ οὕτως θνήσκουσιν. εἰ δὲ εἴη ἀπείρατον καὶ ὠμὸν, οὐδὲν ἡμᾶς χύτλα πάσχειν τούτους, ὁ λοιμώδης ἀήρ. ὅτι δὲ ἡ ἐπιτηδειότης ἐφέλκεται τὸ δρᾶν αἴτιον ἐνεργεῖν, δῆλον· οἱ ἐκτὸς ὕλαι, δρῦς δ' εἰσὶ δυσπαθεῖς καὶ πρὸς ἕλξιν, οὐχ ἕτοιμοι μᾶλλον. πολλῷ δὲ πλέον κάλαμοι δυσπαθέστεροι· καὶ πρὸς ἕλξιν ἕτοιμοι μᾶλλον. πολλῷ δὲ πλέον συπεῖον. ἀλλ' αὐτῆς δι' ἄβροχον ὕδατος παρασκευάσῃ τὸ συπεῖον, καὶ χλωροὺς λάβῃ καλάμους, τῷ δὲ δρῦν ἄπαν ξηρὰν εἰ καὶ θείῳ κατεπάσαι τὸ αὐτὸ πιστήσειον, ἕτοιμότερον ἐργάζεται πρὸς ἔκκαυσιν πυρὶ προσενέγκας. τὸ δὲ συπεῖον οὐ δι' ὅλως καπνίσει. τούτῳ τῷ παραδείγματι χώμενος, λύσεις τὸ ζητούμενον, τὴν ἐνεκόπτον πυρετὸν ἐφήμερον ἢ τὸν ἐπισήψει ποιήσει τὸν ἐκτικὸν πυρετὸν ἐργάσατο. φαμὲν γὰρ διὰ τὴν πρόληψιν φλεγματώδη τὸν εἶχε γὰρ τὸ φυσικὸν πνεῦμα. καὶ τοὺς χυμοὺς ἀπείρατους. τοὺς δὲ στέρεα, ξηρότητα. καὶ τὸ αἴτιον ἔδρασεν εἰς ἐκεῖνα. ἔστι δὲ ἔκκαυσις ἡλίου, τῷ μὴ ὕπνον ποιεῖν· τῷ ἢ, ὅτι τὸ μὴ ὑγρὸν φλέγμα πλεῖον. ἔστι γοῦν τὸν ἐγκέφαλον. ὃ ὕπνον ὑπάγει. τῷ δὲ ξηρὰ ἡ κεφαλὴ τυγχάνουσα πλέον ξηροῦ, πρὸς θέσιν ἀγρυπνίαν ἐμποιεῖ. Διὰ τί ὁ ἥλιος αὐτὸν μὲν μελανύνει φλέγμα δὲ, λευκαίνει· καὶ κηρὸν μὲν μαλακύνει· τὴν δὲ σκληρύνει· πάλιν δὲ διὰ τὴν ἐπιτηδειότητα τοῦ φλέγματος πάσχουσι ὕλης· οἱ γὰρ χυμοὶ χωρὶς τοῦ φλέγματος ὑπερθερμαινόμενοι περὶ τὸ δέρμα διαφαίνουσι μέλανος· τὸ δὲ λῖπος, ὑπανίσχουσι ἡ ἅλμης ξυμπάσμενον καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου εἰκότως ἀπομένοντος ξύπτου

του λίνου, λευκαίνεται· πάλιν ἕλκων ὁ ἥλιος ἐκ του κηροῦ τὴν
ἐν τῷ βάθει ὑγρότητα μαλακύνει τοῦ τοιούτου· τὴν δὲ πολλὴν ἡ ἐπι-
λαμπὴς ὑγρότης ἐκβοσκόμενος τοῦ παντὸς, σκληρύνει αὐτὸν ξηραίνων·
εἰ γοῦν πιεῖν τὸ πάχος καὶ τὸ ἀνόργανον ποιεῖν ἀδύνατον καὶ ἡμῖν
ψυχὴν μὴ, δυσεβείας ὀφλισάνταις, δὲ ταξίαν ἢ προφ᾽ τὸ σωμακοσ-
μήσαντας, ἀκτήμονι δὲ βίῳ καὶ τοῖς πρὸς τὸ ζῆν μόνον ἀρκού-
μενοι, ἑαυτοὺς καθιερώσαντας, ἐκφυγεῖν τὴν ἐκ τοῦ βίου συμ-
βαίνουσαν, ὅσον ἐνδέχεται παραίτησιν, καὶ μὴ παρέχειν ἐμπο-
δισμὸν τοῖς ὁρῶντι φάλλῳ πρὸς τὸ πάθος ἐνεργεῖν· εἰ πῇ τίς
ἴσως δυείμων ἢ ἀσθένειά τις οὖν ἐκτὸς αἴτιον·

ς' Διὰ τί οἱ ἰκτερικοὶ καὶ δυσδιαχώρητοί εἰσι, καὶ λευκοὺς ἀ-
τεν ἔχουσι τὸ σκύβαλον· ὅτι ἡ ξανθὴ χολὴ εἰς ὅλον αὐτῶν αἱμοῦ-
ται τὸ σῶμα· καθὼς οἱ ὀφθαλμοὶ δηλοῦσι καὶ ἡ τοῦ δέρματος χροιὰ
καὶ οὐκέτι συρρεῖ πρὸς τὸ ἔντερα, τῷ ἐξ ἀρχῆς νόμῳ φλ φύσε-
ως· μὴ χωνεύσει τὸ σκύβαλον, οὔτε τὴν δριμύτητα ἐρεθίζει τὴν ἀπο-
κριτικὴν δύναμιν τῶν ἐντέρων, πρὸς κένωσιν φλ κόπρου· καὶ διὰ
τοῦτο ἡ ἀξιοκαὶ καθάπερ καὶ ἄλλαι τέχναι τὴν φύσιν μιμου-
μένη τοῦ σώματος ἐν πεπτάσεσιν ὅσον οἰκείῳ καθεζῶσος, σύμμαχος
ἀρρωστούσης γίνεται φλ δυνάμεως· ἐπεὶ γὰρ τὸ σκύβαλον ἐκ
κείμενον, φλ χολῆς ἐρεθιζούσης καὶ ξυπλούσης, τῶν τε ἐντέρων
καὶ τῶν μυῶν ἐπεγειρομένων πρὸς ὠθησιν αὐτῶν· τῆς τε κό-
πρου μαλακῆς τε καὶ δυολίσθου τυγχανούσης, ἐκ τῶν παρακει-
μένων τοῖς ἐντέροις πλίχνων χυμῶν, εἰκότως ὁλόκληρος ἐχειμ αὐτὴ
χολῆς, τὸ μὲν ξυπλικὸν τὸ ἔνδον, καὶ ξυπλικὸν τῆς δὲ ξ φλεγμο-
τὸ ἔντερα· μὴ τὸς μῦς πρὸς ἐξώθησιν· τὸ δὲ εὐδρέπαλον πρὸς ὑγρασ-
μὴ μαλάκωσιν φλ κόπρου, φρυχθείσης ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ· μένωσι ἐν
ὡς τότε μὴ, ἡ φύσις ἐνεργεῖ μόνη χωρὶς ἰατροῦ· καθάπερ ὧν τε κεῖ
τῶν νόσων· καὶ τῶν πέψεων· ὁτὲ μὲν θρόμος ὄζει μὴ ὡς πέρ βρασμοὶ τῆς·
καὶ τῆς αὐτῆς ὠμότητος δύο, μόσου καὶ φύσεως· τὸ μὲν ἰσχὸς μόνη, ὡς
ἐπὶ τὸ ἐξαρθρήσεων ἢ φλ τὸ ἄρθρων ἐμβολῆς· τὸ δὲ ἰσχὸς ἅμα,

καὶ

καὶ φύσιν, ὡς ἐπὶ τῶν ξυπαρῶν καὶ κοιλιάσεις. ὁ μὲν δὴ ἁλὸς καθαίρει τὸν ξύπον τοῖς ξυπνικοῖς, καὶ δίδωσιν αὐτὰ πιεῖν τοῖς ῥέουσιν ὡς αὖ εἴπερ τις τὸν ὦτα πιὸν μαστίζοι ἐμφράττουσι. ὅθεν τὸ αἷμα καθαρὸν παρασκευάζει· ἡ δὲ φύσις διὰ τοῦ πόρου τοῦ πλήνος, αὐτὰ δίδωσιν αἷμα καθαρὸν ὑπὸ τῶν ξυφῶν, μεταβάλλουσα πρὸς σαρκὸς γένεσιν. ὅπερ πάλιν ὑπὸ τῶν ξηραινόντων φθείρεται σάρκα· τὴν μυῶν γίνεται σαρξ ὠὶ τὴν δεῖ. Διὰ τί πλοιληφθέντος συνόχῳ μετὰ κεῖσιν, μελαίνα τὸν ἔχουσι δέρμα ὠὶ χρόνον ἱκανόν· ὅτι σὺν ὠχρὰ ἀπὸ ξανθῆς ἐγένετο χολῆς· αὕτη δ' ἐν τῇ ἀκμῇ φλυσσουμένη ἐκκαεῖσα μετέβαλεν ὠὶ τὸ μέλαν· ἡ δ' ὅταν ἐν τῇ κείσει ᾖ ἁπλῆ φύσιν ἔχουσα ἁπλῆν τὸ δέρμα ἔβαψεν αὐτό· καθάπερ ὠὶ τὸν λύκον. τὸ δέρμα λευκὸν ὑπάρχει· διὰ τί δ' τὸ παχὺ χυμὸν ἐν δυσὶ λυτόν ἐστι τὸ σβ΄· τοιοῦτον χρῶμα. Διὰ τί ἡ μέλαινα χολὴ παραπίπτουσα μὴ ἐμεῖται ζῷ ἡ σκέλη αὐαίνεται· ἐπὶ δὲ τῶν μελαγχολικῶν ἐν ἐγκεφάλῳ συρρέουσα, παύτων οὖν τοιοῦτόν ἐστιν· ἁπλῶν μὲν φλέβας πολλὰς ἐν μέλαν διὰ τῶν τοιαύτην γένεσιν· διὰ τοῦτο τὸ πλῆθος συρρεῖ χολῆς· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ σκέλει διὰ τῶν κάτω φορὴν ἐπὶ πλεῖστον ἐπιτύρεται χολὴ πλείων· ἐν μὲν οὖν τῷ ἐγκεφάλῳ διὰ τῶν ἀνωφέρειαν· ἡ δὲ διὰ τὸ λεπτὰς ἔχειν φλέβας, αὖθις βραχὺ χολὴ, πρὸς τὸ νύπλην αὐτὸν ἡ μὴ διαβιβρώσκειν· καὶ ψυχρὸν ἦ καὶ ὑγρὸν ὢν αὐτὶ μάχεται τῇ κράσει τῇ μελαίνης τοσοῦτος· καὶ κατὰ πρανῆ ταύτην ἡ μὲν ἔμετος μέλαινα χολὴ, ποιεῖ δὲ καὶ αὐαίνεται καὶ ἐν τῷ μαζῷ κύστιν· ἐν δὲ σκέλει, χειρῶν ἐλκῶν μὲν ὡδὸν· ἐν δὲ ἐγκεφάλῳ, τὸν θερμὸν μέλαιναν χολίαν· ἡ δὲ ἔμετος, ἀπὸ λεπτὸν μὲν μέλας χολικὸς χυμὸς, ὁ ξυγώδης· ἐὰν μὲν οὖν ὁ ὅλος καρκινώδης χωρὶς αὐαίνεται, ἡ μέλας χολὴ· ἡμῶν. Διὰ τί ὠὶ τὸ δυσεντερικὸν, πάσσυρον σφαιρώσαντες ἐμβάλλουσι εἰς τὸν κύλιον· ὠφελοῦσιν· ὅτι τὸν μυῶν συμπιπτόντων ἐν ἕδρᾳ, ὑγραίνομένη πάσσυρος τῇ δυσομώσει τὸ μῦς ἐπεισέρχεται· τὸ αὐτὸ ἡ πιεῖν ἐν ἐπὶ τὸν πόρον ἐπὶ τῶν ἐλκῶν· τὸ οὖν μυῶν δια

στελλομένων, ἢ κόπρῳ καὶ τὰ λυπούμενα κείνεται.

ϛδ Διὰ τί τὰ λεπόμενα καὶ καλιᾶσιν τῷ πληροῦσθαι ὑδάτος φόβον τινὰ ἀποστέλλει, ὅθεν καὶ ἡ φύσις, καὶ τὸ ποιὸν τοῦ φόβου, εἰς ὄνομα αὐτῆς μεταπέμψεται· ὡσπερ ἡ τῶν φλοίσβος καὶ βορβορυγμός, καὶ τὰ λοιπά· ὅτι τὸ ἀσθενὲς ἐν τῷ μὴ ἔχειν ὕδωρ, ἀέρος πληροῦται, σώματος λεπτοτέρου τυγχάνοντος· ἐν οὖν τῷ καθεῖναι ἀθρόως εἰς αὐτὸ τὸ ὕδωρ τὴν βαρύτητι δ' ὡς κεῖνον ἀέρα ἕξω, ὡς λεπτομερῆ· ἅμα γὰρ μένειν ἐν τῷ καυκαλίῳ μέχρι πληρώσεως οὐδύναται· διὰ τὸ τοῖς φιλοσόφοις ἀπορεῖσθαι, μὴ δύνασθαι δύο σώματα τὸν αὐτὸν τόπον κατέχειν, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον. τὸν οὖν ἀέρος εἰς τὸ ἄνω διωκομένου, ἀθρόως διαθιγεῖν πῶς φόβον ἀναγκαίως συμβαίνει· οὐχ ἕν ἀλλὰ πλείους, διὰ τὸ μάχην ὡς περ τυγχάνειν ἀμφοτέρων· τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ, εἰς τὸ κάτω βιάζεται τὸν ἀέρα· ὁ δὲ ἀὴρ εἰς τὸ ἄνω τὸ ὕδωρ· καὶ τοῦτον κατὰ διαδοχὴν γινομένου συμβαίνει καὶ τὸν φόβον πυκνοῦσθαι

ϛε γίνεσθαι. Διὰ τί ἐπὶ τῶν λεπομένων ἀρτιεπίων ἀσθενῶν ὁ δάκτυλος ἐν τῷ στόματι ἐντιθέμενος αὐτοῦ, τὸ ὕδωρ οὐκ ἐᾷ ἐξιέναι διὰ τοῦ εὐθυμένου· ἐπαιρόμενος δὲ, συγχωρεῖ φέρεσθαι· ὅτι ἐν τῷ ἐπαίρεσθαι τὸν δάκτυλον ἐκ τοῦ στόματος, ὁ ἀὴρ εἰσιὼν ὑποθεῖ τὸ ὕδωρ ἐπὶ τὸ κάτω, φύσιν ἔχων φιλοκένωτον· καὶ οὕτως ἔξεισι διὰ τοῦ ὠῶν τοῦ πυθμένος· καὶ διὰ τῆς ὀπῆς ἐὰν τὸ πλεῖστον τοῦ μηχανικὰ κατασκευάσματα, διὰ ὕδατος καὶ ἀέρος ἔχουσι τὰς ὑγρότητας· ὡρολόγια λέγω καὶ κλεψύδρας· καὶ ἡ χοῦς ἐξ ἀλμάτων καὶ τὰ ὅμοια.

ϛϛ Διὰ τί καὶ οἶνος καὶ ὕδωρ ἐὰν τῶν πυρεπόντων παρὰ καιρὸν διδόμενος, φρενίτιδα ποιεῖ καὶ ἄζηλον· τοὐλάττονος ἀναπαύσεως· ψυχρὸν μὲν γὰρ τὸ ὕδωρ· θερμὸς δὲ ὁ οἶνος· ὅτι δὲ οἶνος ἀνωφόρος πινόμενος ἐκκαίει σὺν τῷ πυρετῷ τὸν ἐγκέφαλον, καὶ ἅτε ἐκκαυστικὸς ὢν τὸν πρῶτον ὀργανικὸν τῆς ψυχῆς· ὅπερ ὄντι τὸ αἰθεροειδὲς πνεῦμα, ἀναγκάζει τὸ φρονοῦν, οὕτως ἐνεργεῖν· δῆλον δὲ τοῦτο καὶ πολλοὺς ὑσταίνοντας χρησαμένους

νης ἀκράτῳ ἀλείφῳ, ἢ σὺν ἐχῖνος εἰσέκ καυσιν ξανθῆναι· τὸ ὕδωρ τῷ πυκνοῦν τοὺς πόρους τοῦ σώματος, τοὺς διαφορεῖν τὰ στὰ ὑπὸ τῶν καυσάντων χυμῶν πνεύματα, ἢ παχύνειν αὐτούς· ἢ πλείονας διὰ τοῦτο τοῦ πίνειν ἢ σωρεῖ μένειν. πολλάκις δὲ ἢ τὸ ὕδωρ νικώμενον ὑπὸ φλεγμονῆς ἀσθενοῦς, τροφὴ τούτῳ γίνεται ὡς ὄντων ἰδεῖν ἢ τῷ ἐν ταῖς κατὰ μίνοις βαλλομένοις τὸ σῦρ ἐξαίφνης ἀναζέοντας τῷ σωλῆνι βραχὺ τοῦ ὕδατος.

ξζ΄. Διὰ τί αἱ γυναῖκες ὀξύφωνοι ἢ οἱ οἰνοῦχοι κλῶσι δέ· ὅτι διὰ τὸ τὸν λῦ γρότητα εἰσοῦρος αὐτῆς ἀραιοῦσθαι οὐκ ἐᾶ κτείνειν. φλεγμὴ γὰρ θερμότητος ἔργον τὸ διακαίειν εἰς λάγους τοὺς πόρους· ὥστε ἂν ὀξὺς ὁ πόρος αὐλὸς ὀξύηχος, ὃν τῶν λίγα χέα αἱ ἀρτηρίαι· φασὶ δέ τινες καὶ τὰς γυναῖκας ὀξυφώνους, διὰ τὸ συμβαίνειν ἐν τοῖς περὶ τὴν κεφάλην πρὸς ὑγρὰν ἀπορρύσεσθαι· ὃ ποιεῖ βλῶσθαι.

ξη΄. Διὰ τί τὰ βρέφη ἐν τῷ θέρει σθενοῦσι, ὅπερ ὀλυσθαίνουσι καὶ μᾶλλον ἐν τούτῳ· καὶ ἐπὶ φλεγμὴ καὶ τὸ μὴ καὶ τὰ βάθος· καὶ οἱ λοφθαλμιᾶν ἢ ἀγρυπνεῖν· ἢ ἀθενεῖν· ἢ αἰμορραγεῖν ἐοίκασι, ὅτι τὰ βρέφη τυγχάνουσιν ὑπερθερμαινόμενα ἢ φλεγματικώτερα τῶν μεφελωμένων· ἢ σὺν τοῖς καύμασι τὸ φλέγμα ὑπερθερμαινόμενον σηπόμενον, ἀφίησι πυρετόν· καὶ εἰς πυρετοὺς μᾶλλον ἀγαγεῖν· ἢ ἀπὸ τοῦ ἀέρος τοιοῦτον· ἢ ἡ πύρωσις διὰ τῶν ἀρτηριῶν καταφέρουσα πρὸς καρδίαν, ἢ ἐκπυροῦσα τὸ ζωτικὸν πνεῦμα, πυρετὸν ἀφίησι· τὸν χωρὶς σήψεως· ἢ ἐκ χολοῦμενα διὰ τοῦ πυρετοῦ, διαφέρουσι λόγῳ φθορᾶς· φλεγμὴ χολῶδες μὲν οὖσα στὸ κοιλίαν ἢ τὰ ἄρτια· ὃ τι δὲ καὶ τὸν ἢ εἶναι τοῦ πάθους ἐν κεφάλῳ, διὰ τὸ ἐκ τοῦ τῇ κεφαλῇ προσφέρειν τὰ ἐμφύχοντα τὰ ὠφελῆ· ἢ πυρώσει καὶ ταραβγνυμένη· τὰ χρῆσι ἢ αὐτὸ, ἢ τὰ λοιπὰ ὁμοίως, οἷς ἐν κεφαλῇ φλέγμα, ἢ ξανθὴ χολὴ βράχεσι ὠφελῆται ἢ ἧσσα πείκη διὰ φλεγματώδης ἢ ἐκ τοῦ πυρώδους αἵρῃ, τὸ ὠνυμα τικὰ ἐκπυ-
ροῦται. ξθ΄. Διὰ τί τὰ ἐν ὀμφαλῷ ἕλκη, δυσίατα· ὅτι καὶ τὰ σαρκώδη ἀπὸ μεγάλης χολῆς ὀριμέας, ἢ διαβρωτικὰ σωίζεται· τῷ τοίνυν ἐν

ξαι γόνα συξέειν, καὶ ἀναβιβρώσκειν. διὰ τί ὁ λιμὸς τὸ ἕλκος ποιεῖ; ἢ διὰ τοῦτο τὸ τὰ καυστικὰ καὶ ἀστυφικὰ φάρμακον. οὕτω μὲν οἱ ἀξιοῦντες οἱ δὲ φυσικοὶ καὶ οἱ φιλόσοφοί φασι, τῷ μὴ εἶναι ἀρχὴν ὅθεν ἡ ἀλλοίωσις ἄρξηται· ἐν γὰρ κύκλῳ οὔτε ἀρχὴν οὔτε τέλος ὅστις λαβεῖν· ὅθεν φασὶ καὶ τὸ χῖμα γοῦν τὸ οἱ ἀξιοῦντες τῷ σιδήρῳ τὴν μονή-
ρ'. τησ αἰτιοῦσθαι προσαιωρεῖται οὖσι. Διὰ τί ἐστι τὸ πῷ τινὶ ἀρέσκον τι, ἀναγκαίως καὶ παραλαβόντες αὐτὸν διαβαίνομεν· ὅτι πολλάκις ἔχομεν τὴν ψυχὴν πρός τι πρᾶγμα φροντίζουσαν, κἀκεῖσε συμβούσας καὶ εἰσαμμένων, καὶ μὴ ἐφεστηκυῖαν ἀκριβῶς τοῖς αἰσθητοῖσι πρὸς γνῶσιν τῶν οἰκείων. ὥσπερ οὖν ὁρῶντι σὸν τόπον, οὐχ ὁρῶσι
ρά. ζεσθαι μὴ εἶναι τὸν κείνου σαν τοῖς αἰσθητά. Διὰ τί τὸ μέλι τὸ πᾶσι γλυκύτατον, τοῖσι κατεψυγμένοις πικρὸν φαίνεται γίνεσθαι μόνοις; ὅτι χολὴν πικρὰν ἔχουσι πλείονα οὖσαν ἐν παντὶ τῷ σώματι ἢ ἐν γλώσσῃ. τὸ οὖν μέλι ἡδὺ μὴ τὸν ἡδὺ χάζονται πικρὸν καὶ ἀνάκινεῖ. ἡ γῶσις λοιπὸν ἀντιλαμβάνομένη μόνη τῆς πικρότητος τῆς χολῆς. φαντασίαν ἐρεῖ τινα μίζεσθαι τὸ μέλι πικρὸν ὑπάρχειν.
ρβ'. Διὰ τί ὧν ἅπαντα ὀλίζονα μόνων οἱ ὀφθαλμοὶ συρρώδεσι μένουσι; ὅτι θυμός ἐστι, ξέσις τοῦ περὶ τὸν καρδίαν αἵματος. ἢ θερμοῦ πνεύματος. τοῦτο γὰρ λεπτομερὲς καὶ ἀνώφορον γίνεται. καὶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν διαφανεστάτων ὄντων φαίνεται. ἔχοσι γὰρ μικρὰν αἱματικὴν αἰτίαν τοῦτο. ὅθεν καὶ τὸ πρόσωπον ἐρυθρὸν φαίνεται. τοῦτο γοῦν μῶν τὸ πάθος εἰδὼς ὁ μὴ γνόμενος ἔφη· ὅστε δεῖ
ργ'. συνειλαμμένοις τοῦ πείκειν. Διὰ τί τὸ ὕδωρ ὠμὸν ἐξαίνομεν τὸ ὀφθαλμὸν καὶ ἐκδιώκει αὐτούς· ὅτι φύσει ψυχρὸν ἐστὶ καὶ ξηρὸν ἡμῶν σῶμα, καὶ ὁλιγόαιμοι, καὶ τὴν ἀμετρον ψύξιν φεύγουσι· ὅτι δ' ἐστὶ τοιοῦτον εἰσὶ κράσεως δῆλον ἐκ τοῦ καὶ τὸν χειμῶνα τοὺς φωλεοὺς ἐκδιώκειν τὰ βάθη τῆς γῆς, ὡς θερμοτέρους ἡλίου τοῦ ὄντος· ὥστε καὶ τοῦτο ἐστὶν ἐκεῖσον φεύγειν πάλιν ὡς ψυχρὸν τὸν ἀέρα. ἐστὶ πάλιν ἐν τῷ θέρει τὰ βάθη τῆς γῆς ψυχρὰ ὄντα μόνου, φεύγουσι ἐκεῖθεν μετέρχονται τοὺς θερμοὺς τόπους.

Διὰ τί

ρδ'. Διὰ τί τὸ ὠὸν ὁπόμωνον ἐκ νυται, οὐκέτι δὲ καὶ ζωμύμωνον. ὅτι ὁμιλᾶν ζῷ πρὸς τὸ ἐναὐζῷον, ἀμέτρως θερμαινόμωνον καὶ καυσόμωνον, πλέονα πνεύματα τίκτειν· ταῦτα τῇ στενοχωρίᾳ τὴν ἔξοδον ζητοῦντα, ἐξέξαντα τὸ ὄστρακον, χᾶται φυγῇ· τοῦτο δὲ πολλοῖς οὖσι καὶ ὠὼ πάθων καὶ κοράκων, νέου τοῦ οἴνου τυγχάνοντος, καὶ βραζόντος· ἐτίγε μὴν ὑπομήφλοξ τὸ ὠὸν τὸ ὄστρακον τῇ ὑστεροπήσει ἐκ νυται· ὅπερ πάσχουσι καὶ οἱ κέραμοι ὑπερόπτῳ μωνοι· διὸ καὶ φυσικῶς ὁ πηλὸς ὁ λύσ λος ὕδατος τὸ ὠὸν προσέχει κατὰ τὴν ὄπησιν· τὸ μὲν γὰρ θερμὸν ὑδωρ, τῇ μαλακότητι κατόλίγον χέ· τὸ δὲ ὑγρὸν καὶ διαφορεῖ τῇ ἀραιώσει.

ρε'. Διὰ τί ἐν τῇ κατὰ τὴν ὄσφρησιν ἀφῇ ἡδονῇ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσῶσ μύσσουσιν οἱ πολλοί, καὶ ἐν ἄλλαις δὲ τισὶ τῶν αἰσθήσεων· ὅτι καὶ τὸ τῶν πάθους μικῶν μωνοι, πλέονα τοῦτο τῆς αὐτῆς ἐνεργάζονται· τὸ ὀφθαλμῶν, καὶ μηκέτι μετιόντος ζῴου μωνέξω· καὶ τὴν ψυχὴν μετὰ τῆσ αἰσθήσεως εἰκότων πρὸς τὸ μὲν ἀέρα, ἢ ἐλάττονος αἰσθήσεως τὸ σῶμα τὸ ὑγρὸν ὄσφρασιν ἀζόντων αὐτὴν αὐτὶ λαμβάνεσθαι.

ρς'. Διὰ τί μία τῶν μονοφθόγγων βοηθημάτων ἐναντίας δύω ἀμφισέχει, ὥσπερ ἐπὶ ραδιδόσεως· μαστίχη, καὶ ξύπλασ διαφορεῖ· καὶ τονοῖ· ὁξος δέ, θερμαίνει ψύχει· λέγω ὅτι τὸ εἶναι τὲ ἐναὐτοῖσάτομα καὶ σμικρότατα τὰ σώματα, καὶ παρέθησιν καὶ μηκέτι πρᾶσιν· ὡς φάμμ' ὑγρότητι δύσμα μόνω· ἐπὶ σῶμα ἐναὐτὸ πολλὰ σαν τὸ φαινόμωνον· τῇ δὲ ἀληθείᾳ πολλῶν σωμάτων τ' φάμμα σμικροτάτ' ὄντ'· εἰρίνεω ἀληθὲς τοῦτο τὸ πέφυκεν, οὐδὲν ἄτοπον δύνασθαι καὶ ἄλλοις καὶ ἄλλοις μέρεσι τῆς μαστίχης, κεῖσθαι τὰς ἐναντίας δύω ἀμφισ καὶ ποιότητας· ἐπὶ μὴ κοράνυσθαι πρὸς ἑαυτὰς, τῆς φύσεως οὕτως ἐπαυ-

ρζ'. τῶν μόνων τῶν σωμάτων νόμον ὑπὸ θεμένης. Διὰ τί ὦ πρὸς τὰ σώματι τὰ ἐν πολλῷ καὶ τύλῳ, βαδίζων ἐπανίσαμεν· ὅτι ἡ φύσις ἀεὶ πρὸ νοσμῶν ἡ τοῦτο σώματος, εἰώθει πρὸς ἔχειν ἡ ἰσόδυνα μῶν οἷς μοείοις πρὸς ὠὴ κεῖαν αὐτῶν· ἐπεὶ δὲ ὀχήματι κεχρῆτο τῷ χρωτὶ ρῶν τῷ χιλῶν, ἐξέφοντι συμφύτῳ. φημὶ τῷ αἵματι, ἐπάναγκ' ὅλη

ῥᾶθυμα τὰς ἐν τῷ βουβῶνι μετίσας φλέβας ἐνούσας. ἐξ ὅτου καὶ τοὺς μεταξὺ τῶν ἀγγείων ἀδένας, προγλωττίδας σῶμα τυγχάνον τ. ἡδὺ μᾶλλον ἔχουσι τὸ βοᾶν, τὸ πάθος τὴν προσηγορίαν τῷ πρώην εἰσαμβύ-

ρη. Διὰ τί ῥὶς ὀρνέοις, ὄρνιθι χρυσῆν, καὶ νεφρὸς, ἡ φύσις ἐκ ἐδωρήσατο. ὅτι πολλῆς ὑγρότητος ἐδεῖτο πρὸς γλύσιν καὶ αὔξησιν τῶν πτερῶν. καὶ τὸ γυμνάζεσθαι δίκαια τὴν πῆξιν ἔχειν ἀλίσκεται τούτων. οὐκ οὖρουσιν μηδόλως. πίνουσι δ', ἢ τὸν κόπρον ἔχει

ρθ'. ὑγιοῦσαν σὺν ὑγρότητος ἀμετρίᾳ. Διὰ τί τὰ μὴ θαλάττια ἐν τῇ ὄρνιθι χυσὶ φρὺς λίθους τίκτει. οἱ δὲ ἱέρακες τὸν νεφρὸν. διότι στενοπόρους ἔχει τοὺς νεφροὺς τὰ θαλάττια. καὶ γὰρ ὅταν χυμὸς καὶ παχὺς διὰ τῶν νεφρῶν χέηται, τὴν βίαν φλεγμονὴν ἀποτίκτει τοῖς νεφροῖς. ἐὰν τε ὑπὸ τῶν οὔρων, ἀπό τε τῶν νεφρῶν καὶ τῶν ὠαλλοειδῶν ἀγγείων, ἐὰν τε ἐν τῇ οὔρησιν αὐτὴν διὰ ῥύπορον οὖσαν, χώραν δίδωσι καὶ τῷ οὔρῳ πρὸς διάβασιν, ἢ τῷ λιθοποιῷ χυμῷ πρὸς ὑφίζησιν ἢ τῆς ἰδίας. ὧν δὲ τῶν ἱερόντων, ἀραιοπόροις τυγχάνουσιν οἱ νεφροὶ, παρέχουσι χώραν ἢ τῷ ὄρῳ πρὸς ἔξοδον, καὶ τῷ τοιούτῳ χυμῷ πρὸς ὑφίζησιν τῆς τοῦ λίθου. ἡ δὲ χρόα τοῦ λίθου δηλοῖ, ἐν τὸν χυμὸν τὸν γεννήσαντα. ἡ λύσις ἀπὸ δια-

ρί. βολῆς καὶ κατασκωπῆς μορίων. Διὰ τί οἱ ὀλίθοι ὑπὸ θερμότητος τοῦ πνεύματος (θερμαίνει γὰρ τὰ θαλάττια) ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἱερόντων. οὐ γὰρ αὖος μὴν τοσαύτην ψύξιν ὡς τῶν κρυστάλλου καὶ χιόνος. νέκρωσις γὰρ αὐτῶν μᾶλλον ἡ ἀκρότης ψύξεως. οὐχ ὡς μεθ' οὗ τοῖς ἐναντίοις πρὸς λύσιν φλεγμονῆς. ἀλλὰ τὸ ὁμοίοις. λέγω δὲ θερμῷ. ὡς τὸ ξύσει λίνῳ. μᾶλλον ἀθρῷ. ἢ τὸ ὁμοίοις. φημὶ δὲ τὴν ἀέρα καὶ σὺν τῇ ὑπὸ τὸ πνεῦμα θρύπτεσθαι μᾶλλον ἐν τοῖς λίθοις ἢ ἐν τοῖς ψαμμίοις. καθάπερ καὶ τὰ τῶν ὑαλοπωλῶν ὀστράκων τε καὶ κεραμίων ψαμμίοις ἀπολείπεται. καὶ λοιπὸν ὅτι τὰ χεῖρον ἀπορρεῖ θαι τοὺς μικροὺς λίθους μετὰ τῶν ψαμμίων. συμβαίνει δέ ποτε καὶ ψυχροῦ πόσει, τὸν λίθον ὑπὸ χεῖρον ὀξουρη-

θῆναι

θῆναι τῶν μεφρῶν τὸν ωθούντων· καὶ τῇ πάσαν ἐξώσει διὰ φλογερᾶς δυνάμεως ἐξουρεῖν τὸν αὐτόν· ἢ τὸ μὴ λιῶναι τὸν ἀμέτοχον πύρωσιν τῶν μεφρῶν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ καταψύχεσθαι τὸν θηριακὸν τῶν λίθων αἰτίαν. Διὰ τί τὰ ἐν μεφροῖς καὶ οὐρηδόχοις κύστεσιν ἕλκη, δυσίατα· διότι τὸ οὖρον ἀθριμύον, ἀναξηραίνει τὸν ἀπὸ τῶν βοηθημάτων πρὸς καιρὸν ἐπουλούμενον· καὶ μᾶλλον τὰ ἐν κύστεσιν αἱ ἅπτα, διὰ τὸ παραμένειν αὐτὸ τὸ οὖρον· ἐν δὲ τοῖς ῥιβ'. μεφροῖς διαβαίνειν. Διὰ τί ἐν τῇ ἐμβάσει θερμὸν ὕδωρ κινοῦμενον, θερμότερον ἡμῖν φαίνεται· καὶ ἡδὺ τὸ σῶμα καθόν τὸ ἡμέτερον· ὅτι καταλθὸν τῶν ἡμῶν, τὸ μὲν προσομιλῆσαν θερμὸν ὕδωρ ψυχῆσαν, ἐθαλπεν· τοῦτ' ἐστὶ θερμαίνει τὸ ἡμέτερον σῶμα, ἐφύκται τοσῶν ὑφ' ἡμῶν· πάντα γὰρ τὰ ἐν ὑγρότητι καὶ φθορᾷ τοιοῦνται, ἢ πάσχειν τέντως· ἐπεὶ δὲ τοίνυν καὶ ταψυχθὲν πρὸς τὸ, ὀκέτι ταὐτὰ θερμαίνει, δῆλον ὡς ἐθέσαντες αὐτὸ, οὐκέτι ταὐτὰ μόνον θερμὸν, ὃ ἐστὶ καὶ ἐξ ἀρχῆς· διὰ τὸ καθαιρεθῆναι τὸν ἐμέτοιον θερμότητα τὸν αὐτὸν τοῦ παρ' ἡμῶν· ἐὰν οὖν κινήσαντες τὸ θερμὸν ὕδωρ, ἐκεῖνο μὲν τὸ προσομιλῆσαν τῷ δέρματι, μετακινήσω μὲν, ἑτερον δὲ θερμὸν ὕδωρ, προσέλθῃ. ἡνίκα μηδ' ὅλως ψυχθῆναι καὶ ταθὸν ὑπὸ τοῦ δέρματος, φυλάττοι αὐτοῦ τὸν τῶν ἐμέτοιον θερμότητα, εἰκότως ἡμῖν θερμὸν καὶ ἡδὺ φαίνεται τοσοῦτον χρόνον, ἕως ἂν καὶ αὐτὸ θράσαν ταὐτὸ, καθαιρήσῃ φλαῦρον τὸ θερμότητος, καθάπερ καὶ τὸ πρότερον, καὶ τοῦτο δυνατὸν ποιεῖ· καὶ κατὰ διαδοχήν· ἐφ' ὅσον γὰρ κινοῦμεν τὸ θερμὸν ὕδωρ, ὧν τοῦτον ἀεὶ τὸ προσιὸν ἡμῖν θερμὸν φαίνεται καὶ τὰ ἐλήθαν. ἢ διὰ τοῦτο πολὺς δῆμος φυσικῶς ὁρμῶμενος, βουλόμενος τὸ σῶμα κατὰ τὸν ἐμβασιν πλέον θερμαίνεσθαι, κινεῖ τὸ θερμὸν ῥιγ'. συνεχῶς ἐφ' ὅσον βούλεται χρόνον. Τίνος ἕνεκεν, εἰ πᾶν κινούμενον θερμότερον ἑαυτοῦ γίνεται καὶ μᾶλλον ἐν θερμῷ ἀεὶ καὶ τὸ πῦρ, ὅ ἐστὶν ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι κινούμενον, ψυχρότερος ἡμῖν φαίνεται καὶ τὰ τῶν ἀφῶν· ἢ μᾶλλον καὶ τὸ θέρος· ὃ-

τι καὶ ὑπὸ φλεγμονῆς ἡλίου θερμότητος πλέον ἐκπυρῶται· τοῦτο δοκεῖ ὑπεναντίον εἶναι τῷ πρὸ αὐτοῦ· τὸ γὰρ θερμὸν ὕδωρ θερμότερον ἡμῖν ἐφαίνετο σαλυόμενον· ἐν ταύτῃ δὲ ψυχρότερος ἡμῖν θερμὸς ἀὴρ φαίνεται κινούμενος, ἢ ἐπὶ πολύ· φημὶ ὅτι ἀεὶ τὸ πνεῖν καὶ τὸ ποιότητα τοῦ ἡδέως ἡμῖν, νικᾷ μᾶλλον τὸ ἐλαττον· αὐτὸ πάσχει ἡμῖν τὸ ὑπὲρ τοῦ τοῖς χρόταις· τὸ μὲν θερμὸν ὕδωρ, ἀεὶ οὐθερμοῖς πρὸς τὸ σῶμα τὸ ἡμέτερον θερμαινόμενον αὐτὸ πάσχει. Οὕτω δὲ αὐτὸ τὸ ἔτι φυλάσσει ποιότητα· ὁμοίως τοι περιέχων ἡμᾶς ἀὴρ, ἐν τῷ θέρει μετρίως θερμὸς ὑπάρχων, ὡς πρὸς σύγκρισιν τοῦ θερμοῦ ὕδατος, ὁμιλῶν τοῖς σώμασιν ὑφ' ἡμῶν ἐκπυρουμένων ὑπὸ φλογμοῦ καὶ πεσέσεως, θερμαίνεται πρὸς αὐτοῦ. Οὕτως ἡμᾶς αὐτὸ θερμαίνει· ὅπερ δρῶσι καὶ τὰ λινοῦ μάτια· ψυχρὰ γὰρ ὄντα πρὸ τοῦ ὑφ' ἡμῶν θερμανόμενα, οὕτως αὐτὸ θερμαίνει ἡμᾶς· δῆλον τοίνυν ὡς ἐν τῇ ἐπισείσει τοῦ κινουμένου ἐκ τοῦ σώματος ὑφ' ἡμῶν θερμανθὲν ἀὴρ, ἕτερος προσιὼν ἀθέρμαντος, ψυχρὸς ἡμῖν φαίρισι· μεταλαμβάνεται καὶ τὸ διαδοχήν. Διὰ τί τὰ σινόμενα ἕλκη ἐν τῇ κόρῃ τοῦ ὀφθαλμοῦ, λευκὰ φαίνεται· τὰ δὲ ἐκτὸς φλεγμαίνοντα ἐν τῷ μέλανι, ἐρυθρά· ὅτι διὰ φλεγμονῆς μόνης ἐξίσταται τὸ πικρὸν πνεῦμα διαυγέστερον ὂν φωτοειδές· ἐνοῦν τοῖς λευκώμασι φλοιὸς συνίσταται σκληρὸς τῷ κρυσταλλοειδεῖ τοῦ ὀφθαλμοῦ χιτῶνος, οὐκέτι τὸ πικρὸν πνεῦμα διέξεισι· μὴ λοιπὸν σῶμα ὑπόμενον τῷ φλεγμονῇ, καὶ τὸ λάμπον τὸ ὑγρὸν, λευκὸν αὐτὸ ἀπεργάζεται· τῷ μὴ δύνασθαι διὰ τὸ πύκνωσιν τὸ πνεῦμα φλογμονῆς διιέναι· ὡς οὐδὲ ὁρᾶσιν. Διὰ τί τὰ ἀχροα θερμὸν ὕδωρ φυλάττει· καὶ χιόνα τῶν ψυχρῶν· τοῦτ' ἔστι τὰς ἐναντίας ποιότητας· φημὶ τὸ φύσιν τῶν ἀχρόων εἶναι χωρεῖσαι φοῦς ποιότητος· διὸ καὶ ἀπριάτους αὐτὰς προσηγόρευσαν· ὄντα οὖν ὧν κρατεῖ μᾶλλον, ἅπερ συμβάλλεται, οἷς ἂν ὁμιλήσῃ· τὸ μὲν κρᾶσιν εἰς ἑαυτὸ ἀναλαμβάνον τε θερμανθέντα τοίνυν ὑπὸ φλογμοῦ θερμοῦ προσομιλίας, αὐτὸ θερμαίνεσι καὶ αὐτὸ καὶ φυλάττουσιν· ὁμοίως δὲ καὶ ψυχρόν τε

ὂν δὲ

πορὰ τῆς χόνος, αὐτὴ ψύχουσα τοῦτον τὴν τῆς δόσιν αὐτῆς τὴν ψυ
χρότητα. καθάπερ ἡ τὸ ἔλαιον βύκρασα καὶ ἀποιοῦσα τυγχάνουσα
συμμεταβάλλουσα τῇ ποιότητι τῶν σωμάτων τοῖς μιγνυμέ-
ριξ'. νων τὴν ἐκείνων ἀναλαβάνουσα κρᾶσιν. Διὰ τί συχνὰ μᾶλ
λον τοῦ ὕδατος πάντα μᾶλλον, τὸ ἄσφαλτος φαιδρότερα ἡμῖν φαίνε-
ται. διότι παραύτη τῶν ἀνέμων καὶ τῶν ὑδάτων ὀπτερὶ χωρὶς μάχα-
ιρ' καὶ πῶς ὁ εἰς ὕψος ὑπὸ τῆς κινήσεως λεπτυνόμενος, λεπτύνει
πάντα σμικρόμενος, δίδωσι τῇ ὄψει καθαρωτέραν αὐτὴν τῶν
ἀέρων ὄντων σωμάτων, καὶ διάβασιν ὑγρᾶ ἁπλοῦν ἀ. δῆλον δὲ τοῦ
τό ὅτι, ἐκτὸς ἐὰν καθαροῖς ἢ αὐγῆσιν ὕδατος ἐνέμβάσωσιν ὅσαν.
ὁρᾶν μᾶλλον καθαρὰ καὶ φαιδρότερα τὰ ἐγκείμενα σώματα ἐν
δεξαμεναῖς καὶ ὑάλοις δεσι μὴ δ' ὅλως ὁρᾶν· ἢ ἀμυδρῶς ὁρᾶν αὐτά.
ριξ'. Διὰ τί πρωΐας ἀνίσχοντος οὐρεῖν φέρεται μᾶλλον. διότι χολὴ δρι-
μεῖα συρρέουσα, καὶ διέκνουσα τὴν οὐρηδόχον κύστιν ἐρεθίζει, καὶ
πᾶν τὸ ὠθοῦν μᾶλλον ἐγείρεται πρὸς συμπαθεῖν τῷ μορίῳ, καὶ τὴν ἀ-
νάγκην ἐπιδιδοῦσαν μὴ μεγίστως προβάλλεσθαι, καὶ ποιεῖν τὴν λε-
γομένην φέκλω. τοῦτο δὲ πάσχουσι μάλιστα παιδία. εἰσὶ γὰρ
διὰ τὴν ἀδηφαγίαν πλειτώματικώτεροι.
ριή. Διὰ τί συνυκτημέρου αἱ ὀδύναι σφοδρώτεραι. διότι ἡ ψυ
χὴ, καθ' αὐτὴν γιγνομένη, καὶ μηκέτι κατά τι τῶν ὄψεως καὶ τὴν
ἀκοὴν καὶ γεῦσιν καὶ τὰς λοιπὰς αἰσθήσεις ἐνεργοῦσα καὶ πλεο-
νεκτουμένη πρὸς τὰ ἔξω πράξεις, πλέον αὐτὴ λαμβάνεται τῶν σω
ματικῶν παθῶν κατὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ αἴσθησιν. ὀλίγα γὰρ ἐννυ-
κτὶ γίνονται ψυχικὰ ἐνεργήματα, ἀνάπνοή φημι, λογισμός. ὅτι δὲ
ἐν τοῖς ἐκτὸς ἐλκομένη ἡ ψυχὴ διὰ τῶν οἰκείων ἐνεργημάτων ἥπου αὐ-
τὴ λαμβάνεται τῶν τοῦ σώματος παθῶν, δῆλον ἐκ τοῦ κατὰ τὸ
πόνημα καὶ τὸ μόσυνσις καὶ τὸ σλοιπὸς πλείστοις, τὰ ἀπὸ τῶν φί-
λων ὁμιλίας καὶ δηγήματα κουφίζειν καὶ παραμυθεῖσθαι τῶν
πασχόντων τὰ πάθη· γίνωσκε δὲ τὴν μὴ φύσιν περὶ τὰς οἰκείας

ἐνεργείας ἔλαττον ἐνεργεῖν τὴν ἡμέραν· λέγω δὴ τὰς τῶν ξύλων καὶ τῶν χυμῶν τὰς μεταβολάς· ἢ τὰς ἐξαιματώσεις· εἶτα αὐξήσεις· τὰς θρέψεις· τὰς προσφύσεις· τὰς ὁμοιώσεις· καὶ τὰ τοιαῦτα πολλά· πλὴν δὲ ψυχὴν μᾶλλον ἐνεργεῖν περὶ τὰς ἰδίας ἐνεργείας τὰς πέντε αἰσθήσεις ἢ κινήσεις τῶν μορίων· καὶ περὶ φαντασίαν· ἢ λογισμὸν καὶ μνήμην· ἐν δὲ τῇ νυκτί, τὸ ἐναντίον, μᾶλλον μὲν δρᾶν πλὴν φύσιν, ἐῶ ἔλαττον δὲ πλὴν ψυχήν.

ριθ'. Διὰ τί ταῦτα ἐν τῷ χειμῶνι θερμοῦ σφόδρα τινὸς ἐμβληθέντος, ῥήγνυνται· διότι πολλὴν ἐκ τοῦ περιέχοντος κέκτηται ψυχότητα καὶ ταπεινὴν ἡδέως τῶν σωμάτων· ἐὰν οὖν μὴ προθερμάνας τις ἐμβάλλῃ μηθερμὸν ἄφνω ὕδωρ εἰς θρόος, δῆλον ὡς ἐναντίαν τὴν ψυχότητα, διώξεν αὐτὴν θερμότης· ἢ λοιπὸν αὐτὴν μετὰ τοῦ πνεύματος εἰς θρόον σφίγγουσα, ῥῆξιν ἐργάζεται τῷ φλοιῷ τοῦ σώματι· εἰσδύσομεν γὰρ τοὺς πόρους τῶν σωμάτων φλοιός, καὶ πρὸς τὸ τιθέμενα τῇ αἰσθήσει ἀόρατοι ὦσιν, ἀλλ' ὅμως πρὸς αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν φύσιν, περιέχουσί τινα λεπτομερέστατον ἀέρα· οἱ δέ φασι τὸ ψυχρὸν ἄφνω ἀποξηραίνειν· ἢ ἀποσκληρύνειν τὸ σῶμα φλοιοῦ· φλοιὸς γὰρ λεπτομερέστερον ἢ τὸ ὑγρὸν ἢ ἀέρα ἐκλιβέσθαι καὶ ἐκπνευνίζεσθαι· καὶ οὕτως ὠθεῖσθαι μᾶλλον πρὸς ῥῆξιν καὶ κλάσιν· καθάπερ καὶ τὴν ξηρότητα τῶν ξύλων· οὕτω γὰρ καὶ Ἱπποκράτης ἔλεγε τὸ ψυχρὸν, φλεβῶν ξηρὸν· τὸ οὖν ἄπειρον θερμὸν δυσίατον· τοιοῦτον δὲ τὸ σῶμα φλοιοῦ ἔτι πολὺ μᾶλλον ἀποκαταξηραίνον, ῥῆξιν καὶ κλάσιν αὐτῷ χαρίζεται· ἐὰν μὲν γοῦν προμαλαχθείη προθερμανθὲν συμμέτρως, οὐδὲν πείσεται· καθάπερ καὶ τὰ μαλάττοντες προμαλάττουσι τὰ περὶ τῶν θυείων ξύλα· καὶ οἱ φωνασκοὶ δὲ θυείοις ὁμοίως προμαλακτικοῖς χρῶνται· καὶ γὰρ ἡ φύσις ὑδρῶσα τὸ πρῶτον αὐτὰ ἐτέτειαν, φύσει αὐτῶν χαλασμετὰ τοῦ πνεύματος· ἢ τὸ μαλακὸν φλοιοῦ, εἰκὸς τῇ θερμότητι τὰ χάσματα

θλάσιν

θλάσιν οὐχ ὕβρισται. ὅτι δὲ πόρους ἔχει κύκλῳ, δηλοῖ καὶ τὰ ὀστράκινα τῶν ἀγγείων· ἐν ᾧ τῷ θερμῷ ἐμβαλλόμενον ὕδωρ ὀξὺ δριμὺ, ἐὰν μὴ πιανωθῇ· ὅτι δὲ καὶ πνεῦμα ἰδεῖν ὀξύ ἐστι διὰ τοῦ σώματος φλέβιον καὶ τὸν χειμῶνα, ἐπὰν ἐμβάλῃς θερμὸν ὕδωρ ἢ γάλα ἢ ζωμὸν ἔξωθεν πρὸς τιθὴν, λθλαθὴν, τῷ κράμματι τῷ ργκ'. δυθενόντι, τ̃ αὐγοῦ δίδωσι πρότητα. Διὰ τί τὰ ὠὰ εἰς μάλιστα τὰ βρέφη πίπτοντα ἐπὶ τῆς γῆς οὐ παχύνεται, καθάπερ αὖ δρις· ὅτι μὲν τὸ μαλακὸν τοῦ σώματος τοιοῦτον τῷ ἰδάφει τῆς γῆς ἐκλύσιμον αὐτῆς τὸν τόπον, ἢ τὸ σκληρὸν πρὸς τὸ μὴ κίνδυνον· οἱ μὲν τοι αὖ δρ̃ σκληροσώματοι τυγχάνοντες, τῷ αὐτιβαίνειν τῷ σκληρῷ τ̃ ἐ, ἢ λίθῳ τινὶ τῶν πάσιν τ̃ ὠῶν τείνοντ̃, αὐαλκάζουσι δραῦτ̃ λίθον εἰς αὐτοὺς, ὡς σκληρότερον· τῷ λόγῳ τ̃ τῷ ἀπὸ τῶν πτωνούξ ἡνυ). ὑπὲρ μὲν τοι ἡ ὄρακ· ἢ τι τοι τὸν σῶμα σκληρὸν πίπτοι κλᾶται· πλὴν τῶν ὁρμώμενα καθ̃ ὅμοιότ̃ λίξοις αὖ, μηδὲ αὐτὴν κίνησιν αἰνέμου σφοδρὰ, δρῶν μ̃ καταβαίνουσα, κάλαμον δὲ οὐκέτι· δύο τι δρ̃ς μὲν ὡς σκληρὰ καὶ οἱ χυρὰ ὑμεῖς θησ, αὐτιβαίνουσα ζῳ αὐτέμῳ τῷ τούτου δύναμιν ἐπιτείνῃ· κάλαμος δὲ, ὡς μαλακὸς ἐκ̃ φθ ἐ μικρὸς, εἰκῶν τ̃ δὲ κἀκεῖσε τ̃ πνοῇ τοιαύτῃ μετ̃ δύναμιν ἐκλύῃ· οὕτω τῷ λόγῳ καὶ ἀθλητὴς αὐτιβαίνῃ μ̃ τῷ αὐτῷ γωνιστῇ τῷ δύναμιν αὖ ξῃ τοῦτου· πῶς δὲ εἰκὸς καὶ σύμφερον αὐτὸν, τ̃ δὲ κἀκεῖσε θ̃ ἆπον ἀφεῖναι τὸν τόμον
ργκ'. αὐτοῦ· Διὰ τί τὰ βρέφη μέλουσα κούοντα παρὰ τ̃ ζοφ̃, κλαθμυρίζοντα μᾶλλον ἢ συχάζῃ· πρόϊόντα δὲ, καὶ καθύδῃ· διότι συνουσίωται μουσικῇ· καθάπερ καὶ ᾠδαὶ σιωπῇ μὴ καὶ τέχνη, τ̃ ψυχῇ· ὥσπερ καὶ θερμότης ἔμφυτος τῷ σωμ̃ι· καθὼς καὶ ὁ Πλάτων φ̃σι τὰς σιωπῇ μὲν σὰ μὴ σεις τ̃ς ψυχ̃ς εἶναι καὶ ὕδατος· ἀκόσασα οὖν ἡ ψυχὴ τοῦ τοιοῦδε μέλους παρὰ τ̃ μελιζόντων, ὑπομιμνήσκομένη μ̃ ἀναγκάζῃ, ἡσυχάζειν τὸ βρέφη. θλιβομένη δὲ, καὶ εἰς ὕπνον αὐτὸ καταφέρῃ· ἀμόλως τοὺς μὲν

οὖσι σώματος, τὰς ὠὶ ζήμας εἰλικρινεῖς ἔχει· μολυνθεῖσα δὲ ἐν σώματι, ὥσπερ εἰς λήθην μεθίσταται αὐτῶν ἔρχεται.

ρκβ'. Διὰ τί τὰ βρέφη καὶ ξοφοὶ πρὸς ὕπνον ξέπρυσα κινοῦσι καὶ τὰ πρὸς τὸ γοὺς χυμᾶσθαι πρὸς τὴν κίνησιν χορμῶσι κινεῖν ἐπὶ τὸν ἐγκέφαλον· τέλφοι μῶν ἱ γοῦν τὸ ὠὰ ἔχειν ἀκανέχονται.

ρκγ'. Διὰ τί τῶν ἀγχυμιθυόντων ὦν οἱ ὀφθαλμοὶ βλέπουσι· διότι ὑπὸ τῆς πολλῆς ὑγρότητος, οἱ μύδροι τῶν ὀφθαλμῶν πληροῦνται ὑγροί, καὶ πρὸ τὸ πλέον ἢ ἔλαττον, καὶ χαλαροὶ γίνονται διασρέφουσι τοὺς ὀφθαλμούς· τὸ μὲν, ὦὶ τὸ ἄνω· τὸ δὲ, ὦὶ τὸ κάτω· ἢ ὅτω λοιπὸν αἱ τῶν ὀφθαλμῶν ἀκτῖνες, ἀκείνην τὴν αὐτὴν ἄμα τὸ πρὸς συμβάλλουσιν· ἀλλ' εἰς διαφόρους τόπους καὶ σώματα· ἢ ὅτως ἑκάστου τῶν ὀφθαλμῶν ὁρᾶν δοκεῖ, διπλοῦν ὁ φθὲν ἀπεργάζεται· ὅτι ἡ τοῦ ἀληθεύοντος ὄψις συνυπάρχει, δῆλον ἐκ τοῦ ἢ τῷ δακτύλῳ τὸν ἕτερον τῶν ὀφθαλμῶν θλίβοντά τις ἐπ' ὠθοῦντα εἰς ὦὶ τὸ ἄνω, διπλοῦν αὐτὸν ὁρᾶν.

ρκδ'. Διὰ τί οἱ ἐκ φύσεως στραβοὶ, διπλοῦν χρῶσι· διότι τὴν πρὸς ξοτὴν τῶν ὀφθαλμῶν κέχρισιν ὦὶ τὸ ἄνω καὶ κάτω· ἀλλ' ἐπὶ τὸ δεξιὸν μέρος καὶ τὸ ἀριστερόν· καὶ πάλιν οἱ ὀφθαλμοὶ κεκτημένοι τὴν αὐτὴν θέσιν, φημὶ δὴ τὴν ἐπ' εὐθείας, ἔχουσι τὰς δυνάκτεις ἑωυτῶν εἰς ἓν σῶμα συμπίπτουσας· καὶ ὅτω μία ἀρχοῖεν καὶ πρόοδος.

ρκε'. Διὰ τί τὰ ὀφθαλμοῖς ἀναφέρουσι πρὸς αὐτὰ λήψιν αὐτῆς. Διὰ τί τὰ ἡβάσκοντα παιδία ξαπᾶται· ἢ τὸ ἔτος· ὅτι τότε ἡδοικοῦσα τὸ ἐνύπνιον σώματα φύσις, πολλὴν ἀθρόαν μεταβολὴν ἐργάζεται τῆς ἡλικίας· πίστις δὲ τῶν λεπτομυῶν, ἡ ἐν ἔργα· θεωρεῖν γὰρ πάρεστι τῶν μυθήλων τοὺς μαστοὺς, αὐξανομυοῦντας· διὰ τοῦτο γὰρ ἀναγωγὴν· ἔτι γε μὴν καὶ τοὺς παρὰ τὸ ἰσχίον τόπους διὰ τοῦτο τὸ ἐφέρεσθαι πρὸς μυῶν· τῶν δὲ ἀνδρῶν, θώρακα καὶ ὦμους· διὰ τοῦτο τῶν ὠὶ τιθεμυῶν βαρέων σωμάτων κομιδῆν· διὸ μυοῦσι δὲ, διὰ τοῦτο τὸ αὐτέρμαγος ἀπὸ τοῦ ξίντικα μυοῦν· τὸ δὲ αἰδοῖον, διὰ τοῦτο τὸ αὐτέρμαγος ὠὶ χρῆ πρόοδον· δύρυνεται ἢ αὐτοῦ σὲ τὸ

ὠᾶν

πῆνσῶμα· ὡς δηλοῦσι καὶ νόσων μεταβολαί· καὶ λύσεις πυ-
νῆαι περὶ ιδ΄. ἐτος· καὶ ἡ τῆς φωνῆς δὲ τραχύτης ὁ προσαγορεύ-
εται βραγχὶ τραχεῖαν, ἐκ μεταφορᾶς τῶν τραγωιδούντως κραζόν
των· ἐγγίγνεται δὲ ὑγρώσεως, ἢ τῶν ξαχειαν ἀτμὶς ἀναξηρᾶς συμ-
βαίνῃ, τὰ μὲν ἀπὸ τῆς μᾶλλον· τὰ δὲ ἧττον ὑγρώσεως· καὶ ὡς πρὸς
μῶμα λον αὐτῆς τὸ σῶμα καὶ τὰ τῶν ἐγδον ὑπὸ φαύλων ὑπάρ-
χειν ἀρχὴ καὶ τὸ λάρυγγος· τὸ οὖν πνεῦμα διὰ τῶν μερῶν τούτων
ἰὸν, καὶ ὥσπερ προπόπτον διὰ τὸ ἀνώμαλον τῆς ὁδοῦ, καὶ τὴν
φωνὴν ἀνώμαλον ἐργάζεται, καὶ ξαχειαν καὶ βραγχώδη· τοὺς γὰρ
πάσχοντας καὶ οἱ ἐξομαλίζοντες ὑπὸ τῶν καταξέων τῶν ξαχειαρ-
τηείαν· ἀπὸ γὰρ τῆς ἐνδείας ὑγρότητος, ὀγκώδων λεῖος ὑμὶν
ἀνώμαλος πληρούμενος, ἀνώμαλον καὶ τὸν ἔξω τοῦ πνεύ-
ματος ἐργάζεται· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ξάγων ξαχειαν ἀρ
τηείαν καὶ τὸ λάρυγγος, διὰ ὑγρότητα πλείστην· ἢ γὰρ ὑπέλαιος πλεῖ
ον πίνομεν· ὑγρὰ μὲν τοι διασωπεῖ καὶ σώματος τόνους καὶ ἀρτιότ
διὰ ξηρότητα τῆς τραχείας ἀρτηείας, ἀνώμαλον καὶ τὸν φω-
νὴν ἔχειν νόμιζε· μεταίων μὲν τοι τῶν ξαχυφώνων ὀργάνων αἱ ἀρ
τηείαι μεγάνασιν ἐκ φύσεως δὲ ὅλου τραχεῖαι· μετὰ δὲ τὸ τῆς ἡ-
βης ἔτος πολὺ δὲν τὸ ξυγχεῖν, παύεται λοιπὸν τῆς ξαχείας ἀρ-
τηείας διὰ παντὸς ὑγρωθείσης τελέως καὶ τῶν κατὰ φύσιν ἀπο-
ρρεόντων λαβούσης ὁμαλότητα. Διὰ τί τὸ ἔλαιον, πνεύμονι ἐμέ
τον προκαλεῖται, καὶ μάλισα ξανθῇ χολῇ· διότι κοῦφον ὂν καὶ
ἀνωφερὲς, προκαλεῖται τοὺς ξοφαγοῦντας τὸν πνεύμονα μετεω-
ρίζον ἀνιέναι· λοιπὸν βαρὺ πνεῦμον, ἐπεγείρει τὸν ἀπεκειτικὸν
δύναμιν πρὸς ἔμετον· μάλισα δὲ τὴν ξανθὴν χολὴν, ὡς κούφην
καὶ λεπτομερῆ τυγχάνουσαν· ὅτι δὲ τὸ ἔλαιον ἀνωφερές ὄζει, σα-
φὲς τῇ ἐνεργείᾳ· μιγνύμενον γὰρ ὑγροῖς τισι, πρέχει πρὸς τὴν ἀέ-
ρα ζ΄. νωχώραν. Διὰ τί τὸ ἔλαιον μόνον τοῖς ὑγροῖς καὶ ἀνα μίγνυ-
μ. διότι πλέχεται ὂν ἑαυτὸ, ὁμοίωμα ταῖς ἀτόμοις τὰ μὲν
θην εἰσάτομα μόρια· ἃ συμμίγνυται τοῖς ὑγροῖς ὅθεν

οὐδὲ καταγῆς χόμμυον, θᾶττον δὲ διὰ σταφυλῆς ταύτην.

ρκή. Διὰ τί ἔλαιον μὲν καὶ ὕδωρ ὑπὸ κρύους πήγνυται· οὐκέτι δὲ οἶνος, ἢ ὄξος· ἢ γῆρος· ὅτι τὸ μὲν ἔλαιον, ἄποιον ὄν, καὶ μᾶλλον ψύχεται· ταχέως ψύχεται καὶ σφοδρῶς, ὡς καὶ πήγνυσθαι τῇ ἄκρᾳ ψύξει· τὸ δὲ ὕδωρ αὐτόθεν ψυχρὸν ὄν, ἔξω ἑαυτοῦ ψυχρότερον γίνεται μόνον πήγνυται· ὁ μὲν τοι γῆρος, ὡς λεπτομερὴς καὶ θερμός, οὐ ταχέως ψύχεται· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ὁ οἶνος· τὸ δὲ ὄξος ὡς λεπτομερέστερον, οὐ χύπο μόνῃ πήγνυται.

ρκθ. Διὰ τί τὰ ἐναντία καὶ ταὐτὰ ποιότητα τὸ αὐτὸ δρᾷ σι· καὶ γὰρ τὸ ψυχρὸν πήγνυσι τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ θερμὸν ὁμοίως· οὕτω γὰρ καὶ χιὼν καὶ ζωμὸς πήγνυνται ὑπὸ ψυχρότητος· καταπλάσματα δὲ καὶ λίθοι ψύχουσι παρὰ θερμότητος· φημὶ δὲ ὅτι καταβάλλων καὶ ἄλλων ἐνέργειαν· τὸ μὲν γὰρ θερμὸν τῷ ἐκβόσκειν καθ' ὅσον ἂν αὐτῶν πολλὴν ὑγρότητα· τὸ δὲ ψυχρὸν τῇ πυκνότητι πιλοῦν, ἐκθλίβει τὴν αὐχμώδη ὑγρότητα· καθάπερ καὶ ἀπὸ γύψου ὑπὸ χειρῶν θλιβόμενος· τὸ γὰρ τοῖς πόροις ὕδωρ ἀποβάλλει.

ρλ'. Διὰ τί πολλάκις εἰς ὑπαυσάμενος, φοβερὸν τὸ μὴ κτύπου γλυκὺ μὲν καὶ τὴν ὠδὴν σημαίνοντι τῷ πάσχοντι, ἢ ὕδατος ἀθρόως εἰσφύντος· διότι πολλάκις τῷ χόνῳ, τῶν χυμῶν πεφθέντων καὶ λεπτυνθέντων φυσικὴ θερμότης πᾶσι σφοδρῶς καὶ ἀθρόως ἀπὸ τῶν δέρματος ἐπὶ τὸ βάθος φύσουσι, τὸν μὲν σὺν ὀξαίνει διαφορεῖ· τοῦτο δὲ ἧπερ ἀκίνητα τὰ πλεῖστα τῶν θερμῶν ξηρὰν εὐδιάκριτον μετὰ πέψιν λαμβάνομένα.

ρλά. Διὰ τί οἱ σφυγμοὶ πολλὰ παρὰ τὴν σιωπήσαν, καὶ ταπίτουσιν· ὅταν ἀναγκάζουσι τὸ ψυχικὸν ἐνδεικνύμενον πνεῦμα, παράσιθεν καὶ ἐλεύθεν σὺν τοῖς ὑγροῖς· καὶ τοῦτο λοιπὸν ἀνεπιτήδειον τὸ μὲν πρὸς ὑπερδοχὴν ψυχικῆς δυνάμεως, αἰσθητικῆς καὶ κινητικῆς, οὐκ ἐᾷ φέρεσθαι τοῖς τιμυσὶ καὶ τοῖς μύοις, ἐνδεῖ· μὴ λοιπὸν ἄτονος τὸ βάρος τοσοῦτο μὴ σμικρὸν μὴ ἀναβασταμένη ὑπὸ ψυχῆς, καὶ φέρεται, πρὸς ἰὼ καὶ τὸν

μῶσιν

νῶσιν ἔχει· διὰ τοῦ τὸ δικαιοσύνης ὁρᾶσι, τῷ τιθαλῶθαι τὸ ὑ
πεικὸν αὐτῆς πνῶμα, καὶ ἀνομοίως ταῖς λοιπαῖς αἰσθήσε-
σιν ἐνεργεῖν· ὧν δὲ τῶν κατὰ λιπανθιζομένων πλείονα σχέφε
θαι, τοῦ τὸ ἀσεμνίωσίμεται· τῷ τὴν σωθῆναι μὴ ξηρίζειν τὴν
ψυχὴν μετὰ τῆς φύσεως· ἀλλ' ὡς τῆς οἰκειοῦσθαι· τῷ χόνῳ γὰρ τὸ
κατάβραχὺ καὶ σωματῶδες, λανθάνον τὴν αἴσθησιν, ὡς
πρὸ ὑγιὲς ὂν μόνον, οὐκ οἶδεν οὐκέτι ξηρίζειν, οὐδ' ὅτι οὖν τῶν αὐτι-
γλβ΄. λήψεων μεταλαμβανόντων. Διὰ τί τὰ ὑέ-
λινα καὶ τὰ πῆρα λάμπρισιν ἄσσον· ὅτι ἂν ὕδωρ αὐτὰ χέωσι καὶ σ-
σιτέρῳ· τὰ φυκεδαῶν τοῦ ἡφύσις διαφθείρεται, καὶ τῇ ὑέλῳ αὐτὰ
μιγνυμένη λαμπρὰ οὖσα, πλέον διαυγάζεται· καὶ τὰς ἰδέας ἀ
κτῖνας διὰ τῶν πήρων τῆς ὑέλου ταῖς αὐτὰ πέμπουσα, διαφασιά
ζει τὸ ὑπὸ πλῆσι καὶ ἐκτὸς τοῦ σώματος τῆς ὑέλου· καὶ οὕτως
γίνεται σφόδρα λάμπρισιν· τῶν ὑγροτήτων, αἱ μὲν ὅλως εἰς
βάθος παρὰ πέμπουσιν ἑαυτῆς τὴν ποιότητα, ὡς λιπαρότης καὶ
μέλαν· καὶ παχύ· καὶ τὰ ὅμοια· αἱ δὲ, εἰς βάθος διαπέμπου-
σι τὴν ἑαυτῆς ποιότητα καὶ τὰ λοιπὰ· ὡς ψυχρότης· ὑγρότης· θερ
μότης· ξηρότης· ὅθεν καὶ παρὰ τοῖς φιλοσόφοις καλεῖται πρῶτος διά-
στασις καὶ λεγόμεναι ποιότητες· πρὸ αὐτῶν ἀσωμάτων καὶ σύγκεισιν τῶν προ
γλγ΄. φερομένων. Διὰ τί τῶν ὑδάτων καὶ τὸ πῆρον καὶ τῶν
διαφανῶν ὑδάτων, ἑαυτοὺς ὁρῶμεν· ὅτι ἡ ποιότης τῆς ὄψεως ἀ
ποῖόσα πρὸς τὰ λαμπρὰ σώματα, πάλιν καὶ τὴν ἀνάκλασιν ἔρχε-
ται διὰ τῶν ἀκτίνων τῶν ὀφθαλμῶν πρὸς τὴν ἑαυτῆς θέαν· ὅ
τι δὲ ποιότης ἐστὶ πάσης τοῦ προσώπου, καὶ οὐδὲν ἄτοπον, δῆλοῦ
σι καὶ οἱ πελεκᾶται δένδρα παραμένοντες ὡς χαὶ τὴν ὄψιν ἔχοντες,
τῶν τὴν ὡς χαὶ ποιότητα τῶν λευκῶν φύλλων ἀπιέναι πρὸς τὸ
πρόσωπον· ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τὸ ξέον ὕδωρ ἀπιοῦσα, λευκὸν αὐ-
γλδ΄. τὸ δείκνυσι. Διὰ τί τὰ κάθαρα τῶν αὐ-
ξόνων καὶ ὑγρὰ τὰ περὶ τὸ ῥὶς καὶ κρημνοὶ, ποιοῦσι καὶ αὐτὶ πέμπουσι
τὰς φωνὰς ἧχον· διότι ἡ πεχρεία τοῦτο καὶ τὴν πανάκλασιν τῆ

πληγὴν ἀνα πέμπουσι τὸν ἦχον ποιοῦσι· ἡ γὰρ φωνὴ πλήττει
τὸν ἀέρα· ὁ δὲ ἀὴρ τὸν τόπον· ὅσον μᾶλλον πλησιόμενος πέμπει,
τοσοῦτον καὶ τὸν ἦχον σφοδρότερον συμβαίνει γίνεσθαι· τὰ δὲ ὑ-
γρὰ τῶν χαλκείων ὡς πεπλατυσμένα τυγχάνοντα, τὴν πληγὴν εἰκό-
τως ἐκκλίνοντα αὐτὸ, τὸν ἦχον οὐκ ἀποτελεῖ· πρὸς δὲ τὸ πρῶτον καὶ τὸ
ποσὸν τῆς φωνῆς ἡ τῆς πληγῆς, καὶ ποῖον καὶ πόσον τὸν ἦχον ἀπο-
τελεῖται· καὶ καθ' ὅτι δέ τινες ὡς δυσὶ μοναῖς τὸ ἠχὼ μυθοῦσι εἶναι· ἄλ-
λοι δέ φασι τὸν πάνα περὶ λικνώμενον αὐτὴν· ὅπερ ψεῦδος· οὐδὲν γὰρ
πρὸς ἀλήθειαν σοφός, ὅστις πρῶτος ἐπῆλθε καὶ ἐπιζήτησε μαθεῖν τὴν
αἰτίαν τῆς ἠχῶς· καὶ ὥσπερ οἱ φιλόνικοι τῶν μὴ τυγχάνοντες, δυσφορῶ-
σιν, οὕτω καὶ οὗτος πρὸ τῆς λύσεως ἐδυσχέραινε· καθάπερ καὶ πρῶ-
τος Δυρρωμένιος Δυμίων ὁ δρόμος τῆς σελήνης, ἀχρυπνῶν τὰς νύ-
κτας, καὶ προσέχων αὐτῆς τῷ δρόμῳ, καὶ ζητῶν τὰς κινήσεις, τὰς ἡ-
μέρας ἑκάθυδε· μυθοῦσιν οὖν τὴν σελήνην πεθῆσαι τοῦ φιλεῖ-
θειν πρὸς αὐτὸν καθεύδοντα· καὶ ὥσπερ ὧν δεδωκυῖαι ἑαυτῆς τὴν λύ-
σιν τῆς αἰτίας τῷ φιλοσόφῳ· φασὶ δὲ αὐτὸν ποιμένα, διότι ὡς
εἰς τοὺς ἐρήμους καὶ καθαρὰς τόπους καὶ ὑψηλοὺς, ἐώρα ταύτης τὴν
κίνησιν· ὠκυτόκα δέ ἐστι τὰ διότι περὶ τοὺς ὑψηλοὺς τόπους μᾶλ
λον τὰ πνεύματα· ἢ ὅτι τὴν ἁρμονίαν ἐζήτει τῶν ἁμμάτων· ὁμοί-
ως δὲ καὶ ὁ προμηθεὺς σοφός τις ὢν, καὶ ζητῶν τὴν αἰτίαν τοῦ κρούειν ἀ-
εὶ τοὺς, καὶ τὴν φύσιν, καὶ τὴν θέσιν, καὶ τῇ ὠιθυμίᾳ τοῦ μαθεῖν κα
τιαθέμενος ἐπαύσατο· τοὺς ἀκλεεῖς αὐτῷ τὰ ἐπαιρούμε
νους ἀναλύσαντος τῇ οἰκείᾳ σοφίᾳ. Διὰ τί τὸ ὕδωρ τὸ ἐξαμιοῦν ὠιὰ
πλῆσόν ἐστιν, καὶ μὴ εἰς βάθος τῆς γῆς· λίθον εἰς πολμὸν καὶ κατὰ
τοῦ πολλὰς κύκλους ποιεῖ· ὅτι τῇ πάσει τῆς βολῆς ἀπροσιώκτως πάν-
τα χόθεν ἑαυτοῦ τοσοῦτος ὁ λίθος τὸ ὕδωρ ὠοῤῥέωθεν· καὶ οὕ
τως γίνεται κύκλος, τοῖσδε ὠιὰ μονὰς καὶ ἰσότιμον εἶναι τὴν πά
σιν τῆς βολῆς· διὰ δὲ τὴν ἄμετρον πάσιν, καὶ μείζων ὁ κύκλος· καὶ
ταβαίνων διέρχει τῆς γῆς ὁ λίθος καὶ διὰ πάντων τὸ σῶμα τοῦ ὕ-
δατος, καὶ τὸ ἐξῆς· εἰκότως πολλοὺς ἐργάζεται κύκλους· πρῶτ

γὰρ

γλβ. τὸ ὠὸν τοῦ λῆς τοῦ ὕδατος κινῶν, διίστησιν· εἶτα τοῦ καὶ τὸ
ὀστοῦν ἐχὸς καὶ τὸν ὠὸν τὸ βάθος, καὶ διαχωρίζων τοῦ τὸν ὑδρο-
τερον περιέχον κύκλον· καὶ τοῦτο καὶ τὰ διαδοχὴν γίνεται, μέχρις
οὗ ὁ λίθος ᾖ καὶ ἥρεμήσῃ τῷ διεκλύεσθαι τὸν τάσιν τοῦ λίθου
καὶ τοῦσαν καὶ τὸ λίσον ἐπάναγκες, τὸν μεταξὺ τερον κύκλον
τοῦ πρὸ αὐτοῦ μικρότερον γίνεσθαι· διὰ τὸ καὶ ὑπὸ τοῦ λίθου μὴ ὁ
μοίως διίστασθαι καὶ τὸν τῶν βλησὴν τὸ ὕδατος·

γλε. Διὰ τί τὸν γέλωτα πολλοὶ μιμίζουσι μὲκ τοῦ αὐτοῦ γίνε
σθαι· φάσκοντες ὠὸν τῶν σκιᾶς ὀμφώων αὐλῶν, μὴ ὁμοίους τοὺς
αὐλοὺς τοὺς γελοίους ὠὸν τῶν ἐρέσ ὀμφόων· ἀλλὰ μᾶλλον καὶ τῆς φεῖς
εἶναι· ὅτι καὶ τὸ συμβεβηκὸς ὅσα αὐλῶν καὶ οὐκ εἰκὸς ὄντι αὐτῷ
τοῦ γέλωτος· ἐὰν μὴ γὰρ ᾖ ἐρέσ ὀμφός, ἕλκει ἐκ τοῦ ἡ ὕδατος τοὺς
τὸν ξυγὸν δη καὶ μελαγχολικόν· χυμὸς οὕτω καθαρὸν αὖ
τὸ αἷμα ἐγόλῳ τὸ τῷ σώματι, ὃν ὠνόμασε φλέγμα, ἡδὺ φύσ ἂν ἦν·
καὶ ὥσ πρ οἶνος δὺ φαίνῃ ταύτῳ· καὶ εἰσὶ θυμοί ἀγῇ, ἀπὸ δὲ ταύ-
γλζ. τησ, ὀγέλως κινεῖται· Διὰ τί αἱ ἡμίονοι ὀτίκτουσι, ὅτι ἐκ
διαφόρων εἰδῶν ζώων, συνεζήκασι· καὶ ἡ τὸ διαφόρων τῶν κατὰ
κρᾶσιν ἡ φύσιν σπερμάτων μίξις, ἕτερόν τι γλῶσ παρὰ τὸ πρό
τερ ὄν, καὶ τὸν τῶν γλωσσάντων ἀφανίζῃ φύσιν· καθάπ καὶ λευ-
κοῦ καὶ μέλανος μίξις ἀφανίζουσα τῶν ἄκρων τὸ χρῶμα, τίκ-
τει χροιὰν ἑτέραν τὴν τοφαιόν, μηδέν τῶν ἄκρων ὑ ἔχουσαν· ἡ
γλωσσητικὴ τοίνυν κρᾶσις, ἀφανίσασα καὶ τὸ εἰδῶ μὴ ὂν τὴν ἡδότητα·
γλη. Διὰ τί οἱ ἐκ γλυκέος τῆς κωφοὶ, ἢ ἄλαλοι· διότι ἄπ ἀκούσαν, ἐ
δύναντο λέγειν καὶ ἐκμαθεῖν· τὸ δὲ ἀκοῦσαι πρῶτον πέσφασιν, ὅτι μία
συζυγία ἀνθρώ ὄστὶν ἐρχομένη, πρός τι πλῶσα μᾶλλον τα· ἢ αὖ ἀνάγκη
συμπάσχειν αἷμα· οἱ μὲν τοι ἐκ παίδων σ κωφοὶ, οὐ τέμνω σ ἄ
λαλοι· τὸ γὰρ ὕδωρ μόνον πέπονθε τὸ ἀκουστικόν· ὁμοίως
καὶ οἱ ἐκ παίδους ἄλαλοι, οὐκέτι καὶ κωφοί· τὸ πικὴ γὰρ γίνεται
γλθ. τῶν μύρων φλεγμώδης πέσις· Διὰ τί πολλοὶ νηστεύον-
τες μετὰ τὴν προφλιὲ σουσιν· ὅτι τῇ ὀργασμῇ τῇ προφῆ

ἐκ χολούμενοι, δριμοὶ χυμοὶ σωρούσι. μετὰ τὸ φθινοῦν, ἐωννυμένων τῶν μορίων. ἐφ' ᾧ χολῆσαι πολὺ ὠκύμενος παραὼ τῶν εἰς τὸ θέρμα, συμβαίνει τοὺς ἵππους γίνεσθαι. τῆς χολῆς σαλευούσης τὰ μόρια. καὶ ἐπανιστῶσι αὐτά, πρὸς ἀπόδοσιν.

ρμ'. Διὰ τί οὐδὲ κάτω βλέπουσι σιγῶσι βασιζόμενοι. διότι ὠφελεῖ τὰ ἄλλα τῶν ἀλόγων ζώων, ἀεὶ πρὸς τὴν νύσσιν τῆς δύσεως διατρέχοντα. καὶ ταύτην ὠθίζηται οὖν. ἐν οὖν τῇ ἀθρόᾳ μεταβολῇ φιλόψεως ξενιζόμενα ὑπὸ τοῦ πολλοῦ φωτός. σιγὴν ὑπομένει τινὰ δὲ φασι τὴν ἀχεῖ ἂν ἀρτηρίᾳ στερεοῦ ὄσα συμπίπτει τῷ κάτω ἐξωμάτι. ἐξ ὧν ἡμάτι. Διὰ τί οὐδὲ τῇ κόπρῳ τέρπονται. καὶ τὰ μὲν τοὺς ἵππους ὅτι φυσικῶς ἥδονται ταύτῃ. ἢ παρμένει σύνεχοντες. ὡς ἡ ὠθυμία. καὶ τὸ δὲ ἄλλο τέλη. ὅτι παχυλοὶ ὄντες. ἔχουσι διαφορὰν μὴ τὴν ὄσφρησιν. ἡμῖν ἀντιλαμβάνομένων δύσωδες.

ρμβ'. Διὰ τί τῶν ἑλκῶν ὑγιαζομένων ἀπευθύνεται ἡ φλέγμονὴ ἡ κινημοίσιον. διότι λοιπὸν ὑγιαθὲν τὸ μόριον ἐξωθεῖ. ἀπόδωκε τὸ λέπυανον τοῦ ἐξ αὐξύσιν χυμοῦ τριήσαντος τὸ ἕλκος. ἢ ὅτι τοσοῦτον ἀπὸ τοῦ θέρματος τοσοῦτον διαφορούμενον. τὸ κινημὸν πρὸς ἐ-

ρμγ'. Διὰ τί αἱ μονοπάθειαι τῶν ὀφθαλμῶν δριμύτεραι γίνονται. ἢ πολυχρονιώτεραι. φημὶ δὲ τὴν αἰτίαν. ὅτι τὸ ἐξωμα τὸ ὂν μόνον σεσωρευται τοῦτων ὀφθαλμῶν (τὸ γὰρ μόριον μᾶλλον ἀεὶ ἀσθενέστερον εἰς τὸ γίνεται ἢ ἧττον δραστικώτερον. καὶ ὅσῳ μᾶλλον καταμορίζεται τοσούτῳ πολὺ ὀξὺν ἀσθενέστερον. ἢ ὅτι κινεῖται μόνος οὗτος ὀφθαλμός. ὡς ταῖς ὠργείαις ἑαυτοῦ. συνεχῶς ἀναγκάζεται τὸν νοσοῦντα συγκινεῖσθαι τοσαυτάκις. ἐμάθομεν δὲ μέγιστον ἴαμα. παντὸς πάσχοντος μέρους τὴν ἀκινησίαν

ρμδ'. ὑπάρχειν. Διὰ τί ἀνθρωπος μᾶλλον καὶ σιωπᾷ ἔχῳ καὶ ὀφθαλμὸς ἀνθρώπου ὑπὲρ πάντα τὰ ἄλογα ζῷα πάρυσι). διότι πολὺ ὄνυξ ἡ πρὸς ἰλωτέρα. ἢ πολὺ τὸ κόρυ κέχρηται τῷ φῶτι. ἢ διὰ τοῦτο μὴ πίπτωμεν αὐτὴν καὶ τὰ λόσιν. πολὺ σιωπᾷ τῷ νοῦμα διὰ τὴν πολλὴν ὑγρότητα. τοῦτο τοίνυν ὡς λεπτομερὲς ἀνιὸν πρὸς τὴ

ἐγ

ἐγκέφαλον ἀναλισκάζῃ αὐτὸν συνεχῶς ἐπιδέεσθαι πρὸς ἀπόκρισιν
καὶ ποιεῖν τὸν παρμόν· φόφος οὖν γίνεται, τῷ διασείειν πόρον
φλέβιον τὸ πνεῦμα διαβαίνειν ἀθρόως· ὡσπερ καὶ ἀπὸ παρδίας διέ-
δρας, καὶ ἐρυγὴ διὰ στομάχου, καὶ φωνὴ διὰ λάρυγγος· καὶ ἦχος
διὰ ὤτων· καὶ βορβορυσμὸς διὰ τέρμων ὁμοίως.

ρμέ Διὰ τί τῶν πτηνῶν αἱ ῥῖγες αὔξονται καὶ οἱ ὄνυχες ἐπὶ χρό-
νον τινά· διότι φλεγματικὸν τὸ σωμάτιον μόνης, τὸ κρυπτόμενον,
μέρη ποιεῖ τοὺς ἕλικας αὐτῶν, νῦν φαίνονται, καὶ ἀπωτέρω· ἐφαν-
τασίαν παρέχουσιν ὡς αὐξηθέντων· τινὲς δέ φασιν, ὅτι κατὰ ἀλή-
θειαν αὔξονται· διότι παῦται πλειστωματικὸν ἔχουσι τὸ ζῆν.
τοὺς δὲ νεκροὺς ὁμοίως καὶ τοὺς ἀρχαίους, εἰς πλείστωμα τελεῖ
σθαι τὸν προσεπόμενον σῆπα μὴ ἀναλύονται· ταῦτα ἢ διότι τῶν
ῥέων ἡ τῶν ἀέρων τὸ σῶμα μετὰ τοῦ πυρὸς ἐξιόντα, τὴν τῶν
ῥμς· εἰρημένων αὔξησιν ζῆν ἐστιν.~ Διὰ τί ἐπὶ τῶν δακτύλων
τῶν χειρῶν μᾶλλον ἢ περὶ ἐπὶ τῶν ποδῶν, αἱ λεγόμεναι λῶπαι γί-
νονται; ὡσαύτως μᾶλλον ἢ τελείοις· ὅτι τὸν ζῆν ἐκ φλέγματι-
κοῦ μᾶλλον πλειστωμάτων ἔχουσι· τὸ δὲ φλέγμα μᾶλλον ὡς ἀ
δηφάγοις τοῖς ὡσαύτως ἀλεονάζει, ἢ ὡς ἀργεστέροις· οἱ δὲ ὄνυχες
τῶν ποδῶν μᾶλλον ἐν τῇ κινήσει καὶ τῷ πλείστῳ πλέον γυ-
μναζόμενοι, διαφορεῖται τὰ πλειστώματα.

ρμζ΄. Διὰ τί ἐν τοῖς πρόσω αἱ τρίχες οὐ ταχέως πολιοῦνται· διὰ
τὸν αὐτὸν αἴτιον· οἱ γὰρ πόδες ἐν τῷ συνεχεῖ ἢ συντόμῳ πλειστώ
τῳ, ὃ καὶ τοὺς εἰς αὐτοὺς πλειστώματα φλέγματα τῶδε διαφορεῖσθαι· ὁ
πλεῖστος αἴτιον τοῦ πολιοῦν· ἡ δὲ ἥβη καὶ τὴν βραδέως πολιοῦται
διότι θερμοτέρα πέφυκε· καὶ ἐν τῇ συνουσίᾳ, διαφορεῖ τὸ φλέ-
ρμή· γμα. Διὰ τί τοῖς αὐοῖσι ἡ φωνὴ καὶ ὁ λόγος ἐξαδέως τε-
λειοῦται· τοῖς δὲ ἀλόγοις σὺθέως, ἢ μετὰ βραχὺν χρόνον· διότι πρε
σβυτέρα ἢ τῇ νεωτέρᾳ καὶ διδαχῆς μᾶλλον δεομένη· ἡ δὲ τῶν ἀ-
λόγων αὐτοφυεστέρα καὶ φυσικωτέρα μᾶλλον ἢ ψυχικωτέρα.

ρμθ΄. Διὰ τί τὸ πλεῖστον τῶν ζώων πρὸς οὐρὰν κινεῖται πρεῖζον

τετῷ συνήθεις, ἢ πὸς τὴν λέων τύπ[ε]ι θυμοῦμθνος· ὁμοίως
δὲ ἢ ταῦρος· διότι τὸν μωτιαῖον μυελὸν ἔχουσιν, ἄχρις αὐ[τ]ῷ κα
τιόντα, ἢ πειέχοντα ψυχικὴν δύναμιν κινητικὴν· ἡ ψυχὴ τοί
νυν ἐπισυνόσκουσα τὸ σύνηθες, ὡς περ διὰ χειρός τινος καθάπερ
ἐπὶ νῶν τὴν ὁρμὴν ἀναγκάζει κινεῖσθαι πρόδηλον οὖσαν τὴν ἐπι-
θυμίαν ἐνδ[ε]ικνυμθνην, [ε] γνώσκουσαν τὸ ὀφειλόμθν[ο]ν.
ἐν ᾗ τῷ θυμῷ τ[ὸ] λέοντος καὶ τ[ὸ] ταύρου συμπάσχουσα ἡ ψυχὴ τῇ φύ
σει, πάλιν ἀναγκάζει κινεῖσθαι ταύτην φοβερῶς· καθάπερ ἐπὶ
τ[ὸ] ἀνῶν ὁρῶμθν πολλάκις ἐν ὀργῇ τὰς χεῖρας πλησίον των, ἢ μέλι
ον ἕτερον· ἢ γὰρ ψυχὴ τὸ βλάπτον ἀμύνασθαι μὴ δυναμθνη, παρα
χεῖμα ἑτέρῳ τρόπῳ σοφίζεται τ[ὸ] παρὰ μυθίαν, κτύπῳ πλη-
γὴν· τὸ πάθος θρασύνασα. Διὰ τί αἱ κεκαυμθναι κριθαὶ ξηρέ
ον ἐπιπολάζουσι τοῖς ἕλκεσι τ[ῶ]ν ἰατρῶν, οὐκέτι λευκὰς ἴχας
ἐπὶ τ[ὰ] ἕλκη φέρουσιν, ἀλλὰ μόχθους τοῖς λοιπαῖς θεραπείαις, οἷαί περ
πεφύκασι· διότι ξυπτικῆς οὔσας δυνάμεως, ἀπορμήχουσι [ε] διαφο
ρουσι τὸ ὑπάρχον μθον φλεγμα τῶδε περιπτωμα· μὴ τ[ὸ] μοχθηρὸν ὑ
γρὸν μὴ τ[ὸ] συναχθὲν μηδὲ τ[ὸ] ἕλκος ἀναπίπτειν μὴ τὸ μοχθη
ρὰ· τὴν ἀθένειαν. Διὰ τί ῥῖς μὲν ἀνοῖς ἐπὶ τ[ὰ] ἕλκη τὸ δέρ
μα τ[ὸ] ἴχνος οὐ φύοντα, τοῖς δὲ ἰατροῖς αἰτίασι· διότι τὸ δέρμα
ῥῖς μὲν ἀνδράσι πυκνότερον καθὼς δηλοῦσιν αἱ ἴχνες, μαλα
κὰ [ε] λεπτὰ τυγχάνουσα [ε] ἡ ὅλη τὸ δέρμα πορωτέρα πε
φυκυῖα τοῦ πρὸς ἀπορυφλώπει· τοῖς δ' ἰατροῖς ὡς πρὸς σύγκει
σιν ἀραιότερον· ὡς δηλοῦσιν αἱ ἴχνες, παχεῖαι φαινόμθναι· μὴ
δὲ ἀρυστὸ μὴ δύνασθαι εἰς οὐλὴν ὅλου τ[ὸ] πρὸς τὸ δέρμα τοσ ἀπο-
κλείειν· τὸ οὖν ὑπάρχον μθον ἢ συναγόμθνα πειπτώματα, διὰ
τ[ὸ] ὑπολειφθέντων λεπτῶν πόρων ἐξιόντα, πρὶν [ε] τοῖς ἴχνεσι πανευ-
ρυβόμθνος. Διὰ τί ἐπὶ τῶν ὑπολιμάδος δηχθέντων, [ε] δά-
κνος ἐκ καταχέοντων ἐχόντων, ἢ θηριακὴ θερμὴ ἢ ξηρὰ τυγχάνουσα
πανομθνη, πεύκη τὸ δάκνος μὴ μᾶλλον ἐπιτείνει· ὅτι οὐλόγως κρά-
σεως πεύκη τὸ δάκνος· ἀλλὰ μᾶλλον αὐτὶ πιθείας τινὶ [ε] λόγῳ φυ

σικῷ

σικῶ· τὸ χερσαῖον μόριον τοῦτόν ἐστιν· ἢ αὖ τί ἄλλο τοσοῦτον πλείοσιν βο
τανῶν σύγκειται, ἐχουσῶν τινὰ συμπάθειαν πρὸς ἓν ἕκαστον
μόριον· οἷον τὸ δίκταμνον ὠκείῳ καρδίᾳ· ἡ ταὐτὶ ξώνη μισεῖ
δικαιώσει· ὁμοίως καὶ τὸ ὑπερικὸν τὸ ἧπαρ· τὸ δὲ σκολοπένδριο
ον τὸν πλῆνα· τὸ δὲ πετροσέλινον τὸ στόμαχον κοιλίας· ὁ δὲ ὕσω-
πος τὸν ὑπεζωκότα καὶ τὸν πνεύμονα· τὸ ἔλαιον τοὺς νεφρούς·
τὸ ἡπήγανον, τὸ κῶλον· γλυκυσμὴ δὲ τὸν ἐγκέφαλον· τὸ δὲ σίσυ
λον κύστιν οὐρηθόχον· ἕκαστον οὖν τῇ ἰδιοκρασίᾳ τῶν μελιτος
δελεαζόμενον, ἕλκει τὸ οἰκεῖον ἑαυτῷ πρὸς ἀσφάλειαν· ἐν οἷς
ποῖόν εἰσι· καὶ αἱ τῶν ἐχόντων σάρκες· αὐταμὶ νεύμενα καὶ φυσι-
κὴν αὐτοπάθειαν ἔχουσαι, πρὸς ἕκαστον ἰοβόλον θηρίον καὶ
φθοροποιὸν δύναμιν· ἐν ἅπασιν οὖν τοῖς μορίοις καὶ
τὰ κορματιζόμενα, τὸ φθορικὸν ἀπείλουν
πάθος, οὐκ ἐῶσιν ἐνεργεῖν· αὐτίκα
χόλῳ καὶ θάπερ στατῶσι
νήστοισι περὶ πόλεϊ δὴ ὁ-
πλιζόμε-
νοι·

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΑΠΟΡΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ. ΤΟ Β΄.

ΤΟ ἀσκληπιοῦ δῶρον, πασῶν τῶν κατὰ τὴν ἰσόμοιρον χρῶν ὑπερηκόντισθη κατὰ τὴν ἀξίαν. πρῶτον γὰρ ἔμψυχον σῶμα καὶ λόγου μετέχον, φέρει τὸν σκοπὸν, οὗ ἕνεκα τήρησις, καὶ ἡ ἀκριβὴ φυλακὴ, τῶν τῶν ἄλλων πασῶν τεχνῶν ἀρχὴν ὑπερέσχε τοῦ τὰς αἰσθήσεις μὴ ὀξύμουσα. διὰ τὴν δὲ τὰ μόρια ἐφαρμόσασα τοῦ ὀργάνου τῶν διαιρέσεων. αὐτὴν τοῦ μὴ καλῶς προμηθουμένου. φυλάττει χρησίμως. τοῦ δὲ ἐλλιπῶς κατασκευασθέντος, διορθοῦται. σώματος φρονίμου. ψυχῆς οὐκ ἀμελεῖ. φιλοσοφίας δὲ φέρει τὰ γνωρίσματα. ἧς τὸ τέλος, οἰκείαν ἀρχὴν παραστήσασθαι φύσεως θεωρίας ἐκτὸς οὐκ ὄντα. τὴν γὰρ σύνθεσιν τῶν γενομένων δεξαμένη, οἶδε τὸ μέγιστον τῶν λεγομένων. τοῦτο ὡς ἀληθῶς θεῖον καὶ μακάριον ὄρεμμα, ἔχουσι λόγοις τὴν ἀκρίβειαν. διὰ τέχνης καρποῦσθαι τὸν ἔπαινον. καὶ εἰς ἐπιστήμης ἀνατίθεσθαι κανόνα. καὶ γὰρ τέχνη τίς τολμήσειε καλεῖν, οὐ διαταῦτα, ἀλλὰ διὰ τὴν παρεχούσην ὕλην. οὐκοῦν αὐτὴ μὴ καθ' ἑαυτὴν εἰσομιοῦσα, τὸν λόγον φέρουσα τὸν πρὸς ἐπιστήμην βεβαίαν, ἀφθεῖσα δὲ πρὸς σῶμα, καὶ ἐνδυσαμένη τὴν ὕλην, γίνεται τέχνη βίᾳ. ὡς

πέρ

ωερ γὰρ ψυχὴ ὁμολογηθεῖσα μὲν τοῖς πολλοῖς τ̃ φιλοσόφως
ἀθάνατος· διὰ τὸ ἀσώματον καὶ αὐτοκίνητον· ἑτέροις δὲ δια-
ωεφώνηται τοῦ μωραλιμοῦ λόγος· φασὶ γὰρ φθαρτὴν αὐτὴν, τῷ πό
θει βαπτιζομένην ὕλης· οὐ πάσχει δὲ ψυχή· ὡς δείξει τὸ προς-
τιθέμενον· ὅτ' ἐν σώματι ψυχὴ ὥσπερ ἐν ὕδατι καθαρωτάτῳ ἀ-
κτὶς ἡλιακή· οὐκοῦν ἐὰν ἡ διαυγὲς τὸ ὕδωρ, φέρει τὸ ἐνώλιμον τοῦ
χήματος· ἐὰν δὲ θολωθῇ ἐκ τινος αἰτίας, μεταβάλλει μὲν, αὐ
τὸ τῇ οὐσίᾳ· κρύπτεται δὲ τὸ φανὲν μηδὲν βλαβέν, κατ' οἰκεί-
αν ἐνέργειαν· οὕτω πάλιν πολλάκις ἡλίου ἐκρυφεναὶ τὴν φα-
φήν, νέφους ωαρεμπεσόντος· μὴ βλαβείσης αὐτοῦ φλακῆς
φυσικῶς· ὡς ωερ ὧν ἐστὶ ψυχὴς ἐνωμένη, οὕτω νοήσω μὴ ἐστὶ φλ
ιακτικῆς· αὐτὴ γὰρ καθ' ἑαυτὴν πρώτως ἔχει τὸ βέβαιον· πρώ-
τως ἔχει τὸ ἐδραῖον καὶ ἀπτωτον· ἐπιζήμιον τυγχάνουσα· κοινωνή-
σασα δὲ τῇ ὕλῃ καθηρέθη τοῦ ἀξιώματος, τὸ χωρηγεῖν καὶ τὸ
ἀσφαλῶς ἀωωλέσασα· ἀλλ' οὐ δεῖ ωρὸς τὸ διάτερον ἀφορᾶν τοῦ
συμβεβηκότος· ἀλλὰ ωρὸς τὸ ωρῶτον φλ ὑωάρξεως· καὶ ὅσους
μὲν ωρὸς τὴν ἡμετέραν διάνοιαν διφλήφαμεν, ἀλλ' οὐ ωρὸς τ̃
χρείαν τ̃ ζητουμένων· ὀλίγα τινὰ κεφάλαια ἐξ αὐτ̃ καρωωσό
μεθα· σωωτιλοῦμεν δὲ τοῖς αὐτὴν μετερχομένοις, καὶ μάλι-
στα τοῖς τὸν λόγον ἀσκοῦσι· φέρουσι δὲ τὴν ὠφέλφαν οὐσμι-
κρὰν καὶ ωρὸς τὴν τ̃ ωραγμάτων εὕρεσιν.

ά. Διὰ τί οἱ μεφριτικοὶ, αἱρεταὶ καὶ μεταλλ ἔχουσι
τὴν αὐαωνοήν· ὅτι μὲν ψυχῆς, ἐνέργεια, διὰ μέσων μύρων καὶ
μυῶν, δῆλον· κινεῖται οὖν ὁ θώραξ διὰ τ̃ ωροῤῥηθέντων· αἱ-
ρεταὶ οὖν εἰκότως γίνεται ἡ αὐαωνοὴ βλαβείσης δυνάμεως ψυ
χικῆς· ἐωιλαμβάνεται γὰρ ἔργου οἰκείου καὶ οὐκ ἐωιτυγχάνει ῥῖς
ωροῤῥηθεῖσι· μεσεέλη δὲ γίνεται διὰ τὸν ἐξωσμὸν φλ καρδίας
ἐξαναεῖται γὰρ ἡ ζωτικὴ δύναμις φλ καρδίας, νύττει καὶ κι
νεῖ τὴν ψυχὴν, ἀωεκλοῦσαν αὐτῇ τὴν ἀωώλφαν· οὐκοῦν ὅωερ
ἐν δὲς ἀφῆκεν ἡ ψυχὴ διὰ τὴν νόσον· τοῦτο αὐαωληροῖ καρδίας

ς ζ΄ μεταθῇ διὰ τὴν ἰδίαν χρείαν.~ Διὰ τί οἱ περὶ πνεύμονι κοιλώματα τοιάδε. ὅτι ὑγρότητος δαψίλειαν ἔχει τὸ μόριον, ἐκδέχεται δὲ καὶ τὴν τοῦ θερμότητα, ἐκ τοῦ ἀφικνεῖσθαι αὐτὸν, ὑπάρχειν. γλυκῶν τε οὖν ἀτμοί. οὗ μὴ ἡδὺ καὶ γλυκάζοντα, καταλαμβάνουσι τὸ κρανίον. εἶτα προσιέμενοί τινα μὲν ἀνιῶσι τὴν ξάσιν. δέχονται δὲ τοιαῦτα πρώτην οὐσίαν πνεύμονι μάλιστα. ὁ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν λουτρῶν καὶ λιβάνων καὶ μύρων. ἀπομύττονται τὴν θερμότητα καὶ ἵνα οὖν ταῖς ψυχροῖς, συμμεταβληθέντες τῇ τοῦ μορίου φύσει. ἐκδιαπλασιασθῶσι τὸ ψυχρὸν, μᾶλλον τὸ ἡγεμονικὸν καὶ

ζ΄ θερμαίνεσθαι.~ Διὰ τί οἱ ἐκβάσεως τὴν κιονίδα ἀπολαμβάνοντες, φθισικοὶ γίνονται. ὅτι εἰς πνεύμονας ἀὴρ διὰ τοῦ σώματος ἐκπνεῖται. μὴ μεταβάλλεται καθαιρούμενος ἢ ἀμείβουσι ψυχρότητος αὔρας. διὰ τὸ σκέπασμα ἢ προσύλαιον τυγχάνειν τὴν κιονίδα. ἀφαιρεθέντος οὖν τοῦ μορίου, φέρεται ἀὴρ κάτω, ἀμετάβλητος. καὶ ὁμιλεῖ τῷ πνεύματι. ψύχει οὖν πήγνυσι τὸ ἐν τοῖς ἀγγείοις αἷμα. καὶ δυσκίνητον ἀπεργάζεται τὸν πνεύμονα. διαζομένου δὲ πρὸς κίνησιν τὰ χεῖρα ἤξιν τὰ ἀγγεῖα. καὶ ἀδύνατοι γίνεσθαι τὴν ἀναθέσει. κυρίως δὲ γὰρ ταρεῶν λέγεται, διὰ τὸ τοιοῦτον δεῖν χρόνον ἀπεργάζεσθαι. ὡς καὶ τὸ φλοίσβος καὶ βορβορυγμός. κιονὶς δὲ, πάθος καλεῖται, ὅταν ἀὴρ ξύμακτος εἰς μῆκος χαλασθῇ. καὶ σαφυλὴ δ', ὅταν φλεγμήνασα σαρκὶ μαξωθῇ ἀπολάβῃ χάλωσιν δέ τινα δεχόμασαν. διὰ τὸ ἀνωθεν μὴ εἶναι αὐρύ. κάτωθεν δὲ στενόν. ὡς περ χωνεῖον.

η΄ Διὰ τί τῶν περὶ πνεύμονι ὑγρῶν τὰ μὲν λαιρυθρά ἐστιν. ὅτι αἱματικὸς χυμὸς ὁ πωμῶδης ἐν τῷ πνεύμονι, ἀτμὸν γλυκὺν ὅμοιον τῷ αἵματι. ἀεὶ δὲ ἐξομοιοῦται τῷ ποιοῦντι τὸ γινόμενον. ἀναχεῖσθαι οὖν πρὸς μῆλα. διὰ τὴν κουφότητα ἐκεῖ ἵσταται. τῇ δὲ λεπτότητι τοῦ δέρματος ὡς περ διὰ ὑέλου ἐμφαίνεσθαι τὸ ἔνθεν τοῦ χώματος.

θ΄ Διὰ τί τῷ χειμῶνι θερμοτέρων ἡμῶν ὑπαρχόντων τὸ ἀθρόως ἐν ἀφορισμοῖς δεδήλωκε φλέγμα λαμβάνεσθαι τῶν γνέσιν. ὅτι τῶν φθόνων λαμβανομέ-

νων

νων ξοφῶν. διὰ τὸ τὸ στομάχου ἰχνοῦ κἀπὶ πᾶν ἐκπέμπειν τὴν
τῷ οὖν πλήθει τῆς ὑγρότητος, καὶ τῇ τοῦ θερμότητος, καὶ τῇ
τοῦ φλέγματος χυνώδει καὶ ἁλμυρᾷ παραπλησίαν τὴν ἐνέρ
γειαν, ἣν ἐπιτελοῦσι μαιώφθη τὸ φλέγμα.

ε΄. Διὰ τί ἐν αἰλύπτῳ θερμοτάτῃ ὄσῃ ψυχθὲν οἶνος γλυκὺς ἐν ὀξυ
θίᾳ ψυχρᾷ ὄσῃ, θερμός· ὃν μὲν οἶνος θερμὸς· ἀλλὰ παρὰ τὸ ὑφ' ἡμῶν
κρᾶσιν ὠσαύτως καὶ τὸ μᾶλλον τι ἧττον, εἰς ἐναντίον περιέστη τοῦ νόμου.
εἰκότως οὖν ψυχρότερος ὀξύτης ὢν πρὸς σύγκρισιν τῶν ἄλλων φλεγ
μάτων τοῦ θερμότητος τοῦ θέρους, αἰρομένης φλεγμῆς τὴν οὐσίαν, ἐκβό
σκεται τὸ ἐμπεφυκὸς φλεγμονῶδες θερμὸν καὶ ἄτομον ποιεῖ τὸν οἶνον, φλε
γμαίνουσας ψυχρᾶς οὔσης, καὶ ἀποκλφούσης ἐν βάθει φλεγμῆς τὸ θερμόν.
ἰσχνὸν καὶ θερμὸν ποιεῖ τὸν οἶνον· ὅπερ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν αἰγείω
ων· οὗτοι γὰρ θερμοτάτης χώρας οὔσης, φλοιός ἐστι, μὴ αὐανθροι καὶ
μέλανα· οἱ δὲ σκύθαι, ψυχροτάτης χώρας οὔσης λευκοί εἰσι καὶ θυμικοί· ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν αἰθιόπων ἐν ἐπιφανείᾳ ἦλθε τὸ θερ-
μὸν ὡς ἐμφανῆ τὸ τοῦ θέρματος μέλαν· ἐπὶ δὲ τῶν κελτῶν ἐν ταῖς
ἀρχαῖς ἵδρυται τὸ θερμόν· ἐν καιρῷ δὲ καὶ ὥρᾳ πεπ. μὴ ἐν βάθει φωλεύῃ
ζ΄ ὡς δηλοῖ τὸ λευκὸν τοῦ χυμοῦ. Διὰ τί ἐν τῷ θέρει ψυ-
χρὰ λάχανα ἐν ὥραι· οἷαί εἰσι σέλινον· καὶ σέρφι· ἐν ᾗ
τῷ χειμῶνι θερμά· κράμβαι· ἐραφανίδες· γογγυλίδες· σαφυλῖνοι·
ὅτι διὰ τὴν λίχνοραν τὸ λιώδεσαν τὸν κύκλον τοῦ πόλου, ἐν ἀλλάττῃ τὰς
θέσεις· ὧν μὲν γὰρ τῷ θέρει, τὴν αὐτὸ ζώνην ἐκατέλιφεν, ὡς τὸ μῆκος τῆ
ἡμέρας δηλοῖ· θάλπει οὖν τὰ ὑπ' ἐκείνην· ἐν ὑγρᾷ τὰ φυτά·
ὧν δὲ τῷ χειμῶνι τὸ ὑπὸ τὸν ἡμισφαίριον διατρέχων φλεγμῆς· τὰ βά-
η΄ θη θάλπει, θερμότερα ποιεῖ τὰ φυτά. Διὰ τί ἐκ καύσου
πᾶσι πνιγμονία, ἐκ δὲ ψύξεως πνιγμονή, καῦσος δὲ κἀκεῖ· ὅτι ὁ καῦσος ὡς
πῦρ ἐκ ξανθῆς χολῆς λαμβάνει τὴν γένεσιν· αὕτη γὰρ ἐξ ὅλων
τῶν ἀγγείων φέρεται πρὸς κύτος καρδίας, ἐπάγει τὸ σύμπτωμα.
ἡ δὲ ψῦξις πεπαίνει μὲν, ποικίλως ἐκμολύνει τὸν χυμόν. ἐξ

δὲ πρῶτος ὁρίζει τὴν ψύξιν καὶ μὴ εἶναι λεπτὴν καὶ τοῦσαν, ἢ ἡδύ
ναμις ἰσχυρὰ ἢ καιρὸς θερμὸς, διὰ δρώτων ἀπάγεται ἡ νοσοποιὸ
αἰτίαν· αὖ ἢ τοὐναντίον διὰ ψυχροῦ καὶ παχέος· ἢ ὡσαύτως τὸ πλεῖστον ἐρ
μεῖται· ἢ γὰρ ἡθέσις εὐρύς· ἢ τὸ σύμπτωμα ξηρόν· οὕτως ὁ χυμὸς
εἰς τὰς βρογχίας ἐκκρίνεται τοῦ πνεύμονος, ἢ πληρώσας τὴν τοῦ μορίου
οὐσίαν, ψυχρὰν τὸ πάθος· ἐκ ἢ περὶ πνεύμονα, καῦσος οὐκ ἔστι· φθά
νει δὲ βοηθῆναι ἢ ἐκπεφρωθῆναι ὁ χυμὸς πρὶν γενέσθαι τὸ διάθεσις.

θ' Διὰ τί Ἱπποκράτης, ἐπὶ τοῦ πυρὸς φύζαν τὴν ξοφλὴν ἐν τῇ ἀκμῇ·
ἐπὶ δὲ τοῦ πλευρίτιδος καὶ περιπνευμονίης ἐπιξέπεσιν ὁδὸν θανά
σιμον τὸ ἀκμή· λέγει γὰρ ἐν τῇ περὶ πεσσόντων ὅτι ἐὰν μὴ ἀνάγη
ται τὸ πύαλον, μὴ διδόναι τοῦτον· τὸ μὴ ἀνάγεσθαι δὲ, ἀρχὴ ἐμ
φαίνει τοῦ παθήματος· ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων νοσημάτων, ἡ φύσις
πέπειν τοὺς χυμοὺς· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων καὶ ἀπελαύνειν τὰς αἰτίας
ἀσθενοῦσα καὶ διαχωρήμασιν· ξοφλὴν οὖν οὐδεὶς παραλαμβά
νειν ἐπὶ τούτων· ἵνα μὴ καταλείψασα τὰς αἰτίας πρὸς τοῦ
τοις ᾖ· δεῖ οὖν μονομαχεῖν τὴν φύσιν μετὰ τοῦ νοσήματος·
ἐπὶ δὲ τῶν πλευρίτιδος, φύσις μὲν, πέπειν τὸν χυμὸν· ψυχὴ
δὲ κενοῖ τὴν οὐσίαν· προσχωμεν μὴν μυσίν· οὗτος δὲ οἰκείᾳ δυ
νάμει, συστέλλουσα θώρακα, ἐκμοχλεύει τὸν λυποῦντα· ἄλλως τε, ἡ μὲν
φύσις, ἄλλοτε οὐδαμοῦ τῶν ἀρχείων τοῦ εἶναι τὴν ἀπόλαυσιν
ἢ οἰκείας τροφῆς· τὰ δὲ ψυχικὰ ὄργανα, αἰσθητικὰ ὄντα, διακρί
νει τὸ μοχθηρὸν καὶ ἐπιζητεῖ τὸ χρηστόν· εἰκότως οὖν δεῖ τρέ
φειν· ἵνα ἐξώσαντες τοὺς μῦς ἐξαναστήσωμεν τοῦ ἀμύνασθαι τοῦ
ι. λυποῦντος· Διὰ τί ὁ μὲν ἐκ θερμοῦ
χυμοῦ γινόμενος καὶ ἔχων μάζουσαν καὶ κατηλάδουσαν
χολὴν, περὶ μίασμα κεῖται· ὁ δὲ ἀφρώδη, ἔχων πεσσομένην
τὸ φλέγμα τῇ μαρύτητι καὶ ψυχρότητι καθημερινόν· ὁ δὲ
τετραταῖος, διὰ δυσημερῶν μέσων· ὅτι ὁ μὲν τετραταῖος ὁ
λίγην ἔχει τὸν περὶ οὖν τὸν χυμὸν, διὸ ἀφορεῖται διὰ δρώτος

ἢ ἐμμένον, καὶ τῇ κενώσει τῆς αἰτίας, ἵσταται τὸ τοῦ παροξυσμοῦ μόνον ταεὶς δευτέραν κίνησιν, τὴν δρῶσαν ποιότητα. ὁ δὲ τὴν ὕλην ἄφθονον, καὶ ὁ ἐπὶ τὸν παροξυσμὸν αὐξανόμενος. ὁ δὲ ἀφ' ἡμερινῶν πλουσίων τῆς ὕλης καὶ παχύτητα καὶ ὑγρότητα, ποιεῖ τὸν παροξυσμὸν ἐπιτεταμένον. ὅτι δὲ κατὰ πλήθους αὐτῆς μηκύνεται νόσος, τῇ ξηρᾷ μὴ κινήσεως, δηλοῖ σύνοχος. οὗτος γὰρ ἐξ αἵματος λαβὼν τὴν ὕπαρξιν, ἄφθονον ἔχων τὴν ὕλην οὐ φέρει οὐδὲν, ᾧ τὸ διάλειμμα. ὁ δὲ ἀφ' ἡμερινῶν ὁσονοῦν ἐμφώθη κατὰ ποσότητα χυμοῦ, ἐμφαίνει αἰσθητὸν διάλειμμα. πολλῷ δὲ πλέον ὁ τριταῖος, γινηθεὶς ἐκ τοῦ ποιοῦ χυμοῦ καὶ θερμὸν αὐτὸν ἔχων καὶ λεπτομερῆ, ἐπλάτυνε τὸ διάλειμμα. ἐπὶ πλέον δὲ ὁ τεταρταῖος ἐξέτεινε, τὸ διάλειμμα καὶ τὴν ἀνατροπήν. ὅσον γὰρ ἐμειώθη τῆς ὕλης, καθηρέθη τῆς κινήσεως τοῦ παροξυσμοῦ. καὶ ἡ ταύτης δὲ ἐπὶ πλέον ἐλάττωσις ποιεῖ καὶ τεμπαῖον καὶ ἑβδομαῖον καὶ ἐννεταῖον. πέπωκε γὰρ, ὡς τὸ μὲν αἷμα ζέφον τὸ σῶμα, πλουτεῖ τῷ ποσῷ, εἶτα φλέγμα. ποτὲ γὰρ ὁ τοῦ τοιούτου χυμὸς ζέφει εἴτε μεμείωται ξανθὴ χολὴ, ὡς μὴ πέφυκα. εἴτε μέλαινα ὡς ἐχθρὰ τῆς φύσεως. διακριτικὴ γὰρ δύσις τῶν μορίων. εἰ μὲν οὖν εἰς τῶν ἄλλων ζιῶν χυμῶν αὐξηθῇ, τὸ τοιοῦτον κακὸν χυμὸν λέγεται. εἰ δὲ οἱ τέσσαρες κατὰ ἀναλογίαν ἐν τῆς οἰκείας αὐτῶν ποσότητος, πλήθωρα. Διὰ τί

ἐπὶ τῆς παροξυθείσης γαστρὸς οὐκ αὐτῇ προσφέρομεν τὰ βοηθήματα, ἀλλὰ τῇ ἑτέρᾳ, ὅτι δύο μυῶν ὑπαρχόντων ἀντιτεταγμένων ἀλλήλοις, καθ' ἑκάστην γαστέρα, ἑνὸς πρὸς μόνα τὴν κίνησιν. ἐὰν συμβῇ θατέρου αὐτῶν παροξυθῆναι. ὡς ἂν ὑπερθέσει δὲ, κεῖσθω ὁ δεξιὸς παροξυθείς. ὁ ἀριστερὸς ἔχει τὴν οἰκείαν δύναμιν ἰσχυρὰν ἑλκούσαν πρὸς ἑαυτὸν τὰ πάθη. καὶ ὁρᾶται μὲν, ὁ ὑγραίνων ὡς μόσων, καὶ ὁμοσῶν ὡς ὑγραίνων. καὶ τὸ μὲν ὑγρὸν μέρος

ξυτιθέντων· τὸ δὲ ἀθενδρον πρὶν ἰσχνανθῆναι τοὺς τοσυμβαίνοντας ἐπὶ τῶν τραχιζομένων τοῖς ὀφθαλμοῖς· ἐλκομένων τῶν ὄψεων· ἢ εἰ μὴ πρὸς μέγεθος ἀνθρώπινον ἐπιδιδόασι τῆς κόρης· τὸ μικρὸν ἀπαλλοτριοῦσθαι· ἐλάττους γὰρ καὶ ὧν μύουσιν ἀπαλυθέντων· ὡς μὴ τὴν ὀφθαλμὸν ἀμβάλλειν τὸ φαινόμενον· ἀλλ' ἀκίνητον τὸ μὴ φαινόμενον·

ιβ' Διὰ τί πρὸς παίσματα τοῦ βουβῶνος γίνεται· ὅτι ἡ δύναμις ἡ ψυχικὴ ἄχρι περάτων διὰ τῶν νεύρων ἐκτείνεται· φέρεται δὲ δύναμις προνοητικὴ καὶ φύσις αἰτία προδοτικὴ· ἀφ' ἧς πάλιν κατὰ μεταβολὴν καὶ ἄλοισιν τῶν ὑγρῶν ἄγεται μὲν· δι' ὅλου σκέλους· καὶ δρᾷ οὐδέν· ἐπεὶ δὲ οὐχωρεῖ σκῆπτρον φθάσασα δὲ πρὸς βουβῶνα· καὶ ὑροῦσα χώραν προσυποδοχὴν ἑαυτῇ ἵδρυται· καὶ προσαγαλάσασα τῷ ἀδένι· καὶ κεῖται οὗτος τὴν οὐσίαν καὶ εἰς ὄγκον τὸν παρὰ φύσιν ἕλκει· οἱ δὲ ἀδένες σώματα εἰσὶ μικρὰ· σφαιροειδῆ· χαῦνα· μεταξὺ τῶν μεγάλων φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν· δι' ἃ καὶ ὠφελοῦσιν· ἵνα μὴ τὴν ὁμιλίαν σκήπτων ταῖς τε ἀγγείαις ὑγρὰ ὄντα τῇ πιέσει τὰ αἵματος· ξέφορα ταῦτα οὖν· ἐκ ταύτης φλύγματος οὖροι· φλεγμαίνοντες μὲν· βουβῶνας ποιοῦσι· σκιρρούμενοι δὲ χοιρ' ἀδας· Διὰ τί ἐπὶ τῶν φαλαγρῶν τὸ μὲν βρέγμα φιλᾶται· οἱ δὲ κρόταφοι δασύονται· ὅτι ὡς ἐπίπαν τὰ μὲν μετέωρα τούτων ἐκτὸς ὄντα ὑγρότητος· ἃ δίδωσι τῇ ξηρᾷ τὴν ὑπερβολήν· τὰ δὲ κάτω μέρη δέχεται τὴν ἐκ τοῦ ἄνω τροφήν· φύουσι ξηρᾶς· ἢ γοῦν μαρτύριον τὰ ἐπὶ φλεγμῆς συμβαίνοντα· τὰ ὑψηλότερα τῶν χωρίων καὶ οἷον πέτρωδη· οὐ καρπογονεῖ· τὰ δὲ χαμαλὰ καὶ ιδ' νοτιώδη τοὐναντίον· Διὰ τί ἐκ τεττάρων στοιχείων γινόμενοι· λέγομεν πυρός· ἀέρος· ὕδατος· γῆς· πρίσις ἔχομεν ἐν ἑαυτοῖς ὑγρὰ στερεὰ πνεύματα· ὅτι κατά τινα σύστασιν τοῦ πυρὸς οὐσία· λεπτομερείας σώσεως· εἰς ἀέρος περιίστησι φύσιν· πῦρ γὰρ ἀναλυθὲν εἰς ἀέρα χωρεῖ· καὶ ἀέρος ὕδωρ ἀχθὲν εἰς ὕδατος γῆν· ὡσαύτως ὑπὸ φλογὸς περιξήρου τῶν λίθων μεσοσυμβαινόντων

ἀέρος

ἀέρος· οἱ δέ φασι καὶ αὐτὸ καπνὸν εἶναι συμπαρεῖναι·

ιέ Διὰ τί ἐν ταῖς ὀδύναις τῶν ἀρχιμάτων, προηγεῖται ἔμετος; εἶπε πυρετός· ὅτι ἐν ταῖς ὀδύναις ἀνιωμένη ἡ φύσις, ὑποδύεται εἰς τὰ βάθη· ἀνδρίζομένη τῷ ξηρῷ· ἀπηυχομένη δὲ καὶ ἐπιφαίνεται τὰ ἰνία τὰ ἀγγεῖα τοῦ αἵματος· χολοῦσα τὸ δὲ τοῦ πάθους· ἢ οἷον καταπνοῦσα λοιπὸν ἡ φύσις, καὶ χύσασα πάλιν τὸ παχὺ αἷμα· ὑπὲρ πλήρωμα τὰ ἀγγεῖα τοῦ παρὰ τὸ γιγνῶσκον, συμπάσχοντος δὲ τὰ μόρια τοῦ ὀδυνωμένου, διὰ τὸ ἀποσπλήρωσιν τοῦ αἵματος τοῖς σιν ὥσπερ φυλακὴ ὄμματα εἶναι τῆς ἀπεκριτικὴν δύναμιν· καὶ πρὸ εἰκὸς ἔγγιστα· ἡ δὲ σῆψις τοῦ αἵματος, τὸν πυ-

ιϛ΄ ρετόν·· Διὰ τί τινες τῶν ὠμῶν ἐμέσαντες χολὴν τὸ ἀχεῖον οἷον φοινικοῦν· πυρετοὶ τινες δὲ τοὐμπαλιν ὡς τὰ κάρυα· καὶ αἰρόμενοι· ὅτι ἡ φύσις εἰδῶς τὸ τοῦ γένους διαδοχὴν, κατακρυπτεται πρὸς τὸ χειρωθὲν· οἷόν γε ἐκ τούτων σωζόμενον τὸ εἶδος· ἐπὶ δὲ ξοικῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἐκφυσημάτων καὶ μο-

ιζ΄ χθημάτων λαμβάνει τὸ γένεσιν·· Διὰ τί οἱ τὰ βόφακα πορτοὶ, ἰχῶρι πεξαίους οὐ πέπονσι· διὰ τὸ ἄμετρον θερμότητα τοῦ γαστρὸς πέπον ταῦτα τὰ βόεια· δεῖ γὰρ πρὸς τὸ προύσαν αἰτίαν εἶναι καὶ τὸ πάσχουσαν ὕλην· ὥσπερ γὰρ τὰ σιδήρῳ πρὸς τὸ ὀρθασίαν στερεὰ ὕλη δέδοται πρὸς τὴν χρείαν, οἷον ξύλα δρυΐνα, ἢ ἄνθρακα· ἐπὶ δὲ ἀργύρου ἢ χρυσοῦ ἄχρηστα (ἀμείβεται γὰρ ἡ ὕλη διὰ τὸ οὐσίαν τοῦ πάσχοντος) οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν ἰχθύων· νόμισον γὰρ εἶναι φύτους μὲν χρυσόν· ὡς σίδηρον δὲ τὰ βόφακα· εἰ οὖν ὠρισθῇ τὸ σὴρ θερμῇ, ὑπερόπτωμενος ὁ ἰχθὺς κινεῖται καὶ ἀφανίζεται· καὶ ἀπεψίαν μιμεῖται·

ιή Διὰ τί ἐπὶ τῶν φθισικῶν χυμοὶ πολύτροποι ὀμυχες· ὅτι ἡ τῶν στερεῶν οὐσία δυσπαθὴς οὖσα ἐκλείπει τὸ πάθος· φαντάζουσι δὲ τῷ χρώματι διὰ τὴν τῶν σαρκῶν σύνταξιν· τὸ δὲ ἕλκος ἔχουσιν αἰτίαν τοῦ μηδέποτε ἡρεμεῖν τὸν πνεῦ-

μονα. διὰ τὸ ἀεικίνητον γεγονέναι ὑπὸ τῆς φύσεως. διὰ τὴν τῆς καρδίας ἀδιάλειπτον κίνησιν, καὶ διὰ βηχὸς ὡς ἀνακαθαίρομένου τοῦ πνεύμονος ἀσφαράπεται τὸ ἕλκος.

ιϑ'. Διὰ τί ἐν τοῖς πυρετοῖς αὐτῶν μειουμένων αὔξονται πρίχες καὶ ὄνυχες. ἐν δὲ ταῖς ἀναλήψεσιν ἀποῤῥέουσι μὲν αἱ πρίχες. αὔξεται δὲ τὸ σῶμα. ὁ τιθηνεῖν ἢ ξοφὴ ἐκ περιττωμάτων. ἐν δὲ τοῖς πυρετοῖς καὶ μειουμένων τῶν χυμῶν, γίνεται τὰ περιττώματα. τὸ σῶμα οὖν οὐ ξέφεται διὰ τὴν ἀναχεῖαν. εἰκότως οὖν ἡθρίξ, πρὸς τὸ οἰκεῖον ἥδεται καὶ τούτῳ χαίρει. ἐπὶ δὲ τῶν ἀναλήψεων, ἐκτηφρωθέντων τῶν χυμῶν, ἴσαται τὰ τῶν ἀναθυμιάσεων, καὶ οὐ τρέφεται. ὅθεν ἐκπίπτει. τὸ δὲ σῶμα ἐκ τῆς κενώσεως ἄνωθεν τὸ γηνώμονον εἰς αὐτὸ ἐφέλκεται διὰ τὴν τοῦ φθίσαντος διαπνοήν.

κ'. Διὰ τί ἡ λευκὴ ὑπόχυσις τῶν οὐρων ἀγαθή. διὰ τὴν τῶν πεπτικῶν καὶ ἀρχῶν ὁμοιότητα. δηλοῖ γὰρ φιλίαν τῆς δυνάμεως. καὶ ἰσχύν. καὶ τὸ γνώρισμα φέρει τῷ χρώματι. ἐν γὰρ τοῖς πεπτικοῖς ὡς ἐδραίοις περὶ τὰ ὑγρὰ καὶ τὰ πνεύματα, ἡ φύσις πεποίηκεν ἐοικυῖαν τὴν οἰκείαν. τοῦτο δὲ λευκὸν τὴν χόλην. ὡς μύρα, καὶ ὄξος. καὶ φλέβας. καὶ ἀρτηρίας. πεπόμφθαι οὖν ὑποστοιχεῖον χυμὸν ἐν τοῖς ἀγγείοις, καὶ διὰ τῶν νεύρων εἰς κενὸν τὸ πεφθὲν ἀχεῖον, ἀποπορεύεται καὶ τὸ τοῦ πέπονος χρῶμα λευκὸν ὄν. καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐπειδήπερ καὶ τὰ ἀρχὴ ἡ δύναμις διὰ τοῦ πυρετοῦ ἀσθενοῦσα πέπει τὸν νοσοποιὸν χυμὸν ἐξ ἀρχῆς ὀλίγον κενούμενον σὺν τοῖς οὔροις. καὶ διὰ κουφότητα γινόμενον ἀνωφορᾶς. πρὶν ἢ τὸ λεγόμενον ἐναιώρημα. ὅτι γὰρ ἰδεῖν ἐν τῷ ποτηρίῳ τῶν οὔρων, ἐωτοπολάζον ἀραχνοειδέστι. μετὰ δὲ ταῦτα προκόπτουσα καὶ πλέον πέπουσα, πλέον κυνεῖ καὶ ποιεῖ τὸ νεφέλιον κατὰ μέσον τῶν οὔρων ἰσάμενον. ὅσον γὰρ τῷ ποσῷ ἐαυτοῦ γένηται εὐρύτερον, τοσοῦτον ὑπερκαταβέβηκεν. ὅταν δὲ τελείως ἐκ-

κρίνῃ

κρίνει πέψασα τὸ πᾶν τοῦ νοσοποιοῦ περίπλωμα τοσ· τοῦ δὲ λοιπὸν τῷ πλήθει βαρὺ γλυκύμυον· ὑφίζανει παρὰ τὸν πυθμένα τοῦ ποτηρίου· καὶ ποιεῖ τὸ λεγόμενον ὑπόστασιν· δηλοῦσαν τελείαν ὑγείαν· τὸν γὰρ ἀναπεφυρμένον ἐν τῇ ξηρᾷ φύσει αἵματι νοσοποιὸν χυμὸν, πέλεον διὰ τῆς πέψεως χωρίσασα, ἡ φύσις ἐξέκρινε· τὸ μὲν γὰρ λευκὸν τῆς ὑποστάσεως, δηλοῖ τῶν στερεῶν μορίων τὸ χρῶμα σωζόμενον τῶν οἰκητηρίων τῶν δυνάμεων· τὸ δὲ λεῖον αὐτῆς, σημαίνει τοῦ πεφθέντος χυμοῦ τὸ ὁμότιμον· τὸ γὰρ πῆ μὲν, παχύτερον, πῆ δὲ λεπτότερον, ἀνισότητα τοῦτ' ἔστι τοῦ πεφθέντος ἐνδείκνυται· τὸ δὲ ὁμαλὸν τῆς ὑποστάσεως, τοῦτ' ἔστι τὸ μὴ διεστᾶσθαι ταύτην, κυρίαν δυνάμεως τελείαν ἐνέργειαν· ἀναλογεῖ δὲ τὸ ἐν φλεγμοναῖς οὖρον, τῇ ὑποστάσει τοῦ οὔρου· καὶ τὸ μὲν οὖρον δυσῶδες· ἐπειδὴ ἐν σηπεδόνι τόπῳ τὸ σαπὲν μὴ διαπνεόμενον, καὶ μὴ σωθὲν μεμιγμένον τῷ αἵματι, ἀλλὰ ἐκτὸς ὂν περὶ τὸ δέρμα· ἡ δὲ ὑπόστασις τὰ ἐνταῦθα, καὶ ἔχουσα, οὐκ ὄζει δυσώδως·

Διὰ τί ἀπὸ χολῆς γίνεται οὖρεσις· καὶ ἀποχολῆς λύεται· γίνεται δὲ ἀποχολῆς, ὅταν κινηθεῖσα ἐπὶ τὸ δριμύτερον, πρὸς πῆ καὶ σαπῇ· λύεται δὲ, ὅταν ἀθρόως ὁρμήσαν τοῦ ζώου πρὸς ἄμυναν τοῦ λυποῦντος, σωζέχων καὶ ὁ χυμὸς εἰς τὰ ἐκτὸς καὶ διαφορηθεὶς τῇ κενώσει λύσιν τῶν αἰτίων·

κβ'. Διὰ τί τὰ λυπούμενα κοῖλοι οἱ ὀφθαλμοί· ὅτι ἡ λύπη συνίζησιν ποιεῖ μᾶλλον τῶν σωμάτων, διὰ τὸ τῆς ψυχῆς εἰσω ξοπήν· τῶν δὲ ὁρίζομένων, προωθητέες εἰσὶ διὰ τὸ ἔξω ξοπήν· ὁπου γὰρ νοῦσα δυνάμεως, ἐκεῖ ὀργάνων καὶ χυμοῦ νύξ ξοπή·

κγ'. Διὰ τί τὰ μὲν ὀστέα ξηρότερα ὄντα καὶ ἰσχυρότερα ἐν τοῖς κατὰ τὸ πώγωνα τιτάνου, ἢ ὄνυξ, ἀθρύπτεται μᾶλλον ἢ σὰρξ, φύγει τῆς ὑγρότητος τὸ πάθος· ὅτι τὰ ἰσχυρότερα ἀντιβαίνοντα τῷ ποιοῦντι ἐκμάχης, πρὸς ἄλληλα ἑαυτῶν πρὸς οὖν ται τὴν φθοράν· τὰ δὲ οὔτε κατὰ τὸ τῆς οὐσίας μᾶλλον ὑ-

πέπονται τῶν ποιούντι, καὶ πότοισι τοῖς μάχιμον. τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐπὶ ῥώων καὶ φυτῶν καὶ ἀψύχων σωμάτων.

κδ'. Διὰ τί οἱ ὠμοῦχοι μακροὶ καὶ βλεσοί· ὅτι ὑγρότητα ἔχοντες πολὺ θ' πολὺ τοῦτο σῶμα. ἀσθένειαν δὲ δυνάμεως, μὴ φέρον τοσαύτην πλῆθος, διασκεδάννυται ὀχοῦντα μόρια. ὥσπερ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν οἰκιῶν, ἐὰν τις μὴ ἀνάλογον τῶν θεμελίων ἀποτελέσῃ τὸ μέγεθος τῆς οἰκήματος, τάχιον φθείρεται, τὸν αὐτὸν τρόπον ὄντιν ἰδεῖν καὶ ἐπὶ τῶν δένδρων. ἡ γὰρ φύσις ὑπερμεμάνθανομένη μεγέθος, ἀλλὰ τέχνη ἀφαιρέσεως τοῦ ἀναλίσκοντος θερμοῦ ἐπεισήγαγε τὴν ταχύτητα.

κε'. Διὰ τί μᾶλλον σαπρὰ ἀκρωτήρια ξηρὰ μὲν ὄντα λεπτὰ καὶ νευρώδη καὶ ὀλίγαιμα· καὶ διὰ τοῦτο ψυχρά.

κς'. Διὰ τί ἐν φόβῳ ἢ ἐν φέλκῃ αἱ τρίχες ὀρθαὶ ἵστανται· ὅτι τὰ παθήματα τὰ ψύξιν ποιοῦσιν· ἡ δὲ ψύξις πύκνωσιν τοῦ πόρων τοῦ θερμαντικοῦ· ἡ δὲ ἴξις ἐστὶν ἡ τοιαύτη χύσις ἀσφιγγομένη, τῇ τάσει ὀρθοῦται.

κζ'. Διὰ τί οἱ μελαγχολικοὶ τὰ μὲν φύσεως σώζουσιν ἔργα· πέπονθε καὶ ἐξαιμάτουνται. τὰ δὲ ψυχῆς οὐκέτι, οὐ γὰρ διανοοῦνται κατὰ λόγον· ὅτι περὶ τὸ ὀργανικὸν τὸ φρονοῦντος τὸ πάθος ἡ δυσκρασία· λέγω δὲ περὶ τὸν ἐγκέφαλον. Διὰ τί τὰ σώματα χώσι νόμῳ μᾶλλον ἢ τὰ ὀστᾶ· ὅτι τῶν μὲν ὀστέων τὸ γένεσις ἐστὶ ξηρότητος, τὸ τοσοῦτον λυπεῖ τὴν φύσιν· ἀλλ' ὅτι καὶ μικρὰ ἐκ προπαθείας κρᾶσις ποιεῖ τὰ συνεχῆ μείζω δὲ τὰ ἀπήνια.

κθ'. Διὰ τί οἱ πυρέποντες, διψῶσιν μᾶλλον οὐ πεινῶσιν· οἱ δὲ ἀναλαμβάνοντες, πεινῶσιν μᾶλλον ἢ διψῶσι· δι' ὅτι ἡ μὲν φασίνεται δι' ὑπερβολὴν θερμότητος τοῦ πυρετοῦ· καθάπερ ἐπὶ τῶν ὑγιαινόντων τὸ οἶνον πολὺ ἄκρατον πίνοντων ἀπέπεται διψᾶν· ἡ δὲ διψᾶν, ἐκπλήσει θερμότητος, ὡς νῦν εἴρηται· ἢ ἐκπλήσει ξηρότητος· ἐκβοσκησάσης τὰ ὑγρά· καθάπερ ἐπὶ τῶν μηστευσάντων· ἀπεινῶσι δὲ ὅτι πολλὴ ὑγρότης ἐγκειται τῶν νοσημάτων χυμῶν·

ἐν

ἐν τῷ στομάχῳ· οἱ δὲ ἀναλαμβάνοντες πεπωσι μὲν, διὰ τὸν πολ
λὸν κενώσιν τῶν ὑγρῶν δεηθέντες ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ· ἐσθίου
σι δέ· ὅτι καὶ τὴν αὐτὴν ἔχει ταύτῃ τὸ σῶμα τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ πυ
λ' ρετοῦ θερμότητος. Διὰ τί ἐν τῷ ἀπόπλυθεῖσι οἱ
φθείρες ἀφίστανται μᾶλλον ἢ τοῖς ἄλλοις· ὅτι δέονται καὶ θάλ-
ψεως καὶ ξοφῆς, ἐκ τοῦ αἵματος· τοῦτο δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐκ-
δοχὴν ἔστιν ἃ τὴν τροφήν· οὐκ ἔστιν τόπον ὅμοιον τοῦ πρότερον
λα' ἀφίστανται. Διὰ τί τὸ σφαιρόμματα ζῶα λακτίζει συ
νεχῶς τοὺς πόδας, διὰ τὴν ἀπὸ πλησμονῆς ὀδύνην μᾶλλον ἢ διὰ τὸ
λβ' αὐτεξουσίως. Διὰ τί ὧν τῶν ζώων αἱ κέρκοι μᾶλλον
κινοῦνται μετὰ ἀποκοπὴν, ἢ περὶ τὸ λοιπὸν σῶμα κοπέν· ὅτι στε-
νοπόροι οὖσαι τῶν σαρκῶν πολέου, φυλάττουσι τὸν φυσικὸν θερ-
μότητα· αὐτὴ δὲ τὸν κινητικὸν καὶ αἰσθητικὸν δύναμιν· ὅ-
θεν καὶ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν αὐτὸς ἄψηται, πάλιν κινοῦνται·
λγ' Διὰ τί ἐν ταῖς καθαρσίοις ὅταν ἀριθμεῖν δύ-
νωνται τοὺς δακοὺς ἀκριβῶς ἱκανούντως καθάρθησαν· ὅτι πρῶ
τον μὲν τὸ καθαρτήριον κινῆσαι τοὺς χυμοὺς ἐν τῇ κοιλίᾳ
καὶ ἐλκύσαι, ὥστε πολὺ κενὸν ἐγκέφαλον καὶ τὸν θυμίασιν
πληρωθῆναι· καὶ διὰ τοῦτο τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα ἀπὸ φρονοῦν μὴ ὃν
καθαρὸν, ἀνομοίους ὁρᾷ τοὺς δακούς· μετὰ δὲ τὴν κένωσιν καὶ
θαρροῦν γινόμενον, ὁμοίους καὶ τῷ ὀφθαλμῷ καὶ τὸ ἀλήθειαν ὁ-
λδ' ρᾷ καὶ τῷ φρονοῦντι καλῶς κρίνει. Διὰ τί ἐν τῇ
τῶν ἐμπυϊκῶν, ἀφθῶν πλῆθος φθειρῶν ἐπὶ τῖτιν γίνε-
ται· ὅτι ὁ πυρετὸς φθείρει τὰ ὑγρὰ καὶ σήπει· ζωοποιοῦ-
μενα δὲ ἐκ τῆς φυσικῆς θερμότητος, τίκτει τοὺς τοιούτους, καθάπερ
καὶ ἐν βορβόρῳ καὶ κόπρῳ σκώληκας καὶ ἐν τοῖς τῶν ἐντέρων πε
λε' ριπλώμασιν ἔλμινθας. Διὰ τί μᾶλλον ἀλγοῦ-
μεν ἐπὶ τῇ τῶν ὀρχεων πληγῇ, ὅτι οἱ κρεμαστῆρες αἰσθητι-
κώτατοί εἰσι· ἔτι γε μὴν ἡ φύσις πλείονα ἡδονὴν τῷ αἰδοίῳ πα-
ρέσχε τῆς συνουσίας ἕνεκεν· ἀνωφελὲς γὰρ ἦν μόριον· εἰ δὲ πλέ

ξη ἡ δρμὴ ἀπὸ πολλῆς αἰσθήσεως γίνεται· καὶ οἱ ὄρχεις οὖν τῇ
συγγενείᾳ καὶ ζῴῳ γὰρ τοῦτο συμπάσχουσι, μετέχουσι καὶ αὐ-
τῆς πολλῆς αἰσθήσεως· ὅπου δὲ πολλὴ αἴσθησις, σφοδρὰ ἡ ὁρ-
μὴ γίνεται· ὅπου δὲ σφοδρὰ ἡ ὁρμή, καὶ ἡ ὀδύνη σφοδρά· τῶν γὰρ με
σίσχων ἀπαθῶν, μέγιστον κακὸν αὐτίκειται, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· τῷ δ'
ἐλαχίστῳ, ἐλάχιστον· τὸ δὲ συμπάσχον, συμπάσχει ξηχῶς· ἡ δὲ συ
γγένεια· ὡς ἐγκέφαλος, ἡ στόμαχοι λί, τῆ κοινωνίᾳ τῶν πολίσων νεύρων·
ἡ δὲ τὸ πουγγύνια σιν καὶ ἐπιφύτηται, ὡς καρδίᾳ σομάχου· ὅ-
ταν γὰρ τὸ ὁρμητικὸν χυμοῦ δακνομένη, καὶ αὐτὴ σπᾶται πολλάκις
τοι εἰ καρδίωγμὸν, πρὸς ἀποβολὴν τῶν λυπούντων· ἡ δὲ ἀθέ-
μφανη καὶ κατὰ πάροδον, ὡς ἐπὶ τῆς παίσματος δακτύλου πο
δὸς, κουβών· πρὸς τὰ χύσις γὰρ φύσεως, πρὸς τὸ ὀδυνώμενον
μετὰ τραύματος, πληροῦνται τοῦτο οἱ ἀδένες τὸ κουβῶνος·
καὶ ἡ τοῦ βίου δὲ συμπάθεια πρὸς ἡ· ἐπὶ γὰρ νεκρῷ συμπάσχουσι
καὶ συμπαλῶσι συγγενεῖς, ἢ γέρων· ἢ μακρὰ πάροδον ἀκούοντες·
ἢ ἐρωτῶντες τινὰ τὸ πάθος λόγῳ ἀσθενείας φύσεως· καὶ γίνε
ται τὸ μὲν πρῶτον ὡς περ καὶ τὸ δι' ὃ πάθειαν· τὸ δὲ δεύτερον κατὰ
λε· συμπάθειαν· τὸ δὲ τρίτον ἵππος. Διὰ τί ἐπὶ ὀφθαλμίας
ξύρησις ὠφέλιμος· ὅτι διὰ πνεομένη κεφαλὴ διὰ τῶν πόρων
διαφορεῖται τὰ περιπώματα καὶ τὸ ἐξῶμα·

λϛ Διὰ τί ἐκ τοῦ σκότους εἰς τὸ φῶς ἐλθόντες οὐ δυνάμεθα
εὐθὺς ὁρᾶν, οὐ τοιοῦτον ἐκ τοῦ φωτὸς εἰς τὸ σκότος· ὅτι τὸ μὲν σκότος
πάχος καὶ ψυχρόν ἐστιν, πυκνοῖ καὶ ἐστιν ὁλικὸν πνεῦμα· τὸ δὲ φῶς
πάλιν λεπτομερὲς καὶ λευκὸν καὶ θερμὸν διαφορήσεις τοῦτο καὶ
σκεδάννυσι· τῷ μὲν γὰρ χρόνῳ μετὰ τὸ ποιῆσαι ἐθίζομεν, εἰ τὸ
μηκέτι ξενίζομεν, ὁρᾶν δύναται· ἢ ὅτι ἀπὸ τοῦ ἐναντίους τὸν ἐ
ναντίον ἀθρόως μεταστιθέμενοι, πάσχομεν ξενίζομεθα ὁμοίως
λή ὁρᾶν· Διὰ τί ἐπὶ τῶν ἀλόγων οἱ πυρετοὶ καὶ τὰ
κρυπτὰ πάθη, δύσιατά ἐστιν ἀκινδύνως· ἢ περὶ μὲν τῶν ἀνθρώ
πων· ὅτι τὸ φύσιν ἔχουσι τὸ αἰσθητικὸν δύναμιν βεβαπ-

σμένων

σμένῃ ἐν τῷ ἑαθῇ τοῦ σώματος ἀπειλκομένῳ ὑπὸ τῆς λοιπῆς
ψυχῆσ ὡς τὰ ἐκτός. καθάπερ ὡς ἀνθρώπων μέχει. διόντως οὖν ἡ
αἴσθησις αὐτῆ λαμβανομένη πολλῆς ὀδύνης, ἀπὸ φύσιν καὶ τὰ
βαπίζῃ. ἀπάσας αὐτῶν τὰς ὀδυνάμεις. ἀλλως τιμῶ, ἀτὶ δὲ
δυσπαθέσε τὸ ὄντα ὑπομένζόνων αἰτίων πάσχῃ μᾶλλον, ἢ περ
λθ'. ἀπὸ τῶν τυχόντων. Διὰ τί ὠὰ ἔχῃ τὸ μὲν φόλυγρὸν τὸ δὲ
μαι, σφοδρὸν ὑπὸ μὲν δηλοῦσι. ὅτι τὸ πλὺν ὕδωρ ἐστὶ πλὴν αἰθυμί-
ασις, πνς πολλοῦ ἀπαχθ' γωνιτικὴ ὑπάρχει. φύσ τοῦ τὸ ὕδωρ
ὑπὸ δυόμενον πάντα χθεν, καὶ κυρίου ἐαυτὸ, φύσαν ἐργάζε-
ται, καθάπερ ἀπὸ ὠὰ λόν ὅτι ἰδεῖν, ὑπὸ τοῦ πνς φυσωμένου.
ἀπὸ ὑγρὸν ἐν τῇ ἐψήσει πνεῦμα τοῦ μένον. σφαιροειδῆς δὲ γί-
νεται, διότι τὸ ὕδωρ σοι χεῖόν ὅτι σφαιροειδῆ. καθάπερ ἐστὶ τὰ
λοιπὰ σοι χεῖα. δεῖξις δὲ τούτου. κατὰ φύλλων βαλόμενον τὸ ὕ
δωρ ἐστὶ κατάφορόμενον ὀξὺ φουσ ἐργον λοῦδαι. καὶ ὡς ἔχῃ τὸ μέ
ρος, οὕτω ἐστὶ τὸ ὅλον ὕδωρ. διὸ καὶ ὁμοιομερὲς ὅτι.
μί. Διὰ τί οὐκ ἄλευρον μένον τὸν κεφαλὴν διαιρόμενον ἔχῃ λοιπῷ
σώματι παραπλησί. ὅτι σαὶξ ὀκ ὅτι πολὺ μυῶδες καθάπερ ἰχ
μά. ἔχῃ λοιπῷ σώματι. Διὰ τί οἱ ἐκ μόσων ἐκτὸς πόδες λεπίδας ἀ
ποβάλλουσι μᾶλλον. ἀπαναίως δὲ ἐκτῶν χειρῶν. ὅτι πύλη καὶ τῶν φε
ρῆς. ἐστὶ οἱ πόδες ἢ μᾶλλον τὰ χειρῶν. πρὸς ἐωτέρω τυγχάνοντ τῆς κε
φάλαις. ἐστὶ διὰ τοῦτο ψυχότεροι ὄντες, ἧττον πάσχουσι ἀπὸ διαφορᾶ
μβ'. σι τὰ περιπώματα. Διὰ τί ἀπὸ φθίσεως ἐστὶ ψώ
ρασ ἐστὶ ὀφθαλμίας οἱ πλησιάζοντες ἀλίσκονται. ὕδρωπος
δὲ ἐστὶ πυρετὸς ἀπὸ πληξὶ οὐκέτι. ὅτι ὁ μὲν ὀφθαλμὸς ὡσαύτω
θὴς ἐστὶ ὑγρὸς αὐτὸ ἐλέων. ἐστὶ ἀκτῖνας δὲ μετὰ πνς ὄξι οὖσαι νο-
σώδης, τῷ παθεῖ ὀφθαλμῷ μετὰ δὲ δόασι τὸ πάθους. ἢ δὲ φθί
σις αὐξανόμενον ὑπὸ τῆς αὐαπνοῆς ἀέρα σιν ποιεῖται. διὰ δὲ ὠδη σι
πάλιν διὰ τῆς αὐαπνοῆς τοῦ σαίμονος τὸ πάθος. καὶ τὰ ὠδῆ ψῖ
τῷ πνώμονι. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ψώρα ὠδὴ πολὺσ οὖσα τὸ δέρματος.

α λιλίχρον· ἔχουσα τὸ ἀπρεξίον, οὐ χεροῦς μετὰ δίδωσι. ⟨τρέπει τὸ
δέρμα τοῦ ὑγιαίνοντος· τῶν δὲ ἄλλων παθῶν, τὰ μὲν, οὐχ ἅπτε-
ται τοῦ δέρματος· καὶ τὸ βάθος οὔτε· ἢ τινα ἀπόρροιαν οὐκ ἀνα-
πέμπει· καθάπερ ὕδρωψ. ⟨ἀπὸ πληξία· τὰ δὲ, καὶ τὰ μὲν τὰ ὠὴ
πρὸς τὸ γιγάνεται, διὰ δὲ λιχρότητα ⟨παχύτητα ⟨ξηρότη-
τα μηδὲν ἀπορρέοντα· ὡς λίκνις ⟨λέπρα· τὰ δὲ καὶ τὰ μὲν βάθη οὔ
τε· μὴ ἀπορρέοντα ἢ, λοιμικὰ καὶ ὀπτικὰ ἀπόρροιαν· ὥστε ῥ
μγ· οἱ σωθέντες τῶν πυρετῶν. Διὰ τί ὠὴ τινων ἐν τοῖς πυρετ
οἱ ἀπολιποῦσαι αὐξονται· ἢ διότι πολλὰ πίνουσι· ἢ ἐμπύημα τοῦ-
τοις· ἀραιότερον γὰρ τὸ μόριον· ἢ ὅτι ἀσθενὲς ὂν φύσει, δέχε ται
μδ' χολὴν ἀστὰ σύλλαβ. Διὰ τί γέροντες καὶ παῖδες
μᾶλλον λιθιῶσι τῶν νέων· παῖδες μὲν, ὡς ἀδηφάγοι· γέροντες δὲ
ὡς ψυχροί, καὶ ἀδύναμοι, καὶ ἧττον πέπτοντες, πολλὰ περιττώ-
ματα σωματίοις τὰ τῶν λίθων γεννητικά.

με· Διὰ τί ὀργαλισμὸς ⟨κίνησις τῶν σιλμάτων ὕπνον ποιεῖ· ἐπει-
δὴ πολὺ τῶν ὑδάτων τὰ τέλη, ἐν ταύθα φέρηται· διὰ τοῦτο οὖν ἡ μετρία
κίνησις αὐτὴ οὖσα πρὸς ἐγκέφαλον, ἡδὺ ψυχρὸν· καὶ εἰς ἠρεμίαν
αὐτὴν ἕλκει καὶ ὕπνον· οἱ δέ φασιν, ὡς πλείονων ἐνταῦθα περιτ-
τωμάτων καὶ τρόφων· διὰ τὴν καταφορὰν ⟨τὴν τοῦ πολλοῦ συμ-
πεχὴ κίνησιν· πάλιν ὁ μετρίως ⟨κίνησις, τὴν κίνησιν τὰ περιττώ
ματα διὰ τῶν ὑδάτων πολλῶν ἀναπέμπει πρὸς ἐγκέφαλον. ⟨
μς· πληρούμενος οὗτος, ὕπνον ποιεῖ Διὰ τί μᾶλλον
ὁ σωλὴν ἕτερον σιλλωιᾶ καὶ ἐκλείφει πίνοντα τὴν λιαθῆ· διό-
τι ἡ μὲν σιλλωὴ ἐμπίπτει ⟨εἰς τοὺς ὅρους τῆς κλειδὸς, σωλῆνα
μων· καὶ εἰς τὸν κῶνον τὸν πρόμυλον, ἐκ τῆς σκιᾶς τῆς γῆς, διὰ
τὸ τὴν ἥλιον διάμετρον· ἢ διὰ γραμμικὴν δικαιαγωγὴν μᾶλλον
σιλλωὴν διὰ τὸ ὀξύτερον κίνησιν ἐμπίπτει σωλῆνα τοῖς ἐρ
ημένοις συμπτώμασι· οὐ γὰρ μόνον ὑπὸ τῆς κλειδὸς σωλῆνα
ὑπάρχει αἴτιον· τῆς σιλλωὴς εἰς αὐτὸν ἐμπιπτούσης· ἢ ἀπο-

κρυπτούσης αὐτόν. ἐλαττῶν δὲ αὐτὸν τυγχάνουσα τῷ μεγέθει τὸ δίσκον τοῦ κρύπτοντος αὐτὸν ἀφανοῦ θήσει τοῦτο δὲ πάσχουσι χίτερον αὐτὴν κινοῦσι δίχαλκοι καὶ σίδηρον ἄνθρωποι πάντες, ὡς τοὺς δαίμονας ἀπελαύνοντες. διότι κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον οἱ φωσφόροι δικέπτωσι πάντων τῆς ἱερᾶς οὐσίας ἀγαθοποιούσης, κωλύτι μοί καὶ τῶν φαύλων δαιμόνων. Διὰ τί τὰς ἔκλειψιν αἱ βρέφη ζώσιμα· τοῦτο δὲ καὶ ἐμβιαίας ἀκέτι· ὅτι δὲ ἔκλειψις ἀριθμός, τὶ λοιπόν ὅτι τῇ φύσει, ὡς μαρτυρεῖ Πυθαγόρας καὶ οἱ ἀριθμητικοί· καὶ οἱ μουσικοί· ὁ δὲ ὀκτὼ, ἀτιλής· καθάπτῃ καὶ τὰ τέρατα οὐ ζώσιμα, τὸ μὴ εἶναι αὐτῶν τὴν ὑγρότητα κατὰ τὸ πρόμοιον φύσεως· ἀλλ' εἶναι ἀτελῆ κατὰ τὸ πλείονα σμὸν καὶ ἀταξίαν ὕλης, ἐτερόμορφα πολλαπόμενα· ὁ δὲ μὴν γὰρ ἀτελὲς· ὅτι καὶ τὸ χόνον, ὅτι καὶ τὰ διαπλασιασμοὶ ὑγρότητα, ὑπὸ φύσεως γίγνεσθαι· ὅθεν οὐ τὸ ἓξ ἅμα μόνον μόνες· ὑγρὸν τὰ δὲ ἔκλειψις ἀριθμός, ὃ δὲ πλὴν διαπλασιασμὸν δύο ἀριθμῶν πλὴν ἐν μήκει χρόνου τοῦτο ἐστὶν καὶ ὑπερέχουσαι μαχητὸν ὅλου μέρος, τὸ χόνον αὐξήσεως ἔργον· οἷον, τὸν ἀντίποδα καὶ πλευρὰ· ὅτι δὲ τὸ λοιπὸν ἔκλειψις καὶ ὁ δέκα τῇ φύσει ἀριθμός, δῆλον ἐκ τοῦ δύο οἰκεῖν τὸν θεὸν τὸν τετράγωνον μέρος ἔκλειψις· ἔκλειψις μὴν ἀσεβοῦσι· ἔκλειψις δὲ ἀνθρώπους ἀναφέρει· ἔκλειψις τῇ δεκάπεδα λοιπόν· διότι ἔκλειψις δὲ, ἡδέσκει· ξὶς ἔκλειψις δὲ, ἀνδρῶν ταὶ· καὶ τὰ νοσήματα δὲ ἀναλόγως τῷ ἔκλειψις ἀριθμῷ κεῖσθαι· ὁμοίως καὶ ἡ σελήνη τῷ ἔκλειψις ἀριθμῷ χρηματίζεται· ἑβδομάσι δὲ καὶ ὁμωνύμως διατυποῦται· ἔκλειψις, δὲ καὶ τὸ φωνήεντα· ὁμοίως ἦ καὶ ὁ δέκα ἀριθμὸς παρὰ Ἀριστοτέλη καὶ τοῖς φιλοσόφοις, συμπεπλεγμένος, τὸ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ· καὶ πᾶς ἢ ἀριθμὸς, δι' ἀτο δέκα γὰρ ἄπειρα καὶ τὰ ἀνακύκλωσιν· ὁ γὰρ ἑπτὰ δέκα καὶ ὁ δύο δέκα καὶ οἱ ἑξῆς ἀνακάμπτουσι ἐπὶ τὰ ἀρχὴν τοῦ δέκα ἀριθμοῦ, ἄχρι πέρατος τὸ ἀπείρου ὡς πρὸς ἡμᾶς ἀριθμοῦ· καὶ οἱ τότε δὲ δὴ καὶ ὅτε τοι ἄνδρες, τὰ δεξιὰς ἑαυτοῖς παρεῖχον· ὑπὲρ ὠφελείας πράγματος· τὸν δέκα ἀριθμὸν προβαλ-

λόμωνοι· διὰ τί γυμνῇ γράμμασιν ἴδιοις βεβαίως ται τὰ πράγματα·
μή. Διὰ τί ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις ὀρθὸν τὸ ὠόν, ἄχρι
θλιβόμωνον κλᾶται· πλάγιον δὲ οὐ τοῦτο πάσχει· ὅτι εἰς τὰς ὀξεί
ας μόνας ὁμιλεῖ τῷ θέναρι τῶν χειρῶν· καὶ ἐν βραχυτάτῳ μέρει
αὐτοῦ θλίβεται· καὶ πλάγιον μὲν οὖν καθόλου τὸ ὄσχρακον θλι-
μβ'. βόμωνον, ὑπὸ χειρῶν ὑπομένει θλᾶσιν. Διὰ τί ὧν τῶν
ἡχούντων ὧν φυσικῶς ὁρμώμωνοι πάντες, τὸν δάκτυλον ἐμ-
βάλλοντες κινοῦσι τὸ πρόσωπον· ὅτι ὁ ἀκουστικὸς πόρος θύ-
ρωνόμωνος διαφορεῖ τὸ ἐναὐτῷ πνεῦμα· ὁ πρὸ ἐρίφει τὸ μὴ χόν· πο-
σῶς δὲ καὶ ἀπόφλεσιν τοῦ οὐκινήσεως λεπτυνόμωνον ἐκκρίνεται·
μ'. Διὰ τί αἱ θήλειαι βραδέως λιθιῶσι τῶν κύστιν· ὅτι μᾶλ-
λον τῶν ἀρρένων, ὑρύτερον ἔχουσι τὸν τράχηλον φλκύσει· ὡσαύ
νέ. σως ἐκκρίνεσθαι τῷ οὔρῳ τὸ ψιεῖπόν. Διὰ τί πὲ ἄγρια,
φυτά, οὐκομαι εἰχυρά· ὅτι πᾶσα αὐτῆς φλφυσικῆς δυνάμεως
γυμνάται καὶ τελεσιουργεῖται· καὶ οὐκ ἀπὸ τύχης ἢ ἀμεργῆ· οὐ-
τι μὴν ἐκ πολλῆς ὕδατος· ἢ πλείστης ὑγρότητος γυμνάπει
ξέφεται καθάπερ τὰ ἥμερα· ἤτις ἐκθηλύνῃ τὰ τικτόμωνα· ἢ
ὡς τινὲς φασι· ὅτι τῶν μὲν ἀγρίων ὡς πρὸς μηδὲν δεῖ τῶν δὲ ἡμέρων
νβ'. μηχανᾶ· Διὰ τί ὧν τὰ μυῶν αἱ ἐγκαρσίαι τομαὶ δυσιατότεραι·
ἢ δυσχρηματίστοι τῶν ὀρθῶν· ὅτι πολλαὶ ἴνες τέμνονται ὑγρῷ δὲ
ἐν φύσει τὸ μὴ ρον δυσαξαίνασθαι πάντα χόθεν· εἰ πολλαὶ ἴναι ἐπὶ τυ
θεῖεν πᾶσαι ἐν φανεν ἄτω τῶν σάρκα καθάπερ κρόκῳ ξήμονι·
ἢ ὥσπερ ἵνα κε τὸν μῶν ἐοικότα κατὰ τὸ χρῶμ. τῷ ζώῳ· τὰ μὲν δὲ αὖ
σωάξασα, ὥσπερ ἵνα κε ναὐτὶ τροφομ νῶρον, τὸν λεγόμωνον τί-
νον πα ὃν περ προσίφυσε κατὰ τὸ πέρας τοῖς ἄρθροις τὴν κινου-
μώνων μορίων· ἐπεὶ δὲ ἦν οὐκ ἦν ὑγρὸν τὸ μαλακὸν σκληρῷ σωά
ψαι ἁπλῶς ἅτως ἀμέσως (ἐναντία γὰρ) αἱ φύσεις αὐτῶν ὄσῶν ἢ
τοῦ μυελοῦ, νῦρῷ δέστι μόριον λεγόμωνον ζῴωδεσμον· καὶ ἐν αὐτῷ
σωέδησε τὸ πέρας τοῦ τίνοντος· ὅθεν διὰ τὸ σωδεῖν, σύνδεσμος
ἐκλήθη.

ἐκλήθη ὅπου μὴ ὧν χεῖρα τοῦ ἐλκ μοῦ ἰόντος μείζοσι ἰσχυρ. ὡς ἰσκέ
λθη, ἐκεῖ σφαιροειδῆς, τὸν μῶν δέ τλασα πρὸς τὸ χωρεῖν αὐτὸν, πλ
λὼ δυνάμει μιμητικῶ· ὅπου δὲ μικρὸν καὶ ἀσθενὲς ὡς βλέφα
ρον ἢ ὠὶ ἐλωπίδα, ἐκεῖ τὸν μῶν ὡς περὶ μυωδη κατισκύασε·
διὰ τὸ μὴ δέεσθαι πολλῆς δυνάμεως κινητικῆς· καὶ κατὰ αὐτὰ
λογίαν τοῖς κινδύνοις μοῦ μοῦ καὶ ὁμοίως μεγάλοις ταῦ.

νϛ'. Διὰ τί τίνων βασκαίνουσι καὶ μάλιστα ταῖς δεσ· διότι
πολλὴν ἔχουσιν ἐν παθεῖν καὶ τροπὴν φλ φύσεως· τὸ δὲ τιμώ
μενον, τοιοῦτόν ἐστι· τιμᾶ δὲ ἐκ πολλῆς κακίας ψυχῆς, φύσιν ἔχον
τες ὠὶ τοῖς καλοῖς δάκνεσθαι, τῷ ἀμέτρως φθόνῳ φλ κακίας αὐ
τοῖς διεγειρομένης, ὥστε πρὸς ὠδῆς τίς ἀφθορος ἱερὸς ἀκτὶς, ἐξέ
σιν ἀπὸ φλ κόρης αὐτῆ· ἑαυτὴν εἰσιοῦσα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ φθο
νοῦντος μοῦ βέπει τὸ ψυχὴν ἀπὸ τῶν φύσιν· εἰς δυσκρασίαν ἀπὸ τοὺς
χυμοὺς ὠὶ ὅλην· καὶ εἰσιόσον ἄγει τὰ σώματα τούτων· ὅθεν ἑ
οἱ πολλοὶ καθειμένοι μοῦ μοῦ παραφυλάττονται, καὶ ὥσπερ αἱ τοῦ
ται βλέπειν μὴ κρούσ· αἱ γὰρ ὀπτικαὶ ἀκτῖνες, ἀπὸ τῶν ὄσαι πρὸς τὰ
μὴ κρὰ σώματα, κατὰ τὴν ἀκλασιν ἀναφέρουσι μολυσμὸν
τινα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν· τῇ ψυχῇ· καὶ φύσει παῖδες διὰ τὸ
παθεῖν φλ φύσεως μᾶλλον ἁλίσκονται.

νδ'. Διὰ τί ὠὶ τινων σφόδρα βηττόντων ἢ ἐμούντων, ὥσπερ ἀ
στέρες πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν προφαίνονται· διότι ἡσυχῇ τὸν ὄσω ὠὶ τὰ
ἔσω θλίψιστον θώρακος καὶ τοῦ στομάχου ἀνωθεῖται ταυτοῦ γρὰ
σιν ὠὶ τοῖς πνεύμασιν ὠὶ τὸ ἄνω· καὶ ταῦτα παιόντα διὰ τῶν ὀφ
θαλμῶν, ὠὶ θολοῖ τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα· καὶ τοῦ τὸ ἔξω φαντά
ζονται ὡς καὶ τὰ ἔλιθφαν· εἰ μὴ οὖν ἀτμὸς ὠὶ μίκησείη, μακρὰ ἂ
ρῶσιν· εἰ δὲ λεκιθώδης, χρυσίζοντα· εἰ δὲ καὶ πνεῶδης ἀπὸ φλέγμα
τος, λευκά· καὶ καθόλου πρὸς τὸ χρῶμα καὶ τὸν χρόαν τὰ φαινό
μενα· ὠὶ δὲ φρενητικῶν, ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐγκεφάλου ὠὶ τὸ ὀπτι
κὸν πνεῦμα οἰ ἀτμοὶ παρέχονται· καὶ οἱ ὑπὸ χύσει πεῖρα χόμε-

νέ. νοι τὰ αὐτὰ ὁρῶσι Διὰ τί οἱ ὑδροποτοῦντες ὀξυωπέστεροι, ὅτι ὁ μὲν οἶνος θερμαίνει τῶν ὑγρῶν τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα. ὁμοίνς. ως καὶ ὧν τῶν ἁλμων αἰσθήσεων. Διὰ τί οἱ πλανῶν κόφθαλμοι ἐν ταῖς ὀφθαλμίαις πλέον ὀδυνῶνται. ἀστὰς ὑφιν φέρουσιν. ὅτι τὸ κρυσταλλοειδὲς ὑγρὸν, ἀπὸ ὑγρᾶς τὸ ὀφθαλμὸς ἔχουσι προσπέτερα καὶ τὰ ἔξω. καὶ διὰ τοῦτο πλείονα, καὶ αἰσθητικώτερα. οἱ δὲ μελανόφθαλμοι διὰ τὸ ἐναντίον, ἧττον αἰσθάνονται. νζ'. Διὰ τί ὡσὶ καὶ τὸ πλεῖστον οἱ μὲν ἁλῶντες μοῦντις φλέγμα κενοῦσιν. οἱ δὲ πλέον, χολήν. εἶτα αἷμα. ὅτι σωτόνῳ κέχρηνται ἀραιῷ. καὶ τὰ ἐν τῷ βάθει ἐμπεφυρμένα κενοῦσι. τὸ μὲν τοι φλέγμα ψυχρὸν, ἐμπεφλασμένον δὲ. ὀλίγον ἐρεθισμοὺς κινεῖ αὐτὸ πρὸς ἑαυτόν. ἐὰν δὲ εἰη καὶ χολὴ καὶ πλέουσα ὡς κύστις φλεγμονῆς, τὰ χύτρον κενοῦνται τὸ φλέγμα ρος. οἱ μὲν τοι ἐν ταῖς φλεβὶ χυμοὶ, τοιαύτην ποιοῦνται τὴν κένωσιν διὰ τῶν καθαρτηρίων. ἡ γὰρ φύσις αὐτὸ τοῦτο προσδέχεται ὡς ἐπὶ κακοχύμου ἐδέσματος καθάρσεως τὸ σῶμα. τὰ ὕστερα τοῦ φλεβῶν ἀπετελέσθησαν εἰς τὸ κύτος φλοιοειδέας. καθάπερ διὰ μήτρας διὰ τὴν μίαν καθαρσιν. καὶ διὰ ἕδρας καὶ εἶνος. διὰ τὴν ἐκ μόσων κένωσιν. ἃ πέφυκε τὰ φυσικῶς παιδαγωγοῦν μῆνα. μύξην ἀεί τοῦ χόρτου. ἄχρις ἂν ἡ ἡλικία καλῇ. ἐν μὲν οὖν τοῖς καθαρσιν τὸ ξέων πυρετ, αὐτομάτως ὑπὸ τῆς ἀπεκριτικῆς δυνάμεως ἀνάκεσθαι μὲν οἱ, κενοῦσι τὸν ἐν ταῖς μεταλλαισφλεβὶ καρτηρίαις σεφθέντα χυμόν. ἢ διὰ χολῆς. ἢ διὰ τὸ μαστος. ἐν δὲ τοῖς δεδωμὴ καθαρτηρίοις, εἰ ἀναύρωμα, συγχωρῶσιν ἕλκη τῇ καθαρτηρίῳ. τὸ μὲν γὰρ ἐναὐτῇ πέπεται. θρομβον ὂν καὶ ἡ σκαμωνία. εἴ τι παραλήσει. Φύσει θρομβοῦνται, αἱ οἱ σεισι τὸ σμια. ἢ εἴ τι ἕτερον θρομβον εἰδός ἐστιν ἐναὐτῇ. ἰδίκως δὲ φυσικῶς οἱ ποὺ μὲν ἕκαστον οἰκεῖον χυμὸν ὡς ἐναρχαῖς εἴρηται. τὸ μὲν τοι αἷμα ὡς οἰκεῖον ὑπὸ φύσεως καὶ τὸ χόλον τῆς εἰς ἕλ

κόλον

κόμμυον ὕστερον κενῶ τοῦ ἐν τοῖς ὑπζ καθαίρουσι.

νή. Διὰ τί τὰ βαρηδύφορώτερον ἐν τοῖς ἀριστεροῖς φέρομμεν ἀσθενέσιν οὖσιν, ἢ περ ἐν τοῖς δεξιοῖς· ὅτι μᾶλλον τὰ δεξιὰ, ὡς ἰσχυρότερα βοηθοῦσι τοῖς ἀριστεροῖς, καὶ ποσῶς ὠὴ κουφίζῃ τὸ βάρος συμπάσχοντα. τὰ μὲν τοι λαιὰ ὡδὲ ἀσθενῆ, τοῦτο ποιν θ'. εἶν οὐσθένῃ. Διὰ τί τὸν σίφωνα ἐκμυζοῦντες, ἕλκομμεν τὸν οἶνον, ἢ ἕτερόν τι ὑγρόν· οὐχὶ ἔλξις τῶν χειλῶν ὠὴ ἀπὸ τοῦ ὑγροῦ· ἀλλὰ βίᾳ τοῦ κενοῦ· ὁ γὰρ πόρος τοῦ σίφωνος, ἀέρος ἐστὶ πλήρωτον· σῶμα τοσοῦτον τοῦ λεπτομερέστατον· καὶ ἐπειδὴ διὰ δύο σωμάτων τὸ σῶμα τὸ δύο τυγχάνει ἐμμᾶλλον ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ τὸν αὐτὸν τόπον· λέγω δὴ τὸ ὑγρὸν καὶ πνεῦμα· ἔστι γὰρ οὐδὲ τόπον καὶ χώραν εἶναι κενὸν χωρὶς σώματος· πᾶσα γὰρ χώρα ἢ στερεὸν ἐστὶ ἢ ὑγρὸν, πνεῦμα· ἐστὶν ἀνάγκη οὖν διὰ τῆς ἐκμυζήσεως τὸν ἀέρα ἕλκομμένου ἀπὸ τοῦ σίφωνος σωμακολουθεῖν τὸ ὑγρὸν τῇ ἀπειλῇ τοῦ κενοῦ· τοῦτο τοίνυν ἐστὶν ὠὴ καθ' ἑαυτὸ γὰρ ἐμβαλλόμμενον ἐναὐτῷ ἕλκον ἕλκόμμενον, σωμοχλάγῃ τὸ πνεῦμα· καὶ οὕτω πάλιν τῇ ἀπειλῇ τοῦ κενοῦ σωμφέλκεται τὸ οὖρον· τοῦτο πάσχῃ καὶ τὰ ἔρασχεῖα τὰ ἀξινά· καὶ ἡ σικύα δὲ τοῦτον ἕλκῃ τὸν τρόπον· τὸ γὰρ ἐμβαλλόμμενον πῦρ, χέῃ τὸν ἐναὐτῷ ἀέρα, λεπτύνον αὐτὸν, καὶ κενοῖ σβαὐτῆς· καὶ οὕτως λοιπὸν ἐμβαλλομμένης τῷ σώματι, καὶ τὸ πυρὸ σβεννυμμένου, καὶ κενοῦ τόπου παραμμένοντος, ἀναίσκηταὐτὸ ἕλκῃ τὸ αἷμα τῇ τοῦ κενοῦ πάλιν ἀπειλῇ· καὶ καθόλου πάντα τὰ ἕλκόμενα τοῦ ὑπομμύττ ζρόπου ὠὴ τούτων. ἔστι ἡθερμότης ὅτι ἕλκει· ἔστι ὠὴ ἀπόσασις τοῦ σώματος· καθὼς ὁ καθετὴρ δέκεμνει, καὶ τοῦ δέτερ ούτων ἕλκων· ἕλκεται δὲ καὶ ὑπὸ θερμότητος ὡς θαψίας καὶ πάχις. ἢ ὑπὸ ἰσχροῦ τὸ ἀσθενές· καὶ ἰδιότητι ὡς ὑπὸ μαγνήτος σίδηρος. ξ'. καὶ αἷμα ὑπὸ τῶν μορίων. Διὰ τί αἱ μὲν φυσι καὶ δυνάμεις σύμφυτοι· αἱ δὲ τέχναι καὶ ὠὴ ργυτοι· ὅτι αἱ μὲν

φυσικαὶ, λέγω δὴ ἑλκτικὴ καθεκτικὴ αὐξιωτικὴ ἀπεκριτικὴ
πρὸς αὐτὸ τὸ ζῶν ἀφορῶσι τὰ αἰσθητικὰ μέχρι ψυχικὰ καὶ ὀρε-
κτικὰ καὶ κινητικὰ, πρὸς τὸ δὲ ζῶν τὸ χρῆσι μόνα χρῆσι. τὸ μὲν γὰρ μὴ
ζῆν φθαρῆναι τὸ μόριον, φθορὰν ποιεῖ· τὸ δὲ μὴ κινεῖσθαι ἢ μὴ ὁρᾶν ἢ
μὴ ἀκούειν, οὐκέτι ποιεῖ θανάσιμον· ἐν μέντοι τῷ θώρακι διὰ τὸν ἀ-
περίληπτον τοῦ πνεύμονος τὴν διαλείπουσαν ἐπιξοίαν τῆς κινήσεως, σφί-
ζεται ὡς δοκεῖν σύμφυτον εἶναι· αἱ δὲ φυσικαὶ δυνάμεις, ταύτῃ
ἔχουσι τὴν τάξιν καὶ τὸν ἀριθμόν, διὰ τοιαύτην αἰτίαν· ἡ τροφὴ
ἡ τοῦ αἵματος ὑγρόν, οὐχοῖόν τε ἦν τῷ ἀφεῖναι τοὺς πόρους μαθεῖν
τῷ ξηροτέρῳ μορίῳ· ἔχει οὖν εἶναι δύναμιν τὴν ἐλκούσαν πάλιν· ἐπεὶ δὲ ὠκεῖα
ἡ ἀλλοίωσις καὶ μεταβλητὸν σῶμα,
ἐν χρόνῳ τοῦ τοιούτου παρὰ τὸ ἀλλοιοῦντος καὶ δρῶντος· καὶ οὐκ ἀ-
χρόνως ἀνάγκη γενέσθαι δυνάμιν καθεκτικὴν πρὸς ὑ-
πηρεσίαν τῆς ἀλλοιούσης τὸ αἷμα καὶ ἀρκοῦντα χρόνον· ἔστι τοι-
γὰρ ἀλλοιωτικὸν· ἐπεὶ δὲ πέπανται ἡ ἀλλοιωτικὴ, τὸ μὲν χρηστὸν
τοῦ αἵματος προσέφυσε τῷ μορίῳ εἰ οὕτως ἔτυχε τῷ μύρῳ, τὸ δὲ
ἀχρεῖον κατέλιψε, καὶ τοῦτο παραμόνον· οὐ μόνον τὰ ὀδοντοφυῆ,
ἀλλὰ καὶ τοὺς πόρους τῆς ἀλλοιούσης δυνάμεως τοῦ
αἵματος πρὸς τροφήν· ἀλλὰ καὶ παραμόνον ἐστὶ τοῦτο, δῆλον ὡς
ἀναγκαίως τοιαύτη τις ἐγίνετο δύναμις, ἡ ἀποκριτικὴ· ἡ
τις δὲ ἀφ' ἁπλοῦ δι' ἀραιοῦ καὶ αἰσθητοῦ ἀφ' ἁπλῶν ἑτερομερῶν.
ἐξ ἧς ἐστι τὸ περίττωμα· αὕτη μὲν οὖν ἡ τάξις καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν
φυσικῶν δυνάμεων· γίνωσκε δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μὲν μορίων ὁμό-
τιμον ἔχουσι τὴν δύναμιν· ὡς ὠὴν νεύρου καὶ φλεβὸς καὶ ὀστέου·
ἐν οἷς μορίοις ἡ ἐνέργεια, ἰδία μόνου ἐστίν· ὠὴ δὲ τροφὴ μία ὅτε ἐ-
πιτιθεμένη· ἐφ' ὧν ἡ ἐνέργεια, οὐ μόνον ἰδία, ἀλλὰ καὶ κοινή ἐ-
στι· συμβάλλομένη πως τῷ σώματι· οἷον ἐγκοιλίᾳ καὶ ἥ τε-
τιμᾶλλον ἀλλοιωτικὴ ὠὴ τέτα τοι τῇ δυνάμει καὶ τῇ ἐνέρ-
γείᾳ· ὠδὲ πλωὶ καὶ σομάχῳ· καὶ χολοδόχῳ· κύστει καὶ με-

φροῖς

φροῖς· μᾶλλον ἢ ἡ ἐλκτικὴ· ἐν δὲ τοῖς τροφοῖς ἡ οὐρητικὴ μᾶλλον ἢ ἡ κριτικὴ· ἐν δὲ μήτρᾳ μᾶλλον ἡ θρεπτικὴ· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν τοῦ ἀνθρώπου αἰσθήσεων ἑκάστη μία μᾶλλον ἢ πολλαὶ μέρη· οἷον ἡ μὲν ἁφὴ πανδοφρητικὴ· ἐν δὲ τῷ πανδοκτικῷ· ἐν δὲ τῷ λεγομένῳ πρωτοδύτῃ ἰνδικῷ ζώῳ ὄντι πανγλωττικῷ· ἐν δὲ ὄφεσι, καί τισιν ὀρνέοις, πανακτικὴ· καὶ τὰ δὲ τοὺς χῆνας ξά· πανάκουστικὴ·

Διὰ τί δὲ τὰ μὲν ἄλλα ἑκάστου ἐστὶν αἰσθήσεις, καὶ μὴ πλείους ἢ ἐλάττους· ὅτι πρὸς τὴν φύσιν, καὶ τὸ μέτρον τῶν αἰσθητῶν, καὶ τὰ αἰσθητήρια· ἡ μὲν γὰρ ἁφὴ δυσὶ μάλιστα πρᾶγμα λείοις· καὶ σκληρὰ καὶ μαλακά· καὶ ποιότητας· ἅπερ ἐν τοῖς στερεοῖς εἰσιν· ἡ δὲ γεῦσις, γλυκὺ καὶ πικρὸν καὶ μυρόν· καὶ τὰ ὅμοια· ἅπερ ἐν ὑγροῖς εἰσι καὶ χυμοῖς· ἡ δὲ ὄσφρησις, δυσωδία καὶ εὐωδία· ἅπερ ἐν ἀτμοῖς ὑπάρχει· ἡ δὲ ἀκοὴ, φθόγγος καὶ ἦχος γνωστικόν· ἅπερ περὶ πληγὴν ἀέρος ὑπάρχειν· ἡ δὲ ὄψις, περὶ τὸ χρώματα· ἅπερ ἐν λευκῷ τούτῳ καὶ αἰθέρι εἶδει τυγχάνει πως· τὸ γὰρ στερεὸν χρῶμα, ὑγρὸν γίνεται· τὸ δὲ ὑγρὸν πάλιν, ἀτμός· ὁ δὲ ἀτμὸς ἀήρ· καὶ πνεῦμα λεπτόν· καὶ ὡς πάρεστι σκοπεῖν καὶ τάξις ἀπὸ τῆς ἀχλὺος οὐρανοῦ πέφυκε διαφέρειν δὲ ἀὴρ πνεύματος, κινήσει καὶ λεπτότητι· τὸ γὰρ πνεῦμα, ἀὴρ ὀξὺς κινούμενον ὡς ὑπὸ ἀνέμων· κινούμενον δὲ ὀξαινόμενος καὶ λε-

ξβ'. πτύνεται·

Διὰ τί ὑπὸ τῆς τοῦ ὀστέου φθορᾶς, ἡ ὑπὸ κεφαλὴν σαρξ δυσκίνητος γίνεται πλαδαρά· καὶ βρυώδης· καὶ πελίδνα· ὅτι ἡ φθορὰ γίνεται κατὰ δυσκρασίαν τοῦ μυελοῦ· ἡ δὲ δυσκρασία φθείρει καὶ ἀδυνατεῖ τὴν ἀλλοιωτικὴν δύναμιν· αὕτη οὖν οὐθὲν γνησίαν σάρκα γεννῶσα καὶ στερεὰν ἐξοδίζουσαν· τὸ γὰρ αἷμα, κατὰ φύσιν οὐ μεταβάλλεται·

ξγ'. Διὰ τί ὑπὸ τῶν τοιούτων τῶν μεταβαλλομένων τὸ γεννώμενον ἀπὸ μόρου τὴν τοῦ χρώματος καὶ ἀλοιοῦν τὸ χρῶμα· ὅτι αἷμα τε βάλλουσιν εἰς δυσὶ μάσι καὶ φυσικαί· τούτου

ἢ ἡ φύσις ἐν πίσευσι καὶ οἰκεῖον τοῖς στερεοῖσιν ὡς ἑβραίοις ἔσιμο
είοις. λέγω δὲ νάρροις. ὀστοῖς. νεφλεψί. νεύμεσι. ἀρτηρίαις. ὅ
τι δὲ ἐν τοῖς ὑγροῖς, ἀντὶ τῶν πνεύμασιν ὡς ἐν τοῖς ἀβεβαίοις.
ἐν ὑγρῷ προσδόασι τὰς δυνάμεις. ἐπεὶ καὶ τὸ πᾶν σῶμα ἐκ τῶν τριῶν
τούτων σύγκειται, τοῦ τε δὴ τὰ στερεὰ λεῖα κινεῖται τὴν χόαν, εἰκό
τως καὶ ἡ νοῦρον πέψις λεῖα, ἐν τῷ πύον, ἐν τῷ γάλα. ἐν τῷ σπέρμα. καὶ
ἡ μύξα. καὶ αἱ λῆμαι. καὶ ἡ τῶν ἀλλαντοειδῶν συγκοιλία ξοφή. καὶ τὰ πε
ραπλήσια. τὰ δὲ αἷμα βαρύθρομβον, ἐπεὶ καὶ τὸ γλυκὺ αὐτοῦ ἡ ὀπὸς, ἐρυ
θρόν. τὰ δὲ γλαυκὸν μᾶλλον, τὰ μᾶλλον ὅσα πάντη ἐν τῇ φύσιν. ὡς λίθος.
καὶ ἔλμινθος. καὶ σκώληκος. καὶ πῶροι τοῦ δακρύου καὶ λιθίνου.
καὶ λύκαι. καὶ τὰ ὅμοια. ἐκ φθορᾶς τοιοῦ χυμοῦ τοῦ γλυκέος ἔχον
τα. τὰ δὲ ὠχρὰν κατὰ φύσιν, ὡς ἀσπέρμα. καὶ γάλα. καὶ αἷ
μα καὶ βρέφος. καὶ σὰρξ καὶ τὰ παραπλήσια, φύσεως οὖσα τὰ
σις βλαστήματα. τὰ δὲ, μέσα τῶν κατὰ φύσιν καὶ παρὰ φύσιν
ὡς τὰ ἀπὸ φύσεως πεφάσεις περιπώματα. λέγω δὲ, πύα
λον. σκύβαλον. οὖρον. βλέννα. κυφέλη. λῆμαι. καὶ τὰ ὅμοια. αἱ
δὲ ἀκρασίαι, γίνωσι τὰς φυσικὰς δυνάμεις. καὶ ψυχικὰς κα
τάτασις. ἢ ὄργανα αὐτῶν εἰσιν ὃ καὶ ἀληθέστερον. πρὸς γὰρ τὴν
κατὰ σῶμα τοῦ ὀργάνου συνεργεῖ καὶ ἡ δύναμις. οὕτω γὰρ καὶ
χορδὴ νεύρου θερμὴ ἢ ὑγρὰ ἢ ξηρὰ λίαν καὶ λίαν σφοδρὰ μᾶλλον. ἐνεργήσει
δὲ τεχνίτης ἄριστα. φαύλως δὲ διακειμένων, οὐκ ἐνεργήσει κα
λῶς. αὐτὸς μὲν, μηδὲν πάσχων. δυνάμει δὲ ἔχων τὴν τέχνην σῶζο
μένην ἐν καὶ τὸν ἐργάσαν. οὕτως οὖν καὶ ἐμπεφάλῳ εἰ οὕτως
ἔτυχεν διακειμένης ὑπὸ δυσκρασίας. οὐκ ἐνεργήσει μᾶλλον
ψυχὴ λογισμικὴ. καθάπερ δὲ ἄξεπος μᾶλλον δυνάμει τυγχάνουσα
κατὰ τὴν ἐνέργειαν. διὰ τὸ ἀθέματον. οὐ πρήσασα δὲ πάλιν ὀργά
νου ἐν κρᾶσιν, τὴν δύναμιν εἰς ἐνέργειαν προβάλλει καλῶς. ἡ δὲ κ
κρασία οὖν τῶν μορίων, τὰς δυνάμεις διασῴζει. αἱ δὲ δυνά
μεις τὰς ἐνεργείας προβάλλουσιν. αἱ δὲ ἐνέργειαι, τὸ ἔργον. οἷον

ἡθερμὴ

ἡθερμὴ γὰρ συμμέτρως κρᾶσις τοῦ ὕπατος ὁλκὸν μὴ τὴν ἐξαιματωτικὴν δύναμιν, ἢ φυλάττει κατὰ πύπνας· ἡδὲ ἐξαιματωτικὴ γλυκεῖα τὴν ἐξαιμάτωσιν· ἡδὲ ἐξαιμάτωσις δείκνυσι τὸ ἔργον αὐτὸ τὸ αἷμα· δυνατὸν δὲ καὶ τὴν ἀνάλυσιν καὶ αὐτὰ ποδίσμον εἰπεῖν, εἰ ἐγίνετο, αἷμα, σώζεται ἡ ἐξαιμάτωσις· εἰ δὲ αὐτὴ ἔργον ἐστὶ ἡ ἐξαιματωτικὴ δύναμις· εἰ δὲ αὐτὴ, σώζεται· δῆλον ἢ ἡδυκρασία τοῦ ὕπατος· εἰ δὲ ἡδυκρασία σώζεται, καὶ ἡ κρᾶσις· σὺ δὲ σοι χεῖν πειθαναγώγει. Διὰ τί ὁ ὄξος προσραίνομεν τῇ μήξᾳ πλέμι· ὅτι διὰ τὸ εἶναι αὐτὸ αἰσθητικώτατον διὰ τὸ ἄμεξον ἡδὺ καὶ φίλον τοῦ σώματος εἰσδύεσθαι, γίγνεται καθαρὸν ὑγρόν· καὶ διὰ τὸ ἐκτέμνεσθαι δὲ ἀμέζως, ἐν τῇ κυοφορείᾳ· τὸ τοίνυν ὄξος τῇ δριμύτητι πλῆθον καὶ δάκνον αὐτὸ, ἀνίᾳ· καθάπερ ἔτ' ἄν ὡς ἔκαιε ὑμῶν ὦδε καὶ μυωδῶν τύχοντα· τινὲς δέ φασιν· ὡς καὶ τὸ αὐτὸ πάθος αὐτὸ ἀπὸ πολέμιον ὀδόντων, ἰσοροῦντες· ὡς ἰατρίνη ποτὲ καὶ τὸν τοκετὸν ἡ χορεῖον κλέπτουσαν καὶ τὸ γυναῖκα, μισθοῦ χάριν ἐτοίμου σαν ὄξος, σὺν ἑτέρῳ τινὶ εἴδει, τούτῳ εἶχε τὸ τοκᾶσαι σῶμα, καὶ ἄτεκνον ὀδυνῶμενον· προστιθεμένη δὲ ἡθεραπεύεις ἐπέρασι μέτρα πάλιν τῷ χορείῳ· εἰ δὲ ἐκείνῳ ὑγιαίνουσαν· εἰ τοῦτο φωραθεῖσα πράττουσα, δίκῃ παρέσχε φίλου σεβείας· ἐν ᾗ ταῖς ὑστερικαῖς πνιξὶ τινὲς τὸ μὴ ὠδῆ, προσφέρουσι τῇ μήτρᾳ, τοὺς δὲ ὀδυσώδη, τῇ ῥινί· νομίζοντες τῷ εἶναι αὐτὸ ζῷον, φύγειν μὲν τὸ ὀδυσῶδη· πρὸς πρέχειν δὲ τοῖς ὠδώδεσι· ἢ ὅ τῳ τὸν οἰκεῖον ἀποδαμβάνειν τόπον· ἐμοὶ δὲ μᾶλλον φαίνεται, τὰ μὲν ὠδώδη λεπτομερῆ ὄντα δυνάμεως ἐθερμῆς, τὴν ἡδιαφορὰν τὸ ἔλαττον τῷ ἐν τῇ μήτρᾳ νοσοποιὸν χυμὸν· τὰ δὲ ὀδυσώδη παχυμερῆ ὄντα δυνάμεως ἐμφράττοντα τοὺς πόρους· ἢ μὴ ἐᾶν αὐτὰ ἀναπνέειν· ὧν δὲ τῶν λιπτικῶν, καὶ πάσιν ποιεῖ τὰ ὀδυσώδη· ὡς πέρα καὶ ὀμφακος· λίθος γαγάτης· ἄσφαλτος, κέρας παντοῖον, ἐλύχνιον· ἔλαιον πετρώλαιον καὶ ὀμφακος· λίθος θρακίας

ὕδατι μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐλαίῳ δι' ὃ βέννυσθαι μᾶλλον· ἡ γὰρ ἀναφορὰ μᾶλλον
διὰ τῶν εἰδώλων τῶν ἀτμῶν, τῶν χυμῶν καὶ τῶν λοιπῶν τὸ ψυ-
χικὸν πνεῦμα ἤδη πρόσληψιν ἔχον τῶν χύτης τοῦ καὶ ψυχρότη-
τος· καὶ ἀντιπαθοῦν ποιεῖ τὸ ψυχικὸν πνεῦμα τῇ ψυχῇ πρὸς
ψύξιν· μᾶλλον οὖν ὑπὸ ψυχροῦ τὸ σῶμα τῷ οἰκείῳ βάλλεσθαι
ξέ. χόλῳ μᾶλλον καὶ τῶν ἄλλων. Διὰ τί τὸν αὐτὸν τῇ ποιότητι, τὸν
αὐτὸ ποιεῖ πάθος· οὕτω γὰρ θερμότης καὶ ψυχρότης, εἴ τις εἰς ταὐτὸ
ξεται· φημὶ δέ τι καὶ αἴτιαν ἡ διάθεσιν· γίνεται γὰρ ἀπὸ χο
λῆς ξανθῆς εἶναι δριμείας σφόδρα· τῷ δὲ μέλανι χόλῳ ἀκεντρότε-
ραι μόρια ἐπεισέρεσθαι πρὸς ἀπόκρισιν· καὶ τούτου συμβαίνει γί-
νεσθαι μᾶλλον, ἢ τῆς μελαίνης ἐξέρχεσθαι ἰκμάδος, τῶν δὲ ἐπιφερομένων
χυμῶν διαδοχήν· γίνεται δὲ εἰς γίνεται δὲ καὶ ἀπὸ ψύξεως· τῇ μὲν
ἔξωθεν μεταβολῇ ξηραινομένης φύσεως τὰ μόρια· ἢ πάλιν συμβαί-
νει ἐκ τῶν ἐπιφερομένων πρὸς ἀπόκρισιν· τὸ γὰρ σύμμετρον φίλον τῇ
φύσει τῶν μορίων· τὸ δὲ ἄμετρον, ἀλλότριον καὶ βλαβερόν· ὁμοίως δὲ
καὶ τὸ ψυχροῦ· δίψυχος δὲ ἡ πρώτη· εἶτα καὶ θεῖσα, φεύ
ξε. κει· εἶτα ἔτι μᾶλλον εἴληφε· Διὰ τί οἶνον ἐν ἄρτῳ ἐν πυρίᾳ
καὶ ἀδύνατον μίαν δεδωκὼς μᾶλλον, ἢ ὅλην ξήνασαν μᾶλλον πυρόν, τῇ
τοῦ οἴνου θερμότητι· ὅτι πρῶτον μὲν βραχὺ ἔχει μᾶλλον ἡ ἀνθε-
νῆ· καὶ οὕτως τῇ μετρίᾳ θερμότητι πυρούμενον, θᾶττον ἀνα-
δίδωσι καὶ τὰ πέριττα τὰ μόρια σὺν τῇ τοῦ ἄρτου δυνάτ-
μῃ· καὶ οὕτως πρέφει τὰ μόρια, ἐὰν μὴ ἐν ἄρτῳ τὸν δυνάμενα
πρὸς πέψιν τὸ νοσοποιοῦν χυμόν· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ οἶνος πρέφων.
ξύννυσι· γίνωσκε γὰρ ὑπὲρ πάσας τὰς τροφὰς ἰδιότητα ταύτην
ἔχειν· πολύοπον οὖσαν πρὸς θρέψιν ἕξιν τῶν μορίων συμβέξωσ δὲ
δύμφα· καθὼς ὀφθόπους ὄμηρος μαρτυρεῖ λέγων· οἵ τ' οὖν καὶ
οἶνοι· τὸ δὲ μένος ὅτι ἡ ἁλμή· προέταξε δὲ πάλιν τὸν οἶνον τῶν οἰ-
νου, διὰ τὸ δύνασθαι πρέφειν καὶ μόνον χωρὶς οἴνου· μόνον δὲ ὁ οἶνος
χωρὶς ἄρτου ξέφειν, οὐ δύνασθαι· εἰ δὲ συμβαίη τροφάλμα, δύ-

δύνασθαι

ναται τὰ μόρια ἀναφήλαντα διορθώσαθαι τοῦτο. καὶ ὁσφραινόμυας ἢ τὰ δύο ταῦτα τῇ οἰκείᾳ ποιότητι διώνανται ξωννύφη παραπεμπόμυα διακεῖνος τοῦ σώματος ἡ πνεύμου καθὸ λα τὰ μόρια. ὁμοίως δὲ τὸ μῆλον ξώννυσι ποιότητα. ὁξος μὴ τοι πλίχωναν ακτᾶται λάθρυμί ὁσφραινόμυον. τῷ δὲ τῆς ποιότητος τὰ μὲν τῷ σώματος χυμόν. ἡ τῷ ξωννύφη διὰ τοῦ ὀξυς. ἢ ἐλικοειδὲς διὰ μοτέλων ἡ μυξίνα ἡ ξόδα. ἡ τὰ ὅμοια ἐπὶ τ' πυρε τ' ὀσφραινόμυα. διώνανται καὶ ἐμψύχειν καὶ τομοῦν.

ξζ'. Διαλί τὸ ἔλαιον δδυνί τῶν ὑγρῶν αναμίσγυται. ὅτι πλίχρομόνος πως χυμῷ δὲ ἕνωμυόμος μὴ τε μόμυον εἰς λεπτὰ μόρια καθάπερ τὰ ἅλα ὑγρὰ. δδιδόασιν χώραν ἑτέρῳ ὑγρῷ ἐγκαταβληθῆναι εἰς αὐτὸ καὶ αὐαμιχθῆναι αὐτῷ. τὰ δὲ ὁμιλοῦντα ἑαυτοῖς ὁμιλεῖ τῶν κατὰ τὰ ὑπεροχάς. ὡς αἱ τοιότητ τῶν στοιχείων παντελῶς ἔχουσαι τὰς πρώτας ποιότητας ἀφανιζομύας εἰς τὸ ξηρὸν ὑγρὸν μύας. δυναμύας ἢ πάλιν ὑπὸ φύσεως χωρισθῆναι σωθῆναι. τὸ δὲ μελίκρατον τὸ ὀξύκρατον. μιμεῖται τὰ τῶν φύσιν. τὴν αἰσθήσεως μὲν. νομιζόμυα κρᾶσιν εἶναι. μοῦνον ἢ κρᾶσιν ἀληθῆ. τὰ δὲ πρὸς τὰ τῶν φύσιν δσιωδῶς. ὥστε πρὸς τὰ στοιχεῖα. τὰ δὲ κρᾶσθαι φασιν. ὡς ὑδρέλαιον. τὰ δὲ κρᾶμίξιν. ὡς κεκριθὴ πυροῖς. τὰ δὲ κατὰ κόλλησιν. ὡς λίθος λίθῳ. τὰ δὲ κρᾶ πρόσφυσιν. ὁμοίως. ὡς αἷμα. σαρκί. ἢ μυλεών. ἢ ὀστῶν. τὰ δὲ κρᾶ σύμφωσιν. ὡς ξύλον ξύλῳ. δὲ ἁρμονία τινῶν ἐν μέσῳ ἀλλομένων. τὰ δὲ κατὰ ἀναχώνευσιν. ὡς κεῖκος κεῖκῳ. ἐπὶ δὲ ἐμψύχων. ὡς ἐπὶ τῶν παλαιόντων. καὶ ὑδέ κατούτων τῶν ζόωων μίγυται ψυχὴ σώματι. διὰ τὸ πολλὰ ἐπάγεσθαι αὐτοπίαν. ἀλλὰ μᾶλλον κατὰ τὴν ποιότητα ὁμιλεῖ σώματι ψυχὴ δὲ μέσου τινός. ὅ ὥστε ἀμφοτέρων αὐαδεχόμυον φύσιν πρὸς ὃ προσφερόμυον σοφικόν. ἀμφότερ μίγυσι τὸ ἀσώματ τῷ σώματι. τὸ ἀθάνατ τῷ φθαρτῷ. τὸ καθ' ὃλου τῷ καθ' ἕκαστον. τὸ θεῖον τῷ γηίνῳ. ὡς ὁλόσος δὲ ἐξῆ. ἐν ὑγρᾷ τῇ ἥπατι τοιαύματ ὡς πομῇ καὶ με-

ταβαλλομένου ὑπὸ τῆς αὐτόθι συμμέξου θερμότητος καὶ ὑγρότητος, γίνεται πνεῦμα ἀτμοειδές· τοῦτο δὴ καὶ φλεβὸς αἰνιττόμενος τὸ αἷμα τοῦ πρὸς καρδίαν, καὶ ὡς πολέμου θερμαινόμενον καὶ λεπτυνόμενον, γίνεται ἀεροειδές· καὶ πάλιν ἄνεμα πεμπόμενον διὰ τῶν καρωτίδων ἀρτηριῶν πρὸς τὸ βάσιν τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ τὰ πρόνοια ἀνφύσεως· ἐκεῖσε γὰρ ἀναδιδαγωγούμενον καὶ διὰ τὸ τὴν τοῦ ἐγκεφάλου ψυχρότητος ἀπὸ βαλλόντων τὸ ἄνεμον ζέσιν, γίνεται πνεῦμα αἰθεροειδές· ὅπερ ὀργανόν ἐστι ψυχῆς πρόσφορον ἐνέργειαν· ὥσπερ ἄγριος ἵππος ὑπὸ χαλινῶν σωφρονιζόμενος, οὕτως τοῦτο τὸ χαλιναγωγούμενον ὑπό τινος ἀξιολόγου φυσικῶς δυνάμεως· ἔτι γὰρ καὶ φλεβία πνοὴν εἰσιοῦσα ἐν τῇ καρδίᾳ λεπτυνόμενον καὶ αἰνιττόμενος ἀρτηριῶν πρὸς ἐγκέφαλον, καὶ οὐ ξοφὴν καθίσεται τοῦ αἰθεροειδοῦς ψυχικὸν πνεῦμα, ὅπερ ἐμψυχωμάτων γάνυται, προσοικείωται τῷ σώματι· εἰδέναι πότατον καθαρώτατον καὶ διαυγέστατον. φιλιόν ἐστιν, ψυχὴ λογικὴ σῶμα ἀσώματον· ἔστω οὖν ἡ μὲν ἐσχάτη τῶν ἄκρων, ἐναντία οὐσία ἔχοντων· τοῦτο τὸ πνεῦμα καλῶς μὲν, δύσαθοῦν, διάγει ψυχὴν πάντα ἰσχύοντα ζῆν· ἀμέσως δὲ ψυχρὸν μὲν καὶ στερεμνὸν μὴ παχυνόμενον, καὶ αἰνιττόμενος πνεῦμα προσφόρως ἐνεργεῖ ζῶντος ψυχῆς, πρὸς ἣν τὸ σπουδαῖον ἄκρως τέρας καὶ μωθροτέρας· ἀμέσως δὲ τὰ ἢ ψυχθέντα καὶ παχυνθέντα σώματος ὑγροῦ, ὡς ἂν ἐκ μὴ ἀξιοπαθείας τῶν ἀθίστασθαι διὰ τὸ αἰνιττόμενος ἀφροῦσιν, ὡς ἂν ληθαργώδη καὶ κάρωνα τὸ τοιοῦτος ψυχρὸν δὴ λητηρίων· πάλιν δὲ θερμαινθὲν ἀμέσως καὶ πολέμου τὸ δίοπτος κινούμενον, παρασκευάζει ψυχὴν ἀμέσως τίρου ἐνεργεῖν καὶ τὰς ἐκστάσεις τῆς ψυχῆς ἐν ταῖς φρενήτισιν· ἔτι δὲ πλέον τοῦτο τὸ πνεῦμα καὶ ἐκδικαιοσύνην, ποιήσει πάλιν ψυχὴν ἀφίστασθαι τῶν μὴ δυνατῶν εἶναι τοῦ δίοπτος ἀμφότερα· θεωρεῖ δὲ μοι ἕτερον ἔργον θεῖ· ἐπεὶ δὴ γὰρ τοῦτο μέλαν ἀπὸ σώματος ὀργανικοῦ

θείου

θείου καὶ τὰ κλείθρα σώματι πιθήνῳ, σοφίζεται τὸν κάθοδον· ἅμα τι καὶ τροφικῶν· ἅμα τι καὶ αὐτὸν μὴν γὰρ τὸν κεφαλὸν, σφαιροειδῆ δεῖ τυγχάνοντα. καθάπερ μικρὸν οὐρανόν· τὸν δὲ ἐγκέφαλον, λαμπρὸν καὶ ἀπειροπόρητον, δεδώκασι τῷ πρώτῳ πάντων μὲν ἀστέρων μετ' ἀριθμὸν δὲ τὸν πώματος· ὑπερέχειν τοῦ τοῦ τῶν σώματος. καὶ γὰρ ὁ οὐρανὸς, ὑπερέχει τοῦ παντὸς ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ.

ξη'. Διὰ τί τῶν ζώων, τὰ μὲν, πολύχρονα τίκτει· τὰ δὲ, ἐλάττονα· φημὶ δὲ ὅσα μὴ φύσει ὀλιγοχρόνια τέτακται, τῶν τε πτηνῶν καὶ πολλῶν καὶ δὲ τοῦ πλήθους τῶν τικτομένων, τὸ ὀλιγοχρόνιον τὸν τικτόντων ἀναπληρώσασα· ὡς χείρους· καὶ ἀσθενεῖς· ὄρνιθος· ἰχθῦς· ὅσα δὲ πολυχρόνια, τοῦτο ὀλιγοτόκα· ἱκανὴ γὰρ ὁ χρόνος ἀναπληρῶσαι τὸ αὐτὸ μὲν τῶν τικτομένων· ὡς ἐλέφας· ὄφις κορώνη· τὰ δὲ μέσα πρὸς χρόνον, μέσα καὶ τῷ τόκετῷ εἶναι· καθ' ὁμοιότητα δὲ τῶν ζώων, καὶ τὰ ἀσώματα τικτόμενα· ὁ γὰρ δημιουργὸς οὐκ ἐξ ἴσου χρόνῳ ὢν, πολὺ ῥᾳδίως· τὰ δὲ φυτὰ πολυχρόνια, ὀλιγόκαρπα· πρὸς δὲ τὰ τικτόμενα καὶ τὸ πλῆθος τῶν καρπῶν δεῖ τυγχάνειν· ἡ φύσις· τοῖς μὲν οὖν πτηνοῖς, ἅτε μείζοσιν οὖσι τῷ σώματι, καὶ κατὰ τὴν τῶν πρείαν πρὸς μὴ πένυσθαι καὶ μύουσιν, ἐν τοῖς τὰ φλεγμονώδεσι· τοῖς δὲ πτηνοῖς καὶ δι' ἀραχνίου τοῦ σώματος, καὶ διὰ πόρος πρὸς εἶναι τῶν τροφῶν ἐπὶ τὰ μὴ μύουσι δι' ἀλλὰ καὶ μύουσιν, ἐξω τούτης κυοφορίας ἕνεκα τοιαύτης.

ξθ'. Διὰ τί τῶν τύφων ἐν τοῖς κινήσεσι τῶν πυρεξύουσιν· ὅτι τοσοῦτον ἐπιπέφυκε τοῦ νοσηρίου χυμοῦ, ὅσον διώκειν καὶ φεύγειν· ἐπειδὴ τοίνυν ὥρισται τὸ πρόμολος καὶ ἡ διώκουσα μισοῦσα ἀνάγκης καὶ ὁ χρόνος· ἕκαστος δὲ χυμὸς ἔχει δύναμιν αὐξομένας· ἀπὸ μὲν γὰρ τοῦ αἵματος, ἀτμὸς γίνεται ὑγρὸς ὢν καὶ θερμός· ὥσπερ καὶ ἐν λεβήτων θερμοῦ ὕδατος ἐχόντων ἐν τῷ πάτῳ εἶναι ἀτμός· ἐν βαλανείοις ἐν τῇ ὀροφῇ· καὶ νέφος ἐν ἀέρι πάχος· ὥσπερ τὸ τοῦ μὲν ὕδατος πάλιν γίνε-

των· ἀπὸ δὲ φλεγματώδους χολῆς λιπυρὸς, θερμῆς οὔσης καὶ ξηρᾶς· καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ξύλων καὶ μύρων καὶ μέλιτος· ἀπὸ δὲ φλέγματος μελαίνης χολῆς, αἰθάλη· καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ξύλων καὶ ὑγρῶν καὶ τῶν φερομένων ἐπὶ τὰ ξηρὰ μᾶλλον οὖσα· ἀπὸ δὲ φλέγματος, καὶ πυὸς καθάπερ ἐπὶ τῶν ξύλων λιπαρῶν καὶ μύρων, ὑγρότητος καὶ παχύτητος καὶ διακρινόμενον οὐσίας μετέχων· ἔχει δὲ καθόλου ἐπὶ πάντων τὸ ὑγροῦ, τὸ αὐτὸ τῇ οὐσίᾳ συνηνωμένον, τὸ γλυκύμενον.

ὁ. Διὰ τί τὸ μέλι παλαιούμενον ἢ ὑπερεψόμενον πικρόν ἐστιν· ὅτι ἀπόλλυσιν αὐτοῦ τὸ ὑγρότητα ἥτις κατὰ εἶναι τὸ αἴτιον θερμὸν τοῦ μέλιτος· τοῦτο δὲ πάσχει καὶ πᾶν ὑγρὸν γλυκείας μετέχον ποιότητος, ὥσοἶνος, καὶ σίραιον· ὅταν γὰρ χόμῳ καὶ παχύνεται καὶ μαραίνεται· ὥσπερ δὲ οἶνος ὅταν τις ξαμβὸς, ἔχων αὐθος τὸ ἐπὶ πολάζον, καὶ φόταν τὸν ὄν, καὶ πρῦμα ὑφιζάνουσαν παχεῖαν οὖσαν, καὶ τὸ ὑγρότητα τὸ τῇ χόνῳ δακνωμένῳ, καὶ αὐτὸ τὸ οἰνῶδες καὶ ζόφιμον, τὸν αὐτὸν ζόπον καὶ μέλι· τοῦτο δὲ τὸ ἐναὸ ζῷ ὑγρὸν πειέπωμα, μετέχει τὴν θ' ὑγροποιὸν δύναμεως· ὅθεν ὠμὸν μὲν, ῥύπφ· ἐψόμενον δὲ, πρέφφ μόνον ζῷ αὐαλίσκεσθαι ὑπὸ τοῦ πυρὸς τὸ πειπλὸν τὸ ἐν αὐ ζῷ· τὰ μὲν τοι ἐλαιώδη παλαιούμενα, πάχνην ὑπομένφ· ὡς βούτυρον· ὕσωπος· ἔλαιον· λίπος· ἐκάζη δὲ τριότης, ἐκ κράσεως καὶ τριότητος ὅτου ἰδίας· ἡ μὲ γλυκύτης, ἐκθερμότητος πλείονος θ' καὶ ξηρότητος· ἡ δὲ δριμύτης, ἐκθερμότητος πλείονος θ' καὶ ξηρότητος· ἡ δὲ ἁλμυρότης, ἐκ ξηρότητος πλείονος καὶ ψυχρότητος ὀλίγης· ἡ δὲ ὀξώδης, ἐκ ψυχρότητος πλείονος καὶ ὑγρότητος· ἡ δὲ στυφνότης ἐκ ξηρότητος ὀλίγης καὶ πλείονος ψυχρότητος· ἡ δὲ αὐστηρότης, ὀλιγότητα μύνης πλείονος ξηρότητος καὶ ψυχρότητος· ἡ δὲ πικρότης, ἐκ ξηρότητος πλείονος καὶ θερμότητος· τὸ δὲ λιπῶδες, ὀλιγυγρότητος πλείονος ἠμβραχέας θερμότητ' Διὰ τί οἱ μεθύοντες ἅπαν

στρεφόμενοι

σφεφόμμοι, πάντα ὁρῶσιν· ὅτι ἐκ τοῦ πολλοῦ οἴνου, πλείων αὐ
τοῖς ἀναθυμίασις γίνεται ἀτμώδους πνεύματος πρὸς ἐγκέ-
φαλον· τοῦ τοδὲ μὴ δύνασθαι διαφορηθῆναι πρὸ πέψεως, ἀπὸ
τοῦ χόρτου φυγεῖν μὴ ἔχον, τὸν ἐγκέφαλον πιεζόμενον πάντα
καὶ οὕτως τὸν ταραγμὸς ὀξὺ ποιεῖ διὰ τὸ ὀπτικοῦ μύργ καὶ φλι
μόρφους τὰ ὁρατά· καὶ τοιαῦτα αὐτοῖς φαίνεσθαι πρίεσι πάντα·
τὸ γὰρ ὑγρὸν πάθος ἔξω φαντάζονται· ὅθεν καὶ ἰλιγγιῶσι καὶ
τὸ δι' ὠτὸ ἀπὸ τῆς ἔξωθεν ἰλιγγιᾶ τὸ ὑδάτων ἢ φλεγμονῆς
ξάμβανον γὰρ οὖν μαι· ὅταν ἐξ οἴνου γένηται, τοῦτο καὶ ἀπὸ χυ-
μῶν, ἀτμὸν πλεῖστον ἀνιόντων καὶ πληροῦντων τὸν ἐγκέφαλον·
καὶ πρὸ ὑμνῶν τὸ σκοτωματικὸν λεγόμενον πάθος.

οὐ. Διὰ τί ἐὰν τὸν ὕδρα παρέγκεφάλου καινωθῇ μυ-
λοῦ πέμπειν τὸ μορίοις, οὐχ αὐτὴν ἐνέργεια ἀλλὰ διάφορος· ὅ-
τι οὐμόνον παρέσπασται μορίου ἀλλὰ πέπεται ἡ ἐνέργεια·
ἀλλὰ καὶ παρέπεται τοιαῦτα κατασκευὴ αὐτοῦ· ἄλλη γὰρ κα
τασκευὴ καὶ διάθεσις τοῦ ὀπτικοῦ καὶ ἄλλη τοῦ ἀκου
στικοῦ· ἑτέρα δὲ τοῦ γευστικοῦ· καὶ ἄλλη τοῦ σώματος φλοιοειδὴς
καὶ ὧν ἄλλων ὁμοίως· τὸ μὲν γὰρ ὀπτικὸν τέτρηται ὑδρον· τὸ
δὲ ἀκουστικὸν ὀξὺ πλῶτον μᾶλλον· πλέον δὲ τοῦ γευστικόν· τὸ δὲ
τοῦ σώματος φλοιοειδὲς πεπιλεῖται μᾶλλον· τὸ δὲ φλοιοει-
δὲς ὀξὺ πλῶτον σφαιροειδῶς· οὕτω γὰρ καὶ ὧν κιθάρας· ἡ
μὲν παχυτέρα μοῦσα, μᾶλλον φθόγγον ἀποτελεῖ· ἡ δὲ ἰσχυ-
ροτέρα, ἕτερον· καὶ ἡ τὸ μὲν ἁπλῆ μᾶλλον ἕτερον· καὶ ἡ αὖ μὴ
πολύχορδος, ἄλλον· καὶ ὧν τῶν λοιπῶν δὲ ὀργάνων τὸ αὐτὸ θεω-
ρήσεις· ἡ πᾶσα καὶ πλῶτος, ἡ δι' βοφδὸς σαρξὶ καὶ πα-
χύγχυμα, λεγομένη· ἐπὶ δὲ μεφῶν καὶ καρδίας, σαρκώδης
ἐστὶ φύσις· ἐπὶ δὲ σπλάχνου, αἱ μὲν ὀρθαὶ ἴνες ἕλκουσιν· αἱ δὲ πλά
γιαι ὠθοῦσιν· ὧν δὲ ἄλλων μορίων αἱ λοξαὶ κατίχουσιν· ὡς ὧν μύ-
ζης· καὶ αἱ μὲν φλέβες, καὶ ἀρτηρίαι καὶ οἱ νεῦροι ὧν ἑκάστου μο

εἰ οὐχ εἷας λόγον ἐπέχουσι κοινὰ ὄντα καὶ ὧν πάντων ὑγιεινόν μᾶλλον. τὸ δὲ ἴδιον καὶ ἀκοινώνητόν ἐστιν ὃ ἔστι τοιοῦτον οἷον ἐγγίγνεσθαι.

οδ'. Διὰ τί αἱ κυοφοροῦσαι πρὸς δεύτερον καὶ ξίφος μᾶλλον κινοῦσι πάθος. ὅτι ἡ φύσις διὰ τὸν τοῦ ἐμβρύου διάπλασιν, τὸ κατὰ μικρὸν συναύξειν ἐν τῇ μήτρᾳ, τοῦτο δὲ ἂν μὴ ῥυθῇ πρὸς κακοχυμίαν κατὰ ἀνάδοσιν τῶν ἀπείων, πληροῖ τὸ σῶμα φλέγματος. τοῦτο δὲ κινοῦμενον ὑπὸ μοχθηρᾶς ποιότητος, ἐπιζητεῖ πρὸς ὄρεξιν ἀλλοκότων ξηρῶν· ὧν θυμοῦσι δὲ πρὸς τὸν ὑπακείμενον χυμόν· εἰ μὲν γὰρ εἴη μελαγχολικὸς εἰ οὕτως ἔτυχεν, ὀρέγονται ἀσβόλης ὄξους ἀκόων· εἰ δὲ φλέγμα ὀξύ, τῶν ὀξωδῶν· εἰ δὲ λεκιθώδης χολή, τῶν κρισωδῶν· εἰ δὲ μίξις τις εἴη τρικίλη, ἀλλοκότων ὀρέξεων· ὅτι δὲ τοῦτο ἀληθὲς ὑπάρχει, δῆλον ἐκ τοῦ μὴ πάσας τοῦ γίγνεσθαι, αἷς τὸ σῶμα ξηρὸν καὶ μὴ πάσας χυμὸν ὅτι καὶ ἀπείρατον· μετὰ δὲ ξίφους πάντες ἵκανται, τῷ λοιπὸν πλαθῆναι τὸν αἱλίσκεσθαι τὸ πλεονάζον τοῦ αἵματος, καὶ μηκέτι ἀναπίμπλασθαι πρὸς τὸ σῶμα χυμόν. τοῦτο πάσχουσι καὶ τινὰς βουλιμιώντας καὶ κολικοὺς μᾶλλον οἱ τῷ πάλιν πληροῦσθαι τὸ σῶμα φλέγματος ἀλλοκότου χυμοῦ· θεὶς τὸ καθαρτήριον αὐτοὺς μετέλως ὠφελεῖ· εἴρηται δὲ κἀπὶ τοῦ ὀρνέου τοῦ ἀεὶ βάλλεσθαι καὶ τιθέναι.

οε'. Διὰ τί τὸ φθινόπωρον αὐξάνεται μᾶλλον κατὰ τὴν κράσιν· ἔχον καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν μοῖραν καὶ θάλπος καὶ ψῦχος· τινὲς δὲ φασι φύσιν ἔχειν τοιαύτην αὐτὸ ἄρρητον μοχθηράν· τινὲς δὲ τῇ φύσει θεῖναι· ὅτι ὅλη ἡ τοιαύτη τῶν ζώων κινοῦμενος τοῦ ζωοτοκοῦντος καὶ τῶν ὑπὸ τῷ ξίφει· ἄλλοις δέ ἐστιν ἡ ἐπιζητοῦσα καιρὸν τοῦ τόκου οἱ τοιοῦτοι πτέρυγες, αὐξάνεται καὶ διάφοροι· οἱ δὲ, ὅτι ἡ γῆ ὑπερκαθεῖσα ὑπὸ τῆς ἀμέτρου θερμότητος τοῦ θέρους, εἰς ὑγρότητα μετέβαλεν. ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ αὐξάνεται, τοιαύτη δ' ἐστὶ τὴ

θερμοτὴ

θερμοτέρου ὁμοίως. οἱ δὲ λέοντες τὸ μέσον οὐθέρους ἢ χειμῶνος ἐν τῇ τῶν ἀνθρώπων μετέχει κράσει. ψύδρον τε γὰρ ἡ πόμις ἐστὶν ἀρτίως καὶ δῆλον ὅτι τὸ μυελῶδες μᾶλλον μετέχει τῶν τοιούτων τῆς κράσεως. τὸ δὲ ὑπὸ τὸν ἔω μέρος αὐτῆς ἔοικε τῷ ἔαρι. ἡδὲ μεσημβρία θέρει. τὸ δὲ μετὰ τοῦτο ἄχρι ἑσπέρας φθινοπώρῳ. ἡ δὲ νὺξ χειμῶνι. ψυχρὰ ἐστὶ καὶ ὑγρὰ ὅσα τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ ἡλίου

οέ. Διὰ τί ὁ κόπρος πρίει ὕδωρ, εἴτε ὁ κόπρος ξηραίνει τὸ σῶμα. ἡ δὲ ξηρότης ἀχρυπνίαν ποιεῖ. φημὶ ὅτι οὐκ εἰ ὁ κόπρος ὑπνον ποιεῖ. ἀλλὰ δὰ μέσου τινός. λέγω δὲ τῆς ψυχρότητος τῆς ἀπωλείας τῆς ὑγρότητος. ὁ δὲ κόπρος κυρίως, ξηρότητα ποιεῖ. ἡδὲ τῆς ὑγρότητος ἀπώλεια, καθαίρει θερμότητα ἀπωλεία ζοφῶδης. καθαίρεσις ἔθους μότητος, αὔξησις ψυχρότητος. ἡδὲ φύσις τῆς ἀποδαπάνης τῆς ὑγρᾶς ζοφῶδης, ἡ τοιαύτη πυκνώματος, αὐξάνει πρὸς τὸ πάλιν

ος. σωματίζειν τὸν ἀπολωλότα ὑγρότητα. Διὰ τί κίονι ἔστρον τι βάρος ἐν μολύβδου ἐστὶ πόμμον. βυθίζεται. ἐν δὲ σανίσι βάλλομένου, οὐ βυθίζεται. ἐπὶ τοῦ πλοίου. φημὶ ὅτι μετίσχει δλύος μᾶλλον ἐν ἔχουσα ἡ κατὰ κυφότητα δυείσας δλύων εἰς τοὺς πόρους τῶν σανίδων. ὧν ἕνεκα δεῖ πολὺ βαρέα ἐμβάλλειν ἐχούσιν ὡς κεῖται μᾶλλον. ὁ μὲν τοίνυν κίων ἡ ὁσίδηρος πυκνότερος ὢν ἐστὶ τοῦ ζοβαρύτερος. ἐκ τῶν μὴ ὢν δὲ χαλκὸς πυκνότερος ἐστὶν οἱ δὲ σανίδες μᾶλλον ἐν ἔχουσι δλύος. μετὰ δὲ ἡμέρας τρεῖς, ἀναπολοῦσιν. ἐν γὰρ τῷ πρώτῳ τὸ σῶμα πυκνότερον γίνεται. τὸ δὲ πολὺ τοὺς πόρους, ἢ τὰ τοιαῦτα πρόμορος βρόγχια, κενὸν ἀπὸ τοῦ λείπει τὸ σῶμα πρὸς τὸ ἀναπολεῖν. ὅθεν εἰσὶ ζοῦσι τὰ μικρὰ θάλασσαν κακκύρδια ἀνὸ τοῦ τοιούτου. μετὰ τὸ φόνον ἀναπολεῖ τὸ μικρόν. λέγεται αὐτὰ ἐν τῷ πυκνώματα. ἡ οὕτω εἰσὶ πλήρη εἰς τὸ ὕδωρ πρὸς τὸ μὴ ἀναπολεῖν. ἡ λανθάνει διὰ τοῦτο. εἰ τὸ μὲν ἀποθνῄσκῳ εἰς ὕδωρ βαρύ μᾶλλον. βυθίζεται. τὸ δὲ ἀφανισθέν τος εἰ ἔχουσί τι. ὧν ἕνεκα τοιούτῳ τὸ φαίνεται τοῖς ὑγρὰ ὀξυδερκεῖν ἡ ἐμποιεῖν.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΜΗΧΑΝΙΚΑ.

ΘΑΥμάζεται τῶν μὲν καὶ τὰ φύσιν συμβαινόντων, ὅσων αἴτιον νοεῖται, τὸ αἴτιον· τῶν δὲ παρὰ φύσιν, ὅσα γίνεται διὰ τέχνην πρὸς τὸ συμφέρον ἡμῖν ἀνθρώποις. ἐν πολλοῖς γὰρ ἡ φύσις ὑπεναντίον πρὸς τὸ χρήσιμον ἡμῖν ποιεῖ· ἡμῖν μὲν γὰρ φύσει, ἀεὶ τὸν αὐτὸν ἔχει ζόπον, καὶ ἁπλῶς· τὸ δὲ χρήσιμον μεταβάλλει πολλαχῶς· ὅτ' οὖν δέῃ τι παρὰ φύσιν πρᾶξαι, διὰ τὸ χαλεπὸν, ἀπορίαν παρέχει· δεῖται τέχνης· διὸ καλοῦμεν φιλοτέχνης τὸ πρὸς τοιαύτας ἀπορίας βοηθοῦν μέρος μηχανικόν· καθάπερ γὰρ ἐπίκουρον Ἀντιφῶν ὁ ποιητὴς, οὕτω καὶ ἔχει τέχνη γὰρ κρατοῦμεν ὧν φύσει μὴ κρατοῦμεν· τοιαῦτα δέ ἐστιν, ἐν οἷς τὸ τὲ λάττονα κρατεῖ τῶν μειζόνων, καὶ τὸ ἐστὸν ἔχοντα μικρὸν, κινεῖ βάρη μεγάλα· καὶ πάντα τὰ σχεδὸν ὅσα τῶν προβλημάτων μηχανικὰ προσαγορεύομεν. ὅτι δὲ παῦτα τοῖς φυσικοῖς προβλήμασιν, οὔτε ταυτὸ πάμπαν οὔτε κεχωρισμένα λέγειν· ἀλλὰ κοινὰ τὰ μαθηματικῆς θεωρημάτων καὶ τῶν φυσικῶν· τὸ μὲν γὰρ ὡς, διὰ τῶν μαθημάτων δῆλον· τὸ δὲ περὶ ὅ, διὰ τῶν φυσικῶν· ποιεῖ ἔχεται δὲ τῶν ἀπορουμένων ἐν τῷ κύκλῳ τοῦτο τὸ περὶ τὸν μοχλόν· ἄτοπον γὰρ εἶναι δοκεῖ τὸ κινεῖσθαι μέγα βάρος ὑπὸ μικροῦ ἰσχύος, ἢ παῦτα μεταβάρος πλείονος· ὁ γὰρ αὐτὸς μοχλοῦ κινεῖν δύναται τὸν αὐτὸ τὸ βάρος προσλαβών ἔτι τὸ τοῦ μοχλοῦ βάρος, κινεῖ δὲ ἔλαττον· πάντων δὲ τῶν τοιούτων ἔχει τὴν αἰτίαν τὸ ἀρχικὸν κύκλος· καὶ τοῦτο συμβέβηκεν·

ἐκ μὴ γὰρ θαυμασίων τὸ συμβαίνειν τὰ θαυμαστὸν, οὐδὲν ἂν εἴη θαυμάσιον παρ' ἡμῖν. τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν εἶναι συναλλήλοις ὁ δὲ κύκλος ἐστὶν ἐκ τοιούτων. ὥστε γὰρ ἐκκινοῦν μὴ στιγμὴν τὴν αὐτὴν μόνον τὸ σῶμα, ὃν ἡ φύσις ἐστὶν, ὑπῆρχεν ἂν τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις· ὡς τὸ ἐν ταῦθ' ἅ ἐστιν ἐπιβλέψασιν ἥπερ θαυμάζειν τοὺς συμβαίνουσας ὑπὲρ ἀντιθέσεις περὶ αὐτόν. πρῶτον μὲν γὰρ τὴν αὐτὴν ἔχουσι γραμμὴν τὸν κύκλον πλάτος οὐθὲν ἔχουσι τὰν ἀντίαπως προσεμφαίνεται τὸ κοῖλον καὶ τὸ κυρτὸν· ταῦτα δ' ἐστὶν ἀλλήλοις τὸ μέτρον τὸ μικρὸν· ἐκείνων τι γὰρ μέσον τὸ ἴσον, καὶ φύσεων τὸ εὐθύ. ἐστὶ μεταβάλλοντα εἰς ἄλληλα, τὰ μὲν ἀναγκαῖα ἴσα γίνεσθαι πρότερον, ἢ τῶν ἄκρων ὑπερβοῦν, τὸ δὲ γραμμὴν ὑπεῖναι ὅταν ἐκ κυρτῆς εἰς κοῖλον· ἢ πάλιν ἐκ ταύτης εἶναι τὰ κυρτὴν πρὸς φύσιν. ἐν μὲν οὖν τοῦτο τῶν ἀφῶν ὑπάρχει τὸν κύκλον· δύο δ' ἐστὶ ἅμα κινεῖται ταῦτα ἐναντίας κινήσεις· ἅμα γὰρ εἰς τὸν ἔμπροσθεν κινεῖται τόπον καὶ τὸν ὄπισθεν· ἔτι γράφουσα γραμμὴν τὸν κύκλον ὡσαύτως ἔχει· ἐξ οὗ δ' ἄρχεται τοῦτο τόπου, τὸ αὐτὸ σῶμα φέρεται αὐτὸν τοῦτον ἔρχεται πάλιν· σωζομένης δὲ κινήσεως μιᾶς, τὸ ἐλάχιστον πόλιν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν πρῶτον· ὥστε φανερὸν ὅτι μεταβαλεῖν ἐν τοῦθεν· δὲ καθάπερ εἰρηται πρότερον οὐδὲν ἄτοπον, τὸ αὐτὸν εἶναι τῶν θαυμάτων αὐτὰ ἀρχή· τὰ μὲν δὴ περὶ τὸν ζυγὸν τοῦ μῆκος, εἰσὶ κύκλον ἀναστάσεται· τὰ δὲ περὶ τὸν μοχλὸν εἰσὶ τὸν ζυγόν· τὰ δ' ἄλλα πάντα δὲ τὰ περὶ τὴν κίνησιν τὴν μηχανικὴν, εἰς τὸν μοχλόν· ἔτι δὲ διὰ τὸ μιᾶς ὄσης φύσεως τὸ ἐκτὸς ἔχειν γραμμὴν μηθὲν ἑτέρου μᾶλλον φέρεσθαι τοσημεῖον τὸ ἐναντίον τῆς ἴσον ταχῶς, ἀλλ' εἰ τὸ μὲν ὁμοίως πέρατος πορρωτέρω οὖν θάτερον, πολλὰ τῶν θαυμαζομένων συμβαίνει περὶ τὴν κίνησιν τὸν κύκλον, περὶ ὧν ἐν τοῖς ἑπομένοις προβλήμασιν ἐστὶν διελθεῖν. διὰ τὸ τὰς ἐναντίας κινήσεις ἅμα κινεῖσθαι τὸν κύκλον, ἓν τὸ μὲν ἐπιφέρεσθαι μέτρον τῶν ἄκρων ἐφ' ὃ τὸ α· εἰς τοὐμπροσθεν κινεῖται, θάτερον δὲ ἐφ' οὗ τὸ β· εἰς τοὐμπροσθεν καταισκάζουσι τὸν δ' ὥστε ἀπὸ μιᾶς κινήσεως πολλὰς ὑπεναντίας ἅμα κινεῖσθαι κύκλους

ὥσπερ

ὥσπερ ὃς ἀναπηδήσασιν ἐν τοῖς ἱεροῖς ποιήσαντες προχήσκους.
χαλκοῦς τινὴ σιδηροῦς. ἔστω δὲ εἰληφθω ἀβ κύκλου κέντρον ὁ μὲν ἕτερος
κύκλος ἐφ' ἧς γδ. τοῦ κύκλου ἐφ' ἧς αβ, κινούμενος φερέσθω μέχρις τοῦ μ
προσθεν, καὶ μενέτω ἡ γδ. εἰσὶ δὴ οὖν πάλιν, τοῦ κύκλου τοῦ ἐφ' ἧς αβ κι
νουμένης τῆς διαμέτρου περὶ τὸ αὐτὸ, εἰλήφθω ἀντίον ἀρα κινηθήσεται ἐφ' ἧς
ὁ γδ κύκλος, περὶ ἐφ' ἧς τὸ α β. ἐπὶ πάλιν αὖ τὸ στόμα ἐφ' ἧξει ἐφ' οὗ
ἐζ. εἰς τοῦναντίον δὴ αὖ τῷ καὶ μήσεται ἀεὶ τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς τοῖς αὐτοῖς. τὰ αὐτὰ ἐξ ὅπ
λων ἀεὶ πολέσι ὦσι. οὐ γὰρ ἡσουσιν ἐνὸς μόνου κινηθέντος τὰ αὐτὰ δύνα
βούλεσθαι ὑπερχουσαν ἐν τῷ κύκλῳ τῇ φύσιν οἱ δημιουργοὶ, ἵστασι κωλύ
σιν ὀργάνου κρύπτοντες τὴν ἀρχὴν, ὃ δὴ καὶ τοῦ μηχανήματος φανερὸν μόν
γε θαυμαστὸν, τὸ δεῖ πάσης πολλῆς. πρῶτον μὲν οὖν τὸ συμβαίνον περὶ τὴν ζυ
γὸν ἀπορεῖται διὰ τίνα αἰτίαν ἀκίνητος ἡ ζυγὸς τὰ ἐλάττω τῶν μείζω
τῶν ἐλαττόνων. τούτου δὲ ἀρχὴ διὰ τί ποτε ἐν τῷ κύκλῳ, ἡ τοῦ ἐλάττονος ἀφῆς
κῆται γραμμὴ τοῦ κέντρου. φέρεται γὰρ, τῆς αὐτῆς ἰσχύος κινούσης, θᾶττον φέ
ρεται φέρεται πορρώτερον τοῦ κέντρου λέγω δὲ τὸ θᾶττον καὶ βραδύτερον τὸ ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἴσον τόπον διεξέρχεσθαι, θᾶττον εἶναι λέγομεν. τὸ δὲ ἐν ἴσῳ, τοσῷδε, ἢ δὲ
μείζων ἐν ἴσῳ χρόνῳ γράφει μείζονα κύκλον. ὁ δὲ ἐκτὸς μείζων τοῦ ἐν
τὸς. αἴτιον δὲ τούτων, ὅτι φέρεται δύο φοραῖς ἡ γράφουσα κύκλον.
ὅταν μὲν δὴ εὐθυγράμμως τινὶ φέρηται, ἐπὶ τῶν εἰθείας ἀνάγκη φέρεσθαι τὸ φε
ρόμενον, ἡνίκα δὲ τοιαύτας ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ τοῦ κέντρου οἱ ποιοῦσιν αἱ ἐν τούτῳ
τῷ λόγῳ τῶν εἰσαγομένων γραμμαί. ἐὰν γὰρ ὁλόγυιον φέρεται τὸ φορὸ
μόν, οὗ ἔχει αβ. πρὸς τὸν αγ. ὁ τὸ μὲν αγ φερέσθω πρὸς
τὸ δ. ἡ δὲ αβ. ὑπὸ φερέσθω πρὸς τὸν βγ. ἐνὶ μὲν χρόνῳ δὴ τὸ μὲν α
πρὸς τὸ δ. ἡ δὲ ἐφ' ἧς αβ, πρὸς τὸ ε. ἀνάγκη δὲ τὴν φορὰν ὁ λόγος ἐν
ἡ αβ ἔχει πρὸς τὸν αγ. αὐτὰ γὰρ καὶ τὰ δ. πρὸς τὰ ε, τὴν ἔχειν τὸν λό
γον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν λόγων τῶν μικρῶν τε καὶ πολλῶν. ὥστε καὶ ἡ αὐτὴ
διάμετρος αὐτῶν ἡ τὸ α ἔσεται πρὸς τὸ ζ. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ ἐπὶ
σειὰ καὶ ὑπερβολῆς ἡ φορά. αἰεὶ δὲ ἔσεται ἐπὶ τῆς διαμέτρου φανερὸν
οὖν ὅτι τὸ ἐπὶ τῶν διαμέτρου φορὰ δύο φοραῖς, ἀνάγκη πᾶν
πολύγωνον φέρεσθαι λόγον, εἰ γὰρ ἄλλον τινὰ, ἐκ οἰαθήσεται ἐπὶ τῶν

βραδύμεσον· ἐὰν δὲ μηδεμιᾷ λόγῳ φέρηται δύο φορὰ κατὰ μηθένα χρόνον· ἀδύνατον οὖν ἁπλῆν εἶναι τὴν φοράν· ἔσται ἄρα σύνθετος· τὰ δὲ σύνθετα μείζους ἐστὶ παρατιθεμένων· ἀνάγκη οὖν τὸ πλῆθος λόγον φέρεσθαι τὸν αὐτὸν· τοῦτο γὰρ δέδεικται πρότερον· ἐὰν ἄρα τὸ ἐκ μηθενὶ λόγῳ φορὰ μιᾷ συντεθεῖσα ἴσον ᾖ μηθενὶ λόγῳ φορᾷ μιᾷ μηδένα χρόνον· ἐὰν δέ τινα λόγον ἐχούσῃ τινὶ χρόνῳ τινί, τοῦτον ἀνάγκη χρόνον· σύνθετον εἶναι φοράν· διὰ πάσης ἄρα μιᾶς φορᾶς γίνεται δύο φορὰ μία· ὥστε καὶ φορὰ γίνεται δύο φορὰ μία φορᾷ ἐν μηδενὶ λόγῳ μηδένα χρόνον· ὅτι μὲν τοίνυν ἡ κύκλῳ φέρουσα φέρεται δύο φορὰ μία, φανερὸν ἐκ τούτων· ὅτι δὲ τὸ φερόμενον κατὰ σύνθετον οὐ κατὰ τὸν καθ' ἕτερον ἀφικνεῖται, ὥστε εἶναι πολὺ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ κέντρου τὸν καθ' ἕτερον. ἔστω κύκλος ὁ ΑΒΓ· τοῦ δὲ ΑΒ ἡ ΑΔ, φερέσθω δὴ τὸ Δ. ἀφικνεῖται δὲ πρότερον ἐπὶ τὸ Γ· εἰ μὴ γάρ, ἐφερέτω τὸν ἔλαττον χρόνον ἐπὶ τὸ Β. φερέσθω δὴ τὸ Δ. ἐφέρετο οὖν τὴν ΔΒ. πρότερον δὴ τὴν ΔΓ· ἐφερέτω οὖν τὴν ΔΒ ἐπὶ τὸ Γ· νῦν δὲ ἐπεὶ πρὸς τὸν αὐτὸν λόγῳ, ἐφ' ἣν τὴν ΔΒ φέρεται φέρεται τὴν ἐφ' ἣν ΒΓ· ἐὰν δὲ δύο φορὰ μία ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἰσχύῃ· τὸ μὲν ἐκ τοῦ πλείονος, τὸ δὲ ἐλάττονος, δύο γὰρ βραδύτητος καὶ μιᾶς θάττων ἡ τοῦ πλείονος ἐκ τοῦ ἐλάττονος ἐκ τοῦ αὐτοῦ μιᾷ· ὁ δὴ καὶ συμβαίνει· ἐὰν γὰρ μείζων ἡ ἐλάττονος τῷ ἐκ τοῦ κέντρου γραφούσῃ τὸν ΑΒΓ κύκλον· διὰ δὲ τοῦ Β εἶναι τὸ μεταξὺ τοῦ τε ἐλάττονος καὶ τοῦ μείζονος, ὥστε παρὰ μὲν τὴν τοῦ ἐλάττονος ἄκρου φορὰν καὶ τὴν τοῦ κέντρου φύσιν τὸ Β φέρεται τὴν μὲν ἐπὶ τὸ Γ· εἰς τὸ πλάγιον ἢ τὸ κέντρον· μείζω δὲ ἀεὶ τὴν ἀπὸ φύσεως ἐλάττων φέρεται· διὰ δὴ τοῦτο εἶναι τὸ κέντρον τοῦ παντὸς κρατεῖται μᾶλλον· ὅτι δὲ μείζων ἡ παρὰ φύσιν κινεῖται ἢ ἐλάττων τῆς μείζονος τῷ ἐκ τοῦ κέντρου γραφούσῃ τὸν ΑΒΓ κύκλον, ἐκ τῶν δεδειγμένων· ἔστω κύκλος ὁ ΑΒΓ, καὶ ἐφ' οὗ μὲν ΑΒ ἡ ΔΕ, ἐφ' οὗ δὲ ΒΓ ἡ ΖΗ· καὶ ἐπεὶ τὸ αὐτὸ κέντρον τὸ Α· καὶ ἐκβεβλήσθωσαν αἱ ΔΑ, ΖΑ· ἐπεὶ οὖν τὸ μὲν μεῖζον, ἐφ' οὗ μὲν ΒΓ ἡ ΖΗ, ἐλάττονι, ἐφ' οὗ δὲ ΑΒ ἡ ΔΕ· εἰσὶν ἄρα τὰ Ε, Η ἐπὶ τὸ αὐτὸ μέρος τῆς ΑΔ, ΑΖ· γραφόμενα κύκλου ἐπὶ τὸ αὐτὸ μέρος τῆς ΑΔ, ΑΖ· γραφόμενα κύκλου

ϖὶ τ̄ μειζόλ̄ ϖλάστ ψ̄ ϖριεῖ ὁρα τὸν τὸ αὐτὸ βάρ⊖ μέτρ⊖· ἐνια δὲ δῆλα μᾶλλ̄ ἀμφοῖν ὄντ̄· ἀλλὰ ϖολλῷ μᾶλλον ἐπὶ τῶν μᾶζόν̄· διὰ τὸ ϖολλῷ μεῖζον γίνεσθαι τὸ μέτρ⊖ ὑφ̄ ἑ ξ ὁποτ̄ οὖν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ βάρους ἐν τοῖς μείζοσι· καὶ διὰ τοῦτ̄ ὀ τεχνάζοντες ἀλουργοπῶλαι ϖρ⊖ τὸ ϖαρακρούεσθ̄ ἰσάντ̄ ὅτ̄· τὸ, τι ἀπαίρ̄ ϖ δὲ κεῖ μέσῳ τιθέντ̄· εἰ μόλιβδον ἢ φελλὸν ἢ ἄλλ̄ ϖ εἰς θάτερ̄ μέρ̄ ἐγχέοντες ἢ τοξύλα τὸ ϖρ⊖ τὸ ἑλκειν ϖρὸς ὃ βούλομ̄ ἑλκειν ϖριάντ̄· ἢ ἐὰν ἔχ̄ ὄζον· βαρύτερ̄ ἐν ᾧ μέρ̄ ἡ εἵλκα τοξύλα ὄντ̄· οὗ ὄζος· εἵλκα τὶς ὄντ̄· διὰ τί ἐὰν μὲν ἀνωθεν ᾖ τὸ ἀπαρτίον, ὅταν μὲν κάτωθεν ἕλκ̄ τὸ βάρ̄, ϖάλιν ἀναφέρει τὸ ζυγόν· ἐὰν δὲ κάτωθεν ὑπερκῇ, οὐκ ἀναφέρει, ἀλλὰ μᾶλλ̄ ἢ ὁτιοῦν ἀνωθεν μ̄, τὸ ἀπαρτίον ὄντ̄· ϖολλοῦ οὖν τὸ ζυγὸν γίνεσθαι ὀρθὸν πέκφ̄ καθέτου· τὸ γὰρ ἀπαρτίον ὀλίγ̄ κάθετον· ὥστε καὶ ὀλίγ̄ κάτω ἑλκόμενον ϖλεῖον ἂν ἐλθεῖν ἢ μᾶλλον ἀνθεστηκὸς τῷ ζυγῷ· ἐπὶ τ̄ κάθετον αὐτὸ ἐὰν κλίνῃ τὸ βάρος ἐν τῷ ἀνέμου μᾶλλον μοιρίῳ τοῦ ζυγοῦ· ἔσω ζυγὸν μὲν ὀρθὸν, ἐφ̄ οὗ βτ̄· ἀπαρτίον δὲ, τὸ ἀδ̄· ἐκβαλόμενον δὴ τοῦτο κάτω κάθετος ἔσω ἐφ̄ ἣν ἀε̄ μ̄· ἐὰν οὖν, ἐὰν τὸ βῆρ ὁπηλίωτειθείσῃ, τὸ μὲν ζ̄ οὗ τὸ ε̄· τὸ δὲ γ̄ τὸ ζ̄, ἔσω· ὥστε καὶ δῆλα ἐστὶ καὶ τὸ ζυγὸν τὸ ἐφ̄ ᾧ ε̄ ζ̄ τὸ ἔξω φ̄ καθέτου φ̄ ἐφ̄ ἧς αβ̄, τοῦτο νῦν φ̄ π̄, μεῖζον τοῦ ἡμίσεος· ἐὰν δὲ ἀφαιρεθῇ τὸ βάρος ἀπὸ τοῦ ε̄, ἀνάγκη κάτω φέρεσθαι τὸ ζ̄· ἔλαττον γὰρ ὄντος τοῦ ρ̄· ἐὰν μὲν δὴ ἄνω τὸ ἀπαρτίον ἔχ̄· ϖάλιν δὲ τὸ ϖοιεῖ ἀναφέρειν τὸ ζυγόν· ἐὰν δὲ κάτωθεν ᾖ τὸ ὑπερκείμενον, τοὐναντίον ποιεῖ· ϖολὺ γὰρ μᾶλλον τὸ ἡμίσεως τοῦ ζυγοῦ τὸ κάτω μέρος, ἢ ὡς ἡ κάθετος διαιρεῖ· ὥστε οὐκ ἀναφέρει· κοῦφον δὲ τιθέντες τὸ ἀπαρτίον μᾶλλον· ἔσω ζῡ τὸν ἐφ̄ ἣν ξ̄ τὸ ὀρθὸν· κάθετος ἡ κ̄ λ̄· μ̄· δῆλα δὴ, διαιρεῖ ταυτ̄ κ̄ ξ̄· ἐὰν τιθέντες δὲ βάρος ἐὰν τὸ ν̄, ἔσω τὸ μ̄ ν̄, ὃ τὸ ο̄· τὸ δὲ ξ̄, π̄ τὸ ρ̄· ἡ δὲ κ̄ λ̄, σ̄ τὸ λ̄ θ̄· ὥστε μεῖζόν ἐστι τὸ κ̄ ο̄· τοῦ λ̄ ρ̄· τοῦ θ̄ κ̄ λ̄· ν· ἀφαιρεθέντος δὴ τοῦ βάρους, ἀνάγκη μᾶλλον ἐπικεῖσθαι ὡς ἐπὶ βάρος ὑπερέχειν τοῦ ἡμίσους τοῦ ὠ ὧ τὸ χ̄· διὰ τοῦτο ἐν μεσομηδίλαι βάρη μικρὰ δύνασθαι μᾶζω μοχλῷ, ὡς πρὸ ἐλέχθη καὶ πρότερ̄ τὸ λαμ-

βάρους τὸ ἐπὶ τοῦ μοχλοῦ ξ ἄρα τὸ ἐλαττόμενον κινήσει βάρος ἐλαττον δέ ἐστιν ἀμφοτέρων τοῦ μοχλοῦ· ἡ ὅτι αἴτιόν ἐστιν ὁ μοχλός, ζυγὸν κάτωθεν ἔχων τὸ ὑπομόχλιον ἀμφισαδήποτε μέρη· τὸ γὰρ ὑπομόχλιον ἐστὶ τὸ ὑπομόχλιον· μᾶλλον γὰρ ἀμφοτέρων ἐστὶν ἐκείνου ῥοπή· ἐπεὶ δὲ ἐλάττονος βάρους ἐστὶν ἐκείνου ἐλάττονα ἀπέχοντα τοῦ ὑπομοχλίου ἐστὶ τὰ περὶ τὸν μοχλὸν τὸ μὲν ὑπομόχλιον ἀεί ἐστι κέντρον· δύο δὲ βάρη, ὅτι κινεῖ τὸ κινούμενον· ὃ δὲ τὸ κινοῦν βάρος πρὸς τὸ κινούμενον, τὸ μῆκος πρὸς τὸ μῆκος ἀντιπέπονθεν· αἰεὶ δὲ ὅσῳ ἂν μείζονα ἀφεστήκοι τοῦ ὑπομοχλίου ἔχον κινήσει· αἰτία δέ ἐστιν ἡ προειλεγμένη ὅτι πλεῖον ἀπέχει ἐκ τοῦ κέντρου, μείζονα κύκλον γράφει· ὥστε καὶ τὸ αὐτὸ ἰσχυρὸν πλέον μεταστήσει τὸ κινοῦν, τὸ πλεῖον τοῦ ὑπομοχλίου ἀπέχον· ἔστω μοχλὸς ἐφ' οὗ αβ· βάρη δὲ ἐφ' ὧν γ· τὸ δὲ κινοῦν ἐφ' ὧ τὸ δ· ὑπομόχλιον ἐφ' ὧ τὸ ε· τὸ δὲ ἐφ' ᾧ τὸ ζ κινήσαν, ἐφ' ὧ τὸ η· κινούμενον δὲ τὸ ἐφ' ᾧ γ βάρος· ἐφ' ᾧ κ· διὰ τί οἱ μεσόνεοι μᾶλλον τῶν ἄκρων κινοῦσιν· ἢ διότι ἡ κώπη μοχλός ἐστιν· ὑπομόχλιον μὲν γὰρ ὁ σκαλμός ἐστιν· μέγεθος δὲ τοῦ μὲν βάρους ἡ θάλαττα· ἣν ἀνωθεῖ ἡ κώπη· ὁ δὲ κινῶν τὸν μοχλὸν ὁ ναύτης ἐστίν· αἰεὶ δὲ πλέον βάρος κινεῖ ὅσῳ ἂν πλέον ἀφεστήκοι τοῦ ὑπομοχλίου κινοῦν τὸ μέρος· μεῖζον γὰρ οὕτως ἐνεπαίρει τοῦ κώπου· ὁ δὲ σκαλμὸς ὑπομόχλιον, κέντρον ἐστίν· ἐν μέσῃ δὲ τῇ νηΐ, πλεῖστον ἡ κώπη ἐπί· ἐν ᾗ γὰρ ἡ ναῦς ταύτῃ βαρυτάτη ἐστίν· ὥστε πλεῖον ἐπ' ἀμφότερα ἢ δέκα μέρος ἡ κώπη ἐκατέρωθεν χωρὶς εἶναι ἡ μέσης κινεῖται μᾶλλον· ἡ ναῦς διὰ τὸ ἀπερείδομένης τὴν κώπην εἰς τὴν θάλασσαν, τὸ ἄκρον τὴν κώπης τὸ ἐντὸς προϊέναι εἰς τὸ πρόσθεν· τὸ δὲ ναῦν πρὸς δὲ μένειν τῷ σκαλμῷ προϊέναι ῥᾴκερον ἡ κώπη· ἢ καὶ πλείω θάλασσαν διαιρεῖ ἡ κώπη, ταύτην ἀνάγκη μᾶλλον προωθεῖσθαι· πλείω δὲ διαιρεῖ, εἰ πλεῖον μέρος ἀπὸ τοῦ σκαλμοῦ τὴν κώπην· διὰ τοῦτο οἱ μεσόνεοι μᾶλλον κινοῦσιν· μέση δὲ ἡ μεσηνὶ τὸ ἀπὸ τοῦ σκαλμοῦ τὴν κώπην ἐντός ἐστιν· διὰ τί τὸ πηδάλιον μικρὸν ὂν ἐπέχει τῷ πλοίῳ τοσαύτην δύναμιν ἔχει· ὥστε ὑπὸ μικροῦ οἰακος, ἐν ἀνοΰσι ναυσὶ μεγάλαις ἡ αὐτὴ ἠρεμοῦσα, μεγάλα κινεῖσθαι μεγέθη πλοῖα· ἢ διότι καὶ τὸ πηδάλιον

ἴσμοχλῶ· τὸ δὲ βάρος ἡ θάλαττα· ὁ δὲ κυβερνήτης ὁ κινῶν· οὐκοῦν πολλάκις δὲ λαμβάνει τὸν θάλατταν ὥσπερ ἡ κώπη τὸν ἀέρα· ἀεὶ γὰρ τὸ πρόσθεν κινεῖ τὸ πλοῖον, ἀλλὰ κινούμενον κλίνει πολλαχόσε τὴν θάλατταν δεχόμενον· ἐπεὶ γὰρ τὸ βάρος ἐν τῇ θαλάττῃ, τοὐναντίον ἀπερείδόμενον κλίνει τὸ πλοῖον· τὸ δὲ τοὐναντίον εἰς τοὐναντίον στρέφεται· ἡ θάλαττα δὲ ὑγρὸς· εἰ δὲ ἐκεῖνο εἰς τὸ ἐκτός, οὕτω δὲ ἀκολουθεῖ τὸ πλοῖον διὰ τὸ σῶμα δεδέσθαι· ἢ μᾶλλον κώπη μὲν τὸ βάρος τὸ βάρος ὠθοῦσα· ἡ δὲ πηδάλιον ἐκεῖνο αὐτῷ τῷ μορίῳ, εἰς τοὐθὺ προάγει· τὸ δὲ πηδάλιον ὥσπερ καθήται τοῦ πλοίου εἰς τὸ πλάγιον ἡ δὲ ῥοὴ ἐκεῖ πρὸς ἐκείνην κίνησιν ἐπάκτρα δὲ καὶ οὐκ ἐν μέσῳ κεῖται· ὅτι ἧττον τὸ κινοῦν μόριον κινῆσαι ἐπάκρου κινοῦν· τάχος δὲ φέρει τὸ πρῶτον μέρος, διὰ τὸ ὥσπερ ἐν τοῖς φορομένοις ἐπὶ τέλει μᾶλλον τῷ φορᾷ ἕπεσθαι τὸ σῶμα ἔχουσι ἐπὶ τέλει· ἀσθενεστάτη δέ ἐστιν ἡ φορά· ἡ δὲ ἀσθενεστάτη ἀφίησιν ἀεὶ κρούσει· διὰ δὲ τοῦτο ἐν τῇ πρύμνῃ τὸ πηδάλιον ἐστί· μικρὸν γὰρ ἐν τούτῳ μικρᾶς κινήσεως μεγάλης μείζονα τὴν ἄκρην ποιεῖ κατὰ τὸ πλάτος, διὰ τὸ τὴν γωνίαν εἶναι μείζονα καθ' ἣν ἂν μείζους ὦσιν αἱ πλευραὶ ἔχουσαι· δῆλον δὲ ἐκ τούτου καὶ δῆλον ἐπὶ μᾶλλον προέρχεται τὸ πλοῖον, ἢ ἡ κώπη πλάτη· τὸ αὐτὸ γὰρ μέγεθος, τῇ αὐτῇ ἰσχύι κινούμενον ἀεί, πλέον ἐν τῷ ὕδατι πηδᾷ σιν· ἔστω γὰρ ἡ ΑΒ κώπη· τὸ δὲ Γ ὄσκαλμος· τὸ δὲ ΑΔ τοῦ πλοίου ἀρχὴ τῆς κώπης· τὸ ΒΕΖ ἐν τῇ θαλάττῃ· εἰ δὴ τὸ Α, ὃ τὸ ΔΗ μετακεκίνηται, τὸ Β, οὐκ ἔσται οὐ τὸ Ε· ἴσον γὰρ ἦν τὸ ΒΕ τῷ ΑΔ· ἴσον οὖν μετακεχωρηκὸς ἔσται· ἀλλὰ μὴν ἐλάττου ἔσται δηλονότι τὸ Ζ ἢ τὸ Θ· ἀέρα· τοίνυν τὸ ΑΒ κατὰ τὸ Η· τὸ δὲ Γ κατὰ τὸ Θ· ἐλάττω ἦν τὸ ΒΖ τοῦ ΑΔ· ὥστε καὶ τὸ ΗΘ τοῦ ΔΘ· ὅμοια γὰρ τὰ ΖΙΓΩΝΙΑ· καθεστηκὸς δὲ ἔσται τὸ μέσον τοῦ φοῦ γ· εἰς τοὐναντίον δὲ ἡ ΖΘ τῷ θαλάττῃ ἄκρῳ τῷ Β μετακεχωρεῖ· ἡ ὥσπερ τὸ ἐν πλοίῳ ἄκρον τὸ Α· μὴ ἐχώρει δὲ οὗ ΔΘ· ὥστε μετακινηθήσεται τὸ πλοῖον καὶ ἐκεῖνου ἡ ἀρχὴ τῆς κώπης μεταφέρει· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ τὸ πηδάλιον ποιεῖ· πολλῷ ὅτι εἰς τὸ πρόσθεν, οὐδὲν συμβάλλεται τῷ πλοίῳ ὥσπερ εἰλέχθη· ἀλλὰ μόνον τὸ πρύμνῃ εἰς τὸ πλάγιον ἀποθεῖναι ἐνθυμεῖσθαι ἐν

θαι, εἰς τοὐναντίον γὰρ ἡ πρώρα οὕτω μᾶλλον· ἢ μὲν δὴ τοῦ πλοίου πρόσοψις οὕτω κεῖται, δεῖ δὲ οἷον τὸν κύκλον μέσον νοεῖν, καὶ ὥσπερ ὁ σκαλμὸς τὴν κώπην· τὸ δὲ μέσον οὐ δύναται χωρεῖν, ἀλλ' οἷός ἐστι μετακινεῖται· ἐὰν μὴ εἰσω ἄλῃ, ἢ πρύμναδε ῥομβῆται· ἡ δὲ πρῷρα εἰς τοὐναντίον νεύει· ἐν ᾧ τῷ αὐτῷ, ὅσῃ τὸ πρῶρ τοῦ πλοίου μεθέστηκεν ὅλον. Διὰ τί ὅσῳ ἂν ἡ κεραία αἴρηται, θᾶττον πλεῖ τὰ πλοῖα τῷ αὐτῷ πνεύματι ἢ ὅταν πένδομι ἴσον μοχλὸν ὑπομόχλιον δὲ τὸ ἐδώλιον, ἐν ᾧ ἐμπέπηγεν ὁ ἱστός, τὸ πλοῖον· τὸ δὲ κινοῦν, τὸ ἐν τῷ ἱστῷ πνεῦμα· εἰ δὲ ὅσῳ ἂν πορρώτερον ἦ τὸ ὑπομόχλιον, ἐλάττονι δυνάμει ἐθέλει ἡ αὐτὴ δύναμις τὸ αὐτὸ μέγεθος· ἢ δὲ κεραία αἴρει τὸν ἱστόν· ὅταν μὴ ἐν τῷ ἐδωλίῳ ᾖ τὸ ὑπομόχλιον ὄντος· Διὰ τί οὖν βούλομαι διαβῆναι, μηδὲν τοῦ πνεύματος ὄντος, τὸ μὲν πρῶτον κυβερνήτην τοῖς ἱστίοις μέλλουσι· τὴν πρῶραν πρὸς αἶραν τρέπειν ἢ διότι αὐτὰ τὰ πλοῖα πολλὰ μᾶλλόν τῷ πνεύματι οὐδὲν ὀλίγῳ ἢ οὐ πρέπει· προσάγει οὖν τὸ πνεῦμα· εἰς οὐδὲν ἂν καθίστη τὸ πλοῖον αὐτῶν, μὴ μοχλοῦντων ἀλλήλοις ἅμα ἢ μᾶλλον ἅμα τῷ πνεύματι· ἀνακλίνασι δὲ τὸ ἐναντίον ἑαυτούς· Διὰ τί τὰ στρογγύλα μᾶλλον τῶν πνευμάτων οὐκ ἐμπίπτει· ἔχει γὰρ δέ πως καὶ τὸν κύκλον κυλίεσθαι. ἢ γὰρ κατὰ τὸ ἅψασθαι μόνον τοῦ κέντρου, ὡς περὶ ὀξυγωνίου· ἢ ὡς ἐφαπτομένης εὐθείας, ἢ ὡς περὶ τὸ κέντρον μόνον ὡς περὶ ἑστῶσαν ἕστηκε καὶ τὸ κέντρον μένον ὅμοιον, ἢ ὡς περὶ τὸ ὅλον τὸ κέντρον μένον ὡσπερ ὁ κρίκος· ἀλλ' οὐ κυλίνδεται· εἰ μὴ δή τις αἰτήσαιτο τοιαῦτα διότι ὡς μικρῷ ἅπτεται τοῦ ἐπιπέδου· ὥσπερ τὸ κύκλῳ ἵστημι, καὶ διὰ τὸ μὴ προσκόπτειν· ἀφίστηκε δὲ τῆς ὑποκειμένης ἡ ὁμοία· καὶ ἔτι ὧν ἂν ἀπωθῶμεν, πάλιν τούτων ἐλάττονι ἅπτεται· εἰ δὲ ὠθοῦμεν μᾶλλον, τὴν ὑποθέσεως ἐπὶ πλεῖον ἀφίστησιν· ἔτι ἐξ ἐπιπέδου. τοῦτο τὴν κίνησιν οὐκ ἐῶ κινῶν· ὅταν μὲν γὰρ ὀρθὸν ᾖ διάμετρος τοῦ κύκλου τῷ ἐπιπέδῳ, ἀπὸ μὲν τοῦ κύκλου ἴσον τὸ βάρος ἐπὶ θάτερα διαλαμβάνει ἡ διάμετρος· ὅταν δὲ κινῇ ἐπὶ θάτερα

πλέον ἐφ᾽ ᾧ κινεῖται, ὡς πρόσθεν εἴπομεν. τὸ δὲ πῦρ οὐκ ὠθεῖν πέφυκεν οὐδὲν ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ὃ ἂν ἔλθῃ. ἐφ᾽ ὃ δὲ ἔλθῃ καὶ πόσον, οὐκ ἴσμεν τοῦτο· εἰ πεπερασμένον τὸ ὠθοῦν τοῦ ὠθουμένου φλοιοῦται, δυσκίνητον ἔτι λείπεται τινά· ὅτι καὶ ἡ γραμμὴ ἡ τοῦ κύκλου, φ᾽ φορᾶ ἐστὶν ἀεί· ὥσπερ τὸ μῆκος οὐ διὰ τὸ αὐτὸ ῥεῖθρον· οἷον τοῖς μείζοσι κύκλοις ὑπάρχει πρὸς τοὺς ἐλάττονας. θᾶττον δὲ ὑπὸ φλοίσβου ἰσχυροῦ κινοῦνται οἱ μείζους· ἢ τὰ βάρη κινοῦσι διὰ τὸ, ροσθὴν τιμὴν ἔχειν τὴν γωνίαν τῶν μείζονα κύκλου τοῦ ἐλάττονος· ἢ εἰ μαιόσπερ ἡ διάμετρος πρὸς τὴν διάμετρον· αὐξομένων, πᾶς κύκλος μείζων πρὸς ἐλάττονα· ἀπείροις δὲ οἱ ἐλάττους· εἰ δὲ πρὸς ἕτερ᾽ ἔχει ροσθὲν ὁ κύκλος· ὁμοίως δὴ κινήσεται, καὶ ἄλλως αὖ ἔχει ροσθὲν ὁ κύκλος· ἢ τοῦ ὑπὸ κύκλου κινούμενα, καθ᾽ μὴ τὴν ἀφὴν ἅπτεσθαι τοῦ ὠθοῦντος· ἀλλ᾽ ἢ παρὰ τὸ ὠθοῦν, ἢ ὡς αἱ ξοχολαῖαι· καὶ γὰρ οὕτως ἔχοντα ἕξει κινοῦντα καὶ κινοῖσι γὰρ βάρη ἢ οὕτως ἔστι μικρὰ ἅπτεσθαι πρὸς κράδη, ἀλλὰ διὰ μᾶλλον αἰτίαν. αὕτη δέ ἐστιν εἰρημένη πρότερον ὅτι ἐκ δύο φορῶν συγκύπτει ὁ κύκλος· ὥστε μίαν αὐτῷ ἀεὶ ἔχειν ροσθὴν, καὶ οἷον φερόμενον αὐτὸν ἀεὶ, κινοῦσι δὲ κινοῦντες, ὅταν κινῶσιν κατὰ τὴν προσφέρουσαν ροσθήν· φερομένην γὰρ αὐτὴν κινοῦσιν· τὴν μὲν γὰρ εἰς τὸ πλάγιον αὐτοῦ κίνησιν, ὠθεῖ τὸ κινοῦν· τὴν δὲ εἰς τὸ φλοιὸν διαμέτρου αὐτὸν κινεῖται. Διὰ τί τοῦ διὰ τῶν μειζόνων κύκλων αἴρεσθαι ἢ ἑλκέσθαι, ἔχον ἔστιν κινεῖσθαι· οἷον ἔστιν αἱ ξοχολαῖαι αἱ μείζους τῶν ἐλαττόνων· καὶ αἱ σκυτάλαι δοκοί· ἢ διότι ὅσῳ ἂν μείζων ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἐν τῷ ἴσῳ χωρίῳ, πλέον κινεῖται χωρίον· ὥστε ἡ τοῦ βάρους ἐπόρισεν ποιήσει τὸ αὐτὸ ὥσπερ εἴπομεν, ἢ τὰ μείζω τῶν ἐλαττόνων ἀκριβέστερα εἶναι· τὸ μὲν γὰρ ἀστραγάλιον ὀξὺ κέντρον ἔχον· τοῦ δὲ κυλίνδρου αἰεὶ τὸ αὐτὸ τὸ ἁπτόμενον ἐκ τοῦ μέσου. Διὰ τί ῥᾷον ὁτὲ μὲν βάρος, ἢ κινεῖται τὸ ζυγὸν ἢ ἔχον βάρος· ὁμοίως δὲ τροχός, καὶ μοχλοῦ τοῦ· τὸ βαρὺ τῆς μὲν μείζω δεῖται ἐλάττονος καὶ κυφοτέρου· ὅτι δὲ μόνον εἰσφέρειν τὸ βαρύ· αἴτιον τὸ ἢ εἰς τὸ πλάγιον δυσκίνητόν ἐστιν· ἐὰν δὲ τὸ ἔξω πρὸς κινῆσαι χαλεπώτερον· ἐφ᾽ ὃ ἂν ἔλθῃ πλάγιον

οὐ ῥέπει

οὐ ξέπεσ. διὰ τί ἐστὶ τὸ σκυτάλωνξᾶον τὸ φορτίακομίζειν ἢ ὠστὸ τὰ μαξῶν ἐχουσῶν, τὸ μὲ μεγάλουσ τροχούς, τὸ ὑμικρούς. ἢ διότι ὠστὸ σκυτάλωμᾶλλε μίαν ἔχει πρόσκοψιν. τὸ γὰρ ἐπὶ τὰ μαξῶν, τὸ ἄξονα ἀπροσκόπτωσ αὐτῷ. ἐκτεῖ τὸ αὖ ωθεν ωσ ἔξω αὐτ, ἐκ τὸ πλαγῖ. τὸ γὰρ ὠστὸ σκυτάλ, ὠστὸ δύο γύτ κινεῖται, τὴ τὰ κάτω χώραν τρκει μμένη. ἐφ ᾧ δὲ ἁρμοττ ἐστὶ κυλίεται τὸ ὅλον κύκλ ἀφορόμμ ὠθεῖται. διατί ποτε ῥᾳόντερα τὰ βέλη φέρει ἀπὸ φλοφενδόνης, ἢ ἀπὸ τ χειρὸσ, καίτοι κρατεῖ γε ὁ βάλλ τὴ χειρὶ μᾶλλ ἢ ἀποργήσασ τὸ καίαρ. ἢ ἔτι ὅτωμ δύο βάρη κινεῖ τὸ, τὴ φλοφενδόνησ ἐκ τὸ βέλ. ἐκείνη γὰρ τὸ βέλ μόν. πότερον ὅτι ἐν μῷ τὴ σφενδόνη κινεῖ τὸ βέλοσ, ἢ πτὸ βάλλων. πότερα γὰρ κύκλῳ πολλάκισ ἀφίησιν ἐκ τῆ φλ χειρὸσ ἀπὸ φλ ἡρεμίασ ἡ αρχή. ὥσπερ δὲ δύο κινεῖ τὸ τρακι νόμμ αὐ ἠρεμοῦν τοσ. ἢ διατὸ ὅλο, ἐκ δὲ ὅτι ἐκμ σφενδονῶμ, ἢ μῷ χειρὶ μένει κέντρον, ἢ ὃ σφενδόνη ἐκ τοκέντρου ὁσῳοῦν ἢ μείζων ἢ ἀπὸ τοκέντρου κινεῖται ταχύτ τον, ἢ δὲ ἀπὸ φλ χειρὸσ βολὴ πρὸσ τὼ σφενδόνῳ βραχεῖα ὁδόσ.

Διὰ τί ξᾶον κινοῦμ πιεὶ τὸ αὐτὸ ζυγὸν οἱ μείζους τ ἐλατῆρων κόλλοπεσ. ἐ οἱ αὐτοὶ ὀνοι λεπτότεροι ὑπὸ φλ αὐτ ἰσχύος τ ωαχυτέρ. ἢ διότι ὁμ ὅμοιοσ ἡ τὸ ζυγὸν μέν ξον ὄστ. τὸ δὲ ἀπέχοντα μεγέθη αἱ ἐκ τοκέντρου. θᾶττον δὲ κινοῦνται πλέον ἀπὸ φλ αὐτ ἰσχύοσ αἱ τῶν μᾶλλ ἢ κύκλων, ἢ αἱ τῶν ἐλατήρων. ὑπὸ τὸ φλ αὐτ φλ ἰσχύοσ μεῖζον μεθίσταται τὸ ἄκρ τὸ ωορρώτερ τοκέντρ. διὸ τρῶ μ τὸ ζυγὸν τοὺσ κόλλοπασ ὀργυιαπερ ἔχ οἷσ ξᾶον στρέφουσιν. ἐν δὲ τοῖσ λεπτοῖσ ὀνοισ, πλείου γίνεται τὸ ἔξω τοξύλ. αὕτη γὰρ ἡ ἐκ τοκέντρου. διὰ τί τὸ αὐτὸ μέγεθοσ ξύλον ξᾶον καταάσει. ωορρᾳ γὰρ ἐὰν ἴσον ἀποστήσωσι τ ἄκρων ἐχόμμοσ καταγνύη, ἢ ᾧ ἀπὸ τοῦ ἐμ μὺσόντοσ. καὶ ἐὰν προστῆμεν ἐρείσασ, μὴ τῷ πόρρωθεν τῆ χειρὶ κατα γνύηι ἐμμύθεν, ἢ διότι, ὥθεμ μὲ γὰρ τὸ μόνυ κέν ξον, ἔνθα ἔλαττοσ. ὅσῳ δ' ἂμ πορρώτερ ἢ τοκέν ξου ξᾶον κινεῖται ἀεὶ ὠ. κινηθῆναι γὰρ ἀνάγκη κατα γνύμμ. διατί ωοτὲ τῆ αἰπελλῆ αἰκαλὸ μμα

κρόναι γρομφύλαι εἰσὶν, ἐκ μακρῶν τῶν λίθων καὶ ὀξυγώνιον τὸ ἐξυπτάμενον, ἢ διότι τὰ πλεῖον ἀπέχοντα τοῦ μέσου ἐν τῇ κινήσει θᾶττον φέρεται. τὸ μὲν γὰρ μέσον, γίνεται κέντρον· τὸ δὲ διάστημα, ἐκ τοῦ κέντρου· ἀεὶ δὲ μείζων ἀπὸ φύσεως κινήσεως, μείζων γραφόμενος κύκλος· τὸ δὲν ἴσῳ χρόνῳ μείζω δρόμον, θᾶττον φέρεται. τὰ δὲ φορτία θᾶττον ἐκ τοῦ ἴσου ἀποσπᾶται, σφοδρότερον τύπτει. τὰ δὲ τύπτοντα μᾶλλον, καὶ τὰ τύπτεται μᾶλλον· ὥστε καὶ ἀναγκαῖον βαίνειν ἀεὶ τὰ πλέον ἀπέχοντα τοῦ μέσου· τοῦτο δὲ τοῦ βάρους ἀναλαμβάνειν περιφορήν. ταῖς δὲ κρόναις διὰ τὴν φιλαλάστησιν κίνησιν διὰ τὸ μετὰ τῆς θαλάττης κινεῖσθαι, συμβαίνει ἀεὶ ἐγκινήσει εἶναι τὴν κυλιομένην προσκόπτειν· τοῦτο δὲ ἀναγκαῖον μᾶλλον συμβαίνειν αὐτῇ τῇ ἄκρᾳ. Διὰ τί ὅσῳ ἂν ᾖ μακρότερα τὰ ξύλα, τοσούτῳ ἀθενέστερα γίνεται καὶ μᾶλλον εἰαίρεσθαι μᾶλλον, καὶ ἧττον ὁμαλῶς; ἢ ὅτι μοχλοῦ γίνεται βάρος καὶ ὑπομόχλιον ἐν τῷ αἴρεσθαι τὸ ξύλον τὸ μῆκος· τὸ μὲν γὰρ πρὸς τὴν μέρος αὐτοῦ, οἷον χεὶρ αἴρεσθαι τὸ ξύλον ὑπομόχλιον γίνεται· τὸ δὲ ἐπὶ τῷ ἄκρῳ βάρος· ὥστε ὅσῳ ἂν ᾖ μακρότερον τὸ ἀπὸ τοῦ ὑπομοχλίου, τοσούτῳ ἀναγκαῖον καὶ μᾶλλον ὁρᾶσθαι μᾶλλον· ὅσῳ γὰρ ἂν πλέον ἀπέχῃ τοῦ ὑπομοχλίου, τοσούτῳ ἀναγκαῖον καὶ μᾶλλον εἶναι μεῖζον· ἀναγκαῖον οὖν αἴρεσθαι τὸ ἄκρον τοῦ μοχλοῦ· ἐὰν δὲ μὴ καὶ μᾶλλον ὁμοίως, ἀναγκαῖον τὸν καὶ μᾶλλον ὁρᾶσθαι μᾶλλον αἰρόμενον· ὅπερ συμβαίνει ὡς τὸ ξύλον τὸ μακρὸν· ἐν τῷ τὸ μεταχύ σὺν ἐγγὺς τὸ ἔχον τὸν τοῦ ὑπομοχλίου γίνεται τὸν ἥμισυ μᾶλλον. Διὰ τί τῷ σφηνὶ ὄντι μικρῷ, μεγάλα βάρη δίδασθαι, καὶ μεγέθη σωμάτων ἀθλίψιν ἰσχυρὰ γίνεται, ἢ διότι ὁ σφὴν, δύο μοχλοί εἰσι ἐναντίοι ἀλλήλοις· ἔχει δὲ εἰκάτερος τὸ μὲν βάρος, τὸ δὲ ὑπομόχλιον· ὁ καὶ αὐξανόμενος ἢ ἐλάττων γίνεται· ἔτι δὲ ἡ φιλαλληλία φορά, τὸ βάρος ὁ τύπτει καὶ κινεῖ, πρὶν μέτρον καὶ διὰ τὸ κινούμενον κινεῖν τὴν ταχυτῆτι, ἰσχύει ἐπὶ πλέον μικρῷ δὲ ὄντι τῷ μοχλῷ μεγάλαι δυνάμεις ἀκολουθοῦσι· διὸ λανθάνει κινοῦν ὅσα τὴν ἀξίαν τοῦ μεγέθους ἐστὶ σφηνὶ ἐφ' ᾧ ΑΒΓ. τὸ δὲ σφηνοῦμενον ΔΗΖ. μοχλὸς

δὲ

ὃ γίνεται ἡ ΑΒ. βάρος δὲ τὸ τοῦ κάτωθεν ὑπομοχλίου ὃ. τὸ ΖΔ ἀντίος δὲ τοῦ ΖΔ μοχλός. τὸ ΑΓ. ἡ δὲ ΑΓ. κοπτομένη ἑκατέρα τούτων χρῆται μοχλῷ. αἱ αὐταί. γὰρ τὸ Β. Διὰ τί ἐάν τις δύο ξυλαρίαις τοιήσας ἐπὶ δύσι ξύλοις συμβάλλουσιν ἑαυτοῖς ἐναντίως αὐτοῖς, κύκλῳ περιβάλῃ καλώδιον ἔχον τὸ αὐτὸ μέγεθος ἑκατέρᾳ τῷ ξύλῳ, θάτερον ἢ προσερηρεσμένον ἢ πρὸς τῷ θεμελίῳ κατὰ τὰς ξυλαρίας ἐὰν ἕλκῃ τις τὴν ἀρχὴν τοῦ καλωδίου μεγάλα βάρη προσάγει, καὶ μικρὰ ἕλκουσαι ἰσχύς. ἢ διότι τὸ αὐτὸ βάρος ἀπὸ ἐλάττονος ἰσχύος κινεῖται, ἐγείρεται ἢ ἀπὸ χείρονος, ἢ ξυλαρίας, τὸ αὐτὸ πρεῖ τῷ μοχλῷ. ὥστε ἡ μία ἀκμὴ ἕλκει, καὶ ἀπὸ μιᾶς ὁλκῆς τοῦ καταχείρα πολὺ ἕλκει βαρύτερον. τοῦ τοιγὰρ δύο ξυλαρίαι πλέον ἢ δι' πλασίων τάχει αἴρουσι ἐλάττονι δὲ ἐπὶ ἑτέρᾳ ἕλκει. ἢ ἐὰν τὴν καθ' ἑαυτὴν εἰλκεν, ὅταν ὑπερακρεμασθῇ ἑτέρας ἐμβληθῇ τὸ σφυρίον. ἐκείνην γὰρ ἐπὶ ἔλαττον ἐπρίησε τὸ βάρος. εἰ οὕτως ἐὰν μὲν πλείους ἐμβάλληται τὸ καλώδιον ἐν ὀλίγοις προχλαΐαις πολλὴ γίνεται διαφορά. ἢ ὥστε ὑπὸ μὲν πρώτης τοῦ βάρους ἕλκοντος τέτταρας μνᾶς, ὑπὸ δὲ τελευταίας ἕλκεσθαι τοσοῦτον ἐλάττω. ὃ ἐν τοῖς οἰκοδομικοῖς ἔργοις ἐμποδὼν κινοῦσι μεγάλα βάρη. μεταφέροντι γὰρ ἀπὸ μὲν ξυλαρίας ἐφ' ἑτέραν. καὶ πάλιν ἀπ' ἐκείνης εἰς ὄνους εἰ μοχλός. φύγοι δ' ἂν ταυτόν, ὅτι τῷ ποιεῖν πολλὰς ξυλαρίας. Διὰ τί ἐάν μή τις ὠθῇ ἐπὶ τὸ ξύλον πέλεκυν μέγαν, εἰ φορτίον μέγα, ἐπαΰει, οὐ διαιρεῖ τὸ ξύλον. ὅτι καὶ λόγου ἄξιον. ἐὰν δὲ ἄρα τὸν πέλεκύν τις ποτάξῃ αὐτὸ διαχέει, ἔλαττον βάρος ἔχοντος τοῦ τυπτομένου, πολὺ μᾶλλον ἢ τοῦ ἐπικειμένου εἰ πλέον ὄγκος, ἢ διότι ποιεῖ τοῦτο τῇ κινήσει ἐργάζεται. καὶ τὸ βαρὺ τὴν τοῦ βάρους κίνησιν λαμβάνει μᾶλλον κινούμενον ἢ ἠρεμοῦν. ἐπικείμενον δ', ἀκίνητόν ἐστι τῷ τοῦ βάρους κίνησιν. φερόμενον δὲ, ταύτην ἢ τῷ τοῦ τύπτοντος. ἐπεὶ εἰ γίνεται σφῦρα ὁ πέλεκυς. ὁ δὲ σφὺς μικρὸς ὢν μεταλαμβάνει διὰ τὸ εἶναι ἐκ δύο μοχλῶν ἐναντίως

συγκειμένων. Διὰ τί αἱ φάλαγγες τὰ κέρα ἰσοῦσιν ἀπὸ μικροῦ ἀρτήματος μετεπέλαβάρη, τῶν ὅλων ἡμιζυγούντων; ὃ μὲν γὰρ βάρος ἐν τίθεται, καὶ πέρατα μόνον ἡ φάλαγξ· ἐπὶ θάτερα δ' οὐ· ἡ φάλαγξ δὲ μόνον· ἢ ὅτι ἅμα συμβαίνει ζυγὸν καὶ μοχλὸν εἶναι τὴν φάλαγγα. ζυγὸν μὲν γὰρ, ἢ τῶν ἀπαρτίων ἕκαστον μέσον τὸ κέντρον ἐστὶ φάλαγγος· τὸ μὲν οὖν ἐπὶ θάτερα, ἔχει πλάστιγγα· τὸ δὲ ἐπὶ θάτερα, ἀντὶ τῆς πλάστιγγος τὸ σφαίρωμα ὃ ᾧ ζυγῶ πρὸς κεῖται, ὥσπερ εἴ τις τὴν ἑτέραν πλάστιγγα καθαιρεῖ τὸν σταθμὸν ἐπιθείη ἐπὶ τὸ ἄκρον φάλαγγος· δῆλον δὲ ὅτι ἔλκει τοῦτον, βάρος ἐν τῇ ἑτέρᾳ κείμενον πλάστιγγι· ὅπως δὲ τὸ ἓν ζυγὸν πολλὰ ἥξυται, τοιαῦτα τὰ ἀπαρτία πολλὰ ἔγκειται ἐν τῷ ριούτῳ ζυγῷ· ὧν ἑκάστου τὸ ἐπὶ τάδε ἐπὶ τὸ σφαίρωμα τὸ ἥμισυ φάλαγγός ἐστι. καὶ ὁ σταθμὸς δὲ ἴσου τῶν ἀπαρτίων κινουμένων· ὥστε δυνατὸν ἐξεῦρεῖν πόσον βάρος ἕλκει τὸ ἐν τῇ πλάστιγγι κείμενον, ὥστε γνῶναι ὅταν ὀρθὴ ἡ φάλαγξ ᾖ, ἀπὸ πόσου ἀπαρτίου πόσον βάρος ἔχει ἡ πλάστιγξ καθάπερ εἰρῆσθαι. ὅλη μὲν οὖν ῥοπὴ τοῦ ζυγοῦ. ἔχον μίαν μὲν πλάστιγγα ᾗ ἴσαται τὸ βάρος· τὴν δὲ ἑτέραν ἐν ᾗ τὸ σταθμὸν ἐν τῇ φάλαγγι· διὸ σφαίρωμα ὀνομάζω φάλαγξ ἐπὶ θάτερον· τοιοῦτον δὲ οὐ πολλὰ ζυγά ἐστι· καὶ τοσαῦτα, ὅσα περίστατα τὰ ἀπαρτία· αἰεὶ δὲ τὸ ἐπὶ πλέον ἀπαρτίον φάλαγγος ἐστὶ τοῦ ἴσου μὲν βάρους μεῖζον ἕλκει βάρος· διὰ τὸ γίνεσθαι τὴν μὲν φάλαγγα πᾶσαν μοχλὸν ἀπ' ἐσχατῆς μηχανῆς· ὑπομόχλιον μὲν δὲ τὸ ἀπαρτίου ἕκαστον, ἀπωθεῖν δὲ· τὸ δὲ βάρος τὸ ἐν τῇ πλάστιγγι· ὅσῳ δὲ ἀπὸ μακροτέρου ἢ τὸ μῆκος τοῦ μοχλοῦ τοῦ ἀπὸ τοῦ ὑπομοχλίου, τοσοῦτῳ ἐκεῖ μᾶλλον ἔλκει· διὰ τοῦτο δὲ σὺν κινεῖ· καὶ ἴσῃσι τὸ πρὸς τὸ σφαίρωμα βάρος φάλαγγος. Διὰ τί οἱ ἀπὸ ξύλου ἔχοντες ἐξαίρετον τὸν ὀδοντωτὸν πρὸς λαμβάνουσι βάρος τὸν ὀδοντωτὸν γράνην, ἢ τῇ χειρὶ μόνῃ ψιλῇ πρότερον διὰ τὸ μᾶλλον ἐξολισθάνειν διὰ τῆς χειρὸς τὸν ὀδοντα· ἢ ἐκ τῆς ὀδοντοτόμου; ἢ μᾶλλον ὀλισθαίνει τῆς χειρὸς ὁ σίδηρος καὶ οὐ πιλαμβάνει αὐτὸν κύκλῳ·

μαλθακὴ γὰρ ἔσται σαρξ τῷ δακτύλῳ, μὴ προσμένῃ μᾶλλον μὴ πρὸς
ἁρμόττῃ· ἀλλ' ὅτι ἡ ὁδὸν τὰ γρα δύο μοχλοί εἰσιν αὐτῷ εἰ μὴ
ἐν τῷ τομόχλιον ἔχοντες τὸ ΑΒ ἀντιφθόρμασχίσας. τὸ ΔΕ-
ον οὖν κινῆσαι χωλὴν ταυτῷ ὀργανῷ πρὸς τὴν ὄξαιρεσιν· ἔστω γὰρ ἡ
ὁδὸν τὰ γρας τὸ μὲν ἕτερον ἄκρον ἐφ' ᾧ τὸ Α. τὸ δὲ ἕτερον τὸ Β, ὀξαι-
ρεῖ δὲ ἡ μοχλὸς ἐφ' ᾧ ΑΔΖ. οὐ δὲ μὴν μοχλὸς ἐφ' ᾧ ΒΓΕ. ὑπο-
χλιον δὲ τὸ Θ. ὀξὺ δὲ ὁδοὺς ἐφ' ᾧ ΙΣΩ αἱ πλευραί. ὁ δὲ βάρος ἑκάτερῳ τῶν
ΖΕ ἢ ἄμα λαβὼν κινεῖ. ὅτι δὲ κινήσει ὄξεῖαν λεκτέον τὴν χειρὶ ἢ ἡ ὀρ-
γάνῳ. Διὰ τί ταὶ καίρυα ξαλῶς καὶ τεμνύουσιν αὐτὰ ὠλὴν ὑπὸ τῶν
ὀργάνων οἷς πρῶτοι πρὸς τὸ καὶ τεμνύναι αὐτά· πολὴν ἀφαιρεῖ ἰ-
σχὺν ἡ φλοφορᾶς ἡ λίας· ἔστι δὲ σκληρῶν ἐαρεῖ σὺν ὠλίβοον, θᾶτ
τομὴν αὐ καπέξηι ξυλίνων ἢ κούφων τῷ ὀργάνῳ· ἢ διότι τὼ σὲ πᾶμ
φότερα θλίβει ὑπὸ δύο μοχλῶν τὸ καίρυον· τῷ δὲ μοχλῷ ἐλάττω
δύναιρεῖται ταὶ ἐάρη· τὸ δ' ὄργανον, ἐκ δύο σύγκειται μοχλῶν· ὑπομόχλι
ον ἐχόντων τὸ αὐτὸ τὼ σὺν ἀφλὼ ἐφ' ἧς τὸ Α. ὥστε περ δὲ εἰσὶν ἐκβε
βλημμένοι, ὑφ' ὧν κινεῖται μᾶλλον εἰς ταῦτ' ἀκρα, αἱ ΕΖ σὺν ἦσαν τὸ ἐλά
δὲ αὐτὸ μικρᾶς ἰσχύος· ὠλὴν ἐν τῇ ὠλυσὶ τὸ ἐάρος ἐπὶ ἑτέρου τὸν τὼν ἡ
κρείττω ν τὸν τῆς· ἢ τὸ ΕΓΖ μοχλοῖόν τι πρὸς τὴν ἄρσιν εἶναι
τοὐναντίον αἴρομένου, ἢ θλίβομένου, καὶ τεμνύσι τὸ ἐφ' ᾧ Κ. διὰ τὸ δὲ
τὸ ΖΕ ὅσῳ αἰεὶ ἐλύττων ἢ φλᾶ, τὸ Α σὺν ΖΕ βέβηκεν ἧττον· ὅσῳ δ' αὖ ἧττον
ἐστὶ τὸ ἀπὸ χὴ τοῦ τομοχλίου ὁ μοχλὸς, ῥᾷον κινεῖται πλεῖον ἀπὸ τῆς ἰ-
σχύος φλαῦτ· ὅστε δὴ τὸ μὲν Α, ὑπομόχλιον ἡ ΔΖ μοχλὸς· ἡ δὲ ΑΕ ὅ-
σῳ αὖ ἔμπροσθεν ἐλύττων ἢ τὸ Α, τοσούτῳ ἐλύττων ἔσται τῆς
σὺν ἀφῆς τὸ Α. ἔστω δὲ ὀξὺ τὸ ὑπομόχλιον· αὐάλκη ρίνωα πὸ τῆς αὐ
τῆς ἰσχύος σὺν αἰσθήσεται ὂν τὸ ΖΕ, αἴρεσθαι πλέον· ὥστε ἐπεὶ ὀξὺ μὲν ἔ
στιν ἡ ἄρσις, αὐάλκη θλίβεσθαι μᾶλλον, τὸ δὲ μᾶλλον θλιβόμε
νον, καὶ τεμνύει θᾶττον· Διὰ τί φορομμῶν δύο φορὰς ἐν τῷ ῥόμβῳ τὸ
ἄκρων σημεῖα ἀμφοτέρων οὐ τὼ ἴσην ἑκάτερον αὐτῶν φέρεσθαι
ἔρχεται, ἀλλὰ πολλαπλασίαν θάτερον· ὁ αὐτὸς δὲ λόγος ἐστὶ καὶ
τὸ ἐπὶ τῆς ὠλυρᾶς φορόμμον ἐλάττω φέρεται τῆς φορᾶς· τὸ

μᾶλλον γὰρ τῶν ἐλάττων διάμετρον· ἡ δὲ, τῶν πλευρᾶν μᾶλλον καὶ ἡ μὲν
μία αὐτῶν δύο φέρεται φοράς· φερέσθω δὴ ἐπὶ τῆς ΑΒ τὸ μὲν Α σημεῖον τὸ
δὲ Β πρὸς τὸ Δ, τῷ αὐτῷ τάχει· φερέσθω δὴ καὶ ΑΒ ἐπὶ τῆς ΑΓ παρὰ
τὴν ΔΓ τῷ αὐτῷ τάχει τούτοις· ἀνάγκη δὴ τὸ μὲν Α ἐπὶ τῆς ΑΔ διά-
μετρον φέρεσθαι· τὸ δὲ Β, ἐπὶ τῆς ΒΓ· ἔστω δὴ τὰ μὲν Α, Β, Γ, Δ
ΑΒ τῆς ΑΓ πλευρᾶν· ἐγγεγράφθω δὴ τὸ μὲν Α, τῶν ΑΕ· ἡ δὲ ΑΘ, τῆς ΑΖ·
καὶ ἐκβεβλήσθω ἡ ΖΗ παρὰ τὴν ΑΘ· καὶ ἀποτετελειώσθω πλη-
θὼ ὅμοιά τε καὶ ἄνισα τὰ παρὰ πλευρὰν τὴν ΑΘ· ἔστω δὴ καὶ τὰ ΘΚ,
ΚΛ, ΛΜ, ΜΗ· καὶ ἐπεὶ ἡ ΑΘ τῆς ΑΖ μείζων ἐστὶν, ἔστω αὐτῇ ἴση ἡ ΑΕ· ἡ δὲ
ΑΒ τῆς ΑΓ, εἴη ἂν ἐγγεγραμμένη ἔστω αὐτῇ ἰσογώνιος ἡ ΑΝΞΟΠΡΣΤΓ
τὸ Ε· καὶ ἐπεὶ ἡ ἀνάγκη καὶ τὸ φέρεσθαι κατὰ τὴν διάμετρον τὸ Ε ἅμα,
καὶ πλευρὰ ἡ ΑΒ· τῶν πλευρᾶν τὴν ΑΓ δίδωσι· καὶ τὸ Α, τὴν διάμε
τρον δίδωσι τῆς ΑΔ· ὁμοίως δὴ καὶ τὸ Β· ὥστε καὶ τῆς διαμέτρου
φορὰ μία ἐστὶν ἡ ΑΒ· ἔστω δὴ ἐν τῇ Β· καὶ ἐπεὶ ἡ ΑΘ τῆς ΑΖ μείζων ἐστὶν, ἔστω
τῇ ΑΕ ἴση· ἐπεὶ οὖν ἐγγεγραμμένου τοῦ ΑΝΞΟΠΡΣΤΓ τοῦ Ε, καὶ τὸ Α ἅμα

καὶ τὰ μφοτέρας τὰς φοράς· συμπροσέχει δὴ οὖν ἡ ἑτέρα. ἢ ὅσῳ αὖ ὁ ξυτέρα γίνηται ἡ ἀφωνία, τοσούτῳ μᾶλλον· τὸ δὲ αὐτὸ πάθος καὶ τὸ β φέρει· ἢ δὲ πολλαχοῦ προφέρεται τὸ πρῶτον τὸ δ· καὶ ὅσῳ αὖ ἀμβλυτέρα ἡ ἀφωνία ᾖ, ἐναντιώτερα αἱ φοραὶ γίνονται· διὸ μέσα τέρα, ἢ ἥκιστα μὴ γίνεται· εἰ δ' ὅλως οὐθὲν ἀχθοίτο, παντελῶς ἂν εἰκαμφθεῖεν ταῖς ἢ δὲ πολλαχοῦ τοῦ θηνθ' κωλύεται μίαν φθορὰν φορᾶς· εὐλόγως δὲν τὴν μείζω διέρχεται· Ἀπορεῖται δὲ διατί ποτε ὁ μείζων κύκλος τῷ ἐλάττονι κύκλῳ, ἴσην ὀξελίττει γραμμὴν, ὅτε περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον τεθῶσι· χωρὶς δὲ ἐκκυλιόμενοι, ὡς περὶ τὸ μέγεθος αὐτῶν πρὸς τὸ μέγεθος ἔχει, ὅτε γραμμαὶ αὐτῶν γίνονται πρὸς αὐτάς· ἔτι δὲ ἐμοσὶ ἡ τοῦ αὐτοῦ κέντρου ὄντος ἀμφοῖν, ὅτε μὲν τὴν καὶ τὴν γίνεται γραμμὴν, ὡς ἐκκυλιόμενοι, ἡλίκων ἐλάττων κύκλος κατὰ αὐτὸ ἐκκυλίεται· ὅτι δὲ, ὅσην ὁ μείζων· ὅτι μὲν οὖν μείζων ἐκκυλίεται ὁ μείζων, φανερόν· γωνία μὲν δὴ οὐκ ἔστι τὴν αἰσθησιν εἶναι ἡ ὥστε φέρεσθαι ἑκάστου φύσει οἰκείας διαμένοντος· ἡ τοῦ μείζονος κύκλου μείζων· ὡς τι τὸ αὐτὸ τοῦτ' ἔξεστιν εὐλόγως, καθ' ἃς ἐξεκυλίσθησαν αἱ γραμμαὶ πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν αἴσθησιν· ἀλλὰ μᾶλλον ὅτι τὴν ἴσην ἐκκυλίεται, ὅταν περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον κείμενοι ὦσι, δῆλον· ὅτι δὲ ἴσην τὴν γραμμὴν ὁ μείζων κύκλος ἐκκυλίεται ὁ τοῦ ἐλάττονος· ἔστω γὰρ κύκλος ὁ μείζων μὲν ἐφοῦ τὰ δ ζ γ· ὁ δὲ ἐλάττων, ἐφοῦ τὰ ε η θ· κέντρον δὲ ἀμφοῖν τὸ α· ἡ μὲν ἐξελίττεται καθ' αὑτὴν ὁ μείζων· ἡ ἐφῆς ζ ι· ἔστω· ἡ δὲ ὁ ἐλάττων καθ' αὑτὴν ἡ ἐφῆς ηκ, ἴσην τῇ αζ· ἐὰν δὴ κινῶσιν ἐλάττονα, τὸ αὐτὸ κέντρον κινῶν ἐφοῦ τὸ α· ὁ δὲ μείζων προσηρμόσθω· ὅταν οὖν ἡ αβ ὀρθὴ γένηται πρὸς τὴν ηκ ἅμα, ἔστω ἡ αγ· ἔσται ὀρθὴ πρὸς τὴν ζλ· ὥστε ἔσται ἴσην τὸ ἀεὶ διελήλυθεν τὸ μὲν ηκ, ἐφῆς ηβ φερόμενον· τὸ δὲ ζλ· ἡ ἐφῆς ζγ· εἰ δὲ τὸ τὰ αὐτὸν μέρος ἴσην ἐξελίττεται, δῆλον ὅτι καὶ ὁ ὅλος κύκλος τῷ ὅλῳ κύκλῳ, ἴσην ἐξελίξεται· ὥστε ὅταν ἡ βη γραμμὴ, ἐλθῇ ἐπὶ τὸ κ· ἡ ἡ ζγ ἔσται φερόμενον ἐπὶ τὸ ζλ· καὶ κύκλος ὅλος ἐξελίττεται· ὁμοίως δὲ καὶ ἐὰν τὸ μείζονα κινῶσι τὸ μικρὸν, τὸ αὐτὸ κέντρον ὄντος· ἅμα τῇ αγ, ἡ αβ κάθε

τοσ ἡμ ὀρθὴ ἔσαι· ἡμ̄ πρὸς τὴν ζ̄ι· ἡ δὲ πρὸς τὴν ηθ̄· ὥστι ὀξ̄ ἴσην.
ἡμ μὴ τῆ· ηθ̄ ἔσαι δὲ λελυθῆ χ· ἡ ῑ̄ τῆ· ζ̄ι· καὶ γὰρ ἡμ τοιόσδε πάλιν
ἡ ζ̄ α̅ πρὸς τὴν ζ̄ λ̄· ἔστι δὲ καὶ ὀρθὴ πάλιν, ὡς τὸ ἐξ ἀρχῆς ἔσον ὧν
τῆ θ̄ι· τὸ ῑ̄ μήτε σύστασιν μὴ ποιεῖ τὸ μεῖζον τῷ ἐλάττονι, ὥστε μηδ' ἂν
πνα χὸν εἶναι τὸ αὐτοῦ σημείου· κινῆσθαι δὲ συνεχῶς ἀμφοτεράκις μὲν ὑπερ τῶν δύο τὸ ἐλάττου μηδὲν σημεῖον· τὸ μὲν
μείζω ζῷ ἐλάττονι, ἴσην δοξιέναι τὸν ῑ̄, τῷ μείζονι, ἀρτ· ἐστὶ δὲ
μὴ κινήσεως οὔσης, ἀεὶ τὸ κέντρον τὸ κινούμενον τὸ μὲν τῷ μεγάλ· ὅτι δὲ ῑ̄
τὸν ἐλάττονα ἐκυλίσθη θαυμαστὸν· τὸ γὰρ αὐτὸ τῷ αὐτῷ τάχει
φερόμ̄, ἴσην πέφυκε δεξιέν· τῷ αὐτῷ δὲ τάχει, ἴσην ὁδὸν κιν̄ ἀμ
φοτεράκις, ἀρχὴ δ' ληπτέα καὶ δεῖ τ' αἰτίας αὐτ· ὅτι ἡ αὐτὴ δύ
ναμ̄ λίσθ, τὸ μὲν βραδύτερ κινεῖν μέγεθος, τὸ δὲ ταχύτερ· εἰδήτι
εἰ ὁ μὲν πέφυκεν ὑφ' ἑαυτοῦ κινεῖσθαι ζ· ἑαυτὸ δ' ἀμαθὲς αὐτὸ κιν̄
τὸ πεφυκὸς κινεῖσθαι βραδύτερ κινηθήσεσθ· ἢ εἰ αὐτὸ καθαυτὸ τὸν ἐ
κινεῖτο· εἰ δὲ μὴ πέφυκ' ἡ κινεῖσθαι ζ· μὴ συγκινεῖται δὲ μηθὲν, ὡσαύ
τ' ἐξ ἀδύνατ' ἂν κινεῖσθαι πλεῖν τὸ κινοῦν· ὁ δ' αὐτὸ συγκινεῖται κί
μνος, αἰεὶ τ' τοῦ κινοῦντ' εἰδὴ κύκλ· ὁ μὲν μείζων τὸ α̅· ὁ δὲ ἐλάττων
ἐφ' ᾧ β̄· εἰ ὠθεῖτ' ὁ ἐλάττων τ' μείζω μὴ κυλιόμενόν αὐτοῦ φανε
ρ' ὅτι τοσοῦτ' ἂν ὠθεῖ ὁ μείζων ὅσον ἐώθη· ὑπὸ τοῦ ἐλάττονος
τοσοῦτ' δὲ πεώθη, ὅσον ὁ μικρὸς ἐκινήθη· ἴσην αὐτ' ὠθεῖσα δι
λελύθασιν· ἀνάγκη δ' οὕτω καὶ ἐκυλιόμενόν σ' ὁ ἐλάττων τὸν μείζω
ὠθεῖν, κυλιόμενον μὲν ἅμα τῇ ὥσει· τοσοῦτον ὅσον ὁ ἐλάττων
ἐκυλίσθη· ἡ μηθὲν αὐτὸς τῇ αὐτῇ κινήσει κινεῖται· ὡς γὰρ καὶ
ὅσον ἐκίνησ, τοσοῦτον κεκινῆσθαι ἀνάγκη τὸν κινήσαντ' αὐτὸν ἐκεῖνο·
ἀλλὰ μὴν ὅτι κύκλος τοσοῦτον ἐκίνησε τὸν αὐτὸν κύκλ· φανερὸν
ἔσται· ἐφ' ᾧ γὰρ τοσοῦτον ἐκινήθη· καὶ ὁ μείζων αὐτοῦ τοῦτον
ἐκινήθη· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ μείζων τὸν μικρὸν κινήσει· ἐσαι κεκι
νημένος ὁ μικρὸς ὡσαὐτὸς μείζων· καθαὐτὸν μὲν δὴ κινηθεὶς ὁ ποτε
ροσοῦν, ἑαυτὸ τάχει ἑαυτὸ βραδύ· τῷ αὐτῷ δὲ τάχει αὐθὺς ὅσον μὲν μεί
ζων πέφυκ' ἐξελθεῖν χαμαί, ὅπερ ὑπόκειται ἀποδεικνύναι· ὅτι
δὲ ἐπὶ ὁμοίοις ἴσον ὁ σύμπαν μοδῶσιν· τὸ δ' ὅλον, εἰ ὁ ἔστιν ὑπὸ τοῦ ἐπὶ

ρχ κινεῖται, οὐχ ὡς φέρεται οὐδὲ τὴν αὐτοῦ κίνησιν, οὐθὲν δὲ διαφέρει πεπηγέναι καὶ ἁρμόσαι. ἢ προσθῶμεν ὁ πότερον οὖν ὁ ὁτερῳ· ὁμοίως γὰρ ὅταν μὲν κινῇ· ὁ δὲ, κινεῖται ὑπὸ τοῦ τοῦ ὅσον ἂν κινῇ ἕτερος, τοσοῦτον κινηθήσεται ἕτερος· ὅταν μὲν οὖν προσκείμενον κινῇ ἢ προσκρεμάμενον, οὐκ ἀεὶ κυλίεται· ὅταν δὲ περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον τεθῶσιν ἀνάγκη κυλίεσθαι ἀεὶ τὸ ἕτερον ὑπὸ τοῦ ἑτέρου· ἀλλοῦθεν ἧττον οὐτω αὐτὴν κίνησιν ἕτερος κινεῖται ἀλλ' ὡσπερ αὖ εἰ μηδεμίαν εἶχε κίνησιν, κἂν ἔχῃ μηχεῖται δεῦτη· ταυτὸ συμβαίνει· ὅταν μὲν οὖν ὁ μέγας κινῇ ἐν δεδεμένον τὸν μικρὸν, ὁ μέγας κινεῖται ὅσην περ ὁ μικρός· ὅταν δὲ ὁ μικρὸς πάλιν ὁ μέγας, ὅσην οὗτος· χωρίζομενος δὲ ἑκάτερος αὐτὸν κινεῖ αὐτὸς· ὅτι δὲ τοῦ αὐτοῦ κέντρου ὄντος καὶ κινουμένου τῷ αὐτῷ τάχει συμβαίνει ἀνίσον διεξιέναι αὐτοῦ σχῆμα, παραλογίζεται ὁ ἀπορῶν σοφιστικῶς· τὸ αὐτὸ μὲν γὰρ ὄντος κέντρου ἀμφοῖν· ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς καὶ μουσικὸν καὶ λευκόν· τὸ γὰρ εἶναι ἑκατέρα κέντρα τῷ κύκλῳ, οὐ τῷ αὐτῷ χρῆται· ὅταν μὲν οὖν ὁ κινῶν ἢ ὁ μικρὸς ὡς ἐκείνου κέντρου καὶ ἀρχή· ὅταν δὲ ὁ μέγας ὡς ἐκείνου· ἴσην τὸ αὐτὸ κινεῖ ἁπλῶς, ἀλλ' ὄντως· Διὰ τί τὰ κλίνοντα ἀπλασίου πλάτους μᾶλλον ῥᾳδίως τὰ μὲν ἐξ ἴσων ἢ μικρῷ μείζω πλευρῶν τὴν ἧττον, ἢ διὰ τί συντείνουσιν ἢ κρούουσι διάμεσον· ἢ τὸ μὲν μέγεθος τῆς καύσεως· ὅσῳ τοῖς σώμασιν ὦσιν οὐμμεσοι γίνονται δὲ ὅτῳ πλατύτεροι τὰ ἔξω τῶν ἴσων μὲν τὸ μῆκος· ἀπήχεσι δὲ τὸ πλάτος· συντείνουσι δὲ καὶ διάμεσον, ἀλλὰ ἅπαν ἁπλῶς τὸ τὰ ξύλα ἧττον διαιρεῖται· τὰ ἴσα δὲ διὰ φύσιν διαιρόμενα ταύτῃ ἑλκόμενα μᾶλλον ἀντιβαίνει· ἐπεὶ πεπλεῖσθαι δύναται τὰ ἀσαρτίαι φέρειν οὕτως, ἧττον πονεῖ σε λοξοῖς τὰ ἀσαρτία ἐπιτιθέμενον τοῦ ἄρχειν ἢ πλαγίοις· ἔτι ἐλάττονα οὕτως ἀσαρτίαν ἀναλίσκει· ἔστω δὲ κλίνη ἀζ ηι· καὶ χαμαιρικὴ θῶ ζ ηι· τὸ β ἴσα δὲ ξυπήματα τὸ ἀ ζ β· ἡ γὰρ ἀ ζ β· ἡ γὰρ ὅλη ζ η, διὰ πλασίαν ἧττον συντείνουσι δῶ τὸ ἀ ἐπὶ τὸ β· εἰ τε ἴσον τὸ γ· εἰ τοῦ τὸ δ· εἰ τοῦ τὸ ε· ἔστω ἀεὶ ἕως ἂν

εἰς γωνίαν καὶ τὰς ἐφ' ἑκάτερα αὐτῇ. δύο δὴ ἑκατέρας τὰς ἀρχὰς τοῦ ἀσυμπτώτου· ἴσαι δ' εἰσὶ τὰ ἀσύμπτωτα κ' τὰς κάμψεις, τό, τε ᾱβ̄ ℭ β̄γ̄ τῷ γ̄, δ̄· ℭ δ̄θ̄· ἡ τοίνυν ᾱβ̄ τῇ εθ̄ ἴση· ἴσον γὰρ εἰσὶν αἱ πλευραὶ ἑκατέρα ἑκατέρᾳ· ℭ τὸ ξυστήμα ἴσον ἐστὶ τῷ ὑπὸ β̄η̄, ἴσης τῇ κᾱ· ἡ δὲ β̄γ̄ γωνία ἴση τῇ η̄· ἐν ἴσοις δὲ τμήμασι κύκλου ἡ μὲν ἐκτὸς ἡ δ' ἐντὸς ἐστὶν ἡμίσεια ὀρθῆς· ἡ ἄρα ζ̄ε̄· ἴση τῇ ζ̄ᾱ· καὶ συμφανὲς ὅτι καὶ τὸ ζ̄· ὀρθή· τῇ δὲ β̄ γωνία ἴση τῇ κ· τὸ η̄· ἡ δὲ κ· τῷ ζ̄· ὀρθή· ἐπεὶ δὲ πλαγίου πλευροῦ τὸ ἑτερόμηκον μὴ πρὸς μέσον κέκλασται, ὥστε τὴν ᾱγ̄ τῇ εῑ ἴσην· ταύτῃ δὴ καὶ θ̄· ὡς ἄρα μῆλος γρ̄, ὡς τὸ εῑ β̄γ̄, ἴσον τὸ κ̄θ̄, τὸ δὲ γ̄ε̄, τὸ δ̄θ̄· ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἄλλαι δείκνυνται· ὅτι δὲ ἴσαι εἰσὶν αἱ κ· τῶν καμψεων δύο τοῖς δυσίν· ὥστε δῆλον ὅτι τὸ τῆς λικαῶν τοῦ ἀσυμπτώτου ὅσον τὸ ᾱβ̄ τόπον ἄρα, τοσοῦτόν ἐστιν ἐν τῇ κλίμακι· ὅσον δὲ τὸ πλάθος τὸ ἐν τῇ ζ̄η̄ πλευρᾷ ξυστημάτων, τοσοῦτον ἡμίσειαν τῷ ζ̄β̄ τὸ ἡμίσειαν· ὥστε καὶ τῆς ἡμισείας κλίνη, τῆς λικαῶν τὸ μεγέθη ἀσυμπτώτου, ὅσον τῷ β̄ᾱ ἴσον ἐστὶ· φανὸν τὸ δὴ τὸ πλῆθος, ὅσα ὑπερέχει τῷ β̄η̄ ξυστήματα· ταῦτα δὴ ἀφαιρεῖ λέγ', ἃ ὅσα ἐν τῇ ᾱζ̄ ℭ β̄ζ̄ τὰ σωζόμφω· εἰ δὲ καὶ τὰ δύο μέσον ἐν ταθῇ τὰ ἀσυμπτώτου, ὡς ἐν τῇ ᾱβ̄ γ̄δ̄ κλίμηξει, τὰ ἡμίσεα εἰσὶν ὑπερφανῆ, ὅσα αἱ πλευραὶ ἀμφοῖν, αἱ ᾱζ̄ ζ̄η̄· τὰ ἴσα δὲ ὅσα ἐν τῷ ζ̄β̄ ζ̄ᾱ ξυστήματά ἐστι· μείζονα δὲ εἰσὶν αἱ ᾱζ̄ β̄ζ̄ δύο ὅσα τὸ ᾱβ̄· ὥστε ℭ τὸ ἀσυμπτώτου μεῖζον τοσοῦτον, ὅσον αἱ πλευραὶ ἀμφω μείζους εἰσὶ φλάσμασι μέγα. Διὰ τί χαλεπώτερον τὰ μακρὰ ξύλα ἀπὸ μακροῦ φέρειν ἐστὶ τῷ ὤμῳ, ἢ κ· τὸ μέσον, ἴσου τοῦ βάρους ὄντος· πότερον ὅτι σαλευομένου τοῦ ξύλου τὸ ἄκρον κωλύει φέρειν, μᾶλλον αὐτιαῶν τῇ σαλεύσει τὸν φορέα, ἢ καὶ μηθὲν κάμπτηται, μὴ δὲ ἔχῃ πολὺ μῆκος, ὅμως χαλεπώτερον φέρειν ἀπ' ἄκρου· ἀλλ' ὅτι καὶ ἔχον αἴρεται ἀπ' ἄκρου ἐκ μέσου διὰ τὸ αὐτὸ καὶ φέρειν ἐάδιον· αἴτιον δὲ ὅτι ἐκ μέσου μᾶλλον ἀεὶ ἐπικουφίζει ἄλλην τὰ ἄκρα· καὶ ἁπλῶς μέρος

τὸ

γὰρ ἐπὶ θάτερα ὦν αἴρῃ, ὥστε περὶ γὰρ κέντρον ἔσται τὸ μέσον ἧς ἔχει τὸ αἶρον ἢ φέρον. εἰς τὸ αὐτὸ δὲ νοῦ φίζεται ἑκάτερον τῶν ἄκρων εἰς τὰ κάτω ξέπειν. ἀπὸ δὲ τοῦ ἄκρου αἰρόμενον ἢ φερόμενον, οὐ ποιεῖ τοῦτο. ἀλλ' ὅσον τὸ βάρος ξέπεσι ἐφ' ἓν μέσον, εἰς ὅπερ αἴρεται ἢ φέρεται. ἐφ' οὗ α. ἄκρα β γ. αἰρομένου δὲ ἢ φερομένου κέντρον τὸ α τὸ μὲν β κάτω ξέπειν, ἀνω αἴρῃ τὸ γ. τὸ δὲ γ κάτω ξέπειν τὸ β ἄνω αἴρῃ. ἅμα δὲ αἰρόμενα, ἄνω ποιεῖ ταῦτα. Διὰ τί ἐὰν ἧς μακρὸν τὸ αὐτὸ βάρος, χαλεπώτερον φέρεται τὸ μέσον φέρηται. ἢ ἐὰν ἐλαττονῆς πολλαπλασίων ἐλέχθη, ὡς ἐκεῖνον αἴτιον ἢ σάλευσις ἀλλ' ἡ σάλευσις μᾶλλον αἴτιον. ὅτι γὰρ ἧς μακρότερον τὰ ἄκρα σαλεύεται, ὡς τοιαύτην τὴν φέρον τα χαλεπώτερον φέρειν μᾶλλον. αἴτιον δὲ τοῦ σαλεύεσθαι μᾶλλον, ὅτι φλαῦρον ῥοπὴ ἐστὶ, μεθίσται τὰ ἄκρα, ὅσῳ περαιτέρω ἧς μακρότερον τὸ ξύλον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ κέντρου. ἐφ' οὗ γὰρ τὸ α μᾶλλον τοῦ τὸ αὐτὸ β γ αἰεὶ κατὰ τὸ κέντρον. ὅσῳ δεῖ ἧς μεῖζον τὸ ἐκ τοῦ κέντρου ἢ τὸ αβ ἢ καὶ τὸ αγ τοσούτῳ μεθίσται μέγεθος. δέδεικται δὲ τοῦτο πρότερον. Διὰ τί ἐοικότες τοῖς φέρασι τοὺς λιθολόγοι α ποιοῦσι, τοῦτον τὸν τρόπον. προσπήγνυσι γὰρ βάρος ἐν τῷ ξύλῳ τὸν μόλιβδον, οὗτος βάρους τοῦ κάδου αὐτοῦ καὶ κενοῦ καὶ πληροῦσι ὅμως. ἢ ὅτι ἐν δυσὶ χρόνοις δύναται μᾶλλον τὸ ἕτερον (βάψαι γὰρ δεῖ, καὶ τοῦ πάνω ἑλκύσαι) συμβαίνῃ καθθένα μᾶλλον ἐλαττόω. αἴρῃ δὲ τοσοῦτον χαλεπώτερον ἧς, ὅσῳ μείζονι μοχλῷ τὸ κατασταθὲν πρὸς τὸν λυσιτελεῖ ἕν μικρῷ μᾶλλον τὸ, εἶναι τὸ κατασταθὲν πρὸς τὸν λυσιτελοῦν ἀφίσαι τὸ βάρος ἀνάγοντι. τοῦτο οὖν ποιεῖ ἐπάνω τῷ κιλλομένῳ ὁ μόλιβδος προσκέμενον ἢ ὁ λίθος. καθάπερ καὶ τὸ μὴ δύνεται βάρος μεῖζον εἰμόνον δεῖ κατὰ τὸ κάδον. ὅτε γὰρ τοσοῦτον ἢ, ἀναίσιμος μόλιβδος ἢ ὁ, τιοῦν ἢ τὸ προσκέμενον βάρος. ὥστε ὅσον ἔχον αὐτὸ τὸ ἀμφω ἐκείνω. Διὰ τί ὅταν φέρωσιν οἱ ξύλα ἢ τὴν ὁ τοιούτου δύο αὐτοῖς ἴσον βάρος, ἀχθομοθλίζομεν, ἐὰν μὴ ἐπὶ τῷ μέσῳ ἢ τὸ βάρος, ἀλλὰ μᾶλλον ὅσῳ ἂν ἐγγύτερον ἢ τῶν φορούντων. ἢ διότι μοχλοὶ μὲν ἐστὶν οὕτως ἐχόντων τὸ ξύλον. τὸ δὲ βάρος ὑπομόχλιον, ὁ δὲ ἐγ-

γύτερ Θ τοβάρος τ̃ φερόντων τὸ βάρος τὸ κινούμενον · ἄτερος δὲ τ̃ων φερόντων τὸ μέρος ὁ κινῶν · ὅσῳ πλείονα ἀπέχῃ τοῦ βάρους, τοσούτῳ ῥᾷον, κινεῖ ἢ θλίβῃ μᾶλλον τὸ ἕτερον εἰς τὸ κάτω, ὥσπερ αὐτερείσματος τοῦ μάχης ἔστι κατὰ μοῦ, καὶ ἡ σφὺ μοῦ ὑπερμοχλίου· ἐν μέσῳ δ' ὑποκείμενου τοῦ βάρους, ἧττον μᾶλλον ἄτερ Θ θατέρῳ ἡ σφὺ τοῦ βάρος · οὐ κινεῖ · ἀλλ' ὁμοίως ἑκάτερ Θ ἑκατέρῳ μένει βαρ Διὰ τί οἱ αὐτοὶ σφῦμοι πάντες πρὸς ὀξεῖαν γωνίαν τῇ μηρῷ πριόσαντ τὴν κνήμην αὐίσουσ' ἢ τῷ θώρακι πρὸς τὸν μηρόν · εἰ δὲ μὴ οὐκ ἂν δύναιντο ἀναξῆναι · πότερον ὅτι τὸ ἴσον ἡρεμίας ποιοῦσι χρ αὐτ · ἢ ὅτι ὀρθὴν γωνίαν ἴσου, καὶ ποιεῖ σάσιν, δύο φέρεται πρὸ ὁμοίως γωνίας τῇ περιφερείᾳ τ ε · οὐχ ὅτι καὶ πρὸς ὀρθὴν ἔσται τῷ ἐπιπέδῳ, ἢ ὅτι αὐίσου μένος γίνεται ὀρθός · ἀνάγκη δὲ τὸν ἐξῶσα, καθήκον εἶναι πρὸς τὴν γῆν · εἰ δὴ μέλλῃ ἔσεσθαι πρὸς ὀρθὸν, χρῆν δὲ τὸ τ κεφαλὴν ἔχειν κατὰ τὴν ῥῦσπάδας · γίνεται δὴ ὅτε αὐίσου · ὅταν μὲν ὀρθὴ μοῦ ᾖ παράλληλ ἔχει τὴν κεφαλὴν τὰς ῥάδας, ἐὰν δὲ ὦσι μᾶς ὑπὸ εἰ ἡ κεφαλὴ, ἀείσω, θώρακ · αβ · μηρὸς βγ · κνήμ γδ · πρὸς ὀρθὸν ἢ γίνεται, ὅ, τε θώραξ ἐφῶν αβ τῷ μηρῷ · ἢ ὁ μηρὸς τῇ κνήμῃ οὕτως καθημμένῳ, ὥστε ἅπτεσ ἔχοντα ἀδύνατον ἀναξῆναι · ἀνάγκη ἢ ἐγκλίναι τὴν κνήμην πρὸς εἶναι τὰς ῥάδας ὑπὸ τ κεφαλῶν · τοῦτο δ' ἔσται ἐὰν ἡ γδ · ἐφῆς τὰ γζ · ἡμῖν, ἢ ἅμα αὐίσῃ, ἀναξῆναι συμβήσεται, ἢ ἔχειν αὐτ ἴσας τὰς κεφαλὰς τὰς ῥάδας · ἢ γζ · ὀξεῖαν ποιεῖ γωνίαν, πρὸς τὴν βγ · Διὰ τί ῥᾷον κινεῖται τὸ κινούμενον ἢ τὸ μοῦ, οἷον τὰς ἀμάξας θᾶττον κινοῦμεν ὑπάγοντες ἢ ἄρχοντες · ἢ ὅτι χαλεπώτερον μὲν τὸ εἰς πρύμναν κινούμενον κινῆσαι βάρος · ἀφαιρεῖται γὰρ τῆς τοῦ κινοῦντ δυνάμεως καὶ πρὸ θᾶττον ἢ · ἀνάγκη βραδυτέραν γίνεσθαι τὴν ὦσιν τοῦ ἀντωθοῦντος · δεύτερον δὲ ἐὰν ἡρεμῇ · αὐξάνει γὰρ τὸ ἠρεμοῦν · τὸ δὲ κινούμενον ἐπὶ τοὐναντίον τῷ ὠθοῦντι ὅμοιον πρεῖ · ὥστε πρὸς ἀεὶ αὐξήσει ἑτέρας τὴν τοῦ κινοῦντος δύναμιν καὶ ταχυτῆτα · ὃ δ' ὑπὲκείνου ἀεὶ ἔπαρχε · διὰ τοῦτο ἀεὶ ποιεῖ εἰς τὸ πρὸ ὃ δυσκίνητον μοῦ · Διὰ τί

πεύεται

πεύεται φερόμενα τὰ ρίπτα. πότερον ὅταν λήγῃ ἡ ἰσχὺς ἡ φέρουσα, ἢ διὰ τὸ αὐτὰ παθεῖν, ἢ διὰ τὴν ἐξωθοῦσαν ἀὴρ κρείττων τῆς ἰσχύος τῆς ἐξωθούσης; ἢ ἄτοπον τὸ ταῦτα πορεύειν, ἀφέντα τὴν ἀρχήν. Διὰ τί φέρεται τὸ πῖπτον ἀπὸ τοῦ φορᾶν μὴ ἀπολυθὲν τὸ ὠθοῦν τος τοῦ ἀφέντος; ἢ δῆλον ὅτι ἐπίσης τοιοῦτον τὸ πρῶτον, ὡς θάττον ὠθεῖν. ἀρ' οὐ κρεῖττον; παύεσθαι ὅταν μηκέτι δύνηται ποιεῖν, τὸ προωθοῦν τὸ φερόμενον ὥστε ὠθεῖν, ἢ ὅταν τὸ τοῦ φερομένου βάρος ἐλάττον μᾶλλον τῆς εἰς τὸ προωθεῖν μεταφορᾶς τοσοῦτος. Διὰ τί ἐστὶ τὰ ἐλάττονα, ἔτι τὰ μεγάλα πόρρω φέρεσθαι; ἢ πότερον ὅτι αἴτιόν ἐστι τὸ μεγάλα ἔχειν πρὸς τὸ ἐξωθοῦν; πότερον ὅτι αἴτιόν ἐστι τὸ μᾶλλον καὶ ὠθοῦν αὐτὸ εἰδέναι ὅθεν ὠθεῖται; τὸ δὲ μηθὲν ὑπεικεῖν διὰ μέγεθος, ἢ μηδὲν αὐτὸ εἰδέναι διὰ σμικρότητα, ἔτι ποιεῖ ἐξίστησιν ἢ δὲ ὠθοῦσα τὸ μὲν οὖν πολὺ ὑπερβάλλουσα τῆς ἰσχύος τῆς ὠθούσης, ἄθεν ὑπείκει. τὸ δὲ πολὺ ἀθεῖ νέστερον, οὐδὲν αὐτὸ εἰδέναι ἢ ὅτι τοσοῦτον φέρεσθαι τὸ φερόμενον ὅσον αὖ ἀέρα κινήσῃ εἰς βάθος. τὸ δὲ μηθὲν κινοῦν τὸ δὲ ἀὴρ κινήσει ὃ οὐκ ἐᾶν συμβαῖνον. εἰ δὲ καὶ ἀμφότερα τούτοις ἔχειν, τὸ τὴν ὀξυφορὰν μείζονα εἶναι τὴν ὀξυφορὰν ἢ ὡς τὸ ἀὴρ κινεῖ τὸ δὲ ἀὴρ κινεῖται. Διὰ τί τὰ φερόμενα τῶν φερομένων οὐδέτερα εἰς τὸ μέσον τελευτῶντα φέρεται ἄνω; πότερον ὅτι μέγεθος ἔχει τὸ φερόμενον, ὥστε κύκλοις εἶναι τὸ μὲν ἐλάττονι, τὸ δὲ μείζονι, ἑκάτερον αὐτοῦ τὸ ἄκρον, ὥστε πλείονα ὁ μείζων διὰ τὸ φέρεσθαι πορεύεσθαι ἢ ὁ ἐλάττων ἀνωθεῖ αὐτὸν εἰς τὸν ἐλάττω ἐπεὶ πλείονα ἔχει τὸ φερόμενον, ἢ ὅτος πολὺ τὸ αὐτὸ πρεῖ, ἢ ἀνωθεῖ εἰς τὸν ὠθοῦντα, ἕως ἂν εἰς τὸ μέσον ἔλθῃ, ἢ τότε μὲν εἰδιάκλινες ἔχ' πρὸς ἅπαντα τὸν κύκλον τὸ φερόμενον, διὰ τὸ μέσον. ἢ δὲ τὸ μέσον ἴσον ἀπέχειν ἐκάστω τῶν κύκλων. ἢ ὅτι ὅσων μὲν μικρατεῖ ἡ φορὰ τοῦ φερομένου ὕδατος διὰ τὸ μέγεθος, ἀλλ' ὑπερέχει τῇ βαρύτητι, τῆς τοῦ κύκλου ταχυτῆτος, ἀνάγκη ὑπολείπεσθαι βραδύτερον φέρεσθαι. βραδύτερον δὲ ὁ ἐλάττων κύκλος φέρεται. τὸ αὐτὸ γὰρ ἰσχύον φέρει τῷ μικρῷ βραδέως φέρεται τὸν κύκλῳ ὁ τὸν μέσον. ὥστε

εἰς τὸν ἐλάττονα κύκλ̄ον, ἀναγκαῖον ἀπολείπεσθαι ἕως αὐτῶν τὸ μέσον ἔλθῃ. ὅσῳ δὲ πρότερον κρατεῖ ἡ φορὰ λήψουσα τὸν τοιοῦτον δεῖ γὰρ τὸν μὲν ἔξω τόπον, τὸν δὲ ἕτερον κρατεῖν τῇ τοῦ χύτου τοῦ βάρους. ὥστε εἰς τὸν ἐντὸς αἰεὶ κύκλον ὑπολείπεσθαι τὸ πᾶν. ἀναγκαῖον δὲ τὸ ἐντὸς ἢ ἐκτὸς κινεῖσθαι τὸ μὴ κρατοῦν μόριον. ἐν αὐτῷ δὴ τοίνυν ἐν ᾧ ὄντι ἀδύνατον τὸ φέρεσθαι τὸ μὴ κρατοῦν μόριον. ἔτι δὲ ἧττον ἐν τῷ ἐκτὸς θάττων δὲ ἡ φορὰ τοῦ ἐκτὸς κύκλου. λείπεται δὲ εἰς τὸν ἐντὸς τὸ μὴ κρατοῦν μόριον μεθίστασθαι. αἰεὶ δὲ ἕκαστον ἐπιδίδωσιν εἰς τὸ μὴ κρατεῖσθαι. ἐπεὶ πότερα τὸ μὴ κινεῖσθαι περιὸν τὸ μέσον ἐλθεῖν. μᾶλλον δὲ τὸ κένωμα μόνον. ἄτοπον ἀναγκαῖον τοῦτο δὴ ἀθροίζεσθαι.

ΤΕΛΟΣ.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΑΛΦΑ ΤΟ ΜΕΙΖΟΝ.



Ἅντες ἀνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται φύσει· σημεῖον δὲ τὰ αἰσθήσεων ἀγαπητὸν· καὶ γὰρ χωρὶς τῆς χρείας διὰ αὐτὰς αἰρετὰς αἰσθήσεις τῶν ἄλλων, καὶ διὰ τῶν ὀμμάτων· οὐ γὰρ μόνον ἵνα πράττωμεν· ἀλλὰ καὶ μηδὲν μέλλοντες πράττειν τῶν ὁρατῶν αἱρούμεθα, ἀλλὰ σχεδὸν τῶν ἄλλων αἰσθητῶν· αἴτιον δὲ ὅτι μάλιστα ποιεῖ γνωρίζειν τὴν ἡμᾶς αὐτὴν τῶν αἰσθήσεων, καὶ πολλὰς δηλοῖ διαφορὰς· φύσει μὲν οὖν αἰσθησιν ἔχομεν τινες τὰ ζῶα· ἐκ δὲ ταύτης αἴσθησις, τοῖς μὲν, αὐτῶν, οὐκ ἐγγίνεται μνήμη· τοῖς δὲ ἐγγίνεται· καὶ διὰ τοῦτο τὰ μὲν φρονιμώτερα καὶ εὐμαθητικώτερα τῶν μὴ δυναμένων μνημονεύειν ἐστίν· φρόνιμα μὲν, ἃ μὴ δύναται ἀκούειν, οἷον μέλιττα· εἴ τι τοιοῦτον ἄλλο γένος ζώων ἐστί· μανθάνει δὲ ὅσα πρὸς τὴν μνήμην καὶ τὴν αἴσθησιν ἔχει τὴν ἀκοήν· τὰ μὲν οὖν ἄλογα, ταῖς φαντασίαις ζῇ, καὶ τῇ μνήμῃ· ἐμπειρίας δὲ μετέχει μικρόν· τὸ δὲ τῶν ἀνθρώπων γένος, καὶ τέχνῃ, καὶ λογισμοῖς· γίνεται δὲ ἐκ μνήμης ἐμπειρία τοῖς ἀνθρώποις· αἱ γὰρ πολλαὶ μνῆμαι τοῦ αὐτοῦ πράγματος, μιᾶς ἐμπειρίας δύναμιν ἀποτελοῦσι· καὶ δοκεῖ σχεδὸν ὡς ἐπιστήμη καὶ τέχνη, ὅμοιον εἶναι ἡ ἐμπειρία· ἀποκαίρει δὲ ἐπιστήμη καὶ τέχνη διὰ τῆς ἐμπειρίας τοῖς ἀνθρώποις· ἡ μὲν γὰρ ἐμπειρία τέχνην ἐποίησεν ὡς φησὶ Πῶλος, ὀρθῶς λέγων· ἀπειρία δὲ τύχην· γίνεται δὲ τέχνη, ὅταν ἐκ πολλῶν τῆς ἐμπειρίας ὑπονοημάτων, καθόλου μία γένηται περὶ τὰ ὅμοι

ων ὑπόληψις· τὸ μὲν γὰρ ἔχειν ὑπόληψιν, ὅτι Καλλία κάμνοντι τῶν δὲ τὸ μόσον, ῥᾴστως ἰώσεται. Σωκράτη ἢ καθ' ἕκαστον ὅτω, πολλῆς ἐμπειρίᾳ ὄντι· τὸ δ' ὅτι πᾶσι τοῖς τοιοῖσδε καὶ τοιοῖσδε ἀφορισθεῖσι καύμασι τόδε τὸ μόσον σώσει, οἷον, τοῖς φλεγματώδεσιν ἢ χολώδεσ ἢ πυρέττουσι καύσῳ, τέχνης· πρὸς μὲν γὰρ τὸ πρᾶξαι, ἐμπειρία τέχνης οὐδὲν δοκεῖ διαφέρειν· αἱ γὰρ μᾶλλον ἐπιτυγχάνομεν τοῦ ὁρᾶν μᾶλλον τῷ ἐμπείρους, τῶν ἄνευ τῆς ἐμπειρίας λόγον ἐχόντων· αἴτιον δ' ὅτι, ἡ μὲν ἐμπειρία, τῶν καθ' ἕκαστά ἐστι γνῶσις· ἡ δὲ τέχνη, τῶν καθόλου· αἱ δὲ πράξεις καὶ γενέσεις πᾶσαι, περὶ τὸ καθ' ἕκαστόν εἰσιν· οὐ γὰρ ἄνθρωπον ἰατρεύειν ὁτιοῦν ἀλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός ἀλλὰ Καλλίαν, ἢ Σωκράτη· ἢ τῶν ἄλλων τινὰ οὕτω λεγομένων, ᾧ συμβέβηκεν ἄνθρωπον εἶναι· ἐὰν οὖν ἄνευ τῆς ἐμπειρίας ἔχῃ τις τὸν λόγον, καὶ τὸ καθόλου μὲν γνωρίζῃ, τὸ δ' ἐν αὐτῷ καθ' ἕκαστον ἀγνοῇ, πολλάκις διαμαρτήσεται τῆς θεραπείας· θεραπευτὸν γὰρ τὸ καθ' ἕκαστον μᾶλλον· ἀλλὰ μὴν τό γε εἰδέναι καὶ τὸ ἐπαΐειν τῇ τέχνῃ, τῆς ἐμπειρίας ὑπάρχειν οἰόμεθα μᾶλλον· ἡμᾶς δὲ φρονίμους τοὺς τέχνας τῶν ἐμπείρων ὑπολαμβάνομεν ὡς κατὰ τὸ εἰδέναι μᾶλλον ἀκολουθοῦσαν τὴν σοφίαν πᾶσι· τοῦτο δ' ὅτι μὲν τὴν αἰτίαν ἴσασιν, οἱ δ' οὔ· οἱ μὲν γὰρ ἐμπειροι, τὸ ὅτι μὲν ἴσασι· διότι δὲ οὐκ ἴσασιν· οἱ δὲ, τὸ διότι καὶ τὴν αἰτίαν γνωρίζουσι· διὸ καὶ τοὺς ἀρχιτέκτονας ἕκαστον, τιμιωτέρους, καὶ μᾶλλον εἰδέναι νομίζομεν τῶν χειροτεχνῶν, καὶ σοφωτέρους· ὅτι τὰς αἰτίας τῶν ποιουμένων ἴσασι· οἱ δὲ ὡς τινα ἄψυχα ποιοῦσιν· ἀλλ' ὡς ἔστιν ἀψύχων ποιητικά, πρᾶξις μὲν, οὐκ εἰδότα δὲ πράττει· οἷον καὶ φύσις τὸ πῦρ· τοῦτο οὖν ἄψυχα φύσει τινὶ ποιεῖν τούτων ἕκαστον· τοὺς δὲ χειροτέχνας, ἔθεσι· ὡς δὲ ζωὴ τὸ πρακτικοὺς εἶναι σοφωτέρους οὕτως, ἀλλὰ καὶ τὸ λόγον ἔχειν καὶ τοὺς τὰς αἰτίας γνωρίζειν· ὅλως τε τὸ μεῖον εἰδότος καὶ τὸ δι' ἄλλα διδάσκειν ὄντος· ἀνδρὰ τοῦτο τὸν τέχνην, τὴν ἐμπειρίας οἰόμεθα μᾶλλον εἶναι σοφίαν· καὶ τοὺς κυριωτέρους τῶν τεχνῶν εἶναι σοφωτέρους, καὶ μᾶλλον τῶν οἰκείων ὑπάρχειν τὰς ἐπιστήμας, ὅτι τοῦ διὰ τί γνωρίζειν χάριν· καὶ τὰς ποιητικὰς τῶν θεωρητικῶν· ἐκ τούτων τοίνυν φανερὸν ὅτι τοιαύτη τις ἐπιστήμη περὶ τὰς πρώτας ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας ἐστὶν ἡ σοφία· ἐκ γὰρ τῶν ἄλλων ἡ τοῦ ἑνὸς ἐμπειρία, τῶν τοιούτων ἐμπειρῶν ἐστι μεγίστη δύναμις· καὶ αἱ τέχναι δὲ τῶν ἐμπειριῶν εἰς δύναμιν ἀπέβλεπον· καὶ τὰς μὲν ποιητικὰς τῶν τεχνῶν, πρὸς τὸ γενέσθαι τὰς δὲ θεωρητικὰς, περὶ τὰ γένη τὰ τῶν πραγμάτων ὑπάρχειν· ὅτι μὲν οὖν οὐ ποιητικὴ ἡ σοφία δῆλον καὶ τῶν πρώτων ἀνδρῶν· καὶ γὰρ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἐθαύμασαν ἅπαντες, ἢ διὰ τὸ ἀπορεῖν ἀρξάμενοι τὸ πρῶτον, ὥσπερ καὶ οἱ νῦν· ἀπορίας μὲν οὖν ἐθαύμαζον, ὅτι τὰ ἐν ἀρχῇ ἀπορήματα, ἢ μικρὰ ἦν, ἢ περὶ τὰ φανερά· ἀπορήσαντες δὲ προῆλθον οὕτως, ὑπὲρ τοῦ τὰ μείζω περὶ τῶν μειζόνων ἀπορῆσαι· ὥσπερ καὶ περὶ τὰ τοῦ παντὸς σχήματα τῆς σελήνης, καὶ τὴν τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἄστρων ὁδὸν, καὶ περὶ τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως· ἀπορῶν δὲ καὶ οἰόμενος ἀγνοεῖν, φιλεῖ τις καὶ φιλόμυθος πως εἶναι· ὥστε καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφός πως ἐστίν· ἐκ μὲν οὖν τούτων ἐπιστήμη τις ἐγένετο, καὶ πρὸς τὰ τοῦ συμφέροντος ἕνεκα καὶ πρὸς τὰ τοῦ εὖ ζῆν ἐπιστήμη τις ἐγένετο· ὅτι δὲ οὐ ποιητικὴ ἡ σοφία δῆλον· ἐκ γὰρ τῶν ἀρχῶν ἐν αἷς ἐστὶν ἡ σοφία· ἐκ τούτων γὰρ ἐστὶν ἡ ἀρχὴ τοῦ ποιεῖν· ἀρχὴ δὲ τοῦ ποιεῖν ἐστὶν ἡ προαίρεσις· ἐν γὰρ τῇ τέχνῃ καὶ ἐν τῇ σοφίᾳ τὸ ποιητικὸν ἐν τῇ προαιρέσει

θέκασε γνώσεις· ἀλλ οὐ λέγουσι τὸ διατὶ πρεὶ δ δημόσιον, διατὶ θερμὸν τὸ πῦρ· ἀλλὰ μόνον ὅτι θερμόν· τὸν μὲν οὖν πρῶτον εἰκὸς τὸν ὁποιανοῦν πυρόντα τέχνων πρεὶ τὰς κοινὰς αἰσθήσεις, θαυμάζεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, μὴ μόνον διὰ τὸ χρήσιμόν εἶναί τι τῶν ὑρεθέντων, ἀλλ ὡς σοφὸν καὶ διαφέροντα τῶν ἄλλων· πολεμόνων δὲ μιμητικῶν τεχνῶν, ἡ μὲν, πρὸς τὰν ἀναγκαῖα· ἡ δέ, πρὸς διαγωγὴν οὖσαν· ἀεὶ σοφωτέρους νομίζουσι τοὺς τοιούτους ἐκείνων ὑπολαμβάνομεν, διὰ τὸ μὴ πρὸς χρῆσιν εἶναι τὰς ὠφελείμασι αὐτῶν· ὅθεν, ἤδη πάντων τῶν τοιούτων κατεσκευασμένων, οὐ μὴν πρὸς ἡδονὴν μὴ δὲ πρὸς τὰν ἀναγκαῖα τὶ ὠφελείμα ὑρέθησαν· ἢ πρῶτον τούτοις τοῖς πρίς οὐ πεπραγμένοις διὸ πρεὶ οὐσίαν πορισμαὶ μαθηματικαὶ πρῶτον τέχναι σωσθῆναι· ἐκεῖ γὰρ ἐφείθη σχολάζειν τὸ τῶν ἱερέων ἔθνος· εἴρηται μὲν οὖν ἐν τοῖς ἠθικοῖς· τίς διαφορὰ τέχνης καὶ ὠφελείμης, καὶ τῶν ἄλλων τὸ ὁμοίων· οὗ δ ἕνεκα νῦν πρὸς οὐμεθα τὸν λόγον, τοῦτ ἔστιν· ὅτι τὸ ὀνομαζόμενον σοφίαν πρεὶ τὰς πρώτας αἰτίας καὶ τὰς ἀρχὰς, ὑπολαμβάνουσι πάντες· ὥστε καθάπερ εἴρηται πρότερον ὅτι ὁ μὲν ἐμπειρος τῶν ὁποιανοῦν ἐχόντων αἴσθησιν εἶναι δοκεῖ σοφώτερος· ὁδὸς τεχνίτης, τοῦ ἐμπείρου· χειροτέχνου δὲ ἀρχιτέκτων· αἱ δὲ θεωρητικαὶ, τῶν ποιητικῶν μᾶλλον· ὅτι μὲν οὖν ἡ σοφία περὶ τινας αἰτίας ἐστὶ καὶ ἀρχάς ἐστιν ὠφελείμη, δῆλον· ἐπεὶ δὲ ταύτην τὴν ὠφελείμαν ζητοῦμεν, τοῦτον ἂν ἴδωμεν σκεπτέον, ἐπὶ περὶ ποίας αἰτίας καὶ περὶ ποίας ἀρχὰς, ὠφελείμη, σοφία ἐστίν· εἰδὴ λάβοιτις τὰς ὑποληψίσεις ἂν ἔχομεν περὶ τοῦ σοφοῦ, τάχ ἂν ἐκ τούτου φανερὸν γένοιτο μᾶλλον· ὑπολαμβάνομεν δή, πρῶτον μὲν ἐπίστασθαι μάλιστα πάντα τὸν σοφὸν ὡς ἐνδέχεται· μὴ καθ ἕκαστον ἔχοντα ὠφελείμαν αὐτῶν· εἶτα τὸν τὰ χαλεπὰ γνῶναι δυνάμενον· καὶ μὴ ῥᾴδια ἀνθρώπῳ γνώσκειν· τοῦτον σοφόν· τὸ γὰρ αἰσθάνεσθαι, πάντων κοινόν· διὸ ῥᾴδιον καὶ οὐδὲν σοφόν· ἔτι τὸν ἀκριβέστερον καὶ τὸν διδασκαλικώτερον τῶν αἰτίων, σοφώτερον εἶναι πᾶσαν ἐπιστήμην· καὶ τῶν ὠφελείμων δὲ, τὴν αὐτῆς ἕνεκεν καὶ τοῦ εἰ

δέναι χάριν αἱρετὴν οὖσαν μᾶλλον εἶναι σοφίαν, ἢ τὴν τῶν ἀποβαινόντων ἕνεκεν· καὶ τὴν ἀρχικωτέραν φιλοσοφίαν τοῦ ὑπηρετούσης μᾶλλον εἶναι σοφίαν· ὁ γὰρ δεῖν ὑπὸ τοῦ ἀρχομένου τὸν σοφὸν ἀλλ' οὐ τοὐναντίον. καὶ ὁ τοῦτον ἑτέρῳ πείθεσθαι, ἀλλὰ τούτῳ τὸν ἧττον σοφόν. τοσαυτηνὶ οὖν ὑπολήψεις περὶ αὐτῶν ἔχομεν περὶ φρονήσεως καὶ σοφίας καὶ τῶν σοφῶν· τούτων δή, τὸ μὲν πάντα εἰδέναι, ᾧ μάλιστα ἔχοντι τὴν καθόλου εἰδέναι ἀναγκαῖον ὑπάρχειν· οὗτος γὰρ οἶδέ πως πάντα τὰ ὑπηκόμενα. καθόλου δὲ μάλιστα τὰ τοιαῦτ' ἐστίν· ἃ δυσεύρετα τοῖς ἀνθρώποις ἐστί· τὰ μάλιστα καθόλου πρὸς γὰρ τὰ αἰσθητὰ οὐδενὸς ἐστὶν ἐπιστήμη, οὐ μάλιστα τῶν ἐπιστημῶν, αἱ μάλιστα τῶν πρώτων εἰσίν· αἱ γὰρ ἐξ ἐλαττόνων, ἀκριβέστεραι τῶν τὴν προθέσεως λεγομένων· οἷον ἀριθμητικὴ, γεωμετρίας· ἀλλὰ μὴν καὶ διδασκαλικὴ μᾶλλον τῶν ἀπτικὴ μᾶλλον· ὅτι γὰρ διδάσκουσιν οἱ τὰς αἰτίας λέγοντες τοῖς ἄλλοις· καὶ τὸ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι αὐτῶν ἕνεκα, μᾶλλον ὑπάρχει τῇ τοῦ μάλιστα ἐπιστήμῃ τοῦ ἐπιστήμῃ· ὁ γὰρ ἐπιστάμενος διδάσκαλος, τῷ μάλιστα ἐπιστήμῃ μάλιστα αἱρήσεται· τοιαύτη δ' ἐστὶν ἡ τῶν μάλιστα ἐπιστητῶν· μάλιστα δὲ ἐπιστητὰ τὰ πρῶτα (τὰ γὰρ διὰ τούτων τὰ ἄλλα γνωρίζεται· ἀλλ' οὐ ταῦτα διὰ τῶν ὑπ' αὐτῶν) ἀρχικώτατα δὲ τῶν ἐπιστημῶν, ἡ μᾶλλον ἀρχὴ φιλοσοφοῦσα, ἢ γνωρίζουσα τίνος ἕνεκέν ἐστι πρακτέον ἑκάστου· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ἀγαθὸν ἑκάστου· ὅλως δὲ τὸ ἄριστον ἐν τῇ φύσει πάσῃ· ἐξ ἁπάντων οὖν τῶν εἰρημένων ἐπὶ τὴν ἐπιστήμην πίπτει τὸ ζητούμενον ὄνομα· δεῖ γὰρ ταύτην τῶν πρώτων ἀρχῶν καὶ αἰτιῶν εἶναι θεωρητικήν· ἡ γὰρ ἀγαθὸν καὶ τὸ οὗ ἕνεκα, τῶν αἰτίων ἐστίν· ὅτι δ' οὐ ποιητικὴ, δῆλον ἐκ τῶν πρώτων φιλοσοφησάντων· διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν· ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρόχειρα τῶν ἀπορημάτων θαυμάσαντες· εἶτα κατὰ μικρὸν οὕτω προϊόντες καὶ περὶ τῶν μειζόνων διαπορήσαντες· οἷον περί τε τῶν τῆς σελήνης παθημάτων καὶ περὶ τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἄστρων καὶ περὶ τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως· ὁδὲ-

πρῶν

πρεῶν ἡθαν μάζων, οἴεται ἀγνοεῖν· διὸ καὶ φιλόμυθος ὁ φιλόσοφός πώς ἐστιν· ὁ δὲ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασίων· ὥστε εἴ τις δι' ἀρχὴν φεύγων τὴν ἀγνοιαν ἐφιλοσόφησεν, φανερόν· ὅτι διὰ τὸ εἰδέναι τὸ ἐπίστασθαι ἐδίωκον, καὶ οὐχ ἑτέρου τινὸς ἕνεκεν· μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ γεγονὸς· πρὸ γὰρ τοῦ πάντων ὑπαρχόντων σχεδὸν τῶν ἀναγκαίων, καὶ πρὸς ἀναπαύλαν καὶ διαγωγὴν ἡ τοιαύτη φρόνησις ἤρξατο ζητεῖσθαι· δῆλον οὖν ὡς δι' οὐδεμίαν ταύτην ζητοῦμεν χρείαν ἑτέραν, ἀλλ' ὥσπερ ἄνθρωπος φαμὲν ἐλεύθερος εἶναι τὸν αὑτοῦ ἕνεκα καὶ μὴ ἄλλου, οὕτως καὶ αὕτη μόνη ἐλευθέρα τῶν ἐπιστημῶν· μόνη γὰρ αὐτὴ αὑτῆς ἕνεκέν ἐστι· διὸ καὶ δικαίως ἂν οὐκ ἀνέγνωμεν ἴσως αὐτῆς τὴν κτῆσιν· πολλαχοῦ γὰρ ἡ φύσις δοῦλα τὰ ἀνθρώπων ἐστίν· ὥστε κατὰ Σιμωνίδην, θεὸς ἂν μόνῳ τοῦτο ἐχαρίσατο· ἀνάξιον μὴ ζητεῖν τὴν καθ' αὑτὸν ἐπιστήμην· εἰδέλεγόσί τι οἱ προτεταί, μὴ πέφυκε φθονεῖν τὸ θεῖον, ἐπὶ πλεῖστον συμβαίνει μάλιστα εἰκός· καὶ δυστυχεῖς εἶναι πάντων τοὺς σοφούς· ἀλλ' ὅτι τὸ θεῖον φθονερὸν ἐν δέχεται εἶναι, ἀλλὰ κἂν τὴν παροιμίαν, πολλὰ ψεύδονται ἀοιδοί· οὔτε τἄλλοις αὐτῆς, ἀλλ' οὐδὲν ἡγοῦμαι τιμιώτερον· ἡ δὲ θεοπρεπεστάτη καὶ τιμιωτάτη, μία δ' αὐτὴ δ' ἂν εἴη μόνη· ἴσως γὰρ μάλιστ' ἂν ὀρθῶς ἔχοι, θεία τῶν ἐπιστημῶν ὄντι, καὶ εἴτις τῷ θεῖον εἶναι μόνη δ' αὐτὴ τούτων ἀμφοτέρων τυγχάνει· ὁ γὰρ θεὸς δοκεῖ τῶν αἰτίων πᾶσιν εἶναι καὶ ἀρχήτις, ἡ τὴν μίαν αὐτὴν ἢ μόνος ἢ μάλιστ' ἂν ἔχοι θεὸς· ἀναγκαιότεραι μὲν οὖν, πᾶσαι αὐτῆς· οὐ μείων δ' οὐδεμία· δεῖ μὲν οὖν μέχρι τοσαύτης καταστῆναι τῆς τάξεως αὐτῆς, εἰς ἣν ἀνήγομεν ἡμῖν τὴν ἐξ ἀρχῆς ζητήσεων· ἄρχὴ δὲ ὡς ὅτι μάλιστα ἀπὸ τοῦ θαυμάζειν πάντες· οἱ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς τὸ θαυμάζειν ἐπὶ τὰ ἀτοπώτερα τῶν φαινομένων τοῦτο ποιοῦντες· εἶτα μικρὸν προκόψαντες οὕτω καὶ περὶ τῶν μειζόνων διηπόρησαν, οἷον περί τε τῶν τοῦ σελήνης παθημάτων καὶ περὶ τῶν ἡλίου καὶ ἄστρων καὶ περὶ γενέσεως τοῦ παντός· ὁ δὲ ἀπορῶν καὶ θαυμάζων οἴεται ἀγνοεῖν· διὸ καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφός πως ἐστίν· ὁ γὰρ μῦθος συγκεῖ

ἀμετρο μεξητή· τίσμὲν οὖν ἡ φύσις τ ζητουμένης ἐπιστήμης εἴρηται· καὶ
τίς ὁ σκοπὸς οὗ δεῖ τυγχάνειν τὴν ζήτησιν καὶ τὴν ὅλην μέθοδον· ἐπεὶ
δὲ φανερὸν ὅτι τὴν ἀρχῆς αἰτίων δεῖ λαβεῖν ἐπιστήμην (τότε γὰρ
εἰδέναι φαμὲν ἕκαστον, ὅταν τὴν πρώτην αἰτίαν οἰώμεθα γνωρί
ζειν· τὸ δὲ αἴτια λέγεται τριχῶς· ὧν μίαν μὲν αἰτίαν φαμὲν εἶναι
τὴν οὐσίαν καὶ τὸ τί ἦν εἶναι· αἰτίας γὰρ τὸ διὰ τί πρῶτον, εἰς τὸ ἔσχατον·
ἔχαστον αἴτιον δὴ καὶ ἀρχή, τὸ διὰ τί πρῶτον· μίαν δὲ τὴν ὕλην καὶ τὸ
ὑποκείμενον· τρίτην δὲ ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως· τετάρτην δὲ τὴν
ἀντικειμένην αἰτίαν ταύτῃ, καὶ τὸ οὗ ἕνεκεν· καὶ τὸ ἀγαθόν· τέλος
γὰρ γενέσεως πάσης τοῦτ' ἐστί· τεθεωρήμεθα μὲν ἱκανῶς περὶ αὐτῶν
ἐν τοῖς περὶ φύσεως, ὅμως προσαναλάβωμεν τοὺς πρότερον ἡμῶν
εἰσελθόντας φιλοσοφῆσαι περὶ τῆς ἀληθείας· δῆλον γὰρ ὅτι καὶ οὗτοι λέγουσιν ἀρχάς τινας καὶ αἰτίας·
ἐπελθοῦσι δὴ τοῖς ἔμπροσθεν τῇ μεθόδῳ τῇ νῦν· ἢ γὰρ ἕτερόν τι γένος εὑρήσομεν αἰτίας, ἢ ταῖς νῦν λεγομέναις μᾶλλον
πιστεύσομεν· τῶν δὴ πρώτων φιλοσοφησάντων οἱ πλεῖστοι τὰς ὑλικὰς
εἶδον μόνον ὡήθησαν ἀρχὰς εἶναι πάντων· ἐξ οὗ γάρ ἐστιν ἅπαντα
τὰ ὄντα, καὶ ἐξ οὗ γίνεται πρῶτον καὶ εἰς ὃ φθείρεται τελευταῖον
τῆς μὲν οὐσίας ὑπομενούσης, τοῖς δὲ πάθεσι μεταβαλλούσης, τοῦτο
τοιχεῖον καὶ ταύτην τὴν ἀρχὴν φασὶν εἶναι τῶν ὄντων· καὶ διὰ τοῦτο
οὔτε γίνεσθαι ἁπλῶς οἴονται, ὅτι ἀεί τι ὑπομένει καὶ σώζεται τῆς
φύσεως ἀεὶ εἰσωζομένης· ὥσπερ δὲ τὸν Σωκράτη φαμὲν οὐ τιπί
νεσθαι ἁπλῶς, ὅταν γίνηται καλὸς ἢ μουσικὸς, οὔτε ἀπόλλυσθαι, ὅ
ταν ἀπροσαγορεύωμεν ταύτας τὰς ἕξεις, διὰ τὸ ὑπομένειν αὐτὸν
Σωκράτη αὐτόν, οὕτως οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδέν· δεῖ δὲ εἶναί τινα φύ
σιν ἢ μίαν ἢ πλείους μιᾶς, ἐξ ὧν γίνεται τὰ ἄλλα σωζομένης ἐκεί
νης· τὸ μὲν οὖν τοι πλῆθος καὶ τὸ εἶδος τῆς τοιαύτης ἀρχῆς, οὐ τὸ αὐτὸ
πάντες λέγουσιν· ἀλλὰ Θαλῆς μὲν ὁ τῆς τοιαύτης ἀρχηγὸς φι
λοσοφίας, ὕδωρ φησὶν εἶναι· διὸ καὶ τὴν γῆν ἐφύδατος ἀπεφήνατο
εἶναι λαβὼν ἴσως τὴν ὑπόληψιν ταύτην ἐκ τῶν πάντων ὁρᾶν

τὴν

τὴν ξοφὴν ὑγρὰν εἶναι, καὶ αὐτὸ τὸ θερμὸν ἐκ τούτου πνεύματος καὶ τὸ ζῷον τούτῳ ζῶν· τὸ δὲ ξηρὸν γενέσθαι τί, ἢ ὅτι ἐστὶν ἀρχὴ πάντων· διὰ τοῦτο δὴ τὴν τροφὴν ὑγρὰν λαβὼν τοῦτο, καὶ διὰ τὸ πάντων τὰ σώματα τὴν φύσιν ὑγρὰν ἔχειν· τὸ δὲ ὕδωρ, ἀρχὴ φύσει ὡς ὄντι τοῖς ὑγροῖς. εἰ δέ τινες οἴονται τοὺς παλαιοὺς ἢ πρὸ Ἑλλήνων ἢ παρὰ τούτους θεολογῆσαι τοιοῦτον, οὐ τοιοῦτον ἔοικε περὶ φύσεως διαλαβεῖν· ὠκεανόν τε γὰρ καὶ τηθὺν ποιῆσαι φησὶ γενέσεως πατέρας· καὶ τὸν ὅρκον τῶν θεῶν ὕδωρ τὴν Στυγὸς ἀλλοιωθὲν ὑπὸ τοῦ τῶν σύμπαντων ποιητοῦ. τιμιώτατον μὲν γὰρ, τὸ πρεσβύτατον· ὅρκος δὲ τὸ τιμιώτατον τὸν ὄντα· εἰ μὴ οὖν ἄρα τισὶ τὴν καὶ παλαιότητα τὴν αὐτὴν ἔχειν ὅσα περὶ φύσεως ἐδόξασε, τάχ' ἂν δῆλον εἴη. Θαλῆς μέν τοι λέγεται τοῦτον τὸν τρόπον ἀποφήνασθαι περὶ τῆς πρώτης αἰτίας. Ἵππασος δὲ οὐκ ἄν τις ἀξιώσειε θεῖναι μετὰ τούτων, διὰ τὴν ὑπόληψιν αὐτοῦ τῆς διανοίας. Ἀναξιμένης δὲ ἀέρα Διογένης πρότερον ὑπέλαβε καὶ μᾶλλον ἐοικὼς τὴν ἀπόφασιν ἀποδέξασθαι τῶν σωμάτων. Ἵππασος δὲ πῦρ· μεταποιεῖται δὲ καὶ Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος. Ἐμπεδοκλῆς δὲ τὰ τέτταρα, πρὸς τοῖς εἰρημένοις ἓν προσθεὶς τέταρτον· ταῦτα γὰρ ἀεὶ διαμένειν φησὶ καὶ οὐ γίνεσθαι, ἀλλ' ἢ πλήθει καὶ ὀλιγότητι συγκείμενα καὶ διακείμενα, εἰς ἓν τε καὶ ἐξ ἑνός. Ἀναξαγόρας δὲ ὁ Κλαζομένιος τῇ μὲν ἡλικίᾳ πρότερος ὢν τούτου, τοῖς δ' ἔργοις ὕστερος, ἀπείρους εἶναί φησι τὰς ἀρχάς. σχεδὸν γὰρ ἅπαντα ὁμοιομερῆ καθάπερ ὕδωρ, ἢ πῦρ, οὕτω γίνεσθαι καὶ ἀπόλλυσθαί φησι, συγκρίσει καὶ διακρίσει μόνον· ἀλλως δὲ οὔτε γίνεσθαι οὔτε ἀπόλλυσθαι· ἀλλὰ διαμένειν ἀΐδια. ἐκ μὲν οὖν τούτων, μόνως τὰς αἰτίας νομίσειεν ἂν τὰς ὑλικὰς εἶναι λεγομένας. προϊόντων δ' οὕτως, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ὡδηγήσειεν αὐτοῖς ζητεῖν. εἰ γὰρ ὅτι μάλιστα πᾶσαι φθοραὶ γενέσεις ἐκ τινος ὡς ὑποκειμένου εἰσὶν, διὰ τί τοῦτο συμβαίνει. τί τὸ αἴτιον· ἆρ' ἐν τῷ ὑποκειμένῳ αὐτὸ τοῦτο ἐστὶ μεταβάλλειν ἑαυτό· λέγω δ' οἷον οὐ τὸ ξύλον, ὅτι ὀκλάδος

αἴτιον τῶ μεταβαίνειν ἀπὸ τῶν ὄντων. οὐδὲ πρὶ ἓν τὸ μὴ ξύλον κλίνην ὁδὶ χαλκὸς αὐδρι άντα· ἀλλ' ἔτι πρόντι τῆς μεταβολῆς ἴδιον· τὸ δὲ τοῦ τὸ ζητεῖν ὅτι, τὸ τίν' ἕτεραν ἀρχὴν ζητεῖν, ὡσαὶν ἡμεῖς φαίημεν ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως· οἱ μὲν οὖν πάμπαν ἀφέντες ἀρχὴς ἀφαίρεσιν τῆς μεθόδου τῆς τοιαύτης, οὐ φάσκοντες εἶναι τὸ ὑποκείμενον, ὃ δὲν ἐδύναντο χέραναν ἑαυτοῖς· ἀλλ' ἔνιοι γε τῶν λεσόντων, ὥσπερ ἠπιθέντες ὑπὸ ταύτης τῆς ζητήσεως, τὸ μὲν ἀεὶ κίνησιν φασὶν εἶναι· τὴν δὲ τῶν φύσιν ὅλων τὸ μὲν ὅλον κίνησιν φορᾶς (τοῦτο μὲν γὰρ ἀεί τι τοιοῦτον καὶ τῶν ὄντων) ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἄλλην μεταβολὴν πᾶσαν· ἀλλ' ὅμοιον ὅτι τὸ μὲν ἓν μόνον φασκόντων εἶναι τὸ πᾶν, ὅθεν ἰσχυρίζεται τὸν τοιοῦτον συνιδεῖν αἰτίαν, τῶν εἰ ἄρα Παρμενίδη· καὶ τοῦτον τὸν ὅσον μόνον, ἀλλὰ καὶ δύο πως τίθησιν αἰτίας εἶναι· τοῖς δὲ νῦν ποιοῦσιν μᾶλλον ἂν δέχεται λέγειν· οἷον τὸ θερμὸν ἢ ψυχρὸν· ἢ πῦρ καὶ γῆν· χρῶνται γὰρ τοῖς τοιούτοις τὸν μὲν ὕδατι τὴν δὲ γῆν

θυμίαν ἐν τοῖς θεοῖσιν ἐθηκεν ὡς ἀρχήν· οἷον ὁ Παρμενίδης· γνῶθι
» τος καὶ τὸν σιωπᾶν ἄξιον τὴν τοῦ παντὸς γένεσιν, πρῶτον μὲν φησὶν ἐ
» ρωτικὸν θεῶν μητίσασθαι πάντων· Ἡσίοδος δέ, πάντων μὲν πρώτιστα χά
» ος γένετ· αὐτὰρ ἔπειτα γαῖ' εὐρύστερνος· ἠδ' Ἔρως· ὃς πάντεσσι με-
» τὰ πρέπει ἀθανάτοισιν· ὡς δὲ καὶ ἐν τοῖς οὖσιν ὑφέξειν τινὰ αἰ-
» τίαν ἢ τὸν κινήσει ἢ συνέξει τὰ πράγματα· φύτουσι μὲν γὰρ ὡς
χρὴ θαυμάσιον εἶναι τὸν τοῦ πρώτου, ὕστερον δὲ ἐπὶ δὲ
τὰ ναντία τοῖς ἀγαθοῖς ζῶντα ἐφαίνετο ἐν τῇ φύσει, καὶ οὐ μόνον
τάξις ἦν τοῦ καλοῦ, ἀλλὰ τάξις καὶ τοῦ αἰσχροῦ, καὶ πολὺ τὰ κα-
κὰ τῶν ἀγαθῶν, καὶ τὰ φαῦλα τῶν καλῶν, οὕτως ἄλλος τις φιλίαν εἰσή
νεγκεν ἢ τὸν ἔρωτα ἕκαστον ἑκατέρων αἴτιον τούτων· ἐγρήγορσε δὲ
κολασθοίη ἢ λαμβάνοι πρὸς τὸ δικάζοιεν ἢ μὴ πρὸς ἀφελίζειν
λέγων Ἐμπεδοκλῆς, εὑρήσει τὸν μὲν φιλίαν εἶναι τῶν ἀγαθῶν· τὸ
δὲ νεῖκος, τῶν κακῶν· ὥστε εἴ τις φαίη ζόπουτιν ἀεὶ λέγειν, καὶ πρῶ
τον λέξει τὸν κακὸν ἢ τὸν ἀγαθὸν ἀρχάς· Ἐμπεδοκλέα, τάχ' ἂν λέ
γοι καλῶς· εἴπερ τὸ τῶν ἀγαθῶν ἅπαντι αἴτιον, αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν δεῖ· εἶτα
καλῶς, τὸ κακὸν· οὕτοι μὲν ὡς περ λέγομεν, καὶ μέχρι τούτου δυ-
εῖν αἰτίαν ἐφήψαντο· ὡς ἡμεῖς δυοῖν οὔσαιν ἐν τοῖς περὶ φύσε-
ως τῇ τε ὕλῃ καὶ τῷ θείᾳ κινήσει· ἀμυδρῶς μέν τοι καὶ τοῦτο ἔνεσαφῶς·
αὐτοῖον δὲ τὰ μάχιμα τοῖς ἀξύμμετροι τοῖς· ἃ δὲ ἐκεῖνοι περὶ φιλότη
τος τοιαῦτα μάκις καλὰς πλησμάς· αὐτό τι ἐκεῖνοι ἀπὸ ἐπιστήμ
ης τοῦ τοιοῦτον εἰδόσι λέγ' ἀλλ' ἔοικασιν εἰδόσι λέγειν· χρὴ γὰρ θεὸν χώμενοι φαί
νου θηρίον αὐτὴν μικρ· Ἀναξαγόρας τε δὲ μηχανῇ χῆται τῶν ὡ
ς πρὸς τὴν κοσμοποιΐαν ἢ ὅταν ἀπορήσῃ, ἅμα τίνα αἰτίαν ὀφείλῃς
ὄντι, τότε ἕλκει αὐτὸν· συνδεῖ δ' αὐτοῖς πολὺ μᾶλλον αἰτιᾶται τὸ γινομέ
νων ἢ μουῶν· καὶ Ἐμπεδοκλῆς ὧν πλέον μὲν τούτῳ χῆται τοῖς
αἰτίοις· οὐμὲν οὔτε ἱκανῶς· οὔτε γὰρ τούτοις ἀνέσκαφε τὸ ὁμολογού-
μενον· πολλαχοῦ γοῦν αὐτῷ, ἡ μὲν φιλία διακεῖνα τὸ ἓν εἰς· τὸ
συγκεῖνα· ὅταν μὲν γὰρ εἰς τὰ σοιχεῖα διΐστηται τὸ πᾶν ὑπὸ τοῦ νείκους,
τότε τὸ πῦρ εἰς ἓν συγκείμενον ἔστι τὸ πᾶν σοιχεῖον ἕκαστον· ὅταν δὲ

πάντα ὑπὸ τῆς φιλίας συνίωσιν εἰς τὸ ἕν, ἀναγκαῖον ἕξ ἑκάστου τὰ μόρια διακρίνεσθαι πάλιν. Ἐμπεδοκλῆς μὲν οὖν παρὰ τὴν πρότερον πρῶτος ταύτην τὴν αἰτίαν διελὼν εἰσήνεγκεν, οὐ μίαν προσας τὴν τῆς κινήσεως ἀρχήν· ἀλλ' ἑτέρας τινὰς ἐναντίας. ἔτι δὲ καὶ τὸ ὡς ἐν ὕλης εἶδος λέγομεν ἁπλῶς εἶναι παρὰ πρῶτος εἶπεν· ἀμφοῖν γὰρ τούτοιν τὴν φύσιν αἰῶνος δυοῖν ὄντοιν μόνον, καθάπερ τὸ τοῖς ἀνθρωποις, ὡς μιᾶς φύσεως ἥ τε νὺξ αἰεὶ καὶ ὕδατι λάβοι ἄν τις αὐτὸ θεωρῶν ἐκ τῶν ἐώντων. ὅτος μὲν οὖν ὡς πλέγομεν οὕτως τε καὶ τοσαύτας εἴρηκεν ἀρχάς. Λεύκιππος δὲ καὶ ὁ ἑταῖρος αὐτοῦ Δημόκριτος, στοιχεῖα μὲν τὸ πλῆρες καὶ τὸ κενὸν εἶναί φασι λέγοντες· οἷον, τὸ μὲν ὄν, τὸ δὲ μὴ ὄν. τούτων δὲ τὸ μὲν πλῆρες καὶ στερεόν, τὸ ὄν· τὸ δὲ κενόν γε καὶ μανόν, τὸ μὴ ὄν· διὸ καὶ οὐδὲν μᾶλλον τὸ ὂν τοῦ μὴ ὄντος εἶναί φασιν, ὅτι οὐδὲ τὸ κενὸν τοῦ σώματος· αἰτίας δὲ ταύτας τῶν ὄντων ταύτας, ὡς ὕλην καὶ καθάπερ οἱ ἓν ποιοῦντες τὴν ὑποκειμένην οὐσίαν, τὰ ἄλλα τοῖς παθήσιν αὐτῆς γεννῶσι, τὸ μανὸν καὶ τὸ πυκνὸν ἀρχὰς τιθέμενοι τῶν παθημάτων, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ οὗτοι τὰς διαφορὰς, αἰτίας τῶν ἄλλων εἶναί φασι ταύτας μόνον τοις εἶναι λέγουσι· σχῆμα τε τάξιν καὶ θέσιν· διαφέρειν γὰρ φασὶ τὸ ὂν ῥυσμῷ καὶ διαθιγῇ καὶ τροπῇ· μόνον γὰρ τούτων δὲ, ὁ μὲν ῥυσμὸς σχῆμα ἐστὶν· ἡ δὲ διαθιγὴ τάξις· ἡ δὲ τροπὴ θέσις· διαφέρει γὰρ τὸ μὲν Α τοῦ Ν σχήματι· τὸ δὲ ΑΝ τοῦ ΝΑ τάξει· τὸ δὲ Ζ τοῦ Ν θέσει. περὶ δὲ κινήσεως ὅθεν ἢ πῶς ὑπάρχει τοῖς οὖσι, καὶ οὗτοι παραπλησίως τοῖς ἄλλοις ἐραθύμως ἀφῆκαν. περὶ μὲν οὖν τῶν δύο αἰτίων, ὡς πλέγομεν ἱκανῶς τοσοῦτον εἰκέναι ἐζητῆσθαι πρότερον. ἐν δὲ τούτοις ἡ πρὸ τούτων οἰκαλούμενοι σοφοὶ τῶν μαθημάτων ἁψάμενοι πρῶτον, ταῦτα προῆγαγον· καὶ ἐντραφέντες ἐν αὐτοῖς, τὰς τούτων ἀρχὰς, τῶν ὄντων ἀρχὰς ᾠήθησαν εἶναι πάντων· ἐπεὶ δὲ τούτων οἱ ἀριθμοὶ φύσει πρῶτοι, ἐν δὲ τοῖς ἀριθμοῖς ἐδόκουν θεωρεῖν ὁμοιώματα πολλὰ τοῖς οὖσι καὶ γιγνομένοις μᾶλλον ἢ ἐν πυρὶ καὶ γῇ καὶ ὕδατι· ὅτι τὸ μὲν τοιονδὲ τῶν ἀριθμῶν πάθος

δικαιοσύνη

δικαιοσύνη· τὸ γοῦν τοιοῦνδε, ψυχὴ μὴ νοῦς· ἕτερον δὲ καιρὸς τοῦ αὐτοῦ
ὡς εἰ πεῖν ἕκαστον ὅμοιόν ἐστι δεῖ καὶ τῶν ἁρμονικῶν καὶ ἀριθμοῖς ὁ-
ρῶντας καὶ τὰ πάθη καὶ τοὺς λόγους· ἐπεὶ δὴ τοῖς μὲν ἄλλοις ἀρ-
ιθμοῖς ἐφάνετο τὴν φύσιν ἅπασιν ὁμοίως ἁπάσης· οἱ δὲ ἀριθμοὶ
ὡς ἔστι φύσει πρῶτοι τοῖς στοιχείοις τοῦ ὄντος στοιχεῖα τοῦ ὄντος πάν-
τ' εἶναι ὑπέλαβον· καὶ ὅσα ἐστὶν ὅλον ὡς ἁρμονίαν εἶναι καὶ ἀριθ
μὸν ὅμολογοῦμεν καὶ συμφωνίαν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς καὶ πάσας ἁρμονί
ας πρὸς τὸ τοῦ παντὸς πάθη καὶ μέρη καὶ πρὸς τὴν ὅλην διακόσμη-
σιν, ταῦτα συναγαγόντες, ἐφήρμοττον· καὶ εἴ τί που πρὸς διέλιπ-
τον προσέλιπεν τοῦ συνηρμοσμένου πᾶσαν αὐτοῖς εἶναι τὴν πρα-
γματείαν· λέγω δ' οἷον ἐπεὶ δὴ τελεία δεκὰς εἶναι δοκεῖ πᾶσαν
περιφέρειαν τὴν τῶν ἀριθμῶν φύσιν, καὶ τὰ φερόμενα κατὰ τὸν οὐρα
νόν, δέκα μὲν εἶναί φασιν, ὄντων δὲ ἐννέα μόνον τῶν φανερῶν, διὰ
τοῦτο δεκάτην τὴν ἀντίχθονα ποιοῦσι· διὸ περὶ ταύτων
ἡμῖν ἀκριβέστερον διελόμεθα, τοῦτο δ' ἐστὶν
ὅπως λάβωμεν καὶ παρὰ τούτων τίνας εἶναι ἤδη τιθέασι τὰς
ἀρχάς· εἰ πῶς εἰς τοὺς εἰρημένους ἐμπίπτουσιν αἰτίας· φαίνον
ται δὲ καὶ οὗτοι τὸν ἀριθμὸν νομίζοντες ἀρχὴν εἶναι καὶ ὡς ὕλην τοῦ
οὐσίαι καὶ ὡς πάθη τε καὶ ἕξεις· τοῦ δὲ ἀριθμοῦ στοιχεῖα, τὸ ἄρτιον καὶ
τὸ περιττόν· τούτων δέ, τὸ μὲν, πεπερασμένον· τὸ δέ, ἄπειρον· τὸ
δὲ ἓν ἐκ ἀμφοτέρων εἶναι τούτων· καὶ γὰρ ἄρτιον εἶναι καὶ
περιττόν· τὸν δ' ἀριθμὸν ἐκ τοῦ ἑνός· ἀριθμοὺς δὲ καθάπερ εἰρη-
κὸν ὅλον οὐρανόν· ἕτεροι δὲ τῶν αὐτῶν τούτων τὰς ἀρχάς, δέκα λέ
γουσιν εἶναι τὰς κατὰ στοιχεῖαν λεγομένας συστοιχίας, πέρας, ἄπειρον· συ
μπτόν· ἄρτιον· ἓν· πλῆθος· δεξιόν· ἀριστερόν· ἄρρεν· θῆλυ· ἠρεμοῦν· κι
νούμενον· εὐθύ· καμπύλον· φῶς· σκότος· ἀγαθόν· κακόν· τετράγωνον· ἑτερο
μηκες· ὃν πρότερον ἔοικε Ἀλκμαίων ὁ Κροτωνιάτης ὑπολαβεῖν·
εἴτε οὗτος παρ' ἐκείνων, εἴτε ἐκεῖνοι παρ' αὐτοῦ παρέλαβον τὸν λό-
γον τοῦτον· ἔφθη γὰρ ἡλικίαν Ἀλκμαίων γενόμενος πρεσβύτης Πυ
θαγόρου· ἀπέφηνε τε δὲ παραπλησίως τούτοις φησὶ γὰρ εἶναι

δύο τὰ πολλὰ τῶν ἀνθρωπίνων λέγων, τὰς ἐναντιότητας· ἀχ
ὡς περ οὗρι διωρισμένας, ἀλλὰ τὰς τυχούσας. οἷον λευκὸ μέ-
λαν. γλυκὺ. πικρόν. ἀγαθὸν. κακόν. μικρὸ. μέγα. οὕτω μὲν οὖν
ἀδιορίστως ἐπέξεισι περὶ τῶν ἄλλων. οἱ δὲ Πυθαγόρειοι, ἤδη τινὰς
τῶν ἐναντιώσεων ἀφώρισαν. παρὰ μὲν ὧν τούτων ἀμ-
φοῖν, τοσοῦτον ἔξεστι λαβεῖν ὅτι τὰ ἐναντία, ἀρχαί τῶν ὄντων. τὸ δὲ
πόσαι παρὰ τῶν ἑτέρων, καὶ τίνες αὗται εἰσι. πῶς μὲν οὖν περὶ τούτ
εἰρημένα καὶ τίας ἔχει συναγωγάς, σαφῶς μὲν, οὐδὲ νῦν θρυλεῖται
παρ' ἐκείνων· ἔοικασι δὲ πλείους εἶναι τὰς ἀρχὰς τοῖς ἀριθμοῖς ἢ
τῶν φασὶ τινὲς ἐνίους γὰρ ἔφασαν τὰ συνεχόμενα καὶ πεπλανᾶσθαι φάσι τὴν οὐσί-
αν. τὸ μὲν γὰρ παραλαιῶν, καὶ πλείω τοῖς ἀριθμοῖς λεγόντων φύσεως,
ἐκ τούτων ἱκανὸν ὑπολαβεῖν θεωρῆσαι τὴν διάνοιαν. εἰσὶ δέ τινες οἱ πεί-
θουσι τὸν λόγον ὡς ἀνάγκη μίαν οὐσίαν φύσεως ἀπεφήναντο. ζῶον γὰρ
αὐτὸν ποιοῦντες, ὅτι τε τοῖς καλῶς ὅτι τοῖς κατὰ φύσιν· εἰσὶ μὲν οὖν τὴν μὲν
σκέψιν, τὴν αἰτίαν, ὅλως μὲν συναρμόττει πρὸς αὐτὸν ὁ λόγος· οὐ γὰρ
ὥσπερ ἔνιοι τῶν φυσιολόγων ὑπολαμβάνουσι τὸ ὄν, ὁμοίως γυμνοῦσιν ὡς
ὕλης τὸν πόρον· ἀλλ' ἕτερον ζῶον οὗτοι λέγουσιν· ἐκεῖνοι μὲν πρὸς
πάθη καὶ κινήσεις· γυμνῶν τίς γε τὸ πᾶν. ὅτι ἢ ἀκίνητον εἶναί φασ·
τὸ μὴν ἀλλὰ τοσοῦτόν γε οἰκεῖον ὅτι τὴν ὕλην σκέψις. Παρμενίδης
μὲν ἔοικε τοιοῦτον πόρον ἅπτεσθαι. Μέλισσος δὲ τοιοῦτον τῆς ὕλης· διὸ
καὶ δύο μὲν πεπερασμένον, ὅλον δὲ ἄπειρον φησὶ εἶναι αὐτό. Ξενοφάνης δὲ
πρῶτος τούτων ἐνίσας, οὐδὲ Παρμενίδης τούτου λέγεται μαθητής, οὐδὲν διεσαφήνισεν· οὐδὲ περὶ
φύσεως οὐδὲν τούτων οὐδὲ τέρας ἔοικε θεωρεῖν. ἀλλ'
λεῖστ' ὅλον οὐρανὸν ἀποβλέψας, τὸ ζῶν εἶναί φησι τὸν θεόν. ἄπειρον μὲν
καθάπερ εἴπομεν ἀφετέον, πρὸς τὴν νῦν ζήτησιν. οἱ μὲν δύο, καὶ πέμ
πασι μὲν οὐ μικρὸν μᾶλλον δὲ οἰκότερον, Ξενοφάνης καὶ Μέλισσος. Παρ
μενίδης δὲ μᾶλλον βλέπων, ἔοικε περὶ λέγειν. διὸ καὶ τὸ ὄν, τὸ μὴ
ὂν οὐθὲν ἀξιοῦσιν εἶναι, διὰ μὲν ἀνάγκης ἐν οἴονται εἶναι τὸ ὄν, καὶ μόνον οὐθέν. πε-
ὶ οὐ, σαφέστερον ἐν τοῖς περὶ φύσεως εἰρήκαμεν· ἀναγκαζόμεθα δὲ ἀκολουθεῖν τοῖς φαινομένοις· καὶ τὸ ζῶν μὲν κατὰ λόγον, πλείω δὲ

καὶ τὰ τὼν αἰσθήσεων ὑπολαμβάνωμεν εἶναι. δύο τὰς αἰτίας, καὶ δύο τὰς ἀρχὰς. τίθησι πάλιν θερμὸν, καὶ ψυχρόν. οἷον, πῦρ καὶ γῆν λέγων. τούτων δὲ τὸ μὲν καὶ τὸ ὄν, τὸ θερμὸν τὸ φθαρτικὸν δὲ καὶ τὸ μὴ ὄν. ἐκ μὲν οὖν τῶν εἰρημένων καὶ παρὰ τῶν σωματικῶν ἤδη τῷ λόγῳ σοφῶν, ταῦτα παρειλήφαμεν. παρὰ μὲν τῶν πρώτων, σωματικώτατα τὰ ἀρχὴν (ὕδωρ γῆν καὶ πῦρ καὶ τὰ τοιαῦτα σώματα τοῦτο) καὶ τὴν μὴ μίαν, τῶν δὲ, πλείους ἀρχὰς τὰς σωματικάς. ἀμφοτέρων μὴν τοι ταύτας ὡς πρὸς ὕλης εἴδη τιθέντων. παρὰ δὲ τινῶν ταύτα τὴν αἰτίαν τιθέντων, καὶ πρὸς ταύτη τὸ ὅθεν ἡ κίνησις. καὶ ταύτην, παρὰ τῶν μὲν μίαν. παρὰ τῶν δὲ, δύο. μέχρι μὲν δὴ τῶν ἰταλικῶν, καὶ χωρεῖ ἐκείνων μεζόνως. οὐ εἰρήκασιν οἱ ἄλλοι περὶ αὐτῶν. πλὴν ὡς πρὸς ἓν τι αἰτίαν τυγχάνουσι κεχρημένοι. καὶ τούτων τὴν ἑτέραν. οἱ μὲν μίαν, οἱ δὲ δύο ποιοῦσι τὸ θεν ἡ κίνησις. οἱδὲ πυθαγόρειοι, δύο μὲν τὰς ἀρχὰς καὶ τὸν αὐτὸν εἰρήκασι τρόπον. τοσοῦτον δὲ προσεπέθεσαν ὅ καὶ ἴδιον αὐτῶν ἐστιν, ὅτι τὸ πεπερασμένον, καὶ τὸ ἄπειρον. καὶ τὸ ἓν μὴ ἑτέρας τινὰς φύσεις εἶναι φασιν. οἷον, πῦρ, ἢ γῆν, ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον. ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἄπειρον καὶ αὐτὸ τὸ ἕν, οὐσίαν εἶναι τούτων ὧν κατηγοροῦνται. διὸ καὶ ἀριθμὸν εἶναι τὴν οὐσίαν ἁπάντων. περὶ τε τούτων οὖν, τοῦτ' ἀπεφήναντο τὸν τρόπον. καὶ περὶ τοῦ τί ἐστιν ἤρξαντο μὲν λέγειν καὶ ὁρίζεσθαι. λίαν δὲ ἁπλῶς ἐπραγματεύθησαν. ὁρίζοντο τὸ τυχὸν ἐπὶ πλείστων καὶ ὧν πρώτων ὑπάρξαντα μὲν λέγειν ὁρίζεσθαι. τὸ δὲ τί ἐστιν ἐπιβαλεῖν ὀρθῶς, τοῦτο εἶναι τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος ὑπέλαβον. ὥστε πρῶτον μὲν ἔχειν ὅμοιον τὸ δύνασθαι. δεύτερον δὲ τὸ δυνατὸν ἀλλ' οὐ τὸν αὐτὸν ἐστὶ τρόπον τὸ εἰδέναι δυνατὸν καὶ τὸ δυνάσθαι. εἰδέναι μὲν, πολλαχῶς ἔστιν ὅπερ καὶ ἐκεῖνοι συνέβαινε. παρὰ μὲν δὴ τῶν πρώτων μὴ πολλῶν ἄλλων, τοσαῦτα δοκεῖ λαβεῖν. μετὰ δὲ τὰς εἰρημένας φιλοσοφίας, ἡ Πλάτωνος ἐπεδέξατο πραγματεία. τὰ μὲν πολλὰ τῶν πυθαγορείων τρόπων ἀκολουθοῦσα. τὰ δὲ καὶ ἴδια παρὰ τὴν τῶν Ἰταλικῶν φιλοσοφίαν ἐκείνοις τε συμπεφιλοσοφηκὼς πρῶτον

Κρατύλῳ καὶ τοῖς ἡρακλειτείοις δόξαις, ὡς ἀεί τινων τῶν αἰσθητῶν ἀεὶ ῥεόντων. ζητήσαι περὶ αὐτῶν ἀκόσης. ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ὑπέλαβε. Σωκράτους δὲ περὶ μὲν τὰ ἠθικὰ πραγματευομένου, περὶ δὲ τῆς ὅλης φύσεως οὐδὲν. ἐν μέντοι τούτοις τὸ καθόλου ζητοῦντος, καὶ περὶ ὁρισμῶν ἐπιστήσαντος πρώτου τὴν διάνοιαν, ἐκεῖνον ἀποδεξάμενος διὰ τὸ ζητῆσαι περὶ τοῦ καθόλου τοιοῦτον ὑπέλαβεν. ὡς περὶ ἑτέρων τοὺς ὁρισμοὺς τούτους ποιησάμενος καὶ οὐ περὶ τῶν αἰσθητῶν τινος. ἀδύνατον γὰρ εἶναι τὸ κοινὸν ὅρον τῶν αἰσθητῶν τινος ἀεί γε μεταβαλόντων. οὕτως οὖν τὰ μὲν τοιαῦτα τῶν ὄντων, ἰδέας προσηγόρευσε. πεδεῖσθαι δὲ τὰ περὶ τὰ παρὰ ταῦτα καὶ κατὰ ταῦτα λέγεσθαι πάντα. καὶ τὰ μέθεξιν ἢ εἶναι τὰ παρὰ τὰ σωφρονίσκου μόνον ὀνόματος εἴδεσι τὴν μέθεξιν μετέβαλε. οἱ μαθηματικοὶ δὲ τὸ μεταξύ, μίμησιν τὸν φασὶν εἶναι τῶν ἀριθμῶν. Πλάτων δὲ, μέθεξιν. τοὔνομα μεταβαλών. τὰ μὲν γοῦν μέθεξιν ἢ τὰ μίμησιν, ἅτις αὖ εἴη τὰ εἰδῶν ἀφεῖσαν ζητεῖν. ἔτι δὲ τῶν ἰδεῶν καὶ τὰ αἰσθητὰ καὶ τὰ εἴδη, τὰ μαθηματικὰ τῶν πραγμάτων εἶναί φασι μεταξύ, διαφέρον τῶν μὲν αἰσθητῶν, τῷ ἀΐδια καὶ ἀκίνητα εἶναι. τῶν δὲ εἰδῶν, τῷ τὰ μὲν πολλὰ παρόμοια εἶναι. τὸ δὲ εἶδος αὐτὸ, ἓν ἕκαστον μόνον. ἐπεὶ δοκεῖ τὰ εἴδη χωρὶς ἄλλοις τὰ ἐκείνων στοιχεῖα, πάντων εἶναι τῶν ὄντων εἶναι στοιχεῖα. ὡς μὲν οὖν ὕλην τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν εἶναι ἀρχάς. ὡς δὲ οὐσίαν τὸ ἓν. ἐξ ἐκείνων γὰρ τὰ κατὰ μέθεξιν τοὺς ἀριθμοὺς τὰ εἴδη εἶναι τοὺς ἀριθμούς. τὸ μὲν οὖν τί ἐστὶν οὐσίαν εἶναι, οὐκ εἴρηται τί τὸ ὂν λέγεσθαι παρὰ πολλοῖς. ὅτι δὲ τοῖς πυθαγορείοις ἔλεγε καὶ τὸ τοὺς ἀριθμοὺς αἰτίους εἶναι τοῖς ἄλλοις τῆς οὐσίας, ὡσαύτως ἐκείνοις. τὸ δὲ αὐτὸ τὸ ἄπειρον ὡς ἑνὸς δυάδα ποιῆσαι. τὸ δὲ ἄπειρον ἐκ μεγάλου καὶ μικροῦ, τοῦτ' ἔστιν ὅτι, τοὺς ἀριθμοὺς παρὰ τὰ αἰσθητά. οἱ δὲ ἀριθμοὺς εἶναί φασιν αὐτὰ τὰ πράγματα. καὶ τὰ μαθηματικὰ μεταξὺ τούτων ὑπάρχειν. τὸ μὲν οὖν ἓν, καὶ τὴν ἀριθμητικὴν, τὰ πράγματα ποιῆσαι, καὶ μὴ ὡς οἱ πυθαγόρειοι μηδὲ τῶν εἰδῶν

εἰσαγωγὴ

εἰσαγωγή· διὰ τὴν τοῖς λόγοις ἐγένετο σκέψιν· οἱ γὰρ πρότεροι, διαλεκτικῆς οὐ μετεῖχον· τὸ δὲ δύνασθαι ποιῆσαι τὴν ἑτέραν φύσιν διὰ τὸ τοὺς ἀριθμοὺς ἔξω τῶν πρώτων ὡφυῶς ἔχειν τῆς γραμμῆς ἄρξ. ὥσπερ ἔκτυπα ἐκ μαγείου· καίτοι συμβαίνει γέ-ναν τινος· οὐ γὰρ ὡς λόγον οὕτω· καὶ μὴν μᾶλλον γὰρ ἐκ τῆς ὕλης πολλαχοῦ οὖσιν· τὸ δὲ εἶδος, ἅπαξ γραμμῆς μόνον· φαίνεται δὲ καὶ μία ἅς ὕλης μία ἀρχή. ὁ δὲ τὸ εἶδος ὡς φέρων ἓν ὄν, πολλὰς ποιεῖ· ὁ-μοίως δὲ ἔχει καὶ τὸ ἄρρεν πρὸς τὸ θῆλυ· τὸ μὲν γὰρ ὑπομιᾶς τινος πλη-ροῦται οἰκείας· τὸ δὲ ἄρρεν, πολλὰ πληροῖ· καίτοι ταῦτα μι-μήματα τῶν ἀρχῶν ἐκείνων ἐστί. Πλάτων μὲν οὖν περὶ τῶν ζη-τουμένων, οὕτως διώρισε· φανερὸν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι δυ-οῖν αἰτίαιν, ἔστι μόνον κεχρημένος· τῇ τε τοῦ τίθεσθαι· καὶ τῇ κα-τὰ τὴν ὕλην· τὰ γὰρ εἴδη τοῦ τίθεσθαι, αἴτια τοῖς ἄλλοις· τοῖς δὲ εἴδεσι τὸ ἕν· καὶ τίς ἡ ὕλη ἡ ὑπὸ μονάδα, καθ' ἃς τὰ εἴδη· τὰ μὲν ὡς τῶν αἰσθητῶν· τὸ δὲ ἕν, ὡς τοῖς εἴδεσι λέγεται, ὅτι αὐτὴ δυάς ἐστι τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν· ἔτι δὲ τὴν τοῦ εὖ καὶ τοῦ κακῶς αἰ-τίαν, τοῖς στοιχείοις ἀπέδωκεν ἑκατέροις ἑκατέρᾳ· ὅπερ μᾶλ-λόν φαμεν καὶ τῶν προτέρων ὠρέξασθαι τινας φιλοσόφους· οἷον, Ἐμπεδοκλέα καὶ Ἀναξαγόραν· σωματικώτερον μὲν οὖν ἀπε-φήναντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μέντοι τινός τε καὶ ὡς τυγχάνουσιν εἰρη-κότες, πεῖρά τε τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς ἀληθείας· ὅμως δὲ ῥᾴδιον μὲν ἐκ τῶν εἰρημένων ὑπ' αὐτῶν, ὅτι τῶν λεγόντων περὶ ἀρχῆς καὶ αἰτίας, οὐθεὶς ἔξω τῶν ἐν τοῖς περὶ φύσεως ἡμῖν διωρισμένων εἴρηκεν· ἀλλὰ πάντες ἀμυδρῶς μὲν· ἐνίων δέ πως φαίνονται ψαύοντες· οἱ μὲν γὰρ ὡς ὕλην τινὰ ἀρχὴν λέγουσιν, ἢ τι μίαν, ἢ τι πλείους ὑποθῶσι· καὶ ἢ ἁπλοῦν σῶμα, ἢ ἀπλᾶ σώματα τιθῶσιν· οἷον, Πλάτων μὲν τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν λέγων· οἱ δ' ἰταλικοί, τὸ ἄπειρον· Ἐμπεδοκλῆς δὲ, πῦρ· καὶ γῆν· καὶ ὕδωρ· καὶ ἀέρα· Ἀναξαγόρας δὲ τὴν τῶν ὁμοιομερῶν ἀπειρίαν· οὗτοι δὴ πάντες τῆς τοιαύτ' αἰτίας ἐνήμμενοι εἰσί· μόνοι δ' ἔτι ὅσοι ἀέρα

ἢ πῦρ. ἢ ὕδωρ. ἢ πυρὸς μὲν πυκνότερον, ἀέρος δὲ λεπτότερον. ἢ ἀέρι οὗτόν τινα εἰρήκασιν εἶναι τὸ πρῶτον στοιχεῖον. ὅτι μὲν οὖν ταύτ[1]α φασί τινες μόνον ἐστὶν αἴτια, δῆλον. ἕτεροι δέ τινες, οἷον ἡ ἀρχὴ φασὶ κινήσεως. ὅσοι μὲν οὖν ἁπλῶς καὶ ἐν εἴδει μόνον ἢ νοῦν ἢ ἔρωτα τιθέασιν ἀρχήν. τὸ δὲ τί ἕκαστον εἶναι καὶ τί τὴν οὐσίαν, σαφῶς μὲν οὐδεὶς ἀποδέδωκε. μάλιστα δοῖ τὸ εἶδος, καὶ τὰ ἐν τοῖς εἴδεσι τιθέντες λέγουσιν. οὔτε γὰρ ὅλων ὑλικῶν τοῖς αἰσθητοῖς τὸ εἶδος καὶ τὰ ἐν τοῖς εἴδεσιν, οὐδὲ τῶν ὑλικῶν τὴν ἀρχὴν φασὶ κινήσεως εἶναι μόνον ὑποληπτέον. ἀκίνητα γὰρ αἴτια μάλιστα καὶ τὰ ἐν ἠρεμίᾳ εἶναί φασιν. ἀλλὰ τὸ τί ἕκαστον εἶναι ἐκάστῳ. τὸ δὲ ἄλλο τὸ εἶδος παρέχονται. τοῖς δὲ εἴδεσι, τὸ ζῷον. τὸ δὲ οὗ ἕνεκα αἱ πράξεις καὶ αἱ μεταβολαὶ καὶ αἱ κινήσεις, ζόπον μέν τινα λέγουσιν αἴτιον. οὕτω δὲ οὐ λέγουσιν. οὐδ' ὅλως πέφυκεν. οἱ μὲν γὰρ οὖν λέγοντες ἢ φιλίαν, ὡς ἀγαθὸν μέν τι ταύτας τὰς αἰτίας τιθέασιν. οὐ μέντοι ὡς γε καὶ τούτων, ἢ ὂν, ἢ γιγνόμενόν τι ἢ ἀπολλύμενον. ἀλλ' ὡς ἀπὸ τούτων, τὰς κινήσεις εἶναι γούτων λέγουσιν. ὡσαύτως δὲ οἱ τὸ ζῷον, ἢ τὸ ὂν φάσκοντες εἶναι τὸ τοιοῦτο φύσιν, φασὶν οὐσίας αἴτιόν φασιν εἶναι. ἀλλ' οὐ τοῦτο γε ἕνεκα ἢ εἶναι ἢ γίνεσθαι. ὥστε λέγειν τι μὴ λέγειν, πῶς συμβαίνει αὐτὰ τὰ σεθὲν τοιοῦτ' αἴτια. ὃ δ' ἁπλῶς. ἀλλὰ συμβεβηκὸς λέγουσιν. ὅτι μὲν οὖν ὀρθῶς διώρισαν περὶ τῶν αἰτίων, καὶ πόσα καὶ ποῖα, μαρτυρεῖν ἔοικασιν ἡμῖν καὶ οὗτοι πάντ' οὐδὲν ἀπομένοι θιγεῖν ἄλλης αἰτίας. πρὸς δὲ τούτοις ὅτι ζητητέα καὶ ἀρχὴ καὶ πότερον ἕν ἢ πλείω καὶ τίνα τρόπον τούτων, δῆλον. πῶς δὲ τούτων ἕκαστος εἴρηκε, καὶ πῶς ἔχει περὶ τὰ ἀρχῶν τὰς ἐναντιώσεις ἀπορήσαντας, μετὰ τοῦτο δέλθωμεν περὶ αὐτῶν. ὅσοι μὲν οὖν ἕν τι τὸ πᾶν καὶ μίαν εἶναί τινα φύσιν ὡς ὕλην τιθέασι, καὶ τούτων σωματικὴν, καὶ μέγεθος ἔχουσαν, δῆλον ὅτι πολλαχῶς ἁμαρτάνουσι. τὰ γὰρ σωμάτων τὰς στοιχεῖα τιθέασι μόνον. τῶν δὲ ἀσωμάτων, ὄντων καὶ ἀσωμάτων, οὐ περὶ γνώσεως οὐδὲ φθορᾶς ἐπιχειροῦντες τὰς αἰτίας λέγειν οὐδὲ περὶ πάντ' φυσιολογοῦντες τὸ τῆς κινήσεως

ως

ὡσ αἴτιον ἀναιροῦσιν· ἔτι ἢ τὸ τὴν οὐσίαν μηδενὶ αἰτίαν τιθέναι· μὴ δὲ τὸ τίὸστ· καὶ πρὸ τούτοις, τὸ ἐξ ἁπλῶν σωμάτων εἶναι ἀρχήν· ὁτιοῦν, πλὴν τοὺσ μὴ δοξάζοντασ γίνεσθαι ἐκ στοιχείων ἢ μεταβολῆ, οὐκ ἐωθοῦσι λέγειν τὸ ἐξ ἀλλήλων γίνεσθαι πῶσ ποιοῦνται· λέγω δὲ πῦρ καὶ ὕδωρ, καὶ γῆν, καὶ ἀέρα· τὸ μὲν γὰρ, συγκρίσει, τὸ δὲ, διακρίσει ἐξ ἀλλήλων γίνεται· τοῦτο δὲ πρότερον εἶναι, καὶ ὕστερον διαφέρει· βέλτιον μὲν γὰρ ἂν δόξειε στοιχεῖα λέγειν εἶναι τἀντῦθεν ἐξ οὗ γίνεται συγκρίσει πρώτου· τοιοῦτον δὲ τὸ μικρομερέστατον καὶ λεπτότατον ἂν εἴη τῶν σωμάτων· διόπερ ὅσοι πῦρ ἀρχὴν τιθέασι μάλιστα ὁμολογοῦμενὸν ἂν τῷ λόγῳ τοῦτο λέγοιεν· τοιοῦτον δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον ὁμολογεῖται στοιχεῖον εἶναι, τὸ τῶν σωμάτων· οὐθεὶς γοῦν τῶν ὕστερον ἠξίωσε καὶ ἐμ λεγόντων, γῆν εἶναι στοιχεῖον· δῆλον ὅτι διὰ τὸ μεγαλομέρειαν· τῶν δὲ ξι ὧν μέκασ τοι στοιχείων, εἴληφε κριτήν τινα· οἱ μὲν γὰρ πῦρ· οἱ δὲ ὕδωρ· οἱ δ' ἀέρα τοῦτ' εἶναί φασι· καὶ τοι διὰ τί ποτ' οὐ καὶ τὴν γῆν λέγουσιν ὡσπερ οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων· φέρεται γὰρ εἶναί φασι τὴν γῆν· φησὶ δὲ καὶ Ἡσίοδοσ τὴν τροφὴν πρώτην γενέσεως τῶν σωμάτων· οὕτωσ ἀρχαία τισ καὶ δημοτικὴ συμβέβηκεν εἶναι τὴν ὑπόληψιν· καὶ τὸ μὲν οὖν τοῦτον τὸν λόγον, οὔτ' εἴ τισ τούτων τί λέγει πρῶτον, οὔτ' εἴ τισ ἀέρα μὲν πυκνότερον τοῦ τὸ πῦρ θησιν, ὕδατοσ δὲ λεπτότερον, οὐκ ὀρθῶσ ἂν λέγοι· εἰσὶ γὰρ ὅστισ τὸ τῇ γενέσει ὕστερον, τῇ φύσει πρότερον· τὸ ξυμπεπεμμένον μὴ συγκεκριμένον ὕστερον τῇ γενέσει, τοὐναντίον ἂν εἴη τούτων· ὕδωρ μὲν ἀέρα πρότερον· γῆ δὲ ὕδατοσ· περὶ μὲν οὖν τῶν μίαν τιθεμένων αἰτίαν οἵ εἰσι μόνοι, ἐξῳ τοῦτ' εἰρήσθω μόνον· τὸ δ' αὐτὸ καὶ εἴ τισ πᾶν τοὐναντίον τιθησιν· οἷον Ἐμπεδοκλῆσ, τίθησι γὰρ στοιχεῖα τέτταρα εἶναι σώματα· τὴν ὕλην καὶ γὰρ τούτων τὰ μὲν ταυτὰ, τὰ δ' ἴδια συμβαίνειν ἀνάγκη· γενόμενα γὰρ ἐξ ἀλλήλων ὁρῶμεν, ὥσ οὐκ ἀεὶ ἐκ μόνου τοῦ τοῦ καὶ γῆσ τὰ αὐτοῦ σώματοσ· εἴρηται δὲ καὶ ἐν τοῖσ περὶ φύ-

σεως περὶ αὐτῶν καὶ περὶ τῶν κινούντων αἰτίας, πότερον ἓν, ἢ δύο θετέον, οὐτι ὀρθῶς ἔτι ἀλόγως οἰητέον εἰρῆσθαι παντελῶς. ὅλως τε ἀλλοίωσιν αὐαιρεῖσθαι, ἀνάγκη. ἔστω λέγουσιν. οὐ γὰρ ἐκ θερμοῦ ψυχρὸν οὐδὲ ἐκ ψυχροῦ θερμὸν, ὅτι τί ἂν τὰ αὐτὰ πάθοι τὸν αὐτίαν, ἢ τίς εἴη αὖ μία φύσις ἢ πνεῦμα ἢ πῦρ, ἢ ὕδωρ, ὃ ἐκεῖνός φησιν. Ἅμα ξαληθραν δ' εἶπεν ὑπολαβοι δύο λέγειν στοιχεῖα, μᾶλλον δὲ ὑπολάβοι λόγον ὃν ἐκεῖνος αὐτὸς μὲν οὐ διήρθρωκεν, ἀκολουθήσει δ' ἐξ ἀνάγκης τοῖς λέγουσιν αὐτόν. ἀπὸ τοῦ γὰρ ὄντος καὶ ἁπλῶς τοῦ φάσκειν μεμῖχθαι τὰ ἄρχὰς πάντα καὶ διὰ τοῦτο συμβαίνειν ἀμίκτα δεῖν πρόσθεν εἶναι καὶ διὰ τὸ μὴ ἐφυκέναι ὧν τὸ χεῖρον μίγνυσθαι τὸ κρεῖττον, πρὸς δὲ τούτοις ὅτι τὰ πάθη καὶ τὰ συμβεβηκότα χωρίζοιν τὰς τῶν οὐσιῶν (τῶν γὰρ αὐτῶν μίξις ἐστὶ καὶ χωρισμὸς) ὅμως εἴτις ἀκολουθήσειε τοῖς ῥηθεῖσιν διαῤῥεῖν οὐ βούλεται λέγειν, ἴσως ἂν φανείη καινοτομεῖν πρὸς τοὺς ὕστερον λέγων. ὅτι γὰρ οὐθὲν ἐστὶν ἀπεικὸς εἰρημένον, δῆλον ὡς οὐδὲν ἐστὶν ἀληθὲς εἰπεῖν κατὰ τὴν οὐσίας ἐκείνοις. λέγω δ' ὅτι οὐ τελέως οὐδὲ μέλαν, ἢ φαιὸν, ἢ ἄλλο χρῶμα. αἰσθητὰ γὰρ χρώματα τὸν ἐξ ἀνάγκης. εἰ γὰρ ἔστι τούτων τῶν χρωμάτων ὁμοίως δὲ καὶ ἄχυμον ἢ αὐτῷ λόγῳ τούτῳ. οὐ δὲ ἄλλων ὁμοίων οὐθέν. οὔτε γὰρ πρίον τοιόνδε τι αὐτὸ εἶναι, οὔτε πρᾶον, οὔτε τῶν γὰρ ἐν μέρει τί λεγομένων εἰδῶν ὑπῆρχεν ἂν αὐτῷ. τοῦτο δ' ἀδύνατον μεμιγμένων γε πάντων, ἤδη γὰρ ἂν ἀπεκέκριτο. φησὶ δ' εἶναι μεμιγμένα πάντα πλὴν τοῦ νοῦ. τοῦτον δὲ ἀμιγῆ μόνον καὶ καθαρόν. ἐκ δὴ τούτων συμβαίνει λέγειν αὐτῷ τὰς ἀρχὰς, ὅτι ἕν. τοῦτο γὰρ ἁπλοῦν καὶ ἀμιγές. καὶ θάτερον καθάπερ οὖν οἷόν τε θεμένῳ τὸ κρεῖττον πρὸς ἕξιν θεῖναι καὶ μεταδοῦναι εἴδους τινός. ὥστε λείπεται μὴ ὅτι ὀρθῶς, οὐτισοῦν φῶς βούλεται μήτοι τί παραπλήσιον πρὸς τοὺς ὕστερον λέγουσι καὶ τοῖς νῦν φαινομένοις μᾶλλον. ἀλλὰ δοῦναι μὴ πρὸς μὲν λόγους καὶ φθορὰν καὶ κίνησιν οἰκείους τυγχάνουσι μόνον ἀρχὰς. εἶτα τῆς τοιαύτης οὐσίας καὶ τὰς

ἀρχὰς καὶ

ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας ζητοῦσι μόνον· ὅσοι δὲ περὶ μὴ ἀπάντων τῶν ὄντων πραγματεύονται τὴν θεωρίαν. τῶν δ' ὄντων τὰ μὲν αἰσθητά· τὰ δὲ οὐκ αἰσθητὰ τιθέασι, δῆλον, ὡς περὶ ἀμφοτέρων τῶν γενῶν τοὺς οὖν ταύτην ἐπισκέψιν· διὸ μᾶλλον ἄν τις ἐν διαπορήσειε περὶ αὐτῶν, τί καλῶς, ἢ μὴ καλῶς λέγουσιν εἰς τὴν τῶν νῦν ἡμῖν προκειμένων σκέψιν· οἱ μὲν οὖν καλούμενοι πυθαγόρειοι ταῖς μὲν ἀρχαῖς καὶ τοῖς στοιχείοις, ἐκ τοσούτων χρῶνται τῶν φυσιολόγων· τὸ δὲ εἶδος, ὅτι παρέλαβον αὐτὰς ἐκ τῶν αἰσθητῶν· τὰ μὲν γὰρ μαθηματικὰ καλῶν ὄντων αὖ κινήσεως ἐστὶν ἔξω τῶν περὶ τὴν ἀστρολογίαν· διαλέγονται μέντοι γε περὶ φύσεως πάντες· σημαίνουσι τε γὰρ τὸν οὐρανὸν, καὶ περὶ τοῦ γίγνου μέρη καὶ τὰ πάθη καὶ τὰ ἔργα, διατηροῦσι τὸ συμβαῖνον· καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ αἴτια εἰσ τοσαῦτα καταμαλίσκουσιν ὡς ὁμολογοῦμενα τοῖς ἄλλοις φυσιολόγοις, ὅτι γε μὴν οὐσία τοιοῦτόν ἐστιν, ὅσον αἰσθητή ἐστι, μὴ περιείληφεν ὁ καλούμενος οὐρανός· τὰς δὲ αἰτίας καὶ τὰς ἀρχὰς ὡς περὶ ἑτέρων μᾶλλον ἱκανὰς ὡς λέγουσι μὴ ἐπαναβῶσιν· μὴ ἐπὶ τὰ ἀνωτέρω τῶν ὄντων· ἢ μᾶλλον ἢ τοῖς περὶ φύσεως λόγοις ἁρμόττουσιν· εἰκὸς μὲν γὰρ οἱ τὸ πρῶτον κινήσασι ἕσεσθαι, πότερος μὴ ἀπείρου μόνον ὑπάρχειν, ἢ περὶ πολὺ καὶ τὸν οὐρανόν· ἔτι δὲ εἰ τέτοιόν τι σῶμα ἐστὶν ἐκ τούτων εἶναι μέγεθος, ἐπὶ τὸ δυνατὸν εἶναι τοσοῦτον ἔσεσθαι, τὰ μὲν κάτω· τὰ δὲ ἄνω ἔχοντα τῶν σωμάτων· ἐξ ὧν γὰρ ὑπέθεντο μὴ λέγουσιν, οὐθὲν μᾶλλον περὶ τῶν μαθηματικῶν λέγουσι σωμάτων, ἢ περὶ τῶν αἰσθητῶν· διὸ περὶ πυρὸς ἢ γῆς· ἢ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων σωμάτων, οὐδ' ὅτι οὖν εἰρήκασιν· ἃ τι οὐθὲν περὶ τῶν αἰσθητῶν οἰκεῖα λέγοντες ἴδιον· ἔτι δὲ πῶς δεῖ λαβεῖν, αἰτίαν μὲν εἶναι τὸ τοῦ ἀριθμοῦ πάθη καὶ τὸν ἀριθμὸν τὰ καὶ τὸν οὐρανὸν ὄντων καὶ γινομένων· καὶ ἐξ ἀρχῆς καὶ νῦν· ἀριθμὸν δὲ ἄλλον μηδένα εἶναι παρὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦτον ἐξ οὗ συνέστηκεν ὁ κόσμος· ὁ-

ταν γὰρ ἐν τῶν μὲν ζῴων μέρη δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ αὐτοῖς ἔστιν, καὶ
ἄνω θεν, καὶ κάτω θεν ἀδηλία καὶ διάκρισις ἡ μίξις· ἀπόδειξιν δὲ λέ
γουσιν, ὅτι τούτων μὲν ἓν ἕκαστον ἀριθμός ἐστι, συμβαίνει δὲ καὶ τὸν
τόπον τοῦτον ἤδη πολλῆσθαι εἶναι τῶν σωμάτων μεταβολὰς
διὰ τὸ τὰ πάθη ταῦτα ἀκολουθεῖν τοῖς τόποις ἑκάστοις· πότε
ρον οὖν οὗτος ὁ αὐτός ἐστιν ἀριθμὸς ὃν ἐν τῷ οὐρανῷ δεῖ λαβεῖν·
ὅτι τούτων ἕκαστόν ἐστιν, ἢ ὥσπερ καὶ τοῦτον ἄλλος· ὁ μὲν γὰρ Πλά-
των, ἕτερον εἶναί φησι· καὶ τοι κἀκεῖνος ἀριθμοὺς οἴεται μὴ ταῦ-
τα εἶναι καὶ τὰς τούτων αἰτίας· ἀλλὰ τοὺς μὲν μονικοὺς αἰτί
ους· τούτους δὲ ἀϊδήτους· περὶ μὲν οὖν τῶν θεωρητικῶν, ἀφείσθω
τὸν νῦν· ἱκανὸν γὰρ αὐτῶν ἅψασθαι τοσοῦτον· οἱ δὲ τὰς ἰδέας αἰ-
τίας τιθέμενοι, πρῶτον μὲν ζητοῦντες τῶν ὄντων λαβεῖν τὰς
αἰτίας, ἕτερα τούτοις ἴσα τὸν ἀριθμὸν ἐκόμισαν· ὥσπερ εἴ τις
ἀριθμῆσαι βουλόμενος, ἐλάττω νομίζων εἶναι τὰ ὄντα οἰόμενος μὴ δύνᾶσ
θαι, πλείω δὲ πριάμενος ἀριθμοίη· σχεδὸν γὰρ ἴσα ἢ οὐκ ἐλάττω τὰ εἴ-
δη ἐστὶ τούτων, περὶ ὧν ζητοῦντες τὰς αἰτίας, ἐκ τούτων ἐπ' ἐκεῖνα
προῆλθον· καθ' ἕκαστον γὰρ ὁμώνυμον τούτοις ἐστὶ καὶ παρὰ τὰς οὐσί-
ας τῶν ἄλλων ἐστὶν ἐπὶ πολλῶν ἓν, καὶ ἐπὶ τῆς δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς αἰ
δίοις· ἔτι δὲ καὶ καθ' οὓς ξόπους δείκνυται, ὅτι ἔστι τὰ εἴδη κατ'
οὐδένα φαίνεται τούτων· ἐξ ἐνίων μὲν γὰρ οὐκ ἀνάγκη γίνεσθαι συλ
λογισμόν· ἐξ ἐνίων δὲ καὶ οὐχ ὧν οἰόμεθα, τούτων εἴδη εἶναι συμ
βαίνει γὰρ τοὺς λόγους τοὺς ἐκ τῶν ἐπιστημῶν εἴδη εἶναι πάντων,
ὅσων ἐπιστῆμαί εἰσι, καὶ κατὰ τὸν ἓν ἐπὶ πολλῶν καὶ τῶν ἀποφά-
σεων· καὶ τὸν δὲ νοῆντι φθαρέντων τῶν φθαρτῶν, φάντασμα,
μέχρι τοῦτ' ἔστιν· ἔτι δὲ οἱ ἀκριβέστεροι τῶν λόγων, οἱ μὲν τῶν πρός
τι ποιοῦσιν ἰδέας, ὧν οὐ φασιν εἶναι γένος καθ' αὑτό, οἱ δὲ τὸν
τρίτον ἄνθρωπον λέγουσιν· ὅλως τε ἀναιροῦσιν οἱ περὶ τῶν εἰδῶν
λόγοι, εἰ μᾶλλον εἶναι βούλονται οἱ λέγοντες εἴδη, τοῦτ' εἶναι δεῖ
εἶναι· συμβαίνει γὰρ μὴ εἶναι τὸν δυάδος πρώτου, ἀλλὰ τὸν ἀριθμὸν
καὶ τὸ πρόσθεν καθ' αὑτό, ἢ πρότερον ὅσα τὴν δυάδα ἀκολουθήσαντες

τοῖς

τοῖς περὶ τῶν εἰδῶν δόξαις, ἵνα ἀντιώθησαν τοῖς ἀρχαίοις· ἔτι δὲ καὶ τὰ μὴ τῶν ὑπολήψιν καθ' ἣν εἶναί φαμεν τὰς ἰδέας, οὐ μόνον τῶν οὐσιῶν ἐστὶ εἴδη, ἀλλὰ πολλῶν καὶ ἑτέρων· καὶ γὰρ τὸ νόημα ψυχῆς, ἀ μόνον περὶ τὰς οὐσίας· ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν ἄλλων ἀσιῶν ἔστι· καὶ ἐπιστήμαι οὐ μόνον τῆς οὐσίας εἰσὶν, ἀλλὰ καὶ ἑτέρων· καὶ ἄλλα μύρια συμβαίνει τοιαῦτα· καὶ τὰ δὲ ἀναγκαῖον καὶ τὰς δόξας τὰς περὶ αὐτῶν, εἰ ἔστι μεθεκτὰ εἴδη τῶν ἀσιῶν, ἀναγκαῖον ἰδέας εἶναι μόνον· ἃ γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς μετέχομεν· ἀλλ' ἀεὶ ταύτην ἑκάστου μετέχειν, ἀλλ' μὴ καθ' ὑπεκείμενόν τινα λέγεται· λέγω δ' οἷον εἴ τις αὐτοῦ τοῦ διπλασίου μετέχει, οὗτος καὶ ἀΐδιόν τινος μετέχει, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός· συμβέβηκε γὰρ τῷ διπλασίῳ ἀΐδιον εἶναι· ὡς δ' ἔστιν οὐσία τὰ εἴδη· ταῦτα δὲ ἐν ταύτῃ τῇ οὐσίᾳ ὑπάρχειν καὶ κατὰ ἢ τί ἐστιν τὸ εἶναι φάναι τι παρὰ ταῦτα τὸ ἓν ἐπὶ πολλῶν· καὶ εἰ μὴ τὸ αὐτὸ εἶδος τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν μετεχόντων, ἐστί τι κοινόν· οὐ γὰρ μᾶλλον τὸ φθαρτὸν δυάδων, ἢ δυάδων τὸ πολλῶν μὴ ἀϊδίων δὲ, τὸ δυὰς εἶναι ψυχὴ ταυτὸν, ἢ ἰδέα ταύτης ἢ οὐ τινός· εἰ δὲ μὴ τὸ αὐτὸ εἶδος, ὁμώνυμα ἂν εἴη· ὡς ἂν εἴ τις καὶ Λοίνην καὶ λίαν καὶ τὸ ξύλον· μηδὲ μίαν δὲ κοινωνίαν ἰδεῶν λέγειν αὐτῶν· πάντως δὲ μᾶλλον ἂν ῥήθείη παρά τινας τί ποτ' ἐστὶν μεθέξει ταῦτα τὰ εἴδη τοῖς ἀϊδίοις τοῖς αἰσθητοῖς, ἢ τοῖς γιγνομένοις καὶ τοῖς φθειρομένοις· ἔστι γὰρ κινήσεως, ὥστε μεταβολῆς ἤδη μία ἔστιν αἰτία αὐτοῖς· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ πρὸς τὴν ἰδέαν μὴν, οὐδὲν βοηθεῖ τὴν τῶν ἄλλων· οὔτε γὰρ ἡ οὐσία ἐκείνα τούτων (ἐν τούτοις γὰρ ἂν εἴη) ὥστε εἶναι τὸ εἶναι μὴ ἐν πολλαχοῦ ἔσται τὰ γὰρ τοῖς μετέχουσιν· ὥστε μία γὰρ ἂν ἴσως αἰτία δόξειεν εἶναι· ὡς τὸ λευκὸν μείγμα τῷ λευκῷ· ἀλλοῦτος μὲν ὁ λόγος λίαν ἀκίνητος, ὃν Ἀναξαγόρᾳ μάρτυρα τίθεται Εὔδοξός τε καὶ ἔτεροί τινες· ἐλέγχουσι γὰρ σωφιστικῶς πολλὰ καὶ ἀδύνατα πρὸς τὴν τοιαύτην δόξαν· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἐκ τῶν εἰδῶν ὅτι τἄλλα κατὰ τρόπον τινὰ τῶν εἰωθότων λέγεται· τὸ δὲ λέγειν παραδείγματα αὐτὰ εἶναι καὶ μετέχειν αὐτῶν τἄλλα, κενολογεῖν ἐστὶ καὶ

μεταφορὰς λέγειν ποιητικάς· τί γὰρ δεῖ τὸ ἐργαζόμενον πρὸς
τὰς ἰδέας ἀποβλέπειν· ἐνδέχεται γὰρ μὴ εἶναι καὶ γίνεσθαι ὅμοι
ον ὅτι οὖν μὴ εἰκαζόμενον πρὸς ἐκεῖνο· ὥστε καὶ ὄντος σωκρά
τους μὴ μόντος, γένοιτ' ἂν οἷός περ σωκράτης· ὁμοίως δὲ δῆλ
ὸν ὅτι καὶ εἰ ἦν ὁ Σωκράτης ἀΐδιος, ἔσοιτο καὶ ἄλλο παραδείγμα
τα τοῦ αὐτοῦ· ὥστε μὴ εἶδος εἶναι τὸ αὐτὸς· τὸ ζῷον· τὸ δὲ πῦρ· ἅμα ἢ
ναι τὸ αὐτὸ ἀπὸς· ἔστιν οὖν μόνον τῶν αἰσθητῶν παραδείγματα τὰ
εἴδη· ἀλλὰ καὶ αὐτῶν, οἷον· τὸ γένος, ὡς γένος εἰδῶν· ὥστε τὸ αὐτὸ
ἔσται παράδειγμα καὶ εἰκών· ἔτι δόξειεν ἂν ἀδύνατον εἶναι χωρὶς
τὴν οὐσίαν, καὶ οὗ ἡ οὐσία· ὥστε πῶς ἂν αἱ ἰδέαι οὐσίαι τῶν πρα
γμάτων οὖσαι, χωρὶς εἶεν· ἐν δὲ τῷ φαίδωνι, ὅτι λέγεται· ὡς καὶ
τοῦ εἶναι καὶ τοῦ γίνεσθαι αἴτια τὰ εἴδη· καίτοι τῶν εἰδῶν ὄντων,
ὅμως οὐ γίνεται τὰ μετέχοντα, ἂν μὴ ᾖ τὸ κινοῦν· καὶ πολλὰ γί
νεται τοιαῦτα, οἷον, οἰκία· καὶ δακτύλιος· ὧν οὐθὲν φαμὲν εἴδη εἶναι· ὥστ
ε δῆλον ὅτι ἐνδέχεται καὶ τἆλλα καὶ εἶναι καὶ γίγνεσθαι καὶ διὰ τοι
αύτας αἰτίας, οἵας καὶ τὰ ἐκθέμενα νῦν· ἔτι εἰ ὧν εἰσὶν ἀριθμοὶ
τὰ εἴδη, πῶς αἴτιοί εἰσιν τοῦτο πρότερον ὁπότερα οἱ ἀριθμοὶ εἰσὶ τὰ ὄντα,
οἷον· ὁδὶ μὲν ἀνὸς ἀριθμός, ὁ δὲ Σωκράτης, ὁδὶ δὲ καλλίας·
τί οὖν ἐκεῖνοι τούτοις αἴτιοί εἰσιν, οὐδὲν γάρ εἰ οἱ μὲν ἀΐδιοι οἱ δὲ μή, ὅ
δεν δοίσει· εἰ δὲ ὅτι λόγοι ἀριθμῶν τὰ ἐν τοῦδε, οἷον ἡ συμφωνία,
δῆλον ὅτι ἔσονται ἔνιά γε τῶν εἰσι λόγοι· εἰ δὴ τοῦτο ὕλη, φανερὸν ὅτι καὶ
αὐτοὶ οἱ ἀριθμοὶ, λόγοι τινὲς ἔσονται ἑτέρου πρὸς ἕτερον· λέγω
δὲ οἷον εἰ ἔστιν ὁ καλλίας, λόγος ἐν ἀριθμοῖς πυρὸς καὶ γῆς· καὶ
ὕδατος· καὶ ἀέρος· καὶ ὁ αὐτὸς ἀνὸς, ἄλλων τινῶν ὑποκειμένων, ἔ
σονται ἡ ἰδέαι ἀριθμοὶ ἢ καὶ τὸ ἀνὸς εἴτε ἀριθμὸς τις ὢν, εἴτε μή·
ὅμως ἔσονται λόγοι ἐν ἀριθμοῖς τινων· καὶ οὐκ ἀριθμοὶ· ἢ ἴσως
τις διὰ ταῦτα ὁ ἀριθμὸς ἔστιν καὶ πολλῶν ἀριθμῶν εἷς ἀριθμὸς τὸ μὲ
χρὶ εἰδῶν δὲ, ἐν εἴδος ποῶς· εἰ δὲ μὴ δεῖ αὐτὸ, ἀλλ' ἐκ τῶν ἑνὰ ἀριθμῶ,
οἷον ἐν τῇ μυελοειδεῖ, ποῶς ἔχουσιν αἱ μονάδες· εἴ τε γὰρ ὁμοφυεῖς, πολ
λὰ συμβήσεται ἄτοπα, εἴτε μὴ ὁμοφυεῖς, μήτε αἱ αὐταὶ ἀλλή-

λαις

λαις μήτε αἱ ἄλλαι πᾶσαι πάσαις· τίνι γὰρ διοίσουσιν ἀπαθεῖς
οὖσαι· οὔτε γὰρ λόγῳ ταῦται, οὔτε ὁμολογούμεναι τῇ νοήσει· ἔστι
δ' ἀναγκαῖον ἕτερόν τινα εἶδος ἀριθμοῦ καταστῆσαι, περὶ οὗ ἡ ἀ
ριθμητικὴ καὶ πόσον τι τὸ μεταξὺ λεγόμενον πότινων, ἢ πῶς
ἢ ἐκτίνων ὄντων ἀρχῶν, ἢ διὰ τί τὰ μεταξὺ τῶν διπλασίων αὐ
τῶν· ἔτι αἱ μονάδες αἱ ἐν τῇ δυάδι ἑκατέρᾳ ἑκατέρου πρότερας
δυάδος· καίτοι ἀδύνατον· ἔτι διὰ τί ἓν ὁ ἀριθμὸς συλλαμβα
νόμενον· ἔτι δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένοις· εἰ γὰρ εἰσὶν αἱ μονάδες
διάφοροι ἐχέτω ἕκαστον λέγειν, ὥσπερ καὶ ὅσοι τὰ στοιχεῖα τιθέασιν
ἢ δύο λέγουσι· καὶ ἀπὸ τούτων ἑκάστων, οὐ τὸ κοινὸν λέγει στοιχεῖον· οἷον, τὸ
σῶμα· ἀλλὰ πῦρ καὶ γῆν, εἴ τινές τί κοινὸν τὸ σῶμα εἶεν μή· νῦν δὲ
λέγει ὡσὸν τοσονδὶ ὡς πῦρ τοσονδὶ ἢ ὕδατος ὁμοιομερῶς·
εἰ δὲ μὴ τοῦτο, οὐκ ἔσονται οὐσίαι οἱ ἀριθμοί, ἀλλὰ δῆλον ὅτι εἷς ἢ
τι ἓν αὐτό· ἢ τοῦτο ἔστιν ἀρχὴ, πλεοναχῶς λεγομένου τοῦ ἑνός· ἀλλως γὰρ
ἀδύνατον· βούλονται δὲ τοῖς οὐσίας αὐτὰς εἶναι τοὺς ἀριθμοὺς, μὴ κατὰ μὴ
τίθεσθαι ἐκ μακροῦ ἢ μικροῦ ἐκτὸν μικροῦ καὶ μεγάλου· ἢ
ὠὴ πεδον, ἐκ πλατέος ἢ στερεοῦ· σῶμα δὲ ἐκ βάθους· ἔτι πῶς ἔξει
καὶ ἡ ἓξ ἢ τὸ ὠὴ πεδον γραμμὴ, ἢ τὸ στερεὸν γραμμή, καὶ
ὠὴ πεδον· ἀλλὰ γένος τὸ πλατὺ καὶ τὸ στενὸν, καὶ βαθὺ καὶ τα-
πεινόν· ὥσπερ οὖν οὐδὲ ἀριθμὸς ὑπάρχει ἐν αὐτοῖς, ὅτι τὸ πολὺ
καὶ τὸ ὀλίγον ἕτερον τούτων, δῆλον ὅτι οὐδὲ μοῦ δὲν τῶν ἀνωτάτω ἕξει
τοῖς κάτω· ἀλλὰ μὴν, ἀλλ' ἔστιν ἕκαστος, τὸ πλατὺ τοῦ βαθέος· ἢ γὰρ ἀνώ
πεδόν τι, τὸ σῶμα· ἔτι αἱ σύλλαβαι ἑκάστου ἐν ὑπάρχουσι· τούτων μὲν
οὖν ἕν γένος καὶ ὅτι μάχεται Πλάτων ὡς ὄντι τεῦ μετρικῶν δύο
τι· ἀλλ' ἐκ μὲν γραμμῆς· τοῦτο γὰρ πολλάκις ἐτίθετ' ἀτόμους
γραμμάς· καίτοι ἀνάγκη τοῦτ' εἶναι τι πάρ· ὥστε δῆλον ὅτι καὶ
μήκη καὶ στιγμή ἐστιν· ὅλως δὲ ζητοῦσι τὴν σοφίαν περὶ τῶν φα
νερῶν τὸ αἴτιον, τοῦτο μὲν εἰ ἀκαλῶς· οὐθὲν γὰρ λέγουσι περὶ τὰς αἰ
τίας, ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς τὴν δὲ οὐσίαν οἱ μὲν οἱ λέγουσιν αὐ-
τὴν, ἑτέρας οὐσίας εἶναι φασὶν ὅσας δὲ ἐκεῖνοι τούτων οὐσίας,

διὰ κενῆς λέγηται. τὸ γὰρ μετέχειν ὥσπερ εἰρηται πρότερον εἴπομεν, οὐθέν ἐστιν. οὐ δὲ δὴ ὅπερ τοῖς ὠιζόμενοις ὁρῶμεν αἴτιον, διὰ καὶ τοῦτο νοῦς, καὶ πᾶσα φύσις ποιεῖ. οὐδὲ ταύτης φησὶ αἰτίας ἰδεῶν φάναι εἶναι μίαν τῶν ἀρχῶν, οὐδὲν ἀπέφαινε τὰ εἴδη. ἀλλὰ λέγουσι τὰ μαθήματα τοῖς νῦν ἡ φιλοσοφία. φασὶ οὖν τῶν ἄλλων χάριν αὐτὰ δεῖν πραγματεύεσθαι. ἔτι δὲ τὴν ὑποκειμένην οὐσίαν, ὡς ὕλῃ μαθηματικωτέραν οὖσαν τῆς ὑπολαβοῦσι καὶ μᾶλλον κατηγορεῖσθαι καὶ διαφορὰν εἶναι τῆς οὐσίας ἢ τῆς ὕλης. οἷον τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν, ὥσπερ ἤδη οἱ φυσιολόγοι φασί. τὸ μανὸν καὶ τὸ πυκνὸν, πρώτας τὰς ὑποκειμένας φάσκοντες εἶναι διαφορὰς ταύτας. ταῦτα γάρ ἐστιν ὑπεροχή τις καὶ ἔλλειψις. περὶ δὲ κινήσεως, εἰ μὲν ἔσται ταῦτα κίνησις, δῆλον ὅτι κινήσει τὰ εἴδη. εἰ δὲ μή, πόθεν ἦλθεν. ὅλη γὰρ ἡ περὶ φύσεως ἀνήρηται σκέψις. καὶ ὁ δοκεῖ ξαδιον εἶναι, τὸ δεῖξαι ὅτι οὐσίαι οὐκ ἔστιν αἱ τῇ γῇ ἐνθάδε ὑπάρχουσαι οὐδὲν αἱ ἄλλαι περὶ ὧν διώρισται πρότερον. εἰ δέ τις καὶ ὅλως ἔστιν οὐσία τις ἀκίνητος, ἢ οὔ. καὶ εἰ ἔστιν, ἢ χωριστὴ καὶ καθ' αὑτὴν ὑπάρχουσα, ἢ οὐ χωριστὴ ἀλλ' ἐν αἰσθητοῖς, ἢ οὐδὲν ἀδύνατον. ἀδύνατον δὲ χαλεπὸν λόγον, ἢ οὐ τὰ μετὰ τοὺς ἀριθμοὺς μήκη τινὰ καὶ ποσὰ, καὶ στερεά. οὐτέ ὅπως ἔστιν ἢ ἔσται, οὐτε εἰ ἔχει δύναμιν τοῦ εἶναι. τοῦτο γὰρ ἔτι εἰδέναι οἷόν τε εἶναι (τὰ γὰρ εἴδη ἀριθμοί) ἔστι τὰ μετέχοντα (τὰ μαθηματικὰ γὰρ ἐκεῖνα) οὐτι τὰ φθαρτά. ἀλλὰ πάλιν τί τὰ ρτ) ἄλλο φαίνεται τοῦτό τι γένος. ὅλως τε τὸ πᾶν ὀρθῶς ζητεῖν τὰ στοιχεῖα μὴ ἐλόντας τὰ μᾶλλον λεγόμενα, ἀδύνατον ἁπλῶς. ἄλλως τε καὶ ζητοῦντας ἐξ οἵων ἐστὶ στοιχείων ἐκτίθησι γὰρ τὸ πρᾶξαι ἢ ποιῆσαι ἢ τὸ λυθῆναι, οὐκ ἔστι δὴ τοῦτο λαβεῖν. ἀλλ' εἴπερ τι ἐστὶν οὐσιῶν μόνον ἐνδέχεται. ὥστε τὸ τὰ ὄντα πάντα τοὺς στοιχεῖα ἢ ζητεῖν ἢ οἴεσθαι ἔχειν ὀρθὰ λέγειν. πῶς δ' ἄν τις καὶ μάθοι τὰ τῶν τοιούτων στοιχεῖα. δῆλον γὰρ ὡς ἐνθένδε οἷόν τε προϋπάρχειν γνωρίζον πρότερον. ὥσπερ καὶ τὰ μουσικὰ δεῖν μανθάνοντι, ἄλλα μὴν ἐνδέχεται προφέρειν ὧν μὴ ἐπιστήμην καὶ πρὶν ὧν μέλλει μανθάνειν. οὐθὲν προπεπώκασι φάτνης καὶ ὧν ἄλλων, ὥστε τί τὰ πάντα ἔστιν

ὧν

ὠϊσή μη, ὥσ περ τὴν δ΄ φασιν, ὅθεν αὖ πρῶ τὸ πάρχει γνωρίζων οὗτ᾽.
καίρι ωτὰ σα μάθησις δι᾽ ἃ προγινωσκομένων ἢ πάντων ἢ τινῶν
ἢ μὴ ἢ δι᾽ ἃ πᾶσ ἀποδείξεως. ἢ ἄνευ σημῶν. δεῖ γὰρ ἐξ ὧν ὁ ὁρισμὸς προ-
σδέναι καὶ εἶναι γνώριμα. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ δι᾽ ἐπαγωγῆς. ἀλλὰ μὴν
ἐὶ τυγχάνει σύμφυτος οὖσα, θαυμαστ᾽, πῶς λανθάνομεν ἔχοντες
τὴν κρατίστην τῶν ὠϊσημῶν. ἔτι πῶς τὶς γνωρίσειεν ἐκ τίνων ἢ
καὶ πῶς ἔσται δῆλον. καὶ γὰρ τοῦτ᾽ ἔχει ἀπορίαν. ἀμφισβητήσειε γὰρ
αὐτὶς, ὥσ περ ἐπὶ ἐνίας συλλαβάς. οἱ μὲν γὰρ τὸ σμα ἐκ τοῦ
σ λ μ̄ μὴ φασὶ. φασὶν εἶναι. οἱ δέ τινες ἕτερον φθόγγον φασὶν
εἶναι καὶ ἀδήλον τ γνωρίμ̄. ἔτι δὲ ὧν ὄντων αἴσθησις, ταῦτα πῶς
αὐτὶς μὴ ἔχ̄. τὴν αἴσθησιν γνοίη. καίτοι ἐδόκ ἐγγενόντων ταῦτα
στοιχεῖα ὄντων, ἐξ ὧν ὡς περ αἱ ξύνθετοι φωναὶ εἰσιν ἐκ τ στοιχείων.
ὅτι μὲν οὖν ταὐτὸν ἐν τοῖς φυσικοῖς αἰτίασ ζητεῖν ἐοίκασι
πάντες, ἢ τούτων ἐκτὸς ἄδηλόν ἐστιν αὐτὸν εἰπεῖν, δῆλ᾽ ἢ ἐκ τ
πρότερον εἰρημένων. ἀλλ᾽ ἄνευ δρῶς ταῦτα. ἔστ᾽ ξόπερ μέν τινα ἀπο-
δοῦναι πρότερ᾽ οὐ εἰρῆσθαι. ξόπερ δέ τινα ἄδηλα μᾶς. φιλιζόμενα γὰρ
ἔοικεν ἡ πρώτη φιλοσοφία περὶ πάντων. ἅτε πεπαιδευκὼς ὁ σοῦν τῷ λόγῳ φη-
σὶν εἶναι. τοῦτο δ᾽ ὅτι τὸ τί ἦν εἶναι ἐστὶν ἡ οὐσία τοῦ πράγματος. ἀλ-
λὰ μὴν ὁμοίως ἀναγκαῖον καὶ σαρκὸς καὶ τ ἄλλων ἕκασ᾽ εἶ-
ναι τὸν λόγον, ἢ μὴ δὲ ἐν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ σαρξ ἢ ὀσοῦν ὅτι καὶ τ
ἄλλων ἕκασ᾽. καὶ ὅ διὰ τὴν ὕλην ὧν ἐκείνων λέγ᾽ πῦρ ἢ γῆν
ἐστὶν ὕδωρ ἐστὶν ἀέρα. αἰθέρα καὶ τούτων ἄλλου μὲν λέγοντος, σωιέφησεν
ἂν ἐξ ἀνάγκης. σαφῶς δὲ οὐκ εἴρηκε. περὶ μὲν οὖν τοιούτων, δῆλόν
τε καὶ πρότερ᾽. ὅσα δὲ περὶ τῶν αὐτῶν τούτων ἀπορήσειεν ἄν-
τις, ἐπὰν ἔλθω μᾶλλον πάλιν. τάχα γὰρ ἂν ἐξ αὐτῶν δυ πορήσαι μᾶλ-

τι πρὸς τὰς ὕστερον ἀπορίας.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΑΛΦΑ ΤΟ ΕΛΑΤΤΟΝ.

ΠΕΡΙ τ ἀληθοῦ θεωρίας, τὴ μὲ χαλεπήν, τὴν δὲ ῥᾳδίαν σημεῖον ἢ, τὸ μήτε καθ' ἕνα δύνασθαι τυχεῖν αὐτ, μήτε πάντ ἀποτυγχάν· ἀλλ' ἕκαστος λέγειν τι περὶ φύσεως, καὶ καθ' ἕνα μὲν ἢ μικρὸν ἢ βάλλειν αὐτὴν ἐκ πάντων ἢ συναθροιζομένων τι μέγεθός τι μέγιθος· ὥστε περ ἐοικεν ἔχειν καθάπερ τυγχάνομεν παροιμιαζόμενοι, τὴς αὐθύρας ἄμαρτεῖν· ταύτην μὲν οὖν εἶναι ῥᾳδίαν· τὸ δ' ὅλον τοῦτο καὶ μέχρι μὲν δύναται δηλοῖ τὸ χαλεπὸν αὐτῆς· ἴσως ἢ καὶ τῆς χαλεπότητος δύο τρόπος, οὐκ ἐν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' ἐν ἡμῖν τὸ αἴτιον αὐτῆς· ὥσπερ γὰρ καὶ τὰς τῶν νυκτερίδων ὄμμασι πρὸς τὸ φέγγος ἔχει τὸ μεθ' ἡμέραν, οὕτω καὶ ἡ ἡμετέρα ψυχὴ πρὸς τὰ τῇ φύσει φανερώτατα τῶν πάντων. οὐ μόνον δὲ χάριν ἔχειν δίκαιον τοῖς συνεισενεγκοῦσι τῇ δόξῃ καὶ τοῖς ἔτι πρὸ τούτων ὀλιγαίτερον ἀποφήνασθαι περὶ τῶν ἀληθῶν· εἰσὶ γάρ τινες οἳ συμβάλλουσι τοῦτο· τὴν ἕξιν προϋποιησόμεθα· εἰ μὲν γὰρ Τιμόθεος μὴ ἐγένετο, πολλῶν ἂν μελοποιΐας οὐκ εἴχομεν· εἰ δὲ μὴ Φρύνις, Τιμόθεος οὐκ ἂν ἐγένετο· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, καὶ περὶ τὰ ἀληθῆ ἀποφάσεις μή· παρὰ μὲν γὰρ τῶν πρὸ ἡμῶν ἔσχηται δόξας τινὰς, τοὺς δὲ ταύτας ῥύσαντας αἴτιοι γεγόνασιν· ὀρθῶς δὴ ἔχει καὶ τὸ καλέσαι τὴν φιλοσοφίαν τῶν ἀληθῶν θεωρητικήν· θεωρητικὴ γὰρ ἡ τῶν ἀληθείας πραγματικῆς δὲ ἕνεκεν· καὶ γὰρ ἐὰν τὸ πῶς ἔχει σκοπῶσι, οὐχὶ αὐτῶν καθ' αὑτὸ ἀλλὰ πρός τι· καὶ νῦν θεωροῦσιν οἱ πρακτικοὶ ὅπως ἴσομεν ἢ τὸ ἀληθὲς ἀφ' αὑτοῦ· ἕκαστον δὲ μάλιστα αὐτὸ τὸ ἄλλων καθ' αὑτὸ καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει τὸ σωτήριον, οἷον τὸ σῶμα θερμότητι· καὶ γὰρ τὰ ἄλλα τὸ αὐτὸ οὕτω

τ θερμότητ· ὥστε τὴν ἀληθέστατ | ην τ ὑστέροις αὖ τοῖς ἀληθέσιν
εἶναι· διὸ τ τ ἀεὶ ὁμτ ἀρχάς, ἀναγκαῖον ἀεὶ εἶναι ἀληθεστάτας·
ἀ γάρ τοι ἀληθεῖς ἀ δι' ἐκείνας αἱ πόθεν τὴν τοῦ εἶναι· ἀλλ' ἐκεῖναι
γε ἄλλοις· ὥσθ' ἕκαστ | ως ἔχει τοῦ εἶναι, ἄτωι φίλ ἀληθεῖ· ἀλλὰ μὴ
ὅτι γ ἔστιν ἀρχή τις ἡ ἀκατάπειστα τὰ ἄπειρα τ ὄντ, ἀ τις ἂν θυμωθείη
ἄν, ἄτι καὶ εἴδος, δῆλον· οὔτε ὡς ἄνευ ὕλης, τὸ δι' ἐκ τοῦ δυνάμει τὸν
ἐνεργείᾳ ἄπειρ· οἷον σάρκα μ ἐκ γ, γλῶ δι' ἐκ τοῦ ἀέρ· ἀέρα δὲ
ἐκ τοῦ ὑ ἢ ἄτομ ἴσασθαι, ἄτε ὄθεν ἡ ἀρχὴ φίλ κινήσε· οἷον, τ μ
ἀν ὑπὸ τοῦ ἀέρ κινηθῶσιν· οὔτ | ε ὑπὸ τοῦ ἡλίου τ ἢ ἡλ, ὑπὸ οὐδενὸς
ἄλλου, ἢ πύρου μηδὲν εἶναι πέρ· ὁμοίως δέ, ἀ ἢ τὸ οὗ ἕνεκα εἰσ ἄπειρ
οἷόν τι ἐνεργείᾳ βάδισιν μ, ὑγιείᾳ ἕνεκα· ταύτῃ δ' ὧδ δαιμονίᾳ· τ δ' ὧδ
δαιμονία ἀνάλλ, ἢ οὕτως ἀεὶ ἄλλο ἄλλου ἕνεκεν εἶναι· ἢ ὧδ τοῦ
τί ἐστιν ὧδ εἶναι ὡσαύτ· τ δ μέσων ὧν ὅτι μ ἐξω τι ἔχατ· καὶ πρότερον
ἀναγκαῖον εἶναι τὸ πρότερ | αἴτι τ μεταῦ τὸ· εἰ δ' εἰπεῖν ἡμᾶς δεῖ
τί τῶν τριῶν αἰτί, τὸ πρῶτον ἐρουμεν· ἀ δ' ἐν τῷ ἐνέχατ· οὐδὲν θ
γὰρ τὸ μετελθ τοῦτον· ἀλλὰ μὴ οὐ ἢ τὸ μέσον· ἐν οἷς γὰρ οὐδὲν δ' ἀφέ-
ρεσθαι ἢ πολὺ εἶναι· ἀ ἢ ἄπειρα δεῖ πεπερασμένα· τ ἢ ἀπείρ τοῦτ
τ ξόπ ἢ ὅλ τοῦ ἀπείρου πόρρω τὰ μέσα μέσα ὁμοίως μέχρι νῦν·
ὡς τ εἶπ μηδὲν δεῖ τὸ πρῶτ, ὅλ αἴτιον οὐδὲν δεῖν· ἀλλὰ μὴ, οὐδ' ὧδ
τὸ κάτω· οἷον τοῦτο δεῖ ἐπ' ἄπειρ | ἰέναι, τοῦ ἄνω ἔχοντ ἀρχήν· ὥστε κ
πυρὸς μὲν ὕδωρ, ἐκ δὲ τούτου, γῆν· εἰ οὕτ ἀεὶ ἀλλότι γίνεσθαι
ἐνδέχ ἢ γίνεσθ· τὸ δὲ κ τοῦτ, μὴ ὡς τόδε τι ἐστὶ μεταβ, οἷον ὀξ
ἐξ ὕδατ, ὀλίγ μπαι· ἢ ἐκ παιδὸς, ἀνὴρ μεταβαίνοντ· ἢ ὀξ ὕδατ ἀὴρ·
ὡς μ δὴ ἐκ παιδὸς ἀνδρα γίνεσθ φαμ, ὡς ἐκ τοῦ γιγνόμ τὸ γεγο
νὸς, ἢ ἐκ δ ὧν τελευτ τὸ τετελεσμ· ἀεὶ δ ἢ μεταξύ τι ὡς περ ἐπὶ
τῶν μὴ εἶναι γένεσις, ἀ δ' ἡ τὸ γιγνόμ οὐ οὕτ, ἀλλ' ἡ μανθά
νων γιγνόμ· ἐστὶ γὰρ τοῦτ ἐστὶν ὁ λέγ· ὅτι γίνεται ἐκ μανθά
νοντ ὧδε τι μ· τὸ δ' ὡς ἐξ ἀέρ ὕδωρ, φθορὰ μὲν ἀέρ τοῦτο δ· διὸ ἐκεῖνα μ
ἀκατάπαυστα ἀπ' ἀλλήλων· ἢ γίνεσθ ἐκ παιδὸς· ἀ δ' ἡ γίνεσθ ἐκ
τοῦ γέροντος τὸ γιγνόμ· ἀλλ' ἐστὶ μετὰ τὸ γίνεσθαι· ἀ τῷ ἡ ἡμέρα ἐκ τοῦ

πρωϊ, ὅτι μετὰ τοῦτο. δύο, ἢ τὸ πρωϊ ἐξ ἡμέρᾳ. θάτερα ἢ ἀνάκαμπ-
τα μᾶλλον ἢ ἀδύνατον εἰς ἄπειρον εἶναι. τῷ γὰρ ὄντι μεταξὺ
ἀνάγκη τέλος εἶναι. τὰ δὲ εἰς ἄλληλα ἀνακάμπτα. ἡ γὰρ θατέρᾳ φθο-
ρὰ θατέρου ἐστὶ γένεσις. ἅμα ἢ οὐκ ἀδύνατον τὸ πρῶτον εἶδος, φθαρῆ-
ναι. ἐπεὶ γὰρ ἀπείρου ἡ γένεσις ὢν τοῦ ἄνω, ἀνάγκη ἐξ οὗ φθαρέντος
πρώτου τί ἐγγίνεσθαι, μηδὲ εἶδος εἶναι. ἔτι ἢ ἀδύνατον. ἔτι ἢ τὸ ἕνεκα, τέλος.
τοιοῦτον ἢ οὐ μὴ ἄλλου ἕνεκα. ἀλλὰ τὰ ἄλλα ἐκείνου. ὥστε εἰ μὲν ἔστι τοιοῦτον
τὸ ἔχον, ἀπειρα ἔσται. εἰ ἢ μηθέν τοιοῦτον, οὐκ ἔσται τὸ οὗ ἕνεκα. ἀλ-
λοῖ τὸ ἄπειρον πρῶτον, λανθάνουσι ἐξαιροῦντες τὴν τοῦ ἀγαθοῦ φύ-
σιν. καίτοι οὐθεὶς ἂν ἐγχειρήσειεν οὐθὲν πρᾶξαι, μὴ μέλλων ἥξειν
ἐπί τι τοιοῦτον, ὃ δὲ ἐστὶ τοιοῦτον ἕνεκα τοῦτο ἀεὶ πρᾶξις ὁμοίως ἔχει.
Τὸ γὰρ ὅτι πρῶτον, τὸ μὲν τέλος, πρῶτον ὅτι ἐστὶν αἰτίας μέν, ἢ τὸ τίνων εἶναι αἴτιον δέχε-
ται αὐξήσεως εἰς ἄλλο δὲ οὐδαμῶς πλεονάζον τῷ λόγῳ. ἀεὶ τὸ γὰρ ὅτι πρῶ-
τον μᾶλλον. ὁ δὲ λόγος ὅτι ἐστὶν. ἢ τὸ πρῶτον μὴ ὅτι ἐστὶν, ἢ τὸ ἐ-
χόμενον ὅτι ἐστὶ τὸ ὡσαύτως αἰωρεῖσθαι οἱ ἀστρολόγοι τὸν. ἐγγὺς οἷόν τε εἶ-
ναι, πρὶν εἰς τὰ ἄρματα ἐλθεῖν. μὴ τὸ γιγνώσκειν ὅτι ἐστὶ τὰ γὰρ ὅτι δὲ
ἄπειρα. πῶς ἐνδέχεται. οὐ γὰρ ὁμοίως ἐστὶ γραμμὴ, καὶ τὸ διαιρεῖσθαι
μᾶλλον ἢ ἴσον. μοναὶ δοῦκ ἔστι μὴ εἶναι. διὸ πῶς ἂν ἀριθμήσειεν τὸ
μὲν ὅτι ἄπειρον δυεξιὸν. αἰεὶ γὰρ τὴν ὑλὴν ἐνεργείᾳ οὕτω νοεῖν ἀνάγκη, μὴ
ἀπείρῳ, ἀδὲν ὅτι εἶναι. εἰ ἢ μὴ, ἂν ἄπειρον γένοιτο, τὸ ἀπείρῳ εἶναι. ἀλ-
λὰ μὴν εἰ ἄπειρα εἴη ὅσα πλήθει τὰ εἴδη τῶν αἰτίων, οὐκ ἂν εἴη οὐ
δυνατὸν γνῶναι. ὅταν δὲ εἰδέναι οἰώμεθα, ὅτ᾽ τὰς αἰτίας γνωρίσωμεν. τὸ
δὲ ἄπειρον διελθεῖν πρόθεσιν, ἀνάγκη ἐν πεπερασμένῳ διελθεῖν.
αἱ δὲ κροαίσεις τὰ ἔθη συμβαίνουσιν. ὡς γὰρ εἰώθαμεν, οὕτως
ἀξιοῦμεν λέγεσθαι, καὶ τὰ παρὰ τῶν τὰ οὐχ ὁμοίως φαίνεται. ἀλ-
λὰ δι᾽ τὸ ἀσυνήθειαν, ἀγνωστότερα καὶ ξενικώτερα. τὸ γὰρ σύ-
νηθες, γνωριμώτερον. ἡλίκων δὲ ἰαχὴν ἔχει τὸ σύνηθες, οἱ ὁμοίως δη-
λοῦσιν, ἐν οἷς τὰ μυθώδη καὶ παιδαριωδέστερα ἰαχὴν τοῦ πυν-
θάνεσθαι περὶ αὐτῶν ἕνεκα τοῦ ἔθους. οἱ μὲν οὖν ἐὰν μὴ μαθηματικῶς
λέγηται, οὐκ ἀποδέχονται τὰ λεγόμενα. οἱ δὲ

οἱ δὲ

οἱ δὲ, μάρτυρα ἀξιοῦσιν ἑπάστοτε τὸν ποιητὴν καὶ οἱ μὲν, πάντα οὕτως τοὺς δὲ, λυπεῖ τὸ ἀκριβὲς, ἢ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι συνείρειν ἢ διὰ τὴν μικρολογίαν· ἔχει γάρ τι τὸ ἀκριβὲς ποιοῦν, ὡς τινα καθάπερ ἐπὶ τῶν συμβολαίων, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων· αἰεὶ λύθι-ρ λεῖν αἰτίσι δοκεῖ· διὸ δεῖ πως διωθεῖσθαι πρὸς ἕκαστα ἀποδεκτικῶς ἄρπον ἄμα ζητεῖν ὡς ἡμιν καὶ πρόπον ἐπιστήμης· ὅτι δ' οὐδέτερον ῥᾴδιον λαβεῖν· τὴν δ' ἀκριβολογίαν τὴν μαθηματικὴν οὐκ ἐν ἅπασιν ἀπαιτητέον, ἀλλ' ἐν τοῖς μὴ ἔχουσιν ὕλην· διόπερ οὐ φυσικοῦ ὁ τρόπος· ἅπασα γὰρ ἴσως ἡ φύσις ἔχει ὕλην· διὸ σκεπτέον πρῶτον, τί ἐστιν ἡ φύσις· οὕτω γὰρ καὶ περὶ τίνος ἡ φυσικὴ δῆλον ἔσται· καὶ εἰ μιᾶς ἐπιστήμης ἢ πλειόνων τὰς αἰτίας καὶ τὰς ἀρχὰς θεωρῆσαι ἐστίν·

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ, ΤΟΜΟΣ Β.

ΑΝάγκη πρῶτον τὴν ἐπιστήμην μόνην ἐπισκέψασθαι μᾶλλον ἀφ' ἧς ἐλθεῖν ἡμᾶς πρῶτον, περὶ ὧν ἀπορῆσαι δεῖ πρῶτον· ταῦτα δ' ἐστὶν ὅσα περὶ αὐτῶν ἄλλοις ὑπειλήφασί τινες καὶ αὖ εἴ τι παρὶς τούτων τυγχάνει παρεωραμένον· ἔστι δὲ τοῖς εὐπορῆσαι βουλομένοις πρόσγουν τὸ διαπορῆσαι καλῶς· ἡ μὲν γὰρ ὕστερον εὐπορία λύσις τῶν πρότερον ἀπορουμένων ἐστί· λύσαι δ' οὐκ ἔστιν ἀγνοοῦντα τὸν δεσμόν· ἀλλ' ἡ μὲν διανοίας ἀπορία, δηλοῖ τοῦτο περὶ τοῦ πράγματος· ἡ γὰρ ἀπορεῖ, τοιούτη παραπλήσιον πέπονθε τοῖς δεδεμένοις· ἀδύνατον γὰρ ἀμφοτέρως προελ-

θεῖν εἰς τὸ ἔμπροσθεν. διὸ δεῖ τὰς δυσχερείας τεθεωρηκέναι πάσας πρότερον, ῥύτων τυχεῖν, ἢ διὰ τὸ ῥύσις ζητοῦντας αὐθωτοδιαπορῆσαι πρῶτον, ὁμοίους εἶναι δεῖ βαδίζειν ἀνυόντοις. ἢ πρὸς τούτοις, οὐδέ ποτε τὸ ζητούμενον εὑρεῖν ἢ μή, γινώσκειν. τὸ δὲ τέλος τούτῳ μὲν, ἀδηλον· τῷ δὲ καλῶς προπεπονηκότι, δῆλον· ἔτι δὲ βέλτιον ἀναγκαῖον εἶναι πρὸς τὸ κεῖσθαι, τὸν ὥσπερ ἀνδρῶν τὰ ἀμφισβητούμενα λόγων ἀκηκοότα πάντων. δεῖ δὲ πρῶτον μὲν περὶ ὧν ἐνδέχεται διορίσασθαι τοὺς ἐπιόντας καὶ πότερον μιᾶς ἢ πλείονος ἐστὶν ἐπιστήμης θεωρῆσαι τὰς αἰτίας καὶ πότερον τὰς τῆς οὐσίας ἀρχὰς τὰς πρώτας ἢ φύσει ἐστὶν ἐπιστήμης ἰδεῖν μόνον, ἢ καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς ἐξ ὧν δεικνύουσιν ἅπαντες· οἷον πότερον ἐνδέχεται τὸ καὶ φάναι καὶ ἀποφάναι, ἢ οὔ· καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, εἴτ' ὄντι περὶ τὴν οὐσίαν· πότερον μία περὶ πάσας, ἢ πλείονος εἰσί· καὶ εἰ πλείονος, πότερον ἁπάσας συγγενεῖς ἢ τὰς μὲν, σοφίᾳ, τὰς δ' ἄλλο πλησίον αὐτῆς· ἔτι τοὺς λαβόντας τῶν ἀναγκαίων ἃς ζητῆσαι, πότερον αἰσθητὰς οὐσίας εἶναι μόνον φατέον, ἢ καὶ παρὰ ταύτας ἄλλας· καὶ πότερον μοναχῶς, ἢ πλείονα γένη τῶν ὄντων· οἷον, οἱ τριοῦν τινα τὰ εἴδη, ἢ τὰ μαθηματικὰ μεταξὺ τούτων τε καὶ τῶν αἰσθητῶν. περὶ τούτων οὖν καθάπερ φαμὲν ὠφέλιμον ἐπίσκεψιν καὶ πότερον περὶ τὰς οὐσίας ἢ θεωρεῖν μόνον ἐστὶν, ἢ καὶ περὶ τὰ συμβεβηκότα καθαὐτὰ ταῖς οὐσίαις· πρὸς δὲ τούτοις, περὶ ταὐτοῦ καὶ ἑτέρου καὶ ὁμοίου καὶ ἀνομοίου καὶ ταὐτότητος, ἢ ἐναντιότητος, καὶ περὶ προτέρου καὶ ὑστέρου καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων τῶν τοιούτων, περὶ ὧν ὅσων οἰδιαλεκτικοὶ πειρῶνται σκοπεῖν· ἐκ τῶν ἐνδόξων μόνον πρὸς ἃ οἰκεῖον τῇ διανοίᾳ. τίν' ὅτι θεωρῆσαι περὶ πάντα· ἔτι δὲ τούτοις αὐτοῖς ὅσα καθαὐτὰ συμβέβηκε, καὶ μὴ μόνον τί ὅτι ἑκάστου· ἀλλὰ καὶ εἰ ἀρα ἔστιν ἐναντίον, καὶ πότερον αἰσθητὸν καὶ τὰ στοιχεῖα τὰ ὑλικὰ ὅτι ἐστὶν, ἢ εἰς ἃ διαιρεῖται ἐνυπάρχοντα ἕκαστα· καὶ εἰ τὰ ὑλικὰ, πότερον ὅσα ἐστὶ τοῖς ἀτόμοις λέγεται τελευταῖα, ἢ τὰ πρῶτα, οἷον, πότερον ζῷον, ἢ ἄνθρωπος ἀρχή τε καὶ μᾶλλόν ἐστι παρὰ τὸ

καθ' ἕκαστον.

καθ' ἕκας. μάλιστα δ' ζητητέ(ε) πραγματευτέ(ε), πότερ' ὄντ' ἔστι τι παρὰ τὰ ὑλικὰ αἴτιον καθ' αὑτὸ, ἢ οὔ. ε(ι) τοῦτο χωριστὸν, ἢ οὔ. καὶ πότερον ἕν, ἢ πλείω τὸν ἀριθμόν, ἢ πότερον ἔστι παρὰ τὸ ζῶον λέγω δὲ τὸ ζῶον ὅταν καθ' ἓν ἑνὸς τι φύλου, ἢ οὐθενὸς, ἢ τῶν μὲν, τῶν δ' οὔ. καὶ πῶς ταῦτα τοιαῦτα τῶν ὄντων ἔστι, καὶ ἆρα καὶ πότερον ἀριθμῷ, ἢ εἴδει ὡρισμένα καὶ αἱ ἐν τοῖς λόγοις ἢ ἐν τῷ ὑποκειμένῳ. ἢ πότερον τῶν φθαρτῶν ἢ ἀφθάρτων αἱ αὐταί. ἢ ἕτερα. καὶ πότερον ἀφθάρτων πᾶσαν. ἢ τῶν φθαρτῶν, φθαρταί. ἔστι δὲ τῶν ὄντων χαλεπώτατον ζητῆσαι πότερον ἕν ἐστιν ἢ πολλά. πότερον τὸ εἶναι ἢ τὸ ὅλον καθάπερ οἱ περὶ Θαγόρφοις Πλάτων ἐλεγον ἓν χέτερόν τί ἐστιν, ἀλλ' οὐσία τῶν ὄντων. ἢ οὔ. ἀλλ' ἕτερόν τι τὸ ὑποκείμενον, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς φησὶ φιλίαν, ἄλλος δέ τις πῦρ. ὃ δὲ ὕδωρ. ἢ ἀέρα. ἢ πότερον αἱ ἀρχαὶ καθόλου εἰσὶν. ἢ ὡς τὰ καθ' ἕκαστα πραγματ' ε(ι) δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ. ἔτι πότερον ἀΐδια. ἢ καὶ τὰ κίνησιν. καὶ γὰρ τοῦ τοιαύτην αὖ ζητεῖν μάλιστα. πρὸς δὲ τούτοις πότερον οἱ ἀριθμοὶ καὶ τὰ μήκη καὶ τὰ σχήματα καὶ αἱ στιγμαὶ οὐσίαι τινές εἰσιν, ἢ οὔ. καὶ εἰ οὐσίαι, πότερον κεχωρισμέναι τῶν αἰσθητῶν, ἢ ἐν τούτοις. περὶ γὰρ τούτων οὐ πάντων, ἀ μόνον χαλεπὸν τὸ ὑπάρξαι φαῖνεται ἀλήθειας. ἀλλ' ἔστι τὸ διαπορῆσαι τῷ λόγῳ ἑᾴδιον καλῶς. πρῶτον μὲν οὖν περὶ ὧν πρῶτον εἴπομεν. πότερον μιᾶς ἢ πλείόνων ἐστὶν ἐπιστήμη θεωρῆσαι, φαίνεται τὰ γένη τῶν αἰτίων. μιᾶς μὲν γὰρ ἐπιστήμης, πῶς οὖν εἴη μὴ ἔχοντα τὸ ὅσας τὰς ἀρχὰς ἔνεκα εἰδέναι. ἔστι δὲ πολλοῖς τῶν ὄντων ὑπάρχουσι πᾶσι πᾶσαι. τίνα, ἢ ξόπου οἷον φῶ κινήσεως ἀρχὴν εἶναι τὰ ἀκίνητα ἢ τὸ τὰ τοιαῦτα θεῖ φύσιν. εἰ πᾶσαι ὁμοίως αἱ αὐταὶ ἢ ἀγαθὸν καθαυτὸ μὴ διὰ τὸ αὐτῷ φύσιν, τέλος ὄντ' μὴ ἕνεκά τοῦ, ὅτι κεῖται καὶ ἔστιν ἢ καὶ ὅτι πάλαι. ἢ τὸ μὴ τὸ ἕνεκα, πράξεώς τινος ὄντος τέλος. αἱ δὲ πράξεις πᾶσαι μετὰ κινήσεως. ὥστ' ἐν τοῖς ἀκινήτοις, οὐκ ἂν εἴη τι τοιοῦτον τὸ εἶναι τὸ πρῶτον ἀρχήν. οὐ δεῖ μάτην τὸ ἀγαθὸν. διὸ ἐν τοῖς μαθήμασιν, οὐδὲν δείκνυται διὰ τοῦτο τῆς αἰτίας. ἢ ὅτι οὐδὲ ἡ πρόσθεσις ἢ μία, διότι βέλτιον, ἢ χεῖρον. ἀλλ' οὐδὲ τὸ πρᾶγμα μέ

μηνται οὐδεὶς οὐδενὸς τῶν τοιούτων· ὥστε διὰ ταῦτα τῶν σοφι-
στῶν τινὰ οἷον Ἀρίστιππος προεπηλάκιζεν αὐτάς· ἢ μὲν γὰρ τὰς
ἄλλας τέχνας καὶ ταῖς βαναύσοις αὐτάς, οἷον ἐν τῇ τυπευτικῇ
καὶ σκυτικῇ, διὸ τί βέλτιον ἢ χεῖρον λέγεσθαι φαίνεται· τὰς δὲ μα-
θηματικὰς ἀδέρα ποιεῖσθαι λόγον περὶ ἀγαθῶν καὶ καλῶν· ἀλ-
λὰ μὴν εἰσί γε πολλοὺς ἐπὶ τῶν αἰτίων εἰσὶ καὶ ἕτεραι ἐπὶ τὴν
ἀρχήν, τίνα τούτων φατέον εἶναι τὸν ζητοῦμενον, ἢ τίνα μάλι-
στα τῶν πράγματος τὸ ζητούμενον τὴν ἐπιστήμην ἔχοντων αὐτάς· ἐν
δέχεται γὰρ τῷ αὐτῷ πάντας τοὺς τρόπους τῶν αἰτίων ὑπάρχ-
ειν, οἷον, οἰκίας, ὅθεν μὲν ἡ κίνησις· ἡ τέχνη καὶ ὁ οἰκοδόμος· οὗ δ' ἕνε-
κα, τὸ ἔργον· ὕλη δὲ, γῆ καὶ λίθοι· τὸ δὲ εἶδος, ὁ λόγος· ἐκεῖνα μὲν οὖν τὰ
λεγόμενα σαφῶς, τίνα χρὴ καλεῖν τὴν ἐπιστήμην σοφίαν, πάντα ἔχει
λόγον ἑκάστῳ προσαγορεύειν· ἡ μὲν γὰρ αὐτοκρατεστάτη καὶ ἡγεμο-
νικωτάτη καὶ ἡ ὥσπερ δεσπόζουσα τῶν ὑπ' αὐτὴν ἐπιστήμων δικαίως,
ἡ τοῦ τέλους καὶ τἀγαθοῦ τοιαύτη· τοῦτο γὰρ ἕνεκα,
τἄλλα· ἡ δὲ τῶν πρώτων αἰτίων, ἡ τὸ μάλιστα ἐπιστητὸν, δικαίως
εἶναι, καὶ φρονήσεως αὖ εἴη τοιαύτη· πολλαχῶς γὰρ ὡσαύτως μὲν ὄν τὸ
αὐτὸ, μᾶλλον μὲν εἰδέναι φαμὲν τὸν τῷ εἶναι νοοῦντα τί τὸ
πρᾶγμα, ἢ τῷ μὴ εἶναι· αὐτῶν δὲ τούτων, ἕτερ' ἑτέρᾳ μᾶλλον, καὶ μάλι-
στα τῶν τί ὄντων, ἀλλοῦ τῶν πόσου ἢ ποιοῦ ἢ τί ποιεῖν ἢ πάσχειν πέφυ-
κεν· ἔτι δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, τὸ εἰδέναι ἑκάστου καὶ ὧν ἀπόδειξις
εἰσὶ, τί τὸ τοιόνδε ὑπάρχ', ὅταν ἰδωμεν τί ὄντων· οἷον, τί ὄντι τὸ τε-
τραγωνίζειν, ὅτι μέσης εὕρεσις· ὁμοίως δὲ καὶ ὧν ἄλλων περὶ δὲ
τὰς γενέσεις καὶ τὰς πράξεις καὶ περὶ πᾶσαν μεταβολὴν, ὅταν εἰ-
δῶμεν τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως· τοῦτο δ' ἕτερον καὶ ἀντικείμενον
τῷ τέλει· ὥστε πάλιν ἂν δόξειεν ἐπιστήμης εἶναι, τὸ θεωρῆσαι τὰ αἰ-
τίων τούτων ἕκαστον· ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ τὰ ἀποδεικτικὰς ἀρχὰς
ἕτερον μιᾶς ὄντων ἐπιστήμης, ἢ πολλῶν, ἀμφισβητήσιμόν ἐστι,
λέγω δὲ ἀποδεικτικὰς καὶ τὰς κοινὰς δόξας· ἐξ ὧν ἅπαντες δει-
κνύουσιν· οἷον ὅτι πᾶν ἀναγκαῖον ἢ φάναι ἢ ἀποφάναι· καὶ ἀδύ-

να τοῦ ἅμα εἶναι καὶ μὴ εἶναι καὶ ὅσαι ἄλλαι τοιαῦται προτάσεις.
πότερον μία τούτων ἐστὶν ἡ τῆς οὐσίας, ἢ οὐ μία· καὶ εἰ μὴ μία, πό-
τερον ἐκ προσαρμόττοντος ἓν τοῦ μηδὲν ἓν τοῦ μηδὲν οὐκ οὐκοῦν λο-
γικὸν εἶναι· τί γὰρ μᾶλλον τοῦτο ἢ ὅτι ἄσοφον ἢ ὅτι ἄσοφον ἐστὶν
ἴδιον τοῦ ἀνθρώπου· εἰ δὲ μηδὲν ὁμοίως ἐστὶν ὁρισμὸς οὐδενὸς ἐστὶν
δέχεται, ὥσπερ οὐδὲ τῶν ἄλλων, οὕτως οὐδὲ φανερὸν ἐστὶ τὸ τῆς οὐ
σίας, ἴδιον ὂν τοῦτο τοῦ σημαίνειν τι τὰ ὄντα· ἅμα δὲ καὶ πῖνα ξύπον
ἔσται αὐτὴ ἡ οὐσία· τί μὲν γὰρ ἕκαστον τούτων τυγχάνει ὄν, καὶ νῦν
φανερόν· μηδὲν γὰρ ἦν οὗ ὡς πῖνον σημαινομένου αὐτοῖς, ἕτερα δέ
τινα· εἰ δὲ ἀποφατικὴ καὶ αὐτὴ ἐστί, δῆλον τὸ μηδὲν εἶναι ὑπο-
κείμενον· ἀπὸ μὲν οὖν τούτων ἐπὶ τὰ ἄλλα ἰτέον· ἐπεὶ δὲ τὸ ἀξιώματα τὰ αὐτὰ· καὶ περὶ πάντων γὰρ
ἀδύνατον ἀπόδειξιν εἶναι· ἀνάγκη γὰρ ἐκ τινῶν εἶναι καὶ περί
τι, καί τινων τὴν ἀπόδειξιν· ὥστε συμβαίνει πάντων εἶναι γένος
ἓν τὴν ἀπόδειξιν· ὅσαι γὰρ αἱ ἀποδεικτικαὶ, ἔχουσι τοῖς
ἀξιώμασιν· ἀλλὰ μὴν, εἰ ἔστιν ἡ οὐσίας καὶ περὶ τούτων,
πότερα κυρίως τέρας ἢ πρότερα πέφυκεν αὐτῶν· καθόλου γὰρ μά-
λιστα αἱ πάντων ἀρχαὶ, τὰ ἀξιώματά ἐστιν, εἰ τέ ἐστι μὴ τοῦτο σο-
φὸν, τίνος ἔσται περὶ αὐτὰ ἄλλο τὸ θεωρῆσαι τὸ ἀληθὲς ἢ τὸ ψεῦδος·
ὅλως τε τῶν ὄντων πότερον μία πασῶν ἐστὶν, ἢ πλείους· λέγω δὲ τὰς
εἰδῶν μίαν, οἷον ἵππου, καὶ ἀνθρώπου, καὶ ζῴου, καὶ τὰ καθ' ἕκαστα
ἐκείνων· ἐὰν μὲν οὖν μία ᾖ, πάντων ἔσται τὰ αὐτὰ ἀξιώματα· πολλὰ
γὰρ ἐνυπάρχει τοῖς ὄντοις κατὰ τὸν ἀριθμὸν· ἐὰν δὲ πλείους ὦσι καὶ
μὴ ἓν τὸ γένος ὑπάρχωσιν αἱ οὐσίαι, ἀνάγκη καὶ τὰ ἀξιώματα
μὴ ἓν εἶναι τὸ γένος· ἔστι γὰρ ἐν οἷς ἐνυπάρχει τὸ ἀποδεικνύναι
κατὰ τὸ ποσὸν, οἷον ἐν τοῖς ποσοῖς· ἐν οἷς δὲ μὴ ἐνυπάρχει τοῦτο,
ἀδύνατον· οἷον ἐν ποιότητι τὸ ἰσόπλευρον τρίγωνον ὅτι δυσὶν ὀρθαῖς
ἴσας ἔχει τὰς γωνίας· ἐν ἄλλῃ γὰρ ἐστὶ γένει ποιότης παρὰ ποσὸν
καὶ πάθος· ἐν οἷς δὲ μὴ ἐνυπάρχει τοῦτο, οὐδὲ τὸ ἀποδεικνύναι
ἐκ τούτων· ἐν οἷς δὲ μὴ ἐνυπάρχει τοῦτο, οὐδὲ τὸ ἀποδεικνύναι
ἐκ τούτων· ἐν οἷς δὲ μὴ ἐνυπάρχει τοῦτο, οὐδὲ τὸ ἀποδεικνύναι
ἐκ τούτων· ἐν οἷς δὲ μὴ ἐνυπάρχει τοῦτο, οὐδὲ τὸ ἀποδεικνύναι

περὶ ἕκαστον γένος περὶ ὧν μαθηματικαὶ δείκνυσιν, ἢ ἄλλης· εἰ μὴ γὰρ φιλοσοφίας, ἀποδεικτικήτις ἂν εἴη καὶ ἡ φιλοσοφία. ὅδε κεῖνος τοῦ τί ἐστιν ἀπόδειξις εἶναι· εἰδέτερας, τίς ἐστιν ἡ θεωροῦσα περὶ τὴν οὐσίαν τὴν συμβεβηκότα. τοῦτο γὰρ ἀπονέμουσι πᾶσαι ἄλλη. ἔτι δὲ πότερον τὰ αἰσθητὰ τὰς οὐσίας μόνας εἶναι φατέον, ἢ καὶ παρὰ ταύτας ἄλλας· καὶ πότερον μοναχῶς ἢ πολλαχῶς ἔνια τυγχάνει· οἷον οἱ λέγοντες τὰ τί ἐστιν καὶ τὰ μεταξύ, περὶ ἃ τὰς μαθηματικὰς εἶναί φασιν ἡμῖν σημάνατε. ὡς μὲν οὖν λέγομεν τὰ εἴδη αὐτά τε καὶ οὐσίας εἶναι καθ' αὑτάς, εἴρηται ἐν τοῖς πρώτοις λόγοις περὶ αὐτῶν. πολλαχῇ δὲ ἔχοντων δυσκολίαν, οὐδὲ νοῆσαι ῥᾴδιον, τὸ φαίνεσθαι μὲν εἶναί τινας φύσεις παρὰ τὰς ἐν τῷ οὐρανῷ· ταύτας δὲ τὰς αὐτὰς φαίνεσθαι τοῖς αἰσθητοῖς· πλὴν, ὅτι τὰ μὲν, ἀΐδια, τὰ δὲ φθαρτά· αὐτὸ γὰρ ἄνθρωπόν φασιν εἶναι καὶ αὐτὸ ἕκαστον ἵππον· ἀλλὰ δοῦναι· παραπλήσιον μὲν τι ῥητὸν τοῖς θεοὺς μὲν εἶναι φάσκουσιν, ἀνθρωποειδεῖς δέ· οὔτε γὰρ εἰ εἶεν οἱ θεοὶ ἄλλο ἐποίουν ἢ ἀνθρώπους ἀϊδίους, οὔθ' οὗτοι τὰ εἴδη ἄλλ' ἢ αἰσθητὰ ἀΐδια· ἔτι δὲ πῶς παρὰ τὰ εἴδη τὰ αἰσθητὰ, τὰ μεταξὺ θήσει, πολλὰς ἀπορίας ἔξω τῶν εἰρημένων· ὡς ὁμοίᾳ γραμμαί τε παρὰ τὰς τὰ αἰσθητὰ τέμνουσι καὶ ἕκαστον τῶν ἄλλων· ὥστε πεῖ πᾶσα ἀστρολογία μία τ' ὧν ὄντων, ἔσται τις ὁρατὴ ἄλλη τ' αἰσθητὴ οὐρανοῦ· καὶ ἥλιος καὶ σελήνη, καὶ πᾶσα ὁμοίως τὰ κατὰ τὸν οὐρανόν· καίτοι πῶς δεῖ πιστεῦσαι τούτοις· ἀδύνατα γὰρ ἀκίνητον ὄντα λογεύειν, κινούμενον δὲ, καὶ φανερῶς δεικνύναι τὸν ὁμοίως δὲ καὶ περὶ ὧν ἡ ὀπτικὴ πραγματεύεται καὶ ἡ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς ἁρμονική· καὶ γὰρ ταῦτα δεῖ μὴ εἶναι παρὰ τὰ αἰσθητὰ, καὶ τὰς αὐτὰς αἰτίας· εἰ γὰρ ὄψις μὲν αἰσθητὰ τὰ μεταξὺ καὶ ἀκοὴ ἤχους, δῆλον ὅτι καὶ ζῷα ἔσονται μεταξὺ αὐτῶν τινὲς τὰ φθαρτά· ἀπορήσειε δ' ἄν τις καὶ περὶ τῶν ἀστρολογικῶν ταύτας τὰς σημάνατε· εἰ γὰρ οὐρανὸς ὅλος ἐστὶ καὶ ἄστρα, καὶ ἡλίου καὶ σελήνης, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον ἔστι τι· ἢ οὐκ ἔστιν ἕκαστον· ἢ ἔστι μὲν, οὐκ ἀεὶ δὲ ἔστιν· ὥσπερ καὶ ἄνθρωπος καὶ ἵππος· ἢ οὐδὲν ἔστιν ἀΐδιον· ἀλλὰ πάντα φθαρτά· ἢ τινὰ μὲν ἔστιν ἀΐδια, τινὰ δὲ οὐκ ἔστιν· ἢ τὰ μὲν ἔστιν ἀΐδια, τ

ἑκάστην τῶν ἄλλων μεταξὺ αὐτῆς στοιχείων· ἢ τῆς δεκτικῆς οἷα
ζωϊκῆς· καί τοι πῶς τοῦτο δυνατόν· ἀγγεῖον μὲν γὰρ ἂν εἴη τὰ
τοιαῦτα· ἡ δὲ αἰσθητικὴ ψυχὴ οὐκ ἀγγεῖον· ἀλλὰ τοῦτο μὲν
οὐκ ἀληθὲς ὡς φήσειεν ἄν τις τῶν αἰσθητῶν ὄντων μεγεθῶν
ἐφθαρτῶν· ἐφθείρετο γὰρ ἂν φθειρο-
μένων· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὰ αἰσθητὰ ἂν εἴη μεγεθῶν· διὸ εἰκῇ τὴν
περὶ τούτων θεωρίαν ποιοῦνται οἱ τοιαῦτα εἰσηγούμενοι
οἷς λέγω διεσκεμμένοις· διὸ δὴ καὶ τὰ αἰσθητὰ ὅτι μὲν ἔχει τὸ
μᾶλλον καὶ ἧττον ἐν τῷ καθ' ὅλου λόγῳ καὶ ἐν τῷ κατὰ μέρος
ἔστι γὰρ τὸ καθόλου κύκλος· ἀλλ' οὐκ ἔστι περιφερὴς ὁ
ὅδε· ἔστι δὲ καὶ τὸ καθόλου καὶ τὸ κατὰ μέρος ἐν τῷ λόγῳ τῷ
περὶ τούτων· ἐπεὶ καὶ τὸ ἐκ τῶν ὑποκειμένων ἐλάττω ἔχειν
τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποθέσεων ἢ τὸν ἐκ τῶν ἐλαττόνων ἐστὶ
τοιοῦτον· ἔστι δὲ καὶ τὸ ἐκ τῶν ἐλαττόνων ἐλάττω ἔχειν τὸν
ἀριθμὸν τῶν ὑποθέσεων ἢ τὸν ἐκ τῶν πλειόνων· ἔστι δὲ καὶ
τὸ ἐκ τῶν ἐλαττόνων ἐλάττω ἔχειν τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποθέσεων
ἢ τὸν ἐκ τῶν ἐλαττόνων· ἔστι δὲ καὶ τὸ ἐκ τῶν ἐλαττόνων
ἐλάττω ἔχειν τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποθέσεων ἢ τὸν ἐκ τῶν
ἐλαττόνων· ἔστι δὲ καὶ τὸ ἐκ τῶν ἐλαττόνων ἐλάττω ἔχειν
τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποθέσεων ἢ τὸν ἐκ τῶν ἐλαττόνων·

εἶναι. οἷον, Ἐμπεδοκλῆς πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ τὰ μεταξὺ τούτων στοιχεῖα φησιν εἶναι, ὡς ὧν ὄντα τὰ ὄντα σύγκειται, ἀλλοιουμένων καὶ γινομένων τούτων. προσδεῖ τοίνυν τοῖς τῶν ἄλλων εἰπεῖν τὴν φύσιν αὐτῶν, οἷον κλίμακα ἐξ ὧν μορίων ἐστὶ καὶ ποσαχῶς συγκεῖται, πότερον κατὰ φύσιν αὐτῆς ἢ κατὰ μὲν οὖν τούτων τῶν λόγων, οὐκ ἂν εἶεν αἱ ἀρχαὶ τὴν ὕλην τῶν ὄντων· ἢ ἕκαστον μὲν γνωρίζομεν διὰ τοὺς ὁρισμούς, ἀρχαὶ δὲ τὴν ὕλην τῶν ὁρισμῶν εἰσιν, ἀνάγκη καὶ τοὺς ὁρισμοὺς ἀρχὰς εἶναι τὴν ὕλην· καὶ εἰ ὅτι τῶν ὄντων λαβεῖν ἐστι μὴ τὸ εἰδὼς λαβεῖν καθ' ἁπλῶς λεγόμενον τὸν τρόπον, τὸ εἰδὼς ἀρχὴ τὰ γενητά. φαίνονται δέ τινες ἢ τὰ στοιχεῖα τῶν ὄντων τὸ καθόλου ἢ τὸ μερικὸν, ὡς γένη τινὰ αὐτοῖς χρησθαι· ἀλλὰ μᾶλλον δὲ ἀμφοτέρως τι οἷον τὰ λεγόμενα ἀρχάς· ὁμοίως γὰρ λόγος τῆς οὐσίας εἷς· ἔστι δ' ἕν, ὅ δὲ καθ' ἓν μὲν ὁρισμὸς, καὶ ὁ λόγων ἐξ ὧν ὁ σύνθετος λόγος τῶν ὄντων. πρὸς δὲ τούτοις εἰ μή ὅτι μᾶλλόν ἐστιν ἀρχὴ τὰ γενητά, πρότερα δεῖ νομίζειν τὰ πρῶτα τῶν γενῶν ἀρχὰς, ἢ τὰ ἔσχατα κατηγορήματα ἐστὶ τῶν ἀτόμων. ἔστι δὲ τοῦτο ἐχεῖ ἀμφισβήτησιν· εἰ μὴ γάρ ὅτι τὰ καθόλου μᾶλλον ἀρχαὶ, φανερὸν ὅτι τὰ ἀνωτάτω τῶν γενῶν. ταῦτα δὲ λέγεται παρά τινων· τοσαῦται γάρ εἰσιν αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄντων, ὅσα περ τὰ πρῶτα γένη· ὥστε καὶ τὸ, τι ἐστὶ καὶ τὰς οὐσίας. ταῦτα γὰρ παρά τινων μᾶλλον λέγεται τῶν ὄντων· τὸ οἷόν τε δὲ τῶν ὄντων, ἢ εἶναι γένος· ἢ τι μὲν ἢ τι μὴ ὄν· ἀνάγκη μὴν γὰρ τὰς διαφορὰς ἑκάστου γένους, μὴ εἶναι, καὶ μίαν εἶναι ἑκάστην· ἀδύνατον γὰρ κατηγορεῖσθαι ἢ τὰ εἴδη τῶν γενῶν τὰ οἰκεῖα διαφορῶν, ἢ τὸ γένος ἄνευ τῶν αὐτοῦ εἰδῶν. ὥστε εἰ περ τὸ ἓν γένος ἢ τὸ ὄν, οὐδεμία διαφορὰ, οὔτε τὸ ὄν, οὔτε τὸ ἕν ἐστιν· ἀλλὰ μὴν εἰ μὴ γένη, οὐδ' ἂρχαὶ ἔσονται· εἰ περ ἀρχαὶ τὰ γένη· ἔτι δὲ τὰ μεταξὺ συλλαμβανόμενα μετὰ τῶν διαφορῶν, ἔσται γένη, μέχρι τῶν ἀτόμων· νῦν δὲ τὰ μὲν δοκεῖ τὰ δ' οὐ δοκεῖ· πρὸς δὲ τούτοις, ἔτι μᾶλλον αἱ διαφοραὶ ἀρχαί, ἢ τὰ γένη· εἰ δὲ ταῦτα ἀρχαὶ, ἄπειροι ὡς εἰπεῖν ἀρχαὶ τίνονται· ἄλλως τε καὶ ἂν τις τὸ πρῶτον γένος ἀρχὴν τιθῇ· ἀλλὰ μὴν εἰ μᾶλλον μὲν ἀρχαὶ τὰ ἐσχατα

τὸ

τὸ ἀδιαίρετον· ἀδιαίρετον δὲ ἅπαν, ἢ κατὰ τὸ ποσὸν ἢ κατὰ τὸ εἶδος· πρότερον δὲ τὸ κατ' εἶδος· τὰ γὰρ διαιρετὰ εἰς εἴδη μᾶλλον, ἢ αὐτὸ ἕκαστον εἶναι καὶ τῆς ῥοῦμβου· ὅ γὰρ ὄντως ἀδιαίρετον πρώτων τῶν ὄντων αὐτῶν· ἔτι ἐν οἷς τὸ πρότερον καὶ ὕστερόν ἐστιν, οὐχοῖόντε τὸ ὦ εἶναι τούτων εἶναί τι παρὰ ταῦτα· οἷον εἰ πρώτη τῶν ἀριθμῶν ἡ δυὰς, ἔστι τις ἀριθμὸς παρὰ τὰ εἴδη τῶν ἀριθμῶν· ὁμοίως δὲ, οὐδὲ γράμματος παρὰ τὰ εἴδη τῶν γραμμάτων· εἰ δὲ μὴ τοῦτ' ἔστιν, ἀλλὴ τὰ μείζω ἔσται τὰ ὕλη παρὰ τὰ εἴδη· τοῦτων γὰρ δοκεῖ μάλιστα εἶναι ὕλη· ἐν δὲ τοῖς ἀτόμοις, οὐκ ἔστι, τὸ μὲν πρότερον· τὸ δ' ὕστερον· ἔτι ὅπου τὸ μὲν βέλτιον, τὸ δὲ, χεῖρον, ἀεὶ τὸ βέλτιον πρότερον· ὡς τοῦ δὲ ὄντων αἰεὶ ἡ ὕλη· ἐκ μὲν οὖν τούτων μᾶλλον φαίνεται τὰ ὦ τῶν ἀρμῶν καὶ τῆς ῥοῦμβου, ἀρχαὶ εἶναι τὴν ὕλην· πάλιν δὲ πῶς αὖ δεῖ τούτους ὑπολαβεῖν ἀρχὰς, ἔξεστιν εἰπεῖν· τὸ μὲν γὰρ ἀρχὴν, δεῖ εἶναι τὸ αἰτίαν εἶναι παρὰ τὰ πράγματα τοῦ ὄν ἀρχή· καὶ δυνάσθαι εἶναι χωριζόμενον αὐτῶν· τοιοῦτον δέ τι παρὰ τὸ καθ' ἕκαστον εἶναι, δι' ἃ τί ἂν τις ὑπολάβοι, πλὴν ὅτι καθόλου μάλιστα τῆς ῥεῖται καὶ τὰ πάντων· ἀλλὰ μὴν εἰδὰ γοῦν, τὰ μᾶλλον καθόλου, μᾶλλον θετὰ ἀρχάς· ὥστε ἀρχαὶ τὰ πρῶτα τοῦ αὐτὰ εἶναι ὕλην· ὅτι δὲ χωριστὰ τὰ τοιαῦτα ἀπορίαν ἔχει μὴ πάσαν χαλεπωτάτην καὶ ἀναγκαιοτάτην θεωρῆσαι, περὶ ἧς ὁ λόγος ἐφέστηκεν· εἰ τις γὰρ μὴ ὅτι παρὰ τὰ καθέκαστα, τὰ ἢ καθέκαστα ἄπειρα, τὰ ἄπειρα, ὥστε ἐν δὲ χεῖ λαβεῖν ὡς ὅλως· ἢ γὰρ ὧν τι ἦν τὸν, ἢ καθόλου τί ὑπάρχει, ταύτην πάντα τὴν ὠείρομαι· ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο ἀναγκαῖον ὅτι, ἦν δεῖ τι εἶναι παρὰ τὰ καθέκαστα, ἀναγκαῖον αὐτὰ εἶναι τὴν ὕλην εἶναι παρὰ τὰ καθέκαστα· ἢ τοι τὰ ἕκαστα ἢ τὰ πρῶτα· τοῦτο δ' ὅτι ἀδύνατον, εἴρηται πρότερον μὲν· ἔτι εἰ ὅτι μάλιστα δ' ὅτι παρὰ τὸ σύνολον, ὅτ' καὶ τὴν ῥηθεῖσαν ὕλην, πότερ' οὖν εἰ ὅτι εἶδός τι παρὰ πᾶν δεῖ εἶναί τι ἢ παρὰ μηδέν· ἀλλὰ μὴν εἰ μηδὲν εἶναι ἢ ὡς οὐθὲν ὅτι παρὰ τὰ καθέκαστα, ὅθεν αὐτὰ εἶναι μονοτρόπως· ἀλλὰ πάντα αἰσθητὰ· ἐπιστήμη δὲ νοός· εἰ μή τις εἶναι λέγει τὰ αἰσθητὰ ἐπιστήμην· ἔτι ὅ

δεῖ δὴ μὴν δὲν οὐδὲ κίνημον· τὰ γὰρ ἀίδια τὰ πάντα φθείρεται, καὶ συγκινήσει ὅ,τι ἐστίν· ἀλλὰ μὴν, εἴγε ἄϊδιον μηδέν ἐστιν, οὐδὲ γένεσιν εἶναι δυνατὸν· ἀνάγκη γὰρ εἶναί τι τὸ γινόμενον, ἐξ οὗ γίνεται, καὶ τοῦτο τὸ ἔσχατον, ἀγέννητον, εἰ πρῶτα ταῦτα καὶ μὴ ὄντος γενέσθαι ἀδύνατον· ἔτι δὲ γενέσεως οὔσης κίνησις, ἀνάγκη καὶ πρῶτον εἶναι· οὔτε δὲ πεπερασμένος ἐστὶν ἁπλῶς μία κίνησις, ἀλλὰ πάσης ἐστὶ τέλος, γίνεσθαί τι δὲ χωρὶς ὄντι τὸ ἀδύνατον τὸν γενέσθαι· τὸ δὲ γεγονὸς, ἀνάγκη εἶναι ὅτι πρῶτον γέγονεν· ἔτι δὲ εἰ πρώτη ὕλη ἐστὶ, διὰ τὸ ἀγέννητος εἶναι, πολὺ ἔτι μᾶλλον ὕλος εἶναι τὴν οὐσίαν ὁπότερα ἐκείνη γίνεσθαι. εἰ γὰρ μήτε τοῦτο ἔσται μήτε ἐκείνη, οὐδὲν ἔσται τὸ παραπᾶν· εἰδὲ τὸ ἀδύνατον, ἀνάγκη τί εἶναι παρὰ τὸ Σύνολον τὸ μορφὴν καὶ εἶδος· εἰδὲ τοῦτο θήσει, ἀπορία ἐπὶ τίνων τιθήσει τὸ τοιοῦτον, ἐπὶ τίνων οὔ· ὅτι μὲν γὰρ ὧν πάντων οὐχ οἷόν τε, φανερόν· οὐδὲ μὴν θεῖναί γε μία οἰκίαν, παρὰ τὰς τὰς καθ' ἕκαστα οἰκίας· πρὸς δὲ τούτοις, πότερον οὐσίαν μίαν πάντων ἔσται, οἷον τὴν ἀνθρωπότητα· ἀλλὰ τοῦτο μὲν γὰρ ἓν ἅπαντες, ὧν ἡ οὐσία μία· ἀλλὰ πολλαὶ διαφοραὶ αἰσθηταὶ καὶ ἄλογον· ἄμα δὲ καὶ πῶς ἔσται ἡ ὕλη τούτων ἕκαστον; ἢ ὅτι τὸ σύνολον ἀμφοτέρων ταῦτα· ἔτι ἡ ποιὰ τὰ ἀρχὴν ἢ τόδε τι παρήσουσιν αὐτῆς· εἰ μὲν γὰρ εἴδη εἰσὶν ἓν, οὐθὲν ἔσται ἀριθμῷ ἓν· οὐδὲ γὰρ τὸ ἓν, ἢ τόδε· καὶ τὸ ὡσαύτως, ὡς ἔσται εἰ μή τι ἔσται ἓν ὡς πάντα· αἱ γὰρ μίξεις ἀριθμῷ ἓν, καὶ μία ἑκάστη τὰ ἀρχὴν, ἢ μὴ ὡς τὰ αὐθη τὰ αὐτὰ ἄλλα· οἷον τὰ δὲ φ συλλαβὴν, τῷ εἴδει τῇ αὐτῆς ὕσης· καὶ ἀρχὴ εἴδη αἱ αὐταί· ἢ δὲ αὐτὰ ὑπάρχουσιν ἀριθμῷ ἕτερα· εἰ δὲ μὴ οὕτω, ἀλλ' αἱ τὸν τῶν ἀριθμῷ ἓν εἰσιν, οὐκέτι παρὰ ταῦτα ἔσται ἄλλο τι· τὸ γὰρ ἀριθμῷ ἓν, ἢ τὸ καθ' ἕκαστον λέγειν, διαφέρει οὐθέν· ὅτω γὰρ λέγομεν τὸ καθ' ἕκαστον, τὸ ἀριθμῷ ἓν· καθόλου δὲ τὸ ὡς τούτων· ὡς πρὸς οὖν εἶναι τὰ φωνήσει ἓν ἀριθμῷ ἓν ἅπαντα ἔσται ὠφελημένα, ἀναγκαῖον μὲν τοσαῦτα εἶναι τὰ πάντα τὰ ὄμματα ὅσα πρῶτα ἔσται, μὴ ὄντων τῶν αὐτῶν, μηδὲ πολλῶν ὄντων ἀθανάτων ἀπορία παραλέλειπται καὶ τοῖς νῦν καὶ τοῖς πρότερον· ὅτι δὲ αἱ αὐταὶ τῶν φθαρτῶν

ἐστὶν ἄφθαρτον ἀρχαί εἰσιν ἢ ἕτεραι· εἰ μὲν γὰρ αἱ αὐταί εἰσι, πᾶν τὸ μὲν ἄφθαρτον ἔσται τὸ δὲ φθαρτόν· ἢ δι' ἃς τὴν αἰτίαν· οἱ μὲν οὖν περὶ Ἡσίοδον ἐστὶ πάντ', ὅσοι θεολόγοι τὸ μόνον ἐφρόντισαν πιθανὸν τὸ πρὸς αὐτοὺς· ἡμῶν δὲ λιγώρησαν, θεοὺς γὰρ ποιοῦντες τοὺς ἀρχὰς ἢ ἐκ τῶν θεῶν γεγονέναι, τὰ μὴ γευσαμένους νέκταρος ἐστὶ καὶ ἀμβροσίου, θνητὰ γεγενῆσθαι φασί· δῆλον οὖν ὡς ταύτας τὰς ὀνομασίας ἄλλον τινὰ εἰσὶν ἀλλ' οὐ τοῖς καὶ τοῖς περὶ αὐτῆς τῆς τροφῆς τὴν αἰτίαν λέγουσιν, ὑπὲρ ἧς μὲν εἰρήκασιν εἰ μὴ χάριν ἦν δοῦναι περὶ αὐτῶν διαπορῆσαι, ὑπὲρ μὲν αἰτίας τοῦ εἶναι, τὸ νέκταρ ἢ ἀμβροσίαν· εἰ δὲ τοῦ εἶναι, πῶς ἂν εἴη μὲν αἴτιον οἶνος ψυχῆς· αἰσχρὸν δὲ μυθικῶς σοφίζεσθαι, καὶ ἄξιον μὲν τὰ παντελῶς σκοπεῖν· περὶ δὲ τῶν λεχθέντων, δεῖ πιθανὰς ἀπορίας λέγοντας, τίνα τρόπον τοῦτ' ἔστιν, τὰ μὲν αἴτια τῶν ἄλλων φύσιν ὅτι, τὰ δὲ φθαρτὰ τῶν ὄντων· ἐπεὶ ἔστι γε καὶ τοῦτον τὸν τρόπον λέγουσιν ὅτι τὸ ὂν οὐ πῶς ἔχειν, δῆλον, ὡς οὐ χαίρουσι τὰς ἀρχάς· δι' ἃς αἰτίας ἂν αὐτοῖς εἴη· ἢ γὰρ οὐ περὶ οἰκείας λέγουσιν, μᾶλλον δὲ ὁμολογοῦμεν ὡς αὐτῶν· ἐμπεδοκλῆς ἢ ὅστις ποτὲ πρῶτος εἶπε· τίθησι μὲν γὰρ ἀρχήν τινα αἰτίαν φθορᾶς τὸ νεῖκος· δόξειε δ' ἂν οὐθὲν ἧττον εἶναι φύσει καὶ τοῦτο τοῦ φίλου· ἅπαν γὰρ ἐκ τούτων τὰ ὄντα ἐστὶ πλὴν θεός· λέγει δὲ ὧν πάντ' ὅσα τ' ἦν ὅσα τ' ἔστι ὅσα τ' ἔσται ὀπίσω, δένδρεά τε βλάστησε καὶ
" ἀνέρας ἠδὲ γυναῖκας· θῆράς τε οἰωνούς τε ὑδατοθρέμμονάς τ' ἰχθῦας· καὶ τὰ θεοὶ
" δὴ καὶ χαίωνδε· ἠὲ χωρὶς ἢ τούτων, δῆλον· εἰ δὲ μὴ ἓν τὸ νεῖκος ἐν τοῖς
" πράγμασιν, ἓν δὲ πάντα ταῦτα σφησίν· ὅταν γὰρ συνέλθῃ, τότε ἔσχατον ἴσως τὸ νεῖκος· διὸ συμβαίνει αὐτῷ τὸν κόσμον ἑστάναι
" βίαν ἢ πρόνοιαν εἶναι τῶν ὄντων· οὐδὲν γνωρίζει τὰ τοιαῦτα· τὸ γὰρ
" νεῖκος οὐκ ἔχει ἡ δὲ γνῶσις τοῦ ὁμοίου ᾧ ὁμοίῳ· γῇ μὲν γὰρ φησι γῆν
" ὕδατι δὲ ὕδωρ· αἰθέρι δὲ αἰθέρα δῖον· πυρὶ δὲ πῦρ ἀΐδηλον· στοργῇ τε στοργήν· νεῖκός τε νείκεϊ λυγρῷ· ἄλλο δὲν ὁλόγως, οὐδὲ γὰρ φανερὸν ὅτι συμβαίνει αὐτῷ τὸ νεῖκος, μηδὲν μᾶλλον φθορᾶς ἢ τοῦ εἶναι αἴτιον· ὁμοίως δὲ καὶ φιλότης, τοῦ εἶναι· σωμάτων γὰρ εἰσὶ τὸ φθείρειν τὰ ὄντα· καὶ ὅλως δὲ αὐτῆς τῆς μεταβολῆς αἴτιον φθεῖν λέγει· ἀλλ' ὅτι ὅτως ποτὲ

„ φυκεν· ἀλλ' ὅτι δὴ μέτα νεῖκος ἐγὶ μελέτσιν ἐβρέφθη· εἰς τι μάσ
„ τᾶν ὄρουσι τέλφ μᾶμοιο χρόνοιο, ὥσφιν ἀμοιβαῖος ὥλατίος παρε
„ λήλατο ὅρκου· ὡς ἀναγκαῖον μᾶν οὖν μεταβάμεν· αἰτίαν δ' ἔξα
ν άγκης οὐδεμίαν δηλοῖ· ἀλλ' ὁμως τοσοῦτόν γε μόνον λέγομεν ὁμολο
γοῦμεν μᾶν ὡς· οὐδὲ τὰ μᾶν φθαρτὰ, τὰ δὲ ἄφθαρτα, πρεῖ τ' ὄντων· ἀλ-
λὰ τὰν φθᾶρτὰ, πλᾶτσοι χέων· ἢ νῦν λεγομένη ἡ ἀπορία ὅδε, διὰ τὸ
τὰ μᾶν, τὰ δ' οὔ· εἰ πᾶρ ἐκ τᾶυτ' ὅδε ἐστὶν· ὅτι μᾶν ὄν δὲ καὶ εἶναι ἀΐδια αὐτὰ
ἀρχὰ, τοσαῦτα εἰρήθω· εἰ δ' ἔστι ἄρχὰ, μία μᾶν ἀπορία· πότερον ἄφθαρτοι μᾶν αὐτὰ ἔσον, ἢ φθᾶρταί· εἰ μᾶν γὰρ φθαρταὶ, δῆλον ὡς ἀναγκαῖον καὶ ταῦτ' ἐκ τοῦ εἶναι ἅπαντ' ἀφθείρεθ' εἰς ταῦτὸ ἔξ ὧν
ὅδε μ· ὥστε συμβαίνει τὰ ἀρχὰν ἐστὶ ἄρχὴ εἶμεν πρότερας· τοῦτο δὲ
δύνατον· καὶ εἴσατα ἐλείβαδίζει εἰς ἄπειρον· ἔτι δ', ὡς ἔσαι τὰ
φθαρτὰ, ἐναί ἀρχὰ ἀναιρεθήσον· εἰ δὲ ἄφθαρτοι, διὰ τί, ἐκμὲ τῶν
τῶν ἀφθάρτων οὐσῶν, φθαρτὰ ἔσαι ἐκ δὲ τῶν ἑτέρων ἄφθαρτα·
τοῦτο γὰρ οὐκ ὄλογον· αὖτη ἀδύνατον ἢ πολὺ λόγου δεῖται· ἔτι δὲ οὐ
δὲν μεχρηκεν ὄδε ἐκ ἑτέρας, ἀλλὰ τὰ σὰ τὰ σ' ἀεὶ πάντων λέγου
σιν ἀρχάς· ἀλλὰ τὸ πρῶτον ἀποξῆσθαι, ἀπορητώτατον, ὡς περ οὐ σμι
κρόν τι λαμβάνοντες· πάντων δὲ θεωρῆσαι χαλεπώτατον
πρὸς τὸ γνῶναι τἀληθὲς, ἀναγκαιότατον· πότερον τὸ ὄν, ἢ μὴ
ὄν, ἀσίαι τ' ὄντ' εἰσὶ, ἢ ἑκάτερ' αὐτ' ἄχ' ἑτέρου τι ὄν, τὸ μ', ἐν· τὸ δ', οὐ
δὲν, ἢ δεῖ ζητεῖν, τίνα τέτα τὸν ἢ τὸν, ὡς ὑποκειμένης αὐτῆς φύσεως·
οἱ μᾶν δὲ εἷς εἶν, οἱ δ' οὐ τως οἷόν τε τὸ φύσιν ἔχειν· Πλάτων μᾶν γὰρ καὶ
οἱ πυθαγόρειοι, ἄχ' ἑτέρου τι τὸν ὄν δὲ τὸν· αὐτὰ τοῦτ' ἄρ' αὐτ' εἶν τὸ φύσ
εἶν· ὥστ' ἀνάγκη τᾶς ἀσίας τὸν ἀριθμὸν εἶναι, τὸν τι οἷόν τε φύσις οἷον Ἐμ
πεδοκλῆς ὡς εἰς γνώριμόν τι αὐτὸ φέρων, λέγει ὅτι τοιοῦτόν δέξις δὲ
αὐ λέγει τοῦτ' τὸ φιλίαν εἶναι· αἰτία γὰρ οὐδεμία αὐτῆ, τοῖς μὲν εἶν πᾶσιν· ἑτέροις δὲ τῶν· οἷον ἄρρεσι φασὶν εἶναι, τὸν θῆλυ τοῦτο τὸν· ὅτι δὲ τὸ
ὂν εἶναί τε λεγόμενον ὡς δὰ τως οἱ πλείω τὰ σοιχεῖα τιθέμε
νοι· ἀνάγκη καὶ τούτοις τὸ αὐτὸ λέγειν τὸν τοιοῦτον τὸν, ὅσας περ ἀρ
χὰς εἶναί φασι· συμβαίνει δ', εἰ μᾶν τις μὴ θήσει εἶναί τι μαθόσιαν

τὸ ἓν ἀπόδειξις, μηδὲ τὰ ἄλλων εἶναι τῶν καθόλου μηθέν. Ταῦτα γὰρ δόξει καθόλου μάλιστα πάντων εἰδέναι· εἰδὲ μὴ δόξει τί ἐν αὐτῷ μὴ δεῖν τὸ ὄν, φαίνεται γὰρ αἰτῶν, τί ἂν εἴη τὸ ἀτελεύτητον καὶ ἓν καὶ ἔτι δὲ μὴ ὄντος τοῦ ἑνὸς οὐσίαι, δῆλον ὅτι οὐδὲν ἀριθμὸς εἶναι ὡς κεχωρισμένη φύσιν τινὰ τῶν ὄντων· ὁ μὲν γὰρ ἀριθμὸς, μονάδες· ἡ δὲ μονὰς ὅπερ ἕν τι ὄντα· εἰδέ ἐστι τί αὐτῶν ἡ αὐτὸ, ἀναγκαῖον οὐσίαν αὐτὴν εἶναι τοῦ ὄντος τὸ ἕν· ὃ δὲ ἕτερόν τι καθόλου καὶ τῶν ῥητῶν αἰεὶ τὰ αὐτὰ αὐτά· αἰεὶ μὲν εἴρηται τί αὐτὸ καὶ ἕν, πολλὴ ἀπορία, ὡς ἔστι τί ἓν αὐτὰ ἕτερον· λέγω δὲ πῶς ἔστι τὰλεῖω ἑνὸς τὸ ὄν· τὸ γὰρ ἕτερον τοῦ ὄντος, ἀνάγκη· ὥστε καὶ τὸ μὴ ὂν ἓν ἴδιον συμβαίνει· ἀνάγκη λόγον, ἐν ἅπασιν εἶναι τὰ ὄντα, ἢ τοῦτο εἶναι τὸ ὄν· ἀμφοτέρως δὲ δύσκολον· οὔτε γὰρ μὴ ἓν οὐσία, οὔτε ἓν τὸ αὐτὸ εἶναι, ἀδύνατον τὸν ἀριθμὸν οὐσίαν εἶναι· ἐὰν μὲν γὰρ μὴ, εἴρηται πρότερον δύο· ἐὰν δὲ ᾖ, καὶ τὰ ἀπορεῖται περὶ τοῦ ὄντος· ἐκ τίνος γὰρ ἓν τὸ γένεσιν αὐτὸ, αἰσθητόν· ἀνάγκη γὰρ μηδὲν εἶναι. ἅπαν δὲ τὸ ὄντα ἢ ψυχὴ πολλά· ὧν ἕν ἕκαστον ἔτι εἰ ἀδιαίρετον αὐτὸ τὸ ἕν, κατὰ τὸν Ζήνωνα ἀξιώματα, δὲν εἶναι· οὐδὲ μὴν προστιθέμενον μηδὲ ἀφαιρούμενον, ποιεῖ μεῖζον, οὐφασὶν εἶναι τοῦ τοιούτου τῶν ὄντων, ὡς δῆλον ὅτι οὐσίας μεγέθος τοῦ ὄντος· εἰ μέγεθος σωματικὸν, τοῦτο πάντη· τὸ γὰρ ἅπτεσθαι, πᾶν μὲν προστιθέμενον ποιήσει μεῖζον, ὡς δυνάμει, οἷον ἐπίπεδον μηδὲν ἐγγραμμή, στιγμὴ δὲ μονάς, ἂν μὴ ἅπτεσθαι οὕτως θετέον φορτικῶς, εἰ δὲ καὶ δεῖ εἶναι ἀδιαίρετόν τι, ὥστε καὶ πρὸς ἐκεῖνον τὸν ἔχει ἀπολογίαν, μεῖζον μὲν ἂν ποιήσει· ἐλάττον δὲ προστιθέμενον τὸ τοιοῦτον· ἀλλὰ πῶς δὴ δεκτέος τοιοῦτον, ἢ πλάττειν ἔοικε μέγεθος· ὁμοίως δὲ τῇ γραμμὴ ἐκτὸς εἶναι φάσκειν· ἀλλὰ μὴν εἴ τις ἂν ὑπολαμβάνοι ὥστε τινὰ καθάπερ λέγουσί τινες ἐκ τοιούτου αὐτὸν εἶναι· ἄλλο μὴν ὅ τι ἀριθμὸς, ἀθεώρητον, διὰ τὴν πρότερον μὲν ἀριθμὸς, ὁ τὸ δὲ μέγεθος ἔσται τὸ ὁμοῦ, εἴπερ τὸ μὲν ἓν, ἡ νοῦς ὁ τὴν φύσιν ἐστὶν· ὅτι γὰρ ὅπως δεκτέος ἐστὶ τοῦτο, ὅτι ὅπως δεκτέος ἀριθμοῦ τινος ἐστὶ τοῦτο, γένοιτο ἂν τὸ μέγεθος, δῆλον· τούτων δὲ χωρὶς ἀπορεῖται, πότερον οἱ ἀριθμοὶ, ἐν τοῖς σώμασιν, ἢ καὶ ἐν τοῖς

μᾶλλον σωματικαὶ οὐσίαι τινές εἰσιν, ἢ οὐδ' εἰσὶ μᾶλλον, διὰ φθαρτὸν ὂν καὶ τὴν τοιαύτην οὐσίαν τῶν ὄντων· τὰ μὲν γὰρ πάθη, καθ' ἃ κινήσεις, οὐ τὰ πρός τι, καθ' ἃ διαθέσεις, οὐ λόγοι, οὐθενὸς ἄνευ σώματος οὐσίαν σημαίνει· λέγονται γὰρ πάντα κατὰ μὲν τὸ πρός τι ὡδὶ ἢ ὡδὶ πως· ἀλλὰ μᾶλλον δόξει σημαίνειν οὐσίαν, ὕδωρ καὶ γῆ· μὴ πῦρ, ἐξ ὧν τὰ ζῷα θέται σώματος συνέστηκε· τούτων δὲ θερμότητες μὲν καὶ ψυχρότητες καὶ τὰ τοιαῦτα πάθη, οὐκ οὐσίαι· τὸ δὲ σῶμα τὸ ταῦτα πεπονθός, μόνον οὐ σωμφώς ὄντι καὶ οὐσίᾳ τόσῃδε σῶμα, ἤπου οὐσία τῆς ὡφανείας καὶ αὐτὴ τῆς γραμμῆς· ἡ αὐτὴ δ' μονάδος ἡ τῆς στιγμῆς· τούτοις γὰρ ὥρισται τὸ σῶμα. ἡ τὰ μὲν, ἀλλὰ σώματος ἐν δεχαζόμενα εἶναι· τὸ δὲ σῶμα, αὐτὸ τούτων εἶναι ἀδιάφορον· διόπερ οἱ μὲν πρότεροι τοιοῖδε πρότερον, τὴν οὐσίαν καὶ τὸ ὄν, ὧν τὸ σῶμα εἶναι· τὰ δὲ τούτου πάθη· ὥστε ἡ τὰς ἀρχὰς τὰς τῶν σωμάτων, τὰ ὄντα εἶναι ἀρχάς· οἱ δ' ὕστερον καὶ σοφώτεροι τούτων εἶναι δόξαντες, ἀριθμοὺς καθάπερ ἂν εἴπομεν εἰ μὴ ἔστιν οὐσία ταῦτα· ὅλως, οὐδεμία ἄνευ οὐσία, οὐδὲν οὐθέν· ἀγαθὸν δὴ τάχ' ἂν συμβεβηκὸς τοῖς φύσει, ἄξιον ὀνόματος καλεῖν· ἀλλὰ μᾶλλον, εἰ τοῦτο μὲν ὁμολογεῖται οὕτω μᾶλλον ὄντα οὐσία τὰ μὴ κατὰ τῶν σωμάτων ἢ αἱ στιγμαί, ταῦτα δὲ μηδὲν ὡρῶμεν, ποίων ἂν εἶεν σωμάτων (ἐν γὰρ τοῖς αἰσθητοῖς, ἀδύνατον εἶναι) οὐκ ἂν εἴη οὐσία οὐδεμία· ἔτι φαίνεται ταῦτα πάντα διαιρέσεις ὄντα τοῦ σώματος, τὸ μὲν εἰς βάθος· τὸ δὲ εἰς βάθος· τὸ δὲ εἰς μῆκος· πρὸς δὲ τούτοις, ὁμοίως ἔν ὄντι ἐν τῷ στερεῷ ὁποιονοῦν χῶμα· ὥστε μηδὲν τῷ λίθῳ ἕρμῆς, οὐδὲ τὸ ἥμισυ τοῦ κύβου ἐν τῷ κύβῳ οὕτως, ὡς ἀφωρισμένον· οὐκ ἄρα οὐδὲ πεφανέναι· εἰ γὰρ ὁποιαοῦν, καὶ αὐτὴ ἂν λίθου ἡ ἀφορίζουσα τὸ ἥμισυ· ὁδὶ δὲ τὸ λόγος ἡ τῆς γραμμῆς ἡ ἐπὶ στιγμῆς ἡ μονάδος· ὥστε μᾶλλον αἱ σώματος, τοῦτο δ' ἂν εἴη ταῦτα, μήτε ταῦτα, μηδὲ οὐσίαν τινά· διαφθορὰ τὸ ὄν· ἡ τις ἡ οὐσία τῶν ὄντων· πρὸς γὰρ τοῖς εἰρημένοις, καὶ τὰ ἐπὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν συμβαίνει ἄλογα· δοκεῖ μὲν γὰρ ἡ οὐσία μηθὲν εἶναι πρότερον, ὧν εἴη

ἢ πρότερον

ἢ πρότερον οὖσα ὕστερον μή· μετὰ τοῦτο γίνεσθαι καὶ φθείρεσθαι
ταῦτα πάλιν· τὰ δὲ στιγμὰς ⟨τ᾽ γραμμή⟩, ⟨τ᾽ ὠὶ φανεί⟩, ἀκίνδυνος
χ⟨ὴ⟩ δ᾽ ὅτι εἰρῆσθαι· ὅτι φθείρεσθαι, ὁ τὶ μὴ ὄσας, ὁ τὶ δὲ ἀκούσας· ὁ τ⟨ὶ⟩
γὰρ ἁπτὴ ταὶ ἠδιαιρῆται τὰ σώματα πάλιν, ὁ τὶ μὴ μία ἀπομέ-
νων· ὁ τὶ δὲ δύο διαιρεθμῶν εἶναι· ὥστε τοῦτ᾽ τι συγκριθμῶν ὄστιν,
ἀλλ᾽ ἔφθαρται· διηρημθμῶν τίθεισιν αἱ πρότερον οὐκ ὄσαι· ἀγὰρ δὴ
ἦν ἀδιαίρετος στιγμὴ, διηρέθη εἰς δύο, εἶτ᾽ γίνονται ⟨φθείρον⟩
ἕκτινος γίνονται· παραπλησίως δ᾽ ἔχει καὶ περὶ τὸν νῦν τὸν ἐν τῷ
χρόνῳ· οὐδὲν γὰρ τοῦτο ἐνδέχεται γίνεσθαι ⟨φθείρεσθαι⟩· ἀλλ᾽ ὁμοίως ἕ
τερον δοκεῖ ἀεὶ εἶναι, ἀκ᾽ ὀλίγα τίς ἔσται· ὁμοίως δὲ δῆλον ὅτι ἔχει
καὶ ταὶ περὶ τὰς στιγμὰς ⟨γραμμὰς⟩ ⟨περὶ τὸν νῦν⟩ περὶ αὐ-
τὸς λόγος· ἄπειρα γὰρ ὁμοίως, ἢ πέρατα ἠδιαιρέσεις εἰσίν· ὅλῳ
δ᾽ ἔοικε ῥᾴδιον αὖ τισὶ δὲ τὰ καὶ δεῖ ζητεῖν ἀλλ᾽ ἅπαξ παραπαίοθαι
περὶ ⟨τὰ μεταξύ· οἷον, ἀ τί θ᾽ ἡμῶν εἶδη· εἰ γὰρ διὰ τοῦτο ὅτι τὰ μὲν
μαθηματικὰ ἄνευ ὕλης, ἄλλως μέντοι νῦν διαφέρει, τῷ δὲ πολλάκ
τις ὁμοφυῆ εἶναι, ὀλίγα διαφέρει· ὥσπερ οὐκέτι ὄντων αὐτῶν αἱ ὀρχαὶ, ἀ
ριθμῷ ἀφορισμέναι· ὥστε περὶ ⟨τ᾽ ἐν ταῦθα γραμμάτων, ἀριθ-
μῷ μὲν πάντ᾽ ἀκείνων αἱ ὀρχαὶ ὠρισμέναι· εἴδει δέ· ἐὰν μὴ λαμβάνῃ
τίς τινος δὴ τ᾽ συλλαβῆς, ἢ τινος δὴ τ᾽ φωνῆς· τάχ᾽ δ᾽ ἔσονται ἀριθμῷ ὡρι-
σμέναι· ὁμοίως δὲ ⟨καὶ τ᾽ μεταξύ· ἄπειρα γὰρ κἀκεῖ τὸ ὅμοιον
δῆλον· ὥστε μήποτε παραπαίοθαι ⟨τὰ μαθηματικὰ, ἔστι πέρατα,
οἷα λέγουσι τὰ εἴδη τινός, οὐκέτι ἓν μία ἀριθμῷ καὶ εἴδει οὐσία·
οὐδὲν γὰρ χαὶ τῶν ὄντων ἀριθμῷ ἔσονται τοσαύτινος, ἀλλὰ εἴδει·
εἰ οὖν τοῦτο ἀναγκαῖον, καὶ τὰ εἴδη ἀναγκαῖον διὰ τοῦ γ᾽ εἶναι· ἢ
γὰρ εἰ μὴ καλῶς διαιρθροῦσιν οἱ λέγοντες, ἀλλ᾽ ἔστι τοῦθ᾽ βούλον-
ται, καὶ ἀνάγκη ταῦτα λέγειν αὐτοῖς, ὅτι τῶν εἰδῶν ὄσα τίς ἐ-
κασόν ὄστ᾽, ἢ θὲν κατὰ συμβεβηκός· αὐτὰ μὲν εἶτι θήσομεν τὰ εἴ
δη εἶναι ἢ ἐν ἀριθμῷ τὰ σὰ ρχὰς, ἀλλὰ μὲν εἴδει, εἰρήκαμεν δ᾽
συμβαίνειν ἀναγκαῖον ἀδύνατα· ⟨ἐνίεσθαι γὰρ τοῦτο ὄστ᾽ τὸ διαπρῆσαι
πότερον διωρισμένα ὄστ᾽ τὰ στοιχεῖα, ἢ τινὲς ἕτερον τρόπον· εἰ μὴ ἄλλως,

πως. πρότερον τι ἔστι τὰ ἀρχῶν ἄλλο· πότερον γὰρ ἡδὺ ἁμισὲ κείμησφ αἰτίας, τὸ δὲ ἡδὺ ἁτὸν οὐκ ἀναγκαῖον εἶναι σωμ ἔ-χειν· εἰσὶ δ' ἔστι ἡδυσμφ τοῖσοιχεῖα, συδέ χεται μὴ δὲν εἶναι τ' ὄντων· ἡδυ ἁτὸν γὰρ εἶναι καὶ τὸ μὴ ὄν· ἔστι γε ται μὴν γὰρ τὸ μὴ ὄν, οὐθὲν ἧ ἔστι γε ται τ' εἶναι ἀδυσάτων· τοῦτο τι δ' ἂν τοὺς ἀτοπίασαν ἀγ-καῖον ἀτορῆσαι περὶ τῶν ἀρχῶν, καὶ πότερον καθόλου εἰσὶν, ἢ οὐς λέτομεν τὰς καθ' ἕκασα· εἰ μὴ γὰρ καθόλου, ἀκέσον ται οὐσίαι· ἀθὲν γὰρ τῶν κοινῶν τόδέ τι σημαίνφ, ἀλλὰ τοιόνδε· ἡδὺ οὐσία, τὸ δέ τι· εἰσὶ δ' ἔστι τόδέ τι, ἐκθέσθαι τὸ κοινὸν καὶ τὸ σορούμενον, πῶς ἐ-σται? ὥσα, ὁ Σωκράτης ἀὼν ὅτι ἀνθρωπος καὶ τὸ ζῶον, εἰ πρόσ-μαίνφ ἕκασον τόδέ τι ἐρῶ· εἰ μὲ δὲν καθόλου αἱ ἀρχαὶ, ταῦτα συμ-βαίνφ· εἰ δὲ μὴ καθόλου, ἀλλ' ὡς τὰ καθ' ἕκασα, ἀκέσον ται ὡὐσία-τοῦ· καθόλου γὰρ αἰεὶ πίσημαι πάντων· ὥστε σον ται ἀρχαὶ ἔ-τεραι πρότεραι τ' ἀρχῶν καθόλου καὶ τὸ σορούμενον, ἄν πῦ μέλ-λῃ ἐσεσθαι αὐτῶν ἐπίσημη.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ, ΤΟΜΟΣ Γ'.

ΕΣΤΙ ν ἐπίσημη τις, ἣ θεωρεῖ τὸ ὄν, ᾗ ὄν· καὶ τὰ τούτῳ ὑ-πάρχοντα καθαὐτό· αὕτη δὲ ὅλον οὐδὲν μιᾷ τῶν ἐν μέ-ρει λεχθέντων ἐστὶν αὐτή· οὐδεμία γὰρ τῶν ἄλλων ἐπι-σκοπεῖ καθόλου περὶ τὸ ὄν τος, ἀλλ' ὄν· ἀλλὰ μέρος αὐτοῦ τι ἀποτεμόμεναι, θεωροῦσι περὶ τοῦτο τὸ συμβε

τὸ συμβεβηκός· οἷον αἱ μαθηματικαὶ τῶν ἐπιστημῶν. ἐπεὶ δὲ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἀκροτάτας αἰτίας ζητοῦμεν, δῆλον ὡς φύσεώς τινος καθ' αὐτὰς ἀναγκαῖον εἶναι καθ' αὐτήν· εἰ οὖν καὶ οἱ τὰ στοιχεῖα τῶν ὄντων ζητοῦντες, ταύτας τὰς ἀρχὰς ἐζήτουν, ἀνάγκη καὶ τὰ στοιχεῖα τοῦ ὁμοῦ τινος εἶναι μὴ κατὰ συμβεβηκός, ἀλλ' οὗ τοῦ δι' ἡμῖν τοιούτου ὄντος ἢ ὄν, τὰς πρώτας αἰτίας σκεπτέον· τὸ δ' ὅλον, λέγεται μὲν πολλαχῶς· ἀλλὰ πρὸς ἓν καὶ μίαν τὴν ἀφύσιν, οὐχ ὁμωνύμως· ἀλλ' ὥσπερ καὶ τὸ ὑγιεινὸν πάντα πρὸς ὑγίειαν, τὸ μὲν τῷ φυλακτικὸν εἶναι ὑγιείας, τὸ δὲ τῷ ποιητικὸν εἶναι ὑγιείας, τὸ δὲ τῷ σημεῖον εἶναι ὑγιείας· τὸ δέ τι δεκτικὸν αὐτῆς· καὶ τὸ ἰατρικόν, πρὸς ἰατρικήν· τὸ μὲν γὰρ ἔχει ἰατρικήν, λέγεται ἰατρικόν· τὸ δὲ φύσιν εἶναι πρὸς αὐτό· τὸ δὲ, τῷ ἔργον εἶναι τῆς ἰατρικῆς· ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλα λήψόμεθα λεγόμενα τούτοις· οὕτω δὲ καὶ τὸ ὂν λέγεται πολλαχῶς μέν, ἀλλὰ πρὸς μίαν ἀρχήν· τὰ μὲν γὰρ ὅτι οὐσίαι ὄντα λέγεται, τὰ δ' ὅτι πάθη οὐσίας· τὰ δ' ὅτι ὁδοὶ εἰς οὐσίαν· ἢ φθοραί, ἢ στερήσεις· ἢ ποιότητες ἢ ποιητικὰ ἢ γεννητικὰ οὐσίας· ἢ τῶν πρὸς τὴν οὐσίαν λεγομένων· ἢ τούτων τινὸς ἀποφάσεις· ἢ οὐσίας· διὸ καὶ τὸ μὴ ὄν, εἶναι μὴ ὂν φαμέν· καθάπερ οὖν καὶ τὸ ὑγιεινὸν, ἁπάντων μία ἐπιστήμη ἐστίν, ὁμοίως καὶ τῶν ὄντων ἡ αὐτή· οὐ γὰρ μόνον τὰ καθ' ἓν λεγόμενα ἐπιστήμη ἐστὶ θεωρῆσαι μιᾶς, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς μίαν λεγόμενα φύσιν· ἔστι γὰρ καὶ ταῦτα τρόπον τινὰ λέγεται καθ' ἕν, δῆλον οὖν ὅτι ἔστι καὶ ταῦτα μιᾶς θεωρῆσαι ἢ ὄντα· ὡσαύτως δὲ κυρίως τὸ πρώτου ἐπιστήμη ἐστὶν ἡ ἀφ' οὗ τὰ ἄλλα ἤρτηται· ἔστι δὲ λέγειν· εἰ δὲ ταύτης ἐστὶν ἡ οὐσία, τῶν οὐσιῶν ἂν δέοι τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας ἔχειν τὸν φιλόσοφον· ἁπάντων γὰρ γνῶσις, μάλιστα μία ἐν οἷς ἐστὶ μάλιστα· οἷον γραμματικὴ μία οὖσα, πάσας θεωρεῖ τὰς φωνάς· διὸ καὶ τὸν ὅσα εἴδη θεωρῆσαι, μιᾶς ἔστιν ἐπιστήμης τῷ γένει· τούτου εἴδη τὰ εἰδῶν· εἰδὴ δὲ ὄντος ἑνὸς καὶ τοῦ ὄντος μία φύσις, τῷ ἀκολουθεῖν ἀλλήλοις ὡς πρὸς ἀρχήν· καὶ αἰτίαν, ἄλλου χωρὶς ἐνίοτε δηλοῦμεν· διαφέρει δὲ οὐθὲν οὐδὲν ὁμοίως οὕτω πολλάκις μᾶλλον· ἀμφοῖν γὰρ προέρχεσθαι μᾶλλον· ταὐτὸ δὲ εἶναι ἑνὸς

ζῷον ἄνθρωπος· καὶ ἵππος· ζῷον· ἀλλ' ὅτι τί ἐστιν ἕκαστον τούτων λέγειν ἐστὶν οὐ πολλάκις· ὅτι δὲ ἄνθρωπος, οὐκ ἀεὶ ἄνθρωπος ζῷον· εἰ γὰρ ἀεὶ ἦν, δῆλον ὅτι οὐχ οἷόν τε ἦν γενέσεως, ἢ φθορᾶς· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐν· ὥστε φανερὸν ὅτι ἡ πρόθεσις ἐν τούτοις ἴσως τὸ δηλοῖ· καὶ ὅ δίνεται τὸ ἓν παρὰ τὸ ὄν· ἔτι δὲ ἑκάστου οὐσία, ἐν ὅσοις ἐστὶ κατὰ συμβεβηκός· ὁμοίως δὲ καὶ ὅσα περὶ τι· ὡς θάτερον τοιοῦτον, ἢ ποσὸν τοιοῦτος ὄντος ὄντος· περὶ ὧν τὸ τί ἐστι, τῆς αὐτῆς ἐπιστήμης θεωρῆσαι· λέγω δ' οἷον περὶ τοῦ καὶ τοῦ ὁμοίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων· καὶ τούτοις αὐτικείμενα· πάντα δὲ ἀνάγεται τὰ ναντία εἰς τὰς ἀρχὰς ταύτας· τεθεώρηται δὲ μὲν ταῦτα ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν ἐναντίων· καὶ τοσαῦτα μέρη φιλοσοφίας ἐστίν· ὅσαι περὶ οὐσίαι· ὥστε ἀναγκαῖον εἶναί τινα πρώτην καὶ ἑνὶ μέν ὄνομα αὐτῇ· ὑπάρχει γὰρ ἀϊδίοις γένεσι ἔχουσα τὸ ὄν· καὶ τὸ ἕν· διὸ καὶ ἐπιστῆμαι ἀκολουθήσουσι τούτοις· ὅτι γὰρ ὁ φιλόσοφος ὡς περὶ μαθηματικὸς λεγόμενος· ἀλλ' ἀεὶ τὴν ἔχει μέρη· καὶ πρώτη τις ἀδιαίρετος ἐστὶν ἐπιστήμη· ἀλλὰ μὴν ἐφέξης ἐν τοῖς μαθήμασιν· ἐπεὶ δὲ μιᾶς τὰ αὐτικείμενα θεωρῆσαι, τῷ δὲ ἑνὶ αὐτίκειται τὸ πλῆθος, ἀπόφασιν δὲ καὶ στέρησιν, μιᾶς ὅτι θεωρῆσαι διὰ τὸ ἀμφοτέρως θεωρεῖσθαι τὸ ἕν, οὐ ἡ ἀπόφασις, ἢ ἡ στέρησις· ἢ ἁπλῶς λεγόμενόν ὅτι οὐχὶ πάρξει ἐκεῖνο, ἢ τινὶ γένει· ἔνθα μὲν οὖν τῷ ἐνὶ ἡ διαφορὰ πρόσεστι τῷ δὲ ἐν τῇ ἀποφάσει· ἀπουσία γὰρ ἡ ἀπόφασις ἐκείνου ὅτου ἐνδέχεται στερήσει, οὗτος ἕκαστόν τις φύσις ἐστὶν· ἐνδέχεται δὲ καθ' ἧς λέγεται ἡ στέρησις· τῷ δὲ ἑνὶ, πλῆθος αὐτικεῖται· ὥστε τὰ μὲν τοιαῦτα ῥᾴδιον ἐστὶ διελεῖν· τὸ δὲ τί ἐστι τὸ ἀνόμοιον ἄνισον ὅσα ἄλλα λέγεται, ἢ καὶ ταῦτα· ἢ κατὰ πλῆθος· τὸ δὲ ἓν, τῆς εἰρημένης ἐστὶν ἐπιστήμης· ὧν ἔνια καὶ ἓν ἀντίοτης ὄντα· διαφορὰ γάρ τις ἡ ἐναντίοτης· ἡ δὲ διαφορὰ, ἑτερότης· ὥστε εἰ δὴ πολλαχῶς τὸ ἓν λέγεται, καὶ ταῦτα πολλαχῶς μὲν λεχθήσεται· ὅμως δὲ μιᾶς ἅπαντα ἐστὶν· ἢ γὰρ ἐν πολλαχῶς, ἕτερα, ἀλλ' εἰ μήτι καθ' ἓν μήτε πρὸς ἓν οἱ λόγοι ἀναφέρονται, τότε ἕτερα· ἐπεὶ δὲ πάντα

πρὸς

πρὸς τὸ πρῶτον ἀναφέρεται· οἷον οὐσία γὰρ λέγεται πρὸς τὸ πρῶτον μέν, ὡς αὐτῶς φατέον καὶ περὶ τοῦ τοῦδε τινὰ ἕτερον ἐναντίωνέχειν· ὥστε διειλόμεθα πρὸς ἓν λέγεται ἕκαστον, οὕτως ἀποδοτέον τὸ πρῶτον, ἐνέκαστα καὶ τὴν οὐσίαν, ὡς πρὸς ἐκεῖνο λέγεται· τὰ μὲν γὰρ τῷ ἔχειν ἐκείνην· τὰ δὲ, τῷ ποιεῖν· τὰ δὲ, καὶ τἄλλους λεχθήσεται τοιούτους ζήτημα. Φανερὸν δὲ πολλαχῶς τὰ ὄντα σημαίνεσθαι λόγον ἔχειν. Τὸ δὲν ἓν ἐνίοτε μὲν ἐν ὑποκειμένῳ σημαίνεται· ὅτι τῶν περὶ τὸν λόγον ἕκαστον λέγεται· ἐνίοτε δὲ συνεχὲς καὶ φύσει ἓν λέγεται· καὶ ἔτι ἐὰν ὁ αὐτὸς λόγος ᾖ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἐνὸς εἶναι· οἷον ἀνθρώπου καὶ ἀνθρώπῳ· ἢ ἐὰν μὴ διαφέρῃ τὸ ἓν εἶναι καὶ τὸ ἐνὶ

ὂν ⸂τὸ μὴ ὂν⸃ εἰς γὰρ πολλῆθος, οἷον στάσις τὰς γὰρ ὸς, κίνησις ἡ τὸ πολλὰ θους· τὰ δὲ ὄντα ⸂τὴν οὐσίαν, ὁμολογοῦσιν ὑπεναντίων, χεδὸν ἅ-πάντ᾽ ἐκ ὧν τ᾽ ἐναντί᾽ λέγουσιν· οἷον πέρας ἄπειρον· οἷον, φιλία νεῖκος· πάν᾽ ἢ ⸂τὰ λλα ἀναλόγως φαίνε⸃ται τὸ γὰρ πολλὸν ἐλλείφθω γὰρ ἡ ἀναγωγὴ ἡμῖν, ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ἀπαθῶν αἰδίων χαὶ ἐναντίλ⸂γει παρὰ τ᾽ ἄλλων· ὡς εἰς γήν ταῦτα πίπτουσι· φανερὸν δ᾽ ἐκ τούτων, ὅτι μιᾶς ὠϊστήμης τὸν θεωρῆσαι· πάντα γὰρ ἢ ἐναντία, ἢ ἐξ ἐναντίων· ἀρχαὶ δὲ καὶ τ᾽ ἐναντίων, τὸ γὰρ ἓν καὶ τὸ πολλὸν· ταῦτα δὲ μιᾶς ὠϊστήμης, εἴτε καθ᾽ ἓν λέγεται εἴτε μή· ὡς πρόσωσ᾽ ἔχει τὸ πολλαχῶς· ὁμοίως εἰπεῖν πολλαχῶς λέγεται τὸ ἓν, πρὸς τὸ πρῶ-τον τὰ λλ᾽ ἀναφέρον⸂τα· ⸃τὰ ἐναντία ὁμοίως· καὶ ἁπλῶς τὸ, καὶ εἰ μὴ ἔστι τὸ ἓν ἢ τὸ ἓν καθόλου, καὶ τὸν τῶν ὄντων· ἢ χωριστὸν, ὥς-πρόσ᾽ ἐστιν οὐκ ἔστιν· ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸς τὸ ἓν· τὰ δὲ τρίτῳ ἐφεξῆς· ⸂διὰ τοῦτο οὐ τῷ γε μέτρου θεωρῆσαι, τί τὸ ἐναντίον, ἢ τέλφον· ἢ εἴ-δὸν· ἢ ὅλον· ἢ τὸν τὸν, ἢ ἕτερον· ἀλλ᾽ ἢ ἐξ ὑπαρχόντων· Ὅτι μὲν οὖν μιᾶς ὠϊστήμης τὸ ὁμῆ ὂν θεωρῆσαι ⸂τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ ἢ ὂν, δῆλ-λόν τι οὐ μόνον τῶν οὐσιῶν ἀλλὰ ⸂τὰ ὑπάρχοντα μὲν αὐτὴ θεωρη-τικὴ· τῶν τε εἰρημένων ⸂πρὸ τέρου ⸂ὑστέρου· καὶ γένους ⸂εἴ-δους· ⸂ὅλου καὶ μέρους, καὶ ἄλλ᾽ τοιούτ᾽· Λεκτέον δὲ πότερον μί᾽ ἢ ἑτέρας ὠϊστήμης, πότε τῶν ἐν τοῖς μαθήμασι καὶ λογισμῶν ἀξιωμάτων· ⸂πότε τῆς οὐσίας· φανερὸν δ᾽ ὅτι μιᾶς τινὸς ἔστ᾽ φιλοσόφου καὶ πότε περὶ τούτων ὅτι σκέψις· ἅπασι γὰρ ὑπάρ-χει τοῖς οὖσιν· ἀλλ᾽ οὐ γένει τινὶ χωρὶς ἰδίᾳ τῶν ἄλλων· καθ᾽ ὃ μὲν πάντ᾽ ὅτι ⸂τὸ ὄντ᾽ ὂν ἔστιν ἢ ὄν· εἷς ὃ᾽ ὁ γένει ἔστ᾽ ὢν τοσοῦτ᾽ ἐχόντ᾽ ἐφ᾽ ὅσον αὐτοῖς ἱκανόν· τοῦτο δ᾽ ἔστιν ὅσον ἐπέχει τὸ γένος πρὸς οὓς φέρουσι τὸν ἀπόδειξιν· ὥστε δῆλον ὅτι καὶ ὅμ ὑπάρχει πᾶ-σι, τοῦτο γὰρ αὐτοῖς τὸ κοινόν, τοπρὸς τοῦτο ἢ ὅμ γνωρίζοντος, καὶ πρὸς τούτων ἔστιν ἡ θεωρία· διόπερ οὐθὲν τῶν κ᾽ μορίων ὠϊστικο-ρίων ἐγχειρεῖ λέγειν τι περὶ αὐτοῦ εἰ ἢ ἀληθῆ ἢ μή· ὅ τι γε μέχρις

ὅ τ᾽ ἐλθμη

οὐ τὸ εἰθμηλικὸς, ἀλλὰ τῶν φισιολόγων ἔνιοι εἰκότως τοῦτο δρῶντες· μόνοι γὰρ ὤφειλον τὸ περὶ τῆς ὅλης φύσεως σκοπεῖν, καὶ περὶ τοῦ ὄντος· ἐπεὶδ' ἔστιν ἑτέρου φισικοῦ τινὸς αὐτοῦ τέρας τινὸς τοῦ ὄντος ἡ φύσις, τοῦ καθόλου καὶ τοῦ περὶ τὴν πρώτην οὐσίαν θεωρητικοῦ, καὶ ἡ περὶ τούτων ἂν εἴη σκέψις· ὅτι δὲ σοφία τις καὶ ἡ φισικὴ ἄλλου πρώτης ὅσα δὲ ἐγχειροῦσι τῶν λεγόντων τινὲς περὶ τῆς ἀληθείας, οὐ τρόπον δεῖ ἀποδέχεσθαι, διὰ παιδιὰν τῶν ἀναλυτικῶν τοῦτο δρῶσι· δεῖ γὰρ περὶ τούτων ἤκειν προϊωσαμένους, ἀλλὰ μὴ ἀκόντων ζητεῖν· ὅτι μὲν οὖν τοῦ φιλοσόφου ἐστὶ τοῦ περὶ πάσης τῆς οὐσίας θεωροῦντος ἡ τὸ φυσικὸν, καὶ περὶ τὸ συλλογιστικὸν ἀρχῶν ἐστιν ὑπομνῆσαι, δῆλον· προσήκει δὲ τὸν μάλιστα γνωρίζοντα περὶ ἑκάστου γένους, ἔχειν λέγειν τὰς βεβαιοτάτας ἀρχὰς τοῦ πράγματος· ὥστε καὶ τὸν περὶ τὸ ὂν ᾗ ὄν τὰς πάντων βεβαιοτάτας· ὅτι δ' οὐ τρισὶ φιλόσοφος βεβαιοτάτην δ' ἀρχὴν πασῶν περὶ ἣν διαψεύσασθαι ἀδύνατον· γνωριμωτάτην τε ἀναγκαῖον εἶναι τὴν τοιαύτην (περὶ γὰρ ἃ μὴ γνωρίζουσιν ἀπατῶνται πάντες) καὶ ἀνυπόθετον· ἣν γὰρ ἀναγκαῖον ἔχειν τὸν ὁτιοῦν ξυνιέντα τῶν ὄντων, τοῦτο ἀρχὴ ὑπόθεσις· ὁ δὲ γνωρίζειν ἀναγκαῖον τῷ ὁτιοῦν γνωρίζοντι, ἧς ἔκειν ἔχοντί τι ἀναγκαῖον· ὅτι μὲν οὖν ἡ τοιαύτη πασῶν βεβαιοτάτη ἀρχὴ, δῆλον· τίς δ' ἐστὶν αὕτη, μετὰ ταῦτα λέγωμεν· τὸ γὰρ αὐτὸ ἅμα ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν, ἀδύνατον τῷ αὐτῷ καὶ τὸ αὐτὸ καὶ ὅσα ἄλλα προσδιορισαίμεθ' ἂν ἔσω προδιωρισμένα πρὸς τὰς λογικὰς δυσχερείας· αὕτη δὲ πασῶν ὅτι βεβαιοτάτην ἀρχὴν ἔχει τὴν εἰρημένην διορισμόν· ἀδύνατον γὰρ ὁντινοῦν ταὐτὸ ὑπολαμβάνειν εἶναι καὶ μὴ εἶναι καθάπερ τινὲς οἴονται λέγειν Ἡράκλειτον· οὐ γὰρ ἀναγκαῖον ἃ τις λέγει ταῦτα καὶ ὑπολαμβάνειν· εἰ δὲ μή, ἐνδέχεται ἅμα ὑπάρχειν τῷ αὐτῷ τἀναντία· προσδιωρίσθω δὴ καὶ τοῦτο τῇ προτάσει τὰ εἰωθότα· ἐναντία δέ ἐστι δόξα δόξῃ ἡ μὲν ἀντιφάσεως, φανερὸν ὅτι ἀδύνατον ἅμα ὑπολαμβάνειν τὸν αὐτὸν εἶναι

καὶ μὴ εἶναι τὸ αὐτό, ἅμα γὰρ οὐκ ἔχει τὰς ἐναντίας δόξας ὁ διαμφισβητούμενος περὶ τούτου· διὸ πάντες ἀποδεικνύντες, εἰς ταύτην ἀναγουσιν ἐλάττωσιν δόξαν. φύσει γὰρ ἀρχὴ καὶ τῶν ἄλλ' ἀξιωμάτων οὐδενὶ τῶν ὄντων· εἰσὶ δέ τινες οἱ καθάπαξ εἰπεῖν, αὐτοῖς τι ἐνδέχεσθαι φάσκοντες τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι καὶ ὑπολαμβάνειν ὅτι ὡσαύτως. χρῶνται δὲ τῷ λόγῳ τούτῳ πολλοὶ καὶ τῶν περὶ φύσεως. ἡμεῖς δὲ νῦν εἰλήφαμεν ἀδύνατόν τι ὂν τὸ ἅμα εἶναι καὶ μὴ εἶναι, καὶ διὰ τούτου ἐδείξαμεν, ὅτι βεβαιοτάτη αὕτη τῶν ἀρχῶν πασῶν. ἀξιοῦσι δή τινες καὶ τοῦτο ἀποδεικνύναι τινὲς δι' ἀπαιδευσίαν· ἔστι γὰρ ἀπαιδευσία τὸ μὴ γινώσκειν, τίνων δεῖ ζητεῖν ἀπόδειξιν καὶ τίνων οὐ δεῖ. ὅλως μὲν γὰρ ἁπάντων, ἀδύνατον ἀπόδειξιν εἶναι· εἰς ἄπειρον γὰρ ἂν βαδίζοι, ὥστε μὴ δοῦτως εἶναι ἀπόδειξιν. εἰ δέ τινων μὴ δεῖ ζητεῖν ἀπόδειξιν, τίνα ἀξιοῦσιν εἶναι μᾶλλον τοιαύτην ἀρχήν, οὐκ ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν. ἔστι δὲ καὶ ἐλεγκτικῶς καὶ περὶ τούτου, ὅτι ἀδύνατον· ἂν μόνον τί λέγῃ ὁ ἀμφισβητῶν· ἂν δὲ μηθὲν, γελοῖον τὸ ζητεῖν λόγον τινὰ πρὸς τὸν μηθὲν ἔχοντα λόγον, ἢ μηδὲν ἀνεχεῖ λόγον· ὁμοίως γὰρ φυτῷ ὁ τοιοῦτος, ἢ τοιοῦτος. τὸ δὲ ἐλεγκτικῶς ἀποδεῖξαι, λέγω δὲ ἀφαίρεμα μὴ τὸ ἀποδεῖξαι ὅτι ὁ ἀποδεικνύων μὲν ἂν, δόξειεν αἰτεῖσθαι τὸ ἐν ἀρχῇ· ἄλλου δὲ τοιούτου αἰτίου ὄντος, ἔλεγχος ἂν εἴη, καὶ οὐκ ἀπόδειξις· ἀρχὴ δὲ πρὸς ἅπαντα τὰ τοιαῦτα οὐ τὸ ἀξιοῦν ἢ εἶναί τι λέγειν, ἢ μὴ εἶναι, τοῦτο μὲν γὰρ τάχα ἄν τις ὑπολάβοι, τὸ δὲ ἀρχῆς αἰτεῖν· ἀλλὰ τὸ σημαίνειν γέ τοι καὶ ὡς αὐτῷ καὶ ἄλλῳ· τοῦτο γὰρ ἀνάγκη εἰπερ λέξει τί· εἰ δὲ μή, οὐκ ἂν εἴη τῷ τοιούτῳ λόγος, οὔθ' αὑτῷ πρὸς αὐτὸν, οὔτε πρὸς ἄλλον· ἂν δέ τις τοῦτο διδῷ, ἔσται ἀπόδειξις· ἤδη γάρ τι ἔσται ὡρισμένον· ἀλλ' οὐτὸ ἀποδεικνύς, ἀλλ' ὑπὸ μηδενὸς· ἀναιρῶν γὰρ λόγον ὑπομένει λόγον. πρῶτον μὲν οὖν δῆλον, ὡς τοῦτ' ἔστ' ἀληθὲς, ὅτι σημαίνει τὸ ὄνομα τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι τοδί· ὥστε οὐκ ἂν εἴη, οὕτως ἔστ' ἄχ οὕτως ἔχει· ἔτι εἰ καὶ τοῦτο σημαίνει ἔσται οὐ πρὸ ἡμῶν λέγειν τὸ εἶναι σημαίνει τοῦτο· εἰ τοῦτ' ἔστιν αὐτὸς, ἀν-

ἢ τὸ αὐτὸς, τοῦτ' ἔστὶ τὸ ἀμῷ εἶναι διαφέρῃ δοὔθἐν, οὐδεὶ πλείω τὶς φαίησι μαίνῃν· μόνον δὲ ὠφελημένα· τιθέιη γὰρ αὖ ἐφ' ἑκάςῳ λόγῳ, ἕτερ' ὄνομα· λέγω δ' οἷον, εἰ μὴ φαίη τὸν αὐτὸν, ἓν σημαίν· πολλαὶ δὲ, ὧν ἓν θ' ὑπὸ μὴ εἷς λόγος· τὸ ζῷον, τὸ δίπουν· εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι πλείους, ὠφελημένοι δὲ τ' ἀεὶ θ' τιθέιη γὰρ αὖ ἴδιον ὄνομα· καθ' ἕκας' τῶν λόγων· εἰ δὲ μὴ τιθείη, ἀλλ' ἀπείρασι μαίνῃν φαίη, φανερὸν ὅτι, οὐκ ἂν εἴη λόγος· τὸ γὰρ μὴ ὥρισι σημαίν', ἀθρὸν σημαίνῃν λέγ', μὴ σημαινόντ' δὲ τῶν ὀνομάτ', αὐτὴ ἠναι τὸ διαλέγεσθαι πρὸς ἀλλήλους· κατὰ δὲ τὼ ἀληθῆ ἀν καὶ πρὸς αὐτόν· οὐθὲν γὰρ ἐν δέχεται νοεῖν, μηθὲν νοοῦντα ἐγώ· εἰ δ' ἔν δέχεται, τιθέιη ἂν ὄνομα τούτῳ τῷ πράγματι ἐγώ· ἔσω ἄρα δὴ ὥσπερ ἐλέχθη καὶ τὸ ἄρχασθαι μαῖν' ὅτι τὸ ὄνομα· ἢ σημαίνῃν ἐγώ· οὐδεὶ ἐνδέχεται τὸ αὐτῷ εἶναι σημαίν', ὅπερ μὴ εἶναι αὐτῷ· εἰ τὸ αὐτὸς σημαίνῃ, μὴ μόνῃ καθ' ὑπὸ ἀλλὰ καὶ μίαν φύσιν καὶ ἐγώ· οὐ γὰρ τοῦ τοαὐτοῦ μόνῃ τὸ ἐγώ σημαίν' τὸ καθ' ὑπὸ· ἐπεὶ εἰ οὕτως, καὶ τὸ μουσικὸν καὶ λευκὸν, ἢ τὸ αὐτὸς ἐγώ ἐσήμαινεν· ὥστε ἓν ἅπαντα ἔσται· συνώνυμα γὰρ καὶ ὅμοια ἔσται εἶναι, ἢ μὴ εἶναι τὸ αὐτὸ· ἀλλ' ἓν καθόμωνυμίαν· ὥσπερ αὖ, εἰ οὖν ἡμεῖς αὐτὸν καλοῦμεν, ἄλλοι μὴ αὐτὸν καλοῖεν· τὸ δ' ἅπορούμενον, οὐ τοῦτο ἔστιν, εἰ ἐνδέχεται ἅμα τὸ αὐτὸ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι αὐτὸν τὸ ὄνομα· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα· εἰ δὲ μὴ σημαίνει ἕτερ', τὸ αὐτὸς ἢ τὸ μὴ αὐτὸς, δῆλον ὅτι καὶ τὸ μὴ εἶναι αὐτῷ, τὸ εἶναι αὐτῷ· ὥστε ταὐτὸν τὸ αὐτῷ εἶναι, τὸ μὴ εἶναι αὐτῷ· ἐγὼ γὰρ ἔσαι· τοῦτο γὰρ σημαίνῃ τὸ εἶναι ἐγώ, ὡς λώπουσί τινες· εἰ ὁ λόγος εἷς· εἰ δ' ἔσαι ἐγώ, ἐγὼ σημαίνῃ τὸ αὐτῷ εἶναι καὶ μὴ ἀμῷ· ἀλλ' ἔδειχθη ὅτι ἕτερ' σημαίνῃ· ἀδύνατον τοίνυν, εἰ τόδε μὲν ἀληθὲς εἰπεῖν, ὅτι ἀνὴρ ζῷον εἶναι δίπουν· τοῦτο γὰρ ἦν ὁ ἐσήμαινε τὸ αὐτὸς· εἰ δ' ἀνάγκη τόδε, οὐκ ἐνδέχεται μὴ εἶναι τὸν αὐτὸν ζῷον δίπουν· τοῦτο γὰρ σημαίνῃ τὸ ἀνάγκη εἶναι· τὸ ἀδύνατον εἶναι, μὴ εἶναι αὐτὸν· οὐκ ἄρα ἐνδέχεται ἅμα, ἀληθὲς εἶναι εἰπεῖν, τὸ αὐτὸν αὐτῷ εἶναι, καὶ μὴ εἶναι αὐτόν· ὁ δ' αὐτὸς λόγος, ἢ ὡς τὸ μὴ εἶναι αὐτῷ· τὸ γὰρ αὐτῷ εἶναι καὶ τὸ μὴ αὐτῷ

εἶναι, ἕτερον σημαίνει, εἰ πᾶν τὸ λευκὸν εἶναι, καὶ τὸ ἄνθρωπον εἶναι ἕτερον· πολὺ γὰρ αὐτὰ ἀπέχειν ἀλλήλων μᾶλλον, ὥστε τὸ σημαίνειν ἕτερον. εἰ δὲ καὶ τὸ λευκὸν φήσει τὸ αὐτὸ καὶ ἓν σημαίνειν, πάλιν τὸ αὐτὸ ἐρεῖ μῆκος, ὅπερ καὶ πρότερον ἐλέχθη· ὅτι ἓν τὰ πάντα ἔσται· καὶ οὐ μόνον τὰ ἀντικείμενα· εἰ δὲ μὴ ἐνδέχεται τοῦτο, συμβαίνει τὸ λεχθέν· οὐκ ἀποκείνεται τὸ ἐρωτώμενον· ἐὰν δὲ πρός τι θῇ ἐρωτῶν τόδε τι Θ' ἁπλῶς καὶ τὰς ἀποφάσεις οὐκ ἀποκείνεται τὸ ἐρωτώμενον, οὐθὲν γὰρ κωλύει εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ ἄνθρωπον καὶ λευκὸν, καὶ ἄλλα μυρία τὸ πλῆθος· ἀλλ' ὅμως ἐρομένου εἰ ἀληθὲς εἰπεῖν ἄνθρωπον τοῦτο εἶναι ἢ οὔ, ἀποκριτέον, τὸ ἓν σημαῖνον· καὶ οὐ προσθετέον, ὅτι καὶ λευκὸν καὶ μέγα· καὶ γὰρ ἀδύνατον, ἂν πειρᾶσθαι ταῦτα συμβεβηκότα διελθεῖν· ἢ οὐ πάντα διελθέτω, ἢ μηθέν· ὁμοίως τοίνυν εἰ καὶ μυριάκις ἔστι τὸ αὐτὸ ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἄνθρωπος, οὐ προσαποκριτέον τῷ ἐρομένῳ εἰ ἔστιν ἄνθρωπος· ὅτι ἔστιν ἅμα καὶ οὐκ ἄνθρωπος· εἰ καὶ μὴ πάντα, ὅσα συμβέβηκε προσαποκριτέον, ὅσα ἔστιν ἢ μὴ ἔστιν· ἐὰν δὲ τοῦτο πρίῃ, οὐδὲν λέγεται· ὅλως δὲ ἀναιροῦσιν οἱ τοῦτο λέγοντες οὐσίαν καὶ τὸ τί ἦν εἶναι· πάντα γὰρ ἀνάγκη συμβεβηκέναι φάσκειν αὐτοῖς· καὶ τὸ, ὅπερ ἄνθρωπῳ εἶναι ἢ ζῴῳ εἶναι, μὴ εἶναι· εἰ ἔσται τι ὅπερ ἀνθρώπῳ εἶναι, τοῦτο οὐκ ἔσται μὴ ἀνθρώπῳ εἶναι, ἢ μὴ εἶναι ἀνθρώπῳ· καίτοι αὗται αἱ ἀποφάσεις τούτου· ἐν γάρ τι ὁ ἐσήμαινεν, ἦν τι τοῦτο τὴν Θ' οὐσίαν· τὸ δὲ οὐσίαν σημαίνειν ἔστιν, ὅτι οὐκ ἄλλο τι τὸ εἶναι αὐτῷ· εἰ δ' ἔσται αὐτῷ καὶ τὸ ὅπερ ἀνθρώπῳ εἶναι, ὅπερ μὴ ἀνθρώπῳ εἶναι, ἢ ὅπερ μὴ εἶναι ἀνθρώπῳ, ἄλλο ἔσται· ὥστε ἀναγκαῖον αὐτοῖς λέγειν, ὅτι οὐθὲν Θ' ἔσται τοιοῦτος εἰδικῶς καὶ οὐσιωδῶς ἢ ἀεὶ τῷ ὑπερκειμένῳ προσημαινόμενος λόγος· ἀλλὰ πάντα κατὰ συμβεβηκός· τοῦτο γὰρ δηλώσει οὐσία καὶ τὸ συμβεβηκός· τὸ γὰρ λευκὸν τῷ ἀνθρώπῳ συμβέβηκεν· ὅτι ἔστιν μὲν λευκὸς ἄνθρωπος· ἄλλου δ' ὄντος λευκόν· εἰ δὲ πάντα κατὰ συμβεβηκὸς λέγεται, οὐθὲν ἔσται πρῶτον τὸ καθόλου· εἰ γὰρ ἔστι τὸ συμβεβηκὸς καθ' ὑποκειμένου τινὸς σημαί-

νφ τῶ καὶ τηγορέαν· ἀνάγκη ἄρα εἰς ἄπειρον ἰέναι· ἀλλὰ ἀδύνατον· οὐ δὲ χρὴ πλείω συμπλέκεται δυοῖν· τὸ γὰρ συμβεβηκὸς, ἢ συμβεβηκότι συμβεβηκὸς· εἰ μὴ ὅτι ἄμφω συμβέβηκε ταυτῷ· λέγω δ' οἷον τὸ λευκὸν καὶ μουσικόν· ἢ τοῦτο λευκὸν· ὅτι ἄμφω τῷ αὐτῷ συμβέβηκεν· ἀλλ' οὐχ ὁ Σωκράτης μουσικὸς ἔστως· ὅτι ἄμφω συμβέβηκεν ἑτέρῳ τινί· ἐπεὶ τοίνυν τὸ μὲν, οὕτως· τὸ δὲ κείνως λέγεται συμβεβηκότα, ὅσα οὕτως λέγεται ὡς τὸ λευκὸν τῷ Σωκράτει, οὐκ ἐνδέχεται ἄπειρα εἶναι ὧν τῷ αὐτῷ· οἷον, τῷ Σωκράτει τῷ λευκῷ ἢ ἑτέρου τι συμβεβηκός· οὐ γὰρ γίνεται τί ἐξ ὧν ἅπαντων· οὐ δὲ δὴ τῷ λευκῷ, ἑτέρου τι ἔσται συμβεβηκός, οἷον τὸ μουσικόν· οὐθέν τε γὰρ μᾶλλον τοῦτο τοῦ ἐκείνῳ, ἢ ἐκεῖνο τούτῳ συμβέβηκεν· καὶ ἅμα δῆλον ὅτι τὰ μὲν οὕτως συμβέβηκε· τὰ δὲ ὡς τὸ μουσικὸν Σωκράτει· ὅσα δ' οὕτως, οὐ συμβεβηκότι συμβέβηκε τὸ συμβεβηκὸς· ἀλλ' ὅσα εἰκείνως· ὥστε τοῦ πέμπτου καὶ τὸ συμβεβηκὸς λεχθήσεται ἔσεσθαι ἄρα λί, ἢ ὡς οὐσίαν σημαῖνον· εἰ δὲ τοῦτο, δέδεικται ὅτι ἀδύνατον ἅμα κατηγορεῖσθαι τὰς ἀντιφάσεις· ἔτι εἰ ἀληθεῖς αἱ ἀντιφάσεις ἅμα κατὰ τοῦ αὐτοῦ πεφάνται, δῆλον, ὡς ἅπαντα ἔσται ἕν· ἔσται ἄρα τὸ αὐτὸ καὶ τριήρης καὶ τοῖχος· ἢ ἄνθρωπος· εἰ καὶ τὸν τόπον ἢ καταφῆσαι ἢ ἀποφῆσαι δέχεται, καθάπερ ἀνάγκη τοῖς τὸν πρώταρχον λέγουσι λόγον· εἰ γὰρ τῷ δοκεῖν μὴ εἶναι τριήρης ὁ ἄνθρωπος, δῆλον ὅτι οὐκ ἔσται τριήρης ὥστε καὶ ἔστιν· εἷς γὰρ ἀντίφασις ἀληθὴς· ἢ σὺ δὴ τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου, ὁμοῦ πάντα χρήματα· ὥστε μηδὲν ἀληθῶς εἶναι ὑπάρχειν· τὸ αὐτὸν οὖν ἔοικε λέγειν· καὶ οἰόμενοι ὃν λέγειν, περὶ τοῦ μὴ ὄντος δύνασθαι λέγουσι· τὸ γὰρ δυνάμει ὂν καὶ μὴ ἐντελεχείᾳ, τὸ αὐτὸν ἐστὶν· ἀλλὰ μὴν λεκτέον γε αὐτοῖς καὶ τοῦ πάντος τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν· ἀλλ' οὐ τοῦτον γε εἰ ἐκάτερον, ἢ μὴ αὐτοῦ ἀπόφασις ὑπάρξει· ἢ δ' ἕτερου, ὃ μὴ ὑπάρχει αὐτῷ οὐχ ὑπάρξει· λέγω δ' οἷον εἰ ἀληθὲς εἰπεῖν τὸν ἄνθρωπον ὅτι οὐκ ἄνθρωπος, δῆλον ὅτι καὶ οὐ τριήρης· εἰ μὲν οὖν ἡ κατάφασις, ἀνάγκη καὶ τὴν ἀπόφα-

σιν, εἰ δὲ μὴ ὑπάρχει ἡ κατάφασις, εἰ πᾶσα ἀπόφασις ὑπάρξει μᾶλλον ἢ ἡ αὐτοῦ ἢ ψεύδους· εἰ οὖν καὶ ἐκείνη ὑπάρξει, καὶ ἡ ψεύδους· εἰ δ' αὕτη, καὶ ἡ κατάφασις. ταῦτά τι οὖν συμβαίνει λέγειν τὸν λόγον τοῦτον, καὶ ὅτι οὐκ ἀνάγκη ἢ φάναι ἢ ἀποφάναι· εἰ γὰρ ἀληθὲς, ὅτι αὐτός ἐστιν οὐκ αὐτός, δῆλον ὅτι, ἢ οὐ τὸν αὐτὸν οὔτε οὐκ αὐτὸν ἔσται· τοῖν γὰρ δυοῖν, δύο ἀποφάσεις· εἰ δὲ μία ἀμφοτέρων ἐκείνη, καὶ αὕτη μία ἂν εἴη ἀντικειμένη· ἔτι ἢ τοι περὶ ἅπαντα οὕτως ἔχει, ἢ ὅτι μὲν λευκὸν καὶ οὐ λευκόν· καὶ ὂν καὶ οὐκ ὄν· καὶ περὶ τὰς ἄλλας φάσεις καὶ ἀποφάσεις ὁμοίως, ἢ οὔ· ἀλλὰ περὶ μέν τινας· περί τινας δ' οὔ· καὶ εἰ μὲν μὴ περὶ πάσας, οὐ ταὐτὰ ἂν εἶεν ὁμολογούμενα· εἰ δὲ περὶ πάσας, πάλιν ἢ τοι καθ' ὅσων μὲν φῆσαι, καὶ ἀποφῆσαι· καὶ καθ' ὅσων ἀποφῆσαι καὶ φῆσαι· ἢ κατὰ μὲν ὧν, φῆσαι καὶ ἀποφῆσαι· καθ' ὅσων δὲ ἀποφῆσαι, οὐ πάντων φῆσαι· καὶ εἰ μὲν οὕτως, εἴη ἂν τι πρώτως οὐκόν· καὶ αὕτη βεβαία δόξα· καὶ εἰ τὸ μὴ εἶναι βέβαιόν τι καὶ γνώριμον, βεβαιοτέρα ἂν εἴη φάσις ἢ ἀντικειμένη· εἰ δὲ ὁμοίως καὶ ὅσα ἀποφῆσαι φάναι, κατάφασιν ἀνάγκη, ἤτοι ἀληθῆ διαιροῦντα λέγειν· οἷον ὅτι λευκὸν· ⟨πάλιν ὅτι οὐ λευκόν, ἢ οὔ· ⟩ εἰ μὲν μὴ ἀληθῆ διαιροῦντα λέγειν, οὐ λέγειν τι ταῦτα ⟨οὐκ ἔστιν οὐδέν· τὰ δὲ μὴ ὄντα, πῶς ἂν φθέγξαιτο· ἢ βαδίσειεν· ἢ πάντα δὴ μᾶλλον εἰρήσεται· ὥσπερ καὶ πρότερον εἴρηται· καὶ τὸν τὸν ἔσται ⟨αὖ ὅσα καὶ θεῖ⟩, καὶ τριήρης· ἢ καὶ ἀντιφάσεις αὐτῶν· εἰ δὲ ὁμοίως καθῆκαν οὐδὲν διοίσει ἕτερον ἑτέρου· εἰ γὰρ διοίσει, τοῦτ' ἔσται ἀληθὲς ἢ ψεῦδος· ὁμοίως δὲ ἢ εἰ διαιροῦντα ἐνδέχεται ἀληθεύειν, συμβαίνει τὸ λεχθέν· πρὸς δὲ τούτῳ, ὅτι πάντες ἂν ἀληθεύοιεν· ἢ πάντες ἂν ψεύδοιντο, ἢ αὐτὸς αὑτὸν ὁμολογεῖ ψεύδεσθαι· ἅμα δὲ φανερὸν ὅτι περὶ οὐδενός ἐστι πρὸς τοῦτον ἡ σκέψις· οὐθὲν γὰρ λέγει· οὔτε γὰρ οὕτως οὔτε οὐχ οὕτως λέγει· ἀλλ' οὕτως τε καὶ οὐχ οὕτως· καὶ πάλιν ἐπὶ ταῦτα, ἀποφάσιν ἄμφω, ὅτι οὔθ' οὕτως, οὔτε οὐχ οὕτως λέγει· ἀλλ' οὕτως τε καὶ οὐχ οὕτως· εἰ γὰρ μὴ ἤδη αὖ τι εἰρωλαμένου·

σμένον· ἔτι εἰ ὅταν ἡ φάσις ἀληθὴς ᾖ, ἡ ἀπόφασις ψευδής· καὶ αὖ τὴ ἀληθὴς ᾖ, ἡ κατάφασις ψευδής, οὐκ ἂν εἴη ἅμα, τὸ αὐτὸ φάναι καὶ ἀποφάναι ἀληθῶς· ἀλλ' ἴσως φαῖεν ἂν γοῦν τεῖμαι τὸ ἐξ ἀρχῆς κείμενον· ἔτι αὖ ἀεὶ μὴ ἢ ἔχειν ὡς ὑπολαμβάνων ἢ μὴ ἔχειν, ψεύδεται· ὁ δὲ, ἀμφω ἀληθεύει· εἰ γὰρ ἀληθεύφ· τί ἂν εἴη τὸ λεγόμενον· ὅτι τοιαύτη τῶν ὄντων ἡ φύσις ἀληθεύφ, εἰ δὲ μὴ ἀληθεύφ, ἀλλὰ μᾶλλον ἀληθεύφ· ὁ ἐκεῖνος ὑπολαμβάνων ἤδη ὡς ἔχοι αὖ τὰ ὄντα, καὶ γοῦν ἀληθὰ ἂν εἴη· καὶ οὐχ ἅμα καὶ οὐκ ἀληθά· εἰ δὲ ὁμοίως ἀπορεῖ καὶ ψεύδονται καὶ ἀληθῆ λέγουσιν, οὔτε φθέγγεσθαι, οὔτε εἰπεῖν, τῷ τοιούτῳ ἔστιν· ἅμα γὰρ ταῦτά τε καὶ οὐ ταυτὰ λέγοι· εἰ δὲ μηθὲν ὑπολαμβάνει, ἀλλ' ὁμοίως οἴεται καὶ οὐκ οἴεται, τί ἂν διαφέροντως ἔχοι τῶν φυτῶν· ὅθεν καὶ μάλιστα φανερόν ἐστιν, ὅτι οὐθεὶς οὕτω διάκειται, οὔτε τῶν ἄλλων οὔτε τῶν λεγόντων τὸν λόγον τοῦτον· διὰ τί γὰρ βαδίζει μεθ' ἑαυτὸν, ἀλλοῦ χὴ συχάζει οἰόμενος βαδίζειν· οὐ δεὐθέως ἐωθεν πρωΐεται εἰς φέαρ ἢ εἰς φάραγγα ἐὰν τύχη· ἀλλὰ φαίνεται οὐλαβούμενος, ὡς οὐχ ὁμοίως οἰόμενος μὴ ἀγαθὸν εἶναι τὸ ἐμπεσεῖν καὶ ἀγαθόν· δῆλον ἄρα ὅτι, τὸ μὲν βέλτιον ὑπολαμβάνει· τὸ δοῦ βέλτιον· εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὸ μὲν, ἄνθρωπον· τὸ δοῦκ ἄνθρωπον· καὶ τὸ μὲν, γλυκύ· τὸ δοῦ γλυκύ, ἀνάγκη ὑπολαμβάνειν· οὐ γὰρ ἰσοδυνατοῦσι ζητεῖν καὶ ὑπολαμβάνειν, ὅταν οἰηθῆ βέλτιον εἶναι τὸ πιεῖν ὕδωρ καὶ ἰδεῖν ἄνθρωπον, εἶτα ζητεῖ αὐτά· καίτοι ἔδει μεῖναι τὸν ἦμ ὁμοίως καὶ ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἄνθρωπος· ἀλλ' οὐδὲ ἐλέχθη, οὐδεὶς οὐ φαίνεται τὸ μὲν, ὑλαβάμενος· τὸ δοῦ· ὥστε ὡς ἔοικε πάντες ὑπολαμβάνουσιν ἔχειν ὡς ὅλως, εἰ μὴ περὶ ἅπαν, ἀλλὰ περὶ τὸ ἄμφω καὶ χεῖρον· εἰ δὲ μὴ ἐπιστάμενοι ἀλλὰ δοξάζοντες, πολὺ μᾶλλον ἐπιμελητέον ἂν εἴη τῆς ἀληθείας· ὥσπερ τῶν νοσώδει ὄντι τὴν ὑγιεινὴν ἕξιν ὑπεῖας· καὶ γὰρ ὁ δοξάζων περὶ ὑγιείας,

οὐχ ὑπάρχῃ διαφέρειν πρὸς τὴν ἀλήθειαν. ἔτι εἰ ὅτι μάλιστα τοῦτο οὕτως ἔχει καὶ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ τόγε μᾶλλον, καὶ ἧττον ἔνεστιν ἐν τῇ φύσει τῶν ὄντων. οὐ γὰρ ἂν ὁμοίως φήσαιμεν εἶναι, τὰ δύο ἄρτια καὶ τὰ τρία. οὐδ' ὁμοίως διέψευσται ὁ τὰ πεντήκοντα οἰόμενος, καὶ ὁ χίλια. εἰ οὖν μὴ ὁμοίως, δῆλον ὅτι θατέρου ἧττον. ὥστε μᾶλλον ἀληθεύει. εἰ οὖν τὸ μᾶλλον ἐγγύτερον, εἴη τις ἂν τι ἀληθὲς, οὗ ἐγγύτερον τὸ μᾶλλον ἀληθές. κἂν εἰ μὴ ὄντος, ἀλλ' ἤδη γέ τι ὄντος βεβαιότερον καὶ ἀληθινώτερον, καὶ τὸν λόγον ἀπεμαγμένοι ἂν εἶεν μᾶλλον τοῦ ἀκράτου καὶ κωλύον τόν τι τῇ διανοίᾳ οἴεσθαι. ὅτι δὲ πᾶσι φαίνεται δόξης καὶ ὁ πρωταγόρου λόγος. καὶ ἀνάγκη ὁμοίως ἀμφῶ αὐτοὺς, ἢ εἶναι ἢ μὴ εἶναι. ἔτι γὰρ τὰ δοκοῦντα πᾶσιν ὄντα ὄντ' εἶναι ἀληθῆ, καὶ τὰ φαινόμενα, ἀνάγκη πάντα ἅμα ἀληθῆ καὶ ψευδῆ εἶναι. πολλοὶ γὰρ τἀναντία ὑπολαμβάνουσιν ἀλλήλοις. καὶ τοὺς μὴ ταὐτὸ δοξάζοντας ἐαυτοῖς, διεψῦσθαι νομίζουσιν. ὥστ' ἀνάγκη τὸ αὐτὸ εἶναί τι καὶ μὴ εἶναι. καὶ εἰ τοῦτ' ὄντ', ἀνάγκη τὰ δοκοῦντα εἶναι πάντα ἀληθῆ. τὰ αὐτὰ γὰρ δοξάζουσιν ἀλλήλοις οἱ διεψευσμένοι καὶ ἀληθεύοντες. εἰ οὖν ἔχει τὸ ὂν τοῦτο, ἀληθεύουσι πάντες. ὅτι μὲν οὖν ἀπὸ ταὐτὰ εἰσὶ διανοίας ἀμφότεροι οἱ λόγοι, δῆλον. ὅτι δὲ δυσχερὲς αὐτοὺς τρόπος πρὸς ἄπαντας ταὐτὸν εὐτυχίας. οἱ μὲν γὰρ πειθοῦς δέονται, οἱ δὲ βίας. ὅσοι μὲν γὰρ ἐκ τοιαύτης ὑπέλαβον οὕτως, τούτων λίαν τοσήδε ἄγνοια. οὐ γὰρ πρὸς τὸν λόγον, ἀλλὰ πρὸς τὴν διάνοιαν ἡ ἀπάντησις αὐτῶν. ὅσοι δὲ λόγου χάριν λέγουσι, τούτων δ' ἐλεγχοί εἰσι, τοῦτον τὴν φωνὴν λόγου, καὶ τὸν ἐν τοῖς ὀνόμασιν. ἐλήλυθε δὲ τοῖς διαφερομένοις αὐτὴ δόξα ἐκ τῶν αὐθητῶν. ἡ μὲν γὰρ ἅμα τὰς ἀντιφάσεις καὶ τἀναντία ὑπάρχειν, ὁρῶσιν ἐκ τοιούτου τινὸς μὲν ἅμα τἀναντία. εἰ οὖν μὴ ἐνδέχεται γε εἶναι τὸ μὴ ὄν, πρότερον ἦν ὁμοίως τὸ πρᾶγμα ἀμφοῖν

ὥστε περὶ μὲν ἀγαθοῦ

ὡς περ καὶ Ἀναξαγόρας με μίχθαι φάν τὸ φαινόμενον φησὶ καὶ Δημόκριτος· καὶ γὰρ οὗτος τὸ κενὸν καὶ τὸ πλῆρες ὁμοίως καθ' ὅτιοῦν ὑπάρχειν μέρος· καίτοι τὸ μὲν ὄν, τοῦτ' εἶναι· τὸ δὲ μὴ ὄν, πρὸς τὸ μὲν τοὺς ἐκ τούτων ὑπολαμβάνοντας, ἐρεῖν μὲν· ὅτι πρόπον μὲν τινα ὀρθῶς λέγουσι· πρόπον δέ τινα ἀνοήτως· τὸ γὰρ οὐκ λέγεται διχῶς· ὥστ' ἔστιν οὐ πρόπον τινὰ δόξειεν ἂν εἶναι τοῦ μὴ ὄντος, ὅτι ἔστιν οὐ· καὶ ἅμα τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ μὴ ὄν· ἀλλ' οὐκ κατὰ τὸ αὐτὸ ὄν· δυνάμει μὲν γὰρ ἐνδέχεται ἅμα τὸ αὐτὸ εἶναι τἀναντία· ἐντελεχείᾳ δ' οὔ· ἔτι δ' ἄξιον μὲν καὶ τοὺς ὑπολαμβάνοντας καὶ ἄλλως οὐσίαν εἶναι τῶν ὄντων, ἣ οὔτε κίνησις ὑπάρχει, οὔτε φθορά· οὔτε γένεσις τὸ παράπαν· ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὰ φαινόμενα ἀληθῆ, ἐνίοις ἐκ τῶν αἰσθητῶν ἐλήλυθε· τὸ μὲν γὰρ ἀληθὲς οὐ πλήθει κρίνεσθαι δίκαιον τοῖς προσήκειν, οὐδὲ ὀλιγότητι· τὸ δ' αὐτό, τοῖς μὲν γλυκὺ γιγνομένοις δοκεῖ εἶναι· τοῖς δὲ πικρόν· ὥστε εἰ πᾶσι τὸ ἐναντίον· ἢ πᾶσιν παραφρονοῦν, δύο δ' ἢ τρεῖς ὑγιαίνοντες, ἦν οὖν εἶχον, δοκεῖν ἂν τούτους καίνυσθαι καὶ παραφρονεῖν· τοὺς δ' ἄλλους, οὐ· ἔτι δὲ πολλοῖς τῶν ἄλλων ζώων, τἀναντία φαίνεσθαι καὶ ἡμῖν· καὶ αὐτῷ δὲ ἑκάστῳ πρὸς αὐτὸν οὐ ταὐτὸ κατὰ τὴν αἴσθησιν ἀεὶ δοκεῖν· ποῖα οὖν τούτων ἀληθῆ ἢ ψευδῆ, ἄδηλον· οὐθὲν γὰρ μᾶλλον τάδε ἢ τάδε ἀληθῆ· ἀλλ' ὁμοίως· διὸ Δημόκριτός γέ φησιν, ἤτοι οὐθὲν εἶναι ἀληθὲς· ἢ ἡμῖν γ' ἄδηλον· ὅλως δὲ διὰ τὸ ὑπολαμβάνειν, φρόνησιν μὲν τὴν αἴσθησιν· ταύτην δ' εἶναι ἀλλοίωσιν, τὸ φαινόμενον κατὰ τὴν αἴσθησιν, ἐξ ἀνάγκης ἀληθὲς εἰρήκασιν· ἐκ τούτων γὰρ καὶ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Δημόκριτος καὶ τῶν ἄλλων ὡς ἕπος εἰπεῖν ἕκαστος· τοιαύταις δόξαις ἡγεμόνιστας ἔνοχοι· καὶ γὰρ Ἐμπεδοκλῆς μεταβάλλοντας τὴν ἕξιν, μεταβάλλειν φησὶ τὴν φρόνησιν· πρὸς παρὸν δ' μῆτις
" ἐν αὔξεται ἀνθρώποισι· τὴ δ' ἑνὸς ἑτέροις δὲ λέγει· ὅσον ἀλλοίοις μετέφυν, τόσσον
" ἀφρονέειν αἰεὶ καὶ τὸ φρονεῖν ἀλλοῖα παρέσεσθαι· καὶ Παρμενίδης

" ἀπροφάνεται τὸν αὐτὸν τρόπον. ὡς γὰρ ἑκάστῳ τέχνη κρᾶσιν με-
" λέων πολυκάμπτων, τὸν νόῳ ἀνθρώποις παρίσταται. τὸ γὰρ αὐ-
τόδιον ὅπερ φρονεῖ μελέων φύσις ἀνθρώποις, καὶ πᾶσι καὶ παν-
τί. τὸ γὰρ πλέον ὄζει νοήματα. Ἀναξαγόρᾳ δὲ καὶ ἀπόφθεγμα μνημονεύε-
ται, πρὸς τὴν ἐτησίων τιν', ὅτι τοιαῦτα καὶ τοῖς ἔθνεσι τὰ ὄντα,
οἷα ἐν ὑπολάβωσι. φασὶ δὲ καὶ τὸν Ὅμηρον, τοιαύτην ἔχοντα
φαίνεσθαι τὴν δόξαν, ὅτι ἐπήνεσε τὸν ἐκτραπῶς ὀβέσθαι ὑπὸ φιλο-
γύνης, καὶ ἄλλο φρονέοντα, ὡς φρονοῦντας μὴ καὶ τοὺς παρα-
φρονοῦντας. ἄλλου τινὸς δηλονότι. ὅτι εἰ ἀμφότεραι φρονή-
σεις, καὶ τὰ ὄντα ἄμα οὕτω τ' ἂν καὶ οὐχ οὕτως ἔχοι. ἢ καὶ χαλεπώ-
τερον τὸ συμβαῖνον ὄζειν. εἰ γὰρ οἱ μάλιστα τὸ ἐνδεχόμενον ἀληθὲς ἑω
ρακότες, οὗτοι δεῖσιν οἱ μάλιστα ζητοῦντες αὐτὸ καὶ φιλοῦντες.
οὗτοι τοιαύτας ἔχουσι τὰς δόξας, καὶ ταῦτα ἀπροφάσιστον τοιαῦτα περὶ φρονήσεως, πῶς ἂν ἄξιον εἴη μισεῖν τοὺς φιλοσοφεῖν ἐγχει-
ροῦντας. τὸ γὰρ τὰ πετώματα ἀνώκτον, τὸ ζητεῖν ἂν εἴη τὴν ἀλήθει-
αν. αἴτιον δὲ φησὶ δόξης τούτοις, ὅτι περὶ τῶν ὀμμάτων μὴ τὴν ἀ-
λήθειαν ἐσκόπουν. τὸ δὲ μὴ τοῦ πῶλαβον εἶναι τὸ αἰσθητικὸν μό-
νον. ἐν δὲ τούτοις, πολλὴ ἡ τοῦ ἀορίστου φύσις ἐνυπάρχει καὶ ἡ
τοῦ ὅλου. οὕτως, ὥσπερ εἴπομεν. διὸ εἰκότως μὴ λέγουσιν. ὀκ
ἀληθῆ δὲ λέγουσι. οὕτω γὰρ ἁρμόττει μᾶλλον εἰπεῖν, ἢ ὡς περ
Ἐμπεδοκλῆς ἢ Ξενοφάνης. ἔτι δὲ πᾶσαν ὁρῶντες ταύτην μι-
νουμένην τὴν φύσιν. καὶ τὸ μεταπίπτον τοσοῦτον, οὐδὲν
ἀληθευόμενον, περὶ γε τὸ παντὸς τοιαύτην μεταβάλλον, οὐκ
ἐνδέχεσθαι ἀληθεύειν. ἐκ γὰρ ταύτης φλυαρίας ἐξιώθησαν
ἢ ἀκροτάτην δόξαν τῶν εἰρημένων, ἢ τῶν φασκόντων ἡρακλεί-
τειν. καὶ οἷόν Κρατύλῳ εἶχεν. ὃς τὸ τελευταῖον, ὅθεν ὡρμᾶτο λέ-
γειν. αὐτὰ τὸν δάκτυλον κινεῖν μόνον, καὶ ἡρακλείτῳ πιστεύσαντι, ὅτι
ὧν αὐτῷ πταιομένῳ ὀκ ὄζειν ἐμβλῶσαι. αὐτὸς δὲ ὤετο δεῖν μὴ λέ-
γειν. ἡμεῖς δὲ
πρὸς τοῦτ' ἀπολογούμεθα. ὅτι τὸ μὲν μεταβάλλον ὅτι μεταβάλλει
ἔχει τινὰ καὶ αὐτὸ ἀληθῆ λόγον μὴ οἴεσθαι δεῖν. καίτοι ὄζειν γε ἀμφοῖν
τὴν ὄσιμον

τήσιμον· τότε γὰρ ἀποβάλλον ἔχει τί τῶν ἀποβαλλομένων, καὶ τῶν γινομένων ἤδη ἀνάγκη τί εἶναι· ὅλως τε εἰ φθείρεται, ὑπάρξῃ τι ὄν· καὶ εἰ γίνεται, ἔξ οὗ γίνεται· καὶ ὑφ' οὗ γίνεται ἀναγκαῖον εἶναι· καὶ τοῦτο μὴ εἶναι εἰς ἄπειρον· ἀλλὰ ταῦτα ὡσαύτως, ἐκεῖνα λέγομεν· ὅτι οὐ τὸ αὐτὸ ὄντι τὸ μεταβάλλειν καὶ τὸ ποσὸν καὶ κατὰ τὸ ποιόν· καὶ τὸ μὲν οὖν τὸ ποσόν, ἕξω μὲν μένον, ἀλλὰ κατὰ τὸ εἶδος ἄπαντα γινώσκομεν· ἐπιδεξίον ἐπιτιμῆσαι τοῖς οὕτως ὑπολαμβάνουσιν· ὅτι καὶ αὐτῶν τῶν αἰσθητῶν ἐστὶ τῶν ἐλαχίστων τὸν ἀριθμὸν εἰδότες οὕτως ἔχοντα, ὡς εἰ ὅλου τοῦ οὐρανοῦ ὁμοίως ἀπεφαίνοντο· οὐ γὰρ ὡς εἰ ἡμᾶς τοσαῦθ' ἡ τοῦ τόπου, ἐν φθορᾷ καὶ γενέσει διατελεῖ μόνον ὢν· ἀλλ' οὐθὲν ὡς εἰπεῖν μόριον τοῦ παντὸς ὄντι· ὥστε δικαιότερον ἂν δι' ἐκεῖνα τούτων ἀπεφαίνοντο, ἢ διὰ ταῦτα ἐκείνων κατεψηφίσαντο· ἔτι δὲ δῆλον ὅτι καὶ πρὸς τούτους τοὺς τοῖς πάλαι λεχθεῖσιν ἐροῦμεν· ὅτι χαρίεσσιν ἀκίνητός τις φύσις, δεκτέον αὖ τοῖς, καὶ ὡσαύτως αὖ τούς· καίτοι γε συμβαίνει τοῖς ἅμα φάσκουσιν εἶναι καὶ μὴ εἶναι, μᾶλλον φαίνεσθαι τὰ ἠρεμεῖν ἢ κινεῖσθαι· οὐχ ἧττον εἰς ὅ, τι μεταβάλλει· ἅπαντα γὰρ ὑπάρχει πᾶσι· περὶ δὲ φρονήσεως ὡς οὐ πᾶν τὸ φαινόμενον ἀληθές· πρῶτον μὲν, ὅτι οὐδὲ αἰσθησις ψευδὴς τοῖς γε οὖσιν· ἀλλ' ἡ φαντασία οὐ ταυτὸν τῇ αἰσθήσει· εἶτα ποῖον θαυμάσαι, εἰ τοῦ τὰ πρόσω σοι πότερον τηλικαῦτά ἐστι τὰ μεγέθη, καὶ τὰ χρώματα τοιαῦτα, οἷα τοῖς ἄπωθεν φαίνεται, ἢ οἷα τοῖς ἐγγύθεν, καὶ πότερον οἷα τοῖς ὑγιαίνουσιν· ἢ οἷα τοῖς νοσοῦσι· καὶ βαρύτερα, πότερον οἷα τοῖς ἀσθενέσι, ἢ οἷα τοῖς ἰσχύουσι· καὶ ἀληθῆ πότερον οἷα τοῖς καθεύδουσιν, ἢ οἷα τοῖς ἐγρηγορόσιν· ὅτι μὲν γὰρ οὐκ οἷον ταὐτά, φανερόν· οὐθὲν δὲ μᾶλλον ἐὰν ὑπολάβῃ νύκτωρ ἀληθῆ εἶναι, ὧν ἐν λιβύῃ, πράττεται εἰς τὸ ὠιδεῖον· ἔτι δὲ περὶ τοῦ μέλλοντος ὡσαύτως καὶ πλάττων λέγει, οὐδὲν ὁμοίως κυρία ἡ τοιαύτη δόξα καὶ ἡ τοῦ φρονοῦντος, οἷον περὶ τῶν μελλόντων

ἔσεσθαι ὑγιοῦς, ἢ μὴ μέλλοντος· ἔτι δὲ ἐπαὐτῶν τῶν αἰσθήσεων,
οὐχ ὁμοίως κυρία ἡ τοῦ ἀλλοτρίου καὶ ἰδίου, ἢ τοῦ πλησίον· καὶ τοῦ
αὐφλ. ἀλλὰ περὶ μὲν χρώματος, ὄψις, οὐ γεῦσις· περὶ δὲ χυμοῦ,
γεῦσις· ἀλλοῦλε ὄψις· ὧν ἑκάστῃ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ περὶ τὸ αὐτὸ,
οὐδέποτε φησὶν ἅμα οὕτως καὶ οὐχ οὕτως ἔχειν· ἀλλοῦ δ' ἐν ἑτέρῳ
χρόνῳ περὶ μείζονος πάθους ἢ μφισβήτησαν· ἀλλὰ περὶ τὸ ᾧ συμβέ-
βηκε τὸ πάθος· λέγω δ' οἷον, ὁ μὲν αὐτὸς οἶνος, δόξῃ αὖ ἢ μετα
βαλὼν, ἢ τοῦ σώματος μεταπεσόντος, ὅτι μὲν εἶναι γλυκὺς
ὅτι δὲ οὐ γλυκύς· ἀλλοῦ τότε γλυκὺ οἷόν ἐστιν ὅταν ᾖ, οὐδεπώ
ποτε μετέβαλεν· ἀλλ' εἰ ἀληθεύῃ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἔστιν ἐξ αὐάγ-
κης τὸ ἐσόμενον γλυκὺ γοιοῦν· καίτοι τοῦτο αἱροῦσιν, οὗτοι
οἱ λόγοι ἅπαντες, ὥσπερ καὶ οὐσίαν μὴ εἶναι καθ' ἑαυτήν· οὕτω μὴ
ἐξ αὐάγκης μηθέν· τὸ γὰρ αὐαγκαῖον, οὐκ ἐνδέχεται ἄλλως καὶ
ἄλλως ἔχειν· ὥστε εἴ τι ἔστιν ἐξ αὐάγκης, οὐχ οὕτως τι καὶ ὄχ-
τως· ὅλως τε εἰ πέρ ἐστι τὸ αἰσθητὸν μόνον, οὐθὲν ἂν εἴη μὴ ὄντων τῶν
ἐμψύχων· αἴσθησις γὰρ οὐκ ἂν εἴη· τὸ μὲν οὖν μήτε τὸ αἰσθητὸν εἶ
ναι, μήτε τὸ αἰσθήσασθαι, ἴσως ἀληθές· τοῦ γὰρ αἰσθανομένου,
πάθος τοῦτό ἐστι· τὸ δὲ τὰ ὑποκείμενα μὴ εἶναι, ἄλλης εἰσὶ τῶν αἰ
σθήσεων, καὶ οὐκ αἰσθήσεως, ἀλλ' ὑπάρχοντος· οὐ γὰρ δὴ ἡ γε αἴσθησις αὐ-
τὴ ἑαυτῆς ἐστιν· ἀλλ' ἔστί τι πέρα παρὰ τὴν αἴσθησιν ὃ ἀναίσθητον
εἶναι αἰσθήσεως· τὸ γὰρ κινοῦν, τοῦ κινουμένου πρότερόν
ἐστι· καὶ εἰ λέγεται πρὸς αἰσθητὰ ταῦτα αὐτὰ, σθένει ἧττον· εἰσὶ δέ τινες οἱ
ἀπορήσουσι τὰ ταῦτα πεπεισμένων, μὴ τὰ φύσει λόγους φύσεως μόνον
λεγόντων· ζητοῦσι γὰρ, τίς ὁ κείμενον τὸν ὑγιαίνοντα, μὴ ὅλως τὸν πε
φυκέναι κατὰ ὀρθῶς· τὰ δὲ φαινόμενα πορίσματα, ὁμοίως δοκεῖ
λέγειν ἀπορεῖν, πότερον καθ' ὁδὸν μᾶλλον ἢ ἐγκύκλιον μᾶλλον· δύνανται
δὲ αἱ ἀπορίαι αἱ φαινόμεναι πᾶσαι τὸ αὐτό· πάντων γὰρ λό-
γων ἀξιοῦσιν οὗτοι εἶναι αἰρχήν· γὰρ ζητοῦσι καὶ ταύτην διὰ
πόδειξεως λαμβάνειν· ἐπεὶ ὅτι οὐ πεπεισμένοι εἰσὶ, φανε-
ρόν ἐστιν ἐν ταῖς πράξεσιν· ἀλλὰ πρὸ εἴπομεν, τοῦτο αὐτῶν τὸ

πάθος

πάθος ἐστί. λόγον γὰρ ζητοῦσιν ὧν οὐκ ἔστι λόγος. ἀπόδειξεως γὰρ ἀρχὴ οὐκ ἀπόδειξίς ἐστιν. οὗτοι μὲν οὖν ῥᾳδίως ἂν τοῦτο πεισθεῖεν. ἔστι γὰρ οὐ χαλεπὸν λαβεῖν. οἱ δὲ τῷ λόγῳ τὴν βίαν μόνον ζητοῦντες, ἀδύνατον ζητοῦσιν. ἐναντίου γὰρ εἰπεῖν ἀξιοῦσιν· εὐθὺς ἐναντία λέγοντες. εἰ δὲ μή ἐστι πάντα πρόσται, ἀλλ' ἔνια ἔστι καὶ αὐτὰ καθ' αὑτά, οὐκ ἂν εἴη τὸ φαινόμενον ἀληθές· τὸ γὰρ φαινόμενον τινί ἐστι φαινόμενον· ὥστε ὁ λέγων ἅπαντα τὰ φαινόμενα εἶναι ἀληθῆ, ἅπαντα ποιεῖ τὰ ὄντα, πρόσται. διὸ καὶ φυλακτέον τοῖς τὴν βίαν ἐν τῷ λόγῳ ζητοῦσιν ἄμαθίαν καὶ ὑπόληψιν λόγου ἀξιοῦσιν· ὅτι οὐ τὸ φαινόμενον ἔστιν· ἀλλὰ τὸ φαινόμενον ᾧ φαίνεται· καὶ ὅτι φαίνεται καὶ ἢ καὶ ὡς· ἂν δὲ ὑπόληψιν μὴ λόγου, μὴ οὕτω δὲ ὑπόληψιν, συμβήσεται αὐτοῖς τὰ ἐναντία τε χὠ λέγων· ἐνδέχεται γὰρ τὸ αὐτὸ, κατὰ μὲν τὴν ὄψιν, μέλι φαίνεσθαι· τῇ δὲ γεύσει, μή· καὶ τῶν ὀφθαλμῶν δυεῖν ὄντοιν, μὴ ταὐτὸ κάτοπτρα τῇ ὄψει, ἐὰν ὦσιν ἀνόμοια· ἐπεὶ πρός γε τοὺς διὰ τὰς παίδας εἰρημένας αἰτίας τὸ φαινόμενον φάσκοντας ἀληθὲς εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο παίδα μοίως εἶναι ψευδῆ καὶ ἀληθῆ· οὔτε γὰρ ἅπασιν ταὐτὰ φαίνεσθαι, ὅτι αὐτῷ ἀεὶ ταὐτά· ἀλλὰ πολλάκις ταὐναντία κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον· ἡ μὲν γὰρ ἁφὴ, δύο λέγει ἐν τῇ ὑπάρξει τῶν δακτύλων· ἡ δ' ὄψις ἕν· αἰσθάνεται τε τῇ αὐτῇ μὲν κατὰ τὸ αὐτὸ αἰσθήσει καὶ ὡσαύτως ἢ ἐν ᾧ αὐτῷ χρόνῳ· ὥστε τοῦτ' ἂν εἴη ἀληθές· ἀλλ' ὅσα διὰ τοῦτο ἀναιρεῖ τοῖς μὴ διὰ παρείαν, ἀλλὰ λόγου χάριν λέγουσιν, ὅτι δύ' ἐστὶν ἀληθὲς τοῦτο· ἀλλὰ τοῦτο ἀληθές. ὡς ὥσπερ δὴ πρότερον εἴρηται, ἀναιρεῖ καὶ πρόσται πάντα, τὸ πρὸς δόξαν καὶ αἴσθησιν· ὡς γοῦν τὰ λεγόμενα, οὔτε ἔσεσθαι θέλει· μηθενὸς προσδοξάσαντος· εἰ δὲ λέγουσιν ἔσεσθαι, δῆλον ὅτι δύναται εἶναι πρὸ δόξαν· ἔτι εἰ ἔστι, πρὸς ἐνίοις πρὸ ὠφελιμώτερον· καὶ εἰ τὸ αὐτὸ καὶ ἡμῖν καὶ ἴσον· ἀλλὰ οὐ πρὸ τὸ δοκεῖν τὸ ἴσον· πρὸ δὲ τὸ δοξάζειν ταὐτὸ ἄνθρωπος καὶ τὸ δοξαζόμενον οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος, τὸ δοξάζον· ἀλλὰ τὸ δοξαζόμενον· εἰ δὲ-

καὶ ἔσται πρῶτον τὸ δοξάζον, ἀπειρα ἔσται τὰ εἴδη τὸ δοξάζον. ὅτι μὲν οὖν βεβαιοτάτην δόξαν πάντων, τὸ μὴ εἶναι ἀληθεῖς ἅμα τὰς ἀντικειμένας φάσεις, ἢ τί συμβαίνει τοῖς οὕτω λέγουσι, καὶ διὰ τί οὕτω λέγουσι, τοσαῦτα εἰρήσθω· ἐπεὶ δ' ἀδύνατον τὴν αὐτὴν φασιν ἀληθεύεσθαι ἅμα καὶ τοὐναντίον, φανερὸν ὅτι οὐδὲ ταὐναντία ἅμα ὑπάρχειν ἐνδέχεται τῷ αὐτῷ. τῶν μὲν γὰρ ἐναντίων, θάτερον στέρησίς ἐστιν ἑκάτερον· οὐσίας δ' ἡ στέρησις, ἀπόφασίς ἐστιν ἀπό τινος ὡρισμένου γένους· εἰ οὖν ἀδύνατον ἅμα καταφάναι ἢ ἀποφάναι ἀληθῶς, ἀδύνατον, καὶ ταὐναντία ὑπάρχειν ἅμα· ἀλλ' ἡ πῇ, ἅμφω, ἢ θάτερα μέν πῃ· θάτερον δὲ ἁπλῶς· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ μεταξὺ ἀντιφάσεως ἐνδέχεται εἶναι οὐθέν· ἀλλ' ἀνάγκη ἢ φάναι ἢ ἀποφάναι ἓν καθενὸς ὁτιοῦν· δῆλον δὲ πρῶτον μὲν ὁρισαμένοις, τί τὸ ἀληθὲς καὶ ψεῦδος. τὸ μὲν γὰρ λέγειν τὸ ὂν μὴ εἶναι, ἢ τὸ μὴ ὂν εἶναι, ψεῦδος· τὸ δὲ τὸ ὂν εἶναι, καὶ τὸ μὴ ὂν μὴ εἶναι, ἀληθές· ὥστε καὶ ὁ λέγων εἶναι ἢ μὴ εἶναι ἀληθεύσει, ἢ ψεύσεται· ἀλλοῦτε τὸ ὂν λέγει μὴ εἶναι, ἢ εἶναι, οὔτε τὸ μὴ ὄν. ἔτι ἦ τοι μεταξὺ ἔσται τι ἀντιφάσεως, ὥσπερ τὸ φαιὸν μέλανος καὶ λευκοῦ, ἢ ὡς τὸ μηδέτερον ἀνθρώπου καὶ ἵππου. εἰ μὲν οὖν οὕτως, ἔσται ἀλλοίωσις ἐκ μὴ ἀγαθοῦ εἰς ἀγαθὸν μεταβαίνοι ἐκ μὴ ἀγαθοῦ εἰς ἀγαθὸν μεταβαίνοι· ἢ ἐκ τούτου εἰς μὴ ἀγαθόν· νῦν δὲ φαίνεται τὸ γιγνόμενον μεταβολὴ, ἀλλ' ἢ εἰς τὰ ἀντικείμενα ἢ μεταξύ· εἰ δ' ἔστι μεταξύ, καὶ ὅτων εἴη ἀντίς εἰς λευκὸν, οὐκ ἐκ μὴ οὐ λευκοῦ γίνεσθαι· πῶς δὴ χρὴ ταῦτα; ἔτι πῶς τὸ διανοητὸν, καὶ νοητὸν ἢ διάνοια ἢ κατάφησιν ἢ ἀπόφησιν· τοῦτο δὲ ἐξ ὁρισμοῦ δῆλον, ὅταν ἀληθεύῃ ἢ ψεύδηται· ὅταν μὲν οὖν σωθῇ, φᾶσαι ἢ ἀποφᾶσαι ἀληθεύειν· ὅταν δὲ ὠλῇ, ψεύδεσθαι· ἔτι παρὰ πάσας δεῖ εἶναι τὰς ἀντιφάσεις· εἰ μὴ λόγῳ ἕν ἐκάλει ὥστε τὴν οὐσίαν ἀληθεύσει τίς, οὐ τοῦ κατὰ ἀληθεύσει καὶ παρὰ τὸ ὂν ἢ τὸ μὴ ὂν ἔσται· ὥστε παρὰ γίγνεσθαι καὶ φθορὰν, μεταβολή τις ἔσται· ἔτι τῶν ὄντων γίγνεσθαι ἢ ἀπόφασις τὸ ἐναντίον ἐπιφέρει· καὶ ἐν ῥητοῖς ἔσται· οἷον ἐν ἀριθμοῖς· οὐ πᾶς περιττὸς, ἄρτιος· οὐδὲ πᾶς ἄρτιος, περιττός· ἀλλὰ δῆλον· ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ δὲ δῆλον· ἔτι εἰς ἄπειρον

βαδιεῖται·

βασθεῖται· ἢ οὐ μόνον ἡ μιόλια τὰ ὄντα ἔσαι, ἀλλὰ καὶ πολέω·
πολέλιμ γὰρ ἔσαι ἀποφῆσαι τοῦτο πρὸς τὴν φάσιν τὴν ἀπόφα
σιν, ἢ δ' ἔσαι Τί· ἡ γὰρ διαίρεσαι Τίς οὐ γοῦ ἀλλ· ἔτι ὅταν ἐρομθός
εἰλυκόν ὄδον, εἰ σῆ ὅτι ἔδ, ἔθεν ἄλλοα πέφλωκεν· ἢ τὸ εἶναι· ἀπόφα
σισ δὲ τὸ μὴ εἶναι· ἐλήλυθε δ' ἐνίοις οὕτη ἡ δόξα ὥσπερ ἐκ αἰσίαι
τῶν παραδόξων· ὅταν γὰρ λύθν μὴ δύνωνται λόγθσ ἐρισ τικοῖ,
ἐνδόντεσ τῷ λόγω, σύμφασιν ἀληθὸ εἶναι τὸ συλλογιθέν· οἱ μὲ
ὧν διὰ τοιαύτην αἰτίαν λέγθσιν· οἱ δ', διὰ τὸ πάντων λόγθν ζη-
τεῖν· ἀρχὴ δὲ πρὸς ἅπαντας τούτους ἐξ ὁρισμοῦ· ὁρισμὸς δὲ σύν
ταξισ τοῦ σημαίνειν Τί ἀναγκαῖον εἶναι αὐτούς· ὁ γὰρ λόγοσ, οὗ τὸ
ὄνομα σημεῖον, ὁρισμὸς σύνεσται τοῦ πράγματος· ἔοικε δὲ μὴν Η
ρακλείτου λόγοσ λέγων πάντα εἶναι ἢ μὴ εἶναι ἅπαντα τὰ ἀλη-
θῆ τριῶν· ὁ δὲ ναξαγόρα, εἶναί Τι μεταξὺ φῆ ἀντιφάσεως· ὥστε
πάντα ψευδῆ· ὅταν γὰρ μιχθῇ, οὔτε ἀγαθὸν ἔτι ἐκ ἀγαθοῦ τὸ μί-
γμα· ὥστε οὐδὲν εἰ πεῖν ἀληθὸ· διωρισμένων δὲ τούτων, φανερὸν,
ὅτι τὰ μοναχῶ λεγόμενα τὰ κατὰ πάντων, ἀδύνατ' ὑπάρχ'
χειν· ὥσ τινὸ λέγθσιν, οἱ μὴ ἔθεν φάσκοντεσ ἀληθὸ εἶναι·
οὐθὲν γὰρ κωλύει φασὶν ἅπαντα εἶναι, ὥσπερ τὸ τὴν διάμετρον σύμμετρον εἶναι· οἱ δὲ πάντα ἀληθῆ· ἔδοξε δ' αὐτοῖς οἱ λόγοι
οἱ αὐτοὶ τῷ ἡρακλείτου· ὁ γὰρ λέγων ὅτι πάντα ἀληθῆ καὶ πάντα
ψευδῆ, καὶ χωρὶς λέγει τῶν λόγων ἑκάτερον τούτων· ὥστε εἴ περ ἀ
δύνατα ἐκεῖνα, καὶ ταῦτα ἀδύνατ' εἶναι· ἔτι δὲ φανερῶς ἀντι-
φάσεισ εἰσὶν, αἱ οὐχοἱόν τε ἅμα ἀληθεῖσ εἶναι· ἀλλ' ἡδὺ ψευδεῖς πά
σασ καίπερ δόξαν αὐ μᾶλλ' ἐνδέχεσθαι ἐκ τῶν εἰρημένων· ἀλλὰ
πρὸς ἅπαντασ τοὺς τοιούτουσ λόγουσ αἰτεῖσθαι δεῖ καθάπερ ἐ
λέχθη καὶ ἔμπροσθεν, τὸ φάναι τι λόγοις, οὐχὶ εἶναί τι καὶ μὴ εἶναι· ἀλλὰ σημαί-
νειν τι· ὥστε τὸ ἐξ ὁρισμοῦ δεικτέον λαβόντας τί σημαίνει τὸ ψεῦ-
δοσ ἢ τὸ ἀληθές· εἰ δὲ μηδὲν ἄλλο ἢ τὸ ἀληθὸ φάναι ἢ ἀποφά-
ναι, ψεῦδόσ ἐστιν, ἀδύνατον πάντα ψευδῆ εἶναι· ἀνάγκη γὰρ δὴ
ἀντιφάσεωσ θάτερον εἶναι μόριον ἀληθὸ· εἰ τοίνυν τὸ φάναι

ἢ ἀποφάναι ἀναγκαῖον, ἀδύνατον ἀμφότερα ψευδῆ εἶναι. θάτερον γὰρ μέρος ἀντιφάσεως ψεῦδός ἐστιν. συμβαίνει δὴ καὶ τὸ θρυλλούμενον πᾶσι τοῖς τοιούτοις λόγοις αὐτοὺς ἑαυτοὺς ἀναιρεῖν. ὁ μὲν γὰρ πάντα ἀληθῆ λέγων, καὶ τὸν ἐναντίον αὐτοῦ λόγον ἀληθῆ ποιεῖ· ὥστε τὸν ἑαυτοῦ οὐκ ἀληθῆ. ὁ γὰρ ἐναντίος οὐφήσει εἶναι αὐτὸν ἀληθῆ. ὁ δέ, πάντα ψευδῆ, καὶ αὐτὸς ἑαυτόν. ἐὰν δ' ἐξαιρῶνται ὁ μὲν τὸν ἐναντίον ὡς οὐκ ἀληθὴς μόνος ἐστίν, ὁ δὲ τὸν αὐτὸν αὐτοῦ, ὡς ψευδῆ, ἔσται οὐδὲν ἧττον ἀπείρους συμβαίνειν αὐτοῖς αἰεὶ λόγους ἀληθεῖς καὶ ψευδεῖς, ὁ δὲ λέγων ἀληθῆ λόγον ἀληθῆ, προσυπακούσεται τὸ, ὅτι ἀληθής· τοῦτο δὲ εἶναι ἄπειρον βαδιεῖται φανερὸν δὲ τοῦτο διὰ τοῦδε ῥηθέντος λέγουσιν, οὐδὲν πάντα κινεῖσθαι. εἰ μὲν γὰρ ἠρεμεῖ πάντα, ἀεὶ ἀληθῆ λέγουσιν ἔσονται· φαίνεται δὲ τοῦτο μεταβάλλον. ὁ γὰρ λέγων ποτὲ, αὐτὸς οὐκ ἐρεῖ, καὶ πάλιν ἐρεῖ. εἰ δὲ πάντα κινεῖται, οὐθὲν ἔσονται ἀληθές. πάντα ἄρα ψευδῆ. ἀνάγκη δὲ δῆλον εἶναι ὅτι ἀδύνατον. ἔτι ἀνάγκη τὸ ὂν μεταβάλλειν.

ἔκτινος γὰρ εἰσὶν ἡ μεταβολή· ἀλλὰ μὴν οὐ τῶν ἠρεμούντων ἢ κινουμένων ἀεί· οὐδὲν γὰρ ἵσταται ἢ κινεῖται ἀεί· ὅτι γὰρ τὸ ἀεὶ κινούμενον ἢ τὸ πρῶτον κινοῦν ἀκίνητον ἔσται.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ, ΤΟ Δ.



Ρχὴ ἡ, μὴν λέγεται οὗθεν αὐτὶς τοῦ πρώτου μαχρόσ κι μυθείη πρῶτρ, οἷον, τοῦ μήκους. καὶ ὁδοῦ. ἐντῶθεν μὴν αὕτη ἀρχή. ὄξὲ ναντίας δὲ, ἕτερα. ἡδὲ ὅθεν αὐκαὶλλε σθε ἕκαστον γἠύοιτο. οἷον καὶ μαθήσεως, οὐκαὶπὸ τοῦ πρώτου καὶ φ' τοῦ πρώτου μαρτ ἀρχῆσ ἐνίοτε ἀρκτέον. ἀλλ' ὅθεν ξᾶττὸν μάθοι. ἡ ἢ, ὅθεν πρῶτ' ἐστὶν ἐ ἐνυπάρχοντ. οἷον ὡσ τοῖσ ξύλοις. ἐ οἰκία μέλι. ἢ τ ζώων, οἱ μ καρδ. οἱ δὲ ἐγκέφαλ. οἱ δ', τι αὐτύχωσι τοιοῦτον ὑπολαμβάνουσιν. ἡδὲ, ὅθεν ἐστὶν τοῦ πρώτου μὴ ἐνυπάρχοντος. καὶ ὅθεν πρῶτον ἡ κίνησισ πέφυκε ἄρχεσθαι. ἐ ἡ μεταβολή. οἷον, τὸ τέκνον ἐκ τοῦ παιδὸσ τῆς μητρός. ἡ μάχη, ἐκ τῆς λοιδορίασ. ἡδὲ, ὅθεν αἱ προαίρεσιν κινεῖται αἱ κινοῦμεναι. ἢ μεταβάλλοντα μεταβάλλονται. ὥσπερ οἱ τεχνῖται πρῶτα ἀρχαὶ ἡ αἰδῶ ἀσεῖαι. ἡ αἴβασισ εἶναι, ἢ τυραννίδες, ἀρχαὶ λέγονται ἡ αἰτίχαι. καὶ τούτων αἱ ἀρχιτέκτονικαὶ μάλιστα. ἔτι ὅθεν γνωστὸν τὸ πρᾶγμα πρῶτον. ἡ αὐτὴ ἀρχὴ λέγεται τοῦ πράγματος. οἷον τῶν ἀποδείξεων, αἱ ὑποθέσεισ. ἰσαχῶσδὲ ἡ τοῦ αἰτίου λέγεται. πάντα γὰρ τὰ αἴτια ἀρχαί. πασῶν μὲν οὖν κοινὸν τῶν ἀρχῶν, τὸ πρῶτον εἶναι. ὅθεν ἡ ὅστιν ἢ γίνεται, ἢ γιγνώσκεται. τούτων δὲ αἱ μὲν ἐνυπάρχουσί εἰσιν. αἱ δὲ ἐκτός. διὸ, ἡ μὲν φύσισ ἀρχὴ, ἢ τὸ στοιχεῖον. ἡ διάνοια. ἡ προαίρεσις. ἡ οὐσία. ἡ τὸ οὗ ἕνεκα.

πολλαχῶς, ἡ τοῦ γιγνομένου ἢ φθαρτοῦ κινήσεως ἀρχή, τοῦτο θ' ὁμοίως καὶ τὸ κακόν· αἴτιον δὲ λέγεται, ἕνεκα μὲν τοῦ τέλους, ὃ οὗ ἕνεκα τἆλλα γίνεται ἢ ὑπάρχοντος· οἷον ὑγίεια τοῦ περιπατεῖν· διὰ τί περιπατεῖ; φαμέν, ἵνα ὑγιαίνῃ· καὶ εἰπόντες οὕτως, οἰόμεθα ἀποδεδωκέναι τὸν αἴτιον· καὶ ὅσα δὴ κινήσαντος ἄλλου μεταξὺ γίνεται τοῦ τέλους, οἷον τῆς ὑγιείας, ἰσχνασία ἢ κάθαρσις ἢ τὰ φάρμακα ἢ τὰ ὄργανα· πάντα γὰρ ταῦτα τοῦ τέλους ἕνεκά ἐστι· διαφέρει δὲ ἀλλήλων ὡς ὄντα τὰ μὲν ὡς ὄργανα, τὰ δὲ ὡς ἔργα· τὰ μὲν οὖν αἴτια, ἁπλῶς λέγεται τοσαυταχῶς· καὶ συμβαίνει δὲ πολλαχῶς λεγομένων τῶν αἰτίων, καὶ πολλὰ τοῦ αὐτοῦ αἴτια εἶναι κατὰ συμβεβηκός· οἷον τοῦ ἀνδριάντος, καὶ ἡ ἀνδριαντοποιητικὴ καὶ ὁ χαλκός, ἁπλῶς τῷ ἀνδριάς· ἀλλ' οὐ τῷ τοιόνδε· ἀλλ' οὐ τῷ λευκὸν ἢ πολυκλεῖτος· ἀλλ' οὐ τῷ ἐν Θήβαις· ἀλλ' οὐ τῷ ἐν καιρῷ· καὶ ὅσα δὴ κατὰ συμβεβηκὸς αἴτια, ἢ ἐγγύτερον ἢ μακρότερον λέγεται, οἷον εἰ τὸν λευκὸν ἢ μουσικὸν φαίη τις αἴτιον εἶναι τοῦ ἀνδριάντος· καὶ πάντα δὲ τὰ περιέχοντα τὰ κατὰ συμβεβηκὸς αἴτια λέγεται· οἷον εἰ Καλλίας ἢ ὅλως ἄνθρωπος· καὶ ἔτι τὰ κατὰ συμβεβηκὸς τούτων τινά· οἷον εἰ λευκὸν καὶ μουσικὸν ἔλεγε τὸν ἄνδρα τις· ἔστι δὲ καὶ τὰ κατὰ συμβεβηκὸς τῶν ἄλλων ἄλλα ἐλάττω καὶ μείζω· οἷον εἰ τὸν ἄνθρωπον ἢ τὸν ζῷον ἔλεγε τις αἴτιον εἶναι τοῦ ἀνδριάντος· ἀμφοτέρως γὰρ ὁ ἀνδριὰς ἄνθρωπος καὶ ζῷον· καὶ τὰ κατὰ συμβεβηκὸς δὲ τῶν αἰτίων ἢ ἐγγύτερον ἢ μακρότερον λέγεται· οἷον εἰ τὸν Πολύκλειτον ἢ τὸν γλύπτην ἔλεγε τις αἴτιον εἶναι τοῦ ἀνδριάντος· ἀμφοτέρως γὰρ ὁ ἀνδριὰς ἄνθρωπος καὶ ζῷον· καὶ τὰ τοιαῦτα δὲ

τὰ μέρη. τὰ δὲ, ὡς τὸ τέλειον εἶναι. τό, τι ὅλον καὶ ἡ σύνθεσις. καὶ τὸ εἶδος. τὸ δὲ ἀτόμου καὶ οἷα ξύλον. καὶ ὁ βουλεύσας, καὶ ὅλως τὸ πρᾶξαι οὖν, τὰ μέν τε ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς ἢ στάσεως. τὰ δὲ ἄλλα, ὡς τὸ τέλος ἢ τὰ ἕνεκα τῶν ἄλλων. τὸ γὰρ οὗ ἕνεκα βέλτιστον, καὶ τέλος τῶν ἄλλων ἐθέλει εἶναι. διαφερέτω δὲ μηδὲν αὐτὸ εἰπεῖν εἰ ἀγαθὸν ἢ φαινόμενον ἀγαθόν. τὰ μὲν δὴ αἴτια, τοσαῦτά ἐστι τῷ εἴδει. τὸ δὲ τῶν αἰτίων, ἀριθμῷ μέν εἰσι πολλοί. καὶ φαίνονται ὄντες καὶ πλείω αἴτια γιγνόμενα τοῦ αὐτοῦ. καὶ οὐ κατὰ συμβεβηκός. οἷον τοῦ ἀνδριάντος καὶ τοῦ Πολυκλείτου καὶ ἄλλος ἀνδριαντοποιός. ὅτι συμβέβηκε τῷ ἀνδριαντοποιῷ Πολυκλείτῳ εἶναι. μὴ τὰ τοιαῦτα δὲ τὸ συμβεβηκός. οἷον ἄνθρωπος αἴτιος ἀνδριάντος. ἢ καὶ ὅλως ζῷον. ὅτι ὁ Πολύκλειτος ἄνθρωπος. ὁ δὲ ἄνθρωπος, ζῷον. ὅσα δὲ καὶ τῶν συμβεβηκότων, ἄλλο ἄλλων πρότερον, καὶ ἐγγύτερον. οἷον, εἰ ὀλβικὸς καὶ μουσικός, αἴτιος λέγοιτο τοῦ ἀνδριάντος. ἀλλὰ μὴ μόνον Πολύκλειτος ἢ ἄνθρωπος. ὥσπερ καὶ πάντα δὲ καὶ τὰ οἰκείως λεγόμενα καὶ τὰ κατὰ συμβεβηκός, τὰ μὲν ὡς δυνάμενα λέγεται, τὰ δὲ ὡς ἐνεργοῦντα. οἷον τοῦ οἰκοδομεῖν, οἰκοδόμος ἢ οἰκοδομῶν οἰκοδόμος. ὁμοίως δὲ λεχθήσεται καὶ ἐφ' ὧν τὰ αἴτια ταῦτα εἰρημένοις. οἷον τοῦ δὲ τοῦ ἀνδριάντος ἢ ἀνδριαντοποιός, ἢ ὅλως εἰκάζων ἢ χαλκοῦ τοῦ δέ, ἢ χαλκοῦ ἢ ὅλως ὕλης. καὶ ὧν τῶν συμβεβηκότων ὡσαύτως. ἔστι δὲ συμπλεκόμενα, ταῦτα καὶ ἐκεῖνα λεχθήσεται. οἷον ὁ Πολύκλειτος οὐδὲ ἀνδριαντοποιός. ἀλλὰ Πολύκλειτος ἀνδριαντοποιός. ἀλλ' ὁμοίως ἔστω ταὐτὸ δύο. τὸ μὲν πολλοὶ ἐξ. λεχθήσεται δὲ χωρίς. ἢ μᾶλλον ὡς τὸ καθ' ἕκαστον, ἢ ὡς τὸ γένος αὐτοῦ, ἢ ὡς τὸ συμβεβηκός. ἢ ὡς τὸ γένος τοῦ συμβεβηκότος. ἢ ὡς συμπλεκόμενα ταῦτα, ἢ κατὰ δύναμιν. ἢ ἀπλῶς λεχθήσεται. ἐπὶ ὡς ἐνεργοῦντα. διαφ-

φέρεσθαι τοσοῦτον, ὅτι τὰ μὲν ἐνυπάρχοντα τὰ καθ' ἕκαστον, ἅμα ἐστὶ καὶ ἀπόλυτα· αὐτὰ τὰ τί ἦν εἶναι· οἷον, ὅδε ὁ ἰατρὸς ὢν, τῷδε τῷ ὑπαρχομένῳ· καὶ ὅδε οἰκοδόμος, τῷδε τῷ οἰκοδομουμένῳ· τὰ δὲ κατὰ δύναμιν, οὐκ ἀεί· φθείρεται γὰρ ἅμα καὶ οἰκία καὶ οἰκοδόμος. στοιχεῖα λέγεται, ἐξ ὧν σύγκειται πρώτου ἐνυπάρχοντος ἀδιαιρέτου τῷ εἴδει, εἰς ἕτερον εἶδος· οἷον, φωνῆς, στοιχεῖα, ἐξ ὧν σύγκειται ἡ φωνὴ καὶ εἰς ἃ διαιρεῖται ἔσχατα· ἐκεῖνα δὲ μηκέτι εἰς ἄλλας φωνὰς ἑτέρας τῷ εἴδει αὐτῶν· ἀλλὰ καὶ διαιρῆται, τὰ μόρια ὁμοειδῆ. οἷον, ὕδατος τὸ μόριον, ὕδωρ, ἀλλ' ἔστης συλλαβῆς. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν σωμάτων στοιχεῖα λέγουσιν οἱ λέγοντες, εἰς ἃ διαιρεῖται τὸ σῶμα ἔσχατα· ἐκεῖνα δὲ μηκέτι εἰς ἄλλα εἴδει διαφέροντα σώματα· ἢ εἴ τι τοιοῦτον, τοῦτο στοιχεῖα λέγουσι. ὥσπερ ἁπλουστέρως δὲ καὶ τῶν διαγραμμάτων στοιχεῖα λέγεται. καὶ ὅλως τὰ τῶν ἀποδείξεων· αἱ γὰρ πρῶται τῶν ἀποδείξεων, λεγόμεναι στοιχεῖαι ἀποδείξεις ἐνυπάρχουσαι, αὐτῶν στοιχεῖα τὰ ἀποδείξεων λέγονται· εἰσὶ δὲ τοιοῦτοι συλλογισμοὶ οἱ πρῶτοι ἐκ τριῶν ὅροι μέσου. καὶ μεταφέροντες ἔστοιχεῖον καλοῦσιν ἐν ἑκάστῃ, ὃ ἐν ὂν καὶ μικρὸν, καὶ πολλαχῇ χρήσιμον· διὸ καὶ τὸ μικρὸν καὶ ἀδιαίρετον, στοιχεῖον λέγεται, στοιχεῖον λέγεται ὅθεν ἐλήλυθε τὰ μάλιστα καθόλου στοιχεῖα εἶναι· ὅτι ἕκαστον αὐτῶν ἓν ὂν καὶ ὅλου, ἐνυπάρχει ἢ ὅλον ἢ ὅτι πολλοῖς· καὶ τὸ ἓν ἁπλοῦν καὶ ἀρχάς τινας δηλοῖ εἶναι. ἐπεὶ οὖν τὰ καλούμενα γένη καθόλου ἀδιαίρετα (εἰσὶ γὰρ εἴδεσι λόγος αὐτῶν) στοιχεῖα τοῦ γένους λέγουσί τινες· καὶ μᾶλλον ἢ τοῦ διαφοράν· ὅτι καθόλου μᾶλλον τὸ γένος· ᾧ μὴ γὰρ ὑπάρχει διαφορὰ ὑπάρχει, καὶ τὸ γένος ἀκολουθεῖ· ᾧ δὲ τὸ γένος, οὐπαντὶ ὑπάρχει διαφορά· ἀπάντων ἢ κοινὸν τὸ εἶναι στοιχεῖον ἑκάστου· τὸ πρῶτον ἐνυπάρχον ἑκάστῳ· φύσις δέ ἐστι τοῦ ἑνὸς μὲν τρόπον, ἡ τῶν φυομένων γένεσις· οἷον εἴ τις ἐφεκτείνας λέγει τὸ υ· ἐφ' ᾧ δὲ, ἐξ οὗ φύεται πρῶτον τὸ φυόμενον ἐνυπάρχοντος· ἔτι ὅθεν ἡ κίνησις ἡ πρώτη ἐν ἑκάστῳ τῶν φύσει ὄντων ἐνυπάρχει ἢ αὐτὸ τοῦ πάσχειν· φύσει-

θατὴ λέγεται, ὅσα αὐξησιν ἔχει διὰ τέρατῶν ἄπτεσθαι ἀλλήλων συμπεφυκέναι ἢ πρὸς πεφυκέναι ὥσπερ τὰ ἐμπυρα· διαφέρει δὲ σύμφυσις ἀφῆς· ἐνθα μὲν γὰρ ἁπλῶς ἁπτεται τὰ ἕτερα τῶν ἑτέρων ἀναγκη εἶναι· ἐν δὲ τοῖς συμπεφυκόσιν, ὅτί τι ἐν τοῦτο αὐτὸ ἐν ἀμφοῖν, ὅπερ ἐστὶ καὶ τὸ ἅπτεσθαι, συμπεφυκέναι οὐκ εἶναι ἐνίοτε τὸ αὐτὸ σημαινόμενον. ἀλλὰ μὴν τὸ ποιόν· ἔτι δὲ φύσις λέγεται ἕξις πρώτου ὑποκειμένου τινὸς φύσει ὄντων, ἀρυθμίστου ὄντος οὐκ ἐπιβλήτου εἰκῆ δυνάμεως ἐπιτηδείου τοιοῦ, οἷον ἀνδριάντος ἢ τῶν σκευῶν τῶν χαλκῶν, ὁ χαλκὸς ἡ φύσις λέγεται· τῶν δὲ ξύλινων, ξύλον· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστου γάρ ἐστιν ἕκαστον, διασωζομένης τῆς πρώτης ὕλης· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον τῇ φύσει ὄντων τοῖς χειάφασιν εἶναι φύσιν· οἷον πῦρ· οἷον, γῆν· οἷον, ἀέρα· οἷον ὕδωρ· οἷον ἄλλο τι τοιοῦτον λέγομεν· οὐδὲ δένια τούτων· οὐδὲ, πάντα ταῦτα· ἔτι δὲ μᾶλλον λέγεται φύσις, ἡ τῇ φύσει ὄντων οὐσία· οἷον οἱ λέγοντες τὴν φύσιν εἶναι τὴν πρώτην ἑκάστοις ὑποκειμένην ὕλην, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς λέγει ὅτι φύσις ἐστὶ δένδρου ὁ μόνον μίξις τε καὶ ἀλλαξις τῶν μιγέντων ἐστί· φύσις δὲ τοῖς μὲν ὀνομάζεται ἀνθρώποις· ἡ δὲ ὅσα φύσει ἐστὶν ἢ γίνεται ἤδη, ὑπάρχοντος ἐξ οὗ πέφυκε γίνεσθαι ἢ εἶναι, ἀλλ' οὐ φαμὲν τὴν φύσιν ἔχειν, ἂν μὴ ἐξ ἅπαντος εἴδους τὸ μορφὴ· φύσει μὲν οὖν τὸ ἐξ ἀμφοτέρων τοῦτ' ἐστίν, οἷον τὰ ζῶα καὶ τὰ μόρια αὐτῶν· φύσις δ' ἐστὶν ἥ τε πρώτη ὕλη καθ' αὑτὴν ἀχώς, ἢ πρὸς αὐτὸ πρώτη· οἷον, τῶν χαλκοπλαστῶν γιγνομένων, πρὸς αὐτὰ μὲν πρῶτος ὁ χαλκός, ὅλως δὲ ἴσως ὕδωρ· εἰ πάντα τὰ τηκτὰ, ὕδωρ καὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ οὐσία· τοῦτο δ' ἐστὶ τέλος τῆς γενέσεως· μεταφορᾷ δὴ καὶ ἡ ὅλως πᾶσα οὐσία φύσις λέγεται διὰ ταύτην· ὅτι καὶ ἡ φύσις οὐσίαν τινὰς ὁρίζουσιν· ἐκ δὴ τούτων εἰρημένων ἡ πρώτη φύσις κυρίως λεγομένη ἐστὶν ἡ οὐσία ἡ τῶν ἐχόντων ἀρχὴν κινήσεως ἐν αὐτοῖς ἢ αὐτά· ἡ γὰρ ὕλη, τῷ ταύτης δεκτικὴ λέγεται εἶναι φύσις· καὶ αἱ γενέσεις καὶ φύεσθαι τῷ ἀπὸ ταύτης εἶναι κινήσεις· καὶ ἀρχὴ τῆς κινήσεως τῶν φύσει ὄντων, αὐτὴ ἐστὶν ἐνυπάρχουσά πως, ἢ δυνάμει ἢ ἐντελεχείᾳ. ἀναγκαῖον λέγεται, τὸ μὲν, οὐκ ἐνδέχεται ζῆν ὡσσαυτὸς· οἷον τὸ

ἀναπνεῖν ἢ ζῷον τῷ ζώῳ ἀναγκαῖον· ἀδύνατον γὰρ αὖθις τὸ τῶν εἶναι· μὴ ὧν αὖθις τὸ ἀγαθὸν μὴ ἐνδέχεται ἢ εἶναι, ἢ γενέσθαι ἢ τι κακὸν ἀπροβαλεῖν, ἢ στερηθῆναι· οἷον, τὸ πεῖν τὸ φάρμακον ἀναγκαῖον, ἵνα μὴ κάμνῃ· μὴ τὸ ὠλῶσαι εἰς αἴσιναν μὴ ἀπροβάλῃ τὴν χήμα. ἔστι τὸ βίαιον ἢ ἀβίαι· τοῦτο δέ ἐστὶ τὸ ὧν ἐκτὸς ὁρμὴ ὢν τῇ προαιρέσιν ἐμποδίζον ἢ κωλυτικόν· τὸ γὰρ βίαιον, ἀναγκαῖον λέγεται· ὃ δὲ ἀναγκαῖον, ὡς φησὶν Εὐριπίδης· τῶν γὰρ ἀναγκαίων πρᾶγμα, αἰσχρὸν ἔφυ· καὶ ἡ βίαι, ἀνάγκη τίς· ὥσπερ καὶ Σοφοκλῆς λέγει· ἀλλ' ἡ βίαι με ταῦτα ἀναγκάζει ποιεῖν· δοκεῖ καὶ ἀνάγκη, ἀμετάπειστόν τι εἶναι ὀρθῶς· ἐναντίον τῇ κατὰ τὴν προαίρεσιν κινήσει ἢ κατὰ λογισμόν· ἔτι τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι ἄλλως ἔχειν, ἀναγκαῖόν φαμεν ἔχειν οὕτως· ἢ κατοῦτο τὸ ἀναγκαῖον, καὶ τἄλλα λέγεται πάντα ἀναγκαῖα· τό τε βίαιον λέγεται, ἢ ποιεῖν ἢ πάσχειν, ὅτι, ὅταν μὴ ἐνδέχηται κατὰ τὸν ὁρμὴν δὲ καὶ τὸ βιαζόμενον, ὡς τοῦτο ἀναγκαίως ὂν ποιεῖν ἢ πάσχειν· ἢ ὧν μὴ ἕνδεκται ἄλλως· ἐστὶν ὧν αἰτίων τοῦ ζῶν καὶ τὰ ἀγαθὰ ὡσαύτως· ὅταν γὰρ μὴ ἐνδέχηται, ἐνθάδε μὴ τὸ ἀγαθὸν, ἐνθάδε δὲ τὸ ζῶν ἢ τὸ εἶναι αὖθις τινῶν, ταῦτα ἀναγκαῖα· ἢ καὶ τίς, ἀνάγκη τίς ὄντι αὐτὴ· ἔτι καὶ ἡ προαίρεσις τοῦ ἀναγκαίου· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται ἄλλως ἔχειν εἰ μὴ ποιεῖ προαίρεσιν ἄλλως· τούτου δ' αἴτια τὰ πρῶτα, ἃ ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν ἢ ζῷον ὁ συλλογισμός· τῶν μὲν δὴ, ἕτερος αἴτιος τοῦ ἀναγκαῖα εἶναι· τὰ δὲ, οὐδέν· οὐ γὰρ διὰ ταῦτα, ἕτερα ὄντα ἐξ ἀνάγκης· ὥστε τὸ πρῶτον κυρίως ἀναγκαῖον τὸ ἀπλοῦν ὄντι· τοῦτο γὰρ οὐκ ἐνδέχεται πλεοναχῶς ἔχειν· ὡς ἐν ᾧ διαιρεῖσθαι ἢ μὴ ἢ ἀκίνητα, ὄντα ἐκείνοις ὄντι βίαιον οὐδὲ παρὰ φύσιν· οὐ λέγεται τὸ μὲν, κατὰ συμβεβηκὸς, οἷον κορίσκος· ἢ τὸ μουσικὸν· ἢ κορίσκος μουσικός· ταὐτὸ γὰρ εἰπεῖν κορίσκος καὶ τὸ μουσικὸν, ἢ κορίσκος, ἢ μουσικὸς· καὶ τὸ μουσικὸν, καὶ τὸ δίκαιον· καὶ μουσικὸς δίκαιος κορίσκος· πάντα δὲ ταῦτα οὐ λέγεται κατὰ τὸ συμβεβηκός· τὸ μὲν γὰρ δίκαιον, καὶ τὸ μουσικὸν, ὅτι μὲν οὐσία συμβέβηκε, τὸ δὲ μουσικὸν καὶ κορίσκος.

ὅτι

ὅτι θάτερον θατέρῳ συμβέβηκεν· ὁμοίως δὲ ξόπον τινὰ καὶ ὁ μουσικὸς κορίσκος τῷ κορίσκῳ ἐν· ὅτι θάτερον τὸ μουσικὸν θατέρῳ συμβέβηκε τῶν ἐν τῷ λόγῳ· οἷον, τὸ μουσικὸν τῷ κορίσκῳ. ὁ δὲ μουσικὸς κορίσκος, δικαίῳ, κορίσκῳ· ὅτι ἑκατέρου μέρος τῷ αὐτῷ ἑνὶ συμβέβηκε ἐν· οὐδὲν γὰρ διαφέρει ἢ κορίσκῳ τὸ μουσικὸν συμβεβηκέναι, ἢ ἐκείνῳ τοῦτο· ὡσαύτως δὲ καὶ ἢ γνώμονος, καὶ ἢ τοῦ καθόλου τοῦ πρὸς ὁμωνύμων λέγηται τὸ συμβεβηκός· οἷον ὅτι ἀνθρώπου τὸ αὐτὸ τὸ μουσικὸς ἄνθρωπος· ἢ γὰρ ὅτι ζῷον ἀνθρώπῳ μία οὐσία, συμβέβηκε τὸ μουσικὸν, ἢ ὅτι ἄμφω τῷ καθ' ἕκαστον, τὸ μὲν συμβέβηκεν· οἷον, κορίσκῳ· ἄλλῳ δ' οὐδὲν αὐτὸν ξόπον ἄμφω ὑπάρχειν ἀλλὰ τὸ μὲν, ἴσως, ὡς ὑλικὸν ἐν τῇ οὐσίᾳ· τὸ δὲ, ὡς ἕξις ἢ πάθος τῆς οὐσίας· ὅσα μὴ ἔνι καθ' ὑποκειμένου λέγεσθαι τῶν πρός τι λέγεται ἐν τῷ καθ' αὑτὰ ἐν λεχθεῖσι, τὰ μὲν λέγεται ζῷ συνεχῆ εἶναι· οἷον φάκελος δεσμῷ, καὶ ξύλα κόλλῃ· ἢ γραμμὴ, καὶ κεκομμένη ἢ, συνεχὴς δὲ, μία λέγεται· ὡς περ καὶ τῶν μορίων ἕκαστον σκέλος καὶ βραχίων· αὐτῶν δὲ τούτων μᾶλλον εἷς, τὰ φύσει συνεχῆ, ἢ τέχνῃ· συνεχὲς δὲ λέγεται, οὗ ἡ κίνησις μία καθ' αὑτὸ καὶ μὴ οἷόν τε ἄλλως· μία δ' ἁπλοῦς ἀδιαίρετος· ἀδιαίρετος δὲ κατὰ χρόνον· καθ' αὑτὸ δὲ συνεχὲς, ὅσα μὴ ἀφὴ ἕν· εἰ γὰρ θείη σάπτων ἄλλων ξύλα, οὐ φύσει ταῦτα εἶναι ἕν· οὔτε ξύλον οὔτε σῶμα· οὔτε ἄλλο συνεχὲς οὐδέν· τὰ τε δὴ ὅλως συνεχῆ, ἐν λέγεται καὶ μέχρι καὶ μίαν· ἢ ἔτι μᾶλλον τὰ μὴ ἔχοντα κάμψιν· οἷον, κρίμνου ἢ μηροῦ σκέλος· ὅτι ἐνδέχεται μὴ μίαν εἶναι τὴν κίνησιν τοῦ σκέλους· ἢ δ' εὐθεῖα, φλεκαμμένης μᾶλλον ἐν· τὴν δὲ κεκαμμένην καὶ ἐχούσαν γωνίαν ἢ μίαν ἢ δ' μίαν λέγομεν· ὅτι ἐνδέχεται, μὴ μὲν ἅμα τὴν κίνησιν αὐτῆς εἶναι καὶ ἅμα· τὴν δ' εὐθεῖαν, αἰεὶ ἅμα· μὴ οὐδὲ μόριον ἔχειν μέγεθος, τὸ μὲν ἠρεμεῖ, τὸ δὲ κινεῖται, ὡς περ τῆς κεκαμμένης· ἔτι ἄλλον τρόπον ἓν λέγεται, τῷ, τὸ ὑποκείμενον, τῷ εἶδει εἶναι ἀδιάφορον· ἀδιαφορᾶ δ', ὧν ἀδιαίρετον τὸ εἶδος κατὰ τὴν αἴσθησιν· τὸ δὲ ὑποκείμενον ἢ τὸ πρῶτον ἢ τὸ

τελευταῖον, πρὸς τὸ τέλος. ⸂Ἐν γὰρ οἴνῳ σε λέγεται· καὶ ὕδωρ ζῷον, ἢ
ἀδιαίρετον κατὰ τὸ εἶδος. ⸂Οἱ γὰρ μὴ πάντες λέγουσι ζῷον, οἷον, ἐ
λαιον· οἶνος. ⸂Τοῦτο δὲ ὅτι οὐκ ἔστι τοῦτο τὸ ἔχειν ὑπερείμενον τὸ ὕδωρ
ἢ ἀέρα, οὐδὲν τοῦτο διίστησι· λέγεται δὲ ζῷον, ὡς τὸ σῶμα ἐν διαφέρον
τοῖς αὐτοῖς κεφαλαίοις διαφοραῖς· μὴ ταῦτα λέγειν πάντων ζῷον, ὅτι
τὸ ζῷον ὡς τὸ ὑποκείμενον τοῖς διαφοραῖς· οἷον ἵππος· ἄνθρω-
πος· κύων, ὡς τι, ὅτι πάντα ζῷα· ἢ τρόπον δή τινα πάντα ταῦτα ὑπόστα-
σιν, ὡς τὴν ὕλην μία· Ταῦτα δὲ, ὅτι μὲν οὕτως ὡς λέγεται· ὅτι δὲ τὸ
αὐτὸ ζῷον· ὅλον τὸν λέγεται, αὐτῆς τὰ μὲν ἐστὶ τὰ αὐτὸ
τέρω τούτων, οἷον, τὸ μὲν ἰσοσκελὲς, καὶ τὸ σκαληνὸν Ταυ-
τὸ καὶ ζῷημα· ὅτι ἀμφω ταυτό· ζῷα δὲ οὐ ταυτό. Ἔτι δὲ
ἓν λέγεται ὅσων ὁ λόγος ὁ τοῦ τί ἦν εἶναι λέγω, ἀδιαίρετος πρὸς
ἄλλον τὸν δηλοῦντα ὁ τὸ τί ἦν εἶναι τὸ πρᾶγμα· αὐτὸς γὰρ καθ' αὑτὸν,
πᾶς λόγος διαιρετός· οὕτω γὰρ, ὁ ἡμιξήμιον ἀφαίρεσιν, ἔστιν, ὁ
τι ὁ λόγος εἷς· ὡς τοῦ ἡμικυκλίου πέδων τοῦ χύτων μῆκος ⸂πλατος
ὁ τοῦ εἴδους εἷς· ὅλως δὲ ὧν μὴ ὄντος ἀδιαίρετος, ἡνοῦσα τὸ τί ἦν εἶ-
ναι, ⸂μὴ δὲ ἀφορίσαι, μήτε χρόνῳ μήτε τόπῳ μήτε λόγῳ, μά
λιστα ταῦτα ἓν· καὶ οὐσιῶν, ὅσαι οὐσίαι· καθόλου γὰρ ὅσα μὴ ἔχει δι
αίρεσιν ἢ μὴ ἔχει, ταύτην ἓν λέγεται· οἷον, εἰ ἡ ἄνθρωπος μὴ ἔχει διαί
ρεσιν, εἰς ἄνθρωπον εἰ ἦν ζῷον, ἓν ζῷον εἰ δὲ μέγεθος, ἢ μέγεθος· τὰ μὲν δὴ
πλεῖστα ἓν λέγεται, τῷ ἕτερόν τι ἢ πρῶτον εἶναι· ἢ πάθημα, ἢ πρός τι ἢ ἕξιν·
τὰ δὲ πρώτως λεγόμενα ἓν, ὧν ἡ οὐσία, μία· μία ἡ συνεχὴς, ἢ εἰ
δει ἢ λόγῳ· ἢ γὰρ ἀριθμοῦ μὴ ὡς πλείω, ἢ τὰ μὴ συνεχῆ ἢ ὧν μὴ ἓν τὸ
εἶδος· ἢ ὧν ὁ λόγος μὴ εἷς. Ἔτι εἰ πεῖθε μὴ ὡς ὁ λιοῦν ἓν συνεχὲς φα
μὲν εἶναι αἴτιον καὶ συνεχὲς· ὅτι δῶς δ', ἂν μή τι ὅλου ᾖ· τοῦ τὸ
δι' αὐτὸ μὴ τὸ εἶδος ἓν ἔχειν· ἓν δ' αὖ φαῖμεν ἂν ἰδόντες ὁμοίως τῶν σωμάτων
τὰ μέρη συγκείμενα τοῦ πρήματος· ἐὰν μὴ, διὰ τὸ συνεχεῖαν.
ἀλλ' ἐὰν οὕτως ὥστε ὑπόθημα εἶναι τοῦ εἶδος τί ἔχειν, ἢ δὴ ἓν· διὸ ⸂ἡ
τοῦ κύκλου μάλιστα μία τῆς γραμμῶν, ὅτι ὅλη τέλεος· ὅτι τὸ ἓν εἶ
ναι, ἀρχὴ τινί ὅτι μὲν ἀριθμὸς εἶναι· τὸ γὰρ πρῶτον μέτρον ἕκαστου

γένους

γλώσς ἀρχή· ὧν πρώτων εἰ χρή, τοῦτο πρῶτ' μέξον ἑκάστου γλώσ. ἀρχὴ δ' ἦν τὸ γνωστοῦ· ὥστε ἑκαστον γλώσ τὸ εἶναι δεῖν πᾶσι τοῖς γλώσι τὸ ἕν· ἔνθα μὲν γὰρ δίεσις· ἔμπαλιν δὲ τὸ φωνῆεν ἢ ἄφωνον· βάρυς δὲ ἕτερον, κινήσεως ἄλλο· πάντα χοῦ δὲ τὸ ἓν· ἢ τῷ εἴδει, ἢ τῷ πρῶτ ἀδιαίρετον· τὸ μὲν οὖν καθ' ὃ τὸ πρῶτον καὶ ἡ πρῶτος ἀδιαίρετον· τὸ μὲν πάντη ἢ ἄθετον, λέγεται μονάς· τὸ δὲ πάντη θέσιν ἔχον, στιγμή· τὸ δὲ μονὰ χῇ, γραμμή· τὸ δὲ χῇ ἐπίπεδον· τὸ δὲ πάντη ἓξι χῇ διαιρετὸν καθ' ὃ τὸ πρῶτον, σῶμα· καὶ αὐτίστρεφαντι δὴ τὸ μὲν δὲ χῇ διαιρετὸν, ὧν ὥστε ἐπίπεδον· τὸ δὲ μονὰ χῇ, γραμμή· τὸ δὲ πάντη τρι χῇ διαιρετὸν, σῶμα· τὸ δὲ μηδαμῇ διαιρετὸν καθ' ὃ τὸ πρῶτον, στιγμή· καὶ μονάς· ἢ μὲν, ἀθέτος μονάς· ἢ δὲ, θετὸς στιγμή· Ἔτι δὲ τὸ μὲν καθ' ἑαυτὸ ἀριθμόν ἐστιν ὧν· τὸ δὲ, καθ' εἶδος· τὸ δὲ, καθ' ὃ τὸ γλώσσα τὸ δὲ, καθ' ὃ τὸ ἀναλογίαν· ἀριθμῷ μὲν, ὧν ἡ ὕλη μία· εἴδει δὲ, ὧν ὁ λόγος εἷς· γλώσσῶν τὸ αὐτὸ σῆμα φλεγματικόν· καθ' ὃ τὸ ἀναλογίαν δὲ, ὅσα ἔχει ὡς ἄλλο πρὸς ἄλλο· ἃ εἰ δὲ τὸ ὕστερα τοῖς ἔμπροσθεν ἀκολουθεῖ· οἷον, ὅσα ἀριθμῷ ἓν εἴδει ἓν· ὅσα δὲ εἴδει, οὐ πάντα ἀριθμῷ, ἀλλὰ γλώσ πάντα ἓν, ὅσα περ καὶ εἴδει· ὅσα δὲ γλώσ, οὐ πάντα εἴδει· ἀλλὰ ἀναλογίᾳ· ὅσα δὲ ἓν ἀναλογίᾳ, οὐ πάντα γλώσ· Φανερὸν δὲ καὶ ὅτι τὰ πολλαχῶς λεχθήσεται τῷ ἓν· τὰ μὲν γὰρ, τῷ μὴ συμβεβηκέναι τῷ εἶναι· τὰ δὲ, τῷ διαιρετὰ εἶναι τὸν ὕλην καὶ τὸν εἶδος ἢ τὸν πρώτην, ἢ τὸν ὕλην τοιαύτην· τὰ δὲ ὧν τοὺς λόγους τοὺς τοιούτους ἓν λέγεται· τὸ μὲν λέγεται· τὸ μὲν καθ' ὃ συμβεβηκός· τὸ δὲ, καθ' ὃ τὸ καθ' ὃ συμβεβηκὸς μέν, οἷον τὸ δίκαιον μουσικὸν εἶναι φάμεν, καὶ τὸν ἄνθρωπον μουσικόν· ἐστὶ μουσικὸν ἄνδρα πεῖσαι τὸν ὁτιοῦν λέγοντες· ὥσπερ τὸ μουσικὸν οἰκοδομεῖν, ὅτι συμβέβηκε τῷ οἰκοδόμῳ, μουσικῷ εἶναι· ἢ τῷ μουσικῷ οἰκοδόμῳ· τὸ γὰρ ᾧ δεῖμαι τόδε, σημαίνει τὸ συμβεβηκέναι τόδε τῷδε· ὅτῳ δὲ καὶ ὧν τῶν εἰρημένων· τὸν ἄνθρωπον, ὅταν μουσικὸν λέγῃ μέν, καὶ τὸν μουσικὸν ἄνδρα ἢ λευκὸν τὸν μουσικόν· ἢ ὅτι λευκὸ τὸ μὲν, ὅτι ἄμφω τῷ αὐτῷ συμ

βεβήκασι· τὸ δ' ὅτι τῷ ὄντι, συμβέβηκε· τὸ δὲ μουσικὸν ἄνθρωπον εἶναι, ὅτι γε οὕτω τὸ μουσικὸν συμβέβηκεν· οὕτω δὲ λέγεται καὶ τὸ λευκὸν εἶναι· ὅτι ᾧ συμβέβηκε μὴ εἶναι ὄντι. τὰ μὲν οὖν κατὰ συμβεβηκὸς εἶναι λεχθέντα, οὕτω λέγεται· ἢ διότι τῷ αὐτῷ ὄντι ἀμφοῖν ὑπάρχει, ἢ ὅτι ὄντι ἑκατέρῳ ὑπάρχει, ἢ ὅτι αὐτὸ ὄντι, ᾧ ὑπάρχει, οὐκ ἄν τι καθ' ἑτέρου λέγοιτο· καθαπερεὶ τὸ δὲ εἶναι λέγεται, ὅσα πτώσεσι μαίνεται τοῖς κατηγορίας· ὅσαχως γὰρ λέγεται, τοσαυταχῶς τὸ εἶναι σημαίνει· ἐπεὶ οὖν τὰ κατηγορούμενα, τὸ μὲν τί ἐστι σημαίνει· τὰ δὲ, ποιόν· τὰ δὲ, ποσόν· τὰ δὲ, πρός τι· τὰ δὲ, ποιεῖν ἢ πάσχειν· τὰ δὲ, που· τὰ δὲ, ποτέ, ἕκαστον· τούτων τὸ εἶναι ταυτὸν σημαίνει· οὐδὲν γὰρ διαφέρει τὸ ἄνθρωπος ὑγιαίνων ἐστὶν, ἢ τὸ ἄνθρωπος ὑγιαίνει· ἢ τὸ ἄνθρωπος βαδίζων ἐστὶν, ἢ τέμνων, τὸ ἄνθρωπον βαδίζειν, ἢ τέμνειν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἔτι τὸ εἶναι σημαίνει καὶ τὸ ἐστιν ὅτι, ἀληθές· τὸ δὲ μὴ εἶναι ὅτι οὐκ ἀληθές, ἀλλὰ ψεῦδος· ὁμοίως καὶ ἐπὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως· οἷον, ὅτι ἐστὶ Σωκράτης μουσικὸς ὅτι ἀληθὲς τοῦτο· ἢ ὅτι Σωκράτης οὐ λευκὸς, ὅτι ἀληθές· τὸ δὲ οὐκ ἐστὶν ἢ διαμέτρος, ἀσύμμετρος, ὅτι ψεῦδος. Ἔτι τὸ εἶναι σημαίνει καὶ τὸ ὄν, τὸ μὲν διωρισμένως ἐκτός· τὸ δὲ μὴ τελείως τῶν εἰρημένων τούτων· ὁρᾶν τε γὰρ εἶναί φαμεν, καὶ τὸ διωρισμένως ἐκτὸς ὁρῶν, καὶ τὸ ἐντελεχείᾳ· καὶ τὸ ἐπίστασθαι ὡσαύτως· καὶ τὸ διωρισμένως ἐκτὸς χρῆσθαι τῇ ἐπιστήμῃ· καὶ τὸ κεκινῆσθαι· καὶ τὸ ἠρεμοῦν· καὶ ὧν ἡ οὐσία ὑπάρχει ἡ ἠρεμία καὶ τὸ διωρισμένως ἠρεμεῖν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν οὐσιῶν· καὶ γὰρ ἐρμῆν ἐν τῷ λίθῳ φαμὲν εἶναι καὶ τὸ ἥμισυ τῆς γραμμῆς· καὶ σῖτον τὸν μήπω ἀφορισμένον· πότε δὲ διωρισμένως λέγεται, καὶ πότε οὔπω, ἐν ἄλλοις διορίσαι δεῖ· οὐσίας δὲ λέγεται τὰ τοιάδε σώματα, οἷον τὴ καὶ πῦρ· καὶ ὕδωρ· καὶ ὅσα τοιαῦτα· καὶ ὅλως σώματα· ἔτι τὰ ἐκ τούτων συνεστῶτα ζῷά τε ἔνδον μόνια· καὶ τὰ μόρια τούτων· ἅπαντα ταῦτα λέγεται οὐσία· ὅτι οὐ καθ' ὑποκειμένου λέγεται· ἀλλὰ τοῦτων τὰ ἄλλα· ἅ μὴ δέξονται οὐκ ἄν εἴη αὐτῶν

συν πάρ

ψυχῇ πάρχον ἐν τοῖς ψυχικοῖς, ὅσα μὴ λέγεται καθ' ὑποκειμένου τινὸς οἷον, ἡ ψυχὴ τῷ ζῴῳ· ἔτι ὅσα μόρια ἐν ψυχῇ πάρχον τὰ ὅλον ἐν τοῖς τοιούτοις οἷς ζῴοις τάττεται· τόδε σημαίνοντα· ὧν ἀναιρουμένων ἀναιρεῖται τὸ ὅλον· οἷον, ἐπιπέδου σῶμα οἱ φασίν τινες, καὶ ὠὴ τετραγώνου· ὅλως δὲ εἰθισμένοις ἐν ὕλῃ εἶναι· ἀναιρουμένου τινὸς εἶναι, καὶ οὐσίαν· ἔτι τὸ τὶ ἦν εἶναι, πάντ' ὀλόγως δύνασθαι ὁρισμός· ἢ τοῦ τοῦ οὐσίας λέγεσθαι ἑκάστου· συμβαίνει δὴ καὶ δύο ὄρους τῆς αὐτῆς οὐσίαν λέγεσθαι· τόθ' ὑποκείμενον ἕκαστον· ὃ μηκέτι καθ' ἑτέρου λέγεται, οἷον ἄνθρωπος τόδε τι· ἢ ὅσα εἶδος ἔχοντα τοῦ ὑποκειμένου μηκέτι καθ' ἑτέρου λέγεται, οἷον ἑκάστου ἀνθρώπου ἡ ψυχὴ ἡ ἐκάστου μορφὴ καὶ εἶδος· ταῦτα τὰ δὲ λέγεται, τὰ μὴ κατὰ συμβεβηκός· οἷον τὸ λευκὸν καὶ τὸ μουσικὸν τῷ αὐτῷ, ὅτι τῷ αὐτῷ συμβέβηκε· καὶ ἄνθρωπος καὶ μουσικόν, ὅτι θατέρῳ θατέρῳ συμβέβηκε· τὸ δὲ μουσικὸν ἄνθρωπος, ὅτι τὸ μουσικὸν τῷ ἀνθρώπῳ συμβέβηκε· ἑκατέρῳ δὲ ῥᾴτερ, καὶ τοῦτο ἑκάτερον ἐκείνων· καὶ γὰρ τῷ ἀνθρώπῳ τῷ μουσικῷ· καὶ ὁ ἄνθρωπος ὅσπερ καὶ τὸ μουσικὸν, ταυτὸν μὲν λέγεται· καὶ τοῦτο ἐκεῖνο· διὸ καὶ ταῦτα τὰ πάντα καθόλου λέγεται· οὐ γὰρ ἀληθεύσειέ τις, ὅτι ὡς ἄνθρωπός ταυτὸ, καὶ μουσικόν· τὰ γὰρ καθόλου, καθ' αὑτὰ ὑπάρχει· τὰ δὲ συμβεβηκότα, οὐ καθ' αὑτὰ, ἀλλ' ἐπὶ τῷδε καθ' ἑκάστοτε ἁπλῶς λέγεται· ταυτὸ γὰρ δοκεῖ σωκράτης, καὶ Σωκράτης εἶναι μουσικός· τὸ γὰρ Σωκράτης, οὐκ ἐπὶ πολλῶν· διὸ, οὐ πᾶς Σωκράτης λέγεται, ὥσπερ πᾶς ἄνθρωπος· καὶ τὰ μὴ οὕτως λέγεται ταυτὰ· τὰ δὲ, καθ' αὑτὰ, ὡς πρῶτα καὶ τόδε· καὶ γὰρ ὧν ἡ ὕλη μία, ἢ εἴδει ἢ ἀριθμῷ, ἢ γένει ταυτὰ λέγεται· καὶ ὧν ἡ οὐσία· ὥστε φανερὸν ὅτι ἓν ταυτότητος πλείονά τινα ἢ πλείω τοῦ εἶναι, ἢ ὅταν χρῆται ὡς πλείοσιν· οἷον ὅταν λέγῃ αὐτὸ αὑτῷ ταυτόν· ὡς δυσὶ γὰρ χρῆται αὐτῷ. Ἕτερα δὲ λέγεται, ὧν ἡ τὰ εἴδη πλείω, ἢ ἡ ὕλη, ἢ ὁλόλως ἡ οὐσίας· καὶ ὅλως ἀντικειμένως τῷ ταὐτῷ λέγεται τὸ ἕτερον· διάφορα δὲ λέγεται, ὅσα ἑτερά ἐστι τὸ αὐτό τι ὄντα· μὴ μόνον ἀριθμῷ, ἀλλ' εἴδει ἢ γένει· ἢ ἀναλογίᾳ· ἔτι ὧν ἕτερον τὸ γένος ἐναντία· ἢ ὅσα ἔχει ἐν τῇ οὐσίᾳ τὴν ἑτερότητα· ὅμοια λέγε

τάττ ταυτὸ σημαίνοντα. καὶ τὰ πλείω ταυτὰ σημαίνοντα, ἢ ἕτερα. καὶ ὧν ἡ ποιότης μία. ἢ καθ' ὅσα ἄλλοι οὕτως ἐνδέχεται τῶν ἐναντίων, τούτων, τὸ πλείω ἔχειν ἢ κυρίως τὰ ὅμοιον τούτῳ. ἀντικεῖσθαι δὲ τοῖς ὁμοίοις τὰ ἀνόμοια. ἀντικεῖσθαι λέγεται, ἀντίφασις, καὶ τὸ ἐναντίον, ἐκ τὰ πρός τι. καὶ στέρησις καὶ ἕξις. καὶ ἐξ ὧν καὶ εἰς ἃ ἔσχατα. οἷον, αἰτιατὸν καὶ αἴφθορά. ἐκ ὅσα μὲν ἐνδέχεται ἅμα παρεῖναι τῷ ἀμφοῖν δεκτικῷ, ταῦτα ἀντικεῖσθαι λέγεται. ἢ αὐτὰ ἢ ἐξ ὧν ἐστί. φαιὸν γὰρ καὶ λευκὸν ἅμα τῷ αὐτῷ οὐχ ὑπάρχει. διὸ καὶ ἐξ ὧν ἐστιν ἀντίκεσθαι τούτοις ἐναντία λέγεται, τὰ τὴν μὴ δυνατὰ ἅμα τῷ αὐτῷ παρεῖναι τῶν διαφορῶν τῷ γένει. καὶ τὸ πλεῖστον διαφέρον τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει. καὶ τὸ πλεῖστον διαφέρον τῶν ὑπὸ τὴν αὐτὴν δύναμιν. ἢ ὧν ἡ διαφορὰ μεγίστη, ἢ κατὰ πλῆθος, ἢ κατὰ γένος. ἢ καθ' εἶδος. τὰ δὲ ἄλλα ἐναντία λέγεται, τὰ μὲν, τῷ τὰ τοιαῦτα ἔχειν τὰ ἐν τῷ δεκτικὰ εἶναι τοιαῦτα, τῷ ποιητικὰ εἶναι ἢ παθητικὰ εἶναι ἢ ποιεῖν τὰ ἢ πάσχειν τὰ. ἢ ἀπολαῦσαι. ἢ λῆψις. ἢ ἕξις. ἢ στέρησις εἶναι τούτων, ἢ τοιούτων. ἐπεὶ δὲ τὸ ζῷον τὸ οὖν πολλαχῶς λέγεται, ἀκολουθεῖν ἀνάγκη καὶ τὰ πάλιν ὅσα ἐστὶ ταῦτα λέγεται. ὥστε εἰ τὸ ὂν τὸ ἕτερον εἰ τὸ ἐναντίον. ὥστε εἶναι ἕτερον ἢ καθ' ἑκάστην κατηγορίαν. ἕτερα δὲ τῷ εἴδει λέγεται, ὅσα τὸ ταυτὸ γένος ὄντα, μηδὲν πάλιν ἀλλήλοις ἐστί. εἰ ὅσα ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὄντα, διαφορὰν ἔχει. εἰ ὅσα ἐν τῇ αὐτῇ οὐσίᾳ ἐναντίαν ἔχει τὴν ἐναντίαν, ἕτερα τῷ εἴδει ἀλλήλων. ἢ πάντ', ἢ τὰ λεγόμενα πρώτως. ἢ ὅσων ἐν ὑποκειμένῳ τινὶ τῷ αὐτῷ ἐστὶν εἴδει, οἱ λόγοι ἕτεροι. οἷον ἄνθρωπος καὶ ἵππος, ἔχοντα τῷ γένει, οἱ λόγοι, ἕτεροι αὐτῶν. εἰ ὅσα ἐν τῇ αὐτῇ οὐσίᾳ αὐτῶν ἐστὶν ἐναντίον τι, ἢ ἔχει διαφοράν. τὰν τὰ δὲ τῷ εἴδει, τὰ ἀντικεῖσθαι λέγεται τούτοις πρότερα καὶ ὕστερα λέγεται. ἐν ἃ μὴ ὄντος τι πρὸς πρῶτον εἰ ἀρχὴ γενέσεως ἢ κατὰ φύσιν, ἢ κατὰ τὴν φύσιν. ἢ πρός τι. ἢ ποῦ. ἢ ὑπό τινων, οἷον τὰ μὲν κατὰ τόπον, τῷ εἶναι ἕτερον, ἢ φύσει τινὸς τόπου ὡρισμένου.

οἷον

οἷον, τὸ μέσον, ἢ τὸ ἐλάττω ἢ πρὸς τὸ τυχόν· τὸ δὲ πρότερον, ὑστερον· τὰ δὲ, κατὰ χρόνον· τὰ μὲν γὰρ πρεσβύτερα τῶν νέων· οἷον ἐπὶ τῶν γηραιῶν· πρότερα γὰρ τὰ τροφῆς καὶ τῶν μανθάνειν, ὅτι τὰ πρεσβύτερα αὐτῶν τοῖς νέοις· τὰ δὲ, τῷ ἐγγύτερον τοῦ ἀρχῆ· οἷον ἐπὶ τῶν μεσογείων· πρότερον γὰρ μέσα τῶν θύραθεν, ὅτι ἐγγύτερον τοῦ πρώτου ἀρχῆ· ὡς ἀρχὴ τὸ πρώτῳ χρησαμένων· τὰ δὲ, κατὰ κίνησιν· τὸ γὰρ ἐγγύτερον τοῦ πρώτου κινήσαντος, πρότερον· οἷον πρῶτος ἀνθρώπου ἀρχὴ δεκαταίου τις ἄπωλωσ· τὰ δὲ κατὰ δύναμιν, τὸ γὰρ ὑπερέχον τῇ δυνάμει, πρότερον καὶ τὸ δυνατώτερον· τοιοῦτος δέ ἐστιν οὗ κατὰ τὴν προαίρεσιν, ἀνάγκη ἀκολουθεῖν θάτερον, καὶ τὸ ὕστερον, ὥστε μὴ κινοῦντος τί ἐκείνου, μὴ κινεῖσθαι, καὶ κινοῦντος, κινεῖσθαι· ἡ δὲ προαίρεσις, ἀρχή· τὰ δὲ, κατὰ τάξιν· ταῦτα δέ ἐστιν, ὅσα πρός τι ὡρισμένου δέξηκε κατὰ τὸν λόγον· οἷον, παρεκτάτης, πρὸ τοξότου πρότερον· καὶ ἡ πεντεραν ἡ τετρας· ἡ θαμὰ γὰρ ὀκορυφαῖος· ἔνθα δὲ ἡ μέση ἀρχή· τοῦτο μὲν οὖν πρότερα, τοῦτον λέγεται τὸν τρόπον· ἄλλον δὲ τρόπον, τὸ τῇ γνώσει πρότερον ὡς καὶ ἁπλῶς πρότερα· τούτων ἢ ἄλλως τὰ κατὰ τὸν λόγον μὴ τὰ κατὰ τὴν αἴσθησιν· καὶ τὰ μὲν γὰρ τὸν λόγον, τὰ καθόλου πρότερα· κατὰ δὲ τὴν αἴσθησιν, τὰ καθ' ἕκαστα· καὶ τὰ κατὰ τὸν λόγον δὲ, τὸ συμβεβηκὸς τοῦ ὅλου πρότερον· οἷον, τὸ μουσικὸν, τοῦ μουσικοῦ ἀνθρώπου· ἐὰν γὰρ ἐστὶν ὁ λόγος αὐτοῦ τοῦ μέρους· καὶ γὰρ ἐὰν δέ χ' ὁ μουσικὸν εἶναι, μὴ ὄντος μουσικοῦ τινος· ἔτι πρότερα λέγεται τὰ τῶν προτέρων πάθη· οἷον, ἡθύτης, λιότητος· τὸ μὲν γὰρ ἀμμῆς καθαρότητι πάθος· τὸ δὲ, ὠοφανείας· τὰ μὲν δὴ, ὅτω πρότερα λέγεται λύτερα· τὰ δὲ κατὰ φύσιν, ὅσα μὴ δέ χεται εἶναι αὐτὰ ἄλλων· ἐκεῖνα δὲ αὐτὰ ἐκείνων μή· ἢ διαιρέσει ἐχρῆτο ὁ Πλάτων· ἐπεὶ δὲ τὸ εἶναι πολλαχῶς, πρῶτον μὲν τὸ ὑποκείμενον πρότερον· διὸ ἡ οὐσία πρότερον· ἔπειτα ἄλλως τὰ κατὰ δύναμιν καὶ κατὰ ἐντελέχειαν· τὰ μὲν γάρ, κατὰ δύναμιν πρότερα ἔστι· τὰ δὲ, κατὰ ἐντελέχειαν· οἷον, καὶ τὸ δύνασθαι μὲν, οὐ μίσεια

πόλις· καὶ τὸ μόριον τοῦ ὅλου. ἔστι ὕλη τῆς οὐσίας· καὶ πάλιν τελέχεια ἀνδύτερον· διὰ λυθέντος γάρ, καὶ πάλιν τελέχειαν ἔσται ξόπερ δήτινα πάντα τὰ πρότερον ὕστερον λεγόμενα, καὶ ταῦτα λέγεται· τὰ μὲν γὰρ κατὰ μηδεμίαν ἀνδέχεται αὐτῶν ἕτερον εἶναι· οἷον, τὸ ὅλον τῶν μορίων· τὰ δὲ κατὰ φθοράν· οἷον τὸ μόριον τοῦ ὅλου· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἄλλα. δύναμις λέγεται, ἡ μὲν ἀρχὴ κινήσεως ἢ μεταβολῆς ἐν ἑτέρῳ, ἢ ᾗ ἕτερον· οἷον, ἡ οἰκοδομική, δύναμίς ἐστιν ἡ ὃ χὺ πάρχει ἐν τῷ οἰκοδομουμένῳ· ἀλλ' ἴσχυσι καὶ δύναμίς ἐστι, ὑπάρχοι ἂν ἐν ᾧ ἴσχυσ-ομένῳ· ἀλλ' ἄχρι ἴσχυόμενος· ἢ μὲν οὖν ὅλως, ἀρχὴ μεταβολῆς ἢ κινήσεως, λέγεται δύναμις ἐν ἑτέρῳ, ἢ ἕτερον· ἢ δὲ φέτέρᾳ, ἢ ᾗ ἕτερον· καθ' ἣν γὰρ τὸ πάσχον πάσχει τι· ὅτε μὲν οὖν ἐστὶν οἷόν τε πάσχειν, δυνατὸν φαμὲν εἶναι αὐτὸ πάσχειν· ὅτι δὲ οὐκ ἀεὶ πᾶν πάθος· ἀλλ' ἐπὶ τὸ βέλτιον· ἔστι δὲ τοῦ καλῶς τοῦτο ποιεῖν, ἢ κατὰ προαίρεσιν· ἐνίοτε γὰρ τοὺς μόνον ἀπορηθέντας ἢ εἰπόντας, μὴ καλῶς δὲ ἢ μὴ ὡς προείλοντο, οὐ φαμὲν δύνασθαι λέγειν ἢ βαδίζειν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ παύεσθαι· ἐπὶ ὅσων ἐξῆς καθ' ὃ ἀπαθὴς ὅλως ἢ ἀμετάβλητος, ἢ μὴ ἐξαδύνατος εἰς τὸ χεῖρον μεταβαλεῖν, δυνατὸς λέγεται· κλᾶται μὲν γὰρ ἢ σωζίβεται καὶ κάμπτεται καὶ ὅλως φθείρεται, οὐ τῷ δύνασθαι, ἀλλὰ τῷ μὴ δύνασθαι, καὶ ἐλλείπειν τινός· ἀπαθὴ δὲ τῶν τοιούτων, οὐ μόλις καὶ ἠρέμα πάσχει· διὰ δύναμιν· καὶ τὸ δύνασθαι καὶ τὸ ἔχειν πῶς. Λέγομεν δὲ τῆς δυνάμεως τοσαυταχῶς, καὶ τὸ δυνατὸν, ἅπαν μὲν τὸ οὕτω λεχθὲν ὅτε τὸ ἔχον κινήσεως ἀρχὴν ἢ μεταβολῆς· καὶ γὰρ τὸ παθητικὸν δυνατόν τι εἶναι ἐν ἑτέρῳ, ἢ ᾗ ἕτερον· ἕνα δὲ ἐὰν ἔχῃ τι αὐτῶν ἄλλο δύναμιν τοιαύτην, ἅπαν ἐὰν ἔχῃ μεταβάλλειν ἐφ' ὅτιοῦν δύναμιν τοιαύτην, εἴτε πῶς τὸ χεῖρον, εἴτε πῶς τὸ βέλτιον· ἔστι γὰρ τὸ φθαρτὸν μόνον δυνατὸν εἶναι φθείρεσθαι· ἢ οὐκ ἂν φθαρῆναι εἰ μὴ ἀδύνατον· νῦν δὲ ἔχει τινὰ διαίρεσιν καὶ αἰτίαν καὶ ἀρχὴν τοῦ τοιούτου πάθους· ὅτι μὲν γὰρ τῷ ἔχειν δυνατὸν, ὅτι δὲ τῷ ἑστερῆσθαι φθαρτὸν εἶναι.

εἰ δὲ στέρησις

εἰ δὴ στέρησίς ὅδε ἕξις πως, πάντα τὸ ἔχειν εἴη ἂν τι· ὁμωνύμως γὰρ λεχθήσεται τὸ ὄν, ὥστε τῷ ἔχειν ἕξιν τινὰ εἶναι ἀρχὴν, ὅδε δυνατόν· ἢ τὸ ἔχειν τινὰ τοῦ τοῦ στέρησιν, εἰ καὶ δέχεται ἔχειν στέρησιν· ὥσε δὲ, τῷ μὴ ἔχειν αὖ τὸ δύνασθαι εἶναι ἢ ἀρχὴν ἐν ἄλλῳ, ἢ ἧ ἄλλο φθαρτικόν· ἔτι δὲ ταῦτα πάντα ἢ τῷ μόνον αὖ συμβῆναι ὑγιὲς εἶναι ἢ μὴ γενέσθαι, ἢ ὡς καλῶς· ἀλλ' ἐν τῇ ἀψύχοις ὡδέ ἐστιν ἢ τοιαύτη δύναμις· οἷον τὸ ὀρατικὸν τὸ μὴ δύνασθαι φάσι φθείρεσθαι λύρας τὸ δυσδιάθετον, αὖ μὴ ἡ δύφωνος· ἀδύναμία δέ ὅδε στέρησις δυνάμεως τριαυτὶ ἀρχῆς ἀρετῆς οἷα εἴρηται· ἢ ὅλως, ἢ τῷ πεφυκότι ἔχειν· ἢ ὅτε πέφυκε ἢ δεῖ ἔχειν· ὅδε γὰρ ὁμοίως αὖ φαῦεν ἀδύνατον εἶναι γυναῖκα ἀνδρεῖαν αὖ δρᾶν δυνουχίαν. Ἔτι δὲ καθ' ἕκαστον δύναμίν ὅδε ἀδυναμία, ἀντικεῖται μία τῇ τε μόνον κινητικῇ καὶ τῇ καλῶς κινητικῇ· καὶ ἀδύνατον δὲ, τὸ μὲν, καὶ τὸ τῷ ἀδυναμίαν ταύτῃ λέγεται, τὸ δ' ἄλλον τρόπον· οἷον, δυνατόν τι καὶ ἀδύνατον· ἀδύνατον μὲν, οὗ τὸ ἐναντίον ἐξ ἀνάγκης ἀληθές· οἷον τὸ τῷ δὲ μετρον, σύμμετρον εἶναι· ἀδύνατον ὅτι ψεῦδος τοιοῦτον· καὶ τὸ ἐναντίον οὐ μόνον ἀληθὲς, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀνάγκης σύμμετρον εἶναι· τὸ δὲ σύμμετρον, οὐ μόνον ψεῦδος, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀνάγκης ψεῦδος· τὸ δὲ ἐναντίον τούτῳ, τὸ δυνατὸν, ὅταν μὴ ἀναγκαῖον ᾖ, τὸ ἐναντίον ψεῦδος εἶναι· οἷον, τὸ καθῆσθαι ἄνθρωπον, δυνατόν· ὅδε γὰρ ἐξ ἀνάγκης· τὸ μὴ καθῆσθαι ψεῦδος· τὸ μὲν ὂν δυνατὸν, ὥσε μὲν τρόπον ὡς πεῖ εἴρηται, τὸ μὴ ἐξ ἀνάγκης ψεῦδος σημαίνει· ὥσε δὲ, τὸ ἀληθὲς εἶναι· ὥσε δὲ τὸ ἐνδεχόμενον ἀληθὲς εἶναι· καὶ τὸ μεταφορεῖν δὲ, ἢ ὡς τῇ γεωμετρίᾳ λέγεται δυνάμις· ταῦτα μὲν οὖν τὰ δυνατὰ καὶ τὰ δυνάμιν· τὰ δὲ λεγόμενα καὶ τὰ δυνάμιν, πάντα λέγεται πρὸς τὴν πρώτην μίαν· αὕτη δέ ἐστιν ἀρχὴ μεταβολῆς ἢ αὐτῷ ἢ ἄλλο· τὰ δὲ ἄλλα λέγεται δυνατὰ, τῷ τὰ μὲν, ἔχειν αὐτὴν, αὖ ὅτι τοιαύτην δύναμιν· τὰ δὲ, τῷ μὴ ἔχειν· τὰ δὲ, ὡς δὲ ἔχειν· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἀδύνατα· ὥστε τὸ κύριος τῇ πρώτῃ δυνάμεως αὖ εἴη, ἀρχὴ μεταβλητικὴ ἐν ἄλλῳ ἢ ἄλλο. Ποσὸν λέγεται τὸ διαιρετὸν εἰς ἐνυπάρχοντα·

ὧν ἕκαστον ἢ ἓν καὶ ὄν, ἔστι δὲ τὸ μὲν τὸ πέφυκεν εἶναι· πλῆθος μὲν οὖν, ποσόν τι ἀριθμητὸν ἢ· μέγεθος δὲ ἀόριστον μετρητὸν ἢ· λέγεται δὲ πλῆθος μὲν, τὸ διαιρετὸν δυνάμει εἰς μὴ συνεχῆ· μέγεθος δὲ, τὸ εἰς συνεχῆ· μετέθους δὲ, τὸ μὲν ἐφ' ἓν συνεχὲς, μῆκος· τὸ δὲ εἰς δύο, πλάτος· τὸ δὲ εἰς τρία, βάθος· τούτων δὲ, πλῆθος μὲν, τὸ ὡρισμένον, ἀριθμός· μῆκος δὲ, γραμμή· πλάτος δὲ ἐπιφάνεια· βάθος δὲ σῶμα· ἔτι τοῦ μὲν λέγεται καθ' αὑτὸ τὰ ποσὰ ἅπαντα· τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός· οἷον ἡ μὲν γραμμὴ, ποσόν τι καθ' ἑαυτό· τὸ δὲ μουσικὸν, κατὰ συμβεβηκός· τὰ δὲ καθ' αὑτὸ, τὰ μὲν κατ' οὐσίαν ὄντα, οἷον ἡ γραμμή, ποσόν τι· ἐν γὰρ τῷ λόγῳ τῷ τί ἦν λέγοντι, ποσόν τι ὑπάρχει· τὰ δὲ πάθη, ἢ ἕξεις τῆς τοιαύτης οὐσίας· οἷον, τὸ πολὺ ἢ τὸ ὀλίγον· ἢ μακρὸν ἢ βραχύ· ἢ πλατὺ καὶ στενόν· καὶ βαθὺ καὶ τανυπερόμον· καὶ βαρὺ καὶ κοῦφον· ἢ τὰ ὅμοια τὰ τοιαῦτα· ὅτι δὲ ἢ τὸ μέτρια καὶ τὸ μικρὸν, ἢ τὸ μεῖζον καὶ ἔλαττον, ἢ καθ' αὑτὰ, ἢ πρός ἄλληλα λεχθήσεται πρῶτον σοὶ πάθη καθ' αὑτά· μεταφέρεται μέν τοι καὶ ταῦτα τὰ ὁμοίως καὶ ἐπὶ πολλά· τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς λεγόμενα πρῶτον, τὸ μὲν οὕτως λεχθὲν ὡς ἂν εἰ λέχθη, ὅτι τὸ μουσικὸν πρᾶγμα ἢ τὸ λευκὸν τυγχάνει ποσόν τι, ᾧ ὑπάρχουσι· τὸ δὲ, ὡς κίνησις καὶ χρόνος· καὶ γὰρ ταῦτα ποσὰ ἅπαντα λέγεται καὶ συνεχῆ, τῷ ἐκείνων διαιρετὰ εἶναι, ὧν ὄντα ταῦτα πάθη· λέγω δὲ οὐ τὸ κινούμενον, ἀλλ' ὁ κινεῖται· τοῦ γὰρ ποσὸν εἶναι ἐκεῖνο, καὶ ἡ κίνησις ποσή· ὁδὶ χρόνος, τῶν τοιούτων· τὸ ποιὸν λέγεται, ἕν μὲν τρόπον, ἡ διαφορὰ τῆς οὐσίας· οἷον ποιόν τι ἄνθρωπος ζῷον, ὅτι δίπουν· ἴσος δὲ, τριπήχης· καὶ κύκλος, ποιόν τι σχῆμα, ὅτι ἀγώνιον· ὡς δὲ διαφορὰ ἡ κατὰ τὴν οὐσίαν ποιότης ἅπασα· ἕν μὲν δὴ τρόπον τοῦτον λέγεται ἡ ποιότης, διαφορὰ οὐσίας· ἕνα δὲ ὡς τὰ κινητὰ, καὶ τὰ μαθηματικά· ὥσπερ οἱ ἀριθμοὶ ποιοί τινες· οἷον οἱ ζυγωθροὶ· καὶ μὴ μόνον ἐφ' ὧν ὁρῶμεν, ἀλλ' ὧν μίμημα τὸ ὧδε πεδᾶν καὶ τὸ στρεβλόν· οὗτοι δέ εἰσιν οἱ προσάλληλοι πρὸς οἱ ὅσοι ποσάκις καὶ ὅλως ὁπόσα τὸ πρὸς ὑπάρχει ἐν τῇ οὐσίᾳ· οὐσίας γὰρ ἑκάστου, τὸ ἀ-

πλῶς

ποιὸν τὸ ἕξ, οὐχ ὅδε, ἢ τρὶς εἰσὶν· ἀλλὰ ὁ ἄπαξ· ἐξ οὗ ἅπαξ ἕξ.
ἔτι ὅσα πάθη τῶν κινουμένων οὐσιῶν· οἷον, θερμότης καὶ ψυχρότης, καὶ λευκότης καὶ μελανία, καὶ βαρύτης καὶ κουφότης, καὶ ὅσα τοιαῦτα καθ' ἃ λέγονται καὶ ἀλλοιοῦσθαι τὰ σώματα μεταβαλλόντων· ἔτι καὶ τὰ ἀρετὴ καὶ κακία· καὶ ὅλως τὸ καλὸν καὶ ἀγαθόν· ἡδὺ δὴ καὶ τὰ δύο τρόπους λέγειν· αὖ τὸ πρῶτον· καὶ τούτων ἕνα, τὸν κυριώτατον· πρώτη μὲν γὰρ ποιότης, ἡ τῆς οὐσίας διαφορά· ταύτης δέ τι καὶ ἡ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς ποιότης μέρος· διαφορὰ γάρ τις οὐσιῶν· ἀλλ' ἢ οὐ κινουμένων, ἢ οὐχ ἧ κινουμένων· τὰ δὲ, πάθη τῶν κινουμένων ἢ κινούμενα, καὶ αἱ τῶν κινήσεων διαφοραί· ἀρετὴ δὲ καὶ κακία τῶν παθημάτων μέρος τι· διαφορὰς γὰρ δηλοῦσι φθορᾶς ἢ φθορᾶς ἐνεργείας, καθ' ἃς ποιοῦσιν ἢ πάσχουσι καλῶς ἢ φαύλως τὰ ἐν τῇ κινήσει ὄντα· τὸ μὲν γὰρ ὠθεῖν δυνάμενον κινεῖσθαι ἐνεργείᾳ, ἀγαθόν· τὸ δὲ καὶ ἐναντίως, μοχθηρόν· μᾶλλον δὲ τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ κακὸν, σημαίνει τὸ ποιητικὸν τῆς ἐμψύχου· ἢ τούτων μᾶλλον τοῖς ἔχουσι προαίρεσιν· πρός τι λέγεται, τὰ μὲν, ὡς διπλάσιον πρὸς τὸ ἥμισυ, καὶ τριπλάσιον, πρὸς τὸ τρίτον μόριον· καὶ ὅλως πολλαπλάσιον, πρὸς τὸ πολλοστημόριον· ἢ ὑπερέχον πρὸς ὑπερεχόμενον· τὰ δὲ ὡς θερμαντικὸν πρὸς θερμαντὸν· ἢ ψυκτικὸν πρὸς ψυκτόν· καὶ ὅλως τὸ ποιητικὸν, πρὸς τὸ παθητικὸν· τὰ δὲ ὡς τὸ μετρητὸν, πρὸς τὸ μέτρον· ἢ τὸ ὠστικτὸν, πρὸς ὠστικόν, καὶ αἰσθητὸν πρὸς αἴσθησιν· λέγεται δὲ τὰ μὲν πρῶτα, καὶ κατ' ἀριθμὸν· ἢ ἀπλῶς, ἢ ὡρισμένως πρὸς αὐτοὺς· ἢ πρὸς ἕν· οἷον, τὸ μὲν διπλάσιον πρὸς ἕν, ἀριθμὸς ὡρισμένος· τὸ δὲ πολλαπλάσιον, καθ' ἀριθμὸν πρὸς ἕν, οὐχ ὡρισμένον δέ· οἷον, γρύ δε· ἢ γρύ δε· τὸ ἥμιόλιον πρὸς τὸ ἥμιόλιον καθ' ἀριθμὸν πρὸς ἀριθμὸν, ὡρισμένος· τὸ ἐπιμόριον, πρὸς τὸ ἐπιμόριον, ἐξ ἀορίστου· ὡς πρὸς τὸ πολλαπλάσιον, πρὸς τὸ ἕν· τὸ δὲ περέχον πρὸς τὸ περεχόμενον ὁλοσχερῶς καθ' ἀριθμόν· ὁ γὰρ ἀριθμὸς σύμμετρος· ἢ μὴ σύμμετρος ξένος ἢ ἀριθμὸν λέγεται· τὸ γὰρ ὑπερέχον πρὸς τὸ ὑπερεχόμενον·

ρος οὖν τόδε τι ἢ ἔστι, τοῦτο ἀόριστον. ὁπότερον δ' ἔτυχεν ὂν ἢ ἴσον, ἢ ἄνισον· ταῦτα δέ ἐστιν τὰ πρός τι ἁπλῶς, καθ' ἕκαστον λεγόμενα ἀριθμοῦ πολλοῦ, καὶ ἔστι τὸ ἴσον ἢ ὅμοιον ἢ ταυτὸ, καθ' ὧν ξόπερ καὶ γὰρ τὸ ἓν λέγεται πολλαχῶς ταυτὸ καὶ μὴ· ὧν μία ἡ οὐσία· ὅμοια δ' ὧν ἡ ποιότης μία· ἴσα δ' ὧν τὸ ποσὸν ἕν· τὸ δ' ἕν, τὸ ἀριθμοῦ ἀρχὴ καὶ μέτρον· ὥστε ταῦτα πάντα, πρός τι λέγεται, καθ' ἕκαστον μὲν οὐ τὸν αὐτὸν δὲ ξόπερ· καὶ γὰρ ποιητικὰ καὶ παθητικὰ, καὶ δύναμιν ποιητικὴν τινὰ καὶ παθητικὴν, ἢ ἐνεργείας τινὰς τῶν δυνάμεων· οἷον τὸ θερμαντικὸν πρὸς τὸ θερμαντὸν, ὅτι δύναται· ἢ πάλιν τὸ θερμαῖνον πρὸς τὸ θερμαινόμενον· ἢ τὸ τεμνόμενον, πρὸς τὸ τεμνόμενον, ὡς ἐνεργοῦν τα· τῶν δὲ καθ' ἕκαστον, οὐκ εἰσὶν ἐνέργειαι· ἀλλ' ἢ ὧν ξόπερ ἐν ἑτέροις εἴρηται· αἱ δὲ κίνησιν ἐνέργειαι, οὐχ ὑπάρχουσι· πλὴν δὲ κατὰ δύναμιν καὶ κατὰ χρόνους, ἢ πῶς λέγονται τὰ πρός τι· οἷον τὸ πεπαντικὸς πρὸς τὸ πεπαντόν· καὶ τὸ πρίσον, πρὸς τὸ πριστόν· οὕτω δὲ καὶ τὸν αὐτὸν, ἢ οὗ λέγεται τὸν αὐτὸν· τὸ μὲν γὰρ πεπαντικόν· τὸ δ', πεπανθὲν τί ἐστίν· ἐπὶ μία κατὰ στέρησιν δυνάμεως, ὡς πρὸς τὸ ἀδύνατον, ἢ ὅσα ἄτρωτα λέγεται· οἷον, τὸ ἀόρατον· τὰ μὲν οὖν καθ' ἕκαστον καὶ δύναμιν λεγόμενα πρός τι, ταῦτα ὄντα πρός τι, τῷ ὁπότερόν ἐστιν ἄλλου λέγεσθαι αὐτό ἐστιν· ἀλλὰ μὴ τῷ ἄλλου πρὸς ἐκεῖνο· τὸ δὲ μεταξὺ καὶ τὸ ὠχρόν, ἢ τὸ ἀνόητον, τῷ ἄλλου πρὸς αὐτὰ λέγεσθαι, πρός τι λέγεται· τὸ γὰρ ἀνόητον σημαίνει, ὅτι ἐστὶν αὐτοῦ ἀνοίας· οὐκ ἔστι δὲ ἀνοία πρὸς τοῦτο, οὐδὲ ἀνόητον· λέγεται γὰρ ταυτὸν εἰρημένον ἂν εἴη· ὁμοίως δὲ καὶ τινός ἐστιν ἡ ὄψις, οὐκ οὖν ὄψις· καὶ τοιαῦτα λεγόμενα τοῦτο εἰπεῖν· ἀλλὰ πρὸς χρῶμα· ἢ πρὸς ἄλλο τι τοιοῦτον· ἐκεῖνος δὲ, ὃς τὸ αὐτὸ λεχθήσεται· ὅτι ἔστιν ὄψις, οὐκ ἔστιν ἡ ὄψις· τὰ μὲν οὖν καθ' αὑτὰ λεγόμενα πρός τι, τὰ μὲν, οὕτω λέγεται· τὰ δὲ, αὐτὰ τὰ μὴ αὐτῶν ἢ τοιαῦτα· οἷον, ἡ ἁπτὴ τῶν πρός τι· ὅτι τὸ μὲν αὐτῆς ἐπιστήμη δοκεῖ εἶναι τῶν πρός τι· ἔτι καθόσα τὰ ἐναντία λέγεται πρός τι· οἷον ἰσότης, ὅτι τὸ ἴσον· ἢ ὁμοιότης, ὅτι τὸ ὅμοιον· τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός· οἷον ἀνὴρ πρός τι, ὅτι συμβέβηκε ταὐτῷ

ποιὸς δὲ

δὲ πλασίῳ εἶναι. τοῦτο δ' ἐστὶ πρόσθι, ἢ τὸ λευκὸν, εἰ τῷ αὐτῷ συμβέβηκε δὲ πλασίῳ τῷ λευκῷ εἶναι. τέλος λέγεται, εὐθὺ, οὗ μή ἐστιν ἔξω τι λαβεῖν μὴ ὂν ἐν μόριον. οἷον χρόνῳ τέλος ἑκάστου οὗ τοσοῦτον ἐστὶν ἔξω τι λαβεῖν χρόνον ὃς τούτου μέρος ἐστὶ τοῦ χρόνου, ἢ τὸ καταμετρεῖν, ἢ τὸ τοῦ οὗ μὴ ἔχον ὑπερβολὴ πρόσθι μήκους. οἷον τέλος ἰαμβικοῦ ἢ τέλος αὐλητικοῦ. ὅταν κατὰ τὸ εἶδος τῆς οἰκείας ἀρετῆς μηδὲν ἐλλείπωσιν. οὕτω δὲ μεταφέρονται καὶ ἐπὶ τῶν κακῶν λέγομεν αὐτούς, συκοφάντην τέλειον. καὶ κλέπτην τέλειον. ἐπεὶ δὴ καὶ ἀγαθοὶ λέγονται μέν αὐτοὺς. οἷον κλέπτην ἀγαθόν. καὶ συκοφάντην ἀγαθόν. ἢ ἀρετὴ τελείωσίς τις ἑκάστου ἢ γὰρ τέλειον, ἢ ἡ ὀσία πᾶσα γάρ τι τελεία, ὅταν κατὰ τὸ εἶδος τῆς οἰκείας ἀρετῆς, μηδὲν ἐλλείπῃ μόριον τῶν κατὰ φύσιν μεγέθους. ἔτι οἷς ὑπάρχει τὸ τέλος ἀσυμβίβαστον, ταῦτα λέγεται τέλεια. κατὰ γὰρ τὸ ἔχειν τέλος τέλεια. ὡς τὸ περὶ τὸ τέλος τῶν ἐσχάτων τίθεσι, καὶ ὡς τὰ φαῦλα μεταφέροντες, λέγομεν, τελείως ἀπολωλέναι, καὶ τελείως ἐφθάρθαι. ὅταν μηδὲν ἐλλείπῃ μόριον τῆς κατὰ φθορᾶς μὴ τοῦ καλοῦ, ἀλλ' ἐὰν τοῦ ἐσχάτου ᾖ. διὸ μὴ ἡ τελευτὴ κατὰ μεταφορὰν λέγεται τέλος, ὅτι ἀμφοῖν ἔσχατα. τέλος ἐστὶ, μὴ τὸ οὗ ἕνεκα ἔσχατον. τὰ μὲν οὖν καθαυτὰ λεγόμενα τέλεα, τοσαυταχῶς λέγεται. τὰ μὲν, τῷ κατὰ τὸ μὴ δὲν ἐλλείπειν. μὴ δὲ ἔχειν ὑπερβολὴν ἐν ἑκάστῳ γένει. μὴ δύνασθαι ἔξω τι λαβεῖν. τὸ ἢ ἄλλα, ἢ δὴ οὐ καθαυτά. τῷ ἢ πρότερον τοιοῦτον. ἢ ἔχ'. ἢ ἁρμόττειν τούτῳ, ἢ ἄλλως γέγραπται πρὸς τὸ πρώτως λεγόμενα τέλεα. τέρας λέγεται τὸ ἔσχατον ἑκάστου. μὴ δ' ἔξω μηδὲν ὂν λαβεῖν πρώτου. ἢ οὐδὲ σωτὸν τὸ πρώτου. μὴ ὃ ἀν ᾖ εἶδος μεγέθους ἢ ἔχον τοσόνδε μέγεθος. τὸ τέλος ἑκάστου. τοιοῦτον δ' ἐφ' οὗ ἡ κίνησις ἢ ἡ πρᾶξις. μὴ οὐκ ἀφ' οὗ. ὅτι δὲ ἀμφω. ἀφ' οὗ. ἐφ' ὃ. ἢ τὸ οὗ ἕνεκα. μὴ ἡ οὐσία ἑκάστου. ἢ τὸ τί ἦν εἶναι ἑκάστῳ. φανερὸν γὰρ τοῦ πρώτου. εἰ δὲ φανερὸν, μὴ τὸ πρᾶγμα τοῦτο. ὡς τι φανερὸν ὅτι ὅσα ἔχει τι ἡ ἀρχὴ λέγεται, τοσαυταχῶς ἡ τὸ πέρας. μὴ ἔτι πλεονασχῶς. μὴ γὰρ ἀρχὴ, πέρας τί. τὸ δὲ πέρας, οὐ πᾶν ἀρχὴ. τὸ καθ' ὃ λέγεται πλη-

λαχῶς· ἔνια μὲν γὰρ πρότερα τὸ εἶδος καὶ ἡ οὐσία ἑκάστου πράγματος οἷον καθ' αὑτὰ θάττω, αὐτὰ ἑαυτῶν· ἔνια δὲ, ἐν ᾧ πρώτῳ ὑπέφυκε γίνεσθαι· οἷον τὸ χρῶμα ἐν τῇ ὠϊῷ φανερά· τὸ μὲν οὖν πρώτως λεγόμενον, καθ' ὃ, τὸ εἶδος ὅτι· διὸ τέρασσιν, ὡς ἡ ὕλη ἑκάστου τὸ ὑποκείμενον ἑκάστῳ πρῶτον· ὅλως δὲ τὸ καθ' ἑαυτὸ, καὶ τὸ αἴτιον ὑπάρξαι τί γὰρ ἐλήλυθεν, ἢ οὗ ἕνεκα ἐλήλυθε λέγεται· καὶ κατὰ τί ἐπελελόγισαι, ἢ συμπελόγισαι· ἢ ὅτι τὸ αἴτιον τοῦ συλλογισμοῦ ἢ ἐπελογισμοῦ· ἔτι τὸ καθ' ὃ, τὸ κατὰ θέσιν λέγειν, καθ' ὃ ἔζηκεν ἢ καθ' ὃ βαδίζει· πάντα γὰρ ταῦτα θέσιν σημαίνει τὸ πρῶτον· ὥστε καὶ τὸ καθ' αὑτὸ, πολλαχῶς ἀναγκαῖον λέγεσθαι· ἐν μὲν γὰρ καθ' αὑτὸ, τὸ τί ἦν εἶναι ἑκάστῳ· οἷον καὶ Καλλίᾳ ἢ τῷ τί ἦν εἶναι καλλίᾳ· ἐν δὲ ὅσα ἐν τῷ τί ἐστιν ὑπάρχει· οἷον ζῷον ὁ Καλλίας καθ' αὑτό· ἐν γὰρ τῷ λόγῳ ἐνυπάρχει τὸ ζῷον· ζῷον γάρ τι ὁ Καλλίας· ἔτι ὃ εἰ ἐν τῷ αὐτῷ δέδεκται πρῶτον, ἢ τῶν αὐτοῦ τινι· οἷον ἡ ὠϊὴ φαίνεται λευκὴ καθ' αὑτήν· καὶ ζῷον ὁ αὐτὸς καθ' αὑτό· ἡ γὰρ ψυχὴ μέρος τι τοῦ ἀνθρώπου ἐστὶν ἢ πρώτη τῶν ζῴων· ἔτι οὗ μή ἐστιν ἄλλο ἐν τι αἴτιον· τοῦ γὰρ ἀνθρώπου, πολλὰ αἴτια· τὸ ζῷον, τὸ δὲ πούν· ἀλλ' ὅμως καθ' αὑτὸν ὁ αὐτὸς, αὐτός ἐστιν· ἔτι ὅσα μόνῳ ὑπάρχει καὶ ᾗ μόνῳ· διὸ τὸ κεχωρισμένον καθ' αὑτό· διάθεσις λέγεται τῶν ἐχόντων μέρη, τάξις, ἢ κατὰ τόπον, ἢ κατὰ δύναμιν· ἢ κατ' εἶδος· θέσιν γὰρ δεῖ τινα εἶναι, ὥσπερ καὶ τὸ ὄνομα δηλοῖ ἡ διάθεσις· ἕξις δὲ λέγεται· ἔνια μὲν τρόπον, οἷον, ἐνέργειά τις τοῦ ἐχόντος καὶ ἐχομένου· ὡς περ ἀξίωσις τις ἡ κίνησις· ὅταν γὰρ τὸ μὲν ποιῇ, τὸ δὲ πάσχηται, ὅστις ποιεῖσθαι μεταξύ, οὕτω καὶ τοῦ ἐχοντος ἐσθῆτα καὶ ἐχομένης ἐσθῆτος, ὅστις μεταξὺ ἕξις· ταύτῃ μὲν οὖν φανερὸν, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται ἔχειν τὴν ἕξιν· εἰς ἄπειρον γὰρ βαδεῖται εἰ τοῦ ἐχομένου ἔσται ἔχειν τὴν ἕξιν· ἄλλον δὲ τρόπον, ἕξις λέγεται διάθεσις, καθ' ἣν εὖ ἢ κακῶς διάκειται τὸ διακείμενον· καὶ ἡ καθ' αὑτὸ, ἢ πρὸς ἄλλο· οἷον ἡ ὑγεία, ἕξις τις· διάθεσις γάρ τις τοιαύτη· ἔτι ἕξις λέγεται, ἂν μὴ μόριον διαθέσεως τοιαύτης· διὸ καὶ ἡ τοῦ μέρους ἀρετὴ, ἕξις τίς ἐστιν· πάθος μὲν λέγεται· ἕνα μὲν ὅτου πρότασις καθ' ἑαυτὸ

ἄλλοιοῦσθαι

ἀλλοιοῦαθζ φὸδέ χεται· οἷον, τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν· καὶ τὸ γλυ-
κὺ, καὶ τὸ πικρὸ· καὶ βαρύτης καὶ κουφότης· καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦ-
τα. ἔμα δὲ, αἱ τούτων ἐνέργειαι καὶ ἀλλοιώσεις ἤδη. ἔτι τού-
των μᾶλλον αἱ βλαβεραὶ ἀλλοιώσεις καὶ κινήσεις· καὶ μᾶλιστα αἱ
λυπηραὶ καὶ αἱ βλαβεραί. ἔτι τὰ μεγέθη τῶν συμφορῶν καὶ λυ
πηρῶν, πάθη λέγεται· στέρησις λέγεται ἔνα μὴ ζόπερ ἂν μὴ ἔχῃ
λί τῶν μὴ πέφυκότων ἔχειν καὶ μὴ αὐτὸ ἢ πέφυκεν ἔχειν· οἷ-
ον, φυτὸν ὁμμάτων ἐστερῆσθαι λέγεται· ἔμα δὲ, αὐ πέφυκεν ἔ-
χειν, ἢ αὐτὸ, ἢ τὸ γένος, μὴ ἔχῃ· οἷον, ἄλλως αὐτὸς ὁ τυφλὸς ὄψε
ως ἐστέρηται, καὶ ὁ ἀπαύλαξ· τὸ μὲν καθ' αὑτὸ γένος· τὸ δὲ, καθαὐ-
τό· ἔτι ἂν πέφυκεν καὶ ὅτε πέφυκεν ἔχειν μὴ ἔχῃ· ἢ γὰρ τυφλό
της, στέρησις· τὶς· τυφλὸς δὲ οὐκέτι πᾶσαν ἡλικίαν· ἀλλ' ᾧ ἢ πέφυ
κεν ἔχειν, αὖ μὴ ἔχῃ· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν ᾧ αὖ ἦ, καὶ καθὸ καὶ πρὸς
ὅ· καὶ ὡς αὖ μὴ ἔχῃ πέφυκε· ἔτι ἡ βιαία ἑκάστου ἀφαίρεσις,
στέρησις λέγεται· καὶ ὁ σαφῶς δὲ αἱ ἀπὸ τοῦ ἁ ἀποφάσεις λέγον
ται, τοσαυταχῶς καὶ αἱ στερήσεις λέγονται· αὖ σον μὲν γὰρ, τῷ
μὴ ἔχειν ἰσότητα τὸ πέφυκε λέγεται· ἀόρατον δὲ καὶ τῷ ὅλῳ
μὴ ἔχειν χρῶμα, καὶ τῷ φαύλως· ἀάπυρον, καὶ τῷ μὴ ἔχειν ὅλως
πόδας, καὶ τῷ φαύλους· ἔτι καὶ τῷ μικρὸν ἔχειν· οἷον τὸ ἀπύρη-
νον· τοῦτο δ' ὅτι, τὸ φαύλως πως ἔχειν· ἔτι τῷ μὴ ἐφαδίως ἢ ᾧ μὴ
καλῶς· οἷον, τὸ ἀτμητον· ὃ μόνῳ τῷ μὴ τέμνεσθαι· ἀλλὰ καὶ τῷ μὴ
ἐφαδίως, ἢ τῷ μὴ καλῶς· ἔτι, τῷ παντὶ μὴ ἔχειν· τυφλὸς γὰρ οὐ
λέγεται ὁ ἑτερόφθαλμος· ἀλλ' ὃς οὐδ' ἀμφοῖν μὴ ἔχων ὄψιν· διὸ οὐ
πᾶς ἀγαθὸς ἢ κακὸς ἢ δίκαιος ἢ ἄδικος· ἀλλὰ καὶ τὸ μεταξύ.
Τὸ ἔχειν λέγεται πλαχῶς, ἕνα μὲν τρόπον, τὸ ἁμῆ κατὰ τὴν αὐ
τοῦ φύσιν, ἢ κατὰ τὸ αὐτοῦ ὁρμήν· διὸ λέγεται τὸν ρεγόστε ἔχειν
τὸν αὐτὸν, καὶ οἱ τύραννοι τοὺς πλησίον, καὶ τὸ ἐσθῆτα οἱ ἀμπε-
χόμενοι· ἕνα δὲν ᾧ ἄντι ὑπάρχει ὡς δεκλικῷ· οἷον ὁ χαλκὸς ἔχει τὸ
εἶδος τὸ ἀνδριάντος, καὶ τὸν ὅσον τὸ σῶμα· ἕνα δὲ ὡς τὸ ἐν ἔχον
τὸ ἐν ἐχόμενον· ᾧ ἢ ὅτι ἐν ἐχόμενόν τι, ἔχεσθαι ὑπὸ τοῦ τὸ ἐν ἔ-

μετεωρίζον, τὸ ἀπείρον ἔχειν τὸ ὑγρὸν φαμὲν· ἢ τὴν πόλιν αὐξοῦσ-
θαι, καὶ τοὺς ἄστρους ἅπαντα τὸν ὅλον ἔχειν τὰ μέρη· ἔτι τὸ κωλύον
καὶ τὰ τῶν αὐτοῦ ὁρμητικὰ εἴδη ἢ πρακτικὰ ἔχειν λέγεται τοὺς
τοιαῦτα· οἷον καὶ οἰκίου δοκεῖ τὰ ἐπικείμενα καθαιρεῖν καὶ ὡς οἱ ποιη-
ταὶ τὸν ἄτλαντα ποιοῦσι τὸν οὐρανὸν ἔχειν, ὡς συμπεσόντ' ἂν
ἐπὶ τὴν γῆν· ὡς περ τῶν φυσιολόγων τινές φασι. τοῦτον δὲ τὸν τ-
ρόπον, καὶ τὸ σωτὲχον λέγεται, ἀπὸ σωτέχειν ἔχειν· ὡς δεῖ χωρισθέν
τα ἂν καὶ τὰ τῶν αὐτοῦ ὁρμητικὰ ἕκαστον. τὸ δὲ ἓν εἶναι, ὁμοιο
τρόπως λέγεται καὶ ἐπομένως τῷ ἔχειν· τὸ δὲ ἓν εἶναι λέγε-
ται, ἓν ἁπλῶς ὅτι, ἢ οὗ ἓν ὡς ὕλης· τοῦτο δὲ χωρὶς ἢ κατὰ τὸ πρῶ-
τον γένος· ἢ κατὰ τὸ ὕστατον εἶδος· οἷον ὅτι μία ὡς ἅπαντα τὰ τη-
κτὰ τὸ ὑγρὸν ἓν, ὅτι δ' ὡς ἐκ χαλκοῦ ὁ ἀνδριὰς ἓν, καθ' ὡς ἐκ πρώ-
της κινήσεως ἀρχῆς· οἷον ἐκ τίνος ἢ μάχη ἐκλοιδορίας· ὁ τι αὐτὴ ἀρχὴ
τῆς μάχης· ἕνα δὲ ἐκ τοῦ συνθέτου ἐκ τῆς ὕλης καὶ τῆς
μορφῆς, ὥσπερ ἐκ τοῦ ὅλου τὰ μέρη, καὶ ἐκ τῆς λιθάδος τὸ ἔπος
καὶ ἐκ τῆς οἰκίας οἱ λίθοι· τέλος μὲν γάρ ἐστιν ἡ μορφή· τέλει-
ον δέ, τὸ ἔχον τέλος· τὰ δὲ ὡς ἐκ τοῦ μέρους τὸ εἶδος· οἷον ὁ ἄνθρω-
πος ἐκ τοῦ πλήθους καὶ ἡ συλλαβὴ, ἐκ τῶν στοιχείων· ἄλλως γὰρ τού-
του καὶ ὁ ἀνδριὰς ἐκ τοῦ χαλκοῦ· ἐκ τῆς αἰσθητῆς γὰρ ὕλης ἡ συν-
θετὸς οὐσία· ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος ἐκ τοῦ εἴδους ὕλης· τὰ μὲν οὖν
οὕτω λέγεται· τὰ δὲ ἐὰν καὶ τὰ μόρια τί τούτων ἐστὶν ὑπάρχη τῶν
ὅλων· οἷον ἐκ τοῦ καὶ μὴ τὸ τίκτον· καὶ ἐκ γῆς τὸ φυτόν, ὅτι ἐκ
τινος μόρους αὐτῶν· ἕνα δὲ, μεθ' ὅλων χρόνῳ· οἷον ὅτι ἡμέρας νύξ·
καὶ ὅτι ὑδάτος χιών· ὅτι τοῦτο μετὰ τοῦτο· τούτων δὲ τὰ μὲν
τῷ ἔχειν μεταβολῇ εἰς ἄλληλα οὕτω λέγεται· ὥσπερ καὶ τὸ
νῦν εἰρημένον· τὰ δὲ, τῷ κατὰ τὸν χρόνον ἐφεξῆς μόνον· οἷον ὅτι
ἰσημερίας ἐτίνετο ὁ πλοῦς· ὅτι μετὰ τὴν ἰσημερίαν ἐγένετο· καὶ ἐκ
δημοσίων, θεραπείαι, ὅτι μετὰ τὰ δημόσια· μόριον λέγε-
ται ᾧ μὲν τρόπον, εἰς ὃ διαιρεθείη ἂν τὸ ποσὸν, ὁπωσοῦν· ἀεὶ γὰρ
τὸ ἀφαιρούμενον τοῦ ποσοῦ ἢ ποσὸν, μέρος λέγεται ἐκείνου· οἷον,

τῶν τριῶν τὰ δύο μέρη λέγεται ὡς. ἄλλον δὲ τρόπον τὰ κατὰ μεταφορὰν τῶν τοιούτων μόνον· ἀπὸ τῶν δύο τῶν τριῶν· ὅτι μὲν ὡς λέγεται μέρη· ὅτι δ' ὡς ὅ. ἔτι εἰς ἃ τὸ εἶδος τῶν ζώων διαιρεθείη ἄν, ἀπὸ τοῦ ποσοῦ, καὶ ταῦτα μόρια λέγεται τούτου· διὸ τὰ εἴδη τοῦ γένους φασὶν εἶναι μόρια. Ἔτι εἰς ἃ διαιρεῖται τὶ ἐξ ὧν σύγκειται τὸ ὅλον, ἢ τὸ εἶδος ἢ τὸ ἔχον τὸ εἶδος· οἷον, φιάλης φιάλη χαλκῆς ἢ τοῦ κύβου τὸ χαλκοῦ, ἢ ὁ χαλκὸς μέρος· τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ ὕλη ἣν τὸ εἶδος, καὶ ἡ γωνία μέρος. Ἔτι τὰ ἐν τῷ λόγῳ τῷ δηλοῦντι ἕκαστον· καὶ ταῦτα μόρια τοῦ ὅλου· διὸ τὸ γένος τοῦ εἴδους καὶ μέρος λέγεται. ἄλλως δὲ τὸ εἴδος, τοῦ γένους μέρος. ὅλον λέγεται, οὗ μηθὲν ἄποστερεῖται μέρος ἐξ ὧν λέγεται τὸ ὅλον φύσει, καὶ τὸ πρῶτον ἔχον ἓν, καὶ τὸ ποσὸν ἢ ποιὸν εἶναι ἐκεῖνα· τοῦτο δὲ διχῶς· ἢ γὰρ ὡς ἕκαστον ἓν, ἢ ὡς ἐκ τούτων, τὸ ἓν· τὸ μὲν γὰρ καθόλου καὶ τὸ ὅλως λεγόμενον ὡς ὅλον τί ἐστιν, οὕτως ἐστὶ καθόλου· ὃς πολλαχοῦ πρόσεστι τὸ καὶ τὴν ἕξιν εἶναι καθ' ἕκάστου, καὶ ἐν ἅπασιν ὑπάρχειν τοῦ εἶναι ὡς ἕκαστον· οἷον, ἄνθρωπον· θῆν· ὅτι ἅπαντα τὰ ζῷα· τὸ δὲ συνεχὲς καὶ ὡρισμένον, ὅταν ἓν πρὸς πλείονων ἢ ὄντων μάλιστα μὲν δυνάμει· εἰ δὲ μή, ἐνεργείᾳ· τούτων δὲ αὐτῶν μᾶλλον, τὰ φύσει ἢ τύχῃ τοιαῦτα· ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ ἑνὸς ἐλέχθη μέν, ὡς οὐσίης φιλοτήτος, ἐνότητός ἐστιν ὅς. ἔτι τὰ ποσοῦ ἔχοντος ἀρχὴν καὶ μέσον καὶ ἔσχατον ὅσων μὲν μὴ ποιεῖ θέσις διαφοράν, πᾶν λέγεται· ὅσων δὲ ποιεῖ ὅλον· ὅσα δὲ ἀμφω ἔνεστι δέχεται, ἢ ὅλα καὶ πᾶν· ὅτι δὲ τοῦ τοιούτου ἢ μὲν φύσις ἡ αὐτὴ μιᾷ τῇ μεταθέσει· ἡ δὲ μορφὴ, οὐ· οἷον, κηρὸς καὶ ἱμάτιον· καὶ γὰρ ὅλον καὶ πᾶν λέγεται· ἔχει γὰρ ἀμφω· ὕδωρ δὲ καὶ ὅσα ὑγρά, ἢ ἀριθμὸς, πᾶν μὲν λέγεται· ὅλος δὲ ἀριθμὸς ἢ ὅλον ὕδωρ οὐ λέγεται, οὐ μὴ μεταφορᾷ· πάντα δὲ λέγεται· ἐφ' οἷς τὸ πᾶν ὡς ἐφ' ἑνὶ, ἐπὶ τούτοις πάντα, ὡς ἐπὶ μιᾷ μιᾷ οἷος πᾶς οὗτος ὁ ἀριθμὸς, πᾶσαι αὗται αἱ μονάδες· κολοβὸν δὴ λέγεται τὸ πρῶτον, οὐ τὸ τυχὸν· ἀλλὰ μεῖζόν τι αὐτὸ δεῖ εἶναι πολλοῦ·

τότε γὰρ δύο, οὐ κολοβὸν ἀφαιρουμένου ἑνὸς (ἔσται γὰρ ἴσον τὸ κολόβωμα) καὶ τὸ λοιπὸν οὐδέποτ' ὄντι, οὐδ' ὅλως ἀριθμὸς ὢν δεῖσθ· ἡ γὰρ τοιὰδ' οὐσία δεῖ μονάδ' εἶναι κύλικος κολοβός· ἔτι δεῖ εἶναι κύλικα. ὁ δὲ ἀριθμὸς οὐκ ἔτι ὁ αὐτός. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἀνομοιομερῆ, οὐδὲ ταὐτὰ πάντα· ὁ γὰρ ἀριθμός ὅστις ὡς ἡ ἀνόμοια ἔχει μέρη· οἷον, δυάδα· τριάδα· ἀλλ' ὅλως ὧν μὴ ποιεῖ ἡ θέσις διαφοράν, οὐδὲν κολοβόν· οἷον ὕδωρ, ἢ πῦρ· ἀμφὶ δὲ ταῦτα εἰσὶ καὶ κατὰ τὴν οὐσίαν, θέσιν ἔχει· ἔτι συνεχῆ· ἡ γὰρ ἁρμονία ἐξ ἀνομοιομερῶν μονάδων, καὶ θέσιν ἔχει· κολοβὸς δὲ οὐ γίνεται· πρὸς δὲ τούτοις, οὐδ' ὅσα ὅλα, οὐδὲ ταῦτα· ὁ τοῦν οὖν μορίου στερήσει κολοβόν· οὐ γὰρ δεῖ οὔτε τὰ κύρια φύσει οὐσίας, ὅτε τὸ ὁ τοῦ οὖν ὄντα· οἷον· ἂν πρυσθῇ ἡ κύλιξ, οὐ κολοβός· ἀλλ' ἂν τὸ οὖς· ἢ ἀκρωτήριόν τι· καὶ ὁ ἀνὸς· οὐκ ἐὰν σάρκα ἢ τὸν πολλῶν· ἀλλ' ἂν ἀκρωτήριον· ἢ τοῦτο οὐ ποιῶν· ἀλλ' ὁ μὴ ἔχῃ φύσιν ἀφαιρεθὲν ὅλον· διὰ τοῦτο οἱ φαλακροὶ οὐ κολοβοί· γένος λέγεται τὸ μονάδ', ἐὰν ᾖ ἡ γένεσις συνεχὴς τῶν τὸ εἶδος ἐχόντων τὸ αὐτό, οἷον λέγεται ἕως ἂν ἀνῶν γένος ᾖ· ὅτι ἕως ἂν ἡ ἡ γένεσις, συνεχὴς αὐτῷ· τὸ δέ, ἀφ' οὗ ἂν ὦσι πρῶτον κινήσαν τος, εἰς τὸ εἶναι· οὕτω γὰρ λέγονται οἱ μονάδ', ἕλληνος τὸ γένος· οἱ δέ, ἴωνος· τῷ οἱ μονάδ', ἀπὸ ἕλληνος· οἱ δέ, ἀπὸ ἴωνος εἰ μὴ πρῶτον γεννήσαντος· ἢ μᾶλλον οἱ ἀπὸ τοῦ γεννήσαντος, ἢ φύλης· λέγονται γὰρ καὶ ἀπὸ τοῦ θήλεος τὸ γένος· οἷον ἀπὸ τοῦ ῥᾶος· ἔτι δέ, ὡς τὸ ἐπίπεδον τῶν σωμάτων γένος τῶν ἐπιπέδων· καὶ τὸ στερεόν, τῶν στερεῶν· ἕκαστον γὰρ τῶν σωμάτων, τὸ μονάδ' ἐπίπεδον τοιονδί· τὸ δὲ στερεόν ὅστι τοιονδί· τοῦτο δ' ὅστι τὸ ὑποκείμενον τοῖς διαφοραῖς· ἔτι ὡς ἐν τοῖς λόγοις τὸ πρῶτον ἐνυπάρχον λέγεται ἐν τῷ τί ἐστι τοῦ τὸ γένος, οὗ διαφοραὶ λέγονται αἱ ποιότητες· τὸ μονάδ' οὖν γένος, τοσαυταχῶς λέγεται· τὸ μονάδ' κατὰ γένεσιν συνεχῆ τῶν αὐτοῦ εἶδος· τὸ δέ, κατὰ τὸ πρῶτον κινήσαν ὁμοφυὲς· τὸ δὲ ὕλη· οὗ γὰρ ἡ διαφορά καὶ ἡ ποιότης ὅστι, τοῦτ' ὅστι τὸ ὑποκείμενον· ὁ δὲ λέγεται μονάδ' ὕλῃ· ἔστι δὲ τῷ γένει λέγεσθαι

ἕτερον, τὸ πρῶτον ὑποκείμενον καὶ μὴ ἀναλύεται θάτερον εἰς θάτερον, μὴ διαμφοῖν ταυτὸν· οἷον, τὸ εἶδος τῆς ὕλης ἕτερον ᾗ σύ-
μφυτον καὶ ὅσα καθ' ἕτερον ἅμα καὶ τὴν οὐσίας τοῦτος λέγεται· τὰ μὴ τὰ ἄρτι ὅτι σημαίνοντα τῶν ὄντων· τὰ δὲ, ποιόν τι, τὰ δῶς διήρηται πρότερον· ὃ δὲ γὰρ τοῦ ταυτὰ ἀναλύεται, ὅτι τὰ ἕτερα ἐστὶ τὸ ψεῦδος λέγεται, ἄλλον μὴ τρόπον ὡς πρᾶγμα ψεῦδος· καὶ τοῦ-
του, τὸ μὴ, τῷ μὴ συγκεῖσθαι τὴν ἀδύνατον εἶναι σωστικὸν εἶναι· ὡς περ λέγεται τὸ τὴν διάμεσον εἶναι σύμμεσον· ἢ τὸ σὺ καθῆσθαι· τούτων γὰρ ψεῦδος τὸ μὴ, ἀεί· τὸ δὲ, ποτέ· οὕτω γὰρ οὐκ ὀνταταῦ-
τα· τὰ δὲ, ὅσα ὄντα μὴ ὄντα, πέφυκε μὴ τοιαῦτα εἶναι, ἢ μὴ οἷά ἐστιν, ἢ ἃ μὴ ἔστιν· οἷον, ἡ σκιαγραφία, καὶ τὰ ἐνύπνια· ταῦτα γὰρ ἔστι μή τι, ἀλλοῦ χώρᾳ ἐμποιεῖ τὴν φαντασίαν· πράγματα μὲν οὖν ψευδῆ οὕτως λέγεται, ἢ τῷ μὴ εἶναι, αὐτὰ, ἢ τῶν τὰ ἀπεύθυνα τῶν φαντασίαν μὴ ὄντος εἶναι· λόγος δὲ ψευδής, ὁ τῶν μὴ ὄντων· ἢ ψευδήσ· διὸ πᾶς λόγος ψευδής, ἕτερου, ἢ οὐδενὸς ἀληθοῦς· οἷον ὁ τοῦ κύ-
κλου ψευδὴς τριγώνου· ἑκάστου δὲ λόγος, ὅτι μὴ, ὡς ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι· ὅτι δῶς πολλοί· ἐπεὶ ταυτὸ πως αὐτῷ· ἢ αὐτὸ πεπονθός· οἷον, Σωκράτης καὶ σωκράτης μουσικός· οὐ ψευδὴς λόγος, ὅδε-
νός ἐστιν ἁπλῶς λόγος· διὸ Ἀντισθένης ᾤετο δυνήσθαι, μηδένα ἀξιῶν λέγεσθαι, πλὴν τῷ οἰκείῳ λόγῳ· ἐν ἑκάστῳ· ἐξ ὧν συνέβαινε μὴ εἶναι ἀντιλέγειν· χεῖρον δὲ μὴ ψεύδεσθαι· ὅτι δὲ καὶ οὐ λέγειν, ἢ μόνον τῷ αὐτῷ λόγῳ, ἀλλὰ καὶ τῷ τοιοῦτον ἕτερου· ψευδῆ μὴ καὶ ψεύδεσθαι τε λῶς· ὅτι δ' οὖν ὡς καὶ ἀληθῶς· ὡς περ τοὺς ὀκτὼ δυσὶ πολάσιον ᾧ φῂ δυὰ δυσὶ λόγῳ· τὸ μὲν οὖν οὕτω λέγεται ψευδῆ· αὖ δὲ ψευδὴς ὁ ἐν χερὴς καὶ προαιρετικὸς τῶν τοιούτων λόγων, μὴ διὰ τέρου τι ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ ὁ ἄλλοις ἐμποιητικὸς τῶν τοιούτων λόγων· ὥσπερ φα-
μὲν μὴ πράγματα ψευδῆ εἶναι, ὅσα ἐμποιεῖ φαντασίαν ψευδῆ· διὸ ἐν ὕπνοις φασί, λόγους ἀκροᾶσθαι, ὡς διὰ ταὐτὸ ψευδὴς μὴ ἀληθὴς· τὸ δυνάμενον ψεύδεσθαι λαμβάνειν ψευδῆ· ἔτος δὲ εἰδῶς μὴ ὁ φρόνιμος· ἔτι ἐκόν-
τα φαῦλον, βελτίω· τοῦτο δὲ ψεύδους λαμβάνειν διὰ τὸ ἐποιητικὸν

ὁ γὰρ εἰκὼν χωλαίνων, τὸ ἄκομπος κρείπων. τὸ χωλαίνω, τὸ μι
μεῖσθαι λέγων, ἐπεὶ εἴτι χωλὸς εἰκών, χείρων ἴσως ὥσπερ ὧν τοῦ
ἤθους καὶ τοῦτο συμβεβηκὸς δὲ λέγεται οὐ πάρεστι μὴ τινι καὶ
ἀληθὲς εἰπεῖν. οὐ μήν τοι οὐτὶ ἐξ ἀνάγκης, ὅτι ὧν τοῦ λύειν ἐστὶν
ὁ ῥύπων φυτῶν βόθρον, ὗ ρεθησαν ρόμβοι. τοῦτο τοίνυν συμβεβη
κὸς τῷ ὀρύπτον τι τὸν βόθρον, τὸ ὑρεῖνθησαν ρόμβοι. οὐ τι γὰρ ἐξ ἀνάγ-
κης τοῦτο ἐκ τούτου, ἢ μετὰ τοῦτο, οὐθὼς ὧν τοῦ πολύ. ἀντὶ τοῦ φυ
τεύηθησαν ρόμβοι δείσκ. ἐμουσικὸς ἀντὶ τοῦ εἰληθικὸς. ἀλλ' ἐπεὶ
οὐ τι ἐξ ἀνάγκης οὐθὼς ὧν τοῦ πολὺ τοῦτο εἶναι, συμβεβηκὸς
αὐτὸ λέγομεν. ὥστε τὸ πεῖ ὅτιν ὑπάρχοντι καὶ τινὶ, μὴ ἔνια τούτων
ἐστὶν ἢ μὴ ἐστὶ, ὅτι ἂν ὑπάρχῃ, ἀλλὰ μηδέ τι τοῦτο. ἢ μὴν ἢ ἐν
τοῖς, συμβεβηκὸς ἔσται. ἃ δὴ καὶ τὸν ὠφελημένον ἃ δεῖ τῶν συμβε
βηκότος. ἀλλὰ τὸ τυχὸν ῥᾴστον δ' ἀόριστον, σωέβη τὸ εἰς αἰγυπτον ἐλ
θεῖν. εἰ μὴ δι' ἃ τοῦ τοιαῦτα ἐστὶ τὸ ὅπως ἐκεῖ ἐλθῇ, ἀλλ' ὑπὸ χειμῶνος
ἐξωσθεὶς ἢ ὑπὸ λῃστῶν ληφθεὶς. γέγονε μὴν δὴ ἡ ὅστε τὸ συμβεβηκὸς
ἀλλοῦ χῆ αὐτὸ, ἀλλ' ἕτερον. ὁ γὰρ χειμὼν αἴτιος τοῦ μὴ ὅπου ἐβού
λετο ἐλθεῖν. τοῦτο δ' ἦν αἴτιον. λέγεται δὲ καὶ ἄλλως συμβεβηκός. οἷ
ον ὅσων ὑπάρχει καθ' αὑτὸ ἑκάστῳ. μὴ ἐν τῇ οὐσίᾳ οὖν τοῦ. οἷ
ον τῷ τριγώνῳ, τὸ δυοῖν ὀρθὰς ἔχειν. καὶ ταῦτα μὲν
ἐνδέχεται ἀΐδια εἶναι. ἐκείνων δὲ
οὐδέν. λόγος δὲ τούτου
ἐν ἑτέροις.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ, ΤΟ Ε΄

Ἀρχὴ καὶ τὰ αἴτια ζητεῖται τῶν ὄντων· δῆλον δ' ὅτι ἢ ὄντα· ὅτι γὰρ τὰ αἴτια ὑγείας καὶ ἰσχύος καὶ μαθηματικῶς εἶναι ἀρχὰς καὶ στοιχεῖα καὶ αἴτια, ἢ ὅλως ὅσα ὧν ἐστὶ μὴ διανοητικὴ ἢ καὶ μετέχουσά τι διανοίας· περὶ αἰτίας καὶ ἀρχάς ἐστιν, ἢ ἀκριβεστέρας· ἢ ἀφελουστέρας· ἀλλὰ πᾶσαι αὗται περὶ ἓν τι γένος τί περιγραψάμενοι, περὶ τοῦτο πραγματεύονται· ἀλλοῦ δὲ περὶ ὃ τὸ ἆρα ἢ ὂν· οὐδὲ ἢ ὄν· οὐδὲ τοῦ τί ἐστιν οὐδὲν ἀλλ' ἢ πρὸς ἓν καὶ μίαν τινὰ φύσιν ἕκαστον· ἀλλ' ἐκ τούτου, ἀλλ' ἢ, ἀφῃρῆσθαι αὐτὸ δῆλον· διὰ δὲ θέσιν λαμβάνουσι τὸ τί ἐστιν, οὕτω τὰ καθαυτὰ ὑπάρχοντα τοῦτο περὶ ὅ εἰσιν, ἀποδεικνύουσιν, ἢ ἀναγκαιότερον, ἢ μᾶλλον ἀκριβέστερον· διόπερ φανερὸν ὅτι οὐκ ἔστιν ἀπόδειξις οὐσίας· οὐδὲ τοῦ τί ἐστιν ἐκφαίνει αὐτὸ σαφῶς· ἀλλὰ τίς ἀλλ' ἢ τρόπος ἐκφαίνει δῆλον· ὁμοίως δὲ οὐδὲ εἰ ἔστιν ἢ μὴ ἔστι τὸ γένος περὶ ὃ πραγματεύονται, οὐδὲν λέγουσι, διὰ τὸ φαίνεσθαι δεῖν, ἢ τί τὸ δῆλον εἶναι δεῖν, μὴ εἰ ἔστι τοῦτο ἐπεὶ ἡ φυσικὴ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῶν χωριστῶν οὖσα περὶ γένος τι τοιοῦτον (περὶ ἃ τὸ τοιαῦτα ἔστιν οὐσία ἐν ᾗ ἡ ἀρχὴ κίνησις ἢ στάσις ἐν αὑτῷ) δῆλον ὅτι οὔτε πρακτικὴ ἔστιν οὔτε ποιητική· τῶν γὰρ ποιητῶν ἐν τῷ ποιοῦντι ἡ ἀρχή, ἢ νοῦς ἔστιν, ἢ τέχνη, ἢ δύναμίς τις· τῶν δὲ πρακτῶν, ἐν τῷ πράττοντι ἡ προαίρεσις· τὸ αὐτὸ γὰρ τὸ πρακτὸν καὶ τὸ προαιρε-

τόν. ὥστε εἰ ἡ ἀπασα διάνοια ἢ πρακτικὴ ἢ ποιητικὴ ἢ θεωρητικὴ, ἡ φυσικὴ, θεωρητική τις ἂν εἴη. ἀλλὰ θεωρητικὴ, περὶ τοιοῦτον ὄν, ὅ ἐστι δυνατὸν κινεῖσθαι· μὴ ᾗ τοδὶ ὑσίαν τινὰ ἢ τὸν λόγον, ὡς ὧν τοπικὸν, οὐ χωριστὸν μόνον· δεῖ δὲ τὸ τί ἐστιν εἶναι καὶ τὸν λόγον ἁπλῶς ἐστι, μὴ λανθάνειν· ὡς ἀνάγκη τοῦτο τὸ ζητεῖν, μεθ' ἓν εἰπεῖν ἐστι· τῶν δὴ ὁρισμῶν, καὶ τῶν τί ἦν, τὰ μὲν ὅπως ὑπάρχει σὺν ὕλῃ τὰ δ' ἄνευ τοῦ κοίλου· διαφέρει δὲ ταῦτα, ὅτι τὸ μὲν σιμὸν ἐν ὕλῃ μέν ἐστι· ἐστὶ γὰρ τὸ σιμὸν, κοίλη ῥὶς· ἡ δὲ κοιλότης ἀνευ ὕλης αἰσθητῆς. εἰ δὴ πάντα τὰ φυσικὰ, ὁμοίως τῷ σιμῷ λέγεται, οἷον, ῥὶς· ὀφθαλμός· πρόσωπον, σάρξ· ὀστοῦν· ὅλως ζῷον φυλλὶς· ῥίζα· φλοιός· ὅλως φυτὸν, οὐδενὸς γὰρ ἀνευ κινήσεως ὁ λόγος αὐτῶν· ἀλλ' ἀεὶ ἔχει ὕλην, δῆλον ὡς δεῖ ἐν τοῖς φυσικοῖς τὸ τί ἐστι ζητεῖν καὶ ὁρίζεσθαι· καὶ διότι μὴ περὶ ψυχὴν θεωρῆσαι τὸ φυσικὸν ὅσον μὴ ἀνευ φύλ' ἐστίν· ὅτι μὲν οὖν ἡ φυσικὴ θεωρητική ἐστι, φανερὸν ἐκ τούτων· ἀλλ' ἐστὶ καὶ ἡ μαθηματικὴ θεωρητική, ἀλλ' ἆρα ἀκινήτων ἢ χωριστῶν ἤ, νῦν ἄδηλον· ὅτι μὲν οὖν ἔνια μαθήματα τῶν ἀκινήτων καὶ ἡ χωριστὴ θεωρεῖ, δῆλον· εἰ δέ τι ἐστὶν ἀκίνητον καὶ ἀΐδιον καὶ χωριστὸν, φανερὸν, ὅτι θεωρητικῆς τὸ γνῶναι· οὐ μήν τοι φυσικῆς γε· περὶ κινητή τις ἐστὶν οὐσία ἡ φυσική· ἅμα δὲ μαθηματικῆς, ἀλλὰ πρότερον ἀμφοῖν· ἡ μὲν γὰρ φυσικὴ, περὶ ἀχώριστα μὲν, ἀλλ' οὐκ ἀκίνητα· ἡ δὲ μαθηματικῆς ἔνια, περὶ ἀκίνητα μὲν, οὐ χωριστὰ δ' ἴσως· ἀλλ' ὡς ἐν ὕλῃ· ἡ δὲ πρώτη περὶ χωριστὰ καὶ ἀκίνητα· ἀνάγκη δ', πάντα μὲν τὰ αἴτια, ἀΐδια εἶναι· μάλιστα δὲ ταῦτα· ταῦτα γὰρ αἴτια τοῖς φανεροῖς τῶν θείων· ὥστε τρεῖς ἂν εἶεν φιλοσοφίαι θεωρητικαὶ, μαθηματικὴ· φυσικὴ· θεολογική· οὐ γὰρ ἄδηλον, ὅτι ἔπου τὸ θεῖον ὑπάρχει· ἐν τῇ τοιαύτῃ φύσει ὑπάρχῃ· καὶ τὸ τιμιώτατον δεῖ περὶ τὸ τιμιώτατον γένος εἶναι· αἱ μὲν οὖν θεωρητικαὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν αἱρετώτεραι· αὕτη δὲ τῶν θεωρητικῶν· ἀπορήσειε γὰρ ἄν τις, πότερον περὶ ἣν ἡ πρώτη φιλοσοφία καθόλου ἐστὶν, ἢ περὶ γένος τι καὶ φύσιν μίαν· οὐ γὰρ ὁ

αὐτὸς

αὐτὸς τρόπος. οὐδὲν ταῖς μαθηματικαῖς· ἀλλ' ἢ μὲν γεωμετρία
ἢ ἀστρολογία, ποιά τινα φύσιν ἰδίαν εἰσίν· ἐκείνη δὲ καθόλου πα
σῶν κοινή. εἰ μὲν οὖν μή ὅτι τις ἑτέρα οὐσία παρὰ τὰς φύσει συ
νεστηκυίας, ἡ φυσικὴ αὐτῶν ἂν εἴη πρώτη ἐπιστήμη· εἰ δέ ὅτι τις οὐσία ἀ
κίνητος, αὕτη προτέρα καὶ φιλοσοφία πρώτη καὶ καθόλου ὅτι ὄν
πρώτην περὶ τοῦτο τοῦ γένους, ταύτης ἂν εἴη θεωρῆσαι· καὶ τίνος ἐστὶ τὸ
ὑπάρχον καθόλου ἢ ὄν· ἀλλ' ἐπεὶ τὸ ὂν τὸ ἁπλῶς λεγόμενον λέγεται
πολλαχῶς· ὧν ἓν μὲν ἦν τὸ κατὰ συμβεβηκός· ἕτερον δέ, τὸ ὡς ἀληθὲς καὶ
τὸ μὴ ὄν, ὡς τὸ ψεῦδος· παρὰ ταῦτα δὲ τὰ σχήματα τῆς κατηγο
ρίας· οἷον τὸ μέν τι τὸ τί ἐστιν· τὸ δέ, ποσόν· τὸ δέ, ποιόν· τὸ δέ, πρός τι· ἢ εἴ τι ἄλ
λο σημαίνει τῶν τοιούτων· ἔτι παρὰ ταῦτα πάντα τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ· ἐπεὶ δὲ πολλαχῶς λεγόμενον τὸ ὄν, πρῶτον περὶ τοῦ κατὰ
συμβεβηκὸς λεκτέον· ὅτι οὐδεμία περὶ αὐτὸ ἔστι θεωρία· σημεῖον δέ· οὐδεὶς γὰρ ὑπολαμβάνει περὶ αὐτοῦ οὔτε πρακτικὴν οὔτε ποιητικὴν· οὔτε θεωρητικήν· οὐ γὰρ ὁ ποιῶν οἰκίαν, περὶ ὅσα συμβαίνει ἅμα τῇ οἰκίᾳ εἶναι ἕνεκα μιᾶς (ἄπειρα γὰρ ἔστι) τοῖς μὲν ἡδεῖαν· τοῖς δὲ βλαβερὰν· τοῖς δὲ χρήσιμον οὐδὲν εἶναι κωλύει τὴν
οἰκίαν, καὶ ἑτέραν, ὡς εἰπεῖν, ταῦτα τῶν ὄντων, ὧν οὐθέν ἐστιν ἡ οἰκοδομική· ποιητική, τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, οὐδὲ γεωμε
τρικὸς θεωρεῖ τὰ ἕτερα συμβεβηκότα τοῖς σχήμασιν· οὐδ' εἰ ἕτε
ρόν ἐστι τὸ ξύλινον τρίγωνον, καὶ τρίγωνον δύο ὀρθὰς ἔχον, καὶ τοῦτο λέ
γεται συμπέπλεκται· ὥσπερ γὰρ ὄνομα μόνον, τὸ συμβεβηκός· διὸ
Γλάτων ξόπον τινὰ οὐκακῶς περὶ τῶν σοφιστικῶν τὸ μὴ ὄν
ἐτάξεν· εἰσὶ γὰρ οἱ τῶν σοφιστῶν λόγοι, περὶ τὸ συμβεβηκὸς ὡς
εἰπεῖν μᾶλλον ἅπαντων, πότερον ἕτερον ἢ ταὐτὸν μουσικὸν καὶ
γραμματικόν, καὶ μουσικὸν καὶ λευκόν· καὶ εἰ ταῦτ' ὀνόματι, καὶ
μὴ εἰ δὲ γίγνεται· ὥστε ἐστὶ μουσικὸν ὄν, γραμματικὸν γίγνεται, καὶ
γραμματικὸν ὂν μουσικόν· καὶ ὅσοι δὴ ἄλλοι τοιοῦτοι λόγοι εἰσί· φαί
νεται γὰρ τὸ συμβεβηκὸς ἐπ' ὀλίγον τι μὴ ὄντος· δῆλον δὲ καὶ ἐκ τῶν
τοιούτων λόγων· τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ξόπον ὄντων, ὅτι γένεσις

ἡ φθορά. τῶν δὲ κατὰ συμβεβηκὸς οὐκ ἔστιν· ἀλλ' ὅμως λεκτέον
ἔτι περὶ τοῦ συμβεβηκότος ἐφ' ὅσον ἐνδέχεται, τίς ἡ φύσις αὐτοῦ καὶ
διὰ τί ἀναίτιόν ἐστιν· ἅμα γὰρ δῆλον ἔσεται ἴσως, καὶ διὰ τί ὡς ἢ μὴ
οὐκ ὄντων αὐτοῦ· ἐπεὶ οὖν ὄντων ἐν τοῖς οὖσιν τὰ μὲν, ἀεὶ ὡσαύτως
ἔχοντα καὶ ἐξ ἀνάγκης· οὐ φορᾷ τὸ βίαιον λεγόμενος· ἀλλ' ὡς
λέγομεν, τῷ μὴ ἐνδέχεσθαι ἄλλως· τὰ δ' ἐξ ἀνάγκης μ', ὃ μὴ ὄντων ἢ
γίγνεται ἀεί, οὐθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, οὔτε ἀρχὴ ἢ αὐτὴ αἰτία ἢ τοῦ εἶναι τὸ
συμβεβηκὸς· οὐ γὰρ ἀεί ἐστι, μήτε ἀεὶ, μήθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τοῦτο φα-
μὲν συμβεβηκὸς εἶναι· οἷον εἰ τὸν κυνὶ ἀντὶ χειμῶνος γενέσθαι καὶ ψύχος, ἢ
τὸ συμβαίνει φαμὲν, ἀλλ' ὅταν πίνῃ ἀλφίτα· ὅτι τὸ μὲν ἀεὶ
ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· τὸ δὲ οὐ· μὴ τ' ἀνὸν λυκ[illegible]εἶν συμβέβηκεν· οὔτε γὰρ
ἀεί· οὐθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· ζῷον δὲ ὃ μὴ συμβεβηκὸς μὴ γὸτ' οἰκοδόμη
ὑγιεινὸν πρῖσαι συμβέβηκε, ὅτι οὐ πέφυκε τοῦτο τοιεῖν οἰκοδόμος
ἀλλ' ἀγαθός· ἀλλὰ σωτήριον ἀγαθὸν εἶναι γὰρ οἰκοδόμου· καὶ ὀφοποι-
ὸς ἡδονῆς σοχαζόμενος, ποιήσειν αὐτὶ ὑγιεινόν, ἀλλ' οὐκ αὐτοῦ τ'
ὀφοποιητικοῦ· διὸ σωτήρια φαμέν· καὶ ὅτιν ὡς ποιεῖ· ἁπλῶς
δοῦ· τῶν μὲν γὰρ, ἄλλαι δυνάμεις ἐνίοτε εἰσὶν αἱ ποιητικαί· τῶν
δ' οὐδεμία τέχνη· οὐδὲ δύναμις ὠρισμένη· τῶν γὰρ κατὰ συμ-
βεβηκὸς ὄντων ἢ γιγνομένων, καὶ τὸ αἴτιόν ἐστι κατὰ συμβεβη-
κός· ὥστ' ἐπειδὴ οὐ πάντα ἐστὶν ἐξ ἀνάγκης, καὶ ἀεὶ ἢ ὄντα ἢ
γινόμενα, ἀλλὰ τὰ πλείω ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· ἀνάγκη εἶναι καὶ
τὰ συμβεβηκότα, οἷον οὔτ' ἀεὶ, οὐθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· ὁ λευκὸς μου-
σικός ἐστιν· ἐπεὶ δὲ γίνεται τοῦτο, καὶ τὰ συμβεβηκότα ἔσται· εἰ δὲ μή,
πάντα ἔσται ἐξ ἀνάγκης· ὥστε ἡ ὕλη ἔσται αἰτία ἢ ἐνδεχομένη
παρὰ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἄλλως τῷ συμβεβηκότος αἰτία· ἀρ-
χὴ δὲ τῶν δὲ λοιπόν, πότερον οὐδέν ἐστιν οὔτ' ἀεὶ, οὐθ' ὡς ἐπὶ τὸ πο-
λὺ ἢ τοῦ παραδύναται· ἔστιν ἄρα τί παρὰ ταῦτα τὸ ὁπότερ' ἔτυχε
καὶ κατὰ συμβεβηκὸς ἀλλὰ πότερον τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· τὸ δ'
ἀεὶ οὐδενί ὑπάρχει· ἢ ἔστιν ἄτοπα ἀΐδια· πρῶτον μὲν οὖν τού-
των, ὕστερον σκεπτέον· ὅτι δ' ἐπιστήμη οὐκ ἔστι τῶν συμβεβη-

κότων

κότος. Φανερὸν. ἐπιστήμη μὲν γὰρ πᾶσα, ἢ τοῦ ἀεὶ ἢ τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· ἐπεὶ γὰρ ἡ μαθήσεται ἢ διδάξει ἄλλον. δεῖ γὰρ ὡρίσθαι ἢ ἀεὶ ἢ τῷ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· οἷον ὅτι ὠφέλιμον τῶν ῥητῶν τι τὸ μελίκρατον ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· τὸ δὲ παρὰ τοῦτο ἔξω λέγειν πότε οὐ· οἷον μουμιωίας· ἢ γὰρ ἀεὶ ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· καὶ τὴν μουμιωίαν· τὸ δὲ συμβεβηκὸς τί ἐστι παρὰ ταῦτα· τί μὲν οὖν ἐστι τὸ συμβεβηκὸς καὶ δι' αἰτίαν, καὶ ὅτι ἐπιστήμη οὐκ ἔστιν αὐτοῦ, εἴρηται· ὅτι δ' εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ αἰτία γενητὰ ἢ φθαρτὰ αὖ τῶν γίνεσθαι καὶ φθείρεσθαι, φανερόν· εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, ἐξ ἀνάγκης πάντ' ἔσται· εἰ τοῦ γινομένου καὶ φθειρομένου μὴ καθ' αὑτὸ συμβεβηκὸς αἴτιόν τι ἀναγκαῖον πότερον γὰρ ἔσται τὸ δὲ ἢ οὔ· ἐὰν γε τοδὶ γένηται· εἰ δὲ μή, οὔ· τοῦτο δὲ ἄλλο· ἢ οὕτως ἤδη ἁπλοῦν ὅτι ἀεὶ χρόνου ἢ φθειρομένου ἀπὸ πεπερασμένου χρόνου, ἤξει ἐπὶ τὸ νῦν· ὥστε τόδε ἀποθανεῖται, ἢ νόσῳ ἢ βίᾳ, ἐάν τι ἐξέλθῃ· τοῦτο δέ, ἐὰν δηλήσῃ· τοῦτο δὲ ἐὰν ἄλλο· καὶ οὕτως ἤξει εἰς ὃ νῦν ὑπάρχει, ἢ εἰς τῶν γεγονότων τί· οἷον, ἐὰν δηλήσῃ· τοῦτο δέ, εἰ ἐπιθήσομέν τοῦτο δ' ἤ τοι ὑπάρχει, ἢ οὔ· ὥστ' ἐξ ἀνάγκης ἀποθανεῖται· ἢ οὐκ ἀποθανεῖται· ὁμοίως δὲ καὶ ὑπερωδήσῃ τίς εἰς τὸ γιγόμενον, ὁ αὐτὸς λόγος· ἤδη γὰρ ὑπάρχει τοῦτο ἐντιμι· λέγω δὲ τὸ γεγονός· ἐξ ἀνάγκης ἄρα πάντα ἔσται τὰ ἐσόμενα, οἷον, τὸ ἀποθανεῖν τὸν ζῶντα· ἤδη γέρτι γέγονεν· οἷον τὰ ἐναντία ἐν τῷ αὐτῷ σώματι, ἀλλ' εἰ νόσῳ· ἢ βίᾳ οὔπω· ἀλλὰ ἐὰν τοδὶ γένηται· δῆλον ἄρα ὅτι μέχρι τινὸς βαδίζει ἀρχῆς· αὐτὴ δ' οὐκ ἔστιν εἰς ἄλλο· ἔσται οὖν ἡ τοῦ ὁπωστιοῦν ἔντυχον αὐτῇ· ἢ αἴτιον φθορᾶς οὐδὲν· ἀλλ' εἰς ἀρχὴν ποιάν· καὶ αἴτιον ποῖον ἡ ἀναγωγὴ ἡ τοιαύτη· πότερον ὡς εἰς ὕλην· ἢ ὡς εἰς τὸ οὗ ἕνεκα· ἢ ὡς εἰς τὸ κινῆσαν, μάλιστα σκεπτέον· περὶ μὲν οὖν τοῦ καθ' αὑτὸ συμβεβηκὸς ὄντος, ἀφείσθω· δῆλον γὰρ ἱκανῶς· τὸ δὲ ὡς ἀληθὲς ὂν καὶ μὴ ὂν ὡς ψεῦδος, ἐπεισθὴ παρὰ συμφοιτῶν ἔστι καὶ διαίρεσιν· τὸ δὲ ὅλον, περὶ μὲν ὁρισμὸν ἀντιφάσεως· τὸ μὲν

γὰρ ἀληθὲς, τῷ καὶ τὰ φάσιν ἐναντίωσιν ἔχει· τῷ δὲ μὴ φάσιν, ἐπὶ τῶν διηρημένων· τὸ δὲ ψεῦδος, τούτου τὸ μοριωμένον τῷ ἀντιφάσιν· πῶς δὲ τὸ ἅμα ἢ τὸ χωρὶς νοεῖν συμβαίνει, ἀλλ' ὁ λόγος· λέγω δὲ τὸ ἅμα καὶ τὸ χωρίς· ὥστε μὴ τὸ ἐφεξῆς· ἀλλ' εἶναι τι πίνειν· οὐ γάρ ἐστι τὸ ψεῦδος καὶ τὸ ἀληθὲς ἐν τοῖς πράγμασιν οἷον τὸ μὲν ἀγαθὸν, ἀληθές· τὸ δὲ κακὸν, ψεῦδος· ἀλλ' ἐν διανοίᾳ· περὶ δὲ τὰ ἄσυνθετα καὶ τὰ τί ἐστιν, οὐδὲν τῇ διανοίᾳ· ὅσα μὴ ἔστι θεωρῆσαι περὶ τὸ οὕτως ὂν καὶ μὴ ὄν, ὕστερον ἐπισκεπτέον· ἐπεὶ δὲ ἡ συμπλοκή ἐστιν καὶ ἡ διαίρεσις ἐν διανοίᾳ, ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πράγμασι, τὸ δὲ οὕτως ὂν, ἕτερον ὂν τῶν κυρίων, ἢ γὰρ τὸ τί ἐστιν· ἢ ὁποιὸν· ἢ ὅτι ποσὸν· ἢ εἴ τι ἄλλο σημαίνει τῶν κατηγορουμένων ἡ ἀφαιρεῖ ἡ διάνοια, τὸ μὲν ὡς συμβεβηκὸς, καὶ τὸ ὡς ἀληθὲς ὂν, ἀφετέον· τὸ γὰρ αἴτιον, τοῦ μὲν, ἀόριστον· τοῦ δὲ, ψευδοῦς διανοίας τί πάθος· ἢ ἀμφοτέρα ἔξω· καὶ τὸ λοιπὸν γένος τῶν ὄντων, καὶ οὐκ ἔξω δὴ λοῦσιν οὐσάν τινα φύσιν τῶν ὄντος· διὸ ταῦτα μὲν, ἀφείσθω· σκεπτέον δὲ τῶν ὄντος αὐτοῦ τὰ αἴτια· καὶ τὰς ἀρχὰς ἢ ὄν· φανερὸν δὲν οἷς διωρισά

μεθα περὶ τοῦ πολλαχῶς λέγεται ἕνα

σον, ὅτι πολλαχῶς

λέγεται

τὸ ὄν·

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΤΟ. Ζ'.

Ὁ ὁμ λέγ῀ πολλαχῶς, καθάπερ διῴλόμεθα πρότερον, ἀφ' ὧν τοῖς πολλοῖς τὸ πολλαχῶς σημαίνειν ὑπάρχει τὸ μὲν τί ἐστι καὶ τόδε τι δηλοῦν, ὅτι ποιὸν ἢ ποσὸν ἢ ἕκαστον τῶν ἄλλων κατηγορουμένων· τοσαυταχῶς δὲ λεγομένου τοῦ ὄντος, φανερὸν, ὅτι τούτων πρώτον, τὸ τί ἐστιν, ὃ σημαίνει τὴν οὐσίαν· ὅταν μὲν γὰρ εἴπωμεν ποῖόν τι τὸ ἀγαθὸν λέγομεν ἢ κακόν· ἀλλ' οὐχὶ τριῶν καὶ πέντε· ὅτι δὲ τόδε τι, ἀλλ' οὐκ ἄνθρωπον ἢ θεόν· ἀλλὰ ἄνθρωπον ἢ θεόν· τὰ δὲ ἄλλα λέγεται ὄντα, τὰ μὲν ὅτι ποσὰ τὰ δὲ ὅτι πάθη· τὰ δὲ ἄλλο τι τοιοῦτον· διὸ καὶ ἀπορήσειέ τις πότερον τὸ βαδίζον καὶ τὸ ὑγιαῖνον ἕκαστον καὶ τούτων ὂν ἢ μὴ ὄν· ὁμοίως δὲ καὶ τἆλλα ὁτιοῦν τοιαῦτα· οὐδὲν γὰρ αὐτῶν ἐστιν, ἃ τε καθαυτὸ τὸ τοιονδὶ σημαίνει, οὐδὲ τὸ χωρίζεσθαι δυνατὸν εἶναι τῆς οὐσίας, ἀλλὰ μᾶλλον εἰ πῇ τὸ βαδίζον τῶν ὄντων τί, καὶ τὸ καθήμενον ἢ τὸ ὑγιαῖνον· ταῦτα δὲ μᾶλλον φαίνεται ὄντα· διότι τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς ὡρισμένον· τοῦτο δέ ἐστιν ἡ οὐσία καὶ τὸ καθέκαστον· ὅπερ ἐμφαίνεται ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῇ τοιαύτῃ· τὸ ἀγαθὸν γὰρ ἢ τὸ καθήμενον, ἃ καὶ οὗτοῦ λέγεται· δῆλον δ' ὅτι διὰ ταύτην, καὶ ἐκείνων ἕκαστόν ἐστιν· ὥστε τὸ πρώτως ὄν, οὐ τί ὄν, ἀλλ' ὅλως, ἡ οὐσία ἂν εἴη· πολλαχῶς μὲν οὖν λέγεται τὸ πρῶτον· ὅμως δὲ πάντων ἡ οὐσία πρώτη ἐν λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ χρόνῳ, καὶ

φύσει. τῶν μὲν δὴ ἄλλων κατηγορημάτων, οὐδὲν χωριστόν· αὐτὴ γὰρ μόνη· καὶ τῷ λόγῳ δὲ, τοῦτο πρῶτον· ἀνάγκη γὰρ ἐν τῷ ἑκάστου λόγῳ, τὸν τῆς οὐσίας λόγον ἐνυπάρχειν· καὶ εἰδέναι δὲ ἕκαστον οἰόμεθα μάλιστα, ὅταν τί ἐστιν ὁ ἄνθρωπος τυγχάνωμεν· ἢ τὸ πῦρ μᾶλλον, ἢ τὸ ποιὸν, ἢ τὸ ποσὸν· ἢ τὸ πρός τι· ἐπεὶ καὶ αὐτῶν τούτων, τότε ἕκαστον ἴσμεν, ὅταν τί ἐστὶ τὸ ποσὸν ἢ τὸ ποιὸν ἴδωμεν· καὶ δὴ καὶ τὸ πάλαι τε καὶ νῦν καὶ ἀεὶ ζητούμενον καὶ ἀεὶ ἀπορούμενον, τί τὸ ὄν, τοῦτό ἐστι· τίς οὐσία· τοῦτο γάρ ἐστιν, ὃ εἶναί φασιν οἱ μὲν ὂν οἱ δὲ μὴ ὄν· καὶ οἱ μὲν πεπερασμένα· οἱ δὲ, ἄπειρα· διὸ καὶ ἡμῖν ἡ μάλιστα, καὶ πρῶτον καὶ μόνον ὡσεἰπεῖν, περὶ τοῦτον ὄντος, θεωρητέον τίνι ἐστί· δοκεῖ δὴ οὐσία ὑπάρχειν, φανερὰ τὰ τε μὴ τοῖς σώμασιν· ἀλλὰ τὰ τινὰ καὶ τοῖς φυτοῖς, ἡ τὰ μόρια αὐτῶν, οὐσίας εἶναί φαμεν, καὶ τὰ φυσικὰ σώματα, οἷον, πῦρ, καὶ ὕδωρ καὶ γῆν· καὶ τὰ τοιαῦτα ἕκαστον· καὶ ὅσα ἢ μόρια τούτων, ἢ ἐκ τούτων ἐστὶν ἢ μόρια, ἢ πάντων· οἷον, ὅ, τε οὐρανὸς καὶ τὰ μόρια αὐτοῦ πάντα· καὶ σελήνη· καὶ ἥλιος· καὶ τὰ τῶν ἄστρων· ἆρα μόναι οὐσίαι εἰσὶν, ἢ καὶ ἄλλαι, ἢ τούτων μὲν οὐδὲν, ἕτεραι δέ τινες ἀναγκαῖον· δοκεῖ δέ τισι τὰ τῶν σωμάτων πέρατα, οἷον ἐπιφάνεια καὶ γραμμὴ καὶ στιγμὴ καὶ μονὰς εἶναι οὐσίαι· καὶ μᾶλλον, ἢ τὸ στερεὸν καὶ τὸ σῶμα καὶ τὸ ζῷον· Ἔτι παρὰ τὰ αἰσθητὰ, οἰόμενοί οὐκ οἷόν τε εἶναι ἄλλην τοιαύτην φύσιν· οἷόν τε, καὶ μᾶλλον οὕτω ἀεὶ δόξαι· ὥσπερ Πλάτων τά τε εἴδη καὶ τὰ μαθηματικὰ, δύο οὐσίας· τρίτην δὲ τὴν τῶν αἰσθητῶν σωμάτων οὐσίαν· Σπεύσιππος δὲ καὶ πλείους οὐσίας ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἀρξάμενος· καὶ ἀρχὰς ἑκάστης οὐσίας· ἄλλην μὲν ἀριθμῶν· ἄλλην δὲ μεγεθῶν· ἔπειτα ψυχῆς, καὶ τοῦτον δὴ τὸν τρόπον ἐπεκτείνει τὰς οὐσίας· οἱ δὲ τὰ μὲν εἴδη καὶ τοὺς ἀριθμούς, τὴν αὐτὴν ἔχειν φασὶ φύσιν· τὰ δὲ ἄλλα, ἐχόμενα, γραμμὰς καὶ ἐπίπεδα, μέχρι τοῦ τὸν τοῦ παντὸς οὐσίαν καὶ τὰ αἰσθητά· περὶ δὲ τούτων, τί λέγεται καλῶς, καὶ τίνες εἰσὶν οὐσίαι, καὶ πότεροι εἰσί τινες παρὰ τὰς αἰσθητὰς, ἢ οὐκ εἰσὶ, καὶ διὰ τί καὶ πῶς εἰσὶ καὶ πότερον ἔστί τις χωριστὴ οὐσία· καὶ διὰ

τί,

τι, καὶ πῶς, ἢ οὐδεμία παρὰ τὰς αἰσθητὰς, σκεπτέον, ὑποτυ
ποτέρως μόνοις πρῶτον τιθῶσίαν τίνες· λέγεται δὴ οὐσία, εἰ μὴ
πλεοναχῶς, ἀλλ' ὅτι τέτταρσίν μάλιστα· καὶ γὰρ τὸ τί ἦν εἶναι, καὶ
τὸ καθόλου καὶ τὸ γένος, ἥ οὐσία δοκεῖ εἶναι ἑκάστῳ· καὶ τέτταρ-
των τούτων τὸ ὑποκείμενον· τὸ δ' ὑποκείμενόν ἐστι, καθοῦ τὰ ἄλ-
λα λέγεται· ἐκεῖνο δὲ αὐτὸ τὸ μηκέτι κατ' ἄλλου· διὸ πρῶτον περὶ
τούτου διοριστέον· μάλιστα γὰρ δοκεῖ εἶναι οὐσία τὸ ὑποκείμενον
πρῶτον· τοιοῦτον δέ, τρόπον μέν τινα, ἡ ὕλη λέγεται· ἄλλον δὲ τρό
πον, ἡ μορφή· τρίτον δὲ, τὸ ἐκ τούτων· λέγω δὲ τὴν μὲν ὕλην, οἷον τὸ
χαλκόν· τὴν δὲ μορφὴν, τὸ σχῆμα φλιδέας· τὸ δὲ ἐκ τούτων τὸν ἀν-
δριάντα τὸ ξύλινον· ὥστε εἰ τὸ εἶδος φλὺλης πρότερον καὶ μᾶλ
λον ὄν, καὶ τοίνυν ἀμφοῖν πρότερον ἔσται καὶ τὸν αὐτὸν λόγον· μὴν
μὲν οὖν τύπῳ εἴρηται, τί ποτ' ἔστιν ἡ οὐσία· ὅτι τὸ μὴ καθ' ὑποκεί
μενον, ἀλλὰ καθοῦ τὰ ἄλλα· δεῖ δὲ μόνον οὕτως· οὐ γὰρ ἱκανόν· αὐτό
τε γὰρ τοῦτο ἀδηλον· ἔτι ἡ ὕλη οὐσία γίγνεται· εἰ γὰρ μὴ αὐτὴ οὐσία,
τίς ἂν εἴη ἄλλη· ἀναφαίρετα· περιαιρουμένων γὰρ τῶν ἄλλων, φαίνεται δὴ
ὑπομένον· τὰ μὲν γὰρ ἄλλα, πάθη σωμάτων ποιητικὰ καὶ ποιήμα-
τα, καὶ δυνάμεις· τὸ δὲ μῆκος καὶ πλάτος καὶ βάθος, ποσότητές
τινες, ἀλλ' οὐκ οὐσίαι· τὸ γὰρ ποσὸν, οὐκ οὐσία· ἀλλὰ μᾶλλον ᾧ ὑ-
πάρχει ταῦτα αὐτὰ πρώτως, ἐκεῖνό ἐστιν ἡ οὐσία· ἀλλὰ μὴν ἀφαι
ρουμένου μήκους καὶ πλάτους καὶ βάθους, ὃ δὴν ὁρῶ μηδὲν πο-
λὺ περιόμενον· πλὴν εἴ τί ἐστι τὸ ὁριζόμενον ὑπὸ τούτων· ὥστε τι
τὴν ὕλην ἀνάγκη φαίνεσθαι μόνην οὐσίαν οὕτω σκοπουμένοις·
λέγω δ' ὕλην ἣ καθαυτὴν τὴν, μήτε τι, μήτε ποσὸν· μήτε ἄλλο μη
δὲν λέγεται οἷς ὥρισται τὸ ὄν· ὅτι γάρ τι καθοῦ κατηγορεῖται τὰ
των ἕκαστον· ᾧ τὸ εἶναι ἕτερον, καὶ τῶν κατηγορουμένων ἑκάστῳ·
τὰ μὲν γὰρ ἄλλα, τῆς οὐσίας κατηγορεῖται· αὐτὴ δὲ, τῆς ὕλης·
ὥστε τὸ ἔσχατον, καθαυτὸ τί, οὔτε τι ποσὸν οὔτε ἄλλο οὐδὲν ὄν·
οὐδὲ δὴ αἱ ἀποφάσεις· ἢ δ' αὐταὶ ὑπάρξουσι κατὰ συμβεβηκός·
ἐκ μὲν δὴ τούτων θεωροῦσι, συμβαίνει οὐσίαν εἶναι τὴν ὕλην· αὐτὴ

ναγομδέ· μὴ ἢ τὸ χωριστὸν ἢ τόδέ τι ὑπάρχειν δοκεῖ μάλιστα τῆ
οὐσίᾳ· διὸ τὸ εἶδος ἢ τὸ ἐξ ἀμφοῖν, δ οὐσία δοκεῖ αὖ μᾶλλον εἶναι φθ
ύλης· τίνα μὲν οὖν ἐξ ἀμφοῖν οὐσίαν, λέγω δ' τὴν ἐκ φθύλης καὶ
φθμορφῆς ἀφετέον· ὕστερα γὰρ καὶ δῆλη φανερὰ δέπως καὶ ἡ ὕ
λη· πωεὶ δὲ φθτρίτης, σκεπτέον· αὕτη γὰρ ἀπορωτάτη ὁμολο
γοῦνται δ' οὐσίαι εἶναι τῶν αἰσθητῶν τινες· ὥστε ἐν ταύταις σκε-
πτέον τὴν πρώτην· ἐπεὶ δὲν ἀρχὴν φθλόμεθα, πόσοις διορίζομεν τὸ
οὐσίαν, καὶ τούτων ἕν τι δοκεῖ εἶναι, τὸ τί ἦν εἶναι, θεωρητέον πω
εὶ αὐτοῦ· πρὸ ἔργου γὰρ τὸ μεταβαίνφν εἰς τὸ γνωριμώτερον· ἡ γὰρ
μάθησις οὕτω γίνεται πᾶσι, διὰ τῶν ἧττον γνωρίμων φύσει εἰς
τὰ γνώριμα μᾶλλον· καὶ τοῦτο ἔργον δοῦναι, ὥσπερ ἐν ταῖς πρά-
ξεσι, τὸ ποιῆσαι ἐκ τῶν ἑκάστῳ ἀγαθῶν, τὰ ὅλως ἀγαθὰ, ἑκάστῳ ἀ
γαθὰ, οὕτως ἐκ τῶν αὐτῶν γνωριμώτερον τὰ τῇ φύσει, γνώριμα,
καὶ τῷ γνώριμα· τὰ δ' ἑκάστοις γνώριμα καὶ πρῶτα, πολλάκις δὴ
ῥημα γνώριμα· καὶ μικρὸν ἢ οὐδὲν ἔχει τοῦ ὄντος· ἀλλ' ὅμως ἐκ τῆ
φαύλως μὲν γνωρισῶν, αὐτῆ δὲ γνωστῶν, τὰ ὅλως γνωστὰ γνῶναι,
πειρατέον, μεταβαίνοντας ὡς πρέπει ταῖς διὰ τούτων αὐτῶν·
καὶ πρῶτον εἴπωμεν ἔνια πωεὶ αὐτοῦ λογικῶς· ὅτι ὅδε τὸ τί ἦν
εἶναι ἕκαστον, ὃ λέγεται καθαὐτό· οὐ γὰρ ὅδε τὸ σοὶ εἶναι, τὸ μου-
σικῷ εἶναι· οὐ γὰρ κατὰ σαυτὸν εἶ μουσικός· ὃ ἄρα κατὰ σαυτόν,
ἀδὲ δὴ τὸ τοῦτο ἀδὲ τὸ ὅτως καθαὐτό, ὡς ἐπιφάνεια λευκή· ὅτι
ἀκὸδε τὸ ὧπιφάνεια εἶναι, τὸ λευκῷ εἶναι· αἰγὰρ μὴ ἀδὲ τὸ ἐξ ἀμφοῖν,
τὸ ὧπιφάνεια λευκὴ εἴη· δι' ἃ τί; ὅτι πρόσεστιν αὐτῇ· ἐν ᾧ ἄρα μὴ ἐ
νέσαι λόγῳ αὐτὸ, λέσυται αὐτό, οὗτος ὁ λόγος τοῦ τί ἦν εἶναι ἑ-
κάστῳ· ὥστε τὸ ὧπιφανείᾳ λευκῇ εἶναι ὅδε, τὸ ὧπιφανείᾳ εἶναι λεί
ᾳ τῷ λευκῷ καὶ λείῳ εἶναι, τὸ αὐτὸ καὶ ἑνί. Ἐπεὶ δ' ἔστι καὶ
κατὰ τὰς ἄλλας κατηγορίας σημαίνεται ὅδε τι ὑποκείμε-
νον ἑκάστῳ, οἷον τῷ ποιῷ· καὶ τῷ ποτὲ καὶ τῷ ποῦ· καὶ τῇ κι-
νήσει) σκεπτέον ἄρα, ὅτι λόγος τοῦ τί ἦν ἑκάστῳ εἶναι καὶ ὑπάρ
χει, καὶ τούτοις τὸ τί ἦν εἶναι· οἷον λευκῷ ἀνθρώπῳ τί ἦν λευκῷ

ἀνθρώπῳ

ἀνθρώπῳ ἐσῳ δὴ ὁμοίως αὐτῷ ἱμάτιον· τίδ' ἐστὶ τὸ ἱματίῳ εἶναι; ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ καθαῦ πάλαι τομῶν οὐδὲ τοῦτο. ἢ τὸ οὐκ αθαῦ τὸ λέγεται δὴ χῶς· καὶ τοῦτο ὅτι τί, τὸ μὴν, ἐκ προθέσεως· τὸ δὲ, οὐ· τὸ μὴν γὰρ, τῷ αὐτὸ, ἄλλῳ προσκεῖσθαι λέγεται ὁ ὀείλεται· οἷον εἰ τὸ λευκῷ εἶναι ὀείλομεν, λέγει λευκῷ ἀνθρώπου λόγον· τὸ δὲ, τῷ, ἄλλο αὐτῷ· οἷον εἰσημαίνῃ τὸ ἱμάτιον, λευκὸν ἀνθρώπου· ὁ δὲ, ὀείλῃ τὸ ἱμάτιον, ὡς λευκόν· τὸ δὲ λευκὸς ἀνθρωπος, ὅτι μὴ λευκὸν· ἀμὴν τοι τίλιῶ εἶναι λευκῷ ἀνθρώπῳ· ἀλλὰ τῷ ἱματίῳ εἶναι· ἆρα ὅτι τὸ τίλιῶ εἶναί τι, ἢ ὅλως, ἢ ὃ· ὅπερ γὰρ τίλιῶ εἶναι, ὅτι τὸ τίλιῶ εἶναι· ὃ τανδὲ ἄλλο καὶ τἄλλα λέγηται, οὐκ ὅστινο ὅπερ τόδέ τι· οἷον, ὁ λευκὸς ἀνθρωπος, οὐκ ὅστινο ὥπερ τόδέ τι· εἰ περ τὸ τόδέ τι πᾶσι σὺ σίαις ὑπάρχει μόνον· ὥστε τὸ τίλιῶ εἶναί ὅστιν, ὅσων ὁ λόγος ὅστιν ὁ ὁρισμός· ὁρισμός δέ ἐστιν, ὃ καὶ ὄνομα λόγῳ ταυτόν· ὥστε καὶ εἴη ἂν οἱ λόγοι ὅροι ἔσονται γὰρ ὄνομα ὁτῳοῦν λόγῳ ταυτόν· ὡς τε καὶ ἡμιλιὰς ὁρισμὸς ἔσται, ἀλλ' ἐὰν πρώτου τιν' ὁρισθῇ· τοιαῦτα δέ ἐστιν, ὅσα λέγεται μὴ ἐφ' ἑνὸς ἄλλο καὶ τἄλλα λέγεσθαι· ἀλλ' ἔσται ἆρα ὁ ἑνὶ τῶν μὴ ἐνόντων εἰδῶν ὑπάρχον τὸ τίλιῶ εἶναι, ἀλλὰ τούτοις μόνον· ταῦτα γὰρ δοκεῖ οὐκ ἀκατάμετον λέγεσθαι καὶ ἄπειρον· οὐδὲν συμπεπλεγμένος· ἀλλὰ λόγος μὴν ἔσται ἑκάστου καὶ τῶν ἄλλων, τίσι μὲν φανερὸς, ἐὰν ἢ ὄνομα· ὅτι τόδε τῷδε ὑπάρχει· ἢ αὖ τὸ λόγου ἀπολελυμένου ἀκριβέστερος· ὁρισμὸς δὴ οὖν ἔσται· ὁ δὲ τὸ τί ἦν εἶναι· ἢ καὶ ὁ ὁρισμὸς· ὥσπερ ἡ τὸ τί ὅστιν ἀπλοῦν ἀχῶς λέγεται· καὶ γὰρ τὸ τίὅστιν, ἓν ἄμφω δηλοῦ τόπον, σημαίνει τιλιοῦσίαν ἢ τὸ τόδέ τι· ἄλλο δὲ, ἕκαστον τῶν καθ' ἓν ἀριθμοῦμένων· πρόσον, περιόν· ἢ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα· ὡς περ γὰρ τὸ τίὅστιν ὑπάρχει πᾶσιν ἀλλ' οὐχ ὁμοίως· ἀλλὰ τὸ μὲν πρώτως, τοῖς δὲ ἀμφοτέρως, οὐ πρώτως δὲ τίὅστιν, ἀπλῶς μὲν τῇ οὐσία· πῶς δὲ τοῖς ἄλλοις· ἢ γὰρ τὸ ποιὸν ἐροίμεθ' ἂν τίὅστιν, ὥστε καὶ τὸ ποιὸν, τῶν τίὅστιν μὲν, ἀλλοῦχὶ ἁπλῶς· ἀλλ' ὥσπερ ὧν τὸ μὴ ὂν, οὐχὶ ἁπλῶς, ἀλλὰ μὴ ὄν, οὕτω καὶ τὸ ποιόν· δεῖ μὲν οὖν σκοπεῖν τὸ πῶς δεῖ λέγειν περὶ ἑκάστου· οὐ μὴν μᾶλλόν γε ἢ τὸ πῶς ἔχει· διὸ

μὴ νῦν ἐπεὶ τὸ λεχθὲν μὴ μονφανερὸν, ἢ τὸ τί ἦν εἶναι, ὁμοίως ὑπάρχει πρώτως μὲν καὶ ἁπλῶς τῇ οὐσίᾳ· εἶτα καὶ τοῖς ἄλλοις· ὥσπερ καὶ τὸ τί ἔστιν, οὐχ ἁπλῶς τί ἦν εἶναι· ἀλλὰ ποιῷ· ἢ ποσῷ τί ἦν εἶναι· δεῖ γὰρ ἢ ὁμωνύμως ταῦτα φάναι εἶναι ὄντα, ἢ προστιθέντας καὶ ἀφαιροῦντας· ὡς περὶ τὸ μὴ ἐπιστητὸν, ὡς ἐπιστητόν· ἐπεὶ τό γε ὀρθόν ἐστι, μήτε ὁμωνύμως φάναι, μήτε ὡσαύτως· ἀλλ' ὥσπερ τὸ ἰατρικὸν, πρὸς ἀυτὸ μὲν ἓν, οὐ τὸ αὐτὸ δὲ ἓν· ὁ μὲν γὰρ ἰατρικὸν σῶμα ἓν ἔργον καὶ σκῶμα λέγεται, οὔτε ὁμωνύμως, οὔτε καθ' ἕν, ἀλλὰ πρὸς ἕν· ταῦτα μὲν οὖν ὁπότερως θέλει λέγειν, διαφέρει οὐδέν· ἐκεῖνο δὲ φανερὸν, ὅτι ὁ πρώτως καὶ ἁπλῶς ὁρισμὸς, καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, τῶν οὐσιῶν ἐστιν· οὐμὴν ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἐστί· εἰ γὰρ καὶ τὸ ποιὸν, καὶ τὸ ποσὸν, οὐχ ἁπλῶς ἐστιν ὁρισμὸς, ἀλλὰ τοῦ ποιοῦ, καὶ τοῦ ποσοῦ· οὐδὲν ἧττον ἔσται τις λόγος καὶ ὁρισμὸς· ἄλλον δὲ τρόπον, καὶ τοῦ μὴ οὐσίας· ἔχει διαφορὰν ἑαυτῆς μὴ φῇ ὁρισμὸν εἶναι τὸν ἐκ προσθέσεως λόγον, τίνος ἔσται ὁρισμός· τοῦ χαλκοῦ· ἀλλὰ σωματὸς ἴδιον μένου· ἐκ προσθέσεως γὰρ ἀνάγκη δηλοῦν· λέγω δὲ οἷον, ὅτι ἰσόπλευρος, καὶ κοίλον, λοξὸν, καὶ τὰ ἐκ τούτων δυοῖν λεγόμενα· τῷ τόδε, ἐν ᾧδε· καὶ ὅσα μεθ' ὑπόστασιν· ὅτι καὶ κοίλοτης, ὅτι καὶ σιμότης, παθός τινος ἐστὶν, ἀλλὰ καθαυτὸ τί· ὅλως τὸ λοξὸν καὶ κοίλον, ἢ ἄνθρωπός ἐστι καὶ λοξὸν καὶ σιμὸν· ὡς συμβέβηκεν ἄνθρωπῳ εἶναι· ἀλλ' ὡς τὸ ἄρχειν τῷ ζῴῳ· καὶ τὸ ἴσον τῷ ποσῷ· καὶ πάντα ὅσα λέγεται καθαυτὰ τὰ ὑπάρχειν· ταῦτα δέ ἐστιν, ἐν οἷς ὑπάρχει ἡ ὁλότης ἢ τὸ μονοειδὲς, ὃ ἔστι τοῦ τοπαθός· καὶ μὴ ἐν ἄλλοις δηλῶσαι χωρίς· ὥσπερ τὸ λοξὸν ἄνθρωπος καὶ ἄνθρωπος ἔχεται· ἀλλ' ὃ τὸ θῆλυ ἄνθρωπος ζῴου· ὥστε τούτων τὸ τί ἦν εἶναι ἢ ὁ ὁρισμὸς, ἢ οὐκ ὄντων ὁρισμὸς, ἢ εἰ ὄντων, ἀλλὰ καθάπερ εἰρήκαμεν· ὅτι διαφορά καὶ ἑτέρας ποιεῖ αὐτό· εἰ μὲν γὰρ τὸ αὐτό ἐστι, καὶ σι-

μὴ

μὴ ἓις καὶ κοίλης ις, τὸ αὐτὸ ἔσται τὸ σιμὸν τῷ κοίλον· εἰ δὲ μή, δεῖ τὸ ἀδιάφορον εἶναι εἰπεῖν τὸ σιμὸν καὶ αὐτὸ τῶν πραγμάτων οὐδὲν πάθος καθαυτό. καὶ ἔσται τὸ σιμὸν, κοίλόν τι ἐν ῥινί, τὸ εἶναι σιμὴν εἰπεῖν ἢ οὐκ ὄζειν, ἢ δὲ τὸ αὐτὸ τὸ ἔσται εἰρημένον ἓις ἓις κοίλη· ἢ γὰρ ἓις ἡσι μὴ, εἰς κοίλη ἔσται· διὸ ἄτοπον τὸ ὑπάρχειν τοιούτοις τὸ τίλῳ εἶναι, εἰ δὲ μὴ, εἰς ἀπείρους εἶσι· εἰ γὰρ εἰ σιμὴ, ἐπ' ἄλλο ἐν ἔσται· δῆλον δὲ ῥίνῳ, ὅτι μόνης φύσεώς ἐστιν ὁ ὁρισμός· εἰ γὰρ ἔστ' ἄλλων κατηγορεῖν, ἀνάγκη ἐκ προθέσεως εἶναι· οἷον, τοπικῶς· καὶ ποιεῖ πού· οὐ γὰρ αὐτῷ ἀριθμοῦ· διὸ ῥυθμὸς ἀπλῶς ὄν· τὸ δὲ ἐκ προθέσεως λέγω, οἷς συμβαίνει διὰ τὸ αὐτὸ λέγειν· ὥσπερ τὸ γλ. εἰ δὲ τοῦτο ἀληθὲς, οὐδὲ τὸ σωφρονάζομεν ἔσται· οἷον ἀριθμῷ ποιεῖ· ἀλλὰ λανθάνει ὅτι ἀκόλουθος λέγεται τοῖς λόγοις· εἰσὶ καὶ τρύπωνόροι, ἢ γοι ἄλλον ζόπον εἰσὶν, ἢ καθάπερ ἐλέχθη, πλὰ χῶς λεκτέον εἶναι τὸ ὁρισμὸ, καὶ τὸ τίλῳ εἶναι· ὥστε ὧδε μὲ, οὐδὲν ὄσεται· ὁρισμός· ἢ γὰρ τὸ τίλῳ εἶναι ἀδύνατον ὑπάρξει, πλὴν ταῖς οὐσίαις· ὥδε δ' ἔσται· ὅτι μὲν οὖν ἔστιν ὁρισμὸς ὁ τοῦ τίλῳ εἶναι λόγος, καὶ τὸ τίλῳ εἶναι ἢ μόνον ἔστιν, ἢ μᾶλλον καὶ πρώτως καὶ ἁπλῶς, δῆλον· πότερον δὲ ταὐτόν ἐστιν ἢ ἕτερον τὸ τίλῳ εἶναι ἑκάστου, σκεπτέον· ὅτι μὲν γάρ τι πρὸς ἔργου τι περὶ τὴν οὐσίαν σκέψιν ἕκαστόν τι δοκεῖ εἶναι ἑαυτοῦ οὐσία· ἡ τὸ τίλῳ εἶναι λέγει εἶναι ἑκάστου οὐσίαν· ὧν μὲν οὖν λεγομένων κατὰ συμβεβηκὸς, δόξειεν ἂν ἕτερον εἶναι· οἷον λευκὸς ἄνθρωπος ἕτερον· ἢ γὰρ λευκῷ ἀνθρώπῳ εἶναι· εἰ δὲ τὸ αὐτῷ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ λευκῷ ἀνθρώπῳ, τὸ αὐτό· τὸ αὐτὸ τὸ γὰρ ἄνθρωπος καὶ λευκὸς ἄνθρωπος ὡς φασὶν· ὥστε καὶ τὸ λευκῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ· ἢ δὲ καὶ ἀνάγκη ὅσα κατὰ συμβεβηκὸς εἶναι ταυτά· ἢ δ' ὡσαύτως τὰ ἄκρα γίνεται ταυτόν· ἀλλ' ἴσως οὐκ εἴη ὁμοίως δόξειεν ἂν συμβαίνειν τὰ ἄκρα γίνεσθαι ταυτὰ κατὰ συμβεβηκός· οἷον τὸ λευκῷ εἶναι καὶ τῷ μουσικῷ εἶναι· δοκεῖ δ' οὐ· ὧν δ' ἁπλῶς καθαυτὸ τὰ λεγόμενων, ἆρ' εἰ ἀνάγκη ταυτὸ εἶναι· οἷον εἰ τινὰ ἐστὶν οὐσίαι, ὧν ἕτερα μηδεμία οὐσία, μηδὲ φύσεις ἕτεραι πρότεραι· οἷαις φασὶ τὰς ἰδέας εἶναί τινα· εἰ γὰρ ἔσται ἕτερον αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν, καὶ τῷ ἀγα-

θῷ εἶναι, καὶ ζῷον. ⸂τῷ ζώῳ εἶναι καὶ ζῷόν τι καὶ τὸ ὄν, ἐσόμεθα ἄλλαί τε οὐσίαι καὶ ἰδέαι παρὰ τὰς λεγομένας· καὶ πρότερα οὐσίαι ἐκεῖναι, εἰ τὸ τί ἦν εἶναι οὐσίας ὅδε· καὶ εἰ μὴ ἀπολελυμένα ἀλλήλων, τῶν μὴ οὐκείσας ἐπιστήμη· τὰ δ' οὐκείσαι ὄντα· λέγω δὲ τὸ ἀπολελύσθαι, εἰ μήτε τῷ ἀγαθῷ αὐτῷ ζῷόν, ὑπάρχει τὸ εἶναι ἀγαθῷ, μήτε τούτῳ τὸ εἶναι ἀγαθόν· ὡσαύτως γὰρ ἐκάστου αὐτή, τὸ τί ἦν ἐκείνῳ εἶναι· καὶ ὧν ἀγαθοῦ καὶ τἄλλων, ὁμοίως ἔχει· ὥστε εἰ μὴ δὲ τῷ ἀγαθῷ εἶναι ἀγαθὸν, οὐδὲ τῷ ὄντι ὄν· οὐδὲ τῷ ἑνί, ἓν· ὁμοίως δὲ πάντα ὅσα, ἢ οὐσίαν τὰ τί ἦν εἶναι· ὥστε οὐκ ἦν δὲ τῷ ὄντι ὄν, οὐδὲ τἄλλων τι ὄντων. Ἔτι εἰ μὴ ὑπάρχει ἀγαθῷ εἶναι, οὐκ ἀγαθόν· ἀνάγκη ἄρα εἶναι τὸ ἀγαθὸν, ἢ τῷ ἀγαθῷ εἶναι· ⸂τὸ καλὸν, ἢ τῷ καλῷ εἶναι· ὅσα μὴ κατὰ τἄλλα λέγεται, ἀλλὰ πρῶτα καθαυτά· ἢ γὰρ οὕτω τοιαῦτ' ἀνάγκη ὑπάρχειν, καὶ μὴ εἶδη· μᾶλλον δ' ἴσως καὶ εἶδη· ἅμα δὲ δῆλον, καὶ ὅτι εἰ πέρ εἰσιν αἱ ἰδέαι οἵας τινὲς φασιν, ἀκόλουθον τὸ μὴ κεῖσθαι οὐσίαν· ταύτας γὰρ οὐσίας μὴ ἀναγκαῖον εἶναι, μὴ καθ' ποιᾶς μέθεξιν· ἔστι δὴ τούτων τὸν λόγων, ⸂ἢ ταὐτὸ καὶ συμβεβηκὸς, αὐτὸ ἑκάστῳ· καὶ τὸ τί ἦν εἶναι· καὶ ὅτι γε ἐπίστασθαι ἕκαστον τοῦτό ἐστι τὸ τί ἦν εἶναι ἴσασθαι· ὥστε κατὰ τοὺς ἐκθεσιν, ἀνάγκη ἕν τι εἶναι ἅμφω· τὸ δὲ ⸂συμβεβηκὸς λεγόμενον, οἷον, τὸ μουσικὸν ἢ λευκὸν, δι' ὃ δύο τὸ μουσικὸν καὶ λευκὸν, καλεῖσθαι εἰπεῖν· ὡς τὸ αὐτὸ τὸ τί ἦν εἶναι ἢ αὐτό· ἢ ᾧ συμβέβηκε λευκῷ τὸ συμβεβηκός· ὥστε δύο μὴ ὡσταυτόν· δύο δὲ ὡς οὐ ταὐτὸ τὸ τί ἦν εἶναι καὶ αὐτό· τῷ μὲν γὰρ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ, οὐ τὸ αὐτό· τῷ πάθει δὲ, τὸ αὐτό· ἄτοπον δὲν φαίη, καὶ εἴ τις ἐκάστῳ ὄνομα θείη τῶν τί ἦν εἶναι· ἔσται γὰρ ἃ παρ' ἐκείνῳ ἄλλο, τὸ τί ἦν εἶναι ἴππῳ, ἔτι ἵππος· καὶ τοι τίκτω λύρᾳ μὴ νῦν εἶναι ἐνίοις αὐθύστ τί ἦν εἶναι, εἴπερ οὐσία τὸ τί ἦν εἶναι· ἀλλὰ μὴν οὐ μόνον ἓν, ἀλλὰ καὶ λόγος ὁ αὐτὸς αὐτῶν· ὡς δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων· οὐ γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς ἓν τὸ ἑνὶ εἶναι καὶ ἓν· ἔτι εἰ ἄλλο ἔσται, εἰς ἄπειρον ἔσται· τὸ μὲν γὰρ ἔσται τὸ τί ἦν εἶναι τῷ ἑνὶ εἶ

ναι· τὸ δὲ τὸ ζῷον· ὥστε τὸ ἐπὶ πᾶσι κείμενον, ὃ αὐτὸ ἐστὶ λόγος· ὅτι μὲν οὖν ἐν τοῖς πρώτων ἢ καθ' αὑτὰ λεγομένων τὸ ἑκάστῳ εἶναι καὶ ἑκάστου, τὸ αὐτὸ καὶ φανερόν ἐστι, δῆλον· οἱ δὲ σοφιστικοὶ ἔλεγχοι πρὸς τοῦτο θέσιν ταύτην, φανερὸν ὅτι τῇ αὐτῇ λύσει λυθήσεται. εἰ γὰρ τὸ Σωκράτει εἶναι, τὸ δὲ μὴ διαφέρειν τὸ τί ἐξ ὧν ἐρωτήσει τις, ἢ τὸ ἐξ ὧν λύων τις τύχοι· διὰ μὲν οὖν τοῦτο οὐκ ἔστι τὸ αὐτὸ εἶναι, καὶ πῶς ἐστὶ τὸ ἑκάστῳ εἶναι, εἴρηται. τῶν δὲ συνθέτων, τὰ μὲν φύσει ἐστίν, τὰ δὲ, τέχνῃ· τὰ δὲ, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου· πάντα δὲ ταῦτα σύνθετα μὲν ἔστι τὰ ὑποκείμενα ἐστὶ καὶ ὑπάρχει τινὶ, καὶ ἐκ τούτων· καὶ τὸ τόδε τι λέγω καθ' ἑκάστου μὴ κατηγορεῖσθαι· οἷον τὸ δὲ Καλλίου ἢ τὸ ἵππου· ἢ τὸ ἄνθρωπος ἢ ἵππος, αἱ μὲν φύσει καὶ οὐσίαι ἐισιν, ἢ γὰρ ἐκείνων τῶν γενομένων ἕκαστον ἢ γένεσις ἐκ φύσεώς ἐστι· τὸ δὲ ἐξ οὗ γίνεται, ὡς λέγομεν ὕλην· τὸ δὲ ὑφ' οὗ, τῶν φύσει τούτων τὸ δέ τι, ὁ ἄνθρωπος ἢ φυτὸν ἢ ἄλλο τι τοιοῦτων· ἃ δὴ μάλιστα λέγομεν οὐσίας εἶναι· ἅπαντα δὲ τὰ τοιαῦτα ἢ φύσει ἐστὶ τέχνῃ, ἔχει ὕλην· ἄλλο γὰρ δεῖν ἢ μὴ εἶναι ἕκαστον αὐτῶν τοιοῦτον ἐνδέχεται ἢ ἐνδέχεται ἕκαστον ὕλην καθόλου δὲ ἐξ οὗ, φύσις· καὶ ὃ φύσις· τὸ δὲ σύνολον, ἔχει φύσιν· οἷον, φυτὸν, ἢ ζῷον, καὶ ὑφ' οὗ μὲν γένεσις τὸ εἶδος λεγόμενον ἢ φύσις ὁμοφυὴς· αὕτη δὲ ἀνάγκη ἀνόμοιον εἶναι· ἀνόμοιον γὰρ ἀνόμοιον γεννᾷ· τὰ δὲ σύνολα μιμεῖται τὰ τοιαῦτα φύσιν· καὶ δῆλον ἐπὶ τούτων γένεσις, λέγω δὲ ποίησις· ταύτης δὲ εἰσὶν αἱ ποιήσεις, ἢ ἀπὸ τέχνης, ἢ ἀπὸ δυνάμεως, ἢ ἀπὸ διανοίας· τούτων δέ τινα καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, καὶ ἀπὸ τύχης, ὡς ἂν εἰ τις ἐν ὑπὸ φύσεως ἐνεργοῖ ὁμοίως· ἔνια δὲ καὶ κεῖται ταὐτὰ· καὶ ἐκ σπέρματός τινες, καὶ ἄνευ σπέρματός τινες· περὶ μὲν δὴ τούτων, ὕστερον θεωρητέον· ἀπὸ τέχνης δὲ γίνεται, ὧν τὸ εἶδος ἐν τῇ ψυχῇ· εἶδος δὲ λέγω τὸ τί ἦν εἶναι ἑκάστου· καὶ τῶν πρώτων οὐσίαν· καὶ γὰρ τῶν ἐναντίων τρόπον τινὰ τὸ αὐτὸ εἶδος· τῆς γὰρ στερήσεως οὐσία, ἡ οὐσία καὶ μορφή· οἷον, ὑγίεια νόσου· ἐκείνης γὰρ ἀπουσία, δῆλον ὅτι ἡ ὑγίεια, ὃ ἐν τῇ ψυχῇ λόγος καὶ ἡ ἐπιστήμη· καὶ γίνεται τὸ ὑγιές, νοήσαντος· ἐπειδὴ τὸ ὑγιὲς, ὃ ἂν ᾖ τοιοῦτον, ἀνάγκη ὑγίειαν εἶναι, τοῦτο δὲ ἦν ἕξαι· οἷον, ὅμαλόν τι· εἰ δὲ τοῦτο, θερμότης· τοῦτο δὲ ἐνόει, ἕως ἀνάγεται εἰς τὸ τοιοῦτον· δι' ὧν δὲ ἔχατον πρᾶξις· εἰ ταὐτὸ ἦν ἢ ἀπὸ ἰατρικῆς κίνησις, ποίησις καλεῖται ἢ ὑγίεια τὸ ὑγιαίνειν.

ὥστε συμβαίνει τὸ τὸν τὴν ὑγείαν ὀφυσείας σύνεσθαι. ἔστι οἰκίαν
ὀφοικίας, φανὴν ὕλης, τὴν ἔχουσαν ὕλην ἡ γὰρ ἐφικὴ ὀστὶ καὶ οἱ
κοδομικὴ τὸ εἶδος φύσεις καὶ φοικίας. λέγω δὲ οὐσίαν αὖν
ὕλης, τὸ τὴν εἶναι. τὸ δὲ γενέσεων καὶ κινήσεων, ἡ μὲν, κίνησις κα-
λεῖται· ἡ δὲ, ποίησις. ἡ μὲν ἀπὸ φλαρχῆς καὶ τοῦ εἴδους, κίνησις.
ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ τελευταίου φλνοήσεως, ποίησις. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων τῶν μεταξύ, ἕκαστον εἶναι. λέγω δὲ οἷον, εἰ δεῖ ὁμα
λωθῆναι. τί οὖν ὄστι τὸ ὁμαλωθῆναι, τὸδέ. τοῦ τοδέ ἕσαι εἰθεῖαν
θῆσαι ταν. τοῦ τὸ δὲ τί ὄστι τόδε. ὑπάρχει δὲ γραμμὴ ἀμφ. τοῦ τὸ ἢ
ἤδη ἐπαύτῳ. τὸ δὴ ποιοῦν καὶ ὅθεν ἀρχὴ ταν καὶ κίνησις τοῦ ὑσαί-
νειν, ἐὰν μὲν ἀπὸ τέχνης τὸ εἶδος ὄστι τὸ ἐν τῇ ψυχῇ. ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ αὖ
τομάτου, ἀπὸ τούτου δῆλον ὅτι ὁποτὲ τοῦ ποιεῖν ἀρχὴ τῷ πρῶτον
τι ἀπὸ τέχνης. ὡς πῦρ καὶ ὑγίασις τῷ φύσει ὅσα ἀπὸ τοῦ θερμαίνειν
ἡ ἀρχή. τοῦ τοῦ πρὸς ἑτέρῳ ξένῳ φ. ἡ θερμότης τοίνυν ἐν τῷ σώματι
ἢ μέρος φλυγείας, ἢ ἕξις ταύτης ἐν τοιῷδε τῷ μέρος φλυ
γείας. ἢ δὲ ἀπολφόνων. τοῦ τὸ δὲ ἔχατον, τὸ πρῶτον. ἀπὸ δ' ὅτως, μέρος ἐ
στὶ φλυσείας, ἀπ' οἰκίας. οἷον, οἱ λίθοι ἐν τῇ ἄλλων. ὡς τι καθά πῦρ
λέγεται ἀδιώ ἀπογυμνάσαι εἰ μηδὲν πρόσ χοι. ὅτι μὲν οὖν τὸ μέ
ρος ὑπάρξει φθαρτὸν ἀνάγκης. φανερόν. ἡ δὲ ὕλη μέρος ἐστὶν ἐν τῇ
αὖτη. ἀμάρα ἡ τῷ λόγῳ. ἀμφοτέρως δὲ λέγομεν τοὺς πρῶ
τους κύκλους, οἵ εἰσι ἀπὸ τῶν ὕλῃ λέγουσι ὅτι χαλκὸς ἀπὸ εἶδος,
ὅτι σχῆμα τοιόνδε. ἡ γοῦν ὄστι τὸ γλύος, εἰς ὃ πρῶτον τίθεται ὁδὲ χαλκοῦς
κύκλ', ἔχει ἐν τῷ λόγῳ τὴν ὕλην. ὀφ' ἧς ὡς ὕλης γίνεται λέγεται.
ὅταν γλύφῃ οὐκ ἐκεῖνο, ἀλλ' ἐκεῖνον. οἷον ὁ ἀνδριὰς ἢ λίθος, αἰγαλί
θου. ὁδὶ ἀνὴρ οὐσιαί, ἢ λέγεται ἐκεῖνο ὀφ' οὗ. αὐτὸ δ', ὅτι μὲν ἐκ στερή
σεως ἐστὶ τοῦ ὑπκφμῆ. ὁ λέγομεν τὴν ὕλην. οἷον ἐστὶ ὁ ἀνὴρ ἡ ὁ καμνων σὶ
μετὰ ὑγιής. μᾶλλον μὲν οὖν λέγεται ἐκ φλστερήσεως γίνεσθαι. οἷον.
ἐκ καμνοντ', ὑγιής, ἢ ὀφ' ἀνοῦ. διὸ καμνων μὲν οὐ σὶ ἂν λέγοι. ἀνὴρ
δ', ἐστὶν ἀνθρωπος ὑγιής. ὧν δὴ στέρησις ἄδηλος ἐστὶν ἀνώνυμος, οἷον ἐν χαλκῷ
σχῆμα τὸ τριγωνοῦν, ἢ ἐν πλίνθοις καὶ ξύλῳ οἰκίας. ἐκ τούτων δὲ κεῖ

πίεσθαι

γίνεσθαι ὡς ἐκεῖ ἐκκαίμενον γὰρ διὸ ὥσπερ δὲ κεῖ ἐξ οὗ γὰρ τὸ ἐκεῖνο δὲ λέγεται· δὲ δεμ τοῦθεν ὁ αὐδριὰς ξύλ᾽ · ἀλλὰ πως ἄγεται ξύλινος· δὲ ξύλον· καὶ χαλκοῦς, ἀλλ᾽ χαλκός· καὶ λίθινος, ἀλλοῦ λίθος· καὶ ἡ οἰκία πλινθίνη, ἀλλ᾽ πλίνθοι· ἐπεὶ οὐδὲ ὡς ἐκ ξύλου γίνεται αὐδριὰς, ἢ ἐκ πλίνθων οἰκία· ἑαύτῆς ἐπιβλέπη σφόδρα, οὐκ αὖ πλῶς εἴρηται, διὰ τὸ δεῖν μεταβάλλοντος γίνεσθαι ἕξιν· ἀλλοῦ χὺ πομένου γὰρ διὰ μηδὲν οὗ τοῦ, οὕτως λέγεται· ἐπεὶ δὲ ὑπό τινος τί γίνεται τὸ τινὸ μένου, οὗ τὸ δὲ λέγω ὅθεν καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς γενέσεως ὡς ὅθεν καὶ ἐκ τινος· ἔξω δὲ μὴ ἡ στέρησις τοῦ τὸ ἀλλ᾽ ὕλη· ἡ δὴ γὰρ μεταβάλλουσα οὐ τρόπον λέγομεν τοῦ γὰρ καὶ ὁ γίνεται· τοῦ τὸ δὲ σὶν ἡ σφαῖρα· ἡ κύκλος· ἡ ὅ, τι ἔτυχε τ᾽ ἄλλων ὡς ὥσπερ οὐδὲ τὸ ὑπο κείμενον ποιεῖ τὸν χαλκ᾽, οὕτως δὲ τὸ ὃ σφαῖραν, εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκός· ὅτι ἡ χαλκῆ σφαῖρα, σφαῖρά ἐστιν· ἐκείνῳ γὰρ ὑπο ποιεῖ· τὸ γὰρ δέ τι ποιεῖ, ἐκ τοῦ λο ὑπο κειμένου, τόδε τι εἶν ὅτι· λέγω δὲ ὅ τι τ᾽ χαλκ᾽ στρογγύλ᾽ τι᾽ ὅτιν, τὸ στρογγύλον, ἢ τ᾽ σφαῖρ᾽ τι εἶν· ἀλλὰ ἕτερόν τι· οἷον τὸ εἶδος τοῦ τὸ, ἐν ἄλλῳ· εἰ γὰρ τι εἶ, ἐκ τινὸ αὖ τι οἵοι ἢ ἄλλο· τοῦ τὸ δὲ ὑπο κείμενον, οἷον τι εἶν χαλκῷ σφαῖρ᾽ · τοῦ τὸ γὰρ ὅτως, ὅτι ἐκ τοῦδε· ὅδε χαλκὸς, τὸδὲ ποιεῖ, ὅδε σφαῖρα· εἰ οὖν τοῦ τὸ τι εἶ αὐτὸ, δῆλον ὅτι ὡσαύτως ποιήσει· ἐνδέχονται αἱ γενέσεις εἰς ἄπειρ᾽ · φανερὸν ἄρα, ὅτι, οὔτε τὸ εἶδος ἢ ὅ, τι δή ποτε χὴ καλεῖν τῷ ψυχῇ αἰσθητῇ μορφῷ, τὸ γίνεται τὸ δ᾽ ἔστιν αὐτοῦ γένεσις, τὸ δὲ τὸ ὧδεῖναι τοῦτο· τοῦ τὸ γὰρ ὅδε ἢ ὁ ψυχὴ ἄλλῳ γίνεται· ἢ ἀπὸ τέχνης, ἢ ἀπὸ φύσεως· ἢ δυνάμεως· τὸ δὲ χαλκῷ σφαῖραν εἶναι ποιεῖ· ποιεῖ γὰρ ἐκ χαλκοῦ καὶ σφαῖραν· εἰς τὸ δὲ γὰρ τὸ δὲ τὸ εἶδος ποιεῖ· καὶ ὅτι τοῦ τὸ σφαῖρα χαλκῆ· τοῦ γὰρ, σφαῖρα εἶναι· τὸ δὲ σφαῖρα εἶναι, ὅλως εἴ τι γένεσις, ἐκ τινός τι ἔσται· δεήσει γὰρ διαιρεῖν τὸν εἶναι ἀεὶ τὸ τινὸ μένου· ⟨εἶναι τὸ μὲν, τόδε, τὸ δὲ, τόδε· λέγω δ᾽ ὅτι τὸ μὲν ὕλλω, τὸ δὲ, εἶδος· εἰδὴ ἔστι σφαῖρα τὸ ἐκ τοῦ μέσου ἴσον, τοῦτο τὸ μὲν, ᾧ ἔστι, ὁ ποιεῖ· τὸ δ᾽ ἐκείνῳ· τὸ δὲ ἄπειρον, τὸ μεγέθους· οἷον, ἡ χαλκῆ σφαῖρα· φανερὸν δὴ ἐκ

πειρημένων, ὅτι τὸ μὲν ὡς εἶδος ἢ ὡσὶ οὐσία λεπτόμερον, οὐδέπνε-
ται· ἡδὲ σωρὸς ἢ κατὰ ταὐτὰ λεγόμενα πνέτει· διότι ἁπάν-
των τῶν ὑλικῶν μερῶν, ὕλη ἐστίν, τὸ μὲν, τόδε· τὸ δὲ, τόδε· πότερον οὖν ἐ
στὶς σφαῖρα περὶ τὰδε, ἢ οἰκία περὶ τὰς πλίνθους· ἢ οὐ
δέν ποτε ἐπίνετο, εἰ οὕτως ἰῶ τόδέ τι· ἀλλ' ὅτι τοιόνδε σημαί-
νει· τόδε δεικνύμενον ἐκ τοῦδε τοιόνδε· καὶ ὁτανοῦν γόνιμοι ἢ, ὅτι τόδε τοιόνδε· τὸ δὲ, ὅταν τόδε Καλ
λίας, ἢ Σωκράτης ἐστὶν, ὡς περὶ σφαῖρα χαλκῆ ἢ δρῦς· ὁδὲ μέθρω
πος ἀηδίζωον, ὡς περὶ σφαῖρα χαλκῆ ὅλως· φανερὸν δὲ ἄρα, ὅτι ἢ τ
εἰδῶν αἰτίαι ὡς εἰώθασί τινες λέγειν, τὰ εἴδη εἰσὶν ἅπαξ ἅπαξ περὶ
τὰ καθ' ἕκαστα, πρόσεστι τὰς ὑλικὰς οὐσίας, ὅδ' ἵνα χρήσιμα· ὅδ' ἂν
εἴη μάλιστα ταῦτα οὐσίαι καθ' αὑτάς· ὧν μὲν δή τινων καὶ φανερὸν
ὅτι τὸ ὑγιεινὸν, τοιόνδε μὲν, οἷον τὸ ὑγιεινόμὲν· οὐ μὲν γοι τὸ αὐτό
γε, οὐδὲ ἑνὶ τῷ ἀριθμῷ· ἀλλ' ἑνὶ τῷ εἴδει· οἷον, ἐν τοῖς φυσικοῖς· ἀν-
θρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ, ἐὰν μή τι παρὰ φύσιν γένηται· οἷον,
ἴσωσον, ἢ μείονον· ἔστι ταῦτα δὲ ὁμοίως· ὁ γὰρ αὐτὸς ὁ εἷς ἐξ ἴσου
ὄνος, ἄν τε ὀνομάσεις τὸ ἐγγύτατα γένος· εἶναι δὲ ἀμφοῖν ἴσον οἷον ἢ
μείονος· ὥστε φανερὸν ὅτι ἀδύνατόν ἐστι σῶμα εἶδος, κατα
σκευάζειν· μᾶλλον γὰρ αὐξητοῦτο εἰς τὸ ἴσον γὰρ αἱμᾶ
λισσα αὔξεται· ἀλλ' ἱκανὸν τὸ γεννῶν ποιῆσαι· ἀπορεῖ δὲ διὰ τί ποτε
ναι, ἐν τῇ ὕλῃ· τὸδε ταῦτα ἤδη τὸ τοιόνδε εἶδος, ἐν ταῖς δε ταῖς σαρ-
ξὶ καὶ ὀστοῖς Καλλίας καὶ Σωκράτης· ἔστι γὰρ μὲν δὴ τῶν ὑλικῶν· ἐ
τέρα γάρ· ταυτὸ δὲ τῷ εἴδει· ἄρμον γὰρ τὸ εἶδος· ἀπορήσειε δ' ἄν τις διὰ
τί τὰ μὲν φύεται καὶ τέχνῃ καὶ ἀπὸ ταυτομάτου· οἷον ὑγίεια· τὸ
δοῦν, οἷον οἰκία· αἴτιον δὲ, ὅτι τὴν μὲν ὕλην ἡ ἄρχουσα τὰς γεν
σεως ἐν τῷ ποιεῖν καὶ μεταβάλλειν τῶν ἀπὸ τῆς τέχνης ἐν ἧ
πάρχει τι μέρος τοῦ πράγματος· ἡ μὲν τοιαύτη δύναμις κι
νεῖσθαι ὑφ' αὑτῆς· ἢ δυνατὸν ἢ ταύτης, ἡ μὲν ὡδὶ, οἷά τε· ἡδὲ ἀδύνα-
τος· πολλὰ γὰρ δύναται μὲν, ὑφ' αὑτῆ κινεῖσθαι· ἀλλ' οὐχ ὧδί· οἷον,
ὀρχήσασθαι· ὅσων οὖν τοιαύτη ὕλη οἷον οἱ λίθοι, ἀδύνατον ὧ-

δὲ

δὲ κινηθῶσι εἰ μὴ ὑπ' ἄλλου. ὡδὶ μὲν τοι, καὶ, ἡ γῆ σῦρ δι' ἅλὸς τοῦ μὲν ὑδατὸς κέσαι αὐτὴν ἐχόντος τὸ στίλβοντος, τὰ δ' ἔξω ὑπὸ γῆς γιγνώσκειν κινηθήσεται τοῦ οὐκ ἐχόντων μὲν τὸ στίλβον, κινεῖσθαι δὲ δυναμένων, αὐτὰ ἢ ὑπ' ἄλλου ὄντα ἐχόντων τὸ στίλβον· ἢ ἐκ μέρους δῆλον δ' ἐκ τῶν εἰρημένων ἡ ὅτι ἔστόπον τινὰ ἄπαντα ταῦτα γίνεται ἐξ ὁμοιομερῶν, ὥσπερ τὰ φύσει· ἢ ἐκ μέρους ὁμοιομερές· οἷον, ἡ οἰκία, ἐξ οἰκίας· ἢ ὑπὸ νοῦ· ἢ γὰρ τύχη, τὸ εἶδος, ἢ ἐκ μέρους, ἢ ἔχον τόδε τι μέρος, ἐὰν μὴ κατὰ συμβεβηκὸς γίνηται· τὸ γὰρ αἴτιον τοῦ ποιεῖν πρῶτον καθαρῶν τὸ μέρος· θερμότης γὰρ ἐστὶ τῇ κινήσει, θερμότητα δὲ ζῴοις σώματι ἐποίησεν· αὐτὴ δέ ἐστιν ἡ μὲν ὑγίεια, ἢ μέρος· ἢ ἀκολουθεῖ αὐτῇ μέρος τι τῆς ὑγιείας· ἢ αὐτὴ ἡ ὑγίεια· διὸ λέγεται ποιεῖν, ὅτι ἐκεῖνο ποιεῖ τῶν ὑγιάνων, ᾧ ἀκολουθεῖ ἢ συμβέβηκε θερμότης· ὥστε ὥσπερ ἐν τοῖς συλλογισμοῖς, πάντων ἀρχὴ τὸ ὅτι, ἐκ γὰρ τοῦ τοιόνδε ἐστὶν οἱ συλλογισμοὶ εἰσιν· ἐν ταύτῃ δὲ αἱ γενέσεις· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ φύσει συνιστάμενα τοῦτο ἔχει· τὸ μὲν γὰρ σπέρμα ποιεῖ ὡς περ τὰ ἀπὸ τέχνης, ἔχει γὰρ δυνάμει τὸ εἶδος· καὶ ἀφ' οὗ τὸ σπέρμα ὅτι ποιόν· ὁμώνυμον· οὐ γὰρ πάντα οὕτω δεῖ ζητεῖν· ὡς ἐξ ἀνθρώπου ἄνθρωπος· καὶ γὰρ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· ἐὰν ἡμίονος, οὐκ ἐξ ἡμιόνου· ἀλλ' ἐὰν μὴ τύχῃ τι· ὅσα δὲ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ὥστε περ ἐκεῖ γίνεται· ὅσων ἡ ὕλη δύναται καὶ ὑφ' αὑτῆς κινεῖσθαι, ταύτῃ τὴν κίνησιν ποιεῖ τὸ σπέρμα κινεῖ· ὅσῳ μὴ, ταῦτα δὲ δύναται γίνεσθαι ἄλλως πως ἢ ἐξ αὐτῶν· οὐ μόνον δὲ ποιεῖ τὴν οὐσίαν ὁ λόγος δηλοῖ, τὸ μὴ γίνεσθαι τὸ εἶδος, ἀλλὰ ποιεῖ τοιοῦτον ὁμοίως τῷ πρώτῳ κοινὸς ὁ λόγος, οἷον προσ, πρίου· ἔστι δὲ τοῦ ὅλου καὶ τῆς γραφῆς· γίνεται γὰρ ὥσπερ ἡ χαλκῆ σφαῖρα, ἀλλ' οὐ σφαῖρα· οὐδὲ χαλκός· καὶ ἐπὶ χαλκοῦ γίνεται· ἀεὶ γὰρ δεῖ προϋπάρχειν τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος, οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ πίθου καὶ ὧν τοῦ πρίου ἔστι προσ· καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως καὶ τῆς γραφῆς· οὐ γὰρ γίνεται τὸ πρί, ἀλλὰ τὸ πρίον ξύλου· ἔστι γὰρ πρόσον· αὖ γὰρ τὸ προσὸν ξύλου ἦν ὄν· αὖ δὴ τῷ ὄντι ἐκ τούτων λαβεῖν ἐστιν, ὅτι ἀνάγκη προϋπάρχειν ἀεὶ τὸν ὄ-

σίαν ἐντελεχείᾳ ἢ δύ. ἢ πρὸς εἶ. οἷον ζῷον. εἰ γὰρ ἐστὶν ζῷον. πρῶτον δὲ ἢ πρὸς τὸν οὐκ ἀνάγκη. ἀλλ' ἢ δωδεκάμηχ μόνον. ἐπεὶ διορισμὸς λόγος ἐστί. ὡς δὲ λόγος μέρη ἔχει, ὡς καὶ ὁ λόγος πρὸς τὸ πρᾶγμα, οὕτω καὶ μέρος τοῦ λόγου πρὸς τὸ μέρος τοῦ πράγματος ὁμοίως ἔχει, ἃ πρεῖται ἤδη, πότερον δεῖ τὸν τῶν μορίων λόγον ἐνυπάρχειν ἐν τῷ τοῦ ὅλου λόγῳ, ἢ οὐ. ἐπεὶ μὴ γὰρ φαίνονται ἐνόντα. ἐπὶ μὲν γὰρ κύκλου, ὁ λόγος οὐκ ἔχει τὸν τῶν μημάτων. οὐδὲ φθορᾶς συλλαβῆς, ἔχει τὸν τῶν στοιχείων. καίτοι διαιρεῖται καὶ ὁ κύκλος εἰς τὰ μήματα ὡς πρώτην συλλαβὴ εἰς τὰ στοιχεῖα. Ἔτι δὲ εἰ πρότερον τὰ μέρη τοῦ ὅλου φθορᾶς ἢ ὀρθῆς ἡ ὀξεῖα μέρος· καὶ ὁ δάκτυλος, τοῦ ζῴου, πρότερον αὖ εἴη ἡ ὀξεῖα τῆς ὀρθῆς· καὶ ὁ δάκτυλος τοῦ ἀνθρώπου. δοκεῖ δὲ ἐκεῖνα εἶναι πρότερα. ᾧ λόγῳ γὰρ λέγονται ἐξ ἐκείνων· καὶ τὸ εἶναι δὲ αὐτῶν ἀπ' ἐκείνων πρότερα· ἢ πλαγίως λέγεται τὸ μέρος. ὧν εἰς μὴ ὄντος τοῦ μέρους οὐκ ἔστι τὸ ὅλον· ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἀφείσθω· ἐξ ὧν δὲ ἡ οὐσία ὡς μορφή, ταῦτα σκεπτέον· εἰ οὖν ὄντος τοῦ μὲν ὕλη· τοῦ δὲ εἶδος, τοῦ δὲ ἐκ τούτων· καὶ οὐσία ἐστὶ ὕλη, καὶ τὸ εἶδος, καὶ τὸ ἐκ τούτων, ὅτι μὲν οὖν καὶ ἡ ὕλη μέρος τινὸς λέγεται· ὅτι δὲ ὡς οὐκ ἀλλ' ἐξ ὧν τὸ εἶδος ὁ λόγος· οἷον τῆς μοιχλότητος ὁ κοῖλον ἐστὶν ἐξ μέρος· αὕτη γὰρ ὕλη· ἀφῆς γίνεται· τῆς δὲ σιμότητος, μέρος τί· καὶ τοῦ μὲν ὅλου ἀνδριάντος, μέρος ὁ χαλκός· τοῦ δὲ σφαίρου λέγω μὲν ὁ ἀνδριάντος οὐ· λεκτέον γὰρ τὸ εἶδος καὶ ἢ εἶδος ἔχει ἕκαστον· τὸ δὲ ὕλη ἢ, ὅτε τι καθαῦτο λεκτέον· ἀλλ' ὁμοίως τοῦ κύκλου λόγος οὐκ ἔχει τὸν τῶν μημάτων· οὐδὲ τῆς συλλαβῆς, τὸν τῶν στοιχείων· τὰ μὲν γὰρ στοιχεῖα τοῦ λόγου, μέρη εἶδους ἐστὶ καὶ ὕλη· τὰ δὲ μήματα τούτων οὔτω μέρη ὡς ὕλη, ἐφ' οἷς ἐπιγίνεται· ἐμπίπτω μέν τοι τὸ εἶδος, ἢ ὁ χαλκὸς, ὅταν ἐν χαλκῷ ἢ σφαῖρος γένηται· ὅτι δὲ ὡς οὐ δεῖ τὰ στοιχεῖα πάντα τῆς συλλαβῆς ἐν τῷ λόγῳ ἐνεῖναι· οἷον, τὸ δὲ τὰ κηρὸν ἢ τὸ ἐν τῷ ἀέρι· ἢ δῆλον ἐκ τούτων μέρη τῆς συλλαβῆς ὡς ὕλη αἰσθητά· ἐπεὶ ἡ χάραξ μμή, ἀκίνδυνος μὲν ἢ εἰς τὰ ἡμίσεα φθείρεσθαι, εἰς τὰ στοιχεῖα δύναται· καὶ σάρξ· δὲ ἀφὴ γὰρ εἰσὶν ἐκ γῆς τοιούτων ὄντων τοιούτων μερῶν· ἀλλὰ

ὕλης· καὶ τοῦ μὲν σωματικοῦ, μέρη τὰ εἴδους δηλαδὴ οὗ ὁ λόγος, οὐκ ἔστι δὲ πρὸ οὐδενὸς τοῖς λόγοις· τῶν μὲν οὖν ἐνόντων τοιούτων μερῶν λόγος· τῶν δὲ οὐδὲ εἶναι ἐνεῖναι, ἀλλὰ μὴ ἢ τοῦ συνθέτου μεμερισμένου· διὰ τοῦτο, ψυχὴ μὲν, ἐκ τούτων ὡς ἀρχῶν ὄντων εἰς ἃ φθείρεται· ἔνια δὲ οὐκ ὄντα· ὅσα μὲν οὖν σωματικὰ μέρη, τὸ εἶδος καὶ ἡ ὕλη ὄντα· οἷον, τὸ σιμὸν, ἡ χαλκὸς κύκλος· ταῦτα μὲν φθείρεται εἰς ταῦτα, καὶ μέρος αὐτῶν ἡ ὕλη· ὅσα δὲ μὴ συμπέπλεκται τῇ ὕλῃ, ἀλλὰ αὐτὸ φυλῆς, οἷον λόγοι τῶν εἰδῶν μόνον, ταῦτα οὐ φθείρεται ὅλως, ἢ ὅτι γε τοῦτον τὸν τρόπον μὲν ἀρχαὶ, καὶ μέρη τὰ φαῦλα τοῦ εἴδους, ἢ τὰ μέρη τὰ ἀρχαὶ ταῦτα· καὶ διὰ τοῦτο φθείρεται ὁ πάλιν ἀνθρωπος, εἰς τὸν λόγον· καὶ ἡ σφαῖρα εἰς χαλκόν· καὶ ὁλκὰς πλοῖα εἰς σάρκας, ξύλα· ἔτι ὁ κύκλος εἰς τὴν μίμαν· ὅτι γὰρ τὸ συμπέπλεκται τῇ ὕλῃ ὁμωνύμως λέγεται κύκλος, ὁ τε ἁπλῶς λεγόμενος, καὶ οἱ καθέκαστα, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἰδιόνυμα τοῖς καθέκαστον· εἴρηται μὲν οὖν, πῶς τὸ ἀληθές· ὅμως δέ τι καὶ φέτερον εἰπεῖν ἐπαναλαβόντες· ὅσα μὲν γὰρ τοῦ λόγου μέρη καὶ εἰς ἃ διαιρεῖται ὁ λόγος, ταῦτα πρότερα ἢ πάντα ἢ ἔνια· ὁ δὲ φθορᾶς λόγος οὐδέποτε διαιρεῖται εἰς ὀξέα σκαληνὸν· ἀλλὰ τῆς ὀξείας, εἰς ὀρθήν· χρῆται γὰρ ὁ θεὸς ὁμοίως τῇ ὀξείᾳ, τῇ ὀρθῇ· ἐλάττων γὰρ ὀρθῆς ἡ ὀξεῖα· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ κύκλος ἡμικυκλίου ἔχουσι· τὸ γὰρ ἡμικύκλιον, ᾧ κύκλῳ ὁρίζεται καὶ ὁ δάκτυλος ᾧ ὅλῳ· τὸ γάρ τοι οὐδὲ μέρος αὐθρώπου, δάκτυλος· ὥστε ὅσα μὲν μέρη ὡς ὕλην εἰς ἃ διαιρεῖται ὡς εἰς ὕλην, ὕστερα· ὅσα δὲ ὡς τὸ λόγου καὶ τῆς οὐσίας τῆσδε τὸν λόγον, πρότερα· ἢ πάντα ἢ ἔνια· ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν ζώων ψυχὴ (τοῦτο γὰρ οὐσία τοῦ ἐμψύχου) ἢ κατὰ τὸν λόγον οὐσία καὶ τὸ εἶδος, καὶ τὸ τί ἦν εἶναι τῷ τοιούτῳ σώματι τὸ ἑκάστου τοιοῦ τὸ μὲν ἐκ τοῦ ζητεῖται καλῶς, οὐκ ἄνευ τοῦ ἔργου τοῦ εἶναι· οὐ γὰρ ἂν εἴη ἄνευ αἰσθήσεως· ὥστε τὰ τοιαῦτα μέρη πρότερα ἢ οὐκ ἔνια τοῦ συνόλου ζώου· καὶ καθέκαστον δὴ ὁμοίως· τὸ δὲ σῶμα καὶ τὰ τοῦτου μόρια, ὕστερα· καὶ τῆς τῆσδε οὐσίας διαιρεῖται εἰς ταῦτα ὡς εἰς ὕλην· ἡ δὲ οὐσία, ἀλλὰ τοῦ-

μολον· τῶν μὲν οὖν συνόλου πρότερα ταῦτά ἐστιν ὡς· ὅτι δ' ὡς οὐ·
οὐδὲν γὰρ εἶναι δύναται χωριζόμενον ἀπὸ τῆς ὑποστάσεως ἔχων, οἷόν τυ
λος ζῴου· ἀλλ' ὁμώνυμος ὁ τιθηνεώς· ἔνια δὲ καὶ μαθόντα κύεια· ἢ ἐν τῷ
πρώτῳ ὁλόγῳ καὶ ἡ οὐσία· οἷον, εἰ τοῦ τὸ καρδία ἢ ἐγκέφαλος· δι-
αφέρει γὰρ οὐδὲν πότερον τοιοῦτον· ὁδὶ ἄνθρωπος καὶ οἱ πάντες ἐπὶ
οὕτως, ὧν τὶ καθ' ἕκαστα· καθόλου δὲ κατ' οὐσίαν οὐσία· ἀλλὰ ζῴου ὅλον τι
ἐκ ψυχῆς καὶ τοῦ λόγου, καὶ σαρκὸς καὶ ὀστέου, ὡς καθόλου· καθ' ἕκαστον δὲ κ
σαρκὸς ἐκ τῆσ ὕλησ ὁ Σωκράτης καὶ ὁδί· καὶ ὧν τὶ ἄλλων ὁμοίως·
μέρος μὲν οὖν ὄντα καὶ τὰ εἴδουσ· εἶδος δὲ λέγω τὸ τί ἦν εἶναι, καὶ τοῦ
συνόλου τοῦ ἐκ τοῦ εἴδους ἐν τῇ ὕλῃ αὐτῆσ· ἀλλὰ τοῦ λόγου μέρη,
τοῦτο εἴδουσ μόνον ὄντα· ὁ δὲ λόγοσ ὅλοσ τῶν καθόλου· τὸ γὰρ κύκλῳ εἶ
ναι ἐν κύκλοσ· ἐν ψυχῇ εἶναι καὶ ψυχή, τὸ αὐτό· τῶν δὲ συνόλου ἤ-
δη οἷον κύκλων τοῦδε τῶν καθ' ἕκαστόν τινος, ἢ αἰσθητοῦ ἢ νοητοῦ·
λέγω δὲ νοητοὺσ μὲν οἷον τοὺσ μαθηματικούσ, αἰσθητοὺσ δὲ οἷ-
ον τοὺσ χαλκοῦσ καὶ ξυλίνουσ· τούτων γὰρ ὑπολαμβάνεται ὁρισμὸσ, ἀλλὰ
μετὰ ὑποστάσεωσ ἢ αἰσθήσεωσ γνωρίζουσι· ἂν ἀπελθόντοσ γὰρ ἐκ τῆσ ἐν τε-
λεχείᾳ, οὐδὲν λοιπόν, πότερον ἔτι εἰσὶν, ἢ οὐκ εἰσὶν· ἀλλ' εἰλήφθη τα
γνωρίζομενα τῷ καθόλου λόγῳ· ἡ δὲ ὕλη ἄγνωστος καθαυτήν· ὑλὴ δὲ,
ἡ μὲν, αἰσθητὴ ὅδε· ἡ δὲ, νοητὴ· αἰσθητὴ μὲν, οἷον χαλκὸσ καὶ ξύλον·
ὅση κινητὴ ὕλη· νοητὴ δὲ, ἡ ἐν τοῖσ αἰσθητοῖσ ὑπάρχουσα, μὴ ἧ αἰ
σθητά· οἷον τὰ μαθηματικά· πῶσ μὲν οὖν ἔχει περὶ ὅλου καὶ μέ-
ρουσ, καὶ περὶ τοῦ προτέρου καὶ ὑστέρου, εἴρηται· πρὸσ δὲ τὴν ἐρώτησ
ἀνάγκη ἀπαντᾶν· ὅταν τισ ἐρωτᾷ, πότερον ἡ ὀρθὴ καὶ ὁ κύκλοσ τῷ
ζῴῳ πρότερον, ἢ εἰσ ἀδύνατον ῥηθῆναι, τὰ ἄνευ εἶναι τὰ μέρη, ὅτι οὐχά-
πωλῶσ· εἰ μὲν γὰρ ὅδε καὶ ἡ ψυχὴ ζῷον, ἔστιν χεὶρ ἢ ἑκάστου, ἢ ἑκάστου
καὶ ὁ κύκλοσ τῷ κύκλῳ εἶναι· καὶ ὀρθὴ τῇ ὀρθῇ εἶναι· καὶ ἡ οὐσία τῆσ
ὀρθῆσ, τί μὲν ἦν τίνοσ, φατέον· οἷον τῶν ἐν τῷ λόγῳ καὶ τίνοσ ὀρθῆσ·
καὶ γὰρ ἡ μετὰ τῆσ ὕλησ ἡ χαλκῆ ὀρθή· ἐὰν δὲ τοῦσ γραμμαῖσ τοῖσ κα
θ' ἕκαστα· ἡ δὲ μὴ ὕλησ, τὸ μὲν ἐν τῷ λόγῳ, ὑστέρα· τῶν δὲ ἐν τῷ κα-
θ' ἕκαστα μορίων, πρότερα· ἁπλῶσ δοῦ φατέον· εἰ δὲ τέρα καὶ ἡ ὀρθὴ
ἡ ψυχὴ

ἡ ψυχὴ ζῶον· καὶ οὕτω τὸ μὲν φαυτίον τὸ δὲ φαυτίον ὥσπερ εἴρη
ται· ἀπορεῖ ταῦτα δὲ εἰκότως, καὶ ποῖα τῶν εἴδους μέρη· καὶ πρῖα οὐ· ἀλ
λὰ τῶν συμφλημμένου· καίτοι τούτου μὴ δήλου ὄντος, ἄκριτον
ἐοίκασι ἀφεῖκασον· τῶν γὰρ καθόλου καὶ τῶν εἴδους ὁ ὁρισμός· πρῖα
οὖν ἐστι τῶν μορίων ὡς ὕλη καὶ ποῖα οὔ, ἐὰν μὴ ᾖ φανερὰ, οὐ δὲ ὁλό-
γως ἔσται φανερὸν ὁ τῶν πραγμάτων ὅσα μὲν οὖν φαίνεται ἐπὶ
τινὸ μόνα ἐφ' ἑτέρων τῷ εἴδει· οἷον κύκλος ἐν χαλκῷ καὶ λίθῳ καὶ
ξύλῳ· ταῦτα μὲν οὖν δῆλα εἶναι δοκεῖ· ὅτι δ' ἐν τῷ κύκλου
οὐσίας ὁ χαλκὸς ἢ ὁ λίθος, διὰ τὸ χωρίζεσθαι τούτων· ὅσα δὲ μὴ ὁρᾶ-
ται χωριζόμενα, οὐδὲν μᾶλλον ὁμοίως ἔχειν τοῦτ', ὥσπερ καὶ εἰ
οἱ κύκλοι ἀεί τινες ἐώρων τὸ χαλκοῦ· οὐδὲν γὰρ ἧττον ἴσως ὁ χαλκὸς
τοῦ εἴδους· χαλεπὸν δὲ ἀφελεῖν τοῦτο τῇ διανοίᾳ· οἷον, τὸ τοῦ ἀνοῦ
εἶδος ἀεὶ ἐν σαρξὶ φαίνεται καὶ ὀστοῖς καὶ τοῖς γε ἄτοις μέρεσιν·
ἆρ' οὖν καὶ ὅτι μέρη ταῦτα τοῦ εἴδους καὶ τοῦ λόγου, ἢ οὐ· ἀλλ' ὕ-
λη· ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ καὶ ἐπ' ἄλλῳ ἐπιπίπτεσθαι, ἀδύνατον τοῦ μὲν χω-
ρίσαι· ἐπεὶ δὲ τοῦτο δοκεῖ ἐνδέχεσθαι, ἄδηλον δέ ποτε, ἀπορῶσί
τινες ἤδη καὶ ἐπὶ τοῦ κύκλου καὶ ἐπὶ τοῦ ξυγοῦ· ὡς οὐ προσῆ-
κον γραμμαῖς ὁρίζεσθαι ἀλλὰ τῷ συνεχεῖ· ἀλλὰ ταῦτα πάντα ὁμοί
ως λέγεσθαι, ὥσπερ εἰ σάρκινος ἢ ὀστοῦ τινος, καὶ χαλκοῦ καὶ λίθου·
κύκλος· καὶ ἀνάγουσι πάντα εἰς τοὺς ἀριθμούς, καὶ γραμμὴν τὸν
λόγον, τὸν τῶν δύο εἶναί φασι· καὶ τῶν τοῖς διάστασι λεγόντων· οἱ μὲν
οὖν γραμμὴν τὴν δυάδα· οἱ δὲ, τὸ εἶδος τῇ γραμμῇ· ἑνία μὲν
γὰρ εἶναι, τὸ αὐτὸ τὸ εἶδος, καὶ οὗ τὸ εἶδος· οἷον, δυάδος καὶ τὸ εἶδος
δυάδος· ἐπὶ γραμμῆς δὲ οὐκ ἔστι· συμβαίνει δὴ ἐν τισὶ πολλῶν εἶ-
δος εἶναι, ὧν τὸ εἶδος φαίνεται ἕτερον· ὅπερ καὶ τοῖς πυθαγορείοις
συνέβαινε· καὶ ἐνδέχεται ἐπὶ πάντων πρὶν εἶναι αὐτὸ εἶδος· τὸ
δ' ἄλλα μὴ εἶδη· καίτοι οὕτως ἐν πάντα ἔσται· ὅτι μὲν οὖν ἐχεάπορ-
έκασιν, καὶ τὸ περὶ τοὺς ὁρισμούς, καὶ διὰ τίν' αἰτίαν, εἴρηται·
Διὸ καὶ τὸ μὲν ταῦτα ἀφαιρεῖν οὕτω μὴ ἀφαιρεῖν τῶν ὕλων, πείσεται·
ἐνίοτε γὰρ ἴσως, τὸ δ' ἐν ἐνίοις ἔστιν, ἢ ὡδί· τὸ δὲ ἔχον εἶδος ἢ πως μορφὴν

ἢ ὧδὶ τὸ ζῷον. λῷον εἰ οὕθ' λέγειν Σωκράτης ὀνειώτιρ θοὐκ ἀλῶσ' ἔχει. ἀπείχ' γὰρ ἀν τοῦ ἀληθοῦς καὶ ποιεῖν ὑπολαμβάνειν ὡς ἐν δὲ χρῆμον εἶναι τὸν αὐτὸν, αὐτῶν μορίων. ὡς τορ αὐτὸ τὸ χαλκοῦν κύκλον. τὸ δὲ οὐχ ὅμοιον αἰσθητὸν γάρ τί σως τὸ ζῷον. καὶ αὐτὸ κινήσεως οὐκ ὄντος εἶναι σθαι. διὸ οὐδὲν τῶν μορίων ἐχόντων ψυχ' ἂν τῶν τοιαύτου μέρος ἦ χείρ. ἀλλ' ἔδυναμεν ἡ ἔργον ἁπλῶς. ὥστε ἔμψυχος οὖσα. μὴ ἔμψυχος δεῖ τοῦ μέρος. ὥστε καὶ τὰ μαθηματικὰ, διὰ τὸ οἰκεῖοι μέρη οἱ λόγοι τῶν λόγων. οἷον κύκλου τὸ ἡμικύκλια. οὐ γὰρ ὄντ' αἰσθητὰ ταῦτα. ἢ οὐδὲν διαφέρει. ἔσονται γὰρ ὑλικοί τινες. καὶ μὴ αἰσθητῶν καὶ ὅταν τὸ ὁμὶ ὄντ' τι ὧδὶ εἶναι. κύκλου μὲν οὖν οὐκ ἔσαι τὸ καθόλου. τῶν δὲ καθ' ἕκαστα, ἔσαι μέρη ταῦ τοῦ ὡς πρὸ εἰρηται πρότερον. ὅτι γὰρ ὑλή, ἡ μὲν αἰσθητή. ἡ δὲ, νοητή. δῆλον δὲ καὶ ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ οὐσία ἡ πρώτη. τὸ δὲ σῶμα ὕλη. ὁ δὲ ἄμφω τὸ ζῷον τὸ ἐξ ἀμφοῖν, ὡς καθόλου. Σωκράτης δὲ καὶ οἱ ἐσ θ', εἰ μὲν ἡ ψυχὴ ὅτι πόν. οἱ μὲν γὰρ ὡς ψυχὴν, οἱ δ' ὡς τὸ ζῷον ὅλον. εἰ δὲ πλῶσι ἡ ψυχὴ δὲ, καὶ τὸ σῶμα τόδε, ὥσπερ τὸ καθόλου καὶ τὸ καθ' ἕκαστον. πότερον δέ ὅτι τι καὶ παρὰ τὰ ὕλας τῶν τοιούτων τὶς οὐσιῶν ἄλλη, καὶ δεῖ ζητεῖν οὐσίαν αὐτῶν ἑτέραν τινὰ, οἷον ἀριθμοὺς ἢ τι τοιοῦτον, σκεπτέον ὕστερον. τούτου γὰρ χάριν καὶ περὶ τῶν αἰσθητῶν οὐσιῶν πειρώμεθα διορίζειν. ἐπεὶ πρόπον τινὰ φυσικῆς καὶ δευτέρας φιλοσοφίας ἔργον ἡ περὶ τὰς αἰσθητὰς οὐσίας θεωρία. οὐ γὰρ μόνον περὶ φύλης, δεῖ πιωρεί - ζειν τὸν φυσικὸν, ἀλλὰ καὶ φλικας τὸν λόγον καὶ μᾶλλον. ἐπὶ τῶν ὁρισμῶν, ὥσ μέρη τὰ ἐν τῷ λόγῳ, καὶ διὰ τί εἷς λόγος ὁ ὁρισμός. δῆλον γὰρ ὅτι τὸ πρᾶγμα ἓν. τὸ δὲ πρᾶγμα τινὶ ἓν, μόριστ' ἔχον, σκεπτέον ὕστερον. τί μὲν οὖν ὅστ τὸ τί ἦν εἶναι, καὶ πῶς αὐτὸ καθ' αὐτὸ, καθόλου περὶ ὅσων τὸ σείρηται καὶ διὰ τί τῶν μὲν ὁ λόγ θ' ὁ τοῦ τί ἦν εἶναι, ἔχει τὰ μόρια τοῦ ὁριζομένου, τῶν δ' οὔ. καὶ ὅτι ἐν μὲν τῷ φλουσίας λόγῳ, τὰ οὕτω μόρια, ὡς ἡ ὕλη οὐκ ἔνεστ. οὐ δ' ὅστ ἐκείνης μόρια φλουσίας. ἀλλὰ φλσωμάτ. ταύτης δ' ἔστ πως

λόγος

λόγος καὶ ὅλως ἔστι· μετὰ μὲν γὰρ φλ ύλης, ἐκ ἔστιν· ἀόριστον γάρ· καὶ τὰ τὰ τῶ πρώτω συ ὐσίαν ἔστίν· οἷον, αἱ δὲ φλ ψυχῆς λόγος· ἡ γὰρ οὐ σία ἔστι τὸ εἶδος τὸ ζῳόν· ὅταν δὲ καὶ φλ ύλης ἡ σύνολ Θ λέγεται τὰ σία· οἷον, ἡ κοιλότης· ἐκ γὰρ ταύτης καὶ φλ ὸς ἡ σὶ Θ, σὶ μὴ ὸς, καὶ ἡ σι μό τῆς ἔστί· δῆς γὰρ ἐν τούτοις ὑ πάρχει ὶς· τὸ δὲ τῇ σὺν ὁλῳ οὐσίᾳ· οἷον, ῥὶν ὶ σὶ μὴ ἡ καὶ μ ἰαῖ ὲν ἔστι καὶ ἡ ὕ λη· καὶ ὅτι τὸ Τί ἦν εἶναι καὶ ἕκασον· ἐπὶ Τιμῶν μὲν ταυτὸ, ὥσπερ ἐπὶ τῶν πρώτων οὐσιῶν· οἷον· καμπυλότης ἡ καμπυλότη εἶναι, ἡ πρώτη ἔστί· λέγω δὲ πρώτω, ἡ μὴ λέγεται τῷ ἄλλῳ ἄ λῳ εἶναι, καὶ ὑ ποκείμενον ὡς ὕ λη· ὅσα δὲ ὡς ὕ λη ὧδ σὺν φλ λὶ μ μένα τῇ ὕ λη, οὐ ταυτὸ, εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκ Θ· ἢ· οἷον ὁ Σωκράτης καὶ τὸ μουσικόν· ταῦτα γὰρ ταυτὰ κατὰ συμβεβηκ Θ· νῦν δὲ λέγω μὲν πρῶτον, ἐφ ὅσον ἐν τ ἀναλυτικοῖς περὶ ὁρισμοῦ μὲν εἴρηται· ἡ γὰρ ἐν ἐκείνοις ἀπορία λε χθεῖσα πρὸ ἄλλου τοῖς περὶ φλ σίας ἢ λόγος· λέγω δὲ ταύτην τ ἀπορίαν, διὰ τί ποτε ἓν ἔστι τὸ ὁρισὸν, οὐ γὰρ λόγον ὁρισμὸν εἶναι φαμέν· οἷον, ὁ τοῦ ἀνθρ ὸς λόγος ἥμερον· ἔστω δὲ οὗτος αὐτοῦ λόγ Θ· διὰ τί δὴ τοῦτο ἓν ἔστιν ἀλλ ὐ πολλὰ, ζῷον καὶ δίπουν· ἐπὶ μὲν γὰρ ἀν ὸς καὶ λευκὸν, πολλὰ μέν ἐστιν· ὅταν μὴν ὑ πάρχῃ θάτερον θάτερον· ὧν δὲ, ὅταν ὑ πάρχῃ καὶ ταὐθὶ τὸ ὑ ποκείμενον ὁ ἀν ὸς· τότε γὰρ ἓν γίνεται· ἔστιν ὁ λευκ Θ ἀν ὸς· ὧν ταῦθα δὲ μετέχει θάτερα θάτερον· τὸ γὰρ ζῷ Θ, ἔοικε μετέχειν τῶν διαφορῶν· ἅμα γὰρ αὖ τῶν ἐναντίων τὸ αὐτὸ μετέχειν· αἱ γὰρ διαφοραὶ ἐναντίαι, αἷς διαφέρει τὸ ζῷ Θ· εἰ δὴ καὶ μετέχει, ὁ αὐτὸς λόγος εἰ πὶ εἰσὶ καὶ διαφοραὶ πλείους, οἷον πεζὸν· δίπουν· ἄπτερον· διὰ τί γὰρ ταῦτα μὲν ἀλλ ὐ πολλά· ἔστω μὲν γὰρ ὃ ἁ πάντων ἕν ἔσται τὸ εἶν· δεῖ δὲ καὶ εἶν εἶναι ὅσα ἐν τῷ ὁρισμῷ· ὁ γὰρ ὁρισμὸ Θ λόγος Τίς ἔστιν εἷς καὶ οὐσία· ὥστε νόσ Τινος δεῖ αὐτὸν εἶναι λόγον· καὶ γὰρ ἡ οὐσία ἕν Τι, καὶ τὸ δέτισπ μαίνῃ ὡς φαμέν· δεῖ δὲ πισκοπεῖν, πρῶτον περὶ τῶν κατὰ τὰς διαιρέσεις ὁρισμῶν· οὐδὲν γὰρ ἕτερόν ἐστιν ἐν τῷ ὁρισμῷ, πλὴν τὸ, τὸ πρῶτον λεχθὲν μόνον γένος, καὶ αἱ διαφοραί· τὰ δὲ ἄλλα γένη ἢ

τό, τὸ πρῶτον, μὴ μετὰ τούτου αἰ συμβαίνουσαι διαφοραί· οἷον τὸ πρῶτον ζῶον· τὸ δὲ ἐχόμενον, ζῶον δίπουν· καὶ πάλιν ζῶον δίπουν, ἄπτερον· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων λέγεται· ὅλως δυοῖν ὄντοιν διαφερόντοιν καὶ πολλῶν ἢ ὀλίγων· ἢ διὰ δυοῖν· τοῖν δυοῖν δέ, τὸ μὲν διαφορά· τὸ δὲ, γένος· οἷον τὸ ζῶον δίπουν, τὸ μὲν ζῶον, γένος· διαφορὰ δὲ, θάτερον· εἰοῦν τὸ μέσον ἁπλῶς μήθ' ὑπερὰ τὰ ὡς μέσα εἶδος· ἢ εἴ ὅτι μὲν, ὡσύλη· ὅτι δὲν (ἡ μὲν γὰρ φωνή, μέσον καὶ ὕλη, αἱ δὲ διαφοραὶ τὰ εἴδη καὶ τὰ στοιχεῖα ἐκ τοιούτων ἐστὶ) φανερὸν ὅτι ὁρισμός ἐστιν, ὁ ἐκ τῶν διαφορῶν λόγος· ἀλλὰ μὴν, καὶ δεῖται διαιρεῖσθαι τὴν διαφορὰν διαφορᾶν· οἷον, ζώου διαφορὰ, τὸ ὑπόπουν· πάλιν τοῦ ζώου τοῦ ὑπόποδος τὴν διαφορὰν δεῖ εἰδέναι, ἢ ὑπόπουν, ὡς τοῦ λευκοῦ τοῦ ὑπόποδος, τὸ μὲν πτερωτόν· τὸ δὲ, ἄπτερον ἂν πᾶς λέγοι τις καὶ καλῶς· ἀλλὰ διὰ τὸ ἀδύνατον εἶναι πρίασθαι τοῦτο· ἀλλ' εἰ τὸ μὲν, μικρόπουν, τὸ δὲ μακρόπουν· ἀνάγκη διαφορὰ πρὸς ἄλληλα εἶναι· ἡ γὰρ μακροποδία, πρός τινές ἐστιν· καὶ οὕτως ἀεὶ βούλεται διαιρεῖσθαι, ὡς ἂν ἔλθῃ εἰς τὰ ἀδιάφορα· τί δέ ἐστι ταῦτα εἴδη πρὸς, ὅσαι εἰσὶν αἱ διαφοραί· καὶ τὰ ὑπὸ πρὸς ζῶα, ἴσα ταῖς διαφοραῖς· εἴδη ταῦτα ἔστω ἔχει, φανερὸν ὅτι ἡ τῶν διαφορὰ, ἡ οὐσία τοῦ πράγματος ἐστὶ, καὶ ὁ ὁρισμός· εἰ μὴ δεῖ πολλάκις ταῦτα λέγειν ἐν τοῖς ὅροις· ἄτοπον γὰρ· συμβαίνει δέ τι τοῦτο· ὅταν γὰρ εἴπῃ ζῶον ὑπόπουν δίπουν, οὐδὲν ἄλλο εἴρηκεν, ἢ ζῶον πόδας ἔχον· δύο πόδας ἔχον· κἂν τοῦτο διαιρῇ τῇ οἰκείᾳ διαιρέσει, πολλοῦ ἀκις ἐρεῖ καὶ ἰσάκις ταῖς διαφοραῖς· ἐὰν μὲν δὴ διαφορᾶς διαφορὰ γένηται, μία ἔσται ἡ τιθυταία τὸ εἶδος καὶ ἡ οὐσία· ἐὰν δὲ καὶ τὰ συμβεβηκότα· οἷον εἰ διαιροίη τοῦ ὑπόποδος, τὸ μὲν λευκόν· τὸ δὲ μέλαν, τοσαῦτα τοιαῦτα ἀναγκαῖον εἶναι ὥστε φανερὸν ὅτι ὁ ὁρισμὸς λόγος ἐστὶν, ὁ ἐκ τῶν διαφορῶν, καὶ τούτων ἡ τιθυταία καὶ τὰ αὐτὰ τὸ ὀρθόν· δῆλον δὲν εἴη εἴ τις με τάξειεν τοὺς τοιούτους ὁρισμοὺς οἷον· τὸν τοῦ ἀνθρώπου, λέγων ζῶον δίπουν· ὑπόπουν· πτερωτὸν γὰρ τὸ ὑπό-

πων, εἰ ρημμένου τοῦ πόθους· τάξις δ' οὐκ ἔστιν ἐν τῇ οὐσίᾳ· πῶς γὰρ δεῖ νοῆσαι, τὸ μὲν ὕστερον· τὸ δὲ, πρότερον· ὥστε εἰ μὲν οὖν τῶν κατὰ τὰς διαιρέσεις ἐστὶ μόνων, τοσαῦτα εἰρήσθω τοῖς πρώτοις, ποῖά τινά ἐστιν· ἐπεὶ δὲ περὶ οὐσίας ἡ σκέψις ἐστὶν, πάλιν ἐπανέλθωμεν. λέγεται δὲ ὡς πρῶτον ὑποκείμενον οὐσία εἶναι, καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, καὶ τὸ ἐκ τούτων, καὶ τὸ καθόλου· ὥστε εἰ μὲν ἓν ἦν οὐσία, εἴρηται· νῦν δὲ περὶ τοῦ τί ἦν εἶναι καὶ τοῦ ὑποκειμένου, ὅτι ἐν ᾧ ὑπόκειται ἢ τόδε τι ὂν· ὥσπερ τὸ ζῷον τοῖς πάθεσιν, ἢ ὡς ὕλη τῇ ἐντελεχείᾳ· δοκεῖ δὲ καὶ τὸ καθόλου αἴτιόν τισιν εἶναι μάλιστα, καὶ εἶναι καὶ ἀρχήν τὸ καθόλου· διὸ ἐπέλθωμεν καὶ περὶ τούτου· ἔοικε γὰρ ἀδύνατος εἶναι, οὐσίαν εἶναι ὁ τοῦ τῶν καθόλου λεγομένων· πρῶτα μὲν γὰρ οὐσία, ἑκάστου, ἧ οὐχ ὑπάρχει ἄλλῳ· τὸ δὲ καθόλου, κοινόν· τοῦτο γὰρ λέγεται καθόλου ὃ πλείοσιν ὑπάρχειν πέφυκε· τίνων οὖν οὐσία ἔσται τῶν ἀνθρώπων, ἢ οὐδενός· ἑνὸς μὲν γὰρ ἐνδέχεται, καὶ τοῦ καθ' ἑαυτοῦ· ὧν γὰρ μία ἡ οὐσία, καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἓν, καὶ αὐτὰ ταὐτά· εἰ τὸ οὐσία μὲν λέγεται, τὸ μὴ καθ' ὑποκειμένου· τὸ δὲ καθόλου, καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται ἀεί· ἀλλ' ἆρα οὕτω μὲν οὐκ ἐνδέχεται, ὡς τὸ τί ἦν εἶναι ἐν αὐτῷ δεῖν ὑπάρχειν· οἷον, τὸ ζῷον, ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἵππῳ· οὐκοῦν δῆλον, ὅτι ἔσται τις αὐτοῦ λόγος· διαφέρει δ' οὐδὲν, οὐδὲ μὴ πάντων λόγος ἐστὶ τῶν ἐν τῇ οὐσίᾳ· οὐδὲν ἧττον οὐσίαν τοῦτ' ἔσεσθαι τὸν ἄνθρωπον, ὡς οὐδὲν ἧττον τοιαύτην ἐστὶν ἡ ἵππος· ὥστε τὸ αὐτὸ συμβήσεται πάλιν· ἔσται γὰρ οὐσίας ἐκείνου οὐσία, οἷον τὸ ζῷον ἐκείνῳ· ἔστι δὲ καὶ ἀδύνατον καὶ ἄτοπον τὸ δὲ καὶ οὐσίαν εἶδός τινων μὴ ἀΐδιον εἶναι, μὴ δὲ κρύπτεται ἀλλ' ἔκ τινων· πρότερον γὰρ ἔσται μὴ οὐσία τι τὸ πρῶτον, ὃ οὐσία τινὸς τόδε· ὃ πρὸ ἀδύνατον· οὔτε λόγῳ γὰρ οὔτε χρόνῳ οὕτω γένεσιν, οἷόν τε τὰ πάθη οὐσίας, εἶναι πρότερα· ἔσται γὰρ χωρισθέντα· ἔτι τῷ ὅσῳ μᾶλλον οὐσία ἐν ὑπάρξει οὐσία· ὥστε δυοῖν ἔσται οὐσία· ὅλως δὲ συμβαίνει ὅτι οὐσία ἀΐδιον οὐσία ἀΐδιος· καὶ ὅσα οὕτω λέγεται μηθὲν τῷ λόγῳ εἶναι μηδενὸς οὐσίαν, μηδὲ χωρὶς ὑπάρχειν αὐτῶν· μὴ

δὲν ἄλλῳ· λέγω δ' οἷον, οὐκ ἔνι αἰτίᾳ ζῷον παρὰ τὰ τινά· ὁ δ' ἄλλος ἐν τοῖς λόγοις ὅδε ἔκτε δηλοῦται θεωροῦσι, φανερόν, ὅτι οὐδὲν τῶν καθόλου παρὰ τὰ τινα, οὐσία ἐστὶ, καὶ ὅτι οὐδενὶ συμβαίνει τῶν κοινῇ κατηγορουμένων τόδε τι σημαίνειν· ἀλλὰ τοιόνδε· εἰ δὲ μή, ἄλλα τε πολλὰ συμβαίνει καὶ ὁ τρίτος ἄνθρωπος. ἔτι δὲ καὶ ὧδε δῆλον· ἀδύνατον γὰρ οὐσίαν ἐξ οὐσιῶν εἶναι ἐνεργείᾳ παρόντων οὕτως ὡς ἐντελεχείᾳ· τὰ γὰρ δύο οὕτως ἐντελεχείᾳ, οὐδέποτε ἔσται ἐντελεχείᾳ· ἀλλ' ἀνάγκη δυνάμει δύο εἶναι· οἷον ἡμιόλιον πλασιαστὸν δύο ἡμίσεων δυνάμει· ἡ γὰρ ἐντελεχείᾳ ἄλλοις χωρίζει· ὥστε εἰ οὐσία ἐστὶν, οὐκ ἔσται ἐξ οὐσιῶν ἐνεργείᾳ παρουσῶν· μὴ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον οὗ λέγει Δημόκριτος ὀρθῶς· ἀδύνατον γὰρ εἶναί φησιν ἓν ἐκ δύο ἢ δύο γενέσθαι· τὰ γὰρ μεγέθη τὰ ἄτομα, ταῖς οὐσίαις προσήκει· ὁμοίως τοίνυν δῆλον ὅτι οὐδὲ ἐκ πολλῶν ἐξ ἑνός· εἰ περ ἔστιν ὁ ἀριθμὸς οὐσία τις ἢ φύσις μονάδων ὡς τινές φασιν· ἢ γὰρ οὐχ ἓν ἢ δυάς, ἢ οὐκ ἔνεστι μονὰς ἐν αὐτῇ ἐντελεχείᾳ· ἔχει δὲ τὸ συμβαῖνον ἀπορίαν· εἰ γὰρ μή τι ἐκ τῶν καθόλου οἷόν τε εἶναι μηδὲ μίαν οὐσίαν διὰ τοιόνδε· ἀλλὰ μὴ τὸ δέ τι σημαίνῃ, μήτε ἐξ οὐσιῶν ἐνδεχομένων λεχθείᾳ εἶναι, μηδεμίαν οὐσίαν ἐνδέχεται συγκεῖσθαι· ἀεὶ γὰρ ἂν εἴη οὐσία πᾶσα· ὥστε τὸ ἓν ὁ λόγος ἂν εἴη οὐ μιᾶς οὐσίας· ἀλλὰ μὴν δοκεῖ γε πᾶσι καὶ ἐλέχθη πάλαι, ἢ μόνον εἶναι οὐσίας ὅρον ἢ μάλιστα· νῦν δὲ οὔτε τοῦτο· οὐδενὸς ἄρ' ἔσται ὁρισμὸς ἢ τρόπον μέν τινα ἔσται· ξόπερ δέ τινα οὐ· δῆλον δ' ἔσται τὸ λεχθὲν μᾶλλον, ἐκ τῶν ὕστερον μᾶλλον· φανερὸν δὲ ἐξ αὐτῶν τούτων τὸ συμβαῖνον καὶ τοῖς τὰς ἰδέας λέγουσιν οὐσίας τινὰς καὶ χωριστὰς εἶναι ἅμα· εἰ γὰρ ἔστι τὰ εἴδη ἐκ τῶν γενῶν τῶν ἐνόντων ἡ διαφορά· εἰ γὰρ ἔστι τὸ εἶδος ἢ ἡ ἰδέα τὸ ζῷον ἐν τοῖς αὐτοῖς εἶναι φασιν, ἢ τοι ἓν καὶ ταὐτὸν τῷ ἀριθμῷ ἔσται, ἢ ἕτερον· τῷ μὲν γὰρ λόγῳ δῆλον ὅτι ἕν· τὸν γὰρ αὐτὸν ἐροῦσι λόγον ὃν λέγων ἐν ἑκατέρῳ, εἰ οὖν ἔστι τις αὐτοάνθρωπος καθ' αὑτὸ καὶ τὸ δέ τι καὶ κεχωρισμένον, ἀνάγκη καὶ ἐξ ὧν, οἷον, τὸ ζῷον, καὶ τὸ δίπουν, τὸ δέ τι σημαίνῃ, καὶ εἶναι χωριστὰ καὶ οὐσίας· ὥστε καὶ τὸ ζῷον· εἰ μὲν οὖν τὸ αὐτὸ καὶ ἐν τῷ ἵππῳ, ὡς αὐτῷ

ἐν χωρὶς

ἐν χωρὶς ὄσιν, ἐν ἔσαι· καὶ διὰ τί οὐκαὶ χωρὶς αὐτοῦ ἔσαι τὸ ζῷον τοῦ
το· ἔπεσ τουεἰ μὴ μεθέξῃ τοῦδέ ποδὸς καὶ τοῦ πολυ πόδος, ἀλλὰ μα-
τόν τι συμβαίνῃ· τὰ ναντία γὰρ ἅμα ὑπάρξει αὐτῷ, ἐνὶ καὶ τῷδε
ὄντι· εἰ δὲ μὴ, τίσ ὁ ξόωσ, ὁ τουν εἴπῃ τισ τὸ ζῷον εἶναι δίπουν ἢ πε-
ζόν· ἀλλ' ἴσωσ σύγκειται τοιοῦ δε τοιοῦδε μέμικται· ἀλλὰ ταῦτα δὲ
τοῦτο· ἀλλ' ἕτερον ἐν ἑκάτω· ἀκοῦν ἀπείρασ ὡσ πρὸ ἔπειπεῖν ἔσαι·
ὧν ἡ οὐσία ζῷον· οὐ γὰρ καὶ τὰ συμβεβηκὼς ἐκ ζῴου δ' αὖ ὅτι ἔτι δὲ λο
λὰ ἔσαι αὐτὸ τὸ ζῷον· οὐσία τι γὰρ τὸ ἐν ἑκάτω· ζῷον· δὲ γὰρ καὶ τὰ ἄλλα
λέγεται· εἰ δὲ μὴ, ἐξ ἐκείνων ἔσαι ὁ αὖ ὅσ· καὶ γὰρ ὁ αὐτοῦ εἶναι ἐν· καὶ ἐ-
πὶ δέκα ἅ παντα τοιοῦτο αὖ ὅσ· ἀκοῦν οὐκ ἄλλα μὲν ἰδέα ἔσαι· ἄλλα δὲ
οὐσία· ἀδύνατον γὰρ· αὐτὸ αὑτῷ ἕκαστον τῶν ὄντων ἐν τοῖς ζῴ-
οις· ἔτι ἐκ τίνων τούτων ἔσται αὐτοῦ ζῴου· ἡ πῶσ οἷόν τε εἶ
ναι τὸ ζῷον οὐσία τοῦ τοαὐτὸ πᾶσι αὐτῷ τὸ ζῷον· ἔτι δ' ὧν τὰ αἰθητὰ
τῶν τοιούτων συμβαίνῃ, καὶ τούτων ἀΐδια· εἰδὴ ἀδύνατον οὕτως
ἔχειν· δῆλον ὅτι ἀκόσμι δέ ἐστιν αὐτῶν οὕτως, ὥστε μηδ' φασιν· ἐπεὶ
δ' οὐσία ἐστὶ τὰ, τί ζῷον ὅλον καὶ ὅλον, λέγω δ' ὅτι ἡ μὲν οὕτως ὅσὶν
ἐξ ἁσιν ὡσ τὴν ὕλησιν ὡσ λημ μὲν ὅ ὅλον· ὁ δὲ, ὁ λόγος καὶ ὅλως· ὅσα μὲν
ἂν δ' τω λέγεται, τούτων μὲν ὅσι φθορά· καὶ γὰρ γένεσισ· τοῦ δὲ
λόγου οὐκ ὅσὶν οὕτως, ὥστε φθείρεσθαι· οὐδὲ γὰρ γένεσισ· ἀλλ' γίνε-
ται τὸ οἰκία εἶναι· ἀλλὰ τὸ τῇδε τῇ οἰκίᾳ· ἀλλ' αὖ ὑγιὴ γένεσεως καὶ
φθορᾶσεί σι καὶ οὐκ εἰσί· δέδεικται γὰρ ὅτι οὐδεὶς τοῦ τα γένε-
ται οὐδὲ ποιεῖ· διὰ τοῦ το δὲ καὶ τῶν οὐσιῶν τῶν αἰθητῶν τῶν καθ' ἕκα-
στα, ὅτι ὁρισμὸς ὅτι ἀπόδειξισ ὅσὶν, ὅτι ἔχουσιν ὕλην, ἥτισ ἡ φύ-
σισ τοιαύτη· ὥστε τὴν δὲ χεῖρα εἶναι μὴ· διὸ φθαρτὰ ταῦτα τὰ καθ' ἕκαστα αὐτὰ· εἰ δὲ ἔστι ἀπόδειξισ τοῦ ἀναγκαίου ὁρισμὸς ὡσ τὴμο
νικὸς, καὶ οὐκ ἐνδέχεται ὡσ περ ὅδε ποτὲ μὲ, ὁ τὲ μὲ ὡσ τὴμὲ, ὁ τὲ
ἀγνοεῖσθαι, αἰεὶ δὲ δόξα τὸ ἀληθὲσ, οὕτως οὐδὲ ἀπόδειξιν ἔσται
ὁρισμόν· αἰεὶ δὲ δόξα ἀληθὲσ ἐνδέχεται ψεύδεσθαι, δῆλον ὅτι οὐκ ἔστιν
ἐπιστήμη· οὐτε ἀπόδειξισ· ἀδύνατον γὰρ τὰ φθαρτὰ τοῖς ἔ
χουσι τὴν ὑπόστασιν· ὅταν ἐκφύγῃ τῆσ αἰσθήσεωσ ἀπέλθῃ· καὶ σοφὸν

τῶν λόγων φύσιν τὴν ψυχῶν αὐτῶν, οὐκέσαι οὔτε ὅλον μόσιτι, οὔτε ἀρ
δμξις. διὸ δεῖ τῶν πρὸ ὁρ, ὅταν τις ὁρίζηται τί καθ' ἕκαστα, μὴ ἀ-
γνοεῖν, ὅτι ἀεὶ ἀναιρεῖν ὄγκον. ὀγκὸς γὰρ οὐδὲ χὴ ὁρίσασθαι, ἀδιδηὶ δίαν ὀδὲ
μίαν ὀδὶ μ ὁρίσασθ. τῶν γὰρ καθ' ἕκαστ ἡ ἰδέα ὡς φασὶ μὴ χωρίζειν· ἀ-
ναγκαῖον ἢ μὴ ὀζόνομα τ εἶναι τὸν λόγον. ὄνομα δὲ πρὸς ἕν ὁρίζο
μὴ. ἄνως γὰρ ἔσται. τὸ δὲ κεῖμαι, κοινὰ πᾶσιν. ἀνάγκη ἁρμόττ-
τειν ἀνάγκη αὐτοῖς ταῦτα. ἢ εἰ τις σὺ ὁρίσαιτο, ζῷον, ἐρεῖ, ἐμοὶ ἢ λευκὸν
ἢ ἕτερόν τι· ὅπερ ἀδύνατον. εἰ δέ τις φαίη μηδὲν κωλύειν, χωρὶς
μὲν τὰ τοιαῦτα ὁλοῖς· ἁπλῶς δὲ μόνῳ γε τούτῳ ὑπάρχειν, πρῶτον μέν,
ὅτι καὶ ἀμφοῖν οἷον, τὸ ζῶον δ' ἄνευ τῶν ζώων καὶ τῷ δ' ἄνευ· ἢ τοῦ γε
ἐπὶ μὲν τῶν ἀϊδίων, καὶ ἀνάγκη εἶναι πρότερα τὰ μέρη οὐ
σιωθέντου· ἀλλὰ μὴν οὐ χωριστὰ, εἴπερ τὰ ἀνόητος χωριστά· εἰ γὰρ οὐδὲ
ἐπ' ἀμφω· εἰ μὲν οὖν μηδέν, οὐκέσαι τὸ ζῷον παρὰ τὰ εἴδη· εἰ δ' ἔσαι
καὶ ἡ διαφορὰ, εἴθ' ὅτι πρότερα τῷ εἶναι· ταῦτα δὲ οὐκ ἀναιρεῖ
ται· ἐπεὶ τὰ δὲ εἴδη δεῶναι ἴδεαι, ἀσωθετὰ πρότερα γὰρ τὰ ὅλων· ἔτι
ἐπὶ πλεῖστων δ' ἡ σις ἀκίνητα τ ἂν ῥεῖαθαι ἐξ ὧν ἴδια· οἷον, τὸ ζῶ-
ον, καὶ τὸ δίπουν· εἰ δὲ μή, ἀδύνατον ἔσαι γὰρ ἡ διάτις, ὧν
ἀδιώατον μὲ πολλῶν καθ' ἓν ῥηθῆναι, ἓν δ' ὑδὲν εἶδος, ἀλλὰ πᾶ
σαι δέαι εἶναι μεθεκτά· ὥστε φανερὸν ἐκ τούτων, λανθάνει δ' ὅτι ἀδιώατον
ὁρίσασθαι ἐν τοῖς ἀϊδίοις, μάλιστα δὲ ὅσα μοναχά· οἷον, ἥλιος καὶ ἡ
σελήνη· οὐ μόνον γὰρ ἁμαρτάνουσι τῷ προστίθέναι τοιαῦτα·
ὧν ἀφαιρουμένων ἔτ' ἔσαι ἥλιος, ὥσπερ τὸ πεπεισθαι ἰόνα νυκτι-
κόρυκα· ἂν γὰρ ζῷον φαν, οὐκέτ' ἔσαι ἥλιος· ἀλλ' ἄτοπον εἰ μή·
ὁ γὰρ ἥλιος, οὐσίαν τινὰ σημαίνει· ἔτι ὅσα ἐπιπλοκὴν δέχεται· οἷ
ον ἐὰν ἕτερος γένηται τοιοῦτος, δῆλον ὅτι ἥλιος ἔσαι· κοινὸς ἄ-
ρα ὁ λόγος· ἀλλ' ὧν καθ' ἕκαστα ὁ ἥλιος, ὥσπερ Κλέων, ἢ Σω-
κράτης· ἐπεὶ δι' ἃ τὸ ὑδεὶς ὅρον ἐκφέρει αὐτῶν ἰδέας· γένοι-
το γὰρ ἂν δῆλον περιτρεπομένων, ὅτι ἀληθὲς τὸ νῦν εἰρημένον· φα
νερὸν δὲ ὅτι καὶ τῶν δυκουσῶν οὐσιῶν εἶναι· αἱ πλεῖσαι δυνάμει εἰ
σί· πότε μὲν ἀτῶν ζώων, οὐδὲν γὰρ κεχωρισμένον αὐτῶν ὄψιν, ὅταν

δὲ χωρισθῆ, ἢ τόπος, οὐτε ὡς ὕλη πάρεστι, οὐ γῆ. ἐστὶ γὰρ καὶ ἀὴρ οὐδὲν γὰρ αὐτῶν ἐστιν, ἀλλ' οἷον σωρός· πρὶν δὲ πεφθῆναι γίνεται ἐξ αὐτῶν ἕν. μᾶλλον δ' ἄν τις τὰ τούτων ἐμψύχων ὑπολάβοι μόρια εἶναι τὰ φυτὰ τῶν ζῴων ἀμφω γὰρ ἔοικε καὶ ἐντελεχείᾳ καὶ δυνάμει ζωῆς ἀρχὰς ἔχειν κινήσεως ἀπὸ τίνος ἐν τοῖς καταιρεῖσι· διὸ ἐὰν μὲν ζῶσα δαιρούμενα ᾖ, ἀλλ' ὅμως δυνάμει πάντα ἐστὶν ἢ ἐνεργείᾳ συνεχὴς φύσει, ἀλλὰ μὴ βίᾳ ἢ συμφύσει· τὸ γὰρ τοιοῦτον πήρωσις· ἐπεὶ δὲ τὸ ἓν λέγεται ὡς τὸ ὂν, καὶ τὸ ὂν, καὶ ἡ οὐσία μία τις ἐστὶν, καὶ ὧν μία ἀριθμῷ, ἐν ἀριθμῷ, φανερὸν ὅτι οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ὂν ἐνδέχεται, οὐσίαν εἶναι τῶν πραγμάτων, ὡς τοῦ δὲ στοιχείου εἶναι, ἢ ἀρχή· ἀλλὰ ζητοῦμεν· τίς οὖν ἡ ἀρχή, ἵνα εἰς τὰ γνωριμώτερα ἀνάγωμεν· μᾶλλον μὲν οὖν τούτων οὐσία τὸ ὂν καὶ ἓν, ἤπερ ἀρχὴ καὶ τὸ στοιχεῖον καὶ τὸ αἴτιον· οὐ πάντων δὲ ὄντων τοῦτο εἰ μὴ δὲ μόνον μηδὲν οὐσία· οὐδενὶ γὰρ ὑπάρχει ἡ οὐσία ἀλλ' αὐτῇ καὶ ᾧ ἔχοντί τι αὐτῷ, οὗ ἐστιν οὐσία. Ἔτι τὸ ἓν πολλαχῶς, οὐκ ἀνῃρημένου· τὸ δὲ κοινὸν οὐ μάλιστα πάσι πολλαχοῦ ὑπάρχει· ὥστε τὸ ἓν οὐ τί ἐστιν οὐδὲν τῶν καθόλου ὑπάρχει παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα χωρὶς· ἀλλοῖ τὰ εἴδη λέγεται τοῦ τῇ μὲν, ὀρθῶς λέγουσι χωρίζοντες αὐτὰ, εἰ πᾶσα οὐσία εἰδός· τῇ δ' οὐκ ὀρθῶς· ὅτι τὸ ζῷον καὶ πολλῶν εἴδος λέγουσιν· αἴτιον δ' ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἃ τοσοῦτοι εἶναί τινα οἱ τοιαῦτα οὐσίαι αἱ ἄφθαρτοι παρὰ τὰς καθ' ἕκαστα καὶ αἰσθητὰς· ποιοῦσιν δὲ τὰς αὐτὰ τῷ εἴδει τὰ φθαρτοῖς· ταύτας οὖν ἴσμεν, αὐτὸ ἄνθρωπον, καὶ αὐτὸ ἵππον, προστιθέντες τοῖς αἰσθητοῖς τὸ ἀΐδιον· καὶ τοι καὶ εἰ μηδὲν ὡράκισμεν τὰ ἄστρα, οὐδὲν ἧττον οἶμαι ἂν εἶναι οὐσίας ἀϊδίους παρὰ τὰς ἡμετέρας ἢ μᾶλλον· ὥστε καὶ νῦν εἰ μὴ ἔχοι μᾶλλόν ἐστιν, ἀλλ' εἰ μὴ παντελῶς ἴσως ἀναγκαῖον· ὅτι μὲν οὖν οὔτε τῶν καθόλου λεγομένων ἐστὶν οὐσία, οὔτε ἔστιν οὐσία οὐδεμία ἐξ οὐσιῶν, δῆλον· Τί δὲ χρὴ λέγειν καὶ ὁποιόν τι τὴν οὐσίαν, πάλιν ἀπ' ἀρχῆς ποιησάμενοι λέγωμεν· ἴσως γὰρ ἐκ τούτων ἔσται δῆλον καὶ περὶ ἐκείνης τῆς οὐσίας· ἥτις ἐστὶ κεχωρισμένη τῶν αἰσθητῶν οὐσιῶν· ἐπεὶ οὖν

ἡ οὐσία ἀρχὴ καὶ αἰτία τίς ἐστιν, ἐντεῦθεν μετιτέον. ζητεῖται δὲ τὸ
διὰ τί ἀεὶ ἕν τινος. διὰ τί ἄλλο ἄλλῳ τι μὴ ὑπάρχει. τὸ γὰρ ζητεῖν διὰ τί
ὁμουσικὸν ἀνθρωπός, μουσικῷ ὄντι ἀνθρώπῳ ἢ τοιῷδε ὄντι τὸ εἰρημένον ζητεῖν ἐστί.
διὰ τί ὁ ἄνθρωπος μουσικός ἐστιν, ἢ αὐτῷ· τὸ μὲν γὰρ διὰ τί αὐτὸ ἐστιν, αὐτὸ ἄδειν
ἐστὶ ζητεῖν. δεῖ δὲ τὸ ὄντι τινὶ τὸ εἶναι ὑπάρχειν δῆλον ὅτε. λέγω δ' οἷον
ὅτι ἡ σελήνη ἐκλείπει· αὐτοῦ γὰρ ὅτι αὐτὸ εἰς λόγος ἢ μία αἰτία ἐστὶ
πάντων. διὰ τί ὁ ἄνθρωπος, ἄνθρωπος· ἢ ὁ μουσικὸς, μουσικός· πλὴν εἴ τις λέγοι
ὅτι ἀδιαίρετον πρὸς αὑτὸ ἕκαστον· τοῦτο δ' ἴσως, τὸ εἷς εἶναι· ἀλλὰ τοῦτο
κοινὸν ὄντως καὶ πάντων ἢ τὸ ὡσαύτως. ζητήσειε δ' αὖτις διὰ τί ὁ ἄνθρωπος ζῷον
ἥμερον δί· τοῦτο μὲν γὰρ δῆλον ὅτι ὃ ζητεῖ· διὰ τί ὁ ὅδε ἄνθρωπος, ἄνθρωπος ἦν·
τί ἄρα κατά τινος ζητεῖ· διὰ τί ὑπάρχει ὅτι δ' ὑπάρχει δεῖ δῆλον εἶναι.
εἰ γὰρ μὴ οὕτως, οὐδὲν ζητεῖ· οἷον διὰ τί βροντᾷ· διότι φόφος γίνεται
ἐν τοῖς νέφεσιν· ἄλλο γάρ τοῦτο κατ' ἄλλο ὅδε τὸ ζητούμενον· τὸ διὰ τί τινα
δί, οἷον πλίνθοι, οἰκία· ἢ ἧ φανερόν τοίνυν ὅτι ζητεῖ τὸ αἴτιον· τοῦτο δὲ ἐστὶ τί ἦν εἶναι, ὡς εἰπεῖν λογικῶς· ἐπὶ δὲ τῶν μὴ ὑπό τί ἐστιν οἷον ἐνεργειῶν καὶ οἷον ἴσως ἐπὶ οἰκίας ἢ κλίνης· ἐπὶ τούτων δὲ, τί ἡ κίνησις πρῶτον·
αἴτιον γὰρ ἐζητεῖτο τοῦτο· ἀλλὰ τὸ μὲν τοιοῦτον αἴτιον, ἐπὶ τοῦ εἶναι ἐζητεῖτο καὶ φθείρεσθαι· θάτερον δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ εἶναι· λανθάνει δὲ μάλιστα τὸ ζητούμενον ἐν τοῖς μὴ κατ' ἀλλήλων λεγομένοις· οἷον ἄνθρωπος τί ὄντι ζητεῖται διὰ τὸ ἁπλῶς λέγεσθαι· ἀλλὰ μὴ διορίζειν ὅτι τάδε τόδε· ἀλλὰ δεῖ διορθοῦσθαι τοὺς ζητεῖν· εἰ δὲ μὴ κοινὸν τοῦ μηδὲν ζητεῖν καὶ τοῦ ζητεῖν τί ἐστιν· ἐπεὶ δὲ δεῖ ἔχειν τινὰ ὑπάρχειν τὸ εἶναι, δῆλον δὴ ὅτι τῶν ὑλωζητεῖ διὰ τί ἐστιν· οἷον, οἰκία τοδὶ, διὰ τί· ὅτι τοδὶ ὑπάρχει· ὧν οἰκία εἶναι, καὶ ἄνθρωπος ὅδι· ἢ τὸ σῶμα τοῦτο τοδὶ ἔχον· ὥστε τὸ αἴτιον ζητεῖται φίλυλησ. τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ εἶδος ὃ τί ἐστι· τοῦτο δὴ ἡ οὐσία. φανερὸν τοίνυν ὅτι ἐπὶ τῶν ἁπλῶν οὐκ ἔστι ζήτησις, οὐ δὲ διδαξις· ἀλλ' ἕτερος τρόπος τῆς ζητήσεως τῶν τοιούτων· ἐπεὶ δὲ τὸ ἐκ τινος σύνθετον οὕτως, ὥστε εἶναι τὸ ὅλον, ἀλλὰ μὴ ὡς σωρὸς, ἀλλ' ὡς ἡ συλλαβή, ἡ δὲ συλλαβὴ οὐκ ἔστι τὰ στοιχεῖα οὐδὲ ταυτὸ

τὸ β', ᾗ ά. οὐδὲ σὰρξ ἢ τῶν στοιχείων· διαλυθέντων γὰρ, τὰ μὲν ἄκ
ἔτι ἐστί· οἷον ὅσα ἐξ ἡσαΐου καὶ ἡσυλλαβή· τὰ δὲ ἐκ στοιχεῖά ἐστιν τὸ σὺρξ ἢ γῆ·
ὅστις αἵρεται τί ἡσυλλαβή, ἃ μόνον τὰ ἐκ στοιχεῖα τὸ φωνῆεν ἄφωνον, ἀλ
λὰ καὶ ἡ ἕτερόν τι· ἢ ἡσαΐας, οὐ μόνον σὺρξ ἐστὶν, ἢ τὸ θερμὸν, ἢ ψυχρὸν·
ἀλλὰ καὶ ἕτερόν τι· εἰ ἄρα καὶ ἀνάγκη καὶ ἐκεῖνο ἢ ἐκ στοιχεί-
ων εἶναι, εἰ μὴ στοιχεῖον, πάλιν ὁ αὐτὸς λόγος ἔσται· ἐκ τούτου δὲ
ἢ σὺρξ οἱ ἢ γῆς, ἔσται ἡσαΐας· ἔτι ἄλλα· ὥστε εἰς ἄπειρον βαδιεῖται·
εἰδὲ ἐκ στοιχείου, δῆλον ὅτι τὸ χεῦμα, ἀλλὰ τὸ φθόνωμεν· ἢ ἐκεῖνο αὖ τὸ ἐ-
ξ ἔσται· ὥστε πάλιν ἐπὶ τοῦτο, καὶ αὖθις ἐρῶ μὴν λόγον, ἔτι ἐπὶ τῆς
σαρκός· ἢ ἡσυλλαβὴς· δόξειεν ἂν εἶναί τι τοιοῦτο ἡ οὐσία στοιχεῖον, ἢ αἴ
τιόν γε εἶναι, τοῦ μὴ σάρκα· τοῦ δὲ ἡσυλλαβῆ· ὁμοίως δὲ καὶ
τῶν ἄλλων· οὐσία δὲ ἕκαστον μήτου λόγου τοῦτο γὰρ αἴτιον πρώτως
εἶναι· ἐπεὶ δοκεῖ ἡ οὐσία τῶν πραγμάτων, ἃ λόγοι οὐσίαι καὶ
τὴν φύσιν ἢ φύσεις ὡς ἔκ τινων, φανεὶς αὐτῶν καὶ αὐτὴ
ἡ φύσις οὐσία, ἔστιν οὐ στοιχεῖον· ἀλλ' ἀρχή· στοιχεῖον
δέ ἐστιν, εἰς ὃ διαιρεῖται ἐνυπάρχον ὡς ὕ
λη· οἷον τῆς συλλαβῆς
τὸ α καὶ
τὸ β

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ, ΤΟ Η

ΕΠΕΙ δὲ τῶν εἰρημένων, συλλογίζεσθαι δεῖ καὶ συναπαντᾶσι τὸ κεφάλαιον, τί λοιπὸν εἶναι· εἴρηται δὴ, ὅτι τῶν οὐσιῶν ζητεῖται τὰ αἴτια, καὶ αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ στοιχεῖα· οὐσίαι δὲ, αἱ μὲν ὁμολογούμεναί εἰσιν ὑπὸ πάντων· περὶ δὲ ἐνίων, ἱδρύσαντο ἀπεφήναντο ὁμολογούμεναι μὲν, αἱ φυσικαὶ· οἷον, πῦρ· γῆ· ὕδωρ· καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἁπλᾶ σώματα· εἶτα τὰ φυτὰ καὶ τὰ μόρια αὐτῶν· καὶ τὰ ζῷα, καὶ τὰ μόρια τῶν ζώων· καὶ τὸν οὐρανὸν, καὶ τὰ μόρια τοῦ οὐρανοῦ· ἰδρυσάμεναι δέ τινες οὐσίας λέγουσιν εἶναι τὰς τοιάδε καὶ τὰ μαθηματικά· ἄλλας δὲ συμβαίνειν φασὶ τῶν λόγων οὐσίας εἶναι· τὸ τί ἦν εἶναι εἶδος ὑποκείμενον· ἔτι ἄλλως τὸ γένος μᾶλλον, τῶν εἰδῶν, καὶ τὸ καθόλου τῶν καθ' ἕκαστα· τῷ δὲ καθόλου καὶ τῷ γένει καὶ αἱ ἰδέαι συμπίπτουσι· καὶ τὸν αὐτὸν γὰρ λόγον οὐσίαι δοκοῦσιν εἶναι· ἐπεὶ δὲ τὸ τί ἦν εἶναι οὐσία, τοῦτον ἐλήλυθεν ὁ λόγος, διὰ τοῦτο περὶ ὁρισμοῦ καὶ περὶ τοῦ καθ' αὑτὸ ὑπάρχειν ἐπεσκέφθη· ἐπεὶ δὲ ὁρισμὸς λόγος, ὁ δὲ λόγος μέρη ἔχει, ἀνάγκαιον καὶ περὶ μερῶν ὡρίσθαι· ποία δὴ οὐσία μέρη ἔχει καὶ ποία οὐ· καὶ τί ἐστι τοιοῦτον οὔτε τὸ καθόλου οὐσία, οὔτε τὸ γένος· περὶ δὴ τῶν εἰδῶν καὶ τῶν μαθηματικῶν, ὕστερον σκεπτέον· περὶ γὰρ τὰς αἰσθητὰς οὐσίας πάντας, λέγουσί τινες εἶναι· νῦν δὲ περὶ τῶν ὁμολογουμένων οὐσιῶν ἐπέλθωμεν· αὗται δέ εἰσιν αἱ αἰσθηταί·

αἱ

αἱ δὲ αἴσθησεις αἱ οὐσίαν ποιοῦσαι, ὕλην εἰσὶν· ὅτι δὲ οὐσία ὁ ὑποκείμενος καὶ πρῶτος μάλιστα· πρῶτος δὲ ὁ λόγος ὁ ὕλης δὲ λέγω, ὃ μὴ καθ' ὑποκειμένου λέγεται τινὸς ἐντελεχείᾳ, δυνάμει δ' ὅτι ἐστὶ καὶ ἡ μορφή· ὁ δὲ τόπος, τῷ λόγῳ χωριστός· ὅτι δὲ τρίτον δὲ τὸ ἐκ τούτων, οἷον συνθετὸν καὶ φθορά ὅτι μόνου καὶ χωριστὸν ἁπλῶς· τῶν γὰρ κατὰ τὸν λόγον οὐσιῶν αἱ μὲν, αἱ δ' οὐ· ὅτι δ' ἐστὶν οὐσία ἡ ὕλη, δῆλον· ἐν ἁπάσαις γὰρ ταῖς ἀντικειμέναις μεταβολαῖς ἔστι τι τὸ ὑποκείμενον ταῖς μεταβολαῖς· οἷον, κατὰ τόπον, τὸ ἐνταῦθα· ἄλλο δὲ τὸ ἐκεῖ· καὶ κατ' αὔξησιν· ὁ νέος, τὸ πηλίκον· τὸ μικρὸν δὲ ἢ μεῖζον· ἢ κατὰ τὸ μοιωσιν· ὁ νέος, τὸ ποιόν· ὁ δὲ γέρων· πάλιν δὲ κατὰ μόριον· ὁμοίως δὲ καὶ κατ' οὐσίαν, ὁ νέος, γίνεται· ὁ δὲ γέρων· πάλιν δὲ φθορᾷ· ἡ μὲν ὑποκείμενον ὡς τὸ δέ τι· πάλιν δὲ ὑποκείμενον ὡς κατὰ στέρησιν· ἃ ἀκολουθοῦσι δὴ ταύτῃ αἱ ἄλλαι μεταβολαί· τῶν δὲ λοιπῶν ἡ μὲν δοκεῖ ἀκολουθεῖ· ἐναντίωσις γὰρ ἀνάγκη, εἴ τι ἔστιν ὕλη τοῦ ἐναντίου καὶ τοῦ μὴ ἐναντίου ἔχειν· τίς μὲν οὖν διαφορὰ τῶν ἁπλῶς γίνεσθαι καὶ μὴ ἁπλῶς, ἐν τοῖς φυσικοῖς εἴρηται· ἐπεὶ δὲ μὲν ὡς ὑποκείμενόν ἐστιν ὕλη οὐσία, ὁμολογεῖται, καὶ τῇ δ' ὅτι ἐστὶν ἡ δυνάμει, λοιπὸν τὸν ὡς ἐνέργειαν οὐσίαν τῶν αἰσθητῶν εἰπεῖν, τίς ὅτι· Δημόκριτος μὲν οὖν πρεῖς διαφορὰς ἔοικεν οἰομένῳ εἶναι· τὸ μὲν γὰρ ὑποκείμενον σῶμα τὴν ὕλην, ἓν καὶ τὸ αὐτό· διαφέρειν δὲ ἢ ἐν σχήματι, ὃ ὅστι σχῆμα, ἢ τροπῇ, ὃ ὅστι θέσις, ἢ διαθιγῇ, ὃ ἐστὶ τάξις· φαίνονται δὲ πάντα ταῦτα διαφοραὶ οὖσαι· οἷον, τὸ μὲν σὺν θέσει λέγεται φύλης· ὥσπερ ὅσα κατὰ ῥάσιν καθάπερ μέλι κρατόν· τὰ δὲ ἐν ἁμφοῖον κιβώτιον τὰ δὲ, δεσμῷ, οἷον φάκελος· τὰ δὲ, κόλλῃ· οἷον βιβλίον, τὰ δὲ, πλέκεσθαι τούτων· τὰ δὲ, θέσει· οἷον θύρα καὶ ὑπέρθυρον· ταῦτα δὲ ἐν ἁφῇ διαφέρει· τὰ δὲ, χρόνῳ· οἷον πρῶτον καὶ ὕστερον· τὰ δὲ, τόπῳ· οἷον, τὰ πρόσθια· τὰ δὲ τοῖς τῶν αἰσθητῶν πάθεσιν· οἷον σκληρότητι καὶ μαλακότητι· ἢ πυκνότητι, καὶ μανότητι· καὶ ξηρότητι· καὶ ὑγρότητι· ἢ τὰ μὲν, ἐνίοις τούτων· τὰ δὲ πᾶσι τούτοις· καὶ ὅλως τὰ μὲν, ὑπερέχει· τὰ δὲ ἐλλείπει·

ὡς τὸ δῆλον, ὅτι καὶ τὸ ὅλον, τοσαυταχῶς λέγεται· ὁδὸς γάρ ἐστιν· ὅτι ὅ
τως κεῖται· καὶ τὸ εἶναι, τὸ ὅτως αὐτὸ κεῖσθαι σημαίνει· τὸ κρύ-
σταλλον εἶναι, τὸ ὅτως πεπυκνῶσθαι· σχίσιν δὲ τὸ εἶναι καὶ πάσι τὸ
τοις ὁρισθήσεται, τῷ τὰ μὲν, μεμῖχθαι· τὰ δὲ κεκρᾶσθαι· τὰ δὲ
δέσθαι· τὰ δὲ πεπυκνῶσθαι· τὰ δὲ ταῖς ἄλλαις διαφοραῖς κεχρῆ
σθαι· ὥστε ἡ χεὶρ καὶ ἡ ποῦς· καὶ πᾶσα δὲ τὰ μέρη τῶν διαφορῶν· αὗται
γὰρ αἱ χρήσεις τοιαῦται τῷ εἶναι· οἷον τὸ τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον ἢ πυ-
κνῷ καὶ μανῷ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τοιούτοις· πάντα γὰρ ταῦτα ὑ
περοχὴ καὶ ἔλλειψίς ἐστιν· εἰδέτι γὰρ μᾶλλον ἢ ἧττον τὸ ξανθότητι καὶ
τανύτητι τοιοῦθε ἢ καμπύλῳ· τοῖς δὲ τὸ εἶναι, τὸ μεμῖχθαι ἐσαι· ἀντικεί
νως δὲ τὸ μὴ εἶναι· φανερὸν δὲ ἐκ τούτων, ὅτι εἰ περὶ ἑκάστου αἰτία τοῦ εἶ-
ναι ἕκαστον, ὅτι ἐν τούτοις ζητητέον, τί τὸ αἴτιον τοῦ εἶναι τούτων
ἕκαστον· οὐσία μὲν οὖν οὐδὲν τούτων, οὐδὲ σωματοειδόμενον· ὅμως
δὲ τὸ αὐάλογον ἐνεκάσω· καὶ ὡς ἐν τοῖς οὐσίαις, τὸ φύλης καὶ τὴ
σορούμ, αὐτὴν ἐνέργειαν καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ὁρισμοῖς μάλιστα· οἷον
εἰ οὐδὲν δέ οἰκοδόμησα ἄν, ξύλον ἢ λίθον ὡδὶ κείμενον, ἔργον μὲν· καὶ οἰ
κίαν· πλίνθους καὶ ξύλα ὡδὶ κείμενα, ἢ ἔτι καὶ τὸ οὗ ἕνεκα περὶ
ων ὄντων· εἰ δὲ κρύσταλλον, ὕδωρ πεπηγὸς ἢ πεπυκνωμένον ὡδί· συμ
φωνία δὲ ὀξεῖα καὶ βαρεῖα, μίξις τοιαδὶ· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, καὶ
ἐπὶ τῶν ἄλλων· φανερὸν δὴ ἐκ τούτων, ὅτι ἡ ἐνέργεια ἄλλη ἄλλης ὕ
λης καὶ ὁ λόγος· τῶν μὲν γὰρ ἡ ἔνθεσις· τῶν δὲ μίξις· τῶν δὲ, ἄλλο τι
τῶν εἰρημένων· τὸ δὲ τῶν ὁριζομένων, οἱ μὲν λέγουσι τί ὄστιν οἰκία,
ὅτι, λίθοι καὶ πλίνθοι· ξύλα· τὴν δυνάμει οἰκίαν λέγουσιν· ὕλην γὰρ αὐ
τὴν· οἱ δὲ, ἀεὶ ἕτερον σκεπαστικὸν χρημάτων καὶ σωμάτων· ἢ τι καὶ ἄλλο
τοιοῦτον προσθέντες, τὴν ἐνέργειαν λέγουσιν· οἱ δὲ ἀμφοτέρα τὰ τιθέν
τες, τὴν τρίτην, καὶ τὴν ἐκ τούτων οὐσίαν· ἔοικε γὰρ ὁ μὲν, διὰ τῶν
διαφορῶν λόγος, τὸ εἶδος καὶ ἐνέργειάς εἶναι· ὁ δὲ ἐκ τῶν συν
τεθέντων, ὕλης μᾶλλον· ὁμοίως δὲ καὶ οὗς Ἀρχύτας ἀπε-
δέχετο ὅρους· τὸ σωματόμφωτα ῥεῖσιν· οἷον, τί ὄστιν ἡμισφαίριον, ἢ ῥε-
μίας ἢ πλίνθου· ἕρος· ὕλη μὲν ὁ ἀὴρ· ἐνέργεια δὲ καὶ οὐσία ἡ ῥεμία.

τί ὄντι τὸ λιθώδη, ὁ μαλότης θαλάττης, τὸ μὲν ὑποκείμενον ὡς ὕλη, ἡ θάλαττα· ἡ δὲ ἐνεργείᾳ ἢ μορφή, ἡ ὁ μαλότης. φανερὸν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων τίς ἡ αἰσθητὴ οὐσία, καὶ πῶς· ἡ μὲν γὰρ, ὡς ὕλη, ἡ δὲ ὡς μορφὴ, ὁ τὸ μὲν ἐνεργείᾳ· ἢ τρίτη, ἐκ τούτων· δεῖ δὲ μὴ ἀπορεῖν ὅτι ἐνίοτε λανθάνει, πότερον σημαίνει τὸ ὄνομα τὸ λεγόμενον τὴν οὐσίαν, ἢ τὸ συνειλημμένον, ἢ τὸ μορφήν. οἷον, ἡ οἰκία πότερον σημεῖον, τοῦ κοινοῦ ὅτι σκέπασμα ἐκ πλίνθων καὶ ξύλων καὶ λίθων ὧδὶ κειμένων, ἢ φυλακτικὸν σαρκὸς καὶ ὀστῶν, ὅτι σκέπασμα· καὶ γραμμὴ, πότερον δυὰς ἐν μήκει, ἢ ὅτι δυάς· καὶ ζῷον, πότερον ψυχὴ ἐνσώματος ἢ ψυχὴ· αὕτη γὰρ οὐσία, καὶ ἐνεργείᾳ σώματός τινος· εἴη δ' ἂν καὶ ἐπ' ἀμφοτέροις τὸ ζῷον· οὐχ ὡσεὶ νῦν λόγῳ λεγόμενον· ἀλλ' ὡς πρὸς ἓν· ἀλλὰ ταῦτα πρὸς μὲν τὸ αἰσθητὸν φέρει· πρὸς δὲ τὸν ζητοῦντα φύσεως αἰσθητῆς, οὐδέν· τὸ δὲ τί ἦν εἶναι ζητοῦντι εἰδέναι τὴν ἐνεργείᾳ οὐσίαν ὑπάρχει· ψυχὴ μὲν γὰρ καὶ ψυχῇ εἶναι ταὐτόν· ἀνθρώπῳ δὲ καὶ ἄνθρωπος, οὐ ταὐτό· εἰ μὴ καὶ ἡ ψυχὴ ἄνθρωπος λεχθήσεται· οὕτω δή, τισὶ μὲν, τινὶ δοῦ· φαίνεται δὴ ζητοῦσιν, ἢ συμβαίνει τοῖς χείρων οὖσι καὶ σωθῆσαι. οὐδὲ οἰκία, πλίνθοι τε καὶ θέσις, καὶ τοῦτο ὀρθῶς· ἡ γὰρ δύναμις ἡ θέσις καὶ ἡ μίξις ἐκ τούτων ὧν ἡ θέσις ἢ μίξις· ὁμοίως δὲ οὐδὲ τῶν ἄλλων ἕνεκεν· οἷον, οὐδὲ θέσει· οὐκ ἐκ τοῦ οὐδοῦ ἡ θέσις, ἀλλὰ μᾶλλον, οὗτος ἐξ ἐκείνης· οὐ δὲ δι' αὐτὸ ἔστι τὸ ζῷον καὶ οἱ τοῦν. ἀλλὰ τί δεῖ εἶναι ὃ παρὰ ταῦτά ἐστιν, εἰ ταῦθ' ὕλη· ἢ τοῖς χείροσι· οὐ τοῖς χείροσι· ἀλλ' ἡ οὐσία· ὃ ἀφαιροῦντες τὸ ὅλον λέγουσιν· εἰ οὖν τοῦ τοιοῦτον, τοῦ εἶναι καὶ οὐσίας τοῦτο, αὐτὸ ἂν τὸ οὐσίαν λέγοι εἶναι· ἀνάγκη δὲ ταύτην ἢ ἀεί δύο εἶναι, ἢ φθαρτὴν, ἀνάγκη φθείρεσθαι· καὶ γεγένηται αὐτῶν γίνεσθαι· δέ δήκτου δὲ καὶ δεδήλωται ἐν ἄλλοις ὅτι τὸ εἶδος οὐθεὶς ποιεῖ· οὐδὲ γίνεται· ἀλλὰ ποιεῖται τόδε· γίνεται δὲ, τὸ ἐκ τούτων· εἰδέναι δὲ τῶν φθαρτῶν αἱ οὐσίαι χωρισθεῖσαι δῆλον πῶς· ὅλον· πλὴν ὅτι γε ἐνίων, οὐκ ἐνδέχεται, δῆλον· ὅσα μὴ οἷόν τε παρὰ τὰ τινὰ εἶναι· οἷον οἰκίαν ἢ σκεῦος· ἴσως μὲν οὖν αἱ δυνάμεις εἰσὶν οὐδέτι αὐτὸ ταῦτα, οὔτε τι τῶν ἄλλων, ὅσα

μὴ φύσει ζωὴ ἔσηκε· τῷ γὰρ φύσιν μόνῳ αὐτὴν θεῖναι τῷ ἐν τοῖς φθαρτοῖς οὐσίαν· ὥστε ἡ ἀπορία λῶιον οἱ αὐτιθέμενοι καὶ οἱ οὕτως ἀποφαίνοντοι ἢ ῥᾴδιον, ἔχει τινὰ καιρὸν λυθῆναι, ὅ τι οὐκ ὄντι, τὸ τί ἐστιν ὁρίσασθαι· τὸν δὲ ὅρον, εἶναι λόγον ἁπλοῦν· ἀλλὰ πρῶτον μὲν τί ἐστιν, ἢ οὐδὲ ἔχεται διδάξαι ὡσαύτως ἄρχοντος, τί μὴ ὄντι οὐ· ὅτι δὲ οἷόν καὶ πίπτειν· ὥστε οὐσίας, ὄντι μὴ ἧς οὐδὲ ἔχεται εἶναι ὅρον ἢ λόγον· οἷον, εἰ σωθήτω ἑαυτὴν αἰσθητὴν ἑαυτὴν ὁρίσασθαι ἢ· ἐξ ὧν δὲ αὖ τὰ πρώτων, οὐκ ὄντι· εἰ δέ τι καὶ τὸ σημαινόμενον ὁ λόγος ὁ ὁριστικός· καὶ δεῖ τὸ μὴ ὡς πρὸς ὕλην εἶναι· τὸ δὲ, ὡς μορφὴν καὶ εἶδος· φανερὸν ἢ καὶ διότι εἰσὶν εἰσὶ τῶν οὐσιῶν αἱ μὲν οὐσίαι, οὕτως εἰσὶ καὶ ἄνευ ὕλης λέγονται μονάδων· ὅ τι γὰρ ὁρισμὸς ἀριθμός τις· διαιρετός τι γὰρ· ἢ εἰς ἀδιαίρετα· οὐ γὰρ ἀπείροις λόγοις· καὶ ὁ ἀριθμὸς δὲ τοιοῦτος· ἢ ὡς πρὸς οὐδὲν πρὸς ἀριθμοῦ ἀφαιρεθέντος τινὸς ἢ πρὸς τιθέντος· ἐξ ὧν ὁ ἀριθμός ἐστιν· ἄκρα τί ὁ αὐτὸς ἀριθμός ἐστιν· ἀλλ' ἕτερος· καὶ ἂν τοῦ λάχιστον ἀφαιρεθῇ, ἢ πρὸς τιθῇ, ἄτως ἄρα ὁ ὁρισμός· ἆρ' ἢ τὸ τί ἦν εἶναι, ἄκρα τί ἔσται· ἀφαιρεθέντος τινός, ἢ πρὸς τιθέντος· καὶ τὸν ἀριθμὸν δεῖ εἰπεῖν τί ᾧ εἷς· ὁ μὲν ἄκρα ἔχουσι λέγειν πάντες εἷς, εἰ ἄρα ἔστιν εἷς· ἢ γὰρ ἄκρα ἔστιν· ἀλλοῖον σωροῦ· ἢ εἰ πέρας ἔστι, λεκτέον τί τὸ πεῖρας ἐν ἐκ πολλῶν· ὁ ὁρισμὸς εἷς ἐστιν· ὁμοίως ἢ οὐ τοῦτον ἔχουσι λέγειν, καὶ τοῦτο εἰκότως συμβαίνει· τὸ αὐτὸ γὰρ λόγον, καὶ ἡ οὐσία ἓν ἄτως, ἀλλ' ἄχρις λέγουσί τινες· οἷον μονάδος ἕκαστα ἢ συμμιγὴ ἀλλὰ τελείας, καὶ φύσεως τίς ἑκάστης· καὶ ὥσπερ ἔστι ὁ ἀριθμὸς ἔχει τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον, ἔστι δὲ καὶ κατὰ τὸ εἶδος οὐσία· ἀλλ' εἴπερ ἡ μετὰ τῆς ὕλης· περὶ μὲν οὖν γενέσεως καὶ φθορᾶς τῶν λεγομένων οὐσιῶν, πῶς ἔστι καὶ οὐδὲ ἔχεται καὶ ὡς ἀδύνατον γίνεσθαι, καὶ περὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν ἀναγωγῆς, ἔστω μέχρι τούτων διωρισμένον. Περὶ δὲ τῆς ὑλικῆς οὐσίας, δεῖ μὴ λανθάνειν· ὅτι εἰ μὴ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πάντα πρῶτον ἢ τῶν αὐτῶν ὡς πρώτων μὴ ἡ αὐτὴ ὕλη ὡς ἀρχὴ γίνεσθαι ὁμοίοις, ὅμως ἔστι τίς οἰκία ἑκάστου· οἷον φλὲγμα τοῦ πρώτη ὕλη τοιαύτη, ἢ λιθερά· χολὴ τὰ πικρὰ ἢ ἄλλα· ἴσως δὲ

μὴ ταῦτα

ἢ τοῦτο ἐκ τοῦ αὐτοῦ γίνονται ἢ πλείους ὕλαι τοῦ αὐτοῦ, ὅταν μὴ τέρατα ᾖ οἷον Φλέγμα ἐκ χολῆς καὶ γλυκέος· εἰ γὰρ χολὴ ἐκ τοῦ γλυκέος ἐκ ἢ χολή, εἷς ἂν τῷ ἀναλύεσθαι εἴη τῷ χολῶδει καὶ γλυκεῖ· ἀχῶδες γὰρ τὸ ἔκφυλον ἢ ὅτι πρὸ ὁδοῦ ἔσται, ἢ ὅτι ἀναλυθέντος εἰς τὰς ἀρχὰς· οὐδὲ χολὴ δὲ μία ἐστὶν οὐ λησόμενον, ἑτέρα γίνεσθαι διὰ τὸ κινοῦσαν αἰτίαν· οἷον, ἐκ ξύλου, ἢ κίβωτος ἢ κλίνη· οὐ μὴν δὲ ἑτέρα ἡ ὕλη, ἐξ ἀνάγκης, ἑτέρων ὄντων· οἷον πρίονος καὶ γομφίου ἐκ ξύλου· διὰ δὲ τὴν κινοῦσαν αἰτίαν τοῦ μὲν πρίσαι πρίων ἂν εἴη ἢ ξύλου· εἰδέναι τὸ αὐτὸ συμβέβηκε ἐξ ἄλλης ὕλης ποιῆσαι, δῆλον ὅτι τὴν τέχνην καὶ τὴν ἀρχὴν ὡσαύτως οὖσαν, καὶ αὐτήν· εἰ γὰρ μὴ αὕτη ἑτέρα, οὐκ ἂν ἦν τὸ γεγονός· ὅταν δὲ τὸ ζητούμενον τί τὸ αἴτιον (ἐπεὶ πολλαχῶς τὸ αἴτια λέγεται) πάσας δεῖ λέγειν τὰς συμβεβηκυίας αἰτίας· οἷον, ἀνδριάντος, τὸ αἴτια ὡς ὕλη· ἆρα τὸ καττίτερος μίγμα· τὸ δὲ ὧδε κινοῦν· ἆρα τὸ ὠθοῦν μαι· τὸ δὲ ὧδε τὸ εἶδος, τὸ τίνα εἶναι· τὸ δὲ ὧδε οὗ ἕνεκα, τὸ τέλος· ἴσως δὲ ταῦτα ἀμφω, τὸ αὐτὸ δεῖ δὲ μὴ τὰ ἐκ τούτου αἰτία λέγειν· τὸ μὲν ὕλη· μὴ ὧδε· ἢ τήν· ἀλλὰ τῷ ἰδίαν· ὥστε μίγμα οὖν τὰ σφυσικὰ σώματα καὶ γίνηται, ἀνάγκη ἄττως μετέχειν, εἴτις μέτεισι ὀρθῶς· εἰ δὲ πᾶσα αἰτία ταῦτα καὶ τοσαῦτα· ἐν δὲ τοῖς αἰτία γνωρίζομεν· ἐπὶ δὲ τῶν φυσικῶν μᾶλλον, αἱ δοκοῦσιν οὐσιῶν, ἄλλος λόγος· ἴσως δὲ νέα ἐκ ἔχει ὕλαν, ἢ οὐ τοιαύτην· ἀλλὰ μόνον κινητικόν· οὐδὲν δὲ φύσει μᾶλλον, μὴ οὐσίας ᾖ, ἀκόλουθον τούτοις ὕλην· ἀλλὰ τοῦ κατὰ μᾶλλον ἢ οὐσίαν· οἷον τὸ αἴτιον, ἐκ λείψεως· τίς ὕλη· οὐ γράφεται, ἀλλ' ἢ σελήνη· μὴ τὸ πρόσχημα· ὁ δὲ αἴτιον ὡς κινῆσαν καὶ φθεῖρον τὸ φῶς, ἢ γῆ· τὸ δὲ οὗ ἕνεκα, ἴσως οὐκ ἔστι· τὸ δὲ ὡς εἶδος, ὁ λόγος· ἀλλὰ ἄδηλος, ἐὰν μὴ μετὰ τῆς αἰτίας ὁ λόγος ᾖ· οἷον τί ἐκλείψις, στέρησις φωτός· ἐὰν δὲ προστεθῇ ὑπὸ γῆς ἐν μέσῳ γινομένης, ὁ ἐν τῷ αἰτίῳ λόγος ἔρχεται· ὑπνου δὲ δῆλον τί ἐστὶ πρῶτον τὸ πρόσχημα· ἀλλ' ὅτι ἐστὶ ζῴου μάλιστα· ἀλλὰ τοῦτο καθ' αὑτό· τί πρῶτον καρδία, ἢ ἄλλο τι· εἶναι ὑπό τινος· εἶτα τί τὸ πάθος τὸ ἐκείνου, ἐν μὴ τὸ πολύ· ὅλως ἀκινησία τις ἀναίσθητος, καὶ ἀλλοίωσίς τις· τί πρόσχημα, τὸ πρῶτον· ἐπεὶ δὲ ἄνευ ψύξεως ἢ θερμότητος

ρᾶσ ὅ ἐστι μὴ ἄκ ὄντων, οἷον αἱ στίγμαι εἰσὶ μὲν ὅλως τὰ εἴδη καὶ αἱ μορφαί· οὐ δὲ τὸ λευκὸν γίνεται, ἀλλὰ τὸ ξύλον λευκόν· ἢ ἔκτινος ἢ τί ἐστὶν ὁ γινόμενον γίνεται, οὐ φανέν τα αὐτὰ μὲν ἀμφότερα γίνοι τοἀλλ' ὄξ ἀλλήλ· ἀλλ' ἕτερος λευκὸς ἄνθρωπος ἐκ μέλανος ἀνθ· καὶ λευκὸν ἐκ μέλανος, οὐδὲ φανερόν ὑλή ἐστίν, ἀλλ' ὅσων μὲν μεσίς ἢ μὴ μεταβολὴ εἰς ἄλληλα· ὅσα δ' ἄνθ τὸ μεταβάλλ' ἐστίν, ἢ μὴ, οὐκ ἔστι τούτων ὕλη· ἔχει δ' ἀπορίαν πῶς πρὸς τὰ ἀναντία ἡ ὑλὴ ἐκάστου ἔχει· οἷον, εἰ τὸ σῶμα δίψα ἀμφ ὑγιαίνῃ, ἐναντίον ἢ νόσος ὑγεία, ἀέρα ἄμφω δίψα ἀμφ· καὶ τὸ ὕδωρ δίψα ἀμφ ὄξος καὶ οἶνος· ἡ τοῦ μὲν, λαθεξιν καὶ κ τὸ εἶδος ὕλη, τοῦ ἢ, κατὰ στέρησιν μὴ κατὰ φθορὰν τὴν ἀπ' αὐτὴν φύσιν· ἀπορία δέ τίς ἐστι, μὴ διὰ τί ὁ οἶνος ἔχει ὕλην τοῦ ὄξους· οὐδὲ δίψα ἀμφ ὄξος· καίτοι γίνεται ἐξ αὐτοῦ ὄξος ἢ ὀχῶν, δίψα ἀμφ μεκρὸς, ἢ ὅ· ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς αἱ φθοραί· ἢ ἔστι τοῦ χώου ὕλη αὐτὴ καὶ κατὰ φθορὰν μεκρὸν δίψα μισὲ ὕλη· ἢ τὸ ὕδωρ ὄξους· γίνεται δὲ κ τούτων, ὥσπερ ἐξ ἡμέρας νὺξ· καὶ ὅσα δὴ οὕτω μεταβάλλ εἰς ἄλληλα, εἰς τὴν ὕλην δεῖ ἐπανελθεῖν· οἷον εἰ ἐκ νεκροῦ χῶον εἰς τὴν ὕλην πρῶτον, εἶθ οὕτως χῶον· ἢ τὸ ὄξος εἰς ὕδωρ εἶθ οὕτως οἶνος· περὶ δὲ τῆς ἀπορίας τῆς εἰρημένης πότερόν ἐστι τοὺς ὁρισμοὺς ἢ πότερον τοὺς ἀριθμούς, τί ἐστιν αὐτῶν τὸ εἶναι, πάντων ὅσα πολλαχῶς μέρη ἔχει μὴ μόνον οἷον, σωρὸς τὸ πᾶν, ἀλλ' ἔστι τι τὸ ὅλον παρὰ τὰ μόρια, ὃ ἔστι τί αὐτό· ἐπεὶ καὶ ὁ χαλκὸς τοῖς σώμασι τοῖς μὲν ἀφὴ αἰτία τοῦ χαλὸν εἶναι· τοῖς δὲ λιγότης, ἢ τί ποτέ ἕτερον τοιοῦτον· ὁ δ' ὁρισμὸς, λόγος ἐστὶν εἰσάπαξ δεδομένος καθάπερ ἡ ἰλιάς· ἀλλὰ πῶς ἕνα εἶναι· τί οὖν ἐστὶν ὁ περὶ ἕν τὸν ἄνθρωπον· ἢ διὰ τί ἓν ἀλλοῦ πλά· οἷον τό, τι ζῷον καὶ τὸ δίπουν· ἄλλως τε καὶ εἰ ἔστιν ὥσπερ φασί τινες αὐτὸ τὸ τι ζῷον μὴ αὐτὸ δίπουν· διὰ τί ἢ ἄκ ἐκεῖνα αὐτὰ ὁ ἄνθρωπός ἐστι, καὶ ἔσονται κ μέθεξιν οἱ ἄνθρωποι, οὐκ ἀνθρώπου οὐδενός, αἰμαὶ δῶ οὖν καὶ ζῷόν ἢ δίπουν· ὅλως δὲ ἄκ αὐ εἶναι αὐθρωπος ἕν· ἀλλὰ πολλά· ζῷον καὶ δίπουν· φανερὸν δὲ ὅτι οὐδὲ τῶν μετὰ ταῦτα εἰώθασιν οἱ ζητοῦντες λέγειν, ἄκ ἐνδέχεται ἀπορήσαι καὶ λῦσαι πῶς

σαι τὴν ἀπορίαν· εἰ δ' ἔστιν ὡς ἔοικε μᾶλλον τὸ μὲν ὕλη, τὸ δὲ μορφή, καὶ τὸ μὲν δυνάμει· τὸ δὲ ἐνεργείᾳ, οὐκέτι ἀπορία δόξειεν ἂν εἶναι, τὸ ζητούμενον· ἔστι γὰρ αὕτη ἡ ἀπορία ἡ αὐτή· καὶ εἰ ὅρος εἴη ἁματίου σφαῖρος χαλκός· εἴη γὰρ ἂν σημεῖον τοὔνομα τοῦτο τοῦ λόγου· ὥστε τὸ ζητούμενον ἐστί, τί αἴτιον τοῦ ἓν εἶναι τὸ σφαῖρον καὶ τὸν χαλκόν· οὐκέτι δ' ἡ ἀπορία φαίνεται, ὅτι τὸ μὲν ὕλη· τὸ δὲ, μορφή· τίνων οὖν τούτων τὸ αἴτιον, τοῦ, τὸ δυνάμει ὄν, ἐνεργείᾳ εἶναι παρὰ τὸ ποιῆσαν ἐν ὅσοις ὅτι γένεσις· ἃ δὲν γένεσιν αἴτιόν ἐστιν οὐδέν· τοῦ τὴν δυνάμει σφαῖραν, ἐνεργείᾳ εἶναι σφαῖραν· ἀλλὰ τοῦ τῷδε, τὸ τῷδε εἶναι ἑκατέρῳ· ὅσπερ ἡ τοῦ ὕλης, ἡ μὲν μονὰς ἡ δυάς, αἰσθητή· ἀεὶ γὰρ λόγος τὸ μὲν ὕλη, τὸ δὲ, ἐνέργεια· οἷον ὀκυκλοῦ, χαλκὸς ἐπίπεδον· ὅσα δὲ μὴ ἔχει ὕλην μήτε νοητὰ μήτε αἰσθητὰ οὐθὲν ὅπερ φάναι εἶναι ὅτι ἕκαστον· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅπερ ὄντι, τὸ τόδε· τὸ τριόν· τὸ πρόσω· δύο δὲ καὶ ὅτι τὸ ὅλον, ὅτε τὸ ἓν· ἢ τὸ τῷδε εἶναι οὐθὲν, ἐν τί ἐστιν ὡς περ ἡ ὂν τι δὲ οὐκ ὄντι τί αἴτιον τοῦ εἶναι οὐθενὶ τούτων, οὐδὲ τοῦ, ὅλως εἶναι· οὐθὲν γὰρ ἕκαστον ὄντι ἔστιν, οὐχὼς γιγνόσεται τῶν ὄντι καὶ τῶν ἰδίων· ὅλως χωρισῶν ὄντων παρὰ τὰ ἕκαστα· διὰ ταύτην δὲ τὴν ἀπορίαν οἱ μὲν μέθεξιν λέγουσι καὶ αἴτιον τῆς μεθέξεως· καὶ τί τὸ μετέχειν ἀπορροῦσιν· οἱ δὲ, συνουσίαν ψυχῆς ὡς περ Λυκόφρων φησὶν εἶναι τὴν ἐπιστήμην τοῦ ἐπίστασθαι τὴν ψυχῆς· οἱ δὲ, σώματι τινὶ ἢ σωματικὸν δεσμὸν ψυχῆς, σώματι τῷ ζῶν· καίτοι ὁ αὐτὸς λόγος ἐπὶ πάντων· καὶ γὰρ τὸ ὑγιαίνειν ἔσται συνουσία, ἢ σύνδεσμος ἢ σύνθεσις ψυχῆς καὶ ὑγείας· καὶ τὸ τὸν χαλκὸν εἶναι τρίγωνον, σύνθεσις χαλκοῦ καὶ τριγώνου· τὸ λευκὸν εἶναι, σύνθεσις ἐπιφανείας, καὶ λευκότητος· αἴτιον δ' ὅλως δυνάμεως ἐνδελεχείας, ζητοῦσι λόγον ἕνα ποιὸν καὶ διαφοράν· ἔστι δ' ὡς πᾶν εἰρημένον ἡ ἐχάτη ὕλη καὶ ἡ μορφὴ ταὐτὸ καὶ δυνάμει· τὸ δὲ, ἐνεργείᾳ· ὥστε τὸ μοιον τὸ ζητεῖν τοῦ ἑνός τί αἴτιον, ἢ τοῦ ἓν εἶναι· ἓν γάρ τι ἕκαστον, ἢ τὸ δυνάμει ἢ τὸ ἐνεργείᾳ, ἐνίοτε ἐστίν· ὡς-

τι αἴτιον οὐθὲν ἄλλο, πλὴν ἔτι ὡς κινῆσαν ἐκ δυνάμεως εἰς ἐνέργειαν· ὅσα δὲ μὴ ἔχει ὕλην, πάντα ἁπλῶς ὄντα τί ἐστιν

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ, ΤΟ Θ'.

Ἐπεὶ μὲν οὖν τὸν πρώτως ὄντος, καὶ πρὸς ὃ πᾶσαι αἱ ἄλλαι καὶ τὴν οὐσίαν τὸν ὄντος ἀναφέρονται, εἴρηται, περὶ τῆς ὄσης καὶ τοῦ χωρὶς τῆς οὐσίας λόγον λέγομεν τὰ ἄλλα ὄντα· τό, τε ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν καὶ τὰ ἄλλα τὰ οὕτως λεγόμενα· πάντα γὰρ ἔξω τὸν τῆς οὐσίας λόγον ὥσπερ εἰπομεν ἐν τοῖς πρώτοις λόγοις· ἐπεὶ δὲ λέγεται τὸ ὂν, τὸ μὲν, τὸ τί, ἢ ποιὸν, ἢ ποσόν· τὸ δὲ, κατὰ δύναμιν καὶ ἐντελέχειαν καὶ τὸ ἔργον, διορίσωμεν, ἡμῖν περὶ δυνάμεως, ἢ λεγομένων μάλιστα κυρίως, ὃ μὴ χρησίμη ὄψιν πρὸς ὃ βουλόμεθα νῦν· ἐπὶ πλέον γὰρ ἐστὶν ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐνέργεια τῶν μόνων λεγομένων κατὰ κίνησιν· ἀλλ' εἰρήνται περὶ αὐτῆς καὶ περὶ τῆς ἐνεργείας διορισμός, δηλῶσαι μὲν ἡμῖν περὶ τῶν ἄλλων· ὅτι μὲν οὖν λέγεται πολλαχῶς ἡ δύναμις, καὶ τὸ δύνασθαι δηλώσεσθαι ἡμῖν ἐν ἄλλοις· τούτων δὲ ὅσαι μὲν ὁμωνύμως λέγονται δυνάμεις, ἀφείσθωσαν· ἔνιαι γὰρ ὁμοιότητί τινι λέγονται, καθάπερ ἐν γεωμετρίᾳ· καὶ δύνασθαι καὶ ἀδύνατα λέγομεν τῶν εἶναι πῶς ἢ μὴ εἶναι· ὅσαι δὲ πρὸς τὸ αὐτὸ εἶδος, πᾶσαι μὲν γάρ τινος εἰσὶ καὶ πρὸς πρώτην μίαν λέγονται, ἥ ἐστιν ἀρχὴ μεταβολῆς ἐν ἄλλῳ ἢ ἄλλο· ἡ μὲν γὰρ τοῦ παθεῖν ἐστι δύναμις, ἢ ἐν αὐτῷ τῷ πάσχοντι ἀρχὴ μεταβολῆς παθητικῆς ὑπ' ἄλλου ἢ ἄλλο· ἡ δὲ ἕξις, ἀπαθείας τοῦ ἧττον καὶ φθορᾶς τοῦ μᾶλλον ἢ ἄλλο, ἀρχῆς μεταβλητικῆς·

θλιπτικῆς· ἐν γὰρ τούτοις ἔνεστι πᾶσι τοῖς ὅροις ὁ τῆς πρώτης δυνάμεως λόγος· πάλιν δ' αὖται αἱ δυνάμεις λέγονται, ἢ τῷ μόνον ποιῆσαι, ἢ τοῦ παθεῖν, ἢ τῷ καλῶς· ὥστε καὶ ἐντεῦθεν τούτων λόγοις, ἐν ᾧ ἔχουσί πως οἱ τῶν προτέρων λόγοι δυνάμεων. φανερὸν οὖν ὅτι, ὅσα μὲν ὡς, μία δύναμίς ἐστι ποιεῖν, δυνατὸν ὂν ὅσα μὴ τῷ ἔχειν αὐτὸ δύναμιν τοῦ παθεῖν, ἢ τῷ ἄλλου παθητικοῦ· ὅσα δὲ ὡς ἄλλη καὶ μή, ἐν ᾧ μὲν πάσχοντι διὰ τὸ ἔχειν τινὰ ἀρχὴν εἶναι ἢ τὸ ὅλως ἀρχήν τινα, πάσχει τὸ πάσχον· καὶ ἄλλου πάλλου· τὸ λεπτομερὲς μᾶλλον, ἢ καυστόν· τὸ δυσπέπτου μᾶλλον ἢ θλαστόν· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων· ἢ δὲ ἐν τῷ ποιοῦντι, οἷον τὸ θερμόν· ἢ ἡ οἰκοδομική· ἢ μὲν ἐν τῷ θερμαντικῷ, ἢ δὲ ἐν τῇ οἰκοδομικῇ· διὸ ἢ συμφέρουσα θεὶς πάσχει αὐτὸ ὑφ' ἑαυτοῦ· ἐν ᾧ μὲν γὰρ μὴ ὁμοίᾳ, ἢ ἀδυναμία ἐστὶ τὸ ἀδύνατον· ἡ δὲ τοιαύτη δυνάμει ἐναντία, στέρησίς ἐστιν· ὡς τὸ αὐτὸ ἐν ᾧ τὸ αὐτὸ πᾶσα δύναμις, ἀδυναμία· ἢ δὲ στέρησις λέγεται πολλαχῶς· ἡ γὰρ τὸ μὴ ἔχον καὶ τὸ πεφυκὸς αὖ μὴ ἔχειν ἢ ὅλως, ἢ ὅτε πέφυκε· ἢ ὡδί, οἷον παντελῶς, ἢ καὶ ὁπωσοῦν· ἐνίων γὰρ ἔστι πεφυκότων ἔχειν μὴ ἔχειν βία, ἐστερῆσθαι ταῦτα λέγομεν· ἐπεὶ δέ μέν ἐστιν ἀψύχοις συνυπάρχουσιν ἀρχαὶ ποιοῦσαι· αἰσθητὸν δ' ἐν τῇ ψυχῇ ἐν ᾧ ψυχῇ, καὶ τῇ ψυχῇ ἐν τῷ λόγον ἔχοντι, δῆλον ὅτι ἐν ᾧ τῶν δυνάμεων, αἱ μέν, ἔσονται ἄλογοι, αἱ δὲ, μετὰ λόγου· διὸ πᾶσαι αἱ τέχναι ἢ ποιητικαὶ ἐναίωνται, δυνάμεις εἰσὶν· ἀρχαὶ δὲ μεταβλητικαί εἰσιν ἐν ἄλλῳ, ἢ ἄλλο· καὶ μετὰ λόγου πᾶσαι τῶν ἐναντίων αἱ αὐταί· αἰσθητικὴ, μία ἑνός· οἷον, τὸ θερμαίνεσθαι τοῦ θερμαίνειν· ἢ ἰατρικὴ, νόσου καὶ ὑγείας· αἰτία δὲ, ὅτι λόγος ὁ αὐτὸς ἡ ὑγίεια καὶ ἡ νόσος· ὁ δὲ λόγος ὁ αὐτὸς δηλοῖ τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν στέρησιν, τὴν ἀφ' ἑαυτῆς· καὶ ὅτι ὡς ἀμφοῖν, ὅτι ὑγιὲς, τὸ ὑγιεινὸν μᾶλλον· ὡς τὸν αἴτιον τοιαύτης ἕξεως, εἶναι μὲν τῶν ἐναντίων, εἶναι μὲν, καθαυτάς· ἢ δὲ, μὴ καθαυτάς· καὶ ὁ λόγος τοῦτο, καθαυτό· τοῦ δὲ πρόσω τινὰ καὶ κατὰ συμβεβηκός· ἀποφάσεως γὰρ ἡ ἀπόφασις δηλοῖ τὸ ἐναντίον· ἡ γὰρ στέρησις ἡ πρώτη τὸ ἐναντίον· αὕτη δ' ἀπόφασίς τις ἐστί· ἐπεὶ δὲ τὰ ἐναντία ἀκ ἐμμένει

ται γὰρ ἕξεως αὐτῶν· ἡ δ' ἐπιστήμη δύναμίς τῷ λόγον ἔχειν, καὶ ψυχὴ κινήσεως ἔχει ἀρχήν, τὸ μὲν ὑγιαντικὸν, ὑγείαν μόριον ποιητικὴν, θερμότητα· καὶ τὸ ψυκτικὸν, ψυχρότητα· ὁ δ' ἐπιστήμη, ἀμφοτέρων λόγός ἐστιν ἀμφοῖν μία, ἀλλ' ὁμοίως ἔνεστι τῇ ψυχῇ καὶ ἔχει κινήσεως ἀρχήν· ὥστε καὶ ἀμφω ἀπὸ ταὐτὸ ἀρχῆς κινήσει πρῶτον τὸ αὐτὸ σωματικὸν. διὸ τὸν κατὰ λόγον δυνατὸν, πρῶτον τὸν ἀνάλογον δυνατόν· μία δ' ἀρχὴ ποιεῖ ἕκαστον τῷ λόγῳ. φανερὸν δ' ἔνια ὅτι τῆμὲν, τῷ ὧδυνάμφω ἀκολουθεῖν ἢ δ' μόνον ποιῆσαι ἢ πάσχειν δύναμιν· ταύτῃ δ' ἔκεινα, ἃ καὶ ἀναγκαῖα τ' ὦ ποιοῦντα, καὶ ποιεῖν· τὸν ἢ μόνον ποιοῦντα, ἃ καὶ ἀνάγκη λῦ ποιεῖν· εἰσὶ δέτινες οἱ φασιν εἶναι οἷον μεγαρικοὶ, ὅταν ἐνεργῇ, μόνον δύνασθαι· ὅταν ἢ μὴ ἐνεργῇ, μὴ δύνασθαι· οἷον· τὸν μὴ οἰκοδομοῦντα, μὴ δύνασθαι οἰκοδομεῖν· ἀλλὰ τὸν οἰκοδομοῦντα ὅταν οἰκοδομῇ· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων· οἷς τὸ συμβαίνον πάσχειν, ἀδύνατον ἰδεῖν· δῆλον γὰρ ὅτι οὐτοι οἰκοδόμοι ἔσονται ἐὰν μὴ οἰκοδομῶσι· τὸ γὰρ οἰκοδόμῳ εἶναι, τῷ δυνατῷ εἶναι οἰκοδομεῖν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων τεχνῶν· εἰσὶν ἀδύνατον τοιαύτης ἐχ τέχνας μὴ μανθάνοντα τότε λαμβάνοντ', ἢ μὴ ἔχειν μὴ ἀπολωλότα ποτέ· ἢ λήθη ἢ πάθει τινὶ ἢ χρόνῳ· οὐ δὴ τοῦτ' ἔστι πρᾶγμα φθαρέντ· ἀεὶ γὰρ ἔστιν, ὅταν παύσηται, ἔχειν τὴν τέχνην· πάλιν δ' αὖθις οἰκοδομήσει πῶς λαβόν· καὶ τὰ ἄψυχα ὁμοίως· οὔτε γὰρ ψυχρὸν, οὔτε θερμὸν, οὔτε γλυκὺ, ἔστ' ὅλως αἰσθητὸν ἄθικτον ἔσται μὴ αἰσθανομένων· ὥστε τὸν πρώτως ἐρεῖ λόγον συμβήσεται λέγειν αὖ τοῖς ἀλλὰ μὴν, ἀδαεῖ αθησιν ἔξει οὐδὲν ἂν μὴ αἰσθάνηται, μὴ δ' ἐνεργῇ· οἷον τὸν τυφλὸν τὸ μὴ ἔχον ὄψιν, πεφυκὸς δὲ ὅτε πέφυκε, ἢ ἐπὼς οἱ αὖ τοὶ τυφλοὶ ἔσονται πολλάκις τὴν ἡμέραν ἕκαστοι. ἔτι εἰ ἀδύνατον τὸ ἐτερημένον δυνάμει, τὸ μὴ γενόμενον, ἀδύνατον ἔσεσθαι γενέσθαι· τὸ δ' ἀδύνατον γενέσθαι λέγεται ἢ εἶναι, ἢ ἐσεσθαι, φύσεται· τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦτο ἐσήμαινεν· ὥστε τοῖς λόγοις ἐξαίρεσις ἡ κίνησιν ἢ γένεσιν· ἀεὶ γὰρ τὸ, τε ἕξιν καὶ ἕξιν ἢ τὸ καθ' ἕκαστον καθεστάναι· οὐχὶ ἀνάστασιν ἂν καθέζηται·

ἀδύνατον

ἀδύνατον γὰρ ἔσται ἀναιρεῖσθαι, ὅτε μὴ δύνασθαι ἀναιρεῖσθαι. εἰ οὖν μὴ ἐνδέχεται τοῦτο λέγειν, φαμὲν ὅτι δύναμις ἀνένδεκτός ἐστι γίνεσθαι. ἐκ εἰνοι δὲ οἱ λόγοι, δύναμιν μὴ ἐνέργειαν τὸν τὸ ποιοῦσι. διὸ καὶ οὐ μικρόν τι ζητοῦσιν ἀναιρεῖν. ὥστε ἐνδέχεται δυνατὸν μήποτε εἶναι, μὴ εἶναι δὲ καὶ δυνατὸν μὴ εἶναι. εἶναι δὲ ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἄλλων κατηγοριῶν δυνατὸν βαδίζειν ὄν, μὴ βαδίζειν δέ. ἢ μὴ βαδίζειν, δυνατὸν εἶναι βαδίζειν. ὅτι δὲ δυνατὸν τοῦτο ᾧ, ἐὰν ὑπάρξῃ ἡ ἐνέργεια ἃ λέγεται ἔχειν τὸ δύνασθαι, ἀθὲν ἔσται ἀδύνατον λέγω δὲ οἷον εἰ δυνατὸν καθῆσθαι ἐνδέχεται, καθῆσθαι τοῦτο, ἐὰν ὑπάρξῃ τὸ καθῆσθαι, οὐδὲν ἔσται ἀδύνατον· ἢ εἰκινηθῆναί τι ἢ κινῆσαι ἢ ἵστασθαι ἢ εἶναι ἢ γενέσθαι ἢ μὴ εἶναι ἢ μὴ γενέσθαι ὁμοίως. ἐλήλυθε δὴ ἐνέργεια τοὔνομα πρὸς τὸ ἐντελέχειαν σωτιθεμένη καὶ ὡς τὰ ἄλλα, ἐκ τῶν κινήσεων μάλιστα δοκεῖ ἡ ἐνέργεια μάλιστα, ἢ κίνησις εἶναι. διὸ καὶ τοῖς μὴ οὖσιν, οὐκ ἀποδίδασι τὸ κινεῖσθαι. ἄλλας δέ τινας κατηγορίας. οἷον διανοητικὸν καὶ ὠθυμητικὸν εἶναι τὸ μὴ ὄντα. κινούμενα δὲ οὐ. τοῦτο δ' ὅτι ἀκόντα ἐνέργειά ἐστιν ἐνέργεια. τῶν δὲ μὴ ὄντων ἐνίοις δυνάμεθά τινα ἀκόλουθα, ὅτι ἀκεῖνα τελέχειά ἐστιν. εἰδέναι τὸ εἰρημένον δυνατὸν ἢ ἀκολουθεῖ, φαμὲν ὅτι ἀκ ἐνδέχεται ἀληθὲς εἶναι τὸ εἰπεῖν, ὅτι δυνατὸν μὴ γραμματικὸν εἶναι δέ. ὥστε τὰ ἀδύνατα εἶναι ταύτῃ διαφεύγει. λέγω δὲ οἷον, εἰ τὸ φάναι δυνατὸν τὸ διαμετρεῖσθαι μετρεῖσθαι. ὁ μὴ τοι μετρήσεται. ὁ μὴ λοιπὸν μὴ τὸ ἀδύνατον εἶναι. ὅτι ἀθὲν κωλύει δυνατόν τι ὂν εἶναι, ἢ γενέσθαι. μὴ εἶναι δ', μὴ δ' ἔσεσθαι. ἀλλ' ἐκεῖνο ἀνάγκη ἐκτὸς εἶναι μή, εἰ ὑπεθέμεθα εἶναι ἢ γενέσθαι. ὃ δὲ κ ὄντι μὴ δυνατὸν δ' ὅτι ἀθὲν ἔσται ἀδύνατον. συμβήσεται δέ τι τὸ μετρεῖσθαι, ἀδύνατον. οὐ γὰρ ἔστι ταὐτὸ, τό, τε ψεῦδος εἶναι τὸ ἀδύνατον. τὸ γὰρ σεσεσάναι νῦν, ψεῦδος μέν, ἀκ ἀδύνατον δὲ. ἅμα δὲ δῆλον, ἢ ὅτι εἰ τοῦτο ὅρος, αὐ ἀ γκη τὸ β εἶναι, καὶ δυνατοῦ ὄντος τοῦ α εἶναι, καὶ τὸ β' ἀνάγκη εἶναι δυνατόν. εἰ γὰρ μὴ ἀνάγκη δυνατὸν εἶναι, ἀθὲν κωλύει μὴ εἶναι δυνατὸν εἶναι. ἔστω δὴ τὸ α δυνατόν. οὐκ οὖν

III III III

ὅτι τὸ ἀ δυνατ᾽ εἶναι εἶναι, εἴτε θεὶ τὸ ἀ, ἀδύνατον εἶναι συμ-
βαίνει· τὸ δὲ γε β᾽, ἀνάγκη εἶναι· ἀλλ᾽ ἦν ἀδύνατον· ἔστω δὴ ἀδύνατον·
εἰδὴ ἀδύνατον, ἀνάγκη εἶναι τὸ ἀ, ἀνάγκη δὲ τὸ β᾽ εἶναι· ἀλλ᾽ ἦρ-
ἄρα τὸ ἀ δυνατὸν, καὶ τὸ μὴ ἄρα· ἀλλ᾽ ἀρα μὴ τὸ ἀ δυνατὸν, καὶ
τὸ β᾽ ἔσται δυνατ᾽, εἰ πρότερον εἶχον· ὡς τι τῶν ἀ ὄντ᾽, ἀνάγκη εἶναι
τὸ β᾽· ἐὰν δὴ ὅτ᾽ ἐχόντων τὸ ἀ β᾽ μὴ ἦν δυνατ᾽ τὸ β᾽ ὅτε, ἀλλ᾽ ἦν τὸ
β᾽ ἐξ ὑποθέσεως ἐτέθη· μὴ εἶναι τῶν ἀ δυνατὸν ὄντ᾽, ἀνάγκη τὸ β᾽ δυνατ᾽ εἶναι,
εἰ ὅτε τὸ ἀ, ἀνάγκη εἶναι μὴ τὸ β᾽· τὸ δὲ δυνατὸν εἶναι οὐκ ἀνάγκη τὸ β᾽
εἶναι εἰ τὸ ἀ δυνατ᾽, τοῦτο σημαίνει ἐὰν ᾖ τὸ ἀ· ἔστι γὰρ δυ-
νατὸν εἶναι, καὶ κενὸν ποτέ, μὴ ὅτε εἶναι ἀναγκαῖον· ἀπλῶς δὲ
τὸ δυνατὸν τῶν ὄντων τὸ μὲν, συγγενῶν οἷον τὸ αἰσθήσεων, τὸ δὲ, ἔθει,
οἷον τῷ αὐλεῖν· τὸ δὲ, μαθήσει, οἷον, τῷ τεχνῶν, τοῦτο μὲν, ἀ
ναγκη προσορισάντας ἔχειν, ὅσαι ἔθει καὶ λόγῳ· τὰς δὲ μὴ τοι-
αύτας· καὶ τὰς ἐπὶ τὸ ποιεῖν, οὐκ ἀνάγκη· ἐπεὶ δὲ τὸ δυνατὸν, τί
δυνατὸν ἔστι ποτὲ, καὶ πῶς· καὶ ὅσα ἄλλα ἀνάγκη προσεῖναι ἐν
τῷ διορισμῷ· μὴ τὸ μὲν, κατὰ λόγον δύνασθαι κινεῖν, καὶ αἱ δυνάμεις
αὐτῶν μετὰ λόγου· τὰ δὲ ἄλογα μὴ αἱ δυνάμεις ἄλογοι, καὶ ἐν μὲν ἀ
ναγκη ἐμψύχῳ εἶναι· ταύτας δὲ ἐν ἀμφοῖν τοῖν μὲν τὰς αὐτὰς
δυνάμεις ἀνάγκη ὅτ᾽ ὦσι δύνασθαι τὸ παθητικὸν καὶ τὸ ποιητικὸν· πλη-
σιάζωσι, τὸ μὲν, ποιεῖν, τὸ δὲ, πάσχειν, ἐκεῖνο δὲ καὶ ἀνάγκη· αὐτὰ γὰρ
πάσαι, μία ἐνὸς ποιητική· ἐκείνας δὲ τῶν ἐναντίων· ὡς τι ἅμα
ποιήσει τὰ ἐναντία· τοῦτο δὲ ἀδύνατον· ἀνάγκη ἄρα εἴτι ρόν-
τι εἶναι τὸ κύριον· λέγω δὲ τοῦτο ὄρεξιν ἢ προαίρεσιν· ὅπου τι
ρουδ᾽ αὖ ὀρέγηται, κυρίως τοῦτο ποιήσει· ὅταν ὡς δύνατ᾽ ἦ πάρχῃ·
καὶ πλησιάζῃ τῷ παθητικῷ· ὥστε τὸ δυνατὸν κατὰ λόγον ἅ
πασιν ἀνάγκη ὅταν ὀρέγηται, ἅ τι ἔχει τῶν δύναμιν, πῶς ἔχει, τὸ
ποιεῖν· ἔχει δὲ παρόντος τοῦ παθητικοῦ πῶς ἐχόντος ποι-
εῖν· εἰ δὲ μή, ποιεῖν οὐ δυνήσεται· τὸ γὰρ μηθενὸς πῶς ἐξωκω λύ-
ειν τοῦτο προσδιορίζεσθαι, οὐθὲν ἔτι δεῖ· τῶν γὰρ δύναμιν ἔχει, ὡς
ὅτε τοῦ δυνάμει ποιεῖν· ὅτε δὲ πάντως, ἀλλ᾽ ἐχόντων πῶς· ἐν οἷς

ἀφοει

ἀφορισθήσεται καὶ τὸ ἐξω κωλύοντα· ἀφαιρεῖται γὰρ ταῦτα τῇ ἐν τῷ διορισμῷ προσόντων ζώων. διὸ οὐδὲ ἐὰν ἅμα βούληται ἢ ἐπιθυμῇ ποιεῖν δύο τὸ ἐναντία, οὐ ποιήσει· οὐ γὰρ οὕτως ἔχει αὐτῶν ἅμα τὼ δύναμιν· οὐδ' ἔστι τὸ ἅμα ποιεῖν ἡ δύναμις· ἐπεὶ ὧν ὄντων, οὕτως ποιήσει· ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς κατὰ κίνησιν λεγομένης δυνάμεως εἴρηται, περὶ ἐνεργείας διοριστέον, τί τί ἐστιν ἡ ἐνέργεια, καὶ ποῖόν τι· καὶ γὰρ τὸ δυνατὸν, ἅμα δῆλον ἔσεσθαι διαιροῦσιν, ὅτι οὐ μόνον τοῦτο λέγομεν δυνατὸν, ὃ πέφυκε κινεῖν ἄλλο ἢ κινεῖσθαι ὑπ' ἄλλου, ἢ ἁπλῶς, ἢ πρός τι καὶ, ἀλλὰ καὶ ἕτερον. διὸ ζητοῦντες, καὶ περὶ τούτων διέλθομεν· ὅτι δὲ ἐνέργεια τὸ ὑπάρχειν τὸ πρᾶγμα, μὴ οὕτως ὡς περ λέγομεν δυνάμει· λέγομεν δὲ δυνάμει, οἷον ἐν ξύλῳ ἑρμῆν· καὶ ἐν τῇ ὅλῃ τῷ ἡμίσειαν· ὅτι ἀφαιρεθείη ἄν· καὶ ἑστηκότα μὴ τὸν μὴ θεωροῦντα, ἂν ἀδύνατος ᾖ θεωρῆσαι τὸ δὲ ἐνεργείᾳ· δῆλον δὲ ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα τῇ ἐπαγωγῇ, ὃ βουλόμεθα λέγειν, καὶ οὐ δεῖ παντὸς ὅρον ζητεῖν, ἀλλὰ τὸ ἀνάλογον σκοπεῖν· ὅτι ὡς τὸ οἰκοδομοῦν, πρὸς τὸ οἰκοδομικόν· ἢ τὸ ἐγρηγορὸς, πρὸς τὸ καθεῦδον, καὶ τὸ ὁρῶν, πρὸς τὸ μύον μὲν, ὄψιν δὲ ἔχον, καὶ τὸ ἀπεκκεκριμένον ἐκ φλοιοῦ, πρὸς τὴν ὕλην· καὶ τὸ ἀπειργασμένον, πρὸς τὸ ἀνεργαστον· ταύτης δὲ τῆς διαφορᾶς θάτερον μόριον, ἔστω ἡ ἐνέργεια ἀφωρισμένη θατέρῳ δὲ τὸ δυνατόν· λέγεται δὲ ἐνεργείᾳ, οὐ τὰ μὲν ὁμοίως, ἀλλ' ἢ τὸ ἀνάλογον· ὡς τοῦτο ἐν τούτῳ, ἢ πρὸς τοῦτο· τὸ δὲ τῷ δὲ, ἢ πρὸς τόδε· τὰ μὲν δὴ, ὡς κίνησις πρὸς δύναμιν, τὰ δὲ ὡς οὐσία πρός τινα ὕλην· ἄλλως δὲ τὸ ἄπειρον καὶ κενὸν, καὶ ὅσα ἀόρατα τοιαῦτα λέγεται δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ πολλοῖς τῶν ὄντων, οἷον τῷ ὁρᾶν τι καὶ βαδίζοντι, καὶ ὁρωμένῳ· ταῦτα μὲν γὰρ ἐνδέχεται καὶ ἁπλῶς καὶ ἀληθεύεσθαί πῃ τι· τὸ μὲν γὰρ ὁρῶν μύον, ὅτι ὁρᾶται· τὸ δέ τι ὁρᾶσθαι δυνατόν· τὸ δὲ ἄπειρον, οὐχοῦτω δυνάμει ἐστὶν, ὡς ἐνεργείᾳ ἐσόμενον χωριστὸν, ἀλλὰ γνώσει· τὸ δὲ μὴ ὑπολιπεῖν τῷ διαιρεσιν, ἀποδίδωσι τὸ εἶναι δυνάμει ταύτην τὴν ἐνέργειαν· τῷ δὲ χωρίζεσθαι οὔ·

ἐπεὶ δὲ τῶν πράξεων ὡς ὅλων ἐστὶν ὥρας οὐδεμία τέλος· ἀλλὰ τῶν
περὶ τὸ τέλος· οἷον τοῦ ἰσχναίνειν, ἡ ἰσχνασία καὶ τὸ· οὐ τὰ ὅταν
ἰσχναίνῃ οὕτω ἐστὶν ἐν κινήσει μὴ ὑπαρχοντα ὧν ἕνεκα ἡ κίνη
σις, οὐκ ἔστι ταῦτα πράξις· ἢ οὐ τελεία γε· οὐ γὰρ τέλος ἀλλ' ἐκεί
νῃ οὐ πάρχει τὸ τέλος καὶ ἡ πρᾶξις· οἷον ὁρᾷ· ἀλλὰ καὶ φρονεῖ
καὶ νοεῖ· ἐνενόηκεν, ἀλλ' οὐ μεμάθηκεν, ἢ μεμάθηκεν· ἀδύνατον ἀΐζε-
ται· ὑγίασεν· οὐ ζῇ· ἢ οὐ ἔζηκεν· ἀλλὰ ἢ οὐδαιμονεῖ· ἠδαιμό
νηκεν· εἰ δὲ μή, ἔδοξ' ἄν ποτε πεύεσθαι, ὡς περ ὅταν ἰσχναίνῃ· νῦν
δ' οὔ· ἀλλὰ ζῇ καὶ ἔζηκε· τούτων δὴ τὰς μὲν, κινήσεις λέγειν, τὰς
δ' ἐνεργείας· πᾶσα γὰρ κίνησις ἀτελὴς, ἰσχνασία· μάθησις· βά
δισις· οἰκοδόμησις· αὗται μὲν κινήσεις εἰσὶ καὶ τελεῖς μὲν· οὐ μὴν ἅμα βαδίζῃ
καὶ βεβάδικεν· οὐδ' οἰκοδομεῖ ἐστὶν ἢ οἰκοδόμηκεν· οὐδὲ γίγνε ἐστὶν ἢ γέγονεν·
ἢ κινεῖται, ἢ κεκίνηκεν· ἀλλ' ἕτερον ἡ κινεῖν ἢ κινεῖται· ἑώρακε
δὲ ἢ ὁρᾷ ἅμα τὸ αὐτό· ἐστὶ νοεῖ ἢ νενόηκε· τὴν μὲν οὖν τοιαύτην
ἐνέργειαν λέγω· ἐκείνην δὲ κίνησιν· τὸ μὲν οὖν ὠφέλιμον τί τέ ἐστι
καὶ ποῖον, ἐκ τούτων ἐστὶ τῶν τοιούτων, δῆλον ἡμῖν ἔσῳ· πότε δὲ
δυνάμει ἐστὶν ἕκαστον ἐστὶ πότε οὔ, διοριστέον· οὐ γὰρ ὁπότε οὖν, οἷον
ἡ γῆ, ἆρ' ἔστι δυνάμει ἄνθρωπος, ἢ οὔ· ἀλλὰ μᾶλλον ὅταν ἤδη γέ-
νηται ὕδωρ· ἐστὶ οὐδὲ τοῦτο πού ἐστιν· ὡς περ οὖν οὐδὲ ὑγιὲς ἰα-
τρικῆς, ἅπαν ἂν ὑγιασθείη, οὐδ' ἁπὸ τύχης, ἀλλ' ἔστι τὸ δυνα-
τόν ἐστι· ἢ τοῦ τὸ ἐστὶν ὑγιαῖνον δυνάμει· ὅρος δὲ τοῦ μὲν ὑπὸ δια-
μένοντος ἐν τελειότητι γινομένου, ἐκ τοῦ δυνάμει ὄντος, ὅταν βου-
ληθέντος τινὸς τοιοῦτος μηθενὸς κωλύοντος τῶν ἐκτός· ἐκεῖ δ' ἐν τῷ
ὑγιαζομένῳ, ὅταν μηθὲν κωλύῃ τῶν ἐν αὐτῷ· ὁμοίως δὲ δυνάμει ἐστὶ οἰ
κία, ἐὰν μηθὲν κωλύῃ τῶν ἐν τούτῳ ἢ τῇ ὕλῃ· τοῦ γίνεσθαι οἰκίαν·
οὐδ' ἔστιν ὅλως προσγένεσθαι, ἢ ἀπογένεσθαι ἢ μεταβαλεῖν, τοῦτο
δυνάμει οἰκία· ἢ ἐστὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως, ὅσων ἐξωθεν ἡ ἀρχὴ
φθορᾶς ἢ γενέσεως ἢ ὅσων δὴ ἐν αὐτῷ τῷ ἔχοντι· ὅσα μηθενὸς τῶν ἔξω
θεν ἐμποδίζοντος τοσάδε ἐστὶ δι' αὐτοῦ· οἷον, τὸ σπέρμα οὔπω· δεῖ γὰρ
ἐν ἄλλῳ ἢ μεταβάλλειν· ὅταν δὲ ἤδη δι' αὐτῆς ἀρχῆς ἢ τοιόνδε,
ἤδη τόδε τὸ

ἤδη τοῦτο δυνάμει· ἐκεῖνο δὲ ἕτερα σὰρξ τῶν δεῖται ὥστε ἡ γῆ, ὅ
πως ἀνδριὰς δυνάμει· μεταβάλλοντα γὰρ ἔσται χαλκός· ἔοικε δὴ
ὁ λέγομεν εἶναι τόδε, ἀλλ' ἐκεῖνον· οἷον τὸ κιβώτιον, οὐ ξύλον
ἀλλὰ ξύλινον· οὐδὲ τὸ ξύλον, γῆ, ἀλλὰ πήϊνον· πάλιν ἡ γῆ, εἰ οὕτως
μὴ ἄλλο, ἀλλὰ ἐκείνιμον, ἀεὶ ἐκεῖνο δυνάμει ἁπλῶς, τὸ ὕστερον
ὅτι μὲν οἷον, τὸ κιβώτιον, οὐ γήϊνον· οὐδὲ γῆ· ἀλλὰ ξύλινον· τοῦτο
γὰρ δυνάμει κιβώτιον· καὶ ὕλη κιβωτίου αὕτη· ἁπλῶς μὲν τοῦ
ἁπλῶς· τουδὶ δέ, τοῦδε ξύλου· τὸ εἰδέτι ὅτι πρῶτον, ὃ μηκέτι κα-
τἄλλο λέγεται ἐκείνιμον, τοῦτο πρώτη ὕλη· οἷον εἰ ἡ γῆ ἀερίνη,
ὁδωρ ἐξ μὴ πῦρ, ἀλλὰ πύϊνος, τὸ πῦρ ὕλη πρώτη· ὡς τόδε τι καὶ
οὐσία· τούτων δὲ διαφέρει τὸ καθόλου τὸ ὑποκείμενον, τῷ εἶναι ⸋
τόδε τι ἢ μὴ εἶναι· οἷον τοῖς πάθεσι τὸ ὑποκείμενον, αὐτὸς ⸋ σῶμα
ἢ ψυχή· πάθος ἢ, τὸ μουσικόν, ⸋ λευκόν· λέγεται ἢ ⸋ μουσικῆς, ἐγγε-
νόμενος ἐκεῖνος μουσική· αὐτὸς μουσικόν· ⸋ τὸ λευκότης ὁ αὐτὸς αὐτὸς λευ
κόν· τὸ δὲ βάδισις ἢ κίνησις, αὐτὸς βαδίζον ἢ κινούμενον· ὡς τὸ ἐκείνι
νον ὅσα μὲν οὖν ἔστω, τὸ ἔσχατον οὐσία· ὅσα δὲ μὴ ἔστω ἀλλ' εἶδος τινὴ
τόδε τι τὸ κατηγορούμενον, τὸ ἔσχατον ὕλη ἢ οὐσία ὑλική· ἢ ὀρθῶς
δὴ συμβαίνει τὸ ἐκείνιμον οὐ λέγεσθαι ⸋ τὴν ὕλην ἢ τὰ πάθη·
ἀμφω γὰρ ἀόριστα· πότερα μὲν οὖν λεκτέον δυνάμει, ἢ πότερα ὄντα, εἴ
ρηται· ἐπεὶ δὲ τὸ πρότερον διώρισται ὅσα χῶς λέγεται, φανερὸν ὅ
τι πρότερον ἐνέργεια δυνάμεως ὅτι· λέγω δὲ δυνάμεως, ἢ μόνον
τῆς ὡρισμένης ἢ λέγεται ἀρχὴ μεταβλητικὴ ἐν ἄλλῳ ἢ ἄλλο, ἀλ
λ' ὅλως πάσης ἀρχῆς κινητικῆς ἢ στατικῆς· ⸋ δὴ φύσις ἐν ταὐτῷ
γίνεται· ἐν τῷ αὐτῷ δὴ γένει τῇ δυνάμει· ἀρχὴ δὴ κινητικὴ, ἀλλ' οὐκ
ἐν ἄλλῳ, ἀλλ' ἐν αὐτῷ ἢ αὐτό· πάσης δὴ φύσει τοιαύτης προτέ-
ρα ὅτι ἡ ἐνέργεια καὶ λόγῳ καὶ τῇ οὐσίᾳ· χρόνῳ δ' ἔστι μὲν ὡς·
ὅτι δὲ ὡς οὔ, τῷ λόγῳ μὲν οὖν ὅτι προτέρα, δῆλον· τῷ γὰρ
ἐνδέχεσθαι ἐνεργῆσαι, δυνατόν· ὅτι τὸ πρώτως δυνατόν· οἷον
λέγω οἰκοδομικόν, τὸ δυνάμενον οἰκοδομεῖν· καὶ ὁρατικόν· τὸ

δυνάμει ὁρατὸν ἢ ὁρατόν, τὸ δυνατὸν ὁρᾶσθαι· ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ
ἐπὶ τῶν ἄλλων· ὥστε οὐκ ἀναγκαῖον λόγῳ πρότερον εἶναι τὴν τινῶσιν
τῆς γνώσεως· τῷ δὲ χρόνῳ πρότερον ὧδε, τὸ τῷ εἴδει τὸ αὐτὸ ἐνεργεῖν
ἐνεργείᾳ πρότερον· ἀριθμῷ δ' οὔ· λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι τοῦδε μὲν τοῦ
αὐτοῦ τοῦδε δὴ ὄντος καὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ σίτου καὶ τοῦ ἰσχυσαντος
ὁρῶντος, πρότερον τῷ χρόνῳ ἡ ὕλη· καὶ γὰρ σπέρμα καὶ γόνιμον·
ἀδυνάμει μὲν ὄντα ἀνδρὸς καὶ σίτος καὶ ὁρῶν· ἐνεργείᾳ δὲ ὕστερα·
ἀλλὰ τούτων τῷ χρόνῳ πρότερα ἕτερα ὄντα ἐνεργείᾳ, ἐξ ὧν ταῦτα
ἐγένετο· ἀεὶ γὰρ ἐκ τοῦ δυνάμει ὄντος, γίνεται ἡ ἐνέργεια ὁμοίως,
ὑπὸ ἐνεργείας ὄντος· οἷον ἄνθρωπος ἐξ ἀνθρώπου· μουσικὸς ὑπὸ μουσικοῦ· ἀεὶ
κινοῦντός τινος πρώτου· τὸ δὲ κινοῦν, ἐνεργείᾳ ἤδη ἐστίν· εἴρηται δὲ
ἐν τοῖς περὶ τῆς οὐσίας λόγοις, ὅτι ἅπαν τὸ γινόμενον, γίνεται ἐκ
τινός τινι ὑπὸ τινος· ἔστι δὲ τοῦτο τῷ εἴδει τὸ αὐτό· οἷον ἡ μὴ οἰκεία ἀδύ
νατον εἶναι οἰκοδόμον ὄντα, μὴ οἰκοδομήσαντα μηδέν· ἢ κιθαρί
ζειν μηδὲν κιθαρίσαντα· ὁ γὰρ μανθάνων κιθαρίζειν, κιθαρίζων
μανθάνει κιθαρίζειν· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι· ὅθεν ὀρθῶς ἔλεγχος ἐστὶν
ὁ λεγόμενος, ὅτι οὐκ ἔχων τις τὴν ἐπιστήμην, ποιήσει ἃ ἐπίσταται·
ὁ γὰρ μανθάνων, οὐκ ἔχει ἀλλὰ δι' ἃ τὸ τοιονδὶ γεγονέναι τι, καὶ τὸ ὅλως κινούμενον, κεκινῆσθαί τι· διὸ λοιπὸν ἐν τῷ
περὶ κινήσεως τοῦτο· καὶ τὸν μανθάνοντα, ἀνάγκη ἔχειν τι
τῆς ἐπιστήμης ἴσως· ἀλλὰ καὶ τοῦτο δῆλον, ὅτι ἡ ἐνέρ
γεια καὶ οὕτως πρότερα ἢ δυνάμεως κατὰ γένεσιν καὶ χρόνον·
ἀλλὰ μὴν ἀνάγκη· πρῶτον μὲν οὖν ὅτι τὰ τῇ γενέσει ὕστερα, τῷ
εἴδει καὶ τῇ οὐσίᾳ πρότερα· οἷον, ἀνὴρ παιδὸς καὶ ἄνθρωπος σπέρματος· τὸ
μὲν ἤδη ἔχει τὸ εἶδος· τὸ δὲ οὔ· ἧ δ' ὅτι ἅπαν ἐπὶ τὸ τέλος βαδίζει τὸ γινόμενον
καὶ τέλος· ἀρχὴ γὰρ τὸ οὗ ἕνεκα· τὸ τέλος δὲ ἕνεκα ἡ γένεσις·
τέλος δὴ ἐνέργεια· καὶ τοῦτο χάριν, ἡ δύναμις λαμβάνεται·
οὐ γὰρ ἵνα ὄψιν ἔχωσιν, ὁρῶσι τὰ ζῷα, ἀλλ' ὅπως ὁρῶσιν ὄψιν
ἔχουσιν· ὁμοίως δὲ καὶ οἰκοδομικὴν, ἵνα οἰκοδομῶσι· καὶ τὴν
θεωρητικὴν ἵνα θεωρῶσιν· ἀλλ' οὐ θεωροῦσιν, ἵνα θεωρητικὴν
ἔχωσιν.

ἔχωσιν, εἰ μὴ οἱ μελετῶντες· οὗτοι δὲ ἀεὶ θεωροῦσιν· ἀλλ' ἢ ὡδί· ἢ ὅτι διὰ δέ ἐστιν θεωρεῖν· ἔστιν ὑλικὸν ὅτι δυνάμει, ὅτι ἐλθὸν εἰς τὸ εἶδος· ὅταν δὲ ἐνεργείᾳ, τότε ἐν τῷ εἴδει ἐστίν· ὁμοίως ἦν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, καὶ ὧν κίνησις ὁ τέλος· διὸ ὥσπερ οἱ διδάσκοντες ἐνεργοῦντας ἤδη εἰσάγουσιν, οἷον ποιεῖν τὸ τέλος ἀποδεδωκέναι, καὶ ἡ φύσις ὁμοίως· εἰ γὰρ μὴ οὕτω γίνεται, ὁ πάσχων ἐρεῖ ἔσω· ἄδηλος γὰρ ἐπιστήμη εἰ ἔσωθεν ἔξω· ὥσπερ καὶ κεῖνος· τὸ γὰρ ἔργον, τέλος· καὶ ἡ ἐνέργεια, τὸ ἔργον· διὸ καὶ τοὔνομα λέγεται ἐνεργείᾳ καὶ τὸ ἔργον· συντείνει πρὸς τὴν ἐντελέχειαν· ἐπεὶ δ' ὅτε τὴν μὲν ἐπιστήμην ἐλάβομεν, ἐλάττων ἡ χρῆσις οἷον ὄψεως ἡ ὅρασις, ἢ οὐδὲν γίνεται παρὰ ταύτην ἕτερον ἀπὸ τῆς ὄψεως ἔργον· ἐπὶ πλείων δὲ γίνεται τι· οἷον ἀπὸ τῆς οἰκοδομικῆς, οἰκία παρὰ τὴν οἰκοδόμησιν, ὅμως οὐδὲν ἧττον, ἐνταῦθα μὲν τὸ τέλος· ἐνταῦθα δὲ μᾶλλον τέλος τῆς δυνάμεώς ἐστιν· ἡ γὰρ οἰκοδόμησις ἐν τῷ οἰκοδομουμένῳ, καὶ ἅμα γίνεται καὶ ἔστι τῇ οἰκίᾳ· ὅσων μὲν οὖν ἕτερόν ἐστιν παρὰ τὴν χρῆσιν τὸ γινόμενον, τούτων ἐν τῷ ἐργαζομένῳ τῷ ποιουμένῳ ἐστὶν· οἷον ἡ τοῦ οἰκοδόμησις ἐν τῷ οἰκοδομουμένῳ, καὶ ἡ ὕφανσις ἐν τῷ ὑφαινομένῳ· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· καὶ ὅλως ἡ κίνησις ἐν τῷ κινουμένῳ· ὅσων δὲ μή ἐστιν ἄλλό τι ἔργον παρὰ τὴν ἐνέργειαν, ἐν αὐτοῖς ὑπάρχει ἡ ἐνέργεια, οἷον ἡ ὅρασις ἐν τῷ ὁρῶντι· ἡ θεωρία ἐν τῷ θεωροῦντι· καὶ ἡ ζωὴ ἐν τῇ ψυχῇ· διὸ καὶ εὐδαιμονία· ζωὴ γάρ τις ἡ πρᾶξίς ἐστιν· ὥστε φανερὸν ὅτι ἡ οὐσία ἢ τὸ εἶδος, ἐνέργειά τίς ἐστιν· καὶ τὰ τὴν τοιαύτην τὸν τρόπον λόγον φανερόν, ὅτι πρότερον τῇ οὐσίᾳ ἐνέργειά δυνάμεως· καὶ ὥσπερ εἴρηται καὶ τὸ χρόνου ἀεὶ προλαμβάνειν ἐνέργειαν ἑτέραν πρὸ ἑτέρας, ἕως τῆς τοῦ ἀεὶ κινοῦντος πρώτου· ἀλλὰ μὴν καὶ κυριώτερον· τὰ μὲν γὰρ ἀΐδια, πρότερα τῇ οὐσίᾳ τῶν φθαρτῶν· ὅτι δ' οὐθὲν δυνάμει ἀΐδιον· λόγῳ δὲ ὅδε· πᾶσα δύναμις ἅμα τῇ ἀντιφάσει ἐστίν· τὸ μὲν γὰρ μὴ δυνατὸν ὑπάρχειν, οὐκ ἂν ὑπάρξειεν οὐθενί· τὸ δὲ δυνατὸν δεκτὸν ἐνδέχεται μὴ ἐνεργεῖν· τὸ ἄρα δυνατὸν εἶναι, ἐνδέχεται καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι· τὸ αὐτὸ

ἆρα δυνατὸν καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι· τὸ δὲ δυνατὸν μὴ εἶναι, γί-
δέχεται μὴ εἶναι· τὸ δὲ γίδεχόμενον μὴ εἶναι, φθαρτὸν, ἢ ἁπλῶς
ἢ τοῦτο αὐτὸ ὃ λέγεται γίδέχεσθαι, μὴ εἶναι· ἢ κατὰ τόπον, ἢ
κατὰ τὸ ποσὸν, ἢ κατὰ τὸ ποιόν. ἁπλῶς δὲ τὸ κατ' οὐσίαν· θθὲν
ἆρα τῶν ἀφθάρτων ἁπλῶς, δυνάμει ὄντων ἁπλῶς, κατά τι δὲ
κωλύει· οἷον, περὶ ὃν, ἢ ποῦ· ἐνεργείᾳ ἆρα ὄντα, ἃ ἔστι τὰ ἐξ ἀνάγκης
ὄντων· καίτοι ταῦτα πρῶτα· εἰ γὰρ ταῦτα μὴ ἦν, οὐθὲν ἂν ἦν·
οὐδὲ δὴ κίνησις, εἰ ἔστιν ἀΐδιος· δὲ εἰ τι κινούμενον ἀΐδιον, δῆ
ὅτι κατὰ δύναμιν κινούμενον· ἀλλ' ἢ πόθεν, ἐᾶν· τοῦτου δ' ὄντος
οὐθὲν κωλύει ὑπάρχειν· διὸ ἀεὶ ἐνεργεῖ ὁ ἥλιος καὶ ἄστρα· ἡ δ'
λος ὁ οὐρανὸς· καὶ οὐφοβερὸν μήποτε στῇ, ὁφοιοῦνται οἱ περὶ φύ-
σεως· οὐδὲ κάμνει τοῦτο δρῶντα· οὐ γὰρ εἶναι περὶ τὴν δύνα-
μιν τῆς ἀντιφάσεως αὐτοῖς· οἷον, τοῖς φθαρτοῖς ἡ κίνησις·
ὥστε ἐπίπονον εἶναι τὴν συνέχειαν τῆς κινήσεως· ἡ γὰρ οὐ-
σία, ὑλη καὶ δύναμις οὖσα, δὲ ἐνεργείᾳ αἰτία τούτου· μιμεῖ-
ται δὲ τὰ ἄφθαρτα τὰ ἐν μεταβολῇ ὄντα· οἷον, γῆ καὶ πῦρ·
ἃ γὰρ ταῦτα ἀεὶ ἐνεργεῖ· καθαὐτὰ γὰρ ἃ ἐν αὐτοῖς ἔχει τὴν κί-
νησιν· αἱ δὲ ἄλλαι δυνάμεις, ἐξ ὧν διώρισται, πᾶσαι τῆς ἀντιφά-
σεώς εἰσι· τὸ γὰρ δυνάμενον ὧδὶ κινεῖν δύναται καὶ μὴ ὧδί, ὅ
σαγε καθὰ λόγον· αἱδὲ ἄλλῃ τῷ παρεῖναι καὶ μή, τῆς ἀντι-
φάσεως ἔσονται αἱ αὐταί· εἰ ἄρα τινές εἰσι φύσεις τοιαῦται
ἢ οὐσίαι οἵας λέγουσιν οἱ φὶ τοῖς λόγοις τοὺς ἰδέας, πολὺ μᾶλ-
λον ἐπιστῆμον αὐτὶ εἴη, ἢ αὐτὸ ἐπιστήμη· εἰ κινούμενον, ἢ κίνη-
σις· ταῦτα γὰρ ἐνέργειαι μᾶλλον, ἐκεῖναι δὲ δυνάμεις ῥύτων· ὅ
τι μὲν δὴ πρότερον ἡ ἐνέργεια, δυνάμεως ἡ φάσις ἀρχῆς με
ταβλητικῆς, φανερόν· ὅτι δὲ βελτίων εἰ σπουδαιοτέρα τῆς σπου
δαίας δυνάμεως ἡ ἐνέργεια, ἐκ τῶνδε δῆλον· ὅσα δὲ κατὰ τὸ δύνα
σθαι λέγεται, ταυτόν ἐστὶ δυναγὸν πάντα τὰ αὐτία· οἷον, τὸ δύνασθαι τὸ λε
γόμενον ὑγιαίνειν ταυτόν ἐστι, καὶ τὸ νοσοῦν, καὶ ἅμα· ἡ αὐτὴ γὰρ
δύναμις τοῦ ὑπαίνειν καὶ κάμνειν· καὶ ἠρεμεῖν ἢ κινεῖσθαι ἢ οἰκο-

δομεῖν

δυμεῖν μὴ καταβάλλειν. ἢ οἰκοδομεῖσθαι, ἢ καταπίπτειν· τὸ μὲν
ὂν δύνασθαι τἐναντία ἅμα ὑπάρχειν, τὰ δ' ἐναντία, ἅμα, ἀδύνα
τον· μὴ τὰς ἐνεργείας δὲ ἅμα ἀδύνατον ὑπάρχειν, οἷον, ὑγιαίνειν
καὶ κάμνειν· ὥστε τοῦ ἀσκεῖν τοὐτων θάτερον εἶναι τἀγαθόν· τὸ δὲ
δύνασθαι ὁμοίως ἀμφότερον· ἢ οὐδέτερον· ἡ ἄρα ἐνέργεια, βέλ
τιον· ἀνάσκη δὲ καὶ ἐπὶ τῶν κακῶν τὸ τέλος καὶ τὴν ἐνέργειαν
εἶναι χεῖρον τῆς δυνάμεως· τὸ γὰρ δυνάμενον, ἴσον τὸ ἀμφω τἐναν
τία· δῆλον αὖ ὅτι καὶ ὅτι τὸ κακὸν παρὰ τὰ πράγματα· ὕστερον
γὰρ τῇ φύσει τὸ κακὸν τῆς δυνάμεως· οὐκ ἄρα οὐδὲν τοῖς ὀξὰς
χουσὶ τοῖς ἀεὶ δάκνουσι ἀγαθόν ἐστιν, ὅτι κακόν, οὔτε ἁμάρτημα, ὅτι δὲ
φθαρμένον· καὶ ἡ διαφθορὰ τ' κακῶν ἐστιν· μένει δ' ἢ τὰ
διαγράμματ' ἐνεργείᾳ· διαιροῦντ' ἢ μένουσιν· εἰδὴ μὴ διῃρημένα.
φανερὰ αὖ ἦν· νῦν δ' ἔνεστι δύνασθαι διὰ τί δύο ὀρθαὶ τὸ ἐξί-
γωνον· ὅτι αἱ περὶ μίαν στιγμὴν γωνίαι, ἴσαι δύο ὀρθαῖς· εἰ οὖν ἀ
πὸ τοῦ περὶ τὴν βάσιν, ἰδόντι αὖ ὧδ' ἐκ τοῦ διὰ τί ἐνὶ
μιᾷ κλίνῃ ὀρθὴ καθόλου· διότι ἐὰν ἴσαι αἱ ξεῖς, ἢ τε βάσις δύο, μὴ
ἢ ἐκ μέσου ἐπιζευθεῖσα ὀρθή, ἰδόντι δῆλον τῷ ἐκεῖνο εἰδότι· ὥστε
φανερὸν ὅτι τὸ δυνάμει ὂν τοῦ εἰς ἐνέργειαν ἀναγόμενα μένει
ται· αἴτιον δὲ ὅτι ὁμοίως ἡ ἐνέργεια· ὥστε ἐξ ἐνεργείας ἡ δύνα-
μις· διὰ τὸ ἰδόντας τινὰ σκοπεῖν· ὕστερον γὰρ γένεσιν ἐνέργειαν
καὶ παρίθμόν· ἐπεὶ δὲ τὸ ὂν λέγεται τὸ μὴ ὄν, τὸ μὲν κατὰ τὰ σχήματα
τῶν καταφάσεων· τὸ δ', κατὰ δύναμιν ἢ ἐνέργειαν τῶν, ἢ τἐναν τία·
τὸ δ', κυρίως τὸ ὂν ἀληθὲς ἢ ψεῦδος· τῶν δὲ πρᾶ τῶν πραγμάτων δ'
τὸ συγκεῖσθαι ἢ διαιρεῖσθαι· ὥστε ἀληθεύει μὲν ὁ τὸ διῃρημένον οἰό-
μενος διαιρεῖσθαι, καὶ τὸ συγκείμενον συγκεῖσθαι· ἐψεῦσται δὲ ὁ
ἐναντίως ἔχων, ἢ τὰ πράγματα πῶς ἐστὶν ἢ οὐκ ἔστιν· ὥστε τὸ ἀ
ληθὲς λεγόμενον, ἢ ψεῦδος· τοῦτο γὰρ σκεπτέον τί λέγομεν·
οὐ γὰρ διὰ τὸ ἡμᾶς οἴεσθαι ἀληθῶς σε λευκὸν εἶναι, εἶ σὺ λευκός·
ἀλλὰ διὰ τὸ σὲ λευκὸν εἶναι, ἡμεῖς οἱ φάντες τοῦτο ἀληθεύομεν·
εἰδὴ τὰ μὲν, ἀεὶ συγκεῖσθαι τἀδύνατα διαιρεῖσθαι, τὰ δὲ εἰ δυ-

ἡρῆται καὶ ἀδιώρατα σιωπᾶσθαι, τὰ δ' ὧν δέχεται τὰν αὐτία. τὸ μὲν
εἶναι ὅτι τὸ συγκεῖσθαι ἢ ὑφεῖναι. τὸ δ' μὴ εἶναι, τὸ μὴ συγκεῖσθαι, ἀλ
λὰ πολείω εἶναι. ὥσπερ μὴ δ' τὰ ὧν δέχομαι, ἡ αὐτὴ πίνε τοῦ ψευ-
δῆ καὶ ἀληθῆς δόξα. ἡ δ' λόγος ὁ αὐτός. ἢ ἐν δέχεσθαι τὸ μὴ ἀληθεύειν
ὁ τὸ ψεύδεσθαι. ὥσπερ δὲ τὰ ἀδιώρατα αὖ ὡς ἔχειν, ὅτι γε δ' ὁ τὸ μὴ ἀ
ληθεύειν, ὁ τὸ δ' ψεύδεσθαι. ἀλλ' εἰ ταῦτα ἀληθῆ ἢ ψευδῆ. ὥσπερ δὲ δὴ τὰ
ἀσιώπητα, τί τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι ἢ τὸ ἀληθῆς ἢ τὸ ψεῦδος. ὅ γε ὄστι ἐστὶν
ἢτ' ὡς τε εἶναι μὴ ὅταν συγκεῖται, μὴ εἶναι δ', ἐὰν δὲ διῃρημένον ᾖ, ὡς
περ τὸ λευκὸν ξύλου ἢ τὸ ἀσύμμετρον τῷ διαμέτρῳ. ὅ δὲ τὸ ἀλη-
θῆς ἢ τὸ ψεῦδος ὁμοίως, ἔτι γε ὡσαύτως ἔχειν ἢ ἐπ' ἐκείνων. ἢ ὥσπερ ὅ δὲ τὸ ἀλη
θῆς ἐπὶ τούτων τὸ αὐτό, ὅτως ὅ δὲ τὸ εἶναι. ἀλλ' ἔστι τὸ μὲν, ἀληθῆς. τὸ δὲ
ψεῦδος. τὸ μὲν θῆ ἢ φάναι ἀληθῆς. ὅ δ' ἂν τὸ κατάφασις, ἢ φάσ-
τὸ δὲ ἂν οἷον μὴ θῆ ἢ φάναι, ἀ πατηθῆναι δ' ἐπὶ τὸ τί ὅστιν, ὅ κ ὅστιν, αὖ ἢ κα
τὰ συμβεβηκός. ὁμοίως δὲ καὶ ὥσπερ τ' ἀσυμπλέκτους οὐσίας. ὅ γε ὄστιν
ἀπατηθῆναι. ἢ πᾶσαί εἰσιν ἐνδέχεσθαι ὅλως ἁμῆ. ἐστὶν οὖν τὸ γὰρ αὖ καὶ
ἐφθείρομαι. νῦν δὲ τὸ οὐκ αὐτὸ ὅ τί ἐστὶ δ' ἢ φθείρεσθαι. ἔκ τινος δ' αὖ ἐγίνε-
σθαι ὅσα δ' ὅ κ ὅστιν ὥσπερ εἶναί τι ἢ ἐνέργεια, ὥσπερ ἐπὶ τῶν τὰ ὅ κ ὅστιν ἀπατηθῆ
ναι, ἀλλ' ἢ μοεῖν, ἢ μή. αὖ ἀπὸ τὸ τί ὅστι ζητεῖται ὥσπερ καὶ αὐτ', εἰ τοιαῦτα
ὅστιν ἢ μή. τὸ δὲ εἶναι ὡς τὸ ἀληθῆς καὶ τὸ μὴ εἶναι, ὡς τὸ ψεῦδος. ἐν μὲν
ὅστιν εἰ σύγκεται, ἀληθῆς. τὸ δὲ μὴ σύγκεται, ψεῦδος. τὸ δὲ ἐν εἰ ὥσπερ
ὂν, οὕτως ὅστιν. εἰ δὲ μὴ ὥτως, οὐκ ὅστι. τὸ δὲ ἀληθῆς, τὸ νοεῖν αὐτό. τὸ δ'
ψεῦδος, οὐκ ὅστιν. οὐδὲ ἀπάτη. ἀλλὰ ἀγνοία. ὅ χοῖα ἢ τυφλότης ἐ-
στίν. εἰ μὲν δὲ τυφλότης ὅστιν, ὡς αὖ εἰ τὸ μοντικὸν ὅλως μὴ ἔχοι τὸ
φανῆ ἢ ὅτι περὶ τὰ κινήτων, ὅ κ ὅστιν ἀπατηθῆ. τὸ πότε, εἰ τις ὑ
πολαμβάνοι ἀκίνητα. οἷον, τὸ τρίγωνον, εἰ μὴ μεταβάλλοι, οὐκ οἰή
σεται πρὸς τὰ μὲν δύο ὀρθὰς ἔχειν, πρὸς δ' οὔ. μεταβάλλοι γὰρ ἄν. ἀλλά
τι μὲν, τί δ' οὔ. οἷον ἄρτιον ἀριθμὸν πρῶτον μὲν εἶναι μηδένα.
ἢ τινὰ δὲ μὲν, τινὰ δ' οὔ. ἀριθμῶ δ' ὡς εἰ ἄρα ἔστι. γὰρ τί
να μὲν, λίνα δ' οὐκ οἰήσεται. ἀλλ' ἀληθεύσει ἢ ψεύσε
ται, ὡς ἀεὶ οὕτως ἔχοντος.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ

ΤΟ Ι'.

Ὅ ἐν ὅτι μὲν λέγεται πολλαχῶς, ὡς τοῖς πρὸ ἡμῶν εἴρηται πρότερον· πλείοσι γὰρ τρόποις καὶ τοῖς ὑστέροις ἐδόκει τὸ ἓν καὶ τὸ ὄν εἶναι ταὐτὸν καὶ μία τις φύσις εἶναι τοῦ ὄντος, ἢ στοιχεῖον ἢ πλείω, τὸ μὲν ἕν τὸ δὲ πολλά· καὶ τούτων μᾶλλον ἐν καὶ πρότερον ὧν ἀφαιρετώτερα, ἡ κίνησις καὶ μᾶλλον ἄπλη· ἔτι τοιοῦτον, καὶ μᾶλλον τὸ ὅλον ἢ ἔχον τινὰ μορφὴν καὶ εἶδος· μᾶλλον δὲ τῇ φύσει τοιοῦτον καὶ μὴ βία, ὥστε ὅσα κόλλῃ ἢ γόμφῳ ἢ σμῷ δέσμῳ, ἀλλὰ ἓν ἐκείνων τῷ αἴτιον αὐτῷ τοσοῦτον εἶναι· τοιοῦτον δὲ τῷ μίαν τὴν κίνησιν εἶναι καὶ ἀδιαίρετον· τόπῳ καὶ χρόνῳ· ὥστε φανερὸν ἔτι φύσει κινήσεως ἀρχὴν ἔχει ἡ πρώτης τῶν πρώτων· οἷον λέγω φορᾶς κυκλοφορίαν· ὅτι τοῦτο πρῶτον μέτρον ἐν· ταὐτὸν μὲν δή, οὕτως ἓν ἢ συνεχὲς ἢ ὅλον· τὰ δὲ ὧν αὐτὸ ὁ λόγος εἷς ἢ· τοιαῦτα δὲ ὧν ἡ ὁμοίωσις μία· τοιαῦτα δὲ ὧν ἀδιαίρετος· ἀδιαίρετος δὲ τοῦ ἀδιαιρέτου εἴδει ἢ ἀριθμῷ· ἀριθμῷ μὲν οὖν, τὸ καθ' ἕκαστον ἀδιαίρετον· εἴδει δὲ, τῷ γνωστῷ καὶ τῇ ἐπιστήμῃ· ὥστε ἓν ἂν εἴη πρῶτον τὸ ταῖς οὐσίαις αἴτιον τοῦ ἑνός· λέγεται μὲν οὖν τὸ ἓν ὡσαύτως τοῖς· τό τε συνεχὲς φύσει· καὶ τὸ ὅλον· καὶ τὸ καθ' ἕκαστον· καὶ τὸ καθόλου· πάντα δὲ ταῦτα ἓν, τῷ ἀδιαίρετον εἶναι· τῶν μὲν τῶν κινήσεων·

πλὴν ὁπόσων ἢ τὸν λόγον· διὸ δεῖ δικαίαν μὲν οἶνόν τι οὐχ ὡσαύτως λεπτέον λέγεσθαι πρῶτα τὴν λέπτα, καὶ τίδ' ἐστὶ τὸ ἐν εἶναι· καὶ τίσ αὐτοῦ λόγος· λέγεται μὲν γὰρ τὸ ἓν, ὅσαυτα χῶς, καὶ ἕκαστον ἕνεσις τούτων ὧν αὐτὸ πάρχει τίσ ἑνὸς τῶν πρόσωπον· τὸ δὲ ἑνὶ εἶναι, ὁτὲ μὲν τούτων τινὶ ἕσαι· ὁτὲ δὲ ἄλλῳ· ὁ καὶ μᾶλλον ἐγγύσ τῷ ὀνόματι ἔχ τῇ δυνάμει δ' ἐκεῖνα· ὡς πρ καὶ πᾶσ οἰχέου· καὶ αἰτίαι σ, εἰδέοι λέγω, ὧν τὰ τοῖσ πράγμασι διορίζοντα καὶ τὸν ὄνοματος τὸν ὅρον ἀποδιδόντα· ὅτι μὲν γὰρ ὧσσοιχεῖον, τὸ πῦρ· ὅτι δ' ὅσως καθαῦτὸ καὶ τὸ ἄπειρον ἢ τι ἄλλο τοιοῦτον· ὅτι δ' ὧς οὐ· οὐ γὰρ τὸ αὐτὸ πυεὶ τὴ σοιχείῳ εἶναι ἀλλ' ὡς μὲν πράγματι καὶ φύσις τὸ πῦρ σοιχεῖον· τὸ δὲ ὄνομα συμβαίνῃ, τῷ τοδὲ συμβεβηκέναι αὐτῷ· ὅτι ὅτι τέκ τούτου ὡσ πρώτου ὄντος· οὕτως ἢ ἐπὶ τῶν καὶ ἐν Θ τῶν λοιπῶν· διὸ καὶ τὸ ἓν εἶναι, τῶν διαιρέτων ὅτι μὲν εἶναι, τῶν ἀδιαιρέτων ὅτι μὲν εἶναι· ὅπ τῷ δέ τι καὶ ἀχωρίστως, ἢ τόπῳ, ἢ εἴδει ἢ διανοίᾳ ἢ τῷ ὅλως ἢ διορισμένῳ· μᾶλλον δὲ τῷ μέτρῳ εἶναι πρῶτον ἑκάστου γνώσεις καὶ κυριώτατα τὸ ποσοῦ· ἐν τούτῳ γὰρ Ε ἐπὶ τοῦ ἄλλα ἐλήλυθε· μέτρον μὲν ὅρος τινῶ τὸ, ποσὸν γινώσκεται· γινώσκεται δὲ ἢ ἓν, ἢ πλῆθος διορισμένῳ· μᾶλλον δὲ τῷ μέτρῳ εἶναι πρῶτον ἑκάστου γνώσεις καὶ κυριώτατα τὸ ποσοῦ· ἐν τούτῳ γὰρ Ε ἐπὶ τοῦ ἄλλα ἐλήλυθε· μέτρον μὲν ὅρος τινῶ τὸ, ποσὸν γινώσκεται· γινώσκεται δὲ ἢ ἓν, ἢ πλῆθος διορισμένῳ· τὸ δὲ ἀριθμῷ τὸ προσὸν ἢ ποσὸν· ὁ μὲν ἀριθμῷ Θ ἀπὸ ἓν, ὅτι· ὡς τε πᾶν τὸ ποσὸν γινώσκεται ἢ ἓν ἢ πλῆθος· τῷ ἓν, ἢ ᾧ πρώτῳ γινώσκεται, τοῦτο αὐτὸ εἶναι· διό τι τὸ ἓν ἀριθμοῦ ἀρχὴ ἢ ἀριθμῷ· ἐν τούτῳ δὲ ἢ ἓν τοῖσ ἄλλοισ λέγεται μέτρον ᾧ πρώτῳ τῳ ἕκαστον γινώσκεται καὶ τὸ μέσον ἑκάστου εἶναι, ἐν μήκει μὲν πλάτει ἐν βάθει μὲν βάρει ἐν τάχει· τὸ μὲν γὰρ βάρῳ θ τάχος, κοινὸν ἐν τοῖς ἐναντίοις· δεῖ πον γὰρ ἑκάστου αὐτῷ· οἷον βάρος τί τι ὑπάρχουν ἔχον ἐστὶν· Ε τὸ ἔχον δὲ τὸ κινητικὸν ἐστὶν· χὼ ἐστὶ τὸ τάχος· καὶ τάχος, τὸ, τι ὑπάρχουν κίνησιν ἔχον, καὶ τὸ ὑπερβολὴν κινήσεως· ὅτι τάρτι τάχος ἢ τοι βραδέος· καὶ βάρος τοῦ κουφοτίρου· ἐν πᾶσι δὴ τούτοις, μέτρον καὶ ἀρχὴ ἕν τι καὶ ἀδιαίρετον· ἐπεὶ καὶ ἐν ταῖς γραμμαῖς χῶρ ται ὡς ἀτόμων τῇ πολλαία· πάντα χοῦ γὰρ τὸ μέτρον εἴ τι ζητοῦσι καὶ ἀδιαίρετον· οὗ τοῦ τὸ ἀφελοῦν, ἢ τῷ ποιῷ· ἢ τῷ ποσῷ· ὅπου μὲν οὖν δοκεῖ μὴ εἶναι

ἀφελεῖν

ἀφελεῖν ἢ προστιθέναι, τοῦτο ἀκίνητον δὲ τὸ μέγεθος· διὸ τὸ τοιοῦτον ἀκίνητον βέβαιον· τὴν γὰρ μονάδα τιθέασι πάντα ἀδιαίρετον· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις μιμοῦνται τὸ τοιοῦτον· ἀπὸ γὰρ σταδίου ἕως τοῦ λαν-τοῦ, καὶ ἀεὶ τὸ μεῖζον, λάθοιεν ἄν, καὶ προστεθὲν τι καὶ ἀφαιρεθὲν μᾶλλον, ἢ ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος· ὥστε διὰ φοῦ πρώτου καὶ ταχίστου τῇ αἰσθήσει μὴ ἂν δέχεσθαι, τοῦτο πάντες ποιοῦμεν τὰ μέγιστα ἡμῖν γρῶν καὶ ξηρῶν καὶ βαρέων καὶ μεγέθους· καὶ γὰρ τοίνυν δείκνυμι τὸ πόσον, ὅταν εἰδῶσι διὰ τούτου τὰ μέγιστα· καὶ δὴ καὶ κίνησιν τὴν ἀπλῆν μήκει καὶ τῇ τάχει· ὀλίγος γὰρ αὐτῇ ἔχει χρόνος· διὸ καὶ τῇ ἀστρολογίᾳ, τὸ τοιοῦτον ἐν, ἀρχὴ γὰρ μέτρου· τῶν κίνησιν γὰρ ὁ μάλιστα ὑπὸ τίθενται τὰ τάχιστα τῶν οὐρανοῦ, πρὸς ἣν κεῖνται τὰς ἁρμονικὴν, δύεσις, ὅτι ἐλάχιστος· ἡ ἐν φωνῇ σοι χεῖρον· ἡ ταύτας πάντα ἔνεστι οὕτως, οὐχ ὡς κοινόν τι τὸ ἕν, ἀλλ' ὡς πρείρηται· οὐκ ἀεὶ δὲ, τῷ ἀεὶ θμῷ ἓν τὸ μέτρον, ἀλλ' ἔνιοτε πλείω· οἷον αἱ δύσεις δύο, αἱ μὲν κατὰ τὸν ἀκόλουθον, ἀλλ' οὐ τὸ λόγῳ· καὶ αἱ φωναὶ πλείους αἷς μέτρον θμῷ· καὶ ἡ διάμετρος δισὶ μέτροις· καὶ ἡ πλευρά, καὶ τὰ μεγέθη πάντα· ὅτω δὴ πάντων μέγιστον τὸ ἓν· ὅτι συμβαίνει θμῷ ὄντων ἡ οὐσία· διαιροῦντες, ἢ κατὰ τὸ ποσὸν ἢ κατὰ εἶδος· καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἓν ἀδιαίρετον· ὅτι τὸ πρῶτον ἑκάστων ἀδιαίρετον· οὐχ ὁμοίως δὲ πᾶν ἀδιαίρετον, οἷον πούς καὶ μονάς· ἀλλὰ τὸ μὲν πάντη· τὸ δὲ εἰς ἀδιαίρετα πρὸς τὴν αἴσθησιν ἐθέλῃ ὅσα πρείρηται ἤδη· ἴσως γὰρ πᾶν σωματικὸν διαιρετόν· ἀεὶ δὲ συμβαίνει τὸ μέγιστον μεγεθῶν θμῷ γὰρ μέγεθος· ἡ καθ' ἓν καὶ ὅλον· μῆκος, πλάτος· βάθος· πλάτους, πλάτος φωνῶν, φωνὴ βαρύτης βαρύτης· μονάδων, μονὰς· ὅτω γὰρ δεῖ λαμβάνειν ἀλλοῦ χ' ὅτι ἀριθμῶν ἀριθμός· καίτοι ἑτερόμοιος· ἀλλοῦ χ' ὁμοίως ἀξιοῦσι· ἀλλ' ὡς περὶ μονάδων μονάδας ἀξιώσεις μέγιστον, ἀλλὰ μὴ μονάδα· ὁ δ' ἀριθμὸς πλῆθος μονάδων· καὶ τὴν ἐπιστήμην μέτρον τῶν πραγμάτων λέγομεν· καὶ τὴν αἴσθησιν διὰ τὸ αὐτό, ὅτι συμβαίνει τι αὐτοῖς· ἐπεὶ μεῖζον τὰ μᾶλλον, ἢ μεῖζόν ἐστιν· ἀλλὰ σύμμικτα ἢ μὴ ὡς πρὸς αὐτὰ εἰ ἄλλου ἡμᾶς μετροῦντος ἐπιστήμη ἂν ἡμῖν τοῦ ἐπιστητοῦ

πῆχυν ἐπὶ τοσοῦτ' ἢ μῶμέ πιβάλλῃ. Γρωταγόρας δ' ἄνθρωπον φησὶ πάντων εἶναι μέτρον, ὥσπερ ἂν εἰ τὸν ὠὴ σημαίνοι πάντων· ἢ τὸν αἰσθανόμενον· τούτους δ' εἶναι τί ἔχουσιν ὁμοίως αἰσθήσιν· οὐδὲ πιστὸν λέγειν, ἀφαιρεῖν μέτρα τὸ ποιεῖν· ὅλην δὴ λέγοντες τὴν φαινομένην πάντι λέγειν· ὅτι μὲν οὖν ὠφελεῖ εἶναι μάλιστα δοκεῖ τὸ ὄνομα ἀφορίζουσι, μέχρι τοσοῦδε καὶ κινεῖται τὸν τρόπον τοσοῦδε, εἶτα τοιοῦτον, φανερόν· ἔστω δὲ τοιοῦτον τὸ μὲν, αὐτὸ αἱρεῖται τὸ κινεῖν τὸ πρός τι· οὐκ εἶναι τὸ ποιόν· διόπερ αἱρεῖται τὸν τὸ ἓν, ἢ ἁπλοῦν ἢ ἐν κινεῖν τὴν οὐσίαν καὶ τὴν φύσιν ζητητέον πρότερον ἔχει, καθάπερ ἐν τοῖς διαπορήμασιν ἐπήλθομεν, τί τὸ ἓν λέγουσιν ἁπλῶς εἶναι περὶ τοῦτο τοῦ λαβεῖν· πότερον ὡς οὐσίας τινὰς οὔσης αὐτοῦ τοιούτου, καθάπερ οἱ τὸ θερμὸν φασὶ τοῦτο εἶναι τὴν Πλάτων ὕστερον, ἢ μᾶλλον ὑποκειμένης φύσεως τὴν ἁπλῶς καὶ μὴ λεχθῆναι, καὶ μᾶλλον ὥσπερ οἱ περὶ φύσεως ἐκεῖνο μὲν γάρ, ὁμοίως τισὶ λίαν εἶναι φησὶ τὸ ἓν· οὐδὲ ἕτερα· οὐδὲ τὸ ἄπειρον· εἰ δὲ μηδὲν τῶν καθόλου δυνατὸν οὐσίαν εἶναι, καθάπερ ἐν τοῖς περὶ οὐσίας, μὴ ῥῖσαι τὸν ὅρον τοσοῦδε λόγοις, οὐδαμῶς τὸ τοῦτο οὐσίαν ὡς ἔν τι παρὰ τὰ πολλὰ δυνατὸν εἶναι κοινὸν γάρ· ἀλλ' ἢ κατηγόρημα μόνον· δῆλον ὡς οὐδὲ τὸ ἕν· τὸ γὰρ ὄν, καὶ τὸ ἓν καθόλου καὶ κατηγορεῖται μάλιστα πάντων· ὥστε οὔτε τὰ γένη φύσεις τινὰς χωριστὰς οὐσίαν ποιοῦσιν οὔτε τῶν ἰδεῶν εἰσίν, οὔτε τὸ ἓν γένος ἐνδέχεται εἶναι διὰ τὰ αὐτὰ αἴτια, διάσπερ οὐδὲ τὸ ὂν οὕτω τὴν οὐσίαν· ἔτι δὲ ὁμοίως ἐν τοῖς πᾶσιν ἀνάγκαιον ἔχειν· λέγεται δὲ ἴσα καὶ τὸ ὂν καὶ τὸ ἓν· ὥστε ὅπερ ἐν τοῖς ποιοῖς ὅτι τὸ ἓν καὶ τὶς φύσις, ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς ποσοῖς, δῆλον ὅτι καὶ ὅλως ζητητέον τί τὸ ἓν, ὡς ὥσπερ καὶ τί τὸ ὄν· ὡς οὐχ ἱκανὸν ὅτι τοῦτο αὐτὸ ἡ φύσις αὐτοῦ· ἀλλὰ μιᾷ ἐνέχωμασιν ὅτι τὸ ἓν χῶμα· οἷον, τὸ λευκὸν εἶτα τὰ ἄλλα τοῦ τοῦ καὶ τὸ μέλαν Φαίνεται τι πόλωμα· τὸ δὲ μέλαν, στέρησις λευκοῦ· ὥσπερ καὶ φῶς τοῖς σκότος· τοῦτο δ' ἐστὶ στέρησις φωτός· ὥστε εἰ τὸ ὂν τὰ ὧν χῶμα, ὧν ἀναριθμός τις τὰ ὄντα· ἀλλὰ τί ὧν· δῆλον δὴ ὅτι χωμάτων· καὶ τὸ ἓν ὧν ἕν τι ἓν· οἷον, τὸ λευκὸν· ὁμοίως δὲ εἰ μέλλοι τὸ ὂν τὰ ὧν, ἀριθμὸς ἂν ὧν· δῆλον δή τοι, ἀλλ-

λευκ

λοῦ καὶ ἀριθμῷ· ἢ οὐσία αὐτῶν· καὶ τὸ ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν οὐσία, οὐ τὸ ἓν ἀλλὰ διέσεις· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν φθόγγων στοιχεῖων ἑκάστου τὸ ἓν ἀριθμῷ· ἢ γὰρ ἓν στοιχεῖον φωνῆεν· καὶ ἐπὶ γραμματικῶν γράμμα, γραμμάτων ἀνὰ ἑκάστου ἀριθμῷ· καὶ τὸ ἓν, γίγνον· ὅλα οὖν τὸς λόγους ἔχει τῶν ἄλλων· ὥστε δῆλον ὅτι ἐν τοῖς ποιοῖς ἐν τοῖς ποσοῖς, καὶ ἐν κινήσει ἀριθμὸν ὄντων, ἢ ἔν ὅσῳ ἐν ἄπασιν, ὅτι ἀριθμῷ τι ὄν, ἢ τόδε τι ὄν· ἀλλοῦ χίγυραι τοῦ ἡ οὐσία· ἔοικε τῶν οὐσιῶν ἀνάγκη ὡσαύτως ἔχειν· ὁμοίως γὰρ ἔχει τοῖς πάντων· ὅτι μὲν γὰρ ἓν ἐν παντὶ γένει ὅτι τῆς φύσεως ἑκάστου γε τοῦτο αὐτὸ ἡ φύσις τὸ ἓν, φανερόν· ἀλλ' ὡς περ ἐν χρώμασι χρῶμα ἓν ζητητέον αὐτὸ τὸ ἓν· ὥστε ἐν οὐσίᾳ οὐσίαν μίαν, αὐτό τι ἐστὶν ἕκαστον· ὅτι δὲ ἡ αὐτὸ σημαίνει ὡς τὸ ἓν καὶ τὸ ὄν, δῆλον· τῶτε γὰρ ἀκολουθεῖ ἐπὶ σαχῶς κατηγορίας, καὶ μὴ εἶναι ἐν μηδενί· οἷον οὔτε ἐν τῇ τί ἐστιν, οὔτε ἐν τῇ ποιόν· ἀλλ' ὅμοιόν ἐστι, ὡς περ τὸ ὄν· ἢ τῷ μὴ προσκατηγορεῖσθαι· ἕτερόν τι ἐστὶν ἐπὶ πάντων· ὡς περ δὲ ἐστὶν εἶναι, ὡσεὶ τὸ τί ἢ ποῖ, ἢ ποσὸν· ἔστι δὲ ἐνί εἶναι· τὸ ἑκάστῳ εἶναι· αὐτίκα δὲ τὸ ἓν καὶ πλείω ἐστὶ πλείους ὅροι, οὗ ἕνα τὸ ἓν ἔστι δὲ ὡς ἀδιαίρετον καὶ διαιρετόν· μᾶλλον δὲ διαιρετὸν ἢ ἀδιαίρετον· ὅλως γὰρ ἀδιαίρετον ἢ μὴ διαιρετόν, δῆλον ὅτι ἐστὶ τὸ ἀδιαίρετον ἢ μὴ διαιρετόν, ἓν· ἐπεὶ δὲ οὐκ αὐτὸ θέσεως τυγχάνει ἢ τοῦτ' ἔστι σημαίνειν δόξαν ἕνα λόγον, ἢ τοῦτ' ἔστι σημαίνειν ἕνα λόγον

τοι πλείω· ἀλλ' ἐν τούτοις, ἢ ἰσότης, ἐνότης· ὅμοια δέ, ἐὰν μὴ ταυ-
τὰ ἁπλῶς ὄντα, μηδὲ κατὰ τὸ ὡσίαν ἀδιάφορα τὰ ὑποκείμενα
κατὰ τὸ εἶδος ταυτὰ ᾖ· οἷον, τὸ μεῖζον τοῦ ἐλάττονος, τῷ μικρῷ ὅμοιον· μὴ
αἰεὶ γὰρ ἰσοι εὐθεῖαι· αὗται γὰρ ὁμοιαι μέν, αἱ αὐταὶ δὲ ἁπλῶς, οὐ· τὰ
δὲ ἐναντία τὸ αὐτὸ εἶδος ἔχοντα ἐνοῖς τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐγγίνεται, μήτι μᾶλ-
λον ἢ, μήτε ἧττον· τὰ δὲ, ἐὰν μὴ τὸ αὐτὸ πάθος ἐν τῷ εἴδει· οἷον τὸ λευ-
κὸν, σφόδρα καὶ ἧττον, ὁμοιάφασιν εἶναι, ὅτι γε τὸ εἶδος αὐτῶν· ταὐτὰ
δὲ πλείω ἔχοντα ταὐτὰ ἕτερα ἢ ἁπλῶς, ἢ τὰ πρόχειρα· οἷον, καττί-
τερος ἀργύρῳ, ἢ χρυσῷ· χρυσὸς δὲ πυρὶ, ἢ ξανθὸν καὶ πυρρόν, ὥστε
δῆλον ὅτι καὶ τὸ ἕτερον τοῦ τὸ αὐτὸ μοι πολλαχῶς λέγεται· καὶ τὸ μὴ ἄλ-
λο αὐτὸ κατὰ μέν τι καὶ τὸ αὐτὸ λέγεται· ὃ δὲ πᾶν πρᾶγμα ἂν εἴη, ἢ ταυτὸ ἢ ἄλλο·
τὸ δὲ, ἐὰν μὴ καὶ ὕλη καὶ ὁ λόγος εἷς· διὸ σὺ καὶ τὸ σὸν ἕτερον τὸ δὲ
τρίτον, ὡς τὰ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς· τὸ μὲν οὖν ἕτερον, ἢ ταυτὸ, διὰ
τοῦτο πᾶν πρᾶγμα ἂν λέγοι· ὅσα λέγεται καὶ ὄν· ἀδὲ γὰρ αὐτὶ φάσις
ἴσχει τοῦτο τοῦ διὸ δὲ λέγεται τῶν μὴ ὄντων· τὸ δὲ μὴ ταυτὸ λέγεται· ἐ
πὶ δὲ τῶν ὄντων πάντα· ἢ γὰρ ἐν, ἢ οὐχέν· πεφυκὸς δὲ καὶ ἕν· τὸ μὲν οὖν
ἕτερον τοῦ ταυτὸν, οὕτως αὐτὶ κεῖται· διαφορὰ δὲ καὶ ἕτερότης, ἄλ-
λο· τὸ μὲν γὰρ ἕτερον τοῦ οὐχ ἕτερον, οὐκ ἀνάγκη εἶναί τινι ἕτερον· πᾶν γὰρ
ἢ ἕτερον, ἢ ταυτὸ, ὅτι ἀνῇ ὄν· τὸ δὲ διαφορὰν τινὶ διαφορᾶς
ὡς τι ἀνάγκη ταυτὸ εἶναι ᾧ διαφέρουσι· τοῦτο δὲ τὸ αὐτὸ μιᾷ
εἶδος· πᾶν γὰρ τὸ διαφέρον διαφέρει, ἢ μιᾷ εἴδει· μιᾷ μὲν, ὧν μὴ
ἔστι κοινὴ ὕλη, μηδὲ γένεσις εἰς ἄλληλα· οἷον ὅσων ἄλλο σχῆμα σχη-
ματισμοῦ· εἴδει δέ, ὧν τὸ αὐτὸ γένος· λέγεται δὲ γένος, ὃ ἀμφω
τὸ αὐτὸ λέγειν ταυτὸ κατὰ τὸ ὡσίαν τὰ διαφορά· τὰ δὲ ἐναντία, ἐ
ναντίωσις, διαφορά τις· ὅτι δὲ καλῶς τοῦτο τοῦτο τίθεμεθα, δῆ
λον ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς· πάντα γὰρ διαφέρον τὰ τι φαίνεται καὶ ὃ
μόνον ἕτερα ὄντα· ἀλλὰ τὰ μὲν, τὸ γένος, ἕτερα· τὰ δὲ ἐν τῇ αὐ-
τῇ συστοιχίᾳ κατηγορίας· ὥστε ἐν ταυτῷ γένει καὶ ταυτὰ τῷ
εἴδει διαίρεσιν δὲν ἄλλοις, πλὴν τῷ γένει ταυτὰ ἢ ἕτερα· ἐπεὶ διαφέρει ἂν δέ χεται ἀλλήλων τὸ διαφέρον τοῦ πλείου καὶ ἐλάττου.

ὅτι τις καὶ μετὰ διαφορᾶς καὶ ταύτων λέγω ἐναντίωσιν· ὅτι δὲ μετὰ διαφορᾶς, δῆλον ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς· τὰ μὲν γὰρ γένη διαφέροντα, ὅλα ἔχει ὁδὸν εἰς ἄλληλα, ἀλλὰ πόρρω καὶ ἀσύμβλητα· τοῖς δ' εἴδη διαφέρουσιν αἱ γενέσεις, ἐκ τῶν ἐναντίων εἰσίν, ὡς ἐκάτων· τὸ δὲ ἕκαστον διάστημα, μέσον· ὥστε καὶ τὴν τῶν ἐναντίων· ἀλλὰ μὴν τό γε μέγιστον ἐν ἑκάστῳ γένει, τέλειον· μέγιστον μὲν γὰρ, οὗ μηδὲν ὑπερβολὴ· μὴ τέλειον, ὃ μηδὲν ἔξω τέλειον λαβεῖν δυνατόν· τέλειον γὰρ ἔχει τὴν τελείαν διαφοράν, ὡς περὶ τὰ ἄλλα τῶν τέλος ἔχειν λέγεται τέλεια· τὸ δὲ τέλους, οὐδὲν ἔξω· ἔχαρν γὰρ ἐν παντὶ περιέχει· διὸ οὐδὲν ἔξω τοῦ τέλους· οὐ δὲ προσδεῖται οὐδενός· τὸ τέλειον· ὅτι μὲν οὖν ἡ ἐναντιότης ὅλη διαφορά τέλειος, ἐκ τούτου δῆλον· πολλαχῶς δὲ λεγομένων τῶν ἐναντίων, ἀκολουθήσει τὸ τελείως οὕτως, ὡς αἱ καὶ τὸ ἐναντίοις εἶναι· ὑπερέχει αὐτοῖς· τούτων δ' ὄντων, φανερὸν ὅτι οὐκ ἐνδέχεται ἐνίοτε πλείω ἐναντία εἶναι· οὐ γὰρ τὸ ἐκάστου ἕκαστόν ἐστιν αὐτό· οὔτε τὸ ἓν διαστήματα πλείω δυοῖν ἔχειν· ὅλως τε ἐν ὅσῳ ἡ ἐναντιότης διαφορά, ἡ δὲ διαφορὰ δυοῖν· ὥστε καὶ ἡ τέλειος· ἀναγκαῖον δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ὁρους ἀληθεῖς εἶναι τῶν ἐναντίων· καὶ γὰρ πλεῖον διαφορά ἡ τέλειος διαφορά· τῶν τε γὰρ γένη διαφερόντων, ἃ κατὰ μηδὲν ἔξω τούτων λαβεῖν, καὶ τῶν εἰδῶν, δέδεικται, ὅτι περὶ τὰ ἔξω τοῦ γένους οὐκ ἔστι διαφορά· τούτων δ' αὖ τὴν μετάστασιν καὶ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ γένει πλεῖον διαφέροντα τῶν ἐναντία· μεγίστη γὰρ διαφορὰ τούτων ἡ τέλειος· καὶ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ τῷ δεκτικῷ πλεῖον διαφέροντα ἐναντία· ἡ γὰρ ὕλη αὐτὴ τοῖς ἐναντίοις· καὶ τοὺ πρὸς τὸ αὐτὸ δύναμιν πλεῖον διαφέροντα· μὴ γὰρ ἡ ἐπιστήμη περὶ ἓν γένος ἡ μία, ἐν οἷς ἡ τελεία διαφορὰ μεγίστη· πρώτη δὲ ἐναντίωσις, ἕξις καὶ στέρησις ἔστιν οὐ πᾶσαι δὲ στέρησις· πολλαχῶς γὰρ λέγεται ἡ στέρησις· ἀλλ' ἥτις ἂν τελεία ἡ· τὰ δ' ἄλλα ἐναντία, κατὰ ταυτὰ λεχθήσεται· τὸ μὲν ἔχειν· τὸ δὲ, τῷ ποιεῖν ἢ ποιητικὰ εἶναι· τὸ δὲ τῷ λέγεσθαι καὶ ἀποβολαὶ τούτων· ἢ ἄλλως ἐναντίων· εἰ δὲ ἀντίκειται μὴ αὐτὰ

φασις ἡ στέρησις καὶ ἐναντιότης τὰ πρός τι. τούτων δὲ πρῶτη ἀντίφασις· ἀντιφάσεως δὲ, μηδὲν ἔστι μεταξύ. τῶν δὲ ἐναντίων ἐνδέχεται ὅτι μὲν οὐδὲν τῶν ἀντίφασις τὰ ἐναντία, δῆλον· ἡ δὲ στέρησις ἀντίφασίς τίς ἐστιν· ἡ γὰρ τὸ ἀδύνατον ὅλως ἔχειν, ἢ ὁ ἂν πεφυκὸς ἔχειν μὴ ἔχῃ, ἐστέρηται ἢ ὅλως, ἢ πῶς ἀφορισθέν· πολλαχῶς δ' ἡδη τοῦτο λέγομεν· ὥστε τὸ στερητικὸν ἀντίφασίς τις· ἢ ἀδύνατα μία ἀφορισθεῖσα ἢ σημαινομένων τῶν δεκτικῶν· διὸ ἀντίφασις μὲν, οὐκ ἔστι μεταξύ, στέρησις δέ τι πρός ἐστιν· ἴσον μὲν γὰρ ἢ οὐκ ἴσον, πᾶν· ἴσον δὲ ἢ ἄνισον, οὐ πᾶν· ἀλλ' ἔστι πρὸς μόνα τὰ δεκτικὰ τοῦ ἴσου· εἰ δὴ καὶ γυνὴ στερητικὸν τῆς ὕλης ἐκεῖνον τῶν ἐναντίων, τοῦτον τὸν τρόπον, ἢ ἐκ τοῦ εἴδους καὶ φύσεως τοῦ εἴδους ἕξεως, ἢ ἐκ στερήσεως τινος τοῦ εἴδους καὶ φύσεως, δῆλον ὅτι ἡ μὲν ἐναντίωσις, στέρησις ἀπλῶς ἐστιν ἡ πᾶσα· ἡ δὲ στέρησις ἴσως οὐ πᾶσα ἐναντιότης· αἴτιον δ' ὅτι πολλαχῶς οὐδέχεται ἐστερῆσθαι τὸ ἐστερημένον. ἐξ ὧν γὰρ αἱ μεταβολαὶ ἑκάτων, ἐναντία ταῦτα. φανερὸν δὲ καὶ διὰ φύσεως· πᾶσα γὰρ ἐναντίωσις ἔχει στέρησιν θατέρου τῶν ἐναντίων· ἀλλοῦχ ὁμοίως πάντα· ἀνισότης μὲν γὰρ, ἰσότητος· ἀνομοιότης δὲ, ὁμοιότητος· κακία δὲ ἀρετῆς· διαφέρει δὲ ὡς περέιρηται· τὸ μὲν γὰρ ἐξ ἀνάγκης ἐστερημένον, τὸ δ', οὐκ ἀνάγκη ποτὲ ἔντινι· οἷον, ἀνεν ἡλικίᾳ τινὶ, ἢ τῷ κυρίῳ ἢ πάντη· διὸ τῶν μὲν μεταξύ, καὶ ἔστιν οὔτε ἀγαθὸς ἄνθρωπος οὔτε κακός· τῶν δ', οὐκ ἔστιν· ἀλλ' ἀνάγκη εἶναι ἢ τοιοῦτον, ἢ οὐ τοιοῦτον· ἔτι τὰ μὲν, ἔχει τὸ ὑποκείμενον ὡρισμένον, τὰ δὲ οὔ· ὥστε φανερὸν, ὅτι ἀεὶ θατέρου τῶν ἐναντίων λέγεται κατὰ στέρησιν· ἀπὸ χὴ δ' ἂν τὰ πρῶτα καὶ τὰ μάλιστα τῶν ἐναντίων· οἷον τὸ ἓν καὶ τὸ πολλά· τὰ γὰρ ἄλλα εἰς ταῦτα ἀνάγεται· ἐπεὶ δὲ ἔνι δύο ἐναντίον, ἀπορήσειεν ἄν τις, πῶς ἀντίκειται τὸ ἓν καὶ τὸ πολλά· τὰ γὰρ ἄλλα εἰς ταῦτα ἀνάγεται· ἢ τὸ ἴσον τῷ μεγάλῳ καὶ τῷ μικρῷ· τὸ γὰρ πρότερον ἐναντιθέσει ἀεὶ λέγομεν, οἷον πρότερον λευκὸν ἢ μέλαν· ἢ πρότερον, λευκὸν ἢ οὐ λευκόν, πρότερον δ' ἄνθρωπος ἢ λευκὸν, οὐ λέγομεν· ἐὰν μὴ ἐξ ὑποθέσεως ζητοῦντες

οἷον

οἷον πότερον ἦλθε Κλέων, ἢ Σωκράτης, ἀλλοὔκ ἀνάγκη ἐν ὁτῳοὖν γένει τοῦτο· ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐκεῖθεν ἐλήλυθε· τὰ γὰρ ἀντικείμενα μόνα ἀνάγκη ἐν δέχεται αὐ μαὐτὰ ἅρχειν· ὧν ἓν ἐν ταὐθὶ χρῆται· ἐν τῷ πότερος ἐλθ'· εἰ δὲ μὴ ἐνδέχεται, τί λοιπὸν ἐρώτημα· εἰ ἔστ' ὄντως, ὁμοίως ἐκπίπτει εἰς ἀντίθεσιν· εἰς τὸ εἶναι ἢ μὴ πολλά· οἷον πότερ' ἀμφότεροι ἦλθον ἢ οὔτερ· εἰ δὴ ἐν τοῖς ἀντικειμένοις ἀεὶ τὸ πότερον ζήτησις· λέγει δ' ὑπότερ' μεῖζον ἢ ἔλαττον ἢ ἴσον, τίς ὅδ' ἐστὶν ἡ ἀντίθεσις πρὸς ταῦτα τὸ ἴσον· ὅτι δ' ἀτέρωμόν φησιν ἀντίον, ὅτι ἀμφοῖν· τί δὲ μᾶλλον ἢ τῷ μείζονι, ἢ τῷ ἐλάττονι· ἔτι ᾧ ἀνίσωι ἐναντίον τὸ ἴσον· ὥστ' ἂν πολείοσιν ἕταιρ' ἐμί· εἰ δὲ τὸ ἄνισον σημαίνει τὸ αὐτὸ ἄμφοιν, εἴη μὲν ἀντικείμενον ἀμφοῖν· καὶ ἡ ἀπορία βοηθεῖ τοῖς πάντα τὸ ἄνισον δυάδα εἶναι· ἀλλὰ συμβαίνει ἐν δυοῖν ἐναντίον· ὅπερ ἀδύνατον· ἔτι τὸ μὲν ἴσον μεταξὺ φαίνεται μεγάλου καὶ μικροῦ· ἐναντίωσις δ' ἁπλῆ μία μεταξὺ οὐδὲν φαίνεται· οὐδὲ τοῦτ' ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ δυνατόν· οὐ γὰρ ἂν εἴη τελεία μεταξύ τινος οὖσα· ἀλλὰ μᾶλλον ἔχει ἀεὶ ἑαυτῆς τί μεταξύ, λέγω δὴ ὡς ἀποφάσεων αὐτικείμεναι ἢ ὡς στερήσεων· ἅτερα μὲν δὴ οὐκ ἐνδέχεται· τί γὰρ μᾶλλον τὸ μεγάλα ἢ μικρὰ ἀμφοῖν αὕρα ἀπόφασις στερητική, δύο πρὸς ἀμφότερα τὸ πότερον λέγει· πρὸς δὲ θάτερα ὅ· οἷον πότερον, μεῖζον, ἢ ἴσον· ἢ πότερον ἴσον ἢ ἔλαττον· ἀλλ' ἀεὶ ξία· ἡ στέρησις δὲ ἐξ ἀνάγκης· οὐδὲν γὰρ ἴσον, ὃ μὴ μεῖζον ἢ ἔλαττον· ἀλλ' ἐν οἷς πέφυκεν ἐκεῖνα· ὅτι δὴ τὸ ἴσον· τὸ μήτε μέγα μήτε μικρόν· πέφυκὸς δὲ μέγα ἢ μικρὸν εἶναι· ἡ ἀντίκειται ἀμφοῖν ὡς ἀπόφασις στερητική· διὸ καὶ μεταξύ ἐστι· καὶ τὸ μήτε κακὸν μήτε ἀγαθόν, ἐναντίωμα ἀμφοῖν· ἀλλ' ἀνώνυμος πολλαχοῦ γὰρ λέγεται ἑκάτερον· καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ δεκτικῷ· ἀλλὰ μᾶλλον τὸ μήτε λευκὸν μήτε μέλαν· ἐν δὲ οὐ τῷ τοῦτο λέγειν ἀλλ' ὡρισμένα πως τὸ χρῶμα τοῦ· ἐφ' ὧν λέγεται στερητικῶς ἡ ἀπόφασις αὕτη· ἀνάγκη γὰρ ἢ φαιὸν, ἢ ὠχρὸν εἶναι ἢ τοιοῦτόν τι ἄλλο ὡρισμένον· ὥστε οὐκ ὀρθῶς ἐπιτιμῶσιν οἱ νομίζοντες ὁμοίως λέγεσθαι πάντα· ὥστε ἔσεσθαι ὑποδήματος καὶ

χειρῶν μετὰ ξύλου, ἢ μήτε ὑπόδημα μήτε χεῖρα· ἐπεὶ πῶς καὶ τὸ μήτε ἀγαθὸν μήτε κακόν, τὸ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ· ὡς πάντων ἐσομένων οὕτινων μετὰ ξύλου· οὐκ ἀνάγκη δὲ τοῦτο συμβαίνειν· ἢ μὲν γὰρ ἀντίφασις ὅτι ἀντιφάσεως ἀφορισμός ἐστιν ὧν θάτερον μέρος ἀναγκαῖον ἀληθεύεσθαι ἢ ψεύδεσθαι· ἐν ἑκατέρᾳ δὲ τῶν ἀντιφάσεων οὐδεμία διαφορά· ἐν ἄλλῳ γὰρ καὶ ἄλλῳ ἀντιφάσεις ἀφορίζεται· ὡς τοῦ λευκοῦ πρὸς τὸ μὴ λευκὸν ἀντίφασις ὅτι τὸ μὲν λευκὸν ἐν σώματι, τὸ δὲ μὴ λευκὸν οὐκ ἐν σώματι· ἀλλ' ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ

Ⓒ μικρότητι. ἐδεῖ δὲ εἰπεῖν αὐτὸ τοῦτο μικρότητι καὶ ὀλιγότητι. ἀγνὲ ἄπειρα. ἐπεὶ τὸ ὀλίγον, οὐδὲ αὐτὸ ἐν ὥσπερ τινὲς φασιν, ἀλλὰ δυὰς καὶ δύο. ἀντίκειται δὲ καὶ οὕτως. ἀντίκεται δὲ τὸ ἓν καὶ τὸ πολλὰ τὰ ἐν ἀριθμοῖς ἢ τὸ ῥῆτα πολλοῖς. ὡς μέτρον μετρητῷ, λαῷ τὰ δὲ ὡς τὰ πρός τί ὅσα μὴ καθ' αὑτὰ τῶν πρός τι. δηλῶται δὲ ἡμῖν ἐν ἄλλοις, ὅτι μᾶλλον λέγεται τὰ πρός τι. τὰ μὲν ὡς ἐναντία. τὰ δὲ ὡς ἕξις καὶ μὴ ἕξις πρὸς τὸν, τῷ λέγεσθαι τι ἄλλο πρὸς αὐτό. τὸ δὲ ἧττον, ἐλαττόν τι εἶναι τινὸς. οἷον ῥῖνὸς μυὸς, οὐδὲν κωλύει. οὐ γὰρ εἰ ἔλαττον, καὶ ὀλίγον. τὸ δὲ πλῆθος, οἷον, ὡς μέν τινος ὅτι τοῦ ἀριθμοῦ. ὅτι γὰρ ἀριθμός, πλῆθος ἐστὶ μετρητόν, καὶ ἀντίκειται πως τὸ ἓν καὶ ὁ ἀριθμὸς, οὐχ ὡς ἐναντίον. ἀλλ' ὥσπερ εἴρηται τῶν πρός τί ἐστιν. ἢ γὰρ μέτρον. τὸ δὲ μετρητὸν, ταὐτὸν ἀντίκειται. διὸ οὐ πᾶν ὃ ἂν ᾖ ἕν, ἀριθμός ἐστιν. οἷον, εἴ τι ἀδιαίρετον τὸν ὄγκον. ὁμοίως δὲ λεχθήσεται καὶ ἕξις μὴ πρὸς τὸ ἐπιστητόν. οὐχ ὁμοίως ἀποδίδωσι. δόξειε μὲν γὰρ ἂν μέτρον ἢ ἕξις μή εἶναι. τὸ δὲ ἐπιστητόν, τὸ μετρούμενον. συμβαίνει δὲ ἐπιστήμῃ μὲν πᾶσαν, ἐπιστητὸν εἶναι. τὸ δὲ ἐπιστητὸν μὴ πᾶν, ἐπιστήμῃ. ὅτι πρόσωπόν τινα ἢ ἕξις μὴ μετρεῖται τῷ ἐπιστητῷ. τὸ δὲ πλῆθος, οὔτι τῷ ὀλίγῳ ἐναντίον, ἀλλὰ τῷ μὲν τὸ πολύ, ὡς ὑπάρχον πλῆθος ὕδατι καὶ μέλιτι πλήθει. οὔτε τῷ ἑνὶ πάντως. ἀλλὰ τῷ μέν, ὥσπερ εἴρηται. ὅτι διαιρετόν. τὸ δὲ ἓν διαίρετον. τὸ δὲ ὡς πρός τι, ὥσπερ ἡ ἕξις μὴ ἐπιστητῷ ἐπιστήμῃ ἢ ἀριθμός. τὸ δὲ ἓν, μέτρον. ἐπεὶ δὲ τῶν ἐναντίων ἐνδέχεται εἶναί τι μεταξὺ καὶ ἐνίων ὄντων, ἀναγκαῖον ἐκ τῶν ἐναντίων εἶναι τὰ μεταξύ. πάντα γὰρ τὰ μεταξὺ, ἢ τῶν αὐτῶν τινῶν ἐστὶν ἢ ὧν ὄντι μεταξύ. μεταξὺ μὲν γὰρ τούτων λέγεται, εἰς ὅσα μεταβάλλει πρότερον ἀναγκαῖον τὸ μεταβάλλον. οἷον, ἀπὸ λευκοῦ πρὸς μέλαν μεταβάλλει μὴ τῷ ὀλίγῳ χρόνῳ, ἦλθε πρότερον εἰς τὸ μεταξὺ φθόγγους. καὶ ἐν χρώμασιν, εἰ ἥξει ἐκ τοῦ λευκοῦ εἰς τὸ μέλαν, πρότερον ἥξει εἰς τὸ φοινικοῦν καὶ φαιὸν, ἢ εἰς τὸ μέλαν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. μεταβάλλει δὲ ἐξ ἄλλου

ἐμφάσεις ἄλογόν οὐκ ὄντων, ἀλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός. οἷον ἐκ χώματος εἰς χῆμα· αὐτάρκης ἄρα τὰ μεταξὺ ἡ αὐτὴ τοῖς μεταξὺ εἶναι ἐν τῷ αὐτῷ γένει εἶναι· ἀλλὰ μὴν πάντα τὰ μεταξὺ ὅτι μὲν ἀντικειμένων τινῶν ἐκ τούτων γίνεται μόνων καθ' αὑτό ὅτι μεταβάλλει, δῆλον· διὸ ἀδύνατον εἶναι μεταξὺ μὴ ἀντικειμένων· εἰ γὰρ μεταβολὴ μὴ ἔσται μηδὲ ἀντικειμένων· τῶν δὲ ἀντικειμένων ἀντιφάσεως μὲν οὐκ ὄντι μεταξύ· τοῦτο γὰρ ὄντων ἀντίφασις· ἀντίθεσις δ' ἧς ὁ τῶν οὐ μόριον θάτερον ἔστιν ἐχούσης· ἔστιν ἄρα μεταξὺ ἧς οὐτῶν θάτερον μόριον τὸ μὲν οὐ ἔστιν οὐκ ἐχούσης ἄρα μεταξύ. τῶν δὲ λοιπῶν τὰ μὲν πρός τι· ταῦτα στέρησις τε καὶ ἕξις, ἐναντία δὲ τῶν πρός τι ὅσα μὴ ἐναντία· οὐκ ἔχει μεταξύ· αἱ δὲ οὐσίαι καὶ ἐν τῷ αὐτῷ γένει λέγω ἰσότης καὶ ἀνισότης· ἔστι μεταξύ· ἀμφὶ μεγέθη δὲ καὶ μικροῦ· εἰδοποιὸν δ' ὄντων ἐν αὐτῷ γένει τὰ μεταξύ, ὥσπερ δέδεικται, ἢ μεταξὺ ἐναντίων ἀνάγκη αὐτὰ συνεῖναι ἐκ τούτων τῶν ἐναντίων ἢ ἄμφω ἐξ ἀμφοῖν ἢ θάτερον θατέρου ὡς ὕστερον ὄντος τοῦ ἐναντίου, αἱ διαφοραὶ πρότερον τῶν ἐναντίων, αἱ διαφοραὶ πρότεραι ἐναντίαι ἔσονται αἱ πρὸς ἃς ἐναντία εἰδοποιὰ γένους· ἐκ δὲ τῶν διαφορῶν τὰ εἰδοποιὰ οἷον εἰ τὸ λευκὸν ἢ μέλαν ἐναντία, ὅτι ἡ μὲν διακριτικὸν χώματος, ἡ δὲ συγκριτικὸν χώματος· αὗται αἱ διαφοραὶ τὸ διακριτικὸν καὶ συγκριτικὸν πρότεραι, ὥστε καὶ τὰ ταύτας εἰδοποιὰ ἐναντία ἀλλήλοις πρότερα· ἀμφὶ μὲν τὰ ἐναντία, διαφέρουσι δὲ μᾶλλον ἐναντία, ἢ τὰ λοιπὰ ἢ τὰ μεταξὺ ἐκ τοῦ γένους ἔσται δὲ τῶν διαφορῶν οἷον ὅσα χώματα τὰ τοιαῦτα μέλανα ὅσα ὅτι μεταξὺ τῶν τοιούτων ἐστὶ τοῦ γένους λέγεται (ὅτι δὲ γένους ἐστὶ χῶμα ἢ οὐκ διαφορῶν τινῶν· αὗται δὲ ἂν εἶεν τὰ πρῶτα ἐναντία· εἰ δὲ μὴ ἔσται ἕκαστον, ἢ λευκὸν ἢ μέλαν ἕτερα ἄρα· μεταξὺ ἄρα τῶν πρώτων ἐναντίων αὗται ἔσονται· αἱ πρῶται δὲ διαφοραὶ τὸ διακριτικὸν καὶ συγκριτικόν, ὥστε καὶ τὰ πρῶτα ζητητέον, ὅσα ἐναντία μὴ ἐν γένει ἐκ τίνων τὰ μεταξὺ αὐτῶν· ἀνάγκη δὴ τὰ ἐν ᾧ αὐτῷ γένει ἐκ τῶν ἀσυνθέτων τῷ γένει συγκεῖσθαι, ἢ ἀσύνθετα εἶναι· τὰ μὲν οὖν ἐναντία ἀσύνθετα ἀλλήλοις· ὥστε ἀρχαί· τὰ δὲ μεταξὺ ἢ πάντα ἢ οὐδὲν ἐκ δὲ τῶν ἐναντίων, ἢ ἅπαντα ταῦτα· ὥστε ἔσται μεταβολὴ εἰς τοῦτο πρῶτον ἢ εἰς αὐτό· ἑκάτερον

γὰρ ἡ ἧττον ἐστὶν ἢ μᾶλλον. μεταξὺ ἄρα ἐστὶ καὶ τούτων ἀντίων· καὶ τὰ ἄμαρα τοίνυν ἔσται τὰ μεταξύ· τὸ γὰρ τοῦ μὴ μᾶλλον, τοῦδε ἧττον. ἔσται τόν τε ὀξὺ καὶ βαρὺ λεγόμενον ἐν ὧν λέγεται ἐν· τοῦ μᾶλλον, οὐδὲν ἧττον· ἐπεὶ δύο κόσμοι ἕτερα πρότερα ὁμοίως ἢ τῶν ἐναντίων, ἄπειρα τὰ ἐκ τῶν ἐναντίων εἶναι τὰ μεταξύ· ὥστε καὶ τὰ κάτω τοίνυν καὶ τὰ ἀντία, ἢ τὰ μεταξὺ ἐκ τῶν πρώτων ἐναντίων ἐστίν· ὅτι μὲν οὖν τὰ μεταξύ, ἔστι ταὐτὰ τῷ γένει τοῖς ἐναντίοις, δῆλον· τὸ δὲ τί ἕκαστόν ἐστι τούτων καὶ πῶς ἔχει τοὺς ὅρους ἀναγκαῖον ὑπάρχειν· οἷον, εἰ ζῷον ἕτερον τῷ εἴδει, ἄμφω ζῷα· ἀνάγκη ἄρα ἐν γένει τινὶ αὐτὰ εἶναι, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ζῷον· τοιοῦτον γένος οὐκ ἀλλοῦ, οὐδαμοῦ λεγόμενον, μηδὲ τὰ συμβεβηκότα ἔχοντα διαφορὰν ἑαυτοῖς· οἷον τὸ λευκὸν καὶ τὸ μουσικὸν οὐκ ἔστιν ἐν τῷ αὐτῷ· ἀλλὰ τὸ κοινόν τι ὑπάρχειν· οἷον, ἄμφω ζῷα· αἰεὶ δὲ καὶ ἕτερον ἑκάτερον τοῦ ἑτέρου τὸ ζῷον· οἷον, τὸ μὲν ἵππος· τὸ δὲ ἄνθρωπος· διὰ τοῦτο κοινόν, ἕτερον ἀλλήλοιν τῷ εἴδει· ἔστι δὲ καθ' αὑτὸ τὸ μὲν τοιονδὶ ζῷον· τὸ δὲ τοιονδὶ· οἷον τὸ μὲν, ἵππος· τὸ δὲ ἄνθρωπος· αἰεὶ δὲ διαφορὰν ταύτην, ἕτερότητα τοῦ γένους ἐν· λέγω δὲ γένους διαφορὰν ἑτερότητα, ἣ ἕτερον ποιεῖ τοῦτο αὐτὸ· ἐναντίωσις τοίνυν αὕτη· δῆλον δὲ ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς· πάντας διαιρεῖ ταύτῃ αὐτὴ φθορίοις· ἢ ὅτι τὰν ἀντίαν ἐν ταὐτῷ γένει δηλονότι· ἡ γὰρ ἐναντιότης, ὧν διαφορὰ τελεία· ἡ δὲ διαφορὰ εἶδος, πόσα τινός τι ὥστε τοῦ τοῦ αὐτοῦ τινὰ καὶ γένους ἐστὶ μφοῖν· διὸ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ συστοιχίαι τὰν ἀντίαν ἐν ταὐτῷ γένει δηλονότι· ὅσα εἴδη διαφορὰ καὶ μηδενὸς ἕτερα τὰ μᾶλλον τελεία· ἡ δὲ διαφορά· ἐν μακρὰ μήκους οὐσίᾳ· ἡ ἄρα διαφορὰ, ἐναντίωσίς τις· τοῦτο γὰρ ὅτι τὸ ἕτερον εἶναι τῷ εἴδει, τὸ ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὄντα ἐναντίωσιν ἔχειν, ἄτομα ὄντα· τὰ αὐτὰ δὲ τῷ εἴδει, ὅσα μὴ ἔχει ἐναντίωσιν ἄτομα ὄντα· ἐν γὰρ τῇ διαιρέσει καὶ ἐν τοῖς μεταξὺ γίνονται ἐναντιώσεις, πρὶν εἰς τὰ ἄτομα ἐλθεῖν· ὥστε φανερὸν ὅτι τὸ καλούμενον ὂν γένος, οὔτε ταὐτὸν, οὔτε ἕτερον τῷ εἴδει οὐδέν ἐστι τῶν ὡς τίνους εἰδῶν προσηκόντων· ἡ γὰρ ὕλη

ἀποφάσει δηλοῦται. τὸ δὲ μὴ ὂν ὕλη ὃ λέγει μὴ ὄν, μὴ ὡς τὸ στέρησιν λαβὸν ἀλλ' ὡς τὸ ἐν τῇ φύσει. οὐδὲ πρὸς τὰ μὴ ὄντα τῷ γένει ἀλλὰ δι' οἰκείαν τῷ εἴδει ἐκείνων. εἰδοῖ τὰ ἐν ἀντίῳ σιν γὰρ ἀναγκαῖον εἶναι τινὰ διαφοράν, ἣ διαφέρει εἶδος. αὕτη δ' ὥσ' χει τοῖς ἐν τῷ γένει τῷ μὴ ὄντι μόνοις. ἀπορήσειε δ' ἄν τις, διὰ τί ἀν δρὸς γυνὴ οὐκ εἶδος διαφέρει, ἐν ἀντίου τοῦθ' ἡ μὲν ἄρρεν ὄντος. ἡ δὲ διαφορὰς ἐναντιώσεως· ἡ δὲ ζῷον θῆλυ ἡ μὲν ἄρρεν, ἕτερα τῷ εἴδει. καίτοι καθ' αὑτὸ τὸ ζῷον αὐτὴν διαφορά, ἡ οὐχ ὡς ἡ λευκότης ἡ μελανία. ἀλλ' ἡ ζῷον ἡ μὲν θῆλυ ἡ δὲ ἄρρεν ὑπάρχει· ὅτι δ' ἀποιά αὐτὴ ἡδονὴ αὐτή. ἡ μὲν διὰ τί, ἡ μὲν πρὸς τῷ εἴδει τι ἐναντίωσις· ἢ δοῦ· οἷον, τὸ πεζὸν ἡ τὸ πτερωτόν. λευκότης δὲ μελανία δ' ἡ ὅτι τὰ μὲν οἰκεῖα πάθη, τῶν ὑγρῶν, τὰ δὲ πορ. ἐπεὶ δὴ τὸ μὲ λόγος, τὸ δ' ὕλη. ὅσαι μὲν τῷ λόγῳ εἰσὶν ἐναντιότητες, εἴδει ποιοῦσι διαφοράν· ὅσαι δὲ τῷ σωματικὴν ὕλην μεμῖχθαι τὴν ὕλην οὐ ποιοῦσι. διὸ αὐτοῦ λευκότης οὐ πρὸς μελανίαν. οὐδὲ τὸ λευκὸν αὐτοῦ ὅτι διαφορὰ καθ' εἴδος πρὸς μέλανα αὐτόν, οὐδαμῶς ὀνομαστέον τιθεῖ· ὡς ὕλη γὰρ ὁ ἀνθρ. ὁ πρὸς δὲ διαφορὰν ἡ ὕλη· οὐκ αὐτοῦ γὰρ ἡ ὕλη εἰσὶν οἱ ἄνθρ. διὰ τοῦτο, καὶ πρὸς τετράπουν ἀνθρ. τὸ ὀστοῦν ἐξ ὧν ὅδε ἢ ὅδε, ἀλλὰ τὸ ὅλον, ἕτερον μὲν· εἴδει δοῦ χέτερον· ὅτι ἐν τῷ λόγῳ οὐκ ἔστι ἐναντίωσις. τοῦτο δέ ἐστιν ἄτομον· οὐ γὰρ καλλίας ἐστὶν ὁ λόγος μετὰ τῆς ὕλης· καὶ ὁ λευκὸς δὴ ἄνθρ, ὅτι καλλίας λευκὸς. καὶ τὰ συμβεβηκὸς ἓν ὁ ἄνθρ λευκὸς. οὐδὲ ὁ χαλκοῦς δὴ κύκλος, καὶ ὁ ξύλινος· οὐδὲ τρίγωνον χαλκοῦν. ὁ κύκλος ξύλινος, ὅτι διὰ τὴν ὕλην εἴδει διαφέρουσιν, ἀλλ' ὅτι ἐν τῷ λόγῳ ἔνεστιν ἐναντιότης. πότερος δὴ ὑλικοὶ τοῦτοι ἕτεροι τῷ εἴδει ὅσα τῷ, ἢ ὅτι ὡς πρὸς τὸ δὲ οἵ ἄνθρ τοῦδε ἄνθρ ἕτεροι τῷ εἴδει. καίτοι ἐν τῇ ὕλῃ οἱ λόγοι αὐτῶν ἢ ὅτι ἔνεστιν ἐν τῷ λόγῳ ἐναντίωσις. ἐν δὲ λευκὸν ἄνθρ ἢ μέλαν οὐ ἄνθρ. ὥστε εἴδει ἀλλ' ἢ χ ἡ μὲν λευκός. ὁ δὲ, μέλας. ἐπεὶ ἐν ἀμφω λευκὼ, ὁμοίως ἀνθρ εἴδει ἕτερα. τὸ δὲ ἄρρεν καὶ θῆλυ τῶν ζώων οἰκεῖα μὲν πάθη, ἀλλοῦ κατὰ τὴν οὐσίαν. ἀλλὲν τῇ ὕλῃ καὶ ᾧ σώματι.

διὸ

δὲ τὸ αὐτὸ σωμα ἢ θηλυ ἢ ἄῤῥεν γίνεται παθόν τι πάθος· τί μὲν οὖν ἐστὶ τὸ ζῷον εἶδος ἕτερον εἶναι, καὶ διὰ τί τὰ μὲν διαφέροντα εἴδει τὰ δ' οὔ, εἴρηται ἐπεὶ δὲ τὰ ἐναντία ἕτερα τῷ εἴδει, τὸ δὲ φθαρτὸν καὶ τὸ ἄφθαρτον ἐναντία (στέρησις γὰρ ἀδυναμία ἁπλῶς εἰρημένη) ἀνάγκη ἕτερον εἶναι τῷ γένει τὸ φθαρτὸν ἢ τὸ ἄφθαρτον. νῦν μὲν οὖν ἐπεὶ πολλῶν εἰρήκαμεν καθόλου ὀνομάτων· ὥστε δόξειεν ἂν ἴσως ἀναγκαῖον εἶναι τί οἷον ἄφθαρτον καὶ φθαρτὸν ἕτερα εἶναι τῷ εἴδει· ὥσπερ οὐ λευκὸν ἢ μέλαν· τὸ γὰρ αὐτὸ ἐνδέχεται εἶναι ἢ ἄμφω, ἐὰν μὴ τῶν καθόλου· ὥσπερ ὁ ἄνθρωπος εἶναι καὶ λευκὸς ἢ μέλας καὶ τῶν καθ' ἕκαστα· εἴη γὰρ ἂν μηδαμοῦ αὐτὸ λευκὸς ἢ μέλας· καίτοι ἐναντίον τὸ λευκὸν τῷ μέλανι· ἀλλὰ τῶν ἐναντίων, τὰ μὲν κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχει ἐνίοις, οἷον ἢ τὰ νῦν εἰρημένα ἢ ἄλλα πολλά· τὰ δ' ἀδύνατον· ὧν ὅτι μὲν τὸ φθαρτὸν ἢ τὸ ἄφθαρτον οὐδὲν μᾶλλόν ἐστι φθαρτὸν κατὰ συμβεβηκός· τὸ μὲν γὰρ συμβεβηκὸς ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν· τὸ δὲ φθαρτόν, τῶν ἐξ ἀνάγκης ὑπαρχόντων ἐστὶν οἷς ὑπάρχει, ἢ ἔσεσθαι τὸν ἐν φθαρτὸν καὶ ἄφθαρτον εἰ ἐνδέχεται αὐτὸ μὴ ὑπάρχειν τὸ φθαρτόν· ἢ τῶν ὄντων ἀναιρεῖται, ἢ ἐν τῇ οὐσίᾳ ἀνάγκη ὑπάρχειν τὸ φθαρτὸν εἶναι τῶν φθαρτῶν· ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ περὶ τοῦ ἀφθάρτου· τῶν γὰρ ἐξ ἀνάγκης ὑπαρχόντων ἄμφω, ἢ ἄρα ἢ καθόλου ἢ ὡς τὸ πολύ, τὸ μὲν φθαρτὸν, τὸ δὲ ἄφθαρτον ἔχει αὐτίαν· ὥστε ἀνάγκη γένει ἕτερα εἶναι. φανερὸν τοίνυν ὅτι οὐκ ἐνδέχεται εἶναι εἴδη τοιαῦτα οἷα λέγουσί τινες· ἔσεται γὰρ τὸ αὐτὸς, ὁ μὲν φθαρτὸς ὁ δὲ ἄφθαρτος· καίτοι τῷ εἴδει ταὐτὸ λέγεται εἶναι τὰ εἴδη τοῖς

τισὶ καὶ οὐχ ὁμώνυμα· τὰ γένη δέ τι

ρα πλείω διέσχηκεν ἢ τὰ

εἴδη·

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ.

ΤΟ Κ΄

ΤΙ μὴν ἡ σοφία περὶ ἀρχάς ἐστιν ἐπιστήμη τίς ἐστι, δῆλον ἐκ τῶν πρώτων· ἐν οἷς δὴ καὶ ὥρισται τὸ πρῶτον καὶ τὸ ὑπὸ τῶν ἄλλων εἰρημένα, περὶ τῶν ἀρχῶν· ἀπορήσειε δ' ἄν τις, πότερον μίαν ὑπολαβεῖν εἶναι δεῖ, τὴν σοφίαν ἐπιστήμην ἢ πολλάς· εἰ μὲν γὰρ μίαν, μία δ' ὅτι ἂν εἴη τῶν ἐναντίων· αἰδὲ ἀρχαὶ οὐκ εἶναι πᾶσαι εἰ δὲ μὴ μία, ποίας δεῖ θεῖναι ταύτας. Ἔτι τὰς ἀποδεικτικὰς ἀρχὰς θεωροῦσα, μιᾶς ἢ πλειόνων· εἰ μὲν γὰρ μιᾶς, τί μᾶλλον ταύτης ἢ ὁποιασοῦν· εἰ δὲ πλειόνων, ποίας δεῖ ταύτας θεῖναι. Ἔτι πότερον πασῶν τῶν οὐσιῶν, ἢ οὔ· εἰ μὲν γὰρ μὴ πασῶν, ποίων, χαλεπὸν ἀποδοῦναι· εἰ δὲ πασῶν μία, οὐδηλον πῶς ἐνδέχεται πλειόνων τῶν αὐτῶν ἐπιστήμων εἶναι. Ἔτι πότερον περὶ τὰς οὐσίας μόνον, ἢ καὶ τὰ συμβεβηκότα· εἰ γὰρ περὶ τε τὰ συμβεβηκότα ἀποδεικτική ἐστιν, περὶ τὰς οὐσίας οὐκ ὄντων· εἰ δέ τις, τίς ἐκατέρα καὶ ποτέρα σοφία· ἡ μὲν γὰρ ἀποδεικτικὴ, σοφία, ἢ περὶ τὰ συμβεβηκότα, ἢ δὲ περὶ τὰ πρῶτα· ἢ τῶν οὐσιῶν· ἀλλοῦ δὲ περὶ τὰ ὄντα τοῖς φυσικοῖς εἰρημένα σαφῶς τί ἐστιν ἐπιστήμων τοῦ μέν μων ἐπιστήμων θετέον· οὔτε γὰρ περὶ τὸ οὗ ἕνεκεν, τοιοῦτον γὰρ τὸ ἀγαθόν, τοῦτο δ' ἐν τοῖς πρακτικοῖς ὑπάρχει καὶ τοῖς οὖσιν ἢ κινήσει· καὶ τοῦτο πρῶτον κινεῖ· τοιοῦτον γὰρ τὸ τέλος· τὸ δὲ πρῶ-

τον

γοὺ κινῆσαι οὐκ ἔστιν ὡς τοῖς ἀκινήτοις. ὅλως δὲ ποιότητα ἔχει· πότερον ποτὲ περὶ τὰς αἰσθητὰς οὐσίας ὄντων, ἢ ζητοῦμεν ἐπιστήμην, ἢ οὔ· περὶ δέ τινας ἑτέρας· εἰ γὰρ περὶ ἄλλας, ἢ περὶ τὰ εἴδη, εἶναι ἂν, ἢ περὶ τὰ μαθηματικά· τὰ μὲν δὴ εἴδη ὅτι μὲν ὄντα δῆλον· ὅμως δὲ ἀπορίαν ἔχει, καὶ εἶναί τις αὐτὰ θῇ· διὰ τίνα τοῦ χωρὶς ἢ ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν, ὅτως ἔχει ἢ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὧν ὄντων εἴδη. λέγω δ' ὅτι τὰ μαθηματικὰ μὲν μεταξύ τι τῶν εἰδῶν τιθέασι καὶ τῶν αἰσθητῶν· οἷον ζῷά τινα καὶ φυτὰ εἴδη τινὰ τὰ δίδυμα· πρίτον δ' αὖτος ὄντα μὲν, ὄντα δ' ἴσως παραύτόν τινα τοὺς καθ' ἕκαστα· εἰδαῦ μὴ ὄντων ὡς λέγουσι, περὶ τοῦ ἀθετίον πραγματεύεσθαι τὸν μαθηματικὸν· ἀγαθὸν δὴ περὶ τὰ δεύτερα ῥύτως οὐθὲν ὄντων· οἷον αἱ μαθηματικαὶ ζητοῦσι τῶν ἰσῶν μόνον· οὐ μὴν περὶ τοῦ ἰσοῦ ἐστὶ μαθηματικὰ ἢ ζητοῦμεν ἐπιστήμην· χωριστὸν γὰρ αὐτὸ οὐθέν· ἀλλ' οὐ τῶν αἰσθητῶν οὐσιῶν· φθαρταὶ γὰρ· ὅλως δὲ πορήσειέ τις ἄν, ποίας ὄντας μὲν ἐπιστήμης ἀπορῆσαι περὶ τῆς τῶν μαθηματικῶν ὕλης· οὔτε γὰρ τῆς φυσικῆς διὰ τὸ περὶ τὰ ἔχοντα ἀρχὴν κινήσεως καὶ στάσεως εἶναι τὴν τοῦ φυσικοῦ πᾶσαν πραγματείαν, οὔτε μὴν τῆς σκοπούσης περὶ ἀποδείξεως τὰς ἐπιστήμας· περὶ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ γένος, τὴν ζήτησιν ποιεῖται· λείπεται τοίνυν τὴν προκειμένην φιλοσοφίαν περὶ αὐτῶν, τὴν σκέψιν ποιεῖσθαι· διαπορήσειε δ' ἂν εἰ δεῖ θεῖναι τὴν ζητουμένην ἐπιστήμην περὶ τὰς ἀρχὰς τὰς καλουμένας ὑπό τινων στοιχεῖα· ταῦτα δὲ πάντες ἐνυπάρχοντα τοῖς συνθέτοις τιθέασι· μᾶλλον δ' ἴδοι τις καθόλου δεῖν εἶναι τὴν ζητουμένην ἐπιστήμην· ἴσως γὰρ λόγος πᾶσαι ἐπιστήμης καθόλου, οὐ τὰ ἔσχατα· ὥστε εἴη ἂν οὕτως πρώτων γνῶσις ταῦτα· ἢ εἰσὶ μὲν ταῦτα, τόδε τι δὲ τὸ ὑπὸ ταῦτα δὲ μᾶλλον ἂν ὑπολιφθείη περὶ ἐκεῖνα τὰ ὄντα τὸν λόγον· μᾶλλον δὲ ἀρχὴ ἔοικέναι διὰ τὸ εἶναι πρῶτα τῇ φύσει· φθαρτῶν γὰρ αὐτῶν, σωζομένων μὴ τὰ λοιπὰ· ὧν δὲ ὄντων ἢ μὴ ὄντων ἡ διαφορὰ αὐτῶν ἀνάγκη μετέχειν, εἰθισμένοις ἀκούειν διαφορὰ δοῦ δὲ μία τῶν ὄντων μετέχει ταύτῃ δοῦ καὶ δόξειε δεῖν αὐτὰ

τιθέναι μέν, οὐδὲν χάος· ἔτι δὲ μᾶλλον ἀρχὴ τὸ ἀφθαρτότερον τοῦ
φθαρτοῦ τρόπου. τὰ δὲ ἔκ τινων γένους ἀφθαρτότερα τῶν γε-
νῶν· ἄρμαγμός. τὰ γὰρ ἀδιαίρετα ἀφθαρτότερα διαιρετῶν
τῶν· μᾶλλον δὲ ἀρχὴ δόξειεν εἶναι τὰ εἴδη τῶν γενῶν· ἢ γὰρ σύνθεσις
τῶν τοῖς γένεσι τὰ εἴδη, τὸ δὲ μέρη τοῖς ἀρχαῖς ἔοικε μᾶλλον·
ἀρχὴ δὲ τὸ σύνθεσιν εἶναι ἀφαιρετόν· τὰ μὲν οὖν τὴν ἀπειρίαν ἔχοντα, τοῦτα
δὲ τοιαῦτ' ἐστὶν ἕνιά ἐστιν· ἔτι πότερον δεῖ τιθέναι τι παρὰ τὰ κα-
θέκαστα, ἢ οὔ· ἀλλὰ τοῦτ' ἦν ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα λόγοις· ἀπορία μὲν οὖν τὰ
πειρα· τάττει μὲν, παρὰ τὰ καθέκαστα, μηδὲν εἶδος εἶναι· ἀλλ' ὅμως
τέρατα γάρ τ' ἦν τὰ μετὰ ταῦτα λόγοις· διότι δὲ ἀδύνατον ἔστι εἰρηται. ἔτι δὲ
ὅλως ἀπορεῖ ἔχει πότερον δεῖ τινα οὐσίαν λαμβάνειν εἶναι χωριστὴν
παρὰ τὰς αἰσθητὰς οὐσίας ἢ τὰς δύο, ἢ οὔ· ἀλλὰ ταύτην εἶναι τὴν
οὖσαν, ἢ περὶ ταύτης σοφίαν ὑπάρχειν· ζητεῖν μὲν γὰρ ἔοικε μηδὲν
ἄλλως τινά· ἢ τὸ προκείμενον τοῦτ' ἔστιν ἢ μῖν· λέγω δὲ τὸ δεῖν
εἴτι χωριστὸν καθαυτὸ μηδενὶ τῶν αἰσθητῶν ὑπάρχον· ἔτι δεῖ
παρὰ τὰ αἰσθητὰς ὅσαι ὅτι τινὲς ἕτεραι οὐσίαι, παρὰ ποίας τὰ αἰσθητὰ
δεῖ τιθέναι ταύτην εἶναι· τίς μᾶλλον ἡ ἀὴρ ἢ τὸ πῦρ ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον
ἄλλο ζώων θέσει τις αὐτὸ εἶναι, ἢ τὰ ἀψύχων ὅλως· τὸ γὰρ ἴσας
τὰ αἰσθητὰ καὶ φθαρτὰς οὐσίας καταλιπεῖν ἐκτὸς
τοῦ λόγου δόξειεν ἂν πάσχειν· εἰ δὲ μὴ χωριστὰ τῶν σωμάτων ἐστὶν
μηδὲν ἐστὶν ἀρχὴ, τίνα αὐτὰς ἀληθεῖ μᾶλλον ὕλην· αὐτὴν γὰρ
ἐνέργειάν πως οὐκ ἔστι· δυνάμει δέ ἐστι· μᾶλλον τὸν ἀρχὴν κινοῦσαν τέ-
ταύτην δόξειεν εἶναι τὸ εἶδος καὶ ἡ μορφή· τοῦτο δὲ φθαρτὸν· ὥστε δῆλον
οὐκ ἔστιν αἰδία οὐσία χωριστὴ καθαυτὴ· ἀλλ' ἄπορον· ἔοικε δὲ μὴ ζη-
τεῖται ἐκ δυνάμεως τῶν χωριστῶν, ὡς ἔστιν οὕτως ἀρχὴ οὐσία τοιαύτην
πῶς ἐστὶν ἡ τάξις μὴ τινὸς ὄντος ἀϊδίου καὶ χωριστοῦ καὶ μένοντος· ἔτι
δὲ πρὸς ἔστι τις οὐσία καὶ ἀρχὴ τοιαύτη τῆς φύσιν οἵαν νῦν ζητοῦ-
μεν, ἢ οὐκ ἔστιν μία παντὸς, καὶ ἡ αὐτὴ τῶν ἀϊδίων τε καὶ φθαρτῶν ἀπο-
δοτέον ἔχει διὰ τίνος τῆς αὐτῆς ἀρχῆς οὔσης, τὰ μὲν ἔστιν ἀΐδια
τῶν ὑπὸ τὴν ἀρχὴν, τὰ δ' ἀκαΐδια· φύσει δὲ τὸ ἄτοπον· εἰδὲ μὴ μὲν

ἔστιν

ὄντων ἀρχὴ τῶν φθαρτῶν, ἀλλὰ μὴν δεῖ τὸν ἀϊδίων, εἰ μὴν ἀΐδιος καὶ ἡ τῶν φθαρτῶν, ὁμοίως ἀπορήσομεν· διὰ τί δὲ ἂν ἀϊδίου εἴη ἀρχὴ οὐσία, ἢ τὸ ὑπὸ τινὸς ἀρχὴν ἀΐδιον· φθαρτὴ δ' οὐσία, ἀλλὰ πᾶσα ἀρχὴ γίνεταί τινος καὶ ἐκείνης ἑτέρα· ἔτι τοῖς ἄπειρον τὸ εἶναι, εἰ δ' αὖ τις τοὺς δυκοῦσας μάλιστα ἀρχὰς ἀκινήτους εἶναι τὸ τε ὂν καὶ τὸ ἑνὶ θήσει, πρῶτον μὲν εἰ μὴ τὸ δεῖ ταύτας οὐσίαν εἶναι ἑκάστου αὐτῶν σημαίνειν, πολλοὶ ἂν εἶεν καθ' αὑτούς· τοιαῦτας δὲ ζητοῦμεν τὰς ἀϊδίους τε καὶ πρώτας ἀρχάς· εἰ γὰρ μηδὲ τὸ δεῖ τὴν οὐσίαν ἑκάστου αὐτῶν δηλοῖ, πάντ' ἐστὶν οὐσία τὰ ὄντα· ἔστι δὲ καὶ τὸ ὂν καὶ τὸ ἕν οὐσία τις ἑκάτερον αὐτῶν· ἅμα δὲ καὶ τὸ ὄντα καὶ τὸ ἕν ἀρχὴ καὶ αἴτιον εἶναι δοκεῖ μάλιστα τοῖς πολλοῖς· ἔτι δὲ τὴν πρώτην ἀρχὴν τὸ ἕν λέγουσι τοῦτο οὐσίαν· εἰκὸς δὲ τοῖς ἀπὸ τῆς ὕλης τὸν ἀριθμὸν μάλιστα πρῶτον, μᾶλλον δὲ τὸν οὐσίαν φάσκουσιν εἶναι, πῶς ἐνδέχεται τὸ λευκὸν μηδὲ μέλαν εἶναι τὸ δὲ δυάδα μηδὲ λοιπῶν ἕκαστον ἀριθμὸν τοιοῦτόν τινων πῶς ἂν δέοι νοῆσαι· ὥστε εἰ τούτου δέ τι λέγουσιν ἀδύνατον, οὔτε ῥᾴδιον εἰπεῖν· εἴη μὲν γὰρ μᾶλλον ἢ τὸ τούτων ἐχόμενα, λέγω δὲ ὧν φανερὰς τὰς πρώτας θήσει τὰς ἀρχάς, ταῦτα δ' οὐκ ἔστιν οὐσίαι χωριστοί· τομαὶ δ' αἱ διαιρέσεις αἱ μὲν, ὧν φανερῶν· αἱ δὲ σωμάτων· αἱ δὲ στιγμαὶ, γραμμῶν· ἔτι δὲ πέρατα τούτων αὐτῶν τούτων· τοιαῦτα δὲ οὐδὲν ἔστιν οὐσίαι χωριστόν· οὐδὲ μόριόν τι οὐδὲν ἔστιν· ἔτι πῶς οὐσίαν ὑπολαβεῖν εἶναι δεῖ τοῦ ἑνὸς καὶ στιγμῆς· οὐσίας μὲν γὰρ πάσης γένεσίς ἐστι· στιγμῆς δ' οὐκ ἔστι διαίρεσις γάρ ἐστιν ἡ στιγμή· πᾶν δὲ φθορὰν ἢ γένεσιν ἔχει δῆλον· ἢ τὸ πᾶσαν μὲν ἴσως ἀληθὲς εἶναι τὴν καθόλου ἢ τοῦτο οὐδὲν, τῶν δ' οὐσιῶν μὴ τὴν καθόλου εἶναι μᾶλλον δὲ τὸ δεῖ ταύτας χωριστὸν· ὥστε δῆλον περὶ τοσαύτας ἀρχὰς ἔστιν ἀληθεύειν, ὅσαι δεῖ τῶν ἀρχὴν ὑπολαβεῖν οὐσίαν εἶναι· ἔτι πότερον, ὅτι παρὰ τὸ σύνολον, ἢ οὔ· λέγω δὲ τὴν ὕλην καὶ τὸ μετὰ ταύτης· εἰ μὲν γὰρ μή, τάχ' ἂν ὕλη φθαρτὰ τὰ πολλὰ εἶναι δόξειεν, ἡ δὲ τί, τὸ εἶδος δὴ εἴη, ἢ μορφή· τοῦτο οἷον τε πότερον ἐστὶ καὶ ἐστὶ τινων ἢ οὔ, χαλεπὸν ἀφορίσαι· ἐπανίωμεν γὰρ δῆλον οὐκ ὂν χωριστὸν τὸ εἶδος· οἷον οἰκίας· ἢ ἔστι πότερον αἱ ἀρχαὶ εἶδος ἢ ἀριθμὸς αἰσθητόν·

εἰ γὰρ ἀριθμῷ ἓν, πάντα ταῦτα ἔσται· ἐπεὶ δ' ἔστι ἡ τοῦ φιλοσόφου ἐπιστήμη περὶ πάντων ἢ μάλιστα καθόλου μέρος· τὸ δὴ περὶ μαχῶν καὶ οὐ καθ' ἕνα λέγεται τρόπον· εἰ μὴ ὁμωνύμως, καὶ τὰ δίκαια μὴ δίκαια, οὐκ ὄντα ὑπὸ μίαν ἐπιστήμην· οὐ γὰρ ἀνάγκη τῶν τοιούτων· εἰ ἓν καθ' ἑκάστην οἷον, εἶναι καὶ ὑπὸ μίαν ἐπιστήμην· ἔοικε δὴ τὸν εἰρημένον λέγειν τρόπον· καθάπερ καὶ τὸ ἰατρικὸν καὶ τὸ ὑγιεινὸν· καὶ γὰρ τούτων ἑκάτερον πολλαχῶς λεγόμενον· λέγεται δὲ τὸ τοῦτον τρόπον ἕκαστον, τῷ τὸ μὲν πρὸς ἰατρικὴν ἀναφέρεσθαι ὡς ἔχον· τὸ δὲ πρὸς ὑγείαν· τὸ δ' ἄλλως πρὸς τὸν τοῦτο ἕκαστον· ἰατρικὸς γὰρ λόγος καὶ μαχαίριον λέγεται, ᾧ τὸ μὲν, ἀπὸ φλεβοτομικῆς ὡς ἐπιστήμης εἶναι, τὸ δὲ παρὰ τὴν χρῆσιν· ὁμοίως δὲ καὶ ὑγιεινὸν· τὸ μὲν γὰρ ὅτι σημαντικὸν ὑγιείας· τὸ δ' ὅτι ποιητικόν· ὁδαῦ τὸ ξύλον καὶ ὡς τῶν λοιπῶν· τὸ μὲν οὖν δὴ ξύλον καὶ τὸ ὅμοιον πάντα λέγεται· τῷ γὰρ τούτου ἢ ὄντα πάθος ἢ ἕξις· ἢ διάθεσις ἢ κίνησις· ἢ τῶν ἄλλων τι τῶν τοιούτων εἶναι λέγεται ἕκαστον αὐτῶν· ἐπεὶ δὲ ἔστι τοῦτο τὸν τρόπον πρὸς ἓν τι κοινὸν, ἡ ἀναγωγὴ γίνεται, ἀλλ' οὐ τῶν ἀντιθέσεων ἑκάστη πρὸς τὰς πρώτας διαφοράς, ἀλλὰ τὰς ἐναντιώσεις ἀναχθήσεται τοιοῦτον, εἴτε πλῆθος καὶ ἓν, εἴθ' ὅμοιότης καὶ ἀνομοιότης, αἱ πρῶται τοῦ ὄντος εἰσὶ διαφοραί, εἴ τοῦ λαβεῖν τινές· ἔστωσαν γὰρ αὗται τεθεωρημέναι· διαφέρει δοῦ δὲν πλὴν τοῦτο τὴν ἀναγωγὴν, πρὸς τὸ ὂν ἢ πρὸς τὸ ἓν γίνεσθαι· καὶ γὰρ εἶναι ταὐτὸν, ἄλλο δέ ἐστιν, αὐτισφέφει τι· τὸ, τι γὰρ ἓν καὶ ὄν ἐστιν· τὸ, τι ὄν, ἓν· ἐπεὶ δ' ἔστι τὰ ἐναντία πάντα φθορὰ τῆς καὶ μίας οὐσίας τινὸς, θεωρῆσαι· λέγεται δ' ἕκαστον, αὐτὸ κατὰ στέρησιν, καὶ τοι γένια, ἀπορήσειέ τις ἄν, πῶς λέγεται κατὰ στέρησιν, ὧν ὄντων μεσότητί, καθάπερ ἄδικον καὶ δίκαιον· περὶ πάντα δὴ τὰ τοιαῦτα πλὴν στέρησιν δεῖ τιθέναι μὴ τοῦ ὅλου λόγου, τοῦ τι λοιπαῖς δὲ εἴδους· οἷον εἴ ὄντων ὁ δίκαιος καθέξιν τινὰ πειθαρχικὸς τοῖς νόμοις, τὰ πάντων ὁ ἄδικος ἔσται, τοῦ ὅλου στερούμενος λόγου· περὶ δὲ τὸ πείθεσθαι ῥῖσμὸ μοι σὲ κλείσωμεν, καὶ ταύτην ἡ στέρησις ὑπάρξει αὐτῷ· τὸν αὐτὸν δὲ ξύλον καὶ

ὡὴ

ὧν τῶν ἄλλων καθάπερ δ' ὁ μαθηματικὸς περὶ τὰς ἀφαιρέσεως τὸν θεωρεῖ ἂν ποιεῖται· περὶ ἕλων γὰρ πάντα τὰ αἰσθητὰ θεωρεῖ· οἷον βάρος καὶ κουφότητα καὶ πυκνότητα καὶ τἀναντίον· ἔτι δὲ καὶ θερμότητα· ἧ ψυχρότητα δ' αὖ ἁπλᾶς αἰσθητὰς ἐναντιώσεις· μόνον δὲ καταλείπει τὸ πόσον καὶ συνεχές· τὰ μὲν ἐφ' ἓν τὰ δὲ δύο· τῶν δὲ πέντε καὶ τὰ τούτων ἤτοι σύστασιν καὶ συμπλοκήν· καὶ οὐκ ἄθεώρητόν τι θεωρεῖ καὶ τὰς πρὸς ἄλληλα φύσεις ἡ θέσεις σκοπεῖ· καὶ τὰ τούτοις ὑπάρχοντα· τὰ δὲ τὰς συμμετρίας καὶ ἀσυμμετρίας· τὰ δὲ τοὺς λόγους· ἀλλ' ὅμως μίαν ἀπάντων τὴν τοιαύτην μέθοδον ἐπιζητοῦμεν τὴν θεωρητικήν, τὸν αὐτὸν τρόπον ἔχει καὶ περὶ τὸ ὄν· τὰ γὰρ ῥητῷ συμβεβηκότα, καθόσον ἐστὶν ὄντα τὰς ἐναντιώσεις αὐτοῦ ἐστιν, ὁ καλλίστης ἐπιστήμης φιλοσοφίας θεωρήσας· τῆς φυσικῆς μὲν οὐχ ἥδε οὐ πᾶσα· μᾶλλον δὲ διαλεκτικῆς ἡ σοφιστική· τὰ συμβεβηκότα μόνα εἰσὶ τοῖς οὖσιν· ὁ δὲ περὶ τὸ ὂν αὐτὸ καθόσον ὄν ἐστιν· ὡς τε λείπεται τὸν φιλόσοφον καθόσον φιλόσοφόν ἐστιν, εἶναι περὶ τὰ λεχθέντα θεωρητικόν· ἐπεὶ δέ, τὸ ὂν ἁπλῶς καθ' ἕν τι καὶ κοινὸν λέγεται πολλαχῶς λεχθέν, μόνον, καὶ τὰς ἐναντίας τούτων εἰσὶ τὰς πρώτας μὲν ἀντιθέσεις ἡ διαφορά· τοῦτο δὲ ποιοῦντος ἀναγκαῖον· τὸ δὲ ποιοῦν, μίαν τὸν ἀριθμὸν εἶναι, διαλύοι τὴν ἡ καὶ πᾶρχὰς ἀπορίας λεχθεῖσα· λέγω δ' ἐνίοις διηπορεῖτο, πῶς ἔστιν, πολλῶν διαφόρων ὄντων τῷ γένει, μίαν τινὰ ἐπιστήμην· ἐπεὶ δὲ ὁ μαθηματικὸς χρῆται τοῖς κοινοῖς οἷς ἐδύνατο, καὶ τὰς τούτων ἀρχὰς ἀνεῖ ἡ θεωρῆσαι, τῆς πρώτης φιλοσοφίας· ὅτι γὰρ ἀπὸ τῶν ἴσων ἀφαιρεθέντων ἴσα τὰ λοιπὰ μόνον, κοινὸν μόνον ὅσον ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων ἡ μαθηματικὴ δὲ πολλαβοῦσα ὡρίσατό τι μέρος τῆς οἰκείας ὕλης, περὶ τοῦτο τὴν θεωρίαν ποιεῖται οἷον ὡρισμένας γραμμὰς ἢ γωνίας ἢ ἀριθμούς, ἢ τῶν λοιπῶν τι πρώτων· οὐχ ἥδε δὲ πᾶσα· ἀλλ' ἡ συνεχὲς αὐτῶν ἑκάστου ἢ ἐφ' ἓν ἢ δύο· ἢ τρία· ἡ δὲ φιλοσοφία περὶ τὸ ἓν μέθοδος, ἢ τούτων ἑκάστου· τί συμβέβηκεν οὐσικοπεῖ· περὶ τὸ ὂν δὲ ἢ ὄν, τὸ τοιούτων ἕκαστον θεωρεῖ· τὸν

αὐτὴν δὲ ἔχει τρόπον καὶ περὶ τὴν φυσικὴν ὡς ἡμῖν τῇ μαθηματικῇ· τὸ συμβεβηκὸς γὰρ ἡ φυσικὴ καὶ τὰς ἀρχὰς θεωρεῖ τοῦ ὄντος μὴ κινούμενα καὶ οὐχ ἧ ὄντα· τῶν δὲ πρώτων εἰρημένων ἡμῖν τούτων εἶναι καθόσον οὐ τὰ τοιαῦτα κεῖται ἀόριστον· ἀλλ' ἔχει τι πρόσωπον· διὸ καὶ ταύτην τὴν μαθηματικὴν ἡμῖν μέρος φιλοσοφίας εἶναι θετέον· ὅτι δέ τινες ἐν τοῖς οὖσιν ἀρχαὶ καὶ αἴτια δεῖ φιλοσοφεῖν· τῶν αὐτῶν δὲ ἀναγκαῖον ἀεὶ τρεῖς εἶναι· λέγω δ' ἀληθῆ φῦναι· οἷον ὅτι ἀνάγκη δέχεται ἢ τὸ αὐτὸ καθεῖναι τὸν αὐτὸν χρόνον εἶναι καὶ μὴ εἶναι· καὶ ἄλλα τὰ τοῦτον τὸν τρόπον· καὶ περὶ τῶν τοιούτων ἃ φαμὲν ἀνάγκη ἀπόδειξις· πρὸς τοῦτο δὲ ἔστιν ἡ γὰρ ὅτι ἐκ τοιούτων ἀρχῶν αὐτῶν τοῦτον τὸν τρόπον ἔχουσαν ἀξίωμα γὰρ τοῦτο τοιοῦτον· ἃ δεῖ δέ τι εἶναι ἢ μὴ εἶναι· πρὸς τοῦτο λέγουσι τὰς αὐτικειμένας φάσεις ἀληθεύεσθαι τῷ αὐτῷ· τοῦτο δὴ μέλλοντας ἀλλήλοις λόγου κοινωνήσειν· δεῖ τι σημαίνειν αὐτῶν· μηδὲν γὰρ μόνον αὐτὸ προσχρεῖν πρὸς τὸν φάσκοντα εἶνα

ἢ πολλὰ ἀληθεύειν, ἢ οὐκ αὖ τόν· ὥστε καὶ ἴσον φάσκων εἶναι τὸν αὐτὸν ἀληθεύσει· τὰς γὰρ ἀντικειμένας ὁμοίως ἀληθεύει· συμβαίνει τοίνυν τὸν αὐτὸν αὖ τὸν αὖτον εἶναι καὶ ἴσον καὶ ἄλλων τοιούτων· ἀπόδειξις μὲν οὖν ἡ δεμία τούτων ἐστὶν ἁπλῶς· πρὸς μὲν τοιγὰρ τοῦτο τὸ θέμενον ἀπόδειξις τὰχ' ἂν τις εἴη καὶ αὐτὸν τὸν ἡρακλείτου ἂν τὸν ἐρωτήσας τὸν ξένον ὡς ἀναγκάσειεν ὁμολογεῖν μηδέποτε τὰς ἀντικειμένας φάσεις ἅμα τὸν εἶναι καὶ τὸν αὐτὸν ἀληθεύεσθαι· νῦν δὲ οὐσῶν εἰσέαν τοῦ τί ποτε λέγειν, τοῦτο ἔλαβε τὴν δόξαν· ὅλως δὲ τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτοῦ ὅτι μὲν ἀληθὲς, οὐδὲν αὐτὸ τοῦτο ἀληθὲς εἶναι· λέγω δὲ τὸ ἐν δέχεσθαι τὸ αὐτὸ καθ' ἓν καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον εἶναί τε καὶ μὴ ἔστιν, καθάπερ καὶ ἡρακλείτου αὐτοῦ, οὐδὲν μᾶλλον ἡ κατάφασις ἢ ἀπόφασις ἀληθεύεται τὸν αὐτὸν ξένον ἅμα τοῦτον καὶ μὴ τοῦτον καὶ τοῦτον μὲν πλεῖόν που, καθάπερ μιᾶς τινος καταφάσεως οὔσης· οὐδὲν μᾶλλον ἡ ἀπόφασις ἢ τὸ ὅλον ἐν κατάφασιν τιθέμενον ἀληθὲς ἔσεσθαι· εἰ τοίνυν μηθὲν ὄντα ἀληθὲς κατάφησαι, κἂν αὐτὸ τοῦτο ψεῦδος εἶναι τὸ φάναι μηδὲν εἶναι ἀληθὲς κατάφασιν ὑπάρχειν· εἰ δ' ὄντί τι, λύοιτ' ἂν τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτῶν τοιοῦτον ὡς ἅμα πάντων ἀληθῶν ὄντων τὰ δι' ἀλλήλων ἀναιρούντων τὰ δι' ἀλλήλων. περὶ μὲν οὖν τῶν εἰρημένων ἐστὶ καὶ τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ περὶ τοῦ γόρου καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἔφη· πάντων εἶναι χρημάτων μέτρον τὸν ἄνθρωπον· ἐγὼ μὲν οὖν ἄλλως λέγων, ἢ τὸ δοκοῦν ἑκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναι φαμέν ποτε· τούτου δὲ γενομένου καὶ τὸ συμβαίνειν ἤδη εἶναι καὶ μὴ εἶναι καὶ κακὸν καὶ ἀγαθὸν εἶναι καὶ τἆλλα τὰ κατὰ τοῦτον ἀεὶ τὰ ἐναντία φάσεις λεγόμενα, διὰ τὸ πολλάκις τοῖς μὲν φαίνεσθαι τὸ δεῖνα καλὸν, τοῖς δὲ τοὐναντίον· μέγα δὲ εἶναι τὸ φαινόμενον ἑκάστῳ· λύοιτο δ' ἂν οὕτω καὶ ἡ ἀπορία εἰ καθ' ἑκάστην ἡμῶν ἐνέργειαν ἡ ἀρχὴ τῆς πολιτείας τοῦτ' εἴη, ἔοικε δὲ ἔνιοις μὲν ἐκ τῆς τῶν φυσιολόγων δόξης γεγονέναι· τοῖς δὲ καὶ τοῖς μὴ ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἅπαντας ὑπολαμβάνουσι· ἀλλὰ τοῖς μὲν μηδὲν μᾶλλον φαίνεσθαι, τοῖς δὲ, τοὐναντίον· τὸ γὰρ μηδὲν ἐκ μηδενὸς γίνεσθαι, πάντως ἐξ ὄντος, χρόνου δὲ πάντων ὄντι κοινὸν δόγμα τῶν περὶ φύσεως

ως· ἐπεὶ δ' ἔνι γλυκὺ πικρὸν ὑγρὸν ξηρὸν λευκὸν μέλαν μικρὸν μέγα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ ἐκ μὲν τοῦ γλυκέος πικρὸν εἶναι καὶ ἐκ τοῦ πικροῦ γλυκὺ καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύτως ἕκαστον ἐκ τοῦ ἐναντίου τοῦ αὑτοῦ καὶ ἐκείνου· εἰ μὴ ὑπάρχει μηδὲν ἐκ τοῦ αὐτοῦ τὸ αὐτὸ εἶναι λευκὸν καὶ μέλαν ἢ ἄλλο τῶν τοιούτων ἐναντίων· εἰρήκαμεν γὰρ ἐν τοῖς φυσικοῖς, ὅτι ἐκ τοῦ μὴ ὄντος πάντα γίνεται πλὴν ἀντιφάσεως καὶ ἐναντίωσις ἐστὶ τῶν ὄντων. ἔτι δὲ ἐπὶ πλείω τὰ ἐναντία τῶν ἀντιφάσεων· ἐν ἐκείνοις γὰρ οὐδὲν μεταξύ, ἐν δὲ τούτοις ἐνίοτε τὸ μεταξύ· ἔστω γὰρ τὸ μὲν ἀγαθὸν τὸ δὲ μὴ ἀγαθόν, τὸ δὲ μὴ λευκὸν ἀνάγκη μὲν ἀγαθὸν ἢ μὴ ἀγαθὸν εἶναι, λευκὸν δὲ οὐκ ἀνάγκη ἢ μὴ λευκὸν εἶναι· ἔστι γάρ τι καὶ μεταξύ· ἐν οἷς γὰρ ἡ ἀντίφασις ἐστὶ μόνον, ἐκεῖ ἀνάγκη τὸ μὲν εἶναι τὸ δὲ μὴ εἶναι· ἐν οἷς δὲ καὶ τὰ ἐναντία, οὐκ ἀνάγκη· ἀλλ' ἔστιν ἃ καὶ ἐνδέχεται μηδέτερα ὑπάρχειν· ἢ ἐὰν μᾶλλον ὑπάρχῃ θάτερον, οὐ πάντως ἐστὶν ἐναντίον· ἀλλ' ἐὰν ἐναντίον ᾖ, ἀνάγκη μᾶλλον ὑπάρχειν θάτερον· ἐν οἷς γὰρ ἐνδέχεται μηδέτερα ὑπάρχειν, ἐκεῖ ἐνδέχεται καὶ ἀμφότερα ὑπάρχειν· ἐν οἷς δὲ ἀμφότερα ἐνδέχεται ὑπάρχειν, ἐκεῖ οὐκ ἀνάγκη θάτερον ὑπάρχειν· ἐν οἷς δὲ μηδέτερα ἐνδέχεται ὑπάρχειν, ἐκεῖ ἀνάγκη θάτερον

τὰς αὐτοφάσεις· τοῦ τοίνυν τὴν γρῆν ἐκ τοῦ τὸ πρόσωπον ἐπιφέρειν μὴ μένειν ἐπὶ τοσοῦτον, διὰ τὸ εἶναι τὴν ξάνθην χιόνα οὐ τὴν κεῖνα· ἡδονὴ οἰκεία κατὰ τὸ πρῶτον· τοῦτο γὰρ τῆς σωζομένης φύσεως· τὸ δὲ πρόσωπον τῆς ἀορίστου· Ἔτι διὰ τί πρὸς τοῦτον τοῖς ἀξιοῦσι τὸν λόγον πρόσωπον προσωνύμως καθάπερ πρὸς φέρον; Τί δὲ μᾶλλον ῥητὸν ἐστιν· ἢ ἄρρητον· ὅσον· ὥστε τὸ δὲν ἀντὶ τοῦ χιὼν φασὶν ἢ μὴ φασὶν· νῦν δὲ ὡς ἀληθοῦς ὄντος τοῦ λόγου καὶ ὄντος τοῦ προσώπου τοῦ χθὲς ὄντος σὺ τοῦ τοῦ, πρὸς φέρον ἐστὶ λόγος· καίτοι οὐκ ἐδύνατο μὴ διαμένειν ὡσαύτως μηδὲν μιᾶς φύσεως ἐν τοῖς αἰσθητοῖς, ἀλλ' ἀεὶ ποσῶν κινήσεων ἐξεστῶν· ἔτι δεῖ μὴ ἄλλοιά μεθ' ἁπλῶς μηδέποτε διαμένοντα οἰκείως τοῖς τίθεσθαι σὸν εἰ μηδέποθ' ἡμῖν τὰ αὐτὰ φαίνεται καθάπερ τοῖς κάμνουσι· καὶ γὰρ τούτοις διὰ τὸ μὴ ὁμοίως διακεῖσθαι τὴν ἕξιν, καὶ ὁ θυμὸς αἶνος, οὐχ ὁμοίως φαίνεται τοῖς αἰσθήσεις· αὐτὰ μὴ οὖν μεταβολῆς κοινωνοῦντα τὰ αἰσθητὰ αἰσθήματα ἕτερα προσφέρεται τοῖς κάμνουσι· καὶ μὴ τὰ αὐτὰ, τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον ἐχει καὶ τῆς συμμιγοῦς μεταβολῆς εἰρημένης, ἴσως ἀναγκαῖόν ἐστιν· εἰ δὲ μὴ μεταπεσόντος, ἀλλ' οἷα αὐτοῖς διατελοῦντος ὄντος ἐν τῷ αὐτῷ μένον· πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἐκλογὴν τοῦ εἰρημένας ἀπορίας ἔχοντας, οὐξάδομεν διαλύσαι μὴ τιθέντων τὸ, ἐστὶ τούτων μηκέτι λόγον ἀπαιτοῦντων· ἔτω δὲ πᾶς λόγος, ἐστὶ πᾶσα ἀπόφασις σύνθ· μηδὲν δὲ τιθέντος, ἀναιρεῖσι τὸ διαλέγεσθαι· ὅλως λόγον· ὥστε πρὸς μὲν τοὺς τοιούτους, ἅμα ὅτε λόγος· πρὸς δὲ τοὺς διαπορουμένους, ἐκ τῶν ἀδομένων ἀπορίων, ἐξάδομεν ἅπαν τὸν διαλύοντα τὸ πρόσωπον τὴν ἀπορίαν ἐν αὐτοῖς· δῆλον δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων· ὥστε φανερὸν ἐκ τούτων, ὅτι ὀρθῶς ἔχει τὸ σὸν φάσεις, ἐπεὶ τὸ αὐτὸ μὲν καθ' ἕκαστον χρόνον ἀληθεύειν· τὸ δὲ ἐναντία διὰ τὸ λέγεσθαι ἐν διαστήμασι τὰ ἐναντία· δῆλον δὲ ἐν τῷ ἀναλύσει τὸν λόγον τὸ ἐναντίων· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ δὲν ἀντὶ τοῦ μέσον τὸ δίμοιόν τι καθ' ἕκαστον χρόνον ἐπὶ ὁσοῦν ὡσαύτως· λευκὸν δὲ ὂν τοῦ ὑπομένον, λέγοντες αὐτὸ εἶναι οὐ τὸ λευκὸν ὅτι μέλαν φυσόμεθα· συμβαίνει γὰρ εἶναι λευ-

κὸν αὐτὸ καὶ μηδέν. θάτερον γὰρ τῶν συμπεπλεγμένων ἀληθεύει
κατ' αὐτοῦ. τοῦ τοδὲ σὺν αὐτὶ φάσις τὸ πολλαχῶς. οὐτε δὴ καθ' ἕκα
κλητον ἁπλῶς λέγονται ἀληθῆ. οὐτε κατὰ μέρος ἐν γένει. εἰ δὲ μὴ.
συμβήσεται τὰν αντία τοῦ αὐτοῦ κατηγορεῖν. ὅταν γὰρ τὸ φῆ
παν ὑπάρχειν οἷον ἀριθμῷ, ὃ δὲν μᾶλλον εἶναι φήσει τὸ μὴ ἄρτιον ἢ τὸ περισ
σὸν ὁρισάμενον αὐτῶν ἀντιθέσεων. εἰ περ γὰρ πᾶν τὸ περιττὸν μὴ δυ
νάμενον μόριον, αὐτῷ ὑπάρξει. ἐν ἀπεκείμενον. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἄρτιον
ψευδεῖς ἅρα ἔσονται αἱ ἀληθεῖς τὰς φάσεις δυνατὸν εἶναι, διὰ ταῦτά τε πολλὰ τὰ
λεχθέντων αὖ δυσχερῶν καὶ διὰ τοῦτο τὸ θέσιν. ἐν ὅτι ψευδῶν μὲν οὐ
σῶν πασῶν, ἀληθοῦς δὲ τοῦ τὸ φάσκειν ἀληθοῦσαν. ἀληθῆ δὲ ψευδεῖς
εἶναι πάσας λέγειν ἀψύχειαν. πᾶσα δὲ θέσις μὴ ζητεῖται πασ' ἀρ
χὰς ἀλλὰ τὰ πρὸς ἕκαστον τὸ φαῦλον ὠθοῦσι τὸ. οἷον ἀρχὴ μὲν γυμνα
στικὴν ἐν τοῖς πᾶσιν ἑκάστη τὸ πρᾶξις. ἑκάστη δὲ τούτων, πρὸς ἃ φα
μένη τὸ χρήσασθαι τὸ πρὸς τοῦτο πρᾶγμα ἀγαθὸν ὡς ὑπάρχον ἢ ὄν.
ἀγαθὸν δέον. διὰ ταῦτα ἡ τοιαύτη ἀρχὴ καὶ ταύτας τὰς θέσεις ποιεῖται, ἔστιν θέ
σις μὴ. τὰ δὲ λεχθέντων θέσις μὴ. ἑκάστη λαβοῦσα τὸ τί ἐστιν ἢ τὸ
κάτω χρῆσθαι πειρᾶται διαμένειν καὶ τοῖς πρὸς μαλακώτερον ἢ ἀκριβέ
στερον λαμβάνουσι τὸ τί ἐστιν, αἰσθήσεως. αἰσθητὸν γὰρ
τιθέμενοι. διὸ καὶ ἀλόγοις ἐκ τοιούτων ἐπαγωγῆς. ὅτι τῆς οὐσί
ας ἐν τοῦτο ἐστιν, ὃ κατὰ μὲν ἀπόδειξις. ἐπεὶ δέ ἐστι τίσι καὶ ἐξ ὑποθέ
σεως, δῆλον ὅτι καὶ πρακτικῆς ἑτέρας ἐστὶ θεωρητικὴ ἐστὶν. θεωρητικὴ μὲν
γὰρ τῶν ὄντων. ἐστὶ δὲ τῶν γιγνομένων καὶ κινήσεως ἡ ἀρχή. ἐν οὖν τὸ
σὸν εἴτε τέχνης τὶς, εἴτε δύναμίς τις. ὁμοίως δὲ καὶ τῆς πρακ
τικῆς, ἐν τῇ πρακτῇ. μᾶλλον δὲ νῦν ἐπὶ τῶν πράξεων καὶ μήσεως, ἢ δὲ
τοῦ φυσικοῦ περὶ τὰ ἔχοντα ἐν ἑαυτοῖς κινήσεως ἀρχήν ἐστιν. ὅτι
μὲν τοίνυν ἔστι πρακτικὴ οὐ τις θεωρητικὴ, φανερὸν θεωρητικὴ, ἀ
ναγκαῖον εἶναι τὴν φυσικὴν ἐπιστήμην, δῆλον ἐκ τούτων. εἰσὶ γάρ τι
τοῦτων τὸ μὲν ἀναγκαῖον πάντα ἐν αὐτοῖς. ἐπεὶ δὲ τὸ τί ἐστιν ἀναγκαῖον ἐ
κάστῃ, πῶς ἔστι ἐπιστήμην εἰδέναι, ἐν τούτῳ χρὴ ἀρχὴν, δεῖ μὴ λανθάνειν
πῶς ὁριστέον τῶν φυσικῶν ἐν ἐστὶ οὐσίας λόγος ἐστὶ πότερον

ὡς

ὡς τὸ σιμὸν, ἢ μᾶλλον ὡς τὸ κοῖλον· φύσεως δὲ ὁμοῦ καὶ σώματος λόγος μετὰ τῆς ὕλης λεγόμενος τοῦ πράγματος τοῦ ὀδόντος, χωρὶς τῆς ὕλης· ἢ δὲ σιμότης, χωρὶς γίγνεται· διὸ καὶ ὁλόσαρκα μετὰ ταύτης θεωρεῖται· τὸ σιμὸν γὰρ ἄνευ κοίλης φανερὸν ὅτι σαρκός ἐστιν ὀφθαλμὸς ἔστι λοιπὸν μόριον μετὰ ὕλης ἀεὶ τὸ μὲν λόγον ἀπροσδιόριστον· ἐπεὶ δ' ἔστι τὶ σὺ ἐπιστήμη τοῦτο τοσόνδε χωρὶς, σκεπτέον, πότερόν ποτε τῇ φυσικῇ αὐτὴν θετέον ἢ ἄλλῃ τινί· ἢ μᾶλλον ἑτέραν· ἢ μὲν γὰρ φυσικὴ περὶ τῶν οὐσιῶν ἐστὶν ἐκείνων αἳ χωριστὰς μὲν οὐκ ἔχουσι τὰς ὑποστάσεις, ἐν ὕλαις δέ εἰσιν· ἡ δὲ μαθηματικὴ θεωρητικὴ μέν ἐστι περὶ μένουσαί τινες ἀκίνητοι οὐσίαι καὶ τὴν αἰσθητὴν χωριστάς· περὶ τὸ χωριστὸν μὲν ἆρα οὐκ ἀκίνητον ἑτέραν τούτων ἀμφοτέρων τὴν ὑποστήσεται τις· εἰ πᾶν μὲν ἀρχὴ τί ἐστὶν οὐσία τοιαύτην λέγω δὲ χωριστὴν καὶ ἀκίνητον, ὅπερ πειράσεται δεικνύναι· εἰ δέ τις τοιαύτην φύσιν ἔστιν, ἐν ταύταις ἂν εἴη που καὶ τὸ θεῖον καὶ αὕτη ἂν εἴη πρώτη καὶ κυριωτάτη ἀρχή· δῆλον οὖν ὅτι τρία ἂν εἴη θεωρητικά, ἐπιστήμη ἐστὶ φυσικὴ μαθηματικὴ θεολογικὴ· βέλτιστον μὲν οὖν τὸ θεωρητικὴν ἐπιστήμην εἶναι· τούτων δὲ αὖ τὴν τελευταίαν λεχθεῖσαν περὶ τὸ τιμιώτατον γὰρ δεῖ τὸ ὄντων βελτίωνος ἕκαστον λέγεσθαι καὶ τὸ οἰκεῖον ἐπιστητόν· ἀπορήσειε δ' ἄν τις πότερον τὸν τοῦτο δὴ τὸν τοσόνδε ἐπιστήμιον καθόλου εἶναι, ἢ οὔ· τῶν δὲ μαθηματικῶν ἑκάστη, περὶ ἑνός τινος ἀφωρισμένου ἐστὶν ἡ δὲ καθόλου, κοινὴ περὶ πάντων· εἰ μὴ οὖν αἱ φυσικαὶ οὐσίαι πρῶται τῶν ὄντων εἰσὶν αἱ φυσικὴ πρώτη ἂν εἴη ἐπιστήμη· εἰσὶ δὲ τινες φύσεις οὐσιῶν ἀκίνητος, ἑτέραν ἀνάγκη ταύτης εἶναι καὶ προτέραν τῆς φυσικῆς καὶ καθόλου προτέραν· ἐπεὶ δὲ τὸ καθόλου οὕτω λεγόμενον ἐπὶ πλεῖστον ἂν εἴη κατὰ συμβεβηκὸς εἶναι λεγόμενον· σκεπτέον πρῶτον περὶ τοῦτο ὅπως ἔστι· ὅτι μὴ οὖν ἁπλῆ ἐστὶν ἡ τῶν μαθηματικῶν ἐπιστήμη καὶ μία τῶν γεωμετρουμένων καὶ λογιστικῶν δῆλον ἐκ τοῦ περὶ τὸ συμβεβηκὸς· δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἡ οἰκοδομικὴ σκοπεῖ τὸ συμβεβηκὸς τοῖς τῆς οἰκίας χρησαμένοις οἷον εἰ λευκὸν ἢ τὸ ἐναντίον οἰκήσουσιν, ἢ θυμικὴν, ἢ ὅτι σκυτοτομική, ἢ ὅτι ὀψοποιητική· τὸ δὲ καθ' αὑτὸν τὴν ἰδίαν ἑκάστου τούτων σκοπεῖ τὴν ἐπιστήμην μόνον

νον. τοῦτο δέ ἐστι τὸ οἰκεῖον τέλος. ὁ δὲ μὴ μουσικὸς ἢ γραμματικὸν οὐδὲν τὸ ὄντα μουσικόν, ὅτι μὴ ὁμωνύμως γραμματικός, ἅμα ἕξεσι τὰ ἀμφότερα, πρότερον ἀκούων· οὐδὲ μὴ ἀεὶ οὐ ὄντι ἐπίσταιτο τὸ τῷ μὴ μουσικὸς ἐπίσταιτο γραμματικός. τοῦτο δὲ ὁ δεμία ζητεῖ τὸ ὁμολογουμένως ἐστὶν ἐπιστήμων, πλὴν ἡ σοφιστική· διὰ τὸ συμβεβηκὸς αὐτὴν μόνην πραγματεύεται. διὸ πλάττει καλῶς εἰρηκέναι φάσκοντα τὸν σοφιστὴν περὶ τὸ μὴ ὄν διατρίβειν. ὅτι δ' οὐδὲν δεῖ χόλυμον ὄντι εἶναι τοῦ συμβεβηκότος ἐστὶν ἐπιστήμων, φανερὸν ἔσται πειραθεῖσιν ἰδεῖν, τί ποτέ ἐστὶ τὸ συμβεβηκός. ὧν τὸ μὲν εἶναι τὸ μὲν, ἀεὶ καὶ ἐξ ἀνάγκης. ἀνάγκης δ' οὔσης, οὐ κατὰ τὸ ἀναγκαῖον λεγομένης, ἀλλ' ἣν χώμεθα ἐν τοῖς κατὰ τὰς ἀποδείξεις. τὸ δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τὸ δ' οὐθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, οὔτε ἀεὶ καὶ ἐξ ἀνάγκης ἀλλ' ὅπως ἔτυχεν. οἷον ἐπὶ κυνὶ χόλυμον εἶναι ψύχος, ἀλλὰ τοῦτο, οὐθ' ὡς ἀεὶ ἐξ ἀνάγκης, οὔτε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γίνεται· συμβαίνει δέ ποτε. ὅτι δὲ τὸ συμβεβηκὸς οὐ γίνεται μὲν οὐκ ἀεὶ οὐδὲ ἐξ ἀνάγκης· οὐδ' ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· τί μέν ἐστι τὸ συμβεβηκὸς εἴρηται· διότι δυνατόν ἐστιν ἐπιστήμην τοῦτοι οὐ τοῦ δῆλον· ἐπιστήμη μὲν πᾶσα τοῦ ἀεὶ ὄντος, ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· τὸ δὲ συμβεβηκὸς οὐδετέρως τούτων ἐστίν· ὅτι δὲ τοῦ καθ' αὐτὸ συμβεβηκότος ὄντος, ἀκίνητοι αἱ τῶν αἰτίων ἀρχαὶ τοιαῦται, οἵαι περ τοῦ καθ' αὐτὸ ὄντος δῆλον. ἔσται δ' ἅπαντα ἐξ ἀνάγκης. εἰ δὲ τόδε μέν ἐστιν, τοῦδ' ὄντος· τόδε δὲ τοῦδε· τοῦτο δὲ μὴ ὡς ἔτυχεν, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης· ἐξ ἀνάγκης ἔσται καὶ τὸ τοῦτο αἴτιον· ἕως τοῦ λεγομένου τελευταίου αἴτιου τοῦτο δῆλον κατὰ συμβεβηκός· ὥστε ἐξ ἀνάγκης ἅπαντα ἔσται. εἰ δὲ ὁ τέρως ἔτυχε, τοῦτ' ἐν δέχεσθαι καὶ γίνεσθαι, καὶ μὴ πάντα τελῶς ἐκ τοῦ γινομένου ἀναιρεῖται. καὶ μὴν οὐδὲ, ἀλλὰ καὶ γινόμενον τοῦτο ὑπετίθη ταῦτα συμβήσεσθαι. ὧν δὲ τὸ ἐξ ἀνάγκης γενήσεται· εἰ γὰρ ἄνευον, ἐκλείψει γενήσεται· οὐ τὸ δὲ γενήσεται, τοῦ τοδὶ ἕνεκα τοῦτο καὶ τοῦ τοῦτο ἄλλο. καὶ τοῦτο δὴ τὸ μέχρι ἀπείρου ἢ ὡρισμένου χρόνου τοῦτο ἀπὸ τοῦ νῦν μέχρις ἄνευον ἀφωρισμένου χρόνου, ἥξει πρὸς τὸ ὑπάρχον· ὥστε δῆλον

τοῦτο

τοῦ τί ἐστὶν, ἅπαν τὸ ξ ἀνάγκης τὰ μετὰ τοῦ τὸ γένηται. ὥστε πάντα τὰ ἐξ ἀνάγκης γίνεσθαι· τὸ δὲ ὡς ἀληθῶς ὂν, ἢ μὴ κατὰ συμβεβηκός, τὸ μὴ ὄντι ἐν συμπλοκῇ τῆς διανοίας ἢ πάθος ἐν ταύτῃ. δὲ ὂν εἰ μὴ τὸ οὕτως ὄν, οὐδὲ ἡ τοῦ ταὐτὸ ἀρχή· ὥστε εἰδὴ τὸ ἐξ ὧν καὶ χωριστόν· τόδε τι καὶ ἀναγκαῖον· ἀλλὰ ὁρισμὸν λέγω ἢ τὸ καθ', ὡς ἐπίπαν ὂν συμβεβηκός· ῥᾴων τοιγὰρ δὴ δεῖξαι τὰ ἀόριστα τὰ αἴτια. τὸ δὲ οὗ ἕνεκα τοῦ, ἐν τοῖς φύσει γινομένοις ἢ ἀπὸ διανοίας ὄντι· τύχη δέ ἐστιν, ὁ τούτων τι ῥύτων γίνεται κατὰ συμβεβηκός· ὥσπερ γὰρ καὶ ὄν ὄντι, τὸ μὴ καθ' αὑτό· τὸ δὲ, καὶ τὸ συμβεβηκός, οὕτως καὶ αἴτιον· ἡ τύχη δεῖται ὁρισμὸν κατὰ συμβεβηκός, ἐν τοῖς κατὰ προαίρεσιν τοῦ ἕνεκά του γινομένοις· διὸ ὡς εἰκὸς τὴν τύχη καὶ διανοίᾳ· προαίρεσις γὰρ, ἄνευ διανοίας· τὰ δεῖται ἀόριστα, ἀφ' ὧν ἂν γένοιτο τὸ ἀπὸ τύχης· διὸ, ἀδήλοις ἄνθρωπίνῳ λογισμῷ καὶ αἴτιον κατὰ συμβεβηκός· ἀπλῶς δὲ οὐδενὸς ἀγαθοῦ τύχη, κακὴ, ὅταν ἀγαθὸν ἢ φαῦλον ἀποβῇ· ἀτυχίαι δὲ δυστυχίαι ὡς περὶ μέγεθος τούτων· ἐπεὶ δ' οὐδὲν κατὰ συμβεβηκὸς πρότερον τῶν καθ' αὑτό, δῆλον ὅτι οὐδὲ τύχης ἡ καὶ τὸ αὐτόματον τοῦ οὐρανοῦ, πρότερον ἂν εἴη τῶν φύσει· ὅτι δὲ τὸ μὲν, ἐνεργείᾳ μόνον· τὸ δὲ, δυνάμει· τὸ μὲν, ἐνέργεια· τὸ δὲ, δύναμις· τὸ μὲν οὖν· τὸ δὲ τοσόν· τὸ δὲ τοιοῦτον· καὶ ὅτι ἡ κίνησις ἐστὶν ἀεὶ τὰ πράγματα· μεταβάλλοντα εἰ κατὰ τὰς τοῦ ὀργανικὰ καὶ τῆς ἐλίας· κοινὸν δὲ τούτων τὸ δεῖν ὅτι· οὐδὲν ἐν μιᾷ κατηγορίᾳ· ἕκαστον δὲ, ἀχώριστον ὑπάρχει πᾶσιν· οἷον, τόδε τι· τὸ μὲν, γὰρ μορφὴ αὐτοῦ· τὸ δὲ στέρησις· καὶ κατὰ τὸ ποιόν· τὸ μὲν λευκὸν, τὸ δὲ, μέλαν· καὶ κατὰ τὸ ποσὸν, τὸ μὲν τέλειον, τὸ δ', ἀτελές· καὶ κατὰ φοράν· τὸ μὲν ἄνω, τὸ δὲ κάτω· ἢ τὸ μὲν κοῦφον· τὸ δὲ, βαρύ· ὥστε κατὰ κινήσεως καὶ μεταβολῆς, τοσαῦτ' εἴδη, ὅσα περ τὰ ὄντα· διῃρημένου δὲ καθ' ἕκαστον γένος, τὸ μὲν δυνάμει· τὸ δὲ ἐντελεχείᾳ, τοῦτο τὸ δυνάμει ἢ τοιοῦτον ὄντος, ἐνέργειαν, λέγω κίνησιν· ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγομεν, ἐνθένδε δῆλον· ὅταν γὰρ οἰκοδομικὸν ᾖ τοιοῦτον, οὐ τὸ λέγομεν εἶναι ἐνέργειαν· ἢ οἰκοδομεῖται· καὶ ὅτι τοῦ τὸ οἰκοδόμησις ἐστὶ

μάθησις· ἀπάτη ωσις· ἡ κύλισις· βάδισις· ἅλσις· γήρανσις· ἄδρω
σις συμβαίνῃ δὲ κινεῖσθαι ὅταν ἡ ἐντελέχεια αὐτή· ἡ δ' ὅτι πρό-
τερον θεωρητέον ἢ τὸ δυνάμει ὄντι ἐντελέχεια, ὅταν ἐντελεχείᾳ ὂν
ἐνεργῇ, ἢ αὐτὸ ἢ ἄλλο ἢ κινητὸν, κίνησίς ἐστι· λέγω δὲ τὸ ἢ, ὡδὶ· ὅτι ὁ
χαλκὸς δυνάμει ἀνδριάς· ἀλλ' ὅμως οὐχὶ τὸ χαλκὸς ἐντελέχεια.
ἡ χαλκὸς κίνησίς ἐστιν· ἀλλ' ταυτὸ χαλκῷ εἶναι καὶ δυνάμει τινὶ
ἐπεὶ εἰ ταυτὸ ἦν ἁπλῶς, καὶ τῷ λόγῳ ἦν ἂν· ἡ λοιπὸν χαλκὸς ἐντελεχείᾳ
κίνησίς τις· δῆλον δὲ καὶ τοῖς ἐπὶ μέρους λαμβάνουσι· λέγω δὲ οἷον
ὑπαίθριον, ἢ δυνάμει ἄνθρωπος, οὐ ταυτὸν ἐστίν· εἰ γὰρ ἦν ἂν τὸ ὑπαίθριον
καὶ τὸ ἄνθρωπος, ταυτὸν ἦν ἂν· τὸ δὲ μὴ ὑπαίθριον εἶναι νοσοῦν, εἰθὺς γὰρ τῆς εἰ
θισμένης ταυτὸ εἶναι· ἐπεὶ οὐκ ἀνάγκη οὕτως ὡς ἔτυχε χωρὶς ταυτὸ λαμβάνειν
τὸν, ἢ τὸ δυνατὸν ἢ δυνατὸν ἐντελεχείᾳ κίνησίς ἐστιν· ὅτι μὲν γὰρ ἔστιν αὕτη, ἢ ὅτι συμβαίνῃ τότε κινεῖσθαι, ὅταν ἡ ἐντελέ-
χεια ἡ αὐτή, ἢ πρότερον οὐθὲν ὕστερον, δῆλον· ἐνδέχεται γὰρ ἕκα-
στον, ὁτὲ μὲν ἐνεργεῖν ὁτὲ δὲ μή· οἷον, τὸ οἰκοδομητὸν ἢ οἰκο-
δομητόν· καὶ ἡ τοῦ οἰκοδομητοῦ ἐνέργεια ἡ οἰκοδομητόν, οἰκοδό
μησίς ἐστιν· ἢ δὲ τοῦτό ἐστιν ἡ οἰκοδόμησις, ἡ ἐνέργεια ἡ οἰκία· ἀλλ'
ὅταν ἡ οἰκία ἢ οὐκέτι οἰκοδομητὸν ἔσται· οἰκοδομεῖται δὲ τὸ οἰκοδο
μητόν· ἀνάγκη ἄρα οἰκοδόμησιν τὴν ἐνέργειαν εἶναι· ἡ δ' οἰκοδόμη
σις, κίνησίς τις· ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κινήσεων· ὅτι μὲν οὖν καλῶς
εἴρηται, δῆλον ἐξ ὧν οἱ ἄλλοι λέγουσι περὶ αὐτῆς, ἡδέως τε μὴ ἐᾶν εἶναι
διορίσασι ἄλλως αὐτὴν· ὅτι γὰρ ἐνδέχεται γίνεσθαι τὰ μὴ ὄντα
αὐτήν· δῆλον δὲ ἐξ ὧν λέγουσιν· οἱ μὲν γὰρ ἑτερότητα καὶ ἀνισότητα
καὶ τὸ μὴ ὂν· ὧν ὄντων ἀνάγκη κινεῖσθαι· ἀλλ' οὐδὲ μεταβολὴ οὐτε ἐστὶ
ταῦτα οὔτε κινήσεις τῶν μᾶλλον ἢ τῶν ἄλλων ἀντικειμένων· αἴτιον δὲ τοῦ
εἰς ταῦτα τιθέναι, ὅτι ἀόριστόν τι καὶ εἶναι ἡ κίνησις· τῆς δὲ τέ-
ρας συστοιχίας αἱ ἀρχαὶ διὰ τὸ στερητικὰς εἶναι ἀόριστοι, ὅτι γὰρ
τόδε, οὔτε τοιόνδε· οὐδὲ μία αὐτῶν· οὔτε τῶν λοιπῶν κατηγο-
ριῶν· τοῦ δὲ κινεῖν ἀόριστον εἶναι τὴν κίνησιν, αἴτιον, ὅτι
οὔτε δύναμιν τῶν ὄντων, οὔτε ἐνέργειάν ἐστι τιθέναι αὐτὴν

οὔτε

ἄτοπον γὰρ τὸ δύναμιν ποσὸν εἶναι, κινεῖται ἐξ ἀνάγκης, οὔτε τὸ ἐνέργειά ποσόν· οὐ γὰρ κίνησις ἐνέργειά μέν ἐστιν δοκεῖ τις, ἀτελὴς δέ· αἴτιον δ' ὅτι ἀτελές, τὸ δύναται ἃ ἔστιν ἐνέργεια· διὰ τοῦτο χαλεπὸν αὐτὴν λαμβάνειν τί ἐστιν· ἢ γὰρ εἰς στέρησιν ἀνάγκη θεῖναι, ἢ εἰς δύναμιν ἢ εἰς ἐνέργειαν ἁπλῶς· τούτων δ' οὐδὲν φαίνεται ἐνδεχόμενον· ὡς τὸ λείπειν τὸ λεχθὲν εἶναι μὴ ἐνέργειαν, ἀλλὰ μὴ ἐνέργειάν τινα εἶναι· μὴ χαλεπόν· ἐνδέχεται γὰρ οὕτω δοθὲν μὴ κίνησιν εἶναι τῶν κινητῶν δηλονότι· ἀντιλέγειαι γὰρ ἐστὶ τὸ κινητικὸν ἢ τοῦ κινητικοῦ ἐνέργειαν, ἀλλ' οὐκ ἀμφοῖν· κινητικὸν μὲν γάρ ἐστι τὸ δύναμιν ἔχειν· ἔστιν ἐνέργειαν τοῦ κινητοῦ· ὥστε δοκεῖ μία ἀμφοῖν ἐνέργεια εἶναι ὥσπερ τὸ αὐτὸ διάστημα ἡ πρὸς δύο· καὶ δύο πρὸς ἕν· καὶ τὸ αὐξητικὸν καὶ τὸ φθίσεως· ἀλλὰ τὸ εἶναι οὐχ ἓν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ κινουμένου καὶ κινητοῦ· τὸ δ' ἄπειρον, ἢ τὸ δύναμιν τοῦ μὴ διελθεῖν τῷ μὴ διαφυκέναι δι' ἐνός, καθάπερ ἡ φωνὴ ἀόρατος, ἢ τὸ δι' ἔξοδον ἔχον ἀτελευτήτου· ἢ ὁ μόλις, ἢ ὃ πέφυκὸς ἔχειν, μὴ ἔχει ἔξοδον ἢ πέρας· ἔτι προσθέσει ἢ ἀφαιρέσει ἢ ἀμφοτέρως· χωριστὸν μὲν δὴ αὐτὸ τί ὂν αἰσθητὸν ἢ οἷόν τε εἶναι· εἰ γὰρ μήτε μεγέθους ἐστὶ μήτε πλήθους, οὐσία δὲ τὸ ἄπειρον, ἀμερὲς μὴ συμβεβηκός, ἀδιαίρετον ἔσται· τὸ δὲ διαιρετὸν ἢ μέγεθος ἢ πολλαπλοῦν· εἰ δὲ ἀδιαίρετον, οὐκ ἄπειρον· εἰ μὴ καθάπερ ἡ φωνὴ ἀόρατος· ἀλλ' οὐχ οὕτω λέγουσιν, οὐδ' ἡμεῖς ζητοῦμεν· αὖ πῶς ἀδιέξοδον· ἔτι πῶς ἐνδέχεται καθαυτὸ εἶναι ἄπειρον, εἰ μὴ εἴη ἀριθμὸς καὶ μέγεθος, ὧν θάτερον τὸ ἄπειρον· ἔτι εἰ κατὰ συμβεβηκός, οὐκ ἂν εἴησαν ἐν τοῖς οὖσιν ἄπειρον, ὡς πρώτου δὲ τὸ ἀόρατον τῷ δι' ἀλείπτου· καίτοι ἡ φωνὴ ἀόρατος· ὅτι δ' οὐκ ἔστιν ἐνέργειά εἶναι τὸ ἄπειρον, δῆλον· ἔσται γὰρ ὅτι οὗ ἐστὶν ἄπειρον μέρος τὸ λαμβανόμενον· τῷ δὲ ἀπείρῳ εἶναι καὶ ἄπειρον, τὸ αὐτό· εἰ περὶ οὐσίαν τὸ ἄπειρον ἢ μὴ καθ' ὑποκειμένου· ὥστε ἢ ἀδιαίρετον ἢ εἰς ἀπείρους διαιρετόν, ἢ μεριστόν· πολλαχῶς δὲ λεγομένου τοῦ αὐτοῦ, ἀδύνατον ἄπειρα· ὥσπερ γὰρ μέρος ἀὴρ ἀέρος, οὕτως ἄπειρον ἀπείρου ἐστὶν οὐσία

καὶ ἀρχή· ἀ μέσον ἄρα ἢ ἀδιαίρετον· ἀλλὰ ἀδύνατον· τὸ ἄρα ἐν τε λείᾳ οὖν, ἄπειρον· τοσοῦτον γὰρ εἶναι σύστημα· καὶ τὰ συμβεβηκὸς ἄρα ὑπάρχει· ἀλλ οὕτως εἴρηται ὅτι δύναται εἶναι ἀρχὴν· ἀλλ ἐκεῖνο ᾧ συμβέβηκε τὸν ἀριθμόν· ἢ τὸ ἄρτιον· αὕτη μὲν οὖν ἡ ζήτησις καθόλου· ὅτι δ' ἔστι τοῖς αἰσθητοῖς οὐκ ὄντων, ἐνθένδε δῆλον· εἰ γὰρ σῶμα τὸ λόγῳ, τὸ ἐπιπέδοις ὡρισμένον, οὐκεῖν ἂν ἄπειρον σῶμα· οὔτε αἰσθητὸν, οὔτε νοητόν· οὔτε ἀριθμὸς, ὡς περιωρισμένος καὶ ἄπειρος· ἀριθμητὸν γὰρ ὁ ἀριθμός· ἢ τὸ ἔχον ἀριθμόν· φυσικῶς δὲ εἰκὸς τῶν δὲ δῆλον· οὔτε γὰρ σωθῆναι τὸν οἷόν τε εἶναι, οὐθ' ὅλων· σώζεται μὲν γὰρ ὅτι ὄντος σώματος, ἐπεὶ εἰ πέρας ἔχει τὸ ὅλον πλήθος τὸ στοιχεῖα· δεῖ γὰρ ἰσάζειν τὰ ἀντία· καὶ μὴ εἶναι ἓν αὐτῶν ἄπειρον· εἰ γὰρ ὁπωσοῦν λείπεται ἢ θατέρου σώματος δύναμις, φθαρήσεται ὑπὸ τοῦ ἀπείρου τὸ πεπερασμένον· ἕκαστον δὲ ἄπειρον εἶναι ἀδύνατον· σῶμα γάρ ὅτι τὸ ποσὸν ἔχον διάστασιν· ἄπειρον δέ, τὸ ἀπεράντως διεξιτὸς ὥστε τὸ ἄπειρον σῶμα ποσόν τι ὅτι ἄπειρον· ὃ δὲ ἓν δὲ ἄλλοῦν ἐνδέχεται τὸ ἄπειρον εἶναι σῶμα· ὅθεν λέγουσί τινες τὸ στοιχεῖα ὡς ἓν ὑγρὸν ὡσὶ παῦτα· οὐκ ὄντος γὰρ τοιοῦτον σῶμα παρὰ τὰ στοιχεῖα· ἅπαντα γὰρ ἐξ οὗ ὄντα γίνεται εἰς ταῦτα· φαίνεται δὲ τὸ πῦρ καὶ τἄλλα σώματα ὅδε πῦρ, ὅδε ἀήρ· ὅτι τῶν στοιχείων ὅδε· χωρὶς γὰρ τὸ ἄπειρον εἶναι τι αὐτῶν, ἀδύνατον τὸ ἅπαν· καὶ ἢ πεπερασμένον, ἢ εἶναι, ἢ γίνεσθαί τι αὐτῶν· ὥστε περὶ ἑνὸς φυσικοῦ φύσιν ἄτοπον τὸ γίνεσθαι πρὸ τὸ πῦρ· ὁμοίως λόγοις καὶ ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ· ὁ ποιοῦσι παρὰ τὰ στοιχεῖα οἱ φυσικοί· πῶν γὰρ μεταβάλλει ἐξ ἐναντίου· οἷον ἐκθερμαίνεται εἰς ψυχρόν· ἔστι τὸ αἰσθητὸν σῶμα πού, ἢ ὁμοίως τοῦ τόπου ὅλου μοίρα· οἷον, φλιπποῦς· ὡς τὸ μὲν ὁμοίως ἀκίνητον ἔσται· ἢ ἀεὶ αἰσθήσεται· τοῦτο δὲ ἀδύνατον· τί γὰρ μᾶλλον κάτω ἢ ἄνω ἢ ὁπηοῦν, οἷον εἰ βῶλος εἴη, ποῦ αὐτὴν κινηθήσεται, ἢ μενεῖ· ὁ γὰρ τόπος αὐτὸς τοῦ συγκρινομένου σώματος ἄπειρος· καθ' ἑξῆς οὖν τὸν ὅλον τόπον· ἔστω δὲ τὸ ἡ

μονὴ ἢ

μονὴ καὶ ἡ κίνησις, ἢ πᾶν τὸ χρῶ μᾶλλον οὐκ ἀκινητήσεται ἄρα· ἢ πᾶν τὸ χρῶν οὐκ ἀρχὴ σεται· εἰ δὲ τοῦτο μοιον τὸ πᾶν, ἀνόμοιοι καὶ οἱ τόποι· ἢ πρῶτον μᾶλλον οὐχὲν τὸ σῶμα τοῦ παντὸς ἀλλ' ἢ τὸ ἄπειρον· εἶτα ἢ πεπερασμένα τοῦ τα ἔσται, ἢ ἄπειρα εἶδος· ὥστε περασμένα, μᾶλλον οὖν οὐχοῖόν τε ἔσται γὰρ τοῦ μᾶλλον ἄπειρα· τοῦ δοῦ· εἰ τὸ πᾶν ἄπειρον· οἷον, πῦρ, ἢ ὕδωρ· φθορὰ δὲ τοῦ τοῦ ἐναντίοις· εἰ δὲ ἄπειρα καὶ ἁπλᾶ, καὶ οἱ τόποι ἄπειροι, καὶ ἔσται ἄπειρα τοῦ τοχεῖα· εἰδὲ ῥοῦ πᾶν δύναται τον, μὴ οἱ τόποι ὥστε πεπερασμένοι τὸ πᾶν ἀνάγκη πεπερανθαι· ὅλως δὲ δύναται τον ἄπειρ οὐ, ἐν οὐσίᾳ σῶμα· ἔστι γὰρ τοῖς σώμασιν· εἰ πᾶν σῶμα αἰσθητὸν, βαρὺ θ' ἕξει ἢ κουφότητα· ἢ γὰρ ἐπὶ τὸ μέσον, ἢ ἀπ' ὠσθήσεται· ἀδύνατον δὲ τὸ ἄπειρον, ἢ πᾶν, ἢ τοῦ μέσου· ἢ πότερον οὖν ὥστε πυθέσθαι· πῶς γὰρ δῆλος, ἢ ὡς τοῦ ἀπείρου ἔσται· τὸ μὲν κάτω, τὸ δὲ ἄνω· ἢ ἑκάτερον καὶ μέσον. ἔτι πᾶν αἰσθητὸν σῶμα ἐν τόπῳ· τόποι δὲ εἴδη ἓξ· ἀδύνατον δὲ τῷ ἀπείρῳ σώματι τοῦ τ' εἶναι· ὅλως δὲ ἀδύνατον τόπον ἄπειρ οὐ, ἐν οὐσίᾳ σῶμα ἀδύνατον· τὸ γὰρ ἐνταῦθα ποῦ· τοῦτο δὲ σημαίνει ἢ ἄνω, ἢ κάτω, ἢ πρὸς λοιποῖς τι· τούτων δὲ κατὰ πέρας τί· τὸ δὲ ἄπειρ οὐ, οὐτανυτὸν· ἐν μεγέθει καὶ κινήσει· καὶ χρόνῳ· ὡς μία τις Φύσις· ἀλλὰ τὸ ὕστερ λέγεται κατὰ τὸ πρότερ· οἷον, κίνησις κατὰ τὸ μέγεθος· ἐφ' οὗ κινεῖται· ἢ ἀλλοιοῦται, ἢ αὔξεται· χρόνος δὲ διὰ τὴν κίνησιν· μεταβάλλει δὲ τὸ μεταβάλλον, τὸ μὲν κατὰ συμβεβηκός, ὡς τὸ μουσικὸν βαδίζει· τὸ δὲ, τῷ τούτου τι μεταβάλλειν, ἁπλῶς λέγεται μεταβάλλειν· οἷον, ὅσα καὶ τὰ μέρη· ὑπάρχει γὰρ τῷ σώματι, ὅτι ὁ ὀφθαλμός· ὅτι δέ τι ὁ καθαυτὸ πρῶτον κινεῖται· καὶ τοῦτ' ὅτι τὸ καθαυτὸ κινητόν· ὅτι δέ τι καὶ ἐπὶ τοῦ κινοῦντος ὡσαύτως· κινεῖ τι· τὸ μὲν, κατὰ συμβεβηκός· τὸ δὲ, κατὰ μέρος· τὸ δὲ, καθαυτό· ὅτι δέ τι τὸ κινοῦν πρῶτον· ὅτι δέ τι τὸ κινούμενον· ἔτι ἐν ᾧ χρόνῳ ἢ ἐν ᾧ· τὰ δὲ εἴδη καὶ τὰ πάθη· ἢ ὁ τόπος εἰς ἃ κινεῖται, τὰ κινούμενα, ἃ κίνησις ἐστίν· οἷον, ἐστίν μη καὶ θερμότης· ὅτι δοῦ χὴ θερμότης κίνησις, ἀλλ' ἢ θέρμανσις· ἢ δὲ μὴ κατὰ συμβεβηκός

μεταβολὴ οὐκ ἐνδέχεται ὑπάρχειν· ἀλλ' ἢ τοῖς ἐναντίοις καὶ μεταξύ· καὶ ἐν ἀντιφάσει τούτου δὲ φανερὸν ἐκ τῆς παγωγῆς· μεταβάλλει δὲ τὸ μεταβάλλον, ἢ ἐξ ὑποκειμένου ὑποκείμενον· ἢ ἐκ μὴ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον, ἢ ἐξ ὑποκειμένου, εἰς μὴ ὑποκείμενον· λέγω δὲ ὑποκείμενον, τὸ καταφάσει δηλούμενον ὥστε ἀνάγκη τρεῖς εἶναι μεταβολάς· ἡ γὰρ ἐξ οὐχ ὑποκειμένου εἰς μὴ ὑποκείμενον, οὐκ ἔστι μεταβολή· ὅτι γὰρ ἐναντία, ὅτι ἀντίφασίς ἐστιν, ὅπου οὐκ ἀντίθεσις· ἡ μὲν οὖν οὐκ ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον, καταφάσιν, γένεσίς ἐστιν, ἡ μὲν ἁπλῶς, ἁπλῆ· ἡ δὲ τίς, τινός· ἡ δὲ ἐξ ὑποκειμένου εἰς μὴ ὑποκείμενον φθορά, ἡ μὲν ἁπλῶς, ἁπλῆ· ἡ δὲ τίς, τινός· εἰ τὸ μὴ ὂν λέγεται πολλαχῶς, καὶ μὴ τὸ κατὰ σύνθεσιν ἢ διαίρεσιν ἐνδέχεται κινεῖσθαι, μήτε τὸ κατὰ δύναμιν τὸ τῷ ἁπλῶς ὂν τι ἀντικείμενον· τὸ γὰρ μὴ λευκὸν ἢ μὴ ἀγαθόν, ὅμως ἐνδέχεται κινεῖσθαι κατὰ συμβεβηκός· εἴη γὰρ ἂν ἄνθρωπος τὸ μὴ λευκὸν· τὸ δὲ πῇ μὴ τόδε, οὐδὲ κατὰ δύναμιν· τὸ γὰρ τὸ μὴ οἰκίαν κινεῖσθαι· εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὴν γένεσιν, κίνησιν εἶναι· ἔσται γὰρ τὸ μὴ οἰκίαν· εἰ γὰρ καὶ ὅτι μάλιστα κατὰ συμβεβηκὸς ἔσται, ἀλλ' ὅμως ἀληθὲς εἰπεῖν, ὅτι ὑπάρχει τὸ μὴ ὂν, κατὰ τὴν γινομένην ἁπλῶς· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἠρεμεῖν· ταὐτὸν γὰρ ἡ στέρησις καὶ ἡ ἠρεμία· φθορὰ δὲ, γένεσις· ἐπεὶ δὲ πᾶσα κίνησις, μεταβολή τις, μεταβολαὶ δὲ ἓξ εἰσὶν αἱ εἰρημέναι· τούτων δὲ αἱ μὲν κατὰ γένεσιν καὶ φθορὰν κινήσεις οὐ τοιαῦταί εἰσιν αἱ κατὰ τὴν τόπου, ἀνάγκη τὴν ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον, κίνησιν εἶναι μόνην· τὸ δὲ ὑποκείμενον ἢ ἐναντία, ἢ μεταξύ· καὶ γὰρ ἡ στέρησις κατὰ τόπον ἐναντίον, ἢ δηλοῦται καταφάσει· οἷον, τὸ γυμνὸν ἡγνωσθὸν· ἢ τὸ μέλαν εἶναι καὶ τὰ τηλοῦ καὶ ἐγγὺς διήρωται· ὅσα περὶ τὴν τόπου ποιεῖν· ἢ πάσχειν· τῷ πρός τι ὡσαύτως, ἀνάγκη τρεῖς εἶναι κινήσεις περὶ προσθήκην· τόπου· καὶ τοσαύτην δὲ, ἅπερ τὸ μηδὲν εἶναι ὄσα ἐν ἀντίῳ, ἢ τῷ πρός τι

ἐστὶ θατέρου μηδὲν μεταπεπτωκός· ἀλλὰθάτερον μηδὲν μεταβάλλον· ὥστε καὶ συμβεβηκὸς ἡ κίνησις αὐτῶν· οὐδὲ ταυτὸν οὐδὲ πάθος τοσοῦτον ἡ κίνησις καὶ πάθος τοσοῦτον ἡ κίνησις μόνον· ὅτι οὐκ ὄντος κινήσεως κίνησις· ὄντος γὰρ ὑγιάσεως γίγνεσις· οὐδὲ ὅλως μεταβολὴ μεταβολῆς· διχῶς δὲ ἐνδέχεται κινήσεως εἶναι κίνησιν, ἢ ὡς ὑποκείμενόν, οἷον ὁ ἄνθρωπος κινεῖται· ὁ γὰρ λευκὸς εἰς μέλαν μεταβάλλει· ὥστε καὶ τῶν κινήσεων ἡ μαίνεσθαι ἢ ψύχεσθαι, ἢ τόπον ἀλλάττειν· ἢ αὔξεσθαι· τούτων δὲ οὐδὲν τῶν ὑποκειμένων ἐστὶν ἡ μεταβολή· ἢ τῷ ἑτέρου τὸν ὑποκείμενον ἐκ μεταβολῆς μεταβάλλειν εἰς ἄλλο εἶδος· οἷον, ἀνὴρ νεανίσκος ἐγήρασεν, ἄλλου δὲ τοῦτο δυνατόν· πλὴν καὶ συμβεβηκός· πᾶσα γὰρ κίνησις, ἐξ ἄλλου εἰς ἄλλο μεταβολή· καὶ γένεσις καὶ φθορὰ ὡσαύτως· πλὴν αἱ μὲν ἐξαντικειμένων ὡς ἢ ὡδὶ ἢ ὡδί, αἱ κινήσεις· ἅμα οὖν μεταβάλλει ἐξ ὑπείας εἰς νόσον· καὶ ἐξαυτῆς τῆς μεταβολῆς, εἰς ἄλλο· δῆλον δ' ὅτι ἀνάγκη μεταβεβληκὸς εἶναι εἰς ὁποιονοῦν· ἐνδέχεται γὰρ ἠρεμεῖν· ἢ ἔτι εἰς μὴ τοῦτο χρῶμα ἀεὶ καὶ κεῖνο ἔκτινα· εἰ στὶ ἄλλο ἔσται· ὥσθ' ἁπλῶς ἡ κίνησις ἔσται ὑγίανσις, ἀλλὰ τῷ συμβεβηκέναι· οἷον ἐξ ἀναμνήσεως εἰς λήθην μεταβάλλει· ὅτι τῷ ὑπάρχειν ἐκεῖνο μεταβάλλει· ὁτὲ μὲν εἰς ἐπιστήμην· ὁτὲ δὲ εἰς ὑπόνοιαν· ἔτι εἰς ἄπειρον βαδιεῖται εἰ ἔστι μεταβολῆς μεταβολή, καὶ γενέσεως γένεσις· ἀνάγκη δὴ ἁπλῶς πρότερόν τινα εἶναι ὕστερα· οἷον, εἰ ἡ ἁπλῶς γένεσις ἐστὶ γένεσίς τινος· καὶ τὸ γιγνόμενον ἁπλῶς, ἔσται τι ὥστε οὐκ ἁπλῶς τὸ γιγνόμενον ἁπλῶς· ἀλλὰ τὸ γιγνόμενόν τι, ἢ γεγονός τι ἤδη· εἰδὴ καὶ τοῦτ' ἔσται τόδε τι, οἷον τὸδὶ τὸ γιγνόμενον· ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἄπειρον οὐκ ὄντος πρώτου· οὐκ ἔσται τὸ πρῶτον· ὡς τοῦ δὲ ἐχόμενον· οὔτε γίνεσθαι οὖν ἔστι κινεῖσθαι οἷόν τε οὔτε μεταβάλλειν ὅλως ἔτι τῶν αὐτῶν κίνησις ἡ ὑγίανσις καὶ ἠρέμησις καὶ γένεσις καὶ φθορά· ὥστε τὸ γιγνόμενον, ὅταν γένηται γιγνόμενον, τότε φθείρεται· οὔτε γὰρ εὐθὺς γιγνόμενον, οὔθ' ὕστερον· εἶναι γὰρ δεῖ τὸ φθαρόμενον· ἔτι δεῖ ὕλην εἶναι τῷ γιγνομένῳ, καὶ μεταβάλλειν· ἴσον οὖν ἔσται ὥσπερ τὸ ἀλλοιωτὸν σῶμα ἢ ψυχὴ, οὕτω δὴ καὶ

τὸ γιγνόμενον ἢ κίνησις, ἢ γένεσις· καὶ ἔτι τί ἐστὶ κινεῖται· δεῖ γὰρ
εἶναί τι τοῦτο ἐκ τοῦ δυνατοῦ πρὸς κίνησιν, μὴ κίνησιν· πῶς οὖν· ἢ γὰρ
ἔξει μάθησις ἢ μαθήσεως· ὡς τοῦ δὲ γίνεσις γενέσεως· ἐπεὶ δοὺ τρῦ
σίας, οὔτι τοῦ πρός τι· οὔτε τοῦ ποιεῖν ἢ πάσχειν, λείπεται κατὰ
τόπον ἢ μὴ τόπον· καὶ τόπου, κίνησις εἶναι· τούτων γὰρ ἑκάστων ἐναν
τίωσίς ἐστι· λέγω δὲ τὸ ποιοῦ, οὐ τὸ ἐν τῇ οὐσίᾳ· μὴ τῇ διαφορᾷ ποι-
ὸν· ἀλλὰ τὸ παθητικὸν καθ' ὃ λέγεται πάσχειν, ἢ ἀπαθὲς εἶναι· τὸ δ'
ἀκίνητον, τό, τὸ ὅλως ἀδύνατον κινηθῆναι· καὶ τὸ μόλις ἐν χρό
νῳ πολλῷ ὥρα δὲ θ' ἁρπάζον, ἢ τὸ πεφυκὸς μὴ κινεῖσθαι, μὴ
δυνάμενον δι' ὅτι πέφυκε· καὶ οὐ καὶ ὡς· οἷον καὶ λῶ ἠρεμεῖν τῶν ἀ-
κινήτων μόνον· ἐναντίον γὰρ ἠρεμία κινήσει· ὥστε στέρησις ἂν εἴη
τοιαύτη οὗ ἀπλῶς τὸ τόπου ὅσα ἐν τῷ τόπῳ πρώτῳ· καὶ χωρὶς
ὅσα ἐν ἄλλῳ· ἁπτεσθαι δέ, ὧν τὰ ἄκρα ἅμα· μεταξὺ δ' ἐστὶν ἐν πέφυκε
πρότερον ἀφικνεῖσθαι τὸ μεταβάλλον, ἢ ἐστὶν ἔσχατον μεταβάλλον
φύσει τὸ συνεχῶς μεταβάλλον· ἐναντίον δὲ τόπῳ, τὸ κατὰ τὴν θέσιν
πέρατος· ἐξῆς δέ, οὗ μετὰ τὴν ἀρχὴν οὗ τοιαύτην θέσιν ἢ εἶδος ἢ ἄλλως
πως ἀφορισθέντος, μηθὲν μεταξὺ ἔστι τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει τοιούτων
φορᾷ ἐστὶν· οἷον, γραμμαὶ γραμμῆς, ἢ μονάδες μονάδος· ἢ οἰκίας
οἰκία· ἄλλο δοῦ θὲν κωλύει μεταξὺ εἶναι· τὸ γὰρ ἐξῆς, τῷ θ' ἑ-
φεξῆς ὑστερόν τι· οὐ γὰρ τὸ ἓν ἐξῆς τῶν δύο· οὐδὲ μουμοιρίαφ δ' ὧν
τέρας· ἐχόμενον δέ, οὗ ἐξῆς οὐκ ἄπτηται· ἐπεὶ δὲ πᾶσα μεταβο
λὴ ἐν τοῖς ἀντικειμένοις, ταῦτα δ' ἐν ἀντίφασις καὶ ἀντίφασις, ἀντι
φάσεως δὲ οὐδὲν ἀνὰ μέσον, δῆλον ὡς ἐν τοῖς ἐναντίοις τὸ μετα
ξύ· τὸ συνεχὲς ὅπερ ἐχόμενόν τι ἢ ἅπτόμενον· λέγεται δὲ συνε-
χὲς, ὅταν τὰ ἔσχατα ἓν ᾖ καὶ ἕν· τὸ ἑκατέρου πέρας οἷς ἅπτονται
καὶ συνέχονται· ὥστε δῆλον ὅτι τὸ συνεχὲς ἐν τούτοις· ἐξ ὧν ἔστι τι
πέφυκε γίνεσθαι· κατὰ τὴν συνάφειν· καὶ ὅτι πρῶτον τὸ ἐφεξῆς
δῆλον· τὸ γὰρ ἐξῆς οὐχ ἅπτεται· τοῦ τοδὲ ἐφεξῆς καὶ ἐν συνεχὲς ἅ-
πτεται· εἰ δὲ ἅπτεται, οὔπω συνεχές· ἐν οἷς δὲ μή ἐστιν ἁφή, οὐκ ἔστι
σύμφυσις ἐν τούτοις· ὥστε τοῦ κ ἔστι σημῆ μορίδη ται τὸν· ταῖς μ

γὰ

γὰρ ὕπαρχει τὸ ἁπλᾶς εἶναι τοῦτο δοῦναι καὶ τὸ ἐφεξῆς· καὶ τῶν μὲν μεταξύ τι, τῶν δὲ οὔ.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ, ΤΟ Λ'.

ΠΕΡΙ δὲ φιλοσοφίας καὶ θεωρίας, τῶν γὰρ οὐσιῶν ἡ ἀρχὴ καὶ τὰ αἴτια ζητοῦνται· καὶ γὰρ εἰ ὡς ὅλον τί τὸ πᾶν, ἡ οὐσία πρῶτον μέρος· καὶ εἰ τῷ ἐφεξῆς, μὴ οὕτω πρῶτον ἡ οὐσία, εἶτα τοιόνδε ἢ ποσόν· ἅμα δὲ δῆλον ὅτι ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν τὰ ἅμα, οὐ μία τοιότητος καὶ κινήσεως· ἢ καὶ τὸ οὐ λευκὸν ἢ τὸ οὐκοῦθυ· λέγομεν οὖν εἶναι καὶ ταῦτα· οἷον, ὅτι μὴ οὐ λευκόν. Ἔτι οὐδὲν τῶν ἄλλων χωριστόν· μαρτυροῦσι δὲ καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἔργῳ· φιλοῦσι γὰρ οὐσίας ἐζήτουν ἀρχὰς καὶ στοιχεῖα καὶ αἰτίας· οἱ μὲν οὖν νῦν, τὰ καθόλου οὐσίας μᾶλλον τιθέασι· τὰ γὰρ γένη καθόλου, ἀφορισμοὺς ἀρχὰς καὶ οὐσίας εἶναι μᾶλλον διὰ τὸ λογικῶς ζητεῖν· οἱ δὲ πάλαι, τὰ καθ' ἕκαστα οἷον, πῦρ· καὶ γῆν· ἅμα οὖν τὸ κοινὸν σῶμα· οὐσίας δὲ τρεῖς· μίαν μὲν αἰσθητήν, ἧς ἡ μὲν ἀΐδιος· ἡ δὲ φθαρτή, ἣν πάντες ὁμολογοῦσιν· οἷον τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῷα· ἡ δὲ ἀΐδιος, ἧς ἀνάγκη τὰς στοιχεῖα λαβεῖν· εἴτε ἓν εἴτε πλείω· ἄλλην δὲ ἀκίνητος· ταύτην φασί τινες εἶναι χωριστήν· οἱ μὲν εἰς δύο διαιροῦντες· οἱ δὲ εἰς μίαν φύσιν τιθέντες τὰ εἴδη καὶ τὰ μαθηματικά· οἱ δὲ, τὰ μαθηματικὰ μό-

ὂν τούτων· ἐκεῖναι μὲν δὴ φυσικῆς μεταβλητικῆς· αὕτη δ' ἑτέρας· εἰ μηδεμία αὐτῶν ἀρχὴ κοινή· ἢ δεῖ αὐτὴν τὴν οὐσίαν μεταβλητήν· εἰ δὴ μεταβολὴ ἐκ τῶν ἀντικειμένων ἢ τῶν μεταξύ· ἀντικειμένων δὲ μὴ πάντων· οὐ λευκὸν γὰρ ἢ φωνή· ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐναντίου· αὐτὰς καὶ εἶναι καί τινὰ μεταβάλλον εἰς τοῦτ' ἐναντίωσιν· οὐ γὰρ τὰ ἐναντία μεταβάλλει. Ἔτι τὸ μὲν ὑπομένον· τὸ δὲ ἐναντίον, οὐχ ὑπομένει· ἐστὶ δ' αὐτῶν τι ξύλον· ἢ γῆ· ἢ τῶν ἐναντίων· ἢ τὰ ἐναντία, ἢ ὕλη· εἰδὴ καὶ μεταβολαὶ τίνα ἐστὶν ἃς ἕκαστα· ἢ κατὰ τὸ τί, ἢ κατὰ τὸ ποιὸν ἢ ποσόν· ἢ πῦρ· καὶ γένεσις μὲν καὶ πλῆσις καὶ φθορὰ, ἢ κατὰ τόδε· αὔξησις δὲ καὶ φθίσις, ἢ κατὰ τὸ ποσόν· ἀλλοίωσις δὲ, ἢ κατὰ τὸ πάθος· φορὰ δὲ ἡ κατὰ τόπον· εἰσὶ γὰρ ἐναντιώσεις αὗται, τὸ κάτω καὶ ἄνω καὶ πρόσω καὶ ὀπίσω· καὶ ἄλλαι μεταβολαὶ· ἀνάγκη δὴ μεταβάλλειν τὴν ὕλην δυνάμει μὲν ἀμφω· ἐπεὶ δεκτικὸν τὸ ὄν, μεταβάλλει πᾶν ἐκ τοῦ δυνάμει ὄντος, εἰς τὸ ἐνεργείᾳ ὄν· οἷον, ἐκ λευκοῦ δυνάμει, εἰς τὸ ἐνεργείᾳ λευκόν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ αὔξησεως καὶ φθίσεως· ὥστε οὐ μόνον κατὰ συμβεβηκὸς γίνεσθαι ἐκ μὴ ὄντος, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὄντος γίνεται πάντα δυνάμει μέντοι ὄντος· ἐκ μὴ ὄντος δὲ ἐνεργείᾳ· καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ Ἀναξαγόρου· ἓν γὰρ ἁπάντων· ἔλεγεν· ἢ Ἔμπεδοκλέους τὸ μίγμα· καὶ ἀναξιμάνδρου· ἢ ὡς Δημόκριτός φησιν ἓν ὁμοῦ πάντα δυνάμει· ἐνεργείᾳ δύο· ὥστε φύλλου αὐτὸ εἶναι ἢ μᾶλλον· πάντα δὲ ἓν ἔχει ὅσα μεταβάλλει· ἀλλ' ἕτερα καὶ τῶν ἀϊδίων, ὅσα μὴ ἐξ ἀνάγκης κινητά· κινητὰ δὲ φορᾷ· ἀλλοῦ γὰρ ἵσταται· ἀλλὰ πόθεν ποιεῖ· ἀπορήσειε δ' ἄν τις· ἐκ τοιούτου μὴ ὄντος ἡ γένεσις· τριχῶς γὰρ τὸ μὴ ὄν· εἰ δὴ τὸ δυνάμει, ἀλλ' ὁμοίως οὐ τοῦτο ὂν ἀλλ' ἕτερον ἐξ ἑτέρου· οὐδὲν καινὸν ὅτι ὁμοῦ πάντα ἔχει μία· διαφέρει γὰρ τῇ ὕλῃ· ἐπεὶ διαλίποι ἂν ἕκαστα γενόμενα, ἀλλοῦ χώ· οὗ γὰρ μᾶς, εἰς· ὥστε μία ὕλη μία, ἐκείνου ἕνεκα τοῦ γενέσεως, οὗ ἡ ὕλη· ἓν δὲ καὶ δυνάμει· ξίαδὴ τὰ αἴτια· ἓν ξεῖσαι αὖ χαί· δύο μὴ ἕνα ἀνίωσιν, ἢ σὺ μὲν λόγος ἢ ἐξ οὗ· ἓν εἶδος· τὸ ἕν, στέρησις· τὸ ἕν τὸν, ἢ ὕλη· μετὰ ταῦτα ὅτι οὐ γίνεται οὔτε ἡ ὕλη οὔτε τὸ εἶδος· λέγω δὲ τὰ ἔσχατα, πᾶν γὰρ μεταβάλλει τί ἢ ὑποκείμενον· καὶ εἰς τί· ὑφ' οὗ μὲν τὸ πρῶτον κι-

νᾶν τος·

μοῦν τοσ· οὗδε, ἡ ὕλη· εἰσ ὁ δε, τὸ εἶδοσ· εἰς ἄπειρον οὖν εἰσιν, εἰ μὴ μό
λὸ χαλκοῦ γὰρ ἐστὶ προγύλου, ἀλλὰ τὸ στρογύλου, ἡ δὲ χαλκοῦ· ἀνάγκη
δὴ στῆναι· μέχρι τοῦ τοῦδε καὶ ἕνεκα σωνύμου γίνεται οὐσίαι· τὰ
γὰρ φύσει, οὐσίαι· καὶ τὰ ἄλλα· ἃ γὰρ τέχνη, ἢ φύσει γίνεται· ἢ τύχη
ἢ τῷ αὐτόματῳ· ἡμῶν οὖν τέχνη ἀρχὴ, ἐν ἄλλῳ· ἡ δὲ φύσις, ἀρχὴ
ἐν αὐτῷ· ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ· αἱ δὲ λοιπαὶ αἰτίαι, στερήσεις τούτων·
οὐσιαὶ δ' ἔστιν ἡ μὲν ὕλη, τόδε τι οὖσα τῷ φαίνεσθαι· ὅσα μὲν ἁπτὰ ἐστιν ἄφῃ
ἃ μὴ συμφύσει, ὕλη καὶ ὑποκείμενον· ἡ δὲ φύσις, ἡ μὲν τόδε τι· εἰς ἣν
ἡ ἕξις τίς· ἔστι τῶν ζώων καὶ τῶν ἐκ τούτων ἢ καθ' ἕκαστα· οἷον Σωκράτης ἢ Καλ
λίας· ἐπὶ μὲν οὖν τινῶν, τὸ δέ τι οὐκ ὄντα παρὰ τὰ ἐνθένδε τὰ συνθετὰ οὐσί-
αν· οἷον, οἰκίας τὸ εἶδος εἰ μὴ ἐκ τέχνης· οὐδ' ὅτι μίξεσις καὶ φθορὰ τῶν
ἀλλήλων πρότερον εἰσὶ καὶ οὐκ εἰσίν, οἰκία τις ἀπὸ ὕλης· ἡ δὲ μίξις
καὶ πῶν τὸ κατὰ τέχνην· ἀλλ' ἔστι τι ἐπὶ τῶν φύσει· διὸ δὴ οὐ κακῶς
ὁ Πλάτων ἔφη· ὅτι εἰδή ἐστιν ὅσα φύσει εἴπερ ἐστὶν εἴδη, αἷμα καὶ σάρ-
κες· οἷον πῦρ· σάρξ· καὶ φαλή· ἄνθρωπος γὰρ ὕλη ἐστὶ καὶ οὐ μάλι-
στα οὐσίας ἡ τελευταία· τὸ μὲν οὖν κινοῦν ταὐτὸν αἴτιον, ὡς προειρημέ-
νον ἐστὶ· τὸ δὲ ὡς ὁ λόγος, ἅμα· ὅτι γὰρ ὑγιαίνουσα ἀνθρώπου, τοῦτο καὶ
ὑγιεία ἐστὶ· καὶ τὸ χαλκοῦ σφαίρας ἅμα καὶ χαλκοῦ σφαί
ρα· εἰ δὲ καὶ ὑστέρου τινὸς μένει, σκεπτέον· ἐπὶ ἐνίων γὰρ οὐδὲν κωλύει
οἷον, εἰ ἡ ψυχὴ τοιοῦτον μὴ πᾶσα· ἀλλ' ὅσους· πᾶσαν γὰρ ἀνάγκη
ἴσως· φανερὸν δὴ ὅτι οὐδὲν δεῖ διαπορεῖν αὐτὸ εἶναι τὰς ἰδέας· ἀνθρώ
που γὰρ ἄνθρωπος, ὁ καθ' ἕκαστος τῶν τινά· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τεχνῶν·
ἡ γὰρ οἰκία ξύλα καὶ τέχνη, ὁ λόγος σφόδρα ἐστὶν ὅτι· τὰ δὲ αἴτια καὶ αἱ ἀρ-
χαί, ἄλλων ὅτι μὲν ὡς ὅτι δῶς, οὐ· οὐ καθόλου λέγει τις καὶ κατὰ
νοεῖ λοίπαν τὰ αὐτὰ τοῦ πάντων· ἀπορήσειε γὰρ ἄν τις, πότερ' ἕτερα
ἢ αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ καὶ στοιχεῖα τῶν οὐσιῶν καὶ τῶν πρός τι· καὶ κα
θ' ἕκάστην δὴ τῶν κατηγοριῶν ὁμοίως· ἀλλ' ἄτοπον, εἰ τὰ αὐτὰ
πάντων ἐκ τῶν αὐτῶν γὰρ ἔσται τὰ πρός τινα καὶ ἡ οὐσία· τί οὖν τοῦ
τ' ἔσται παρὰ γὰρ τὴν οὐσίαν καὶ τὰ ἄλλα τὰ κατηγορούμενα, ὃ
δὲν ἔσται κοινόν· πρότερον δὲ τὸ στοιχεῖον, ἢ ὧν στοιχεῖον· ἀλλὰ μὴν ὃ

δὲ ἡ οὐσία στοιχεῖον τῶν πρός τι· οὐδὲ τούτων οὐδὲν ἡ οὐσία σημαίνει· ἔτι
ὡς ἂν δέ τις ταῦτα εἶναι τὰ στοιχεῖα ταυτά· ἔστιν γὰρ οἷόν τε εἶναι
τῶν στοιχείων, τῷ ἐκ τῶν στοιχείων συγκεῖσθαι ὡς τὸ αὐτὸ οἷόν τε β̄
τὸ β̄ ἢ α̅, οὐδὲ δὴ τῶν νοητῶν στοιχείων ἐστίν· οἷον τὸ ἕν, ἢ τὸ ὄν· ὑπάρχει
γὰρ ταῦτα πᾶσιν, ὡς ἂν δὲ τῶν σωματικῶν· οὐδὲν αἱρεῖσθαι αὐτῶν, οὔτε τοῦ
σία· οὔτε πρός τι· ἀλλ' ἀναγκαῖον· οὐκ ὄντων ἁπάντων ταῦτα τοῖς οι-
χεῖα· ἢ ὡς περ λέγομεν, ὅτι μὲν ὡς ὅτι δὲ ὡς ἔστ' οἷον ἴσως τῶν αἰσθη
τῶν σωμάτων, ὡς μὲν εἶδος, τὸ θερμόν· καὶ ἄλλον τρόπον τὸ ψυ-
χρόν, ἡ στέρησις· ἢ ὕλη δὲ, τὸ δυνάμει ταῦτα πρῶτον καθ' αὑτὸ· οὐ-
σία δὲ, ταῦτα ἑκάτερα, ὧν αἱ ἀρχαὶ ταῦτα· ἢ εἰ τι ἐκ θερ
μοῦ καὶ ψυχροῦ γίνεται ἕν· οἷον, σάρξ· ἢ ὀστοῦν· ἕτερον γὰρ αὐτῶν εἶναι τὸ γιγνόμενον· τούτων μὲν οὖν ταῦτα στοιχεῖα ἢ ἀρχαί· ἄλ-
λων δ' ἄλλα· πάντων δ', ὅτως μὲν εἰπεῖν, οὐκ ἔστι· τὸ αὐτὸ λέγειν· ὡς
περ εἴπομεν ὅτι αἱ ἀρχαί εἰσι ξεῖς· τὸ εἶδος καὶ ἡ στέρησις· καὶ ἡ ὕλη·
ἀλλ' ἕκαστον τούτων, ἕτερα ἐστὶν ἕκαστον γιγνόμενον· οἷον ἐν χρώματι
λευκόν· μέλαν· ἐπιφάνεια· φῶς· σκότος· ἀήρ· ἐκ δὲ τούτων, ἡμέ-
ρα, νύξ· ἐπεὶ δὲ τὸ μόνον ταῦτα ὑπάρχοντα αἴτια, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκ-
τὸς· οἷον τὸ κινοῦν, δῆλον, ὅτι ἕτερον ἀρχὴ τῆς εἶδος καὶ στέρησις· αἰτία δὲ μορ-
φὴ· ἢ εἰς ταῦτα διαιρεῖται ἡ ἀρχή· τὸ δὲ ὡς κινοῦν ἢ ἴσως, ἀρχή
τις καὶ οὐσία, ὥστε στοιχεῖα μὲν οὐκ ἀναλογίαν, πρία· αἰτίαι δ' ἦλθ' ἀρ
χαὶ τέτταρες· ἄλλοδ' ἐν ἄλλῳ· καὶ τὸ πρῶτον αἴτιον, ὡς κινοῦν ἄλλο
ἄλλῳ· ὑγιεία· νόσος· σῶμα· τὸ κινοῦν, ἰατρικὴ εἶδος· ἀταξία· τοι
χεῖα· πολίνθοι· τὸ κινοῦν, οἰκοδομική· καὶ δὴ εἰς ταῦτα διαιρεῖται ἡ ἀρ
χή· ἐπεὶ δὲ τὸ κινοῦν, ἐν μὲν τοῖς φυσικοῖς, οὐσία· ἐν οἷς τοῖς ἀποδιδομένοις
τὸ εἶδος, ἢ τὸ ἐναντίον, πρόποντικὰ, πρία αἴτια αὖ εἴη· ὡδὶ δ' ἐστὶ τέτ-
ταρα· ὑγιεία μέχρι ἴσως ἰατρική· καὶ οἰκίας εἶδος, οἰκοδομική· καὶ
αὖ τοῦ αὖ γνωστά· ἔτι ἔστι ταῦτα ὡς τὸ πρῶτον πάντων κινοῦν
πάντα· ἐπεὶ δ' ὅτι τὰ μὲν χωριστά· τὰ δ' οὐ χωριστά, οὐσίαι εἰσὶν
καὶ διὰ τοῦτο πάντων αἴτια ταῦτα, ὅτι τῶν οὐσιῶν αἴτια, καὶ ὅτι
τὰ παθήματα καὶ αἱ κινήσεις ἐπεὶ ταῦτα, ἔστιν, ταῦτα ψυχὴ ἴσως καὶ σῶ-

μα

μα· ἢ μοῦσ, καὶ ὄρεξις, καὶ σῶμα. ἔτι δὲ λόγῳ πρότερόν ἐστιν ἀναλογῆ
σαι καὶ αὐτοῖς· οἷον ἐνέργεια καὶ δύναμις· ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἄλλα
τισιν ἄλλοις· ἢ ἄλλως· ἐνίοις μὲν γὰρ τὸ αὐτό, ὅτι μὲν ἐνέργεια ὄντι
ὅτι δὲ δυνάμει· οἷον, οἴνῳ· ἢ σαρξ· ἢ ἀνθρωπος· ταῖς δὲ καὶ τοῦτο εἶναι τὸ
ἐνίοις μὲν αἴτιον· ἐνέργεια μὲν γὰρ τὸ εἶδος ἐστὶν ἢ τὸ χωριστόν, καὶ τὸ
ἐξ ἀμφοῖν· στέρησις δέ οἷον σκότος· ἢ καμπύλον· δυνάμει δὲ ἡ ὕλη· τοῦ γὰρ
ἐξ ὄντος τὸ δυνάμει μᾶλλον γίνεσθαι· ἀμφω· ἄλλως δὲ ἐνεργείᾳ καὶ δυ-
νάμει διαφέρει, οἷον μὴ ὄντος ἢ αὐτὴ ὕλη· οἷον οὐκ ὄντος τοῦ αὐτοῦ εἴδους ἀλλ' ἕτε-
ρον· ὡς πῦρ αὐτοῦ αἴτιον, τὰ τοιχεῖα· πῦρ· μὴ γῆ· ὡς ὕλη· τὸ δίπλευρον εἶδος· καὶ εἴ τι ἄλλο ἔξω· οἷον ὁ σφαῖρ· μὴ παρὰ ταῦτα ὁ ἥλι· καὶ ὁ λοξ· ὁ κύκλ· οὔτε ὕλην τα, οὔτε εἶδος· οὔτε στέρησις, οὔτε
ὁμοφυές, ἀλλὰ κινοῦντα· ἔτι ὁρᾶν δεῖ· ὅτι τὸ μὴ καθόλου ὄντος ἐν
εἰπεῖν· τὸ δυοῖν· πάντων δὴ πρῶται αἱ ἀρχαί, τὸ ἐνεργείᾳ πρῶτον τῷ
εἴδει· καὶ ἄλλο τὸ δυνάμει· ἐκεῖνα μὲν οὖν τὰ καθόλου, οὐκ ὄντα·
αἱ γὰρ τὸ καθ' ἕκαστον, τῶν καθ' ἕκαστον· αὗται μὲν γὰρ αἱ οὐ καθό-
λου· ἀλλ' οὐκ ὄντα οὐδείς· ἀλλὰ τὰ πλεῖστα· ἀχιλλεύς· σοῦ ἢ ὁ σφαῖρ· ὁ τὸ
δὲ τὸ β', τοῦ δὲ τὸ β' ἀόλως ἢ τὸ β', τοῦ ἀόλως β ἀ· ἔπειτα, εἴδη τὰ
τῶν οὐσιῶν, ἄλλα δὲ ἄλλων αἴτια καὶ τοιχεῖα· ὡς περὶ λέχητος μὲν
ἐν τοῖς τῶν γυμνασίων· ἀφορμῶν· οὐσιῶν, ποσότητ· ποιῷ τῷ
ἀναλογεῖν, καὶ τῶν ἐν τῷ αὐτῷ εἴδει ἕτερα, οὐκ εἴδει· ἀλλ' ὅτι μὲν τῶν
καθ' ἕκαστον ἄλλο· ἢ τισὶ ὕλη καὶ τὸ εἶδος· ἢ τὸ κινῆσαι, καὶ τὸ εἶδος
ἓν ἐμὶ· τῷ καθόλου λόγῳ, τὰ αὐτά· τὸ ζητ, τίνος αἱ ἀρχαὶ καὶ τοι-
χεῖα τῶν οὐσιῶν, καὶ πρός τι καὶ ποιῶν, πότερον αἱ αὐταὶ, ἢ ἕ-
τεραι, δῆλον ὅτι πολλαχῶς τι λεγόμενόν ἐστιν ἑκάστου· διαι-
ρεθέντων δέ, οὐ ταὐτὰ, ἀλλ' ἕτερα· οἷον ὡδὶ καὶ πάντων· ὡδὶ
δὲ, ταὐτά· ἢ τῷ ἀναλογεῖν· ὅτι ἡ ὕλη καὶ εἶδος· στέρησις· τὸ κινοῦν·
καὶ ὡδὶ τὰ τῶν οὐσιῶν αἴτια, ὡς αἴτια πάντων· ὅτι ἀναι-
ρεῖται ἀναιρουμένων. Ἔτι τὸ πρῶτον στοιχεῖα, ὡδὶ δὲ
ἕτερα πρῶτα ὅσα τὰ ἐναντία· ἃ μήτε ὡς γένη λέγεται· μή-
τε πολλαχῶς λέγεται· καὶ ἔτι αἱ ὕλαι· τίνος οὖν καὶ τῶν

ἀϊδιῶν καὶ πόσαι, καὶ πῶσαι αὐταί, μὴ πῶσέτεραι εἰρηται· ἐπεὶ δ' ὅσαν περὶ οὐσίαι, δύο μὲν αἱ φυσικαὶ, μία δὲ ἡ ἀκίνητος, περὶ ταύτης λεκτέον· ὅτι ἀνάγκη εἶναι ἀΐδιόν τινα οὐσίαν, ἀκίνητον· αἴτιαι γὰρ οὐσίαι πρῶται τῶν ὄντων, καὶ εἰ πᾶσαι φθαρταὶ, πάντα φθαρτά· ἀλλὰ δύναται κίνησιν ἢ γενέσθαι ἢ φθαρῆναι· ἀεὶ γὰρ ἴων· οὐδὲ χρόνον· οὐ γὰρ οἷόν τε πρότερον εἶναι μηδὲν χρόνον ἢ κίνησις αὐτὰ οὕτω συνεχὴς, ὥσπερ καὶ ὁ χρόνος· ἢ γὰρ τὸ αὐτὸ, ἢ κινήσεώς τι πάθος· κίνησις δοὐκ ὅτι συνεχὴς· ἀλλ' ἡ κατὰ τόπον καὶ ταύτης ἡ κύκλῳ· αἰτιαμὼ εἰ ὅτι κινητικὴ ἢ ποιητική, μηδὲν ἐργάζηται, οὐκ ὅτι κίνησις· συνδέχεται γὰρ τὸ δύναμιν ἔχον μὴ ἐνεργεῖν· ὅθεν ἀρα ὄφελος, οὐδὲ αὖ οὐσίας ποιήσωμεν ἀϊδίους ὥσπερ οἱ τὰ εἴδη· εἰ μή τις δύναμιν ἐνέσεται ἀρχὴ μεταβολῆς· ὅ τοίνυν ὑδαῦ τὴ ἱκανὴ, οὐδ' ἄλλη οὐσία παρὰ τὰ εἴδη· εἰ γὰρ μὴ ἐνεργήσει, οὐκ ἔσται κίνησις· Ἔτι οὐδὲ ἐνεργήσει· ἡ δὲ οὐσία αὐτῶν δύναμις· οὐ γὰρ ἔσται κίνησις ἀΐδιος· ἐνδέχεται γὰρ τὸ δυνάμει ὄν, μὴ εἶναι· δεῖ ἄρα εἶναι ἀρχὴν τοιαύτην, ἧς ἡ οὐσία ἐνέργεια· Ἔτι τοίνυν ταύτας δεῖ οὐσίας εἶναι ἀΐδιους· ἀϊδίου γὰρ δεῖ, εἴ τι ἐστὶ κίνησις ἄλλο τι ἀΐδιον· ἐνεργείᾳ ἄρα· καὶ τοιαῦτα· δοκεῖ γὰρ τὸ μὲν ἐνεργεῖν πᾶν, δύνασθαι· τὸ δὲ δυνάμενον, οὐ πᾶν ἐνεργεῖν· ὥστε πρότερον εἶναι τὴν δύναμιν· ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο, οὐδὲν ἔσται τῶν ὄντων· ἐνδέχεται γὰρ δύνασθαι μὲν εἶναι, μὴ πω δεῖναι· καίτοι εἰ ὧδε λέγουσιν οἱ θεολόγοι, οἱ ἐκ νυκτὸς γεγονότες, ἢ ὡδὶ οἱ φυσικοὶ ἰὼ ὁμοῦ πάντα χρήματα, φασὶ τὸ αὐτὸ ἀδύνατον· πῶς γὰρ κινηθήσεται, εἰ μηθὲν ἔσται ἐνεργείᾳ αἴτιον· οὐ γὰρ ἡ γῆ ἢ τὸ πῦρ κινήσει αὐτὰ ἑαυτὰ, ἀλλὰ τέκτων· καὶ ἡ γονή· διὸ καὶ οἱ σοφιστὰς ἀεὶ ἐνεργεῖν· οἷον, Λύκιον εἶναι Πλάτωνα· ἀεὶ γὰρ εἶναι φασὶ κίνησιν· ἀλλὰ διατί καὶ τίνα οὐλέσουσιν· οὐδὲ ὧδε· οὐδὲ τὴν αἰτίαν· οὐδὲν γὰρ ὡς ἔτυχε κινεῖται· ἀλλὰ δεῖ τι ἀεὶ ὑπάρχειν, ὥσπερ νῦν φύσει μὲν ὧδε· βίᾳ δὲ, ἢ ὑπὸ νοῦ· ἢ ἄλλου ὧδε· εἶτα ποίᾳ πρώτῃ· διαφέρει γὰρ ἀμήχανος

χαν ον ὅσον· ἀλλὰ μὴν ὁ δὲ πλάτων μὴ οἷόν τε λέγειν· ἢν οἴεται ἀρ
χὴν εἶναι· ἐν ἑνί ὅτι τὸ αὐτὸ ἑαυτὸ κινῆν· ὕστερον γὰρ ἡ γέ ματα τῶ οὕτω
ἡ ψυχὴ ὡς φησι· τὸ μὲν δὴ δύο μίαν οἴεσθαι χρῆσθαι πρότερον εἰρη
ται μὲν ὡς, καλῶς· ὅτι δὲ ὡς οὐ· εἴρηται δὲ πρῶτον ὅτι δὲ ἐνέργεια πρό
τερον, μαρτυρεῖ Ἀνάξαγόρας, ὁ γὰρ νοῦς, ἐνέργεια· ἔστω δὲ καὶ
ὡς ἐν ἐπιπέδῳ· οἱ ἀεὶ λέγοντες κίνησιν εἶναι, ὥσπερ Λεύκιπ
πος· ὥστε τὸ κενὸν ἢ ἄπειρον χρόνον ἢ οὐχ· ἡ νύξ· ἀλλὰ ταὐτὰ ἀεί, ἢ με
τα ὁδῶ, ἢ ἄλλ, εἰ πρότερον χρόνος δυνάμεως· εἰ δὴ τὸ αὐτὸ ἀεὶ
μεταβάλλω, δεῖ τι ἀεὶ μεταβάλλειν ὡσαύτως χρόνον· εἰ δὲ μὴ γένεσις
ἢ φθορὰ εἶναι· ἀλλὰ δεῖ χρόνον εἶναι ἀεί, ἄλλ ἢ ἄλλ· ἀνάγκη
ἄρα ὧδε μὲν καθ αὑτὸ ἐνεργεῖ· ὧδε δὲ κατὰ συμβεβηκός, ἢ
κατὰ τὸ πρῶτον· ἀνάγκη δὴ κατὰ τοῦτο· πάλιν γὰρ ἐκεῖνο αὐτῶν τι αἴτι
ον καὶ κείνῳ· οὐκοῦν εἰ μὲν τὸ πρῶτον· εἰ γὰρ αἴτιον ἦν ἐκεῖνο τῶν ἀεὶ
ὡσαύτως, τῶν δ ἄλλ, ἕτερον· τῶν δὲ εἰ ἄλλως, ἀμφω δῆλον ὅτι· ἀκίνη
τον οὕτως καὶ ἐχούσιν αἱ κινήσεις· τί οὖν ἄλλας δεῖ ζητεῖν ἀρχάς,
ἐπεὶ δ οὕτως τ ἐνδέχεται καὶ εἰ μὴ οὕτως ἐκ νυκτὸς ἔσαι, ὁμοῦ
πάντων καὶ ἐκ μὴ ὄντος, λύοιτ ἂν τοῦτο· καὶ ἔστι ἀεὶ κινούμενον κίνησιν ἄπαυστον· οὐ τῆ δ ἡ κύκλῳ· καὶ ῥᾴδιον λόγῳ μόνον
ἀλλ ἔργῳ δῆλον, ὥστε εἰ δὲ ἂν εἴη ὁ πρῶτος οὐρανός· ὅτι τοίνυν
τί καὶ ὁ κινεῖ· ἐπεὶ δὲ τὸ κινούμενον, καὶ κινοῦν μέσον, τοίνυν
ὅτι, ὁ οὐ κινούμενον κινεῖ, ἀϊδιον καὶ οὐσία καὶ ἐνέργεια οὖσα·
κινεῖ δ ὧδε· τὸ ὀρεκτὸν καὶ τὸ νοητὸν κινεῖ οὐ κινούμενον· τούτων
τὰ πρῶτα τὰ αὐτά· ἐπιθυμητὸν μὲν γὰρ τὸ φαινόμενον καλὸν
βέλτιστον δὲ πρῶτον, τὸ ὂν καλόν· ὀρεγόμεθα δὲ, ὅτι δοκεῖ μᾶλλον
ἢ δοκεῖ· δόξα τι ὀρεγόμεθα· ἀρχὴ γὰρ ἡ νόησις· νοῦς δὲ ὑπὸ τοῦ νοη
τοῦ κινεῖται· νοητὸν δὲ, ἢ ἑτέρα συζυγιῶν καθαυτό τι· ἐν τούτῃς
ἡ οὐσία, πρώτη, καὶ ταύτης ἡ ἁπλῶς καὶ κατ ἐνέργειαν· ὅτι δὲ τὸ
ἓν καὶ τὸ ἁπλοῦν, οὐ τὸ αὐτό, τὸ μὲν γὰρ ἓν, μέτρον σημαίνει,
τὸ δ ἁπλοῦν, ὡσαύτως ἔχον αὐτὸ ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ καλὸν, καὶ τὸ δι αὑτὸ
αἱρετὸν, ἐν τῇ αὐτῇ συζυγίᾳ· καὶ ὅτιν ἀρίστου ἀεὶ ἡ ἀνάλογον, τὸ

πρῶτον. ὅτι δ' ὅλως τὸ οὗ ἕνεκα ἐν τοῖς ἀκινήτοις, ἡ διαίρεσις δηλοῖ. ἔστι γάρ τι τὸ οὗ ἕνεκα, ὧν τὸ μὲν ὅτι· τὸ δὲ οὐκ ὅτι· κινεῖ δὲ ὡς ἐρώμενον· οὗ κινοῦμενον ὄν, ποιεῖ κινεῖσθαι· εἰ μὲν οὖν τι κινεῖται, ἐνδέχεται καὶ ἄλλως ἔχειν· ὥστ' εἰ ἡ φορὰ πρώτη τῶν ἐνεργειῶν ἐστὶν ἡ κινεῖται· ταύτης ὂν ἐνδέχεται ἄλλως ἔχειν κατὰ τόπον, κατ' οὐσίαν· ἐπεὶ δ' ὅτι κινοῦν αὐτὸ ἀκίνητον ὄν, ὑπάρχει ἀΐδιον, τοῦτο οὐκ ἐνδέχεται ἄλλως ἔχειν οὐδαμῶς· φορὰ δὴ πρώτη τῶν μεταβολῶν. ταύτης δὲ κύκλῳ. ταύτην δὴ, τοῦτο κινεῖ ἐξ ἀνάγκης ἄρα ἐστὶν ὄν. εἰ δὲ ἀνάγκη, καλῶς, οὕτως ἀρχή· τὸ γὰρ ἀναγκαῖον, πολυτροπαχῶς· τὸ μὲν βίᾳ, ὅτι παρὰ τὴν ὁρμήν· τὸ δ', οὐκ ἄνευ τοῦ· τὸ δὲ, μὴ ἐνδέχεσθαι ἄλλως· ἀλλ' ἁπλῶς ἐκ τοιαύτης ἄρα ἀρχῆς ἤρτηται ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ φύσις· διαγωγὴ δέ ἐστιν, οἵα τὴν ἀρίστην μικρὸν χρόνον ἡμῖν· οὕτω γὰρ ἀεὶ ἐκεῖνό ἐστιν· ἡμῖν μὲν γὰρ ἀδύνατον· ἐπεὶ ἡδονὴ ἡ ἐνέργεια τούτου· καὶ διὰ τοῦτο ἐγρήγορσις αἴσθησις· νόησις, ἥδιστον· ἐλπίδες δὲ καὶ μνῆμαι διὰ τοῦτο· ἡ δὲ νόησις ἡ καθ' αὑτὸ, τὸ καθ' αὑτὸ ἄριστον· καὶ ἡ μάλιστα, τὸ μάλιστα· αὐτὸν δὲ νοεῖ ὁ νοῦς κατὰ μετάληψιν τοῦ νοητοῦ· νοητὸς γάρ· γίνεται θιγὼν καὶ νοῶν· ὥστε ταὐτὸν νοῦς καὶ νοητόν· τὸ γὰρ δεκτικὸν τοῦ νοητοῦ καὶ τῆς οὐσίας, νοῦς· ἐνεργεῖ δὲ ἔχων· ὥστε ἐκεῖνο μᾶλλον τοῦτο οὗ δοκεῖ θεῖον ἔχειν· καὶ ἡ θεωρία, τὸ ἥδιστον καὶ ἄριστον· εἰ δὴ οὕτως ὡς ἡμεῖς ποτὲ ἔχει, ὡς ἡμεῖς ποτὲ οὐ θαυμαστόν· εἰ δὲ μᾶλλον, ἐπὶ θαυμασιώτερα· ἔχει δὲ ὧδε· καὶ ζωὴ δὲ ἐνυπάρχει· ἡ γὰρ νοῦ ἐνέργεια, ζωή· ἐκεῖνο δὲ ἡ ἐνέργεια· ἐνέργεια δὴ καθ' αὑτὸ ἐκείνου, ζωὴ ἀρίστη καὶ ἀΐδιος· φαμὲν δὴ τὸν θεὸν εἶναι ζῷον ἀΐδιον· ἄριστον· ὥστε ζωὴ καὶ αἰὼν συνεχὴς καὶ ἀΐδιος τῷ θεῷ· τοῦτο γὰρ ὁ θεός· ὅσοι δὲ ὑπολαμβάνουσιν ὥσπερ οἱ Πυθαγόρειοι καὶ Σπεύσιππος τὸ ἄριστον μὴ εἶναι ἀρχὴν, διὰ τὸ τὰ φυτὰ μὴ τῆς ζωῆς τὰς αἰτίας μὴ εἶναι, τὸ δὲ καλὸν μὴ τὸ τέλος ἐν τοῖς ἐκ τούτων· οὐκ ὀρθῶς οἴονται· τὸ γὰρ σπέρμα, ἐξ ἑτέρων ὄντων πρότερον τελείων, καὶ τὸ πρῶτον, σπέρμα ὄντα, αὐτὰ τὰ τέλειον· οἷον πρότερον αὐτὸν αὐτὸ φαίη τις εἶναι τοιοῦτο σπέρμα· τὸ γὰρ ἐκ τούτου γιγνόμενον, ἀλλ' ἕτερον· ἐξ οὗ τὸ σπέρμα· ὅτι μὲν

μὲν

μὴ οὖν ὄντων οὐσία τίς ἀΐδιος καὶ ἀκίνητος καὶ κεχωρισμένη τῶν αἰσθητῶν, φανερὸν ἐκ τούτων εἰρημένων δεδόκται δὲ καὶ ὅτι μέγεθος οὐδὲν ἐνδέχεται εἶναι τοιοῦτον τὴν οὐσίαν· ἀλλὰ ἀμερὲς καὶ ἀδιαίρετόν ἐστιν· κινεῖ γὰρ τὸν ἄπειρον χρόνον· οὐδὲν δὲ ἔχει δύναμιν ἄπειρον πεπερασμένον· ἐπεὶ δὲ πᾶν μέγεθος ἢ ἄπειρον ἢ πεπερασμένον, πεπερασμένον μὲν οὐκ ἐνδέχεται εἶναι τοιοῦτον· ἄπειρον δὲ τι ὅλως οὐκ ἔστιν· ἔτι δὲν ἄπειρον μέγεθος· ἅπαν γὰρ μὴ ὅτι ἀδιαίρετον ἢ ἀναλλοίωτον· πᾶσαι γὰρ αἱ ἄλλαι κινήσεις, ὕστεραι φύσει καὶ τῶν τόπων τῶν μὴ ἔχοντων τὸν τοιοῦτον τρόπον, πότερον μία ἀνθετέον τὴν τοιαύτην οὐσίαν, ἢ πλείους· καὶ πόσας δεῖ μὴ λανθανέτω· ἀλλὰ μεμνῆσθαι καὶ τὰς τῶν ἄλλων ἀποφάσεις· ὅτι περὶ πλήθους οὐδὲν εἰρήκασιν, ὅτι καὶ σαφῶς εἰπεῖν· ἢ μὴν περὶ τὰς ἰδέας ὑπὸ λημμα, ἐν ᾗ μίαν ἔχει σκέψιν ἰδέαν· ἀριθμοὺς γὰρ λέγουσι τὰς ἰδέας· οἱ λέγοντες τὰς ἰδέας· περὶ ὧν τῶν ἀριθμῶν, ὅτι μὲν ὡς πρὸς ἄπειρ λέγουσιν· ὅτι δὲ ὡς μέχρι δεκάδος ὡρισμένων· δῆλον δὲ τί ἂν τοσοῦτον τὸ πλῆθος τῶν ἀριθμῶν, οὐδὲν λέγεται μετὰ πόσους ἀπόδεκτικῆς ἢ μίμησις δεκτῶν ὑπάρχει μόνων, ἢ διωρισμένων λεκτέον. ἢ μὴν ἀρχὴ καὶ τὸ πρῶτον οὗ τῶν ἀκινήτων καθαυτὸ καὶ κατὰ συμβεβηκός· κινοῦν δὲ τὸ πρῶτον ἀΐδιον, καὶ μίαν κίνησιν· ἐπεὶ δὲ τὸ κινούμενον, ἀνάγκη ὑπό τινος κινεῖσθαι, καὶ τὸ πρῶτον κινοῦν ἀκίνητον εἶναι καθαυτό· ἢ τὸν ἀΐδιον κίνησιν ὑπὸ ἀϊδίου κινεῖσθαι· ἢ τὴν μίαν· φανερὸν δὲ καὶ ἐκ τῆς περὶ τὸν τόπον διαιρέσεως· οὐρανὸν μὲν γὰρ ἀΐδιον καὶ μίαν κινήσομεν· ἐπεὶ δὲ τὸ κινοῦν ἀκίνητον καὶ ἀΐδιον· ἅμα γὰρ

καὶ ὧν μεγέθους, διὰ τίνα εἰρηκὼς αἰτίαν πρότερον. ὅτι μὲν οὖν εἰσιν οὐσίαι ἢ τούτων πρώτη καὶ δευτέρα, καὶ διὰ τίνα αὕτη τάξις τοῖς φορεῖς τ' ἄστρων, φανερόν. τὸ δὲ πόσαι ἤδη τῶν φορῶν ἐκ τῆς οἰκειοτάτης φιλοσοφίας τ' μαθηματικῶν ἐπιστημῶν, δεῖ σκοπεῖν ἐκ τῆς ἀστρολογίας· αὕτη γὰρ περὶ οὐσίας ἀϊδίου τῆς μὲν, ἀϊδίου δὲ ποιεῖται τὴν θεωρίαν· αἱ δ' ἄλλαι, περὶ οὐδεμιᾶς οὐσίας· οἷον, ἡ περὶ τοὺς ἀριθμοὺς ἢ περὶ γεωμετρίαν· ὅτι μὲν οὖν πλείους τ' φορὰ μιᾶς αἱ φοραὶ, φανερὸν τοῖς μετρίως ἡμῶν μετέχουσι· πλείους γὰρ ἑκάστου φέρεται μιᾶς τ' πλανωμένων ἀστέρων· πρὸς δὲ αὐτοῖς τοῖς τυγχάνουσιν οὖσαι, νῦν μὴ ἡμεῖς ἀλλ' ἐξ ἐκείνων τῶν μαθηματικῶν ἀνδρῶν συνοίσασ' ἀκούειν λέγωμεν· ὡς ἔστι τις ἡ διανοία πλῆθος ὡρισμένον ὑπολαβεῖν· τοῦ δὲ λοιποῦ, τὰ μὲν, ζητοῦντας αὐτοὺς δεῖ, τὰ δὲ συνθεωμένους παρὰ τῶν ζητούντων, ἀντιφαίνειν παρὰ τὰ νῦν εἰρημένα· τοῦτα πραγματευομένοις, φιλεῖν μὲν ἀμφοτέρους· πείθεσθαι δὲ τοῖς ἀκριβεστέροις. Εὔδοξος μὲν οὖν ἡλίου καὶ σελήνης ἑκατέρου τὴν φορὰν, ἐν ξι σὺν ἐτίθετο εἶναι σφαίραις· ὧν τὴν μὲν πρώτην, τὴν τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων εἶναι· τὴν δευτέραν, καὶ τὴν διὰ μέσων τῶν ζῳδίων· τὴν δὲ τρίτην, καὶ τὴν λελοξωμένην ἐν τῷ πλάτει τ' ζῳδίων· ἐν μείζονι δὲ πλάτει λελοξῶσθαι, καθ' ὃν ἡ σελήνη φέρεται· ἡ καθ' ὃν οἱ ἥλιοι· τῶν δὲ πλανωμένων ἀστέρων ὡτέξασιν ἑκάστου σφαίρας· καὶ τούτων δὲ τὴν μὲν πρώτην καὶ δευτέραν τὰ αὐτὰ εἶναι ἐκείναις· τὴν τε τ' ἀπλανῶν τὴν δὲ ταύτας φέρεσθαι εἶναι, καὶ τὴν ὑπὸ ταύτην τεταγμένην· καὶ κατὰ τὸν διὰ μέσων τ' ζῳδίων τὴν φορὰν ἔχουσαν κοινὴν ἁπασῶν εἶναι· τὴν δὲ τρίτην ἀπάντων τοὺς πόλους ἐν τῷ διὰ μέσων τῶν ζῳδίων εἶναι· τὴν δὲ τετάρτην τὴν φορὰν, καὶ τὰς τῶν λελοξωμένων πρὸς τὸν μέσον ταύτης· εἶναι δὲ τὴν τρίτης σφαίρας τοὺς πόλους, τῶν μὲν ἄλλων, ἴδιους τοὺς δὲ τὴν ἀφροδίτης καὶ τοῦ ἑρμοῦ, τοὺς αὐτούς. Καίτοι ὡσοὶ μὲν θέσιν τῶν σφαιρῶν, τὴν αὐτὴν ἐτίθετο Εὔδοξῳ· τουτέστι τῶν ἀποσημάτων τὴν τάξιν· τὸ δὲ πλῆθος, τῷ μὲν τοῦ Διὸς καὶ τῷ τοῦ κρόνου, τὸ αὐτὸ ἐκείνῳ ἀπέδοσαν· τῷ δὲ ἡλίου καὶ

τῷ

τῷ σελήνης δύο ἐστί τι προσθετέα εἶναι σφαίρας, τὰ φαινόμενα, εἰ μέλλει τὰς ἀποδώσειν τοῖς δι' ἀλλοιοπόδων τῶν πλανήτων, ἑκάστῳ μίαν ἀναλογοῦσαν δεῖ μίμημα ποιεῖσθαι τῶν ἀπλανῶν, τὰ φαινόμενα ἀποδώσειν, καθ' ἃς ὑπὸ τῶν πλανωμένων, ἑτέρας σφαίρας μιᾶς ἐλάττονας εἶναι, τὰς αὐτὰς λιπούσας ἢ εἰς τὸ αὐτὸ ἀποκαθιστώσας τὴν θέσιν τῷ πρώτῳ σφαίρᾳ ἀεὶ τοῦ ὑπὸ κάτω τεταγμένου ἄστρου. οὕτω γὰρ μόνως ἂν δέχοιτο τῷ ὑπὸ πλανητῶν φορὰν ἀποδοθῆναι τὰ φαινόμενα. ἐπεὶ οὖν οὐκ αἱ μὲν αὐτὰ φέρεται σφαῖραι, αἱ μὲν, ὀκτώ αἱ δ', πέντε καὶ εἴκοσίν εἰσιν. τούτων δὲ μόνας, οὐδεὶς ἂν ἐλλιχθείη, οὐκ αἷς τὸ κατωτάτω τεταγμένον φέρεται, αἱ μὲν τὰς τῶν δύο πρώτων ἀνελίττουσαι, ἓξ ἐστόν· αἱ δὲ τὰς τοῦ ὑστέρου τεταγμένου ἄστρου καὶ δεκαεπτά· ὁ δὲ ἀπασῶν ἀριθμὸς τῶν τὰς φερουσῶν καὶ τῶν ἀνελιττουσῶν ταύτας, πεντήκοντα τέτταρές εἰσιν· εἰ δὲ φθονεῖν μὴ προσθείη τις ἂν εἰς τὸ μηδὲν κινήσεις, αἱ πᾶσαι σφαῖραι ἔσονται ἑπτὰ τεσσαράκοντα. τὸ μὲν οὖν πλῆθος τῶν σφαιρῶν ἔξω τοσοῦτον, ὡς τινὰ καὶ τὰς οὐσίας καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς ἀκινήτους καὶ τὰς αἰθερίους τὰς, τοσαύτας ὅλως ὑπολαβεῖν· τὸ γὰρ ἀναγκαῖον, ἀφείσθω τοῖς ἰχνοτέροις λέγειν· εἰ δὲ μηδεμίαν οἷόν τε εἶναι φορὰν μὴ σωτείνουσαν πρὸς ἄστρου φοράν· ἔτι δὲ πάσαν φύσιν καὶ πᾶσαν οὐσίαν ἀπαθῆ καθαυτὴν τὸ τοιαύτην τινὰ χρὴ πάντως εἶναι δεῖν ὑπολαμβάνειν, οὐδεμίαν ἂν εἴη παρὰ ταῦτα ἑτέρα φύσις· ἀλλὰ ῥητὰ ἀναγκαῖα ἀριθμῷ εἶναι τὰ οὐσιῶν· εἰ τι γὰρ εἰσὶν ἕτεραι, κινοῦσιν αὐτῶς τὰ ἄστρα φοράς· ἀλλ' εἰ μὴ γένοιτο ἄλλας φορὰς ἀδύνατον· ἢ γὰρ τὰς εἰρημένας· τοῦ τοιούτου λόγου ἕνεκα τὸ φορὰν μὴ ὑπολαβεῖν· εἰ γὰρ ἔστιν τὸ φέρον, τὸ φερόμενον ἔχειν πέφυκε, καὶ φορὰ πᾶσα φερομένου τινός ἐστιν, ὃ δὲ μία φορὰ αὐτῆς οὐκ εἰ μὴ ἕνεκα ἄλλης φορᾶς· αὐτὰ δὲ ἄστρων ἕνεκα· εἰ δὲ ἔσται φορὰ φορᾶς ἕνεκα, καὶ ἐκείνην ἑτέρων δεήσει χάριν εἶναι· ὥστε ἐπεὶ δὴ ἄπειρον τοιοῦτο εἰς ἄπειρον, τέλος ἔσται πάσης φορᾶς τῆς φερομένων τιθέντων σωμάτων τὸ οὗ ἕνεκα· ὅτι δὲ ἔστι τοιοῦτον, φανερὸν· εἰ δὲ καὶ ἔστι τοιοῦτοι ὡσαύτως ἀΐδιοι, ἔσται εἰδημία καὶ ἀτελεύτητος ἀρχή· ἀριθμῷ δὲ μὴ πλανᾶ-

ἀλλ' ὅσα ἀριθμῷ πολλαὶ ὕλαι ἔχει· εἷς γὰρ λόγος ἐστὶν ὁ αὐτὸς πολλῶν· οἷον αὐτός· Σωκράτης δὲ εἷς· τὸ δὲ τί ἐστιν, οὐκ ἔχει ὕλην τὸ πρῶτον· ἐντελέχεια γάρ· ἐν μὲν ἀρα τῇ λόγῳ καὶ ἀριθμῷ τὸ πρῶτον κινοῦν ἀκίνητον ὂν καὶ τὸ κινοῦμενον ἀρα ἀεὶ καὶ συνεχῶς ἓν μόνον· εἷς ἄρα οὐρανὸς ὅσ μόνος· παρα δέδοται δὲ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ παλαιῶν, ἐν μύθου σχήματι καταλελειμμένα τοῖς ὑστέροις, ὅτι θεοί τέ εἰσιν οὗτοι, καὶ περιέχει τὸ θεῖον τὴν ὅλην φύσιν· τὰ δὲ λοιπὰ μυθικῶς εἰδη προσῆψε, πρὸς τὴν πειθὼ τῶν πολλῶν· καὶ πρὸς τὴν εἰς τοὺς νόμους καὶ τὸ συμφέρον χῆσιν· ἀνθρωποειδεῖς τε γὰρ τούτους καὶ τῶν ἄλλων ζώων ὁμοίους τισὶ λέγουσι· καὶ ταύτις ἕτερα ἀκόλουθα καὶ παραπλήσια τοῖς εἰρημένοις· ὧν εἴ τις χωρίσας αὐτὸ λάβοι μόνον τὸ πρῶτον, ὅτι θεοὺς ᾠήθησαν τὰς πρώτας οὐσίας εἶναι, θείως ἂν εἰρῆσθαι νομίσειε, καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς πολλάκις ἡυρημένην εἰς τὸ δυνατὸν ἑκάστης καὶ τέχνης καὶ φιλοσοφίας, καὶ πάλιν ἀπολωλυμένων· καὶ ταύτας τὰς δόξας ἐκείνων, οἷον λείψανα πεισθῆναι μέχρι τοῦ νῦν ἢ μόνον οὖν πάτριος δόξα καὶ ἡ παρὰ τῶν πρώτων, ἐπὶ τοσοῦτον ἡμῖν φανερὰ μόνον. Τὰ δὲ περὶ τὸν νοῦν ἔχει τινὰς ἀπορίας· δυκείμεθα γὰρ εἶναι τῶν φαινομένων θειότατον· ποῖος δέ τις ὁ τοιοῦτος αὐτοῦ εἶναι, ἔχει τινὰ σκολιότητα· εἰ τὸ μηδὲν νοεῖ, τί ἂν εἴη τὸ σεμνόν· ἀλλ' ἔοικεν ὡς παρὰ ὑπνῷ εἶναι ὁ καθεύδων· εἰ τὸ νοεῖ, τοῦτο δ' ἄλλο κύριον, οὐ γὰρ ὅτι τοῦ τὸ εἶναι αὐτῷ ἡ οὐσία νόησις, ἀλλὰ δύναμις, οὐκ ἂν ἡ ἀρίστη οὐσία εἴη· διὰ γὰρ τὸ νοεῖν τὸ τιμιον αὐτῷ ὑπάρχει· ἔτι δὲ εἴ τὸ νοῦς ἡ οὐσία αὐτοῦ, εἴτε νόησίς ἐστι, τί νοεῖ· ἢ γὰρ αὐτὸς αὑτὸν, ἢ ἕτερόν τι· καὶ εἰ ἕτερόν τι, ἢ τὸ αὐτὸ ἀεὶ, ἢ ἄλλο· πότερον οὖν διαφέρει τι, ἢ οὐδὲν τὸ νοεῖν τὸ καλὸν, ἢ τὸ τυχόν, ἢ καὶ ἄτοπον τὸ διανοεῖσθαι τινὰ ἐνίων· δῆλον τοίνυν, ὅτι τὸ θεῖον καὶ τιμιώτατον, νοεῖ καὶ οὐ μεταβάλλει· εἰς χεῖρον γὰρ ἡ μεταβολὴ· καὶ ἡ κίνησις τις ἤδη τὸ τοιοῦτον· πρῶτον μὲν οὖν εἰ μὴ νόησίς ἐστιν ἀλλὰ δύναμις, τί λογον ἔχειν αὐτὸ συνεχῆ αὐτῷ τὴν νόησιν· ἔπειτα δῆλον ὅτι ἄλλο τι ἂν εἴη τὸ τιμιώτερον

ἢ

ἢ ὁρᾶς τὸ νοούμενον· καὶ γὰρ τὸ νοεῖν ἡ νόησις ὑπάρξῃ· μὴ τὸ χεῖρον
νοοῦμεν· ὡς τι φυκτὸν τοῦ ῥ· καὶ γὰρ μὴ ὁρᾶν μία κρεῖττον ἢ ὁ-
ρᾶν, οὐκ ἂν εἴη τὸ ἄριστον ἡ νόησις· αὐτὸν ἄρα νοεῖ, εἰ πέρ ἐστι τὸ κρά
τιστον· ἔστιν ἡ νόησις νοήσεως νόησις· φαίνεται δὲ εἰ μὴ ἐπιστήμη μὴ
ἡ αἴσθησις· καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ διάνοια· αὐτῆς δὲ ἕνεκα ἐργάζεται· εἰ ἄλ
λο τὸ νοεῖν καὶ τὸ νοεῖσθαι, καθ' ἕτερον αὐτό, τὸ δὲ ὑπάρχει· οὐδὲ γὰρ
αὐτὸ τὸ εἶναι νόησις ἐστὶ νοουμένου· ἢ ἐπιστήμη ἢ ἐπιστητόν, τὸ πρᾶγμα.
ἐπὶ μὲν τῶν τεχνικῶν, ἀνάλυσις ἡ οὐσία· καὶ τὸ τί ἦν εἶναι· ἐπὶ δὲ τῶν θεω
ρητικῶν, ὁ λόγος τὸ πρᾶγμα ἡ νόησις· ἀφ' ἑτέρου δ' ἀνόητος τοῦ νοου
μένου ἡ τοῦ οὗ, ὅσα μὴ ὕλην ἔχει, τὸ αὐτὸ εἶναι· ἡ νόησις τοῦ ἁπλοῦ
νου μία· ἔτι δ' ἐπιλείποι τὰς ἀποριάς, εἰ ἐνείη τὸν νοῦν μεταβάλλοι γὰρ ἂν ἐν τοῖς μέρεσι τοῦ ὅλου· ἢ ἀναίρετον πᾶν τὸ μὴ
ἔχον ὕλην, ὥσπερ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, ἢ ὅλως τὸ σωματικὸν ἔχει ἐν τι-
νι χρόνῳ· οὐ γὰρ ἀεὶ τὸ δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ· ἀλλ' ἔνιά γε τὸ ἀεί ἐστιν,
ὁμαλότητι· οὕτως δὲ ἔχει αὐτὴ αὑτῆς ἡ νόησις τὸν ἅπαντα αἰῶνα·
ἐπισκεπτέον δὲ καὶ περὶ τοῦ ὅλου φύσις τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ ἄ-
ριστον· πότερον κεχωρισμένον τί ἐστὶν αὐτὸ καθ' αὑτὸ, ἢ τάξις ἡ ἀμ
φοτέρως ὡς πρᾶγμα τι μία· ἢ ἐν τῇ τάξει τὸ εὖ· ἢ ὅσπερ τὴν στρα-
τιὰν μᾶλλον θεός· ἐν γὰρ τῇ τάξει τὸ εὖ, ἀλλ' ἐκείνη διὰ τοῦ εὖ· ἐστὶν.
πάντα δέσμιά τινα κοινωνίᾳ, ἀλλ' ὁμοίως· ἅπαντα δὲ πλωτὰ
καὶ φυτά· καὶ οὐχ οὕτως ἔχει ὥστε μὴ εἶναι θατέρῳ πρὸς θάτερον
μηδέν, ἀλλ' ἔστι τι πρὸς μίαν γε ἅπαντα συντέτακται· ἀλλ' ὡς
πρὲν οἰκίᾳ τοῖς ἐλευθέροις ἥκιστα ἔξεστιν ὅ, τι ἔτυχεν ποιεῖν, ἀλλὰ
τὰ πλεῖστα ἢ τὰ κωλύοντα τέτακται, τοῖς δὲ ἀνδραποδώδεσι τοῖς θη
ρίοις μικρὸν τὸ εἰς τὸ κοινόν· τὸ δὲ πολύ, ὅτι ἔτυχεν· οὕτω καὶ
ἐκάστου ἀρχὴ καὶ φύσις ἐστί· λέγω δ' οἷον εἰ ἔστι τὸ δι' ἃ κινεῖσθαι ἀ-
ναγκαῖον ἅπασιν ἐλθεῖν· ἀλλ' ἅπαξ ἔστω δεδεμένον, ὧν κοινωνεῖ ἅπαντα εἰς
τὸ ὅλον· ὅσα δὲ ἀδύνατα συμβαίνει, ἢ ἅπαξ τοῦτο, τοῖς ἄλλως λέγου-
σι, πῶς ἂν εἴη ἕτερος λέγοντος καὶ ὧν ἐρωτῶμεν ἐλάχιστα ἀπορεῖ-
σαι, δεῖ μὴ λανθάνειν· πάντα γὰρ ὄζειν ἀντίων ποιοῦσι πάντα· οὕτε

δὲ τὸ, πάντα, οὔτε τὸ ἓξ ἀνάγκη τὸν ὀρθῶς· ὅτι ἐνδέχεται τὰ ἐναντία ὑπάρχειν, ὥσπερ ἐκ τῶν ἐναντίων ἔσεσθαι οὐλέγουσιν. ἀπορήσειε γὰρ τὰ ἐναντία ὑπ' ἀλλήλων· ἢ μὴν δὲ λύεται τοῦτο τὸ λόγος. ἔστι γὰρ τι εἶναι. οἷον δὲ, τὸ ἕν τι τῶν ἐναντίων, ὑλικὸν ὑπάρχειν οὗσιν, ὥσπερ οἱ τὸ ἄνισον τῷ ἴσῳ ἢ τῷ λευκὸν τὸ μέλαν λύειν δὲ τοῦτο τὸ λόγον· ἡ γὰρ ὕλη ἡ μία οὐδενὶ ἐναντίον. Ἔτι ἅπαντα τὸ φαύλου μεθέξει, ἔξω τοῦ κακοῦ· τὸ δὲ κακὸν αὐτὸ, δύο τιθέντων στοιχείων· οἷον ἄρτιος, οὐδὲ ἄρτιος τὸ ἀγαθὸν καὶ κακόν· καίτοι ἐν ἅπασι τὸ ἀγαθὸν μᾶλλον ἀρχή· οἷον δὲ, τὸ τὸμὲν ὀρθῶς, ὅτι ἀρχὴν· ἀλλὰ πῶς τὸ ἀγαθὸν ἀρχή, οὐλέγουσιν. πότερον ὡς τέλος ἢ ὡς κινοῦν ἢ ὡς εἶδος· ἀτόπως δὲ λέγει Ἐμπεδοκλῆς· τὴν γὰρ φιλίαν τριῶν τὸ ἀσεθόν· αὐτὴ δὲ ἀρχὴ ὡς κινοῦσα· συνάγει γάρ, ὡς ὕλη· μόριον γὰρ τοῦ μίγματος· εἶδος δὲ τῷ αὐτῷ συμβέβηκεν ὡς ὕλῃ ἀρχὴν εἶναι, ὡς κινοῦντι· ἀλλὰ γάρ εἶναι ὑπαυτό· καὶ τὰ πρότερον δὲ φιλίαν· ἀπορον δὲ τὸ ἄφθαρτον εἶναι τὸ νεῖκος· τοῦτο γὰρ δέ ἐστιν αὐτῶν τὸ κακὸν φύσις. Ἀναξαγόρας δὲ ὡς κινοῦν τὸ ἀγαθὸν ἀρχήν· ὁ νοῦς, κινεῖ· ἀλλὰ κινεῖ ἕνεκά τινος· ὥστε ἕτερον· πλὴν, ὡς ἡμεῖς λέγομεν· ἡ γὰρ ἰατρικὴ ὑγίειάν πως ποιεῖ· ἀλλ' ἔστι δὲ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ ἐναντίον μὴ εἶναι τῷ ἀσεθεῖ τῶν ὄντων· πάντα δοκεῖ τὰ ἐναντία λέγοντες, ἀρχὰς εἶναι τοῖς ἐναντίοις ἀνὴρ μὴ ξυθμὸν ἢ τὸ ἄνισον, ἢ τὸ μῖξιν, φθορὰν, τὰ δὲ φθορᾶς, ὁμοίως λέγει· πάντα δὲ τὰ ὄντα ἢ ἔστιν ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν· Ἔτι οἱ μὲν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ποιοῦσι τὸ ὄντα· οἰδὲ ἵνα μὴ τοῦτο ἀναγκάζωσιν, ὡς πάντα ὄντα ἔστιν. Ἔτι διὰ τίὰεὶ ἔσεσθαι γένεσις, καὶ τίαἴτιον γενέσεως, ὁμοίως λέγει· τοῖς δύο ἀρχὰς ποιοῦσιν, ἄλλως ἀνάγκη ἀρχὴν κινεῖν ἑτέραν εἶναι· ἢ τοῖς τὰ εἴδη· ὅτι ἄλλη ἀρχὴ κινεῖ ἑτέρα· διὰ τί γὰρ μετέχει ἢ μετέχει· ἢ τοῖς μὲν ἄλλοις ἀνάγκη τὴν σοφίαν· τὴν τιμιωτάτην εἶναι τὴν ἐναντίαν· ἢ μῖξιν δὲ· οὐ γὰρ ἔστιν ἐναντίον· πρώτῳ δὲ λέγει· πάντα γὰρ τὰ ἐναντία ὕλην ἔχει ἁρμονίαν· ταῦτα δέ ἐστιν· ἡ δὲ ἐναντία ἔννοια εἰς τὸ ἐναντίον· τῷ δὲ πρώτῳ, ἐναντίον δὲ λέγει· Ἔτι εἰ μὴ ἔσεσθαι παρὰ τὰ αἰσθητὰ ἄλλα, οὐκ ἔστιν ἀρχὴ ἡ τάξις ἡ ζώνεσις καὶ τὸ οὐρανία.

αἰὲν ἀεὶ

ἀλλ' ἐὶ φλαρχῶσαρχή, ὥσπερ τοῖσθεολόγοιςκαὶ τοῖσφυσικοῖς
ἀέ ωσιν· εἰδέσεσι τὰεἴδη ἢἀριθμοὶ, ἀδεμὸσαίτια· εἰδὲμὴ, ὅτικι
μήσεώσγε· Ἔπιπῶσέσεσι ἐξάμεγεθῶν μέγεθοσὴσωιεχές· οὐγὰρ
ἀριθμὸσ, ἀπριήσει σωιεχὲσ, οὐτιὡσκινῆσν, ὅτιὡσεἴδοσ· ἀλλὰμὴν
οὐδένγ' ἔσεσι τῶνἐναντίων, ὅπερ καὶπριητικὸνκαὶκινητικόν· ἐνδέ-
χοιτο γὰρἂνμὴεἶναι· ἀλλὰμὴνὕστερόνγε τὸποιεῖν δωσάμεσο·
ὅκάραεἴδιατοῦτο· ἀλλ' ἔστιν· ἀναιρετέον ἄραταύτωντὸν
τοῦλόγοντωνὡσ· Ἔτιπρίμωνεἰοἱἀριθμοὶὧν ἡψυχὴ· ἢὸσῶμα, ἢ ὅ
λωστὸεἶδοσ, ἢτὸπρᾶγμα· ὁδὲνλείπ ὁδλέισ· ὁδ' ἔνδέχεταιεἰπεῖν, ἐ-
ὰνμὴὡσ ἡμεῖσεἴπη, ὡστὸκινοῦνπριεῖ· οἱδὲλέγοντεστὸνἀριθμὸν
πρῶτονμὲνμαθηματικὸν, ἢ οὕτωσαεὶἄλλωνἐχομένωνοὐσί-
αν, ἢ ἀρχὰσἑκάσησάλλας, ἐπεισοδιώδη τὸνπαντὸσοὐσίαν πρι
ῶσιν· ὁδὲνγὰρἑτέρα τῇἑτέρᾳ συμβάλλεται
ὅσα ἢμὴὅσα· καὶἀρχὰσ πολλάσ·
τὰδὲὅλατοῦ, ὁβόλεθρλι
Τὼεαμκακ. ὁκάταθ''
πλυκοιρανίη·
εἷσκοίρανο·

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΤΟΜ



Εει μὲν οὖν τῆς τῶν αἰθητῶν οὐσίας, εἴρηται πόθεν, ἢ μὲν τῇ μεθόλῳ τῇ τῶν φυσικῶν περὶ τῆς ὕλης, ὑστερον δέ, ὅτι περὶ τῆς κατὰ τὸν ὁρισμὸν ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ σκέψις αὕτη ὅδε, πότερον ὁδί τις παρὰ τὰς αἰθητὰς οὐσίας ἀκίνητος καὶ ἀΐδιος, ἢ οὐκ ὅδε καὶ εἰ ὅδε, τίς ἐστι· πρῶτον ἢ τὰ παρατεθέντα ἄλλων λεχθέντα, θεωρητέον· ὅπως ἔτυχε μὲν καλῶς λέγωσι, μὴ τοῖς αὐτοῖς ἐνοχλῶμεν· καὶ ἔτι δόγμα κοινὸν ἡμῖν καὶ ἐκείνοις, ῥᾴστη δία μὲν καθ' αὑτὴν χεραίνω μὲν· ἀγαθὸν γὰρ ἔτυχε τὰ μὲν καλλίον λέγη· τὰ δὲ χεῖρον· δύο δὲ εἰσὶ δόξαι περὶ τούτων· πότε, γὰρ μαθηματικὰ φασὶν οὐσίας εἶναι τινάς· οἷον ἀριθμοὺς καὶ γραμμάς, ἢ τὰ συγγενῆ τούτοις· καὶ πάλιν τὰς ἰδέας· ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν, δύο γὰρ ταῦτα περὶ οὐσίας τάττει τινὰς ἰδέας, καὶ τοὺς μαθηματικοὺς ἀριθμούς· οἱδὲ, μίαν φύσιν ἀμφοτέρων· ἕτεροι δέ τινες τοὺς μαθηματικοὺς μόνους οὐσίας εἶναί φασι, σκεπτέον, πρῶτον μὲν περὶ τῶν μαθηματικῶν, μὴ δὲ μίαν πρὸς τιθέντας φύσιν ἄλλων αὐτοῖς· οἷον, πότερον ἰδέαι τυγχάνουσιν οὖσαι ἢ οὔ· ἢ πότερον ἀρχαὶ καὶ οὐσίαι τῶν ὄντων, ἢ οὐ· ἀλλ' ὡς περὶ μαθηματικῶν, μόνον, εἰσὶν εἴτε εἰσὶν, εἴτε μὴ εἰσὶ, πῶς εἰσὶν· ἔπειτα μετὰ ταῦτα χωρὶς, περὶ τῶν ἰδεῶν αὐτῶν ἁπλῶς· καὶ ὅσον μόνου χάριν· τεθρύλληται γὰρ τὰ πολλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἐξωτερικῶν λόγων· ἔτι δὲ πρὸς ἐκείνῳ δεῖ τῷ σκέψιν ἅπασαν τὴν μὲν πλείω λόγον· ὅταν ἐπισκοπῶμεν εἰ αἱ οὐσίαι καὶ αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄντων ἀριθμοὶ καὶ ἰδέαι εἰσί· μετὰ γὰρ τοὺς ἰδέας, αὐτὴν λέγεται γε τὴν σκέψις· ἀνάγκη δεῖ πέρ ὅδε τὰ μαθηματικὰ, ἢ εἶναι τοῖς αἰθητοῖς εἶναι αὐτὰ καθάπερ λέγουσί τινες, ἢ κεχωρισμένα τῶν αἰ

θητῶν

αθητ̃. λέγουσι δὲ ὅ τῳ τινές· ἢ εἰ μηδὲ τέρως, ἢ ὅμοιόν ἐστιν, ἢ ἄλλον τρόπον ἐστίν· ὥσθ' ἅμα μὲν ὁρίζεσθαι σημεῖον οὐ δεῖ τὸ εἶναι· ἀλλὰ τὸ εἶναι τοῦτον τὸν τρόπον· ὅτι μὴ γοῦν ἐν μέρεσιν αἰσθητοῖς ἀδιαίρετον εἶναι, δῆλον ἅμα τῶν λεγομένων τοῖς ὅλοις, εἴρηται μὲν καὶ ἐν τοῖς διαπορήμασιν, ὅτι οὐκ ἀδύνατον τὰς εἶναι ἀδιαίρετα· ἔτι δὲ καὶ ὅτι τοιοῦτόν τι λόγου, καὶ τὸ ἄλλας διαιρέσεις φύσει συντοῖς αἰσθητοῖς εἶναι, καὶ μηδεμίαν κεχωρισμένην· ταῦτα μὲν οὖν εἴρηται πρότερον· αὐτὰ δὲ πρὸς τοῦτο σφαιρικόν, ὅτι ἀδιαίρετον διαιρεθῆναι ὀλίγον σῶμα· καὶ γὰρ ἐπίπεδον διαιρεθήσεται τοῦτο κῑ γραμμήν· καὶ αὐτὴ κῑ στιγμήν· ὥστε εἰ στιγμὴν διελεῖν ἀδιαίρετον, ἡ τὴν γραμμὴν εἰς ταύτην, ἢ τὸ ἅπτεσθαι· τὸ οὖν διαφέρει, ἢ ταύτας εἶναι τοιαύτας, φύσει· ἢ μὴ εἶναι δὲ ἐν αὐτοῖς τοιαύτας φύσει· τὸ αὐτὸ γὰρ συμβήσεται· διαιρουμένων γὰρ τῶν αἰσθητῶν, διαιρεθήσονται· ἢ δὲ καὶ αἰσθητά· αὐτὰ μὲν οὐδὲν κεχωρισμένα γε εἶναι φύσει τοιαύτας δυνατόν· εἰ δ' ἔσται τέρατα, παρὰ τὰ αἰσθητὰ κεχωρισμένα ταῦτ' ἔσται ἢ πρότερα τῶν αἰσθητῶν, δῆλον ὅτι καὶ τὰ τούτων πέδα ἕτερα ἀναγκαῖον εἶναι τούτων πέδων κεχωρισμένα καὶ στιγμάς καὶ γραμμή· λόγος δὲ αὐτοῦ λόγου· εἰ γὰρ ταῦτα πρότερα τοῦ ἐν μαθηματικῷ ἐπίπεδα καὶ γραμμὰς καὶ στιγμάς, ἕτερα κεχωρισμένα· πρότερα γὰρ τοῦ συγκρίματος μιγνύντος τὰ στοιχεῖα· καὶ εἰ ταῦτα τῶν αἰσθητῶν πρότερα σώματα μὴ αἰσθητά, καὶ αὐτῷ λόγῳ καὶ τὰ ἐπίπεδα τῶν ἐν τοῖς ἀκινήτοις στερεοῖς τὰ αὐτὰ καὶ τὰ αὐτά· ὥστε ἕτερα ταῦτα ἐπίπεδα καὶ γραμμαὶ τῶν ἐν τοῖς στερεοῖς ῥίζης κεχωρισμένων· τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς στερεὰ τοιαῦτα, πρότερα τῶν μαθηματικῶν στερεῶν· πάλιν οὖν τούτων τῶν πέδων ἐστὶν ἡ γραμμή· ὧν πρότερον δείκνυται ἑτέρα γραμμὴ στιγμὴ εἶναι διαιροῦντος λόγου καὶ τούτων πρότερα γραμμὴ, ἑτέρα πρότερα στιγμὰς, ὧν οὐκέτι πρότερα ἕτερα· ἀπορήσειε δ' ἂν τις καὶ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς συμβαίνειν, στερεὰ μὲν μονάδα παρὰ τὰ αἰσθητά· ὧν πέδα δὲ τρία, παρὰ τὰ αἰσθητά· τί τὰ παρὰ τὰ αἰσθητὰ, καὶ τὰ τῶν μαθηματικῶν στερεά, ἢ παρὰ τὰ ἐν τούτοις γραμμαὶ δὲ τέτταρες καὶ στιγμαὶ δὲ, πέντε καὶ ὧν

ρὶ ἢ ἀεὶ ἐπιζητοῦσι τοῦ ἀριθμητικοῦ τούτου. ἔστι δὲ ὡς περὶ τὰ ἐν τῷ στερεῷ τῷ ἀκινήτῳ, ἐπίπεδα καὶ γραμμὰς καὶ στιγμάς· ἀεὶ γὰρ ὡς περὶ τὰ πρότερα ἡ ὄψις ἐστίν· ὁδὲ ἀριθμὸς καὶ περὶ τὰ ἀριθμῶν καὶ ἑκάστους γὰρ τοὺς στιγμὰς, ἕτερ' ἕν μονάδες καὶ ἑκάστου τοῦ ἀοριστοῦ. εἰ τοῦτο νοητόν. ὥστε εἴ τι ἄλλο ἀκίνητον ἐστὶ μαθηματικὸν ἀριθμῶν, ἔτι ἀπλοῦν τοῖς ἀπορήμασιν ἐστὶ πολλοῖς. πῶς ἐν δὲ καὶ πλήθος. περὶ ἃ γὰρ ἡ ἀστρολογία ἐστὶν, ὁμοίως ἐστὶ περὶ τὸ αἰσθητόν. ἡ ὡς περὶ ἄλλην οὐσίαν. εἰ μὴ διὰ τοῦτο μόρια αὐτοῦ, πῶς δ' ἂν εἴη, ἢ ἄλλο τι ἔχον κίνησιν· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ περὶ τὸ ἁρμονικόν· ἔστι γὰρ φωνή τις ὄψις περὶ τὸ αἰσθητόν· ἡ τὸ καθ' ἕκαστα· ὥστε δῆλον ὅτι καὶ αἰσθήσεις τὸ ἄλλο αἰσθητόν· τί γὰρ μᾶλλον τόδε ἢ τόδε· εἰ δὲ ταῦτα, μὴ χωριστὸν ἐστὶν αἰσθήσεως· ἔτι γράφειν ἐστὶν καθόλου πρὸς τὰ μαθηματικὰ, ὡς ἀπὸ τοῦ τοσοῦδε· ἔστιν οὖν καὶ αὐτὴ τοσαύτη οὐσία μεταξὺ κεχωρισμένη τοῦδε τοῦ μεταξύ· ἢ τίς οὗτος ἀριθμός ἐστιν· ὅτι στιγμή· ἢ τί μέγεθος· ὅτι χρόνος· εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, δῆλον ὅτι καὶ ἐκεῖνα, ἀδύνατον εἶναι κεχωρισμένα τῶν αἰσθητῶν· ὅλως δὲ τὸ ἀντικείμενον συμβαίνει τοῦτο εἰωθότως συμβαίνειν, εἰ τὸ θέσει οὕτως εἶναι τὰ μαθηματικὰ, ὥστε κεχωρισμένα τινὰ εἶναι φύσεις· ἀνάγκη γὰρ διὰ τὸ μὴ οὕτως εἶναι αὐτὰ, πρότερα εἶναι τῶν αἰσθητῶν μεγεθῶν· καὶ τὸ ἀληθὲς δὲ ὕστερα· τὸ γὰρ ἀτελὲς μέγεθος, γνώσει μὲν πρότερόν ἐστι τῇ οὐσίᾳ δὲ ὕστερον· οἷον ἀνθρώπου, ἐμψύχου· ἔμψυχον δὲ τί ἐστιν ἢ πρότερον ἢ ὕστερον τοῦ μαθηματικοῦ μεγέθους· τοῦ μὲν γὰρ ταῦτα, ψυχὴ ἡμέρα ψυχῶν ἢ αὖ τινὶ λόγῳ· εἰδέναι, πολλαχῶς λέγεται· ἐκείνοις δὲ δι' αἰσθητοῖς ἔστι, τίνα τὸν τρόπον εἶναι ἢ οὐ συμμένει· ἔτι αἱ γνώσεις δηλοῦσι πρῶτον μὲν ὅτι μὴ οὐσία ἐστὶν· εἶτα ὅτι ὕλη τις· τελευταῖον δὲ εἰς βάθος· ἢ τέλος ἔχειν· εἰ οὖν τὸ τῇ γνώσει ὕστερον, τῇ οὐσίᾳ πρότερόν, τὸ σῶμα πρότερον ἂν εἴη ἐπιπέδου, καὶ μῆκος· καὶ ταύτη καὶ τέλειον καὶ ὅλον μᾶλλον, ὅτι ἔμψυχον ἐστίν· γραμμὴ δὲ ἔμψυχος ἢ ἐπίπεδον. πῶς ἂν εἴη· οὐ πᾶσα γὰρ τὰς αἰσθήσεις τὰς μετέρας ἂν εἴη τὸ ἀξίωμα

μα

μικρ. ἔτι τὸ μὴ σῶμα, ἀσίαν τίς· ἤδη γὰρ ἔχει πως τὸ τέλον· αἰτήσαμ
μαι, πῶς οὐσίαν· ἆρα ἡ ὡσεὶ ὕλης μορφή τις· οἷον εἰ ἄρα ἡ ψυχὴ τρί
γωνόν ἐστιν, ἆρα τὸ ὡς ὕλη· οἷον τὸ σῶμα· ἆρα ἡμῖν γὰρ ἐκ τῶν μερῶν οὐ δοκεῖ τὸ ὅλον
ἀφαιρουμένων φαίνεσθαι σώζεσθαι ὅλως ἀμφισβητοῦμεν· εἰ δὲ τῶν ἀσίαν τις ὑλικὴν, ἆρα
τοῦτ' ἐφαίνετο ὅλως ἀμφισβητοῦμεν πάλαι· τῷ μὲν γὰρ λόγῳ, ἔσεσθαι πρότερα· ἀλλ' ἆρα
πάντα τοσαῦτα τῷ λόγῳ πρότερα, καὶ τῇ οὐσίᾳ πρότερα· τῇ μὲν γὰρ οὐσίᾳ πρότερα,
ὅσα χωριζόμενα ἔστιν εἶναι ὑπερβαίνῃ τῷ λόγῳ· ὅσων μὲν οἱ λόγοι
ἐκ τῶν λόγων· ταῦτα δ' ἐνίοτε μὲν ὑπάρχει· εἰ δὲ μή, ὀδὶ τὰ πάθη ἄζυγα τοῖς
οὐσίαις· οἷον κινούμενόν τι ἢ λευκόν· τὸ λευκὸν ἆρα τὸ λευκὸν πρότερον
ἐστὶ τοῦ λόγου, αὐτὸ δὲ τῷ οὐσίαν· ἆρ' ἐνδέχεται εἶναι χωρισμένον· ἀλλ'
οὐκ εἰ ἄμα ὑφ' ἓν ὑπόκειται· καὶ γὰρ λέγω, τὸ μὲν ὂν τὸ λευκόν· ὥστε φανερὸν, ὅτι ἔστι τὸ μὲν ἀφαιρετὸν πρότερον, ἔστι τὸ ἐκ προθέσεως σύνθετον·
ἐκ προθέσεως δὲ τὸ λευκὸν, ὁ λευκὸς ἄνθρωπος λέγεται· ὅτι μὲν οὖν ἔστι τινὰ οὐσίαι
ἄνευ σωμάτων εἰσὶν, ἔστι πρότερα τῷ εἶναι τὰ ἀθικτὰ, αὐτὰ δὲ τῷ
λόγῳ μόνον, ἔστι χωρισμένα πρὸς εἶναι δῆλον· ἐπεὶ
δὲ οὐδὲν τοῖς αἰσθητοῖς ἐνδέχεται αὐτὰ εἶναι, φανερὸν ὅτι οὐδὲν ὅλως ἔστιν,
ἢ ἴσως τινὰ ὅδε· ὑγιὲς δὲ τοῦτο οὐχ ἁπλῶς ὅδε· πολλαχῶς δὲ
τὸ εἶναι λεγομένου· ὡς μὲν οὖν τὰ καθόλου ἐν ταῖς μαθήμασιν, ὅτι
χωρισμένων ὅτι ὡς τὰ μεγέθη καὶ τοὺς ἀριθμούς, αὐτὰ ὡς
τούτων μὲν, ἀλλ' οὐ τοιαῦτα οἷα ἔχει μέγεθος εἶναι δῆλον,
ὅτι ἐνδέχεται πρὸ τῶν αἰσθητῶν μεγέθη εἶναι καὶ λόγους ἀπροδείξεις, μὴ δὲ αἰσθητά· ἀλλ' ἡρμοδίως ὥσπερ γὰρ μὴ κινούμενα μόνον
πολλοί λόγοι εἰσὶ, χωρὶς τῶν ἐναντίων ἕκαστόν ἐστι τῶν τοιούτων, καὶ τὸ συμβε
βηκότων αὐτῶν, καὶ οὐκ ἀνάγκη διὰ ταῦτα, μὴ κεχωρισμένον εἶναι κι
νούμενον τῶν αἰσθητῶν, μὴ ἐν τούτοις τινὰ φύσιν εἶναι ἀφωρισμένην, οὕ
τω τοίνυν καὶ ἐπὶ τῶν κινούμενων ἔσονται λόγοι καὶ ἐπιστῆμαι, οὐχὶ κι
νούμενοι, αἰσθητοῦ μόνον· μὴ πάλιν ἢ ἐπὶ τοῦτο δὲ μόνον· μὴ μὴν
μόνον γε μὴ ἀναιρετέον μὴ δὲ ἀναίρει· ἔχον φύσιν· καὶ ἢ ἀναίρει τὸν μόνον·
ὥστε ἐπεὶ καὶ πολλαχῶς λεγόμενον ἀληθὲς, μὴ μόνον τὰ χωριστὰ εἶναι, αἰσθητὰ
καὶ τὰ μὴ χωριστὰ, οἷον κινούμενα εἶναι, καὶ τὰ μαθηματικὰ, ὅτι ἐ-

στὴν ἀπλῶς ἀληθὲς εἰπεῖν, ἀριθμῶν τάγε οἷα λέγουσι· καὶ ὥσπερ τὰ
ἄλλα σοφιστὴν ἀπλῶς ἀληθῶς εἶπεν οὗτος εἶναι, ὃ χίτησυμβεβη
κὸς οἷον, ὅτι λευκὸν, εἰ τοῦτο ψῦδος τὸ λευκὸν· ἢ ὃ ἔστιν ψῦδος· αὐτὸ ἐκεῖνο γὰρ
ἐστὶν ἑκάστου, εἶναι ψῦδος, ψῦδος· εἰδωλῶδες, αὐτό, ὅτω ἀπλῶς μεῖζον
ἀκείσυμβέβηκε αἰσθητὰ εἶναι ὧν ὅτι, μή ὅτι ἢ αἰσθητὰ, ὅτι αἰσθητὰ
ἔσονται μαθήματα τινὰ ἐποιήσαμεν· ἀμφοτέρως δὲ περὶ ταῦτα, αἴτιον
κεχωρισμένον· πλὰ ἢ συμβέβηκε καθαυτὰ τοῖς πράγμασιν, ἢ ἕκα
στον αὐτῶν ἔχει τοιούτων· ἐπεὶ ἀληθῶς τὸ ζῷον ἢ ἄρρεν, ἴδιον αὐτῷ
δέ· καίτοι ἀκόλουθόν τι θῶμεν οὐδὲν ἔξειν κεχωρισμένον τὸ ζῷον· ὥστε τὸ
μὴ κινούμενον· ἢ ἐπὶ πολὺ δὴ αὖ πρότερον ἐφ' ὁτουοῦν ἀπλῶς ἕτερον, τοσούτῳ μᾶλλον ἔχει τὸ ἀκόλουθον· φυσικὸν δὲ ἀπλῶς
ὂν ὥστε καὶ μᾶλλον ἢ μετὰ μεγέθους· καὶ μᾶλλον ἂν καὶ
αὖ κινήσεως· ἐὰν ᾖ κίνησις, μᾶλλον τὸ πρῶτον· ἀπλοῦν δὲ τὴν
γραμμὴν τοῦτο μᾶλλον· ὁδὸς γὰρ ὁ λόγος ἡ εὐθεῖα ἁρμονικῆς· εἶτα
κῆς· οὐδὲ τέρας γὰρ ἡ ὄψις· ἢ οὐ φωνὴ θεωρεῖ· ἀλλ' ἢ γραμμαὶ καὶ ἀριθ
μοί· οἰκεῖα μὲν τοιαῦτα ταῦθ' ἐκείνων· εἰ μὴ μηχανικὴ ἢ ὡσαύ
τως· ὥστε εἴ τις θήσει μὲν κεχωρισμένα τὰ συμβεβηκότα περὶ τοιαῦτα, οὐθὲν διαφέρει τοῦ τὸ ψῦδος ψῦδος εἶναι· ὥσπερ οὐ
δ' ὅταν ᾖ τὴν γραφὴν τὸ προσαναφῆ μὴ προσαναφῆ· ἀλλ' ἢ ὄντα πρότε
ρα τὸ ψῦδος ἀεὶ ἐποίησαν· ὅτως θεωρηθείη ἕκαστον, εἴτις τὸ μὴ κεχω
ρισμένον θείη χωρίς· ὥσπερ ὁ ἀριθμητικὸς περὶ ὃ λόγῳ μέζης·
ᾧ μὲν γὰρ ἀναίρετ' ὁ ἄνθρωπος, ἢ ἄνθρωπος· ὁ δὲ θεὸς, ᾧ ἀναίρετ'· εἰ τιθεώρη
σειν εἴ τι τῷ ἀνθρώπῳ συμβέβηκεν, ἢ ἀναίρετος· ὁ δὲ λόγῳ μέζης, οὐθὲν
ἄνθρωπος, ἀθὲν ἀναίρετος, ἀλλὰ στερεά· ἆρ' ἢ καὶ εἰ μήτρυ λῷ ἀναίρε
τος ὑπάρχειν τῷ, δῆλον ὅτι καὶ αὖ τούτων ἐνδέχεται τῷ ψεύ
δεσθαι τόν· ὥστε διὰ τοῦτο ὀρθῶς λέγουσιν οἱ λόγῳ μέζους, ὅτε
εἰσὶν τῶν ἀλόγων, καὶ ὅτε ὅτι· ἀπὸν γὰρ τὸ ὄν· τὸ μὲν ἐν τῇ λέξει
τὸ δὲ λογικῶς· ἐπεὶ ἢ τὸ ἀγαθὸν ᾗ τὸ καλὸν ἕτερον, τὸ μὲν ἀεὶ ἐν πράξει
τὸ δὲ καλὸν, ἐν τοῖς ἀκινήτοις, οἱ φάσκοντες, οὐθὲν λείπειν τὰ μαθημα
τικὰ ἐπιστήμας εἶναι καλοῦ ἢ ἀγαθοῦ, ψεύδονται· λέγουσι γὰρ ἃ δὴ

κνύουσι μᾶλιστα· ὃ δὲ μὴ ὀνομάζουσι, τοῦτο δ' ἔστι τὸ σλόττους ἢ
κνύττειν, ὃ λέγουσι περὶ αὐτῶν· πολὺ καλλίω μέντοι εἶδη, τάξις ἡδυ-
μελίας· ἡ τῶν ὠδίνων μή· ἃ μᾶλιστα δὴ κνύουσιν αἱ μαθήματικαὶ ὠδῖ-
νες μοι· μὴ ἐπίγε πολλῶν μοι τὰ φαίνηται ταῦτα· λέγω δὲ οἷον ἡ τάξις
τῶν ὠδίνων μέν, ὅλως δὲ τὸ λέγειν εἶναι τοιαύτην αἰτίαν, τὸ ὡς τὸ καλὸν,
αἴτιον ζόφου τινὰ μᾶλλον ἢ νοῦν εἰς ἀνθρώπους περὶ αὐτῶν ἔρουμεν· περὶ
μὲν οὖν τῶν μαθημάτων, ὅτι τὸ μὲν, ὡς ὂν ὂν ὡς δὲ πρότερον
ἢ τῶν πρότερα, ῥοδαῦτα εἰρήσθω· περὶ δὲ τῶν ἰδεῶν πρῶτον αὐτὸ τὸ
τὶ ἰδέαν δόξαν ὠνὶ σκεπτέον· μηθὲν σοι ἀπόπτου σαν πρὸς τὸ τὰ ἀλη-
θῆ φύσιν· ἀλλ' ὡς ὑπόλαβον ὁ ξαρχῆσοί πρῶτοι τὰς ἰδέας φήσαν-
τες εἶναι· σωέβη δὴ περὶ τὰ ἰδέων δόξα, ἧς εἵνεκα, διὰ τὸ πειθῆ-
ναι περὶ φιλαλήθειας τὸ ἡράκλειτείοις λόγοις· ὡς πάντων τὰ ἀθη-
τῶν ἀεὶ ξέοντων· ὥστε εἴπερ ἐπιστήμη τις ἔσται φρόνησις, ἕτε-
ρόν τιν' οὐσίαν εἶναι ταῖς αἰσθητὰς μενούσας· ἀλλ' εἶναι τὰ ξέοντα ἐ-
πιστήμων. Σωκράτους δὲ περὶ τὰς ἠθικὰς ἀρετὰς πραγματευο-
μένου, καὶ περὶ τούτων οὐ ζητοῦντος τὸ πρώτου, τὰ μὲν
φυσικῶν μικρὸν Δημόκριτος ἥψατο μόνον ἢ εὐθυμίας ἢ ὡς ἐστὸ
θερμὸν τὸ ψυχρόν· οἱ δὲ πυθαγόρειοι πρότερον περὶ τινῶν ὀλίγων
τούτων ἐζήτουν εἰς τοὺς ἀριθμούς· ἀνθρώπου· οἷον, τί ἐστὶ καιρὸς, ἢ τὸ δίκαι-
ον· ἢ γάμος· ἐκείνοις δὲ λόγους ἐζήτει, τὸ τί ἐστὶ συλλογίζεσθαι ἢ ἐζή-
τει· ἀρχὴν τοῦ συλλογισμοῦ, τὸ τί ἐστὶ διαλεκτικὴν ἢ ἰσχύσ ὠνὶ τοῦ
λῶ, ὥστε δὴ ὠνὶ αθησαν καὶ χωρὶς τοῦ τί ἐστὶ, τὸν αντία ὠνὶ σκοπεῖν, εἰ τὸ
ἐναντίων εἰναὶ τὴν ὠνὶ στήμην· δύο γὰρ ἐστὶν, ἃ τις ἂν ἀπορήσῃ Σωκρά-
τει δικαίως· φύσει παντικὰ λόγους τὸ ὁρίζεσθαι καθόλου· ταῦτα δ' ἐστὶν
ἀμφὶ πρὸ ἀρχὴν ὠνὶ στήμης· αἰτὸ μὲν Σωκράτης τὰ καθόλου, ἐ χωρι-
σάεν πρίς, ἐδ' οὐ φυσιολογοῦσ· οὐδὲ χωρὶς, εἰ τὰ τοιαῦτα τῶν ὄντων ἰδέαν προ-
σηγόρευσαν· ὥστε συμβαίνειν αὐτοῖς τὰ αὐτὰ τῷ λόγῳ, πάντων
ἰδέας εἶναι τὰ καθόλου λεγομένων· εἰ δὲ ἀδύνατον, ὥστε φανερὸν εἶναι τὰ ἀ-
ριθμοῖς εἶναι βουλόμενον, ἐλάττονα μὲν ὄντα οἷόν τε μὴ δύνασθαι· πλείω
δὲ ποιοῦσας, ἀριθμοῖς· πλείω γὰρ ἔστι τὰ καθ' ἕκαστα ἀίδια τῶν

ὥσ εἰπεῖν τὰ εἴδη περιῶν ζητοῦντες τὰς αἰτίας ἐκ τούτων ἐ-
κεῖ προῆλθον. καθ' ἕκαστόν τε γὰρ ὁμωνυμούμενον (ὡς ἐπὶ τῆς οὐσίας) τ'
παῤ ὑμῶν γένεσιν μὲν πολλῶν. (ὡ) ὧν τοῖς δὲ μὴ ὧν τοῖς αἰδίοις. ἔτι κα-
θ' ὃς πρότερος δείκνυσι ὅτι ὄντι τὰ εἴδη καὶ τὸ θέναφαίνεται τοῦτ' ὀξὺ ἐνί-
ων μὲν γὰρ, ἀκαιρία γίνεται συλλογισμόν· ὀξυώτων δὲ, ἀδύνατον οἶον
ται, τούτων εἴδη γίνεσθαι. καὶ ὅτι γε τοὺς λόγους τοὺς ἐκ τῶν ὧν ἐπι-
μῶν, ἔσεσθαι εἴδη πάντων ὅσων μὴ ἐπιστήμη ἐστὶν· καὶ κατὰ τὸ ὄν, ὧν πολλῶν.
καὶ τὰ πρὸς ἀφαίρεσιν. καὶ ἔτι τὸ ἀνόητον εἶναι τι φθαρτὸν, καὶ φθαρτόν. φαίνεται
γὰρ ἐπὶ τούτων ὄντων· ἐπεὶ οὐκ εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι τῶν λόγων, οἱ μὴ τὸ πρός τι
πρὸς ἄλλο εἶναι τὰς ἰδέας. ὧν φάσιν εἶναι καθ' αὑτὸ τὸ ὄν· οὐδὲ, τὸν τρίτον ἄνθρω-
πον λέγουσιν· ὅλως τε ἀναιροῦσιν οἱ περὶ τῶν εἰδῶν λόγοι, ἃ μάλιστ' ἂν βούλοιτο
εἶναι οἱ λέγοντες εἴδη, τὰ τοιαῦτα εἴδη εἶναι· συμβαίνει γὰρ μὴ εἶναι
πρῶτον τοιοῦτον οὗ ἄνευ, αἰσθητὸν ἀριθμόν· καὶ τοῦτον τὸν πρός τι, μὴ τὸ
καθ' αὑτό· μὴ πάντα τινὰ ἀκολουθήσαντα τοῖς περὶ τῶν εἰδῶν δόξαις
ὧν ἀντιφάσεις τοῖς ἀρχαῖς ἐστὶ· μὴ τὸ ὑπὲρ ἓν καθ' ὧν φάσιν
εἶναι τὰς ἰδέας, οὐ μόνον τῶν αἰσθητῶν εἶναι εἴδη· αἰδία καὶ ἄλλων
πολλῶν· τὸ γὰρ ὄνομα, οὐ μόνον περὶ τὰς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ
μὴ οὐσιῶν ὄντι· καὶ ἡ πίστις μὴ οὐ μόνον φθαρτὰς οὐσίας ἔσονται· συμβαίνει γὰρ
ἀλλαχοῦ τοιαῦτα· καὶ διὸ οὐκ ἀναγκαῖον ἦν τὰς δόξας τὰς περὶ
αὐτῶν, εἴ ὄντι μεθεκτὰ τὰ εἴδη, τῶν αἰσθητῶν ἀναγκαῖον ἰδέας εἶναι μόνον·
οὐδὲ κατὰ συμβεβηκὸς μετέχειν· ἀλλὰ διὰ ταύτην ἕκαστον μετέ-
χειν, ἢ μὴ καθ' ὁμωνυμούμενον λέγω δή· λέγω δὲ ἔτι καὶ τοῦ διπλασίου
μετέχει, τοῦτο ἀΐδιόν μετέχει· ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός· συμ
βέβηκε γὰρ τῷ διπλασίῳ τὸ ἀΐδιον εἶναι· ὥστε ἔσονται οὐσίαι τὰ εἴδη· ταῦ-
τα δὲ πάντα ταῦθ' οὐσίαν σημαίνει, κἀκεῖ ἢ τί ὄντι τὸ εἶναι φανερὸν τί πο-
ρὰ ταῦτα τὸ ἓν ἐπὶ πολλῶν· καὶ εἰ μὴ ταὐτὸ εἶδος τῶν ἰδεῶν
καὶ τῶν μετεχόντων, ἔσεσθαι τι κοινόν· τί γὰρ μᾶλλον ἐπὶ τῶν φθαρ
τῶν δυάδων καὶ τῶν δυάδων πολλῶν μὲν, αἰδίων δὲ, τὸ δυ-
άς ἐστὶ καὶ ταὐτὸν, ἢ ἐπὶ ταύτης καὶ φθαρτοῦ· εἰ δὲ μὴ ταὐτὸ εἶ-
δος, ὁμώνυμα ἂν εἴη· ἡμῶν μὲν οὖν, ὡς περὶ ἑτέρων καὶ λοιπῶν, τοῦτο καλ-

λίαν

λίαν ἀπὸ ξύλου μηδεμίαν κοινωνίαν ἐπιβλέψασαν αὐτῷ. εἰδέτι μὴ
αὖ τὰ τοὺς κοινοὺς λόγους ἐφαρμόττοντα θήσομεν τοῖς εἴδεσιν, οἷον ἐ
πεὶ γὰρ τὸν κύκλον χαλκᾶν ἐποίησεν ὁ Δαίδαλος καὶ τὸ λοιπὸν μέρος τοῦ λόγου, τὸ
δὲ δύσκολον προστεθήσεται, σκοπεῖν ἂν εἴη μὴ κενὸν ἢ ἄλογον τὸ παράπαν τελῶς. τίνι τε
γὰρ προστεθήσεται τῷ μέσῳ ἢ τῷ ἐπιπέδῳ, ἢ ὅλῃ. ταύτας δὲ τὰς ἐν τῇ
οὐσίᾳ, ἰδέας. οἷον, τὸ ζῷον. καὶ τὸ δίπουν. ἔτι δῆλον ὅτι ἀνάγκη αὐτὸ εἶ-
ναί τι. ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τῶν ἐδῶν φύσιν τινὰ, ἢ παρουσίαν ἢ μέθεξιν παρεῖναι τοῖς εἴδε
σιν, ὡς γοῦν. ταύτην ἂν μάλιστα διαπορήσειέ τις, τίνα τε συμβαίνει
τὰ εἴδη, ἢ τοῖς αἰσθητοῖς, ἢ τοῖς γινομένοις. ἢ φθαρτὰ οὔτε γὰρ
κινήσεώς ἐστιν, ὅτε μεταβολῆς οὐδεμιᾶς αἴτια αὐτοῖς. αἰσθάνεται δὲ
οὐδὲν πρὸς τὴν ἐπιστήμην οὐδὲν βοηθεῖ τὴν τῶν. ὅτι γὰρ οὐσία ἐκεῖνα
τούτων (ἢ τοῦτο σαφῶς) ὅτε ἔστι τὸ εἶναι. μηδὲν ὑπάρχον τάγε τοῖς
μετέχουσιν. οὕτω γὰρ ἴσως αἴτια δόξειεν αὐτὰ εἶναι. ὡς τὸ λευκὸν
μεμιγμένον τῷ λευκῷ. ἀλλ' ἔστι μὲν ὁ λόγος λίαν ἀκίνητος. ὁμοίως
ἀναξαγόρᾳ μὲν πρότερον, Ἔνδοξος ὕστερος ἐλέγετο διαπορῶν. μὴ
ἔστι ῥοῖ τινος ἐφάπτεσθαι τὸ λευκὸν ἢ τὸ μὲν ἄσωμα εἶναι ἢ οὐδὲν ἄττα πρὸς τὴν τοι
αὐτὴν δόξαν. ἀλλὰ μὴν ὅτι γε εἰσὶ τὰ αἴτια καὶ τὸν θήμαχόν
τον τὸ εἰωθότων λέγεσθαι. τὸ δὲ λέγειν ὡς παραδείγματα εἶναι καὶ μετέχειν
τούτων, κενολογεῖν ἐστι καὶ μεταφορὰς λέγειν ποιητικάς. τίς γὰρ ἐστὶν ὁ
ἐργαζόμενος πρὸς τὰς ἰδέας ἀποβλέπειν, ἐνδέχεται τε εἶναι καὶ γίνε-
σθαι πολλὰ οὗτος, καὶ ἀνθρωπος καὶ ἵππος καὶ ὑγίεια. ὡς τὴν οὐσίαν Σωκράτους καὶ μὴ ὄν-
τος. δῆλον τοίνυν ὅτι οὐσίαν Σωκράτης. ὁμοίως δὲ δῆλον ὅτι καὶ εἰ μὴ ἦν Σω
κράτης ἀΐδιος. ἔσται τι παράδειγμα τοῦτο αὐτοῦ. ὥστε
καὶ εἴδη. οἷον τοῦ ζῷου. καὶ τοῦ δίπου. καὶ αὐτοῦ καὶ ἀνθρώπου. ἔτι
οὐ μόνον τῶν αἰσθητῶν, παραδείγματα τὰ εἴδη, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν οἷον
τοῦ γένους τῶν ὡσαύτως γένους εἶδος. ὥστε τὸ αὐτὸ ἔσται παράδειγμα καὶ
εἰκών. Ἔτι δόξειεν ἂν ἀδύνατον χωρὶς εἶναι τὴν οὐσίαν ἧς εἶναι οὐ
ἡ οὐσία. ὥστε πῶς ἂν αἱ ἰδέαι οὐσίαι τῶν πραγμάτων ὄσαι χω-
ρισταί εἰσιν. ἐν δὲ τῷ φαίδωνι τοῦτον λέγεται τὸν τρόπον. ὡς τοῦ
εἶναι καὶ τὰ ἄλλα τὰ εἴδη ὄντα. καὶ ταύτης μετέχοντα, ὁμω-

οὐχήμενται, ἀλλ' μὴ ἠρεμοῦν. καὶ πολλαχῶς λέγεται ἕτερα. οἷον οἰκία καὶ δικαστὴς. ὧν δ' φασὶν εἶναι εἴδη. ὥστε δῆλον ὅτι καὶ δεκτικὸν καὶ κεῖνα ὧν φασὶν εἶναι ἰδέας, καὶ εἶναι καὶ γίνεσθαι δι' αὐτοῦ ταύτας αἱ τίας οἵας καὶ τὰ ξηθέντα νῦν. ἀλλ' δι' ἃ τὰ εἴδη. ἀλλὰ πρὸς μὲν τὸ εἰδέναι, καὶ πρὸς τὸν τρόπον καὶ δι' ἃ λογικωτέρων ἀκούειν ἐστὶν λόγων ὅσα πολλαχῶς ἀγαγεῖν ὁμοίως τοῖς τεθεωρημένοις. ἐπεὶ δὲ διώρισται περὶ τούτων, καλῶς ἔχει πάλιν θεωρῆσαι τὰ περὶ τοὺς ἀριθμοὺς συμβαίνοντα τὸ λέγεσιν δ' οἱ σίας αὐτοὺς εἶναι χωριστὰς καὶ τοῦτων αἱ τίας πρώτας. ἀνάγκη δεῖ πέρ δίτι μὲ ἀριθμὸς φύσις τίς, καὶ μὴ ἄλλη τίς αὐτοῦ δίτιν ἡ δ' οὐσία, αὐτὸ λόγῳ αὐτὸ, ὥσπερ φασί τινες, ἢ τοιεῖναι τὸ μὲν, πρῶτόν τι αὐτοῦ, τὸ δ' ἓν δὲ χόμενον ἕτερον δὲ ᾧ εἴδη ἐκάς. καὶ τοῦ τὸ ἓν ὧν τὸ μονάδων αὐθυσ ἔχει, ἢ δίτιν αὐσύμβλητος ὁ πρῖος ἀριθμὸς μονὰς ὁ πρῖος ἀριθμὸς μονάδ, ἢ αὐθυσ ἐφεξῆς πᾶσαι καὶ συμβλητοὶ ὁ πρῖοι ὁ πρῖοι σοῦ. οἷον λέγουσιν εἶναι τὸν μαθηματικὸν ἀριθμόν. ᾧ δὲ μαθηματικῷ, ἃ δὲν διαφέρῃ, οὐδὲ μία μονὰς ἑτέρα ἑτέρας. ἢ τῷ μὲν, συμβλητάς. τὰς δὲ, μή. οἷον εἰ ὅσι μετὰ τὸ ᾧ πρώτη ἡ δυάς. ἔπειτα ἡ τριὰς, καὶ οὕτω δὴ ὁ ἄλλος ἀριθμός. εἰσὶ δὲ συμβλητοὶ ᾧ ἑκάς ᾧ ἀριθμῷ αἱ μονάδες. οἷον αἱ ἐν τῇ δυάδι τῇ πρώτῃ, αὐτῆς, καὶ ἐν τῇ τριάδι τῇ πρώτῃ αὐτῆς. καὶ οὕτω δὴ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀριθμῶν. αἱ δὲν τῇ δυάδι αὐτῇ, πρὸς τὰς ἐν τῇ τριάδι αὐτῇ, ἀσύμβλητοι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐφεξῆς ἀριθμῶν. διὸ καὶ ὁ μὲν μαθηματικὸς ἀριθμός ἐστιν, μετὰ τὸ ᾧ, δύο. πρὸς τὸ ἔμπροσθεν ᾧ, ἄλλο ᾧ. καὶ τὰ ξῆς πρὸς τοῖς δυσὶ τούτοις, ἄλλο ᾧ. ἢ ὅλοι πρὸς δὲ ὧν αὐτῶν. οὗτος δὲ μετὰ τὸ ᾧ, δύο ἕτερα, ἄμα τοῦ ἑνὸς τοῦ πρώτου. καὶ ξῆς ἐσαὐθυσ ἡ δυάδος. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἄλλος ἀριθμός. ἢ τὸν μὲν, εἶναι τῶν ἀριθμῶν, οἷον, ὁ πρῶτος ἐλέχθη. τὸν δ' οἷον οἱ μαθηματικοὶ λέγουσι. ξῆς τοῦ δὲ τὸν ἐξηθέντα τελευταῖον. ἔτι τούτους ἢ χωριστοὺς εἶναι τὰς ἀριθμὸς τῶν πραγμάτων. ἢ δὲ χωριστοὺς, ἀλλ' ᾧ τοῖς αἰσθητοῖς. οὐχοὕτως δῶς τὸ πρῶτον ἐστὶ σοῦ μὲν, ἀλλ' ὡς εἰκὼ τῶν ἀριθμῶν ἐνυπαρχόντων τοῖς αἰσθητοῖς.

ἢ τὸν

ἢ τὸν μὲν, αὐτῶν εἶναι· τὸν δὲ μὴ, ἢ πάντας εἶναι· οἱ μὲν ἔν τι πρόπι καὶ θέσιν δέχεται αὐτοὺς εἶναι, ἅτοι εἰσὶν ἐξ ἀνάγκης μόνοι· οἷον ἢ καὶ οἱ λέγοντες τὸ ζῷον ἀρχὴν εἶναι καὶ οὐσίαν καὶ στοιχεῖον πάντων, καὶ ἐκ τούτου ἄλλο τι ὂν εἶναι τὸν ἀριθμὸν, ἕκαστος τούτων τινὰ τῶν ξόωων εἴρηκε· πλὴν τῷ πάντας τοὺς μονάδας εἶναι ἀσυμβλήτους· τοῦτο συμβέβηκε νῦν λόγῳ· ἔστι δὲ καὶ ἕτερόν τι ἄλλον ξόπον εἶναι παρὰ τοὺς εἰρημένους· οἱ μὲν γὰρ ἄμφω τίθησιν εἶναι τὸν ἀριθμόν· τὸν μὲν ἕτερον πρότερον ὕστερον, τοὺς ἰδέας· τὸν δὲ μαθηματικὸν, παρὰ τοὺς ἰδέας καὶ τοὺς αἰσθητούς· ἠχωρισμένον καὶ τῶν ἄμφοτέρων τούτων αἰσθητῶν· οἱ δὲ τὸν μαθηματικὸν μόνον ἀριθμὸν εἶναι τὸν πρῶτον τῶν ὄντων, κεχωρισμένον τῶν αἰσθητῶν· οἱ δὲ τὸν μαθηματικὸν, ὕστατα τῶν ὄντων, κεχωρισμένον τῶν αἰσθητῶν· οἱ δὲ τὸν μαθηματικὸν κεχωρισμένον· ἀλλὰ κατ' οὐδὲν τούτων αἰσθητοὺς δοκοῦσιν εἶναι φύσει· ἀλλὰ ὁλονόωὸν, καὶ τοὺς σκληρίζουσιν ἀριθμούς· πλὴν ὅμοιόν πως ἀλλὰ τοὺς μονάδας ὑπολαμβάνουσιν ἔχειν μέγεθος· ὅπως δὲ τὸν πρῶτον ἀριθμὸν ἔχει μέγεθος, ἀπορεῖν ἔοικασιν· ἅμα δέ τις τὸν πρῶτον ἀριθμὸν τῶν εἰδῶν, ὕστατα εἶναι· ὑπὸ δὲ καὶ τὸν μαθηματικὸν τὸν αὐτὸν τοῦτον εἶναι· ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὰ μήκη καὶ τὰ ἐπίπεδα· καὶ περὶ τὰ στερεά· οἱ μὲν γὰρ ἕτερα τὰ μαθηματικὰ καὶ τὰ μετὰ τὰ εἴδη· τῶν δ' ἄλλως λεγόντων, οἱ μὲν τὰ μαθηματικὰ, καὶ μαθηματικῶς λέγουσιν· ὅσοι μὴ ποιοῦσι τὰς ἰδέας ἀριθμούς· μηδ' εἶναί φασιν ἰδέας· οἱ δὲ, τὰ μαθηματικὰ, οὐ μαθηματικῶς· διὸ γὰρ τὸ μεταξὺ οὐτε μέγεθος ποιεῖ εἰς μεγέθη· διὸπερ ἀσυμβλήτους μονάδας, δυάδας εἶναι· μονάδικὰς δὲ τὰς ἀριθμῷ πάντες εἶναι τιθέασι· πλὴν Πυθαγορείων ὅσοι τὸ ζῷον, στοιχεῖον καὶ ἀρχὴν φασιν εἶναι τῶν ὄντων· ἐκεῖνοι δὲ χωρὶς μέγεθος, καθάπερ εἴρηται πρότερον· ὅσα χωρὶς μὲν οὖν δεῖ λεχθῆναι περὶ αὐτῶν· καὶ ὅτι πάντες εἰσὶν εἰρημένοι οἱ ξόποι, φανερὸν ἐκ τούτων· ὅτι δὲ πάντα μὴ ἀδύνατον· μᾶλλον δ' ἴσως θάτερα τῶν ἑτέρων· πρῶτον μὲν ἀνασκεπτέον, εἰ συμβλητοὶ αἱ μονάδες ἢ ἀσύμβλητοι· καὶ εἰ ἀσύμβλητοι, πότερον ὡς πρὸς ἄλληλα μὲν· ὅτι μὲν οὖν ὁπωσανοῦν εἶναι, ὁμοίως οὐκ

μονάδι, ἀσύμβλητον. ὅτι δὲ τοῖς ἐναὐτῇ τῇ δυάδι πρὸς τοὺς ἐν
αὐτῇ τῇ τριάδι. καὶ ὅτως δὴ ἀσύμβλητους εἶναι τοὺς ἐν ἑκάστῳ
τῷ πρώτῳ ἀριθμῷ πρὸς ἀλλήλας· εἰ μὴ οὖν ταῦτα συμβλητοὶ
καὶ ἀδιάφοροι αἱ μονάδες, ὁ μαθηματικὸς γίνεται ἀριθμός. ⸫
εἷς μόνος· καὶ τοὺς ἰδέας δὲ κτᾶσθαι δέχεται εἶναι τοὺς ἀριθμούς· πρῖ-
ος γὰρ ἔσται ἀριθμὸς αὐτοάνθρωπος· ἢ ζῷον· ἢ ἄλλο ὁτιοῦν τῶν εἰδῶν·
ἰδέα μὲν γὰρ μία ἑκάστου· οἷον, αὐτοῦ ἀνθρώπου μία καὶ αὐτοῦ
ζῴου ἄλλη μία· οἱ δὲ μοιοι καὶ ἀδιάφοροι, ἄπειροι· ὡς τοῦθ' ἧττον μᾶλ
λον ἢ δεκὰς αὐτοάνθρωπος, ἢ πρίας οὖν· εἰ δὲ μὴ εἰσὶν ἀριθμοὶ αἱ ἰδέαι
δῆλον ὡς οἵ τε αὐτοὺς εἶναι· ἐκτὸς γὰρ ἔσονται αἱ ἀρχὴν αἱ ἰδέαι· ὁ
γὰρ ἀριθμός ὅστιν ἐκτὸς ἑνὸς καὶ τῆς δυάδος τῆς ἀορίστου· καὶ ἀρ
χαὶ καὶ τὰ στοιχεῖα λέγονται τοῦ ἀριθμοῦ εἶναι· τάξει τε, ὅτι προ
τέρας ἐνδέχεται τῶν ἀριθμῶν αὐτοὺς, οὐθὲν ὕστερος· εἰ δὲ σύμβλη-
τοι αἱ μονάδες, ἡ οὕτως ἀσύμβλητοι· ὡς τὴ τισοῦν ἢ τινι οὖν, οὐ
τι τὸν μαθηματικὸν ἐνδέχεται εἶναι τοῦτον τὸν ἀριθμόν· ὁμοῖ ⸫
μαθηματικὸς, ἐξ ἀδιαφόρων ⸫ τὸ δ' ἕν μυθικαὶ τοῦτο, ὡς
ὠὴ τοιοῦτό ἁρμόττει· ὅτι τὸν τὸ εἶδος· οὐ γὰρ ἔσται ἡ δυὰς πρώτη ἐκ
τοιχείου, ⸫ τῆς ἀορίστου δυάδος· ἐπεὶ ταοἷς ἐξῆς ἀριθμοῖς ὡς λέγε-
ται, δυάς· ξιὰς, τριάς· ἅμα γὰρ αἱ ἐν τῇ δυάδι τῇ πρώτῃ μο
νάδες γίνωνται· εἴτε ὡς πρὸ πρώτου εἰ ὡὴ εἰς ἀνίσων· ἰσασθέν-
των γὰρ ἐγένετο, εἰ τριάς· ἐπεὶ ταεἴδεσι ἡ ἑτέρα μονὰς τῆς πρώτης
ἑρας, ἡ τῆς δυάδος τῆς ἐκ τούτων, ἔσται πρότερα· ὅταν γὰρ ἦ τι, τὸ μὲν
πρότερον, τὸ δεύτερον, καὶ τὸ ἐκ τούτων, τὸ μὲν ἔσται πρότερ·
τοῦ δ' ὕστερον· Ἔτι ἐπεὶ δὴ ὅστι πρῶτον μὲν αὐτὸ τὸ ἕν, ἔπειτα τῶν
ἀρίθμων ὅστί τι πρῶτον ἕν, δεύτερον δὲ μετ' ἐκεῖνο, καὶ τρίτον τι, τὸ
δεύτερον μὲν, μετὰ τὸ δεύτερον· ξίφος δὲ μετὰ τὸ πρῶτον ἕν· ὥστε
πρότερα ἂν εἴεν αἱ μονάδες, ἢ οἱ ἀριθμοὶ ἐξῶν πλείκον ται· οἷ
ον ἐν τῇ δυάδι ξίφος τῇ μορφὴ ἔσεσι, πρὶν τὰ ξία εἶναι· καὶ ἐν τῇ
ξιάδι, τετάρτη· καὶ ἡ ὀκτὼ μπτὴ, πρὶν τοὺς ἀριθμοὺς τούτους· οὐ
δεὶς μὲν ὢν τὸ ξόπερ ἦν τοῦτο, εἰ μὴ κενὰ τὰς μονάδας ἀσυμβλήτους

εἶναι

γυσεῖναι· ὅτι δὲ καὶ μὴ τὰς ἐκείνων ἀρχὰς, ὦ λόγον καὶ ὅτως· καὶ μὴ τοι τὼ ἀληθῆ φαναδιώκαγον· τούστε γὰρ μονάδες προτέρας εἶναι ὦ λόγον, εἰ περ πρώτη τις ὅστι μονάς· ἢ ἐν πρῶτον· ὁμοίωσδὲ καὶ δυάδες· εἴ ωτε καὶ δυὰς πρώτη ὅστί· μετὰ γὰρ τὸ πρῶτον, ὦλόγον καὶ ἀναγκαῖον, δεύτερον πεῖναι· καὶ εἰδεύτερον, ξίτον· καὶ ὅτω δὴ τὰ ἄλλα ἐφεξῆς· ἅμα δὲ μφότερα λέγειν, μονάδα τε μετὰ τὸ ἓν πρώτην εἶναι, καὶ δυτέραν· καὶ δυάδα πρώτην, ἀδιώατον· οἱ δὲ, τοι οὖσι μονάδα μὴν, καὶ ἓν πρῶτον· δεύτερον δὲ μὴ ξίτον, ὀκέτι· δυάδα πρώτην· δυτέραν δὲ καὶ ξίτην οὐκέτι· φανερὸν δὲ ὅτι οὐκ ἐνδέχεται εἶναι συμβλητοι πᾶσαι αἱ μονάδες, δυάδα εἶναι αὐτὴν καὶ τριάδα· καὶ ὅτως τοὺς ἀλγεβριστὰς ἀδιάφορον αἱ μονάδες, αὐτὲ διαφέρουσαι ἑκάστη ἑκάστης, αὐ ἀλλ' ἀριθμεῖσθαι τὸν ἀριθμὸν μὴ τὴν πρόθεσιν· οἷον, τὴν δυάδα πρὸς ζεῦγος, ἀλλὰ τὸ προστεθέντος· καὶ τὴν ξιάδα ἀλγεβρικὸς, πρὸς ἓξ δυσὶ προστεθέντος· καὶ τὴν τετράδα ὡσαύτως· τούτων δὲ ὄντων, ἀδιώατον τὴν γένεσιν εἶναι τῶ ἀριθμῶν· ὡς γὰρ ἐκ δυάδος μὴ τριάδος· μόριον γὰρ γίνεται ἡ δυὰς τῆ ξιάδος· καὶ αὖ τὴ τῆς τετράδος· τὸ καὶ τὸν δὲ πρόσωπον συμβαίνῃ· καὶ ὅτω τὸ ἔχειν· μὴ ὢν· ἀλλὰ τῆς δυάδος τῆς πρώτης ἢ τῆς ἀορίστου δυάδος, ἐπὶ μερῆ τετράδας, δύο δυάδες, παραὶ τὴν τὴν δυάδα· εἰ δὲ μὴ μόριόν ὅστιν αὖ τῆ ἡ δυὰς, ἐλέρα δὲ προσίσαι μία δυὰς, ἢ δυὰς ἐσεῖναι ἐκτοιένὸς αὖ τοῦ, ἢ ἄλλου ἑνός· εἰ δὲ τοῦ τὸ ἄχριον τε εἶναι, τὸ ἕτερον τοιχεῖον δυάδος ἀόριστον, μονάδα γὰρ μίαν λόγομεν, ἀλλ' ὃ δυάδα ὡρισμένην. Ἔτι παραὶ τὴν τὴν τριάδα, ἢ αὖ τὴν τὴν δυάδα, ὡῶς ἔσομ' ἄλλαι ξιάδες καὶ δυάδες· ἢ τίνα ξόρον ἐκ προτέρων μονάδων καὶ ὑστέρων συγκριθ'· πάμ' ἢ ταῦτ' ἔστι καὶ πλασματώδη, καὶ ἀδιώατον εἶναι πρώτην δυάδα, εἶ ταῦτ' ξιάδα· αὖ ἀνάγκη δὲ πεῖ πρέσεσι τὸ ἓν, καὶ ἡ ἀόριστος δυὰς οἰχεῖα· εἰ δὲ ἀδιώατα τὰ συμβαίνοντ', καὶ τ' ἀρχὰς παντ' ἐστὶν ἀδιώατ'· εἰ μὴ ἔστ' ἀδιάφοροι αἱ μονάδες ὁρισμέναι, ὁρισμέσοῦ, ταῦτα καὶ οἷα συμβαίνῃ ἐξ ἀνάγκης· εἰ δὲ μὴ ἐναύχρηστα

φορσι, αἱ δὲ ἐν τῷ αὐτῷ ἀριθμῷ ἀδιάφοροι, ἀλλήλαις μόναι, ἢ οὐ τωσοῦμβαίνῃ τὰ δυνάμει· οἷον γὰρ ἡ τῇ δεκάδι αὐτῇ, εἰσὶ δέκα μονάδες· σύγκεινται δὲ καὶ ἐκ πέντε καὶ πέντε, καὶ δύο καὶ ὀκτώ· ἐπεὶ δοῦ κ' τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν, αὐτὴ καὶ δεκάς (ἀδιάφορον γὰρ συγκεῖσθαι ἐκ τῶν τυχουσῶν πέντε καὶ πέντε μονάδων· ὡς πρὸς δὲ μονάδων) ἀνάγκη διαφέρειν τὰς μονάδας, τὰς ἐν τῇ δεκάδι ταύτῃ· οὐ γὰρ μὴ διαφόρων εἰσὶν, οὐδὲ πέντε πρὸς πέντε διοίσουσιν οὐδὲν ὅτι μὴ ἀδιάφοροι εἰσίν· ἐπεὶ οὖν διαφέρουσι, καὶ αἱ μονάδες διοίσουσιν· εἰ δὲ διαφέρουσι, πότερον ἀκίνητον ταῦτα πέντε δύο ἅμα, ἀλλὰ μόνον αὐτὰ αἰδύο, ἢ ἔστιν ταῦτα εἴτι δὲ μὴ ἐνέστιν ταῦτα, ἅ τοτε· εἰ τὲ ἐνέστιν ταῦτα, πρίαι ἔσαι δεκὰς οὐκ ἐκείνη· ἄλλη δέ ἐστιν ἑτέρα δεκὰς ἐν τῇ δεκάδι παρὰ τοῦτο· ἀλλὰ μὴν ἡ αὐτάγκη γε μὴ ἐκ τῶν τυχουσῶν δυάδων τὴν τοιάδε συγκεῖσθαι· ἢ γὰρ αὐτὰ εἰς δυὰς ὧν φασι, λαβοῦσα τὴν ὑπολειπομένην δυάδα, δύο δυάδας ἐποίησε· τοῦτο γὰρ ληφθὲν τοσοῦτόν ἐστι· ἔτι τὸ εἶναι παρὰ τὰς δύο μονάδας, τὴν δυάδα φύσιν τινά· ἢ τὴν τριάδα παρὰ τὰς τρεῖς μονάδας, πῶς ἐν δέχεται· ἢ γὰρ μιθὲν ἓξ θατέρου θάτερον, ὥστε πολλοὶ ἄνθρωποι, παρὰ λαὸν ἢ αὐτὸν (μετέχει γὰρ τούτων) ἢ ὅπερ ἡ θατέρου θάτερον διαφορά τις, ὥσπερ ἄνθρωπος πρὸς ἀνθρωπον ἢ ζῷον ἢ δίπηχυ· Ἔτι τὸ μὴ ἀφῇ ὄντι ἓν τὸ δὲ, μίξει τὸ δὲ θίσει· ὧν οὐδὲν ἐν δέχεται· οὐ γὰρ χεῖν τὰς μονάδας, ἐξῶν ἡ δυάς, ἢ ἓξ ἀς· ἀλλ' ὥσπερ οἱ δύο ἄνθρωποι ἀχώριστοι παρὰ ἀμφοτέρους, οὕτως ἀνάγκη καὶ τὰς μονάδας· ἢ δὲ χώρισται ἀδιαίρετον διοίσουσιν· διὰ τοῦτο ἢ γὰρ αἴσθησις ἀδιαίρετοι· ἀλλ' ὅμως παρὰ τὰς δύο ὕδατος δυάδας αὐτῶν· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τοῦτο δεῖ λανθάνειν· ὅτι συμβαίνει πρότερας καὶ ὑστέρας εἶναι δυάδας· ὁμοίως δὲ καὶ τρεῖς ἀλλ' ἀριθμούς· αἱ μὲν γὰρ ἐν τῇ τριάδι δυάδες, ἑξῆς ἅμα· ἀλλοῖαι τοῦ ἐν τῇ ὀκτάδι πρότεραί εἰσι· εἰ γὰρ ἔσται ὡς τὸ ἡ δυὰς ταύτας, αὐτὰ ταῦτα τὰς ἐν τῇ ὀκτάδι αὐτῇ· ὥστε εἰ μὴ ἡ πρώτη δυὰς, ἰδέα, ἢ αὐταὶ ἰδέαι τινὲς ἔσονται· ὁδὲ τὸ λόγος ἢ ἐπὶ τῶν μονάδων· αἱ μὲν ἐν τῇ δυάδι τῇ πρώτῃ μονάδες, χωρὶς τὰς τέτταρας

τρεῖς

παραπλησίως τῇ τετράδι· ὥστε πᾶσαι αἱ μονάδες ἰδέαι γίνονται καὶ συγκείσεται ἰδέα ἐξ ἰδεῶν· ὥστε δῆλον ὅτι κακεῖνα, ὧν ἰδέαι αἱ τοιαῦται τυγχάνουσιν οὖσαι, συγκέιμενα ἔσται· οἷον εἰ τὰ ζῶα φαίη τις συγκεῖσθαι ἐκ ζώων, εἰ γούτων ἰδέαι εἰσὶν, ἐκ ζώων ἰδέαι ἔσονται· ὅλως δὲ τὸ πρεῖν τὰς μονάδας διαφόρους ὑπωσοῦν· ἄτοπον καὶ πολλαπλασιαζόμενος λέγω δὲ πολλαπλασιατῶδες, τὸ πρὸς ὑπόθεσιν βεβιασμένος. οὔτε γὰρ κύβος τὸν πρῶτον ὁρῶμεν διαφέροντα μονάδα μονάδος· ἀνάγκη τε, ἢ ἴσον ἢ ἄνισον εἶναι ἀριθμὸν, πάντα μὲν, ἀλλὰ μάλιστα τὸν μοναδικόν· ὥστε εἰ μήτε πλείων μήτε ἐλάττων, ἴσος· ταὐτὰ δὲ ἴσα καὶ ὅλως ἀδιάφορα, ταυτὰ ὑπολαμβάνομεν εἶναι τὸν ἀριθμόν· εἰ δὲ μή, ὃ δεῖ ἐν ταύτῃ τῇ δεκάδι δυάδες ἀδιάφοροι ἔσονται, ἴσαι οὖσαι. Τίνα γὰρ αἰτίαν ἔξεστι λέγειν ὑφ᾽ ὧν διαφέρεσθαι εἶναι. Ἔτι εἰ πᾶσα μονὰς μονὰς ἄλλη, δύο ἢ δὲ καὶ δυάδος αὖ μονὰς, καὶ ἑκάστη δυὰς αὖ δυὰς, ἔσονται διαφέρουσαι τινὲ καὶ πότερον πρότερα δυάδος ἢ ὕστερα· μᾶλλον δ᾽ ἔοικεν ἀναγκαῖον πρότερα εἶναι· ἡμῶν γὰρ ἅμα τῇ δυάδι· ἢ δὲ ἅμα τῇ δυάδι μονάδων· ἡμεῖς μὲν οὖν πολλαπλασιάζομεν ὅλως εἷν, ἓν· ἐὰν δὲ ἴσαι καὶ ἄνισαι δύο εἶναι· οἷον τὸ ἀγαθὸν, καὶ τὸ καλὸν· καὶ ἄνευ ἡμῶν ἴσα πρὸν· οἱ δ᾽ οὔτω λέγοντες, οὐδὲ τὰ μονάδας· εἰ τι μὴ ὅτι πλείων ἀριθμὸς ὁ δυάδος αὐτῆς, ἢ ὅτι δυάδος θαυμαστόν· εἰ τι δὲ πλείων. δῆλον ὅτι, καὶ ἴσος ἔνεστι τῇ δυάδι· ὥστε οὐ τοῦτο διαφορὰ αὐτῇ τῇ δυάδι· ἀλλ᾽ οὐκ ἐνδέχεται πρῶτός τις ὅστις ἀριθμὸς, ἢ δύο τρεῖς, οὐδὲ ἔσονται αἱ ἰδέαι ἀριθμοί· τοῦτο μὲν οὖν τὸ ὀρθῶς λέγουσιν, οἱ διαφορὰς τὰς μονάδας, ἀξιοῦντες εἶναι, εἴτε ἰδέαι ἔσονται ὡσπερ εἴρηται πρότερον· ἐν γὰρ τοῖς εἴδεσι καὶ αἱ μονάδες, εἰ ἀδιάφοροι, καὶ αἱ δυάδες· καὶ αἱ τριάδες ἀδιάφοροι ἔσονται· διὸ μὴ τὸ ἀριθμεῖσθαι οὕτως ἓν, δύο. μὴ προσλαμβάνομεν δὲ πρὸς τὸ ὑπάρχοντι, ἀναγκαῖον αὐτοῖς λέγειν· οὔτε γὰρ ἡμῶν ἔστιν ἑκάστοις ἔσεσθαι δυάδος· οὔτε δέον συνέχεσθαι εἶναι· συνυπάρξει δὲ ἑτέρα ἰδέα ἑτέρα· καὶ πάντα τὰ εἴδη, ἐν θ᾽ μέρη· διὸ πρὸς μὲν τὴν ὑπόθεσιν ὀρθῶς λέγουσιν, ὅλως

δοῦκ ὀρθῶς· πολλὰ γὰρ ἀναιροῦσιν· ἐπεὶ τοῦ λόγου τοῦ ἔχειν τινὰ φύσιν ἀπορίαν· πότερον ὅταν ἀριθμῶ μονὰς ἢ ἐπίπεδον· δύο· ἢ ἄλλα προσλαμβάνοντες ἀριθμοῦμεν, οἷον τὰ μερίδας· ποιοῦμεν δὲ ἀμφοτέρως· διὸ μᾶλλον ταύτην εἰς τὴν αὐτὴν οὐσίαν ἀνάγειν διαφορὰν· πάντων τι πρῶτον καλῶς ἔχει διορίσασθαι. Τίς ἀριθμοῦ διαφορά· ἡμονάδος ἐστὶν· ἀνάγκη δὴ, ἢ κατὰ τὸ ποσὸν ἢ κατὰ τὸ ποιὸν διαφέρειν· τοῦτ' δοῦ δέτερ' φαίνεται ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν, ἀλλ' ἢ ἀριθμοῦ κατὰ τὸ ποσόν· εἰδὲ δὴ καὶ μονάδος τῷ ποσῷ διέφερε, καὶ ἀριθμοῦ ἀριθμοῦ διέφερεν, ὅσος τῷ πλήθει τῶν μονάδων· ἔτι πότερον αἱ πρῶται μείζους, ἢ ἐλάττους· καθάπερ ἐπιδιδόασιν, ἢ τἀναντίον· ὥσπερ τε γὰρ ταῦτα ἄλογα, ἀλλὰ μὴν, οὐδὲ κατὰ τὸ πρός τι διαφέρειν ἐνδέχεται· οὐθὲν γὰρ αὐταῖς, οἷόν τε ὑπάρχειν πάθος, ὥστερ τοῖς ἀριθμοῖς φασὶν ὑπάρχειν τὸ ἄρτιον καὶ περισσοῦ· ἔτι δὲ πῶς ἐν, καὶ πῶς οὐκ ἔστι, οὐ τοῦ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς· τὸ μὲν γὰρ οὐσία, ἡ δὲ, ποσόν· ποιόν· τοῦ γὰρ πολλὰ τὸ ὄν ταῦτα εἶναι, αἰτία αὐτὴ φύσις· εἰδὲ ἄρα ἔχει πως ἄλλως, λεκτέον ἐν ἀρχῇ· μᾶλλον δὲ τοῦτο· ἐπισκεπτέον περὶ μονάδος διαφορᾶς· μᾶλλον δὲ διότι τι ἀναγκαῖον ὑπάρχειν· εἰδὲ μὴ, τίνα λέγουσιν· ὅτι μὲν οὖν εἰσὶν ἀριθμοὶ αἱ ἰδέαι, οὔτ' ἐξ ἀναγκαίων συμβαίνει τὰς μονάδας ἀποφάσεις ἐνδέχεται εἶναι, φανερόν· οὔτε ἐξ ὧν συμβαίνουσι μᾶλλον οὐδέτερον· πρότερον μὲν γὰρ λέγουσι περὶ τῶν ἀριθμῶν λέγεται καλῶς· εἰσὶ δ' οὐ τοιοῦτοι αἱ ἰδέαι μὴ οὐκοῖον τε εἶναι· ἢ τε ἁπλῶς ἢ τινῶς ἀριθμοὺς τινας οὔσας· τὰ δὲ μαθηματικὰ εἶναι καὶ τοὺς ἀριθμοὺς, πρώτους τῶν ὄντων, καὶ ἀρχὴν αὐτῶν εἶναι, οὐ τοῦτ' ἔστιν· ἄτοπον γὰρ τὸ ἓν μὴ εἶναί τι πρῶτον τῶν ἑνῶν ὡς φασὶν εἶναι· καὶ ἰδέας λέγειν ἀριθμοὺς μὴ· μὴ δὲ τριάδα τὴν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς· τοῦ γὰρ αὐτοῦ λόγου πάντα ἐστίν· εἰ μὴ οὖν οὕτως ἔχει τὰ περὶ τὰ ἀριθμητικὰ, καὶ θήσει τις εἶναι τὸν μαθηματικὸν οὐκ ὄντα τὸ ἕν, ἀρχὴν· ἀνάγκη γὰρ διαφέρειν τὸ ἓν τοιοῦτο ἄλλου μονάδος· εἰδὲ τοῦτο, καὶ δυάδα καὶ πρώτην τῶν δυάδων· ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοὺς ἄλλους ἀ-

ριθμούς

εἰθμοὺς τοὺς ἐφεξῆς, εἰ δ' ὅτι τὸ ἓν ἀρχὴ, ἀνάγκη μᾶλλον ὡς πρῶτόν τινα ἐλεγεν ἔχειν τὰ περὶ τοὺς ἀριθμούς, μὴ εἶναί τινα πρώτην δυάδα καὶ ξιάδα, καὶ οὐ συμβλητοὺς εἶναι τοὺς ἀριθμοὺς πρὸς ἀλλήλους· ἀλλ' ὅλως πάλιν τίς τιθῇ ταῦτα, εἰρηται ὅτι ἀδύνατα πολλὰ συμβαίνει· ἀλλὰ μὴν ἀνάγκη γε, ἢ ἐκείνως, ἢ οὕτως ἔχειν· ὥστε μηδετέρως, ὃ καὶ ἐνδέχοιτ' εἶναι ἀριθμὸν χωρίς· φανερὸν δὲ καὶ τούτων, ὅτι χείρισται λέγεται ὅρων τρόπος, τὸ εἶναι τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν, τόν τε εἰδῶν καὶ τὸν μαθηματικόν· ἀνάγκη γὰρ εἰσί μιαν δόξαν συμβαίνειν δυοῖν ἁμαρτίαις· ὅτι γὰρ μαθηματικὸν ἀριθμὸν ἐνδέχεται τοῦτ' εἶναι τὸν τρόπον, ἀλλ' ἄλλας ὑποθέσεις ὑποθέμενον, ἀνάγκη μικύνειν, ὅσα τε τοῖς ὡς εἰδητὸν ἀριθμὸν λέγουσι συμβαίνει, ταῦτα ἀναιρεῖν λέγειν· ὁ δὲ τῶν πυθαγορείων τρόπος, τῇ μὲν, ἐλάττους δυσχερείας ἔχει τῶν πρότερον εἰρημένων· τῇ δὲ, ἰδίας ἑτέρας· τὸ μὲν γὰρ μὴ χωρὶς εἶναι τὸν ἀριθμὸν, ἀφαιρεῖται πολλὰ τῶν ἀδυνάτων· τὸ δὲ τὰ σώματα ἐξ ἀριθμῶν εἶναι συγκείμενα, καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦτον εἶναι μαθηματικὸν, ἀδύνατον· οὔτε γὰρ ἄτομα μεγέθη λέγειν ἀληθές· εἴθ' ὅτι μάλιστα τοιοῦτον ἔχειν τὸν ὄγκον, ἀλλ' ἔχοντά γε μονάδες μέγεθος ἔχουσι· μίγεθος δὲ ἐξ ἀδιαιρέτων συγκεῖσθαι, ἀδύνατον· ἀλλὰ μὴν, ὁ γε ἀριθμητικὸς ἀριθμὸς, μονάδικός ἐστιν· ἐκεῖνοι δὲ τὸν ἀριθμὸν, τοῦτον τιθέασι· τὰ γοῦν θεωρήματα προσάπτουσι τοῖς σώμασιν, ὡς ἐξ ἐκείνων ὄντων τῶν ἀριθμῶν· ἔτι τοίνυν ἀνάγκη μὴ, εἰ στέρεόν ἐστιν ἀριθμὸς τῶν ὄντων τι καθ' αὑτό, τοῦτον εἶναι τὸν τῶν εἰρημένων τρόπον· οὐθὲν γὰρ δεῖ τοῦτον ὑποδέχεται, φανερὸν ὡς οὐκ ὄντα ἀριθμοῦ τινος τοιαύτην φύσιν οἵαν καταασκευάζουσιν, οἱ χωριστὸν τιθέντες αὐτόν· ἔτι πότερον ἕκαστον τῶν εἰδῶν ἐκ τοῦ μεγάλου καὶ μικροῦ ἰσαθέντων ἐστὶν, ἢ ἡ μὲν ἐκ τοῦ μικροῦ, ἡ δὲ ἐκ τοῦ μεγάλου· εἰ μὲν δὴ οὕτως, οὐ τὰ πάντων τὰ στοιχεῖα ἐκάστου, ὅτι καὶ διάφοροί μου ἀδεῖς· ἐν τῇ μὲν γὰρ, τὸ μέτριον· ἐν τῇ δὲ, τὸ μικρὸν ὑπάρχει φανερὸν τῇ φύσει· ὄν· ἔτι καὶ ἐν τῇ ἐξ ἀδιαιρέτων· μία γὰρ περιττὴ· αἰεὶ δὲ καὶ τοῦτο ἴσως ἀνάγκη τὸ ἓν περιττὸν

ἐν τῷ περιττῷ μέσον· εἰ δὲ καὶ τῆς μονάδος ἐξ ἀμφοτέρων
ὅτι μὲν ἰσαριθμεῖ, ἡ δυὰς ἴσως ἔσται μία· τίς οὖσα φύσις ἐκ τοῦ μεγάλου
καὶ μικροῦ· ἢ τί δὴ οἴσει τὴν μονάδος· ἔτι πρότερον ἡ μονὰς τῆς δυάδος·
αὐταιρετωτέρα γὰρ αἱ μονάδες· ἰδέαι ἄρα οὖν ἰδέας αἱ ἀριθμοὶ
αὐτὰ εἶναι, πρότερα οὖσαν ἰδέας· καὶ πῶς ἐνδέχεται τοῦτο εἶναι·
ἢ δὲ ὁρισμὸς δυάδος, δυοποιοῦ λόγος· ἔτι ἀνάγκη, ἢ τοιάδε εἶναι τὸν
ἀριθμὸν, ἢ ὡς ἐπὶ τῶν μεμιγμένων χωρὶς ἐστὶ ποιὸν τὸν ἀριθμὸν· ὥστε οὐχ οἷόν
τε μὴ ἔχειν τούτων θάτερον· ὑπάρχειν· ὅτι μὲν τοίνυν ἄπειρον οὐκ ἔστιν
δῆλον· ἀλλ' ὅτι γε περιττός ἐστιν, οὕτω φανερὸν· ἢ γὰρ ἄρτιος
ἐστὶν ὁ ἀριθμὸς, ἢ περὶ τὸν ἀριθμὸν, ἢ ἄρτιον ἀεὶ· ὡς δὲ μόνον τοῦ ἑνὸς
εἶναι τὸν ἄρτιον πολλοῦ τοῦ περιττοῦ· ὡς δὲ τῆς δυάδος ἐμπίπτουσα
ὁ ἀφελὼν δυὰς ἀπολείπεται μόνον· ὡς δὲ τῶν περιττῶν, ὁ ἀπὸ ἄρτιον ἔτι
εἰ ἔσται ἰδέα τινός, οἱ δὲ ἀριθμοὶ ἰδέαι, ἢ ὁ ἄπειρος ἔσται ἰδέα τι-
νός, ἢ τῶν αἰσθητῶν· ἢ ἄλλου τινός· καίτοι οὐτιχὶ τιθέασιν ἐνδέχε-
ται· οὐτιχὶ τὸ λόγον τὰ ποιοῦντα δυοῦν τοὺς ἰδέας· εἰ δὲ ὡς πέρας ἐστὶ
μέχρι τοσούτου· τοῦτο δεῖ λέγεσθαι, οὐμόνον ὅτι, ἀλλὰ καὶ δι' ὅτι·
ἀλλὰ μὴν εἰ μέχρι τῆς δεκάδος, ὁ ἀριθμὸς ὡς τέτρασί φασι, πρῶ-
τον μὲν τὰ χύδην λεγόμενα τὰ εἰδητικὰ οἷον εἰ ἔστιν ἡ τριὰς αὐτοάνθρωπος, τίς ἔ-
στιν ἀριθμὸς αὐτόϊππος· αὐτοπερίκαρπος ἀριθμός, μέχρι δεκά-
δος· αὐτάγκη δὴ τῶν τοιούτοις ἀριθμῶν τινας εἶναι οὐσίαν γὰρ ἡ
ἰδέα οὗτοι· ἀλλ' ὁμοίως ἐπιλείψει τὰ τοιαῦτα· ἔστω γὰρ ἡδὺ πέμπτον· ἄ-
μοιρα δῆλον, ὅτι εἰ ἔστως ἡ τριὰς αὐτοάνθρωπος· καὶ αἱ ἄλλαι τριάδες·
ὁμοίαν γὰρ αἰεὶ τοῖς αὐτοῖς ἀριθμοῖς· ὥστε ἄπειροι ἔσονται αὖ οἱ
εἰμὴ ἰδέα ἑκάστη τριὰς, αὐτοέκαστος αὖ αὖ οἱ· εἰ δὲ μή, ἀλλαὶ οἱ στε-
ρεὸς, ὃ ἐλάττων τοῦ μείζονος ἐκ τῶν συμβλητῶν μονάδων, τὸ
ἐν τῷ αὐτῷ ἀριθμῷ· εἰ δή τι πρὸς αὐτὴν ἰδέα τινός ἐστιν, οἷον ἵππου
ἡ λυκοῦ, ὁ αὖ ἔσται μέρος ἴσου, εἰ δυὰς ὁ αὖ· ἄτοπον δὲ καὶ
τὸ μὴ δεκάδος εἶναι ἰδέαν, μὴ δεκάδος δὲ μή· μὴ τῶν ἐχομένων
ἀριθμῶν· ἔτι δὲ καὶ ὅτι μὴ γίνεται καὶ ὧν εἰδητικὸν ὅτι· ὥστε τί
τί ἂν καὶ εἴη ὧν εἰδητικὸν· οὐκ ἄρα καὶ τί αἰτία τοῦ εἶναι ἔστιν· ἔτι ἄρτιον εἶ

ὁ ἀριθμὸς ὁ μέχρι τῆς δεκάδος μᾶλλον τοῦ εἴδους αὐτῆς τῆς δεκάδος. καίτοι τοῦτ' οὐκ ὄντι γνώσιμον ὡς ἔνι δὲ δεῖ πειρῶμεν τοῦ δῶς τὸν μέχρι τῆς δεκάδος τελείου ὄντα ἀριθμὸν γνωρίζειν τοῖς ἐπιπέδοις ἀριθμοῖς. οἷον τὸ κεʹ· ἀναλογίαν γὰρ πρῶτον τὰ ἄλλα τὰ τριῶν τὰ ἐν τῇ δεκάδος τοῦτο ἀρχὰς ἀποδιδόασιν οἷον, πέντε ἐστὶν ἀγαθὸν καὶ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἀριθμοῖς διὸ τὸ εἶναι τὸ πρῶτον. εἰ γὰρ ἐν τῇ τριάδι, ὡσαύτως καὶ τοῖς, ὡς ἐν πρώτῳ ἔτι τὸ μεῖζον καὶ ὅσα τοιαῦτα, μέχρι πόσου· οἷον ἡ πρώτη γραμμὴ ἀπὸ μονάδος· εἶτα δυάς· εἶτα καὶ τοῦτο μέχρι δεκάδος· ἔτι εἰ ὅτι χωριστὸς ὁ ἀριθμός, ἀπορήσειεν ἄν τις, πότερον πρότερον τὸ ἓν, ἢ ἡ ἕξις ἡμῖν ἐστὶν ἀεί, ἢ μηδὲν κωλύει τοὺς ἀριθμοὺς τὸ ἓν· ἢ δεῖ τὸ καθόλου πρότερον ἢ τὸ εἶδος, οἷον ἀριθμὸς ἑκάστης τῶν μονάδων μόνον τοῦ ἀριθμοῦ, ὡσαύτως ὁδὸς εἶδος καὶ ὅτι μὲν ὡσαύτως ὀρθὴ πρότερα φύσει ὀξεῖα· ὅτι διὰ τοῦτο τῷ λόγῳ· ὅτι δὲ ὡς ἡ ὀξεῖα, ὅτι μέρος, εἰς ταύτην διαιρεῖται· ὡς μὲν οὖν ἡ ὀξεῖα, τὸ στοιχεῖον, ἢ ἡμῖν· πότερον ὡς ἐν τῷ εἴδει ἢ τῇ οὐσίᾳ ἐν τῷ λόγῳ, πότερον ὀρθὴ καὶ τὸ ὅλον πρότερον ἢ τὰ εἴδη· ἐπεὶ δὲ ὁ λόγος, ἀμφισβητήσειεν ἄν τις· ὡσαύτως γὰρ ἀρχὴ τὸ ἓν· ὅτι οὐδὲν διαιρετὸν φασιν, ἀλλὰ διαιρετὴ καὶ τὸ καθόλου καὶ τὸ ἀμέρους, καὶ τὸ στοιχεῖον· ἀλλὰ ξύλον ἄλλον· τὸ μὲν ἐν τῷ λόγῳ· τὸ δὲ ἐν χρόνῳ· πότερον οὖν τὸ, ἐν ἀρχὴ· ὡς πρότερον εἰρηται ἢ ὀρθὴ φύσει ὀξείας· καὶ αὕτη ἐκείνης ἀεὶ πρότερα εἶναι· καὶ ἑκατέρα μία· ἀμφοτέρως δὲ ἐνδέχεται· τὸ μὲν ἀρχὴν· ἔτι δὲ ἀδύνατον· τὸ μὲν γὰρ ὡς εἶδος καὶ ἡ οὐσία· τὸ δὲ ὡς μέρος καὶ ὡς ὕλη· ὅτι μὲν γὰρ ὡσαύτως, ἐν ἑκάτερον τῇ μὲν ἀληθείᾳ, δυνάμει· εἰ γὲ ὁ ἀριθμὸς ἓν τι, καὶ μὴ ὡς σωρός· ἀλλ' ἔστιν ὀξεῖα τρίγωνον μονάδων, ὡς πέρ φασιν· ἔν τισι χείρων δοῦναι ὅτι μονὰς ἑκατέρα· αὐτὴ δὲ ἡ φύσις συμβαίνουσης ἁμαρτίας· ὅτι ἀμφοτέρων μαθημάτων εἴρηται, καὶ ἐκ τῶν λόγων τῶν καθόλου· ὡς τὸ ἐκείνῃ μὲν, ὡς στιγμὴ τὸ ἓν τῶν ἀρχὴν εἶναι· καὶ ἡ γὰρ μονὰς, στιγμὴ ἀθετοῦσά τις, καθάπερ οὐκ καὶ ἕτεροί τινες· ἐκ τοῦ ἐλαχίστου τοῦ ὄντος τιθέασι καὶ οὗτοι· ὡς τὸ γένεσιν μονὰς, ὕλην τῶν ἀριθμῶν, καὶ ἅμα πρότερα τῆς δυάδος· πάλιν δὲ ὑ-

στέρεα, ὡς ὅλον τι τὸ ἓν ὄν, ἢ εἴδους ἢ δυάδος ὄσης, διὰ δὲ τὸ καθόλου ζητεῖν τὸ καθ' ἕκαστον ἐν, καὶ ὅτι ὡς μέρος ἐλέχθη· τοῦτο δὲ ἀδύνατον τῷ αὐτῷ ἅμα ὑπάρχειν· εἰ γὰρ ἓν αὐτὸ δεῖ μόνον ἄθετον εἶναι, οὐθὲν γὰρ διαφέρει ἢ ὅτι ἀρχή, ἢ ἡμῶν δυὰς διαιρετή, ἢ μονάς, ὁμοίως τέρας ἂν εἴη τῷ ἐν ἡμῖν· εἰ δὲ μονὰς καὶ εἶναι τὴν μονάδα ἢ τὴν δυάδα· ὥστε πρότερον ἂν εἴη ἕκαστον μονὰς ἢ δυάς· οὐ φασὶ δὲ γίνεσθαι τὸ δι' ἀκάθαρτον πρῶτον· ἔτι εἰ ὅλη ἡ δυὰς ἐν τῇ αὐτῇ καὶ ἡ ξία αὐτὴ, ἀμφοδυὰς· ἐκ τίνων ἂν αὐτὴ ἡ δυάς· ἀπορήσειε δ' ἄν τις, ἢ ἐπεὶ ἀφὴ μὲν ἔστιν ἐν τῷ ἀριθμῷ, τὸ δὲ ἄφοξις, ὅσων μή ἐστι μεταξὺ μονάδων· οἷον, τί ἐν τῇ δυάδι ἢ τῇ ξιάδι πότερον ἐφεξῆς τῷ ἑνὶ αὐτῷ, ἢ οὐ· μὴ πότερον ἡ δυὰς πρότερα τῶν ἐφεξῆς, ἢ τῶν μονάδων ὁ πότερα οὖν· ὁμοίως δὴ καὶ περὶ τῶν στερεῶν τῶν ἀριθμοῦ, συμβαίνει τὰ δυσχερῆ, γραμμή τε ἢ ἐπίπεδον ἡγοῦμαι τε· οἱ μὲν γὰρ ἐκ τῶν εἰδῶν τῶν μεγάλου καὶ τοῦ μικροῦ πάντα ἐστίν· οἷον ἐκ μακροῦ μὴ βραχέος, καὶ μὴ πλατέος δὲ μὴ στενοῦ τὰ ἐπίπεδα· ἐκ βαρέος δὲ μὴ ταπεινοῦ, τοὺς ὄγκους· ταῦτα δὲ δῆλον εἶδη τῶν μεγάλου καὶ μικροῦ πλὴν δεῖ τὸ ἓν ἀρχὴν ἀλλ' οἷόν τε εἶναι τῶν τοιούτων· καὶ ἐν τούτοις δὲ, μυρία φαίνεται τὰ ἀδύνατα καὶ τὸ πλασματῶδες καὶ τοῦ πεναντία πᾶσι τοῖς λόγοις ἀπολείπεται μὴ ἅπτεσθαι γὰρ ἀλλήλων συμβαίνει, εἰ μὴ σωμα κολουθοῦσι καὶ αἱ ἀρχαί· ὥστε εἶναι τὸ πλατὺ στενὸν, μὴ μακρὸν βραχύ· εἰ δὲ τοῦτο, ἔσται τὸ ἐπίπεδον γραμμή, καὶ τὸ στερεὸν, ἐπίπεδον· ἔτι δὲ γίνεται καὶ τὰ ῥιζώματα, ὥσπερ ἀποδέδοται· τῶν γὰρ τοῦ συμβαίνει τοῖς περὶ τοὺς ἀριθμούς· ταῦτα γὰρ πάθη μεγέθους ἐστίν· ἀλλ' ἐκ τούτων τὸ μέγεθος· ὥσπερ οὐ δεξιὸς καὶ καμπύλου, τὸ μῆκος· οὐδὲ κλείουσι τραχὺς τὸ στερεά· πάντων δὲ κοινὸν τούτων, ὅπερ ἐστὶ τῶν εἰδῶν τῶν ὡς γένους συμβαίνει διαφορεῖν, ὅταν τις θῇ τὰ καθόλου· πότερον τὸ ζῷον αὐτὸ ἐν τῷ ζῴῳ, ἢ ἕτερον αὐτοῦ ζῴου· τοῦτο γὰρ μὴ χωριστοῦ μὲν ὄντος, οὐδεμία ἂν γένοιτο ἀποδεία, χωριστοῦ δὲ ὡς περὶ ἰατροῦ πολλοὶ τὲς φασὶ τὰ ἐνόντα καὶ τὰ ἀριθμῶν,

οὐρά δοξον

οὐ ῥᾴδιον διαλῦσαι· εἰ μὴ ῥᾴδιον δεῖ λέγ᾽ τὸ ἀδύνατ᾽. ὅταν μὲν οὖν
τις ἀντιδιαιρῇ τὸ ἓν, μὴ ὅλῳ ᾖ ἀριθμῷ· πρώτῳ γὰρ οὐ τοῦτο νοεῖ τι· ἕτερον·
οἱ μὲν οὖν τὰ μεγέθη γεννῶσιν ἐκ φησὶ τοιαύτης ὑλ᾽· ἕτεροι δὲ ἐκ φησὶ
μί· ἡ δὲ στιγμὴ αὐτοῖς δοκεῖ εἶναι διαφέρειν ἄλλο τι τὸ ἕν, μὴ ἄλλης ὑλ᾽,
οἵας τὸ πλῆθος· αὖ πλήθους περὶ ὧν οὐδὲν ἧττον συμβαίνει τὰ αὐ-
τὰ ἄτοπα· εἰ μὲν γὰρ μία ἐστὶν ὕλη, ταὐτὸ γραμμὴ καὶ ἐπίπεδον, καὶ στερεὸν ἐκ
γὰρ τοῦ αὐτοῦ, τὸ αὐτὸ καὶ ἔσται· οἱ δὲ πλείους αἱ ὕλαι, καὶ ἑτέρα μὲν γραμ-
μή· ἑτέρα δὲ τοῦτο ἐπίπεδον· καὶ ἄλλη τοῦ στερεοῦ, ἢ οἱ ἀκολουθοῦσιν ἀλ-
λήλαις· ἢ ὅ· ὡς λέγουσιν· ἢ γὰρ οὐχ ἕξει τὸ ἐπίπε-
δον γραμμὰς, ἢ ἔσονται γραμμαὶ ἐπιπέδων μὲν ἐν ἐχόμεναι ἐκ τοῦ ἑνὸς
καὶ πλήθους τ᾽ ἀριθμοῦ, οὐδὲν ὠφελήσειεν· ὅπως δοῦν λέγωσι, τοῦ-
το συμβαίνει δυσχερῆ ἄπειρα τὰ ἐκ τοῦ ἑνός· καὶ ἐκ φησὶ δυάδος τῆς
ἀορίστου· ὁ μὲν ἐκ τοῦ καθ᾽ ἕκαστα ὁρισμὸς οὐ καθόλου γεννᾷ τ᾽ ἀριθμὸν
καὶ τίνος πλήθους· ὁ δ᾽ ἐκ τοῦ πλήθους, τοῦτο ὡδί· τὴν δυάδα πρῶτον
τιθέασι πλῆθος· ὡς διαφέρειν ὡς εἰπεῖν· αἰγὸς ἀπορίαι αὗται καὶ ὁμοίως
ἔχουσι· μίξις καὶ θέσις καὶ κρᾶσις, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα·
μᾶλλον δ᾽ ἄν τις ἀπορήσειεν, εἰ μία ἐκάστη μορίων ἐκ τινός ἐστιν· οὐδὲ
δὴ αὐτόθι τὸ ἓν, ἑκάστη· ἀνάγκη δὴ ἐκ τοῦ ἑνὸς αὐτοῦ εἶναι καὶ πλή-
θους, καὶ μορίου τοῦ πλήθους· τὸ μὲν οὖν πλῆθός τι εἶναι φάναι τὴν
μονάδα, ἀδύνατον, ἀναιρετὸν σοῦσαν· τὸ δὲ μορίου, ἄλλ᾽ ἔχει
πολλὰς δυσχερείας· ἀναιρετὸν τε γὰρ ἑκάστῃ ἀναγκαῖον εἶναι τῶν μο
ρίων· καὶ πλῆθος εἶναι καὶ τὴν μονάδα δυσαρεστῶ, καὶ μὴ στοιχεῖον εἶ-
ναι τὸ ἓν καὶ τὸ πλῆθ· καὶ γὰρ μονὰς ἑκάστη οὐκ ἐκ πλήθους ἐστὶν ἑνός· ἔ-
τι δ᾽ οὐθὲν ἄλογον εἰ ὁ λέγων φύσιν τινὰ ἀλλ᾽ ἀριθμὸν ἕτερον· τὸ γὰρ πλῆ
θος ἀναιρετόν ἐστιν ἀριθμός. Ἔτι ζητητέον· μὴ περὶ τοὺς οὕτω λέγοντας, πόρον ἄπειρος ὁ ἀριθμὸς, ἢ πεπερασμένος· οὐ-
πω ἔοικε γὰρ ὡς ἔοικε μὴ πεπερασμένον πλῆθος· ἐξ οὗ αἱ πεπερα-
σμέναι μονάδες· καὶ τοῦ ἑνὸς δέ τι ἕτερον αὐτὸ πλῆθος, μὴ πλῆθ᾽ ἄ-
πειρον· ποῖον δὴ πλῆθ᾽ στοιχεῖόν δέ ἐστι καὶ τὸ ἕν· ὁμοίως δὴ μὴ περὶ στιγ-
μῆς τις ζητήσειε· μὴ τοῦ στοιχεῖου δ᾽ οὖ πρῶτον τὸ μεγέθη· ὁ γὰρ μία πε

μόνη στιγμὴ ὄντι αὐτῇ· τῶν γοῦν ἄλλων στιγμῶν ἑκάστη, ἑκτὴν Θ· ὁ γὰρ δὶς ἑκτὰ δυάς ἐστι τρὶς Θ, καὶ αὐτὴ στιγμῆς· ἀλλὰ μὴν οὐ μόνα ἀδιαίρετα ἐν δέκα τοῦτο δυάς ἐστι· μόνα ὡς πρὸς τὸ πλήθος ὄντων αἱ μονάδες· ὁμοίως γὰρ ἀριθμοῦ, ὡς ἀδιαιρέτων οὐσῶν τὰς μεγέθη, ὅ· ὥστε τοῦτο δηλοῦσιν αἱ ἄλλαι τοιαῦται, φανερὸν ποιεῖ, ὅτι ἀδύνατ' εἶναι ἀριθμὴν τὰ μεγέθη χωριστά· ἔτι δὲ τὸ διαφωνεῖν τοὺς πρόσθεν περὶ τῶν ἀριθμῶν, σημεῖον ὅτι τὰ πράγματα ταῦτα οὐκ ὀρθῶς ἀπελήφθη, παρέχει τὸ παραχωρεῖν αὐτοῖς· οἱ μὲν γὰρ τὰ μαθηματικὰ μόνον ποιοῦντες περὶ τὰ αἰσθητά, ὁρῶντες τῶν πρὸ τὰ εἴδη λεχθέντων καὶ πλάσιν, ἀπέστησαν ἀπὸ τοῦ εἰδητικοῦ ἀριθμοῦ, ἢ τὰ μαθηματικὰ ἐποίησαν· οἱ δὲ τὰ εἴδη συλλόγῳ μὲν οἱ ἄμα καὶ ἀριθμὸν ποιεῖν, οὐχ ὁρῶντες δὲ εἰς τὰς ἀρχάς πως αὐτὰ θήσεται, ὡς ἔστιν ὁ μαθηματικὸς ἀριθμὸς παρὰ τὸν εἰδητικὸν, τὸν αὐτὸν εἰδητικὸν καὶ μαθηματικὸν ἐποίησαν ἀριθμὸν· ὡς λόγῳ ἐπεὶ ἔργῳ γε οὐδὲν ῥᾴδιον τὸ μαθηματικὸν ἰδέας ἢ οὐ μαθηματικὰς εἶναι πρὸς θέσεις λέγουσιν, ὁδὶ πρῶτος θέμενος τὰ εἴδη εἶναι, καὶ ἀριθμούς, τὰ εἴδη καὶ τὰ μαθηματικὰ εἶναι οὐλόγως ἐχώρησεν· ὥστε πάντα συμβαίνει κατὰ μέρος λέγειν ὀρθῶς, ὅλως δὲ οὐκ ὀρθῶς· καὶ αὐτοὶ δὲ ὁμολογοῦσιν οὐ ταὐτὰ τὰ λεγόμενα, ἀλλὰ τἀναντία· αἱ γὰρ δὲ ὅτι αὐτὴ θέσεις ἐστὶν αἱ ἀρχαὶ ψευδεῖς· χαλεπὸν δὲ κωλῦσαι μὴ καλῶς ἐχόντων, λέγειν καλῶς καὶ τῷ χαρίεντι· ἀρτίως τι γὰρ λέγεται καὶ τῷ θέσεως φαίνεσθαι καλῶς ἔχειν· ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἀριθμῶν, ἱκανὰ τὰ διηπορημένα, ἢ διωρισμένα· μᾶλλον δὲ καὶ πολλάκις εἴρηται πρὸς ἃ πεπείσθαι δεῖ τοὺς πεπεισμένους· περὶ δὲ τοῦ πεισθῆναι μὴ πειρασμένου, οὐθὲν μᾶλλον· περὶ δὲ τῶν πρώτων ἀρχῶν καὶ τῶν πρώτων αἰτίων καὶ στοιχείων, ὅσα μὲν λέγουσιν οἱ περὶ μόνης φρονοῦντες οὐσίας διορίζοντες, τὰ μὲν ἐν τοῖς περὶ φύσεως εἴρηται, τὰ δὲ οὐκ ὀρθῶς φρονοῦντα μὴν· ὅσα δὲ οἱ φάσκοντες εἶναι παρὰ τὰ αἰσθητὰ, ἔστιν ἃ μὲν ἐχόμενα οὐκ ἔστιν εὐπορῆσαι εἰρημένα· ἐπεὶ οὖν λέγουσί τινα τοιαῦτ' εἶναι τὰ εἴδη καὶ τοὺς ἀριθμούς, ἐκ τούτων στοιχεῖα τὰ ὄντα εἶναι στοιχεῖα καὶ ἀρχὰς, σκεπτέ-

ον περὶ τούτ, τί λέγουσιν· ἢ οὐ λέγουσιν· οἷμ οὖν ἀριθμὸς πρῶτος
τος μόνος ἐστὶ τούτοις μαθηματικοὺς, ὥσπερ οἱ πάλαι· τῶν δὲ ταῖς
δέαις λεχθέντ, ἅμα, τόν τε πρόσθεν θεάσασθαι ταύτης, καὶ τὰ περὶ τῶν
περὶ αὐτῶν ἅμα γὰρ καθόλου τί ὡς οὐσῶν τοιούτων ταῖς ἰδέαις, καὶ πά-
λιν ὡς χωριστὰς ἐστῶν καθ' ἕκας· οὐ ταῦτα δὲ τῇ κενῇ δέχε(σθαι μὴ πόρη)
πρότερ· αἱ τοῦ δέ τοσοῦτον ἀφεστᾶσι ταῦτα εἰς ἑαυτὰ τοῖς λέγουσι ταῖς ἰδέαις
καθόλου, ὅτι τὰ αἰσθητὰ οὐ ταῖς αὐτὰ ἀεὶ εἶναι· τὰ μὲν ἓν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς
καθ' ἕκαστα ἐξεῖναι ἐνόμιζον ἢ μηδαμοῦ δέν αὐτῶν· τοῦτ' καθόλου ἔξω τῶν ἑαυ
τῶν εἶναί τε ἕτερόν τι εἶναι· τοῦτο ὥσπερ ἐν τοῖς μεταξὺ λέγομεν, ἐ
κίνησιν σωκράτης διὰ τοὺς ὁρισμοὺς· οὐ μὲν ἐχώρισέ γε τῶν κα-
θ' ἕκας· καὶ τοῦτο ὀρθῶς ἐνόησεν οὐ χωρίσας· δῆλοι δὲ τὰ ἔργων·
ἄνευ μὲν γὰρ τῶν καθόλου, οὐκ ἔστιν ὡς ἡμῖν λαβεῖν· τὸ δὲ χωρίζειν, αἴτιον
τοῦ συμβαίνοντων δυσχερῶν περὶ τὰς ἰδέας ἐστίν· οἱ δῶσ' ἂν αἰ-
καῖον, εἴπερ ἔσονταί τινες οὐσίαι παρὰ τὰ αἰσθητὰ ὡς ἐξεύσας
χωριστὰς εἶναι· ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐχόντων τὰ καθόλου λεχθέν
τ' ἐξέθεσαν· ὥστε συμβαίνει χαλεπὸν τὰ αὐτὰ φύσει εἶναι τὰ κα
θόλου καὶ τὰ καθ' ἕκας· αὐτὴ μὲν οὖν αὐτὴ καθ' αὑτὴν εἴη τις ἂν
δυσχερειῶν εἰρημένων· ὃ δὴ τὸ λέγουσι τὰς ἰδέας ἔχειν τινὰ ἀπο-
ρίαν δὴ τὸ μὴ λέγουσιν· καὶ πέρι χάσιν τὸ δι' ἃ πορήματα εἰρέθη πρό
τερ· λέγω δ' οὖν· εἰ μέν τις μὴ θήσει τὰς ἰδέας εἶναι, κεχωρισμέν δὴ τ'
πρόπ' τοῦτ' ὡς λέγε(ται καθ' ἕκαστ' ὄντ', ἀναιρήσει τ' οὐσίαν ὡς
βουλόμεθα λέγ'· ἂν δέ τις θῇ τὰς ἰδέας χωρίς· ὡς θήσει τὰ στοιχεῖα αὐτ'
ἀρχ' αὐτ'· εἰ δ' καθ' ἕκας) ἐστὶ μὴ καθόλου τοσαῦτα εἶναι τὰ ὄντα, ὅ
σαπερ τὰ στοιχεῖα· δῆλ δὴ ὡς οὐ τὰ στοιχεῖα· ἔστω δ' αἰ μὲν ἐν τῇ φω
νῇ σου λαβαὶ, ἅ σοί, τὰ δὲ στοιχεῖα αὐτ', στοιχεῖα τ' οὐσιῶν· αἰνάσκη δὲ τὸ
βάειναι, καὶ ἑκάστ ὧν τ' συλλαβῶν μίαν· εἴπερ μὴ καθόλου ἐστὶ τῶν
εἰδῶν αἱ αὐταὶ, ἀλλ' μία ἑκάστη τῷ ἀριθμῷ· καὶ τὸ δέ τι καὶ μὴ ὁ-
μώνυμον· ἔτι δ' ἀπὸ τοῦ ὅδε τι, ὃ ἕκαστον τιθέασιν· ἐὰν δ' ἀεὶ συλλα
βαὶ, οὕτω καὶ ἐξ ὧν εἰσὶν, οὐκ ἔσται πέρα πλείω ἄλφα εἶν· οὐ δὲ τῶν
ἄλλων στοιχείων οὐθὲν κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν περ οὐδὲ τῶν ἄλλ

συμβαῖνον ἢ αὐτὴ ἄλλη καὶ ἄλλα μὴ ἐστὶ τοῦτο, οὐκέτι ὡσαύτως ἔχει τὰ στοιχεῖα ἔτι ῥᾴδιον εἶναι ἀλλὰ μόνον τὰ στοιχεῖα· ἔτι τὸ ἐπίστασθαι τὰ στοιχεῖα· οὐ γὰρ καθόλου· ἢ δὲ ὡς ἐπὶ μικρὸν τῶν καθόλου· δῆλον δὲ ἐκ τῶν ἀποδείξεων καὶ τῶν ὁρισμῶν· οὐ γὰρ ἁπλοῦν συλλογισμός, ὅτι τὸ δὲ τὸ ξίγωνον δύο ὀρθαῖς, εἰ μὴ ὡσαύτως δύο ὀρθαί· οὐ δὲ τὸ δὶ ἀνὸς ζῷον, εἰ μὴ ὡς ἀνὸς ζῷον· ἀλλὰ μὴν εἴγε καθόλου αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ ἐκ τούτων οὐσίαι καθόλου, ἔσαι μὴ τόδε τι παρὰ τὸ ποιόν· οὐσίας τὸ μὲν καθόλου, τὸ δὲ οὐσία· τὸ δ' ἔστι στοιχεῖον ἡ ἀρχή, καθόλου· πρότερον δ' ἢ τὸ στοιχεῖον ἢ ἀρχὴ ὧν ἀρχὴ ἢ στοιχεῖόν ἐστιν· ταὐτὰ τὰ δὴ πάντ' συμβαίνει φανερὸν λόγῳ σ', ὅταν ἐκ στοιχείων τὰ ποιῶσι τὰς ἰδέας καὶ ὡς αὐτὰ τὸ αὐτὸ εἶδος ἔχοντα ἰδέας καὶ οὐσίας, ἔνια ἀξιοῦσιν εἶναι κεχωρισμένον· εἰ δὲ μηθὲν κωλύει ὥσπερ ἐπὶ τῶν φωνῶν στοιχεῖα, πολλὰ εἶναι τὰ ἄλφα καὶ τὰ βῆτα καὶ μηθὲν εἶναι παρὰ τὰ πολλὰ αὐτὸ ἄλφα, μηδ' αὐτὸ βῆτα, ἔσονται ἅμα ἅπειρα οἱ ὅμοι συλλαβαί· τὸ δὲ τὴν ἐπιστήμην εἶναι καθόλου πᾶσαν, ὥστε καὶ ἀγαθὸν εἶναι καὶ τὸ τῶν ὄντων ἀρχὰς καθόλου εἶναι μὴ οὐσίας κεχωρισμένας, ἐχεμυθίζοντας περί αὐτῶν λεγόμενον· οὐ μὴν ἀλλὰ ὅτι μὲν ὡς ἀληθὲς τὸ λεγόμενον, ὅτι δὲ ὡς οὐκ ἀληθές· ἡ γὰρ ἐπιστήμη ὥσπερ καὶ τὸ ἐπίστασθαι, δι' ἣν οὖν τὸ μὲν δύναμις· τὸ δὲ ἐνέργεια· ἡ μὲν οὖν δύναμις, ὡς ὕλη τὸ καθόλου οὖσα μὴ ὁριστὸς, τὸ καθόλου καὶ ὁριστὸν τοῦτο δ' ἔστιν· ἡ δὲ ἐνέργεια ὡρισμένη καὶ ὡρισμένου· τὸ δέ τι οὖσα τὸ δέ τινος· ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς ἡ ὄψις τὸ καθόλου χρῶμα ὁρᾷ, ὅτι τόδε τὸ χρῶμα ὁρᾷ, χρῶμα ὄν· καὶ ὁ θεωρητικὸς γραμματικὸς· τόδε τὸ ἄλφα, ἄλφα· ἐπεὶ εἰ ἀνάγκη τὰς ἀρχὰς καθόλου εἶναι, ἀνάγκη καὶ τὰ ἐκ τούτων, καθόλου· ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀποδείξεων· εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ ἔσαι χωρὶς οὐθενὸς οὐδὲ οὐσία· ἀλλὰ δῆλον, ὅτι ὅτι μὲν ὡς ἐπιστήμη καθόλου, ὅτι δὲ ὡς οὔ·

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ, ΤΟ Ν'.

Περὶ μὲν οὖν τ̃ οὐσίας ταύτης, εἰρήσθω τοσαῦτα. σκοποῦντες δ' ἆρα ποῖοί τινες αἱ ἀρχαὶ καὶ τίνες εἰσὶν, ἐξ ὧν τὰ ὄντα ἐστίν, ἐφεξῆς ἂν εἴη λέγειν. ἐπεὶ γὰρ ἔστιν ἐνίοις τῶν ὄντων ἡ οὐσία κίνησίς τις, ζητητέον καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ στοιχεῖα τίνα ἐστὶ τῶν κινουμένων. εἰ δὲ τὰ πάντα ἀρχὴ μία καὶ οὐσία μία ἢ κατὰ τὸν λόγον ἢ κατὰ τὸ ὑποκείμενον, ἢ ἄλλη ἄλλη καὶ ἕτερον, ἢ τὰ μὲν ἕτερα τὰ δ' ἄλλα καὶ ἐναντία; ἐξ ἐναντίων μὲν οὖν τὰ ἐναντία, καθ' ὑποκείμενόν γε μία, ἢ ἑτερόν τι ὄν, λόγῳ εἶναι ἐκείνου πρότερον ἔσται· οὐ γὰρ μὴ πάντα ἐναντία ὑπάρχει μιᾷ φύσει τινὶ ἐξ ἀνάγκης· ἀλλὰ μᾶλλον ἐναντία πρὸς ἄλληλα τὰ ἐναντία, καθ' ὑποκείμενόν γε μία, ἢ οὐθὲν χωρίς· ἀλλ' ὥσπερ φαίνεται, οὐθὲν οὐσίᾳ ἐναντίον ἢ ὁλόγῳ μαρτυρεῖ· οὐθὲν γὰρ ἔστιν ἐναντίον κυρίᾳ ἀρχῇ πάντων, ἀλλ' ἕτερα. οἱ δὲ καὶ ἕτερον τῶν ἐναντίων ποιοῦσιν ὕλην· οἱ μὲν τῶν ἐνὶ τῷ ἴσῳ ἄνισον· ὡς τοῦτο τὸ πλῆθος οὐσίαν φύσιν· οἱ δὲ τῶν ἑνὶ τὸ πλῆθος· ἡμῶν δὲ λεγόντων οἱ ἀριθμοὶ τὸ μὲν ἐκ τοῦ ἀνίσου δυάδος τοῦ μεγάλου καὶ μικροῦ· τῷ δὲ κατὰ τὸ πλῆθος ὑπὸ τοῦ ἑνὸς ὄντος ἀμφοῖν· ἢ γὰρ τὸ ἄνισον ἢ ἓν λέγουσι τοὺς ἰσχεῖα, τὸ δ' ἄνισον ἐκ μεγάλου καὶ μικροῦ δυάδα· ὡς ἐν ὂν τὸ ἄνισον ἢ τὸ μέγα ἢ τὸ μικρὸν λέγει· ἢ δῆλόν ἐστιν ὅτι λόγῳ, ἀριθμῷ δ' οὔ· ἀλλὰ μὴν τὰς ἀρχὰς στοιχεῖα καλοῦσιν, ἢ καλοῦσι πρώτας διδόασιν· οἱ μὲν τὸ μέγα καὶ μικρὸν λέγοντες μετὰ τοῦ ἑνὸς, ἐξ ἀνάγκης τῶν τοιούτων τὰ στοιχεῖα τὰς ἀριθμοὺς· τὰ μὲν δύο, ὑλικὸν τὸ δέν, τὸ μορφικὸν· οἱ δὲ τὸ πλῆθος ὅλως ὅτι τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν, μεγέθους οἰκειότερα τῇ φύσιν· οἱ δὲ τὸ καθόλου μᾶλλον ἐκ τούτων τὸ ὑπερέχον καὶ τὸ ὑπερεχόμενον· διαφέρει

γοῦν τὸ ἓν ὡς εἰπεῖν, πρὸς ἕνια τῶν συμβαινόντων· ἀλλὰ πρὸς τὰς λογικὰς μόνον δυσχερείας, αἷς Φυλάττου). διὰ τὸ γὰρ αὐτοὶ λογικὰς φέρειν τὰς ἀποδείξεις· πλὴν τοσαῦτόν γε λέγειν ἔχουσιν, ὅτι τὸ περιέχον ἢ τὸ ὑπερέχον μόριον εἶναι ἀρχάς, οἷον μονὰς τὸ μέγεθος τὸ μικρὸν ἢ τὸ ἀριθμοῦν πρότερον φασὶ δυάδος, ἐκ τῶν στοιχείων· καθόλου γὰρ ἀμφότερα μᾶλλον ἢ, νῦν δὲ τὸμὲν λέγουσι, τὸ δυοῦ λέγουσιν· οἱ δὲ τὸ ἕτερον καὶ τὸ ἄλλο πρὸς τὸ ἓν αὐτὰ τιθέασιν· οἱ δὲ τὸ πλῆθος καὶ τὸ ἕν· εἰ δ' ἔστιν ὡς περ βούλονται τὰ ὄντα εἶναι ἓν αὐτῷ, ἢ ἕνι, ἢ ἄθρει ἐν αὐτῷ, ἢ εἰ περ ἅρα μέλλοι, τὸ πλῆθος· τὸ δὲ ἄνισον, πρὸς τὸ ἴσον· καὶ τὸ ἕτερον, πρὸς τὸ ταὐτόν, καὶ τὸ ἄλλο τοῦ αὐτοῦ· μᾶλλον δὲ, οἱ τὸ ἓν πρὸς τὸ πλῆθος αὐτιτιθέντες ἔχουσι τὴν δόξης, οὐμὴν οὐ δυοῖν τοιν καιροῖν ἔσται γὰρ τὸ ἓν ὀλίγον· πλῆθος μὲν γὰρ ὀλιγότητι· τὸ δὲ πολὺ πρὸς τὸ ὀλίγον αὐτίκειται). τὸ δὲ ἓν, ὅτι μέγεθος σημαίνει φανερὸν ἢ ἐν πᾶσι δῆλόν ἐστι ἕτερον ὑποκείμενον, οἷον, ἐν ἁρμονίᾳ, λύσις, ἐν δέσμῃ, σθένος· δάκτυλος· ἢ πῦρ· ἢ τι τοιοῦτον· ἐν δὲ εὐθμοῖς, βάσις· ἢ συλλαβή· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν βάρει· σταθμός τις ὡρισμένος ὢν· ἢ κεντὸν πάντων δὲ τὸ αὐτὸ πρόσωπον· ἐν μὲν τοῖς ποιοῖς τριότι τι· ἐν δὲ τοῖς ποσοῖς, ποσόν τι αἰδαίρετον· τὸ γὰρ μέγεθος, τὸ μὲν κεντὸν τὸ εἶδος· τὸ δὲ, πρὸς τὰς αἰσθήσεις· ὡς οὐκ ὄντος τινὸς καθ' ἑαυτὸ οὐσίας τοῦ κεντρικοῦ λόγου· σημαίνει γὰρ τὸ ἓν, ὅτι μέγεθός τινός· καὶ ὁ ἀριθμὸς, ὅτι πλῆθος μεμετρημένον· καὶ πλῆθος μέτρων· διὸ καὶ οὐ λόγως οὐκ ὄντι τὸ ἓν ἀριθμός· οὐδὲ γὰρ τὸ μέτρον, μέτρα· ἀλλ' ἀρχὴ καὶ τὸ μέτρον· καὶ τὸ ἓν· δεῖ δὲ ἀεὶ τὸ αὐτό τι ὑπάρχειν πᾶσι, τὸ μέτρον· οἷον εἰ ἵππος τὸ μέτρον, ἵππους· καὶ εἰ αὐτὸς, αὐτούς· εἰ δαίμων, ἢ ἵππος, καὶ θεὸς, καὶ ζῷον, ἴσως καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἔσται ζῷα· εἰ δὲ νοῦς καὶ λευκὸς καὶ βαδίζον, οὐκ ἴσως μᾶλλον ἀριθμὸς τούτων, διὰ τὸ ταῦτα τῷ αὐτὰ ὑπάρχειν, καὶ ἑνὶ κατὰ τὸν ἀριθμόν· ὁμοίως δὲ γραμμῶν ἔσται ὁ ἀριθμὸς ὁ τούτων, ἢ τίνων ἄλλων τοιούτων προσηθρίασε· οἱ δὲ τὸν ἄνισον ὡς ἕν τι· τὸ γὰρ δυάδα δὲ ἀόριστον τοιοῦντες μεγάλου καὶ μικροῦ, πόρρω λίαν τῶν ἀκούντων καὶ δυνατῶν λέγουσι· πάθη τε γὰρ τῶν περὶ σωμάτων μᾶλλον ἢ ὑπάρχειν μᾶλλον

τοῖς

τοῖς ἀριθμοῖς ἐστὶ μετέθεσίν ἐστι· τὸ γὰρ πολὺ καὶ ὀλίγον, ἀριθμός· καὶ μέγα καὶ μικρόν, μεγέθους· ὥσπερ ἄρτιον· καὶ περιττὸν· καὶ λεῖον καὶ ξανθόν· καὶ ὠθύ· καὶ καμπύλον· ἔστι δὲ πρὸς ταύτην τὴν αἰτίαν, καὶ πρός τι ἀνάγκη εἶναι τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν· ἢ ὅσα τοιαῦτα· τὸ δὲ πρός τι, πάντων ἥκιστα φύσις τίς, ἢ οὐσία τῶν κατηγοριῶν ἐστὶ· ἢ ὕστερα τοῦ ποιοῦ καὶ τοῦ ποσοῦ· καὶ παθητόν τι τὸ ποσὸν τὸ πρός τι ὡς προείρηται· ἀλλοῦ χυλὴ ἤ τι ἕτερον, καὶ τῶν ὁλως κοινῶν πρός τι καὶ τῶν ἰδίων μέρεσιν αὐτοῦ ἢ εἴδεσιν· οὐθὲν γὰρ ἔστιν οὔτε μέγα οὔτε μικρόν, οὔτε πολύ· ἔστι τι ὀλίγον· οὔτε ὅλως πρός τι· οὐ γὰρ ἔστι τοῦ πολὺ ἢ ὀλίγον, ἢ μέγα, ἢ μικρόν· ἢ πρός τι ἔστι σημεῖον ὅτι ἥκιστα οὐσία τίς ἐστι καὶ ὄντι τὸ πρός τι, τὸ μόνον μὴ εἶναι γένεσιν αὐτοῦ, μὴ δὲ φθορὰν· μὴ δὲ κίνησιν· ὥσπερ καὶ τὸ ποσὸν· αὔξησις καὶ φθίσις· κατὰ τὸ ποιὸν ἀλλοίωσις· κατὰ τόπον, φθορά· καὶ τὰ τοιαῦτα οὐσίαν, ἢ ἁπλῶς γένεσις ἢ φθορά· ἀλλὰ κατὰ τὸ πρός τι· οὐδὲν ἔστι τοῦ κινηθῆναι, οὔτε μεῖζον· οὔτε ἔλαττον, ἢ ἴσον ἐστὶ θατέρου κινηθέντος κατὰ τὸ ποσόν· ἀνάγκη τε ἑκάστου ὑλωθεῖναι, τὸ δυνάμει τι ὄν· ὥστι οὐσίας· τὸ δὲ πρός τι, ἧττον δυνάμει οὐσία οὔτε ἐνεργείᾳ· ἆρα τοίνυν ὂν, μᾶλλον ἢ ἀδύνατον, τὸ οὐσίας μὴ οὐσίαν ποιεῖν στοιχεῖον μὴ πρότερον· ὕστερον γὰρ πάσαι αἱ κατηγορίαι· ἔτι δὲ τὰ στοιχεῖα οὐ κατηγορεῖται καθ' ὧν στοιχεῖα· τὸ δὲ πολὺ καὶ ὀλίγον, καὶ χωρὶς καὶ ἅμα κατηγορεῖται τοῦ ἀριθμοῦ· καὶ τὸ μακρὸν καὶ τὸ βραχὺ γραμμῆς· ἐπίπεδον δὲ πλατυσμός· εἰδὴ δὲ ἔστι τοῦ ποσοῦ τὸ μὲν, ἀεὶ ὀλίγον· οἷον μ, ἢ δυάς· εἰ γὰρ πολὺ, τὸ ἐναντίον ὀλίγον εἴη καὶ πολὺ ἁπλῶς εἴη· οἷον, ἡ δεκάς, πολύ· καὶ εἰ ταύτης μή ἐστι πλεῖον ἢ τὸ μυρία· ὥστε οὖν ἔσται οὗτος ἐξ ὀλίγου καὶ πολλοῦ ὁ ἀριθμός· ἢ γὰρ ἀμφοτέρων κατηγορεῖσθαι· ἢ μηδετέρου· μὴν δὲ ἑτέρου μόνον κατηγορεῖται· ἁπλῶς δὲ λείπει ὁποτερονοῦν, ἆρα ἔστι δυνατὸν τὰ εἴδη ἐκ στοιχείων συγκεῖσθαι· ὑλωθέντος γὰρ ἐκ στοιχεί· εἰ τοίνυν ἀνάγκη ἐξ οὗ ἐστιν, εἰ ἀεί ἐστι· εἰ ἀεὶ ἔστι τὸ ἐκ τούτου γίνεσθαι· γίνεται ἢ πᾶν· ἐκ τοῦ δυνάμει ὄντος τοῦ τοιούτου γίνεσθαι· γὰρ ἀεὶ ἐπίνετο

ἐκ τοῦ ἀδυνάτου, οὐδὲ λῶν· τὸ δὲ δύνασθαι τὸν δέχεσθαι καὶ ἐνεργεῖν καὶ
μή· εἰ δ' ὅτι μάλιστα ἀεὶ ὄντι ὁ ἀριθμὸς ᾖ, ἢ ὅτιοῦν ἄλλο οὗ λήψεται ἔχον,
ἐνδέχοιτο ἂν μὴ εἶναι ὥσπερ τὸ μὴ ἄνθρωπον ἔχειν, ἢ τὸ ὁπωσοῦν ἔτι· εἰ δ'
οὕτω, καὶ τοσοῦτον χρόνον ἢ μὴ ὄντι πέρας· οὐκ ἄρ' ἀεὶ τοίνυν μὴ εἶναι, εἰ πᾶν
μὴ ἀεὶ ὂν τὸ ἐνδέχεσθαι μὴ εἶναι. καθάπερ ἐν ἄλλοις λόγοις σὺν ἐ-
πιπραγματεύθωμεν· εἰ δ' ἔστι τὸ λεγόμενον νῦν ἀληθὲς καθόλου, ὅ
τι οὐδὲ μία ἔστιν ἀΐδιον οὐσία, ἐὰν μὴ ἐνεργείᾳ, τὰ ὄντα στοιχεῖα, ὕλη
φθαρτὴ οὐσίαι, οὐδὲ μία ἂν εἴη ἀΐδιος οὐσία· ἐξ ὧν ἔστιν ἐνυ-
πάρχοντων· εἰσὶ δέ τινες οἱ δυσὶ δὲ μηδὲν ἀόριστον ποιοῦσι τὸ μετὰ
τοῦ ἑνὸς στοιχεῖον· τὸ δὲ ἄπειρον, δυσχεραίνουσιν ὡς λόγῳ, διὰ τὸ συμ-
βαίνοντα ἄτοπα· ὧν ἐστι τοσαῦτα μόνον ἀφῃρῆσθαι δυσχερῶν, ὅσα δὲ
τὸ ποιεῖν τὸ αὔξιστον καὶ τὸ πρόσθιστοιχεῖον, ἀναγκαῖα συμβαίνουσι
τοῖς λέγουσιν· ὅσαι ὑπάρχουσιν ταύτης τῆς δόξης, τοῦτον καὶ εἰμένοις ὑ-
πάρχειν ἀναγκαῖον, ἐὰν τὸ ἄπειρον ἀριθμὸν ἢ αὐτὸ ποιῶσιν, ἐὰν τὰ
μαθηματικά· πολλαὶ μὲν οὖν αἱ ἀτοπίαι φανεραὶ τοῦτο τοῖς αἰτίοις
ἐκ προσώπης· μάλιστα δὲ πρῆσαι ἄρχαις· ἔοικε γὰρ οὐ τοῖς πάν-
τεσσαν εἶναι τὸν τὸν ταὐτὸν τὸ ὄν, εἰ μή τις λύσει, ὃ μόσις ἂν δύναιτο
ὥσπερ μὴ ἰδίου λόγου ὄντος· ἅμα γὰρ μὴ πότερον τοῦ ὄντος μὴ εἶναι μηδὲν ἢ
λευκὸν ἀνάγκη εἶναι τὸ μὴ ὂν δεῖξαι ὅτι ὄντι· οὕτω γὰρ ἐκ τοῦ ὄντος
αὖ τὸ ὂν τὸ ἐναντίον ἔσται· εἰ πολλαχῶς, τὸ μὲν ταὐτὸν πολλαχῶς ἔσται· τὸ δὲ
πολλαχῶς τὸ μὴ ὂν ἔσται· ἢ πάντα καὶ τὸ μὴ ὂν ἔσται· ἢ τὸ μὲν ἔστιν
ἐκ τοῦ ὄντος, τὸ δὲ οὐκ ἔστιν· ἔτι τὸ ἄπειρον ἐν τῷ ποσῷ ἐστιν· ἐκ ποίου οὖν
ἔσται τὸ ἄπειρον; ἐκ τοῦ ποιοῦ; ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ ποσοῦ· ἐκ τοῦ ποιοῦ
ἄρα; ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ ποιοῦ· ἐκ τοῦ ποσοῦ ἄρα; ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
ὄντος· ἐκ τοῦ ὄντος ἄρα; ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ ὄντος· ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ἄρα;
ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος· ἐκ τοῦ ὄντος ἄρα; ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ ὄντος·
ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ἄρα; ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος· ἐκ τοῦ ὄντος ἄρα;
ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ ὄντος· ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ἄρα; ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος·
ἐκ τοῦ ὄντος ἄρα; ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ ὄντος· ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ἄρα; ἀλλ'

ὄν τοσαὶ μὴ ὄντος, πολλὰ τὰ ὄντα. βούλεται μὲν δὴ τὸ ψεῦδος ἐν τούτῳ τῷ φύσιν λέγειν τὸ οὐκ ὄν, ἐξ οὗ, ἦν τὸ ὄντος, πολλὰ τὰ ὄντα. διὸ καὶ ἐλέγετο, ὅτι δεῖ ψεῦδός τι ὑποτίθεσθαι ὡς ὥσπερ ἡ οἰγεωμέτρας, τὸ, πολλαὶ ἂν εἶεν τῶν μὴ πολλαὶ ἄν. ἀδύνατον δὲ ταῦθ' οὕτως ἔχειν. οὔτε γὰρ οἴεται μέξαι ψεῦδος οὐθὲν ὑποτίθεται (ἐν γὰρ ἐν τῷ συλλογισμῷ ἡ πρόασις) οὔτε ἐκ τοῦ οὕτω μὴ ὄντος τὰ ὄντα γίνεσθαι δὲ φθείρει, ἀμέσπερ δὴ τὸ μὴ κ΄ ταῖς πρώσεις μὴ ὂν ἰσαχῶς τ΄ κατηγορεῖσθαι λέγει, ὥσπερ ἀ τοῦ τοδὶ τόδε, ὡς ψεῦδος λέγει τὸ μὴ ὄν. καὶ τὸ κ΄ ταῖς οὐσίαις μὲν ἐκ τοῦ μὴ αὐτοῦ δυνάμει δὲ αὐτὸ αὖτος. καὶ ἐκ τοῦ μὴ λευκοῦ, δυνάμει δὲ λευκοῦ, λευκ΄. ὁμοίως ἑαυτὸ εἶναι γάννη ἑαυτὸ πολλά. φαίνεται δὲ ἡ ζήτησις, ὥσπερ πολλαχῶ, τὸ ὄν, τὸ κ΄ ταῖς οὐσίαις λεγόμενον. ἀριθμοὶ γὰρ καὶ μήκη καὶ σώματα τὰ γινόμενα ἄττα. ἀστερ δὴ τὸ ὅσως μὲν πολλαὶ τὸ οὖν, τὸ τί ἐστιν ἢ ποσὰ, ἢ ποιὰ, ἢ πρός τι, μὴ οὐσίας ἢ αἰρεῖσθαι τίνα. τὸ δὲ μέγεθος καὶ τὸ μικρ΄, τὸ μὲν ὑπερβολὴ καὶ ἢ πολλὰ εἶναι χώματα τινὰ ἢ χωμούσ, ἢ χώματα. ἀριθμοὶ γὰρ αὖ καὶ ταῦτα ἦσαν καὶ μονάδες. ἀλλὰ μὴν, εἴτε ταῦτ' ἔτι πεπλήθυσμένα, εἶδος αὖ τὸ αἴτιον ἢ τὸ ἐν ἐκείνοις. τὸ γὰρ αὐτὸ τὸ ἀνάλογον αἴτιον. αὕτη γὰρ ἡ ὥσπερ ἐκβασις αἰτία. καὶ τοῦτο ἀντικείμενον ζητοῦντας τῷ ὄντι καὶ τῷ ἑνὶ, ἐξ οὗ μὴ τοῦτ' ταῦτα, τὸ πρός τι. τὸ αὐτὸ, ὑποθεῖναι δ' οὐδὲν ἀντίον, οὔτε τὰ φάσεις ἐκείνων, μία τις φύσις τῶν ὄντων, ὥσπερ καὶ τὸ τί καὶ τὸ ποιόν. μὴ ζητεῖν δ' ἔτι τοῦτο, ὥσπερ πολλαχῶ τὸ πρός τι. ἀλλοῦ χεῖνυν ἢ ὥσπερ μὴ πολλαὶ μονάδες, παρὰ τὸ πρῶτον ἐν ζητεῖται. πῶς δὲ πολλὰ αὐτὸ ἴσα παρὰ τὸ αὐτὸ, οὐκέτι. καίτοι χωρὶς ταῦτα καὶ λέγεται μέτρα, μικρ΄. πολύ. ὀλίγον. ἐξ ὧν μὲν οἱ ἀριθμοὶ μακρ΄ βραχὺ. ἐξ ὧν τὸ μῆκος, πλατύ. στενὸν, ἐξ ὧν τὸ ἐπίπεδον, βαθύ. ταπεινὸν, ἐξ ὧν οἱ ὄγκοι. ἢ ἔτι εἰ δὴ πλείω λέγονται τὰ πρός τι, τούτοις δὴ τί αἴτιον τὸ πολλὰ εἶναι. ἀνάγκη. μὴ οὖν ὡς ὥσπερ λέγομεν ὑποθεῖναι τὸ δυνάμει ὂν ἑκάστω. τοῦτο δὲ προσαπφλοῦν τὸ ταὐτὸ λέγω τί τὸ δυνάμει ὂν τόδε καὶ οὐσία, μὴ ὂν δὲ καθαυτὸ, ὅτι τὸ πρός τι.

ὡς περὶ εἴδους τινὸς ὄντος, ὃ οὔτε δυνάμει ὄντι τῷ ἑνὶ ἢ τῷ ὄντι οὔτε ἀφαιρεῖ τι τῶν ὄντων· πολύ τε μᾶλλον ὥσπερ ἐλέχθη εἰ ἔστι τι οὐσία τῶν ὄντων, μὴ τὰς ἐν ταύταις καταγορεύσαι εἶναι, οἷον πολλὰ ἢ ποιὰ ἢ ποσά· ἀλλὰ τῶν πολλὰ τὰ ὄντα τὰ μὲν γὰρ οὐσίαι τὰ δὲ πάθη τὰ δὲ πρός τι· ἐπεὶ μὴ οὖν τῶν ἄλλων καταγορεῖται, ἔχει τινὰ λόγον ἄλλως τε καὶ ἀπορίαν, τὸ πολλά· δι' ἃ γὰρ τὸ μὴ χωριστὰ εἶναι, ταύτῃ τὸ ὑποκείμενον πολλὰ εἶναι φαίνεται, οἷον τὰ τοιάδε πολλὰ εἶναι μὴ τοσαῦτα καίτοι δεῖ γε εἶναι ὕλην ἑκάστῳ γένει τῶν χωριστῶν ἀδύνατον τῶν οὐσιῶν ἀλλ' ἢ τὸ δέτι, ἔχει τινὰ λόγον πῶς πολλὰ τὸ τόδε τι εἶναι μὴ τι ἕξαι, καὶ τὸ δέτι· ἡ φύσις τις τοιαύτη· αὕτη δ' ὅστε μὴ ἐκείθεν μᾶλλον καὶ πρείαν· πῶς πολλαὶ ἐνεργείᾳ οὐσίαι ἄλλου μία, ἢ μᾶλλον μὴ εἰ μὴ τὸν γνόστι, τὸ δὲ μὴ τὸ ποσὸν, ἀλέγει πῶς μὴ διαλίπει πολλὰ τὰ ὄντα· ἀλλὰ πῶς μὴ διὰ τί ποσὰ πολλά· ὁ δ' ἀριθμὸς πόσον τι ἐστὶ μονὰς, εἰ μὴ μέτρον, ὅτι τὸ καθ' ἕκαστον ἀδιαίρετον· εἰ μὲν οὖν ἕτερον τὸ ποσὸν καὶ τὸ τί ἐστιν· ὅτι οὐ λέγεται τὸ τί ἐστιν ἑκάστου, οὐδ' πῶς πολλά· εἰ δὲ ταὐτὸν, πολλαὶ ὑπολήψεις ὁ λέγων ἐναντιώσεις· ἐπιζητήσειε δ' ἄν τις πῶς ἐκείνῃ καὶ περὶ τῶν ἀριθμῶν· πόθεν δεῖ λαμβάνειν τοῖς οὖσιν ὡς εἰσὶ· τῷ μὲν γὰρ ἰδέας τιθεμένῳ παρέχον τοῖς τιμὲς αἰτίαν τοῖς οὖσιν, εἴπερ ἕκαστος τῶν ἀριθμῶν ἰδέα τίς· ἢ δι' ἃ τοῖς ἄλλοις, αἰτία τοῦ εἶναι ὁμοίως δήπου τι ἔοικεν· ἔστω γὰρ αὐτοῖς ὑποκείμενον τοῦτο· τῷ δὲ τοῦτον μὴ τὸν τρόπον ἀπαντῶντι, διὰ τὸ τὰς ἐνούσας δυσχερείας ὁρᾶν παρὰ τοὺς ἰδέους, ὥστε διαλανθάνειν ταῦτα μὴ τοιοῦτοι ἀριθμοὺς· ποιοῦσι τὸν ἀριθμὸν τὸν μαθηματικὸν, πόθεν τε χρὴ πιστεῦσαι ὡς ἔστι τοιοῦτος ἀριθμός, καὶ τί τοῖς ἄλλοις χρήσιμος· ἔστι μὲν γὰρ οὔτε φησὶν ὁ λέγων αὐτὸν εἶναι, ἀλλ' αὖ τινὰ λέγει καθ' αὑτὸν φύσιν ἔχοντα, ὅτι φαίνεται ὢν αἴτιος· τὰ μὲν θεωρήματα ταῦτ' ἂν ἅπαντα, καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν ὑπάρξει, καθάπερ ἐλέχθη· οἱ μὲν οὖν τιθέμενοι τὰς ἰδέας εἶναι καὶ ἀριθμοὺς αὐτὰς εἶναι τιθέμενοι κατὰ τὴν ἔκθεσιν ἑκάστου πε-

εὶ

εἰ τὸ πρῶτον λαμβάνομεν, τὸ ζῷον τὸ ἄκαρδον πειρᾶσθαι λέγειν, ὡς ἔστι καὶ ἀκαρδίαν ἔστιν· οὐμὴν, ἀλλ' ἐπεὶ οὔτε ἀναγκαῖα οὔτε ἀνωφελῆ τὰ τοιαῦτα· οὐδὲ τὸν ἀριθμὸν διαφέρειν τοῦτο εἶναι λεκτέον· οἱ δὲ πυθαγόρειοι διὰ τὸ ὁρᾶν πολλὰ τῶν ἀριθμῶν πάθη ὑπάρχοντα τοῖς αἰσθητοῖς σώμασιν, εἶναι μὴν ἀριθμὸν τὰ πράγματα τὸν ὄντα· ἀπὸ ἑνὸς δὲ, ἀπὸ ἐξ ἀριθμῶν τὸν ὄντα· διὰ τίνα δέ, ὅτι τὸ τοιόνδε τὸ ἀριθμῶν ἁρμονίαν ἔχει καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ ἐν πολλοῖς καὶ ἄλλοις· τοῖς δὲ τὸν μαθηματικὸν μόνον λέγουσιν εἶναι ἀριθμὸν, ὅθεν τοι ὅτον οὐδέχεται λέγειν κατὰ τὰς ὑποθέσεις· ἀλλ' ὅτι ἄκαρδον ταῦτα ἰωνίζομαι ἐλέγετο· ἡμεῖς δ' ἔφαμεν εἶναι, καθάπερ εἰπόμεν καὶ πρότερον· καὶ δῆλον ὅτι, ἄκαρδα ἔσται τὰ μαθηματικά· ἅπτεται γὰρ οὐδὲν ἀκαρδίας, τὸ τοιόνδε ὑπάρχειν τοῖς σώμασιν· οἱ μὲν οὖν πυθαγόρειοι, κατὰ μὲν τοιοῦτον, ἅπτεσθαι οὐκ ἔοικεν· κατὰ μέν τοι τὸ περιεῖναι ἐξ ἀριθμῶν τὰ φυσικὰ σώματα ἐκ μὴ ἐχόντων βάρος μηδὲ κουφότητα, ἔχοντα κουφότητα καὶ βάρος, ἔοικασι περὶ ἄλλα ὁρᾶν λέγειν ἢ σωμάτων· ἀλλοῖα γὰρ αἰσθητῶν· οἱ δὲ χωρὶς ὄντα φασί, ὅτι ἐστὶ τῶν μὲν αἰσθητῶν, οὐκ ἔστι τὰ ἀξιώματα· ἀληθῆ δὲ τὰ λεγόμενα· καὶ σαφῆ τῇ ψυχῇ, εἶναί τι ὑπολαμβάνουσι καὶ χωριστὰ εἶναι· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ μεγέθη τῶν μαθηματικῶν· καὶ δῆλον οὖν ὅτι καὶ ὁ ἐναντιούμενος λόγος, τὰ ἐναντία ἀείρει· καὶ ὁ ἀέρ τὴν ῥήθη, λύεται τοῖς ὅτω λέγουσι, διὰ τί ὅδε μᾶσον ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ὑπάρχον, τὰ πάθη ὑπάρχειν αὐτῶν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς· εἰσὶ δέ τινες, οἱ ἐκ τοῦ πέρατα εἶναι καὶ ἔχατα, τὴν μὲν στιγμὴν γραμμῆς, ταύτην δὲ πυθάδου, τοῦτο δὲ τοῦ στερεοῦ, οἷον τοιαῦτα εἶναι, ἀναγκαῖον τοιαῦτα φύσεις εἶναι· δῆλον δὴ καὶ τὸν τοῦ οὐρανοῦ τὸν λόγον, μὴ λίαν ἁπλανῆ μᾶλλον· οὔτε γὰρ ὅσαι εἰσὶ τὰ ἔχατα, ἀλλὰ μᾶλλον τοῦτα πάντα τὰ πέρατα· ἐπεὶ καὶ φλαδίσεως ὅλως κινήσεως, ὅτι τὰ πέρατα· ταῦτα τοῦ ἐστὶ πρὸς ἃ ὅσα τίς; ἀλλ' ἄτοπον· οὐμὴν ἀλλὰ εἰσὶ, τῶν δὲ αἰσθητῶν ἔσον τοιαῦτα· ὧν γὰρ ὁ λόγος εἴρηκε· διὰ τί οὖν χωριστὰ ἔσται· ἔτι δὲ ὧν ἡ τῆσις ἀπὸ τοῦ μὴ λίαν ἁπλανῆ χρῆσθαι· ἐπεὶ μὴν

οὖν τοῦ ἀριθμοῦ εἶναι τὰ μαθηματικὰ, τὸ μηθὲν συμβάλλεσθαι ἀλλήλοις τὰ πρότερα τοῖς ὕστερον· μήτε γὰρ τὰ ἀριθμοῦ, οὐθὲν ἦν πάθη τὰ μεγέθη ἔσεσθαι τοῖς μαθηματικὰ μόρια εἶναι φαμένοις· καὶ τούτων μήτε, ἢ ψυχὴ καὶ τὰ σώματα τὰ αἰσθητά· οὐκ εἰκὸς δὲ φύσει ἐπεισοδιώδης οὐσία εἶναι τῶν φαινομένων ὥσπερ μοχθηρᾶς ξανθίας· τοῖς δὲ τὰ εἴδη τιθεμένοις, λέγεται μὴ ἐκφύγειν· ποιοῦσι γὰρ τὰ μεταξὺ τῆς ὕλης καὶ ἀριθμοῦ· ἐκ μὲν ἑνὸς καὶ δυάδος, τὰ μήκη· ἐκ τριάδος δὲ ἴσως τὰ ἐπίπεδα· ἐκ δὲ τετράδος, τὰ στερεά· ἢ καὶ ἄλλων ἀριθμῶν· διαφέρει γὰρ οὐθέν· ἀλλὰ ταῦτά γε πότερον ἰδέαι ἔσονται, ἢ πῶς ὑπάρξει τοῖς οὖσιν· οὐθὲν γάρ, ὥσπερ οὐδὲ τὰ μαθηματικὰ, οὐδὲ τούτων τὰ συμβάλλεται· ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὑπάρχειν τούτων θέσιν ἀναγκαῖον, ἐὰν μή τις βούληται κινεῖν τὰ μαθηματικὰ πάντα οἷον ἰδέας τινὰς δόξας· ὅστις δ' οὐ χαλεπὸν ὁρίσασθαι λαμβάνουσι τὰ μακρότερα εἶναι πάντα εἴδη· ἔστι μὲν γὰρ ταύτῃ πρὸς ἕλκοντα μόνοις τοῖς ἰδέαις τὰ μαθηματικὰ, διαμαρτάνουσιν· οἱ δὲ πρῶτοι, δύο τοὺς ἀριθμοὺς ποιήσαντες, τόν τε τῶν εἰδῶν καὶ τὸν μαθηματικὸν ἄλλον οὐδαμῶς, ὅτου ῥήθησαν, οὔτε χωριστὸν εἶναι, πάντα ἀνάγουσιν εἰς τὴν θέσιν ὁ μαθηματικός· ποιοῦσι γὰρ αὐτὸν μεταξὺ τοῦ εἰδητικοῦ καὶ τοῦ αἰσθητοῦ· ἐμοὶ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ μικροῦ, ὁ αὐτὸς ἐκείνοις ἔσται τρόπος τῆς ἰδέας· ἔχει μὲν δὲ τὴν φύσιν μικροῦ καὶ μεγάλου· τοῦ γὰρ μείζονος καὶ ἐλάττονος ἐστὶ, πλείω τοῖς χεῖρον· καὶ ἀεὶ ζητεῖ ἑκάτερα ἄρχειν, κοινόν τι ὂν τῶν ἐναντίων· ζητητέον δὲ καὶ τοῦτο πολλαχῇ· καὶ ἅμα τὸν ἀριθμὸν γίνεσθαι ἄλλως, ἢ ὅσους οἱ δυάδος ἀεί τι ἀδιάστατον κατασκευάζουσιν· πάντα δὲ ταῦτα ἄλογα· μάχεται καὶ αὐτὰ ἑαυτοῖς καὶ τοῖς καὶ τοῖς λόγοις· καὶ ἔοικεν ἐν αὐτοῖς εἶναι ὁσιμωνίδου μακρὸς λόγος· γίνεται γὰρ ὁ μακρὸς λόγος, ὥσπερ ὁ τοῦ δούλου, ὅταν μηθὲν ὑπὸ λέγωσι· φαίνεται δὲ καὶ αὐτὰ ταῦτα τοῖς χεῖρα τὸ μεταξὺ τὸ μικρὸν βοᾷν ὡς ἑλκόμενα· ἀδύνατα γὰρ οὐδαμῶς γενέσθαι τὸν ἀριθμὸν, αἰτίαν τὸν ἀφαίρεσιν δὲ

πλασιαζόμενος.

πλασιαζόμενον, ἀεὶ τοπον δὲ καὶ γένεσιν ποιεῖν ἀϊδίων ὄντων·
μᾶλλον δ' ἔνιά τινων ἀδυνάτων· εἰ μὴ οὖν πυθοίμεθα πότερον οὐ
ποιοῦσιν ἢ ποιοῦσι γένεσιν, οὐδὲν δεῖ διαζητεῖν· φανερῶς γὰρ λέγου-
σιν ὡς τοῦ μὲν ὁσουσοῦν θέντος, εἴτε ἓξ ἐπιπέδων εἴτε κυβοειδὲς, εἴτε κυ-
βερμοειδὲς, εἴτε ὧν ἄρχουσιν εἰπεῖν, εὐθὺς τὸ ἴσον τοῦ ἀπείρου
ὅτι εἴλκετο καὶ ἐβιάζετο ὑπὸ τοῦ πέρατος· ἀλλ' ἐπειδὴ κοσμο-
ποιοῦσι καὶ φυσικῶς βούλονται λέγειν, δίκαιον αὐτοὺς ἐξετά-
ζειν τί πρὸς φύσεως· ἐκδέχονται γὰρ ἐν
τοῖς ἀκινήτοις ζητοῦντες ἀρχάς· ὥστε καὶ τῶν ἀεὶ θεωρουμένων τῶν τοι-
ούτων ὡσαύτως ἐπέοικε τῶν γενητῶν· τοῦ μὲν οὖν πρὸς γένεσιν, οὐ-
φασιν, ὡς δῆλον ὅτι τοῦ ἀρτίου οὐσίας γενέσεως, τοῦ δ' ἀρτίου πρῶτον
ἐξαΐσωνιον δ' ἐστὶ καὶ τοῦ σκαληνοῦ τὸ μεταξὺ καὶ μικροῦ ἴσα-
θέντων· ἀνάγκη δὴ πρότερον ὑπάρχειν τῷ ἀνίσῳ τὴν ἀνισότητα αὐτοῖς
τοῖς ἰσασθῆναι· εἰδὲ εἰ ἦσαν ἰσασμένα, ἅ καὶ ἦσαν ἄνισα πρότε-
ρον· τοῦ γὰρ ἀεὶ, οὐκ ὄντος πρότερον, δῆθεν· ὥστε φανερὸν ὅτι οὐ τοῦ θεω-
ρῆσαι ἕνεκεν ποιοῦσι τῷ γένεσιν τῶν ἀεὶ θεωρουμένων· ἔχει δὲ πρίασθαι
πρίσαντι ὧν τίμησιν, πῶς ἔχει πρὸς τὸ ἀεὶ θεωρεῖν καὶ τὸ καλὸν τοῦτο
χεῖρον καὶ αἱ ἀρχαὶ· ἀπορεῖ δὲ μὴ τοῦτον, πότερον ὄντος τινὸς ἐκείνων, οἷ-
ον βουλόμεθα λέγειν αὐτὸ τὸ ἀεὶ θεωρεῖσθαι καὶ τὸ ἄριστον, ἢ ὄν· ἀλλ' ὕστερόν γε
νῦν· παρὰ μὲν τῶν θεολόγων ἔοικεν ὁμολογεῖσθαι τῶν νῦν τισιν, οἳ
φασιν, ἀλλὰ πρόεισθόσης φησὶ τῶν ὄντων φύσεως, καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ
τὸ καλὸν ἐμφαίνεσθαι· τοῦτο δὲ περιοῦσιν ὑλαιοτέρως μὲν οἱ, ἀληθε-
στέρως δ' ἁρμόττει τοῖς λέγουσιν· ὡς ὥσπερ ἔνιοι τὸ ἓν ἀρχήν·
ὅτι δὲ μᾶλλον ἁρμόττει οὐδὲ τὸ τῆς ἀρχῆς τὸ οὗ ἕνεκα πρὸς δόναιως ὑπάρχον·
ἀλλὰ δὲ καὶ τὸ τοιοῦτον ἀρχήν· καὶ ἀρχὴν ὡσαύτως ἔχειν τὸν ἀεὶ θεωρούμενον ἐκ
ἐμοῦ· οἱ δὲ περὶ τοὺς ἰδίους ἀρχαίους, τοῦτο ὁμοίως ἢ βασιλεύειν ἀρχήν,
φασὶν, οὗτοι δὲ πρώτους· οἷον, νύκτα, καὶ οὐρανόν· ἢ χάος· ἢ γῆν ὠκεα-
νόν, ἀλλὰ τὸ μᾶλλον· ἢ μᾶλλον· ἀλλὰ τούτοις μὲν ἔτι τὸ μεταβάλλειν
τοὺς ἄρχοντας συμβαίνει τοιαῦτα λέγειν· ἐπεὶ οἵγε μεμιγμένοι
αὐτῶν, οὐ τὸ μὴ μυθικῶς ταῦτα λέγειν, οἷον, Φερεκύδης καὶ ἕτεροί

τινὰ, τὸ μὴ ὂν ἢ τὸν ἀριθμὸν ἢ τὸ ἄπειρον τιθέασι· καὶ οἱ μὲν τῶν ἑτέρων δίδυμον· οἷον Ἐμπεδοκλῆς τε καὶ Ἀναξαγόρας· ὁμοῦ, τὴν φιλίαν στοιχεῖον· ὁ δὲ, τὸν νοῦν ἀρχὴν ποιήσας· τῶν δὲ τὰς ἀκινήτους οὐσίας λεγόντων, οἱ μὲν φασιν αὐτὸ τὸ ἕν, τὸ ἀπλοῦν αὐτὸ εἶναι· οὐσίαν μὲν τοι τὸ ἓν αὐτὸ τοῦ ὄντος εἶναι μάλιστα· ἡ μὲν οὖν ἀπορία αὕτη, ποτέρως δεῖ λέγειν· θαυμαστὸν δὲ τῷ πρώτῳ καὶ ἰδίῳ καὶ αὐταρκεστάτῳ τοιοῦτο τὸ πρῶτον χωρὶς ἀπλοῦν ὑπάρχειν τὸ αὐταρκὲς καὶ ἁπλῆ. ἀλλὰ μὴν, οὐδὲ ἄλλο τι ἄφθαρτον, ἢ διότι οὐκ ἔχει· οὐδὲ αὐταρκὲς, ὥστε τὸ μὲν φάναι τὴν ἀρχὴν τοιαύτην εἶναι, δύλογον ἀληθὲς εἶναι· τὸ μὲν τοι ταύτην εἶναι τὸ ἕν, ἢ εἰ μὴ λέγοντες, στοιχεῖόν τι καὶ στοιχεῖον ἀριθμῶν, ἀδύνατον· συμβαίνει γὰρ πολλὰ δυσχερῆ. ὡσαύτως οἱ φύσει λέγειν τινὲς ἀπεφήκασιν· οἱ τὸ ἓν μὲν ὁμολογοῦντες τὴν ἀρχὴν εἶναι πρώτην καὶ στοιχεῖον· τοῖς ἀριθμοῖς δὲ τοῖς μαθηματικοῖς· ἄτοπον γὰρ αἰνιγματώδες ποιοῦσι τὸν ὁπῳοῦν ἀπλοῦν τινα, καὶ πολλὰς ἀρχὰς ἀγαθῶν· ἔτι εἰ τὰ εἴδη ἀριθμοὶ, τὰ εἴδη πάντα ὁπῳοῦν ἀπλοῦν· ἀλλὰ μὴν ὅτου βούλεταί τις θέσθω τὰς εἶναι ἰδέας· εἰ μὲν γὰρ τῶν ἀγαθῶν μόνον, οὐκ ἔσονται αἱ οὐσίαι ἰδέαι· εἰδικαὶ τῶν ὄντων πάντα τὰ ζῷα, καὶ τὰ φυτὰ, ἀπλοῦν καὶ τὰ μετέχοντα· ταῦτά τε δὴ συμβαίνει ἄτοπα καὶ τὸ ἐναντίον στοιχεῖον, εἴτε πλῆθος ὄν, εἴτε τὸ ἄνισον καὶ μέγα καὶ μικρὸν τὸ κακὸν αὐτό· διόπερ ἔφθη μὲν ἀπλοῦν προσάπτων τῷ ἑνὶ ὡς ἐναντίον· ἐπεὶ δὲ ὄχ ἐναντίον ἡ γένεσις· τὸ κακὸν τὸ πλῆθος φύσιν εἶναι· οἱ δὲ, λέγουσι τὸ ἄνισον τὸ κακὸν φύσιν· συμβαίνει δὴ πάντα τὰ ὄντα μετέχειν τοῦ κακοῦ· ἔξω γὰρ οὐδὲν ἂν εἴη τοῦ ἑνός· ἀλλὰ μὴν ἀπορᾶν γε τὸν ἀριθμὸν ἢ τὸ μέγεθος καὶ τὸ κακὸν τὸν χώραν εἶναι καὶ μετέχειν καὶ ὁρίζεσθαι τοῦ φθαρτικοῦ· φθαρτικὸν γὰρ τοῦ ἐναντίου, τὸ ἐναντίον καὶ ἐξ ὧν λέγομεν ὅτι ἡ ὕλη ὅτι τὸ δυνάμει ἕκαστον, οἷον τὸ πυρὸς τὸ ἐνεργείᾳ τὸ δυνάμει πῦρ, τὸ κακὸν ἔσται αὐτὸ τὸ δυνάμει ἀπλοῦν· ταῦτα δὴ πάντα συμβαίνει τὸ μὲν, ὅτι ἀρχὴν πάντων στοιχεῖον τιθέασι· τὸ δὲ ὅτι τὸ ἐναντίον ἀρχάς· τὸ δὲ ὅτι τὸ ἓν ἀρχήν·

τὸ

τὸ δ' ὅτι τοὺς ἀριθμοὺς τὰς πρώτας οὐσίας εἶχεν εἴδη. εἰ δὴ μὴ τὸ μὴ τιθέναι τὸ ἀναιρεθὲν ἦν τοῖς ἀρχὰς ἢ τὸ τιθέναι οὕτως ἀδύνατον, δῆλον ὅτι αἱ ἀρχαὶ ἀκόλουθοι ἂν εἶεν τοῖς πρώτοις οὐσίαις ἀκόλουθος δ' ὑπολαμβάνει οὐδεὶς τὸ σῶμα καὶ ζῷ τὸ ὅλου ἀρχὰς τῶν ζώων καὶ φυτῶν. ὅτι δ' ἀεί ἐστιν ἀριθμός, ἀεὶ τοῦτο λέγοντες δῆλοι ἐσμὲν τῶν πρώτων οὕτως ἐχειν φασίν, ὥστε μὴ δεῖν εἶναι τὸ ἀεὶ ἐπιζητεῖν ἐν ταύτῃ τὴν αἰτίαν καὶ βέλτιον ταύτῃ. ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ. ἔτι οὐκ ἔστι τὸ αὐτὸ μέγα πρῶτον ἀλλ' οὐ τόπον δὴ μὴ τὸ τόπον ἅμα τοῖς στερεοῖς τοῖς μαθηματικοῖς ποιῆσαι. ὁμοίως τόπος, τῶν καθ' ἕκαστον ἴδιος. διὸ χωρὶς καὶ τόπῳ τὰ δὲ μαθηματικά, οὐ που. ἢ τὸ εἰπεῖν μὴ ὅτι πρότερον, τί δέ ἐστιν ὁ τόπος, μηδὲ δὴ τοὺς λέγοντας εἶναι τὰ ὄντα τῶν ὄντων τὰ πρῶτα τοὺς ἀριθμοὺς ἀγελοποιούς, πῶς ἄλλο ἐξ ἄλλου ἐστίν, οὕτω λέγωμεν, τίνα τρόπον ὁ ἀριθμός ἐστιν ἕκαστον τῶν ὄντων. πότερον μίξις ἄλλου τινὸς ἢ τὸ τί ἦν εἶναι ἑκάστῳ τῶν ὄντων, τό, τί ἦν ὁμοῦ, ἔτερος ἂν εἴη καὶ χωριστὸς τῇ φύσει οὐδενὸς βουλομένου, ἀλλὰ σὺν τεθέντος. ὡς περ συμβαίνει ἀλλαθέσιν εἶναι τὰ ἀνάγκη ὑπάρχειν μὴ χωρὶς, ὁμοίως νοήσει τὸ ἓν καὶ τὸ πολλῶν τοῦ τί ἦσαν οὖν ἀριθμὸς μονὰς ἢ πολλῶν, ἢ τὸ ἓν ἀνίσου. ἢ ἐπεὶ τὸ ἐκ τινῶν εἶναι, ὅτε μὲν, ὡς συμπαρόντων, ὅτε δὲ ὡς διὰ τὸ πρώτως ὁ ἀριθμός. οὕτω γὰρ ὡς συμπαρόντων οὐκ ἔστι. ἀλλ' ἢ ὧν γένος ἐστὶν ἀλλως ἀπὸ ἀτόμων. ἀλλοῦ χεῖρόν τι τὸ ἀφαιρεθὲν τὸ πολλαχῶς ἀπολιθεῖν. ἀλλως ἐκ τοῦ ἐναντίου μὴ ὑπομένοντος. ἀλλ' ὅσα ὅτως ἔστι, λέξ ἄλλου τινός ἐστιν ὑπομένοντος. ἐπεὶ τοίνυν τὸ ἓν, ὁ μὲν ὡς πολλὰ θέμενος ὡς ἐναντίον τίθησιν. ὁ δὲ, ὡς ἀνίσῳ ὡς ἴσῳ, τῷ ἓν εἶναι χώμενος, ὡς ἐξ ἐναντίων ἀνείη ὁ ἀριθμός. ὅτι ἄρα τι ἕτερον, ὃ οὐχ ὑπομένοντος ἐναντίου ἐστὶν ἢ γέγονεν. ἔτι τί δήποτε, τὰ μὲν ἄλλα ὅσα ἐξ ἐναντίων ἢ οἷς ἐστὶν ἐναντία φθείρεται, καὶ ἐκ παντὸς ἢ, ὁ δὲ ἀριθμὸς δ'. ποῖ γὰρ οὐθὲν λέγεται. καίτοι ἐνυπάρχον μὴ ἐνυπάρχον, φθείρει τὸ ἐναντίον. οἷον τὸ νεῖκος. τὸ μίγμα. καίτοι οὐκέτι. οὐ γὰρ ἐκεῖνός ἐστ' ἐναντίον. ἀλλ' ἴσως οὐδὲ πρότερος

οἱ ἀριθμοὶ αἴτιοι τῆς οὐσίας ἢ τοῖς ἄλλοις· πότερον ὡς ὅροι, οἷον, συμμαίτῃ μεγεθῶν· ἢ ὡς Εὐρυτὸς ἕτερα ἔτι ἐστὶ τὰ ἀριθμοῦντα· οἷον, ὁδὶ μὲν ἀνθρώπου· ὁδὶ δ' ἵππου· ὡς περ οἱ τοὺς ἀριθμοὺς ἄγοντες εἰς τὰ σχήματα τρίγωνον καὶ τετράγωνον· ἢ τῶν ἀφορμοιοῦνται ψήφοις τὰς ἀφορμὰς τῶν φυτῶν· ἢ ὅτι ὁ λόγος, ἡ συμφωνία ἀριθμός· ὁμοίως δὲ καὶ ἀνθρώπου καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστου· τὰ δὲ δὴ πάθη, πῶς ἀριθμοί· τὸ λιπαρὸν καὶ γλυκὺ καὶ θερμόν· ὅτι δὲ οὐχὶ ἀριθμοὶ οὐσίαι, δῆλον μορφὴ σαίτιοι, δῆλον· ὁ γὰρ λόγος, οὐσία· ὁδὲ ἀριθμὸς ὕλη· οἷον σαρκὸς ἢ ὀστοῦ ἀριθμός, ἢ οὐσία· οὕτω χαλκός, πυρός· μῆς δὲ δύο καὶ ἀεὶ ὁ ἀριθμὸς ὃς αὖ ἢ τινῶν ἐστὶν ἢ πύθμενος ἢ σταθμὸς ἢ μονὰς δυϊκός· ἀλλ' ἡ οὐσία τὸ τοσόνδε εἶναι πρὸς τὸ τοσόνδε· ἢ τὴ μίξιν· τοῦ γὰρ δυϊκὸν ἐστὶν ἀριθμός, ἀλλὰ λόγος μίξεως ἀριθμῶν σωματικῶν, ἢ ὁρισμῶν· ὅτι δὲν τῷ πρῶτον αἴτιος ὁ ἀριθμὸς, οὔτε ὅλως ἀριθμὸς· οὔτε μονὰς δυϊκός· ὅτι μὲν ὕλη· ὅτι δὲ λόγος καὶ εἶδος τῶν πραγμάτων· αἰσθητῶν, ὁδῶς τὸ δ' ἕνεκα· ἀπορήσειε δ' ἄν τις ἢ τί τὸ ὠὸν ἐστι, τὸ ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τὸ ἓν ἀριθμῷ εἶναι τὴ μίξιν· ἢ ἀνὼ λογίσω ἢ ἀνὼ πειπῷ· μωὶ δ' ἀθὴν ὑγιφὸ ὅτι ρομ· πρὸς ξία αὖ ἢ τὸ μελίκρατον κεκραμένον· ἀλλὰ μᾶλλον ὠφελήσειεν αὖ οὐδενὶ λόγῳ ὄν· ὑδατος δὲ ἢ ἀνὰ ἀριθμῷ ἄκρατον ὄν· ἔτι οἱ λόγοι ἀνὼ προσθέσει ἀριθμῶν εἰσιν, οἱ τῶν μίξεων· ὅτι ἐν τοῖς ἀριθμοῖς· οἷον, πρία πρὸς δύο· ἀλλ' ὃ πρὶς δύο· τὸ γὰρ αὐτὸ τὸ δεῖ μὴ θῆ εἶναι ἐν ταῖς πολλαπλασιάσεσι· ὥστε δεῖ μεξεῖ ὦ τι ἂ τὸ σοιχεῖον ἐφ' ὃ, ᾱ. β̄. γ̄. ἀπὸ δ̄· τῶν δ̄· ε̄ ζ̄· ὥστε πῦρ αὖ ζῷ πάντα· οὐκ ἂν ἔσαι πυρὸς β̄. ε̄. γ̄. ζ̄. εὔδατος ἀριθμὸς δὲ σ ξία· εἰ δ' ἔστιν ἀνάγκη πάντα ἀριθμοῦ κοινωνεῖν, αὐάγκη πολλὰ συμβαίνειν τὰ αὐτά· ἀριθμὸν γὰρ αὐτὸν τῷδε, ἀλλῳ· ἆρ' ὃν τοῦτο τὸν δὲ τοῦ τόδε τὸ πρᾶγμα, ἢ ἄδηλον, οἷον ὅτι τῶν τοῦ πολίου φορῶν ἀριθμός· καὶ τὰ λίνου φορῶν ἀριθμός· καὶ τὰ λιοσελλώνος ἢ τῶν ζώων γε ἑκάστου τοσίδε ἡλικίας· τί δὲν κωλύῃ ἐνίους μὲν τούτων τοιαῦτα γώνους εἶναι, ἐνίους δὲ κύβους καὶ ἰσους· τοὺς δὲ, δ' ἄλλας σίους· ἀθὴν γὲ κωλύῃ· ἀλλὰ αὐάγκη ἐν τούτοις γέφεσθαι, εἰ ἀριθμοῦ τὰ πάν-

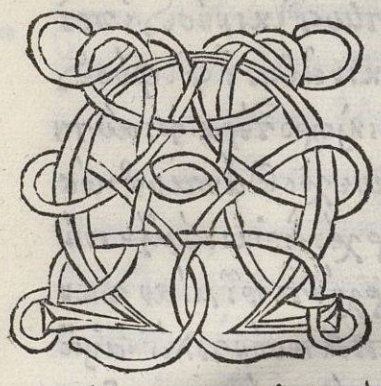
τα

τοῦ ἐκοινώνησε· γνεδέχετό τινα διαφέροντα, ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν πίπτοντα· ὥστε εἴ τι σὶν ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς σωεβεβήκασι, ταῦτα αὖ ἀλλήλοις ἐκεῖνα τὸν αὐτὸν εἴδος ἀριθμοῦ ἔχοντα· οἷον, ἥλιος καὶ σελήνη, τὰ αὐτὰ ἀλλὰ διὰ τί αἴτια ταῦτα ἐστὶ μὲν φωνήεντα, ἐστὶ δὲ χορδαὶ ἢ ἁρμονίαι· ἐστὶ δὲ αἱ σφάδες· γνέστὶ δὲ ὀδόντας βάλλασι γνίας· γνίαι δυοῖν· ἐστὶ δὲ οἱ ὠθηβας· ἆρ οὖν ὅτι τοιοσδὶ ὁ ἀριθμὸς ὡς φυκε, διὰ τοῦτο, ἢ ἐκεῖνοι ἐγένοντο ἐστὶ· ἢ ἡ σφάδες ἐστὶ διὰ τέσσαρων ὄζεν· ἢ οἱ μὲν διὰ τὰς πύλας· ἢ ἄλλως τινὰ αἰτίαν· εἰ ἡμεῖς οὕτως ἀριθμοῦμεν, τὸ δὲ ἓν καὶ δέκα καὶ δώδεκα, οἷον, πλείω ἐστὶ τὸ ξ̄ ψ̄ ζ̄· συμφωνεῖ φασὶν εἶναι ἢ οὐκ εἶναι ξεῖς, ἢ ταῦτα ξία· ὅτι δὲ μυρία ἂν εἴη τοιαῦτα, ὑθὲν μέλλει· τῷ δ̄ γ̄, ἢ ξ̄, εἴη ἂν γνώσημεῖον· εἰ δὲ τι πλάσιον τῶν ἄλλων ἕκαστον, ἄλλο δυοῖν αἴτιον· ὅτι ξιωνόμων τόπων, γνεφ' ἕκαστον ὠθεῖται τῷ σίγμα· διὰ τοῦτο, τρία μόνον ὄζεν, ἄλλου χθαῖ συμφωνίαι ξεῖς· ἐπεὶ πλείονες αἱ συμφωνίαι· ἐν ταῦθα δυοῖν κέτι δώσεται· ὅμοιοι δὲ οὗτοι, τὸ ἀρχαίοις ὁμηρικοῖς· οἱ μικρὸν ὁμοιότητα σορῶσι· μετάλας ἢ πορῶσι· λέγουσι δέ τινες ὅτι πολλὰ τοιαῦτα, οἷον αἵτι μέσαι· ἡ μὲν ἐννέα· ἡ δὲ, ὀκτώ· ἢ ὁ ἐπὶ δέκα ἐστὶ διὰ σάριθμον τούτοις· βαίνεται δὲ ἐν μὲν τῷ δεξιῷ ἐννέα συλλαβαῖς· γνὸ δὲ τῷ ἀριστερῷ, ὀκτώ· ἢ ὅτι ἴσον τὸ διάστημα ἐν τι τοῖς γράμμασιν ἀπὸ τοῦ ᾱ πρὸς τὸ ω̄· καὶ ἀπὸ τοῦ βόμβυκος ὡς τὸ ὀξὺ τάττω νεάτῃ ἐν αὐλοῖς· ἧς ὁ ἀριθμὸς ἰσότης τῆς ὁλομελίας τοῦ ὁρανοῦ· ὁρᾶν δὲ δεῖ μὴ τοιαῦτα οὐθεὶς γὰρ ἂν ἀπορήσειεν οὔτε λέγειν οὐθὲν εἰσὶ φθαρτοῖς ἀλλοίοις· ἐπεὶ ἀφώρισ φθαρτοῖς ἀλλοίοις τοῖς ἀριθμοῖς φύσεις αἱ ἐπαινούμεναι ἐν τὰ τούτοις ἐναντία ἐν ὅλως τὰ ἐν τῷ μαθήμασιν, ὡς μὲν λέγουσί τινες καὶ αἰτία ποιοῦσι φ̄ φύσεως· ἔοικεν ἔτι ὡς γε σκοπουμένοις διαφύγῃ καὶ τοῦ δένα γὰρ ξόωμεν ἐν ὡρισμένων ὡς εἰ τὰς ἀρχὰς, οὐθὲν αὐτῶν αἴτιόν ὄζεν· ὡς μέν τοι ποιοῦσι φανερόν· ὅτι τὸ ὦν ὡς ἀρχὴ καὶ φ̄ οὐσία ἐστὶ φ̄ τοῦ καλῶς· τὸ ὡς εἰ πόν· τὸ δὲ θύ· τὸ ἴσον· αἴδιον ἀμφοτέρων ἀριθμῶν· ἀ-

μαι γὰρ ὧραι καὶ ἀριθμὸς τοιοῦτοί· καὶ τἆλλα δὲ ὅσα σωμάτων ἐκ τῶν μαθημάτων θεωρημάτων, ὡσέ ποτε ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν· δοκοῦσι δ' εἶναι συμπτώματα· ὅτι γὰρ συμβεβηκότα μὲν ἀλλοίκεια ἀλλήλοις πάντα· ἢ δὲ τὸ αὐτὸ λόγον, ἐνέκαστα γὰρ τούτων ὑπάρχει τὸ ἴσον καὶ τὸ ἥμισυ, ὅτι τὸ αὐτὸ λόγον· ὡς δ' ὕθυ ἐν μήκει, ὅτως ἐν πολλοῖς τὸ μᾶλλον· ἴσως γὰρ ἀριθμῷ, τὸ πεπερασμένον· ἢ δὲ χρόα τὸ λευκόν· ἔτι οὐχοἵ ἐν τοῖς εἴδεσιν ἀριθμοὶ αἵτινες τῶν ἀριθμῶν καὶ τῶν ῥιζῶν διαφέρουσι γὰρ ἑκάτερον ἀλλήλων, οἷον εἴδει· καὶ γὰρ αἱ μονάδες· ὥστε διάγε ταῦτα, εἴδει οὐ ποιητέον· τὰ μὲν οὖν συμβαίνοντα, τοῦ τί, καὶ ἔτι πολλαχῶς σωματεῖον· ἔοικε δὲ τὰ μὴ μόρια εἶναι τοῦ πολλαχῶς κατηγορεῖσθαι περὶ τὸ ἓν ἢ τῶν ὄντων· ἡμῖν δὲ ἔναξον πρῶτον διωρίσθαι σαφῶς περὶ τοῦ μὴ χωριστὰ εἶναι τὰ μαθηματικὰ τῶν αἰσθητῶν ὡσαύτως οἱ λέγοντες· μὴ ὄντα ταῦτα εἶναι τὰς ἀρχάς.

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ.



σ ἀφορίσαι δὲ ἢ μὴ πρός τι τῶν πρώτων θεωρεῖ· ἢ ἔστι φύσις τις καὶ ἑτέρα, ἣ ὥσπερ δή τινες φασὶν ἀπαρτίζειν καὶ ποιεῖν ἐχουσα παντὸς ἀΐδιος τῶν πρώτων, ὡρισμένη δὲ ἀεὶ κατὰ τὸ αὐτό· δι' ὃ δὴ καὶ ἔγνωκε τοῖς οὐκ αἰθηρίοις αὐτῶν τιθέασιν· ὡς ἀκινήτοις δὲ ἀμεταβλήτοις· ἀπ' οὐδενὸς ἂν ἧττον μενοτέραν, δὲ μείζω νομίζουσιν αὐτῶν· ἀρχὴν ἂν τέρας συναφὴς οἷον κοινωνίαν πρὸς ἄλληλα τοῖς τεθνεῶσι καὶ τοῖς φθαρτοῖς τῆς φύσεως· ἢ δὲ μία· ἀλλ' ὥσπερ ἑκάτερα κεχωρισμένα, σωρεύοντα δέ πως εἰς τὸ πᾶσαν οὐσίαν· ὑλοτώτερον οὖν εἶναί τινα σωματικὴν καὶ μὴ ἐπεισοδιῶδες τὸ ὄν· ἄλλοιον τὸ μὲν πρότερα, τὸ δὲ ὕστερα δὲ ἀρχάς· τὸ δὲ πρὸ τὰς ἀρχάς, ὡς περὶ τὰ ἀΐδια τῶν φθαρτῶν· εἰσὶ δὲ οὕτω, τίς ἡ φύσις αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς αἰθηρίοις· εἰ μὴ γὰρ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς μόνοις τὸ μὴ ποιὸν καθάπερ τινὲς φασιν, ἀλλὰ καὶ νῦν ἔστι μὴ σωματικὴ τοῖς αἰθηρίοις· οὐθὲν λοιπὸν ἄξιον λέγειν φαίνεται παντός· οἷον γὰρ μεμηχανημένον δοκεῖ δὴ μόνον εἶναι χήματά τε δὲ μορφὰς δὲ λόγους ποιεῖν τῶν αὐτῶν δὲ διαιρεῖν οὐδεμίαν ἔχει φύσιν· εἰ δὲ μή, ἀχώριστα σώματα ἔσται τοῖς τῆς φύσεως· ὡς τε μηρίνθους καθάπερ ζωὴν δὲ κίνησιν αὐτοῖς· ἀδύνατον δὲ καὶ τοσοῦτον ἀριθμὸν, ὃν ποιεῖ δὴ πρῶτον μηκύνεσθαι τόν τινα τιθέασιν· ἢ δὲ ἑτέρα, τίς ἡ οὐσία πρότερα δὲ κρείττων δέ, ταύτην πειρατέον λέγειν· πρότερον μία τίς καὶ ταὐτὸ μὴ, ἢ κατεῖδος ἢ κατὰ γένος· ὑλογώτερον δὴ ὧν ἀρχὴ φύσιν ἔχουσαν γόλίσιν εἰλοῦ πεν ποιεῖς· εἰ μὴ ἄρα μὴ πρῶτον ἐν ᾧ πρώτῳ· τίς δὴ ὧν αὐτῶν, ἢ τίνι οἰκεῖ

σπερ γαρ τὸ μὲν φαίνεσθαι, ἀμωσγέπως εἴτε κατ' ἀναλογίαν, εἴτε κατὰ μίαν ὁμοίωσιν· ἀνάγκη δ' ἴσως διωρίσθαι πρότερον. τὸ μὲν γὰρ ἀγωνιᾶν μᾶλλον ἢ ἧττον, ἢ διὰ μικρὰ τάχα μᾶλλον ἢ μεγάλα δοκοῦντας ἀπορεῖσθαι· χαλεπὸν δὲ σαφηνίσαι, πότερον ἐπὶ τοσοῦτον ἢ τοιοῦτον δεῖ τὴν ἀρχὴν, ἐπεὶ πᾶσι συνάπτει τοῖς αἰσθητοῖς· ἢ φύσις ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν κινεῖ μήκει, ἢ τῶν τοῦ ὄγκου, δῆλον ὡς αἰτίαν θετέον τοῦτο τῆς κινήσεως· ἐπεὶ δὲ κίνητος καθ' αὑτὸ, φανερὸν ὡς οὐκ ἂν εἴη ὡς κινεῖται τὸ φύσει αἰτία· ἀλλ' ἄλλο τι ἀνάγκη εἶναι διωρισμένον πρότερον· οἷον τὴν δὴ τοῦ ὀρεκτοῦ φύσιν, ἀφ' ἧς ἡ κυκλική, καθάπερ ἐχόμεθα πάλαι· ὥστε καὶ τὸ κενὸν λύοι τὸ αὐτὸ μὴ εἶναι κινήσεως ἀρχήν· ἢ εἰ κινήσει μέχρι μὲν δὴ τούτων, οἷον ἀρτίου λόγος ἀρχήν τε περὶ μίαν τοῦτων εἶναι καὶ τῶν ὑφ' ἓν γένος, καὶ τῶν ὁσιανοῦν ἀπλῶς διωρισμένων· ἔτι δὲ πρὸς τὸ λεγόμενον· αἰεὶ γὰρ τὸ μείζω καὶ θᾶττον φερόμενον ἀπλῶς ἐξαιρεῖν εἰς κρεῖττον τι καὶ μείζω καὶ θᾶττον· ὅτω μᾶλλον ἀπλῶς, ἢ τὸ δι' ἐλαχίστου μὴ μᾶλλον ἀφαιρετέον· ἅμα δὲ καὶ τὸ ψηλοτέρῳ καὶ ἀληθινωτέρῳ λόγῳ τὸ λέγουσιν ἢ ἀπόφασις· τὸ δὲ μετὰ ταῦτα δὴ λόγου δεῖται πλείονος περὶ φλέβοτομίας, πρόσκαιρον· ἐπεὶ δὴ πλείω τὰ κυκλικὰ καὶ διαφοραὶ ἔσονται τινὲς ὑπεναντίων, καὶ τὸ αὐτὸ νῦν τομὴν ἔχειν φανερόν· εἴτε γὰρ ὡς τὸ κύριον· ἄτοπον τὸ μὴ πάντων τὸ αὐτό· εἴτε καθ' ἕκαστον ἕτεροι αἱ τάξεις καὶ πλείους· ὡς τε σύμφωνον αὐτὰ εἰς ὄρεξιν ἰόντων τῶν ἀείς κην, οὐδαμῶς φανερόν· τὸ δὲ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν σφαιρῶν φλοιὸν μείζονα ζητεῖ λόγον· ἢ γὰρ ὀμοπαθῶν ἀστρολόγων· ἄτοπον δὲ καὶ πῶς τὰ φυσικὰ ἐξ ἀνάγκης τὰ ἔξω ἔχοντα, τὴν ἡρεμίαν δὲ ὠκοῦσιν· ἀλλὰ τὴν κίνησιν· τί οὖν ἅμα τῇ μὲν κινήσει φασὶ μὲν ἐκεῖνο ὁμοίως ὅσοι τε τὸ ἓν, καὶ ὅσοι τοὺς ἀριθμοὺς λέγουσιν· ἢ γὰρ αὐτοὶ τὸ ἄρτιον ἀριθμὸν φασὶ τὸ ἕν· ἤδη δ' ἔφησιν· ἄλλως τε καὶ τὸ ἄρτιον μετὰ ψυχῆς· εἰ μή τις λέγοι καθ' ὁμοιότητα, ἀλλ' οὐ διαφορὰν ἔμψυχα· ἀλλ' ἐν τοῖς κινουμένοις· ψυχὴ δ' ἅμα δοκεῖ καὶ κίνησις ὑπάρχειν· ζῳοκίνητοι δ' ἔχουσιν, ἀφ' ἧς καὶ ὄρεξις πρός ἕκαστον ὥστε πᾶν τὸ ζῷον οὖσαι δι' ἕτεροι· ὁμοίως δὲ μᾶλλον χρὴ πάντων τὸ κυκλικὸ

αὔτιον τὸ πρῶτον οὐτῆς ἀεί ζῆς αὖ εἶη κρεῖττον γὰρ ἡ φλυχῆς·
ἐπρώτη ἢ μαλιστα ἡ φλδιανοίας, ἀφῆσαι ἡ ὄρεξις· τάχα δὲ ἐπὶ τῶν
τοῦ μισὼ ζητήσει· διὰ τὶ τὴν κυκλικὴν μόνην ἐφετικά· τ ἢ περὶ
τὸ μέσον γῆν, καὶ πρὸς κινητ ὄντων· πότερον ὡς ἐδὼ ατε, ἢ ὡς ὁδὸς
ἴκρου μὴ ὄντος τοῦ πρώτου· ἀλλὰ τοῦ τόδε τοπου, εἰδὲ ἀθένφαν· ἰ-
σχυρότερον δ αὖτις ἀξιώσειε τὸν Ὁμήρου δίος, ὅσφησιν, αὐτὴ κεν
" ζείη ἐρύσαι μαῶν τὴ τε θαλάσσης· ἀλλὰ λοιπὸν ὡς πρὸς δὲ κ τόν τι μὴ
" ἀσιώδη τὸν εἶναι· τάχα δὲ πρότερον ζητήσειεν αὖτις, πῶς ἔχει· πό-
τερα μέρη ταῦτα, ἢ δὲ μέρη τοῦ αὐτοῦ· ἐπεὶ μέρη ὧν μέρη, νῶν γὰρ οἷον ἀ
πεωσμένα τ ἐναντιοτάτων· οὐμόνον κ τὰ τὸς χώρας αἰρὰ κ τ χωρ
ῆσαν· εἰ περὶ κυκλικὴ τοι αὐτη· συμβαίνφ γὰρ οἷον κ συμβεβηκὸ
ὑπὸ φλ κυκλικῆς τοιαφορᾶς ἐπὶ τοὺς τόπους· ἢ εἰς ἄλληλα τὰς
μεταβολάς· εἰ δὲ καὶ ἀεί σου καλ-
λιον αὖτι ὧν ἂ τοῦ πρώτου δέοι φλ κυκλοφορεῖ· εἰ μὴ ἄρ ἔκωλύετο
μὴ δύνασθαι δέχεσθαι· τὸ δὲ δὴ πρῶτον ἡ θέσταται πέρατα τὰ ἄει
σαβολόμενος· τάχα δὲ τοῦ τομὴ οἷον ὑπέρβατόν τι καὶ ἀζήτη-
τον· ἀξιοῖ γὰρ ὁ τοῦ τὸ λέγων ἅπαν θὅμοια, ἢ ἐν τοῖς ἀεί σοις
μικρὰ εἶναί τινα ἢ μηδεμίαν ἔχοντα διαφοράν· τόδε δ ἄν τις
ἴσως ἀπορήσειε πρὸς αὐτὸν τὸν πρῶτον οὐρανὸν ἀναφέρων· πό
τερον ἡ ὡς ἐφορατ ἐ σίας ὄντινα αὐτῷ· ἐπ ἄμα τῷ ὡς παύεσθ φθεί
ρεσθαι, ἢ εἰ ὡς ἐφέσει τινὶ ὀρέξφ κ συμβεβηκός· εἰ μὴ ἄρ σύμ
φυτ αὐτῷ τὸ ὀρέγεσθ· ἢ δὲ νῦν κωλύφρι αὖτ ἅπαντ ὄντ ὑπάρχ·
ἴσως δ ἂν εἴη ἀφελοῦ τὴν ὄρεξιν ὑστέρα αὐτῆς τ κινήσεως ἀπο
ρεῖν, εἰ ἀφαιρεθεῖσα φθείροιτο αὐτὸν οὐρανόν· μὴ τοῦ τομὴ ὡς πε
ρὶ τέρων λόγων· αὐτὸ δυῶν ταύτης ἢ τούτων τῶν ἀρχῶν, ἀξιώ-
σειεν αὖτις· τάχα δὲ ἢ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀρᾶν τις πιθῆται τὰς ἐ
φεξῆς ὑπὸθυσ ἀπορδόν. ἐπ μὴ μέχρι τοῦ πρόσθεν τ παύεσθ· τοῦτο δ
τελέσ ὑφρονῶν μέχρι ὅτου Ἀρχύτας πρτῦφη πρι εἶν Εὔρυτον δ ἀπι
θέν τιν ἀεὶ φησ· λέγω δ ὡς ὅδε μὴ αὖ ὅδε ἀριθμός· ὅδε δ ἄλλος τιν
τυγχάν· νῦν δ οἷόν τε πολλοὶ μέχρι τινὸς ἐλθόντ κατα παύσαι· καθ

περὶ τοῦ τὴν ἀρχὴν ἀόριστον εἶναι καὶ ἄπειρον. τῆς δὲ ἀριθμὸς γενήσαντος ἀπὸ ταύτης τῆς διαιρέσεως, καὶ δυνάμει ταῦτα ἔχειν ἀλείπουσι, πλὴν ὅσον ἐφάπτεσθαι μόνον οἱ τοσοῦτον μόνον δηλοῦντες, ὅτι πάσης ἀφορίστου ἄπειρος, οἷον τοῦ ποσοῦ καὶ ἀπείρου· τοῦ δὲ, ἀπὸ τῆς ἀριθμοῦ καὶ τοῦ κενοῦ· οἷον ψυχὴ καὶ ταῦτα πάντα χρόνον δέ μακρὸν εἶναι, καὶ ἔτι γε δὴ τελείου τοῦ δυνάμει ὄντος, οὐδεμίαν ἔτι προσθήκην μείζω αὐτοῦ δυνάμει εἶναι· ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὑπολαμβάνουσι· τελεῖον δὲ τὸ πάντα ἔχον τὰ κατὰ φύσιν· ὥστε τὸν κόσμον ὁμοίως αὐτὸν καὶ τὴν νοητὴν μαθηματικήν τε καὶ ἔτι τὴν θείαν. περὶ μὲν οὖν τῆς Ἐστιαίου μέχρι τινὸς οὐχ ὡς περὶ ἴσης εἰρήκαμεν πρώτων μόνον. Πλάτων μὲν οὖν ἐν τῷ Συμποσίῳ εἰς τὰς ἀρχὰς, δόξειεν ἂν ἀπορεῖν τὰ αὐτὰ εἰς τὰς ἰδέας ἀναπτῶν· ταύτας δὲ εἰς τὰ ἀριθμοὺς εἰκὸς τούτων, εἰς τὰς ἀρχάς· εἶτα καὶ τὴν γένεσιν μέχρι τῶν εἰρημένων· οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀλίθφαν ἐν τούτοις· τὰ γὰρ ὄντα μόνον περὶ τὰς ἀρχὰς συμβαίνειν τὸ ἀντικείμενον ἐν τοῖς μεθόδοις· ἐνεκεῖνο γὰρ τὰ μετὰ τὰς ἀρχὰς ἰσχυρότερα, ἢ οἷον τελειότερα τῶν ἐξ ἡμῶν· τὰ χαλεπὴν ὕλην ὡς ἔπος εἰπεῖν· ἔνθα μὲν γὰρ τῶν ἀρχῶν· ἐνδεῖται λοιπὸν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ἡ ζήτησις· ὧν δέποτε χρὴ ὁποίας ἀρχὰς ὑποθέσθαι τὰ χαλεπὰ ποιεῖσθαι· πότερ' οὐ μόρφας, ἢ οἷον δυνάμεις ὡς περιέχουσι τὴν γῆν· ἢ μεμορφωμένας· ὡς μᾶλλον δέοντα ταύτας ὑπάρχειν· καθάπερ ἐν ζῴοις τιμαιόφησίν· τοῖς γὰρ τιμιωτάτοις οἰκειοτάτην τὰ ξιν καὶ τὸν ἥλιον ἔχειν οὕτω· καθάπερ ἡ γραμματικὴ μουσικὴ, ἢ τοῖς μαθηματικοῖς· συνακολουθεῖ δὲ καὶ τὰ μετὰ τὰς ἀρχὰς· ἔτι δὲ καὶ τοῦτ' ἔχειν ὁμοίως, αἰεὶ περὶ τὴν φύσιν μιμεῖσθαι· ἢ τὸ ὀργανικὰ ἢ τὰ αὐτὰ, καὶ τὰς ἀρχάς· οἱ μὲν ἔνυλα μορφοῦσι πάσας· οἱ δὲ, μόνον τὰς ὑλικὰς· οἱ δὲ μορφὴ, πάσας μορφάς, ἢ τὰς ἀφ' ὕλης· ὡς ἐν ἀμφοῖν τὸ τέλειον· οἷον γὰρ ὀξὺ καὶ βαρὺ μίαν τὴν ἁπασαν ὁσίαν· ἄλλο γοῦν καὶ ἄλλοις δόξειεν ἄν, εἰ μὴ ὁ οὐρανὸς ἢ ἑκάστη τῶν μορίων, ἅπαντα τὰ τὴν τάξιν ἐλάχιστα ἢ μορφὰς ἐν ἀλλήλοις ἢ ὡς ἐν μέσοις ἢ περὶ ὁδοὺς· ἐνδεῖται δὲ ἀρχῆς μηθὲν τοιοῦτον

οὗτον

ὄργν. ἀλλ' ὥσπερ σαὶ ξείνη κεχυμένων καλλίστος φησὶν Ἡράκλειτος ὁ κόσμος, λιγὶ τὰ τοιαῦτα ἐλάχιστα δεῖν λαμβάνουσιν, ὁμοίως ἐναφύχοις ὠφελημέναις ἑκάστων αἱ φύσεις ὠσὶ εἰπεῖν, καὶ ὥσπερ αὐτομάτως πνο μένων τὰς δὲ ἀρχὰς ἀορίστους εἶναι. χαλεπὸν δὲ πάλιν αὖ τὸ ρηξὶ λόγους ἑκάστους ὥσπερ ἰθεῖν, πρὸς τὸ ἕνεκά του συμβάντ' ἐναὶ πασι, ἐν ζώοις φυτοῖς. ἢ ἐναὐτῇ πεμφόλυξι. πλὴν εἰ συμβαίνει τῇ ἑτέρων τάξει μεταβολῇ μορφὰς παντοίας γενικὰς ἰδίας περὶ τὸν ἀέρα. τὴν γῆν. ὧν τι μέγιστον παράδειγμα ἰδεῖν ταῦτα περὶ τὰς ὥρας τὰς ἐτησίους. ἐναῖς ζώων φυτῶν ἢ καρπῶν γενέσεις οἷον γίγνωνται ἡλίου. ἃ ταῦτα μὲν ἐν τοῖς θεωρητικοῖς πρότερον σκεπτέον ἀφορισαμένοις ταῦτα μέχρι πόσου τὸ τυπικὸν μόριον. καὶ δεῖ τὸ λεγόμενον ἀδόλως ἀγαπᾶν εἰς τὸ ἔργον μεταβαίνειν. ἐν δὲ τῇ ἀρχῇ ὁθεν δὴ καὶ πρῶτος λόγος, εἰκότως αὐτοῖς τὸ περὶ ψυχῆς μέρος ἀναγκαιότατον ἂν εἴη καὶ μάλιστα πραγματεῖον. εἰ μὴ γὰρ ὡς βέλτιον αὐτὸ ἐν ταῖς ἀρχαῖς. εἰ δὲ ὡς ἀρχήν τινα καὶ αἴτιον τῆς κινήσεως ὑπάρχειν αὐτὸ καὶ ἀφ' οὗ πρῶτον ἐνόρᾶσθαι αὐτὴν μεταλλακτικὴν ὡς πρότερον, ἢ τὴν μὴ ὡς τὴν κίνησιν, ἐν τοῖς αἰσθητοῖς. ἐπεὶ τό γε δοκεῖν ἀρχὴν τὴν ἡμῶν ὡς ἀδύνατον εἰκὸς μοῦνον εἶναι τὸν κινοῦν. τὸ δὲ αὐτὸ κίνδυνος πρῶτον, μὴ λογισθέντες. καὶ οὐκ ἀξιόπιστον. ἀλλὰ μείζω τινὰ καὶ τιμιωτέραν ζητεῖ δοκεῖ δὲ καὶ αἴσθησις πρότερον τὴν αὐτὴν ὡς ἐνδεχόμενον. μηδὲ τὸ κινητικὸν εἶναι διὰ τὸ πεῖσαι. ἔστι δ' αὖ τις ἐπεὶ τὸν ἀεὶ τὸν ὁμοίως τὸν θεόν. ἀστοπον δ' ἢ τὸ ἕτερον λεχθὲν ὡς ἀμιμοῦνται τὰ ὀρεκτὰ μὴ ἠρεμοῦντος. εἰ γὰρ αὖ τοῖς οὖσιν ἀκολουθεῖ τὸ ἀεί. ἴσως οὐχ ὁμοίως λητέον ὡς εἰς τὰ ἀμφοτέρα ἄγοντας. ἀλλ' ὅπως ὅτι μάλιστα σύμφωνον ἑαυτῷ, καὶ ἀποδεδειγμένον ὡς αὐτὴ λίσ ἡ ζωὴ ἡ ἀλλ' ὅτι τῶν μορίσων. ἢ ὅλως οὐρανός. οὐδὲ φασὶν εἶναι τελεώτατον. ἐπιστρεῖδέ τινα τὴν τὰ ἰδέα λόγον. πρῶτα τῶν ὄντων ὁ μεσιτὸς εἰς ὕλην μορφὴ. πότερον ὡς τὸ μὲν ὂν, τὸ δὲ μὴ ὂν ἀμφοῖν ἢ ἀπὸ μὲν ἐστὶν ἐνέργει, ἢ ἐν μὲν, ἀόριστον δὲ ὂν, καθάπερ ἐν τοῖς. ἢ δὲ χωρισθὲν οὐσία καὶ τῶν, τὸ μορφὴ δὲ τοῦ λόγου. ἀλλ' ὅτι ὡς ἐσ

μὴν τὸ βέλτιον τάχα αὖ ἥμε τὰ βάσις εἶναι· τὸ δεῖν αἰσθάνεσθαι οὐθὲν αὖ ἧττον ἀ-
ληθὲς ὑπάρχειν καθάπερ τῶν· ἀφ' ἑαυτῶν γὰρ οἱ γε μὴν ὑπάρχουσιν· ἀλ
λὰ τὸ μήτε τόδε, μήτε τριὸν, μήτε ποσὸν, ὡς ἀόριστον τοῖς εἴδεσι· δύ
ναμιν δέ τινὲ χον· ὅλως δὲ καὶ παρὰ λογίαν λεπτέον ὧν τὰς τέχνας.
εἰ τὶ σὸ μοιόν τησ ἄλλη· δόξε δ' ἂν καὶ τοῦτο χειρὰ περίαν, εἰ μὴ ἄ-
ρα πειορίαν τοῦ ζητεῖν· τίδή ποτε ἡ φύσις, ἢ ὁλη δ' οὐσία τοῦ
των τὸς ἐναντίοις ὄσι· μὴ χεδὸν ἴσο μοιρεῖ τὸ χεῖρ\ον βελτίονι· μᾶλ
λον ἢ πολὺ πλέον ὄσιν· ὥστε δοκεῖν ἐνεῖναι πάντα καθόλου λέγειν, ὡς
ἀκαὶ μᾶλλόοι το χωρὶς εἶσθλάκ· ὁ δέ τοι ἄ τοσλόγος, ἐμμὺς τοῦ ζητεῖν ὅτι
ἀ τοὰν τοῦ ἄπαθαι· ἀδὲ πάντα ὅμοια· μὴ ὅτι κ\ πάντων μὲν τὸ εἶναι λέ-
γομεν· ἀδὲν δὲ ὅμοιον αἰμήλοις· καθάπερ τὰ λευκὰ ἢ τὰ μέλανα ἐν
αὐτοῖς· ὅστε δὲ ἢ τὸ δοκοῦν ἂν δοξότερον, ὡς οὐχ ἧττόν τε τὸ ὂν ἀνάν-
τίων· οὐδέ τι πολὺ μᾶλλον ἂν παραδόξως χωρὶς μὲν οἱ τὸ μὴ ὂν μηδέν
σημαίνοσι μὴ ἢ μέλλον προσκατασκευάζουσιν εἰς τὸ τοῦ παντὸς φύσιν·
ἀλλ' οὐδὲ μᾶλλον ὑπάρχει τὴς σοφίας· τὸ ἢ ὂν ὅτι πολλαχῶς φα
νερόν· ἡ δ' αἴσθησις ἡμῖν τὰς διαφορὰς θεωρεῖ, καὶ τὰς αἰτίας ζητεῖ· τάχα
δ' ἂν ἀληθέστερον εἰπεῖν ὡσὺ πάρχοντα τῇ διανοίᾳ· τὰ μὲν ἀ-
πλῶς ζητοῦσα, τὰ δ' ἂν περίαν ἔχει χρὸ μὲν οὖν οὐδ' ὑπὸ τῶν
τοῦ περὶ βαίνειν, ὁμοίως ἐμφαίνεται τὶ φύσιν τῷ μὴ φωτίζειν τούτων ἐ
πὶ πλέον· τὸ ὧν ἴσε αθαι ἄρα οὐκ ἄνθρ διαφορᾶς τινος· εἴτε γὰρ ἕτε
ρα ἀλλήλων, διαφορά τις· ἤ τε τοῖς καθόλου πλείοσιν ὑπάρχουσιν ὑ
πὸ ταὐτὰ καθόλου διαφέρειν ἀνάγκη· καὶ ταῦτα εἶναι τὴν ὑλὴν τοὺς κα
θόλου, εἶναί τε εἴδη· χεδὸν δὲ καὶ ὧν ἴσμεν τῶν ἄλλων· ἥτε γὰρ
σία καὶ τὸ τί ἦν εἶναι καθ' ἕκαστον ἴδιον, ταύτη θεωρεῖ μὲν καθ' ἕκαστα
λοῦκα τὰ συμβεβηκὸς ὧν αὖ τι καὶ πότινος· ὅλως δὲ τὸ μὲν πλείοσι
τὸ αὐτὸ σημαίνειν, ὡς τὴ μὴ ἢ τοι κοινῇ καθόλου λέγομεν· ἡ δ' ἀ-
καθ' ἕκαστον, οἷον ἀνθρώπῳ, χαμαί, χώοις, φυτ· τὸ δὲ ἀμφοῖν·
ὅστε δῆλον ἐστὶ καθόλου τὸ, σμικρότερον δὲ τὸ τί· τὸ δὲ ὂν μέρος καθ'
σα διαίρεσις εἰς ταὐτόματα, καθάπερ ἐν τοῖς καὶ ποιητοῖς· οὕ-
τως γὰρ αὖ τῶν ἐνέργεια· ταὐτὸ δὲ ποιεῖ μεθ' καὶ οὐσία καὶ ἀριθμῷ

καὶ

εἰδῶν, ἢ χωρὶς ἀναλογίας· ἢ εἰ ἄρα ἐστὶ παρὰ ταῦτα διαίρεσις, διὰ πλείονος δὲ ἢ κατ' ἀναλογίαν ὡς οὐκ ἐχόντως πλεῖον· τὰ μὲν γὰρ ἡμᾶς αὐτούς· τὰ δὲ διὰ τὸ ὑπερέχον· τὰ δὲ διὰ τὴν μορφὴν πλείονας χωρὶς διορίσασθαι, ὥσπερ ἕκαστον μεταδιωκτέον, ἀρχὴ ἡμῖν, οὗ ὁ οἰκεῖος ζῆλος· οἷον τὰ πρῶτα ἀνθρώποις τὰ κινητικὰ τῶν φύσιν· αὐτῶν τε τούτων τὰ ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν μήκει μεχρὶ ζώων ἐνίων τῶν ἐλαχίστων καὶ ἀφύκων· ὅτι γάρ τι καθ' ἕκαστον γένος ἴδιον· ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς· ἔχει δὲ καὶ αὐτὰ τὰ μαθήματα διαφοράν· καὶ ὥσπερ ὁμοιογενῶς ὄντα διήρηται δὲ καὶ ὡς· εἰ δὲ μὴ ἔνια γνώσεως ἕνεκα γνώσεως εἶναι, καθάπερ τινὲς φασίν, ἴδιος ἂν ὁ τρόπος εἴη διαιρέσεως δέ τις δεῖται· τάχα δὲ φωνὴν δέχεται καὶ τὴν μᾶλλον οἰκειότερον λέγειν, καὶ αὐτῷ τῷ ἀγνώστῳ καθάπερ εἴ τις τῷ ἀορίστῳ τὸ ὁρᾶν προσδιωρίζετο πρόσω χωστὸ εἰδέναι πειρατέον διελεῖν· ἢ δ' ἀρχὴ πρὸς αὐτὰ ταῦτα· καὶ πρῶτον τὸ ἀφορίσασθαι τὸ ὠῇσθαι· χαλεπώτερον δ' ἴσως δόξειεν· οὐ γὰρ οἷόν τε καθόλου ἁπλοῦν τι λαβεῖν τοῖς πλείοσι λεγομένοις, ἢ ῥᾴδιον τὸ ἄπορον· ἢ ἐξ ἁπλοῦ τι εἰπεῖν μέχρι πόσου. τίνων ζητητέον αἰτίας, ὁμοίως ἴσως τι ῥᾴδιον καὶ ἐν τοῖς ἁπλοῦσιν· ἢ γὰρ εἰσὶ τὸ ἄπειρον ὑπάρχειν ἢ ἐνδέχεται ἐν μορφῇ ἀλλοίᾳ· ἢ ἀναιρεῖσθαι τὸ φρονεῖν· ἀρχὴ δὲ ζητοῦντι ἀπὸ μορφῆς· τάχα δὲ καὶ μᾶλλον, ἢ μᾶλλον, ἢ ἥδιον πλείω, ἢ τὸ μὲν τέλος· ἢ ἐκ μετέρας ἀρχῆς· μέχρι μὲν οὖν τινος δῆλα μεθ' ἃ διὰ τί οὐθέν ἐστιν ἀρχαῖον· ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων λαμβάνοντας· ὅταν ἐξ ἐπαύξησιν τὸ τὰ ἄκρα καὶ πρῶτα μεταβαίνωμεν, ὃ κἀκεῖ τι δῆλα μεθ' ἃ διὰ τὸ μὴ ἔχειν αἰτίαν· εἰ τινὰ δὲ τὴν μετέραν ἀθέμιτον· ὥσπερ πρὸς τὸ ποθὲν ὁτιοῦν βλέπων· τάχα δὲ κἀκεῖνο ἀληθές, ὡς αὐτῷ τῷ ἡδέως αἰσθάνεσθαί τινος ἡ οἰκειότης ἐστὶν ἀφ' ἡμῶν· διὸ καὶ ὅσον ἀπέστηκε τὸ αὐτό· χαλεπὸν δὲ εἰς αὐτὸ θέσθαι σύνεσιν· ἢ ὡς ἐπὶ τὰ πολλὰ ἐπεὶ καὶ οὕτως ἐστὶ πρὸς τὰς καθ' ἕκαστα πράξεις ἀναγκαῖον· ἁμαρτάνεται μὲν οὖν ἡ τοιαύτη μέθοδος περὶ τὰ πρῶτα τῆς φύσεως· ἐπὶ τὰς ἔτι πρότερον· εἰ δὲ πάντων ζητοῦντες λόγον αἱρήσει λόγον, μᾶλλον δὲ ἀληθές· εἰπεῖν ὅτι ζητητέον

ὧν οὐκ ἔστιν οὐδὲ τοῖς φυκιοῦσι τὸν οὐρανὸν εἰδόσιν ὑπολαμβάνουσιν. ὅτι ἢ τὴν τοῦ φορᾶς ἢ τὸ μέγεθος ἢ τὸ ἦθος ἢ τὸ σχῆμα τοῦ, ἢ τὴν ἀρετὴν. ὅσα αἰτιολογίαι δείκνυσι τούτων καὶ τέλοιπον, αὐτὰ ἢ τοῦ πρώτου κινοῦντος καὶ τοῦ τίνος ἕνεκα λέγομεν. καὶ τίς ἡ φύσις ἑκάστου. ἢ πρὸς ἄλληλα θέσις ἢ τοῦ σύμπαντος οὐσίας. ἢ ὑποβαίνοντι δὴ πρὸς τὰ ἄλλα καθ' ἕκαστον τὰ εἴδη, ἢ μόρια ἄχρι ζώων καὶ φυτῶν. εἰ οὖν αἰτιολογοῦσιν ἡμῖν, ἐκ τῶν πρώτων δεῖ φύσεως ἕτερα ἢ κυκλοφορίαν εἶναι ἢ πρότερα. ἢ γὰρ δὴ καὶ ὁ τοσοῦτος οἷον τέ τινος, οὐ φυσικὸς ἦν οὐδ' ὅλως. καίτοι τόγε κινεῖσθαι ἁπλῶς τῆς φύσεως οἰκεῖον, καὶ μάλιστα τοῦ οὐρανοῦ. διὸ καὶ ἐνέργεια φλοῦσίας ἑκάστου, ἢ τὸ καθ' ἕκαστον. ὅταν γὰρ ἢ κινῆται, καθάπερ ἐν τοῖς ζώοις καὶ φυτοῖς. εἰ δὲ μὴ ὁμοίως μεταλλοῦ τι καὶ οὐδὲν ὅμοιον ἐν τῇ φορᾷ. τὸ δ' εἶναι ἀΐδιον ἐν ζωῇ καὶ φυτῷ, ὁμοίως μὲν οἷον ζωὴ τις ἡ περιφορὰ τοῦ οὐρανοῦ. ἀρ' οὖν εἴτε μηδὲν τῶν ζώων τὸ ζῆν ἀΐδιον ἐστὶν ἐν τῷ οὐρανῷ τῶν ζώων καὶ ὧν ἕνεκα ἐστὶν ἡ φορά. ἢ ἔστι τι καὶ ἀφωρισμένον. σωτηρία δὲ ἢ τοῦ ἐνεργείᾳ ἀεὶ ὄντος. ἢ πρὸς τὸ κινητικὸν τοῦ κινήσεως. ὥσπερ ἢ τοῦ πρώτου θεοῦ καὶ μηδὲν μᾶλλον ἀλλ' ὡσαύτως ἀφορισμός. οὐ γὰρ ὅδε καθάπερ οἱ λέγοντες. πόθεν δὲ ἄρξασθαι χρὴ καὶ εἰς τί τελευτᾶν. ἢ δικαίως τ' μηδὲν εἶναι ἔχειν οὕτως, ἀλλὰ τὸ μὲν συμπτωματικῶς. τὸ δὲ ἀνάγκη τινὶ καὶ θάτερον ἤδη τοῖς οὐρανίοις. καὶ ἐν τοῖς περὶ τὸν ἡμέτερον κόσμοις. τίνος γὰρ αἱ ἔφοδοι ἕνεκα, καὶ αἱ ἀναξηράνσεις καὶ ὑγρότητος, καὶ ὅλως πρὸς ἄλλο τἄλλο μεταβολαὶ καὶ φθοραὶ καὶ γενέσεις. ἢ καὶ μὴ ἐν αὐτῇ τῇ γῇ ἀλλοιώσεις, καὶ μεταβολαὶ γίνονται πρὸς ἄλλο τἄλλο μεθισταμένων. καὶ ἕτερα οὐκ ὀλίγα παρόμοια τούτοις. ὅτι δὲ ἐναύτοις τοῖς ζώοις, τὰ μὲν ὠφέλιμα καὶ θάτερον τοῖς ἀρρενσὶν οἰκεῖα, καὶ τοῖς θήλεσιν ἡ πρόνοια. εἰ δὲ μὴ συμβαίνει, καὶ πῶς μὲν ἐνίοις ἢ ὅλως ἔχειν ἐκφυσᾶν τι ποιόν. ὅτι ἔλκος ἀτ μεγέθη καθάπερ τὰ λοιπὰ, τὸ καὶ λελωβημένη κινήσεται καὶ ἀναιρήσει, ἢ ὠθήσει τὸ ὁμοιότ

ψυχῆς ἐνίαι δυνάμεις, ἢ ὥσπερ ἀφ' ὧν ἐστὶν ὡσπερ ὀργανικὸς ὁ χύμος. καὶ τὸ μὲν
ῥόδιον ζῇ· ἕτερα γὰρ τοιαῦτα μόρια ἔχει. καὶ τὸ μέγεθος
δυνατὸν μὲν εἶναι δοκοῦν πρὸς τὰς τροφὰς τὴν ἀναλογίαν τῶν ζώων· ἀδύνατος
γὰρ ταῦτ' ἔνεκα, ἀλλὰ συμπτώματα, καὶ διὰ τίρασ αὐξῆσαι· εἰ δὴ
εἴη περὶ τοῦτ' ἀεὶ ἡ ταὐτὰ καὶ ὡσαύτως· ἔτι ἡ ἐν τοῖς φυτοῖς μᾶλ-
λον τῆς ἀψύχοις, φέρεσθαι μὲν γὰρ ἔχουσι φύσιν ὡς περ δοκοῦσι καὶ
μορφὰς καὶ δηλονότι διὰ μέσου· τίνος γένεκα ταῦτα ζητήσει μανθάνειν·
αὐτὸ δὲ τοῦτο ἄπορον τὸ μὴ ἔχειν λόγον· ἢ ταῦτ' ἐστὶ μὴ πρὸς τοῦτο
πρότερος ἢ τιμιώτερα· ἢ εἰκὸς μὲν λόγους ἔχειν τινὰς ἀνάλογον· ὡς ἄρα καὶ
αὐτὸ μάτην ταῦτα, καὶ τὴν πολλὴν διαφορὰν λαμβάνειν τὰς ἰδέας
ἢ πρὸς ἄλληλα διαφοράς· εἰ δὲ μὴ τοῦ ἕνεκά του, καὶ εἰς τὸ ἄριστον λη-
πτέον τὸν ὅρον, ὃ κεῖται πάντων ἀπλῶς βέλτιστον· ἐπεὶ καὶ τοιαύτην
τινὰ δόξαν μὲν, ἢ ἀπλῶς λέγομεν ἀεὶ καθ' ἕκαστον· ἀπλῶς μὲν οὖν
τὴν φύσιν ἐν ἅπασιν ὁρίζεσθαι τὸ ἀεί συνηρτῆσθαι ἐφ' ὧν ἐνδέχεται μετα-
βάλλειν τὰ ἀεὶ φυόμενα μόνα· ὡς δ' αὐτως ἐπὶ τῶν ζώων ὁμοί-
ως· ὅπου γάρ οἷόν τε τὸ βέλτιον, ἐνταῦθα οὐδὲν μοῦ παραλείπει·
οἷον τὸ ἔμπροσθεν τῷ φάρυγγα τοιοῦσδε φύεσθαι· τιμιώτερον γὰρ ἐν
τῇ μέσῃ κοιλίᾳ ἢ καρδίας τὴν κράσιν ἀεί εἶναι· ὅτι τὸ μέσον
τιμιώτατον· ὡσαύτως δὲ καὶ ὅσα κόσμου χάριν· εἰ γὰρ ἔστι πόρεξις ἔστω,
ἀλλ' ἔκεινο μὲν φαίνεται· διότι πολὺ τὸ οὐχὶ παρὸν, οὐδὲ χό-
μμον τοῦ· μᾶλλον δὲ πολλῷ πλεῖον· ὀλίγον γάρ τι τὸ ἔμψυχον· ἄπειρον δὲ τὸ ἄψυχον· καὶ αὐτῶν τῶν ἐμψύχων ἀκαριαῖον· καὶ βέλ-
τιον τὸ εἶναι· τὸ δ' ὅλον ἀπομιόντι, ἢ ὀλίγοις τὸ ἀγαθὸν· πολὺ γὰρ πλεῖ-
θος εἶναι τὸ κακόν· ἀκεῖ δὲ ὁρισέα δεμόνον· ἢ οἷον ὕλης εἶδη, καθά-
περ τὰ φύσεως ἀναθέσεσθαι τον· εἰ γὰρ οἱ περὶ φ ὅλης ἀσίας λέ-
γοντες ὥσπερ ἀσεβοῦσι πρὸς τὰ τιμιώτατα τῶν ὄντων· οὕτω καὶ οἱ τὴν ὕλην μόνην
τὴν τῶν μέσου χώρας· τὰ δὲ ἄκρα λέγοντες τὸ μὲν ἄνουν, καὶ πλάνην ἔτυχον
πλάττοντες οἱ ψυθαγόρφοι, μακρὰν τὰ ἄρσασ ὧν μιμεῖσθαι θέλ-
ουσιν· καίτοι καθάπερ αὐτὶ θησίν τινες τοιοῦσιν ἢ ὅλης ἢ
ἐνός· ἐν ᾗ γὰρ ἄπειρον καὶ τὸ ἄπλατον, καὶ πᾶσα ὡσεὶ πεῖν μορφὴ

καθαπὲρ τὼ ὅλως δὲ οὐχοἷόν τε αὖθις ταύτης τῆς πόλεως φύσιν, ἀλλ᾽ οἷον ἰσομοιρεῖν ἢ μὴ ὑπερέχειν φλιάσαντας, ἢ τὰς ἀρχὰς ἐναντίας. ἀλλὰ δὲ τὸν θεὸν οἷς τῷθεῷ τὼ αἰτίαν αὐάπτουσι, δικαίαν πάντα εἰσὶ τὸ ἄδικον ἀγαθόν. ἀλλ᾽ εἴπερ ἐφ᾽ ὅσον ἐνδέχεται. τάχα δ᾽ ἂν καὶ προέλοιτ᾽ εἴπερ αἱρεῖσθαι συμβαίνει τὼ ὅλως εἶναι, ἢ ἐναντίων μὴ ὄντων ἐναντίους εἶναι. φαίνεται δὲ καὶ ἐν τοῖς πρώτοις ἐπιθεωρήμασι πολλὰ ὡσαύτως ἔχειν. οἷον τὰ περὶ φλιάσεως ἐνταῦθα μεταβολή. ὅτι γὰρ βέλτιον, οὔτε τοῦ τίνος χάριν· ἀλλ᾽ ἔπεισιν ἀνάγκη τινὶ καὶ πάντα κωλύεσθαι· πολλὰ δὲ καὶ ἐν τῷ ἀέρι γίνεται καὶ ὕδατι καὶ ἐν ἄλλοις· μάλιστα δὲ δόξειεν ἂν ἐχειν τὼ τάξιν τῆς μὲν αἰσθητῆς, τοῦ οὐρανίου· τῶν δ᾽ ἄλλων εἰ μὴ ἄρα ἢ πρότερα ἢ ὕστερα τὰ μαθηματικά· εἰ γὰρ μὴ πᾶν, ἀλλ᾽ ἔστιν οὕτως πλέον τὸ τεταγμένον· πλὴν εἴτις τοιαύτης λαμβάνει τὰς μορφὰς οἵας Δημόκριτος ὑπετίθετο ἀτόμων· ἀλλὰ δὴ τούτων μὲν ὕστερον σκεπτέον· ὁ δὲ ἐξ ἀρχῆς ἐλέχθη, πειρατέον τιν᾽ ἁλαμβάνειν ὅρον· ἢ ἐν τῇ φύσει, ἢ ἐν τῇ τοῦ συμπαντὸς οὐσίᾳ ποιεῖ κάτου, ἢ φλιᾶς τὸ βέλτιον ὁρμᾶ· αὕτη ἡ ἀρχὴ φλιάσεως θεωρίας ἐστὶ τοιαύτης, καὶ ὡς ἔχει πρὸς

ἄλλα.

Τὸ τὸ βιβλίον, Ἀνδρόνικος μὲν ἡ Ἔρμιππος οὐδὲν ἀνοῦσιν· οὐδὲν γὰρ μνείαν αὐτοῦ ὅλως περὶ ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν Θεοφράστου βιβλίων. Νικόλαος δὲ, ἐν τῇ θεωρίᾳ τῶν Ἀριστοτέλους μετὰ τὰ φυσικὰ, μνημονεύειν αὐτοῦ, λέγων εἶναι Θεοφράστου· εἰσὶ δὲ ἐν αὐτῷ προβλήματα περὶ ἕνα τινὰ ὁλικὸν φλιάσεως πρᾶγμα πεῖσαι.

Θεοφράστου περὶ φυτῶν.

aaa.ααα. bbb.βββ. ccc.γγγ. ddd.ΔΔΔ. eee.εεε.
fff.ζζζ. ggg.ηηη. hhh.θθθ. iii.ιιι. kkk.κ. lll.λλλ.
mmm.μμμ. nnn.ννν. ooo.ξξξ. ppp.οοο. qqq.πππ.
rrr.ρρρ. sss.σσσ. ttt.ττ. uuu.υυυ. xxx.ΦΦΦ. yyy.χχχ.
zzz.ψψψ. ωωω.&&&. AAA. BBB. CCC.ΓΓΓ.
DDD.ΔΔΔ.
Omnes sunt quaterni præter DDD.ΔΔΔ.quinternum.
Ἅπαντα τετράδια ἐστίν, πλὴν τοῦ ΔΔΔ ἑλάσσονος πεντάδιον.

Ἀριστοτέλους προβλημάτων.

AAA.aaa. BBB.bbb. ΓΓΓ.ccc. ΔΔΔ.ddd. EEE.eee.
ZZZ.fff. HHH.ggg. ΘΘΘ.hhh. III.iii. KKK. ΛΛΛ.lll.
MMM.mmm. NNN.nnn. ΞΞΞ.ooo.
Ἅπαντα τετράδια. πλὴν τῶν NNN.nnn.&.ΞΞΞ.ooo. ἅπερ ἔστιν πεντάδια.
Omnes quaterni.præter.NNN.nnn.&.ΞΞΞ.ooo.quinterni illi quidem.

Ἀλεξάνδρου προβλημάτων.

α'a. β'b. γ'c. δ'd. ε'e. πάντα τετράδια, πλὴν τοῦ ε'e πεντάδιον ὄν.
Omnes quaterni:excepto ε'e.quinterno.

Ἀριστοτέλους μηχανικά.

α'a. β'b. Ambo sunt terni. Ἔστιν ἄμφω τετράδια.

Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφράστου περὶ τὰ φυσικά.
AAA.ααα. BBB.βββ. CCC.γγγ, DDD.δδδ. EEE.εεε,
GGG.ηηη. HHH.θθθ. III.ιιι. KKK.κκκ. LLL.λλλ. MMM
μμμ. NNN.νννν. OOO.ξξξ. PPP.οοο. Omnes quaterni excepto
PPP,οοο.quinterno. Ἔστι πάντα τετράδια, πλὴν PPPοοο.πεντάδιον ὄμως.

Ἐγράφη δὲ ἐν ἐπιδαύρῳ ἐν οἰκίᾳ Ἄλδου τοῦ Μανουτίου. ἐκ τομέως ὄνος μουμηνίας.
X.HHHH.[Δ]:ΔΔΔΔ ΠII.α'.υ.ς'.

Excriptum Venetiis in domo Aldi Manutii Calédis Iunii. M.III D.
Et in hoc īpetratū é a dominis Venetis quod ī cæteris nostris græce īpressis.



